

Zeszyt I.

SŁOWNIK LEKARZÓW POLSKICH

OBEJMUJĄCY

oprócz krótkich życiorysów lekarzy polaków oraz
cudzoziemców w Polsce osiadłych, dokładną bibliografią
lekarską polską od czasów najdawniejszych
aż do chwili obecnej.

UŁOŻYŁ

STANISŁAW KOŚMIŃSKI.

członek czynny i bibliotekarz warsz. tow. lek., członek związkowy wileńskiego tow. lekarskiego.

WARSZAWA.

Nakład autora

1883.

9645

III

51-

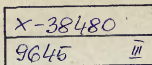

X-38480	
9645	<u>III</u>

51-

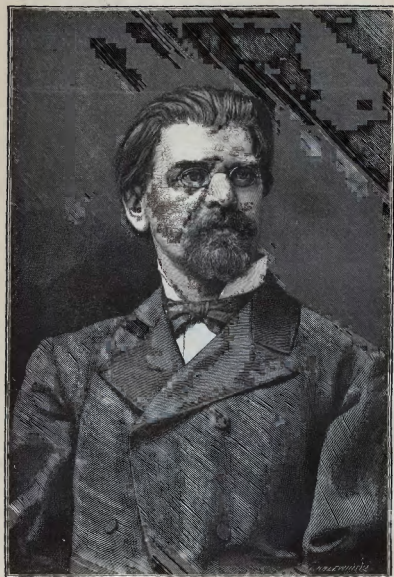
Kiedy po śmierci ś. p. Męża mego postanowiłam doprowadzić do końca rozpoczęte przez Niego wydawnictwo „Słownika Lekarzów polskich“, żywiłam wtedy niepłonną nadzieję, że zamiar ten w niedługim stosunkowo czasie będę w stanie urzeczywistnić. Z powodu wszakże nieprzewidzianych i niezależnych odemnie okoliczności, druk ostatniego zeszytu znacznej uległ zwłoce. Upraszam więc wszystkich, którzy dziełem tem zainteresować się raczyli, o łaskawe uwzględnienie zaszłego opóźnienia, jakoteż o wybaczenie niedokładności a może i błędów, jakie mogłam mimowoli popełnić przy porządkowaniu i układaniu pozostawionych przez ś. p. Męża mojego a jeszcze nieopracowanych dokładnie materiałów do Słownika.

Poczytując też sobie za miły obowiązek złożyć serdeczne podziękowanie Przyjacielowi ś. p. Męża mego, Szanownemu Doktorowi Peszkemu, który, nie szczędząc czasu, starań i pracy, dopomógł mi do wydania tego dzieła.

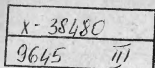
Lucyna Kościńska.

Warszawa, 12 Lipca 1888 r.

7

Kosciuszko

STANISŁAW KOŚMIŃSKI.

(Ur. d. 22 maja r. 1837 † d. 14 września r. 1883)

Nolo vitrum, facile redimit qui sanguine famam
Hunc volo, landari qui sine morte potest.

Martialis — L. I. ep. IX.

Bolesne to i nie łatwe zadanie kręślić życiorys drogiego sercu przyjaciela, nad którym przed niedawnym czasem przedwczesna zawarła się mogiła. Pomimo woli oko łzą zachodzi, żal piersi rozsadza, suche dane biograficzne i żywe osobiste wspomnienia łączą się, wikłają i mącą, spokój bezstronny i pogląd krytyczny, tak bardzo potrzebne dla piszącego historię lub biografię uciekają uporczywie, a przed okiem duszy staje postać mglista tego, którego się za życia szanowało, ceniło, kochało. Postać z innego już świata, przemieniona, opromieniona, pozbawiona ułomności ziemskich, odziana w szatę utkaną przez przyjaźń serdeczną z cnót i przymiotów zmarłego. Widząc tę postać przed sobą tak bliską a jednak tak daleką, na zawsze już utraconą, pióro nieposłuszne z ręki wypada, ręka łzą przyćmione oko zasłania, a z piersi gorzkim rozpieranym żalem głośnie chciałoby wybuchnąć łkanie. Lecz niewiastom tylko przystoi żale zawodzić, mężkim obowiązkiem jest pamięcią czcić zmarłych, pamięć ich w sercu swém wiernie a stale przechowywać i dzielić się nią z innymi. Zatem i ja też otarłszy łzę gwałtownie do oczu się cisnącą, z ręki wypadł na nowo podejmuję pióro, by oddać cześć sprawiedliwą pamięci przyjaciela nie chwałbą, nie przesadnym wynoszeniem czynów jego, lecz, o ile mogę, wiernym i dokładnym przedstawieniem jego niestety zbyt krótkiego, zanego a uczciwego żywota.

Stanisław Lubicz Kościński urodził się w Warszawie dnia 22 maja roku 1837 jako syn Józefa, nauczyciela szkół rządowych i Franciszki z Kamińskich. Już w wieku dziecięcym, kiedy w gronie liczego rodzeństwa bez troski jeszcze upływały mu pierwsze lata życia, dotkniętym został ciosem nadzwyczaj bolesnym, utratą ojca. Od owej chwili nieszczęsnej, przez długie, długie lata ciężkie nad nim zawisły losy, długo trudną z życiem musiał prowadzić walkę—i wyszedł z niej czystym i zwyciężkim. Nauki gimnazyalne rozpoczął w Sandomierzu, ukończył je zaś w Warszawie, gdzie uczęszczał do gimnazjum gubernialnego. Nie łatwym zadaniem było dla młodego a chciwego wiedzy Stanisława ukończenie szkół. Matka owdowiała i niezamożna, nadto obarczona

liczném gronem drobnych jeszcze dziełek, nie mogła skutecznie być mu pomocą, nie mogła dostatecznie łożyć na kształcenie tego jednego syna; sam więc był zmuszonym pamiętać o sobie i uczyć innych, młodszych i mniej umięjących od siebie, musiał zarabiać na swe utrzymanie i własną naukę. Będąc obdarzonym niezwykle żądzą wiedzy, zdolnościami i wielką wytrwałością do pracy, umiał też zwalczać i usuwać wszelkie trudności napotymane i chociaż wiele bardzo czasu obracać musiał na zapracowanie utrzymania oraz środków do ukończenia nauk, liczył się zawsze do wzorowych uczniów i umiał sobie również wynaleźć jeszcze tyle chwil wolnych od zajęć obowiązkowych, że w nich mógł sam nad sobą i dla siebie popracować i kształcić się w zakresie nie objętym przez program gimnazyalny. Mając wielkie zamiłowanie do historii i filologii, w chwilach wolniejszych z zapalem oddawał się tym naukom; to też będąc w szkołach jeszcze, bez niczyjej prawie pomocy, nauczył się po włosku, francusku, niemiecku i angielsku. Znajomość tych języków, pominiwszy już, że mu do rozwinięcia ogólnego wykształcenia wielce pomocną była, posłużyła mu także gdy później, jak to zobaczymy, w krytycznym bardzo znajdował się położeniu, do utrzymania się nad falą, która już go miała pochłoniąć.

W roku 1856 ukończył gimnazjum i otrzymał medal złoty w nagrodę pilności i wzorowego sprawowania się. Wprawny już do walki życiowej i sam własnym pozostawiony siłom młodzieniec, o dalszym swym losie stanowić teraz musiał. Pomimo skąpych środków materialnych postanowił kształcić się dalej, czyniąc zadość pragnieniu wiedzy, które ogniem niewygasłym wciąż w nim do końca życia pałało. Wiadomo że kraj nasz w owym czasie nie posiadał żadnego zakładu naukowego mogącego temu pragnieniu zadość uczynić; postanowił więc Kościński udać się do Moskwy i w uniwersytecie tamtejszym oddać się naukom lekarskim. Wyposażony na daleką drogę umysłem bogatym i chciwym wiedzy, oraz szczupłym bardzo funduszem, owocem pracy i oszczędności własnej, opuścił miasto rodzinne wkrótce po ukończeniu szkół, pełen nadziei i ufności w przyszłość. Gdyby był wiedział jakie go tam czekają ciężkie przejścia, gdyby był przeczuwał jakie chwile śmiertelnej trwogi tam przechodzić będzie, może byłby się cofnął, może byłby wybrał sobie inną drogę życia, ale, jak już powiedzieliśmy, ufał w swą przyszłość i ufność ta nie zawiodła go, po ciernistej wprowadzie drodze, doprowadziła go po licznych trudach i walkach do celu. Nieraz z ust jego własnych słyszałem dzieje owego pobytu na uniwersytecie moskiewskim, to więc co tutaj o nim opowiem z najwiarogodniejszego zaczerpnąłem źródła.

Wspomnienia uniwersyteckie zwykle dla każdego bywają miłe i przyjemne, każdy prawie w pamięci swej chętnie odświeża owe minione chwile swobodne, wesołe, bez troski o jutro, przeżyte w gronie rówieśników młodych, pełnych zapału, pragnienia wiedzy, uczu ślachtetnych, wreszcie pustoty i wiary młodzieńczej, widzących zwykle wszystko w barwach różowych, pełnych ufności w złotą przyszłość a mało dbających o dzień jutrzejszy, byleby dzisiejszy był wesołym a chociażby tylko znośnym. Nie w tak świetną szatę odziane były wspomnienia uniwersyteckie Kościńskiego, dla niego bowiem pobyt w Moskwie pełnym był walk ciężkich, zawziętych, a jeżeli z nich wyszedł zwycięzko, jeżeli nie upadł, jak tylu innych w podobnym znajdujących się położeniu, to tylko dzięki tej żelaznej woli, tej zacności i prawości charakteru, tej wierze w lepszą przyszłość i wreszcie tej niezrównanej wytrwałości w pracy, która go zawsze zdołała. Szczupłe zasoby pieniężne

z którymi przybył do Moskwy, na długo starczyć nie mogły i wyczerpały się też wkrótce. Nie mając w wielkiem, zupełnie obcém mieście ani znajomości, ani stosunków mogących go poprzec, sam o własnych siłach nie zdołał sobie wynaléźć sposobu do uczciwego zarabiania na życie i kształcenie się dalsze. Pomoc ze strony kolegów nie mogłaby wystarczyć, zresztą Kościński nie chciał jéj, już nie mówię nadużywać, ale nawet uciec się do niéj zaniechał, bo wiedząc, że chce i czując, że umie zapracować na siebie, byleby się ku temu zdarzyła sposobność, był zbyt dumnym na to, by którego z kolegów prosić o pomoc. Smutném następstwem dla młodzieńca ogołoconego ze wszelkich środków materyalnych, znajdującego się wśród obcego mu społeczeństwa i pozbawionego możności zarobienia czegośkolwiek był niedostatek graniczący z nędzą ostateczną, tém dotkliwszą, że sił starczy na jéj usunięcie. Straszne też przeżył chwile biedny student błakając się bez dachu, bez chleba po ulicach staréj rosyjskiej stolicy; zwątpienie i rozpacz gwałtem wdzieraly się do duszy jego i nagliły go nieustannie do samowolnego rzucenia tego życia młodego, które mu dotąd już tak bardzo zaciężyło, które mu dotąd dało tak mało chwil szczęśliwych a tak wiele cierpień i walk z przeciwnym losem. Pomimo wrodzonej i w ciężkiej szkole życia wyrobionej mocy charakteru, złamany fizycznie i moralnie przez swe położenie zdające się bez wyjścia, był już bliskim usłuchania owych podszeptów i podniesienia ręki by skrócić swe cierpienia — i byłby pewno uległ, gdyby go nie były powstrzymały od tego poczucie obowiązku względem kraju rodzinnego, nakazujące nam wytrwać na swém stanowisku i walczyć do ostatniego tchnienia, oraz głęboka wiara w Boga litościwego, o którego dobroci i pomocy, nawet w najcięższych życia chwilach, żaden chrześcianin zwątpić nie powinien.

A Kościński do końca życia był chrześcianinem, chrześcianinem w najlepszym nazwy téj znaczeniu. Obcym mu był fanatyzm, nietolerancya, nie słowem lecz czynem spełniał najwznioślejsze przepisy swéj wiary, na wskroś był przeniknięty jéj zasadami wyniesionými z pod rodzinnej strzechy.

Miłość ziemi ojczystej i wiara w Boga ocaliły go; wytrąciły mu z ręki zabójcze narzędzie gotowe przeciąć pasmo tego młodego żywota—lecz nie oswobodziły go na razie od owéj przygniatającej, rozpaczliwéj nędzy — musiał do dna spełnić kielich goryczy, zanim znów słońce jaśnień nad nim miało zaświecić. Organizm jego, aczkolwiek młody i silny, nie mogąc się dłużej opierać, uległ nareszcie — Kościński wpadł w ciężką chorobę, która jak sam nieraz mi mówił była—tyfusem głodowym. Wycieńczonego i nieprzytomnego z gorączki młodzieńca, znaleziono na ławce ogrodu publicznego i odniesiono do kliniki uniwersyteckiej, gdzie dla chorych studentów istniał oddział osobny. Po długiej walce ze śmiercią — młodość nareszcie zwyciężyła. Mając odpowiednią opiekę i pomoc, pomału do zdrowia i sił powrócił; pozostała mu jednak na resztę życia pamiętka dotkliwa po owéj chorobie, mianowicie zwięźlenie kiszki cienkiej, sprawiające mu częste dolegliwości i zmuszające go do ciągłego zachowywania odpowiedniej diety.

Choroba i pobyt w klinice stały się dla Kościńskiego początkiem lepszej doli. Profesor Młodziejowski był wówczas dyrektorem kliniki; lecząc Kościńskiego, poznał go bliżej i polubił, a dowiedziawszy się o przykrém położeniu młodzieńca oraz znalazłszy w nim wiele zalet umysłu i charakteru, szczerze się nim zajął, i w sposób delikatny i nie ubliżający godności wspomaganego, zapewnił mu możność dalszego utrzymania i kształcenia się. Pomocnym mu

w tём był również Giwartowski profesor chemii, który się od Młodziejowskiego o Kościńskim dowiedział. Dzięki też poparciu dwóch znacznych profesorów, Kościński znalazł po wyzdrowieniu lekcyę prywatną w zamożnych domach, oraz zajęcie w redakcyach kilku większych czasopism politycznych, w Moskwie wychodzących, gdzie jako tłumacz z języków francuskiego, niemieckiego i angielskiego, przez lat kilka był czynnym.

Mając w ten sposób byt zapewniony i daną możność ukończenia uniwersytetu, z zapalem znów się zabrał do ukończenia nauki. Pracując bez wytchnienia prawie, w r. 1861 złożył egzamen „cum eximia laude“, lecz pomimo szczerzej chęci, musiał wyrzec się doktoryzacyi. Troska o chleb powszedni zniewoliła go do zaniechania ubiegania się o godność doktorską.

Powróciwszy do rodzinnej Warszawy rozpoczął zaraz mozolny zawód lekarza-praktyka. Naturalną jest rzeczą, że początek ten nie mógł być świętym, chociaż przed dwudziestukilku laty liczba lekarzy w stosunku do mieszkańców, była znacznie mniejszą niż dzisiaj, to jednakże i wówczas rozpoczynający swą praktykę młody lekarz, wiele miewał do zwalczania trudności i tylko wybrańcom fortuny, równie jak i dziś udawało się od razu pozyskiwać rozgłos i powodzenie. Kościński—jak to zresztą widzieliśmy już z dotychczasowego przebiegu życia jego, do tych szczęśliwych wybrańców nie należał, to też gdy mu w roku 1862 zaproponowano miejsce lekarza przybocznego rodziny barona Mohrenheima, udającej się na czas dłuższy za granicę, chętnie posadę tę przyjął i z kraju wyjechał. Podczas tej podróży starał się, gdzie tylko ku temu zdarzała się sposobność, zasoby swej wiedzy lekarskiej powiększać odwiedzając kliniki, szpitale, biblioteki, zażywając przy tём, po raz pierwszy może, chwil swobodnych, nie brzemiennej troskami o chleb powszedni. Lecz nie długo trwało to życie względnie szczęśliwe, przerwały mu je wypadki krajowe w roku 1863. Na pierwszą wieść o nich Kościński porzuca korzystne swe miejsce i spieszy natychmiast z powrotem do kraju, by nieść pomoc lekarską licznyim rannym w ówczesnych szpitalach czasowych, na prędkie improwizowanych, i nie bacząc przy tём na nic, prócz na to, co słusznie za swój obowiązek najświętszy uważał, wciąż prawie w drodze, nie zważając na bezpieczeństwo własne, niesie gdzie tylko może pomoc cierpiącym współbraciom. Gdy już nieszczęсна zawierucha, zalawszy krwią i łzami kraj cały, minęła, gdy już nie było komu ran opatrywać i goić, osiadł w Zakroczymiu, gdzie otrzymał posadę lekarza obwodowego lecz rok niespełna tylko na niej pozostawał. W owym to czasie poznał się z Lucyną Gregorowiczówną, która wkrótce potem stała się jego dożgonną towarzyszką, dzielącą z nim wiernie dni wesela i smutku i dopomagającą mu, o ile jej sił na to starczyło, w wielu pracach jego.

W roku 1865 spotykamy znów Kościńskiego w Warszawie, gdzie się już teraz na stałe osiedlił i wnet po przybyciu swém do stolicy, został asystentem prywatnym profesora Szokalskiego, w klinice chorób ocznych. Choroby oczne oddawna go już ku sobie pociągały, oddał się im więc z całym właściwym sobie zapalem. W owych czasach najjaśniejszą gwiazdą sławy Graefego, to też Kościński nie przestając na tём, czego się mógł nauczyć w Warszawie, pod koniec roku 1867 pospieszył do Berlina i do połowy roku następnego pod kierownictwem znakomitego oftalmologa, doskonalił się dalej w okulistyce, która do śmierci pozostała dla niego najulubieńszą gałęzią sztuki lekarskiej, i jej się też przeważnie, chociaż nie wyłącznie, poświęcał.

Na powrocie z Berlina kończy się dla Kościńskiego okres kształcenia się pod obcym przewodnictwem. Od owego czasu pracował już tylko samodzielnie, a pracował ciągle, pilnie, i w różnych kierunkach, pomimo, że rozwijająca się coraz więcej praktyka, coraz też więcej czasu drogiego mu zabierała.

Gdy się teraz tej pracy jego trochę bliżej przyjrzymy, przekonamy się, że do mnogich zalet Kościńskiego należała też pilność niepospolita, połączona z nader umiejętnym zużytkowywaniem czasu starczącego mu jakoś na wszystko; bo chociaż pracował bardzo wiele, to potrafił jednak znaleźć sobie niejedną godzinę wolną, którą chętnie spędzał w towarzystwie przyjaciół i kolegów, bądźto we własnym domu, bądź też po za nim. Ci, którzy się bliżej z nim znali i w stosunkach przyjaznych z nim się stykali — a takich nie było zbyt wielu — nie zaprzeczają mi z pewnością, gdy powiem, że przez taktowne, delikatne i wytworne obejście, umiejętnie łączące powagę ze swobodą i wesołością, jak również przez dowcip niejednokrotnie ostry, ale zawsze stosownie miarkowany, umiał dziwnie ku sobie pociągać wszystkich tych, dla których czuł sympatyę i szacunek. Ale powróćmy do pracy jego, bo o niej mówić mieliśmy. Jako lekarz spełniał on swe obowiązki sumiennie i troskliwie, poświadczyć to mogą liczni jego pacjenci, zwłaszcza mniejsi zamożni, którym zawsze i o każdej porze gotów był nieść pomoc. Nieraz, gdy znużony całodzienną pracą późno udał się na spoczynek, budził go dzwonek — bogatemu, mogącemu mieć na zawołanie niejednego lekarza, często takich wizyt nocnych odmawiał — lecz jeżeli to jaki biedak wzywał go do chorój żony lub dziecka, to wtedy nigdy swęj pomocy nie odmówił, chociaż z góry wiedział, że za sen zmarnowany i za trudy swe żadnego wynagrodzenia materialnego nie odbierze, owszem nieraz jeszcze pocieszywszy chorego i poradziwszy mu, do własnej sięgając kieszeni by zapłacić potrzebne lekarstwo, na które biednemu choremu nie starczyło. Z czynami podobnymi tał się jakby ze zbrodnią jaką, nie lubił, żeby o nich przy nim wspomiano, gdyż to co zrobił, robił nie dla pochwał i rozgłosu, lecz dogadując potrzebę własnego, zacnego serca. Gdy w roku 1867 cholera zaczęła swe spustoszenia w Warszawie, oddawał się z prawdziwem poświęceniem chorym dotkniętym tą straszną zarazą, pełniąc obowiązki lekarza kilku rewirów zamieszkałych przeważnie przez ludność ubogą. Oprócz tej, że tak powiem, przygodnej filantropii, pochwalić jeszcze w nim musimy gotowość, z którą stale niósł swe usługi bezinteresowne różnym zakładom dobroczynnym. Od roku 1870 był lekarzem Zakładu dla ubogich dzieci przy ulicy Żelaznej, w Zakładzie Opieki N. Maryi Panny przy ulicy Żytniej, okulistą Zakładu chłopców sierot przy ulicy Freta, oraz konsultantem dla chorych na oczy w Warszawskim szpitalu dla dzieci; a jak sumiennie wszystkie te obowiązki spełniał, piszący te słowa nieraz na własne oczy miał widzieć sposobność. Działalność ta filantropijna, jak łatwo się domyslać, sporo mu czasu zabierała; dodawszy do tego jeszcze dość rozległą praktykę prywatną, i to, że był lekarzem rocznym wielkiej fabryki Norblina i Wernera, dostarczającej mu także codziennie nie mało pracy, tém więcej podziwiać w nim musimy to, że nie zabrakło mu nigdy czasu dla mozolnych badań i prac naukowych, któremi literaturę naszą wzbogacił.

Najlepsze mamy wyobrażenie o pracowitości Kościńskiego zapisując tu zwykły podział dnia jego. Latem i zimą wstawał zwyczajnie pomiędzy piątą i szóstą zrana i zasiadał zaraz do biurka, przy którym pracował najczęściej do godziny siódmej lub ósmej; wtedy wyjeżdżał na miasto dla załatwienia swych czynności lekarskich. O jedenastej bywał codziennie w Szpitalu dla

dzieci, gdzie zawsze liczne bardzo przyjmował ambulatoryum. W południe, jeżeli nie był zbyt zajęty, poświęcał godzinę lub półtorej wypoczynkowi, wtedy chętnie przy śniadaniu z kolegami spędzał chwile wytchnienia na pogawędce swobodnej o rzeczach potocznych lub naukowych. Odpocząwszy powracał do chorych lub też do domu, gdzie zaraz znów zabierał się do prac naukowych; a od czwartej do siódmej u siebie pacjentów przyjmował. Wieczorem, jeżeli nie wychodził do biblioteki Towarzystwa lekarskiego, gdzie zwykle dwa razy tygodniowo przepędzał czas od siódmej do dziesiątej, zasiadał znów do biurka i przy nim już do północy pozostawał. Tak mniej lub więcej każdy dzień mu schodził, zboczenia od tego programu były nader rzadkie. Widzimy więc, że od wczesnego ranka do późnej nocy wciąż pracował, skąpo tylko wypoczynku zażywając; po pracy wynikającej z zawodu lekarskiego następowały, przeplatając ją, zajęcia czysto naukowe, które jak sam Kościński nieraz mawiał, po trudach praktyki starczyły mu prawie za wypoczynek.

W roku 1872 Towarzystwo lekarskie warszawskie, którego członkiem czynnym był od dnia 7 maja roku 1867, obrało go na swego bibliotekarza. Na urządzie tym, pełniąc gorliwie swe obowiązki, pozostawał aż do śmierci. Jeżeli księgozbiór Towarzystwa obecnie wzorowo jest uporządkowanym, to jemu wyłącznie ono za to winne jest wdzięczność, jeżeli liczba dzieł przez czas jego urzędowania nieomal się podwoiła, to znów jego w tém przeważnie jest zasługa.

Gdy Kościński z początkiem roku 1872 objął zarząd wymienionej biblioteki, liczyła ona około sześciu tysięcy dzieł, ani należycie uporządkowanych, ani też jak się należy skatalogowanych. Dość tu powiedzieć, że gdy katalog obejmował tylko 4608 numerów, w rzeczywistości, na półkach znajdowało się unikatów przeszło tysiąc więcej, a nadto pomiędzy duplikatami, nie spisanymi wcale, a liczącymi także parę tysięcy, znalazło się dość dużo dzieł nie objętych katalogiem unikatów. Smutny ten stan księgozbioru po części tém się łatwo tłómaczy, że bibliotekarze zbyt często się zmieniali. W ciągu lat czterestu, to jest od roku 1857 do końca 1871 było ich aż siedmiu, a trzech z téj liczby po roku zaledwie pozostawało na urzędzie, więc też zaledwie mieli czasu dosyć do rozpatrzenia się należytego w księgozbiorze powierzonym ich pieczy. Nie sprawiedliwością byłoby powątpiewać o dobrej woli i najlepszych chęciach poprzedników Kościńskiego; z pewnością i oni chcieli wywiązać się należycie i sumiennie z dobrowolnie przyjętych obowiązków; o Stanisławie Janikowskim wiemy nawet z pewnością, że przez rok swego urzędowania wiele i usilnie dla biblioteki pracował, Portner również wydając katalog, podług działów umiejętniczych ułożony, dał dowód swéj dbałości o bibliotekę. Ale nie dość tu jest czas swój poświęcać i mieć chęć, ba nawet wytrwałość do pracy, trzeba nadto i umieć pracować, trzeba posiadać, tak jak w każdym innym zawodzie, wiadomości specjalne, nauką i doświadczeniem zdobyte a przede wszystkim może, wiele zamiłowania do samych książek i do tych zajęć bibliotekarskich, których owoce nie dla każdego są widoczne, do téj pracy jednostajnej na pozór bezmyślnéj i jałowej, wynagradzającej jednakże sownie tego, kto się chętnie i umiejętnie zająć nią potrafi. Otóż poprzednikom Kościńskiego brakowało właśnie tych wiadomości teoretycznych i praktycznych tak koniecznych do utrzymania ładu w każdym większym księgozbiorze, wiadomości, bez których praca nawet usilna marnuje się bez dostatecznego z niéj pożytku. Zaprorowadzony przez nich porządek niby systematyczny, polegający na wyłączném układaniu dzieł, nawet w szafach, podług działów umiejętniczych w każdej większej bibliotece a szczególnież w takiéj, która z każdym

rokiem wzrasta, jest wprost niemożliwym i musi koniecznie doprowadzić do nieładu takiego, jaki zastał Kościński obejmując urzędowanie. Pierwszém więc zajęciem nowego bibliotekarza, który podczas swych wycieczek za granicę pilnie badał urządzenia wszystkich dostępnych mu księgozbiorów większych, była drobiazgowa rewizya biblioteki, oraz sprawdzenie katalogu. Zajęcie takie nie należy wcale ani do przyjemnych, ani do zabawnych, nawet w księgozbiorach we wzorowym utrzymywanych porządku, a cóż dopiero jeżeli, tak jak w naszym wypadku, ten porządek pod tytuł względami szwankował, jeżeli na półkach dzieła były poprzestawiane, jeżeli niektóre znajdujące się w szafach nie figurowały w katalogu, lub też na odwrót, jeżeli numeracya nie zawsze się zgadzała, jeżeli między duplikatami natrafiało się na unikaty, wtedy powstaje zamęt, z którego doprawdy nie łatwo się wydobyć.* W taki to zamęt właśnie, jak widzimy, dostał się Kościński, ręk nie opuścił jednak. Półśrodkami nie stanowczego działać nie mógł, trzeba było zaczynać *ab ovo*, trzeba było od fundamentu gmach nowy budować; w ten tylko sposób można było dojść do tak pożądanego ładu w bibliotece; wziął się więc szczerze do pracy. Uporządkowawszy i ustawivszy książki na półkach, opatrzywszy je w numery bieżące i złożywszy *ad acta* dawniejsze wadliwe katalogi, spisał zupełnie na nowo tak zwany katalog repozytoryalny, czyli inwentarz biblioteczny i sporządził następnie drugi katalog, karteczkowy, ułożony alfabetycznie podług nazwisk autorów, umożliwiający odnalezienie łatwe każdej książki w przeciągu kilku chwil czasu. Kto się podobnej pracy choć raz w życiu swém dotykał będzie umiał należycie zasługę Kościńskiego ocenić, szczególnież gdy sobie przypomni, że tu chodziło o przeszło sześć tysięcy dzieł, broszur, czasopism, atlasów i rękopisów, które wszystkie tom po tomie trzeba było przejrzeć, ustawić, skatalogować i bibliograficznie opisać. Praca ta olbrzymia, której się tylko w chwilach wolnych od innych zajęć mógł poświęcać, trwała lat kilka, a dopomagała mu w niej jedynie małżonka, spisując kartki katalogowe i przesiadując godzinami całemi w dusznej i zapyłonej atmosferze porządkowanej biblioteki.

Ukochawszy bibliotekę, zaprowadzając w niej porządek i poznawszy przy tém dokładnie skarby w niej zawarte, nowy bibliotekarz w dwóch teraz kierunkach rozwinął swą działalność i w obydwóch pracował z równie dobrem powodzeniem. Chodziło mu najprzód o utrzymanie i ustalenie nadal porządku z takim mozołem zaprowadzonego, oraz o powiększanie ciągle zbiorów bibliotecznych, przy czém głównie uwagę swą zwracał na to, żeby dział polski możliwie był zupełnym. Zadośćuczynienie pierwszemu zadaniu było stosunkowo łatwem, bo naturalnie, że ten, który umiał stworzyć porządek, potrafił go także i w dalszym ciągu zachować, trudniejszą już znacznie była sprawa z zadaniem drugim.

Biblioteka Towarzystwa lekarskiego powstała i wzrasta przeważnie tylko z ofiar i zapisów członków tegoż Towarzystwa. Fundusz wyznaczany corocznie na zakup dzieł nowych, a stosujący się do środków rozporządzalnych Towarzystwa, jest zbyt szczupłym, żeby dzięki niemu wzrost biblioteki mógł być pokaźnym; to też bibliotekarz, chociażby mu się udało uzyskać niekiedy od zarządu Towarzystwa wyznaczenie sumy cokolwiek wyższej niż zwykła, rzadko kiedy 100 rubli rocznie znacznie przewyższająca, tym sposobem także nie wiele przyczynić się może do powiększenia zbiorów bibliotecznych; jeżeli więc chce w tym kierunku coś zrobić, musi koniecznie szukać dróg i środków innych do celu prowadzących. Kościński i w tém umiał sobie poradzić. Dokonawszy uporządkowania biblioteki i zdawszy Towarzystwu sprawę z tego co dokonał,

na posiedzeniu w dniu 2 listopada roku 1875, wymownemi słowy potrafił w wielu członkach Towarzystwa wzbudzić żywsze zajęcie dla biblioteki i nakłonić ich do wzbogacenia jej dziełami takimi, które dla nich, już mniej stały się użytecznemi, dla biblioteki jednak pomimo to mogły stanowić bardzo pożądany nabytek. Tą drogą wzbogaciła się ona niejednem cennem dziełem. W przechodzących na własność Towarzystwa drogą zapisu księgozbiorach po zmarłych jego członkach, oprócz dzieł treści lekarskiej lub przyrodniczej; które tylko wyłącznie wchodzić mogły w skład biblioteki Towarzystwa, niejednokrotnie znajdują się téż dzieła, czasem nawet bardzo cenne, o innych traktujące przedmiotach. Otóż z biegiem lat zebrano się dość dużo dzieł takich, oraz duplikatów, zabierających wiele miejsca i zawadających tylko, nie przynosząc żadnych korzyści bibliotece. Kościński przejrzawszy je wszystkie i przekonawszy się o wartości bardzo wielu z nich, po części sprzedał je i za osiągnięte w ten sposób pieniądze zakupił sporo dzieł lekarskich, po części téż wymieniał je w innych bibliotekach prywatnych na dzieła dla Towarzystwa odpowiednie. Tym także sposobem znów niejeden numer przybył do katalogu i nie jedna książka na półkę.

Mając liczne znajomości i bywając jako lekarz w wielu domach, nieraz spotykał Kościński w posiadaniu nielekarzy dzieła treści lekarskiej, szczególniej z lat dawnych, wtedy przypominała mu się natychmiast ukochana biblioteka, i albo udawało mu się wtedy skłonić posiadacza do ofiarowania Towarzystwu dzieła takiego, lub do zamiany na jakie dzieło nielekarskie należące do tegoż Towarzystwa, a gdy takiego zbrakło to do własnego uciekał się księgozbioru i w nim szukał dzieła na zamianę. W taki to sposób nabył, między innemi, bardzo ładny egzemplarz zielnika Marcina z Urzędowa, zdobiący dziś księgozbiór Towarzystwa a dał za niego właścicielowi Biblię łacińską ilustrowaną z XVI wieku, którą we własnej przechowywał bibliotecze i która nie była bez wartości. Nieraz téż gdy właściciel jakiego cennego dzieła nie chciał go bezpłatnie ofiarować, a biblioteka Towarzystwa, ani téż jego własna, nie posiadała nic takiego coby w zamian dać było można, wtedy kupował je za swoje pieniądze i niósł uradowany do biblioteki, a później z zadowoleniem opowiadał kolegom, o których wiedział, iż lubią książki, że znów księgozbiór wzbogacił się o jedną rzadkość więcej—a zawsze przy tém zapominał dodać, że to jego szczodroblewości trzeba nabytek ten nowy zawdzięczać.

Fundusz wyznaczony przez Towarzystwo na zakup książek zwykle wyczerpywał już w pierwszych miesiącach roku, gdy się więc później nadarzyła sposobność korzystnego nabycia jakiej rzadkiej lub cennej księgi, a kasa była pusta, wtedy zakłopotany bibliotekarz sięgał znów do własnej kieszeni i nie nie mówiąc nikomu nowy nabytek umieszczał na półce biblioteczeń. Tak zwiększał wciąż zbiory powierzony pieczy swojej; ile w ten sposób dzieł przybyło bibliotece niepodobniestwem jest nawet w przybliżeniu oznaczyć, bo jak już wyżej wspomniałem Kościński tał się z tém starannie, wiem jednak na pewno, że było ich bardzo wiele a między niemi niejedna rzadkość bibliograficzna pierwszorzędnej wartości.

Posiadanie tylu dzieł nabytych różnymi, powyżej wyszczególnionymi sposobami, Towarzystwo wyłącznie tylko zawdzięcza zabiegliwości i ofiarności Kościńskiego. Inne dzieła, które od roku 1872 do połowy 1883 wzbogaciły zbiory Towarzystwa pochodziły z zapisów Lebruna, Helbicha, Bałwańskiego, Torańskiego i innych. Gdy śmierć przedwczesna straciła go z tak

godnie zajmowanego stanowiska, biblioteka liczyła już blisko 11000 dzieł, broszur, czasopism i atlasów, uporządkowanych i skatalogowanych najstaranniej. Dodać tu jeszcze wypada, że oprócz dwóch wyżej wymienionych katalogów zupełnych, pozostawił Kościński jeszcze trzeci, do połowy zaledwie skończony. Jest to katalog karteczkowy, w którym tytuły dzieł ułożone są podług treści, obejmuje on przeszło pięć tysięcy kartek spisanych własnoręcznie przez nieboszczyka. Wyliczenie zasług Kościńskiego względem biblioteki Towarzystwa byłoby niezupełnem, gdybym tu zapomniał dodać, że cały swój księgozbiór z kilkuset dzieł złożony, zapisał Towarzystwu. Jest to bardzo cenny dar, gdyż zawiera, powiększając część, nowsze dzieła i archiwy z dziedziny okulistyki. Tak więc widzimy, że nie tylko za życia był wiernym stróżem i dobrodziejem powierzonych mu przez kolegów księżnicy, ale i wtedy jeszcze, gdy ją na zawsze osierocił, z po za grobu hojnym obdarzył ją upominkiem.

Przykrą jest rzeczą pracować bezinteresownie i nie znaleźć uznania za swą pracę. Kościński tej przykrości nie doznał. Towarzystwo lekarskie umiało ocenić jego zasługi i niezależnie od kilku publicznych podziękowań, uczciło wdzięcznie pamięć jego, przyozdabiając salę swych posiedzeń, biurem zmarłego.

Po nakręśleniu niedołęznego może i niezupełnego obrazu działalności Kościńskiego, jako lekarza, filantropa i bibliotekarza, rzućmy teraz okiem na niego, jako na badacza naukowego i na udział jego w piśmiennictwie lekarskiem naszym.

Na stronicy 23-ej Słownika lekarzów polskich jest wymienionem to wszystko, co drukiem ogłosił. Nie będziemy tu więc powtarzać tytułów dwudziestudwóch większych lub mniejszych, bądź oryginalnych, bądź też z języków obcych tłómaczonych prac jego, które odnoszą się przeważnie do oftalmologii; ani też będziemy rozbierać ich treści, a ograniczymy się jedynie na obszerniejszej wzmiance o dwóch najważniejszych dziełach jego, któremi są: *Wykaz rzeczy zawartych w 72 tomach Pamiętnika Towarzystwa lekarskiego warszawskiego z lat 1837 — 1876* oraz ten oto *Słownik lekarzów polskich*.

Już zaraz na początku życiorysu tego wspomnianem było, że Kościński będąc jeszcze w szkołach, wielki zdradzał pociąg do historyi; nie więc dziwnego, że zostawszy lekarzem, pilnie zaczął się zajmować dziejami sztuki lekarskiej wogóle, a ze szczególnem zamięłowaniem początkiem, rozwojem i losami jej w kraju naszym i wśród naszego społeczeństwa. Badając te dzieje, tak ściśle i nierozzerwalnymi węzły spojone z nauką i literaturą naszą, koniecznie musiał się też zająć bibliografią, do której, nawiasem mówiąc, także wielką miał skłonność. Skłonność ta, przy zajęciach bibliotekarskich rozwijała się coraz więcej i dała pohop do wydania pierwszego z wymienionych dzieł, poczęści nawet drugiego.

W roku 1877, w czterdziestą rocznicę pojawienia się pierwszego zeszytu Pamiętnika, ukazał się *Wykaz rzeczy zawartych w 72 tomach Pamiętnika Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego ułożony przez Stanisława Kościńskiego*. Tytuł skromny, napozór niezbyt wiele obiecujący, a jednak jak bogatą w treść i jak użyteczną jest ta książka, 347 stronic druku obejmująca. Na początku jej zaraz spotykamy się z rodzajem wstępu, zajmującym stronic XIV. Jest to ni mniej ni więcej, jak dokładna, chociaż bardzo treściwa historia czasopism przyrodniczo-lekarskich, poprzedzających w Polsce Pamiętnik, oraz nieco obszerniej traktowane dzieje samegoż Pamiętnika, aż do końca roku 1876. Dowiadujemy się z tych niewielu kartek mnóstwa szczegółów cieka-

wych, ogółowi lekarzy naszych przeważnie nie znanych wcale. Widzimy tam ile to czasu i zabiegów trzeba w pierw było poświęcić, ile trudności przełamać, zanim w dniu 18 kwietnia roku 1837, zeszyt pierwszy najstarszego z istniejących dziś czasopism lekarskich polskich, mógł się od dawna nań czekającym lekarzom naszym ukazać. Napisanie tych czternastu stronic nie było tak łatwem zadaniem, jakby się komu może wydawać mogło; do tego naprzód trzeba było posiadać dokładną znajomość historyi i bibliografii, by coś pewnego móżd powiedzieć o czasopismach naszych, znacznie starszych od Pamiętnika; aby podać znów dzieje jego własnego początku i rozwoju, nieodzownem było sumienne i drobiazgowo ślęczenie nad zapyłonymi archiwami i protokołami Towarzystwa lekarskiego; trzeba nadto było poznać dokładnie dzieje jego nigdzie w porządku dotąd nie spisane. Z tego niełatwego zadania Kościński wywiązał się świetnie i podał nam jeden z najciekawszych ustępów, na jaki w dziejach Towarzystwa natrafić można.

Po owym wstępie historycznym następuje część pierwsza samej książki. Na dwadzieścia i dwa umiejętnie rozpadając się działy, daje ona nam w każdym z nich, w porządku abecadłowym, według nazwisk autorów ułożonym, rozprawy lub głosy zabierane na posiedzeniach Towarzystwa i wskazuje tom oraz stronicę Pamiętnika, gdzie się one znajdują. Działy te większe, rozpadają się znowu najczęściej na liczne mniejsze, więcej szczegółowe, i dają przez to każdemu możność łatwego i szybkiego odszukania każdej pracy lub rozprawy, zawartęj w Pamiętniku, a odnoszącęj się do jakiegokolwiek bądź działu wiedzy lekarskiej. Część ta, najobszerniejsza z całej książki, obejmuje stronic 225.

W części drugiej, zajmującej stronic 77 spotykamy, znów w porządku abecadłowym, zestawienie podług treści samych już przedmiotów w Pamiętniku umieszczonych. I tu także wskazanym jest tom i stronica, na której znaleźć je można. Zbytecznem byłoby rozwodzenie się nad użytecznością tej części drugiej wykazu, dla każdego, kto znajomość bliższą chciałby zawrzeć z różnorodną treścią Pamiętnika.

Nakoniec, w części trzeciej obejmującej stronic 303—330 znajduje się wykaz wszystkich autorów, których prace, lub sprawozdania z nich, umieszczone zostały w 72 tomach Pamiętnika. W tym dziale autor przy każdym nazwisku wypisał liczby dwojakie, wyrażone drukiem odmiennym, pierwsze z nich wskazują na tom i stronicę Pamiętnika, drugie, mniejsze, na stronicę samegoż wykazu.

Ostatnie siedmnaście stronic dzieła mieści w sobie wykaz wszystkich członków Towarzystwa lekarskiego warszawskiego, od jego założenia w dniu 6 grudnia roku 1820, aż po dzień 1 kwietnia r. 1877, oraz spis urzędników tegoż Towarzystwa, z oznaczeniem czasu ich urzędowania. Tak więc również, jak na początku książki i na jej końcu, natrafiamy na dość ciekawy przyczynek do dziejów Towarzystwa, a tém samém i do historyi stanu lekarskiego w Polsce.

Nie będę tu chwalił tej mrówczej, ścisłej pracy, sama się ona bowiem chwali; każdy kto ją weźmie do ręki łączo o tém przekonać się może; ale poczytuję sobie natomiast za obowiązek dodać, że nie zawdzięczamy jej wyłącznym trudom Kościńskiego, znalazł on bowiem pilnego współpracownika w osobie swęj małżonki, spisującej i porządkującej dla męża, nagromadzone materyały i dopomagającej mu w miarę możności, w pracy, tak samo jak mu już przy uporządkowaniu biblioteki pomocną była. To też Towarzystwo lekarskie przy uczcie wspólnej, wydanej na cześć bibliotekarza swego,

gdy mu dziękowało za tyle tak użytecznej pracy, nie zapomniało o znacznej niewiedzie i również publicznie hołd i dzięki jej złożyło, za skuteczne przyczynienie się do pędzącego ukończenia tak mozolnego dzieła.

Teraz pomówmy o ostatniem, największém dziele Kościńskiego, o tém najukochańszém dziecięciu ducha jego, o dziecięciu, przez długie lata z niesłychanym trudem wypastowanem i wypieszczonem, które rodzic opuścić musiał na zawsze, zanim je mógł całkiem w świat wyprowadzić.

Dla łatwo zrozumiałych powodów, nie wypada nam tu pisać oceny *Słownika lekarzów polskich*, zadanie to komu innemu pozostawić musimy. Nie będziemy się też tu rozwodzić wcale nad jego układem, urządzeniem wewnętrznym, zasadami, któremi autor spisując go się rządził i t. p., na to inne, stosowniejsze znajdzie się miejsce; natomiast tu właśnie musimy, chociaż grubymi tylko rysami, pokrótce naszkicować dzieje powstania Słownika; musimy wskazać, jak, kiedy i z jakich powodów, powstała w autorze myśl wydania podobnego dzieła i w jaki sposób ją skutecznił. Wszystko to, chociaż bezpośrednio odnosi się do samej książki, jednakże głównie należy do osoby jej autora; więc też, pisząc jego życiorys, niepodobieństwem byłoby o tém przemilczeć.

Niejednokrotnie już wspominaliśmy o wielkiem zamięłowaniu Kościńskiego do badań historycznych, szczególnie wchodzących w zakres dziejów sztuki i stanu lekarskiego w kraju ojczystym; Ignął on do nich z całym, właściwym sobie zapalem. Nieraz w mej obecności ubolewał nad tém, że ta gałąź dziejopisarstwa w literaturze naszej, jest stosunkowo tak ubogą i zaniedbaną, i że większość lekarzy naszych nie zna tych dziejów zupełnie i wcale się nawet o ich poznanie nie troszczy. Stan rzeczy taki, prawdziwy niestety, tém więcej pociągał go do owego Kopciuszka, postanowił więc zająć się nim, postanowił oczyścić go z pyłu zapomnienia niezasłużonego, i przybrawszy go w szaty nowe, o ile się da, świetne, wprowadzić go i usadowić na miejscu, które mu się słusznie w literaturze naszej należy. U Kościńskiego droga od postanowienia do wykonania nigdy nie była daleką i długą. Postanowiwszy więc zabrać się do tej pracy, jał się jej przed kilkunastu już laty, tak jak on to umiał, z niewyczerpanym zasobem energii żelaznej, wytrwałości niezłomnej, skrzętności mrówczej i niegasnącego nigdy zapału, do wszystkiego, co podnieść było w stanie naukę naszą, lub przyczynić się do wykazania jej zalet.

Począwszy od roku 1867 aż do śmierci przedwczesnej, nie przestawał zajmować się ulubionym przedmiotem; wszystkie chwile wolne od innych, obowiązkowych zajęć poświęcał mu stale, szukał i szperał wszędzie, czy to w kraju własnym, czy za granicami jego, gromadził skrzętnie materiały bogate, uzupełniał je, sprawdzał, poprawiał bez ustanku. Łatwo zrozumieć, że badacz tak sumienny, przysposobiony należycie naukowo do podjętych poszukiwań i tak gorąco im oddany, nie mógł zadawałniać się tylko źródłami dziejowemi już drukiem ogłoszonymi, chociaż i tych pomijać naturalnie nie mógł, ale że starał się zawsze i wszędzie, jeżeli to tylko okazało się możliwem, zaczerpywać wiadomości swe ze źródeł pierwotnych i pewnych. Widzimy go więc odprawiającego pielgrzymki do bibliotek polskich i obcych, widzimy jak wertuje stare kroniki i rękopisy, widzimy go jak zwiedza kościoły i odczytuje w nich napisy na starych, dawno zapomnianych nagrobkach, w nadziei, że znajdzie może na nich nazwisko jakiego nieznanego dotąd lekarza polaka, albo że tym sposobem może uda mu się sprostować szczegół jaki, mylnie dotąd podawany przez innych autorów. Poznaawszy z gruntu bibliotekę Towarzystwa lekarskiego, a znał ją tak, jak

nikt może po nim znać jęj nie będzie, bo na to trzebaby posiadać taką jak on olbrzymią, zdumiewającą pamięć, — i wyczerpawszy do dna wszystko co w innych, dostępnych mu księgozbiorach warszawskich znaleźć było można, udaje się do Wilna, gdzie w bogatęj księżnicy tamtejszego Towarzystwa lekarskiego, którego był członkiem związkowym, plonem obfitym znów niepomrotnie wzbogaca zbiór swych materyałów dziejowych. Do Krakowa dąży kilkakrotnie i rozkoszuje się szperając w skarbach nieocenionych starożytnęj stolicy. Tam istnieje takie bogactwo rękopisów, archiwów dawnych, albumów prastarego uniwersytetu Jagiellońskiego, nie mówiąc już o starych drukach polskich i obcych; to też tam znów niejedną wiadomość ważną dla siebie, niejeden odnajduje szczegół, blahychasem na pozór, a jednak ważny dla złożenia całości, która bez niego byłaby niezupełną i niejasną. Byłoby rzeczą zbyt nudną wymieniać wszystkie biblioteki polskie, w których Kościński podejmował swe mozolne poszukiwania, gdyż śmiało rzec można, że nie masz pewno ani jednęj znaczniszej a dostępnej, o którejby był zapomniał.

Zbierając plony tak obfite na ojczystęj niwie, nie zaniedbywał też bynajmniej księgozbiorów i źródeł obcych. Od lat wielu, po części dla podtrzymywania wątłego zdrowia żony, poczęści też kwoli wypoczynku własnego, tak koniecznego po pracy, latem zwykł był wyjeżdżać na miesiąc lub dwa za granicę. Wiemy już jakim bywał wypoczynek Kościńskiego; to też nie zdziwimy się wcale dowiadując się; że ile razy przybył do miasta jakiego, w którém spodziewał się znaleźć coś dla siebie przydatnego, zabierał się od razu do poszukiwań. Księgozbiory Berlina, Wiednia, Pragiczeskiej, Paryża, Wenecyi, Bolonii, Padwy, Rzymu, Neapolu i tylu innych miast jeszcze, dobrze znają naszego skrzętnego badacza, bo wiele, wiele godzin w nich przesiedział, ale też nieraz za to zyskiwał miłą sercu nagrodę, w postaci jakiegoś chociaż drobnego, lecz dla niego ważnego odkrycia.

Posiadając już w swych tekach tak ogromny materyał do dziejów bibliografii i sztuki lekarskiej polskiej, w ciągu lat z takim trudem i wytrwałością zebrany, trzeba było nareszcie pomyśleć o ostateczném jego zużytkowaniu. Dałiśmy już powyżej do zrozumienia, że właściwym zamiarem Kościńskiego o, pierwotnie było opracowanie systematyczne dziejów sztuki lekarskiej w Polsce, i że w tym właśnie celu rozpoczął swe poszukiwania, następnie jednak, do czasu przynajmniej, zmienił plan pierwotny i zamiast jąć się historycznego opracowania nagromadzonego materyału, postanowił wydać go w formie słownika biograficzno-bibliograficznego lekarzów polskich—i dobrze uczynił.

Rzuciwszy okiem, chociażby pobieżnie tylko, na Słownik, widzi się od razu, że zawiera on wielkie bardzo bogactwo szczegółów dotyczących życia lekarzy naszych, oraz prac ich, a to od czasów niepamiętnych aż do dziś dnia. Chcąc z tych trudnych do zliczenia i drobnych cegiełek, tak pomału i skrzętnie zebranych, zbudować gmach systematycznie spisanych dziejów sztuki lekarskiej w Polsce, i wykończyć go we wszystkich szczegółach, chcąc to uczynić, trzebaby daleko więcej jeszcze czasu na to poświęcić, niż na samo zebranie i przysposobienie materyałów, a Kościński przy licznych swych zajęciach innego rodzaju, za wiele go nigdy nie miał, byłby więc zmuszonym na lata całe rozłożyć ostateczne opracowanie owoców swych badań. Może byłby się na to w końcu i zgodził, gdyby nie jakiś dziwny niepokój, który go w latach ostatnich życia ogarnął. Przeczucia jakieś smutne widocznie nim miotaly, zbyt często mówił o śmierci, a gdym raz patrząc na tę piękną, męzką postać, no-

szącą na sobie pozory wszelkie kwitnącego zdrowia, próbował w żart obrócić te obawy, odpowiedział mi ze smutną powagą, że ani ojciec jego, ani dziad pięćdziesiątego nie dożyli roku, więc i on też zapewne nie wiele już lat ma przed sobą. Mówił prawdę niestety. Sądzę, że prawdziwym powodem tych przeczuć grobowych była nietylę wiara w dziedziczną konieczność śmierci przed skończeniem pięćdziesiątego roku życia, ile choroba serca, o której, o ile mi wiadomo, nigdy z nikim nie mówił, lecz o której istnieniu wiedział może, lub go się domyślał. Do przypuszczenia, że cierpiał na wadę serca upoważniają nas dość częste napady silnej duszności, trapiącej go nieraz w wysokim stopniu, szczególnież po doznaniu silniejszych wzruszeń, jak również tak nagły i niespodziewany koniec dni jego. Obawiając się więc widocznie, że może niestarczy mu życia na wykonanie szeroko zakreślonego planu, wołał poprzestać na ogłoszeniu dzieła, którego wykończenie i wydanie mniej wymagało czasu, upoważniało zatem do nadziei, że autorowi nań nie zabraknie ni siły ni życia. Postępując tak, dobrze uczynił—powtarzam to raz jeszcze—bo gdyby się był nie wyrzekł pierwotnego planu, gdyby się był zabrał, tak jak zamierzał, do spisywania dziejów medycyny w Polsce w całej ich rozciągłości, byłaby go śmierć przedwczesna niechybnie zaskoczyła, zanimby jeszcze był zdołał, zaledwie pierwsze rozdziały tak mozolnej i obszernej pracy wykończyć; a wtedy materiał tak bogaty, z takim mrówczym trudem zebrany, prawdopodobnie byłby pozostał bez użytku, bo nie tak łatwo znalazłszy się udało lekarza, który zbrojny nawet w chęci najlepsze i przysposobienie naukowe odpowiednie, mając oddany do swego rozporządzenia materiał pozostawiony, śmiałby się podjąć dokończenia budynku, zaledwie z fundamentów dźwigniętego. Nie masz tu bynajmniej cienia przesady w wypowiedzianém dopiero co zdaniu, bo chcąc korzystać w sposób odpowiedni i użyteczny z takiego materiału, trzeba by znać go tak dobrze, jak znał go Kośmiński, trzeba by tak jak on nad nim panować, a znów, żeby dojść do tego, trzeba by na to, jak on, poświęcić lata całe pracy. — Szczerze wątpię czy znalazłby się wśród lekarzy naszych choćby jeden zdolny i ochoczy zarazem do tego. Dobrze więc uczynił Kośmiński poprzestając na mniejszem, przez to bowiem umożliwił wykończenie i oddanie w ręce czytającej publiczności dzieła, które śmiało użyteczném nazwać się go dzi, a którego wydanie sam do połowy tylko mógł doprowadzić.

Zabrał się do wydawnictwa z gorączkowym pośpiechem, materiał przez lata tak długie mozolnie zbierany porządkował, uzupełniając go bez ustanku i znajdując przy tém, jak dawniej zawsze, chętną pomoc swęj żony. W początku roku 1883 rozpoczął druk Słownika. Gdy w końcu lipca tegoż roku wyjeżdżał do Włoch dla wypoczynku, dwa zeszyty dzieła, obejmujące dwadzieścia arkuszy druku w ósemce większej, były już gotowe i zajęły miejsce na półkach księgarskich. Zamiarem autora było, powróciwszy po dwumiesięcznej wycieczce, jeszcze przed końcem roku druk Słownika doprowadzić do końca. Ukończywszy Słownik, zamierzał rozpocząć opracowanie dziejów sztuki lekarskiej polskiej, aż do końca w. XVI, do czego miał materiały prawie gotowe, oraz opisać dzieje akademii Zamojskiej, która go żywo zajmowała. Niestety nie było mu przeznaczoném ujrzenie wykończonego dzieła swego.

Wracając z Włoch do Warszawy, z nowymi planami w tece, po drodze zebranemi, zatrzymał się na dni kilka w Sławnie, majątku brata swęj żony, p. Gregorowicza, w Opoczyńskim. Nikt z krewnych i sąsiadów ich, witając go tam, nie byłby mógł przypuścić, że ten wesół, na oko pełen zdrowia, w sile wieku będący, bo zaledwie czterdziestysiedmi rok życia rozpoczynający

mężczyzna, za dni już kilka na zawsze opuści krewnych, przyjaciół, żonę, ojczyznę kochaną i drogą sercu naukę. A jednak stało się tak niestety. Dzień 14 września roku 1883 wydarł z objęć żony dobrego męża, pozbawił przyjaciół przyjaciela wypróbowanej stałości, zabrał krajowi obywatela prawego i zacnego, całą duszą doń przywiązanego, osierocił naukę polską, trafiając gromem w jednego z najdzielniejszych jej przedstawicieli. Nieszczęsny dzień ów spędził Kościński w towarzystwie żony i krewnych spokojnie, zdrowo, wesoło i udawszy się na spoczynek około godziny jedenastej wieczorem, zasnął. Lecz wkrótce ze snu go zbudził gwałtowny napad duszności, połączony z bólem w piersiach. Prerażona małżonka, oraz krewni jej, przybiegli do łóża, chcąc nieść pomoc cierpiącemu — lekarza na wsi nie było — nikt jednak nie myślał o katastrofie strasznej, tak już bliskiej — duszność wzrastała z każdą minutą — chory stracił przytomność — i zanim północ wybiła, skonał na rękach wierniej, od zmysłów odchodzącej żony.

Taki był koniec tego zacnego i pracowitego człowieka.

Śmiertelne szczątki przewieziono do Warszawy. W dniu 18 września, wyszedłszy z przed kościoła Ś-go Karola Boromeusza ku Powązkom, orszak liczny, z tysiąca przeszło osób złożony, towarzyszył trumnie niesionej na barkach kolegów zmarłego, członków Towarzystwa lekarskiego; poprzedały ją lub też spoczywały na niej liczne wieńce, niesione i złożone przez ręce tych, którzy umieli kochać albo też cenić zmarłego. W czasie tego smutnego pochodu z niejednej piersi głucho wyrwało się łkanie, z niejednego oka spłynęła łza zespalająca w sobie wdzięczność dla tego, któremu teraz ostatnią oddawano przysługę, z żalem serdecznym po jego utracie przedwczesnej. Nad grobem przemówił usta wymownemi Dr. A. Fabian, żegnając nieboszczyka w imieniu Towarzystwa lekarskiego warszawskiego, dla którego za życia swego tyle pracował, któremu wyświadczył usług tyle, jako kolega zacny i jako natchniony kapłan nauki.

Przedstawiliśmy tedy ten żywot prawy i pocziwy od kolebki, aż do grobu, ten żywot męża poświęconego nieustannej pracy, niosącego w każdej chwili chętną pomoc cierpiącym i biednym, kochającego kraj swój i rodaków, uprawiającego naukę dla niej samej, nie dla marnych z niej zysków i pełniącego sumiennie wszystko to, co za swój obowiązek uważał. Z toku tego nie dość może systematycznego, a za to nieudolnego opowiadania, w którym opuszczono może nie jedno, o czém wspomnieć było warto, sędzę, że czytelnik może sobie jednak wystawić obraz i charakterystykę Kościńskiego, jako tako odpowiadające rzeczywistości. Pomimo to, uważam za swój obowiązek dopełnić jeszcze ten szkic niektórymi rysami, gdyż pragnąłbym szczerze — wyznaje to otwarcie — żeby przed okiem czytelnika stanął taki obraz Kościńskiego, jaki przyjaźń głęboka w sercu mem wiernie przechowuje.

Kościński był wzrostu więcej niż średniego, budowy silnej i kształtnej, tuszy umiarkowanej, głowę zwykły był nosić wzniesioną, trochę ku tyłowi przechyloną, co mu nadawało wygląd stanowczy i dumny trochę. Twarzy jego o wyrazistych, męzkich rysach, zdobnej w wysokie, wypukłe czoło i oczy pełne inteligencji i energii, opisywać tu nie będę, wyręcza mnie bowiem pod tym względem dodana do niniejszego życiorysu udatna podobizna, daleko wierniej oddająca rysy zmarłego, niżby to nawet najdrobiazgowszy i z większym niż mój talentem nakreślony opis, mógł kiedykolwiek uczynić. Lecz rysunek ten, pomimo bardzo wiernie i szczęśliwie pochwyconego podobieństwa, grzeszy tém, co i wszystkie inne portrety, przedstawia twarz nieruchomą,

zawsze ten sam wyraz niezmienny zachowującą, dla tego też, trzeba tym martwym rysom, słowami nieco życia dodać. Zwykły wyraz twarzy Kościńskiego o był poważny, spokojny, rzec można trochę zimny i niedopuszczający na razie poufalego zbliżenia się. Oczy jego wyraziste, pełne rozumu, przez okulary złote, do których noszenia był zmuszonym, spoglądały wzrokiem pewnym, bystro i badawczo, i wtedy, gdy to uważał za potrzebne, łącząc się z poważnym chłodem, wiejącym od jego oblicza, wzbudzały uczucie nieokreślone, nakazujące szacunek i trzymające zdala wszystkich tych, których zbliżenia się nie pragnął. A, powiedzmy to zaraz w tém miejscu, Kościński będąc surowym sam dla siebie, surowo też sądził postęпки innych i jeżeli na czyimkolwiek charakterze ciążył zarzut jaki poważniejszy, lub chociażby podejrzenie tylko uzasadnione, to od takiego człowieka stronił jawnie, ręki podawanej sobie nie uściśnął, i owym, wspomnianym powyżej przenikliwym wzrokiem, z którym nieraz jeszcze łączył uśmiech zimny, nieznaczny, trochę wstrętu, trochę politowania wyrażający, skutecznie oddalać umiał od siebie nieznosne mu osobistości. Lecz jakże znów innem było to oblicze gdy stawał przy łożu chorego, lub robił operacyę jaką okulistyczną; wtedy pomimo zwykłej, chłodnej powagi rysów, ożywiało się ono spojrzeniem, w którym drgało współczucie serdeczne, zmieszane z budzącą zaufanie pewnością siebie. Takie było oblicze Kościńskiego o jako lekarza. Gdy się znajdował w towarzystwie przyjaciół, wesołym, wtenczas, chociaż go nigdy wesołość pusta nie opanowywała, chociaż głośnym nigdy nie wybuchał śmiechem, rysy jego umiały nastroić się do otoczenia; wtedy uśmiech delikatny, czasami szyderczy trochę, rozlewał się po obliczu jego, nadając mu wyraz ujmujący, a te oczy umiające rzucać spojrzenia jak lód zimne i kolące jak ostrze sztyletu, spoglądały wtedy dobrotliwie, łagodnie i wesoło, powiedziałbym nawet szczęśliwie. W takich chwilach swobodnej, pozbawionej przymusu zabawy, oblicze jego stawało się dziwnie miłym i pociągającym ku sobie, nikt wtedy nie byłby przypuszczał, że ten wesoło uśmiechnięty, gawędzący teraz swobodnie człowiek, potrafi tak surowy przybrać wyraz twarzy, jak o tém wspominaliśmy.

Powyższemi słowy staraliśmy się odmalować wiernie ruchliwą grę fizjonomii Kościńskiego, taką, jaką wielu oglądać miało sposobność. Musieliśmy się przy tém ograniczyć na grubszych konturach, na barwach jaskrawszych, gdyż niepodobieństwem byłoby opisywanie wszelkich przejęć możliwych, wszelkich półcieni delikatnych, wszelkich refleksów światła, lub błysków igrających na żywej powierzchni tej wyrazistej twarzy. Opisaliśmy ją tu tak, jak się w różnych okolicznościach życia codziennego przedstawiała.—Może to i dosyć.—Chęć jednaknieprzewyciężona bierze, wspomnieć jeszcze o jej wygładzie znanym tylko niewielu wybranym. Bywało czasami, że w gronie szczupłym i bardzo zaufanym, wszczynał rozmowę o tém, co kochał najwięcej, o tém, co najboleśniej zacięła jego duszą wzruszało; wtedy rysy jego trudny do opisanja przybierały wyraz, odzwierciadlała się w nich naraz i miłość bez granic, złana w jedną całość z bólem serce rozdzierającym, znanym tylko matce stojącej nad kołyską drogiego a konającego dziecka, i owe święte, grozą przejmujące oburzenie, z którym spoglądać musiał Prometeusz spętany, na orła jowiszowego, wyżerającego mu wnętrzności za to, że dla śmiertelnych do nieba sięgnął po ogień i światło. Kto miał szczęście widzieć Kościńskiego w takiej chwili, ten chyba nigdy nie zapomni tego oblicza szlachetnego, imponującego, na którym równocześnie gościł wyraz uczuć najwznioślejszych ze wszystkich, mogących duszę ludzką poruszyć.

Twarz jest zwierciadłem duszy. Odmalowawszy pierwszą i o drugiej dałmy już pojęcie, przytęm i w toku całego opowiadania naszego niejednokrotnie już rzucaliśmy światło jasne na charakter Kościńskiego, nie wiele nam więc już pozostanie dodać jeszcze. Uzupełniając opis jego powierzchowności zauważymy, że chód miał, aczkolwiek poważny i niezbyt prędkie, to jednak elastyczny i żywy; o wszystkich innych ruchach jego toż samo powtórzyć można. Ubrał się zawsze starannie, lecz bez wszelkiej wymuszonej elegancji, w jedzeniu i picu był umiarkowanym i wstrzemięźliwym.

A teraz dodajmy jeszcze rysów kilka dopełniających charakterystykę jego moralną, duchową.

Podczas pobytu Kościńskiego w Moskwie, na uniwersytet tamtejszy uczęszczały całe setki młodzieży polskiej, ze wszystkich dzielnic kraju dążące do źródła wiedzy i oświaty. Wśród tego grona liczne go umiał on sobie zaskarbić i miłość i szacunek; wszystko co było lepszego pomiędzy tą młodzieżą lgnęło mimowolnie do niego, chętnie słuchało jego rady zdrowej, a uczciwej zawsze, korzystało z nauki i doświadczenia, które sobie sam z krwawym trudem zdobywał i które dla nikogo nigdy nie skąpił. Zarzucano mu wprawdzie, wtedy już, tak samo jak i w życiu późniejszym niejednokrotnie, zarozumiałość, dumę nadmierną i hardość duszy, lecz z tego co powyżej czytaliśmy, wiemy co sądzić o tym podobnych zarzutach, odpieranie ich więc jest zupełnie zbytecznym. Prawdą jest że Kościński umiał być dumnym i nieprzystępnym, prawdą, że dusza jego harda nie potrafiła się ugiąć przed lada kim, lecz do tego zniewalały go zawsze i wyłącznie pobudki szlachetne, z próżnością i zarozumiałością nic wspólnego nie mające. Takie same stanowisko, jakie pomiędzy kolegami uniwersyteckimi umiał sobie zdobyć, zajmował też później wśród kolegów lekarzy. Wszyscy ci, którzy go znali zbliżyć i z którymi on sam znać się chciał, kochali go i szanowali, ci od których stronił sam, poznawszy ich poprzednio, obawiali się go i niechęć ku niemu żywili, ale też tylko ci jedynie. Błądzenie jest rzeczą ludzką, nie dziwny się więc, że i Kościński czasami dawszy posłuch wieściom napozór wiarogodnym zdaleka trzymał się od którego z kolegów, że o nim wyrażał się niepoehlebnie. Lecz pomny tego, że głępcy jedynie upierają się przy swych błędach, od chwili gdy uznał, że dał się w błąd wprowadzić, od razu zmieniał swe postępowanie, od razu okazywał takiemu kolidze życzliwość i siłami wszelkimi starał się wynagrodzić mu krzywdę mimowolnie wyrządzoną. Nieubлагanym był tylko dla tych, którzy rzeczywiście na to zasługiwali, takich nigdy nie oszczędzał i zawsze i wszędzie im niechęć swą jawnie okazywał. Postępowanie takie było może niepraktyczne, przysparzające mu samemu niejedną przykrość, narażające go na obmowę i szemranie, ale było sprawiedliwe, zające i uczciwe, — a oto mu jedynie chodziło. Umiejąc tak stanowczo i jawnie okazywać wstręt swój dla niektórych, umiał też zarówno dobrze, innych znów, przyjaźnią swą darzyć, a jeśli kto jęj dostąpił, to mógł już na nią liczyć niechybnie. Nie wyrażała się ta przyjaźń jego ani zdawkową uprzejmością, ani pochlebstwem, ani pobłażaniem zbyt niemi. Dla przyjaciół był również surowym jak dla przeciwników i jak dla siebie samego; nie wahał się nigdy z wypowiedzeniem im prawdy gorzkiej, jeżeli to uznał za potrzebne, lecz umiał to czynić w sposób rozumny, łagodny, nie dopuszczający obrazy, umiał słowem swoim nadać ton trafiający wprost do serca i przekonujący o tém, że to przyjaciel prawdziwy tak mówił. A wymową był obdarzonym. Ukochwawszy duszą całą język, ojczysty władał nim po mistrzowsku. Czy to w rozmowie potocznej, czy też w mowach w większym gronie wygłaszanych, zawsze

wyrażał się poprawnie i wytwornie, zarówno pod względem formy, jak i pod względem treści; a mowy jego byłyby z pewnością zawsze wywierały wrażenie porywające, gdyby nie dykcya cokolwiek za wolna i uroczysta, namaszczeniem swém niejednokrotnie kazalnicę przypominająca. Temu też przypisać jedynie należy, że mówiąc, nie zawsze tak oddziaływał na słuchaczy, jak tego pragnął, przynajmniej na tych, którzy więcej zwracają uwagi na sposób mówienia, niż na treść i formę mowy, bo pod względem ostatnim trudno mu było czynić jakiegokolwiek zarzuty; widzimy to szczególnie na tych jego przemówieniach, które zostały spisane. Niestety takich jest niewiele; właśnie najpiękniejsze, wypowiedziane pod wpływem chwilowego natchnienia, spisane nigdy nie były, bo pewny siebie mówca, najczęściej ograniczał się do rzucenia na papier lekkiego tylko szkicu treści swego przemówienia i mówił następnie, dając folgę uczuciom panującym nad nim w daną chwilę. Z licznych mów jego wspomnę tu tylko jedną, będącą jeszcze z pewnością w pamięci słuchaczy, wygłosił ją w dniu 18 listopada r. 1882, na uroczystym posiedzeniu Towarzystwa lekarskiego, czczącego w dniu tym dwudziestopięcioletnie zasługi sekretarza swego stałego, prof. Szokałskiego. Wielka i niepowetowana szkoda, że nie posiadamy właśnie tej mowy spisanej w całości, gdyż śmiało mogłaby zająć zaszczytne miejsce obok najdoskonalszych pomników wymowy polskiej. Zbytecznym może będzie dodać tu jeszcze, że ten, który umiał tak świetnie mówić i piórem władał również biegle i wytwornie.

Po przeczytaniu żywota tak zacnego, dla społeczeństwa jak i dla nauki zarówno zasłużonego męża, mimo woli nasuwa się każdemu pytanie, azali nie pozostawił po sobie potomka, któremu mógłby być przekazać swe cnoty, w którego duszy słowem żywem i przykładem własnym, mógłby być rozniecić miłość gorącą do wszystkiego tego, co sam serdecznie ukochał, oraz nienawiść niegasnącą przeciw temu, co sam słusznie znenawidził; potomka, któryby chociaż w części kiedyś go mógł godnie zastąpić i pamięć jego, wstąpiwszy w ślady rodzica, pokoleniom młodszym wiernie przekazać.

Na pytanie takie, niestety, przecząco odpowiedzieć musimy—Kośmiński zmarł bezpotomnie. Nie mając dzieci własnych, zajął się wychowaniem syna po bracie swoim, i w niego to starał się wszczepić te uczucia i te przekonania, które czcił przez ciąg życia swego.

Pisząc słowa powyższe, z głębi duszy płynące, chciałem czytelnikowi przedstawić Kośmińskiego takim, jakim był rzeczywiście i jakim go znałem. Chciałem oddać niemi cześć, należącą się słusznie koledze dobremu, przyjacielowi wypróbowanemu, niezmordowanemu pracownikowi na polu nauki, dobroczyńcy biednych i chorych, prawemu synowi tej ziemi, zacnemu obywatelowi. Jeżeli się kto w słowach moich chciał dopatrywać przesady, chwalby zbyt wygórowanej i niezasłużonej, —niechaj się spyta tych, którzy tak znali Kośmińskiego jak ja go znałem, a powiedzą mu z pewnością, że prawdę szczerą napisał.

Dr. Józef Peszke.

Warszawa d. 9 listopada 1885.

---

* **de Abano, Apono, Aponensis Piotr**, filozof, lekarz, astrolog, pierwszy professor medycyny w akademii padewskiej, urodz. 1249, um. 1315. Z licznych jego dzieł, jedno wyszło z przypisami i staraniem Wilhelma Haldenhoffa z Torunia, a mianowicie:

Libellus de venenis mineralibus, vegetabilibus, animalibus et quolibet ente sub solari globo ceptis per venerabilem virum Wilhelmum de Haldenhoff de Thorn... emendatum. In opido Liptzensi, 1498, w 4-ce.

Tęż, także pod tytułem: *Opus toxicorum. Lipsiae, 1500, w 4-ce.*

Abgarowicz Józef, rodem ze Stanisławowa, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1839 r., umarł 25 kwietnia 1876 r. w Nadwornój w Galicyi, gdzie długi czas był lekarzem powiatowym. Wydał:

Diss. inaug. vermium corporis humani descriptionem eorumque genesim sistens. Vindobonae, typ. Ueberreiter, 1839, w 8-ce, str. 23.

Abicht Adolf, ur. 14 sierpnia 1793 r. w Erlangen, gdzie ojciec jego Jan Henryk był professorem filozofii. W r. 1803 wraz z ojcem przybył do Wilna i tu ukończył nauki gimnazyalne, a 1816 r. lekarskie. Początkowo zajmował się praktyką lekarską na Żmujdzi; w r. 1823 objął obowiązki adjunkta przy klinice lekarskiej prof. Franka; w r. 1825 mianowany professorem, wykładał terapią ogólną i fizyologią, a następnie patologią ogólną i na tem stanowisku pozostał aż do zwinienia akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej w r. 1841. A. cieszył się wielkim uznaniem jako uczony i wymowny professor; przyjmował czynny udział w pracach towarzystwa lekarskiego wileńskiego, w którym początkowo był sekretarzem a później prezesem. Um. w Wilnie 2 sierpnia 1860 r. Wydał:

De intestinorum coarctatione diarrhoeae chronicae causa minus vulgata. Vilnae, 1816, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Tablice synoptyczne trucizn ułożone podług prac najnowszych w historii naturalnej, terapii i medycynie sądowej, z oznaczeniem chorób jakie wzniciągają, lekarstw przeciw nim maydzielniejszych i reagensów czyli środków do ich odkrycia. b. w. m. i r. (Wilno, 1823), fol. 2 tabl.

Institutiones therapiae generalis, quas scholarum causa conscripsit... sumptibus academicis. Vilnae, typ. Jos. Zawadzki, 1840, w 8-ce, str. VIII i 260.

Wiadomość o leczeniu chorób głodem, albo przez odjęcie prawie całkowite pokarmów. Druk w Dzienniku med. chir. i farmacyi. Wilno, 1830, str. 102—121.

Wiadomość o dziele Leop. Majera, über die Varioloiden, Berlin, 1829. Druk. tamże, str. 430—499.

Nadto w 1830 r. redagował pismo zbiorowe: *Collectedanea medico-chirurgica.*

Abłamowicz Józef wydał:

De vertigine. Vilnae, typ. congr. Missionis. 1828, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Abrahamowicz napisał:

De spirituosorum liquorum noxa et utilitate. Hallae, 1743. Diss. inaug.

Por. Plouquet, T. VIII, str. 229.

Abramowski Maurycy, ur. 1852 r. w Osterode w Prussach Wschodnich, nauk gimnazjalnych słuchał w Hohensteinie i Malborgu, lekarskich od 1871 do 1876 w Berlinie.

Der acute Gelenkrheumatismus und sein Verhalten zum inducirten Strom. Berlin, G. Lange, 1876, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Abrahamson Bernard Jakób, urodzony w Niemierowie (Niemiroviensis Ruthenus) z ojca także lekarza, nauki lekarskie ukończył w Berlinie, praktykował na Ukrainie i w Odessie.

De cauteriis. Berolini, W. Schade, 1822, w 8-ce. Diss. inaug.

* **Accoromboni Hieronim**, ur. 1469 w Gubbio, od 1516 r. lekarz przyboczny papieża Leona X a następnie Klemensa VII, od 1527 r. professor medycyny w Padwie; um. w Rzymie 1537 r. Jedno ze swych dzieł przysłał biskupowi plockiemu Janowi Chojęńskiemu. Dzieła dedykowane ziomkom naszym w wiekach dawniejszych

uwazamy za ojczysty miły zabytek i dla tego dajemy im miejsce w naszym słowniku.

Excellentissimi philosophi, et medici consumatissimi D. Hieronymi Acromboni Eugubii, ordinariarum practicae medicinae in Patavino gymnasio legentis Tractatus de lacte. Nunc primum impressus. Venetiis, 1536, w 8-ce, k. nr. 48. Ded. Joanni Chojenski, episcopo ploceński. W dedykacji obejmującej jedną kartę, wspomina autor w wyrazach bardzo pochlebnych o Andrzeju Czarneckim, uczniu swoim.

Toż, Norimbergae, 1538.

Toż, Basileae, 1578.

Ackerbaum Mikołaj Ignacy, lekarz nadworny Jana III. przełożył na język polski poradnik Eliasza Beynonsa (ob.) w r. 1695.

Ackord Józef Samuel z przydomkiem Weiskirchen, rodem z Polski, nauki lekarskie ukończył w Królewcu 1791 r.; doszedł do wielkiej wziętości, jako lekarz praktyczny, w okolicy miasta Augustowa, gdzie długi czas zamieszkiwał.

De pneumonia putrida. Regiomonti, 1791, w 12-ce, str. 20. Diss. inaug.

Adam z Bochini ob. z Bochini Adam.

Adam z Brzezina ob. z Brzezina Adam.

Adam z Łowicza ob. z Łowicza Adam.

Adami Paweł, doktor medycyny, sprowadzony z Wiednia do Krakowa 1803 r.; wykładał nauki weterynaryjne aż do swego dobrowolnego opuszczenia Polski r. 1810. Był on czas jakiś dziekanem wydziału lekarskiego.

Adamkiewicz Adolf, ur. w Gnieźnie 1822 roku, nauki lekarskie ukończył w Berlinie 1843 r.; obecnie jest radcą sanitarnym i lekarzem obwodowym w Rawiczu.

De renem in foetu hypertrophia adjecto exemplo nomenclato descripto. Berolini, typ. Sittenfeld, 1843, w 8-ce, str. 36 i 1 tabl.

Adamkiewicz Albert, syn poprzedzającego, ur. w sierpniu 1850 r. w Żerkowie w W. Ks. Poznańskiem. Ukończywszy nauki gimnazjalne w Bydgoszczy i Rastenburgu, zapisał się 1868 r. na wydział lekarski w Królewcu, ale już po półrocznym pobycie tamże przeniósł się do Wrocławia, gdzie przeważnie zajmował się w pracowni fizyologicznej Heidenhaina. Wojna francusko-pruska, w której uczestniczył, przerwała mu bieg nauk. Po zawarciu pokoju paryskiego 1871 roku oddał się gorliwie nauce lekarskiej w Würzburgu i tu rozprawa swą o środkach mechanicznych krwotoki tamujących, zjednał sobie takie uznanie, że w szóstym semestrze lekarskich studiów miał sobie przyznany stopień doktora medycyny. Złożywszy egzamin państwowy w Wrocławiu, objął w marcu 1873 r. asystenturę w instytucie fizyologicznym królewieckim, zostającym pod kierownictwem Witticha. Po trzech latach zmobilizacji pracy, gdy już należycie poznał się z metodami badań

fizyologicznych, uzyskał miejsce asystenta przy klinice chorób wewnętrznych a równocześnie habilitował się jako docent diagnostyki fizyologicznej. Po rocznym spełnianiu tych nowych obowiązków, przeniósł się do Berlina i tu w jesieni 1876 r. objął miejsce starszego lekarza w klinice chorób nerwowych prof. Westphala a równocześnie jako docent prywatny wykładał diagnostykę i neuropatologię. W październiku 1879 r. otrzymawszy zaszczytne wzwanie uniwersytetu jagiellońskiego, przybył do Krakowa, gdzie został mianowany profesorem patologii ogólnej i doświadczałnej.

Die mechanischen Blutstillungsmittel bei verletzten Arterien von Paré bis auf die neueste Zeit. Historisch-kritische Darstellung mit Rücksicht auf Physiologie. Von der medic. Fakultät zu Würzburg am 2. Januar 1872 gekrönte Preisschrift als. Inaug. Abhandlung derselben Facultät vorgelegt und mit ihrer Genehmigung gedruckt. Berlin, Sittenfeld, 1872, w 8-ce, str. 213.

Toż, drukowane także w Langenbeck's Archiv f. klin. Chirurgie, T. XIV.

Ueber den Druck im Herzbeutel. (Centralbl. f. med. Wissenschaften, 1872).

Ueber Risssechten im den Wandungen der Gefäße. (Archiv f. Mikroskopie, 1874).

Farbenreactionen des Albumins. (Arch. f. d. ges. Physiologie 1874. Archiv. f. experimentelle Pathologie und Pharmacologie, 1875).

Eine neue Reaction für Albuminate und Peptone. (Berichte d. deutschen chemischen Gesellschaft zu Berlin, 1875).

Studien über thierische Wärme. a) Die Analogien zum Dulong-Petit'schen Gesetz bei Thieren. b) Die Wärmeleitung des Muskels. c) Mechanische-Prinzipien der Homöothermie bei höheren Thieren und das Newton'sche Gesetz der Wärmeabgabe derselben. (Du Bois Reymond und Reichert's Archiv f. Anat. u. Physiol. 1875 i 1876).

Ueber Ausscheidung von Jod durch die Haut. (Verhandlungen d. physiol. Gesellschaft zu Berlin, 1877. Nr. 24).

Die Natur und der Nährwerth des Peptons. Eine experimentelle Untersuchung zur Physiologie des Albumins. Berlin, Hirschwald, 1877, w 8-ce, str. VIII i 128. (Sprawozdanie Dubanowicza w Przegl. lekars. 1877 r. Nr. 29, str. 353).

Ueber Pepton. (Berlin. klin. Wochenschrift, 1878). Spraw. w Przegl. lek. 1878, Nr. 6, str. 75.

Ueber die Natur des Peptons. (Virchow's Archiv, 1878).

Ist die Resorption des verdauten Albumins von seiner Diffusibilität abhängig und kann ein Mensch durch Pepton ernährt werden? (Virchow's Archiv 1879).

Die Ausscheidungswege des Jodkaliums beim Menschen. (Annalen des Charité Krankenhauses zu Berlin, 1878, III, str. 381). Spr. w Przegl. lek. 1879. Nr. 1, str. 8.

Das Schicksal des Ammoniaks im Körper des Gesunden und die Quelle des Zuckers und das Verhalten des Ammoniaks im Körper des Diabetikers Menschen. Berlin, G. Reimer, 1879, w 8-ce, str. 66.

(Odb. z Virchow's Archiv f. pathol. Anat. u. Physiol. u. f. klin. Med.)

Die Secretion des Schweisses. Eine bilateral-symmetrische Nervenfunktion. Nach Untersuchungen an Menschen und an Thieren dargestellt. Berlin, Hirschwald, 1878, w 8-ce, str. IX i 70.

Zur Physiologie der Schweisssecretion. (Virchow's Archiv, 1879).

Erwiderung auf des Herrn Prof. Dr. Luchsinger Bemerkungen: Zur Physiologie der Schweisssecretion. (Tarnitz, 1879).

Zur Lehre von der Schweisssecretion. (Verhandlungen der physiolog. Gesellschaft zu Berlin, 12, XV, 1879). Spr. S. Smoleńskiego. w Przegl. lek. 1880, Nr. 5, str. 65.

Zwei Parallelfälle: Poliomyelitis, Bleilähmung. (Annalen d. Charité zu Berlin, 1879).

Przypadek amyotroficznego porażenia opuszkowego ze zwyrodnieniem dróg piramidalnych, skreślił..... docent prywatny Uniw. i starszy lekarz szpitala Charité w Berlinie. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1879, w 8-ce, str. 26 z rycinami w tekście. (Odb. z Przegl. lek. 1879, Nr. 40—44.)

Topf po niemiecku: Ein Fall von amyotrophischer Bulbärparalyse mit Degeneration der Pyramidenbahnen. (Anal. d. Charité 1880).

O oddziaływaniu izogalwanicznem i izofaradycznem. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1879, w 8-ce, str. 3. Odb. z Przegl. lek. 1879, Nr. 48.

Topf po niemiecku w Annal. d. Charité 1880.

Ein Magenirrigator. (Berlin, klin. Wochenschrift, 1879).

Ueber den Einfluss des Ammoniak auf die Ausscheidung des Zuckers bei Diabetes. (Zeitschrift f. klin. Med. T. II).

Prawidłowa czynność mięśni uważana jako skutek równowagi dwóch przeciwnych pobudek nerwowych, a bezład ruchowy i niedowład kurczowy mięśni jako ostateczny skutek zwinięcia tej równowagi. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. ak. um. T. VIII, 1881, str. 185—208).

Topf po niemiecku w Zeitschrift f. klin. Med. 1881.

Schmidt — Mühlheim's Propepton. (Virchow's Archiv, 1880).

Die feineren Veränderungen in den degenerierten Hintersträngen eines Tabeskranken. (Arch. f. Psychiatrie u. Nervenkrankheiten. X. 3).

Ueber den Einfluss des Senteizgeizes auf Anästhesie und normale Empfindung. (Berlin. klin. Woch. 1881, Nr. 12).

Czynności obustronne i sinapiskopia. (Przegl. lek. 1880, Nr. 47, 48).

O czynnościach obustronnych układu nerwowego. (Verhandl. der physiol. Gesells. zu Berlin 1880, Nr. 5). Spr. Dr. Smoleński w Przegl. lek. 1880, Nr. 6, str. 82—83.

Die normale Muskelfunction, aton. Ataxie u. spast. Parese als Endefecte einer Störung des Gleichgewichtes. (Zeitsch. f. klin. Med. III, 3, str. 75).

O Peptonie. Rzecz wypowiedziana na ostatnim zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie. (Gaz. lek. 1881, str. 1017—1021, 1044—1048).

(Autor za przetwory peptonowe miał sobie przyznać srebrny medal.)

Na zjeździe międzynarodowym lekarskim w Londynie 1881 A. wygłosił odczyt o naczyniach rdzenia kręgowego u człowieka. Praca ta umieszczona jest w Transactions of the international medical congress 1881 i w wydawnictwach akademii umiejętności w Wiedniu.

O częstym braku korzeni grzbietowych w ludzkim rdzeniu pachymowym. (Virchow's Arch. f. path. Anat. T. 83, zesz. 2.) Spr. w Przegl. lek. 1882, N. 24.

Adamowicz Adam Ferdynand, ur. w Wilnie 6 stycznia 1802 r.; początkowe nauki pobierał w domu rodziców pod okiem i przewodnictwem Tomasza Zuna, Lucha Szyrmy i Kaczkowskiego, potem uczęszczał do gimnazjum wileńskiego a w r. 1818 za-

pisal się na wydział filozoficzny w uniwersytecie rodzinnego miasta; po otrzymaniu stopnia kandydata filozofii (4 czerwca 1819 roku) poświęcił się studyum lekarskim. Uzyskawszy stopień magistra medycyny 1822 r., pełnił krótki czas obowiązki asystenta przy Józefie Franku, a niebawem został pomocnikiem słynnego profesora anatomii porównawczej Bojanusa. W maju 1824 r. obronił publicznie rozprawę na stopień doktora medycyny. W r. 1825 odbył podróż naukową do Petersburga, Moskwy i Dorpatu. W r. 1828 został adjunktem w uniwersytecie wileńskim. Lata 1829—1832 spędził na podróży naukowej zagranicą. W r. 1834 został profesorem nadzwyczajnym epizoocytologii i anatomii porównawczej w akademii medyczno-chirurgicznej wileńskiej, utworzonej po zniesieniu uniwersytetu; r. 1835 mianowany profesorem zwyczajnym. Odr. 1838 obok nauk weterynarskich wykladał historią i literaturę lekarską. A. był członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych a od r. 1841 przez wiele lat przewodniczył towarzystwu lekarskiemu wileńskiemu. Umarł 12 maja 1881 r.

(Portret i życiorys Adamowicza, skreślony przez S. Chomętowskiego, umieściły Kłosy, 1872, N. 355).

An Socrates ciuta necatus fuerit, excurrat... alumnus V. Caes. Gymn. Vilnensis. Vilnae, 1817, w 8-ce, 1/2 ark. z 1 tabl.

Diss. inaug. morborum inter animalia domestica observatorum indicem singulorumque constantissima signa exhibens; adnexa synonymia germanica, gallica, rossica et polonica. Vilnae, typ. Neumann, 1824, w 8-ce, str. VIII, 130.

O kuciu koni i obchodzeniu się z kopytami tak zdrowymi jak i choremi. Instrukcja według zasad Langenbachera dla korzyści uczniów weterynaryi przy cesarskim uniw. wileńskim. Wilno, J. Zawadzki, 1827—1828, w 8-ce. Cz. I-a, str. VIII i 124. Część II-ga, str. 102 i II, nadto 6 tabl. rycin (Henryka Laupmanna).

Nazwania zewnętrznych części ciała końskiego, tablicą objaśnione. Wilno, Glücksberg, 1829, w 4-ce.

Nauka utrzymywania i ulepszenia zwierząt domowych z dodaniem sposobu poznawania ich wieku dla uczniów weterynaryi akademii wileńskiej. Wilno, Glücksberg, 1836, w 8-ce, str. XIX, 347.

O poznawaniu i leczeniu chorób zwierząt domowych dla użytku gospodarzy. Wilno, Glücksberg, 1838, w 8-ce. Cz. I. O chorobach koni, str. VIII, 151, 1 tb.

Zoonomia weterynarna czyli nauka o życiu zwierząt gospodarskich; dla użytku badaczy przyrodzenia, medyków i weterynarzy. Wilno, druk. Marciniowskiego, 1841, w 8-ce, str. XXIV, 332.

Museum anatomicum caesareae academiae medico-chirurgicae vilnensis. Vilnae, typ. Th. Glücksberg, 1842, w 4-ce, str. XV, 5 nl., 261, 4. (Przedmowa zawiera dzieje anatomii w Wilnie).

Krótki rys początków i postępu anatomii w Polsce i Litwie, skreślony na pamiątkę 50-letniego trwania cesarskiego Tow. Lek. Wileńskiego, d. 12 Grudnia 1855. Wilno, J. Zawadzki, 1855, w 8-ce, str. 103.

Kościół augsburski w Wilnie. Kronika zebrała na obchód trzechwiekowego istnienia kościoła w r. 1855

w dzień Ś. Jana Chrzciciela, Wilno, dr. J. Zawadzkiego, 1855, w 8-ce, str. 70.

Kirche (die evangelisch-lutherische) zu Wilna. Aus dem Poln. Wilno, J. Zawadzki, 1855, w 8-ce.

Początki Pisma św. dla dzieci. Wilno, Zawadzki, 1858, w 16-ce.

O zębie mamutowym znalezionym blisko Wilna i o zwierzętach zaginionych w ogólności. Wilno, Glücksberg, 1846, w 8-ce.

Też w Kuryerze wileńskim, 1846, Nr. 94 — 99 i po rosyjsku w Gubernskich wileńskich wiadomościach, 1846.

Praktyczne postrzeżenia niektórych lekarzy zebrane przez... T. I. Wilno, nakł. Rub. Rafałowicza, 1846, w 8-ce, str. 130. T. II, tamże, t. r. Zawadzki, str. 112. T. III i IV, Warszawa, 1852, str. 304. T. V, Wilno, Zawadzki, 1862, str. 311.

O lekarstwach tajemnych. (Ondyna, posz. V). Józef Frank. Rimenbranza. Wilno, Zawadzki, 1842, z portretem; — a także w Przyjacielu ludu, Poznań, 1843, Nr. 10, str. 74—78 i Nr. 11: str. 81—84.

Ludwik Bojanus — biografia. (Wizerunki i roztrząsania naukowe. Wilno, Poczet nowy T. XI, 1836, str. 50—93).

Też w skróceniu w Tygodniku Petersburskim, 1835, Nr. 80—84.

Też po niemiecku w Magasin f. die gesammte Thierheilkunde. Berlin, 1839, str. 149, 5-er Jahrg. 2 Heft.

Konstanty Tyzenhauz — biografia. (Gaz. warsz. 1853, Nr. 194, 197, 201). (Bibl. warsz. 1855, str. 205—218). (Revue et magasin de zoologie, Paris, 1857, Nr. 12). (Bulletin de sciences naturelles de Moscou, 1853, Nr. 4).

Jani i Jerzy Forsterowie. (Tygodnik ilustrowany, 1865, Nr. 290, 291).

Wacław Pelikan — po rosyjsku w Protokołach tow. lek. wil., 1873, Nr. 8 i w Sowieckiej medycynie, 1874.

Drusieniki pod Grodnem. (Tygodnik Petersb. 1842, str. 579).

O metalu glin. (Teki Wileńska, 1858, Nr. 4).

W wizerunkach i roztrząsaniach naukowych oprócz wymienionego wyżej życiorysu Bojanusa umieścić:

Rozbiór krytyczny zoologii Kumelskiego i S. Górskiego. (T. V, 1836).

Rozbiór i znaczne uzupełnienie 1-o tomu Wiadomości do historii medycyny w Polsce Gąsiorowskiego. (1839, T. XI, str. 126—148).

Krytyczna wiadomość o Zielniku Polskim jakoby 1423 pisanym. (1839).

Rozbiór historyczno-krytycznego badania medycyny sądowej Hechella. (T. XIII, 1840, str. 177—183).

Książki świeżo wydane o wodzie mineralnej Drusienickiej. (T. XIX, 1841, str. 130—136).

W Kuryerze Wileńskim umieścić:

O kichaniu. 1840.

O wodach Drusienickich. (1840, Nr. 46).

O liczbie i cenie pijawek w Litwie. (1862, Nr. 29).

O dziele gospodarskim Krescentyna. (1860, Nr. 83).

O wykonywaniu operacji chirurgicznych bez bólu przez wdychanie eteru siarczanego. (1847, Nr. 14, 15).

Ocenienie homeopatii dawniejszej i nowszej. (1861, Nr. 55, 56, 57).

Listy z podróży. 1861, Nr. 60, 62.

O szkodziwości tytuniu. 1860, Nr. 70.

O odradzaniu się części żywych. 1860.

Posiedzenie ces. tow. lek. wileńskiego 12 grudnia 1855. (Kur. Wil. 1855, Nr. 99. Gaz. Warsz. 1856.

Druh Zawja, 1856. Tygodnik lek. 1856).

Rozprawy czytane na posiedzeniach komisji archeologicznej wileńskiej: a) o dawności burstynu; b) o dawnych czaszkach pruskich; c) o chemicznym

składzie monet starożytnych; d) o owadach lasów szkodliwych. (Kuryer wileński, 1862).

W praktycznych postrzeżeniach niektórych lekarzy — następujące artykuły są pióra Adamowicza:

O zapaleniu błony pęcherzyków płucnych u dzieci (T. I, str. 1—4).

O krupte prawdziwym i fałszywym. (T. I, str. 4—7). Chromatopseudopsia. (T. I, str. 7—9).

O śledzeniu płam pod względem sądowo-lekarskim. (T. I, str. 85—94).

O ściekach pod względem sądowo-lekarskim. (T. I, str. 93—100).

Postrzeżenia o chorobach w Pińszczyźnie, mianowicie około Kozangrodka z larzających się (tł. z rękopisu łacińskiego lekarza Mikołaja Rodkiewicza.) (T. II, 1846, str. 17—25).

Uwagi o kółtunie, mianowicie w Pińszczyźnie. (T. II, 1846, str. 26—32).

O grzybkach na ciele ludzkim. (T. II, str. 33—35).

Krótkie uwagi o herbacie. (T. II, str. 60—66).

O używaniu okularów. (T. II, str. 66—70. T. III i IV, str. 146—155).

Kilka uwag o teorii i pigułkach Morisona. (T. II, str. 70—79).

Wspomnienie o doktorze Larrey. (T. II, str. 92—94).

Wiadomości o chorobach postrzężonych dawniej w Litwie w ogólności, a w szczególności w Wilnie lub jego okolicach od r. 1826 z dodaniem postrzeżeń meteorologicznych. (T. III i IV, 1852, str. 1—104).

O wodach morskich. (T. III i IV, str. 105—109).

O kąpielach morskich. (T. III i IV, str. 110—113).

O wodach mineralnych w gub. Kowieńskiej. (T. III i IV, str. 110—126).

O wodzie mineralnej w Kemmern w Infantach. (T. III i IV, str. 139—145).

Jasna ślepota od zepsutego zęba; postrzeżenie Gąteżowskiego sen. (T. III i IV, 1852, str. 156—159).

Ocenienie homeopatii dawniejszej i nowszej. (T. V, 1862, str. 1—22).

Przypadek niewyrabiania się moczu w nerkach (anuria). (T. V, str. 107—111).

O zapobieżeniu grzebania żywych. (T. V, str. 112—117).

Wzmianka o obchodzie jubileuszowym 50-letnim w ces. tow. lek. wileńskim 12 grudnia 1855. (T. V str. 118—142).

O rozprawach konkursowych, w przedmiocie „przyczyna kółtuna.“ (T. V, str. 143—163).

Probe eines Systems der vergleichenden Nosologie der Haussäugethiere (Synopsis nosologie veterinarie comparatae). (Magazin f. die gesammte Thierheilkunde Berlin, 1836, zeszyt IV, str. 446—490). (Jest to rozprawa inauguralna autora przerobiona odpowiednio do postępu nauki).

Einige zoopathologische Bemerkungen. (Tamże, 1840, str. 44).

W Zeitschrift für Thierheilkunde, Marburg, umieścić:

Ueber den Gebrauch des Brechweinsteins (1831).

Notizen zur Veterinärlitteratur. (Tamże).

W medizinische Zeitung Russlands, St. Petersburg, ogłosił:

Ueber d. Rinderpest. (1855, Nr. 1).

Ueber d. Classification der Krankheiten. (1855, Nr. 1).

Ueber Miasmen. (1855, Nr. 4).

Ueber Condylomata bei Thieren. (1855, Nr. 14).

Obliteratio art. cruralis equi. (1855, Nr. 40).

Beitrag zur Statistik von Wilna. (1856, Nr. 11).

Geschichte der kais. medicin. Gesellschaft zu Wilna. (1856, Nr. 14).

Ueber Dysenterie und die Larven von Bombyx. (1856, Nr. 17).

Cortex Chinae gegen die Wuth. (1856, Nr. 27).

Dissertation sur les teignes de la chevelure avec un dessin de la teigne du corps d'une fille avec une tinea favosa. Manuser. envoyé par le Depart. med. de St.-Petersbourg à Paris. 1863.

Notice historique sur le jardin botanique de Vilna. (Bulletin de la société botanique de France. Paris. 1862, Nr. 1).

Exstrophia vesicae urinariae cum tabula lithochromica. (Amtlicher Bericht der Königsberger Versammlung der Aerzte und Natur-forscher. Königsberg. 1860, w 4-ce, str. 134).

W Pamiętniku Towarz. lek. warsz. umieścić:

Sprawozdanie z rozprawy Reniera o wodach Druskiennickich. (T. VIII, 1842, str. 139).

Wiadomość o chorobach postrzeganych dawniej w Litwie w ogólności, a w szczególności w Wilnie lub jego okolicach od r. 1826, z dodaniem postrzeżeń meteorologicznych. (T. XXV, 1851, p. 2, str. 13).

Teorya wód mineralnych podług p. van der Corput. (T. XXVI, 1851, str. 69).

Liczba źródeł mineralnych podana przez D-ra Kopstadt. (Tamże, str. 74).

O wodach morskich. (Tamże, str. 61).

O kąpielach morskich. (Tamże, str. 66).

O wodach lekarskich sztucznych. (Tamże, str. 82).

O wodach mineralnych w gub. Kowieńskiej. (Tamże, str. 75).

O wodach w Stokliszkach. (Tamże, str. 84).

Krótką wiadomość o wodzie mineralnej w Kemmeru w Infantach. (Tamże, str. 94).

O okularach. (Tamże, str. 101).

Jasna ślepotą od zepsutego zęba. (Tamże, str. 111).
Rozróżnienie krwi ludzkiej od zwierzęcej pod względem sądowo-lekarskim. (Tamże, str. 114).

Uwagi nad magnetyzmem zwierzęcym. (Tamże. T. XXXIII, 1856, str. 100).

O włosach w pęcherzu moczowym. (T. XXXVIII, 1857, str. 65).

Krótką wiadomość o wypadku najnowszych zjazdów lekarskich w Niemczech i Belgii, 1857. (Tamże. T. XXXIX, 1858, str. 240).

Powody istnienia choroby kołtunowej przez Komitet Towarz. lek. wileńskiego uznane. (T. XLI, 1859, str. 324).

Kilka uwag do historyi kołtunu i teoryi o nim J. Franka. (T. LXIII, 1870, str. 282. T. LXIV, 1870, str. 19).

Żoź po rosyjsku w Protokółach tow. lek. wil. 1866 i w Protokółach tow. lekarzy mińskich, 1869.

W Tygodniku lekarskim ogłosił:

Uwagi nad magnetyzmem zwierzęcym. (1855, N. 23).

List z kąpeli morskich Croisie. (1861, Nr. 34).

W Gazecie lekarskiej:

Prof. Józef Frank i jego teorya lekarska. (T. V, 1868, str. 72—75 i 136—141).

Słowo o kamieniach moczowych w Wilnie. (T. VIII, 1870, str. 540—542).

W Protokółach tow. lek. wileńskich z r. 1860 (po rosyjsku):

O wrzodach atonicznych na nogach, zwanych nieślusnie kołtunowemi.

O tasiemcach.

O trychinach.

O przyczynie potworności głowy owczej, wziętej mylnie za dziecięcą.

W Encyklopedyi powszechnej, którą zaczął wydawać Glücksberg w Wilnie r. 1838 pod redakcją Odyńca, następujące artykuły są pióra Adamowicza:

Bisio, Bojanns, Brietot, Broussais, Broussonet, Burserius, Buxbaum, Cardanus, Carus, Carro, Cullen, Cavier, Brzechomowca, Bydło, Chirurgia w ogóle

a w szczególności w Polsce i w Rosyi, Cholera, Choroba, Człowiek pod względem fizycznym, Człowiek skamieniały, Czas.

W historyi nauk przyrodzonych Cuviera przełożonej przez A. Kremiera i G. Belkego, — opracował dzieje anatomii w Polsce.

Adamski Antoni, ur. 13 czerwca 1830 r. w Kurniku, w W. Ks. Poznańskim; do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i w Trzemesznie; następnie trzy semestry słuchał teologii katolickiej w seminarium poznańskim; 1852 r. oddał się naukom lekarskim i takowe w Wrocławiu 1856 r. ukończył.

De eclampsia gravidarum, parturientium et puerperarum. Vratislaviae, typ. Güntherianis, 1856, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Adamski Maksym. Józef Wojciech Andrzej Antoni, ur. 1796, ukończywszy nauki gimnazyalne w Poznaniu, udał się do Wiednia, gdzie od 1819 do 1824 ćwiczył się w umiejętnościach lekarskich: stopień doktorski uzyskał w Wrocławiu 1826 r. Następnie osiadł w Kościanie, gdzie obok wykonawstwa lekarskiego z zamiłowaniem trudnił się botaniką. Opracował florę W. Ks. Poznańskiego, z której wyniki były zamieszczone w dodatku do gazety Poznańskiej z r. 1828. Umarł około 1830 r.

Diss. inaug. sistens prodrum historiae rei herbariae in Polonia a suis initis usque ad nostra tempora. Vratislaviae, typ. Güntherianis, 1826, w 8-ce, str. 59.

Adler Franciszek Ksawery, rodem z Rzeszowa, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1813 r.; wydał:

De haemorrhoidibus uteri. Viennae, Gerold, 1813, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Adryan, lekarz zmarły w połowie XVI w.; o nim wspomina Kochanowski we fraszkach na str. 45 (wyd. krakowskie).

* **Agricola Jan.**

Theses medicae de helotide s. plica polonica. Basileae, 1615, w 4-ce.

Frank (Praxeos med. univ. praecepta, 1795. T. II, str. 503), przytacza inne wydanie z r. 1623, drukowane w Lipsku.

* **Agrippa de Nettesheim (Henryk Korneliusz)**, jedna z najwybitniejszych postaci XVI stulecia: teolog, lekarz, prawnik, żołnierz, polityk, historiograf. Ur. 1436 w Kolonii, umarł 1554 w Grenobli.

Z licznych dzieł jego, wyszły w Krakowie tylko dwa:

Contra pestem antidota securissima. (Cracov. Ungler 1534?) sine l. a. typ. indicatione.

Krótką naukę rządzenia ku ustrzeżeniu od zarażenia powietrza, a gdyby kto już zachwyił, jako się ratować z Bożą pomocą. Kraków, M. Scharff, 1543, w 8-ce k. nl. 7, dr. gocki.

* **Ailhaud Jan**, szarlatan, wynalazca proszku przeczyszczającego (zm. 1756 r.). Broszura jego, wydana w 1749, 1742, 1777, przetłumaczona została na język polski p.t.

Medicina universalis t. j. lekarstwo powszechne na wszelkie choroby czyli traktacik o źródle chorób

a używaniu proszku ścierającego. Warszawa, Gról, 1778, w 8-ce, str. 79.

Ajmeryk, czwarty z rzędu w ogóle, otrzymał stopień doktora medycyny na wszechświatowej Akademii w 1307 r. Ob. Mikołaj, lekarz Grottona.

Por. Popiel: Jan Zamoyski w Padwie, str. 31.

* **Ajry Dr.**

Metoda naturalnego leczenia albo pewny sposób, aby te najwięcej zachodzące choroby ludzkie np. suchoty wycieńczenie, szkorfuły (gruczoły), słabość nerwów, rak, próchnienie kości, choroby wątroby, słabość żołądka, kureze żołądkowe, suchy ból (podagrę), reumatyzm, choroby niewieście wszelkiego rodzaju, wielką chorobę, choroby pęcherza i organów moczowych, raptury i wszelkie choroby zarażające jako to: cholera, ospicę (krosty), febrę nerwową itd. przez pojedyncze i uchwalone środki bez lekarza szybko i pewnie od siebie oddalić. Z wielu w tekście drukowanymi anatomicznymi drzeworytami. Wydanie 2-ie. Tłumaczenie zastrzeżone. Lipsk. Richters-Verlag-Anstalt. Ces. Król. nadw. księg. nakładowa, druk. Metzgera i Wittiga, 1876, w 8-ce.

Toż. Wydanie 5-te. Tamże, 1878, w 8-ce, str. 400.

Metoda naturalnego leczenia, opracował Dr. Adolf Richter. 7-me polskie znacznie poprawione i powiększone ilustrowane wydanie. Lipsk, nakł. Richtera, druk Metzgera i Wittiga. 1879, w 16-ce, str. 508.

Akt uroczystego otwarcia r. 1857 cesarsko-królewskiej warszawskiej medyko-chirurgicznej akademii, oraz wiadomości dotyczące pierwotnego jej urządzenia. Warszawa, w 4-ce, str. 35, druk. Kowalewskiego, (autor W. Kocharński).

Aksamiński Franciszek, ur. 1 kwietnia 1852 r. we wsi Kłaczkowo w powiecie płockim, nauki gimnazjalne ukończył w Płocku, lekarz — w Warszawie 1874 r. Przez rok był asystentem kliniki dyagnostycznej warsz. Zapadając na zdrowiu korzystał ze sposobności wyjeżdżania do cieplejszego klimatu w charakterze lekarza i cały 1875 r. bawił we Włoszech. Wróciwszy do kraju, pokrzepiony na siłach, z całym poświęceniem oddał się wykonawstwu lekarskiemu w Świrze, w pow. święciańskim, gub. wileński. Niewygody życia lekarza powściągnęły w nim przytłumioną chorobę płuc, tak, że zmuszony był zaniechać praktyki lekarskiej, wrócił do rodziny w Płocku i tam umarł 17 maja 1877 r.

W Bibl. Umiejętności lekarskich znajdujemy kilka jego przekładów z języka francuskiego i niemieckiego.

Alantsse (Alanz) Jan, doktor medycyny, kanonik płocki, lekarz nadworny Piotra Myszkowskiego, biskupa krakowskiego i Wojciecha Baranowskiego, biskupa płockiego. Umarł w Krakowie 1626 r. przeżywszy lat 70.

Por. Starowolski, Monumenta Sarmat, 147. Roczn. T. P. N. VII. 263.

Alantsse (Alanz) Mikołaj, rodem z Płockiego, jeden ze słynniejszych aptekarzy krakowskich, umarł 1580 r.

Por. Paprocki. Herb. rye. Pols. 703.

Albertrand Antoni, malarz nadworny Stanisława Augusta, dołączył do dzieła: „O malarstwie, wiersz w 5 pieśniach. Warszawa. 1790, u Grela,“ od str. 98—136 wykład osteologii, myologii, tudzież proporety ciała ludzkiego, wraz z przydatkiem powierzchniowych odmian twarzy w każdej namiętności, samym tylko malarzom i snycerzom służący.

Por. Gąsiorowski, IV, 209.

Albertus Magnus. O sekretach białogłowych, moey ziół, kamieni y zwierząt osobliwych. Przetłumaczony. W Amsterdamie, w drukarni polskiej pod znakiem Orła białego, 1695, w 12-ce, str. 564.

Toż, tamże, 1698, w 12-ce, str. 365.

Toż, tamże, 1714, w 12-ce.

Toż, tamże, 1741, w 12-ce, str. 564.

W tem ostatniem wydaniu od str. 366 do końca znajduje się traktat Michała Skota, fizyka osobliwego o sekretach przyrodozrodzenia. Autorstwo tego dzieła przypisują Henrykowi z Saxonii uczniowi Alberta Wielkiego (1192—1280) i Albertowi z Saxonii, zmarłemu w drugiej połowie XIV wieku.

Albert nowy czyli terazniejszy, albo sekreta nowe doświadczone i aprobowane — zebrane z wynalazków nappóźniejszych, jedne mając za cel zarządzenie wielkiej liczby przypadków tyczących się zdrowia, drugie, wiele rzeczy potrzebnych do wiadomości względem różnych potrzeb życia, trzecie nakoniec, to wszystko co się ściera do wdzięków i przyjemności tak na wsi jako i w mieście. Podany do druku 1770 r. w Paryżu a teraz świeżo na język polski przetłumaczony r. 1790, w Wilnie, druk. XX. Pijarów, w 8-ce, str. 256.

Toż, w Warsz. druk. T. Lebrun. 1799, str. 292.

Toż, w Krakowie, druk. I. Grebla, 1799, w 12-ce, str. 411.

Toż, Warsz. Lebrun. 1803, w 8-ce, str. 306.

(Autorem tego dzieła jest Alletz-Pons August (1703—1785).

* **Albrecht I. F. E. Dr.**

Uzdrowiciel głowy. Podręcznik dla wszystkich cierpieniom głowy podlegających, traktujący o bólach głowy w skutek napływu do niej krwi, o reumatyzmach, spazmatycznych i artretycznych cierpieniach głowy, ogłuszającym szumie w głowie, jako też o bólach w pewnych częściach twarzy. Przekład z piątej edycyi poprawnej i pomnożonej przez jednego doświadczonego lekarza. Wilno, Orgelbrand, 1857, w 16-ce, str. VII i 92.

* **Alciato Jan Paweł**, lekarz włoski, zostawszy aryaninem szukał przytułku w Genewie (1558). W r. 1562 przybył do Polski; tułał się po Siedmiogrodzie i Turcyi. Um. w Gdańsku 1565 r. Brał udział w przekładzie biblij brzeskiej albo radziwiłłowskiej, wydanej 1563 r.

Aleksandrowicz Adolf, magister farmacyi, biegły chemik, um. w Krakowie 28 kwietnia 1875 r. w 63 r. życia.

Rozbiór chemiczny dwóch nowych źródeł wody mineralnej szczawnickiej jod i brom zawierającej. Kraków, 1857, w 8-ce, str. 44.

Rozbiór chemiczny wody lekarskiej Krynickiej. Źródło główne, tudzież stosowne badania w celu ocenienia wartości źródła Krynickiego poboczne

i szczywy Słotwiński. Kraków, czeionkami Czasu, 1858, w 8-ce, str. 761.

Toż w Roczniku Tow. Nauk. Krakow., poczet 3, T. II, 1858, str. 216—290.

Badania fizyczno-chemiczne podjęte w celu ocenienia wody z dwóch źródeł Krościenkowskich. Kraków, 1859, w 8-ce, str. 20. Odb. z Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3, T. III, 1859.

Analyse (chemische) des Kryniczer Eisenstuerlings. Aus dem poln. übersetzt und herausgegeben von M. Zieleniewski. Krakau, 1860, w 8-ce, str. 36.

Rozbiór chemiczny wody Jaszczurowej ciepłej w Tatrach. Kraków, 1861, w 8-ce, str. 28.

Toż w Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3, T. V, 1861, str. 450—475.

Chemiczne badanie wody ze źródła w Zawadzie pod Myślenicami. (Roczn. tow. nauk. krak. T. XI, str. 35).

Rozbiór chemiczny trzech źródeł wody alkaliczno-słonej jodowo-bromowej w Rabce. Kraków, 1866, w 8-ce, str. 70.

Toż w Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3, T. XII, 1867, str. 153—222.

Rozbiór chemiczny wód lekarskich w Iwoniezu, mianowicie dwóch źródeł wody bromowo-jodowo-barytowej, źródła żelazistego i źródła siarczanego. Kraków, 1866, w 8-ce, str. 110, k. I i I tabl.

Toż w Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3 T. XII, 1867, str. 1—111.

Chemische Untersuchung der Mineralquellen zu Iwonitz im König. Galizien, namentlich zweier Brom-Jod- und Barythhaltigen Quellen, der Eisenquelle wie auch der Schwefelquelle. Aus dem polnischen übersetzt von Theod. Hoff. Krakau, druk Univ., 1867, w 8-ce, str. 98.

Analyse chimique des eaux minerales d'Iwonitz, de deux sources des eaux salées, bromo-iodées-barytiques, de la source ferrugineuse et de la source sulphureuse, traduite du polonais par August Świtkowski. Kraków, druk. Uniwersyt. 1867, w 8-ce, str. 60.

Wypadki rozbioru chemicznego wody Żegiestowskiej, uskutecznione w r. 1867 po nowem uporządkowaniu i orenbrowaniu źródła. (Przegl. lek. 1868 N. 37, str. 311—313).

Wyciąg z igliwa świerkowego służący do kąpiel, wyrobiony w Krynicy przez p. Nitribitta aptekarza, ocenit pod względem składu chemicznego Adolf Al. (Przegl. lek. 1869, Nr. 28, str. 224—225).

Rozbiór chemiczny wody lekarskiej szczywy magnezowo-wapiennej żelazistej Żegiestowskiej. Kraków, druk. Univ., 1869, str. 37.

Toż w Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3, T. XVI, 1870, str. 111—146.

Rozbiór chemiczny dwóch źródeł wody siarczananej Krzeszowickiej. Rzecz czytana na posiedzeniu komisji balneologicznej wysłanej z grona c. k. Tow. nauk. nak. Kraków, 1871, w 8-ce, str. 51. (Odb. z Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3, T. XXI, 1872).

List otwarty do J. M. pana Torosiłowicza, w sprawie wytoczonej przez tegoż w piśmie „Sprostowanie omyłek naszych w powtórny rozbiór chemiczny wód lekarskich iwonińskich 1873.“ W Krakowie, w druk. Leona Paszkowskiego pod zarządem Józefa Łukocińskiego, nakł. autora, 1874, w 8-ce, str. 14.

Aleksandrowicz Aleksander, rodem z Krakowa; służył wojskowo w 1831 r., nauk lekarskich słuchał w Montpellier; obecnie mieszka w Allais we Francji.

Essai sur l'emploi des frictions mercurielles comme moyen abortif dans quelques inflammations externes. Montpellier, Jean Martel aîné 1836. 4-o str. 28.

Aleksandrowicz Benedykt, nie lekarz, ur. 1796 r., rolnik, urzędnik Banku Polskiego, umarł 1881 r.

Kapiele wiślane, rozprawa o dobroci i skutkach zimnej kąpieli w rzecznej i morskiej wodzie, oraz o sposobie zachowania się przy jej użyciu. Warszawa, 1842, w 16-ce, str. 16.

Alembek (Alupechius) Waleryan, doktor medycyny i filozofii, (stopień filozoficzny uzyskał w Krakowie 1638 r.); później profesor matematyki w akademii zamajskiej, 1649 dziekan wydziału, 1650 r. rektor. W r. 1652 przeniósł się do Lwowa, swego rodzinnego miasta, gdzie od 1654 r. był radcą miejskim.

Zostawił opis Lwowa. Dzieło to przypisują także Janowi Alembekowi.

Por. Muczkowski. Statut 301. Bandtkie. Hist. druk. I, 384. Wiszniewski, VIII, 100. Święcki, Hist. pam. 6. Zubrzycki, Kron. m. Lwowa, 335, 445. Chodyniecki, Hist. m. Lwowa, 436, 439.

Alembek Ludwik, doktor medycyny, zapewne syn Waleryana, do godności rady miejskiej we Lwowie skutkiem głosowania powszechnego 1699 r. został powołany. On to wpłynął na ustanowienie taksy czyli cen na produkty do utrzymania życia miezbudne.

Por. Zubrzycki, Kron. m. Lwowa, 445 i 335.

Aleksander, biegły lekarz, sprowadzony do Lwowa 1488 r. w celu uśmierzenia morowego powietrza. Miał on urządzać aptekę, na co mu 40 zł. wypłacono.

Por. Zubrzycki, Kronika m. Lwowa, 125.

Albrecht Fryderyk Wilhelm, rodem z Częstochowy (Czenstochovia Polonus), nauk lekarskich słuchał w Dorpacie; był profesorem w uniwersytecie charkowskim. Um. 1870 r.

De diagnosi esthonicae leprae cutaneae. Dorpati, 1825, w 8-ce, str. 7. Diss. inaug.

De peste orientali, tractatus quem ad celebrandum in univ. chareoviensi trigessimum nonum diem festum anniversarium scripsit... Chareoviae, 1841, w 8-ce, str. 141.

Popularno nastawienie o przynakach, predras-polożenii i lecenii cholery. Charkow, 1847, w 8-ce, str. 20.

d'Alle Majeur Romeo Romualdo, rodem z Polski.

Ueber ein neues Instrument für die Erweiterung des Gebärmutterhalses. Zürich, 1870, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Alman Henryk, bakalarz medycyny (baccalaureus in medicinis) należał do grona profesorów akademii krakowskiej około połowy XV wieku.

Por. Wiszniewski. T. V, str. 373.

* **Alvarenga da Costa P. F.**

Termometria, Termosemiologia i Termakologia. Przekład dzieła: Grundzüge der allgemeinen klinischen Thermometrie, Thermosemiologie u. Thermakologie v. Prof. P. F. da Costa Alvarenga przez D-ra Wiktora Grossterna. Warsz. druk. gaz. lek. 1876, w 8-ce, str. II, 336.

z **Amalii Tomasz** syn Jędrzeja (**Thomas Andreae de Amalia**), professor nauk lekarskich w Akademii krakowskiej w pierwszej połowie XV stulecia, był członkiem zgromadzenia zbranego przez rektora Jakóba Parkosza w r. 1441 w celu przejrzenia i poprawienia urzędów uniwersyteckich.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 44. III, 437. Encykl. powsz. I, 565.

* **Amatus Lusitanus** (Rodriguez da Castello bianco), zmarły 1562, znany ze swych dzieł lekarz żyd, podczas swego krótkiego pobytu w Polsce był powołany na urząd lekarza nadwornego Zygmunta I.

Por. Sprengel, III, 68. Gąsiorowski, I, 188.

Ambroży z Bolemowa, ob. z Bolemowa A.

* **Ammon Aug. Fryderyk Dr.**, ur. 1799 r. um. 1861 r.

Dyetetyka czyli prawidła skuteczne używania wód mineralnych. Dzieło dla tych, którzy się do wód mineralnych udają, uczęszczają do instytut. wód sztucznych Struvego, albo wód tego rodzaju tak naturalnych jak i sztucznych sprowadzonych w domu używają, w r. 1825 wydane i na polski język przeł. przez Ant. Cyprysińskiego, ucznia Uniw. Warszaw. Warszawa, druk Łatkiewicza, 1827, w 8-ce, str. 8, 162 i 3.

Przepisy zachowania się przy użyciu wód mineralnych tak wewnętrznym jak i zewnętrznym przez D-ra M. Kaczewskiego. Lwów druk Zakładu im. Ossolińskich, 1834, w 8-ce str. 116 i 3.

Analysis czyli opisanie wód mineralnych, w szczególności zaś Kozłińskich w Królestwie Polskiem a to w powiecie Krzemienieckim województwa wotyńskiego znajdujących się, w 8-ce, 2½ ark. b. w. m. d. (autor Krupinski).

Anatomia krótko zebrana checzym się uczyć lekarskiej i cyrulickiej nauki, lubo bez wyobrażeń, ale dokładnie i z pracą napisana. W Kaliszu, w druk. Prymasa areybiskupa gnieźnieńskiego, 1790, w 8-ce, k. n. 4, str. 110 i registr.

Anczewski Marcin Nikanor, doktor filozofii i medycyny, był 1638 — 1639 rajcą miejskim lwowskim.

Por. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa, 283, 291.

Anders Ludwik, ur. 25 października 1854 roku w Warszawie, nauki gimnazjalne ukończył 1871 r.; do medycyny przykładał się w uniwersytecie warszawskim i uzyskawszy 1876 r. stopień lekarza, objął obowiązki ordynatora w klinice terapeutycznej szpitalnej, które dotychczas spełnia. W czasie ostatniej wojny rosyjsko-tureckiej przez 8 miesięcy był czynnym w szpitalach wojskowych: brzesko-litewskim i ujazdowskim. Z zamiłowaniem zajmuje się naukami przyrodniczymi. Ogłosił:

O pasożytach roślin pokojowych. (Zdrowie, 1878, Nr. 21).

Wypadek choroby plamistej Werlhoffa powikłany obrzękiem gruczołów chłonnych. (Gaz. lek. T. XXVI, 1879, str. 91—92).

Ob. Ewald E. C. E. Leube. (przekł.).

Anders Teodor, brat poprzedzającego, ur. 7 stycznia 1857 r., nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie warsz. Otrzymałszy 1878

r. stopień lekarza, mianowany został lekarzem w szpitalu ujazdowskim a następnie przeniesiony do odeskiego okręgu, gdzie pozostawał do 1879 r. Tegoż roku został mianowany ordynatorem kliniki chorób skórnych i wenerycznych przy szpitalu Ś. Łazarza w Warszawie.

O działaniu kwasu chryzofanowego w łuszczyce (psoriasis). (Pam. tow. lek. w. T. 76, 1880, str. 90—606).

O działaniu kwasu pyrogallusowego w niektórych cierpieniach skóry a w szczególności w łuszczyce. (Tamże, T. 77, 1871, str. 177—186).

Andruszewicz Antoni Jan, rodem z Przytyka, zaszczycony medalem srebrnym za usługi niesione we Francji w czasie epidemii cholerycznej w r. 1854.

De la présence du glycose dans l'économie animale, à l'état normal. Paris, Rignoux, 1855, w 4-ce, str. 44. Diss. inaug.

Andrychewicz, lekarz z końca przeszłego i początku bieżącego stół.; w r. 1806 i 1807 był członkiem administracji lazaretowej w Warszawie wraz z Bergonzonim, Filipeckim, Lafontainem, Kincem, Lesslem i aptekarzem Gadeitem.

Andrysiewicz, wedle Czackiego, miał być lekarzem za Zygmunta Augusta i wydać:

O leczenia i zachowaniu zdrowia. (1563, 1564?).— Por. Czacki: Praw. lit. i pols. T. II, 439. Rocznik wyd. lek. III, 439.

Andrzej Kazimierz, lekarz i aptekarz arcybiskupa gnieźnieńskiego Wawrzęca Gębieckiego. Stefan Jezierski (Paludanus) i Wawrzyniec Smieszkowicz uczcili go pochwalnemi odami (1624 i 1622).

Por. Juszyński: Dyk. poet. pol. II, 193. Gąsiorowski, II, 201.

Andrzej, aptekarz warszawski, za dostarczone lekarstwa dla dworu Stanisława (um. 1524) i Janusza (um. 1526) książąt mazowieckich, był po ich zejściu przez Zygmunta I wynagrodzony pewnym obszarem gruntu, z warunkiem opłacania przynależnych podatków.

Por. Album literackie K. W. Wojeickiego, str. 4 w przypisku.

Andrzej Kostka, ob. Kostka An.

Andrzej z Krakowa, ob. z Krakowa A.

Andrzejewski Erazm, jeszcze jako kandydat medycyny w Berlinie, napisał: 1809—

Ueber die Wurzel der Euphorbia villosa geega die Hudswuth. Druk. w Grefego i Waltera. Journal der Chir. T. XII zeszyt 3, 1829 str. 353—370, tabl. 3.

Beschreibung zweier neuen Instrumente zur Unterbindung tiefliegender Gefässe. (Tamże, zeszyt 4, 1829, str. 650—654, z ryciną 1.) *Ueber die Wirkung des Sauerwassers auf die Haut*.

Andrzejewski Jan, lekarz wojsk rosyjskich.

Bołotnyja bolezni na siewierie. Mediko-topograficzkoje opisanie Iżewskago orużijnago zawoda. S.-Petersburg, 1880, w 8-ce, str. 104. Diss. inaug.

Andrzejewski, niegdy lekarz powiatu kieleckiego, napisał:

Wyjątek z raportu rocznego lekarza powiatu kieleckiego z r. 1847, (ciąży 11 miesięcy, przykład obłądki rodzajowej, otrucie szaleńcem jadawitym). (Pam. T. lek. war. T. XIX, 1848, str. 90—96).

O nacieraniu tinkturą jodii przy krupie. (Tyg. lek. 1847, R. I, Nr. 19).

Ogólny stan chorób w 1850 r. w powiecie kieleckim. (Tamże, R. V, Nr. 4, 5).

Nadto kilka jego artykułów, przełożonych z angielskiego, pomieszczył Tygod. lek. 1848 i 1850.

Angelus Dn.

Catalogus medicamentorum spagyricorum pharmaceuticae (sic) spagyricae Odoardi de Populis, in quo de eorum virtute, usu et dosi agitur, cui adjuncta est appendix de compositione medicamentorum generis ejusdemque ad morbos diversos. Dantisci, typ. Simon. Roenigeri, 1667, w 8-cc k. 5, str. 229, 65.

Anleitung (Allgemeine) zur Vorbeugung, sowohl als zur Heilung der Hundswuth. Powszechny opis zapobieżenia y leczenia sposobu wścieklizny. Z pod prasy Józ. Pillerowej wdowy ces. król. najwyższych rządów drukarni. Lwów, 1874, 8-ka, str. 119.

* **Anioł Michał** francuz, kapucyn, który prawdopodobnie przed wstąpieniem do zakonu słuchał nauk lek., przybył do Polski 1677 r. i tu przez lat 30 służył ze szczególnego leczenia chorób. Skuteczność jego rady zasięgała Marya Kazimiera, żona Jana III, w latach 1677 i 1688.

Por. Encyklop. powsz. T. I, str. 896. Alleluja z r. 1840, str. 124.

d'Anns Jan, lekarz dentysta, zmarły 26 lipca 1867 r. w 50-ym roku życia w Warszawie, przez lat 20 (do 1865) był nauczycielem w warsz. szkole felcerów cywilnych. Wydał:

Wykład praktyczny chorób zębów i ich leczenia. Warszawa, u H. Natanson, druk Strąbskiego, 1849, w 8-cc, str. 51.

Kratkje rukowodstvo k izuceniju zubnyh boleznej i ich lechenija. Soczinenije... Perewod z niemieckiego. Warszawa, typ. Glücksberga, 1843, w 8-cc, str. 76, i tabl. 3.

Zęby i ich znaczenie w diagnostyce. (Tyg. lek. 1851, str. 65—67, Nr. 9).

Antidotum s. brevis cura pestis tam spiritus quam corporalis vera. 1631, w 4-cc, k. 10, dr. gocki.

Antoniewicz Franciszek, rodem z Poznania, nauk lekarskich słuchał we Wrocławiu i Berlinie; za udział, jaki przyjmował w wypadkach 1846 roku w Poznańskim skazany na 20-letnie uwięzienie w fortecy głogowskiej, skąd atoli już 1848 r. uwolniony został. Dokończywszy studiów lekarskich w r. 1849, osiadł w Krobi a następnie w Smiglu w W. Ks. Poznańskim. Umarł 25 lipca 1873 r. przeżywszy lat 57.

De arseniei usu in medicina. Berolini, typ. Schlesinger, 1849, w 8-cc, str. 30. Diss. inaug.

Antoninus Jan, rodem z Kaszowa (na Węgrzech), kształcił się w akademii krakowskiej pod Michałem Wrocławczykiem i Rudolfe Agrykolą; po umiejętności lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie po trzechletnim pobycie stopień doktora me-

dycyny uzyskał. Za powrotem do Krakowa wyleczył z ciężkiej niemocy Piotra Tomickiego, biskupa krakowskiego, za staraniem którego został nadwornym lekarzem Zygmunta I, a później i II. Antonin był w zażyłości z ówczesnymi uczonymi, jak z Erazmem Roterdamczykiem, z którym związał stosunki przyjazne w Bazylei, gdy z Włoch powracal; z Walentym Eekiuszem, Jerzym Wernerem, Janem Langem. a szczególnie z poetą Klemensem Janickim. Ten ostatni sławił Antonina w swych smutnych pieśniach.

Consilium animalium Joannis Dubravii. Cracoviae, Fl. Ungler, 1521, w 4-cc. W ułożonej przedmowie przypis Jakóbów Areiszewskiemu, kanonikowi katedrałnemu i rektorowi akademii krakowskiej.

De tuenda bona valetudine, ad Petrum Tomicium pontificem Cracoviensem, regnique Poloniae cancellarium, immortalitate dignissimum, hexametris scriptum. Cracoviae, Hier. Vietor, 1545, w 4-cc.

Elegia in mortem Petri Tomicii. Cracoviae, H. Vietor, 1555.

Epigrammata na śmierć ojca swego Antoniego, umieszczone w dziele pod tytułem: Pannoniae luctus.

Nadto przełożył na język polski dzieło szwagra swego Szebergiera p. t.:

Książki o zachowaniu zdrowia człowieka od zarazy morowego powietrza doktora Antoniego Szebergiera z łacińskiego na język polski teraz nowo przez Jana Antoninusa przełożone. W Krakowie, u Mattheusza Siebeneychera, 1569, w 8-cc, k. n. 113. W przedmowie, obejmującej kart 6, dedykacya Albrychtowi Frydrihowi, margrabi Brandeburskiemu.

Antonowicz W. K., ob. Le Roy.

Antonowski ogłosił:

Kamień w kioskach. (Pam. t. I. warsz. LX, 1868, str. 118).

Anzelm, doktor medycyny, zajmował się praktyką lekarską w Krakowie około 1546 roku.

Por. Grabowski: Star. wiad. o Kr. 227.

Apte Markus, spółczesny lekarz warszawski, ur. w Warszawie 1826; r. ukończywszy gimnazjum realne warsz., 1846 r. zapisał się do grona słuchaczy akademii medycyko-chirurgicznej w Petersburgu; nauki lekarskie ukończył w r. 1851, zaszczycony srebrnym medalem z napisem: alumnus in spem tuendae civium valetudinis academia medico-chirurgica petropolitana. Od roku 1852 do 1856 był lekarzem ordynującym a następnie miejscowym w szpitalu starozakonnym w Warszawie. W r. 1858 Rada lekarska Król. Pols. przyznała mu stopień doktora medycyny.

W Tygodniku lekarskim umieścił:

Wyrzuczenie oka (exophthalmus) szczególniwe ułożone wewnętrznem użyciem chlorku złota i sodu. (Tyg. lek. 1853, Nr. 20, str. 153—155).

Zapalenie żołądka i kiszek u dziecka siedmiomiesięcznego. (Tyg. lek. 1854, Nr. 23).

Obrażnienie gruczołu przyuszatego. (Tamże, 1854, Nr. 45).

Dyslokacya soczewki. Operacya. Uleczenie. (Tamże, 1855, Nr. 16).

Rzadki przypadek nienormalnego położenia organów. (Tamże 1855, Nr. 19).

Wskazanie do wymożenia w czasie trudnego porodu. (Tyg. lek. 1862, Nr. 48).

W Pamięt. tow. lek. warsz.

Leczenie niektórych cierpień rogówki oka. (T. XXXII, 1854, str. 165). (Uwagi nad powyższym artykułem umieścił Szokalski. Tamże, str. 172).

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. opowiadał przypadki z praktyki lekarskiej, a mianowicie:

Z kazuistyki pediatrycznej:

Ropień u dziecka w tylniej części gardziela. (T. XLVII, 1862, str. 189).

Ropień pozagardzielowy u dziecka siedmiomiesięcznego. (T. LIV, 1865, str. 288).

Zapalenie opon mózgowych u dzieci. (T. LIV, 1865, str. 463. T. LV, 1866, str. 117).

Meningitis basilaris, wyzdrowienie. (T. LXIII, 1870, str. 63).

Z kazuistyki ginekologicznej:

Wypadek cięży pozorniej. (T. L, 1863, str. 496).

Wodna puchlina jaja płodowego (hydramnios). (T. LX, 1868, str. 22).

Zaśnięd gronasty. (T. LXII, 1869, str. 532).

Wypadnięcie kończyny górnej w położeniu głowkowem, użycie kleszczy. (T. LI, 1865, str. 145).

Poród twarzowy. (T. LXI, 1869, str. 294).

Przypadek porodu nieprawidłowego, utrudnionego obecnością łożyska przodującego. (T. LXV, 1871, str. 17, 23).

Pozostawienie przez 28 godzin w macicy drugiego płodu bliźniaczego po urodzeniu pierwszego. (T. LXV, 1871, str. 246).

Niebezpieczeństwo wydobycia łożyska w 6 i 7 miesiącu ciąży. (T. LXVII, 1872, str. 15).

Trzy przypadki krwotoków poporodowych. (T. LIV, 1865, str. 130).

Uporczywe zaparcie stolecia u położnicy, z groźnemi objawami. (T. LV, 1866, str. 267).

Ectropion membranæ mucosæ colli vesicæ urinae. (T. LX, 1868, str. 97, 211).

Guz jajnika lewego z wysiękiem zapalnym. (T. LXV, 1871, str. 16, 23).

O leczeniu dławca wysokiem. (T. LXV, 1871, str. 248).

Skrzywienie kręgosłupa, uleczenie. (T. LXVI, 1871, str. 21).

Apteczka domowa, którą każdy w niedostatku medyka snadno zdrowie człowieka poratować może. Edit. 5-a prioribus sanctor, 1693, k. nl. 85, w 12-ce.

Apteczka lekarstw domowych, które każdy człowiek mając w niebytności medyka snadno zdrowie człowieka poratować może. Lublin, 1766.

Apteczka lekarstw domowych, które każdy mając w niebytności medyka snadno zdrowie człowieka poratować może, tak z sobą jako też z zwierząt bardzo doświadczony tak dla ludzi jako i dla bydła zebrana i przedrukowana. Lwów, 1756, 8-ka, str. nl. 116.

Apteczka domowa zawierająca zbiór lekarstw po wielkiej części prostych, których materyały łatwo się w domu znaydować mogą, albo z apteki lub z kramu wzięte, mogą być w domu sporządzone. Dla wygody i poratowania zdrowia tych, którzy nie mając w bliskości aptek y sposobności poradzenia się lekarzów, nie tylko nędzne prowadzić życie, ale też przed czasem umierać częstokroć muszą. Przez jednego z Xięży Scholarum piarum prowincyi litewskiej wydana. R. 1789 w Wilnie, w druk. J. KMc i y Rzeczypospolitej u Xięży Piarów, w 8-ce, str. IV, 189, rogęstru 9.

(Autorem ma być Ks. Maciej Tukała, zmarły 1807 r. w Lubieszowie).

Apteczka dla tych co jęj, ani lekarza nie mają, albo sposób konserwowania zdrowia, mianowicie

dla tych spisana co lekarza nie znają t. j. Szkoła Saliernitańska z łacińskiego wiersza metrum ojezycznym przełożona w podróży, przez tego, który Jest Ziemiańskich Rodaków Kochający. W Warszawie, w drukarni Societ. Jesu, 1750, 4-ka, str. 139. (łom. Żaluzki Józef, referendarz koronny).

Apteczka końska z pism naydoskonalszych autorów wyjęta a doświadczeniem utwierdzona Z przydatkiem figur do anatomii końskiej należących dla pożytku powszechnego do druku podana. Sandomierz, 1773, w 8-ce, kart 6, str. 198, 2 drzeworyty.

Toż, tamże, 1794, w 8-ce, k 6, str. 198.

Toż, Warszawa, 1785, w 8-ce, str. 154.

Apteczka końska z przyłączeniem uwag nad ospicą owiec, oraz przydatkiem figur do anatomii końskiej należących. Warszawa, Dufour, 1796, w 8-ce, 2 tomy.

Toż... Z francuzkiego na polski język przetłomaczona przez X. A. Pietraszkiewiczza, kan. kijow. Nowa edycja. Warszawa, w druk. połączonych Gazety warsz. i sukcesor. Tomasza -Le Brun, 1805, w 8-ce, 2 tomy.

Apteczki końskie przydatek dla powszechney wygody wydany r. p. 1786, w 8-ce, str. 125.

Apteka domowa dla poratowania zdrowia potrzebna, z autorów różnych zebrana, jak też lekarstwa dla koni, bydła i innego drobiu. Z przydatkiem ciekawych wiadomości. W Po zawojęj; dr. XX. Bazylianów, 1788, 8-ka, str. 16 i 270, 32, 9, 13.

Apteka domowa dla poratowania zdrowia tak ludzkiego, jak i zwierząt domowych, z różnych autorów zebrana. Poczajów, 1816, w 8-ce.

Apteka ubogich bez kosztu od niejakiego Matthiphila wystawiona r. 1660 i znnowa od jegoż przyjaciela otworzona w Poznaniu. W drukarni collegii Soc. Jes. 1689, w 16-ce, str. II, 65.

Arcimowicz Hil. Jan. (Lithmanns, sejenensis).

De epistaxi. Vilnae, 1819, 8-ka, str. 33. Diss. inaug.

* **Arejała Joh. Eman.**

Kurtze und fassliche Darstellung des ansteckenden gelben Fiebers, welches epidemisch in Malaga herrscht, und der Symptomen die es begleiten. Nebst der Heilmethode, welche dawider angewendet wurde. Von dem dazu etc. Aus dem Spanischen übersetzt von Joseph Salomon Frank der Arzneikunde Dr. in Wien. Lwów, Piller, 1805, w 8-ce, str. VIII, 45.

Toż. Kraków, druk J. G. Trasslera, b. w. r. w 8-ce, str. 40.

Opisanie żółtej febrы dla lekarzów i chirurgów w c. k. austryackich krajach. Beschreibung des gelben Fiebers etc. (po polsku i po niemiec.). Wiedeń, 1805, w 8-ce, str. 40.

Toż. Kraków, druk. Trasslera, b. w. r. w 8-ce, str. 45.

Arystoteles. Z dzieł jego lub komentarzów do dzieł odnoszących się do nauk przyrodniczych i lekarskich w naszym kraju wyszły następujące:

Exercitium physicorum Aristotelis in studio Cracoviensi. Cracov. Haller, 1510, w 4-ce.

Physionomia (tl. Jod. Willichins), w 8-ce, s. l. et a.

Trioniborum de anima Aristotelis familiaris expositio cum ordinatissima questionum per difficultates seu dubia dissolutione ad intentionem doctoris subtilis per honore Dei et utilitate communi in Ginnasio Cracoviensi congesta. Impressum Cracovia, curriculo virginie partus 1513 per Florianum Unglerium. w 4-ce.

Epitoma figuratum in libros physicorum et de anima Aristotelis in Gymnasio Cracoviensi elaboratum. Epithoma in libros physicorum et de anima Aristotelis per magistrum Michanlem de Vratislavia...

professorem majoris collegii Studii Cracoviensis, collegiatum canonicum ecclesie collegiate sancti Florianii elaboratum. Opera vero et impensis spectabilis viri Joannis Haller, civis et consulis cracoviensis litteris ac formis excusum, anno 1518, w 4-cc.

Libri de anima Aristotelis philosophorum peripateticis familie principis sub gemina translatione. Ad lectorem Rudolphum Wasserburgensem. Impressum Cracovie in edibus domini Joannis Haller, anno post virginem partum, 1519, w 4-cc.

De phisico auditu. Cracov. b. w. r. fol.

Phisicorum libri octo per Argyropyllum Joan. Cracov. Haller, 1519, w 4-cc.

Problemata Aristotelis determinantia multas questiones de variis corporum humanorum dispositionibus valde audientibus suaves. Cracoviae. Impressum per Math. Scharffenberger, impensis vero Mare, Scharffenberger, civie ac bibliopole Cracov. 1528, w 8-cc, kart. al. 38.

De divinatione per somnum (Hom. Struthius). Cracov. Math. Scharff. 1529, w 8-cc.

De juvenit et senectute, vita et morte (M. Cromer). Cracov. Vietor. 1532, w 8-cc.

Assertiones philosophicae menstruae ex sexto, septimo et octavo libro Phisicorum Aristotelis. Vilnae, Radziwill, 1577, w 4-cc.

Assertiones philosophicae menstruae ex posteriori de ortu et interitu. Vilnae, typ. Nic. Chr. Radzivil, exudebat Daniel Lancensis, 1577, w 4-cc.

Assertiones philosophicae ex praecipuis totius philosophiae Aristotelis difficultatibus. Vilnae, typ. Nic. Chr. Radzivil per Dan. Lancensis, 1578, w 4-cc.

Problemata ad pyntia polskie o przyrodeniu ludzkin. 1620, w 12-cc, str. 249 (Hom. Kalixt Sankiewicz), ob. z Kolylina Jedrzy Glaber.

Nadto wyszlo bardzo wiele innych komentarzow i przypisow do dzieł Arystotelesa, ulozonych przez Jakuba Stapulensis, Jana z Glogowa, Jodokusa Klichoneusza, Michala z Paryza (prof. akad. krakowski), ktorego pisma wydaly Jan z Stobnicy, Jana Broscynusa, Jana Ursyna, Samuela z Lublina (1627), Adama Krasnodobskiego (1678), Szymona Stan. Makowskiego (1679).

* Artl F.

O uszkodzeniach oka, za szczegolnym uwzglednieniem orzeczen sadowo-lekarskich. Podal Jan Buszek. (Gaz. lek. T. XIX, 1875. T. XX, 1876).

Armatus Hipolit, zmarly w 34 r. zycia 18 wrzesnia 1869 r., nauk lekarskie ukończył w Krakowie 1864 r. dwa lata (1866—1868) byl lekarzem wojskowym, nastepnie lekarzem zakladu Św. Lazara w Lwowic.

O wlosniach krętych (trichina spiralis). Lwow, Pilser, 1866, w 8-cc, str. 77, 3 tabl.

Arnold Jan Daniel, lekarz m. Leszna, ur. 20 lipca 1671 r., od r. 1690 sluchal medycyny we Frankfurcie nad Odra, kończył nauki w Leydce. Bawil czas jakis w Anglii, 1695 r. wrócił do Leszna, gdzie umarl 13 pazdziernika 1709 r.

De acido peccante et corrigente humores. Lugd. Batav, 1694, w 4-cc.

Por. Arnold: Physiker zu Liessa, str. 15—18.

Arnold Jan Daniel, urodzil się w Rogoznie w W. Ks. Poznanskim 1796 r., nauki gimnazjalne ukończył w Berlinie, tamze odbywal studia lekarskie i w r. 1818 stopien doktora medycyny uzyskal.

De veneficio arsenicali. Berolini, 1818, w 8-cc, str. 32. Diss. inaug.

Arnold Jerzy Chrystyan, ur. w Lesznie 1 lutego 1747 r., pierwsze nauki pobieral w miescie rodzinnym. Wczesnie osiercony, dostal się w opiekę uczonego lekarza poznańskiego Ernesta Jeremiasza Neifelda, który go ku dalszemu ksztalceniu się wyslal do ateneum gdanskiego. Z Gdanska udal się Arnold do Lipska i tam studia lekarskie ukończył 1768 roku. Wróciwszy do kraju, osiadl nasamprzód w Poznaniu, a po trzechletnim pobycie w tém miescie przeniosl się do Leszna. W r. 1777 zamieszkal w Warszawie, gdzie znalazl obszerniejsze pole dzialania i sluzenia krajowi. Oswieconym i szlachetnym umyslem zyskal sobie powszechne uznanie i zwrócił na siebie uwagę króla Stanisława Augusta, który go swym radcą nadwornym mianowal. Arnold nie usuwal się nigdy od poslug publicznych. które mu niejednokrotnie powierzano. Nie malo on przyczynil się do zawiązania unii protestantów i kalwinów i czas niejaki byl sekretarzem Jednoty ewangelickiej; przez dwa lata byl lekarzem szpitala ewangelickiego w Warszawie; urzadzil szkoły dla dzieci protestantek, a aż do smierci byl radcą konsystorza ewangelickiego. W r. 1807 na wezwanie rządu Księstwa warsz. opracowal plan urzadzania sluzby zdrowia w kraju, i tegoz roku byl mianowany radcą Najwyższej Dyrekcyi lekarskiej. Uložyl on instrukcyę dla tej nowej wladzy, która za przybyciem króla saskiego otrzymala tytul Rady lekarskiej. Liczne zajęcia urzędowe nie przeszkadzaly mu pracowac nad uprawą nauk i przyjmowac czynny udzial w pracach towarzystw uczonych, których byl członkiem, (jak akademii Leopoldo-Karolowej badaczow przyrody, towarzystwa warszaw. przyjaciol nauk, towarzystwa gospodarczego warsz., towarzystwa naukowego krak.). Pracujac gorliwie dla dobra i chwały kraju doczekal się radosnej uroczystosci obchodu 50-letniej rocznicy otrzymania stopnia doktora (18 grudnia 1818 r.). Um. 19 listopada 1827 r.

(Żywot jego opisal Pawel Czaykowski: Pochwała zycia i zaslug J. Chr. Arnolda. Kraków, 1830).

De motu fluidi nervei per fibras medullares nervorum. Lipsiae, 1768, w 4-cc, 1 ark. Diss. inaug.

Observatio anatomico-physiologica de foetu bicipite ad anteriora connato, trimestri abortu excluso. (Acta phys. med. acad. nat. cur. T. VI, 1778, str. 159—200).

De partu serotino 324 dierum ex oedemate uterino eum singulari graviditate et puerperio. Lipsiae, 1775, w 8-cc.

Gedanken von der Zulässigkeit der Meinung, die Mutter wirke in die Bildung ihrer Frucht durch die Einbildung, nebst einigen dahin gehörigen Beobachtungen. I u. 2. Versuch. Leipzig, Hilscher, 1775, w 8-cc.

Observationum physico-medicarum annus 1772. Vratislaviae, Korn. 1777, w 8-cc, str. 72.

Vita Ernesti Jeremiae Neifeld. (Act. phys. med. acad. nat. cur. 1775).

Wiadomość o życiu i dziełach Jana Johnstona. (Roczn. Tow. p. n. warsz. 1805. VIII, 131).

Deutsche Lieder eines Polen an seine Freunde. Warschau, Gröll, 1780, w 8-cc.

Der polnische Mordthaler (kopa za głowę), ein Beitrag zur polnischen Münzengeschichte mit zwei Kupfertafeln (1799 w rękopiśmie).

O rzeczy menniczej polskiej. (Rocz. T. P. N., 1804, VI, 292—307).

Denkmal dem um die evangelische Gemeinde zu Warschau wohlverdienten Herrn Johann Samuel Gierings vom seinen kirchlichen Mitgefährten der kirchlichen Laufbahn gesetzt. Warschau, Gröll, 1790, w 8-cc.

Aevum Augustorum medicis quoque dulces, Fridericum Augustum cum urbem intraret salutarius recoluit. (Commentatio de historia medicinae in Polonia). Varsovia, typ. Novellarum publicarum, 1807, w 4-cc, str. 16.

Directio suprema medica Ducatus Varsoviensis medicos hujus provinciae invitat ad alacriter peragenda munera. Mentem ejusdem interpretatur de eo, quid Principes egerint, quo valetudinis populi polonici melior fieret conditio. Varsovia. typ. Schol. Piar., 1807, w 4-cc, k. nł. 6.

Historiae antiquae medicae polonae prodromus. B. w. m. i. r. (1815), w 4-cc. Odb. z Miscell. Cracov. 1814. fascie 2, str. 28—34.

Physiker zu Liessa nach Johnstons Tode vom J. 1675 bis 1775. Ein medicinischer Nekrolog mit welchen sich seinem ältesten Freunde Joh. Gottfr. Leonardi etc. am Tage seiner Arzt—Jubiläum glücklichwünschend empfiehl etc. den 27 Octob. 1821. Warszawa, N. Glücksberg, 1821, w 8-cc, str. 39.

Rozprawa o hojności królów i względach panów polskich dla rzeczy lekarskiej i lekarzów, do zycia Zygmunta I, t. j. do r. 1548. w 8-cc, str. 48. Odb. z Rocz. T. P. N. T. VII. 1811, str. 166—188.

Rozprawa druga... od zycia Zygmunta I-o do śmierci Jana III t. j. do r. 1696. (Rocz. tow. przyj. n. warsz. T. VII, 1811, str. 248—272).

Rozprawa trzecia... od r. 1697 do 1763. w 8-cc, str. 22. Odb. z Rocz. tow. prz. n. warsz. T. X, 1817, str. 330—351.

Rozprawa czwarta o hojności królów i względach panów polskich dla rzeczy lekarskiej i lekarzów od r. 1764 do 1795, to jest za panowania Stanisława Augusta. Warszawa, 1820, w 8-cc, str. 24. Odb. z Rocz. tow. przyj. n. warsz. T. XIII. 1820, str. 504—527.

Rozprawa piąta o hojności królów i panów polskich na lekarzy i rzecz lekarską, w szczególności za czasów króla Stanisława Augusta. Warsz. 1822, w 8-cc, str. 31. Odb. z Rocz. tow. przyj. n. warsz. T. XV, 1822, str. 135—163.

De monumentis historiae naturalis Poloniae litterariis usque ad finem saeculi XVI editis, ad rectorem magnificum et gratiosum medicorum ordinem inclutae universitatis lipsiensis, ut quinquaginta vitae suae practicae annis in patria continuo peractis animum gratum in memoriam sui exhibeat... Varsoviae, typ. Sch. Piar. 1818, w 8-cc, str. IV, 88.

Oratio secularis die 18 Decembris 1818 habita Varsoviae. Warsz. 1818, w 4-cc. Umieszczona także wraz z autobiografią Arnolda w pochwałę życia i zasług tegoż przez Pawła Czaykowskiego, str. 73—87.

Matthias Littawer Vorbek Germanicus dictus Lettow philosophiae et medicinae doctor, Wladislaw IV Poloniae et Sueciae Regis Medicus cubicularis; Audicus Thesauri M. D. L., secretarius; et Aerarii Cubicularii Praefectus: Bonorum Sudervae, Bołosice, Brynkliński etc. haerces; Udzielno majoris et minoris, Kuzniec Smialez, Łotoki, Miedzian cum sylva La-

urrianowiensi Feudatorius: Dorohy, Skowyszyn etc. Possessor, Divi Marci Eques. Vilnensis. Commentatio historico-literaria polona medica e codice Pulaviano quem olim ipse manu sua conscripserat concinnata et in sessione societatis literariae lecta. Cracov. w 8-cc, str. 86. (Rocz. T. N. Kr. T. VIII, 1823, str. 29—114).

Łącznie z Wasilewskim, Dziarkowskim, Twardo-
chlebowiczem, Kinzelem, Bergonzonim, Lafontainem ogłosił:

Przepisy ratowania bydła rogatego w terażniejszych chorobach, wraz z dostatecznymi środkami, końcem ochronienia tegoż od zaraz śmiertelności mnożących, wydane przez Najwyższą Dyrekcję lekarską. Warszawa, druk XX Pijarów, 1807, w 8-cc, str. 77.

Toż z przyłączeniem uwag nad ospicą owiec. Tamże, 1808, w 8-cc, str. 112.

Wspólnie z Wasilewskim wydał:

Dyrekcja Naywyższa Xęstwa Warszawskiego, zapatrując się na liczne grassujące w tędy stolicy zimnice (febres) a dowiedziawszy się, że i po wsiach wielka liczba ludu rolniczego onychże doświadcza, jako wierna swym ustawom, pospiesza z udzieleniem rady. W Warszawie, 1809 r.

Widziałem w Warszawie w posiadaniu prywatnem rękopism J. Chr. Arnolda; złożony z 109 foliów nieliczbowanych, p. t:

Verzeichniss polnischer Münzen und Medaillen nebst andern die polnische Geschichte erläuternden Münzen und Medaillen, desgleichen anderer merkwürdiger und zufällig gesamelter in Geprägten, Abglitschungen, Abdrücken und Güssen in Metall, Gold, Silber, Kupfer, Messing, Zinn, Bley und Eisen, desgleichen in Steinen, Masse, Gips u. d. g. m. gesammelt von George Christian Arnold, der Arzneygelehrter Doktor und Prakticus zu Warschau, der Kaiserl. Akademie der Naturforscher Mitglied. Przy tom znajdują się 5 foliów wykazujących różne dawne monety i medale polskie od Władysława Jagiełły do Stanisława Augusta; ich lata, waga, próba.

Arnuth Jakób, rodem z Anglii, gorliwy katolik. w XVI wieku osiedlił się w Wilnie, gdzie przymiotami osobistymi i biegłością swęj sztuki zjednał sobie miłość i powszechne poważanie, tak, że rając miasta obrany a wkrótce i do pełnienia obowiązków lekarza nadwornego Zygmunta III powołany został. Umarł w Wilnie 1640 i tam pochowany w kościele Ś. Franciszka.

Por. Kraszewski: Wilno II, 321, 343. Starowolski: Mon. Sarmat. 235. Roczn. wyd. lek. III, 442.

Aron, żyd, w naukach lekarskich kształcił się w Łejdzie, za Augusta III osiadł w Krakowie, gdzie wielkiej używał wziętości.

Por. Gąsiorowski II, 387.

Aronsohn Julius (ze Szwejdjan w gub. Kowieńskiej).

Ueber Anevrysma der Arteria pulmonalis. Königsberg, Gruber u. Longin, 1868, w 8-cc, str. 25. Diss. inaug.

Artomiusz P. (może Krzesichleb), lekarz, żył za panowania Władysława IV. Umarł 1638 r. Schönfleisch uczcił go mową pogrzebową: Medyk chrześcijański na pogrzebie P. Artomiusza medyka 1638 r.

Por. Siarczyński: Obraz pan. Żygm. III, T. I, 13. T. II, 175.

Artomius Christophorus, rodem z Torunia, wydał:

De gravissimo renum affectu calculo. Basileae 1618, w 4-ce. Diss. inaug.

Arundinensis (Trzebiński?) Jan, napisał:

De natura ac dignitate hominis. Cracoviae, haec. M. Scharf. 1554, w 8-ce.

* **Asch.**

Sposób leczenia w czasie powietrza zaraźliwego praktykowany w Jassach, opisany niemieckim językiem przez I. P. Barona de Asch. Teraz przetłoczony na ojezysty język ku wygodzie powszechney. Lwów, 1770, 8-ka, 1 ark.

* **Astruc Jan** (1684—1766), znakomity lekarz francuzki, był w r. 1729 lekarzem nadwornym Augusta II, króla polskiego.

Atlas Henryk (Galicieński Moszczanensis), zamordowany w Tarnopolu 1873 r.

De otalgia. Vindobonae, 1835, 8-ka, str. 21. Diss. inaug.

Auer Victor (ab), Vilmensis.

De radice rhei. Dorpati, 1859, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Augustynowicz Tomasz, nauki lekarskie ukończył w Wilnie; wydał:

Instrumenta chirurgica in discentium commodum 50 tabulis depicta et lapidi incisa. Vilnae, 1835, fol.

O dikorastaszczich wraczebnich rastenijach Poltawskoj gubernii. Kijew, w uniwersytetskoj tipografii. 1853, w 4-ce, str. 91.

Aurifaber Andrzej, którego prawdziwe nazwisko było Goldschmidt, ur. we Wrocławiu 1512 r. Ukończywszy nauki filozoficzne w Wittembergu, został rektorem gimnazjum najprzód w Gdańsku a później w 1540 r. w Elblągu. W 1544 r. udał się do Włoch w celu wykształcenia się w sztuce lekarskiej. Po powrocie do kraju, 1546 r. został fizykiem Królewca i professorem uniwersytetu tamże. Umarł 12 grudnia 1559 roku. Dzieła jego są:

Annotationes in Phaemonis philosophi libellum de eura canum. Wittemberg, 1545, w 8-ce.

Succini historia. Koenigsberg, 1561, w 4-ce.

To ostatnie dzieło pomieszczone jest w czwartym tomie: *Consilia medicinalia* Wawrzeńca Scholtza, który był krewnym autora.

Por. *Biographie medicale*, T. I, str. 418.

Aurimontanus a Ferimontanis Hieronim rodem ze Szlązka ze wsi Wildenberga około Goldberga; po powrocie z Włoch, gdzie

do nauk lekarskich przykładał się, osiadł w Toruniu. Miał on sobie przez Jana Dantyszka biskupa chełmińskiego 1537 r. powierzone staranie około podźwignienia z upadku gimnazjum chełmińskiego; prace Aurimontana w tym względzie opisał Lukaszewicz (*Histor. szkół* III, 380, 382) Umarł 1588 r.

Perhorrendae febris pestilentialis ephemeris, quam falso sudatorium luem vocant, curandi ratio. Cracov. Victor, 1530, w 8-ce.

Naturalis philosophiae epitome. Cracov. vid. Victor, 1548.

Pro culhaensis Gymnasii instauratione ad Primate Prussiae oratio in comitiis turonensibus habita 1531. Cracov. apud H. Victorem, b. r. w 4-ce, k. n. 5.

Por. Gąsiorowski, I. 215. Roczn. wyd. lek. III, 439.

Avée Norbert (Szczekocienski Galicianus).

De lactatione physiologica. Viennae, typ. Pichler, 1827, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Awedyk Jan Michał, syn Michała krakowianina, nauki odbywał w Krakowie i w Rzymie, gdzie 1741 r. uzyskał stopień doktora filozofii i obojga prawa. W r. 1744 promowany w Krakowie na doktora teologii; w pięć lat później w czasie dłuższego powrotnego pobytu w Rzymie otrzymał dyplom doktora medycyny. Podczas pobytu w Rzymie pracował w kurii papieżkiej i pronotaryuszem apostolskim został mianowany. Będąc już kanonikiem łowickim i sądeckim, proboszczem w Grocholnie i Spytkowiu, prebendarzem w Tęczynku, installowany został 1744 r. na kanonikat doktoralny gnieźnieński fundi Zamoście, z którego zrezygnowawszy w r. 1749, uzyskał kanonią doktora medycyny fundi Sieradz przy kapitule gnieźnieńskiej. Wykonawstwem lekarskim wcale się nie zajmował.

Por. Korytkowski: *Pałacy i kanonicy katedry metropol. gnieźnieńskiej*, str. 22.

Awedyk Jan Nepomucen, rodem z Krakowa, gdzie kształcił się w naukach filozoficznych i lekarskich, (1739 r. został bakałarzem, 1741 doktorem filozofii); po powrocie z Rzymu 1749 r. został professorem patologii przy akademii krakowskiej.

Por. Muezkowski: *Lib. promot*, 399, 400. Roczn. wyd. lek. III, 447. Roczn. T. P. N. X, 340. Historia drukarni, 468.

Babiński Romuald, ur. 5 Intego 1826 r. w Krakowie; ukończywszy liceum Ś. Anny zapisał się na wydział filozoficzny uniwersytetu w Krakowie. Po dwóch latach nauk na tym wydziale, słuchał przez rok wykładu matematyki wyższej, poczem oddał się naukom lekarskim a przepisany ich kurs 1852 roku ukończył. W 1853 r. uzyskał pozwolenie do praktyki lekarskiej w król. polskim od Rady Główniej lekarskiej i miał sobie przyznany stopień doktora medycyny. Trzy lata następne (do początku 1856 r.) pełnił obowiązki lekarza przy fabrykach papieru w Soczewce, skąd przeniósł się do Radomia i tam zajmował się praktyką lekarską do 1872 r., w którym przybył do Warszawy, gdzie do obecnej chwili pozostaje. Wydał: *O gorączkach w ogólności*. Radom, 1871, w 8-ce, str. 185.

Bacewicz Antoni Ludwik, rodem z Lublina, nauki lekarskie ukończył w Montpellier 1835 r., praktykował we Francji.

De la kératite. Montpellier, 1835. Diss. inaug.

Bachmann Mateusz Otto, optyk praktyczny w Warszawie, wydał:

Anleitung zur richtigen Auswahl optischer Sehgläser für Brillenbedürftige, entworfen von... Warszawa, nakł. wydaw. 1838, w 8-ce, str. 58.

Rady do dokładnego dobierania okularów, wzrok polepszających i utrzymujących dla tych, którzy potrzebują szkielec ocznych, lub chcą ich używania uniknąć, przez... z niemieckiego przetłumaczone. Warszawa, druk XX Pijarów, 1839, w 8-ce, str. 93.

Bachström Jan Fryderyk, urodził się w Rawiczu (Ravicensis Polonus), początkowo oddawał się rzemiosłu swojego ojca — fryzjerstwu. Mając już przeszło 20 lat wieku, zapragnął poświęcić się stanowi duchownemu i w tym celu udał się do Halli dla słuchania nauk teologicznych. Po powrocie do kraju miał objąć obowiązki pastora w księstwie Oleśnickim; konsystorz atoli odmówił mu ordynacyi. W r. 1717 został

naznaczony professorem w gimnazjum w Toruniu; gdy kazanie, jakie wypowiedział w dzień Ś. Andrzeja (7 czerwca 1720), wywołało nań ogólne oburzenie w mieście, zmuszony był do ucieczki i schronił się do Węgrowa, gdzie bardzo krótki czas bawił. Stąd udał się do Kopenhagi dla słuchania nauk lekarskich; uzyskawszy 1723 r. stopień doktora medycyny, sprawował niejaki czas obowiązki kapelana i lekarza w pułku saskim konsystującym w Warszawie. W r. 1729 r. widzimy go w Konstantynopolu, gdzie założył drukarnią i trudnił się wydawnictwem dzieł, a nawet rozpoczął tłumaczenie Pisma Ś. na język turecki. Oburzenie jakie tem ostatniem przedsięwzięciem u Mahometanów wywołał, zmusiło go ratować się ucieczką. Pod koniec swego życia był lekarzem ks. Radziwiłłowicj, kancelarzyny W. Ks. L. i dyrektorem jej zakładów fabrycznych. Wydał:

Diss. de plica polonica, lithuanice kołtun, polonice goździce. Hafniae, 1723, w 4-ce.

Exercitatio sive specimen gravitatis, cui adjecta sunt nonnulla de originibus rerum tamquam fundamenta physices novae antatheistice. Drodæ, 1728, w 4-ce.

Observationes circa scorbutum ejusque indolem, causas, signa et curam. Leydæ, 1734, w 8-ce.

Toż. Florentiae, 1757, w 8-ce.

Nova aestus marini theoria ex principiis physico-mathematicis detecta et dilucidata: accedit examen acus magneticæ spiralis, quæ a declinatione et inclinatione libera esse creditur. Leydæ, 1734, w 8-ce.

Deutlichkeit und Klarheit als das wichtige Kennzeichen der göttlichen Wahrheit. Frankfurt und Leipzig, 1735, w 8-ce.

Art de nager, ou invention à l'aide de laquelle on peut toujours se sauver du naufrage. Amsterdam, 1741, w 4-ce.

Toż — w tłumaczeniu niemieckiem. Berlin, 1743, w 4-ce.

Toż — w tłumaczeniu polskiem p. t. *Sztuka pływania albo wynalazek za którego pomocą po rozbiciu się okrętu uchronić się można od zatonięcia i w potrzebie przepawić całe wojsko z bronią w rękę*

przez najczystsza rzekę. Z francuskiego przez Ks. Salustiusza Badharowskiego, Bazyliańska. Warszawa. 1808, w 8-ce, str. 64.

Tractatus de lue aphrodisiaca. Venetiis, 1753, w 8-ce.

Ustęp z życia Ks. Hieronima Floryana Radziwiłła. Wilno, 1864. (brożura wydana przez E. Tyszkiewicza).

Por. Biographie med. T. I, 456. Encykl. powsz. IV, 622. Gazeta polska Nr. 47, 27 lutego, 1864 r.

Bachwekan słynny chirurg w pierwszej połowie XVI wieku w Wilnie żyjący.

Por. Adamowicz: Krótki rys postępu anatomii. str. 13.

Baczyński Antoni wydał:

De venae portarum inflammatione. Commentatio pathologica. Turici, 1838, w 8-ce, str. 54. (Sprawozdanie o tej rozprawie znajduje się w Roczn. wyd. lek. w uniw. Jag. T. III, 1840, str. 371—374).

Badurski Jędrzej, ur. w Krakowie 1740 r. Uzyskawszy w akademii krakowskiej w 18 roku życia (1758 r.) stopień doktora filozofii, przeznaczony był na nauczyciela gramatyki do Poznania; po pięcioletnim tam pobycie, wrócił 1764 r. do Krakowa i nauczał w szkołach nowodworsko-władysławskich gramatyki i poetyki. Wkrótce powołany do akademii, na tak zwanego kolegę mniejszego (collega minor) postąpił. W 1766 r. dla słuchania nauk lekarskich udał się do Bononii, gdzie 1770 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Zwiedziwszy celniejsze zakłady naukowe we Włoszech i Niemczech, wrócił do Krakowa, gdzie po świetnym obronieniu rozprawy do grona profesorów zaliczony został. Starzec Camelin ustąpił mu natychmiast godności dziekanstwa. Początkowo do 1775 r. wykładał Badurski institutiones medicas. W r. 1776 na żądanie Kommissy Edukacyjnej wypracował projekt urządzenia kolegium lekarskiego. W r. 1778 odbył ogólną rewizję wszystkich aptek w Krakowie i ułożył nowe doskonałe ich urządzenie. Na jego żądanie magistrat krakowski zaprowadził lepszą policję lekarską. W 1778 r. został mianowany konsyliuszem i archiatrem królewskim. W r. 1780 objął nadzór nad nowo założonym szpitalem akademickim, w którym był pierwszym professorem kliniki lekarskiej. Umarł 18 marca 1789 r. Wydał:

Sapiens una minor Jove D. Thomas oratione demonstratus. Posnaniae, 1762.

Testificatio concepti doloris ex obitu Manka Pauli. Cracoviae, 1765, w 8-ce.

Diss. oeconomica de officio parentum et liberorum... pro loco obtinendo in minori Universitatis Cracoviensis collegio... Cracoviae, 1765, w 4-ce, k. 54.

Diss. medica de Variolis. Tum de praesidiis huc incutientibus, remedio rustico et inoculatione... Cracoviae, 1770, w 8-ce, k. nl. 31.

Propositio instituendi collegii medici causa facta; a reformato hodierno medicinae artis studio petita, atque opportuni modo ordinationis accommodata. a. 1776. (druk. w Roczn. wyd. lek., 1840, str. 36—43).

Projekt ten sam autor na żądanie księcia biskupa Szezbeka w r. 1777 na polski język przełożył.

Rozrażenie aptek z zlecenia prześwietnej Kommissy Edukacyjnej d. 17 Października 1778 r. w Krakowie uczynione. (Roczn. wyd. lek. T. IV, 1841, str. 38—48).

Odpowiedzi na pytania podane od JW. Imię Xiędzę Kollataja kanonika krak. delegowanego od prześwietnej kommissy edukacyjnej do akademii krakowskiej, dotyczące stanu i dzieł fakultatu medicarum d. 16 Lipca 1777. (druk. w Roczn. wyd. lek. 1840, str. 23—35).

Liczne mowy czytane na publicznych szkołach głównych posiedzeniach; z tych do naszych czasów doszła: Mowa rozrażająca skutki powietrza stosowne albo niestosowne, do zachowania zdrowia i życia człowieka w ogólności a w szczególności dzieci, z przełożeniem przyzwoitego zarządzenia i ratunku. Na publicznem posiedzeniu szkoły głównej koronnej z okoliczności imienia JO. książęcia Incei Michała Poniatowskiego, prymasa korony polskiej... przy znaczeniu roku szkolnego w sali Jagiellońskiej 6 października 1786 miana. Kraków, drukarnia szkoły głównej koronnej, 1787, w 4-ce, k. nl. 17.

Por. Brodowicz J. Żywot J. Badurskiego. Roczn. wyd. lek. 1839, str. 83—152. Encykl. pow. T. II, 672.

Baftalowski S. lekarz z powiatu olgopolskiego. ogłosił dwa spostrzeżenia:

Tumor encephaloicus. (Tyg. lek. 1853, Nr. 43).

Asthma thymicum. (Tyg. lek. 1853, Nr. 46).

Bagieński Józef, ur. 1817 r. w Ilkuszach w Kurlandyi, nauk lekarskich słuchał w Wilnie, gdzie 1839 r. stopień lekarza klasy I-jej uzyskał. W 1840 objął obowiązki lekarza miejskiego w Rzeżycy w gub. Witebskiej a zarazem zawiadywał szpitalem miejskim. W r. 1863 z polecenia władzy przeniósł się do Kiryłowa w gubernii nowogrodzkiej. Obecnie praktykuje w Warszawie.

Topograficzne statystyczne lekarskie opisanie powiatu Kiryłowskiego w gub. Nowogrodzkiej. Warszawa. Gebethner i Wolff, 1869, w 16-ce, str. 66. Odb. z pam. tow. I. w. T. LX, 1868, str. 173, 283, 299.

Oszczędný sposób prania. (Tyg. lek. 1862, N. 52).

O wpływie cholery na ciążę i poród. (Pam. tow. warsz. T. LVI, 1866, str. 443).

* **Baker Georg.**

Opisanie epidemicznych katarów panujących w Londynie r. 1762, teraz z łacińskiego języka przez Jana Wilhelma Mellers przetłumaczone. Warsz. 1789. (Dzieło oryginalne wyszło 1764 r.)

Bakody Teodor Dr.

Erster Jahresbericht über das hydratisch-gymnastische Verfahren in der Wasserheilanstalt Kisielka (bei Lemberg) und Ausweis der vom März 1861 daselbst behandelten Krankheitsfälle. Lwów, E. Winiarz, 1861, w 8-ce, str. 6.

Balbini Konstanty, rodem z Litwy, ogłosił: De anatome hirudinis medicinalis. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1819, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Balczewski Aleksander.

Contribution à l'étude de la dacryocystite et de son traitement. Paris, imp. Reiff, 1880, w 8-ce, str. 48.

Baldauf Franciszek Ksawery, ur. 1775 w Bawaryi, ukończywszy nauki szkolno w Angsburgu, 1795 zaciągnął się do wojska szwajcarskiego, w 1797 r. przeszedł do legionów polskich we Włoszech konsystują-

cych, jako ochotnik wojskowy; równocześnie uczeszczać zaczął na wykłady lekarskie, najprzód w Medyolanie a później w Pawii; w tém ostatniem mieście w 1803 r. otrzymał stopień doktora chirurgii. Naznaczony lekarzem batalionowym dzielił wszystkie trudy i losy wojska polskiego aż do r. 1830, w którym to czasie na własne żądanie, jako lekarz dywizyjny, od służby uwolniony został. Odtąd zamieszkał w Warszawie. Towarzystwo lek. warsz. pragnąc uczcić wysokie przysługi, któremi B. umiał sobie zjednać przychyłność kolegów i szacunek publiczności, wyprawiło w gronie swoim 30 grudnia 1856 r. uroczystość na pamiątkę jubileuszu więcej niż 50-letniego zawodu lekarskiego i uznało go swym członkiem honorowym. Umarł B. w Warszawie 1858 r. Na posiedzeniach towarzystwa lek. warsz. zakomunikował:

Przerwanie koklusu wystąpieniem ospy wietrznej. (Pam. tow. lek. warsz. T. III, 1840, str. 22).

Objawy mózgowe po usunięciu ogniopióru z twarzą. (Tamże, T. V. 1841, str. 32).

Rak piersi lewej uleczonej podług sposobu D-ra Pons d'Agien. (Tamże, T. XI, 1844, str. 224).

Baliński Aleksander, zwany setnikiem, dla tego, że za radę od bogatszych nie brał mniej jak sto czerwonych złotych, lubo rodem polak mienił się być grekiem z familii Laskarysów pochodzącym; nazwisko swoje przybrał po żonie pochodzącej z pod Olkusza. M. Strykowski twierdzi, że Baliński nie był lekarzem ale mataczem, chociaż sam ogłaszał się za ucznia Jana z Piotrkowa. Gdy król Aleksander 1506 r. tknięty był paralizem w Wilnie, na przedstawienie księcia Michała Głińskiego posłano po Balińskiego, który z miejsca nie wyruszył, aż miał wyliczone żądane 300 czerwonych złotych. Za przybyciem swém do Wilna, sporządził królowi kąpiel gorącą z rozmaitych ziół i starym winem go poił. Gdy atoli stan króla się nie poprawiał, ale owszem pogarszał, lekarz królewski Maciej z Błonia nalegał na Jana Łaskiego kancelerza, aby Balińskiego podejrzanego o zmowę z Głińskim przyaresztować zalecił. Co lubo dokonaniem zostało, jednak Baliński za sprawą Głińskiego z więzienia umknął i następnie ukrywał się w klasztorach: w Zwierzynie, Tęczyźnie i na Skale, gdzie ujęty, z rozkazu biskupa krakowskiego w więzieniu był osadzony. Wypuszczony na wolność, zajmował się alchemią a straciwszy całe mienie na próby wykrycia sposobu robienia złota, zadłużony zbiegł z kraju na zawsze. Zostawił pismo: de praestantia medicinae bez m. dr. i. r.

Por. Bentkowski: Hist. lit. pol. II, 440. Bielski: Kron. pols. str. 500. Czacki: O litewskich i polsk. prawach, II, 40. Dyke, biogr. hist. str. 105. Kraśzewski: Opisanie Wilna, I, 188, II, 230. Miechowita:

Chron. Polon. sub. an. 1521, str. 368. Wiszniewski: III, 65, 200. IV, 201.

Ballexserd Jakób (1726—1774).

Dysertacya na to pytanie, jakie są przedniejsze przyczyny śmierci tak wielkiej liczby dzieci i jakie są najszybsze oraz najprościejsze sposoby do ocalenia ich życia przez p. Jakuba Ballexserda obywat. genewskiego, uwieńczona przez akad. król. nauk w Mantuy w r. 1772, powiększona przemową i niektórymi notami przez p. Kureyusza, konsyliarza I. K. Mei Polskiego, doktora filozofii i medycyny w akademii Pawieński, współtowarzysza fizyokratów syeńskich i akademików padewskich i bonońskich, tłómaczona z francuskiego przez Stanisława Szymańskiego. W Warszawie, w druk. nadwornej I. K. Mei i p. Komisji edukacyjnej r. 1785, w 8-cc, str. 188.

Sposób dla rodziców fizycznego wychowania dzieci, napisany po francuzku przez p. Ballexserda, biegłego w sztuce lekarskiej; z francuzkiego zaś na oyezysty język przetłumaczony. Warszawa, Lwów, Poser, 1774, w 8-cc, str. 252.

Ballin Samuel Jakób.

Observations de cholera asiatica. Cracoviae, Vienne, Pragae alisque in locis institutae. Hauniae, 1832, w 8-cc, str. 116, Diss. inaug.

Bałtazar z Zimorzarza, ob. z Zimorzarza B.

Bałwański Antoni, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie 1835 r., zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Grodnie. Ogłosił:

De animae organis s. organologia nec non fistula vesico-vaginali. Cracoviae, 1835, w 8-cc, str. 62, 1 tb. Diss. inaug.

Ogólny pogąd na źródło i znaczenie drgawek epileptycznych objawiających się podczas spłynienia krwi, a także na istotę wielkiej choroby. (Tyg. lek. 1859, Nr. 31—36).

Spostrzeżenia praktyczne o bólach nerwów peryodycznie przestankujących i o zamaskowanej zimnicy. (Tyg. lek. 1860, Nr. 22—24).

Spostrzeżenie bólu połowicznego głowy nerwowego, natury sylfitycznej. (Tyg. lek. 1861, Nr. 50—52).

Ekklampsia u pierwiastki przy końcu ósmego miesiąca ciąży.—Poród przyspieszony.—Zapalenie żył macicy.—Wyrodzenie. (Tyg. lek. 1862, Nr. 4, 5).

Spostrzeżenie wodowstrętu, ze zwróceniem uwagi na poznaki tej choroby, wywiązującej się z psa, a także na leczenie, nianowicie za pomocą gminnych środków uskutecznione. (Tamże, 1862, Nr. 18—20, 22).

Spostrzeżenie gośbca ostrego (rheumatismus acutus) w mięśniach piersiowych. (Tyg. lek. 1862, Nr. 26, 28).

Bamberg Henryk (Polono-Borussus).

De hydrocephalo acuto. Berolini, 1826, w 8-cc. Diss. inaug.

Bandkowski Kasper, uzyskał stopień bakałarski w Krakowie 1584 r., był później doktorem medycyny.

Oettinger: Rys dziejów... str. 220. Muczkowski: Lib. prom. str. 229.

Bandrowski Sas Juliusz Maryan z Nowosielec, ur. 18 grudnia 1855 r. nauki gimnazjalne odbywał w Buczaczu, Stanisławowie i Lwowie; medycyny od r. 1874 słuchał w Krakowie. Osiągnąwszy 1881 r. stopień doktora medycyny, osiadł w Rzeszowie, gdzie dotąd pełni obowiązki lekarza przy szpitalu więziennym.

Bandtke Jerzy Samuel (1768—1835), nie lekarz.

O koltanie — wiadomość literacka. Czytana 15 Marca 18.6 r. (Roczn. T. N. Kr., T. XII, 1827, str. 65—79).

Nekrolog dwóch braci ś. p. Walentego Bartscha, senatora dożywotniego wolnego miasta Krakowa i Jana Kantego Bartscha, doktora medycyny. Czytany 15 Marca 1826. (Tamże, str. 80—89).

* Banting William.

Otyłość; sposoby jej powstawania, zapobiegania i leczenia według systemu Williama Bantinga. Poznań, L. Merzbach, 1865, w 8-ce, str. 29.

Barach Adam.

Dissertation medico-practica de hydropo ventriculorum cerebri acuto. Viennae, 1831, w 8-ce, str. 28.

Die Brom-und Jodhaltigen alkal. Heilquellen und das Eisen- und Kohlen-Wasserstoffgas-Wasser zu Iwonicz im Königreiche Galizien, mit besonderer Berücksichtigung der Heilkräfte der einzelnen Bestandtheile der Jod-und Bromhaltigen Mineralwässer und der Wirkung dieser Heilquellen im Allgemeinen, historisch, topographisch, naturhistorisch und therapeutisch dargestellt. Lwów, Stanisławów i Tarnów, Milikowski, 1842, w 8-ce, str. IV i 187.

Bemerkungen über einige die Heilung der Krankheiten des Kaltwasser-Gebräuchs zu Gräffenberg fördernde Heilpotenzen, als ein Beitrag zur näheren Kenntniss und Würdigung der Kaltwasser-Heilanstalt Gräffenberg. Lemberg, 1846, in 8-o, str. 30.

Baranek, słynął na Wołyniu jako zdolny lekarz; popierał wody mineralne Koziańskie.

Por. O wodzie miner. Koziańskiej, str. 289, 298.

Baraniecki Tomasz, ur. 29 grudnia 1801 r. w Galicji, w okolicach miasteczka Buczacza; nauki szkolne ukończył w Buczaczu, dwuletni kurs filozofii odbył we Lwowie (1817—1820). Zmuszony Lwów opuścić, przybył 1820 r. do Krzemieńca, stąd 1821 r. udał się do Wilna, gdzie przykładał się do nauk lekarskich. Osiągnawszy 1825 r. stopień doktora medycyny, osiadł w roku następnym w Jarmolińcach na Podolu, gdzie zjednał sobie rozgłosze imię jako zdolny lekarz i zacny obywatel. Umarł 20 maja 1859 r.; grób jego ozdobiono pomnikiem postawionym ze składek publicznych całej prowincji. Wydał:

De morbis sacci lacrymalis. Vilnae, typ. Marciński, 1825, w 8-ce, str. 49. Diss. inaug.

Wiele ulotnych poezji w czasie swego pobytu w Wilnie, umieszczad w czasopiśmie, a nadto przełożył na język polski dwa dzieła lekarskie: Bell'a i Brünninghausen'a (ob).

(Portret i życiorys T. Baranieckiego znajduje się w Tygod. ilustrowanym. T. I, 1860, Nr. 18).

Baraniecki Adryan, syn Tomasz, urodz. 1828 r. w Jarmolińcach, nauk lekarskich słuchał w Kijowie stopień doktorski uzyskał w Moskwie. Odbywszy podróż naukową za granicę, osiadł w Jarmolińcach, gdzie wkrótce dał się poznać jako zdolny lekarz i gorliwy ordonownik oświaty ludowej. Opuściwszy Podole, przebywał lat kilka na zachodzie Europy; od roku 1868 mieszkał w Krakowie, gdzie z zaparciem się pracuje około dalszego rozwoju Muzeum technicz-

no-przemysłowego, które własnem staraniem i kosztem założył i miastu ofiarował. B. należy do pierwszych założycieli stowarzyszenia lekarzy polskich w Paryżu (1858 roku) i stowarzyszenia lekarzy podolskich (1859 r.).

Notice sur le petit-lait en général et en particulier sur les bains de petit-lait en Bessarabie par... lue à la séance publique annuelle de société médicale allemande le 11 mai 1858. Paris, A. Delahaye, 1858, w 8-ce, str. 23. (Sprawozdanie podał Bączewicz w Pam. tow. lek. warsz. T. XLI, str. 291).

O Janie Smerze mniemanym lekarzu polskim. Rozprawa czytana na posiedzeniu Tow. lek. podol. d. 27 października 1860 r. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 17.

Przyrzeczek do notatek o historii akuszerzy w Polsce D-ra Zieleniewskiego. (Tyg. lek. 1861, Nr. 43).

O stowarzyszeniach lekarskich prowincjonalnych. Lwów, druk K. Pillera, 1861, w 8-ce, str. 21.

Program topografi lekarskiej przyjęty przez Tow. lek. podolskie za osnowę swych badań topograficznych. Lwów 1861, w 8-ce, str. 8.

(Dwie ostatnie prace ocenił W. Siekaczynski w Bibliot. warsz. 1861, IV, str. 701).

O materiałach do topografii i statystyki lekarskiej Podola. Petersburg, Ohryzko, 1866, w 8-ce, str. 28.

Materiały do topografii lekarskiej. Kamieniec Podolski, druk Dawida Kraiza 1862. (Wyszły dwa arkusze, zaniechano dalszego druku).

(Portret tego zasłużonego męża, krótki życiorys i opis muzeum techniczno-przemysłowego umieścił Tygodnik ilustrowany z r. 1872, Nr. 256 i Tygodnik powszechny z r. 1880, Nr. 40).

Baraniecki Mieczysław, syn Tomasz, brat Adryana, wielce ceniony lekarz i zacny obywatel, um. w Jarmolińcach 16 marca 1876 r. w 43 r. życia.

Barankiewicz Maciej, lekarz wileński, ogłosił:

Considérations sur l'incertitude des signes de la saburra gastrique dans les fièvres. (Grapersona Bull. des sc. med. Paris. T. III, 1809, str. 73).

O szczegółowych własnościach głównej żytniej (secale cornutum) w przypadkach ciężkiego rodzenia. (Pam. tow. lek. wil. T. II, str. 164—196).

O niebezpiecznym krwotoku po wyrwaniu zęba trzonowego. (Pam. tow. lek. wil. T. I, str. 226—231).

O womicie czarnym i macicy w guzy skośniałe porostej. (Tamże, T. II, str. 300—315).

O wakeny. Wilno, J. Zawadzki, 1815, w 8-ce, str. 22.

Na pismo „O łączeniu medycyny z chirurgią“ przez A. Becu, w Dzienniku wil. Nr. 31, umieszczone, odpowiedź. Warszawa, 1817, w 8-ce, str. 38.

Baranowski Antoni, rodem z Litwy.

De moxa japonica ac sinensi. Vilnae, Marciński, 1828, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Baranowski Ignacy, bardzo wzięty praktyk warszawski, ur. w Lublinie 1833 r., nauki lekarskie ukończył w Dorpacie 1858 r. i tegoż roku został ordynatorem w szpitalu Ś. Ducha w Warszawie; 1859 r. odbył wyćieczkę naukową za granicę; 1862 r. objął obowiązki lekarza w szpitalu Dzieciątka Jezus i tegoż roku 19 września został adjunktem przy klinice terapeutycznej Szkoły Głównej. Z otwarciem Uniwersytetu warsz. został docentem terapii ogólnej i dyagnostyki lekarskiej, a od 1871 r. też

przedmioty wykłada jako professor nadwyzwyczajny. Ogłosił:

Nonnulla de lentis humore aqueo imbibito post cataractarum operationes intumescencia. Dorpat, 1858, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Kilka słów o odczytach p. Lemerier i barona du Potet. (Tyg. lek. 1859, Nr. 1).

Uwagi nad urządzeniami służby zdrowia w Królestwie Polskiem, (przedstawione Komitetowi Tow. lek. warsz. do rozpatrywania tychże urządzeń ustanowionemu). (Pam. t. I w. T. XLIII, 1862, str. 175, 245).

Nadto na posiedzeniach tow. lek. warsz. zakomunikował:

Powiększona wada serca. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXX, 1873, str. 6, 55).

Wypadki gorączek bagiennych. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 101).

Rak żołądka. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 408).

Sprawozdania z prac Czojnowskiego i Chałubińskiego.

Historia choroby prof. Lewitskiego. (Tamże T. LXX, 1, 1880, str. 722—723).

Barański Antoni. doktor medycyny, professor w szkole weterynaryi we Lwowie, ogłosił:

Instytut weterynaryjski we Wiedniu. (Przegl. lek. 1879, Nr. 9 i 10)

O tacie dni zakładów kontumacyjnych w Galicyi i Bukowinie. (Przegl. lek. 1881, Nr. 22).

Leitfaden der Veterinär—Polizei. Wien u. Leipzig, Urban et Schwarzenberg, 1881, w 8-ce, str. 198.

Barascan Juliusz, ur. w Brodach 1815 r. nauk lekarskich słuchał w Lipsku i Berlinie.

Synopsis impetiginum. Berolini, 1841, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Rarzar Ignacy, z Sambora w Galicyi, ukończywszy szkołę chirurgiczną we Lwowie, udał się do Zurychu dla dalszego kształcenia się w naukach lekarskich i tu 187 r. stopień doktora uzyskał. Ogłosił:

O przyczynach matactwa lekarskiego w kraju naszym. (Przegl. lek. 1871, Nr. 17, 18, 19, 21, 24, 25).

Ueber einige seltene syphilitische Erkrankungen des Auges. Zurich, 1873, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

O kilku przypadkach niezwyklej choroby kłowej oka. (Przegl. lek. 1873, Nr. 51, 52. 1875, Nr. 16, 17).

Listy z Konstantynopola. (Tamże, 1878, Nr. 25, 29, 1879, Nr. 21).

Barcellin Piotr.

Quintae essentiae albo prawdziwego balsamu Rozmarynowego przedziwny moey w przyrodozenia i używania tego dla zdrowia ludzkiego prawdziwe opisanie. Przez szlachetnego P. Piotra Barcellina z Reatu, niedawno w Wiedniu Rakuskim w druk podane a teraz znowu za pozwoleniem zacnego Senatu Krakowskiego oddrukowane R. P. 1619, w 4-ce, k. nl. 8.

Barcz albo Bartsch Jan Kanty. ur. w Krakowie 1765 r.; nauk lekarskich słuchał w Krakowie przez lat trzy, jako kandydat akademii do stanu nauczycielskiego w sztuce lekarskiej; 1788 r. bawił w Wiedniu, 1789 w Bolonii, gdzie stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie doskonalił się w medycynie we Francyi, Anglii, przebywając najdłużej w Edimburgu, gdzie napisał uczoną rozprawę o gorączce nerwowej. Po 8-letnich podróżach wrócił do kraju, został fizykiem gimnazjum wolyńskiego

w Krzemieńcu a po kilku latach, złożwszy urząd, osiadł w Krakowie; zajmował się gorliwie praktyką lekarską do śmierci, która nastąpiła 13 grudnia 1823 r. Cenny swój księgozbiór bibliotece Jagiellońskiej przekazał.

W bibliotece uniw. jag. znajdują się w rękopiśmie jego: *Adnotationes in praelectiones ill. ac celeb. Frank. Tieini, 1792. 1793 i 1794.*

Por. Roczn. T. N. Krak. T. XII, 1827, str. 84—89.

Barcz Stanisław Michał, rodem ze Lwowa, do nauk filozoficznych i lekarskich przykładał się w Krakowie (1682 — 1684); następnie doskonalił się w Padwie i tu 1687 r. był radcą narodowości polskiej. W 1708 r. miał sobie powierzony urząd rajcy m. Lwowa.

Por. Zubrzy ki: I. c. str. 461. Przeździecki. I. c. Muczkowski: Liber promot. str. 350. 353.

Bariensis Jakób Ferdynand, rodem z Włoch, lekarz Zygmunta I i II, przybył do Polski z Boną Sforcą, zaślubioną Zygmuntem I (1518). Wydał:

De regimine a peste praeservativo tractatus, nunc primum temporis necessitate in lucem editus, ad sanitatem tuendam. Cracov, Ungler, 1543. w 8-ce, Przypis Janowi Tarnowskiemu, kasztelanowi krakowskiemu.

De felici connubio sereniss. Hungariae regis Joannis, et Isabellae, Poloniae regis filiae; et de laudibus utriusque Sigismundi Poloniae regum, ac reginae Bonae Sfortiae, totiusque regni Poloniae, Epistola ad Nicolaum Antonium Carnignanum nobilem Neapolitanum, Bariensem castellanum, et sereniss. reginae Bonae th saurarium. Cracoviae, Math. Scharfenberg. 1539, w 8-ce.

W bibliotece uniw. jag. znajduje się jego rękopis: *Liber de Nativitatibus Jacobi Bariensis, qui dilucidarium Ptolomei Quadrupartium appellatur: Opus quidem astrologis et omnibus futura in hominum vita scire volentibus apprime necessarium, in quo plurima directionum probemata Joannis de Monte Regio dilucidantur.* (1547).

Barkmann Kazimierz, rodem z Litwy.

De contagio. Vilnae, 1812, w 8-ce. Diss. inaug.

Barner Jakób, ur. 1641 r. w Elblagu, nauk filozoficznych i lekarskich słuchał w Lipsku. Chemii uczył w Padwie około 1670 r.; następnie czas jakiś był professorem w Lipsku. Wróciwszy do kraju, wykładał nauki lekarskie i filozoficzne w gimnazjum gdańskim, pełniąc przy tem obowiązki nadwornego lekarza króla Jana III (?). Um. 1686 r. Uczeń Sennert'a, wielki zwolennik van Helmont'a, wsławił się swego czasu dziełami dotyczącymi chemicznej teoryi medycyny. Wydał:

Dissertatio epistolica ad virum summi nominis Joannem Langelott seu prodromus vindiciarum, experimentorum ac dogmatum suorum, quae David Van der Becke cornicula, plumis alienis ornata, in epistola de volatilisatione salis tartari, ac nupero tractatu de experimentis ac meditationibus circa principia naturalia pro suis vindicavit, agiturque de genuino alcalisata volatilisationi modo. Vindobonae, 1667, w 8-ce.

Exercitium chymicum delineatum. Patavii, 1670, w 4-ce.

Prodromus Sennerti novi, seu delineatio novi medicinae systematis, in quo quicquid a primis saeculis

in hunc usque diem proliit; Hippocratis, Galeni, Paracelsi, Helmontii, Sylvii, Willisii etc. dogmata de arte ex principis anatomico-chymicis examinantur. Viennae, 1674, w 4-ce.

Spiritus vini sine acido, hoc est, in spiritu vini et oleis indistincte non esse acidum, nec ea propterea a spirita urinae revera coagulari, demonstratio curiosa, cum modo conficiendi salia volatilia oleosa, eorumque usu. Lipsiae, 1675, w 8-ce.

Chymia philosophica perfecte delineata, docte enucleata et feliciter demonstrata, a multis hactenus desiderata, nunc vero omnibus philiatris consecrata, cum brevi sed accurata et fundamentalis salium doctrina, medicamentis etiam sine igne culinari parabilibus, nec non exercitio chymiae, appendicis loco locupletata. Norimbergae, 1698, w 8-ce. (Jest to jeden z najlepszych podręczników chemicznych swego czasu. Stahl tak wielką przywiązywał doń wartość, że się go wyczuł na panię).

Przypisują jeszcze Barnerowi dzieło: De Machiavello medico.

Por. Biographie medicale, T. I, str. 560. Cuvier I. c. T. II, 365. T. III, 65.

* Barnes R.

Odczyty o operacjach akuszerjnych. Przekład D-ra Stan. Kondratowicza. Warsz. druk Gaz. lek. 1875, w 8-ce, str. 394, VI.

Baroc Adam, był lekarzem przy zakładach papierniczych w Soczewce. Wydał:

Gimnastyka pod względem wpływu swego na utrzymanie i przywrócenie zdrowia. Warszawa, druk. J. Jaworskiego, 1858, w 8-ce, str. 32.

Bart Zacharyasz, (mylnie nazwany Barthly), rodem z Poznania, doktor filozofii i medycyny za czasów Zygmunta III, biegły w języku greckim, łacińskim i arabskim. Do nauk przykładał się w uniw. lipskim około 1580 r.

De epidemia sive febre pestilentiali et maligna liber. Quae hisce temporibus in regione septentrionali saeviebat; neque adhuc desinit vagari: concomitantia nonnunquam sibi habens symptomata gravia, sive Graecorum exanthemata, botor, aliis bullae et papulae, vulgariter vero petetiae vocata. Posnaniae, apud viduam et haeredes Joannis Wolrabi, 1598, w 12-ce, k. nl. 74. Ded. Adamowi Sendziewowi Czarnkowskiemu. Pod dedykacją podpisał się Zacharias Bart.

Por. Wiszniewski: Hist. lit. pol. IX, 561. Siarczyński: Obr. panow. Zyg. III, I, 21. Bandtkie I: Hist. drukar. I, 233. Dykcy. biogr. histor. str. 116. Starowski: Hecaton. str. 104. Gąsiorowski: I. c. II, 227. Tomkowicz: Metrica nec non liber nationis polon. univ. lips. 1881, str. 28.

* Barthels C.

Rozmaite odmiany przewłocznego rozlanego zapalenia nerek. Przełożył Dr. Wład. Rudnicki. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 78.

Barthold, lekarz zamieszkały w Rakowie przy końcu XVI i na początku XVII stulecia, zwolennik arianizmu, wślawił się szczególniwiem leczeniem.

Por. Lubieniecki: Hist. reform. Pol. str. 250. Dykcyon. biogr. pows. 116. Gąsiorowski: I, 332. Roczn. wyd. lek. III, 443. Siarczyński: I, 19.

Bartkowski Hilary, ur. 13 maja 1849 r. w Rywałdzie (Rehwalde), nauki gimnazjalne ukończył w Chełmnie, medycynę słuchał od 1870 r. w Gryfi a od 1872—1874 w Berlinie.

Experimentelle Untersuchungen über die Transfusion von Vogelblut in Säugethiere. Greifswald, 1874, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Bartkowski Klemens, spółczesny lekarz homeopata w Warszawie.

Sprostowanie mylnych mniemań o medycynie homeopatycznej, jako odpowiedzi na broszurę p. t. Kilka słów w obronę nauki i prawdy i inne podobne pisma. Warszawa, druk. A. Lewińskiego, 1870, w 8-ce, str. 30.

Bartłomiej ze Stradomia, ob. ze Stradomia B.

Bartmański Ferdynand, ur. 1837 r. w Krzeszowicach, nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie 1869 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Początkowo był lekarzem przy zdrojowisku Żegiestowskim a równocześnie lekarzem miejskim w Muszynie, później mieszkał w Rozwadowie i Leżajsku (w obwodzie Rzeszowskim), w roku 1879 osiadł w Niepolomicach (w obwodzie Bocheńskim). Ogłosił:

Kilka słów o choleryze epidemicznej w Rozwadowie. (Przegl. lek. 1873, Nr. 26).

Wyleczenie drgawek niemowlęcych (eclapsia infantum) za pomocą wdychania chloroformu. (Tamże, 1876, Nr. 15).

O wodniku chloralowym, z wykładu D-ra Józefa Pollaka w Salzburgu. (Tamże, 1874, str. 340, 347, 356 i 362).

Nadto jeszcze 1869 r. przełożył C. F. Kunze'go: Compendium medycyny praktycznej. Praca ta pozostaje w rękopisie.

Bartolan (Bartholanus) Stanisław, rodem z Sandomierza, lekarz, kształcił się w akademii krakowskiej i tu stopniem filozoficzne uzyskał 1588 i 1590 r.; 1589 r. nobilitowany; czynił posługi wojenne na wyprawach do Infant i do Wołoszczyzny; jako sekretarz króla Zygmunta III-o nieraz w ważnych zleceniach jeździł do Niemiec, Francji, Anglii i Hiszpanii. Umarł 1618 r. mając lat 45; w kościele Ś. Ducha w Sandomierzu pochowany. Broszusz przytacza jego lek przeciw chorobie wenerycznej.

Sigismundi III Pol. et Sueciae regis insignis ex Carolo victoria. s. l. et an. w 4-ce, fol. z planem twierdzy Wolmaru. (1603).

In obitum J. Zamoscii lacrymae. Zamoscii, 1605, w 4-ce.

Por. Muezkowski: Lib. promot. s. 235, 238. Święcki. I. c. I, str. 8. Juszyński: Dyke. poet. I, str. 14. Siarczyński: Obraz... I, str. 20. Petrycy Seb. Etyka, str. 297. Starowski: Monum... str. 675. Czacki: Tablice indygenatów i nobilizacyi w dziele o Litew. i Pols. prawach. T. I.

Bartolozzy Feliks, doktor medycyny uniwersytetu florenckiego i pisańskiego, lekarz wojska rossyjskiego, ostatecznie lekarz praktyczny w Dubnie na Wołyniu, wydał:

Avis aux mères pour la conservation de leurs enfans pendant la grossesse et pour leur éducation physique, depuis la naissance jusqu'à l'âge de puberté, avec des expériences sur les vers. Vilna, druk. Uniw., 1808, w 8-ce, str. IX i 140.

Traité sur l'exercice à cheval envisagé comme remède pour conserver et prolonger la vie de l'homme. Vilna, typ. Univ., 1808, w 8-ce, str. XI i 71.

Bartoszewicz Joachim, ur. 1834 r. w Sandomierzu, ukończywszy nauki lekarskie w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu, w r. 1856 objął służbę lekarza w gwardyi wojska rosyjskiego; w r. 1861 uwolniony od obowiązków wojskowych, przybył na stałe zamieszkanie do Warszawy. Obecnie jest lekarzem policyjnym (nadzór nad nierządnicami) i lekarzem instytutu głuchoniemych i ociemniałych.

De rheumatismo articuli aento. Petropoli, 1856, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. zakomunikował: Zależność głuchoniemoty u dzieci zrodzonych z małżeństw pokrownych. (Pam. tow. lek. w T. LXII, 1869, str. 351).

Uporeczywa, długo trwająca ciekawka i wymioty; wyzdrowienie po wyjściu za mąż. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 26).

Enteritis acutissima u dzieci. (Tamże, T. LXVII 1872, str. 18).

Bartoszewicz Józef, zamieszkały w powiecie Dubieńskim.

De laryngitide pseudo-membranacea. Petropoli, 1847, w 8-ce. Diss. inaug.

Bartoszewicz Józef Aleksander, do stopnia doktora medycyny promowany w Wilnie 1827 r., był inspektorem urzędu lekarskiego w Pskowie a ostatnio w Wilnie, gdzie 21 kwietnia 1870 r. życia dokonał.

De ungulum curvatura. Vilnae, Glücksberg, 1827, w 8-ce, str. 27, 1 tabl. Diss. inaug. Ded. Sewerynowi Gałęzowskiemu.

Nadto przełożył na język polski kilka utworów dramatycznych.

Bartoszewicz Wacław, medycyny uczył się w Moskwie; stopień doktorski osiągnął w Paryżu. Wydał:

Traitement des affections cutanées par les scarifications. Paris, Alph. Derenne, 1882, w 8-ce, str. 179. Diss. inaug.

Bartoszewski Walenty, jezuita, nie był lekarzem. Wydał:

Bezoar z łez ludzkich czasu morowego powietrza utworzony w r. 1624 i znaczeniu magistratowi miasta Wilna ofiarowany. Wilno, 1630.

Bezoar z łez ludzkich w czasie powietrza morowego utworzony, gdy znowu mor oraz i głód w r. 1630 na kraje nasze nastąpił, na żądanie ludzi nabożnych powtórę z przydatkiem nowym przez niego wydany. Wilno, b. w. r. i m. dr. 15 pieśni wierszem. Na trzech ostatnich kartkach są dodane przepisy lekarskie p. n. Nauka przeciwko morowemu powietrzu doświadczona i od wielu sławnych doktorów spisana.

Barwiński Oskar Waleryan, ur. 1844 r., w Dobrem mieście (Guttstadt) w Prusiech Zachod., nauk lekarskich słuchał w Würzburgu od 1863 r., w Królewcu od r. 1865 i w Berlinie od roku 1867.

Ueber die Basedow'sche Krankheit. Berlin, Schade, 1868, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Barzycki Józef, lekarz powiatowy w Rzeszowie, ogłosił:

Przypadek wodowstrętu (hydrophobia) spostrzeżany w szpitalu S. Łazarza. (Przegl. lek. 1868, Nr. 6).

Basa Wojciech, zwany także **Oman**, **Misellus**, z **Poznań**a (Albertus Posnaniensis), syn Błażeja, ur. 1501 r., stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1520 i 1522 r.; ukończywszy nauki lekarskie w Padwie, obrany był członkiem wydziału lekarskiego w akademii krakowskiej 1552 r. Nadto był rajcą miejskim i przybocznym lekarzem królewskim. Um. 14 czerwca 1563 r. On, zdaje się, gdy z Włoch do kraju wracał, odwiedził Paracelsa 1527 r. w mieście St. Veit.

Por. Starowolski Monumenta Sarm. st. 113. Roczn. wyd. lek. T. I, str. 384 T. II, str. 46. T. III, str. 438. Muezkowski: Statuta str. 174. Sprengel K: Versuch einer pragm. Geschichte der Heilkunde. T. III, str. 442. Lessing: Paracelsus... Berlin, 1839, str. 17. Oettinger: Rys... str. 153—156.

Bassaeus (Baza) Wojciech, ze Szczecznyszyna, doktor medycyny, zakonnik, wydał:

Épitome xenodochii M. Alberti Bassaei Seebrosnensis F. Ordinis S. Spiritus: sive capita quaedam ex xenodochio s. libro de officio erga hospites, peregrinos, pauperes, variisque miserabiles personas: propter reformatum hospitalia, edita. Inter alia, quae hic sunt, praecipue origo F. hospitalium ordinis S. Spiritus, eorumque debitum officium; item facultas episcoporum in hospitalia suae dioecesis describuntur... Craevioiae, apud Matthaeum Siebeneycher, 1570, w 8-ce, k. nl. 64.

Batalin Maciej.

Opisanie epidemii odry, która w miesiącach listopadzie i grudniu r. 1821 oraz w styczniu r. 1822, w Mohylewie nad Dnieprem panowała. (Dziennik med. chir. i farmacji, Wilno, 1822, T. I, str. 220—228).

Batkowski Antoni, ur. 1847 r. w Poznaniu.

Die eitrige Entzündung der Gallengänge. Breslau, 1869. Lindner, w 8-ce, str. 11 i 32. Diss. inaug.

Baudouin de Courtenay Jan, konsyliarz dworu król. polsk., zmarły 2 marca 1822 r. w Warszawie, stosował mesmeryzm do leczenia chorób.

Rzut oka na mesmeryzm, czyli systemat wzajemnych wpływów i skutków, objaśniający teorię i praktykę magnetyzmu zwierzęcego, z wyszczególnieniem rąk pociągów i substytutów udzielających płyn magnetyczny, z nauk samego Mesmera i najslawniejszych uczniów jego krótko (!) zebrany. Warszawa, 1820, w 8-ce, str. XIV i 86.

Odpowiedź na recensję rzutu oka na Mesmeryzm umieszczoną w Nr. 7, Gazecie Literackiej. Warszawa, w druk. St. Dąbrowskiego, 1821, w 12-ce, str. 16.

Dokończenie mesmeryzmu, czyli cała tajemnica magnetyzmu zwierzęcego, odbyta w katechizmie występującym dokładnie działanie magnetyzmu, i w innych ważnych spostrzeżeniach wyciągniętych z akt magnetyzmu, z ryciną magnetyzmu, jak go sobie Chińczycy wystawiają. Warszawa, nakładem autora, druk N. Glücksberga, 1821, w 8-ce, str. XXI i 128.

Głębsze uważanie magnetyzmu czyli część teorii praktycznej magnetyzmu zwierzęcego, opartej na fizyce Mesmerowskiej, czyli systemacie wzajemnych wpływów ciał świat składających. Z krótkim rysem sztuki lekarskiej i jej zawodności, oraz z odpowiedzią na zarzuty przeciwko magnetyzmowi, z werną ryciną Mesmera magnetyzującego. Warszawa, w druk. St. Dąbrowskiego, 1821, w 8-ce, str. 12 i 4.

Odpowiedź na krytykę na głębsze uważanie Mesmeryzmu w Gaz. literackiej Nr. 12. Warszawa, druk. S. Dąbrowskiego, 1821, w 8-ce, str. 8.

Bauerertz Adam, urodz. 4 lipca 1845 r., ukończywszy nauki lekarskie w Warszawie 1869 r., parę lat doskonalił się w medycynie za granicą. Od r. 1872 stale mieszka w Warszawie.

Przypadek wyleczenia władu pacierzowego (tabes dorsalis atactica). (Pam. t. I. w. T. LXXVII, str. 773—774).

Przełożył dzieło A. Kussmaula (ob.).

* **Bauhinus Casp.** (1560—1624).

De corporis humani partibus externis. Basileae, 1582, w 8-ce. Ded. Stan. com. Ostrorogano Kosmineciano.

Toż, 1588, w 8-ce.

Toż, 1597, w 8-ce. Ded. Jerzemu i Janowi Radziwiłłom.

Bayer Karol, lekarz warszawski, asystent kliniki dyagnostycznej, wspólnie z A. Elsenbergem ogłosił:

Przypadek niedokrwistości złośliwej samoistnej. (Gaz. lek. 1881, str. 525—530).

Bazylej Jan, syn Hieronima lekarza, wpisany do album uniwersyteckiego w Krakowie 1488 r., był doktorem medycyny, professorem a w r. 1508 rektorem akademii krakowskiej.

Por. Roczn. wyd. lek. T. II, str. 45. T. III, str. 437. Oettinger: l. c. str. 94.

Bączewicz Jan, ur. 1799 r. we wsi Kietuń, w powiecie telszewskim, gub. kowieńskiej; początkowo nauki pobierał w szkołach ks. dominikanów w Kalwarii; 1817 r. udał się do Wilna, gdzie uzyskawszy stopień kandydata filozofii, poświęcił się naukom lekarskim. W roku 1823 otrzymał stopień doktora medycyny, przybył do Warszawy i objął miejsce ordynatora w szpitalu wojskowym ujazdowskim; obowiązki te pełnił do r. 1833. W r. 1825 został członkiem czynnym Tow. lek. warsz.; 1834 członkiem Tow. lek. wileńskiego; 1833 — członkiem rady lekarskiej i egzaminatorem z terapii i patologii dla osób starszających się o pozwolenie wolnej praktyki lekarskiej w król. polskim, lub o wyższe stopnie naukowe; w r. 1841 — członkiem rady szczegółowej Instytutu głuchoniemych w Warszawie; 1855 — członkiem Rady głównej opiekuńczej zakładów dobroczynnych w Królestwie. Umarł 27 grudnia 1864 r., pozostawiając liczne zapisy na cele dobroczynne, między innymi dla kasy wsparcia wdów i sierot pozostałych po lekarzach. Jego hojności zawdzięcza również warsz. Tow. lek. dom, jaki obecnie posiada.

De extirpatione mammae, Vilnae, 1832, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Przykład sneryzmatu sorty brzuchowej i arterii nerkowej. (Pam. lek. warsz. T. II, str. 86—96).

Przykład szczególnie uleczono ropienia wątroby. (Tamże, str. 95—100).

W Towarzystwie lek. warsz. komunikował spostrzeżenia z praktyki lekarskiej:

Choroba gorączkowa z wyrzutem w formie pustulek u żołnierzy z kawalerii. (Pam. tow. lek. w. T. I, 1837, str. 10).

Choroba gorączkowa, w której oprócz zjawisk zapalenia błon mózgowych wystąpiły bóle stawów i plamy czerwone, ezule na dotknięcie. (Tamże, T. I, 1837, str. 35).

Reumatyczne sparaliżowanie członków dolnych. (Tamże, T. I, 1837, str. 35).

Zapalenie szyi macicznej uwarunkowane obecnością kamieni pęcherzowych. (Tamże, T. I, 1837, str. 37).

Wyjście ciała obcego z ran postrzałowych niezwykłym sposobem. (Tamże, T. I, 1837, str. 106).

O użyciu żelaza rozpalonego we wrzodach po ranach postrzałowych. (Tamże, T. I, 1837, str. 107).

O udzieleniu się ludziom noszącym koński. (Tamże, T. II, 1839, str. 212).

Przerwanie koklusu przez odrę. (Tamże, T. III, 1840, str. 22).

Skostnienie błony mózgowej u suchotnicy. (Tamże, T. IX, 1843, str. 59).

Zapalenie wątroby. (Tamże, T. XI, 1844, str. 182).

Otrucie zimowitem (colechium autumnale). (Tamże, T. XVI, 1846, str. 113).

O gorączce tyfoidalnej. (Tamże T. XVII, 1847, str. 230).

Zatrucie jagodami wilczej wiśni (atropa belladonna). (Tamże, T. XIX, 1848, str. 68).

Ogólne rakowate zakażenie. (Tamże, T. XXIII, 2-gi posz. 1850, str. 29).

Spostrzeżenia nad chorobami panującymi. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 80, 131. T. XXVI, 1851, str. 40. T. XXVII, 2-gi posz. 1852, str. 28. T. XXVIII, 1852, str. 68, 134. T. XXIX, 1853, str. 222, 250).

Gorączka tyfoidalna powikłana z zapaleniem błon mózgowych a ukończona objawami zimnicy. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 87).

Szkorbutiplamnia. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 104).

Wskazania i przeciwwskazania do użycia kuracji w Szpitalu w chorobach dróg oddechowych. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 43).

O działaniu wezykatoryj, jej skutkach i wskazaniach. (Tygod. lek. 1857).

(Portret i życiorys J. Bączewicza umieścił Tygodnik ilustr. 1866, Nr. 338).

Beaupré Antoni Józef, rodem z Wołynia, zmarły w Krzemieńcu 1872 r.

Specimen inaug. frequentiores hepatitis morbos in instituto clinico vilnensi observatos exhibens. Vilnae, 1829, w 8-ce, str. 60.

* **Becker Gotfryd Wilhelm**, (ur. 1778 r.).

Rady lekarsko-fizyczne dla małżonków płci obojga, których będzie skutkiem płodzenie pięknych i zdrowych dzieci. Z niemieckiego dzieła sławnego doktora... przełożone, podług piątego wydania wydoskonalonego. Lipsk i Wrocław, nakł. B. W. Korna, 1809, w 8-ce str. 143.

Toż, których ma być skutkiem płodzenie pięknych i zdrowych dzieci; z niemieckiego dzieła sławnego doktora... przełożone podług piątego wydania wydoskonalonego. Tarnobrz. Lipsk, 1820, w 8-ce, str. 145.

Tajemnice płci żeńskiej. Wyjatek z dzieł Tyssota, na nowo stosownie do wieku naszego przerobiony. Lipsk, 1809, w 8-ce, str. 190. (Ob. Tyssot).

Beckher Daniel, ur. w Gdańsku 13 grudnia 1594 r., wykształcony w nauce lekarskiej w uniwersytetach niemieckich i duńskich, był od r. 1623 professorem fizyki i chemii w Królewcu oraz nadwornym lekarzem króla polskiego Zygmunta III (1625) i elektora brandeburskiego (1629). Urząd rektora akademii królewieckiej piastował lat 5. Umarł 14 października 1655 roku. Wydał:

Medicus microcosmus s. spagyria microcosmi triplo auctor et corrector, exhibens medicinarum corpore hominis tum vivo tum extincto docte eruendam, seite præparandam et dextre propinandam. Cum indice continente medicamenta ad curandos morbos desumpta ex corpore humano tam vivo quam mortuo. Lug. Bat. Marcus. 1633, w 4-ce, k. n. 7, str. 170, k. n. 3.

Toż, w Rosztoku, 1622, w 12-ce.

Toż, Londini, 1660, w 12-ce.

Mikrokosmologia pars prima continens infimi ventris anatomiam XII disputationibus publice habitis delineatam. Typ. Laur. Segebadii (1634), w 4-ce, k. n. 104.

Diss. de affectu hypochondriaco. Regiomonti, 1623, w 4-ce.

Diss. de calido innato. Regiomonti, 1624, w 4-ce.

Diss. de lacrymis. Regiomonti, 1634, w 4-ce.

Diss. de pipere et opio. Regiomonti, 1642, w 4-ce.

Diss. de asthmate. Regiomonti, 1642, w 4-ce.

Commentarius de theriaca. Regiomonti, 1649, w 4-ce.

De curativo Prussiaci observatio et curatio singularis, decade positionum, variis rariarum observationum historiis refertarum, illustrata. Regiomonti, typ. Laur. Segebadii, 1636, w 4-ce, k. n. 5, str. 80.

Toż, Lugduni, 1638, w 8-ce.

Toż, tamże, 1640, w 8-ce.

Toż, w tłumaczeniu niemieckim w Królewcu, 1643, w 4-ce.

Nützliche kleine Haus-Apothek oder Beschreibung des Hölunders oder Wachholders. Königsberg, 1642, w 8-ce.

Toż, tamże, 1650 w 8-ce.

Toż, Giessen, 1665, w 8-ce.

Toż, Leipzig, 1685, w 8-ce.

Nadto ogłosił wiele innych drobnych rozpraw, które przytacza Jecher (*Allg. Gelehrt. Lexic* T. I, str. 901), a za nim Gąsiorowski (T. II, str. 202).

Por. Gąsiorowski: I. c. II, 201, 453. Siarczyński: Obr. pan. Zyg. III, I, 24. Eneyklop. powsz. III, 23. Dyke. biogr. powsz. 126. Biograph. med. II, 98.

Becker Jan, ur. 1621 r. w Gdonsku, synowiec Daniela, był od r. 1652 lekarzem w Toruniu, gdzie tknięty zarazą umarł 1660 r.

Por. Zerke: I. c. st. 275, 329.

Becu August, ur. w Grodnie 3 maja 1771 r. Dziad jego sprowadzony przez Stanisława Augusta, w nagrodę zasług otrzymał indygenat polski 1775 r. a ojciec jego Jakób był nadzorcą fabryk w Grodnie za Tyzenhauza. Nauk filozoficznych i lekarskich słuchał w Grodnie i Wilnie, gdzie w r. 1789 stopień doktora filozofii a 1793 wieniec doktora medycyny otrzymał. W r. 1797 został mianowany w Wilnie zastępcą profesora materii lekarskiej patologii i terapii. W r. 1802 objął katedrę patologii, higieny i policyi lekarskiej w uniwersytecie wileńskim. Był jednym z założycieli tow. lek. wileńskiego. Nie wymawiał się od różnych obowiązków społecznych: był od r. 1817 do 1822 członkiem komitetu szkolnego; w 1819 r. wizytatorem szkół; sekretarzem towarzystwa biblijnego od 1817 do 1824 r.; lekarzem siostr miłosierdzia etc. Zabyty od pioruna we własnym mieszkaniu 26 sierpnia 1824 r. Wydał:

O łączeniu medycyny z chirurgią. Rzecz na posiedzeniu akademickim uniwersytetu Imperatorskiego wileńskiego d. 15 grudnia 1816 r. czytana. Wilno, J. Zawadzki, 1817, w 8-ce, str. 25. Odb. z Dziennika Wileńskiego, 1817, T. VII.

O walceynie czyli tak nazwanój ospie krowiej. Wilno, w druk. uniwersyteckiej, 1803, w 8-ce, k. n. 9, str. 221, k. n. 4, 1 tab.

Rozprawa o doskonałości szpitalów, Wilno, 1807, w 4-ce, str. 37.

O porządku utrzymywaniu szpitalów. Wilno, 1807, w 8-ce.

Wiadomość o towarzystwach biblijnych, wyłożona w piśmieku p. t. Drugie zdanie sprawy z działań komitetu oddziału Wileńskiego Tow. biblijnego, na publicznem posiedzeniu 4 Lutego 1821 r. Wilno.

Postrzeżenie mleka zielonego u połonicy. (Pam. Tow. lek. wil. T. I, str. 204—208).

O higienie wieku młodzieńczego.

Hygiena dla panien na pensjach.

Dwie ostatnie prace drukowane w Dzienniku wileńskim, 1815 r.

Ob. Barankiewicz Mac.

* Bednar Alojzy.

Dyktetyka dziecięca czyli pielegnowanie dzieci w pierwszych latach ich życia. Przekład z niemieckiego przez M. z G. Kwietniewską. Warszawa, wyd. Przegladu tyg., 1873, w 16-ce, str. 189.

Bednarczyk Jerzy, lekarz sandomierski, prawdziwy opiekun ubogich, umarł w 56 roku życia 27 sierpnia 1796 r., pochowany w grobach kościoła XX. Reformatorów w Sandomierzu.

De vomitu cruento. Francofurti ad Viadrum 1793(?). Diss. inaug.

W bibl. warsz. Tow. lek. znajduje się jego rękopis: *Idea medicinae practicae, auctore Georgio Bednarczyk.*

* Beer Jerzy Józef (1763—1818).

Nauka pielegnowania zdrowych i chorych oczów, zawierająca przepisy, jak samemu sobie w nagłych słabościach, nie wymagających pomocy lekarza, zaradzić można. Z niemieckiego na język ojczysty przełożona, dodatkami stosownymi do miejsca, zwyczajów, klimatu pomnożona, z ryciną i wykazem spisu dwóchletniego chorych przez Jędrzeja Józefa Potakowskiego. Lwów, K. Wild, 1820, w 8-ce, str. X, 131, 1 tab.

Begriffe (Allgemeine) über die Cholera, die Vor-sichtsmassregeln und Behandlungsweise derselben, zum populären Gebrauch. Auf Befehl der Regierung herausgegeben. Warszawa, druk. rządowa, 1836, w 8-ce, str. 275.

Behm Karol, syn Piotra Behma (Beim), zawołanego lekarza wileńskiego, ur. w Wilnie, gdzie ukończywszy szkoły, udał się do Mantui i tam 1732 r. uzyskał dyplom doktora medycyny i filozofii. Wróciwszy do kraju, przyjął święcenia kapłańskie i został proboszczem w Tuliszkowie. W r. 1739 otrzymał prowizyą apostołską na kanonię doktora medycyny w kapitule poznańskiej i gnieźnieńskiej, opróżnioną przez śmierć Wojciecha Waśniewicza. W r. 1741 za zezwoleniem kapituły wyjechał na Ruś w celu pielegnowania chorąg kasczelanowej krakowskiej, wdowy po Januszu Wiśniowieckim. W r. 1748 wstąpił do zgromadzenia ks. ks. Filipinów w Gostyniu, a po trzechletnim nowicyacie obrany został (1751)

proboszczem i przełożonym. Godność tę piastował do r. 1754. Um. 21 lutego 1757 r. Zostawił kilkanaście ksiąg rękopisów, po większej części lekarskich, w języku polskim i łacińskim; przechowują się one w bibliotece gostyńskiejskiej.

Por. Korytkowski: Prałaci i kanonicy..., str. 39.

Behm Michał, krakowianin, stopień doktora filozofii uzyskał w Krakowie 1632 r.; w r. 1649 ubiegał się o wcielenie do wydziału lekarskiego akademii krakowskiejskiej. W 1655 r. będąc już rajcą krak., delegowany był do rewizji zapasów żywności, w jaką zaopatrzyć się byli winni mieszkańcy krakowscy na przypadek mogącego nastąpić oblężenia Krakowa przez Szwedów. W 1705 r. wysłany został jako poseł na sejm proszowski w zamiarze wyjednania uchwały, aby do złożenia na kontrybucyą szwedzką wymaganej summy i kamienice szlacheckie należały.

Por. Muczowski: Stat. str. 298. Rocz. wyd. lek. T. II. str. 61. Grabowski: Star. wiad. str. 96, 134, 140.

* Behrend Fryderyk J.

Poradnik lekarski domowy w niebezpieczeństwie życia i nagłych przypadkach aż do przybycia lekarza. Dla każdego szerególnie dla XX. proboszczy, nauczycieli i t. p. zebrane. Według niemieckiego. Poznań, Reyzer, 1857, w 16-ce, str. 36.

Zarządce środków w niebezpieczeństwie życia i niespodzianych przypadkach przed przybyciem lekarza. Dla plebanów, nauczycieli, urzędników policyi i gmin, dozorców szpitalnych i innych na pomoc przywołanych osób. Tłumaczone z niemieckiego przez D-ra L. Będzińskiego. Rzeszów, druk J. Pellara, 1857, w 8-ce, str. 16.

* Beimler (Bäumler) Sam.

Medyk domowy Samuela Beimlera, doktora Kurfalskiego i Gernersheimskiego fizyka, nauczający domowemu i mało kosztującemu lekarstwu, leczyć choroby, i owszem zdrowie zachowywać, wszystkim, osobiście tym potrzebny, którzy od medyków są odlegli; a przedkiego ratunku potrzebujący. Z niemieckiego na polski język przetłumaczony, y różnemi bardzo gruntownymi annotacyami objaśniony przez Jana Jerzego Jelenka... R. 1749, w druk. Leszczyńskiej wydany u M. W. Pressera, w 12-ce, T. I, k. n. 6, str. 701. Zapowiedziany T. II nie wyszedł.

Beiser albo Bajzer Mojżesz, ur. we Lwowie 3 maja 1806 r., nauk lekarskich słuchał w Wiedniu, gdzie 1835 r. stopień doktora medycyny otrzymał. Następnie trudnił się praktyką lekarską w Kołomyjskiem, w m. Kołomyi, w Żółkwi a od r. 1850 we Lwowie, gdzie umarł 12 października 1880 r. Wsławił się jako filantrop; rada miejska lwowska przez pamięć jego zasług wyznaczyła placę dożywnotną jego siostrze.

De sapone medicali. Vindobonae, typ. Mechit. 1835, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Bek A. lekarz w Przemyślu.

De somnolentia. Goettingae, 1860, w 8-ce. Diss. inaug.

Mowa pogrzebowa miana na pogrzebie zmarłego Wilhelma Bek Dr. med. i chir., Magistra akuszerki, okulisty, sekundaryusza przy powszechnym szpitalu

we Lwowie, członka Tow. izraelskiego Łaski i miłosierdzia, na lwowskim cmentarzu d. 30 kwietnia 1861, przez... Dochoł przeznaczony na korzyść Tow. lwowskiego izrael. łaski i miłosierdzia. (Tytuł cały także po niemiecku). Przemyśl, Dzikowski, 1861, w 8-ce, str. 6 (po polsku i po niemiecku).

Bekanntmachung über das Rzegestower Mineralwasser. Neu Sandee. br.

Bekker.

Manualik zawierający sposób leczenia bydła, wydany przez plebana... Warsz. Gröll, 1797, w 12-ce, str. 137, rejestr. str. 4.

Belehrung über den Weichselzopf für Jedermann, von einem praktischen Arzte. Lissa, 1844, w 8-ce.

Belina ob. Świątkowski Wład.

Belke Teofil, spółczesny lekarz warszawski, ur. w Warszawie 1840 r.; ukończywszy nauki gimnazyalne w rodzinnem mieście, zapisał się do grona słuchaczów b. akademii medyko-chirurgicznej warszawskiej; szkoła główna udzieliła mu 1862 r. dyplom lekarski. Następnie kilka lat bawił za granicą, doskonaląc się w sztuce lekarskiej, przeważnie w syfilografii i dermatologii. Wróciwszy do kraju został mianowany lekarzem ordynującym w szpitalu Ś. Łazarza w Warszawie; w r. 1867 i 8 pełnił służbę lekarską w czasowo urządzonym przy tymże szpitalu oddziale choleerycznych.

Szkice dermatologiczne. O wyprysku i de eczemate. (Tyg. lek. 1865, Nr. 35—42).

Źoż w osobnym odbiciu. Warsz. 1866, str. 86.

Oddział dla choleerycznych przy szpitalu Ś. Łazarza w Warsz. (Tyg. lek. 1866, Nr. 35).

O wysypkach syfilitycznych. (Klinika, 1866, str. 102 108. 1867, str. 309—315. 1869, str. 148—152. 353—357. 1870, str. 6—7. 23—26).

O nierządzie publicznym. (Klinika, 1866, str. 198 do 207).

Sprawozdanie lekarskie ze szpitala choleerycznych, urządzanego przy szpitalu Ś. Łazarza w Warszawie. (Tamże, 1867, str. 221—224.)

Bąblica (Pemphigus) przewlekła całej powierzchni ciała. (Tamże, 1867, str. 225—228).

Sprawozdanie z oddziału męczyzn szpitala Ś. Łazarza w Warszawie. (Klinika, 1867, str. 369—372).

Kilka przypadków łuszczycy zadawnionej (psoriasis inveterata). (Tamże, 1867, str. 72—42).

Trądzik pospólny twarzy (acne vulgaris faciei). (Gaz. lek. T. II, 1867, str. 533—538).

Wrzód syfilityczny, prosówka syfilityczna. (Tamże, str. 731—734).

Rzut oka na symptomatologię i terapię choroby przymiotnój. (Tamże, T. III, 1867, str. 127—131, 172—175, 188—191, 217—221, 289—292, 345—351. T. IV. 1868, str. 428—438).

Praktyczne uwagi o łuszczycy (psoriasis). (Medycyna, 1874, Nr. 7—10).

Kilka przypadków choroby przymiotnój. (Tamże, 1875, Nr. 24, 25).

Kilka słów o sposobach tamujących szerzenie się chorób wenerycznych. (Tamże, 1881 (odcinek), Nr. 28).

Eczeema rubrum universale. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVIII, 1867, str. 124).

Teorya zapaleń skóry ze stanowiska dermatologii. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 257).

Kilka słów o wilku różycowym (lupus exanthematicus). (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 458—472).

Sprawozdanie z tej pracy podał Klink. (Tamże str. 557—562).

Bell Jan, naznaczony 25 stycznia 1502 r. lekarzem m. Torunia z pensją 60 grzywien. pruskiem i bezpłatnie mieszkaniem, pod warunkiem, aby bez wiedzy miejscowego burmistrza z miasta się nie wydalal, od mieszkańców za swe posługi uciążliwych niedomagał się wynagrodzeń, wglądał w należyty porządek aptek, nadto aby pilnował, iżby praktyką lekarską trudniły się tylko osoby wykwalifikowane.

Por. Zerneke: l. c. str. 94.

* **Bell Karol** (1778—1842).

Traktat chirurgiczny o chorobach pęcherza, kanału urywnego, prostaty i kiszki ododowowej, pomnożony krytycznemi notami Jana Shaw, z tablicą. Przełożył na polskie Tomasz Baraniecki. Wilno, druk. A. Marciniowskiego, 1825, w 8-ce, str. 387, k. nl. 5, 1 tabl.

Bełza Józef, nie lekarz, magister filozofii, ur. 1805 r. we wsi Masławicach w Kaliskiem; od r. 1827 adjunkt przy pracowni chemicznej uniw. warsz.; po roku 1830 wykładał chemią i technologią w gimnazjum warszawskiem; tychże przedmiotów uczył w instytucie gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa w Marymoncie, od czasu otwarcia instytutu aż do r. 1859. Od r. 1835 był członkiem Rady lekarskiej król. Polskiego. Należał czynnie do założenia szkoły farmaceutycznej w Warszawie i w niej przez lat 19 (do czasu zamknięcia tej szkoły) wykładał chemią, fizyką i mineralogią.

Z dzieł jego odnoszą się do medycyny następujące:

O wodach mineralnych, uważanych szczególnie pod względem sposobów i historii ich rozbiu. Warszawa, 1829, w 8-ce, str. VI, 164 i tabella.

Chemia policyjno-prawna wydana przez Radę lekarską Król. Polsk. Warszawa, druk. rządowa, 1844, w 8-ce, str. XXVI, 460, tab. 4.

Dodatek do chemii policyjno-prawnej wydanej przez Radę lek. Król. Polsk. w r. 1844. Warszawa, druk. Orgelbranda, 1854, w 8-ce, str. 180, k. nl. 7.

Policejsko sudebna chemia, izdanna przez medycyński sowietom carstwa polskiego. Warszawa, 1844, w 8-ce, str. 558 i XXVIII.

Przibawienie k policejsko-sudebnej chemii izdannoj medycyńskiem sowietom carstwa polskiego w 1844 roku. Warszawa, typ. Orgelbranda, 1854, w 8-ce, str. 208, k. nl. 2.

Wiadomości ogólne o chemii wraz z wzmianką o najpospolitszych gazach szkodliwych i ratowaniu w razie zatrucia przez te gazy. (Druk w nowym kalendarzu warsz. na r. 1835, str. 20—23).

z **Bełzyc Jakób**, żyd, sławny lekarz za Zygmunta III. Przeciw niemu bardzo niechętnie występował Sebastian Sleszkowski. Oprócz kilku dzieł wydanych po hebrajsku ogłosił:

Odpis Jakóba żyda z Bełzyc na dialogi Marcina Czechowieza. Lublin. 1581. (trość religijna).

Por. Starożytna polska II, 1140. Święci: Historyczne pamiątki I, 93.

Benda Karol, społeczny lekarz, zamieszkały w Brodach.

O zapaleniu nagminnem opna mózgowo-rdzeniowych w Chrzanowie. (Przegl. lek. 1879, Nr. 26).

Bendowski Julian, ur. w Poznaniu 1834 r.; nauki gimnazyalne odbywał w Poznaniu i Trzemesznie, medycyny słuchał w Wrocławiu. Um. 1880 r. w Grodzisku w Poznańskiem. Był zięciem Libelta.

De telangiectasis tractandis methodorum Vratislaviae quae usitatur ratione habita. Vratislaviae, typ. A. Neumann, 1862, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Benedicti Jan, ob. Solfa.

Benedykt, lekarz, przemieszkował we Lwowie około 1403 r. i należał do spółkontrybuentów z innymi w tém mieście mieszkanicami.

Por. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa, str. 69.

Beneke F. W.

Listy o balneologii. Przyczynek do patologii i terapii chorób konstytucyjnych. Warszawa, czerwonkami Gaz. lek. 1877, str. 107. (Homacz K. Rosé).

Przyczynek do patologii i terapii raka. (Gaz. lek. T. XIX, 1875, Nr. 9—11).

Patologia wymiany materii. (Gaz. lek. T. XXII, i XXIII, 1877).

Beneliawski Jozue, rodem z Krakowa.

De morborum seminis ex diversa acetatum ratione explicandis. Trajecti ad Viadrum, 1801, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Beniewski Szymon, rodem z Wołynia.

Diss. inaug. de rhachialgide pneumoniam et praesertim pleuritidem dorsalem mentiente. Vilnae, Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. 20.

Benni Karol, spólczesny lekarz warszawski, ukończywszy nauki lekarskie w Paryżu 1867 r., wrócił do Warszawy i tu początkowo był asystentem w klinice chirurgicznej prof. Korzeniowskiego, później ordynatorem oddziału chirurgicznego w szpitalu Dzieciątka Jezus do r. 1880 r.

Beherches sur quelques points de la gangrene spontanée (Accidents inopexiques et endartérite hypertrophique). Paris, A. Delahaye, 1867, w 8-ce, str. 135. Diss. inaug.

Klinika chirurgiczna prof. Korzeniowskiego. Przypadki dowodzące doniosłości metody wyeczekujacej w ranach matymach. (Klinika. T. IV, 1869, str. 1—9).

Przepuklina smugi białej (hernia lineae albae), pęknięcie przepukliny i wypadnięcie kiszki. Operacja radykalna przepukliny. Wyleczenie. (Tamże, T. V, 1869, str. 30—40. Pam. t. l. w. T. LXII, 1869, str. 403).

Uwagi o przemieszczaniu naskórka (de transplantatione epidermatis). (Medycyna, 1873, str. 4—10).

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. zakomunikował następujące spostrzeżenia:

Przeniesienie naskórka dla zagojenia rany poamputacyjnej. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 175).

Lupus na twarzy uleczonej sposobem Hebrya. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 179).

Wole uleczone wstrzykiwaniem nalewki jodowej. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 116, 135).

Zachowanie ręki rozerwanj w maszynie. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 390).

Uranoplastyka. (Pam. t. l. w. T. LXIX, 1873, str. 99).

Necrosis processus mastoidei. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 605).

Bensheim Ernest, rodem ze Wschowy; wzięty lekarz za panowania Augusta II.

Por. Rozcz. Tow. Warsz. Przyj. Nauk. T. X, 334.

Bentkowski Alfred Feliks Bronisław, syn Feliksa, uczonego prof. b. uniwer. warszaw., ur. w Warszawie 1813 r. do nauk lekarskich zaczął się przykładać w rodzinie mieście; 1831 r. wyjechał do Królewca, gdzie 1836 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Potem praktykował kilka lat w Poznaniu, skąd udał się do Rzymu, gdzie oddał się naukom teologicznym, został księdzem i umarł 1850 r. Wydał:

Analecta de morbis quibusdam pectoris. Regiomonti, C. Paschke, 1836, w 4-ce, str. 47. Diss. inaug.

O elektryczności jako środka lekarskim. (Pam. T. I. warsz. T. IX, 1843, str. 84—103).

Bentkowski Kazimierz, wychowaniec uniwer. warsz., obecnie lekarz wojska rosyjskiego.

Przyręcznik do histologii błony śluzowej żołądka i dwunastnicy, (Gaz. lek. 1876).

Tęż po rosyjsku.

Berends Adolf Rudolf, ur. w Grodnie, promowany do stopnia doktora medycyny w Wilnie 1827 r. Umarł 1839 r.

De tumoribus cysticis. Vilnae. typ. Zymelli, 1827, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Busko i Ardo mineralne pod nim znajdujące się. Warsz., A. E. Glücksberg, 1834, w 12-ce, str. X i 37.

Tęż, tamże, 1845, str. 86. Dziełko to na język niemiecki przełożył G. Levestam a Hirszel umieścił w *Zeitschrift für Naturgeschichte* z r. 1836.

Dwa spostrzeżenia względem użycia zimnych kąpiel w cierpieniach nerwowych. (Pam. Tow. lek. war. T. IV, 1840, str. 143—152).

Berends Joh. Bern. Jacob (1769—1823).

De dubio plicae polonicae inter morbos loco. Francofurti, 1801, w 8-ce.

Berendt Nathanael, Gdańszczanin.

De variolis et morbillis. Halae Sax. 1709, w 4-ce, str. 60. Diss. inaug.

Bereńiewicz Jan.

O sklerozie sosudów legkich pri tomże processie w aortie. St.-Peterburg, 1876, w 8-ce, str. 38, 1 tabl. Diss. inaug.

Berg Ludwik, lekarz warszawski, zmarły 1842 r., ogłosił:

Użycie kateterów kościanych w zaciśnięciu szyi pęcherza moczowego. (Pam. t. I. w. T. III, 1840, str. 56).

Chirurgiczne leczenie fistyły pochwowo-urnowej. (Tamże, T. III, 1840, str. 67).

Pes varus et pes valgus, fenotomia. (Tamże, T. V, 1841, str. 76).

Otwór stołowy w pachwinie, uleczenie na drodze operacyjnej. (Tamże, T. VII, 1841, str. 87).

Wodna puchlina kolana, uleczenie. (Tamże, T. VII, 1842, str. 89).

Berger Antoni Stanisław, nr. w Hrubieszowie 1842 r., gimnazjalne nauki pobierał w Lublinie i Warszawie; początkowo oddawał się zawodowi aptekarskiemu; w roku 1862/3 zapisał się na wydział lekarski warszawskiej szkoły głównej; po dwóch latach studyów przeniósł się na dalszą naukę do Krakowa, gdzie 1869 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Odbywszy wycieczkę naukową do Niemiec, osiadł we Lwowie, gdzie dotąd zamieszkuje. Przez pewien czas (do 1872 r.) był lekarzem w lwowskim

szpitalu głównym, początkowo w oddziale psychiatrycznym, później w położniczym. Ogłosił:

O wpływie gimnastyki na rozwój organizmu ludzkiego. (Gazeta narodowa, 1874).

O ratowaniu osób w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza. (Czasopis. tow. aptek, 1872).

O dezynfekcji ze stanowiska higienicznego. (Dziennik polski, 1873).

O chorobie i sposobach jej leczenia. (Dziennik polski, 1874).

Słowo o samobójstwie. Poznań, 1876, w 8-ce, str. 13. Osob. odb. z „Warty.”

Choroby dziecięce odra czyli kur, szkarlatyna, ospa i dławice (Angina); rys popularny dla użytku rodziców, opiekunów, przełożonych zakładów i t. d. Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, 1874, w 8-ce, str. 93.

Diphtheritis angina, téż rozpoznanie i sposób leczenia, popularnie skreślił dla użytku rodziców. Lwów, 1878, w 2-ce, str. 60.

Higiena czyli nauka o zachowaniu zdrowia treściwie wyłożona. Lwów, nakł. W. Zawadzkiego, druk. Rogosza, 1876, w 8-ce, str. 78.

Przewodnik dla pijących wody mineralne, oraz sposób zachowania się podczas picia tychże. Lwów, nakł. F. H. Richtera, 1876, w 8-ce, str. 29.

O skutkach samogwałtu (onanizmu) i o zmazaniach noenych, jako też o słabościach nerwowych. Lwów. K. Piller, 1873, w 8-ce, str. 116.

O wpływie pokarmów na charakter narodowy. (Gaz. narodowa, 1882).

Kilka słów o prostytucji. Lwów, 1882, w 12-ce.

Przewodnik dla młodzieży w słabościach męzkich wenerycznych. Lwów, 1882, w 12-ce.

* **Berger Francis**.

Sposoby ratowania ludzi w przypadkach groźących niebezpieczeństwem życia. (1812) in folio. b. m. dr. i r.

Berger Michał, ur. w Zbarażu 16 października 1852 r., początkowe nauki pobierał w rodzinnym mieście i w Tarnopolu. W 1870 r. zapisał się we Lwowie do szkoły chirurgów, nie zaniedbywał atoli równocześnie i nauk gimnazjalnych. W r. 1874 złożył egzamen dojrzałości w gimnazjum polskim we Lwowie, 1875 r. uzyskał dyplom patronatu chirurgii i t. r. udał się do Wiednia, gdzie po pięcioletnich studyach osiągnął w lutym 1881 r. stopień doktora wszech nauk lekarskich. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Zbarażu, w Galicyi. Ogłosił:

O nowotworach naczyńiowych—po niemiecku w Med. chir. Centrbl. 21 maja 1875 r.

Studyja o endemiach i epidemiach. (Tamże, 1876). Schlingendetruncator. (Wien. med. Woehenschrift, 1882).

Berger nadesłał do redakcyi Przeglądu lek. dwa spostrzeżenia napisane po niemiecku:

Dzieciobójstwo popełnione z zadumy. (Przegl. lek. 1862, Nr. 33).

Bezglós, błaganie się bezprzytomne przez 9 godzin skutkiem doznanego obrażenia głowy, ciężkie życie zagrażające skaleczeniu, wyzdrowienie. (Tamże, 1863, Nr. 19, str. 149—151).

Berger de Lonchamps Józef, doktor nauk wyzwolonych, filozofii i medycyny, korepetytor anatomii w szkole głównej W. Ks. Lit., rodem ze Lwowa, będąc jeszcze

uczniem medycyny przekładał wraz z Janem Orłowskim lekcye anatomii z języka łacińskiego na polski. Umarł w Mińsku litewskim 1812 r. Wydał:

Nauka położnicza przez pytania i odpowiedzi po francusku napisana przez Angier du Tot i Saucerotte a teraz wyłożona po polsku, za wiadomością i aprobatą profesorów medycyny i chirurgii w akademii wileńskiej. Wilno, 1789, w 8-ce, str. XIV i 253, 1 tab. Ded. professorom Józ. Langmeyerowi; Jak. Brietotowi i Jan. Lobenweinowi.

Por. Tyg. lek. Nr. 7, 1861, str. 55. Gąsiorowski. IV, 145. Adamowicz: Krótki rys... str. 17.

Bergonzoni Michał, ur. w Bolonii 1744 r., i tamże stopień doktora medycyny uzyskał 1768 r. W 1772 bawił w Medyolanie, skąd 1775 r. był wezwany przez kardynała Garampi do Polski, gdzie został lekarzem nadwornym Ks. Józefa Sanguszkii, u którego pełnił te obowiązki lat 5; następnie przeniósł się do Lublina, gdzie zasłynął jako zdolny lekarz. W r. 1787 powołany do dworu hetmana Rzewuskiego, przybył z nim do Warszawy 1790 r. Tu czas niejaki wykladał w szkole chirurgicznej naukę lekarską. W 1792 r. został naznaczony lekarzem naczelnym wojska polskiego i tegoż roku indygenat polski otrzymał. On pierwszy zaprowadził w wojsku wydział służby lekarskiej, któremu przewodniczył do 1794 r. Przyjęty na członka Tow. Przyj. nauk, obrany był 1805 prezesem działu umiejętności i dostojenstwo to piastował przez lat 13 aż do zgonu. W 1812 r. uwolniony od czynnej służby wojskowej, do końca życia przewodniczył wydziałowi lekarskiemu w towarzystwie dobroczynności. Doczekawszy się uroczystego obchodu swego doktorskiego jubileuszu, umarł 5 marca 1819 r. Wydał:

Lublia podług ustaw medyki uważany. Lublin w druk. trynitarzy, 1782, w 4-ce.

Rzecz czytana o Leopoldzie Lafontenie, 30 kwietnia 1814 r. na publiczném posiedzeniu Tow. warsz. przyj. nauk. (Rocznik t. p. n. T. X, str. 173 — 194, a także w osobn. odbiciu).

O Franciszku Szeidt, rzecz czytana 30 kwietnia 1812 r. na publiczném posiedzeniu tow. warsz. przyj. nauk. (Rocz. t. p. n. T. IX, str. 459—470).

Per felice ingresso in Varsavia di S. M. I. R. Alessandro I Imp. di Russia e Re di Polonia ai 10 novembre 1815. Sonetto.

Przepisy lekarstw dla szpitalów wojska polskiego. Dzieło tłómaczone z języka francuskiego i podane przez Inspektorów jeneralnych służby zdrowia wojska polskiego z odmianami stosownie do kraju naszego. Warszawa, 1810, w 8-ce, str. 142 i 16.

(Zasługi jego skreślił Kincel w Roczn. warsz. T. p. n. T. XIII, str. 467).

Bergson Józef, ur. w Warszawie 1814 r., nauk lekarskich słuchał od 1833 r. w Wrocławiu a później Berlinie, gdzie 1837 r. stopień doktora medycyny otrzymał. Następnie praktykował w Warszawie; w 1841 r. przeniósł się na stałe zamieszkanie do Ber-

lina, gdzie wkrótce został docentem uniwersytetu. Wydał:

De prosopodysmorphia sive nova atrophiae facialis specie. Berolini, 1837, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

O dziele łacińskim Walentego z Lublina. (Tygodnik poznański, 1843).

Die Beschneidung von histor. kritisch. und medicin. Standpunkte. Berlin, 1844.

Toż, tamże, 1847.

Recherches sur l'asthme. Memoria del. sign. Dottore Giuseppe Bergson, medico di Berlino in risposta al quesito: Determinare con osservazioni cliniche e di anatomia patologica le alterazioni degli organi che diventano causa dell' astma nell' ordine della maggiore frequenza con cui ciascuna di esse produce la malattia, riproposto dall' I. R. Istituto Lombardo di scienze, lettere ed arti con programma del giorno 1 Luglio 1852, premiata nel concorso biennale dell' anno 1854. Milano, Bernardoni, 1855, w 4-ce, str. XX i 173.

Die medie. Anwendung der Aetherdämpfe in Bezug auf Physiologie, operative Chirurgie, Nervenpathologie, Psychiatrie, Zahn- und Therapie, hist. und krit. beleuchtet von... Leipzig, 1847.

Das kramphafte Asthma der Erwachsenen. Eine Preisschrift. 2-te Aufl. Nordhausen, 1859.

Sulla nevralgia brachiale. Saggio d'una monografia del dottore G. Bergson. Memoria premiata nella seduta 22 marzo 1858 dalla sezione medica della società d'incoraggiamento di scienze, lettere ed arti in Milano. Traduzione italiana dall' originale francese per cura del dottore Filippo Lussana. Milano, Cristofori, 1860, w 8-ce, str. XIV, 202.

Zur histor. Pathologie der Brachial-Neuralgien. Berlin, Hirschwald, 1860, w 4-ce.

Nadto kilka artykułów w Neue Zeitschrift f. Gebartskunde i w Deutsche Klinik.

Bericht über die Cholera in Posen im J. 1848, zusammengestellt nach den Erfahrungen der DDr. von Baren, Fliess, Freudenreich, Handtke, Herzog, Gaffe, Jagielski, Kramarkiewicz, Laube, Lehman, Mayer, Neustadt, Ordell, Rehfeld, Suttinger und Wernicke in Posen. Posen, Mittler (Jagielski), 1849, w 8-ce.

Bericht über die am 29 Juli v. J. zu Poln. Lissa abgehaltene Jahres-Versammlung des Seutin-Vereins. Berlin u. Lissa, 1861, w 8-ce, str. 52. (Autor Metzger).

Bericht über die am 27 Juli d. J. zu Poln. Lissa abgehaltene IV. Jahres-Versammlung des Seutin-Vereins, nebst den revidirten Statuten des Vereins. Posen, 1862, w 8-ce, str. 21.

Bericht (kurzer) von den hitzigen schweren Seuchen, so yetziger Zeit in Preussen regieren. B. m. dr. 1857, w 4-ce.

Bericht (Kurtz und einfeltiger) wie sich ein jeder zur Zeit der regierenden Pestilenz, in allerley Leibes Wartung, verhalten soll. Für die Einwohner der königl. Stadt Thorn, gestellet durch derselben Stadt verordnete Doctores der Artzneyen. Gedruckt zu Thorn durch Andreas Koten, 1588.

* Berkley Jerzy.

Dwa sekretu doświadczone y dziwnie skuteczne. Pierwszy: do uleczenia ludzi na różne choroby utyskujących. Drugi: na prezerwatywę byda temi czasy gęsto w Polsce-odechodzący, z języka angielskiego przetłómaczone, a z prawdziwey ku oyczyźnie y ziomkom swoim miłości po kolendzie komunikowane. Warszawa, w druk. Schul. Piar. 1747, w 8-ce, k. nl. 19. (tłomacz J. Załuski).

Excerpt niektórych reflexy z xiążki angielskiej Jerzego Berkeley z przydatkiem exhortacyi do duchowieństwa katolickiego w Hibernyi, drukowany w Londynie 1750, w 8-ce, tłomaczony exercitii linguae gratia przez J. (Załuskiego). R. K. str. 12, w 4-ce.

Woda żywiczna przez biskupa Berkley światu ogłoszona tak na wszystkie prawie choroby ludzkie, iako-

tęż i byłąt częstą morową zarazą ginących, z angielskiego języka krótko i dokładnie opisana. W Grodnie w druk. I. K. Mei, 1781, w 8-ce, str. 37.

Berkowski Aleksander.

De diagnosi morbi syphilitici. Casani, 1854, w 8-ce, str. 95. Diss. inaug.

Berlak Salomon, ur. w Poznaniu w 1807 r., gimnazjum ukończył w Wrocławiu, do nauk lekarskich przykładał się w Królewcu od 1828 r.

Symbola ad anatomiam vesicae natatoriae piscium. Regiomonti Pruss., 1834, w 8-ce, str. 40, 1 tab. Diss. inaug.

Berlinerblau Fanny, rodem z Warszawy. Ueber den directen Uebergang der Arterien in Venen. Berlin, 1878, w 8-ce. Diss. inaug.

Berliński Markus, ur. 1810 r. w Kaliszu, początkowo nauki pobierał w rodzinnym mieście i w Warszawie, w r. 1828 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu aleksandrowskiego, w 1832 r. przeniósł się do Berlina i tam 1834 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Był lekarzem powiatu siedleckiego. Umarł 1846 r.

De nascentium morientumque numero ex lege naturae diversis diei temporibus diverso. Berolini, typ. L. F. Hermannii, 1834, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Urodialysis infantum, czyli o niedostatecznej sekrecji uryny u dzieci i cierpieniach ztąd wynikających. Rzecz z własnych postrzeżeń i doświadczeń czerpana i w celu do przykładania się do racjonalnego leczenia niektórych ważniejszych chorób dzieciennego wieku ogłoszona. (Pam. tow. lek. wars. T. XXIII, 1850, str. 24—85).

Bernard z Biskupia, ob. z Biskupia B.

Bernard z Poznania, ob. z Poznania B.

Bernard A., lekarz wojska rossyjskiego, członek tow. lek. londyńskiego.

Gründe für die Inokulation, dem Lithauischen Landvolke gewidmet. Mitau, J. Fr. Steffenhagen, 1 Stück, 1799, w 8-ce, str. 61.

Medicinisches-chirurgische Beobachtungen im Kriegsspitale zu Kowno, zum Nutzen angehender Aerzte und Wundaezte, 1-es Stück. Wilno, druk. Zawadzkiego, 1806, w 8-ce, str. XVI i 98.

Bernard Jan, inspektor litewsko-wileńskiego dozoru medycznego, członek tow. lek. wileńskiego, ogłosił:

Betrachtungen über das frühe Beeridigen der Juden und die Mittel es zu verhindern. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage. Wilno, 1819, w 8-ce, str. 98 i 6. (Inne wydanie w Mitawie 1802; francuskie tamże, 1798 r.).

Myśli o możliwości zapłodnienia mężczyzn zwanych hypospadias, we względzie lekarsko-sądowym (z niemieckiego). (Pam. tow. lek. wil. T. II, 1821, str. 315 do 333.

*** Berners J.**

Wiadomości wstępne z higieny, z angielskiego. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1874, w 8-ce, str. 68.

Bernfeld I. ze Lwowa.

De febris nervosa lenta. Tłum., 1833, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Bernhard Dawid, ur. w Działoszycach 1782 r. Od r. 1805 przykładał się do nauk lekarskich we Wrocławiu, stopień doktora medycyny uzyskał w Erfurcie. Następnie czas niejaki był lekarzem legionów pol-

skich; później pełnił obowiązki fizyka powiatu radomskiego (w Radomsku); zamieszkiwał w różnych miastach królestwa a najdłużej w Piotrkowie, gdzie od 1847 r. był lekarzem szpitala starozakonnych. Um. 3 lutego 1858 r. B. był ścisłym przestrzegaczem obrządku mojżeszowego a nawet holdował hassydyzmowi.

Bernhardt Adolf, ur. w Kempnie w W. Ks. Poznańskim 23 lipca 1801 r.; nauki lekarskie ukończył w Wrocławiu 1834 r. W r. 1835 przybył do Warszawy, i w krótko dał się poznać jako sumienny i zdolny lekarz. Był członkiem dozoru szkół elementarnych izraelskich i wizytatorem tychże, egzaminatorem w szkole rabinów, członkiem stałym komitetu synagogi od 1846 r., następnie wiceprezesem i prezesem tegoż komitetu. Od r. 1859 członkiem tow. lek. warsz. Um. we wrześniu 1870 r.

Symbolae ad ovi mammalium historiam ante praenationem. Vratislaviae, 1834, w 4-ce. Diss. inaug.

Bernhardt Henryk, syn **Adolfa**, urodzony w Warszawie 1838 r., do nauk gimnazjalnych przykładał się w rodzinnym mieście i w Berlinie; medycyny uczył się w Berlinie, gdzie 1862 r. dyplom doktorski uzyskał. Obecnie jest lekarzem miejskim w Warszawie. Wydał:

Desycosi. Berolini, 1862, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Bernhardt Edward, drugi syn **Adolfa**, ur. w Warszawie 1840 r.; nauki gimnazjalne pobierał w Warszawie i Berlinie, lekarskie w uniwersytecie berlińskim od 1859 do 1863 r. Obecnie jest lekarzem szpitala więziennego w Łęczycy.

De coxite. Berolini, 1863, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Bernitz Marcin Bernard, lekarz Jana Kazimierza, początkowo chirurg; wielki miłośnik nauk przyrodniczych, objął katalogiem rośliny okolice Warszawy. Erndtel i Jundził spisowi temu zarzucają niezliczone błędy. Gabinet historii naturalnej, w którym miało być wiele osobliwości, zakupił od syna Bernitza Dominik Radziwiłł za 6,000 talarów. Wydał:

Catalogus plantarum tam exoticarum quam indigenarum, quae anno 1651 in horticis regis Varsaviae et circa eandem in locis sylvaticis, pratensibus, arenosis nascuntur, collectarum exhibitus. Gedani 1652, w 12-ce. Ded. Janowi Kazimierzowi.

Toż, Hafniae, 1656, w 16-ce, cum viridario Simonis Pauli.

Duo fasciculi remediorum. Lipsiae, 1676 i 1677, w 4-ce, 2 tomy.

W Efemerydach nat. curios. ogłosił.

O użyciu museus terrestris na kołtun. 1671, Obs. 3. str. 93.

Toż, w Commercium litterarium Norimbergae, 1731. str. 94—95.

O kołtunie. An. secundus (1671). Obs. 52, str. 931 do 951.

De herba Kna Turcorum inter remedia antipodagrica. Ann. 2.

Orchidum spurias figuras. Obs. 41.
De napelli polonici innocentia. Obs. 42.
De musco pulmonario monstroso. Obs. 41.
De lycopodio monstroso. Obs. 52.
De musco cranii humani. Obs. 53.
De lichenagarico Micheli in albedario invento.

Obs. 54.
De utilitate coeci polonici. Obs. 104, ann. III.
Calculus praegrandis a femina excretus. Ann. II.
Obs. 139.

Alii calculi etiam in viro permagni. Obs. 140 i 141.
Por. Haller: Bibl. med. pract. T. III, 361, 362. Bibl.
votan. T. I, 481, 486. Gąsiorowski: l. c. II, 264, 427.

Bernstein Józef, ur. 1797 r. w Warszawie; ukończywszy liceum warszawskie 1815 r., udał się do Berlina, gdzie już w 1818 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Dla udoskonalenia się w sztuce lekarskiej, szczególnie zaś w okulistyce, bawił dłuższy czas w Wiedniu i Paryżu; po złożeniu przepisane go egzaminu otrzymał pozwolenie wolnej praktyki w kraju pruskim 1820 r.; tegoż roku uzyskał potwierdzenie swego stopnia od Rady ogólnej lekarskiej w Warszawie. W r. 1821 mianowany został asystentem kliniki w uniw. aleksandrowskim; obowiązki te spełniał przez rok. W 1829 r. został ordynatorem szpitala starozakonných w Warszawie. W 1831 r. pełnił obowiązki lekarza w szpitalach wojskowych. W tym czasie jeden z pierwszych miał sposobność postrzegania cholery, jak o tem świadczy jego raport do Ogólnej Rady Lekarskiej, umieszczony w Tygodniku lekarskim (R. 1856, Nr. 2). Tegoż roku był powołany do uczestniczenia w centralnym Komitecie zdrowia. W 1834 r. objął kierownictwo szpitala Starozakonných, jako lekarz naczelny; po roku obowiązki te złożył w ręce Saulsohna, pozostając lekarzem konsultentem tegoż szpitala. Obowiązki te sprawował do 1838 r. W r. 1840 został członkiem Rady Głównej Opiek. Inst. Dobroczynnych. Um. 12 października 1853 r. Wydał:

De phthisi pulmonali, Berolini, A. Petch, 1818, w 8-ee, str. 28. Diss. inaug. Ded. Lindemu.

Ueber den Nutzen der Acupunctur in verschiedenen Krankheitsfällen, durch Krankengeschichte erläutert; nebst einigen Bemerkungen über die Sucht neue Systeme und neue Heilmittel in der Medicin aufzusuchen. (Hufelanda Journal, T. LXVII, 1828, str. 84 do 120).

Wiadomość krótka o poznawaniu i skutecznym sposobie leczenia cholery. (Kurier Polski, 1831, z d. 18, 19 maja i 5 lipca).

Użyteczność środków pobudzających w zapaleniach u niektórych osobników. (Pam. t. I w. T. V, 1841, str. 11).

Syn jego **Kazimierz**, także lekarz, nauki ukończył w Dorpacie.

Bernstein Wiktor, rodem z Warszawy.

De galvanismi usu medico. Berolini, 1846, w 8-ee, str. 31. Diss. inaug.

* **Beroaldus Filip**, professor filozofii i medycyny w akademii bonońskiej, zmarł

1522 r. Z dzieł jego do bibliografii polskiej należą:

Opusculum eruditum quo continentur: I. Declaratio philosophi, medici, oratoris de excellentia disceptationum. II. Libellus de optimo statu et principe. III. Ad Cl. Sidlovitium scholasticum polonum epistola. Bononiae per Benedictum Hectoris, 1497.

Opusculum de terremotu et pestilentia cum annotationibus Galeni. Bononiae, per Benedictum, 1505, w 4-ee k. n. 46. Ded. Erazmowi Ciolkowi (Vitellius), biskupowi płockiemu.

Toż, tytuł jak wyżej. Addita est explicatorium in annotationibus Galeni dictionum tabula. Argentorati, 1510, w 8-ee, k. n. 32.

Toż. Parisiis, b. w. r.

Declaratio an orator sit philosopho et medico anteposendus. Cracoviae, F. Ungler, 1514, w 4-ee.

Modus epistolandi; addita sunt quaedam de elegantibus Jacobi Vinphelingii Epistolae necessarius. Cracov. F. Ungler, 1512, w 4-ee.

Por. Żebrawski: Bibliogr. str. 70.

Berres Józef, ur. 1796 r. w Göding w Morawii, jeden ze znakomitszych anatomów, stopnia naukowego nigdy nie otrzymał, stopień bowiem doktora medycyny dostał mu się jako nagroda za zasługi. Już w r. 1817 został professorem anatomii w uniwersytecie lwowskim, a w r. 1839 objął katedrę anatomii w Wiedniu, gdzie umarł 1844 r. Dziełami swemi, szczególniej antropotomią, zjednał sobie sławę europejską. Wydał:

Odezwa do publiczności w czasie cholery. Lwów, 1831, w 4-ee.

Praktische Erfahrungen über die Natur der Cholera in Lemberg, und Behandlungsart derselben. Lemberg, 1831, w 8-ee, str. 16.

Inne dzieła jego do bibliografii polskiej nie należą.

Berthleff Karol Teodor, b. dyrektor szpitala powszechnego we Lwowie, obecnie członek c. k. krajowej Rady zdrowia, lekarz sądowy, drukiem ogłosił:

Ruch chorych we lwowskim szpitalu powszechnym w r. 1867. (Roczn. tow. lek. galicyjskich za r. 1868. Lwów, 1869, str. 33—36).

Ruch chorych we lwowskim szpitalu powszechnym w r. 1868 i 1869. (Tamże, za r. 1869. Lwów 1870, str. 105—111).

Bertrand Jakób C., lekarz wojska francuzkiego, wzięty w czasie wojny francuzko-rossyjskiej 1812 r. do niewoli, przemieszkował w Wilnie, gdzie mu następnie poruczono dozór szpitalów. Był członkiem tow. lek. wileńskiego.

Obraz gorączki epidemicznej, która panowała w Litwie 1812 i 1813 r. (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 101—117).

O użytkach węgla w sztuce lekarskiej (wyimek z obszerniej rozprawy). (Tamże, str. 274—279).

Beschorner Fryderyk, lekarz zakładu obłąkanych w Owińsku, od r. 1838 t. j. od czasu założenia tej instytucji, zmarły 1874 roku, ogłosił:

Der Wechselzopf nach statist. und physiolog. Beziehungen dargestellt. Breslau, Ferd. Hirt, 1843, w 8-ee, str. 78.

Beschreibung des gelben Fiebers für Aerzte und Wundärzte der kaiserlichen und k. k. österreichischen Staaten. Opisanie żółtej febrы dla lekarzów

iehirurgów w c. i c. k. austriackich krajach. Kraków, J. G. Trassler, str. 53. (Tekst polski i niemiecki).

Beschreibung der am häufigsten vorkommenden Giftpflanzen. Ostrowo, 1844, w 8-ce.

Besser Willibald S. J. G., ur. w Insbruku 1784 r., początkowe nauki pobierał w mieście rodzinnym. Po śmierci rodziców udał się 1797 r. do Lwowa, gdzie ukończył nauki gimnazjalne i rozpoczął uniwersyteckie; w r. 1805 przeniósł się do Krakowa, i tu 1807 r. uzyskał stopień doktora medycyny; w 1808 r. mianowany został asystentem przy klinice krakowskiej; tegoż roku powołany został przez T. Czaickiego na nauczyciela zoologii, botaniki i dyrektora ogrodu botanicznego przy gimnazjum w Krzemieńcu; obowiązki te objął 1809 r. W r. 1821 miał sobie potwierdzony stopień doktora medycyny od uniw. wileńskiego. Po otwarciu 1834 r. uniwersytetu w Kijowie, został także professorem botaniki i katedrę tę, uzyskawszy emeryturę, w r. 1837 opuścił. W r. 1841 przeniósł się do Krzemieńca, gdzie pod koniec 1842 r. życie zakończył. Niezmordowany budacz, wszystkie chwile wolne od obowiązków profesorskich poświęcał poznaniu flory i fauny Wołynia, Podola i Ukrainy. Znany zbiór owadów, tudzież biblioteka przeszły na własność uniwersytetu kijowskiego. Wydał:

Primitiae florae Galiciae austriacae utriusque. Enchiridion ad excursiones botanicas coniectum a... Pars I et II. Viennae, sumpt. A. Doll, 1809, w 16-ce. T. I, str. 399 i XVIII; T. II, str. VIII, 423.

Catalogue des plantes du jardin botanique de Krzemieniec en Volhynie, l'an 1810, w 8-ce.

Catalogue des plantes du jardin botanique du gymnase de Volhynie à Krzemieniec. Krzemieniec, 1811, w 8-ce.

Supplément au catalogue des plantes du jardin botanique du gymnase de Volhynie à Krzemieniec. An. 1812, w 8-ce.

Catalogus plantarum in horto botanico gymnasii Volhyniensis Cremeneci cultarum. Cremeneci, 1814, w 8-ce, (Rocznik III).

Supplementum II ad catalogum plantarum in horto botanico gymnasii Volhyniensis Cremeneci cultarum an. 1813. Cremeneci, 1814, w 8-ce.

Catalogus plantarum in horto botanico gymnasii Volhyniensis Cremeneci cultarum. Cremeneci, 1815, w 8-ce, (Rocznik IV).

Supplementum IV ad catalogum plantarum in horto botanico gymnasii Volhyniensis Cremeneci cultarum an. 1815. Cremeneci, 1815, w 8-ce.

Toż, z lat 1816, 1819, 1820, 1821, 1823, 1830.

Enumeratio plantarum hucusque in Volhynia Podolia, gub. Kijoviensi, Bessarabia cis-thyrica et circa Odessam collectarum, simul cum observationibus in Primitiis Florae Galiciae Austriacae. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1822, w 8-ce, str. VIII i 111.

Przepisy do układania zielników. Wilno, 1826, w 8-ce.

Aperçu de la géographie botanique de Volhynie et de la Podolie. (Krzemieniec), 1823, w 4-ce.

Rzut oka na joografię fizyczną Wołynia i Podola. Wilno, 1828, w 8-ce (Toż, w Mémoires de la société imp. des naturalistes de Moscou).

Recenzja dzieła p. t. Pomnożenie dykeyonarcza roślinnego s. p. X. Krz. Kluka przez J. Dziarkowskiego i Siennickiego. Wilno 1828, w 8-ce, str. 22.

Tentamen de abrotanis, 1832, w 4-ce. (Mémoires de la société des nat. de Moscou.)

Revisio artemisiarum musei regni berolinensis, cuius partem constituit herbarium Willdenovianum. 1840, w 8-ce.

Ueber russische Artemisien im Willdenowschen und im allg. königl. Herbarium in Berlin, w 4-ce. (Bulletin scientifique publ. par l'acad. imp. des sciences de St.-Petersb. T. VIII, Nr. 19).

Additamentum et observationum cel. Steven... (Nouveaux mémoires de la société imp. des naturalistes de Moscou, T. II).

Ein kleiner Beitrag zur Flora von St.-Petersburg. b. w. m. i. r., w 8-ce.

De Abrotanis (Artemisia L.) tentamen. Mosquae, 1834, w 4-ce, str. 92 i 5 tab.

De Dracunculis. Mosquae, 1835, w 8-ce.

Monographia artemisiarum. Sect. I Dracunculi frutescentes. Petropoli, 1846, w 4-ce, 13 tab.

De Scirphidiis. Mosquae, 1834, w 8-ce.

Supplementum ad Synopsis Absynthiorum. Tentamen de Abrotanis, Scirphidiis, Dracunculis. Mosquae, 1836.

Nekrolog Barona Marschall von Biberstein. Wilno, 1827.

Wraz z Andrzejewskim Ant. opracował: Słownik roślin Grekom starożytnym znanych i na polski język przetłuszczonych. Odb. z Dziennika Wil. 1827.

Besser Wiktor, syn poprzedzającego, prof. medycyny w akademii med. chir. w Petersburgu.

De therapeutica aquarum mineralium actione. Mosquae, 1855, w 8-ce, str. 84. Diss. inaug.

Betko Ksawery.

De erysipellate. Vilnae, 1836, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Bętkowski Aleksander świeżo przyezyniony miłośnierny Samarytan, albo przyjaźno-braterska rada na wszelkie choroby, łamania w ludzkim ciele tak wewnętrzne jako y powierzchowne podłemi y małemi sposobami do uleczenia bez wielkiego kosztu świeżo wynaleziona, y z miłości chrześcijańskiej na poratowanie ubogich y podłej kondycyji ludzi z niemieckiego języka na polski przetłumaczona. Teraz świeżo errory y błędy, które dla nieumiejętnego tłumacza znajdowały się, poprawione z przydatkami opuszczonych lekarstw przez Mikołaja Ignacego Ackerbauma, medyka J. K. M. y powtórę do druku podana r. p. 1695 w Warszawie, w drukarni J. K. M. u Oo. Schol. Piar. w 4-ce, str. 206 i 9.

Będzński A. Dr.

Lekarz domowy, czyli najprędsze i najlepsze środki ratowania siebie i drugich, bez pomocy lekarza, tylko urządzeniem 500 środków domowych i domowej apteczki, a przystępny dla każdego, osobliwie dla tych, którzy nie mogą osiągnąć prędko pomocy lekarza lub mieszkają zadaleko od aptek. Wydanie trzecie pomnożone, ułożone alfabetycznie podług najlepszych dzieł. Rzeszów, Pelar, 1877, w 16-ce, str. 102 i VI. Ob. Bahrend Fryd. I.

Bętkowski Aleksander Wojciech, rodem z Poznania, stopień filozoficzny uzyskał w Krakowie 1672 r.; do nauk lekarskich przykładał się w Padwie i tam 31 czerwca 1673 r. powołany został do sprawowania urzędu radcy w oddziale narodowości polskiej. Otrzymałszy stopień doktora medycyny, osiadł w Poznaniu, gdzie podobno

wydał dzieło o koltunie, jak tego ślad niejaki wyczytać można w Boehma Plicaeologii (1708).

Por. Muczkowski: l. c., str. 342. Gasiorowski: II, 328. Przeździecki: O polakach., str. 16.

Bętkowski Nikodem Felicyan Prawdzic, ur. 27 września 1812 r. w Lisiń Górze, w obwodzie tarnowskim. Nauki początkowe pobierał w Bochni, filozoficzne i lekarskie od r. 1832 w Wiedniu, gdzie w maju 1841 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Osiedlił jako lekarz praktyczny w Bochni; w r. 1846 zamieszkał w Wieliczce, gdzie od r. 1855 pełnił obowiązki lekarza sądowego. Niejednokrotnie był więziony z przyczyn politycznych. W r. 1848 wybrany został z okręgu wielickiego posłem na sejm rakuski do Wiednia. W uznaniu prac naukowych Tow. lek. warsz. wybrało go swym członkiem 1856 r., Tow. nauk. krakowskie w r. 1857. Umarł 1864 r.

Jeszcze jako uczeń gimnazjalny opracował 1831 r. Iterę I w słowniku łacińsko-polskim wydanym w Bochni przez ks. A. Liszkę.—Tłumaczył z niemieckiego na polskie rozmowy między lekarzem a chorym, wydane w Polyglotton medicum przez D-ra Mascha w Wiedniu 1839 r.

Doświadczał też sił swoich i w poezyi a piosenki jego rozchodziły się między młodzieżą akademicką; jedną z nich na wezwanie Kollara przestał do almanachu w Zagrzebiu 1838 r.

Historia medicinae in inclytis Poloniae terris ab antiquissimis temporibus usque ad annum 1662. Vin-dobonae, 1841, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Anatomia patologiczna. Część ogólna. Kraków, nakład i druk Czasu, 1852, w 8-ce, str. II i 305. Część szczególna. Tamże, 1853, str. VIII i 443.

Niektóre uwagi nad terapią gruźlicy, mianowicie przeziębłej. Warszawa, 1859, w 8-ce, str. 56. (Osob. odb. z Pam. tow. lek. warsz. T. XLI, 1859, str. 178).

Flüchtige medizinische Skizzen aus Galizien. (Wiener med. Wochenschrift, 1860, 1862).

Nadto przełożył dietetykę Hartmanna (ob).

Por. Przegl. lek. 1864, Nr. 44.

Biber Leopold, społeczny lekarz, ogłosił: Przypadek tętna gościewego. Spostrzeżenie z oddziału chorób wewnętrznych D-ra Eisensteina w Wiedniu. (Przegl. lek. 1880, Nr. 6).

Biberstein Jan Józef Oswald, ur. 7 marca 1824 r. we Wschowie w Poznanskiem, nauki lekarskie ukończył w Berlinie 1851 r.

De osteo-periosteitide. Berolini, 1851, w 8-ce. Diss. inaug.

Biberstein Karol Ludwik, społeczny lekarz warszawski, ur. 1834 r. w Kaliszu. nauki lekarskie ukończył w Wrocławiu 1862 r.

De tumoribus pelvis partum impredientibus. Vratis-laviae, 1862, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Biedrzycki Adam Paulin, doktor filozofii i medycyny, wieloletni rajca poznański, nakładem swym nie mało się przyłożył do obwarowania m. Poznania. Um. 1580 r. (?).

Por. Starowolski: Mon. 451.

Biedrzycki Jan, za panowania Zygmunta III był lekarzem w Łomży.

Por. Święcki: Opis staroż. Polski, I, 292.

Bielański Józef, ur. w Pleszewie w W. Ks. Poznańskiem 17 marca 1847 r., nauki gimnazjalne ukończył w Szremie, medycyny słuchał od r. 1870 w Wrocławiu a od 1872 r. w Gryfii.

Ueber die Innervation und die Bewegung der Bronchialmuskulatur. Greifswald, 1875, w 8-ce, str. 52. Diss. inaug.

Bielecki Jan.

O granulacjach na sojedinitelnoj pereponkie wieli i tak nazywajemoy ophtalmia militaris. S.-Peterburg, 1863, w 8-ce. Diss. inaug.

Bielicki Ryszard, ur. 1829 r., medycyny słuchał w Kijowie, później w Dorpacie; um. 1855 r.

Quaedam de metallorum albuminatis eorumque effectus ad organismum animalium. Dorpati Liv. typ. Schönmann, 1853, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Bielkiewicz Adam, ur. w Wilnie 1798 r., nauk lekarskich słuchał tamże a uzyskawszy 1820 r. stopień medyko-chirurga, został prorektorem anatomii. W r. 1822 doskonalili się w anatomii pod Bujalskim w Petersburgu i Loderem w Moskwie. W 1824 r. został adjunktem, 1825 r. professorem nadzwyczajnym a 1835 r. professorem zwyczajnym anatomii w Wilnie. W r. 1837 otrzymał stopień doktora medycyny i chirurgii. Umarł 1840 r. w Wilnie. Pracy jego za-wdzięcza gabinet anatomiczny wileński swe urządzenie i z bogacenie (blisko 2000 okazów doń dodał). Napisał:

De bursis mucosis subentaneis. Diss. inaug. druk. w Collectanea acad. med. chir. viln. str. 155 — 231. (1835).

Przykład choroby błękitnej (morbus coeruleus) z przyczyną otworzenia się kanału arteryjnego Botalla. (Dziennik med. chir. i farmacyi. Wilno, 1822. T. I, str. 93—100).

Bielkiewicz Franciszek.

De usu medicor. calomelanos. Vilnae. 1811, w 8-ce. Diss. inaug.

Bieliński Jan, ukończywszy nauki lekarskie w Moskwie 1857 r., osiadł jako lekarz praktyczny w Nowem Miście, gdzie w r. 1869 staraniem jego powstał zakład przyrodolecznicy.

Nowe miasto nad Pilicą (gub. Piotrk. pow. Rawski). Zakład przyrodolecznicy (Hydroterapia). Sprawozdanie z działalności zakładu przyrodolecznicy w Nowem Miście nad Pilicą w r. 1870. Warszawa, druk. Burzyńskiego. 1871, fol. str. 4.

Zakład przyrodolecznicy w Nowem Miście nad Pilicą. (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 319—320, 333—335).

Sprawozdanie z działalności zakładu przyrodolecznicy w Nowem Miście nad Pilicą w r. 1874. Warszawa, druk. F. Fryze i W. Dębski, 1875, w 8-ce, str. 20.

Bieliński Józef, ur. 23 marca 1848 roku w Lubrańcu, nauki gimnazjalne pobierał w Warszawie i Włodawku, medycyny słuchał na wydziale lekarskim warsz. szkoły głównej od 1868 do 1873 r. W r. 1873 mianowany został lekarzem m. Kałuszyna; od 1874 r. do drugiej połowy 1880 r. pełnił obowiązki lekarza górniczego w gub. wint-

skieć. w powiecie slobodzkiem. Od r. 1880 mieszka w Wilnie. Ogłosił:

Wyniki z użycia kwasu salicylowego przeciw tasiemcom. (Medycyna 1880, Nr. 19).

Kilka słów o wolu panującym endemicznie w powiecie Słobodzkiem gubernii Wiatskiej. (Tamże, 1880, Nr. 37).

Wspomnienie pośmiertne Adamowicza. (Tamże, 1881, str. 337—339).

O zarazliwem zapaleniu płuc. (Tamże, 1882, N. 19).

Bielski Józef, stopień doktora medycyny uzyskał w Monachium; w czasie kampanii 1866 r. był lekarzem wojskowym bawarskim; obecnie we Lwowie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem jako homeopata. Wydał:

Homeopatya dzisiejsza. Lwów, księg. Seyfartha i Czajkowskiego, druk Zakł. Ossolińsk. 1871, w 8-ce, k. 2, str. 42 i k. 1.

Lekarz i chory, studium. Lwów, Seyfarth i Czajkowski, druk Zakł. Ossolińsk., 1871, w 8-ce, str. 29. Homeopatya popularna. Według D-ra C. Heringa z Filadelfii przełożony z francuskiego (tłumaczenia D-ra Léon fils); uzupełnił własnymi uwagami i objaśnieniami powiększył i do potrzeb zwolenników tej metody zastosował. Z licznymi ilustracjami. Lwów, 1872, w 8-ce, str. 1, 280 i 7 tab.

Toż, tamże, 1877, w 8-ce, str. 584, 46 fig.

Bielski Tomasz.

Tractatus de eretismo, in specie montium Carpathicorum. Vindobonae, 1843, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Bielski Walenty, rodem z Wysokiego Mazowieckiego.

Thèse pour le doctorat et médecine. Questions sur diverses branches des sciences médicales. Strasbourg, 1841, w 4-ce, str. 4 i 22.

Bieńkiewicz Adolf, spółczesny lekarz służby policyjnej w Warszawie.

Kwestya najważniejsza. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1873, w 8-ce, str. 124.

Bieńkowski Ł.

Dobrowolne oddzielenie się członka siłami natury (amputatio spontanea). (Pam. tow. lek. warsz. T. XL, 1868, str. 12).

Bierkowski Ludwik Józef Szreniawa, ur. w Poznaniu 16 sierpnia 1801 r. Ukończywszy 1818 r. nauki gimnazyalne w mieście rodzinnem, oddał się zawodowi rolniczo-gospodarczemu, który atoli wkrótce porzucił. W 1821 r. udał się do Berlina i tam uczęszczał do 1827 r. na wydział lekarski. W ciągu nauki w trzech ostatnich latach oddawał się już różnym pracom literackim. Następne dwa lata poświęcił na wycieczki naukowe do Niemiec i Francji i w tym czasie otrzymał 1828 r. w Jenie stopień doktora filozofii a w Lipsku 1829 r. doktora medycyny i chirurgii. Mając sobie potwierdzone stopnie naukowe w Wilnie, w październiku 1830 r. przybył do Warszawy, gdzie pełnił obowiązki lekarza w szpitalu starożytnych przez czas bardzo krótki, gdyż poleceny przez Rusta, słynnego profesora berlińskiego, kuratorowi uniwersytetu krakowskiego, mianowany tamże został pro-

fessorem kliniki chirurgicznej w listopadzie 1831 r. W styczniu 1832 r. rozpoczął wykłady, obejmujące chirurgią, okulistykę i syfilidologią i te (opuszczając 1851 r. okulistykę) aż do śmierci prowadził. Umarł 27 czerwca 1860 r. Cieszył się zasłużoną sławą zręcznego operatora; zbiory uniwersyteckie wzbogacił wyrobami gipsowymi i woskowymi.

Abbildungen der Puls-, Blut- und Saugadern des menschlichen Körpers. Berlin, Maurer, 1825—1826. 20 tablic fol. i wyjaśnienie po łacinie i po niemiecku.

Anatomisch-chirurgische Abbildungen, nebst Darstellung und Beschreibung der chirurgischen Operationen nach den Methoden von v. Graefe, Kluge und Rust; mit einer Vorrede von Dr. Joh. Nep. Rust. Berlin, Herbig, 1826—1827, 58 tablic i dwa tomy objaśnień, w 8-ce, str. XVI, XII i 973.

Dissertatio inauguralis medica exhibens moschi historiam naturalem et medicam. Lipsiae, 1828, w 8-ce, str. 54.

O transfuzji czyli o przelaniu lub przetoczeniu krwi. (Pam. lek. warsz. T. II, (1829), str. 139—174).

Opisanie szczegółowe mego aparatu do transfuzji. (Tamże, str. 286—292, 1 tab.)

Operacya zrakowacadej kieszki prostej czyli stolcowej wykonana przez Lisfranca w Paryżu. (Tamże, str. 453—465).

Przykład nadzwyczajnie wielkiej wątroby, połączonej z tumorem torbowym znacznej wielkości, zawierającym w sobie hydady. (Tamże, str. 465—473).

Rocznik obejmujący zdanie sprawy z czynności kliniki chirurgicznej i położniczej Uniwers. jagiellońskiego. Rok I. Kraków, 1832, w 4-ce, str. 28.

Toż. Rok II. Tamże, 1833, w 4-ce, str. 40 i tab. 3.

Toż. Rok III. Tamże, 1834, w 4-ce, str. 36, 5 tab.

Choroby syfilityczne czyli weneryczne, oraz sposoby ich leczenia. Kraków, 1833, w 16-ce, str. XI, 154 i k. nl. 6.

Ustawy dotyczące się leczenia chorób w klinice chirurgicz. Uniw. Krakow. Kraków, 1832, w 4-ce, str. 8.

Spostrzeżenia: 1. Opis przerostu języka, lezonego w klinice chirurgicznej. 2. Kilka słów o skutkach jodu. (Rocz. wyd. lek. T. I, 1838, str. 373—382).

O leczeniu złamań obojczyka za pomocą nowego siodeł nazwanego przrząd. (Tamże, str. 383—397).

Spostrzeżenia i uwagi w przedmiocie chirurgii praktycznej: 1. Przypadek zupełnego zrostu pochwy macicznej przez błonę dziewiczą. 2. Narośl szczęki dolnej kostno-słoninowa. 3. Poprawa szwu obwódowego. (Rocz. wyd. lek. T. II. Odd. 2-i, 1839, str. 68—82).

Kilka słów o operacyi zęzowatości. (Tamże, T. IV. Odd. 2-gi, 1841, str. 377—394).

Opis czterech nader rzadkich przypadków chorób leczonych w krakowskiej klinice chirurgicznej w ciągu r. 1840/1. 1. Wypadnięcie oka prawego w połączeniu ze zranieniem okolicy brwiowej, powieki górnej i straszkaniem brzoju oczodolowego kości czołowej. 2. Rana postrzałowa nogi. 3. Rdzenia oka lewego w połączeniu z rdzeniami czaszki. 4. Narośl działu mięsno-słoninowa. (Rocz. wyd. lek. T. V, Odd. 2-gi, 1842, str. 217—256).

Kilka słów o początku i wzroście zbiornika anatomiczno-patologicznego w zakładzie klinicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Rocz. wyd. lek. T. VIII, 1845, str. 111—118).

O operacyi wargi zajęczej. (Tamże, T. VIII, 1845, Odd. 2-gi, str. 167—191).

Ważniejsze przypadki chorobowe leczone w klinice chirurgicznej Uniw. Jag. w r. 1844/5: 1. Niezwyczajne uszkodzenie oka przez wbięcie grubiej gałki. 2. Cewkowzród pęcherzo-pępkowy. 3. Pruchnienie

kości goleniowej wyleczone przez wyrznięcie $\frac{1}{4}$ części tej kości. (Tamże, T. VIII. Oddz. 2-i, 1845, str. 192 do 215, 2 tab.).

Kilka słów o ważności, potrzebie i użytku gimnastyki. Kraków, 1837, w 8-ce, str. 14.

Kilka spostrzeżeń w przedmiocie chirurgii uczynionych. Kraków, 1846, w 8-ce, str. 39.

Rozpoznawanie zapaleń ocznych w ogólności, a w szczególności zapaleń ocznych samodzielných. Kraków, 1847, w 32-ce, str. XII i 148.

Chirurgische Erfahrungen gesammelt und hrsg... Erläutert durch instructive Abbildungen in Holzschnitt und Kupferstich. Berlin, F. A. Herbig, 1847, w 8-ce, 1-8 Heft, str. VIII i 224, i 5 tab. Zawiera:

1. Die Baumwolle als äusseres antiphlogistisches Mittel. 2. Behandlung der Schlüsselbeinbrüche vermittelst einer neu erfundenen mechanischen Vorrichtung. 3. Anwendung des chirurgischen Sattels zur Beseitigung der Rückgratskrümmungen. 4. Ueber Amputation der Gliedmassen. 5. Verbesserung der umwundenen oder umschlungenen Naht (sutura circumvoluta). 6. Ueber die Operation der Haasen-scharte).

Wstęp do anatomii ciała ludzkiego dla uczniów poświęcających się umiejętności lekarskiej. (Urywek z rękopisu anatomii podręcznej od wielu lat do druku przygotowanej). Z ryciną przedstawiającą popiersie Rafała Czerniackowskiego. Kraków, 1850 w 8-ce, str. LX i 100.

Chirurgisch-anatomischer Atlas. Berlin, 1850. (Wysły tylko dwa zeszyty).

O leczeniu wrzodów długotrwałych, zadawnionych, za pomocą środków i sposobów szczególnych, na samém tylko doświadczaniu opartych, mianowicie za pomocą wody ciepłej i zimnej. (Roczn. Tow. Nauk. Krak. Poczet 2-i, T. VI, 1852, str. 413—428).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1852, w 8-ce, str. 16.

(Życiorys Bierkowskiego, napisany przez Girsztowtę, oraz wizerunek, znajduje się w Tygod. ilustr., 1863, Nr. 189 i 190).

Bierkowski Włodzimierz Fryderyk, syn Ludwika, ur. w Krakowie 1832 r., nauki lekarskie rozpoczął w rodzinnem mieście, ukończył w Wrocławiu.

De fistula ani. Vratislaviae, typ. Fischer, 1861, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Biernacki Karol, rodem z Litwy, nauki lekarskie ukończył w Montpellier 1838 r., umarł w Cannes w r. 1879, przeżywszy lat 82.

Essai sur la luxation consecutive du fémur. Montpellier, J. Martel, 1838, w 4-ce, str. 18. Diss. inaug.

Wspólnie z Czernieckim Hieronimem opracował: Traitement spécifique du choléra asiatique de 1865. Marseille, Barlatier-Feissat, 1866, w 8-ce, str. 31.

Biernawski Aleksander, ur. w Kietlinie. Du goitre exophthalmique. Paris, A. Parent, 1871, w 4-ce, str. 51.

Biesiadecki Alfred, ur. w Dukli 12 marca 1839 r.; ukończywszy gimnazjum lwowskie, udał się na wydział lekarski do Wiednia i tam 1862 r. osiągnął stopień doktora medycyny. Następnie był sekundaryuszem w głównym szpitalu wiedeńskim; w r. 1865 mianowany został asystentem przy katedrze anatomii patologicznej prof. Rokitańskiego; w r. 1868 objął katedrę tegoż przedmiotu we wszechznanej jagiellońskiej. W r. 1876 opuścił obowiązki profesorskie, będąc po-

wolany na godność protomecyka Galicyi; dostojęństwo to z najwyższem uznaniem tak władzy jak i opinii publicznej dotąd piastuje. W r. 1879 uczestniczył w komisji lekarskiej zagranicznej, wyprawionej do Rosyi w celu zbadania natury wybuchłego tam moru.

Ueber das Chiasma nervorum opticorum des Menschen und der Thiere. Mit 1 Tafel. Wien, 1869, w 8-ce, str. 18. Osobn. odb. z Sitz. d. k. Akad. d. Wiss. T. XLII.

Untersuchungen über die Gallen- und Lymphgefässe der Menschenleber in pathologischen Zuständen. Mit 1 Tafel. Wien, 1867, w 8-ce, str. 12. Osobn. odb. z Sitzb. d. k. Akad. d. Wiss. T. LV.

Beiträge zur physiologischen Anatomie der Haut. Mit 3 Tafeln. Wien, 1867, w 8-ce, str. 26. Osobn. odb. z Sitzb. d. k. Akad. d. Wissenschaften. T. LVI.

Ueber Tuberkelbildung in Blutoagulis. Mit 1 Tafel. Wien, 1868, w 8-ce, str. 5. Osobn. odb. z Sitzb. d. k. Akad. d. Wiss. T. LVII.

Ueber Blasenbildung bei Verbrennung der Haut. Mit 1 Tafel. Wien, 1868, w 8-ce, str. 5. Osobn. odb. z Sitzber. d. k. Akad. d. Wiss. T. LVIII.

Zottenenchondrom des Darmbeins, enchondromatöse Thromben der Beckenvenen und Pulmonalarterien. Mit 2 Tafeln. Wien, 1868, w 8-ce, str. 16. Osobn. odb. z Sitzber. d. k. Akad. d. Wiss. T. LVIII.

O tworzeniu się pęcherzy w oparzeniu skóry. Wyciąg z pracy podanej akademii umiejętności w Wiedniu d. 19 Marca 1868 r. (Przegl. lek. 1868, Nr. 16).

O wrzodach ostrych dwunastnicy. (Przegl. lek. 1869, Nr. 31).

Trzy przypadki zmian chorobowych w jelicie zaleźnym od kłdy (syphilis). (Przegl. lek. 1871, Nr. 3, 5).

O zatkach otrzewny, w których mogą powstać przepukliny wewnętrzne. (Przegl. lek. 1871, Nr. 7, 11, 12, 13).

O torbielach, które uchodzą mogą za przepukliny pachwinowe. (Przegl. lek. 1821, Nr. 15).

Przyczynok do anatomii fizyologicznej i patologicznej naczyń chłonnych skóry ludzkiej. 1). Zachowanie się naczyń limfatycznych w wrzodzie kłdowym twardym (chancre). (Przegl. lek. 1871, Nr. 18). 2). Zapalenie naczyń limfatycznych przewłoczne (lymphangitis chronica). (Przegl. lek. 1871, Nr. 19, 20). 3). Nowotwory skóry polegające na przeistoczonych naczyniach limfatycznych. (Przegl. lek. 1871, Nr. 21, 22).

Nagromadzenie wydzielin w przewodach gruczołów łojowych. (Przegl. lek. 1872, Nr. 21, 22, 26, 27, 30).

Zmiany jakościowe wydzielin gruczołów łojowych. (Przegl. lek. 1872, Nr. 37, 38, 41, 42).

Choroby wspólne torebek włosowych i gruczołów łojowych tudzież ich otoczenia. (Przegl. lek. 1872, Nr. 46, 47, 49).

Patologia ogólna zapalenia skóry. Wyjątek z obszerniejszego rękopisu. (Przegl. lek. 1873, Nr. 40, 43, 44, 45, 46).

Sprawozdanie o przebiegu dżumy w gubernii astrachańskiej w zimie 1878/9. Wykład miany w d. 2 Maja 1879 r. w Tow. lek. krak. (Przegl. lek. 1879, Nr. 19, 20).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1879, w 8-ce, str. 24.

Sprawozdanie o dżumie wschodniej (zarazie dymieniowej), która panowała w niektórych miejscowościach gubernii astrachańskiej w zimie 1878/9 r. (Pam. t. I. w. T. LXXXVI, 1880, str. 493—546. 749—813. T. LXXXVII, 1881, str. 1—51. 336—373).

Tymczasowe zawiadomienie o ciałkach Losterfera. (Przegl. lek. 1872, Nr. 8).

Uwagi nad ciałkami kłdowymi Losterfera. (Przegl. lek. 1872, Nr. 13, 14, 16).

Badania co do sposobu, w jaki tworzą się pecherzyki i odradza się przyblonek na pletwie żaby. (R. T. N. Krak. Pocz. 3-i, T. XIX, 1871, str. 124—154).

Przyczyny do anastomii patologicznej kily w jelicach (syphilis intestinorum). (R. T. N. Krak. Pocz. 3-i, T. XIX, 1871, str. 321—345).

O nowej zatoce otrzewny, w której mogą powstać przepukliny wewnętrzne, tudzież o torbielach, które uchodzą mogą za przepukliny pachwinowe. (R. T. N. Krak. Pocz. 3-i, T. XIX, 1871, str. 346—365).

Dwa przypadki wad utworowych serca. (R. T. N. Krak. Pocz. 3-i, T. XIX, 1871, str. 381—396).

Przyczyny do anastomii pierzchnicy wypocinowej czarwoniej (lichen exsudativus ruber). (R. T. N. Krak. Pocz. 3-i, T. XIX, 1871, str. 397—416). Praca dokonana wspólnie z A. Rosnerem.

Przyczyny do anastomii fizyologicznej i patologicznej naczyń chłonnych skóry. (Tamże, T. XXI, Pocz. 3-i).

Poszukiwania dokonane w Zakładzie patologiczno-anatomicznym uniwersytetu jagiellońskiego w r. 1870. Kraków, 1871, w 8-ce, str. 145. Zawiera sześć rozpraw wyżej wymienionych.

Kafaryzna Hohmann. Obojnictwo prawdziwe boczne (hermaproditis vera lateralis). Kraków, 1871, w 4-ce, 1 str.

Untersuchungen aus dem pathologisch-anatomischen Institute in Krakau. Wien. 1872.

Dwa przypadki bielicy: jeden z guzami bielcowymi skóry, drugi z guzami w jelicie; z uwagami nad bielicą. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyrod. akadem. um. T. I, 1874, str. 122—174, 1 tab.).

Badanie mikroskopijne co do sposobu przyrastania przeszerzonych kawałków skóry na dna wrzodów. (Tamże, T. III, 1876, str. 38—57, 3 tab.).

Anatomia patologiczna gruczołów skórnych. (Pam. akad. umiejt. Wydz. matem. przyrod. T. I, 1874, str. 1—44, tabl.).

Die verschiedenen Formen der quergestreiften Muskelfasern. Wien, 1858, w 8-ce, str. 6 z 3 lit. tabl. Osoba. odb. z Sitzb. d. k. Akad. d. Wiss. T. XXXIII.

Wspólnie z Opolskim i Żulińskim opracował:

Memoriały dotyczący utworzenia wydziału lekarskiego we Lwowie. (Dwutyg. med. publ. 1879, str. 303—308).

Biesiadecki Jan z Wrocimierowy Prus, ur. 1837 r. w Siskłowój Górnej w Galicyi; nauk lekarskich słuchał w Krakowie, Wiedniu i Pradze. Uzyskawszy w r. 1862 stopień doktora medycyny w Krakowie, w celu dalszego doskonalenia się w sztuce lek. udał się do Wiednia i Würzburga. Od r. 1866 do 1876 był starszym lekarzem pulkowym. W r. 1876 osiedlił się w Jasle w Galicyi, gdzie od r. 1877 pełni obowiązki fizyka powiatowego. W r. 1863 niósł pomoc lekarską ranionym w założonym przez siebie szpitalu w Klimontowie w Sandomierskiem. Od kilku lat piastuje godność prezesa sekcji towarzystwa lekarzy galicyjskich dla powiatów Jasło, Krosno, Gorlice.

Kilkanaście spostrzeżeń z praktyki chirurgicznej i położniczej ogłosił w Allgemeine medicin. Zeitschrift w r. 1862, 1863 i 1864.

Bigel, nauki lekarskie ukończył w Strasburgu w końcu zeszłego stulecia; powołany 1822 r. do Warszawy, został przybocznym lekarzem w ks. Konstantego i odtąd stale

zamieszkał w tym mieście; żył jeszcze w r. 1854, mając lat 85.

De l'avenir de la médecine. Paris, 1839, w 8-ce, str. 48.

Coup d'oeil général sur l'homéopathie. Paris, 1839, w 8-ce.

Examen théorique et pratique de la méthode curative du Docteur Hahnemann, nommée homéopathie. Varsovie, chez M. Glüksberg, 1827, w 8-ce, T. I, str. 328. T. II, str. 382. T. III, str. 489.

Toż, T. III pod tyt.: Continuation de l'examen théorique et pratique de l'homéopathie. Matière médicale pure du docteur Hahnemann. Varsovie, 1827, w 8-ce.

Homéopathie domestique. Paris, 1836, w 8-ce.

Toż, drugie wydanie. Paris, 1839, w 8-ce.

Des maladies chroniques, de leur nature spéciale, et de leur traitement homéopathique. Lyon et Paris, 1832, w 8-ce.

Manuel diététique de l'homéopathie. Varsovie, 1833, w 8-ce, str. VIII, 124.

Toż, Paris, 1833, w 8-ce.

Manuel d'hydrosudopathie ou traitement des maladies par l'eau froide, la sueur, l'exercice, le régime suivant la méthode employée par V. Priessnitz à Graefenberg, suivi d'un mémoire physiologique sur la chaleur animale par M. Pelletan. Paris, I. B. Bailière, 1840, w 12-ce.

Homéopathie domestique ou guide médical des familles. Ouvrage indispensablement nécessaire aux pères de famille, aux personnes qui habitent loin des secours de la médecine. 3-me édition. Leipzig, Arnold, 1846, w 16-ce. Pierwsze wydanie 1830 r.

Considérations sur les maladies de l'enfance. Paris, 1847, w 8-ce.

Justification de la nouvelle méthode curative du docteur Hahnemann, nommée homéopathie. Leipzig, Reclam, 1825, w 8-ce.

* Bill Jan Jerzy.

Najważniejsze grzyby jadalne i jadowne. Wyjaśnienie do tablic ściennych szkolnych, wykonanych według natury w barwnych odciskach przez Antoniego Hartingera, wydanych pod tymże samym tytułem przez M. A. Beckera, c. k. radcę szkolnego, skrócone przez... Dr. medycyny... oraz na polski język przełożone (przez D-ra J. R. Czerwiakowskiego). Wiedeń, c. k. skład książek szkolnych, 1860, w 8-ce. str. VI i 145.

Billing Jan Jakób, ur. w Krakowie, nauki lekarskie ukończył w Lipsku 1781 r.

De habitationum salubritate et insalubritate. Lipsiae, 1781, w 4-ce, str. 34. Diss. inaug.

Por. Gąsiorowski: III, 199. Callisen: T. II, 252.

* Billroth Teodor.

Badania nad odradzaniem się kości po ich złamaniach. Prelekeya miana w Zurichu. Tłumaczył Z. Dobieszewski. Warszawa, M. Orgelbrand, 1868, w 8-ce.

Krótki rzut oka na rozwój w ostatnich czasach nauki o zapaleniu i odradzaniu się tkanin. Przełożył T. Żera. (Medycyna, 1874, Nr. 37, 38).

Chirurgia ogólna. Przekład dzieła: Die allgemeine chirurgische Pathologie und Therapie von Dr. Billroth. Berlin, 1875 przez D-rów F. Aksamitowskiego, J. Pawińskiego, Schreiber, M. Mendelsohna, J. Zaleskiego (z 183 drzeworyt. w tekście). Warszawa, cziomkami Gaz. lek. 1876, w 8-ce, 1 kart. tyt., str. 862 i 2. (Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lekarskiej).

O pielęgnowaniu chorych w domu i w szpitalu. Przekład z 2-go wydania niemieckiego. Warszawa, nakładem Kroniki lekarskiej, 1882, w 8-ce, str. XII, 281.

Binniger L. E.

Diss. inaug. de plica polonica. Basileae, 1702, 4-ce.

Bioruń, ob. Stramsowicz Stanisław.

* Bisoet Carl.

Versuch über die medicinische Constitution von Großbritannien, nebst Bemerkungen über das Wetter und Krankheiten, welche sich von Anfange des J. 1758 bis zur Mitte des J. 1760 geäußert haben und einer Nachricht von der Halskrankheit und dem Frieselfieber, wie auch Bemerkungen... Aus dem Englischen übersetzt von Joh. Wilhelm Möller. Warschau. Gröll, 1779, w 8-ce, k. 4, str. 296.

Birkowski Szymon, młodszy brat sławnego teologa i kaznodziei Fabiana, ur. we Lwowie 1574 r., stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1593 i 1598 r., do nauk lekarskich przykładał się we Włoszech. Wróciwszy do kraju został lekarzem Tomasza i Jana Zamoyskich i professorem wymowy w akademii Zamoyskiej, w której dwukrotnie (1609, 1611) urząd rektora piastował. Um. w Goraju 12 stycznia 1626 r.

Dionysii Halicarnassei de collocatione verborum graece et latine. S. B. recensuit et nunc primum convertit. Zamosci. M. Lenseius, 1602, w 4-ce, str. 124.

Toż, tamże, 1604, w 4-ce, str. 136 i 48.

Dionysii Halicarnassei de structura orationis liber ex recensione Jacobi Uptoni. His accesserunt Simonis Bircovii exempla latina (graecis Dionysii responsentia). Londini, Knaplock, 1728, w 8-ce, str. 263 i 43. Lachrimae in obitum magni Lipsii.

De stemmate Caraffarum apud Polonos Korczak. Neapoli, 1607, w 4-ce.

Por. Siarczyński: Obraz pan. Zygm. III, I, 34. Dykcyon. biogr. hist. 152. Starowolski: Mon. Sarmat. 643. Wiszniewski: VI, 207. Łukaszewicz: Hist. szkół, III, 327, 333. II, 110. I, 230. Maciejowski: Piśm. Pol. I, 763. Muczkowski: Lib. promot. 243, 250. Jocher: Obr. bibl. I, 25, 335. Janoeki: Nachricht von den rar. poln. Biech. T. V, 212, 216.

Birykowski Paweł Jan.

Wiadomość ciekawa, każdemu wielce pożyteczna o skutkach i mocy ziół wszelkich, jarzyn i ziół różnych, tak ogrodowych jako w polnych. Jakie skutki i pożytki przynoszą człowiekowi w różnych okolicznościach, osobiście na poratowanie zdrowia służąca, z poważnych autorów dla wygody ludzkiej krótko zebrana y z przydatkiem na końcu niektórych ciekawości do druku podana. Łowicz, w druk. ks. Prymasa, arcybiskupa gnieźnieńskiego, 1769, w 8-ce, str. 184 i 6.

Toż... z rozkazu JW. Pana Jana Ordynata Zamoyskiego przedrukowana. Zamość, 1772, w 8-ce, str. 217.

Toż, w Przemysłu, 1772, w 8-ce, str. 233.

Toż, w Wilnie, 1777, w 8-ce, str. 301.

Toż, w Łowiczu, 1787, w 8-ce, str. 184.

Toż, w Supraślu, 1797, w 8-ce, str. 237.

We wszystkich wydaniach znajdują się dwa dodatki:

Addytament pierwszy sekretów IMci Pana Hirneyasa wielce sławnego cesarskiego doktora, dla poratowania w różnych paroxyzmach zdrowia ludzkiego bardzo potrzebny, a wielkiemu jego przyjacielowi komuniowany. Addytament drugi osobielszych a bardzo pożytecznych ciekawości do domowych potrzeb y wygod należących.

Bisio Stefan, ur. 1720 r., stopień doktora medycyny i filozofii otrzymał w Pawii 1746 r.; od 1748 r. należał do grona profes-

sorów kolegium lekarskiego w Turynie. Następnie praktykował w Wenecyi i tu przyjąwszy obowiązek lekarza nadwornego u ks. z Sapiehów Jabłonowskiej, wojewodziny brackowskiej, przeniósł się 1763 r. do Siemiatycz pod Drohiczyńcem, gdzie kosztownie tejsze księżny tworzyło się muzeum przyrodnicze, bogata biblioteka i szkoła akuszerki. Po pięcioletnim w Siemiatyczach pobycie wyjechał Bisio do Nieswieża do ks. Karola Radziwiłła, a około 1772 przybył na stałe mieszkanie do Wilna i został lekarzem Jezuitów i ich studentów. Po utworzeniu się w Wilnie 1780 r. osobnego collegii medicii, ks. Poczuł, rektor głównej szkoły litewskiej, za pośrednictwem Joachima Chreptowicza, sprowadził B. czasowo za granicą bawiącego 1781 r. W roku następnym (1782) B. obrany był prezesem collegii physici, oraz professorem anatomii i fizyologii, mając w wyrabianiu preparatów ku pomocy Brioteta. Przedmioty te wykładał po łacinie B. do r. 1787, w którym, sprzedawszy swój znaczny księgozbiór akademii, do Włoch powrócił. On pierwszy dokonał otwarcia zwłok w Wilnie jeszcze 1770 r. Wydał:

Epistola medico-anatomica de morbo 14 annorum, ad rationales medicinae professores. List doktorski y anatomiczny o chorobie od lat 14, do doskonałych medycyny nauczycieliw. Vilnae, 1770, w 4-ce, str. 22.

Responsum St. Bisii ad amicum philosophum de melancholia, mania et plica polonica seiscitantem. Odpowiedź dana przyjacielowi filozofowi na pytanie względem melancholii, manii i koltusa. Viln. 1772, w 4-ce, str. 35, w dwóch przedziałach po polsku i łacinie.

Epistola medico-anatomica de methodo adhibita in curatione febris malignae, malignorum refellens obtractationes ad rationales philosophiae et medicinae professores. Vilnae, 1773, w 8-ce, str. 125, k. n. 3. Ded. I. J. Massalskiemu, biskupowi wileńskiemu.

(List ten ogłoszony został z okoliczności pisma: De perversa medendi methodo in morbo T. Dąbrowski S. J. a Bisio adhibita. 1773, w 4-ce, str. 4).

Tentamen publicum ex universa myologia. Viln. 1785, w 4-ce.

Por. Encyclop. powsz. III, 584. Kraszewski: Wilno, IV, 373, 316. Lebenwein: Zagajenie posiedzenia 18. Cuvier: Hist. nauk przyrod. IV, 237. Adamowicz: Krótki rys... str. 19—25.

z Biskupia Bernard, lekarz (baccalarius in medicina), pierwszy stopień filozoficzny uzyskał w Krakowie 1477 r.; w 1492 r. był dziekanem wydziału filozof. akademii jagiellońskiej.

Muczkowski: Stat. str. 82, 113.

z Biskupic Jakób, herbu Śreniawa, ur. w Krakowie 1502 r., promowany do stopnia filozoficznego w Krakowie 1521 r. i 1525, stopień doktora medycyny osiągnął w Padwie 1536 r., wielony do akademii krakowskiej 1539 r., był fizykiem arcybiskupa

i biskupa krakowskiego, kanonikiem krakowskim i plockim, archidyakonem łowickim. Odnaczał się biegłością w sztuce lekarskiej i wspieraniem młodzieży garnącej się do nauk. Umarł 1553 r. w Pułtusk, gdzie mu wystawiono nagrobek.

Por. Starowolski: Monum. Sarmat. str. 708. Gawarecki: Pamięt. Plock. z r. 1828, str. 104. Roczn. wyd. lek. II. 57. Muczkowski: Lib. promot. 173. Niesiecki: Korona Polska, I, 104. Encyklop. powsz. III, 589. Gąsiorowski: I, 231.

Biskupski Antoni Jan, ur. we wsi Starym Gostyniu, w W.Ks. Poznańskim, 12 czerwca 1848 r.; ukończywszy nauki gimnazjalne w Lesznie 1870 r., udał się do Gryfi, gdzie 1875 r. stopień doktora medycyny uzyskał. W r. 1876 zajmował się wykończeniem leżącym w Szamocinie pod Bydgoszczą. W r. 1877 był lekarzem marynarki ces. niemieckiej. Na początku 1878 r. osiadł w Krobi, gdzie dotąd pozostaje.

Ein Beitrag zur localen Behandlung der Lungencavernen. Greifswald, 1875, w 8-ee, str. 28. Diss. inaug.

Biskupski Feliks Euzebiusz, ur. 22 listopada 1817 r. we wsi Trzcielinie w W. Ks. Poznańskim, nauk gimnazjalnych słuchał w Poznaniu i w Cylichowie, medycynę uczył się w Wrocławiu, Halli i Berlinie (1837 — 1842). Um. 19 listopada 1867 r. w Sieradzu, gdzie długi czas był lekarzem powiatowym.

De typhi abdominalis epidemia quae ineunte a. 1841 in nosocomio militari Vratislaviensi est observata. Berolini, typ. Schlesinger, 1842, w 8-ee, str. 25 i n. 6. Diss. inaug.

* **Blackburn, Prof.**

Jak należy ochraniać niemowlę czyli przestrogi dane matkom. Przetłóżył z angielskiego. Ks. S. F. Mankielun. Warszawa, 1877, str. 29.

* **Blackwell Elżbieta Dr.**

Dla wszystkich: religia zdrowia. Przetłóżył A. Nalepiński. Warszawa, 1874, w 16, str. 83.

Blandrata Jerzy, ur. w Saluzzo w Piemontie, zasłynął w Pawii jako biegły lekarz. Zaplątawszy się w spory religijne, schronił się 1556 r. do Genewy. Tu gdy zaczął ogłaszać zasady przeciwne dogmatowi Trójcy św., był bowiem podobnie jak Serwet antytrynitarystą, zmuszony został przez Kalwinę do uroczystego wyrzeczenia się swych mniemań. Upokorzony opuścił Szwajcaryę i przybył 1558 r. do Polski, gdzie jako zdolny lekarz dobrego doznał przyjęcia a jako krzewiciel nowych zasad w gronie dysydentów niepoślednie zajął stanowisko. Wygłosiwszy swą naukę na zjeździe w Pińczowie, udał się do Wilna, zalecony Mikołajowi Radziwiłłowi Czarnemu, wojewodzie wileńskiemu. Z Wilna dwukrotnie jeździł do Korony w sprawach swego wyznania. Na zjeździe w Książu wybrany został senioorem kościołów krakowskich. Od r. 1561 przebywał w Pińczowie i tu z wielu innymi

zajmował się przekładem Biblii na język polski (Biblia Radziwiłłowska albo Brzeska). W r. 1563 przeniósł się do Siedmiogrodu, gdzie został lekarzem i powiernikiem Jana Zygmunta Zapolskiego, siostrzeńca Zygmunta Augusta; zyskawszy wielu zwolenników, zaprowadził w Siedmiogrodzie wyznanie socyniańskie. Po śmierci Jana Zapolskiego 1571 r. i przy jego następcy Stefanie Batorym Blandrata zachował toż samo stanowisko lekarza i powiernika. Wysłany do Polski jako poseł na sejm elekcyjny po ucieczce Henryka Waleczego, swemi zabiegami i wymową nie mało się przyczynił do zjednania głosów na korzyść Stefana Batorego, w którego imieniu następnie zaprzysiął pacta conventa 1575 r. Od r. 1579 Blandrata pozostał ciągle przy Stefanie Batorym jako lekarz nadworny. Po śmierci króla przeniósł się do Siedmiogrodu, gdzie bawił na dworze Krzysztofa Batorego. Zakończył życie między 1590 i 1592 r., zamordowany przez własnego synowca, którego wydziedziczył. Wiele jego pism polemiczno-religijnych przytacza Lubieniecki w swęj Bibliotheca antitrinitariorum. Sławna jego mowa na sejmie elekcyjnym (Oratio ad Polonos pro principe Transylvaniae in comitiis de novo rege creando) złożona w bibliotece ambrozyjskiej w Mediolanie, przedrukowaną została w III tomie (str. 176) Zbioru pamiątek hr. Platara.

Blank Daniel, rodem z Gdańska, nauk lekarskich słuchał w Padwie i tam 1645 r. obrany był wicerektorem; obowiązki te tak gorliwie spełnił, że zgromadzenie filozofów, medyków i teologów uczciło go pomnikiem, postawionym w krągankach akademii padewskiej. Wróciwszy do kraju osiadł w Toruniu, gdzie 1691 r. pracowitego żywota dokonał, przeżywszy 73 lata.

Por. Zerke: Thorn. Chron. str. 345.

Blatteis Jakób, społeczny lekarz krakowski, ogłosił:

Uwagi nad dwiema broszurami M. Zieleniewskiego: Obraz ruchu i postępu zakładu zdrojowego w Krynie z r. 1868 i 1869. (Klinika, T. VI, 1870, str. 295—300).

Uwagi nad leczeniem zdrojowo-kąpielnym podczas ciężkiej i mieszkajki. (Przegl. lek. 1877, Nr. 30, 32, 33).

Blech Ephraim Phil., gdańszczanin.

De aëris dephlogisticati usu in asphyxia. Gottinae, 1784, w 8-ee, str. 29. Diss. inaug.

Bloch Henryk, ur. w Międzyrzeczu w Poznańskim 1808 r., nauki gimnazjalne i lekarskie ukończył w Berlinie.

Du usu atque efficacia aquae frigidae. Berolini, 1839, w 8-ee, str. 29. Diss. inaug.

Blum Stanisław, ur. w Warszawie 10 kwietnia 1831 r., nauki gimnazjalne pobierał w rodzinnym mieście i w Łomży, me-

dycyny słuchał w Petersburgu, gdzie 1855 r. był promowany do stopnia doktora. Po dwuletniej wycieczce naukowej zagranicą, w r. 1858 osiadł w Warszawie i wkrótce został mianowany ordynatorem w szpitalu ewangelickim. Um. 3 stycznia 1863 r.

De stenosi orificii cordis atriocentricis sinistri. Petropoli, 1855, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Kilka słów, wywołanych przez artykuł p. Hatt, umieszczony w N-rze 45 i 46. Tyg. lek. r. z. p. t.: „O zarazku, miazmacie i charakterze chorób panny-jęcych.“ (Tyg. lek. 1859, Nr. 1).

Blumenbach Marcin, rodem z Poznania.

Nonnulla quae de cholerae diagnosi et curatione in romanis graecisque medicis inveniuntur. Berolini, 1831, w 8-ce. Diss. inaug.

Blumengarten Samuel, ur. 1810 r. w Warszawie, nauk lekarskich słuchał w Berlinie; trudnił się praktyką w Lublinie.

De tetano. Berolini, 1837, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Blumenstok Leon, ur. w Krakowie 11 marca 1838 r.; nauk gimnazjalnych i lekarskich słuchał w rodzinnem mieście. Uzyskawszy 1862 r. stopień doktora medycyny, objął obowiązki asystenta przy klinice chorób ocznych i takowe przez lat 4 sprawował; w r. 1869 habilitował się jako docent prywatny medycyny sądowej na wydziale prawniczym uniwersytetu Jagiellońskiego; w 1871 r. został mianowany na tymże wydziale professorem nadzwyczajnym a w r. 1881 uzyskał katedrę medycyny sądowej na wydziale lekarskim jako profesor zwyczajny. Nadto od r. 1865 jest lekarzem sądowym a od r. 1877 kieruje jako główny redaktor Przeglądem lekarskim, a swą nieznużoną pracą i zabięgiwością znakomicie podniósł wartość naukową tego czasopisma, które bezspornie w ręce najlepszych pism lekarskich postawionem być może.

Rzecz o stosunku kiły do trądu. Wyciąg z obszerniejszego rozprawy inauguralnej. (Przegl. lek. 1862, Nr. 22—24).

O zapaleniu siatkówki w niemocy Brighta. (Przegl. lek. 1863, Nr. 13).

Paralysis n. abducentis dextri. (Przegl. lek. 1863, Nr. 20).

Paralysis completa n. oculomotorii sinistri. (Tamże, 1863, Nr. 21).

Paralysis partialis nervi oculomotorii sinistri, macula corneae centralis, hypometropia cum sclerocoroidite posteriori, strabismus opticus divergens cum paresi musculi recti interni consecutiva oculi dextri, blepharadenitis ulcerosa cum syndesmitide cataractali oculi utriusque. (Przegl. lek. 1868, Nr. 38, 39, 40).

Dwa przypadki zaniku oka jednego z następstwem zapaleniem jagodówki oka drugiego. (Przegl. lek. 1864, Nr. 20, 21).

Hypometropia cum sclerectasia postica oculi dextri, glaucoma fulminans sinistri. (Przegl. lek. 1864, Nr. 43, 44).

Pogląd na obecne pojęcie o niemocy Basedowa. (Przegl. lek. 1866, Nr. 19, 20).

Kaznistyka sądowo-lekarska. (Przegl. lek. 1866, Nr. 39, 40, 43, 44, 48).

Orzeczenie o stanie umysłowym niewiasty posadzonej o zamierzone morderstwo. (Przegl. lek. 1867, Nr. 31, 32, 34).

Fin Fall von schwerer Augenverletzung. (Zeitschrift f. gerichtl. Medicin, 1866).

Strangulation des Penis, plötzlicher Tod. (Tamże, 1868).

Zur Reform des oesterr. Medicinalwesens. (Tamże, 1868).

O badaniu stanu umysłowego na podstawie obecnych pojęć psychiatrycznych. Kraków, 1868, w 8-ce, str. 62.

Rzecz o stanowisku lekarza sądowego w obec §. 127 k. k. austr. Kraków, 1868, w 8-ce, str. 17.

O znaczeniu „narzędzia“ i „broni“ ze stanowiska sądowo-lekarskiego. Kraków, 1868, w 8-ce, str. 14.

Uwagi sądowo-lekarskie nad ósmym listem Juniusza. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 15.

O wpływie medycyny sądowej na rozwój pojęcia dzieciobójstwa. Kraków 1869, w 8-ce, str. 18.

(Ostatnie pięć rozpraw były umieszczone w Czasopiśmie poświęconem prawu i umiejętnościom politycznym, wydawanem pod redakcją wydziału prawa i umiejętności politycznych w c. k. uniwersytecie Jagiellońskim w r. 1869 r. Sprawozdanie o nich podał S. Janikowski w Przegl. lek. 1869, Nr. 5, 7).

Kaznistyka sądowo-lekarska. Kraków, 1868, w 8-ce, str. 43.

Uwagi sądowo-lekarskie i przypadki samobójstwa przez powieszenie. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. krak. d. 15 Czerwca 1869 r. (Przegl. lek. 1869, Nr. 27, 28, 29, 30).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 33. Faustschlag in die Schlafengegend, Erblindung. (Wien. medicin. Presse, 1869).

Uwagi nad przypadkami sądowo-lekarskimi ogłoszonymi przez D-ra Mameczyńskiego w N-rze 49, 50 i 51 Przegl. lek. 1869 r. (Przegl. lek. 1870, Nr. 3, 4).

Jeszcze kilka słów o przypadkach sądowo-lekarskich D-ra Mameczyńskiego. (Przegl. lek. 1870, Nr. 35, 36).

Sprawozdanie sądowo-lekarskie o stanie cielesnym i umysłowym Barbary Ubrykówny. (Przegl. lek. 1870, Nr. 12, 13, 16, 17, 18).

Toż. (Klinika, T. VI, 1870, str. 236—238, 270—272, 309—313, 329—334).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 36. O znaczeniu brzoń na szyi powieszonych i uduszonych. (Klinika, 1870, str. 405—408).

Morderstwo popełnione na osobie Agnieszki z Grotów Żychowiczowej, w Krakowie, 1867 r. (Tamże, T. VII, 1870, str. 177—182, 193—200, 209—214, 225 do 228).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-ce, str. 22.

Barbara Ubryk, gerichtl.-ärztlicher Bericht über deren Körper- und Geistes-Zustand. Wien, 1871, w 8-ce. Osobn. odb. z Wiener med. Wochenschrift, 1870, Nr. 20—24.

Pogląd na obecny stan kwestyi o poczytalności. Kraków, druk Uniw. 1870, w 8-ce, str. 41. Osobn. odb. z Przegl. lek. 1870, Nr. 25—28.

Einige gerichtl.-ärztliche Fälle von Augenverletzungen. (Wien. medicin. Presse, 1871).

Zmarzenie czy uduszenie? Przypadek sądowo-lekarski. (Klinika, T. IX, 1871, str. 113—117).

Uwagi sądowo-lekarskie o zacczadzeniu. (Przegl. lek. 1872, Nr. 5, 7, 8).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1872, w 8-ce, str. 27.

Praktisches Handbuch der gerichtlichen Medizin von L. I. Casper neu bearbeitet etc. besprochen von... (Separat-Abdruck aus der Wiener mediz. Presse, 1871). Wien, Druck F. B. Geitler, w 8-ce, str. 9.

Przegląd krytyczny prac sądowo-lekarskich ogłoszonych w r. 1871. Lwów, u Jul. Wilda, 1872, w 8-ce, str. 51. Odb. z czasopisma Służba zdrowia.

Kilka przypadków dochodzenia stanu umysłowego. Lwów, druk. Dobrzańskiego i K. Gremna, 1872, w 8-ce, str. 50.

Pismienictwo lekarskie. Chorinsky. Eine gerichtlich-psychol. Untersuchung von Prof. D. F. W. Hagen. Rozbiór. Odb. z Przegl. lek. Kraków, 1872, druk. Uniwers., w 8-ce, str. 9.

Lehrbuch der gerichtlichen Medizin für Aerzte und Juristen, von Prof. E. Buchner. Ocena. Oddruk z Przeglądu lekarskiego. Kraków, druk Czasu, 1872, w 8-ce, str. 5.

Gerichtsaerztliche Bemerkungen über die Strafprocessordnung von 23 Mai 1873. (Wiener Gerichtshalle, 1873).

Bleibende Schwächung der Sehkraft. (Tamże, 1873).

Fortunato Fedeli, pierwszy autor sądowo-lekarski. Studium historyczno-sądowo-lekarskie. Kraków, druk. Uniw. jag. 1874, w 8-ce, str. 98. (Sprawozdanie Oettingera w Przegl. lek. 1873, Nr. 43).

O śmierci z gazu kloacznego, uwagi sądowo-lekarskie. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. Krak. (Przegl. lek. 1873, Nr. 11, 12, 13).

Toż, w osob. odb. Kraków, druk. W. Korneckiego, 1873, w 8-ce, str. 17.

Zur Lehre von der Vergiftung durch Kloakengas. Berlin, J. Sittenfeld, 1873, w 8-ce, str. 9. (Separatdruck aus Eulenburg's Vierteljahress. T. XVIII). Trzy przyadki sądowo-lekarskie śmierci z ran sercowych. (Medycyna, 1873, Nr. 8, 9).

Czy lekarz ma prawo użyć środków przymusowych celem sprawdzenia symulacji. (Tamże, 1874, Nr. 5, 6).

Trucielka Krystyna Edmunds przed przysięgłymi londyńskimi. Kraków, w 8-ce, str. 18. Odb. z Przegl. lek. 1874, Nr. 1—4.

Uwagi nad niektórymi kwestyami sądowo-psychiatrycznymi. Kraków, druk. Uniw. jag., 1874, w 8-ce, 1 kart. tyt., str. 33. Osobn. odb. z Przegl. lek. 1874, Nr. 25—28.

D-r Paul Saint: Die naturwissenschaftliche Methode in der Psychiatrie. Berlin, Hirschwald, 1874, str. 60. Ocena. Odb. z Przegl. lek. 1874, w 8-ce, str. 21.

Zur Lehre von der Vergiftung durch Kloakengas. (Berlin. Vierteljahrschr. f. d. gerichtliche Medicin, 1874).

Sehnervenentzündung hervorgerufen durch Schläge in die Seitenwand und Jochbeingegend. Schwere Beschädigung. (Friedreichs Blätter für gerichtl. Medicin. Heft 1, 1874).

Schlag in die Stirn, Keratoiritis. (Tamże, 1874).

Morderstwo popełnione na dziecieniu przed odcięciem głowy z następnym rozkwaleniem ciała. Przypadek sądowo-lekarski. (Przegl. lek. 1875, Nr. 13, 14).

Toż, w osob. odb. Kraków, 1875, w 8-ce, str. 9.

O próbie usznej Wredena-Wendta i jej znaczeniu sądowo-lekarskiem. (Przegl. lek. 1875, Nr. 19, 20, 21, 22, 23).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1875, w 8-ce, str. 35.

Gerichtsärztliche Bemerkungen über den Entwurf des neuen Strafgesetzes. Wien, Druck von G. Gistel, 1875, w 8-ce, 1 kart. tyt. str. 65. Osob. odb. z Wiener med. Presse, 1875.

Ein zerstückeltes Rumpf, Tod durch Verblutung. (Wiener med. Wochenschr. 1875).

Die Wreden-Wendt'sche Ohrenprobe und ihre Bedeutung in foro. (Tamże, 1875).

Śmierć z wymorzenia czy ze zmarznięcia. (Przegl. lek. 1876, Nr. 4).

Ocenienie stanu umysłowego młodzieńca obwinionego o kradzież. Przypadek sądowo-lekarski. (Przegląd lek. 1876, Nr. 11, 12).

Morderstwo dokonane za pomocą dualiny (dynamitu). Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1876, Nr. 14, 15).

Uwagi nad obłąkaniem moralném (moral insanity) ze stanowiska sądowo-lekarskiego. (Przegl. lekars. 1876, Nr. 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46).

Dwa przypadki śmierci z utonięcia: 1. Utopienie dziecka 9 miesięcznego przez matkę. Woda w jamie bębnowej. (Medycyna, 1876, Nr. 20). 2. Śmiertelne obrażenia głowy, utonięcie. (Tamże, 1876, Nr. 27).

Gerichtsaerztliche Beobachtungen an verköhlten Leuten. (Wiener med. Wochenschr. 1876).

Einige gerichtsaerztliche Fälle von Augenverletzungen. (Friedreichs Blätter f. gerichtl. Med. 1876).

Zur Verwerthung der Ohrenprobe für die Diagnose des Ertrinkungstodes. (Tamże, 1876).

Ueber das Lehren und Lernen der medicinischen Wissenschaften an den Universitäten der deutschen Nation, nebst allgem. Bemerkungen über Universitäten. Eine culturhistorische Studie von Th. Billroth. Wien, 1876, Carl Gerold Sohn, str. 508. Ocena. (Przegl. lek. 1876, Nr. 1, 2, 3, 4).

Kilka uwag sądowo-lekarskich nad zmianami występującymi po zwegleniu ciała. (Przegl. lek. 1877, Nr. 24, 25).

Sprawa Tourvillia i znawcy lekarsey. (Przegl. lek. 1877, Nr. 27).

Pogląd na prace najnowsze nad próbą uszną Wredena-Wendta. (Przegl. lek. 1877, Nr. 30, 31).

Śmierć prof. L. Zeisnera. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, 1872, Nr. 41—44).

Dwa przypadki dzieciobójstwa: 1. Śmierć z następstwem uduszenia. (Medycyna, 1877, Nr. 37). 2. Śmierć w niskiej ciepłocie. (Tamże, 1877, Nr. 40).

Tod durch Dynamit und Dualinpatronen. (Friedreichs Blätter f. d. gerichtl. Medicin, 1877).

Przypadek afazji urazowej (Aphasia amnestica chron. traumatica) oraz uwagi sądowo-lekarskie nad afazją w ogóle. (Przegl. lek. 1878, Nr. 12, 13, 14).

Toż, w osob. odb. Kraków, 1878, w 8-ce, str. 23.

Morderstwo przy ulicy Floryjańskiej. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Przegl. lek. 1878, Nr. 22, 23).

Morderstwo w kopalni. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, 1878, Nr. 24, 26).

Sprawa zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie przed sejmem. (Przegl. lek. 1878, Nr. 39).

Toż, w osob. odb. Kraków, 1878, w 8-ce, str. 20.

Jeszcze słów kilka o sprawie zakładu Kulparkowskiego. (Tamże, 1878, Nr. 48).

Kilka uwag nad stanowiskiem lekarzy powiatowych. (Tamże, 1878, Nr. 51).

Józef Dietl. Wspomnienie pośmiertne. Kraków, cziłonkami drukarni Czasu, 1878, w 8-ce, str. 16.

Ein Fall von traumatischer amnestischer Aphasie und gerichtsärztliche Bemerkungen über Aphasie überhaupt. Nürnberg 1878, w 8-ce, str. 361—386. Odb. z Blätter für gerichtliche Medizin.

Tod im Feuer, Verkohlungen. Nürnberg, 1878, w 8-ce, str. 347—354. Odb. z Blätter für ger. Medizin.

Ambroży Tardieu. Kraków, druk. Uniw. jag. 1879, w 8-ce, str. 14. Odb. z Przegl. lek.

Syn obwiniony o otrucie ojca a oskarżony o zamordowanie matki. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Przegl. lek. 1879, Nr. 9, 10).

Zadławienie czy utopienie. Badanie włosów. Spr. sądowo-lekarskie. (Tamże, 1879, Nr. 26, 28, 33, 35, 36).

Śmierć z otrucia arsenikiem. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, 1879, Nr. 37, 38).

Usiłowane otrucie całej rodziny. Arsenik czy rybitruka? Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, 1880, Nr. 22, 25).

Opinia sądowo-lekarska w sprawie wątpliwego życia noworodka. (Medycyna, 1880, Nr. 16, 17, 18).

Prawo o broczeniu krwi. Przyczynę do historii medycyny sądowej. (Przegl. lek. 1881, str. 13 — 15, 25—27).

Skrytobójstwo. Śmierć z uderu mózgowego lub uduszenia. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Przegl. lek. 1881, str. 44—45, 56—58).

Katastrofa w Kopalni. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, str. 65—67, 79 — 80, 103 — 105). 1882, Nr. 23, 24).

Cause célèbre wiedeńska. (Przegl. lek. 1882, N. 8).

Uwagi sądowo-lekarskie nad sprawą Harbauma. (Tamże, 1882, Nr. 16).

Wątpliwe dzieciobójstwo. Spr. sądowo-lekarskie. (Tamże, 1882, Nr. 27, 28).

Orzeczenia sądowo-lekarskie Wydziału lekarskiego Uniw. Jagiell. 1. Śmierć z zadławienia czy utonięcia. (Tamże, 1882, Nr. 19, 20). 2. Śmierć z obrażenia głowy. (Tamże, 1882, Nr. 31).

W Maschki: Handbuch der gerichtlichen Medicin. Tübingen, 1881, opracował:

Die Lehre von den Verletzungen in gerichtsärztlicher Beziehung.

Zur Beantwortung der Frage: ob Mord, Selbstmord oder Zufall. Tod durch Erfrieren.

Również bierze udział w opracowaniu Real-Encyclopaedie der gesamten Heilkunde, wychodzącej pod redakcją Eulenburga. W dziele tem następujące artykuły są jego pióra:

Augenscheinbefund. Berufsunfähigkeit. Brandstiftungstrieb. Conträre Sexualempfindung. Darm-schwimmprobe. Dispositionsfähigkeit. Dynamit. Entstellung. Epilepsie. Exhumation. Gänsehaut. Gehirnerschütterung. Gelüste. Gesundheitsstörung. Gift. Gutachten. Haare. Idiotismus. Kindstötung. Körperverletzung. Kohlenoxydvergiftung. Lebensfähigkeit. Paukenhöhlenprobe. Sachverständige. Schwellwasserstoffvergiftung. Section. Selbstverbrennung. Siechtum. Simulation. Verkohlung. Verstümmelung.

Blumenthal Wojciech, rodem z Warszawy.

Dissertatio de externis oculorum integumentis imprimis de membrana nictitante quorundam animalium. Berolini, 1812, w 4-ce, k. n. 4, str. 23. Diss. inaug.

Blumer, rodem z Litwy.

Commentatio de diversa indole aquarum et praecipue de fonte Smordoniano. Regiononti, 1798, w 4-ce.

Błaszczkiewicz Sebastian, w latach 1804, 1805 i 1806 był adjunktem Jana Piotra Franka przy klinice lekarskiej w Wilnie; nie mało przyczynił się do zebrania i uporządkowania licznych preparatów patologicznych.

Błażej z Wittenberga, ob. z Wittenberga Błażej.

z **Błonia Maciej**, syn Stanisława, doktor nauk wyzwolonych i medycyny, pobierał nauki w Krakowie: zapisany do album 1488 r., stopień pierwszy filozoficzny uzyskał 1490 r. Był lekarzem nadwornym króla Aleksandra a później i Zygmunta I, kanonikiem katedralnym krakowskim, poznańskim i gnieźnieńskim. On to będąc obecnym w ostatniej chorobie króla Aleksandra (1506 r.) wraz z lekarzem Jakobem z Zalesia, usilnie nalegał, aby rad Balińskiego król nie słuchał, a nawet jego samego w więzieniu osadził. Umarł w Kra-

kowie 1517 r., pochowany w katedrze na zamku.

Por. Eneykl. powsz. III, 805. Łętowski: Katal. bisk. krak. III, 39. Baliński i Lipiński: Staroż. Pols. I, 473. Strykowski: Kronika Pols. 678. Starowski: Mon. str. 45. Korytkowski: Pradzi i kanonicy katedry gnieźnieńskiej, str. 47.

Rada dla matek przez obywatela Polaka do książki P. Boarne w Paryżu r. 1777 wydanej przydana. Poznań, 1791, w 8-ce, str. 8. (Zachęca matki do karmienia własnych dzieci).

Bobowicz Antoni Lucyan.

De la fièvre intermittente symptomatique de la lithiase biliaire. Paris, imp. Parent, 1878, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Bobrzyński Jan Błażej, promowany do stopnia doktora medycyny 1837 r. w Krakowie, od r. 1838 był adjunktem kliniki lekarskiej a później lekarzem w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

De asphyxia in genere. Cracoviae, 1837, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

z **Bochini Adam**, mylnie nazywany Adamem z Bochni, doktor filozofii i medycyny, professor i dwukrotnie rektor akademii krakowskiej (1510 i 1511), tudzież lekarz Zygmunta I-go. Jako rektor baczyl pilnie na porządek i usuwał nadużycia. Za jego staraniem zniesiono przykry dla wstępującego do akademii obrządek otrząsania; również zalecono pod karami, aby lekarze pobierający nauki za granicą, zdolności swe za przybyciem do kraju udowodnili przed wydziałem lekarskim; za jego czasów zaprowadzono ulepszenia w bursach akademickich; on też lożył staranie celem pozyskania dla akademii uczonych słynnego imienia. Wydał:

Judicium de scientiis ad mag. Joannem Stobnicensem. Cracoviae, 1515.

Dyalogus Adami de Bochyn. Poloni, art. et med. doctoris, de quatuor statibus immortalitatem assequi contententibus. Cracoviae, Haller, 1507, w 4-ce.

Ulyssis prudentia in adversis, 1516.

Judicium Paridis. Cracov. 1522.

Por. Baliński i Lipiński: Starożytna Polska, T. II, str. 193. Roczn. T. P. N. T. VII, str. 177. Łukasiewicz: Hist. szkół, III, 118. Wisniewski, T. VII, 226. Muczkowski: Mieszkania... str. 88.

* **Bock Ernest, Dr. Prof.**

Człowiek w stanie zdrowia i choroby, z 8-go niemieckiego wydania przerobił Dr. Jakób Rosenthal. Warszawa, nakład S. H. Merzbacha, druk Cotty, 1872, w 8-ce, str. 684 i IV, 2 tab. lit.

O pielęgnowaniu cielesnego i umysłowego zdrowia młodzieży szkolnej. Poradnik dla rodziców, nauczycieli i władz szkolnych, przez prof... Za wyłączeniem upoważnieniem autora z dodaniem wstępu przełożył Dr. Wł. Rudnicki. Wydał St. Sobieski we Lwowie. Nakładem wydawn. „Biblioteki pedagog. i dydak.” w dr. załk. nar. Im. Ossolińskich, 1873, w 8-ce, 1 kar. tyt., str. XIV, 75.

O różnych sposobach leczenia według prof. D-ra Karola Ernesta Bocka, opracował Stan. Woj. Łukowski. Warszawa, 1878, w 8-ce, str. X i 44.

Boczkowski Feliks, ur. 1804 r. w Makowie w Galicyi, nauk filozoficznych słuchał we Lwowie, lekarskich w Wiedniu. W r.

1832 osiadł w Bochni jako lekarz praktyczny; niedługo przeniósł się do Wieliczki, gdzie do końca życia pełnił obowiązki fizyka salinarnego. Um. 24 lipca 1855 r.

Dissertatio inauguralis medica sistens pathogeniam morborum haereditariorum. Vindobonae, 1830, w 8-cc, str. 32.

Ueber die erblichen Krankheiten und Anlagen als Beitrag zur physischen Erziehung des Menschen. Wien, 1831, w 8-cc, str. 80.

Kurze Anzeige über die Wirkungen u. den Gebrauch der Soolenbäder in Wieliczka. Wien, 1837, w 8-cc, str. 8.

Krótką wiadomość o kąpielach słonych w Wieliczce. Wiedeń, 1837, w 8-cc, pół ark.

Toż, Kraków, 1837, w 8-cc.

O kąpielach słonych w Wieliczce. Wyjątek z rozprawy lekarskiej, w 8-cc, b. w. m. i r. str. 8.

O Wieliczce pod względem historyi naturalnej, dziejów i kąpieli. Bochnia, W. Fischl, 1843, w 8-cc, str. V i 174 i rytyw. widok Wieliczki.

Boduszyński Wojciech Józef, ur. 22 kwietnia 1768 r. w Rzeszowie w Galicyi; nauk filozoficznych i lekarskich słuchał we Lwowie i Wiedniu, gdzie 1797 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Z początku praktykował we Lwowie i Przemyślu, później pełnił obowiązki fizyka obwodu tarnowskiego. W 1811 r. objął w uniw. krak. katedrę kliniki lekarskiej, historyi medycyny i medycyny sądowej, tudzież policyi lekarskiej. Od 1814 r. wykładał patologią i terapią ogólną i szczegółową wraz z kliniką, higienę, semiotykę i farmakologią. Nadto był fizykiem departamentu krakowskiego i lekarzem szpitala Św. Łazarza. Po ustanowieniu wolnego miasta Krakowa, mianowany został protomedykiem tego wolnego kraju. W r. 1818 uwolnił się od obowiązków profesora kliniki lekarskiej a zatrzymał wykład patologii i terapii ogólnęj tudzież farmakologii i obowiązki te spełniał aż do kresu pracowicie spędzonego żywota w dniu 22 sierpnia 1832 r.

Żywot jego opisał J. Majer w Rocz. wyd. lekars. uniw. krak. T. VI, 98. Portret jego z życiorysem znajduje się także w Tygod. ilustr. 1867, Nr. 394).

Boeckler Jan, sprowadzony ze Strassburga, nadworny lekarz Stanisława Augusta a następnie cesarza Aleksandra I, był prezydującym w komisji egzaminacyjnej dla kwalifikowania osób lekarskich od r. 1784 (t. j. od czasu utworzenia tej komisji). Zajmował się on gorliwie upowszechnieniem szczepienia ospy.

Por. Rocz. T. P. N. X, 345, XIII, 507. XV, 147, 154. Weinert A.: Starożytności m. Warszawy, VI, 100.

Boehm Franciszek Teofil, rodem z Poznania, wydoskonalony w sztuce lekarskiej za granicą, wrócił do kraju rodzinnego 1710 r. Wydał:

Plicaeologia sive de plica polonica tractatuncula physico-medica, non tantum pilorum physiologiam sed et illius pathologiam et therapiam tradens observationibus rarioribus, auctore Francisco Theophilo

Boehm, med. doctore, physico provinciali in capitaneatu Prussiae Brandenburgicae Regiae Mariae insulano et Riesenburgensi, practico Posnaniensi. Francofurti ad Viadrum. Chr. Zeitler, 1708, w 4-cc, kart 20. Ded. Maciejowi Radomickiemu, Piotrowi a Paradyz Broniszowi i Andrzejowi Radomickiemu. Por. Rocz. T. W. P. N. T. X, 334. Gąsiorowski: T. II, 322.

* **Boesius Daniel**, z Królewca.

Specimen pathologico-therapeuticum de plica. Jenae, Müller, 1687, w 4-cc, k. n. l. 4.

Boening Juliusz, ur. 27 czerwca 1845 r. we Wrześni w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Głogowie i w Szrenimie, nauk lekarskich słuchał od 1867 r. w Berlinie i tam w r. 1872 uzyskał dyplom doktora medycyny.

Ein Fall von Tumor cerebri, welcher symptomlos verlief. Berlin. G. Lange, 1872, w 8-cc, str. 32. Diss. inaug.

* **Boeser C.**

Grundwesen der thierischen Natur, ein reichhaltiger Stoff für Philosophen, für Seelen- und Nerven-Aerzte. Wilna, 1805, w 8-cc.

Bogdanik Józef, ur. 1852 r. w Białej, w Galicyi; w Krakowie przykładał się do nauk gimnazjalnych, a od r. 1873 do lekarskich. Dyplom doktora wszech nauk lekarskich uzyskał 1879 r. Po 20 miesięcznej służbie lekarskiej w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie, odbył wycieczkę naukową za granicę. W r. 1881 osiadł na stały pobyt w Białej. Oprócz wielu wyciągów i sprawozdań z prac lekarskich zagranicznych, umieścił w Przegl. lek.

Listy z Londynu. (1830, Nr. 27, 28, 30, 36).

Bogdański Józef.

Wiadomości ad curandam haecicam (sic) intestinum interperiem, quae naturaliter flatuum procreatrix est: ad digestionem ventriculi laesam corrigendam, quae in ratione longae vitae consistit. I jeszcze inne ciekawości profilaktycznych zamiarów autora dotyczące się, wydane, Baglivo adjuvante. Kalisz, 1804, w 8-cc, str. 39.

* **Bohn H.**

Znaczenie i wartość szczepienia ospy ochronnej. Tłumaczenie z niemieckiego. Warszawa, nakład spółki wydawniczej księgarzy, 1874, w 8-cc, str. 24.

Bohuszewicz Łukasz.

Dissertatio inauguralis medico-practica de articularia. Vilnae, 1812, w 8-cc, str. 16.

Bojanowski Karol, ur. w Grudziążu 18 kwietnia 1835 r., ukończył gimnazjum w Chełmnie, medycynę w Gryfi w r. 1862. Wykonawstwem lekarskim trudnił się w Nakle w W. Ks. Poznańskim.

Observationes quaedam de sanguinis crystallis. Gryphiswaldiae, 1862, w 8-cc, str. 33. Diss. inaug.

Spiszczenia i uwagi nad środkami zaleconemi przeciw świerzbowi. (Przegl. lek. 1866, Nr. 15, 16, 17).

Uwagi nad rozprawą Kunzego o kryształkach heminy. (Przegl. lek. 1867, Nr. 24).

Bojanus Ludwik Henryk, ur. 16 lipca 1776 r. w Bischweiler w Alzacyi, nauk lekarskich słuchał w Jenie, gdzie 1797 roku stopień doktora medycyny i chirurgii otrzymał. Następnie doskonalił się w sztuce

lek. w Wiedniu. Od 1798 do 1800 r. bawił w Darmstadtzie jako lekarz praktyczny. W 1801 r. kosztem rządu hessen-darmstadtckiego wysłany był do obcych krajów, dla wydoskonalenia się w weterynaryi. Przez trzy lata (1801 — 1803) gorliwie pracował w Alforcie, Paryżu, Lyonie, Londynie, Hannowerze, Wiedniu, Berlinie i Kopenhadze, zwiedzając wszędzie zakłady naukowe, tudzież znacniejsze stada koni i owczarnie. Za powrotem do Darmstadt, gdy założenie projektowanej szkoły weterynaryi do skutku nie przyszło, B. 29 kwietnia 1804 r. podał się na kandydata do wakującej posady w uniwersytecie wileńskim, przysyłając odpowiednią rozprawę. Obrany profesorem, w r. 1806 przybył do Wilna i zaczął wykładać weterynaryą a w kilka lat później i anatomią porównawczą. W r. 1807 uczestniczył w dozorze szpitalów wojskowych. W późniejszym czasie (1814) wyłącznie poświęcił się anatomii porównawczej; był twórcą gabinetu weterynaryjnego i anatomii porównawczej a wskrzesicielem zoologicznego. Bogatą swą bibliotekę dla uniwersytetu dał w ofierze. Z powodu złotego zdrowia opuścił Wilno w 1824 r. a po pięcioletnich cierpieniach zmarł w Darmstadtzie 26 kwietnia 1827 r.

Eduard Coleman's Grundriss des Hufbeschlages, aus d. Engl. durchaus umgearbeitet von L. Bojanus. Giessen 1805 w 8-ce, 6 tab.

Ueber den Zweck und die Organisation der Thierarznei-Schulen. Frankfurt am M., 1805, w 8-ce.

Anleitung zur Kenntniss und Behandlung der wichtigsten Seuchen unter dem Rindvieh und Pferden. Riga, 1810, w 8-ce, str. 128.

Toż, unter den Hausthieren, 2-e Aufl. Wilna. Moritz, 1820, w 8-ce.

Toż, Leipzig, Fleischer, 1830, w 16-ce z figur.

Polskie tłumaczenie przez samego autora wykonane wyszło pod tyt.: O ważniejszych zarazach bydła rogatego i koni. Wilno i Warszawa, J. Zawadzki, 1810, w 8-ce, str. 131.

O zarazie bydłowej, czyli zarazie bydła rogatego. Rzecz wyjęta z dzieła p. t. o ważniejszych zarazach bydła rogatego i koni. Warszawa, 1832, w 4-ce.

O zarazie bydłowej (księgoscusa), wyjętek z dzieła p. n. O ważniejszych chorobach bydła i koni. Bochnia, W. Fisch, 1846, w 8-ce, str. 64.

Introductio in anatonem comparatam. Oratio academica quam ad inaugurandas in Caes. Univ. Viln. comparatae anatomes scholas die IX ante Calend. Nov. MDCCCXVI habuit... Vilnae, J. Zawadzki, 1816, w 8-ce, str. 51.

Des principales causes de la dégénération des races des chevaux et des règles à suivre pour les relever. Discours prononcé à l'ouverture solennelle du théâtre anatomique à l'université de Vilna le 13 octobre 1815. Vilna, J. Zawadzki, 1815, w 8-ce, str. 33.

Wykład sztuki litograficznej. Rzecz czytana na seessy uniwersytetu (przekład z francuzkiego). Wilno, 1817, w 8-ce, str. 13.

Anatomen testudinis europaeae indagavit, depinxit, commentatus est... Vilnae, Zawadzki, 1819—1821, fol. maj., str. 178, tab. 30.

Parergon ad L. H. Bojani anatomen testudinis, cranii vertebratorum animalium, scilicet piscium, rep-

tilium, avium, mammalium, comparationem faciens iconc illustratum. Vilnae, Moritz, 1821, w 4-ce wiew.

Découvertes relatives à l'allantois et la vésicule ombilicale du poulain et observations sur l'opercule branchiale des poissons. 1815.

Toż, w Isis, 1821 i 1827.

De Merycotherii Sybiriei dentibus commentatio. 1823, w 4-ce. Osobn. odb. z Acta nova acad. caes. Leopold. carolin. nat. cur. T. XII, 1823.

Sendschreiben an G. de Cuvier, über die Athem- und Kreislaufswerkzeuge der zweischaligen Muscheln, insbesondere des Anodon cygneum. Mit Abbild. (Aus der Isis. (1819) abgedruckt). Jena. Schmid, 1820, w 4-ce.

Encéphalo-cranioscopie. Aperçu du système craniognomique du Dr Gall, médecin à Vienne. (Millins Magazin encyclop. 8-me année, T. I, str. 445 avec 2 tables; i Journal de physique par Laméthérie, 1802, T. XII, str. 193—215).

Kritische Uebersicht der Fortschritte der Thierarzneykunde in den letztverflossenen drey Jahrhunderten, mit besonderer Beziehung auf die in diesem Zeitraume erschienenen Schriften. (Literaturzeitung f. d. Medicin und Chirurgie im ganzen Umfange, herausg. von I. H. Sternberg. Marburg, 1805, V Hft. str. 381 do 465).

Einige Bemerkungen über eine Kritik meiner Abhandlung "Ueber die wichtigsten Seuchen." (Horn's Archiv. f. medicin. Erfahrung. Berlin, 1812, str. 186).

De foetus canini velamentis, imprimis de ipsa membrana allantoide. (Mémoires de l'acad. des sciences de St. Petersbourg, 1815, T. V).

Ueber d. Hundsfoetus. (Isis, T. III, str. 1616).

Observatio anat. de foetu canino. (Nov. Acta. Acad. Caes. Leopold. Car. Natur. cur. T. X, Pars. I).

De amphistomate subtriqetro. (Mémoires de la Société Imp. des natur. de Moscou, 1818, T. V).

Bemerkungen aus dem Gebiete der vergleichenden Anatomie. (Russische Sammlung für Naturwissenschaft und Heilkunst herausg. v. Crichton, Rehm und Burdach. Riga, Heft. IV, 1816).

Ueber die Ausrottung der Rindviehpest. (Oekonom. Repertor. f. Liefand. Riga, 1811, T. VI).

Ueber die rima Glaseri und chorda tympani beym Kalbe. (Isis. Encyclopäd. Zeitschr. vorzügl. f. Naturgeschichte, vergleich. Anatomie n. Physiologie v. Lorenz Oken. Zürich, 1818, str. 1423).

Ueber die Harnblase des Pferdes und Schafes. (Tamże, 1818, str. 1623. 1822, str. 1228).

Die Anatomie d. Blutigels. (Tamże, 1817, str. 2089).

Versuch einer Deutung der Knochen im Kopfe der Fische. (Tamże, 1818, str. 498—510).

Kurze Nachricht über Cercarien. (Tamże, 1818, Hft. IV, str. 729).

Sur l'opercule branchiale des poissons. (Tamże, 1818).

Ueber d. Dottergang bey Coluber berus. (Tamże, 1818).

Weiterer Beitrag zur Deutung der Schädelknochen. (Tamże, 1819, str. 1360).

Anthelmintica. (Tamże, 1818).

Ueber Distoma hepaticum. (Tamże, 1821, str. 306).

Abermals ein Wort zur Deutung der Kopfknochen. (Tamże, 1821, str. 1145).

Ueber d. Maas des Pferdekörpers. (Tamże, 1818).

Antwort auf H. Blainville's gemachte Einwendungen in Betreff der Athemwerkzeuge d. zweischaligen Muscheln. (Tamże, 1820, str. 1128).

Ein Wort über die Verhältnisse d. membrana decidua. (Tamże, 1821, str. 268—271).

Vorschlag zur gleichförmigen Benennung der Knochentheile des Unterkiefers. (Tamże, 1822, str. 1228).

Ueber die Fersenhänder am Hufe. (Tamże, 1825, str. 755).

Ueber das Schultergelenk der Schildkröte. (Tamże, 1826, str. 428—456).

Ueber Treviranus Meinung in Betreff d. Teichmuscheln. (Tamże, 1826, str. 751).

Craniorum archalidis, ovis et caprae comparatio, (Acta nova physico-medica Academiae Caesar. Leopoldino-Carolinae naturae curiosorum. Bonn. T. XII, p. 1, pag. 293—300; additae sunt duae tabulae chalcographicae).

Adversaria ad dentitionem equini generis et ovis domesticae spectantia. (Tamże, T. XII, str. 697—708).

De uro nostrate ejusque seculo. (Tamże, T. XIII, 1827, str. 413—478; aeced. tab. lith. V).

W rękopiśmie pozostały:

Année d'un système de physiologie basé sur l'anatomie comparée du cerveau. (1804).

De veterinaria medicina excolenda ejusque disciplina rite ordinanda. (1806).

Ueber eine vaterländische Kleidung der Deutschen. (1814).

Monografia zootomiczna owcy, z 600 najpiękniejszych własnoręcznymi rysunkami i stosownym tekstem.

Por. Adamowicz: L. Bojannus, w Wizer. i roztrząs. nauk. T. XI, 1836, str. 50—93. Eichwald: Memoria H. L. Bojani. Vilnae, 1835. Tyg. lek. 1849, Nr. 10.

Bojasiński Michał, ur. w Warszawie 1839 roku, nauk lekarskich słuchał w warsz. akademii medyko-chirurgicznej a następnie w szkole głównej i takowe 1866 r. ukończył. Od r. 1868 jest lekarzem powiatu błoskiego.

Wyprysk chroniczny (Eczema impetiginosum chronicum). Z klin. prof. Chałubińskiego. (Klinika T. II, 1868, Nr. 20).

Gorączka powrotna w Mszczonowie. (Tamże, T. IV, 1869, Nr. 17).

Odma piersiowa (pneumothorax) skutkiem rozedmy płuc (emphysema pulmonum). (Gaz. lek. 1876, T. XX, Nr. 21).

O odstawianiu (odłączaniu) dzieci od piersi, podług d-ra Brecharda, skróślił i dopełnił... (Hygiena wieku dziecięcego). Warszawa, druk J. Noskowskiego, 1879, w 16-ce, str. 45 i 1 n. (Osob. odb. z Medycyny).

Bojemski A., herbu 'Korab', ur. 1846 r. we wsi Miszewkach, w powiecie plockim; po r. 1863 wyszedł za granicę i po wielu trudnościach wstąpił do paryżkiej szkoły lekarskiej. Wojna 1870 r., w której uczestniczył w charakterze chirurga, przerwała mu bieg nauk. Uzyskawszy dyplom doktora medycyny 1874 r., osiadł w Breteuil (dep. de l'Oise), w r. 1877 przeniósł się na stały pobyt do Saint-Cloud.

Etude sur la glossite parenchymateuse. Paris, 1874. Diss. inaug.

W dziennikach francuskich ogłosił wyniki swych badań nad składem chemicznym i działaniem inulae helenium (Action de l'Inulae, Etude sur l'Inulae, De l'Inulae comme expectorant et calmant). Przetwór tego leku znany jest w farmakopei franc. pod nazwą granules du Dr. Korab.

* **Boisseau Franc. Gabryel** (1791—1836).

O gorączkach w duchu nowej nauki medycznej ze szczegółowym opisaniem gorączki typhus pod względem jej nastania, rozwijania się, biegu, leczenia i środków ochronnych w czasie jej epidemii. Przetłóżył z francuskiego Sylwester Pleszkowski. Warszawa, druk Gałęzowski, 1832, w 8-ce, str. 71.

Bokiewicz Leon, ur. 3 stycznia 1820 r. w Chelmie, w Lubelskiem; ukończywszy nauki gimnazyalne w Lublinie 1838 roku, udał się do Wilna, skąd po jednorocznym pobycie, z powodu zwinięcia akademii medyko-chir., zmuszony był przenieść się do Moskwy, w której po latach czterech stopień lekarza cum eximia laude otrzymał. Powróciwszy do kraju, osiadł w Krasniku, w Lubelskiem, a po siedmiu latach praktyki tamże, objął w 1854 r. obowiązki lekarza w dobrach Andrzeja hr. Zamoyskiego w Jadowie, w Stanisławowskiem. Umarł 6 grudnia 1879 r.

O chorobach panujących w miesiącach upłynionych r. b. w m. Krasniku i jego okolicach. (Tyg. lek. 1847, Nr. 10, 11).

Okolice z nad Liwca i Bugu w r. 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859 i 1860. (Tamże, 1855, Nr. 8 i 9. 1856, Nr. 8. 1857, Nr. 8 i 9. 1858, Nr. 17—19. 1859, Nr. 33 i 35. 1860, Nr. 38 i 39. 1862, Nr. 11 i 12).

Hygiena popularna czyli nauka zachowania zdrowia dla ludu wiejskiego. Warszawa, nakład Tow. rolniczego w Król. Polskiem, 1861, w 8-ce, str. 224.

Toż. Poznań, nakł. ks. Fr. Bażyńskiego, 1870, w 8-ce, str. VIII i 258.

Opis powiatu Radzyńskiego pod względem topograficzno-historycznym, statystycznym, higienicznym i lekarskim. (Praca uwieńczona nagrodą Tow. lek. warsz. z daru D-ra Millota). Warszawa, Gebethner i Wolff, druk K. Kowalewskiego, 1872, w 8-ce, str. IV, 206. Osobn. odb. z Pam. tow. lekar. warsz. T. LXVIII, 1872.

Okolice z nad Liwca i Bugu pod względem lekarskim. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLVIII, 1862, str. 126, 195).

Boksica, Bokszyca, z Boksyc (de Boxicze) Jakób, syn Piotra, pierwsze stopnie filozoficzne (bakalarszajmagistra) uzyskał w Krakowie 1458 i 1462 r. Kiedy i gdzie został doktorem filozofii, medycyny i obojga praw, nie wiadomo. Był lat kilkanaście profesorem teologii i medycyny w akademii krakowskiej. po dwakroć (1469 i 1473 r.) piastował godność dziekana wydziału filozoficznego. W r. 1474 został kanonikiem u ś. Włoryana w Krakowie. Następnie został wikaryuszem generalnym i oficyalem gnieźnieńskim; 1478 otrzymał kanonikat doktora gnieźnieński a 1488 r. poznański. W r. 1476 ustanowiwszy za siebie następcę w akademii krakowskiej, osiadł w Poznaniu, gdzie gorliwie zajmował się obowiązkami duchownymi. W r. 1483 odbył pobożną pielgrzymkę do Jerozolimy. Um. 1498 r.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 436. Muczkowski: Mieszki i post. uczn. krak. str. 11, i Stat. str. 51, 56, 67, 78. Wisniewski: IV, 192. Oettinger: Rys... str. 87. Wiśłocki: Katalog rękopisów bibl. uniw. Jagiell, str. 52. Korytkowski: Pradzi i Kanonicy katedry metropol. gnieźnieńskiej, str. 58.

Bolański Jan, doktor filozofii i medycyny, w r. 1528 zainstalowany został na kanoniam doktora gnieźnieńską, opróżnioną przez śmierć Jakóba Szucza, poznańczyka, do-

ktora medycyny; w r. 1529 został archidyakonem pszczewskim. Um. 1538 r.

Por. Korytkowski: l.c. str. 61. Rocz. wyd. lek. III, 437. Gąsiorowski: I, 115. O kanonikacie, 18, 30.

Bolonello Andrzej, lekarz króla polskiego, w r. 1536 pisał o kichaniu. Rękopis ten, wyjęty z biblioteki padeuskiej, wydrukował Ciampi w swém dziełku: *Viaggio in Polonia*, str. 112, pod tyt.:

Discorso in materia de' stranuti composto dall' eccellentissimo astrologo e medico del Redi Polonia il sig. Andrea Bolonello l'anno 1536.

z Bolemowa Ambroży, lekarz żyjący w pierwszej połowie XVI wieku, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1514 i 1520 r.

Por. Muczkowski: Stat. 152, 158, 168, 170. Oettinger: Rys... str. 159.

Bolewski Michał, ur. 1832 r. w Sierakowie, promowany do stopnia doktora medycyny w Berlinie.

De perforatione et cephalotripsia. Berolini, 1857, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Bołten Dan. Henning, gdańszczanin, *De morbis acutis veterum*. Halae, 1709, w 4-ce, str. 45. Diss. inaug.

Bolumiński Piotr, ur. 1831 r., nauki gimnazjalne ukończył w Chełmnie, stopień doktora medycyny otrzymał w Królewcu 1858 r.

De veratrina ejusque usu in pneumonia. Regiemon-ti, 1858, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Bonacina Marek Eugeniusz, rodem z Włoch, lekarz nadworny Rafała Leszczyńskiego, wojewody belzkiego. Gdy 24 kwietnia 1829 zebrano w Lesznie naradę lekarską dla osądzenia stanu zdrowia Krystyny Poniatowskiej, słynącej wówczas z mniema-nych objawień, a którą Komeniusz pisma-mi na swą korzyść ogłaszał, wybrano Ma-teusza Fechnera, Jana Jonstona, M. E. Bonacinę, Michała Libaviusza, którzy Ponia-towską jako cierpiącą chwilowe pomieszanie umysłu orzekli.

Por. Gąsiorowski: II, 202, 203, IV, 395. Przyjasciel ludu, R. II, T. I, str. 87.

Bonawentura z Wilna, ob. z Wilna B.

Bondi Elias, ur. 1791 r.

Pathologie des Weichselzopfes. Ein Versuch nach Erfahrungen... Berlin, 1828, Enslin, w 8-ce, str. 49.

Bonfigli Onufry, ur. w Livorno, przybył 1701 r. do Polski, gdzie został lekarzem Józefa Gonzaga Myszkowskiego, margrabiego Mirowskiego i Pinchowskiego, a nadto fizykiem m. Krakowa. Za pojawieniem się moru 1707 r. schronił się B. do Opawy na Śląsku, skąd dopiero w 16 miesięcy wrócił. Powrotny mor 1710 r. zastał już B. odważniejszym. Wydał:

De plica tractatus medico-phys. cum remediorum methodo, noviter elucidatus. Cracoviae, Fr. Cezary, 1711, w 8-ce, k. nl. 15.

Tractatus medico-physicus de plica polonica. Vratislaviae 1712, w 4-ce.

Toż, pod tyt. *Plica polonica novissime explicata ab O. Bonfigli*. Sub auspiciis Cels. D. D. Adami Sienawski etc. Cracoviae, Fr. Cezary, 1720, w 8-ce, k. nl. 24, str. 98.

De peste et ejus contagio dissertatio epistolaris ab O. Bonfigli scripta sub auspiciis cels. principis S. R. J. Georgii Lubomirski etc. Cracoviae, Fr. Cezary, 1720, w 12-ce, k. nl. 18.

De peste et ejus contagio dissertatio epistolaris D. Hieronymo Zanichelli celebri Venetiis chemiatro.

De abusu in cura putridarum et malignarum febrium. Dissertatio epistolaris sub auspiciis illustr. et excell. D. Josephi Gonzaga Myszkowski etc. Cracoviae, Fr. Cezary, 1720, w 12-ce, k. 56.

De calculo permagno pene lapideo. (Drukowane w Cent. X. actorum acad. naturae curiosorum. Obs. 4).

Nadto podawał rozbiór chemiczny wód mineralnych polskich.

Por. Ciampi: I, 38. Rocz. T. warsz. P. N. XI, 14. Gąsiorowski: II, 345.

Boniałowicz Henryk Ernest.

De cautione sanitatis in animali vendito. Gedan, 1723, w 4-ce.

Bonikowski Maciej, doktor medycyny, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1607 i 1609 r.

Boniuszko Józef, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, osiedlił się w Lipowcu, skąd artykuły naukowe posyłał do Tygodnika Petersburskiego.

De miliaribus. Vilnae, typ. Zawadzki, 1812, w 8-ce, str. 22. Diss. inaug.

Boas Samuel (Posnaniensis).

De vomitu cruento. Berolini, typ. Krause, 1825, w 8-ce. Diss. inaug.

Borboniusz Mateusz, fizyk m. Torunia, padł ofiarą zarazy 1629 r.

Por. Gąsiorowski: II, 70, 193.

Borecki Karol, rodem z Krakowa, promowany w r. 1835. W r. 1838 był asystentem przy katedrze położnictwa uniwersytetu krak., 1840 r. mianowany lekarzem ordynującym w szpitalu braci miłosierdzia w Krakowie.

Wydał:

De herpette syphilitico. Cracoviae, 1835, w 8-ce, str. 45, 1 k. przedmowy i 1 tab.

Borek Jan Wojciech, rodem z Poznania, wychowaniec akad. krakowskiej, uczoney lekarz, zaszczycony od Zygmunta III 1588 roku szlachectwem, 1612 r. piastował urząd burmistrza m. Poznania z Janem Chrościewskim.

Por. Dykcyon. biogr. 171. Łukaszewicz: Obraz m. Poznania, II, 83, 187. Siarczyński: Obraz panowania Zyg. III 1, str. 41.

Boretis Artur, ur. 1843 r. w Lesznie. *De utero in graviditate commutationibus earumque ad diagnosis aestimatione*. Vratislaviae, Neumann, 1867, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

* **Boretius Maciej Ernest**, ur. w Leyden 18 maja 1649 r., promował się w Leydzie 1720 r., następnie podróżował po Anglii, w 1723 r. został członkiem towarzystwa naukowego berlińskiego i lekarzem nadwornym w Królewcu, 1724—professorem tamże, 1726 — assessorem kolegium medy-

cznego, 1728—fizykiem miasta, 1738—lekarzem królewskim. Umarł 4 października 1738 r. Wydal:

Diss. de hieracis prussicis. Leydae, 1720, w 4-ce.

Observationum exoticarum specimen primum sistens fiamosam Anglorum variolas per inoculationem excitandi methodum, cum ejusdem phaenomenis et successuionibus pro uti nuper in carcere Londinensi Newgate, auctoritate publica, in sex personis capite damnatis, feliciter fuit instituta. Regiomonti, 1722, w 4-ce.

Diss. de alto apparatu. Regiomonti, 1723, w 4-ce.

Diss. de epilepsia ex depresso cranio. Regiomonti, 1727, w 4-ce.

Anatome plantarum et animalium analogia. Regiomonti, 1727, w 4-ce.

Museum Boretianum sive Catalogus praeparatorum anatomicorum rerumque naturalium. Regiomonti, 1739, w 4-ce.

Wedle J. Bernulinsza zebrał B. herbarium vivum roślin i kwiatów rosnących w Prusach i dołączając nazwy roślin łacińskie, niemieckie i polskie.

Por. *Biographie medicale* T. II, 408. Janociana: T. III, str. 19 i 405.

Born Marek, rodem z Poznania.

De febrium intermittentium indole et natura. Bero-lini, 1843, w 8-ce. Diss. inaug.

Borowski Antoni, ur. w Kościanie w W. Ks. Poznańskim 1839 r., nauk lekarskich słuchał w Gryfii.

Ein Fall der Elephantiasis Graecorum. Greifswald, F. W. Kunike, 1869, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Borowski Jan Stanisław, ur. w Wypychach w Białostockiem, dawny podoficer artylerji wojska polskiego, nauki lekarskie ukończył w Montpellier 1840 r.; mieszkał w Guéret we Francji.

Essai sur l'empyème. Montpellier, X. Julien, 1840, w 4-ce, str. 47. Diss. inaug.

Bortkiewicz Adolf, ur. w Pobojsku, lekarz wileński, promowany powtórnie w Strasburgu 1847 r.; praktykował w Montpellier.

Des symptomes et du diagnostic de la pneumonie. Strasbourg, le Roux, 1847, w 4-ce, str. 40. Diss. inaug.

Bortkiewicz Józef, do medycyny przykładał się w Wilnie, od r. 1833 był lekarzem w warsz. szpitalu ujazdowskim; należał do liczby więcej wziętych praktyków warszawskich. Umarł 187...

Wypadki ukąszeń przez psa wściekłego. (Pam. tow. lek. warsz. T. XIII, 1845, str. 244).

Soliter; niezwykłe objawy jego obecności. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 123).

Borucki Marcin, herbu Rola, rodem z Kujaw, kanonik warszawski, lekarz nadworny Zygmunta Augusta, umarł 1567 r. Mąż ten znaczny i prawy poczynił niektóre zapisy na cele dobroczynne: 1559 r. pożyczył żydom z Brześcia 220 ówczesnych złp. i przekazałszy je na własność szpitala Kowalskiego, zawarował, aby dłużnicy w procencie składali sukno na ubranie ubogich w tym szpitalu zostających; również cech szweców za wypożyczone od Borniekiego złp. 30 zobowiązał się w procencie dostarczać pewną liczbę butów do tego szpi-

tala. Fundacye te wieczyste potwierdził Zygmunt August przywilejem wydanym w Wilnie 1562 r. Testamentem z d. 21 lutego 1567 r. przeznaczył Borucki 1700 złp. na rzecz szpitala miejskiego Panny Maryi w Warszawie. Wojciech Nowopolski dzieło swoje: *Fabricatio hominis*, Boruckiemu przypisał.

Por. Świątki: Hist. pamiątki, str. 282. Wejnert: Starożytn. warsz. II, 287. Łukaszewicz: Obr. m. Poznania, II, 215. Łukaszewicz L.: Pamiętnik naukowy, II, 403. Niesiecki: Korona Polska, I, 154.

Borun Stanisław Fabrycysz, syn Jakóba z Berunia, lekarz z końca XVI wieku, stopień bakałarza uzyskał w Krakowie 1575 r.

Muczkowski: Stat. str. 214.

Borzyszkowski Waleryan Julian, urodz. w Świdcu w powiecie tucholskim, medycyny uczył się w Wrocławiu i Gryfii.

Die chronische Kohlenoxydgas-Vergiftung. Greifswald, Sell, 1877, w 8-ce, str. 48, 1 tab. Diss. inaug.

* **Boschan Fryd. Dr.**

Wskazówka dyetetyczna dla pacjentów przybywających do Francensbad. Tłumaczenie z niemiec. Lipsk, 1858, w 12-ce, str. 55.

Toż, tamże, 1870, w 12-ce, str. IV, 55.

Bośniacki Zygmunt.

Iwonicz w czasie pory kąpielowej r. 1870. Sprawozdanie lekarskie z ruchu i postępu w zdrojowisku. Kraków, druk. uniw., 1871, w 8-ce, str. 39.

Toż, r. 1871. Kraków, druk. Uniw. 1872, w 8-ce, k. I, str. 42.

Toż, r. 1872. Kraków, 1873, w 8-ce.

Toż, r. 1873. Kraków, 1874, w 8-ce, str. 39.

Toż, r. 1874. Kraków, 1875, w 8-ce, str. 40.

Bossowski Kazimierz, współczesny lekarz szpitala Św. Łazarza w Krakowie.

Choroby nosa, krtani i oskrzeli. (Przegl. lek. 1880, Nr. 44).

Choroby narządu trawienia. (Przegl. lek. 1880, Nr. 49, 50).

(Obie powyższe prace wchodziły w skład Sprawozdania z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego z lat czterech, t. j. od r. szkol. 1874/5 do roku szkolnego 1878/9).

Botryn (Botrini) Szymon, rodem z Prus polskich, bawiąc za granicą z Chodkiewiczem, starostą żmudzki, uzyskał w Bononii stopień doktora medycyny. Po powrocie do kraju był zaliczony do lekarzy nadwornych Stefana Batorego. O pismach jego wspomina Siarczyński.

Gąsiorowski: I, 294. Encykl. powsz. IV, 165. Siarczyński: I, 42. Dykcjon. biogr. powsz. str. 174. Roczn. wyd. lek. III, 441. Świątki: Histor. pamiątki, str. 21, I.

Bouvié Ludwik Dom. Eug. rodem z Wilna.

Questions tirées au sort sur diverses branches des sciences médicales. Strassbourg, Danubach, 1841, w 4-ce, str. 19. Ded. wujom autora: hr. Franc. i Karol. Morawskim.

Boy Jakób, lekarz toruński, zabity przez Kozaków 1648 r., gdy spieszył z pomocą lekarską do Międzyrzecza.

Por. Zerke: I. c. str. 266. Gąsiorowski: II, 197.

Boym Paweł Jerzy, rodem z Lwowa, nauk lekarskich słuchał w Padwie i tam w r. 1600 był obrany syndykem. Wróciwszy do

rodzinnego miasta, został 1627 r. zaszczycony godnością rajcy miejskiego; 1641 r. powołany był na dwór Zygmunta III.

Por. Zubrzycki: Kronika m. Łwowa, 265.

Boym Michał, syn Pawła Jerzego, ur. w Łwowie, jezuita, uczony naturalista i misjonarz w Chinach i Indjach od r. 1643; w r. 1652 wrócił do Europy z poselstwem od nowonawróconych chrześcian do papieża Klemensa VIII; na nowo pojechał do Chin 1650 r. i tam umarł 1659 r. na granicy prowincji Kuamsi. Wydał:

Flora sinensis, fructus floresque hamillime porrigens serenissimo et potentissimo principi ac Domino Leopoldo Ignatio, Hungariae regi florentissimo et fructus saeculo promittenti augustissimos, emissa in publicum a R. P. Michaeli Boym, S. F. Sacerdote et a domo professi ejusdem Societatis Viennae, Majestati suae unacum felicissimi anni appreciatione oblata anno salutis MDCLVI. Viennae Austriae, typ. Math. Rietii, in fol. ark. 19. Tłum. francuskie znajduje się w zbiorze Thévenot'a.

Nadto przygotował do druku wiele dzieł, wymienionych na ostatniej karcie książeczki wydanej w Paryżu 1654 r. p. t. *Briefve relation de la notable conversion des personnes royales et de l'estat de la religion chrestienne en la Chine.* Gdy rękopisy owe dostały się w ręce Andrzeja Cleyera z Kasselu, pierwszego lekarza kompanii indyjskiej w Batawii, ten wydał niektóre z nich pod swoim imieniem, jako to:

Clavis medica ad Chinarum doctrinam de pulsibus. Francofurti, 1680, w 4-ce.

Specimen medicinae sinicae, sive opuscula medica ad mentem Sinensium, continens: 1) de pulsibus libros quatuor e sinico translatos; 2) tractatus de pulsibus ab erudito europaeo collectos; 3) fragmentum operis medici ibidem ab erudito europaeo conscripti; 4) excerpta e litteris eruditi europaei in China; 5) schemata ad meliorem praecedentium intelligentiam; 6) de iudiciis morborum ex linguae coloribus et affectionibus. Cum figuris aeneis et ligneis edidit Andreas Cleyer Hesso—Casselanus, utriusque medicinae licentiatius, societatis indicae in Nova Batavia archiater etc. Francofurti ad Moenum, sumptibus J. P. Zubrodt, 1682, w 4-ce, str. 99.

Gdy nareszcie Filip Couplet, towarzysz Boyma, odzyskał rzezone rękopisy od Cleyera, część ich została wydana p. t.:

Clavis medica ad Chinarum doctrinam de pulsibus. auctore R. P. ... e Soc. Jesu et in China Missionario. Hujus operis ultra viginti annos jam sepulti fragmenta, hinc inde dispersa, collegit et in gratiam medicinae facultatis in lucem europaeam produxit Cl. Dr. Andr. Cleyrus, M. D. et Societatis Batavo-orientalis Protomedicus. A quo nunc demum mittitur totius operis exemplar e China recens allatum et a mendis purgatum procuratore R. P. Philippo Coupletio, Belgae, e Soc. Jesu Chinesis missionis Romam misso. (Dodane do Decas II Ephemeridum medicarum Norinbergae, 1686, w 4-ce, str. 144, tabl.).

(Żywot Boyma opisał Dr. Zakrzewski 1830 roku w Czasopiśmie naukowym księgozbioru publicznego imienia Ossolińskich. R. III, str. 63—79).

Boym Michał, lwowianin, fil. i medycyny doktor, był radcą polskim w Padwie 1679 roku.

Boym Paweł, stopień doktora filozofii otrzymał w Krakowie 1634 r.; ukończyw-

szy nauki lekarskie, osiedlił się w Wilnie, gdzie obrany 1667 r. wójtem, obowiązki do tej godności przywiązane pełnił bez przerwy do 1680 r.

Por. Muczkowski: Stat. 301, 298. Kraszewski: Opisanie Wilna, III, 221. Baliński: Historia Wilna, II, 128.

* **Brachvogel Aemil Gotthard.**

De plica polonica. Berolini, typis fratrum Schlesinger, 1838, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Brandt Franciszek Antoni Ignacy Ludwik, ur. w Warszawie 1777 r.; wczesnie przez śmierć rodziców osierocony, w 14-ym roku życia oddany został na naukę do feleniera. W r. 1794 wstąpił do nowo otworzonej szkoły chirurgicznej w Warszawie; tu pilnością i zdolnością zaskarbił sobie względy prof. Fryderyka Spaetha, który go jako chirurga w wojsku umieścił. Po wystąpieniu ze służby wojskowej, przebywał B. w Płocku i Warszawie a prowadząc życie hulaszce w najokropniejszą popadł nędzę. Spaeth po raz drugi nie odmówił Brandtowi swęj opieki a opatrzywszy pierwsze potrzeby młodzieńca i wsparłszy go radami, wysłał do pepiniery lekarskiej do Berlina 1799 r. Tam przy wrodzonej zdolności. B. z takim zapalem oddał się naukom lekarskim, że ukończywszy kursa przepisane, już 1802 r. powrócił do Warszawy i bezwzględnie objął obowiązki profesora położnictwa i dyrektora w nowo założonym za rządu pruskiego zakładzie położniczym. Odtąd stale mieszkał w Warszawie, którą raz tylko 1804 r. opuścił dla doktoryzowania się w Halli. Do 1818 r. był B. nauczycielem i dyrektorem w instytucie położniczym, a nadto od r. 1806 został fizykiem m. Warszawy i dyrektorem instytutu szczyptienia ospy. Wspólnie z Wolfem, Dziarkowskim, Czekierskim i innymi powziął i do skutku doprowadził myśl założenia szkoły lekarskiej, w której przez lat kilka bezpłatnie nauczał anatomii, medycyny sądowej, policyi lekarskiej i weterynaryi, ćwicząc prócz tego uczniów w operacjach położniczych i nakładaniu opasek. B. był jednym z założycieli (1820 r.) towarzystwa lek. warsz., w którym (1824—1830) urząd wiceprezesa, a następnie (1830—1837 r.) godność prezesa piastował. Um. 21 września 1837 r. Wydał:

De partium genitalium foeminearum haemorrhagiis. Halae, Bath, 1804, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Nauka o muszkułach dla uczniów trudniących się rozczłonkowaniem praktycznem na teatrze anatomicznym warszawskim. Przełożone z niemieckiego. Warszawa, 1810, w 8-ce, str. 158, k. nl. 11.

Osteologia i syndesmologia. Warszawa, druk. W. Dąbrowskiego, 1814, w 8-ce. Cz. I, str. 412; Cz. II, str. 108.

Splanchnologia. Warsz. 1815, w 8-ce, str. 254.

Angiologia czyli nauka o naczyniach krwionośnych i limfatycznych. Warszawa, druk. W. Dąbrowskiego, 1816, w 8-ce, str. 299 i k. nl. 4.

Newrologia czyli nauka o nerwach. Warsz. druk. W. Dąbrowskiego, 1816, w 8-ce, str. 168, k. nl. 3.

O kółniku. (Pam. lek. warsz. Małczu, T. II, str. 413—444).

Tóż po niemiecku: Ueber den Weichselzopf. (Leo, Magazin. 18-9, T. II, str. 1—48).

Na posiedzeniach warszawskiego tow. lek. komunikował:

Wypadek kamieni żółciowych, długi czas w znacznej liczbie w pęcherzyku żółciowym przebywających, bez zrzadzenia żadnych dolegliwości. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 10).

Dążność chorób gorączkowych przechodzenia w stan zgnily w r. 1835. (Tamże, T. I, 1837, str. 33).

Skarlatyna bez wyraźnej czerwoności skóry (1835). (Tamże, T. I, 1837, str. 34).

Wspólnie z Wojdem Fijałkowskim, Małczem i Celińskim ogłosił:

Przepisy głównejsze do zapobiegania gorączce szpitalnej (typhus), żoźnica zwanej, poskromienia epidemii takiej, jeżeli się już pokazała, i ochronienia od zarazy osób, dozorem, leczeniem lub posługą szpitali trudniących się, wydane przez Radę lekarską warszawską. B. w. m. i. r. w 8-ce, str. 14.

Wspólnie z Rolińskim, Wojdem, Fijałkowskim, Małczem, Celińskim opracował:

Widnomości o cholercie podana przez Radę ogólną lekarską Król. Polskiego. Warszawa. 1831, w 8-ce, str. 30.

Tóż, b. w. m. i. r. w 8-ce, str. 12.

Tóż, Kalisz, 1831, w 16-ce, str. 30.

Żywy jego opisat A. Hellich w Pam. tow. lekarsz. warsz. T. I, 513).

Brand Alfons Jan Fryderyk, syn Franciszka, ur. w Warszawie 1812 r. Ukończywszy nauki w liceum warsz., zapisał się na wydział lekarski b. uniwersytetu Aleksandrowskiego. Wypadki krajowe 1830 r. przerwały mu bieg nauk a powiodły go do niesienia pomocy rannym w szpitalu pod zarządkiem ojca jego będącym. Następnie udał się do Berlina, gdzie pozyskał 1835 r. stopień doktora medycyny. Po powrocie do kraju objął obowiązki naczelnego lekarza w ordynacji hr. Zamoyskich; tu nie mało się przyczynił do założenia szpitala w Szczepanowie. Po ośmiu latach mozolnej pracy lekarza włościan, wrócił do Warszawy; przyjął na się obowiązki akusera gubernialnego i został (1845 r.) lekarzem ordynującym w szpitalu Dzieciątka Jezus. Tu zapadłszy na tyfus, zmarł 12 marca 1846 r. w 35-ym r. życia. Ogłosił:

Nonnulla de anatomia membranarum mucosarum. Berolini, typ. Nieackianis, 1835, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

O ubezpieczeniach na przypadek choroby i śmierci. (Biblioteczka Warsz. 1846, str. 352—362).

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. komunikował:

Polip ust macicy; operacja; śmierć. (Pam. warsz. tow. lek. T. I, 1837, str. 203).

Polip macicy; operacja. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 13).

Postępowanie chirurgiczne. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 1). Obejmują:

Samodzielne oddzielenie się zmartwiadłej szczęki dolnej. (Tamże, T. XV, 2-i posz., str. 24).

Kamień ślinowy. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 4).

Fistula stołcowa do której wiele innych fistuł zgierało się w postaci gwiazdy. (Tamże T. XV, 2-i posz., str. 17).

Grzyb rakowaty w okolicy dolnego przyłączenia mięśnia delfoidowego. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 1).

Odcięcie z cewki moczowej u kobiety worka błoniastego, wypełnionego piaskiem moczowym i ważącego 18 uncji. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 5).

Kamień moczowy przeszedł uncję ważącą, przez przetokę pęcherza-pochwy u kobiety wydalonej. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 22).

Teleangiectasia w kącie oka lewego, wycięcie. (Tamże, T. XV, 2-i posz., 1846, str. 10).

Aneurysma art. subclaviae. (Tamże, T. XV, 1846, str. 218).

Braun Aleksander, rodem z Lublina, spólczesny lekarz w Kraśniku.

Mittheilungen aus der chirurgischen Klinik der kais. Universität zu Dorpat. Dorpat, Gläser, 1861, w 8-ce. Diss. inaug.

Braun Jan, spólczesny lekarz warszawski, ur. w marcu 1834 r. w Lublinie; początkowo nauki pobierał w szkołach lubelskich; w r. 1851 udał się do Dorpatu, gdzie 1857 r. miał sobie przyznany stopień doktora medycyny. Wróciwszy do kraju przez półtora roku pełnił służbę lekarską w szpitalu św. Wincentego a Paulo w Lublinie. Po dwuletniej wycieczce naukowej za granicą, osiadł 1860 r. w Warszawie. W r. 1862 został lekarzem ordynującym w szpitalu św. Ducha i obowiązki te pełnił do 1877 r. W latach 1865—67 był sekretarzem warsz. Tow. lek. Ogłosił:

Lienis in homine extirpatio. Dorpati, typ. Schönmanni, 1857, w 8-ce, str. 67. Diss. inaug.

O zastępowaniu w położnictwie blaszka palczastego (laminaria digitata). (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1863, str. 431).

O użyciu blaszka palczastego w chorobach kobiecych. (Tamże, T. LV, 1866, str. 78).

Torbiel jajnika. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 117, 127).

Braun Jan, sprowadzony przez ks. Poczebta z Wiednia, gdzie był pomocnikiem sławnego anatoma Prochaska, przybył do Wilna i od r. 1804 pełnił obowiązki prosekatora przy Lobenweinie. W r. 1807 objął katedrę anatomii w uniwersytecie kazańskim.

Braunstein Samuel, ur. 1804 r. w Krakowie.

De hydrophobia. Berolini, 1839, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Brawacki Jan, rodem z Augustowa, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i w Warszawie, był lekarzem w korpusie saperów a później lekarzem wojsk napoleońskich. Jeszcze około 1846 r. zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Paryżu.

Brawacki Jan, rodem z Lublina.

Des principales alterations physiques et chimiques de l'urine. Thèse. Paris, Rignoux, 1847, w 4-ce, str. 27.

Brawacki Józefat.

Du rhumatisme musculaire aiguë. Strasbourg, 1846, w 4-ce, str. 28.

Brettschneider Jan, z przezwiskiem Placotomus, syn Jakóba, aptekarza gdańskiego, stopień doktora medycyny uzyskał w Wittenbergu 1543 r.; od 1544 do 1549 r. był professorem w uniwersytecie królewickim; 1549 r. osiadł w Gdańsku, i w tamczym gimnazjum wykładał medycynę. Um. 1574 r.

Oratio de ratione discendi et praecipue medicinarum. Lipsiae, 1552, w 8-ce.

Toż, Argentorati, 1607, w 12-ce.

De distillationibus chymicis. De causa conjuncta et temperamento santalorum et camphorae. De venae-sectione in omni pleuritis. De odoribus. Traiecti ad Viadrum, 1553, w 8-ce.

Pharmacopoeia in compendium redacta. Antverpiae, 1560, w 8-ce.

Toż, Lugduni, 1591, w 12-ce.

Polybi de diaceta salubri sive de victu privatorum libellus. Antverpiae, 1561, w 16-ce.

Hippocratis aphorismi in locos communes digesti. Antverpiae, 1562, w 12-ce.

Commentarii in libellum Hessi Eobani de tuenda valetudine. Accesserunt ejusdem Placotomi opusculum de natura et viribus cerevisiarum et mulsarum. De causis, praeservatione et curatione ebrietatis. De causa conjuncta et alia aliorum opuscula. Traiecti ad Viadrum, 1568, w 8-ce.

Toż, Basileae, 1571, w 12-ce.

Toż, p. t. De tuenda bona valetudine, libellus Eobani Hessi, commentarii doctissimis a Joanne Placotomo, professore medico quondam in academia regiomontana illustratus. In quibus multa erudite explicantur, studiosis philosophiae plurimum profutura. Accesserunt et alia nonnulla lectu non indigna. Franc., apud haered. Chr. Egen. 1582, w 8-ce, k. n. l. 4, f. 62. W dziele tém, oprócz kilku prac innych autorów, znajduję się jeszcze następujące rozprawy Plakotoma: De natura et viribus cerevisiarum et mulsarum—z przemową do rajców i senatorów m. Gdańska; k. 77—121. De causis, praeservatione et curatione ebrietatis; k. 122—128. De causa conjuncta; k. 128—137.

Libellus de scholiis latinis. (Gedani), 1564.

Dialectica in gymnasio dantiscano. Francofurti, 1567.

Breyn Jakób, urodz. 14 stycznia 1637 r. w Gdańsku, pochodził z rodziny brabantkiej. Do nauk przykładał się w Leidzie; proponowając mu tam katedry botaniki nie przyjął. Zajmował się przeważnie botaniką; założył wspaniały ogród botaniczny w Gdańsku. Zachęcał Gottwaldów i Izraela Konradowego do zawiązania w Gdańsku towarzystwa, którego celem byłoby uprawianie nauk przyrodniczych. Towarzystwo to (Naturforschende Gesellschaft) założone zostało dopiero w 1743 r. Umarł 25 stycznia 1697 r. Posiadał w Gdańsku własną drukarnię, z której wyszły jego dzieła treści botanicznej:

Plantarum exoticarum aliarumque minus cognitarum centuria I. Gedani, 1678, in fol. tab. 109. (Tablice tego wspaniałego dzieła rysował Stech, rytował Saal).

Prodromus fasciculi plantarum rariorum primus, plantarum anno 1679 in horto Beverningkii observatarum. Gedani 1680, w 4-ce.

Toż, tamże, 1739, w 4-ce. (Wydął syn jego Jan Filip i dołączył przytem życiorys ojca).

Prodromus fasciculi plantarum secundus, sive rariorum anno 1688 in horto Hollandiae observatarum catalogus. Gedani, 1689, w 4-ce.

Toż, tamże, 1739, w 4-ce.

W Ephemerid. nat. curios. znajduje się 25 prac B. o rzadkich roślinach.

Por. Bandkie Hist. drukarń, I, 90. Arnold: Roczni. t. p. n. VII, 268, X, 334. Łukasiewicz: Hist. szkół, I, 429.

Breyn Jan Filip, syn poprzedzającego, ur. w Gdańsku 1680 r., stopień doktora medycyny otrzymał w Lejdzie 1700 r. Idąc za przykładem ojca, zajmował się naukami przyrodniczymi. Umarł 1764 r. Zbiory po nim pozostałe zakupiła Katarzyna II, ces. rosyjska 1766 r. Wydął.

De radice Ginseng seu Nisi et Chrysanthemo bidentato zeylanico Aemella dicto. Leidae, 1700, w 4-ce. Diss. inaug.

Inne wydania: Gedani, 1700. 1731 i 1739, (wraz z prodromus ojca).

Diss. de secretione lactis. Leydae, 1699, w 4-ce.

Disp. de fungis officinalibus. Leydae, 1702, w 4-ce.

De Alcyonio mirae et elegantis structurae epistola ad Lochnerum. Gedani, 1717, w 4-ce.

De melonibus petrefactis montis Carmel. Lips. 1722, w 4-ce.

Diss. sur l'agneau végétal de Tartarie appelé vulgairement Boramet. Danzig, 1726, w 4-ce.

Historia naturalis coeci radicum tinctorii, quod Polonice vulgo audit, praemissis quibusdam coecum in genere et in specie, coecum ex illice quod grana kermes et alterum americanorum quod cochinilla Hispanis dicitur, spectantibus. Gedani, 1731, w 4-ce, str. 22, tabl. kol.

Schediasma de echinis. Gedani, 1732, w 4-ce.

Diss. de polythalamis nova testaceorum classe, cui quaedam praemittuntur de methodo testacea in classes et genera distribuendi. Gedani, 1732, w 4-ce str. 64, n. l. 8, tab. 12.

Wspólnie z Helwingiem pastorem wydał:

Florae Quasimodogenitae, cum praefatione erudita et ad notitiam historicorum naturalium Poloniae ad modum utile. Gedani, 1712, w 4-ce.

Por. Gąsiorowski: II, 320. Roczni. Tow. P. N. warsz. X, 334.

Brillantowski Samuel, ur. w Wilkowsz-kach 1821 r.; ukończywszy szkołę rabinów w Warszawie, 1840 r. udał się do Hamburga, gdzie w roku następnym egzamen dojrzałości złożył w tamczym gimnazjum. Nauk lekarskich słuchał w Berlinie od r. 1841 do 1846. Wydął:

De animi affectuum in motus musculares involuntarios efficacitate. Berlini, typ. G. Schade, 1846, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

* **Brinckmann Jan Piotr.**

Wykładał prawideł podług których przy sądowych obdukeyach medycy lub chirurgowie dokładne, tak zwane visa reperta spisywać i sporządzać mogą. Powtórnie w Dysseldorf 1791 r. w języku niemieckim wydany, dla użytku potrzebujących tego na język polski wyłożony. Krakow, w druk. akad., 1811, w 8-ce, str. 68, (tłomacz. Seb. Girtler).

Brioter Jakób, ur. w Thorey w Burgundyi 1746 r.; do medycyny przykładał się w Lyonie i w Paryżu, gdzie później przez lat 10 był prosektorem i demonstratorem anatomii przy szpitalu Hôtel-Dieu. Zachęcony przez Regniera, który z polecenia ks. Ign. Massalskiego był wysłany za granicę w celu wyszukiwania zdolnego chirurga dla wileńskiej szkoły lekarskiej, przybył 1777 r. do Wilna. Pełniąc początkowo obowiązki prosektora i demonstratora anatomii, zajął się gorliwie zbogacaniem gabinetu anatomicznego, a właściwie założył jego podwalinę. Następnie wykładał czas niejaki położnictwo a od r. 1780 chirurgią praktyczną. Uzyskawszy w r. 1787 godność doktora medycyny i chirurgii uniwersytetu wileńskiego, został rzeczywistym chirurgii professorem. W r. 1791 B. został mianowany generalnym chirurgiem wojska litewskiego. W r. 1806 z polecenia władzy założył klinikę chirurgiczną, którą zawiadywał do r. 1811, do chwili popadnięcia w obłąkanie. Umarł 1819 r. Pismienictwu lekarskiemu nie oddawał się bynajmniej, położył atoli wielkie zasługi dla kraju, który nazywał drugą ojczyzną, zbogaciwszy gabinet anatomiczny i chirurgiczny i wykształciwszy wielu zdolnych chirurgów. Wydał:

Przemowa o chirurgii i praktycznych onę obserwacyach, miana przy rozpoczęciu lekcji operacji chirurgicznych. (Rozprawa ta napisana po polsku i francuzku wydrukowana została w Prospectus lectionum in alma academia et universitate vilnensi ex anno 1788 in annum 1789 propositus. Vilnae, fol.)

Por. Pamiętnik naukowy, 1837, str. 409. Cuvier: Hist. n. przyrod. T. IV, 236.

* **Brochard**, ob. Bojasinski.

Brodowicz Maciej Józef, ur. 24 lutego 1790 r. w Grzymałowie na Podolu galicyjskiem; nauki gimnazjalne odbywał w Zbarażu i Brzeżanach; następnie przez dwa lata słuchał nauk filozoficznych we Lwowie, skąd w końcu 1810 r. udał się do Wiednia; tu po jednorocznym kursie filozofii, 1812 r. rozpoczął studia lekarskie i takowe ze stopniem doktora medycyny 1817 r. ukończył. Krótki czas był lekarzem (Secundärarzt) przy oddziale D-ra Rensy, a 1818 r. objął obowiązki adjunkta przy dyrektorze kliniki lekarskiej Raimannie. Po pięciu latach usilnej pracy około doskonalenia się w zawodzie lekarskim i kształcenia licznych słuchaczy, powrócił B. do kraju rodzinnego i wkrótce (17 lutego 1823 r.) został mianowany rzeczywistym professorem praktyki i kliniki lekarskiej przy uniwersytecie jagiellońskim. W r. 1850 z powszechnym żalem porzucił zawód nauczycielski, położywszy niespożyte zasługi około podniesienia nauk lekarskich w kraju rodzinnym, urzędzenia klinik... Nadto B. przez lat 20

piastował urząd konserwatora uniwersytetu i członka wielkiej rady szkolnej; przyjmował udział w komitecie akademickim, mającym na celu wypracowanie planu naukowego dla wydziału lekarskiego; jako referent komitetu zawiązanego do gruntownej reformy szpitalów, wypracował wzorową ustawę szpitalną; od r. 1840 aż do 1849 pełnił urząd komisarza rządowego przy wszystkich zakładach naukowych krakowskich. Dziekanem w wydziale lekarskim był w latach 1833—1837; rektorem 1839—1841 i w 1847/8. W r. 1867 obchodził jubileusz swego zawodu lekarskiego.

Diss. inaug. sistens anatomiam et physiologiam dentium humanorum. Vindobonae, 1817, w-See, str. 64.

Rozprawa o instytucjach klinicznych, czytana przy okazji uroczystej instalacji nowych instytucji klinicznych w uniw. Jagiellońskim d. 22 listopada 1827 roku. Kraków. 1828, w 4-ce, str. 29. Osobn. odb. z Rozmaitości nauk. I, 49.

Żywoć Jędrzeja Badurskiego. (Roczn. wyd. lek. T. II, 1839, str. 83—152).

Rys historyczny zakładów klinicznych przy uniwersytecie Jagiellońskim, (Tamże, T. VIII, 1845, str. 119)

Rzut oka na stan ogólny Towarzystwa naukowego (krakowskiego), poczynszy od r. 1839. (Roczn. T. N. k. Poczet 2-gi, t. I. (XVI), 1841).

Zdanie sprawy o czynnościach i stanie Tow. N. Krak. z r. 1840, czytane na publ. pos. 25 lut. 1841 r. (Tamże, Poczet 2-gi, T. II (XVII) 1843).

Przegląd ogólny swojego zawodu lekarskiego i nauczycielskiego. Kraków, druk Uniwers. Jagiell., 1871, w 8-ce, k. niel. 4, str. XX i 131, allegata str. 198, błędy str. IV, tab. XIX, wzorów IV, i 1 ryc. (Spr. o tej pracy podał J. Oettinger w Przegl. lek. 1871, Nr. 33—41).

Curriculum vitae, skreślił dla swoich przyjaciół M. J. B. Kraków, nakł. J. Brodowicza, druk. Leona Paszkowskiego, 1872, w 8-ce, str. 15.

Ważniejsze dokumenta odnoszące się do swojego udziału w sprawach i losach Zakładów naukowych b. woln. m. Krakowa i jego okręgu. Zebrał i objaśnił jako przyczynek do historii tychże... Kraków, nakładem autora, w druk. Uniw. Jag., 1874, w 8-ce, 4 karty nieliczb., str. 126. Objaśnienia XXXV. Reforma szpit. Krak. XII, 67, (I). Komisarz zakładu nauk. XXXV, 122, (II). Krótka wiadomość o rektorach XIV (I), 86, (I). Wykaz ogólny zakładów nauk. LXI, (I). Statut urzędzenia szkoły i bursy muzycznej, str. 31. Epilog str. III.

Nadto wydał bardzo wiele wierszyków okolicznościowych.

(Portret tego zasłużonego męża oraz życiorys, skreślony przez W. Szokałskiego, znajduje się w Tyg. illustr. 1872, Nr. 242).

Brodowski Franciszek, rodem z Krakowa, przyjmował jako żołnierz udział w walce 1831 r.; następnie poświęcał się naukowi lekarskiemu i stopień doktora medycyny uzyskał 1841 r. w uniw. jag. Niedługo potem został lekarzem w szpitalu braci miłosierdzia w Krakowie i posadę tę aż do końca 1865 r. piastował. Um. 31 sierpnia 1866 r. w 53 r. życia, oplakiwany od ludu prostaczego, którego był prawdziwym opiekunem.

De morbis Judaeorum in republica cracoviensi habitantium. Cracov. 1841, w 8-ce, str. 66. Diss. inaug.

Brodowski Ludomir Włodzimierz, urodz. w gub. Miński 6 listopada 1825 r.; nauki lekarskie ukończył w Moskwie 1848 r., promowany do stopnia doktora medycyny tamże 1859 r. W lutym 1861 r. został ordynatorem w szpitalu ujazdowskim w Warszawie; w styczniu 1862 r. zaczął wykładać anatomią patologiczną w warsz. szkole głównej z początku jako adiunkt, od 1864 r. jako profesor nadzwyczajny, a w lipcu 1865 r. został mianowany profesorem zwyczajnym na tę samą katedrę, którą obecnie w uniw. warsz. zajmuje. Wielokrotnie był obierany dziekanem wydziału lekarskiego i prezesem towarzystwa lekarskiego warszawskiego (1868—1874). Wydał:

Quaedam de thrombosis historia, anatomia pathologica atque aetologia. Mosquae, 1859, w 8-ce, str. 83. Diss. inaug.

Rys anatomii patologicznej. T. I. Część I-a. Warszawa, 1860, w 8-ce, str. 312. (Wydanie biblioteki umiejętności lekarskiej).

O kilku ważniejszych kwestiach dotyczących leczenia zapalenia płuc. (Pam. warsz. tow. lek. T. XLV, 1861, str. 137).

Wstępna lekcja do wykładu anatomii patologicznej, odczytana 7 lutego 1862 r. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 181).

Kilka słów o nowotworach patologicznych w ogóle. (Tamże, T. LV, 1866, str. 364).

Kilka uwag o tak zwanych limfomatach leukemicznych. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 73).

Przyczynę do wyjaśnienia powstawania tak zwanych komórek olbrzymich w wytworach chorobowych w ogóle, oraz kilka słów z tego powodu o gruczałkach. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 63).

Chroniczne zapalenie śledziony pochodzenia traumatycznego. Zakrzep żyły wrotnej (thrombosis venae portae). Śmierć z krwotoku kiszecowego. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 1—6).

Przyczynę do kazuistyki nowotworów gałki ocznej. (Tamże, str. 97—101, 116—122).

Zimnica żółtliwa. Ostre zakażenie krwi barwikiem jęj krążków (melanaemia acuta); śmierć spowodowana ostrym ich zanikiem (atrophia acutissima globulorum sanguinis). (Tamże, str. 161—165).

Stosunek anatomii patologicznej do anatomii i medycyny praktycznej. (Tamże, str. 321—326).

Mięsak słuzowy szczęki (myxosarcoma maxillae sup.). Nader liczne nerwiaki wrzeczko (neuromata multiplicia spuria). Wycieńczenie ogólne w wysokim stopniu. Śmierć w skutek niezbyt wielkiego krwotoku po operacji. (Gaz. lek. T. II, 1867, str. 453—458, 469—475).

Do kazuistyki złośliwych mięsaków limfatycznych (lymphosarcoma malignum). (Tamże, str. 613—617, 629—634).

Rzadki wypadek gruźlicy. (Tamże, str. 741—745). Przypadek otrucia strychniną. (Tamże, T. V, 1868, str. 145—148).

Pouczające dwa błędy dyagnostyczne. (Tamże, T. VI, 1869, str. 749—753, 770—774. T. VII, 1869, str. 433—437).

Przypadek ostrego żółtego zaniku wątroby. (Tamże, T. XXIII, 1877, str. 362—367, 385—391).

Chroniczne zapalenie otrzewnej w związku z marskością wątroby. Z wykładu spisał A. Elsenberg. (Gaz. lek. 1881, str. 253—256).

Ueber den Ursprung sogenannter Riesenzellen und über Tuberkeln im Allgemeinen. (Virchow's Archiv f. pathol. Anat. T. LXIII, 1875).

Toż po rosyjsku w Rabotach iz laboratorii Im. Warsz. uniw. Wypusk I.

Mittheilungen aus dem Laboratorium der pathol. Anatomie zu Warschau: a) Eine ungewöhnliche Verschiedenheit secundärer Neubildungen. b) Ein ungeheures Myosarcom des Magens nebst secundären Myosarcomen der Leber. c) Zahlreiche mit Flimmerepithel ausgekleidete Cysten der Eierstöcke. (Virchow's Archiv. T. LXVII, 1876).

Toż po rosyjsku w Rabotach... Wypusk II. Ein Fall von sogenannter acuter gelber Leberatrophie. (Virchow's Archiv. T. LXX, str. 421). Praca dokonana wspólnie z Lewitskim.

Sarcoma aortae. (Wiener med. Presse).

Przyczynę do anatomii patologicznej wątroby. Kraków, druk. uniw. Jag. 1881, w 4-ce, str. 14, 1 th. (Osobn. odb. z T. VII Pam. wyd. mat. przyrod. akad. umiej.).

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. przedstawiał liczne preparaty anatomiczno patologiczne, a mianowicie:

Związek przerostu serca z chorobą Brighta. (Pam. tow. lek. warsz. 1863, T. XLIX, str. 222. T. L, str. 295).

Okaz odjętej przez Głiszynskiego wycinowanej macicy. (Tamże, 1864, T. LI, str. 147).

Dławiec i błonica. (Tamże, 1864, T. LII, str. 104).

Ropień wzgórka wrzeczowego, pęknięcie do jamy mózgowej bocznej. (Tamże, 1864, T. LII, str. 290).

Rozszerzenie aorty, przerost serca, znalezione po śmierci u D-ra Wilde. (Tamże, 1864, T. LII, str. 442).

Ostry zanik wątroby. (Tamże, 1865, T. LIII, str. 262).

Torbiel jajnika. (Tamże, 1865, T. LIII, str. 264).

Uschnięty płód w jamie otrzewnej. (Tamże, 1865, T. LIII, str. 270).

Tętniak rozlany (aneurysma disseicans) tętnicy głównej wstępującej, przepełniony do wsiardzia. (Tamże, 1865, T. LIII, str. 271).

O zmianach pośmiertnych w śledzionie i wątrobie u osób zmarłych na epidemii w Petersburgu (wedle sprawozdania Botkina). (Tamże, 1865, T. LIV, str. 259).

Zanik ostry wątroby pod względem anatomii patologicznej. (Tamże, 1865, T. LIV, str. 281).

Nieprawidłowość w budowie zastawek półksiężycowych aorty. (Zastawki w 2 szeregach równoległe ustawione). (Tamże, 1865, T. LIV, str. 281).

Thuszczak rozlany podnóża. (Tamże, 1866, T. LV, str. 426).

Mięsak szyszki mózgowej (Gliosarcoma glandul. pinealis). (Tamże, 1866, T. LV, str. 427).

Mięśniak macicy (Leiomyoma uteri). (Tamże, 1866, T. LV, 429).

Mięsak limfatyczny złośliwy (lympho-sarcoma malignum). (Tamże, 1866, T. LV, 431).

Torbielokostniak nad łukiem brwiowym lewym (osteoma cystomatosum). (Tamże, 1866, T. LV, str. 433).

Mięsak przysadki mózgowej. (Tamże, 1866, T. LV, str. 434).

Niedokształcenie kiszec. (Tamże, 1866, T. LV, str. 435).

Głoma gałki ocznej. (Tamże, 1866, T. LV, str. 436).

Guzik kostny, znajdujący się w miejscu odpowiadającym dawniej istniejącemu spojeniu chrzęstnemu polityczno-kinowemu (synchondrosis sphenoccipitalis), jako przyczyna padaczki i śmierci. (Tamże, 1866, T. LV, str. 255).

Pałda półksiężycowa poprzeczna w pęcherzu moczowym, rozciągająca się od jednego moczowodu do drugiego. (Tamże, 1866, T. LVI, str. 256).

Torbiel jajnika dermoidalny złożony, włosy zawierający. (Tamże, 1865, T. LVI, str. 256).

Zgrubienia prawie kostnej spoiwości na brzegach strzępów zastawki trójdzielnej. (Tamże, 1866, T. LVI, str. 256, 261).

Włośniki na szczurach. (Tamże, 1866, T. LVI, str. 412).

Uterus bipartitus bicollis. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 175, 331).

Osteosarcoma lacunare na czole. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 181. T. LVIII, str. 41. 1868, T. LIX, str. 242).

Torbiel wątroby. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 261).
Przerost serca u osoby zmarłej na chorobę Brighta. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 232).

Macica z płodem zamumifikowanym, przyczepionym do jej zewnętrznej bożnej powierzchni i do więz szerokiego (graviditas extrauterina). (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 333).

Narośl torbielowa klejowa (cystoida colloidis) jajnika. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 334).

Hydromeningocoele sacralis. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 422).

Mięsak rdzenia kręgowego. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 47).

Rak kałafiorowaty osierdza. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 48).

Mięsak włóknisty mózdku. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 48).

Wrzody gruczkowe w żołądka. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 49).

Sluzak (myxoma) na wewnętrznej powierzchni lewego przedsionka serca. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 202).

Pęknięcie pęcherza moczowego bez żadnych chorobnych zmian na ścianach tego organu. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 203).

Kość gębczasta wielkości orzecha wydłoga z płwcinami przy gwałtownym kaszlu. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 294).

Mięsak czarny (melanosarcoma) w wątrobie, otrzewnej, tkance łącznej podskórnej, międzymięśniowej, na opłucnej, osierdziej, w samem sercu, w gałce ocznej u jednej osoby. (Tamże, 1867, LVIII, str. 369).

Fibrosarcoma obu jajników. (Tamże, 1868, LIX, str. 247).

Mięsak mózdku przy zupełnem zachowaniu władz myślowych. (Tamże, 1868, T. LIX, str. 334).

Sarcoma lacunare oczodołu, biorące początek w mózgowiu, bez żadnych cerebralnych objawów. (Tamże, 1868, T. LIX, str. 336).

Echinococcus hepatis. (Tamże, 1868, T. LXI, str. 53).

Aneurysma aortae ascendens. (Tamże, 1869, T. LXI, str. 55).

Hydronephrosis komunikująca z pęcherzem i powodująca powiększenie ilości moczu. (Tamże, 1869, T. LXI, str. 285).

Melanosarcoma bulbi oculi. (Tamże, 1869, T. LXII, str. 452).

Lymphosarcoma ogromnych rozmiarów. (Tamże, 1869, T. LXII, str. 463).

Trychiny w mięsie wieprzowem w Łodzi. (Tamże, 1870, LXIII, str. 109).

Fibroma pendulum kilkanaście funtów ważące. (Tamże, 1871, T. LXX, str. 231).

Rak przełyku, który przeszedł na okoliczne gruczoły limfatyczne i przedziurawił przednią ścianę tchawicy. (Tamże, 1871, LXX, str. 244).

Okaz pochodzący z kobiety, która prawdopodobnie podległa kiedyś operacji zeszczenia częściowego ujęcia pochwy, naśladujący do złudzenia podwójny srom niewieści. (Tamże, 1871, LXX, str. 241).

Badania pośmiertne zmarłego po wzięwaniach chłoroformu. (Tamże, 1871, T. LXVI, str. 226).

Kiszka gruba rozdęta i przerosła do potwornych rozmiarów. (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 69).

Uterus bicornis unicollis. (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 70).

Insufficiencia valvulae tricuspidalis congenita (otwór w jednym ze strzępów zastawki trójdzielnej). (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 119).

Nowotwór (lymphoma) znajdujący się po zagardzieli. (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 120).

Septicaemia fulminans. (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 126).

Sarcoma medullaria rozsiane w trzewiach brzusznych. (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 184).

Leukaemia. (Tamże, 1872, T. LXVII, str. 186).

Macica pęknięta przy porodzie. (Tamże, 1872, T. LXVIII, str. 459).

Przedziurawienie przełyku połamniętą kością. (Tamże, 1872, T. LXVIII, str. 630).

Zwrodnienie syfilityczne oskrzeli. (Tamże, 1873, T. LXIX, str. 16).

Zwrodnienie mączkowe spojówki powiekowej. (Tamże, 1873, T. LXIX, str. 51).

Torbiel jajnika. (Tamże, 1873, T. LXIX, str. 94).

Endocarditis prawej komórki. (Tamże, 1873, T. LXIX, str. 95).

Przepuklina pachwinowa, odprowadzenie, śmierć: kiszki uwłózione w kanale pachwinowym, odprowadzone zostały do drugiego woreczka przepuklinowego w jamie brzusznej. (Tamże, 1873, T. LXIX, str. 96).

Dwa wypadki niezwykłych zmian anatomicznych. (Fehris internittens apoplectica?) (Tamże, 1873, T. LXIX, str. 100).

Pierwotny mięsak aorty piersiowej, rozpowszechnienie tego nowotworu w dolnej połowie organizmu. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 388).

Brak wrodzony półkul mózgowych. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 9).

Occlusio tractus intestinalis u 4-dniowego dziecka. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 9).

Lymphosarcoma maligna powstałe z gruczolów oskrzelowych, śródpiersia i szyjowych. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 9).

Serce o jednym przedsionku i dwóch komórkach komunikujących ze sobą. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 10).

Gumata syphilitica w płucach i wątrobie noworodka, który jeszcze nie oddychał. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 10).

Bąblowce klatki piersiowej. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 41).

Dwa karły z gub. Piotrkowskiej. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 51).

Nowotwory następcze rozmaitej budowy rozsiane w rozmaitych częściach ustroju, ze zwrodniałej gałki (melanosarcoma) ocznej początek biorące. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 75, 80).

Torbiele jajników wysiane nabłonkiem migawkowym. (Tamże, 1874, T. LXX, str. 77).

Złoczenie rozwoju tętna białego początek z sercem (aorta z prawej komórki). (Tamże, 1874, T. LXX, str. 81).

Myoma rozwijająca się między listkami sieci. (Tamże, 1875, T. LXXI, str. 236).

Trychiny mięśniowe postrzężone po raz pierwszy w Warszawie u człowieka. (Tamże, 1875, T. LXXI, str. 376).

Przepuklina w przeponie (hernia diaphragmatica). (Tamże, 1875, T. LXXI, str. 538).

Zarostnienie naczyń wychodzących z łuku aorty; niezwykle wytworzenie obocznego krążenia. (Tamże, 1876, T. LXXII, str. 433).

Bąblowiec w sereu. (Tamże, 1876, T. LXXII, str. 434).

Zapalenie wsierdzia rozpoznane jako zinnica. (Tamże, 1876, T. LXXII, str. 435).

Niezwykły przypadek zwężenia kiszek cienkich. (Tamże, 1877, T. LXXIII, str. 319—323).

Nowotwór wrodzony na kroczu (teratoma perinaei). (Tamże, 1878, T. LXXIV, str. 25—30).

Ostry zanik wątroby; mętne jej pęcznienie. (Tamże, 1878, T. LXXIV, str. 90—93).

Porencephalia.—Nowotwór przysadki mózgowej.—Struma vasculosa haemotodes supraprenalis succenturiata. (Tamże, str. 636—642).

Zator aorty brzusznej.—Uwięzienie kamienia żółciowego. (Tamże, 1879, T. LXXV, str. 280—283).

Brodowski Wincenty, brat poprzedzającego, społeczny lekarz warszawski:

O wpływie zszereżonego powietrza na organizm ludzki w stanie zdrowia i choroby. (Gaz lek. T. I. 1866, str. 257—261, 277—281).

Postrzeżenie poczynione w zakładzie pneumatycznym w Warszawie. (Tamże, T. II, 1867, str. 711—714).

Jeszcze słów kilka o działaniu ściśniętego powietrza na organizm ludzki w stanie zdrowia i choroby (Tamże, T. VI, 1869, str. 816—819, 845—847, 865—869).

Postrzeżenie uczynione w zakładzie leczenia ściśniętym powietrzem. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 665—669).

Pneumoterapia racjonalna czyli leczenie ściśniętym powietrzem w gabinetach pneumatycznych na ten cel zbudowanych. O niepodobieństwie zastąpienia takowej przez przyrządy (Hanke'go, Waldenburga i t. p.) do sztucznego oddychania. Kilka obserwacji i sprawozdanie z ruchu chorych w instytucie leczniczo-pneumatycznym za r. 1875. (Gaz. lek. T. XX, 1876, str. 49—53, 81—89).

O działaniu ściśniętego powietrza;—streszczenie pracy Simonowa. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 71—76, 90—93, 101—105).

O ruchu chorych w instytucie pneumatycznym za r. 1877. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 200—282).

Działanie ściśniętego powietrza na organizm w stanie zdrowia i choroby. Warszawa, 1874, str. 44. Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował.

Wysięk pleurtyczny pod wpływem ściśniętego powietrza wehłonięty. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1869, str. 457).

Przyrząd D-ra Hanke do wdychania i wydychania. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 141).

Wyleczenie wysięku opłucnej ściśniętym powietrzem. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 448).

Przyczynki do działania ściśniętego powietrza w chorobach płuc. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 567).

Brodziak Wojciech, rodem z Poznańskiego, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowi i Szremit (1856—1865 r.), medycyny słuchał w Gryfii (1869—1874).

Das Vorkommen des Typhus recurrens im Jahre 1868—1869 in Greifswald. Greifswald, 1874, w 8-cc, str. 40. Diss. inaug.

Broekere Antoni Bronisław, ur. 13 czerwca 1843 r. w wsi dziedziniej Przytoczni w powiecie międzychodzkiem w ks. Poznańskiego. Nauki gimnazyjalne ukończył 1861 r. w Chełmnie. Odsiedziawszy 1863 r. trzy miesiące w fortecy poznańskiej za udział w rozruchach w król. Polskiem, zapisał się 1864 r. na wydział lekarski w Gryfii; skąd 1867 r. przeniósł się do Berlina i tam 1869 r.

stopień doktora medycyny uzyskał. W r. 1870—1 brał udział, jako lekarz wojskowy w wojnie prusko-francuzkiej. Od r. 1872 osiadł stale jako lekarz praktyczny w Szremit. Wydał:

Geschichte und Casuistik der Exstirpation des Schulterblattes. Berlin, 1869, w 8-cc. Diss. inaug.

Bronicki Franc. rodem ze wsi Dwiekozy. Des abès en général. Montpellier, Ricard, 1840, w 8-cc, str. 80. Thèse.

Broniewski Seweryn, studia lekarskie rozpoczął 1857 r. w Warszawie, w dwa lata później przeniósł się do Kijowa, gdzie 1862 r. stopień lekarza uzyskał. Powróciwszy do Warszawy, został mianowany młodszym nauczycielem w szkole folezerów cywilnych, 1868 r. lekarzem w szpitalu prażskim, 1869 r. przeniesiony na ordynatora do szpitala starozakonnych. Um. 20 kwietnia 1870 r.

Bronikowski Jan, nauki lekarskie ukończył w uniw. warsz.; obecnie jest lekarzem wojska rosyjskiego (w Karsie).

W kwestyi budowy ścięgna. (Pam. tow. lek. w T. LXXVII, 1881, str. 738—748).

Ciężka narkotyzacja przy tępcu (tetanus) ciała ogólnym. (Medycyna, 1881, Nr. 45).

Broniowski Antoni Ostoja, ur. 22 sierpnia 1844 r. w Warszawie, nauki gimnazyjalne i lekarskie ukończył w Krakowie, gdzie 1863 r. po napisaniu rozprawy „de conjunctivitis scrofulosa” stopień doktora medycyny uzyskał. Tegoż roku w lecie pełnił obowiązki lekarskie u wód siarczanych w Swoszowicach. Odywszy wycieczkę naukową do Wiednia (gdzie stopień magistra akuszerji osiągnął) i Włoch, został w r. 1870 lekarzem sądowym w Sokalu. Na wezwanie rady powiatowej urządził szpital Gizelli w Sokalu i w nim służył lekarską pełnił do końca września 1878 r. tj. do czasu objęcia obowiązków lekarza powiatowego w Sokalu. Jest członkiem tow. lek. krakowskiego tudzież prezesem sekcji żółkiewskiej tow. lek. galicyjskich (ponownie obrany w r. 1879).

Balneologia krajowa. Swoszowice w r. 1869. Kraków, druk. Czasu, 1870, w 8-cc, str. 16.

O użyciu wodanu chloralu w drgawkach macicznych. (Przegl. lek. 1871, Nr. 12).

Obrazki z życia lekarskiego na Rusi. (Przegl. lek. 1871, Nr. 26).

O kwasie śwędodębniakowym (ac. pyrogallienum) jako środku leczniczym łupieża pstrego (pityriasis versicolor), liszaja wytysiającego (herpes tonsurans) i liszcu zwyrodniałego (psoriasis vulgaris). (Dwutyg. med. sąd. 1879, str. 54—56).

Broscius Jan, brat Adama, ur. 1585 r. w Kurzelowie w Sieradzkim, stopnie filozoficzne uzyskał w akademii jagiellońskiej w latach 1605 i 1609. W pięć lat później powołany na profesora matematyki w akademii krakowskiej, w r. 1619 został pierwszym jej astrologiem. W tym czasie obok

obowiązków nauczycielskich zajmował się wymerzaniem salin w Wieliczce i Bochni, a także trudnił się pomiarami różnych posiadłości ziemskich (wieś Jodłowniki, Żywice, kościół i klasztor Bernardynów na Górze Kalwaryi). W r. 1618 w celu zwiedzenia miejscowości, w których Mikołaj Kopernik dokonywał wiekopomnych swych odkryć, udał się do Warmii. Party żądzą powiększenia obszaru swęj wiedzy. pozwał B. myśl w r. 1619 a życia swego 34, przyswojenia sobie nauki lekarskiej, z której początkami prawdopodobnie zapoznał się pierwszy. Uposażony przez Gembickiego areybiskupa i prymasa królestwa, oraz przez przyjaciela swego Raczkowskiego, udał się do Padwy, gdzie bawił od 10 czerwca 1620 r. do 11 sierpnia 1623 r. t. j. do czasu uzyskania stopnia doktora medycyny. Po czém zwiedziwszy Rzym, gdzie zaprzyjaźnił się z Abrahamem Bzowskim, dominikaninem, sławnym z uczoności mężem, wrócił do kraju 13 lipca 1624 r. Odrzuciwszy nalegania areybiskupa Gembickiego, który na swym dworze pragnął posiadać tak uczonego męża, zabawił czas niejaki u biskupa Szyszkowskiego w Spytkowicach, a w zimowém półroczu 1626 r. wrócił do wykładowi w akademii ulubionych sobie przedmiotów matematyczno - astronomicznych a równocześnie przyjął obowiązki mowy Tylickiego i zajęcie historyografa po Janie Innocentym Petrycm. Gorliwy obrońca praw akademii jagiellońskiej, zarliwie występował przeciw Jezuitom i rozszczenia ich skutecznie odpierał. W r. 1629 przyjął suknię duchowną; wkrótce miał sobie powierzony zarząd biblioteki; 1632 r. został rektorem akademii. W r. 1636 otrzymał probostwo międzyrzeckie na Wołyniu, a 1643 r. w Staszowie. W r. 1648 został kanonikiem krakowskim. Uwieńczony 1650 roku stopniem doktora teologii. Um. 21 list. 1652 r.; pochowany w kościele św. Anny w Krakowie. B. wsławił się nie tylko jako uczony; doszedłszy do pewnej zamożności, stał się gorliwym ordęwnikiem oświaty krajowej; dochody z probostwa międzyrzeckiego 1637 r. przeznaczył na utrzymanie dwóch nauczycieli języków greckiego i łacińskiego przy akademii krakowskiej; w r. 1638 procent od złożonych 3000 zł. przekazał na powiększenie płacy profesora astrologii i matematyki, na wsparcie ucznia poświęcającego się temu przedmiotowi i na zakupywanie dzieł do biblioteki krakowskiej, którą darem 1000 dzieł pomnożył. B. niechętnie oddawał się wykoławstwu lekarskiemu. medycyna zajmowała go o tyle, o ile widział w niej związek z matematyką; matematykę usiłował za-

stosować do nauk lekarskich, a raczej te ostatnie oprzeć na matematyce (jatro-mechanik), jak tego dowiódł uczony professor J. Majer.

Geodæsia distantiarum sine instrumento, et Poly-bii locus obscurior geometricè explicatus. Cracoviae, off. Andreæ Petricovii, 1610, w 4-ce, kart 7, figury wóród tekstu.

Problema geometricum. In quo ex geometriæ fundamētis vera et propria causa redditur, quare apes hexagona figura favos construant. Cracoviae, in off. Andreæ Petricovii, 1611, w 4-ce, kart 7.

Ode ad ill. rev. D. Nicolaum Pacium. Patavii, 1614.

Epistolæ ad naturam ordinarum figurarum plenius intelligendam pertinentes. Cracoviae, in off. Andreæ Petricovii, 1615, w 8-ce, kart. 8.

Kalendarz na rok 1615. Kraków, Piotrkowczyk, 1615.

Dissertatio (ntrum) rebus publicis plus Astro-nomi quam Geometrae prosint. Apud Andream Petricovium. (1619).

Tideman Gisi episcopi Varmiens. epistolæ, quarum plurimæ ad Copernicum absolutæ subtilitatis Mathematicum sunt exaratae.

Epistola dedicatoria ex Judicio Astrologico Alberti Caprini Buccoviensis desumpta. Cracoviae, 1542. Eclipsis Lunae Tychonicis numeris designata. 1616.

Eclipsis Lunae Tychonicis numeris designata. 1619. Quæstio de diurnâ inæqualitate. Cracoviae, in off. Andreæ Petricovii, 1619, w 4-ce, kart 6.

Dissertatio de Cometa Astrophili. In off. Andreæ Petricovii, 1619, w 8-ce, kart 18.

Arithmetica integrorum. Ex typographia Matthiæ Andreoviensis, Cracoviae, 1620, w 8-ce, str. ul. 16, licz. 252 i 47. Pierwsze dzieło wydane z zapisu Bartł. Nowodworskiego.

Tabula laterum et quadratricum polygonorum. (Cracov.) 1627, fol. 1 ark. Ded. Laurentio et Vladislao filiis Hieronymi Milonski.

Gesneri Melchioris tabula edita. Cracoviae, 1627. Christophoro Nymannovic carmina. (1627).

Acrostichis vota ser. Sigismundi III. 1628.

De numeris perfectis disceptatio. Qua ostenditur a decem millibus ad centies centena millia, nullum esse perfectum numerum, atque ideo ab unitate usque ad centies centena millia, quatuor tantum perfectos numeravi. Cracoviae, in off. Antonij Wosiński, 1637, w 4-ce, kart 6.

Toż, Amstelodami, apud Guiljelmum Blæu, 1638, w 4-ce, ark. 2.

Toż, tamże, 1653.

Apologia pierwsza Kalendarza Rzymskiego powszechnego za synodolnym rozkazaniem J. Wielmożnego J. M. X. Andrzeja Gembickiego, Biskupa Łuckiego. Napisana przez X. I. B., do znanego narodu Ruskiego: na pokazanie słuszności wywodów o Kalendarza starego błędach, podanych od Wielebnego Ojca Kassjana Sakowica Arelhimandryty Dubińskiego, Unita, 1641 w Krakowie, w druk. Andrzeja Piotrkow. w 4-ce, druk gocki, kart 12.

Apologia wtóra... w Warszawie, 1641, u Jana Trepińskiego, w 4-ce, 2 ark. druk gocki.

Peripateticus Cracoviensis a J. Br. productus. Cracoviae, in off. Francisci Caesarij, 1647, w 8-ce, kart 20.

Quæstio theologia in acad. cracov. Cracoviae, Czary, 1648. Del. Andr. Gembicki.

Apologia pro Aristotele et Euclide contra Patrum Rerum et alios. Adhuc sunt duæ disceptationes de numeris perfectis. Dantisci, sumptibus Georgij Försteri, 1652, w 4-ce, str. 174.

Przydatek do Geometreye Polskiej Stanisława Grzebskiego, w 4-ce, kart 2, bez osobnego tytułu, bez m. dr. i roku.

Sermo in Synodo provinciali Luceviensi habitus. Cracoviae, in off. Andr. Petricovii, 1641, w 4-ce, str. 8.

Terpsychore seu Foscaria Samboritani Hieronymo Przybylski. (Wiersz).

Carmen in honorem Domini Adriani Spigelli, primarii in Patavino studio professoris. Pataviae, typis Martinianis, 1623, w 4-ce, ark. 1.

Nontheicon ad Thomam Gemblinum Posnaniensem, primam lauream in Academia Cracoviensi summentem. Typis Caesarianis, w 4-ce, ark. 1, na końcu 1626 r.

Utrum et Graecis schismatici ac eorum assectae et ecclesiastica hierarchia etc. Cracoviae apud Franciscum Caesarem, w 4-ce, ark. 1. Przypisane Andrzejowi Gembielkiemu.

Lucretius in obitum Stanisłai Gawroński. (Rkp.)

Gnomonicae praelectiones in Universitate Cracoviensi. (Rkp.)

De litterarum in Polonia vetustate. (Rękopis tego dziełka odnalazł Abraham Penzel i ogłosił drukiem w Jenie 1810 r.)

Gratis abo discours pierwszy ziemianina z plebanem w Wielkójnocy 1625 r. Drukem Andrzeja Piotrkowczyka, 4wartek druk. 10.

Przywilej abo discours drugi ziemianina z plebanem. 4wartek 12.

Konsens abo discours trzeci ziemianina z plebanem. 4wartek 5.

Varietas abo discours czwarty ziemianina z plebanem. Rękopis z 31 4wartek.

Wyprawa plebańska Albertusa na wojnę r. 1590, wydrukow. 1614.

Toż, tamże, 1649.

Albertus z woyny, nowo wydrukowany. Kraków. Siebeneicher, 1613.

Toż, 1649, w 4-ce, str. 32.

An diapason, salvo harmonico concertu, an per aequalia septem intervalla dividi possit. (Rkp.)

Musica choralis in alma universitate Cracoviensi. (Rkp.)

Erothetana musices. (Rkp.)

Uwagi do dzieła Fr. Porta: Medica decas commentarii illustrata. Parisiis, 1612. (Rkp.)

Zbiór formuł lekarskich. (Rkp.)

Zbiór farmakologiczny. (Rkp.)

Zbiór diagnostyczny—semiologiczny. (Rkp.), i wiele innych opisanych przez D-ra Wisłockiego.

Nadto ogłosił odnaleziony w bibliotece jag. wiersz Kopernika p. t.: Septem sidera Copernici. Cracoviae, Cezary, 1630, w 4-ce. Ded. Urbano VIII.

Por. Arnold: Roczn. tow. prz. n. T. VIII, str. 269.

Bandtke: Historia bibl. jagiell. str. 60 — 78 i życiorys w Encyklopedyi Erscha i Grubera. Baliński i Lipiński: Starożytn. Polska T. VI, 394, 1299.

Bentkowski F.: T. II, str. 314—323. Krzyżanowski: Dawna Polska, str. 145. Juszyński: Dykcjon. poetów, T. I, str. 31—34.

Rastawiecki: Mappografia, str. 146. Soltykiewicz: O stanie akad. krak. str. 443—452.

Starożytności: Monumenta, str. 185. Staszyc: Roczn. tow. w. p. n. T. X, str. 224. Wiszniewski: T. VI, str. 434.

T. VII, str. 374, 544. Łukasiewicz: Ilus. szkół, T. I, str. 231. Majer J.: Roczn. wyd. lek. T. V, str. 187—224.

Śniadecki: Pism. rozmaite, T. III, str. 285. Maciejowski: T. III, str. 830, 662.

Grabowski: Starożytn. hist. pol. T. II, str. 482 — 495. Łętowski: Katalog biskup. T. III, str. 85.

Muczkowski: Lib. promot. str. 263, 269. Przyjaciół ludu. Rok VI, 306.

Siarczyński: Obraz wieku pan. Zyg. III, T. I, str. 46. Chodźnicki: Dykcjonarz uczonych polaków, T. I, str. 49.

Browicz Tadeusz, ur. 15 października 1847 r. we Lwowie, do gimnazjum uczęszczał w Czerniowcach, nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie w r. 1872 uzyskał dyplom doktora medycyny. Początkowo był asystentem przy katedrze anatomii patologicznej w uniw. Jag., od r. 1875 wykładał przedmiot ten jako docent, w r. 1876 jako zastępca profesora, a w r. 1880 został mianowany profesorem stałym.

Paserozyty roślinne w durze jelitowym. (Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydziału matematyczno-przyrodniczego akademii umiejętności. Kraków, T. I, 1874, str. 33—40).

O zmianach pozimniczych wątroby, śledziony i szpiku kostnego. (Tamże, T. III, 1876, str. 84—110).

Wypadek badania doświadczalnego zmian nerek w zapaleniu ostrém. (Tamże, T. V, 1878, str. 113 do 125).

Kilka słów o zmianach nerek w zapaleniu międzowem ostrém. (Przegl. lek. 1878, Nr. 1).

Ogólny pogląd na nowotwory. (Tamże, 1881, N. 14, 15, 16).

Ein Fall tätowirter menschlicher Hornhaut, histologisch untersucht. (Archiv Graefgo, T. XXIII, str. 212—216).

O śródbłonkach i ich stosunku do raka. (Przegl. lek. 1881, Nr. 10, 11, 12, 13).

Zapiski kazuistyczne z prosektoryjum anatomii patologicznej. 1. Forma złoźowa gruźlicy u mężczyzny 45-letniego. 2. Otwór stołcowy nieprawidłowy u noworodka. (Tamże, 1882, Nr. 14).

Torbiel jamy brzusznej: okaz przedstawiony na posiedzeniu krak. tow. lek. (Tamże, 1882, Nr. 24, str. 324).

* Brown—Séguard C. E.

Wykłady o rozpoznawaniu i leczeniu głównych postaci bezwładów kończyn dolnych. Przełożył Dr. Zygmunt Dobieszewski. Warsz. 1875, str. 57. (Osob. odb. z Medycyny, 1874, Nr. 40—52).

Brudziński Ludwik Jacenty, ur. 17 sierpnia 1811 r. we wsi Sierodziecach w Krakowskiem, nauki gimnazyalne i uniwersyteckie ukończył w Krakowie, gdzie 1839 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Przeniósłszy się do Królestwa, w r. 1840 został naznaczony lekarzem m. Kraśnika, w r. 1841 akuszerem przy urzędzie lekarskim w Radomiu; w 1852 r. lekarzem powiatu gostyńskiego; 1856 r. znów wrócił na posadę akuszeru do Radomia; obowiązki to przy dość obszernej praktyce pełnił do r. 1867 (do czasu zwinienia posady akuszeru); tegoż roku mianowany został lekarzem więzienia radomskiego a nadto od r. 1870 pełnił obowiązki lekarza m. Radomia, oraz pomocnika inspektora lekarskiego gubernialnego. Zgnębiony cierpieniami fizycznymi i moralnymi umarł 1879 r. w Radomiu. Ogłosił:

O leczeniu cholery. (Tyg. lek. 1853, Nr. 11).

Historia porodu, odbytego częścią przez otwór fistularny w poltryciach brzusznych, częścią przez kieszki odchodową. (Tamże, 1857, Nr. 12).

Odłyna ogólna (emphysema) w skutek potłuczenia przez byka. (Tamże, 1862, Nr. 46).

Niektóre uwagi w przedmiocie ogładzin i grzebania ciała zmarłych. (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 230—232, 245—249).

Kilka słów o cholery w Radomiu w 1873 r. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 29—31, 45—48).

Brühl Edward, ur. we Lwowie 22 września 1851 r., nauk lekarskich słuchał w Krakowie a następnie w Graeu, gdzie 1876 r. uzyskał dyplom doktorski. Po trzecholetniej praktyce szpitalnej w Tryescie, w r. 1880 osiadł jako lekarz zdrojowy w Gleichenbergu.

Gleichenberg w Styryi. Podręcznik informacyjny dla gości kąpielowych. Kraków, nakł. autora, 1881, w 16-cu, str. 62.

Gleichenberg nella Stiria. Vademecum... Trieste, 1881.

Brühl Henryk, ur. 1811 r. w Warszawie, do medycyny przykładał się od r. 1831 w Krakowie, a później od 1834 r. w Królewcu.

De tussi convulsiva nonnulla. Riegiononti Prussorum, fasc. 1836, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Bruener Edward, ur. w Warszawie 12 grudnia 1812 r., ukończywszy liceum warsz. 1830 r., przez rok przeszedł pełnić służbę wojskową; w r. 1832 udał się do Berlina, i tam po czteroletnich studiach stopień doktora medycyny uzyskał. Wróciwszy do kraju bawił w Kaliszu, następnie od 1847 do 1860 r. był lekarzem w szpitalu św. Duchy w Koninie; po r. 1860 przeniósł się do Warszawy, gdzie dotąd zajmuje się praktyką lekarską. Wydał:

Disquisitio experimentis illustrata de singularum nervi sympathici partium vi in cor. Berolini, typ. Nietackianis, 1836, w 8-ce, str. 53. Diss. inaug.

* **Brueninghausen Herman Józef**.

O amputacji w ogólności. Z niemieckiego na język polski przełożył Tom. Baraniecki, uczeń medycyny w Wilnie. Z 3 tabl. Wilno, 1824, w 8-ce, str. 94.

Brunner Ignacy, ur. w Warszawie 15 marca 1813 r.; ukończywszy liceum warsz. zapisał się 1830 r. na wydział lekarski uniwersytetu aleksandrowskiego; w r. 1831 pracował jako podlekarz w szpitalach wojskowych; w r. 1832 prowadził dalej studia lekarskie w Krakowie a od r. 1833 w Berlinie, gdzie 1835 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Wróciwszy do Warszawy otrzymał potwierdzenie stopnia lekarza w r. 1839 a doktora medycyny w r. 1855. Od r. 1846 był pomocnikiem lekarza powiatu warsz.; w r. 1854 mianowany został akuszerem przy Urzędzie lekarskim m. Warszawy w charakterze członka tegoż Urzędu oraz lekarzem miasta; nadto pełnił służbę lekarską w lazaretach więziennych. W r. 1873 objął obowiązki lekarza w komitecie policyjno-lekarskim. Um. 17 sierpnia 1878 r. B. szczególnie jako gynecolog należał do liczby nader wziętych praktyków warszawskich. Wydał:

De vesicularum sanguinis natura observationes microscopicae et chemicae. Berolini, 1835, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug. Sprawozdanie z tej rozprawy znajduje się w Hufelanda: Bibl. der prakt. Heilkunde, 1837, str. 92—94.

Brunner Mikołaj Ludwik, syn poprzedzającego, ur. w Warszawie 21 marca 1840 r.; ukończywszy gimnazjum realne, 1857 r. wstąpił do nowo otworzonej warsz. akademii medyko-chirurgicznej; po dwóch latach przeniósł się na dalsze studia do Berlina; po rocznym tam pobycie wrócił do Warszawy i tu 1862 r. osiągnął stopień naukowy. Następne lata gorliwie zajmował się chemią pod kierunkiem prof. Jak. Natanson. Rok 1865 przepędził za granicą, dokonując się w neuropatologii i elektroterapii. W r. 1866 otworzył pierwszy w kraju instytut leczniczy chorób nerwowych. W r. 1874 otrzymał stopień doktora medycyny uniwers. warsz. Na powszechnej wystawie w Wiedniu 1873 r. przyznano mu „dyplom uznania“ za przedstawiony swego pomysłu aparat elektroterapeutyczny. Jest członkiem tow. lek. warsz. (od 1864 r.), tow. lekarzy petersburskich (od 1870 r.) i towarzystwa lekarskiego wiedeńskiego.

Czynności podniebienia miękkiego i gardzieli. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 22. (Osob. odb. z Tyg. lekar. 1861, Nr. 39, 41, 42 i 43).

O kwasie moczowym pod względem chemicznym, fizyologicznym, patologicznym, sądowo-lekarskim i terapeutycznym. Warszawa, 1865, w 8-ce, str. 66. (Osob. odb. z Tygodnika lekarskiego, 1864, Nr. 29, 30, 32—39).

O ilościowym oznaczeniu kwasu moczowego w moczu i w kamieniach moczowych. Warszawa, 1864, w 8-ce, str. 36. (Osob. odb. z Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1863 i T. II, 1864).

Sprawozdanie z czynności instytutu leczenia elektrycznością, od d. 1 maja 1866 do 31 grudnia 1867. (Gaz. lek. T. V, 1868, str. 209—212, 247—249, 311—313, 337—341, 357—361, 369—374, 385—388, 403—405).

Przypadek zalewu krwistego mleczka kręgowego i jego opoz. z przyczyny traumatycznej (Apoplexia spinalis traumatica). (Klinika, T. IV, 1869, str. 17—25, 33—36).

Przyczynki do kazuistyki chorób nerwu sympatycznego. (Tamże, str. 113—118, 129—134, 145—148). Pobudzenie diplegiczne. (Tamże, T. V, 1869, str. 413—415).

O dochodzeniu alkaloidów w przypadkach policyjno i sądowo lekarskich. (Dodatek do Kliniki, T. III, 1869, str. 51—96, 153—190).

Niektóre uwagi nad leczeniem przetok pochwowo-pęcherzowych. Nowa igła ruchoma i zgłębnik maciczny. (Przegl. lek. 1866, Nr. 11).

Dwa nowe elektrody z komutatorem. (Tamże, 1869).

Toż, w Allgemein Wiener med. Zeitung.

Ob elektrotoniczności wlijanii postojannogo galvanizieskago toka na nerwy żiwego czelowieka. Warszawa, w tip. K. Kowalewskiego, 1874, w 8-ce, str. 79. Diss. inaug.

O t. z. magnetyzmie zwierzęcym czyli o hypnotyzmie i t. z. zjawiskach magnetycznych. Warszawa, druk. S. Orgelbranda synów, 1882, w 8-ce, str. 124.

Ocena w czasopiśmie Prawda, 1882, Nr. 26, i w Medycynie, 1882, Nr. 26.

Toż, w Tygod. pow., 1882.

Przypadkowe wyleczenie różny podskórnym zastrzyknięciem morfiny. (Medycyna, 1882, Nr. 7).

Dzisiejszy stan elektroterapii, według dzieła: Handbuch der Elektrotherapie, von Dr. Wilhelm Erb, Prof. an der Univ. Leipzig. I Hälfte z 34 drzeworytami. Leipzig, Verlag von F. C. Vogel. 1882, str. 300. (Ziemssens Handbuch der allgemeinen Therapie. Dritter Band). (Medycyna, 1882, Nr. 20, 21, 22, 23).

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował:

Przypadek kamienia żółciowego niezwykłej wielkości. (Pam. tow. lek. warsz. T. LI, 1864, str. 434).

Dwa przypadki kamieni żółciowych znacznej wielkości. (Tamże, L. LII, 1864, str. 19).

Nowa igła do zszywania przetok pęcherzo-pochłowych; oraz zgłębniek miedziowy swojego pomysłu. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 455).

Kilka słów o leczeniu przetok pochłowo-pęcherzowych (z opisem igły pomysłu autora). (Tamże, T. LV, 1866, str. 167).

Porażenie dolnych kończyn, leczenie elektrycznością. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 90).

Leczenie porażek elektrycznością; cztery spostrzeżenia. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 226, 232).

Elektryczność w leczeniu porażek. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 259).

Usunięcie płam rogówki za pomocą elektryczności. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 258).

Kilka słów o organizmie, życiu, myśli, wiedzy i woli. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 328. T. LVIII, 1867, str. 98).

Paralysis musculi deltoidei traumatica, neuritis nervi circumflexi humeri, contractura m. pectoralis majoris: uleczenie elektrycznością. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 401).

O perkussji mięśniowej jako nowym środku rozpoznawczo-przepowiadnym w bezwładach połowicznych. (Tamże, T. LX, 1868, str. 75).

Porażenie stopniowo rozszerzające się od stóp i rąk na mięśnie kończyn bliżej tułowiu leżące, powstałe po zatruciu arsenikiem. (Tamże, T. LX, 1868, str. 201).

Porażenie obu kończyn górnych i dolnych z jednocześnie kurczami mięśni prawie całego ciała; uleczenie elektrycznością. (Tamże, T. LX, 1868, str. 319).

Bezwład peryferyczny; uleczenie elektrycznością. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 49).

Podrażnienie nerwu sympatycznego szyjowego stale trwającego i zanik mięśni jednej połowy twarzy. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 273).

Zanik mięśni łopatki, barku i ramienia z lewej strony. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 280).

Silny krwotok miedziowy zatrzymany wstrzykiwaniami chlorku żelaza. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 297).

Poszukiwania nad kontrakcjami diplegicznymi. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 59).

Endoskop p. Désormeaux. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 9).

Tętniak na wardze górnej. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 458).

Machina dynamo-elektryczna Siemens. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 3).

Elektrody z komutatorami własnego pomysłu. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 34).

Dwa wypadki trofoneurozy. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 3).

Czkawka uporeczywa. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 5).

Neuroza nerwów przeponowych (czkawka). (Tamże, T. LXX, 1874, str. 31).

Cztery wypadki nerwie nerwu błędnego (asthma nervosum). (Tamże, T. LXX, 1874, str. 58).

Przypadek nerwicy nerwu społecznego. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 73).

O hypnotyzmie. (Tamże, 1882, str. 131—134).

Nadto przełożył:

Müllera Zasady krystalografii, 1858.

Willa Tablice do chemicznych jakościowych rozbiórów, 1859.

* Brunnow E.

Wykład reformy sztuki lekarskiej, przedsięwziętej w Niemczech przez doktora i radcę nadwornego księcia Anhalt-Köthen Samuela Hahnemann; w języku francuskim przez... napisany. Warszawa, w druk. Łątkiewicza, 1826, w 8-ce, str. 52.

Bruski Leon, urodz. w Główniewiczach w Prusskiej Zachodnich, do gimnazjum uczęszczał w Lesznie, w Chojnicach i w Szreminie, medycyny uczył się w Gryfii (1874 do 1878 r.).

Beitrag zur Statistik der placenta praevia. Greifswald, Seil, 1878, str. 33. Diss. inaug.

Brutus Michael.

Præceptorum conjugialium liber unus. Ad V. C. Franciscum Veselinum. Cracoviae, typ. Andreę Petrovici, 1578, w 8-ce, k. ul. 44.

Bryk Antoni, ur. w Dubiecku, nauki lekarskie pobierał w uniwersytecie wiedeńskim, gdzie 1846 r. otrzymał dyplom doktorski; następnie dwa lata kształcił się w instytucie operacyjnym pod kierunkiem Wattedmanna. Jako lekarz wojsk austriackich brał czynny udział w wojnie węgierskiej (1849 r.) tak w szpitalach jak i na linii bojowej. W r. 1852 powołany został do Krakowa na profesora medycyny sądowej a po śmierci Bierkowskiego zajął jego miejsce na katedrze profesora kliniki chirurg. uniw. jag. i obowiązki te do ostatnich dni życia spełniał. Od 1862—1864 r. należał do redakcyi Przeglądu lekarskiego. Umarł 16 lipca 1881 r., przeżywszy lat 62.

O zastósowaniu szwu węzłkowego do cięcia tchawicy. Kraków, 1861, w 8-ce, str. 20. (Odb. z Roczn. Tow. Nauk. Krak. Pocz. 3-ci, T. V, 1861, str. 516—535).

O rozpoznaniu pęknięcia worka przepuklinowego. (Roczn. tow. nauk. Krak. Pocz. 3-i, T. V, 1861, str. 517—550).

Nauka lekarska obecna i jej dążności. (Przegl. lek. 1862, Nr. 5—8, 11, 13).

Galwanokastyka w zastósowaniu do chirurgii. Rzecz na zasadzie własnych doświadczeń wypracowana. (Tamże, 1862, Nr. 33—39).

O rakowcu (epithelioma) części pochłowej macicy. (Tamże, 1863, Nr. 5—9).

Die Contactwirkungen des Chlors auf die Gewebe. (Archiv für pathologische Anatomie und Physiologie und für klinische Medicin. Bd. XVIII. Neue Folge, Bd. VIII. Heft 5 u. 6, od str. 377—456).

Blutkristalle und ihre Bedeutung bei forensen Blutuntersuchungen. (Wiener med. Wochenschr. 1858, Nr. 42).

Die traumatischen Schädel-exostosen und ihre Kombination mit Gehirngeschwülsten. (Tamże, 1859, str. 465, 484).

Das sublinguale Atherom. Ein Beitrag zu den Cysten-geschwülsten des Halses. (Tamże, 1864, str. 337, 357).

Beiträge zur Aetiologie und den Ausgängen der chronischen Rachenulcerationen. (Tamże, 1864, str. 651, 665).

Narbige Striktor des Oesophagus. Oesophagotomie. (Tamże, 1877, Nr. 40—45).

Einiges über Geräusche und Pulsationen in den Geschwürsten. (Tamże, 1880).

Na posiedzeniach tow. nauk. krak. w r. 1861 okazał narząd własnego pomysłu ułatwiający nie tylko wżeranie do krtań i części sąsiednich za pomocą wżernika Garcji, ale i zastosowanie środków lekarskich do części właśnie nadmienionych.

Brynk Ksawery, rodem z Sielikor na Litwie.

De la blénorrhagie. Montpellier, 1836, w 4-cc. Diss. inaug.

z Brzega Piotr, syn Jana, magister nauk wyzwolonych i bakałarz medycyny, był kanonikiem wrocławskim; 1377 r. otrzymał kanonią poznańską.

Por. Świeżawski: Pam. t. I. w. T. LXXV, 1879, str. 2.

Brzesci Krzysztof, ur. 1773 r. w Prabutach (Riesenburg) w Prussach Wschodnich, 1789 r. wszedł w służbę wojska pruskiego jako chirurg kompaniowy. W r. 1798 uwolniony został w stopniu starszego chirurga. Celem dalszego kształcenia się w zawodzie lekarskim udał się do Berlina i Wiednia, a uzyskawszy stopień doktora medycyny, zajmował się 1807 r. praktyką lekarską w Berlinie i u wód szlaskich. Przybywszy do Polski, mianowany został fizykiem departamentu łomżyńskiego 1810 r. i na tej posadzie pozostawał do 1812 r. W r. 1815 wstąpił do służby wojska polskiego w stopniu lekarza sztabowego do 4-o pułku strzelców pieszych; w r. 1821 postąpił na lekarza dywizji. Po rozwiązaniu wojska polskiego 1832 r., miał sobie powierzony nadzór nad szpitalami wojsk rosyjskich w Lublinie; w r. 1834 został fizykiem województwa lubelskiego, później Inspektorem lekarskim gubernii lubelskiej i podlaskiej i na tej posadzie pozostawał do 1840 r. Umarł w Warszawie 1852 r.

Beschreibung einer in Polen unter dem Namen schwarze Blätter beobachteten Krankheit (mit Anmerkungen von E. Horn). (Druk. w Archiv. Horna r. 1811, T. I, str. 45—54).

z Brześcia Stanisław, stopień bakałarza nn. wyzwolonych otrzymał w Krakowie 1511 r., medycynę uczył się we Włoszech.

Por. Muczkowski: Stat. 152.

Brzeski Antoni, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie (1706 i 1714 r.); wieniec doktora medycyny uzyskał w Padwie 1718 roku, jak o tem przekonać się można z broszurki Franciszka Sebastjana Zinneberga:

Applausus pro laurea doctorali in facultate medica, qua Exce. D. Antonius Brzeski in Univ. Patavina decoratur. Patavii, 1718, fol. str. 18.

z Brzezin Adam, syn Jana, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie 1509 i 1515 r.,

był jednym z trzech (Mikołaj Sokolnicki, Szymon z Szamotuł i Adam z Brzezin), którzy za rektorstwa Łukasza z Noskowa uzyskali 1527 r. stopień doktora medycyny, po raz pierwszy w akademii krakowskiej udzielony. Objął on 1544 r. po Piotrze z Obornik katedrę umiejętności lekarskiej. Umarł 1552 r.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 445, IV, 33.

Brzeziński Erazm, dyplom doktorski osiągnął w Krakowie 1825 r., wykonawstwem lekarskiem trudnił się w Kamieńcu Podolskim, gdzie 1879 r. umarł, przeżywszy lat 85.

Carmen saeculare ad Deos pro incolunitate gymnasii cracoviensis. Cracoviae, 1818, w 4-cc, 1/2 ark.

De asthmate spastica item de forcipe ad operationem labii leporini correctae. Cracoviae, typ. univ., 1825, w 8-cc, str. 58, 1 tab. Diss. inaug.

Tironi medico trames. Vilnae, 1839, w 12-cc, str. 2 i 179, 2 tab.

Tytoń i jego skutki. Warszawa, druk. Kaufmanna, 1878, w 8-cc, str. 104.

Brzeziński Jan, spółczesny lekarz warszawski, medycynę uczył się w warszaw. szkole głównej, dyplom doktorski uzyskał w Berlinie 1872 r.

Der Kumys und dessen Anwendung in der Therapie. Berlin, G. Lange, 1872, w 8-cc, str. 56. Diss. inaug.

Wspólnie z T. Heringim ogłosił: O jadzie gnilym. (Gaz. lek., 1869, Nr. 47, 50, 51, 52).

Brzostowski Paweł Ksawery, (1730—1828), ksiądz, referendarz litewski, kanonik wileński, założyciel znanej rzeczywospolitej pawłowskićj (w Mereczu), ogłosił:

Lekarstwa dla wygody gospodarzy w Pawłowie mieszkających. Wilno, druk. Schol. Piar. 1770, w 12-cc, k. nl. 45.

Buccella Mikołaj, rodem z Padwy, gdzie trudnił się chirurgią, aptekarstwem a nawet podobno był prywatnym prosektorem anatomii. Odmieniwszy wyznanie, schronił się do Belluno, następnie do Wiednia a na koniec do Siedmiogrodu, skąd z dworem nowo-obranego króla Stefana Batorego jako lekarz nadworny w r. 1576 przybył do Polski. Zapewne niemałe położył zasługi dla króla i kraju, skoro Stefan Batory przywilejem datowanym 20 lutego 1586 r. w Grodnie obdarzył go majątnością a później Zygmunt III przywilejem z d. 12 kwietnia 1589 r. w Warszawie szlachectwem polskiem zaszczycił. Umarł w Krakowie 1610 r. Ostatnia choroba i śmierć Stefana Batorego stała się przyczyną zaciętych zatargów między Buccellą a Simoniuszem, drugim lekarzem królewskim i nieprzyzwolitych pism jakimi się ci lekarze wzajemnie obrzucali. Do rzędu tych pism, jakie ogłosił Buccella pod własnym, utajonym lub zmyślonem nazwiskiem należą:

Epistola generosi Dom. Georgii Chiacor, secretarii ungari, de morbo et obitu sereniss. magni Stephani

regis Poloniae, ad magnificum Wolfgangum Koveciovium, supremum regni Transilvaniae cancellarium, cum ejusdem examine, quae ex ungarico in latinum sermonem nuper quam fidelissime est conversa. Claudiopoli, in 8-vo.

Refutatio scripti Simonis Simonii cui titulum fecit: Stephani, pol. reg. sanitas, vita medica, aegritudo, mors. Cracov. typ. Alexii Rodecii, 1588, w 4-ce, str. 119.

Confutatio responsi Simonis Simonii Lucensis ad epistolam Georgii Chiacor, secretarii ungari de morte Stephani Pol. regis nec non ac ejusdem epistolae examen sub Amadei Curtii Ticinensis fieto nomine editi. Cracoviae, typis Alexii Rodecii, 1588. w 4-ce, str. 129.

Por. Wizerunki i rostrzāsania naukowe. Wilno, 1836, T. V, str. 138 — 151 (przywileje królewskie dla Buccelli) i T. IX, str. 108. Świecki. Historyczne pamiatki, I, 26, 142. Gołębiowski. Damy i dwory, str. 194 podaje, że B. jako lekarz nadworny pobierał rocznej płacy zł. 700.)

* **Buchan Wilhelm**, (1729—1805), lekarz szkocki.

Zbiór niektórych obserwacji i ostrzeżeń, sposobów łącznych, tudzież lekarstw prostych służących do zachowania w czerstwości zdrowia, zapobieżenia chorobom y onych się pozbycia, wycięty z dzieła pod tytułem: Medycyna domowa wydane przez p. Guillelma Buchana anglika, Roku Pańsk. 1791, w Wilnie, u kss. Pijarów, w 8-ce, str. 186.

Buchmiller Ant. Leop., prof. uniw. lwowskiego.

O skutkach kąpieli parowej a w szczególności o kadzeniu siarżanem. Lwów, druk Szejdera, 1818, w 8-ce, k. nł. 7.

Darstellung über d. Gebrauch, die Wirksamkeit und Vorzüge der Dampfbäder. Lemberg, I. Schneider, 1818, w 8-ce.

Buchner Józef, początkowo praktykował w Zgierz, następnie był lekarzem powiatu miechowskiego. Ogłosił:

Niektóre spostrzeżenia o cholerye tegorocznej. (Tyg. lek. 1852, Nr. 33, 34).

O używaniu mleka w puchlinie wodnej. (Tamże, 1859, Nr. 26).

O wrzodach zastarzałych. (Tamże, 1859, Nr. 31).

Rana głowy ze złamaniem czaszki.—Zapalenie jąder od stłuczenia. (Tamże, 1859, Nr. 36).

* **Buc'hoz Piotr Józef** (1731—1807).

Krótką wiadomość o kawie, o iey własnościach y skutkach na zdrowie ludzkie wpływających, przeze... po francuzku napisana, a teraz na polski język przełożona. Kraków, w druk. Jana Maya, r. 1795, w 8-ce, str. 98.

Toż, tamże, 1805, w 8-ce.

Buckiewicz Adam, społeczny lekarz zamieszkały w Płocku.

Kilka uwag nad pojęciem lekarzy o chorobach kołunowych. (Praca nadesłana w rękopiśmie tow. lek. wileńskiemu. Sprawozdanie z tej rozprawy podał Iwaszkiewicz w Protokołach tow. lek. wileńsk. 1874, Nr. 1, str. 8—24).

Studya nad suchotami czyli badanie przyczyn szerzących suchoty między naszą ludnością i środków ochronnych od tej choroby (poświęcone J. I. Kraszewskiemu). Warszawa, druk. A. Głina, 1879, w 8-ce, str. nł. 3, 324 i 1 nł.

Buczalski Józef, rodem z Poznania.

De dementia paralytica. Gryphiswaldiae, Kunike, 1867, w 8-ce. Diss. inaug.

Buczaniiewicz Bazyli.

De somnio. Vindobonae, typis Ueberreiter, 1843, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Buczyński Ambroży, rodem z Wołynia.

Observatio medico-obstetricia de retroversione uteri. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1811, w 8-ce, str. 18. Diss. inaug.

Buczyński Józef, rodem z Wołynia, lekarz sztabowy wojska polskiego.

De hydrocele tunicae vaginalis testiculi. Vilnae, 1812, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Buczyński Julian.

Materiały dla dietetiki chleba i sucharej. S.—Peterburg, 1873, w 8-ce, str. 76. Diss. inaug.

* **Budge J.**

Anatomia praktyczna. Przekład dzieła Prof. D-ra Budgego: Anleitung zu den Präparirübungen, przez D-ra Wacława Mayzel, laboranta przy katedrze fizyolog. i histol. w e. k. Uniw. warsz. (z drzewor. w tekście). Biblioteka umiejętności lekarskich. Warszawa, wydawnictwo red. G. lek., druk. J. Bergera, 1871, w 8-ce, str. VIII i 462 i II.

Budny (Budnius) Tomasz, w r. 1688 sprowadzony został przez Jezuitów do Lwowa dla nauczania anatomii i nauk lekarskich w mającej się tam otworzyć akademii. Gdy Jezuiti pomimo największych ze swęj strony usiłowań nie mogli uzyskać pozwolenia na założenie akademii we Lwowie ani u Stanów sejmujących w 1662 r., ani u Papieża Aleksandra VII, postanowili przynajmniej otworzyć kolegium lekarskie, ale i w tym względzie pozwolenia sejmowi 1688 r. nie uzyskali.

Por. Łukasiewicz: Hist. szkół, I, 158. Krzyżanowski: Dawna Polska, 180. Gąsiorowski: II, 40. Sołtykiewicz: O stanie akad. 579.

* **Buenau Dr.** radca zdrowia i lekarz przy zakładzie w Kolobrzegu.

Przepisy przy używaniu kąpieli solankowych i morskich z szczególnem uwzględnieniem zakładu kąpieli solankowych i morskich w Kolobrzegu, według własnych i obcych doświadczeń ułożony... Drugie poprawne wydanie. Na język polski przełożył Dr. Kaczorowski. Poznań, I. K. Żupański, 1865, w 8-ce, str. VII i 26.

Bugajski Jan, rodem z Krakowa.

Des blessures de l'artère crurale. Montpellier, 1839. Diss. inaug.

Bugajski Stanisław Józef.

De partium corporis humani solidarum similiarum aberrationibus. Berolini, I. F. Starek, 1813, w 4-ce. Diss. inaug.

Bujwid Odon, społeczny uczeń medycyny uniw. warsz.

Poszukiwania jodu, bromu i ozonu w powietrzu tętna Ciecuchocińskiej. (Gaz. lek. 1881, str. 878—881).

Wiadomość o źródle siarżanem w Ciecuchoku. (Tamże, 1043—1044).

Chemia śliny ludzkiej. Przemiany zachodzące w naczę pod wpływem śliny w porównaniu z innemi działaczami. Warszawa, druk. J. Bergera, 1882, w 8-ce, str. 20.

Bukky Krzysztof, ur. w Gdańsku 1676 r., przykładał się do nauk w Lipsku i Królewcu, stopień doktora medycyny uzyskał w Utrechcie 1700 r. Umarł w Gdańsku 1705 r.

De medicina stercoraria. Utrecht, 1700, w 4-ce.

Obs. de hepate gallinae maculatae magno et ponderoso. Gedani, 1704, w 4-ce.

De atrophia totius corporis ex obstructione glandularum mesenterii orta. Gedani, 1704, w 4-ce.

Triga quaestionum physicarum: 1. An aqua contineat aërem; 2. An visio fiat per receptionem radiorum; 3. An dentur qualitates occultae? Gedani, 1696, w 4-ce.

Por. Gasiorowski: II, 329. Jöcher: Allg. Gelehrt. Lex. str. 1474.

Bukojeński August, rodem z Podola, stopień doktorski uzyskał w Montpellier 1837 roku, praktykował w Lorgues we Francji.

De la catharacte. Montpellier, 1837. Diss. inaug.

Compte-rendu du service de santé de la garnison et du dépôt des prisonniers arabes, au fort de l'île St. Marguerite, pendant les 4 mois et demi du dernier semestre 1845, qui a été adressé au conseil de santé des armées à Paris. Draguignan, w 8-ce, str. 32.

Aux chefs des états, aux princes, aux rois, aux empereurs, au Saint Père le Pape, à tout le genre humain et à toutes les générations. Draguignan, 1852, w 4-ce, ark. 2.

Bukojeński Samuel, rodem z Wołynia.

De fungo haemotode. Vilnae, Zawadzki, 1821, w 8-ce. Diss. inaug.

Bukowiecki Józefat, rodem z Wołynia.

De mania mensibus vernalibus 1815 anni crebro Vilnae obveniente. Vilnae, 1815, w 8-ce. Diss. inaug.

Bukowiecki Ludwik, ur. we wsi Bugaj w Wielkopolsce 1836 r., gimnazjum ukończył w Trzemesznie, medycyny słuchał w Wrocławiu (1856—1861 r.). Umarł 15 grudnia 1869 r. w Opatowie, gdzie w ciągu kilkoletniej praktyki wyrobił sobie uznanie u okolicznych mieszkańców.

De paralysi infantum, quae idiopathica dicitur. Vratislaviae, Neumann, 1861, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Kwestya felerzaska. Korrespondencya z Opatowa. (Klinika, T. II, 1867, str. 159—162).

Bukowski Jakób, rodem z Białej.

De vitiosis copulis medicamentorum. Vindobonae, 1835, w 8-ce, str. 21 i 3. Diss. inaug.

Buksicki Henryk, ur. 1831 r. w Kaliszu, zmarły w Warszawie 1861 r.

De l'action de l'atropa belladonna sur l'homme sain et de son utilité en thérapeutique. Montpellier, Boehm, 1863, str. 73. Diss. inaug.

Bulikowski Franciszek Benedykt, niegdy żołnierz ozdobiony krzyżem wojskowym virtuti militari, później prymaryusz szpitala Św. Ducha w Krakowie, ostatecznie lekarz praktyczny, zmarł 12 lutego 1882 r. w 77 roku życia.

De aquis naturalibus medicatis provinciarum antiquae Poloniae, harumque therapeutico usu. Nec non de tumoribus adiposis. Cracoviae, typ. Czechianis, 1834, w 8-ce, str. 84. Diss. inaug.

Bulikowski Stanisław, syn poprzedzającego, społeczny lekarz lwowski.

Nico o przesuwaniu się jaja płodowego. (Przegl. lek. 1867, Nr. 20, 22—24).

Wylew krwi w osierdziu (haematopericardium). Przypadek postrzegany i leczony w klinice p. Rogwara w Paryżu. (Tamże, 1869, Nr. 7—9).

Jeszcze o kalabarze. (Tamże, 1870, Nr. 37—39).

O polewce słodowej Liebiga. (Tamże, 1872, Nr. 12). Nowsze zdobycze w sprawie sztucznego karmienia noworodków. (Tamże, 1878, Nr. 48, 49).

Siostry miłosierdzia w naszych szpitalach. Lwów, 1873, w 8-ce, str. 46.

O mleczarniach publicznych w celach wyłącznie leczniczych. (Przegl. lek. 1880, Nr. 45).

Nadto przełożył:

Leczenie zapalenia opłucnej według Jerzego Buchanana. (Przegl. lek. 1869, Nr. 32, 33, 34, 36).

Rzecz o kąpielach w płonicy i w puchlinie popłonicowej według spostrzeżeń D-ra Pilza. (Tamże, 1871, Nr. 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18).

Bułatowicz Wincenty.

De partibus, quas nervi vagi in vomitu agunt Dorpat, 1858, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Słowo o możliwości sprawienia wmitów za pomocą elektryczności. (Tyg. lek. 1859, Nr. 1).

Bułhak Edmund, ur. 1834 r. w powiecie bobrujskim, gub. mińskiej, nauki lekarskie ukończył w Dorpacie 1860 r.; następnie dwa lata praktykował w Mińsku litewskim, ale zapadłszy na zdrowiu, zmuszony był porzucić zawód lekarza wolno-praktykującego, oddał się gospodarstwu wiejskiemu, nie przestając nieść bezinteresownie pomocy lekarskiej a nawet założył własnym kosztem szpital dla biednych okolicznych włościan. Um. 11 marca 1867 r. w majątku swoim Duszkowie, w powiecie i gubernii mińskiej.

Ueber Verknöcherung und Verirdung des Muskel- und Sehngewebes. Inaugural Diss. welche mit Bewilligung der Hochverordneten medicinischen Facultät der kaiserlichen Universität zu Dorpat zur Erlangung des Doctorgrades öffentlich verteidigen wird Edmund Bulhak, Pole. Dorpat, C. Schultz 1860, w 8-ce, str. 18, 1 tab.

Bułharowski Piotr.

De scorbuto. Vilnae, S. Blumowicz, 1840, w 8-ce, str. 80. Diss. inaug.

* **Bunge Christoph**.

Krótkie opisanie choroby owiec, pochodzącej od robaków w wątrobie zwanej motylicą, wydane w języku rosyjskim przez cesarskie towarzystwo gospodarstwa wiejskiego w Moskwie a staraniem Eust. Karpia na polski język przełożone. Wilno, 1823, w 8-ce.

Burchard Fryderyk Leopold, ur. w Poznaniu 8 stycznia 1809 r.; do szkół uczęszczał w Opolu a później (1822—1829) w Poznaniu; medycyny słuchał w Wrocławiu; dyplom doktorski osiągnął 1832 r. w Berlinie.

De polypis uteri nonnulla. Berolini, 1832, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

Burszyński Salezy, społeczny lekarz, zamieszkały w Częstochowie.

O leczeniu wysuszającym. (Tyg. lek. 1856, Nr. 2). O cholery w okręgu Częstochowskim w r. 1855. (Tamże, 1856, Nr. 12).

O cholerye skórnej czyli potnój. (Tamże, 1856, Nr. 34).

O dławcu czyli krupte. (Tamże, 1859, Nr. 51, 52). O cholery w Częstochowie w r. 1866. (Klinika, T. II, 1867, str. 21—32).

Kilka uwag o użyciu bromu i bromku potasowego. (Tamże, T. IV, 1869, str. 357—361).

Burzyński Miłostaw, ur. w gubernii mińskiej 1828 r.; ukończywszy nauki gimnazjalne w Mińsku, udał się do Moskwy, gdzie w uniwersytecie oddawał się naukom matematyczno-przyrodniczym. Osiągawszy stopień kandydata filozofii, w 1849 roku rozpoczął studia lekarskie w Dorpacie i tam 1853 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie osiadł w Brześciu litewskim, gdzie zjednał sobie nżnanie nader zdolnego i uczynego lekarza. W r. 1880 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy.

Nova quaedam vinetura ad fracturam claviculae continendam. Dorpati, 1853, w 4-ce, str. 30, 1 tab. Diss. inaug. (Za przedmiot do rozprawy posłużyła autorowi opaska własnego pomysłu).

De kapitiata dokonana za pomocą zwyczajnych nożytek. (Tyg. lek. 1857, Nr. 40).

Nożycie przy dekapitacji. (Tamże, 1858, Nr. 31).

Przerost śledziony (hypertrophja lenis) uleczonej za pomocą elektro-galwanizmu. (Tamże, 1862, Nr. 34).

Przerost błon. (Tamże, 1864 Nr. 4).

Rohitseh-Sauerbrunn. (Medycyna, 1880, Nr. 28).

Buski Jan Sylwester, ur. 1830 r. we wsi Dusznice w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, medycyny słuchał od r. 1851 w Gryfii, później w Wiedniu, a nakoniec w Berlinie.

De cholera epidemia, singulatim ea, quae a. 1854 Vindobonae grassabatur. Berolini, 1855, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Buszek Jan, ur. 1845 r. w Muszynie, nauki gimnazjalne odbywał w Nowym Sączu i Krakowie; do medycyny przykładał się w Krakowie, gdzie 1870 r. dyplom doktorski otrzymał. Jeszcze jako uczeń medycyny gorliwie pracował w latach 1866 i 1867 nad chemią patologiczną w zakładzie prof. D-ra Stopceńskiego a o poszukiwaniach jego dotyczących cukru gronowego w moczu po silném chloroformowaniu odczytać można w sprawozdaniu umieszczonem w Roczn. c. k. tow. nauk. krak. T. XXXV. W latach 1869 i 1870 był prywatnym asysentem przy ówczesnym docencie okulistyki D-rze Rydlu. W r. 1871 pełnił obowiązki lekarza pomocniczego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie przy prymariuszu D-rze Korczyńskim; tegoż r. w listopadzie mianowany został lekarzem miejskim w Krakowie; od r. 1873 jest lekarzem sądowym. Odbywszy podróż naukową w celu obeznania się z urządzeniami higienicznymi w rozmaitych miastach Europy, naznaczony został 1880 r. fizykiem stoł. m. Krakowa. Statystykę sanitarną przy magistracie m. Krakowa prowadzi już od czerwca 1876 r.

Uwagi nad złamaniem rzepki. (Przegl. lek. 1871, Nr. 23, 24, 25).

O podziale godzin szkolnych. (Tamże, 1876, str. 170).

Przypadek otrucia arsenowego atramentem anilowym. (Tamże, 1877, Nr. 4).

O pomieszkaniach stróżów domów. (Tamże, 1877). Przypady otrucia „tynkturem na owady” wyrabianą z ziela bagna (Ledum palustre). (Tamże, 1877, N. 29).

Sprawozdanie z 6-go wien stowarzyszenia niemieckiego dla higieny publicznej, odbytego w Dreźnie od 6 do 10 Września 1878 r. (Tamże, 1878, Nr. 38, 40).

Wnioski podkomisji mającej zbadać pod względem sanitarnym okolice klinik, szpitalów i łąki św. Sebastjana w Krakowie. (Dwutyg. med. pub. 1878, str. 341—342).

Opium i betel. (Przegl. lek. 1879, Nr. 11).

Przyczynę do statystyki śmiertelności głównie z chorób zakaźnych i ważniejsze jej przyczyny w m. Krakowie. Kraków, nakł. autora, druk. Pobudkiewicza (A. Koziańskiego), 1880, w 8-ce, str. 122.

Toż, w Dwutyg. med. pub. 1879, 1880.

Kilka słów o poprawieniu wód studziennych krakowskich. (Tamże, 1876).

Otrucie lodami waniliowymi. (Tamże, 1879).

Otrucie chloroformem. (Przegl. lek. 1879, Nr. 11).

Porównanie trwania życia ludności chrześcijańskiej i żydowskiej zmarłej w Krakowie od r. 1859—1880. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1882, w 8-ce, str. 77. (Osob. odb. ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, T. VI, dział 2-1).

Buszynski Józef, lekarz szpitala w Częstochowie.

Zapalenie opłucnej wysiękowe, połączone z zapaleniem powłoki otaczającej śledzionę (pleuritis exsudativa et perisplenitis). (Klinika, T. V, 1869, str. 213 do 219).

Tętniak aorty wstępującej (Aneurisma aortae ascendens). (Medycyna, 1882, Nr. 12, 13).

Plamica złosiwa czyli ostry rozkład krwi. (Morb. bus maculosus malignus). (Tamże, 1882, Nr. 32).

* Butzke E. L.

Denkschrift über den Weichselzopf. Ein Beitrag zur Begründung einer rationellen Pathologie und Therapie desselben (für Aerzte und gebildete Nicht-aerzte). Thorn, Lambeck, 1858, w 8-ce, str. VI, 242.

Buzalski Józef, ur. 1841 r. w Godawadzi, nauk gimnazjalnych słuchał w Trzemesznie, lekarskich w Gryfii (1861—1867).

De dementia paralytica. Gryphiswaldiae, 1867, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Bychowicz Józef Władysław (1778—1845) prawnik, literat. wojak z czasów napoleońskich. Z licznych jego dzieł, ostatnie odnosi się do medycyny, a mianowicie.

Sztuka zapobiegania chorobom. Rzecz krótka, ułożona przez lekarzy niemieckich, pomnożona wstępem, wskazaniem przesądów miejscowych względem zachowania zdrowia, pomysłami do higieny religijnej i obszerniejszym wykładem przepisów higienicznych, z przydaniem rozprawy filozoficznej o mocy umysłu Kanta. Wilno, 1843, w 8-ce, str. 437 i XXIV.

Bydłowski Jan, rodem z Pokostówki na Wołyniu, nauki lekarskie ukończył 1841 r. w Montpellier, gdzie dotąd przebywa.

Exposé succinct des principaux moyens employés pour maintenir les fractures reduites. Montpellier, Tournel, 1841, w 4-ce, str. 28. Diss. inaug.

Bykowski Mikołaj, społeczny lekarz, zamieszkały w Warszawie.

De tuberculosis pulmonum et tractus intestinalis sanatione. Mosquae, 1851, w 8-ce, str. 48 i VIII. Diss. inaug.

Bylicki Władysław, społeczny lekarz lwowski, b. asystent kliniki położniczej w Krakowie, ogłosił:

Przypadek puchliny kolana peryodycznie powracającej. (Przegl. lek. 1874, Nr. 19).

Przypadek samodzielnego wykluczenia włókniaka macicy z następowym otokiem trąbki macicznej (Eliminatio spontanea fibromatis uteri et pyosalpinx). (Tamże, 1876, Nr. 9).

Wielka przetoka pęcherzowo-pochwowa (fistula vesico-vaginalis) uleczona jednorazową operacją po poprzedniem przygotowaniu pochwy kulami Boremana. (Tamże, 1876, Nr. 51).

Zdanie sprawy o zjeździe ginekologów w Mnichowie w r. 1877. (Tamże, 1877, Nr. 44—47).

Bystrow.

Guzy mózgowate w brzuchu. (Tumores encephaloidei). (Tyg. lek. 1850, Nr. 45).

Sprawozdanie o chorych leczonych wyłącznie metodą atomistyczną Leib-Medyka D-ra Mandta w oddziałach warsz. wojkowego szpitala. (Tamże, 1854, Nr. 17—23).

Bzowski Abraham, dominikanin, sławny historyk kościelny, teolog i mówca, ur. w Proszowicach 1567 r.; nauki pobierał w Secyminie, Krakowie, Ferrarze i Medyolanie. Za powrotem do kraju w Krakowie był teologii nauczycielem, w Poznaniu i Płocku kaznodzieją, we Wrocławiu, Krakowie i Warszawie przeorem. Po śmierci kardynała Baroniusza wezwany przez papieża do prowadzenia dalej rozpoczętej historyi kościoła (napisał od XIII do XXI tomu), pozostał w Rzymie, gdzie umarł 1627 r. Z licznych jego dzieł związek z medycyną ma następujące:

Nomenclator sanctorum professione medicorum. anniversariam quorum festivitatem universalis celebrat ecclesia ad antiquitatis memoriam elaboratus. Romae, 1612, fol.

Toż, tamże, 1621, w 12-ce.

Toż, w Kolonii, 1623, w 8-ce.

* **Cadet de Vaux Antoni Aleksander Franciszek**, ur. 1743 r., um. 1828 r.

O podagrze i romatyzmach; wyjątek z doświadczeń i wypadków względem tych chorób leczenia. Kraków, w druk. Mateckiego, 1826, w 8-ce, str. 127.

Cambon, ob. Kambon.

Camelin Jan, rodem francuz. otrzymawszy 1744 r. stopień magistra filozofii i doktora medycyny w akad. krakowskiej, 1749 roku wliczony został do grona profesorów wydziału lekarskiego. Wykładał początkowo botanikę, a od r. 1761 przybrał i anatomię. Straciwszy 1769 r. kolegę Wadowskiego, sam jeden pozostał w wydziale: w r. 1770 przyszedł mu w pomoc Badurski, któremu C. natychmiast odstąpił dziekanstwa. Umarł 27 stycznia 1774 r.

Quaestio medica de arthritide. Cracoviae, 1749.

Diss. medica de variolis. Cracov. 1770, w 16-ce.

Na skon jego wyszedł: Luctus super obitu cl. olim ac excel. Dni M. Joannis de Camelin. . . nomine universitatis cracoviensis significatus.

Por. Łukaszewicz: l. c. II, 103. Muezkowski: Mieszk. i postep. 30. Lib. promot. 404. Roczn. wyd. lek. II, 51, 109, 110. Roczn. warsz. T. p. n. X, 340. Majer: Wiadomości. . . str. 7.

de **Camillis Dominik Piotr**, z Bononii, był nadwornym lekarzem Stanisława Augusta.

Jemu przypisano jest dziełko z francuzkiego na polski język przełożone: Wychowanie ciała i duszy dzieci. Kraków, 1760, w 8-ce, str. 152.

Por. Łukaszewicz: Hist. szkół, II, 486.

Campianus (Kampian) Paweł, od r. 1560 był lekarzem m. Lwowa, za co pobierał rocznego wynagrodzenia zł. 50. W r. 1584 był obrany rajcą miejskim.

Por. Zubrzycki: Kronika m. Lwowa, str. 182, 209.

Campianus Marcin, syn Pawła, stopień bakałarza nauk wyzwolonych osiągnął w akademii krak. 1601 r.; był podobnie jak ojciec lekarzem m. Lwowa i rajcą tego miasta. Um. 1629 r.

Por. Muezkowski: l. c. str. 257. Starowski: Mon. str. 286.

Campius Marcin, chirurg i alchemik w Łowiczu w XVII wieku, zaszczytnie wspomniany w Cebrowskiego kronice.

Camuset Jakób Emilian, lekarz warszawski, później powołany na lekarza dworu Augusta III. Um. 1739 r.

Tractatus de febribus malignis epidemiciis, quae grassatae sunt tam Varsaviae, quam aliis in locis regni Poloniae a mense Februario 1737 usque ad mensem Septembrem ejusdem anni cum methodo eas tractandi curandique. Dresdae, Hillscher, 1738, w 8-ce.

Krótką informacyą o zagęszczonj gorączce, Febrze Malignie epidemicae, tak w Warszawie grassujacj, jako też i na innych miejscach r. 1737, z wyrażeniem sposobów zachowania i kurowania, w tymże roku do druku podana w Warszawie w Drukarni Kollegium Societatis Jesu.

Traité des fièvres malignes epidémiques, qui ont grassé tant à Varsovie que dans d'autres endroits du royaume de Pologne, depuis le mois de fevrier de l'année 1737 jusqu'au mois de septembre de la même (sic) année avec la manière de les traiter et de les guérir. Dresde, Hillscher, 1738, w 8-ce, k. 57.

Cannobius Emil, objął obowiązki lekarza kapituły gnieźnieńskiej po zmarłym Łukaszu Moreckim i spelniał je od 1594 do 1595. Wynagrodzenia brał 50 zł. rocznie i dwa bochenki chleba tygodniowo.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa o kanonikacie, str. 19.

Caro Jakób Seligus, urodz. w Sierpcu (w Płockiem) 1832 r., gimnazjum ukończył w Altonie, do nauk lekarskich przykładał się od r. 1858 w Würzburgu a później w Berlinie.

De myatrophia progressiva et myoparalysi. Bero-lini, typ. Rosenthal, 1862, w 8-ce. Diss. inaug.

Carove Piotr Józef, rodem z Leszna; osiągnawszy stopień doktorski 1771 r. we Frankfurcie nad Odrą, osiadł w Poznaniu jako lekarz praktyczny; w r. 1772 mianowany został nadwornym lekarzem Stanisława Augusta. W r. 1800 rząd pruski po-

wierzył mu urząd pierwszego radcy medycznego przy kolegium lekarskiem w Poznaniu; niedługo obowiązki te spełniał Carrove, gdyż w tymże roku życia dokonał.

De viscida plurimorum morborum inter Polonias incultas causa. Francofurti ad Viadrum, typ. Winteri. 1771, w 4-ce, str. 39. Ded. księciu Antoniemu Sułkowskiemu.

Carrière Jan Salomon, ur. w Polsce, nauk lekarskich słuchał w Jenie, gdzie 1753 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Powróciwszy do kraju powołany był przez ks. Aleksandra Augusta Czartoryskiego na nauczyciela matematyki i fizyki doświadczalnych. Później był lekarzem kapituły gnieźnieńskiej i prymasa Adama Komorowskiego. Wydał:

Diss. de qualitate et quantitate alimentorum, infantibus a prima natiuitate, usque ad septimum aetatis annum convenientium. Jenae, litt. Ritterianis, 1753, w 4-ce. Diss. inaug.

Por. Cuvier: l. c. IV, 258.

* **Caspar i Liman.**

Medycyna sądowa. T. I. Przekład D-ra St. Witkowskiego. Warszawa, druk. Gaz. lek. 1874, w 8-ce, str. 788. T. II. Przekład prof. D-ra Teofila Wisłockiego. Warszawa, druk. Gaz. lek. 1876, w 8-ce, str. X, 1038 i XVIII.

Cassina Ferdinand, rodem z Nowego Sącza, stopień doktora medycyny osiągnął w Krakowie 1866 r., obecnie (od 1879) jest lekarzem powiatowym w Przemyśle i członkiem krajowej rady zdrowia.

Leki tak zwane specjalne i uniwersalne. (Dwutyg. med. pub. 1877, str. 56—59).

Wnioski e. k. kraj. Rady zdrowia, mające na celu uregulowanie praw i obowiązków t. zw. cyrulików. (Przegl. lek. 1880, Nr. 51, str. 660—662).

Cebrowski Andrzej, za Władysława IV był lekarzem w Łowiczu; pewno cieszył się nie małą sławą, skoro Paweł Goski, akademik krakowski, uczcił go wierszem łacińskim p. t.: Divus Andreas Cracov. Schedel, 1641, w 4-ce.

Por. Jaszyński: Dykey. poet. pols. I, 106, Gąsiorowski: II, 193.

Cebrowski Mikołaj, syn Jędrzeja, urodz. w Łowiczu, w młodości poświęcał się muzyce i budownictwu, następnie oddał się sztuce lekarskiej. Umarł w czasie trwającej zarazy w Łowiczu 30 października. 1658 r.; pochowany w tamecznej kolegiacie w grobie przez siebie zbudowanym. Zostawił w rękopisie:

Annales civitatis Lovicivae, quae sita in Masovia ad fluvium Bzaram, in palatinatu Ravensi, quibus adiecta sunt privilegia ejusdem civitatis et brevis historia rerum gestarum in regno Poloniae, quae contigerunt hoc anno 1648 atque sequenti, quum haec scripsi. Rękopis ten znajdował się w posiadaniu Kazimierza Stracyńskiego.

Cel i ustawy towarzystwa paryżkiego lekarzy polskich. Paryż, w druk. Martinet, 1856, w 8ce, str. 7.

Celiński Józef, ur. w Warszawie 1779 r., po ukończeniu szkół pijarskich poświęcił się zawodowi farmaceutycznemu. Otrzyma-

ławszy stopień podaptekarza, w celu dalszego kształcenia się udał się do Krakowa a następnie do Berlina, gdzie stopień magistra farmacyi uzyskał. Wróciwszy do kraju pracował w Warszawie przez lat 7 u aptekarza Gruela jako współnik; następnie własną założył aptekę. W 1809 r. należał do pierwszych założycieli szkoły lekarskiej w Warszawie; w szkole tej jak również później w uniwersytecie warszawskim wykładał farmacyę, farmakologię i chemię prawną. Nadto był asesorem farmacyi w radzie ogólnej lekarskiej, członkiem tow. przyj. nauk i gospodarczo-rolniczego. Umarł w 1842 r. Wydał:

Farmeria, czyli nauka doskonałego przygotowania lekarstw z trzech królestw natury wybranych. Dwie części. Warszawa, druk. Dąbrowskiego, 1811, w 8-ce, 2 t., str. 356, 486.

Rozbiór wód mineralnych Nałęczowskich w województwie Lubelskim, zdziałany przez... na posied. T. P. N. czytany d. 15 sierpnia. Żerlegung des Mineralwassers zur Nałęczow. (Tekst polski i niemiecki). Warszawa, 1817, w 8-ce, str. 32.

Tóż, w Roczn. warsz. tow. przyj. nauk. T. XII, str. 40.

O rozbiórce wody w studni wykopanej we wsi Sierkierki. Rzecz czytana na pos. W. T. P. N.

Dowody, że mięta pieprzowa krajowa i olej z niej pędzony nie ustępuje w dobroci zieli i olejowi tegoż nazwiska z zagranicy sprowadzonemu. Rzecz czytana na pos. W. T. P. N. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 233 do 247).

Opis rozbioru nasion wilczego lyka. (w berlińskim Roczniku Farmacyi 1804).

Celiński Marcellii Teodor Franciszek, syn Józefa, ur. w Warszawie 1805 r. Nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1827—1829), później w Krakowie, a następnie w Berlinie, gdzie 1833 r. stopień doktora medycyny uzyskał. O żywociusku sporządzonym w 1832 r. wedle jego pomysłu, pochlebną wzmiankę czyni Bierkowski (Roczn. obejmujący sprawę z czynności kliniki chir. R. II, str. 6). Wydał:

De trepanatione cranii. Berolini, typ. Nictackianis, 1833, w 4-ce, str. 34, k. 3, tab. 6.

* **Celsus Cornelius Aurelius.**

De medicina duo libri priores. Vilnae, typ. T. Glibsberg, 1834, w 8-ce, str. 102.

Tłumaczenie całego dzieła Celsa pozostawił w rękopisie Le Brun. Niektóre aforyzmy Celsa ogłoszone zostały w dziełku: Zbiór niektórych celniejszych aforyzmów, wyjęty z dzieł Hippokratessa y Celsa. Warszawa, Dufour, 1793, w 8-ce, str. 88, k. nl. 10.

Cenner Jan.

De angore pectoris. Cracoviae, 1820, w 8-ce, str. 67. Diss. inaug.

Cenova Floryan Stan. Wójkasin, ze Sławosena, lekarz, agitator ludowy i orędownik odrębności plemiennych ludności nad dolną Wisłą zamieszkałej.

Dorade lekarzkie w różnych chorobach wewnętrznych, zewnętrznych e pólógowych s dodaniem srodkow ledowych, zabobonow e guseł tak dovnjesech jak e teraznjesech napisel e vedel v trzech xggach Doktor medicine... Roku panskjeho 1862. Xgga pjrsza: Choro-

be wevnežne. Žeset pirsj: 1. Wograzkij čelo Febre. 2. Krvjaj nabraŋe i zawogŋenje. 3. Krvavjenjo i krvje žepseco. Do nabeco v Svjecu (Schwetz) nad Višlę wu xegarza J. Hauffee, w 8-ce, str. 16.

Pině glównych woddzawoŋ Evangelickijego Katechizmu z Niemjeckijego na Kašesko-Słowjenskij jazyk přeložet Wójkasin ze Sławosena. Roku Paušskijego 1861. V dodatku: Spovjecz e Naboženstwo codienne. Do nabeco v Svjecu (Schwetz) nad Višlę wu Xiegarza J. Hauffee, w 12-ce, str. 16.

Dwie rozprawy o poddanych Królestwa Polskiego. Gdańsk, czcion. Boenigra, (1867), w 8-ce, str. 15.

Sbjor pjesnj swjatowih, które lud słowjanskij w królestwie pruskim spjewač lubj vedeł... Wójkasin ze Sławosena. Sesit trzećj. Frantovkj, sętopórkj, prosbi na weśele i t. d. V Svjecju nad Višlę. Czornoxjęžnj J. Hauffee, 1878, w 8-ce małej, str. 32.

Skórb košezkošłowjenskje móvė. Czornoxjęžnj J. Hauffee, Svieca, 1868, w 8-ce. Pjrsze xęgi, pjrszi seszet vedeł... Nr. I—VI, 1 kartka tyt., str. 1—98. Pjrsze xęgi, drugi seszet vedeł... Nr. VII—XII, 1 kartka tyt., str. od 101—198.

Zerės do grammatikj Kašesko-Słowjenskje Móvė napjseł ẽ vėdėł... Wójkasin ze Sławosena. V Poznaniu, cęjonkamj Wójcecha Simona, 1879, w 8-ce, str. 79 (1). (Na pierwszym tytule: Die kassubisch-slowinische Sprache).

Cepryński-Ciekawy Walery, ur. 1821 r. w Słucku, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście, nauk lekarskich słuchał w Kijowie, a uzyskawszy stopień naukowy 1842 roku, został lekarzem powiatowym w Wasilkowie, w gub. Kijowskiej, skąd po pięciu latach przeniósł się do Zwinogrodki, gdzie w r. 1864 zacnego żywota dokonał.

Cepryński-Ciekawy Stanisław, syn Walerego, ur. w Zwinogrodce 1857 r.; ukończywszy gimnazjum w Kijowie, oddał się nauce języków wschodnich w uniwersytecie w Petersburgu, skąd po roku przeniósł się na wydział lekarski uniwersytetu warsz. i takowy 1881 r. ukończył. Obecnie przebywa w Kaligórze Mokrej, w powiecie Zwinogrodzkim.

Cepryński-Ciekawy Korneli, brat Walerego, ur. 5 sierpnia 1831 r. we wsi Rymoszech, w powiecie słuckim; do gimnazjum uczęszczał w Słucku, nauk lekarskich słuchał w Kijowie (1856—1861). Początkowo zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Kaligórze Mokrej; od r. 1879 zamieszkał w Szpolu, w gub. kijowskiej, gdzie obok medycyny praktycznej, z zamiłowaniem oddaje się rolnictwu.

* **Cerner (Zerener) Jan Mikołaj**, lekarz z Halli.

Popis ścisły niektórych w różny przygodzie za dawnym doświadczeniem potwierdzonych lekarstw, przy tym informacja dla zżywania na wszelkie przypadków przemiany bespiecznego takich, jakie się ku dobru pospolitemu na przedaj gotują w Halli Maydebarskiej u Jana Mikołaja Cenera. R. P. 1756, w 8-ce, str. 4, 110 i 28.

Krótką specyfikacyę medykamentów approbowanych z informacyą należytną zżywania, y ich skutków, które nie tylko codziennie dla utrzymania zdrowia, ale też y w niebezpiecznych chorobach z skut-

kiem używane być mogą. Hala Magdeburgska, 1763, w 8-ce, str. 135.

Toż, Wrocław, 1781, w 8-ce, str. 127.

Chałubiński Tytus, znakomity społeczny lekarz warszawski, ur. we wsi Chociwku pod Radomiem 1820 r. Ukończywszy gimnazjum w Radomiu, w r. 1838 zapisał się do grona słuchaczy akademii med. chir. wileńskij; po zwinięciu tej instytucji naukowej przeniósł się do Dorpatu, gdzie zrazu oddawał się naukom przyrodniczym, a w r. 1843 powrócił do studyów lekarskich. Stopień doktora medycyny uzyskał w r. 1844 w Würzburgu. Osiadłszy w Warszawie, nader szybko wyrobił sobie wpływowe stanowisko jako lekarz i obywatel. Od r. 1847 do 1857 był naczelnym lekarzem szpitala ewangelickiego, następnie lekarzem w szpitalu Dzieciątka Jezus. W r. 1859 objął katedrę patologii i terapii a zarazem kliniki chorób wewnętrznych w warsz. akademii medyko-chirurgicznj i na tem stanowisku pozostawał i w szkole glównj aż do r. 1871 t. j. do czasu ostatecznego wprowadzenia języka rossyjskiego do wykładów uniwersyteckich. Jako znakomity klinista niespożyte położył zasługi, przysposobiwszy do samodzielnej pracy liczne grono lekarzów polskich.

Ueber den Harn in physiologischer und pathologischer Hinsicht. Würzburg, Becker, 1844, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Rzut oka na dzieje botaniki. (Bibl. warsz. 1846, str. 308).

Wstęp do patologii i terapii szczegółowj. (Tyg. lek. 1863, Nr. 13, 14).

Wykład patologii i terapii szczegółowj w c. k. warsz. akad. lekarskiej: 1. Angiopatye. (Tamże, 1860, Nr. 24, 29).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1849. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXV, 2 p., 1851, str. 1).

Obraz chorób panujących w Warszawie w r. 1849. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 5).

Cholera, jej istota. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 9).

Gastrocholia. (Tamże, T. XXVI, 2 p., 1851, str. 91).

Atrofia i rak wątroby. (Tamże, T. XXVIII, 2 p., 1852, str. 12).

Guz mózgowy nerki. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 198).

Sciętka (Ischias postica). (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 201).

Prosopalgia Fothergillii. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 202).

O gorączce tyfoidalnej panującej w Warszawie 1865 r. i sposobie jej leczenia. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 270).

Zapalenie międzyżrzakowe wątroby połączone z niezłym oskrzeli, kiszki i zapaleniem opłucnej (Hepatitis interstitialis, catarrhus bronchialis et pleuritis). Spostrzeżenie na klinice prof. Chałubińskiego. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 113—116).

Choroba Basedowa—obserwowana na klinice prof. Chałubińskiego. (Tamże, str. 209—213).

Pisma lekarskie: 1. Metoda wynajdywania wskazań lekarskich. Plan leczenia i jego wykazanie. Warszawa, druk J. Ungra, 1874, w 8-ce, str. 95 i II. Ocenę tej pracy podał Fr. Skobel w Przegl. lek. 1874,

Nr. 15 i 16. St. Markiewicz w Medycynie 1874, Nr. 16 i 17.

Pisma lekarskie: 2. Zimnica. Studium ze stanowiska praktycznego. Warszawa, nakład Gebethnera i Wolffa, 1875, w 8-ce, str. 162 i III. Sprawozdanie z tej pracy ogłosił Z. Dobieszewski w Medycynie, 1876, Nr. 1, 2, 3, 5. Baranowski w Pam. t. I w T. LXIX, str. 101.

O wwieńditi genetieskiego metoda w prepodawanii estestwennykh nauk w srednich uczebnykh zawedniach. Warszawa, 1876, w 8-ce, str. 9.

O pedagogicznym znaczeniu nauk przyrodniczych w humanitarnem wychowaniu. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXII, 1877, str. 6—12).

Grimmia Tatrenses. (Pamiętnik fizyograficzny. T. II, 1882, str. 209—326, tab. XI—XXVIII).

Nadto przełożył:

Jussieu Adryan. Wykład początków botaniki. Warszawa, druk. St. Strąbskiego, 1849, w 8-ce, str. XI, 10 i 775.

(Życiorys oraz portret Chąłubińskiego pomieściły Kłosy, 1873, Nr. 411 i Tygodnik Ilustr. 1873).

Chąłubiński Władysław, synowiec poprzedzającego, wkrótce po ukończeniu nauk lekarskich na wszechnicy jagiellońskiej, um. w Krakowie w październiku 1869 r. w 28 roku życia.

Chąłupczyński Adam, ur. w Piotrkowie 30 lipca 1822 r., nauk gimnazyalnych słuchał w rodzinnym mieście; w 16-ym roku życia oddał się farmacji a po 7 latach zajęcia w aptece, ze stopniem podaptekarza wyjechał do Moskwy, gdzie w r. 1849 wydział lekarski ukończył. Wróciwszy do kraju został lekarzem okręgu kozienickiego, wkrótce (po pół roku) zmuszony był opuścić to stanowisko; 1850—1853 r. przepełził w twierdzy w Zamościu. Od r. 1854 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Działosynie; 1859 r. objął obowiązki lekarza szpitalnego w Maciejowicach; w r. 1863 przeniósł się do Izbicy i tu niósł pomoc licznym rannym w czasowo urządzonego szpitalu; od r. 1876 osiadł w Włodawku. Wydał:

Pomysły do dziejów życia świata. Warszawa, nakł. autora, druk. Gaz. codzienną, 1869, w 8-ce, str. VII, 406. (Dzieło to skreślił autor w r. 1850).

Kilka słów o pokątnem leceniu. (Tyg. lek. 1867, Nr. 50—52).

O niektórych błędach w teorii Darwina. Warszawa, 1890, w 8-ce, str. 59. (Osob. odb. z czasopisma: Przyroda i przemysł).

Chamajdes Jakób, wychowaniec uniwersyteckiego, społecznego lekarz w Zagórzcu w Galicyi.

Wiadomość o potworze urodzonym we wsi Radozyczach, z 2 rycinami. (Przegl. lek. 1878, Nr. 46).

Chamski Władysław, nauk lekarskich ukończył w Montpellier 1855 r., obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Siedlcach.

Aperçu sur l'épidémie cholérique de 1854 observée à Saint-Chinian. Montpellier, Boehm, 1855, w 8-ce, str. 46. Diss. inaug.

Charzewski Piotr Paweł, ur. w Sitkowcach na Ukrainie, oficer wojska polskiego z r. 1831.

Essai sur l'hypochondrie. Montpellier, Martel, 1845, w 4-ce, str. 77. Diss. inaug.

Chasanowicz Józef, rodem z Goniądza w Grodzieńskim.

Ueber den Einfluss des Lichtes auf die Kohlensäure-Ausscheidung im thierischen Organismus. Königsberg, Gruber et Longrien, 1872, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

* **Chavasse**, ob. Koehler Kl.

Chawłowski Ksawery Mikołaj, rodem z Podola, lekarz społeczny, zamieszkały w Kutnie, wydał:

De scorbuto nec non de inflammatoriis scorbuticorum morbis. Petropoli, 1852, w 8-ce, str. 112. Diss. inaug.

Chądzynski Jan, herb. Ciołek, ur. 11 lipca 1824 r. w Kole pod Warszawą, w r. 1831 wyjechał z rodzicami do Francji; nauki szkolne odbywał w Grenoble i Lyonie; medycyny uczył się w Paryżu; w latach 1851—1854 był asystentem (interne) w szpitalach cywilnych; w czasie panującej cholery 1854 r. był wysłany dla niesienia pomocy lekarskiej do dep. Ardèche. Uzyskawszy 1855 r. stopień doktora medycyny w Paryżu, został lekarzem pomocniczym (aide-major) w szpitalu wojskowym Gros Cailou w Paryżu i obowiązki te pełnił do maja 1857 r. W r. 1858 przeniósł się do Galicji; był lekarzem zdrowym w Lubieniu a następnie osiadł we Lwowie, gdzie obecnie pełni służbę lekarską jako prymaryusz szpitala powszechnego w oddziale chorób kłowych i skórnych. Ogłosił:

Des tumeurs fibreuses de l'uterus comme cause de distocie. Paris, Rignoux, 1855, w 4-ce, str. 30. Diss. inaug.

Cholera, jée etymologia, historia, natura, fizjologia, anatomia patologiczna, objawy, rozpoznanie, rokowanie, ochrona, leczenie. Lwów. 1863, w 8-ce.

Tóż, wyd. 2-ie, Lwów, w druk. Manieckiego, 1873, w 8-ce, str. 212.

Cholera w r. 1865 czyli sposoby powstrzymania jée wybuchu i rozpostrzenienia, ścisłem zapobieganiem osobistém, domowém, szpitalowém, miastowém, krajowém i międzynarodowém. Lwów, 1866, w 6-ce, str. 57.

O zdroju siarczanym w Lubieniu, o jego zastosowaniu i skuteczności ze względu na jego skład chemiczny. Szkic kliniczno-porównawczy. Lwów, 1866, w 8-ce, str. 78.

Tętniak żylny (aneuryzma arterioso — venosum) z następstwem rozszerzenia wszystkich żył tętnie ramienia obrazonego, rozciągającym się od zgięcia łokciowego aż do lewej komórki serca. (Przegl. lek. 1866, Nr. 12, 13, 14).

Trzy dowody publiczne w sprawie cholery. (Tamże, 1866, Nr. 34—39).

Dławice (Angina membranacea), podług najświeższych badań sztuki lekarskiej. Lwów, nakł. autora, druk. Miłkowskiego, 1868, w 8-ce, str. 135.

Sprawozdanie z oddziału obłąkanych szpitala głównego we Lwowie za r. 1868. (Roczn. tow. lek. galicys. Lwów, 1869, str. 91—121).

Homioopatya w obec sejmu. (Przegl. lek. 1869, Nr. 43, 44, 45).

O jodzie ze stanowiska kliniczno — praktycznego. (Tamże, 1875, Nr. 37, 38).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1875, w 8-ce, str. 17.

Sprawozdanie komisji wysadzonej z łona sekcji lwowskiej Tow. lekarzy galicyjskich w celu zbadania stanu zdrojowiska lubińskiego. (Dwutyg. med. pub. 1877, str. 223—226).

Wrzód kłowy stwardniały na grzbiecie języka a raczej mięsak wrzeczniasty (sarcoma fusocelluläre) języka, po części obłak (cylindroma) czyli naczynio-mięsak spłotowaty (angiosarcoma plexiforme). (Tamże, str. 245—246, 421—424).

Pilocarpinum muriaticum jako środek poronny. (Przegl. lek. 1878, Nr. 25).

Taynuja jako środek przeciwozłowy i przeciwkłowy. (Tamże, 1878, Nr. 50).

O leczeniu niektórych chorób skórnych. (Tamże, 1880, Nr. 15, 16).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniw. Jag. 1880, w 8-ce, str. 10.

Sur la valeur prophylactique de l'excision de la sclérose syphilitique initiale. (Annales de dermatol. et de syphil. Paris, 1880).

Nadto przełożył dzieło Langleberta (ob).

Chądzyński Władysław Gustaw.

Du céphalématome. Paris, 1865, w 4-ce. Diss. inaug.

Chelchowski Kazimierz, ur. 20 lutego 1858 r. we wsi Chojnowie, w powiecie przasnyskim, gub. płockiej; do gimnazjum uczęszczał w Warszawie; nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie warszawskim (1875—1888). Obecnie jest asystentem przy klinice terapeutycznej w szpitalu Dzieciątka Jezus.

Przerost i rozszerzenie serca pierwotne. (Gaz. lek. 1881, str. 689—694, 734—740).

Chelmiński Julian, ur. w Gnieźnie 1825 r.; ukończywszy gimnazjum w rodzinnym mieście, udał się do Berlina, gdzie słuchał medycyny od 1846 do 1850 r.

De puerperarum cura. Berolini, typ. Schlesinger, 1850, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Chelmiński Antoni, wychowaniec uniwersyteckiego warszawskiego, dawniej lekarz szpitala praskiego, obecnie lekarz przy fabryce papierniczej w Soczewce.

W sprawie zastosowania lewara do wypuszczania płynów z worka płucnego. (Medycyna, 1880, Nr. 43).

Przyrządek do zastosowania t. z. lewara do wypuszczenia wysięków z jamy płucnej. (Tamże, 1881, Nr. 8).

Chelmiński Romuald, ukończył wydział przyrodniczy i lekarski w uniwersytecie warszawskim. Obecnie jest lekarzem miejscowym w szpitalu Dzieciątka Jezus.

Wspólnie z T. Duninem opracował:

O statystyce szpitalnej. Zadanie statystyki szpitalnej, jej znaczenie dla statystyki lekarskiej w ogólności, sposób prowadzenia, statystyka szpitala Dzieciątka Jezus za rok 1879. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 13—16).

Chiacor, ob. Buccella.

Chlebowski Jan, ur. 1810 r. w m. Zatorze w Galicji, początkowo nauki pobierał w Wadowicach a następnie w liceum św. Barbary w Krakowie. W r. 1829 wstąpił do uniwersyteckiego warszawskiego, w którym według ówczesnego urzędnika uczęszczał przez dwa lata na wydział filozoficzny a następ-

nie przez lat 4 na lekarski. W r. 1835 przybył do Warszawy; w 1838 r. został ordynatorem szpitala Dzieciątka Jezus i na tej posadzie aż do zgonu pozostawał. Um. 27 marca 1864 r.

Spostrzeżenia swe lekarskie pomieszczał w Pamiętniku Tow. lek. warsz. i Tygodniku lekarskim, a mianowicie:

Morbus niger Hippocratis, Melaina. Ileus czyli Miserere. (Tyg. lek. 1848, Nr. 20).

Przerost śledziony (Hypertrophie lienis). Zapalenie opłucnej (Pleuritis). Rozcięcie aorty brzusznej (Aneurysma aortae abdominalis). (Tamże, 1849, Nr. 4).

Zatrucie kwasem siarczanym. (Pam. Tow. lek. warsz. T. V, 1841, str. 17).

Zatrucie kwasem siarczanym zakończone śmiercią. (Tamże, T. XII, 1844, str. 15).

Skuteczność ekstraktu wroniego oka w sparaliżowaniach. (Tamże, T. VII, 1842, str. 188. T. X, 1843, str. 116. T. XII, 1844, str. 30).

Hemiplegia, szybkie wyzdrowienie. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 34).

Arachnitis, kołtun. (Tamże, T. XXVII, 1852, str. 164).

Utrata czucia w połowie ciała. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 51).

Zapalenie płuc z obłędem pijackim. (Tamże, T. X, 1843, str. 113).

Pleuro-pneumonia, rheumatismus, anasarca. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 35).

Rak płuca prawego. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 152).

Febris intermittens. Rheumatismus vagus, Pericarditis rheumatica. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 31).

Szczęśliwy przebieg i ukończenie gorączki tyfoidalnej. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 29).

Gorączka tyfoidalna, wyzdrowienie. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 166).

Ropień nerki; śmierć. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 145).

Zapalenie kiszek ślepij (perityphilitis, ileus). (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 148).

Sparaliżowanie kończyn górnych i dolnych i utrata mowy w okresie zapowiednim ospy. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 132).

Ospa w szpitalu Dzieciątka Jezus w kwartale czwartym 1859 r. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 268).

Posprzeżenia w oddziale wewnętrznym kobiet. (Hydrops ovarii, peritonitis ex laesione chemica). (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 269).

Chłapowski Franciszek, hrabia, ur. 1847 r. w Czerwonem w pow. Poznańskim, nauki początkowe odbywał w Metzu (1857—1861) i Poznaniu (1861—1866); medycyny słuchał od 1866 r. w Berlinie, 1868 r. w Heidelbergu a potem znów w Berlinie, gdzie 1870 r. dyplom doktorski uzyskał. Czas niejaki był lekarzem w Hucie królewskiej na Szląsku, gdzie występując jako obrońca ludu wielkie dla narodowości polskiej położył zasługi. Od 1877 r. jest członkiem Izby Panów w Berlinie; obecnie stale mieszka w Wrocławiu. Wydał:

Ueber Aphasie. Berlin, G. Schade, 1872, w 8-ce, str. 56. Diss. inaug.

O wydziałaniu śliny. (Archiv. Pflügera, 1873).

Kilkanaście zmian chorobowych w jednym trąpie i związek tychże wzajemny (z wykładów prof. Virchowa w Berlinie). (Przegl. lek. 1872, Nr. 44).

Trzy wykłady czytane na posiedzeniach ogólnych Naukowego Towarzystwa Akademików polskich w Berlinie, w ciągu r. 1872—1873. Poznań, nakł. aut., Leitgeber i Sp., druk. Kraszewskiego, 1872, w 8-ce, str. III, 32, 29, 32. A mianowicie:

O wykładach popularnych, mianowicie z pola nauk przyrodniczych. Poznań, nakład autora, Leitgeber, 1872, w 8-ce, str. 32.

O współdziałaniu Faradaya w przeobrażeniu nowoczesnym niektórych pojęć w fizyce. Poznań, nakł. aut., Leitgeber i Com., 1872, w 8-ce, str. 29.

O stosunku nauk przyrodniczych do innych nauk. Poznań, Leitgeber i Spółka, druk Kraszewskiego, 1873, w 8-ce, str. 32.

Nadto w Hucie królewskiej i Bytomiu na Górnym Śląsku wygłosił szereg wykładów dotyczących higieny ludowej. (Czasopismo Oświaty).

Chędowski Adam Tomasz, (1790—1855), bibliograf, literat, nie lekarz, ogłosił:

Uwagi nad rozprawą d-ra Weese o kołtunie. Druk w Pam. lek. warsz. T. I, str. 248—260.

Toż, po niemiecku na Leo Magazin, Jahrg I, Heft 3, str. 39 i—413.

z **Chmielnik Jan Łukasz**.

Diss. de angina. Basileae, 1621, w 4-ce.

z **Chmielnik Marcin (Chmielceus Martijus)**, ur. w Lublinie 5 listopada 1559 r., nauk filozoficznych i lekarskich od r. 1577 słuchał w Bazylei, gdzie 1587 r. stopień doktora medycyny uzyskał. W r. 1589 został w akademii bazylejskiej professorem logiki i przedmiot ten przez 21 lat wykładał; 1610 r. objął tamże katedrę medycyny. Był niejednokrotnie dziekanem wydziału lekarskiego i filozoficznego. Umarł 3 lipca 1632 r. Wydał:

Diss. de pleuritide. Basileae, typ. Oporinianis, 1587, w 4-ce, str. 7. Diss. inaug.

Diss. de humoribus. Basileae, 1619, w 4-ce.

Diss. de elementis. Basileae, 1623, w 4-ce.

Znane są także jego listy drukowane w Cista medica Hornunga.

Por. Biograph. médicale, T. III, str. 272. Roczn. wyd. lek. III, 445. Wizer. i roztr. nauk. 1839, T. XI, str. 145.

Chmielowski Jan, ur. na Śląsku 1775 r., początkowo oddawał się teologii; w r. 1799 rozpoczął w Wrocławiu studia lekarskie, później służył w wojsku, stopień doktora medycyny uzyskał dopiero 1821 r.

De febre nervosa lenta. Vratislaviae, 1821, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Chocewicz Kazimierz, rodem z Wołynia. De Potite. Montpellier, 1841. Diss. inaug.

Chodakowski Leon, lekarz powiatu sandomierskiego, zmarły 1878 r., gorliwy współpracownik Tygodnika lekarskiego, ogłosił: Womit kjaisty. (Passio biliosa, Ileus, Chordapsus, Miserere). (Tyg. lek. 1849, Nr. 19).

O chorobach w czerwcu i lipcu r. b. w Sandomierzu. (Tamże, 1849, Nr. 32).

O obowiązkach lekarza (z Hufelanda). (Tamże, 1850, Nr. 1—4).

Nowsze badania nad gorączką w ogóle (podług Andrala). (Tamże, 1850, Nr. 15—17).

O leczeniu dysenterji. (Tamże, 1850, Nr. 42—46).

O kurzu i paraliżu nuszkułów kraniowych i zjad powstających chorobach u dzieci. (Tamże, 1851, Nr. 28—36).

O gastrycezmie (De l'embaras gastrique) przez D-ra Macario. (Tamże, 1852, Nr. 36, 38, 40, 42, 44, 46).

O użyciu pokarmów w chorobach ostrych i chronicznych. (Tamże, 1853, Nr. 47).

Poród w paroxyzmie febry, cząstkowe przyrośnięcie i uwiecznienie łożyska. (Tamże, 1853, Nr. 51).

Historja analityczna, krytyczna, filozoficzna i lekarska magnetyzmu zwierzecego, przez D-ra Bellanger. (Tłóm.). (Tamże, 1854, Nr. 35—52).

Niektóre nowsze spostrzeżenia nad atrofią dzieci. (Tamże, 1856, Nr. 5).

O rodzie chorób płucnych (Pathogenesis morborum pulmonum). (Tamże, 1856, Nr. 13—15).

O zapaleniu płuc włóknikowém. (Tamże, 1856, Nr. 5).

Leczenie mlekiem i serwatka. (Także, 1857, N. 21).

Spostrzeżenia nad tyfusem dzieci, a mianowicie nad epidemią r. 1855 i 1856, przez D-ra Lederer. (Tłóm.). (Tamże, 1857, Nr. 24—26).

Słepota nočna (Hemeralopia). (Tamże, 1858, N. 22).

O działaniu i użyciu kąpiei morskich. (Tamże, 1858, Nr. 28—30).

Publiczne prelekcje nad chorobami macicy prof. Oppolzera. (Tamże, 1858, Nr. 31—34).

Takt lekarski (z Forgeta). (Tamże, 1861, Nr. 5, 6).

O puszczeniu krwi w zapaleniu płuc (podług pojęcia Günsburga). (Tamże, 1861, Nr. 35).

O naturze i leczeniu dychawicy (asthma). (Tamże, 1862, Nr. 50).

O upuszczaniu krwi w zapaleniu płuc (podług uwag D-ra Jaccoud w tym przedmiocie). (Tamże, 1863, Nr. 20).

O leczeniu chorei przez prof. Oppolzera. (Tamże, 1864, Nr. 4).

O przyczynach i leczeniu duszności (dyspnoea), objawiającej się przy zapaleniach płuc. (Wyjątek z Spital-Zeitung). (Tamże, 1864, Nr. 21, 22).

Spostrzeżenia nad tyfusem (podług wykładu prof. Skody). (Tamże, 1864, Nr. 33—35).

Leczenie ran i wrzodów alcesem przez p. Delionx de Savignac w Paryżu. (Tamże, 1865, Nr. 12).

Krup i Diphtheritis. Dławiec i błonica. (Tamże, 1865, Nr. 43).

O zapaleniu opon mózgu i rdzenia pacierzowego. (Meningitis cerebri i spinalis). (Klinika prof. Skody). (Tamże, 1865, Nr. 45—49).

Porażenia kończyn dolnych (paraplegia). (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXVIII, 1857, str. 56). O powyższym wypadku Niedzielski ogłosił swe uwagi. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 309).

Uwagi nad korespondencją D-ra Niedzielskiego (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 160).

Nowsze pojęcia o zapaleniu (z patologii Bouchut). (Tamże, T. XL, 1858, str. 113).

O ospie. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 189).

Zakład przyrodoleczniczy w Nowém Mieście. (Gaz. lek. T. XXIII, 1877, str. 155—157).

Chodasewicz Michał.

De asphyxia. Vilnae, 1826, w 8-ce, str. 45. Diss. inaug.

Chodecki Władysław, ur. w Warszawie 1855 r., ukończywszy gimnazjum w mieście rodzinnem, nauk lekarskich rozpoczął słuchać 1873 r. w Krakowie, w r. 1874 przeniósł się do Berlina, gdzie po długiej przerwie spowodowanej chorobą, dopiero w r. 1880 dyplom doktora medycyny uzyskał. Obecnie mieszka w Warszawie. Oprócz wielu artykułów popularnych treści higienicznej i lekarskiej, umieszczanych w czasopiśmie warsz., ogłosił:

Ueber die Hodgkinsche Krankheit (Anaemia lymphatica, Pseudoleucemia, malignes Lymphom). Berlin, 1880, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Chodkiewicz Stanisław, rodem z Poznania skiego.

Beitrag zu der Lehre von den Darmeinschiebungen, so wie zu der Lehre von der amyloiden Entartung. Kiel, 1878, w 4-ce, str. 18 i 2 tab. Diss. inaug.

Chodkowski Ludwik, ukończył nauki lekarskie w Wilnie ze złotym medalem i stopniem lekarza 1-jej klasy; po odbyciu podróży naukowej za granicą został lekarzem hr. Braniekich; w Lubomlu mieszkał do 1851 r., następnie przeprowadził się do nabytej przez siebie wsi Kuty w powiecie włodzimierskim. Należał do najwięcej poszukiwanych i najświetlejszych lekarzy Wołynia. Umarł 17 sierpnia 1864 r., przeżywszy lat 49.

Sprawozdanie z postrzeżeń uczynionych w klinikach berlińskich w r. 1841. (Pam. T. I. w. T. VIII, 1842, str. 1—43).

Postrzeżenia praktyczne nad niektórymi chorobami oczów pod względem terapeutycznym i chirurgicznym. (Tyg. lek. 1849, Nr. 12 i 13). Podaje pewną zmianę w operacji żęzu.

Poniedziałki chirurgiczne D-ra Chassainac: o drenowaniu chirurgicznem. (Tamże, 1861, Nr. 10).

Chodorowski Andrzej, rodem z gub. mińskiej.

De abscessu per congestionem. Vilnae, 1825, w 8-ce, str. 51. Diss. inaug.

z Chodzieża Michał, pierwszy stopień filozoficzny otrzymał w Krakowie 1506 r., był lekarzem księcia Cieszyńskiego.

Por. Oettinger: Rys... str. 146. Muczkowski: I. c. str. 143.

Chojnacki Franciszek, ur. 6 sierpnia 1851 roku w Brzozowie, w powiecie chełmińskim; nauki gimnazyalne odbywał w Chełmie (1862 — 1872), lekarskie w Gryfii, (1872—1876). Uzyskawszy stopień doktora medycyny w r. 1877, rok następny przebył w obowiązkowej służbie w wojsku pruskim; w r. 1879 osiedlił się w Osiu, w powiecie świeckim, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem.

Ueber Sehnenluxationen. Greifswald, 1877, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Chojnowski Bronisław, ur. 3 maja 1836 r. na Ukrainie, we wsi Murzyńcach, w gub. kijowskiej; początkowe nauki pobierał w Złotopolu (od r. 1846) i w Białej Cerkwi (od 1849 r.); medycynę od 1853 uczył się w Kijowie, gdzie 1858 r. otrzymał stopień lekarza cum eximia laude i wnet został asystentem kliniki terapeutycznej; wkrótce potem został członkiem towarzystwa lekarzy kijowskich a od r. 1860 sekretarzem tegoż towarzystwa. W r. 1863 osiągnąwszy w Kijowie stopień doktora medycyny, udał się w podróż naukową za granicę. W r. 1865 osiadł w Warszawie i został docentem prywatnym patologii i terapii przy

wydziale lekarskim szkoły głównej; po dwóch latach został mianowany profesorem adjunktem patologii i terapii; a po otwarciu uniwersytetu — profesorem nadzwyczajnym kliniki terapeutycznej szpitalnej. Zaraziwszy się tyfusem umarł 6 kwietnia 1870 r.

O wysięgu do mleka podobnym — Roczne sprawozdanie z kliniki uniw. za r. 1859/60. — Kilka wypadków z terapeutycznej kliniki. — Pogląd na źródła ciepła zwierzęcego. (Cztery te prace drukowane w Sowremiennoy medicinie).

Wypocina podobna do mleka. (Przegl. lek. 1863, Nr. 49, 50).

Kilka słów o artykule P. Wunderlicha pod tytułem: O użyteczności naparstka w brzuszny tyfusie. (Tamże, 1863, Nr. 51, 52).

Korrespondencya z Paryża. (Tamże, 1864, Nr. 48 — 51 i 1863, Nr. 1, 2, 4, 5, 6).

O dobowem wahanu temperatury ciała ludzkiego w stanie zdrowia i choroby. (Roczn. tow. nauk. krak. Poc. 3-i, T. VIII, 1864, str. 313 — 401). Wyinki z tej rozprawy umieszczone są także w Przegl. lek. 1864, Nr. 34—42. Wyszła także w języku rosyjskim jako rozprawa inauguralna. Kijów, 1868, w 8-ce, str. 93, 1 tab.

O oddechu krtańowym. (Pam. Tow. lek. warsz. T. LVIII, 1867, str. 205, 285).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, Cotty, 1867, w 8-ce, str. 58. Rozprawa ta ogłoszona została po niemiecku w Archiw. Virehowa (1870). Ocenę pracy powyższej podał Baranowski. (Pam. tow. lek. warsz., T. LVIII, 1867, str. 174).

O przyczynach chorób skórnych w ogólności. (Gaz. lek. 1867, Nr. 27, 28).

Gorączka pokrzywkowa. (Tamże, Nr. 48).

List otwarty do D-ra Baranowskiego z powodu sprawozdania z rozprawy p. t. o oddechu krtańowym. (Tamże, 1867, Nr. 16 i 17).

Grzybek pasożytny cholery. (Tamże, Nr. 18).

O przeciwozgorączkowem działaniu chininy. (Tamże, Nr. 3 i T. IV, Nr. 37).

Pogląd na rozwój historyczny i obecne stanowisko dermatologii. (Tyg. lek. 1865, Nr. 47 i 48).

Choroby skórne (kurs litografowany).

(Życiorys Chojnowskiego napisał F. Nawrocki w Tyg. ill. 1870, Nr. 121 i Girsztowt w Gaz. lek. 1870, Nr. 41).

Chojnowski Felix, w spisie profesorów akademii krakowskiej mylnie zwany Chojnackim, rodem z Szamotuł, stopień doktora medycyny osiągnął w Krakowie 1536 r. bez poprzedniego ubiegania się o stopień magistra nauk wyzwolonych, jak tego wymagała ustawa. Był głośnym swego czasu astrologiem. Czy nie tenże w r. 1544 objął kanonikat doktora medycyny w Poznaniu, po śmierci Jana Wójcika?

Por. Rocz. wyd. le. II, 47, III, 439. Oettinger: I. c. str. 177. Gąsiorowski: I. c. I, str. 214. Majer: Wiadomości... str. 7, 8.

Chomętowski Stanisław, urodz. w maju 1838 r. w Gortatowicach w powiecie rawskim; ukończywszy gimnazjum realne warsz. 1856 r., zapisał się do grona słuchaczy nowo-otworzonej akademii medykochirurgicznej; 1862 r. dyplom lekarski uzyskał. Rok 1863 bawił za granicą a przeważnie w Wiedniu, doskonaląc się w obra-

nej specjalności — w nauce chorób nerwowych i umysłowych. Po powrocie z Wiednia pracował jako asystent prywatny przy Krysińskim i Płaskowskim w szpitalu Św. Jana Bożego; w 1865 r. został ordynatorem tegoż szpitala i na tej posadzie aż go zgonu pozostawał. Ch. założył w Warszawie pierwszy prywatny zakład dla chorób umysłowych i nerwowych. Um. 26 stycznia 1881 r.

O chorobach umysłowych przez syphilis spowodowanych. Warszawa, nakład aut., druk Gazety Polskiej, 1864, w 8-cę, str. 22. (Oddruk z Tygod. lek. 1864, Nr. 35, 36).

Kilka słów o postępie psychiatrii w roku ubiegłym (1864). (Pam. tow. lek. war. T. LIII, 1865, str. 161).
Oblęd w skutku zatłakania trąb Eustachiusza. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 120).

Przypadki chorób umysłowych, przez przymiot spowodowanych. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 143).

Zakłady dla obłąkanych w W. Ks. Poznańskim. (Tamże, T. LV, 1866, str. 382).

Wyrazownictwo chorób umysłowych. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 238).

O leceniu obłąkanych bez użycia środków krepujących. (Tamże, T. LX, 1868, str. 277. T. LXI, 1869, str. 302).

Kilka chorób nerwowych i umysłowych. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 84).

Dwa spostrzeżenia chorób umysłowych z bardzo wydatnemi omamami zmysłowymi. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 348).

Mania ogólna. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 9).

Melancholia cataplectica. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 278).

Kronika chorób nerwowych i umysłowych. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 306. T. LXVII, 1872, str. 106).

O działaniu niektórych lekarstw w przebiegu chorób umysłowych. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 179).

Obłąkanie przepuszczające. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 327).

Elektroterapia w chorobach umysłowych. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 121).

Działanie kwasu karbolowego. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 267).

Papaweryna. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 305).

Przypadek padaczki w następstwie choroby syfilitycznej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 471).

Padaczka w następstwie helminthiasis. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 7).

Napady zbliżone do katepsyi. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 85).

Aphonia nleczona jednorazowem zastosowaniem prądu galwanicznego. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 70).

Galwanizacja n. spółczulnego w chorobis Basedowa. (Tamże, T. LV, 1866, str. 114).

Choroba Basedowa. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 83).

Twierdzenia odnoszące się do psychiatrii sądowej, podane przez stowarzyszenie psychiatrów niemieckich. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 295).

Rozpoznanie wątpliwego stanu umysłu (opinia sądowo-lek.). (Tamże, T. LXII, 1869, str. 411).

Obłąkanie w obec sądów cywilnych w kraju naszym. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 280, 291, T. LXV, 1871, str. 12).

O odpowiedzialności częściowej. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 71, 184).

Uwagi nad stanem umysłowym obwinionego o mord. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 47).

Działanie prądów galwanicznych na nerwy. (Tamże, T. LXVI, 1866, str. 82).

O przewodnictwie tkanek odnośnie do prądów

elektro-galwanicznych. (Tamże, T. LXVI, 1866, str. 232).

Moczotok minowolny (incontinentia urinae) usunięty przez użycie stałych prądów. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 12).

O kąpielach galwanicznych. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 532).

Zimnica z obłąkaniem. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 326).

Obłąkanie przepuszczające. (Tamże, T. LXXI, str. 327).

Obłąkanie w obec sądów cywilnych w naszym kraju. (Klinika. T. VII, 1870, str. 337 — 342, 353—356, 369—374, 385—388, 401—405).

Nowy sposób leczenia posępnicy z otępieniem (Melancholia attonita) za pomocą elektryczności indukcyjnej (prądów przerywanych). (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 101—106, 133—136).

Oblęd ostry (delirium acutum). (Tamże, T. VI, 1869, str. 481—486).

Oblęd ostry z bardzo wydatnemi omamami wzrokowemi. (Tamże, str. 713—718).

Choroba Basedowa—podług Eulenburga i Guttmana. (Tamże, str. 774—777, 839—843, 856—859, 869—875).

Melancholia z objawami do katepsyi zbliżonemi. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 697—701).

Przegląd psychiatryczny literatury zagranicznej. (Gaz. lek. T. IV, Nr. 35).

Przegląd psychiatryczny za r. 1868. (Gaz. lek. T. VI, 1869, str. 674—678, 758—762).

Mania ogólna z wydatnemi omamami wzroku i słuchu. (Gaz. lek. T. X, 1871, str. 497—501).

Sąd melancholizny (raptus melancholicus). Wy-padek sądowo-lekarski. (Tamże, T. X, 1871, str. 737—742, 757—759 i 774).

Moczotok cigły. Otępienie melancholizne. Wy-lczenie po jednorazowem zastosowaniu prądu galwanicznego. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 113—120).

Życiorys Adamowicza. (Kłosy, 1872, Nr. 355).

Życiorys Gronera. (Tamże, T. XXII, Nr. 563).

Życiorys Chałubińskiego. (Tamże, 1873, Nr. 411).
Homo versus Darwin, czyli sprawa o pochodzeniu człowieka. Z angielskiego przetłóżył Dr. Bonifacysz Nemo. Warszawa, redakcyja Kroniki rodninnej, 1874, w 8-cę, str. XV i 164.

(Wizerunek oraz życiorys St. Chomętowskiego napisany przez Dobieszewskiego umieściły Kłosy, T. XXXII, Nr. 816).

Choński Kazimierz, ur. 13 kwietnia 1814 r. w Krzemiencu, gdzie ojciec jego był professorem praw i ekonomii politycznej; nauki lekarskie ukończył w Berlinie 1837 r. Mając sobie potwierdzony stopień naukowy w Wilnie 1838 r., został głównym lekarzem w dobrach massy po-Radziwiłłowski i pozostając na tem stanowisku lat kilka, przy pomocy ośmiu wydziałowych lekarzy urządził szpitale i apteki dla włościan. W r. 1845 ze Słucka przeniósł się do Wilna, gdzie został starszym ordynatorem w szpitalu miejskim i członkiem gubernialnego zarządu lekarskiego; równocześnie piastował szaczystny urząd vice-prezesa tow. lek. wileńskiego. W r. 1850 mianowany został Inspektorem urzędu lekarskiego gub. woliński w Zytomierzu. W r. 1860 porzucił zawód urzędniczy i osiadłszy na wsi, oddał się prawie wyłącznie pracom ziemiańskim, nie uchylając się od

posług obywatelskich jako członek komisji włościańskiej w Żytomierzu i centralnej komisji w Kijowie. Um. w czerwcu 1882 r.

De vitio quodam primae formationis inferiorem potissimum tubi intestinalis partem et vesicam urinariam spectante. Berolini, formis Nietackianis, 1837, w 4-ce, str. 14, 1 tab. Diss. inaug.

Uwagi nad naturą, działaniem i użyciem Druśkiewiczskich wód. Wilno, R. Daim Rafałowicz, 1841, w 12-ce, str. VII i 51. (Odb. z Pam. t. I. T. V, 1841).

Toż, Wilno, Rafałowicz, 1851, w 8-ce.

Postrzeżenie o skuteczności chinu przeciw rozwiniętej wściekliznie. (Praktyczne postrzeżenia, przez Adamowicza, T. I, 1846, str. 45—52).

Pomysły do reformy w dobrach szlacheckich, mianowicie na Wołyniu. Warszawa, Orgelbrand, 1859, w 8-ce.

Choraszewski Jan, ur. 1848 r. w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, Gnieźnie i Głogowie, medycyny słuchał od 1870 r. w Gryfii, 1872 r. w Strasburgu i 1873 i 4 w Gryfii.

Untersuchungen über den Einfluss des Aderlasses auf die Körpertemperatur. Greifswald, 1874, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Chorążewicz Michał był lekarzem obwodu kieleckiego. Ogłosił:

Niektóre myśli o wodnych puchlinach i opisanie przypadku wodnej puchliny mózgu, pomyślnie ukończonego. (Pam. lek. warsz. T. II, str. 506—525).

z **Chotkowa Piotr**, syn Jana, pochodzenia kmieckiego, urodzony we wsi Chotkowie pod Bodzanowem, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1454 i 1457 r. Później przeniósłszy się do Bolonii, przykładał się w tamecznej akademii do nauk lekarskich i tu stopień doktora medycyny otrzymał, a nawet sam później naukę tę wykładał. Bolesław, książę mazowiecki, powodowany sławą uczonego rodaka, zawezwał go do kraju i powierzył mu wychowanie własnych synów. Ódąd Chotkowski rosnąc w coraz większe łaski monarsze, wkrótce objął probostwo w Makowie, został kanonikiem w kolegiacie warszawskiej i łowickiej, kanonikiem katedralnym plockim, po śmierci Jana Słonki z Głównicy 1471 r. mianowany był kanclerzem; oprócz tego około 1478 r. otrzymał probostwo Św. Michała w Plocku, 1480 r. probostwo w Łomży, a w r. 1481 zaszczycony został godnością biskupa plockiego. Szpital Św. Ducha w Pułtasku powstanie swe Chotkowskie-mu zawdzięcza. Mąż ten pełen zasług umarł 15 sierpnia 1497 r. Pozostawił w rękopisie dwa dzieła, z których jedno:

Matthaei Sylvatici medici clarissimi pandectae medicinales explanantes peregrina medicinarum vocabula vel a graeca vel ab arabica lingua detracta. ol., znajdowało się w bibliotece Żalskich.

Dругие:

Medicinalia secreta ex auctoribus diversis, w 4-ce, ma się znajdować w bibliotece biskupiej w Plocku.

Por. Encykl. powsz. V, 494. Święcki: Hist. pam. I, 37. Joher: Obraz bibliogr. I, 332. Niesiecki: Ko-

rona polska, I, 292. Paprocki: Herby rycerst. 284, 368. Gawarecki: Pisma histor. 129. Wisniewski: IV, 192. Muczkowski: l. c. str. 113, 116. Oettinger: Rys... str. 86.

Chotomski Ferdynand Dienheim Prawdzic, ze Szczawina. ur. na Podolu galicyjskim we wsi Kokoszyńcach 19 stycznia 1797 r.; początkowe nauki pobierał w Buczaczu u bazylianów a później w konwikcie ks. pijarów na Żoliborzu w Warszawie. W bardzo młodym wieku zaciągnął się w szeregi armii Napoleona i już 1811 r. mianowany został podporucznikiem. Rok 1813 przepędził na wszechuicy wiedeńskiej. W r. 1814 przyjęty został do pułku gwardyi grenadierów wojska polskiego w stopniu porucznika; wkrótce mianowany instruktorem szkoły podchorążych i kapitanem gwardyi, już 1818 r. przeszedł do służby cywilnej a mianowicie do ministerium spraw wewnętrznych i policyi w wydziale administracyi a następnie do ministerium oświecenia. W r. 1824 mianowany został kuratorem szkół województwa krakowskiego; później objął obowiązki inspektora w wydziale prawnym uniw. war. W r. 1830 wrócił do służby wojskowej w stopniu majora, wkrótce awansowany był na podpułkownika i podszefa sztabu a w końcu na pułkownika i naczelnika głównego sztabu przy generale Rybińskim. Po r. 1831 przeniósł się do Francyi i w Paryżu przykładał się do nauk lekarskich; w r. 1842 stopień doktora medycyny osiągnął. W r. 1843 mianowany został lekarzem biura dobroczynności XII okręgu m. Paryża, równocześnie obrany był członkiem stowarzyszenia lekarzy XII okręgu oraz członkiem stowarzyszenia lekarzy paryskich. W r. 1849 objął obowiązki lekarza w hutach żelaznych i kopalni węgla kamiennych w Fiennes. Oprócz zajęć lekarskich poświęcał się malarstwu, sztylecharstwu, historii i archeologii. Zaliczony był do rzędu malarzy francuzkich; wiele obrazów jego pędzla znajdowało się na wystawie sztuk pięknych w Paryżu i w Boulogne sur mer. Nadto powołany został na członka towarzystwa literackiego i statystycznego w Paryżu i antykwarskiego w St.-Omer; już od r. 1819 był członkiem tow. nauk. krakow. W r. 1857 wrócił do kraju rodzinnego, 1859 r. objął obowiązki lekarza w ordynacyi Zamoyskich w Szczebrzeszynie, ale nie na długo, gdyż już 1860 r. wyjechał za granicę i jako pułkownik ochotników odbył całą kampanią włoską w dywizyi generała Cosenza. Rząd włoski, po rozpuszczeniu wojsk ochotniczych, przyznał mu tytuł pułkownika gwardyi i do r. 1870 t. j. do końca jego bytności w Turynie pla-

cił mu pensją do tego stopnia przywiązaną. W r. 1870 w przejeździe do synów, wówczas mieszkających w Czerniowcach, okradziony ze wszystkich swych rzeczy, pieniędzy, znacznej ilości obrazów olejnych i akwarel własnej roboty, rozlicznych rękopisów,—uległ rozstrojeniu władz umysłowych i w tym stanie już do końca życia pozostał. Umarł w majątności syna w Gulezwie pod Plockiem 22 października 1880 r.

Górno-uczone kobiety, komedia w 5 aktach (wierszem). Lwów, nakł. i druk Pillera, 1822, w 8-cc, str. 110.

Opis ptaków królestwa Polskiego. Ornithographie du royaume de Pologne. Ornithographie des Königreichs Pohlen. (Tekst polski, francuzki i niemiecki). Warszawa, nakł. autora, 1830, w 4-cc. Zeszyt 1 i 2, str. 11, tab. kol. 6 i str. 11, tab. kol. 5. (Dzieło to miało wyjść w 5 tomach po 12 poszytów).

Thèse pour le doctorat en médecine présentée et soutenue le 18 mai 1842. 1. Déterminer si les différences qu'offrent certaines maladies et qui en constituent la variété sont représentées par les altérations anatomiques qui leur correspondent. 2. Dans le traitement des tumeurs éréctiles faut-il préférer la cauterisation à l'excision ou à la ligature de la base de la tumeur? Quel traitement doit-on employer contre les tumeurs éréctiles des membres? 3. Quelles sont les fonctions de la protuberance annulaire et du bulbe rachidien? 4. Des inconvenients du chlorure de chaux mis en contact immédiat avec le cadavre que l'on veut désinfecter. Paris, Rignoux, 1842, w 4-cc, str. 22.

Odpowiedź panom Chelmińskiemu i Zwierkowskiemu na broszurę ogłoszoną przez nich w Paryżu 20 lutego 1843 r. p. t. Objasnienia na urzędowych dowodach oparte, tyjące się przywłaszczenia władzy prezesa Rządu narodowego. Paryż, 1843, w 8-cc.

Do generała Rybińskiego w imieniu obecnych oficerów polskich na obchodzie rocznicy bitwy pod Grochowem, 25 lutego 1844 r. Paryż, Martinet, w 8-cc, str. 2.

Obrona Rybińskiego. Paryż 1845.

List ziemianina polskiego do emigracyi i okólnik o komitecie narodowym polskim do kraju. Paryż, (1844), w 8-cc.

Toż. List drugi, 1845.

Jan Zahorowski, powieść (poemat) historyczna z czasów Jana Sobieskiego. Paryż, druk. Maulde et Renou, 1845, w 8-cc, str. 48.

Toż, tamże, 1846, w 8-cc.

Szkuła zachowania zdrowia. Ułożona przez szkołę salernitańską. Tłomaczenie wierszem. Warszawa, w druk. Gaz. codzien., 1858, w 8-cc, str. 43.

Toż, w Tyg. lek. 1858, Nr. 1, 3, 4, 6, 8—16.

Niektóre uzupełnienia podróży po ziemiach polskich Juliana Ursyna Niemcewiza drukowanej w Petersburgu 1858. (Biblioteka warsz. 1860, IV, str. 176).

W r. 1818 był współpracownikiem Tygodnika polskiego, jaki wychodził w Warszawie pod redakcją Br. Kińskiego. W r. 1821 wraz z Eug. Brockim redagował: Pamiętnik galicyjski. Opracował atlas paleograficzny obszernych rozmiarów i takowy później złożył w darze Wiktorowi Emanuelowi.

Podczas swych podróży po dawnych ziemiach polskich, zbierał widoki miejsc i gmachów zasługujących na uwagę, które w pierwszych latach wydawnictwa Tygodnika ilustrowanego bywały w nim pomieszczane. W Poznaniu pozostawił dotąd niewydane: Historję Kozaczyzny, Atlas starożytności Aowiati-

skich przed i po-chrześcijańskich, ilustracye do Maryi Małcewskiej i całą trawestowaną Eneidę Wirgiliusza, którą ostatecznie ukończył, mając już lat blisko 70.

Biblioteka warsz. tow. lek. posiada atlas chorób skórnych, przez Chotomskiego odrobiony.

(Wizerunek oraz życiorys Chotomskiego znajduje się w Nr. 302 Tyg. ilustr. z r. 1881).

Chotyński Konstanty, rodem z Sieniawy.

De podagra. Viennae, 1813, w 8-cc, str. 46. Diss. inaug.

Chraplowski Gallus z Bochni, syn Jakóba, 1573 r. promowany w Krakowie do stopnia bakałarza, 1577 r. do stopnia magistra nauk wyzwolonych, był przybocznyem lekarzem Zygmunta III.

Por. Muczkowski: l. c. str. 217. Grabowski: Star. wiad. o Krakowie, str. 225.

Chromy Tomasz Emanuel (von Ruhmfeld), nauki lekarskie ukończył w Krakowie 1802 r., był lekarzem przy żupach sobnych wielickich. Wydał:

Najnowsze dostrzeżenia nad chorobą kółtana. Za dodatk do historyi jego natury, własności i środków leczenia służące, w okolicy Krakowa i części Galicyi zachodniej zebrane. Kraków, J. Maj, 1809, w 8-cc, str. 130.

Neueste Ansicht des Weichselzopfs in seinen Grundsachen. Ein Beitrag zur Geschichte, Natur, Eigenschaft und Heilart desselben in der Gegend von Krakau. Freyberg, 1813, w 8-cc, str. 104.

Toż, 1823 w 8-cc.

Na posiedzeniu Towarzystwa gospodarzo-rolniczego krakowskiego czytał rozprawę: O podniesieniu chowu bydła.

Chronicz Bernard, pierwszy stopień filozoficzny uzyskał w Krakowie 1649 r., następnie kształcił się w Padwie, gdzie 1654 r. był obrany radcą a 1656 r. asesorem oddziału narodowości polskiej.

Quaestio physica de temperamento mixto. Cracoviae, 1458, w 4-cc.

Panegyricus D. Georgio Lubomirski, supremo regi Poloniae Marschaleo. Cracoviae, 1661, fol., k. nl. 24.

Chrościewski, Chrościejowski Stanisław, z przydomkiem Niger, był rodem z Ciecchanowca; do nauk lekarskich przykładał się w Lipsku (?), gdzie stopień doktora medycyny uzyskał. Wróciwszy do kraju bawił początkowo w domu Górków, jako ich lekarz nadworny; następnie przeniósł się do Poznania i w mieście tém znaczną część życia strawił na usługach publicznych. W r. 1567 nie uchylił się od sprawowania obowiązków burmistrza. W nagrodę zasług położonych dla miasta i kraju uzyskał Chr. od Zygmunta Augusta przywilej (datowany w marcu 1549 r. w Krakowie), wyłączający dom jego w Poznaniu od wszelkich poborów królewskich i miejskiej nad nim jurysdykcyi. Wydał:

Epicedium in mortem immaturam illustris, principis domini Joannis de duobus Lithuaniae, praesulis posnaniensis. Lipsiae, apud Valentinum Schumann, 1538, w 4-cc.

Libellus de humoribus. Cracoviae, in off. Andr. Petricovii, 1570, w 8-ce. Przypisane Łukasowi Górcze.

Libellus de usu ligni gusiaci. Cracoviae, apud Andr. Petricovium, 1576, w 8-ce.

Stanisław Nigri Poloni elegia elegans in laudem thermarum carolinarum, de earundem natura et usu. (Schenckius, Bibliotheca medica, str. 483).

Libellus de odore—pozostał w rękopisie.

Por. Łukaszewicz: Obraz m. Poznania, T. II, str. 188. Gąsiorowski: Zbiór... I, 250. Tromler: De Polonis latine doctis diatribe, str. 28. Roczn. tow. przyzn. nauk. T. VIII, 258. Wizerunki i roztrząs. naukowe. T. XII, 1840, str. 140.

Chrościewski, Chrościejowski Jan Hieronim, syn Stanisława, ur. w Poznaniu, medycynę uczył się w Krakowie i w Padwie. Wróciwszy do Poznania, zyskał sobie sławę zdolnego lekarza. W r. 1612 pełnił obowiązki burmistrza poznańskiego wraz z Janem Borkiem, także lekarzem. Wydał odczyty nauczyciela swego H. Mercurialis (1530—1606) o chorobach dzieci.

De morbis puerorum, tractatus locupletissimus atque doctissimus; ex ore praeceptoris sui Hieronymi Mercurialis diligenter excerptus inque libros tres digestus. Venetiis, apud Paulum Meietum, 1583, w 4-ce. Przypisane senatowi Poznańskiemu. Pod dyktando podpisany Joannes Groscius.

Drugie wydanie z tytułem nieco zmienionym:

De morbis puerorum, tractatus locupletissimus, variae doctrinae referti non solum medicis verum etiam philosophis magnopere utiles. Ex ore excellentiss. Hieronymi Mercurialis diligenter excerpti atque in libros tres digesti. Venetiis, apud Juntas, 1588, w 4-ce, str. 116.

Toż, Francofurti, Wechel, 1584.

Toż, Venetiis, apud Juntas, 1601, w 4-ce.

Toż, Venetiis, apud P. Meietum, 1615, w 4-ce.

Hieronimi Mercurialis Forliviensis de morbis puerorum item de venenis et morbis venenosus. Quibus adjuncta est censura Hippocratea. Basileae, ex off. Perneae per Conr. Waldkirch, 1584, w 8-ce.

Toż, Francofurti, 1615, w 8-ce, str. VI, 478. Zawiera nadto Epistolae Alexandri Tralliani de lumbicis.

Tłumaczenie na język niemiecki przez Uffenbacha wyszło we Frankfurcie 1605, in fol.

Por. Dyke. biogr. powsz., str. 269. Roczn. wyd. lek. III, 441. Gąsiorowski, I. 294. Roczn. tow. p. n. VII, 260. Haller: Bibl. chir. I, 227.

Chrościński Felicyan Ludgard, ur. w Grabowej w Krakowskiem.

Des fractures de la clavicule. Paris. Rignoux, 1845, w 4-ce, str. 42. Diss. inaug.

Chrostowski Bronisław, ur. 12 maja 1852 roku we wsi Suchodół, w powiecie sokołowskim, gub. siedleckiej; do gimnazjum uczęszczał (1862—1869) w Suwałkach: do nauk lekarskich przykładał się w Warszawie (1869—1874); stopień doktora medycyny uzyskał 1880 r. Od r. 1875—1879 był asystentem kliniki diagnostycznej przy prof. Baranowskim. W r. 1879 pełnił obowiązki lekarza miejscowego w szpitalu Dzieciątka Jezus. Od r. 1880 jest ordynatorem w szpitalu św. Rocha w Warszawie.

Przypadek ostrego zapalenia nerek, mocznica (uraemia), wyzdrowienie. (Medycyna, 1875, Nr. 28).

O działaniu wodnika bromalowego na krążenie krwi. (Pam. t. I. w. T. LXXVI, 1880, str. 583—625).

Toż, w języku rosyjskim, jako rozprawa inauguracyjna. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1880, w 8-ce, str. 56.

Przypadek szkarlatyny i ospy razem przebiegającej. (Gaz. lek. 1881, str. 1074—1077).

Chrystowski Stefan.

Sposób poznawania i domowego leczenia najwęższych chorób epidemicznie panujących między dziećmi. Dla użytku wiejskich mieszkańców. Kijów, J. Zawadzki, 1855, w 8-ce, str. IV i 106.

Chryzostom z Nowego Miasta, ob. z Nowego Miasta Chryzostom.

Chrzanowski Włodzimierz.

Obraz ruchu zdrojowego w Rabee, w r. 1868. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 8.

Toż, z r. 1839. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 8.

Toż, z r. 1870. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 13.

Chrzaszcz Mikołaj, rodem z Ukrainy, praktykował w Montpellier.

Essai sur les ulcères syphilitiques. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 16. Diss. inaug.

Chrzaszczowicz Tomasz, doktor filozofii i medycyny, podczas swego pobytu w Padwie piastował 1671 r. urząd rady narodowości polskiej.

Chrzczonowicz Józef.

De angore pectoris. Vilnae, Zawadzki, 1812, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Chrześciński Fryderyk Michał Rudolf, ur. 1819 r. w Łyku, nauk lekarskich słuchał od r. 1839 w Królewcu, później (od 1841 r.) w Wrocławiu, gdzie 1844 r. stopień doktorski uzyskał.

De Paracelo ejusque opinionibus. Vratislaviae, 1844, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

Chrześciński Karol Wilhelm Ernest, ur. 1828 w Łyku, do medycyny przykładał się od 1848 r. w Wrocławiu, później w Berlinie.

De variis quae in rebus ad chirurgiam pertinentibus ex corporis situ asequenda sunt commodis. Berolini, 1852, w 8-ce, str. 28, 2 k. Diss. inaug.

Chudoba (Cudoba) klimatyczny zakład zdrojolecznicy w górach z sławnymi stalowymi źródłami. W Poznaniu, druk. Jarosława Leitgeba, w 8-ce, str. 16. (Odb. z nowelli o zakładach kąpielowych, należących do związku tak zwanego „Schlesischer Badetag“ przez D-ra Scholtz'a).

Chudziński Tefil, na wydział lekarski uczęszczał od r. 1864 w Paryżu, obecnie jest preparatorem w pracowni antropologicznej szkoły wyższych nauk w Paryżu.

Anatomia porównawcza zwojów mózgowych. (Pamięt. tow. nauk ścisłych w Paryżu, T. X, Paryż, nakł. bibl. Kórnickiej, 1878, str. 95).

Chwałkowski Ksawery Mikołaj.

De scorbuto nec non de inflammatoriis scorbuto corum morbis. Petropoli, 1852, w 8-ce, str. 112. Diss. inaug.

Chwat Ludwik, ur. w Warszawie 25 sierpnia 1831 r.; nauk lekarskich słuchał w Charkowie od 1852 do 1857 r. W następnym roku doskonalił się w chirurgii w Wrocławiu, Berlinie, Wiedniu i Paryżu. W r. 1859 został mianowany ordynatorem

oddziału chirurgicznego szpitala starożykonnych w Warszawie, obecnie jest starszym ordynatorem tegoż szpitala. W drugiej połowie 1878 i w r. 1879 kierował jako lekarz naczelny szpitalem warsz. dla dzieci wyznania mojżeszowego.

Na posiedzeniach tow. lek. warez. komunikował liczne postrzeżenia z praktyki lekarskiej, a mianowicie:

Przerost części pochwowej macicy, operacja. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLII, 1859, str. 395).

Uterus duplex. (Tamże, T. LI, 1864, str. 285).

Polip macicy, odrastający w przebiegu 1 1/2 r. pięć razy. (Tamże, T. LI, 1865, str. 128).

Natryskacz maciczny własnego pomysłu. (Tamże, T. LV, 1866, str. 441).

Części swego pomysłu przeznaczone do objęcia i założenia nawiązki na polipa macicznego. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 100).

Torbiel dermoidalna w okolicy macicy. (Tamże, T. LXII, 1870, str. 66, 69).

Wrodzony brak macicy, pochwy macicznej i jajników. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 14).

Rhinoosteoplastica dokonana przez Langenbecka w szpitalu starożykonnych w Warszawie. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 369).

Wycięcie guza szczęki górnej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 467).

Trepanacja czaszki. (Tamże, T. LV, 1866, str. 131).

Wypłowanie częściowe żuchwy. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 289).

Dwa wypadki złamania kości, połączone ze wstrząśnieniem mózgu; uleczenie. (Tamże, T. XLVII, 1862 str. 171).

Złamanie obydwóch kości przedramienia lewego u chłopca ulegającego napadom wielkiej choroby, zgorzel, amputacja, uleczenie. (Tamże, T. XLVII, 1863, str. 175).

Zanęgieca, wrzód zgorzelowy na przedramieniu, odsłonięcie dolnej części kości łokciowej. (Tamże, T. XLIV, 1863, str. 49).

Odrodzenie się kości z przykostni po wypłowaninach. (Tamże, T. LI, 1864, str. 401).

Wypłowanie części kości piszczelowej z zostawieniem okostnej; zupełne odrodzenie kości. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 287, 467).

Fractura conquassata ręki i przedramienia; wyleczenie bez operacji. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 106).

Odrodzenie się kości udowej na bardzo znacznej przestrzeni wypłowanej. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 413).

Osteoma ossis ischii. (Tamże, T. LX, 1868, str. 195).

Bezkrwawa amputacja uda. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 301).

Przyrodnie zarośnięcie pochwy. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 372).

Przetoka pochwowo-kiszczowa, przytrawienie. Przetoka pochwowo-pęcherzowa, operacja. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 256).

Potrójna błona dziewicza. (Tamże, T. XLVIII, 1867, str. 76).

Zrost pochwy; nagromadzenie krwi w macicy i pochwie powyżej zrostu; uwagi dotyczące sposobów operowania zrośniętej pochwy. (Tamże, T. LII, 1864, str. 288).

Podwójna błona dziewicza. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 127).

Atresia vaginae. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 66).

Przetoka pochwo-pęcherzowa i pochwo-odbytnicowa, operacja, śmierć. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 69).

Wypłowanie kolana zniszczonego przez gonarthroacę, dokonane przez Langenbecka w szpitalu starożykonnych. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 369).

Wytuszczenie kości szprychowej rozdętej, dokonane przez Langenbecka w szpitalu starożykonnych. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 369).

Pożytek wydylań wilgotnych w krupie. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 367).

Przeгляд czynności w oddziale chorych chirurgicznych i rakowatych szpitala starożykonnych w Warszawie. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 158).

Odcięcie umyślnie prącia i końca języka w napadzie obłąkania (mania religiosa), wyzdrowienie. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 177).

Litotrypsia. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 49).

Operacja wodnej puchliny jąder, dokonana za pomocą żawłok z drutów metalowych. (Tamże, T. L, 1863, str. 301, 302).

Operacja kruszenia kamieni pęcherzowych; przeciwwskazania do chloroformowania. (Tamże, T. LI, 1864, str. 434).

Wada organiczna prącia. (Tamże, T. LV, 1866, str. 132, 244).

Operacja kruszenia kamienia (lithotripsia), wyztrowienie. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 314).

Lithotomia u chłopca 6 letniego, wydobycie kamienia narzędziem podobnym do amerykańskiego kulocięgu. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 224).

Ciała obce w pęcherzu moczowym. (Tamże, T. L, 1863, str. 448).

Przerost włóknisty uszka, operacja, uleczenie. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 179).

Ciała obce w przewodzie usznym zewnętrznym. (Tamże, T. LXX, 1871, str. 65).

Rezultaty wykonywanych przez siebie tracheotomij. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 188).

Tracheotomia, śmierć. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 178).

Wpadnięcie rurki do tchawicy. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 161).

Rana brzucha przenikająca, odcięcie części wypadniętej sieci, wyzdrowienie. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 220).

Metoda Sharpe'a operowania zaciśniętych przepuklin, wznowiona przez D-ra Leasure. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 67, 68).

Ciąża u kobiet po 50 latach. (Tamże, T. L, 1863, str. 285).

Laparo-hysterotomia dokonana 26 września 1866 r. (Tamże, T. LX, 1868, str. 201).

Zapalenie mózgu w skutek ciała obcego w uchu. (Tamże, T. L, 1863, str. 144).

O wstrzykiwaniach podskórnych kwasu karbолоwego. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 21).

Rana postrzałowa poniżej lewego stawu kolanowego, wydobycie kuli w okolicy guza kości kulzowej. (Tamże, T. LI, 1864, str. 402).

Odcięcie gruczołu piersiowego z przyczyny jego przerostu. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 127).

Dziecko 6 miesięcy dotknięte rakiem łechtaczki i sromu. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 69).

Hydromeningocele spinalis congenita. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 506).

Stół do badania niewiast. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 2).

Nieprzyjemne następstwa po zaszczepieniu ospy. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 69).

Wodna puchlina jaja płodowego. (Tamże, T. LI, 1864, str. 406).

Leczenie wagiłka. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 606—607).

Aspirator i perforator chirurgiczny. (Medycyna, 1873. Nr. 17).

Narzędzie do oczyszczania pęcherza moczowego. (Tamże, 1874, Nr. 16).

Natraskowy kran chirurgiczny. (Tamże, 1874, Nr. 45).

Chwiećkowski Józef, ur. 1821 r. we wsi Przesławka, w powiecie białostockim, gub. grodzieńskiej; ukończywszy gimnazjum w Białymstoku 1842 r., udał się na wydział lekarski uniwersytetu moskiewskiego. Użytkowszemu stopień naukowy 1847 r., został lekarzem powiatowym w Radomyślu a następnie w Lipowie, w gub. kijowskiej i obowiązki te spełniał do 1859 r. Odbysz w latach 1860 i 1861 r. wycieczkę naukową za granicę, osiadł w Białymstoku i tu trudnił się wykonywaniem lekarskiem do 1863 r.; lata 1863 — 1867 spędził na przymusowym pobycie w Tomsku. Wróciwszy do kraju 1867 r., bawił w Tykocinie, później w Włocławku a na koniec w Warszawie. Umarł w Meranie 30 grudnia 1880 r. Na kilka lat przed śmiercią cały swój majątek, wynoszący około 60 tysięcy rubli testamentem przeznaczył na cele filantropijne i naukowe. Na Syberii i po powrocie do kraju nie zajmował się już praktyką lekarską; usiłowania swe skierował ku badaniu nauk przyrodniczych i filozofii, a owocem tej pracy było dzieło:

Sila i materya czyli stopniowy rozwój pojęć o tych przedmiotach. Warszawa, druk. Gaz. Lek., 1877, w 8-ce, T. I, str. 242. T. II, str. 410.

Ciachowski Piotr, (Cziachowski. Ciachovius) z Brzeżnicy, za przydomkiem Zaprzaniec, sławny lekarz za panowania Zygmunta III, gorliwy aryamin. Z Abrahamem Zbąskim odbył podróż do Francji, Włoch i Hollandji. Czas niejaki przemieszczał w Wilnie, następnie osiadł w Dębicy, skąd często na długo do Lublina przyjeżdżał. Piastował urząd przy zborze aryamskim w Lublinie a w rozprawach wyznania swego bronił. Wydał:

O przypadkach białych głów brzemiennych. Kraków, (1624), w 4-ce, k. nł. 34. Na odwrotnej stronie karty tytułowej: herb Lewart.

Wieczny kalendarz krwiste puszczenia to jest nauka, póki świat stoi, krwiste upuszczania. W 12-ce, str. 22, bez wyrażenia r. i m. d. W przemowie do czytelnika podpisał: z Rudnia Wielmożnych Ich Mości PP. z La-howiec Sieniutów d. 29 stycznia.

Wieczna nauka w częściach człowieczych krwiste puszczenia od Narodzenia Christusa Pana 1620, w 12-ce, str. 29, b. w. m. d. Mówiąc do czytelnika, w końcu kładzie: z Lamehowa Wielm. Panię Helenę z Orzechowa Zborowską, starościny Horodelskiej, d. 17 kwietnia.

Wieczna nauka o ogólnym krwiste puszczeniu. Roku od Najświętszej Panny porodu 1620, w 12-ce, str. 25, b. w. m. d.—W końcu przemowy podpisał: z Lublina, d. 18 kwietnia.

Nauka o członkowym środkim y stawów bólu osobliwie o Podagrze. Roku 1620 od Narodzenia jedynego Chrześciańskiego Zbawiciela. W 12-ce, str. 28, b. w. m. d. Na odwrotnej stronie karty tytułowej herb Ostrogskich.

Nauka o robakach ielitnych i o ich pozbyciu. Roku 1620 od na Świat przyszeja Pana Jezusowego.

W 12-ce, str. 12, b. w. m. d. Na odwrocie karty tytułowej: herb Niemierowskich.

Nauka o świętego Walentego chorobie y o szrodkach ięy prawdziwie przynależących. Roku Pańskiego 1620. W 12, str. 26, b. w. m. d. Na odwrocie karty tytułowej: herb Zborowskich.

De Gangrena et splacelo: to jest o piekielnym ogniu y o martwym ogniu. Roku od Narodzenia Najświętszej Panny 1620, str. 86. Dalej w ciągu tego samego liezbowania pisze o Francji i o Kottunie; wszystkiego str. 92. Na odwrocie karty tytułowej przemowa, którą kończy: Wrześ. 10 d. z zamku Krupego Wielmożnych Ich M. P. P. z Orzechowa. Dalej wiersz do sławnych chirurgów wileńskich, dawnych swych przyjaciół.

O Dysenterji; to jest o biegunce krwawej abo czerwonej. Roku Pańskiego 1639. W 12-ce, str. 38, b. w. m. d. W przemowie do czytelnika położył: z Tarnowa X. J. M. Ostrogskich, dnia 1 kwietnia.

Nadto ogłosił w Zamosciu: Księgi o powietrzu, jak sam o tem wspomina.

Por. Starczyński: I, 90. Gasiorowski: I, 335, 346. Maciejowski: I, 234—337. III, 106. Wiszniewski: IX, 570. Wizerunki i roztrząsania naukowe. Wilno, T. XII, 1840, str. 147.

Cichocki, chemik, nie lekarz.

Kilka słów o chloroformie. (Tyg. lek. 1856, Nr. 13). Rozbiór chemiczny wód Buskich. (Pam. t. I. w. T. LXV, 1871, str. 290).

Cichocki Kazimierz Symplicyusz, ur. 1819 roku, nauk lekarskich słuchał od 1840 r. w Wrocławiu a później w Berlinie.

De historia et natura plantae polonicae. Berolini, 1845, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Ciechanowski Ignacy, ogłosił: O Graefenbergu i o metodzie hydropatycznej Prinsitza. (Ruben, pismo zbior. T. VI, 1845, str. 325 do 370).

Cieślewicz Jakób, ur. 16 lipca 1846 r. w Strzelnie w Poznańskim, do medycyny przykładał się w Gryfii i w Halli i tu 1870 r. dyplom doktorski osiągnął.

Verletzungen des Foetus durch den Geburtshelfer. Halle, 1870, w 8-ce, str. Diss. inaug. (Sprawozdanie w Przegl. lek. 1874, Nr. 50).

Cieszkowski Ludwik.

De portione uteri vaginalis mutationibus, earumque quoad graviditatis diagnosin aestimatione. Wirzburgi, 1839, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

z **Cieszyna Wacław**, lekarz, stopień bakalearza osiągnął w Krakowie 1540 r.

Cieszynski T., aptekarz.

Der polnische Apotheker, polnisch - lateinisches Wörterbuch, enthaltend die in polnischen Gegenden gebräuchlichen volkstümlichen Namen der Arzneikörper, nebst Hilfstabellen. Leipzig. E. Günthers Verlag, 1880, w 16-ce, str. II, 133.

Cieglewicz Stanisław, ur. w Jasle 1850 r., ukończywszy gimnazjum w Tarnowie 1870 r., zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu krakowskiego; w r. 1876 osiągnął dyplom doktora wszech nauk lekarskich i osiadł się w rodzinnym mieście, gdzie objął obowiązki lekarza miejskiego oraz ordynatora w szpitalu miejscowym. Tę ostatnią służbę pełnił do końca r. 1881. Ogłosił:

Sprawozdanie o ruchu chorych i chorób w szpitalu powszechnym w Jasle. (Przegl. lek. 1877, Nr. 10).

Operacya przepukliny uwięzniętej, rzyć nieprawidłowa, zupełne wyleczenie. (Tamże, 1877, Nr. 52).

Śmierć nagła w rekonwalescencji po dyfteryi. (Tamże, 1879, Nr. 16).

Ciołek (Vitellio), filius Turingorum et Polonorum — jak się sam nazywa, — pochodził z rodziny saskiej w Polsce dawno osiadłej. Długi czas bawił we Włoszech, przeważnie w Padwie i Rzymie, skąd powrócił do kraju rodzinnego w r. 1273. Zaczernięte wiadomości z Euklidesa, Ptolomeusza, Alhazena i innych własnymi dowodzeniami uzupełnił i utworzył dzieło optyczne, które przez trzy z górą wieki było najznakomitszym w tej gałęzi umiejtności. W dziele tém, a szczególnie w księdze 3-cj, 4-cj, 5-cj i 10-cj daje dokładny opis oka i rozbiera warunki widzenia.

Vitellionis, mathematici doctissimi, peri optikes id est de natura, ratione et projectione radiorum visus, luminum, colorum atque formarum, quae vulgo perspectivam vocant, libri X. Norimbergae, apud Jo. Petreum, 1535. Nunc primum opera mathematicorum praestantissimorum DD. Georgii Tansteter et Petri Apianii in lucem edita. Fol., str. 594. Wydawcy przypisali to dzieło księciu elektorowi Filipowi z nad Renu; sam Ciołek dedykował je swemu przyjacielowi Wilhelmowi de Morbetta.

Drugie wydanie, tamże, 1551. (Bez zmiany).

Tłócie wydanie, p. t. Vitellionis Turingo Poloni opticae libri decem. Instaurati, figuris novis illustrati atque aucti infinitisque erroribus, quibus antea scatebant, expurgati a Frederico Risnero. Basileae, 1572, in fol. str. 474. (Wyszło wraz z przerobionem dziełem Alhazena pod ogólnym tytułem Thesaurus opticus).

Por. Soltykowiec: O stanie akad. krak. str. 10. Bętkowski: l. e. T. II, str. 296. Chodźnicki: Dykeon. uczon. Polaków, T. III, str. 320. Wieszniński: l. e. T. I, str. 450. Broscius: w przedmowie do dzieła Wilhelmsa de salinis cracoviensibus, znajdującego się w T. I zbioru historyków polskich, str. 79. Bystrycki: Roczn. tow. przyj. nauk. T. XII. Witulski: O życiu i dziele optycznym Vitelliona. Poznań, 1870. Szkalicki: Stanowisko naukowe Ciołka w średnio-wiecznej optyce (w Ateueum). Brissou: Diction. de physique, str. 259. Montucla: Hist. des mathemat. T. I, str. 508.

Citowicz Filip.

De progressu pathologiae novissimo, ejusque problematibus. Petropoli, 1855, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Ciunkiewicz Bronisław, ur. 8 lipca 1844 r. w Radomiu, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnem mieście, nauk lekarskich słuchał w warsz. szkole głównej (1863—1869); w latach 1869—1873 pełnił obowiązki asystenta kliniki chirurgicznej przy prof. Kosiniskim. Po dwuletnim blisko pobycie za granicą, gdzie oddawał się przeważnie nauce o chorobach zębów w Wiedniu, Berlinie a najdłużej w Paryżu i Londynie, osiadł w Warszawie i dotychczas zajmuje się wyłącznie deatystyką.

Rak żuka brwiowego prawego; operacya; wyzdrowienie. Z kliniki prof. Kosiniskiego. (Klinika, T. VIII, 1871, str. 177—181).

Clötz Michał, rodem z Wilna.

De indulgento aegrorum appetitu. Helmstadii, 1742, w 4-ce. Ded. Jerzemu II, król. ang.

Cneufel, Cnoeffel, ob. Knoeffel.

Cnotius Christianus.

De febribus. Basileae, typ. Joh. Genuthii, 1626, w 4-ce. Ded. Jan. Kaz. Krasińskiemu, szambel. ks. Leopolda.

Cohn J.

Gastromycosis jako objaw raka żołądka. Z kliniki prof. Lamba. (Gaz. lek. T. XXVII, 1879, str. 171 do 174).

* Cohnstein Dr.

O długotrwałem zapaleniu macicy (Metritis chronica), mianowicie o jego przyczynach i sposobie leczenia, pisał Dr. Wład. Świdorski. Poznań, 1870, w 8-ce, str. IV i 66.

Wykład położnictwa dla użytku uczących się i lekarzy. Przekład dokonany przez tłumacza wykładu patologii Niemeyera i wykładu chirurgii szczegółowej Emmerta. (Z 20 drzeworyt.). Warszawa, 1872, w 8-ce, str. VIII, 287.

Collau Cesar Aug.

Questions tirées au sort. Montpellier, 1840, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug. Ded. Marcyannie Polońskiej, przybranej matce, siostrze miłosierdzia.

Colin Piotr Dominik, rodem z Warszawy.

Aperçu sur le diagnostic des affections vermineuses du tube digestif. Paris, 1837, w 4-ce, str. 21.

Colin Sebastian, doktor medycyny i filozofii, około 1649 r. był nadwornym lekarzem Jana Kazimierza.

Por. Grabowski: Starożytne wiad. o Krakowie, str. 225. Gąsiorowski: T. II, 215.

* **Colland Fryderyk**, od 1803 do 1809 r. był profesorem położnictwa na wszechnicy jagiellońskiej, a nadto w r. 1804 w zastępstwie wykładał praktykę lekarską. Z dzieł jego przytaczamy jedno bliżej nas obchodzące:

Nachricht von der medizinisch-chirurg. sowohl theoret. als prakt. Lehranstalt an der uralten Universität zu Krakau, nebst einigen Beobachtungen und Versuchen über den Wichtelzopf und Beschreibung einiger besonderen Geburtsfälle. Wien, G. Binz, 1806, w 8-ce, str. 163, i k. nl. 2.

Collectanea medico-chirurgica. Caesareae academiae medico-chirurgicae cura et impensis edita. Vol. I. Vilnae, typ. Jos. Zawadzki, 1838, w 4-ce, str. VIII, 460, 3 tab. Zbiorowe to dzieło zawiera następujące rozprawy:

Historia rei medicae publicae in imperio rutheno adunatio. str. 1—34. (Dr. M. Th. K.).

Caesarea academia medico-chirurgica vilnensis, str. 35—153.

De bursis mucosae subcutaneae, str. 155—231. (A. Bielikiewicz).

Observationes ex actis medici instituti clinici a 1834—1835 depromptae, str. 233—250. (J. Mianowski).

Observationes ex actis instituti clinici chirurgici depromptae, str. 251—274. (C. Porcyanko).

Graviditatis extra-uterinae, plus quam biennis, historia, str. 291—326, 2 tab. (L. Siewruk).

De operatione, qua eximia cruris deformitas, incongrua ossium fractorum coaptatione producta, penitus emendata est. str. 275—289 z tab. (J. Korzeniowski).

De medicinae veterinariae intra illud temporis spatium, quod ab a. 1825 ad a. 1835 effluxit, conditione et incrementis, str. 327—452. (C. Muyschel).

Collignon Henryk, rodem z Warszawy.
De pneumorrhagia. Vilnae, typ. J. Zawadzki,
1808, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Colohri Mendel Aaron, rodem z Krakowa,
(Cracovia Polonus).

De passione hypochondriaca. Francofurti ad Viadrum, 1702, w 4-ce, str. 24. Diss. inaug.

Toż, tamże, 1751, w 4-ce, str. 24.

Compendium medicum t. j. krótkie zebranie chorób i ich istności, różności, przyczyn, znaków, sposobów do leczenia, także różnych sposobów do robienia wódek, olejów, plastrów, syropów, konfitur, lekarstw purgujących etc. na 6 traktatów rozdzielone, przez pewną osobę spisane a na pożytek pospolity pod zanością i wielkością imienia W. P. Jana Gerarda Wyży kiego, chorążego kijowskiego etc. oraz przez znaną małżonkę Maryannę Wyżyckiej z domu Zabolickiej, kasztelaniki Kamienieckiej do druku podane. Lublin, druk. S. J. 1703, w 8-ce, k. 15, str. 525, (autor X. Pollacz).

Toż, Lublin, 1701, w 4 ce.

Toż, Częstochowa, 1707, w 8-ce.

Toż, tamże, 1715, w 8 ce.

Toż, tamże, 1719, w 8-ce, str. 717.

Toż, tamże, 1725, w 8-ce, str. 803 i III.

Toż, pod tytułem: *Compendium medicum auctum*, to jest krótkie zebranie y opisanie chorób, ich różności, przyczyn, znaków, sposobów do leczenia. Także różnych sposobów robienia wódek, olejów, julepów, syropów, konfitur, maści, plastrów etc. y różnych osobliwych rzeczy. Na siedm traktatów rozdzielone. Y teraz świeżo przez tegoż anthora z errorów typograficznych expurgowane. Z przydatkiem osobliwych chorób, tak męskich jako y żeńskich, y dziecinnych. Dla większej wygody ludzkiej przedrukowane. Roku Pańskiego 1752, w drukarni Jasnę Góry Częstochowski, w 8-ce, str. 718.

Toż, tamże, 1767, w 8-ce, str. 804 i 36.

Toż, tamże, 1775, w 8-ce, str. 688.

Toż, tamże, 1789, w 8-ce, str. 17 i 659.

Ob. *Vade mecum medicum* tegoż X. Pollacza.

Connor (O'Connor) Bernard, irlandczyk, ur. 1666 r. w hrabstwie Kerrey; nauk lekarskich słuchał od r. 1686 w Montpellier a później w Paryżu. W r. 1693 przybył do Polski i na wstawienie się posła weneckiego został nadwornym lekarzem Jana Sobieskiego. W roku następnym wyjechał z córką J. Sobieskiego Teresą Kunogundą, żoną elektora bawarskiego, za granicę. W r. 1695 wrócił do Anglii; krótki czas wykładał anatomię w Oxfordzie i w Cambridge. Um. 30 października 1698 r. Z dzieł jego bliżej nas dotyczy:

The history of Poland. London, 1696, w 8-ce. T. I, str. XV, 352, 3 ryc.. 1 mappa. T. II, str. 236, dodatek str. 120.

Toż, w tłumaczeniu niemieckim. Leipzig, Th. Fritsch, 1700, w 8-ce, str. 822.

Dzieło to Mieler przedłożył na język łaciński y wydał w swęj Magna collectio histor. Polon. T. II, od str. 85 do 360 z napisem: *Descriptio regni Poloniae et magni ducatus Lithaniae*.

Treść tego dzieła i wyimki znajdują się także w *Essais sur l'hist. litt. de Pologne par Duclos*, str. 314—385. Niemcewicz wydał skrócone tłumaczenie polskie w T. IV Zbioru pamiętników, 1822.

Por. *Biographie médicale* T. III, str. 312. Bentkowski: l. c. T. II, 643. Gąsiorowski: l. c. II, 297. Eloy: *Diction. hist. de la médecine*, I, 255.

Conrad Hieronim, doktor filozofii i medycyny, w czasie swego pobytu w Padwie był obrany 29 października 1649 r. ascesorem w oddziale narodowości polskiej.

Conrad Izrael, fizyk m. Gdańska a nadto lekarz królewski z wynagrodzeniem rocznem 1000 złotych, zamieszczonych na pensyonarzu żup solnych wielkich. On to pierwszy w r. 1677 podał myśl założenia w Gdańsku towarzystwa badaczów przyrody; zamiar ten dopiero 1720 r. do skutku doprowadzonym został. Um. 1715 r.

Diss. medico-physica de frigeris natura et effectibus. Gdani, 1670, w 8-ce.

Toż, typis et sumptibus monasterii Olivensis, 1677, w 12-ce, k. n. 20, str. liczb. 204. Epigr. And. Jaskiego do autora.

Descriptio curiosa fontis ejusdam inflammabilis et medicinalis in Polonia superioribus annis reperti, jussu regis Polonorum per D. Conradum, regis archiatrum ad D. Dyonygium, Lutetiam Parisiorum transmissa. (Acta eruditorum, Lipsiae, 1684, str. 325). Opisuje źródło iwonicke.

Por. Arnold: *Roczn. warsz. tow. przyj. nauk*, X, 335. Baliński i Lipiński: *Starożytna Polska*, II, 180. Bernouilli: *Voyages de Brandebourg*, I, 171. Łukasiewicz: *Hist. szkół*, I, 429. Boczkowski: *Wieliczka*, str. 148. Gąsiorowski: l. c. II, 107, 309.

* **Consbruch Jerzy W.** (1764—1830).

Nauka anatomii w niemieckim języku p. zez... wydana. Na język polski dla użytku uczących się nauk lekarskich i chirurgicznych wytlumaczona przez Seb. Girtlera. Kraków, w druk. akad., 1811, w 8-ce, str. X, 475.

Fizjologia czyli fizyka ciała ludzkiego dla lekarzów i przyjaciół antropologii. Staraniem H. Dziarkowskiego... z rys. wydana. Warszawa, 1819, w 8-ce, str. 293, 2 tab.

Cordé Mikołaj, ur. w Hollandyi 1745 r.; przybywszy w wieku młodzieńczym do Wiednia, jako uczeń flezerski uczęszczał do szpitali, gdzie wprawiał się w chirurgię praktyczną. Mianowany chirurgiem w wojsku austriackim, przybył 1796 r. do Podgórza pod Kraków. Nabywszy wielkiej wziętości jako lekarz-chirurg, za wpływem znakomitych rodzin uwolniony ze służby wojskowej, osiadł w Krakowie. Od stycznia 1810 r. do sierpnia 1811 r. zastępco wykładał w uniwersytecie jagiellońskim chirurgię praktyczną i położnictwo; po raz drugi powołany do wykładu 1815 r., katedrę chirurgii i położnictwa praktycznego zajmował do 1819 r. W r. 1818 w październiku uzyskał od uniwersytetu jagiellońskiego stopień doktora chirurgii honoris causa. Umarł 1821 r.

Por. Zieleniewski... str. 65. *Roczn. wyd. lek.* VIII, str. 153.

Cordé Józef.

De hernia, cele, rames, ruptura. Cracoviae, Gieszkowski, 1829, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

* **Cornaro Ludwik** (1467—1577).

Nauka zdrowia, to jest skuteczny sposób, którym się zdrowie dobre i życie, a przy tem zmysłów, rozum i pamięci całosć aż do ostatniej starości dochować

może. Traktatów dwa: Traktat 1-y pisany po włosku od Ludwika Kornarego a od X. Leonarda Lessyusza po łacinie łomazony; Traktat 2-i, pisany przez samego Lessyusza na objaśnienie i utwierdzenie pierwszego. Obadwa te traktaty z łacińskiego na polskie przelożył, na rozdziały rozebrał i przydatkami gźdźdźicznymi notami poobjaśniał X. Fr. Lesniewski, S. J. Lwów, w druk. J. K. M. akad., 1765, w 8-ce, str. 226. Ded. ks. Ign. Krasiekiemu, proboszczowi przemyskiemu.

Toż, Wilno, w druk. J. K. M. akad., 1775, w 8-ce. Toż, Kraków, 1815, w 8-ce.

Coschwitius Jerzy Daniel, rodem z Chojnic, w Prussach królewskich, stopień doktorski uzyskał w Halli 1699 r.

De motibus humorum spasmodicis a motu pulsus ordinarii diversis. Halae, Chr. Salfeld, 1697, w 4-ce.

Diss. inaug. sistens agrum haemoptysi periodica laborantem Halae, 1699, w 4-c, k. n. l. 10.

Coschwitius Jonasz Daniel.

Miscellaneum decadis II exercitatio V. De doloris natura. Gedani, G. Rhet, 1637.

Cosmider Jan z Ostrzeszowa, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1487 i 1499r. W r. 1501 przyjęty był do grona profesorów na wydziału filozoficznego. Potem udał się do Włoch, gdzie stopień doktora medycyny uzyskał. Po powrocie do kraju, wcielony do wydziału lekarskiego, w r. 1513 był tego wydziału dziekanem.

Oettinger: l. e. str. 138.

de la Courvée Jan Kludysz, rodem z Vesoul we Franche Comté, nauk lekarskich około 1615 r. słuchał w Paryżu. Początkowo praktykował w Argenteuil, gdzie, jako przeciwnik krwipustu, zjednał sobie wielu nieprzyjaciół między lekarzami. Przeniosłszy się do Polski, został nadwornym lekarzem królowej Maryi Ludwiki. Przebywał w Gdańsku, gdzie umarł około 1664 r.

Frequentis phlebotomiae usus et cautio in abusus seu in temerariis quosdam saeculi nostri thrasones, qui nulla methodo, nulla ratione ducti venam utramque secant et tanto remedio passim abutuntur. Parisiis, 1647, w 8-ce.

Ostentum s. historia mirabilis trium fermentorum notandae longitudinis ex insanientis dorso et abdomine extractorum, qui ante menses decem ea voraverat. Parisiis, 1648, w 8-ce.

Discours sur la sortie des dents aux petits enfans, de la précaution et des remèdes que l'on y peut apporter. Varsovie, chez Pierre Elert, 1657, w 4-c, str. VI i 148. Ded. Maryi Ludwice.

De nutritione foetus in utero paradoxa. Dantisci, apud Foersterum, 1665, w 4-ce, str. 254. Ded. Janowi Kaszimirzowi.

Crescentyn (de Crecentiis) Piotr, (ur. 1230 r. um. 1307).

Księgi o gospodarstwie y o opatrzeniu rozmnożenia rozlicznych pożytków, każdemu stanowi potrzebne. Kraków, u Heleny Florianowój, 1549, fol.

Wyniesianny tu rzeczy lekarskie w tém dziele zawarte.

Pierwsze księgi O wybieraniu miejsc godnych ku mieszkaniu, str. 2—40. O powietrzu, wietrze i wozdzie, ze względu na ich wpływ na zdrowie człowieka i chorobach ztąd wynikających, str. 3—19.

Trzecie księgi. O sprawianiu pożytków rolnych, jako o zbożu i innych rzeczach, które się na roli rodują, str. 149—196. Własność ziół, grochów, tatkarki, prosa, lnu, konopi, maku, rzepy, jako pokarmu i lekarstwa na choroby.

Czwarte księgi. O ogrodowiznach, wielu owocach i różnych roślinach lekarskich. Własności i lecznicze roślin, str. 205—288.

Piąte księgi. O winie. Co z jagód winnych może być zdziałano ku lekarstwu, str. 338—340. Jaką ocoć moc ma i też syrop z niego uczyniony, str. 362 do 364. O winie i jego mocy, str. 364—370.

Szoste księgi. O płodnych drzewach i przyrodozieniu ich. Własności owoców, cienia drzew i t. d. str. 380—447.

Dalszy ciąg tej samej księgi. Wtóra część tych ksiąg o drzewach nieplodnych, które też przy domach a przy dworcach bywają. Wiadomości lekarskie, str. 448—476.

Siódme księgi. O róży. Wiadomości lekarskie, str. 471—497.

Ósme księgi. O zwierzętach, które w folwarkach się kochają, a najpierw o koniu. Niemoco końskie, str. 522—540.

Dziwięte księgi. O drugim bydłe domowym, str. 543—565. Porozrzucone wiadomości o chorobach bydła, owiec, świń, psów.

Dziesiąte księgi. O chodowaniu ptaków i pszczoł. O leczeniu pawi, str. 573. O leczeniu kur, str. 579. O leczeniu gołębi, str. 583. O leczeniu pszczoł, str. 596.

Jedenaste księgi. O myślistwie, to jest o rozmaitej chytrności imowania ptastwa i też zwierza. O chorobach krogółów, str. 613. O chorobach sokołów, str. 618.

Dwónaste księgi. Streszczenie całego dzieła. Poznanie powietrza zdrowego, str. 648. O poznaniu zdrowych wiatrów, str. 648. O poznaniu wód, str. 649. O poznaniu miejsca godnego ku mieszkaniu, str. 650. O mocach ziół, str. 673. Niemoco końskie, str. 681 do 682.

Toż. Kraków. Stan. Scharff, 1571, fol. str. n. 22, kolumn 692, n. l. 2.

Compendium lekarstw końskich na rozmaite ichże choroby y przypadki, także poznanie lat y obierania onychże wielce służące. Przytym przydane są lekarstwa bydłu choremu tak rogatemu jako też y mnijszemu y onegoż rozeznania lat, z informacją osobliwą obierania y skupowania y innych atrybutów: gospodarzom zaś w sianiu y sz zepieniu y uznaniu gruntów nauka y informacja. Z ksiąg Piotra Krescencyusza y z różnych autorów zebrana. Kraków, druk. Mich. Dyaszewskiego, 1743, w 8-ce, str. n. l. 9 i licz. 119.

Toż, b. w. m. d., 1746, w 8-ce, str. 106.

Por. Bandtki: Hist. druk. 332, I, 278. Maciejowski: I. 284—30 i dodatki 353. Encyklop. powsz. V, 941—2. Arnold: de monumen. hist. natur. 1818, 66, 38. Lelewel: Bibliogr. ksiąg I, 175. II, 209. B. ntowski: hist. lit. II, 424.

Crucinius And. ob. Grutinius.

Crusius Floryan, doktor medycyny, znakomity filozof socyniański, żył około połowy XVII stolecia. Dzieła jego lekarskie nie są mi znane; rozprawy jego teologiczne przytacza Sandius w swój Bibliotheca antitritinit. (str. 140).

Por. Jöcher: Allgem. Gelehrten-Lexicon, T. II, str. 22, 34.

Cunow Wincenty, ur. 1818 r. w Sierakowie w W. Ks. Poznańskim, nauk lekarskich słuchał od r. 1838 we Wrocławiu a od r. 1841 w Berlinie, gdzie dyplom dok-

torski 1844 r. osiągnął. Um. w Trzemesznie 29 marca 1868 r.

De colicae specibus. Berolini, Schlesinger, 1844, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Cureus (Curaeus) Joachim, syn Grzegorza, sukiennika, ur. 23 października 1532 r. w Kisielicach (Freistadt), w księstwie Głogowskiem. Z początku uczył się w Wittenbergu (1550 do 1554) teologii pod Melanctonem. Krótki czas był nauczycielem gimnazjum w rodzinnym mieście. Około 1557 r. przykładał się do nauk lekarskich w Padwie i Bolonii. Umarł 21 stycznia 1573 w Głogowie, gdzie z niemalym powodzeniem zajmował się wykonywaniem lekarskiem. Znany jest ze swych dzieł odnoszących się do dzieł Polski.

Libellus physicus de natura et differentiis colorum, sonorum, odorum, saporum et qualitatium tangibilium. Vitebergae, 1567, w 8-ce.

Toż, tamż. Joh. Schwertel, 1572, w 8-ce. Przypis. Abrahamowi Zbąskiemu.

Physica s. de sensibus et sensibilibus. Wittebergae, 1585, w 8-ce.

Formulae praeum sumptorum ex lectionibus quae usitato more in ecclesia leguntur. Lipsiae, 1574, w 8-ce.

Exegesis perspicua controversiae de sancta coena. Heidebergae, 1575, w 8-ce.

Gentis Silesiae Annales complectentes historiam de origine propagatione et migrationibus gentis et recitationem praecipuorum eventuum qui in ecclesia et republica usque ad necem Ludovici Hungariae et Bohemiae regis acciderunt. Wittebergae, Crato, 1571, fol, str. 393.

Toż, Francofurti, 1685, w 8-ce.

Schlesische und der Stadt Breslaw General Chronica. Wittebergae, 1571.

Toż, Frankfurt, Raben et Fayerabend, 1535.

Schlesische Chronica, auch Böhmen, Polen... Wittebergae, 1585.

Schlesische und Breslaw Chronica. Auch was mit Ländern Polen, Lithauen begeben. Verteutscht durch H. Pateln. Wittenberg, 1587.

Rerum Silesiacarum Chronica darin Beschreibung Polen, Liefand, Lithauen. (Räteln, H. Müller L., Pecustein L.). Eisleben, Grosse, 1594.

Toż, Leipzig, Gross, 1607.

Neu vermehrte Chronica. Jehna, 1619.

Consilia medica. Wyszły w zbiorze Wawrzyńca Scholtza w Frankfurcie, 1598.

Por. Biographie med. III, 368. Eloy: Diction. hist. de la méd. I, 269. Moehns: Geschichte d. Wissensch. in der Mark Brandenburg, str. 370.

* **Curtis I. I. L. (1755—1829).**

Mężkość, przyczyniły przedwczesnego jej upadku i wskazówki dotyczące środków spiesznego powrotu do zdrowia. Dziełko poświęcone osobom cierpiącym wskutek nierządu, nałogów pokątnych i zarazy, wraz z uwagami o trybie leczenia syfilis. Z 30 wydania przepolczył S. Zdzitowiecki. Warszawa, nakł. Karola Bernsteina, w druk. Stan. Nowakowskiego, 1861, w 12-ce, str. 92.

Curtius Franciszek, ob. Kureyusz.

Curtius, ob. Simonius.

Ćwikliński Jan, rodem z Tarnowa, doktor filozofii i medycyny, stopień filozoficzny uzyskał w Krakowie 1608 r., nauk lekarskich słuchał w Padwie, gdzie 2 sierpnia

1617 r. był obrany asesorem w oddziale narodowości polskiej przy radcy Karsznickim, i trzykrotnie urząd ten piastował.

Por. Muczkowski: I. c. str. 267.

Cyboni Krzysztof Jan, rodem z Lublina, doktor medycyny, nauk filozoficznych słuchał w Krakowie i z nich stopnie osiągnął 1677 i 1681 r.; czas niejaki wykładał w Poznaniu gramatykę. Zostawszy lekarzem, mieszkał początkowo w Lublinie, gdzie około 1695 r. urząd burmistrza piastował; później przeniósł się do Lwowa i tam 1697 roku rającą miejskim został obrany.

Phoenix e divinae cineribus sapientiae D. Thomas Aquinas reproductus. Posnaniae, typ. Alb. Laktański, 1680, fol.

Amor Nalepsis. Posnaniae, 1680. (Wiersz na zaślubiny Korzeniowskiego).

Culmen gloriae et felicitatis Poloniae, spem orbis et vota populorum in montibus Leoburgieis supereminens, sereniss. ac. potent. Augustus II, in primo Leopoldim ingressu, panegyrico exceptus. Lublini, typ. S. J., 1698 fol. i wiele innych panegiryków i mów okolicznościowych.

Cybulski Aleksander Kazimierz, ur. 1807 roku, początkowo oddawał się matematyce, później nauce lekarskiej i w r. 1837 stopień doktora medycyny w Krakowie uzyskał. Wkrótce wrócił znów do nauk matematycznych, 1838 r. gorliwie zajmował się technologią w Wiedniu i w roku następnym został profesorem tego przedmiotu w krakowskiej szkole technicznej. Umarł 18 maja 1844 roku. Ogłosił:

De vis electricae usu medicinali. Cracoviae, typ. S. Gieszkowski, 1837, w 8-ce, str. 65. 1 tab. Diss. inaug.

O zasuszaniu drzewa (w Programie Inst. technicznego). Kraków. 1842, w 4-ce, str. 72, 2 tab.

* **Cycurn F.** pierwszy prezydent warsz. akademii medyko-chirurgicznej. Z prac jego umieścił Tyg. lek. 1858, Nr. 8. w przekładzie na język polski, jedną pod tytułem:

Kraków i szczegółowe wyjaśnienie nauki klinicznej prof. Dietla i uwag jego o tyfusie i cholera. Chirurgiczna klinika prof. Bierkowskiego. Szpital cywilny w Krakowie.

Cymerman Jan, doktor medycyny, w drugiej połowie XVI stulecia mieszkał w Wilnie. Jako senior zgromadzenia kalwińskiego podpisał uchwałę (21 czerwca 1595 r.) dotyczącą wysłania 7 delegatów na mający się odbyć 21 sierpnia t. r. synod w Toruniu. On także przewodniczył na zgromadzeniu kalwinów w Nowogródku 1597 r.

Por. Łukaszewicz: Dzieje kościołów helweckich w Litwie, T. I, str. 100.

Cyprian z Łowicza, ob. z Łowicza Cyprian.

Cypser Teofil Józef, ur. 1814 r., um. 24 października 1854 r.

De sudore. Kraków, J. Czech, 1841, w 8-ce, str. 57, k. nl. 5, tab. 1. Diss. inaug.

Cyranus Stefan, sławny lekarz poznański w początkach XVII wieku.

Por. Dyke, biogr. hist. 304. Łukaszewicz: Opis. m. Pozn. II, 190.

Cyrenberg Jan, rodem z Gdańska, nauk lekarskich słuchał w Frankfurcie; czas niejaki był lekarzem w Kolobrzegu, skąd przeniósłszy się do Torunia, naznaczony był 1558 r. fizykiem miasta: za co brał wynagrodzenie rocznie 150 zł. ówczesnych, 39 zł. z funduszków stypendyalnych, 24 korey żyta i bezpłatne mieszkanie. Po otworzeniu w Toruniu 8 marca 1568 r. gimnazjum, C. został professorem i wykładał fizykę i anatomiją.

Por. Zerneke: l. c. str. 136. Łukaszewicz, Hist. szkół, I, 396. Adamowicz: Krótki rys., str. 10. Starowski: Monum. Sam. str. 347.

Cyrus Dominik Paweł, doktor filozofii i medycyny; stopnie z nauk wyzwolonych uzyskał w Krakowie 1668 i 1672 r.; do medycyny przykładał się w Padwie. Znany jest jego panegiryk dla Walentego Stalskiego, wydany 1668 r.

Por. Muezkowski: l. c. str. 337, 342.

Cyrus Stanisław, stopnie filozoficzne otrzymał w akademii jag. 1584 i 1588 r.; zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Krakowie.

Por. Muezkowski: l. c. str. 229 i 234.

Cytowicz Michał.

Epidemice grassantis in Minseensi districtu 1833, 1839, 1841 ac. 1850 annis dysenteriae descriptio. Petropoli, 1854, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Cywiński Józef, ur. 1830 r. w Warszawie, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście, medycyny uczył się w Petersburgu, gdzie 1855 r. stopień lekarski osiągnął. W r. 1856 wyjechał dla dalszych studiów za granicę; po trzechletnim tamże pobycie, chlubnie zalecony przez prof. Virchowa, 1859 r. wrócił do Warszawy i zaraz objął obowiązki ordynatora w szpitalu Dzieciątka Jezus. W r. 1860 Rada lekarska przyznała mu stopień doktora medycyny. W r. 1862 przeniósł się do Kalisza, gdzie tegoż roku mianowany został lekarzem przy miejscowem gimnazjum, 1870 r. lekarzem powiatu. 1872 r. naczelnym lekarzem szpitala Św. Trójcy. W r. 1878 porzucił obowiązki urzędowe i odtąd zajmuje się praktyką prywatną.

Contusiones. Pleuritis traumatica. Pyaemia (Pam. tow. lek. warsz. T. XLIII, 1860, str. 271).

Pneumonia duplex. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 275).

Cywiński Zenon, społeczny okulista wileńskiego okręgu wojennego.

K operatiwnomu leczeniu zawrota wiek. S. Peterburg, 1872, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Przyczynok do operacyjnego leczenia zawinięcia powiek (entropium). (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 257 do 261, 289—293, 305—311).

O chorobom rozwoju oczu u ryb zwanych „telelepkami” (Cyprinus monstrosus v. mops ichthyologorum), podług G. Camuseta (czytana na posiedze-

niu Tow. lek. Wileńskiego, dnia 24 marca 1876 r.). (Medycyna, 1877, Nr. 9, str. 139—141).

Czajczyński, wychowaniec warsz. akademii medyko-chirurgicznej, praktykował w Zduńskiej Woli, w Warce a ostatnio w Kaliszu, gdzie przed kilku laty życia dokonał.

Korrespondencya ze Zduńskiej Woli (o cholerye). (Klinika, 1866, str. 163—167).

Dwa przypadki choroby plamistej ostrej (Morbus maculosus Werlhofii acutus). (Gaz. lek. T. XI, 1871, str. 251—260).

Czajewski Hilary Filip, ur. 26 lipca 1841 r. w Warszawie. do gimnazjum uczęszczał w rodzinnem mieście, nauk lekarskich słuchał (1858—1864) w warsz. akademii medyko-chirurgicznej, a następnie w szkole głównej. Stopień doktora medycyny osiągnął 1869 r. W r. 1869 został mianowany ordynatorem w szpitalu Św. Rocha, w którym już od 1864 r. służył lekarską pełnią. W r. 1872 z polecenia władzy wyjechał za granicę, w celu poznanja najlepszych urządzeń szpitalnych. Um. 10 sierpnia 1877 r. w Lubelskiem, we wsi Rudzienku, gdzie czasowo bawił.

Zupełne zaciśnięcie światła kiskie cienkich w trzech miejscach, skutkiem częściowego zapalenia otrzewnej przy opadnięciu macicy i pochwy. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 65—70).

Ostry reumatyzm stawów z zapaleniem wsierdza. (Tamże, T. III, 1867, str. 33—37).

O początku i szerzeniu się cholery. (Tamże, str. 121—126, 142—147).

O tkance tłuszczowej i jej znaczenia fizyologicznego z szczególnym względem na rolę tłuszczów w zmianie materji. Warsz., 1867, w 8-ce, str. 124, 1 th. Diss. inaug. (Dokonana w pracowni prof. Hoyera).

Too po niemiecku w Archiw. Reicherta i du Bois-Reymonda, 1866, str. 289—320.

Pląsawica (chorea) uleczona wodanem chloralu. (Klinika, T. VI, 1870, str. 209—212).

Rys historyczny szpitala Św. Rocha w Warszawie. Warszawa, w druk. Gaz. polsk., 1872, w 8-ce, str. 77. Osob. odb. z T. II Historji szpitali w Król. Polskiem.

Wyciąg z urzędowego sprawozdania D-ra..... delegowanego przez ministra spraw wewnętrznych, w r. 1872 do zwiędzenia znakomitszych szpitali Austrii, Francji, Niemiec i Petersburga (o sposobach odświeżania powietrza w szpitalach). (Gaz. lek. T. XVI, 1874, str. 54—58, 87—91, 103—105—108).

(Wizernunek i życiorys jego skreślony przez J. F. Nowakowskiego, pomeścić Tyg. ill. 1878, Nr. 127).

Czajewski Cyprian Napoleon, ur. 2 lutego 1808 r. w majątności dziedzicznej Grotowszczyźnie, w obwodzie kalwaryjskim województwa augustowskiego; ukończywszy nauki w liceum łomżyńskim, zapisał się na wydział lekarski uniw. warszawskiego; w r. 1830—31 służył wojskowo i w stopniu podporucznika z korpusem generała Rybińskiego wyszedł za granicę. W Montpellier znów wrócił do studiów lekarskich i tam 1836 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Następnie osiadł w Orleanie, gdzie dotąd trudni się wykonawstwem lekarskiem. Piastuje od r. 1850 urząd lekarza okręgo-

wego a od r. 1872 inspektora w zakładach niemowląt (*inspecteur de la première enfance*). Ogłosił:

De l'anévrysme de la crosse de l'aorte. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 28. Diss. inaug.

De la phlébite — w roczniku towarzystwa postępu nauk lekarskich w Montpellier.

De la rage — w roczniku towarzystwa nauk historycznych (*société des études historiques de Paris*). Investigateur, T. III, serya 3-cia, str. 191.

Nadto ogłosił wiele artykułów w Pamiętnikach towarzystwa agronomicznego, nauk, literatury i sztuk pięknych w Orléanie, którego od wielu lat jest członkiem, a mianowicie:

Kopalnie soli w Wieliczce. (T. X, str. 44).

O szczeniach zwierząt przedpotopowych zebranych w okolicy Aydes, koło Orleanu. (T. X, str. 48)

Badania paleontologiczne w różnych miejscowościach departamentu Loiret. (T. X, str. 155).

O ruinach posiadłości Templariuszów w Quatre-Clefs. (T. XII, str. 54).

Porównanie wód mineralnych francuzkich i niemieckich. (T. XV, str. 260).

O rozpoznawaniu grzybów jadalnych i szkodliwych. (T. XV, str. 312).

O włośniaku. (Tamże).

O napadzie Attyli na Orlean.

Badania nad wulkanami wygasłymi w Owernii.

O teratologii ludzkiej i roślinnej. (T. XX) i wiele innych.

Czajkowski Grzegorz, ur. w ziemi sanockiej, w Rzymie poświęcał się malarstwu a równocześnie krajał nauk lekarskich. Wróciwszy do kraju, wstąpił do zakonu karmelitów we Lwowie 1737 r. a wyświęcony, do kresu swego życia w r. 1757 z pożytkiem pracował jako teolog, lekarz i malarz. Oprócz własnego swego portretu, jaki znajduje się w kościele Św. Michała we Lwowie, przyozdobił utworami swego pędzla liczne kościoły karmelickie w Galicji, na Wołyniu i w Litwie.

Rastawiecki: Katalog malarzy... III, 173. Grabowski Ambr.: Bibl. warsz. zesz. 178, str. 58.

Czajkowski Jan, syn i wnuk prezydentów m. Kamieńca, początkowo kształcił się we Lwowie, później w Wilnie, gdzie 1811 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Osiedlony w Kamieńcu używał niemalże wziętości jako sumienny lekarz. Umarł 16 lutego 1869 r., dożywszy do 90 lat.

Da usu medico tartari emolati. Vilnae, J. Zawadzki, 1811, w 8-ce, str. 64. Diss. inaug.

Czajkowski Robert Romuald, ur. 1809 r. we wsi Szwejkowie w Galicji, ukończywszy nauki gimnazjalne w Bzuczacu, przez dwa lata słuchał nauk filozoficznych we Lwowie, następnie pięć lat przykładał się do medycyny w Krakowie. W r. 1840 przeniósł się do Berlina, gdzie 1842 r. dyplom doktorski osiągnął.

De typho abdominali. Berolini, 1842, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Czajkowski Cr.

Dissertatio de remediis vegetabilibus narcoticis, variis eorum preparatis atque usu in medicina practica. Mosquae, 1829, w 8-ce.

Czapla Franciszek, ur. 17 stycznia 1837 r. w Inowrocławiu, początkowo nauki pobierał w mieście rodzinnym i w Trzemesznie (1852—1857), medycynę uczył się w Berlinie, gdzie 1861 r. stopień doktorski uzyskał. Odbywszy jednoroczną obowiązkową służbę w wojsku, osiadł w Chełmnie, gdzie dotąd zajmując się wykonawstwem lekarskim. W r. 1864 zmuszony był uczestniczyć w wyprawie na Danią, w r. 1866 w wojnie przeciw Austrii, w r. 1870 i 1871 w wojnie francuzko-pruskiej.

De nlzere ventriculi perforante. Berolini, 1861, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Wskielizna u zwierząt i sposób w jaki ją ograniczyć można. Toruń, J. Buszczyński, 1877, w 8-ce, str. 48.

Nadto ogłosił wiele artykułów popularnych w Kalendarzu Chełmińskim, a mianowicie: o trawieniu, o obiegu krwi, przechadzka po firmamie i niebieskim; i w Gazecie Toruńskiej: o kąpielach, o cholery, o tyfusie.

Czaplicki, wychowaniec warsz. szkoły głównej.

O skutek zności kwasu karbolowego w zimnicy. (Gaz. lek. T. X, 1871, str. 785—788).

Jeszcze dwa wypadki zimnicy uleczone za pomocą kwasu karbolowego. (Tamże, T. XII, 1872, str. 17—18).

Czarliński Eugeniusz, urodz. 1838 r. w Chwarznie, do gimnazjum uczęszczał w Chojnicach i w Chełmnie, medycynę od r. 1860 uczył się w Wrocławiu a później w Gryfii, gdzie 1867 r. dyplom doktorski osiągnął.

Einige Untersuchungen an Kaninchen über die Resorptionsgeschwindigkeit und die Aufenthaltsdauer des Kaliumeisen-cyanür in thierischen Körper. Greifswald, 1866, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Czarniecki J.

O zastosowaniu zinnu w chirurgii. (Gaz. lek. T. I, 1863, str. 75—78, 139—143).

Czarnik Jakób.

Jakim sposobem obejść się bez lekarza i lekarstwa. Zasady diety i kuracyi naturalnej. Lwów, 1865, w 8-ce, str. 40.

Czarnkowski Andrzej był uczniem Acooromboniego Hieronima, który w dziele swém: de lacte (Venetiis, 1536) bardzo pochlebnie wyraża się o naszym rodaku (juvenis ut genere valde nobilis, ita forma et plurimis virtutibus ornatissimus).

Czarnowski Fr. Jan Paweł.

Consilium medicum de curanda et curanda poste nunc Polonia infesta in gratiam et usum nobilissimae gentis pio studio breviter et populariter descriptum. (Glogoviae), typ. Funckianis, 1625, w 4-ce, 3½ ark.

Czarnowski Aleksander Wika, ur. 1850 r. w Głisnie w Prussach zachodnich, do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie (1870—1874).

Ueber die Echinoceen in der Leber. Berlin, Schade, 1874, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Czarnowski Ksawery, ur. 1848 r. w Rakoczynie, do gimnazjum uczęszczał w Chełmnie i w Pelplinie, od 1865 do 1871 r. słu-

chal nauk prawnych w Wrocławiu, później poświęcił się sztuce lekarskiej i w r. 1874 doktorat osiadał.

Ein Beitrag zur Lehre von den motorischen Centren der Grosshirnrinde. Breslau, 1874, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Czarnowski Stanisław.

De phlebitide. Vilnae, Marcinowski, 1823, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Czechucki Franciszek Józef, stopień filozoficzny uzyskał w Krakowie 1664 r.; medycyny słuchał w Padwie i tam 1669 r. był obrany radcą w oddziale narodowości polskiej. Wróciwszy do kraju osiadł we Lwowie. Wraz z ojcem swym Janem, także lekarzem, dobrowolnie pomnożył liczbę zakładników, wysłanych przez m. Lwów, jako rękojmię wypłacić się mającego okupu 80,000 dukatów w czasie oblężenia tureckiego w r. 1672.

Por. Mieczkowski: l. c. str. 333. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa, str. 425. Chodźnicki: l. c. str. 211.

Czczott Otton, ur. 1842 r., ukończywszy gimnazjum w Witebsku, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu moskiewskiego, w r. 1863 przeniósł się do Petersburga i tam nagrodzony srebrnym medalem stopień lekarza 1865 r. otrzymał. Do końca roku 1865 był lekarzem przy kopalniach Nerczyńskich; następnie przeniesiony do Petersburga, mianowany został 1866 r. ordynatorem w szpitalu dla obłąkanych pod wezwaniem św. Mikołaja, a od 1882 r. jest naczelnym lekarzem tego szpitala. Od r. 1877 jest professorem kliniki chorób nerwowych na kursach lekarskich żeńskich; a w r. 1882 rozpoczął, jako docent prywatny, wykład psychiatrii i chorób nerwowych w akademii wojenno-lekarskiej w Petersburgu. Wydał:

O galvanizacji sympatycznego nerwa u człowieka i terapeutycznym jej znaczeniu. S.-Peterburg, 1876, w 8-ce. Diss. inaug.

Nadto ogłosił kilka prac w czasopiśmie: Sbornik dla sudobnoj mediciny i obščestwiennej gigeny (1874) i w dzienniku: Znanje (1875).

Kilka jego artykułów (nowy elektrod komunikator; dwa przypadki paraliżu glossopharyngei etc.) znajduje się w protokołach towarzystwa petersburskich lekarzy praktycznych (1878).

Czekierski Józef, syn Stanisława, chirurga warszawskiego, ur. 19 marca 1777 r. w Warszawie; początkowe nauki pobierał w szkole pijarskiej, później przebywał jako uczeń felczerski w Górze Kalwaryi; od 1792 — 1794 uczył się w nowo otworzonej w Warszawie szkole chirurgicznej; 1796 r. udał się do Berlina na wydział lekarski; 1800 r. stopień doktora medycyny otrzymał w Frankfurcie nad Odrą. Po powrocie do kraju został professorem w założonej 1801 r. w Warszawie szkole akuszerów, i obowiązki te spełniał do r. 1806 a później

od 1809 do 1818. (Od r. 1806 do 1809 wykład w tej szkole został zawieszony; dom bowiem, w którym mieściła się ta instytucja, zajęty był przez Francuzów na lazaret wojskowy). Widząc brak zdolnych lekarzy, wspólnie z Brandtem, Celińskim, przy pomocy innych oświeconych mężów i poparcia Stan. Staszica, założył 1809 r. wydział akademicki nauk lekarskich. W szkole tej nauczał z początku bezpłatnie chirurgii i akuszeryi; nadto zawiadywał kliniką chirurgiczną w szpitalu św. Rocha. Też przedmioty wykładał za otwarciem uniwersytetu 1817 r. Ale już 1818 r. porzucił katedrę, uwolnił się od obowiązków członka Rady lekarskiej i poświęcił się praktyce, w której do wielkiej doszedł wziętości. Umarł 20 czerwca 1826 r. w Marienbadzie.

De trismo. Trajecti ad Viadrum, 1800, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Chirurgia. Warszawa. T. I, 1817, str. 416, 5 tab. T. II, 1818, str. 315, 5 tab. T. III, 1818, str. 127, 1 tab. T. IV, 1818, str. 237.

O nowym sposobie leczenia fistuły. Czytane w tow. lek. warsz. 1821 r. (Pam. lek. warsz. T. II, 1828, str. 1—11).

Die Urinblasenistel (z polskiego tłum. Leo). (Lw. Magazin, T. I, str. 315—326).

(Wizerunek i życiorys jego skreślony przez Girsztorta, pamiotek Tyg. ill. I-64, Nr. 244. Pochwałę jego zasług wygłosił W. Malesz na posiedzeniu warsz. tow. przyj. nauk. Ob. Rozniki tego tow. T. XXI, str. 21—41).

* Czelakowsky.

Aerztliche Beobachtungen über die Wirkungen der Iwnischen Heilwässer in den Jahren 1843—44. An den Quellen gesammelt von Brunnen-Arzte zu Iwnicz. Wien, 1846, w 8-ce, str. 28.

Czenpiński Jan Chrzczel, ur. 1721 r., um. 7 lutego 1786 r., jeden z najbieglejszych lekarzy warszawskich, członek komisji egzaminacyjnej lekarskiej, do której powołany został przez marszałka Wł. Gurowskiego 27 lipca 1784 r., słynny z pobożności i uczynków dobroczynnych, właściciel kilku kamienic w rynku Starego miasta.

Por. Weinert: Starożytność i warsz. VI, str. 100. Dykyon. biogr. powsz. str. 369. Cmentarz powązkowski, str. 68, 69. Supl. do Gaz. warsz. Nr. 12, 1786.

Czenpiński Jan, syn poprzedniego, brat Pawła, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i tyle w nich postępu uczynił, że w r. 1788, gdy jeszcze był uczniem, miał sobie powierzony wykład anatomii i fizjologii w języku polskim, dla tych słuchaczy, którzy w łacińskim języku byli mniej biegli. Ukończywszy świetnie nauki lekarskie, dla dalszego kształcenia się, wyjechał w r. 1790 do Wiednia, gdzie wkrótce życia dokonał.

Na rozpoczęcie lekcji fizjologii w polskim języku, mowa... d. 10 stycznia w sali anatomicznej miana. Wilno, 1789, w 8-ce, str. 33.

Por. Adamowicz: Krótki rys... str. 17.

Czenpiński Paweł, lekarz nadworny Stanisława Augusta, członek komitetu do ksiąg elementarnych, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1778 r. Wydał:

Diss. inaug. zoologico-medica sistens totius regni animalis genera in classes et ordines Linnaeano modo digesta, praefixa cuilibet classi terminorum explicatione. Viennae, 1778, w 8-ce, str. 122

Zoologia czyli zwierzętopismo dla szkół narodowyh. Warsz. 1789, str. 421, tab. 5.

Botanika dla szkół narodowych pierwszy raz wydana. Warsz. 1785, w 8-ce, str. 238, VI tab. Dzieło to ułożył Krzysztof Kluk wedle programu Czenpińskiego.

O sposobie zachowania zdrowia wszelkiego stanu ludzi. Warsz. 1786 (napisane z woli komisyi eduk. dla szkół na klasę 5-ą).

Por. Bentkowski: II, 420, 417. Eneykl. powsz. VI, 427. Roczn. T. w P. N. XV, 137. Gąsiorowski: III, 184.

Czeretowicz Antoni, lekarz wojskowy, w naukach lekarskich kształcił w Wilnie, od r. 1816 był członkiem warsz. tow. przyj. nauk. Um. 1826 r.

De galactirhoea. Vilnae, 1803, w 8-ce, str. 18. Diss. inaug.

* **Czermak Jan**, lekarz obwodowy w Galicji.

Bemerkungen über die Kuh-oder Schutzpocke in Galizien, nebst einigen wieder deren Impfung gemachten Einwürfen. Lwów, 1810, w 8-ce, str. 144, k. 1.

Ausführliche Beschreibung einer wiedernatürlichen mittelst Abscess durch den Nabelring erfolgten Geburt. Lemberg, 1803, w 8-ce, str. 16.

* **Czermak Jan**, (ur. 1828, zm. 1871), znakomity fizyolog, twórca laryngoskopii i ryunoskopii, był lat kilka profesorem fizyologii w Krakowie. Z dzieł jego do bibliografii lek. polskiej zaliczamy:

Mittheilungen aus dem k. k. physiologischen Institute in Krakau 1856—1857. Wien, Hof-Druckerei, 1857, w 8-ce, k. 1, str. 8.

Ob. Piotrowski Gustaw.

Czermiński Walenty, rodem z Wołynia.

De hernia inguinali congenita. Vilnae, 1820, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Dwa przykłady przepukliny pępkowej, uleczonej za pomocą przewiązania stróga. (Dziennik med. chir. i farmacyi. Wilno, 1823, T. II, str. 217—222).

(Uwagi nad powyższemi spostrzeżeniami, napisał K. Poreyanko). (Tamże, str. 222—224).

Czernichowski Leon, rodem z Warszawy. Dissertation sur la grippe ou épidémie regnante actuellement. Thèse. Paris, 1837, w 4-ce, str. 45.

Czernicki Hieronim Adolf, rodem z Podola.

Essai sur la variole naturelle. Montpellier, 1840, w 4-ce, str. 19. Diss. inaug.

Etude clinique sur la fièvre typhoïde, sa physiologie pathologique, sa marche et ses indications thérapeutiques. Strasbourg, 1867, w 4-ce.

Wspólnie z Biernackim K. wydał:

Traitement spécifique du choléra asiatique de 1865. Marseille, Barlatier Feissat et Demouchy, 1866, w 8-ce, str. 31.

Czerniewicz Piotr, nauk lekarskich szukał w Montpellier, osiadł w Rio Janeiro, gdzie został członkiem ces. instytutu lekarskiego.

Diagnostic spécial et différentiel des tumeurs du serotum. Montpellier, Martel, 1837, w 4-ce, str. 42. Thèse.

Formulario o guia medica de Brasil. Rio de Janeiro, 1841, w 12-ce, str. 600.

Listy z Brazylii, z Rio Janeiro. (Bibl. warsz. 1842, T. III, str. 433—449).

Czerski Jakób, rodem z Warszawy, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1634 i 1638 r., do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie 1638—1640 r. był asessorem narodowości polskiej.

Czerszyk Konst.

Secale cornutum. Vindobonae, 1844, w 8-ce, str. 28.

Czerwiakowski Rafał Józef, ur. 24 października 1743 r. pod Pińskiem w majątności dziedzicznej ojca swego Daniela. Ukończywszy pierwsze nauki w szkołach ks. pijarów w Pińsku, w r. 1762 wstąpił do ich zgromadzenia w Lubieszowie, a 1765 r. uroczyste śluby wykonał. Gdy zostawał przy aptece ks. pijarów w Lubieszowie, rozwinęło się w nim zamiłowanie do nauk lekarskich, dla zgłębienia których, przez stolice apostołską od ślubów zakonnych uwolniony, udał się 1771 r. kosztem pijarów do Rzymu, gdzie po pięcioletniej pracy 1776 r. stopień doktora medycyny i filozofii otrzymał. Następnie pozostawał jeszcze przez lat trzy w Rzymie, zajmując się leczeniem w szpitalu Św. Ducha in Saxia pod przewodnictwem Toncogo. Wezwany przez biskupa wileńskiego Massalskiego na katedrę chirurgii do akademii wileńskiej, zwiedził w powrocie do kraju akademie w Neapolu, Bolonii, Padwie, Wiedniu, Paryżu i Berlinie i w r. 1779 przybył do Pińska. Tegoż roku był przez ks. H. Kollatę powołany dla objęcia katedry anatomii, chirurgii i położnictwa w akademii krakowskiej i 1780 r. rzeczywiście profesorem wydziału lekarskiego mianowany został. Po pięciu latach oddawszy wykład anatomii i otwarcia szkoły anatomii, chirurgii i sztuki położniczej. Ułożony za pozwoleniem W. J. H. Ant. Żołędzińskiego. Akad. kr. rektora, tudzież M. Andr. Badurskiego.. dziekana. Dla wiadomości uczniów cerulictwa do druku roku pańskiego 1779 d. 6 listop. podany w Krakowie, w 8-ce, str. 43.

Dysertacya o szlachetności, potrzebie i użytku chirurgii w pożytku ludzkiem, w wojsku, przy położnieniach i w nauce lekarskiej. Na roczny obchód imienia Najjaśniejszego Stanisława Augusta w sali Jagiellońskiej na posiedzeniu publicznem szkoły głównej koronnej 12 maja 1791 r. przezm. czytana. Kraków, druk szkoły głównej koronnej, str. 48, w 4-cc.

Narządu opatrzenia chirurgicznego część I — VI. Kraków, 1816—1817. Cz. I, str. 213. Cz. II, str. 491. Cz. III, str. 411. Cz. IV, str. 248. Cz. V, str. 232. Cz. VI, str. 395. Do dzieła teo tablice, sporządzone przez uczniów autora Wiktoryna Rybickiego i Jerzego Klinkego znajdujący się w bibliotece Jagiellońskiej. Tablice do desmurgii rytowane w Wiedniu.

Prospekt chirurgii systematycznej. Kraków, 1816, w 8-cc, str. 36.

W rękopisie pozostawił:

Początki przyrodozniciostwa; przekład dzieła Józefa Lieutaud, 1716.

Nauka o kościach i nauka o trzewach, 1779.

Nauka położowania niewiast, 1780.

Rozprawa o przymiotach dobrego chirurga, 1780.

Prawidła położnictwa dla cerulików, wraz z 27 rycinami, 1781.

Mowa przy otwarciu szkoły anatomii miana 1 grudnia 1781.

O lekarstwach w powszechności, 1782.

O położnictwie w powszechności, 1784.

O chorobach miejscowych, 1785.

Nauka dla rodziców roztrępnego chowania dzieci, 1804.

Chirurgia dla początkujących cerulików w pytańach i odpowiedziach, 1805.

Rozprawa o chorobach w ogólności, 1806.

Por. Woźniakowski: Pochwała I. R. Czerwiakowskiego. (Roczn. tow. nauk. krak. T. III, str. 155). Skobel F.: Wspomnienie o życiu i pracach naukowych R. I. Czerw. (Roczn. wyd. lek. T. I, str. 61).

Czerwiakowski Ignacy Rafał, syn poprzedzającego, ur. w Krakowie 28 lipca 1808 r., do nauk lekarskich przykładał się w uniwersytecie rodzinnego miasta. W r. 1830 jako czteroletni uczeń medycyny sprawował obowiązki lekarza w szpitalu wojskowym koszar alexandrowskich w Warszawie. Po powrocie do Krakowa, stopień doktora medycyny uzyskał 1833 r. Zamiłowany w naukach przyrodniczych, pracę swoją przedewszystkiem zwrócił ku botanice i został jej wiernym w dalszych kolejach swego zawodu. W r. 1834 został drogą konkursu adiunktem przy katedrze historii naturalnej. W r. 1837 bawił w celach naukowych w Berlinie, pracując tam gorliwie pod przewodnictwem Ehrenberga i Meyera. W r. 1838 został zastępcą a wkrótce rzeczywistym profesorem nauk przyrodniczych i gospodarstwa wiejskiego w szkole technicznej krakowskiej. W r. 1843 przeszedł do uniwersytetu na rzeczywistego profesora historii naturalnej; od r. 1848 pozostał przy katedrze botaniki i dyrekcji ogrodu botanicznego. Kilkakrotnie sprawował obowiązki dziekana wydziału przyrodniczego a w r. 1862 powołano był na godność rektora. Od r. 1841 był członkiem tow. nauk. krak., następnie akademii umiejętności; przewo-

dniczył w komisji fizyograficznej a następnie i godność vice-prezesa akademii piastował. Um. 5 kwietnia 1882 r.

De bromio. Cracoviae, typ. St. Gieszko wski, 1833, w 8-cc, str. 57. Diss. inaug.

Botanika ogólna roślin jawnopłciowych. Kraków, 1841, w 8-cc, str. XXII, 752 i atlas z 16 tabl. i 18 str. tekstu.

Opisanie roślin skrytopłciowych lekarskich i przemysłowych. Botaniki szczególniej część pierwsza. Kraków, w druk. uniw. 1849, w 8-cc, str. VIII, 262.

Opisanie roślin jednolistniowych lekarskich i przemysłowych. Botaniki szczególniej część druga. Kraków, w druk. uniw. 1852, w 8-cc, od str. 263 do 822.

Opisanie roślin dwulistniowych lekarskich i przemysłowych. Botaniki szczególniej część trzecia. Kraków, w druk. uniw. 1859, w 8-cc, od str. 823 do 1544.

Toż, część czwarta. Kraków, w druk. uniw., 1859, w 8-cc, od str. 1545 do 2254.

Toż, część piątą. Kraków, w druk. uniw., 1860, w 8-cc, od str. 2255 do 2954.

Toż, część szóstą i ostatnią. Kraków, w druk. uniw. 1863, w 8-cc, od str. 2955 do 3545.

Botanika lekarska do wykładów, oraz dla użycia lekarzów i aptekarzy. Kraków, nakł. autora, druk. uniw., 1861, w 8-cc, str. VIII, 416.

Mowa inauguracyjna Rektora Uniw. Jag. .... przy objęciu urzędu rektorskiego d. 20 grudnia 1862. Kraków, druk. uniw. 1863, w 8-cc, str. 16.

Gałęzka smukła Czer. (Cladophora viadrina Ktze) jako powłoka rodzima dostrzeżona w nizinach powylew Dniestru. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1865, w 8-cc, str. 12.

Wrzaz z J. Warszewiczem ogłosił:

Catalogus plantarum quae in c. r. horto botanico cracoviensi a. 1864 ab erecta c. r. Universitate Stud. Jag. quingentesimo, a fundato vero horto octogesimo. educatur, secundum systema Endlicherianum ab... editus. Cracoviae, typ. Univ. 1864, w 8-cc, str. XV i 470, 3 tab. i rycina ogrodu.

Czerwiński Jacek.

Dissertation sur les hémorrhagies utérines. Thèse. Montpellier, 1833, w 4-cc, str. 17.

Czerwiński Jan, dawniej lekarz w Graefenbergu, obecnie właściciel i dyrektor zakładu wodoleczniczego w Fürstenhoffie, w Styryi, znany z hojności w popieraniu instytucji krajowej pożytecznych, założyciel i nakładca czasopisma krakowskiego „Reformy,” ogłosił:

Compendium der Thermotherapie (Wasserkur). Wien, Czernak, 1875, w 8-cc, str. 175.

Czerwiński Jan L. ur. 1847 r. w Kopytkowie w Prussach zachodnich, do gimnazjum uczęszczał w Malborgu i w Gdańsku, nauk lekarskich słuchał w Gryfii (1869 — 1874) i Würzburgu (1875—1877); stopień doktora medycyny uzyskał 1879 r. w Gryfii.

Beiträge zur Pseudoleukämie. Greifswald, 1879, w 8-cc, str. 25. Diss. inaug.

Czetyrkin Roman, niegdy inspektor główny służby zdrowia w Król. Polskiem.

Opisanie wód kawkazkich, ich skład i skuteczność źródeł: 1. Elizabetynskiego i 2. Nardsanu (bohater-skiego). Warszawa, 1836, w 8-cc, str. 14.

O wodzie Buskiej. Warszawa, 1838, w 8-cc. (po rossyjsku).

Ustawa o zarządzie lekarskim w r. 1840 najwyżej zatwierdzona. Warszawa, 1840, w 8-cc.

Ustawa policyi weterynaryjnej czyli przepisy mające na celu zapobieganie i uśmierzanie chorób panujących i zaraźliwych między zwierzętami. Warszawa, 1844, w 8-ce, str. 372, 2 tabl.

O zarazie morowej. Opisanie moru, który grassował w wojsku rosyjskiem r. 1828, 1829 i 1830. Warszawa, 1846, w 8-ce, str. LXXII i od str. 73 do 166. (Po rosyjsku wyszło w Warszawie 1836; na niemiecki język przełożył T. Stürmer i wydał w Berlinie. 1837).

Myśli o cholercie oparte na prawach galwanizmu. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 20. (Po rosyjsku wyszło w Warszawie 1847).

Częczkiewicz Józef Antoni, rodem z Krakowa, stopnie filozoficzne uzyskał w akademii Jagiellońskiej 1686 r.; do wydziału lekarskiego wcielony został 1702 r. Był rajcą miejskim, a 1704 r. burmistrzem krak. Umarł 22 czerwca 1714 r.

Inexpugnabilis Jagellonica eruditio firmissimis... clypeis... armata... Cracoviae, Fr. Cezary, 1685, fol. k. 8. (Oda na podziękowanie egzaminatorom).

Quaestio medica de phthisi. Cracoviae, Fr. Cezary, 1702, fol. 2.

Por. Muezkowski: I. c. str. 355, 356. Roczn. wyd. lek. T. II, str. 50. III, str. 446. Grabowski: Star. wiad. o Krak. str. 139, 200. Gąsiorowski: II, 328. Eneykl. powsz. VII, 554.

* Czudnowskij I.

Środki ochronne od dżumy, przekład z poprawnego drugiego ruskiego wydania przez studentów medycyny Ces. Warsz. Uniw. Warszawa, 1879, w 8-ce, str. XIII, II, 64.

Czyrniański Emilian, doktor filozofii, od r. 1851 prof. chemii w uniw. Jag., z rzeczy odnoszących się do medycyny wydał:

Wykład chemii nieorganicznej zastosowanej do rolnictwa, przemysłu i medycyny. Warszawa, 1857, w 8-ce, str. 548.

Toż, wydanie drugie, poprawne i przerobione. Kraków, 1866, w 8-ce, str. XIX i 561.

Chemia organiczna zastosowana do przemysłu, rolnictwa i lekarstwa. Kraków, 1867, w 8-ce, str. V, 424 i XV.

Rozbiór chemiczny wody krynickiej. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci. T. I, 1858, str. 9).

Rozbiór chemiczny wód siarczanych lubieńskich i szweszowickiej. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci. T. IV, 1860).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1860, w 8-ce, str. 31. Wykrycie w żołądku koniinu. (Przegl. lek. 1862, Nr. 1).

Wykrycie fosforu w celu lekarsko-sądowym. (Przegl. lek. 1862, Nr. 11).

Czyżewicz Adam, wychowaniec wszechnicy jagiellońskiej, obecnie prymaryusz powszechnego szpitala i professor położnictwa w szkole dla położnych we Lwowie, członek c. k. Rady zdrowia, członek rady nadzorczej muzeum przemysłowego etc.

Sprawozdanie z kliniki położniczo-ginekologicznej prof. D-ra Madurowicza za r. 1867. (Przegl. lek. 1868, Nr. 49—51. 1869, Nr. 1, 4, 6, 14—17).

Kalendarz lekarski na r. 1868. Kraków, 1868, w 16-ce, str. 130 i IV. (Ocenit Ściborowski w Przegl. lek. 1868, Nr. 1 i 2).

Kazuistyka położnicza. (Stużb. zdr. publ. 1872, T. I, 206—222).

Sprawozdanie c. k. krajowej Rady zdrowia o stanunkach zdrowotnych Galicji za r. 1874. Lwów, Rogosz, 1876, w 8-ce, str. 24.

Toż, za r. 1875 i 1876. Lwów, nakł. funduszu rządowego c. k. Rady Zdrowia, 1879, w 8-ce, str. 66, 8 tab.

Toż, za r. 1877, tamże, 1880, w 8-ce, str. 33, tb. 10.

Dalecki F.

De praeparatis eupri ratione medico forensi. Petropoli, typ. acad. scient., 1857, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Dalkiewicz Julian Władysław, rodem z Poznańskiego, nauki lekarskie rozpoczął w Berlinie; zbiegiem wypadków zmuszony był schronić się do Paryża, gdzie po kilku latach pobytu, w r. 1873 stopień doktora medycyny osiągnął. Otrzymałszy potwierdzenie stopnia naukowego w uniw. jagiellońskim, osiadł jako lekarz praktyczny w Tarnowie i tam 10 lutego 1879 r. życia dokonał. Żył lat 41.

Généralités sur la goutte et son traitement. Paris, Parent, 1873, w 8-ce, str. 89. Diss. inaug.

Dalkowski Ernest Jul. ur. w Królewcu 1832 r., do nauk lekarskich przykładał się w uniw. swego rodzinnego miasta i tam 1855 r. stopień akademicki osiągnął.

De monopodia. Regimonti, typ. Dalkowskianis, 1855, w 8-ce, str. 30, 1 tab. Diss. inaug.

Danefelt Donat.

De typho abdominali. Vilnae, 1838, w 8-ce, str. 73. Diss. inaug.

Danek Franciszek, społeczny lekarz pułkowy austriacki, ogłosił:

Wyrznięcie kamienia moczowego przez szyję pęcherza (cystotrichelotomia) za pomocą narzędzia Smitha. (Z drzeworytami w tekście). (Przegl. lek. 1873, Nr. 48).

Użycie chloroformu w połączeniu z olejkiem terpentynowym. (Tamże, 1879, Nr. 33).

Danilewski Jan.

De magistratu medico felicissimo. Gotingae, typ. Dieterich, 1784, w 4-ce.

Daniłkowicz Maciej, chirurg warszawski za czasów Jana Sobieskiego, powołany był do Moskwy 1678 r.

Por. Richter: Geschichte der Med. in Russland II, 423.

Daniłto Stanisław Felicyan, ur. w gubernii kowieńskiej 17 października 1847 r.; nauki gimnazyalne ukończył w Petersburgu 1865 r. i tegoż roku zapisał się na wy-

dział fizyczno-matematyczny uniwersytetu petersburskiego; od r. 1868 słuchał nauk lekarskich w akademii medyko-chirurgicznej; w r. 1874 miał sobie przyznany stopień lekarza c. eximia laude i drogą konkursu uzyskał miejsce przy akademii w t. z. instytucie professorskim. W czasie swego pobytu przy akademii był początkowo ordynatorem kliniki położniczej prof. A. Krasowskiego; następnie przeszło dwa lata pracował w klinice chorób umysłowych i nerwowych pod kierunkiem prof. J. Bałłńskiego a później J. Mierzejewskiego. W czasie ostatniej wojny turecko-rosyjskiej pełnił obowiązki starszego lekarza w szpitalu wojskowym. W r. 1881 obronił rozprawę na stopień doktora medycyny i kosztem rządu wysłany został za granicę w celu udoskonalenia się w obranej specjalności — w nauce o chorobach nerwowych i umysłowych. Ogłosił:

Zagadecznij szluczaj rwoty u biereimiennoj. (Protokoły tow. lekarzy praktycznych w Petersburgu, 1876).

K kaznistikie mieningitow. (Medicinskij wiestnik, 1879).

K woprosu o malarijnych zabolewaniach nierwnoj sistiemy. (Tamże, 1880).

K psichopatologii mienstrualnago pierioda. (Protokoły tow. psychiatrów w Petersburgu, 1880).

Przyczynek do anatomii patologicznej rdzenia kręgowego i nerwów obwodowych przy zatruciu fosforem. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXVI, 1880, str. 893—901). Sprawozdanie z tej pracy w Przegl. lek. 1880, Nr. 44.

K patologiczeskiej anatomii spinnago mozga pri otrawlenii fosforem. Eksperimientalnoje izsledowanje. S.-Peterburg, 1881, w 8-ce, str. 75, 1 tab. Diss. inaug. (Drukowana także w wojenno-mediejskim żurnale w 1880 i 1881 r.). Sprawozdanie z tej pracy piera prof. Vulpiana znajduje się w Comptes rendus de l'academie des sciences de Paris, 1881.

Riedkij szluczaj szankiernago fagiedienizma. (Wracz, 1881).

O miedzunarodnoj elektriczeskiej wystawkie w Paryżu. (Tamże, 1881).

O znaczeniu menstrualnego pierioda przy duszowych boleznjach. (Medicinska biblioteka, 1881).

Les localisations cérébrales d'après M. Exner. (Revue scientifique, 1882).

Sur le rôle de la menstruation dans le cours de la maladie mentale. (Revue de médecine, 1882).

Recherches cliniques sur la fréquence des maladies sexuelles chez les aliénées. (Archives de neurologie, 1882).

Toż, w osobn. odb. Paris, 1882, w 8-ce, str. 20.

Influence de l'alcool éthylique et de l'essence d'absinthe sur les fonctions motrices du cerveau et sur celles des muscles de la vie de relation. (Archives de physiologie, 1882).

Essai expérimental de la localisation anatomique des symptômes du délire toxique chez le chien. (Tamże, 1882). Dwie ostatnie prace przedstawione akademii nauk paryżkiej przez prof. Vulpiana ogłoszone zostały w streszczeniu w Comptes rendus de l'academie de sciences de Paris, 1882).

O częstotliwości chorób organów płciowych u kobiet obłąkanych. (Pam. tow. lek. warsz. 1882, str. 537—551).

Darasz Paweł, rodem z Warszawy, był lekarzem wojska polskiego do r. 1831. W Montpellier 1835 r. promował się powtórnie do stopnia doktora medycyny. W r. 1848 przebywał w Galicyi; po zbombardowaniu Lwowa, ścigany przez władze austriackie jako członek tow. demokratycznego, udał się w Poznańskie, skąd zmuszony był schronić się do Anglii. Z Anglii pojechał do Francyi, gdzie podejrzany o stosunki z Mazzinim, okuty w kajdany, wywieziony został do Algeryi. Po kilku latach więzienia, puszczono go na wolność i dano mu rządową posadę lekarza kolonizacyjnego. Nie długo atoli korzystał z wolności, umarł bowiem w Algerze 3 grudnia 1871 r. w wieku lat 62.

Dissertation sur la péritonite aiguë. Montpellier, J. Martel, 1835, w 4-ce, str. 19.

Darasziewicz Ludwik, rodem z Litwy.

Meletemata de resinarum praesertim resinae gutti in tractu intestinali rationibus. Dorpat, 1858, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Darewski Weryha Konstanty, rodem z Mińska.

De peripneumoniarum varia sede. Vilnae, 1822, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Darewski Weryha Ludwik, ur. 4 stycznia 1818 r. w we wsi Turynin, w powiecie Iłumeńskim, gub. mińskiej; nauki lekarskie ukończył w Wilnie 1837 r.; następnie praktykował na Litwie; w r. 1844 przybył do Warszawy, gdzie 1845 r. został ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus a w r. 1847 lekarzem w instytucji położniczym; ostatnie obowiązki sprawował do r. 1861. Obecnie wolny od zajęć urzędowych, zajmuje się praktyką lekarską w Warszawie. Rzadki przykład macicy podwójnej. (Tyg. lek. 1848, Nr. 38).

Eklampsja u kobiety ciężarnej; poród dziecka nie żywego; następne cierpienia; wyzdrowienie zupełne. (Tamże, 1851, Nr. 30).

Historja ciąży brzusznej pierwotnej. (Tamże, 1855, Nr. 38, 39).

Kilka przypadków gwałtownych bólów kurezowych przy porodzie, uleczonej pomyślnie za pomocą wody zimnej. (Tamże, 1855, Nr. 43, 44).

Uwagi nad leczeniem miejscem na ustach macicznych (placenta praevia). (Tamże, 1856, Nr. 3, 4).

Zaniedbane położenie barkowe. Opisanie narzędzia zwanego somatom Baudeloque'a (młodszego). Dwa przypadki dekaptacji za jego pomocą zrobionych. (Tamże, 1857, Nr. 1, 2).

Obrót na nóżki i ekstrakcja płodu są zupełnie oddzielne operacye. (Tamże, 1857, Nr. 15).

Skuteczność zimnych duszów na pochwę maciczną w krwotokach macicy. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXIII, 1857, str. 155).

Infarctus uteri chronicus ze znacznem powiększeniem organu cierpiącego. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 173).

Zapalenie macicy, sposób leczenia. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 174).

Użycie chloroformu w silnem zasznurowaniu macicy przy barkowem położeniu płodu. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 265).

Zwężenie w kischkach cienkich; śmierć. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 279).

Ciąża nie zabezpiecza od chorób zapalnych i innych. (Tamże, XL, 1858, str. 54).

Sprawozdanie roczne z oddziału ginekologicznego szpitala Dzieciątka Jezus. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 172).

Diphtheritis według dzisiejszego stanowiska naszych o niej wiadomości. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 281).

Rozprawa o używaniu przedziaków w języku francuzkim—dotąd pozostaje w rękopisie.

Dargosz Floryan B. doktor medycyny, chirurgii i filozofii, znakomnik ze zgromadzenia księży pijarów wileńskich, przełożył z łacińskiego:

Stoerka Antoniego wolnego barona... medycyna systematyczno-praktyczna, służąca felcerom wojskowemu i miejskim. Wilno 1772, w 8-ce, 2 tomy, str. 715 i 485.

Toż. Wilno, 1792, w 8-ce.

Daszkiewicz Bolesław, ur. 1839 r. we wsi Gorzyczach w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Krotoszynie i Trzemesznie, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1861—1866).

De pustula maligna. Vratislaviae, 1866, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Ueber den Einfluss des nerv. accessorius Willisii auf die Herzbewegung. (Centralbl. f. d. med. Wiss. 1864. str. 497. 1865, str. 109).

Daszkiewicz Jan.

De irritide idiopathica syphilitica et arthritica. Petropoli, 1851, w 8-ce, str. 52. Diss. inaug.

Daszkiewicz L. lekarz miejski w Kijowie. Materiały dla topografii gor. Kijewa. Świadzenia o gospodstwowawszych boleznjach i chodie ich w g. Kijewie w przedłożeniu diesiaty liet a imiennie s 1854 po 1864 god. Kijew, 1865, w 8-ce, str. 35.

Daszkiewicz Wacław Korybut.

Ueber die Degeneration und Regeneration der markhaltigen Nerven nach traumatischen Laesionen. Strassburg, G. Fischbach, 1878, w 8-ce, str. 38, 1 th. Diss. inaug.

O zwyrodnieniu i odradzaniu się nerwów przeciętych. (Medycyna, 1879, Nr. 5, 6).

Ueber die Entwicklung der Nerven aus Plasmazellen beim Frosche. (Archiv. f. mikrosk. Anatomie, T. XII, str. 1).

* **Datenus Piotr**, rodem z Hollandyi, mnich w XVI w., gorliwy zwolennik obrzobórstwa, unikając prześladowań schronił się do Elbląga, gdzie porzuciwszy suknię zakonną, oddał się z powodzeniem leczeniu chorób. Um. 1590 r. Wystawiono mu w Elblągu pomnik.

Por. Dyke, biogr. powsz. I, 319.

Dawidowicz Izaak, ur. w Zyzmorach, niedaleko Wilna 1790 r. Nauki lekarskie rozpoczął w Wilnie 1814 r. Stopień doktora medycyny uzyskał w Królewcu 1821 r. Wydał:

Diss. inaug. chirurgica exhibens causam aneurysmatis arteriae cruralis. Regiomonti, typog. et lithogr. Degeniana, 1821, w 4-ce, 1 rys. str. 23.

* **Dawidson (Davidsonius) Wilhelm**, lekarz szkocki, wielki zwolennik Paracelsa, professor publiczny chemii w Paryżu, wezwany na lekarza nadwornego Jana Kazimierza i Maryi Ludwiki, przeniósł się do Polski (1651—1668).

Philosophia pyrotechnica seu curriculum chymiatricus, nobilissima illa et exoptatissima medicinae parte pyrotechnica instructus, multisisque haud vulgaribus observationibus adornatus. Parisiis, 1635, w 8-ce.

Toż, tamże, 1657, w 8-ce.

Toż, w tłumaczeniu franc. Jana Hellot. Paryż, 1635, w 8-ce.

Toż, w tłumaczeniu autora. Paryż, 1675, w 8-ce. Commentarium in Petri Severini Dani, ideam medicinae philosophicae prope diem proditorum prodromus: in quo Platonicae doctrinae explicantur fundamenta, super quae Hippocrates, Paracelsus et Severinus, nec non ex antithesi Aristoteles et Galenus sua stabilivere dogmata. Hagae, 1660, w 4-ce.

Toż, w Hadze i Rotterdamie, 1668, w 4-ce. Dzieło to z powodu wypowiedzianego w niem zdania o kolturnie, wywołało zacięty spór autora z Plempejuszem (Vopiscus Fortunatus Plempejus), professorem medycyny w Lowanii.

Plicomastix s. plicae e numero morborum a spasmodia. Typis universitatis abredoniensis in Scotia impressus, nunc vero Dantiscie venditur per Jac. Pufflerum Billingerum, 1668, w 4-ce. str. nieliczb. 144. Ded. Morstynowi. Dzieło to wydał Davidson pod pseudonimem Theophrastus Veridicus Scotus. Jest ono odpowiedzią na rozprawę, którą ogłosił Vopiscus Fortunatus Plempejus, skłoniony nęganiami swego pacjenta Teodora Skuminowskiego, biskupa granińskiego a kanonika wileńskiego, k. t. De affectibus capillorum et unguum. Lovanii, 1662, w 4-ce.

Dąbnicki Mikołaj, przed 1506 r. był lekarzem kapituły poznańskiej, zajmując kanonikat doktora medycyny.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa... str. 28.

Dąbrowski Adam, ur. 1815 r. we wsi Ostrowieczkach w powiecie bobrujskim gub. mińskiej, do gimnazjum uczęszczał w Mińsku, medycyny uczył się w Wilnie (1833—1838); stopień doktorski osiągnął w Petersburgu 1841 r. Od r. 1839 pełni służbę lekarską w wojsku rosyjskiemu.

De febre puerperali. Petropoli 1841, w 8-ce. Diss. inaug.

Nadto ogłosił wiele artykułów w gazetach lekarskich rosyjskich.

Dąbrowski Karol Leonard.

De usu caloris medico. Cracoviae, typ. S. Gieszkowski, 1840, w 8-ce. str. 37. Diss. inaug.

Dąbrowski Kazimierz, ukończywszy nauki lekarskie w uniwersytecie moskiewskim, objął obowiązki lekarza domowego u książąt Mszczerskich w gub. twerskiej; następnie przeniósł się do Słucka, gdzie kilka lat był lekarzem powiatowym, a ostatnie trzy lata życia pełnił obowiązki lekarza gimnazjalnego w Słucku a nadto lekarza szpitala żydowskiego tamże. Umarł 15 marca 1870 r., w wieku lat 46.

Dombrowski Ksawery.

Zur orthopädischen Behandlung der fungösen Gelenkrankheiten und Fracturen an den unteren Extremitäten. Dorpat, Karow, 1881, w 8-ce, str. 71 i 1 th. Diss. inaug.

Toż, w Petersb. med. Wochensch. 1881.

* **Debay August**, ur. 1802 r.

Poradnik dla pięci pięknej, albo higieny piękności. Tłumaczyła z francuskiego I. Rogalska. Warszawa, nakł. Glücksberga, 1849, w 12-ce, str. 151.

Małżeństwo pod względem fizjologii i higieny, z dołączeniem uwag dyetyetycznych nad wychowaniem niemowląt, podług najlepszych źródeł, przez Wilhelma Lubelskiego. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. III i 380 i VII (z francuskiego skrócone).

* **Debreyne O. I. C.**

O teologii moralnej uważanej w stosunku jej do fizjologii i medycyny. Z piątego wydania francuskiego na język polski przetłumaczył książkę Władysław Magnuski. Warszawa, druk. Czerwińskiego, 1870, w 8-ce, str. XII, 394 i nieł. 2.

Semiotyka czyli wiadomości praktyczne o chorobach ciężkich i śmiertelnych, z francuz. przełożył Ks. W. Magnuski. Warszawa, nakład tłumacza, druk Czerwińskiego i Spółki, 1872, w 8-ce, str. XI i 276.

* **Delacroix Jan Franciszek**.

O hemoroidach uwagi i spostrzeżenia praktyczne, co do natury, przyczyn, zjawisk i leczenia wszystkich przypadłości, do których dają powód; sposoby zjednania ulgi stałej i leczenia ich gruntownego w pewnych przypadkach; dyeta i prawa zachowania się w tej słabości. Z francuskiego podług 4-jej edycji przełożone przez Tomasza Krauze. Warszawa Brzezina, 1830, w 8-ce, str. 157 i XII.

Delille Karol, lekarz żytomierski, ogłosił:

O życiu zwierzęcym. (Tyg. lek. 1862, Nr. 1—3).

O instynkcie. (Tamże, 1862, Nr. 7).

O sympatyj. (Tamże, 1862, Nr. 8, 11, 13).

Nadto przygotował do druku:

Wunderliche Historia medycyny, dopełniona dziejami medycyny u Sławian.

Postęp umysłu ludzkiego w XIX wieku. Przekład z Szyllera.

Dembczak Waleryan, ur. w r. 1853 w Brzegu, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście a później we Wrześni, Trzemesznie i Gnieźnie; nauk lekarskich słuchał w Gryfi od r. 1872 do 1876.

Experimental-Studien über parenchymatöse Injectionen von Argentum nitricum. Greifswald, 1876, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug. Rozprawa ta w streszczeniu A. Sendykowskiego ogłoszona została w Przegl. lek. 1876, Nr. 29.

Dembosz Stanisław, ur. 1802 r., nauki uniwersyteckie odbył w Krakowie, gdzie 1841 r. otrzymał stopień doktora medycyny. Do r. 1844 mieszkał w Krakowie, będąc przez kilka lat asystentem klinicznym. Od r. 1844 aż do śmierci pełnił obowiązki lekarza obwodu chrzanowskiego. Um. 16 listopada 1868 r. w Chrzanowie.

Tentamen florae territorii cracoviensis medicae, sive enumeratio plantarum medicinalium circa Cracoviam sponte nascentium ac exoticarum secundum systema Linnei disposita. Cracoviae, typ. D. E. Friedlein, 1841, w 8-ce, str. 226. Diss. inaug. Rozprawa przez wydział lekarski uwieńczona nagrodą. Wyciąg z niej pomieszczony w Roczn. wyd. lek. T. VI, 1843, str. 36.

Dembowsky Fryd. Wilh. Ludw.

Ueber den physiologischen Heilungsvorgang nach subcutaner Tenotomie der Achillessehne. Königsberg, 1869, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Dembowsky Mieczysław, społeczny lekarz powiatowy w Łisku w Galicyi.

O skróconym sposobie mierzenia ciepłoty ciała. (Przegl. lek. 1875, Nr. 1).

Dembski Piotr.

De haematuria. Petropoli, 1854, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Demetriyewicz Józef, ur. 1828 r. we wsi Dunajowie, w powiecie przemyskim; dwuletni kurs filozoficzny ukończył we Lwowie, nauk lekarskich od 1850 r. słuchał w Wiedniu, gdzie 1858 r. dyplom doktorski uzyskał. W r. 1864 został mianowany lekarzem obwodowym w Sanoku a w r. 1872 lekarzem powiatowym w Tarnowie. Um. 7 czerwca 1881 r.

Denkowski.

Wspólnie z Hüschelmannem ogłosił po niemiecku w Dorpater med. Zeitschrift 1870, str. 189—227, o lezeniu duru (typhus). Rozprawa ta w streszczeniu pomieszczona została w Centrabl. f. d. med. Wissenschaft. 1871, Nr. 41, i w Przegl. lek. 1871, Nr. 49.

Denop Karol Fryderyk Juliusz, rodem z Warszawy.

De fetore, speciatim neonatorum. Berolini, 1828, w 4-ce. Diss. inaug. Ocena tej rozprawy znajduje się w Heckera Lit. Annal. d. Heilkunde, T. XII, 1828, str. 494.

Deputowski Leon Aleksander, ur. 28 marca 1843 r. w Warszawie, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, nauk lekarskich słuchał w Lyonie i Montpellier, gdzie 1872 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Obecnie zamieszkuje dep. de la Drôme, gdzie jest lekarzem okręgowym i inspektorem lekarskim szkół i niemowląt.

Du traitement de la fièvre intermittente basé sur les indications. Montpellier, 1872, w 8-ce, str. 68. Diss. inaug.

Du spina bifida.

De la plique polonaise.

De la tumeur cérébrale dans l'épilepsie.

Derblich Wolf, ur. 1823 r. w Brodach, nauki gimnazjalne pobierał w Odessie i w Lipsku, medycyny uczył się w Lipsku a od r. 1845 w Wrocławiu.

De plica polonica (pars prior). Vratislaviae, H. Richter, 1848, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Derszkoff Felician.

Diss. inaug. de hydrocephalo chronico, binas observationes medico-practicas continens. Vilnae, 1819, w 8-ce, str. 49, 1 tab.

Designatio et valor omnium materialium et medicamentorum tam simplicium quam compositorum, quae in officinis gedanensibus reperiuntur et venduntur. Verzeichniss und Taxa aller Materialien und Arzneien, sowohl der einfachen als zusammengesetzten, welche in der Danziger Apotheken zu finden seien und verkauft werden. Danzig, Dav. Friedr. Rheten, 1668, w 4-ce, str. 99, indeksów str. 6.

Deszner Karol, doktor filozofii i medycyny, lekarz sandomierski, um. 1783 r.

Dębczyński Antoni, ur. 1847 w Tymieniach, w powiecie sieradzkim; do gimnazjum uczęszczał w Kaliszu, nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1867—1873). Obecnie jest lekarzem powiatowym w Kole, w gub. kaliskiej.

Przyczynę do dobowych wahań ciepłoty ciała ludzkiego. (Medycyna, 1875, Nr. 18).

Przypadek ostrego zapalenia osłony miękkiej na podstawie mózgu (Meningitis basilaris acuta). Porażenie nerwów słuchowych i okoruchowych wspólnych. Wyzdrowienie. Głuchota-niemota. (Tamże, 1877, Nr. 17, str. 264—267).

Zapalenie tkanki łącznej około jelita ślepego (perityphlitis). Zapalenie otrzewny wątrobowej (perihepatitis) i miąższu wątroby (hepatitis parenchymatosa). Ropień wątroby, przyrośnięcie jej do przepony, opłucni i płuc. Przetoka wątrobowo-płucna (fistula hepato-pulmonalis). Wydalenie ropy z wątroby przez płucną na zewnątrz. Wyzdrowienie. (Tamże, 1880, Nr. 22).

Dębicki Klemens, społeczny lekarz lwowski, w latach 1871—1875 był asystentem kliniki chorób wenerycznych i skórnych w Krakowie.

Iwoniec w r. 1878. Lwów, K. Wild, 1879, w 8-ce, str. 11, 2, 46 i 1 karta.

Iwoniec, zakład zdrojowo-kąpielowy, szczyty słone jodowo-bromowe. Lwów, 1 związkowa druk. (1880), w 16-ce, str. 10 i 1 nl.

Iwoniec w r. 1880. Lwów, 1881, w 8-ce, str. 36.

Diament Samuel, rodem ze Lwowa.

De carcinomate uteri. Vindobonae, 1834, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Diesing Karol Maurycy, rodem z Krakowa, nauki lekarskie ukończył roku 1826 w Wiedniu, gdzie stale zamieszkał. Był członkiem wiedeńskiej akademii umiejętności. Pomimo że w r. 1849 ociemniał, nie przestawał jednak pracować nad ulubionym przedmiotem—helmintologią. Um. 10 stycznia r. 1866.

De nucis vomicae principio efficaci. Vindobonae, 1826, w 8-ce, str. 21. Diss. inaug.

Dieltl Józef, najznakomitszy klinicysta w nowszych czasach, ur. r. 1804 w Podbużu, wiosce karpackiej w Samborskiem. Pochodził z rodziny, która jeszcze w XV wieku osiadła w Łańcucie. Do szkół uczęszczał w Samborze, potem w Tarnowie i No-

wym Sączu; po odbyciu kursów filozoficznych we Lwowie, r. 1823, uzyskawszy od stanów galicyjskich stypendium w rocznej kwocie 400 złr., udał się na wydział lekarski do Wiednia i tam 1829 r. otrzymał dyplom doktorski a zarazem posadę adjunkta mineralogii i zoologii, na której przez 4 lata (do 1833 r.) pozostawał. W tym czasie ubiegał się o katedrę mineralogii i zoologii w Pawii i w tym celu wypracował po włosku rozprawę konkursową. Następnie mianowany był fizykiem na przedmieściu Wiednia, 1841 r. prymaryuszem szpitala tam świeżo za jego usilnieniem staraniem założonego a 1848 r. dyrektorem tego zakładu. W r. 1851 porzuciwszy obszerną praktykę w Wiedniu, przyjął ofiarowaną sobie katedrę patologii i terapii szczegółowej oraz kliniki w uniwersytecie krakowskim; od r. 1856 do 1861 był dziekanem wydziału lekarskiego; w r. 1861 obrany był rektorem uniwersytetu, posłem na sejm galicyjski a następnie członkiem delegacji tegoż sejmiku do Rady Państwa. W r. 1865 centralistyczne ministerstwo Schmerlinga nie miłom okiem patrząc na męża, który gorąco i stanowczo przemawiał w obronie autonomii galicyjskiej i praw języka polskiego, usunęło D. z katedry professorskiej. W r. 1866 został obrany prezydentem miasta Krakowa. Później po porażce kierunku centralistycznego, otrzymał godność członka Izby Panów. W r. 1873 złożył swój mandat jako prezydent i cofnął się do życia domowego. Od r. 1872 był członkiem czynnym akademii umiejętności a później dyrektorem wydziału matematyczno-przyrodniczego. Um. 18 stycznia 1878 r., pogrzebany kosztem publicznym.

Diss. inaug. sistens quaedam circa medicinae securitatem. Vindobonae, typis viduae A. Strauss, 1829, w 8-ce, str. 41.

Anatomische Klinik der Gehirnkrankheiten. Wien, Kaulfuss, 1846, w 8-ce, str. 395.

Praktische Wahrnehmungen nach den Ergebnissen in Wiedner Bezirks-Krankenhaus. Wien (1847), w 8-ce, str. 110, (bez osobnej karty tytułowej).

Der Aderlass in den Lungenentzündungen klinisch und physiologisch erörtert. Wien, Prandel, 1849, w 8-ce, str. VIII i 128.

O upuszczeniu krwi w zapaleniu płuc ze stanowiska kliniczno-fizjologicznego, z dołączeniem tablic statystycznych o leczeniu zapalenia płuc bez upustu krwi, a do rocznika krakowskiego lekarskiego na rok bieżący przeznaczonych. Z niemieckiego na język polski przełożył Paweł Grzywiński i Jan Ulidowski. Kraków, czcionkami drukarni „Czasu,” 1852, w 8-ce, str. XII i 148.

Leczenie wospalenia legkich bez krowopuskania, osnovannoe na fizjologiczeskich, anatomiceskich, patologiceskich i kliniceskich danych. Soczinienije... z niemieckiego pieriewiel Ferdinand Adam. Peterburg, 1855, w 8-ce, str. 179, 2.

O leczeniu zapaleń płuc bez upustu krwi. (Roczn. Tow. Nauk. Krak. 1851, Poc. 2-i, T. VI, str. 113—144).

Postrzeżenia pod względem pasówki (Zoster). (Tamże, 1852, Poc. 2-i, T. VII, str. 22).

O chininie pod względem jej przechodzenia do mocz, sposobu działania i użycia terapeutycznego. (Tamże, 1851, Poc. 2-i, T. VI, str. 369—412).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniw. Jag. 1852, w 8-ce str. 44.

Kritische Darstellung europäischer Krankenkäuser. Wien, Braumüller, 1853, w 8-ce, str. 460.

Erster statistischer Beitrag zum Aderlasse in der Lungenentzündung. Wien, Seidel u. Sohn, 1853, w 8-ce, str. 46.

Wypadek ruchomój śledziony i zupełnej zdrożności jej, uważany w klinice lekarskiej krakowskiej. (Pam. tow. lek. warsz. 1854, T. XXXI, str. 50).

O ruchomój śledzionie. Uwagi czerpane z ogólniań pośmiertnych. (Tamże, 1856, T. XXXVI, str. 1 i 1 do 123).

Der aerztliche Bericht des k. k. allgemein. Krankenhauses in Wien von J. 1852. (Wien. med. Wochenschrift, 1854).

Klinische Vorträge über die Cholera. (Odb. z Wiener medicinische Wochenschrift 1855). Wien, Seidel u. Sohn, 1855, w 8-ce, str. 50.

Toż, drugie wydanie, Kraków, Buchdruckerei des „Czasu,” 1856, w 8-ce, str. 63.

O cholery. Kliniczny wykład prof. Dietla miany w r. 1854, podał Dr. Fałgeki, Kraków, Friedlein, druk. uniw. Jag. 1865, w 8-ce, str. 78. (Osobn. odb. w Przegl. lek. Krak. 1865, w Nr. 42—50).

Zur Diagnose und Therapie des Typhus. Wier, A. Piehlers Witwe, 1856, w 8-ce, str. 46. (Osobn. odb. z Wiener medicin. Wochenschrift).

Balneologische Reiseskizzen. (Wiener med. Wochenschrift, 1856).

Der Kurort Krynica in den galizisch. Karpathen des Neu-Sandezer Kreises in historisch-topographischer und therapeutischer Beziehung dargestellt. Krakau. Univ. Buchdr., 1857, w 8-ce, str. 217.

Krynica w Karpatach galicyjskich położona, opisana pod względem historycznym, topograficznym, klimatycznym, botanicznym, geologicznym i lekarskim, przez...; z autografu niemieckiego tłumaczył Michał Zieleniewski. Kraków, druk. uniw. Jag. 1857, w 8-ce, str. 231.

Die Heilquelle von Iwoniez in Galizien in Sanokrer Kreise. Krakau, Univ. Buchdr., 1860, str. 65.

Uwagi nad zdrojowiskami krajowemi ze wzgledu na ich skutecznosc, zastosowanie i urzadzenie. Część I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1856, w 8-ce, str. VIII, 362.

Źródła lecarskie w Szczawnicy. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 66.

Toż, w Iwoniezu. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 64.

Toż, w Krzeszowicach. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 32.

Toż, w Swoszowicach. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 24.

Toż, w Soleu. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 36.

Toż, w Bardowie. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 36. Zakład hydropatyczny w Ojcowie. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 19.

Klinische Kasuistik der Plica. Nach Vorträgen des H. Prof. Dietl zusammengestellt vom klin. Assistenten Dr. Kopezyński. (Wiener med. Wochenschrift, 1858 i 1859).

Spotrzeżenia nad kottunem. Przełożył Ściaborowski. (Tyg. lek. 1858, Nr. 24, 25).

Przyczynek do kazuistyki moczówki cukrowej; ze szczególnym względem na jej symptomatyczne pojawienie się i uleczałość. (Tamże, 1858, Nr. 4—7). Przełożył Rosenzweig z Oester. Zeitsch. f. pract. Heilk. Nr. 36, 37 z r. 1856.

Wycieczka lecarska do Willanowa. (Nr. 300 „Czasu“ z dnia 31 grudnia 1859 r.).

Einige Worte über den dormaligen Zustand der k. k. medicinischen Akademie in Warschau. Wien, A. Pichler, 1859, w 8-ce, str. 11. (Odb. z Wiener medizinischen Wochenschrift, 1859).

Słów kilka o obecnym stanie Akademii lekarskiej w Warszawie, skreślił Dr. J. Dietl; z autografu tłomaczył Michał Zieleniewski. Kraków, 1859, w 8-ce, str. 10. (Poprzednio drukowane w „Czasie“ w Nr. 38—52, z r. 1859).

Galizische Badereisen. (Wien. med. Wochenschrift, 1859 i 1860).

Pogląd na ruch i postępek w zdrojowiskach krajowych w r. 1859. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1860, str. 32. (Osobn. odb. z T. XXVIII Roczn. Tow. Nauk. Krak. 1860, str. 179—218).

O użytkowaniu wód mineralnych krajowych. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1860, str. 23. (Osobn. odb. z Roczn. Tow. Nauk. Krak. 1860, Počet 3-i, T. IV, str. 142—162).

O znaczeniu i przeznaczeniu spółki zdrojowisk krajowych. Kraków, druk „Czasu“, 1860, w 8-ce, str. 38.

Die Heilquellen von Iwoniez in Galizien in Sanoker Kreise. Krakau, Univ. Buchdr. 1860, w 8-ce, str. 65.

Zdroje Iwoniękie po nowym urządzeniu i powtórny rozbiór chemiczny. Kraków, Friedlein, druk. Uniw., 1866, w 8-ce, str. 49.

Toż, wydanie 2-ie. Kraków, druk. Korneckiego, 1875, w 8-ce, str. 48.

Les sources minérales d'Ivonitsche après leur reorganisation et la nouvelle analyse chimique. Traduit par le Dr. Alexandre Kremer. Cracovie, imprimé chez Kornecki, 1875, w 8-ce, str. 50.

Dyplom cesarski i Sejm galicyjski. Przemówienie Michała Wiarosława do ludu. Kraków, dr. Uniw. Jag., 1861, w 8-ce, str. 32.

Nie bójmy się włościan, głos obywatela z pod Tuchowa. Kraków, nakł. D. E. Friedleina, druk. Uniw. Jag., 1861, w 8-ce, str. 15.

Mowa inauguracyjna Dr. J. Dietla, rektora Uniw. Jag., miana przy otwarciu roku szkolnego d. 10 paźd. 1861 r. Kraków, druk „Czasu“, 1861, w 8-ce, str. 30.

Sprawozdanie z roku szkol. 1861/2 ustępującego z urzędu rektora Uniw. Jag. J. Dietla, odczytane przy inauguracji nowego rektora d. 20 grudnia 1862 r. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1863, w 8-ce, str. 26.

Wiadomość o obecnym wewnętrznym urządzeniu Uniwersytetu krakowskiego. (Przedruk z Nr. 27 „Czasu“ z r. 1862, bez osobnego tytułu), druk. Uniw. Jag. w 8-ce, str. 8.

Sprawozdanie Komisji w T. N. k. zawiązanej w celu zbadania choroby koftunem zwaną. (Przegl. lek. 1862, Nr. 9, 10, 12, 14, 16, 18 i 20).

Toż, obszerniejsze. (Roczn. T. N. kr. 1862, Počet 2-i, T. VI str. 235—424).

Toż, w osobnej odbitce. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1862, w 8-ce, str. 191.

Durzyca chiną leczona. (Przegl. lek. 1862, Nr. 2, 3).

Zapalenie płuc chroniczne. Napady zimnicze. Szybkie rozdzielenie wypocin stwardniałych. (Tamże, 1862, Nr. 6).

Aforyzmy kliniczne na ścisłym badaniu osnute. (Tamże, 1862, Nr. 1—4; 1864, Nr. 5, 7, 9).

Ostre zapalenie śledziony zimnicze (8 przypadków wyjętych z rękopisu o zimnicy, przeznaczonego do druku). (Tamże, 1863, Nr. 16—23, 31—34, 38—42).

O leczeniu gośca stawowego (arthritis rheumatica). (Tamże, 1863, Nr. 35 i 36).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1863, w 8-ce, str. 37.

Wzmianka o wodach siarczanych w Lubieniu. (Tamże, 1863, Nr. 13, 14).

Nerki wędrujące i ich uwięźnienie. (Tamże, 1864, Nr. 29—31).

O reformie szkół krajowych. Zesz. I. Stanowisko szkoły, Rada szkolna krajowa, język wykładowy. Zesz. II. Szkoły ludowe. Kraków, 1865—1866, w 8-ce, str. 161, VII, 162.

Kogo mamy wybierać do sejmu, głos Michała Wiarosława do ludu. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1867, w 8-ce, str. 12.

Projekt reorganizacji magistratu krakowskiego, przedłożony radzie miejskiej przez prezydenta miasta na nadzwyczajnym posiedzeniu d. 31 października 1867 r. Kraków, w druk. „Czasu“ W. Kirchmayera, 1868, w 8-ce, str. 120. Sprawozdanie i wyjątki z tej pracy podał St. Janikowski w Przegl. lek. 1868, Nr. 26, 27.

Projekt uporządkowania miasta Krakowa, przedstawiony Radzie miejskiej na posiedzeniu d. 5 stycznia 1871 r.

Statut funduszu pożyczkowego Prezydenta Dr. J. Dietla dla rzemieślników krakowskich. Kraków, druk „Czasu“, 1869, w 8-ce, str. 4.

(Wywół Dietla opisał Oettinger w Przegl. lek. 1878, str. 41; Ściobrowski: Wspomnienie o D-rze J. Dietlu, Kraków, druk. Czasu, 1878, str. 26).

* Dieulafoy.

Przyrząd ssący, zastosowany do leczenia wysięków w opłucnej. Warszawa, 1870. (Odb. z Pam. tow. lek. warsz.).

Ditrich Wigbort, był chirurgiem pokojowym (chirurgus cubicularis) króla Władysława IV i na nim dokonał sekcji w Merczu 1648 r. pod przewodnictwem doktora Lettowa.

Por. Roczn. T. N. kr. VIII, 64. Gąsiorowski: II, 252. Adamowicz: Krótki rys., str. 6.

Długolecki Ferdynand, społeczny lekarz w Kętach w Galicyi.

Opis dwóch przypadków puchliny zimniczej wraz z uwagami fizyologiczno-klinicznymi. (Przegl. lek. 1862, Nr. 29—32, 34). 1. Sprawa zimnica z następową chorobą Brighta, Nr. 29—32. 2. Sprawa zimnica z ogólną puchliną wodną, z białkiem w moczu, oraz niezłym żołądkiem i jelit. Nr. 32, 34.

Korespondencya z Białej. (Przegl. lek. 1863, Nr. 8, 9, 10, 11).

Długolewski Erazm, syn Jerzego, pierwszy stopień na wydziale filozoficznym uzyskał w Krakowie 1586 r., doktorem medycyny został w Padwie.

Dłuski Onufry, rodem z Lebiotki na Litwie, nauki lekarskie ukończył w Montpellier, praktykuje w Ponilly we Francyi.

De l'angine oedemateuse. Montpellier, 1838. Diss. inaug.

Dłużniewski Marceli.

Weterynaryja homeopatyczna, podług weterynarzów homeopatycznych Guenthera, Griema i Boehma, obok niektórych wyjaśnień i dodatków z własnej praktyki. Lwów, 1858, w 8-ce, str. 285 i V.

Weterynaryja homeopatyczna, obrabiona podług najlepszych wzorów i najwześniejszych źródeł i doświadcz., jakie zwłaszcza w zawodzie tejże weterynaryi homeopatycznej były publikowane tak w niemieckim jako i w polskim języku. Wydanie drugie. Lwów, 1864, w 8-ce, str. 249 i 1 rys.

Wyjaśnienie sposobu leczenia cholery bez wyżywiania lekarza, oraz sposobu uchronienia się przed nią, podług instrukcyi D-ra Art. Lutze. Lwów, 1855.

Wyjaśnienie sposobu leczenia cholery bez wyżywiania lekarza, oraz sposobu uchronienia się przed nią,

podług instrukcyi D-ra Artura Lutze, pomnożone nader korzystnymi środkami czerpaniem i ostatnich badań najsylniejszych homeopatów francuzkich i niemieckich etc. Lipsk, 1857, w 16-ce, str. VIII i 80.

Poradnik domowy homeopatyczny, podający wskazówki leczenia chorób na podstawie homeopatii w nieobecności lekarzy. Lwów, nakł. F. H. Richtera, w druk. narod. Manieckiego, 1872, w 8-ce, str. 357.

Dmochowski Włodzimierz, rodem z Noworodowicz, b. prosektor w szkole przygotowawczej lekarskiej w Rennes. Um. 19 września 1882 r. w Chartres.

Essai sur l'engorgement et la gelure considérées comme deux maladies distinctes. Paris, Rignoux, 1852, w 4-ce, str. 55. Diss. inaug.

z **Dobczyc, z Trzemeszny Jan**, syn właściciela huty szklanej w Trzemeszynie (Joannes vitreatoris de Trzemeszna), stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1471 i 1474 r., należał do grona wykładowczych w akademii jagiellońskiej; w r. 1481 wstąpił do zakonu Bernardynów w Krakowie. Umarł 1507 r. Janocki mylnie nazywa go Antonim Radunszycem. Wydał:

Opusculum de arte memorativa longe utilissimum, in quo studiosus lector tam artificialibus preceptis, quam naturalibus medicinalibusque documentis memoriam suam adeo fovere discit, ut quaecunque vel audita, vel lecta illi commendaverit tanquam in cella penaria diutissime conservaretur sit. Impressum Cracoviae sub anno Domini incarnationis. 1504, w 4-ce, k. n. 20 i 44 drzeworyty w tekście. (Wykład dopomocy pamięci za pomocą obrazowości).

Dobieszewski Zygmunt, ur. 7 maja 1836 r. we wsi Staniewie, w powiecie ihumeńskim gubernii mińskiej; początkowe nauki pobierał w Rawie, Maryampolu i w Warszawie, gdzie w r. 1854 gimnazjum realne ukończył. W r. 1857 wstąpił do nowo utworzonej akademii medyko-chirurgicznej warszawskiej; w r. 1862 stopień lekarza (cum eximia laude) osiągnął. W r. 1863 i 1864 pracował w szpitalu św. Rocha pod kierunkiem prof. Kryszki. Od końca 1864 r. do połowy 1865 bawił za granicą, dokąd był wysłany kosztem rządu w celu wydoskonalenia się w neuropatologii. W r. 1868 mianowany został lekarzem naczelnym nowo utworzonego szpitala na Pradze, a w r. 1870 powołany był przez wydział krajowy galicyjski na posadę inspektora szpitali powszechnych i zakładów dla położnic i obłąkanych; obowiązki te pełnił od października 1870 r. do października 1872 r. W tym czasie (1871) miał sobie przyznany stopień doktora medycyny na wszechniem krakowski. W r. 1873 pełnił służbę lekarza górniczego w Dąbrowie w Galicyi; od r. 1874 jest lekarzem zdrojowym w Marienbadzie, gdzie letnie miesiące stale przepędza.

O użyciu przetworów kuleczy w leczeniu ropienia wyścieńcającego. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1863, str. 229).

Wypilowanie większej części kości ramieniowej. (Tamże, T. I, 1863, str. 481).

Doświadczenia nad czynnościami ośrodków nerwowych. (Tamże, T. LV, 1866, str. 249).

O szczypteniu gruźlicy królikom. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 421).

O gorączce powrotniej w Petersburgu. (Tyg. lek. 1865, Nr. 42).

O wewnętrznej zgodności włókien nerwowych pośredniczących czynnościom układu nerwowego. Poszukiwania badaczy nad skutkami przecięcia i następnego zagrajania nerwów. (Tamże, 1866, Nr. 7, 8).

Co są kliniki? (Charakterystyka kliniki warsz.). (Klinika, 1866, Nr. 1).

Zapalenie kiszek cienkich i ich otrzewnej (peritonitis). (Tamże, 1866, str. 49—57).

Rzut oka na obecną (1866) epidemię cholery. (Tamże, str. 132—136).

Nitrobenzyna i jej własności. (Tamże, T. II, 1867, str. 42—46).

Studia nad chorobami nerwowymi. (Tamże, T. II, str. 113—118, 132—135).

Kwestya felezerska. (Tamże, str. 193—205).

Wycięcie śledziony. (Tamże, str. 199—205).

Powolne zatrucie bielutkiem czyli tondą (datura stramonium). (Tamże, 1867, str. 357—365, 372—375).

Gheł, kolonia dla obłąkanych. (Tamże, T. III, 1868, str. 173—184).

Uwagi nad artykułem „Gheł“ zamieszczonym w Nr. 30, T. VI, Gaz. lek. (Tamże, T. IV, 1869, str. 215 do 223).

O wpływie morfiny na krążenie. Warszawa, druk. Jaworskiego, 1869, w 8-ce, str. 140.

Rzut oka na urządzenia szpitalne w niektórych krajach Europy. Warszawa, 1870, w 8-ce, str. 94. Drukowane także w Dodatku do Kliniki, T. VI, 1870. Sprawozdanie w Przegl. lek. 1870, Nr. 47.

Otrucie strychniną, wyleczenie. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXIII, 1870, str. 5).

Stan szpitali powszechnych w Galicyi w r. 1871. Sprawozdanie złożone Wydziałowi Krajowemu królestwa Galicyi i Łodomeryi z W. Ks. Krakowskiem. Lwów, 1871, w 8-ce, str. 131.

O zakładach galicyjskich dla obłąkanych. (Przegl. lek. 1871, Nr. 28, 29).

Listy o szpitalach w ogólności i o szpitalu powszechnym lwowskim. (Gaz. narodowa, 1871).

Zdanie sprawy z dwuletniego urzędowania w galicyjskim Wydziale krajowym. (Służba zdr. publ. 1872, zesz. XI, str. 313—364).

Toż, w osob. odb., Lwów, 1872, w 8-ce, str. 54.

Sprawy szpitalne. (Służba zdr. publ. 1872, zesz. I, str. 13—22).

Kilka uwag z powodu artykułu D-ra Talki p. t.: „Udawane kręcenie głową przerywane zawłoką na karku.“ (Medycyna. T. I, 1873).

Prace komisji przeciwcholerycznej berlińskiej w r. 1873. (Medycyna. 1874, Nr. 4, 5, 7, 9, 10).

Proces prasowy D-ra Z. D. z Dziennikiem Polskim. Lwów, 1873, w 8-ce, str. 24. Odb. z Gaz. narodowej.

Objaśnienia i dopełnienia do procesu prasowego z Dziennikiem Polskim. Lwów, 1873, w 8-ce, str. 11.

Sprawozdanie z przebiegu epidemii cholery w r. 1873 w parafii Jaworzno w powiecie Chrzanowskim w W. Ks. Krakowskiem. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXX, 1874, str. 161).

Tęże z szczepkościskiem (tetanus c. trismo), powstały skutkiem nadużycia wódki, uleczone wstrzykiwaniami morfiny. (Medycyna, 1874, Nr. 28, 29).

Przyczynek do kazuistyki nerwic stawowych. (Tamże, 1874, Nr. 37).

Uwagi nad wskazaniem do użycia źródeł Marienbadzkich i sposobami ich stosowania. (Tamże, 1875, Nr. 10, 11, 12, 13).

Toż, w osobn. odb. Warsz. 1875, w 8-ce, str. 24.

Toż, po rosyjsku. Moskwa, 1876, w 8-ce, str. 44.

W jaki sposób wodę zanieczyszczoną uczynić zdolną do picia i potrzeb kuchennych. (Medycyna, 1875, Nr. 50).

Badania nad szpitalami. Postępy na polu budownictwa i administracji szpitalnej, dokonane w ostatnim dziesięcioleciu bieżącego wieku. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 1).

O klimacie i stacyach klimatycznych wybrzeża francusko-włoskiego morza Śródziemnego. (Pam. t. I. w. T. LXXIV, 1878, str. 210—215).

Jak się w stacjach klimatycznych zachować należy? (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 1, 2).

Przewodnik do klimatycznego leczenia, obejmujący stacje klimatyczne: Włoch, Syeji, Korsyki, Hiszpanii, Portugalii, Egiptu, Algeryi, Francji, Szwajcaryi, Tyrolu, Styryi, Bawaryi, górnej Austrii, Śląska, Węgier i Galicji, ich topografię, własności klimatyczne i zastosowanie lecznicze. Warszawa, nakład autora, w druk. Ziemiakiewicza, 1878, w 8-ce, str. VIII, 565. Ocena Lutostańskiego w Przegl. lek. 1878, Nr. 16; i Sokolowskiego w Medycynie, 1878, Nr. 17.

Przyczyny nieporządków w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie pod Lwowem. (Medycyna 1878, Nr. 51, 52).

Marienburg, jego lecznicze znaczenie, jak się w nim zachować i jak się urządzić należy. (Opis zdrojowisk obejmujących celniejsze źródła mineralne Europy: Źródła mineralne czeskie, tom I. Marienburg). Warszawa, nakł. i druk I. Noskowskiego, 1879, w 16-ce małej, str. 96, 2 nl. i IV z rycinami w tekście.

Karlsbad, jego lecznicze znaczenia, jak się w nim zachować i jak się urządzić należy. (Opis zdrojowisk obejmujących celniejsze źródła mineralne Europy: Źródła mineralne czeskie, tom II. Karlsbad). Warszawa, nakł. i druk I. Noskowskiego, 1879, w 16-ce małej, str. 100, III i jedna rycina.

Przyczynek do leczenia błonicy. (Medycyna, 1880, Nr. 23).

Sprawy szpitalne. 1. Słowo o znaczeniu i wykonaniu obowiązujących u nas ustaw z r. 1870: „O zarządzie zakładami dobroczynnymi w guberniach Królestwa Polskiego.“ (Kronika lek. 1880, Nr. 10).

2. O stanowisku naczelnego lekarza w szpitalu. (Tamże, 1880, Nr. 13, 14).

3. Dyżury lekarskie w szpitalu. (Tamże, 1880, Nr. 19).

4. W kwestyi urzędzenia opieki nad chorem. (Tamże, 1881, Nr. 8).

5. W kwestyi kliniki chorób ocznych. (Tamże, 1881, Nr. 9).

6. O sposobach zabezpieczenia funduszów szpitalnych. (Tamże, 1881, Nr. 19).

Nadto D. założył i 1 lipca 1866 r. wydawać rozpoczął czasopismo lekarskie p. t. *Klinika*, które w r. 1867 złączyło się z *Tygodnikiem lekarskim* i od 1 stycznia 1868 r. p. t. *Klinika-Tygodnik lekarski* tygodniowo wychodziło.

W czasie swego urzędowania we Lwowie wydawał miesięcznik lekarski p. t. *Służba zdrowia publicznego*.

W obu tych czasopismach oprócz artykułów oryginalnych, wyżej wymienionych ponieszczał D. wiele tłumaczeń; przyczemamy tu prace obszerniejsze:

Prelekeya Billrotha: Badania nad odradzaniem się kości po ich złamaniu. (T. I. Dodatku do Kliniki, 1867, str. 219—229)

O znaczeniu siniaków na opłucnej, osierdziu i oponach mózgu uważanych za znak śmierci przez zaduznienie przez A. Tardieu. (Tamże, T. II, 1868, str. 12—141).

Wyskok i jego użyte lekarskie. Rozprawa D-ra Gablera. (Tamże, str. 303—322).

O samobójstwie w Europie przez Legoyt. (Tamże, str. 323—341).

Wpływ małżeństwa na śmiertelność w obydwóch płciach w Szkocyi przez J. Stark. (Tamże, str. 159 do 172).

O działaniu fizyologicznem i lekarskiem kofeiny przez D-ra Leven. (Tamże, T. III, 1869, str. 14—24).

Dobiński Włodzimierz, osiągnąwszy stopień doktora medycyny na wszechnicy Jagiellońskiej w r. 1871, krótki czas był lekarzem pomocniczym w szpitalu krak. W r. 1873 jako stypendysta ks. Leona Sapiehy udał się do Wiednia, gdzie pracował w szpitalu obłąkanych pod kierunkiem profesora Meynerta. Od r. 1875 jest prymaryuszem oddziału mężczyzn w zakładzie psychiatrycznym w Kulparkowie pod Lwowem.

O klinikach psychiatrycznych. (Przegl. lek. 1873, Nr. 19).

Pytaczka, pytaćtwo, obłąd rozpyłliwy, rozpyłliwość chorobowa. Phrenolepsia erotematica. (Tamże, 1873, Nr. 21, 22).

O rozwoju macicy. Przyczynek ku poparciu teoryi Darwinowej. Wykład prof. Henninga w Lipsku. (Tamże, 1873, Nr. 17, 18).

O azotynie amyłowym i jego zastosowaniu leczniczem. Rzecz poprzeczona wzmianką o innych środkach leczniczych w zadumie. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXIII, 1877, str. 237—277).

Zapiski psychiatryczne. Znaczenie i kazuistyka pytaczki. Kraków, dr. uniw. Jag. 1880, w 8-ce, str. 18. (Odb. z Przegl. lek. 1880, Nr. 9—11).

Nadto ogłasza wiele sprawozdań z prac naukowych zagranicznych.

Dobraszewski Sebastyan, doktor medycyny, lekarz królewski, był profesorem fizyki w akademii zamojskiej; w latach 1664 i 1665 r. godność rektora akademii piastował.

Dobromirski Jan, doktor medycyny, w r. 1668 był obrany rącą lwowskim.

Por. Żubrzycki: Kronika Lwowa, 418.

Dobrowolski Adam, urodz. w Wysokim Dworze około Wilna, był lekarzem w wojsku polskiem, później zostawał w służbie wice-króla Egiptu, w r. 1836 zawiadywał szpitalem w Kairze, w 1837 r. wyjechał do Indji.

Dobrowolski Jan, nauki lekarskie ukończywszy w Wiedniu, praktykował we Lwowie, gdzie 18 kwietnia 1846 r. życia dokonał.

De asthmate Millari. Viennae, typ. Schmidt, 1815, w 8-ce, str. 47. Diss. inaug.

Dobrowolski Kazimierz Antoni, ur. 16 marca 1802 r. w Kamieńcu Podolskim, gdzie w r. 1819 ukończył nauki gimnazjalne; następnie przeniósł się do liceum w Krzemieńcu na kurs nauk fizycznych. Ukończywszy chlubnie nauki, powołany został na asystenta przy katedrze fizyki w liceum krzemienieckim i obowiązki te przez dwa lata pełnił. W r. 1825 rozpoczął studia lekarskie w uniwersytecie wileńskim, a 1829 roku stopień doktorski osiągnął. W tym czasie, zawezwany od rządu, objął obowiąz-

ki lekarza w armii czynnej podesza wojny tureckiej i dostał polecenie oczyszczania od dżumy lewego pobraża Dunaju, na przesłaniu od Izmailowa do wsi Kozłowa przy ujściu odnogi kilijskiej. W r. 1830 mianowany został ordynatorem w szpitalu wojskowym w Kamieńcu; wkrótce zmuszony był spieszyć do chersońskich osad wojskowych, do Elisawetogrodu, dla zwalczania cholery, która wówczas pierwszy raz zjawiała się w Europie. W r. 1833 uwołnił się od służby wojskowej; czas jakiś pełnił obowiązki lekarza powiatowego w Kamieńcu; w latach 1835 — 1837 praktykował w dobrach hr. Przeździeckiego w Czarnym Ostrowie; w końcu zamieszkał w miasteczku Szarogrodzie, w powiecie mohilewskim, skąd około 1853 r. przeniósł się do nabytego na własność majątku Budne, w okolicy tego miasteczka, gdzie w r. 1879 doczekał się rzadkiego jubileuszu półwiekowej pracy. D. zasłynął nie tylko jako zdolny lekarz, ale nadto jako człowiek wielkiej pracowitości, charakteru nieposzlakowanego, cieszący się zaufaniem powszechnem i zbawienny wpływ w okolicy swej wywiera.

Inaug. De myelitis. Vilnae, 1829, w 8-ce, str. 29. Diss.

(Życiorys jego wraz z portretem pomieściły Kłosy, 1879, Nr. 740).

Dobrowolski Kazimierz Bolestaw, rodem z Podola, lekarz wojska polskiego z r. 1831, ozdobiony krzyżem wirtuti militari, powtórnie promowany w Paryżu 1842 r.

Specimen inaug. frequentiores cordis morbos in instituto clinico vilnensi observatos exhibens. Vilnae, Glücksb. 1828, w 8-ce, str. 39.

Thèse pour le doctorat en médecine. 1. Quels sont les symptômes de la fièvre adynamique. 2. Des principales causes et des principales espèces connues du pied-bot. 3. De l'influence du voile du palais sur les caractères des sons vocaux. Des principaux vices de l'articulation des sons. 4. Comment peut on constater la présence d'une préparation mercurielle longtemps après l'inhumation d'un cadavre. Paris, Rig. 1842, w 4-ce, str. 60.

Dobrowski Jakób, rodem ze Lwowa.

De morbis bilonum. Viennae, 1817, w 8-ce, str. 62. Diss. inaug.

Dobrska, ob. Tomaszewicz Anna.

Dobrski Konrad, ur. 26 listopada 1849 r. w Warszawie, nauk lekarskich słuchał w wydziale lekarskim warsz. szkoły głównej od 1865 r. W r. 1870 miał sobie przyznany stopień lekarza przez Uniw. warsz. W tymże roku z polecenia warszawskiego oddziału towarzystwa opieki nad ranionymi, wyjechał do Niemiec i Francji, w czasie prowadzonej tamże wojny i pracował zrazu w lazarecie na dworcu kolei w Mannheimie a następnie miał sobie powierzony szpital w twierdzy Toul. Rok 1871 spędził w Wiedniu, doskonalać się w nauce lekarskiej a przeważnie studując laryngoskopia

w klinice prof. Schröttera. W lutym 1872 r. mianowany był asystentem kliniki diagnostycznej prof. Baranowskiego i obowiązki te pełnił przez lat 3 t. j. do 1875 r. Obecnie praktykuje w Warszawie.

Wydobycie kości z polyku. (Pam. tow. lek. T. LXXII, 1876, str. 436).

O górskich miejscach klimatycznego leczenia w Karpatach. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 459).

Wzmianka o pracach Dra Czajewicza. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 369).

Ocenia pracy konkursowej D-ra Fabiana. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 173—189).

Pielęgnowanie chorych czyli krótka nauka jak się obchodzić z chorem. Warszawa, nakł. red. Przegl. tyg., 1876, w 8-ce, str. 29.

Medycyna domowa czy hygieny. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 1).

O tajemnych środkach lekarskich. (Tamże, 1878, Nr. 12).

O tajemnych i uniwersalnych środkach lekarskich. (Tamże, 1878, Nr. 24).

Stanowisko lekarzy w obec prawa w kwestyi przymusowego niesienia pomocy lekarskiej. (Medycyna, 1882, Nr. 23, 24).

W latach 1878 i 1879 redagował czasopismo „Zdrowie“.

Nadto wspólnie z innymi przełożył i wydał dzieła Niemeyera (ob.), Emmerta (ob.), Cohnsteina (ob.). Sam zaś wydał: *Dopełnienie do przekładu dzieła Niemeyera (ob.), atlasy Luschi, Hufelanda trzy główne środki sztuki leczenia (Dodatek do Kliniki, 1870, T. V, str. 96—190), Darwina, Kletzińskiego popularne odczyty o higienie (Bluszcz, 1872 i 1873), Vogta (ob.).*

Dobrski Maksymilian D. rodem z Grochowa.

Quelques mots sur les hémorrhoides. Montpellier, Julien, 1841, w 8-ce, str. 15. Diss. inaug.

z **Dobry Jan**, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1426 i 1427 r.; był profesorem do wykładu przedmiotów lekarskich; 1440 r. sprawował urząd rektora. W r. 1441 należał do zgromadzenia zebranego przez rektora Jak. Parkosza w celu przejrzenia i poprawienia urządzeń uniwersyteckich. W bibliotece Jag. znajdują się po nim rękopisy treści lekarskiej (Nr. 802).

Por. Roczn. wyd. lek. II, 44. III, 435. Wiszniewski: IV, 356. Gąsiorowski: II, 26. Oettinger: Rys... 81

Dobrzański.

Mors repentina ex morbo caduco. Druk. w Misc. Ac. N. Cur. Dec. I. An. 2, str. 376.

Dobrzański Aleksander, urodz. 10 lipca 1832 r. we wsi Częstocice w województwie sandomierskiem, do gimnazjum uczęszczał w Radomiu (do 1850); nauki lekarskie ukończył w Moskwie w r. 1857. W latach 1858 — 1861 doskonalił się w oftalmologii w Paryżu, Wiedniu i Berlinie. W końcu 1861 r. osiadł na stały pobyt w Warszawie. Długi czas kierował oddziałem ocznym w szpitalu Dzieciątka Jezus, później w szpitalu żydowskim. Obecnie jest właścicielem Zakładu prywatnego dla chorych na oczy w Warszawie, a od r. 1880 dzierżawi od Rządu zdrojowisko Buskie.

Sprawozdanie z oddziału ocznego szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie za r. 1868. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXIII, 1870, str. 77). Zawiera:

Iritis traumatica. Iridectomy dokonana przy świetle sztucznym. Oparzenie oczu wapnem. Glaucoma aetium consecutivum. Kwas karbolowy przy diphtheritis conjunctivae.

Dobrzański S. wspólnie z B. Naunymem ogłosił po niemiecku:

Przyczynki do nauki o gorączkowym podwyższeniu ciepłoty ustroju. (Archiv. f. exp. path. u. Pharmak. T. I. zes. 3, 1873). Pracę tę streścił E. Modrzejewski i umieścił w Medycynie (1873, Nr. 47).

Dobrzycki Henryk, ur. w Kaliszu 5 stycznia 1843 r., ukończywszy gimnazjum realne w mieście rodzinnym, w r. 1858 zapisał się na wydział budownictwa w warszawskiej szkole sztuk pięknych; w r. 1859 rozpoczął nauki lekarskie w akademii medyko-chirurgicznej warsz., w r. 1861 przeniósł się do Wrocławia, po rocznym tam pobycie wrócił do Warszawy i tu 1864 r. dyplom lekarski osiągnął. W r. 1867 został mianowany lekarzem szpitala w Mieni, gdzie za jego staraniem w r. 1878 otworzono pierwszy w kraju zakład leczniczy specjalnie dla chorób piersiowych. D. jest inicjatorem adresu lekarzy dla J. I. Kraszewskiego i był delegatem lekarzów polskich na jubileusz tegoż.

O chorobach i niebezpieczeństwach na które wystawieni są pracujący nad przetworami mineralnemi, tudzież o leczeniu zapobiegawczem, odnoszącem się do zachowania przepisów higienicznych. (Przegląd zdrowia, 1862, Nr. 18—20).

Kilka uwag z powodu monografii p. t. „O durze czyli tyfusie zaraźliwym, napisanej p. D-rą Karwackiego A. (Tyg. lek. 1864, Nr. 10).

Ropień napyłkowy w śródpiersiu tylnym, spółniczący z jamą pajęczą kanału kręgowego. (Abscessus per congestionem in mediastino postico, communicans e. cavitate arachnoidalei canal. vertebrales). Spozstrzeżenie prof. L. Hirschfelda. Opis i rysunek H. Dobrzyckiego. (Klinika, 1866, str. 97—102).

Ropień napyłkowy w jamie brzusznej, przedziurawienie pęcherza moczowego i kiszek prostej, zakrzep żył zaskórných wewnętrznych. (Abscessus per congestionem in cavo abdominis, perforatio vesicae urinae et recti, thrombosis venarum saphenarum internarum). Spozstrzeżenie Hirschfelda, przetłom. z frane. Dobrzycki. (Tamże, str. 137—141).

O podskórnem zastrzykiwaniu środków lekarskich. (Tyg. lek. 1868, Nr. 1—3, 8, 9, 11—14, 17—19, 24—26).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1868, w 8-cu. Szpital Św. Józefa w Mieni za r. 1867. (Klinika, T. III. 1868, str. 97—110, 121—130, 137—147, 205—217).

Spozstrzeżenia ze szpitala Św. Józefa w Mieni za r. 1868. (Tamże, T. V. 1869, str. 377—384, 394—401. T. VI, 1870, str. 227—232, 241—246).

Sprawozdanie ze szpitala Św. Józefa w Mieni za r. 1869. (Tamże, str. 321—324, 337—343, 353—359). Podophyllina jako środek przeczyszczający i kłóciopędny (ecceproticum et cholagogum). (Medycyna, 1873, Nr. 1).

Gastromalacia ante mortem. (Tamże, 1873, Nr. 23). Von der Benutzung der Hospitäl für die Statistik, Meteorologie u. Geophysik in aerztlicher Hinsicht. Warschau, 1873, w 8-cu.

Trzeci międzynarodowy kongres lekarski w Wiedniu. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXX, 1874, str. 143).

Projekt stacyi operacyjnej dla szpitali warszawskich poza granicami miasta. Warszawa, 1875, w 8-cu, br.

Przypadek stwardnienia tętnic (arteriosclerosis) całego ustroju z wysoko posuniętymi następstwami zmianami w sercu. (Medycyna, 1875, Nr. 51).

Czterdzieści jeden przypadków zakażenia jadem węglikowym (infectio carbunculosa vulgo pustula maligna, Milzbrand - Krankheit) spostrzeżanych w szpitalu w Mieni. (Tamże, 1876, Nr. 1, 2, 3, 4, 5).

O obrażeniach przy używaniu maszyn rolniczych. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXII, 1876, str. 471).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1876, w 8-cu.

Końtun ze stanowiska histologii i poszukiwaniach doświadczałnych. (Przyczynek do fizjologii włosów). (Medycyna, 1875, Nr. 4, 7, 8, 15, 21, 26, 27, 29, 32).

Rozbiór prac prof. N. A. Andrejewa: O koñtunie i tak zwanym koñtunowym stanie, oraz odpowiedź na zarzuty poczynione przez tegoż autorowi pracy pod tyt.: „Koñtun ze stanowiska histologii i poszukiwaniach doświadczałnych.“ (Tamże, 1876, Nr. 6, 8, 9, 10, 13).

O koñtunie, pospolicie (płica polonica) zwanym. Z 24 drzeworytami w tekście. Praca uwieńczona nagrodą konkursową imienia hr. Eus. Tyzenhause przez Towarz. lek. Wileńskie w dniu 8 maja 1876. Warszawa, 1877, w 8-cu, str. 300. (Ocena tej pracy w Przegl. lek. 1877, Nr. 8, 9, 10).

Ob osnovach izsledowanija przicin bolezniej woob-szece. Warszawa, 1877, w 4-cu, br.

Rana przenikająca (vulnus penetrans) szyi, do celu samobójczym od strony jamy ustnej zadana. (Medycyna, 1877, Nr. 1).

Przypadek ruchomej trzustki (pancreas). (Tamże, 1878, Nr. 8, 9).

Przypadek szybkiego rozrastającego się złośliwego nowotworu kości udowej. (Medycyna, 1879, Nr. 45).

Zapalenie mięśnia łędźwiowego oraz olbrzymi ropień opadowy jamy brzusznej (psoriasis, abscessus per congestionem in cavo abdominis). (Tamże, 1880, Nr. 1).

Sprawozdanie z działalności leczniczej urzędowej przy szpitalu w Mieni dla niezamożnych mieszkańców miasta Warszawy chorobom piersiowym uległych, za pierwszy sezon leczniczy w roku 1879. (Medycyna, 1880, Nr. 7, 9, 10, 11, 19, 20, 21).

Toż, za sezon leczniczy w r. 1880. (Tamże, 1881, Nr. 15, 16, 19, 20, 21, 25, 26).

Zasady badania przyczyn chorób w ogólności. Kraków, 1881, w 8-cu, br.

O zasadach zkoumání přicin nemocí vůbec. Praha, 1881, w 8-cu, br.

Kilka słów w przedmowie techniki inhalacji stosowanych jako sposób bezpośredniego działania na niższe płucny. (Medycyna, 1881, Nr. 50, 51, 52, 53).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1882, w 8-cu str. 22.

Przypadek długotrwałego tęcza podskórnem zastrzykiwaniami chloru morfiny wyleczonego. (Medycyna, 1882, Nr. 16).

Dobrzyński albo Dobrzeński Wacław, opisał znalezioną przez siebie skamieniałą wążtrobę 12 funtów ważącą w r. 1670 w Miscel. nat. cur. Ann. VI, str. 129.

Por. Adamowicz: Krótki rys... str. 10. Albert nowy albo sekretu nowe z r. 1799, str. 12.

Docurno Józef Ferdynand, rodem z Podola. De bubone inguinali venereo. Petropoli, 1848, w 8-cu, str. 30. Diss. inaug.

Doering Chrystian, lekarz poznański, podpisał jako senior akt synodu lutereckiego, jaki się odbył w Lesznie 1679 r.

Por. Łukaszewicz: O dyssydentach, 202.

Dogiel Jan, ur. 7 marca 1830 r. we wsi Zalesie w powiecie siebiezskim; początkowo nauki pobierał do r. 1847 w Poniewieżu a następnie do 1850 r. w Kownie. Do medycyny przykładał się w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu; doktoryzował się w Moskwie 1863 r. Początkowo był ordynatorem w pierwszym wojskowym lądowym szpitalu w Petersburgu; rok szkolny 1864/5 spędził na dalszym kształceniu się w klinikach moskiewskich. W r. 1865 wysłany był kosztem rządu za granicę dla przygotowania się do objęcia katedry uniwersyteckiej. W tym celu rok przepełdził w Heidelbergu, gdzie pracował pod przewodnictwem Helmholtza (optyka, akustyka, fizjologia mięśni i nerwów), Bunsena (chemia), Kirchhoffa (fizyka); nadto z zamiłowaniem uprawiał wyższą matematykę. Następnie przez dwa lata zajmował się w Lipsku w pracowni Ludwiga fizjologią krążenia krwi i histologią, a nadto u Hupperta doskonalił się w chemii fizyologicznej. Wróciwszy do Rossji, został 1868 r. docentem prywatnym fizjologii w akademii lekarskiej w Petersburgu. W r. 1869 powołany został do uniwersytetu kazańskiego, gdzie dotąd zajmuje katedrę farmakologii w charakterze profesora zwyczajnego.

Sowremiennyj wzglad na strojenie i otprawlenie limfatycznych żelez. Moskwa, 1863, w 8-ee. Diss. inaug.

Zur Lehre der Irisbewegung. Heidelberg, Mohr, 1866, w 8-ee, str. 8. Odb. z Verhandlungen des naturhistorisch-mediein. Vereins zu Heidelberg. Praca dokonana wspólnie z Bernsteinem.

Ueber die Wirkung des Chloroforms auf den Organismus der Thiere im Allgemeinen und besonders auf die Bewegung der Iris. (Archiv. für Anat. u. Physiol. 1866).

Ueber das Vorkommen flüchtiger Fettsäuren in der Galle. (Zeitschrift f. Biologie, von L. Buhl, Pottenkofer, L. Radlkofer, C. Voit. 1867. T. III, zesz. 1).

Ueber die Peritonealhöhle bei Fröschen und ihren Zusammenhang mit dem Lymphgefäßsysteme. str. 12, 1 tab. Odb. z Berichte der königl. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften 1867. Pracę tę dokonał wspólnie z F. Schweigger-Seidel'em.

Ueber die Constitution des Biurets. (Zeitschrift f. Chemie 1867, N. F. III, 691). Praca dokonana wspólnie z H. Huppertem.

Die Anmessung der strömenden Blutvolumina. (Berichte der k. sächs. Gesellschaft der Wissenschaften, Math. phys. Classe. Sitzung am 12 Dec. 1867).

O sposobach izsledowania fizjologicznych procesow w żywotnym organizmie. (Moskowskaja medicins. gazeta. 1868).

O pigmentach żełdzi. (Tamże, 1868).

Ein neuer Versuch über den ersten Herzton. 1868, w 8-ee, str. 96. (Berichte der math. phys. Classe der k. sächs. Gesellschaft der Wissenschaften 1868). Praca dokonana wspólnie z C. Ludwigitem.

Ueber den musculus dilatator pupillae bei Säugethieren, Menschen und Vögeln. str. 99, 1 tab. Odb. z Arch. f. mikroskop. Anatomie, 1870, T. VI.

Ueber den Blutstrom bei unterbrochener Respiration. str. 8, 1 tab. (Archiv. f. gesammte Physiologie Pflügers, 1870). Praca dokonana wspólnie z M. Kowalewskim.

Wlijanie siedalyszcznago i biedrennago nerwa na tieczenie krwi w niżnich koniecznostiach. (Protokol obščez. wracej w Kazani, 1871 i Archiv. Pflügers).

Ciepłota ustroju i prędkość krwiobiegu pod wpływem wdechania czystego tlenu i powietrza. (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 401—409).

Ein Mittel, die Gestalten der Schneeflocken künstlich zu erzeugen, 2 tabl. (Mélanges physiques et chimiques tirés du Bulletin de l'Académie imp. des sciences de St.-Petersbourg, T. IX, 1874).

Ueber Ozon und seine Wirkung auf das Blut. (Centrabl. f. d. med. Wissenschaften, 1875, Nr. 30).

Anatomie du coeur des crustacés. (Comptes rendus des séances de l'Académie des sciences. Paris, 8 mai 1876).

Sur le coeur des crustacés. (Tamże).

De la structure et des fonctions du coeur des crustacés. (Archives de physiologie normale et pathologique. Brown-Séguard, Charcot et Vulpian. 2 serie, T. IV).

Die Muskeln und Nerven des Herzens bei einigen Mollusken. (Arch. f. mikrosk. Anatom. T. XIV).

Die Ganglienzellen des Herzens bei verschiedenen Thieren und beim Menschen. (Tamże, T. XIV).

Anatomie und Physiologie des Herzens der Larve von Corethra plumicornis. St.-Petersburg, 1877, str. 27, 2 tab. Odb. z Mémoires de l'Académie impériale des sciences de St.-Petersbourg. VII serie, T. XXIV, Nr. 10.

Poszukiwania farmakologiczne nad działaniem niektórych jednodotomowych nasyconych alkoholi. (Gaz. lek. 1878, T. XXV. 1879, T. XXVI, XXVII).

Nerwowe komórki w sercu zwierząt kręgowych i człowieka. (Pam. t. I. w. T. LXXXIV, 1878, str. 80 do 89).

O nerwach moczowodu. (Tamże, str. 573—575).

Ueber die Ursache der Geldrollenbildung im Blute des Menschen und der Thiere. (Archiv. f. Anatomie und Physiol. 1879).

Zur Kenntniss der Eiweissreactionen und von dem Verhalten des Albumins der lichtbrechenden Medien des Auges, 1 tab. (Archiv für gesammte Physiol. Pflügers, 1879, T. XIX).

Drogi, jakimi dostaje się do ustroju ludzkiego zaraza morowa i środki ją niszczące lub ochraniające od niej. (Medycyna, 1879, Nr. 12, 13).

Toż, po rossyjsku w Sbornikie statiej o czumie. Kazań, 1879.

Przyczynek do nauki o działaniu arsenu na organizm zwierzęcy. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 9, 11, 12. Archiv. f. d. gesammte Physiol. T. XXIV).

Nowe badania nad innerwacją serca. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um. T. VII, 1880, str. 291—327, 3 tab.)

Izsledowanie innierwacji serca kostistych ryb. (Trudy obščez. jestestw. ispyt. pri Imp. Kazanskom Univ. T. X, zesz. 5, 1881). Praca dokonana wspólnie z Kazem-Bekiem.

Nadto następujące prace były dokonane pod kierunkiem prof. J. Dogiela i w jego pracowni:

O wlijanii krowiepuskania na skorost tieczienia krwi, jeja bokowoje dawlenie, serdeczbienie i na temperaturu. (D. Gateku. Moskwa, 1871. Diss. inaug. (Centrabl. f. d. med. Wiss. 1871, Nr. 53).

Temperatura tiela i skorost tieczienia krwi pod wlijaniam wdychania czistago kisloroda i atmosferenago wozducha. (A. Naumow i S. Bielajew). (Gaz. lek. 1877).

Wirkung einiger Arzneikörper auf den Lymphstrom mit Berücksichtigung des Blutdruckes. (C. Holzmann). Dorpat, 1878. Diss. inaug.

Samolistny skurcz wierzchołka serca, zmiana mięśni szkieletu i białych ciałek krwi pod wpływem chininy (M. Szepeptow). (Medycyna, 1878, T. VI, Nr. 33. Archiv f. d. ges. Physiol. Pflügera, T. XIX).

O wpływie nagłej zmiany ciepłoty na serce i o działaniu wogóle ciepłoty na wywołanie spokoju serca. (M. Aristow). (Medycyna, T. VI, 1878, Nr. 41 i 42. Archiv. f. Anat. u. Physiol. 1879).

Ein Beitrag zur Physiologie der nervi erigentes. (W. Nikolsky). (Archiv f. Anat. u. Physiol. 1879).

O wpływie pewnych warunków na przebieg śmierci przez zaduszenie (asphyxia). Leontjew. (Gaz. lek. 1881).

Ueber die Nerven der Respirationswege. (M. Kandarazki). 2 tab. (Archiv f. Anat. u. Physiol. 1881).

Ueber den Husten nebst einigen Bemerkungen über den Einfluss des Chloroformes auf die Athmung der Thiere. (M. Kandarazki). (Archiv f. d. ges. Physiol. Pflügera, T. XXVI, 1881).

Dogiel Aleksander, synowiec poprzedzającego, ur. 15 stycznia 1852 r. w Poniewieżu, w gub. kowieńskiej; ukończywszy gimnazjum w Kazaniu, w r. 1874 zapisał się na wydział lekarski uniwersyteckiego. Po skończeniu nauk lekarskich 1879 r., objął zaraz obowiązki lekarza przy ziemstwie w gub. woroneżskiej i takowe pełnił do r. 1880. W r. 1880 pracował jako asystent w klinice oftalmologicznej prof. Adamki; w tym czasie stopień doktora medycyny uzyskał. Od r. 1880 jest stypendystą uniwersyteckiego, jako kandydat do katedry uniwersyteckiego. Ogłosił:

Zur Kenntniss der Nerven der Ureteren. (Archiv f. mikrosk. Anatomie, T. XV, 1877).

Korni limfatycznych naczynek i stosunek ich do krwionośnych naczynek i włókien nerwów. 1878. Rozprawa nagrodzona złotym medalem przez wydział lekarski.

Ueber ein die Lymphgefäße umspinnendes Netz von Blutcapillaren. (Archiv. f. mikrosk. Anat. T. XVII, 1878).

Dziejstwo soliściowej kłóty pri ekeemie. (Wracebnija wiadomosti, 1880).

Doliński Gustaw, ur. 28 sierpnia 1846 r. we wsi Polichna górna, w powiecie zamajskim; ukończywszy liceum lubelskie w r. 1865, t. r. zapisał się na wydział matematyczny Szkoły głównej warsz., w rok później przeszedł na wydział lekarski, który ukończył w r. 1871. Po odbyciu podróży naukowej do Wiednia, Paryża i Berlina, osiadł na stały pobyt 1874 r. w Lublinie, gdzie od wielu lat jest sekretarzem miejscowego tow. lek. Ogłosił:

Z teki podróży. (Przegl. lek. 1872, Nr. 13 — 15, 32—34).

Lekarze i apteki gminne. (Tamże, 1872, Nr. 43, 45, 47, 50).

Tradycja i postęp—odczyt wygłoszony w Wiedniu 1872.

Listy z podróży. (Medycyna, 1873, Nr. 15).
O przeznaczeniu chorób — odczyt wypowiedziany w Warszawie w r. 1873. Warszawa, 1873.

Obecne stanowisko fizjologii i jej stosunek do innych nauk. Paryż, 1873, br.

Sprawozdanie z kliniki wiedeńskich i paryżskich. (Przegl. lek. Krak. 1873).

Choroba i zdrowie.—O fizycznym wychowaniu dzieci.—Listy z Paryża, oraz artykuły rozmaite treści społecznej drukowane w Opiekunie domowym w ciągu 1872 i 73 r.

Józef Ignacy Kraszewski, odczyt publiczny wypowiedziany w Lublinie 1879 r., drukowany w Krakowie 1880 r.

Jedrzej Śniadecki jako naturalista i pedagog, odczyt publiczny drukowany w Kurjerze Lubelskim.

Głowa i serce, dwa odczyty publiczne ogłoszone w skróceniu w Gaz. Lubelskiej.

Prócz tego umieszczał jeszcze wiele artykułów w pismach politycznych.

Dolkowski Edward, będąc studentem medycyny w Zurichu ogłosił:

Beitrag zur Histologie der Tracheobronchialschleimhaut nebst Bemerkungen über ihr Verhalten bei Katarrhalentzündung, insbesondere aber bei der Tuberculose. Lwów, 1875, w 8-ce, str. III i 52. Sprawozdanie podał Longin Feigel. (Przegl. lek. 1875, Nr. 20).

Dolner Józef, zamieszkały w Narzan-Batyrze w Bessarabii.

O działaniu kwasu salicylowego w gorączce połączony. (Gaz. lek. T. XXII, 1877, str. 131—134).

Dolner Franciszek, rodem z Wołynia.

De polypo narium. Vilnae, 1823, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Dolański Rudolf, uzyskawszy stopień doktora medycyny w Krakowie 1804 r., pod koniec roku 1805 zaczął wykładać w uniwersytecie Jagiellońskim z początku jako lektor, później (od r. 1809) jako profesor chirurgii, tudzież położnictwo teoretyczne i praktyczne dla chirurgów i akuserek. Obowiązki te opuścił 1810 r., zostawszy lekarzem czwartę dywizji piechoty wojsk księstwa Warszawskiego. Um. 1826 r. Syn jego także Rudolf był również lekarzem. Ogłosił:

Diss. inaug. physiologico-medica de respiratione. Cracoviae, 1818, w 8-ce, str. 77.

Dołęga Benedykt (Jurkiewicz Jakób).

Czem jest i jakie zajmuje miejsce w rozumowaniu medycynie homeopatya? Listy dwóch filantropów o metodzie lekarskiej Hanemana do przeczytania sobie udzielone. Kijów, 1847, w 8-ce, str. VI i 43.

Domański Stanisław, ur. w Krakowie 1844 roku, nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie Jagiellońskim od 1862 do 1867 r.; w r. 1868 uzyskał stopień doktora medycyny, 1869 r. doktora chirurgii, 1870 r. magistra akuszerii. W latach 1868 i 1869 był asystentem przy katedrze fizjologii w uniwersytecie Jagiellońskim, zajmowanemu wówczas przez profesorów Majera i Piotrowskiego; w r. 1870 doskonalił się w sztuce lekarskiej w Wiedniu; 1871 r. pełnił obowiązki adjunkta szpitala św. Łazarza w Krakowie, tegoż roku został docentem, a w r. 1879 profesorem nadzwyczajnym patologii i terapii chorób układu nerwowego. W latach 1877 i 1878 był prezesem a obecnie (1881) jest wiceprezesem towarzystwa lekarskiego krakowskiego. Od r. 1873 bierze udział w pracach

komisyi redakcyjnej Przeglądu lekarskiego. a od r. 1878 jest stałym współpracownikiem czasopisma niemieckiego *Centralblatt für Nervenheilkunde*.

Kilka uwag nad przypadkiem porażenia nerwu twarowego z zupełną utratą smaku. (Przegl. lek. 1869, Nr. 32, 33, 34, 35, 36).

O leczeniu zmian gruczołowych krtani słów kilka. (Tamże, 1871, Nr. 3).

Spostrzeżenia otiatryczne. (Tamże, 1871, Nr. 5, 6, 8, 9).

Pomazania nocne. (Tamże, 1872, Nr. 1).

O zastosowaniu elektryczności do dyagnostyki. (Służba zdrowia publiczn. 1872, T. I, str. 27—36).

O chorobie Basedowa. (Przegl. lek. 1872, Nr. 50, 51, 1873, Nr. 2, 3, 12, 45).

O rozpoznawaniu i leczeniu porażień, tudzież o znaczeniu przypadków im towarzyszących. (Tamże, 1874, Nr. 1, 2, 3, 4, 38, 39, 40).

Przeżynek do terapii miejscowej chorób narządu oddechowego. (Tamże, 1874, Nr. 33).

Przeżynek do nauki o nerwach roboczych. (Tamże, 1875, Nr. 46, 47).

Przypadek urazowego porażenia nerwu współczulnego na szyi (paralysis nervi sympathici cervicis traumatica). (Tamże, 1876, Nr. 30, 31).

O bólach nerwowych i ich leczeniu. (Tamże, 1877, Nr. 1, 2, 6, 14, 15).

O zastosowaniu dynamometru Colina do badania chorych. (Tamże, 1877, Nr. 26, 27).

Zdanie sprawy z 51 Zjazdu przyrodników i lekarzy niemieckich w Kasselu we wrześniu 1878 r. (Tamże, 1878, Nr. 40, 41, 42, 43).

Przeżynek do terapii chorób układu nerwowego. (Tamże, 1879, Nr. 9, 10).

O kile układu nerwowego (syphilis). Na podstawie prac nowszych i postrzeżeń własnych. (Tamże, 1880 Nr. 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43).

Toż, w osobn. odb. p. t. Wykłady o chorobach układu nerwowego. Zeszyt I. O kile (syphilis) układu nerwowego. Kraków, druk. uniw. Jagiell. 1881, w 8-ce, str. 97.

Wykład elektroterapii do użytku lekarzy praktycznych zastosowany. Warszawa, nakł. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. IV, 322, drzeworyty.

Przeżynek do nauki o przynocie mózgu. Według wykładu na 3-im zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie. (Gaz. lek. 1882, Nr. 23).

Domański Wawrzyniec, ur. 1806 r., nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie 1834 roku stopień doktora medycyny uzyskał; 1838 r. był adjuunktem przy katedrze anatomii; tegoż roku został wysłany z woli rządu do Wiednia w celu udoskonalenia się w weterynarii. Powróciwszy 1841 r. do Krakowa, mianowany został weterynarzem krajowym i zastępcą nauczyciela weterynarii przy wydziale lekarskim, 1845 r. został rzeczywistym nauczycielem tego przedmiotu, który przed nim wykladał J. Majer. Um. 3 grudnia 1860 r. Napisał:

De rhachitide, item morbis vitiosisque ex eadem oriendis. Cracoviae, 1834, w 8-ce, str. 49, Diss. inaug.

Domaszewski Józef, nauki lekarskie ukończył w Kijowie 1830 r., następnie był lekarzem wojsku polskiego.

De hydrocephalo interno chronico item de acupunctura. Cracoviae, 1830, w 8-ce, str. 60, 1 tab. Diss. inaug.

Przewodnik dla pijących wody mineralne. Warszawa, M. Chmielewski, 1841, w 8-ce, str. IV, 63.

Toż. Warszawa, 1845, w 8-ce, str. VI, 56.

Spostrzeżenia lekarskie. 1. O wściekłości. 2. Czarna krosta (carbunculus malignus gangraenosus). 3. Róża. 4. O niektórych zwyczajach zabobonnych, a wielce szkodliwych. (Tyg. lek. 1852, Nr. 27, 28).

Domeyko Ignacy, znakomity mineralog i geolog, rektor uniw. w Santjago, z rzeczy odnoszących się do medycyny ogłosił:

Estudio sobre las aguas minerales de Chile. Santiago, 1871, w 8-ce, str. 62.

Domher Antoni, rodem z Galicji.

De trepanatione. Vilnae, Zawadzki, 1815, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Domher Józef, galicyanin.

De ligatura arteriae carotidis communis. Vilnae, 1825, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Domher Oskar Bolestaw, zmarły w 47 r. życia w Warszawie 25 grudnia 1874 r.

Pożytek i szkodliwość gorzałki. Nowa i trafna nauka dla ludu, jak najpewniejszym sposobem uchronić się od zepsucia. Z dodaniem tablicy, wykazującej dokładnie straty na gorzałkę, poczynając od jednej osoby do 5 milionów ludności. Z wzorów zagranicznych dzieł naśladowała... Wilno, M. Orgelbrand, 1859, w 8-ce, str. 59.

Dominicus de Raygosa.

Libellus utilissimus de urinarum significatione olim desideratus... studiosae juventuti Polonae. Cracoviae, Lazar. Andr. 1559, w 4-ce, k. 42. Ded. Janowi Łowczewskiemu, opatowi Tynieckiemu.

Dominik, lekarz krakowski, żył w końcu XIV wieku. Otrzymał on miał 13 grzywien, t. j. wedle taksy 1766 r. 624 złp., tytułem długu zapewne za leczenie chorych i kary na poręczycieli tego długu spadających.

Por. Helcel: Star. pomn. pr. Pol. II, 59, Nr. 171. Świeżawski E.: l. c. 30.

Dominikowski Filip Junosza, ur. 1 maja 1804 r., we wsi Krechowie, w starostwie Żółkiewskim, nauki początkowe pobierał w Buczaczu, filozoficzne ukończył we Lwowie a lekarskie w Wiedniu; stopień doktorski uzyskał w Peszcie 1833 r. Czas niejaki służył jako lekarz wojskowy austrijski a potem przez lat 5 był lekarzem przy marynarce austriackiej. Na 2 lata przed śmiercią, utracił wzrok; um. 28 sierpnia 1869 r. w okolicy Lutowisk, gdzie ostatnie lata stale przemieszczał.

Domniemanie Pana La... O... skreślone w krótkości w r. 1831, o biegunach, zorzy północnej, zatopach, trzęsieniu ziemi i cholery z dodatkiem wniosku ogólnego. Warszawa w druk. przy ulicy Mazowieckiej i S.-Krzyskiej, Nr. 1346, 1832, w 8-ce, str. 23.

* **Donders F. C.**

Fizjologia. Przekład A. Fabiana i A. Stockmana, uzupełniony przez D-ra Prof. H. Hoyer. T. I, (z 50 drzew. w teks.). Warszawa, druk. Gaz. lek. 1871, w 8-ce, str. VIII, 594.

Anomalie refrakcji i akomodacji. Przekład B. Gepnera. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1870—1876, w 8-ce, str. 428. (Jest to III T. Oftalmologii, wchodzącej w skład bibl. um. lek.).

Donii Consentini Augustini, medici et philosophi, De natura hominis libri duo: in quibus, discussa tum medicorum, tum philosophorum antea probatissimorum caligine, tandem quid sit homo, naturali ratione ostenditur. Ad Stephanum, sereniss. Regem Poloniae. Basileae, apud Frobenium, 1581, w 4-ce, str. 123.

Dorantowicz Aleksander, ur. w Warszawie 3 kwietnia 1813 r.; do nauk lekarskich przykładac się zaczął 1830 r. w uniwersytecie warszawskim, 1831 r. jako student medycyny pełnił służbę w szpitalach wojskowych. W r. 1832 udał się do Wilna, gdzie po 5-cioletniej gorliwej nauce 1837 r. uzyskał stopień lekarza klasy 1-jej. W 1838—9 r. bawił w Berlinie i Wiedniu w celu udokształcenia się w sztuce lekarskiej. Wracając do kraju 1839 r., osiadł w Małorossyi (w Lubnach i Bogoduchowie, w gubernii połtawskiej) i zajmował się tam praktyką lekarską dwa lata. W r. 1841 przybył do Warszawy. W r. 1845 był lekarzem w szpitalu św. Jana Bożego, 1846 r. mianowany został ordynatorem szpitala Dzieci Jezus, 1849 r. miał sobie przez Radę lek. przyznany stopień doktora medycyny. W r. 1880 (w październiku) objął ster lekarski w szpitalu wolskim.

Białaczka (chlorosis). (Tyg. lek. 1849, Nr. 16). Na posiedzeniach tow. lek. warsz. komunikował: Ospa rodnią. (Pam. tow. lek. T. XXVII, 2 p., 1852, str. 190).

Korzystać ze szczepienia ospy ochronnej nawet w okresie wylęgania się ospy rodni. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 224).

Wybuch ospy naturalnej u dziecka, które przebyło varioloidę. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 337).

Odra w szpitalu Dzieciątka Jezus w r. 1854. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 115).

Skarlatyna o dwóch napadach wysypkowych. (Tamże, T. LX, 1868, str. 24, 26).

Sprawozdanie z wycieczki lekarskiej dokonanej z polecenia rządu do miasta Suwałk. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 80).

Wścieklizna (postrzeżenie). (Tamże, T. L, 1863, str. 281).

Wodogłowie wrodzone, leczone samodzielnym obfitym ślinotokiem. (Tamże, T. LV, 1866, str. 262).

Choroba Addisona. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 267).

Dorantowicz Józef Alfons, ur. w Warszawie, nauk lekarskich słuchał w rodzinnym swém mieście, 1830 r. uzyskał stopień magistra medycyny i chirurgii. Później był lekarzem wojska polskiego; 1831 r. udał się do Berlina, gdzie stopień doktora medycyny otrzymał.

De dysenteria. Berolini, typ. Bruchekianis, 1831, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Dorhostajski Krzysztof Moniwid, na Dorhostajach.

Hippika to jest o koniach xięgi. Kraków, w druk. Andrzeja Piotrkowczyka, 1603, fol., kart. niel. 107. Figury na blasze rytowane, zajmujące po jednej tylko stronie 4 karty księgi drugiej, 40 kart księgi trzeciej, wykonane przez Tomasz Makowskiego.

Hippika o koniach. Cracoviae, typis academicae, str. liczb. 133, podzielonych na dwie kolumny. Figury niezgrabnie wyrzynane na drzewie na 3 kartach

w księdze drugiej i na 20 kartach w księdze trzeciej. Brak tych figur, które się znajdują na tablicach 12, 13 i 35 w wydaniu poprzedzającym, natomiast pod koniec księgi trzeciej umieszczona Symetria albo proporcya y kształt konia z figurą, nie znajdują się w wydaniu pierwszym.

Hippika to jest o koniach księgi. Cracoviae, apud Lucas Kupisz S. R. M. typogr., 1647, fol. str. 133.

Hippika albo nauka o koniach, sposób natury, przymiotów różnych koniskich poznania, wychowania, ewiezenia, y leczenia, różnych chorób y przypadków podająca. Przez jedną znaczną osobę r. 1647 do druku podana a teraz świeżo dla pożytku i wygody popospolitej przedrukowana. W Krakowie, w druk. akademickiej, fol. str. 133, rejestru str. niel. 3.

Doroszko Ignacy Adryan, rodem z Wilna, lekarz wojska polskiego, około 1847 r. mieszkał w Paryżu.

Recherches sur l'homéopathie ou théorie des analogues. Paris, 1839, w 8-ce.

Dorożyński Jakób, społeczny lekarz dawniej w Buczaczu, obecnie w Podhajcach zamieszkały.

Ein Fall von Skleredermie. (Wien. med. Presse, 1877, str. 1078).

Doskowski Józef, społeczny lekarz krakowski.

Pogląd na ruch i postęp w zdrojowiskach krajowych podczas pory zdrojowej r. 1866, osnuty na sprawozdaniach ze zdrojowisk nadesłanych, skreślił i na posiedzeniu komisji baln. dnia 6 maja r. b. odczytał. (Przegl. lek. 1867, Nr. 23, 25, 27, 29, 30, 32, 33, 34).

Doświadczenia w gospodarstwie, ogrodnictwie, rękodzielnictwie, w leśnictwach wiejskich etc. z ustanowionych na to po niektórych krajach społeczności akademickich z różnych autorów y manuskryptów domowych zebrane. Warszawa, 1791, w 8-ce, 2 t., str. VI, 188 i 176, XVI.

Toż, tamże, 1792, w 8-ce, 2 t.

Toż, tamże, 1795, w 8-ce, 2 t., str. 188 i 176.

Toż, tamże, 1798, w 8-ce, 2 t.

Toż, Kraków, 1801, w 8-ce, 2 t.

Toż, tamże, 1804, w 8-ce, 2 t., str. IV, 202 i 203.

Toż, tamże, 1808, w 8-ce, 2 t., str. IV, 202 i 208.

Doświadczenia (ciekawe) gospodarskie, w poznawaniu lat, mocy, zdrowia i w leczeniu wszelkich defektów koniskich, różnych innych bydła i domowego ptactwa. Oraz sposoby rozmnożenia i łatwego utrzymania onych; tudzież różne experyencye ciekawe i arey potrzebne względem szczepienia, zasiewania, wędzenia, marynowania y konserwy długiej wszelakich owoców y jarzyn ogrodowych etc.; z różnych autorów zebrane y wydane we Lwowie r. 1740, a przedrukowane w Wilnie, w drukarni I. K. Mości y Rzeczypospolitej w XX. Schol. Piarum r. 1777, w 8-ce, str. 231, rejestru kart niezliczonych 8½.

Downar Henryk, lekarz wojska rosyjskiego, wspólnie z J. Tulką ogłosił:

O zmianach w oku spowodowanych uderzeniem pioruna. (Gaz. lek. T. XXIII, 1877, str. 145—147).

Downar Zapolski Adolf.

Conspectus statisticus omnium partuum in nosocomio obstetricio Universitatis lit. Ces. Dorpatensis decem lustris observatorum. Dorpati, 1853, w 8-ce. Diss. inaug.

Dowojna Stanisław, dworzanin i powiernik Zygmunta Augusta, starosta merecki, sprawował obowiązki lekarza przy królowej Barbarze. Później został starostą połockim; po zdobyciu Połocka w r. 1563

przez wojska moskiewskie, dostał się do niewoli, z której dopiero 1569 przy zamianie jeńców był uwolniony.

Por. Baliński: Pamiętniki o królówi Barbarze, str. 93. Szajnocha: Szkice historyczne, I, 159. Gołębiowski: Czaszy Zygm. Aug. I, 3, 98.

Dracinni Jan, doktoryzowany w Krakowie 1831 r., był lekarzem szpitalnym w Krzeszowicach. Ogłosił:

De febribus nervosis secundariis. Cracoviae, 1831, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Drecki Feliks, ur. 25 maja 1849 r. w Łęczycy, nauki początkowe pobierał w mieście rodzinnem a następnie w Piotrkowie, medycyny słuchał w Warszawie (1867—1873). Przez rok zajmował się wykonawstwem lekarskim w gub. Tambowskiej. W r. 1874 wrócił do Kalisza, gdzie od r. 1877 sprawuje obowiązki lekarza powiatowego.

O wdychaniu pyłu i noszeniu respiratorów. (Kaliszanin, 1874, Nr. 48).

Kilka słów o działaniu salicylanu sody. (Gaz. lek. T. XXI, 1876, Nr. 1).

O kunysie czyli winie mlecznem. (Noworocznik Kaliski, 1876).

Dr. Walenty Stańczakowski, biografia. (Tamże). Zatrucie kwasem karbowym, wyleczone roztworem soli glaukowych. (Gaz. lek. 1882, Nr. 37).

Drenig Raimund, Galicianus.

Hepar granulatum cum ascite effusio. Vindobonae, b. w. r., w 8-ce, str. 26.

Drewno Łukasz, z powołania aptekarz, wójt m. Warszawy, za pojawieniem się morowej zarazy 1624 r. obrany został burmistrzem powiatowym (w celu zaprowadzenia środków policyjno-lekarskich).

Oh. Aleks. Weinert. Starożytn. Warsz.

Drohołowicz Jerzy, zapisany do album akademickiego 1468 r., był professorem w akademii jagiellońskiej około 1480 r.

Por. Rocznik wyd. lek. II, 45. III, 437.

Dropsy Józef Jul. Hugo, ur. w Krakowie; ukończywszy wydział lekarski uniwersytetu w Wiedniu i Berlinie, i w tym ostatniem mieście 1838 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Mając potwierdzony stopień naukowy w Moskwie, osiadł w Zasławiu na Wołyniu, jako lekarz księcia Romana E. Sanguskiego. Jest on twórcą nowej metody stosowania elektryczności w chorobach, to jest sposobu elektryzowania ogólnego. Um. w Zasławiu 6 lutego 1876 r., przeżywszy lat 67.

Analecta de morbo Brightii. Berolini, 1833, w 8-ce. Diss. inaug.

O cholery. (Tyg. lek. 1848, Nr. 42).

O cholerye azjatyckiej i środkach jej leczenia. Kraków, druk Gieszkowski, 1848, w 8-ce, str. 15.

Kilka słów o jasnowidzących paryżkich. (Tyg. lek. 1849, Nr. 16).

Electro-thérapie ou application médicale pratique de l'électricité basée sur des nouveaux procédés. Ouvrage présenté au concours décerné par S. M. l'Empereur des Français. Paris, J. B. Baillière, 1857, w 8-ca, str. 170, tab. 13 i drzeworyty. Pracę tę ocenił J. Majer w Roczn. tow. nauk. krak. Pocz. 3-ci, T. III, 1859.

Elektryczność i magnes w stanie zdrowia i choroby człowieka. Dzieło pod względem fizyologicznym, patologicznym i terapeutycznym na nowych odkryciach oparte, przyjęte do konkursu ogłoszonego przez cesarza francuzów, obecnie pantującego. Wydane w Paryżu w języku francuzkim, teraz zaś znacznie powiększone i nowymi spostrzeżeniami zubożone. Petersburg, druk Ohryzki, 1860, w 8-ce, str. XII, 463, XX.

Wypadki z dotychczasowych badań nad stosowaniem gronla (elektryczności) do leczenia chorób (z rozprawy podanej na zjeździe lekarskim międzynarodowym przez D-ra Dropiego). Przekład z francuzkiego przez D-ra Kremera. (Przeegl. lek. 1867, Nr. 40—44).

Zasady ogólnego zastosowania elektryczności w celu fizyologicznym, patologicznym i terapeutycznym na nieznanym odkryciach oparte. Warszawa, druk J. Ungra, 1870, w 8-ce, str. 103, II.

Drozdowski Adam, ur. 1849 r. w Koninie, do gimnazjum uczęszczał w Kaliszu, medycyny od r. 1866 słuchał w Warszawie. Uzyskawszy stopień lekarski 1871 r., osiadł w Kaliszu, gdzie od r. 1874 pełni służbę lekarską w szpitalu św. Trójcy.

Opis operacji uwięzionej przepukliny pachwinowej z utworzeniem się sztucznego odbytu. (Gaz. lek.).

O użyciu jodoformu do opatrunku szankrów a także ran i wrzodów. (Tamże).

Rana kluta drążąca klatki piersiowej, przepuklina traumatyczna płuc. (Tamże, T. XXVI, 1879, Nr. 1).

Łuszcak olbrzymich rozmiarów. (Tamże, 1882, Nr. 52).

Nadto jako sekretarz tow. lek. kaliskiego, umieszczał w Gaz. lek. protokoły posiedzeń tego towarzystwa, przez siebie redagowane.

Drozdowski Chrystian, w XVI wieku używał w Plocku sławy wziętego lekarza.

Por. Łubieński Stan.: Vitae, res gestae episcoporum Plocensium, str. 174. Katalog bisk. krak. III, 374.

Drozdowski Stanisław, rodem z Droyiska, laureat szkoły lekarskiej w Amiens, dyplom doktorski uzyskał w Paryżu 1843 r.

Thèse pour le doctorat en médecine. 1. Des inflammations des enveloppes de la moelle. 2. Indiquer les différentes espèces de difformités du genou, et les caractères qui sont propres à chacune d'elle. 3. Des vaisseaux sanguins, artériels et veineux, et des nerfs qui fournissent aux divisions du vagin. 4. Comment reconnaître le bichlorure de mercure dans du vin, dans du café, ou dans les matières du vomissement. Paris, Rignoux, 1843, w 4-ce, str. 67.

Drożyński Antoni, ur. w Poznaniu 1857 r., do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycyny uczył się od r. 1875 we Wrocławiu, gdzie 1880 r. stopień doktorski osiągnął.

Zur Statistik der Knochenbrüche. Breslau, Köhler, 1880, w 8-ce, str. 28 i 2 nl. Diss. inaug.

Drużyłowski Władysław, ur. 1835 r., nauki lekarskie ukończył w Moskwie 1857 r. Od r. 1861 jest lekarzem szpitala św. Trójcy i wziętym w Plocku.

Zastosowanie terapeutyczne elektryczności. (Tyg. lek. 1861, Nr. 39—43, 48—50).

Sprawozdanie szpitalne. (Tamże, 1836, Nr. 11).

Wiadomości statystyczne o ludności m. Plocka w dziesięcioletnim okresie pomiędzy r. 1861 a 1870 włącznie. (Gaz. lek. 1875, T. XVIII, str. 221—223).

236—238, 365—368, 380—381). Redakcyja nie umieściła tablic bardzo pracownie ułożonych.

Nadto brał udział w przekładzie Dzieł powzecznych Schlossera.

Drzewicki Hippolit, rodem z Litwy, był lekarzem wojska polskiego; um. w Warszawie 1841 r.

De irritide. Vilnae, Zawadzki, 1825, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Opisanie choroby febris pustulosa maligna. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 139—150).

Dwa przykłady aneuryzmatu aorty brzuchowej (aortae abdominalis descendens) przy sekcji znalezionej. (Tamże, str. 441—443).

Kilka słów o febrze peryodycznej r. 1829 w Warszawie panującej. (Tamże, T. II, str. 525—530).

Rozdęcie workowe serca. (Pam. tow. lek. warsz. 1837, str. 9).

Drzewiecki Piotr Marcin, ur. 1837 r. w Kornowie w Poznańskim; ukończywszy gimnazjum w Trzemesznie, oddał się 1859 r. naukom lekarskim początkowo w Gryfii, później w Wiedniu i na koniec w Królewem. Quid sit morbus dijudicator. Regimenti, typ. Dalkowskiej, 1864, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Dubelt Piotr, lekarz w Hrubieszowie.

O powstawaniu nieżytu pęcherza moczowego. (Gaz. lek. T. XXI, 1876, str. 33—38, 81—86, 100—106, 131—138, 161—166 a także Archiv. f. experim. Patholog. u. Pharmacol. T. V. str. 195—227).

O chorobach układu nerwowego. Odczyty prof. Charcot. (Tamże, Nr. 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23 i dalsze, a także T. XXII, 1877, Nr. 1 i dalsze).

Dubicki Józef Kalikst, ur. w Wilnie 19 marca 1825 r., do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycynę słuchał w petersburskiej akademii lekarskiej. Zaraz po ukończeniu studiów lekarskich w r. 1847, został mianowany ordynatorem szpitala wojskowego w Kercz-Jenikale; a od r. 1850 do 1864 przebywał w Finlandyi, w Charkowie, Mohilewie, Smoleńsku, Witebsku. W 1864 r. przeniesiony powtórnie do Finlandyi, pełnił tam do 1870 r. służbę już jako starszy lekarz pułkowy, już też jako starszy ordynator szpitala wojskowego w Wyborgu. W r. 1870 udał się za granicę w celach naukowych; głównym przedmiotem jego studiów w Berlinie, Halli, Wiedniu, Krakowie i Paryżu była syfilidologia i higiena. Po powrocie do Rosyi objął miejsce starszego ordynatora w szpitalu ryckim. W czasie ostatniej wojny rossyjsko-tureckiej był naczelnym lekarzem szpitala w Mikołajewie, gdzie ściśle przestrzeganiem warunków higienicznych i zastosowaniem środków dezynfekcyjnych nie mało się przyczynił do zmniejszenia śmiertelności. Obecnie przebywa w Rydze. D. jest członkiem tow. lekarskiego krakowskiego, wileńskiego, paryzkiego lekarzy polskich, towarzystwa badaczy przyrody w Rydze i noworossyjskiego w Odessie, towarzystwa gospodarczego południowej Rosyi, odeskiego tow. balneologicznego.

Zamierzony w naukach przyrodniczych, badał pod względem botanicznym i geologicznym różne miejscowości, w których jako lekarz wojskowy w ciągu 35 lat służby przebywał; a owocem tych prac były maogie artykuły, dotyczące opisu gub. charkowskiej, smoleńskiej, witebskiej, mohilewskiej, m. Wyborga i jego okolic, które najczęścij bezimiennie umieszczał w rossyjskich dziennikach gubernialnych. Z nader licznych rzeczonych prac przytaczamy najważniejsze: Opis Czokraskich szlamów w Krymie i ich analiza. Opis słowińskiich słonych jezior w gub. charkowskiej. Odeskie kąpiele morskie, szlany mineralne i kąpiele piaskowe. Opis świętych gór w gub. charkowskiej. Sprawozdanie z kuracyi wodami słonymi w Sławińsku. O klimacie prowincyi naddunajskich i o środkach przeciw malarii. Opis wód szczawinkich. Aforyzmy balneologiczne. O Koperniku (3 broszury i 10 artykułów w dzienniku Ryżkiej Wiestnik 1875). Tablica środków dezynfekcyjnych. Listy z Krymu. O stanie farmacyi u starożytnych żydów. O epidemii w Wetłanie.

Wydłotografak: Kurs higieny wojskowej dla juników. Podręcznik dla braci miłosierdzia.

W rękopiśmie, oprócz wielu prac treści higienicznej, pozostaje: Opis Wyborga w Finlandii i jego okolic. Komentarz do sonetów krymskich A. Mickiewicza.

Dubiński J. Michał.

De remissione vitali quatenus causa morborum. Halae, 1743, w 4-ce.

Haller: Bibl. anat. T. II, 374.

Dubs Łazarz, rodem ze Lwowa.

De haemoptysi. Viennae, 1823, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

* **Duchek**.

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby narządu oddechania. Przekład dzieła: Handbuch der speciellen Pathologie und Therapie. Erlangen, 1875, przez D-ra Ludwika Pogorzelskiego. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1874, w 8-ce, str. 210. Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lekarskich.

Duch hydropatyi, czyli wykład sposobu, jakim leczy wodą zimną Prysnię w Gröfenbergu. Po myślach I. H. Rausgo, skreślił H. S. Z portretem Prysni. Kraków. Czech, 1840, w 8-ce, str. VI, 111.

Dudrewicz Jan, ur. 1804 r. we wsi Bobowie, w obwodzie tarnowskim; średnie nauki pobierał w liceum ś. Anny w Krakowie; po ukończeniu dwuletniego kursu nauk filozoficznych w uniwersytecie Jag., wstąpił na wydział lekarski tamże. W r. 1830—1 pełnił obowiązki lekarza w wojsku polskiem. Rozprawę na stopień doktorski obronił w r. 1833 i tegoż roku przybył do Warszawy, gdzie 1880 r. doczekał się uroczystego obchodu 50-ej rocznicy otrzymania stopnia naukowego.

De aphthis ac paracentesi recto-vesicali. Cracoviae, 1833, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. komunikował:

Szczękościak rodziny. (Pam. tow. lek. T. XIII, 1845, str. 248).

Noma wargi słomnych więszkich. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 295).

Epistaxis profusa. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 72).

Zatrucie miedzią. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 176).

Szczawian czerni w wymiotach u ciężarnych. (Tamże, T. LII, 1864, str. 96).

Krzusiec. Otrucie walerianatem atropiny. (Tamże, T. LV, 1866, str. 439).

Charakter panującej w r. 1866 plonicy. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 52).

Płonica po raz drugi u jednego dziecka. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 70).

Dudrewicz Leon, syn Jana, ur. w Warszawie 20 lutego 1839 r.; ukończywszy gimnazjum realne w Warszawie 1856 r., udał się na wydział lekarski uniwersytetu w Moskwie i tam 1861 r. stopień lekarza, a 1863 r. dyplom doktorski osiągnął. Od r. 1864 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w m. Kałuszyń, w r. 1868 osiadł na stały pobyt w Warszawie. Obecnie pełni obowiązki ordynatora w warsz. szpitalu dla dzieci.

O zajączku gubie. Moskwa, 1863. Diss. inaug. Obserwacje z praktyki położniczej. (Tyg. lek. 1866, Nr. 44—45).

Przypadek nagle rozwiniętej bladaczki u dziecka. (Tamże, 1867, Nr. 32).

Cholera w Kałuszyń. (Tamże, 1867, Nr. 49).

Sprawozdanie z praktyki chirurgicznej wykonanej w r. 1865 w m. Kałuszyń. (Pam. t. I. w. 1867, T. LVII, str. 3).

O gryzbach u dzieci (soor). (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 129, 193).

O chronicznym wewnętrznym wodogłowi u dzieci. (Tamże, 1868, T. LVIII, str. 57, 113).

Zatrzymanie śmolki u noworodka (retentio meconii). (Gaz. lek. T. III, 1867, Nr. 16).

O niezbytowej i błonkowej sapce u dzieci (coryza catarrhalis et diphtheritica). (Tamże, T. IV, 1868, Nr. 27—29).

Kurz głosi u dziecka (Spasmus glottidis). (Tamże, Nr. 44).

Przyczynek do nauki o wpływie, jaki wywiera sztuczne karmienie na zdrowie niemowląt. (Tamże, 1868, T. V, Nr. 7—8).

W sprawie założenia szpitala dla dzieci. (Klinika, 1869, T. IV, Nr. 18).

Wstęp do antropologii. Rze:z czytana na posiedzeniach biograficznych w warsz. tow. lek. (Zdrowie, R. II, 1879, Nr. 10, 11, 15, 16, 18, 19, 20, 21).

Cmentarzysko nad Świdrem. Mogiły w Sobanicach. Cmentarzysko ciałopalne w Sikucie. (Wiadomości archeol. T. IV).

Wycieczka archeologiczna nad rzeką Świder. (Zbiór wiadom. do antrop. kraj. 1880, T. IV).

Pomiary antropologiczne dzieci warszawskich. (Tamże, T. VI, 1881).

Toż, w osobn. odb., Kraków, druk. uniwers. jag. 1831, w 8-ce, str. 23.

O czaszach ludzkich z cmentarzyska w Marienhausen. (Pam. fizyograf, 1881).

Czaszka z torfowiska wsi Salmonki. (Pamiętnik fizyogr., 1881, T. I).

Czaszka kurhanu z pod Wyszowa. (Tamże, T. II, 1882).

* Dufflos Adolf.

Farmacya, przekład dzieła: Theorie und Praxis der in pharmaceutischen Laboratorien vorkommenden pharmac., techn. und anal. chem. Arbeiten. (Chemisches Apothekerbuch). Fünfte Bearbeitung, Breslau, 1867, przez D-rą Aleksandra Fabiana. T. I. Warszawa, w druk. J. Bergera. 1871, w 8-ce, str. XXIII, IX, 556. T. II, tamże, 1873, w 8-ce, T. III, przez Piotra Piaseckiego. Warszawa, druk. Gaz. lek. 1873, w 8-ce, kart 2, str. 666 i XX. Wchodzi w skład Biblioteki umiejętności lekarskich.

Dukiet Józef, ur. 1847 r. w Frysztoku, w powiecie Jasielskim w Galicyi, nauki gimnazyalne ukończył w Rzeszowie, do medycyny przykładał się w Krakowie i tu 1873 r. dyplom doktorski uzyskał. Obecnie

jest lekarzem miejskim i sądowym w Rymanowie a nadto lekarzem zdrojowym nowo-otworzonego Zakładu zdrojów żelazistodowych tamże.

Sposób pisania gramami w zastosowaniu do gramów. (Przegl. lek. 1875, Nr. 26).

Rymańów, zakład zdrojowo-kąpielowy. Kraków, druk. uniwers. Jag., 1882, w 12-ce, str. 12.

Dunin Teodor, ur. 1 kwietnia 1854 r. we wsi Wygnanowie, w gub. kieleckiej; nauki gimnazyalne ukończył w Pińczowie 1870 r. a lekarskie w r. 1876 w Warszawie (cum eximia laude). W r. 1876 mianowany został asystentem kliniki terapeutycznej uniwers. warsz. W r. 1878 objął obowiązki lekarza miejscowego w szpitalu Dzieciątka Jezus; od r. 1880 jest ordynatorem tegoż szpitala. Stopień doktora medycyny osiągnął w Warszawie w r. 1881. Ogłosił:

Przypadek zatrucia aniliną. (Medycyna, 1877, Nr. 52).

Ropne zapalenie opłucnej. Przedziurawienie przepony. Ropień poza otrzewną. (Gaz. lek. 1878, T. XXIV, Nr. 23).

Suchoty płucne; porażenie n. krzyżowego dolnego, skutkiem ucięcia powięzionym gruczołem chłonnym. (Tamże, 1878, T. XXV, Nr. 8).

Niedokrwiłość postępująca złośliwa, na podstawie prac Immermann'a, Quincke'go i innych. (Tamże, 1878, T. XXIV, Nr. 2, 3).

Ruch i ćwiczenia ciała. (Zdrowie, R. 2, 1879, Nr. 1, 2, 13, 14).

Zwężenie żołądka i poprzecznicy (colon transversum). (Medycyna, 1878, Nr. 37, 38).

Trzy przypadki cierpienia mózgu. Przyczynek do nauki o miejscowieniach chorób mózgu. 1. Nowotwór istoty białej mózgu (Neoplasma centri ovalis Viessentii). (Tamże, 1880, Nr. 3). 2. Wieloogniskowe zapalenie istoty białej mózgu. Zapalenie ostony miękkiej na wypukłości mózgu. (Encephalitis disseminata centri ovalis Viessentii. Leptomenigitis convexitatis). str. 33—37. 3. Wylew krwawy w tylnych częściach wzgórków wzrokowego i torebki wewnętrznej. (Haemorrhagia in parte posteriori thalami optici et capsulae internaee). (Tamże, 1880, Nr. 4).

Spodrzeżenie nad epidemią tyfusu powrotnego panującą w Warszawie w 1879—1880 r. (Tamże, 1880, Nr. 27—31).

O zastosowaniu lewara do wypuszczania płynów z worka opłucni. (Tamże, 1880, Nr. 41).

Jeszcze kilka uwag w kwestyi zastosowania lewara do wypuszczania płynów z worka opłucni. (Tamże, 1880, Nr. 45).

Przyczynek do nauki o t. zw. dużej białej nerce powikłanej przerostem serecz. (Kron. lek. 1880, Nr. 21)

Poszukiwania patologiczne nad zapaleniem nerek (Pam. t. I. w. T. I. XXVII, 1881, str. 62—118, str. 293—335).

Toż, po rosyjsku, jako rozprawa inauguralna.

Wypadek niedokrwiłości złośliwej (anemia pernicioza progressiva). (Gaz. lek. T. I, 1881, str. 3—12, 32—38).

Nagła śmierć w suchotach płucnych w skutek wstąpienia powietrza do naczyń. (Tamże, str. 421—429).

Przypadek znieczulenia połowicznego u histeryczki. (Pam. t. I. w. 1882, str. 115—121).

Projekt zmiany dotychczasowego sposobu leczenia ropnych wysięków opłucnej, oraz kilka uwag o zastosowaniu lewara do wypuszczania płynów z worka opłucnej. (Gaz. lek. 1882, Nr. 47, 48).

Dupont Franciszek Floryan, doktor medycyny, przybył do Warszawy za czasów Stanisława Leszczyńskiego w r. 1712; zabiegliwą pracą doszedł do wielkiego majątku. Um. 1752 r.

Por. Przegląd naukowy, 1847, T. I, str. 51.

Dupont Jan Feliks, syn poprzedzającego, ur. 1718 r. w Warszawie, nauk lekarskich słuchał w Reims, Leydzie (7 lat) i w Paryżu, gdzie 1742 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Gorliwy rozkrzewiciel szczepienia ospy, opiekun i prawdziwy pocieszyciel ubogich chorych, których przeważnie lubiał leczyć, dosięgnął późnej starości; umarł w początkach bieżącego stulecia. Znany on był w całej Warszawie ze swych dziwactw. Syna swego Piotra do 12 roku życia wychowywał w zupełnym odosobnieniu od społeczności ludzkiej, pozwalając mu niekiedy towarzystwa zwierząt domowych, jak psów, kotów etc. Wydał:

Questio medica. An periculosa in variolis cardiaca? Proponat pro licentiatu J. Bapt. Felix Du Pont, Varsoviensis apud Polonos... 1742, w 4-ce, str. VII. Theses ex universa medicina quas... pro gradu doctoratus... disquisitioni submitit J. Bapt. Felix. Du Pont Varsoviensis. An quinque medicinae partes medico necessariae. Parisiis 1742, w 4-ce, k. nl. 3, str. 8. Ded. Andrzejowi Stanisławowi Żółtowskiemu.

Na cześć Dupont'a Adam Naruszewicz napisał wiersz (ob. Ad. Narusz. Wiersze różne. Wyd. Mostowskiego, w Warsz. 1804, str. 152—155) a nadto jezuita ogłosił odezwę dziękczynną dla niego p. t. Oświadczenie wdzięczności za wyświadczone dobrodziejstwa J. M. Panu Janowi Dupont med. doktorowi uczynione od collegium warsz. S. J. 1770, w 4-ce.

Por. Roczn. T. P. N. T. XV, 154. Sobieszczański: Rys hist. m. Warsz. 215.

Duretus Ludwik (1527 — 1586) był lekarzem Henryka Walezyusza w czasie jego królowania w Polsce.

Durosza Daniel, doktor medycyny, zwolennik arianizmu, zawiadywał szkołą w Huszcu; był on obecny zapisaniu 1500 zł., na rzecz zubożałych włóścian sandomierskich, przez Jana Lipnickiego i akt ten wraz z innymi 20 kwietnia 1648 r. podpisał.

Por. Lubieniecki: Reformacya, 277. Bibl. warsz. z r. 1855, str. 375.

Durosza Wacław, do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie 1665 r. piastował urząd radcy w oddziale narodowości Polaków; po powrocie do kraju 1667 r. osiadł w Toruniu, 1676 r. mianowany fizykiem, a 1682 obrany rajcą miejskim. Umarł 10 stycznia 1704 r.

Por. Żerneke: 360. Gąsiorowski: II, 198.

Duszynik Marcin, doktor medycyny, kanonik wileński, zmarły w Wilnie 17 stycznia 1527 r., mąż chrześcijańskiego serca, założył w Wilnie 1522 r. pierwszy szpital pod wezwaniem Św. Maryi Magdaleny i własnym funduszem uposażył. Szpital ten spłonął 1745 r.

Por. Bartoszewicz: Królewicze Biskupi, str. 105. Kraszewski: Wilno, I, 207, 216. II, 218. III, 265. Starożytn. Polsk. III, 158. Wizerunki i roztrząsania naukowe, 1840, XIII, 60.

Dutkowski Jan Nepom. żołnierz z r. 1831, ozdobiony krzyżem wirtuti militari, nauk lekarskich słuchał w Bordeaux i Paryżu.

Du cancer de l'estomac. Paris, Rignoux, 1843, w 4-ce, str. 26. Diss. inaug.

Dużeński Antoni.

De peregrinationibus medicorum. Cracoviae, 1822, w 8-ce, str. III, 64. Diss. inaug.

Dwa sekreta doświadczone i dziwnie skuteczne. Pierwszy do uleczenia ludzi na różne choroby utyskujących, drugi na przetrwatywą bydła temi czasy gęsto w Polsce odchodzącego, z języka angielskiego i niemieckiego przetłómaczone, a z prawdziwy ku ocyżnieniu i ziomkom swoim miłości po kolenzie komuniowane r. 1747, 6 januarii, przez J. Z. R. K. w Warszawie, w druk. Schol. Piar. w 12-ce, k. nl. 19. (J. Z. R. K. = Józef Żalucki, R-ferendarz Koronny).

Dwa traktaty o sztuce położniczej w Chinach, z mandżurskiego na rosyjski, z rosyjskiego na niemiecki, z niemieckiego na polski przełożone przez Wincentego Woyńewicza. Wilno i Warszawa, Zawadzki, 1811, w 8-ce, str. 41.

Dwernicki Bernard, lekarz lwowski.

Exercitatio academica de sulphure et aqua Lubinensi. Quae illustrant et examini chemico subiecerunt Bernardus de Ternowa Dwernicki, Valentinus Rutkowski et Thomas Twardochlebowski, physici leopolitenses, assistente Francisco Güssmann caes. reg. physices professore, w 8-ce, b. w. r. i. m. dr. Ded. k. nl. 4, tekstu k. nl. 12. Dalej następuje rozprawka:

Tentamen physicum de viribus in exiguis potissimum distantis agentibus, quod subibant perillustres magnifici ac eruditi domini Bernardus de Ternowa Dwernicki, Valentinus Rutkowski, Thomas Twardochlebowski, mense Julio anno 1782. Leopoli, typ. viduae Jos. Piller, w 8-ce, k. nl. 5 i pól.

Dworski Józef.

Diss. inaug. med. pract. pertractans auriginem gravidarum et recenter natorum. Viennae, 1834, w 8-ce, str. 58.

Dworski Karol.

De inflammatione vesicae urinalis ejusque therapia. Viennae, 1821, w 8-ce, str. 58. Diss. inaug.

Dworski Tadeusz, rodem z Przemyśla, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnym, medycyny słuchał w Krakowie, gdzie 1878 r. stopień doktorski osiągnął. Odbyszszy podróż naukową za granicę, w r. 1879 rozpoczął praktykę jako lekarz zdrowiowy w Szczawnicy, gdzie zwykle letnie miesiące spędza; w zimie mieszka w Przemyśle.

O wpływie drażnienia nerwu błędnego na ruchy oddychowe. Rozprawa uwieczniona pierwszą nagrodą.

Przewodnik do Szczawnicy, oraz podręcznik dla chorych udających się do tańszych źródeł, z planem sytuacyjnym. Przemyśl, nakł. autora, druk. A. Żupnika i Kłolera, 1831, w 12-ce, str. 102 i plan.

Szczawnica, ilustrowany przewodnik oraz podręcznik dla chorych udających się tamże. Wydanie drugie. Przemyśl, nakład Jeleniów, czcionkami S. F. Piątkiewicza, 1882, w 16-ce, str. VII, 1 nl., 124, 7 rycin, 3 karty.

Uwagi nad krwotokami płucnymi w przebiegu suchot. (Przegl. lek. 1882, Nr. 30, str. 409).

Dworzaczek Ferdynand Gotard Karol, ur. 5 maja 1804 r. w Szluchowie, w Prussach Zachodnich; ukończywszy nauki gimnazjalne w Warszawie i Plocku, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego. 1823 r., po dwóch latach udał się do Berlina, Lipska i Paryża; doktoryzował się w Wilnie 1830 r. Przybywszy do Warszawy, pełnił 1831 r. obowiązki lekarza w szpitalach wojskowych; tegoż roku wysłany był do Zamościa dla niesienia pomocy dotkniętym cholera. W jesieni 1831 r. udał się powtórnie za granicę i doskonalił się w swej nauce w Getyndze, Heidelbergu a szczególnie w Paryżu. Na początku 1835 r. wrócił do kraju. W r. 1837 objął ster lekarski w nowo założonym szpitalu ewangelickim w Warszawie; po 10 latach gorliwej pracy, utracił wzrok 1847 r., przeniósł się do zadzierżawionej przez siebie wsi Topoli Królewskiej pod Łęczycą, gdzie umarł 15 grudnia 1877 r.

De morbis cutis syphiliticis. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1830, w 8-ce, str. 36.

O kaszlach napadowych w postaci kokłuszu postrzęganym współcześnie z odrą i ospą. (Pam. tow. lek. T. III, 1840, str. 22).

Nauka krwioobrotu w płodzie. (Tamże, T. III, 1840, str. 58).

Ropień mózgu. (Tamże, T. III, 1840, str. 61. T. V, 1841, str. 77).

Skostnienie klapy sercowej. (Tamże, T. V, 1841, str. 80).

Dziwne przeistoczenie błon w ciele (kiszki przy zgięciu łamy się). (Tamże, T. IX, 1843, str. 56).

Wada serca. (Tamże, T. IX, 1843, str. 57).

Dwa rodzaje obłądki opilec. (Tamże, T. V, 1841, str. 39).

Chirurgiczna pomoc w wodogłowie. (Tamże, T. V, 1841, str. 70).

Pyothorax: operacja wypuszczenia płynu. (Tamże, T. V, 1841, str. 71).

Gorączki tyfoidalne w lutym 1841 r. (Tamże, T. VII, 1842, str. 62).

Taniec św. Wita. (Tamże, T. IX, 1843, str. 4).

Gorączka pógowa. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 255).

O gorączce tyfoidalnej w ogólności i o tegorocznej epidemii tej gorączki (1846) w szczególności. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 3).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1846, w 8-ce, str. 59.

Uwagi nad powyższą rozprawą napisał F. Kleszczowski i ogłosił w Pam. tow. lek. warsz. T. XVIII, 1847, str. 211.

Rozprawa o Rademacherze. (Tamże, T. XV, 1846, str. 80). Uwagi nad tą rozprawą ogłosił A. Janikowski, (T. XV, 2 p., str. 134). L. Natanson, (T. XVII, 1847, str. 94). A. Helbich, (T. XIX, 1848, str. 48).

O epidemiach w ogólności, o morowej zarazie i ospie w szczególności. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 70.

Wskazywania do krwi upustu w chorobach zapalnych. (Pam. tow. lek. warsz. T. XIX, 1848, str. 55).

O powołaniu lekarza. (Biblioteka warsz. 1849, T. I, str. 477).

O pojęciu życia przez starożytnych filozofów. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXIX, 1853, str. 21. XXXI, 1854, str. 18).

Toż, w osobn. odb., Warszawa, druk. Orgelbranda, w 8-ce, str. 31.

O duchu według pojęć neoplatonickich i magii, tudzież o lekarzach i filozofach w Rzymie. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 161).

Rzecz dotycząca filozofii medycyny. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 82).

Toż, w osobn. odb., Warszawa, druk. Orgelbranda, 1857, w 8-ce, str. 70.

O człowieku. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 191).

Toż, w osobn. odbiciu, Warszawa, druk. Orgelbranda, 1858, w 8-ce, str. 59.

Wstęp do higieny. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 105).

O życiu, rozpraw 8. Rozprawa 1, 2, 3 i 4 o życiu w ogólności a w szczególności o życiu krwi w jej stanie prawidłowym i chorobliwym — pomieszczone w Dzwonie literackim T. I i IV oddziale 2. Rozprawa piąta, o atmosferze — w Wiązance poznańskiej. Rozprawa szósta, o pojęciu życia przez starożytnych filozofów, w Pam. tow. lek. warsz. T. XXXIX, 1853 i XXXI, 1854. Rozprawa siódma — O duchu według pojęć neoplatonickich i magii. Tamże, T. XXXIV, 1855. Rozprawa ósma, dalszy ciąg szkoły aleksandryjskiej. Warszawa, druk. Orgelbranda, w 8-ce, str. 64.

(Życiorys jego skreślił Wł. Dybek w Tyg. ill. 1876, N. 44, 45).

Dworzaczek J.

Sztyft olowiany, który przebywał w jamie nosowej przez lat 7. (Pam. tow. lek. T. XLIV, 1860, str. 63).

Dworzak Karol.

Amputacja w okolicy gołeni. (Szpital włościański hrabstwa Ossolińskiego). (Tyg. lek. 1848, Nr. 1).

Hygroma cysticum patellare, kystotomia. (Tyg. lek. 1848, Nr. 14).

Cztery przypadki skrzywienia szyi i głowy (caput obstipum), uleczone podskórnym przecięciem mięśnia zauszno-mięskowego. (Tyg. lek. 1853, Nr. 5).

Aneuryzm tętnicy podkolanowej. Podwiązanie tętnicy udowej. (Tamże, 1853, Nr. 19).

Sieczkarnia z fabryki Rwanas pod względem poliejno-lekarskim. (Tamże, 1853, Nr. 28).

Hydrocele i jej radykalne leczenie bez cięcia. (Tamże, 1853, Nr. 47).

Dwutygodnik higieny publicznej krajowej. Dodatek do „Przeglądu lekarskiego,” wydawany przez prof. Dr. Stan. Janikowskiego i D-rów Kazimierza Grabowskiego i Bolesława Lutostańskiego. Kraków, w druk. Czasu, 1872, w 4-ce, str. CIV.

Dwutygodnik medycyny publicznej. Organ Towarzystwa lekarzy galicyjskich. Poświęcony: 1) sprawom zawodu lekarskiego i organizacji służby zdrowia; 2) higienie publicznej i prywatnej i 3) medycynie sądowej. Wydawany pod redakcją Doc. D-ra K. Grabowskiego i prof. D-r. St. Janikowskiego w Krakowie, oraz prym. J. Rożńskiego we Lwowie. Rok I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. XII i 448.

Toż — wydawany pod redakcją Doc. D-ra K. Grabowskiego i prof. D-ra St. Janikowskiego oraz Rady zdrow. D-ra F. Casimyr i Prosektora D-ra L. Feigla we Lwowie. Rok II, Kraków, druk. Fr. Ka. Pobudkiewicza, 1878, w 8-ce, str. X, IV, 394.

Toż, wydawany pod redakcją Doc. D-ra K. Grabowskiego i prof. St. Janikowskiego w Krakowie oraz Doc. D-ra L. Feigla we Lwowie. Rok III. Kraków, druk. Pobudkiewicza, 1879, w 8-ce, str. XI, IV, 380.

Dwutygodnik medycyny publicznej i praktycznej. Organ Towarzystwa lekarzy galicyjskich wydawany pod redakcją prof. D-ra St. Janikowskiego w Krakowie ze współudziałem Doc. D-ra L. Feigla we Lwowie. Rok IV. Kraków, nakł. Janikowskiego, druk. Pobudkiewicza, 1880, str. VIII, 260.

Dybek Andrzej Franciszek Ksawery, ur. w Poznaniu 30 listopada 1783 r. z ojca Jana, lekarza 7-go pułku piechoty koronnej. W r. 1800 wysłany był przez kamerę prus-

ką departmentu kaliskiego na naukę do lekarsko-chirurgicznego instytutu w Berlinie (medizinisch-chirurgische Pepinière). Zaszczyczony trzema nagrodami, ukończył kurs nauk 1803 r. i wnet zaliczony został do 3-o pułku artylerji pieszej wojska pruskiego, w stopniu podlekarza; wkrótce awansował na starszego chirurga; 15 października 1806 r. w bitwie pod Jęną wzięty przez Francuzów do niewoli, odesłany został do kraju, gdzie 20 grudnia t. r. wstąpił do szeregów oczysztych, jako starszy chirurg w 3-im pułku ułanów; w r. 1807 brał udział w kampanii przeciw Prusom, w r. 1809—przeciw Austrii. Po zawarciu pokoju z Austrią (14 października 1809 r.), Dybek udał się w listopadzie 1810 r. w podróż naukową do Niemiec. 28 stycznia 1811 r. we Frankfurcie nad Odrą osiągnął stopień doktora medycyny i chirurgji a 5 marca 1811 r. miał sobie przyznany stopień doktora filozofii przez uniwersytet w Wittenbergu. W r. 1812 powołany był do objęcia swych obowiązków w pułku konsystującym wówczas w Krakowie; mianowany naczelnym lekarzem dywizji przedniej straży, zaliczonej do 4-go korpusu armii Napoleona, odbył pamiętną wyprawę do Rosyji; a gdy Lafontaine, protochirurg generalny wojsk polskich, wzięty był do niewoli, Dybek objął obowiązki naczelnego lekarza armii. W czasie odwrotu, gdy zdążył do kwatery swego wodza, został w okolicach Kalisza odcięty; w skutek czego udał się przez Śląsk do Saksonii i tu objawszys służbę naczelną lekarską w korpucie generała Dąbrowskiego, odbył z nim kampanię w Niemczech 1813 r. i w dniu 11 maja t. r. ozdobiony został krzyżem legji honorowej. Po bitwie pod Lipskiem, udał się z wojskiem do Francji; pierwszą połowę 1814 r. bawił w Paryżu a po zawarciu pokoju paryżkiego w lipcu 1814 r. wrócił z sztabem generała Dąbrowskiego do kraju i zaraz powołany był do komisji sprawdzającej stopnie lekarzy wojska polskiego; przy reorganizacji tego wojska został mianowany 24 lutego 1815 r. lekarzem drugiej dywizji jazdy i na tém stanowisku pozostawał do 8 listopada 1817 r. t. j. do czasu objęcia obowiązków profesora chirurgji teoretycznej i dyrektora kliniki chirurgicznej w nowoorganizowanym uniwersytecie warszawskim. Przy zajęciach profesorskich Dybek nie uchylał się od innych zaszczytnych obowiązków: był asesorem ogólnej rady lekarskiej, członkiem najwyższej komisji egzaminacyjnej, professorem radnym, dziekanem wydziału lekarskiego (1819 — 1825). Towarzystwo naukowe krakowskie, Tow. przyjacielów nauk w Warszawie, Tow. lekar-

skie wileńskie zaprosiły go do swego grona. W r. 1820 D. był jednym z założycieli tow. lekarskiego warszawskiego i pierwszym jego wiceprezesem. Umarł 5 lutego 1826 r.

De vulnerandi potestate aëri per ictus tormentarios cutim praeteriectos compresso utique abneganda. Francofurti ad Viadrum, e typ. Apitziana, 1811, w 8-œe, str. 32. Diss. inaug.

O klinice chirurgicznej król. uniwersytetu w Warszawie, założonej 1811 r. a otworzonej 19 listopada t. r. Rzecz czytana na posiedzeniu publicznem uniw. 6 października 1821 r., jako sprawa z trzyletniej cz. niości w tymże Instytucie. (Posiedzenie publiczne król. uniwersytetu z 6 października 1821 r.).

Uwagi nad niektórymi chorobami i operacyami akiurgicznymi. (Tamże).

(Zyciorys Dybka, napisany przez Girsztowta, znajduje się w Tygod. ill. 1865, Nr. 2-2).

Dybek Włodzimierz Aleks. syn poprzedzającego, a przez matkę wnuk D-ra Arnolda, ur. w Warszawie w grudniu 1824 r., do gimnazjum uczęszczał w rodzinnem mieście, później dwa lata kształcił się w szkole pedagogicznej tamże; w r. 1842 wyjechał do Berlina, gdzie 1847 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Następnie zamieszkał w Warszawie jako lekarz praktyczny. Po otwarciu akademii lekarskiej warsz., D. powołany do grona profesorów, wykładał patologję i terapią ogólną; też samą katedrę utrzymywał i w szkole głównej. Od r. 1864 z woli rządu przebywał we wschodniej Rosyji, gdzie u wszystkich klas społeczeństwa zjednał sobie współczucie i cześć. Po kilku latach wygnania, wrócił 1870 r. do Warszawy, skąd znękany domowemi nieszczęściami (śmiercią dzieci), wkrótce wyjechał za granicę. Obecnie mieszka w Topoli pod Łęczycą.

De pulmonum emphysemate vesiculari. Berolini, 1847, w 8-œe, str. 38. Diss. inaug.

O gastyryczynie ze stanowiska fizjologii i o wymiotach jako środka lekarskim w chorobach ostrych. (Pam. tow. lek. T. XXXV, 1856, str. 200).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1857. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 16).

Toż, za r. 1858. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 20).

Toż, za r. 1859. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 98).

Toż, za r. 1860. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 54).

Sprawozdanie z oddziału chorych mężczyzn gorączkowych. (Umieszczone w sprawozdaniu ogólnem Le Brun'a). (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 285).

Operacya mająca na celu radykalne wyleczenie przepukliny pachwino-mosznowej dokonana przez prof. Girsztowta. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 118).

Oleje ozonizowane jako środek przeciw gruźlicy. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 280).

Sprawozdanie z rozpraw o dławcu na posiedzeniach Tow. lek. warsz. w r. 1861 prowadzonych. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 55).

Pulweryzatory Sales-Girona, Mathieu'go i Antoniego Hanna. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 61).

Wykład wstępny patologji szczegółowej w c. k. med. chir. akad. (Tyg. lek. 182, Nr. 10, 11).

Dr. Ferdynand Dworaczek, zyciorys. (Tyg. ill. 1876, Nr. 44, 45).

Terapia ogólna. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. 205, III, T. I. (Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lekarskich).

Dybowiecki Stanisław, rodem z Przemysła, stopień doktora medycyny uzyskał w Bononii. Był nadwornym lekarzem Zygmunta III i rąca miasta Lwowa. Umarł 6 Kwietnia 1618 r.

Por. Starowolski: Monumenta, 287. Siarczyński: Obraz wieku Zygmunta III. I, 106. Rocznik Tow. Przyj. N. VII, 264.

Dybowski Benedykt, herbu Nałęcz, ur. 29 kwietnia 1835 r. we wsi Adamczynie w gubernii mińskiej; do gimnazjum uczęszczał w Mińsku (1846—1851); w r. 1853 wstąpił do uniwersytetu dorpackiego na wydział lekarski i przeważnie oddał się naukom przyrodniczym; już 1856 r. otrzymał medal złoty za rozprawę konkursową z dziedziny zoologii. W r. 1857 przeniósł się do uniwersytetu wrocławskiego a w r. 1858 do Berlina, gdzie 18 stycznia 1860 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Powtórna doktorzacyą odbył w Dorpacie w r. 1862. Tegoż roku 1 grudnia został mianowany profesorem adjunktem zoologii i paleontologii na wydziale matematyczno-fizycznym szkoły głównej warszawskiej; wykłady z wielkiem zamiłowaniem i talentem prowadził D. do marca 1864 r. t. j. do chwili, gdy zaarsztowany, zesłany został do Sybiry na lat 15. W Daurii zjednaawszy sobie przychylność u władz i możność zajęcia się badaniami naukowemi, z zapalem wziął się do pracy. W latach 1866 i 1867 zbierał okazy w Darasuniu, na wschodnim stoku gór Jabłonnych; następnie przeniósł się do Kultuku, położonego na południowym krańcu Bajkału; tu bawił lat trzy, oddając się badaniu tego olbrzymiego jeziora i jego okolic. W tym czasie odbył podróż po Amurze i Ussuri i dotarł do brzegów Japonii, towarzysząc wyprawie admirałkiej w charakterze lekarza. W r. 1870 puścił się za Bajkał i bawił dla poszukiwań w okolicach Akszy nad Ononem a następnie w Starym Curuchaj-tuju nad Argonią. Jesień, zimę i wiosnę 1873 i 1874 r. spędził u ujścia Ussuri do Amuru; 1875 r. bawił w Mandzuryi; 1876 r. dokonywał badań znów w Kultuku nad jeziorem Bajkalskim. W r. 1877 D. wrócił do kraju, ale nie na długo; pragnąc badania fauny syberyjskiej rozciągnąć do Kameczatki, przyjął dobrowolnie posadę lekarza okręgowego w Petropawłowsku (na Kameczatce); wyruszywszy z Warszawy 31 grudnia 1878 r. stanął w Petropawłowsku 5 lipca 1879 r. i zaraz z całą energią rozpoczął podwójne obowiązki: urzędowe-lekarskie, osobiste-przyrodnicze. Obręb jego działalności rozciąga się na całą Kameczatkę i na wyspy

Komandorskie. Poszukiwania przyrodnicze Dybowskiego bogactwem plonów przewyższają wszystkie poprzednie usiłowania badaczy, wysyłanych kosztem rządu w celu poznania fauny syberyjskiej; a ważne jego prace zoologiczne zaliczają się do najcenniejszych nabytków naukowych z ostatniego dziesięcia lat. Gabinet zoologiczny warszawski zawdzięcza Dybowskiemu najkompletniejszą w świecie reprezentacyą fauny Sybiru wschodniego i Kameczatki. W r. 1882 D. powołany został na katedrę zoologii w uniwersytecie lwowskim.

Commentationis de parthenogenesi specimen. Bero-lini, G. Lange, 1840, w 8-ce, str. 40. Diss. inang.

Versuch einer Monographie der Cyprinoiden Liv-lands nebst einer synoptischer Aufzählung der eu-ro-päischen Arten dieser Familie. Dorpat, 1862, w 8-ce, str. XVIII, 215, 7 tabl.

Beiträge zur näheren Kenntniss der in dem Baik-al-See vorkommenden niederen Krebse aus der Gruppe der Gammariden. Petersburg, 1875, w 4-ce. Wydana przez Towarzystwo Entomologiczne Petersburskie, z trzema tablicami kolorowanemi i jedenastu czar-ne-mi. Dzieło to pisane było w Kultuku, tamże rysowa-ne tablice przez Zienkowicza i Wrońskiego z żywych okazów.

Vorläufige Mittheilungen u. Fischfauna des Onon-flusses und der Ingoda in Transbaikalien, 1869. (Ver-handl. k. k. zool. botanisch. Gesellschaft in Wien).

Zur Kenntniss der Fischfauna des Amurgebietes, 1872. (Verhandl. der k. k. zool. botan. Gesell. in Wien).

Beiträge zur Naturgeschichte des Comepho us bai-calensis.

Ryby systemu wód Amuru. Drukowane po rosyjsku w Izwiestiach Sybirskiego oddziału Towarzystwa Geo-graficznego. Irkuck, tom VIII.

Ryby wód jeziora Bajkału. Drukowane tamże tom VIII.

Materyały zoogeograficzne wschodniej Sybiry. Drukowane po rosyjsku w Izwiestiach Oddz. Syb. Tow. Geogr. Tom. III, 1872.

Beitrag zur Kenntniss der Wassermolche Sibiriens 1870. (Verhandl. k. k. zool. botanisch. Gesell. in Wien).

Beiträge zur Kenntniss der Phoca baicalensis n. sp. (Archiv. Reicherta, 1875).

Verzeichniss der im Gebiete von Darasun in Daurien beobachteten Vögel. (Journal für Ornithologie 1868).

Beobachtungen über der Pyrrhula Arten in Ostsi-birien, 1874.

Badania południowo zachodniego brzegu Bajkału. Drukowane w Izwiestiach Tow. Geogr. Oddz. Sybir-skiego. Tom I.

Wiadomości o pomiarach głębokości wód Bajkału dokonanych w r. 1871 z rysunkami narzędzi do tego celu użytych. Drukowane po rosyjsku w Izwiestiach Sibir. Oddz. Tow. Geogr. Tom. II, 1871.

Wiadomości o rezultatach mierzenia głębokości wód Bajkału, osiągniętych w ciągu lat 18. 6 i 77. Drukowane po rosyjsku w Izwiestiach.

O tygrysie Ussuryjskim. (Przyroda i Przemysł z ro-ku 1876).

O hianiu dziobów ptaków z rodziny Mormonów. (Wiadomości z nauk Przyrodzonych za rok 1882).

Beitrag zur Kenntniss der Phyllopo-den. (Wieg-manns Archiv, 1860).

Einiges über die bathometrischen Arbeiten am Bai-kalsee. Dorpat, 1878.

Einige Bemerkungen über die Veränderlichkeit der Form und Gestalt von Lubomirskia baicalensis und

über die Verbreitung der Baikalschwämme im Allgemeinen. (Bulletin de l'Académie impériale des sciences de St. Petersburg, zesz. za luty 1881, w 4-ce, str. 45—50).

Materyały dostarczone przez Dybowskiego z Sybiru wschodniego obrabiali i inni specjaliści, i tak:

Doktor Władysław Dybowski opracował gąbki i mięczaki bajkalskie, i ogłosił je pod następującymi tytułami: Studien über die Spongien des Russischen Reiches mit besonderer Berücksichtigung der Spongien Fauna der Baikalsee. Petersburg 1880. Baikalskii Moluski Fauna z Atlasem.

Profesor Grube ogłaszał opisy nowych Annelidów bajkalskich.

Czernski, konserwator Zbiorów. Tow. Geogr. w Irkucku, ogłosił w pamiątnikach tegoż Towarzystwa kilka prac z materyałów Dybowskiego.

Taczanowski seryę artykułów ornitologicznych w Journal für Ornithologie, a także w „Revue critique de la faune Ornithologique de la Sibirie orientale.“ (Drukowane w Bulletin de la Société Zoologique de France za rok 1876 i 77).

(Portret i życiorys B. Dybowskiego, skrócony przez W. Taczanowskiego znajduje się w Tygod. powszechnym 1882, Nr. 16, 17).

Dybowski Józef, ur. 1852 r. w Prusach wschodnich, nauki gimnazyalne odbył w Chełmie, od r. 1873 służył w Berlinie wykładów filozoficznych a od 1876 r. lekarskich; dyplom doktorski osiągnął 1880 r.

Zur Statistik des Gebärmutterkrebses und seiner Metastasen. Berlin, 1880, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Dycyusz Łukasz, doktor medycyny, właściciel apteki w Poznaniu w wieku XVI.

Dycyusz Sebastian, brat poprzedzającego, aptekarz poznański.

Por. Łukaszewicz: Obraz hist. m. Poznania, T. I, 319.

Dydyński Loretan, trzykrotny laureat uniwersytetu gdańskiego, około 1847 r. praktykował w Anglii.

Dyetetyka dzieci oparta na wskazówkach przyrody. Przewodnik w zdrowem pielęgnowaniu dzieci od przyjęcia na świat aż do dojrzania. Skrócony przez przyjaciela dzieci (lekarza). Lwów, nakł. K. Wilda 1869, w 8-ce, str. XVI i 150. Sprawozdanie podał S. Janikowski w Przegl. lek. 1868, Nr. 43.

Dyetetyka homeopatyczna, czyli sposób zachowania się podczas kuracji homeopatycznej, przez S. D. Warszawę, 1859, w 16-ce, str. 26.

Dykcyonarz powszechny medyki, chirurgii i sztuki hodowania bydła, czyli lekarz wiejski, zawierający rozciągle wiadomości wszystkich części sztuki lekarskiej, dokładne i najszersze opisy używanych roślin, sposoby ratowania zdrowia ludzkiego i leczenia chorób bydłych. Dzieło pożyteczne wszystkim klasom obywateli i do ich pojętości przystosowane przez Towarzystwo lekarzów francuskich. Na język polski przełożone i wielu ważnymi dodatkami powiększone przez W. K. (Wincentego Karzewskiego), dawnego w Akad. krak. filozofii D-ra i Prof. Warszawę, P. Dufour, 1788—1793, T. I — IX. T. I, str. 30 i 724. T. II, str. 758. T. III, str. 759. T. IV, str. 740. T. V, str. 771. T. VI, str. 416 i 315. T. VII, str. 772. T. VIII, str. 483. T. IX, str. 268. Recepty szczególne, str. 270 — 316. Zbiór niektórych celniejszych aforyzmów wyjęty z dzieł Hippokratesa i Celsa, str. 88, tabl. k. nl. 15. Uwagi bardzo pożyteczne służące za wstęp do tego dzieła, str. 64. Zakończenie dzieła str. 39.

Dyłałowski Bartłomiej, rodem ze wsi Dyłałowa w Sanockiem, nauki pobierał w a-

kademii jagiellońskiej, i tu 1614 r. pierwszy stopień filozoficzny otrzymał. Był nadwornym lekarzem Zygmunta III. Później oddał się teologii. Um. 1653 r.

Quaestio physica de natura motus. Cracoviae, 1634, w 4-ce, k. nl. 8.

Chronologia medica cum titulis honorificis, majoribus suis a grata posteritate delatis. Cracoviae, Alex. Dymowski, 1635, w 4-ce, str. 32. (W dziełku tem znajdują wspomnianych następujących lekarzy polskich: Grutinius, Oczko, Lovicensis Cypryan, Struś, Urzędowski, Ursinus, Miechowita, Petrycy Seb., Syrenius, Barth Zach.).

Por. Siarczyński: l. c. J, 108. Bandtke: Hist. druk., I, 230. Dykcyon. biogr. powaz. 353. Gąsiorowski: l. c. II, 226. Majer, str. 9).

Dylewski Jakób, ur. 1825 r. na Litwie w Nowogrodzkiem; walcząc z niesłychanemi przeciwnościami, nauki lekarskie ukończył w Kijowie 1860 r. Następnie zamieszkał w miasteczku Korostyszowie, skąd, po czterech latach pobytu, przeniósł się do Skwiry, a w r. 1866 objął obowiązki lekarza miejskiego w Zwiniogrodku i tam 1880 roku życia dokonał.

Dymitrowicz B. A. M. X. D. M., rodem z Krakowa, żołnierz z r. 1831, ozdobiony krzyżem virtuti militari.

Thèse pour le doctorat en médecine. 1. Différence entre l'empoisonnement et la gastrite spontanée. 2. De l'hémorrhagie utérine dans les six premiers mois de la grossesse. 3. Des ganglions nerveux. Tout renflement nerveux est-il un ganglion. 4. Quel est le mode de préparation des huiles d'épave, de pigeon d'Inde et de croton tiglium? Quels sont les caractères et la composition de ces huiles? Paris, Rigoureux, 1842, w 4-ce, str. 69.

Dymnicki Józef, ur. 1826 r. w Frysztoku, w powiecie jasielskim; nauki początkowe pobierał w Jasle i w Rzeszowie; ówczesny wydział filozoficzny dwuletni i teologiczny czteroletni ukończył w Przemyślu; medycynę uczył się od r. 1850 w Krakowie, gdzie w r. 1855 uzyskałszy stopień doktorski, przez rok był asystentem przy klinice położniczej uniwersyteckiej. Przeniósłszy się do Królestwa 1857 r., krótki czas bawił w Izbicy na Kujawach, a od r. 1858 jest lekarzem zdrojowym w Busku.

Sprawozdanie I-sze z chorób leczonych u zdrojowiska w Busku, w czasie pory kąpielowej 1858 r. (Tyg. lek. 1859, Nr. 19 i 20).

Kilka słów z Buska. (Tamże, 1859, Nr. 39).

Sprawozdanie II-gie z chorób leczonych u zdrojowiska w Busku, w czasie pory kąpielowej 1859 r. (Tamże, 1860, Nr. 13—15).

Sprawozdanie III-cie, z r. 1860. (Tamże, 1861, Nr. 14—16).

Czy zdroj buski mógłby być użyty do leczenia z choroby rzęciowej i syfilitycznej? (Tamże, 1861, Nr. 44—47).

Busko i jego zdroje, monografia. Warszawa, nakładem H. Natanson, 1860, w 8-ce, str. V, 233.

Sprawozdanie IV-te, z pory zdrojowej 1861 r. (Tyg. lek. 1862, Nr. 21—24).

Sprawozdanie V-te, r. 1862. (Tamże, Nr. 18).

Sprawozdanie VI-te z i VII-me, z pór zdrojowych z r. 1863 i 1864. (Tamże, 1865, Nr. 14—16).

Krótkie wiadomości z Karlsbadu. (Tamże, 1866, Nr. 24).

Sprawozdanie VIII-me, z pory zdrojowej 1865 r. (Tamże, 1866, Nr. 16, 18—20).

Sprawozdanie IX-te, z pory zdrojowej 1866 r. (Tamże, 1867, Nr. 15—25).

Sprawozdanie X-te, z pory zdrojowej 1867 r., z statystyką z upływnego 10-cio lecia. (Tamże, 1868, Nr. 15—19).

Sprawozdanie XI-te, z pory zdrojowej 1868 r. (Klinika, T. IV, 1869, str. 289—304, 318—324).

Sprawozdanie XII-te, z pory zdrojowej 1869 r. (Tamże, T. VI, 1870, str. 198, 212, 232, 246, 264, 273, 289, 305 i 324).

Odpowiedź D-ra Dymnickiego na kilka uwag o kuraacji w Busku przez D-ra Głogowskiego z Lublina. (Tamże, T. VI, str. 181—187).

Sprawozdanie z prac balneologicznych z r. 1868, zebranych przez D-ra Helfft'a. (Tamże, T. VI, str. 28).

Sprawozdanie XIII-te z chorób leczonych u zdrojowiska w Busku, w czasie pory zdrojowej 1870 r. (Tamże, T. VIII, 1871, str. 181, 198, 212, 229, 248, 263, 273, 296, 309, 325, 346 i 360).

Sprawozdanie XIV-te, z pory zdrojowej 1871, (Gaz. lek. T. XII, 1872, str. 337, 353, 369, 388, 403 i T. XIII, str. 420, 437, 450 i 465).

Leczenie kily (syfilis) przetworami rtęci w wód siarczanych. Uwagi D-ra Dymnickiego, Lekarza Zdrojowego w Busku, nad dodatkiem do kilku uwag o leczeniu w Busku przez D-ra F. Głogowskiego z Lublina, umieszczonym w Klinice, T. IX, Nr. 1, 2, 3, 4, 5. (Stuzba Zdrowia Publicznego, Zeszyt IX, Lwów, 1872).

Sprawozdanie XV-te z chorób leczonych u zdrojowiska w Busku w czasie pory zdrojowej 1872 r., z szczególnym uwzględnieniem przyniotu. Warszawa, w drukarni Jana Jaworskiego, 1873.

Przypadki przyniotu leczone w Busku podczas pory kąpielowej 1872 r. (Medycyna, T. I, 1873, str. 289, 305, 321, 337, 353, 369 i 385).

Sprawozdanie XVI-te, z pory zdrojowej 1873 r., z szczególnym uwzględnieniem przyniotu. (Tamże, T. II, 1874, str. 245, 261, 277, 293, 309, 325, 341, 357, 373, 339 i 405).

List z Karlsbadu. (Medycyna, T. II, str. 445 i 463).

Sprawozdanie XVII-te, z pory zdrojowej 1874 r., z szczególnym uwzględnieniem przyniotu. (Pam. tow. lek. warsz. 1875, Zeszyt I i II).

Sprawozdanie XVIII-te, z pory zdrojowej 1875 r., z szczególnym uwzględnieniem przyniotu. (Tamże, 1876, Zeszyt II).

Sprawozdanie XIX-te, z pory zdrojowej 1876 r., z szczególnym uwzględnieniem przyniotu. (Gazeta lek. T. XXII, 1877, str. 166, 193, 215, 225, 265, 321, 337, 359, 361 i 406).

Sprawozdanie XX-te, z pory zdrojowej 1877 r., z statystycznym poglądem na 20-tolecie upływnie, Warszawa, w drukarni Gazety lekarskiej, 1878.

Ze sprawozdania XXI-go „Przypadki choroby przyniotu leczone w Busku podczas pory zdrojowej 1878 r.” (Medycyna, T. VII, 1879, str. 423, 437, 453, 469, 486 i 502).

Sprawozdanie XXII-gie z chorób leczonych u zdrojowiska w Busku w czasie pory kąpielowej 1879 r., z wyłączeniem uwzględnieniem przyniotu. (Medycyna, T. VIII, 1880, str. 340, 361, 374, 389, 422, 438 i 454).

Rzut oka na ruch zdrojowy w czasie pory kąpielowej 1879 r. i na roboty dotąd w zakładzie kąpielowym buskim dokonane. (Zdrowie, 1880, Nr. 11 i 12).

Sprawozdanie XXIII z chorób leczonych u zdrojowiska w Busku w czasie pory kąpielowej 1880 r., z wyłączeniem uwzględnieniem przyniotu. Warszawa, zciokami M. Ziembkiewicza i W. Noskowskiego, 1881.

Aus Busko in Russisch-Polen. Z obszernej tej pracy umieścił Dr. Kisch wyciąg tylko w swém „Jahrbuch für Balneologie, Hydrologie und Klimatologie“ VI Jahrgang, I Band, 1876, str. 116.

Die Beschreibung eines bei der Syphilis selten angetroffenen Ausschages, von Fournier „Syphilitide pityriasisforme“ genannt. (Archiv für Dermatologie und Syphilis, IV Jahrgang, 3 Heft, 1877, str. 404).

Dynnebiec Jerzy Wilhelm (Polonus), ur. w Goslinach murowanych w W. Ks. Półzniańskim 1793 r., nauki lekarskie rozpoczął w Wrocławiu 1812 r., od 1813 do 1817 przyjmował udział w wojnach, które wówczas Europę wstrząsały; dyplom doktorski osiągnął w Berlinie 1820 r.

De morbo hypochondriaco. Berolini, typ. J. F. Starckii, 1820, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

D, rekoya Najwyższa Lekarska Krajowa Xięstwa Warszawskiego. zapatrując się na liczne grasujące w tej stolicy zimnice (febres), a dowiedziawszy się że i po wsiach wielka liczba ludu rolniczego równie onychże doświadcza, jako wierna swym ustawom popieczęta z udzieleniem rady. Warszawa, 1809, w 8-ce, str. 31.

Dyrwiański Jan, rodem ze Żmudzi, praktykował w Szkudach w gub. wileńskiej.

Diss. inaug. historiam hydrophobiae exhibens. Vilnae, 1815, w 8-ce.

Historia zapalenia mózgu z wylewem wodnym złazconego. (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 225 do 228).

Dysiewicz Jan Walenty, ur. w Uhanu w Lubelskim 9 lutego 1796 r.; nauki początkowe pobierał w Zamościu i w Lublinie, do nauk lekarskich przykładał się w Warszawie, a od r. 1817 w Berlinie, gdzie 1818 r. stopień doktora medycyny osiągnął.

De dolore faciei Fothergilli. Berolini, typ. Unger, 1818, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Dzianott Onufry, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie 1836 r., był lekarzem w szpitalu starozakonnych na Kazimierzu.

De sphygmologia s. doctrina de pulsu. Craecoviae, 1836, w 8-ce, str. 47. Diss. inaug.

Dziarkowski Jacek August, urodz. około 1747 r. w Warszawie, do nauk lekarskich przykładał się w Strasburgu i w Halli i w tém ostatniem mieście 1782 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Po powrocie do kraju, wnet został wysłany na króćce Podolai Ukrainy w celu przytłumienia wybuchłej tam zarazy morowej, za co od króla Stanisława Augusta medalem „bene merenti“ zaszczycony został. W r. 1786 osiadł w Warszawie, gdzie zajmował się praktyką prywatną oraz czynny brał udział w leczeniu chorych w szpitalu Dzieciątka Jezus. W r. 1788 na zlecenie rządu dokonał chemicznego rozbioru wód w Bejsce w Sandomierskim. (Osinski A. O życiu i pismach Czackiego str. 17, 256). W r. 1794 w czasie powstania ludowego, D. zasłynął z gorliwości obywatelskiej a litując

się nad niedolą cierpiących, przeznaczył 24000 złp. na ulepszenia szpitalne. W r. 1799 przeniósł się w Płockie, skąd 1807 r. powołany był przez rząd nowo utworzonego księstwa warszawskiego do stolicy i mianowany został radcą najwyższej dyrekcji lekarskiej. W r. 1809 wspólnie z Brandtem, Czekińskim, Wolffem i Celińskim, przyczynił się do otworzenia szkoły lekarskiej, w której bezpłatnie nauczał i obowiązkowi dziekana sprawował. Po zorganizowaniu uniwersytetu warszawskiego (1817), objął w wydziale lekarskim katedrę patologii i semiotyki oraz urząd dziekana wydziału, ale już w roku następnym skołatanym wiekiem usunął się od obowiązków profesorów, nie przestając atoli pełnić służby lekarskiej w szpitalu ś. Ducha. Um. 15 marca 1828.

Dissertatio inauguralis de prima causa morbum, quatenus et a partibus fluidis oriri potest; q. def. d. 4 Octbr. Hallae, 1782, w 8-ce.

Rada dla cyrylików względem krwi puszczania. Warszawa, 1784, w 12-ce, str. 31, 1 tab.

Pharmacopoea castrensis et nosocomialis exercitus nationalis, edita Varsoviae anno 1794. In typographia Presb. Jos. Mejer. Ad mandatum departamenti commentus bellici, sumptu Departamenti Instructionis nationalis, w 12-ce, str. 32. Ded. Tad. Kościuszce.

O ospie krowiej. (Dziennik zdrowia. 1801, str. 281).

O ospie krowiej. (Gaz. warsz. 1801, Nr. 62).
Uwagi służące za odpowiedź na umieszczone w dzienniku zdrowia z pisma niemieckiego przeciwko szczepieniu krowiej ospy. Bez osobn. tytułu, bez w. m. dr. i r. w 12-ce, str. 34.

Zbiór pism w materji szczepienia ospy krowiej pod wyrok publiczności oddany. Warszawa, 1802, w 12-ce, str. 39.

Wybór roślin krajowych dla okazania skutków lekarskich ku użytkowi domowemu. Warszawa, w dr. XX. Pijarów, 1803, w 8-ce, str. 250 i IV.

Toż, tamże, 1806, w 8-ce, str. 228 i 2 k.

Toż, tamże, 1821, w 8-ce, str. VIII i 309.

Fizjologia czyli fizyka ciała ludzkiego dla lekarzów i przyjaciół antropologii. Warszawa, 1809, w 8-ce, str. 295, (tłóm. dzieła Consrucha).

O ciborze roślinie, czyli migdałkach albo kasztankach ziemnych (cyperus esculentus). (Nowy Pamiętnik warsz. Nr. 17).

Biografia ś. p. Fryderyka Spaetha. Warszawa, w druk. Dąbrowskiego, 1813, w 8-ce, k. n. 7.

Głos przy obchodzie uroczystości pięćdziesiątletniego powołania lekarskiego szczególnie ukończonemu przez W. Ferdynanda Sturm de Hirschfeld, w sali wydziału, publicznie w d. 14 maja 1816 r. miany w Warszawie.

Poradnik domowy. Warszawa, druk. Zawadzkiego i Weckiego, 1819, w 8-ce. Część I, str. XV, 328 i 9. Część II, str. 816, 8, 2, i 4 tab.

Wyjątek z gazety Nr. 6 Korrespondenta warszawskiego i zagranicznego z d. 18 stycznia 1814 r. mowy przez..... d. 3 listopada 1813 r. mianój. Warszawa, druk. XX. Pijarów, 1822, w 8-ce, str. 31.

Nadto przełożył dzieła: Consrucha, Heckera (ob.).

Dzidowski Jan Stanisław, rodem z Krakowa, promowany w akademii jagiellońskiej do stopni filozoficznych 1675 i 1681 r. a do lekarskich 1688 r., udał się w r. 1689

do Padwy, gdzie 1690 r. był asesorem wdziale narodowości polskiej. Po powrocie do kraju, wcielony był do grona doktorów akademii krakowskiej w r. 1693. Um. 29 marca 1718 r.

Quaestio medica de arthritide. Cracoviae, 1692, in fol.

Por. Muczkowski: l. c. 345, 349. Roczn. wyd. lek. II, 44. III, 446. Gąsiorowski: II, 32, 284).

Dziekański Aleksander Jan Antoni Feliks, ur. 8 stycznia 1826 r. w Wachowicach pod Olekiem w Górnym Szląsku, medycyny uczył się w Wrocławiu i Gryfii i tu 1852 r. stopień doktorski osiągnął.

De peristitide. Greifswald, 1852, w 8-ce. Diss. inaug.

Dziennik medycyny, chirurgii i farmacji przez Cesarskie Towarzystwo lekarskie w Wilnie wydawany. Wilno, nakładem Towarzystwa, druk. J. Zawadzkiego. T. I. 1822, w 8-ce, str. n. 12, 774, tab. 4. T. II, 1823/4, str. n. 10, 685, tab. 1.

Toż na rok 1830. Wilno, nakładem i drukiem Ant. Marciniowskiego, w 8-ce, str. XVIII, 630. (Z przedmową Jędr. Śniadeckiego). Wychodził poszytami kwartalnikami.

Dziennik trzeciego zjazdu lekarzy i przyrodników polskich. Pod redakcją Doc. Dr. Kazimierza Grabowskiego. Nr. 1—6. (Kraków, w drukarni Koziańskiego), 1881, w 4-ce, str. 78.

Dziennik zdrowia dla wszystkich stanów, wydany przez Leopolda Lafontaine, medycyny i chirurgii doktora, konsyliarza i chiriatra ś. p. Stanisława Augusta Króla polskiego. Warszawa, 1801, w 8-ce, T. I, (Nr. 1, 2, 3, lipiec, sierpień, wrzesień), str. 381.

T. II, (Nr. 4, 5, 6, październik, listopad, grudzień), 1801, w 8-ce, str. 382. Ded. Pocięlowi, b. Obożnemu W. X. Litewskiego.

T. III, (Nr. 7, 8, 9, styczeń, luty, marzec), 1802, w 8-ce, str. 353. Ded. Boeklerowi, tajemni konsyliarzowi i archiatrowi.

T. IV, (Nr. 10, 11, 12, kwiecień, maj, czerwiec), 1802, w 8-ce, str. 384. Ded. akademii wileńskiej.

T. I zawiera:
O prawdziwej wartości sztuki lekarskiej, str. 9.

O używaniu przerwywatywów, str. 23, 131, 259.

O używaniu i nadużyciu rzecznych a mianowicie wiatłanych kąpiel i nieco o kąpeli powietrznej, str. 48.

Jak się podczas grzmotów zachować należy, str. 63.

O wpływie nowych strojów damskich na zdrowie, str. 71.

Opisanie pewnej zdrowej osoby wewnątrz otwór w żołądku mającej, str. 88.

O truciznach w ogóle, str. 94.

O grzybach, str. 102, 254.

O ekonomie domowej i wiejskiej (o mleku pod względem chemicznym, lekarskim i ekonomicznym), str. 112, 244.

O przyczynach tak często po wielkich miastach panujących suchot i o środkach ich uniknięcia, str. 152.

O kanikule czyli o cieple letnim i jego wpływie na życie i zdrowie ludzkie, str. 173.

Czyli spanie po południu jest dla zdrowia pomocne lub nie? str. 189.

O brzemienności, str. 193, 317.

O śniadaniu, str. 229.

O pożytkach i szkodliwości z kąpania nóg wypływających, str. 236.

O ospie krowiej, str. 281.

O hemoroidach, str. 340.

T. II mieści w sobie:

O przerwywatywach (dalszy ciąg), str. 7, 131, 259.

O powołaniu małżeńskim, str. 29, 223.

O brzemienności (dalszy ciąg), str. 47, 203, 32.
 O galwanizmie, str. 72, 248.
 O wpływie pory jesiennej na ciało ludzkie i o dysenterji mianowicie u więźniaków, str. 98.
 O hemoroidach (ciąg dalszy), str. 122, 183, 377.
 Cykularz do wszystkich kolegiów lekarskich dotyczący się zaszczepiania krwi ospy, str. 124.
 O katarze, str. 151.
 Jak należy pisać do lekarza, o chorobach i o sposobie którego się pacjent ma trzymać, opowiadając mu swoje dolegliwości, str. 167.
 O bólu głowy, str. 218.
 O paleniu tytoniu, str. 244.
 Kiedy wpadamy w choroby i o ich symptomach, str. 257.
 O wpływie zimna i ciepła na utrzymanie zdrowia i na leczenie chorób, str. 315.
 O kołtunie, str. 334.
 O ostrzygach, str. 368.
 T. III zawiera:
 O wartości zdrowia i długiego życia, str. 3.
 O kołtunie (dalszy ciąg), str. 40.
 O brzemienności (dalszy ciąg), str. 56, 171, 330.
 O hemoroidach (dokończenie), str. 74.
 Ważne uwagi o piękności i o środkach jej nabycia, str. 91, 206.
 O chorobach wszystkich stanów: artystów i rzemieślników, str. 115, 12, 372.
 Ogólna dyetetyka przyzwyczajona porze zimowej, str. 131.
 O chorobach dzieci i fizykiem ich wychowaniu, str. 183, 303.
 O dyecie dla chorych, str. 215, 341.
 O zapaleniach i febrach, str. 229, 261.
 O środkach ułatwienia naturalnego odchodu, str. 248.
 O zębach, str. 292.
 O truciźnie, str. 358.
 Informacja względem utrzymywania i obywatela się z kolumną Volty (Magier), str. 382.
 T. IV nićci w sobie:
 Projekt weale nowego gruntownego i łatwego sposobu leczenia chorób podbrzusza czyli kuracya przez bęben, str. 5.
 O zapaleniach i febrach (dalszy ciąg), str. 13.
 O zatwardzeniach w różnych chorobach, str. 27.
 O chorobach dzieci (ciąg dalszy), str. 45, 215, 292.
 O dyecie dla chorych (ciąg dalszy), str. 58.
 O podagrze i łamaniu w kościach, str. 69.
 O wpływie wiosennej pory na ciało nasze i o szkodliwości powodzi w tej porze, str. 84.
 O chorobach oczu, str. 90, 187, 264.
 O brzemienności (dalszy ciąg), str. 110, 233, 285.
 O chorobach wszystkich stanów (dalszy ciąg), str. 116, 131.
 O truciźnie (dalszy ciąg), str. 120, 250.
 O chorobach nagle napastujących i wymagających bardzo prędki pomocy, str. 154.
 Odpowiedź na pismo krytyczne przez I. P. Dziarkowskiego wydane, str. 369.

O osobliwym i weale nowym sposobie przywrócenia wzroku, str. 376, z ryc. (o iridektomii wedle sposobu Demoursa).

Dzieńść przykazań praktycznego lekarza przeciw cholercie. Bern, 1848, str. 2.

Dziewoński Zachary, ur. w Czerwonym Dworze w gub. wileńskij; nauki lekarskie ukończył w Wilnie. Opuściwszy kraj 1831 roku, wszedł jako lekarz do legji zagranicznej, i z nią odbywał wszystkie kampanje w Afryce. a krymską z 68 pułkiem picchoty liniowej. Od mieszkańców S. di-Bel-Aby, w prowincyi Oranu, otrzymał jako znak wdzięczności szpadę honorową: ozdobiony był także krzyżem oficerskim legji honorowej. Umarł jako starszy lekarz 4-go pułku artylerji, 5 marca 1872 r., licząc lat 70.

Conspectus nosologicus impetiginum. Vilnae, typ. A. Marciniowski. 1830, w 8-ce, str. 83.

Por. Roczn. t. w. hist. liter. w Paryżu, T. II, 1879, str. 264.

Dziewoński C., społeczny lekarz wojska francuzkiego.

Étude sur les injections hypodermiques de bromhydrate et de sulfovinat de quinine. Paris, Parent, 1878, w 4-ce, str. 43. Diss. inaug.

Wspólnie z Fix'em ogłosił:

Antisepsie primitive sur le champ de bataille. Paris, Nancy, impr. Berger-Levrault, 1882, w 8-ce, str. 72.

Dzikowski Zygmunt Wiktor, syn Fryderyka, lekarza wojsk austriackich, ur. 1848 r. we Lwowie, do gimnazjum uczęszczał w Drohobyczu, medycyny uczył się w Krakowie, gdzie 1876 r. stopień doktorski osiągnął. Odbywszy podróż naukową za granicę, osiadł na stały pobyt w Kaluszu; letnie mieszkające przepędza jako lekarz zdrojowy w Morszynie (zdrojowisko to na mocy aktu fundacyjnego Bonifacego Stillera jest własnością kassy wdów i sierot po lekarzach galicyjskich). W r. 1882 mianowany został asystentem sanitarnym w Podhajcach.

Do kazuistyki ciężkich okaleczeń. Poderżnięcie gardła, zezycie, zupełne wyzdrowienie. (Przegl. lek. 1878, Nr. 15).

Bąblica złośliwa (Pemphigus foliaceus).

14-letni morfinista.

Zakład leczniczy w Morszynie. (Przegl. lek. 1878, Nr. 21, str. 266).

Dziurkiewicz Kazimierz, doktor medycyny, w czasie swego pobytu w akademii państwowej był 1891 r. asesorem w oddziale narodowości polskiej.

Eberhard Franciszek, wychowaniec uniw. krakowskiego, praktykował zrazu w Radymnie; zmuszony do poddania się amputacji w podudziu, osiadł w Przemyśle jako okulista. Um. w Meranie w czerwcu 1879 roku, licząc niespełna lat 30.

Przyczynęk do anatomii zaćmy stożkowej (cataracta pyramidalis). (Rozpr. i spr. pos. wyd. mat. przyr. akad. um. T. II, 1875, str. 1—29, 1 tab.)

* Ebermajer Jan Krzysztof.

Wykład lekarstw pojedynczych, przerobionych i złożonych, z opisaniem sposobów, któremi ich czystość, dobroć, prawdziwe i fałszywe charaktery rozpoznać, tudzież czem fałszowane i zastępowane bywają oznaczyć można. Dzieło dla wygodnego użycia lekarzy, fizyków, aptekarzy, materyalistów i chemicznych fabrykantów, przez... napisane a przez L. Erazma Poluszyńskiego, kandydata filozofii i medycyny, z czwartej niemieckiej edycji na polski język przełożone. Tom I. Wilno, nakł. A. Żółtkowskiego, druk. XX. Piarów, 1820, w 8-ce, str. VIII, 388 i 5 rej. Ded. Józefowi Frankowi.

Ebers Henryk, ur. w Wilnie 2 lutego 1806 roku; nauk lekarskich słuchał w Wilnie a następnie w Petersburgu, gdzie otrzymawszy stopień lekarza 1828 r., wstąpił zaraz do służby wojskowo-lekarskiej. W r. 1828 i 1829 odbył wyprawę turecką, biorąc udział w oblężeniu i zdobyciu Warny. W r. 1831 przeszedł do wojska narodowego, w którym zamianowany został lekarzem sztabowym w 8 pułku strzelców pieszych; był czynny w wielu bitwach, między innymi pod Ostrołęką. Zmuszony opuścić kraj rodzinny, przeniósł się do Francji, a w Montpellier 1834 r. uzyskawszy stopień doktora medycyny, osiadł w Bordeaux. Po r. 1848 bawił lat kilka to w Grefenbergu, to w Poznaniu. W r. 1851 przeniósł się do Ameryki, i tam w St.-Louis, jako homeopata zyskał wielką wziętość. Odbyszszy 1854 r. podróż do Kalifornii, tegoż r. przybył do Krakowa, ale stąd przez władzę wydany, udał się znów do Bordeaux, gdzie

bawił do r. 1857. W tym roku nareszcie uzyskawszy wolny pobyt w Krakowie, osiadł w nim, ale po latach kilku zaprowadzony stan oblężenia w początkach 1864 r., zagnał go znów do Paryża, stąd do Szwajcarii. Blizki zgonu wyjednał sobie wolny wstęp do Krakowa, dokąd chory śmiertelnie dowlokł się 10 listopada. Umarł 13 listopada 1864 r.

De la dysenterie epidémique en Turquie. Montpellier, 1834. Diss. inaug.

Ebert Filip Jakób, rodem z Warszawy.

De oculi suffusionum curationibus et antiquis et hodiernis. Halae, in off. Batheana, 1797, w 8-ce, str. 40.

Eborowicz Antoni, ur. 29 września 1816 r. w Warszawie, 1836 r. otrzymał świadectwo z ukończonego gimnazjum w Paryżu (baccalauréat ès lettres), 1839 r. uzyskał stopień magistra nauk ścisłych (bachelier ès sciences), a w r. 1844 stopień doktora medycyny. Po kilkoletniej praktyce lekarskiej w dep. Mozy (Meuse), wrócił do kraju a po złożeniu egzaminów, uzyskawszy pozwolenie wolnej praktyki w ojczyźnie 1850 r., osiadł w Warszawie. Od r. 1858 jest członkiem czynnym warsz. tow. lek.

Thèse pour le doctorat en médecine, présentée et soutenue le 13 mai 1844, par... I. Des caractères symptomatologiques de la chlorose. II. Quels sont les cas de l'application du trépan? Quel est le meilleur mode de pratiquer cette opération? III. Connaît-on l'origine des globules du sang? Déterminer si ces globules sont différents soit par leurs diamètres, soit par leurs formes, chez le fœtus et chez la mère, et s'il est vrai, que le sang des règles en soit privé? IV. Déterminer si les sels vénéneux à bas d'alcalis végétaux subissent à la longue et à froid, de la part des matières organiques, une décomposition quelconque, et si l'on peut constater leur présence dans les cas d'exhumations juridiques faites longtemps après la mort. Paris, Rignoux, 1844, w 4-ce, str. 26.

Rozprawa o kołtunie i o wrzodach atonicznych na goleni. (Journal des connais. méd.).

O starości. (Tyg. lek. 1857, Nr. 14, 15, 38, 39, 43—45).

Wpływ składu krwi na układ nerwowy. (Tamże, 1859, Nr. 27).

Wnioski, jakie można robić z powierzchownego wejrzenia zwłok o przyczynie śmierci. (Tamże, 1859, Nr. 34).

O wskazaniach i przeciwwskazaniach w leczeniu gruźlicy tranem. (Tamże, 1860, Nr. 5).

Leczenie higieniczne słodkoczernu. (Tamże, 1860, Nr. 30).

Puchlina workowa jajnika (Cystis ovarii). (Tamże, 1861, Nr. 38).

O niektórych groźnych powikłaniach podczas wysypki odrowej, uważanych w czasie panującej odry, tak tego jak i zeszłego roku w Warszawie. (Tamże, 1861, Nr. 44).

O naroślach na dziąsłach zwanych epulis. (Tamże, 1861, Nr. 46).

Działanie sporyszu w pogoju. (Tamże, 1864, Nr. 23).

O wodowstręciu i kilka słów o wściekłości. (Pamiętnik lek. warsz. 1863, T. I, str. 289).

O epidemii gorączki powrotnej w Petersburgu. (Tamże, 1865, T. LIII, str. 252).

Różnica między chorobami zaraźliwymi (contagiosis) i zduchowymi (miasmaticis). (Tamże, 1865, T. LIV, str. 275).

Egidius M.

De urinarum iudiciis libellus. Cracoviae, Vietor, 1525, w 4-ce, k. nł. 8.

Toż, tamże, 1505, w 8-ce.

Ehrenberg Juliusz Wilhelm Ferdynand, ur. w Warszawie 1807 r.; ukończywszy liceum warsz., rozpoczął 1827 r. nauki lekarskie w Berlinie i tam 1832 r. dyplom doktorski uzyskał.

De adultorum hydropneumtorum cerebri, largioribus tartari stibiatu dosibus felicissime sanato. Berolini, typ. Niezackianis, 1832, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Eichhorn Ferd.

Dokształcenia co do wartości odżywczej wstrzykiwań podskórnych pożywek. (Album uczący się medycyny polskiej poświęcone Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu z powodu jubileuszu jego pięćdziesięciolecia działalności literackiej. Lwów, nakł. czyteln. akad. lwowsk., druk. Gaz. Nar., 1879, w 8-ce, str. 563—578).

Eichler K, nie lekarz.

Cieplizna za Trenczynem. (Tyg. lek. 1852, Nr. 20, 21).

Piszczany. (Tamże, 1852, Nr. 22).

Eichstadius Wawrzyniec, urodz. 1596 r. w Szczecinie, nauki lekarskie ukończył 1621 r. w Wittenbergu; od r. 1624 przez lat 20 był fizykiem w swym rodzinnym mieście, w r. 1645 powołany został do Gdańska na fizyka i profesora matematyki i medycyny. Um. w Gdańsku 8 czerwca 1660 r.

Wymieniany dzieła jego wydane w Gdańsku lub w czasie pobytu autora w tém mieście.

Ephemeridum motuum coelestium ab anno 1636 ad annum 1665 usque, partes I—III. Stettini et Dantisci, 1634—1644, w 4-ce.

De coactione alchemica deque ejus compositione, singulorum ingredientium examine, qualitate, virtute atque facultatibus per undeviginti capita dissertatio et exercitatio medica. Curae secundae. Dantisci, apud Andream Hünfeldt, 1642, w 12-ce, str. 149 i 3 nł.

Tabulae harmonicae coelestium motuum tum primorum tum secundorum. Stettini, typis et impensis Georgii Rhetii. 1644, fol., str. 224.

Oratio in Gedanensio gymnasio habita de causis et utilitate conjungendi studii medici cum mathematica. Gedani, 1647, w 4-ce.

De natura aquae fontanae et febre maligna. Lüneburg, 1648, w 12-ce.

Ephemeris parva Gedanensi urbi accommodata, ad annum aerae christianae bisextilem 1648. Gedani, typis Andreae Hünfeldii, w 4-ce, k. 8. Ded. Janowi Heweliusowi.

Collegium anatomicum s. quaestiones de natura corporis humani. XVI disputationes. Gedani, 1649, w 8-ce. De monstris. Gedani.

Uraniburgum gedanense, sive motuum coelestium ephemeris nova, Tychonico-Kepleriana, ad annum aerae christianae 1650. Gedani, typis Andreae Hünfeldii, w 4-ce, k. 16.

An camphora Hippocrati, Aristoteli, Theophrasto, Dioscoridi, Plinio, Galeno, Paulo alisque praeclis philosophis fuerit incognita et quid de ejus ortu, natura, qualitate, facultatibus et usu recentiores medici prodiderint. Gedani, 1650, w 4-ce.

Problemata electrologica physico-medica. Gedani, 1650.

Programma ad dissectionem publicam cadaveris. Gedani, 1651.

Toż, tamże, 1655.

Contemplatio salis physiologica. Gedani, 1655.

Dissertatio de peste. Gedani, 1657, w 4-ce.

Nadto w r. 1656 wydał powtórnie dzieło Mikołaja Olhafa: Elechemus plantarum.

Por. Eloy. Diction. hist. de la méd. I, 312. Żebrawski: Bibl. mat. str. 262, 263. Jöcher: Allg. Gelehrten Lex. II, 295. Athenae Gedanenses, str. 91. Gąsiorowski: II, 230, 453.

Eichwald Edward, ur. 1795 r. w Mitawie; do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnym; nauk przyrodniczych i lekarskich słuchał (1814—1817) w uniwersytecie berlińskim. Odbywszy podróż naukową po Europie, w r. 1819 osiągnął w Wilnie stopień doktora medycyny a w r. 1821 został docentem w uniwersytecie podpackim. W r. 1823 został mianowany profesorem zoologii i akuszerzy w Kazaniu. W r. 1825 przedsięwziął podróż naukową do krajów przykaspjskich, a wróciwszy z obfitą zdobyczą, objął w 1827 r. katedrę zoologii i anatomii porównawczej w uniw. wileńskim. W r. 1829 badał pod względem przyrodniczym Litwę i zapuścił się aż do morza Czarnego. Po zniesieniu uniw. wileńskiego, wykładał E. w nowo utworzonej akademii medycyko-chirurgicznej zoologią, anatomią porównawczą, tudzież mineralogią, a nadto pełnił obowiązki sekretarza naukowego téżże akademii. W r. 1838 powołany został na profesora zoologii i mineralogii w akademii lekarskiej w Petersburgu, a nadto wykładał paleontologią w instytucie górniczym tamże. Z Petersburga robił częste naukowe wycieczki do Estonii, Finlandyi i krajów skandynawskich. W r. 1851 uzyskał zasłużoną emeryturę. Um. 1876 r. Z dzieł jego.

do bibliografii polskiej zaliczamy następujące:

De Selachis Aristotelis. Vilnae, typ. Jos. Zawadzki, 1819, w 8-ce, str. 76 i k. 2. Diss. inaug. zoologica. Naturhistorische Skizze von Lithauen, Vohynien und Podolien, in geognostisch-mineralogischer, botanischer und zoologischer Hinsicht. Vilna, auf Kosten des Verfassers, gedruckt bei J. Zawadzki, 1830, w 4-ce, str. 256 i n. l. 6.

Zoologia specialis, quam expositis animalibus tum vivis, tum fossilibus potissimum a Rossiae in universum et Poloniae in specie, in usum lectionum publicarum in Universitate Caesarea Vilnensi habendum edidit D. Edm. Pars prior. Propaeudeuticam zoologiae atque specialem Heterozorum expositionem continens. Cum iconis tituli et quinque aliis lithographicis. Vilnae, typis Josephi Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. VI i 314. Pars altera. Specialem Podozorum expositionem continens. Cum iconis tituli et duabus aliis lithographicis. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1830, w 8-ce, str. 323, n. l. 4. Toż, Pars III. Vilnae, 1831, w 8-ce, str. 404, t. b. 2.

Plantarum novarum vel minus cognitarum quas in itinere caspio-caucasico observavit, fasciculi duo. Accedunt tabulae 40. Vilnae et Lipsiae, 1831, fol., k. 31.

De pecorum et pachydermorum reliquiis fossilibus, in Lithuania, Vohynia et Podolia repertis commentatio. (Odb. z pisma: Nova acta Academiae Caes. Leop. Carol. Vratisl. Vol. XVII, p. 11), w 4-ce.

Discours sur les richesses minérales de quelques provinces occidentales de la Russie, qui pourraient devenir un objet de commerce, prononcé dans la séance publ. de l'acad. Imper. médico-chirurg. de Vilna le 22 decembre 1834. Vilna, 1834, typ. Gluecksberg, w 4-ce, str. 29.

Darius Hystaspis zieht nach der Gegend von Pinsk. (Dorpat. Jahrbücher f. Litteratur 1834, Hft. 1).

Catalogus musaei zootomici imperatoriae academiae medico-chirurgicae vilnensis edidit et de vita H. L. Bjani praefatus est Dr. Ed. Eichwald. Vilnae, typ. Th. Gluecksbergi, 1835, w 4-ce, str. IV i 59.

Memoria clarissimi quondam apud Vilnenses professoris Ludovici Henrici Bjani quam jubente amplissimo academiae medico-chirurgicae vilnensis collegio in conventu academico die XVI et XVII Februarii anni 1834 recitavit D. Eduardus Eichwald. Accedit icon Bjani lapid. impressum. Vilnae, typ. Th. Gluecksbergi, 1835, w 4-ce, str. 57.

Geognostische Bemerkungen während einer Reise durch Lithauen, Podolien und Vohynien. (Karsten, Neues Arch. 1830, II, 118—134).

Fossile Wirbelthiere in Russisch-Polen. (Leonhard u. Bronn. Jahrb. f. Mineralogie, Geognosie u. Petrefactenkunde, 1832, str. 354).

Russisch-polnische Widerkäufer- und Dickhäuter-Reste. (Tamże, 1833, str. 235).

Vorweltliche Wirbelthiere der polnisch-russischen Provinzen. (Tamże, 1836, str. 438).

Bestimmung der Petrefacten aus dem südlichen Russland. (Tamże, 1841, str. 542).

Einholm Elias, doktor medycyny i chirurgii, członek akademii wileńskiej, inspektor medycyny litewskiej wojennej inspekcji.

Organizacya dla szpitala generalnego wileńskiego. Wilno, w druk. akad. 1809, w 4-ce, str. 35, i k. 2.

Einiger Medicorum Sord-Schreiber von der in Preussen an. 1703, in Danzing an. 1709, in Rosenberg an. 1703 und in Fraustadt an. 1709 grassirenden Pest; wie auch von der wahren Beschaffenheit des Brechens, des Schweisses, und der Pest-Schwil-

ren, sonderlich der Beulen: Und denn folglich vom rechten Gebrauch der Vomitorium und Sudoriferorum. Breslau, Follgiebel, 1711, w 4-ce, str. 117. Toż, tamże, 1713, w 4-ce, 8 k. 143 str.

Eissen Jan Jerzy, nie lekarz, pastor w Inflantach.

Dwoje pisma, pierwsze o ospy wszczepieniu, drugie o powszechnym ziół y korzonków suszeniu.

Inokulacya albo ospy wszczepienie ułatwione y matkom samym zlecione przez Jana Jerzego Eisse-na P. T. w r. 1773. Z niemiękiego przetłumaczone. W druk. Mitzlerowskiy, 1774, w 8-ce, str. 12, 92.

Nauka o powszechnym ziół y korzonków suszeniu. Część pierwsza. O jarzynach, sałatach y korzeniach iakim sposobem suszone y w kartuzy pakowane być mają, dla pomnożenia wyżywienia się sposobów podana. (Tomasz Ruszczyć przy pomocy Klemensa lekarza dworu kasztelanowój krakowskiej).

Toż, Warsz., Dufour, 1780, w 8-ce, str. 87.

Auszug aus Pastor Eissens Unterricht von der allgemeinen Kräuter- und Wurzel-trocknung. Warschau, Dufour, 1783, w 8-ce, str. 28.

Eitelberg Bruno, weterynarz w Sokalu w Galicyi.

Kilka słów o higienie zwierząt domowych. (Dwa tygod. med. pub. 1830, str. 89—91).

Eckelt Wojciech Józef, nauki lekarskie ukończył w Krakowie 1834 r., później przeniósł się do Francji i tam pozostał, osiągnąwszy w r. 1843 w Montpellier powtórnie dyplom doktorski.

De condylomatibus. Graecoviae, J. Czech, 1834, w 8-ce, str. 52, 1 tab. Diss. inaug.

Essai sur les abès multiples. Montpellier, 1843, w 4-ce, str. 27. Diss. inaug.

Elias, żyd, zajmował się w Krakowie sztuką lekarską, szczególnie zaś poświęcał się leczeniu chorób oczu. On to 1514 r. zawarł umowę z organistą kościoła N. Maryi Panny, pełnomocnikiem Bogdana Sapiehy, w której zobowiązuje się, za 20 kóp monety litewskiej, wyleczyć tego ostatniego z katarakt; zaliczenia wziął dwie kopie.

Por. Grabowski: Staroż. wiad. o Krakowie, 225.

Elias z Pińczowa, żyd, cieszył się wielką wziętością jako lekarz. Umarł około 1770 r. Miał wydać arytymetykę w Żółkwi i Geometrię w Berlinie 1765 r.

* **Ellisen G.**

Krótką informacya o upadku była. Przekład z niemieckiego. Mińsk, 1798, w 4-ce. (Po polsku i po rosyjsku).

Elpenor Jakób Ireofil, ob. Hoffmann Jakób.

Elsenberg Antoni, ur. w Warszawie 1852 roku, nauki lekarskie ukończył w mieście rodzinnem 1876 r. i wnet objął obowiązki nadetatowego prosektora anatomii patologicznej w uniw. warszawskim.

Udział komórek stałych tkanki łącznej w sprawie zapalnej. (Rozprawa w języku rosyjskim, nagrodzona przez wydział lek. i ogłoszona w Rabotach iz laboratorij medicinskago fakulteta warsz. uniw. Wy-pusk III, 1876).

Lymphoma malignum (pseudo-leukemia). (Pam. t. l. w T. LX XVI, 1880, str. 371—380).

Unaczynienie ciał rakowych. (Tamże, str. 626—630).

Zmiany anatomiczne ślinianek przy wściekliznie u psa i człowieka. (Tamże, T. LXXVII, 1831, str. 415—444).

Toż, po rosyjsku.

Toż, po niemiecku w Virchowia Archiv f. pathol. Anatomie, 1882, T. LXXXVII, zes. I.

Toż, w postaci tymczasowego doniesienia w Gaz. lek. 1881, str. 129—131 i w Centralb. f. d. med. Wiss. 1881, Nr. 13.

Zmiany ślinianek pod wpływem pilokarpiny. (Gaz. lek. 1881, str. 873—878).

Wspólnie z Bajerem ogłosił:

Przypadek niedokrwistości złośliwej samoistnej (Anaemia perniosa progressiva idiopathica). (Gaz. lek. 1881, str. 525 i nast.).

Elsner Aleksander, dentysta warszawski.

Nieomylnie środki ochronienia się od bólu zębów, utrzymania ich w zdrowiu i piękności aż do najpóźniejszego wieku. Warszawa, druk. Strąbskiego, 1849, w 12-ce, str. 71.

* **Elsner Eph. Franc.**

Bericht über den Gesundheitszustand der Provinz Ostpreussen und Lithauen im J. 1801. Königsberg, 1802.

* **Emmert K.**

Wykład chirurgii szczegółowej. Przekład 3-go wydania dzieła pod napisem: „Lehrbuch der speciellen Chirurgie, 1870,” dokonany przez K. Dobrskiego, K. Filipowicza, J. Gutwina, J. Kisiele, W. Mayzla, J. Rodego. T. I Chirurgiczne choroby głowy, szyi i piersi. Warszawa, 1875, w 8-ce, str. XVII, VI, 666. T. II. Chirurgiczne choroby brzucha, niednien, kończyn i kręgosłupa. Tamże, 1873, w 8-ce, str. XIX, 744.

Engels Krzysztof, doktor filozofii i medycyny, rodem z Poznania, kilkakrotnie podróżował po Rosyi.

Enchiridion de statu religionis Russiae. Gedani 1695, str. VIII, 289.

Moscovia h. c. commentarius de origine, situ, regionibus, moribus ac republica. Dantisci, 1613.

Por. Siarczyński: I, 9. Starowski: Mon. Sammat, 361.

Enoch Hirs, rodem z Pomeranii, stopień doktora medycyny uzyskał 1801 r. w Frankfurcie nad Odrą, zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Kaliszu.

De dubio pliae polonicae inter morbos loco. Trajecti ad Viadrum. e typographeo Apitziano, (1801), w 8-ce, str. VIII, 44. Diss. inaug.

Enoch Jakób Kazimierz, syn poprzedzającego, ur. we wsi Sokołowie, w dep. kaliskim w r. 1785; ukończywszy chlubnie nauki lekarskie w Berlinie, wybrany był przez Hufelanda do grona mędzów, których na żądanie rządu rosyjskiego król pruski do nowo założonego uniwersytetu dorpuckiego wysyłał. Nie korzystał E. z ofiarowanego mu zaszczytu; wrócił do kraju, gdzie niebawem fizykiem powiatu warszawskiego mianowany został; w r. 1810 objął miejsce fizyka powiatu orłowskiego i gostyńskiego i obowiązki te pełnił do r. 1830. W r. 1833 powziął myśl podniesienia wód mineralnych w Busku, zebrał towarzystwo i z uszczerbkiem swego mienia wznosił zakład kąpielowy w tym zdrojowisku, które mu rząd na pewien czas odstąpił. Um. 1847 r.

* **Eobanus Helius**, hessus. (1488—1540), profesor wymowy i poezyi w Erfurcie, Norymberdze i Marburgu; podróżował po Polsce około 1512 r.

Bonae valetudinis conservandae rationes aliquot. B. m. i. r. (Cracoviae, Scharffenberg), w 8-ce. Ob. Brettschneider.

Ephorinus Anzelm, rodem z Fryburga na Szląsku, w młodym wieku zapisał się do grona słuchaczy w akademii jagiellońskiej; stopnie filozoficzne osiągnął 1522 i 1527 r. W 22-im roku życia objął katedrę dyalektyki i logiki w akademii krakowskiej. Na polecenie Jakóba Arciszewskiego, kanonika krakowskiego, Seweryn Bonar, kasztelan biecki, powierzył Eforynowi wychowanie synów swoich. Znimiż wiedził E. Niemcy i Włochy, gdzie doskonalać się w naukach, zawiązał stosunki przyjaźni z wielu uczonymi, szczególnież zaś z Erazmem Rotterdameczykiem. Stopień doktora medycyny uzyskał w Padwie; prawdopodobnie jednak poprzednio już ćwiczył się w naukach lekarskich w Krakowie pod Cyprianem z Łowicza. Karol V, cesarz, szlachectwem go zaszczycił. Wróciwszy do Krakowa został obrany rajcą i fizykiem miejskim.

Caui Plinii secundi naturalis historiae liber VII. Cracov., Victor, 1526, w 4-ce.

Caui Plinii secundi in libros historiae naturalis praefatio, quae primum librum occupat diligenter doctissimorum virorum iudicio recognita et in veram ac plane Plinianam lectionem restituta. Unacum indice summatis XXXVIII librorum Plinii argumenta indicante. Cracov., Scharff, 1527, w 4-ce.

Caui Plinii secundi naturalis historiae liberum XXIX medico suo commentario distinctum ac illustratum, per... Cracovias, H. Victor, 1530, w 4-ce.

De utilitate artis medicae. B. w. m. d. (1538).

Medicinale compendium ad amplissimum ac prudentissimum senatum regiae urbis Cracoviensis. Cracov., Victor, 1542, w 8-ce.

Remedium contra pestem. Dzieło to ma się znajdować w Bazylei.

Por. Janociana Vol. VII, str. 74—76. Oettinger: Rys... str. 161. Arnold: Monumenta... str. 24. Encykl. powsz. VIII, 37.

Epstein Izaak, rodem ze Lwowa.

De tumoribus lymphaticis. Vindobonae, Gerold, 1814, w 8-ce, str. 53 i 4. Diss. inaug.

Erb Jan, doktor medycyny, lekarz poznański, podpisał jako senior akt synodu luterańskiego, jaki odbył się w Wschowie 1645 r.

Por. Łukaszewicz: O dyssydentach, 202.

Erbenius Lubertus, był nadwornym lekarzem przy Mikołaju Potockim, kasztelanio krakowskim, za panowania Jana Kazimierza.

Por. Gąsiorowski: T. II, 277.

Erinnerung (Eine wohlmeinige) sich vor der Pestilenz zu praeserviren, deutsch und polnisch, 2 ark. w 4-ce. (Wydane przez lekarzy toruńskich czasu moru 1708 i 1709).

Por. Zerneke. Daß verpestete Thorn, str. 26.

* Erlenmeyer A.

Jak leczyć umysłowe choroby w okresie ich powstania. Rozprawa uwieńczona. Tłomaczył D. P. Warszawa, druk. Gaz. pols., 1863, w 8-ce, str. 79.

Erllich Jan, spółczesny lekarz warszawski, ur. w Warszawie 11 grudnia 1843 r., medycyny słuchał w warsz. szkole głównej.

Przypadek opadnięcia macicy i przodkowej ścianey pochwy, pomyślnie operowany sposobem Bischoffa. (Medycyna, 1879, Nr. 10. str. 150).

Erllich Marcin, doktor medycyny wszechniczy dorpackiej, spółczesny lekarz plocki.

Przypadek przechođniój przypuszczającej niemoty (Aphasia v. alalia transitoria intermittens). (Medycyna, 1875, Nr. 4).

Przypadek przepukliny pachwinowej wewnętrznej zaciśniętej (Hernia inguinalis interna interstitialis incarcerata). Operacya, wyzdrowienie. (Tamże, 1876, Nr. 9).

Przyczynę do nauki o przyczynowości dychawicy (asthma). (Tamże, 1876, Nr. 52).

Przypadek niemoty przy durzycy brzusznej (Tamże, 1877, Nr. 5).

Przestroga dla posługujących się blaszencem (laminaria digitata). (Tamże, 1877 Nr. 22).

Trzy przypadki drgawek właściwych ciężarnym, rodzącym i położnicom (Eclampsia gravidarum, parturientium et puerperarum). (Medycyna, 1878, Nr. 2).

Erlicki Alfons, ur. w Warszawie 23 grudnia 1846 r.; ukończywszy gimnazjum realne w m. rodzinnem, w r. 1862 zapisał się na wydział inżynierów cywilnych Instytutu politechnicznego w Puławach; gdy ta instytucya naukowa zwiniona została 1863 roku, E. przerzucił się do nauk lekarskich i takowe 1868 r. w wydziale lekarskim warsz. Szkoły Głównej ukończył. Następnie krótki czas zajmował się praktyką lekarską w Wyszku, w powiecie pulsuskim i w m. Turku w gub. kaliskiej. W r. 1870 został lekarzem progimnazjum w Częstochowie, a wkrótce objął obowiązki lekarza miejskiego tamże. W r. 1877, po dwuletnich usilnych staraniach, został w celu dalszego kształcenia się przykomenderowany przez departament medycyny ministerstwa spraw wewnętrznych, do akademii medyko chirurg. w Petersburgu na lat 2. Tu oddał się badaniu chorób nerwowych i umysłowych w klinice profesora Mierzejewskiego a równocześnie przystąpił do składania egzaminu na stopień doktora medycyny. W r. 1878 pełnił obowiązki lekarza wojskowego w Bulgarii. Uzyskawszy w r. 1880 stopień doktora medycyny, objął obowiązki ordynatora w klinice prof. Mierzejewskiego a nadto tegoż roku został mianowany stałym ordynatorem w „domu dla obłąkanych założonym przez J. Ces. Wysokość Cesarzawicza Następcę tronu.“ Od r. 1882 r. jest docentem prywatnym w akademii lekarskiej petersburskiej.

Złamanie piszczeli powikłane z raną części miękkich i wyjęciem odłamków na zewnątrz oraz złama-

nie strzałki proste. (Gaz. lek. T. III, 1887, str. 201 do 204).

Rana kłota drążąca do jamy brzusznej. (Tamże, T. V, 1868, str. 332—334).

Spostrzeżenia. (Tamże, T. VII, 1869, str. 205—207, 324—327, 371—376).

Ropień w jamie opłucnej lewej (empyema); przebiecie klatki piersiowej; wyzdrowienie. (Tamże, str. 417 do 421).

Rana kłota drążąca żołądka. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 497—503).

Wyszków pod względem lekarskim; statystyka lekarska; woda mineralna żelazno-wapienno-alkaliczna w Wyszku. (Tamże, str. 705—711).

Pierwotne zapalenie ropne tkanki łącznej otaczającej kiszki prostą (periproctitis purulenta). (Gaz. lek. T. VIII, 1870, str. 768—770).

Kilka uwag o prawie przyrody. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1876, w 8-ce, str. 67.

O sposobach stwardniania i zabarwiania tkanki ośrodków nerwowych (Progrès médical, 1877, Nr. 39).

Toż, w Gaz. lek. T. XIII, 1877, str. 247—250, 289—292).

Zmniejszenie w spinomozgu amputowanych sobak. S.-Pietierburg, 1879, w 8-ce, str. 66, 4 tab. Diss. inaug. Uwieńczona przez akademią nauk w Petersburgu nagrodą z zapisu D-ra Rikickiego.

Zmiany w rdzeniu kręgowym amputowanych psów. (Pam. t. I. w. T. LXXVI, 1880, str. 671—682).

Melanosis medullae spinalis jako powikłanie paraliżu postępowego. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 261—292).

Toż, w Archives de physiologie, 1881.

O budowie pnia nerwu słuchowego. (Pam. t. I. w. 1882, str. 63—77, 1 tab.

Toż, po rosyjsku. (Wraczebnja Wiedomosti, 1882).

Kilka rysów z symptomatologii obłąkania epileptycznego. (Gaz. lek. 1882, Nr. 15—16).

Rzut oka na pierwotne obłąkanie (primäre Verriektheit). (Medycyna, 1882, Nr. 3, str. 37—41. Nr. 4, str. 53—57. Nr. 5, str. 69—73).

Erndtel Krystyan Henryk, ur. w Dreźnie 1670 r., nauki lekarskie pobierał w Lipsku, w latach 1706 i 1707 zwiedził Hollandyę i Anglię, 1710 powołany przez Augusta II na lekarza nadwornego przybył do Warszawy, gdzie wiele lat przemieszczał. Um. w Dreźnie 17 marca 1734 r. Wydał:

Warsavia physice illustrata sive de aëre, aquis, locis et incolis Varsaviae, eorundemque moribus et morbis tractatus. Cui annexum est viridarium vel catalogus plantarum circa Varsaviam nascentium. Dresdae, J. Chr. Zimmermann, 1730, w 4-ce, str. n. 8, str. 247, 132, 2 rycin.

(Topografia lekarska Warszawy Erndtel'a strześcił Dr. W. Olbratowicz w Pam. T. L. W. T. XIV. Niektóre szczegóły z opisu Erndtela wyjęte umieścił A. Wolff w Roczn. T. P. N. T. XXI, 268).

Ex veneno salus. Giess. 1691, w 8-ce.

De usu historiae naturalis exotico-geographicae in medicina. Lipsiae. 1700, w 4-ce.

De itinere suo anglicano et batavo annis 1706 et 1707 facti, relatio ad amicum. Lipsiae, 1710, w 8-ce.

Toż, Amstelodami, 1711, w 8-ce.

Relatio de morbis anno 1720 Varsaviae grassatis. Dresdae.

Relatio de morbis anno 1730 Varsaviae grassatis. De veneno salutem sistens. Lipsiae, 1701.

De flora japonica. Epistola ad J. P. Breynę. Dresdae, 1716, w 4-ce.

Plantarum circa Sedlitzenses thermas elenchus. Norimb. 1723, w 4-ce.

De plantis circa thermas Teplicenses crescentibus. 1733. (Acta acad. nat. curios. T. XIII).

Por. Encykl. powz. VIII, 380. Haller: Bibl. med. pract. IV, 103, 101, VIII, 269. Bibl. botanica, II, 101. Plouquet, V, 363, VI, 10. Gąsiorowski, II, 367.

Ernst Karol Ferdynand, ur. 1791 r. we wsi Wyszwilach na Litwie, nauki gimnazjalne pobierał w Tyłży, medycyny słuchał w Królewcu i Berliuie.

De corneis humani corporis excrecentiis, quarum generali brevique notitie singularis casus de hominibus ejusdem corneis excrecentiis adjectus est. Berolini, typis G. L. Krause, 1819, w 4-ce, str. 28, 2 tb. Diss. inaug.

* Esmarch.

O sposobach niesienia pierwszej pomocy w nagłych przypadkach. Dziełko prof. Esmarcha przełożył i przerobił Dr. K. Grabowski. Kraków, nakł. Krzyżanowskiego, 1883, w 8-ce, str. 98.

Essencya dulcis, jakie jest lekarstwo, br., w b. w. r., druk stary gocki.

Estreicher Alois Rafał, syn Dominika, malarza z czasów Stanisława Augusta, ur. w Krakowie 21 czerwca 1786 r. Jeszcze jako magister chirurgii, był od r. 1804/5 pomocnikiem przy Adamim, profesorze weterynaryi w Krakowie i naukę tę wykładał w języku polskim. W marcu 1807 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Za księstwa warsz. (1809 r.) objął w wydziale filozoficznym katedrę historii naturalnej (zoologii, botaniki i mineralogii). Od r. 1813 wykładał tylko dwie pierwsze nauki; po reorganizacji uniwersytetu 1833 r., znów trzy przedmioty na nim ciążyły. Obowiązki professorskie sprawował do 1 kwietnia 1843 r. W r. 1826 był z wyboru uniwersyteckim członkiem senatu rządzącego wolnego miasta Krakowa, dwukrotnie piastował dostojność dziekańską, 1831 — 1833 był rektorem uniwersytetu a zarazem prezesem tow. nauk. krak. Umarł 1 sierpnia 1852 r. Przejęty żywą dla natury miłością, co najmniej od 1804 r. odbywał pieszo wycieczki po kraju, zajmując się poszukiwaniami przyrodniczymi, już to sam, już też wspólnie z Hacquetem, Fort. Christianim, Polackiem, W. Besserem i innymi. W podróży po Europie zaznajomił się z obcymi naturalistami i był dla nich wyobraźcą przyrodników polskich. W dziełach entomologicznych cudzoziemskich pod wieloma owadami polskimi czytamy nazwisko Estreichera a Besser rozszerzył pamięć jego imienia nazwaniem pewnej szczypanki podolskiej (*Carabus Estreicheri*). Bogaty swój zbiór, plon przeszło 30-letniej pracy, złożony z przeszło 31,000 owadów, 5,000 mineralów i 8,000 roślin sprzedał 1850 r. dla gabinetu warszawskiego. Inny zbiór, 15,000 owadów, otrzymał w darze po jego zgonie uniwersytet jagielloński. Oprócz

spisów roślin ogrodu botanicznego, które prawie corocznie ogłaszał, wydał:

Rzecz o stanie ogrodu botanicznego. (Rozmaitości naukowe, 1828).

Zdanie sprawy z berlińskiego zjazdu uczonych mężów. Kraków, 1828, w 4-ce, str. 12. Osobn. odb. z Głosa krak.

Zdanie sprawy z czynności tow. nauk. krak. z r. 1832. (Roczn. tow. nauk. krak. 1833, T. XV, 43).

Głos Rektora Uniw. Jag. (obejmujący rzecz o pracach badaczy przyrody na zjeździe w Wiedniu 1832 r.) Kraków, 1832, fol. str. 2.

Głos Rektora Uniw. Jag. (obejmujący dzieje rozwoju rodu ludzkiego). Kraków, 1833, w 4-ce, str. 15.

Rzecz krótka o gabinecie mineralogicznym uniwersytetu Jagiellońskiego. (Roczn. wyd. lek. 1842, T. V, str. 42—76).

Wiadomość o muzeach: entomologicznym, mineralogicznym i botanicznym. (Bibl. warsz. 1846).

Życiorys Dominika Estreichera, malarza z czasów Stanisława Augusta. (Bibl. warsz. 1847, T. IV, 664).

Nadto zagranicznym uczonym udzielał wiadomości dotyczących nauk przyrodniczych w kraju naszym. I tak: B. Ignolleum Janowi z Modeny, w rękopisie francuskim z 20 arkuszy złożonym, przesłał rzecz o ogrodach w Polsce tak prywatnych jak i publicznych; dla niego także opracował polską bibliografią ogrodnictwa, gospodarstwa, medycyny, górnictwa, mineralogii i zoologii. Dla Mejera z Królewca i de Candolla z Genewy opisał roślinność Polski a w szczególności florę Krakowa. Lucas z Paryża otrzymał od niego wiadomość o stanie mineralogii i botaniki w Polsce. Nowosilecowi złożył sprawę o roślinności Litwy, szczególniejsze okolice Krzemienia. Do dzieła Wielogłowskiego (Hist. topogr. opis województwa krak.) dodał opis tego województwa pod względem roślinności. W dziele H. Kollataja (Badania o początkach rodu ludzkiego, 1842) znajdujemy liczne Estreichera uwagi.

Por. A. Waga: Wspomnienie o A. R. Estreichera. (Bibl. warsz. 1853, I, str. 189—194). Roczn. wyd. lek. 1842, str. 161, 162; 1843, str. 47. Encykl. pow. VIII, 447.

Esuriens Absalon, aptekarz poznański z drugiej połowy XVI wieku; miał sobie zleconą 1570 r. rewizję win w Poznaniu sprzedawanych.

Por. Łukaszewicz: Obraz m. Poznania, I, 188.

* Ewald E. C.

O trawieniu. Wstęp do wykładu klinicznego chorób narządów trawienia. Przełożył Dr. L. A. Anders. Warszawa, druk. M. Zienkiewicza i W. Nowakowskiego, 1882, w 8-ce, str. 89. Odb. z Medycyny, T. VIII, 1880.

Ewaldt Benjamin, urodz. w Gdańsku 28 października 1674 r., medycynę uczył się w Królewcu, Erfurcie i w Halli i w tym ostatnim mieście 1697 r. stopień doktorski uzyskał. W r. 1701 przybył do Królewca i tu 1705 r. został professorem na wydziale lekarskim. Um. 24 października 1719 r.

Disputationes de Polonia nunquam tributaria. Dantisci, 1693, w 4-ce, k. 57.

De impotentia virili. Halae, typ. Chr. Salfeldii, 1697, w 4-ce, k. nl. 10. Diss. inaug.

De podagra. Dantisci, 1697, w 4-ce, str. 47.

Diss. de sanitate hominis morbos. Regiomonti, 1701, w 4-ce.

De medico practico dubitante an subtilitates in praxi usum habeant. Regiomonti, 1701, w 4-ce.

Diss. de pulvere sympathetico. Regiomonti, 1702, w 4-ce.

Diss. de formicarum usu in medicina. Regiomonti, 1702, w 4-ce.

Diss. de auro fulminante. Regiomonti, 1704, w 4-ce.

Diss. de obstetrice inculcata. Regiomonti, 1707, w 4-ce.

Diss. de eunuchis et spadonibus. Regiomonti, 1707, w 4-ce.

Diss. de morbo Ezechiae per ficum curato. Regiomonti, 1708, w 4-ce.

Diss. de sanitate per mel et oleum conservandâ. Regiomonti, 1711, w 4-ce.

Diss. de somno. Regiomonti, 1711, w 4-ce.

Diss. an foetus humanus vivus vel mortuus natus sit. Regiomonti, 1718, w 4-ce.

Problematum medicorum specimina publica. Regiomonti, 1717—1724, w 4-ce.

Diss. de uroscopiae usu et abusu. Regiomonti, 1718, w 4-ce.

Exelbrith Edw. rodem z Tarnopola.

Venenorum effectus et medela. Pestini, 1842, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Eydrygiewicz Józef Abdon.

Des hernies abdominales. Paris, 1850, w 4-ce, str. 68. Thèse.

Eytmin Tadeusz, rodem z Wilna, stopień doktorski uzyskał w Paryżu 1842 r., praktykował w Verviers we Francyi.

Thèse pour le doctorat en médecine présentée et soutenue le 31 mai 1842. 1. Déterminer si les moyens pharmaceutiques peuvent être appliqués au traitement des varices; quels sont les avantages et les inconvenients des incisions pratiquées aux veines variqueuses, et de l'excision des tumeurs variqueuses. 2. Quelle est la valeur séméiologique des signes fournis par l'inspection et par la palpation des veines? 3. Quelle est la composition des sucs acides retirés des fruits, par quels procédés obtient-on ces sucs, et comment procède-t-on à leur clarification? Quelle différence y a-t-il entre ces sucs avant et après leur clarification? Par quels procédés les conserve-t-on? 4. De la membrane pupillaire et des plis de la rétine. Paris, impr. de Rignoux, 1842, w 4-ce str. 28.

Fabian Szymon, magister farmacyi, współczesny właściciel apteki w Nowym Dworze.

Farmacya. T. I zawierający początki botaniki i farmakologią. Warszawa, nakł. autorów, w druk. Łatkiewicza, 1835, w 8-ce, k. nl. 4, str. 452. T. II zawierający część praktyczno-chemiczną. Tamże, tegoż roku, k. nl. 2, str. 476. T. III zawierający dalszy ciąg farmacyi w r. 1835 wydanej. Warszawa, nakł. autorów, w druk. M. Chmielewskiego, 1844, w 8-ce, k. nl. 2, str. 220.

(Dzieło ogłoszone wspólnie z T. Heinrichem).

Farmacya. T. I. Początki botaniki i zoologii, chemia organiczna i farmakognozya. Edycja druga poprawna i znacznie powiększona. Warszawa, nakł. autora, w druk. Gaz. codzienną, 1852, w 8-ce, k. 1, str. 508, spisu k. 9. T. II. Chemia nieorganiczna i farmacya w ścisłym znaczeniu (z 12 rycinami). Tamże, 1852, w 8-ce, str. 694 i XXII. T. III, czyli supplement tomu I i II edycyi drugiej z r. 1852. Warszawa, w drukarni banku polskiego, 1858, str. II, 196 i X.

O sztucznych wodach morskich. (Pam. lek. warsz. T. II, str. 132—135).

Ueber die Zersetzung des Sublimats durch einige Pflanzenstoffe. (Leo, Magazin, T. I (1-y posz.), 1828, str. 103—111).

Ueber das Verhalten des Calomels zu einigen andern Stoffen. (Tamże, T. I, str. 413—430).

Ob. Heinrich Teodor.

Fabian Aleksander, syn poprzedzającego, ur. 1847 r. w Nowym Dworze, do gimnazjum uczęszczał w Warszawie, i tu później przykładał się do nauk lekarskich (1866—1871). W r. 1872 mianowany został lekarzem Wschodniego okręgu górniczego w Suchedniowie; w r. 1878 przeniósł się do Dąbrowy górniczej. W r. 1882 pełnił obowiązki lekarza w zakładzie wodoleczniczym D-ra Czerwińskiego w Fürstenhoffie.

O mechanizmach w mózgu żaby tamujących odruchy rdzenia. (Gaz. lek., T. VIII, 1869, str. 161—167).

Zarostnienie odbytu wrodzone (atresia ani congenita). Proctoplastica. Wyzdrowienie. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 1—5).

O pylicach (pneumonoconioses). (Tamże, T. XXIX, 1880, Nr. 4, 5, 6, 8, 10, 16, 21, 22, 23, 24, 26).

Słowo o śmierci i jej przyczynach. (Zdrowie, 1878, T. I, Nr. 11, 12, 13).

Przyczynki do leczenia chorób gorączkowych chłodnemi kąpielami. (Rzecz napisana na temat konkursowy Warsz. tow. lek. i uwieczniona nagrodą). (Pam. t. I. w. T. LXXIV, 1878, str. 227—371).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1878, w 8-ce, str. 133.

(Ocena przez Dobrskiego w Pam. tow. lek. warsz. str. 173—189 i Dunina w Medycynie, 1878, Nr. 32).

Zur Theorie des Cheyne-Stokes'schen Athmungsphaenomens. (Rozprawa doktorska przedstawiona 1881 r. wydziałowi lekarskiemu uniwersytetu dorpuckiego).

Wspólnie ze Stockmannem ogłosił: o wpływie nerwów na oddychanie. (Gaz. lek. 1871, T. X).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, Berger, 1871, w 8-ce, str. 33.

Rozprawa ta była drukowana po rosyjsku 1870 r. w Warsz. uniwersyteckich Izwiściach i uwieczniona złotym medalem przez wydział lekarski.

Nadto oprócz wielu streszczeń, wyciągów i sprawozdań umieszczonych w Gaz. lek. od 1869 do 1879, przełożył dzieła: Dondersa, Duflosa, Hoha (ob.).

Fabius Hercinianus, ob. Tylkowski Wojciech.

Fabricius, lekarz gdański, około 1668 r. stosował wstrzykiwanie leków do żył w celach terapeutycznych.

Por. Gąsiorowski: l. c. T. II, str. 431. Sprengel: Versuch e. pragm. Geschichte d. Arzneik., T. IV, str. 94.

* **Fabricius**.

O kuracyi wodą zimną, czyli najnowsze sposoby leczenia prędko i gruntownie wielu najniebezpieczniejszych chorób za pomocą wody zimnej, z dwoma dodatkami obeymującymi przykłady szczęśliwie dokonanych kuracyi za pomocą tężej wody. Z drugiej edycyi na polski język przełożył I. Kulesza. Warszawa, nakł. Sennewalda, 1835, w 8-ce, str. XVIII i 325.

Falewicz Karol.

Uwagi o nadużyciu spirytusowych napojów. Petersburg, 1859, w 12-ce, str. 53.

Falecki Józef, ur. 2 marca 1829 r. we wsi Sanoczku pod Sanokiem; ukończywszy nauki szkolne w r. 1848, jako słuchacz filozofii w uniw. lwowskim, brał czynny udział w ówczesnych ruchach; odbył kampanią węgierską a później został wcielony do woj-

ska austriackiego. Uzyskawszy urlop na czas nieograniczony, rozpoczął 1851 roku w Krakowie studia lekarskie i tam 1857 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie przez lat 4 był adjunktem kliniki lekarskiej krak. a niejednokrotnie zastępował w wykładach mistrza swego Dietla, gdy tenże jako poseł na sejm krajowy zmuszony był wyjechać się do Lwowa. W r. 1868 przeniósł się na stały pobyt do Królestwa. W r. 1873 zapadł ciężko na zdrowiu; rozwijała się w nim choroba części środkowych układu nerwowego, która 28 kwietnia 1879 r. położyła kres jego życiu.

Wiadomość z kliniki prof. Dietla (ostry gościec stawowy i wada serca). (Przegl. lek. 1862, Nr. 11, 12).

O moczeniu cukrowym (melituria). (Tamże, 1862, Nr. 27—31).

Zapalenie płuc obustronne. Z kliniki lek. prof. Dietla. (Tamże, 1863, Nr. 1, 2).

Wędrująca śledziona, zapalenie otrzewny, śmierć. (Tamże, 1863, Nr. 13).

O gimnastyce higienicznej i lekarskiej. Warszawa, druk. Pruskiego, 1863, w 8-ce, str. 44.

Toż, w Pam. tow. lek. warsz., 1863, T. XLIX, str. 257 i nast.

Szkic semiotyki uroscopijnej. Kraków, 1865, w 8-ce, str. IV, 180. (Ocena Domańskiego w Przegl. lek. 1866, Nr. 5).

Opadnięcie śledziona. (Pam. tow. lek. warsz., 1864, T. LI, str. 303 i nast.).

Wykaz statystyczny chorób w klinice lekarskiej krakowskiej leczonych od r. 1851 do 1863.

1. Zapalenie płuc. (Przegl. lek. 1863, Nr. 24, 32—35, 37).

2. Zapalenie opłucny. (Tamże, 1864, Nr. 11, 13, 15, 17).

3. Durzycia. (Tamże, 1865, Nr. 31, 39—41, 52. 1866 Nr. 2—4).

4. Zimnica. (Tamże, 1866, Nr. 30—38).

Wyjątki z notat klinicznych. (Tamże, 1867, Nr. 9—14).

Odpowiedź na uwagi D-ra Gilewskiego, do notat klinicznych podane. (Tamże, 1867, Nr. 18, 19).

Fałecki Krzysztof, rajca lubelski, promowany do stopnia doktora filozofii w Krakowie 1612 r., wslawił się szczęśliwem leczeniem. Umarł 1640 r. przeżywszy lat 49. Znałe są jego:

Epicedium in funus Andr. comitis de Tenczynu (1613).

Laerymae in funere Adami Fałeckii (1611).

Por. Muczkowski: Lib. promot. 268, 272. Starowolski: Mon. Sarm. 760. Gąsiorowski: II, 193.

Falimierz Stefan, rodem z Poznania, był lekarzem Jana Tarnowskiego, hetmana i kasztelana krakowskiego za panowania Zygmunta Starego. Wydał zieleńnik p. t.:

O ziołach y o mocy gich. O paleniu wodek z zioł. O olejoch przyprawianiu. O rzeczach zamorskich. O zwierzętach, o ptaczach y o rybach. O kamieniu drogim. O urinie, o pulsie, y o innych znamionach. O rodzeniu dziatek. O nauce gwiazdeczney. O stawianiu baniek. Y o puszczeniu krwi. O rządzaniu czasu powietrza morowego. O lekarztwach doświadczonych na wiele niemocy. O nauce barwierskiej. Cum gratia et privilegio. (Tytuł czerwono drukowany w ramkach czarnych z ozdobami z roślin i osób żłozonemi). Na ostatniej karcie: Florian Ungleriusz z wielką pilnością imprimował. W wigilię świętecz-

na szczęśliwie dokonał. Lata od narodzenia Bożego 1534, w 4-ce. Przyp. Janowi hr. z Tęczyna.

Nad układem tego zieleńnika dwóch pracowało: Stefan Falimierz i H. S. Znaczną część jest przerobieniem i skróceniem dzieła: *Ortus (Hortus) sanitatis*, którego autorem Joannes Cuba, medicus augustanus (Moguntiae, Schöffer, 1485).

Por. Lelelew: Bibl. ksiąg, I, 171. Bentkowski: I. c. II, 391. Janociana, III, 123. Arnold: Monumenta... str. 26—32. Encykl. pow. VIII, 633. Maciejewski: Dodatki... str. 323. Wizerunki i roztrząsania nauk. 1839, T. XI, str. 132, 140—143. Oettinger: Rys... str. 174).

Faliner Ludwik syn kupca warsz., townarzyst i przyjaciel Le Bruna, ukończywszy nauki lekarskie 1824 r. w Warszawie, wyjechał dla dalszych studyów do Paryża i tam 27 maja 1827 r. życia dokonał.

Faliński Jan Stanisław, rodem z Radomia. De la première menstruation. Montpellier, 1834. Thèse.

Faliszowski Krzysztof, ob. Lessius.

Falkensohn Behr Isaschar, ur. w Salantach na Żmudzi 1746 r.

Animadversiones quaedam ad illustrandam phrenitidis causam. Halae, 1772, w 4-ce. Diss. inaug. Gedichte eines polnischen Juden. Mittau, 1772, w 8-ce.

Fanecysz Jerzy, doktor medycyny i filozofii, był około 1625 r. burmistrzem m. Poznania.

Por. Łukasiewicz: Opis m. Pozn. II, 152.

Farenholz Wilhelm, nader wzięty lekarz podolski, wspólnie z J. Rolle ogłosił:

O śmiertelności w gub. podolskiej. (Pam. tow. lek. warsz. 1866, T. LVI, str. 2, 137, 287).

Farmakologia podręczna, czyli lekoznawstwo w skróceniu dla codziennego użycia ułożone przez Romuśla S. Kijów, Zawadzki, 1857, w 8-ce, str. 225.

Farmakopeja szpitalna (*Pharmacopoea nosocomialis*). Warszawa, w drukarni przy ulicy Rymarskiej, Nr. 743, 1838, w 16-ce, str. 105 i IX.

Farmakopeja szpitalna ułożona przez Radę Lekarską Królestwa Polskiego i zatwierdzona przez Komisję Rządową Spraw wewnętrznych i duchownych. Warszawa, 1860, w 8-ce, str. 146 i VII.

Dodatek pierwszy do Farmakopei szpitalnej ułożonej przez Radę Lekarską Król. Polskiego i zatwierdzonej przez Komisję Rządową Spraw wewnętrznych i duchownych, 1861, w 8-ce, k. 4.

Dodatek drugi... 1862, w 8-ce, k. 4.

Dodatek trzeci... 1862, w 8-ce, k. 4.

Ob. *Pharmacopoea*.

* **Faust Bernard Krzysztof** (1755—1842).

Katechizm zdrowia dla użytku szkół y domowej edukacyi. Ze czterema obrazami. Z niemieckiego na polskie wytlómaczony, przez Krzysztofa Celestyna Mrongoviusa. Warszawa, M. Gröll, 1795, w 8-ce, str. 104.

Toż. Warszawa, 1805, w 8-ce.

Katechizm dla utrzymania zdrowia służący dla użytku szkół i domowego wychowania w języku niemieckim napisany, a teraz z różnemi przestrożkami i przydatkami z najlepszych autorów wyjętymi, na oyczysty język przetłómaczony przez N. B. Poznań, w druk. Dekera, 1795, w 8-ce, str. 104.

Toż, tamże, 1797, w 8-ce, str. 4, 104, 3.

Katechizm zdrowia. Przekład z niemieckiego przez B. Frydrycha. Warszawa, druk. J. Węckiego, 1829, w 8-ce, str. 255. nl. 4 i 3.

Fayans Maurycy, ur. w Sieradzu 1835 r. Quatenus chloroformium in parturientibus adhibere liceat. Vratislaviae, 1858, w 8-ce, str. 22. Diss. inaug.

De febrilibus liber in quo earum causae, signa, prognoses, curatio juxta doctrinam Hippocreatis aliorumque posteriorum aetatis celeberrimorum, et etiam praxim selectam atque singularem quorundam hujus aevi expertissimorum medicorum, cum breviter tum sufficienter traduntur. Non solum medicis ad eundem verumetiam reliquo omni hominum generi ad praecavendum apprime utilis ac necessarius. Cracov., St. Germański, 1616, w 8-ce, k. 2, str. 85.

O Febrze przepuszczającej epidemicznej. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 35.

Fechner Mateusz, nadworny lekarz Zygmunta Wazy, rodem ze Wschowy, teść Jonstona, należał do grona zawezwanych do narady w celu orzeczenia o zdolnościach umysłowych Krystyny Poniatowskiej (1629 r.).

Por. Gąsiorowski: T. II, 192, 203. Arnold: Rocz. P. N. W. T. VII, 264.

Federowicz Władysław Leopold, rodem z Warszawy, obecnie przebywa w Paryżu, gdzie 1866 r. stopień doktorski osiągnął.

Wystąpienie płodu zewnątrz macicy w czwartym miesiącu ciąży. (Tyg. lek. 1860, Nr. 21).

Du diagnostic différentiel des angines. Paris, 1866, w 4-ce, str. 34. Diss. inaug.

Nadto pomieszczał wiele wyciągów i sprawozdań, w Gaz. lek.

Feigl Longin, ur. 1845 r. w Błudnikach w obwodzie Stanisławowskim w Galicji; do gimnazjum uczęszczał w Czerniowcach a później we Lwowie; mając lat 17 wkroczył do Królestwa i przyjmował udział w ówczesnych rozruchach. Odsiedziawszy rok w więzieniu, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu jagiellońskiego; dyplom doktorski osiągnął w r. 1870. Blisko trzy lata był asystentem prof. Biesiadecznego przy katedrze anatomii patologicznej; w lutym 1873 r. mianowany został prorektorem przy szpitalu powszechnym we Lwowie a nadto 1874 r. lekarzem sądowym; wreszcie 1878 r. docentem medycyny sądowej na wydziale prawniczym wszechuczelnio lwowskiej. Kilka lat był sekretarzem towarzystwa lekarzy galicyjskich a w r. 1875 sekretarzem generalnym drugiego zjazdu lekarzy i przyrodników polskich, jaki odbył się we Lwowie.

Uwagi nad przypadkiem zadziernienia (strangulatio) jelit w worku przepuklinowym. (Rocz. tow. nauk. krak. 1870, Poczet 3-ci, T. XXI).

Too, po niemiecku; w Wien. med. Jahrbücher 1876.

Too, w streszczeniu, w Przegl. lek. 1871, N. 27—30.

O budowie i przeznaczeniu szpiku kostnego. (Rocz. tow. nauk. krak. 1872, T. XXI).

Too, w streszczeniu, w Przegl. lek. 1871, Nr. 32.

Sprawozdanie z prosektorium szpitala powszechnego we Lwowie za r. 1873. (Sprawozdanie ze szpitala powsz. lwowskiego. Lwów, 1875).

Niezwykły wypadek wady utworowej serca. (Pamiętnik II-go zjazdu lekarzy i przyrodn. we Lwowie).

Przypadek wydzielenia cewką moczową całej błony śluzowej i warstwy mięsnej pęcherza moczowego przy odchyleniu macicy (retroversio uteri) u kobiety ciężarnej. Wyzdrowienie. (Przegl. lek. 1876, Nr. 16—18).

Krwiak śródmaciczny i otok macicy jednostronny (haematometra et pyometra unilateralis) przy macicy dwurożnej rozdzielonej (uterus bicornis septus) i zamknięciu jednego rogu (z 2-ma rycinami). (Tamże, 1876, Nr. 22—24).

Wystąpienie glist (ascaris lumbricoides) do jamy brzusznej i zapłatanie w sieci wielkiej. (Tamże, 1877, Nr. 43, 44, 46, 47).

Przyczynę do anatomii patologicznej wgłobienia jelit. Przepuklina jelit w worku sieciowym przy zagłobie. (Tamże, 1877, Nr. 46—48).

O owężgnięciach wewnętrznych w skutek zwężenia jelit (nodus intestinalis) powstałych. (Tamże, 1878, Nr. 16—19).

Przyczynę do kazuistyki wrodzonego ułożenia całego jelita grubego w lewą połowę jamy brzusznej, połączonego z wadą rozwojową kręsek jelitowych. (Tamże, 1878, Nr. 32, 33).

Uszkodzenie śmiertelne zadane kosą. Zabójstwo czy przypadek? (Tamże, 1876, Nr. 13).

Poród zaślada po doznany urazie. Czy istnieje uszkodzenie ciała? (Dwutyg. med. publ. 1877, str. 64—66).

Poród nagły w wychodku, czy dzieciobójstwo. (Tamże, str. 80—81, 98—103).

Zgorzelina rozległa i rozpad jelita w przepuklinie po zastoinie kałowej (obstruction herniae, incarceration stercoralis). (Tamże, str. 154—158).

Torbiel wieszadła obłego macicy, jako przepuklina operowany. (Tamże, str. 177—182).

Uszkodzenie głowy, obłąkanie, śmierć; czy w skutek doznanych urazów? (Tamże, str. 378—383).

Uszkodzenie głowy, przypadki mózgowe po 6-u tygodniach, wyzdrowienie. (Tamże, str. 425—428).

Zapalenie kamyczkowe miedniczki nerkowej (pyelitis calculosa). (Tamże, 1878, str. 133do 139).

Różne sposoby balsamowania zwłok. (Tamże, str. 173—176).

Ciężka choroba uszna. (Tamże, str. 346—348).

Kazuistyka rzadkich wypadków chorobowych ze stanowiska patologiczno-anatomicznego i klinicznego. Zeszyt I. Kraków, druk. Uniw. Jagiel. 1878, w 8-ce, str. 2, nl. 121 i XVIII 9 rycin. (Odb. z Przegl. lek. Dwutygodnika medyc. publicz. i Pamiętnika II zjazdu lek. i przyrodn. polsk. we Lwowie).

Otrucie gazem tlenku węgla a w szczególności gazem świetlnym ze stanowiska sądowo-lekarskiego. Lwów, 1878, w 8-ce, str. 147 i 2 nl., z dedykacją Dr. St. Janikowskiemu, (rozprawa habilitacyjna). Ocena Blumenstoka w Przegl. lek. 1878, Nr. 51, 52.

Podrecznik medycyny sądowej na podstawie dzieł prof. E. Hoffmana, prof. Maschki i własnego doświadczenia dla użytku uczniów wydziału lekarskiego i prawniczego, lekarzy i prawników. Lwów, nakł. autora, 1883, w 8-ce, str. XII, 450, 7, ryc.

Felwer Jan, doktor medycyny, towarzyszył 1638 r. królówiczowi Janowi Kazimierzowi w podróży do Hiszpanii. Gdy królówicz, podróżujący incognito, przytrzymany został przy brzegach południowej Francji, jako podejrzan o przepatrywanie portów na korzyść Hiszpanii, Felwer wraz z orszakem dzielił wszystkie przygody więzienia, z którego dopiero 1640 r. wypuszczony został.

Por. Niemcewicz: Zbiór pamiątek, III, 244, 274, 288.

Ferendini, rodem z Florencyi, przybywszy do Polski, początkowo praktykował w Lublinie, następnie objął obowiązki lekarza nadwornego ks. Michała Czartoryskiego, wojewody wołyńskiego; a gdy ten w charakterze posła, 11 lutego 1678 wyjechał do Moskwy, F. mu towarzyszyli i z podróży tej wrócił w maju 1679 r.

Por. Niemcewicz: Zbiór pamiątek o dawniej Polsce, T. V, str. 168. Encykl. powsz. T. VI, 229.

Fetter Rud. Al., ob. Vetter.

* **Feuchtersleben** (de) **baron E.** (1806—1849).

Hygiena duszy. Przełożył z wydania ósmnastego Aug. Thugut. Warszawa, nakł. Henryka Natanson, druk Jaworskiego, 1857, w 16-ce, str. VII, 213.

Ficki, b. ordynator kliniki położniczej warsz., społeczny lekarz warszawski.

Operacja cięcia cesarskiego sposobem Porro wykonana. (Gaz. lek. T. 29, 1880, str. 179—181. 187 do 189).

Toż, w streszczeniu. (Pam. tow. lek. warsz. 1881, T. LXXVII, str. 225).

Fijałkowski Bazyli, promowany 1816 r. w Krakowie, będąc jeszcze magistrem chirurgii zastępował w r. 1813 i 1814 miejsce profesora chirurgii praktycznej w uniwersytecie jagiellońskim, później długi czas był lekarzem w głównym szpitalu krakowskim. Um. 2 czerwca 1840 r. Ogłosił:

De ulceribus. Cracoviae, typ. Univ., 1816, w 4-ce, str. 32. Diss. inaug.

Fijałkowski Jan Zefiryn, rodem z Żelechowa, był lekarzem wojska polskiego; opuściwszy kraj rodzinny, stopień doktora medycyny osiągnął 1834 r. w Montpellier; praktykował w Lunel we Francyi.

Essai sur la position de l'épaule du foetus avec issue d'un bras. Montpellier, 1834, w 4-ce, str. 28. Thèse.

Fijałkowski Ignacy, ur. 1783 r. w Andrychowie w Galicji; stopień doktorski osiągnął w Wiedniu. Przybywszy do Warszawy 1809 r., objął obowiązki lekarza w szpitalu ś. Rocha a niebawem został mianowany naczelnym lekarzem pierwszej dywizji wojska polskiego. W r. 1813 został naznaczony pierwszym lekarzem w szpitalu Dzieciątka Jezus a w r. 1834 dyrektorem instytutu położniczego, z tymże szpitalem połączonego. Od r. 1819 był asesorem w radzie ogólnej dozorczej szpitalów Król. Polskiego, a od 1834 r. członkiem rady lekarskiej. W r. 1823 objął w uniwersytecie warszawskim opróżnioną przez śmierć prof. Walburga katedrę położnictwa. Dosłużywszy się emerytury, osiadł we wsi Zawidz, w powiecie mławskim, gub. płockiej i tam 25 sierpnia 1855 r. życia dokonał. F. był członkiem Tow. przyj. nauk, tow. lekarskiego wileńskiego, warszawskiego, tow. nauk

fizycznych, chemicznych i przemysłowych w Paryżu.

De fistula ani et castratione. Vindobonae, 1809, w 8-ce. Diss. inaug.

Początki chirurgii. Wrocław, B. Korn, 1811, w 8-ce, str. 286.

Rozprawa na zapytanie Tow. Król. warsz. przyjaciół nauk, ogłoszone na posiedzeniu publicznem tegoż towarzystwa dnia 3-go kwietnia 1814 r. w oświeceniu następującej: Towarzystwo wyznacza nagrodę medala złotego wartości 50 czerwonych złotych pisarzowi, który najdokładniejszą poda instrukcję ułożoną w sposób najstosowniejszy do pojęcia ludu, mającą za cel oświecić mieszkańców kraju w tém, czego się strzedz i co czynić we wszelkich względach mają, dla zapobieżenia uszkodzeniu zdrowia i życia. Uwieńczona na posiedzeniu publicznem tegoż Towarzystwa dnia 3 maja 1819. Warszawa, w 8-ce, str. 99.

Głos miłny 1 października 1823 r. wszedłszy pierwszy raz do mównicy Nauczycielskiej, w obecności dostojnego Rektora Uniwersytetu, szanownych profesorów wydziału lekarskiego, niemiecki uczniów do tego wydziału należących. Warszawa, 1823, w 8-ce, str. 28. (O operacji symphyseotomia).

Zbiór wszelkich potrzebnych wiadomości akuszerce. Warszawa, w druk. Gaz. warsz., 1842, w 8-ce, str. 333, 22 tab.

Zdanie sprawy z trzechletnich dziejów instytutu położniczego, przy król. warsz. Uniw. istniejącego od 1 września 1823 do 1 września 1826 r. Warszawa, 1826, w 4-ce, str. 17. (Posiedzenie publiczne uniwersytetu, 16 września 1826 r.).

Ueber das Kindbettinnenfieher. (Leo. Magazin, T. II, str. 58—103).

Zatrucie w następstwie wtarcia w brzuch maści sublimatowej. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 11).

Phlegmasia alba dolens u mężczyzn. (Tamże, T. I, 1837, str. 12).

Lekarstwo Le Roy jako najdzielniejszy środek w chorobie artretycznej. (Tamże, T. I, 1837, str. 12).

Utwór z kształtu i wejścia do migdała podobny, wydobyty z wargi sromnej mniejszej. (Tamże, T. I, 1837, str. 13).

O wodostępie (1834). (Tamże, T. I, 1837, str. 23).

Sześciu nieukończonych opsy naturalnej wśród piezo odbyty 30 milowej podróży, w zimnej porze roku (1835). (Tamże, T. I, 1837, str. 33).

Ciąża zewnątrzmaciczna. (Tamże, T. I, 1837, str. 38).

Pogruchołanie postrzałem kartaczowym kości gołenioręcy; wyzdrowienie. (Tamże, T. I, 1837, str. 197).

Przelewanie się choroby wenerycznej z rodziców na dzieci. (Tamże, T. III, 1840, str. 54).

O użyciu octanu ołowiu w wypróżnieniach nieszczerch. (Tamże, T. III, 1840, str. 166).

Polip szyi macicznej, utrudniający wydalenie stawiającej się do porodu części dziecięcej i śmierć położnicy z jego przyczyny. (Tamże, T. III, 1840, str. 173).

Poród trwający kilka tygodni; wychodzenie płodu kawałkami. (Tamże, T. V, 1841, str. 73).

Silnierz (cynanche parotidea) wywołany zagojeniem liszajów na nogach. (Tamże, T. V, 1841, str. 40).

Zdanie sprawy dyrektora instytutu położniczego z r. 1841. (Tamże, T. VII, 1842, str. 43).

Skołowacenie ciada (tetanus), 3 spostrzeżenia. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 5).

Poród utrudniony w skutek zwężenia miednicy, ex-cerebratio, obrót na nóżki. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 8).

Wspólnie z Myło spostrzegł:

Przyjście płodu na świat otworem, powstałym z pęknienia tylniej ściany pochwy maci żnej i międzyszwu,

który od strony pochwy w całości pozostał. (Tamże, T. I, 1837, str. 12).

W rękopiśmie pozostawił:

Rzecz o gorączce położniczej (1827).

Oświecenie ludu wiejskiego w Polsce (1819).

Fijałkowski Stanisław Justyn, ur. 8 maja 1853 r. w Wilnie, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście, nauk lekarskich słuchał w Moskwie (1871—1875). Krótki czas pełnił obowiązki asystenta w moskiewskim szpitalu oftalmicznym. W r. 1876 mianowany lekarzem wojskowym, od r. 1877 jest ordynatorem w oddziale ocznym szpitala wojskowego w Dynaburgu. Za jego staraniem założone zostało w Dynaburgu towarzystwo wsparcia niezdolnych uczniów szkoły realnej. Jest członkiem tow. lekarskiego wileńskiego.

Ob adonis vernalis. (Wrzecz. 1-80, Nr. 15)

Nieskolko słow po powodu zaboliewania glaz pri cingie. (Tamże, 1880, Nr. 20).

Praktičeskija zamietki iz oftalmologičeskogo terapevtiki. (Tamże, 1880, Nr. 30).

Nieskolko bolije riedkich sluczajew iz oftalmologičeskogo kaznistiki. (Tamże, 1880, Nr. 38, 42, 44).

Služaj papuleznago sifilida konjunktivy glaznago jabłoka. (Tamże, 1881, Nr. 5).

Materiady k woprosu o wlijanii bani na zdorowyy i bolnoj glaz czelowieka. (Tamże, 1881, Nr. 9).

Die scorbutischen Augenerkrankungen. (Centrabl. f. prakt. Augenheilkunde. Berlin 1880, zeszyt sierpnioowy). Sprawozdanie Rydla w Przegl. lek. 1880, Nr. 47.

Głazynja sanitarnyja stanicii. K patologiczeskiej anatonii skorbutnych porazeńij sojedinitelnoj obołoczki glaza. Kliničesko-oftalmologičeskija nabliudienija. K woprosu o szkolnoj miopii.

Nadto brał udział w przekładzie oftalmologii D-ra Szokalskiego na język rosyjski.

Fijałkowski Stefan, stopień doktora medycyny osiągnął w Lejdzie 1765 r.; następnie zamieszkał w Petersburgu, gdzie objął ster szpitala wojskowego.

De methodo studi medici. Leydae 1765. Diss. inaug.

De actione ventriculi in ingesta. Leydae, 1765, w 4-cie.

Por. Richter: Geschichte der Med. in Russland, T. III, str. 485.

Fijok Roman, ur. 7 lipca 1843 r. w Warszawie, nauki gimnazjalne odbył w Radomiu, medycyny słuchał w wydziale lekarskim szkoły głównej 1862—1868; umarł 14 czerwca 1881 r., pozostawiając żal powszechny, szczególnie między ubogą klasą mieszkańców Warszawy, z którymi dzielił się krwawo zapracowanym groszem.

Filipecki Józef, brat przyrodni sławnego lekarza Gagatkiewicza, ur. w Warszawie 1757 r., nauk lekarskich od 1774 r. słuchał w Wiedniu i tam 1781 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Po dwuletniej podróży naukowej po Europie, osiadł w Warszawie i niebawem objął obowiązki lekarza w szpitalu Dzieciątka Jezus, które przez lat 16 sprawował. Przyłożył się wraz z innymi do założenia szkoły chirurgicznej w War-

szawie; w niej nauczał fizyologii. W nagrodę zasług udarowany został medalem złotym „Bene merentibus.“ Był szefem wydziału polioicy medycynalnej. Um. 1810 r.

Observationes circa naturam plantarum. Viennae, 1781, w 8-ce, str. 46. Diss. inaug.

Wiele prac rękopiśmiennych złożył w Tow. P. N., jak Rada dla starych względem utrzymania ich zdrowia i wiele innych.

Nadto wspólnie z Soczyńskim przełożył dzieło Lernetu o morze.

Por. Roczn. T. P. N. VIII, 68, 74. X, str. 352—360. (Pochwała jego zasług przez Szaniawskiego).

Filipowicz Jan, lekarz wileński; od niego zakupiony został plac w celu rozprzestrzenienia zamku, w którym mieszkała Helena, żona Alexandra, króla polskiego.

Por. Kraszewski: Wilno, III, 308.

Filipowicz Kazimierz, ur. w Radomiu 1 marca 1845 r.; ukończywszy nauki szkolne w gimnazjum realnem w Warszawie 1861 roku, odbywał praktyczne studia w zakładach górniczych Królestwa, następnie dwa lata uczęszczał na wydział matematyczno-fizyczny uniwersytetu Jagiellońskiego. Od roku 1864 kształcił się w Paryżu w matematyce i naukach przyrodniczych; później medycyny słuchał w Würzburgu i tu stopień doktora 1870 r. uzyskał. Powtórzywszy egzamin lekarski w Dorpacie 1871 r., osiadł w Warszawie jako lekarz praktyczny. W latach 1880—1882 kierował redakcją „Kroniki lekarskiej.“

Ueber Basedow'sche Krankheit. Würzburg, Becker, 1870, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Wypadek szybkiego zmniejszenia się chronicznego obrzmienia śledziony pod wpływem środków przeciwpalnych. (Gaz lek. T. XXIV, 1878, str. 17—19).

Spis mchów, wątrobowców i porostów z niektórych stanowisk Królestwa Polskiego, a mianowicie z doliny Ojcowskiej i Bentkowielskiej, okolice Warszawy, Łukowa, Puław i Brześcia Litewskiego zebranych i oznaczonych w latach 1877 i 1879. (Osob. odb. z Pamiętnika fizyograficznego, 1881), w 8-ce, str. 10. (161 preparatów mikroskopijnych odnoszących się do powyższej pracy przedstawił w Krakowie na III zjeździe lekarzy i przyrodników polskich).

Rosliny skrytokwiatowe (Cryptogamae). Opisanie ich budowy, tudzież sposobów zbierania, preparowania i badania. (Wszczęwiat, 1882, str. 17, 67, 90, 196, 215, 513, 532, 553, 571, 583).

Fink Rupert, lekarz wileński, żył w drugiej połowie XVI stulecia.

Por. Adamowicz: Krótki rys... str. 13.

Fischer Adam, ur. w Wilnie 1794 r., początkowo oddawał się farmacji, a uzyskawszy stopień prowizora, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego i takowy 1820 r. ukończył. Następnie praktykował w dobrach hr. Mich. Tyszkiewicza, w Birzach, w powiecie poniewieżkim. W r. 1829 osiągnął dyplom doktorski i objął obowiązki lekarza miejskiego w Wilnie; w r. 1841 przeniósł się do Kowna na posadę akuszerza przy zarządzie lekarskim gubernialnym. W r. 1864 nie przyjąwszy ofia-

rowanego miejsca Inspektora lekarskiego w Czernichowie, usunął się od obowiązków urzędowych. Um. 1869 r. F. słynął jako uczony i szczerliwy lekarz, a przy prawości charakteru i nader obszernej praktyce wywierał dobroczynny wpływ na Kowno i jego okolice.

* **Fischer Justyn Wilhelm** (1775 — 1804).

Farmacya praktyczna, zawierająca objaśnienie preparatów chemicznych przyjętych w aptekach, napisana podług najnowszych zasad fizyczno-chemicznych przez... a po jego śmierci przejrzana, poprawiona i powtórnie wydana przez D. Zygma. Fryderyka Hermstädt, profesora chemii i farmacji w Berlinie, teraz zaś przez Wincentego Wojniczka, tłumacza fizyologii Prohazki, na polski język przełożona i wydana. Warszawa i Wilno, J. Zawadzki, 1811, w 8-ce, str. 487 i 8.

Toż, wyd. drugie. Wilno, 1818.

Flamm Dawid, ur. w Kaliszu 1793 r., medycynę uczył się od r. 1814 w Wrocławiu a następnie w Berlinie, gdzie 1818 r. był promowany. Uzyskawszy pozwolenie do praktyki w Polsce, po złożeniu egzaminu w uniw. warsz. 1820 r., osiadł w Kaliszu, i tam do 1833 r. jako lekarz praktyczny przebywał. Następnie przeniósł się do Warszawy i tu wkrótce zasłynął jako zdolny i nader wzięty akuszer. W r. 1862 opuścił kraj rodzinny i zamieszkał w Hamburgu, gdzie um. 24 lutego 1866 r. Od r. 1836 był członkiem czynnym Tow. lek. warsz., 1858 do 1861 podskarbnym tegoż tow., od 1863 r. członkiem honorowym. F. pierwszy w Polsce dokonał cięcia cesarskiego z pomysłnym skutkiem na żywej osobie.

De vertebraum ossificatione. Berolini, 1818, w 4-ce. Diss. inaug.

Operacya cięcia cesarskiego na kartce dokonana. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 200).

O upławach krwawych w skutku polipów macicy. (Tamże, T. I, 1837, str. 201).

Przedział pochwy macicznej błoną w kierunku podłużnym. (Tamże, T. III, 1840, str. 40).

Podwiązanie polipa macicy. (Tamże, T. VII, 1842, str. 69).

Czy wydobycie pozostającego w macicy łożyska zawsze wymaga pomocy sztuki? (Tamże, T. XVI, 1846, str. 135).

* **Flcury Ludwik**.

Wykład higieny w szkole lekarskiej w Paryżu. Przełożył z francuskiego Karol Jurkiewicz. Warszawa, H. Natanson, druk. J. Jaworskiego, 1853—1856, w 8-ce, 3 cz., str. IV, 229, 232, VII, 303. (Osobn. odb. z Tygod. lek.)

de la Flize, doktor medycyny, mieszkał w Białocerkwi.

Sur l'art de conserver la vie des enfans. Vilna, 1833, w 8-ce, str. VII, 144.

De l'art de vivre longtemps. Vilna, T. Glücksberg, 1836, w 8-ce, str. XXXI i 399.

Flores, lekarz nadworny Zygmunta III i Władysława IV. Gąsiorowski posiadał w rękopisie polskim jego dziełko lekarskie p. t.

Secreta medicinae, str. 86.

Por. Gąsiorowski: l. c. II, 185.

* **Flores Józef**.

Lekarstwo proste, łatwe y mało kosztujące, nowo odkryte w Królestwie Guatymala a części Nowey Hiszpanii w Ameryce Północnej, do zupełnego y pewnego wyleczenia szankru, trądu y w ogólności tego wszystkiego, co należy do chorób wenerycznych służące a do pojęcia wszystkich objaśnione przez Don Józefa Flores D-ra, przedtłumaczone z hiszpańskiego na francuzki język przez Franciszka Grasseta, xęgarza y wydawcę. A teraz na polski język przetłumaczone. Warszawa, Dufour, 1784, w 8-ce, str. VII, 106.

Florkiewicz Władysław, ur. 14 września 1834 r. we wsi Wiktorowicach, w okręgu miechowskim dawnego województwa krakowskiego. Od r. 1844 uczęszczał do gimnazjum ś. Anny w Krakowie; nauk lekarskich słuchał na wszechnicy Jagiellońskiej; stopień doktorski otrzymał 25 czerwca 1861 roku. W latach 1860 i 1861, będąc jeszcze kandydatem medycyny, sprawował obowiązki asystenta przy katedrze zoologii i mineralogii uniw. krak. Od r. 1862 przez lat 17 pełnił służbę lekarską w szpitalu św. Joanny w Koniecpolu. W latach 1863 i 1864 niósł pomoc licznym rannym w czasowych szpitalach w Koniecpolu, Chrzastowie i Seceminie. W r. 1879 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy.

Rak pierwotny całego płuca lewego, zajmujący po stronie odpowiedniej część ściany klatki piersiowej i połowę przepony. (Medycyna, 1882, Nr. 8, 9, 10).

Uwagi nad chorobą Brighta przewlekłą, osnute na studyach i spostrzeżeniach własnych. Praca ta dotąd pozostaje w rękopisie.

Flott Krzysztof, rodem litwin, był lekarzem w pierwszej połowie XVIII wieku. W bibliotece zakładu Ossolińskich znajduje się jego rozprawa inauguralna drukowana w Halli 1710 r.

* **Flourens**.

O obłąkaniu, przełożył Witold Jaroszyński. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 44.

Fokkelmann Jan Filip, ur. 1752 r. w Hamburgu, ukończywszy nauki lekarskie w akademii berlińskiej, wstąpił 1770 r. do wojskowej służby pruskiej; w r. 1776 przeszedł jako lekarz sztabowy do służby Rzeczypospolitej polskiej. W r. 1782 był wysłany do województwa podolskiego dla zapobieżenia szerzeniu się morowej zarazy. Uzyskawszy 1783 r. urlop, udał się do Rinteln i w tamtejszym uniwersytecie w r. 1784 stopień doktora medycyny osiągnął. Wróciwszy do służby polskiej, przeznaczony został na lekarza garnizonu, konsystującego w warowni Kamieńca Podolskiego. Po podziale kraju, w r. 1793 został lekarzem dywizyjnym w wojsku rosyjskiem. W latach 1797 i 1798 nie małe położył zasługi podczas szerzenia się morowej zarazy po województwie podolskiem. W r. 1800 został mianowany lekarzem kwarantanny nadgranicznej Issakowieckiej; jednocześnie zajmował się

leczeniem chorych w szpitalu Kamienieckim, do powstania którego w r. 1800 nie mało się przyłożył. W r. 1814 opuścił służbę rządową i oddał się wyłącznie wykonawstwu lekarskiemu w Kamieńcu. Um. w Kamieńcu 31 maja 1824 r.

De magistratus politici attentione valetudini civium
sacra. Rintelii, litteris Baesendahl, 1784. Diss. inaug.
Por. A. Kremer: Żywot Jana Fokkelmanna. (Tyg.
lek. 1865, str. 20).

Fokkelman Jan Karol, syn poprzedzającego, ur. w Kamieńcu 1793 r.; pełnił służbę lekarską w szpitalu miejskim w Kamieńcu przez lat przeszło 30, a imię jego jako zręcznego operatora zasłynęło w całej prowincji. Um. 21 stycznia 1867 r.

Wypadek wodowstrętu dobrowolnego (hydrophobia spontanea). (Rozmaitości lekarskie 1862, str. 70—71).

Fonberg Ignacy, wydział filozoficzny ukończył w Uniwersytecie wileńskim i tamże od 1822 do 1839 r. wykładał chemią jako adiunkt professor; następnie był nadzwyczajnym professorem chemii w wileńskiej medyko-chirurgicznej akademii od 1832 do 1840 r., w którym został przeniesiony do Kijowa, gdzie objął katedrę chemii jako profesor zwyczajny. Z prac jego odnoszących się do medycyny, wymieniamy następujące:

Opisanie wody mineralnej Drusienickiej. (Wizerunki i roztrząsania naukowe. Wilno, Część 11-a, 1835, str. 1—59).

Toż. Wilno, druk. Zawadzkiego, 1838, w 8-ce, str. 80.

Wiadomość o cholerye i o sposobach oczyszczenia powietrza w czasie panującej zarazy. Wilno, Glücksberg, 1830, w 8-ce, str. 40.

Wspólnie z Mianowskim podał:

Rozbiór chemiczny wody szesawnickiej. (Dziennik wileński, 1829. Nr. 9).

Fonberg Mateusz, syn poprzedzającego, nauki lekarskie ukończył w uniwersytecie w Kijowie; następnie kilka lat przymusowo przebywał na wschodzie Rosji. Uzyskawszy pozwolenie powrotu do Warszawy, 1870 r. przez kilka miesięcy pełnił obowiązki asystenta kliniki lekarskiej, zastępując pod kierunkiem prof. Chojnowskiego. Ze śmiercią profesora, zmuszony był opuścić asystenturę; pod koniec 1870 r. obronił rozprawę dla uzyskania stopnia doktora medycyny w uniwersytecie warszawskim, został pomocnikiem inspektora lekarskiego guberni warszawskiej, lekarzem naczelnym nowozałożonego szpitala za rogatką wolską, lekarzem pomocniczym drogi żelaznej nadwieskiejskiej. Umarł 18 września 1880 r., przeżywszy lat 40.

O naczynioruchowych nerwach ucha królika. (Gaz. lek. T. IX, 1870, str. 324—328).

O sosudodwigatelnykh nerwach ucha krolika.
Warszawa, 1870, w 8-ce, str. 18. Diss. inaug.

Fonklofen Jerzy.

Skarb drogi nieoszacowanemu zdrowiu ludzkiemu,
zawierający w sobie krótkie opisanie tak wnetrz-

nych iako w powierzchownych, białogłowych i dzieciennych chorob i sposoby leczenia ich doświadczone dla tych osłabliwie którzy albo dla odległości, albo nagłego paroxyzmu, lub inney przyczyny, doktorów przy sobie mieć nie mogą. Przez J. F. dla pożytku pospolitego, podany do druku roku Pańskiego 1724, w Lublinie, w 8-c. Dedykowane Jadwidzie Zahorowskiej, kasztelanowej Wołyńskiej.

* **Fonseca, Rodericus** (a), rodem z Lizbony, profesor w Pizie a później w Padwie, umarł 1622 r. Z licznych swych dzieł, następujące przypisał Zygmuntowi III, królowi polskiemu.

Consultationes medicae singulis remediis refertae non modo ex antiqua verum etiam ex nova medicina de promptis, ac selectis, quorum usus exactissima methodo explicatur et experimentis probatur. Opus a cunctis medicinae studiosis propter secreta in eo contenta magno in pretio habendum. Accessit de consultantis ratione breve compendium et consultatio de plica polonica. Venetiis, 1618, fol.

Toż, tamże, 1619, fol.

Toż, tamże, 1620, fol.

Toż, tamże, 1622, fol.

Toż, tamże, 1628, fol.

Toż. Francofurti, 1624

Fontanus Walenty, którego dziad Jan był profesorem w akademii jagiellońskiej, ur. 1536 r. z ojca Tomasza zwanego Korzensko (od wsi tej nazwy w księstwie Stramburskiem-Trachenberg—na Szląsku); zapisany do album akademii krak. 1566 r.; pierwszy stopień filozoficzny uzyskał 1568 r. i wnet zaczął wyklądać na wydziale filozoficznym Georgica i Bucolica Virgiliusza a później przedmioty matematyczne. Stopień magistra osiągnął 1575 r. Odtąd wykładał w kolegium większém matematykę i astronomią, niejednokrotnie wybierany na zaszczytne urzędy akademickie; w latach 1581 i 1586 był dziekanem wydziału filozoficznego; godność rektorską piastował w latach 1597 — 1599, 1602/3, 1616 i 1617. Do nauk lekarskich zapewne przykładał się w Krakowie, stopień doktorski uzyskał w Włoszech około 1597 r.; w r. 1609 zajął katedrę na wydziale lekarskim z ustanowienia Macieja z Miechowa. Um. w r. 1618. Wsławił się nie tylko jako znakomity matematyk (uczeń jego Brosciusz uwielbieniem o nim wspomina), ale nadto jako nader wzięty lekarz. Będąc przyjacielem Syreniusza, wspierał go i zachęcał do ułożenia w ojczystym języku obszernego zielnika.

Kalendarz świąt rocznych z wyborem czasów na rok pański 1589. Kraków, Piotrkowczyk, w 16-ce.

Por. Starowolski: Monum. Sarm. str. 161. Sołty-
kowiez: l. c. str. 444. Siarczyński: l. c. I. 128. Ma-
ciejewski: l. c. III, 334. Roczn. wyd. lek. II, 48,
III, 442, VIII, 187. Oettinger: Rys... 210—218.

Formica Antoni, rodem z Messyny, lekarz Teressy Kunegundy, żony kurfirsta bawarskiego; po śmierci tej ostatniej przybył do Polski i został lekarzem domu Franciszka Żałuskiego, wojewody płockiego a następ-

nie Jędrzeja Stanisława Kostki Załuskiego, biskupa krakowskiego. Był dziekanem kolegiaty Wszystkich Świętych w Krakowie. Ogłosił:

Virtutes et usus pulveris purificantis, dispensati Varsaviae a physico Doctore Antonio Formica. Elixiris pro sistendo sanguine virtutes et usus. Virtus et usus balsami Saturnini sympatici. Varsaviae, typ. Schol. P., 1731, w 4-cc.

Toż, po polsku, na półtarkuszu.

Epistola ad amicum. Varsaviae, ex regia typ. Schol. Piar., 1737, w 12-cc, (de lue epilemicea in Polonia).

Consilium medicum pro avertenda et curanda lue epidemica, in tractu varsoviensi anno 1737 grassante. Varsaviae, typ. Sch. Piar., w 8-cc, k. 4. (Napisane z polecenia biskupa Załuskiego).

Inne prace Formiki mają się znajdować w *Acta eruditiorum instituti bononiensis*.

Por. Gąsiorowski: l. c. II. 371 Ciampi: Bibliografia critica... T. I. 107. Roczn. wyd. lek. VI, 421. Janochi: Lexicon derer itztlebenden Gelehrten in Pohlen. Breslau, 1755.

Forster Jerzy Adam. ur. pod Gdańskiem 1754 r., sławny podróżopisarz, towarzyszył wypraw Cooka, doktor filozofii i medycyny, profesor kasselski, objął w Wilnie 1784 r. po Janie E. Gilibert katedrę nauk przyrodniczych i obowiązki te chlubnie sprawował do 1787 r., w którym dobrowolnie kraj opuścił.

Por. Tryg illustr. 1865, Nr. 290, 291. Łukaszewicz: Historia szkół, IV, 42.

Fox (Foxius) Marcin, pochodzący z rodziny szlacheckiej, urodził się w Krakowie. Jako magister nauk wyzwolonych nauczał w wydziale filozoficznym. Od r. 1566 bawił we Włoszech, gdzie przykładał się do nauk lekarskich a uzyskawszy stopień doktora medycyny w Bononii, powrócił do kraju w r. 1572. W lipcu 1573 r. wcielony do wydziału lekarskiego, objął katedrę z ustanowienia niegdyś Macieja z Miechowa. W r. 1585 był rektorem uniwersytetu. Umarł w sierpniu 1588 r., krótko przed śmiercią mianowany lekarzem królewskim.

Questio pro incorporatione sui inter professores med. facultatis in univ. cracov. ad disputandum proposita. Ad corpus humanum artis medicae quantum est passibile et sanabile subjectum, ex quatuor humoribus componitur; et a coelo ut elementa et omnia elementata alteretur; habeatque partes alias principes, alias principibus inservientes: quarum et aliarum omnium partium morbos contrariis curare oporteat. Cracov., 1573, w 4-cc, k. 5, in off. Nic. Scharffenberg. Ded. Piotrowi z Poznania.

W rozprawie tej występuje przeciw Paracelsowi. Por. Soltykowiez: l. c. str. 247. Wizer i roztrząsania, 1839, T. XLVIII, str. 138. Oettinger... 195. Encykl. powsz. IX, str. 124.

Fraenkel A.

Nouveau traitement des fleurs blanches, de l'écoulement blennorrhéique, de la stérilité et de l'impuissance, suivi de considérations sur le traitement des maladies en général. Paris, 1861, w 8-cc, str. 64.

Franconius Mathias, nie lekarz.

Declamatio de acerbissima pestilentiae clade, qua inclita civitas Cracovia gravissime afflictabatur

1543. Accessit pia quaedam adhortatio ad meditando ultimae necessitatis horam. Cracov., apud M. Scharffenberg, h. r., w 8-cc, k. n. 12.

Francki Tomasz, lekarz, rajca m. Lwowa, był posłem na sejm elekcyjny 1764 r.

Por. Akt elekcyj Stan. Augusta, str. 71.

Frank Esaias Jacobus.

Tentamen inaugurale medicum super causam proximam febrium. Vilnae, 1793, w 8 cc, str. 18.

Frank Jan Piotr (1745—1821), w r. 1804 został sprowadzony do Wilna z Wiednia, gdzie był dyrektorem ogólnego szpitala. W Wilnie objął katedrę patologii i terapii szczegółowej, urządził wzorową klinikę lekarską a po dziesięciomiesięcznym pobycie przeniósł się do Petersburga, zostawiając na swe miejsce syna Józefa. Dzieła jego do bibliografii polskiej nie należą.

Frank Józef, syn poprzedzającego, urodz. w Rastadt 1771 r.; nauk lekarskich słuchał w Getyndze i Pawii, gdzie stopień doktora medycyny uzyskał. Odbywszy podróż naukową do Szwajcaryi i Anglii, 1794 r. mianowany został korepetytorem medycyny praktycznej w klinice szkoły lekarskiej pawijskiej a wkrótce professorem terapii i kliniki lekarskiej tamże. W r. 1796 z powodu rozruchów wojennych i zamknięcia uniwersytetu w Pawii, przeniósł się do Wiednia, gdzie został lekarzem przy wielkim szpitalu miejskim. W r. 1804 wraz z ojcem wzwany do Wilna, objął katedrę patologii; 1806 r. zatwierdzony na katedrze terapii szczegółowej i kliniki lekarskiej, obowiązki te gorliwie przez lat 18 spełniał a klinikę wileńską postawił w rzędzie europejskich tego rodzaju zakładów. W r. 1805, wspólnie z innymi lekarzami w Wilnie, założył towarzystwo lekarskie, którego przez pierwsze lat 12 był sekretarzem a następnie trzykrotnie dostojenstwo prezesa piastował. Za jego radą utworzone zostało przez biskupa Kossakowskiego 1807 r. towarzystwo dobroczynności w Wilnie. Jego zabiegom zawdzięcza w Wilnie swe powstanie instytut szczepienia ospy (1808). W r. 1823 uwolniwszy się od obowiązków profesorskich, opuścił na zawsze Wilno i osiadł we Włoszech nad jeziorem Como, i tam w cichym ustroniu zajmował się wydawaniem swego obszernego medycznego dzieła. Um. 6 grudnia 1842 r. Z licznych jego dzieł, do bibliografii polskiej odnoszą się następujące:

Prospekt szkoły klinicznej w Imp. wileńskim uniwersytecie od 1 marca do ostatnich dni czerwca 1805 roku. Wilno, druk. akad., 1805, fol., 1 k.

Toż, od września 1805 r. do ostatnich dni czerwca 1806 r. Wilno, druk. akad., 1806, fol., 1 k.

Discours sur les devoirs des médecins, prononcé le 22 juin 1806. Vilna, 1806, w 8-cc, str. 15.

Discours sur la police médicale des prisons, lu à la séance générale de l'academie de Vilna le 28 juin 1806. Vilna, 1806, w 8-cc, str. 30.

Sur les établissements scientifiques de Vilna. Vilna, 1807, w 8-ce, str. 25.

Discours prononcé lors de l'installation de l'institut de vaccination de Vilna le 17 mai 1808, jour anniversaire de la naissance du Dr. Ed. Jenner. Vilna, 1808, w 8-ce, str. 16.

O poznawaniu i leceniu choroby zapalenia krtani croup zwaney. Wilno, druk. J. Zawadzkiego, 1808, w 8-ce, str. 37, 1 rye.

De l'influence de la revolution française sur des objets relatifs à la médecine pratique. Discours prononcé à la séance publique de l'université imp. de Vilna le 15/27 septembre 1814. Vilna, 1814, w 8-ce, str. 35.

Mémoire sur l'origine et la nature de la plique polonaise. Vilna, Zawadzki, 1814, w 8-ce, str. 29.

Acta instituti clinici caes. universitatis vilnensis. Annus I. Lipsiae, Schaefer, 1808, w 8-ce, str. 146. Annus II. Lipsiae, Kühne, 1808, str. 92. Annus III, IV, V et VI. Lipsiae, 1812, str. 126.

Annalen des klinischen Instituts an der kais. Universität zu Vilna. Aus dem Lateinischen übersetzt von Jonas Mejer. Erster und zweiter Jahrgang. Berlin, C. Salfeld, 1810, w 8-ce, str. 187, XII i 105.

Toksykologia czyli krótki rys nauki o truciznach i przeciw nim lekarstwach podług zasad Browna i nowszej chemii... ułożona a przez Fr. Zawadzkiego na oczyszczy język przetłumaczona. Warszawa, druk. W. Dąbrowskiego, 1815, w 8-ce, str. IV i 158.

Wiadomość o chorobach, które panowały w Wilnie i w jego okolicach, od początku roku 1807 aż do r. 1817, wyjęta z dzienników Towarzystwa medycznego wileńskiego, z przydaniem postrzeżeń meteorologicznych oraz przypisami zawierającemi uwagi praktyczne. Tłomaczenie z francuzkiego. (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 1—78).

Opisanie tumoru jajecznika lewego. (Tamże, str. 221—225).

O szczególnym charakterze febr. w Litwie panujących. (Tamże, T. II, 1821, str. 25—38).

O jednym przypadku śmierci nagłej. (Tamże, T. II, 1821, str. 45—51). (wada art. płucnej).

Historia choroby angor pectoris zwaney. (Tamże, T. II, 1821, str. 65—74).

Niektóre postrzeżenia ściągające się do chorób serca, worka sercowego i aorty. (Tamże, T. II, 1821, str. 78—91).

Historia prawdziwego trądu razem z kołtunem w jednej i téjże samy osobie. (Tamże, str. 151—156).

O zrośnięciu arteryi biodrowej lewój (iliaca sinistra). (Tamże, str. 252—256).

O wyrośnięciu grzybowatych pęcherza moczowego. (Tamże, str. 276—280).

Rzut oka na teraźniejszy stan medycyny praktycznej. (Dziennik med. chir. i farmacji. Wilno, 1822, str. 1—28).

O szczególny postaci choroby wenerycznej. (Tamże, str. 109—117).

O magnetyzmie zwierzęcym. (Tamże, str. 193—214).

O chorobie zwaney koklusz. (Tamże, str. 373—410).

O ospie złagodzonej i waleynie. (Tamże, str. 559 do 568).

O kuracyi maiowej. (Tamże, 1823, T. II, str. 1—6).

Toż, po niemiecku: Ueber die Maykur. (Leo. Magazin, T. I, Poc. I, 1823, str. 73—80).

Praxeos medicae universae praecepta. Lipsiae, sumptibus bibl. Kühniani, 1826—1843, w 8-ce. Tomów 14.

Pathologie médicale. Paris, 1835—1845, w 8-ce. Tomów 6.

* Franko Ludwik.

Lekarz jako przyjaciel domowy, czyli przychylnie rady lekarskie przydatne we wszystkich chorobach każdemu wiekowi przytrafić się mogących. Tłomacze-

nie z niemieckiego oryginału. Wrocław, Korn, 1834, w 8-ce, str. XIII i 306. (Przełożył Karol Grabowski, nie lekarz).

Frankenstein Eugeniusz, społeczny lekarz wojska rosyjskiego, wychowaniec uniw. warsz.

Kąpiele morskie w Libawie. (Gaz. lek. T. XVII, 1874, str. 61—63).

* Frankl J. A. D.

Opis Maryenbadu, ułożony ze względu na potrzebę osób tam się udających. Z dodaniem wiadomości o zachowaniu się przy używaniu wszystkich wód mineralnych tak naturalnych jak sztucznych. Warszawa, J. Dietrich, 1844, w 12-ce, str. 130.

Frackiewicz K., lekarz z Tambowa.

Leczenie zanęgocy. (Tyg. lek. 1865, Nr. 12).

Chłerek rてci (calomel) w obec białkomoczu. (Gaz. lek. T. XIV, 1873, str. 332).

Przypadek zbyt wczesnie rozwiniętych sutek. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 351).

Frączek, żyd, był lekarzem w Krakowie około 1570 r.

Por. Grabowski: Star. wiad. o Kr. str. 225.

Freudenhamer Jerzy, lekarz wojewody poznańskiego Krzysztofa Opalińskiego, oraz fizyk miasta Poznania, ur. we Wschowie. Wypracował mapę województwa poznańskiego i takową wydał p. t.:

Palatinatus posnaniensis in Majori Polonia primarii, nova delineatio. Auctore G. Freudenhamero medico. Amstelodami, exc. Joannes Blaeu; sculpsit Gerard Coeck, 1645. Na arkusza. Przyp. Krzysztofowi hr. na Bninie Opalińskiemu.

Taż sama mapa powtórnie odbita w atlasie wielkim Blaua.

Taż sama w atlasie Jana Janssona (atlas contractus, sive atlantis majoris compendium. Amstelodami 1666).

Taż, bez daty w Amsterdamie. Exc. J. Covens et C. Mortier. Gerard Coeck sculpsit.

Taż, bez r. Amstelodami. Exc. Petrus Mortier, G. Coeck sculpsit.

Taż, Amstelodami, apud P. Schenck et G. Valk, b. r. Taż, bez wymienienia wydawcy i sztycharza.

Freudenreich Antoni Henryk August, ur. w Poznaniu 1808 r., medycynę uczył się w Berlinie, w r. 1846 został mianowany nauczycielem akuserek w instytucie położniczym poznańskim. Ogłosił:

De lingua. Berolini, typ. Nietackianis, 1833, w 8-ce, str. 48.

Frey Jakób Michał, urodz. w Puławach 3 września 1801 r.; ukończywszy nauki w konwiktie XX. Pijarów na Żoliborzu, 1820 r. zapisał się na wydział lekarski uniw. warsz. W r. 1824 będąc magistrzem medycyny, wszedł do służby wojskowej jako lekarz batalionowy w 3 pułku ułanów z przeznaczeniem do szpitala w Ujazdowie; 1827 r. został lekarzem sztabowym w 8 pułku piechoty liniowej i miał sobie powierzony szpital wojskowy w Pułtusk; w r. 1830 pełnił obowiązki lekarza 3-ej dywizji piechoty; tegoż roku uzyskał dyplom doktorski i krzyż złoty polski. Po r. 1831 uwolniony ze służby wojskowej, trudnił się praktyką lekarską zrazu w Pułtusk, pó-

znią w Raciążu. W r. 1834 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy, został lekarzem seminarium duchownego (1835 — 1837), akuszerem m. Warszawy (1839 — 1846), w r. 1846 dyrektorem instytutu położniczego i członkiem egzaminatorem w Radzie lekarskiej; w r. 1851 — członkiem honorowym tejże Rady. Um. 23 kwietnia 1865 r.

De cataracta. Berolini, Unger, 1830, w 8-ce, str. VIII, 55. Diss. inaug.

Kilka uwag nad zapaleniem macicy i błony otrzewnej ją powlekającej. (Metropéritonitis puerperalis). (Tyg. lek. 1847, Nr. 3).

Szpital Dzieciątka Jezus. Spostrzeżenia kliniczne nad gorączką połogową. (Tamże, 1849, Nr. 9).

Instytut położniczy w szp. Dzieciątka Jezus. Woda w głowie u płodu. (Hydrocephalus foetus). (Tamże, 1850, Nr. 43).

Zasady położnictwa, czyli wykład nauki i sztuki położniczej, mianowicie dla niewiast temu zawodowi poświęcających się. Warszawa, nakład autora, druk. Orgelbranda, 1851, w 8-ce, str. nl. 2, 398. VI i 4 tab.

O konwulsjach u kobiet brzemiennych. (Pam. tow. lek. warsz. T. XVIII, 1847, str. 30).

Zdanie sprawy z Instytutu Położniczego z r. 1851. (Tamże, T. XXVII, 2. p., 1852, str. 55).

Toż, za r. 1852. (Tamże. T. XXX, 1853, str. 261).

Toż, za miesiące styczni i luty 1853 r. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 275).

Toż, za kwartał drugi 1853 r. (Tamże, T. XXX, 1853, str. 73).

Rapport roczny z Instytutu Położniczego za r. 1853. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 83).

Obraz ogólny ruchu kobiet ciężarnych, rodzących i położnic w Instytucie Położniczym w 1-ym i 2-im kwartale 1854 r. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 86).

Toż, w kwartale 3-im 1854 r. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 207).

Toż, w r. 1854. (Tamże, 1855, T. XXXIII, str. 64).

Toż, w kwartale 1-ym r. 1855. (Tamże, str. 276).

Toż, w kwartale 2-im 1855 r. (Tamże, 1855, T. XXXIV, str. 96).

Toż, za rok 1855. (Tamże, 1856, T. XXXV, str. 142).

Toż, za rok 1856. (Tamże, 1857, T. XXXVIII, str. 233).

Toż, za r. 1857. (Tamże, 1858, T. XXXIX, str. 292).

Raport z Instytutu Położniczego za r. 1859. (Tamże, 1860, T. XLIII, str. 182).

Wymóżdżki z powodu ciasności miednicy obok znakomitej wielkości dziecka. (Tamże, T. XXVII, 1852, 2 p., str. 59).

Użycie chloroformu w czasie porodu. (Tamże, 1852, T. XXVII, 2 p. str. 60).

Peritonitis puerperalis. (Tamże, T. XXVII, 1852, 2 p., str. 61).

Metropéritonitis puerperalis. (Tamże, T. XXVIII, 1852, str. 62).

Uwagi nad gorączką położniczą, febris puerperalis, która się 1854 r. w tutejszym Instytucie Położniczym wywiązała. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 249).

O wpływie chemii na wzrost nauk lekarskich. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 23).

O przyczynach gorączki położniczej i sposobach jej zapobiegania. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 5).

Poród twarzony z następną gorączką położniczą. (Tamże, T. XXVIIII, 1857, str. 196).

Poród kleszczowy z uszkodzeniem międzykroczna. (Tamże, T. XXVIII, 1857, str. 199).

* Frey H. i Kölliker A.

Histologia i histochemia. Przekład dzieł: H. Frey'a: Handbuch der Histologie und Histochemie

des Menschen. Leipzig, 1867. (Histochemia), oraz A. Köllikera. Handbuch der Gewebelehre des Menschen, 5 Aufl. Leipzig, 1867, (Histologia), przez D-ra Med. Stanisława Witkowskiego (z 324 drzeworytami w tekście). Warszawa, w druk. Gazety Polskiej, 1870, w 8-ce, str. VI, 1049. (Wchodzi w skład Biblioteki umiejętności lekarskich).

Freyer Jan Bogumił Jerzysław, ur. 8 lutego 1778 r. w Siedlcach, gdzie ojciec jego Jerzy był aptekarzem. Ukończywszy gimnazjum w Toruniu, nauk lekarskich od r. 1797 słuchać zaczął w Królewcu, a od 1805 roku w Getyndze, gdzie 1802 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Potwierdziwszy stopień naukowy 1803 r. w Wiedniu, wrócił do rodzinnego miasta; w r. 1807 został lekarzem ks. Konstantego Czartoryskiego w Międzyrzeczu; w r. 1809 przybył do Warszawy i tu w roku następnym został mianowany fizykiem obwodowym warszawskim i błońskim; w r. 1813—fizykiem m. Warszawy; w r. 1816 objął urząd fizyka departamentu warsz. a 1817 r. został prezesem Rady Ogólnej lekarskiej. Krom zajęć urzędowych pełnił gorliwie obowiązki profesora medycyny; od r. 1811 wykladał materią lekarską w wydziale akademickim nauk lekarskich; tenże sam przedmiot wraz z patologią szczegółową wykładał później w uniwersytecie do 1825 r., w którym to czasie objął katedrę terapii i kliniki terapeutycznej. W r. 1818 piastował urząd dziekana wydziału lekarskiego. Um. 18 listopada 1828 r.

De lythro salicaria. Gottingae, 1802, w 8-ce, str. 70 i ryc. Diss. inaug.

Formulare czyli nauka o sztucznym przepisywaniu leków. Warszawa, w druk. XX. Pijarów, 1816, w 8-ce, str. XVI i 237.

Toż, edycya 2-a, tamże, w druk. rządowej 1829, w 12-ce, k. nl. 3, 391, spisu str. 13, 1 tab. Ded. Janowi Tomorowiczowi i And. Janikowskiemu.

Materiały medyczne czyli nauka o sposobie skutkowania środków lekarskich. Warszawa, w druk. XX. Pijarów, 1817, w 8-ce, T. I, str. XXXII i 560. T. II, str. XIV i 601.

O działności ziela jaskółczego większego (Chelidonium majus) w chorobie wenerycznej. (Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. T. XII, str. 85).

Uwagi nad obwiezczeniem I. P. Hildebrandta fizyka piotrkowskiego. (Gaz. poznańska, 1813, Nr. 25).

Freyer Jan Karol Jerzysław, syn Jana dziecka wydz. lek. w uniw. warsz., ur. 12 kwietnia 1808 r. w Międzyrzeczu; ukończywszy nauki w liceum warsz., w 15 r. życia wstąpił do uniwersytetu na wydział filozoficzny, jednocześnie uczęszczał i na wydział lekarski; po trzech latach studiów osiągnął stopień magistra filozofii a w r. 1829—magistra medycyny. Wkrótce wysłany był kosztem rządu za granicę w celu udoskonalenia się w psychiatrii. Wypadki 1831 r. zachęciły go do powrotu do Warszawy. Następnego roku przeniósł się do Kielc, gdzie został niebawem naznaczony le-

karzem obwodowym, następnie (1840) inspektorem lekarskim gub. kieleckiej; później (1845) przeniesiony był na taką posadę do Radomia; a w r. 1862 powołany został na urząd inspektora lekarskiego m. Warszawy. Umarł 24 grudnia 1867 r. F. śród wielu złudnych pokus i surowych wymagań, umiał pogodzić ciężkie obowiązki urzędnika z powinnością uczciwego obywatela.

O bursztynie. Kraków, druk. Friedleina, 1833, w 8-ce, str. 44.

Sprawozdanie z całorocznej czynności Rady opiekuńczej szpitala Kieleckiego od 1 kwietnia 1833 do 31 marca 1834 r. Kielec, 1834, fol., str. 5.

Statystyka wola i kółtuna w gubernii radomskiej. Uwagi nad teorią D-ra Oczapowskiego. (Tyg. lek. 1848, Nr. 24, 25).

Wykład przyczyn znacznej śmiertelności roczniaków ze wskazywaniem zaradczych środków. Radom, 1858, w 8-ce, str. 160.

Uwagi co do utrzymywania podrzutek w Warszawie. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 182—184).

Sprawozdanie z przebiegu cholery w Warszawie w 1866 r. (Klinika. 1867, str. 321—327).

Nadto przełożył dzieło D-ra F. H. Reveillé (ob).

Freitag Adam, doktor filozofii i medycyny, w młodości odznaczył się w wyprawach wojennych w Belgii, później był profesorem matematyki w szkołach Kiejdańskich na Żmudzi i lekarzem ks. Janusza Radziwiłła, któremu w wielu podróżach towarzyszył. Um. w Kiejdanach 1650 r., przeżywszy lat 42.

Architectura militaris nova et aucta, oder Neue vermehrte Fortification von Regular Vestungen, von Irregular Vestungen und Aussen werken, von praxi Offensiva und Defensiva: auf die neueste Niederländische praxin gerichtet und beschrieben. Leyden, Bonaventura und Abraham Elzeviers, 1631, fol. str. 194, 35 tab. rytych na miedzi a 7 drukowanych. Pierwsza księga dedykowana Władysławowi Zygmuntowi, księciu polskiemu i szwedzkiemu, druga przypisana magistratowi toruńskiemu, trzecia magistratowi gdańskiemu.

Toż, tamże, 1635.

Toż, tamże, 1642, fol.

Toż, w Amsterdamie, 1654.

Toż, w Amsterdamie, Daniel. Elzevier, 1665, fol. str. 194.

Toż, w przekładzie na język francuzki p. t.:

L'architecture militaire, ou la fortification nouvelle, augmentée et enrichie de fortresses régulières, irrégulières et de dehors. Leide, Elzeviers, 1635.

Toż, Paris, 1640, fol.

Toż, tamże, 1668.

Prognosticon astrologieum abo rozsądek z gwiazd niebieskich na rok pański 1635 na horyzont królestwa pruskiego i korony polskiej a osobliwie miasta Torunia z pilnością napisany, w 16-ce, b. w. m. dr.

Por. Starowski: l. c. str. 315. Wolfius Chr.: Elementa matheseos, 1752, T. V, str. 120. Zerneck: l. c. str. 264. Zebrowski: Bibliografia... str. 227.

Friedberg, z Sokala, w ziemi Belzkiej.

Jeszcze słowo o krótkim życiu kmiotka. (Przegl. lek. 1865, Nr. 30, 31).

Spostrzeżenie zbawionego skutku wodanu chłorowego. (Tamże, 1870, Nr. 38).

Z kazuistyki sądowo-lekarskiej: Nawad do mózgu—z jakiej powstał przyczyny? (Tamże, 1872, Nr. 26).

Rana twarzy zadana motyką. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1874, Nr. 46).

Kopanie nogami; ciężkie uszkodzenie cieleśne, szkoda dożywnia. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1875, Nr. 5).

O pewnym braku ze względu na medycynę sądową w ustawie karniej. (Tamże, 1875, Nr. 30).

Przyczynę do statystyki szczyptenia krowianki. (Tamże, 1875, Nr. 48).

Poród bliźniaczy czyli też nadpłodnienie? (Tamże, 1877, Nr. 34).

Friedemann Maurycy, Polonus.

De sectione caesarea in Instituto clinico chirurgico et ophthalmiatrico univers. liter. Berolinensis hoc anno peracta, matre proleque superstitibus et salvis. Berolini, typ. A. Petschii, 1870, w 8-ce. Diss. inaug.

Friese Albert, z Bielska w Białostockiem.

Essai sur la fissure ou gerçure à l'anus. Montpellier, Jean Martel, 1834, w 4-ce, str. 16. Thèse.

Friese Joachim, rodem z Brunświku, przybył 1681 r. do Torunia, zkąd 1687 r. przeniósł się do Marienburga a następnie do Elbląga, gdzie pełnił obowiązki fizyka miasta.

Por. Zerneck: str. 380.

Fritsche Gustaw, nr. w Warszawie, ukończywszy gimnazjum w mieście rodzinnym, zapisał się 1857 r. do grona słuchaczy warsz. akademii medyko-chirurgicznej. Po dwuletniej przerwie w naukach, nęczęszczał dalej na wydział lekarski w Heidelbergu i w Jenie, gdzie 1865 r. dyplom doktora medycyny osiągnął. Mając sobie potwierdzony stopień naukowy w Petersburgu 1869 r., osiedlił się w Częstochowie, gdzie pełnił służbę lekarską w szpitalu miejscowym do r. 1876, w którym przeniósł się na stały pobyt do Warszawy. Obecnie jest lekarzem naczelnym (od 1883 r.) szpitala zapasowego za rogatką wolską i lekarzem drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej. Od roku 1880 redaguje tygodnik lekarski: *Medycynę*.

Ueber die Zuckerbildung in der Leber. Jena, 1865, w 8-ce. Diss. inaug.

Stoniowaczna twarzy. (Gaz. lek. T. XI, 1871, str. 209—212).

O wpływie światła słonecznego na przebieg ospy. (Tamże, 1871, str. 353—355).

O leczeniu chorób wysypkowych. (Tamże, 1871).

Sprawozdanie z epidemii cholery w Częstochowie. (Tamże, 1871).

Opis ostatniej choroby Napoleona III-go. (Medycyna, 1873, Nr. 5).

Przypadek spotwornienia skóry (Pachydermatocoele) (z drzeworytem). (Tamże, 1873, Nr. 38).

Two cases of dermatolysis. (Transactions of the clinical society of London, T. VI, 1873).

Przypadek naczyńka tłuszczakowego twarzy (Angioma lipomatodes faciei). (Medycyna, 1875, Nr. 2, z drzeworytem).

Przypadek przemieszczenia trzewiów, situs viscerum inversus. (Tamże, 1875, Nr. 49).

Toż, po niemiecku, w Berlin. klin. Wochenschrift, 1876).

Czy może nastąpić pęknięcie błony bębenkowej skutkiem uderzenia w twarz? (Medycyna, 1876, Nr. 32).

Kilka słów o postępie medycyny w Anglii w r. 1874. (Tamże, 1875 (odeinek), Nr. 50, 51, 52).

Kilka uwag o mierzeniu ciepłoty i o naszych ciepłomierzach. (Tamże, 1876, Nr. 1).

Listy z Wiednia. (Tamże, 1876, Nr. 25, 28, 29).

Listy z Londynu. (Tamże, 1876, Nr. 31, 34, 40, 43).

On a case of fibroma weighing 35 $\frac{1}{2}$ lbs., successfully removed. (Transaction of the clinical society of London, T. VIII, 1876).

O roślinach owadożernych. (Niwa, 1876).

Przypadek zagłodeń Henryki Staunton. (Medycyna, 1877, Nr. 45).

Przypadek przewlekłego zatrucia ołowianego, wywołanego nadmiernem użyciem białdła. (Tamże, 1878, Nr. 1).

Wybory w Tow. lek. i panna Tomaszewicz. (Medycyna, 1878).

Historia błonicy w rodzinie W. Ks. Hesko-Darmstadtckiego. (Tamże, 1879, Nr. 9).

O słownictwie lekarskiem. (Tamże, 1880 (odeinek), Nr. 36, 1881, Nr. 1).

Doświadczenie D-ra Tannera. (Medycyna, 1880, Nr. 37).

Międzynarodowa wystawa lekarska i sanitarna w Londynie. (Tamże, 1881, Nr. 41).

Życiorys Dietla. (Tygod. powsz. 1878).

Życiorys Klaua. Bernarda. (Tamże, 1878).

H. Fudakowski, wspomnienie pośmiertne. (Gaz. warsz. 1878).

J. Mianowski, wspomnienie pośmiertne (Medycyna, 1879, Nr. 3).

Życiorys A. Biesiadeckiego. (Kłasy).

Polikarp Girsztowt, wspomnienie pośmiertne. (Medycyna, 1877, Nr. 46).

Sprawozdanie z odczytu S. Markiewicza o szkołach. (Bluszcz, 1879, Nr. 12).

Tytoń i jego skutki, Brzezińskiego; ocena. (Gaz. warsz. 1878, Nr. 263).

Assenizacja miast, St. Markiewicza; ocena. (Ate-neum, 1878).

Dyetetyka kapielowa, Skórczewskiego; ocena. (Medycyna, 1880, Nr. 40).

Hygiena Oesterlena, sprawozdanie. (Kłasy, 1878, Nr. 1).

Czasopismo „Zdrowie”, ocena. (Gaz. warsz. 1878).

Sprawozdanie z dzieła Reklama. (Bluszcz, 1880, Nr. 13, 15—19).

O szczepieniu ospy. (Tamże, 1872, Nr. 8).

O błonicy. (Tamże, 1875, Nr. 32—34).

O odrze. (Tamże, 1875, Nr. 46—47).

O szkarlatynie. (Tamże, 1875, Nr. 1, 2, 5).

O ospie. (Tamże, 1875).

Pani Garret Anderson i szkoła medyczna dla kobiet w Londynie. (Tamże, 1877, Nr. 7).

O trepanacji czaszek przedhistorycznej. (Tamże, 1877, Nr. 35).

O użyciu wód mineralnych. (Tamże, 1877, Nr. 24 do 27).

O mikrofonie. (Gaz. warsz. 1878, Nr. 239).

Hr. Mattei'ego metoda leczenia. (Tamże, 1878, Nr. 214 i 1880).

O dżumie. (Tamże, 1879, Nr. 25).

O wpływie zanieczyszczenia gruntu na zdrowie. (Tamże, 1879, Nr. 70).

O obowiązkowych oględzinach pośmiertnych. (Tamże, 1879, Nr. 248).

List z powodu oględzin pośmiertnych. (Medycyna, 1880, Nr. 5).

O kąpielach publicznych w Warszawie. (Gaz. warsz. 1880).

O kokuksu i kaszlu. (Bluszcz, 1879, Nr. 20, 21).

O chorobie skrofulejnej. Ocena dzieła Łuczki-wicza. (Tamże, 1881, Nr. 5, 6).

Oliwa słuchu. (Gaz. warsz. 1880).

O pozorniej śmierci. (Tamże, 1880).

Audyfon. (Tamże, 1881, Nr. 12).

O terminologii i języku lekarskim. (Tamże, 1881, Nr. 44).

O szkole dozorezy chorych. (Tamże, 1881, Nr. 65).

O magnetyzm zwierzęcy. (Tamże, 1881).

Toż, w osob. odb. Warszawa, druk. M. Ziemię-wicza i Noakowskiego, 1881, w 16-cu, str. 61.

Przełożył dzieło Petersena (ob).

Frołow A.

Spóźnienia i uwagi w przedmiocie medycyny praktycznej. (Sposób leczenia biegunki krwawej, wścieklizny, kółtuna, ratowania zagorzałych). (Rocz. wyd. lek. T. V, odd. 2-gi, 1842, str. 207—216).

Fryderyk Bartłomiej, ur. 1800 r., studia

lekarskie rozpoczął w Warszawie, a ukończył w Wilnie 1827 r. W r. 1829 powołany

był do pełnienia zastępczo obowiązków le-

karza obwodu warszawskiego. W r. 1836

został mianowany lekarzem ordynującym

w szpitalu Dzieciątka Jezus, gdzie do chwili

śmierci pracował, początkowo w oddziale

chirurgicznym i oddziale chorób umysło-

wych a następnie tylko w tym ostatnim.

Um. 21 maja 1867 r.

O chorobach umysłowych. Warszawa, nakład au-tora, 1845, w 8-cu, str. III i 93, 4 tab.

Zgruchotanie kości czolowej, złamanie przedramie-nia i uda strony lewej; wyzdrowienie. (Pam. tow. lek. warsz. T. VII, 1842, str. 200).

Złamanie obojczyka i dwóch żeber. (Tamże, T. VII, 1842, str. 201).

Złamanie goleni prawej u 60-letniego mężczyzny, rany części miękkich, gangrena, wyzdrowienie. (Tam-że, T. VII, 1842, str. 201).

Wypadki dowodzące korzyści chirurgii zachowaw-czej. (Tamże, T. X, 1843, str. 128).

Użycie rozpalonego żelaza w rozlicznych chirur-gicznych wypadkach. (Tamże, T. XII, 1844, str. 36).

Wyłuszczenie mięsaka z jamy Highmora. (Tamże, T. XII, 1844, str. 49).

Wielka narośl na szyi, pokrywająca obojczyk, kark i opuszczonego żelaza w rozlicznych chirur-gicznych wypadkach. (Tamże, T. XII, 1844, str. 50).

Tłuszczak policzka prawego, rozciągający się od skroni aż do szczęki dolnej; operacja. (Tamże, T. XII, 1844, str. 51).

Hydrophobia. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 66).

Dobrowolny somnambulizm. (Tamże, T. XXXVII, 1852, str. 286).

Obłąkanie, automatyzm. (Tamże, T. XXXIX, 1853, str. 135).

Somnambulizm. (Tamże, T. XXXIX, 1853, str. 141).

Raport roczny z oddziału chorób umysłowych i epileptycznych kobiet w szpitalu Dzieciątka Jezus za r. 1858. (Tamże, XLI, 1859, str. 41).

O wpływie pijactwa na rozwijanie chorób nerwo-wych i umysłowych. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 75).

Sprawozdanie z oddziału chorych umysłowych i e-pileptycznych przy szpitalu Dzieciątka Jezus za r. 1859. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 178).

Obłąkanie wielkości. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 178).

Coma letargicum. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 181).

Przełożył dziełko Fausta (ob.).

Fudakowski Bolesław Herman, ur. 25 paź-

dziernika 1834 r. we wsi Świętyniach na

Ukrainie; ukończywszy gimnazjum w Odes-

ie, wstąpił 1853 r. na wydział lekarski

w Dorpacie i tam 1859 r. stopień doktora

medycyny uzyskał. W celu dalszego do-

skonał się w naukach lekarskich, wyjechał za granicę i blisko dwa lata pracował przeważnie nad fizyologią i chemią pod kierunkiem Brückego, Moleschotta, Kl. Bernarda, Kühnego. Powołany przez szkołę główną, rozpoczął wykłady 1 marca 1864 r. jako docent fizyologii; tegoż roku wydelegowany został na 8 miesięcy za granicę dla zwiedzenia znaczniejszych pracowni chemii lekarskiej. Po powrocie do Warszawy, urządził pracownię chemiczną i zaczął wykladać w szkole głównej 1865 r. chemię lekarską, jako docent. Na katedrze tej pozostał i w uniwersytecie warszawskim. Um. 10 listopada 1878 r.

Disquisitiones pharmacologicae de senna. Dorpati, 1859, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

O trawieniu glutyny, oraz ciał w nią przechodzących. Rozprawa napisana w celu pozyskania stopnia docenta fizyologii przy Szkole Głównej warsz. Warszawa, druk. A. Liefeldt, 1863, w 8-ce, str. 44. Osob. odb. z Pam. tow. lek. warsz. 1863, T. I, str. 337.

Odczyt wstępny do wykładu fizyologii w warsz. szkole głównej, miany 1 marca 1864 r. (Pam. tow. lek. warsz. 1864, T. I, str. 205).

Rozbiór dwóch kamieni nerkowych. (Tamże, 1865, T. LIV, str. 30).

O cukrach pochodzących z cukru mlecznego. (Tamże, 1866, T. LVI, str. 55).

O protagone. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 90).

Odpowiedź na kilka słów o myelinie. (Tamże, 1863, str. 264).

Zupa Liebiga dla dzieci, jej przyrządzanie i skuteczność. (Gaz. lek. T. II, 1867, str. 459).

Zur Blutanalyse. (Centralb. f. d. med. Wiss., 1866, str. 705).

Ueber Lactose. (Hoppe-Seyler: Med.-chem. Untersuchungen, I, str. 164—167).

O składzie chemicznym mózgu i masy nerwowej. (Pam. tow. lek. warsz. 1866, T. LVI, str. 410).

Roztwór chlorowodorny pepsyny. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 46).

Nowsze poszukiwania dotyczące powstawania, znaczenia i własności ozonu i antozonu. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 58).

Barwniki żółci. (Tamże, 1867, T. LVII, str. 331).

O tyrozyne otrzymywanej przez działanie soku trzustkowego na ciała białkowane. (Tamże, 1867, T. LVIII, str. 290).

Eine Beobachtung als Beitrag zur Kenntniss der Wirkung des Pancreassaftes. (Centralb. f. d. med. Wiss. 1867, str. 546—548).

Doświadczenia nad preparatami pepsyny. (Pam. tow. lek. warsz. 1868, T. LIX, str. 195).

Badania nad nieszkodliwością spiżowych nakrywek z wylotowymi cewkami u syfonów używanych do wody sodowej. (Gaz. lek. 1868, T. IV, str. 713—718. Pam. tow. lek. warsz. 1868, T. LX, str. 16, 30).

Historia ciał zawierających fosfor i wiążących się z niemi zagadnień w chemicznej biologii. (Tyg. lek. 1868, str. 18).

Sprawozdanie z dzieła Demarquaya: *Récherches sur l'absorption des médicaments faites sur l'homme sain.* (Pam. tow. lek. warsz. 1868, str. 18).

Poszukiwania nad wyjątkową nieszkodliwością atropiny. (Gaz. lek. 1869, T. VI, str. 417—424).

O białaczce pod względem patologiczno-chemicznym i o wynikającej stąd możliwości rozróżnienia znanych jej postaci. (Tamże, 1869, T. VI, str. 691, 617).

Rozbiór chemiczny kamienia przedstawionego warsz. tow. lek. przez D-ra Helbicha. (Pam. tow. lek. warsz. 1869, str. 214).

Przyczynę do rozwiązania zadania: czy chłonięcie żółci ma miejsce w przewodzie pokarmowym? (Gaz. lek. T. VI, 1869, str. 813).

O kwasie jednochlorowatym. (Tamże, T. VII, 1869, str. 429).

Ueber die Anwendung der Spectralanalyse zur Diagnose der Gelbsucht. (Centralb. f. d. med. Wiss. 1869, Nr. 9).

Najnowsze badania dotyczące się chloralu. (Pam. tow. lek. warsz. 1870, T. LXII, str. 115).

Kilka uwag o naszych pobiałach i cynowych naczyniach. (Gaz. lek. 1871, T. X, str. 481).

Rozbiór płynu krwistego nagromadzonego w macicy dwudzielniej, spostrzeżenie przez D-ra Neugebauera. (Archiv f. Gynaekologie, 1871, T. II, str. 8).

Biegły wzgląd na socyennejnosie odnoszenie chemii k naukie o ziemiennych otprawienjach żywotnych organizmow. (Godiczyj akt Imp. warsz. Uniwersiteita 30 awgusta 1871 g. Warszawa, 1871, str. 18).

Uwagi nad treścią podjęzycznego guza zwanego żabką. (Gaz. lek. 1872, T. XII, str. 225).

Uwagi o Ciecocioku. (Tamże, 1872, T. XIII, str. 481).

Sprawozdanie z rozpraw Starkowa: Materyady dla toksykologii ciał benzynowego szeregów oraz nitrowych organicznych związków. (Tamże, 1871, T. LXV, str. 301).

O odwietrzających środkach. (Gaz. lek. 1872, str. 751, 812).

Przyczynę do nauki o wytwarzaniu się ozonu (Przyroda i przemysł, 1872, str. 325).

Ueber einige sogenannte Sauerstoffreger. (Centralb. f. d. med. Wiss., 1872, str. 849).

O szkodliwym przemysle w Warszawie: a) proszek na tepienie owadów; b) balsam oczny Salomona. (Gaz. lek. 1873, T. XIV, str. 133. Pam. tow. lek. warsz. 1873, T. LXIX, str. 20).

Zur Lehre von dem Activwerden des Sauerstoffs bei langsamen Oxydationen. (Berichte d. deutsch. chem. Ges., 1873, str. 106. Czasopis. tow. aptek. 1873, str. 6).

Ob urobilinie i odnoszeniu jej k normalnemu kwasiazczemu wieszczestwu mocei. (Zurnal ruskago chimicz. obszczestwa, 1873, T. V, str. 179).

Kilka uwag o fosforytach i kości mielonej naszego handlu. (Tyg. rolniczy, 1873, str. 220).

Rozbiory fosforytów: nassauskiego i kurskiego. (Encyklop. rolnictwa, T. II, str. 361).

Indygo w moceu. Spółczesne tlomaczenie tego zjawiska, wsparte klinicznymi spostrzeżeniami. Opracował wspólnie z Heryngiem. (Gaz. lek. 1874, T. XVI, str. 65. Pam. tow. lek. warsz. 1873, T. LXIX, str. 102. 1874, T. LXX, str. 9).

O mięsie, bulionach i ekstraktach mięsnych. Rozbiory bulionów W. Kleczkowskiego w Pinedze. (Pam. tow. lek. warsz. 1874, T. LXX, str. 320).

O alkoholach w ustroju. (Medycyna, 1874, str. 21).

Kwas salicylowy i tymol jako środki lekarskie. (Gaz. lek. 1875, T. XVIII, str. 353. Pam. tow. lek. warsz. 1875, T. LXXI, str. 382. Medycyna, 1875, Nr. 23).

Dodatek do rozprawy A. Jakowickiego: Przyczynę do badania nad fizyologicznym działaniem przelewania krwi. (Pam. tow. lek. warsz. 1874, str. 21).

Zur näheren Kenntniss der Galactose. (Berichte d. deutsch. chem. Ges., 1876, str. 42. Czasopismo tow. aptek., 1876, str. 4).

Sprawozdanie z rozprawy Grossterna: o względnej wartości rozmaitych odczynników na białko, o kwasie tróchlorowatym jako nowym odczynniku na białko. (Pam. tow. lek. warsz. 1877, str. 152).

Uwagi o fosforescencji ciał martwych i żyjących. (Tamże, 1877, str. 483).

Odpór zarzutów uczynionych w kwestyi kanalizacji, przez autora „dwóch listów o tyfusie w Warszawie i kraju.” (Tamże, 1877, str. 354).

O papierowych obciach zawierających arsen. (Tamże, 1877, T. LXXIII, str. 519).

O wpływie niektórych czynników na fermentacyjną sprawę. (Tamże, 1878, T. LXXIV, str. 122).

Kilka uwag w kwestyi fałszowania materiałów pokarmowych. (Gaz. lek. 1878, T. XXIV, str. 309).

Zur Charakteristik der beiden näheren Milchzucker-abbkömmlinge. (Berichte d. deutsch.-chem. Ges., 1878, T. XI, str. 1609).

Powietrznia i jej stosunek do wierzchnich pokładów ziemi. (Zdrowie, 1878, str. 97, 109. Niwa, 1878, str. 342).

Chemia zastosowana do fizjologii i patologii czyli chemia lekarska. Warszawa, 1878, w 8-ce, str. 320. (Wechodzi w skład wydawnictwa biblioteki umiejętności lekarskich).

Por. Kramsztyk J.: Życie i działalność naukowa ś. p. H. Fudakowskiego. (Pam. tow. lek. warsz. 1879, str. 568—585). Wizerunek jego i życiorys pomieścił Tyg. III. 1878, Nr. 153 i Tyg. powsz. 1878, Nr. 49.

Fukier Andrzej, ur. 30 listopada 1813 r. w miasteczku Kniesen (Gnezda), w dawnym starostwie spiskim; do gimnazjum uczęszczał w Erlau na Węgrzech; nauk lekarskich słuchał w Peszcie (1832—1837). W r. 1837 przybył do Warszawy, gdzie już do zgonu pozostał. W latach 1843—1849 pełnił służbę lekarską w szpitalu ś. Rocha,

później został ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus. Um. 3 lutego 1870 r.

De influxu lucis chemico-physiologico. Pestini, typ. Landerer, 1837, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

O środkach chroniących zboże w spichrzach od wotków. Rozprawa konkursowa, napisana w języku niemieckim, nagrodzona wielkim złotym medalem przez tow. rolnicze w Petersburgu.

W rękopisie polskim zostawił rozprawę, dotyczącą zasad języka uniwersalnego.

Fulgentius P., mnich polski, zajmował się chemią i medycyną w XVII w. wieku.

Por. Voit: De incrementis stud. per Polonos, str. 82. Gąsiorowski: I. c. II, str. 187.

Fulwiusz, był nadwornym lekarzem Zygmunta III około r. 1607.

Por. Grabowski: Star. wiad. o Kr. 225.

Funk I., ur. w Warszawie 1855 r., nauki lekarskie ukończył w uniw. warsz. 1877 r., następnie jako lekarz brał udział w kampanii rosyjsko-tureckiej; rok 1880/1 przepędził na dalszém kształceniu się w Wiedniu. W r. 1881 wrócił na stały pobyt do Warszawy. Kilka słów o impetigo herpetiformis gravidarum. (Gaz. lek. 1881, str. 665—667).

O technice endoskopii. (Tamże, str. 853—829).

Kilka słów o aene agminata. (Tamże, str. 1078 do 1080).

Furstloff Efraim, rodem z Gdańska, do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie 1687 r. był asesorem w oddziale narodowości polskiej.

* **Gabriel Joan. Sam.**, węgier.

De plica polonica. Badae, Landerer, 1780, w 8-ce, str. 108. Diss. inaug.

Gaden Daniel, żyd, urodzony w Polsce w początku XVII wieku, felczer, udał się za panowania Michała Fedorowicza do Rosyi, gdzie wysoką piastował godność lekarską, a ukazem cara Aleksego Michalowicza stopień doktora medycyny miał sobie przyznany.

Por. Collectanea med. chirurg. 1838, str. 13.

Gadomski Antoni Hieronim.

De hydrothorace. Cracoviae, 1835, w 8-ce, str. 70. Diss. inaug.

Gadowski Wawrzyniec Justyn, rodem z Krakowskiego, lekarz wojsk francuzkich, wydal:

Diss. sur la plique polonaise. Paris, Didot, 1814, w 4-ce, str. 25. Diss. inaug.

Sur une plique polonaise observée chez une parisienne. (Nouv. Journ. de méd. I, 1818).

Gagatkiewicz Walenty, ur. 16 lutego 1750 roku w Warszawie, gdzie ojciec jego był chirurgiem. Ukończywszy nauki początkowe i średnie w mieście rodzinnem, przez dwa lata pracował w aptece. Następnie za namową opiekuna swego D-ra Filipieckiego, udał się dla słuchania nauk lekarskich do Paryża, a po sześćioletnim tam pobycie przeniósł się do Reims, gdzie dyplom doktorski uzyskał. Zwiedziwszy najznakomitsze zakłady naukowe i szpitale we Francyi, Włoszech i Niemczech, w r. 1770 wrócił do Warszawy i tu wkrótce jako biegły lekarz nabył wielkiej wziętości. W r. 1784 mianowany został nadwornym lekarzem Stanisława Augusta, 1786 r. zaszczycony medalem bene merentibus, 1788 r. — szlachectwem. W r. 1789 nie mało się przyczynił do założenia szkoły chirurgicznej w Warszawie. W r. 1801 należał do pierwszych członków nowo założonego tow. warsz. przyjaciół nauk. Um. 10 stycznia

1805 r. Przyjaciół jego Lafontaine uczcił zasługi G. mową pochwalną (Roczn. tow. przyj. nauk VII, 39) i portret jego wedle obrazu Baciarellego wyrytować polecił.

De fistula ani. Reims. Dis. inaug.

Por. Wojcieki: Cment. poważ. str. 133. Roczn. tow. przyj. nauk. T. XII, 234. T. XV, 154. Gąsiorowski: l. c. III, 213.

Gajer Jakób, wielkiej sławy lekarz i chirurg w XVI wieku. W Polsce, dokąd z zagranicy przybył, wielkiej nabył wziętości tak dalece, że go drugim Podaliriuszem zwano. Umarł w Krakowie 3 października 1571 r., przekazawszy cały swój znaczny majątek na rzecz biednych.

Por. Starowski: str. 123. Marylski: Wspomnienia, str. 211. Gąsiorowski: I, 342. Roczn. wyd. lek. III, 443.

Gajkiewicz Władysław, ur. w czerwcu 1850 r. w Kielcach, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnem mieście, nauk lekarskich słuchał (1866—1871) w Warszawie. W latach 1873—1877 doskonalił się w sztuce lekarskiej zagranicą, bawiąc przeważnie w Wiedniu, Heidelbergu i Paryżu. W r. 1880 i 1881 był sekretarzem dorocznym warsz. tow. lek. W końcu r. 1880 został mianowany ordynatorem w oddziale chorób nerwowych szpitala starozakonnych w Warszawie.

O marskościach wątroby, a w szczególności o t. z. marskości przerostowej z żółtaczką (cirrhosis hepatis hypertrophica cum ictero). (Medycyna, 1877, Nr. 17—19).

Obeeny stan wiedzy o t. z. chorobie Menière'a (vertigo ab auro laesa, vertige labyrinthique). (Tamże, 1877, Nr. 36, 37).

Obeeny stan wiedzy o umiejscowieniach czynności i złożeń mózgowych (Localisations cerebrales). Warszawa, druk. M. Ziembkiewicza i Noakowskiego, 1879, w 8-ce, str. 189. Osob. odb. z Medycyny.

Dwa przypadki ospy, poprzedzonej wystąpieniem wysypki „rash“ zwanej. (Medycyna, 1878, Nr. 31, 32).

O porażeniu ośrodkowym nerwa rozocznego (paralysis centralis n. abducentis) i wywołaniem przez to

zbocheniu sprężynom oczów. (Tamże, 1879, Nr. 30, 31. Pam. tow. lek. warsz. 1879, T. LXXV, str. 701).

O umięsowieniach czynności i zbożeń mózgowych. (Medycyna, 1880, Nr. 10, r. 1881, Nr. 3, 6, 7, 10, 11, 12).

O naciąganiu nerwów przy tabes dorsalis. (Gaz. lek. 1881, str. 26).

O leczeniu tętniaków aorty piersiowej za pomocą elektryczności. (Tamże, str. 751—759).

Przypadek porażenia rdzeniowego kurczowego (Paralysis spinalis spastica—Erb, tabes dorsal spasmoides—Charcot.) z pomyślnym zakończeniem. (Gaz. lek. 1882, Nr. 37).

Przypadek porażenia Landry'ego (paralysis ascendens acuta) zakończony wyzdrowieniem. (Tamże, 1882, Nr. 41, 42).

Nadto ogłosił bardzo wiele sprawozdań w Medycynie (1873—1881), w Kronice lekarskiej i w Gazecie lekarskiej.

Gall, syn Marcina z Pilzna, lekarz z końca XVI stulecia, stopień magistra nauk wyzwolonych i doktora filozofii uzyskał w Krakowie w r. 1575.

Por. Oettinger: l. c. str. 209.

Galenus. Z pism tego najznakomitszego lekarza w starożytności, wyszły staraniem Polaków następujące:

Astrologia ad Aphrodisium spuria quidem iudicata, exhibens mathematicae scientiae prognostica de decubitu infirmorum. Nunc primum a Jos. Struthio e graeco translata. Venetiis, per Jo. Patavinum et Venturinum de Ruffinellis, 1535, w 8-ce. Ded. Chojeńskiemu.

Toż, w zbiorze dzieł Galena wydanym przez Cornarus.

De urinis liber. Germinis alius visus, alius suppositus, nunc primum a Jos. Struthio e graeco translatus. Venetiis, per Jos. Patavinum et Venturinum de Ruffinellis, 1535, w 8-ce. Ded. Wal. Morawskiemu.

Toż, w wydaniu dzieł Galena w Wenecyi u Jun-tów 1525 (Cl. IV, str. 121), a także w wydaniu bazy-lejskiem 1561.

Opera omnium utilissima a doctissimis viris partim nunc primum latinitate donata, partim vero ad exemplaria graeca diligentius recognita. Accesserunt de venae sectione libri duo Jos. Teotandro interprete. Basileae, Cratander, 1536, w 4-ce, str. 521.

De differentiis morborum liber, Jos. Struthio interprete. Cracoviae, Vietor, 1537, w 8-ce, k. n. 32.

De antidotis libri duo, per tot saecula ab omnibus magnopere desiderati, e graeco in latinum traducti et commentariis brevibus illustrati a Jos. Struthio, publico tunc artis medicae Patavii professore. Venetiis, per Joannem Antoninum de Nicolinis de Sabio, 1537, w 8-ce. Dodano *Astrologiae ad Aphrodisium liber unus et de urinis liber*.

In *librum Hippocratis de fracturis commentarium libri tres e graeco in latinum conversi* a Jos. Struthio. Venetiis, Zanetti, 1538, w 8-ce. Ded. biskupowi J. Chojeńskiemu.

In *librum Hippocratis de articulis commentarium libri quatuor*, latine redditi a Jos. Struthio. Venetiis, Zanetti, 1540, w 8-ce. Przypis. Szkole lekarskiej padejskiej.

De venae sectione adversus Erasistratum liber, ad graecorum exemplarium fidem recognitus Jos. Teotandro, cracoviensi, interprete. Alterque de venae sectione adversus Erasistratocum, qui Romae debebant, interprete eodem. Cum reliquis Galeni operibus latine redditis. Jani Cornarii cura. Basileae, Frobenius, 1549, fol.

Toż, Lugduni 1549, w 12-ce.

Toż, w wydaniu weneckim Juntów.

De plenitudine et curativa sanguinis missione libri duo, translata per Christophorum Heyll, medicum dantiscanum. Dantisci, typ. Franc. Rhodii, 1558, w 4-ce, k. n. 68.

* **Galès J. C.**, umarł 1841 r.

Dokładny wywód użyteczności leczenia przez kadeńie siarczane w rozmaitych ciężkich i uporczywych chorobach, wynalezionego przez... lekarza w Paryżu, przetłumaczone przez Antoniego Szmidę, lekarza lwowskiego. Lwów, u Sznajdra, 1818, w 8-ce, str. 31.

Galewski Herman, ur. 1814 r., w Brzegu na Śląsku.

De anaesthesia faciei. Berolini, typ. Sittenfeld, 1837, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Galli Maryan Edward, wychowaniec uniwersyteckiego, współczesny lekarz żytomierski, znany w literaturze pod nazwą Edwarda Maryana.

Pisma Edwarda Mariana. Wilno, J. Zawadzki, 1842, w 12-ce, 2 tomy, str. 233, 212 i XVI, 217.

(Zawiera: T. I. Ines de Castro. Gorączka. Lekcja anatomii serca. Fatalizm i duch. Szkic filozofii greckiej. Paracels. T. II. Poezya. T. III. Torquato Tasso, dramaty).

Tymofiej Chmielnicki, fragment historyczny z XVII stulecia. Wilno, J. Zawadzki, 1842, w 12-ce, str. XX, 111.

O wpływie wiary na narody. (Przegl. nauk. 1844, T. I, (IX), str. 144).

O niezbadanych dotąd sposobach powstawania istot organicznych. (Tamże, str. 233).

Świat i poeta. (Tamże, 1846, T. XVII, str. 33, 129).

O cyganach. (Tamże, 1847, T. XXII, str. 405, 452), O ludzkości. (Tamże, 1847, T. XXIV, str. 930, 945, 979, 1011).

Gorączka. (Tamże, str. 1097).

Pamiętniki moich przyjaciół. Wilno, Zawadzki, 1847, w 8-ce, str. XV, 205 i 230.

Wampyryzm. (Przegl. nauk. 1848, T. XXVI, str. 129).

Sprawozdanie z czynności Towarzystwa lekarskiego wółyńskiego, złożone na posiedzeniu d. 15 lipca 1860 r. Żytomierz, w druk. Kwiatkowskiego, 1861, w 8-ce, str. 32.

Tojęk syryjska (*asclepias syriaca*), roślina włókno dająca, o jej uprawie u nas i użyciu w rękodzielnictwie. Żytomierz, nakł. J. Hussarowskiego, 1860, w 8-ce, str. 33.

Wspólnie z G. Belksem pisał o szaradzie i sposobach jej wygubienia. (Żytomierz, 1860).

Nadto przełożył *Gigantomachią* Kordeckiego, która pozostaje w rękopisie.

Gallus Aleksander, doktor filozofii i medycyny, po śmierci Stefana Mikana powołany w r. 1587 na lekarza kapituły poznańskiej; obowiązki te spełniał do r. 1646. Wynagrodzenia pobierał po złotemu na tydzień i po dwa bochenki chleba. Był wielkim przyjacielem Grutyńskiego, któremu nagrobek postawił.

Por. Gąsiorowski: O kanonikacie, 35. Starowski: Monum. Sarm. 140, 126. Dykcyon. biogr. powz. II, 91.

Gallus, ob. Chrapłowski.

Galvez Bonawentura, rodem z Katalonii, ukończywszy nauki lekarskie w Bononii, osiadł w Polsce, gdzie w przeciągu niespełna pół wieku dawał dowody wysokiej nau-

ki. Wynalazł uniwersalny balsam. Umarł 8 czerwca 1774, w Warszawie.

Por. Gołębowski... str. 8. Bartoszewicz Julian: Kościoły warsz. str. 43, zeszyt 2-gi.

Gałęzowski Bronisław, ur. w Poznaniu 1844 r., nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1865—1869).

Eine ausgefragene Tubenschwangerschaft. Breslau, 1869, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Gałęzowski Seweryn, urodz. 25 stycznia 1801 r. na Ukrainie, we wsi Kniaża Krynica pod Lipowcem. Średnie nauki pobierał w głośniej podówczas szkole OO. Bazylianów w Humaniu; nauk lekarskich słuchał od r. 1819 w uniwersytecie wileńskim. Osiągnawszy 30 lipca 1825 r. stopień doktora medycyny, rychło został adjunktem przy prof. chirurgii Pelikanie, a następnie i professorem chirurgii był mianowany. W r. 1828 udał się kosztem wszechnicy wileńskiej, w podróż naukową zagranicę; dwa lata doskonalił się w chirurgii na najznakomitszych klinikach w Niemczech, Paryżu i Londynie. W r. 1831 niósł w Warszawie pomoc rannym. Ozdobiony złotym krzyżem wirtuti militari wraz z innymi opuścił kraj rodzinny i bawił na dalszych studiach w Getyndze i Berlinie. W r. 1834 wypłynął z Hamburga do Meksyku, przyjmawszy obowiązki lekarza w kompanii kopalni srebra w Agangeo. Po dwóch letnim tam pobycie, przeniósł się do Meksyku, gdzie niebawem zdobył sobie bardzo wybitne stanowisko i doszedł do wysokiego poważania i wziętości. W r. 1848 wrócił do Europy i osiadł stale w Paryżu. Tu stał się opiekunem i dobroczyncą rodaków, z których wielu wykształcenie jemu wyłącznie zawdzięcza. Opiekując się stale szkołą bagnolską, czyniąc dar 12000 franków dla akademii umiejętności w Krakowie, ustanawiając stypendyum braci Sniadeckich, uwydatnił jak dokładnie potrzeby kraju pojmował. Umarł w Paryżu 31 marca 1878 r.

De variola mitigata. Vilnae, Zymel, 1825, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Relation über merkwürdige Operationen, welche im chirurgisch-clinischen Institut zu Wilna ausgeführt wurden, nach dem lateinischen Manuscripte bearbeitet von Max. Troschel. (Graefego i Walthera Journ. der Chir. T. XII, 1829, str. 559—624).

Heilung einer Sack-Wasse sucht des Eierstockes durch die Operation; nach dem lateinischen Manuscripte bearbeitet von Max Troschel. (Tamże, str. 624—629).

Heilung einer Amaurosis completa durch Entfernung eines krankhaften Zahnes; nach dem polnischen handschriftlich mitgetheilten Originale bearbeitet von Andrzejewski. (Tamże, T. XII, 1829, str. 117 do 123).

Ueber eine Modification des Dupuytrenschens Mutterspiegels; nach dem polnischen Originale bearbeitet von Andrzejewski. (Tamże, str. 124—127).

Zwei seltene Fälle, in denen scirröse Drüsenverhärtungen durch Anwendung der Jodine geheilt wurden. (Tamże, str. 490—500).

Ablacion de la mitad izquierda de la mandibula inferior. (Periodico de la academia medico-quirurgica de Mexico, 1836).

Por. Roczn. tow. hist. lit. w Paryżu, T. II, 1879, str. 278—291.

Gałęzowski Ksawery, synowiec poprzedzającego, ur. w Lipowcu 1832 r. Ukończywszy nauki lekarskie w Petersburgu 1858 r., przeniósł się na stały pobyt do Paryża, gdzie 1865 roku powtórnie stopień doktorski osiągnął. W r. 1866 rozpoczął wykłady publiczne z dziedziny okulistyki. G. obecnie należy do pierwszych okulistów paryżskich a mnóstwem prac naukowych jakie ogłasza w czasopismach francuskich (Archives générales de médecine, Gazette des hôpitaux, Le mouvement médical, Union médicale, Revue d'hygiène, Annales d'oculistique i w wydawanym przez siebie dzienniku Recueil d'ophthalmologie) podtrzymuje sławę swego imienia. G. należał do bardzo czynnych członków stowarzyszenia lekarzy polskich w Paryżu. Pod jego kierownictwem wychodził od r. 1871 czasopismo: Recueil d'ophthalmologie.

Ustrojstwo oftalmoskopu i upotreblenie jego pri rozpoznawaniu wnutrennich bolezniej glaznago jabłoka. S.-Pietierburg, 1855, w 8-ce, str. 104, 2 tab. Diss. inaug.

Nowa modyfikacya oftalmoskopu. (Roczn. tow. paryżk. lek. polskich, 1860, str. 268—271).

Pogląd na terapię chorób oczu. (Klinika, 1867, str. 352—359).

Observations cliniques sur les maladies des yeux. 1-e livraison. Paris, 1861, w 8-ce, str. IV, 46, 1.

Etude ophthalmoscopique sur les altérations du nerf optique et sur les maladies cérébrales dont elles dépendent. Paris, 1865, w 4-ce, str. VIII, 180, 1 tabl. Thèse.

Toż, t. r. w 8-ce. (Praca, nagrodzona przez fakultet paryżki wielkim medalem. Sprawozdanie z tej rozprawy umieszczono w Gaz. des hôp. civ. et milit., 1866, str. 253; w the British and foreign medico-chir. Review and Quarterly Journal of pract. med. and surg. London, 1863, Jan., nr. LXXXI).

Tableau synoptique de la réfraction de l'oeil. Choix des lunettes. Paris, 1865, 2 tab., w 4-ce.

Też same tablice, z dodatkiem trzeciej, nieogłoszonej po francuzku, przełożone zostały na język angielski i wydane p. t. nr. 1 i 2 „Synoptical Table of the Refraction of the Eye..... Choice of glasses, by Dr. Xavier Gałęzowski. Translated by A. Pope, M. D., for the benefit of his pupils.“ nr. 3 „Convergent Strabismus“ i „Divergent Strabismus.“ Saint-Louis (America).

Mémoire sur l'existence des vaisseaux capillaires d'origine cérébrale dans la papille du nerf optique. Leur signification dans le diagnostic des maladies cérébrales. Z tablicą kolorowaną. Praca ta, przedstawiona Paryżkiej Akademii nauk, pozostała w rękopisem. Wyciąg z niej zrobiony przez autora, drukowany był w Comptes rendus de l'Ac. des sciences, 1864, T. LXI, str. 1066—1069, w Gaz. hebdomadaire de méd. et de chir., 1865, str. 811, i w Union médicale, 1863, str. 102 i 105.

Du diagnostic des maladies des yeux par la chromatoscopie rétinienne, précédé d'une étude physique

et physiologique des couleurs. Paris, 1868, w 8-cc, str. IV i 271. (Wyciąg z tego dzieła p. t.: Physiologie des sensations lumineuses et colorées de la rétine, umieszczony w Ann. d'Ocul. 1868, T. LIX, str. 14 do 57).

Compte rendu de cent quatre vingt-neuf opérations de pupille artificielle, pratiquées à la clinique du Dr. Desmarres, du 1-er janvier 1860 au 1-er août 1861. (Annales d'oculistique, fondées par le Dr. Florent Canier, T. XLVII, str. 220—269).

Toż, w osobn. odb. p. t. De la pupille artificielle et de ses indications. (Clinique ophthalmologique du Dr. Desmarres). Bruxelles, 1862, w 8-cc.

Clinique ophthalmologique du Dr. Desmarres. Observations. 1. Cysticerques du corps vitré et de la rétine. 2. Phlegmon spontané de l'œil. 3. Glaucome aigu dans un cas d'atrophie progressive de la rétine (rétinite pigmentaire des auteurs). 4. Amaurose syphilitique. (Tamże, 1862, T. XLVIII, str. 272).

Recherches ophthalmoscopiques sur les maladies de la rétine et du nerf optique. (Clin. ophthalm. du Dr. Desmarres). Mémoire, présenté au Congrès d'ophthalmologie de Paris, z 3 tablicami figur. (Tamże, 1863, T. XLIX, str. 83—122).

Toż, w osobn. odb. Paris, 1863, w 8-cc, str. 40, 1 i 3 tab.

Études sur les flocons du corps vitré (Synchisis floconneux). (Tamże, 1864, T. LI, str. 61—76).

Quelques mots sur l'hôpital ophthalmologique et la clinique du Dr. Sperino de Turin. (Correspondance). (Tamże, 1864, T. LI, str. 79—83).

Du synchisis étincelant. (Tamże, 1864, T. LI, str. 125—131).

Étude sur la diplopie monoculaire. (Tamże, 1865, T. LIV, str. 199, 205).

Physiologie des sensations lumineuses, etc. (Tamże, 1868, T. LIX, str. 14—57, porównaj „Diagnostic des maladies des yeux“ etc.).

De la pupille artificielle et de ses indications. (Clin. ophth. de M. Desmarres). (Union médicale, 1863, str. 168—172 i 179—188).

Quelques considérations sur le glaucome. (Clin. ophth. du M. Desmarres fils). (Tamże, 1864, str. 201—203).

Ophthalmoscope. (Tamże, 1865, Nr. 56).

Sur la dégénérescence graisseuse de la rétine dans l'albuminurie. (Clin. ophth. de M. Desmarres). (Tamże, 1865, Nr. 63).

Luxation du cristallin sous la conjonctive. (Courrier médical, 1865, str. 5—6).

Sur les altérations de la rétine et de la choroïde dans la diathèse tuberculeuse. (Archives générales de médecine, 1876).

Toż, w osobn. odb. Paris, 1867, w 8-cc, str. 46, z tablicz chromatolitografowaną.

Choroidite syphilitique. (Gaz. des hôpitaux, 1862, Nr. 5).

De l'amaurose cérébrale et de l'œdème de la papille. (Tamże, 1862, Nr. 147).

Amaurose cérébrale double, due à la suppression de l'époque menstruelle. Guérison. (Tamże, 1864, Nr. 45).

Sur les tumeurs intraoculaires. (Leçon lue à l'École pratique de la Faculté de Paris). (Tamże, 1866, Nr. 69).

Rozbiór krytyczny dzieła D-ra Fano: Traité pratique des maladies des yeux. (Tamże, 1866, Nr. 90).

Sur la rétinite et la névrite syphilitiques. (Tamże, 1866, Nr. 106).

Leçons sur le strabisme, son étiologie, le diagnostic et son traitement. (Tamże, 1867, Nr. 90).

Essai sur la conjonctivite lacrymale et son influence sur la vue. (Tamże, 1868, Nr. 108).

Troubles de la vue occasionnés par les affections des voies lacrymales. (Tamże, 1868, Nr. 114),

De la névrite et périnévrite optique et de ses rapports avec les affections cérébrales. (Tamże, 1869, Nr. 11).

Quelques considérations sur les opérations de la cataracte. (Tamże, 1869, Nr. 80, 86, 104).

Extraction linéaire des cataractes. (Tamże, 1869, Nr. 108).

De l'héméralopie endémique et de son traitement par la calabarine. (Tamże, 1869, Nr. 124).

Sur les blessures de l'œil et leurs conséquences. Conférences publiques, faites à l'école de médecine pendant le siège de Paris. (Tamże, 1870, Nr. 118, 130, 136, 138, 140, 149, 150).

Sur le nouveau procédé de l'extraction de la cataracte appelée extraction latérale. (Tamże, 1871, Nr. 36).

Sur l'exophthalmie consécutive à une tumeur vasculaire de l'orbite. (Tamże, 1871, Nr. 60, 61, 62).

Étude sur le goître exophthalmique. (Tamże, 1871, Nr. 107, 108).

Des troubles oculaires dans l'ataxie locomotrice. (Leçon recueillie par le Dr. A. Brochin). (Tamże, 1874, Nr. 85).

De l'amblyopie hystérique. Leçon recueillie par F. Despagne. (Tamże, 1877, Nr. 10, 15).

Décollement de la membrane hyaloïdienne. (Tamże, 1877, Nr. 21).

De quelques formes rares de paralysies oculaires dans l'ataxie locomotrice. (Tamże, 1877, Nr. 36).

Des altérations de la vue dans la fièvre typhoïde. (Gaz. des hôp. 1877, Nr. 105, str. 838).

De la pilocarpine. (Tamże, 1877, Nr. 128, str. 1020).

De la thermométrie dans les maladies oculaires. (Tamże, 1877, Nr. 110, str. 877).

Des lésions vasculaires dans les maladies de la rétine. (Tamże, 1877, Nr. 110, str. 877).

Amaurose nicotinique. (Tamże, 1877, Nr. 142, str. 1132).

Un nouveau mydriatique. (Tamże, 1878, Nr. 39, str. 318).

Des kératites glycosuriques. (Tamże, 1879, Nr. 4, str. 30).

Thromboses des vaisseaux rétiniens. (Tamże, 1879, Nr. 41, str. 325).

Atrophies traumatiques des papilles. (Tamże, 1879, Nr. 146, str. 1164).

De l'homatropine et de son action sur l'œil. (Tamże, 1881, Nr. 22, str. 172—173).

Extraction à l'aide d'un aimant d'un morceau d'acier fixé dans la rétine. (Tamże, 1881, Nr. 45, str. 358—359).

Daltonisme pathologique. (Tamże, 1881, Nr. 62, str. 491—492).

La thrombose des vaisseaux rétiniens dans la migraine ophthalmique. (Tamże, 1881, Nr. 140, str. 1117).

Traité des maladies des yeux. Paris, 1872. J. B. Baillière et fils, str. XVI, 895.

Études sur les amblyopies et les amauroses syphilitiques. (Arch. génér. de médecine Janv.—Fév.—Mars, 1871, str. 120—184).

Traitement du décollement de la rétine par enclavement dans une plaie scléroticale. (Journal d'ophthalmologie, 1872).

Aperçu sur les atrophies de la papille du nerf optique et sur leur étiologie. (Journal d'ophthalmologie, 1872, Janvier et Mars).

Affection des voies lacrymales. (Tamże, 1872, Avril).

Sur les formes irrégulières du glaucome et sur ses complications. (Tamże, 1872, Avril, Mai, Décembre).

De quelques tumeurs des paupières et des conjonctives. (Tamże, 1872, Mai, Czerwiec).

Etude sur les affections des voies lacrymales et sur leur traitement. (Recueil d'ophtalmologie Nr. 1. Octobre, 1873).

Etude sur les granulations palpébrales et neoplasiques. (Tamże, 1874, Styczeń).

Aperçu général sur les choroidites. (Tamże, 1874, Styczeń).

Quelques considérations sur le myosis spontané. (Tamże, 1874, Styczeń).

Etude sur les affections oculo-dentaires. (Tamże, 1874, Kwiecień).

De la kératite glaucomateuse. (Tamże, 1874, Kwiecień).

Quelques mots sur les ulcères rongeurs de la cornée. (Tamże, 1874, Kwiecień).

Etude sur l'inflammation de la glande lacrymale. (Tamże, 1881, Nr. 2, str. 65—79).

De la synchotomie dans le leucome adhérent. (Tamże, 1881, Marzec).

De quelques formes particulières des cataractes congénitales. (Tamże, 1881, Marzec, str. 152—160).

Quelques mots sur la névrite optique et sur sa curabilité. (Tamże, 1881, Marzec, str. 214—222, Maj, 1881, str. 272—293).

L'huile de cade est un excellent antiseptique dans les affections oculaires. (Tamże, 1881, Maj, str. 257 et 266).

De l'homatropine et de son action sur l'œil. (Tamże, 1881, Maj, str. 310—314).

Sur la dégénérescence calcaire de l'épithélium cornéen et sur son traitement. (Tamże, 1881, Czerwiec).

Du traitement de la kératite interstitielle et de la scléro-kératite par l'iridectomie. (Tamże, 1881, Lipiec, str. 408—442).

Migraine ophthalmique avec thrombose des vaisseaux rétiniens. (Tamże, 1882, Styczeń, str. 10—17).

Des cataractes traumatiques. (Tamże, 1882, Styczeń, str. 17—28).

De l'influence des iritis et de choroidites sur le développement des cataractes. (Tamże, 1882, Luty).

Peristome des vaisseaux hyaloïdiens. (Tamże, 1882, Marzec, str. 120—136).

De la xérophtalmie parenchymateuse et de son traitement par la transplantation de la conjonctive du lapin. (Tamże, 1882, Kwiecień str. 193—205).

Du spray phéniqué, comme moyen préventif et curatif de la keratiritis suppurative dans l'extraction de la cataracte. (Tamże, 1882, Kwiecień, str. 268 et 277).

Pupille artificielle et ses indications. (Bull. gén. de thérap. 1870, Juillet 15).

Etudes sur les amblyopies et les amauroses syphilitiques. (Arch. génér. de méd. 1871, p. 120—184).

Quelques aperçus sur l'accommodation de l'œil. (Gaz. hebdomadaire, Nr. 20, p. 315).

Deux cas d'anévrysme, l'un de l'artère centrale de la rétine, l'autre de l'orbite. (Congrès de Londres, Compte rendu, 1873, str. 67—69).

De la rétinite et de la rétinio-choroïdite albuminuriques; leur traitement. (L'Union méd. 1873, str. 924 et 928).

Echelles typographiques et chromatiques pour l'examen de l'acuité visuelle. Avec 20 planches noires et colorées et texte explicatif. Paris, Baillière, 1874, 8-cc.

Sur les blessures de l'œil reçues à la chasse et sur les précautions à prendre pour les éviter. (Bull. de l'Acad. de méd. 1876, Nr. 43).

De l'atrophie de papille du nerf optique et des amblyopies dans certaines affections gastriques. (Union méd. 1876, Nr. 28).

Etude sur la migraine ophthalmique. (Arch. gén., 1878, str. 36, 669).

De la dégénérescence calcaire de la cornée. (Congrès scient. pour l'avancement d. sciences, 1878).

Contracture hystérique de l'iris et du muscle accommodatif avec myopie consécutive. (Progrès médical, 1878, Nr. 3).

Sur les atrophies traumatiques des papilles optiques. (Gaz. méd. de Paris, 1879, Nr. 51).

Traitement de l'ophtalmie granuleuse par l'excision des culs-de-sac de la conjonctive. (Gaz. d'opht. 1879, I, str. 11).

Sur les thromboses des vaisseaux rétiniens. (Gaz. méd. de Paris, 1879, str. 217).

Des kératites glycosuriques. (Gaz. d'opht. 1879, I, str. 26).

Sur la kératite glycosurique. (Gaz. méd. de Paris, 1879, Nr. 4).

Sur la perception du rouge de la rétine par le malade lui-même. (Tamże, 1879, Nr. 28).

Des blessures de l'œil par les plumes d'acier dans des écoles primaires et de la nécessité d'y porter remède. (Rev. d'hyg., 1880, II, str. 790). Streszczenie w Przegl. lek. 1880, Nr. 40.

Des atrophies traumatiques des papilles. (Gaz. hebdomadaire, 1880, str. 54).

Hygiène professionnelle de la vue. (Cong. internat. d'hyg. 1878. Paris, II, str. 127).

Hémiope croisée chromatique avec aphasie et hémiplegie; cause syphilitique. (Gaz. méd. 1880, str. 163).

Hémiope chromatique chez un aphasique. (Tamże, 1880, str. 171).

Influence de la goutte et de la syphilis sur les opérations de la cataracte. (Congrès périodique international d'ophtalmologie. Comptendu, Milan, 1881, str. 13).

Chromatoscope et carnet portatif pour mesurer l'acuité visuelle et la faculté chromatique. (Gaz. méd. de Paris, 1880, Nr. 26).

Quelques considérations sur l'hygiène de la vue chez les enfants. Paris, 1877, 8-cc, str. 8. (Odbitka z gazety l'Union médical).

Etude sur les amblyopies et les amauroses aphasiques. (Archives générales de médecine, juin, 1876, str. 641).

Des amblyopies et des amauroses toxiques. Paris, impr. Parent, 1879, 8-cc, str. 184.

Echelles portatives des caractères et des couleurs, pour mesurer l'acuité visuelle. Paris, J. B. Baillière, 1880, 34 tab.

De la névrite optique consécutive à une altération des vaisseaux. (Congrès périodique international des sciences médicales. Section d'ophtalmologie. Troisième séance 6 août, 1881, Londres).

Des injections hypodermiques de cyanure de mercure dans la syphilis oculaire. (Progrès médical, 15 juillet, 1882).

Gałęzowski Maciej,

De haemorrhoidibus in genere et praecipue de cura haemorrhoidum coecorum. Vlnae, 1822, 8-cc, str. 26. Diss. inaug.

Garani Paweł, lekarz lwowski, żyjący w pierwszej połowie XVII wieku; był radcą miejskim oraz miał udział w zarządzie lwowskiego szpitala Św. Łazarza.

Por. Sade Barącz: Pamiętnik dziejów polsk. str. 280.

Garecki Cezary.

K woprosu o produktivnost' wnutritrubnoj žizni płoda posle smerti mat'eri. S.-Pietierburg, tip. J. Treja, 1877, 8-cc, str. 54. Diss. inaug.

Garfinkel Zygm. Herman, z Wilkowyszek. Die Neurosen nach acuten Krankheiten. Berlin, 1869, 8-cc, str. 35. Diss. inaug.

Gargas Krzysztof, lekarz z pierwszej połowy XVII wieku, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1599 i 1601 r.

Por. Oettinger: l. c. str. 234.

Garnysz Kazimierz, rodem z Leniszek na Litwie, ukończywszy wydział lekarski w uniwersytecie wileńskim, został lekarzem wojska polskiego; w r. 1831 opuścił kraj rodzinny, stopień doktorski osiągnął powtórnie w Montpellier 1835 r. i wkrótce potem osiadł w Delemont w kantonie berniejskim.

De l'épilepsie. Montpellier, 1835. Diss. inaug.

Garszka Józef, ur. 1848 r. w Kowalewie, w obwodzie Pleszewskim, do gimnazjum uczęszczał w Inowrocławiu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1869—1873).

Ueber ein aneurysma trancutaneum. Breslau, Os. Raabe, 1873, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

* **Gasc I. Charles**, lekarz wojskowy.

Mémoire sur la pique polonoise. Paris, 1816, w 8-ce.

Gaskiewicz Paweł, lekarz nadworny Kazimierza Jagiellończyka, z którego synem Władysławem, królem czeskim, wyjechał 1471 r. do Pragi.

Por. Wiszniewski: Hist. lit. polsk. IX, 191. Rocz. wyd. lek. III, 436. Gąsiorowski... I, 98.

Gaspary Józef Juliusz, ur. 1796 r. około Poznania, do gimnazjum uczęszczał we Frankfurcie nad Odrą, nauk lekarskich słuchał odr. 1817 w Królewcu; dyplom doktorski osiągnął w Berlinie 1820 r.

Descriptio Iridis anatomica et physiologica. Bero-lini, 1820, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Gassowicz Piotr, pisany także Gassowycz de Kosmerzya, de Losmyerza, Gassowicz, był profesorem wydziału lekarskiego w drugiej połowie XV wieku, rektorem uniwersytecie w latach 1464, 1465, 1470; lekarzem królewskim nazywany już 1464 r. W r. 1464 przeznaczony był do przejrzenia i uporządkowania ustaw uniwersyteckich. W bibliotece jagiellońskiej zachowane są w rękopiśmie 4 jego mowy pochwalne.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 45. III, 435. Wiszniewski: IV, 191. Muczkowski: Mieszkania... 26, 37. Łukasiewicz: Historia szkół, III, 289. Helzel, II, 727, 801, 802. Oettinger... 85. Wiśniewski: Katalog rękopi-sów, str. 239, Nr. 808.

* **Gastier A. F. Dr.** 1787—1868.

Homeopatyczne, przedochronne leczenie dzieci, podług D-ra Gastiera, ułożone przez S. D. Kijów, 1857, w 8-ce, str. 24.

Gasto Abraham, rodem z miasta Gurau na Szląsku, stopniem doktora medycyny zaszczycony w Wittenbergu 1592 r., był nadwornym lekarzem Władysława IV.

Por. Gąsiorowski: T. II, 251.

* **Gasztowt Maurycy**, ur. 10 sierpnia 1809 roku we wsi dziedzielnicy Żaninie na Żmudzi, w powiecie szawelskim; gimnazjalne nauki pobierał w Krocach. W r. 1830 wstąpił na wydział prawny uniwersytecie wileńskiego, ale ówczesne wypadki przerwały mu bieg

nauk. W r. 1831 ze stopniem podporucznika wyszedł za granicę. W r. 1834 rozpoczął naukę medycyny w Clermont-Ferrand, następnie przeniósł się do Montpellier, gdzie 1839 r. dyplom doktorski osiągnął. Od r. 1840, przez lat 12, oddawał się wykonawstwu lekarskiemu w miasteczku la Guerche-sur-Aubois (Cher); w r. 1852 przeniósł się do departamentu Nièvre, gdzie praktykował najprzód w wiosce Magny-Cours a od r. 1862 w mieście Nevers. Um. 29 maja 1878 r. w Cholet (Maine et Loire).

Essai sur l'affection scrofuleuse. Montpellier, 1839, w 8-ce. Diss. inaug.

Aperçu général sur le climat du canton de la Guerche, suivi d'un traité sur les fièvres intermittentes et d'autres états morbides qui y régnaient pendant l'année 1839—1840. Nevers, 1841, w 8-ce, str. 124.

Choléra-morbus asiatique. Nevers, 1849, w 8-ce, str. 27.

Notice sur les eaux minérales de Saint-Parize-le-Châtel. Nevers, 1852, w 8-ce.

Gasztowt Gabryel.

Des accidents prémonitoires de la goutte et du traitement préventif de cette maladie. Paris, imp. Parent, 1878, w 4-ce, str. 44. Thèse.

Gasztowt Jerzy.

Du rétrécissement acquis de l'artère pulmonaire. Paris, imp. Parent, 1879, w 8-ce, str. 33.

Gawekiewicz Czesław, ukończywszy nauki lekarskie w Krakowie, osiadł w Nasielsku i tam 1874 r. życie zakończył.

Gorączka powrotna (febris recurrens). (Tyg. lek. 1866, Nr. 17).

Gawlik Jan, spółczesny lekarz krakowski.

Jedno z ciekawszych zapaleń płuc ze względu na kolejny typowy przebieg. (Podług wykładu prof. Dietla). (Przegl. lek. 1865, Nr. 47, 48, 49, 50).

Porażenie nerwu twarzowego wśród śmiertelnego przebiegu gruźlicy. (Podług wykładu prof. Dietla). (Tamże, 1864, Nr. 51, 52. Rok 1866, Nr. 1).

Przezynek do ajtyologii żółtaczek. (Tamże, 1864, Nr. 51, 52. Rok 1865, Nr. 1, 4, 8, 9, 10, 11).

Kilka uwag opartych na własnych spostrzeżeniach klinicznych nad usypianiem chorych za pomocą chloroformu w różnych celach leczniczych. (Tamże, 1865, Nr. 15, 16, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37).

Przegląd wad sercowych. (Tamże, 1867, Nr. 43, 45, 46. Rok 1868, Nr. 4, 5, 6, 7, 8, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34).

Niedomykalność zastawki trójkątnej obok podobnych do prawdy chorowatości w tętnicy płucowej u dziewczyny niedokrewnej. (Insufficiencia valvulae tricuspidalis foetalis in individuo anaemico). (Tamże, 1868, Nr. 38, 39, 40, 42).

Ujemny przyczynek do kazuistyki sądowo-lekarskiej. (Tamże, 1868, Nr. 51. Rok, 1869, Nr. 1, 2).

Przyчыnek do kazuistyki lekarskiej. (Tamże, 1869, Nr. 47, 48, 51, 52. Rok 1870, Nr. 1, 2).

Przyчыnek do kazuistyki porodów nieprawidłowych. (Tamże, 1872, Nr. 23, 24, 25).

O ratowaniu osób nagłą stratą życia zagrożonych—czytał na zgromadzeniu oddziału Wadoleckiego towarzystwa pedagogicznego w Suchy 4, 23 października 1869 r. Wadowice, drukarnia i litografia Franciszka Foltyna, 1870, w 12-ce, str. 45. Sprawozdanie z tej pracy ogłosił St. Janikowski w Przegl. lek. 1870, Nr. 50.

Gawłowski Szymon, filozofi i medycyny uczył się w Padwie, gdzie 1634 r. był asse-sorem w oddziale narodowości polskiej.

Gawroński, społeczny lekarz, zamieszka-ły w Pińczowie.

Rana cięta brzucha z wypadnięciem żołądka i sie-cię; wyzdrowienie. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 138 do 139).

Krwotok macieczny skutkiem przyrośnięcia żoły-ska. Endometritis septica. Colitis catarrhalis. Wy-zdrowienie. (Tamże, T. VII, 1869, str. 65—68).

Białaczka (leukaemia). (Tamże, 437—438).

Zimno jako skuteczny środek przeciw wąglikiwi. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 558—559).

Błonica (diphtheritis). (Tamże, str. 684—687).

Kilka słów o leczeniu wad organicznych serca. (Tamże, str. 841—848).

Kilka słów o epidemii cholery w m. Pińczowie i o leczeniu tejże. (Tamże, T. XV, 1873, str. 225—230. 341—245).

Choroba Basedowa u osoby cierpiącej na macinni-cę zależną od błednicy. (Przegl. lek. 1872, Nr. 13).

Gazeta lekarska. Pismo tygodniowe poświęcone wszystkim gałęziom umiejętności lekarskiej, farma-cyi i weterynaryi. Redakcyę gazety składają: Bro-dowski, Chojnowski, Girsztowt, Hirsfeld, Le Brun, Łuczkiwicz, Mianowski, Narkiewicz, Jodko, Neuge-bauer, Pilceki, Płaskowski, Seifman, Werner, Wi-słocki. Redaktor odpowiedzialny H. Łuczkiwicz. Warszawa. Rok I, T. I, Nr. 1—26. 1866, (Nr. 1, 7 lip-ca), str. 420 i IV.

R. I, T. II, Nr. 27—50. 1867, str. 421—836 i IV (redakcyę też sama nadto Nawrocki).

R. II, T. III, (redakt. odpowiedź. nie wymieniony). 1867, Nr. 1—26, str. 424. T. IV, (redakcyę też sama oprócz Le Bruna). 1868, Nr. 27—52, str. VIII i 425 do 840.

R. III, T. V, Nr. 1—26. 1868, str. VIII i 416. T. VI, Nr. 27—52. 1869, str. VIII, 417—876.

R. IV, T. VII, Nr. 1—26. 1869, str. VII, 448. T. VIII, (redakcyę też krom Chojnowskiego), Nr. 27—52, 1870, str. VIII i 449—888.

R. V, T. IX, Nr. 1—27. 1870, str. VIII, 432. T. X, Nr. 28—52. 1871, str. VIII, 433—832.

R. VI, T. XI, Nr. 1—27. 1871, str. VIII, 432. T. XII, Nr. 1—26. 1872, (w druk. gaz. lek.), str. VII, 416.

R. VII, T. XIII, Nr. 27—52. 1872, str. 416—832. T. XIV, Nr. 1—26. 1873, str. VII, 416.

R. VIII, T. XV, Nr. 1—26. 1873, str. V, 416. T. XVI, Nr. 1—26. 1874, str. VI, 416.

R. IX, T. XVII, Nr. 1—26. 1874, str. V, 416. T. XVIII, Nr. 1—26. 1875, str. VI, 416.

R. X, T. XIX, Nr. 1—26. 1875, str. V, 416. T. XX, Nr. 1—26. 1876, str. IV, 466.

R. XI, T. XXI, Nr. 1—27. 1876, str. V, 440. T. XXII, Nr. 1—26. 1877, str. V, 444.

R. XII, T. XXIII, Nr. 1—26. 1877, str. IV, 440. T. XXIV, Nr. 1—26. 1878, str. VII, 416.

R. XIII, T. XXV, Nr. 1—26. 1878, w 4-cę. Red. Łuczkiwicz, str. IV, 214. T. XXVI, Nr. 1—26. 1879, str. IV, 270.

R. XIV, T. XXVII, Nr. 1—25. 1879, str. IV, 250. T. XXVIII, Nr. 1—26. 1880, str. IV, 264.

R. XV, T. XXIX, Nr. 1—26. 1880, str. IV, 234.

Gazeta lekarska. Pismo tygodniowe poświęcone wszystkim gałęziom umiejętności lekarskich. Wyda-wane przez następujących lekarzy: Andersa Ludwika, Andersa Teodora, Chrostowskiego Bronisława, Du-nina Teodora, Eisenberga Antoniego, Gątkiewicza Władysława, Grossterna Wiktora, Heringa Teodo-ra, Hoyer'a Henryka, Jasińskiego Romana, Jawdyń-skiego Franciszka, Klika Edwarda, Kondratowicza

Stanisława, Kornilowicza Edwarda, Kramsztyka Zygmunta, Kwietniewskiego Stanisława, Matlakow-skiego Władysława, Modrzejewskiego Edmunda, Nenckiego Leona, Nussbauma Henryka, Pawińskie-go Józefa, Peszkego Józefa, Placzkowskiego Witolda, Przewońskiego Edwarda, Sokołowskiego Alfreda, Żerę Teofila. Wydawca Kondratowicz Stanisław. Redaktor odpowiedzialny Gątkiewicz Władysław. Rok XVI. Serya II. T. I. Warszawa, druk K. Kowa-lewskiego, 1881, w 8-cę, Numerów 53, str. 1093 i CCXLIII, drzeworytów 31, dwie tab. litogr. i jedna chromolitografowana.

Gazeta lekarska. Pismo poświęcone wszystkim ga-łęziom umiejętności lekarskich. Wydawane przez następujących lekarzy: (z poprzednio wymienionych ubył Placzkowski W., przybyli: Chełchowski Kazi-mierz, Kamocki Walenty, Malinowski Alfons, May-zel Wacław). Wydawca i Redaktor ciż sami. Rok XVII. Serya II. T. II. Warszawa, druk K. Kowa-lewskiego, 1882, w 8-cę, numerów 52, str. 1080, CCXVI. drzeworytów 37, jedna tab. fotodrukowana i jedna litografowana.

Gazzi (Gazius) Antoni, ur. 1462 r. w Pad-wie, przebywał długi czas na Węgrzech, skąd przez Jana Turzona wezwany zo-stał, aby niósł pomoc choremu Zygmunto-wi I. Umarł, wedle Tiraboschi'ego 1530 r. Syn jego Szymon, wslawiony w Polsce lo-karz, wydał napisane przez ojca dzieła.

Florida corona quae ad sanitatis hominum conser-vationem ac longaeuam vitam perducendam sunt pernecessaria, continens. Lugduni, 1534.

De vino et cerevisia. Cracoviae, Victor, 1536, w 8-cę.

Toż, tamże, 1539.

Toż, Patavii, 1538. Ded. Franc. Turzonowi.

Aerarium sanitatis auctore cl. viro Antonio Gazio, quondam seren. Sigismundi regis Poloniae physico. Patavii, 1539. Ded. Franc. Turzonowi.

Aerarium sanitatis. Ejusdem de vino et cerevisia tractatio. Augustae Vindelicorum, 1546, w 8-cę. k. 24.

Quo medicamentorum genere purgationes fieri de-beant, sive de ratione evacuandi libellus. Basileae, 1541.

Toż, tamże, 1565.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 439. Janociana: I, 88. Roczn. tow. przyj. n. VII, 177. Eloy: Diction. hist. I, 395. Ciampi: str. 7.

Gąsiewski Hippolit, rodem z Umianowic, do nauk lekarskich przykładał się w Kra-kowie, promowany był do stopnia doktora medycyny 1832 r. w Würzburgu a powtórnie 1839 r. w Montpellier.

De inflammatione articulorum. Herbipoli, 1832, w 8-cę. Diss. inaug.

De la fissure. Montpellier, 1839.

Gąsiorowski Kazimierz A.

Ein Beitrag zur reinfectio syphilitica. Leipzig, Druck von Frankenstein et Wagner, 1881, w 8-cę. str. 22. Diss. inaug. z uniw. Jenajskiego.

Gąsiorowski Ludwik, ur. 25 sierpnia 1807 r. w Rudzie pod Wieluniem, gimnazjum ukoń-czył w r. 1829 w Poznaniu, do nauk le-karskich przykładał się we Wrocławiu, gdzie 1835 r. stopień doktora medycyny uzyskał. W r. 1836 osiedlił się w Poznaniu jako lekarz praktyczny, biorąc zawsze udział najczyn-niejszy w obywatelskich i naukowych pra-

cach w. ks. poznańskiego. Był członkiem dyrekcji towarzystwa naukowej pomocy, członkiem rady municypalnej m. Poznania. Poświęcił z dr. Marcinkowskim zawiązał 1842 roku towarzystwo, które pierwsze w Poznaniu ochronki dla biednych dzieci pozakładało i towarzystwu temu do r. 1848 przewodniczył. Od r. 1837 do 1846 był nauczycielem we szkole akuserek w Poznaniu. Um. 9 grudnia 1863 r.

Brevis rei medicae in Polonia delineatio ab antiquissimis temporibus usque ad a. 1506. Vratislaviae, typ. Fr. Fritschii, 1835, w 8-ce, k. 2, str. 59. Diss. inaug.

Zbiór wiadomości do historii sztuki lekarskiej w Polsce od czasów najdawniejszych aż do najnowszych. Poznań, T. I, nakładem własnym, 1839, w 8-ce, str. 390. T. II, tamże, nakładem J. K. Żupańskiego, 1853, str. VII, 475, VIII. T. III, tamże, 1854, str. IX, 710 i XIX. T. IV, tamże, 1855, str. 415 i XLVIII. (Ocena Adamowicza w Wizer. i rozstrząsaniach nauk 1839, T. II, str. 126—148, a nado w Przeglądzie poznańskim 1855, str. 146—165, w Pam. t. I. w. 1840, str. 222).

Rozprawa wyświecająca historię zaprowadzenia kanonikatu Doktora medycyny przy wszystkich kościołach katedralnych polskich w ogólności, w szczególności zaś o zaprowadzeniu tegoż kanonikatu przy katedrze gnieźnieńskiej i poznańskiej. Poznań, 1850, w 4-ce, str. 36, 3 tab.

Toż, w Roczn. tow. przyj. nauk poznańskiego, T. I, 1860. Ocena w Przegl. poznańskim, 1860, T. XXIX, str. 256—263.

Nado przełożył dzieło Gedikego (ob). (Zyciorys G. umieścił Skobel w Przegl. lek. 1874, str. 161. Tygodnik il. 1864, Nr. 261, podał portret uczonego historyka wraz z biografią).

Gąsiorowski Maciej, syn poprzędzającego, ur. 19 lutego 1844 r. w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnym i w Głogowie, medycyny od r. 1865 słuchał w Wrocławiu; uzyskawszy 1869 r. dyplom doktorski, osiadł w Poznaniu, gdzie wkrótce lekarzem miejskim ubogich mianowany został.

Einiges über den Vorfal der weiblichen Genitalien. Breslau, 1869, w 8-ce, str. 30, 2 tab. Diss. inaug.

Gebrauch fürs Volk gegen die Pest. Danzig, 1771, w 8-ce.

Gebri regis arabum philosophi perspicacissimi summa perfectionis magisterii in sua natura; ex bibliothecae vaticanae exemplari... emendatissimo edita cum vera genuinae delineatione vasorum et fornacum. Denique libri investigationis magisterii et testamenti ejusdem Gebri ac aurei trium verborum libelli et Avicennae summi medici mineralium additione castigatissima. Gedani, Brun. Laur. Tanccken, 1682, w 8-ce, k. nł. 12, str. 278, 8 ryc.

* Gedicke C. E.

Przewodnik do pielęgnowania chorych. Do użycia w szkole posługi chorych berlińskiego zakładu lekarskiego Szaryta, tudzież do własnej nauki przez D-ra... po niemiecku napisany, przełożył na język polski z polecenia rządu Ludwik Gąsiorowski. Poznań, Mittler, 1838, w 8-ce, str. XVI, 143.

Gedl Władysław Mieczysław, ur. 1852 r. w Wiedniu, nauki gimnazyalne ukończył

w Rzeszowie, do medycyny przykładał się w uniw. krakowskim. Osiągnawszy dyplom doktorski 1877 r., przez półtora roku, pełnił służbę lekarską w szpitalu św. Ludwika w Krakowie; później osiadł w Wadowicach, gdzie dotąd pozostaje.

Kilka słów o zmianach w moczu przy używaniu kumpysu. (Przegl. lek. 1876, Nr. 1, 2).

Toż, w Zbiorze prac klinicznych prof. Korczyńskiego, Zesz. 1-y, 1875.

Wpływ kwasu salicylowego i salicylanu sodowego na ciepłotę ludzi niegorączkujących. (Medycyna, 1876, Nr. 24, 25, 26).

Toż, w Zbiorze prac klinicznych wydawanych przez prof. Korczyńskiego. Zesz. 2-i, 1876.

Toż, jako tymczasowe doniesienie w Centralbl. f. d. med. Wissenschaft. 1876, Nr. 23.

Gehema Janusz Abraham (Janus), szlachcic polski, był synem Jakóba, starosty i dworzana królów Władysława IV i Jana Kazimierza. Gdy rolnictwo, do którego się sposobił, nie odpowiadało jego usposobieniu, zaciągnął się do służby wojskowej w Hollandyi. W Utrechcie i Leydzie, wolne od zajęć obowiązkowych chwile poświęcał naukom, a porzuciwszy służbę wojskową, w wieku już dojrzałym, oddał się nauce lekarskiej i w niej stopień doktorski uzyskał. Początkowo był lekarzem wojsk duńskich w Holsztynie, następnie przeniósł się do Hamburga, później do Gostrowa, gdzie przebywał 1688—1695, pełniąc obowiązki przybocznego lekarza przy księciu meklemburskim. Nakoniec zamieszkał w Berlinie i tam został przybocznym lekarzem margrabiego brandenburskiego. Jan III, król polski, zaszczylił go także tytułem lekarza nadwornego.

Eroberte Giecht durch die chinesischen Waffen der moxa. Hamburg, 1680, w 12-ce. Inne wydania z lat 1682 i 1683.

Diatribe de febris in qua complures auctor recentiorum detegit errores. Hagae, 1683, w 8-ce.

Observationum chirurgicarum decas I et II. Hamburg, 1682, w 12-ce. Inne wydania 1686, w 12-ce i we Frankfurcie, 1690, w 12-ce.

Toż, w przekładzie na język niemiecki, w Hamburgu, 1682 i 1686, a także w Frankfurcie, 1696, w 12-ce.

Naturalis historiae phaenomena Poloniae, Lithuaniae et Prussiae tangentialia. Hagae, 1683. (por. Krasicki: Zbiór potrzeb. wiad. str. 180).

De morbo vulgo dicto plica polonica literulae ad D. Corn. Bontekoe. Hagae, apud Petr. Hagium, 1683, w 8-ce, str. 10.

Toż, tamże, 1685, w 8-ce.

Toż, Hamburgi, apud Godof. Schulzium, 1683, w 12-ce, str. 11.

Toż, w przekładzie na język holenderski przez D-ra Hoogstraaten wyszło w Dordrechcie, 1683, w 8-ce.

Wohlversehener Feld-Medicus begreifend die Mißbräuche, so in Anstellung der Feld-Medicorum und Feldscherer und Einrihtung der Feldkisten vorgegangen, somit einen Project wie solches alles remediert werden kann. Hamburg, 1864, w 12-ce.

- Toż, Basileae, 1691.
Decas observationum medicarum. Bremae, 1686, w 12-ce.
Toż, Cassel, 1688, w 12-ce.
Wettstret des chinesischen Thees mit dem warmen Wasser. Berlin, 1686, w 8-ce.
Edler Theetrunk oder Hülfsmittel zum gesunden und langen Leben. Bremen, 1686, w 8-ce.
De arcanis antipodagris oder Geheimnisse wider das Podagra. Bremen, 1686, w 4-ce.
Wohleingerichtete Feldapothek. Bremen, 1686, w 12-ce.
Officier Feldapothek. Bremen, 1688, w 8-ce.
Sendschreiben an H. von Dankelmann, das Theegetränke die Wassersucht nicht verursache, sondern vertreibe. Berlin, 1688, w 8-ce.
Diatetia rationalis, auf festen Principiis wohlgegründete Lebensordnung. Bremen, 1688, w 12-ce.
Toż, cum notis J. Andr. Schlegel. Lipsiae, 1696, w 12-ce.
Toż, tamże, 1712, w 12-ce.
Toż, po holendersku, Haag, 1696, w 8-ce.
Grausame medicinische Mordmittel: Aderlassen, Purgiren, Schrepfen, Clystieren, Juleppen und Herzstärkungen. Bremen, 1688, w 8-ce i 1689, w 8-ce.
Toż, Lipsiae, 1714, w 12-ce.
Toż, po holendersku, Haag, 1690, w 8-ce.
Reformirter Apotheker. Bremen, 1688, w 12-ce, 1689, w 12-ce.
Toż, Lipsiae, 1714, w 12-ce.
Toż, w przekładzie holenderskim. Haag, 1690, w 8-ce.
Beste Zeitvertreib. Bremen, 1689, w 8-ce.
Gefährliche und gestrafte Obskurt, wie man sich dadurch die rothe Ruhr auf den Hals ziehen könne. Stettin, 1689, w 12-ce i 1690, w 12-ce.
Die sorgfältige und gewissenhafte Säug—Amme fürstellende die Mißbräuche welche man sich bisher bey säugenden Kinder bedienet und anweisen- de wie solche nach denen besten medicinischen und mit der wahren Vernunft übereinkommenden principis biszur Abwehnung von der Mutter Brüsten zu festerer Speise und Getränke zu verpflegen seyn. Berlin, Völkens, 1689, w 8-ce, k. nl. 16.
Abgenöthigte Antwort, oder der erste Stein aus Gehema Schlauder geworfen wider M. F. Gender. Frankfurt, 1689, w 8-ce.
Vertheidigter reformirter Apotheker wider Nonorig Schad Gehimeum. Freistadt, 1690, w 8-ce.
Diatetia nova ad sanitatem et vitam. Stettin, 1690, w 12-ce.
Qualificirter Leibmedicus. Stettin, 1690, w 12-ce.
Apologie oder Vertheidigung wider seine Lasterer, insonderheit Nonorigum Schad Gehimeum. Frankfurt, 1691, w 8-ce.
Dreissig Aphorismi oder Gesundheitsregeln als ein sicherer Wegweiser zu einer beständigen Gesundheit und langem Leben, zum andern mal mit Vorrede und Anmerkungen zum Druck fertigert vom J. A. Schlegel. Frankfurt, 1696, w 8-ce.
Der kranke Soldat, dass er hinführ besser conservirt und curirt werden möge, sammt Information für die Feldscherer. Stettin, 1699, w 8-ce.
Der ermunterte Heerhold, vorstellende die Zierde, den Nutzen und die heutige Mißbräuche der Heerhold- oder Wappenkunst. Berlin, 1703, w 8-ce. (W przedmowie do tego dziełka autor wspomina o swym ojcu).
Ob es rathsam sei in hitzigen Fiebern spirituose volatilische Medicamenten zu gebrauchen, und ob dadurch die Hitze bei den Patienten könne vermehrt werden. Ulm, 1705, w 4-ce.
Zwei und zwanzigjährige Fiebereur ohne Aderlassen, Purgiren. Berlin, 1712, w 4-ce.

Richtiger und sicherer Wegweiser zur beständigen Gesundheit und einem langen Leben. Glückstadt, 1736, w 4-ce.

Nadto przełożył:
Corneli von Solingen. Handgriffe eines vollkommen Wundarzte.

Corneli de Bontokoe. De febribus periodicis. Hagae, 1683, w 8-ce.

Por. Jöcher: Allg. Gelehrt. Lex, II, 901. Sprengel: Versuch e. prag. Gesch. d. Arzneik, IV, 399. Haller: Bibliot. med. pract. III, 426, 518. Bibl. botan. 619. Plouquet, IV, 503. Zakrzewski: Geschichte des Weichselzopfs, str. 45—47. Roczn. tow. pr. nauk warsz. VII, 271. Ładnowski: Inwentarz konstytucyj, str. 154, 203.

Gehler Michal.

De plica. Basileae, 1618. Rozprawa umieszczona in Decad. III disput. basiliens.
Por. Mastallir... 1790, str. 21.

Geistlenner Jan, doktor medycyny, spóczesny lekarz lwowski, ogłosił:

Aerztlicher Kurbericht für das J. 1862 über den Trink- und Badekurort Truskawiec auf der Reichs-Domäne Drohobycz im Samborer Kreise. Lemberg, 1863, w 8-ce, str. 20.

Truskawiec in Ost-Galizien und Kurbericht für das Jahr 1864. Lemberg, 1865, w 8-ce, str. 66.

Miejscie kąpielowe Truskawiec w Galicyi Wschodniej i jego źródła mineralne według rozbiórów chemicznych porównane z najstawniejszymi źródłami mineralnymi w kraju i zagranicą wraz z Sprawozdaniem lekarskim z pory kąpielowej r. 1864 i uwagi o używaniu wód mineralnych do picia i na kąpiele. Lwów, 1-65, w 8-ce, str. IV i 64.

Gelber Jakob, rodem z Galicyi.

De tuberculosi pulmonum, sive de tuberculosi secundum relationes nosologicas, aetiologicas, therapeuticas considerata. Vratislaviae, typ. Jungferi, 1866, w 8-ce. Diss. inaug.

Geldner Hugo Teodor, ur. 1828 r. w Górkach około Sieradza, medycyny słuchal (1848—1853) w Wrocławiu.

De ulcere chronico ventriculi simplici sive perforante. Vratislaviae, 1853, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Gembicki Maurycy.

Diss. de singulari pilorum vegetatione morboza, quam trichoma dicunt. Erfurti, 1808, w 4-ce.

Gemma Jan Chrzyciel, rodem z Wenecyi, był lekarzem arcyksięcia austryjackiego a później Zygmunta III przez lat 15. Um. w Krakowie 24 lipca 1608 r. mając lat 63. Ogłosił:

Methodus rationalis nova atque dilucidissima curandi bubonis carbunculique pestilentis, in qua morbi essentia causae, signa, prognosticum, praecautio atque curatio ostenduntur. Styriae, Faber, 1584, w 4-ce.

Toż, Dantisci, Rhodus (1599), w 4-ce, k. nl. 33. Ded. Zygmuntovi III. Dat. Vars. 1598.

De vera ratione curandi bubonis atque carbunculique pestilentis deque eorundem praecautio commentarius. Editio 2-a. Dantisci, Rhodus, 1600, w 4-ce, k. nl. 2, str. 70.

Toż. Editio 3-a, prioribus emendatior et locupletior. Francofurti, ex off. Paltheniana, 1603, w 8-ce, str. 189—292 i spisu k. nl. 8. Ded. Zygmuntovi III. Pżytem odezwa wierszami Macieja Śmogoleckiego, sekretarza królewskiego do autora.

Por. Grabowski: Staroż. wiad. o Krakowie, str. 224. Roczn. Tow. P. N. VII, 263. Monument. Sarmat.

79. Biograph. med. T. IV, str. 378. Wizerunki i roztrząsania naukowe, T. XIII, (1840), str. 147. Ciampi... T. I, str. 172.

* **Gemma Korneliusz**, (1535—1597), profesor w Lowanium, zdaje się być autorem dzieła znajdującego się w bibliotece Jagiellońskiej:

Prawdziwe wyobrażenie trojga dzieci barzo strasznych y dziwnych, którym podobne, niewiem, aby kiedy były widziane na świecie, które acz na różnych y dalekich od siebie miejscach urodzone są, wszakże jakimiarz tego czasu. Przydane ktemu jest krótkie wyliczenie innych dziwnych rzeczy tak niemiejszych jako y niedawno przeszłych. Bez roku i miejsca druku. Na odwrotniej stronie Dr. Cornelius Gemma medicinae et philosophiae professor regius in academia lovanienſi, w 4-ce, kart nieliczbowanych 8, z drzeworytami.

(Rodzenie się potworów autor przypisuje wpływowi znaków niebieskich. Dalej idzie wyobrażenie i opis potworu męskiego z czapką na głowie z r. 1577 (w ks. Meklenburskiem); po tem wyobrażeniu potworów we włoszech i opis ich; nakoniec opis i rysunek potworu żeńskiego o 7 głowach i rękach z nogami bydłeczymi i wzmianka o urodzeniu innego potworu w Carogrodzie 1596).

Genoino Modest, neapolitańczyk, przeor bonifratrów warszawskich, był lekarzem i chirurgiem króla Jana Kazimierza.

Por. Grabowski: Staroż. hist. polski. T. I, str. 413.

Gepner Bolesław, ur. 1 listopada 1835 r. w Warszawie, ukończywszy gimnazjum realne 1853 r., udał się do Petersburga, gdzie słuchał nauk lekarskich do r. 1858; stopień doktora medycyny osiągnął w Warszawie 1859 r. Od r. 1861 do 1864 pełnił obowiązki ordynatora w Instytucie oftalmicznym warsz. W latach 1865—1867 pracował w klinice prof. Graefego w Berlinie. Od r. 1878 jest ordynatorem warsz. instytutu oftalmicznego a nadto od dawna lekarzem drogi żelaznej warsz. petersburskiej. W r. 1882 obrany został wiceprezesem tow. lek. warsz.

Pocięgnięcia ciała szklistego, podług wykładu prof. A. v. Graefe. (Gaz. lek. T. II, 1867, Nr. 46.)

Rozdarcie naczyńki w okolicy płamy żółtej. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXIV, 1870, str. 113).

Rozszarpanie ciężarnej przez tender lokomotywy; dziecko zachowane przy życiu. (Medycyna, 1875, Nr. 52. Pam. tow. lek. warsz. T. LXXII, 1876, str. 112).

Przypadek otrucia siarczanem atropiny. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIII, 1878, str. 394—400. Medycyna, 1881, Nr. 24).

X-te sprawozdanie lekarskie z Instytutu oftalmicznego Edwarda ks. Lubomirskiego za r. 1880. (Gaz. lek. 1881, str. 774—778. 799—809).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1881, w 8-ce, str. 15.

Nadto przełożył dzieło Dondersa (ob.).

Geppert Maciej Józef, rodem z Krakowa (Polonus, patricius cracoviensis).

Theses inaugurales medicae. Vindobonae, 1771, w 8-ce, str. 15. (dytyleżą stanu puerperalnego).

* **Gerhardt C.**

Diagnostyka lekarska. Wykład auskultacji i perkussji. Przekład dzieła prof. C. Gerhardt'a „Lehrbuch der Auscultation und Percussion.“ Tübingen

1872, przez D-ra Juliusza Wyrzykowskiego. Warszawa, 1872, w 8-ce, str. 303, z drzeworytami w tekście. Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lekarskich.

Gerhardt Izidor, były lekarz zakładu naukowego żeńskiego w Puławach, obecnie tamże zamieszkały, ogłosił:

Wyciąg z dziennika lazaretu Aleksandryjskiego Instytutu Wychowania Panien za r. 1856. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXVII, 1857, str. 290).

Gerlach Nataniel, rodem z Torunia, wstąpił się w Gdańsku jako lekarz praktyczny. Umarł 8 września 1715 r. w 48 roku swego życia.

Por. Zerke: l. c. 432.

Gerpe Juliusz Edward, ur. 29 listopada 1816 r. w Nakle, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1838—1842). Um. 26 grudnia 1876 r. Chotkowski Wład. uczcił go mową pogrzebową.

De cephalotripsia Baudelocquii additis sex observationibus. Vratislaviae, typis Grassii. Barthii et soc., 1842, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug. Ded. K. Marcinkowskiemu.

Gesner Karol Filip, ur. 1719 r. w Weimarze, zmarły 1780 r. w Dreźnie, był od r. 1743 lekarzem Sapiehy, wielkiego kancelarza litewskiego; w r. 1754 powołany został na lekarza nadwornego Augusta III. Dzieła jego, które wymienia Gąsiorowski (T. II, 388, 438, 442) do bibliografii polskiej nie należą.

Gębarzewski Ludwik.

De typho. Vindobonae, Ueberreuter, 1841, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Gębczyński Stanisław, społeczny aptekarz.

Produkta mineralne ciechocińskie i sposób ich zastosowania. Warszawa, 1876, w 4-ce, br.

Toż, Warsz., 1878, w 4-ce.

Gidalczyk Jakób, doktor medycyny, radca lwowski, lekarz przyboczny Stanisława Koniecpolskiego, z biegiłości swęj w nauce wielkiej używał sławy. Umarł 17 sierpnia 1650 r., przeżywszy lat 61.

Por. Starowski: Monum. Sarnat, 291. Zubrzycki: Kron. Lwowa, 320.

Gieczewicz Karol, rodem z Gieczan.

Traitement de l'empoisonnement par les poisons narcotico-acres. Montpellier, L. Tournel, 1840, w 4-ce, str. 19. Thèse.

Giedwiłło Felicyan, lekarz wojska rosyjskiego, ogłosił kilka prac tłomaczonych z angielskiego i francuzkiego w Pam. tow. lek. warsz. (T. X, str. 60; T. XI, str. 250).

Gieszkowski Ludwik.

De portionis uteri vaginalis mutationibus, earumque quoad graviditatis diagnosin aestimatione. Wirceburgi, 1839, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Giewartowski Leopold, rodem z Płocka, w młodości służył w wojsku polskiem; opuściwszy 1831 r. kraj, oddał się naukom lekarskim w Montpellier; praktykował w Tuluzie.

Gilewski Karol, ur. w Czerniowcach 1832 roku; ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnem, 1851 r. udał się do Wiednia na wydział lekarski. W pierwszych latach swych studiów pracował głównie nad anatomią u prof. Hyrtla, któremu pomagał w urządzaniu gabinetu anatomii porównawczej, a nadto był jednym z demonstratorów przy ćwiczeniach anatomicznych. Otrzymałszy 1856 r. stopień doktora medycyny, przez dwa lata był wychowawcą zakładu operacyjnego w Wiedniu, kierowanego przez prof. Schucha. Następnie pełnił służbę lekarską w szpitalu powszechnym wiedeńskim w oddziałach chirurgicznych, a od 1859 do 1861 był asystentem kliniki lekarskiej prof. Oppolzera. W r. 1860 ubiegał się o opróżnioną po śmierci prof. Bierkowskiego katedrę kliniki chirurgicznej w Krakowie. W r. 1861 został mianowany profesorem medycyny sądowej i policyjnej lek. (po śmierci prof. Kopyńskiego). W r. 1865 objął klinikę lekarską po Dietlu, którego już poprzednio zastępował pod koniec 1864 i w początku 1865 r. Od r. 1869 był dyrektorem zakładów klinicznych krakowskich a w r. 1870—działanem wydziału lekarskiego. Umarł 15 czerwca 1871 r. z tyfusu płamistego. Pochowany w Oed w Dolnej Austrii, w grobach rodzinnych swej żony, córki prof. Schucha. G. był spozstrzegaczem i badaczem naukowym gruntownym i ścisłym, lekarzem troskliwym, gorliwym nauczycielem a dla ubogich hojnym; w zdaniach swych, częstokroć różnych od ogólnych, otwartym i stanowczym.

Spitze Auswüchse im Kehlkopfe bei Syphilis. (Wien med. Wochenschr. 1861, Nr. 18).

Ueber einen Fall von acuter Affection der uropoetischen Organe mit tetanusähnlichen Erscheinungen. (Allg. wien. med. Zeit. 1861, Nr. 24—25).

Laryngoskopisches u. ein Beitrag zur Therapie des chronischen Kehlkopfkatarrhs. (Wien. med. Woch. 1861, Nr. 39—40).

Hydrops genu chronicus permagnus cum vegetationibus in articulatione et hypertrophia bursae synovialis; sanatio. (Przegl. lek. 1864, Nr. 32—34. Rocz. tow. nauk. krak. T. XI, str. 33).

Rzecz o operacji polipów w krtani przecięciem tęże na pionowej linii spojenia obu chrząstek tarczowych. (Przegl. lek. 1865, Nr. 28—30).

Toż, po niemiecku: Ueber die Operation der Kehlkoppelpolypen mittelst Spaltung des Kehlkopfs in der Verbindungslinie der Schildknorpelplatten. (Wiener med. Wochenschr. 1865, Nr. 51—52).

Przypadek sądowo-lekarski (śmierć płodu wskutek uszkodzenia matki). (Przegl. lek. 1865, Nr. 36 do 38).

Ueber die Einklemmung der beweglichen Niere. (Oester. Ztschr. f. prakt. Heilk. 1865, Nr. 40; Przegl. lek. 1865, Nr. 40).

Pyelitis chronica, hydro-(pyo)-nephrosis dextra, morbus Brightii chronicus. Febris hectica. Uræmia. (Przegl. lek. Nr. 25—26).

Syphilis nodosa cutis et laryngis (Nodi exulcerati ad inferiorum partem lateris dextri thoracis; syphilitoma in ligamento aryepiglottico dextro; stenosis laryngis; sanatio. Anchylosis articulationis crico-arythnoideae dextrae. (Tamże, 1866, Nr. 36—38).

Uwagi do „Notat klinicznych“ podanych przez D-ra Palekiego w Przegl. lek. w Nr. 9—14. (Tamże, 1867, Nr. 15).

Odprawa. (Tamże, Nr. 32).

O skutkach nastoju ciemniejszy zielonej (tinet. veratri viridis) w zapaleniu płuc dławcowym. (Tamże, 1867, Nr. 32—33).

Ueber den Einfluss der chronischen parenchymatösen Bauchfellentzündung auf die Bluteirculation. (Wien. med. Woch. 1867, Nr. 74—75. Przegl. lek. 1867, Nr. 42—44).

Uwagi sądowo-lekarskie nad ustępem lit. o § 155 kodeksu karnego austr. (Przegl. lek. 1867, Nr. 47).

Nieco o gwałtownym cewnikowaniu w cięśniach cewki moczowej. (Tamże, Nr. 51).

Aneurysma arteriae pulmonalis, insufficentia valvulae tricuspidalis et valvularum semilunarium arteriae pulmonalis; varicocele pulsans; albuminuria; scoliosis dextra. Mors. (Tamże, Nr. 10—14).

Toż samo, po niemiecku w Wien. med. Woch. 1868, Nr. 34—37).

Kilka uwag klinicznych (Przypadek złożony cierpień piersiowych i brzusznych). (Przegl. lek. 1868, Nr. 33—36).

Ueber die muthmasslichen Ursachen der Herzhyptrophie im morbus Brightii. (Wien. med. Woch. 1869, Nr. 60. Sprawozdanie w Przegl. lek. 1869, Nr. 37).

W protokołach posiedzeń tow. lek. krak. znajduje się następujące jego prace:

Okazanie chorego z rzadkimi zbroceniami moszen, mąda, serca i naczyn, oraz uwagi nad témże cierpieniem. (Przegl. lek. 1866, Nr. 49, 50).

Wyjaśnienie mechanizmu uwężnienia nerki opadłej. (Tamże, 1865, Nr. 12, 13).

Wzmianka o nadużywaniu przez lekarzów chininy. (Tamże, 1865, Nr. 24).

Groźne niekiedy następstwa po wstrzykiwaniu podskórnym leków odurzających i ich przyczyna. (Tamże, 1865, Nr. 51).

Przypadek zwyrodnienia nerki prawej w ropniak. 1866, Nr. 18).

Okaz dwóch chorych niewiast: jedną z polepszonem znacznem ziarnieniem wątroby, drugą z objawami kiły w płucu i wątrobie, oraz uwagi nad przypadkiem tamtym. Postrzeżenie złogów przerzutowych (metastasis) bez pierwotnego zropienia lub sposoczenia. (Tamże, 1866, Nr. 25).

Okaz osoby uleczonej z cierpienia kiłowego, uwagi nad témże, tudzież nad przypadkiem przedstawionym na posiedzeniu poprzednim. Spozstrzeżenie ściśnienia krtani poniżej więzadeł głosowych. (Tamże, 1866, Nr. 29).

Okaz chorego z moczościakiem skutkiem utworów chorobowych w miednicy małej prawdopodobnie kiłowych. (Tamże, 1867, Nr. 8).

Przypadek choroby Brighta przewlekłej i uwagi nad przebiegiem tęże niemocy. (Tamże, 1867, Nr. 48, 49).

Wykonane w klinice wyluszczenie torbiela jajnikowego. (Tamże, 1868, Nr. 4).

Tętniak tętnicy płucowej rozpoznany na żywym a sprawdzony na umarłym. (Tamże, 1868, Nr. 8, 9).

O leczeniu durzycy i chorób gorączkowych kąpielami. (Tamże, 1869, Nr. 19).

Nadto przysłużył się piśmiennictwu lekarskiemu, zebrałszy po śmierci swego teścia prof. Schucha, rozprawy tegoż rozproszone po czasopiśmie i wydawszy takowe w Wiedniu:

Abhandlungen aus dem Gebiete der Chirurgie und Operationslehre von Dr. Franz Schuch, weiland Prof. an der Wiener Universität. Nach des Verfassers Tode gesammelt. Wien, 1867, w 8-ce, str. VII i 931, 1 tab. i drzeworyty.

Gilbert Jan Emmanuel, ur. 1741 r. w Lyonie, medycynę uczył się w Montpellier, następnie zajmował się praktyką lekarską w Chazay pod Lyonem, oddając się przytęm z zamiłowaniem botanice. Polecony przez Wojciecha Hallera Antoniemu Tyzenhauzowi na profesora medycyny, chirurgii i historii naturalnej, do początkowej szkoły lekarskiej w Grodnie, sprowadzony został na Litwę w r. 1776. W Grodnie G. założył ogród botaniczny, teatr anatomiczny i urządził szpital na wzór zagranicznych podobnych zakładów. W r. 1781 przeniesiony został do Wilna i objął katedrę nauk przyrodniczych i farmakologii. Zniechęcony jadowitymi pociskami jezuitów, skołatany domowymi nieszcześciami (awanturnik Bertuc usiłował otruć Gilberta, zbrodnie odwrócił Onufry Orłowski, za co Stan. August kazał wybić na cześć wybaczy medal) 1783 roku wrócił do Lyonu, został tam lekarzem przy szpitalu miejskim i profesorem w kolegium lekarskiem. Um. w Lyonie 1814 r.

Flora lithuaniæ inchoata s. enumeratio plantarum quæ circa Grodnam collegit et determinavit... Collectio 1-a et 2-a. Grodnæ, typ. S. R. M., 1781, w 8-ce, str. XVIII, 164. Collectio 3-a. Vilnæ, typ. S. R. M. penes academiam, 1782, str. 165—308. Collectio 4-a, tamże, 1782, str. 117. Collectio 5-a, tamże, 1782, str. 119—294. (W Histoire des plantes d'Europe... Lyon, 1798, 2 tomy i w drugim wydaniu tegoż dzieła w Lyonie 1806 r. w 3 tomach — powyższa flora litewska jest przedrukowana).

Indagatoræ naturæ in Lithuania seu opuscula varii argumenti, quæ historiam animalium, vegetabilium in M. D. Lith. et morborum quibus in hac provincia homines vel maxime obnoxii sunt, illustrare possunt. Vilnæ, typ. S. R. M. penes academiam, 1781, w 8-ce, str. 128, nl. 20.

Chloris grodnensis s. conspectus plantarum agri grodnensis ordine Linnaeano... Grodnæ, 1781 (15 maji), w 8-ce, k. nl. 22.

Exercitium botanicum in schola principe universitatis vilnensis habendum mens. Julii 1782 s. enumeratio methodica plantarum tam indigenarum quam exoticarum quas proprio Marte determinaverunt alumni in campis vilnensibus, aut in horto botanico universitatis, quasque juxta leges artis demonstrabant, præside J. Em. Gilbert. Vilnæ, typ. acad. 1782, w 4-ce, ark. 4½.

Lettre du prof. Gilbert de Grodno au prof. Vitet de Lyon du 19 Septembr. 1777. (Opis przybycia Stan. Aug. do Grodna i zakładu nauk tamże).

Histoire des maladies les plus communes en Lithuania, 1784.

Exercitia phytologica, quibus omnes plantæ Europææ quas vivas invenit in variis herbarionibus seu in Lithuania, Gallia, Alpibus, analysi nova proponuntur, ex typo naturæ describuntur, novisque observationibus aut figuris raris illustrantur, additis stationibus tempore florenti, usibus medicis aut oeconomicis, propria auctoris experientia notis. Lugduni, 1792, w 8-ce. Vol. I, str. LXXXI, 388. Vol. II, do 655, tab. 105.

Wydał G. wiele jeszcze dzieł innych, które do bibliografii polskiej nie należą.

Por. Gąsiorowski: III, 181. Cuvier: Hist. nauk przyr. IV, 292, 211. Bentkowski: II, 413. Raczyński: Gabinet medalów polskich, IV, 243. Collectanea medico-chirurgica, str. 58. Biographie médicale, IV, 423. Tygod. wil. II, 1820, str. 235—239.

Gillet, doktor medycyny, jeden z pierwszych, którzy gorliwie zajmowali się szczeniowaniem krowianki, sprowadzonej do Polski przez siostrzenicę królewską Urszulę Maryą Mniszechową w końcu przeszłego wieku.

Por. Sobieszczański: Rys hist. stat. str. 204.

Gili Mikołaj, rodem Włoch, doktor medycyny i oboga praw, przybył do Poznania 1650 r. i tu zjednał sobie nauką i uczciwością powszechnie poważanie.

Por. Łukasiewicz: Obr. m. Pozn. I, 106.

Ginnastyka dla użytku szkół ludowych z 29 drzeworyt. w tekście. Lwów, K. Wild, 1870, w 8-ce, str. 101.

Ginnastyka racjonalna jako część dyetetyki, ze stanowiska lekarskiego historyczno-teoretycznie i praktycznie opracowana przez autora dyetetyki dzieci, z 96 drzeworyt. w tekście. Dwie części. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1871, w 8-ce, Cz. I, str. VIII, 274. Cz. II, str. 116. (Ocena B. Lutostańskiego w Przegl. lek. 1871, Nr. 6, 7).

Ginet Michał Teofil, rodem z Warszawy, podoficer wojska polskiego, późniejszy lekarz we Francji.

De l'hémorrhagie dans l'opération de la taille. Montpelier, 1835, w 4-ce, str. 14. Diss. inaug.

Girsztowt Polikarp, ur. 15 lutego 1827 r. we wsi Hryniskach w powiecie rosieńskim, gubernii kowieńskiej; nauki początkowe odbywał w szkołach kiejdańskich a następnie w gimnazjum wileńskim; medycynę uczył się w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu, gdzie 1852 r. stopień doktora medycyny osiągnął a nadto jako pierwszy uczeń miał sobie przyznane premium Buscha. Od 1853 do 1856 r. pełnił obowiązki wojskowego chirurga (w czasie wojny krymskiej); po ukończeniu wojny został mianowany asystentem kliniki chirurgicznej przy prof. Nemmercie w Petersburgu. W r. 1857 mając sobie do wyboru katedrę chirurgii w Charkowie i Warszawie, wybrał Warszawę a po odbyciu podróży naukowej i konkursu, został profesorem nadzwyczajnym chirurgii teoretycznej, a w r. 1860 profesorem zwyczajnym tego przedmiotu w akad. med. chir. warszawskiej; w tym stopniu przeszedł do szkoły głównej. Później (1871 r.) objął kierunek kliniki chirurgicznej fakultetowej w uniw. warsz. Obowiązki profesorskie, jako ulubieniec młodzieży, z wielkim jej pożytkiem spełniał do chwili, w której zbrodnica ręka położyła kres jego życiu (12 listopada 1877 r.). Jako redaktor i wydawca Gazety lekarskiej, oraz wielu dzieł

lekarskich niespożyte dla kraju położył za-
sługi.

Theses, quas dissertationi inaugurali „De cognoscendis centrionum nervosorum morbis”... adjecit. Petropoli, 1853, w 8-cu.

Mapa dyceyzyj rzymsko-katolickich w cesarstwie rosyjskiem. Petersburg, 1857, fol., 4 ark.

O życiu i pismach Andrzeja Janikowskiego. Warszawa, 1867, w 8-cu, str. 15.

Rys historyczno-statystyczny ces. król. warsz. medyko-chirurgicznej akademii od jej zawiązku w d. 4 czerwiec 1857 r. aż do wcielenia do Szkoły Głównej d. 1 paźdź. 1862 r. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1865, w 8-cu, str. 79.

Odczyty i spostrzeżenia chirurgiczne. Zeszyt I. Warszawa, 1869, w 8-cu, str. 107, 26 drzewor.

Chirurgia ogólna i szczegółowa. T. II, Zeszyt I, 1870, w 8-cu, str. 160. (Biblioteka umiejętności lekarskich).

O guzie białym stawów (tumor albus). (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 6, 17, 85, 177, 369, 385, 401).

Tętniak traumatycznego pochodzenia tętnicy pod-
ochojczykowej prawej; podwiązanie tejże tętnicy; wy-
zdrowienie. (Tamże, str. 129, 152).

Znieczulenie miejscowe. (Tamże, str. 157).

Zapalenie stawu biodrowego (coxarthroace); wy-
piłowanie szyjki kości udowej; wyzdrowienie. (Tam-
że, str. 241—245, 261—264).

Torbielak klejowaty (cystoida colloides) prawe-
go jajnika; zebranie surowiczego płynu w próżni
otwartej (ascites); wycięcie jajnika; śmierć. (Tam-
że, T. II, 1867, str. 485, 503).

Skrzywienie głowy i szyi boczne prawe (torticollis
dextra); podskórne przecięcie m. mostko-obojęzko-
sutkowego (cleidotomia); wyzdrowienie. (Tamże,
str. 540).

Wycięcie całkowite macicy. (Tamże, str. 565, 784).

Wyłuszczenie kości udowej ze stawu biodrowego.
(Tamże, str. 693, 715).

O wycięciu macicy dokonaniem przez Korzeniow-
skiego. (Tamże, T. VI, 1869, w dodatku do Nr. 35).

Całkowite podokostne wypiłowanie stawu łokcio-
wego prawego z powodu próchnienia kości (olenoar-
throace); wyzdrowienie z przywróceniem zupełnej
używalności kończyny. (Tamże, T. VII, 1869, str. 5,
421).

Chrzastniak ramienia niezwykłych rozmiarów (en-
chondroma humeri); z drzew. (Tamże, str. 17, 73).

Dzieje lekarskie Karlsbadu. (Tamże, str. 108, 443).

O złośliwym zapaleniu okostnej, jego zejściach i le-
czeniu. (Tamże, T. IX, 1870, str. 1, 54, 262).

Jeszcze kilka przypadków rdzennego uleczenia od-
prowadzających przepuklin pachwinowych, z ryc.
(Tamże, T. XI, 1871, str. 17).

O postaciach klinicznych raka (carcinomatum phy-
sionomia clinica). (Tamże, T. XII, 1872, str. 1).

Zwężenie cewki moczowej, kamienie w cewce i pę-
cherzu moczowym, uretrotomia zewnętrzna, cięcie
pęcherza; wyzdrowienie. (Tamże, T. XV, 1873, str.
353, 269).

Mięsak barwikowy kości łokciowej i kolana. (Tam-
że, T. XVI, 1874, str. 193. T. XVII, 1874, str. 227).

Dwa przypadki obecności ruchomych ciał w stawie
kolana (corpora libera s. mobilia in articulatione
genae). (Tamże, T. XIX, 1875, str. 17, 406).

Wycięcie torbieli skórzastej jajnika przez pochwę
macicy (ovariotomia vaginalis). (Tamże, T. XXI,
1876, str. 417—420).

Zgorzeł kości fosforowa. Całkowite wypiłowanie
obydwojch szczyg górnych. (Pam. tow. lek. warsz. T.
XLVI, 1862, str. 11).

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. komunikował:
Kyphosis et abscessus per congestionem. Otworze-
nie ropnia napływowego. (Tamże, T. LV, 1866, 255).

Wyłuszczenie włókniaka z jamy Highmora. (Tam-
że, T. LV, 1866, str. 260).

Poprzączone rozzerwanie cewki moczowej w części
błoniastej. (Tamże, T. LV, 1866, str. 453).

Propozycje mające na celu wstrzymanie krwiewi-
nia z choroby syfilitycznej i zapobieżenie szkodzi-
wości fosforu w fabrykach zapalek. (Tamże, T. LV,
1866, str. 485).

Rak języka. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 95).

Przeistoczenie rakowate gruczołów limfatycznych
szyi i ślinianek. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 96).

Lordosis et kyphosis; otworzenie ropni napływo-
wych. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 99).

Nadłamanie kości przedramienia. (Tamże, T. LVI,
1866, str. 101).

Caries necrotica centralis, wyłobienie kości gole-
niowej. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 103).

Wycięcie szyi kości udowej. Wycięcie całkowite
stawu łokciowego. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 107).

Zapalenie złośliwe okostnej; wycięcie częściowe
kości promieniowej. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 238).

Skrzywienie kolumny kręgowej. (Tamże, T. LVI,
1866, str. 242).

Amputacja przedramienia dokonana po miejscow-
em unieczuleniu. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 428).

Zarażenie się chorobą syfilityczną dopełniającą
obrzezanie, od dziecka wenerycznego. (Tamże, T. LVI,
1866, str. 242).

Znieczulenie miejscowe za pomocą przyrządu Ri-
chardsona. (Tamże, T. LVI, str. 243, 424).

Warunki odróżniające wypiłowanie kości szczęk-
owej dolnej od jej wyłuszczenia lub wyjęcia. (Tamże,
T. LVI, 1866, str. 96).

Rak gruczołu tarczowego rozciągający się do
wnętrza samej krtań; wyłuszczenie, tracheotomia.
(Tamże, T. LVII, 1867, str. 108).

Radykalne wyleczenie przepukliny sposobem p.
Gerdy. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 180).

Rak wypustnicy. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 409).

Guź podskórny z jamy czaszki wychodzący. (Tam-
że, T. LVII, 1867, str. 181).

Ogromny kostniak czaszki. (Tamże, T. LVII, 1867,
str. 346).

Skurczenie mięśnia mostko-obojęzko-sutkowego
prawego; podskórne przecięcie obu dolnych brzuśców.
(Tamże, T. LVII, 1867, str. 343).

Wyprostowanie gwałtowne (redressement forcé)
i wypiłowanie szyjki kości udowej w chorobach stawu
biodrowego. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 344).

Gruczoła kręgow. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 410).

Articulatio spuria lewego uda, lipomas ossium,
malum coxae senile. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 416).

Resectio humeri. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 417).

Syphilis vaccinalis. (Tamże, T. LVII, 1867,
str. 348).

Wycięcie całkowite macicy rakowatej. (Tamże, T.
LVII, 1867, str. 448. T. LVIII, 1867, str. 364).

Varicocele i jej leczenie. (Tamże, T. LVIII, 1867,
str. 120).

Odciecie prącia. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 368).
Hydrocephalus congenitus leczony przez nakładką
dla wypuszczenia płynu. (Tamże, T. LVIII, 1867,
str. 121).

Ischias nervosa postica leczona rozpryskiwaniem
eteru. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 170).

Zadawnione zwichnięcie ramienia. (Tamże, T.
LVIII, 1867, str. 171).

Zwichnięcie ramienia zaniedbane; szczególne na-
stawienie po dwuletnim trwaniu choroby. (Tamże,
T. LVIII, 1867, str. 359).

Wycięcie szczęki dolnej z powodu przeistoczenia
chrząstkowego połączonego z utworzeniem się tor-
bieli złożonych. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 360).

Narzędzia do przelewania krwi. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 351).

Ovariectomia dokonana przez Neugebauera. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 102).

Dwuchłerek metylu jako środek unieczulający. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 103, 197).

Odcięcie lewej nogi i prawego uda; wyzdrowienie. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 103).

Ankylosis ossen, terebratio ossium subcutanea; wyzdrowienie. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 105).

Górne kończyny człowieka zmarłego na pustulę maligna w szpitalu krasnostawskim. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 185).

Żyłki zajmujące całą kończynę dolną. (Tamże, T. LX, 1868, str. 17).

Jan Kosztulski, życiorys. (Tamże, T. LX, 1868, str. 60).

Wyluszczenie gruczołka (adenoma) z pod żuchwy. Skuteczność 1/4 chloru żelaza w ranach zanieczyszczonych. (Tamże, T. LX, 1878, str. 87).

Rak szczęki dolnej, operacja. (Tamże, T. LX, 1868, str. 274).

Próchnienie kości udowej, jej wydłubanie; wyleczenie. (Tamże, T. LX, 1818, str. 88).

Amputacja obu nóg, zastosowanie nóg sztucznych. (Tamże, T. LX, 1868, str. 204).

Ankylosis fibrosa genus. Redressement forcé. (Tamże, T. LX, 1868, str. 205).

Zwichnięcie w stawie biodrowym (luxatio femoris). (Tamże, T. LX, 1838, str. 209).

Wypilowanie główki kości udowej. (Tamże, T. LX, 1868, str. 323).

Ropień pępka u dorosłej osoby. Dyskussja w tym przedmiocie. (Tamże, T. LX, 1868, str. 93).

Odprowadzenie zaciśniętej przepukliny przy użyciu rozpryskowego eteru. (Tamże, T. LX, 1838, str. 92).

Wywrócenie stopy na zewnątrz; przecięcie podskórna trzech zewnętrznych ścięgien m. wyprostnego palców długiego (extensor communis longus). (Tamże, T. LX, 1868, str. 94).

Operacja—cystotomia; wydobycie kamienia. (Tamże, T. LX, 1868, str. 205).

Chroniczny katar pęcherza, haematuria. (Tamże, T. LX, 1868, str. 205).

Mięsak znacznej wielkości w jamie nosowej, usunięcie na drodze operacyjnej. (Tamże, T. LX, 1868, str. 206).

Polip ust macicznych zakrywający cały otwór sromowy po nad błoną dziewiczą. (Tamże, T. LX, 1868, str. 207).

Wyluszczenie włókniaka macicy. (Tamże, T. LX, 1868, str. 273).

Ovariectomia. (Tamże, T. LX, 1868, str. 323).

Wypilowanie częściowe szczęki górnej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 58).

Fibrolipoma w okolicy kitani. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 162).

Herniotomia u kobiety 88 letniej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 58).

Szczególne następstwa anginae tonsillaris. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 240).

Zastosowanie kwasu karbolowego w chirurgii. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 62).

Wypilowanie części kości goleniowej u 10 letniej dziewczynki na przestrzeni 4 1/2 cali. (Tamże, T. LXI, 1829, str. 117).

Wypilowanie główki kości udowej wraz z szyjką. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 233).

Leczenie złamania ręki haczykami Malgaigne'a. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 241. T. LXII, 1869, str. 411).

Gangrena sucha, jej przyczyny. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 412).

Wypilowanie stawu łokciowego. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 573).

Wypilowanie części kości goleniowej. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 573).

Ogromny mięsak ramienia prawego. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 575).

Wodan chloralu. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 74).

Coxitis chronica. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 75).

Amputacja stopy podług metody Pirogowa. (Tamże, T. LX, 1874, str. 48).

Bierkowski Ludwik, życiorys. (Tyg. ilustr. 1833, Nr. 189 i 190).

Czekierski Józef, życiorys. (Tamże, 1864, Nr. 244).

Dybek Andr. Franc. Ksawery, życiorys. (Tamże, 1865, Nr. 282).

Nowicki Klemens, życiorys. (Tamże, 1865, Nr. 291).

Niszczkowski Fryderyk Jan, życiorys. (Tamże, 1865, Nr. 323).

Remak Robert, życiorys. (Tamże, 1866, Nr. 380).

Kosztulski Jan, życiorys. (Tamże).

Porczyanko Konstanty, życiorys. (Tamże, 1863, Nr. 350).

Le Brun Aleks. Antoni, życiorys. (Tamże, 1868, Nr. 24).

Janikowski Andrzej, życiorys. (Kłosy, 1867, Nr. 104).

Giltier Sebastyan, ur. w Krakowie 1767 roku, po ukończeniu nauk gimnazjalnych, jako kandydat do stanu nauczycielskiego uczył się 1785 r. w Krakowie matematyki, astronomii, chemii, wymowy i języków. W r. 1787 został profesorem szkół winniczek; w r. 1793 wróciwszy do Krakowa, pracował w archiwum uniwersyteckim. Wówczas równocześnie przykładać się zaczął do nauk lekarskich. W latach 1801—1803 wykładał w wydziale lek. krak. chirurgią i położnictwem. W r. 1809 objął katedrę medycyny sądowej i policji lekarskiej, którą znowu opuścił z polecenia izby edukacyjnej w r. 1811. W r. 1815 został zastępcą profesora weterynaryi a nadto powierzono mu katedrę medycyny sądowej, policji lekarskiej a nieco później i historii medycyny; przedmioty te wykładał do r. 1826 r. Przytém piastował różne godności w hierarchii uniwersyteckiej; od r. 1807 był prokuratorem rady szkoły głównej, członkiem senatu akademickiego, dziekanem (1817), zastępcą rektora (od 1821 r.), rzeczywistym rektorem a temsamem prorektorem tow. nauk. krak. (od 1826 r.). W r. 1831 został senatorem dożywotnim wolnego m. Krakowa. Umarł 24 marca 1833 r. Brevis praefatio qua promotoris ad cl. Dom. Josephum Jakubowski in actu ejus promotionis ad gradum med. et chir. doctoris. Kraków, 1821, w 8-ce, str. 16.

Clar. Dno Antonio Niedzielski med. et chir. doctor. — qua promotor in signum propensionis suae, d. 5 Maii 1819. Cracoviae, w 8-ce, k. 2.

Rozprawa o potrzebie i użyteczności nauki weterynaryi, a oraz o jej postępie na równi z postępem medycyny, z zastosowaniem do kraju naszego, tudzież o związku ię z gospodarstwem i policją kraju i wpływie ię na ekonomią i policję. Czytana na posiedz. T. N. 15 stycznia 1817 r. (Roczn. T. N. Kr. T. III, 1818, str. 116—154).

Rozprawa o postępie nauk lekarskich i o wpływie teorii na praktykę leczenia. Czytana na posiedz. publ. T. N. K. 15 lutego 1821. (Tamże, T. VIII, 1822, str. 23—90).

Głos w d. 18 paźdz. 1826 r. przy instalacji na urząd rektora uniwersytetu. Kraków, 1826, w 4-ce.

Jako prezes tow. nauk krakowskiego (1822—1833), zdając corocznie sprawę z czynności towarzystwa, nawiązał mowy, drukowane w rocznikach tego towarzystwa. (T. VIII, 1833, str. 1—28; T. IX, 1834, str. 1—26; T. X, 1835, str. 1—34; T. XI, 1836, str. 1—22; T. XII, 1837, str. 1—24; T. XIII, 1838, str. 1—34; T. XIV, 1839, str. 1—27; T. XV, 1840, str. 1—17).

Nadto przełożył dziełka: Brinckmanna i Consbruch (ob).

(Zyciorys jego napisał Skobel w Przegl. lek. 1869 r.).

Giryn Antoni, lekarz zamieszkały w Wolsztynie.

Racyonalny sposób leczenia cholery. (Gaz. lek. T. XIII, 1873, str. 577—580).

Giwartowski Henryk, rodem z Warszawy, nauk lekarskich słuchał w Wilnie, stopień doktorski otrzymał 1843 r. w Moskwie, gdzie później dosłużył się emerytury jako profesor chemii i farmacji.

De urolithiis, dissertatio medico-chemica, Mosquae, 1843, w 8-ce, str. 146.

Observations faites à Moscou sur l'électricité pendant l'épidémie cholérique. Moscou, 1849, w 8-ce, str. 10.

Gizelt Józef, społeczny lekarz w Rudkach w Galicyi.

Ueber Cholera. Jena, 1875, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Giżycki Otton Wojciech, ur. 1858 we wsi Gozdawie w Poznańskim, nauki gimnazjalne (1866—1876) i lekarskie (1876—1880) pobierał w Berlinie.

Die operative Behandlung der Pleuritis bis Trousseau. Berlin, 1880, w 8-ce, str. 32.

Glaber, ob. z Kobylina Jędrzej.

Glicki (Glicius) Marcin, ur. 1528 r. w Pilźnie, stąd pospolicie nazwany Pilznianinem (Martinus Pilnensis), znakomity teolog, biegły prawnik, głęboki matematyk, niepospolity lekarz, u społecznych słynął pod mianem drugiego Izydora. Kształcił się w akademii krakowskiej; stopień doktora filozofii osiągnął 1581 r. Przez lat 40 był profesorem w akademii krakowskiej, a 16 razy urząd rektora sprawował; nadto był kanonikiem krakowskim, wrocławskim i proboszczem kościoła Wszystkich Świętych. Umarł 1591 r. Napisał:

Philosophia Lutheranaeum. Cracoviae, 1588.

O innych jego dziełach wspomina Starowolski i Walenty z Widawy, który uzczył go mową pogrzebową.

Por. Łętowski: Katalog, II, 253. Świątki: str. 239, II. Starowolski: Monumenta, 74. Eneykl. powsz. IX, str. 974.

Głiński Jakób, rodem z Ukrainy, chirurg batalionowy w wojsku polskiem, opuściwszy kraj 1831 r., uzyskał stopień doktorski 1836 r. w Montpellier i osiadł około Mâcon we Francyi.

Essai sur la myélite. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 30. Diss. inaug.

Głisczyński Maciej, lekarz z drugiej połowy 16 stulecia; biegły w języku greckim, głosny socynianin, późniejszy zarządca gimnazjum socyniańskiego w Koloszarze w ks. Siedmiogrodzkiem.

Por. Sandius: Biblioth. antitrinitariorum, str. 60.

Głisczyński Adam, społeczny lekarz warszawski, ur. 19 kwietnia 1830 r. w Pomorzanowicach w W. Ks. Poznańskim, nauki lekarskie ukończył w Wrocławiu 1852 r., i tam czas pewien był asystentem przy klinice położniczej. W r. 1858 został ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus; w końcu 1861 r. mianowany adjunktem na katedrze położnictwa, chorób kobiecych i dziecięcych a w czerwcu 1864 r. profesorem nadzwyczajnym. Po przekształceniu szkoły głównej na uniwersytet warsz. (1869), wykladał jeszcze ginekologią przez lat 2 w charakterze docenta.

De articulis supernumerariis. Vratislaviae, Korn, 1852, w 8-ce, str. 50. Diss. inaug.

Spotrzczenia w oddziale chirurgicznym szpitala Dzieciątka Jezus. Przetoki pochwów — pęcherzowe. (Tyg. lek. 1859, Nr. 48).

Zapalenie mięśnia lędźwio-udowego. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLII, 1859, str. 291).

Kilka uwag o fistulach pochwów-pęcherzowych, i o nowym sposobie ich leczenia. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 171). Uwagi nad powyższą rozprawą napisał Le Brun. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 190).

Operacja przetoki pochwów-pęcherzowej, dokonana po raz trzeci u jednej i tejże samej chorób. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 284, XLIII, str. 264).

Zgorzel części pętlowych zewnętrznych i pochwy, zwrócenie pochwy, dwie przetoki, operacja. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 25).

Toczył (lupus, na nosie. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 231).

Raport półroczny z oddziału chirurgicznego kobiet Szpitala Dzieciątka Jezus za czas od 1 Kwietnia 1859 r. aż do 1 Października t. r. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 281).

Gwałtowne wyprostowanie nogi w kolanie, skurczony po zapaleniu stawu kolanowego. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 287).

Złamanie obydwóch kości przedramienia z poszarpaniem części miękkich; wyleczenie przy prostym opatrunku. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 288).

Doświadczenia z proszkiem dezynfekcyjnym dokonane w oddziale gangrenowym Szpitala Dzieciątka Jezus (Tamże, T. XLII, 1859, str. 293).

Cięcie cesarskie. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 242, 351, 425).

Toż. w osobn. odb. Warszawa, 1860, w 8-ce, str. 22.

Wodnica worka mazistego (hydrops bursae mucosae circa genu). (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 265).

Zwłóknienie w stawie barkowym (luxatio subpectoralis). (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 265).

Częściowe odcięcie stopy przez przepiętowanie kości piętowej (operacja Pirogowa). (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 266).

Posttrzczenia w oddziale chirurgicznym kobiet Szpitala Dzieciątka Jezus za kwartał IV, 1859 r. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 264).

Torbiel w prawej wardze większej smronnej. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 266).

Zrośnięcie pochwy w kierunku poprzecznym. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 267).

Rak w oozodole. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 376).

O przechileniu macicy ku tyłowi (retroversio uteri) w czasie ciąży. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 7, 75).

Odjęcie części pochwowój macicy rakowatěj. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 253).

Przemówienie o 14 operowanych przez siebie przetokach pochwo-pęcherzowych. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 403).

Dalszy ciąg uwag dotyczących leczenia przetok pochwo-pęcherzowych. (Tamże, T. XLV, 1860, str. 337).

Sprawozdanie z czynności lekarskich w oddziale chirurgicznym kobiet Szpitala Dzieciątka Jezus za r. 1860. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 70).

Odjęcie narośli rakowatěj w okolicy pępka. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 74).

Narośl kafałorowata części pochwowój macicy; operacya. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 355).

Operacye przetok pochwo-pęcherzowych. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 80).

Przetoka pochwo-pęcherzowa. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 363).

Zrost pochwy, zrost jajnika i jajowodów ze ścianami miednicy i macicy, haematometra. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 407).

Hydrocephalus congenitus znacznej wielkości. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 498).

Odjęcie macicy wynicowanej; śmierć. (Tamże, T. LI, 1864, str. 144, 147).

Guz kafałorowaty szyjki macicznej; odjęcie za pomocą ogniatęcza. (Tamże, T. LI, 1864, str. 405).

Hydrometra. (Tamże, T. LI, 1864, str. 109).

Płód obumarty, siedm miesięcy w macicy przebywający. (Tamże, T. LI, 1864, str. 101).

Wątpliwa ciąża zewnątrz maciczna. Rozprawy w tym przedmiocie. (Tamże, T. LI, 1864, str. 261, 269).

Kilka uwag o operacyi cięcia cesarskiego. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 690—697, 715).

Cięcie cesarskie wykonane na żywej kobiecie w Październiku 1873 r. (Gaz. lek. T. XXVIII, str. 213—214).

Gloisner Jan, Galicianus.

Dissert. inaug. medica sistens morbos mammarum muliebrium. Vinobonae, 1832, w 8-ce, str. 40.

Glotz Karol, nie lekarz, obywatel ziemski w Kaliskiem.

Przyjacieli wiejski czyli doświadczone rady i lekarstwa, jak wieśniacy choroby bydła rogatego rozpoznawać i najdoświadczeńszymi sposobami leczyć i ratować mogą. Kalisz, u Mechwalda, 1811, w 8-ce, str. 98.

Rozprawa o przyczynach częstego pomoru w Polsce y o sposobach hodowania bydła dla uniknięcia zarazy na potem. Pismo przez Tow. król. warsz. przyj. nauk uwieszczone. Warszawa, 1812, w 8-ce, str. 63.

Glück Leopold, wychowawiec wszechnicy jagiellońskiej, społeczny lekarz w Czerinowcach.

Korespondencya z Bukaresztu. O cholerze w Stambule i Ke. naddunajskich. (Przegl. lek., 1865, Nr. 38).

Z oddziału chorób skórnych i wenerycznych szpitala powszechnego św. Łazarza w Krakowie prymariusza D-ra A. Zarzewicza. Przypadek pierzechnicy czerwonej. (Lichen exudativus ruber). (Tamże, 1879, Nr. 37, 38).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1879, w 8-ce, str. 11.

List z Wiednia. (Tamże, 1879, Nr. 44, 48).

Silphium cyrenaicum przeciw dymienicom ostrym. (Tamże, 1880, Nr. 20, 21, 22).

O istocie przyrzutu szankrowego. (Tamże, 1880, Nr. 24, 25, 26).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1880, w 8-ce, str. 11.

Ein Beitrag zur Contagienlehre der Syphilis im XVI Jahrhundert. (Allgem. Wiener medizinische Zeitung, 1879, Nr. 45).

Syphilitische Wirbelcaries. (Tamże, Nr. 47, 48).

Kilka uwag w sprawie reformy higienicznej szkół naszych. (Przegl. lek., 1881, Nr. 19).

O twardzieli nosa (rhinoscleroma Hebrae). (Tamże, 1881, Nr. 40).

Rozprawa Sebastjana Petrycego o kile. (Tamże, 1881, Nr. 47, 48).

Gluziński J., współczesny lekarz, od ewieré przeszedł wieku zamieszkały w Sompólnie.

Włościanie polsey, uważani pod względem charakteru, zwyczajów, obyczajów i przesądów. (Archivum domowe wydane przez Wł. Wójcickiego w Warszawie 1856, str. 392—576).

O wścieklicznie. (Pam. tow. lek. warsz. T. LII, 1864, str. 303).

Gluziński Władysław Antoni, syn poprzedzającego, stopień doktora wszech nauk lekarskich osiągnął 1880 r. w Krakowie i t. r. został asystentem przy katedrze fizyologii na wszechnicy Jagiellońskiej.

Choroby układu nerwowego. Sprawozdanie z kliniki lek. prof. Korczyńskiego z lat czterech t. j. 1874/5—1878/9. (Przegl. lek. 1880, Nr. 51, 52).

Zapalenie opon mózgowych i rdzenia paciierzowego nagminne. (Meningitis cerebro-spinalis epidemica). Sprawozdanie z przypadków leczonych w szpitalu św. Łazarza w latach 1876—1880. (Tamże, 1881, Nr. 22, 23, 24, 29, 27). Uwagi nad powyższą rozprawą w tow. lek. krak. (Tamże, 1881, Nr. 39).

z Głogwa Jan, ur. w Głogowie na Szląsku, sławny teolog, matematyk, filozof, od młodości w Polsce przebywał. Początkowo zajmował się wychowaniem Jana Gastolda; następnie był profesorem w akademii jagiellońskiej a swą uczonością wiele się przyczynił do rozślawienia tego zakładu naukowego o postronnych. Um. 11 lutego 1507 r. Z licznych dzieł jego, wymieniamy tutaj te tylko, które mają pewny związek z nauką lekarską.

Questiones librorum de anima Mag. Joannis Versoris ad impensas honesti viri et civis Cracoviensis Dni Joh. Haller per Mag. Joannem Glogoviensem etc. resolutae, na końcu między innemi wyrazy: ad impensas D. Joh. Haller impressum. Metis per Casparum Hochfelder. Anno 1591, w 4-ce, ark. 60.

Toż, 1513, w 4-ce, w Krakowie u Hallera.

Toż, 1514. Z wyobrażeniem czaszki na której są oznaczone miejsca odpowiadające w mózgu siedliskom władz duszy.

Phisionomia hinc inde ex illustribus scriptoribus per Mag. Joh. diligentissime collecta. Cracoviae apud Hieronym. Vietorem, 1518, w 4-ce, k. n. 20.

Recollectio critica Chiromantiae in florigera Cracoviensi Universitate. w 8-ce, trzy arkusze, z przedmową ad gimnasii Cracoviensis studentes, b. r. i m. d.

Tractatus praeclarissimus in judiciis astrorum, de mutationibus aëris caeterisque accidentibus, singulis annis venientibus. Cracoviae, apud. Flor. Wolfgangum, 1514.

Tractatus astrologicus, rękopism należący do najrzadszych w bibliotece Jagiellońskiej.

z **Głogowa Michał**, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1533 i 1537 r.; był członkiem grona nauczycielskiego i doktorem medycyny.

Por. Oettinger... 174.

Głogowski Feliks, ur. 18 maja 1829 r. w województwie lubelskim; ukończywszy gimnazjum w Szezebrzeszynie 1846 r., udał się do Petersburga, gdzie do końca 1848 r. uczęszczał na wydział prawny; w r. 1849 rozpoczął nauki lekarskie w Dorpacie i w r. 1854 stopień doktora medycyny osiągnął. Pół roku bawił jeszcze w Dorpacie jako asystent kliniczny a równocześnie pełnił służbę lekarską podczas panującej cholery w szpitalu miejskim. Wróciwszy do kraju 1855 r., rok jeden spełniał obowiązki lekarza przy więzieniu lubelskim, później był lekarzem przy liceum lubelskim a w r. 1865 został członkiem Rady Opiekuńczej Zakładów dobroczynnych powiatu lubelskiego. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Lublinie, używając zasłużonej wziętości.

De melituria. Dorpat, 1854, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Kilka uwag o suchotach miodowych (melituria). (Tyg. lek. 1857, Nr. 37, 38).

O przyczynach chronicznego zapalenia macicy (podług Seanzoniego). (Tamże, 1865, Nr. 10, 11).

Kilka uwag o kuracji w Busku, wywołanych sprawozdaniem D-ra Dymnickiego z r. 1868. (Klinika. T. VI, 1870, str. 85—89).

Dodatek do kilku uwag o leczeniu w Busku (zamieszczonych w Klinice, 1870, T. VI, Nr. 6). Tamże, T. IX, 1871, str. 7—11, 23—28, 33—44, 52—58, 71 do 70).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1871, w 8-ce, str. 26.

O skuteczności środków zapobiegających szerzeniu się cholery. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXVIII, 1872, str. 71).

Głogowski M., żyd, ur. w Raszkowie 1850 r. do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu, medycyny słuchał od 1869 r. w Wrocławiu.

Ueber aneurysma des truncus anonymus. Breslau, 1874, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Gnoiński Piotr.

De asphyxia neonatorum. Vilnae, 1823, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Gnoiński Otton.

O diejstwie chloristago baria na żywotny organizm. Moskwa, 1863, w 8-ce, str. 94. Diss. inaug.

Gocksch z Poznania.

De tumore lymphatico deque hujus morbi casu ratione. Vratisl. 1840.

Godlewski Antoni, lekarz w Jassach.

Rys krótki o cholerye i jej sposobach leczenia. Lwów, 1848, w 4-ce, str. 2.

Difteritis. Kraków, nakł. Müldnera, druk. Czasu, 1882, w 8-ce, str. 4.

La santé de l'enfant, guide pratique de la mère de famille. Soins à donner avant l'arrivée du médecin. Paris, 1877. O. Doin. in 12, str. 210.

Godlewski Michał, rodem z Litwy, studya lekarskie rozpoczął w uniwersytecie wileńskim.

W r. 1831 opuścił kraj rodzinny; stopień doktora medycyny osiągnął w Montpellier 1837 r.

Essai sur la leucorrhée ou les fleurs blanches. Montpellier, Martel, 1837, w 4-ce, str. 19, Thèse.

Melodye. Warszawa, 1830, w 8-ce, str. 42.

Przekleństwo na Pelikana. (Warszawa, 1830), w 8-ce.

Godlewski Stanisław, ur. w Olszewie w królestwie polskim, początkowo służył w wojsku; opuściwszy kraj, oddał się naukom lekarskim w Montpellier, gdzie uzyskał 1837 r. stopień doktorski. Około 1847 r. mieszkał w Sargues (Vaucluse).

Essai sur la nécrose. Montpellier, 1837, w 4-ce, str. 24. Diss. inaug.

Godlewski Władysław, ur. 1808 r. na Podolu, ukończywszy gimnazjum w Winnicy, udał się do Wilna 1828 r., gdzie przez dwa lata oddawał się studjum matematycznym, następnie uczył się medycyny w akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej. W r. 1835 osiadł w Kamieńcu jako lekarz praktyczny i tu pracą sumienną i poświęceniem zjednał sobie uznanie i miłość ogólną. Um. 24 lutego 1868 r. Przekożył dwutomowe dzieło Gosselin'a: Władza papieża w średnich wiekach. Kraków, 1869—1870, w 8-ce, 2 tomy.

Godswiler, doktor filozofii i medycyny lekarz nadworny Augusta III.

Traktat o ospie, w którym zniósłom téy choroby, obserwacye y sposób leczenia według zdania najsławniejszych dawnych y teraźniejszych Doktorów opisuje się. Warszawa, druk. Schol. Piar. 1758, w 8-ce, str. 63.

Godziemba Andr., rodem z Warszawy.

Tentamen inaug. diagnosim typhi et encephalitis sistens. Vilnae, 1812, w 8-ce, str. 52.

Gobel Karol, spóczesny docent dentystryki w uniwersytecie Jagiellońskim.

Nowy sposób znieczulania przy wyjmowaniu zębów. (Przegl. lek. 1877, Nr. 12).

O użyciu jodoformu w dentystryce. (Tamże, 1882, Nr. 7).

Goehling Karol Ferdynand, ur. w Moskwie 1805 r., lekarz wojska rosyjskiego, od r. 1834 inspektor akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej, ogłosił:

Rady dla wileńskich włóścian, jak zabezpieczać się od chorób i jak leczyć owe środkami prostymi. Wilno, 1855, w 8-ce.

Lekarzy poradnik włóściański, czyli jak zapobiegać chorobom i jak je leczyć środkami prostymi, pod niebytności lekarza. Z polecenia zwierzchności, ułożył obywatel, rada stanu Dr... Wydanie nowe, poprawione. Wilno, Orgelbrand, 1859, w 8-ce, str. 183 i k. 3.

Opyt graždanskoj medicinskoj policii primieniennoj k zakonam Rossijskoj Imperii. T. I, Wilna, Marciniowski, 1812, w 8-ce, str. XXXII, 592, 3 tab.

Goetz Gotfryd, gdańszczanin.

De morbis ligamentorum ex materie animalis mixtura et structura mutata cognoscendis. Berolini, 1799, w 4-ce, 2 tab.

Gogojewicz Zdzisław, do nauk lekarskich przykładał się w uniwersytecie Jagiellońskim, od r. 1860 był lekarzem zdrojowym w Żegiestowie. Umarł w Suchej w styczniu 1867 r.

Zdroje lekarskie w Żegiestowie w obwodzie sądeckim w Galicyi. Wrocław, Kern, 1861, w 8-ce, str. 31. Balneografia krajowa. Żegiestów w porze zdrojowej 1864 r. Kraków, 1865, w 8-ce, str. 14.

Pogląd na ruch w zdrojowiskach krajowych podczas pory kąpielowej 1863 r. osnuty na sprawozdaniach szczególnych lekarzy miejscowych, skreślił i przedłożył komisji balneologicznej krakowskiej. (Przegl. lek. 1864, Nr. 25, 27, 26, 31).

Kilka słów z powodu artykułu D-ra Zieleniewskiego p. t. „Zdroje lekarskie w pobliżu Kryńcy.” zamieszczonego w Nr. 10, 11, 12 Przegl. lek. b. r. (Tamże, 1865, Nr. 15).

Korespondencya z Krakowa (o Żegiestowie). (Tamże, 1866, Nr. 17).

Gogolewski Aleksander Leon, rodem ze wsi Fałwy w Białostockiem, stopień doktora osiągnął 1836 r. w Montpellier.

De la péritonite puerpérale. Montpellier, 1836.

Gogulinski Stanisław.

De infectione purulenta. Petropoli, 1851, w 8-ce, str. 46. Diss. inaug.

Goldammer Casp. Gotfr., rodem z Leszna (Lesnensis Polonus).

De ambustione ejusque remediis. Jenae, 1698, w 4-ce, str. 33. Diss. inaug.

Goldberg Julian, ur. 1807 r. w Kaliszu, do medycyny przykładał się w Wrocławiu i Berlinie i tu osiągnąwszy 1830 r. stopień doktora medycyny, osiadł jako lekarz praktyczny w Kaliszu, gdzie 1852 r. życia dokonał.

De candidite. Berolini, 1830, w 8-ce. Diss. inaug.

Goldberg J., rodem ze Lwowa.

Diss. inaug. medico-pharmacologica de coffea. Vindobonae, 1830, w 8-ce, str. 23.

Goldflam S., spółczesny lekarz warszawski.

Uwieczniona przepuklina zaotrzewna kretek okrężnych (Hernia retroperitonealis mesocolica incarcerationata). (Gaz. lek. T. XXVIII, 1879, str. 231—234, 241—243).

Długotrwałe wpochnienie kiszki częściej, spowodowane polipami. Wpochnienie w ogóle. (Tamże, 1881, str. 585—592, 608—614).

Goldhaber Adolf, ur. 1849 r. w Tarnopolu, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem; nauki lekarskie rozpoczął 1869 r. w Wiedniu, skąd po rocznym pobycie przeniósł się do Krakowa i tu 1873 r. dyplom doktorski osiągnął. Początkowo pracował w szpitalu ś. Łazarza w Krakowie; od r. 1875 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Mielcu; a od r. 1880 praktykuje w Cieżkowicach.

Jak wpływa ustalenie odnóg na ciepłotę w ostrém zapaleniu stawów (polyarthritidis rheumatica). (Przegl. lek. 1876, Nr. 35, 36, 37, 38).

Poronienie, prawdopodobnie śród napadu epileptycznego. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1877, Nr. 20).

Wypadnięcie częściowe śledziony, odcięcie takowej; wyzdrowienie. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1877, Nr. 37).

Zrośnięcie się zupełne pochwy po poronieniu, następwy krwioetek macicy. (Tamże, 1878, Nr. 6).

Rana otrzewnej. (Tamże, 1878, Nr. 33).

Śmierć przypadkowa, samobójstwo czy morderstwo. (Dwutyg. med. publ. 1879, str. 150—156).

Szerzenie się kły u starozakonných. (Przegl. lek. 1879, Nr. 21).

Influenza. (Tamże, 1881).

Sposzczenia z praktyki lekarskiej na prowincyi. (Tamże, 1881, Nr. 47).

Rumień wielopostaciowy Hebry. (Tamże, 1882, Nr. 9).

Goldschmidt Zygmunt, ur. w Warszawie 1845 r., do gimnazjum uczęszczał w rodzinem mieście a następnie w Lipsku, dokąd 1858 r. ojciec jego był powołany na posadę kanzodziei. Medycyny uczył się w Lipsku (1864—1869).

Acute Erkrankungen in der Schwangerschaft. Leipzig, 1859, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Goldschmidt Marcus, ur. 1832 r. w Borkach, nauki gimnazyalne pobierał w Krotosznynie i w Wrocławiu, medycyny słuchał (1852—1856) w uniwersytecie wrocławskim.

Nonnulla de resectione maxillae superioris adjecto exemplo maxillae superioris dimidii dextri in clinico chirurgico vratislaviensi resectae. Vratisl., 1856, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Golemowski Wojciech, lekarz z pierwszjej połowy 17 stolecia, stopień doktora filozofii uzyskał 1596 r. w Krakowie.

Por. Oettinger: l. c. str. 230.

Golski Stanisław, ur. 1840 r. we wsi Poklatkach w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie i Ostrowiu, nauk lekarskich słuchał we Wrocławiu (1861 do 1866).

De eclampsiae puerperalis pathogenesi deque duobus casibus ab auctore ipso observatis. Vratislaviae, 1866, w 8-ce, str. 22. Diss. inaug.

Goltz Fryderyk, ur. 1834 r. w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w Toruniu, nauk lekarskich słuchał w Królewcu (1853 do 1858).

De spatii sensu cutis. Regiomonti, 1858, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Goltz Karol Bogumił, w drugiej połowie XVIII wieku był lekarzem przybocznym ks. Adama Czartoryskiego; on to w r. 1785 miał sobie poleconą analizę chemiczną proszku pochodzącego od Dogrumowej. Wynik rozbioru chemicznego i cały bieg czynności analitycznej znajduje się w broszurze: Sprawa między ks. Adamem Czartoryskim, generałem ziem podolskich oskarżającym a Janem Komarzewskim, generałem-majorem przy boku I. K. M. i Franciszkiem Ryksem, kamerdynerem królewskim, starostą piaseczyńskim oskarżonymi r. 1785. (str. 48).

Goltz Jan, syn poprzedzającego, ur. 15 lipca 1781 r., początkowo uczył się w korpusie kadetów w Warszawie, a następnie w Wiedniu, gdzie mieszkał u głośnego frenologa Galla. Nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1802 r. Wróciwszy do kraju 1803 r., zajmował się praktyką lekarską w Puławach, następnie w Korcu na Wołyniu a potem w Galicji w Sieniawie. W r. 1816 osiadł na wsi i tu obok rolnictwa nie zaniedbywał i nauk lekarskich. W r. 1824 przesiadł się do majątku nabytego w Podlaskiem nicopodal Łosie. Od r. 1858 był członkiem tow. lek. warsz. Um. 26 grudnia 1864 r.

Zimnica ukryta. (Tyg. lek. 1848, Nr. 16)
Erysipelas gangraenosum vagum. (Tamże, 1851, Nr. 6).

Goławski Bolesław, b. asystent kliniki chirurg. i instytutu patologicznego w Dorpacie, obecnie jest lekarzem marynarki rosyjskiej.

Zur Casuistik der Lymphosarcome (Adenie). Dorpat, 1879, w 8-ce. Diss. inaug.

Gołębiowski Ignacy.

De resectione ossium partulari in eorum continuitate. Vilnae, 1842, str. 150. Diss. inaug.

Gołuchowski Józef, znany filozof, ur. 1797 nm. 1858 r.

Sposób leczenia cholery za pomocą zimnej wody, szczególnym skutkiem uwieczony. Warszawa, w dr. Ungry, 1849, w 12-ce, str. 50.

Gompers Antoni, doktor medycyny, uczył zapis 40,000 zł., zabezpieczony na dobrach Gutanowie około Lubartowa, na 4 stypendya dla uczniów gimnazjum lubelskiego.

Por. Roczn. instytutów religijnych i edukacyjnych z r. 1824, str. 170.

Goralewicz, społeczny lekarz wojskowy na Kaukazie.

Gorodskaja bolnica w Tiflisie. Opisanje jeja s 13 planami i czertieżami i otczet s 1869 po 1879 g. Tiflis, 1879, w 8-ce, str. 191.

Gordon Mikołaj Michał, do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie od r. 1697 był radcą w oddziale narodowości Polaków; w 1704 r. był obrany rajcą m. Lwowa.

Por. Zubrzycki: 449.

Górecki Ludwik, ur. 25 sierpnia 1825 r. w m. Równem na Wołyniu, nauki lekarskie ukończył w Kijowie 1848 r.; następnie doskonalił się w medycynie za granicą. Wróciwszy do Kijowa, został asystentem przy klinice terapeutycznej i równocześnie wykładał propedeutykę lekarską. W r. 1855 obronił rozprawę na stopień doktora medycyny, w r. 1858 został adjunktem, rozpoczął wykłady o chorobach skóry, założył i urządził pierwszą klinikę dermatologiczną w Rosyi. W r. 1880 porucił obowiązki profesorskie. Przez wiele lat do 1881 r.

był wiceprezesem towarzystwa lekarzy kijowskich.

De sputis in pneumonia acuta primaria. Kioviae, 1855, w 8 ce, str. 60. Diss. inaug.

O fizycznych przyczynach tworzenia się w płucach rżenia trzeszczącego (Rhonchus crepitans). Kijów, nakł. L. Idzikowskiego, w druk. Gazety codzienniej, 1859, w 8-ce. str. 19.

Toż, w tłumaczeniu niemieckim, w berlińskiej Medizinische Central-Zeitung.

Listy z podróży za granicę w celu naukowo-lekarskim odbytych. (Tyg. lek. 1863, Nr. 6, 7, 19, 20, 28).

Otezet po klinice nakożnych boleznij uniwers. W. Władimira za 1870 g. Kijew, 1871, w 8-ce, str. 34.

Przyzwynek do geografii lekarskiej rozprzestrzenienia parohów w Rosyi. (Po rosyjsku).

Obecny stan kwestyi o szczepieniu krowianki, 1873. (Po rosyjsku).

z Górki Maciej, około 1448 r. był nadwornym lekarzem Kazimierza Jagiellończyka. Por. Grabowski: Staroż. wiad. 223.

Górny Józef, ur. 1854 r. w Trzemesznie, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Gryfi (1874 do 1879).

Ein Beitrag zu den Untersuchungen über die Resorptionsfähigkeit granulirter Flächen. Greifswald, 1879, w 8-ce, str. 46. Diss. inaug.

Górski Józef, rodem z Grodzieńskiego.

Quelques considérations sur les causes et le traitement de la fièvre intermittente en Pologne. Thèse. Paris, 1866, w 4-ce, str. 40.

Górski Leon, ur. 1846 r. w Doruchowie w Poleskim, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie i Poznaniu (1857—1867), następnie dwa lata zajmował się rolnictwem, nauk lekarskich słuchał w Gryfi (1869—1873).

Ueber die Abhängigkeit der melancholischen Angstfälle von Innervationsstörungen des Herzens. Greifswald, Fr. Hochen, 1873, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Górski Maurycy, ur. w okolicach Kamieńca; ukończywszy studia lekarskie w Kijowie 1856 r., osiadł jako lekarz praktyczny w Kamieńcu, gdzie był jednym z założycieli tow. lek. podolskich. W r. 1864 udał się w naukową podróż za granicę. Um. w Kowanówku 1866 r., przeżywszy lat 31.

Bezład nerwu języko-ruchowego, z wstrząśnieniem lekiem mózgu, paralysis n. hypoglossi cum commotione leviori cerebri. (Kremera Rozmaitości lekarskie, 1862, str. 49—43. Sprawozdanie w Pam. tow. lek. warsz. T. LII, 1864, str. 298).

Górski Stanisław Batys, ur. 6 maja 1802 roku w województwie grodzieńskim we wsi dziedzicznej Dworce. Do gimnazjum uczęszczał w Grodnie a następnie w Świsłoczy; nauk lekarskich słuchał od 1820 r. w uniwersytecie wileńskim. W r. 1825 został pomocnikiem profesora farmacji i farmakologii. W r. 1830 zarządził ogrodem botanicznym uniwersyteckim. Po otwarciu akademii medycznej w Wilnie 1832 r. otrzymał katedrę farmacji, farmakologii i botaniki. Od r. 1842 po zwinięciu akademii zaj-

mował się wyłącznie entomologią i botaniką. Od r. 1847 — 1851 bawił w Berlinie, gdzie starał się rozpowszechnić znajomość rzadszych roślin litewskich. Prof. Ratzeburg nazwał drobny gatunek gąsienicznika Tryphon Gorscii a Dr. Bolle — roślinę Gorscia conjugata. Prof. Reichenbach w dziele swém o „storczykach (1858) często nazwisko Górskiego przytacza. W dziełach Zetterstedta (1855) i Kirschbauma (1857) znajdujemy wzmianki o poszukiwaniach Górskiego nad owadami litewskimi. On pierwszy podał wiadomość o pustynniku kirgizkim, którego dwa egzemplarze ubite w okolicach Dryśniat, przeniósł do muzeum archeologicznego wileńskiego. Um. 3 maja 1864 r. w majątności Polesie, w powiecie święciańskim, gdzie od r. 1851 zajmował się ulubionymi naukami i praktyką lekarską.

O florze puszczy białowieżskiej i roślinach zębrom ulubionych. (Dziennik wileński, 1829).

Wylizenie roślin naczynkowych litewskich od r. 1820 — 1829 postrzeganych z uwagami co do sposobu rozmnażania się niektórych (w Eichwald: Naturhistorische Skizze von Lithauen, Volhynien und Podolien. Wilno, 1839).

Catalogus plantarum, quae in caldariis, tepidariis, frigidariisque hortis botanici academiae caes. medicochirurgicae vilnensis repertiuntur. Vilnae, 1834, w 4-ce.

Badania o sztucznych dyamentach Becquerela i o doprowadzeniu kwasu węglanego do stanu ciekłego i śladłego przez Faradaya. (Kuryer wileński, 1839).

O szkodach jakie w ozimie w r. 1836 i 1837 poczyniły na Litwie gąsienice Roincy Czapówki. (Rzecz czytana na publicznem posiedzeniu przy otwarciu akademii 20 września 1837 r. i zamieszczona w Dzienniku ministerium spraw wewnętrznych 1837, Nr. 10).

Wiadomość o nowym środku zalecanym przeciw wściekłości albo Jastrzębom kosmaczku, Hieracium Pilosella. (Dziennik minister. spraw wewnętrznych, 1839, Nr. 4).

Uwagi nad twierdzeniem rozpowszechnionem w czasopiśmie, iż nasiona kapusty mogą się tworzyć w głowach kapusty gnijącej. (Tygod. petorsb. 1839, Nr. 14).

Badania na czerwonej wodę jeziora nowotrokiego, czynione pod drobnowidzem. (Kuryer wileński, 1839).

Ogród botaniczny w Palermo. (Bibl. warsz. 1843).

Relacya o zjawisku zdarzonem w powiecie trockim na jeziorze Kruho, o 1 1/2 mili od Wilna i kilka słów o teraźniejszy stan jeziora i okolicznej vegetacyi. (Bibl. warsz. 1848).

Icones potamogetonum characearum, cyparacearum et graminearum novae vel minus cognitae species Lithuanicae illustrantes. Berlia, nakł. Konst. hr. Tyzenhauza, 1849, fol., tab. XX.

Analecta ad entomographiam provinciarum occidentali-meridionalium imperii rossici. Fasciculus I. Berlin, Nicolai, nakł. Konst. hr. Tyzenhauza, 1852, w 4-ce, str. XXI, 215 i 3 tab.

Wiadomości o roślinach w okolicach Wilna. (W dziele Balińskiego: Historia m. Wilna).

W Encyklopedyi powszechniej, wydanej przez Glücksberga w Wilnie 1838 r. znajduje się wiele artykułów Górskiego.

Nadto przełożył z niemieckiego:

Hamel P. J. Wiadomość historyczna o czerwem arraskim i polskim czytana na posiedzeniu S. Petersburskiej akademii nauk 4 maja 1833 r. Romaczona... z przydaniem ogólnego rysu charakterów i obyczajów czerwca polskiego, jednej tablicy i karty błot Polesia według Zwickera z r. 1650. Wilno, nakład i druk Marcynowskiego, 1837, w 4-ce, str. 72, 2 tab.

Wspólnie z N. A. Kumelskim opracował:

Zoologia albo historia naturalna zwierząt, w głównych zasadach podług systemu Linneusza trybem Blumenbacha z wielą dodatków i odmian, zastosowanych do dzisiejszego stanu tej nauki, dla użytku młodzieży szkolnej ułożona. Wilno, 1836 — 1837, w 8-ce. Część I i II, k. 6, str. XVIII, 41, 581, 13, 24. Część III. str. nł. 8, od 533 — 845, 22 i 3 tab.

Goski Kacper, ur. w Poznaniu w pierwszej połowie XVI wieku; początkowe nauki pobierał w szkole Lubrańskiego; matematyki i medycyny uczył się w Krakowie a następnie w Padwie. Po powrocie do kraju, osiadł w rodzinnem mieście, gdzie wielokrotnie z wyborów urząd burmistrza piastował (1555 — 1557, 1561, 1568, 1574, 1575). Za położone zasługi obdarowało go miasto w r. 1567 placem obszernym na przedmieściu Glinki. Ku schyłkowi życia przeniósł się do Wenecyi, gdzie za przepowiadanie zwycięstw i inne posługi, uchwałą senatu z dnia 15 października 1571 r. został przyjęty w poczet patrycyuszów, pensją dożywotnią 300 dukatów obdarowany; a nadto wystawiono na cześć jego pomnik pieszzy do bronzu. Umarł 1578 r.

Dzienne sprawy wedle Niebieskich Biegów na rok Pański 1563. Przez Caspra Goskiego w lekarstwach Doctora pilnie opissane. W 16-ce, ark. 1 1/4, po czém drugi tytuł:

Przepowiedzenie wszelkich przygod z biegów niebieskich statecznie wyrozumian na Rok Pański 1563 przez Caspra Goskiego w lekarstwach Doctora oznajmione. Wrocław, Crispinus Scharffenberg, w 16-ce, k. nł. 22.

Opissanie krotkie Kaspra Goskiego w Lekarstwach Doktora, jesliże Rok Pański 1565 powietrza morowego wolny bedzie. (Dalej wimek z Mateusza XXIII, Marka XIII i Łukasza XXI). Sic nos non nobis. B. w. m. dr. i roku. (Stan. Scharffenberg, 1535), w 8-ce, k. nł. 8, druk goski. Na końcu: Tylosci: komu sie nie podobą, wiażwszy pióro popraw. Porządek tego roku wedle starożytny nauki (którey daley niż dwieście loth Astrologowie starszy używali) czynić obiecują Saturnus z Martesem.

Przostroga przypadków wszelkich wedle nauki Gwiazd i obrotów Niebieskich; Na rok Pański przestępn 1516. Przez Caspra Goskiego w lekarstwach Doktora tych prawie opłakanych czasow pilnie opissana. B. w. m. dr., w 16-ce, ark. 2 1/2.

Prognosticon astrologieum ex futuris eclipsibus solis atque lunae ab anno 1551 ad annum 1556. Auctore Casparo Goski. Patavi in Italia conscriptum, 1549. Rekopis.

Por. Łukaszewicz: Obraz hist.-statyst. m. Poznania. II, 192. Lelwel: Bibliogr. ksiąg. I, 151. Encykl. powsz. X, 314. Muczkowski: De Pauli Paulin. XX artium libro, str. 13. Wisniewski: l. c. T. IX, 498. Przyjaciół ludzki. 1836, m. lipiec, str. 10. Rocz. tow. nauk. krak. XVIII, 163. Rocz. wyd. lek. III, 449. Ciampi: Bibliografia critica, I, 343. Bibl. warsz. T. XXVII, 1847, str. 571. Zebrański: Bibliografia, str. 175 — 177).

Goski, wydal:

Diss. de vulneribus, Argentorat, 1659.

Por Gasiorowski, II, 430. Plouquet, VIII, 469.

Goski Marcin.

Diss. de lue venerea cognoscenda et curanda. Francofurti ad Viadrum, 1610, w 4-ce.

Gostawski Emil, ur. w Boiskach w Sandomierskiem 1819 r., nauki szkolne pobierał w Opolu i Lublinie; studia lekarskie rozpoczął w Wilnie a ukończył w Dorpacie 1845 r. Wróciwszy do kraju, został mianowany lekarzem szpitala w Rawie, gdzie nie małe położył zasługi przy uśmierzeniu epidemii tyfusowej, przyniesionej 1855 r. przez żołnierzy pospolitego ruszenia. W r. 1856 przeniósł się do Radomia, gdzie jako mąż prawy, pracowity i pelen wiedzy naukowej zyskał ogólne uznanie, a poświęcenie z jakim niósł pomoc cierpiącym i rannym w 1863 r. zjednało mu cześć powszechną. Um. 24 kwietnia 1880 r. znękany ciężkimi rodzinnymi ciosami.

Przepuklina śródpachwinowa zaciśnięta (hernia inguinalis interstitialis incarcerata); operacya znaczne opóźniona; wyzdrowienie. (Gaz. lek. T. II, 1867, str. 430—432.)

Gostawski Jakób, lekarz nadworny Zygmunta III i Stefana Batorego, pobierał rocznej pensyi ówczesnych zł. 200 (2413 zł. 10 gr.) i strawnego 4 zł. (34 zł. 8 gr.) tygodniowo.

Por. Golebiowski: Domy i dwory, 194, 199. Grabowski: Staroż. wiad. o Kr. 224. Starożytn. hist. polskie, II, 28. Wizerunki i roztrząsania... 1836, T. IX, str. 139.

Gottwald Krzysztof, uczony naturalista i lekarz, promowany w Leydzie 1662 r., ur. w Gdańsku 1636 r., zmarły tamże 1 stycznia 1700 r., posiadał bardzo piękny zbiór kopalin, drogich kamieni i małżowin, który car Piotr 1716 r. zakupił. Opis tego zbioru, którego autor dokończyć nie zdołał, wyszedł po jego śmierci (a raczej wyszły tylko tablice bez tekstu).

Diss. de melancholia hypochondriaca. Leydae, 1662, w 4-co. Diss. inaug.

Thesaurus conchiliorum tabulis aeneis XLIX constant, quarum XVI priores stellas marinas et corallina, caetera testacea univalvia turbinata representant. Dantisci, in fol. b. w. r. Pierwsze 16 tablic ogłosił Rasz w Norymberdze 1782 r. z objaśnieniami J. S. Schroetera i portretami obu Gottwaldów (ojca i syna).

XLII tabulae aeneae artificiose sculptae, varias curiosas observationes anatomicas in homine et brutis complectentes. Dantisci, in fol. b. w. r.

Ovi gallinae in monstrosam molem abeuntis historia. (Acta nat. curios. Ann. IX et X, obs. 157)

In ovo abortivo humano fetus rudimentum. (Tamże, obs. 159).

O bohrze. Norymberga, 1782, w 4-ce, 7 tab.

O żółwiach, tamże, 1781, w 4-ce, 10 tab.

Gottwald Jan Krzysztof, syn poprzedzającego, ogłosił:

Verzeichnis dessen, was in Danzig bey der daselbst 1709 grassirenden Pestilenz sich zugetragen... Danzig, 1710.

Gottwald Olaw, paulin, przeor częstochowski.

Chleb i woda ludzka wygoda, w pomnożeniu każdego zboża, w posileniu i uzdrowieniu ciała. Za pozwoleniem zwierzchności, do publicznej wiadomości, ku bliżniemu z miłością podana. Roku Pańskiego 1778. W Wrocławiu, nakładem Guillelma Bogumila Korona, 1778, w 8-ce, str. 132.

Gouillon Henr. Conr. Lud.

De pliea polonica. Berolini, 1822. Typis Joannis Friderici Starekii, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Grabowicz Karol, społeczny lekarz zamieszkały w Tarnowie.

Spotrzążenia ginekologiczne. 1. Cięża bliźniętami, drgawki, poród jeden za pomocą kleszczy, drugi przez obrót na nogi — przyrośnięcie i uwiecznienie łożyska. 2. Poród nagły z trzy razy okręconą popowiną około szyjki. (Przegl. lek. 1867, Nr. 59—61).

Grabowiecki Józef, nauki lekarskie ukończył w Wilnie 1817 r., praktykował w Szczuczynie.

De flore albo. Vilnae, 1817, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Historia fistuly żołądkowej. (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 212—215).

Grabowski Aleksander Leon Maryan, ur. 1810 r. w Naramicach w Kaliskiem, w r. 1831 służył wojskowo, nauk lekarskich słuchał w Montpellier; przez lat 7 praktykował w wiosce Gemeaux (Côte d'Or); w r. 1846 przeniósł się do Dijon, gdzie został dyrektorem zakładu hydroterapeutycznego. Um. w Dijon 20 sierpnia 1876 r.

Du rachitis. Montpellier, 1837. Diss. inaug.

Grabowski Kazimierz, syn uczonego archeologa Ambrożego, ur. w Krakowie 1844 r., nauki gimnazjalne i lekarskie pobierał w mieście rodzinnem. Stopień doktora medycyny uzyskał w Krakowie 1868 r., w roku następnym osiągnął w Wiedniu stopień magistra akuszeryi, stopień doktora chirurgii miał sobie przyznany w uniwersytecie jagiellońskim 1871 r. W latach 1869 i 1870 doskonalił się w sztuce lekarskiej za granicą, przeważnie w Wrocławiu, Berlinie i Paryżu. W r. 1872 pracował nad higieną w Mnichowie pod kierunkiem prof. Pettenkofera. Od r. 1874 jest docentem higieny prywatnej i publicznej na wydziale lekarskim uniwersytetu jagiellońskiego.

O policyi budowniczej. (Przegl. lek. 1873, Nr. 10). Sprawdzanie zgonów i śmiertelność w mieście Krakowie. (Tamże, 1873, Nr. 13).

Trzeci współnarodowy zjazd lekarski w Wiedniu. (Tamże, 1873, Nr. 22, 25).

Przyzyszek do ajtiologii duru (typhus). Skażenie wody studziennój wskutek bliskości cmentarza. Czy przeprowadzenie rur wodociągowych przez kanały jest szkodliwe czy nie? O używaniu wód z torfowisk. (Tamże, 1873, Nr. 28).

Sprawozdanie z posiedzeń oddziału higieny publicznej, medycyny sądowej i statystyki lekarskiej 47 zjazdu przyrodników i lekarzy niemieckich odbytego w r. 1874, w Wrocławiu. (Tamże, 1875, Nr. 11, 13, 15, 17).

List z Wiednia. (Tamże, 1878, Nr. 29).

Przegląd spraw lekarskich na I-jej sesji IV peryodycznego Sejmiku galicyjskiego. (Dwutyg. med. pub. 1877, str. 317—322).

Nowa teoria powstawania chorób zakaźnych. (Tamże, str. 291—394, 433—435).

Kilka słów z powodu epidemii dżumy w Rosji. (Tamże, 1879, str. 29—33).

Przegląd sposobów usuwania nieczystości z miast. (Tamże, 1879, str. 205—207, 217—219, 253—256, 265—267).

Zjazd stowarzyszenia ochrony zdrowia publicznego w Wiedniu. (Przegl. lek. 1881, Nr. 39, 41, 42, 44).

Grabowski Ludwik, ur. w Warszawie 23 lutego 1813 r., nauki lekarskie ukończył 1837 r. w akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej; po trzecholetnim podróżowaniu w celu naukowym za granicą, osiadł w Warszawie, gdzie początkowo pełnił obowiązki ordynatora w szpitalu św. Kazimierza (1840—1841), później w szpitalu św. Ducha (1841—1866). Równocześnie był pomocnikiem inspektora lekarskiego odnośnie do chorób zakaźnych (1841—1845) i akuszerem urzędu lek. gub. warsz. (1846—1866). W tym czasie (1843) osiągnął w Radzie lek. królestwa polskiego stopień doktora medycyny. W r. 1867—1868 sprawował urząd inspektora lekarskiego gub. kaliskiej; a od r. 1872 jest lekarzem powiatu będzińskiego, w gub. piotrkowskiej. Towarzystwa naukowe lekarskie: warszawskie, wileńskie, kijowskie zaprosiły go do swego grona. Jako bibliotekarz tow. lek. warszawskiego (1844—1856) znakomite ślady swjej działalności pozostawił.

Użyte plastru pokrzykowego (empl. belladonnae) w leczeniu bicia serca włośności nerwowej. (Pam. tow. lek. warsz. T. VIII, 1842, str. 89).

Psoritis. (Tamże, T. VIII, 1842, str. 269).

O chorobie wenerycznej pod względem policyi lekarskiej. (Tamże, T. IX, 1843, str. 68. T. XVIII, 1847, w 8-ce, str. 3).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 30).

O wpływie ćwiczeń gimnastycznych na zdrowie ludzkie. (Tamże, T. XI, 1844, str. 93).

Szpitalne w St.-Petersburgu. (Tamże, T. XII, 1844, str. 120).

Obraz epidemii tyfusowej, postrzeganej w pierwszym półroczu 1846 r. w szp. Św. Ducha w Warszawie w oddziale kobiet gorączkowych. (Tamże, T. XX, 1848, str. 3).

Monomania zabójcza przemijająca. Opinia sądowno-lekarska. (Tamże, T. XX, 1848, str. 94).

Obłęd w bólach porodowych. Opinia sądowno-lekarska. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 303).

Wypadek dzieciobójstwa. Opinia urzędu lekarskiego. (Tamże, T. XXX, 1853, str. 374).

Sprawozdanie ze szpitala św. Ducha. Oddział gorączkowych mężczyzn. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 95).

Nosaczyna u człowieka. Postrzeż. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 99).

Czy uszkodzenia i śmierć wynikły z pobicia, czy ze spadnięcia z drabiny. Zdanie sądowno-lekarskie. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 122—125, 136—138).

Obłęd podpalania (pyromania). Zdanie sądowno-lekarskie. (Tamże, T. II, 1867, str. 445—447).

O potworze dwulicowym. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 147—148).

Grabowski Stanisław Aleksander, rodem z Grabowa, ozdobiony krzyżem wirtuti militari, nauk lekarskich słuchał w Paryżu i tam później zajmował się wykonawstwem lekarskiem.

Thèse pour le doctorat en médecine présentée et soutenue le 17 juillet 1838. I. Du baromètre considéré comme instrument d'observation clinique. II. Du mécanisme de l'effort. III. Décrire la cystotomie suprapubienne, en se bornant à l'énumération des instruments indispensables pour la pratiquer et des procédés les plus simples. IV. Qu'est-ce que le psoriasis? Énumérer ses variétés; décrire les symptômes du psoriasis guttata. Paris, Rignoux, 1838, w 4-ce, str. 39, 1 tab. (tablica przedstawia narzędzie pomysłu autora, przeznaczone do leczenia wrośnięcia paznokcia).

Grabowski Szymon Seweryn, rodem z Podola, ukończywszy nauki lekarskie w Montpellier 1836 r., osiadł w Pont de Veyle we Francji.

Essai sur la péritonite aiguë. Montpellier, 1836, w 4-ce, str. 18. Diss. inaug.

Grabowski Wojciech, doktor medycyny i kanonik katedralny wileński, mieszkał w Wilnie około 1556 r. Po śmierci Bartłomieja Sabina został nadwornym lekarzem Zygmunta Augusta.

Por. Kraszewski: Wilno, III, 15. Wiszniewski: VIII, 182.

Grabowitz Salomon, ur. 1814 r. w Rawiczu, do gimnazjum uczęszczał w Wrocławiu i Lesznie, nauk lekarskich słuchał w Berlinie (1834—1841).

De coffeae vi noxia et salubri. Berolini, typ. Schlesinger, 1841, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Grabowicz Edward Józef.

Ueber die Schwefelwässer Galiziens. Wien, 1838, w 8-ce, str. 28.

Graefe Karol Ferdynand, najznakomitszy chirurg w pierwszej połowie bieżącego stolecia, ojciec słynnego okulisty Alberta, ur. w Warszawie w r. 1787, nauki szkolne pobierał w Budyszynie i Dreznie; medycyny słuchał początkowo w Krakowie, później w Halli; stopień doktorski otrzymał w Lipsku w r. 1807. Nie przyjąwszy ofiarowanego sobie miejsca w Krzemieńcu, został przybocznym lekarzem księcia Anhalt-Bernburskiego. W r. 1811 objął katedrę chirurgii w Berlinie. Podczas wojny z Napoleonem I, został naznaczony chirurgiem generalnym a nadto miał sobie powierzona administracyą służby szpitalnej wojskowej w Berlinie, później inspekcya służby lekarskiej między Wisłą a Wezerą a nadto w r. 1815 poruczono mu nadzór nad szpitalami w prowincjach nadreńskich i w Niderlandach. Po ukończeniu wojny, wrócił do zajęć profesorskich i stopniowo doszedł do najwyższych godności naukowych i administracyjnych. Umarł w r. 1840 w Hanno-

werze, dokąd przybył w celu dokonania operacyi na oczach następcy tronu.

De notione et cura angiectaseos laborum, ratione habita communis vasorum morbosae extensionis specimen. Lipsiae, 1807, w 4-ce. Diss. inaug.

Inne dzieła tego uczzonego męża do bibliografii polskiej nie należą.

Graff Karol, ur. 1840 r. w Wągrowicach, do gimnazjumi uczęszczał w Poznaniu i Trzemesznie, od r. 1868 zajmował się nauką rolnictwa w Pruszkowie (Proskau), 1874 r. był nauczycielem szkoły rolniczej w Żabikowie, w 1875 r. udał się do Lipska i tam 1879 r. stopień doktora filozofii osiągnął.

Vergleichende anatomische Untersuchungen über den Bau der Hautdrüsen der Haussäugethiere und des Menschen mit besonderer Berücksichtigung der Präputialdrüsen. Leipzig, Degen, 1879, w 8-ce, str. 24, 4 tab. Diss. inaug.

* **Graffenauer Jan Filip.**

Lettres écrites en Allemagne, en Russie et en Pologne dans les années 1805—6—7 et 8, contenant des recherches statistiques, historiques, littéraires, physiques et médicales; avec des détails sur les monumens publics, les usages particuliers des habitans, les établissemens utiles, les curiosités, les savants et leurs découvertes etc. ainsi que des notices sur diverses hôpitaux militaires de l'armée et des fragmens pour servir à l'histoire de la dernière campagne. Paris et Strasbourg, Amand Koenig, 1809, w 8-ce, str. 314.

Toż, po niemiecku. Chemnitz, 1811.

Gralewski Antoni.

Questions tirées au sort: Sciences accessoires. Quels sont les agens chimiques capables de neutraliser les propriétés veneneuses, des sels d'argent?—Anatomie et physiologie. Des canaux artériels de os.—Sciences chirurgicales. De l'érysipèle de nouveaux. —Sciences médicales. Histoire anatomique des transformations que les tissus primitifs peuvent éprouver les uns dans les autres. Thèse présentée et publiquement soutenue à la faculté de médecine de Montpellier le 31 Août 1841. Montpellier, 1841, X. Julien, str. 39.

Gralewski Cezary, ur. 1820 r. w Żarkach, nauki gimnazjalne i lekarskie pobierał w Krakowie. Uzyskawszy dyplom doktorski 1844 r., osiadł w Andrzejewie, skąd wkrótce przeniósł się do Kielc, gdzie objął obowiązki lekarza więziennego. Umarł w Krakowie 1856 r.

Grass Chrystian, rodem z Warszawy, stopień doktora medycyny osiągnął w Wilnie 1821 r.

De artum amputatione universa. Vilnae, Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. 59. Diss. inaug.

* **Grass I.**

Kuchnia zdrowia albo przepisy przyrządzenia potraw z produktów krajowych, najprościej, najwłaściwszym sposobem, dla osób tak chorych jako i powracających do zdrowia, służących, przez I. Janikowskiego. Wilno, T. Glücksberg, 1838, w 12-ce, str. 124.

Gregorowicz Karol, ur. w Warszawie 4 listopada 1819 r., nauki początkowo pobierał u ks. pijarów w Warszawie. W r. 1842 wyszedł za granicę; w Rouen przykładał

się do medycyny; następnie bawił w Belgii. W r. 1848 przebywając w krajach południowo-słowiańskich, wyuczył się języka illiryskiego i był czas jakiś współpracownikiem pisma: „Danicy dalmatyńskiej” redagowanego przez D-ra Ludwika Gaja. Zwiedziwszy Serbię i Krocę, wrócił do Belgii, gdzie po czterech latach studiów w Louvain, otrzymał stopień doktora medycyny. Następnie słuchał jeszcze w Paryżu wykładów najslawniejszych lekarzy. Wróciwszy do kraju był lekarzem w szpitalu ś. Piotra w Grójcu; w Warszawie, rozpoczął zawód praktyczny w r. 1858. Umarł 1869 r.

O głuchocie, o chorobach spowodowanych głuchotą i sposobach leczenia głuchoty, szczególniej podług odkrycia p. Cleret siarczanym eterem. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 155.

Hygiena kobiet i dzieci poświęcona matkom polskim. Warszawa, Kowalewski, 1861, w 8-ce, T. I, str. 192.

Warszawa pod względem topograficznym, higienicznym i geologicznym, wraz z planem miasta przedstawiającym wartość higieniczną każdego domu. Dziełko ofiarowane radzie miejskiej m. Warszawy, pomyślane i w całości ułożone przez redaktora Przyjaciela Zdrowia. Warszawa, druk. J. Ungna, 1862, w 8-ce, str. 114, V, 89. Spr. umieścił Janikowski St. w Pam. tow. lek. warsz. T. XLIX, 1863, str. 57.

Praktyczna nauka opatrywania przypadkowych skaleczeń, stłuczeń i ran oraz pielęgnowania chorých. Warszawa, w druk. Ign. Krokoszyńskiego, 1863, w 8-ce, str. 104. Spr. umieścił Kosiński w Pam. tow. lek. warsz. T. LI, 1864, str. 288.

Rady dla matek obejmujące przepisy wychowania dzieci od niemowlęstwa do wieku, w którym rozpoczynają nauki, poświęcone matkom polskim. Warszawa, 1863. Spr. umieścił St. Janikowski w Pam. tow. lek. warsz. w T. L, 1863, str. 134.

O wodach mineralnych sztucznych i przyrodzonych. (Pamiętnik naukowy, 1866, T. IV, str. 149—163).

Kilka rysów o oświeceniu starożytności. (Tamże, 1866, T. VI).

Nadto wydawał i redagował dwa czasopisma: Przyjaciel zdrowia. Warszawa, w 4-ce. Wychodził od 1 października 1861 do 15 marca 1863 r.

Pamiętnik naukowy. Warsz. 1866, w 8-ce, T. I—VI.

Grembs Jerzy, lekarz nadworny Konstantyni, drugiej żony Zygmunta III, biegły botanik, dostarczał Syreniuszowi wiadomości o roślinach okolic Wilna.

Por. Grabowski: Staroż. hist. polskie, I, 405. Syreniusza: Zielnik, str. 1241. Wizerunki wil. 1836, T. IX, str. 139.

Greulinc Jan Henryk, rodem z Gdańska. Diss. physico-chemica experimentalis de generatione salium; quam..... in academia Fridericiana die 30 Septem. 1693 publice defendendam suscipit. Halae Magdeburgicae, Salfeld, 1693, w 4-ce, str. 28.

Greuvé Karol, rodem z Warszawy. Essai sur l'ascite. Thèse. Montpellier, 1834, w 4-ce, str. 20.

* **Griesinger, Pettenkofer, Wunderlich.** Regulamin choleryczny ułożony dla użytku władz lekarskich, lekarzy i publiczności przez D-ra W. Griesingera, M. Pettenkofera i C. A. Wunderlicha

podług 2-go wydania przełożył Dr. St. Markiewicz. Warszawa, E. Wende i Komp., 1872, w 8-ce, str. 46.

* **Grindel Dawid Henryk**, niegdy prof. chemii w Dorpacie.

China zastępcza albo nowe lekarstwo wynalezione przez... Dzieło w języku niemieckim dwa razy wydrukowane; a teraz nakładem hr. Hyae. Małachowskiego na polski przełożone i wydane. Wrocław, W. B. Korn, 1810, w 8-ce, str. 88.

Grobely Piotr, ur. 1847 r. w Kobylinie w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu i w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Gryfii (1868—1872).

Zur Unterbindung der art. lingualis. Greifswald, Haehle, 1872, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Grochowski Leon Józef Tadeusz, syn doktora medycyny i aptekarza Adama, ur. 10 marca 1857 r. w Łopienem w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Berlinie (1875—1879). Obecnie mieszka w Klecku.

Ueber die Fieberlehre und Fieberbehandlung bei H. Boerhaave, G. E. Stahl und Fr. Hoffmann. Berlin, 1879, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Grochowski W., współczesny lekarz zamieszkały w Kaluszyźnie.

Diawiec (croup), przebieg i lechawicy; wyzdrowienie. (Gaz. lek. T. XIII, 1872, str. 625—632, 641 do 647).

Wyłączenie z pomyślnem zejściem ramienia ze stawu łopatkowego. (Tamże, T. XVII, 1874, str. 385—394, 401—411).

Grodecki Franciszek, współczesny lekarz, sekundarysz szpitala powszechnego w Tarnowie.

Kilka słów o objawach hypnotyzmu. (Przegl. lek. 1882, Nr. 1, str. 11—14).

Grodnicki Józef, ur. w Horodle 1816 r., do gimnazjum uczęszczał w Lublinie, nauk lekarskich słuchał w Wilnie (1836—1841). korzystając ze stypendium D-ra Józefa Steina, lekarza lubelskiego. Od r. 1847—1850 był lekarzem m. Augustowa; 1850—1856 lekarzem powiatu hrubieszowskiego; 1856—1857 lekarzem miasta Warszawy; a od 1857 r. do obecnej chwili sprawuje obowiązki lekarza powiatu konińskiego.

Grodzicki Andrzej, rodem z Poznania, stopień filozoficzny osiągnął w Krakowie 1505 i 1507 r.; stopień doktora medycyny uzyskał za granicą. Był kanonikiem poznańskim (1514), później gnieźnieńskim (1515); w r. 1533 przeniósł się znów do Poznania. Um. w Poznaniu 7 kwietnia 1550 r. W bibliotece dominikańskiej w Poznaniu znajduje się dzieło Ariceny, tłumaczone na język łaciński i wydane w Wenecji 1483 r., w którym Grodzicki liczne uwagi drobnym pismem na marginesach dorobił.

Gąsiorowski: O kanonikacie, str. 29. Muczkowski: I. c. 1 2, 147. Korytkowski: Prałaci i kanonicy, str. 142.

Grodzicki Jakób, słynny lekarz poznański z pierwszej połowy XVII wieku, wedle

Siarczyńskiego miał wydać uczoną rozprawę o chorobach żołądka.

Por. Siarczyński: I, 162. Roczni. wyd. lek. III, 443. Łukaszewicz: Obraz m. Pozn. II, 196.

Grodzicki Maciej, ur. w Poznaniu 1458 r., stopień bakałarza nauk wyzwolonych osiągnął w Krakowie 1478 r.; na dalsze studia wyjechał do Rzymu, gdzie bawiąc przez lat kilkanaście otrzymał stopień doktora filozofii i medycyny. Zaskarbiwszy sobie łaski papieża Aleksandra VI, jeszcze w czasie swego w Rzymie pobytu, wyjednał sobie kanonią poznańską, dwie gnieźnieńskie i krakowską. Wrócił do kraju około 1499 r. Um. w Krakowie 11 lipca 1517 r., pochowany w Katedrze na Wawelu.

Por. Starowolski: Monum. Sarm. str. 34. Roczni. wyd. lek. III, 437. Mączyski: Pamiątk. z Krak. II, 127. Łętowski: Katalog biskupów III, 44. Muczkowski: Lib. promot., str. 85. Gąsiorowski: Rozpr. o kanonikacie, str. 27. Korytkowski: Prałaci i kanonicy, str. 141.

Grodzicki Wawrzyniec, rodem z Poznania, stopień doktora medycyny osiągnął za granicą. Wróciwszy do kraju, obrał sobie stan duchowny i w dniu 27 lutego 1487 r. został installowany na kanonikat doktorski przy kapitule poznańskiej, opróżniony przez śmierć Wincentego Karcewskiego. Około 1499 r. otrzymał i kanonią gnieźnieńską, z której atoli w r. 1515 zrezygnował.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa o kanonikacie, str. 27. Korytkowski: Prałaci i kanonicy... str. 141.

Grodzki Konstanty, współczesny lekarz warszawski.

Poradnik lekarski dla mężczyzn czyli nanka o tém jak postępować należy w użyciu skłonności płciowych, żeby uniknąć chorób z nadużycia i onanizmu wynikających oraz jak uchronić się za-azy trypprowej i syfilitycznej, w razie zaś zakażenia skutecznie sobie radzić. Warszawa, Breslau, 1877, w 16-ce, str. 312.

Grodzki Wawrzyniec, ur. w Kruczu, nauki gimnazjalne pobierał w Ostrowiu i w Poznaniu, medycyny uczył się od r. 1870 w Gryfii, później w Berlinie; dyplom doktorski osiągnął w Gryfii 1875 r.

Ueber Epilepsie und ihr Verhältniss zu psychischen Störungen. Greifswald, 1875, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Gröer Franciszek, ur. 21 stycznia 1807 r. w miasteczku Nurze, nauki gimnazjalne pobierał w liceum lubelskim, do nauk lekarskich przykładł się od r. 1827 do 1831 w Warszawie, a od r. 1835 w Wilnie, gdzie 1837 r. osiągnął stopień lekarza klasy 1-j i nagrodzony został srebrnym medalem. Stopień doktora medycyny przyznała mu Rada lekarska warsz. 1849 r. W r. 1838 został mianowany ordynatorem w szpitalu starozakonnych w Warszawie, i niebawem wysłany kosztem tej instytucji za granicę w celu udoskonalenia się w chirurgii. Po powrocie z wycieczki naukowej objął

w tymże szpitalu r. 1843 oddział chirurgiczny, któremu przez 21 lat przewodniczył. W r. 1858 mianowany został lekarzem naczelnym w szpitalu św. Ducha; szpitalem tym kierował aż do zgonu (20 marca 1876 r.). Od r. 1844 G. był członkiem tow. lek. war.; od r. 1853 — członkiem honorowym Rady lek. król. polsk. i egzaminatorem.

Spostrzeżenia czynione w szpitalu Starozakonnym przy użyciu chloru cynku. (Pam. tow. lek. warsz. T. XIII, 1845, str. 45).

Zaciśnięcie przepukliny, worek przepuklinowy przyniesiony do jądra, operacja. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 109).

Wskazania i zakazy do operowania przepuklin. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 109).

Działania chirurgiczne. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 46).

Operacja przedartego międzykroczna (szew od strony pochwy macicznej). (Tamże, T. XVII, 1847, str. 46).

Zwężenie pochwy macicznej, uleczone za pomocą stopniowego rozszerzania. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 62).

Złamanie kości twarzowych. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 60).

Operacja przepukliny pachwinowej zaciśniętej (hernia omentalis). (Tamże, T. XVII, 1847, str. 54).

Wyluszczenie wielkiej narodził w pachwinie lewej. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 64).

Zapalenie oczu weneryczne. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 68).

Zdanie sprawy z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1847. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 233).

Obraz chorób panujących w Warszawie w r. 1847. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 232).

Zapalenie kieszki i otrzewnej, jego przebieg, powstanie fistuły kieszkowej i uleczenia. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 65).

Czarna krostka (pustula maligna). (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 175). Uwagi nad powyższym artykułem podał A. Hirszel. (Tamże, T. XXXII, str. 183).

Operacja polipa w gardle. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 275).

Wstrząśnienie mózgu i złamanie obu kości przedramienia lewego. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 56).

Rana darta uda prawego. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 59).

Szpital Ś. Ducha w r. 1859. (Tamże, T. XLIV, 1861, str. 50).

Sprawozdanie lekarskie ze szpit. Ś. Ducha za r. 1860. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 369).

Złamanie szyi kości udowej prawej tudzież złamanie obu kości przedramienia prawego i lewego. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 375).

Złamanie kości przedramienia lewego, tętniak w zgięciu łokcia téż kończyny. (Tamże, XLV, 1861, str. 381).

Wzród z zatkami na kolanie lewém. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 378).

Szpital starozakonnym. Oddział chirurgiczny. Amputacja obu nóg w okolicy goleni. Uspienie operowanego eterem. (Tyg. lek. 1847, Nr. 6).

Wyluszczenie rakowatej piersi przy pomocy odurzenia eterem siarczany. (Tamże, 1847, Nr. 9).

Narośl włóknisto-chrzastkowa szczęki dolnej, uleczone bez operacji. (Tamże, 1847, Nr. 12).

Uleczenie stolca nienaturalnego (anus praeternaturalis). (Tamże, 1848, Nr. 12).

Wyjątki z raportu o czynnościach w oddziale chirurgicznym szpitala Starozakonnym z r. 1847. (Tamże, 1848, Nr. 29).

Wyjątki z raportu o czynnościach w oddziale oftalmicznym szpitala Starozakonnym z r. 1847. (Tamże, 1848, Nr. 30).

Szpital starozakonnym. Postrzeżenia chirurgiczne z r. 1848. Złamanie kości udowej połączzone z obciężeniami ranami dartem. — Guz torebkowy (tumor cysticus). — Przepuklina pachwinowa zaciśnięta. (Tamże, 1849, Nr. 14, 15).

Doświadczenia nad zewnętrznym użyciem saletranu srebra. (Tamże, 1849, Nr. 41, 43).

Szpital Starozakonnym. Ważniejsze wypadki chirurgiczne w r. 1849, w oddziale chorych zewnętrznych przytrafione. Operacja przepukliny pachwinowej zaciśniętej. (Tamże, 1850, Nr. 24).

Aneurysma tętna podkolanowego (aneurysma arteriae popliteae). (Tamże, 1850, Nr. 25).

Aneurysma tętna ramieniowego (aneurysma arteriae brachialis). (Tamże, 1850, Nr. 26).

Dalszy ciąg uwag praktycznych zebranych w r. 1849, w szpit. Starozakonnym w odd. chirurgicznym.

Zewnętrzne użycie saletranu srebra. (Tamże, 1850, Nr. 35).

Postrzeżenia chirurgiczne w szp. starozakonnym w r. 1850 poczynione. Zapalenie języka. — Zapalenie tkanki komórkowatej ręki prawej. — Zapalenie głębokie stopy prawej. — Rana wargi dolnej. — Próchnienie piszczeli goleni lewej (caries tibiae). (Tamże, 1851, Nr. 26, 27).

Urwanie palca wskazującego ręki prawej wraz z ścięgnażami. (Tamże, 1851, Nr. 46).

Narośl rakowata na goleni. (Tamże, 1851, Nr. 47).

Gangrena tkanek oko otaczających. (Tamże, 1851, Nr. 48).

Szpital starozakonnym. Spostrzeżenia chirurgiczne. Wrzód fistulowy goleni i uda prawego. Operacja kity pachwinowej zaciśniętej. — Operacja podwiązania tętna ramieniowego — Wrzód fistulowy w okolicy mięśniów pośludkowych. Zapalenie naczyń limfatycznych (lymphangitis femoris dextr). — Rak wargi dolnej. Brodawka rakowata. (Tamże, 1852, Nr. 25, 26, 30, 42).

Szpital starozakonnym. Oddział chorych oftalmicznych. Zapalenie kuli oka z powodu gwałtu zewnętrznego (ophthalmia traumatica). — Jasna ślepota (amaurosis). — Fistuła łzowa. (Tamże, 1852, Nr. 40, 41).

Spostrzeżenia chirurgiczne w szp. starozakonnym w Warszawie. Zgruchotnienie stawu biodrowego prawego. (Tamże, 1854, Nr. 5).

Próchnienie kości korzenia ręki prawej. Złamanie goleni lewej skomplikowane. (Tamże, 1854, Nr. 7).

O wągliku (anthrax). (Tamże, 1854, Nr. 8).

Odcięcie wyrosła kostnej z jamy Highmora (Osteoma antri Highmori). — Operacja narośli naczyńkowej kształtu wiśni na wardze dolnej (Teleangiectasia). (Tamże, 1854, Nr. 16).

Operacja hymenis occlusi. — Zapalenie stawu kolanowego. (Tamże, 1854, Nr. 18).

Stłuczenie i złamanie kręgów grzbietowych (Contusio et fractura vertebrarum dorsalis). (Tamże, 1854, Nr. 21).

Złamanie kości piersiowej (Fractura ossis sterni). (Tamże, 1854, Nr. 24).

Złamanie kości udowej prawej (Fractura ossis femoris dextr). (Tamże, 1854, Nr. 27).

Rana darta głowy (Vulnus laceratum capitis). (Tamże, 1854, Nr. 27).

Odrąbanie wielkiego palca ręki prawej (Vulnus tunc pollicis manus dextrae). (Tamże, 1854, Nr. 28).

Zwężenie kiszki odchodowej (*Angustatio recti*). (Tamże, 1854, Nr. 29).

Skurczenie kolana prawego (*Contractura genu dextri*).—Operacja grzyba rakowatego w tyle głowy. (Operatio fungi carcinomati in occipite). (Tamże, 1854, Nr. 32).

Operacja przecięcia ścięgnowców prostujących palce nogi lewej. (Tamże, 1854, Nr. 48).

Operacja wargi zajęczy. — Wyłuszczenie palca wskazującego ręki lewej. (Tamże, 1854, Nr. 51).

Zgruchotanie ręki prawej i stawu jej korzenia. (Tamże, 1855, Nr. 3).

Fistula kiszkowa (*Fistula intestinalis, anus praeternaturalis*). (Tamże, 1855, Nr. 5).

Wrzód fistułowy tykturą jodową zagojony. (Tamże, 1855, Nr. 7).

Przepuklina udowa zaciśnięta, uleczone za pomocą chloroformu. (Tamże, 1855, Nr. 10).

Rana darta na czole. Zwarcie szczęk (*trismus*). Uleczenie. (Tamże, 1855, Nr. 13).

Skurczenie członków. (Tamże, 1855, Nr. 15).

Oddział rakowaty. Środek na raka p. Landolfi. (Tamże, 1855, Nr. 17).

Rak na głowie. (Tamże, 1855, Nr. 18).

Zgruchotanie palca wielkiego ręki prawej. (Tamże, 1855, Nr. 20).

Złamanie przedramienia lewego powikłane. (Tamże, 1855, Nr. 23).

Samowolne zwichnienie lewego ramienia. (Tamże, 1855, Nr. 28).

Zastosowanie chloroformu. (Tamże, 1857, Nr. 39, 40).

Rany i potłuczenia głowy. (Tamże, 1857, Nr. 45).

Rana darta brzucha. (Tamże, 1857, Nr. 48).

Odziębienie odnóg dolnych i zgangrenowanie palców. (Tamże, 1857, Nr. 49).

Zgruchotanie ręki prawej (*conquassatio manus dextrae*). (Tamże, 1858, Nr. 37).

Wstrząśnienie mózgu. (Tamże, 1858, Nr. 41).

Operacja polipa w gardle, za pomocą żaru elektrycznego dokonana. (Tamże, 1858, Nr. 42).

Guz medularny. (Tamże, 1859, Nr. 14).

Rana poszarpana ręki lewej. Ropień na karku. (Tamże, 1859, Nr. 30).

Aneuryzma tętnicy ramieniowej; podwiązanie tętnicy; powtórne krwotoki; powtórna operacja w samym zgięciu łokcia dokonana; uleczenie.—Spalenie ręki i przedramienia prawego; amputacja; uleczenie.—Czarna krostka (*pustula maligna*).—Rak wargi dolnej, operacja, uleczenie. (Tamże, 1859, Nr. 50).

Epulis, operacja, uleczenie.—Guz torebkowy na górnej powiece; operacja; uleczenie. (Tamże, 1860, Nr. 8).

Guz rakowaty na twarzy.—Rak kuli oka (*cancer bulbi oculi*). (Tamże, 1860, Nr. 10).

Rana darta na głowie. (Tamże, 1861, Nr. 10).

Przepuklina pachwinowa zaciśnięta. Złamanie kości biodrowej prawej. Zapalenie tkanki komórkowej przedramienia prawego. (Tamże, 1861, Nr. 11).

Złamanie żeber. Rana piersi kłóta. (Tamże, 1861, Nr. 13).

Wada w ukształceniu przełyka, stąd katar pęcherza moczowego; operacja, uleczenie. (Tamże, 1861, Nr. 15).

Zwichnienie kości udowej lewej (*Luxatio ossis femoris sinistri*). (Tamże, 1861, Nr. 37).

Wrzody przetokowe (*ulcera fistulosa*). (Tamże, 1861, Nr. 39).

Odcięcie ręki lewej (*Detruncatio manus sinistrae*). (Tamże, 1861, Nr. 41).

Próchnienie szczęki górnej (*Caries maxillae superioris*). (Tamże, 1861, Nr. 43).

Zapalenie tkanki łącznej ręki prawej. (*Phlegmone manus dextrae*). (Tamże, 1861, Nr. 49).

Rany postrzałowe (*Vulnera sclopetaria*). (Tamże, 1862, Nr. 14, 15, 17).

Rana postrzałowa twarzy (*Vulnus sclopetarium faciei*). (Tamże, 1862, Nr. 41).

Rana postrzałowa stawu nogi lewej. (*Vulnus sclopetarium articulationis pedis sinistri*). (Tamże, 1862, Nr. 44).

Rana głowy i stłuczenie boku prawego. (Tamże, 1862, Nr. 48).

Złamanie żeber. (Tamże, 1862, Nr. 50).

Rana od ukąszenia żmii. (Tamże, 1863, Nr. 36).

Puchlina worka jądrowego (*hydrocele*); operacja; uleczenie. (Tamże, 1864, Nr. 2).

Wrzody dyskracyjne zastarzałe na goleni lewej. (*Ulcera dyscrasica inveterata cruris sinistri*). (Tamże, 1864, Nr. 8).

Próchnienie kości goleniowej prawej. (Tamże, 1864, Nr. 15).

Rana rąbana kolana prawego (*Vulnus caesum genu dextri*). (Tamże, 1864, Nr. 19).

Próchnienie kości stawu nogi lewej (*Caries articulationis pedis sinistri*). (Tamże, 1864, Nr. 40).

Wrzody zatokowe uda lewego (*Ulcera fistulosa femoris sinistri*). (Tamże, 1864, Nr. 44).

Wyjęcie jądra dokonane przez samego chorego. (Tamże, 1865, Nr. 1).

Kurcz żołądka (*cardialgia*). (Tamże, 1866, Nr. 5).

Rak wargi dolnej (*Cancer labii inferioris*). (Tamże, 1866, Nr. 10).

Kazniśtyka szpitalna. (Gaz. lek. T. IX, 1870, str. 81, 118). T. X, str. 400, 419).

Choroba plamista ostra (m. maculosus Werlhofii acutus). (Tamże, T. XI, 1871, str. 81).

Zimnica maskowana pod postacią kurczu żołądka i kiszki. (Tamże, str. 177).

Zwężenie cewki moczowej. (Tamże, str. 385).

Ból głowy zębowy periodyczny. (Tamże, str. 420).

Wścieklizna. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 304).

Obłęd pijacki. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 369).

Kołtun. (Tamże, str. 404).

Czyszczenie miesięczne nieprawidłowe. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 17—23).

Skorbut (*scurbutus sporadicus*). (Tamże, str. 39 do 42).

Rak skórny napletki (*epithelioma praeputii*). (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 137—138).

Zapalenie traumatyczne części rodnych u dziecka. (Tamże, str. 406—407).

Opis szpitala św. Ducha. (Rys historyczno statystyczny szpitala, 1872, str. 495—576).

(Życiorys jego oraz wizerunek umieścił Chomętowski w Kłosach, T. XXII, Nr. 563, a Nowakowski w Tyg. il.).

Grofe Karol Henryk Wojciech, ur. w Płocku 1804 r., nauki średnie pobierał w mieście rodzinnym i w liceum warszawskim, medycyny uczył się w Warszawie i tu 1829 roku stopień magistra osiągnął; dyplom doktorski otrzymał w Berlinie 1830 r. Um. w Łęczycy 1846 r.

De antiphlogistica in syphillide curanda methodo. Berolini. typ. Brettschneideri, 1830, w 8-ce, str. 30 Diss. inang.

* Gromoff Sergiusz.

Medycyna sądowa, wykład krótki, zastosowany do użytku praktycznego i słuchaczów akademickich. Z rosyjskiego na język polski przełożył Grzegorz Buczyński. Warszawa, Merzbach, 1837, w 8-ce, str. LVIII, 564.

Grosheim Ernest Leopold, Rogoźno Polon. us.

De venarum absorptione. Berolini, formis Brilisch-clianis, 1821, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

Gross Karol de Rosenberg, Galicianus. Dissertatio inauguralis medico-practica de plica polonica. Viennae, 1837, w 8-ce, str. 19.

Grosstern W., społeczny lekarz warszawski.

Przyczynę do nowego dyagnostycznego objawu przedziurawienia kieszek. (Gaz. lek. T. XXI, 1876, str. 145—151, 166—171, 177—182).

O względnej wartości rozmaitych odczynników na białko. O kwasie trójchlorecoowym jako nowym odczynniku na białko. (Tamże, str. 225—230, 246—252, 265—268).

Gruczki odosobnione mózdzku; śmierć z powodu ucisku rdzenia przedłużonego. (Tamże, str. 273—278, 292—297).

Peripachymeningitis spinalis. (Tamże, T. XXIII, 1877, str. 1—7, 17—19).

Grosweier Marcin, doktor medycyny, promowany do stopnia doktora filozofii w Krakowie 1661, w latach 1640 i 1641 był rajcą a 1648 r. burmistrzem lwowskim. Opisał wypadki zaszle w tym nieszczęsnym roku z powodu buntu Bohdana Chmielnickiego.

Por. Zabrzycy: Kron. m. Lwowa, 320, 311. Muczowski: Lib. promot. 330, 331.

Grot Stanisław, doktor medycyny, podczas swego pobytu w Bononii, wykładał w r. 1570 nauki lekarskie jako repetytor. Wedle ówczesnego zwyczaju, zdolniejsi uczniowie, odprawivszy dysputę, otrzymywali pozwolenie nauczania swych kolegów (lectura universitatis). Dochód z tych wykładów służył do pokrycia wysokich kosztów doktoryzacyjnych.

Por. Magalola: IPolacchi in Bologna, 1882, str. 21.

Grotke Traugott (Lissa polonus). Diss. inaug. medica de multifariis febrium divisionibus ad unam commodè revocandis, quam..... pro gradu doctoris..... die 22 Novembr. 1811 publico eruditorum examini obtulit auctor T. Grotke Lissa-Polonus. Jenae, 1811, w 8-ce, str. 23.

z Grotkowa Jan, bakałarz medycyny, rektor wydziału nauk wyzwolonych w Montpellier, w r. 1367 został rektorem ołtarza św. Michała w kościele wrocławskim; w r. 1372 od papieża Grzegorza XI otrzymał kanonią gnieźnieńską, ze względu na Waldemara króla Danii, którego był poufalem i medykiem.

Por. Theiner: 647, 679. Świeżawski E.: 74. (P. t. I. w. T. LXXV, 1879, str. 2).

Grotkowski Ludwik, ur. 1797 r., do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i tam 1822 r. dyplom doktorski uzyskał. Umarł w Kijowie 30 maja 1860 r.

De asthmate. Vilnae, 1822, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Gruczyński Kacper, nauki lekarskie ukończył 1837 r. w Krakowie, następnie przeszedł się do Królestwa. W r. 1842 mianowany

był pomocnikiem lekarza powiatu lubelskiego a później lekarzem okręgu lubartowskiego; obowiązki te gorliwie pełnił do 1866 r. Umarł 11 grudnia 1876 r., przeżywszy lat 76.

Gruell Mieczysław, ur. 8 stycznia 1846 roku w Wilnie, nauki szkolne pobierał w Pultusku i w Warszawie; w r. 1862 zapisał się na wydział inżynierii cywilnej w instytucie politechnicznym w Puławach, ale już w styczniu 1863 r. z powodu ówczesnych wypadków krajowych, zakład naukowy opuścił. Do medycyny przykładał się w warsz. szkole głównej (1864—1869). Od końca 1869 r. sprawował obowiązki lekarza m. Ostrowca, w gub. radomskiej; od r. 1872 pełni służbę lekarską w szpitalu św. Antoniego w Włocławku.

Kamień moczowy w pęcherzu; wydobycie go przez przecięcie pęcherza (cystostomia); wyzdrowienie. (Gaz. lek. T. XIV, 1873, str. 161—168).

Sprawozdanie z działalności lekarskiej szpitala św. Antoniego we Włocławku za r. 1873. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 183—188, 199—208, 225—231, 240—246).

2-ie sprawozdanie... za r. 1874. (Tamże, T. XIX, 1875, str. 321—325, 343—347, 353—358, 372—377, 385—396).

3-ie sprawozdanie... za r. 1875 i 1876. (Tamże, T. XXIII, 1877, str. 161—165, 182—187, 193—199, 225—230, 263—267, 273—277).

Nadto przełożył dzieła Veita (ob.) i Landsberge-ra (ob.) i umieszczał w Gaz. lek. listy sprawozdania i streszczenia z prac lekarskich obcych.

Gruenbaum Henryk, ur. 1810 r. w Białym w Galicyi, do nauk lekarskich przykładał się od r. 1834 w Krakowie, dyplom doktorski osiągnął w Berlinie 1835 r.

De aneurysmatibus eorumque diagnosi. Berolini, 1835, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Gruenberg Leon, ur. 1 marca 1794 r. w Koreu, nauk przyrodniczych słuchał w uniwersytecie wileńskim (1812—1814), do medycyny przykładał się w Berlinie, gdzie 1820 r. stopień doktorski osiągnął. Początkowo był lekarzem okręgowym w Zasławiu. Dłuższy czas mieszkał w Warszawie, pełniąc służbę wojskowo-lekarską.

De calore animalis praemissa caloris adunbratione generaliori. Berolini, typ. A. G. Schadii, 1820, w 4-ce, str. 50. Diss. inaug.

Versuch einer Theorie über das Wesen des Pest-contagiums und seine Behandlung nach electrisch-chemischen Grundsätzen und eigenen Beobachtungen. St.-Petersburg, Leipzig, 1833, str. XXIV, 128.

Theorie der orientalischen Cholera oder versuchte Beantwortung der von der russischen Regierung aufgegebenen Frage über diese Krankheit. Berlin, Reiner, 1836, w 8-ce, str. XXVIII, 284.

Teorya cholery. (Pam. tow. lek. warsz. 1837, T. I, str. 7).

Ueber die Heilung der jetzt epidemisch herrschenden Cholera gegründet auf die am Krankenbette gemachten Beobachtungen und Erfahrungen. Warschau und Leipzig, 1848, w 8-ce, str. 36.

O naturze cholery i jej leceniu, równie jak i o użyciu niektórych środków albo niedość znanych, albo

tu niedość ocenionych, a które wielokrotnie użytecznymi stały się. (Tyg. lek. 1847, Nr. 16, 17, 19, 21, 22, 23).

Kilka uwag nad historią choroby opisaną przez D-ra Ottingen. (Tamże, 1849, Nr. 33).

Grüener Józef, rodem z Wieliczki.

De opio. Vindobonae, 1838, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Gruenfeld Dawid, ur. 1824 r. w Lublinie, początkowo oddawał się naukom matematycznym, w 18 r. życia wstąpił do gimnazjum wrocławskiego a takowe 1849 r. ukończywszy, był słuchaczem na wydziale prawnym uniwersytetu wrocławskiego a później berlińskiego; potem poświęcił się naukom lekarskim i w r. 1858 dyplom doktora medycyny uzyskał.

De encephalomalacia. Berolini, 1858, w 8-er, str. 32. Diss. inaug.

* **Grundies Benno Augustus**.

De plica polonica. Berolini, typis fratrum Schlesinger, 1853, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Grum-Grzymała Kondracy, ur. 21 września 1794 r. w Mohilewie nad Dnieprem; ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnem, w r. 1815 zapisał się do grona słuchaczy na wydziale filozoficznym uniwersytetu wileńskiego; otrzymawszy stopień kandydata filozofii, przeszedł na wydział lekarski. W r. 1820 ze stopniem medykochirurga wszedł do służby wojskowej. Od r. 1833 był członkiem petersburskiego fizykatu, w latach 1837, 1847 był sekretarzem w departamencie lekarskim ministerstwa spraw wewnętrznych. Um. w Carskim Siole 14 września 1874 r. Oprócz wielu dzieł treści popularno-lekarskiej i belletrystycznej, założył w r. 1833 i przez lat 37 redagował pierwsze czasopismo lekarskie w Rosyi „Druh zdawaja“.

De aneurysmate aortae ascendentis vero et arcus aortae spurio. Rozprawa przystana w r. 1821 do tow. lek. wileńskiego.

De herniotomia. Vilnae. Diss. inaug.

Grumy, wychowaniec uniwersytetu wileńskiego.

O kottunie. Soczyniecie Doktora medycyny i chirurgii i Kawalera... Mogilew Biełoruskij, 1828.

Gruszczyński Antoni Karol, ur. w Krakowie 10 stycznia 1814 r., do gimnazjum uczęszczał w Krakowie, nauk lekarskich dwa lata uczył się w uniwersytecie Jagiellońskim a później od 1838 r. w Berlinie i tam 1841 r. dyplom doktorski osiągnął.

De syphilidis natura et cura sine mercurio. Berolini, typ. Schlesinger, 1841, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Grutinius Jędrzej, rodem z Pilzna (Silnensis), stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie w latach 1578 i 1581, następnie był nauczycielem w domu wojewody krakowskiego Andrzeja hr. na Tęczynie. Nauk lekarskich prawdopodobnie słuchał w Padwie. W r. 1593 został profesorem na wydziale lekarskim akademii Jagiellońskiej po

dobrowolnem ustąpieniu Stan. Zawadzkiego. Umarł 29 października 1599 r., w 37 roku życia.

Solus philosophus sive novae medicinae et chemiae compendiosa refutatio, libris duobus comprehensa. Tractatus ex variis autoribus concinnatus, his temporibus lectu dignus, contra eos qui nomine specioso se venditant et antiquam Galenicam medicinam pseudant. Patavii, Petr. Marinelli, 1591 w 4-ce, k. n. 2, liczb. 55 i 1 n. l. Ded. Gabriel, Andrzej, i Janowi Tęczyńskiemu.

Consilium in febribus pestilentialibus et malignis his temporibus Cracoviae et alis in locis grassantibus. Cracoviae, apud Lazarum, 1580. (?)

Toż, tamże, 1592, w 4-ce, k. 24. Przypis. Janowi Tarnowskiemu.

Theorematum medica unicum quaestione in eracoviensi gymnasio ad disputandum proposita. Cracoviae, apud Lazarum, 1593, w 4-ce.

Melancholiae s. affectuum melancholicorum mirabilium et curatio difficilium compendiosa descriptio. Cracoviae, apud And. Petriciovium, 1594.

Toż, tamże, 1597, w 4-ce, k. 26. Przyp. Mik. K. Radziwiłłowi, z wierszem pochwalnym Fab. Birkowskiego.

Medicus dogmaticus compendiose pro tyronibus adumbratus. Cracoviae, apud And. Petriciovium, 1598, w 4-ce, k. n. 18. Ded. Leoni Sapiehae.

Por. Janociana: Vol. I, str. 114. Roczn. wyd. lek. II, 47, III, 442. Chodynicki: Dyke. ucz. Polaków, I, 186. Siarczyński: I. c. I, 165. Bentkowski: h. I. p. II, 448. Wiszniewski: IX, 569. Ottinger: I. c. str. 219.

Gruźewski W.

L'homéopathie ou l'action des doses infinitésimales, démontrée directement par les essais. Paris, 1861, w 8-ce.

Grygier August, lekarz niegdy praktykujący w Wschowie, ogłosił:

Von einem glücklich geheilten Abscess in der weiblichen Scham zwischen der rechten Schaamlippe und der Mitte des äusseren Muttermundes, allso sich von oben die herabsteigenden Nymphen verkleinern und verlieren. (Primitiae physico-medicae, Vol. III, 1753).

Gryglewicz Bolesław Stanisław, ur. 1855 roku w Wielichowie w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Gryfi (1875—1879).

Versuche über die Einwirkung chemischer Reizmittel auf die Gelenke unter antiseptischen Cautelen. Greifswald 1879, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Grygorowicz Karol, ur. w Kaliszu r. 1782, nauk lekarskich słuchał w Krakowie, i tam r. 1806 stopień doktora medycyny uzyskał. W r. 1805, jeszcze jako magister chirurgii i położnictwa, sprawował obowiązki asystenta w klinice chirurgicznej krakowskiej; później był lekarzem wojskowym, szefem bióra wydziału lekarskiego w komisji rządowej wojny Królestwa Polskiego, wreszcie lekarzem szpitala św. Mikołaja w Busku. Umarł r. 1855.

O użyciu sulphatis chinini cum tartaro stibato w zimnych febrach. (Tygod. lek. 1847, str. 32).

O użyciu wodejodanu potażu w tyfusie. (Tamże, 1847, Nr. 18).

Jeszcze kilka słów o cholera. (Tamże, 1847, Nr. 26).

Opis Buska wraz z zakładem kąpielnym z dołączeniem przepisów używania wody z źródła miejscowego. Warszawa, w druk. Jana Jaworskiego, 1849, w 8-cc, str. 60. Ocena tego dzieła podał Natauson w Tyg. lek. 1849, Nr. 28—30.

Spostrzeżenia lekarskie nad działaniem wody Buskiej (wyimek z powyższego dzieła). (Tyg. lek. 1849, Nr. 23 i 24).

Busko w r. 1850. (Tamże, 1851, Nr. 10).

Busko w r. 1851. (Tamże, 1852, Nr. 12, 13).

Nowy i niezawodny środek przeciw nagłotkom. (Tamże, 1852, Nr. 16)

Smarowanie przeciw odziębieniom. (Tamże, 1853, Nr. 10).

Busko w r. 1852. (Tamże, 1853, Nr. 17, 18).

Busko w r. 1853. (Tamże, 1854, Nr. 13).

Busko w r. 1854. (Tamże, 1855, Nr. 14).

Busko w r. 1855. (Tamże, 1856, Nr. 16).

Grynfeld Kazimierz, rodem z Krakowa, stopień doktora medycyny osiągnął r. 1836 w Montpellier.

De cholera morbus. Montpellier, 1836. Diss. inaug. Des fractures transversales simples de la rotule. Description d'un nouvel appareil contentif. (Montpellier médical, XXXV, Nr. 6).

Grzybowski Aleksander, rodem z Warszawy.

Du eroup. Thèse. Montpellier, 1838.

Grzymała Jędrzej, nazywany Jędrzejem z Poznania, doktor medycyny, ur. w Poznaniu, zapisany do album akademii jagiellońskiej 1442 r., pierwsze stopnie filozoficzne uzyskał 1445 i 1447 r.; w latach 1454 i 1458 sprawował obowiązki dziekana w wydziale filozoficznym; w r. 1461 był obrany wraz z innymi do poprawienia ustaw akademii; w latach 1465 i 1466 piastował godność rektora a po wcieleniu kościoła św. Mikołaja do akademii był pierwszym jego proboszczem (dochód roczny 30 grzywien srebra). Um. w r. 1466. W bibliotece jagiellońskiej znajdują się liczne rękopisy, pochodzące z legatu Grzymały.

Por. Wiszniewski: l. c. IV, 260, 357. Roczn. wył. lek. II, 45, III, 437. Oettinger: l. c. str. 80.

Grzymała, spółczesny lekarz na Podolu.

Des propriétés et de l'emploi du Xanthium spinosum contre la rage. (Journ. de thérapeutique, 1876, Nr. 7).

Grzymała Bogusław, stopień doktora medycyny osiągnął 1854 r. w Petersburgu, gdzie później założył zakład wodoleczniczy.

De meningitide tuberculo infantum. Petropoli, 1854, w 8-cc, str. 31. Diss. inaug.

Oh uspiachach wodolecznej polikliniki na 1859—1861 god. Pietierburg, 1862, w 8-cc, str. 73.

Grzywna Jakób, lekarz w pierwszej połowie XVI wieku (1507), był profesorem w akad. krak.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 444.

Gudawski Józef, ur. w Drzycimiu, do gimnazjum uczęszczał w Chełmnie, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1862—1864) i w Gryfii (1866—1869).

Ueber Fussgelenks-Resection. Greifswald, 1869, w 8-cc, str. 30. Diss. inaug.

* **Guenau de Mussy.**

Przytyczek do historii chorób małżeńskich, oraz kilka uwag dotyczących higieny i kształcenia młodych dziewcząt. Tłum. z fran. Dr. Landowski. Paryż, libr. de Luxembourg. 1876, w 8-cc, str. 16.

* **Guentz Justus Gotfryd**, (1714—1754) lekarz nadworny Augusta III, prof. anatomii, fizjologii i chirurgii w Lipsku, zostawił bogatą bibliotekę dzieł w Polsce wydanych. Dzieła jego do bibliografii polskiej nie należą.

Por. Roczn. Tow. P. N. X, 339.

Guettler Karol, ur. w Rawiczu 1839 r., do gimnazjum uczęszczał w Wrocławiu, nauk lekarskich słuchał na wszechnicy wrocławskiej i gryfjskiej.

De aneurysmate aortae addita permagni arcus aortae aneurysmatis morbi historia. Gryphiae, Fr. Haehle, 1864, w 8-cc, str. 36. Diss. inaug.

Guldenius Paweł, aptekarz, obywatel toruński, napisał słownik obejmujący nazwy lekarstw, części ciała ludzkiego, chorób etc. p. t.:

Onomasticon trilingue, latino-germano-polonicum, rerum et verborum ad officinam pharmaceuticam spectantium in gratiam et usum juventutis hinc arti additae collectum et conscriptum a... seniori S. R. M. Polon. et Succiae pharmacopaeo et eive Thoruniensi. Accesserunt quaestiones nonnullae pharmacopolarum tironibus seitu dignae. Regiomonti, Segebald, 1641, w 4-cc, str. 84.

Por. Gąsiorowski: II, 229. Maciejowski: Piśm. pol. II, 138.

Gulisz Fryderyk, początkowo był lekarzem w legii nadwiślańskiej, od r. 1815 lekarzem wojska polskiego. Um. 1823 r.

Por. Roczn. wojsk. pol. str. 18.

Gulkowski Marcin, nauk lekarskich słuchał w Krakowie i tam 1829 r. stopień doktora medycyny uzyskał; był lekarzem w oddziale wenerycznych i obłąkanych szpitala św. Ducha w Krakowie. Um. 27 marca 1830 r. Ant. Czaykowski napisał elegię na zgon jego.

De homeopathia item hydroceles per infectionem cura. Cracoviae, 1829, w 8-cc, str. 53. Diss. inaug.

Gumpert, doktor medycyny, radca regencyjny w Poznaniu.

Łazienki Hermansbad przy Muskau. Poznań, 1825, w 8-cc, str. 16.

O cholera. Pismo troskliwiej uwadze mieszkańców W. Ks. Poznańskiego poświęcone. Poznań, w druk. W. Deckera, 1831, w 8-cc, str. 23.

Toż, po niemiecku.

Gumplowicz Maksymilian, ur. 1845 r. w Krakowie, do nauk lekarskich przykładał się w Wiedniu i tam do r. 1871 pełnił obowiązki sekundaryusza w szpitalu powszechnym. Rok 1872 przepędził w Berlinie i Paryżu na studiach naukowych. Od r. 1873 zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Wiedniu, kierując pod czas lata zakładem wodoleczniczym Ober-Weidlingu dawniej Priessnitzthal, tuż pod Wiedniem położonym.

Dur powrotny czyli gorączka powrotna. (Przegl. lek. 1872, Nr. 45).

O zaniku mięśni postępowym (atrophia musculorum progressiva). (Tamże, 1874, Nr. 49, 50).

Kilka uwag o teoriach i o praktyce w hidroterapii. (Tamże, 1876, Nr. 19, 20, 21).

Wymiana materii w hidroterapii chorób przewleconych. (Tamże, 1879, Nr. 27, 28).

Kilka uwag o hipochondrii. (Tamże, 1881, Nr. 18, 19, 20, 21).

Kilka słów o hidroterapii suchot płucnych. (Tamże, 1882, Nr. 21—24).

Wasser-Heilanstalt Weidlingau an der Westbahn bei Wien. Wien, 1881, w 16-cu, str. 12.

Gurbiski Kazimierz, ur. 1848 r. w Krakowie, średnie nauki pobierał w Krakowie i Warszawie; w r. 1865 zapisał się do grona słuchaczy wydziału filologiczno-historycznego szkoły głównej warsz.; w roku już następnym przeniósł się na wydział lekarski; stopień lekarza miał sobie przyznany 1871 r. przez uniwersytet warsz. W r. 1872 był asystentem prywatnym kliniki chirurgicznej, pod kierunkiem prof. Girsztowta zostając. W końcu tegoż roku objął obowiązki lekarza w szpitalu starozakonnych w Płocku; tegoż roku pracował w szpitalu cholerycznych tamże. W r. 1873 był delegowany do powiatu mławskiego w celu niesienia pomocy cholera dotkniętym. Wyślany jako lekarz podczas wojny tureckorossyjskiej, w r. 1878 samobójstwem życie zakończył w Bułgarii.

O wpływie n. trzewiowego (n. splanchnicus) na ruchy serca. (Gaz. lek. T. VII, 1869, str. 49—53, 68—73, 85—89, 102—105).

Toż, w osobn. odb. Warsz., 1869, w 8-ce, str. 18. Norw błędny (vagus) jest nerwem czuciowym serca. (Gaz. lek. T. VIII, 1870, str. 745—748, 766 do 768).

Rak gruczołu przysadnego lewego (carcinoma glandulae parotideae sinistrae). (Tamże, T. XIII, 1872, Nr. 36).

Sprawozdanie ze szpitala cholerycznego w Płocku. (Tamże, 1872, Nr. 49 i 50). Praca dokonana wspólnie z W. Wyzalkowskim.

Wypilowanie lewej połowy żuchwy wraz z wyłuszczeniem w stawie żuchwo-skroniowym lewym. (Tamże, 1873, Nr. 7).

Pierwsze roczne sprawozdanie z czynności tow. lekarzy gub. Płockiej. (Tamże, T. XV, 1873, str. 158—160, 273—276).

Złamanie zewnątrzmostkowe szyjki kości udowej. (Tamże, 1874, Nr. 4).

Ostre złośliwe zapalenie okostnej. (Tamże, 1874, Nr. 10).

Zgorzel kości łokciowej, wypilowanie takowej z pozostawieniem końców stawowych. (Tamże).

Kolano zgięte, gwałtowne rozciągnięcie. (Tamże).

Przewlekłe zapalenie stawu kolanowego prawego, zeszluszczenie, złamanie kości biodrowej prawej. (Tamże, 1874, Nr. 12).

Przyczynę do leczenia zapalenia stawów surowiczego (hydrops articuli v. hydarthrosis). (Tamże, T. XVII, 1874, Nr. 15).

Niedomykalność zastawek aorty. (Tamże, 1874, Nr. 22).

Wilk przerosły twarzy. (Tamże, 1875, Nr. 20).

Przedziurawienie podniebienia miękkiego. (Tamże, 1875, Nr. 1).

Słoniowacizna wargi sromnej większej prawej. (Tamże, 1875, Nr. 7).

Chrzęstniak kolana i uda. (Tamże, 1877, Nr. 6).

Gorączka pokrzywkowa przepuszczająca. (Tamże, 1877, Nr. 2).

Thusszak rozłany wrodzony ręki lewej. (Tamże, 1877, Nr. 6).

Kwas salicylowy w gościecu. (Tamże, 1877, Nr. 16).

Przyczynę do leczenia wrzodów samodzielných. (Tamże, 1877, Nr. 19).

Krwawiak moszen i jąder. (Haematocele extra et intravaginalis). (Tamże, T. XXIII, 1877, str. 393 do 397).

Wycięcie lechtaczki. (Tamże, 1877, Nr. 8).

Jeszcze o kwasie salicylowym. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 129—135, 151—154).

Nadto przełożył: Quain—Hoffmanna Anatomiją opisową ciała ludzkiego (ob.).

Posocznica i ropnica. Wyimek z dzieła Huetera (Gaz. lek. 1877, Nr. 8).

* Gurli E.

Podręcznik do ćwiczeń operacyjnych na zwłokach, tudzież do ich zastosowania na ciele żywym. Z niemieckiego przetłumaczył Ignacy Zielewicz. Kraków, druk. uniwersytecki, 1874, w 8-ce, str. IV i 152. (Ocenił AL Obaliński w Przegl. lek. 1875, Nr. 1).

Gussmann Arnold, galicyjanin.

De apoplexia. Vindobonae, 1828, w 8-ce, str. 81. Diss. inaug.

Gutkowski Błażej, do nauk lekarskich przykładał się w Krakowie, promowany 1819 r., był prosektorem przy katedrze anatomii w uniwersytecie jagiellońskim.

De zincu. Cracoviae, 1819, w 8-ce, str. 51. Diss. inaug.

Anatomia teoretyczna czyli nauka o budowie części składających organizm człowieka. T. I. O kościach i więzadłach. Kraków, w druk. Gieszkowskich, 1828, w 8-ce, str. 251.

Gutt Ferdynand, rodem z Wilna, nauki lekarskie ukończył w Wilnie, i tam początkowo praktykował; opuściwszy kraj w r. 1842 wspólnie ze szwagrem swoim Andrzejem Towiańskim, zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Nanterre około Paryża, później w Zurychu, gdzie 25 grudnia 1871 r. życia dokonał.

Analecta de morbis columnae vertebralis. Vilnae, 1823, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

* Guttman Paweł.

Nauka sposobów klinicznego badania narządów pierśiowych i brzusznych razem z laryngoskopią. Przekład z II-go wydania niemieckiego dokonany przez uczniów Uniw. Jagiell. D-ra I. Flawicza, Eugeniusza Neumana i Bolesława Skórczewskiego pod kierunkiem D-ra Aleks. Kremersa i Doc. D-ra Pareńskiego, staraniem stowarzyszenia do wydawnictwa dzieł lekarskich polskich w Krakowie. Warszawa, druk. J. Ungra, 1877, w 8-ce, str. 344 i 2 spisu rzeczy. (Spr. B. L. w Przegl. lek. 1877, Nr. 15).

* Guyon.

Leczenie zwężek cewki moczowej. Przełożył S. Perkowski. (Medycyna 1881, Nr. 9, 10, 12, 13).

Guze Rudolf, nauki lekarskie pobierał w Wilnie, 1830 r. uzyskał tamże dyplom doktora medycyny; czas pewien był asystentem kliniki położniczej przy M. Mianowskim; używał wielkiej wziętości jako akuszer. Umarł w Wilnie r. 1872 w sierpniu.

De placenta praevia, Vilnae, 1830, w 8-cc. Diss. inaug.

Gwiazdomorski, spółczesny lekarz, wychowawiec uniwersyteckiego.

Listy z Paryża. (Przegl. lek. 1882, Nr. 2, 4, 6, 9, 14, 21).

Gyulay Paweł, kształcił się w medycynie w Padwie i innych akademiach włoskich kosztem Kaspra Bekieszy, którego następnie był lekarzem nadwornym w Siedmiogrodzie. Miał on czynny udział w zamiarach Bekieszy opanowania Siedmiogrodu i znajdował się przy obronie twierdzy Fogaras; tu w r. 1573 wzięty był do niewoli przez Stefana Batorego, który poznawszy

zdolności Gyulaya, nie tylko udrarował go wolnością, ale nadto wziął go z sobą do Polski i mianował swoim sekretarzem i lekarzem. G. przy boku królewskim znajdował się we wszystkich wojennych wyprawach. Następnie mianowany był kanclerzem Siedmiogrodu i godność tę także piastował za Krzysztofa i Zygmunta Batorych. Podejrzany o zdradę stanu z rozkazu Zygmunta 1587 r. został rozsiekany. Ogłosił:

Commentarius rerum a Stephano rege adversus magnum Moscoviae ducem gestarum a. 1580. Claudiopolis, w 4-cc.

Por. Encyklop. powsz. T. XI, str. 109.

Haberman Jan, rodem ze Lwowa, promowany do stopni filozoficznych w Krakowie 1615 i 1618 r., lekarz lwowski, umarł 1637 roku. W r. 1634 był obrany rajcą miejskim.

Por. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa, 278. Muczkowski: Lib. promot. 277, 231.

Hackel Walenty, ur. w Głogowie r. 1816, do gimnazjum uczęszczał w Lubuszy, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu od r. 1833. De plica polonica. Berolini, typ. G. Schade, 1845, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Hacquet Baltazar, ur. 1740 r., profesor nauk przyrodniczych w uniwersytecie lwowskim a później (1805 — 1809) jagiellońskim. W r. 1807 został obrany dziekanem, po zrzeczeniu się z tego urzędu J. N. Rusta. Bogaty zbiór przyrodniczy kupił od H. Fryderyk August 1810 r. dla uniwersytetu jagiellońskiego za 2,500 dukatów. Rozbierał on chemicznie niektóre wody mineralne (jak np. w Szkle, 1795); pierwszy 1794 r. opisał kretynów w okolicach przedtatrzańskich. W r. 1807 miał sobie przyznany przez Uniw. Jag. stopień doktora medycyny honoris causa. Umarł we Lwowie 10 stycznia 1815 r. Wydał:

Neueste physikalisch-politische Reisen in den Jahren 1788 — 1795 durch die daciischen und sarmatischen oder nördlichen Karpathen. Nürnberg, 1790 — 1796 z 23 tab. i 2 mapp. 4 tomy.

Schreiben an H-rn Moll mit Bemerkung über das Karpathische Gebirge. (Moll Jahrb. f. Bergbau, III, 366—386).

Ueber die Salzberge in Siebenbürgen und Galizien. (Götting. Gelehrte Anz. 1794, Nr. 41. Moll Jahr. für Bergbau, I, 506).

Abbildung und Beschreibung der südwest-und östlichen Wenden, Illyrer und Slaven, deren geographische Ausbreiten von dem adriatischen Meere bis an den Ponto, deren Sitten, Gebräuche, Handthierung, Gewerbe, Religion, Usus nach einer zehnjährigen Reise und vierzigjährigen Aufenthalte in jenen Gegenden. Leipzig, 1802, w 4-ce, XII, 246, 35 ryc. kolor.

Por. Roczn. wyd. lek. V, 159, 162, 171. VI, 364. Grabowski: Kraków i jego okolice (1830), str. 67. Bibliot. Ossol. 1847, I, 446—7.

* **Haeser**.

Historia medycyny, przekład dzieła... „Lehrbuch der Geschichte der Medizin“, przez D-ra Med. Alex. Heinricha, Tom I, Zeszyt I. Warszawa, druk. I. Bergera, 1871, w 8-ce, str. 160.

* **Hahnemann Samuel Chrystyan Fryderyk**.

Przewodnik w leczeniu krup i koklusu oraz niektórych zapaleń gardłanych, według zasady homeopatycznej, poprzedzonej przedstawieniem w krótkości nauki lekarskiej homeopatycznej Hahnemanna, tudzież różnemi objaśnieniami dla początkujących w homeopatii, przez W. G. Paryż, 1858, w 8-ce, str. VI, 120.

Hakens Schmid (Polonus Czaplans), urodz. około Lwowa 1758 r.; nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1778 r. Następnie osiedlił się w Międzyborzu na Podolu, gdzie cieszył się wielką powagą wziętością, jako znakomity lekarz praktyczny. W r. 1828 doczekał się uroczystego obchodu jubileuszowego 50-letniej pracy lekarskiej. Um. 1833 r. w Ihnatowicach na Podolu.

Positiones medicae. Viennae, Trattner, 1778, w 8-ce, str. 7.

Haldenhoff Wilhelm, ob. Abano.

Haller Franciszek, syn Jana, zasłużonego w Polsce drukarza, rodem z Krakowa, stopnie filozoficzne otrzymał w latach 1511 i 1515. Znajduje się w spisie profesorów akademii jagiellońskiej; od r. 1522 do 1528 pełnił obowiązki pisarza (notaryusza) m. Krakowa.

Por. Muczkowski: Lib. promot. 151. Lelewel: Książ bibliogr. dwójce, I, 85. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 444. Oettinger... 149.

Haller Maciej, rodem z Krakowa, w naukach lekarskich ćwiczył się w Krakowie a następnie w Wiedniu i tam 1782 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

De rachitide. Viennae, typ. Geroldianis, 1782, w 8-ce, str. VI, 90 i 3 k. ni. Diss. inaug. Ded. Michałowi Poniatowskiemu, biskupowi płockiemu.

Halpern Joachim, ur. w Wilnie, nauk lekarskich słuchał od r. 1865 w Berlinie a później w Wrocławiu i tu 1869 r. dyplom doktorski osiągnął.

Beiträge zur Geschichte der talmudischen Chirurgie. (Breslau), 1869, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Halpern H., rodem z Ulanowa w Galicyi, do stopnia doktora medycyny promował się r. 1825 w Wiedniu.

De cancro aquatico infantum. Viennae, 1825, w 8-ce, str. 21. Diss. inaug.

Por. Med. Jahrb. d. oester. Staats, 1837, T. XXI, str. 491.

Hałatkiewicz Zenon, aptekarz krakowski, adjunkt F. Sawiczewskiego (1838).

Światło jako ogniwo łączące świat zewnętrzny z wewnętrznym. Kraków, 1845, w 8-ce, str. 152.

Zasady chemii w dwóch częściach, nieorganicznej i organicznej, zastosowane do obecnego postępu tej nauki, ku użytkowi nie tylko do nauki uczniów wyższych szkół realnych i technicznych, ale oraz dla lekarzy, farmaceutów, rolników i przemysłowców. Cz. I. Chemia nieorganiczna. Bochnia, 1867, w 8-ce, str. XVII i 567.

* **Hamburger E.**

Ueber die Irrelehre von der Plica polonica. Berlin, Hirschwald, 1861, w 8-ce, str. 165.

Hammen Ludwik, rodem z Gdańska, nauki lekarskie pobierał w Montpellier i w Leydzie. Był nadwornym lekarzem Jana III Sobieskiego. Umarł 15 marca 1689 r., przeżywszy lat 37. Wedle Matthiae'go, miał on pierwszy badać zwierzęta mikroskopijne.

Curriculum medicum montpellienae, 1674, w 4-ce.

De herulis dissertatione academica, cui accedunt de crocodilo et vesicae mendaci calculo epistolae et responsiones ad Car. Drelincurtium. Gedani, 1677, w 4-ce.

Toż, Leydae, 1681, w 12-ce.

W rękopisie zostawił uwagi do dzieła Lindeliusza de scriptis medicis a także życiorysy lekarzy gdańskich.

Por. Jöcher: Allg. Gelehr. Lex. II, 1343. Haller: Bibl. chir. I, 433. Gąsiorowski: l. c. II, 330, 432. Biographie méd. V, 69.

Hamolecki Władysław, nauki lekarskie ukończył w Charkowie.

O reumatyzmie ostrym stawów i o skutecznym użyciu fosforanu amoniaku we wszystkich formach reumatyzmu. (Roczn. tow. paryżk., 1859, str. 12—21). Spr. umieścił Wł. Seiborowski w Pam. tow. lek. war. w T. XLIV, 1860, str. 331.

Hanczko, biegły chirurg, który według ówczesnego zwyczaju najczęściiej powołaniem swym zajmował się w łaźni Szamotulskiej, za co pobierał wynagrodzenie z dziesięcin, jakie miał sobie nadane 1457 r., we wsi Borku przez Andrzeja z Bnina, biskupa poznańskiego.

Por. Obraz m. Poznania II, 87.

Handelsman Józef, ur. 12 września 1833 r., nauki gimnazjalne ukończył w Plocku, lekarskie w Petersburgu 1854 r. W roku następnym objął obowiązki ordynatora

w szpitalu Ujazdowskim; w r. 1858 osiadł w Kutnie, gdzie dotąd trudni się wykonawstwem lekarskiem. W latach 1863—1866 bawił za granicą, przeważnie w Wiedniu, gdzie pracował przy prof. Oppolzerze; w czasie pobytu swego w Gdańsku (1865), towarzyszył prof. Hirschowi w podróży po Pomorzu w celu zbadania epidemii zapalenia osłon mózgozrdzeniowych.

O leczeniu świerczy. (Tyg. lek. 1855, Nr. 24).

Sprawozdanie ze sposobu leczenia tyfusu za pomocą zawiań w mokre prześcieradła. (Tamże, 1856, Nr. 20).

Saletran ołowiu na wrzody. (Tamże, 1856, Nr. 43).

Diagnostyka chorób gruźli brzucha i ślinnego. (Podług obszernej monografii Klessena: Die Krankheiten der Bauchspeicheldrüse. Köln 1842). (Tamże, 1857, Nr. 31—36).

Dwugromian potażu ze stanowiska sądowego i policyjno-lekarskiego uważany. (Tamże, 1858, Nr. 3, 4).

Zapalenie epidemiczne opon mózgowych (Meningitis cerebro-spinalis). (Tamże, 1865, Nr. 18, 19).

O rozedmie płucnej (emphysema pulmonum), podług prof. Niemeyera. (Tamże, 1865, Nr. 33—35).

Handvogel H. Ignacy, rodem z Warszawy, obecnie praktykuje w Paryżu.

Ueber die Grundursachen der Deformität des rachitischen und osteomalacischen weiblichen Beckens. Leipzig, typ. F. Andrae, 1840, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Du croup; nouvelles recherches historiques sur cette maladie. Paris, Rignoux, 1846, w 4-ce, str. 27. Thèse.

Aperçu historique de la médecine. Paris, A. Delahaye, 1877, w 8-ce, str. 74.

Hanicki Antoni Onufry, niegdy lekarz szpitala Dzieciątka Jezus.

De febre nervosa item de lithotomia laterali. Cracoviae, 1835, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

Nadto przełożył dziełko Magaziner (ob).

* **Hansen H. C.**

De plica polonica. Kiliae, ex officina C. F. Mohr. 1841, w 4-ce, str. 11. Diss. inaug.

Harajewicz Jan, spółczesny dyrektor szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdanie z ruchu chorych w szpitalu Ś. Łazarza i Ś. Ducha w Krakowie w mies. października 1870 r. (Przegl. lek. 1870, Nr. 52).

* **Hartley Dawid**. (1705—1757).

Sekret wielu eksperyencyami doświadczony służący do uleczenia zupełnego ludzi chorujących na kamień. Z angielskiego języka przetłumaczony. Warsz., druk. Sch. P. b. r. (po 1743). Tom. Józef Żalwski.

* **Hartmann F. K.**

Droga do szczęśliwości ludzkiej czyli sztuka używania rozkoszy pieniężnych, a zachowania i wydoskonalenia przytém zdrowia, urody oraz siły cielesnej i dusznej. Tłumaczył Dr. N. Bętkowski. Kraków, S. Gieszkowski, 1848, w 8-ce, str. VIII, 309 i 2.

Hartmann, fizyk z Frankfurtu nad Odrą, rozprawę o kołtunie umieścił w Hufelanda dzienniku T. 49.

Hartwig Marceli, ur. 1850 r. w Tłumaczu w Galicyi, do gimnazjum uczęszczał w Stanisławowie, nauk lekarskich słuchał w Berlinie (1868—1873).

Zur Behandlung der bedingt regelmässigen Kopflagen. Berlin, 1873, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Hasfeld Izrael, ur. 1824 r., w Warszawie, średnie nauki pobierał w warsz. szkole rabbinów, w latach 1845—1846 słuchał w uniwersytecie berlińskim filozofii, a następnie (1847—1851) medycyny.

De pancreatis morbis. Berolini, 1851, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

* Hasselbach H.

Zaraza śledziony. Z niemieckiego na język polski przełożył I. R. Berlin, 1860, w 12-ce, str. 40.

Poradnik w owczarni, czyli hodowanie owiec według najnowszych doświadczeń, zarazem praktyczne sposoby rozpoznawania i leczenia chorób u owiec. Do tego dodane weterynarsko-policyjne i desinfekcyjne przepisy i apteczka domowa. Berlin, nakł. Jagielskiego, 1860, w 8-ce, str. 152.

Toż, wydanie drugie. Berlin, 1862, w 8-ce, str. 152.
Toż, wydanie nowe. Poznań, M. Jagielski, 1867, w 8-ce, str. 152.

Hassequist Fryderyk Karol, rodem z Kurlandii, do nauk lekarskich przykładał się w Petersburgu, a następnie w Wiedniu, gdzie 1777 r., stopień doktora medycyny otrzymał. Od r. 1785 był nadwornym lekarzem Stanisława Augusta. Umarł 1818 r. w Krakowie.

Hassewicz Stanisław, ur. 1842 r., w gub. lubelskiej w powiecie zamojskim, do gimnazjum uczęszczał w Lublinie. Wypadki krajowe w latach 1863 i 1864 przerwały mu bieg nauk lekarskich, które rozpoczął 1859 r. w akademii medyko-chirurgicznej warsz. W roku 1864 rozpoczął powtórnie studia lekarskie w Paryżu, a 1869 r. dyplom doktorski osiągnął. W r. 1870 promował się powtórnie do stopniadoktorskiego w Krakowie. Obecnie w letnich miesiącach zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Karlsbadzie.

De la chorée et de son traitement par le chloral. Paris, 1869, w 4-ce, str. 53. Thèse. (Rozprawa odznaczona przez ministerium oświaty zaszczytną wzmianką (mention honorable).

Hassler Jan, rodem z Bernu, trudnił się praktyką lekarską w Polsce. Jako nauczyciel towarzyszył Krzysztofowi Dorohostajskiemu w podróży za granicą. W Strasburgu w celu otrzymania stopnia magistra filozofii, odprawił publiczną rozprawę, w której twierdził, że Arystoteles nie tylko miał znajomość prawdziwego Boga ale nawet tajemniej Trójcy Ś-jej własnem pojęciem osiągnął. Stąd wywodziła się sprzeczka z rektorem akademii, który skazał Hasslera na 9 dniowe więzienie. H. czempredziej potajemnie umknął do Fryburga, gdzie stopień doktora medycyny uzyskał. Ogłosił:

De logistica medica sive de medicamentorum simplicium et compositorum qualitatum gradus, purgantiumque doses et proprietates investigandi ratione apodictica. 1573, w 4-e, b. w. m. d.

Paradoxus annorum mundi a creatione usque ad Jesum Christum Servatorem e solis litteris sacris deprompta computatio accurata. Cum aurei numeri,

terminique paschalis integritati suae restitutione certissima. Vilnae, typ. Sal. Sulzeri, 1596, w 4-ce, k. 16.

Per. Wiszniewski: IX, 518. Ossoliński: Wiadomości... II, 203. Roczn. wyd. lek. III, 441. Haller: Bibl. med. pract. II, 217.

Haszyc Antoni, rodem z Galicyi.

Tractatus de morbis in instituto clinico medico sublimiori observatis. Vindobonae, 1844, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

* Haubner Dr.

Weterynaryja gospodarska. Choroby wewnętrzne i zewnętrzne zwierząt domowych. Podług 7-go wyd. niemieckiego przełożył Dr. M. Laurysiewicz. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1876, str. XVI i 722.

Toż, wydanie drugie. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, Kraków, druk. Wł. J. Anczyca, 1883, w 8-ce, str. XV, 722.

Haur Jakób Kazimierz, biegły w rolnictwie i sztuce lekarskiej, ur. 1632 r., uczył się w akademii krakowskiej. Po powrocie z podróży naukowej po obcych krajach, poświęcił się rolnictwu; został rządcą na wielkorządach krakowskich, ekonomii samborskiej i bocheńskiej; administrował także rozległemi włościami Jana Andrzeja Morsztyna. Wydał obszernie dzieło o gospodarstwie, w którym znajdujemy wiele rzeczy dotyczących medycyny:

Oekonomika ziemiańska generalna punktami partykularnemi, interrogatoriami gospodarskimi, praktyką miarężną, modelluszami albo tabelami arytmetycznemi objaśniona. Panom dziedzicznym, arendarzom, oekonomom, attendantom, urzędnikom, pisarzom prowentowym i wszystkim w pospolitości dóbr ziemskich dozorcóm użyteczna i potrzebna przez... sporządzona. W Krakowie, druk. Krzysztofa Schella, 1675, in fol., st. n. 14, 122, n. 56.

Drugie wydanie pomnożone wyszło p. t.: *Ziemiańska generalna oekonomika, obszerniejszym od przeszłej edycyey stylem supplementowana i na wszystkich punktach znacznie poprawiona...* Kraków, w druk. akademickiej, 1679, in fol. str. 233.

Trzecie wydanie, jeszcze obszerniejsze:
Skład albo skarbiec znakomitych sekretów oekonomii ziemiańskiej. Na polach wielkich i obszer-nych, w sławnym na wszystkie świat królestwie polskim, przy miastach koronnych i miasteczkach gęstych y nasiadłych, przy wsiach okolicznych królewskich, ślacheckich, duchownych y wiejskich znaleziony a za osobliwym staraniem y pracowitością, dla dobra pospolitego i pożytku ludzi wszelkiego stanu do używania wykopany. A oraz historyjami poważnemi... naukami lekarskimi ludzian na wszelkie choroby doświadczeniemi... na powietrze morowe skutecznymi remediami... ubogacony. Wydany przez Jakuba Kazimierza Haura. Kraków, Schell, 1693, fol. str. n. 32, str. 523, n. 16 z ryc. w teks.

Toż, tamże, 1689, fol. str. 523.

Oekonomika ziemiańska generalna. Punktami partykularnemi, interrogatoriami gospodarskimi, praktyką miarężną, modelluszami albo tabulami arytmetycznemi objaśniona przez... Panom dziedzicznym, arendarzom, oekonomom, attendantom, urzędnikom, pisarzom prowentowym i wszystkim w pospolitości dóbr ziemskich dozorcóm użyteczna y potrzebna, w której znajdują się dostateczne w gospodarstwie informacje, przestrogi, notanda różne, remedia wszelkiemu bydlu, osobliwie na końskie defekta y choroby pomocne, także folwarcznemu drobiu, przytym sekreta doświadczone na wygubienie szko-

dliwej gadziny powietrzney, ziemney y wodney. Z nowym przydatkiem Geometrii gospodarskiej, napisany od W. X. Marcina Bystrzyckiego, Societatis Jesu, S. Theologii Doktora. Warszawa, druk. kol. S. Jesu, 1744, in fol. str. 246.

Toż, piąte wydanie przedrukowane z poprzedniego y teraz świeżo przydane Geografii Polskiej, przez W. X. Holowkę, S. J. skoneypowany, przedrukowane w Warszawie, w druk. J. K. Mei colleg. Soc. Jesu. Roku Pniskiego 1757, in fol. str. 81.

Toż, 1731, fol. str. 291, 22, 13, 4.

Toż, w Krakowie, 1744.

Toż, w Warsz., 1756.

Prócz tego wychodziły i skrócenia tego dzieła:

Wybór ekonomii ziemiańskich, politycznej, gospodarskiej, żołnierskiej i lekarskiej. Kraków, druk. W. D. Siarkowskiego, 1744, fol., str. 230.

Toż, Warsz., 1730, str. 16, 257.

Ekonomika lekarska albo domowe lekarstwa przez Jakuba Kazimierza Haura dla publiczney wiadomości ku zarutowaniu zdrowia ludzkiego wynaleziona, która okazuje znaki wszelkich chorób ludzkich i skuteczne lekarstwa na też podaje. Z przydatkiem sekretów lekarskich Hirneysa (niegdys sławnego doktora) przedrukowana. Berdyczew, 1790, w 8-ce, str. 229.

Toż, tamże, 1811, w 8-ce, str. 229.

Hausman T. R. D., lekarz wojskowy.

Dyletyka homeopatyczna, prawidła dyetetyczne niedość potrzebne przy homeopatycznym leczeniu. Wilno, Marciniowski, 1853, w 16-ce, str. 31.

Hausner Hieronim, rodem z Dukli.

Traitement de l'affection scrophuleuse. Montpellier, 1840, w 4-ce, str. 20. Thèse.

Hausser A., lekarz wojsk austriackich w Tarnowie.

Der Karort Krynica. Wien, 1879, w 8-ce, str. 28, 1 tab.

Toż, w Wien. med. Wochenschrift, 1879, Nr. 13 do 24.

Hayn H. O., rodem z Mikicina.

Essai sur certains engorgements des testicules. Thèse. Montpellier, X. Julien, 1841, w 4-ce, str. 27.

Hayne Jakób (Polonus).

De haemoptysi. Vindobonae, 1816, w 8-ce, str. VI i 57. Diss. inaug.

Hehammenkunst. Lemberg, 1774, w 8-ce, str. 208.

* **Hebra Ferdynand.**

O wyprysku. Z niemieckiego przełożył Dr. Karol Przyborski. Petersburg, Ohryzko, 1863, w 8-ce, str. 45.

Hebda Stefan, był lekarzem szpitala w Białej podlaskiej.

Leczenie zastarzałych wrzodów na goleni. (Tyg. lek. 1859, Nr. 18).

Hebrecki Jędrzej, jeden z niepoślednich lekarzy swego wieku, rada magistratu lwowskiego, zmarł 1623 r. niosąc pomoc w czasie grassującego moru we Lwowie.

Heckell Fryderyk Bogumir, ur. 1795 r. w Wilnie; ukończywszy gimnazjum, wstąpił 1811 r. na wydział filozoficzny wileńskiego uniwersytetu, a po trzech latach nauki 1813 r. otrzymał stopień magistra filozofii. Następnie zapisał się na wydział lekarski, który ukończył ze stopniem doktora medycyny 1818 r. Po trzech latach pobytu na wsi, checiwy dalszego kształcenia się, udał się za granicę; zwiedził Niemcy, Włochy, Francję, Anglię, Hollandyę, Danię

a nawet dotarł do Laponii. Medycynie najwięcej oddawał się w Wiedniu i Berlinie. Po kilkunastu latach tęsknoty na obczyźnie, stanowiący do popisu, powołany został 1835 r. do zajęcia katedry historii medycyny, medycyny sądowej i policji lekarskiej w Krakowie. Krom obowiązków nauczycielskich, które spełniał z największą gorliwością, ochocho podejmował się posług krajowi: w r. 1845 był przedstawicielem uniwersytetu na ostatnim za rzeczypospolitą krakowskiej sejmie; nadto członkiem komissji, której powierzono estetyczny dozór teatru; 1849—radcą konsystorza połączonych wyznań ewangelickich w Krakowie. Um. 7 maja 1851 r. w Graefenbergu. Ogłosił:

Diss. inaug. medico practica doctrinam de zostere, casibus practice locupletans. Vilnae, typ. Schol. piar., 1818, w 8-ce, str. 19.

Przypadek pomieszania zmysłów po zdjęciu koltunie. (Pam. tow. lek. wil. T. II, 1821, str. 336—344).

Konwulsyjny i nader bolesny kurcz żołądka (cardialgia) przyłożeniem lodu uleczony. (Tamże, str. 344 do 350).

Historyczne krytyczne badania początku i wzrostu medycyny sądowej. (Roczn. wyd. lek. T. II. Odd. 2-i, 1839, str. 83—285).

Toż, w osobn. odb., Kraków, 1839, w 8-ce.

O koniecznej potrzebie i użyteczności policji lekarskiej. (Tamże, T. V. Odd. 2-i, 1842, str. 57—206).

Rzecz o pijaństwie, o jego szkodliwych skutkach i o środkach zapobieżenia onemuż. Kraków, 1844, str. 132.

Uwagi pod względem sądowo-lekarskim nad dzieciciem, w krakowskim zakładzie położniczym, niezwywo poronionem, którego krzyk w żywocie matki na 14 godzin przed urodzeniem przez matkę i otaczających po dwakroć wyraźnie był słyszany. Kraków, 1845, w 8-ce, str. 45. (Roczn. wyd. lek. T. VIII, Odd. 2-i, 1845, str. 133—175).

W bibliotece jagiellońskiej znajdują się w rękopisie: Życiorys Wojciecha Ozeki, napisany 1849 r. Dzieje medycyny Haesera, przełożone w r. 1845.

Notacye tyjące się samej medycyny w czasie mego pobytu w Berlinie poczęte (1825—1828).

Locutiones latinae et excerpta philologica ex operibus Horatii Flacci, Corneli Taciti, Suetonii Tranquilli, Fabii Quintiliani... (1839—1841).

Notacye medyczne dotyczące homeopatji (1833).

Nauka ratowania ludzi, znajdujących się w stanie śmierci pozorniej lub w nagłych niebezpieczeństwach życia (1837).

Zasady medycyny sądowej (1835—1837).

Polceja lekarska (1836).

Medycyna sądowa (1849—1850).

Historia medicinae et chirurgiae nec non morborum popularium (1845—1846).

Hecker, aptekarz dworu Władysława IV, zarząd apteki objął po Hansie Merten. Był on obecny przy sekcyi ciała Władysława IV, zmarłego w Merezcu 1648 r.

Por. Kwiatkowski: Dzieje narodu polskiego za Władysława IV.

* **Hecker Aug. Fryd.** (1763—1811).

Patologia i seniotyka krótko zebrana i ułożona przez... a przetłómaczona przez H. Dziarkowskiego radcę ministery spraw wewnetrznych, dziekana wydziału akademicko-lekarskiego warszawskiego

członka Tow. król. przyjaciół nauk i gospodarczo-rolniczego. D. Med. Warszawa, w druk. W. Dąbrowskiego, 1811, w 8-ce, str. III, 217. Ded. Stan. Staszycowi.

Gedanken über die Natur und die Ursachen des Weichselzopfes, zur Berichtigung der Theorie von dem Zusammenhange zwischen örtl. und allgemein. Krankheiten, ihren Metastasen und Krisen. Erfurt, 1810, w 8-ce, str. 216.

Hedinger Karol Fryderyk Henryk, urodz. 1804 r. w Rawiczu w Poznańskim, nauk lekarskich słuchał w Berlinie od 1822 r., stopień doktora medycyny osiągnął tamże 1828 r. Był lekarzem w wojsku pruskiem.

Observatio intestinorum partis intussusceptae et, salva vita, per alvum dejectae. Berolini, lit. Aug. Petschii, 1828, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Heffter Joh. Christ., practicus Zittaviensis. De hydrocele cum testiculo sinistro indurato conjuncta. (Primit. physico-med. Vol. I, str. 91—101).

De inflammatione scroti cum testiculo dextro indurato. (Tamże, str. 102—104).

De inflammatione scroti cum utriusque testiculii inflammatione. (Tamże, str. 105—110).

O gorączce plamistej robakami powildkaniej. (Tamże, T. II).

O wydzielaniu żółci. (Tamże).

O wpływie zimy i o dyecie uczonych podczas wojny. (Tamże, T. III).

Heftler Lucyan, rodem z Częstochowy.

Ueber den Vorfall der Scheide und der Gebärmutter. Berlin, 1875, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Hegel Konstanty, nie lekarz, artysta-rzeźbiarz, ur. 1799 r.

Katalog muszkułów zewnętrznych ciała ludzkiego dla użytku sposobiących się na artystów, którym znajomość anatomii jest potrzebną. Wydany wraz z statuą anatomiczną, na której też muszkuły numerami są wskazane. Warszawa, J. Glücksberg, 1845, w 8-ce, str. 13.

* **Heidenhain R.**, prof. fizyologii w Wrocławiu.

Tak zwany magnetyzm zwierzęcy. Rzecz miana 19 stycznia 1880 r. w Szlązkim towarzystwie kultury ojczyścił przez... Przekł. J. Polak. Warszawa, nakł. księg. Lud. Polaka, 1880, w 8-ce, str. 63.

Heidenreich Józef.

Ob. Heydenreich.

Heiman Teodor, ur. w Warszawie 29 czerwca 1848 r., nauk lekarskich słuchał od r. 1867 w warsz. szkole głównej; stopień lekarza miał sobie przyznany 1872 r. przez uniwersytet warsz. W r. 1873 został lekarzem batalionowym wojska rosyjskiego. W r. 1879 uzyskał stopień doktora medycyny. Obecnie jest ordynatorem w szpitalu ujazdowskim.

Posocznica i ropnia chirurgiczna (septicaemia et pyaemia). (Gaz. lek. T. XIX, 1875, str. 257—261, 273—278, 310—315, 325—332).

Kilka uwag o chloroformie. (Tamże, T. XX, 1876, str. 53—60, 89—92).

O wpływie chloru pilokarpiny na krążenie krwi i wydzielanie potu. (Pam. t. I. w. T. LXXVI, 1880, str. 33—39).

Sprawozdanie z czynności chirurgicznej szpitalnej za rok 1879. (Medycyna, 1880, Nr. 30, 31, 32, 33, 34, 35).

Przypadek choroby Sartów, (wrzód taszkoński, paszachurda, jaman dżaragan). (Gaz. lek. 1882, Nr. 39).

O głuchości udaniej i sposobach rozpoznawania takowej. Rzecz czytana na posiedzeniu tow. lek. war. d. 7 listopada 1882. (Gaz. lek. 1883, Nr. 3, 4).

Heimann Benedykt, rodem z Litwy, nauk lekarskich słuchał w Wilnie, gdzie 1829 r. stopień doktorski osiągnął. Był później professorem chemii w uniwersytecie moskiewskim.

De medendi methodo revulsiva. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1829, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

Heimann H., wykładał prywatnie patologię w Wilnie, dla uczniów medycyny kosztem rządu z Niemiec sprowadzonych.

Pathologiae medicae elementa. Vilnae et Varsoviae, apud J. Zawadzki, Lipsiae, Kilia, 1811, w 8-ce, str. XII i 196.

Hein Jan Paterson, bardzo wzięty lekarz w Polsce w drugiej połowie 17 stulecia, sprawował obowiązki lekarza na dworze Jana III. Później osiadł w Preszowie, na Węgrzech, gdzie został fizykiem miejskim. Per. Erdtel: Varsav. phisic. illustr. 4. Lernet: O morze.

Heinowicz Antoni, ur. 1842 r. w Gostyniu w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Lesznie, nauk lekarskich słuchał w Gryfi (1864—1868).

Onyx et Hypopyon. Greifswald, 1868, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Heinrich Teodor, ur. 1790 r. w Wittembergu nad Elbą; ukończywszy gimnazjum w Salzwedel, przybył do Warszawy 1806 r. i został asystentem w Kassie głównej ówczesnej regencji południowej; wkrótce atoli opuścił to miejsce i poświęcił się zawodowi farmaceutycznemu. Ukończywszy nauki farmaceutyczne w ówczesnym wydziale akademickim nauk lekarskich 1813 r., otrzymał stopień aptekarza i nabył aptekę w Warszawie. Niebawem udał się do Berlina dla studiowania nauk lekarskich, a w Jenie stopień doktora medycyny uzyskał. Stopień ten, po obronieniu rozprawy, był mu przyznany 1824 r. i przez uniwersytet wileński. W r. 1818 został mianowany egzaminatorem i biegłym w rzeczach dotyczących farmacji przy komisji województwa mazowieckiego; obowiązki te spełniał lat 25. W r. 1822 został mianowany zastępcą profesora, 1824 r. rzeczywistym profesorem chemii w instytucie agronomicznym; katedrę tę zajmował do 1831 r. Nadto piastował różne urzędy: od r. 1844 był członkiem rady lekarskiej królestwa polskiego; 1861 — członkiem rady głównej opiekuńczej zakładów dobroczynnych, będąc już poprzednio opiekunem szpitala ewangelickiego i członkiem rady szpitala Dzieciątka Jezus. Um. 14 września 1869 r.

On pierwszy zwrócił uwagę na ważność szlamu i ługu Ciecocińskiego.

De anevrysmate arteriae iliacae externae. Vilnae, 1824, w 8-ce. Diss. inaug.

Darstellung der chemischen Analyse der Heilquellen bei Busko in der Wojewodschaft Krakau. Warschau, 1835, w 8-ce, str. 25, 1 ryc.

Zbiór treściwy sposobów dochodzenia dobroci lekarstw przy rewizji aptek, oraz krótki wywód postępowania przy wykryciu arszeniku. Warszawa, M. Chmielewski, 1842, fol. podługne, str. XII i 328, 1 tab.

O używaniu wód mineralnych naturalnych w oddaleniu od źródeł, oraz opisanie ich składu chemicznego, sposobu działania, wskazań i przeciwwskazań podług dzieł Hufelanda, Osanna, Ammona i t. d. Warszawa, 1842, w 8-ce, str. 103.

Toż, drugie poprawione i znacznie powiększone wydanie. Warszawa, 1845, w 12-ce, str. 155.

To, wydanie trzecie poprawione i znacznie pomnożone. Warszawa, 1857, w 12-ce, str. 184.

Wspólnie z Fabianem opracował Farmacyę. Ob. Fabian.

Łącznie z Schillerem Janem wydał:

Zbiór wiadomości chemiczno-farmaceutycznych pod względem teorii i praktyki podług najnowszych doświadczeń ułożony. (T. I: Chemia farmaceutyczna; T. II: Botanika; T. III: Zoologia). Warszawa, Orgelbrand, 1852—53, w 8-ce, T. I, k. nl. 6, str. 459; T. II, str. XXVI, 371, tab. 6; T. III, k. nl. 20, str. 560, tab. 6.

Heinrich Aleksander, syn poprzedzającego, ur. w Warszawie 26 sierpnia 1835 r., nauk lekarskich słuchał w akademii lekarskiej petersburskiej. Od r. 1861 jest lekarzem ordynującym w wojskowym szpitalu ujazdowskim a nadto od r. 1879 sprawuje obowiązki lekarza konsultanta w instytucji panien alexandryjsko-maryjskim.

Zmiany na trupach cholerycznych w r. 1866. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVII, 1867, str. 125).

Przełożył dzieło Haesera (ob.).

Heintz de Palkenau Franciszek Karol, lekarz rządowy przy kwarantannach na Ukrainie za panowania Stanisława Augusta, a później w Stalinie na Litwie, zajmował się z zamiłowaniem anatomią porównawczą, rozbił anatomię nosy, napisał historię naturalną łosia, którą zamieścił w opisie św. geologicznej podróży po rzekach Dniuprze i Prypiet w r. 1787 odbytej (druk. w Hamburgu 1802 r.). On to przełożył na język niemiecki dzieło Beuplan'a: opisanie Ukrainy (Wrocław, 1780). W bibliotece willanowskiej znajduje się jego rękopis:

Descriptio morbi epidemici putridi in republica polona a 17 octobris 1780 ad 7 martis 1781 grassantis.

Por. Adamowicz: Krótki rys., str. 51.

* **Heitzmann C.**

Rys chirurgii teoretycznej ogólnej i szczegółowej przez... (Z 12 dezerworytami w tekście). Warszawa, druk. Gaz. lek. 1872, w 8-ce, k. 2, str. 647 i XI. (przekład Mayzla).

Helbich Adam Bogumił, ur. 20 grudnia 1796 r. w Warszawie, średnie nauki pobierał w szkołach pijarskich, medycynę uczył się na wydziale akademicko-lekarskim

(1813 — 1817), uposażony stypendyem m. Warszawy w ilości 1,000 zł. rocznie. Osiągnąwszy 7 października 1817 r. stopień magistra medycyny, chirurgii i akuszerji, po krótkiej podróży naukowej za granicą, wstąpił do służby wojska polskiego i w niej przebył cztery lata, początkowo w stopniu lekarza batalionowego, później sztabowego. Następnie był lekarzem obwodu Komuńskiego do r. 1827; tegoż roku pozyskał w Berlinie stopień doktora medycyny. Wróciwszy do kraju, osiadł w Kaliszu, gdzie wkrótce prawością charakteru, szlachetnym postępowaniem i znajomością rzeczy zjednał sobie ogólną cześć. W r. 1831 pełnił obowiązki lekarza sztabowego, a od 2 maja t. r. lekarza dywizyjnego; w tym czasie zaszczycony został krzyżem wirtuti militari. W r. 1840 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy. I tu również w krótkim czasie pozyskał ogólny szacunek i powszechne zaufanie ludności miasta. Pomiędzy zajęcia niezmiernie rozległą praktyką, H. nie przestawał być orędownikiem nauki lekarskiej krajowej: w towarzystwie lekarskiem warsz. należał do najczynniejszych członków a prace jego stanowią ozdobę pamiętnika tow. tak pod względem rzetelności obserwacji, bystrości sądu, jak też i wytwornego języka. W r. 1847, gdy Natanson postanowił wydawać pierwsze czasopismo tygodniowe lekarskie w Polsce—Tygodnik lekarski—H. wystąpił z gorącym poparciem i wraz z Le Brunem należał do redakcyi tego pisma. W r. 1848 mianowany został członkiem Rady lekarskiej Królestwa Polskiego i egzaminatorem anatomii przy potwierdzaniu stopni naukowych zagranicznych. Jako członek rzeczony Rady H. nie mało opracował opinii sądowo-lekarskich, a nadto brał udział przy układaniu projektu organizacyi akademii medyko-chirurgicznej. 19 października 1867 r. doczekał się uroczystego obchodu 50-letniej rocznicy pozyskania stopnia naukowego i pełnienia obowiązków lekarskich. W tym dniu rektor Mianowski doręczył jubilatowi honorowy dyplom doktora medycyny warsz. Szkoły Głównej a licznie zebrani koleżdy przyklasnęli myśli Girsztowta i utworzyli ze składek kapitał, oddany pod zawiazywanie tow. lekarskiemu, z którego procent stanowi „premium naukowe imienia Helbicha.“ W tymże dniu Helbich, wzruszony oznakami czci, przeznaczył na rzecz kassy wsparcia wdów i sierot po lekarzach pozostałych 4,500 rubli. Niedługo potem H. usunął się do życia prywatnego, przeniósł się do wsi Konar, w gub. radomskiej i tam jeszcze przez lat 14 na łonie rodziny używał słodkich owoców półwiekowych

trudów. Zasnął snem wiecznym 19 marca 1881 r. Zwłoki jego złożono 23 marca do grobu rodzinnego na cmentarzu powązkowskim.

De carbunculo polonico. Berolini, A. Petsch, 1827, w 8-ce, str. 46. Dis. inaug.

Kilka słów o ropniach jamy szczęki górnej. (Pam. lek. warsz. T. II, str. 71—80).

Obec ciała w wydrążeniu nosa. (Tamże, str. 80 do 85).

O czarnej króście. (Tamże, str. 295—379).

Toż, w osobn. odb., bez w. m. i r. w 8-ce, str. 87.

O pomorze drobiu w r. 1830. (Pam. tow. lek. war. T. I, 1837, str. 19).

Życiorys D-ra Brandta. (Tamże T. I, str. 513).

Moderna pijawek. (Tamże, T. II, 1839, str. 1).

Dwa wypadki wypływania kości szczęki dolnej. (Tamże, T. III, 1840, str. 158).

Brak przyrodoznej części płciowych. (Tamże, T. V, 1841, str. 141).

Zwężenie pochwy macicznej; podskórne przecięcie m. constrictoris vaginae. (Tamże, T. VI, 1841, str. 434).

Ropień w włókności kości biodrowej. (Tamże, T. VII, 1842, str. 56).

Prostowanie niektórych w ciele ludzkim skrzywień. Z rye. (Tamże, T. VIII, 1842, str. 162).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1846, czytane na publicznem posiedzeniu przez... d. 14 stycznia 1847 r. (Tamże, T. IX, 1843, str. 40).

O zapatrzeniu się niewiast brzemiennych. (Tamże, T. X, 1843, str. 159. T. LV, 1866, str. 140).

Rak kieszek (Tamże, T. XI, 1844, str. 175).

Kanyki żółciowe odchodzące pepkiem. (Tamże T. XI, 1844, str. 180).

Ropień wątroby. (Tamże, T. XI, 1844, str. 190).

Wyruszenie ze stawu zrakowaciłej kości szczękowej w jej wyrostku kłykeciowym. (Tamże, T. XV, 2 p., 1846, str. 44).

Kilka słów o teorii Rademachera. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 48).

Obraz chorób panujących w Warszawie w r. 1846. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 51).

Tyfus i zimnica; zachodzenie jednej choroby na drugą. (1846). (Tamże, T. XIX, 1848, str. 58).

Leczenie cholery. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 139).

Cierpienia przewodów moczowych w szkarlatynie. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 1). Sprawozdanie i uwagi nad powyższemi postrzeżeniami napisał Bączewicz. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 16).

Zaparcie stolca bez przerwy 28 dni trwające; śmierć. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 106).

Ciąża zewnątrz-maciczna; cięcie brzuszne; śmierć matki i dziecka. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 340).

Wycięcie narośli na szyi u krwawca. (Tamże, T. XXXIV, 1825, str. 344).

Tyfus obserwowany na osobie D-ra Ottingena; śmierć. (Tamże, T. XXXV, 1856, str. 162).

O krwawcach. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 57).

Opis choroby Tomasza Le Bruna i pośmiertne otwarcenie ciała jego. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 165).

Kuszo przeciw tasiemcowi. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 5).

Pot połowiczny. (Tamże, T. XL, 1858, str. 5).

Czyszczenie miesięczne u dziewczynki w pieluchach. (Tamże, T. XL, 1858, str. 9).

O użyciu legawki czyli trąbki Ramadego do leczenia chorób piersiowych. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 40).

Hirszel Anastazy-Stanisław, wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 16).

Krótki rys dziejów wydawnictwa Pam. tow. lek. warsz. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 22).

Wzmianka o panujących w porze letniej biegunkach u dzieci i o sposobach ich leczenia. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 204).

Tracheotomia w krupie. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 283, 400).

Dwa wypadki śmierci u ludzi pracujących pod wielkiem ciśnieniem powietrza. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 109).

Porażenie syfilityczne. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 110).

Guz jajnika, wodna puchlina brzucha, 49 razy dokonane przekłócie brzuch. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 70).

Wodna puchlina jajnika i brzucha. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 76).

Wodna puchlina jajnika, jego pęknięcie i samodzielne wyzdrowienie. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 79).

Wodna puchlina jajnika, jego pęknięcie i następne sześciokrotne przebicie. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 83).

Zapalenie jajnika, jego ropień, pęknięcie tegoż przez pochwę maciczną. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 86).

Zapalenie jajnika, jego ropień, pęknięcie tegoż przez odbytnicę. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 87). Uwagi nad powyższą pracą ogłosił H. Korzeniowski (Tamże, T. XLIX, str. 384).

O zupełnej odrębności i różnicy ospy rodnięj od waryoloidów. (Tamże, T. L, 1863, str. 270).

Chorea minor. Zastosowanie elektroterapii i gimnastyki. (Tamże, T. LI, 1864, str. 439).

Epidemia gorączki powrotniej w Kole, Gdańsku i Petersburgu. (Tamże, T. LIX, 1865, str. 125).

Dwa przypadki sądowo-lekarskie, odnoszące się do wątpliwego stanu umysłu. (Tamże, T. LV, 1866, str. 27).

Szybkie wessanie wysięku płucnego w połogu. (Tamże, T. LV, 1866, str. 274).

Bablica (pemphigus) u 75 letniego starca. (Tamże, T. LV, 1866, str. 274).

Obraznienie znaczne brzucha u dziecka. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 87).

Nagła śmierć w reumatyzmie jako następstwo embolii. (Tamże, T. LX, 1868, str. 264).

Ropień w okolicy śledziony, otwarcenie do kiszki, wyzdrowienie. (Tamże, T. LX, 1868, str. 267).

Płaszawica częściowa (na twarzy). (Tamże, T. LXI, 1869, str. 52, 106).

Odejście kamienia żółciowego stołem. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 170). Rozprawy nad tą obserwacją. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 160, 215).

Rozbiór chemiczny rzeczonego kamienia żółciowego. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 213).

Sekeya rzeczonej chęrej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 285).

Lupus nasi. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 407).

Chorea major. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 273).

Guzy hemoroidalne. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 76).

List otwarty do A. Helbicha z powodu powyższej pracy przez J. Minkiewicza. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 76).

O warioloidach. (Tyg. lek. 1847, Nr. 13, 14, 15).

Königsbrunn. Zakład leczenia wodą i serwatkami. (Tamże, 1848, Nr. 3).

Kaleka w domu Elerta. (Tamże, 1848, Nr. 5).

Zapalenie kiszki ślepej i zapalenie kiszki. (Tamże, 1848, Nr. 8).

Łażnia parowa przenośna wynalazku P. Ossowskiego. (Tamże, 1848, Nr. 26).

Uwagi nad chorobami panującymi (sprawozdania umieszczane prawie w każdym numerze Tyg. lek. od r. 1847 do 1851).

Odpowiedź na uwagi lekarza marynarki z Sewastopola nad rozprawą autora o krwawcach. (Tamże, 1857, Nr. 17).

Szczelina ujścia stołowego (fissura ani Boyeri). (Tamże, 1857, Nr. 18).

Morderstwo w obłądzie opileczym. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Gaz. lek. T. VI, 1869, str. 449—454, 471—474).

Dzieciobójstwo. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Tamże, T. VII, 1869, str. 33—36, 53—57).

Dzieciobójstwo. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 529—532).

Nieżył narażony przewlekły kiszek (catarrhus periodicus chronicus intestinorum). (Tamże, T. IX, 1870, str. 33—37).

Wypadki z nadużycia kawy. (Tamże. str. 257 do 262).

Złóg w oskrzelach. (Tamże, str. 311—313).

Uwagi nad „racjonalnem leczeniem“ dysenterji. (Tamże, str. 380—383).

Kurex pisarski. (Tamże, T. X, 1871, str. 438—441, 485—488).

Niektóre choroby języka. (Tamże, T. X, 1871, str. 613—618).

Nowotwór w jamie brzusznej. (Tamże, T. X, 1871, str. 529—526).

Śmierć po pobiciu. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Tamże, T. XI 1871, str. 405—409).

Śmierć z poranienia głowy. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Tamże, T. XII, 1872, str. 209—215).

Obce ciała w odbytnicy. (Tamże, T. XII, 1872, str. 321—327).

(Wizerunek Helbicha wraz z życiorysem napisanym przez Łuczkiewicza znajduje się w Kłosach, 1881, Nr. 823).

* **Helm Teodor**, ur. 1810 r.

Uwagi o wodach mineralnych, mianowicie o Eger-Francensbrun i Salzquelle, wyjęte z tygodnika medycznego wiedeńskiego. Warszawa, druk. M. Chmielewskiego, 1842, w 8-ce, str. 17.

Helmuth Karol, ur. 1811 r. w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnem mieście, nauk lekarskich słuchał w Berlinie (1831—1835).

De hysteria. Berolini, 1835, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Heltzl Józef, rodem z Wołynia.

De ani fistula. Vilnae, A. Marcinowski, 1826, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Hemsing Rotger, medicus regis Poloniae (Vladisłai IV).

Etliche ungeräumten Dinge so in G. Lothi Messertractat gestanden verbesserte relation von dem 19 Mai 1635 verschluckten und 9 Julii zu Königsberg herausgeschnittenen Messer. Elbing, 1635, w 4-ce

Henning Dawid, rodem ze Wschowy, doktor filozofii i medycyny, rajca wschowski, umarł 30 listopada 1642 r. w 39-ym roku życia.

Por. Starowski: Mon. Sarmat, 381.

Henning, był lekarzem przy kapitule poznańskiej i urząd ten sprawował do 1714 r. Ten zapewne H. otrzymał 1682 r. indygenat szlachestwa.

Por. Gąsiorowski. Rozpr. o kanonikacie, 35. W. Warszceki: Imiennik herbowy, 82.

Henning, konsyliarz legacyi polskiej w Gdańsku, uwięziony, w r. 1794 był wydany z krajów pruskich.

Por. Gaz. warsz. z d. 26 sierp. 1794 r. Nr. 36.

Henryk z Kolonii, ob. z Kolonii Henryk.

Hepner Paweł Dominik, doktor medycyny, zmarły 1641 r., był obrany 1627 r. rajcą lwowskim.

Por. Gąsiorowski: II, 195. Chodyniecki: Hist. Lwowa, 125. Zubrzycki: Kronika Lwowa, 265. Muezkowski: Lib. promot. 295. X. Sadok Barącz: Pamięć dziejów, 278. Batowski: Niektóre rękopisma w zbiorze Ossolińskich, 222, 325.

Hepner Franciszek Dominik, syn Pawła, doktor medycyny, r. 1646 obrany był rajcą lwowskim. Um. 1649 r.

Por. Zubrzycki: I. c. str. 290.

Herberski Wincenty Władysław, początkowo (1807) oddawał się agronomii, następnie przerzucił się do nauk lekarskich, które ukończył w Wilnie 1812 r. Od r. 1813 do 1824 był adjunktem klinicznym J. Franka, a po jego wyjeździe objął katedrę patologii szczegółowej i kliniki terapeutycznej. Um. 1826 r.

De hydropo specus vertebrales. Vilnae, typ. Zawadzki, 1812, w 8-ce, str. 36.

* **Herbich Franciszek**, b. lekarz pułkowy wojska austriackiego, członek tow. nauk. krakowskiego, uczony botanik, ur. 1790 r., um. 1865 r.

Nachricht über die in Galizien im Sandeeer Kreise befindlichen Szezwawneier Gesundbrunnen. Wien, 1831, w 8-ce, str. IV i 34, 1 ryc.

Wiadomość o znajdującem się w Galieji źródle zdrowia w Szezwawnicach. Po niemiecku wydana przez... na okazysty oddana język przez Wincentego Balickiego, plebana w Lisigórze. Tarnów, 1831, w 8-ce, str. 31.

Additamentum ad floram Galiciae. Leopoli, 1831, w 8-ce, str. 19.

Selectus plantarum rariorum Galiciae et Bucovinae. Czerniowiec, 1836.

Stirpes rariores Bucovinae. Stanisławów, 1853, w 8-ce, str. 65.

Flora der Bukowina. Leipzig, w 8-ce, str. 460.

Ueber das Vorkommen der Aldrovanda vesiculosa L. um Krakau. (Verhandlungen der zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien, 1858, VIII, str. 113).

Pflanzengeographische Bemerkungen über die Wälder Galiziens. (Tamże, 1860, X, str. 359—366).

Beiträge zur Flora von Galizien. (Tamże, 1860, X, str. 607—634).

Ueber die Verbreitung der in Galizien u. der Bukowina wildwachsenden Pflanzen. (Tamże, 1861, str. 33—70).

Bemerkungen über den bei Krakau wildwachsenden *Sarothamnus vulgaris* Wimmer. (Tamże, 1861, XI, str. 399—402).

Przyczynę do geografii roślinnej Galieji i uwagi nad nauką botaniki. (Rękopis).

Herden Benjamin, rodem ze Wschowy, doktor medycyny, osiadł 1689 r. w Toruniu, gdzie wielkimi używał wziętości. Um. 15 stycznia 1704 r.

Por. Zerneke: I. c. str. 391, 433. Gąsiorowski: II, 198.

Herfurt Jan Zygmunt, (Oberzycko-Varsoviensis).

De medicis officio in dijudicandis dubiis lethi generibus extispicio legali non declaratis. Francofurti ad Viadrum, 1810, w 8-ce. Diss. inaug.

Hering (Haering) Piotr Paweł, rodem z Warszawy.

De hydrotherace. Lipsiae, 1790, w 4-ce, k. nł. 3, str. 40. Diss. inaug. Ded. Stanisławowi Augustowi.

Hering Teodor, spółczesny laryngolog warszawski, ur. w Warszawie 1 maja 1847 roku, do gimnazjum uczęszczał w Wrocławiu i Warszawie, nauk lekarskich słuchał (1864 — 1869) w warsz. Szkole Głównej. Podczas wojny francusko-pruskiej (1870 — 1871) pracował w szpitalu w Châlons-sur-Marne jako lekarz petersburskiego komitetu Czerwonego Krzyża. Wydoskonaliwszy się w swęj specjalności w Wiedniu i Berlinie, od r. 1875 mieszka stale w mieście rodzinnem. Od r. 1881 jest ordynatorem w oddziale dla chorób gardła, krtani i nosa w szpitalu św. Rocha.

O ruchach gwiazdowych komórek barwnikowych i o zależnych od nich zmianach koloru skóry u żab. (Gaz. lek. T. V, 1868, Nr. 17, 18, 21).

Też, w osob. odb. Warszawa, 1868, w 8-ce, str. 15. O jądzie gnilnym. Praca dokonana wspólnie z J. Brzezińskim. (Tamże, T. VI, 1869, str. 781—786, 829—832, 848—851, 861—864).

Badania nad istotą i zaszczepialnością gruźlicy. (Pam. tow. lek. warsz. 1872, T. LXVII, str. 5, 11).

Histologia gruźlicy i teoryje jego powstawania. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 23).

O stosunku gruźlicy do zapalenia, rozprawa uwieczniona nagrodą imienia D-ra A. Helbicha. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 1, 117). Rozprawę powyższą ocenił W. Brodowski. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 286, T. LXVIII, 1872, str. 361).

Histologische und experimentelle Studien über die Tuberculose. Berlin, A. Hirschwald, 1873, w 8-ce, str. 110, 6 tab.

Też, po rosyjsku w *Wojenno-medycinskom żurnale*, 1873.

Studia nad gruźlicą. (Medycyna, 1873, Nr. 14, 15, 16).

O przewlekłym śluzotokowym zapaleniu błony śluzowej nosa, gardzieli i krtani, z następstwem zwężeniem błoniastem tchawicy. (Tamże, 1877, Nr. 41, 42).

Niezwykły przypadek zwężenia krtani wywołany przedziurawieniem struny głosowej. (Tamże, 1879, Nr. 39).

O nowszych sposobach badania i leczenia chorób jam nosowych. (Medycyna, 1880, Nr. 5, 6, 7, 8, 9).

Indygo w moczu (indiguria). Praca dokonana wspólnie z H. Fudakowskim. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXX, 1874, str. 9. Gaz. lek. T. XVI, 1874, str. 65).

Błona poprzeczna przedziurawiona w tchawicy poniżej strun głosowych. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 401).

Modyfikacja przyrządu Tobold'a do sztucznego oświetlania krtani. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 614).

Polipy w krtani. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 617).

Przypadek błoniastego zwężenia tchawicy. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 30—35).

O leczeniu zwężenia krtani za pomocą metody Schroetera. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 158—167).

O lampie tleno-naftowej. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 549 — 550).

O nowszych metodach badania i leczenia chorób jam nosowych. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 161 do 163).

O badaniu jam organizmu za pomocą polyskopu. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 206—211).

O cierpieniu adenoidalnem migdałka gardzielowego. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 396—398).

Sprawozdanie z pierwszego kongresu laryngologów odbytego w Medyolanie we Wrześniu 1880 r. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 21, 22, 23).

Ein neues Stativ für laryngoscopische Beleuchtungsapparate. (Wien. med. Presse, 1877, Nr. 13).

Pęknięcie błony śluzowej krtani (fissura m. mucosae laryngis). (Gaz. lek. T. XXV, 1878, str. 1 — 3. Pam. tow. lek. T. LXXIV, 1878, str. 540—548).

Igła w zatoczce polykowo-krtaniowej łowej (sinus pyramiformis), wydobyte. (Gaz. lek. T. XXV, 1878, str. 147—148).

Też, po niemiecku. (Wien. med. Presse, 1879, Nr. 11).

O operacyi polipów krtani metodą wewnątrz krtaniową, na podstawie 24 obserwacyj opracował... Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. Gaz. lek. 1879, w 8-ce, str. 1, 72, 1 tab. i 24 drzeworyty. (Osob. odb. z Gaz. lek.).

Un cas de paralysie des muscles cricoaryténoidiens postérieurs, suivie de paralysie glosso-labio-laryngée. (Compte-rendu du congrès international de laryngologie de Milan, septembre 1880, publié par Ch. Labus. Milan, 1881).

Ciała obce i złogi wapienne w jamach nosowych (rhinolithy). (Gaz. lek. 1881, str. 20—32).

Też, po niemiecku, w *Monatsschr. f. Ohrenheilkunde*, 1881, Nr. 5).

O przewlekłym zapaleniu gardzieli ze szczególnem uwzględnieniem t. z. pharyngitis lateralis. (Gaz. lek. 1881, str. 320—326, 343—350).

Przyczynę do kazuistyki ciał obcych w krtani i przelyku. (Tamże, 1881, str. 933—938).

O wynikach mechanicznego leczenia zwężenia krtani. Rzecz czytana na 7 zjeździe międzynarodowym lekarskim, odbytym w Londynie w sierpniu 1881. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 4-ce, str. 41. Osobn. odb. z Gaz. lek. 1882, Nr. 9, 10.

Też, po francusku w *Annales des maladies de l'oreille et de larynx*, 1882.

Z kazuistyki szpitalnej oddziału dla chorób gardła, krtani i jam nosowych w szpitalu św. Rocha. Tyfus krtaniowy i jego stosunek do zapalenia ochrzęstnej i zwężenia krtani. (Gaz. lek. 1882, Nr. 50, 51, 52).

Zur Technik der Dilatation bei Larynxstenosen. (Wien. med. Presse, 1882).

Multiple Fibrome der Haut (Neurofibromata Recklinghauseni), subchordales Fibrom der hinteren Larynxwand, perichondritis arthrenoidea, Tuberculosis. (Tamże, 1883).

* Heryng, Hertmann, Szempel.

Lecznik homeopatyczny domowy, tłumaczony z dzieł D-rów Herynga, Hertmana i Szempla przez I. Podwysockiego. Kijów, 1854, w 8-ce, str. VI i 89.

Domowy lekarz homeopata podług dzieł D-rów Herynga, Testa i innych przez I. Podwysockiego. Wydanie drugie poprawne i znacznie pomnożone. Warszawa, S. Orgelbrand, 1890, w 8-ce, str. 372.

Herka (Hercius) Kazimierz Stanisław, rodem z Kurzelowa w Sieradzkim, doktor medycyny i teologii, profesor w akademii krakowskiej, wydawca kalendarzy.

Bankiet narodowi ludzkiemu; od Monarchy Niebieskiego zaraz przy stworzeniu świata z różnych ziół, ziół, owoców, bydlat, zwierzyń, ptastwa, ryb etc. zgotowany, których tu każdy z osobna zdrowiu ludzkiemu służących y szkodzących, własność, krt-

ko w tej książeczce przez M. Stanisława Kazimierza Hercyusa phil. i med. doktora, z różnych autorów zebranie i opisanie znajdziesz. Kraków, w drukarni u dziedziców Stanisława Lenckowskiego Bertut., 1660, w 4-ce, str. 6 i 67. Przyp. Franciszkowi Korycińskiemu.

Kalendarz na rok pański 1658. Po przestępnym i przybyszowym pierwszy. Przez Stanisława Hercyusa philosophię i medycyny doktora z mathematika z pilnością napisany. Ad Molendinum Patochianum die archidioecesi Gneenensi. Apud Petrum Elert. W 16-ce, ark. 2½.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ albo kalendarz świąt rocznych i biegów niebieskich, z wyborem czasów z Aspektami na rok Pański 1609 przybyszowy a po przestępnym pierwszy przez Stanisława Hercyusa, medycyny doktora i astrologa z pilnością dla pospolitego pożytku i przestrogi napisany. Kraków, druk. Woyciecha Siekielowicza, w 16-ce. I wiele innych kalendarzy.

Por. Wixer, i roztrząsania naukowe 1839, XLVIII, str. 144. Głosiorowski: I, 296. II, 269—273.

Hermann Daniel, rodem z Neidenburga, był lekarzem i sekretarzem królewskim. Um. 29 grudnia 1601 r.

Carmen de vita litterata. Regiomonti, 1575, w 4-ce, k. 11.

De rana et lacerta succino prussico insitis. Cracoviae, 1584, w 4-ce. Przypis. Janowi Zamoy-skim.

Panegyris in coronationem Sigismundi III. (Cracoviae, 1588).

Academiae Samoscientiae recens institutae intimatio. Rigae, Mollinus, 1594, w 4-ce.

De monstro partu d. 18 Augusti 1595, in districtu ascherodensi Livoniae in lucem edito et de rebus quae praeter naturae ordinem fiunt, discursus. Rigae, Mollinus, 1596, w 4-ce.

Livoniae afflictatae ad S. R. Majestatem et ordines Reipublicae Poloniae supplicatio. Rigae, Mollinus, 1611.

Poemata academica aulica. Rigae, Mollinus, 1614, w 4-ce.

De Livoniae statu instabili ex fundamentis philosophicis, w 4-ce, k. 1.

Por. Siarczyński: I, 182. Bandtke: hist. druk. II, 300. Wisniewski: VI, 331. Encyklop. II, 646.

Herman Efraim Bogumił, doktor medycyny, rodem ze Szlaska, był przez lat 60 lekarzem obwodowym w Bojanowie w Poznaniem. Wspólnie z Neufeldem wydawał w latach 1750—1753 Primitiae physico-medicae.

De ietere cum febre octana (Primit. phys.-medic. T. I, str. 24—31).

De ulcere uteri canceroso. (Tamże, str. 69—74).

De cholera sicca. (Tamże, str. 75—84).

De morte subitanea ex uteri ruptura. (Tamże, str. 85—90).

De plica polonica. (Tamże, str. 168—187).

De superfoetatione. (Tamże, str. 214—223).

De cura februm malignarum. (Tamże, str. 224 do 232).

De nyctalopia. (Tamże, str. 233—240).

W II tomie tegoż czasopisma umieścił: Zaświad znaleziony w macicy panny.
O krwotokach macicznych.

O gorączce ciągłej powstałej w następstwie spożycia mięsa bydła zarazy.

O zgorzeli moszny.

O szczawie szlaskiej Altwasserskiej.

O ślepiecie powstałym w następstwie nienależytego zażywania kory chinowej w trzciacze.

W III tomie tegoż czasopisma ogłosił:

Oslabienie pamięci i porażenie języka, w następstwie powstrzymania odpływu hemoroidalnego.

Złotliwa gorączka kataralna.

Ol. momordicane jako lek na biegunkę.

O utrudnionym oddychu przy wodnej puchlinie.

De impotentia virili.

* **Herman L.**

Rys fizjologii człowieka. Przełożył Szymon Portner. Z dodaniem przedmowy i wielu objaśnień przez D-ra Heyera, profesora zwyczajnego w Szkole Głównej warsz. Warszawa, nakł. księgarni J. Błazkowskiego, druk. K. Kowalewskiego, 1865, w 8-ce, str. XXIX i 465.

Herrmann Nepomucen Antoni, doktor filozofii i medycyny, radca dworu Stanisława Augusta, nauki lekarskie ukończył w Pradze.

Opusculum impedimenta quaedam sanitatis communia exhibens. Lublini, typis S. R. M. in collegio pp. Trinitariorum, 1782, w 8-ce, str. II, 90 i V.

Diss. de speculo caustico ejus focus juxta datam rectam, in omnimodum distantiam dirigi et promovendi potest. Leopoli, typ. viduae Jos. Piller, 1784, w 4-ce, k. 19.

Herrmanni, lekarz krakowski, zmarł przed 1443 r. Po jego śmierci opiekunem pozostałej wdowy obrany był Grzegorz Fiol.

Por. Grabowski: Star. wiad. o Krakowie, 267.

Hermanowicz Feliks, rodem z Pławianic w król. Polskiem.

Recherches sur la nature des maladies vénériennes. Montpellier, 1834, w 8-ce, str. 9. Thèse.

* **Horbstaedt Zygm. Fryderyk.**

Nauka o rozbiore roślin podług zasad fizyczno-chemicznych... z niemiec. na polski język przez E. O. Klemensa Nowickiego wyłożona. Warszawa, w dr. W. Dąbrowskiego, w 8-ce, k. n. 2, str. 126, spisu k. n. 2. Ded. profesorom wydz. akademicko-warszawskiego nauk lekarskich: Hyacyntowi Dżarkowskiemu, Augustowi Wolff, Janowi Freyer, Józefowi Czekierskiemu, Franciszkowi Brandt, Józefowi Celińskiemu, Jakóbowi Hoffmann, Ignacemu Zabellewiczowi. Wydane razem z dziełkiem I. B. Trommsdorffa:

Chemiczny probierezy gabinet czyli wiadomości o użyciu i własnościach odczynników (reagentium)—z niemieckiego na polski język wyłożony przez E. O. Klemensa Nowickiego, str. 133—168.

Herrenschwand Jan Fryderyk, ur. w Morat w Szwajcaryi, nauki lekarskie odbywał w Strasburgu, Jenie i Halli; ukończył w Lejdzie 1737 r. Początkowo był lekarzem gwardyi szwajcarskiej Ludwika XV; za radą Regemanna sprowadzony do Polski w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta, którego był nadwornym lekarzem (od 1764 do 1773). Podczas krótkiego swego pobytu w Polsce wygotował memoriał dotyczący założenia akademii lekarskiej w Warszawie. Memoriał ten wniesiony na sejm 1768 r. wywołał uchwałę, mocą której miała być założona akademii nauk lekarskich i przyrodniczych i na ten cel

corocznie 400,000 złp. ze skarbu koronnego przeznaczono. Zbawienna ta uchwała wykonaną nie była z powodu zamieszek wynikłych wówczas w kraju. H. już w 1767 r. przypuszczony był do indygenatu szlachectwa polskiego (Konsystencya sejmku extraordinaryjnego z 1767 r. str. 327). Um. 1796 r. w Bernie, gdzie był fizykiem miasta.

Wypis z memoriału podanego królowi JMości przez I. P. Herrenschand doktora medicine akademii lejdejskiej, jednego z liczby w Bernie zgromadzenie ekonomiczne składających, przedtem doktora gwardyi szwajcarskiej króla JMości francuzkiego, dawnego pierwszego doktora i konsyliarza nadwornego, w którym pokazuje zbawienną skutki lekarskiej nauki w innych państwach, aby podobnym sposobem Polska z nich korzystała. 1 arkusz, w 4-ce, bez r. i m. d.

Por. Łukaszewicz: Hist. szkół, II, 103, 104. Gąsiorowski: III. 167. Roczn. T. P. N. X, 345. XIII, 507.

Hertz Aleksander, ur. w Warszawie 27 maja 1840 r., ukończywszy gimnazjum w mieście rodzinnem w r. 1854, oddał się naukom przyrodniczym w uniwersytecie moskiewskim, po roku przeniósł się do warsz. akademii medyko-chirurgicznej, następnie wyjechał do Wrocławia, i tam w r. 1864 stopień doktorski osiągnął. Lat kilka trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Ozorkowie, obecnie stale przebywa w Warszawie.

De dementia paralytica. Vratislaviae, typ. A. Neumanni, 1864, w 8-ce, k. n. 3, str. 20, k. n. 2.

O działaniu kwasu arsenawego na organizm. (Tyg. lek. 1867, Nr. 3).

Hesse Bernard, rodem z Krakowa a nie z Gracu, jak mylnie jest wymieniony w wykazie doktorów i profesorów w uniw. krak., stopnie filozoficzne uzyskał w akademii jagiellońskiej 1422 i 1425 r. Do wydziału lekarskiego należał od 13 lipca 1450 r. W r. 1464 był wybrany wraz z innymi do przejścia przywilejów i poprawy ustaw akademii. Um. około r. 1465.

Por. Wiszniewski: IV, 334. Roczn. wyd. lek. II, 45. Łukaszewicz: Hist. szkół, III, 88. Muczkowski: I. c. 15, 17. Oettinger: I. c. str. 84.

Hetter Adam, rodem z Krakowa należał do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej w początkach XVI wieku.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 444.

* **Heucher Jan Henryk (1677—1747)**, promowany do stopnia doktora medycyny w Wiedniu w r. 1700, od r. 1713 był lekarzem nadwornym Augusta II, króla polskiego. Pozostawił liczny zbiór skamieniałości, zebranych nad brzegami Wisły i wydał wiele pism lekarskich, które do bibliografii polskiej nie należą. Wymienia je Gąsiorowski: (I. c. II, 364—366, 435, 455).

Por. Roczn. tow. przyj. nauk, T. X, 336. Łabęcki: Górnictwo w Polsce, T. II, 530. Erndtel: Varsavia physice ill. str. 44).

* **Heuselman**, doktor med., był sprowadzony z Węgier na początku panowania Augusta III przez Jana hr. Branickiego, kasztelana krak.

Por. Roczn. T. P. N. T. X, 345.

Heydenreich Józef, rodem z Warszawy. Essai sur le mal vertébral de Pott. Thèse présentée le 29 Août 1836 par J. Id. Heyden-eich, de Varsovie. Montpellier, J. Martel, 1836, str. 20.

Heysius Ernest Gotfryd, rodem z Gdańska, nauk lekarskich słuchał w Leydzie i w Montpellier, był od r. 1683 profesorem fizyki i medycyny przy gimnazjum gdańskim. Um. 1692 r. w 36 r. życia.

Diss. de *doxypetria* s. spontanea morte. Monspellii, 1682, w 4-ce. Diss. inaug.

De cantharilibus. Francofurti ad Viadrum, Chr. Zeitler, 1687, w 4-ce, str. 32. Diss. inaug.

Toż, tamże, 1692, w 4-ce, str. 32.

Oratio de medico religioso. Gedani, 1688, w 4-ce. Nadto ogłosił Drelicurii experimenta anatomica. Leydae, 1684, w 12-ce.

Por. Pretorius E.: Athenae gedanenses, str. 145. Jöcher: I. c. T. II, str. 153.

Hibl Józef.

Caedermata syphilitica. Viennae, Ueberreuter, 1841, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Hiehnel, rodem Sas, był lekarzem przy dworze Augusta III.

Por. Roczn. T. P. N. X, 339. Gąsiorowski: II, 397.

Hierovius inaczej **Kościółek Bartłomiej**, rodem z Torunia, od r. 1596 był fizykiem rodzinnego miasta; 7 maja 1601 r. usunięty od tych obowiązków za uchybienie, jakiego się dopuścił względem rady miejskiej, przeniósł się do Gniezna, gdzie został (1604) lekarzem kapituły z pensją roczną zł. 200. Um. 1612 w podróży do Warszawy.

Por. Żerneke: I. c. str. 251. Gąsiorowski: Rozprawa o kanonikacie... str. 24.

Hildebrand Henryk, rodem z Rydzyna (Rydzynensis Polonus).

De partium homini essentialium numero. Lipsiae, 1671, w 4-ce.

Hildebrandt, lekarz powiatu piotrkowskiego, w czasie panującej w obwód jego urzędowania 1812 r. gorączki tyfoidalnej, napisał rozprawę o tejże chorobie, zamieszczoną w gazecie Ks. Poznańskiego 24 lutego 1813 r.

Por. Gąsiorowski: III, 290.

Hildenbrand Jan Walenty, ukończywszy nauki lekarskie w Wiedniu 1784 r., przyjął obowiązek domowego lekarza u hr. Mniszcha na Wołyniu i tam wkrótce takią na był wziętości, iż go, już po dwu latach, król Stanisław August tytułem nadwornego radcy zaszczycił. W r. 1793 otrzymał katedrę nauczycielską w nowoutwórzonym uniwersytecie lwowskim; w r. 1805 prze-

niósł się na posadę profesora praktyki lekarskiej do Krakowa, skład już po roku powołany został do Wiednia. Tam oprócz professury, objął 1811 r. zarząd ogólnego szpitala i połączonych z nim sanitarnych zakładów, a nadto w r. 1814 został mianowany radcą przy rządzie niższej Austrii. Porażony na katedrze, um. 31 maja 1818 r. w 55 r. życia. Cenne dzieła tego męża do literatury polskiej nie należą.

Księga o zarazach i chorobach rogatego bydła, owiec i świń, dla mieszkających po wsiach. Tłum. z niemieckiego. Warszawa, 1792, w 8-ce, str. 148.

Hindemith Aleksander, ur. 1836 r. w Kaliszu, do gimnazjum uczęszczał w Piotrkowie, nauki lekarskie ukończył w Dorpacie 1865 r. Początkowo praktykował w Żarach; w r. 1866 przeniósł się do Kalisza, gdzie 1867 — 1872 był lekarzem szpitala ś. Trójcy, 1872 — 1877 lekarzem powiatu. W r. 1878/9 brał udział w wojnie wschodniej jako starszy chirurg. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Kaliszu.

Przetoka pecherzo-pochwowa, tampon przebywający w pecherzu przez 6 tygodni. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVIII, 1867, str. 119).

Hindenburg Wilhelm, ur. 1799 r. w Mińsku litewskim, nauki lekarskie ukończył w Wileń 1821 r.; następnie zajmował się wykonawstwem lekarskim w gub. mińskiej, 1825 r. objął obowiązki lekarza powiatowego w Jelnie, w gub. smoleńskiej; w 1833 r. przeniósł się do Mińska litewskiego, gdzie mianowany został akuszerem przy urzędzie lekarskim. W r. 1840 został lekarzem przy szpitalu więziennym tamże. Czas niejaki piastował godność prezesa towarzystwa lekarskiego w Mińsku. W r. 1871 doznał się uroczystego obchodu 50-letniej rocznicy zawodu lekarskiego. Mieszkańcy Mińska w celu uczczenia jego pamięci, ustanowili stypendyum jego imienia przy miejscowym gimnazjum. Um. 18 lutego 1877 r.

Hippocrates.

Z dzieł ojca medycyny staraniem polaków wyszły następujące:

Hippocratis Coi Aphorismorum antiqua et Nicolai Leonicensi Vincentii nova interpretatio. Ejusdem: Praesagiorum sive Prognosticorum antiqua et Guilielmi Copi recentior interpretatio. Ejusdem: Jungermanni M. Fabio Calvo Rhavennate interprete. Cracoviae, typis H. Victoris, 1532, w 4-ce.

Praesagiorum libri tres a Petro Vedelicio latine redditi et aberrantibus commentariis explanati. Cracoviae, H. Victor, 1532, fol.

De diæta humana libri tres, Petro Vedelicio interprete, Cracoviae, H. Victor, 1533, w 8-ce. Ded. Piotrowi Kmicie.

De morbis vulgaribus libri septem a Petro Vedelicio in latinam linguam conversi. Cracoviae, Victor, 1535, w 8-ce.

Epistola moralis. Joannes Benedictus dedie Joan. Tarnovio. Cracoviae, Helicz, 1540.

Hippocratis Coi libellus de urinarum significatione (ex) Domini de Raygoza (interpretatione) a Stanislaso Rosato editus, w 4-ce.

Coacae praenotiones, graece et latine. Cum versibus Ananii Foëssii, et notis Joh. Jonstoni. Amstelodami, Elzevir, 1660, w 12-ce.

Zbiór niektórych cenniejszych aforyzmów z dzieł Hipokratesa y Celsa. Warsz., Dufour, 1793, w 8-ce, str. 77 i 15.

Hippokratesa aforyzmy i rokowania (*αφορισμοί και προφητειαι*) oraz przysięga (*ἑρκος*) wykonywana przez lekarzy-kapłanów Eskulapa przełożone z języka greckiego na polski przez Henryka Łuczkiewicza... i wydane na mocy uchwały rady wychowania publicznego nakładem władzy edukacyjnej królestwa polskiego. Warszawa, w druk. rządowej, 1864, w 8-ce, str. XI i 133. Ded. J. Mianowskiemu.

Kilka wyjątków z księgi Hippokratesa o powietrzu, wodach i miejscach, z greckiego przełożył i kilku wyjaśnieniami opatrzył prof. dr. Józef Oettinger. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1880, w 8-ce, str. 12. Odb. z Przegl. lek.

Hiernes v. Hirneys, lekarz Maryi Teresy, sprowadzony do Polski przez Pawła Sanguszkę, później był lekarzem Potockiego, wojewody kijowskiego. W początkach drugiej połowy XVIII stulecia cieszył się olbrzymią praktyką a do Żartakowa, stałego miejsca jego pobytu, zjeżdżano się z odległych okolic Ukrainy, Wołynia i Podola. O piśmie jego zob. Haur. Miał H. dokonać rozbioru wody mineralnej Kozińskiej (Krupińskiej, str. 66).

Por. Roczn. T. P. N. II, 345.

Hirsch Wolf, rodem z Łobzenicy (Łobenza polonus, natione hebraeus) wydał:

De haemorrhoidibus albis, Giesae, typ. J. J. Braunii, 1779, w 4-ce, str. 28. Diss. inaug.

* Hirschel.

Uzdrowiająca skuteczność Egerskiej wody mineralnej z źródła Wiesensquelle zwanego w chronionych cierpieniach żołądka, przez Dr. H... str. 4.

Hirschfaenger Jakób Hieronim, ur. 1813 r. w Krakowie, nauk lekarskich słuchał od r. 1833 w uniw. jagiellońskim a od 1834 do 1839 we Wrocławiu.

De puerperarum metrorrhagia. Vratislaviae, 1839, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

* Hirschfeld H.

Skutki kuracyi kąpeli w solance w Kołobrzegu, oraz wiadomość statystyczna o stosunkach klimatycznych i zdrowia w tutejszem mieście dotyczących, jako też o chemicznej własności solanki. Tłumaczenie z niemieckiego. Kogoźno, 1860, w 8-ce, str. 58.

Hirschfeldt Ferdynand Sturm, ur. w Pradze czeskiej 1737 r., nauk filozoficznych, prawnych i lekarskich słuchał w Wiedniu, gdzie 1766 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Początkowo był lekarzem ks. z Czartoryskich-Lubomirskich, później przez Stanisława Augusta mianowany został lekarzem korpusu kadetów. Za Księstwa Warszawskiego był radcą ogólną rady lo-

karskiej i ordynatorem w szpitalu s. Rocha. 14 maja 1816 r. obchodził jubileusz 50-letniego zawodu lekarskiego; wówczas uczcił go mową pochwalną Dziarkowski (ob.).

Molski Marcin napisał wiersz na cześć Hirschfeldta. (Pisma M. Molskiego, T. I, str. 73).

Hirschfeld Ludwik Maurycy, ur. 3 kwietnia 1816 r. w Nadarzynie w Rawskim, gdzie ojciec jego był rzeźnikiem; nauki tamudyczne, do których był nakłaniany przez ojca, nie przypadły mu do smaku. Party niepohamowaną żądzą wiedzy, pokryjomu opuścił dom rodzicielski 1833 r. i piechotą przez Wrocław i Berlin, zarabiając na chleb po drodze grą na skrzypcach, przybył do Paryża. Tu przyjęty został jako prosty robotnik do pracowni anatomicznej M. J. Bourgera. Pracując niezmordowanie doszedł do znakomitej biegłości w przygotowywaniu okazów anatomicznych dla swego mistrza, który nie szczędząc mu pochwał i zachęty, wyznaczył jako swemu preparatorowi znaczną płacę. Piękność okazów anatomicznych zwróciła uwagę fakultetu paryskiego na ich preparatora a dziekan Orfila zaczął posilkować się Hirschfeldem przy wykonywaniu sekcji sądowych a nadto porucił mu wygotowanie okazów do muzeum anatomicznego. Tenże Orfila wyjednał Hirschfeldowi pozwolenie od ministra oświecenia, zapisania się w poczet studentów szkoły lekarskiej, do której dotąd dopuszczony nie był z powodu braku przygotowawczego wykształcenia. W r. 1848 otrzymał stopień doktora medycyny i zaczął wyklądać anatomią opisową, jako profesor prywatny w szkole lekarskiej paryskiej. Od r. 1857—1859 był asystentem kliniki prof. Rostana. Wykładami a więcej jeszcze dziełem o układzie nerwowym zyskał sobie rozgłosnie imię w świecie naukowym, jako pierwszorzędnym anatom. Po otwarciu akademii medykochirurgicznej w Warszawie, objął ofiarowaną sobie katedrę anatomii opisowej w r. 1859 i na tym stanowisku wytrwał do r. 1875, w którym złamany chorobą opuścił obowiązki profesorskie i w roku następnym umarł (10 maja 1876 r.).

Des injections capillaires. Paris, 1848, w 4-cc. Thèse.

Névrologie ou description et iconographie du système nerveux et des organes des sens de l'homme, avec leur mode de préparation par Ludovic Hirschfeld et J. B. Leveillé, dessinateur. Ouvrage adopté par le Conseil supérieur de l'instruction publique. Paris, J. B. Baillière, 1853, w 4-cc, str. III, 367 i atlas złożony z 92 tab.

Note sur un foetus offrant des fractures congénitales multiples. (Gaz. d. hôp. 1857, Nr. 73).

Tumory mózgowe diagnozowane podczas życia. (Roczn. tow. paryżk. 1859, str. 64—71).

Pierwsza prelekcja anatomii opisującej prof. w ces. król. med. chirurg. akad. d. 15 września 1859 roku. (Tyg. lek. 1859, Nr. 40).

Wstęp do myologii. Nauka o mięśniach i powięziach. (Myologia i aponeurologia). (Tamże, 1859, Nr. 49).

Wstęp do wykładu anatomii opisującej. Warszawa, 1859, w 8-cc, str. 15.

Anatomia opisowa ciała ludzkiego. Tom I: Opis układu kostnego i stawowego (Osteologia i Arthrologia) wraz z uwagami fizyologicznymi. Warszawa, w druk. Spółki C. D. N. 1867, w 8-cc, str. 656, XIII.

Toż, T. II. Część I. Opis układu mięśniowego i powięziowego (Myologia, et Aponeurologia), wraz z uwagami fizyologicznymi. Warszawa, w druk. J. Goldmanna, 1869, w 8-cc, str. 352, XII.

Toż, T. II. Część II: Opis układu trzewowego, czyli nauka o wnętrznościach (Splanchnologia), wraz z uwagami fizyologicznymi. Warszawa, 1870, w 8-cc, str. 323, V.

Toż, T. III: Opis układu naczyniowego człowieka (Angiologia), wraz z uwagami fizyologicznymi. Warszawa, w druk. K. Kowalewskiego, 1863, w 8-cc, str. VI, 440 i XV.

Toż, T. IV: Układ nerwowy i przyrządy zmysłowe (Neurologia i Aesthesiologia), wraz z uwagami fizyologicznymi. Warszawa, w druk. K. Kowalewskiego, 1860, w 8-cc, str. X, 726, k. nl. 5. (Zeszyt pierwszy tej części wyszedł ze współudziałem Hip. Korzeniowskiego).

Spostrzeżenia nad nerwami macicy. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLIV, 1860, str. 291).

Porównanie szkieletu kończyn górnych z dolnymi. (Gaz. lek. T. II, 1867, str. 581—586).

Nowy pogląd na warunki anatomiczne wygięć kręgosłupa. (Tamże, str. 745—750).

O kanałach pachwinowych i udowych. (Tamże, T. IV, 1868, str. 620—624, 638—641, 652—658, 673—676, 688—691).

Międyżebroce (perinaeum). (Tamże, T. VI, 1869, str. 585—589, 636—641, 655—659, 665—668).

Medullotom. (Wyciąg z Gaz. d. hôp. 1865, Nr. 117). (Przegl. lek. 1865, Nr. 43).

(Zyciorys jego podał Girsztowt w Tyg. ill. 1876, Nr. 21., Łuczkiewicz—w Kłosach, 1876, Nr. 569).

Ob. Dobrzycki.

Hirszel Anastazy Stanisław, ur. 17 sierpnia 1798 r. w Kaliszu, dokąd rodzice jego przesiedlili się z Gdańska. Ukończywszy szkołę wojewódzką w Kaliszu, udał się do Berlina i tam 1821 r. dyplom doktora medycyny osiągnął. Stopień ten w r. 1826 potwierdził w wydziale lek. uniw. warszawskiego. Zawód lekarza praktycznego rozpoczął w Kaliszu; w r. 1840 powołany został na fizyka powiatowego do Konina, później przez lat 10 sprawował urząd starszego lekarza powiatu kaliskiego; w r. 1850 przeniósł się do Warszawy. Tu obok zajęć praktyka nie uchylał się od bezpłatnego pełnienia obowiązków członka urzędu lekarskiego, a później Rady lekarskiej Królestwa. Proponowanej sobie katedry medycyny sądowej w uniw. wrocławskim nie przyjął. Um. 11 lutego 1859 r.

De electricitate in corpus animale vi et effectu. Berolini, formis Brüscheckianis, 1821, w 8-cc. str. 39. Diss. inaug.

Gangrena ścian brzusnych. (Pam. tow. lek. war. T. VII, 1842, str. 248).

Relacja obdukcji i opinia lekarska w sprawie przeciwko żołnierzowi Janowi Sz. obwinionemu o zabójstwo Katarzyny S. (Tamże, T. XXX, 1853, str. 163).

Myśl o przyrodzie i sposobie zawiązywania się epidemii. (Tamże, T. XXX, 1853, str. 1). Uwagi nad powyższą rozprawą przez L. Natansona. (Tamże, T. XXX, 1853, str. 16).

Odpowiedź na uwagi L. Natansona przez A. Hirsza. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 184). Uwagi nad odpowiedzią Hirsza przez L. Natansona. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 83).

Żywa jaszczurka w żołądku. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 202).

Nadto przełożył dziełko J. C. F. Rolfs'a (ob.).

Hispanus, od r. 1551 był lekarzem miasta Lwowa, za co pobierał, oprócz mieszkania bezpłatnego, 5 zł. kwartalnie.

Por. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa 173.

Hłasek Władysław.

Disquisitiones de structura et textura lienis. Dorpati Livonorum, Henr. Laakmann. 1852, w 4-ce, str. VI, 48. 1 tab. Diss. inaug.

Hoelmann, lekarz wschowski, opisał mór, jaki panował 1709 r. w tém mieście, w dziełku: *Einiger medicorum Schreiben 1711 r.*

Por. Gąsiorowski: II. 45.

Hoene Jan, ur. w Lublinie 25 listopada 1849 r.; ukończywszy liceum lubelskie roku 1866, zapisał się na wydział lekarski uniw. w Dorpacie i tu 1873 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Obecnie jest lekarzem w wojsku rosyjskiem. Wydał:

Ueber die Anwesenheit der Gallensäuren im physiologischen Harn. Dorpat, C. Matthiessen, 1873, w 8-ce, str. 72. Diss. inaug.

Uwagi nad fizyologią i patologią żółci. (Gaz. lek. T. XVIII, 1874, str. 177—181, 193—201, 209 do 210).

Łuszczące zapalenie płuc (pneumonia desquamativa). (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 305—312, 321 do 327).

Uwagi nad niektórymi sprawami zapalnymi łąznic. (Tamże, T. XX, 1876, str. 277—282, 379—382, 397—399, 404—408).

Hoevelke Michał, rodem z Gdańska, niepospolitej wziętości lekarz w swém rodzinnym mieście za czasów Stanisława Augusta. Poprzednio był lekarzem przy ambasadzie pruskiej w Stambule.

Por. Voyage de Brandebourg, 1782, I, 117, 183.

Hoff Bogdan, społeczny chemik.

Chemia rozbiorna i jakościowa. Przewodnik dla początkujących i zawodowych chemików, lekarzy, techników i przemysłowców. Kraków, 1867, w 8-ce, str. XII i 343.

Protokół 21-go posied. Komm. balneol. Tow. nauk. krak., dotyczący rozbioru chemicznego wody ze źródła Wandy w Szczawnicy. Kraków, 1868, w 8-ce, str. 8.

Sposób użycia zestawionych odczynników do rozbioru chemiczno-lekarskiego. Kraków, 1869, w 4-ce, str. 3.

Oznaczenie chemiczne wody ze źródła Wandy w Szczawnicy. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 31.

Wskazówki do odwietrzania (dezynfekcji) ze szczególnym zastosowaniem do cholery. (Dwutyg. med. pub. 1872, str. I—III).

Przyrząd do ogrzewania na kąpiele szczawu żelazistego ze źródła Szymona w Szczawnicy (z drzeworyt.). (Rzecz miłana na posiedzeniu Komisji balneologicznej w d. 13 kwietnia 1877 r.). (Przegl. lek. 1877, Nr. 36).

O borowinie z Morszyna, oraz o soli borowinowej mroczniano-żelazistej. (Tamże, 1880, Nr. 5).

Hoffmann Godfryd, rodem z Rawicza.

Diss. medico-chirurgica inaug. De IEXAIMOIS. seu sanguinem sistentibus, quam... pro gradu, privilegisse doctoralibus, more consueti rite consequendis, publico eruditorum examini submittit Godofredus Hoffmannus, Ravicio Polonus, die V octobr. 1698. Halae Magdeb., Chr. Henckel, 1698, str. niel. 30.

Hoffmann Aleksander, ur. 1805 r. w Nowym Dworze, średnie nauki pobierał w liceum warsz., medycyny uczył się (1822—1826) w uniwersytecie warszaw., później przez półtora roku doskonalił się w Berlinie. Złożywszy egzamina lekarskie w Wilnie 1828 r., osiadł w Warszawie, gdzie przebywał do r. 1831. W latach 1831—1838 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Paryżu, następnie dwa lata (1838—1840) był lekarzem obwodowym w Alzacji; w r. 1840 przeniósł się do Śląska, a po czteroletnim tam pobycie przybył do Poznania. Złożywszy egzamina państwowe, r. 1845 osiadł w Śremie.

De retentione urinae observationes tres cum epilogis. Berolini, typ. Nieackianis, 1845, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Hoffmann Fr.

List o wodach w Szkle. (Mémoires de l'académie des sciences, Paris, 1762, str. 313).

Lettre de Mr. Hoffmann de Cent-Têtes Dr. en med. à Mr. de Herrenschwand... sur le projet qu'il a présenté à Sa Majesté, concernant l'établissement d'un Conseil de médecine en Pologne. Trad. du Polonais Varsovie, Pierre Martean, 1784, w 4-ce, str. 16.

Hoffmann Jakób Fryderyk, ur. w Ostrodzie w Prusach wschodnich 16 września 1758 r.; początkowo uczył się aptekarstwa, od r. 1771 w Elblągu, Królewcu, a od roku 1778 w Rydze. Złożywszy egzamina w najwyższem kolegium medycznem w Petersburgu, został tamże podaptekarzem przy cesarskiej głównej aptece; w r. 1779 przeniesiony był do apteki przy admiralicyi w Archangielsku; skąd niebawem (1780) uwolniony, uzyskał pozwolenie uczenia się nauk lekarskich w cesarskim lądowym lazarecie w Petersburgu. W r. 1781 opuścił stolicę Rosyi i słuchał medycyny w Królewcu, Wiedniu i Berlinie (1783). Stopień doktora medycyny osiągnął w Frankfurcie nad Odrą 1784 r. Zabawiwszy czas niejaki w Berlinie, przeniósł się 1785 r. do Warszawy, gdzie przez lat sześć był lekarzem księcia Giedroicia, biskupa Żmudz-

kiego. W r. 1794 był powołany do służby wojskowo-lekarskiej w 16-tym pułku piechoty; później jako lekarz dywizyjny zaopatrywał szpitalem w pałacu Radziwiłłowski i lazaretem w Ujazdowie. Lata 1797 i 1798 spędził we Włoszech jako lekarz przy legionach polskich. Wróciwszy do Polski, osiadł we wsi Rybieniu pod Wyszokiem. W r. 1807 powołany był na pierwszego lekarza lazaretu w Tokarach pod Płockiem; stąd tegoż roku wysłany w okolice Sochaczewa w celu stłumienia szerzącej się wówczas zarazy na bydło. W r. 1809 powołany był na katedrę historii naturalnej w nowozałożonej szkole lekarskiej w Warszawie. Przez lat 9 wykładał wszystkie nauki przyrodnicze; po otwarciu uniwersytetu 1817 r. objął katedrę mineralogii. Założył on 1810 r. ogród botaniczny przy pałacu Kazimirowskim, sporządził zbiór botanicznych preparatów z wosku. W roku 1823 zaszczycony był dyplomem szlachectwa polskiego. Umarł 1830 r.

Opisanie kołtuna z przyłączonemi przepisami, jak się w téj chorobie zachować i jak ją leczyć potrzeba, na pożytek ludu wiejskiego. Nakładem T. C. Netto, w Warszawie, 1791 w 8-ce, str. 39.

Beschreibung des Weichselzopfes nebst einer Anweisung, wie man sich in dieser Krankheit verhalten müsse. Aus d. Polnisch. Königsberg, 1792, w 8-ce.

Krebsbüchlein für angehende practische Aerzte oder Lehren eines alten Practici an seinem Sohn. der als Doctor von Universitäten gekommen ist. Warschau, 1823, w 8-ce, str. 69.

Doctrina perversa, czyli nauki doświadczonego praktyka dane synowi, który w stopniu Doktora medycyny z zagranicy wraca. Z niemieckiego na polski przez Jakóba Eirenophilos Elpenor. Warszawa, 1823, w 8-ce, str. 72.

Toż, Warsz., 1825, w 12-ce, str. 79.

Toż, Warsz., druk. Krokoszyński, 1880, w 16-ce, str. 64.

Beschreibung des Weichselzopfes. Auffindung der Ursachen, welche zu dessen Entstehung Gelegenheit geben; Beschreibung der Symptome und des Verlaufs dieser Krankheit; Verhaltensvorschrift während derselben und Bestimmung der Arzneimitteln zu ihrer Heilung. Zum Gebrauch der Bewohner des Landes. Warschau, 1826, w 8-ce, str. V, 68.

Meine Krankheitsgeschichte im Monat September 1823 Meinen Zuhörern nach meiner Genesung vorgetragen. Nebst Bemerkungen über die erregende Ursache der Fieber, deren Behandlungsart während der Krankheit selbst und bey der Genesung, mit Erfahrungen erläutert. Warschau, 1826, w 8-ce, str. 75.

O siedmiu ustawach zdrowia. Wilno, 1817, w 16-ce, str. 103.

Zasady nauki o roślinach dla nauczających y uczących się podług D. Karola Ludwika Wildenowa. Cz. I. Warszawa, 1815, w 8-ce, str. 232, tab. 12.

Drey physiologische - botanische Abhandlungen. 1. Befruchtungsproces der Pflanzen und Reifung des Saamens. 2. Der Bau des Saamens, besonders die Lage, Richtung und Bestimmung des Funiculi umbilicalis und des ductus spermatici. 3. Die Entwi-

ckelung des Saamens, die Ursache der heruntersteigenden Richtung des Rostelli Coreuli und der aufsteigenden der Plumula. Warschau, bei A. Gnądzowski, 1828, w 8-ce, str. 58.

Theorie des Feuers. Warschau, bey A. Gnądzowski, 1828, w 8-ce, str. 72, 1 tab.

W rękopisie pozostawił:

Plan do statku za pomocą którego można godzinami pod wodą zostawać i dowolnie tamże się poruszać. (Podany w r. 1797 generałowi St. Cyr dowódcy w Rzymie; przez tegoż przesłany Dyrektoriatowi w Paryżu a wykonany przez Fontouna).

Myśli o galwanizmie.

O budowie nasienia, szczególniej o położeniu i kierunku ductus spermatici i funiculi umbilicalis.

Zapłodnienie roślin i dojrzewanie nasienia.

Rozwinięcie się zarodka w nasieniu i fizyczna przyczyna kierunku zstępnego rostelli i wstępnego plumulae, naturalnemi i plastycznymi przykładami objaśnione.

Opisanie fabryki salamoniaku i robienie téjże soli, z potrzebnemi rysunkami.

Poprawienie paska rupturalnego podług zasad matematyki, anatomii i chirurgii.

O wydobywaniu z ran kul karabinowych za pomocą nowo wynalezionej narzędzia.

Naturalne i plastyczne preparaty botaniczne.

Kirys do pływania: sposób pewny do ratowania się dla osób pływających nieumiejących (kirys z blachy białej usił. 78 funtów, miedziany zaś 103 funtów).

* Hoffman-Quain.

Anatomia opisowa ciała ludzkiego. Przekład dzieła: „Lehrbuch der Anatomie von Quain-Hoffman“ przez Kazimierza Gurbkiego. T. I, Warszawa, druk. Gaz. polsk. 1874, w 8-ce, str. 320. T. II, Warszawa, druk. Gaz. lek. 1877, w 8-ce, str. 378. T. III. Przekład D-ra Teodora Dunina. Warszawa w druk. Gaz. lek. 1878, w 8-ce, str. 564 i III.

Hofmokl Jan, ur. 1840 r. w Brzeżanach w Galicyi, nauki średnie pobierał w rodzinnem mieście i we Lwowie, medycynę słuchał w Wiedniu i tam 1865 r. dyplom doktorski osiągnął. Od r. 1865 do 1867 był sekundaryuszem w oddziale chirurgicznym szpitala powszechnego na Wiedniu; równocześnie doskonalił się w chirurgii (Operationszögling) pod kierunkiem prof. Dumreichera. Od października 1867 r. do marca 1868 r. był asystentem przy klinice chirurgicznej we Lwowie; następnie do sierpnia 1872 r. pracował jako asystent prof. Dumreichera w Wiedniu. W r. 1871 został mianowany docentem chirurgii na wszech-nicy wiedeńskiej; w r. 1875 objął oddział chirurgiczny w szpitalu dziecięcym na przedmieściu Leopoldstadt w Wiedniu; równocześnie od 1876 do 1881 r. prowadził oddział chirurgiczny przy poliklinice wiedeńskiej. Od marca 1881 r. pełni służbę jako primaryusz w szpitalu powszechnym Rudolfa. Jako profesor H. cieszy się znacznym napływem uczniów.

Przyczynk do rzeczy o kamieniu moczowym (N-thiasis) (Przegl. lek. 1867, Nr. 24, 25).

Bericht aus der chirurg. Klinik in Lemberg. (Medicin. Presse, 1868).

Zur Pathologie und Therapie der Kropfgeschwülste. (Tamże, 1869).

Klinische Beiträge zum Wesen und zur Behandlung der unvollkommenen Beugungsankylosen des Kniegelenks. (Med. Jahrb. 1870).

Ueber Resection des Ober- und Unterkiefers. (Tamze, 1871).

Das Wasserglas und die Pappe als Verbandmittel in der Chirurgie. (Wien. med. Presse, 1871).

Zur Casuistik der eingeklemmten Brüche. (Tamze, 1871).

Zur Casuistik der incarcerirten Hernien und zur Laryngotomie. (Tamze, 1871).

Ueber Hautüberpflanzung auf granulirende Wunden. (Tamze, 1871).

Ein neues Verfahren zur Punction der Ovarialeysten bei vornehmender Ovariometrie. (Tamze, 1871).

Beiträge zur chirurgischen Casuistik. (Tamze, 1871).

Der Tischlerleim als Klebemittel in der Chirurgie. (Tamze, 1871).

Eine neue Lagerung für Resection des Ellenbogengelenks. (Tamze, 1871).

Przyczynok do opisu przebiegu nieprawidłowego naczyni krwionośnych przy rozcięciu krtańi lub tchawicy, z dodatkiem odmiany rurki tchawiczej (Tracheacanule). (Przegl. lek. 1872, Nr. 17, 18).

Toż, po niemiecku. (Med. Presse, 1872).

Przyczynok do operacyi wargi zajęcej podwójnej (labium leporinum duplex). (Przegl. lek. 1872, Nr. 25, 29).

Beiträge zur Behandlung der angeborenen Blutgeschwülste. (Medicin. Presse, 1872).

Wissenschaftliche Jahresbericht der Klinik Dammreichers. (Med. Jahrb. 1872).

Beiträge zur Kenntniss der permanenten Extension und zur Behandlung der Verschiebungen bei Knochenbrüchen an Extremitäten. (Tamze, 1873).

Erfahrungen auf dem Gebiete der praktischen Chirurgie. (Med. Presse, 1873, 1874, 1875).

Wissenschaftliche Jahresberichte der chirurg. Abtheilung des Leopoldstädter Kinderspitals. (Tamze, 1873—1876).

Ueber Callusbildung. (Med. Jahrb. 1874).

Ueber Wundbehandlung, eine Litteraturhistor. Skizze. (Med. Presse, 1875).

Untersuchungen über die Blutdruckverhältnisse im grossen und kleinen Kreislaufe. (Med. Jahrb. 1875).

Ueber Fistula stercoralis. (Wien. med. Presse, 1876, Nr. 51, 52).

Experimentelles über das mechanische Moment bei der Brucheingklemmung. (Tamze, 1876, Nr. 3, 4, 5, 7).

Ueber traumatische Luxationen bei Neugeborenen. (Wien. med. Jahrbücher, 1877, zesz. 3).

Ueber den intracapsulären Bruch des Radiusköpfchens beim Kinde. (Med. Presse, 1879, Nr. 12. Wien. med. Wochenschrift, 1879, Nr. 11. Przegl. lek. 1879, Nr. 20).

Beiträge zur Radicaloperation der freien und zur Therapie der incarcerirten Hernien. (Wien. med. Presse, 1878).

Ueber das Wesen und die Behandlung der spina bifida. (Med. Jahrb. 1878).

Ueber Tracheotomie bei Kindern. (Med. Presse, 1879).

Ueber die Pathologie und Therapie des Furunkels und des Anthrax. (Wiener Klinik, 1879, zesz. 10).

Ueber angeborene und erworbene ungleichmässige Entwicklung der unteren Extremitäten bei Kindern. (Tamze).

Chirurgische Mittheilungen. I u II Lithiasis. Hoher Blasenschnitt mit nachfolgender Blasen-naht, Hei-

lung.—Lithiasis, seitlicher Perinealschnitt. Heilung. (Wien. med. Presse, 1880, Nr. 29).

Ueber das Kephalaematom bei Neugeborenen (Archiv f. Kinderheilk. 1880).

Ueber die Anwendung der Esmarchschen Blutspargungsmethode bei Entfernung fremder Körper (Med. Presse, 1880).

Mittheilung aus dem Gebiete der praktischen Chirurgie. Teleangiectasie von ungewöhnlicher Ausdehnung. Geheilt. — Verrenkung eines halbmondförmigen Knorpels im linken Kniegelenk. Heilung. — Meningocele naso-frontalis. Ungeheilt. — Myxoma capitis, ein Atherom vortäuschend. Exstirpation. Heilung. — Luxatio artic. humeri cum fract. capitis humeri dextri. Heilung mit vollständig normaler Beweglichkeit der Extremität. — Drei Fälle von echten Dermoidcysten des Unterhautbindegewebes. (Wien. med. Presse, 1881, Nr. 16, 18, 22, 24).

Jahresberichte der chirurg. Abtheilung des Leopoldstädter Kinderspitals von 1876 bis 1880. (Archiv f. Kinderheilkunde, 1882).

Beiträge zur operativen Chirurgie. (Wien. med. Presse, 1882, Nr. 45, 48, 49, 50, 52).

1. Fibroma ovarii dextri. Laparatomie. Elastische Ligatur des Stiels. Heilung.

2. Gestieltes Fibroid des Uterus oder seiner Adnexa, welches neben einen grossen Bauchhernie hervorgetreten, die Bauchdecken durch allmähliche Verdünnung derselben zerstört hat und selbst theil weise brandig wurde. Heilung.

3. Genu valgum dextrum. Osteotomie am Oberschenkel nach Macewen. Heilung.

4. Entzündeter rechtsseitiger Darmwauds chenekbruch mit nachfolgendem theilweisem Brand derselben und Entwicklung eines übernatürlichen Afters. Partielle Darmresection mit nachfolgender Anlegung einer künstlichen Darmnaht. Tod durch Bauchfellentzündung.

Chirurgische Mittheilungen. (Archiv f. Kinderheilk. 1882).

* Hoh Teodor.

Fizyka lekarska—opracował Aleksander Fabian. Warszawa wyd. i druk. Gaz. Lek., 1880, w 8-cc, str. IV, 474 i V, z rycin. Bibl. um. lek.

Holz Gabryel, był w latach 1807 — 1812 prosektorem przy prof. anatomii Lobenweinie w Wilnie; repetycyje z uczniami odbywał po polsku. Później przeniósł się do Mińska.

Hołowiński Antoni, rodem z Wołynia.

De ietero. Vilnae, Marcynowski, 1829, w 8-cc, str. 36. Diss. inang.

Hołowiński A., doktor filozofii, inżynier szkoły centralnej paryżkiej, ułapił rozprawę dla uzyskania stopnia magistra nauk fizycznych.

Etudes experimentales sur les aberrations de l'oeil. Dorpat, 1869, w 8-cc, str. 46, 2 tab.

Homeopata polski. Kwartalnik lekarski, poświęcony homeopatyi, higienie, gymnastyce racjonalnej, hydroterapii i weterynaryi homeopatycznej. Wydawca i redaktor odpowiedzialny Ant. Kaczkowski. Lwów, 1860—65, w 8-cc.

De l'homme et de la femme considerés physiquement dans l'état du mariage. Varsovie, 1772.

Homodeus Jan, był lekarzem kapituły gnieźnieńskiej po Janie Chrościejowskim i obowiązki te pełnił od 1596 do 1600.

Por. Gąsiorowski: Rozpr. o kanonikacie... str. 19.

Homolicki Michał, ur. 22 listopada 1791 r. we wsi Białowiczach, w powiecie Słomim-

skim; ukończywszy gimnazjalne nauki w szkołach Żyrowickich u Bazylanów, 1808 r. zapisał się do grona słuchaczy medycyny w uniwersytecie wileńskim; 1815 r. osiągnął stopień doktora medycyny i zaraz objął obowiązki pomocnika sekretarza wydziału nauk lekarskich i korrepetytora przy klinice medycznej; 1816 r. został sekretarzem wydziału nauk lekarskich a z poruczenia Rady Uniw. wykładał chirurgią teoretyczną (z powodu śmierci Niszewskiego) i rozpoczął wykład fizjologii (po Mianowskim). Później utrzymał się tylko na katedrze fizjologii, nauki przez siebie ulubionej; 1819 r. został adjunktem uniwersytetu, 1824 r. professorem nadzwyczajnym; 1827 r. z powodu nadwątłego zdrowia uwolnił się od obowiązków profesora, porzucił medycynę a oddał się naukom filologicznym i historycznym, którym od młodości z zapalem się poświęcał. Umarł w Wilnie 21 stycznia 1861 r.

De vasorum sanguiferorum vi in morbis nervosis producendis. Vilnae, Zawadzki, 1815, w 8-ce, str. 33.

Historia zrośnięcia serca z otaczającym go workiem i polipem w lewych jego prężnościach. (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 234—251).

Horacek Paweł Józef, rodem ze Lwowa. Diss. inaug. sistens synonymum praeparatorum hydrargyri. Viennae, 1834, w 8-ce, str. 26.

Belehrung über die orientalische Cholera für gebildete Nichtärzte. Przemysł, 1848, w 8-ce, str. 45. Die gallige Dysenterie (icterus) mit acuter gelber Atrophie der Leber. Wien, Kaulfuss et Prandel, 1844, w 8-ce, str. XVI, 278. 2-e Auflage.

Horain Franciszek, ur. na Węgrzech, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu; początkowo był lekarzem w wojsku polskiem; 1840 r. osiadł w Węgrowie, gdzie umarł 1880 r., przeżywszy lat 76.

Horbaczewski Jan, społeczny asystent w pracowni chemicznej prof. Ludwiga w Wiedniu.

Synteza kwasu moczowego. (Przegl. lek. 1882, Nr. 45).

Ueber das Verhalten des Elastins bei Pepsinverdauung. (Zeitschr. f. physiol. Chemie, 1882, VI, str. 330).

Horodecki J.

Diss. inaug. de metritide binas observationes medico practicas continens. Vilnae, 1818, w 8-ce, str. 33.

Horodeński Albert, zajmował się wykoławstwem lekarskiem na Wołyniu.

Cholera jest tylko wstrzymanym wydzielaniem z ciała kwasu węglanego. (Tyg. lek. 1849, Nr. 48).

Odpowiedź na uwagi w Nr. 49 Tyg. lek. z r. z. p. t. Uwagi nad teorią p. Horadeń. o przyczynie cholery p. Natansona. (Tamże, 1850, Nr. 9).

Jak rozumieć cholere i jak się jej chronić i jak się leczy. Warszawa, 1853, w 12-ce, str. 22. (Ocena w Tyg. lek. R. VII, 1853, Nr. 21, przez Natansona).

Hott Ludwik, lekarz w Lubarzu.

O cholere. (Tyg. lek. 1850, Nr. 21, 22).

O zimnicach. (Tamże, 1850, Nr. 42).

Zapalenie i zgorzelina gołeni prawej i próchnienie piszczeli (caries tibiae). (Tamże, 1851, Nr. 50).

O zarazki, miazmacy i charakterze chorób panujących. (Z krytycznym poglądem na obecne sposoby leczenia tychże i z opisaniem zamaskowanej zimnicy w tych czasach przeważnie występującej). (Tamże, 1858, Nr. 45, 46). Ocena tej pracy. (Tamże, 1859, Nr. 1).

Odpowiedź na recenzję. (Tamże, 1859, Nr. 13).

Hoyer Henryk, ur. 26 kwietnia 1834 r. w Inowrocławiu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu, w r. 1856 przeniósł się na dalsze studia do Berlina i tam w r. 1857 stopień doktora medycyny osiągnął. Powołany do Warszawy, rozpoczął 19 września 1859 r. wykład fizjologii w charakterze adjunkta; w roku następnym (20 grudnia 1860 r.) został nadzwyczajnym profesorem akademii medyko-chirurgicznej; po wcieleniu tejże do Szkoły Głównej nauczał fizjologii w wydziale lekarskim jako profesor zwyczajny (od 19 września 1862 r.). W sierpniu 1869 r. objął w uniwersytecie warszawskim, przekształconym ze szkoły głównej, katedrę histologii, embriologii i anatomii porównawczej. II. należy do najczęstszych i najpracowitszych profesorów warsz. wydziału lekarskiego, a swą prawością zjednał sobie uznanie i cześć u ogółu lekarzy. Wielokrotnie piastował dostojenstwo prezesa warsz. tow. lekarskiego. Od r. 1881 jest współwłaścicielem i gorliwym współpracownikiem Gazety lekarskiej.

Ueber die Eifollikel der Vögel namentlich der Tauben und Hühner. (Archiv. Müllera, 1853).

De tunicae mucosae narium structura. Berolini, G. Schade, 1857, w 8-ce, str. 42, 1 tab.

Mikroskopische Untersuchungen über die Zünge des Frosches. (Archiv. Reicherta, 1859, od str. 481 do 514).

Ueber die mikroskopischen Verhältnisse der Nasenschleimhaut verschiedener Thiere und des Menschen. (Tamże, 1860, od str. 50 do 71).

Wykład fizjologii w e. k. med. chirurgicznej akademii. (Tyg. lek. 1861, Nr. 6, 7).

Ogólna fizjologia układu nerwowego. a) Objawy chemiczne. (Tamże, 1861, Nr. 9). b) Objawy elektryczności w układzie nerwowym. (Tamże, 1861, Nr. 13).

Histologia ciała ludzkiego. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. IV i 320.

Ein Beitrag zur Histologie der Pacinischen Blutkörperchen. (Archiv. Reicherta, 1864, od str. 213 do 221).

Ein Beitrag zur Histologie bindegewebiger Gebilde. (Tamże, 1865, str. 204—245).

Przyczynki do fizjologii krążenia krwi. Napisany z powodu artykułu prof. J. Piotrowskiego: Uwagi nad pojemnością komórek sercowych i równowagą krążenia krwi. (Pam. tow. lek. warsz. 1864, T. LI, str. 161). Streszczenie tej rozprawy w Przegl. lek. 1864, Nr. 35.

Poszukiwania nad składem histologicznym ciała Paciniego. (Pam. tow. lek. war. T. LI, 1864, str. 340).

Trawienie oscylatoryów w amebach. (Tamże, T. LI, 1864, str. 412).

Krzepnięcie wysięków białkowych. Zmiany krwi zamrożonej. (Tamże, T. LI, 1865, str. 413).

Krew zwierząt chorych na księgosusz. (Tamże, T. LI, 1864, str. 103).

Budowa pęczaków przewodów żółciowych. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 264).

Badowa histologiczna niektórych tworów tkanki łącznej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 266).

Poszukiwania nad zakończeniem nerwów w rogówce oka. (Tamże, 1866, T. LV, str. 43 i 425).

Rozpoznanie stanów pozornej śmierci. (Tamże, T. LV, 1866, str. 437).

Działanie soli potażowych, sodowych i amonowych na organizm. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 261).

Badanie histologiczne nad komórkami zwojowemi. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 413).

O traktowaniu rogówek trójkolorkiem złota, celem wykazania przebiegu i zakończenia nerwów. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 57).

Okazy drobnowidzowe przebiegu i zakończeń nerwów w rogówce. Okazy przedstawiające połączenie tętnicy środkowej siatkówki z tętnicami rzęskowymi tylnymi. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 290).

Przedstawienie preparatów przygotowanych sposobem D-ra Laskowskiego. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 343).

Zastosowanie ekstraktu bobu kalabarskiego w chorobie. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 259).

Krytyka rozprawy p. Struvego: O istnieniu duszy i jej udziale w chorobach umysłowych. (Tyg. lek. 1867, Nr. 6, 7).

Opis dzieła L. Hirschfelda: Opis układu kostnego i stawowego. (Tamże, 1867, Nr. 31).

O przenikaniu białych ciałek krwi przez ściany naczyń krwionośnych. (Tamże, 1867, Nr. 41, 42).

Sprawozdanie z rozprawy Meynerta o mózgowiu. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXI, 1869, str. 165).

Rozkład naczyń krwionośnych w kości i utkanie szpiku kostnego. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 580).

Nowsze poszukiwania nad zakończeniem nerwów w brodawkach języka. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 163).

Odnawianie się utworów nabłonkowych. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 165).

O bezpośrednich połączeniach pomiędzy tętnicami i żyłami. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 51).

Nowy przyczynek do histologii szpiku kostnego. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 261).

Zur Histologie des Knochenmarkes. (Centralbl. f. d. med. Wiss. 1869, Nr. 16, 17).

Ueber unmittelbare Einmündung kleinster Arterien in Gefäßzweige venösen Charakters.

O nieposredstwiennych anastomozach między arteriami i wenami. (Raboty med. lab. warsz. uniwers. 1876, Wypusk III, str. 115—142).

O przyrządach kompensacyjnych w organizmie. (Pam. t. l. w. T. LXXV, 1879, str. 250—253).

Spoglądanie nad rozkładem naczyń krwionośnych w kościach i utkaniem szpiku kostnego. (Gaz. lek. 1869, T. VIII, str. 177—180).

Ueber die Nerven der Hornhaut. (Archiv. f. mikroskop. Anat. Schultze, 1872, T. IX, od str. 220 do 281).

O nerwach rogowej obłoczki. Bez osobnego tytułu, w 8-ce, str. 53. Osobn. odb. z Warsz. Uniw. wiadom., Nr. 2, 3 i 5.

Ob otnoszeniu między teoriej i praktykoj w medycynie. Bez osobnego tytułu, w 8-ce, str. 13. Osobn. odb. z Nr. 5 warsz. uniwers. wiadom., 1875.

Protocoll der Sitzungen der Section für Zoologie und vergleichende Anatomie der V Versammlung russischer Naturforscher und Aerzte in Warschau in September 1876.

Pogląd na dawniejsze i tegoczesne podstawy nauki lekarskiej. (Ateneum, 1879 T. I, str. 301—334).

Przyczynek do techniki histologicznej. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. 10. Osobn. odb. z Gaz. lek. 1882, Nr. 4, 5.

Beitrag zur histologischen Technik. Bez osobnego tytułu, w 8-ce, od str. 17 do 24. (Biologisch. Centralblatt, T. II).

O znaczeniu praktycznych naucek niezręczności. Riecz prozaiskennaja na wtorem obczesem zasiedanii V-go sjezda. Warszawa, typografia K. Kowalewskiego, 1877, w 8-ce, str. 15.

O hypnotyzmie. (Pam. tow. lek. w. 1882, str. 126 do 131).

O przyrządach uzależniających muchy do chodzenia po powierzchniach gładkich, pionowo ustawionych. Sprawozdanie z pracy H. Dewitza. (Wszechświat, 1882, str. 252).

W pracowni Hoyer'a i pod jego kierunkiem dokonane były prace: Czajewicza (1864, ob.), Mayzla (1869, ob.), Rodego (1869, ob.), Portnera (1869, ob.), Piowarskiego (1870, ob.), Wolfringa (ob.), Akwilewa (K woprosu ob otmorożenii, 1870), Kowalewskiego R. (ob.), Nikolajewa Fil. (K istorii razwitiu zubow, S.-Petersburg, 1871), Starynkiewicza (O nieposredstwiennych anastomozach między arteriami i wenami u ptic, Kondratowicza (1875, ob.), Teraszkiewicza D. (1875, ob.), Strawińskiego (ob.), Kamockiego (ob.), Jakowskiego (ob.), Wasiliewa M. (O gistologiceskom strojenii żelaz naruznych mocepolowych organow u czelowieka i ziwotnych), Neumanna L. (K gistologiceskomu strojeniu kostnago mozga, Warsz. 1882).

Hreczyna Tadeusz, rodem z Wołynia, nauki lekarskie ukończywszy 1815r. w Wilnie, został lekarzem w mieście powiatowym Hidyże na Kamczatce.

Diss. doctrinam de exanthemate mercuriali casu practico lecupletans. Vilnae, 1815, w 8-ce. D. inaug.

List pisany 15 Lipca 1817 r. do prof. Józefa Franka w Wilnie (o chorobach w Kamczatce spostrzeganych). (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 279—285).

Krótki opis Kamczatki (w liście pisanym do D-ra Homolickiego). (Dziennik wileński z r. 1817, T. VI, str. 152).

Hryniewicz Antoni, lekarz wojska rossyjskiego.

O wodzie mineralnej Druskienickiej. Wilno, druk. S. Blumowicza, 1842, w 8-ce, k. 1, str. 88, k. nl. 3, 1 tab.

Hryniewicz Julian.

De peculiari forma dermatosis gangraenosae. Petropoli, 1863, w 8-ce, str. 108.

Hryniewicz Jan, rodem z Boguszowa na Litwie.

Des epidémies. Montpellier, 1839. Thèse.

Hrskyiewicz A.

Przyjaciel domu homeopata, udzielający dobrą poradę we wszelkich chorobach i dolegliwościach ludzkiej, ułożony szczególniej dla wieśniaków. Lipsk, 1862, w 8-ce, str. 268.

Hube Ksawery, ur. 15 sierpnia 1817 r. w miasteczku Pile, w W. Ka. Poznańskim; ukończywszy liceum ś. Barbary w Krakowie, zapisał się 1832 r. na wydział lekarski wszechnicy jagiellońskiej; w dwa lata później przeniósł się do Berlina i tam w r. 1837, 11 maja, stopień doktorski osiągnął. Um. wkrótce po powrocie do kraju.

Diss. inaug. medica de morbo scrophuloso. Bero-
lini, 1837, w 8-ce, str. 40, k. n. 2.

Hüllverding Jan, ur. w Wiedniu 1799 r.,
nauki lekarskie ukończył na wszechni-
wiedziach 1824 r. Gdy instytut oftal-
miczny imienia ks. Edwarda Lubomirskie-
go 6 września 1827 r. w Warszawie został
otwarty, H. był pierwszym tego zakładu
lekarzem. Um. 18 stycznia 1829 r.

Ueber die Ausziehung des Staars durch einen
in der oberen Hälfte der Hornhaut gemachten Schnitt,
nach Dr. Fried. Jaegers Methode. (D-ra Leo Ma-
gazin für Heilkunde und Naturwissenschaft, 1828,
zesz. 2, str. 247—267 i zesz. 4, str. 539—555).

Seltene Verletzung des oberen Augenlides. (Tam-
że, 1828, zesz. 2, str. 302—305).

* **Huet J. B.**

Essai médical sur la plique polonoise. Paris, Didot
le jeune, 1813, w 4-ce, str. 32. Thèse.

* **Huettenbrenner.**

Wykład chorób dzieci. Przekład dzieła: Lehrbuch
der Kinderheilkunde von prof. Dr. v. Hüttenbrenner.
Wien, 1876. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1876,
w 8-ce, str. V i 592.

* **Hufeland Krzysztof Wilhelm**, ur. 1762 r.,
um. 1836.

Prawdła zdrowego i długiego życia, krótkie ze-
branie większego tegoż tytułu dzieła niemieckiego
Hufelanda. Przydane są przedniejsze paragrafy
z doświadczonych sposobów zdrowego i długiego ży-
cia D. Kornara i Benjaminina Franklina, nieomyłne
sposoby bogacenia się czyli pierwej ubogi, a teraz
dobrze się mający Rychar, z angielskiego. W Lwo-
wie, kosztem Pfaffa, u Wichmana, 1800, w 8-ce,
str. 68.

Sztuka przedłużenia życia ludzkiego, prze-
w. niemieckim języku napisana, a na polski przez Ja-
na Baudouin przełożona. Warszawa, nakład Doma-
cza, 1800—1801, w 8-ce. Cz. I, str. 22 i 224. Cz. II,
str. 260.

Makrobiotyka czyli sztuka przedłużenia życia
ludzkiego, dzieło w dwóch częściach, tłumaczone
z języka niemieckiego przez Tomasza Krauze. War-
szawa, nakładem i drukiem Łątkiewicza, 1828,
w 8-ce, str. X, 189 i 239, n. 10.

Dobra rada dla matek w ważnych punktach fizy-
cznego wychowania dzieci w pierwszych latach
przez... przetłumaczona przez D. Jonas Meyer, człon-
ka towarzystwa uczonych w Frankfurcie nad Odrą
i medyka praktycznego w Kaliszu. Kalisz, w druk.
K. W. Mehwalda, (1806), w 8-ce, k. n. 4, str. 228,
k. n. 2, ryc. 4.

Dobra rada dla matek względem najważniejszych
punktów fizycznego wychowania dzieci w pierwszych
latach. Na polski język przełożona przez Tom.
Szumskiego. Wrocław, nakł. W. B. Korna, 1810,
w 8-ce, str. VIII i 150.

Apteczka domowa podróżna. Wyjątek z książki
tego sławnego doktora, p. t. „Sztuka długiego życia.”
Łowicz, 1811, w 12-ce.

Zasady moralnego i fizycznego wychowania mło-
dzieży płci żeńskiej, prze-... napisane, z niemieckie-
go na język polski przełożone. Dzieło przez Kommi-
sarz. wyzn. rel. i ośw. publ. za użyteczne uznane.
Warszawa, w druk. rządowej, 1824, w 8-ce, str. XV
i 215.

Trzy główne środki sztuki leczenia z pism C. W.
Hufelanda przełożył Konr. Dobrski. (Dodatek do Kli-
niki, 1870, T. V, str. 96).

Sily uzdrawiające egerskiego źródła mineralnego
w nowych czasach Franzensbrunnen zwanego w cier-

pieniak podbrzusnych, w skutek siedzącego życia
wynikających. W 8-ce, str. 4.

Najtańszy lekarz domowy czyli najprędze i naj-
lepsze środki ratowania siebie i drugich bez pomocy
lekarza tylko urządzeniem 500 środków domowych
i domowej apteczki, a przystępny dla każdego, oso-
bliwie dla tych, którzy nie mogą osiągnąć predko po-
mocy lekarskiej lub mieszkają za daleko od aptek.
Ułożono alfabetycznie podług najlepszych dzieł.
Lwów, D. Marie, w druk. M. F. Poremby, 1861,
w 12-ce, str. 80.

500 środków domowych czyli najtańszy lekarz
wraz z przepisem urządzenia apteczki domowej.
Warszawa, J. Kaufmann, 1861, w 16-ce, str. 87.

Toż, wydanie nowe. Warszawa, Kaufmann, 1877,
w 16-ce, str. 102 i 6.

Huison Tomasz, potomek rodziny angieli-
skiej, oddawna w Polsce osiadłej, ur. 1790 r.
w Krakowskim, do szkół uczęszczał w Kراك-
owie, nauk lekarskich słuchał w Berlinie,
gdzie 1813 r. stopień doktorski pozyskał.
Był lekarzem wojska polskiego, a od r.
1816 stale przebywał w Poznaniu i tu
umarł 20 kwietnia 1875 r., przeżywszy
lat 85.

De hypochondriasis et histerismi differentia. Bero-
lini, 1813, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Hulanicki Stanisław.

Sprawozdanie z dwuletniej czynności zakładu le-
czniczego kumyssem kobylim w Elisawetgradzie
(Chersońskiej gub.). (Gaz. lek. T. XLI, 1876, str. 1
do 8).

Humiecki Mod., lekarz w Krośnie.

Kilka słów o zapadaniu się klatki piersiowej
w chwili skurczu serca. (Przegl. lek. 1868, Nr. 17
i 18).

Aforyzmy na tle przyrody. Lwów, nakład autora,
1877, w 8-ce, str. 124.

Darwinizm. Lwów, nakł. autora, druk. Insty-
tutu stauropigiańskiego, 1878, w 8-ce, str. 31, 1 n.
i 1 tab.

Huryn V.

Dissertatio inauguralis medico-pract. observatio-
nes nonnullas circa peripneumonias mense Aprili an-
ni 1817 Vilnae grassantes exhibens. Vilnae, 1817,
w 8-ce, str. 21, 1 k. n.

* **Husson.**

Uwagi nad wakacyjną podług Hussona, przez Syl-
westra Pleszkowskiego. Grodno, w druk. Zymela,
1828, w 8-ce, str. 82, n. 8.

Hutzen, Hutzing Enoch.

Libellus de peste, ejusque nomine, descriptione,
causa, signis, aura, fuga, historia. Gedani, 1621,
w 4-ce.

Por. Roczn. tow. przyj. nauk, T. XI, 12.

* **Huxley T. H.**

O przyczynach zjawisk w naturze organicznej
sześć odczytów. Tłóm. Aug. Wrześniowski. (Biblio-
teka filoz. pozyt. Zeszyt I—III). Warszawa, Red.
Niwy, druk. Gaz. lek., 1872, w 8-ce, str. 126.

Stanowisko człowieka w przyrodzie. Trzy rozpra-
wy. Z niemieckiego przekładu J. W. Carusa, spols-
zczył Stefan Żaryn. Warszawa, 1874, w 8-ce,
str. 136.

Huzarski Stanisław, ur. 17 grudnia 1838
roku w Szydłowcu w gub. radomskiej, do
gimnazjum uczęszczał w Radomiu (1847—
1855), nauk lekarskich słuchał w Warsza-

wie (1857—1862). W r. 1863 został ordynatorem szpitala św. Stanisława w Szczuczynie; w r. 1867 objął obowiązki lekarza powiatu szczuczyńskiego. Od r. 1882 mieszka w Warszawie.

Tryszczyca czerwona ogólna (eczema rubrum generale), leczona w klinice prof. Chałubińskiego. (Pam. tow. lek. warsz. 1862, T. XLVIII, str. 133 i sq.).

Sprawozdanie ze szpitala S. Stanisława w Szczuczynie za rok 1863 i 1864. (Tyg. lek. 1865, Nr. 30).

Toż, za r. 1865. (Tamże, 1866, Nr. 2).

Toż, za r. 1866. (Tamże, 1867, Nr. 5).

Statystyka lekarska z powiatu Szczuczyńskiego. (Gaz. lek. T. IX, 1870, str. 300—301).

Wiadomość statystyczna o ruchu chorych w szpitalu S. Stanisława w Szczuczynie w r. 1870. (Tamże, T. X, 1871, str. 605—607).

Ruch chorych w szpitalu S. Stanisława w Szczuczynie w r. 1871. (Tamże, T. XII, 1872, str. 206 do 207).

Spostrzeżenia nad działaniem jodoformu w niektórych chorobach kobiecych. (Tamże, 1882, Nr. 2, str. 31—42).

* Hyrtl Józef.

Anatomia opisowa ciała ludzkiego według Hyrtla, ułożona przez Lud. Neugebauera. Tom I i II. (T. II obejmuje: Nauka o wnętrznościach przez L. Neugebauera i I. F. Nowakowskiego). Warszawa, nakł. autora, Kaufmann, T. I, druk J. Psurskiego. T. II, druk A. Liefeldta, 1861 — 65, w 8-ce, str. IV, 534 i III, 352.

Ildzikowski Jan, ur. 24 grudnia 1825 r. w Tyrneku na Górnym Szląsku, do gimnazjum uczęszczał w Gliwicach i Raciborzu, w r. 1848 oddawał się teologii katolickiej na uniwersytecie wrocławskim, nauk lekarskich słuchał w Gryfi (1849—1852).

De ligatura carotidis communis adjecta historia morbi. Gryphiae, 1852, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Ignatowski Roman, ur. 1805 r. w województwie lubelskiem; do gimnazjum uczęszczał w Lublinie do r. 1825; nauk lekarskich słuchał w Warszawie, 1830 r. złożył ostateczny egzamin lekarski; dyplom atoli uzyskał dopiero 1832 r., po powrocie z wychodźstwa. W r. 1837 osiedlił się w Ciechocinku, mając na celu urządzenie zakładu wód mineralnych. Gorliwym usiłowaniem i niezmordowanej pracy Ignatowskiego zdrojowisko ciechocińskie zawdzięcza swój dzisiejszy rozwój. Już w r. 1839 wspólnie z D-rem Reinhardem, pomocnikiem głównego inspektora służby zdrowia w królestwie polskiem, podał projekt urzędzenia zakładu wód mineralnych i ich eksploatacji, z zamiarem zadzierżawienia Ciechocinka, który stanowi własność Banku Polskiego. Gdy rząd sam zajął się utworzeniem zakładu leczniczego, I. w r. 1841 został mianowany lekarzem przy warzelniach soli i stałym lekarzem zdrojowym. Na przedstawienie Ignatowskiego urządzono w r. 1842 łazienki (N. III), w r. 1849 wybudowano nowy budynek łazienkowy; w r. 1870 wystawiono łazienki do kąpieli błotnych. W r. 1873 został Ignatowski prezydującym w Radzie lekarskiej przy zarządzie wód mineralnych Ciechocińskich a od r. 1881 pełni obowiązki prezesa Rady zarządzającej tychże wód. Nadto od r. 1851 był Ignatowski lekarzem szpitala św. Ta-

deusza w Ciechocinku. Towarzystwo lekarskie warsz. (1851) i plockie zaliczyły I. do grona swych członków.

O cholerye azjatyckiej. Warszawa, 1832, w 8-ce, br.

O wodach mineralnych słonych w Ciechocinku, jęj działaniu i zastosowaniu lekarskiem. Warszawa, druk. Banku pols., 1854, w 8-ce, str. 273.

O wodach mineralnych w Ciechocinku. (Pam. tow. lek. war. 1851. T. XXV, str. 35—65. 1852, T. XXVIII, str. 90—158, 2-i posz. str. 95—136).

Sprawozdanie o skuteczności wód Ciechocińskich w r. 1854. (Tamże, 1855, T. XXVIII, str. 165—185).

Wody Ciechocińskie i ich działanie. (Gaz. lek. T. VI, 1869, str. 777—779, 809—812).

Sprawozdanie o kuracji wodami mineralnemi Ciechocińskiem w r. 1869. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 816—824).

Ciechocinek pod względem lekarskim. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 389—397, 405—411. T. XV, str. 9—11, 44—47, 58—60).

Przełożył dzieło Wendta (ob.).

Ilkiewicz Jan, nauk lekarskich słuchał w Wilnie. Był lekarzem powiatu humańskiego i cieszył się wielką wziętością. Um. w Humanu 14 kwietnia 1868 r., przeżywszy lat 70.

Ilkiewicz Michał, rodem z Wołynia, stopień doktora medycyny osiągnął w Erlandzie 1828 r. a powtórnie w Paryżu 1829 r.

Theses medico-chirurgicae, quas ad publicae fidei disputandum dissertationi suae de nymphomania praemittit. Erlangae, 1823, w 8-ce.

De nymphomania. Parisiis, 1829, w 8-ce, str. VI i 47.

Iłkus (de) Jan, ob. z Olkusa Jan.

Informacya dla ludzi wiejskich jako sobie z chorujacymi na krosty czyli ospę dziesięciną bez pomocy lekarza postępować należy. 1793, fol. str. 16 (po polsku i po niemiecku).

Informacya (Krótka) do ożywienia utonionych ludzi wraz z sześcioma uwagami ustanowionego na to w Amsterdamie Zgromadzenia, na niemieckim i polskim języku z francuzkiego przłożona na rozkaz J.O. Xiążęcia Imci Adama Czartoryskiego, Generała ziem podolskich. Kurzer Unterricht erkrankten Menschen wieder lebendig zu machen. Nebst sechs Beobachtungen aus dem französischen der hiezu geordneten Gesellschaft in Amsterdam ins deutsche und

polnische übersetzt. Auf Befehl Sr. Durchl. der Fürsten Adam Czartoryski, Generals von Podolien. W Warszwawie, M. Gröll, 1775, w 12-ce, str. 70.

Informacya o skutku i używaniu niżej opisanych medykamentów a naprzód angielskiego uniwersalnego balsamicznego proszku od suchot. Warszawa, 1771.

Informacya zupełna o używaniu złota przenikającego Melasy czyli bojownik, spirytus albo extraordynaryjna na apoplexię wódka, sama się w używaniu wewnętrznym i zewnętrznym skutkami zalecającą; aprobowana w obojgu płci pacyentach w okolicznościach następujących. W Regensspurgu, k. n. 22, w 4-ce.

Informacya zupełna o używaniu y cnotach złota przenikającego Eau des cromes albo... (jak poprzednio). Wrocław, k 2, w 4-ce.

Inlaender Ignacy, rodem z Brodów.

De glossitide. Ticini, 1838, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Inlaender Jakób, rodem z Brodów.

Diss. inaug. medico-politica sistens veneficia. Budae. 1841, w 8-ce, str. 26, 1 k.

Instrukcyja dla akuszerki gubernijalnego. Przejrzana przez Radę lekarską i przyjęta na posiedzeniu ogólnem Kommissyji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia publicznego. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 11. Podpisany: R. Czetyrkin. Po polsku i po rosyjsku.

Toż, dla akuszerki miejskiej. Przejrzana przez Radę lekarską i przyjęta na posiedzeniu ogólnem etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 11 i 2 tab. Podpisany: R. Czetyrkin. Po polsku i po rosyjsku.

Toż, dla akuszerki. Przejrzana przez Radę lekarską etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 57 i 3 tab. Po polsku i po rosyjsku.

Toż, dla akuszerki praktykujących w Królestwie Polskiem. Przejrzana etc. (Warszawa, 1857), w 8-ce, str. 8, i 2 tab.

Toż, dla aptekarzy i materyalistów, w 4-ce, str. 24. (B. m. dr. i r. Wydanie kom. rząd. spraw wewnętrznych Król. polskiego 1817).

Toż, dla assessora farmacyi w urzędzie lekarskim. Przejrzana etc. Po polsku i po ross. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 37.

Toż, dla assessora weterynaryi przy urzędzie lekarskim. Po polsku i po ross. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 19.

Toż, dla członków honorowych urzędu lekarskiego. Po polsku i po ross. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 9.

Toż, dla felczerów, (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 15 i 1 tab.

Toż, dla Inspektora Gubernialnego Lekarskiego. Przejrzana etc. Po polsku i po rosyjsku. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 39. Podpisany: R. Czetyrkin.

Toż, dla Inspektora Lekarskiego w m. Warszawie. Przejrzana przez Radę Lekarską etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 49 i 1 tab. Podpisany: R. Czetyrkin.

Toż, krakowko-więzienna czyli przepisy dla więźniów pod względem zdrowia. (Warszawa, 1857), w 8-ce, str. 26 i k. 11 wzorów.

Toż, dla lekarza obwodowego. Przejrzana przez Radę lekarską etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 56, tab. 4 i str. 9. Po polsku i po ross.

Toż, dla lekarzy miejskich. Przejrzana etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 15, 2 tab. wzorów.

Toż, dla lekarza m. Warszawy. Przejrzana etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 17, 3 tab.

Toż, dla lekarzy pod względem zapisywania lekarstw w szpitalach wojskowych. Warszawa, w 8-ce, str. 21.

Toż, dla weterynarnego lekarza miasta. Przejrzana etc. (Warszawa, 1839), w 8-ce, str. 19, k. 6 wzorów.

Toż, dla weterynaryi w Królestwie Polskiem (z r. 1842), w 8-ce, str. 13. Podpisany: R. Czetyrkin.

Toż, dla praktykujących w Królestwie Polskiem w stopniach weterynarych wyższych. Warszawa, 1846, w 8-ce, str. 25. Po polsku i po ross.

Toż, dla praktykujących w Królestwie Polskiem w stopniach pomocników weterynarych. Warszawa. 1846, w 8-ce, str. 25. Po polsku i po ross.

Toż, dla rad opiekunów powiatowych. Warszawa, 1843, w 16, str. 18, k. n. 12.

Toż, dla rad szczełogółowych opiekuńczych szpitali. Warszawa, S. Orgelbrand, w 8-ce.

Toż, dla zdawających rekruta, z któremi chorobami i wadami ciała nowozacienii stawieni być nie mogą, w 8-ce.

Toż, do rozpoznawania śmierci prawdziwej od pozornej i o środkach, jakie przedsiębrać należy do ratowania osób w pozornej śmierci zostających, na język polski z rosyjskiego przełożona, wydana przez Radę medyczną przy ministerium spraw wewnętrznych r. 1819 z polecenia JW. Rmskiego Korsakowa, gubernatora litewskiego. Wilno, druk. Marciniowski, 1820, w 8-ce, str. 16.

Toż, dla urzędów lekarskich i lekarzy powiatowych, wydana przez Komissyją Rządową Spraw wewnętrznych, w wykonaniu art. 9 Postanowienia Rady administracyjnej Królestwa z d. 7 (19 września) 1862 r. w przedmiocie środków ostrożności co do truć. (Warszawa, 1862), w 8-ce, str. 4.

Toż, policyjno-lekarska dla władz wykonawczych w przedmiocie zapobieżenia wprowadzenia do Królestwa z Państw ościennych chorób zaraźliwych na większe domowe zwierzęta i wyteplania tychże wewnątrz kraju. (Warszawa, w druk. rządowej, 1828), w 4-ce.

Toż, tamże, 1830, w 4-ce, str. 32.

Toż, dla służby mającej obowiązek czuwania nad zachowaniem środków ochronnych od wnoszenia zarazy księgozusu w obręb Królestwa Polskiego. Warszawa, Orgelbrand, 1864, w 8-ce, str. 24, 3 tab.

Toż, względem zachowania się w czasie teraźniejszym od panującej krwawej biegunki. (Rada ogólna lek. Księstwa Warszawskiego). Warszawa, 1811, fol. 1 ark.

Toż, dla lekarzy wojskowych o leczeniu graszującej obecnie gryppy. (Ułożona przez komitet wojskowo-lekarski przy Główniej kwaterze Armii Czynnej). (Tyg. lek. 1862, Nr. 19).

Toż, do odbywania egzaminów studentów cesarsko-król. warsz. medyko-chirurgicznej akademii. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1859, w 4-ce, str. 25. Po polsku i po ross.

Toż, dla akuszerki praktykujących w m. Krakowie i jego okręgu. Kraków, 1842, w 8-ce, str. 83.

Toż, dla dominiów i poddanych, podająca sposób nietylko zapobieżenia ile możności zaradzie bydła i innym ważnym chorobom użytecznych domowych zwierząt, ale też skierowania chorób istotnie już panujących i tamowania dalszego rozszerzenia się tychże, fol.

Toż, dla lekarzy polowych. Kraków, 14 kwietnia 1863, w 8-ce, str. 8.

Toż, dla publicznie ustanowionych lekarzy i chirurgów w c. k. austriackim państwie, jak sobie przy sądownych opisanich trupów czyli obdukcjach postąpić mają. Lwów, Piller, w 4-ce, str. 133. (Po polsku i po niemiecku).

Toż, urzędów zdrojowisk krajowych dotycząca, przez Komissyją balneologiczną w Tow. nauk. krak. zawiązaną ułożona. Kraków, druk. Uniw., 1864,

w 8-ce, str. 10. (Osob. odb. z Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci, T. VIII, 1864, str. 247—256).

Toż, tycząca się urządzenia zdrojowisk krajowych przez Komisją balneologiczną ułożona. Kraków, druk. Uniw. 1864, w 4-ce, str. 4.

Toż, o zarazach zwierzęcych dla dominiów, chirurgów, sędziów miejscowych. (Lwów), 1844, fol. str. 62.

Toż, dla lekarzy urzędujących na czas trwania cholery epidemicznej. Lwów, druk. E. Winiarza, 1872, w 8-ce str. 7.

Toż, dla robiących spostrzeżenia antropologiczne na osobach żywych. Kraków, 1875, w 8-ce, str. 11. Osob. odb. ze sprawozdań akad. umiejęt.

Toż, dla Komisji balneologicznej z grona c. k. Tow. nauk. krakowskiego wysadzonej. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci, T. I, 1858, str. I—VII).

Toż, dotycząca się wykonania przepisów o egzaminach ścisłych w wydziale lekarskim. Rozporządzenie Wys. Minist. Wyznań i Oświaty z d. 1 czerwca 1872 r. do L. 4308. (Odbicie z Przegl. lek.). Kraków, druk. Czasu, 1872, w 8-ce, str. 15.

Instrumenta chirurgica pro commodo discentium 50 tabulis depicta. Sculps. Th. Augustynowicz. Vilnae, typ. Th. Glücksberg, 1835, fol.

Iskierski Karol.

De febri intermittente Crimensi. Kijoviae, 1852, w 8-ce, str. VIII, 66 i 1 k. Diss. inaug.

Izaak, żyd, był lekarzem w Krakowie około 1520 r.

Por. Grabowski: Star. wiad. o Krak. str. 225.

Jabłonowski Feliks, ur. w Warszawie 12 maja 1816 r.; ukończywszy gimnazjum św. Barbary w Krakowie, udał się do Berlina, gdzie od 1833 do 12 maja 1837 r. przykładał się do nauk lekarskich. Jako uczeń 1836 r. w nagrodę pilności i pracy, w zakładzie chirurgiczno-oftalmicznym, zostającym pod kierunkiem Graefe'go, otrzymał medal srebrny. Osiągnąwszy dyplom doktora medycyny 1837 r. w Berlinie i uzyskawszy upoważnienie (po złożeniu egzaminów) do wolnej praktyki 1838 r. w Charkowie, osiadł jako praktyczny lekarz na Wołyniu w dobrach hr. Czackiego. W r. 1841 przybył do Warszawy i wkrótce wyrobił sobie wziętość w chorobach chirurgicznych i ocznych; 1845 r. został członkiem Tow. lek. warsz.; w r. 1846 mianowany był lekarzem ordynującym w szpitalu Dz. Jezus. i obowiązki te spełniał aż do zgonu. Umarł 20 października 1867 r. Ciężką pracą niezmiennie zdobyty majątek (10,000 rs.) zapisał na rzecz kasy wsparcia wdów i sierot po lekarzach pozostałych. Ogłosił:

Nonnulla de scirrho et cancro. Berolini, typ. Nie-tackianis, 1837, w 8-ce, k. 2, str. 31. Diss. inaug.

Berlin, Wiedeń i Graefenberg pod względem le-karskim. (Bibl. warsz. 1843, II, str. 540).

Rzecz oka na systemata lekarskie i wykaz postępu téżże nauki w nowszych czasach. (Tamże, 1847, I, str. 447).

Kilka uwag nad artykułem p. Majewskiego: „O rozpoznawaniu i leczenia wypocin w błonie opłucnej, będących następstwem zapalenia téżże błony”, w Nr. 27. Tyg. lek. umieszczonym. (Tyg. lek. 1847, Nr. 11).

O użyciu chloroformu przy operacyach chirurgicz-nych. (Tamże, 1847, Nr. 26).

Litotomia. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXIV, 1855, str. 127).

O przyrządzie do opatrywania złamanego obojczy-ka. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 273).

Przepuklina uwięźnięta, repozyeya; śmierć. (Tam-że, T. XXXIX, 1858, str. 145).

Ukąszenie od żmii. (Tamże, T. XL, 1858, str. 253).

Jabłonowski Julian, ur. 3 października 1832 r. we wsi Uścieniu, w powiecie łukowskim, gub. lubelskiej; do gimnazjum uczęszczał w Białymstoku; nauk lekarskich słuchał (1853—1858) w Dorpacie. Obecnie jest lekarzem szpitalnym przy fabryce cukru w m. Trościancu, w gub. podolskiej.

De santolini, bebeerini, narcotini, arbutini, citra-tis ferri intra organismum humanum rationibus. Dorpati, 1858, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Jabłonowski Władysław, spółczesny le-karz w wojsku tureckim, ogłosił:

O opatrunkach przeciwnigilnych, podług źródeł angielskich i francuskich. (Medycyna, 1876, Nr. 16, 17, 19, 20. 1877, Nr. 5—9).

Służba zdrowia w wojsku tureckim. Przyczynę do historii powstania w Hercegowinie. (Tamże, 1876, Nr. 36 — 38, 45, 46, 52. 1877, Nr. 11, 13, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 29, 30, 32, 33—38, 41—43, 47—50, 52).

Szkice położnicze ze Wschodu. (Przegl. lek. 1882, Nr. 10—13, 31, 33, 35, 36, 37).

Lekarze i leczenie w Turcyi. (Tamże, 1882, Nr. 21—30).

Zaraza morowa i cholera na Wschodzie w r. 1881. (Tamże, 1882, Nr. 46, 47, 50, 51).

O poronieniach w Turcyi. (Tamże, 1883, Nr. 9, 10). Higijena noworodków i kobiet ciężarnych w Tur- cyi. (Tamże, 1883, Nr. 13, 14, 15).

Jabłoński Ernest, rodem ze Lwowa.

Diss. inaug. exhibens formulas medicatas scholae clinicae Vindobonensis. Viennae, 1834, Sollinger, w 8-ce, str. 90.

Jabłoński Jakób, rodem z Jampola.

Décrire les deux espèces principales de taenia qu'on peut trouver dans l'espèce humaine. Caractères du foetus du 2-e ou 3-e mois. De l'emploi de l'opium dans les hémorrhagies utérines. Effets sur l'homme de l'alimentation exclusivement végétale. Questions de thèse. Montpellier, 1838, w 4-ce, str. 15.

Jabłoński Jan, syn wychodźcy, rodem z Poitiers.

Etude sur l'innervation. Paris, Parent, 1868, w 4-ce, k. n. 3 i str. 104. Thèse.

Lipome. Opération. Mort subite. (Gaz. de hôpi-taux, 1867, str. 194).

Jabłoński Józef Aleksander, rodem z Warszawy.

De l'anémie et de la chlorose (hypémie et hydrémie). Paris, Rignoux, 1852, w 4-ce, str. 34. Thèse.

Jabłoński Stanisław, społeczny lekarz sądowy i szpitalny w Rzeszowie.

Otrucie fosforem. (Przegl. lek. 1879, Nr. 31).

Mięsak opony twardej, operacja, wyzdrowienie. (Tamże, 1880, Nr. 52).

Jabłoński Wojciech Stanisław.

Sposób utrzymania zdrowia do późnej starości i przedłużenia życia, z wiadomości i uwag fizycznych wyciągniętych. 1785, w 8-ce.

* **Jaccoud S.**

O zakłóceniach mowy w chorobach nerwowych (aphasia, alalia). Przekład z francuskiego. (Wykłady kliniczne, I). Warszawa, 1874, w 8-ce, str. 29.

Rzucawka i mocznica (eclampsia et uraemia). Patogenia i terapia. Przetłóżył Ot. Szreiber. (Wykłady kliniczne, II). Warszawa, 1874, w 8-ce, str. 31 do 78.

Jacowicz Ignacy, rodem z Telsz.

Etudes sur l'hérédité de la syphilis. Paris, Rignoux, 1856, w 4-ce, str. 34. Thèse.

Jach, rodem z Wilna, nadworny chirurg Jana Kazimierza, towarzyszył temu monarche w czasie jego dwuletniego więzienia we Francji.

Por. Niemcewicz pamiętniki, T. III, 277, 288.

Jachimowicz F.

Limany Odeskie. (Zdrowie, 1880, Nr. 10, 11).

Jachimowicz Jan, rodem z Bełcza w Galicyi.

De lactione physiologica considerata. Vindobonae, 1820, w 8-ce, str. 4 i 44. Diss. inaug.

Jacobson Adolf, ur. 1850 r. w Wilatowie w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Chełmnie i Grudziązu, od r. 1870 słuchał w Berlinie nauk filozoficznych, a od 1872—lekarskich. W r. 1875 dyplom doktora medycyny osiągnął.

Historisch-kritische Untersuchungen über die pathologischen Erscheinungen, welche der erste und zweite Dentitionsprozess im kindlichen Organismus hervorruft. Berlin, G. Schade, 1876, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Jacobson Gorgoniusz, ur. w Poznaniu 8 września 1856 r., nauki gimnazjalne pobierał w mieście rodzinnem od 1867 do 1876; w tym roku zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu w Gryfii, gdzie w maju 1881 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Następnie pełnił obowiązki asystenta w klinice prywatnej D-ra Rydygiera w Chełmnie, a w początku r. 1882 osiadł w Pelplinie, gdzie dotąd trudni się wykonywaniem lekarskim.

Experimenteller Beitrag zur Lehre über Myophonie und Dermatophonie. Greifswald, 1881, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Jacobson Lesser, ur. 1855 r. w Chełmnie, nauk lekarskich słuchał (1876—1880) w Berlinie.

Ueber die Behandlung der Spondylitis mittelst des Gyps-Corsets. Berlin, 1880, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Jacowski, dentysta w Paryżu.

Revelation sur les progrès de l'art dentaire. Paris, impr. Dubuisson, 1858, w 8-ce, str. 16.

O odkryciach i postępie w dziedzinie dentystyki. Wilno, 1860.

Simplification et progrès dans l'art dentaire. Paris, impr. P. Dupont, 1867, w 12-ce, str. 31.

Jacyna Andrzej.

De cholerae epidemicae anatomia pathologica aditis notionibus brevioribus physiologico-pathologicis. Kioviae, 1852, w 8-ce, str. 71. Diss. inaug.

* **Jaeger de Jaxthtal Edward**.

Wzory druku dla użycia lekarzy trudniących się chorobami ocz. Wiedeń, w druk. nadwornój, L. W. Seidel, 1863, w 8-ce, k. 15 i 2 tab. Ded. Fr. Niedźwieckiemu.

Jaenichius Piotr, rodem z Kołobrzega pomorskiego, objął 30 czerwca 1617 r. obowiązki fizyka m. Torunia, z zastrzeżeniem, że bez wiedzy burmistrza nie ma się wydawać z miasta, że dwa razy w roku powinien dokonywać przeglądu aptek i dostrzeżone uchybienia prostować; nadto co pół roku obowiązany był składać obraz swych czynności. Wynagrodzenia pobierał 300 zł. rocznie. Um. z zarazy 28 sierpnia 1629 r.

Melethematia Thorunensia seu dissertationes varii argumenti ad historiam maxime Polon. et Prussicam, politicam, physicam, rem numariam ac literariam spectantes uno volumine jam collectae et comprehensae, curante Petro Jaenichio. Thorunii, typis et sumpt. Joh. Nicolai Nobil. Senat. et Gymn. typogr. in-8 (1726) 4 tomy, str. 250, 242, 336, 278, 4-ty tom drukowany w Wrocławiu i Lipsku u G. T. Korna, 1762.

Por. Zerkeke: wyd. z r. 1711, str. 206. Bentkowski: II. 762.

Jagielski Cassianus.

De passione hysterica. Lugdumi Batav., 1765, w 4-ce, str. 43. Diss. inaug.

Jagielski Józef Antoni, ur. w Poznaniu 1792 r., do r. 1817 oddawał się aptekarsktwu; 1817—1820 uczył się medycyny w Wrocławiu i Berlinie. Osiadłszy w mieście rodzinnym, został nauczycielem szkoły akuszerki a w r. 1837 dyrektorem téż szkoły; nadto kierował oddziałem chirurgicznym w szpitalu prowincjonalnym poznańskim.

De fistulis urinariis adjecta hujus morbi historia. Berolini, Brüsche, 1820, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

O użyciu świeżego soku Chelidonium maj. przy planach rogówki. (Casper's Wochen. 1834, Nr. 35).

Drei Fälle von Blutungen aus der nicht schwangeren Gebärmutter wegen regelwidriger Lage derselben. (Tamże, 1834, Nr. 37).

Przypadek uleczenia amaurozy za pomocą strychniny. (Med. Zeit. v. V. f. H. in Pr. 1837, Nr. 8).

Telangiectasia, durch Unterbindung geheilt. (Tamże, 1837, Nr. 40).

Leben und Wirken des Dr. Carl Marcinkowski von Dr. J. Jagielski. Posen, 1846, w 8-ce, str. 30.

Żywot D-ra Karola Marcinkowskiego skreślił Dr. Jagielski. Poznań, czioknami Stefańskiego, 1846, w 8-ce, str. 41.

Jagielski Wiktor, syn Józefa, ur. w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i w Brzegu, nauk lekarskich słuchał (1854—1858) w Wrocławiu i Berlinie. Obecnie praktykuje w Londynie.

De luxatione femoris congenita. Berolini, 1858, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Kużył i jego użycie w medycynie. Tłumaczył z angielskiego Dr. Jan Kwaśnicki. Warszawa, 1871, w 8-ce, str. 51. Osob. odb. z Gaz. lek. (T. X, 1871), wydane nakładem D-ra Przysiańskiego i Nowakowskiego.

On treatment of chronic diarrhoea by koumiss. (Brit. med. journal, 1877, str. 103).

Jahn Jan Wilhelm, rodem z Gdańska, prof. anatomii w uniwersytecie w Lipsku, później lekarz przyboczny ks. Michała Czartoryskiego, kanclerza W. Księstwa Litewskiego. Brał udział jako ekspert w procesie Dugrzmowej.

Por. Rocznik Tow. P. N. XV, 160.

Jahołkowski Piotr Stanisław, ur. 1812 r. we wsi Pelku, w obwodzie białostockim; do szkół początkowych i średnich uczęszczał w Drohiczyźnie i w Białymstoku, w r. 1828 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego; wypadki krajowe przerwały mu bieg nauk. W r. 1831 opuścił ojczyznę, przybył 1832 r. do Francji i w Montpellier 1835 r. stopniem doktora medycyny uwieńczony został. Wykonawstwem o lektarskie rozpoczął w Caveirac w okolicach Nîmes. W r. 1859 powrócił do kraju a powtórzywszy egzamina lekarskie w Kijowie, osiadł w Czerwonem na Wołyniu, u hr. Grocholskiego. W 1861 r. przeniósł się do Garwolina, gdzie w r. 1867 został lekarzem powiatu. 19 kwietnia 1876 r. pracowity żywot zakończył.

Dissertation sur le cancer des lèvres. Montpellier. Martel, 1835 w 4-ce, str. 10. Thèse.

* **Jahr i Testa.**

Materia medyczna, czyli przewodnik do zastosowania główniejszych lekarstw homeopatycznych w chorobach podług patologicznych wskazań i obserwacji klinicznych, z dzieł D-rów... ułożona przez I. Podwysockiego. Warszawa, Orgelbrand, 1863, w 8-ce, k. 2, str. XII, 390.

Jakób, fizyk, był lekarzem królewskim od r. 1419.

Por. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIII, str. 566.

Jakób, żyjący w pierwszej połowie XVI wieku, lekarz Piotra Gamrata, arcybiskupa gnieźnieńskiego i biskupa krakowskiego, fizyk miasta Krakowa. Jemu to przypisane dziełko: Ol. juniperi etc.

Por. Janocina, I, 252. Wizerunki i roztrzaskania naukowa, str. 144 (1840 r.).

Jakób z Biskupic, ob. z Biskupic Jakób.

Jakób z Boxyc, ob. z Boxyc Jakób.

Jakób z Kleparza, ob. z Kleparza Jakób.

Jakób Montanus, ob. Montanus Jakób.

Jakób z Poznania, ob. Świetlik Jakób.

Jakób z Zalesia, ob. z Zalesia Jakób.

Jakobejus Stanisław, z Kurzelowa, stopniem filozoficznym otrzymał 1563 i 1566 w akademii jagiellońskiej; medycynę uczył się we Włoszech. Dziekaństwem wydziału piastował 1571 r. Lat 46 (?) był profesorem akademii krak. Um. 1612 r.

Dziennik świąt rocznych z wyborem czasów, których jakie sprawy szczęśliwie sprawowane mają być wedle porządku biegów niebieskich: na rok 1572 przestępny, przez... sławną nanki krakowskiej astrologa pilnie napisany. Krak. Stan. Szarfienberg w 32.

W bibliotece jag. znajduje się kilka jego rękopisów treści astrologicznej; w bibliotece tow. lek. war. rękopis: Lectio de principiis astrologie et de iuditiis astrorum hora 22 lectionis Ptolomei commutatione hiemali rectoratu cel. D. Nicolai Dobroczeski, decanatu vero Alberto Virginio Aried per Stanislaum Curzeloviensem explicata a 1603.

Por. Majer: Wiadomości, str. 15. Starowski: Monumentum. str. 171. Oettinger: I. c. str. 193.

Jakobejus Wawrzyniec, z Kurzelowa, doktor filozofii i medycyny, wydawał kalendarze w początkach XVII stulecia.

Jakowicki Antoni, nauk lekarskich słuchał w Warszawie, a później w Dorpacie, gdzie 1875 r. stopień doktorski osiągnął.

Przyczynę do badań nad fizyologicznym działaniem przelania krwi (transfusio sanguinis). Rozprawa nagrodzona złotym medalem w Dorpacie. (Gaz. lek. T. XVIII, 1875. Pam. tow. lek. T. LXX, 1874, str. 15). Prace tę dopełnił H. Fudakowski. (Pam. tow. lek. 1874, T. LXX, str. 21).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1875, w 8-ce, str. 56.

Zur Frage über das Fibrinferment. (Centralbl. f. d. med. Wiss. 1875, str. 468).

Zur physiologischen Wirkung der Bluttransfusion. Dorpat, 1875, w 8-ce. Diss. inaug.

Jakowski S. Maryan, ur. 1857 r. w Białej podlaskiej, średnie nauki pobierał w Łowiczu i Warszawie; do medycyny przykładał się w uniwersytecie warszawskim. Od r. 1881 jest ordynatorem przy klinice diagnostycznej uniwersyteckiej w warsz.

O gruźle mlecznej u człowieka i zwierząt. (Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydz. mat. przyr. akad. umiejęt. Kraków, T. VIII, str. 158—190).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1880, w 8-ce, str. 33.

Próba szczepienia laseczników gruźliczych. Z pracowni histologicznej prof. Hoyer. (Gaz. lek. 1883, Nr. 10).

Mięsak limfatyczny (lymphosarcoma) gruczołów oskrzelowych. (Tamże, 1883. Nr. 13).

Jakson Wojciech, fizyk Zygmunta Augusta, między innymi podpisał unią Litwy z Koroną w Lublinie 1569 r.

Por. Słotwiński Konst. O Polsce, jej dziejach i konstytucji. Lwów, str. 202, T. II.

Jaktorowa Jan, lekarz polski w XVI wieku, stopniem filozoficznym osiągnął w Krakowie 1535 i 1539 r.

Por. Oettinger: I. c. str. 128.

Jakubowski Maciej Leon, ur. 1747 roku w okolicy Wodzisławia, gdzie ojciec jego był komornikiem królewskim. Wy-

chowował się w domu hr. Lanckorońskiego, dziedzica na Wodzisławiu. Przebywając przez lat kilka z młodym Lanckorońskim w Niemczech i we Francji, poświęcił się naukom lekarskim a dyplom doktorski uzyskał po powrocie do kraju, w Krakowie 23 lutego 1778 r. Zawód lekarski rozpoczął w Wodzisławiu, skąd 1791 r. przeniósł się do Pińczowa, gdzie długie lata cieszył się wielką wziętością jako zdolny lekarz. W r. 1815 porzucił zawód praktycznego lekarza i zażywał zasłużonego wypoczynku już w majątności swej Łazy w Źółkuskim, już też w Krakowie. Um. w Krakowie 12 kwietnia 1825 r.

Jakubowski Józef, syn poprzedzającego, ur. w Pińczowie 25 listopada 1796 r.; początkowe nauki pobierał w mieście rodzinnem a następnie od r. 1813 w liceum Św. Anny w Krakowie; medycynę od r. 1815 słuchał w uniwersytecie jagiellońskim, stopień doktora uzyskał 1821 r. W r. 1823 został mianowany fizykiem m. Krakowa oraz lekarzem szpitala wenerycznych tudzież obłąkanych Ś. Duchy; w r. 1829 został powołany przez kuratora zakładów naukowych w Krakowie generała Józefa Załuskiego na zastępcę profesora chirurgii teoretycznej w uniw. jag. a w r. 1832 miał sobie przez senat rządzący poruczoną bez konkursu katedrę patologii i terapii ogólnej tudzież materii lekarskiej; równocześnie obowiązki fizyka miejskiego zamienił na zastępstwo protomedyka, a w r. 1833 stanowczo urząd ten pozyskał. W r. 1834, gdy unieważniono wybór jego na profesora uniwersytetu, jako nastąpił bez konkursu i wymagano, aby się poddał temu warunkowi, J. usunął się z katedry; przy czem całoroczną pensją (1500 złr.) przeznaczył na utworzenie wieczystej fundacji, ku wynagradzaniu corocznemu najlepszej pracy napisanej na temat przez wydział lekarski wyznaczony. Posadę protomedyka piastował do r. 1854, w którym uzyskał wysłużoną emeryturę. W r. 1848 był posłem na sejmie, który odbywał się w Wiedniu a później w Kromierzu. Zakończył chlubnie spędzony żywot 16 marca 1866 r. De hydrophobia. Cracov., 1821, w 8-ce, str. 76. Diss. inaug.

Quaedam de cholera indica Cracoviae observata nec non de tartari emetici in hydropse post scarlatinam usu, quae discipulis suis valedicens offert Jos. Jak. professoris munere perfunctus. Cracov., Czech, 1834, w 8-ce, str. 27.

Chorae St. Viti traumaticae exemplum succincte descriptum, viro egregio Fr. Kostecki, Med. et chir. D-ri et praxeos med. professori emerito die 19 Julii 1838 semiseculare festum celebranti offert Jos. Jak. Cracov., typ. Gieszkowski, 1838, w 8-ce, str. 15.

Opis epidemicznej cholery w okręgu krakowskim w r. 1849 panującej. Wyjątek ze sprawozdania urzę-

dowego. (Roczn. tow. nauk. krak. 1849. Počet 2-gi. T. IV, str. 475—534).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1850, w 8-ce, str. 62. O przeszkodach w leceniu. Kraków, Czech, 1852, w 8-ce, str. 129.

Toż, w Tyg. lek., 1852, Nr. 39—49.

(Biografią jego podał Skobel w Przegl. lek. 1874, str. 297).

Jakubowski Maciej Leon, wnuk Macieja Leona a bratanek Józefa, protomedyka krakowskiego, ur. w Krakowie 2 marca 1837 r., wychowywał się pod opieką stryja, uczęszczając w mieście rodzinnem (1848—1855) do szkół publicznych. Nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie jagiellońskim (1855—1860); dyplom doktora medycyny osiągnął w Krakowie 25 czerwca 1861 r.; stopień doktora chirurgii miał sobie przyznany 18 maja 1862 r., a magistrat położnictwa 18 czerwca t. r. Następnie był za granicą (od r. 1861) przez lat trzy, doskonaląc się przeważnie w nauce o chorobach dzieci w Wiedniu, Pradze i Paryżu. Pod koniec r. 1863 habilitował się na docenta chorób dziecięcych w Krakowie a zatwierdzony przez ministerstwo rozpoczął wykłady 1 października 1864 r. W r. 1873 został mianowany profesorem nadzwyczajnym. W r. 1872 dawno pielęgowaną myśl przywiódł do skutku: przy poparciu ks. Marcelliny z Radziwiłłów Czartoryskiej zawiązał towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci, którego celem było założenie i następne utrzymanie osobnego szpitala dla dzieci w Krakowie. Obficie napływające składki od obywatelstwa krakowskiego i okolicznego, pozwoliły na rozpoczęcie w r. 1874 budowy szpitala, który już 1 maja 1876 r. do użytku publicznego otworzono. J. został dyrektorem tego zakładu, w którym i klinikę pediatryczną umieszczono. J. jest członkiem krak. tow. lekarskiego, członkiem nadzwyczajnym akademii umiejętności a od r. 1875 radcą miejskim.

Kilka słów o badaniu dróg oddechowych u niemowląt. (Przegl. lek. 1862, Nr. 25—27).

O niestrawności u niemowląt (Dyspepsia infantum). (Tamże, 1864, Nr. 25—29, 31, 33).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1864, w 8-ce, str. 52. Korespondencya z Paryża. (Niektóre sposoby leczenia ciał obcych w ranach). (Tamże, 1862, Nr. 38).

Rzut oka na dzieje piśmiennictwa i zakłady pediatryczne. (Tamże, 1865, Nr. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1865, w 8-ce, str. 52. Sprawozdanie z kliniki dzieci przychodni z r. 1865. (Przegl. lek. 1866, Nr. 6).

Przewrotny układ wnętrza (Situs viscerum perversus) u dziesięcioletniej dziewczyny, cierpiącej gruźlicę rozpostartą. Wypadek rozpoznany na klinice dzieci przychodni docenta M. L. Jakubowskiego i przez tegoż opisany. Przebieg choroby kliniczny i oględziny pośmiertne skreślił Dr. Serkowski. (Tamże, 1866, Nr. 33, 34, 35).

Sprawozdanie z chorób dzieci leczonych w ciągu r. 1866 w klinice przychodni uniwersytetu i w praktyce prywatnej. (Tamże, 1867, Nr. 40, 41, 43).

Okaz przypadku przestępu mięs łuszczonego (hypertrophia musculorum lipomatosa). (Tamże, 1869, Nr. 26).

Sprawozdanie o ruchu chorych na klinice pedyjatrycznej krakowskiej z r. 1874. (Tamże, 1875, Nr. 37, 38).

O zmianach kości w przebiegu krzywicy. (Pamięt. II zjazd lek. i przyrodn. polskich we Lwowie, 1876, str. 364—373).

Szpital św. Ludwika w Krakowie. (Dwutyg. med. pub. 1877, str. 128—129, 144—147, 169—172).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1877, w 8-ce, str. 10.

Sprawozdanie z ruchu chorych w szpitalu św. Ludwika dla dzieci w Krakowie z r. 1877. (Przegl. lek. 1878, Nr. 36, 37, 38).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1878, w 8-ce, str. 22.

Od r. 1874 wydaje corocznie sprawozdanie komitetu towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, nieznające w sobie szczegółowe statystyczne dane o ruchu chorych, leczonych w szpitalu św. Ludwika dla dzieci; a od r. 1880 wydaje toż sprawozdanie w języku polskim i niemieckim.

Pod jego kierunkiem został dokonany przekład dzieła D-ra Jana Steinera (ob.).

Jakubowski Jan Kanty, galicianus pilnensis.

De rhachitide. Vindobonae, F. Ulrich, 1836, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Jakubowski Józef, rodem z Podola, promowany do stopnia doktora medycyny w Montpellier 1836 r., zajmował się wykonywaniem lekarskim we Francji.

Diss. sur la phthisie pulmonaire. Montpellier, 1836, 4-ce, str. 32. Thèse.

Jakubowski Leonard, bardzo wzięty lekarz w Kownie.

O leczeniu wysiękowego (wypocińowego) zapalenia opłucnej (Pleuritis exsudativa). (Przegl. lek. 1863, Nr. 22, 23).

Ozonometrya przy obserwacjach meteorologicznych. (Tyg. lek. 1862, Nr. 52).

O popularnym sposobie leczenia wścieklizny (Hydrophobia rabiosa). (Tamże, 1863, Nr. 1)

Notatki praktyczne o tyfusie a w szczególności o tyfusie brzusnym. (Tamże, 1863, Nr. 11).

Lekcje o ranach postrzałowych. (Tamże, 1863, Nr. 21—35, 41—52. 1864, Nr. 22—25, 30, 31, 41 do 43).

Jakubowski Maciej Józef, ur. w Galicyi 1804 r., nauk lekarskich słuchał w Warszawie. W walce 1831 r. zdobył sobie złoty krzyż wirtuti militari. Osiągnąwszy stopień naukowy 1834 r. w Krakowie, objął obowiązki lekarza w oddziale obłąkanych szpitala św. Ducha. Żywot zakończył samobójstwem 11 listopada 1869 r.

De calculis urinariis. Cracoviae, typ. Gieszkowski, 1834, w 8-ce, str. 58.

Jan, lekarz poznański, po którym pozostała wdowa Joanna zapisała Dominikanom swój dworek z przyległościami (1268).

Por. Łukaszewicz: Obr. m. Poznania, II, 138, 196. Wisniewski: Hist. lit. polsk. I, 461.

Jan, doktor medycyny, proboszcz bocheński, wydał:

Nauka rządzenia ku utrzymaniu powietrza morowego od przedniejszego doktora Pana Jana plebana

Bocheńskiego, z łacińskiej rzeczy w polską przełożona. Kraków, (Wierzbicka), 1555, w 8-ce.

Por. Maciejowski: Dodatki do piśmiennictwa polskiego, 369. Estreicher: Bibliogr. XV, XVI stolecia.

Jan, cyrylik krakowski, w końcu XVI wieku żyjący, którego Gąsiorowski uważa za autora następującej broszury:

Ochrona powietrza morowego. Z przednich a doświadczonych tajemnic nauki lekarskiej krótko zebrana, teraz nowo w r. 1599. Przydana jest modlitwa przeciw tej pladze. r. Reg. 2. Pan Bóg umarza, Pan Bóg ożywia: Do grobu wprawuje y z niego wywodzi. Eccles. 38. Synu, w chorobie swej nie zaniedbuj siebie samego: ale proś Boga a On cię uzdrowi. Odwróć się od występku: a sposób rzece do pobożnych uczynków. Day miejsce lekarzowi, abowiem stworzył go Bóg. Cum privilegio S. R. M. Z drukarni Andrzeja Piotrkowczyka, w 8-ce, min. kart. niel. 8.

Por. Gąsiorowski: T. I, 314.

Jan Polak (Joannes de Polonia), przykładał się do filozofii i medycyny w Bononii, gdzie około r. 1289 dostojenstwo rektorskie piastował.

Por. Malagola: I Polacchi in Bologna, 1882, str. 30.

Jan Polak (Polonus), lekarz, był rektorem w Bononii około 1348 r.

Jan Polak (Joannes Polonus), stopień doktora medycyny otrzymał w Bononii 21 marca 1512 r.

Jan z Bazylei, ob. z Bazylei Jan.

Jan Benedicti, ob. Solfa.

Jan z Dobry, ob. z Dobry Jan.

Jan z Jaktorowa, ob. z Jaktorowa Jan.

Jan z Kościana, ob. z Kościana Jan.

Jan z Koszyc, ob. z Koszyc Jan.

Jan z Ludziska, ob. z Ludziska Jan.

Jan z Olkusa, ob. z Olkusa Jan.

Jan z Ostrzeszowa, ob. z Ostrzeszowa Jan.

Jan z Pawli, ob. z Pawli Jan.

Jan Pomorczyk, ob. Pomorczyk Jan.

Jan z Rawy, ob. z Rawy Jan.

Jan z Regu, ob. z Regu Jan.

Jan ze Szadka, ob. ze Szadka Jan.

Janakowski J., społeczny lekarz w Odesie.

Kilka słów o atropinie jako leku przeciw nerwobólom. (Medycyna, 1878, Nr. 4).

Janczewski Marcin, lekarz lwowski, uczył pochwalną mową 1649 r. króla Jana Kazimierza, wracającego z wypraw przeciw Kozakom.

Por. Chodyniecki: Opis Lwowa, 137. Raczynski: Historia panowania Jana Kazimierza, I, 87.

Janecius, lekarz i burmistrz poznański, posiadał na przedmieściu folwark zwany Szeląg. Ztąd mawiał: wolę szeląg w Poznaniu niż 1,000 zł. w Krakowie.

Por. Grabowski: Starożytn. hist. polsk. I, 377.

Janicki Konstanty.

De phaenomenis meteorologicis in mari balthico occurrentibus nec non de morbis, qui ex influxu eorum apud littorales incolae et nautae originem trahunt. Petropoli, 1853, w 8-ce. Diss. inaug.

Janicki Ludwik Władysław, ur. w Warszawie 30 stycznia 1825 r., ukończywszy nauki szkolne w mieście rodzinnem, przez rok uczęszczał tamże na t. z. kursa prawne. Następnie oddał się studjom lekarskim w Lipsku i Berlinie. Praktykował w Raciążu. Umarł w Warszawie 13 czerwca 1875 r.

De atrophia hepatis flava. Diss. inaug. medica etc. Berolini, 1848, w 8-ce, str. 31.

Janicki, lekarz z Białej Cerkwi.

Krwotok maciczny skutkiem przyrośnięcia łożyska; zapalenie posocznice wnętrza macicy (endometritis septica), wyzdrowienie. (Gaz. lek. T. VIII, 1870, str. 524—527).

Janikowski Andrzej, ur. 2 listopada 1799 r. w Pilźnie w Galicji, nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie 1821 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Po odbyciu naukowej podróży za granicę, w której towarzyszył synom hr. Rozalii Rzewuskiej, osiadł 1824 r. w Opolu, skąd niebawem powołany został na katedrę chirurgii teoretycznej w uniw. warszawskim. Przedmiot ten wykladał od r. 1826 do 1831. Był jednym z założycieli szkoły farmaceutycznej 1840 r. i w niej wykładał bezpłatnie do 1857 r. t. j. do czasu jej zwinienia. Przy otworzeniu akademii medyko-chirurgicznej warszawskiej, był członkiem komitetu zarządzającego tą instytucją, w r. 1859 sekretarzem naukowym, w r. 1861 pełnił zastępczo obowiązki prezidenta akademii. Wykładał w niej jako profesor zwyczajny policję lekarską, medycynę sądową i psychiatryę. W r. 1832 J. powołany był na członka honorowego Rady lekarskiej Królestwa; w 1838 r. mianowany został członkiem etatowym a od r. 1849 sekretarzem naukowym téż Rady biorąc w jej pracach bardzo czynny udział. On to po największej części dawał najwyższe opinie sądowe, zajmował się redakcją dzieł dotyczących medycyny publicznej, przez Radę lekarską wydawanych. W r. 1862 został powołany na członka komitetu wyznaczonego do reorganizacji służby cywilno-lekarskiej w Królestwie. J. był członkiem wszystkich ówczesnych towarzystw naukowych krajowych a towarzystwu lekarskiemu warsz. przewodniczył jako prezes przez siedm lat z kolei (1843 — 1850). Urzędywistnienie myśli założenia kasy wsparcia przy warsz. tow. lekarskiem, należy do niemałych J. zasług. Od r. 1839 był prezesem wydziału lekarskiego w towarzystwie dobroczynności. Um. 4 grudnia 1864 r.

De arthritide. Cracoviae, 1821, w 8-ce, str. 66. Diss. inaug.

Uwagi nad uwiadomieniem lekarskiem Koppenstaetera: Operowanie guzów kwasem siarczanym. (Gaz. polska, 1828, Nr. 153, 156).

Skrzywienia kręgosłupa, 3-ma tablicami rycin z natury zrobionych objaśnione. Warszawa, druk J. Węckiego, 1838, w 8-ce, str. 96.

Przepisy ratowania osób w stanie pozorniej śmierci będących, albo nagłą utratą życia zagrożonych, ułożone przez Radę lekarską królestwa polskiego i przyjęte na posiedzeniu ogólnem Komisji Rządowej spraw wewnętrznych, duchownych i oświecenia publicznego. Warszawa, 1839, w 8-ce, str. 165 (tekst rosyjski i polski).

Toż, tylko w języku polskim. Warszawa, 1839, w 8-ce, str. 78.

Wiadomości o ratowaniu osób w stanie pozorniej śmierci będących albo nagłą utratą życia zagrożonych, ułożone przez Radę lekarską Królestwa Polskiego... Redakcyi członka Rady prof. A. Janikowskiego. Wydanie drugie, powiększone. Warszawa, w druk. Strąbskiego, 1845, w 8-ce, str. 100 i nl. 7.

Toż, z tekstem polskim i rosyjskim. Warszawa, 1846, w 8-ce, str. 221 i 14.

Wiadomości o ratowaniu osób na pozór zmarłych lub zagrożonych nagłą utratą życia, jako téż o zapobieganiu tym nieszezęśliwym wypadkom. Wydanie nowe przerobione i pomnożone przez prof. D-ra St. Janikowskiego. (Opatrzone drzeworytami z życiorysem ś. p. Andrzeja Janikowskiego). Kraków, nakładem wydaw. Czytelni ludowej, 1870, str. XXI, 131 i 5.

O chorobach umysłowych pod względem sądowym. Warszawa, 1845, w 8-ce, str. 46. Odb. z Pam. tow. lek.

Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich co do wątpliwego stanu zdrowia, wydane przez Radę lekarską Królestwa Polskiego. Redakcyi członka Rady... Warszawa, druk. S. Strąbskiego, 1845, w 8-ce, k. n. 8, str. 253 i VII.

Toż, z tekstem rosyjskim i polskim. Warszawa, 1845, w 8-ce, k. n. 6, str. 610 i 17.

Toż, z tekstem tylko rosyjskim. (Tamże).

Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich w przypadkach uszkodzeń ciała, wydane przez Radę lekarską Królestwa polskiego. Redakcyi członka Rady... Warszawa, druk. St. Strąbskiego, 1847, w 8-ce, str. XXIII, 341 i nl. 6.

Toż, z tekstem rosyjskim i polskim. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. XXIII, 759 i k. nl. 10.

Toż, z tekstem tylko rosyjskim. Tamże, 1847, w 8-ce, str. XXIII, 378 i nl. 6.

Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich w przypadkach śmierci, wydane przez Radę lekarską Królestwa Polskiego. Redakcyi członka Rady... Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1859, w 8-ce, str. VI, 28, XXIII, 251 i V.

Toż, z tekstem rosyjskim i polskim. Warszawa, 1859, w 8-ce, str. IV, 57, XXXIII, 521 i X.

Toż, z tekstem tylko rosyjskim. (Tamże).

Krótkie sprawozdanie z czynności ces. król. warsz. medyko-chirurgicznej akademii w ciągu pierwszych trzech lat jej istnienia. Warszawa, 1860.

Patologia i terapia chorób umysłowych. Warszawa, członkami A. Liefeldta, 1864, w 8-ce, str. 229 i V.

Uwagi policyjno-lekarskie o odchoinach ludzkich ze szczególnym względem na miasto stołeczne Warszawę. Warszawa, 1864, w 8-ce, str. 31.

O sposobach usuwania kamieni urynowych z pęcherza. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 151—202, 273—327, 1 tab.).

O leczeniu guzów krwistych na głowie dzieci nowonarodzonych za pomocą uciskania. (Tamże, str. 486—495).

O wyprowadzeniu miejsca z macicy za pomocą wstrzykiwanej do żyły sznurka pępkowego wody zimnej. (Tamże, str. 495—501).

O sparaliżowaniu połowy twarzy. (Tamże, T. II, str. 49—71).

O naturze chorób wenerycznych i o leczeniu ich bez merkuryszu. (Tamże, str. 174—221).

Prelekcyja wstępna, którą miał w ces. król. warsz. med. chir. akad. d. 25 sierp. 6 wrześ. 1860 r. (do wykładu medycyny sądowej i policyi lekarskiej. (Tyg. lek. 1860, Nr. 38, 39).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1860, w 8-ce, str. 17).

Owzrośnienie kości żuchwowej, zupełny brak substancji kostnej w pewnej przestrzeni. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 10).

Zatrucie saletą. (Tamże, T. I, 1837, str. 11).

Fistula pepkowa zostająca w związku z błoną brzuszną (1835). (Tamże, T. I, 1837, str. 38).

Leczenie przepukliny pachwinowej uwinięzionej za pomocą rozceda powietrzem dolnej części kanału kiszecznego. (Tamże, T. I, 1837, str. 14).

Epidemia gorączki nerwowej w domu Tow. Dobroczynności w Warszawie w kwietniu 1834 r. (Tamże, T. I, 1837, str. 22).

Krup połączone ze zjawiskami zapalenia serca. (Tamże, T. I, 1837, str. 200, 638).

O skrzywieniach kręgosłupa. (Tamże, T. I, 1837, str. 207, 437).

Odra u 40-letniego mężczyzny. (Tamże, T. II, 1839, str. 7).

Wpływ atmosfery przed wielką nawadnicą na wywoływanie kurczów. (Tamże, T. II, 1839, str. 15).

Noma u d. ieci ludzi zamożnych. (Tamże, T. II, 1839, str. 16).

O zapalenia gruczołkow. błon mózgowych u dzieci (meningitis tuberculosa). (Tamże, T. II, 1839, str. 391).

Obłąkanie pijackie. (Tamże, T. II, 1839, str. 106).

O korzyściach wynikających z leczenia chorób wenerycznych bez merkuryszu w szpitalu Św. Łazarza w Warszawie. (Tamże, T. III, 1840, str. 7).

Wypis z protokołu posiedzeń Rady lek. Król. Pols. d. (21 grudnia) 2 stycz. 1839/40 r. dotyczący powyższego przedmiotu. (Tamże, T. III, 1840, str. 23).

O krwi. Sprawozdanie z dzieła Magendiego. (Tamże, T. III, 1840, str. 180).

Leczenie choroby wenerycznej merkurjalnie i bez użycia rtęci. (Tamże, T. III, 1840, str. 51). Opracował wspólnie z Oczapowskim.

Kamienie żółciowe. (Tamże, T. III, 1840, str. 35).

Zimnica utajona pod postacią apoplexyi. (Tamże, T. III, 1840, str. 43).

Skuteczność naparstnicy w obłądzeniu pijackim. (Tamże, T. V, 1841, str. 34).

Ropień około książki ślepej. (Tamże, T. V, 1841, str. 87).

Porównanie między sobą wag i miar aptekarskich różnych krajów. (Tamże, T. V, 1841, str. 190).

Nauka o okładzie nerwowej. Sprawozdanie z dzieła Marshall Hall'a. (Tamże, T. VIII, 1842, str. 64).

O śmiertelności dzieci w pierwszych latach ich życia. (Tamże, T. IX, 1843, str. 73).

Skostniaienie arteryj koronowych serca. (Tamże, T. XI, 1844, str. 78).

Pęknięcie włókien dwugłowego mięśnia ramienia. (Tamże, T. XI, 1844, str. 211).

O chorobach umysłowych pod względem sądowym. (Tamże, T. XII, 1845, str. 156).

Obrażenie czaszki. (Tamże, T. XIII, 1845, str. 199).

Robaki w zębach. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 59).

Choroba Brighta. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 212).

Sprawozdanie z pierwszego 23-letniego Towarzystwa lek. warsz. (Tamże, T. XV, 1846, str. 1).

O rudenacheryzmie. Uwagi nad sprawozdaniem Dworaczki. (Tamże, T. XV, 2 pos., 1846, str. 134).

Szczadzenie austriacki (citissus austriacus) jako środek przeciw wścieklicznie. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 73).

Wiadomość o epidemii gorączki tyfoidalnej, która w koheń r. 1845 i w początku 1846 panowała w Warszawie. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 3).

Febra przepuszczająca apoplektyczna. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 67).

Leczenie karbunkulu za pomocą maści złożonej z tlenku czerwonego rtęci i maści bazylikowej. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 238).

O eterze i chloroformie. Rzecz czytana na posiedzeniu publicznem Tow. lek. warsz. 14 stycz. 1849 r. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 44).

Zatrucie rosołem ugotowanym z resztek szynki. (Tamże, T. XXIII 2 p., str. 32).

Życiorys Marcina Rolińskiego. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 5).

O niemożności porodzenia pod względem lekarso-sądownym. (Tamże, T. XXXV, 1855, str. 28).

Nad tą rozprawą ogłosili uwagi Frey i Darewski. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 325).

Odpowiedź na powyższe uwagi. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 325).

Trzy spostrzeżenia uszkodzeń czaszki (wydobycie się substancji mózgowej kanałem słuchowym ze wnętrznym; wyzdrowienie). (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 19, 179).

O długości życia mieszkańców Królestwa Polskiego w porównaniu z długością życia mieszkańców innych krajów. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 163).

Przepuklina pepkowa zacięnięta oraz uwagi o zacięciu przepukliny brzucha w ogólności. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 6). Uwagi nad powyższą rozprawą przez Groëra. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 29).

O przepuklinach i ich leczeniu. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 103).

Uwagi dotyczące postępowania z odchodami ludzkiemi po wyprowadzeniu ich z miasta. (Tamże, T. LI, 1864, str. 362).

Przepisy higieniczne dotyczące urządzenia kloak z zastosowaniem ich do miasta Warszawy. (Tamże, T. LI, 1864, str. 35).

Choroby weneryczne (stenografowane i litograf. przez jego uczniów). Warszawa, 1829, w 8-ce, ark. 128.

Choroby oczu, stenografowane i litogr. przez jego uczniów. Warszawa, 1829, w 4-ce, ark. 91.

Janikowski brał udział w układaniu farmakopei krajowej i rozmaitych przepisów treści sądowo-i policyjno-lekarskiej.

W rękopiśmie zostawił:

Policyja lekarska.

O zadaniu i obowiązkach aptekarzy w kraju. (Mowa wypowiedziana 1840 r. przy otworzeniu szkoły farmaceutycznej warszawskiej).

Projekt potrzebnych zmian w istniejących przepisach odnoszących się do postępowania prawnolekarskiego. (Rzecz tę wypracował J. w r. 1864 jako członek komitetu do reorganizacji służby zdrowia w Król. Polskiem, zawiązanego 1862 r. pod prezydencją Haurowitza).

(Wizerunek wraz z życiorysem napisanem przez J. Bełzę umieścić Tyg. ill. 1864, Nr. 275, a nadto Kłosy 1867, Nr. 104).

Janikowski Stanisław, syn Andrzeja, ur. w Warszawie 6 maja 1833 r.; ukończywszy nauki gimnazyalne w rodzinnem mieście 1851r., wyjechał do Dorpatu i tam w r. 1856 dyplom doktorski uzyskał. Następnie udał się w podróż naukową za granicę, gdzie przeważnie oddał się studyum medycyny sądowej i higieny publicznej. W r. 1860, wróciwszy do kraju, został lekarzem ordy-

nującym w szpitalu Dzieciątka Jezus, oddając się równocześnie z zamiłowaniem pracy literackiej. W r. 1866 powołany do Krakowa na profesora medycyny sądowej i policji lekarskiej, tegoż roku w półroczu zimowym rozpoczął wykłady. W r. 1873/4 był obrany dziekanem wydziału lekarskiego. Nadto pracował gorliwie we wszystkich komitetach sanitarnych, przez Radę miejską w Krakowie i Rząd wyznaczonych, w celu podniesienia stosunków higienicznych miasta i kraju. Jako członek-bibliotekarz tow. lek. warsz. zajął się gorliwie uporządkowaniem biblioteki. Taką zasługę położył w bibliotece akademii umiejętności, w której piastował urząd podskarbiego. Um. 21 kwietnia 1881 r. W r. 1863—1866 był redaktorem Pam. tow. lek. warsz. Od r. 1869 do 1876 redagował Przegląd lek. (do 1871 wspólnie z Oettingerem, w r. 1872 z Grabowskim i Lutostańskim, sam 1873—1876. Nadto w latach 1877—1880 kierował wydawnictwem dwutygodnika med. publ.

Relatio de morbis chirurgicis in nosocomio universitatis literarum Dorpatensis anno 1853 observatis. Dorpat, 1858, w 8-ce, str. 78, k. n. 4. Diss. inaug.

O wzajemnej zależności sił fizycznych (podług Grovego). (Bibl. warsz. 1859, III, str. 224).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1859, w 8-ce, str. 18.

Nowe prawodawstwo angielskie w przedmiotach dotyczących się higieny publicznej. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 13. Osobn. odb. z Bibl. warsz.

Siedzenie płam krwawych pod względem sądowo-lekarskim. (Tyg. lek. 1859, Nr. 48).

Kilka uwag z powodu artykułu P. Kaszewskiego p. n. „Pneumatologia i fizjologia,” umieszczonego w Bibl. warsz. 1859. (Tamże, 1859, Nr. 11).

Szlachtyzy paryżkie pod względem policyjno-lekarskim. (Tamże, 1860, Nr. 4).

Notatki policyjno-lekarskie z podróży. Zakład oprawiania zwierząt (atelier d'équarrissage) w Aubervilliers pod Paryżem. (Tamże, 1861, Nr. 3).

Kąpiele i pralnie publiczne w Paryżu i Berlinie. (Tamże, 1861, Nr. 27).

Targi paryżskie. (Tamże, 1861, Nr. 27).

Utrzymanie czystości ulic, ścieki, wychodki i t. d. w Paryżu, Berlinie i Wiedniu. (Tamże, 1861, Nr. 37, 38).

Uwagi higieniczne o szpitalach, zebrane w podróży w r. 1859 i 1860. (Tamże, 1861, Nr. 19, 20).

Wpływ uduszenia na ilość krwi w mózgu i płucach. (Tamże, 1861, Nr. 36).

Statystyka ludności Król. Polsk. (Tamże, 1862, Nr. 13—15, 20, 22, 40, 35, 45).

Krótki rys historyczny i stan obecny urzędzeń służby zdrowia w Prusach. (Tamże, 1862, Nr. 44).

Higiena publiczna na tegorocznym Kongresie nauk społecznych w Londynie. (Tamże, 1862, Nr. 27).

Wiedomości historyczne o urządzeniach higieny publicznej we Francji. (Tamże, 1862, Nr. 33).

O urządzeniach higieny publicznej w Anglii istniejących. (Tamże, 1862, Nr. 37—39).

Wskazówki ze stanowiska higienicznego do przepisów o utrzymaniu czystości miasta. (Tamże, 1866, Nr. 36).

Projekt zasad do przedsięwzięcia lustracji higienicznej miasta. Uwagi ogólne. (Tamże, 1866, Nr. 39).

Otwarcie zwłok A. Wierzbowskiego zmarłego na ropnię dokonane przez D-ra Wisłockiego. (Pam. tow. lek. warsz. T. XL, 1868, str. 185).

Trzy spostrzeżenia nowotworów w jamie brzusznej: rak dwunastnicy, rak żołądka, nowotwór trzustki. (Tamże, T. XL, 1868, str. 259).

Konieczność dla Warszawy publicznych ustępów. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 46. T. XLVIII, str. 140).

Ostrożności potrzebne przy chloroformowaniu i środków ratowniczych na pozór umarłych z wdechach chloroformowych. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 303).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1860, w 8-ce, str. 16.

O różnicy oparzelizn sprawionych za życia lub po śmierci. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 264).

Uwagi o wykładzie medycyny publicznej szczególnież zaś sądowej w uniwersytecie paryżkim i niektórych niemieckich. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 153).

Sprawozdanie Komitetu wyznaczonego na posiedzeniu tow. lek. warsz. z d. 18 marca 1862 r. dla zbadań pod względem higienicznym kąpiel publicznych wanny i parowych, istniejących w Warszawie. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 27. (Osobn. odb. z Pam. tow. lek. warsz.)

Sprawozdanie ze szczegółów higieny publicznej i szpitalną obchodzących, zawartych w rozprawie D-ra Topinard: Quelques aperçus sur la chirurgie anglaise. Paris, 1860. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 262. T. XLVIII, str. 229).

O szlachetstwach publicznych. (Tamże, T. XLVIII, str. 36).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w latach 1861 i 1862 przez W. Szokalskiego, Jana Kulesz i St. Janikowskiego. (Tamże, T. L, 1863, str. 260).

O pokątnem leczeniu. (Tamże, T. LII, 1864, str. 161).

Uwagi pod względem higienicznym o zakładzie starców i kalek pod opieką Warsz. Tow. Dobroczynności zostających. (Tamże, T. LII, 1864, str. 215).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w ciągu r. 1863. (Tamże, T. LII, 1864, str. 423).

Materyały do dziejów higieny i policji lekarskiej w Polsce. 1) O łaźniach i kąpielach w dawniej Polsce. (Tamże, T. LII, 1864, str. 323). 2) Nierząd. (T. LII, 1864, str. 330). 3) Urywki z historii higieny i policji lekarskiej miejskiej. (T. LIV, 1865, str. 412. T. LV, 1866, str. 3. T. LVIII, 1867, str. 212). a) O zarządach miejskich. (T. LIV, 1865, str. 413. b) Policja ogólna i lekarska, w szczególności pod względem żywności i napojów. (T. LV, 1866, str. 3. c) Bruki, kanały, utrzymanie czystości miast. (T. LVIII, 1867, str. 212).

Notatki do dziejów szpitalów i zakładów dobroczynnych w dawniej Polsce. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 457).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w ciągu r. 1864. (Tamże, T. LV, 1866, str. 81).

Szemat słownictwa rodzajów śmierci. (Tamże, T. LV, 1866, str. 279).

O składach kości przy ulicach Browarnej i Furmańskiej w Warszawie położonych. Sprawozdanie złożone w imieniu delegacji, która w kwietniu 1863 roku zwiedziła powyższe zakłady. (Tamże, T. LV, 1866, str. 321).

Sprawozdanie ze stanu biblioteki Tow. lek. warsz. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 230).

Sprawozdanie z katalogu biblioteki Tow. lek. warsz. wydane przez S. Portnera. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 82).

Odpowiedź na anti-krytykę S. Portnera. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 41).

Uwagi lekarskie o włościanach. (Przegl. lek. 1867, Nr. 10, 14, 15, 16).

Notatki do dzieł szpitalów i zakładów dobroczynnych w dawniej Polsce. (Tamże, 1867, Nr. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 11).

Z zapiszków do dzieł higieny i polioley lekarskiej w Polsce. Higiena publiczna obozowa. (Tamże, 1867, Nr. 20).

Materyały do dzieł higieny i polioley lekarskiej w Polsce. (Tamże, 1868, Nr. 36, 37, 38, 39, 41, 43).

Materyały do dzieł polioley lekarskiej tudzież zawodu lekarskiego i aptekarskiego w Polsce. (Tamże, 1870, Nr. 34, 35, 41, 42, 43. Dwutyg. hyg. publ. 1872, str. 97).

Pierwsze doniesienie o czynnościach Rady zdrowia galicyjskiej. (Tamże, 1871, Nr. 26).

Drugi zjazd lekarzy i przyrodników polskich. (Tamże, 1871, Nr. 29).

Czynności rady zdrowia galicyjskiej z m. Czerwca 1871 r. (Tamże, 1871, Nr. 30).

Organizacya służby lekarskiej publicznej w Galicji. (Tamże, 1871, Nr. 35).

O projekcie zmian w ustawie Uniwersyteckiej. (Tamże, 1871, Nr. 34).

Projekt zmian w ustawie uniwersyteckiej. (Tamże, 1871, Nr. 35, 36, 37, 39).

Klinika doświadczalna. (Tamże, 1871, Nr. 42).

Udział kliniki chorób skórnych i kiłowych w Krakowie w doświadczeniach co do skuteczności kwasu karbolowego. (Tamże, 1871, Nr. 11).

Sprawozdanie z prac najnowszych o patologii i terapii ospy. (Tamże, 1872, Nr. 25, 28).

Wspomnienie z wycieczki na zjazd przyrodników i lekarzy niemieckich. (Tamże, 1872 (odcinek), Nr. 35, 36, 37, 38, 39, 40).

Sprawozdanie z posiedzeń oddziału higieny publicznej i statystyki lekarskiej 45 zjazdu przyrodników i lekarzy niemieckich odbytego w r. 1872, w Lipsku. (Tamże, 1873 (odcinek), Nr. 1, 2, 3).

Opis szpitala wzorowego w Lipsku. (zob. Wien. Presse, 1872, Nr. 30 i 31). (Tamże, 1873, Nr. 6, 7).

Zjazd lekarski międzynarodowy w Paryżu. (Tamże, 1867, Nr. 36, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 49. Rok 1868, Nr. 28, 39).

Kronika higieny publicznej. (Tamże, 1873 (odcinek), Nr. 21).

Sprawy publiczno-lekarskie na zeszlórocznej sesyi sejmowej (t. j. 3-ciej sesyi 3-go peryodu). (Tamże, 1873 (odcinek), Nr. 34, 35, 36, 37, 42).

Pierwszy zjazd lekarzy i badaczów przyrody w Krakowie. (Gaz. lek. T. VII, 1869, str. 237—240, 252—254, 268—271, 350—352, 408—415).

Drugi zjazd lekarzy i przyrodników polskich odbyty we Lwowie od d. 20 do 24 lipca 1873 r. (Przegl. lek. 1875, Nr. 31—37).

O wściekłości i zapobieganiu tejże. (Dwutyg. hyg. publ. 1872, str. 53, 57, 62, 61, 70).

Tóż, w osobn. odb. Kraków, 1872, w 8-ce, str. 37.

Sprawozdanie z najnowszych prac o środkach ochronnych przeciwko ospie naturalnej. (Dwutyg. hyg. publ. 1872, str. 77, 80, 85, 89, 93).

Kilka słów o sprawach lekarskich z ubiegłego peryodu (1870 — 1876) sejmii galicyjskiego. (Tamże, 1877, str. 189, 209, 233, 253).

Uwagi nad projektem ustawy budowniczey dla miast i miasteczek galicyjskich z wyjątkiem Lwowa i Krakowa, wypracowanym przez Wydział krajowy. (Tamże, 1877, str. 141, 165).

Uwagi sanitarne o projekcie ustawy budowniczey dla m. Krakowa. (Tamże, 1877, str. 269, 285).

Nowe poglądy i doświadczenia pod względem zaopatrywania miast w wodę do picia i do innych użytków. (Tamże, 1878, str. 1, 25, 43).

Sprawozdanie o środkach potrzebnych w Krakowie pod względem szczepienia ospy ochronnej. (Tamże, 1878, str. 185).

O pomocy własnej mieszczków miejskich w sprawach porządku i zdrowia publicznego. (Tamże, 1878, str. 201).

O przeglądzie sanitarnym miasta. Projekt wzoru. (Tamże, 1878, str. 213).

Tóż, w osobn. odb. Kraków, 1878, w 4-ce.

Przepisy porządku ulicznego mające styczność z wykonywaniem budowli. (Tamże, str. 261).

Uwagi nad niektórymi wnioskami Wydziału krajowego w sprawach szpitalnych. (Tamże, str. 305).

Tóż, w osobn. odb. Kraków, 1878, w 4-ce.

Uwagi o odwietrzeniu czyli dezynfekcyi pościeli i odzieży. (Tamże, 1879, str. 173, 189).

Projekt instrukcyi dla oprawcy w m. Krakowie, wraz z powodami instrukcyi, jako też z wnioskami dodatkowemi. Opracował łącznie z Pacułą. (Tamże, 1879, str. 125, 143).

Instrukcyja tyoząca się rzeźni miejskiej krakowskiej. Opracował łącznie z Pacułą. (Tamże, str. 157).

Słowniczek wyrazów psychiatrycznych, obejmujący tłumaczenie polskie wyrazów łacińskich, niemieckich, francuskich i niektórych angielskich. (Wyjątek ze słownika terminologii lekarskiej polskiej przygotowanego do druku przez komisję terminologiczną T. lek. krak.). Kraków, nakł. Tow. lek. krak. druk Fr. Pobudkiewicza (A. Koziańskiego), 1880, w 8-ce, str. 28.

Sprawozdanie z czynności sądowo-lekarskich wykonanych od d. 19 listopada 1861 r. do 31 grudnia 1862 r. (Pam. tow. lek. warsz. 1864, T. LI, str. 321. T. LII, str. 60, 183).

Sprawozdanie z czynności sądowo-lekarskich wykonanych w ciągu roku 1863. (Tamże, 1866. T. LV, str. 193).

Sprawozdanie z czynności sądowo-lekarskich wykonanych w Warszawie w r. 1864. (Tyg. lek. 1867, Nr. 33—35).

Zdanie sądowo-lekarskie w sprawie L. Z. o kradzież obwinionego. (Klinika, T. II, 1868, str. 264—268).

Z kazuistyki sądowo-lekarskiej. Uduśnienie? Śmierć prawdopodobnie z jednorazowego nadużycia wódki. (Przegl. lek. 1866, Nr. 52).

Z kazuistyki sądowo-lekarskiej. Dochodzenie uszkodzonego ciała. Lekkie uszkodzenie głowy. Zapalenie płuc prawdopodobnie nie pochodzące z uszkodzenia. (Tamże, 1867, Nr. 16).

Wybicie dwóch zębów. Lekkie uszkodzenie ciała. (Tamże, 1867, Nr. 17).

Zranienie nosa. Lekkie uszkodzenie. Złamanie kości nosowych. Uszkodzenie lekkie. (Tamże, 1867, Nr. 21).

Związek przyczynowy między kopnięciem w brzuch a przepukliną pachwinową niedający się udowodnić. (Tamże, 1867, Nr. 26).

Kilka pytań dotyczących złamania żebra. (Tamże, 1867, Nr. 29).

Pobicie dwóch dziewczek harapnikiem. Uszkodzenie warunkowo-ciężkie. (Tamże, 1867, Nr. 37).

Pobicie kijami w pośladki. Ciężkie uszkodzenie ciała. (Tamże, 1867, Nr. 41).

Rana skroni zadana kamieniem. Lekkie uszkodzenie. (Tamże, 1867, Nr. 41).

Wstrząśnienie trzew brzusznych w skutek uderzeń. Lekkie uszkodzenie. (Tamże, 1867, Nr. 42).

Uszkodzenie lekkie głowy. Azali motyka jest narzędziem, którego nżycie pociąga za sobą pospolicie niebezpieczeństwo dla życia. (Tamże, 1867, Nr. 42).

Czy nóż szwaski jest narzędziem pociągającym za sobą pospolicie niebezpieczeństwo dla życia. (Tamże, 1867, Nr. 42).

Czy stępienie stałe palca czwartego u prawej ręki sprawia stałą niezdolność do pracy zawodowej. (Tamże, 1867, Nr. 44).

Wątpliwe zwichnięcie obojczyka. (Tamże, 1867, Nr. 44).

Złamanie żeber, przedziurawienie płucny i płuc i śmierć wskutek bicia, kopania, czy też spadnięcia z dachu? (Tamże, 1868, Nr. 26).

Złamanie żebra. Uszkodzenie lekkie cielesne. (Tamże, 1868, Nr. 31, 32).

Pobicie w pośladki. Uszkodzenie prawdopodobnie ciężkie. (Tamże, 1868, Nr. 44).

Uszkodzenie głowy śmiertelne z powodu indywidualności uszkodzonego. (Tamże, 1868, Nr. 48).

Zapalenie opony twardej mózgowej, prawdopodobnie wskutek pobicia. Późna pomoc lekarska, śmierć. (Tamże, 1868, Nr. 49).

Udar mózgowy prawdopodobnie wskutek usiłowania. (Tamże, 1868, Nr. 50).

Odgryzienie znacznej części ucha. Uszkodzenie ciężkie. (Tamże, 1869, Nr. 12).

Śmierć ze wstrząśnienia mózgu wskutek uszkodzeń głowy, nie zaś z zapalenia płuc. (Tamże, 1869, Nr. 23).

Uszkodzenie głowy, śmierć z zapalenia mózgu i opon mózgowych. (Tamże, 1869, Nr. 38).

Śmierć ze wstrząśnienia mózgu i rdzenia kręgowego nie zaś z udawienia. (Tamże, 1869, Nr. 41).

Czy pomyłka aptekarska stała się przyczyną śmierci. (Tamże, 1870, Nr. 2).

Śmierć z ropnicy wskutek zapalenia stawów urazowego? czy nie urazowego? (Tamże, 1870, Nr. 44, 45).

Śmierć z uduszenia podczas obcowania płciowego. (Tamże, 1871, Nr. 14).

Śmierć trojaków z udarów krwawych w mózgowiu. (Tamże, 1871, Nr. 26).

Śmierć z udaru opony mózgowej twardej, wskutek uderzenia w głowę? czy może wskutek późniejszego wstrząśnienia? (Tamże, 1871, Nr. 33).

Śmierć wskutek wstrząśnienia mózgu? czy wskutek utraty krwi? (Tamże, 1871, Nr. 34).

Śmierć noworodka z uduszenia—czy była sprawiona mimo woli przez matkę usiłującą wyciągnąć główkę dziecięcia podczas porodu? (Tamże, 1871, Nr. 39, 40).

Śmierć noworodka z zalewu mózgowego. (Tamże, 1871, Nr. 50, 51).

Przypadek zacczadzenia. (Tamże, 1873, Nr. 4).

Jeden strzał, czy kilka strzałów? Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1873, Nr. 10).

Rana serca. Samobójstwo czy morderstwo? Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1873, Nr. 27).

Uduszenie czy poderżnięcie gardła. Morderstwo czy samobójstwo? Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1873, Nr. 52).

Usiłowane zabójstwo z pozorem samobójstwa; w końcu rzeczywiste samobójstwo. (Tamże, 1875, Nr. 45, 46).

Z kazuistyki sądowo-lekarskiej. Dochodzenie uszkodzeń ciała. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 80. (Osobn. odb. z Przegl. lek.).

Śmierć noworodka z zagardlenia, czy wskutek usiłowań matki, chcąc się sobie rękami dopomóc podczas porodu? (Dwutyg. med. pub. 1877, str. 10).

Uszkodzenie czaszki śmiertelne. Morderstwo czy przypadek nieszczęśliwy? (Tamże, 1877, str. 48).

Śmierć z wylewu krwawego w oponie mózgowej wskutek uderzeń w głowę. (Tamże, str. 136).

Pęknięcie śledziony urazowe. (Tamże, 1877, str. 184, 203).

Śmierć wskutek uderzeń w brzuch doznanych w bijatyce. (Tamże, str. 247).

Złamanie kości nosa; szczególisk i ciężce; śmierć. (Tamże, 1878, str. 55).

Utrata palca wielkiego u nogi; czy wskutek okaleczenia się umyślnego, czy też z odmrózenia? (Tamże, str. 93).

Obłąkania padaczkowe. (Tamże, str. 120).

Ukąszenie palca; śmierć z posocznicy. (Tamże, str. 197).

Podpalenie popełnione w obłądnie. (Tamże, str. 210).

Śmierć wskutek wstrząśnienia mózgu, czy też złamania żeber? (Tamże, str. 335).

Zapalenie płuc urazowe, czy z inną przyczyną powstałe. (Tamże, 1879, str. 11).

Śmierć z zagardlenia. Pytania dotyczące się liczby sprawców i ich tożsamości. (Tamże, str. 24, 37).

Skrwawienie pepowiny w kąpielii letniej. (Dwut. med. pub. 1879, str. 73).

Śmierć dziecięcia nowonarodzonego prawdopodobnie wskutek zaniedbania potrzebnej pomocy. (Tamże, str. 89).

Śmierć płodu niedonoszonego podczas porodu wskutek wybroczyn w jamie czaszkowej. (Tamże, str. 105).

Śmierć z przekrwienia mózgu i płuc u pijaka, przypisywana gwałtom zewnętrznym. (Tamże, str. 121).

Śmierć z zagardlenia, a nie z powieszenia. (Tamże, str. 183—187).

Śmierć noworodka, czy wskutek utopienia go? (Tamże, 1879, str. 213—214).

Podpalenie popełnione przez głuchoniemą i niedołążną na umyśle. (Tamże, str. 262—264).

Śmierć przypadkowa z utonienia. (Tamże, str. 295 do 299).

Łącznie z A. Kremerem i J. Oettingerem opracował:

Uzupełnienie słownika łacińsko-polskiego wyrazów lekarskich prof. D-ra F. K. Skobla i D-ra Al. Kremera, razem z przekładem wielu wyrazów lekarskich niemieckich, francuskich i angielskich i słownikiem wyrazów weterynaryskich. Kraków, nakład tow. lek. krak., w druk. Uniw. Jag., 1876, w 8-ce, str. VI i 140.

Słownik terminologii lekarskiej polskiej, opracowany przez Komisję terminologiczną Towarzystwa lekarskiego krakowskiego, złożoną z D-rów St. Janikowskiego i Józ. Oettingera, prof. z Wydz. lek. Uniw. Jag., i D-ra A. Kremera, przy współudziale prezesa Akademii umiej., prof. D-ra J. Majera i wielu lekarzy i przyrodników polskich. Kraków, nakład tow. lek. krak., druk. A. Koziańskiego, 1881, w 8-ce, str. XVI, 544 i i rycina.

Kalendarz lekarski krakowski ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb lekarzy w Galicyi zamieszkających na r. 1881. Rok II. Kraków, nakład wydawcy, druk. Fr. Pobudkiewicza (A. Koziańskiego), 1881, w 16-ce, str. 16 nl., 76, 103, 4 ark. not. i str. nl. 6.

Janiszewski Aleksander, spółczesny lekarz szpitala św. Jana Bożego w Lublinie.

O działaniu fizyologicznym i własnościach leczniczych wodanu chlorału. (Gaz. lek. T. X, 1871, str. 625—629, 645—649, 661—664, 678—681, 710—713, 727—730, 742—744, 753—756, 769—774).

O nowym sposobie leczenia zastarzałych wrzodów goleniowych przy pomocy okrawywania ich. (Tamże, T. XIX, 1875, str. 401—406). Pasiutewicz napisał list do autora w tymże przedmiocie. (Tamże, T. XX, 1876, str. 223—224).

Durzycę wysypkową powikłaną błonią jamy ust i rozwinięciem w następstwie błonicy porażeniem postępowym tułowia i kończyn. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 33—38, 53—57).

O zanurzaniu (immersio) i o znaczeniu tego środka w chirurgii zachowawczej. (Medycyna, Nr. 10, 11, 12, 13).

Przyczynę do kazuistyki chrząstniaków (enchondromata). (Tamże, 1873, Nr. 40, 41, 42). Niektóre uwagi z powodu tego artykułu skroślił Edward Uściński, lek. szpit. w Maryampolu. (Tamże, 1873, Nr. 16).
Sposób leczenia z praktyk. chirurg. szpitalnej. Przypadek mięsaka kostno-torbielowego (osteo-cysto-sarcoma) olbrzymich rozmiarów, kości goleniowej prawej. (Tamże, 1875, Nr. 42, 43).

O działaniu kwasu pyrogallusowego w niektórych postaciach chorób skórnych. (Czytane na posiedzeniu Tow. lek. lub. d. 4 grud. 1880 r.). (Tamże, 1881, Nr. 15, 16).

O wpływie prądu stałego czyli galwanicznego na przebieg i leczenie przewlekłego nerwobólu kulszowego. (Czytane na posiedzeniu Tow. lek. lub. d. 18 grudnia 1880 r.). (Tamże, 1881, Nr. 34).

O zanurzeniu (immersio) i o znaczeniu tego środka w chirurgii zachowawczej. (Służba zdr. publ. 1872, zes. 12, str. 426—444).

Listy z Berlina: (Przegląd lek. 1880, Nr. 42, 46, 51, 52).

Janiszewski Jan, ukończywszy nauki lekarskie w uniwersytecie kijowskim, około r. 1857 osiadł w Tetyowie, gdzie używał sławy biegłego praktyka. Umarł w Tytyowie 8 grudnia 1872 r., przeżywszy lat 39.

Janiewicz Marcin, student medycyny i filozofii w akademii krakowskiej. Za jego staraniem i nakładem wyszło w Krakowie 1636 r. pismo Tomasza Kanawezego: Klejnot z wybornych kamieni spojony.

Por. Maciejowski: Piśmiennictwo... III, 781.

Jankowski Antoni Ludwik, rodem ze Strzyna.

Essai sur les émissions sanguines. Montpellier, 1841, w 8-ce, str. 40. Thèse.

Jankowski Józef.

De calculis viarum urinarum eorumque analysi chemica. Vilnae, 1812, w 8-ce, str. 61. Diss. inaug. Kalendarz flory wileńskiej. (Dziennik wil. 1817, str. 397—424).

Jankowski Mateusz, syn włościanina ze wsi Rombina pod Inowrocławiem, ur. 1843 roku; do gimnazjum uczęszczał w Inowrocławiu; nauk lekarskich słuchał od r. 1865 w Gryfii, później w Marburgu i Berlinie i tam w r. 1869 stopień doktorski uzyskał. Z początkiem wojny francusko-pruskiej powołany do armii, udał się jako lekarz do Francji, gdzie w Chaumont 19 stycznia 1872 r. życie dokonał.

Typhus abdominalis compliciert mit Ruptur des geraden Bauchmuskels. Berlin, 1869, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Jankowski Wiktor Piotr, syn włościanina ze wsi Stawczan; nauki pobierał w Wiedniu, gdzie później czas niejaki pracował w szpitalu powszechnym. Kilka lat przepędził w Egipcie, skąd wróciwszy osiadł w Lwowie. W r. 1865 wysłany był wraz z D-rem Berthloffem z ramienia rządu do Petersburga, w celu badania panującej tam epidemii gorączki powrotniej. W r. 1867 mianowany lekarzem przy fabryce tytoniowej w Winnikach, tam zakończył życie 8 lutego 1869 r., mając lat 61.

De creosoto. Vindobonae, 1835, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Nauka dla ludu o cholerye azjatyckiej. Lwów, Wild, 1863, w 8-ce, str. 10.

Toż, wydanie drugie. Lwów, 1865, w 8-ce, str. 15.

Wykład naukowy o cholerye azjatyckiej, oparty na wieloletniem doświadczeniu lekarskiem. Lwów, Wild, 1863, w 8-ce, str. 70.

O cholerye, jej oznakach i głównych przyczynach rozszczenia się epidemicznego i sposobach leczenia. Lwów, 1869, w 8-ce.

Cholera azjatycka jest do wyleczenia. Wynik spostrzeżeń nad tą chorobą. Lwów, 1863, w 8-ce, str. 39.

Cholera-Selbstbehandlung oder populär-praktische Belehrung über die asiatische Cholera für das gebildete Publikum. Lemberg, 1865, w 8-ce, str. 30.

Wścieklizna u ludzi (hydrophobia humana), uważana w szpitalu lwowskim. (Przegl. lek. 1864, Nr. 9).

O gorączce powrotnej (febris recurrens) w Petersburgu r. 1865, na podstawie własnych spostrzeżeń zebranych w czasie podróży odbytej z polecenia rządowego. (Tamże, 1865, Nr. 31, 32, 33, 34).

Janota Rudolf, lekarz górniczo-hutniczy w Węgierskiej Górze.

Kilka uwag tyczących się leczenia ran czystym wysokiem. (Czytane na pierwszym zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie 17 września 1869 r.). (Przegl. lek. 1870, Nr. 5, 6).

Działanie drażniące amoniaku. (Tamże, 1870, Nr. 12).

Przetoka męcherzo-pepkowa z zapaleniem otrzewny i męcherza u kobiety ciężarnej. Wyzdrowienie zupełne. (Tamże, 1870, Nr. 24, 25).

Janowicki Paweł, rodem z Podola.

De brachii extirpatione. Vilnae, typ. Marcino-wski, 1824, w 8-ce, str. 28 i 1 k. Diss. inaug.

Janowski Jerzy, z Białej Rusi.

De archoptosi. Vilnae, 1827, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Janowski Waleryan Włodzimierz.

De scarlatina. Petropoli, 1852, w 8-ce. Diss. inaug.

Jansen Stanisław, ur. w Warszawie, chirurg batalionowy w wojsku polskim, opuściwszy kraj w r. 1831, osiągnął dyplom doktorski w Montpellier 1834 r.; wykonywaniem lekarskiem trudnił się w Paryżu.

Diss. sur la plique dite polonaise. Montpellier, 1834, w 4-ce, str. 26. Thèse.

Januszkiewicz Napoleon.

Essai sur la phlébite aiguë en général. Montpellier, 1838, w 4-ce, str. 19. Thèse.

Januszkiewicz Ludwik, ur. 12 lipca 1835 roku w Wilnie, do gimnazjum uczęszczał w Swisłoczy, medycyny słuchał w Petersburgu, następnie dwa lata (1856—1858) doskonalili się za granicą, przeważnie w Berlinie, Wiedniu, Pradze, Paryżu i Londynie, przykładając się głównie do chirurgii i okulistyki, która stała się ulubionym jego przedmiotem. W r. 1859 otrzymał stopień doktora medycyny w Petersburgu i wkrótce został konsultantem w szpitalu miejskim, ordynatorem w zakładzie Maksymiliańskim, chirurgiem drogi żelaznej warsz. petersburskiej. W r. 1863 niósł pomoc ranym w Polsce. W r. 1864 wrócił do Pe-

tersburga, do zajęć swych dawniejszych i wyrobił sobie wielką sławę chirurga operatora. W r. 1872 (w lipcu) utonął w Bugu nieopodal Brześcia.

O bolesniennych processach w sosudistoj obłoczkie głąza woobszcze. Petersburg, 1861. Diss. inaug.

O ranach w ogólności. Petersburg, druk. J. Ohryzki, 1863, w 8-ce, str. 68. Sprawozdanie ogłosił J. Kosiński w Pam. tow. lek. warsz. T. LI, 1864, str. 286.

Mittheilungen aus dem Gebiete der Galvanoehirurgie. (St. Petersburg med. Zeitschrift, 1869, 1870.

Mittheilung über die Operation einer Schenkelhernie. (Tamże, 1869, T. XVII, posz. 8 i 9).

(Życiorys jego skreślił W. Spasowicz w Tyg. illus. 1872, Nr. 255 i 256).

* Jany, spółczesny okulista we Wrocławiu.

Do kazuistyki mięsaka naczyńniówki. Wykład mianu na posiedzeniu Tow. lekarzy gub. kaliskiej w d. 17 listopada 1889 r. (Medycyna, 1881, Nr. 30, 31).

Jaraczewski Julian, rolnik z pod Kościana, nie lekarz.

O cholera. Poznań, w druk. Dekkera, 1853, w 8-ce, str. 14.

Von der Cholera. Posen, 1853, w 8-ce, str. 14.

Jarczyński Jan, lekarz Andrzeja Trzebieckiego, biskupa krakowskiego, doktor medycyny i filozofii, wcielony został do wydziału lekarskiego akad. krak. 16 marca 1876 r. Księgozbiór swój przekazał bibliotece jagiellońskiej. Bieżanowski uczcił go panegirkiem.

Quaestio medica de febre syncopali. Cracoviae, typ. univ., 1676, fol., 2 k.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 49, III, 446. Bandtke: Hist. bibl. uniw. jag. str. 147. Gąsiorowski: l. e. II, str. 309.

Jarnatowski Teodor, ur. 11 sierpnia 1832 roku w Zaniemyślu, w powiecie srodzkim, w W. Ks. Poznańskim; do szkół średnich uczęszczał w Poznaniu (1842—1852); nauk lekarskich słuchał (1852—1856) w Wrocławiu, Gryfii, Wiedniu i Berlinie; dyplom doktorski uzyskał w Berlinie 6 października 1856 r. Odbiwszy obowiązkową służbę wojskową, osiadł 1858 r. w Koźminie, w pow. krotoszyńskim, skąd przeniósł się 1869 r. do Poznania, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskim. W r. 1866 brał udział jako lekarz w wojnie austriacko-pruskiej, a w r. 1870—1 w wojnie francuzko-pruskiej.

De nicotiana ejusque abusu. Berolini, 1856, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Pandry w nosie. (Przegl. lek. 1869, Nr. 37).

Niemota z porażenia nerwu krtaniowego dolnego czyli wstępnego. (Tamże, 1872, Nr. 15).

Oko chorego jako środek rozpoznawczy. (Roczn. tow. przyj. nauk pozn. 1874, T. VIII, str. 17—36).

Hygiena czyli nauka o zdrowiu. Cz. I. Hygiena prywatna. Poznań, 1876, w 8-ce, str. 187, z drzew.

Hygiena, czyli nauka o zdrowiu. Wyd. 2-gie. Poznań, nakł. autora, E. Chliier, cziecionkami L. Merzbacha, 1878, w 8-ce, str. 187 i 1 nl. z rycinami w texcie.

Wynicowanie macicy, samodzielne odnicowanie. (Przegl. lek. 1875, Nr. 15).

Kilka słów o bobie kalabarskim i czerynie. Odczyt miany na walnem zebraniu sekcji lekarskiej Tow. przyj. nauk. w Poznaniu d. 25 i 26 1877. (Tamże, 1877, Nr. 34, 36).

Przyczynok do patologii ziemicy. (Gaz. lek. T. XXV, 1878, str. 65—67).

Praca zawodowa i ćwiczenia cielesne. (Przewodnik gimnastyczny, 1881).

Nadto stręścił wykłady, jakie miał prof. Broca „o ropnicy.“ (Przegl. lek. 1869, Nr. 14—16).

Jarnuszkiewicz Witold, ur. w Puławach 1851 r., do gimnazjum uczęszczał w Lublinie; medycyny od r. 1868 słuchał w Warszawie. Od r. 1878 sprawuje obowiązki lekarza w szpitalu św. Łazarza w Zamościu.

Epidemiczne zapalenie ślinianek przyusznych i jader. (Parotitis et orethritis idiopathica epidemica). (Medycyna, 1881, Nr. 27).

Jaroeki Józef Grzegorz, brat znanego przyrodnika Pawła Feliksa, ur. 18 marca 1799 r., do nauk lekarskich przykładał się w Krakowie, gdzie 1824 r. dyplom doktorski osiągnął i wkrótce fizykiem okręgowym mianowany został. W r. 1826 przeniósł się do Obodówki na Podole i tam 25 lutego 1829 r. życie zakończył.

De genesi vermium in animalibus obviatorum. Cracoviae, typ. univ. 1824, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Jaroeki Michał, lekarz wojskowy, członek Tow. lek. warsz., przełożył na język rossyjski dzieło Raciborskiego o auskultacji i perkussyi. (Warsz. 1843).

Jarosż Franciszek Edward Feliks, rodem z Warszawy, dyplom doktorski uzyskał w Berlinie 1821 r.; wróciwszy do rodzinnego miasta, w lat kilka życia dokonał.

Plantae novae capenses. Berolini, 1821, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Opis żółtej febry. Warszawa, 1823, z ryc.

Jasiński, zamożny i powszechnie znany lekarz poznański, umarł 1620 r.

Por. Łukaszewicz: Obr. m. Pozn. I, 142.

Jasieński Andrzej.

De metrorrhagia gravidarum. Vilnae, Romm, 1842, w 8-ce, str. 77. Diss. inaug.

Jasiński Jakób, ur. w Warszawie 1791 r., nauki średnie pobierał w liceum warsz.; ukończywszy wydział akademicko-lekarski w rodzinnem mieście, w celu dalszego kształcenia się udał się do Berlina i Wiednia. Po powrocie z zagranicy uzyskał dyplom doktora medycyny w Warszawie. W latach 1816 i 1817 był fizykiem powiatu lipnowskiego; w latach 1830 i 1831 sprawował obowiązki ordynatora w szpitalu św. Łazarza w Warszawie a równocześnie pełnił służbę lekarską w szpitalu ujazdowskim. W r. 1834 mianowany został fizykiem m. Warszawy a na tym urzędzie podczas panującej cholery w latach 1836, 1837, 1848 i 1852 dał dowody niezwykłej energii i poświęcenia. W r. 1823 zaszczycony został dziedzicznym szlachectwem (herb Zło-

tową) a 1831 r. ozdobiony orderem virtuti militari. Um. w r. 1855.

Heilung eines chronischen Trismus mit Verhärtung der Muskeln. (Hufelanda Journal d. Heilkunde, T. XLI, 1815, str. 32—36).

Historia wydobycia z pochwy macicznej dwóch zębów trzonowych i dwóch kłów. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 502—508). Nad tą pracą A. Janikowski poświęcił uwagi w temże czasopiśmie, str. 509—518.

Toż po niemiecku. (Leo Magazin, 1829, T. II, str. 103—110).

Toż, przedrukowane w Graefego i Walthera Journal d. Chirurgie 1829, zasz. 3, str. 430—435.

Beschreibung der Ausrottung einer Speckgeschwulst (steatoma) aus der linken Seite des Bauches, welche vier und ein halbes Pfund wog. (Leo Magazin, 1828, T. I, str. 504—517).

Toż, po francuzku w Archives génér. de médecine, 1830, T. XXIII, str. 576.

Cholera między piwowarami w Warszawie. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 6).

Wiadomości o cholery w mieście Warszawie od 2 czerwca 1837 aż do jej ustania 9 października 1837. (Tamże, T. I, 1837, str. 668).

Zatrucie siarczanem cynku stukilkunasta chorych w szpitalu Św. Łazarza. (Tamże, T. I, 1837, str. 11).

Zranienie aorty narzędziem ostrym, które przebiło chrząstkę między 7 a 8 kręgiem grzbietowym; śmierć 11-go dnia choroby. (Tamże, T. I, 1837, str. 29).

Epilepsia uleczona przez indygo. (Tamże, T. II, 1839, str. 271).

Rozwinięcie się raka w prawej piersi i zmięknienie kości udowej. (Tyg. lek. 1849, Nr. 5).

Jasiński Józef, doktor filozofii i medycyny uniw. wileńskiego (1798), był lekarzem na dworze Józefa Obuchowicza, wojewody Nowogrodzkiego. Umarł w Nowogrodku 1825 r. Ogłosił:

Anthropologia czyli o własnościach człowieka fizycznych i moralnych w r. 1810 krótko zebrana i ułożona. Wilno, Zawadzki, 1818, w 8-ce, str. XX i 149.

Jasiński Ksawery, ur. w Poznaniu 1833 r., ukończywszy nauki gimnazyalne w mieście rodzinnym, zapisał się na wydział lekarski uniw. wrocławskiego, w r. 1852 przeniósł się do Gryfii, 1854 r. do Królewca, a w r. 1857 przybył do Berlina, gdzie 1859 r. dyplom doktorski uzyskał. Czas niejaki bawił w Warszawie, skąd przeniósł się do Charkowa.

De morborum pathogenia, verae diagnosis criterio, addita dyspnosae analysi. Berolini, typ. G. Lange, 1859, w 4-ce. Diss. inaug.

Słowo o operacjach wcielonych do okulistyki w ciągu lat ostatnich. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLVI, 1861, str. 121).

Jasiński Leon.

De generali aneurismatum notione, eorum pathologia et therapiam spectante. Mosquae, 1829, w 8-ce, str. 78. Diss. inaug.

Jasiński Ludwik, nauki lekarskie rozpoczął w Berlinie a nie uzyskawszy stopnia naukowego, poświęcił się dentyście. Mieszkał w Warszawie.

Rozprawa o sposobie zapobieżenia i wytopienia nalogu jaskini. Warszawa, 1844, w 12-ce, str. 12.

Krótki rys sztuki leczenia chorób zębów, dzieł i wykonywania operacyj praktycznie. Warszawa, nakł. Fr. Spiess, 1845, w 8-ce, str. 6, 90 i 3, 6 tab.

Jasiński Paweł, był lekarzem przy kapitule gnieźnieńskiej od 1600—1603 r.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa... str. 19.

Jasiński Roman, wnuk Jakóba, ur. w Warszawie r. 1853, wydział lekarski ukończył w Warszawie 1876 r. i w tymże roku został asystentem kliniki chirurgicznej wydziałowej. W r. 1875 w celu dalszego kształcenia się bawił w Wiedniu i Paryżu. W r. 1878 (pół roku) pełnił obowiązki ordynatora chirurga w szpitalu wojskowym w Mikołajewie. W latach 1879—1881 był ordynatorem kliniki chirurgicznej w szpitalu Dzieciątka Jezus. Od r. 1883 jest redaktorem Pamiętnika Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego.

Rozdzielenie mostka (disjunctio sterni). (Gaz. lek. T. XXII, 1877, str. 332—335).

Przetoki ściany brzusznej do kiszki cienkich prowadzące. (Tamże, str. 425—429).

Mikrofon w chirurgii. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 25—26).

Dzisiejsze stanowisko ortopedyi. (Tamże, T. XXVII, 1879, str. 181—182).

Śluzowatek zatoki Highmora, wypijawanie szczęki górnej; regeneracja; róża, zniknięcie nowotworu. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 81—86).

Dzieje i znaczenie przeciwpaśmozytnego leczenia ran. Warszawa, druk. Gaz. lek. 1878, w 8-ce, str. 51.

Angina membranosa. (Kalendarz lekarski, 1879).

Kilka przypadków herniotomii. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXVI, 1880, str. 354—370).

Przyczynek do etyologii kolana kśobnego. (Tamże, str. 355—403).

O sączkach kościanych ulegających wessaniu. (Tamże, str. 427—434).

Zniknięcie limfomatów pod wpływem róży. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 576—577).

Spostrzeżenia dotyczące leczenia choroby Potta. (Gaz. lek. 1881, str. 149—158, 177—181, 194—196, 217—221).

Róża zbarwienna. (Tamże, str. 357—361).

Wrodzone obustronne zwiechnienie kości udowej. (Tamże, str. 899—909).

Listy o opatrywaniu ran. (Gaz. lek. 1882, Nr. 5, 7, 11, 32, 42).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. 30.

Uwagi dotyczące higieny szkół ze stanowiska ortopedycznego, oparte na własnem doświadczeniu. Rzecz czytana na posiedzeniu biologicznem Tow. lek. warsz. (Tamże, 1882, Nr. 23, 24).

Jan Szepparowicz, wspomnienie pośmiertne. (Tamże, 1882, Nr. 42).

Przewlekłe ropnie okostnej, próchnienie trzonu kręgowego. Wydrubanie (évidement) próchniejącego ogniska z trzonu 1-go kręgu lędźwiowego. (Gaz. lek. 1882, Nr. 45, 46).

Nadto ogłosił wiele artykułów popularno-lekarskich, a mianowicie w Tygodniku powszechnym: O pielęgnowaniu niemowląt. O gimnastyce. O dławcu czyli krapie. O pozornej śmierci.

O tamowaniu krwotoków. (Echo 1877 grudzień).

Jasiński Stanisław, rodem z Czerniowiec.

De auro muriatico, ejusque praeparati virtute chemica et therapeutica. Viennae, 1833, w 8-ce, str. 50. Diss. inaug.

Jasiński Władysław, ur. 1827 w obwodzie Jasielskim w Galicyi, nauki średnie pobierał w Drohobyczu i Brzeżanach, dwuletni

kurs filozoficzny odbył we Lwowie. W r. 1849 udał się do Wiednia, gdzie obok nauk lekarskich z zamiłowaniem zajmował się klasykami greckimi i literaturą angielską. Osiągnąwszy 1855 r. stopień doktora medycyny, chirurgii i magistra akuszeryi, przybył do Lwowa, i tu sprawował obowiązki asystenta na klinice prof. Ducheka i jego następcy. Party żądał dalszego kształcenia się wrócił 1857 r. do Wiednia i tam doskonalił się w sztuce lekarskiej na różnych oddziałach szpitala powszechnego. W r. 1858 wstąpił do służby wojska austriackiego jako lekarz; 1859 r. odbył kampanię włosko - francuzko - austriacką; następnie bawił w Tryeście i następnie w Moguncyi, skąd odbył dłuższą podróż po zdrojowiskach niemieckich, zwodził Szawajary, Francją i Anglią. W końcu 1860 r. uwolniwszy się ze służby wojskowej, osiadł we Lwowie, gdzie od r. 1866 jest prymaryuszem w szpitalach więziennych Brigidek i Maryi Magdaleny. J. doświadczywszy na sobie, podczas siedmioletniej ciężkiej choroby (w r. 1873 zapadł na pleuritis i pneumonia chronica) zbawienych skutków leczenia zimną wodą, jest wielkim tej metody orędownikiem.

Porażenie gościcowe lewéj połowy twarzy. Rychły powrót władzy pod wpływem faradyzacji. (Przegl. lek. 1862, Nr. 26).

O leczeniu wodą i innymi środkami naturalnemi. Poradnik domowy dla zwolenników kuracji wodą. Lwów 1864, w 8-ce, str. 247 i XVI. Sprawozdanie o tém dziele ogłosił J. Oettinger w Przegl. lek. 1865, Nr. 27.

Homeopatia, jej zasada i teoria działania jej leków, wyjaśnione krytycznym rozbiorem dzieła D-ra Kaczkowskiego. Dla myślących czytelników wszelkich stanów. Lwów, nakład autora, 1865, w 8-ce, str. 88.

Ruch chorych w szpitalu więziennym we Lwowie w r. 1868. (Roczn. tow. lek. galicyjskich za r. 1869. Lwów, 1870, str. 112—113).

Zufälliges Einathmen einer Nähnadel. Verschwinden derselben innerhalb der Brustorgane. Ganz geringe und ganz kurz andauernde Beschwerden dadurch. (Wien. med. Presse, 1876, str. 574).

Jakie leczenie suchot daje najpomyślniejsze rezultaty. Rzecz czytana na 5 tegoroczném posiedz. Tow. lekarzy galicyjskich. Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, 1879, w 8-ce, str. 27.

Toż, w streszczeniu. (Dwutyg. med. pub. 1880, str. 128—129).

Welches Heilverfahren liefert bei der chronischen Lungenleishwundt die besten Resultate. Vortrag gehalten 1879 auf der 5 Versammlung galiz. Aerzte, Nach dem Polnischen frei bearbeitet, mit Berichtigungen und Zusätzen versehen von Joh. Schultze. Breslau, 1880, w 8-ce, str. III, 32.

O postępie leczenia wodą i powietrzem, przez autora rozprawy o leczeniu suchot. Lwów, nakład wydawcy, druk. Anny Wajdowicz, 1880, w 8-ce, str. 13 i 1 nl. Pracę tę ocenił Dr. Tarnowski w Przegl. lek. 1880, Nr. 27.

Leczenie suchot dawniej a teraz. Lwów, 1881.

Uzdrowiska nad morzem północnem oraz poradnik dla leczących się kąpielami w ogólności. Lwów, 1882.

Jasiukowicz Józef.

De cerebri commotione. Vilnae, 1824, w 8-ce. str. 47. Diss. inaug.

Jaśkiewicz Jan Dominik Piotr, ur. we Lwowie 6 lipca 1749 r., nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1775 r. W r. 1782 objął katedrę zoologii, botaniki, mineralogii i chemii w akademii krakowskiej i nauki te wykładał do r. 1787. Opuściwszy urząd profesorski, został lekarzem margrab. Wielopolskich. Um 14 listopada 1809 r.

Diss. inaug. medica sistens pharmaca regni vegetabilis. Vindobonae, 1775, w 8-ce, str. 254.

Opisanie doświadczenia czynionego z bania powietrzną w Krakowie d. 1 kwietnia 1784 pnszezoną z ogrodu botanicznego na Wesołej za staraniem i nakładem Imp. Jana Jaśkiewicza, Jana Śniadeckiego, Jana Szastera i Franciszka Szeidla, z przyłączeniem uwag częścią od nich samych dostrzeżonych, częścią od akademii paryskiej przez korespondencyą udzielonych. w 8-ce, str. 16.

Rozprawa względem formowania się gór i odmian następujących na powierzchni ziemi naszej. 1787, w 4-ce, k. 6.

O porfirze znajdującym się w górach między Mękinia a Tęczynkiem. 1787, w 4-ce.

Kuli ateczystycznej różnych aż dotąd doświadczeń opis dostateczny. Kraków, druk. Gröbla, 1784, w 12-ce.

W rękopisie zostawił:

Tablica mineralogiczna. (Wedle rozporządzenia z r. 1783 miała być ona używana we wszystkich szkołach do elementarnego wykładu mineralogii).

O wodach siarczanych Krzeszowińskich. Rozprawa odczytana w r. 1783. (Drukami ogłoszona w r. 1804).

O atmosferze, jej składzie i widokach napowietrznych.

O bogactwach krajowych w trzech wydziałach natury (1747).

Nauka o naturze, dwa tomy.

Por. Roczn. tow. przyj. nauk. warsz. IX, 461. Roczn. wyd. lek. III, 123, 448. VI, 411. Gąsiorowski: l. e. III, 19, 40, 155. Enekił. powsz. XIII, 132.

Jaślikowski Aleksander Konstanty, rodem z Łęczycy, początkowo był lekarzem w wojsku polskiem; opuściwszy kraj 1831 r., doktoryzował się w Montpellier 1834 r., osiadł w Paryżu i tam około 1858 r. życia dokonał.

De l'aménorrhée. Montpellier, 1834.

Jasmanicki Jakób, z Jasmanic.

Theses physicae de generatione et interitu. Heidelberg, 1804, w 4-ce, str. 19.

Jastrzębiec Jan, znany w Krakowie aptekarz około 1514 r.

Por. Grabowski: Star. wiad. o Kr. 227.

Jastrzębski, z Bobryńca.

Przypadek przetoki jelito-pęcherzowej (fistula entero-vesicalis). (Medycyna, 1877, Nr. 43).

Jastrzębski Wincenty Floryan, rodem z Wołynia, praktykował w Avallon (Yonne) we Francyi.

Du cancer des mammelles. Montpellier, 1836. Thèse.

Jaszczurowski Józef, ukończywszy nauki lekarskie w Krakowie 1839 r., został adjunktem przy klinice chirurgicznej uniw. jagiellońskiego.

De somno. Commentatio inaug. physiologico-pathologica. Cracoviae, 1839, w 8-ce, str. 51 i 3 k.

Jawdyński Franciszek, ur. 2 grudnia 1851 roku w Warszawie; tu uczęszczał (1864—1871) do gimnazjum i przykładał się (1871—1876) do nauk lekarskich. W latach 1876—1878 pracował w klinice chirurgicznej szpitalnej, następnie przeszedł do kliniki wydziałowej, w której od lat dwóch jest ordynatorem.

Oryginalny przypadek udawania choroby. (Gaz. lek. 1883, Nr. 15).

Jaworowski Aleks., społeczny lekarz w Lublinie.

Kilka spostrzeżeń nad rakiem (odezycane na posiedz. Tow. lek. lub. d. 4 listop. 1875 r.). (Medycyna, 1875, Nr. 52).

Jaworski Antoni Piotr, ur. 1812 r. w Gliwicach na Śląsku; ukończywszy gimnazjum w mieście rodzinnem, początkowo oddawał się teologii katolickiej na wszechścinie wrocławskiej, później przerzucił się do nauk lekarskich. W r. 1832 objął obowiązki chirurga w wojsku pruskiem. Dyplom doktorski osiągnął w Halli 1841 r.

De tussis varietatibus quibusdam. Halis, 1841, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Jaworski Józef, rodem z Krakowa, stopień doktora medycyny uzyskał w Wilnie 23 lipca 1810 r. Wkrótce powołany został przez Radę szkoły główniej koronnej do wykładowi chemii; gdy atoli katedrę tej nauki objął Markowski, Jaworski 9 listopada 1810 r. miał sobie poręczony, po odejściu Delasińskiego do służby wojskowej, wykład chirurgii i akuszerii teoretycznej. Po 11 miesiącach, z polecenia izby edukacyjnej urząd ten złożył i został fizykiem powiatu opoczyńskiego. On pierwszy zwrócił uwagę na uzdrawiające własności wody gózdzińskowskiej i analizie chemiczną tęję dokonał.

Per. Roczn. wyd. lek. VI. 49. Tyg. lek. 1860, Nr. 49.

Jaworski Walery, społeczny lekarz krakowski, nauczyciel wyższej szkoły realnej.

Żywką peptonową przyrządzoną sposobem dotychczas dla użycia w praktyce lekarskiej. (Przegl. lek. 1881, Nr. 17).

Tę, w osobn. odb. Kraków, 1881, druk. uniwersytecki, w 8-ce, str. 5.

Wiadomości bieżące z zakładów klinicznych w Erlandzie i Tubingdzie. (Tamże, 1881, Nr. 35, 36, 37).

Środki lecznicze używane obecnie w Kissingen. (Tamże, 1881, Nr. 39).

Składniki białkowe, wartość żywca i lecznicza żywyki peptonowej (Solutio carnis peptonisata) oraz odpowiedź na zarzuty D-ra Rejchmana. (Gaz. lek. 1882, Nr. 11).

Czynniki lecznicze i wskazania dla stacyi klimatycznej Davos przy chorobach płucnych. Skreślił według własnych spostrzeżeń. (Tamże, 1882, Nr. 34).

Praktyczne uwagi nad wskazaniami chorobowemi złożeń w Karlsbadzie i Kissingen. (Medycyna, 1882, Nr. 33, 34, 35).

Kolorymetryczna metoda oznaczenia ilości płynu w żółtku, zastosowana do praktyki lekarskiej. (Tamże, 1882, Nr. 37).

Doświadczenia nad ilościowym znikaniem rozczynów niektórych soli z żółtka ludzkiego. (Tamże, 1882, Nr. 39, 40, 41, 42).

Sposób dokładnego oznaczenia ilości treści płynnej w żółtku ludzkim w celach klinicznych i fizyologicznych. (Przegl. lek. 1882, Nr. 34, 35, 36).

Badania doświadczalne nad zachowaniem się soli leczniczych w żółtku ludzkim. (Tamże, 1882, Nr. 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51).

Versuche zur Ausmittlung der Gesamtmenge des flüssigen Inhaltes im menschlichen Magen. (Zeitschrift f. Biologie, 1882).

Aspirator żółdkowy służący równocześnie do stosowania ciągłej kąpieli żółdkowej przy pomocy sondy „à double courant.” Podał i zastosował w celach klinicznych. (Medycyna, 1883, Nr. 1).

Porównawcze badanie doświadczalne nad zachowaniem się wody karlsbadzkiej, nowej soli karlsbadzkiej, wody kysyngenskiej i wody przekropłowej w żółtku ludzkim. (Pam. tow. lek. warsz. 1883, T. LXXIX, str. 107—160).

O wewnętrznem stosowaniu przetworów i wód żelazistych w praktyce lekarskiej. (Przegl. lek. 1883, Nr. 4).

Ueber den Gebrauch der Mittelsalze per Rectum. (Wien. med. Wochenschr., 1883, Nr. 10).

Ueber die Methoden der exacten und annähernden quantitativen Bestimmungen des flüssigen Inhaltes im menschlichen Magen für klinische und physiologische Zwecke. Aus der med. Klinik des prof. Korczyński. (Tamże, 1883).

Jaworski, rodem z Warszawy, ostatni lekarz emira Szir Alego, wydał 1882 r. w Paryżu opis podróży swęj do środkowej Azji.

Jawurek Henryk Aleksander, ur. 14 lipca 1831 r. w Częstochowie, nauk średnich i lekarskich słuchał w Krakowie. Uzyskawszy stopień doktora medycyny 25 lipca 1857 r., objął obowiązki adjunkta kliniki chirurgicznej, zostając pod kierunkiem Bierkowskiego i takowe przez dwa lata sprawował. W tym czasie (1859) osiągnął dyplom doktora chirurgii. W roku 1860 (w styczniu) osiadł w Wiskitkach i został lekarzem miejscowego szpitala, na który biskup Tadeusz Łubieński swą opiekę rozciągnął. W r. 1875 przeniósł się do Żyrardowa, gdzie dotąd jest prawdziwym opiekunem licznęj rzeszy robotczęj.

Złamanie kości ramieniowej zupełne z rozdarcie części miękkich; wyzdrowienie. (Tyg. lek. 1863, Nr. 2).

Otworzenie klatki piersiowej (paracentesis thoracis). (Tamże, 1863, Nr. 9).

Odjęcie śledziony u dziecka czteroletniego; wyzdrowienie. (Tamże, 1863, Nr. 10, 13).

Żabka i sposoby jej operowania. (Tamże, 1864, Nr. 5).

O amputacyi sposobem D-ra Gritti. (Tamże, 1864, Nr. 16).

Przypadek zapoznanęj ciąży.—Rana cięta głowy, ciężka.—Przepuklina trwająca lat 18, uwięzienie, operacja, wyzdrowienie. (Tamże, 1864, Nr. 28).

Tęże i jego znaczenie w tak zwanym wodowstręcie u ludzi. (Tamże, 1865, Nr. 26, 27).

W rękopisie pozostała rozprawa:

De insanis. Sprawozdanie naukowe z zakładu dla obłąkanych z przebiegu lat 30. Rozprawa ta uwieńczona została nagrodą 300 złr. z zapisu D-ra Jakubowskiego i przyjęta za inauguracyjną.

O operacjach plastycznych (z rysunkami). Rozprawa na stopień doktora chirurgii.

Pomieszczał w czasopiśmie politycznych wiele artykułów dotyczących spraw lekarskich.

Przełożył dzieło Plagge (ob.).

Jeleniewski Adam, lekarz, był od r. 1654 rajcą lubelskim.

Jeleński Henryk, ur. w drugiej dziesiątce bieżącego wieku, ukończywszy liceum i dwuletni kurs filozoficzny w Krakowie, w r. 1834 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wrocławskiego; po czterech latach studiów przeniósł się do Halli, gdzie 1839 roku osiągnął stopień doktora medycyny i chirurgii. Następnie kilka lat praktykował w Krakowie; w 1843 r. przeniósł się do Warszawy i tu powtórzywszy egzamina, osiadł 1845 r. w miasteczku Działoszycach, gdzie dotąd pozostaje.

De metrorrhagia puerperarum. Halae, 1839, w 8-ce. Diss. inaug.

O użyciu wodorodanu potasu (kali hydrojodum) w tyfusie. (Tyg. lek. 1848, Nr. 9).

Przyczynę do zimnicy pokrzywkowej. (Gaz. lek. T. XXVIII, 1879, str. 33—33).

O dżumie i jej leczeniu. (Tamże, 1879).

Fehlen der Milz. (Berlin. klin. Wochenschrift, 1880, Nr. 49).

Pogląd praktyczny na skuteczne leczenie tyfusu brzuszno-jodkiem potasu (kalium jodatam). (Gaz. lek. 1882, Nr. 2, 4).

Das Jodkalium als Heilmittel gegen Abdominaltyphus. (Berl. klin. Wochenschr. 1883, Nr. 11).

Jellonek Jan Jerzy, doktor filozofii i medycyny, lekarz hr. Sułkowskiego, mieszkał w Rydzynie. Przełożył na język polski i wielu dodatkami uzupełnił poradnik Sam. Beimlera (ob.).

Jellachich Franciszek, późniejszy prof. w Kazaniu.

De corporibus mobilibus in articulis. Vilnae, 1832, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

Jentys Adam Walery, ur. 1840 r., do gimnazjum uczęszczał w Kielcach, nauk lekarskich słuchał w warsz. akademii medyko-chirurgicznej od r. 1857. W latach 1866—1869 był lekarzem gimnazjum w Chełmie. Od r. 1869 mieszka stale w Lublinie.

Spostrzeżenia chirurgiczne z praktyki prywatnej zebrane. (Trepanacya. Kamień pęcherza moczowego u kobiety 75 letniej, operacya przez cięcie. Wypitowanie główki kości barkowej. Wypitowanie główki kości barkowej po powikłanym złamaniu). (Służba zdr. publ. 1872, zesz. 10, str. 297—302).

Jerzembki.

De scabie salubritate in affectibus hydropicis. Halae, 1777.

Por. Frank: Prax. med. univ. praecepta Pars. I, Vol. II, str. 420.

Jerzykowski Stanisław, syn doktora medycyny Antoniego, ur. 23 grudnia 1847 r. w Ostrowiu, w powiecie odolanowskim W. Ks. Poznańskiego, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu, Trzemesznie i Poznaniu. Nauk lekarskich słuchał od r. 1868 w Wrocławiu i tam w r. 1871 stopień doktora medycyny otrzymał. Następnie osiadł w Poznaniu, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem.

Beitrag zur Kenntniss der Nierenkreise. Breslau, C. H. Starck, 1871, w 8-ce, str. 30, 1 k.

O cholery i zaradczych przeciwko niej środkach. Przekład z niemieckiego wydania Vogla. Poznań, 1872, w 8-ce, str. 24.

O powietrzu w stosunku do odzieży, mieszkania i ziemi. Poznań, 1873, w 8-ce, str. 44 i 2. Ocenil Grabowski w Przegl. lek. Nr. 25, 1873.

Popularny wykład o budowie, pożywieniu i pielęgnowaniu ciała ludzkiego podług najnowszych źródeł. Warszawa, 1874, w 8-ce, str. XIX, 254.

Patologia i terapia ciąży, porodu i pogoju. W wolnym przekładzie z podręczników Spaetha, Brauna, Naegele-Grensera i Schroedera. Nakładem Bibliot. unij. lek. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1875, w 8-ce, str. 560, z drzewor.

Wykład położnictwa. Poznań, M. Kamiński, 1876, w 8-ce, str. VIII, 460.

Przyczynę do leczenia przewlekłych nieżytych macicznych. Wykład miany na pierwszém naukowém zebraniu II zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie, d. 21 lipca 1875 r. Lwów, 1876, w 8-ce, str. 7.

Przewodnik dla felerów, siostr miłosierdzia i w ogóle osób zajmujących się pielęgnowaniem chorych. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1877, w 8-ce, str. III, 148.

O dżumie azjatyckiej i zaradczych przeciwko niej środkach. Poznań, nakł. i czerpkami N. Kamińskiego, 1879, w 16-ce, str. 43.

Ciekawy wypadek raka nabłonkowego. (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 149—154, 161—164).

O rozszerzaniu się w czasie porodu miednicy zmniejszonej skutkiem mięknięcia kości (osteomalacia). (Tamże, T. XVI, 1874, str. 23—26).

Trzy wypadki choroby Addison'a (z pracowni anatomiczno-patologicznej prof. Heschla). (Tamże, str. 118 do 122).

Przyczynę do doraźnego rozszerzania ust macicznych. (Tamże, T. XVIII, 1874, str. 6—10).

Nowotwór macicy, wytworzony po ciąży zaślinałowej. Częściowe tegoż wydalenie. Śmierć. (Tamże, str. 177—181).

Sprawozdanie z walnego zebrania sekcji lekarskiej Tow. Przyj. Nauk. Poznańskiego. (Tamże, T. XIX, 1875, str. 27—31).

O leczeniu odlechyli i odgiętej macicy ciężarniej (retroversion et retroflexio) oraz o kilku wypadkach tego cierpienia. (Tamże, T. XX, 1876, str. 177—182, 193—197).

Krótkie wiadomości o solankach inowrocławskich. (Tamże, T. XXI, 1876, str. 113—117).

Rozdarcie macicy podczas porodu. Śmierć. (Tamże, str. 289—292).

Przypadek pierwotnego ograniczonego zapalenia otrzewnej. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 429—430).

Dwa wypadki rozpadlin (fissurae) cewki moczowej u kobiet. Wyleczenie całkowite za pomocą nagłego rozszerzenia cewki moczowej. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 225—228).

Przyczynę do powikłań wad sercowych z ciążą, porodem i pogojem. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 1—3, 11—13. Przegl. lek. 1879, Nr. 51).

Przyczynk do nauki o polipach włókniastych szyjki macicy. (Tamże, Serya 2, 1881, T. I, str. 238).

Kilka uwag nad leczeniem złożeń okresu wydalania łojyska. (Tamże, 1881, str. 651—654).

Ostre całkowite wycinowanie macicy. (Tamże, 1882, Nr. 10).

O rękoczyźnie Credego. (Przegl. lek. 1881, Nr. 33).

O ostrém całkowitem wycinowaniu macicy. (Tamże, 1881, Nr. 47).

Uwagi nad wstrzykiwaniami do jamy macicy. Rozprawa czytana na zjeździe II lek. i przyr. w Pradze, 1882. (Gaz. lek., 1883, Nr. 2—6). Spr. w Przegl. lek. 1882, Nr. 30.

Nadto w Przegl. lek. od sześciu lat zamieszcza sprawozdania z czynności sekcji lekarskiej Tow. przyj. nauk. w Poznaniu a oprócz tego różne referaty i streszczenia.

Jezierski Apolinary, ur. 1825 r.

De varicibus. Berolini, typ. Schlesinger, 1851, w 8-ce, str. 24, 3 k. Diss. inaug.

Jezierski Hieronim Emil, z Kozłowska w Lubelskiem, praktykował w Chaussin (Jura) we Francyi.

Des mamelles considérées sous quelques rapports médicaux; avec des vues générales sur les différentes périodes de la vie de la femme. Montpellier, Ricard, 1837, w 4-ce, str. 40. Thèse.

Jezierski Jan Kazimierz.

Essai sur les fractures du fémur dans la région trochantérienne. Montpellier, J. Martel, 1835, w 4-ce, str. 26 i tabl. Thèse.

Jezewski Antoni, jako kand. med. ogłosił.

Rozszerzenie nagłe cewki moczowej kobiecej podług Simona przy krwiaku pęcherza. (Przegl. lek. 1876, Nr. 32).

Jezewski Władysław, lekarz wojska rosyjskiego, zmarły w Biruczu 17 lutego 1873 r., w 37 roku życia, ogłosił:

Kilka słów o bliznach i zabliźnianiu (z Hebry). (Tyg. lek. 1862, Nr. 44).

Stosowanie zimna w terapii chirurgicznej. (Podług prof. Esmarc'a). (Tamże, 1862, Nr. 50, 51).

O trądziku. (Podług Hebry). (Tamże, 1863, Nr. 21, 22).

O następstwach drażnienia skóry. (Podług Hebry). (Tamże, 1863, Nr. 30, 31).

Zastrzykiwania podskórne. (Tamże, 1865, Nr. 27).

Jędrzej z Kobylina, ob. z Kobylina Jędrzej.

Jędrzej z Opoczna, ob. z Opoczna Jędrzej.

Jędrzej z Poznania, ob. z Poznania Jędrzej.

Jędrzejewicz Jan, ur. w Warszawie 1835

roku, do gimnazjum (realnego) uczęszczał w rodzinieć mieście do r. 1852, nauk lekarskich słuchał w Moskwie (1856—1861).

Powróciwszy z wycieczki naukowej zagraniczną, osiadł stale 1862 r. w Płońsku, gdzie zjednał sobie powszechny szacunek.

Po trzyletnich wysiłkach założył w Płońsku obserwatorium astronomiczne i stacyę meteorologiczną. Wolne chwile od zajęć

lekarskich poświęcał badaniom astronomicznym i przyrodniczym.

Wynikowanie macicy (inversio uteri) w jedenastym roku trwania wyleczono. (Klinika, T. II, 1867, str. 157—163).

Wynacznienie okołopochwowe porodem spowodowane. (Tamże, T. III, 1868, str. 81—85).

Zapalenie ośłon mózgowo-rdzeniowych epidemiczne (meningitis cerebro-spinalis epidemica) w Płońsku. (Medycyna, 1880, Nr. 25).

Spostrzeżenia astronomiczne planety Jowisza, komet i gwiazd podwójnych — umieszczone w Astronomische Nachrichten, które wychodzą w Kielu w języku franenzkim.

Sprawozdania z prac podejmowanych we własnem obserwatorium ogłasza w kwartalniku tow. astronomicznego (Vierteljahrsschrift der astron. Gesellschaft), będąc członkiem tego towarzystwa od r. 1878.

Spostrzeżenia stacyi meteorologicznej w Płońsku w gubernii płockiej za r. 1881. (Pam. fizyograficzny, T. II).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 4-ce, str. 26 i 4 tab. lit.

Tegoroczna kometa. (Wszecchwiat, 1882, str. 260, 463).

Zastosowanie praw meteorologii do celów praktycznych. Odczyt wygłoszony w sali resursy kupieckiej 27 kwietnia 1881 r. (Tamże, 1882, str. 273, 299).

O słońcu. Odczyt wygłoszony w sali resursy kupieckiej 29 marca 1882 r. (Tamże, 1882, str. 593, 610).

O klimacie królestwa polskiego. (Wędrowiec, 1882, T. II, str. 300, 309).

Luźne artykuły meteorologiczne zamieszcza w Korespondencje płockim.

O klimacie okolic Płocka ogłosił w czasopiśmie Przyroda i Przemysł.

W tow. lekarzy płockich wygłosił dwa odczyty: O katarze chronicznym kiszek.

O praktycznem zastosowaniu analizy spektralnej mikroskopowej do celów lekarskich.

Jędrzejowski Romuald, (polonus cantianus).

De balneis simplicibus, Patavii, 1829, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Joannes de Nova Domo, ob. de Nova Domo Joannes.

Joannicy Gabriel, z Przeworska (Przeworsensis), syn Jana, właściwie zwał się Hanuszek. Urodzony w Przeworsku, stopnię filozoficzne uzyskał w Krakowie 1586 i 1589 r., nauk lekarskich słuchał we Włoszech i tam stopień doktora medycyny osiągnął. Wróciwszy do kraju, był przez lat 20 profesorem akademii Jagiellońskiej; w półroczu zimowem roku szkolnego 1599—1600 piastował godność dziekana w wydziale filozoficznym. Warunku wcielenia do wydziału lekarskiego dopełnił dopiero 10 lutego 1610 r. W r. 1608 był delegowany od akademii do sejmu i przekonał biskupów, że usiłowania reform będą daremne, jeżeli szkole cierpiące niedostatek nie udzieli pomocy. J. sprawował także obowiązki lekarza nadwornego Zygmunta III i Anny Jagiellonki, u której wyjeżdżał nakład na wydanie (1613) zielenika Syrenskiego i tym sposobem dzieło od zatraty uchronił. Umarł w Krakowie 8 września 1645 r., pochowany w kościele N. Maryi Panny.

De peste. Pro sui inter professores medicæ facultatis in clarissima totius regni Poloniae academia cracoviensi cooptatione disputatio. Cracoviae, Andr.

Petricov., 1600, w 4-cc, 11 k. nl. Ded. Stan. à Minsco, Lanciciae Palatino et Sylvestro Roguski, lekarzowi Zygmunta Augusta a później Anny Jagiellonki.

Kalendarium ad a. 1601. Cracoviae, Andr. Petricov., w 16-cc, k. nl. 50. (Prognozytyki dla każdej prowincyi z gwiazd wyciągane).

Kalendarz na r. 1606. Wilno, J. Karcan, w 12-cc.

Kalendarz na r. 1608. Kraków, Szeliga, w 16-cc. (O aspektach).

Kalendarz na r. 1609. Kraków, Szeliga, w 16-cc. (O aspektach, prognozytyki, krótka nauka puszczenia krwi).

Panegyrici nuptiales Reg. Pol. Sigismundi Augusti et Jo. Chr. comitis Tarnovii a Stanislas Orichovio, Roxolano, conscripti olim, nunc ad augustas Sigismundi III et Constantiae, Caroli archiducis Austriae filiae, nuptias, Gabriellus Joannici opera boni omnis causa e tenebris in lucem producti. Cracoviae, Siebeneycher, 1605, w 4-cc, ark. 11.

De desipientia. Pro suo, a philosophica ad medicam, in univ. professionem, transitu. Quaestio medica. Cracoviae, Andr. Petricov., 1610, w 4-cc. k. nl. 11. Ded. Władysławowi, synowi Zyg. III.

Plantarum cracoviensium index prioprius latine confectus: serenissimae principis, Dominae Annae, Infantis Suaeiae oblatu. Cracoviae, Andr. Petricov., 1616, w 8-cc.

Por. Encyklop. powsz. XIII, 395. Muezkowski: l. c. 231, 237, 255. Rocz. wyd. lek. II, 54. III, 443. Starowski: Mon. str. 108. Gąsiorowski: l. c. I, 324. II, 29. Oettinger: l. c. str. 215, 221.

Jodko Narkiewicz Witold, ur. 23 grudnia 1834 r. w Pukowie, w powiecie ihumeńskim gub. mińskiej. Ukończywszy gimnazjum w Mińsku, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu dorpuckiego w r. 1853. Stopień doktora medycyny uzyskał w Radzie lek. król. polsk. r. 1859. W r. 1860, odbywszy poprzednią podróż naukową w celu udokonalenia się w okulistyce, osiadł w Warszawie i wkrótce objął kierownictwo w oddziale ocznym szpitala żydowskiego a od 1870 r. jest ordynatorem w instytucie oftalmicznym. W latach 1863 — 1869 wykładał okulistykę w Szkole Głównej warsz. jako docent prywatny.

Żupełne wyciągnięcie tęczówki ze zdrowego ludzkiego oka i z przypadku tego czerpanie wnioski o wpływie tęczówki na akkomodacyę. (Tyg. lek. 1860, Nr. 27).

O zapaleniu tętnicy przyszykowatej (conjunctivitis phlyctenulosa) i zapaleniu rogówki miotekowatę (bülshelförmige Keratitis). (Tamże, 1861, Nr. 19—22).

Operacya wyniętej powieki. (Tamże, 1862, Nr. 26). O sympatycznym cierpieniu oka. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLV, 1861, str. 209).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1861, w 8-cc, k. 2, str. 60.

O akomodacyi prawidłowej, przestrzeni akomodacyjnej i jej wymiarzan. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLVII, 1862, str. 145, 205).

Toż, w osobn. odb. Rozprawa dla pozyskania stopnia Docenta oftalmologii przy akademii medyko-chirurgicznej warsz. Warszawa, Kaufmann, 1862, w 8-cc, str. 73, drzeworyty.

O astygmatyzmie. O wzroku dwuocznym. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLVIII, 1862, str. 328).

Przerost warstwy brodkowej skóry po wzykaryi. (Tamże, T. L, 1863, str. 151).

Działanie atropiny na oko. (Tamże, T. L, 1863 str. 298).

Wziernik dwuoczny Giraud-Teulon'a ujęty w przyrząd swego pomysłu. (Tamże, T. LII, 1864, str. 109).

O badaniu dwuocznym powietrznego obrazu wnętrza oka. (Tamże, T. LII, 1864, str. 116).

Cysticercus w oku między siatkówką i naczyńówką. (Tamże, T. LIU, 1865, str. 473).

Zapalenie dyfteryczne łącznicy powiekowej. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 278).

Nowa metoda operowania katarakty. (Tamże, T. LVI, str. 101).

Zaciemek traumatyczny ograniczony. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 347).

Nowy sposób Graefego operowania zaciemka. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 412).

Rozjaśnienie samowolne zaciemnionć z powodu skaleczenia soczewki. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 124).

Wrodzona niemożność opuszczenia powieki górnej z jednej strony. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 172).

Rak gałki ocznej. (Tamże, T. LIX, 1868, 198).

Nóż do przecinania nerwu wzrokowego (opticotom). (Tamże, T. LIX, 1868, str. 199).

Wybicie gałki. (Tamże, T. LX, 1868, str. 89).

Zrost powieki dolnej z rogówką, operacya. (Tamże, T. LX, 1868, str. 129).

Ospa rodnia u dziecka, któremu przed trzema miesiącami zaszczepiono z dobrym skutkiem krowiankę. (Tamże, T. LX, 1868, str. 129).

Odjęcie naczyńniaka z powieki dolnej. (Tamże, T. LX, 1868, str. 271).

Wydobywanie wzniałyj soczewki z przedniej komórki oka. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 61).

Ectropion, operacya sposobem Sansona. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 61, 114).

Drobne błyśzące ciała (kryształki cholesteryny) pływające w przedniej komorze oka. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 7, 63, 65).

Angioma cavernosum orbitae. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 221, 273).

Leczenie ulceris corneae rodentis sposobem Saemisch'a. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 119).

Rzadki nowotwór gałki ocznej. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 176, 226, 228).

Nowotwór w oczodole. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 161).

Ulcus rodens corneae uleczonej za pomocą operacyi Saemisch'a. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 116).

Nowotwór (kaszak, atheroma) tęczy, operacya. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 179, 226).

Zawłoka w blizności oka i jej skuteczność w chorobach oczu. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 459).

Podskórne wstrzykiwania strychniny w chorobach nerwu wzrokowego. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 24).

Nowotwór (wzwyrodnienie maczkowate) spojówki powiekowej. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 51).

Kazuietyka skaleczeń ocznych. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 421).

Wylew krwisty do oczodołu wyleczony wstrzyknięciem półtorachloru żelaza. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 14).

Metoda Snellena operowania entropii. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 27).

Gruczołek na powiece dolnej, wycięcie. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 28).

Zamknięcie otworu 6 linii długiego i 4 szerokiego na nosie w blizności kanału łzowego. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 29).

Embolia partialis art. centralis retinae. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 225).

Ischaemia retinae acuta. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 227).

Usunięcie na drodze operacyjnej rozszerzenia worka łzowego. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 228).

Odczyn zrenie na światło przy zupełnej ślepotcie. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 115).

Operacja przecięcia tęczy (iridotomia). (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 611).

Coloboma choroideae. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 612).

Półpasiec twarzowy (oczny). (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 613).

Amblyopia w następstwie zatrucia chininą. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 514).

Zwrodnienie mączkowate łącznicy powiekowej. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 515).

O działaniu ezeryny.—Przypadek węgrowca w komórze przedniej. (Tamże, T. LXXV, 1879, str. 246).

Rzadki przypadek pomętnienia rogówki oczów. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 719).

Przyczyn do anatomii patologicznej zapalenia siatkówki białkoczerwego (retinitis albuminurica). (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 193, 213).

Zranienie oka odłamkiem żelaza. (Tamże, T. II, 1867, str. 553).

Wspomnienie z wycieczki do Berlina. (Tamże, T. II, 1867, str. 602).

Sprawozdanie z ruchu chorych oddziału ocznego szpitala Starozakonných w Warszawie, za r. 1866. (Tamże, 1867, str. 673).

Rozedma prawej strony twarzy. (Tamże, 1867, str. 677).

O operacjach zaciemka. (Tamże, 1867, str. 789, 809, 828).

Tóż, w osobn. odb. Warszawa, w druk. Gaz. polskiej, 1868, w 8-ce, str. 19.

Kongres oftalmologów w Paryżu 1867 r. (Tamże, T. III, 1867, str. 274).

Opis i rozbiór krytyczny trzech pomyslnie wykonanych plastycznych operacyj powiek. (Gaz. lek. T. III, 1867, str. 361, 382, 394).

Tóż, w osobn. odb. Warsz., w druk. Gaz. polskiej, 1868, w 8-ce, str. 19.

Sprawozdanie z ruchu chorych oddziału ocznego szpitala Starozakonných w Warszawie za r. 1867. (Gaz. lek. T. IV, 1868, str. 758).

Parechy w organach ochronnych oka. (Tamże, T. VI, 1869, str. 529).

Sprawozdanie z ruchu chorych oddziału ocznego szpitala Starozakonných w Warszawie za r. 1868. (Tamże, T. VI, 1869, str. 644).

Naczyniak jamisty w jamie oczodołowej. wyluszczenie z pozostawieniem oka, z drzew. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 761, 792).

Sprawozdanie z ruchu chorych oddziału ocznego szpitala Starozakonných w Warsz. za r. 1869. (Tamże, T. IX, 1870, str. 285).

Sprawozdanie lekarskie z Instytutu oftalmicznego imienia ks. Edwarda Łabomirskiego za czas od 1 paźd. 1870 po 1 stycznia 1872 r. (Tamże, T. XII, 1872, str. 129, 165, 198, 257. T. XIII, 1872, str. 801, 820).

II sprawozdanie lekarskie... za r. 1872. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 181, 247, 268, 355. T. XV, 1873, str. 75, 137, 276).

III sprawozdanie... za r. 1873. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 262, 276, 287, 305).

IV sprawozdanie... za r. 1874. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 279, 293).

V sprawozdanie... za r. 1875. (Tamże, T. XX, 1876, str. 337, 353, 369, 390).

VI sprawozdanie... za r. 1876. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 177. T. XXIII, 1877, str. 33, 53, 69).

Ważniejsze wypadki z instytutu oftalmicznego z r. 1877. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 257. T. XXV, 1878, str. 97, 108, 115, 122).

VII sprawozdanie... za r. 1877. (Tamże, T. XXIV, 1878).

VIII sprawozdanie... za r. 1878. (Tamże, T. XXVII, 1879, str. 101, 113). (Spr. Rydla w Przegl. lek. 1879, Nr. 15).

IX sprawozdanie... za r. 1879. (Tamże, T. XXIX, 1880, str. 21).

Przyczyn do kazuistyki urazowych uszkodzeń oka. (Tamże, 1881, str. 999—1002).

Przełożył dzieło Weckera (ob.).

Jonas, żyd włoski, lekarz i ulubieniec Jana III, obwiniony, jakoby przyspieszył śmierć króla, przez zadawanie w nadmiernej ilości rてci.

Por. Dykeyon, biogr. hist. 565. Stupnicki H., str. 163.

Jonston Jan, pochodzący z rodziny szkodkiej, urodził się w Szamotulach 3 września 1603 r. Początkowe nauki pobierał w Ostrorogu, potem w Bytomiu (Beuthen) i następnie w gimnazjum toruńskim. W r. 1622 wyjechał do Szkocyi i tam w St.-Andrew przykładał się do nauki języka hebrajskiego i filozofii scholastycznej. Interesami domowemi zniewolony, powrócił do Polski i przyjął miejsce domowego nauczyciela przy młodych Kurebachach Zawadzkich, z którymi czas niejaki przebywał w Lesznie. Tu przyszła mu ochota poświęcić się nauce lekarskiej. W r. 1628 wraz ze swoimi uczniami udał się w podróż naukową, zwiedził akademię frankfurcką, wittenberską, lipską; następnie pojechał do Franeker a ztąd do Leydy. Zwiedziwszy Hollandyą, udał się do Londynu, i tu wyłącznie oddawał się naukom lekarskim. Już wtedy dziełami swemi dał się poznać w świecie uczonym tak zaszczytnie, że równocześnie ofiarowano mu katedrę filozofii w Dewenter, ciągniono na dwór podskarbiego Irlandyi a wojewoda bełzki Leszczyński proponował mu miejsce nauczyciela przy swoim synu; Jonston nie wahał się w wyborze i przyjąwszy ofiarowaną mu u Leszczyńskich posadę, wyjechał 1632 r. z Bogusławem Leszczyńskim i Władysławem Dorohostajskim przez Niemcy do Hollandyi. W Leydzie, po napisaniu rozprawy de theriaca, 14 kwietnia 1634 r. na doktora medycyny promowany został. Tegoż roku odwiedził Londyn; następnie przez Francyą, gdzie żadnej akademii nie opuścił, udał się do Włoch, zwiedził Neapol, Rzym, Bononią, Ferrarę, Wenecyą i Pawią. Tu otrzymawszy wiadomość o śmierci wojewody bełzkiego, przybył do Wilna, gdzie się pogrzeb odbywał. W r. 1636 osiadł w Lesznie, został nadwornym lekarzem swego ucznia Bogusława Leszczyńskiego, nieprzyjawszy ofiarowanej sobie katedry w Frankfurcie, w Leydzie, w Heidelbergu, ani też urzędu nadwornego lekarza przy Fryderyku Wilhelmie, elektorze brandenburskim. Za Jana Kazimierza, unikając

wojennego zgielku, kupił sobie około Lin-
gnycy wieś Cybendorf i tu oddawał się na-
uice i praktyce lekarskiej. Umarł 8 czerwca
1675 r. Wydał:

Monumentum exequiale perantiquae et nobilis pro-
sapiae Georgii Zawadzki. Bethaniae, 1625, w 4-ce.
Ephorus nobilis et orthodoxus. Varsaviae, 1631.
Enchiridii nosologiae generalis et specialis libri
VIII. Amstelodami, 1625, w 8-ce.

Thaumatographia naturalis in decem classes dis-
tincta, in quibus admiranda: 1) coeli, 2) elementor-
um, 3) meteororum, 4) fossilium, 5) plantarum,
6) avium, 7) quadrupedum, 8) exsanguium, 9) pis-
cium, 10) hominis. Amstelodami, apud J. Jansso-
nium, 1630, w 12-ce. Ded. Bogusławowi Leszczyń-
skiemu.

Toż, Amstelodami, apud Guill. Blaeu, 1632, w 8-ce.
Toż, Amstelodami, apud J. Janssonium, 1633,
w 12-ce, str. n. 6 i 578.

Toż, tamże, 1661, w 12-ce.
Toż, tamże, 1665, w 12-ce, str. 495. Ded. Januszowi
i Bogusławowi Radziwiłłom, Bogusławowi Les-
zczyńskiemu i Władysławowi Moniwidowi Doroho-
stajskiemu. (Data: Londini, 1631).

Toż, w przekładzie na język angielski: An history
of the wonderfull things of nature... London, John
Streater, 1657, fol., str. n. 16 i 354.

Toż, w przekładzie na język francuzki i niemiecki.
Joh. Jonstoni Poloni Naturae constantia s. distri-
be in qua, per posteriorum temporum cum prioribus
collationem. mundum, nec ratione sui totius, nec ratione
partium, universaliter et perpetuo in pejus
ruere, ostenditur. Amstelodami, apud Joan. Jansso-
nium, 1634, w 12-ce. Ded. Andrzejowi i Rafałowi
Leszczyńskim i Jerzemu Śłupekiemu.

Toż, Amstelodami, apud Guill. Blaeu, 1632,
w 12-ce, str. n. 6 i 182.

Toż, w przekładzie na język angielski: An history
of the constancy of nature... London, John Streater
1657, w 12-ce, str. n. 14 i 180.

Skeleton historiae universalis civilis et ecclesiasti-
cae, res praecipuas ab orbe condito ad annum 1633
gestas brevissime exhibens concinnatum in usum
gymnasii civitatis Leuvenensis. Lugd. Bat., apud G.
von der Marsee, 1633, w 12-ce, k. n. 9, str. 248.

Historia universalis civilis et ecclesiastica, res
praecipuas ab orbe condito ad annum 1633 gestas
brevissime exhibens. Edit. 2-a. Lugd. Bat., Georg.
von der Marsee, 1638, w 12, str. n. 12, 228.

Toż, Amstelodami, 1641.

Toż, tamże, 1644.

Toż, tamże, 1667.

Po śmierci autora przedrukowano to dzieło z do-
datkami historyi czasów późniejszych, p. t.: Historia
universalis ab orbe condito ad annum 1678. Franco-
furti ad Moenum, 1678, w 8-ce, str. 258.

Toż, tamże, 1690, w 8-ce.

De theriaca Andromachi et ejus praecipuis ingre-
dientibus. Lugduni Bat., 1634.

Horae subcisivae sen rerum toto orbe ab univer-
so exortu gestarum, idea. Pars I et II. Lesnae, typ.
Wigand. Funcke., 1639, w 8-ce.

D. Joh. Schlichting de Bukowiec, terrae wscho-
viensis judicem, praematuram filii primogeniti obitum
lugentem, consolatio. B. w. m. i. r. (1639).
w 4-ce.

Enchiridion ethicum. 2-a edit. Lugd. Bat., 1642,
w 24-ce.

Toż, tamże, 1658, w 12-ce.

Idea universae medicinae practicae libris VIII ab-
soluta. Amsterodami, apud Lud. Elzevirium, 1644,
w 12-ce, k. n. 5, str. 759, spisu k. n. 7.

Toż, Venetiis, sub signo Minervae. 1647, w 8-ce,
str. n. 8 i 540.

Toż. Editione hac quatuor accessere. Amsteroda-
mi, L. Elzevir, 1648, w 8-ce, str. 756 i 28.

Toż, Editio praeter venetam tertiam, multo auctior
et emendatior. Amsterdami, L. Elzevir, 1652, w 8-ce,
str. 752.

Toż, Francofurti, J. G. Kempfer, 1664, w 8-ce,
str. 700.

Toż, Amsterdami, 1684.

Toż, p. t. Syntagma universae medicinae practicae,
libris XIV absolute. Jenae, sumptibus J. Trescher,
1673, w 8-ce, str. 1111.

Toż, Vratislaviae et Jenae, apud V. J. Trescher,
1674, w 8-ce, ark. 69 1/2, z portretem autora.

Toż, Lipsiae, 1722, w 8-ce.

Toż, w przekładzie na język angielski, z dodatka-
mi Mikołaja Kulpepera. Londini, 1652- w 8-ce. In-
ne wydania 1665 i 1684 fol.

Syntagmatis dendrologiae specimen. Lesnae, (Am-
stelodami), 1646, w 4-ce.

Theatrum universale historiae naturalis. Franco-
furti ad Moenum, impensis et cum tabulis aeneis Ma-
thaei Merian, fol. 'Dzieło to wychodziło częściami
a mianowicie:

a) Theatrum universale de avibus libri VI, cum
tabulis LXII, 1650, str. 227 i 168.

b) Historiae naturalis de exsanguiibus aquaticis
libri IV, cum tabulis XX, 1650, str. 78.

c) Historiae naturalis de piscibus et cetis libri V,
cum tabulis XLVIII, 1651, str. 228.

d) Theatrum universale omnium animalium qua-
drupedum libri IV, cum LXXX tabulis, 1652, str. 231.

e) Historiae naturalis de insectis libri III, cum ta-
bulis XXVIII, 1653, str. 200.

f) Historiae naturalis de serpentibus et draconi-
bus libri II, cum tabulis XII, 1653, str. 40.

Inne wydanie: Historia naturalis animalium in IV
tomois divisa. Amstelodami, sumptibus Joh. Jac.
Schipperii, 1657, fol.

a) Historiae naturalis de avibus libri VI, cum
aeneis figuris, 1657. Ded. Hieronimowi i Jackowi
Rozdrażewskim. Str. 160, tab. 75.

b) Historiae naturalis de quadrupedibus libri cum
aeneis figuris, 1657. Przypis. Wilhelmowi VI, Has-
siae Landgravi. Str. 161, tab. 62.

c) Historiae naturalis de piscibus et cetis libri V,
cum aeneis figuris, 1657. Przypis. Wilhelmowi VI,
Hassiae Landgravi. Str. 147, tab. 28.

d) Historiae naturalis de insectis libri II, 1656.
Ded. trzem książętom szląskim. Str. 27, tab. 12.

e) Historiae naturalis de serpentibus libri II, 1665.
Str. 160, tab. 47.

f) Historiae naturalis de exsanguiibus aquaticis
libri IV, cum figuris aeneis, 1665. Str. 58, tab. 20.

Toż, w przekładzie na język holenderski. Amster-
dam, 1660, fol.

Theatrum universale omnium animalium, piscium,
avium, quadrupedum, exsanguium aquaticorum, inse-
ctorum et anguium, CCIX tabulis ornatum, ex scrip-
toribus tam antiquis quam recentioribus maxima
cura a J. Jonstone collectum, et plus quam trecentis
piscibus nuperrime ex Indiis orientalibus allatis et
nunquam antea in his terris visis locupletatum etc.
cura Henrici Ruyschii M. D. amstelodamensis, sex
partibus duobus tomis comprehensum. Amstelodami,
1718, fol.

Theatrum universale omnium animalium etc. Fran-
cofurti et Heilbron, impensis Franc. Jos. Eckbrecht.
fol. T. I, 1755. T. II, 1756. T. III et IV, 1757.

Toż, Rouen, 1768, w 4-ce, 6 tomów.

De communione veteris ecclesiae, Amstelodami,
1658, w 12-ce.

Notitia regni vegetabilis seu plantarum a veteri-
bus observatarum cum synopsis graecis et latinis

obscurioribusque differentiis in suas classes redacta series. Lipsiae, sumptibus Viti Jacob. Trescheri, typ. Christ. Michaelis, 1660, w 12-ce. Ded. Janowi Michaelis, Janowi Szrederowi, Janowi von den Linden i Leonardowi Ursinowi.

Toż, tamże, 1661, w 12, str. 44, 330 i 2

Historiae naturalis de arboribus et plantis libri X, etc. ob raritatem denuo imprimendos suscepit F. J. Ekebrecht. Heilbron, fol. T. I, 1768, tabl. 63, T. II, 1769, tab. 127.

Notitia regni mineralis s. subterraneorum catalogus cum praecipuis differentiis. Lipsiae, apud V. J. Trescher, 1661, w 8-ce, str. 101 i 16.

Ideae hygieinae recensitae libri II. Jenae, Trescher, 1661, w 12-ce, 18 ark.

Toż, Francofurti ad Moenum, 1664, w 12-ce.

Toż, Jenae, 1664, w 12-ce. (Haller).

Toż, Amstelodami, 1674, w 12-ce.

Dendrographias sive historiae naturalis de arboribus et fructibus tam nostri quam peregrini orbis libri X, figuris aeneis adornati. J. J. concinnavit et ex veterum ac recentiorum commentariis propriasque observatione summa fide recensuit. Francofurti ad Moenum, typ. Hier. Polichii, sumptibus haeredum Matthaei Meriani, 1662, in fol. str. 447, tab. 137.

Polyhistor s. rerum ab exortu universi ad nostra usque tempora per Asiam, Africam, Europam et Americam in sacris et profanis gestarum succinata et methodica series. Jenae, apud Vit. Jac. Trescherum, 1660 — 1667, w 8-ce. Pars, I—V. P. I—III, str. 816.

Polyhistor continuatus s. rerum toto orbe a Carolo M. ad Albertum II austriacum, in Europa, Asia, Africa, America gestarum, tam sacrarum quam profanarum succinata et methodica series libris VI absoluta. Jenae, sumptib. V. Jac. Trescheri, 1667, w 8-ce, str. 979. Jest to części IV i V poprzedzającego dzieła.

Toż, Amstelodami, 1665, w 8-ce.

Magni Hippocratis Coi, Coacae praenotiones, graece cum versione A. Foesii Medicomatricis et notis J. Jonstoni. Amstelodami, Elzevir, 1660, w 12-ce.

De festis Hebraeorum et Graecorum schediasma. Vratislaviae et Jenae, 1660, w 12-ce, k. 2 i str. 113.

Toż, Jenae, 1670, w 12-ce.

Toż, tamże, 1688, w 12-ce.

Polymathiae philologiae s. totius rerum universitatis ad suos ordines revocatae adumbratio. Lipsiae et Vratislaviae, apud Felbiger, 1666, w 4-ce, 46 ark.

Toż, Vratislaviae, apud Felbiger, 1667, w 8-ce, 24 ark.

Por. Arnold: w Roczn. tow. przyj. nauk warsz. VII, 132. Biograph. med. V, 363. Łukaszewicz: Hist. szkół I, 382. Bandtke: Hist. druk. I, 329. Wiszniewski: VIII, 78. Tyg. ill. 1860, Nr. 38.

Jonszer K.

Sprawozdanie z kliniki położniczej i ginekologicznej prof. C. Brauna w Wiedniu. (Służb. zdr. publ. 1872, zesz. 9, zesz. 10, str. 288 — 294, zesz. 11, str. 305 — 379).

Jordan Henryk, ur. 1842 r. w Przemyśle, stopień doktorski osiągnął w Krakowie 1869 r.; następnie był asystentem kliniki położniczej w uniw. jag.; od r. 1881 wykładał a akuszerią w charakterze docenta. W latach 1881 i 1882 przewodniczył krak. tow. lekarskiemu. Od r. 1881 piastuje godność rady miejskiego.

Poród bliźniaczy. (Przegl. lek. 1871, Nr. 35, 36).

Nauka położnictwa dla użytku położnych ułożona. Kraków, nakładem autora, w druk. Korneckiego. T. I, 1872, w 8-ce, k. n. l. 3, str. 216. T. II, 1873, w 8-ce,

str. 260. Oceńił Warschauer w Przegl. lek. 1872, Nr. 42, 1873, Nr. 48.

Zaśniad mięsny. (Przegl. lek. 1878, Nr. 13, str. 165).

Nauka położnictwa dla użytku uczniów i lekarzy. Dział I: Fizjologia i dyetetyka ciąży, porodu i położu. Kraków, nakład Stowarzyszenia do wydawnictwa dzieł lekarskich polskich, druk Fr. Pobudkiewicza (A. Koziańskiego), 1881, w 8-ce, str. n. l. 2 i 296.

Uwagi z powodu szerszenia się chorób płożowych pomiędzy ludnością żydowską w Krakowie. (Przegl. lek. 1881, Nr. 9, 10, 11).

Jordan Rudolf, urodz. 1833 r. w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Lesznie, medycyny słuchał w Berlinie, a od 1857 r. w Gryfi. Um. 7 marca 1868 r. w Buku, w W. Ks. Poznańskim.

De infantum pleuritide. Gryphiae, 1860, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Choroby robotników w fabrykach wyrobów stalowych. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLIX, 1863, str. 126).

* Jourdir August.

Pijawka, jej hodowanie i pielęgnowanie, oraz korzyści z jej hodowli wypływające. Przełożył i uwagami uzupełnił Albin Kohn. Warszawa, nakł. K. Bernsteina, druk. J. Jaworskiego, 1860, w 8-ce, str. 103, n. l. 2.

Józefczyk B.

Ueber das Chloroform als Anaestheticum. Krakau, Kornecki, 1874, w 8-ce, str. 26.

Józefowicz Jakób Aleksander, lekarz królewski, rajca lwowski, stryj słynnego kronikarza lwowskiego Jana Tomasza, żył około 1660 r.

Por. Batowski: Niektóre rękopisma w zbiorze Ossolińskich, 229. X. Sad. Barącz: Pamięt. dziejów polsk., 290. Żywoty sławnych Ormian, 156.

Józefowicz Mikołaj, aptekarz lwowski, odznaczył się walecznością 1648 r. podczas oblężenia Lwowa przez Kozaków.

Por. Barącz: Żywoty sławnych Ormian, 155.

Juchniewicz Wincenty, rodem z Dobleszek w Kurlandyi, do stopnia doktora medycyny promował się w Wilnie 1825 r.

De arachnitis. Vilnae, 1825, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Judycki Józef Kalasanty, stopień doktora medycyny osiągnął w Wilnie w r. 1811.

De hepatitis. Vilnae, 1811, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Juncker Edward, ur. 1802 r. w Warszawie, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał (1825 — 1829) w Berlinie.

Nonnulla de sexu sequiori. Berolini, 1829, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Jundziłł Stanisław Bonifacy (1761—1847), nie lekarz, autor wielu dzieł treści przyrodniczej, z których z medycyną bezpośredni ma związek następujące:

O źródłach słonych i wodach Stoklikskich. Wilno, w druk. Schol. Piarum, 1792, w 12-ce, str. n. l. 20.

Jurasz Antoni, ur. w Sławniach pod Poznaniem 24 listopada 1847 r.; do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu (1858 — 1867), nauk lekarskich słuchał w Gryfi i a częścią w Würzburgu. Z obowiązku służby

wojskowej stanął jako lekarz w szeregach wojska pruskiego; 8 miesięcy był pod Mectzem. Stopień doktora medycyny uzyskał w Gryfii 1871 r. W r. 1872 został asystentem kliniki w Heidelbergu; w r. 1875 rozpoczął wykłady prywatne o chorobach krtani i nosa; w r. 1877 mianowany docentem a od r. 1881 jest profesorem nadzwyczajnym uniwersytetu heidelberskiego.

Untersuchungen über die Einwirkung der Galle und der Gallensäuren auf die Blutkörperchen. Greifswald, Fr. Hache, 1871, w 8-ce. str. 29. Diss. inaug. Poszukiwania nad wpływem żółci i jej kwasów na ciałka krwi. (Klinika, T. VI, 1870, str. 71—79).

Bezskuteczne użycie wodoru chlorku w obojędnie opileczym (delirium tremens). Spostrzeżenie kliniczne. (Przegl. lek. 1870, Nr. 14).

Wspomnienia z podróży do Szwecyi. (Tamże, od-cinek, 1872, Nr. 20, 22).

Zapalenie mięśni postępowe kostniejące (myositis ossificans progressiva). (Medycyna, 1873, Nr. 34, 35).

Krupowe zapalenie płuc u dzieci, pod względem statystycznym i klinicznym. (Tamże, 1874, Nr. 12, 13, 14).

Przyczynę do kazuistyki rzadszych postaci płaszczy. (Tamże, 1874, Nr. 42).

Apomorphin als Expectorans. (Centralb. f. d. med. Wiss. 1874, str. 499).

Apomorfina jako środek wykrztuśny. (Gaz. lek. 1878, T. XX, str. 126).

Ueber die Wirkungen des salzsauren Apomorphin. (Deutsch. Archiv f. klin. Med. 1875, T. XVI, str. 41 do 87).

Zur Statistik der croupösen Pneumonie mit besonderer Berücksichtigung des kindlichen Alters. (Berlin. klin. Wochenschrift, 1874, Nr. 17).

Gelsemium sempervirens als antineuralgisches Mittel. (Centralb. f. d. med. Wiss. 1875, str. 513).

Gelsemium sempervirens jako środek leczniczy przeciw nerwobólom. Doniesienie tymczasowe. (Medycyna. 1875, Nr. 14).

Ueber das Aufrechtstellen und Fixiren des Kehlschleims während laryngoskopischer Untersuchungen und Operationen. (Berlin. klin. Wochenschr. 1876, Nr. 38).

Przypadek tocznia krtani (lupus laryngis). (Medycyna, 1876, Nr. 6).

Das systolische Hirngeräusch der Kinder. Historische und klinisch-anatomische Untersuchungen. Heidelberg, C. Winter, 1877, w 8-ce, str. VI, 96.

O skurczowym szmerze mózgowym u dzieci. Streszczenie rozprawy habilitacyjnej napisanej w języku niemieckim a przedłożonej Wydziałowi lekarskiemu w Heidelbergu d. 8 grudnia 1876 r. (Przegl. lek. 1877, Nr. 12, 14).

O działaniu chlorku pilokarpinu (pilocarpinum muricatum). (Tamże, 1877, Nr. 30, 31).

Ein neuer Kehlschleimnadelhalter. (Berlin. klin. Wochenschrift, 1877, Nr. 24).

Beiträge zur Diagnostik der phonischen Kehlkopf-lähmungen. (Deutsch. med. Wochen. 1878, Nr. 52). Sprawozdanie w Przegl. lek. 1879, Nr. 4).

Beiträge zur laryngopathologischen Casuistik. (Tamże, 1879, Nr. 14 i 15).

Ein Fall von Lähmung der Mm. cricoarytaenoidae postici nach Keuchhusten. (Jahrb. f. Kinderheilk. N. F. XIV).

O podskórnem zastosowaniu galwanokaustyki. Rzecz przedstawiona na posiedzeniu Tow. przyrodniczo-lek. w Heidelbergu d. 19 lutego r. b. (Medycyna, 1878, Nr. 14).

Laryngoskopia i choroby krtani opracował... I. Laryngoskopia ozdobiona 43 drzeworyt. Kraków, 1878, nakł. stow. do wydawnictwa dzieł lekarskich polskich w Krakowie, księgarnia S. A. Krzyżanowskiego, druk. Uniw. Jag. w 8-ce, str. I nt. i 80. Sprawozdanie z tej pracy Obdulowicza w Przegl. lek. 1878, Nr. 37; Chrostowskiego w Medycynie, 1879, Nr. 12).

O nowym przyrządzie do badania jam nosowych z przodu. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 10).

Ueber die subcutane Galvanocaustik. (Deutsche Zeitschr. f. Chir. XIII, str. 51).

Ueber den phonischen Stimmritzenkrampf. (Deut. Archiv f. klin. Med. XXVI, str. 157).

Ueber die Sensibilitätsneurosen des Rachens und des Kehlkopfs. Leipzig, Breitkopf, 1881, w 8-ce. (Sammlung klin. Vorträge, Nr. 192).

Ueber Behandlung hochgradiger Verkrümmungen der Nasenscheidewand. (Berl. Klin. Wochf., 1882, Nr. 4). Podał w Przegl. lek. 1882 r. Nr. 7 Dr. Smoleński.

Jurawicz Fortunat, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, z polecenia uniwersytetu kształcił się pod kierunkiem Bojanusa na profesora zoologii. Już w r. 1822 powtarzał publicznie w języku polskim lekcje anatomii porównawczej a w latach 1823—1826 wykładał zoologią. Um. 1826 r.

Wspólnie z B. S. Jundziłłem wydał: Opisy różnych przedmiotów historyi naturalnej. Wilno, nakł. F. Moritza, druk. XX. Misyonarzy, 1820, w 4-ce, z rycinami.

Jurkiewicz Jakób, ob. Dołęga.

Jurkowski Julian, bardzo wzięty społeczny lekarz w Montewideo w rzeczy poospolitej urugwajskiej.

Jurawice. O kąpielach kruszcowych Jurawieckich krótka wiadomość i rozbiór lekarski woli (około roku 1837), w 4-ce, 1/2 ark.

Jussen J. F. proboszcz i prof.

Oratio de civitatum et patrumfamilias subditos et liberos vaccinatione servandi officio. Praefatio originem et progressus vaccinationis hujus exponit. Cracoviae. typ. acad. 1821, w 8-ce, str. 28.

Just Karol, rodem z Międzyrzecza.

De commotione cerebri. Vratislaviae, 1817, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Kaczerowski Juliusz Henryk, ur. 1818 r. w Chojnicach, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinném, nauk lekarskich słuchał od r. 1838 w Królewcu, gdzie w r. 1848 dyplom doktorski osiągnął.

De chlorosi Regimonti Pruss., 1848. w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Kaczowski Adam, rodem z Wołynia, uzyskawszy w r. 1820 stopień doktora medycyny w uniwersytecie wileńskim, osiedlił się w Berszadzie na Podolu.

De varia scarlatinam curandi methodo. Vilnae, 1820, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Opis tarantuly (aranea tarantula) i skolependry (scelopendra morsitans). Postrzeżenia zoologiczne na Podolu. (Dzien. med. chir. i farm. Wilno, 1823/4, T. II, str. 665—671).

Kaczowski Antoni, ur. 18 lutego 1805 r. w miasteczku Kutach w Galicyi. Walcząc z ciężkim niedostatkiem, ukończył nauki gimnazyalne w Czerniowcach a następnie odbył trzechletni kurs chirurgiczny we Lwowie. Przeniósłszy się do uniwersytetu wileńskiego, po pięcioletniej gorliwej pracy dyplom doktorski osiągnął w r. 1836, i tegoż roku mianowany został lekarzem gminnym w Hernals pod Wiedniem. W r. 1837 uzyskał drogą konkursu miejsce w instytucie operatorskim w Wiedniu. Równocześnie pracował jako sekundaryusz w szpitalu powszechnym. W dwa lata później nial sobie przyznany stopień doktora chirurgii i magistra akaszerii. W r. 1841 wyruszył w celach naukowych do Niemiec, Francji i Anglii; wycieczka trwała 18 miesięcy. Po powrocie cieszył się znaczną praktyką w Wiedniu. W r. 1851 przerzucił się do obzo homeopatów. Od r. 1857 mieszka stale we Lwowie, gdzie pomimo podeszłego wieku nie przestaje pracować w rozpoznawaniu nauki Hahnemanna czyniem i piórem.

Plantae horti botanici nec non exoticae officinales, quod classes ordines, familias naturalem idioma latino, germanico, francogallico et polonico alphabetice sese excipientes... usui studium botanices ad-
untibus adcommodatae. Viennae, A. Pichler, 1837, w 8-ce, str. 44.

Homeopata polski, kwartalnik lekarski, poświęcony homeopatyi, higienie, gymnastyce racjonalnej, hydroterapii i weterynaryi homeopatycznej. Rok I, w 4-ch poszytach. Lwów, druk. E. Winiarza, 1861, w 8-ce, str. VIII i 296, z 4 tab. lit.

Toż. R. II. Zeszyt 1-y. Lwów, 1862, w 8-ce, str. 72.

O dyecie homeopatycznej w słabościach zapalnych i chronicznych. Lwów, druk. E. Winiarza, 1861, w 8-ce, str. 12.

Toż, drugie wydanie. Lwów, druk Winiarza, 1872, w 8-ce, str. 27.

O użyciu łaźni parowej. Lwów, druk Winiarza, 1861, w 8-ce, str. 23.

Prezerwatywy środki dla zapobieżenia: 1) zarazie bydłowej; 2) ospie owczej; 3) wściekliznie. Lwów, 1866, w 8-ce, str. VIII, 85.

Studien und Erfahrungen über die Pathologie und Therapie der Hydrophobie. (Wien. med. Presse, 1870, Nr. 41—44, 46, 47).

Cholery azjatyckiej homeopatyczny sposób leczenia. Lwów, nakł. autora, w druk. E. Winiarza, 1872, w 16-ce, str. 32.

Poradnik dla matek o pielęgnowaniu i wychowaniu dzieci, oraz o leczeniu ich chorób od urodzenia do siódmego roku. Lwów, 1874, w 8-ce, str. XIX i 186.

Teoretyczna i praktyczna nauka homeopatyi, dla lekarzy i światłej publiczności opracowana podług D-rów G. H. G. Jahra, Konstantego Heringa, Franc. Hartmanna, Clotar Müllera, B. Hirschela, Artura Lutzego, J. Kafki i podług własnych doświadczeń, wydana w dwóch częściach. Lwów, nakł. wydawcy, druk. E. Winiarza, 1876, w 8-ce. Cz. I, str. CXLIV, 572, 1 nl. popiersie wydawcy. Cz. II, str. 696.

Teoretyczna i praktyczna nauka weterynaryi homeopatycznej, czyli homeopatyczny sposób leczenia zwierząt domowych. Lwów, nakł. autora, druk. Ludowa, 1882, w 8-ce, str. 483 i XVI.

Kaczowski Karol, ur. w r. 1797 w Warszawie, gimnazyalne nauki pobierał w Krzemieńcu, lekarskie od r. 1815 w Wilnie. Uzyskawszy w r. 1821 stopień doktora medycyny, osiadł w Krzemieńcu, gdzie w krótkim czasie wyrobił sobie wielką

wziętość, jako zdolny i uczony lekarz; nato-
do od r. 1823 wykładał higienę w liceum
krzemienieckim. W r. 1829 powołany do
Warszawy na profesora terapii, objął zar-
ząd służby lekarskiej w wojsku polskim.
W r. 1832 osiadł we Lwowie, skąd r. 1835
wrócił na Wołyń i zamieszkał w Włodzimierzu
wołyńskim, nieco później w Lubar-
rze a następnie (1839) we własnym mająt-
ku Pułinach. W r. 1842 przeniósł się do
Berdyczowa a stąd do Żytomierza. Tu za
jego staraniem zawiązało się Towarzystwo
lekarskie, również rozpoczęło pożyteczną
działalność Towarzystwo dobroczynności.
Gorący orędownik oświaty krajowej, zało-
żył wspólnie z Al. Grozą i Lipkowskim
pierwszą drukarnię i księgarnię w tym mie-
ście; a jako kurator gimnazjum żytomier-
skiego, razem z J. I. Kraszewskim, żywo
się losami tej szkoły zajmował. W r. 1860
przeniósł się do Odessy; w r. 1863 z rozpo-
rządzenia władzy, zmuszony był opuścić to
miasto i zamieszkać w Wałujkach w gub.
woroneżkiej. Umarł w Chersoniu 14 paź-
dziernika 1867 r.

De plicae polonicae in varias praeter pilos, corporis humani partes vi et effectu. Vilnae, typ. Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. 27, 1 k. Diss. inaug. (Streszczenie tej rozprawy w Józ. Franka: Select. opus. ad prax. med. Vol. II, Nr. 4, str. 201—204).

Historia kołtuna. (Dziennik. med. chir. i farmacyi. Wilno, 1822, T. I, str. 232—237).

Lekeye higieny czyli Nauki zachowania zdrowia, wykładane publicznie od r. 1823 w liceum wołyńskim. Warszawa, druk. N. Glińskiego, 1826, w 8-ce. Tomów II, str. IV, 89 i IV, 168, 7 tab. lit.

Tenże tytuł. Lwów, druk. bibl. Ossolińskich, 1833, w 8-ce, str. 33.

Dziennik podróży do Krymu odbytych w r. 1825. Warszawa, druk. N. Glińskiego, 1829, w 12-ce. T. I, str. IV, 110. T. II, str. 167 i 3 tablice okazujące śmiertelność w Odessie w r. 1823 — 1824; 1 tablica przedstawiająca temperaturę i odmianny powietrza w Odessie w r. 1824 i 1825. T. III, str. 170. T. IV, str. 154.

O krupie, dwa wypadki szczególnego wyleczenia. (Graefego i Walthera Journ. d. Chirurgie, 1828, T. XIII, str. 238—244).

Niektóre myśli o febrach peryodycznych wsparte doświadczeniami. (Pam. lek. warsz. T. II, str. 27 do 48).

O używaniu preparatów chloru przeciw rozmaitym zarazom i szkodliwym wzywom. Warszawa, w druk. rządowej, 1831, w 8-ce, str. 38.

Uwagi nad homeopatią, hidropatią, magnetyzmem zwierzęcym, wiosenną kuracją i nad innemi przedmiotami. Wilno, T. Glińskiego, 1846, w 8-ce, str. 64.

Uwagi nad chorobą kołtunową. (Pam. tow. lek. warsz. 1844, T. XII, str. 237—244).

Kołtun. (Tamże, 1847, T. XVIII, str. 268).

Odpowiedź na list kwestarza Sonnabula. (Atheneum Kraszewskiego, oddz. 2-i, T. IV).

O przepisach wychowania w wieku niemowlęcym, dziecięcym i młodzieńczym. (Tamże, oddz. 2, T. V, 1845).

O szkole krzemienieckiej i o jej fundatorze T. Czackim, także i o innych rzeczach dotkniętych w liście umieszczonym w Tyg. petersburg. Nr. 76 z r. 1845. (Gwiazda wydawana przez B. Dolegę, Nr. 2).

Sprawozdanie złożone Stowarzyszeniu księgarsko-wydawniczemu w Żytomierzu d. 25 kwietnia. Kijów, 1859, w 8-ce.

Wspomnienia z papierów pozostałych po ś. p. n. generał-sztabekarzu wojsk polskich, ułożył Tadeusz Oksa Orzechowski. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, 1 związkowa druk., 1876, w 8-ce, T. I, str. XXXVIII, 261. T. II, str. 282.

Bawiąc na naukach w Wilnie, wydawał pismo satyrycznej treści: Verba veritatis.

(Wizerunek i życiorys jego znajduje się w Tyg. illustr. 1868, Nr. 16).

Kaczkowski Zygmunt, syn Karola, ur. 1831 r., zmarły w Warszawie 1 listopada 1863 r., nauk lekarskich słuchał w Berlinie.

Przełąd ważniejszych prac medycznych w Niemczech w ciągu ubiegłego roku. (Roczn. tow. paryż. 1859, str. 120—167).

Kaczkowski K., dawniej lekarz warszawskiego szpitala ś. Łazarza, obecnie rolnik.

O rzerzeczce u kobiet. (Pam. tow. tow. lek. warsz. T. LI, 1864, str. 3, 166).

Kaczkowski Michał, uzyskałszy 1829 r. stopień doktora medycyny w Wilnie, praktykował w powiecie włodzimierskim na Wołyniu, gdzie słuszną używał wziętości. Umarł w Horohowie 1848 r.

De hydrophobia. Vilnae, typ. dioecese, 1829, w 8-ce, str. 50, 1 k. Diss. inaug.

O poznawaniu i sposobach zapobieżenia i leczeniu choroby cholera morbus zwaną. Warszawa, w druk. kom. rząd. wyzn. rel. i ośw. publ., 1830, w 8-ce, str. 29.

Przepisy zachowania się przy użyciu wód mineralnych tak wewnętrznie jak i zewnętrznie, podług D-ra F. A. von Ammon. Lwów, wydawnictwo narodowe Ossolińskich, 1834, w 8-ce, str. 3, 110.

Jaszczurka w ludzkim żółtku. (Pam. tow. lek. warsz. T. V, 1841, str. 97).

Kaczkowski Michał, brat Antoniego, rodem z Kut w Galicyi, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu, gdzie później jako homeopata praktykował. Um. 1863 r.

De mercurio solubili Hahnemannii. Vindobonae, 1845, w 8-ce. Diss. inaug.

Kaczkowski Teofil, ur. w Plotyczu w Galicyi 1819 r., otrzymałszy stopień doktora medycyny w Wiedniu, osiadł w dziedzicznej wsi Komorowie pod Majdanem, w powiecie tarnobrzelskim. Sztukę lekarską wykonywał jedynie z zamiłowania i w celu dobroczynnym. Umarł 8 lutego 1868 r.

De hydropie in genere. Vindobonae, 1845, w 8-ce. Diss. inaug.

Kaczorowski Teofil, społeczny lekarz poznański, ur. w r. 1830 w okolicach Torunia, do gimnazjum uczęszczał w Chełmnie, nauk lekarskich słuchał od r. 1848 w Gryfii, później w Królewcu a następnie w Berlinie, gdzie w r. 1853 dyplom doktorski osiągnął.

De urinae incontinentia. Berolini, typ. Schlesinger, 1853, w 8-ce, str. 30, 1 k. Diss. inaug.

Krótkie sprawozdanie z tyfusu powrotnego, który od końca czerwca r. z. aż do końca kwietnia b. r. w Poznaniu nagminnie panował. (Przegl. lek. 1869, Nr. 42, 43, 44, 45).

Sprawozdanie o ospie, która panowała nagminnie w Poznaniu w r. 1871, ze szczególniejszym uwzględnieniem chorych pielęgowanych w szpitalu miejskim. (Tamże, 1872, Nr. 6, 8, 9, 10).

Dur powrotny (typhus recurrens) w Poznaniu. (Tamże, 1872, Nr. 20).

Toż, po niemiecku. (Berlin. klin. Wochenschr. 1872, Nr. 23).

O leczeniu zapalenia płuc ostrego pierwotnego. Rzecz przedstawiona na tegorocznym zjeździe naturalistów i lekarzy niemieckich w Lipsku. (Przegl. lek. 1872, Nr. 43, 44).

Die acute Pneumonie sei eine Infectionskrankheit. (Natur forsch.-Vers. 15 Ang. 1872).

Bericht über die Cholera Epidémie des Jahres 1866 in Posen. (Berl. klin. Wochenschr. 1872, Nr. 2, 3).

O leczeniu róży (erysipelas). (Przegl. lek. 1873, Nr. 1).

Ueber Behandlung des Erysipels. (Berlin. klin. Wochenschr., 1872, Nr. 53).

Uwagi nad przypadkiem „niedomogi sercowej ostrój” opisanym przez D-ra J. Oettingera. (Przegl. lek. 1873, Nr. 11).

Choroba we właściwiej nazwie i w niektórych innych chorobach układu nerwowego. Rzecz czytana na walnym zebraniu lekarzy Wielkopolskich dnia 19 grudnia 1872 r. w Poznaniu. (Tamże, 1873, Nr. 16, 17, 18, 19).

O użyciu kwasu karbolowego w chorobach zewnętrznych i wewnętrznych. Wykład miany na posiedzeniu sekcji lekarskiej Tow. przyj. nauk. pozn. (Tamże, 1873, Nr. 27).

Uwagi o własności odtwarzającej (desinfectio) kwasu karbolowego. (Tamże, 1873, Nr. 42).

Olęj rycynowy przeciw cholercie. (Gaz. lek. T. XIV, 1873, str. 92—96).

O użyciu prądu galwanicznego w przypadku zagłoby jelita (ileus). (Przegl. lek., 1874, Nr. 10).

Uwagi o leczeniu duru jelitowego (typhus abdominalis). Rzecz czytana na walnym zebraniu Sekcji Lek. Tow. Przyj. nauk poznańskiego dnia 19 grudnia 1875 r. (Tamże, 1876, Nr. 35, 36, 37).

O zastosowaniu terapii do teorii pasożytniczej. (Pamiętnik II zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie, 1875, str. 296—326).

O terapeutycznych doświadczeniach z kwasem salicylowym. Pos. sekcji lek. pozn. tow. przyj. nauk. Spr. w Przegl. lek. 1875, str. 372.

O podskórnym wstrzykiwaniu ergotynu w żyłach krwawnicach. Pos. sekcji lek. pozn. tow. przyj. nauk. (Tamże, 1876, str. 6).

O rzadkim przypadku cierpienia nerkowego. Pos. sekcji lek. pozn. tow. przyj. nauk. (Tamże, 1876, str. 120).

Dalsze doświadczenie robione z kwasem salicylowym. Pos. sekcji lek. pozn. tow. przyj. nauk. (Tamże, 1876, str. 334, 344).

Otrucie kwasem salicylowym. Pos. sekcji lek. pozn. tow. przyj. nauk. (Tamże, 1876, str. 473).

Przyczynki do działania zimnego powietrza w żarnicach (morbili). Rzecz przedstawiona na walnym zebraniu towarzystwa lekarzy Wielkopolskich d. 19 grudnia 1877 r. (Tamże, 1878, Nr. 6, 7).

O gościnie stawowemu powikłanym z zajęciem mózgowia. Po iedz. Sekcji Lek. Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu. (Tamże, 1876, str. 428).

Dwa przypadki cholery swojskiej. Posiedz. Sek. Lek. Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu. (Przegl. lek. 1877, Nr. 40).

Wyrób anatomiczny uklei kraniowych. Posiedz. Wydz. Lek. Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu. (Tamże, 1878, Nr. 2).

Zur Frage des Fleck-und Abdominaltyphus in Posen. (Deutsche med. Wochenschr. 1878, Nr. 5).

Przerwanie książki wskutek nadzwyczajnego wysilenia. (Przegl. lek. 1878, str. 25).

Rzekoma cięża zamacieczna. (Tamże, 1878, str. 463, 556).

Doświadczenia z kwasem bódźwinowym i balsamem peruwiańskim jako środkami przeciwnie. Posiedz. Wydz. Lek. Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu. (Spr. w Przegl. lek. 1879, Nr. 26).

O stosowaniu żaru platynowego w chorobach naciecznych. Odczyt miany na walnym zebraniu Wydz. Lek. Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu d. 24 czerwca 1879 r. Spr. Jerzykowskiego. (Tamże, 1879, Nr. 32).

Leczenie przewlekłego zaparcia stoła wyciekawieniem bez zadawania środków rozwalniających. (Tamże, 1879, Nr. 50).

Przyczynki do przetoczenia krwi do jamy otrzewnej. (Tamże, 1880, Nr. 29, 30).

Die kalte Luft als Antipyreticum und Antisepticum. (Deutsch. med. Wochenschr., 1879, Nr. 3—5). Zimowa stacya klimatyczna w leczeniu suchot: izba nieogrzewana. (Przegl. lek., 1880, Nr. 9).

Kilka uwag o soli kuchennej. (Tamże, 1881, Nr. 13). Przypadek przewlekłego wpochnienia (invagination) jelita. (Tamże, 1881, Nr. 18).

O użyciu pilokarpinu w krwotokach płucnych. (Tamże, 1881, Nr. 43, 44).

5 Fälle von Bluttransfusion in die Peritonealhöhle nach Ponfick. (Deutsche med. Wochenschr., 1881, Nr. 46).

Przyczynki do rękojennego leczenia suchot płucnych. Rzecz przedstawiona na walnym zebraniu Wydziału Lek. Tow. Przyj. Naj. Nauk Poznańskiego d. 21 grudnia 1882 r. (Przegl. lek., 1883, Nr. 14, 15).

Kaczyński Jan August, ur. 1838 r. w Walczu, w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Krotoszynie, nauk lekarskich słuchał od r. 1858 w Wrocławiu a później w Berlinie.

De febribus intermittentibus. Berolini, G. Schade. 1862, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Kaczyński Teodor, ur. 1843 r., umarł 3 maja 1882 r. w Brzostku, gdzie lat 14 praktykował i godnie piastował obowiązki radnego miejskiego i prezesa miejscowej rady szkolnej. Postawiono mu pomnik ze składek publicznych.

Kaczyński W., lekarz zamieszkały w Polonem na Wołyniu.

Ślepota nocka czyli kurza ślepota, (hemeralopia). (Tyg. lek., 1858, Nr. 29).

Kadler Ludwik, urodz. w Warszawie 15 kwietnia 1838 r.; ukończywszy gimnazjum realne w mieście rodzinnym 1856 r., udał się do akademii rolniczej w Hohenheimie pod Sztutgartem. W r. 1858 zapisał się do grona słuchaczy warsz. akademii medyko-chirurgicznej, ale już w roku następnym przeniósł się na wydział lekarski do Wiednia; stopień doktorski otrzymał w Krakowie 8 lipca 1865 r. W latach 1866 i 1867 był ordynatorem w szpitalu dla cholearycznych za rogatką wołoską w Warszawie. W r. 1869 założył prywatny instytut leczniczy dla chorób syfilitycznych i skórnych.

Sprawozdanie z ruchu chorych leczonych w instytucie leczniczym chorób syfilitycznych i skórnych. (Gaz. lek. T. X, 1871, Nr. 33).

Dwa wypadki ospy. (Tamże, T. XIII, 1872, Nr. 35).
O wstrzykiwaniu płynów do kiszek i o niedomykalności zastawki Bauhina. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 81—84).

Żółciak płaski (*xanthoma planum*). (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 193—195).

Wypadek wścieklizny w 27 lat po ukąszeniu. (Tamże, T. XXIX, 1880, str. 163—165, 171—173).

O środkach chroniących od cholery, napisał w sposób dla wszystkich przystępny... Poznań, druk. J. I. Kraszewskiego (D-ra W. Łebńskiego), 1873, w 8-ce, str. 18.

Rozbiór krytyczny studium D-ra T. Chądubińskiego p. t. *Zimnica*. (Bibliografia i krytyka lekarska. Dodatek do Gaz. lek. z r. 1875, Nr. 18—24).

O leczeniu przyniotu bez pozostawiania w mieszkaniu i odrywania się od codziennych zajęć czyli o perypatetycznym leczeniu przyniotu. Warszawa, druk. J. Noskowskiego, 1877, w 8-ce, str. 15. (Ocenił umieścił E. Klímk w *Medyceynie* 1877, Nr. 22).

Odpowiedź D-ra Kadlera na „Przegląd bibliograficzny” zamieszczony w Nr. 22 *Medyceyny* 1877. Warszawa, w druk. Noskowskiego, 1877, w 8-ce, str. 16.

Kady Henryk, ur. w Przemyśle 23 maja 1851 r., ukończywszy nauki gimnazjalne we Lwowie 1869 r. przez rok jeden słuchał medycyny w uniwersytecie jagiellońskim a następnie w Wiedniu, gdzie 1875 r. najwyższy stopień lekarski osiągnął. W latach 1873/4 i 1874/5 był demonstratorem anatomii u prof. Langerera w Wiedniu, nadto czas niejaki kształcił się w chirurgii (Operaciones-Zögling) u prof. Billrotha. W styczniu 1875 r. został mianowany asystentem przy katedrze anatomii w Krakowie (prof. Teichmann); od r. 1878 jako docent wykładał anatomię ludzką i porównawczą tamże; w listopadzie 1881 r. rozpoczął wykład anatomii w lwowskiej szkole weterynaryj. Napisał:

Einiges über die Vena basílica und die Venen des Oberarmes. (His-Braune, Zeitschr. für Anatomie und Entwicklungsgeschichte, 1876, T. II, str. 69).

O oku kreta pospolitego (talpa europaea) pod względem porównawczo-anatomicznym. Rozprawa habilitacyjna. Kraków, dr. Uniw. Jag. 1878, w 4-ce większej, str. 1, nl. 29 i 2 tab. lit. Odb. z IV tomu Pamiętnika wyd. mat. przyr. Akad. umiej.

O gruczołach tarczycowych dodatkowych w okolicy gnykowej (glandulae praehyoideae et suprahyoideae). (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. ak. um. T. VI, 1879, str. 129—142, 1 tab.).

Toż, w osobn. odb., Kraków, 1879, w 8-ce, str. 14, 1 tab.

Ueber accessorische Schilddrüsenlappchen in der Zungenbeingegend. (Archiv f. Anatomie, 1879, posz. 3, 4).

Beitrag zur Kenntniss der Vorgänge beim Eierlegen der Blatta orientalis. (Zoolog. Anzeiger, 1879, Nr. 44).

Kilka przypadków złożeń układu naczyniowego, spostrzeżonych w pracowni anatomicznej uniwersytetu jag. zostających pod kierunkiem prof. D-ra Teichmanna. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. ak. umiej. T. VIII, 1881, str. 100—140, 1 tab.).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1881, w 8-ce, str. 41.

Ueber einige Abnormitäten des Gefäßsystems. (Med. Jahrbücher, 1881, 1 Heft, str. 37—45).

Wykład wstępny prof. D-ra... przy objęciu katedry anatomii w lwowskiej szkole weterynaryj d. 29 listopada 1881 r. (Przegl. lek. 1881, Nr. 51).

Kaestner Jan.

Krótką specyfikacya medykamentów Jana Kaestnera. Wrocław, 1757.

Toż, tamże, 1788.

Kahl Jan Eugeniusz, urodz. w Warszawie 1850 r., do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnym, gdzie również przykładał się i do nauk lekarskich (1868—1875). W r. 1876 został mianowany lekarzem szpitala w Łowiczu; 1877 r. objął obowiązki lekarza powiatu włoszczowskiego; w r. 1878 przeniósł się do Kiele, gdzie obecnie jest lekarzem miejskim i ordynatorem w szpitalu ś. Aleksandra.

Ospa rodzinna w Warszawie 1871 r. i środki przeciwnie przedsięwzięte. (Gaz. lek. T. XI, 1871, str. 430—431).

Przepuklina pachwinowa skośna wewnętrzna (pecherzo-pepkowa) zaciśnięta, (hernia inguinalis obliqua interna vesico-pubica incarcerata). (Medyceyna, 1880, Nr. 14).

Zgwałcenie kobiety dorosłej, ciężkie obrażenie części płciowych; śmierć. (Tamże, Nr. 42). Uwagi o powyższym przypadku podał Lande w Nr. 47.

Zabójstwo, czy samobójstwo. (Tamże).

Śmierć wskutek uderzenia narzędziem tępe w bok lewy. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1880, Nr. 23).

Owrożdzenia tchawicy (ulcerationes tracheae). (Tamże, 1880, Nr. 40).

Czerwie (larvae) muchy (*Phora rufipes*, Meigen) w żołądka człowieka. (Tamże, 1881, Nr. 6).

Rany wywołane bezpośredniem działaniem dynamitu. (Tamże, 1881, Nr. 18).

Wodna puchlina brzucha, charakterystyka ogólna. guzy przyniotowe wątroby (ascites, cachexia syphilitica, gummata hepatitis). (Medyceyna, 1881, Nr. 26).

Otrucie strychniną. (Tamże, 1881, Nr. 45, 46).

Kainko Edward Walenty, nie lekarz, ur. na Wołyniu, początkowo artysta dramatyczny, później kaznodzieja u o. bernardynów w Warszawie, następnie ksiądz świecki i sekretarz arcybiskupa Holowczyca. W r. 1820 przeszedł na wyznanie ewangelickie i osiadł w Wrocławiu, gdzie był korektorem w drukarni W. B. Korna; po roku 1832 też obowiązki spełniał u D. E. Friedleina w Krakowie. Wróciwszy na łono katolicyzmu, został kamedulą na Bielanach; zmuszony do opuszczenia eremu, przeniósł się do klasztoru karmelitów w Czerny, gdzie umarł 1852 r. Przełożył i wypracował wiele dzieł, z których do medycyny odnosi się:

Sposób zachowania zdrowia, czystości i piękności ciała we wszystkich chwilach życia. Wolne tłumaczenie przez... Wrocław, W. Korn, 1822, w 8-ce, str. 156.

Kalendarz lekarski na r. 1870. Warszawa, nakł. red. Gaz. lek., Drezno, druk. I. J. Kraszewskiego, 1869, w 16, str. 154, 42 i dziennik.

Toż, na r. 1871. Rok II. Warszawa, wydanie red. Gaz. lek. 1871, w 16-ce, str. XXIV, 212, 10 i dziennik.

Toż, na r. 1872. Rok III. (Tamże).

Toż, na r. 1873. Rok IV. Tamże, str. XXIV, 124, Lil, 8 i dziennik.

Toż, na r. 1874. Rok V.

Toż, na r. 1875. Rok VI.

Toż, na r. 1876. Rok VII. Tamże, 1875, w 16-ce, str. 254 i dziennik.

Toż, na r. 1877. Rok VIII. Tamże, 1877, w 16-ce, str. 161, 64, 60 i dziennik.

Toż, na r. 1878. Rok IX. Tamże, w 16-ce, str. 390 i dziennik.

Toż, na r. 1879. Rok X. Tamże, 1876, w 16-ce, str. 24, 32, 56, 60, 2 nl., 8, 27 nl., V, 6 nl. i dziennik.

Toż, na r. 1880. Rok XI. Tamże, 1879, w 16-ce, str. 204, 16 i dziennik.

Kalendarz lekarski krakowski, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb lekarzy w Galicyi zamieszkających, na r. 1880, wydany staraniem doc. D-ra Gradowskiego i prof. D-ra Janikowskiego. R. I. Kraków, nakł. autor. druk. Fr. X. Pobudkiewicza (A. Koziański), 1880, w 16-ce, str. 12 nl. 80, 115, 10 nl.

Kalendarz lekarski na r. 1868, ułożył Dr. Czyżewicz Adam. Kraków, nakł. Wyd. dzieł tanich, 1868, w 16-ce, str. 130, IV.

Kalikci Kotwicz Stanisław G., lekarz-hydroterapeuta.

Die Krankheiten, welche aus Onanie oder Selbstflecken entstehen. Quedlinburg, 1851, w 8-ce, str. VIII, 101.

Moyens infallibles pour guérir en peu de temps la fièvre typhoïde sans médecin ni médicaments. Lille, 1852, w 12-ce, 1/3 ark.

Le choléra, son traitement facile et infallible mis à la portée de tout le monde. Moyens de s'en préserver et de s'en guérir par le Dr... hydrothérapie. Paris, J. B. Baillière, 1853, w 8-ce, str. VIII, 75.

Typhus, Nervenfieber oder sichere Kennzeichen nebst Verhaltensregeln zur Vorbeugung und Verhütung desselben, wie auch eine Anweisung wodurch Jederman ohne Arzt und Arzneien mittelst angemessener Diät, durch Schwitzen und Anwendung von Wasser, sich selbst und Andere von dieser Krankheit radical heilen kann. Nach berühmtesten Physiotherapeuten Europa's und eigenen in Asien und Afrika gesammelten Erfahrungen bearbeitet. Mit 6 Abbildungen. Quedlinburg, Ernst, 1861, w 8-ce, str. VIII, 53.

Cholera. Sposób niezawodny do ustrzeżenia się, jakoteż środki niechybne do wyleczenia się z tej choroby samemu, bez pomocy lekarza i leków aptecznych a to za użyciem zmodyfikowanej i na zasadach fizjologii i patologii opartej metody physiotherapeutycznej i Bauscheitizmu. Wydane w języku francuskim przez praktycznego lekarza natury..... w Paryżu i przez tegoż na język polski przetłózone, z 22 drzeworytami. Lwów, nakł. aut., druk. Winiana, 1867, w 8-ce, str. VII i 155.

Toż, wydanie drugie. Lwów, nakł. red. Gaz. narod. 1872, w 8-ce, str. 75.

Kąpiele zimne w rzecze, jeziorze i morzu. Rady, w jaki sposób używać tych kąpiel, jak zachować się przed wejściem w nie, wśród i po wyjściu, aby przez nie zdrowiu nie zaszkodzić, lecz przeciwnie wzmocnić je lub nadwątlone uzyskać, oparte na dwadzieści kilkoletnim doświadczeniu, przystępnie pojęciu każdego napisane. Lwów, 1867, w 8-ce.

Kaliga (Caliga) Karol Prokop, magister chirurgii, ur. 1785, około r. 1828 był dentystą w Krakowie; później, przeniósłszy się do Lwowa, wykładał tamże w szkole chirurgicznej naukę o chorobach zębów. Um. 18 listopada 1845 r.

Ueber die Krankheiten der Zähne und die Mittel sie zu heilen. Wien, 1838, w 8-ce, str. VIII, 54.

O chorobach zębów i środkach leczenia takowych. Przekład z niem. Lwów, druk. Pillera, 1840, w 8-ce, str. 56, 1 tab.

Kalinka Julian, wychowawiec wszechnicy Jagiellońskiej, praktykował w Częstochowie. Um w Krakowie 20 kwietnia 1864 r.

Wyjął z notat lekarza zamieszkałego na prowincyi. (Tyg. lek. 1859, Nr. 8).

Kalinowski Jan Adolf, z Mostowlan.

Du diabète sucré. Paris, Bonaventure, 1866, w 4-ce, str. 36. Thèse.

Kaliński Józef Helita.

Tractatus de nova formandae pupillae methodo. Petropoli, 1822, w 8-ce, str. 47, 1 tab.

Kalkowski Jan, z Gwoźdźca.

Chiromantia albo praktykowanie z rąk człowieczych, z starych filozofów y nowych inszych autorów pilnie y porządnie zebrane przez... b. w. r. i m. d. w 8-ce, str. przeszło 150.

Kall Michał, doktor filozofii i medycyny, podczas studyów w akademii padewskiej, 28 sierpnia 1626 r. był obrany asesorem w oddziale narodowości polskiej.

Kalusowski.

O kurzej ślepcie (coecitas nocturna). (Tyg. lek. 1865, Nr. 29).

Kambon Marek, rodem francuz, praktykował w miasteczku Mons, gdzie w latach 1778, 1779 i 1780 dokonał trzy synchronotomie; w r. 1783 ubiegał się o katedrę anatomii w Wilnie; w latach 1785 — 1802 był prosektorem anatomii przy prof. Szastrze w Krakowie a nadto wykładał anatomią i fizyologią po polsku dla chirurgów.

Krótką myologia, w której muskuły są opisane podług części ciała ludzkiego na których się one znajdują. Przez Imci Pana M... anatomika. Dla pożytku szkoły chirurg. warsz. Warszawa, Zawadzki, 1795, w 8-ce, str. 160.

Por. Encykl. powsz. XII, 793. Roczn. tow. nauk. krak. VIII, 596. Roczn. tow. przyj. nauk. warsz. X, 358.

Kamelin Jan, ob. Camelin.

Kamieniecki Walenty.

De morbillis inter scientificae marinae operariae institutionis alumnos observatis annis 1847 — 1854. Petropoli, typ. E. Pratz, 1853, w 8-ce, str. 62. Diss. inaug.

Kamieński Jan, ukończywszy w r. 1824 nauki lekarskie w Wilnie, osiadł w Szawlach, skąd w r. 1847 przeniósł się do Rosien.

De odontalgia. Vilnae, 1824, w 8-ce, str. 57. Diss. inaug.

Spostrzeżenia o cholerze. (Tyg. lek. 1856, Nr. 46). Niektóre uwagi o maciey i skirze maciecznym. (Tamże, 1857, Nr. 19).

Kamieński Józef, rodem z Rohozina na Litwie.

Essai sur la séméiotique de la pericardite aiguë, et quatre questions tirées au sort. Montpellier, Ricard, 1838, w 4-ce, str. 48. Thèse.

Miał zamiar wydawać: Bibliotekę lekarską, czyli zbiór ogólny wszystkich gałęzi nauk lekarskich zastosowany do wiadomości i użytku każdego czytającego, — jak tego dowodzi prospekt w Paryżu z r. 1847.

Kamiński Tytus, zm. w r. 1855.

De febrī in genere. Viennae, typ. Ueberreuter, 1839, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Kamintus, episcopus arusiensis.

Præservationes a pestilentia. Cracoviae, Vietor, 1526, w 8-ce.

Kamocki Walenty, ur. 30 września 1858 r. w osadzie Kierz, w powiecie rawskim, gub. piotrkowskiej; do gimnazjum uczęszczał w Warszawie; nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie warszawskim (1876—1881). Od r. 1882 pełni obowiązki asystenta przy naczelnym lekarzu instytutu oftalmicznego imienia ks. Edwarda Lubomirskiego.

O środkach odmętniających wodę. (Zdrowie, 1878, Nr. 22).

O tak zwanym gruźle Hardera gryzoniów. (Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydz. mat. przyr. akad. umiejt. T. IX, 1882, str. 204—244, 1 tab.).

Toż, osobn. odb. Kraków, druk. uniw. Jag. 1882, w 8-ce, str. 41, 1 tab.

Dwa przypadki wagra ocznego. (Gaz. lek. 1882, Nr. 29).

Kampion, ob. Campian.

Kanka Tadeusz, osiągnąwszy stopień doktora medycyny w uniw. jagiellońskim 10 czerwca 1806 r., osiadł w Proszowie, gdzie wkrótce jako zdolny lekarz zasłynął.

Kapliński Jakób Józef Floryan, ur. 1796 r. w Lublinie, nauk lekarskich słuchał początkowo w Warszawie, później od r. 1818 w Berlinie.

De digitali purpurea. Berolini, typ. J. Fr. Starecki, 1820, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Kapuściński Maciej Józef, ur. 1811 roku w Czeladziu w Olkuskim, ukończywszy nauki w liceum w Krakowie, zapisał się 1829 r. na wydział fizyczno-matematyczny; lata 1830—1832 bawił w Opolu; od r. 1832 słuchał nauk lekarskich w Wrocławiu, gdzie 1837 r. dyplom doktorski osiągnął. Osiedliwszy się w Środzie, zasłynął jako biegły lekarz praktyczny. Um. 15 października 1873 r.

De fistulis urinariis. Vratislaviae, typ. L. Freund, 1837, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Kapuściński Bolesław, syn poprzedzającego, ur. w Środzie 1850 r., do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu (1864—1869), nauk lekarskich słuchał (1869 — 1873) w Berlinie.

Retroperitonäal-Sarcome. Berlin, 1873, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Przyczynę do działania przeciwgorączkowego salityanu sodowego w porównaniu z chininem. Odczyt miany na walnem zebraniu Sekcyi Lek. Tow. Przyj. Nauk odbytem 19 grudnia 1876 r. (Przegl. lek. 1877, Nr. 5).

Mięsak wspornikowy (gliosarcoma) jamy brzusznej. Pos. Wydz. Lek. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu. (Tamże, 1877, Nr. 24).

Ueber die Wirkung des benzoësauren Natrons beim Brechdurchfall kleiner Kinder. (Deutsch. med. Wochenschr., 1879, Nr. 32). Praca dokonana łącznie z Zielewiczem.

O operatywném leczeniu ropiastych wysięków opłucnej. (Przegl. lek. 1881, Nr. 13).

Karasiński Władysław Jak., rodem z Warszawy.

Disquisitiones de scirrho et carcinomate in universum et de carcinomate mammae et uteri in speciem. Lipsiae, 1837, w 4-ce, str. XII, 40 i 1 tab. Diss. inaug.

De la chaleur animale. Montpellier, 1839. Thèse.

Karchowski Jan, ur. w Pleszewie 23 stycznia 1854 r., do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu (1865—1875); nauk lekarskich słuchał w Berlinie i w Gryfii, stopień doktora medycyny osiągnął w Lipsku 1880 r. Obecnie praktykuje w Książu.

Ueber Augennervenaffecten auf syphilitischer Basis. Leipzig, 1880, w 8-ce. Diss. inaug.

Karcz (Kartsch) Maksymilian, lekarz lwowski, um. 28 grudnia 1880 r.

Poradnik lekarski w chorobach wenerycznych według najnowszych badań i doświadczeń medycyny. Lwów, nakł. aut., druk. Pillera, 1865, w 8-ce, str. 71.

Poradnik lekarski w chorobach wenerycznych, tudzież przydatek o samogwałcie. Drugie poprawne i znacznie pomnożone wydanie. Lwów, u K. Wilda, 1873, w 8-ce, str. VIII i 111.

Kaznistyka sądowo-lekarska. Morderstwo rozbiłnice. (Przegl. lek. 1880, Nr. 37).

Karczewski Stefan, ur. 10 marca 1847 r. we wsi Wielgie, w gub. radomskiej, nauki gimnazyalne pobierał w Lublinie, studia lekarskie ukończył w Warszawie w r. 1870. Do r. 1876 praktykował w Zamościu, obecnie pełni służbę lekarską w wojsku rosyjskiem.

Przymiot dziedziczny (syphilis hereditaria). (Pamiętnik warsz. T. LXIV, 1870, str. 32, 84, 119).

Instytucje lekarskie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. (Streszczenie pracy T. Valconita). (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 316. T. LXV, 1871, str. 48).

Z praktyki położniczej. (Gaz. lek. T. X, 1871, str. 556—558).

Cébulu w cewce moczowej męskiej. (Tamże. T. X, 1871, str. 637—639).

Przyczynę do kaznistyki ciał obcych w odbytnicy. (Tamże. T. XII, 1872, str. 191—192).

Kurecz karciany. (Tamże, str. 255—256).

Karczewski Wiktor Juliusz Cezar, ur. 3 marca 1838 r. w Krotoszynie, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu; od r. 1863 kierując zakładem dla obłąkanych w Kownówku.

De therapia monomaniae superbientis et paralyseos cerebri progressivae in asylo vesanorum sub auspiciis exc. Żelasko in pago Kowanowko florente usitata. Vratislaviae, 1863, w 8-ce, str. 42.

Karliński Stanisław, lekarz, alchimista, podróżnik, wojak, bawił czas niejaki na dworze kardynała Hozjusza, zwiedził Włochy, Francją, a nawet Persyją.

Sprawę o postępku ryerskich y przewagi opisanie krótkie, z nankami w tej znacznej zabawie potrzebne. We Lwowie, u Macieja Bernatha, 1569, w 4-ce. Ded. Hier. Sieniawskiemu.

Por. Maciejowski: Piśmien. polskie, III, 438, I, 655, II, 735.

Karlsbad, jego źródła, sól, mydła i tychże rozsyłanie. Karlsbad, nakł. H. Mattoniego, druk Finsterbecka w Wiedniu, b. r., w 12-ce, str. 53.

Karmin Maurycy, rodem z Galicyi, praktykował w Cieplicach czeskich, gdzie umarł 2 sierpnia 1872 r.

O elektroterapii przy użyciu wód Cieplickich. (Tyg. lek. 1866, Nr. 13, 14).

Toż, po niemiecku. (Wien. med. Presse, 1866).

Przypadek ulezonego władu rdzenia pańczerowego. (Gaz. lek. T. IV, 1868, str. 585—588).

Die kombinirte balneo-electrische Behandlung der Hemiplegie und der Tabes. Wien, 1869, w 8-ce, str. 19.

O zloczeniach ruchu. Przyczynek balneo- i elektroterapeutyczny. (Klinika, T. IV, 1869, str. 346—350, 361—363, 405—409).

Toż, po niemiecku. (Wien. med. Presse, 1868, Nr. 16, 17, 19, 20, 21).

Zur Elektrotherapie. (Wien. med. Wochenschr. 1869, XIX, 29—32).

Die Resultate der combinirten balneo-electrischen Behandlung in Teplitz. (Tamże, 1870, XX, Nr. 24—28).

Karpiński Nikodem.

De impedimentis in lithotomia occurrentibus quibus accedit singularis vesicae urinariae observatio. Argentorati, 1871, w 4-ce. Diss. inaug.

Karpiński Wincenty, społeczny aptekarz warszawski, ur. 1829 r. w wsi Wiszenkach w gub. lubelskiej, r. 1849 został pomocnikiem aptekarskim, 1852 — prowizorem, 1854 — magistrem farmacji; w r. 1855 kupił aptekę, która jego staraniem i pracą do pierwszorzędných w Warszawie należy.

Wzianin amoniaku i żelaza. (Tyg. lek. 1853, Nr. 10).

Roztwór jodku potasu i masę z jodku powinny być wydawane w naczyniach zwyczajnych bezbarwnych. (Tamże, 1854, Nr. 2).

Kwas nadchlorowy jako odczynnik na potaż. (Tamże, 1854, Nr. 6).

Chlorek bromu. (Tamże, Nr. 9).

Gliceryna z oleju kloszczowiny. (Tamże, 1854, Nr. 25).

Przyrządzenie atramentu do zdejmowania kopii z pisma nim napisanego i praktyczne jego użycie. (Tamże, 1854, Nr. 34).

Otrzymywanie proszku żelaza sposobem Morgan'a i żelazo odkwaserodnione wodorodem. (Tamże, 1855, Nr. 20, 21).

Rozbiór rośliny Brayera anthelmintica czyli Kousso. (Tamże, 1855, Nr. 24).

Nowy sposób wyrabiania kwasu mlecznego z mleczu wapna. (Tamże, 1855, Nr. 43).

Znakomitsze przetwory używane do czyszczenia zębów. (Tamże, 1856, Nr. 5, 6).

Węgiel propylaminy. (Tamże, 1856, Nr. 8).

Zdanie jodu na olejek terpentynowy. (Tamże, 1856, Nr. 25).

Piwo. Fermentacja górna i dolna. Piwo bawarskie, zafalszowanie, sposoby chemicznego dochodzenia wartości piwa, rozbiory piwa bawarskiego z browarów Warszawskich. (Tamże, 1856, Nr. 33—35).

Oznaczenie ilości mączki w czekoladzie oraz cukru, oleju tłustego i samego kakao. (Tamże, 1856, Nr. 38).

Rozbiór wody żelaznej Sławinkowskiej. (Tamże, 1857, Nr. 20).

Niektóre przepisy na przetwory nowo wprowadzone w użycie. (Tamże, 1857, Nr. 35).

Pigułki z żelaza redukowanego przez wodoród. (Tamże, 1859, Nr. 44).

Niektóre uwagi nad fabrykacją wód mineralnych. (Klinika, 1866, str. 15—16, 30—32).

Praktyczne wskazówki wyrabiania wód mineralnych i gazowych. (Gaz. lek. T. XIV, 1873, str. 120, 135, 148, 168, 179, 202).

Rozbiór wód studziennych m. Warszawy. Porównanie wód studziennych pod względem ich dobroci na ulicach Zatyłki i Elektoralnej w Warszawie. Czytane na posiedzeniu bijologiczno-higienicznem Tow. lek. warsz. d. 28 listop. r. b. (Medycyna, 1876, Nr. 50, 1 tab. 1877, Nr. 3).

Karpowicz A.

Użycie chloroformu w kilku zdarzeniach. (Tyg. lek. 1851, Nr. 51, 52).

Hydrophobia rabica uleczona przy pomocy żywotnego magnetyzmu. (Tamże, 1854, Nr. 1—3).

Karpowski Ryszard, ur. w Bydgoszczy r. 1843.

Ueber deformirende Gelenkentzündung s. polyarthrit deformans. Greifswald, E. W. Kanike, 1869, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Karwacki Aleksander, ur. 1825 r. w Krakowie i tam nauki lekarskie ukończył. Był lekarzem w wojsku austriackim; później praktykował w Kielcach, w Soleu i w Warszawie, gdzie 25 października 1871 r. życia dokonał.

Torebki albo kapsułki galaretowe (capsulae gelatinosae), oraz torebki otwierające się (envelopes médicamenteuses. Sposób robienia i używania tychże. W Kielcach, w druk. E. Kołakowskiego, 1859, w 8-ce, str. 14, tab. 2).

Zatrucie santoniną. Przypadłości zatrucia i leczenia. (Tyg. lek. 1861, Nr. 1).

Konwulsje i śmierć skutkiem mocznicy (uraemia). (Tamże, 1861, Nr. 5).

Ból nerwowy twarzy (protopalgia) z przyczyny zimnicy, połączonej ze znaczną bezkrwistością uleczony siarczanem chininy i żelazem. (Tamże, 1861, Nr. 8).

Poród z zaciśnięciem kureczowem ust macicznych. (Tamże, 1861, Nr. 12).

Odpowiedź na uwagi D-ra A. Przysiańskiego nad artykułem: „Konwulsje i śmierć, skutkiem zakażenia krwi moczowego.“ (Tamże, 1861, Nr. 17).

O darze czyli tyfusie zaraźliwym. Warszawa, 1863, w druk. I. Krokoszyńskiego, w 8-ce, str. 48. Ocenił Konitz w Pam. tow. lek. warsz. (1869, T. XLIV, str. 204) i Dobrzycki w Tyg. lek. 1864, Nr. 10).

O chodowaniu i pielęgnowaniu kwiatów i roślin pokojowych. Warszawa, druk. I. Krokoszyńskiego, 1866, w 12-ce, str. IX, 76, VI.

Toż. Wydanie drugie, przejrzone i powiększone przez N. O. Warszawa, 1874, w 12-ce, str. 243.

Ogrodnictwo warzywne drzew owocowych i krzewów jagodowych, oraz użyteczność tychże. Warsz., J. Kaufmann, 1871, w 8-ce, str. 220.

Karwowski Jan, ur. 10 listopada 1849 r. w Lesznie, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, nauk lekarskich słuchał (1868—1874) w Wrocławiu, w Gryfii i w Berlinie.

Allgemein-pathologische Betrachtungen über die verschiedenen Typhusarten. Breslau, 1874, w 8-ce, str. 52. Diss. inaug.

Karpowski Konstanty, społeczny lekarz warszawski, rodem z Suwałk, nauki szkolne odbywał w Lublinie, medycyny słuchał (1852—1857) w Moskwie. Następne dwa lata doskonalił się w naukach lekarskich

zagranicą. Wróciwszy do kraju, urządził w r. 1859 pracownię chemiczną przy szpitalu Dzieciątka Jezus, która po kilku latach pożytecznego istnienia zniesioną została. Po otwarciu kliniki chirurgicznej przy warsz. akademii med. chir. objął obowiązki pomocnika Dyrektora téżże kliniki (A. Lebruna) i niebawem ordynatorem szpitala Dzieciątka Jezus mianowany został.

Nowe odkrycia co do ciepła i barwy krwi, jakoteż ich zależności od nerwów, podług odczytów prof. Cl. Bernard'a, w ciągu 1857 i 1858 r. w Collège de France. (Tyg. lek. 1858, Nr. 39, 40).

Szkółka wiedeńska i jej teraźniejsi przedstawiciele. (Tamże, 1858, Nr. 51, 52).

Traumatyczna. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLVII, 1862, str. 131, 274).

Pogląd krytyczny na obecne stanowisko fizjologii i patologii nerwów zwojowych. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 149. T. XLIX, 1863, str. 33).

Rys zasad chirurgii wojennej. Warszawa, Kaufmann i F. Hölsiek, druk. Krokoszyńskiego, 1863, w 16-ce, str. 153.

Kasior Franciszek, ur. 1849 r. w Rozku, w obwodzie Czernichowskim, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu, Poznaniu i Inowrocławiu, do medycyny przykładał się (1871—1875) w Gryfii.

Ueber die Entwicklung der Herzknochen beim Rinde. Greifswald, 1875, w 8-ce, str. 46. D. inaug.

Kasprzycki Marceł, nauki lekarskie ukończył w Petersburgu r. 1846, stopień doktora medycyny uzyskał w r. 1852 w Warszawie od Rady lek. Przez lat 15 pełnił służbę wojskowo-lekarską, później był lekarzem powiatowym w Łowiczu, następnie inspektorem urzędu lekarskiego w Piotrkowie a nakoniec pomocnikiem inspektora urzędu lekarskiego gub. warszawskiej. Um. 12 sierpnia 1873 r.

Kasprzycki P. P., nie lekarz.

Teoria hydroterapii i zastosowanie jej zasad do leczenia dżumy, tyfusu, dyfteris i cholery, jako téż środek na solitera. Napisał... inżynier c. k. uprzyw. kolei arcyskierca Albrechta, członek komisji rewizyjnej Towarzystwa hydropatów we Lwowie. Lwów, nakł. autora, F. H. Richter, 1 związkowa druk. 1879, w 8-ce, str. 39.

Toż, po niemiecku.

Racjonalny sposób leczenia zapalenia ocz. Lwów, nakł. autora, F. H. Richter, druk. Gaz. nar., 1879, w 8-ce, str. 8.

Kasziński Franciszek, ur. 1847 r. w Bydgoszczy, medycyny słuchał (1870—1874) w Gryfii.

Ueber Excision der Schanker. Greifswald, 1874, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Katarzyna (medica) żyła w Krakowie w drugiej połowie XIV stulecia.

Por. Świeżawski: Pam. t. I. w. T. LXXV, str. 3.

Katarzyński Józef, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie r. 1838, długi czas praktykował w Warszawie, gdzie umarł, przekazawszy swój majątek na cele dobroczynne.

De methodo endermatica. Cracoviae, typ. St. Gieszkowski, 1838, w 8-ce, str. 62. 1 k. Diss. inaug.

Katechizm do utrzymania zdrowia służący dla pożytku szkół i domowego wychowania, w języku niemieckim napisany; a teraz z różnemi przestrożkami i przydatkami z najlepszych autorów wyjętymi, na oyczysty język przetłumaczony przez N. B. W Poznaniu, 1795, druk. Dekera i komp., w 8-ce min., str. 104.

Katechizm homeopatyczny nauczający homeopatii gruntownie w trzech godzinach przez Weterana homeopatę. Lwów, Richter, 1867, w 8-ce, str. 48.

Katerla, nadworny lekarz Zygmunta III. w czasie panującego moru w Warszawie, sam tą epidemią dotknięty 25 kwietnia 1625 r. życie zakończył.

Por. Weinert: Wiadom. o morowém powietrzu, str. 23.

Kaufmann Michał, społeczny lekarz krakowski, przed niedawnym czasem ordynator w zakładzie leczniczym w Jaworzu.

Spostrzeżenia ze szpitala izraelitów w Krakowie, czytane na posiedzeniu Tow. lek. krak. d. 19 listop. 1867 r. (Przegl. lek. 1868, Nr. 13, 14, 15).

O chorobach przepony. (Tamże, 1866, Nr. 11, 14, 17, 19).

Sprawozdanie z ruchu i postępu w zakładzie żętycznym w Jaworzu w r. 1871. Kraków, 1872, w 8-ce, str. 19.

Curat. Ernsdorf in Oesterreichisch-Schlesien. Wien, Braumüller, 1877, w 8-ce, str. V i 18.

Kawalerski Stanisław, z Turobina.

Essai sur l'anthrax. Montpellier, J. Martel, 1835, w 4-ce, str. 12. Thèse.

Kawalerski Izidor, syn poprzedzającego.

Traitement de l'orchite aiguë par la compression au moyen de la bande amidonée. Montpellier, 1863, w 4-ce, str. 46. Thèse.

Kapiele kruszczone jarowieckie, b. w. m. i r. 1/2 ark. (1837).

Por. Roczn. wyd. lek. VI, 290.

Kąsinowski Augustyn, ur. w Niemojewku, w powiecie inowrocławskim, 23 lutego 1847 r., do gimnazjum uczęszczał (1857—1866) w Trzemesznie i Inowrocławiu; nauk lekarskich słuchał w Gryfii (1866—1870) i w Królewcu (skąd powołany został do służby wojskowo-lekarskiej w czasie wojny francuzko-pruskiej); stopień doktorski osiągnął w r. 1871 w Gryfii. W r. 1873 osiadł jako lekarz praktyczny w Toruniu; od r. 1875 pełni służbę lekarską w wojsku pruskiem.

Vier Fälle von Herniotomie mit besonderem Bruchinhalte. Greifswald, F. W. Kanike, 1871, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Kellermann Edward Maciej, rodem z Tuszwowa (galicianus tuszoviensis), stopień doktora medycyny osiągnął w Wiedniu roku 1830. Był radcą zdrowotnym we Lwowie, gdzie 20 marca 1875 r. życia dokonał. Znacznego swego majątku używał na wspieranie młodzieży szkolnej.

De odoribus et odoramentis. Vindobonae, typ. A. Strauss, 1830, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Kestenberga Feliks (Cracoviensis).

De ileotypho. Erlangae, typ. Jungmanni, 1839, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Kepiński Julian, rodem z Jaworowa.

Réflexions sur les épidémies et les contagions en général et sur le cholera morbus en particulier. Montpellier, J. Martel, 1835, w 4-ce, str. 19.

Kepiński Michał, rodem z Nowego Sącza, promowany do stopnia doktora medycyny w Kielu r. 1878, zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w okolicach Kola.

Ein Sarkom der Basis Cranii mit Perforation in die Augen- und Schädelhöhle. Mit 3 Abbildungen. Kiel, G. V. Maack, 1878, w 4-ce, str. 19, 1 tab. Diss. inaug.

Khittel Eustachy, rodem czech, do stopnia doktora medycyny promowany w Halli 11 marca 1793 r., był lekarzem ks. Hieronima Sanguski.

De febre scarlatina. Halae, 1793, w 8 ce, str. 28. Diss. inaug.

Khittel (Kittel) Karol, rodem czech, doktor medycyny, po śmierci dr. Leonhardi objął zarząd wód mineralnych w Krzeszowicach, następnie był lekarzem hetmanowej Ogińskiej od r. 1799 lekarzem przy liceum ordynata Zamoyskiego w Zamościu. W r. 1800 nie mało się przyczynił do założenia lazaretu tamże na 40 chorych.

De viribus medicaminum eorumque fatis. Halae, Hensel, 1792, w 8-ce. Diss. inaug.

Kiedrowski Tadeusz Edmund, ur. 1835 r. w Gałazkach, nieopodal Ostrowia, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu, nauk lekarskich słuchał (1854 — 1858) w Wrocławiu.

De quibusdam experimentis, quibus quantum vim habeat acidum hydrocyanicum in nervorum systema cerebro-spinali atque in musculos systematis vertebralis probatur. Vratislaviae, Barth, 1858, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Kieffer T., wychowaniec warsz. akad. lekarskiej.

Sprawozdanie ze szpitala Św. Władysława w Opocznie za r. 1867. (Gaz. lek. T. IV, 1868, str. 509—513, 542—545, 624—628, 642—644).

Kazuistyka leczenia przymiotu przez podskórne wstrzykiwanie rtęci. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 566 do 572).

Kielkiewicz Paweł.

De stomatide gangraenosa. Petropoli, typ. J. Trey, 1853, w 16-ce, str. 46.

Kierski Maksymilian, ur. 1831 r. w Poznaniu, nauki gimnazjalne pobierał w Poznaniu i w Lesznie, lekarskie—w Berlinie (1849—1854).

De electricitat in praxi medica usu. Berolini, typ. Fuchs, 1854, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Kurze Notiz über das Verhältniss von Typhus exanthematicus und Morbilli. (Berl. klin. Wochens. 1868, Nr. 31).

Willen oder bewusstlos? (Vierteljahrsschr. f. gerichtl. Med. 1869, Bd. 11, str. 345).

Kiersnowski Antoni, od r. 1812 do 1820 był prosektorem przy katedrze anatomii w uniw. wileńskim; nie mało przyczynił się do zbogacenia muzeum anatomicznego swemi preparatami (narząd słuchu).

Kieszczynski Hipolit, nie lekarz.

Wiadomości o zakładzie leczniczym D-ra Brehmera w Goerbersdorfie na Śląsku pruskim (z ilustracyami). Warszawa, nakł. aut., druk. E. Skińskiego, 1876, w 8-ce, str. 95. W dziełku tém dział lecniezny (str. 14 — 32) opracował R. Kowalewski.

Kijakowski Feliks.

De tuberculosi testicul. Petropoli, 1851, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Kjewski L. F., z Woli Szydłowskiej.

Observations et réflexions sur le rétrécissement de l'urètre dû au développement de la partie moyenne de la prostate. Montpellier, Ricard, 1841, w 8-ce, str. 31. Thèse.

Kilarski Józef, ur. 1839 r. w Dukli w Galicji, stopień doktorski osiągnął 1870 r. w uniwersytecie Jagiellońskim i tam później był asystentem kliniki ocznej prof. Rydla. W Wiedniu uzyskał stopień magistra okulistyki. Od r. 1875 jest prymaryuszem oddziału chorych ocznych w szpitalu powszechnym we Lwowie.

Trzy przypadki choroby ocznej. (Dwutyg. med. pub., 1878, str. 171).

Kinzel (Kinzel) Filip Franciszek Ksawery Teofil, rodem z Warszawy, stopień doktora medycyny osiągnął r. 1791 w Jenie, następnie praktykował w Warszawie i tu był członkiem towarzystwa przyjaciół nauk i towarzystwa lekarskiego. W r. 1830 wydal się do Drezn, gdzie w grudniu 1858 r. życia dokonał.

De a'cta sanorum. Jenae, Fiedler, 1791, w 12-ce, str. 61. Diss. inaug.

Sposoby ratowania nieszczęśliwych w chorobach nagłych śmiercią zagrażających. Warszawa, w dr. połączonych Gazety warsz. i sukcesorów Tomasza Le Bruzn, 1806, w 8-ce, str. 182.

Lezprawa o zapaleniu krtani i kanału powietrznego czyli chorobie zwaney pospolicie krup (Croup). Warszawa, w druk. przy ul. Nowolipie, 1818, w 8-ce, str. 100.

Rys życia i zasług ś. p. Michała Bergonzoniego, czytany na publicznem posiedzeniu Tow. Przyj. Nauk warsz. 24 listopada 1819. (Roczn. T. P. N. T. XIII, str. 467—474).

Zaszczepienie wraz z ospą róży. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 465—467).

Gleichzeitige Einimpfung einer Rose mit den Schutzblättern. Aus d. Polnischen. (Leo Magazin, Jahrg. II, 123—125).

Kinderfreund Józef, ur. 24 lutego 1825 r. w Zamościu, nauki lekarskie ukończył w Moskwie w r. 1849; następnie praktykował w mieście rodzinnem; w r. 1856 przeniósł się do Warszawy, gdzie został lekarzem miejscowym szpitala starozakonnych, obowiązki te spełniał do r. 1877. W r. 1879 objął ster tego szpitala jako lekarz naczelny. W r. 1859 miał sobie udzielony stopień doktora medycyny przez Radę lekarską Królestwa Polskiego.

Sprawozdanie z czynności lekarskich w oddziale chorych cholearycznych szpitala Starozakonnych w Warszawie podczas epidemii r. 1867. (Pam. tow. lek. warsz. T. LX, 1868, str. 227).

Wydobycie płodu zmarłego od 4-eh miesięcy. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 535).

Wrodzony brak macicy. (Tamże, T. LXII, 1870, str. 66).

Kircheim Chrystyan Henryk, lekarz nadworny Augusta II, praktyk warszawski, autor pierwszej anatomii w języku polskim.

Vade merum anatomicum. Hamburg, 1706.

Facies anatomica corporis humani dismembrati to jest krótkie opisanie wszystkich części ciała człowieka, według ich położenia i pożytku bardzo pomocne wszystkim dla nauczania się części ciała swego, przedtem niemieckim, a teraz polskim językiem podane do druku od D-ra Chr. Henr. Kircheim Stabs medyka J. K. M. teraz zaś praktyka warszawskiego. Warsz., druk. Sch. piar. sumptibus authoris, (1722) w 8-cc, str. 124. Przyp. hr. Denhoffowi.

Facies anatomica corporis humani dismembrati, to jest krótkie opisanie wszystkich części ciała człowieka, według ich położenia i pożytku wielce pożyteczne i służące dla poznania części ciała swego. Znowu podane do druku od ..... Warszawa, 1731, w 12-cc, str. 112. Ded. Maryi Zofii Denhoffowej.

Kisiel Jan, rodem z gubernii lubelskiej, ukończywszy gimnazjum w Lublinie, wstąpił do instytutu politechnicznego w Puławach, a po zamknięciu tego zakładu przeniósł się na wydział lekarski Szkoły głównej; w r. 1870 stopień lekarza osiągnął. W r. 1871 znajdował się we Francji jako lekarz towarzystwa krzyża czerwonego, w czasie wojny francuzko-pruskiej. Po powrocie do kraju, przez rok pełnił obowiązki asystenta przy klinice chirurgicznej prof. Girsztowta, poczem stałe osiadł w Obodowce na Podolu. Z wybuchem wojny turecko-rosyjskiej wszedł do służby lekarsko-wojskowej. Umarł na tyfus w Drunowie w Bułgarii w lipcu 1878 r. w 37 roku życia.

Poszukiwania nad histologią przyrządów smakowych u zwierząt ssących. (Gaz. lek. T. VIII, 1870, str. 577—585, 598—602).

Należał do spółtomaczów dzieł Emmerta (ob.), Niemeyera (ob.).

Kiszwaradyn Jan, rodem z Rewla, był lekarzem przy więzieniu w Sandomierzu i tam umarł 17 października 1826 r., przeżywszy lat 75.

* **Kitaibel Paweł**, profesor wszechmicy pepszeńskiej.

Poprzednicze Pawła Kitaibla Medycyny Doktora uwiadomienie dotyczące się Bardowskiej wody mineralnej. Za pozwoleniem autora w polskim tłumaczeniu wydane przez Daniela Kelera kupea w Bardowie z kopersztylem. W Krakowie, w druk. Józefa Jerzego Traslera, 1802, w 8-cc, str. 31.

Kitajewski A., nie lekarz, prof. chemii w uniwersytecie warszawskim.

Rozbiór chemiczny wód mineralnych Goździkowskich. (Roczn. tow. przyj. nauk, T. XV, 1822, str. 87 do 108).

O wodach mineralnych w Królestwie Polskiem. Wiadomość wyjęta z raportu, który w języku francuzkim złożył w r. 1837 rządowi prof. Adam M. Kitajewski. (Biblioteka warsz., 1841, I, str. 70).

Rozbiór wód Buskich. Podał T. Lesiński. (Tyg. lek., 1851, Nr. 44—46).

Kitlof Johannes a Lecklau.

De tertiana intermittente. Basileae, typ. J. Schroeteri, 1600, w 4-cc, str. 22. Diss. inaug. Ded. Staci sławowi Kostece Stangenberga, podskarbiemu ziem pruskich, prowincyi Malborskiej.

Kitowski Ludwik Tomasz, stopień doktora medycyny osiągnął na wszechmicy jagiellońskiej w r. 1839. Praktykował w Krakowie, gdzie w r. 1876 życia dokonał, przeżywszy lat 66. Majątek swój (50000 zł.) testamentem przekazał na cele dobroczynne.

De singulta. Cracoviae, Czech, 1839, w 8-cc, str. 42. Diss. inaug.

Klas Kazimierz, ur. 1852 r. w Prusach zachodnich, do gimnazjum uczęszczał w Pielplinie i w Chełmnie, medycyny słuchał (1870—1874) w Gryfii i Berlinie.

Ueber die Entwicklung der Spermatozoiden. Greifswald, Fr. Hache, 1874, w 8-cc, str. 37, 2 tab. D. inaug.

Klaudysz Waleryusz (Claudius Valerius), rodem z Sabaudyi, był lekarzem hr. Jana Krzysztofa Tarnowskiego, wojewody wojnickiego; um. w Lublinie 9 kwietnia 1576 roku, w 51 r. życia. Szymon Białaszkowicz, aptekarz dworu ks. Konstantego Ostrogskiego, w pamięć otrzymanych od Klaudyusza dobrodziejstw, uczcił go w Tarnowie nagrobkiem.

Por. Starowolski: Mon. Sarm., str. 650.

z Klecka Marcin, nauk lekarskich słuchał w Padwie, skąd wróciwszy do ojczyzny, obrał stan duchowny. Był proboszczem w Miejskiej Górze.

Obrona przeciwko morowemu powietrzu doświadczona, na którą jako bogaty tak i ubogi snadno się zdobył, bo niekiedy na lekarstwa ma pieniądze. Na część a na chwałę Pann Bogu w Trócy jedynie, naświetszy Pannie Marcy a na pomoc pospolitemu człowiekowi napisana. Poznań, 1605, w 4-cc, k. n. 10.

Toż, p. t. Preserwatiwa przeciwko morowemu powietrzu doświadczona... Poznań, 1624, w 4-cc, k. 10.

Proce na ministry i na wszystkie heretyki z pięcią Dawidowych kamieni w Tobole, z których tak stary iako i młody człowiek, Kalwina, Lutra, Trydeity, Picarda, Aryana pretko pożyje. Do tego przydany jest niezgody i innych heretyckich dzieł appendix, który z podziwieniem i chętnie każdy czytać będzie. Kraków, Jak. Sibenycher, 1607, w 4-cc, str. 114.

Zwierciadło saskie albo maydeburgskie, w którym każdy ogląda ministry pruskie, litewskie, mazowieckie, ruskie, szląskie i też polskie. Tu też każdy minister uizrzy co za makulę albo plamy na twarzy ma, których dożyć nie mogą. Wice uroda ich zjad posła, kszat, godność i cina ozdoba. Genealogia ich dyabelska, i demonstratio w tym zwierciadle powie. Gwoli ministrowi jednemu złemu a niezbędnemu przez trzy dni urobione. Poznań, Jan Wolrab, 1610, w 4-cc, k. n. 48.

Por. Joher: II, 243. Wiszniewski: VII, 183. VIII, 223. IX, 113, 563. Maciejowski: III, 561. Encykl. Orgelb. XIV, 754. Gąsiorowski: I.

Klecki Jan Antoni, nauki lekarskie rozpoczął w uniwersytecie warszawskim, ukończył w Krakowie, gdzie w r. 1833 stopień

doktora medycyny osiągnął. Od r. 1836, bez przerwy przez lat 27 pełnił służbę lekarską na Pradze, gdzie zjednał sobie wielkie poważanie. Umarł 23 marca 1863 r., przeżywszy lat 56.

Hydropum generalis descriptio. Cracoviae, typ. St. Gieszkowski, 1833, w 8-ce, str. X, 38. Diss. inaug. przypisana Andrzejowi Janikowskiemu.

Kleki Waleryan, ur. 2 września 1801 r. w Włocławku, nauk lekarskich od r. 1821 słuchał w uniw. warszawskim, r. 1824 miał udzielony sobie stopień licencyjata medycyny. W r. 1825 został mianowany lekarzem batalionowym w 5 pułku piechoty liniowej wojska polskiego, następnie został ordynatorem szpitala ujazdowskiego; wkrótce potem powierzono mu szpital założony na Pradze dla chorych na oczy i na szkorbut; szpitalem tym zarządzał do roku 1830. Osiągnąwszy w styczniu 1831 r. stopień doktora medycyny, został mianowany lekarzem sztabowym z przeznaczeniem na naczelnego lekarza w nowo założonym szpitalu wojskowym w domu Krzemieńskiego w Warszawie; następnie założywszy z polecenia władzy szpital wojskowy w Nowém Mieście nad Pilicą, kierował nim przez kilka miesięcy; po wzięciu Warszawy przez wojska rosyjskie, został ordynatorem w szpitalu wojskowym w koszarach aleksandryjskich w Warszawie. W r. 1832 uwolniwszy się ze służby wojskowej, został mianowany lekarzem obwodu a następnie powiatu radomskiego; obowiązki te pełnił do r. 1841, w którym objął nadzór lekarski nad więzieniem w Radomiu. W r. 1848 porzucił służbę rządową i oddał się wyłącznie praktyce lekarskiej. W ostatnich latach życia przeniósł się do Warszawy, gdzie umarł 17 maja 1880 r.

Rozprawa o amputacjach członków tak górnych jako i dolnych. Warszawa, druk. Łątkiewicza, 1831, w 8-ce, str. 64. Diss. inaug.

Kleckowski Maurycy, rodem z Litwy, po ukończeniu gimnazjum w Wilnie, mając lat 17 wstąpił w r. 1847 na wydział lekarski uniwersytetu kazańskiego. Po dwóch latach wtrącony do więzienia, skazany został do służby wojskowej w Orenburgu w stopniu szeregowca. W r. 1857 ułaskawiony, udał się do wskazanego mu przez władzę uniwersytetu charkowskiego i tam studia lekarskie ukończył w r. 1860, i niebawem mianowany został ordynatorem kliniki chirurgicznej. W r. 1862 przeniósł się do Wilna, ale już w roku następnym zmuszony opuścić kraj, udał się do Paryża, gdzie po złożeniu egzaminów otrzymał dyplom doktora medycyny w r. 1867. Następnie osiedlił się w Epuisser (Côte d'or) i dotąd tam przebywa jako lekarz praktyczny.

Sur les arthrites aiguës consécutives aux inflammations des os. Paris, libr. de Luxembourg, 1867, w 4-ce, str. 52. Thèse.

Kleckowski Władysław, nie lekarz, fabrykant konserwów mięsnych.

Bulion i ekstrakt mięsny jako konserwy z ekonomicznego stanowiska uważane. Warszawa, M. Orgelbrand, druk. S. Burzyńskiego, 1879, w 16-ce. str. 14.

Mięsny bulion w plitkach kak naturalny otwar mięsa w ekonomicznym i fizjologicznym znaczeniu na osnovaniu wywodów Libiga i zajawlenij Foita i Pettenkofera. S.-Petersburg, 1876, w 12-ce, str. 81.

Notice sur l'hygiène de l'alimentation, études physiologiques tirées de connaissances générales et appuyées d'observations pratiques sur l'alimentation au point de vue d'hygiène, par... de Vilna. Paris, imp. Goupy et Jourdan, 1878, w 16-ce, str. 32.

Notatki dotyczące się higieny pokarmowej, studia fizyologiczne na podstawie doświadczeń oparte, a do pojęć ogółu zastosowane. Warszawa, M. Orgelbrand, 1879, w 16-ce, str. 32 i 14.

Klein Jakób Teodor, przyrodnik, ur. 1685 roku w Królewcu, w r. 1713 został sekretarzem senatu gdańskiego. Um. w Gdańsku 17 lutego 1763 r. Wydał bardzo wiele dzieł treści przyrodniczej; z rzeczy lekarskich ogłosił:

Letter of the pleia polonica. (Philosoph. transactions, 1731, str. 57).

Letter of the very large tumor of the eye. (Tamże, 1732, str. 427).

Por. Biographie méd. T. V, str. 435. Cuvier: Hist. nauk przyr. I, str. 3—9.

Kleinfeldius Mikołaj, rodem z Gdańska.

Declamatio philosophica de immortalitate animae. Lądun Bat., 1598, w 16-ce, str. 93.

Pathologia secundum genus, hoc est de morbis eorumque causis et differentiis lib. I. De symptomatibus eorumque causis et differentiis lib. II. Lądun Bat., ex off. Plantiniana, 1598, w 8-ce, k. nl. 12, str. 168. Przyp. Zygmuntowi III.

Haller (Bibl. méd. praet. II, 301) przytacza jeszcze inne wydania: Lądun, 1580. Leydae, 1592, 1618. Antverpiae, 1598.

Klemens, lekarz dworu kasztelanowej krakowskiej, przełożył (1773) wspólnie z Ruszczykiem, adjutantem królewskim, dziełko J. J. Eissena. (ob.).

Por. Roczn. tow. przyr. nauk warsz. T. X, 345, XV, 154. Gąsiorowski: T. II, 1.5.

Klementowski Aleksander.

De hyperaemia cerebri. Mosquae, 1856, w 8-ce, str. 67. Diss. inaug.

* **Klencke H.**

O chorobach dzieci. Popularny wykład o racjonalnym i wczesnym rozpoznawaniu chorobliwego usposobienia u dzieci i chorób właściwych dziecięcom wiekowi, jako też o stosownym pielęgnowaniu tychże aż do przybycia lekarza. Książka dla wykształconych i rozsądnych rodziców. Z 3-go wydania niemieckiego dzieła D-ra... przetłomaczył Dr. Ludwik Wolberg. Warszawa, Wende, w druk. Zawiszewskiego, 1882, w 8-ce, k. nl. 4, str. 365.

Klepacki Józef.

De phlebitide traumatica. Kioviae, 1852, w 8-ce. Diss. inaug.

z **Kleparza Jakób**, roku 1510 otrzymał w Krakowie bakalarstwo w naukach wy-

zwolonych, jako też potem stopień doktora medycyny; był kanonikiem łowickim i skierniewickim.

Por. Oettinger: Rys., str. 146.

Klussen Jan, w drugiej połowie XVIII wieku był lekarzem szpitala w Willanowie.

Por. Moneta: Sposób ratowania, str. 23, 25.

Kleszczowski Franciszek Józef, urodz. w Mstowie 1800 r., ukończywszy w r. 1830 nauki lekarskie w Warszawie, pełnił służbę w szpitalach wojskowych; w r. 1832 został mianowany lekarzem obvodu piotrkowskiego; 1843 r. objął obowiązki lekarza zakładów górniczych w Dąbrowie; w r. 1854 przeniósł się do Janowa, skąd wkrótce znowu wrócił do Piotrkowa i tam 23 marca 1874 r. życia dokonał.

Dwa przypadki ciał obcych w drogach powietrznych: 1) Zaduszenie ziarnem tyczkowego grochu. (Pam. tow. lek. warsz. T. VIII, 1842, str. 47).

2) Wpadnięcie kłosa żyta do dróg powietrznych. (Tamże, T. VIII, 1842, str. 53).

Zadławienie się kawałkiem kości płaskiej, wydalenie kości kaszlem po kilku dniach. (Tamże, T. XI, 1844, str. 214).

Sprawozdanie lekarza lazaretu górniczego Miedzanogóry z r. 1845. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 72).

Wpadnięcie kawałka kostki do kanału oddechowego. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 261).

Historia grypy po r. 1837. (Wyjątek z monografijnego rękopisu). (Tyg. lek. 1849, Nr. 31, 33, 34).

O powietrzu w opluńcu. (Tamże, 1859, Nr. 20, 21). Nadto przełożył dzieło Wendta (ob.).

Kleymann Marcelli, z Warszawy.

Diss. sur les hemorrhoides. Montpellier, Ricard, 1834, w 4-ce, str. 19. Thèse.

Klikowicz Stanisław, społeczny ordynator kliniki chorób wewnętrznych w Petersburgu.

Stickstoffoxydul als Anaestheticum bei der Geburt. (Archiv f. Gynaekol. XVIII, str. 81).

Weitere Untersuchungen über die therapeutische Wirkung des Stickstoffoxyduls. (Petersb. med. Wochenschr., 1880, Nr. 36).

Zakęs azotu i opyt jejia primienienia w terapii. Petersburg, 1881, w 8-ce, str. 140 i 4 nl. Diss. inaug.

Klimkiewicz Marcin, od r. 1812 był lekarzem wojska polskiego, po r. 1831 osiadł w Kurozwękach, gdzie 18 stycznia 1856 r. pracowitego życia dokonał.

Klingholz Leopold, Galicianus Wisniensis.

Diss. sistens refutationem theoriae cel. Magendii et adversarium circa actionem ventriculi sub emesi. Vindobonae, 1829, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Klinika. Czasopismo poświęcone umiejętnościom lekarskim. Redagowane i wydawane przez Zygmunta Dobieszewskiego. T. I, Rok I. Warszawa, w druk. J. Jaworskiego, 1866 — 7, str. IV, 440. T. II, Rok II. Tamże, druk. Jaworskiego, 1867 — 8, str. IV, 404. T. III, Rok III. Tamże, 1868, str. II, 228.

Klinika. Tygodnik lekarski, czasopismo redagowane i wydawane przez Dobieszewskiego. T. IV, Rok III. Tamże, 1869, str. IV, 420. T. V, Rok IV. Tamże, 1869, str. IV, 440. T. VI, Rok V. Tamże, 1870, str. III, 412. T. VII, Rok V. Tamże, 1870, str. IV.

412. T. VIII, Rok V. Tamże, 1870, str. IV, 416. T. IX, Rok VI. Tamże, 1871, Nr. 1—9.

Dodatek do czasopisma lekarskiego pod tytułem Klinika redagowanego i wydawanego przez Zygmunta Dobieszewskiego. Warszawa, 1867, T. I, str. 324. T. II. Tamże, druk. Jaworskiego, 1868, str. 341. T. III. Tamże, 1869, str. 298. T. IV. Tamże, 1869, str. 224 i III. T. V. Tamże, 1870, str. 260 i IV. T. VI. Tamże, 1870, druk. Czerwińskiego, str. 289.

Tom pierwszy zawiera:

Markiewicz. Prace w fizjologii nerwów w ciągu kilku lat ostatnich dokonane. O innerwacji serca. Referat.

Świetlicki. Działanie fizjologiczne naparstnicy p. A. Legroux. Tłumaczenie.

Żłobikowski. Sprawozdanie z broszury prof. Krassowskiego, pod tyt.: „Siem Owariotomii.“

Hilke. O promieniowaniu wykład prof. Tyndalla w uniwersytecie w Cambridge. Tłumaczenie.

Markiewicz. Zmiany w skórze w chorobach przrządów oddychania, prof. Traubego. Tłumaczenie.

Kośmiński. Złoczenia akkomodacyi i refrakcyi oka p. W. Zehender'a. Tłumaczenie.

Dobieszewski. Prelekcyja prof. Billrotha w Zürichu. Badania nad odradzaniem się kości po ich złamaniach. Tłumaczenie.

Markiewicz. Najnowsze prace na polu elektroterapii.

Szokałski. Rozstrzygnięcie pytania, czy śmierć przez powieszenie następuje skutkiem samobójstwa, czy też przez inną osobę dokonanej zbrodni.

Markiewicz. Dążenia ku jednolitości zasady naukowej w medycynie, Virchow'a. Tłumaczenie.

Tom drugi zawiera:

Ostrowski. O nowotworze zwanym wilk czyli toczeń. Rozprawa inauguralna.

Uzdowski. O leczeniu wodą w teoretycznym zrozumieniu i uzasadnieniu.

Dobieszewski. O znaczeniu siniaków na opłuńcu, osierdziu i oponach mózgu, uważanych za znak śmierci przez zaduszenie, A. Tardien prof. Wydz. Sek. Paryż. Tłumaczenie.

Liebkind. Metoda ginekologicznego badania Syma's. Sprawozdanie D-ra Kristellera. Tłumaczenie.

Markiewicz. Dążenia do jednolitości zasady w naukowej medycynie, Virchow'a (Życie). Tłumaczenie.

Dobieszewski. Wpływ małżeństwa na śmiertelność w obydwóch płciach w Szkocyi, przez D-ra James Stark'a. Tłumaczenie.

Markiewicz. O spotrzebowaniu materji przy pracy, wykład D-ra Hermann'a. Tłumaczenie.

Wyrykowski. O zachowaniu się obumarłych części na wnętrzu ludzkiego ciała ze szczególnym względem na siewrowate zapalenie i gruźlicę płuc. Wykład prof. Virchow'a. Tłumaczenie.

Markiewicz. Najnowsze badania nad istotą działania chininy.

Szta m. Czarna śmierć, epidemia wieku XIV.

Lewandowski. Pogląd naukowy na wściekliznę psów.

Dobieszewski. Wysok i jego użycie lekarskie. Rozprawa D-ra Gubler'a. Tłumaczenie.

Dobieszewski. O samobójstwie w Europie, przez D-ra Legoyt. Tłumaczenie.

Tom trzeci zawiera:

Markiewicz. Rys semiotyczny wypróżnień u dzieci przy pierśi będących i o związku zachodzącym pomiędzy zmianami temi a pewnymi postaciami chorobnymi, D-ra Monti. Tłumaczenie.

Dobieszewski. O działaniu fizjologicznym i lekarskim kofeiny, D-ra Lewen. Tłumaczenie.

Mizerski. Objawy gruźlicy płuc według Leberta. Tłomaczenie.

M. Bruner. O dochodzeniu alkaloidów w przypadkach policyjno i sądowo-lekarskich.

Markiewicz. Znaczenie kliniczne przodo- i tyflopochołności macicy, Martina. Sprawozdanie.

Talko. O dioptrycznej organoskopji, somatopskopji i diaphanoskopji.

Markiewicz. O teoriach odżywiania organizmów zwierzęcych. Wykład Karola Voita. Tłomaczenie.

Mayzel. Nauka o guzach pod względem anatomicznym i klinicznym; profesora Lücke. Tłomaczenie.

Tom czwarty zawiera:

Orłowski. O zwężeniach cewki moczowej u mężczyzn. Rozprawa inauguralna.

Markiewicz. Dążenia do jednności zasady w naukowój medyceynie, Virchow'a. Tłomaczenie.

Portner. O działaniu soli potażowych na krążenie krwi. Rozprawa inauguralna.

Tom piąty zawiera:

Mayzel. Nauka o guzach pod względem anatomicznym i klinicznym, prof. Lücke. Tłomaczenie, (dokończenie).

J. Rogowicz. Sprawozdanie z pracy D-ra I. Colnsteina pod tytuł: Przyczynki do leczenia przewlekłego zapalenia macicy.

K. Dobrski. Trzy główne środki sztuki leczenia, z pism C. W. Hufeland'a. Tłomaczenie.

Lewandowski. Synopsis wnętrzaków pasyżnych (robaków wewnętrznych trzewiowych) czyli systematyczne zestawienie z trzećim opisem: przetrwani, ustroju, siedliska, tudzież szkodliwego ich wpływu, na organizm człowieka i zwierząt domowych. Zastosowane do użytku lekarzy i weterynarzy.

Tom szósty zawiera:

Z. Dobieszewski. Rzut oka na urzędnictwo szpitalne w niektórych krajach Europy.

Wl. Kossecki. O władzy porządkowania ruchów zgodnych u żaby.

St. Kybicki. Drgawki, właściwe ciężarnym, rodzajem i położnicom.

Klink Edward, urodz. 13 lipca 1850 roku w Warszawie; ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnem, zapisał się w r. 1867 na wydział lekarski Szkoły Główniej; stopień naukowy osiągnął w uniwersytecie warszawskim w r. 1872. W r. 1873 był ordynatorem szpitala dla choleńrycznych na Pradze. W r. 1874 mianowany został ordynatorem kliniki chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu św. Łazarza; obowiązki te pełnił do r. 1876 włącznie. W r. 1875, na mocy konkursu, otrzymał miejsce ordynatora w szpitalu św. Łazarza; od r. 1880 jest starszym ordynatorem tego szpitala. W r. 1877 delegowany był przez warsz. Radę miejską dobroczynności publicznej do zbadań urzędów szpitalów wenerycznych i komitetów prostytucyjnych w Petersburgu. W latach 1871—1879 był sekretarzem do rocznym warsz. tow. lekarskiego, a w 1880 do 1882 kierował wydawnictwem Pamiętnika jako redaktor.

Kilka spostrzeżeń z oddziału niemowląt szpitala w szpitalu Dzieciątka Jezus. (Medycyna, 1873, Nr. 49, 50).

Badania nad przechodzeniem rtęci, przy wtępieniach szaruchy, do mleka karmiącej. (Tamże, 1874, Nr. 45. Pam. tow. lek. warsz. 1874, T. LXX, str. 61).

Przypadek łuszczycy (psoriasis) całego ciała. Zapalenie różowe skóry. Wyzdrowienie. (Tamże, 1875, Nr. 9).

Przypadek gruźlicy narządów moczowo-płciowych, symulującej szankry ukryte cewki moczowej i pęcherza. (Tamże, 1875, Nr. 30, 31).

Kwas salicylowy jako środek do opatrunku szankrów. (Tamże, 1875, Nr. 33).

Dwa przypadki szankrów rozpadowych żrących (ul. phagedaenica). Kilka uwag praktycznych o leczeniu tego rodzaju szankrów. (Tamże, 1875, Nr. 47, 48, 49).

Przypadek spóźnionego przymiotu dziedzicznego. (Tamże, 1876, Nr. 33).

Jodoform jako lek opatrunkowy przeciw szankrom. (Tamże, 1876, Nr. 45, 46).

Ostre ogólne zapalenie mięśni. Podejrzanie zakażenia trychinami. Śmierć. (Tamże, 1875, Nr. 16).

Sprawozdanie z czynności lekarskiej w szpitalu cholerycznych na Pradze. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXX, 1874, str. 25)

Ocena pracy Stankiewicza H. Dualizm czy unitaryzm. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 94). Odpowiedź Stankiewicza. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 403).

Untersuchungen über den Nachweis des Quecksilbers in der Frauenmilch während einer Einreibungskur mit grauer Salbe. (Vierteljahresschrift für Dermatologie und Syphilis. Wien, 1876, 2 Heft, str. 207).

Beobachtungen aus dem St. Lazarushospitale für venerische Kranke in Warschau. Schankergeschwüre der Vaginalportion und der Scheide. (Tamże, 1876 4 zes.).

Owrzodzenia szankrowe części pochwowej macicy i pochwy. (Medycyna, 1877, Nr. 3, 4, 5).

Sprawozdanie z czynności lekarskiej w oddziale kobiet publicznych w szpitalu św. Łazarza w Warszawie w r. 1876. (Medycyna, 1877, Nr. 33, 34, 35).

O podskórnych wstrzykiwaniach białka rtęci. (Tamże, 1877, Nr. 25, 26).

Tayuya jako nowy lek przeciw chorobie przymiotowej. (Tamże, 1878, Nr. 26).

Owrzodzenia szankrowe odbytnicy (ulcera venerea ani). (Tamże, 1878, Nr. 50, 51).

Ocena broszury L. Kadlera o leczeniu przymiotu bez pozostawiania w mieszkaniu. (Tamże, 1877, Nr. 22).

Odprowa p. Kadlerowi. (Tamże, 1878, Nr. 1, 2, 4, 6, 7).

Sprawozdanie z wycieczki lekarskiej do Petersburga. (Tamże, 1879, Nr. 19, 20, 21, 22, 25, 26. Pam. tow. lek. warsz. 1879, T. LXXV, str. 411—457).

Kilka uwag z powodu wycinania „szankrów twarzych.“ Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. warsz. 1879. (Medycyna, 1879, Nr. 42, 43, 44).

O podskórnych wstrzykiwaniach białka rtęci. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIII, 1877, str. 388 do 393).

Owrzodzenia szankrowe i pierwotne stwardnienia przymiotowe na niezwykłych miejscach ciała. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 114—136).

Zapiski terapeutyczne. O działaniu kwasu chryzofanowego w łuszczyce. (Medycyna, 1880, Nr. 21).

Przyżeganie metodą Cheron'a. Arg. nitricum et tinct. jodi. Wyskrobkiwanie Żegadło Paquelina. (Tamże, 1880, Nr. 43).

W sprawie zapobiegania zarażeń przymiotem przy obżęzaniu. (Tamże, 1880, Nr. 27).

Życiorys i ocena stanowiska naukowego W. Oczki. (W wydaniu w r. 1880 jubileuszowym dzieł W. Oczki, nakładem warsz. tow. lek. dokonauem).

O działaniu *Silphium cyrensiense* w dymienicach ostrych. (Przegl. lek. 1880, Nr. 35, 36, 37).

O zapaleniu szyjki pęcherza moczowego. (Gaz. lek. 1881, Nr. 1, 2).

O działaniu naftoli w chorobach skórnych. (Pam. tow. lek. warsz. 1882, str. 92—114).

Naftalina jako nowy lek do opatrunku owrzodzeń szankrowych i przymiotowych. (Gaz. lek. 1883, Nr. 7, 8).

W latach 1876—1878 dawał sprawozdania za prace polskich odnoszących się do chorób wenerycznych i skórnych w *Vierteljahrsschrift f. Dermatologie u. Syphilis*. Nadto jest stałym współpracownikiem *Rocznika medycyny polskiej*, wydawanego przez J. Rogowicza.

Kliszowski Piotr, rodem z Krasnika, medycynę uczył się w Krakowie i w Padwie. słynął ze swęj biegłości jako lekarz praktyczny w Lublinie za panowania Zygmunta III. Jego esterowiersz łaciński znajduje się w dziele Minadousa.

Por. Dykcyon. biogr. powsz. 608, *Rocznik* wyd. lek. III, 442. *Encykl. powsz.* XIV, 829. *Siarczyński*, I, 242.

Kloczewski Anastazy, ur. w Warszawie 27 kwietnia 1824 r.; ukończywszy warsz. gimnazjum realne, zamilowany w naukach przyrodniczych, (z których złożył specjalny egzamen nauczycielski w r. 1846), czas niejaki pracował jako technik; w r. 1848 wycemigrował do Francji i tu rozpoczął studia lekarskie; w r. 1856 uzyskał w Paryżu stopień doktora medycyny. Wróciwszy do kraju, osiedlił się w Mławie roku 1858, skąd zaraz w r. następnym przeniósł się do Warszawy, gdzie zajmował się praktyką lekarską do r. 1862, w którym objął obowiązki lekarza fabryk w Soczewce. W r. 1863 zmuszony opuścić kraj, udał się do Paryża. Po powrocie w r. 1866, osiadł w Żychlinie i tu 22 stycznia 1868 r. złożył ciężkie brzemie żywota.

Chemia organiczna. Poznań, 1848.

De l'eczéma. Paris, Rignoux, 1856, w 4-ce, str. 53. Thèse.

Klockow Teodor Godfryd (Schirwindt-lithuanus), ur. 16 lutego 1798 r. w Szyrwintach na Litwie, do gimnazjum uczęszczał w Tyłży, medycyny słuchał w Berlinie od r. 1814.

De Fallaci docimasia pulmonum hydrostatica. Berolini, typis Joannis Frid. Starckii, 1821, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Klonowski Piotr, rodem ze Żmudzi.

De paracentesi abdominis. Vilnae, typ. Basilianis, 1823, w 8-ce, str. 27.

* **Klos M.**

Domowa gymnastyka dla płeć żeńskich, praktyczny wykład wykonywania ćwiczeń ciała zapewniających zbawienne rozwinięcie sił i wzmocnienie zdrowia, ułożone według dzieła D-ra... przez I. B. Wagnera, z 27 drzeworytami w tekście zamieszczonemi. Warszawa, nakł. A. Nowoleckiego księgarza, w druk. K. Kowalewskiego, 1859, w 8-ce, str. 105.

Kluczenko Bazyli, w r. 1870 został mianowany asystentem w klinice chirurgicz-

nej prof. Bryka w Krakowie, później był fizykiem miasta Seretu; w r. 1876 objął obowiązki lekarza powiatowego w Starożyńcach na Bukowinie.

Wiadomość o wodanie chloralu. (Przegl. lek. 1870, Nr. 6, 7, 9, 10, 11).

Torbiel jajnika lewego z wieloma przegrodami (cystovarium multiloculare sinistrum) przyrośnięty w lżejszym stopniu. Wycięcie jajnika (ovariotomia), zejście śmiertelne. (Tamże, 1871, Nr. 9, 10).

Sprawozdanie roczne z kliniki chirurgicznej prof. Bryka w Krakowie r. 1870/71. (Tamże, 1871, Nr. 48, 49).

Przeżynek do statystyki kaszaka. (Tamże, 1872, Nr. 31, 32, 33).

O leczeniu ran postrzałowych stawu kolanowego. Sprawozdanie za prace najnowszych zagranicznych. (Tamże, 1874, Nr. 10).

O raku wargi dolnej. (Tamże, 1874, Nr. 13).

Kłossowski Bolesław Józef, ur. w Wrzesznie r. 1837, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycynę uczył się (1857—1862) w Wrocławiu.

De carie columnae vertebralis. Vratislaviae, typ. A. Neumanni, 1862, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Kłossowski Ludwik, około r. 1850 był lekarzem powiatu wrocławskiego.

Wiadomości dla chorych potrzebujących kuracyi wodami Ciepłocińskimi. Wrocław, druk. Teodora Buchholtz, 1852, w 12-ce, str. 84.

* **Knigge Adolf Franciszek Fryd. Ludwik** (1732—1796).

O wychowaniu dzieci od pierwszych chwil rodzenia się ich władz fizycznych i umysłowych. Z 10 oryginalnego w r. 1828 wydania poprawnego i pomnożonego przez F. P. Wilmsena, z niemieckiego wolno przełożył J. N. Kurowski. Warszawa, druk. J. A. Rylla, 1830, w 8-ce, str. VIII, 135.

Knobloch Michał Ludwik, rodem z Wilna. *De cancro mammae*. Erfordiae, 1745, w 4-ce.

Knoeffel (Cnoeffel) albo Cneuffel Andrzej, rodem z Budyszyna, lekarz nadworny Władysława IV i Jana Kazimierza, trudnił się sprzedażą leków tajemnych, z czego do wielkiego doszedł majątku. Należał do orszaku Krzysztofa Opalińskiego, którego Władysław IV wysłał 1645 r. do Paryża, w celu zaślubienia Maryi Ludwiki Gonzagi. Umarł w obozie pod Toruniem 24 grudnia 1658 r.

De diaeta medicorum opprobrio podagra. Argentorati, 1638, w 4-ce.

Exercitatio quae Augustini Corradini calumnias et curationem in febris acutis perstringit et suam medicinam hujus epidemiae pestilentis commendat. Aliephodii, 1654, w 16-ce.

Methodus medendi febris pestilentialibus et epidemiis. Argentorati, 1655, w 12-ce.

Epistola de podagra curata per D. Andream Cneuffelium. Amsterdami, 1643, w 4-ce, str. 118. (Wydany przez K. Arciszewskiego, oficera wojsk holenderskich w Brazylii, zawiera opis choroby tegoż Arciszewskiego, jako również sposób leczenia dny u Władysława IV).

Toż, tamże, 1648, w 8-ce.

Toż, Görlitz, 1681, w 12-ce.

Consilium, prognosis et curatio affectionum Vladislai IV familiarium.

Arcana et speciosa remedia antiarthritica.

Apologia wegen eines übel curirten Glied-schwamms. Leipzig, 1645, w 12-ce.

Por. Biographie méd. III, 290. Gasiorowski: II, 274, 426. Jöcher: Allg. Gelehrt. Lex. I, 1977. Niemcewicz: Zbiór pamiętników o dawniej Polsce. III, 319. Haller: Bibl. med. pract. II, 568, 689. III, 345. Haller: Bibl. chir. I, 343.

Knoeffel albo Cneuffel Andrzej, brat młodszy poprzedzającego, ur. w Budyszynie, był lekarzem nadwornym biskupa warmińskiego a także króla Michała i Jana III. Umarł 1699 r. w Malborgu, gdzie urząd burmistrza sprawował.

Febris peculiaris alterius brachii, frigus, inde calor. (Ephemerid. nat. curios. Dec. I. ann. III, obs. 205).

In hydropico agmen novem calculorum felleorum sibi captatorium. (Tamże, obs. 206).

Urina suppressa sibi per umbilicum viam aperuit. (Tamże, obs. 206).

Clyster in iliaco per os rejectus, funesto ventu, (Tamże, obs. 209).

Ardor stomachi nitri dosi sublatus. (Tamże, obs. 210).

Urina crassa in qua multum sabuli, et quae manus tanquam filamenta necesse erat de matula eximere. Sanat spiritu vitrioli. (Tamże, Dec. II ann. IV, obs. 53).

In vidua hydropica lien calculis plenus, in rene dextro calculus pelvim replens, uterus totus cartilagineus. (Tamże, obs. 57).

Post febrem petechialem, hydrops, icterus niger, tamen ut sanari posset. (Tamże, obs. 58).

Gangraena infantis spiritu acido superata. Ad varicolarum vitandas foveas lotio ex saccharo saturni. (Tamże, obs. 60).

Bis a vipera in brachio demorsus facile sanatus, sudore moto in Marchia Brandeburgica. Alius tamen in femore demorsus cum nullo praesidio se munisset, utique periit. (Tamże, obs. 62).

Dolor pleuriticus sed vagus, per universum corpus aberrans in usque pedes, calidis linteis cedens. (Tamże, obs. 63).

Post ischuriam ren dexter pene lapideus, et via ad pelvim clausa. (Tamże, obs. 64).

In puella quinquenni lapis in utero. (Tamże, obs. 65).

Gravissimae otalgiae exempla, etiam lethalia. (Tamże, ann. VI, VIII, obs. 82).

Arthritis, raro exemplo etiam vitales musculos invasit, collum, spiritum et vocem suppressit et deglutitionem, quo malo aeger periit. (Tamże, obs. 83).

Aër inspiratus ore et nare compressis, de aure exit, quae obtuse audiebat. (Tamże, obs. 85).

Knolle Jan Fryderyk, Fraustadius Polonus.

De ossium carie venerea. Lipsiae, 1763, w 4-ce, str. 48. Diss. inaug.

Knothe Adolf, rodem z Podola.

Rhinoplastices ars amissas restituendi nares. Diss. inaug. chirurg. Vilnae, Marciniowski, 1823, w 8-ce, str. 64.

Knothe Ernest.

Diss. inaug. medico-pract. de cholera verna. Vilnae, 1823, w 8-ce, str. 20, karta 1.

Knothe Ludwik, z Podola.

Diss. inaug. med. practica de plica. Vilnae, Marciniowski, 1830, w 8-ce, str. 61.

Knypiński Antoni, ur. 1832 r. w Pobiedziskach, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i w Trzemesznie, nauk lekarskich słuchał od r. 1853 w Wrocławiu, później w Berlinie.

De metrorrhagia post partum. Berolini, Schade, 1857, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Kobuzowski Bogusław Mora, ur. w Sulistrowie, w powiecie krosieńskim; stopień doktora medycyny osiągnął w Wiedniu r. 1843. Przez kilka lat był lekarzem w szpitalu powszechnym we Lwowie, a blisko 8 lat przy domu karnym w Rzeszowie; stąd przeniósł się na lekarza powiatowego do Turki, gdzie umarł 30 kwietnia 1868 r., przeżywszy lat 51.

Geschichtlich-kritische Darstellung der gerichtlichen Medizin. Wien, Ueberreuter, 1844, w 8-ce, str. 68. Diss. inaug.

Kobyłański Franciszek, ur. 10 października 1822 r. we wsi Mechnicach, w powiecie ostrzeszowskim, w W. Ks. Poznańskim. Po ukończeniu nauk gimnazjalnych w Piotrkowie i odbyciu obowiązkowej służby w wojsku pruskiem, w r. 1847 zapisał się na wydział lekarski uniw. wrocławskiego, w r. 1851 przeniósł się do Würzburga i tam w roku następnym osiągnął stopień doktora medycyny, chirurgii i akuszerii. W latach 1854—1858 zajmował się wykonywaniem lekarskiem w Zdunskiej Woli, w gub. kaliskiej. W r. 1858 powołany był na urzędnika do szczególnych poruczeń w interesach służby zdrowia przy Komisji Spraw wewnętrznych i duchownych i tegoż roku mianowany ordynatorem szpitala Dzieciątka Jezus. W r. 1866 został pomocnikiem naczelnego lekarza tegoż szpitala; w r. 1868 objął po śmierci Le Bruna obowiązki lekarza naczelnego, a zatwierdzony na tej posadzie r. 1873, dotychczas na nią pozostaje.

Ueber den indischen Hanf mit besonderer Rücksicht auf seine wehenbefördernde Wirkung. Würzburg, Becker, 1852, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

O chorobie w m. Kole. (Tyg. lek., 1865, Nr. 13).

z Kobylina Andrzej Glaber, już w końcu XV wieku uczył gramatyki w szkole przy kościele św. Jana w Warszawie. Do album akademii jagiellońskiej wpisany r. 1518, stopniem bakałarza nauk wyzwolonych uwieńczony został w r. 1520, a stopniem mistrza w r. 1531, spółcześnie z J. Strusiem. Był on członkiem kolegium młajszczego a potem większego w wydziale filozoficznym, a także seniorem bursy filozofów. Pomimo stopnia lekarskiego nie należał, jak się zdaje, do profesorów tego wydziału. Umarł około 1548 r. Andrzej z Kobylina należał do najuczestniejszych pisarzy polskich w początkach XVI stulecia; pojęciami swemi wyprzedzał wiek, w którym

żył; a jako gorliwy rozkrzewiciel języka i piśmiennictwa narodowego, jako tłumacz i wydawca wielu ważnych dzieł, wielkopomnie położył zasługi.

Problemata Aristotelis: Gadki z pisma wielkiego philosopha Aristotelesa, y też innych mędrców tak przyrodzone jako i lekarskiej nauki z pilnością wybrane. Pytanie rozmaite o składności człowieka i członków rozstrzygające, ku biegłości rozmowy ludzkiej tak rozkoszne jako y pożyteczne. Kraków, Fl. Ungler, 1535, w 8-ce, 15 ark. (Trzy edycje.) Ded. Hedwidze z Kościelca, kasztelanice żarnowskiej.

Toż, Kraków, Scharffenberg, 1535.

Rządzenie bardzo dobre przeciw powietrzu morowemu. Kraków, Ungler, 1542 (przy Zielniku Siennika).

Nauka barzo użyteczna y pot zebna o puszczaniu krwie ku zdrowiu człowieka, a zwłaszcza ukazanie, któreży żyły ciecige któremu niedostatkowi pomaga przez mistrza Jędrzeja z Kobyliny pospółstwu polnana. Kraków, Ungler, 1542, fol.

Toż, tamże, 1535 (?)

Toż, przy Zielniku Spieżyńskiego, 1542, list 190a do 194a.

Nauka położnie ratowania i leczenia. Kraków, 1541 (?).

Nauka położnie ratowania y leczenia przez mistrza Andrzeja z Kobyliny napisana y nowo wydana. Kraków, w druk. Piotrkowczyka, 1559, w 4-ce.

Toż, tamże, 1618.

Compendiosa totius logice alias sermoniales philosophię, quam alii trivium vocant enciclopedia, in modum enchiridii apposite redacta. Cracoviae, ex off. Ungleriana, 1539, w 8-ce, k. nl. 34.

(Gramatyczne reguły). Kraków, M. Scharffenberg, 1542.

Psalter albo kościelne śpiewanie króla Dawida, nowo pilnie przełożony z łacińskiego języka y polski, według szczerzego textu. Kraków, H. Vietor, 1532, w 8-ce, 141 k. i 4 nl. Inne wydanie 1535, w 12-ce. (Zoltarz Walentego Wróbla).

Polskie wypisanie dwoiey krajiny świata, którą po łacinie Sarmatia, takież y lud tam przebywający zowu Sarmate. Iakoby zawsze gotowi a zbrojni. Gdzie też obawione są niektóre dawne dzieje polskie. Z wypisania D. Macieja Miechowity dopiero wydłone. Kraków, Fl. Ungler, 1535, w 8-ce.

Wypisanie dwoiey sarmackiej krajiny, iedney, która leży w Azye, ściągając się ku wschodu słońca, drugiey, która w Europie ku północy a ku zachodowi ściągając przez Doktora Macieja Miechowitę łaciną wypisane a ku pospolitego człowieka pożytku na polską rzecz wydłone. Kraków, Mar. Scharffenberg, 1545, w 8-ce, k. 16, str. 116.

Toż, Kraków, Vietor, 1541.

Por. Gąsiorowski: l. e. I, 342, 368. L. Łukasiewicz: Rys dziejów piśmiennictwa, str. 33. Maciejowski: Piśmiennictwo, II, 137. Dodatki do piśmiennictwa, str. 332. Bartoszewicz: Hist. lit. pols. 75, 344. Joher: Obraz bibl. hist. II, 21, 140. Roczn. wyd. lek. III, 439. Arnold: Monum. hist. nat. 45. Bandtker: Hist. drukarń, 312. Bentkowski: l. e. II, 442. Encykl. pow. IX, 951. Oettinger: l. e. 157. Bibl. warsz. 1869, T. II, 515—524.

Kobyliński, lekarz praktyczny w Lubbenhofie pod Wolmarem w Lifflandyi.

Trzy przypadki położnicze. 1. Położenie głowo-łożne dziecka. 2. Głowa w macicy. 3. O działalności płożu na macicy. (Tyg. lek. 1857, Nr. 21).

O leczeniu zapalen, mianowicie piersiowych i oczu, bez przelewu krwi. (Tamże, 1857, Nr. 46).

Kamień w gruczole ślinnym podszczękowym. (Tamże, 1859, Nr. 8).

Doświadczenia w dławcu czyli błonicy. (Tamże, 1865, Nr. 3).

Kobyliński Franciszek, ukończywszy nauki lekarskie r. 1872 w Wiedniu, doskonalił się tamże przez lat kilka w dentyście. W r. 1877 złożył powtórnie egzamen lekarski w uniwersytecie kazańskim. Od r. 1879 przebywa w Warszawie, zajmując się wyłącznie dentystryką.

Re — i transplantacya zębów. (Gaz. lek. T. XXIX, 1880, Nr. 25, 26).

Szkodliwy wpływ zgrzytania i szczękowości na zęby. Zarządzenie złemu na drodze mechanicznej. (Tamże, 1882, Nr. 16).

Koch Jan, rodem z Podola.

De trichiari. Vilnae, 1825, w 8-ce, str. 43, 1 k. Dias. inaug.

Koch Jan Oświata, ukończywszy nauki lekarskie w Berlinie, wstąpił jako lekarz w szeregi wojska pruskiego. Kampania 1806 r. zaskoczyła go we Wrocławiu; po kapitulacyi, wzięty do niewoli, przeszedł do służby w wojsku polskiem i odtąd przybranęj ojczyźnie poświęcił swe prace z rzadkim zapalem, gorliwością i zaparciem samego siebie. Brał udział w ówczesnych walkach, grzmotem dział napelniających wszystkie kraje Europy; w bitwie pod Raszynem otrzymał krzyż wojskowy oficerski. Po organizacyi wojska polskiego, został lekarzem w pulku 2 strzelców pieszych, następnie sztablekarzem bateryi artyleryi pieszej. Po r. 1831 jako emeryt osiadł w Kocku, gdzie przez lat 40 nie było człowieka popularniejszego i przez wszystkich bardziej kochanego. Za usługi oddane krajowi nagrodzony został klejnotem szlacheckim; za wzorowe gospodarstwo medalem złotym tow. rolniczego. W r. 1863 obchodził 50-letnią rocznicę zawodu lekarskiego; wówczas Tow. lek. warsz. zaszczyliło go dyplomem członka honorowego a obywatela powiatu Radzyńskiego dla upamiętnienia półwiekowych zasług jego, zebraną summe rs. 459 przesłał jako dar imienia Jana Oświaty Kocha do kasy wsparcia wdów i sierot po lekarzach. Um. 8 stycznia 1864 r. w Tulnikach, w powiecie radzyńskim.

Kochański Wiktor, ur. w Wilnie 1809 r., ukończywszy nauki lekarskie w uniw. rodzinnego miasta 28 grudnia 1829 r., przybył do Warszawy. Początkowo pełnił obowiązki lekarza wojskowego, r. 1832 przeszedł do służby cywilnej i został ordynującym a od 1835 do 1849 naczelnym lekarzem szpitala św. Ducha. Nadto od r. 1833 do 1841 był pomocnikiem dyrektora instytutu położniczego. W r. 1834 powołany na członka honorowego tymczasowego komi-

tetu lekarskiego, w r. 1836 został mianowany członkiem Rady lekarskiej, 1849—pomoćnikiem Inspektora a 1857—głównym Inspektorem służby zdrowia w Królestwie Polskiem i na tém wysokim stanowisku pozostawał do r. 1865. Główne zasługi K. polegają w rzeczy urzędzenia służby zdrowia cywilno-lekarskiej i służby weterynaryjnej; za jego staraniem i przy jego współdziałaniu wydane zostały instrukcje i przepisy sanitarne, podręcznik medycyny sądowej i policyi lekarskiej; jego inicjatywy winna swe powstanie instytucja babek wiejskich. Um. 19 stycznia 1878 r.

Specimen inaug. physiologicum de voce. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1829, w 8-ce, str. 86.

O idiopatycznym rozszerzeniu się śrenicy; skuteczne użycie sporyszu. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 88).

Też, po niemiecku w Berlin. med. Central. Zeit. 1838.

Robaczek (*hexateridium cysticercus cellulosa*) w żyło ranienicowej. (Pam. tow. lek. warsz. T. II, 1839, str. 38).

O środkach ochraniających od wniesienia zarazy księgosusza na obręb Królestwa Polskiego. Warszawa, w druk. S. Orgelbranda, 1861, w 8-ce, str. 4, 204 i VI.

O grzebania ciał zmarłych. Warszawa. druk. Strzalskiego, 1846, w 8-ce, str. 329, al. 28, VII tab.

Akt uroczystego otwarcia r. 1857 ces. król. warsz. medyko-chirurgicznej akademii oraz wiadomości dotyczące pierwszego jej urzędzenia. Warszawa, w 4-ce, str. 34.

Pierwsza szkoła chirurgiczna w Warszawie. Rys historyczny. (Gaz. lek. T. XXV, 1878, str. 79—80, 87—88).

Urzędzenia odnoszące się do grzebania ciał zmarłych. (Tamże, T. XXVII, 1879, str. 125—127, 106 do 108).

(Wspomnienie pośmiertne o Koczońskim ogłosił Tyrehowski w Kłosach, Nr. 669, T. XXVI).

Koczorowski Walenty, nauki lekarskie ukończył w Krakowie, wykonawstwem lekarskim trudnił się w Królestwie, um. w Piotrkowie 13 października 1878 r., gdzie przebywał lat 19. Przekazał cały swój majątek na stypendya i nagrody za prace naukowe.

Por. Pam. tow. lek. warsz. 1879, T. LXXV, str. 288.

Koczyński Antoni, młodszy brat Michała, prof. w uniw. jagiellońskim, otrzymał w r. 1853 w Krakowie stopień doktorski, osiadł w Nisku, jako lekarz wolno-praktykujący. Umarł tamże, 30 września 1864 r., mając lat 38.

Koehler Klemens, ur. w Bydgoszczy 9 lipca 1840 r., nauki gimnazjalne pobierał w Poznaniu i Ostrowiu, medycynę słuchał w Wrocławiu, Gryfii i Berlinie i tam 1869 roku dyplom doktorski osiągnął. Obecnie praktykuje w Kościanie.

Ueber intrauterine Schaedel-Impressionen der Neugeborenen. Berlin, Lange, 1869, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Praktyczny poradnik dla matek, podług 12 wydania D-ra Chavasse: *Advice to a mother*, opracował... Poznań, Leitgeber, 1877, w 8-ce, str. IV i 155. (Ocenit H. Jordan w Przegl. lek. 1877, Nr. 24).

Też, wydanie drugie. Tamże, 1830, w 8-ce, str. VI i 155.

Przypadek wrodzonego potwornego ukształtowania dolnej części kręgosłupa. (Medycyna, 1877, Nr. 11).

Przypadek trądu planistego kaleczącego. Rzecz czytana na walnem zebraniu Tow. Przyj. Nauk, Sekcyi Lek. d. 19 grudnia 1876 r. (Przegl. lek. 1877, Nr. 8, 9).

Ein Fall von Lepra maculosa mutilans. (Berl. klin. Wechensehr., 1877, Nr. 46).

Przyczynek do działania karaczanów (*Blatta orientalis*). (Przegl. lek. 1878, Nr. 21).

Podofilin, środek przeciw kamieniom żółciowym i przeciw zatwardzeniu. (Gaz. lek. T. XXV, 1878, str. 121—122).

Ciepłe okłady na głowę jako środek powstrzymujący krwotok maciczny. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 113—115).

Magnesia borocitrica przeciw kamieniom nérkowym i pęcherza moczowego. (Przegl. lek. 1879, Nr. 26).

Pielęgnowanie skóry, włosów i zębów. Warszawa, druk. Ziemiękiewicza i Noakowskiego, 1879, w 8-ce, str. 31. (Osobn. odb. z dwutygodnika Zdrowie, 1878, Nr. 10, 11, 20, 23).

Koehler Ludwik, ur. w Warszawie 27 listopada 1799 r.; ukończywszy liceum warszawskie, zapisał się 1817 r. w poczet uczniów szkoły lekarskiej, ale już w roku następnym udał się do uniwersytetu berlińskiego, gdzie przez trzy lata gorliwie nad medycyną pracował. Następnie w celu udoskonalenia się w obranej nauce zwiedził zakłady naukowo-kliniczne w różnych krajach Europy, a powróciwszy do kraju, osiągnął r. 1827 w uniwersytecie aleksandryjskim stopień magistra medycyny. Też jeszcze roku opuścił Warszawę i udał się do Paryża w celu przyswojenia sobie metody operacyjnej znakomitych chirurgów francuzkich. Otrzymał w szkole lekarskiej paryzkiej 1830 r. stopień doktora medycyny, powrócił do Warszawy i rozpoczął zawód lekarza praktycznego w ówczesnym szpitalu Ś. Ducha, a w kilka miesięcy później mianowany został ordynatorem w szpitalu starozakonnych; w r. 1838 został naczelnym lekarzem tego szpitala a w dwa lata później 1840 r. objął ster lekarski w Domu Zdrowia na Ordynackiem, jako dyrektor tego zakładu. W tymże czasie został członkiem Rady lekarskiej i Rady opiekuńczej zakładów dobroczynnych. W uznaniu zasług naukowych wiele towarzystw lekarskich obrało go swym członkiem (warszawskie, wileńskie, berlińskie, moskiewskie, wrocławskie, drezdeńskie, krakowskie). Um. 20 listopada 1871 r., przeżywszy ośm lat ostatnich w ciężkiem cierpieniu. Bogaty swój księgozbiór zapisał tow. lek. warsz. a narzędzia

chirurgiczne wydziałowi lekarskiemu szkoły głównej warsz.

Wiadomość o chorobie zjawionej w Paryżu. Wyjęta z listu pisanego 12 paźd. 1828 r. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 535).

O nowym sposobie tamowania krwotoków z arterii i wen w czasie większych operacji (torsio vasorum). (Tamże, T. II, str. 263—278).

O oddzieleniu za pomocą operacji zrakowaciłej szyi macicznej i całej macicy. (Tamże, str. 395—410).

Des rétrécissements de l'urètre et de leur traitement. Paris, Didot, 1830, w 4-ce, str. 61. Thèse.

Rocznik szpitala starozakonných. Zdanie sprawy z czynności rocznych w oddziale chirurgicznym szpitala starozakonných w Warszawie, od 1 stycznia 1833 r. do 31 grudnia 1833 r. Warszawa, w druk. rządowej, 1835, w 4-ce, str. 63, 1 ryc. i 2 tab.

Toż, od 1 stycznia 1834 r. do 31 grudnia 1834 r. Rok II. Warszawa, w druk. rządowej, 1835, w 4-ce, str. 53, 2 tab.

Toż, od 1 stycznia do 31 grudnia 1835 r. Rok III. Warszawa, w druk. rządowej, 1836, w 4-ce, str. 61, 2 tab.

Wyłuszczenie jądra zrakowaciłego. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 13).

Kruszenie kamieni pęcherzowych. (Tamże, T. I, 1837, str. 13).

Operacja stwardniałego jądra niezwykłej wielkości, powikłanego wodną puchliną jądra (hydrosarcocele). (Tamże, T. I, 1837, str. 195).

Spostrzeżenia uleczonych zwężeń kanału moczowego katetrami grubemi. (Tamże, T. I, 1837, str. 631).

O kreozocie (1834). (Tamże, T. I, 1837, str. 20).

Użytek pompki pneumatycznej do leczenia przepuklin uwięzionych (1834). (Tamże, T. I, 1837, str. 25).

Szczękościsk i skołowanie z przyczyny traumatycznej. (Tamże, T. I, 1837, str. 29).

Operacja polipa zajmującego całą jamę otchłani i obiedwie jamy nosowe. (Tamże, T. I, 1837, str. 197).

Elephantiasis pudendorum. (Tamże, T. I, 1837, str. 206).

Zdanie sprawy z prac i czynności Tow. lek. warsz. z r. 1836. (Tamże, T. I, 1837, str. 189).

Toż, z r. 1837. (Tamże, T. II, 1839, str. 1).

Wyjęcie znacznej części szczęki dolnej siłą natury oddzielonej. (Tamże, f. II, 1839, str. 18).

Przywrośnięcie 15-letniemu chłopcu, głuchoniemu od urodzenia, słuchu i mowy przez zastrzykiwanie środków lekarskich do trąby Eustachiusza. (Tamże, T. II, 1839, str. 18).

Zatrucie kwasem siarczanym. (Tamże, T. III, 1840, str. 35).

Uleczenie wodnej puchliny jądra sposobem Velpeau. (Tamże, T. III, 1840, str. 54).

Zarośnięcie ujścia macicznego; operacja. (Tamże, T. III, 1840, str. 57).

Sarcoma carcinomatosum testiculii, przepuklina mosznowa, castratio. (Tamże, T. V, 1841, str. 198).

Wodna puchlina jąder (hydrocele tunicae vaginalis). (Tamże, T. V, 1841, str. 202).

Zebrańie się cieczy w klatce piersiowej; thoracocentesis. (Tamże, T. V, 1841, str. 209).

Narośl grzybowata na dziąsłach (epulis); operacja. (Tamże, T. V, 1841, str. 207).

Hernia cruralis incarcerata, odprowadzenie; śmierć. (Tamże, T. V, 1841, str. 204).

Oljęcie zrakowaciłych sutek. (Tamże, T. V, 1841, str. 211).

Olbryzmie powiększenie gruczołów limfatycznych na szyi, leczenie extr. conii maculati, suchoty; śmierć. (Tamże, T. V, 1841, str. 213).

Przeistoczenie grzybowate kolana (fungus medullaris), amputacja. (Tamże, T. V, 1841, str. 216).

Gonarthrocase, amputacja. (Tamże, T. V, 1841, str. 219).

Niektóre wypadki chirurgiczne w szpitalu Izraelickim Warszawskim. (Tamże, T. V, 1841, str. 198. T. VI, 1841, str. 305).

Ropień kości w stawie kolanowym; amputacja. (Tamże, T. VI, 1841, str. 283).

Ropienie kości goleniowej. (Tamże, T. VI, 1841, str. 293).

Dobrowolne złamanie się kości udowej (fractura spontanea). (Tamże, T. VI, 1841, str. 307).

Oparzenie ciała. (Tamże, T. VI, 1841, str. 309).

Czarna krostka (pustula maligna). (Tamże, T. VI, 1841, str. 313).

Wrzód rakowaty na pończuszku lewém. (Tamże, T. VI, 1841, str. 311).

Róża zajmująca częściowo całe ciało. (Tamże, T. VII, 1842, str. 62).

Spina bifida. (Tamże, T. XIII, 1845, str. 248).

Rak jajnika. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 223).

Matic. (Tamże, T. XV, 1843, str. 85, 2 p.).

Wrodzone zarosnięcie nozdrzy. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 63).

Rak otaczający gardziel pieścieniem. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 25).

Rak gardzieli; otwór owróżdzenia zatkany przyrośłym do gardzieli płucem. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 26).

O leczeniu ran podwodném czyli za pomocą ciągłych kąpeli miejscowych. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 181).

O chirurgiczném zastosowaniu elektryczności. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 42).

Masło glicerynowe. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 303).

Konkrement w przewodzie gruczołu podjęzykowego. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 304).

Tętniak w przegubie łokciowém, uleczony za pomocą nacisku. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 309).

Leczenie głuchoty sposobem panny Cléret. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 448. T. XLIV, 1860, str. 119, 121).

Przyrząd Sales-Girona służący do zunienienia w drobą rosę płynów. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 345).

Kąpiele pyłowe zaprowadzone w Warszawie przez Hannę, wedle prawa odkrytego przez Milego. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 351).

Wspomnienie pośmiertne o Szweneim Fryderyku. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 50).

Lesiński Teofil, wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 51).

Masłowski Andrzej, radca prawny Tow. lek. war., wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 53).

Pielgrzymki dzieci. Przyczynę do dziejów epidemii chorób umysłowych. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 383).

Kilka słów o stanie dzisiejszym medycyny we Francji. (Biblioteka warsz., 1842, T. IV, str. 653).

Koellner Maurycy, ur. w r. 1813 w Krzepicach, w latach 1833 — 1838 słuchał nauk lekarskich w szkole medyko-chirurgicznej w Berlinie; złożywszy w r. 1839 egzamen gimnazyalny tamże, dopełnił wykształcenia lekarskiego w wydziale lekarskim wszechnicy berlińskiej i w r. 1841, 9 lipca, stopień doktorski osiągnął. Obecnie praktykuje w Kole.

De placentae inflammatione. Berolini, typ. Nietackianis, 1841, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Cholera epidemiczna w Kole. (Tyg. lek. 1866, Nr. 33).

Dławice (angina membranacea) w mieście Kole. (Tamże, 1867, Nr. 46).

* Koenig Franciszek.

Chirurgia szczegółowa. Przekład dzieła: *Lehrbuch der speciellen Chirurgie für Aerzte und Studierende von Dr. Franz Koenig, Prof. in Rostock*. Berlin, 1875, przez D-ra Ottona Schreibera. Warszawa, czerwonkami Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. VI, 750, 2, z drzeworytami.

Koerner Stanisław, zamieszkały w Willamowicach, w powiecie bielskim.

List o stosunkach higienicznych ludu wiejskiego. (Przegl. lek. 1879, Nr. 13).

Kohn Heyman, ur. w Kaliszu w lipcu 1825 r., do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie (1847—1852).

De hydrophobia. Berolini, typ. Schlesinger, 1852, w 8-ce str. 31. Diss. inaug.

Kohn Juliusz, ur. 1810 r. w Zwierzyńcu w W. Ks. Poznańskim, nauk gimnazjalnych i lekarskich słuchał w Berlinie.

De necrosi ossium nonnulla. Berolini, 1833, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Kohn Maksymilian, społeczny lekarz krakowski.

O leczeniu śródmacicznym i o oddziaływaniu macicy przy tężce. Wykład mianu w Tow. lek. krak. (Przegl. lek. 1819, Nr. 29, 30, 31, 32, 36).

Przyczynę do kazuistyki drenowania macicy chorób po porodzie. (Tamże, 1880, Nr. 20).

Z oddziału położniczo-ginekologicznego prof. D-ra Madurowicza w szpitalu św. Łazarza. Torbiel jajnika, owacyjtonia, wyzdrowienie. (Tamże, 1880, Nr. 45).

O zastosowaniu nowego sposobu rozszerzania szyi macicznej. (Tamże, 1880, Nr. 49).

Polip łożyskowy. Przyczynę kazuistyczną do rozpoznawania i leczenia krwotoków macicznych. (Tamże, 1881, Nr. 41, 42).

Zaróżnienie pochwy macicznej nabyte. Wyleczenie za pomocą operacji. (Tamże, 1883, Nr. 11, 12).

Kohn Wilhelm, urodz. w Częstochowie 24 grudnia 1831 r.; nauki gimnazjalne pobierał w Warszawie i w Piotrkowie, medycynę od r. 1849 słuchał w Petersburgu (dwa lata) a następnie w Moskwie (do 1855 roku). Krótki czas praktykował w Kutnie, później w Płocku (1859—1867) a na koniec w Warszawie i tu w r. 1882 życia dokonał.

Ostry reumatyzm przerwany przez gorączkę pętlową. (Tyg. lek. 1854, Nr. 30).

Lekarskie praktyczne notatki. (Tamże, 1855, Nr. 50, 51).

O cholercę. (Tamże, 1855—6).

Zaróżnienie pochwy, zapłodnienie, poród. — Wyładnienie rączki. Brachiotomia. (Tamże, 1857, Nr. 12).

O przyniciu u żydów.

Zaróżnienie prawie zupełne nagłośni z krtanią, zwężenie krtani; zaduszanie, operacja, wyleczenie. (Klinika, T. VI, 1870, str. 54—57).

Sprawozdanie z zakładu laryngoskopijnego D-ra Kolna. (Tamże, str. 152—155).

Postrzeżenia z praktyki lekarskiej. (Gaz. lek. T. X, 1871, str. 721—727). Oceniał H. Stankiewicz w Medycynie.

Kohn Tobiasz, był synem lekarza i matematyka Mojżesza z Narola w województwie belzkim, a wnukiem Eleazara, lekarza, który przybywszy w młodym wieku z Palestyny do Polski, tu się wykształcił i w Kamieńcu chlubnie trudnił się wykonawstwem lekarskiem. Tobiasz ur. się 1655 roku w Metz, dokąd schronił się ojciec jego w czasie wojen tatarskich i kozackich 1648 r. W ósmym roku życia osierocony, wrócił do Polski i tu początkowo nauki pobierał; do medycyny przykładał się w Frankfurcie nad Odrą; stopień doktorski osiągnął w Padwie. Po długoletniej praktyce w Polsce, przeniósł się do Konstantynopola, gdzie został nadwornym lekarzem sultana Achmeta III. Ostatnie lata (od r. 1724) przepędził w Jerozolimie, gdzie w r. 1729 życia dokonał. W r. 1707 bawił czasowo w Wenecyi, gdzie wyszło po hebrajsku sławne jego dzieło—encyklopedia medycyny p. t. Maase Tobia (praca Tobiasza). Inne wydania w latach 1715, 1728, 1769, 1850. Por. Bersohn Math.: Tobiasz Kohn, lekarz polski z XVII wieku. Kraków, 1872.

Kojsiewicz (Koysiewicz) Gerwazy Adolf, ur. 19 czerwca 1811 r. w Krakowie, nauk gimnazjalnych i lekarskich słuchał w rodzinnym mieście. W r. 1830 pełnił służbę lekarską w wojsku polskim. Osiągnąwszy 29 sierpnia 1834 r. stopień doktora medycyny w Montpellier, zajmował się wykonawstwem lekarskiem w dep. du Gard, w 1837 r. przeniósł się do Bordeaux, gdzie dotąd oddaje się mozołnemu zawodowi lekarskiemu.

Essai sur l'hystérie. Montpellier, 1834, w 4-ce, str. 34. Diss. inaug.

Kojsiewicz Ferdynand Gerwazy, ur. w Bordeaux.

De l'erysipèle salutaire. Paris, 1863, w 4-ce, str. 30.

Kolaczek Jan, nr. 13 grudnia 1843 r. w Gliwicach na Górnym Szląsku, nauki gimnazjalne ukończył w mieście rodzinnym, medycynę uczył się w Wrocławiu; egzamin państwowy złożył 1869—1870 r. Obecnie jest docentem chirurgii w uniwersytecie wrocławskim.

Bacterien im normalen Blute. (Centralbl. f. Chir. 1875, Nr. 13).

Beiträge zur Geschwulstlehre. (Arch. f. klin. Chir., 1875, T. XVIII, str. 340).

Zur Lehre von der Pseudohypertrophie der Muskeln. (Deutsche med. Wochenschr., 1875, Nr. 5).

Ein Fall von symmetrischer Knochennekrose. (Tamże, 1875, str. 166).

Ein Fall von Framboesia syphilitica. (Tamże, 1876, Nr. 14).

Ein merkwürdiger Fall circumscripter Hautatrophie. (Tamże, 1876, Nr. 32).

Zur Lehre der sog. warzigen Lippenkrebs. (Tamże, 1876, Nr. 50).

Zur Lehre von den cavernösen Blutgeschwülsten. (Tamże, 1877, Nr. 50).

Ueber das Angio-Sarcom. (Deutsche Zeitsch. f. Chir., 1878, T. IX, str. 1, 165).

Die Aetiologie der mechanischen Symptome bei der Hüftgelenkentzündung der Kinder. (Deutsche med. Wochenschr., 1878, Nr. 31, 32).

Ueber die operative Beseitigung des sog. Bäckerbeins. Genu valgum. (Bresl. aerzt. Zeitung, 1879, Nr. 1).

Peritoneale Metastasen eines Eiersrocksdermooids und eines Beckensarcoms. (Virch. Archiv., LXXV, str. 399).

Ueber den Werth des Luftröhrenschnittes bei Kehlkopfförane. (Deutsch. med. Wochenschr., 1879, Nr. 12).

Pleuritis diaphragmatica dextra. (Bresl. Zeitschr., 1879, Juni 28).

Ein cystisches Adenom des Unterkiefers entstanden nach dem Typus der fötalen Bildung von Schleimdrüsen. (Archiv f. klin. Chirurgie, XXI, Heft 2).

Vorstellung eines Falles von ausgedehnter Resection mehrerer Rippen wegen eines Chondroms. (Tamże, 1879, XXIV, str. 451).

Kritisches zu den sogenannten Adenomen (Küster) am Nabel der Kinder. (Virchows Archiv, LXIX, str. 537).

Ueber das Angiosarkom. (Deutsche Zeitschr. f. Chirurgie, T. IX).

Zur Lehre von der Melanose der Geschwülste. (Tamże, T. XII, str. 67).

Zur Behandlung septischer Gangrän. (Bresl. aerzt. Zeitschr., 1880, Nr. 6).

Acht neue Fälle von Angio-Sarcoma. (Deutsche Zeitschr. f. Chir. T. XIII, 1880, str. 1, 24).

Zur Technik der Exstirpation uteri totalis. (Centralbl. f. Chir., 1881, Nr. 9. Bresl. aerzt. Zeit-schr. 1881, Nr. 4).

Demonstration zur Mediansteinschnittfrage. (Verhandl. des X Congr. d. deutschen Ges. f. Chir., 1881, str. 105).

Torbielwőlkniaak ściany brzusznej. Laparotomia z pomyślnym skutkiem. (Gaz. lek. 1882, Nr. 1).

Kolakowski Stan., doktor medycyny, ba-ka-larzem został w Krakowie r. 1590.

Por. Oettinger: Rys... 228.

Kolesiński Zygmunt, rodem z Wilna, dy-plom doktorski osiągnął w Paryżu w r. 1843.

Thèse pour le doctorat en médecine présentée et soutenue le 12 avril 1843. 1. Des principales variétés du pied-bot équin. Des altérations anatomiques immédiates, et des déplacements articulaires qui le caractérisent. 3. De l'influence du liquide spinal sur les fonctions de la moelle épinière. 4. Déterminer si on peut reconnaître que des taches de sang sont produites par du sang humain ou par le sang d'un autre animal. Paris, Rignoux, 1843, w 4-ce, str. 23.

Koliński Józef, społeczny lekarz w służ-bie wojskowej rosyjskiej, ur. w Warcie pod Kaliszem w r. 1852. Ukończywszy gimnazjum w Kaliszu, udał się do Peters-burga. i w tamecznej akademii lekarskiej słuchał (1874—1879) medycyny. Od r. 1881 jest lekarzem w oddziale ocznym szpitala ujazdowskiego. W r. 1877 wydał w Petersburgu u Mendelewicza przekład rosyjski dziełka Wunderlicha: Die Receptformeln i uzupełnił takowy opisem zdrojo-

wisk i stacyj klimatycznych, z uwzglę-dnieniem wód mineralnych polskich.

Koliński Karol.

Das Wesen der asiatischen Cholera theoretisch und practisch erläutert. Stanisławów, 1848, w 8-ce, str. 48.

Zur Choleratherapie. (Wien. med. Presse, 1866, Nr. 42).

Koliński Łukasz, doktor filozofii i me-dycyny, mieszkający w Poznaniu przy schyłku XVI i w pierwszój połowie XVII stolecia. Dzieło Hieronima Morsztyna z Ra-ciborza: Światowa rozkosz. 1622 jemu jest dedykowane.

Por. J. Ohryzki: Pismo zbiorowe, I, 323

Koliszer Klemens, doktor medycyny i chi-rurgii, lekarz szpitala żydowskiego, członek rady gminnej m. Lwowa, licząc lat 35, 2 lutego 1862 r. życie zakończył. Nauki początkowe pobierał we Lwowie. Po r. 1840 wyjechał do Wiednia dla słuchania nauk lekarskich. W r. 1846 poszlakowany poli-tycznie, zmuszony był wrócić do Lwowa, gdzie uzyskał pozwolenie dokończenia me-dycyny w Pradze; poczem wrócił, bo w r. 1849, otrzymał stopień doktora medycyny, a następnie 1850 r. odbył doktorat chirurgii w Wiedniu. Odtąd bawił we Lwowie, dzie-ląc swój czynny żywot między obowiązka-mi praktyki lekarskiej, służby szpitalnej i obywatelskiej.

z Kolna Łukasz, doktor medycyny, nauk lekarskich słuchał w Padwie, około 1618 r.

z Kolonii Henryk, syn Konrada, bakalarz in artibus et medicina, 1359 r. potwierdzony przez papieża Innocentego VI w godności kanonika przy kościele św. Idziego, był lekarzem nadwornym Kazimierza W.

Por. Świeżawski: Pam. t. I. w. T. LXXV, 1879, str. 1. Długosz: Hist. pol. lib. IX, str. 1159, 1160. Miechowita: lib. IV, str. 231. Roczn. wyd. lek. III, 435.

Kołaczkowski Adam, nie lekarz.

Graefenberg i Freiwaldan czyli krótki rys krytyczny kuracyi wodnej podług zasad używanych w zakładach wodnych Graefenberskim i w Freiwaldan. Dziełko podręczne dla chcących użyć kuracyi wodnej w rzeczonych zakładach. Wrocław, Schlei-ter, 1840, w 8-ce, str. 222.

Kołaczkowski Józef, ur. pod włościańską strzechą w Szczawnicy wyżniój w r. 1842, nauki gimnazyalne pobierał w Sączu. Od-biwszy służbę w wojsku austriackim (1863—1866), zapisał się na wydział lekar-ski uniw. Jagiellońskiego, następnie pe-wien czas studiował medycynę w Wied-niu, stopień doktora wszech nauk lekar-skich uzyskał w Krakowie 1874 r. Później przez dwa lata sprawował obowiązki asy-stenta przy katedrze anatomii opisowej w uniwersytecie Jagiellońskim. Obecnie praktykuje w Nowym Sączu a w porze

letniej bawi jako lekarz zdrojowy w Szczawnicy.

Szczawnica, zdrojowisko i stacya klimatyczna. Oceniennie dla środków lekarskich i urządzeń oraz podrecznik dla chorych tamże się udających. Kraków, 1883, w 8-ce, str. 106 i mapa.

z Koła Maciej (de Koło Mathias), lekarz z końca XIV wieku: rękopis jego (Varia in medicinis) znajduje się w bibliotece jagiellońskiej.

Por. Wisłocki. Katalog... str. 242. (Nr. 818).

Kolakowski Hieronim, był profesorem medycyny w akademii zamojskiej; w latach 1639 i 1643 dostojęństwo rektorskie piastował. Jest autorem wielu kalendarzy.

Komaniewski Franciszek, ur. 1806 roku w Krakowie, nauk lekarskich słuchał w Warszawie, od r. 1832 był lekarzem szpitala więziennego w Chęcinach; w r. 1839 mianowany został lekarzem powiatu łukowskiego, w r. 1845 przeniesiony na takiż urząd do powiatu wieluńskiego, a w r. 1856 do powiatu stanisławowskiego. Um. w Mińsku 31 października 1876 r.

Przypadek wścieklizny. Leczenie. (Tyg. lek. 1852, Nr. 50).

Ważny przypadek obrażenia głowy. (Tamże, 1853, Nr. 9).

Wiadomości lekarskie z powiatu stanisławowskiego. Wpływ przestachu matki na płód. Epizoty drobin. Choroby panujące. (Tamże, 1865, Nr. 50).

Komisa wystawy lekarsko-przyrodniczej krakowskiej. Katalog wystawy. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 28.

Komitet centralny zdrowia po zniesieniu się z Radą ogólną Lekarską do lekarzy. (Odezwa z r. 1831 opisująca zjawiska i sposób leczenia cholery), w 4-ce.

Odezwa Komitetu centralnego zdrowia do ogólnu mieszkańców z dn. 22 kwietnia 1831 r. (podpisana przez Malczę). Zaleca zachowanie się dyetetyczne przy panującej cholercie. w 4-ce.

Komorsky Nep.

Theses medicæ de diætâ ad longævitam. Vienne, 1758, w 4-ce.

Kompf Edmund Wawrzyniec, ur. w r. 1835 we wsi Czechy, nieopodal Klecka; do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, nauk lekarskich od r. 1855 słuchał w Berlinie, później w Wrocławiu.

De violentis femoris luxationibus. Vratislaviae, typ. Grassi, Barthii, 1860, w 8-ce, str. 44, 1 tab. Diss. inaug.

Kompres, słynny lekarz-praktyk w drugiej połowie XVIII wieku przemieszczał w Lublinie i tam życia dokonał.

Por. Gaz. Codzienna, 1852, Nr. 288.

Konarzewski Antoni, zamieszkały w Montfrin (Gard).

Des cas dans lesquels il faut recourir à la taille périnéale. Montpellier. Diss. inaug.

Épilepsie larvée ou épileptique caractérisée par un état particulier d'excitation du système nerveux. (Gaz. hebdomad. de méd. et de chirurg. 1861, Nr. 44).

Koncewicz Aleksander, ur. w Warszawie 18 stycznia 1824 r.; ukończywszy gimnazjum w Łukowie i t. z. kursa dodatkowe

w Warszawie, został etatowym pomocnikiem prof. chemii Zdzitowieckiego. Zmuszony do opuszczenia kraju, trzy lata zajmował się w Poznańskim prywatnym nauczycielstwem, następnie udał się do Berlina i tam 27 sierpnia 1851 r. stopień doktora medycyny i chirurgii uzyskał. W r. 1853/4 doskonalil się w swym zawodzie w Paryżu. Następnie krótki czas praktykował w Bninie i Kurniku. Um. 10 marca 1856 r. w Rombiniu w W. Ks. Poznańskim.

De quibusdam corporis humani læsionibus, quæ profluviu liquoris cerebro-spinalis locum dederunt. Berolini, typ. frat. Schlesinger, 1851, w 8-ce, str. 54, nl. 5. Diss. inaug.

Wiele prac jego pióra w sprawach społecznych pomieszczał Przegląd poznański.

Kondracki Eugeniusz, ur. w r. 1841 w Kamieńcu Podolskim; ukończywszy nauki gimnazyalne w rodzinnym mieście, zapisał się do grona słuchaczy warsz. medykochirurgicznej akademii w r. 1859. Wypadki 1863 r. przerwały mu bieg nauk; zesłany do Syberyi, przebył tam lat kilka. Korzystając z możności powrotu, gdy mu odmówiono wstępu do wszechnicy warsz., udał się do Zürichu i tam w r. 1872 stopień doktora medycyny osiągnął. Tenże stopień potwierdził mu w r. 1874 wydział lekarski w Dorpacie. Obecnie przebywa w Kamieńcu Podolskim, jako lekarz wojska rosyjskiego.

Ueber die Durchschneidung des N. trigeminus beim Kaninchen. Zürich, 1872, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Wurthbestimmung verschiedener Aloë-Sorten. Dorpat, 1874, w 8-ce. Diss. inaug.

Przypadek rozerwania naczyń krwionośnych kręzkowych, wskutek uderzenia w okolicę łonową. (Medycyna, 1879, Nr. 9).

Kondratowicz Stanisław, ur. w Warszawie 23 maja 1850 r.; nauki gimnazyalne pobierał (1862—1867) w Warszawie i tu później (1867—1872) słuchał nauk lekarskich. W r. 1875 osiągnął stopień doktora medycyny uniwersytetu warszawskiego. Od r. 1881, z wyboru współwłaścicieli, jest wydawcą Gazety lekarskiej.

Trzeci międzynarodowy kongres lekarski (w Wiedniu, 1873). (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 236—240, 267—269, 301—304, 317—319, 331—333, 392—396. T. XVI, 1874, str. 61—63).

Spostrzeżenia z kliniki położniczej prof. Tyrchowskiego w Warszawie. Dwa przypadki przerwania się pewiny podczas porodu w stojącym położeniu. (Medycyna, 1874, Nr. 26).

Uwagi o ciąży cesarskiej według sposobu Porro dokonywanym. (Tamże, 1880, Nr. 17, 18).

Przyczynek do histologii ciężarnej macicy. (Pamiętnik lek. warsz. T. LXXI, 1875, str. 59).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Ziemkiewicza, 1875, w 8-ce, str. VI, 97, 3 tab. Sprawozdanie z powyższej pracy napisał Thieme. (Pamiętnik lek. warsz. T. LXXII, 1876, str. 367).

Toż, w języku rosyjskim jako diss. inaug.: K gistołogii bieremiennoj matki. Warszawa, typ. J. Jaworskiego, 1875, w 8-ce, str. 102, 3 tab.

O pozornej kastracyi kobiety. (Gaz. lek. 1881, str. 21—25).

Nadto przełożył dzieła: R. Barnos'a, (ob.) C. Schroeder'a (ob.).

Konitz Leon, ur. w Warszawie r. 1822, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycyny słuchał (1839—1843) w Berlinie. Wróciwszy do kraju, zajmował się lat kilka w wykonawstwie lekarskiem w Warszawie, później wyjechał za granicę i tam w klinikach Wiednia, Getyngi i Paryża doskonalił się w swęj nauce, oddając się przeważnie położnictwu. Od r. 1850 mieszka stale w Warszawie i tu prawem postępowaniem zjednał sobie uznanie kolegów i obszerną publiczność.

De trichomate. Berolini, typ. Nietackianis, 1843, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

O zmianie smaku przy porażeniu nerwu twarzowego (n. facialis). (Tyg. lek. 1847, Nr. 9).

O mechanizmie porodu przy położeniach prawidłowych. (Tamże, 1851, Nr. 11—15).

Źoż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. codz., 1851, w 8-ce, str. 47.

Rzadki przypadek uchronnego poronienia. (Tyg. lek. 1851, Nr. 25).

Samowolne rozdarcie macicy. (Tamże, 1852, Nr. 4).

O słuzotoku macicy. (Tamże, 1852, Nr. 48).

O sztucznym przedwczesnym porodzie. (Tamże, 1852, Nr. 51).

Listy z Paryża i Wiednia w przedmiotach akuszerji i chorób kobiet. (Tamże, 1852, Nr. 46).

Kilka słów o guzie włóknistym przez Rokitańskie fibroid zwanym, z dołączeniem ważnej sekcji zamaciecznego fibroidu. (Tamże, 1853, Nr. 12).

Kilka słów o operacyi przez D-ra L. M. z Humania w Nr. 35 tego pisma opisanej. (Tamże, 1853, Nr. 38).

Odpowiedź na odpowiedź p. L. M. z Humania. (Tamże, 1853, Nr. 49).

Ueber Kiwisch's Ansicht der Entstehung der Uteringrösche. (N. Ztschr. f. Geburtsk., XXIX, 2, 1850).

Aus der geburtshilflichen Praxis. (Wien. Wochenbl. 33, 1855).

Podwiązanie polipa włóknistego macicy. (Tyg. lek. 1856, Nr. 1).

Wiadomości z postępu akuszerji, chorób kobiet i dzieci. (Tamże, 1856, Nr. 12, 13, 40, 41, 42).

O menstruacyi w ogólnosci. (Tamże, 1857, Nr. 6, 7).

Haematocoele recto-vaginalis. (Tamże, 1857, Nr. 36).

Dwa przypadki meningo-encephalitis tuberculo-sae. (Tamże, 1858, Nr. 8).

Rozbiór dzieła: Rys położnictwa praktycznego, skreślił Wł. Tyrchowski. (Tamże, 1862, Nr. 16, 17).

Opis choroby trudnej do oznaczenia ze względu przebiegu i zjawisk. (Tuberculosi miliaris acuta). (Pam. tow. lek. warsz., T. XLI, 1859, str. 72).

O przewlekłym zapaleniu jajnika w ogólnosci. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 82).

Kilka słów o artykule prof. Brauna w Wiedniu, tyczącym się operacyi sztucznego przedwczesnego porodu. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 61).

Sprawozdanie z rozprawy Al. Karwackiego p. t. Dur (typhus). (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 204).

Heine I. Spinale Kinderlähmung. Stuttgart, 1860. Spr. L. Konitz. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 137).

Nowotwór jajnika dający pozór ciąży brzusznej; ilkrotne zapalenie otrzewnej; śmierć. (Klinika, T. k 1868, str. 322—331).

Użycie kąpeli ciepłej, celem zapobiegania rozwiniciu się gorączki połogowej. (Medycyna 1876, Nr. 44).

Das warme Bad als Prophylacticum gegen das Puerperalfieber. (Wien med. Presse, 1876, str. 1377).

Nadto na posiedzeniach warsz. tow. lekarskiego komunikował:

Wynicowanie macicy po urodzeniu dziecka. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLIX, 1863, str. 390).

Poród bez bólow. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 498).

Nacięcie niepodatnych brzegów ujścia macicznego utrudniających poród. (Tamże, T. LI, 1864, str. 407).

Użycie szczawianu cerowego przy wymiotach kobiet ciężarnych. (Tamże, T. LI, 1864, str. 410).

Wypadnięcie łożyska. (Tamże, T. LII, 1865, str. 102).

Hydrocephalus chronicus znacznej wielkości. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 116, 124).

Poród u kobiety dotkniętej drgawkami. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 125).

Przebieg porodu bliźniaków. (Tamże, T. LIII, str. 461).

Włókniki macicy; wyłuszczenie. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 129).

Rozrost części pochwowej macicy z zagięciem macicy ku tyłowi; odcięcie szyjki macicy. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 131).

Śmierć nagła z ciąży zewnątrzmacicznej. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 134).

Niezwykły poród pośladowy. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 285).

Poronienie. (Tamże, T. LV, 1866, str. 12).

Tęże i szczerkościsk u dziecka. (Tamże, T. LV, 1866, str. 267).

Pęknięcie torbieli jajnika; wyzdrowienie. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 50).

Tęże macicy przy podłużnem położeniu płodu. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 51).

O użyciu sporyszu w położnictwie. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 53).

Rozwiązanie przymuszone (accouchement forcé), zastosowane z powodu krwotoku przy łożysku poprzedzającym. (Tamże, T. LX, 1868, str. 26).

Ukończenie porodu metodą Kristellera (expressio foetus). (Tamże, T. LXI, 1869, str. 299).

Gąbka prassowana wiedeńska w chronicznych niezbytach szyjki macicznej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 296).

Metoda Savages'a wstrzymywania krwotoków macicznych za pomocą nalewki jodowej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 296, 298).

Hydorrhoea w czasie ciąży. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 71).

Sposób wydobywania płodu przy położeniu pośladowym. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 69).

Zalepienie powierzchowne ujścia macicznego w czasie porodu (conglutatio orificii externi uteri). (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 177).

Poród trojczków. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 282).

Kataplazmowanie piersi u położnic. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 65).

Nieustające wymioty u ciężarnych. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 188).

Koniuszewski Adam, praktykował w gubernii kałuskiej, później osiadł w Rzeżycy.

Listy lekarskie. (Tyg. lek. 1861, Nr. 24).

Neuralgia penis.—Hepatitis. — Odrąbane palce. (Tamże, 1861, Nr. 25).

Carcinoma epitheliale labii inferioris. — Lupus. (Tamże, 1861, Nr. 27).

Antroverisio uteri.—Typhus. (Tamże, 1861, Nr. 29).

Erotomania. (Tamże, 1861, Nr. 33, 40, 42).

Carcinoma hepatis.—Abortus.—Zaprzatzenie się kobiet. (Tamże, 1861, Nr. 46).

Wypadnięcie rączki przy porodzie. (Tyg. lek. 1862, Nr. 2).

Epispadias. (Tamże, 1862, Nr. 8).

Fractura claviculae, commotio cerebri, apoplexia pleuritis sinistra. Sanatio.—Fractura radii et ulnae sinistri, commotio cerebri, vulnus ossis bregmatis sinistri. (Tamże, 1862, Nr. 29).

Caries tibiae et fibulae sinistrae. Amputacya. Wyzdrowienie. (Tamże, 1862, Nr. 31).

Hernia inguinalis externa incarcerata. Herniotomia. Wyzdrowienie. (Tamże, 1862, Nr. 42).

Carcinoma epitheliale labii inf. Cheiloplastica. Wyzdrowienie.—Wyluszczenie guza torebkowego (tumor cysticus). (Tamże, 1862, Nr. 49).

Rany (vulnera). Leczenie ukąszonego przez wściekłego psa za pomocą arseniku. (Tamże, 1863, Nr. 6).

Kopernicki Izidor, ur. 16 kwietnia 1825 r. we wsi Czyżówce, w powiecie zwinogradzkim, na Ukrainie; nauki gimnazyalne pobierał w Żłotopolu (1835—1838), w Kijowie (1832—39) i na koniec w Winnicy. W r. 1844 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu kijowskiego i otrzymał wkrótce stypendium rządowe z funduszów b. uniwersytetu wileńskiego. W r. 1849, osiągnąwszy dyplom lekarski, wstąpił do służby wojskowej, do czego był zniewolony jako stypendysta rządowy. Do r. 1857, przez lat osiem, przetrzącał się z miejsca na miejsce; dwa lata był w Berszadzie na Pobereżu, pół roku w Aleszkach nad deltą Dniepru, rok na Wołyniu, trzy lata w czasie wojny wschodniej przebywał nad Dunajem w Sebastopolu i w Krymie; później około pół roku bawił w gubernii tambowskiej i na koniec pół roku na Ukrainie. W tym okresie swego żywota najczęściej sam zarządzał większymi lub mniejszymi szpitalami wojskowymi a jako chirurg był bardzo czynny w ambulanсах wojennych pod Oltenicą, Sylistrią, Inkermanem i w Sebastopolu podczas jego oblężenia. Postępowaniem swoim wszędzie zyskiwał miłość u podwładnych i cierpiących, szacunek kolegów, uznanie władzy. W r. 1857 uwolniwszy się ze służby wojskowej, objął ofiarowaną sobie posadę prosektora anatomii w uniwersytecie kijowskim; w tym czasie złożył egzamin na stopień doktora medycyny. Zostając prosektorem przez lat sześć, oprócz czynności i wykładów do tej posady przywiązanych, z polecenia Rady uniwersyteckiej ćwiczył studentów wyższych kursów w operacjach na zwłokach, a w ciągu ostatnich dwóch lat wykladał dla przyrodników anatomią ludzką z poglądem porównawczym na anatomią kręgowców. Nadto miewał odczyty prywatne ze splachnologii i akiurgii. W r. 1863 porzucił obowiązki nauczycielskie i udał się w Kaliskie, gdzie z całem poświęceniem oddawał się blisko rok posłudze chirurgicznej około rannych. W jesieni tegoż roku wy-

jechał za granicę a przebywając pół roku w Paryżu, gorliwie pracował nad medycyną i naukami przyrodniczymi; uczęszczał na kliniki chirurgiczne, na odczyty w Collège de France, w Sorbonie, w Jardin des plantes; z zajęciem i korzyścią przysłuchiwał się rozprawom, biorąc nieraz w nich udział, w towarzystwach: chirurgicznem, biologicznem i antropologicznem. W czerwcu 1864 r. udał się Kopernicki z Paryża do Serbii, z zamiarem osiedlenia się w tym kraju. Po czterech miesiącach pobytu, przeniósł się do Bukaresztu. Tu na mocy umowy zawartej z rządem rumuńskim, zobowiązał się do utworzenia w ciągu lat sześciu gabinetu anatomicznego, któryby wedle programu z góry obmyślanego, zawierał taki zbiór preparatów suchych i spirytusowych, aby obok okazów świeżo przygotowanych na trupach, wystarczał w zupełności do najgruntowniejszego wykładu systematycznego anatomii opisowej i topograficznej. Mając sobie zapewnione, obok odpowiedniego wynagrodzenia, wszelkie środki pomocnicze niezbędne do dokonania podobnej pracy (odpowiednie pomieszczenie, materyał anatomiczny z głównego szpitala, usługę, narzędzia, dzieła, atlasy i t. p.), Kopernicki w początkach 1865 r. jął się rąco do dzieła a pracując nieustannie, chlubnie wywiązał się z umowy. W r. 1871 oddał nowo utworzonemu wydziałowi lekarskiemu 380 preparatów z anatomii ludzkiej i 300 okazów zoologicznych, które z własnego upodobania sporządził. Niektóre preparaty, przewiezione w r. 1869 do Krakowa na wystawę przyrodniczo-lekarską, utworzoną przy I zjeździe lekarzy i przyrodników polskich, zwracały powszechną uwagę i zjednały ich twórcy pierwszą najwyższą nagrodę. W 9 lat później rząd rumuński, na przedstawienie ministra oświaty, przyznał Kopernickiemu za tak znakomicie dokonaną pracę, medal I klasy „bene merenti.“ Stęskniony do kraju ojczystego, przeniósł się K. w lecie 1871 roku z Rumunii do Krakowa, z zamiarem dalszego pracowania wśród swoich i wychowywania swych dzieci na zacnych w przyszłości obywateli. W r. 1876 złożywszy ścisłe egzamina, osiągnął na wszechnicy jagiellońskiej stopień doktora wszech nauk lekarskich i w r. 1878 rozpoczął wykład antropologii w charakterze docenta. Półroczną zimową od lat 5 Kopernicki poświęca na wykłady w uniwersytecie i prace naukowe; w letnich miesiącach oddaje się wykonawstwu lekarskiemu, jako lekarz zdrowoty, dawniej przez lat 9 w Rabeca, teraz w Marienbadzie (od 1880 r.).—Najulubieńszym przedmiotem badań Kopernickie-

go jest antropologia. Pilną, obojętą i sumienną pracą, zdobył on sobie okazałe miejsce między przedstawicielami tej nauki, wszedł w najżywcze osobiste stosunki z uczonymi europejskimi i otworzył sobie podwoje licznych towarzystw naukowych, jak Towarzystwa antropologicznego w Paryżu, Instytutu antropologicznego Wielkiej Brytanii, Towarzystwa antropologicznego w Berlinie, w Wiedniu, we Florencji, w Brukseli akademii umiejętności w Krakowie, towarzystwa lekarskiego krakowskiego, wileńskiego, lubelskiego, warszawskiego, towarzystwa lekarzy galicyjskich we Lwowie. Dawniej już towarzystwo lekarzy kijowskich, podolskich, lekarzy polskich w Paryżu i instytut agronomiczny w Horyhorach zaliczyły go do swego grona.

Febra zębna połączona ze skrytym zapaleniem płuc i opłucnej. (Tyg. lek., 1853, Nr. 41, 42).

O wodach mineralnych księstwa Moldawskiego. Rzecz opracowana podług dziełka D-ra Fátul'a z Jass: *Apele minerale die Moldova*. (Tamże, 1855, Nr. 6, 9—12).

Wiadomość tymczasowa o budowie czaszek słowiańskich. Rzecz czytana na I zjeździe przyrodników rosyjskich w Kijowie w r. 1861. Po rosyjsku. (Najczyniejsze i zwiastia o zjeździe rosyjskich jestestwoispytatelej w Kijowie, 1861, str. 81—103).

Description d'un nouveau craniographie. Étude craniographique des races. (Bulletins de la société d'anthropologie de Paris. T. II, 2-e série, 1867, str. 559—571). Rzecz czytana na posiedzeniu Towarzystwa antropologicznego w Paryżu w październiku 1867 r.

Quelques observations céphalométriques sur les ruthéniens, les russes et les finnois. (Tamże, T. IV, 2-e série, 1869, str. 622—631).

Congress of Polish physicians and naturalists at Cracow. (Anthropological Review, January, 1870, str. 97—100).

Anatomiczno - antropologiczne spostrzeżenia nad muryzmem. Rzecz czytana na I zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie w r. 1869. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci, T. XIX, 1871, str. 75—100).

Toż, po angielsku: Anatomico-anthropological observations upon the body of a negro. (Anthropological Review, January, 1871, str. 246—258).

Toż, po francuzku. (Revue d'anthropologie, T. I). O dziełach Jana z Głogowa, mających styczność z antropologią. Studium krytyczne. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci, T. XVIII, 1870).

On the strange peculiarities observed by a religious sect of Moscovites, called „Scoptsy.“ (Journal of the anthropological society, 1870. Vol VIII, str. CXXI — CXXXI). Praca dokonana łącznie z J. B. Davis'em. Wyciąg z niej Hellwald umieścił w czasopiśmie Ausland, 1871.

The Kalmucks. (Journal of the anthropological Institute of the Great Britain and Ireland, Vol. I, Nr. III, January, 1872, str. 401—418).

Zakład kąpielowy u wód słonych jodo-bromowych w Rabee w r. 1871, pod względem balneologicznym i lekarskim. Kraków, druk. Czasu, 1872, w 8-ce, str. 48. (Oceniał Warschauer w Przegl. lek. 1872, Nr. 14).

Toż, w r. 1872. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8-ce, str. 21, k. 2.

Wiadomość o zakładzie kąpielowym u wód słonych jodo-bromowych w Rabee w r. 1873. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8-ce, str. 19. Oceniał Scioborowski w Przegl. lek. 1874, Nr. 25.

Toż, w r. 1874. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8-ce, str. 23.

Toż, w r. 1875. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8-ce, str. 13.

Toż, w r. 1876. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. 15.

O wyznaczaniu wód mineralnych dla użytku lekarskiego. (Przegl. lek., 1872, Nr. 42).

Ueber den Bau der Zigeunerschädel. Vergleichend-cranologische Untersuchung. (Archiv f. Anthropologie, T. V, zesz. 3, str. 267—324, 4 tab.). Rozprawa uwieczniona w r. 1874 nagrodą (prix Godard) przez tow. antropol. paryżskie.

Sprawozdanie o starożytnych kościach i czaszkach ludzkich, pochodzących z kurhanów na Pokuciu. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um. T. II, 1875, str. 30—41).

Sur la conformation des crânes bulgares. (Revue d'anthropologie, 1875, T. IV).

Toż, w osobn. odb. Paris, E. Leroux, 1875, w 8-ce, str. 31, 2 tab.

Czaszki z kurhanów Pokuckich, jako materiał do antropologii przedhistorycznej ziem polskich. (Pamiętnik wydz. mat. przyrod. akad. umiej. w Krakowie, 1875).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4-ce większej, str. 33, 7 tab.

Charakterystyka fizyczna ludności galicyjskiej na podstawie spostrzeżeń dokonanych za staraniem komisji antropologicznej akad. umiej. w Krakowie. Praca dokonana wspólnie z Dr. J. Majerem. (Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, 1877).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1877, w 8-ce, str. 185.

Spostrzeżenia nad własnościami językowymi w mowie górali Bieskidowych z dodatkiem słowniczka wyrazów góralskich. (Rozpr. i sprawozd. wydz. filolog. akad. um. w Krakowie, 1875).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1875, w 8-ce, str. 39.

Zagadki i łamigłówki górali Bieskidowych, spisane w okolicach Rabki. (Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, 1877).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. w 8-ce, str. 17.

On the scaphoid skull of a Pole. (Journal of the anthropological Institute of the Great Britain, 1876. Vol. VI, str. 1881—190).

Kongres międzynarodowy antropologii i archeologii przedhistorycznej w Pessce w r. 1876. (Kronika rodzinna, 1876).

O wyobrażeniach lekarskich i przyrodniczych oraz o wierzeniach naszego ludu, o świecie roślinnym i zwierzęcym. Odczyt miany na pierwszym ogólnem zebraniu II zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie 1875 r. Lwów, 1876, w 8-ce, str. 22. (Osobn. odb. z Pamiętnika II zjazdu... 1876).

O rzadkich zbroczeniach w budowie kości ludzkich w epoce przedhistorycznej w kraju naszym. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um. T. IV, 1877, str. LVII).

Poszukiwania archeologiczne w Horodnicy nad Dniestrem, wspólnie z p. Wł. Przybylskim czł. Kom. antrop. i arch. Akad. umiej. dokonane w r. 1877. (Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, T. II, dział 1, 1878).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1878, w 8-ce, nakł. akad. umiej., druk. Uniw. Jag. str. 56 i 3 tab.

Nowy przyczynek do antropologii przedhistorycznej ziem polskich. Kraków, druk. uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. 24, 3 tab. (Osobn. odb. z trzech rozpraw

umieszczonych w T. I Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, a mianowicie: 1) o grobie niecałopalnym na ementarzysku przedhistorycznym w Kwaczale. 2) O kościach i czaszkach z kurhanów w Radzi-minie na Wołyniu. 3) O kościach i czaszkach ludzkich z wykopalisk przedhistorycznych na Podolu galicyjskim).

Dalszy przyrządek do antropologii przedhistorycznej ziem polskich. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 50, 4 tab. (Osobn. odb. z T. III Zbioru wiadomości do antropologii krajowej). Zwiiera: 1) Czaszka ze Słaboszewa w powiecie mogiłańskim w W. Ks. Poznańskim. 2) Czaszki z grobów rzędowych w Tczewie w Prusach królewskich. 3) Czaszki z powiatu ostrogskiego na Wołyniu. 4) Uwagi tymczasowe o starożytnych kościach i czaszkach z Podola galicyjskiego.

Król Serbow. Obrazek z podań ludowych łużyckich. (Kronika rodzinna, 1880).

O kościach i czaszkach Ainosów. Poświęcone Dr. J. Majerowi na uczczenie 50-letniego jubileuszu jego doktorstwa. (Pamiętnik wyd. mat. przyrod. akad. umiej. T. VII, str. 27—68).

Też, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1881, w 4-cr, str. 11, 40, 4 tab.

O przedhistorycznych czaszkach trepanowanych znalezionych w Czezech. Rzecz czytana na II zjeździe lekarzy i przyrodników cesařich w Pradze, 1882. Sprawozdanie z tej rozprawy znajduje się w Przegl. lek. 1882, Nr. 33, str. 447).

Pod jego kierownictwem wychodzi w Krakowie od r. 1881 Przegląd akademicki, organ młodzieży polskiej.

Kopernik Mikołaj, jeden z największych geniuszów ludzkości, ur. w Toruniu 19 lutego 1473 r., początkowe i średnie nauki pobierał w szkole miejscowej przy kościele ś. Jana a następnie w Chełmnie; zapisany do album akademii Jagiellońskiej 19 października 1491 r., przez lat trzy przykładał się do nauk filozoficznych. W r. 1495, wezwany przez wuja swego, biskupa warmińskiego, Łukasza Watzelroda, przybył do Heilsberga, gdzie otrzymawszy mniejsze święcenia, uzyskał kanonią frauenburską. W roku następnym w jesieni udał się do Włoch: w Padwie doskonalił się w naukach matematycznych; w tym czasie (1497) robił w Bolonii spostrzeżenia astronomiczne wspólnie ze znanym uczonym Dominikiem Maryą Novarra. W r. 1500, osiągnawszy prawdopodobnie poprzednio stopień doktora filozofii, powołany został do wykładu astronomii w akademii rzymskiej. Obowiązki profesorskie, przy wielkim napływie słuchaczy, niedługo sprawował; w r. 1501 przybył do Frauenburga, a uzyskawszy pozwolenie od kapituły, wrócił do Włoch dla słuchania nauk lekarskich. Podczas swego powtórnego we Włoszech pobytu, osiągnął 31 marca 1503 r. w Ferrarze stopień doktora prawa kanonicznego (doctor decretorum). Kiedy i gdzie otrzymał doktorat lekarski, stanowczo niewiadomo. W końcu r. 1504 lub na początku 1505 r. przybył do Krakowa: tu prawdop-

podobnie przyjął wyższe święcenia kapłańskie i zajmował się opracowaniem swego wielkopomnego dzieła. W r. 1507 wrócił do Warmii; przez lat 5 pozostawał przy boku swego wuja biskupa, któremu w latach 1509 i 1510 towarzyszył w podróży do Piotrkowa i Krakowa. Osiadłszy stale w Frauenburgu, urządził tam obserwatorium astronomiczne, (drugą spostrzegulnię posiadał w Olsztynku) i czas swój dzielił między prace naukowe, lekarskie i obowiązki kapłańskie. W lutym 1523 r. po śmierci biskupa Fabiana Łużyńskiego, obrany został wikaryuszem kapitulnym, to jest rządcą dycezyi w rzeczach duchownych i administratorem dochodów i dóbr biskupich. Zasłużony się dobrze dycezyi i kapitule, zdał rządy w październiku t. r. nowo obranemu biskupowi Mauryemu Ferberowi. Niejednokrotnie był delegowanym kapituły na sejm do Grudziądza. — Ten pierwszy twórca nowoczesnej astronomii, nie mało także wslawił się jako lekarz, tak, że go drugim Eskulapem nazywano (alter Aesculapius). Nietylko że miał w stałej swej pieczy lekarskiej biskupów Fabiana Łużyńskiego, Maurycego Ferbera (1529, 1531, 1532, 1535), Jana Dantyszka (1538), ale nadto był powoływany, jako lekarz, do biskupa chełmińskiego Tydemana Gizyusza (1539, 1540) a nawet na wiosnę 1541 r. na żądanie ks. Albrechta przybył do Królewca, w celu udzielenia porady lekarskiej dworzaninowi tegoż księcia. Umarł 21 maja 1543 r. we Frauenburgu.

Theophilacti Scolastici Simocatti eple (epistolae) morales, rurales et amatorie, interpretatione latina. Cracoviae, Joh. Haller, 1509, w 4-ce, k. 40. Tłumaczenie to przypisał Kopernik wujowi swemu, biskupowi warmińskiemu. W warsz. wydaniu dzieł Kopernika mieści się ono wraz z polskim przekładem od str. 595 do 631.

Skarga kapituły przeciwko wielkiemu mistrzowi Albertowi i Zakonowi z powodu krzywd uczynionych kapitule w czasie wojny 1521. (Akt ten przechowywany w Sztokholmie, drukiem ogłosił Dr. Prowe. Polski jego przekład mieści się w Żywocie M. Kopernika, wydany w r. 1875 przez Ks. Polkowskiego od str. 191 do 195).

Dissertatio de optima monetae eudendae ratione. Rozprawa Kopernika o poprawie monety, wypowiedziana r. 1512 na sejmie w Grudziądzu a potem napisana r. 1522 w formie memoriału, obecnie znajduje się w tajnym archiwum w Królewcu. Po raz pierwszy wydrukowana przez Bentkowskiego po polsku i po łacinie w Pamiętniku warszawskim r. 1816. W warszaw. wydaniu dzieł Kopernika mieści się od str. 563 do 574.

Ad el. virum D. Johannem Schonerum de libris revolutionum, eruditissimi viri et mathematici excellentissimi, R. D. Doctoris Nicolai Copernici, Torunae, canonici varmiensis, per quendam juvenem mathematicae studiosum, narratio prima. Gedani, Fr. Rhodus, 1540. (To pierwsze opowiadanie o nowym układzie świata ułożył Jerzy Joachim Retyk, któremu Kopernik udzielił do wydania swój rękopis w r. 1539).

Toż, Basileae, apud Rob. Winter, 1541, w 8-ce, str. 115.

Toż, w wydaniu dzieł Kopernika, w Bazylei, 1566.

Toż, w dziele Keplera: *Prodromus dissertationum cosmographicarum*. Tubingae, 1596.

Toż, w warsz. wydaniu dzieł Kopernika, od str. 488 do 547.

De lateribus et angulis triangulorum tum planorum rectilinearum, tum sphaericorum, libellus eruditissimus et utilissimus, tum ad plerasque Ptolomae demonstrationes intelligendas, tum vero ad alia multa, scriptus a clar. et doct. viro D. Nicolao Copernico Torunensi. Additus est canon semissimus subtensarum rectarum linearum in circulo. Vitembergae, per Joh. Luft, 1542, w 4-ce, k. 30. (Wydanie J. J. Retyka).

Toż, Vitembergae, 1552.

Toż, w wydaniu warszawskiem wraz z polskiem tłumaczeniem.

Przekład niemiecki p. t. *Die Trigonometrie von Copernicus*, übersezt vom Oberlehrer Dr. Menzner. Halberstadt, C. H. Dölle, w 4-ce, str. 21. (w Jahresbericht über die höhere Bürgerschule zu Halberstadt, 1857).

De revolutionibus orbium coelestium libri VI. Habes in hoc opere jam recens nato et aedito studiose lector motus stellarum tam fixarum quam erraticarum, cum ex veteribus, tum etiam ex recentibus observationibus restitutos, et novis insuper ac admirabilibus hypothesebus ornatos. Habes etiam tabulas expeditissimas, ex quibus eodem ad quodvis tempus quam facillime calculare poteris. Igitur eme, lege, fruere. Norimbergae, apud Joach. Petreum, 1543, fol. k. n. l. 6, i. 196. (W wydaniu tén Ossiander, opuściwszy przedmowę Kopernika, swoją niedorzeczną na wstępie do dzieła umieścił).

De revolutionibus orbium coelestium libri VI. In quibus stellarum et fixarum et erraticarum motus ex veteribus atque recentibus observationibus restituit hic auctor. Praeterea tabulas expeditas luculentasque addidit ex quibus eodem motus ad quodvis tempus mathematicum studiosius facillime calculare poterit. Item, de libris revolutionum Nicolai Copernici narratio prima per M. Georgium Joachimum Rheticum ad D. Joan. Schonerum scripta. Basileae, ex off. Henrici Petrina, 1566, fol. k. 213.

Astronomia instaurata libris sex comprehensa, qui de Revolutionibus orbium coelestium inscribuntur. Nunc demum post 75 ab obitu auctoris annum integritati suae restituta, notisque illustrata, opera et studio D. Nicolai Mulerii, medicinae ac matheseos professoris ordinarii in nova academia, quae est Groningae. Amstelodami, excud. Wilhelmus Janssonius, 1617, w 4-ce, k. 11, str. 487.

Mikolaja Kopernika Toruńczyka o obrotach ciał niebieskich ksiąg sześć. Nadto opowiadanie pierwsze J. Joachima Retyka, różne pisma mniejsze Mikolaja Kopernika teraz zebrane i życiorys jego. Nicolai Copernici Torunensis de revolutionibus orbium coelestium libri sex etc. Warszawa, w druk. Stan. Strabyskiego 1594, in fol., str. LXXV, 642 i VII. (Text z przekładu Jana Baranowskiego, pagina fracta, życiorys przez Jul. Bartoszewicza).

Epistola de motu octavae sphaerae, contra Wernerum, Rev. Duo Bernharde Wapowski, cantori et canon. Eccles. Cracov. et S. R. Maj. Pol. secretario. (W warsz. zbiorze dzieł Kopernika, na str. 575).

Septem sidera. Cracoviae, Cezary, 1629, w 4-ce. Poemat ten odnalazł w bibliotece jag. Jan Broscius i drukiem ogłosił. Składa się on z 7 ód, każda o 7 strofach: w 1-ój Chrystus od proroków obiecany; w 2-iej od patriarchów pożądan; w 3-iej z Panny narodzony; w 4-ój obrzezany; w 5-ój od trzech mędrców uczony; w 6-ój w Kościele stawiony; w 7-ój

między doktorami siedzący. W przekładzie polskim Ignacego Badeniego, mieści się utwór ten w warsz. wydaniu dzieł Kopernika.

Dr. L. Prowe w rozprawie swój: *Copernicus als Arzt*. Halle, 1881, przytacza liczne przepisy lekarskie Kopernika a nadto ogłasza rękopis przechowywany w archiwum frauenburskimi: *Regimen sanitatis*, który niesłusznie Kopernikowi przypisują.

W ostatnich latach (1878) odnaleziono w Wiedniu i w Sztokholmie odpis nieznanego rękopisu Kopernika: *De hypothesebus motuum coelestium a se constitutis commentariolus*.

Koperski Władysław, ur. w Kostrzynie w W. Ks. Poznańskiem w r. 1841, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i Trzemesznie, nauk lekarskich słuchał (1863—1870) w Gryfiu.

Zwei Fälle von parostealem Fibrom. Greifswald, 1870, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Kopff Leon, ur. 2 marca 1856 r. w Krakowie, do nauk gimnazjalnych i lekarskich (od r. 1874) przykładał się w rodzinnym mieście. Stopień doktorski osiągnął na wszechnicy jagiellońskiej w r. 1880, w marcu i zaraz objął służbę lekarską w szpitalu ś. Łazarza w Krakowie. W drugiego połowie tegoż roku wyjechał dla dalszego kształcenia się zagranicę, a w maju 1881 r. został mianowany asystentem przy katedrze chemii lekarskiej w uniwersytecie jagiellońskim.

Uwagi nad oznaczeniem białka w moczu, w szczególności sposobem Stoltznikowa. (Przegl. lek. 1878, Nr. 14).

Ostry gościec stawowy (Polyarthritidis acuta). Sprawozdanie z przypadków leczonych w szpitalu ś. Łazarza na oddziale doc. D-ra Pareńskiego w Krakowie w latach 1876—1880. (Tamże, 1880, Nr. 38, 39, 40, 41, 42).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniw. Jag. 1880, w 8-ce, str. 32.

Obecny stan sprawy wykrywania zfałszowań masła, obcami tłuszczami. (Przegl. lek. 1881, Nr. 30, 34).

Wpływ zawiąnięty róży na ostry reumatyzm stawowy. (Tamże, 1881, Nr. 43, 44).

Kilka słów o gazie karbolowej. (Tamże, 1881, Nr. 46, 47).

O ptomainach. Prace Brouardel'a i Boutan'y'ego (Tamże, 1882, Nr. 5, 8).

Koplewski Władysław.

Ob izmieniienii awtomaticheskikh nierwnych uzlov sierdca pri niekotorykh patologiczeskikh processach w sierdiecznoj myszycie. Patologiczesko-anatomiczeskoje issledowanie. Petersburg, 1881, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Koppenstaedter Teofil, lekarz warszawski z pierwszej połowy bieżącego stulecia, wynalazca ziołek przeczyszczających, znanych dotąd pod jego imieniem w aptekach warszawskich.

Korabiewicz Edmund, ur. 23 grudnia 1804 roku w Mitruzach, w gub. grodzieńskiej; nauki lekarskie ukończył w Wilnie; w r. 1831 był lekarzem w korpusie Giełguda i zasłużył sobie na krzyż złoty virtuti militari. Opuściwszy kraj rodzinny, powtórzył egzamina lekarskie w Strasburgu i na-

stępnie osiadł w Paryżu, gdzie oddawał się swemu zawodowi z wielką gorliwością i miłością chrześcijańską. Przez lat kilkadziesiąt był lekarzem szkoły polskiej w Batignolles. Um. w Paryżu 18 kwietnia 1875 r.

Notice sur le choléra morbus et les différents modes de traitement essayés dans le royaume de Pologne. Strasbourg, impr. Levrault, 1832, w 8-ce, str. 32.

Wzwanie Litwinów do boju. B. m. dr. i r. (1831), w 8-ce, str. 4, (wierszem).

Obserwacya reumatyzmu ostrego stawów, przeznaczonego się na błony mózgowe i skończono gwałtowną śmiercią. (Roczn. tow. paryżk., 1859, str. 49—59).

Korabiewicz Michał.

De diversis hydroceles curandae methodis. Dorpat, 1852, w 4-ce, str. 52. Diss. inaug.

Korczyński Sas Edmund Jan, ur. 5 października 1844 r. w miasteczku Dobromiln, w ziemi sanockiej; do średnich zakładów naukowych uczęszczał w Nowym Targu, w Nowym Sączu, Tarnowie, Rzeszowie i nakoniec w Krakowie; do medycyny przykładał się w uniwersytecie jagiellońskim (1862 — 1867). Składając ostateczne egzamina od października 1867 r. do lutego 1868 r. pełnił zastępczo obowiązki asystenta w klinice lekarskiej prof. Gilewskiego. Stopień doktora medycyny uzyskał w Krakowie 4 marca 1868 r., tegoż roku 20 marca osiągnął stopień magistra akuszerji, a 6 lutego 1869 r. stopień doktora chirurgii. Krótki czas zajmował się praktyką prywatną i sądowo-lekarską w miasteczku Dębicy, w obwodzie tarnowskim. W październiku 1869 r. zawezwany przez prof. Gilewskiego, objął asystenturę w klinice lekarskiej i na tej posadzie pozostał do 1 lutego 1871 r., do czasu, gdy zamianowany został prymaryuszem w oddziale chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza w Krakowie. Równocześnie został lekarzem sądowym przy sądzie krajowym. W r. 1872 i 1874 bawił po kilka miesięcy za granicą i zwiedził zakłady naukowe i szpitalne w Wiedniu, Monachium, Zürichu, Bazylei, Freyburgu, Heidelbergu, Strassburgu, Würzburgu i w Pradze. Gdy katedra kliniki lekarskiej przez śmierć prof. Gilewskiego opróżniona została, K. 18 grudnia 1874 r. był mianowany profesorem patologii i terapii szczegółowej wraz z kliniką. W r. 1875/6 i 1876/7 był przewodniczącym w dyrekcji klinik; w r. 1879/80 dziekanem a w następnym roku poddziękaniem wydziału lekarskiego; w r. 1881/2 komisarzem rządowym przy egzaminach ścisłych. W r. 1869 wybrany członkiem towarzystwa lekarskiego krakowskiego, był w r. 1870 sekretarzem tego towarzystwa, w r. 1874 wiceprezesem a następnie dwa

lata (1875 i 1876) prezesem. Jako prezes dbał skutecznie o rozbudzenie ruchu naukowego; za jego staraniem zawiązała się komisya sprawozdawcza z prac lekarskich do roczników Virchowa i Hirscha, komisya językowa a nadto komisya balneologiczna, której przewodniczył w latach 1877—1879. Jego zabiegom winna swe powstanie wystawa balneologiczna, urządzona przy wystawie gospodarczo-przemysłowej we Lwowie 1877 r. W marcu 1875 r. zajął się założeniem Stowarzyszenia do wydawnictwa dzieł lekarskich polskich, których potrzeba coraz dotkliwiej czuć się dawała. Ukonstytuowane towarzystwo (1 listopada 1875 r.) wybierało dotąd swym prezesem założyciela, któremu przypadło zadanie podtrzymywania bytu stowarzyszenia ciągłą zapobiegliwością osobistą. Wybrany 13 sierpnia 1875 r. radcą miejskim, piastował ten urząd przez lat sześć (do 13 sierpnia 1881 r.), należąc do sekcji policyjno-lekarskiej i do komisji sanitarnej miejskiej; najważniejsze referaty sanitarne przedstawione w tym czasie radzie miejskiej, przez niego są opracowane. Nie małe także położył zasługi około poprawy szpitala powozecznego, jako członek komitetu administracyjnego od 30 kwietnia 1880 r. Od r. 1873 do 1880 K. był członkiem redakcyi Przeglądu lekarskiego. K. jest członkiem czynnym towarzystwa lekarzy galicyjskich, towarzystwa dobroczynności, towarzystwa tatrzańskiego, towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie, towarzystwa naukowej pomocy dla księstwa cieszyńskiego, członkiem honorowym towarzystwa wzajemnej pomocy uczniów uniwersytetu jagiellońskiego, towarzystwa balneologicznego w Odessie, towarzystwa lekarskiego w Białogrodzie w Serbii, członkiem korespondentem towarzystwa lekarskiego warszawskiego.

Doświadczenia nad barwnikiem krwi zwanym hemina. (Roczn. tow. nauk. krak. T. XXV).

Przypadek sądowo-lekarski. Rozedma płuc. Odma piersiowa urazowa. Śmierć. (Emphysema pulmonum. Pneumothorax traumaticus. Mors). (Przegl. lek. 1868, Nr. 42, 43).

Gruźlica ostra u chorego z rakiem żołądka. (Tamże, 1871, Nr. 1, 2).

Spotrzeżenia lekarskie z oddziału chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza z miesiąca marca 1871. (Tamże, 1871, Nr. 19, 20).

Toż, z miesiąca kwietnia 1871 r. (Tamże, 1871, Nr. 21, 22).

Toż, z miesiąca maja 1871 r. (Tamże, 1871, Nr. 29, 31).

Najnowsze prace o pylicy płucowej (pneumoconiosis). (Służba zdr. pub., 1872, T. I, str. 49—55).

Nowsze teorye gorączki. (Tamże, 1872).

Toż, w osobn. odb. Lwów, 1872, w 8-ce, str. 21.

Sprawozdanie o ruchu chorych i chorób w oddziale chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza w Krakowie w roku 1872. (Przegl. lek. 1873, Nr. 31—44).

Kilka słów o zapaleniu stawów czerwinkowem (pylarthritus dysenterica). (Tamże, 1874, Nr. 52).

Zapalenie stawów ze stanowiska ajtyologicznego z przeważnem uwzględnieniem tak zwanego gośńca stawowego (rheumatismus articularum) i ropnicy (pyaemia). (Tamże, 1875, Nr. 9—17).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniwersytecki. Jag. 1875, w 8-cc, str. 58. Sprawozdanie z tej pracy ogłosił Lutoskiński w Medycynie, 1876, Nr. 31.

Kierunek i zadanie balneologii społecznej w ogóle, w szczególności zaś balneologii krajowej i komisyi balneologicznej. Rzecz miana na posiedzeniu komisyi balneologicznej Tow. Lek. Krak. d. 9 marca 1877 r. (Tamże, 1877, Nr. 13).

Spostrzeżenia kazuistyczne z kliniki lekarskiej krakowskiej, a) Tetniak tętnicy płucnej wskutek zapalenia przewlekłego osierdzia. Niedokrewność znacznego stopnia. Skróbiawienia narządów wewnętrznych przy rozroście tkanki śródmiąższowej. Przyrost zapalenia miąższowe nerek. Śmierć z odmy pierwszej skutkiem rozpadu zawału zatorowego (infarctus ex embolia) w płuc lewem. (Tamże, 1878, Nr. 1, 2, 3, 4).

b) Rak pierwotny w przewodzie żółtobrowym (ductus hepaticus). Następstwa marskości przerostowa wątroby (cirrhosis hypertrophica hepatis). Kilka słów o ajtyologii raka. (Tamże, 1878, Nr. 11, 12).

c) Przypadek niezdolności jelit. Użycie prądu inducyjnego. Wyleczenie. (Tamże, 1878, Nr. 39).

d) Trzy przypadki duru brzuszego zakończone śmiercią u kobiet z wrodzoną wąskością układu tętniczego. Znaczenie błędnie wrodzonej wadzie brzusznej. (Tamże, 1879, Nr. 18, 19, 21, 22).

e) Dwa przypadki metalicznych tonów sercowych skutkiem podżwiku w jamach rozpadowych położonych w sąsiedztwie żołądka. Znaczenie rozpoznawcze metalicznych objawów przysłuchowych zależnych od ruchów serca. (Tamże, 1879, Nr. 22, 33, 34).

Klinische Beiträge. Zwei Fälle von metallisch klingenden Herztönen und metallischem Plätschgeräusch an den Magen grenzenden und aus dem Zerfall von Neubildungen entstandenen Höhlen. Wien, Verlag von Urban und Schwarzenberg, Druck von G. Gistel, (1880), w 8-cc, str. 18. Odb. z Wiener med. Presse, 1879, Nr. 47—51.

Wstęp do sprawozdania z kliniki lekarskiej krakowskiej z lat czterech t. j. od r. 1874/5 do r. 1878/9. (Przegl. lek. 1879, Nr. 43).

Ubytek kilku żeber i odsłonięcie znacznej powierzchni serca. (Tamże, 1880, Nr. 31, str. 422, Nr. 33, str. 441).

Zagłoba kiszki (invaginatio intestinorum). (Przegl. lek. 1880, Nr. 34, 35).

Przypadek macinny padaczkowej (hysteria major). (Tamże, 1880, Nr. 35).

Przypadek padaczki rdzeniowej (epilepsia spinalis) u chorego z przewlekłym zatruciem rtęciowym. (Tamże, 1880, Nr. 36).

Przypadek choroby rdzenia pacierzowego. (Tamże, 1880, Nr. 36).

Kilka słów o działaniu fizyologicznem i o zastosowaniu leczniczem nitrogliceryny, podane na podstawie doświadczeń wykonanych wspólnie z kandydatem medycyny p. Michałem Janotą. (Pam. tow. lek. warsz., 1881, str. 609—628).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1881, w 8-cc, str. 20.

Działanie lecznicze salicynu. (Przegl. lek., 1882, Nr. 9, 10, 11, 12, 13).

Ueber Nitroglycerin. (Wien. med. Wochenschrift. 1882, Nr. 6).

Pierwsze przypadki nagminnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych (meningitis cerebro-spinalis epidemica) w Krakowie między rokiem 1868 a 1871. (Gaz. lek., 1882, Nr. 17).

O zdrojowiskach Morszyńskich, a w szczególności o wodzie gorzkiej Morszyńskiej w porównaniu z innemi wodami gorzkiem. Rzecz przedstawiona na posiedzeniu komisyi balneologicznej Tow. lek. krak. d. 9 maja 1882 r. (Tamże, 1882, Nr. 24, 25, 26).

Uwagi i spostrzeżenia kliniczne. Zapalenie płuc pierwotne z naciekiem surowiczym. (Medycyna, 1882, Nr. 11, 12, 13).

Kureż gardziela z przyczyny wrzodu błonicy (strietura oesophagi spastica ex ulcere diaphragmatico). Przedziurawienie gardziela. Żywnienie enemati Lebego. Wyzdrowienie. (Tamże, 1882, Nr. 17, 18, 19).

Przyczynek do etyologii i rozpoznawania wrzodów gruczołowych pierwotnych w jelitach. (Tamże, 1882, Nr. 26, 27, 28).

O zwyrodnieniu włókniastym (fibrosis) tkanin z przeważnem uwzględnieniem otrzewny i tkanki podotrzewnej. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. krak. d. 5 kwietnia 1882 r. (Tamże, 1882, Nr. 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 45).

W klinice K. i pod jego kierunkiem dokonywali prace: A. Wysocki (1875), Pieniążek (1875), T. Zaręba (1875), P. Sakowski (1875), St. Paszkowski (1875), B. Skórczewski (1876, 1877), St. Ponikło (1876), M. Gedl (1876), T. Wasylewski (1876), A. Coghena (1876), J. Waszak (1877), J. K. Wiktor (1877), W. Rychlicki (1877), St. Smoleński (1879, 1880), E. Rosenblatt (1879).

Niektóre z prac powyższych przedrukowane zostały w oddzieleniu poszytach, luźno wychodzących, których dotąd ukazało się ośm, a mianowicie:

Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie. Zeszyt I. R. 1875. Kraków, w druk. Uniw. 1876, w 8-cc, str. VI i 126. Zawiera: Prace kliniczne D-rów Sakowskiego, Skórczewskiego, Paszkowskiego, Gedla i Ponikły, zamieszczone w Przeglądzie lekarskim.

Zeszyt II. Kraków, w druk. Uniw. 1879, w 8-cc, str. 1 nl, 106 i 1 nl. Zawiera: Prace kliniczne D-rów Gedla, Wiktora, Coghena, Waszaka i Rychlickiego, zamieszczone w Medycynie.

Zeszyt III. Zawiera: Spostrzeżenia kazuistyczne prof. D-ra Korczyńskiego, drukowane w Przeglądzie lekarskim.

Zeszyt IV. Kraków, w druk. Uniw., 1881, w 8-cc, str. 91. Zawiera: Sprawozdanie z kliniki lek. krak. z lat 4 (t. j. od roku szk. 1874/5 do roku szk. 1878/9) opracowane przez D-rów Bosowskiego, Gluzińskiego, Ponikłę, Smoleńskiego i Schramma ze wstępem przez prof. D-ra Korczyńskiego, drukowane w Przeglądzie lekarskim.

Zeszyt V. Kraków, w druk. Uniw., 1882, w 8-cc, str. 48. Zawiera: Rozprawę Doc. D-ra Ponikły, o oznaczeniu dolnej granicy żołądka, zamieszczonej w Przeglądzie lekarskim.

Zeszyt VI. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 8-cc, str. 116. Zawiera: Prace D-rów Smoleńskiego, Rosenblatta, Janochy i prof. Korczyńskiego, zamieszczone w Pamiętniku tow. lek. warsz.

Zeszyt VII. Warszawa, druk. M. Ziembkiewicza i W. Noakowskiego, 1883, w 8-cc, str. 72. Zawiera uwagi i spostrzeżenia kliniczne przez prof. D-ra Korczyńskiego, drukowane w Medycynie.

Zeszyt VIII. Kraków, w druk. Uniw., 1883, w 8-cc, str. 60. Zawiera: Odczyty i demonstracje na posiedzeniach Towarzystwa lekarskiego krak. od połowy r. 1880 do połowy 1882, a mianowicie: 1) Demonstracya Katarzyny Serafin (ubytok kilku żeber i odsłonięcie znacznej powierzchni serca). Pos. 25 maja 1880 r. 2) Demonstracya a) dwóch chorych z zagłobą jelit; b) przypadek macinny padaczkowej; c) przypadek padaczki rdzeniowej u chorego z przewlekłym zatruciem rtęciowym; d) przypadek choroby rdzenia pacierzowego. Pos. 2 czerwca 1880 r.

3) O morskynie pęcherzykowym (fucus vesiculosus) i o wyciągu paproci pospolitej. Pos. 2 czerwca 1880 r. 4) O terpentynie z Chios. Pos. 3 list. 1880 r. 5) Demonstracya chorych: a) niedokrewność swoista postępująca; b) rozległe schorzenie rdzenia pachczerwego. Pos. 3 list. 1880 r. 6) O spomorfynie. Pos. 1 grudnia 1880 r. 7) O resorcyne. Pos. 19 stycznia 1881. 8) O kodoine w cukrzy. Pos. 15 lutego 1881 r. 9) O wrzodach gruczołowych pierwotnych w jelitach. Pos. 15 marca 1882 r. 10) O zwyrodnieniu włókniastym tkanin. Pos. 5 kwietnia 1882 r. 11) Przypadek drżaki (paralysis agitans). Pos. 26 kwiecień 1882 r. 12) Demonstracye: a) rżecia; b) wzrost osierdzia i upośledzenie drożności żyły głównej górnej; c) sól morskisza. Pos. 10 maja 1882. 13) O zachowaniu się ciężar ciała w chorobach gorączkowych ostrych. Pos. 5 lipca 1882 r. 14) O zdrojach morskiszkich. Pos. 9 maja 1882 r.

Kordaly Jan Maciej, rodem ze Szląska (Skotschovia-Teschimensis Silesius).

De plica polonica. Halae ad Salam, 1776, w 4-ce, str. 22. Diss. inaug.

Korewa Aleksander Tomasz Wiktor ur. 1803 r. we wsi Zatroczach, w powiecie trockim; początkowo przykładał się (1819—1824) do nauk prawnych w uniwersytecie wileńskim; w r. 1825 zapisał się na wydział lekarski a 1830 r. stopień doktora medycyny w Wilnie osiągnął. W r. 1831 pełnił służbę lekarską w warsz. szpitalu wojakowym. Wyszedszy za granicę, udał się do Ameryki a po złożeniu egzaminu przed komitetem lekarskim w Nowym Orleanie, uzyskał upoważnienie do praktykowania w Stanach Zjednoczonych. Wróciwszy do Europy, otrzymał w r. 1841 stopień doktorski w Paryżu i następnie oddawał się wykonawstwu lekarskiemu w południowej Francji. W latach 1855—1856 odbywał służbę wojskowo-lekarską w Turcji. Użytkując pozwolenie powrotu do kraju ojczystego, osiadł w Wilnie i tam 2 czerwca 1874 r. życia dokonał.

Thèse pour le doctorat en médecine présentée et soutenue le 13 janvier 1841. 1. Déterminer si les règles sur le tube digestif ont de l'influence dans les cas de lésion organique du cerveau. 2. De l'aspect que présentent les poumons avant et après la respiration. 3. Quels sont les agents chimiques capables de neutraliser les propriétés véneuses des acides et des alcalis? 4. De l'hémorrhagie utérine dans les six premiers mois de la grossesse. Paris, Rigoux, 1841, w 4-ce, str. 24.

Wyjątki z protokołów posiedzeń tow. lek. wil. o chorobach postrzęganych od r. 1847 do 1851. (Praktyczne postrzeżenia... v, 1862, str. 189—260).

Woda mineralna Biszkańska uważana pod względem lekarskim w r. 1860. (Tamże, str. 277—296).

Kornalewski Joachim, ur. 15 września 1850 r., do gimnazjum uczęszczał w Brunszberku i w Chełmnie, nauk lekarskich słuchał w r. 1871 od Gryfii, później w Królewcu.

Zar Casuistik der congenitalen Sacralgeschwülste. Königsberg, E. Dalkowski, 1876, w 8-ce, str. 29, 2. ed. Diss. inaug.

Kornary, ob. Cornaro Ludwik.

Kornatowski.

Epistola de valida emtione, venditione inter medicum et aegrotum celebrata. Lipsiae, 1739.

Por. Plouquet: V, 466.

Kornilowicz Edward, urodził się w Twrze, gdzie ojciec jego pozostawał w służbie wojskowej rosyjskiej; do gimnazjum uczęszczał w Kownie a później w Warszawie; nauk lekarskich słuchał (1868—1874) w Warszawie. Następnie 5 lat (1874—1879) był ordynatorem kliniki psychiatrycznej uniwersytetu warsz. W r. 1878 objął służbę lekarską w szpitalu ujazdowskim w oddziale chorych umysłowych; w r. 1880 został mianowany starszym ordynatorem tegoż oddziału.

Kilka przypadków obłądu pijackiego (delirium potatorium). (Medycyna, 1880, Nr. 43, 44).

Przeżynek do wpływu leczniczego ostrych cierpień gorączkowych na choroby umysłowe (psychozy). (Gaz. lek. 1881, str. 337—343, 361—369).

Psychoza powstała pod wpływem zatrucia jadem tyfusu brzuszego. Rzecz czytana w Tow. lek. warsz. (Tamże, 1882, Nr. 28).

Przypadek paralyseos agitantis. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIX, 1883, str. 187).

Korsak Erazm, ur. 1834 r. we wsi Małych Dolcach w gubernii Mińskiej, wydział lekarski ukończył w Kijowie w r. 1859, umarł w Chorzelach, w gub. plockiej, 20 lipca 1870 r.

Nadzwyczajnie wczesne rozwinięcie się narządów płciowych. (Tyg. lek., 1863, Nr. 12).

Kortum Ernest (von) za Augusta III i Stanisława Augusta pełnił obowiązki lekarza kopalni w Wieliczce, którą opisał. Był on ojcem znanego z prac piśmienniczych Karola Ludwika Kortum, zmarłego w Warsz. 19 grudnia 1808 r.

Por. Roczn. T. W. P. N. T. X. 225.

Korytoni Jan, doktor medycyny, w połowie 17 stulecia praktykował w Krakowie.

Korytowski Rafał.

Rezultata kuracji wodą i gymnastyką pod Lwowem w Kisielcu. Lwów, 1862, w 8-ce, str. 35.

Toż, wydanie drugie. Rzeszów, J. Pelar, 1865, w 8-ce, str. 23 i VIII.

Korzeniewski Józef, ur. 19 marca 1806 r. w gubernii mińskiej, w powiecie słuckim; ukończywszy nauki gimnazjalne w Nieświeżu, w r. 1821, mając lat 15, zapisał się na wydział fizyczny uniwersytetu wileńskiego; w dwa lata później przeszedł na wydział lekarski. Osiągnawszy w r. 1827 stopień lekarza klasy I, pozostał przy uniwersytecie jako pomocnik prosektora anatomii i pomocnik prosektora kliniki chirurgicznej. W r. 1829 uzyskał dyplom doktorski. Uwolniwszy się w r. 1831 od obowiązków przy prof. anatomii Bielkiewicz, wyjechał do Brześcia litewskiego a później do Witebska dla niesienia pomocy dotkniętym cholera. Po utworzeniu w r. 1832 akademii medyko-chirurgicznej z dawnego uniwer-

sytetu wileńskiego, utrzymał się przy obowiązkach pomocnika profesora kliniki chirurgicznej i rozpoczął wykladać desmurgią, tudzież naukę o złamaniach i zwichnieniach. W r. 1835 mianowany został profesorem adjunktem, w r. 1837 profesorem nadzwyczajnym a 21 września 1840 r. zatwierdzony był w godności profesora zwyczajnego i dyrektora kliniki chirurgicznej. W latach 1837—1839 bawił w celach naukowych za granicą, skąd nadsyłał akademii raporta w języku francuzkim; te przełożone na rosyjski drukowane były w dzienniku ministerstwa spraw wewnętrznych. Po zwinięciu akademii medyko-chirurgicznej, pozostał w Wilnie, gdzie znegany długoletnią chorobą, 21 maja 1870 r. pracowitego życia dokonał. K. znany był w całej Litwie jako najdzielniejszy operator; od r. 1829 należał do najczynniejszych członków wileńskiego towarzystwa lekarskiego, któremu w r. 1840 przewodniczył. Towarzystwo naukowe krakowskie i archeologiczne skandynewskie zamieściły go także w swém gronie.

Conspectus nosologicus exanthematum. Vilnae, typ. Dworzecki, 1829, w 8-ce, str. 103. Diss. inaug. O wycięciu macicy. (Dzien. med. chir. i farm. wil. T. I, 1830, str. 198—213).

O wycięciu całkowitem macicy opadł. (Tamże, str. 372—380).

O wycięciu całkowitem macicy w położeniu naturalnem będącej. (Tamże, 504—519).

De orthopaediae progressu ac necessitate, deque variis circa naturam deformitatum earumque methodum medendi opinionibus. Odczyt wstępny, mian w r. 1834; następnie w przekładzie na język rosyjski ogłoszony został w piśmie: Otezet o sostojanii imp. wilenskoj mediko-chirurgičeskoj akademii w 1834 godu, p. t. Razsuzhdenie ob uspiechach ortopedii.

Desmurgia s. chirurgiae pars de variis adminiculis deligatoris. Vol. I. Vilnae, Glücksberg, 1837, str. 337, 6 i tab. XI.

De ossibus fractis tractatus in discentium usum. Vilnae, typ. Th. Glücksbergi, 1837, w 8-ce, str. 552, 2 i 21 tab.

Opadnięcie macicy ulecone za pomocą nakładania małych szczypeków sposobem p. Desgranges. (Pam. tow. lek. warsz. T. V, str. 165—173).

De operatione, qua eximia cruris deformitas, incoercua ossium fractorum coaptatione producta, penitus emendata est t. (Collectanea... Vilnae, 1838, str. 275—289, 1 tab).

Korzeniowski Hipolit, syn zaszczytnie znanego w piśmiennictwie polskiem powieściopisarza i dramaturga, ur. w Krzemieńcu 1827 r.; do gimnazjum uczęszczał w Charkowie i tam rozpoczął studia lekarskie; następnie przeniósł się do Petersburga i w tamtejszej akademii medyko-chirurgicznej w r. 1850 stopień lekarski pozyskał. Odbyszawszy wycieczkę naukową zagranicę, przybył do Warszawy w r. 1851 i wnet objął obowiązki ordynatora pocztkowo w szpitalu ewangelickim a później w szpitalu Dzieciątka Jezus. W tym czasie

miał sobie przyznany stopień doktora medycyny przez Radę lekarską Królestwa. K. już w pierwszych latach pobytu w Warszawie zjednał sobie imię zręcznego i pomyslowego operatora. Po utworzeniu warsz. akademii medyko-chirurgicznej, w r. 1858 K. został docentem anatomii opisowej; w r. 1859 mianowany był adjunktem przy klinice chirurgicznej Le Brun'a i miał sobie powierzony wykład desmurgii. W r. 1861 rozpoczął wykłady chirurgii operacyjnej i anatomii chirurgicznej, nie przestając być adjunktem kliniki. Po śmierci prof. Le Brun'a objął kierownictwo kliniki chirurgicznej i na tej katedrze pozostał po zreorganizowaniu szkoły głównej na uniwersytet warszawski. W r. 1871 powołany został na katedrę kliniki chirurgicznej do Petersburga. W r. 1878 dosłużywszy się emerytury, wrócił do Warszawy, gdzie poruczono mu obowiązki konsultanta szpitali wojskowych w rzeczach chirurgicznych i wykladającego kurs chirurgii połowej dla lekarzy wojskowych; nadto został członkiem Rady dobroczynności publicznej. W czasie wojny turecko-serbskiej, przez urządzenie służby sanitarniej nie małe armii serbskiej oddał usługi; również bardzo czynnym był na placach boju w czasie wojny turecko-rosyjskiej. Umarł w r. 1879 w Petersburgu, dokąd na krótki czas przed zgonem udał się w sprawach osobistych. Pochowany na cmentarzu powązkowski.

O rurce moczowej pod względem anatomicznym, fizyologicznym, patologicznym i chirurgicznym. (Tyg. lek. 1855, Nr. 39, 46).

Postrzeżenia praktyczne w oddziale chirurg. szpitala Dzieciątka Jezus. (Tamże, 1856, Nr. 49—52).

O środkach stłumiających czucie i wpływie ich na chirurgią. Warszawa, w druk. S. Orgelbranda, 1856, w 8-ce, str. 35. Osobn. odb. z Pamięt. tow. lek. war. 1856, T. XXXV, str. 52.

Wyluszczenie ramienia, całkowite wycięcie łopatk, przebieg pomyślny. (Klinika, 1866, str. 10—12).

Uwagi nad spostrzeżeniem. „Wycięcie całkowite macicy,” ogłoszonym przez prof. Girsztowta w Nr. 53 Gaz. lek. (Tamże, 1867, str. 332—336).

Rak kości czołowej (osteo carcinoma). (Tamże, T. II, 1867, str. 182—184).

Przepuklina pępkowa zaciśnięta; nowa modyfikacya w sposobie operacyjnym. (Tamże, T. IV, 1869, str. 257—263).

Sprawozdanie z czynności kliniki chirurgicznej od 2 czerwca 1868 do 22 października 1869 r. (Tamże, T. VII, 1870, str. 49—55, 65—67, 81—86).

Wraczebny sputnik na przewiazocznym punkcie, w lazaretach i szpitalach. S.-Petersburg i Moskwa, 1877, w 8-ce, str. 154 i V.

Na posiedzeniach warsz. tow. lekarskiego komunikował:

Tętniak łuku aorty. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXIII, 1865, str. 158).

Złamanie kości goleniowej i łydkowej; — czy par contre-coup? (Tamże, XXXIV, 1865, str. 319, 322, 331).

Zrosty stawów czyli stopienie w jedną masę wszystkich niemal stawów u kobiety. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 21).

Dwa zdarzenia uwięzienia w przepuklinie pachwinowej kiszkę ślepą. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 21).

Zwężenie cewki moczowej, uleczenie za pomocą uretrotomu Civiale'a. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 280).

Przepuklina udowa osobiwa ze względu na swoje objętość i niezwykłą zawartość. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 103).

O owariotomii. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 484).

Choroba uszna w następstwie płonicy. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 491).

Wypadek wycinowania macicy. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 499).

Przyrząd gipsowy przerywany do złamań powikłanych z poranieniami, owrzodzeniami i t. p. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 299, T. L, 1863, str. 381).

Krwotoki następne z płuc po tracheotomii. (Tamże, T. LI, 1864, str. 438).

Rakowice wargi ust, cheiloplastice. (Tamże, T. LII, 1864, str. 277).

Wyłuszczenie wola (struma vasculosa). (Tamże, T. LIII, 1865, str. 470).

Wywichnięcie ramienia na przednią powierzchnię klatki piersiowej pod obojczyk. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 470).

Dwa wypadki szczęśliwie naprowadzonych wywichnięć ze stawu biodrowego. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 127).

Wprawienie zastarzałego zwłchnienia ku tyłowi kości przedramienia w stawie łokciowym za pomocą przyrządu Sédillota z dynamometrem. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 258).

Odbyt pepkowy (anus umbilicalis) uleczonej za pomocą operacyi. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 139).

Zatrzymanie wydzielania moczu przez trzy doby, uleczenie. (Tamże, T. LV, 1866, str. 152).

Wyłuszczenie wola. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 107).

Śledziona ruchoma. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 41).

Odjęcie wola wielkich rozmiarów. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 42).

Paralenie połowy ciała w czasie uśpienia chloroformem. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 48).

Obrażenie kręgow grzbietowych, złamanie obu gołen; wyzdrowienie. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 349).

Trepanacja. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 41).

Niektóre wiadomości o Kołobrzegu. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 342).

Operacja przepukliny pepkowej zacięniętej. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 178).

Rakowice wypustnicy; operacja. (Tamże, T. LX, 1868, str. 125).

Wrodzone rozdzielenie podniebienia miękkiego z w części i twardog; staphylorrhaphia. (Tamże, T. LX, 1868, str. 126).

Fibrosarcoma szczęki górnej; operacja. (Tamże, T. LX, 1868, str. 260).

Osteofibrosarcoma żuchwy; operacja. (Tamże, T. LX, 1868, str. 261).

Sucha gangrena samej skóry bez zajęcia tkanki łącznej podskórnej. (Tamże, T. LX, 1868, str. 262, 265).

Ciało obce (dopina orzecha laskowego) długo przebywające w krtani. (Tamże, T. LX, 1868, str. 264).

Wycięcie całkowite kości piętowej. (Tamże, T. LX, 1868, str. 318).

Wypładowanie główki, szyjki i 1/3 części kości udowej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 284).

Szczególne konformacja czaszki i wadliwe ukształcenie palców rąk i nóg. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 157).

Odjęcie macicy z powodu wielkiego guza tego organu. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 221).

Wodunki w ścianie brzusznej. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 339).

Przekłócenie brzucha dla wypuszczenia nagromadzonych gazów. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 571).

Wypładowanie stawu łokciowego z pozostawieniem blaski zewnętrznej wyrostka łokciowego i przyczepu m. trójęłowego ramienia. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 110).

Wypładowanie stawu gołenio-stopowego. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 220).

Rak pęcherza moczowego i przetoka pęcherzokiszczowa następcza. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 111).

Hydrops sinus frontalis, trepanatio. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 274).

Guzy naprężny wrodzony, zajmujący cały policzek lewy i wargę górną; operacja. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 114, T. LXIV, 1870, str. 171).

Wycięcie rakowe, który zajmował wargę dolną, część środkową żuchwy i cały spód jamy ustnej, wraz z gruczołami podjęzykowymi i podszczękowymi. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 2).

Złamanie kości bocznej czaszki. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 13).

Herniotomia pepkowa, użycie szwu wałeczkowego w celu wywołania zapalenia zlepnego. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 3).

Ograniczone złamanie kości potylicowej; śmierć. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 4).

Mięsak wargi sromnej. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 9).

Przetoczenie krwi tętnięcej wedle metody Hütera. Rakowce w płucach. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 10, 58).

Osteomalacia u dziewczynki 15-letniej. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 11).

Lithotripsia perinealis sposobem Rizzolego. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 11, 60).

Wata do opatrywania ran i woreczki pargaminowe do okładów. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 80).

Anus praeternaturalis uleczonej za pomocą operacyi plastycznej. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 65).

Rozpoznająca się przepuklina (hernia incipiens Littriana); okaz anatomico-patologiczny. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 231).

Wypadek niezarośnięcia ductus omphalo-mesaraici. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 284).

O ewakuacji rannych z pola bitwy. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIV, 1878, str. 651—658).

O leczeniu złamań postrzałowych uda. (Tamże, T. LXXV, 1879, str. 264—268).

(Portret i życiorys, napisany przez H. Łuczakiewicza, pomieścili Kłosy w Nr. 713).

Korzeniowski Marcin, doktor medycyny, był w r. 1827 obrany rajcą lwowskim. Um. 1846 r.

Por. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa, 265.

Kosch Rafał Jakób, ur. w r. 1803 w Lesznie, do nauk lekarskich przykładał się (1822—1826) w Królewcu.

De cystocoe perineali. Regimonti, Hartung, 1823, w 4-ce, str. 34. Dias. inaug.

Kościakiewicz Antoni, ur. 23 maja 1809 r. w obwodzie białskim, do szkół uczęszczał w Białym i Lublinie. Wypadki w 1830 r. przerwały mu bieg nauk lekarskich, które rozpoczął w Warszawie. Wstąpiwszy do

służby wojskowej, został podchorążym w gwardyi narodowej; w styczniu 1831 r. przeniesiony do 22 pułku piechoty, awansował na podporucznika, później był adiutantem batalionowym 2 pułku. Wcielony do 16 pułku liniowego i ozdobiony krzyżem złotym wirtuti militari, wraz z generałem Rybińskim wyszedł za granicę (5 października 1831 r.). Przybywszy do Francji w r. 1832, udał się do Montpellier i tam 2 marca 1836 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Po trzyletnim pobycie w Prowancyi, osiadł w styczniu 1840 r. w Rive-de-Gier (Loire), gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem. W r. 1848 był kapitanem gwardyi narodowej w Rive-de-Gier, a w r. 1870 sztabelkarzem (chirurgien major) téjże gwardyi. K. swemi pracami zjednał sobie uznanie u postronnych a tytułem członka zaszczyliły go liczne towarzystwa naukowe, a mianowicie: towarzystwo lekarsko-chirurgiczne w Montpellier, towarzystwo lekarskie kantonu zurychskiego, akademii chirurgiczna w Madrycie, akademii umiejętności w Madrycie, towarzystwo lekarskie madryckie, sabaudzka akademii umiejętności, akademii lekarsko-chirurgiczne w Saragossie, w Walencyi, w Palermo, akademii pedagogiczna w Paryżu, Instytut lekarski w Walencyi, towarzystwo naukowe w Angers, Bordeaux, Bruxelli, Bruges, Chambery, Erlangen, Gandawie, Krakowie, Lizbonie, Londynie, Lyonie, Malines, Marsylii, Monachium, Nancy, Tuluzie, Tours. Xeres de la Frontera, Saint-Etienne, w Wilnie.

Essai sur l'hypochondrie. Montpellier, J. Martel 1836, w 4-ce, str. 23. Thèse.

Mémoire sur l'épidémie de grippe, qui régna en 1837 dans la commune du St Cyr. Lyon, impr. Dumoulin, 1840, w 8-ce, str. 56.

Toż, o epidemii z r. 1840, str. 48.

Mémoire pratique sur les affections typhoides. Paris, Baillière, 1842, w 8-ce, str. 136.

Mémoire pratique sur les accouchemens artificiels. Lyon, impr. Brunet Tonvil et Comp., 1845, w 8-ce, str. VII i 149.

Toż, w przekładzie hiszpańskim przez Benedykta Balestery Broceta, czł. tow. lek. w Walencyi.

Observaciones de cirujia practica. Madrid, impr. Delgras, 1846, w 16-ce, str. 15.

Mémoire pratique sur l'angine tonsillaire Paris, Baillière, 1844, w 8-ce, str. 64.

Memoria practica sobre el reumatismo agudo y en curacion por los sudorificos y los polvos de Dover. (Boletino de medicina, Madrid, 1846).

Mémoire pratique sur la pleuro-peripneumonie aiguë. Paris, Baillière, 1848, w 8-ce, str. 158.

Compte rendu du service médico-chirurgical fait à l'hôpital de Rive de Gier pendant le premier trimestre de 1849. Lyon, impr. Dumoulin et Ronet, 1849, w 8-ce.

Toż, pendant le deuxième trimestre de 1851. Paris, Dumoulin et Rovet, 1851, w 8-ce, str. 47.

Mémoire sur l'épidémie du choléra-morbus asiatique, qui a régné en 1854 dans le canton et la ville de

Rive de Gier. Paris, Lyon, impr. Dumoulin, 1855, w 8-ce, str. 30.

Souvenirs de l'émigration polonaise. Lyon, impr. de F. Dumoulin, 1858, w 12-ce, str. XII, 275. Au profit de l'émigration polonaise.

Mémoire pratique sur l'engorgement simple et avec lésion de divers tissus, du corps et du col de l'utérus. (Druk zapowiedziany 1861 r. w Paryżu).

Angine couenneuse grave, fièvre très intense et délire. Sudorifiques, vomitif, cantharisation, gargarisme boraté, potion avec le même médicament, badigeonnage du cou avec la teinture iodée. Guérison au bout de neuf jours. Recueil des travaux de la Soc. méd. d'Indre-et-Loire, 1860. Przedr. w Gaz. des hôp. civ. et mil. 1862, str. 34.

Mémoire sur la pleuro-pneumonie catharralle qui a régné au printemps de 1862 à Rive-de-Gier et dans ses environs. Paris, Robin, 1863, w 8-ce, str. 48.

Notice sur l'épidémie de fièvres typhoides, qui a sévi pendant l'automne de 1869 à Rive de Gier. Lyon, impr. d'Aime Vingtrinier, 1870, w 8-ce, str. 38.

Mémoires sur les épidémies de la variole et de la varioloïde de 1861 et 1871, lue à la séance etc. Saint Etienne, impr. J. Pichon, 1872, w 8-ce, str. 40.

Discours funèbre prononcé sur la tombe de Valentin Louis, officier de l'armée polonaise de 1831, le 25 mai 1872 au cimetière de la Madeleine à la Guillotière (Lyon), Rive-de-Gier, Janin, 1872, w 8-ce, str. 4.

Notes sur Cracovie et son Université, lues à la séance du 15 avril 1873 de la Société de Médecine de St. Etienne et de la Loire par... offic. de la croix milit. de Pologne, membre de plusieurs académies et sociétés savantes. Saint-Etienne, impr. de I. Pichon, 1873, w 8-ce, str. 16.

z **Kościana Jan**, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1490 i 1496; był doktorem medycyny i członkiem grona nauczycielskiego (collegiatus).

Por. Oettinger: Rys. . str. 93.

Kosicki Karol Ernest, rodem z Gdańska, nauk lekarskich słuchał w Getyndze, gdzie stopień doktora r. 1775 uzyskał. Napisał:

Noxae fasciarum gestationis et thoracum. Goettingae, 1775, w 8-ce, str. 70. Diss. inaug.

Abhandlungen von dem Schaden des Einwirkens und des Tragen der Kinder, wie auch der Schnürbrüste. Frei übersetzt und mit Anmerkungen vermehrt von Peter Gettfried Joerdens. Erlangen, bei Wolfgang Walther, 1788, w 8-ce, str. 103.

Por. Tyg. lek. 1861, Nr. 7, str. 55. Encykl. powsz. XIV, 642.

Kosiński Franciszek, rodem ze Lwowa. De variis methodis taeniam expellendi. Viennae typ. Pichler, 1837, w 8-ce, str. 21. Diss. inaug.

Kosiński Julian, bardzo wzięty chirurg warszawski, urodz. we wsi Iwoniskach, w pow. rossieńskim gub. kowieński 16 listopada 1833 r.; do gimnazjum uczęszczał w Kiejdanach. Ukończywszy nauki lekarskie w Petersburgu, 1858 r. jako lekarz batalionu narwskiego objął obowiązki ordynatora w szpitalu ujazdowskim; 20 stycznia 1862 został mianowany prosektorem anatomii w warsz. akademii lekarskiej; obowiązki te spełniał i w szkole głównej. Od 1866 do końca 1868 bawił w celach naukowych zagranicą, gdzie przeważnie doskonalił się w chirurgii. Po powrocie do kraju

zajął w styczniu 1869 r. katedrę chirurgii jako profesor nadzwyczajny, tegoż roku w sierpniu wystąpił jako kierownik kliniki chirurgicznej wydziałowej; na tém stanowisku dotąd pozostaje (od 1877 r. w charakterze profesora zwyczajnego).

Pięciokrotne wycięcie i odrodzenie się mięsaka (sarcoma) na prawem ramieniu w ciągu 16 lat. (Klinika, 1866, str. 65—70).

Rana potłuczona głowy. Zgorzel (necrosis) kości ciemieniowej prawej. Bezwiad połowy ciała (hemiplegia). Ropień w mózgu, otworenie tegoż za pomocą cięcia. Wyzdrowienie. (Tamże, str. 169—174, 185 do 189).

Podwiązanie tętnicy szyjowej wspólnej prawej, w celu wyleczenia tętniaka sposobem Brasdora. (Tamże, T. IV, 1869, str. 65—70).

Odczyt wstępny chirurgii operacyjnej. (Tamże, str. 81—85, 97—104).

Tętniak tętnicy podkołanowej; skrzep wypełniający worek tętniaka, spowodowany uciskiem tętnicy udowej w ciągu trzech godzin i 25-in minut; zapalenie tętniaka; otworenie go za pomocą cięcia; podwiązanie tętnicy udowej; zgorzel kończyny, amputacja uda. (Tamże, T. V, 1869, str. 281—287, 297 do 303).

Brak tętnicy szyjowej wspólnej prawej (art. carotis primitiva dextra), podział pnia bezimiennego (truncus anonymus) na tętnice: podobojczykową (art. subclavia), szyjową zewnętrzną (art. carotis externa) i szyjową wewnętrzną (art. carotis interna). (Gaz. lek. T. IV, 1868, str. 709—711).

Toż, po francuzku w *Gazette médicale*, 1868, Nr. 5, i w osobn. odb. p. t. Absence de la carotide primitive droite, division du tronc brachio-céphalique en sous-clavière, carotide externe et interne; anomalie observée par... Note lue à la Société anatomique de Paris, dans la séance du 27 Décembre 1867. Paris, impr. E. Thunot, w 8-ec, str. 4.

Zur Geschichte der Lehre über Entstehung des Eiters aus den weissen Blutkörperchen. (Wien. med. Wochenschrift, 1868, Nr. 56, 57).

Toż, po polsku, w przekładzie Giepniera: Do historii nauki o powstawaniu ropy z białych ciałek krwi. (Gaz. lek., T. V, 1868, str. 76—80).

Neuroma multiplex. Heilung durch Neurectomie. (Centralb. f. Chir., 1874, Nr. 16).

Toż, po angielsku. *Med. Times and Gaz.*, 1874, nov. 14).

Vollständige Exstirpation des Kehlkopfs. (Centralb. f. Chir., 1877, Nr. 26).

Dwie owariotomie. (Gaz. lek. T. XXVIII, 1880, str. 225).

Dwie nowo owariotomie i uwagi o tej operacji w ogóle. (Medycyna, 1880, Nr. 45, 46).

Wewnętrzne nacięcie cewki moczowej i wyższość operacji Maisonneuve'a nad innemi metodami do szczytnego leczenia zwięzłej cewki moczowej, w 103 wypadkach stwierdzona. (Gaz. lek., 1881, str. 973—986, 1002—1007, 1021—1024).

Oddziały chirurgiczne w szpitalach Warszawskich. (Medycyna, 1882, Nr. 38).

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował: Otwór w podniebieniu twardem przenikający do jamy nosowej. Operacja plastyczna z dobrym skutkiem. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLIX, 1883, str. 92).

Rana postrzałowa uda z rozzerwaniem tętnicy udowej. (Tamże, T. L, 1863, str. 480, 489).

Wypłukanie całkowite jednostronne szczęki górnej. (Tamże, T. LV, 1866, str. 258).

Wycięcie szczęki górnej całkowite jednostronne. (Tamże, T. LV, 1866, str. 444).

Encephalocoele cum hydrocephalo. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 235).

Wyłuszczenie całej szczęki dolnej. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 425).

O połączeniu gałęzi trzewiowych z gałęziami ścieniami aorty brzusznej. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 203).

Elephantiasis cutis congenita. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 426).

Skuteczność opatrunku ran kwasem karbолоwym. (Tamże, T. LX, 1868, str. 265).

Ropień w mózgu; wyzdrowienie. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 2).

Wyłuszczenie przerostych gruczołów limfatycznych szyjowych. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 235).

Przyrząd Guérin'a zmodyfikowany przez Maisonneuve'a dla ran po operacjach. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 163).

Nadliczbowe trzecie jądro. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 271).

Aneurysma trunci anonymi. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 271).

Lymphosarcoma ogromnych rozmiarów. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 396).

Wypadek sekcy osoby dotkniętej powyższym nowotworem, opowiedziany przez Wład. Brodowskiego. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 463).

Rak nabłonkowy wargi dolnej; operacja plastyczna własnego pomysłu. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 459).

Rak nabłonkowy lewego skrzydła nosa; operacja plastyczna. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 459).

O epidemicznem pojawieniu się zapalenia ślinianki przyszyjnej i gruczołów podżuchwowych. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 510).

Rhinoplastica totalis. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 568).

Nowotwór krtań. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 570, 585).

Papilloma pigmentosum. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 570).

Aneurysma arterioso-venosum art. popliteae. (Tamże, T. LXII, str. 626. T. LXIII, 1870, str. 3).

Operacja rozcięcia zrębów nagłośni z krtańią. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 4).

Szpilka podwiązania w pęcherzu moczowym młodej dziewczyny. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 163).

Cheiloplastica u 83-letniego starca. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 6).

Nerwoból twarzy 5 lat trwający; przecięcie nerwu zębowego dolnego z dobrym skutkiem. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 192).

Niektóre spostrzeżenia nad tracheotomią. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 23).

Napady epileptyczne po wyjęciu kawałka kości czaszkowej. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 226).

Leczenie wrzodów chronicznych za pomocą przeniesienia części zdrowego naskórka. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 243).

Cysticercus w tkance łącznej podskórnej. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 67).

Przepuklina udowa uwięziona, operacja, śmierć wskutek ostrego zapalenia otrzewnej. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 83).

Resectio genus. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 114).

Dwa wypadki tętniaków tętniczo-żylnych. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 229).

Uwagi o niektórych szczegółach dotyczących operacji przetoki pochwo-pęcherzowej. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 78). Dyskusja w tym przedmiocie. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 66).

Operacja plastyczna dokonana u młodej dziewczyny z powodu przyrodzonego braku górnej ściany cewki moczowej. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 181).

Neuromata multiplicita na kończynie dolnej. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 122).

Operacya nowotworu (lymphoma) znajdującego się po za gardzielem. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 139).

Hernia abdominalis inascructa; operacya. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 122).

Condurango. (Tamże, T. LVII, 1872, str. 125).

Anomalia powstawania ad. thyreoides superioris (w danym wypadku tętnica ta wzięła początek z tętnicy dogłogowej wspólnej). (Tamże, T. LXVII, str. 238).

Tętniak podkolanowy. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 508).

Wypadek uogólnienia się raka drogą naczyń krwionośnych. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 511).

Przetoka pęcherzo-pochwowa, operowana podczas ciąży. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 648).

Epulis odjęty wraz z częścią szczęki podczas ciąży. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 649).

Tężec przy zwężeniu obustronnem dolnej szczęki; wyzdrowienie. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 1).

Dwie owariotomie. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 3).

Wypadek Elephantiasis Graecorum s. Leprae. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 29).

Uwięzienie kiszki wewnętrzne. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 37).

Półknięcie dwudziestu kilku igieł. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 92).

Olbrzymiej wielkości włókniak w okolicy łądźwiowej (fibroma molluscum). (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 435).

Zgorzel palca uciśniętego żelazną obrączką, jaka miała służyć jako środek przeciw padaczce. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 91).

Owariotomia. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 92).

Torbiel obustronny jajnika, niezwykle powiększona; owariotomia; śmierć. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 311).

Odrodzenie kości po wypłowaniu. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 15).

Kostniaki na podniebieniu twardem. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 25).

Carcinoma sarcomatodes na bocznej lewej ścianie gardziela, na wysokości górnego brzegu chrząstki tarczowej. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 57).

Operacya wycięcia kieszki prostej, rakiem dotkniętej. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 309).

Kaszak wielkości pomarańczy, umiejscowiony tuż po nad uchem prawem na małej szypule skórnej. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 37).

Tętniak w przegubiu łokciowym uleczonej samodzielnie bez żadnej chirurgicznej operacyi. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 52).

Cztery przypadki kruszenia kamienia pęcherzowego (lithotripsia). (Tamże, T. LXX, 1874, str. 52).

Z kliniki chirurgicznej. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 305).

Ostre zapalenie okostnej i kości szczęki dolnej, zgorzel, zapleczenia. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 305).

Wycięcie trzech rakowców na rozmaitych częściach twarzy. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 55).

Ostra recydywa raka po odjęciu prawej piersi nowotworem tym dotkniętej. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 311).

Rhinoplastice. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 219).

Guz (myoma) rozwijający się między listkami sieci. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 234).

O polipach noso-gardzielowych. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 375).

Uranoplastice. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 392).

Szew własnego pomyślu założony na kiszki przypadkowo zraniona podczas herniotomii. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 396).

Wrzody tuberkuliczne na języku. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 516).

Olbrzymie powiększenie śledziony u 7-letniego chłopca. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 390).

Skruszenie kamienia u dziewczynki pięcioletniej. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 393).

Włókniak na płuku usznym. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 394).

O kamieniach nerkowych. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 327—337).

O przypadku całkowitego wycięcia krtani. (Tamże, str. 493—505).

Rozciągnięcie nerwu kulszowego (extensio nervi ischiadici) w celu usunięcia nerwobólu. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 415—422).

Opis dwóch operacyi wycięcia torbieli jajnika (ovariotomia). (Tamże, str. 716—718, 727—728).

Przypadek echinococcus hepatitis u 5-letniego dziecka. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 727).

Dwa przypadki owariotomii. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 217—219).

Podwiązanie tętnicy biodrowej wewnętrznej. (Tamże, 1881, str. 226—230).

Kosiński Stanisław, społeczny lekarz szpitalny w Suwałkach.

Higiena dla panien. Warszawa, nakł. autora, druk. Psurskiego, 1865, w 8-ce, str. 166, 2 k. Ocenił podał W. Seiborowski w Przegl. lek. 1865, Nr. 48, 49; autor odpowiedział w Tyg. lek. 1866, Nr. 15.

Sprawozdanie ze szpitala Starozakonnych w Suwałkach, ze r. 1864. (Tyg. lek. 1865, Nr. 8).

Toż, za r. 1863. (Tamże, 1865, Nr. 17).

Ruch chorych w szpitalu Starozakonnych w Suwałkach za kwartał I, 1865 r. (Tamże, 1865, Nr. 22).

Toż, za kwartał II, 1865 r. (Tamże, 1865, Nr. 33).

Toż, za kwartał III, 1865 r. (Tamże, 1865, Nr. 49).

Kosiński Władysław, ur. 1834 r. w Hrehorowcach w gub. grodzieńskiej, nauki gimnazyalne ukończył w Białymstoku, a lekarskie w Petersburgu, gdzie następnie pięć lat był asystentem przy klinice chorób wewnętrznych. W r. 1863 mianowany został ordynatorem w szpitalu wojskowym w Suwałkach; r. 1868 przeniesiony do Kielc; stąd do szpitala ujazdowskiego, później do Brześcia lit., następnie do polku. Um. 13 kwietnia 1878 r. w Czortu w Rumelii. Ciężko zapracowany kapitał przeznaczył na stypendyum dla ucznia wydziału lekarskiego lub przyrodniczego w uniwersytecie warszawskim.

De situ cordis et laminarum mediastini antici. Petropoli, 1861, w 8-ce. Diss. inaug.

Położenie serca i przednich grudnych płastinek w zawiśności od patologicznych i fizjologicznych ustrojów. (Wojenno-medycyński żurnal, 1861, LXXXI, str. 249, 411).

Kosmider, ob. z Ostrzeszowa Jan.

Kośmiński Stanisław, autor niniejszego słownika, ur. w Warszawie 22 maja 1837 roku, do gimnazjum uczęszczał w Warszawie, nauk lekarskich słuchał w Moskwie (1856—1861). Po odbyciu wycieczki naukowej za granicę, w latach 1863 i 1864 niósł pomoc licznyim rannym w szpitalach czasowych; następnie blisko rok był lekarzem obwodu zakroczymskiego. W r. 1865 osiedlił się w Warszawie i wnet został przy-

watnym asystentem w klinice ocznej prof. Szokalskiego; w końcu 1867 i połowie 1868 roku doskonił się w okulistyce pod sterem v. Graefego w Berlinie. Obecnie jest konsultantem warsz. szpitala dla dzieci. Od r. 1871 ma nadzór nad biblioteką warsz. tow. lekarskiego.

Tinea v. herpes tonsurans. (Pam. tow. lek. T. LVII, 1867, str. 11, 237, 378). Pracę tę ocenił T. Belke. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 426).

Zatrucie nikotyną, amblyopia. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 193).

Kongres międzynarodowy oftalmologiczny w Paryżu w r. 1867. (Klinika, T. II, 1867, str. 165—168).
O tegocześniejszych krótkowzroczności. (Gaz. warsz., 1868, Nr. 197, 200, 201).

Czerniak (melanosis) ciała rzęskowego, łudzący długi pozorem wągra po za soczewką. Z klin. prof. Szokalskiego. (Tamże, 1868, str. 241—245).

Zatrucie ostre tytaniem. (Tamże, T. VIII, 1871, str. 12—13).

Wągr w ciełe szklistém. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXIX, 1873, str. 22).

Wrodzona szczelina kości mostkowej (fissura sterni congenita). (Tamże, T. LXX, 1874, str. 1).

Półpasiec czołowy (herpes zoster facialis s. ophthalmicus). (Tamże, T. LXX, 1874, str. 1).

Krótki rys dziejów biblioteki Tow. Lek. Warsz. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 519).

Ocena teorii Mandelstamma skrzyżowania się nerwów wzrokowych. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 121).

Wykaz rzeczy zawartych w 72 tomach Pamięć. Tow. Lek. Warsz. z lat 1837 — 1876. Warszawa, nakł. Tow. Lek., Warsz. 1877, w 8-ce, str. XIV, 347.

Stosunek chorób oddzielnych przyrządów i całego ustroju do zaburzeń w przyrządzie wzrokowym. Podług prof. Forster'a. (Medycyna, 1877, Nr. 11, 14, 15, 16, 25, 27, 30, 34, 35).

O badaniu refrakcyi oka. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIII, 1877, str. 157—170).

Chronologia moru dymienicowego. (Medycyna, 1879, Nr. 6).

Przypadek z kazuistyki położniczej: wymódlzenie za pomocą kleszczy. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXV, 1879, str. 274—280).

Kilka słów o wymódleniu i cięciu cesarskiem. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 137—144). Jest to odprawa Suckowi, na jego artykuł umieszczony w przekładzie J. F. Nowakowskiego, w Pam. tow. lek. warsz. (1879, str. 626).

Badanie przyrządu wzrokowego ze względu na refrakcyę, akomodacyę i ostrość widzenia, podług E. Landolta. Warszawa druk. M. Ziemiakiewicza i Nowakowskiego, 1880, w 8-ce, str. 43 (odb. z Medycyny).

Sprawozdanie z VI międzynarodowego zjazdu oftalmologów, jaki odbył się w Medyolanie od 1 do 4 września 1880 r. (Medycyna 1880, Nr. 44, 45, 46, 47).

O nowym sposobie wykrywania niezdolności rozpoznawania barw. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXVII, 1881, str. 199—202).

Nadto przełożył dzieło E. Meyera (ob.), W. Zehender'a (ob.).

Kosmowski Julian, współczesny lekarz wój-ska rosyjskiego.

Kratkić oczek epidemici brzusznego tyfu w Archangielsko-rodskom miastom badanie w 1877—1878 g. Archangielsk, 1882, w 8-ce, str. 62.

Kosmowski Wiktorin, rodem z Warszawy, ukończywszy nauki lekarskie w rodzinnem mieście r. 1870, wnet z polecenia komitetu towarzystwa opieki nad ranionymi

mi udał się do Francyi. Po powrocie do kraju, osiadł w Warszawie, gdzie za jego inicjatywą i staraniem powstała pierwsza lecznica dla niezamożnych chorych.

Z wycieczki lekarskiej do Francyi, podczas ostatniej wojny francuzko-pruskiej. (Gaz. lek. T. XI, 1871, str. 97—101, 116—120, 148—152, 164—168, 197—201, 244—250, 276—280, 337—340).

Rys higieniczny dzieci w pierwszych latach ich życia. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 229.

Wada rozwojowa: spodzięcie (hypospadia), nieprzejdziurawienie odbytu (imperforatio ani) z nieprawidłowemi ujściami odbytnicy. Przypadek spostrzeżany w oddziale podrzutek szpitala Dzieciątka Jezus. (Medycyna, 1874, Nr. 4).

O drgawkach przy zębowaniu. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIV, 1878, str. 100—116).

Kossakowski Stanisław, hrabia, nie lekarz.

Essai de médecine pratique comprenant quelques idées sur l'étiologie des maladies au point de vue de traitement et un recueil de recettes populaires par le comte Stanislas Kossakowski. Paris, J. Baillière, 1858, w 8-ce, str. XII, 191.

Kossecki Władysław, ur. 29 kwietnia 1846 r. we wsi Oleksincu polnym, na Podolu, w powiecie płoskirowskim. Nauki gimnazyalne pobierał w Warszawie (1856—1863). W r. 1865 zapisał się na wydział prawny warsz. szkoły głównej; w roku następnym przeniósł się na wydział lekarski i takowy ukończył r. 1872. Początkowo praktykował w Kobryniu, w gubernii grodzieńskiej; od r. 1882 jest lekarzem przy cukrowni w Sokółowce na Pobereżu, w powiecie olchopolskim.

O powstrzymaniu odruchów u żaby. (Gaz. lek. T. IX, 1870, str. 129—133, 148—151).

O władzy porządkowania ruchów zgodnych u żaby. (Dodatek do Kliniki, T. VI, 1870, str. 95—121).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Czerwińskie-go, 1870, w 8-ce, str. 27. Obie powyższe prace dokonane zostały pod kierunkiem prof. Nawrockiego i w jego pracowni. Ostatnia w przekładzie rosyjskim ogłoszona była w Rabotach fizjolog. laboratorii imp. warsz. uniwersiteta.

Opisanie owariotomii wykonanej przez prof. Kosińskiego w Warszawie w maju 1872 r., zakończonej wyzdrowieniem. (Pam. tow. lek. warsz. 1872, str. 303).

Kossowski Cezary, współczesny lekarz warszawski.

Przyczynek do histologii górnej części kanału pokarmowego (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXVI, 1880, str. 814—857).

Kostecki Franciszek, ur. 1758 r. w Tyrawie wołoskiej w ziemi sanockiej; początkowe nauki pobierał w szkołach pijarskich w Rzeszowie. W r. 1772 przybył do Krakowa, a za radą ks. Kollataja ćwiczył się w matematyce pod sterem F. Radwańskiego. W r. 1779 przeniósł się na wydział lekarski, a 1788 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Już w czasie studyów lekarskich pomagał prof. Czerwiakowskiemu przy demonstracyach i w urządzaniu gabinetu anatomicznego; później był pomocnikiem prof. Badurskiego a nadto miał sobie

powierzony dozór gabinetu anatomicznego i narzędzi chirurgicznych, tudzież powtarzanie z uczniami lekcji patologii ogólnej. Zaledwie został doktorem, zaraz 1789 r. zarząd Szkoły Głównej powołał go na zastępcę profesora chirurgii położnictwa, tudzież mianował go fizykiem szpitala akademickiego Św. Łazarza. W tymże roku po śmierci Badurskiego objął Kostecki zupełny zarząd szpitala a oprócz chirurgii i położnictwa, zaczął wykładać patologię i terapię, tudzież klinikę lekarską. W r. 1791 uchwałą najwyższej komisji edukacyjnej K. został mianowany rzeczywistym profesorem tych nauk, których uczył dotąd jako zastępcę. Obowiązki te spełniał i za rządów austriackich aż do r. 1803, w którym doczekał się zasłużonej emerytury. W r. 1809 powołany przez Ks. Józefa Poniatowskiego, objął na nowo katedrę patologii i terapii szczegółowej, kliniki lekarskiej, tudzież historii medycyny oraz został dziekanem wydziału lekarskiego; obowiązki te sprawował do r. 1811. W r. 1814 z wyborów na nowo objął dziekanstwo a urząd ten sprawując przez lat 6, ważne oddał usługi szkole głównej: wykażal bowiem dyrekcyi edukacyjnej obowiązek siostr miłosierdzia w Krakowie utrzymywania trzech klinik w szpitalu Św. Łazarza, od którego te mniejsze chciały się uchylić wszelkimi sposobami. W tymże czasie uczestniczył K. w pracach komitetu trudniącego się nowym urządzeniem szkoły głównej. (Pięknym pomnikiem prac tego komitetu są protokoły jego obrad i statut organiczny uniw. krak. ogłoszony drukiem 1818 r.). Od r. 1826 do 1830 K. był asesorem w kuratorji jeneralnej instytutów naukowych w wolnym mieście Krakowie i jego okręgu. W r. 1830 po przywróceniu wielkiej rady uniwersytetu (zniesionej przez kuratora Józefa Żaluskiego), K. został jej członkiem, gorliwie pracując aż do zwinięcia rady 1833 r. W r. 1838 (19 lipca) doczekał się K. uroczystości jubileuszowej 50-letniego zawodu lekars. Umarł 13 maja 1844 r.

Nekrolog Wincenego Szastera, filozofii i medycyny doktora, anatomii i fizjologii w S. G. K. wysłużonego profesora. (Roczn. T. N. K. T. VIII, 1823, str. 283—307).

Por. Skobel F.: Życiorys Kosteckiego (Przegl. lek., 1874, Nr. 5, 6, 7). Roczn. wyd. lek. 1842, str. 147, 156, 158, 165. 1843, str. 44, 48, 49, 71, 88. Łukasiewicz: Hist. szkół II. 267.

Kostecki Kacper, ur. w Tyrawie wołoskiej w Galicyi r. 1785, nauki lekarskie ukończył w uniw. jagiellońskim, gdzie 1809 r. uzyskał stopień akademicki. Z ławek szkolnych wstąpił jako lekarz do służby wojskowej; za wyprawę wojenną 1812 r. ozdobiony został krzyżem złotym *virtuti*

militari. Później zamieszkał w Galicyi w Samborze. W r. 1834 wstąpił do służby rządowej jako lekarz powiatowy w Radowcu na Bukowinie, a później w Baligródzie w Sanockiem. Od r. 1836 był fizykiem obwodowym w Jasle, a od r. 1841 aż do śmierci w Sanoku. Um. 13 marca 1864 r. a wspinały pogrzeb, w którym przyjęły udział wszystkie stany, był wymownym dowodem zasług zmarłego.

Kostecki Piotr, ur. 14 sierpnia 1795 r. w Kaliszu, ukończywszy gimnazjum w Kaliszu, zapisał się 1812 r. na wydział lekarski w Wroclawiu, skąd r. 1814 przeniósł się do Warszawy, a później r. 1817 do Berlina i tam 15 lipca 1819 r. dyplom doktorski otrzymał. Był lekarzem sztabowym pułku liniowego piechoty a później lekarzem przy więzieniu w Kaliszu.

De monstruositatum origine. Berolini 1819, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Kostecki Zenon, społeczny lekarz w Ilinach na Ukrainie.

Pęknięcie tętnicy pieszczelowej tylniej, podwiązanie tętnicy udowej, zgorzel gołeni, odjęcie uda; wyzdrowienie. (Gaz. lek. T. XII, 1872, str. 817—820).

O sposobie Graefego operowania zaćmy przez cięcie linijne i jego pomyślnie rezultaty. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 401—404).

Rana postrzałowa przedramienia (vulnus sclopetarium antibrachii). (Medycyna, 1875, Nr. 20).

Kostka Andrzej, w pierwszych latach XVI stulecia był członkiem wydziału lekarskiego akademii jagiellońskiej.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 46; III, 444.

Kostrzewski Chryzostom Nepomucen, syn aptekarza i rajcy warszawskiego, do nauk lekarskich przykładał się w Montpellier i tam 1740 r. stopień doktorski osiągnął. Za pośrednictwem księdza Ant. Łabiszewskiego, spowiednika królowej francuskiej Maryi Leszczyńskiej, zawiązał stosunki z uczonymi paryżkami, szczególnież z Winslowem, któremu następnie swe prace dotyczące anatomii posyłał. Rozprawy jego umieszczone są w *Histoire de l'Academie royale de sciences*, 1740, str. 51, wyd. paryżkiego i str. 70 i sq. wydania amsterdamskiego. Wróciwszy do Warszawy, doszedł do wielkiej wziętości i poważania.

De februm causis hypotheses. Monspellii, Aug. Richard, 1740, w 4-ce, str. 13 i 3 k. nl.

Por. Janocki: Lexicon... 182.

Kostrzewski Jakób, syn poprzedzającego, doktor filozofii i medycyny, ur. w Warszawie, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu w maju r. 1775; był fizykiem cyrkułu belzkiego a potem profesorem fizjologii i materji medycznej we Lwowie.

De gratioli. Viennae, typ. J. T. de Trattner, 1775, w 8-ce, k. 8, str. 67, 1 tab. Diss. inaug.

Sztuka babienia ku nieuchronnej dzieci przy porodzie odbierających potrzebie a niemniej i ku miłemu rodzących pożytkowi, krótko y doskonale ze-

brana. Za dokładnym J. C. K. A. M. rozkazem. Lwów, w druk. Ant. Pillera, 1774, w 8-ce, str. XIV, 182.

Nadto przełożył położnictwo Rafała Jana Steidela (ob.) i o zarazach bydła Wolsteina (ob.).

Kosztulski Jan, ur. 2 października 1790 r. w powiecie lepeleskim, gub. witebskiej; średniej nauki pobierał w szkole tołoczyskiej a później w witebskiej. W r. 1810 zapisał się na wydział filozoficzny uniwersytetu wileńskiego a po trzech latach studiów stopień kandydata filozofii otrzymał. W r. 1813 poświęcił się nauce lekarskiej, a 26 maja 1818 r. stopień magistra medycyny. 7 marca 1820 r. stopień doktorski osiągnął. Zawód publiczny lekarski rozpoczął w Kownie. W r. 1828 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy. Tu kolejno mianowany został członkiem urzędu lekarskiego, kaszerem miasta, lekarzem więzienia karnego i domu badań, członkiem rady lekarskiej. W r. 1863 uwolnił się od obowiązków urzędowych. W r. 1868 (28 maja) doczekał się uroczystego obchodu jubileuszu 50-letniego zawodu lekarskiego. Um. 8 lutego 1869 r., pozostawiając po sobie wdzięczną pamięć opiekuna biednej ludności.

De castratione. Vilnae, J. Zawadzki, 1820, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Zapalenie krtni po raz siódmy u dziecka czteroletniego, uleczone upustem 4 uncji krwi i przystawieniem 14 piawek. (Pam. tow. lek. warsz., T. III, str. 25).

Poród utrudniony wodną puchliną mózgu płodu. (Tamże, T. III, 1840, str. 57).

Śniade użycie krwi upustów w zapaleniach. (Tamże, T. V, 1841, str. 14).

Stwardniałe łożysko. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 225).

Uwagi nad cholerą w r. 1832 w Warszawie panna-jąca. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 213).

Sposób zeżelenia nad chorobami panującymi w trzecim kwartale 1851 r. (Tamże, T. XXVI, 2 p., 1851, str. 103).

Nadto umieszczał sprawozdania ze szpitali więziennych w latach 1854—1857. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 273. T. XXX, 1853, str. 71, 289. T. XXXI, 1854, str. 79, 209. T. XXXII, 1854, str. 82, 218. T. XXXIII, 1855, str. 56. T. XXXV, 1856, str. 134. T. XXXVII, 1857, str. 297).

(Portret jego i życiorys napisany przez Girsztowta znajduje się w Tyg. ill., 1868).

Kosztulski Karol, syn poprzedzającego, nauki lekarskie ukończył 1848 r. w uniwersytecie charkowskim. W r. 1850 Rada lekarska królestwa polskiego przyznała mu stopień doktora medycyny. Był lekarzem szpitala w Kutnie, gdzie 27 maja 1871 r. życia dokonał.

Zrośnięcie pochwy macicznej u kobiety brzemienną, odkryte w czasie porodu. (Tyg. lek. 1849, Nr. 18).

Zdarzenie krupu u mężczyzny 38 lat mającego. (Tamże, Nr. 22).

Purpura haemorrhagica aut variola nigra? (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 201).

Koszutski Józef, ur. 1837 r. w Młakownicy, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesz-

nie, medycyny uczył się w Królewcu, Würzburgu a następnie w Berlinie.

De valvulae tricuspidalis insufficientia ac stenosi nonnulla. Berolini, typ. G. Lange, 1862, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

z **Koszyce (de Cassovia) Jan**, lekarz, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1517 i 1519.

Por. Oettinger: Rys... str. 152. Muezkowski: Lib. promot., 164, 169.

Koszycki Grzegorz, lekarz krakowski, stopnie filozoficzne osiągnął w akademii jagiellońskiej 1634 i 1638 r.

Por. Muezkowski: Lib. promot. 301, 307. Grabowski: Starożytn. wiad. 35.

Kotłubaj Henryk, społecznym weterynarz.

Zmiany anatomiczne ślinianek po podwiązaniu przewodów Stenon'a i Wharton'a. Z pracowni prof. Wł. Brodowskiego. Doniesienie tymczasowe. (Gaz. lek. 1892, Nr. 8).

Zmiany anatomiczne ślinianek po podwiązaniu głównych przewodów wydzielających. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, II zeszyt, str. 265—308).

Kotowicz Antoni, społecznym lekarz w Bieczu w Galicji.

Peryodyczne krwawienie znamion (haemorrhagia periodica naevorum maternorum). (Przegl. lek., 1911, Nr. 4).

Kowalewski Oskar, społecznym lekarz w Petersburgu,

Nonnulla de trichosi et trichomate. Dorpati Livonorum, 1847, typ. Henrici Laakmani, w 8-ce, str. 52. Diss. inaug.

O miejscnej faredizacji ili metodiezieskom wraczebnom upotreblenii magnitnoj i galwaniezieskoj indukcii po sposobu parizskiego wracza D-ra Dziuszenna s prisowokupleniem obzora farediezieskich leczenij D-ra Oskara K... S.-Peterburg, 1857, w 8-ce, str. VII, 152.

O fizjologiczieskoj ili gimnastiezieskoj ortopedii sozdannoj D-rom Dziuszennym na osnovanii elektro-fizjologiczieskich i elektropatologiczieskich izledowanij myszecznoej sistemy. Ortopedia ruki. S.-Peterburg, 1857, w 8-ce, str. VII, 38.

Ob elektriczestwie i metodiezieskom jego primienienii kl wraczebnym celiam. S.-Peterburg, 1858, w 8-ce.

Kowalewski Roman, ur. w Grodnie 9 sierpnia 1853 r., nauki gimnazyalne pobierał w Grodnie, lekarskich słuchał (1871—1875) w Warszawie. Krótki czas był ordynatorem przy klinice chirurgicznej prof. Kosin-skiego. Um. 29 września 1876 r. w Goerbersdorfie; pochowany w Langwaltersdorfie na Szląsku, gdzie mu koledzy wystawili nagrobek.

O krążeniu krwi. (Przyroda i Przemysł, 1873).

Obrazowanie naczał moczepolowych organow (Wol-fowa protoka) u kurinyh zarodyszkej. Warszawa, 1875, w 8-ce, str. 64, 1 tab. Ded. Wł. Matlakowskie-mu. Rozprawa nagrodzona złotym medalem. Osobn. odb. z Rabot. med. lab. warsz. uniw.

Toż, w polskim przekładzie W. Matlakowskiego: O powstawaniu przewodow Wolff'a u zarodków kurzych. Rozprawa konkursowa uwieńczona medalem złotym przez wydział lekarski Wszechnicy Warszawskiej. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXII, 1876 str. 475).

Wspólnie z W. Matlakowskim przełożył anatomią Paule'a (ob.)

Kowalski Henryk, rodem z Chrzanowa, stopień doktorski pozyskał w Krakowie r. 1869; obecnie jest dyrektorem szpitala w Tarnowie.

Porażenie pęcherza moczowego leczone azotanem strychninowym, tudzież częstym wprowadzaniem moczociągu. (Przegl. lek., 1870, Nr. 19, 20, 21, 22).

Doświadczenia lecznicze z węglanem amonowym. (Tamże, 1871, Nr. 44, 46, 47, 48).

Medycyna dla nielekarszy popularnie skreślona przez... Kraków, autor, Friedlein, druk. L. Paszkowski, 1873, w 8-ce, str. 131 i rejestr. Ocenił K. Grabowski w Przegl. lek., 1873, Nr. 18.

Sprawozdanie o ruchu chorych i stanie chorób w oddziale chirurgicznym i kiłowym szpitala powiatowego w Tarnowie za czas od 11 maja 1874 r. do 11 maja 1875 r. (Przegl. lek., 1875, Nr. 32, 33, 34, 35, 36).

Przyczynki do leczenia zimnicy. (Tamże, 1877, Nr. 16).

Cudze i własne doświadczenia lecznicze z wodochloranem pilokarpinowym w chorobie Brighta i dyfterii. (Tamże, 1881, str. 147—149).

O działaniu i skutkach chloru apomorfinu w zapaleniu płuc. Rzecz czytana na 2-iém posiedzeniu sekcji medycyny wewnętrznej III Zjazdu lekarzy i przyrodników w Krakowie. (Tamże, 1881, Nr. 39).

O podbiegnięciach krwi ze stanowiska sądowo-lekarskiego. Tarnów, 1881, w 8-ce, str. 43. Ocena Przewoźskiego w Gaz. lek., 1882, Nr. 10; Blumenstoka w Przegl. lek., 1882, Nr. 11, 12, 17.

Kowalski Jakób, z Krotoszyzna.

De la pneumonie. Paris, Rignoux, 1852, w 4-ce, str. 22. Thèse.

Kowalski Jan, lekarz w Kownie.

Historia polipu macicznego. (Pam. tow. lek. wil., T. I. 1818, str. 263—268).

Kowalski Józef.

De metastasi sic dicta lactea. Cracoviae, 1817, w 8-ce, str. 52. Diss. inaug.

Kowalski Leon, rodem z Podola.

De functione membranae iridis. Petropoli, 1851, w 8-ce, str. 70. Diss. inaug.

Kowszewicz Józef, ur. w r. 1789 w Podhorcach, w Hrubieszowskiem; do szkół uczęszczał we Lwowie, nauk lekarskich słuchał od r. 1814 w Warszawie i tu r. 1818 dyplom magistra otrzymał. Stopień doktorski osiągnął w Krakowie 13 stycznia 1820 r. Zaraz po ukończeniu nauk lekarskich wstąpił do służby w wojsku polskiem; w r. 1823 został mianowany lekarzem sztabowym pułku 4 piechoty liniowej; w r. 1831 służbę lekarską pełnił w korpusie Jagmina. Po przejściu do Prus, został naczelnym lekarzem szpitala wojskowego w Tczewie. W lipcu 1832 r. wrócił do kraju i osiadł w Pilicy, gdzie w r. 1851 pracowitego żywota dokonał. Był ojczymem nestora okulistów Szokalskiego.

De leucorrhoea. Cracoviae, Dziedzicki, 1820, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Kozakiewicz Józef.

Cholerae asiaticae in nosocomio militari quod a. 1853 tempore aestivo in vico Krasnoje Selo institu-

tum erat, decursus et cura. Dorpati Livonor., H. Schinmann, 1854, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Kozaryn Józef, rodem z Wilna, praktykował w Bourbon-Vendée w Szampanii.

Quelques mots sur la pustule maligne. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 13. Thèse.

Kozieradzki Aleksander, (1813 — 1860), praktykował w Krzemieńcu.

Szczególniejszy przykład używania opium w wielkiej ilości. (Tyg. lek., 1858, Nr. 26).

Spostrzeżenie o magnetyzmie zwierzęcym. (Tamże, 1858, Nr. 30).

Jeszcze o magnetyzmie zwierzęcym. (Tamże, 1858, Nr. 51).

W rękopisie zostawił 3 tomy pamiętników.

Por. Gaz. codzienna, 1860, Nr. 306.

Koziorowski Franciszek, społeczny weterynarz.

Wiadomość o chorobach zwierząt gospodarskich w ciągu roku 1875 w gub. warsz. grassujących. (Gaz. lek., T. XXII, 1876, str. 234 — 239, 252 — 256, 269 do 271).

Kozłowski Hipolit, ur. 1830 r. we wsi Łowianach, w powiecie wilkomierskim gubernii kowieńskiej; nauk lekarskich od r. 1853 słuchał w Moskwie i tam 1858 r. stopień lekarza otrzymał. Do r. 1861 był lekarzem szpitalnym w Wilkomierzu. Od r. 1861 do 1863 bawił za granicą celem dalszego kształcenia się w naukach lekarskich. Od r. 1863 mieszka stale w Wilnie. Prace jego naukowe są:

Der Einfluss des kalten Wassers auf das Nervensystem und den Stoffwechsel bei seiner äusseren Anwendung im Allgemeinen. Rozprawa czytana na posiedzeniu lipskiego tow. lek.

Dzieje hydroterapii od najdawniejszych czasów aż do dni naszych, skreślone ze źródeł czerpanych w król. berlińskiej publicznej bibliotece. Rozprawa dla uzyskania tytułu członka Tow. lek. wileńskiego (1865). Rękopis.

Widozmienienny pulwerizator Luera w Paryżu izmienienny D-rom Gippolittom Kozłowski. (Mosk. wraczebnij żurnal 1865).

Ueber künstlichen und natürlichen Diabetes mellitus. Wien, W. Seidel, 1864, w 8-ce.

O domieszkach szkodliwych zdrowiu w piwie z niektórych fabryk wileńskich. Rzecz czytana na posiedzeniu wileńskiego tow. lekarskiego, ogłoszona w Kuryerze wileńskim, przedrukowana w Gołosie.

Krótkie sprawozdanie z czynności Towarzystwa lekarskiego wileńskiego w 1872 r. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 60—63).

Kozłowski Stanisław, brat młodszy poprzedzającego, ukończywszy nauki lekarskie w Moskwie, osiadł w Ponedelu, w powiecie nowoaleksandrowskim; w r. 1864 przeniósł się do Wilna, gdzie przeważnie zajmował się elektroterapią. Od r. 1870 mieszka na wsi, w Zaniemenku, gdzie urządził szpital prywatny. Cieszy się wziętością jako okulista i uznaniem jako postępowy rolnik.

Kozłowski Jerzy, wychowaniec uniwersytetu wileńskiego, był lekarzem domu podrzutek w Petersburgu. Um. 18 stycznia 1875 r., przeżywszy około 70 lat. Kapi-

tał przynoszący rocznie dochodu 6,000 rs., przeznaczył na stypendya dla polaków, uczniów gimnazjum i uniwersytetu.

Kozłowski Jan, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, osiadł w Międzyrzeczu, gdzie po 30 latach mozołnój a pożytecznej pracy, 30 listopada 1867 r. życia dokonał.

Kozłowski Józef, stopień doktora medycyny osiągnął w Krakowie 1813 r. Od 1 października 1813 r. do 7 lutego 1814 r. wykładał anatomię w zastępstwie prof. Stummern; później został rzeczywistym profesorem anatomii, fizjologii i medycyny sądowej. Z katedry ustąpił 1835 r. Umarł r. 1856.

Rozprawa o różnych sposobach czyli kształtach procesu wegetacji w przyrodzeniu zwierzęcym i o prawach według których te kształty oznaczone bywają. (Roczn. T. N. Kr. T. XI, 1826, str. 196—231).

Kozłowski Michał Wolfgang, lekarz przyboczny ks. Radziwiłła.

Diss. inaug. medica de febre lenta nervosa. Halae Saxonium, typ. Hendelii, 1792, w 8-ce, str. 34.

Kozłowski Sykst, osiągnąwszy dyplom doktorski r. 1841 na wszechnicy jagiellońskiej, był lekarzem w szpitalu starozakonnych na Kazimierzu w Krakowie

De viis in medicina vi diagnostica. Cracoviae, typ. univ., 1841, w 8-ce, str. 60. Diss. inaug.

Kozubowski Antoni, ur. 11 sierpnia 1805 roku we wsi Brzostów, około 10 mielowa, w powiecie opatowskim; początkowo średnie nauki pobierał w Wąchocku, Kielcach i Lublinie. Nauki lekarskie rozpoczęte w Warszawie 1827 r., przerwały mu wypadki z r. 1830; wówczas zaciągnął się jako lekarz w szeregi wojska polskiego, a po upadku powstania, dopełniał nauk lekarskich w Krakowie, Monachium i Würzburgu, gdzie 28 czerwca 1833 r. pozyskał stopień doktorski. Wróciwszy do kraju, 19 października 1833 r. został mianowany adjunktem kliniki chirurgicznej, zostając pod sterem prof. Bierkowskiego. W r. 1835 (29 kwietnia) drogą konkursu objął katedrę anatomii i fizjologii na wszechnicy Jagiellońskiej. Oba te przedmioty wykładał do r. 1848, w którym katedra fizjologii była poręczona prof. J. Majerowi; K. pozostał przy anatomii. W epoce bachowskiej (1854 — 1861) utrzymując wraz z J. Majerem ciągłość wykładów w języku polskim, nauczał anatomii porównawczej. W r. 1861 powrócił do katedry anatomii ludzkiej i zajmował ją aż do pozyskania w r. 1868 zasłużonej emerytury. Gabinet anatomiczny i zoologiczny krakowski są owocem jego usilnych zabiegów. Opuściwszy zawód profesorski, oddał się z zamiłowaniem praktycznemu jedwabnictwu, pszczelnictwu i sadownictwu; a w celu podźwignięcia tych gałęzi przemysłu krajowego,

złożył towarzystwo jedwabniczo-pszczelnicze i sadownicze krakowskie. Umarł 3 września 1880 r.

De ulceribus plicosis. Würzburg, typ. Ern. Thein, 1833, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

O karłakach mianowicie przedtatrowych. Rzecz czytana w skróceniu na posiedzeniu Tow. nauk. krak. (Roczn. wyd. lek., T. IV. Oddz. 2-4, 1841, str. 37—226, 1 tab.).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1841, w 8-ce, str. 191, 1 tab.

O samech przekopnicy okazałej (apus caneriformis) wykrytych przez prof. D-ra A. Kozub.. (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 3-ci, T. II, 1858, str. 165—188. 1 tab.).

Ueber den männlichen Apus caneriformis. Vorgelegt der Versammlung der deutschen Naturforscher in Bonn. Bonn, 1857, w 8-ce, str. 312—318, 1 tab.

Sposoby rozmnażania morw. Kraków, Baumgarten, 1861, w 8-ce, str. 18.

Jedwabnictwo czyli nauka o wychowaniu jedwabników morwowych, ze stanowiska najnowszych badań naukowych. Kraków, druk. Czasu, 1872, w 12-ce, k. nł. 3, str. 216, 5 tab. i 16 drzewor.

Jedwabniki dębowe i bałwanowe pod względem pochodzenia, właściwych im znamion i sposobu chowania. Kraków, druk. Czasu, 1877, w 8-ce, str. 41.

Różne sposoby szczypienia drzew owocowych i narzędzia ogrodnicze do tego potrzebne. Kraków, w druk. Czasu, 1878, w 8-ce, str. VI, 51.

Nadto ogłosił niektóre prace odnoszące się do towarzystwa pszczelno-jedwabniczego i sadowniczego w Krakowie. (Statut, sprawozdania etc.).

Krafft Jan Kacper, lekarz nadworny Władysława IV, w r. 1638 monarsze temu dotkniętemu podagra, towarzyszył w podróży do Badenu. On to w Mercezu zadał królówi antimonium praeparatum, czém miał przyspieszyć zgon jego, wedle mniemania Litawera, drugiego lekarza królewskiego.

Por. Kwiątkowski: Dzieje... 228. Gąsiorowski: II, 232. Roczn. tow. nauk. krak. VIII, 93.

Krajewski Alfred.

Ueber die Wirkungen der gebräuchlichsten Antiseptica auf einige Contagien. Dorpat, Karow, 1880, w 8-ce, str. 60, 1 tab. Diss. inaug.

Krajewski Feliks, ur. 16 listopada 1829 r. w miasteczku Kryłowie, w gubernii lubelskiej; nauki szkolne pobierał w Hrubieszowie i w Zamościu, medycyny uczył się (1846—1851) w Moskwie. W latach 1851—1854 sprawował obowiązki lekarza miejskiego w Bilgoraju; w r. 1854 został mianowany lekarzem powiatu zamojskiego i domu badań w Janowie; w r. 1856 przeniesiony został na posadę (którą dotąd zajmuje) lekarza powiatu do Hrubieszowa, gdzie równocześnie w nowozałożonym szpitalu św. Jadwigi przez lat 20 (1853—1878) służył lekarską pełnił. K. jest członkiem tow. lek. warszawskiego, krakowskiego, lubelskiego, towarzystwa lekarzy rosyjskich w Moskwie.

Rak weneryczny lewej strony twarzy. (Tyg. lek., 1857, Nr. 42, 43).

Ostra prosówka gruźlica. (Tamże, 1858, Nr. 25).
Ostre zapalenie otrzewnej, przejście w stan chroniczny; wyzdrowienie. (Tamże, 1858, Nr. 52).

Opis różnych wypadków patologicznych będących skutkiem mocnego zimna, a mianowicie opis różnych stopni odmrożeń pod względem patologicznym i terapeutycznym. (Praca uwieńczona nagrodą). (Roczn. tow. paryżsk., 1860, str. 109 — 249). Sprawozdanie z tej pracy podał Raeborski. (Tamże, str. 249—265, a także w Gaz. des hôpitaux, 1860, Nr. 140 i 141; Seiborski w Pam. tow. lek. warsz. 1861, T. XLV, str. 349).

Nowotwór tchawicy znacznej wielkości (neoplasma tracheae). (Przegl. lek., 1869, Nr. 39, 40, 41).

Wrodzony brak odbytu (defectus ani congenitus) i przeżycie w takim stanie 42 dni. (Tamże, 1869, Nr. 46, 47).

Śmierć z udaru rdzenia pacierzowego (apoplexia medullae spinalis). Przypadek sądowo-lekarski. Rzecz czytana na zjeździe lekarzów i przyrodników w Krakowie. (Tamże, 1870, Nr. 23, 24).

Osobliwe kalectwo nabyte prącia (Deformitas acquisita penis). (Tamże, 1870, Nr. 31).

Słoniowatość warg sromowych. (Gaz. lek., T. XI, 1871, Nr. 1, 2).

Ropień cewki moczowej spowodowany zacięciem moczu przez szparę z nasilenia powstałą; objawy moczniczy; wyzdrowienie. (Klinika, T. VIII, 1871, str. 97—100).

Przypadek rakowa skórno płaskiego nosa i warg ustnych (epithelioma cutaneum planum nasi et labiorum). (Medycyna, 1875, Nr. 50 (z drzewor.).

Kilka słów odpowiedzi na opinię sądowo-lekarską prof. D-ra Blumenstoka w sprawie wątpliwego życia noworodka, umieszczoną w Medycynie Nr. 16, 17, 18 z r. 1880. (Gaz. lek. T. XXIX, 1883, str. 66 — 67, 76—77, 86—87, 95—96, 102—103).

Statystyka i uwagi praktyczne dotyczące ważniejszych kaleczeń maszynami rolniczymi. (Praca użytkowana przez D-ra Szokalskiego do sprawozdania przedstawionego warsz. tow. lek. 6 czerwca 1865 r.).

Historyczno-statystyczny opis szpitali hrubieszowskich. Rękopis przesłany Girsztowitzowi.

Krajewski Władysław, młodszy brat poprzedzającego, nauk lekarskich słuchał w warsz. akademii medyko-chirurgicznej. Przymusowa podróż na daleki wschód nie dozwoliła mu przystąpić do ostatecznego egzaminu. W r. 1869 wrócił do Warszawy, a napotkawszy trudności w uzyskaniu stopnia lekarskiego, w r. 1871 udał się do Wiednia i tam po sześciolletnich studiach dyplom doktora wszech nauk lekarskich osiągnął. Obecnie praktykuje w Cieplicach Czeskich.

Utrata soczewki i tęczy przy traumatycznym pęknięciu gałki ocznej. Z kliniki prof. Szokalskiego. (Klinika, T. VII, 1870, str. 97—99).

Zapalenie powiek (blepharitis), przeważnie gruczołowego elementu, wskutek zagadkowej przyczyny. Z klin. prof. Szokalskiego. (Tamże, str. 161—162).

Nadto pomieszczał w Klinice i Medycynie liczne przekłady, sprawozdania i oceny dzieł lekarskich obcych.

z Krainy Maciej, stopień magistra nn. wyz. otrzymał w Krakowie 1505 r., był lekarzem ks. mazowieckiego; młodszemu kolegium pozostawił bibliotekę.

Por. Oettinger: Rys... str. 143.

z Krainy Wojciech (de Crayna), doktor medycyny, rajca krakowski, uważany za wielkiego astrologa, promował się do stop-

ni filozoficznych w Krakowie 1510 r. W ciągu swego życia pogrzebał aż pięć żon. Um. 1559 r.

Por. Muczkowski: Lib. promot., 160. Grabowski: Star. wiad. o Kr., 225.

z Krakowa Andrzej, lekarz, stopień baka-larza nn. wyzwoł. otrzymał w Krakowie 1500 r.

Por. Oettinger: Rys... 14).

z Krakowa Jan Ursyn, doktor medycyny i licencyat praw, promowany do stopni filozoficznych w Krakowie 1477 i 1478 r., czynny członek akad. krak., na wydziale lekarskim nie wykladał.

Modus epistolandi. Cracoviae, Haller, 1496, w 4-cc, (mowa na pochwałę medycyny).

Por. Oettinger: Rys... 90.

z Krakowa Józef, ob. Zimmermann

z Krakowa Maciej, doktor praw i medycyny, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie r. 1506 i 1510.

Por. Oettinger: Rys... 146.

z Krakowa Jakób Grzywna, sławny lekarz i matematyk, od r. 1511 prof. medycyny w akademii krakowskiej, był nawet do Włoch wzywany, gdzie leczył księżętą panującą.

Por. Starowski: Landat. alm. ac. Crac. 14. Wąsiorowski: II, 231.

z Krakowa Stanisław, syn Szymona, licencyat medycyny, kanonik ś. Floryana, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie r. 1468 i 1474.

Por. Oettinger: Rys... 77.

z Krakowa Stanisław, syn Franciszka, doktor medycyny, astronom, kanonik plocki, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie r. 1472 i 1478.

z Krakowa Stanisław S. (Selwan czy Selig), bakałarz medycyny, w r. 1486 był dziekanem wydziału filozoficznego.

Por. Oettinger: Rys... 78.

z Krakowa Wacław, doktor medycyny, lekarz króla czeskiego Władysława, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie r. 1474 i 1479.

Por. Oettinger: Rys... 90.

z Krakowa Wojciech, wykładał w akademii bonońskiej od 1454 do 1456 filozofia, medycynę i etykę w dni świąteczne.

Krafczyński Kazimierz, ur. w Krakowie, nauki szkolne i uniwersyteckie pobierał w rodzinnym mieście. Stopień doktora medycyny osiągnął w r. 1863. Kilkanastcie lat pełnił obowiązki lekarza powiatowego w Łanucie; przeniesiony na taką posadę do Krakowa, w kilka lat później, życia dokonał 30 czerwca 1882 r., przeżywszy lat czterdzieści kilka.

Rzecz o krótkim życiu naszego wieśniaka. (Przegl. lek., 1865, Nr. 17, 18, 19).

Carcinoma ventriculi rozpoznane jako ulcus perforans. (Tamże, 1867, Nr. 1, 2).

Przypadek sądowo-lekarski. Rozdarcie śledziony, krwotok do jamy brzusznej; śmierć. (Tamże, 1867, Nr. 35).

Przypadek wodowstrętu (hydrophobia). (Tamże, 1869, Nr. 17, 18, 19).

Złamanie kości ramieniowej, łokciowej i sprychowej; wyłuszczenie (exarticulatio) urazowe dwóch członków palca wielkiego lewej ręki; wybroczyny na obu piętach. Wyleczenie. (Tamże, 1871, Nr. 31).

Korespondencja z Łańcuta. Uwagi nad projektem utworzenia komitetów ospowych. (Tamże, 1871, Nr. 36).

Morderstwo popełnione na osobie Stanisława Kramarkiewicza we wsi Kosinie w r. 1871. Sprawozdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, 1872, Nr. 17, 19, 20, 21, 22).

Samobójstwo czy morderstwo? Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1872, Nr. 50, 51, 52, 1873, Nr. 1).

Słowno o powiecie łańcutkim. (Służba zdr. publ., 1872, zesz. 7, str. 1—20, zesz. 8, str. 81—96).

O lekarzach gminnych przed zebraniem się sejmiku. (Tamże, zesz. 10, str. 256—263).

Ospa owcza w powiecie łańcutkim. (Przegl. lek., 1878, Nr. 22, 23).

Kramarkiewicz Wiktoryn, ur. w r. 1815 w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał od r. 1836 w Wrocławiu; otrzymawszy stopień doktora medycyny 18 lipca 1839 r. w Berlinie, osiadł w Poznaniu.

De amenorrhoea. Berolini, typ. Nietackianis, 1839, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Kramarzyński Mieczysław Józef, urodz. w Krakowie 10 maja 1852 r., do gimnazjum uczęszczał we Lwowie a później (1863—1870) w Krakowie. Nauk lekarskich słuchał (1870—1875) na wszechnicy jagiellońskiej. Następnie pracował jako lekarz w szpitalu garnizonowym w Krakowie; 2 czerwca 1877 r. osiągnął dyplom doktora wszech nauk lekarskich. W latach 1877—1880 praktykował w Brzesku, od r. 1881 zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Kolbuszowie.

Śmierć naturalna przyspieszona działaniem zimna. (Dwutyg. med. pub., 1880, str. 99—100).

Obrażenie ciała ciężkie, zakończone względnie wyzdrowieniem. (Tamże, 149—152).

Złamanie żebra powikłane odmą piersiową i rozedmą podskórną a zakończone wyzdrowieniem w 19 dniach. (Tamże, 183—186).

Kramski M., zostawił w rękopiśmie: Króciutki opis źródeł mineralnych w Myśliwczowie i ich skutek na ożywiony organizm ludzki.

Por. Bulikowski: De aquis... str. VII.

Kramsztyk Zygmunt, ur. 16 lipca 1849 r. w Warszawie, ukończył nauki gimnazjalne w 1867 r., zapisał na wydział lekarskiej Szkoły Głównej warsz., w r. 1872 otrzymał stopień lekarza Uniw. warsz. W grudniu 1873 r. został ordynatorem kliniki chorób ocznych a równocześnie złożywszy powtórnie egzamin, otrzymał stopień D-ra medycyny w r. 1879. Od r. 1879 jest ordynatorem w oddziale ocznym szpitala starozakonnych w Warszawie.

O wpływie korzeni tylnych rdzenia kręgowego na pobudliwość przednich. (Gaz. lek., T. IX, 1870, Nr. 14, 15).

Toż, po rosyjsku, druk. w Rabotach iz fizjologii. laboratorii warsz. Uniw. (Wypusk 1).

Simptomatologia powiększenia gołownego mózga laguszy. Druk. tamże (wypusk 2).

Zmiany postrzegane w oczach w przebiegu choroby. (Pam. tow. lek. warsz., 1873, str. 319).

Jędrzej Śniadecki.—Teoria jestestw organicznych w obec dzisiejszych pojęć o życiu. Warszawa, Orgelbrand, 1874, w 8-ce, str. 87.

Odpowiedź na krytykę prof. H. Kułakowskiego. (Gaz. lek. T. XV, 1873, str. 409—412).

Fantom do obiektywnego badania refrakcji, zmieniony wedle pomysłu autora. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXI, 1875, str. 231).

Zagrożenie włosałowatych przetoki worka żłowego, przez zastosowanie elektrolizy. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 508).

Mysł dotycząca sposobu dalszej redakcyi Pam. tow. Lek. Warsz. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 529).

Dwa przypadki przetok włosałowatych worka żłowego, wyleczonych za pomocą elektrolizy. (Medycyna, 1876, Nr. 13).

Optometrya obiektywna. Paryż, 1879, w 4-ce, str. 46. (Naddruk z T. XI Pamiętnika towarzystwa nauk ścisłych w Paryżu). Sprawozdanie podał Machek w Przegl. lek. 1879, Nr. 25.

Trzy przypadki nowotworów gałki ocznej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 310—318).

O polu obrazu wzornikowego. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 59—68).

O badaniu siatkówki dla celów ogólnolekarskich. (Tamże, str. 550—557).

O zmianach postrzeganych w oczach przy białaczce. (Tamże, str. 576—589).

Stradania gałki przy lejkemii. Warszawa, Kowalewski, 1879, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Augenleiden bei Leukämie. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1879, str. 292).

O purpurze czyli czerwieni wzrokwowej. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 13).

O paraliżycznym wrzodzie rogówki. (Medycyna, 1881, Nr. 4, 5).

Ciało obec w ozodole. (Gaz. lek., 1881, str. 76—79).

Usunięcie złogów metalicznych z rogówki. (Tamże, 1881, str. 505—509).

Zapalenie oczów przyszykowate. (Tamże, 1881, str. 893—899, 938—944, 958—964, 980—986).

O referatach. (Tamże, 1882, Nr. 2).

O cytatach. (Tamże, 1882, Nr. 9, 11, 12).

Zmiany chorobne, występujące w oczach po przebyciu gorączki powrotnej. Kilka przypadków z praktyki i ich omówienie. (Tamże, 1882, Nr. 5, 6, 7).

Do kaszystyki operacji zawinięcia i odwinnięcia powieki. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, T. LXXVIII, str. 652—656).

Porażenie akomodacyi, jako następstwo przebytego dyfterytu gardła. (Gaz. lek. 1883, Nr. 1).

Tyłne zrosty tęczówki w stosunku do jaskry. (Tamże, 1883, Nr. 2).

Z panoramy własnego oka. Błyskawki. (Tamże, 1883, Nr. 5—7).

W obec szacze. (Przegl. lek., 1883, Nr. 13).

Przyrosty tylnie tęczówki w obec jaskry. (Tamże, 1883, Nr. 15).

Kramsztyk Julian, brat poprzedzającego, ur. 1851 r. w Warszawie, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście i tu także słuchał (1869—1874) nauk lekarskich. Początkowo pełnił służbę lekarską w szpitalu Dzieciątka Jezus; od r. 1876 jest laboran-

tem przy katedrze chemii lekarskiej w uniwersytecie warszawskim a nadto (od r. 1878) ordynatorem szpitala dla dzieci wyznania Mojżeszowego.

Przypadek ostrego ogólnego zapalenia mięśni rozpoznany za życia jako durzycowe cierpienie mięśni. (Medycyna, 1876, Nr. 8).

O stosunku zachodzącym między wydzielaniem kwasu fosforowego i azotu w moczu. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXII, 1876, str. 546. T. LXXIII, str. 675 do 697).

Życie i działalność naukowa ś. p. Hermana Fudałowskiego. (Tamże, T. LXXV, 1879, str. 568—585).

Nowy szpital dla dzieci w Warszawie. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 18).

Oznaczenie ilościowe białka w moczu za pomocą kwasu trójchloro-octowego. (Medycyna, 1879, Nr. 14).

Pierwsze sprawozdanie lekarskie ze szpitala dla dzieci wyznania Mojżeszowego imienia małżonków Bersohn i Baumann za pierwsze półtora roku istnienia (1878—79). (Kronika lek., 1880, Nr. 21, 22, 23).

O nowych środkach sztucznego żywienia niemowląt. (Gaz. lek., 1881, str. 470).

Jaka jest wartość lecznicza peptonów i jak należy się zapatrywać ze stanowiska praktycznego na żywienie za pomocą lewatyw. (Gaz. lek., 1881, str. 791, 796, 818—823).

Krasiński Korwin Humbert, hrabia, ur. 30 października 1833 r. na Ukrainie, w majątności swęj Reimontarżowce; do gimnazjum uczęszczał w Kijowie; nauk lekarskich słuchał (1850 — 1855) w petersburskiej akademii lekarskiej; stopień doktorski osiągnął w Petersburgu r. 1857. Jest członkiem licznych stowarzyszeń naukowych: polskich, czeskich i południowo-słowiańskich.

Przyczynę do nosogonii cholery i dżumy. (Gaz. lek., T. XXXVI, 1879, str. 61—64).

Kwestya sanitarna m. Warszawy. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 53, 64, 72, 92, 103, 123, 175).

Pogadanki naukowe o wodzie warszawskiej. Warszawa, druk. „Wieku,” 1879, w 8-ce, str. 80. (Osob. odb. z Wieku).

Udział Czechów w rozwoju oświaty i nauki lekarskiej w dawnęj Polsce. Na pamiątkę braciom Czechom autor. Mowa miana na zjeździe przyrodniczo-lekarskim w Pradze czeskiej 28 maja 1882 r. Kraków, nakładem autora, członkami drukarni związkowej, (1882), w 8-ce, str. 24.

Nadto w czasopiśmie pomieszczał wiele artykułów, odnoszących się do bieżących spraw politycznych i społecznych.

Krassowski Edward Antoni, promowany do stopnia doktora medycyny w Petersburgu w r. 1852, jest profesorem położnictwa w akademii lekarskiej petersburskiej, ciesząc się zasłużoną sławą znakomitego akusera.

Meletemata quaedam de uteri ruptura. Petropoli, 1852, w 8-ce, str. 108. Diss. inaug.

Razury matki (uteri ruptura). (Wojenno-medycynski żurnal, 1853, LXI, str. 51—82).

Proencephalus cum labio leporino, rietu lupino et defectu partium artium singularium. (Tamże, 1834, LXIV, str. 58—65).

Otęzet o rodach bywalszych w akuszerskiej klinice w prodożeniu czterech liet (1849 — 1853). (Tamże, 1857, zes. 4).

Otęzet o zaniatiach wo wremia putiesestwia z učenozu ciejlu za graniceju. (Tamże, 1858, LXXII, str. 1—16, 109, 131, 339—367).

Ob izsledowanii matki pomoszeżu matocznago zonda. (Tamże, 1859, LXXIV, str. 333—362).

O przedochronitelnom sposobie lecenja razrywa promieżnosti wo wremia akta rodow. (Tamże, 1859, LXXVI, zes. 2).

Otęzet o sostojanii akuszerskoj, żeńskiej i dietskoi kliniki i gospiitalnago żeńskiego otdielenia za 1858—59 akademieskoj god. (Tamże, 1860, LXXVII, str. 219—274, 327—351).

Otęzet o bolnyh polowannyh w dietskoi klinice S.-Peterburgskoj med. chir. akademii w tieczenie 1858—59 g. (Tamże, 1861, LXXXI, str. 1—34).

Materyaly do statystyki medyczejn gubernii wileńskiej. (Noworocznik wileński, 1861).

Colloide Entartung des linken Ovariums. Ovariotomie. Vollkommene Genesung. (Petersb. med. Zeitschrift, 1863, str. 242—250).

Kurs prakticeskago akuszerstwa. S.-Peterburg, 1865, w 8-ce.

Kurze Mittheilung über 7 Ovariotomien. (Petersb. med. Zeitschr., 1866, str. 54).

Ovariotomy in Russia. (Edinb. med. journ., 1867, str. 535).

Zwei Fälle von Hysterotomie durch den Bauchschnitt mit glücklichem Ausgang. (Tamże, 1876, Nr. 27. Gaz. des hôp., 1876, Nr. 113).

Siem owariotomij, s priloženiem tablic owariotomij, proizwiediennych awtorom s 1862 g. dekabria 23 po 1866 g. sentjabria 3 dnia. Pietierburg. tip. Treja, 1867, w 8-ce, str. 45, 2 tab.

Sorok owariotomij proizwiediennych s junia 1868 po janwar 1874 goda. Pietierburg, tip. Treja, 1875, w 8-ce, str. 182.

Operacye akuszeryjne. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1879, w 8-ce, str. 414 i 11 i drzeworyty. (Stanowi T. II, akuszeryi w bibliotece umiej. lek.).

Krassowski Floryan, spółczesny lekarz plocki.

Kilka słów o cholery. (Gaz. lek. T. X, 1871, str. 700—702).

Istota cholery zjatyckiej i pospolite jej lecenie. Warszawa, członkami M. Ziemięwicza i W. Noskowskiego, 1880, w 8-ce, str. 24.

Kraszewski Piotr, rodem z Litwy, nauk lekarskich słuchał (1856 — 1861) w Moskwie; od r. 1864 jest ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie.

Przypadek tężca traumatycznego (Tetanus traumaticus). Wyciąg ze sprawozdania lekarskiego szpitala Dzieciątka Jezus za r. 1869. (Medycyna, 1873, Nr. 27).

Kratzer Henryk, ur. we Lwowie (Polonus Leopoliensis).

Diss. inaug. historico-naturalis de meteorolitis. Vindebonae, Pichler, 1825, w 8-ce, str. 46.

Die Mineralquelle zu Szczawnica beschrieben und mit Rücksicht auf ihre Heilkräfte gewürdigt. Lemberg, P. Piller, 1842, w 8-ce, k. 7, str. 139, tab. 1 i rycina 1.

Wody mineralne Szczawnickie w Król. Galicyi. Tłumacz. z niemieck. przez M. K. (okunewicza) i J. A. K. (amińskiego). Lwów, P. Piller, 1842, w 8-ce, str. XII i 114, tab. 1, ryc. 1.

* **Kratzman Emil**.

Przewodnik dla zwiedzających Marienbad i jego okolice... Przekład z niemieckiego (A. Muchlińskiego). Petersburg, 1864, w 16-ce, str. 4, 117 i 3.

Toż, tamże, 1879, w 16-ce, str. III, 217, III.

Kraus Jakób, stopień doktora filozofii otrzymał w Krakowie 1646 r., nauk lekar-

skich słuchał w Padwie, gdzie 1651 r. był ascesorem w oddziale narodowości Polaków; 1656 r. został obrany rącą m. Lwowa.

Por. Muczowski: Lib. promot. 316, 318. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa, 378, 404.

Krause Christian

De venae-sectione gravidis suadenda. Francofurti ad Viadrum, typis Sigismundi Gabrielis Alexii, 1744, w 4-ce, str. 24. Diss. inaug.

Krause Hieronim, ur. w Lesznie 1852 r., do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnym, medycynę słuchał (1873 — 1878) w Gryfii.

Zwei Fälle von Fremdkörpern im Auge. Greifswald, 1878, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Krause Rudolf

De plia polonica. Berolini, typ. Nietackianis, 1841, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Krauze Tomasz, nauk lekarskich słuchał w Warszawie, następnie był lekarzem ks. K. Jabłonowskiego. Przetłóżył dzieła Hufelanda (ob.), de la Croix (ob.), Saucerotte (ob.).

Kreczowski Wojciech

De sanguinis missione. Viennae, Joh. Th. Trattner, 1770, w 8-ce. Diss. inaug.

Kreczunowicz Piotr, rodem ze Stanisławowa, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu 1845 r.

De anomalia voluminis cordis. Vindobonae, 1845, w 8-ce. Diss. inaug.

* Kreissig Fryd. Lud.

Wody mineralne naturalne i sztuczne, Karlsbadzkie, Embskie (sic), Marienbadzkie, Egierskie, Pyromontskie i Spa. Z dzieła... w krótkości przetłóżył Sylwester Pleszkowski. Warszawa, w druk. Gęszowskiego, 1832, w 8-ce, str. 75.

Kremer Aleksander, brat filozofa i estetyka Józefa, ur. w Krakowie 10 listopada 1813 r.; ukończywszy gimnazjum s. Anny 1829 r., przez dwa lata uczęszczał na wydział filozoficzny uniw. krakowskiego a przez lat 6 na wydział lekarski. Uzyskawszy 1837 r. stopień doktora medycyny, udał się w dwuletnią podróż naukową za granicę. W r. 1841 mając sobie potwierdzony stopień naukowy w Moskwie, osiadł w Kamieńcu Podolskim, w którym dwadzieścia kilka lat przebywał. Jego staraniem przy współudziale A. Baranieckiego, K. Przyborskiego i J. Rollego zawiązało się 14 paźd. 1859 r. towarzystwo lekarzy podolskich; temu towarzystwu przewodniczył K. aż do jego rozwiązania w r. 1865. Zmuszony okolicznościami od woli jego niezależni, wrócił na stały pobyt we wrześniu 1865 r. do Krakowa i tam już do końca życia pozostał. Za jego staraniem powstało r. 1866 tow. lekarskie krakowskie, któremu przez dwa lata przewodniczył a później był jednym z jego najgorliwszych członków; a pracami swemi w komisji redakcyjnej Przeglądu lekarskiego i w komisji terminologicznej nie mało się przyczynił do

uświetnienia towarzystwa. W r. 1868 był prezesem komisji fizyograficznej w łonie towarzystwa naukowego krakowskiego zawiązaną. Po przeobrażeniu się tow. naukowego w akademię umiejętności, K. pozostał w jej gronie jako członek nadzwyczajny i sekretarz komisji fizyograficznej, biorąc czynny udział w wydawnictwie sprawozdań tej komisji; nadto uczestniczył w pracach komisji antropologicznej, archeologicznej, bibliograficznej i językowej. W r. 1875 ofiarował 1000 złr. dla poparcia wydawnictw akademii umiejętności. K. był nadto od r. 1861 członkiem tow. lek. warszawskiego a od 1869 — członkiem tow. lek. galicyjskich; oprócz tego brał czynny udział w instytucjach dobroczynnych m. Krakowa, a jako członek i przewodniczący komitetu plantacyjnego z całą gorliwością starał się o upiększenie tych miejsc spacerowych krakowskich. Um. 17 lutego 1880 r. Wydał:

Rasorii doctrinae principia. Cracoviae, 1837, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

O zastosowaniu słuchu do rozpoznawania chorób. Kraków, 1841, w 8-ce, str. XIV, 230. Rozbiór tego dzieła umieścił Matecki w Tygodniku literackim wychodzącym w Poznaniu T. IV, 1841, str. 339—343.

Mowa czytana na posiedzeniu publicznem towarzystwa lekarzy podolskich 17 stycznia 1861 r. (Pam. tow. lek. warsz., XLV, str. 128—132).

O wpływie oddychania roślin i zwierząt na powietrze w którym żyjemy. Rozprawa czytana na posiedzeniu publicznem towarzystwa lekarzy podolskich 17 stycznia 1862 r. (Przyjaciel zdrowia z r. 1862, Nr. 17, str. 1—7).

Korespondencya z Kamieńcem podolskiego. Środek ludowy na ból zębów i stosowanie naukowe przesądu o sposobie działania tegoż leku. (Przegl. lek., 1863, Nr. 19).

Wspomnienie D-ra Filipa Fokelmana. (Tyg. lek. 1865, Nr. 4).

Historia świerzb. — O pellagrze. — O stosowaniu nadechloru żelaza w chorobach skórnych. — O leczeniu guzów zwiększonemi dawkami wina. O używaniu wodojodanu amonii w przyniciu. — O przysłuchu zastosowanemu do głowy. (Rozmaitości lekarskie, Petersburg, 1862).

Kamieniec, place i ulice, ścieki i kanały. (Pam. tow. lek. warsz. T. LI, 1861, str. 378—394).

O miesią, jego znaczeniu w ekonomii zwierzęcej, wpływie wieku zwierzęcia na dobroć mięsa. Szlachetuz w Kamieńcu etc. (Tyg. lek., 1866, Nr. 39—41).

Obie ostatnie rozprawy są także przedrukowane w Materyałach do topografii lekarskiej i higieny Podola. Warsz., druk. Liefelda, 1864 — 1865, w 8-ce, str. 45 i 32.

List do redakcyi o nomenklaturze. (Tyg. lek., 1864, Nr. 18).

Kilka słów o leczeniu gruźlicy arsenem. (Przegl. lek., 1867, Nr. 20).

Przypadek mimobieżnego ugodynienia od pioruna. (Tamże, 1868, Nr. 37).

Słowniczek провинциализмów podolskich. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 82. (Odb. z LI tomu Roczn. tow. nauk. krak.)

Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich przez prof. D-ra F. K. Skobla i D-ra A. Kremera. Kraków, 1868, w 8-ce, str. VI, 345.

Uzupełnienie słownika łacińsko-polskiego wyrazów lekarskich prof. F. K. Skobla i A. Kremera, razem z przekładem polskim wielu wyrazów niemieckich, francuskich i angielskich i słowniczkiem wyrazów weterynarskich. Ułożone przez prof. D-ra Stanisława Janikowskiego, D-ra Al. Kremera i prof. D-ra J. Oettingera. Kraków, nakł. tow. lek. krak., druk. Uniw. Jag., 1871, w 8-ce, str. VI i 70.

Przegląd czynności komisji fizyograficznej c. k. towarzystwa naukowego krakowskiego w ciągu 1868 r. Kraków, 1869, w 8-ce. Odb. ze sprawozdań komisji fizyograf. T. III, 1868, str. 1—15.

Żywoty przyrodników krajowych. Żywot Antoniego Andrzejewskiego, 1869, w 8-ce. Wspomnienie Ludwika Zeisnera, 1871. Odb. ze sprawozd. kom. fizyogr. z lat 1869 i 1870.

O znaczeniu drzew pod względem gospodarstwa krajowego i zdrowia publicznego. Kraków, (1872), w 8-ce, str. 8. Odb. z Przegl. lek. z r. 1872, Nr. 10, 11.

O demokracji wrzekomej i prawdziwej. Odpowiedź na list otwarty K. P. pisany do przewodniczącego tow. Warowni Krzyża. (Pismo zbiorowe: Warownia Krzyża, 1870).

Życiorys s. p. Fr. S. Gawrońskiego, b. pułkownika wojsk polskich. (Roczn. tow. dobroczynności m. Krakowa za r. 1871).

Na język francuzki przełożył:
Les sources minérales d'Ivonitsche. Cracovie, 1875, w 8-ce, str. 50.

Przełożył z francuzkiego:
Wspomnienia z podróży po Tatarji, Tybecie i Chinach w latach 1844, 45 i 46 odbytej przez X. E. Huc, misyonarza. Warszaws, Orgelbrand, 1858, w 8-ce, str. 623.

Wspólnie z Belkiem przyswoił językowi ojczystemu dzieło J. Cuvier'a: Historia nauk przyrodniczych. Wilno. Zawadzki, 1854 — 1855, w 8-ce, 5 tomów.

Nadto w Tygodniku lek. (1863 — 1865), Dwutygod. medycyny publ. (1876 — 1879), w Przeglądzie lekars. pomieszczał liczne wyciągi i tłumaczenia z dzieł i czasopism zagranicznych.

(Żywot jego opisał: K. Estreicher w Gaz. lwowsk. 1880. Seiborowski w Przegl. lek. 1880, Nr. 9 i 10, a także w Kronice krak. Tow. Dobroczynności (Wyszło i w osob. odb.).

Kretschmer E. Ryszard, rodem z Rawicza. Ueber die Veitstanz. Berlin, G. Schade, 1868, w 8-ce. Diss. inaug.

* **Kreutzer.**
Sposzczerzenia nad skutecznością przesyłanej wody mineralnej Franzensbadzkiej przez D-ra... 1843, w 8-ce, str. 4.

Kroć Jan, doktor medycyny i profesor akademii krakowskiej w początkach jej istnienia. W r. 1419 objął urząd rektora. Są ślady w aktach m. Krakowa pod r. 1426, że rzeczony Jan utrzymywał szkołę lekarską.

Por. Wisniewski: H. l. p. V, 369. Grabowski: Star. wiad. o Krakowie, 231. Roczn. wyd. lek. II, 44. III, 437.

Kroć Tadeusz, spółczesny lekarz szpitala powszechnego we Lwowie.

Przypadek śmierci pozornej ze stężeniem jakoby pośmiertnym. (Przegl. lek., 1880, Nr. 19).

Krociewicz Karol.
Allgemeine Badregeln für Lubień. Gedruckt in Lemberg, 1798.

Powszechne do używania Lubieńskich kąpielí reguły. 1798, w 8-ce, k. 8.

Kroć Paweł, doktor medycyny akad. krak., lekarz przyboczny Krzysztofa ks. Zbaraskiego, któremu towarzyszył w poselstwie do Stambułu 1621 r. i tam sultankę Walidę wyleczył. W r. 1631 balsamował on oiało ks. Jerzego Zbaraskiego, kasztelana krak.

Por. Siarczyński: I, 247. Dykeyon. biogr. hist. 633. Muczkowski: Rozm. histor., 150. Gąsiorowski: II, 168.

Kronenberg Henryk, urodz. w Warszawie r. 1813, nauki średnie pobierał w mieście rodzinnym i tu w r. 1830 zapisał się na wydział lekarski; w trzy miesiące później przeniósł się do Berlina i tam 18 sierpnia 1835 r. dyplom doktorski osiągnął. Po wieloletnim pobycie w Moskwie, gdzie był naczelnym lekarzem szpitala dziecięcego i zasłużonej sławy znakomitego pediatry używał, wrócił na stały pobyt do Warszawy.

Experimenta in ranae esculentae plexu lumbali facta veram nervorum fibrillarum, quas primitivas vocant, anastomosin refellentia, amplioris operis, praemio hoc anno decorati fragmentum. Berolini, typ. Nietackianis, 1835, w 8-ce, str. 26, 2 k. D. inaug.

Plexum nervorum structura et virtutes, disquisitionibus anatomicis, microscopice et experimentis comprobatae. Opusculum praemio aureo anno praeterlapsu ornatum. Adjectae sunt nonnullae observationes anatomicae et microscopicae et experimenta in faciei nervis facta. Berolini, 1836, w 8-ce, str. 158, 8 tab.

Versuche über motorische und sensible Nervenwurzeln. (Müllers Archiv. f. Anat., 1840).

Kronenberg Stanisław Salomon, brat poprzedzającego, ur. 1809 r. w Warszawie, nauk lekarskich słuchał (1825 — 1830) w uniw. warszawskim; w r. 1831, jako magister medycyny i chirurgii, pełnił obowiązki lekarza w wojsku polskiem. W r. 1832, 6 kwietnia, stopień doktora medycyny osiągnął w Berlinie. W latach 1838 — 1842 był ordynatorem w warsz. szpitalu św. Ducha.

De hydrothorace. Berolini, typ. Nietackianis, 1832, w 8-ce, str. 35 i 3. Diss. inaug.

O zjawiskach chorób oczu, ich wpływie na ustalenie wątpliwego rozpoznania w wielu rodzajach chorób dyskracyjnych. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 206).

Kronenberg Karol, spółczesny lekarz w Łómanowy w Galicyi.

Przypadek płonicy wśród przebiegu duru brzuszno-go; powikłanie z różą twardową. (Przegl. lek., 1875, Nr. 39).

Krongold Wilhelm, spółczesny lekarz krakowski.

Szpilka podwójna wydobyta z cewki moczowej u dziewczyny 14-letniej. (Przegl. lek., 1875, Nr. 5).

Kronika lekarska, dwutygodnik naukowy poświęcony przeglądowi postępów nauk lekarskich. Redagowany i wydawany przez D-ra W. Kosmowskiego. T. I. Warszawa, czcionkami M. Ziembkiewicza i W. Noakowskiego, 1880, w 4-ce, str. 328.

Rok II, Redaktor Dr. K. Filipowicz. Wydawca Dr. A. Banerert, tamże, 1881, w 4-ce, str. 598.

Rok III, tamże, 1882, w 8-ce, str. 1130.

z Krosna Jędrzej, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie r. 1591 i 1593. Był lekarzem Tarnowskiego. W Radomiu padł ofiarą pomoru.

Por. Oettinger: Rys... 227.

z Krosna Marcin, promowany do stopni filozoficznych 1518 i 1522 r. w akademii krakowskiej, wykładał tamże nauki lekarskie (aforyzmy Hippokratesa). Umarł 1562 r.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 46. III, 445. Muczkowski: Lib. promot., 163. Oettinger: 152.

Krosnowski Michał, ur. 19 listopada 1832 roku we wsi dziedzicznej Chrzczonowie w Radomskim; ukończywszy gimnazjum plockie, udał się do Petersburga, gdzie 1855 roku stopień lekarza cum eximia laude otrzymał. Stopień doktora medycyny miał sobie przyznany przez Radę lek. król. Pols. w r. 1859. Początkowo był lekarzem szpitala Św. Karola w Stopnicy, r. 1856 został lekarzem powiatu lipnowskiego a następnie od r. 1866 inspektorem lekarskim gubernii plockiej. Um. w Plocku 29 lipca 1871 r.

De diarrhoea infantum idiopathica, cum observationibus diarrhoeae, quae grassabatur anno 1858. Diss. inaug. (nie była drukowana).

Kilka słów o zimnicy i jej skutkach. (Tyg. lek., 1856, Nr. 10, 11).

Wiadomości i spostrzeżenia topograficzno-i statystyczno-lekarskie z powiatu lipnowskiego. (Pam. tow. lek. warsz., T. LVI, 1866, str. 67, 166, 374).

Mikulski Ksawery — wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 223).

Wody mineralne w Lipspringe. (Tamże, T. LX, 1868, str. 117).

Krótką wiadomość o tak zwanym egipskim zapaleniu oczu, podana przez Radę lekarską Królestwa Polskiego. Warszawa, Glücksberg, 1850, w 8-ce, str. 29.

Krótki wykaz postanowień wydanych przez król. rząd pruski w celu odwrócenia niebezpieczeństwa, jakim cholera azjatycka zagraża, wraz z przepisem wstrzemięzliwego zachowania się i niezwłocznego użycia własnej pomocy w razie zachorowania. Przedwzrostki dla mieszkańców W. X. Poznańskiego. Poznań, druk. W. Deckera, 1831, w 8-ce, str. 35. Po polsku i po niemiecku.

Krótkie morowego powietrza oraz sposobów uchronienia się tegoż i leczenia w nim opisanie, ku pospolitemu dobru od doświadczonych Lekarzów wynalezione o druku w r. 1710 podane, a teraz z przydaniem użytecznych recept przedrukowane, w Poznaniu, w druk. J. K. M. y Rplty Collegii Societatis Jesu, Roku Pańskiego 1770, w 8-ce, k. nl. 12.

Krótkie opisanie wód Luchaczowickich y Sylerkich, tudzież o pożytecznych skutkach tychże wód y sposobie używania onych. W 8-ce, b. w. m. dr. i r., 1 ark.

Krotki Alojzy Feliks, rodem z Lubelskiego, studia lekarskie rozpoczął w Warszawie, po kilku latach przerwy przybył do Montpellier i tam w r. 1840 dyplom doktorski osiągnął.

Questions tirées au sort. Sciences chirurgicales. Quelles sont les espèces des polypes observées dans l'utérus? Quel est le siège des polypes de l'utérus? Quel est leur mode de connexion avec l'utérus et

avec le vagin?—Sciences médicales. Quels sont les caractères de la fièvre hectique? Déterminer si le sang du foetus est identique à celui de la mère. Sciences accessoires. Comparer entre elles les cinq classes des animaux articulés, c'est-à-dire les annélides, les crustacés, les myriapodes, les arachnides et les insectes. Montpellier, impr. d'Isidore Tournel aîné et Grollier, 1840, w 4-ce, str. 16.

Krówczyński Żegota, ur. we Lwowie 17 lipca 1848 r., nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie jagiellońskim, gdzie r. 1873 osiągnął stopień doktora wszech nauk lekarskich. Początkowo był lekarzem w oddziale chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu Św. Ducha w Krakowie; od kwietnia 1874 r. także obowiązki spełnia przy szpitalu powszechnym we Lwowie; nadto od r. 1879 jest członkiem krajowej rady zdrowia.

O gościeu wiewiórowym (rheumatismus blennorrhoeus). (Przegl. lek., 1874, Nr. 49, 51).

O leczeniu kły ręcją ze szczególnem uwzględnieniem wstrzykiwań podskórnych. (Tamże, 1875, Nr. 39, 41).

Kilka uwag o wstrzykiwaniach podskórnych sinku ręcziowego w kile. (Tamże, 1875, Nr. 50, 51, 52).

Zapiski kasnistyczne. Framboezja. (Tamże, 1877, Nr. 15, 16, 17).

Wpływ różny na objawy kłowe. (Tamże, 1877, Nr. 18).

Znaczenie nabrzmienia gruczołów chłonnych w kile. (Tamże, 1877, Nr. 19, 20).

Kiła złosiwa. (Tamże, 1877, Nr. 21, 22, 23).

Przebieg kły u bliźniaków. (Tamże, 1877, Nr. 49, 50).

Der Verlauf einer syphilitischen Erkrankung bei Zwillingsbrüdern. (Vierteljahr. f. Dermat. u. Syphilis, 1878, str. 403).

O metodzie leczniczej zwaney goerbersdorfską. (Przegl. lek., 1878, Nr. 45, 46).

O znaczeniu obrzmienia gruczołów chłonnych w kile. (Dwutyg. med. pub., 1877, str. 226—228).

O zachowaniu się chorych syfilitycznych podczas leczenia wcieraniami ręcziowymi. Rzecz czytana w Tow. lek. galic. (Przegl. lek., 1879, Nr. 1, 2, 3, 4).

Stanowisko lekarzy prostytucyjnych w obec nauki. (Tamże, 1879, Nr. 12, 13, 14, 15).

O szczepieniu ospy. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. gal. (Tamże, 1879, Nr. 29, 30).

Wyczekiwanie jako sposób leczenia kły. (Tamże, 1879, Nr. 41, 42).

Leczenie wiewióra przewlekłego. Rzecz czytana na posiedzeniu sekcji lwowsk. tow. lek. galic. (Tamże, 1880, Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8).

Tóż, w osobn. odb. Kraków, 1880, w 8-ce, str. 59, 2 tab.

O wycinaniu pierwotnych objawów kły (syphilis). (Kronika lek., 1880, Nr. 7, 8).

Syphilis maligna. (Vierteljahrsschrift für Dermatologie und Syphilis, zesz. I z r. 1880, str. 51—64).

Ueber die Exsection der Initialsklerosen. (Tamże, VIII, str. 101).

Ueber die expectative Heilmethode der Syphilis. (Tamże, 1880, str. 210).

Lubieć r. 1880. Sprawozdanie komisji z łona sekcji lwow. tow. lek. galic. wybranej. Lwów, nakł. zarządu kąpielowego, druk. Dzienn. polsk., 1880, w 8-ce, str. 21.

Czy przymiot jest chorobą dziedziczną? (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXVII, 1881, str. 725—737).

Reinfectio syphilitica. (Przegl., 1881, Nr. 1, 19, 30).

Czy kiła jest zakażeniem krwi? (Tamże, 1881, Nr. 19).

Syfilidologia. Kraków, wydanie Stowarzyszenia do wydawnictwa dzieł lekarskich polskich, druk. W. Korneckiego, 1883, w 8-ce, str. XI, 448.

Kruczkowski Stanisław, rodem z Wołynia.

Diss. inaug. obstetricio-practica exhibens dolorum genuinorum sub partu anomaliam. Vilnae, 1822, w 8-ce, str. 32.

Kruger Jan Bartłomiej, umarł 2 listopada 1638 r. w Królewcu, gdzie był profesorem medycyny.

De succino. Regiomonti, 1636.

Por. Starowski: Mon. Sarm., 374.

Kruk Kazimierz, społeczny lekarz w Limanowu.

Przepuklina pępkowa (hernia umbilicalis). Z kliniki chirurgicznej prof. D-ra Bryka w Krakowie. (Przegl. lek., 1875, Nr. 40).

Kruk Daniel, właściciel składu materyałów aptecznych w Wrocławiu.

Krótką specyfikacyą medykamentów approbowanych z informacyą należytaż zazywania y ich skutków, które nietylko codziennie dla utrzymania zdrowia ale też w niebezpiecznych chorobach z skutkiem używane być mogą. Wrocław, w 8-ce, str. 127.

Kruniewicz Paweł, praktykował w Petersburgu; podupadłszy na zdrowiu, przeniósł się do Pizy, gdzie umarł 15 kwietnia 1871 r. w 36 r. życia.

Kilka słów o kongresie oftalmologicznym w Paryżu. (Pam. tow. lek. warsz., 1863, T. XLIX, str. 101 do 111).

O skuteczném działaniu bromku potasu w epilepsii i wielu innych nerwowych chorobach. (Gaz. lek., T. VI, 1869, str. 605—610).

Krupiński Jędrzej, promowany do stopnia doktora medycyny w Wiedniu r. 1772, był protomedykiem królestwa Galicyi i Lodomeryi, od r. 1774 wykładał anatomię we Lwowie.

Theses inaugurales medicæ. Viennæ, Trattner, 1772, w 8-ce.

Tractatus primus de febris acutis generatim acceptis continens fundamenta ad omnes acutarum februm species facilius intelligendas brevioresque stylo pertractandas, necessaria. Leopoli, 1774, w 8-ce, str. 341.

Osteologia lub nauka o kościach ciała człowieczego, przez... krótko dla pożytku cyrulików y powszechney potrzeby zebrana. Lwów, A. Piller, 1774, Część I, str. XXX, 176 2 i 14.

Część II. Splanchnologia lub nauka o trzewach w ciele człowieczym się znajdujących z przydatkiem wykładów fizyologicznych. Lwów, A. Piller, 1775, w 8-ce, str. XVI, 348, 2 i 17.

Część III. Nauka o naczylinach w ciele człowieczym się znajdujących. Lwów, A. Piller, 1776, w 8-ce, str. XII, 242, 4 i 14.

Część IV. Nauka o myszkach y ściegnoch. Lwów, A. Piller, 1777, str. XXIV, 196, 3 i 23.

Część V. Opisanie chorób powszechniejszych, ich leczenia y osobliwszych uwag przez... krótko dla pożytku cyrulików y powszechney potrzeby zebrana. Lwów, 1775, Piller, w 8-ce, str. CXX, 1034 i rejestr.

Tablice anatomiczne do dzieła tego ryte przez Adama Gocemskiego w Poczajowie, w liczbie 28 z popiersiem autora, przerytowane z dzieła Jana Adama Kulmusa, jako niedokończone, na widok publiczny nie wyszły.

Wiadomość o rozciękach w powszechności, w szczególności zaś o wodzie mineralnej Koziańskiej, przez J. P. Andrzeja Krupńskiego proto-medyka cesarskiego napisana a na żądanie J. W. Amor Jana Hrabiego Tarnowskiego do druku podana. Poczajów, w druk. OO. Bazylianów, 1782, w 8-ce, str. 299 i 2 miedzioryty.

Krupski Jan Nepomucen Kazimierz (1790—1850), nie lekarz, redaktor Gazety warszawskiej a później codzienniej.

Łażnie parowe rosyjskie, uważane pod względem lekarskim i dyetetycznym, z przytoczeniem ważnych skutków świeżo doświadczonych oraz najlepszy sposób ich użycia. Warszawa, 1836, w 8-ce, str. XII, 98.

Toż, edycya druga znacznie powiększona. Warszawa, 1846, w 8-ce, str. 171, V, spisu rzeczy str. 2. Ded. generałowi Rautenstrauchowi.

Toż, edycya trzecia, znacznie powiększona. Warszawa, 1846, w 8-ce, str. 198, k. ni. 2.

Kruszewski Antoni, społeczny lekarz warszawski, ordynator w szpitalu ś. Rocha. Statystyka śmiertelności m. Warszawy za r. 1880, (Gaz. lek., 1881, str. 629—635).

Kruszewski Józef, rodem z Usnarza. Diss. sur l'encéphalite. Montpellier, Martel, 1833, w 4-ce, str. 31. Thèse.

Kruszka Tomasz, ur. 1847 r. w Słabomierzu, w obwodzie węgrowskim; do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie (1859—1863), później w Inowrocławiu; w r. 1868 słuchał nauk matematycznych w Gryfi; w r. 1869 zapisał się na wydział lekarski, stopień doktorski osiągnął w r. 1873.

Ueber Acetonaemie. Greifswald, Fr. Hache, 1873, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Dwa przypadki śmierci wskutek zakażenia krwi acetonom (acetonaemia). (Przegl. lek., 1873, Nr. 25).

Kryda Aleksander, ur. 1827 r. w mieście Głogowie, w obwodzie rzeszowskim; nauki szkolne pobierał w Rzeszowie i Lwowie, dwuletni kurs filozoficzny odbywał (1849—1850) w Tarnowie. W r. 1850 zapisał się na wydział lekarski w Wiedniu, ale już po rocznym pobycie w stolicy Austrii, z powodu braku środków utrzymania, zmuszony był wrócić do kraju i objąć w Tarnowie miejsce nauczyciela prywatnego. W r. 1852 rozpoczął studia na wydziale filozoficznym wszechszkole jagiellońskiej, oddając się przeważnie chemii, fizyce i matematyce. W trzy lata później (1855 r.) został mianowany nauczycielem matematyki i fizyki w gimnazjum wyższem w Tarnowie, skąd niebawem powołano go do Krakowa, gdzie objął obowiązki adjunkta przy katedrze chemii. Z zapalem poświęcił się chemii lekarskiej i przedmiot ten wykładał dla lekarzy i aptekarzy; a równocześnie dopełniał swych wiadomości lekarskich. W r. 1860 osiągnął doktorat medycyny; w r. 1861 został mianowany docentem toksykologii i semiotyki wydziału patologicznego; przedmioty te wykładał w półroczach zimowych do r. 1873. W letnich miesiącach, w latach 1861—1863, był lekarzem zdrojowym w Ojcowie,

a po spaleniu się tego zakładu 1863 r. przebywał w Szczawnicy, gdzie od r. 1876 stale zamieszkuje. Obok praktyki lekarskiej pracuje jako przełożony obszaru dworskiego, przewodnicząc w radzie szkolnej, w radzie gminnej i w Komitecie kościelnym.

O otruciu fosforem. (Wyjątek z obszerniejszej pracy toksykologicznej). (Przegl. lek., 1862, Nr. 32).

Kilka słów o korzyściach praktycznych uroskopii. Wstęp z dzieła wkrótce wyjdę mającego pod tyt.: Uroskopia zastosowana do rozpoznawania chorób i ich leczenia. (Tamże, 1864, Nr. 43).

O ilości moczu wydzielanego w oznaczonym czasie. (Tamże, 1864, Nr. 46, 47).

Wspólnie z prof. Brykiem pracował nad działaniem chloru i chlorków na tkanki zwierzęce i nad znaniami jakie te środki chemiczne wywołują w organizmie żyjącym i umarłym. Wyniki tych wspólnych badań ogłoszone zostały w rocznikach Virchowa w latach 1858 i 1859.

Rozprawa inauguralna: De anteflexione et retroversione uteri a także dzieło: Toksykologia lekarsko-sądowa dotąd pozostają w rękopiśmie.

Krysiński Ildefons, ur. 11 lutego 1795 r. w Jedlińsku; ukończywszy nauki średnie w Warszawie, zapisał się w r. 1811 do szkoły lekarskiej a po latach czterech (1814 r.) stopień magistra medycyny otrzymał. Zbogaciwszy zasób naukowych wiadomości w dwuletniej podróży za granicą, uzyskał 16 maja 1816 r. od komisji rządowej spraw wewnętrznych pozwolenie do wykonywania sztuki lekarskiej w kraju a w roku następnym 26 października stopień doktora medycyny w uniwersytecie warszawskim osiągnął. W r. 1818, złożwszy egzamen na fizyka wojewódzkiego, został mianowany fizykiem w Kaliszu, skąd niebawem przeniósł się na posadę fizyka województwa sandomierskiego; 11 listopada 1824 r. mianowany został zastępcą fizyka m. Warszawy, a w dwa lata później rzeczywistym fizykiem. W r. 1830 wstąpił do służby wojskowej i objął obowiązki lekarza w korpusie generała Dwernickiego. Wyszedłszy za granicę, czas niejaki był internowany w Stryi, skąd podążył do Paryża, gdzie zajmował się wykonawstwem lekarskiem do r. 1845. Po powrocie do kraju, 27 lutego 1846 r. został mianowany lekarzem ordynującym w szpitalu św. Jana Bożego, a w dwa lata później (28 listopada 1848 r.) zatwierdzony w godności lekarza naczelnego tego zakładu. Obowiązki te chlubnie pełnił do r. 1866, w którym na mocy rozporządzenia komisji wojenno-słędczej na kontrybucyą skazany i z urzędu złożony został. W r. 1865, gdy w łonie warsz. tow. lekarskiego, (którego był jednym z założycieli), zawiązał się oddział chorób umysłowych, nerwowych i psychiatryi sądowej, K. jednogłośnie przewodniczącym

tego oddziału był wybrany. 28 maja 1868 r. obchodził jubileusz 50-letniego zawodu lekarskiego. Um. 11 listopada 1870 r.

De frigoris in typho usu et virtute. Varsoviae, 1817, w 8-ce, str. 70. Diss. inaug.

O zewnętrznej użyciu saletranu srebra. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 468—477).

O czarnej krocie. Rzecz rozbiegana na posiedzeniu 22 września 1822 r. (Pam. tow. lek. warsz. T. IV, 1840, str. 20).

Ruch chorych w szpitalu Ś. Jana Bożego w Warszawie w r. 1853. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 82).

Częściowe porażenie dolnych kończyn ciała przy choreicznej bezładności ruchów w górnej części połowie. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 20).

Końwajezina u człowieka, cysty w bocznej jamie mózgowej. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 93).

Kryszka Antoni, ur. 1818 r. w Radomiu, nauk lekarskich słuchał najprzód w Krakowie przez rok jeden, a po dwuletniej przerwie, od 1838 do 1840, w akademii wileńskiej, w końcu w Dorpacie, gdzie r. 1843 stopień lekarza klasy 1-jej uzyskał. Stopień doktora medycyny miał sobie udzielony przez Radę lekarską król. pols. r. 1849 i tegoż roku został lekarzem w szpitalu Św. Rocha w Warszawie. a w r. 1852 lekarzem naczelnym tegoż szpitala; obowiązki te sprawował do 1880 r. W r. 1858 został mianowany profesorem w akademii med.-chir. warsz. i wykładał przez rok fizyologią a następnie terapią ogólną, recepturę i materią medyczną. Po przekształceniu akademii na wydział lekarski szkoły głównej a następnie uniwersytetu, utrzymał się przy katedrze farmakologii, którą dotąd zajmuje.

Wsiękanie. (Wyjątek z dzieła „mechanika życia ludzkiego”). (Tyg. lek., 1848, Nr. 14).

Pośmiertne drgania u choleerycznych. (Tamże, 1849, Nr. 34).

Zdanie sprawy z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1850. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXV, 2 p., 1851, str. 3).

Toż, za r. 1851. (Tamże, T. XXVII, 1852, str. 6).

Toż, za r. 1852. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 6).

Co jest choroba? (Tamże, T. XXVII, 1852, str. 21).

Szczególny stan i położenie przewodów jajecznych. (Tamże, T. XXVII, 1852, str. 53).

Uwagi nad zimnicami. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 62).

Małż Wilhelm, wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 8).

Pęknięcie serca. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 173).

O cholerye w r. 1852. Warszawa, 1853, w 8-ce, str. 48.

Mechanika życia ludzkiego, czyli budowa ciała i sprawy żywotne. Warszawa, 1853, w 8-ce, str. III i 290, spisu k. 3. Oceniał Rose w Pam. tow. lek. warsz. T. XXX, 1853, str. 148.

Poszukiwania patologiczne czyli sposoby uskutecznienia ich przy łóżku chorego. Warszawa, w druk. K. Kowalewskiego, 1857, w 8-ce.

O leczeniu zapalenia płuc za pomocą puszczenia krwi. (Tyg. lek., 1858, Nr. 9).

Chemiczne sprawy żywotne. Warszawa, 1858, nakł. I. Kłukowskiego i W. Rafalskiego, w 8-ce, k. nl. 4, str. 322. Napisane według fizjologii i chemii D-ra

Lehmanna i dodane tablice mikroskopowe D-ra Funkego.

Statystyka zapaleń płuc w szpitalu św. Rocha w Warszawie. (Tyg. lek. 1863, Nr. 39).

Rys fizjologii ludzkiej o zmianie materji organicznej, przez A. Kryszkę, D-ra medycyny, członka Towarzystwa lekarskiego warszawskiego i wileńskiego. Z licznymi drzeworytami w tekście. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1863, w 8-ce, str. II, 477, VIII.

Receptura czyli nauka pisania recept i przyrządzania podług nich lekarstw. Spisana dla użytku studentów medycyny i farmacji w Szkole Głównej warszawskiej, przez A. Kryszkę, D-ra medycyny, prof. zwyczajnego téż szkoły. Warszawa, w druk. Gaz. polsk., 1865, w 8-ce, str. II, 194.

O ciśnieniu atmosferycznym ze względu na leczenie wodami mineralnemi. (Pam. tow. lek. warsz. T. LIII, 1865, str. 321).

O kąpielach lekarskich. (Tamże, T. LVI, 1865, str. 340).

Der atmosphärische Druck. Ein Beitrag zur Heilquellenlehre. (Wochenbl. d. Ges. d. Aerzte in Wien, 1866, XXII, 34—36).

Zur Heilung der Syphilis. (Tamże, 1867, Nr. 44).

Klimat. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVIII, 1867, str. 78).

Słowo o leczeniu pierwotnej syfilidis. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 139).

Ogłaszal sprawozdania ze szpitala Św. Rocha od r. 1853—1856. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 270. T. XXX, 1853, str. 70, 267. T. XXXI, 1854, str. 77, 208. T. XXXII, 1854, str. 78, 214. T. XXXIII, 1855, str. 52, 274. T. XXXIV, 1855, str. 296. T. XXXV, 1856, str. 132).

Kryszczyński J., lekarz wojska rosyjskiego. Jeszcze o nośnej ślepotie (hemeralopia). (Tyg. lek., 1858, Nr. 38).

Krzeszyński Filip Bogumił.

Krótką specyfikacją medykamentów approbowanych, z informacją należytych zżywania i ich skutków, które nietylko codziennie dla utrzymania zdrowia, ale téż i w niebezpiecznych chorobach z skutkami używane być mogą. Do druku podana przez... laboranta w Hallie. Rokn 1790, w 8-ce, str. 114, k. 6.

Krzyczkowski Julian Eugeniusz, rodem z Warszawy.

Essai médico-légal sur la valeur des preuves, qui font conclure que l'enfant a vécu après la naissance. Thèse. Montpellier, 1837, w 4-ce, str. 19.

Krzykowski Maryan, nauki lekarskie ukończył r. 1873 w Krakowie, gdzie czas niejaki był asystentem kliniki chirurgicznej; potem został lekarzem szpitalnym w Sanoku; w r. 1878 objął obowiązki lekarza powiatowego w Łańcucie. Umarł 15 kwietnia 1879 r.

Odcięcie odnogi w stawie barkowym. Zastosowanie bezkrwawego sposobu operowania podług Esmaucha. (Przegl. lek., 1874, Nr. 48).

Przetoczenie krwi (transfusio sanguinis) wykonane z pomyślnym skutkiem. (Tamże, 1875, Nr. 2).

O sposobie Esmauchowem operowania bezkrwawego. (Tamże, 1875, Nr. 4).

Sprawozdanie o chorobach chirurgicznych leczonych w szpitalu pow. w Sanoku w czasie od 1 sierpnia 1874 do sierpn. 1875 r. (Tamże, 1875, Nr. 43, 44).

Tóż, od sierpnia 1875 do stycznia 1877 r. (Tamże, 1877, Nr. 38, 39).

Spostrzeżenia chirurgiczne ze szpitala powszechnego w Sanoku. Rak przybłonkowy moszeń (rak kominiarski). (Tamże, 1876, Nr. 52).

Chrzęstniak kostniący kości barkowej zewnętrzny z przeobrażeniem torbielowym, wynieszenie barku, powrót, przerzuty w płucach. (Tamże, 1877, Nr. 8, 10).

Malignes periostales Osteochondrom des linken Oberarmbeines. Enucleation. Rezidive. Ablagerungen in den Lungen. (Wien. med. Presse, 1873, str. 81).

Krzysztofowicz Szymon, doktor filozofii i medycyny, sławny lekarz lwowski w pierwszej połowie 18 wieku.

Por. Żywoty sław. Ormian, str. 75. Baręcza: Pam. dzieł polsk. str. 203.

Krzysztofowicz Józef.

Entstehung, Entwicklung und Heilung der period. Augenentzündung bei Pferden. Wien, Faesy, 1881, w 8-ce, str. 16.

Krzyżagórski L., stopień doktorski osiągnął w Krakowie w r. 1875.

O porażeniach powstających wskutek błonicy. (Przegl. lek., 1873, Nr. 49).

Krzyżanowski Leopold, ur. 1822 r. w Przemyśle w Galicyi, nauki gimnazyalne ukończył w Tarnowie, a lekarskie w Krakowie r. 1845. Wydoskonaliwszy się w anatomii pod kierunkiem Hyrtla i Rokitańskiego w Wiedniu, zamianowany został prosektorem anatomicznym w Krakowie w r. 1849. W r. 1851 przeniósł się do Lublina, gdzie doszedł do wielkiej wziętości jako biegły lekarz. Umarł po długiej chorobie mózgowej 28 lipca 1871 r.

Anatomia patologiczna mięszu płuc. Kraków, druk. Czasu, 1850, w 8-ce, str. 84.

Pogadanka lekarska z Lublina. (Tyg. lek., 1859, Nr. 24, 25, 29, 30).

Spostrzeżenia nad leczeniem choroby wenerycznej przez szczepienie limfą ospaną. (Tamże, 1860, Nr. 8).

Wiadomość o kottunie w Lubelskiem. (Roczn. tow. paryz., 1860, str. 1—61). (Sprawozdanie z tej pracy i uwagi nad nią B. Hruszniewicza, A. Raeborskiego, Ks. Gałęzowskiego. (Tamże, str. 61—91). Sprawozdanie Seiborowskiego w Pam. tow. lek. warsz. T. XLV, 1861, str. 360, a K. Świdarskiego w praktycznych spostrzeżeniach... zebranych przez Adamowicza T. V, 1862, str. 164).

Krzyżanowski Michał Tytus.

Diss. inaug. chirurg. de bubonocèle. Vilnae, Zawadzki, 1812, w 8-ce, str. 19.

Książka lekarstw końskich oraz sposoby ratowania w chorobach bydła, owiec etc. W typ. WW. OO. Bazylianów za przywilejem JK. Met, Poznań, 1788, w 8-ce.

Kubas Marcin Jakób, gdańszczanin.

De vigiliis. Jenae, 1750, w 4-ce, str. 37. D. inaug.

Kube Marcelli, ur. 1845 r. w Bodzewie, w obwodzie krobskim; do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu, nauk lekarskich słuchał (1865—1869) w Wrocławiu.

Zwei Fälle von recidivirendem Myxoehondrosarcoma cysticum der Oberkieferhöhle. Breslau, F. W. Jungfer, 1869, w 8-ce, str. 29, 2 tab. Diss. inaug.

Kube Rudolf (Galicianus Bilcensis).

De varicibus. Vindobonae, Ueberreiter, 1839, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

Kubiński Władysław, nauk lekarskich słuchał w Warszawie, stopień doktorski osiągnął w Dorpacie r. 1873.

Ó wpływie n. trzewiowego (n. splanchnicus) na ruchy serca. (Gaz. lek., T. IX, 1870, str. 369—372, 388—392).

Beiträge zur Ermittlung fremder Bitterstoffe im Biere. Dorpat, H. Laakmann, 1873, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Kubikowicz Jakób, rodem z Bieczu, doktor medycyny, promowany w r. 1836 do stopnia doktora filozofii w Krakowie.

Jest uważany za autora:

Pietas erudita s. oratio de perpetuo et indissolubili pietatis nexu. Cracov., typ. Wosinski, 1836, w 4-ce, 4 ark.

Por. Jocher: Obr. bibliogr. str. 212. Muczkowski: Lib. promot. 303.

Kucharski Paweł (Galicianus Liskensis).

Diss. inaug. medica de aquis mineralibus Galliciae et Lodomeriae. Vindobonae, typ. Ueberreiter, 1842, w 8-ce, str. 63.

Die Heilquellen Galiciens mit vorzüglicher Berücksichtigung ihrer chemischen Zusammensetzung und ihrem medicinischen Verhalten. Wien, Druck von Karl Ueberreiter, 1842, w 8-ce, str. IV i 5—60.

Kuchciński Józef Gabryel, rodem z Krakowa.

De plica polonica. Landshuti, typ. Fr. Seraph. Storno, 1818, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug. Ded. Ant. Kozaneckiemu, doktorowi chirurgii.

Kuchenbeker, aptekarz w Mińsku.

O owadach gnieżdżących się w główniej żytniej (secale cornutum). (Dzien. med. chir. i farm. Wilno, T. II, 1823/4, str. 663—665).

Kuczewski Izidor.

Diss. inaug. de coxarthrocae casus practicos continens. Vilnae, typ. Scholarum Piarum, 1818, w 8-ce, str. 21.

Korespondencya z Baru (o cholery). (Klinika, 1866, str. 113—116).

Kuczowski Tomasz, doktor medycyny i chirurgii, członek tow. lekarskiego w Paryżu, w Moskwie, w Wilnie, w Warszawie, członek tow. warsz. przyjaciół nauk i naukowego krakowskiego, urodził się r. 1786, był lekarzem nadwornym w ks. Konstantego Pawłowicza, generałem sztablekarzem korpusu litewskiego w Warszawie. Od r. 1834 do 1840 piastował dostojenstwo prezydenta akademii medyko-chirurgicznej w Wilnie; potem osiadł w Warszawie i tu umarł r. 1843.

De magnetismo animal. Varsoviae, in typ. militari, w 8-ce, str. X, 155, 1819. Przyp. Stasiowi.

O epidemicznem zapaleniu oczów, w szczególności o tej epidemii, która w garnizonie warszawskim panowała, przez Tomasza Kuczowskiego, nadwor. radcę Państwa Rosyjs. Warszawa, druk. wojskowa, 1822, w 8-ce, str. 104, XXI i 4 k..

Toż, po niemiecku w Journ. der Chirurgie Graefego i Walthera, 1822, str. 231—250.

Toż, po rosyjsku. (Wojsno-medicinskij żurnál, 1823, str. 29—35).

Angina pectoris. (Tamże, 1844, IV, 1).

Die Ruhrepidemie in Sommer 1823. (Leo Magazin, T. I, str. 477—504).

Historia rei medicae publicae in imperio rutheno adumbratio. (Collectanea... Vilnae, 1838, str. 1—34).

Kuczuk Franciszek Ksawery, urodz. 3 grudnia 1796 r. w Warszawie, wydział lekarski ukończył w rodzinném mieście ze

stopniem magistra medycyny, stopień doktorski osiągnął w Berlinie 1829 r. Zbogaćwszy zasób wiedzy w podróży naukowej za granicą a szczególnie w Paryżu, objął obowiązki lekarza dominialnego w Międzyrzeczu (u ks. Konstantego Czartoryskiego) i tu do r. 1848 przebywał, ciesząc się wielką wziętością jako światły lekarz. Później przeniósł się do majątności swęj Łękowicy, w powiecie nowo-radomskim i tu 21 czerwca 1855 r. umarł, przeżywszy ostatnie siedm lat w umysłowym rozstroju. K. z zamiłowaniem oddawał się numizmatyce. Już w czasie pobytu swego w Paryżu zajmował się wspólnie z Adr. Krzyżanowskim przebiegiem medalu Durand'a na cześć Kopernika; następnie swém staraniem i nakładem wybił medal dla Ed. Raczyńskiego, medal dla założycieli akademii nauk lekarskich w Warszawie (w r. 1809), medal religijny z wyobrażeniem N. Panny w Lesny i w Kodniu na Podlasiu.

De cyanosi. Berolini, typ. Brüschkianis, 1829, w 8-ce, str. 59. Diss. inaug.

O leczeniu tumorów przez nacisk. (Pam. lekarski warsz. T. II, str. 100—110).

Kuczyński Feliks Andrzej, rodem z Łysowa w Krakowskiem.

Essai sur le tétanos. Montpellier, 1833. w 4-ce, str. 20. Thèse.

Kuczyński Ignacy, rodem z Grodna.

De sceletro construendo. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1835, w 8-ce, str. 67, 4 tab.

Kuczyński Piotr Władysław, z Litwy.

Du tétanos. Thèse. Montpellier, 1834.

Kuczyński Stefan, spółczesny homeopata warszawski.

Popularne odczyty o homeopatyi. Warszawa, druk. Krokoszyńskiego, 1863, w 8-ce, str. 46.

Therapia popularna czyli wskazanie sposobu itd. Warszawa, 1868.

Kuczyński W., w Polonnem na Wołyniu.

Kali hydrojodium w tyfusie i zapalnych chorobach. (Tyg. lek., 1857, Nr. 28).

Kuczyński S. W.

Cholera w Skierniewicach. (Tyg. lek., 1866, Nr. 46).

Kuehnell Jan Karol, przybył do Warszawy z wojskiem pruskim około r. 1796. Od r. 1813 był członkiem komisji nadzorczej lazaretów ks. warszawskiego. Jako lekarz praktyk doszedł do niepospolitej wziętości. Umarł r. 1836, pochowany na cmentarzu ewangelickim w Warszawie.

Por. Kuryer warsz., 1823, 26 stycz. Kalendarzyk polityczny (pijarski) z r. 1814, str. 79.

Kuehnast Teodor, rodem z Poznania.

De partu praemature artificiali. Gryphiae, Fr. Hache, 1851, w 8-ce. Diss. inaug.

Kugler Tadeusz, ur. 1843 r. w Gniesznie, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycynę słuchał (1864—1869) w Wrocławiu.

Die Scheidenstenosen als Ursachen der Geburtsverzögerung. Breslau, 1869, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Kuławski Filip, stopień doktora medycyny otrzymał w Krakowie 20 lipca 1829 r. De syphilide. Craevonia, typ. J. Czech, 1829, w 8-ce, str. 82. Diss. inaug.

Kulbowicz Bartłomiej, lekarz wojska polskiego; za zasługi, plac jego pusty przy ul. Sawickiej w Wilnie 1717 r. uwolniony został od wszelkich postojów deputackich, żołnierskich etc.

Por. Inwentarz konstytucyj Ładowskiego str. 230.

Kulczycki Karol, z Czerniatyna.

De cystitide. Jense, typ. A. Neuenhahn, 1858, w 8-ce, str. 14. Diss. inaug.

Kulesza Jan Filip, ur. na Litwie 1799 r., nauki gimnazyalne i lekarskie pobierał w Wilnie, gdzie w r. 1821 stopień doktora medycyny osiągnął. Po odbyciu podróży naukowej za granicą, osiadł na stały pobyt w Warszawie; w latach 1831, 1837 i 1852 zawiadywał szpitalem dla choleerycznych; nadto był lekarzem zarządu górnictwa i instytutu ś. Kazimierza. Przez lat sześć redagował Pamiętnik tow. lek. warszawskiego, a dwa lata piastował godność prezesa tego towarzystwa. Um. 10 stycznia 1872 r. we wsi Siemieniu, w powiecie radzyńskim.

De phthisi laryngea et tracheali. Vilnae, typ. A. Marcinowski, 1821, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Opisanie cholery azyatyckiej, jaka epidemicznie grasowała w Warszawie i Królestwie Polskiem w latach 1831, 1836 i 1837. Postrzeżenia dotyczące natury tej cholery, jej niezaraźliwości, form, jakie na siebie przybiera, tudzież sposoby leczenia i środki ochronne. We własnem doświadczeniu ugruntowane. Warszawa, nakł. aut., w druk. Banku Polskiego, 1838, str. 5 i 156.

Wiadomość ogólna o ruchu chorych w szpitalu cholerycznych na Ordynackim w Warszawie, tudzież o środkach lekarskich z dobrym skutkiem używanych przeciwko cholery w lipcu, sierpniu i wrześniu 1837 r. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 498).

Robaki w zębach. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 59).
Użycie chloroformu przy porodzie. (Tyg. lek., 1848, Nr. 19).

Wypadek nagłej śmierci. (Tyg. lek., 1848, Nr. 44).
Postrzeżenia praktyczne i uwagi nad opacznościami przeciwko naturze skłonnościami ludzkiemi. (Tamże, 1857, Nr. 24, 25).

Sprawozdania komitetu do badania chorób panujących ustanowionego od r. 1853—1857. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXIX, 1853, str. 267, T. XXX, 1853, str. 65, 283. T. XXXI, 1854, str. 74, 203. T. XXXII, 1854, str. 72, 207. T. XXXIII, 1855, str. 45, 267. T. XXXIV, 1855 str. 90, 290. T. XXXV, 1856, str. 124, 314. T. XXXVI, 1856, str. 123, 286. T. XXXVII, 1857, str. 150, 266. T. XXXVIII, 1857, str. 147, 261).

Sprawozdanie ze szpitala czasowego w Domu Przytulki i pracy. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 229).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w latach 1861 i 1862, przez W. Szokalskiego, Jana Kuleszę i St. Janikowskiego. (Tamże, T. L, 1863, str. 260).

Lebel Ignacy, wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. L, 1863, str. 263).

Użyteczność opuszek detej z gummy wulkanizowanej dla powstrzymania krwotoków z jamy nosa. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 446).

Pęknięcie lewej komórki serca. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 399).

Zupełne wypadnięcie macicy i jajników. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 462).

Fungus durae matris rozciągający się w postaci wielkiego guza od wierzchołka głowy do międzybrwia. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 40).

Instytut ś. Kazimierza w Warszawie. Rzecz czytana na publicznem posiedzeniu tow. lek. warsz. 25 stycznia 1892. Warszawa, 1892, w 8-ce, k. 1, str. 24. Osoba. odb. z Bibl. warsz.

Nadto przełożył dziełko Fabrycyusza (ob.).

Kulmus Jan Adam, ur. w Wrocławiu 18 marca 1689 r., nauki gimnazyalne pobierał w rodzinnem mieście a później w Gdańsku; do nauk lekarskich przykładał się odr. 1711 w Halli, a następnie w Lipsku, Strasburgu i Bazylei, gdzie r. 1715 stopień doktora medycyny osiągnął. Zwiedziwszy akademię hollenderską, wrócił do Gdańska i tu r. 1725 został mianowany profesorem medycyny i filozofii. Um. w Gdańsku 1745 r., 29 maja.

Descriptio partus monstrosi. Gedani, 1724, w 8-ce.
Descriptio anatomico-physiologica foetus monstrosi, cui adjectur observatio viri enjusdam aqua suffocati. Gedani, 1724, w 4-ce, str. 6, 48, tab. 3.

Diss. de auditu. Gedani, 1724, w 4-ce.

Diss. de circulatione sanguinis. Gedani, 1724, w 4-ce, (1718, w 4-ce)

Diss. de tendine Achillis disrupto, et arteriis in osseum substantiam degeneratis. Gedani, 1730, w 4-ce.

Diss. de exostosi stentomatode claviculae ejusque felici sectione. Gedani, 1732, w 4-ce.

Diss. de utero delapso, suppressionis urinae et subsequentis morbis causa. Gedani, 1732, w 4-ce.

Diss. de olfactu. Gedani, 1728, w 4-ce.

Diss. de gustu et loquela. Gedani, 1728, w 4-ce.

Diss. de visu. Gedani, 1728, w 4-ce.

Diss. de tactu. Gedani, 1729, w 4-ce.

Diss. de generatione animalium. Gedani, 1729, w 4-ce.

Diss. de somno et vigiliis. Gedani, 1729, w 4-ce.

Historia calculi apparatus alto excisi. Gedani, 1730, w 4-ce.

Diss. de accessu aëris per pulmones ad sanguinem dubio. Gedani, 1732, w 4-ce.

Diss. de partu infantis post obitum matris. Gedani, 1742, w 4-ce.

Diss. de circulatione sanguinis medicina universali. Gedani, 1744, w 4-ce.

Diss. de vita et morte. Gedani, 1729.

Diss. de harmonia morum et morborum. Basileae, 1715.

De praediciis quibusdam medicis. Gedani, 1732.
Programma quo viri vita continetur. Gedani, 1745, fol.

Aa monstra humana necare liceat. Anatomie phoeae. (Acta curios. Nat. Vol. I, obs. 9).

Elementa philosophiae naturalis.

Fasciculus exercitationum physicarum.

Descriptio aurorae borealis an. 1721 conspectae.

Au magnes ferrum attrahat.

An iris non apparuerit ante diluvium.

An sol aquam attrahat.

An astra gaudeant influxu.

An obscuro solis tempore passionis Christi fuerit eclipsis naturalis.

An ignes fatui sint spectra.

De plantis et eorum nutritione. Gedani, 1728, w 4-ce.

De ceteris in ligno Fagi repertis. Gedani. 1730.
In male vidente homine lentes crystallinae exiguae
opaeae, asperae coriaceae. (Ephemerid a. ad. nat. cur.
Obs. 29).

Ossa femoris a convulsione fracta; arteriae osse-
scentes.

An in dentibus dentur vermiculi dolorum causa.
An venaesectio prima instantem mortem prae-
vertat. (Ephemerid nat. curios. Vol. VII).

Aliquot cavum incisioes. Obs. VII.
Vasa lactea canis, in quae lymphatica de glandu-
lis mesenterii vascula inserebantur. Obs. XI.

Vena sine pari in cavum inserta. Ossicula sessa-
moidea rariora. Obs. XIII.

Ductus thoracicus in cane valde multiplex, in ven-
nam cavum inf. et in venam sine pari insertus. De
lepore ejus clytoris maxima est. Obs. XVI.

Cordis motus per inflatum ductum thoracicum
suscitatur. Suspicatur idem, se in cane ductum excre-
torium capsulae renalis vidisse, tendentem ad ductum
thoracicum. Obs. XIX.

Submersa aqua neque in ventriculo, neque in pul-
mone. Obs. XXI.

Pro hyme testimonium.

Anatomische Tabellen, nebst dazu gehörigen An-
merkungen und Kupfern, daraus des ganzten mensch-
lichen Körpers Beschaffenheit und Nutzen deutlich
zu ersehen, welche den Anfängern der Anatomie zu
bequemer Anleitung verfasst hat Johan Adam Kul-
mus. Gedani, 1722, w 8-cc.

Inne wydania: Gedani, 1725; Leipzig, 1721, 1741.
1754; Danzig, Corn. Beugheim 3-o Aufl., 1732, w 8-cc,
str. 193; Amsterdam, 1732, 1743; Augsburg, 1740,
1745, 1749, 1764; Nürnberg, 1740; Rzym, 1748;
Utrecht, 1755. W tłumaczeniu franeuzkim Massuet'a
w Amsterdamie, 1734.

Tabulae anatomicae in quibus corporis humani
omniumque ejus partium structura et usus brevissi-
me explicantur. Accesserunt majoris perspicuitatis
causa annotationes et tabulae aeneae. Auctore J.
Adamo Kulmo, in athenaeo gedanensi prof. Amstelae-
dami, apud Jansonio-Waelsbergios, 1731, w 8-cc,
str. 179, 28 tab.

Toż, Amstelodami, 1774, w 8-cc, str. 80, 28
tablic.

Kulmus Jan Jerzy, ur. we Wrocławiu 1680
roku, nauk lekarskich słuchał w Lipsku,
Halli i Leydzie, poczem osiadł w Gdań-
sku. Był on lekarzem nadwornym Augus-
ta II. Umarł w Gdańsku 1731 r.

Oneirologia sive tractatus de somniis, eorumque
consideratione medica, nec non inde facta excursio-
ne ad deliria. Lipsiae, 1703, w 4-cc.

Kulski Julian, społeczny lekarz w Ra-
domsku.

Kronika lekarska zagraniczna. (Pam. tow. lek.
warsz. T. XLVIII, 1862, str. 390. T. XLIX, 1863,
str. 195, 313, 450. T. L, 1863, str. 71, 413. T. LI, 1864,
str. 82, 237, 443. T. LII, 1864, str. 121, 467. T. LIII,
1865, str. 137, 393. T. LIV, 1865, str. 290, 423. T.
LV, 1866, str. 65, 231, 398).

Oparzenie jodem oczu. (Przegl. lek., 1864, Nr.
13, 14).

Nerwiak (neuroma), wyluszczenie; wyleczenie.
(Tamże, 1864, Nr. 50).

Sylografia nowoczesna. Przekład z angielskiego.
(Tamże, 1865, Nr. 20—26).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk.,
1865, w 8-cc, str. 68.

Cholera w Radomsku. (Tyg. lek., 1866, Nr. 47).

Nadto przełożył z angielskiego kilka wykładów
klinicznych prof. Simpsona, a mianowicie:

Z odczytów klinicznych o chorobach kobiet. Z an-
gielskiego przełożył.. (Pam. tow. lek. warsz. T.
XLVIII, 1862, str. 56, 311. T. L, 1863, str. 237).

Utrudnione czyszczenia miesięczne. (Dysmenor-
rhoea). (Tyg. lek., 1864, Nr. 5—8).

Ropień warg wstydlwych i różne rodzaje zapale-
nia wniknięcia pochwy. (Tamże, 1864, Nr. 12).

Ciąża fałszywa (pseudocycsis). (Tamże, 1864, Nr.
13, 17, 18).

Zrośnienie i zwięzienia pochwy macicznej. (Tamże,
1864, Nr. 22, 23).

Kułakowski Henryk urodz. na początku
r. 1808 w gubernii mińskiej; początkowo
i średnie nauki pobierał w Borunach a na-
stępnie w Mińsku W r. 1825 zapisał się
na wydział matematyczny uniwersytetu
wileńskiego, ale już w następnym roku
przerzucił się do nauk prawniczych a po
dwóch latach stopień studenta obojga pra-
wa otrzymał. Po r. 1830 rozpoczął studia
lekarskie. Będąc na ostatnim kursie, pełnił
zastępco obowiązki asystenta przy prof.
Śniadeckim a w r. 1837 został mianowany
rzeczywistym asystentem kliniki terapeu-
tycznej; równocześnie pracował jako pro-
sektor przy prof. Bielikiewicz a później
przy Siewruku. Nie odstępując swego mis-
tra Śniadeckiego w ostatniej chorobie,
spisał ze słów jego przedmowę do ostatnie-
go wydania Teoryi jestestw organicznych,
a nadto na zlecenie Śniadeckiego zebrał
wszystkie jego prace, rozrzucone po czasopi-
smach. Zbiór ten wydał później M. Ba-
liński. Powołany w r. 1842 do Petersburga,
został adjunktem kliniki terapeutycz-
nej szpitalnej przy prof. Mianowskim i roz-
począł wykład nauki o chorobach skóry.
W r. 1849 mianowany był profesorem
nadzwyczajnym, a w trzy lata później (1852)
objął katedrę farmakologii w charakterze
profesora zwyczajnego. Równocześnie na-
uczał i dermatologii, a pierwszy w Rosyi
wzorowo urządził oddział szpitalny chorób
skórnych. Po trzydziestu latach służby
profesorskiej, doczekał się zasłużonej eme-
rytury. Mianowany naczelnym lekarzem
przy Głównem towarzystwie dróg żelaz-
nych, urządził służbę sanitarną na linii
warszawskiej, nikołajewskiej i niżegrodz-
kiej i dotąd na tem stanowisku pożyteczną
działalność rozwija.

De cheiloplastice et stomatopoeii. Vilnae, typ. S.
Blumowicz, 1842, w 8-cc, str. 52. Diss. inaug.

De pathogenia plicae pauca. Petropoli, 1847,
w 8-cc, str. 30.

Considérations générales sur la vie organique. Mé-
moire envoyé à l'Académie de Médecine de Paris 1862.

Uwagi nad życiem organicznym. (Gaz. lek., T. VII,
1869, str. 193—197, 353—365).

Krytyka pracy Z. Kramsztyka: Teorya jestestw
organicznych Śniadeckiego w obec dzisiejszych po-
jęć o życiu. (Tamże, T. XV, 1873, str. 359—365).

Kufakowski Wincenty, ur. 22 stycznia 1852 r. w Podgórzu pod Krakowem; ukończywszy nauki lekarskie w uniwersytecie Jagiellońskim, został tamże asystentem kliniki pedyatrycznej. Umarł 24 listopada 1881 r.

Przypadek torbieli gruczołu nerki. (Przegl. lek., 1881 Nr. 28).

Kuncze Mikołaj, z Krakowa, objął kanonikat doktora medycyny przy kapitule gnieźnieńskiej r. 1549. Umarł w Gnieźnie 1583 r.

Por. Gasiowski: Rozprawa... str. 18. Korytkowski: l. c. II. 333.

Kuntze Jan Benjamin, ur. 12 lutego 1770 roku w Lesznie (Lesna Varsoviensis), do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie; w r. 1790 wstąpił do wojska polskiego w stopniu lekarza batalionowego; w r. 1796 został mianowany w Warszawie chirurgiem sądowym; w r. 1798 objął służbę lekarską w warsz. szpitalu żydowskim, gdzie do końca życia pracował. W tym czasie (1808) otrzymał stopień doktora medycyny w Frankfurcie nad Odrą. Um. 17 lipca 1830 r.

De amputationis auxilio ad fracturas comminatas rarius laudando. Francofurti ad Viadrum, Apitz, 1808, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Kuntze Jan Daniel. Lesna-Polonus.

De suppuratione a visceribus arcenda et cohibenda. Traiecti ad Viadrum, 1791, str. 34. Diss. inaug.

Kupiński Jędrzej, doktor medycyny, rodem ze Lwowa, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie 1689 i 1690 r. W r. 1704, będąc rają miejscim we Lwowie, delegowany był wraz z komendantem Gołeckim pod Sokal do obozu Augusta II, w celu wyjednania posiłków na odsiecz miastu, obleganemu przez Szwedów.

Por. Muczkowski: l. c. str. 350. Zubrzycki: l. c. str. 450—452. Chodyniecki: l. c. 203, 211, 249.

Kurcysz (Curtius) Franciszek, doktor medycyny i filozofii akademii pawijskiej, był nadwornym lekarzem Stanisława Augusta i ks. Sanguszkowej.

Animadversiones medicinae practicae in febre hectica. Varsoviae, Leopoli, Dresdae, Groel, 1781, w 8-ce, str. 39, k. 4.

De epidemiorum et contagiorum natura et proprietatibus disquisitio. Varsoviae, 1786, w 8-ce, str. 80.

Opis chorób prętkiego ratunku potrzebujących, który poprzedza dwa rozstrząszenia: pierwsze o zaraźliwych ludzkich chorobach, drugie o powietrzu na bydło, trzecie jeszcze o ukąszeniu wściekłych bestyi; gdzie na przód wylizały się wszystkie zachwalone lekarstwa: potem podaje się najskuteczniejszy sposób do ustrzeżenia się tego przypadku i do uleczenia onego. Następnie potem rozdział o truciźnie i o truci: na ostatek o herbacie i kawie, y o złych skutkach, które pochodzą z używania tych napoiów. Ostatni jeszcze rozdział jest o ergot czyli o zarazie w życie, y o strasznych z tej zarazy skutkach w przedwieku, iako o sposobach zapobieżenia onym przez... Warszawa, w druk. nadwornej, 1783, w 8-ce, str. 2,

273, 9. (Z franc. na język polski przełożyła ks. Barbara Sanguszkowa).

Sposób leczenia i zupełnie wykorzenienia zarazy na bydło. Sandomierz, w druk. J. K. M. y Rpl., 1785, w 8-ce, k. nł. 19.

Przepisy dyetetyczne, czyli reguły zachowania się w chorstwie zdrowiu y przedłużeniu życia. Napisał przez p. Kurcysza, konsyliarza I. K. Mei Polskiej, doktora filozofii y medycyny w akademii Pawińskiej, współtowarzysza fizyokratyków sienińskich i członka akademii Padewskiej, doktora nadwornego I. O. Książę Jęmeński Sanguszkowej wdowy marszałkowej w lit. Przełożone na polski język przez Stanisława Szymańskiego. W Warszawie, w druk. narodowej I. K. Mei i pp. komisji edukacyjnej r. 1785 i 1786, w 8-ce, str. 169 i 459. Dwa tomy.

Notices historiques sur la constitution épidémique du cathare qui a tourmenté presque tous les habitans de Varsovie et ses environs dans les mois de Février et Mars. Précédées d'un tableau sur la constitution de l'air depuis l'été passé jusqu'en Avril 1788 et des maladies, qui ont été plus fréquentes, suivies d'une instruction sur ce qu'il est nécessaire à faire dans les épidémies pour s'en garantir, par M. Curtius. Varsovie, 1788, str. 107.

Ob Ballexserd.

Kurcysz Aleksy Paweł, ur. 25 stycznia 1848 r. w Suwałkach, nauki gimnazjalne pobierał (1860—1866) w Warszawie i w Kielcach, do medycyny przykładał się (1866—1871) w Warszawie. Krótki czas praktykował w Ożorkowie. W latach 1872—1875 był ordynatorem kliniki terapeutycznej wydziałowej przy prof. Lamblu; następnie został mianowany lekarzem szpitala ś. Rocha w Warszawie. Um. 2 maja 1880 r. w następstwie rany postrzałowej przez napastnika zadaną.

Niedostateczność aorty wrodzona i zwężenie łuku aorty. Kaszkowe zapalenie ścian aorty. (Gaz. lek., T. XVI, 1874, str. 81—86, 97—102).

Kilka uwag nad wypadkami duru brzuszego dostrzeżanymi w ciągu ubiegłego roku. (Tamże, T. XXI, 1876, str. 339—374, 385—389, 401—408, 426 do 439).

Nowy sposób zastosowania przymoczek ogrzewających. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 335—336).

Nadto przełożył dzieło Redera (ob.).

Kurowski Jan Nepomucen, nie lekarz, autor zasłużony w literaturze rolniczej polskiej.

Najnowsze spostrzeżenia nad chorobami a mianowicie zaraźliwymi koni, bydła, owiec i trzody chlewniej, zebrane z najnowszych dzieł weterynaryjnych. Warszawa, druk. Gałęzowskiego, 1832, w 8-ce, str. XXIV, 245.

Pozaaki i przyczyny wściekliny psów oraz środki przez które okropnym skutkom ukąszenia przez psa wściekłego zapobiedz można i niektóre prawidła utrzymywania psów dotyczące, zebrane z najnowszych pism lekarskich z szczerem zastosowaniem dla mieszkańców wiejskich. Warszawa, nakł. wydawcy, druk. Gałęzowskiego, 1830.

Toż, tamże, 1833, w 8-ce, str. 45, 1 tab.

Nauka leczenia chorób zwierząt domowych, z najnowszych autorów weterynaryjnych jako to: Wagnersfelda, Rohlwasa, Wejtha, Bojarusa, Kauscha, Peterki i t. d. zebrane dla użytku gospodarzy wiejskich, z 11 tablicami rycin. Warszawa, nakł. Sennewald, druk Wękiego, 1836, w 8-ce, str. XII, 468.

Weterynaryja popularna. Nauka poznawania i leczenia chorób zwierząt domowych, wyłożona w sposób każdemu przystępny podług chlubnie znanych lekarzy weterynaryi: Haulbnera, Hertwiga, Kreutzera, Wagenfelda, Rohlwesa, Veitha i wielu innych prze... wspólnie z lekarzem weterynaryi w kraju naszym od wielu lat praktykującym, z 10 tablicami rycin. Warszawa, nakł. Glücksberga, 1840, w 8-ce. str. 468, 2 i 11.

Toż, wydanie drugie poprawne, powiększone, pomnożone nową specyficzną-homeopatyczną metodą leczenia i dodaniem diagnostyki czyli nauki poznawania chorób zwierząt. Z 13 tab. rycin. Warszawa, 1847, w 8-ce.

Toż, wydanie trzecie powiększone, poprawione podług nowszych doświadczeń z dodaniem opisu kilkunastu chorób zwierząt domowych, z 13 tab. rycin. Warszawa, nakł. G. Gebethnera i sp., w druk. Józefa Ungra, 1858, w 8-ce, T. I. str. XXIV, 282, VIII, T. II. str. 381, VIII, tab. XXII.

Toż, wydanie czwarte, powiększone, z 13 tab. rycin. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, w druk. J. Ungra, 1865, w 8-ce, T. I, str. VIII, 321, X, spisu. T. II. str. 351 i VIII.

Kurowski Julian, ur. 1828 r. w Krakowie, nauk lekarskich słuchał w uniw. Jagiellońskim. W r. 1852 objął obowiązki lekarza w dobrach hr. Sobańskiego w Wasilówce, w gub. podolskiej, pow. tulczyńskim.

Potwór mazierny. (Cyg. lek., 1857, Nr. 44).

Puchlina maziery (hydrometra). (Tamże, 1858, Nr. 21).

Ubyt jajnika lewego. (Tamże, 1858, Nr. 40).

Mlekokot (galactorrhoea, diabète mammaire Cazaux). (Tamże, 1858, Nr. 49).

Wymioty w pierwszej połowie ciąży. Śmierć. (Tamże, 1858, Nr. 27).

Leucocythaemia spleno-lymphatica. (Tamże, 1859, Nr. 19).

Notaty z położnictwa wiejskiego, zebrane na Podolu w r. 1861. (Tamże, 1862, Nr. 30).

Zatrucie sporyszem, dobrowolne odłączenie od ciał nogi zmumifikowanej. (Pam. tow. lek. warsz. T. XII, 1859, str. 27).

Zatrucie sporyszem z następną zgorzeliną połowy przedudzia prawego. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 46).

Poród czworaków. (Tamże, T. LI, 1864, str. 405).

Kurowski Stanisław, ur. w Krakowie, gdzie ojciec jego Józef był chirurgiem. Nauki lekarskie rozpoczął r. 1809 w mieście rodzinnem, ale już 1811 r. wstąpił do wojska polskiego jako chirurg; po dwóch latach niewoli rosyjskiej, znowu oddał się na usługom lekarskim w Warszawie, stopień doktorski uzyskał 1818 r. w Wroclawiu.

De hypocondriasis et hysterismi differentia. Vratislaviae, G. Kupfer, 1818, w 4-ce, str. 20. Diss. inaug.

Kurzatowski Józef, lekarz wojskowy.

Postrzeżenia otoku udowego (abscessus femoris). (Pam. tow. lek. wil., T. I, 1821, str. 141—145).

Postrzeżenia zapalenia kisielki grubey zwanej Colon. (Tamże, str. 145—150).

Kurtzer Henryk, ze Lwowa.

Diss. inaug. medicæ-practica sistens historiam erysipclatis bullosi idiopathici faciei. Patavii, typ. Cartallieri, 1835, w 8-ce, str. 29.

* **Kussmaul Adolf**.

Dwadzieścia listów prof.. o szczepieniu ospy, przetłumaczył Dr. K. Grabowski, współred. Przegl.

SŁOWN. LEK. POL.

lekarz. Lwów, nakład Red. Służby zdrowia, druk Ossol., 1872, w 8-ce, k. 1, str. 114 i 1 tab.

Zboeczenie mowy, próba patologii mowy. Przekład dokonany przez D-ra Adama Bauererta. Warszawa, wydanie i druk. Gaz lek., 1879 (1880) w 8-ce, str. VII, 2 nl., II i 273.

Kuszański Aleksander, ur. 1777 r. w Mysłowicach na Szląsku; początkowo oddawał się księgarstwu w Krakowie; potem został chirurgiem i w tym stopniu zaciągnął się 1807 r. do wojska polskiego w Warszawie. Odbił kampanią przeciw Austrii, bawił w Hiszpanii; po upadku Napoleona osiadł we Francji. Przed r. 1818 przybył do Galicji, był przez dwa lata chirurgiem w Jawornic, nakoniec stale osiadł w Krakowie i tu umarł 5 sierpnia 1860 r. Stopień doktora chirurgii uzyskał na wszechnicy jagiellońskiej 1820 r.

Urzędnik zdrowia stanu małżeńskiego czyli prawnika sztuki lekarskiej zastosowane do tegoż stanu. Książka użyteczna nie tylko mężom i żonom, których się dotyczą wszelkie ułomności fizyczne stanu małżeńskiego, ale też i każdemu, kogo szczęśliwość i zdrowie małżeńskie obchodzi, przełożony z niemieckiego, przez Aleksandra Kuszańskiego. Wrocław, 1819, w 8-ce, str. 154.

Toż, edycja nowa z ryc. Lublin, druk. Kazimierza Szezechpańskiego, 1823, w 8-ce, k. 2, str. 167.

Diss. inaug. de viribus vitalibus accommodata ad medicinam et chirurgiam. Cracoviae, 1820, w 8-ce, str. 40.

Prospekt na dzieło pod napisem: Aforyzmy Hipokratosa z wersją łacińską D-ra Lorry, przemową i wykładami D-ra Leveille, po polsku przez Al. K... w r. 1823 napisane. Kraków, druk. braci Gieszkowskich, 1823, w 8-ce, str. 16.

Nadto przełożył historią naturalną Funkego, Löhrara, a także dziełka Moritza i Moscha (ob.).

Kuszelewski Samuel.

De singultu. Vilnae, Zawadzki, 1824, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Kuszel W., społeczny lekarz szpitala w Łęczycy.

Pomyślnie wykonana plastyczna operacja na warzcie dolnej. (Klinika, T. II, 1868, str. 337—343).

Kuszewicz Justyn, aptekarz wileński.

Uwagi nad sztucznymi mineralnemi wodami, oraz zbiór chemiczny źródeł w Zaleszczyźnie. (Praktyczne postrzeżenia... I, 1846, str. 101—108).

O wodach w Stokliszkach. (Tamże, III i IV, 1852, str. 129—139).

Kuszkowski Henryk, ur. 24 maja 1839 r. we wsi Petrykozach, w powiecie sokołowskim, gubernii siedleckiej; do gimnazjum uczęszczał (1848 — 1855) w Siedlcach i w Lublinie; nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1857—1864). W latach 1865 do 1867 pełnił obowiązki asystenta kliniki terapeutycznej przy prof. Chałubińskim; następnie dwa lata pracował w warsz. szpitalu św. Ducha jako ordynator. W lipcu 1869 r., będąc naznaczony lekarzem księstwa łowickiego, przeniósł się do Łyszkowic a stąd w r. 1880 do Skierniewic.

Wysięk po zapaleniu opłucnej. (Klinika, 1867, str. 425—431).

Ostra choroba Brighta, zapalenie oskrzeli, wodna puchlina, mocznicza (Morbus Brighti acutus, bronchitis, anasarca, ascites, hydrothorax, uraemia). (Tamże, T. IV, 1869, str. 193—198).

Nadto w témże czasopiśmie ogłaszał przegląd literatury lekarskiej zagranicznej i streszczenia z wykładów klinicznych profesorów niemieckich (Friedländera, Heineckeego, Nothnagla, Vogta, Panuma, Letzericha, Mankwolda, Arndta, Goldhamera).

Kutner Izidor, ur. w Wieruszowie 1821 roku; nauki gimnazyalne pobierał w Wrocławiu i w Warszawie, do medycyny przykładał się (1844—1850) w Berlinie.

De incontinentia urinae. Berolini, 1850, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Kuźmierski Michał.

Essai sur les fièvres intermittentes considérées sous le rapport de leur traitement. Montpellier, Duros, 1837, w 4-ce. str. 19. Thèse.

Kwasiborski Karol Kazimierz, z Kaluszyzna.

Essai sur le prolapsus de la matrice. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce. Thèse.

Kwaśnicki August, ur. 17 sierpnia 1839 r. na Ukrainie, we wsi Toporach, w powiecie skwirskim; do gimnazjum uczęszczał (1850 do 1857) w Żytomierzu; w r. 1857 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu kijowskiego; w r. 1862 nie dokończywszy rozpoczętych egzaminów, wyjechał za granicę. W r. 1864 złożywszy egzamin w szkole lekarskiej stambulskiej, został lekarzem pułku dragonów ottomańskich gwardyi sultańskiej. W r. 1870 uwolniony ze służby wojskowej w stopniu rotmistrza, objął obowiązki lekarza m. Adrianopola i wilażetu Adrianopolskiego; podczas czteroletniego tam pobytu pełnił służbę lekarską w szpitalu francuskim, tudzież przy budując się wówczas drodze żelaznej. W r. 1874 przez Grecyą i Włochy przybył do Krakowa, a stosując się do przepisów obowiązujących w Austrii, uczęszczał dwa lata na wydział lekarski i w r. 1876 osiągnął stopień doktora wszech nauk lekarskich. Po kilkumiesięcznym pobycie w Paryżu, gdzie przeważnie oddawał się pediatrii, w r. 1877 zaczął pełnić służbę lekarską w szpitalu św. Ludwika dla dzieci w Krakowie. W pracach towarzystwa lekarskiego krakowskiego nader czynny przyjmuje udział, należąc do komisji balneologicznej, higienicznej, redakcyjnej, do komisji popierania przemysłu krajowego w zastosowaniu do celów lekarskich, do komisji sprawozdawczej do roczników Virchowa i Hirscha.

Listy z Vichy. (Przegl. lek., 1877, Nr. 10, 11, 12, 15, 16).

Uwagi nad żywieniem ośesków. (Tamże, 1877, Nr. 45, 46).

Postępy hematologii w szkole paryskiej. (Tamże, 1878, Nr. 1).

O wstrząśnieniu mózgu podług doświadczeń Dureza. (Tamże, 1878, Nr. 7, 8).

Oddziaływanie półkul mózgowych na bodźce elektryczne. (Tamże, 1878, Nr. 13).

Uwagi nad terapią wieku dziecięcego. (Tamże, 1878, Nr. 8).

Ze szpitala św. Ludwika dla dzieci. Gorączka powrotna wieku dziecięcego. (Tamże, 1878, Nr. 24, 25, 26).

Przypadek odmy piersiowej leczony w szpitalu św. Ludwika. (Tamże, 1879, Nr. 51).

Ogólne wskazania leczenia chorób zakaźnych. (Tamże, 1881, Nr. 41, 53).

Paweł Broca, zyciorys. (Tamże, 1880, Nr. 35).

Zjazd II lekarzy i przyrodników czeskich w Pradze. (Tamże, 1882, Nr. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34).

Kwaśnicki Jan, brat poprzedzającego, nauk lekarskich słuchał w warsz. akademii medyko-chirurgicznej, stopień doktorski osiągnął w warsz. Szkole Głównej r. 1865; w r. 1866 objął obowiązki ordynatora w oddziale chirurgicznym szpitala ewangelickiego. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Żytomierzu.

O leczeniu tętniaków za pomocą nacisku (De aneurismatum per compressionem cura). Rozprawa napisana celem uzyskania stopnia doktora medycyny w Szkole Głównej warszawskiej. Warszawa, druk. Krokosińskiego, 1865, w 8-ce, str. IV, 121.

Zakrzep w żyłę odpromieniowej prawej. Następne zatory (emboliae) w naczyniach nóg i wielkiego krwi obieg. Ropnica. Śmierć. (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 149—152).

Ropień podłopatkowy (abscessus subscapularis). (Tamże, T. II, 1867, str. 501—503).

Pięć przypadków przetok moczowych (fistulae urinae). (Tamże, T. III, 1867, str. 105—109, 137 do 142).

Trzy przypadki krwotoków po operacjach chirurgicznych, w bliskości jam ustroju wykonanych. (Tamże, T. IV, 1868, str. 553—559).

Zeszycie podniebienia twardego (uranoplastyka). (Tamże, str. 633—637).

Przelanie krwi do żyły odpromieniowej lewej, wskutek wysokiego stopnia niedokrwistości wykonane. (Tamże, T. V, 1868, str. 193—197).

O obecnym stanie chirurgii we Francji (1866). (Pam. tow. lek. warsz. T. LV, 1866, str. 219).

Chirurgia operacyjna opracowana przez D-ra med. J. Kwaśnickiego, Wł. Stankiewicza i Józefa Wszeborę, z przedmową s. p. prof. Le Bruna. T. I, z 179 drzeworyt. w tekście (Biblioteka umiejętności lekarskich, wydawn. Red. Gaz. lek.). Warszawa, druk. Gaz. lek., 1868, w 8-ce, str. VIII, 535.

Nadto na posiedzeniach warsz. towarzystwa lekarskiego komunikował wiele spostrzeżeń z praktyki lekarskiej:

Uretrotomia zewnętrzna. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVII, 1867, str. 106).

Resectio tibiae. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 417).

Gliosarcoma bulbi oculi, wyłuszczenie gałki. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 123).

Przetoki wypustnicy ulewające się do jamy otrzewnej; śmierć. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 366).

Otwór w podniebieniu, uranoplastica. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 194).

Ostre zapalenie stawu biodrowego zakończone śmiercią. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 199).

Przetoczenie krwi (transfusio) dokonane 2 lutego 1868 r. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 200).

Guz (myxosarcoma cancriforme) w okolicy lewego kąta szczęki dolnej, wyłuszczenie. (Tamże, T. LX, 1868, str. 81).

Wyluszczenie jądra odgniataczem. (Tamże, T. LX, 1868, str. 93).

Przetoczenie krwi. (Tamże, T. LX, 1868, str. 89).

Wycięcie raka języka; wycięcie rakowca dolnej wargi. (Tamże, T. LX, 1868, str. 276).

Wyluszczenie raka języka. (Tamże, T. LX, 1868, str. 322).

Rak w okolicy lewej sutki u mężczyzny 80-letniego. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 113).

Wypłowanie szczęki dolnej z powodu wytworzonej wskutek retentionis dentis torbieli środ kości. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 115, 230).

Pustula maligna. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 75).

Lithotomia. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 2).

Przetoka pęcherza-pochwowa, powikłana obecnością kamieni moczowych w pęcherzu. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 114).

Kwaśniewski Jan Michał, rodem z Sandomierskiego.

De scorbuto. Halis Saxonum, typ. Baentsch, 1832, w 8-ee, str. 51. Diss. inaug.

Kwaśniewski Józef Teofil, ur. w Staszowie 1792 r.; ukończywszy początkowe nauki w mieście rodzinnem, uczęszczał do gimnazjum w Rzeszowie; w r. 1809 został urzędnikiem w dyrekcyi żywności wojska. Straciwszy na tém urzędzie lat 2, w r. 1811 przybył do Krakowa, gdzie przez lat 4 oddawał się naukom w części na wydziale filozoficznym, w części na lekarskim. W r. 1816 w celu dalszego kształcenia się w medycynie wyjechał do Wiednia, mając sobie zapewnione na lat kilka utrzymanie z hojności ówczesnej dziedziczki Staszowa ks. Elżbiety z Czartoryskich Lubomirskiej. Stopień doktora medycyny uzyskał w Lipsku 1818 r. W r. 1819 osiadł w Krzeszowicach, gdzie zasłynął jako biegły lekarz. W r. 1825 powołany był na urząd lekarza okręgu wolnego m. Krakowa; urząd ten piastował do r. 1835, w którym drogą konkursu osiągnął katedrę położnictwa, gine-

kologii i pediatriki. Pod koniec żywota przeniósł się do Warszawy i tu umarł 11 grudnia 1867 r.

De functione partus. Landshuti, typ. Fran. Se-raph. Storno, 1818, w 8-ee, str. 82. Diss. inaug.

O potrzebie wczesnego wydobycia łożyska tak w biegu porodu prawidłowego, jako też i w zło-żeniach, tudzież o postępowaniu w tej mierze le-kaarskiem. (Roczn. wyd. lek. T. III, Oddz. 2-i. 1840, str. 187—236). Ocena w Pam. tow. lek. warsz. T. V, str. 265—271.

O sztucznem bezczuciu rodzących za pomocą chlo-roformu. (Roczn. tow. nauk. krak. Pocz. 2-gi, T. VI. 1852, str. 441—476).

Kwiatkiewicz Józef, doktor medycyny, używał sławy biegłego lekarza w Sando-mierzu, gdzie umarł r. 1783, mając lat 70.

Kwiatkowski Antoni Justyn Jaxa, rodem z Białegostoku, nauk lekarskich słuchał w Nancy, promowany był w Strasburgu. Obecnie praktykuje w gminie Les Rousses (dep. Jura).

Amputation des membres par la méthode galvano-caustique. Strasbourg, 1870, imp. d'Ad. Christophe, w 4-ee, str. 47. Diss. inaug. Sprawozdanie z tej rozprawy podał S. Domański w Przegl. lek. 1871, Nr. 15.

Odejmnowanie członków za pomocą galwanokau-styki. (Przegl. lek. 1873, Nr. 14, 15).

Notatki z praktyki. Dwa przykłady skuteczności arsenu w chorobach okresowych (peryodycznych). (Tamże, 1872, Nr. 9).

Swędzenie jednej tylko wargi łożonowej większej. (Tamże, 1872, Nr. 9).

Kwiatkowski Jan Feliks.

Diss. inaug. medico-practica aetiologiam morbi coerulei amplificans. Vilnae, 1815, w 8-ee, str. 15.

Kwiatkowski N.

Theses anatomico-physiologicae de nervorum decussatione et gangliis. Regiomonti, 1784.

Kwieciński Maciej Zygmunt, z Oświę-cimia.

Rzadki przypadek obrażenia śmiertelnego. (Przegl. lek., 1881, Nr. 43).

Lachnicki Ignacy Emanuel, ur. 1793 r., zm. 1826 r., doktor filozofii, nie lekarz, żarliwy krzewiciel pomysłów o magnetyzmie zwierzęcym, wydał:

Wiadomości o sposobie leczenia wścieklizny powzięte z jasnowidzenia magnetycznego. Wilno, Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. 20.

Nadto redagował pismo peryodyczne:

Pamiętnik magnetyczny wileński. T. I. Wilno, Zawadzki, 1816, w 8-ce, str. 398, k. 2.

T. II, tamże, 1817, w 8-ce, str. 398, 2 k.

T. III. Wilno, A. Żółkowski, 1818, w 8-ce, 4 zeszyty, str. 87, 78, 84, 72.

Tęgoż czasopisma tomów trzy wyszło także w latach 1826—1828, w Wilnie.

Lachowicz Antoni, ur. 1831 r. w Tarnowie, nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie 1855 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Przez dwa lata następnie pełnił obowiązki prosektora przy katedrze anatomii opiszowej i topograficznej a nadto był ordynatorem w wojskowym szpitalu w Krakowie. W r. 1857 złożywszy egzamina lekarskie w Kijowie, osiadł w Berdyczowie. W początkach zawiązania akademii med. chir. warsz. miał sobie ofiarowaną posadę prosektora przy katedrze anatomii, ale tej nie przyjął. W r. 1878 przeniósł się do Warszawy, a po niedługim tu pobycie, zamieszkał we Lwowie. Um. 20 marca 1882 r. w Jaworowie w Galicyi. Cały swój majątek (około 100,000 złr.) na cele publiczne przekazał.

Zapalenie przewłokłe blaszki wewnętrznej opony twardej (pachymeningitis interna chronica, haematoma). (Przegl. lek., 1870, Nr. 16, 17, 18, 19).

Przypadek porażenia twarzy połowicznego obok nieczulicy w zakresie nerwu trójęstego. (Tamże, 1877, Nr. 7).

Zapalenie opon mózgowych gośćcowe. (Tamże, 1877, Nr. 20).

Guzy krwawicze wewnętrzne znacznej objętości, powikłane guzami zewnętrznymi i wypadnięciem odbytnicy na siedm centymetrów. Zniszczenie doszczętne tak wewnętrznych jak i zewnętrznych gu-

zów za pomocą odgniatacza Chassaiguac'a. Wyzdrowienie. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIV, 1878, str. 473—482).

Zrośnięcie pochwy zupełne, wrodzone nieistnienie ujścia macicznego. (Przegl. lek., 1879, Nr. 5, 6, 7, 8).

Pląsawica wyleczona chloroformem. (Tamże, 1881, Nr. 15).

Objawy chorobowe w czasie pierwszego ząbkowania. (Tamże, 1881, Nr. 16).

Lachowicz Zdzisław, brat poprzedzającego, ur. 16 czerwca 1851 r. w Rzeszowie; osiągnąwszy w r. 1875 stopień doktora wszech nauk lekarskich na wszechnicy jagiellońskiej, mianowany został starszym lekarzem rezerwowym; w r. 1876 pełnił służbę lekarską w szpitalu powszechnym we Lwowie przez kilka miesięcy, poczem osiadł w Jaworowie w Galicyi.

Lachowicz Ludwik, ur. 21 maja 1811 r. w Wilnie; początkowe nauki pobierał w gimnazjum uniwersyteckim wileńskim; studia lekarskie rozpoczął 1830 r. w uniwersytecie wileńskim, ale wkrótce przerwać je musiał. Po przekształceniu wydziału lek. na akademią med. chirurg. wileńską, podjął L. wątek przerwanych nauk lekarskich i te ukończył r. 1835 a we dwa lata potem otrzymał stopień medyko-chirurga. Po opuszczeniu akademii, przez lat parę był lekarzem wojskowym w pułku siewskim; następnie przez lat 14 ordynatorem w szpitalu wojskowym w Wilnie i lekarzem naczelnym szpitala starozakonnego tamże; w r. 1852 został lekarzem naczelnym szpitala miejskiego Sawicz, (który przeobraził wzorowo); od r. 1865 był operatorem urzędu lek. w Wilnie; od 1870 — pomocnikiem inspektora gubernialnego, od 1872 — członkiem konsultantem Rady lekarskiej przy ministeryum spraw wewnętrznych. Um. 23 maja 1880 r.—L. po śmierci Porcyanki i Korzeniowskiego był jedynym operatorem na całej Litwie. Liczne swe ope-

racye, śmiałe i szczęśliwe, opisywał w wydawnictwach Tow. lek. wileńskiego, którego był jednym z najstarszych i najczynniejszych członków. On pierwszy na Litwie zastosował 10 marca 1847 r. eter jako środek znieczulający; jeszcze 1836 r. zbudował stół operacyjny własnego pomysłu, który po dziś dzień używa się w szpitalu św. Jakóba; znanym jest także jego dowcipny i praktyczny przyrząd do wprawiania zwiechnień ramienia. L. trudnił się także galwanoplastyką w zastosowaniu do potrzeb lekarskich a jeden z najcenniejszych preparatów: atrophia vesicae urinae congenita, znajduje się w zbiorach tow. lek. wileńskiego. Schodząc ze świata bezpotomnie, całe swe mienie wynoszące około 60,000 rs. przekazał na cele publiczne; a mianowicie 1,000 rubli rocznie na stypendya dla uczniów medycyny polaków; resztę zaś procentu rocznego na powiększenie liczby ubogich, utrzymywanych przez wileńskie tow. dobroczynności.

(Wizerunek i życiorys jego umieściły Kłasy, 1881, Nr. 833. T. XXXII).

Laciosi Antoni, doktor medycyny, lekarz Jana III, rodzony brat ojca Laurencyusza, kapucyna, sprowadzonego z Włoch 1684 r. W r. 1673 w poczet szlachty polskiej był zaliczony.

Por. Alchajka, 1840, str. 124. Inwentarz konstytucyj Ładowskiego, str. 490.

Laelius Lucius.

Lucii Laelii Fulginatis s. Julii Recalebi consultatio medica de sarmatica lue. Ferrariae, apud Victorium Baldinum, 1600, w 4-ce, k. 10.

Lafontaine Leopold, ur. 1756 r. w mieście Biber w Szwabii; ukończywszy wydział lekarski w Strasburgu, w celu dalszego kształcenia się przybył do Wiednia. Po rocznym pobycie w stolicy Austrii, wstąpił r. 1773 jako lekarz do wojska austriackiego; z nim przybył do Galicji i osiadł w Tarnowie. Uwolniony ze służby wojskowej, przeniósł się do Krakowa i tu szybko do wielkiej doszedł wziętości jako lekarz-operator. Uproszony przez właścicielkę Krzeszowic, ks. z Lubomirskich Czartoryską, zajął się podniesieniem miejscowych zdrojów. W r. 1787 na przedstawienie ks. Michała Poniatowskiego, biskupa płockiego, powołany został na chirurga przybocznego a niebawem i lekarza nadwornego Stanisława Augusta; urząd ten do abdykacy króla sprawował. W r. 1807 ks. Józef Poniatowski porucił Lafontaine'owi urządzenie służby zdrowia w wojsku polskim i mianował go generalnym protochirurgiem. W r. 1812 towarzyszył w wyprawie do Rosji, a wzięty do niewoli, um. 12 grudnia 1812 r. w Mohilewie. L. był członkiem towarzystwa literackiego ge-

tyńskiego (1802), warsz. towarzystwa przyjaciół nauk (1804), szkoły lekarskiej paryżkiej (1806), towarzystwa lekarskiego wileńskiego i honorowym członkiem uniwersytetu krakowskiego.

Opisanie skutków y używania ciepłych siarczanych y zimnych żelaznych kąpeli w Krzeszowicach, przez... uczynione. Kraków, u Ign. Grebla, 1789, w 8-ce, k. n. 4, str. 236, z widokiem Krzeszowic. Przyp. Izabelli z XX. Czartoryskich ks. Lubomirskiej. (Inne wydania 1784 ?).

Chirurgisch-medicinische Abhandlungen verschiedenen Inhalts Polen betreffend. Mit Kupfern. Breslau und Leipzig, W. G. Korn, 1792, w 8-ce, k. n. 3, str. 269, 3 tab. i 4 tab. rycin. Ded. Stanisławowi Augustowi. Zawiera: Ueber den Weichselzopf, str. 5—101, 2 tab. Ueber die hier vorzüglich herrschenden innerlichen und äusserlichen Krankheiten, str. 102—126. Ueber Freudenmädchen und Lusteuche, str. 127—144. Ueber die polnischen Juden, ihre Lebensart und gewöhnlichen Krankheiten, str. 145—155. Ueber die Begräbnisse in den Städten, str. 147—162. Ueber die hiesigen mineralischen Wasser und Bäder, str. 163—170. Ueber die Strassenbettel, str. 171—176. Ueber Charletans, Betrüger, Ignoranten, Scharfrichter, Hebammen u. s. w. str. 177—196. Ueber die Universität Cracau, str. 179—246. Lectiōnis-Verzeichniss des Collegii physici bey der Akademie zu Vilna, str. 247—265, 1 tab. Kurze Uebersicht des Personale, der Einnahme und Ausgabe des grossen Hospitals und Findelhauses zum Kindlein Jesu in Warschau, str. 267—269, 2 tab.

Pierwsza praca powyższego zbioru (o kołtunie) w przekładzie polskim ogłoszoną została w dzienniku zdrowia, a nadto Jourdan przełożył ją na język franuzycki p. 1:.

Traité de la plique polonoise, suivi d'observations sur cette maladie, par F. L. de Lafontaine, premier chirurgien du dernier Roi de Pologne; traduit de l'allemand par A. J. L. Jourdan, chirurgien de la grande Armée. Ouvrage auquel on a joint des notes et une liste de tous les auteurs qui ont écrit sur cette affection. Avec figures. Paris, Mequignon, 1808, w 8-ce, str. XXII, 135, 5 tab.

Mowa na pochwałę ś. p. Walentego Gagatkiewicza, konsyliarza nadwornego ś. p. Stanisława Augusta... czytana na publicznem posiedzeniu towarzystwa przyjaciół nauk 15 maja 1805 r. W warszawa, 1805, w 4-ce, str. 16 i portret Gagatkiewicza.

Toż, w Roczn. tow. przyj. nauk. T. VII, str. 39.

Lettre sur la plique polonoise. (Recueil de la société de médecine de Paris, T. XXXIV).

Nadto przez rok (od lipca 1801 do lipca 1802 r.) wydawał czasopismo miesięczne: Dziennik zdrowia (ob.). Wszystkie artykuły w piśmie tym zawierał miał pisać L. po francuzku, na polski zaś język tłmaczyć Jakób Adamczewski. (Sobieszczański: Rys hist. stat. m. Warszawy, str. 193). Że L. władał dobrze językiem polskim, dowodzą mowy jakie wygłaszał na posiedzeniach warsz. tow. przyj. nauk, jako też wyborna mowa o stanie chirurgii w naszym kraju, którą miał przy utworzeniu szkoły chirurgicznej wojskowej 9 czerwca 1808 r. w domu Sapiieżynskim przy ulicy Żakroczyńskiej. Dokładną znajomość języka polskiego wykazał także przekładem z włoskiego na język polski opery w dwóch aktach p. t. Nina czyli obłąkana z miłości, która po raz pierwszy wystawiona była w naszym teatrze na dochód pp. Elżsnerów 9 marca 1809 r. (Por. Gaz. warsz. 1808 r. Nr. 49 z 18 czerwca i Dodatek do téjże gazety z d. 14 marca 1809 r.).

W rękopisie zostawił:
O zdolności fizycznej polskiego żołnierza do stanu
wojskowego. (Rzecz czytana na pos. warsz. tow.
przyj. nauk).

O zarazie morowej bydła.

Inne jego rękopisy wydał Lichtenstädt, p. t. *Hinterlassene vermischte medicinische Schriften*, hrsg. von I. R. Lichtenstädt. Breslau, W. G. Korn, 1824, w 8-ce, str. 6 i 129.

Wspólnie z Bergonzonim i Gudeitem opracował:
Przepisy lekarstw dla szpitali wojskowych (str. XVI, 142).

Por. Bergonzone: Rzecz czytana o Leopoldzie Lafontenie. (Roczn. tow. przyj. nauk. T. X, 173 — 198). Tyg. lek., 1849, Nr. 3.

* **Lagneau L. Edward Vivan**, urodz. 1781 r.

Wykład zjawień choroby wenerycznej, tudzież rozmaitych sposobów iey leczenia zastosowanych do wieku, płci, temperamentu osoby, do klimatów, pór roku i chorób towarzyszących. Dzieło, w którym podane są przepisy leczenia zachowywane w szpitalu wenerycznym w Paryżu, przez... Tłumaczenie z wydania piątego poprawnego i znacznie rozszerzonego przez Wilh. Malcza. Warszawa, w druk. rządowej. 1822, w 8-ce, str. XXVII i 451.

Lainveber Antoni Józef, ur. w Słupcy 1801 r., do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, początkowo oddawał się aptekarstwu i w r. 1823 na wszechniocy warszawskiej stopień magistra farmacji otrzymał. Ukończywszy 1831 r. nauki lekarskie w Berlinie, został lekarzem obwodowym w Słupcy i tam r. 1839 życia dokonał.

Nonnulla de varis sanguinis in operationibus eruentis fluxus inhibendi methodis. Berolini, typ. Brühsekianis. 1851, w 8-ce. Diss. inaug.

Lainveber Fryderyk Wilhelm, rodem ze Słupcy, nauki gimnazjalne pobierał w Trzemesznie, Poznaniu i Głogowie; medycyny słuchał w Berlinie.

De vi et effectu aquae frigidae in corpus hominis vivum. Berolini, 1843, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

* **Lalicz (Lalich) Wincenty Jan**.

Leczenie wścieklizny podług najnowszego przez Pana Lalicz prof. w Verbovso odkrytego a obecnie przez wysoki rząd do próbowania zaleconego sposobu. Z niemieckich pism zebrane i na polski język przełożone przez Wincentego Junoszę Łempieckiego. Lwów, 1846, w 8-ce, str. 27, 1 rye.

Lamchonius Jan, profesor matematyki w Poznaniu, był od r. 1555 lekarzem kapituły poznańskiej a nadto lekarzem biskupa Jędrzeja Czarnowskiego.

Opusculum de causis eclipsisum et effectibus. Accedit prognosticon ex quatuor luminarium deliquis. Craecoviae, M. Scharfenberg, 1544, w 8-ce, 3 ark. Ded. Sebastianowi Branickiemu, biskupowi poznańskiemu.

Por. Gajosiowski: Rozprawa.. str. 33. Żebrański: l. e. str. 171.

Lamelli Maciej, promowany do stopnia doktora medycyny 24 marca 1804 r. w Krakowie, tegoż roku w kwietniu powołany został na zastępcę profesora chirurgii i położnictwa; obowiązki te spełniał do 1806 r. Później wykładał klinikę lek. uczniom spobiągającym się na chirurgów; w r. 1809 mia-

nowany pomocnikiem prof. kliniki Kosteckiego z tytułem wice-profesora, uważając to sobie za uchybienie, od sprawowania obowiązków 3 stycznia 1810 r. zupełnie się usunął.

Por. Roczn. wyd. lek. T. V, str. 158 — 162. T. VI, str. 45.

* **Lamert Samuel**.

Nauka życia czyli jak i dla czego żyć trzeba. Dzieło zawierające praktyczne uwagi o zdrowiu, ćwicze i długiem życiu oraz wyjątki z teoryj popularnych Liebiga o życiu, zdrowiu i chorobach. Ozdobione figurami anatomicznymi, napisane w języku angielskim... Warszawa, G. L. Gilleksberg, druk J. Jaworskiego, 1850, w 12-ce, str. 267 i III.

Lanckisch Joann. Georg. (Polonus).

De asthmate convulsivo cum hydrope pectoris. Halae magd., 1707, w 4-ce, str. 32. Diss. inaug.

Lande Mannheimerus, ur. 1832 r. w Krotoszynie, ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnym, oddał się studjom lekarskim we Wrocławiu (1852—1856).

Methodus galvanico-caustica et érasement linéaire inter se comparantur. Vratislaviae, R. Luca, 1856, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

* **Landolt E.**, ob. Kościński St.

Landsberg Marcus, ur. w Rawiczu 1834 roku, do gimnazjum uczęszczał w Raciborzu, nauk lekarskich słuchał w Berlinie (1854—1859).

De ophthalmiae nenro-paralyticae natura et causis. Berolini, typ. G. Lange, 1859, w 8-ce. str. 32. Diss. inaug.

* **Landsberger**.

Podręcznik chirurgii polowej, przekład dzieła: *Handbuch der kriegschirurgischen Technik* von... Tübingen, 1875, uwieńczonego nagrodą konkursową i poświęconego naj. ces. niem. Augustcie, przez Mieczysława Gruella lekarza ordynującego w szp. św. Antoniego w Włocławku. Warsz., nakł. i druk. Gaz. lek., 1878, w 16-ce, str. V, 191 i 2 tab.

Lang Jacek.

De blepharophthalmia recens natorum. Vilnae, 1812, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

Langer Erazm, chemik, niegdy prof. warsz. Szkoły Głównej, z rzeczy odnoszących się do medycyny ogłosił:

O użyciu dyalizy przy poszukiwaniach sądowchemicznych. (Gaz. lek. T. VI, 1869, str. 797 — 799).

Wspólnie z Nap. Milicerem:

Rozbiór jakościowy wody żelazno-wapiennej z Kaskady pod Marymontem. (Tamże, T. V, 1868, str. 48).

Rozbiór ilościowy téjże wody. (Tamże, T. VI, 1869, str. 582—583).

Langiewicz Wojciech, ur. 1793 r. w mieście Zdunach w W. Ks. Poznańskim, nauki szkolne pobierał w Kaliszu, do medycyny przykładał się (1815 — 1820) w Wrocławiu. Wykonawstwem lekarskim trudnił się w Krotoszynie.

De herpete. Vratislaviae, typ. Kupferianis, 1820, w 4-ce, str. 27. Diss. inaug.

Langiewicz Józef, syn Wojciecha, brat dyktatora Maryana, urodz. 1826 r. w Krotoszynie, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, nauk lekarskich słuchał od r. 1846

w Gryfii a później (1848 — 1850) w Wrocławiu.

De diabete mellito. Vratislaviae, Storch, 1850, w 8-ce, k. 2, str. 36. Diss. inaug.

* Langlebert Edm.

Aforyzmy o chorobach wenerycznych. Z drugiego wydania r. 1875 przetłumaczył Dr. Jan Chądzyński, prymariusz przy głównym szpitalu lwowskim, z dodatkami o jodzie ze stanowiska kliniczno-praktycznego, o wstrzykiwaniach podskórnych z dwusinku rtęci i o kilo dziedzicznej. Lwów, nakł. aut., 1876, w 8-ce, str. 254. Ocenił Obtulowicz w Przegl. lek. 1877, Nr. 22, str. 264.

Kiła dziecięca. Ustęp z dzieła D-ra Edm. Langleberta p. n. *Traité théorique et pratique des maladies vénériennes*. Plom. Władysław Kochański. (Przegl. lek., 1872, Nr. 32, 33, 34, 37, 38, 39).

Langmajer Józef, sprowadzony do Wilna za rektorstwa M. Poczebuta, wykładał medycynę wewnętrzną i farmakologię. Miał on pierwszy w r. 1790 urządzać w Wilnie klinikę lekarską. Klinikę po nim objął E. Spitznagel a katedrę patologii i materii medycznej Becu.

Por. Lafontaine: Chir. med. Abhandlungen, str. 258.

Langowski Marceł, początkowo oddawał się aptekarstwu, później słuchał nauk lekarskich w Moskwie. W latach 1857—1865 pełnił służbę lekarską w szpitalu św. Ducha w Warszawie; później został lekarzem policyjnym, i na tym urzędzie przed kilku laty życia dokonał.

Typhus abdominalis. Owrzodzenie kiszek. Wyzdrowienie. (Tyg. lek., 1847, Nr. 9).

Mechaniczne leczenie krupu. (Tamże, 1847, Nr. 14). Kilka uwag nad artykułem p. Sokółow w Nr. 4 Tyg. lek. 1848 r. amieszczoneym. Amputacja uda w dolnej trzeciej części i kilka uwag nad siarczykiem 1-ym żywego srebra. (Tamże, 1848, Nr. 25).

Zapalenie arterii głównej i szyjnej (aortitis et carotitis). (Pam. tow. lek. warsz. T. XXX, 1853, str. 222).

Zropienie błony śluzowej krtani i ropień jej chrząstki, połączone z obrzęknością nągłośni. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 37).

Croup v. laryngitis pseudo-membranacea. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 222).

Sprawozdanie z prac i czynności Tow. lek. warsz. w r. 1856 dokonanych. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 18).

Wodna puchlina tkanki komórkowatej podskórnej całego ciała pierwotna (anasarca totius corporis idiopathica). (Tamże, T. XL, 1858, str. 45).

Zapalenie rdzenia przedłużonego i rdzenia pocięzowego (myelitis acuta). (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 354). Rozprawy nad powyższą obserwacją. Pos. 20 list. 1860 r. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 401).

Sprawozdanie z oddziału chorych gorączkowych w szp. św. Ducha. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 249). Gruźlica, pleuritis, empyema, (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 250).

Przebieg ospy rodnięj w r. 1863. (Tamże, T. L, 1863, str. 152).

Wyższość wód mineralnych sztucznych nad naturalnymi sprowadzaniem z zagranicy. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 16, 18).

Wypadek sekceji po suchotach płuc i długoletniej głuchocie. (Tyg. lek., 1863, Nr. 12).

O inhalacjach i użyteczności tej metody leczenia. Według dzieła Levin'a, z dodatkami własnych spostrzeżeń. (Gaz. lek., T. VI, 1869, str. 722 — 724. T. VII, 1869, str. 347 — 350, 395 — 399, 406—408, 428 do 429).

Sprawozdanie z ruchu chorych, leczonych wodami mineralnymi sztucznymi w instytucji przy Krasieńskim ogrodzie, jako też używających inhalacji za r. 1870. (Tamże, T. IX, 1870, str. 340—344).

O owrżodzeniach żołądka. (Pam. tow. lek. warsz., T. 1878, str. 626—634).

Laskiewicz Antoni Jan, do medycyny przykładał się w Rzymie. W r. 1727, 15 października wielonny został do grona członków wydziału lekarskiego akademii jagiellońskiej, w której następnie był profesorem. Miał wykładać fizyologię. Umarł 12 kwietnia 1750 r.

Quaestio medica de podagra. Cracoviae, 1727, fol., k. 2.

Fulcrum collabentis naturae solidum medicina seu oratio in laudem ejusdem. Cracov., typ. acad., 1727, fol. k. nł. 15. Ded. Jerzemu Marcinowi Ożarowskiemu.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 51. III. 446. Janozki: Lex. d. jez. leib. Gelehr. in Pohlen, II, 65.

Laskiewicz de Friedensfeld Adolf Franciszek Ignacy, ur. 1816 r. w Krakowie ukończywszy liceum w mieście rodzinnym; rozpoczął tamże w r. 1832 studia lekarskie; w r. 1835 przeniósł się do Wrocławia i tam 1840 r. stopień doktorski osiągnął. Przez lat 20 trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Rosyi, początkowo w Simbirsku; brał udział jako lekarz w wojnie krymskiej a najdłużej przebywał w Petersburgu, gdzie był ordynatorem w szpitalu kalinińskim. W r. 1868 przeniósł się do Lwowa i tu w r. 1870 życia dokonał.

Nonnulla de umbilici formatione et morbis. Vratislaviae, Freund, 1840, w 4-ce, str. 20. Diss. inaug.

Laskiewicz de Friedensfeld Alfred Ignacy, syn poprzedzającego, urodził się 10 marca 1852 r. w Oranienbaumie. Do gimnazjum uczęszczał w Petersburgu a w r. 1869 zaszczycony złotym medalem zapisał się na wydział lekarski wszechnicy wiedeńskiej. Ukończywszy nauki lekarskie w r. 1874, wnet został demonstratorem w pracowni fizyologicznej wiedeńskiej; obowiązki te spełniał do r. 1878, a równocześnie (1874—1877) pracował jako praktykant w klinice okulistycznej prof. Arlta. W tym czasie wygotował kilka tysięcy preparatów mikroskopowych, przedstawiających najciekawsze i nader rzadkie okazy z histologii normalnej i patologicznej człowieka i zwierząt. Preparaty te służyły wielu uczonym do nowych badań i ważnych publikacyj a przedstawione na III zjeździe lekarzy i przyrodników w Krakowie (1881) ogólny wzbudziły podziw. Stopień doktora wszech nauk lekarskich osiągnął w kwietniu 1876 roku. W r. 1877 opuściwszy klinikę prof.

Arlta, został praktykantem w klinice psychiatrycznej prof. Meynerta, 1878 r. mianowany sekundaryuszem tego oddziału; równocześnie w latach 1877 i 1878 pełnił obowiązki asystenta prywatnego prof. J. Neumanna w klinice chorób skórnych. W grudniu r. 1878 wydział krajowy przeznaczył Laskiewicza na posadę prymaryusza szpitala dla obłąkanych w Kulparkowie. Z obowiązków tych zrezygnował i od grudnia r. 1880 z całą gorliwością oddaje się leczeniu chorych obłąkanych w tymże szpitalu w charakterze sekundaryusza.

Z kliniki okulistycznej prof. Arlta w Wiedniu. Zapalenie kitowe chrząstki powieki górnej (tarsitis gummosa). (Przegl. lek., 1876, Nr. 3).

Rzadki przypadek zwyrodnienia warstw przedniej rogówki. (Tamże, 1876, Nr. 27, 28).

Nowotwór (włókniako-mięsak) nerwu wzrokowego wielkości małego jaja kurzego. Wytrzeszczak (exophthalmos) największego stopnia. (Tamże, 1876, Nr. 30).

Zażma w oczach bezczęściwkowych (iridemia; catarracta mollis). (Tamże, 1876, Nr. 32).

Toż, po niemiecku. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilkunde, 1877, str. 319, 357).

Rzadki przypadek choroby spojówkowej (tocezeń spojówki i rogówki). (Przegl. lek., 1876, Nr. 47, 48, 49, 50, 51).

Toż, po niemiecku. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilkunde, 1876, str. 377).

O rozszerzeniu naczyń chłonnych spojówki w chorobach oka. (Lymphectasia conjunctivae). (Tamże, 1877, Nr. 28, 29).

Ueber Lupus d. Conjunctiva u. Cornea, und ueber das Vorkommen von Riesenzellen in der erkrankten Bindehaut d. Auges. (Allg. W. med. Ztg., 1877, Nr. 7—37). Sprawozdanie z tej pracy podał Machek w Przegl. lek., 1878, str. 177.

Dwa przypadki prawdziwego zapalenia kitowego chrząstki powiekowej (tarsitis syphilitica). (Przegl. lek., 1877, Nr. 35, 36, 37).

Szczególny rodzaj przewlekłego zapalenia spojówki i rogówki czy też nowotwór złośliwy (gruźlica albo tocezeń?) Wyłuszczenie gałki wraz z wycięciem spojówki powiekowej. (Tamże, 1878, Nr. 1, 2, 3).

Sprawozdanie o zjeździe psychiatrów we Wiedniu. (Tamże, 1878, Nr. 31, 33).

Z kliniki chorób nerwowych i umysłowych prof. Meynerta we Wiedniu. Przypadek nowotworu w okolicy mostu Varola. Powikłania zbroczeń nerwowych ze szczególnego rodzaju objawami psychicznymi. (Tamże, 1878, Nr. 14, 15, 20, 21).

Przypadek zbroczeń umysłowych powstałych prawdopodobnie wskutek przewlekłego zatrucia nikotynem i o zmianach nerwowych i psychicznych w ogóle, wywołanych zatruciem tytyniowem. Rzecz czytana w Tow. psychiat. wiedeńsk. na posiedzeniu z d. 29 maja 1878 r. (Tamże, 1878, Nr. 29).

Toż, po niemiecku. (Psychiatrisches Centralbl., 1878, str. 107—117).

O wystawie w zakładzie dolno-austriackim dla obłąkanych z powodu 25 rocznicy założenia tegoż urzędowej. (Przegl. lek., 1878, Nr. 34).

Przypadek gruźliczego przeistoczenia gruźliaków oskrzelowych i nerwu wzrokowego. Wytrzeszczak. Wyłuszczenie gałki wraz z nowotworem. Zwyrodnienie gruźlicze części skrzyżowania nerwu wzrokowego. Śmierć wskutek gruźliczego zapalenia opon miękkich mózgu. (Tamże, 1878, Nr. 40, 41).

Z kliniki psychiatrycznej prof. Meynerta w Wiedniu. Przypadek zadumy pod postacią obłąkania z omamami przebiegającej; wyzdrowienie. (Tamże, 1878, Nr. 48, 49).

O leczeniu padaczki atropiną i bromkiem potasem. (Tamże, 1881, str. 43, 67).

O użyciu chloru apomorfina w szale gwałtownym. (Dziennik III zjazdu... Nr. 5, 6).

Nadto umieszczał liczne sprawozdania z prac naukowych w Przeglądzie lek., w klin. Monatsbl. f. Augenheilkunde, w Centralbl. f. Augenheilkunde, w Jahrb. f. Augenheilkunde.

Laskowski Jan Chrzyciel.

De exostosi. Vilnae, typ. congreg. Missionis, 1812, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

Laskowski Piotr, ur. w Środzie 1836 r., do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i w Trzemesznie, medycyny od r. 1856 słuchał w Wrocławiu a później (1839—1840) w Berlinie.

De peritonitide ex perforatione processus vermicularis. Berolini, G. Schade, 1840, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Laskowski Zygmunt ur. 19 stycznia 1841 roku w Warszawie, ukończywszy nauki gimnazyalne w rodzinnem mieście w r. 1858, wstąpił do nowo utworzonej akademii medycznej. Opuściwszy kraj, po kilkumiesięcznym pobycie w Paryżu, wyjechał do Anglii i tam w Cambridge i Londynie oddawał się studyum lekarskim. W r. 1865 przeniósł się do Paryża a w dwa lata później stopień doktorski otrzymał. L. z zamiłowaniem oddawał się anatomii: w Cambridge pod Humphrey'em, w Paryżu pracował pod kierunkiem Sappeya. W r. 1869 rozpoczął wykłady anatomii i chirurgii operacyjnej w szkole lekarskiej paryżkiej, jako docent (professeur libre). Za zasługi, jakie oddał Francji podczas oblężenia Paryża 1871 r., otrzymał tytuł i prawa obywatela francuskiego a nadto zaszczycony został krzyżem kawalerskim legii honorowej. W r. 1875 powołany został do Genewy, gdzie na zlecenie miejscowej Rady Stanu urządził szkołę lekarską i objął w niej katedrę anatomii. L. znany jest jako dzielny anatom i wynalazca nowego sposobu balsamowania i przechowywania preparatów anatomicznych.

Étude sur l'hydropisie enkystée de l'ovaire et son traitement chirurgical. Thèse. Paris, Delahaye, 1867, w 8-ce, str. 111.

Observation sur la métrite parenchymateuse, recueillie dans le service de M. Guenée de Mussy. (Reforme médicale, 1866).

Procédé de conservation des cadavres et des préparations anatomiques. Genève, 1878, w 8-ce, str. 15. Sprawozdanie podał H. Kady. (Przegl. lek., 1878, Nr. 15).

Łatkowicz Sebastian, pierwsze stopnie naukowe uzyskał w Krakowie w latach 1599 i 1604; nauk lekarskich słuchał w Padwie; w r. 1614 i 1620 był dziekanem wydziału filozoficznego. Umarł z zarazy 1622 r.

Por. Oettinger: Rys... 232.

Latos, Latosius, Latosinius, Latosiński, Latoszyński Jan, lekarz, matematyk i astrolog, ur. w Krakowie 1539 r., stopień filozoficzny otrzymał w akademii jagiellońskiej 1563 r. Ukończywszy nauki lekarskie w Padwie, w r. 1583 weclony został do grona członków wydziału lekarskiego krakowskiego a w r. 1584 pierwszy zajął katedrę, ustanowioną w r. 1569 przez Piotra z Poznania. Wystąpił jako przeciwnik kalendarza gregoryańskiego, wykazał w nim niedokładności a natomiast swój układ przedstawiał; czém zniechęcił ku sobie członków akademii. Usunięty z profesury, udał się 1602 r. na Wołyn do ks. Konstantego Ostrońskiego, wojewody kijowskiego, który z całą Rusią nowy kalendarz odrzucał. Tam pisał wiele przeciw nowemu kalendarzowi. Pisma te wywołały liczne odparcia Wojciecha Rościszewskiego, Szczęsnego Żebrowskiego, Sakowicza a nawet Broscinsza. W końcu L. uznawszy swój błąd, wrócił do Krakowa i tu umarł w początkach XVII wieku.

Quaestio pro incorporatione sui inter professores medicos facultatis in univ. cracov. Cracoviae, Lazar., 1582.

Obwieszczenie przypadków, z znaków niebieskich, od Roku Pańskiego 1572 aż do Roku przyszłego 1589, z którego każdy może pewnie, rzeczy przyszłe, obaczyć: co za skutki będą tak z rewolucji rocznych jako też z zaćmienia słońca i miesiąca. Napisane przez mistrza Jana Latosa z Krakowa, sławney nauki krakowskiej astronoma: ile mogło być napilnien. Kraków, Stan. Szaflenberg, 1572, w 8-ce, k. 24, druk gocki. Ded. Mikołajowi Radziwiłłowi, wojewodzicowi wileńskiemu.

Kalendarz na r. 1590.

Prognosticum de regnorum ac imperiorum mutationibus ex orbium coeli, syderumque motu et lumine vario in haec tempora incidentibus, maxime vero de Christianorum contra Turcas successu diligentissime observatum et publicae utilitatis gratia editum. (Cracoviae), 1594, k. nl. 12. Ded. ces. Rudolffowi II.

Kometa z podziwieniem, która się ukazała r. 1596, dni miesiąca Lipca, pod znakiem niebieskim Helices albo niedzwinka większego przez... przed tym powiedana a teraz skutecznie widziana, a tak iey przestroga z pilnością opisana. Kraków, Woj. Kobylński, 1596, w 4-ce, 5 ark. Ded. Januszowi X. Ostrogskiemu, kasztelanowi krak.

Srogiego a strasliwego zaćmienia słonecznego także dwoyga miesięcowego na rok pański 1598 przypadającego krótkie skutków opisanie. Do tego przystępują efekty złączenia obudwu niefortun Saturnusa i Marsa w znaku niebieskim w Wadze przez Jana Latosa doktora w lekarstwiech z pilnością uczynione.

Przestroga, rozmaitych przypadków, z nauki gwiazd y obrotów niebieskich na rok pański 1599, trzeci po przestępnym, a od stworzenia świata 5561. Przez Jana Latosa, Doktora w Lekarstwiech pilnie napisana. B. m. dr., w 16-ce, ark. 3½, druk gocki. Ded. Alexandrowi ks. Ostrogskiemu.

Przestroga rozmaitych przypadków z nauki gwiazd y obrotów niebieskich na rok pański 1602 pospolity, a od początku świata 6182. Przez Jana Latosa, Doktora w lekarstwiech pilnie napisana. Na meridian Ostrogski. W 16-ce, ark. 3, druk gocki. Ded.

Bernardowi Maciejowskiemu, biskupowi krakowskiemu.

Przestroga przyszłego znacznego na świecie odmienienia. Kraków, 1595.

Nowa poprawa kalendarza. B. m. dr. i r.

Strażnik opowiada przypadki, które za sobą pociągają złączenie Saturnusa i Marsa r. 1596. Kraków, 1596.

Broszury o poprawie Kalendarza przeciw Wojciechowi Rościszewskiemu, Szczęsnemu Żebrowskiemu i innym; którzy znów nie byli Latosowi dłużni, jak tego dowodzą pisma: Latosie cieie albo dialog o kalendarzu Latosowym, 1604. Respons Zimnusa Latosowi na jego dyskursy ze strony kalendarza poprawionego.

Por. Maciejowski: Polska... I, 299. IV, 139. Siarczyński: I, 267. Bentkowski: II, 311. Łukasiewicz: Hist. szkół, I, 49. Starowolski: Hecatonastes: Nr. LIV, str. 80. Roczn. wyd. lek. III, 441. Wiszniewski: IX, 501 — 504. IV, 164. VII, 369. Chodyński: II, 3. Ottinger: I. e. 124, 191. Żebrowski: 201—204, 220.

Lauerman Jan, syn rajcy m. Lublina Dawida Lauermana, doktor medycyny i prawnik, um. w Lublinie 30 marca 1648 r. w 36 roku życia.

Por. Monum. Sarm., 726.

* **Launay Dr.**

Apteka domowa Pana de Launay, doktora francuskiego, w której znajdują się lekarstwa wyborne i doświadczone na choroby znaczniejsze i częściej zdarzające się z opisaniem skutków i sposobu używania tychże lekarstw. B. w. m. i r., fol., 2 k.

Laupman Henryk E., medyk - chirurg i prosektor zoologii w uniw. wileńskim.

O kuciu koni i obchodzeniu się z kopytami tak zdrowemu jako i choremu. Instrukcyja według zasad Langenbachera dla korzyści uczniów weterynaryi przy ces. uniw. wileńskim. Wilno. Zawadzki. Cz. I, 1827, w 8-ce, str. VIII, 125, 3 tab. Cz. II, 1828, w 8-ce, str. 102.

O wypychaniu i zachowaniu zwierząt klas wszystkich, oraz urządzaniu i utrzymaniu ich po gabinetach historyi naturalnej, dla użytku przełożonych nad gabinetami, uczących się i amatorów historyi naturalnej lub myśliwych. Wilno, w druk. Manesa i Żymela, 1829, str. VI, 220, nl. 14, 23 tab.

Laurentowski Wojciech, ur. w Winiarach 1854 r., do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycynę uczył się (1873 — 1879) w Wrocławu.

Beiträge zur Radecailoperation der Hernien. Breslau, Lindner, 1879, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Lauryśiewicz Modest, rodem z Kłatwy.

De fistulis vesico-vaginalibus earumque sanandam methodo, quae dicitur americana. Vratislaviae, typ. J. Neumanni, 1862, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Lazaroni Lanfrancus Paweł, rodem z Ręcy, opuściwszy z powodu zatargów religijnych kraj rodzinny, przybył w początkach XVII wieku do Torunia. 30 lipca 1604 r. uzyskał pozwolenie do praktyki lekarskiej, z zapewnieniem 100 talarów rocznego wynagrodzenia. Posada fizyka miejskiego, na którą przez Radę został przedstawiony, 7 listopada 1611 r. była mu odmówiona. Umarł 16 czerwca 1647 w Toruniu.

Por. Żernecke: 180.

* **Lazarus Julius.**

De plica polonica. Berolini, typ. fratrum Schlesinger, 1848, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Lebel Ignacy, ur. 1793 r. we wsi Grzybowie, w powiecie słonimskim; ukończywszy nauki szkolne u ks. dominikanów w Grodnie w r. 1811, udał się do Wilna dla studiów lekarskich. W r. 1819 otrzymał stopień lekarza I klasy. W r. 1821 wszedł do służby wojska polskiego jako lekarz batalionowy, w rok później posunięty został na lekarza sztabowego pierwszego pułku strzelców konnych. W r. 1828 uwolniony na własne żądanie od służby wojskowej, pewien czas przebywał w Suwałkach, skąd przeniósł się na stałe zamieszkanie do Warszawy. W latach 1838 — 1840 pełnił obowiązki akuszerza przy urzędzie lekarskim województwa mazowieckiego i kaliskiego; w tym czasie (1839) Rada ogólna lekarska Królestwa Polskiego przyznała mu stopień doktora medycyny. Obrany członkiem tow. lek. warsz. 1836 r., był jego sekretarzem dorocznym w latach 1839—1846. Od czasu zawiązania się wydawnictwa Pamiętnika tow. lek. L. początkowo należał do grona redakcyjnego, a następnie od r. 1840 do 1851 sam jeden był redaktorem tego czasopisma. Um. r. 1861.

O nagannym zwyczaju używania merkuryusza stokdziej do leczenia wszystkich prawie chorób. Warszawa, druk. Łątkiewicza, 1829, w 8-ce, str. 66.

O kuracji wiosennej Warszawa, druk. Łątkiewicza, 1830, w 8-ce, str. 40.

Uwagi nad pismem D-ra Maleza, o cholery indyjskiej wydanem r. 1831 w miesiącu listopadzie. Warszawa, 1832, w 8-ce, str. 62.

O wpływie zimna na ciało ludzkie, o szkodach jakie rzządza i o sposobach zaradzenia onym. Warszawa, 1833, w 8-ce, str. 48.

O kąpielach wiskalnych w czasie lata. Warszawa, druk. Łątkiewicza, 1835, w 16-ce, str. 23.

O użyciu wodorodanu potażu w leczeniu zapaleń błony przykrodnej i zastarzałego reumatyzmu stawów. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 96).

Porównanie cholery u starożytnych lekarzy znanej, z cholera dziś w Europie grasującą. (Tamże, T. I, 1837, str. 112).

Uwagi nad naturą cholery i jej leczeniem. (Tamże, T. I, 1837, str. 555).

Zdarzenie zapalenia krtani (croup). (Tamże, T. I, 1837, str. 630).

Gorączka przerywana utajona (febris intermittens larvata). (Tamże, T. II, 1839, str. 244).

O stawianiu pijawek. (Tamże, T. II, str. 375).

Hydrosodopatia czyli sposób leczenia zasadzony na połączonej działaniu zimnej wody z podnieceniem przeziwu skórno. (Tamże, T. II, str. 411).

Kilka zdarzeń uleczonych suchot płucnych skroficznych w zakresie rozwijania się. (Tamże, T. II, 1839, str. 611).

O naturze choroby tyfusu. (Tamże, T. III, 1840, str. 129).

Zdanie sprawy z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1839 przez... czytane na publicznym posiedzeniu d. 14 stycznia 1840. (Tamże, T. III, 1840, str. 2).

Toż, za r. 1840. (Tamże, T. V, 1841, str. 2).

Toż, za r. 1841. (Tamże, T. VII, 1842, str. 1).

Toż, za r. 1842. (Tamże, T. IX, 1843, str. 1).

Toż, za r. 1843. (Tamże, T. XI, 2 p., 1844, str. 161).

Toż, za r. 1844. (Tamże, T. XIII, 1845, str. 3, 19, T. XIV, 1845, str. 53).

Toż, za r. 1845. (Tamże, T. XV, 2 p. 1846, str. 31. T. XVI, 1846, str. 59).

Zapalenie serca. (Tamże, T. VII, 1842, str. 232).

Róża ręki, ciężca w niej głębokie przed ukazaniem się znaków ropienia, gangreną śmierć. (Tamże, T. X, 1843, str. 82).

Wyrośle grzybowate w pęcherzu moczowym. (Tamże, T. XII, 1844, str. 65).

Nauka lekarska i jej sztuka, czyli lekarz uczony i lekarz szczepiliwy. (Tamże, T. XII, 1844, str. 78).

Zatrucie belladonną. (Tamże, T. XIII, 1845, str. 212).

Zapalenie płuc. (Tamże, T. XV, 1846, str. 9. T. XVII, 1847, str. 38).

Zdanie sprawy z czynności redakcyjnych Pamiętnika tow. lek. warsz. z r. 1840. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 100, 104).

Uwagi nad opisem epidemii chorób (1846). Tyfus. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 52).

O stanie lekarskim. Rzecz czytana na posiedzeniu publicznem 1847 r. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 63).

Opowiadania dotyczące nauki i praktyki lekarskiej w ogólności. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 245. T. XX, 1848, str. 215).

Hemoroidy. (Tamże, T. XX, 1848, str. 225).

Niektóre uwagi o niepłodności małżeńskiej. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 3).

Zapalenie błony przewodu pokarmowego, jakoby cholegryczne. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 95).

Zaraźliwość cholery. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 161).

Choroba serca. Kilka słów nad użyciem napaśtnicy w chorobach tego trzewu. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 260).

O puszczaniu krwi. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 163. T. XXIII, 1850, str. 1).

Nieczystości żołądkowe (gastricisms). (Tamże, T. XXX, 1853, str. 226).

Rodowód lekarzy wykonywających sztukę bez marzeń naukowych i bez marności świata chętnymi radami pod okazałą cechę doświadczenia. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 169. T. XL, 1858, str. 67, 192. T. XLII, 1859, str. 88, 247. T. XLIV, 1860, str. 147).

Lebel Kazimierz, syn poprzedzającego, rodem z Warszawy, obecnie praktykuje we Francji.

De la grossesse multiple. Paris, Le François, 1869, w 8-ce, str. 76. Thèse.

* **Lebert Herman.**

Choroby na zgęzli oddychania i krążenia według Leberta. „Grundzüge der ärztlichen Praxis“ opracował Dr. Anastazy Mizerski. Toruń, F. T. Rakowicz, druk. J. Buszezyńskiego, 1869 — 1873, str. IV, 373 i VIII.

Lebiedziński Antoni ur. 17 stycznia 1821 roku w Choroszczy, w powiecie białostockim; do gimnazjum uczęszczał w Białymstoku, do medycyny przykładał się (1841—1846) w Moskwie. Początkowo był lekarzem m. Białej, w gubernii besarabskiej; r. 1850 mianowany lekarzem powiatowym tamże; w r. 1856 przeniósł się na takąż posadę do miasta Sokółki w gubernii grodzieńskiej. Lata 1863 — 1867 spędził na przymusowym pobycie na dalekim wschodzie. W r. 1867 wrócił do kraju i osiadł w Warszawie i tu od r. 1869 jest lekarzem

Domu schronienia starców ś. Ducha i P. Maryi, od r. 1870 lekarzem w instytucie ś. Kazimierza a nadto w r. 1880 został mianowany pomocnikiem inspektora lekarskiego gubernii warszawskiej.

Kwestya sztucznego poronienia przy nieustających wymiotach. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXV, 1871, str. 118).

Wydobyć łożyska po porodzie w 8-ym miesiącu, peritonitis; śmierć. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 17).

Zaburzenie w n. przydatkowym Willisa. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 511).

Le Brun Aleksander Antoni, najznakomitszy lekarz operator polski w nowszych czasach, ur. w Warszawie 12 maja 1803 r.; ukończywszy nauki w konwiktach pijarskim na Żoliborzu, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego i 18 października 1824 r. stopień magistra medycyny i chirurgii otrzymał. Lata 1825 — 1828 przepędził na wycieczce naukowej po Niemczech, Anglii a przeważnie Francji. 30 marca 1827 r. osiągnął w szkole lekarskiej paryzkiej stopień doktora medycyny, który mu później Rada lekarska Królestwa w r. 1838 potwierdziła. Wróciwszy do kraju 1828 r., wkrótce (29 sierpnia 1829 r.) został mianowany ordynatorem szpitala Dzieciątka Jezus, a w r. 1840 naczelnym lekarzem tegoż szpitala; obowiązki te spełniał aż do zgonu. Równocześnie w latach 1836 — 1840 zawiadywał jako lekarz naczelny Domem Zdrowia na Ordynackim; był członkiem honorowym Urzędu lekarskiego a później i Rady lekarskiej Królestwa. W r. 1860 objął ster kliniki i wykład chirurgii operacyjnej w warsz. akademii medyko-chirurgicznej; katedrę tę utrzymywał i w Szkole Głównej, piastując równocześnie do r. 1866 dostojęństwo dziekana wydziału lekarskiego. L. był jednym z założycieli i nader gorliwych współpracowników Pamiętnika tow. lek. warsz. (1837), Tygodnika lekarskiego (1847) i Gazety lekarskiej. W latach 1833 — 1836 był sekretarzem, 1849 — 1854 wice prezesem, 1854 — 1856 i 1866 prezesem warsz. tow. lek. Um. 3 czerwca 1868 r.

Essai médical sur la plique polonaise. Paris, Didot, 1827, w 4-ce, str. VI, 47. Thèse.

O użyciu kulebów i ich olejku eterycznego w leczeniu rzerzazek. (Pamiętnik lek. warsz. 1838, T. I, str. 383 — 385).

Niektóre wiadomości nad trawieniem robione przez D-ra Beaumont, na młodzieńcu mającym fistulę żołądkową. (Tamże, str. 385).

Krótkie zdanie sprawy z sześciolletnich czynności lekarsko-chirurgicznych w głównym szpitalu warszawskim Dzieciątka Jezus. Warszawa, w druk. przy ul. Rymarskiej, 1836, w 4-ce, str. 36, 2 ryc.

Toż, Nr. II, p. t. Pamiętnik chirurgiczny szpitala Dzieciątka Jezus. Obejmujący zdanie sprawy z czynności lekarsko-chirurgicznych w tymże szpitalu w r. 1836. Warszawa, nakł. aut., 1837, w 4-ce, str. 46, nl. 2.

Toż, Nr. III, p. t. Pamiętnik chirurgiczny szpitala Dzieciątka Jezus. Obejmujący zdanie sprawy z czynności lekarsko-chirurgicznych w tymże szpitalu w r. 1837. Warszawa, 1838, w 4-ce, str. 29, k. nl. 5.

Zdanie sprawy z prac i czynności Tow. lek. warsz. w r. 1833, czytane na posiedzeniu ogólnem d. 3 grudnia 1833 r. (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 1).

Toż, za r. 1834. (Tamże, T. I, 1837, str. 16).

Toż, za r. 1835. (Tamże, T. I, 1837, str. 30).

Nadieżbowe sutki pod pachami bez brodawek. (Tamże, T. I, 1837, str. 13).

Przepuklina pachwinowa uwieziona, operacya, w 14 dni wytworzenie się fistuły sterkoroidalnej. (Tamże, T. I, 1837, str. 14).

Pokąsanie w twarz przez wilka wściekłego. (Tamże, T. I, 1837, str. 196).

Ukąszenie przez żmiję. (Tamże, T. I, 1837, str. 196. T. XL, 1858, str. 253).

Rozumne zsywanie warg sromnych przez dziewczynę 18-letnią. (Tamże, T. I, 1837, str. 197).

Operacya krwawa kamienia u dziecięcia miesięcznego, brak kamienia; szczególny stan chorobliwy pęcherza. (Tamże, T. I, 1837, str. 199).

Owzrodenie zewnętrznej tablicy kości czołowej natury skrofalicznej. (Tamże, T. II, 1839, str. 275).

Hernia cerebialis w okolicy korzenia nosa, podwiązanie; śmierć. (Tamże, T. II, 1839, str. 16).

Wyłuszczenie raka w okolicy przysusnej; przetoka ślinna, usunięcie jej za pomocą przycisku pozostającej części gruczołu ślinnego. (Tamże, T. II, 1839, str. 284).

Nowy sposób leczenia złamań kości za pomocą przyrządu niewzruszalnego (appareil inamovible). (Tamże, T. II, 1839, str. 177).

Zapalenie skrofaliczne stawu ramieniowego (omarthroceae). (Tamże, T. II, 1839, str. 278).

Amputacye dolnych kończyn. (Tamże, T. II, 1839, str. 286).

Wyjutki z pamiętnika chirurgicznego szpitala Dzieciątka Jezus w r. 1837. (Tamże, T. II, 1839, str. 274).

Aneurysma diffusum art. brachialis; podwiązanie tętnicy, wyłuszczenie w stawie barkowym. (Tamże, T. II, 1839, str. 288).

Litotomia u 14-letniego chłopca, cięcie boczne, fistuła kiszko-pęcherzowa. (Tamże, T. II, 1839, str. 293).

Dwa przypadki wyłuszczenia piersi kobiecych dotkniętych rakiem. (Tamże, T. II, 1839, str. 281).

Guz na tylnym ścianie gardziela. (Tamże, T. III, 1840, str. 73).

Poprzeczna ściągająca przegroda pochwy macicznej. (Tamże, T. III, 1840, str. 78).

Kamień w pęcherzu moczowym, usiłowania skruszenia, litotomia. Chemiczny rozbiór wydobytego kamienia dokonany przez p. Hann. (Tamże, T. III, 1840, str. 81).

Litotomia, wydobyć drugiego kamienia na piąty dzień po operacyi. (Tamże, T. III, 1840, str. 85).

Tętniak tętnicy ramiennej w stawie łokciowym uleczone bez operacyi krwawej. (Tamże, T. III, 1840, str. 91).

Sprawozdanie lekarskie z czynności szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie r. 1841. (Tamże, T. VII, 1842, str. 157).

Toż, za r. 1842. (Tamże, T. X, 1843, str. 195).

Toż, za r. 1843. (Tamże, T. XII, 1844, str. 3).

Toż, za r. 1844. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 3).

Toż, za r. 1845. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 165).

Toż, za r. 1846. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 171).

Toż, za r. 1847. (Tamże, T. XIX, 1849, str. 167).

Toż, za r. 1848. (Tamże, T. XXII, str. 3).

Toż, za r. 1849. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 3).

Toż, za r. 1850. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852 str. 136).

Toż, za r. 1851. (Tamże, T. XXV, 2 p., 1851, str. 117. T. XXVI, 1851, str. 17. T. XXVI, 2 p., str. 82. T. XXVII, 1852, 2 p., str. 3).

Toż, za r. 1852. (Tamże, T. XXVIII, 1852, str. 43. T. XXVIII, 2 p., str. 104. T. XXIX, 1853, str. 198, 228).

Toż, za r. 1853. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 267. T. XXX, 1853, str. 65, 283. T. XXXI, 1854, str. 73).

Toż, za r. 1854. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 203. T. XXXII, 1854, str. 72, 208. T. XXXIII, 1855, str. 46).

Toż, za r. 1855. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 263. T. XXXIV, 1855, str. 90, 290). T. XXXV, 1856, str. 124).

Toż, za r. 1856. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 151).

Toż, za r. 1857. (Tamże, XXXVII, str. 269, 296. T. XXXIX, 1858, str. 121).

Toż, za r. 1858. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 267. T. XL, 1858, str. 51, 245. T. XLI, 1859, str. 129).

Toż, za r. 1859. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 313. T. XLII, 1859, str. 122, 277. T. XLIII, 1860, str. 167).

Toż, za r. 1860. (Tamże, XLIV, 1860, str. 111).

Wszystkie te sprawozdania wyszły także w osobnych odbiciach.

Tyfus w szpitalu Dzieciątka Jezus w r. 1841. (Tamże, T. VII, 1842, str. 170).

Kilka przypadków zapalenia płuc. (Tamże, T. VII, 1842, str. 173).

Gangrena płuc. (Tamże, T. VII, 1847, str. 178).

Zapalenie mleczka pęcherzowego. (Tamże, T. VII, 1842, str. 181).

Typylitis. (Tamże, T. VII, 1842, str. 183).

Przeniesienie się artrytyczne. (Tamże, T. VII, 1842, str. 179).

Nowotwór w jamie brzusznej mylnie za wodną puchlinę jajnika uważany. (Tamże, T. VII, 1842, str. 204).

Operacja kily zaciśniętej w pierścieniu brzuszny i w szyi worka, który zapuszczał się między błony sznurka nasiennego. (Tamże, T. VII, 1842, str. 219).

Dwa przypadki tętniaka tętnicy podkolanowej; amputacja; śmierć. (Tamże, T. VII, 1842, str. 214).

Odpitowanie znacznej części prawej połowy szczęki dolnej z powodu nowotworu tej kości. (Tamże, T. VII, 1842, str. 215).

Wycięcie zrakowatego sznurka nasiennego. (Tamże, T. VII, 1842, str. 217).

Dwie operacje kamienia pęcherza urnowego. (Tamże, T. VII, 1842, str. 219).

Dwa wypadki myotymiaie ocularis (w celu uleczenia zęzu) dokonane przez M. Wolfa bezskutecznie. (Tamże, T. VII, 1842, str. 226).

Wyluszczenie gałki ocznej. (Tamże, T. VII, 1842, str. 217).

Kilka pachwinowa zadawniona, jej pęknięcie, wysunięcie się kieszek na zewnątrz, anas praeternaturalis; wyzdrowienie. (Tamże, T. VII, 1842, str. 209).

Tenotomia. T. VII, 1842, str. 220).

Wspomnienie lekarskie z podróży odbytych w r. 1842 do Niemiec i Francji. (Tamże, T. IX, 2 p., 1843, str. 11—67).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1843, w 8-ce, str. 66.

Operacya zęzu dokonana przez D-ra Chotkowskiego. (Tamże, T. X, 1843, str. 140).

Doświadczenia z lekiem zalecanym przeciw epilepsji (płuc, sere i wytroba wydobyte z rozpiętego żywca kreta), dokonywane w szpitalu Dzieciątka Jezus stosownie do wezwania głównego Inspektora Służby Zdrowia. (Tamże, T. XII, 1844, str. 63).

Gorączki połogowe z gangreną części płciowych. (Tamże, T. XII, 1844, str. 19).

Kruszenie kamienia w pęcherzu moczowym pierwszy raz dokonane w szpitalu Dzieciątka Jezus (1843). (Tamże, T. XII, 1844, str. 35).

Przecięcie podskórne mięskulów twarzy sparaliżowanej dokonane w szpitalu dzieciątka Jezus p. Diefenbacha. (Tamże, T. XII, 1844, str. 35).

Operacya zęzu dokonana ze skutkiem przez Diefenbacha w szpitalu Dzieciątka Jezus (1843). (Tamże, T. XII, 1844, str. 54).

Aneurysma spurium art. tibialis anticae; śmierć. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 34).

Wrodzony przerost palców lewej nogi. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 42).

Wyluszczenie ramienia ze stawu. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 38).

Zwichnienie w stawie udowym. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 230).

Przetoka stołco-pochwowa wrodzona, utworzenie otworu stołcowego w miejscu właściwym. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 41).

Narośl chrząstkowata w brzuchu, zostająca w związku z macicą. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 50).

Wycięcie guza krwawego (angiectasia) na karku u dwutygodniowego dziecka. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 40).

Uderzenie kamieniem w czoło, meningitis, trepanatio; śmierć. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 213).

Nowotwór wyrastający z zatoki czołowej, który zniszczył kość górnoścżękową lewą, dolną ścianę oczodołu, kość łzową, kość nosową, muszlę lewą, części kości podniebiennnej i t. d. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 219).

Zatrucie lebiadą (komosą). (Tamże, T. XVI, 1846, str. 193).

Przerżnięcie zupełne przewodu powietrznego w celu samobójstwa; wyleczenie przy prostym opatrunku. (Tamże, XVI, 1846, str. 197).

Spadnięcie z rusztowania na dwa piętra wzniesionego, porażenie kończyn górnych i dolnych, wylew krwi do kanału kręgosłupa; śmierć. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 206).

Wydalanie z pochwy wienca macicznego domowego wyrobu, (kora obłana woskiem). (Tamże, T. XVI, 1846, str. 204).

Herniotomia; śmierć. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 217).

Tętniak tętnicy podobojczykowej lewej. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 218).

Uwagi nad gorączkami tyfoidalnymi w ogólności a w szczególności nad epidemią tych gorączek w r. 1845. (Tamże, T. XVII, 1847, str. 32).

Wyluszczenie ze stawu lewej połowy szczęki dolnej i odpitowanie jej w okolicy pierwszego zęba trzonowego strony przeciwniej. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 202).

Aneurysma art. popliteae. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 205).

Zatrucie 25-letnich osób trucizną kieszkową. (Tamże, T. XVIII, 1847, str. 197. T. XIX, 1848, str. 68).

Wyluszczenie i odpitowanie szczęki dolnej. (Tyg. lek., 1847, Nr. 5).

Szpital Dzieciątka Jezus, oddz. chor. umysłowych. Wodowstręt (Hydrophobia). (Tamże, 1847, Nr. 8).

Uwagi o aneuryzmatach prawdziwych, w szczególności o aneuryzmacie tętna podkolanowego. (Tamże, 1847, Nr. 10).

Ciąża zewnątrz maciczna. (Tamże, 1848, Nr. 24).

Szpital Dzieciątka Jezus. Ważniejsze wypadki chirurgiczne. Jednoczesne podwójne amputacje, przy pomocy chloroformu. Rana głowy. Odcięcie pępka matki z macicą. (Tamże, 1848, Nr. 50, 51).

Wylanie krwi w okolicy przedłużonego mlecza z przyczyny traumatycznej; śmierć. (Pam. tow. lek. warsz. T. XIX, 1848, str. 219).

Wyluszczenie większej połowy szczęki dolnej. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 69).

Pęknięcie tętnicy i żyły udowej z przyczyny traumatycznej. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 205).

Iridektomia z pomyślnym skutkiem dokonana po raz pierwszy 1847 r. w szpitalu Dzieciątka Jezus. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 217).

Telengiectasia wargi dolnej; operacja. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 212).

Odszcep wewnętrzny blaszki kości czołowej, przebieg podstępny choroby; śmierć. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 35).

Cholera w r. 1848 w Warszawie. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 20).

Złamanie górnej 1/3 kości szprychowej, połączone z jej wywichnięciem. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 33).

Dwie amputacje dokonane u jednego chorego w tymże samym czasie przez dwóch operatorów. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 40).

Operacja kamienia moczowego u osoby dotkniętej przetoką pochwo-pęcherzową. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 35).

Odjęcie polipa macicy wraz z macicą. (Tamże, T. XXII, 1849, str. 46).

Macica podwójna o wspólnej pochwie. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 25).

Ropień w płacie przednim prawej połowy mózgu bez żadnych objawów mózgowych za życia chorej. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 25).

Złe skutki z nadużycia środków rtęciowych (zrośnięcie języka z częściami przyległymi). (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 30).

Wielki palec ręki prawej urwany przez leje. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 46).

Pannus co neae. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 59).

Wścieklizna (hydrophobia) u człowieka. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 66).

Ropień w substancji mózgu; wyzdrowienie. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 42).

Złamanie kości czołowej, utrata w niej substancji, zebranie ropy pod czaszką na powierzchni mózgu, zupełna przytomność; wyzdrowienie. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 42).

Wyluszczenie lewej połowy szczęki górnej z powodu nowotworu w jamie Highmora. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 55).

Chorea Sti Viti. (Tamże, T. XXV, 2 p., 1851, str. 121).

Odra w r. 1851. (Tamże, T. XXVI, 1851, str. 18).

Rana kłota w okolicy łędźwiowej z wystąpieniem kieszek na zewnątrz, wyleczenie. (Tamże, T. XXVII, 1852, 2 p., str. 177).

Wyluszczenie ramienia w stawie łopatkki; śmierć. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 180).

Zwłknięcie końca mostkowego obojczyka. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 181).

Tętniak tętnicy podkolanowej; podwiązanie tętnicy udowej; wyzdrowienie. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 185).

Aneurysma spurium w przegubiu łokciowym; operacja; wyleczenie. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 186).

Pęknięcie serca. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 177).

Cholera w r. 1852. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 200).

Febra apoplektyczna. (Tamże, T. XXXII, 1854, str. 245).

Przypadek nadzwyczaj silnego ślinotoku po wcięnięciach merkurjalnych (po 3 — 4 kwart dziennie). (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 325).

Użycie po raz pierwszy w Warszawie ugniatacza Chassaigna'a do odjęcia raka piersi i polipa macicy. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 27).

Tożsamość ospy rodniój i waryoloidów. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 159).

Róża zstępująca (erysipelas descendens). (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 275).

Hydatydy wątroby. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 282).

Tracheotomia dokonana pierwszy raz w szpitalu Dzieciątka Jezus przez Korzeniowskiego. (Tamże, T. XXXVII, 1857, str. 290).

Wspomnienia lekarskie z podróży odbytej za granicę w r. 1857. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 32).

Obniżony przerost i przeistoczenie wątroby. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 272).

Aneurysma aorty piersiowej, objętości głowy ludzkiej. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 277).

Zranienie tętnicy udowej; podwiązanie tejże nad więzadłem Puparta; śmierć. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 277).

Zwężenie cewki moczowej; przecięcie uretrotomem Civiale'a dokonane przez Korzeniowskiego. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 280).

Poknięcie szpilki; wyjście jej w trzy tygodnie otworem stołowym. (Tamże, T. XL, 1858, str. 54).

Aneurysma art. brachialis, podwiązanie tętnicy, odjęcie członka powyżej łokcia; śmierć. (Tamże, T. XL, 1858, str. 61).

Exostosis na prawem pończoku. (Tamże, T. XL, 1858, str. 62).

Złamanie i zakłębienie kości bocznych głowy; trepanacja; przytomność zachowana przez cały czas choroby. (Tamże, T. XL, 1858, str. 252).

Złamanie goleń, delirium nervosum; śmierć. (Tamże, T. XL, 1858, str. 249).

Odjęcie polipa nosa, głęboko zapuszczającego się do gardła za pomocą galvano-kaustyki. (Tamże, T. XL, 1858, str. 233).

Gorączka pęłogowa w szpitalu Dzieciątka Jezus. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 130).

Alcoholismus. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 315).

Rezekcja stawu kolanowego dokonana przez Korzeniowskiego w szpitalu Dzieciątka Jezus. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 319).

Trepanacja czaszki u dwóch młodych chłopców. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 138).

Odpilowanie środkowej części kości szczęki dolnej. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 279).

Guzy rakowaty osadzony na grubej szypule w samym otworze pępkowym. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 140).

Tętniak tętnicy domózgowiej, podwiązanie tętnicy szyjowej wspólnej; wyleczenie. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 143).

Operacja ogromnego guza twarzy i szyi dokonana w szpitalu Dzieciątka Jezus przez Langenbecka. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 262).

Prelekcyja wstępna chirurgii operacyjnej i kliniki chirurgicznej prof. w. c. k. med. chirurg. akad. (Tyg. lek., 1860, Nr. 42, 43).

Sprawozdanie z czynności kliniki chirurgicznej przy Ces. Król. Warsz. medyko-chirurgicznej akademii w r. 1860/61. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLVIII, 1862, str. 7, 77, 77).

Toż, za r. 1861/2. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 436. T. L, 1863, str. 5, 197).

Sprawozdanie z czynności kliniki chirurgicznej przy wydziale lekarskim Szkoły Głównej Warsz. w r. 1862/63. (Tamże, T. LII, 1864, str. 353).

Toż, za r. 1863/4. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 3). Sprawozdania te wyszły także w osobnych odbiciach.

Coxalgia czyli dobrowolne zwinięcie w stawie biodrowym, ropnie zimne, przedostanie się ropy do jamy brzusnej; śmierć. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 14, 15).

Guzy białe stawów (arthrocace, tumores albi). (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 88. T. L, 1863, str. 32).

Operacja Pirogowa osteoplastyczna. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 285).

Amputacja Choparta. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 286).

Wrzody weneryczne następne, zajmujące różne części ciała. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 78).

Zwężenie cewki moczowej. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 278).

Litotomia. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 279).

Wypilowanie kości jarzmowej. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 284).

Elephantiasis? lymphangitis? (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 443).

Amputacja obu goleni równocześnie u téjże saméj choréj dokonana. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 447).

Rana prawéj dolnéj ściany brzusznej zadana przez kolo sieczkarni. (Tamże, T. L, 1863, str. 5).

Zwężenie całego kanału prowadzonego do przełyku i tchawicy; operacja. (Tamże, T. L, 1863, str. 217).

Operacja przepukliny, utworzenie sztucznego otworu odbytoowego. (Tamże, T. L, 1863, str. 219).

Herniotomia, anus artificialis, próby usunięcia przetoki kiskowej sposobem Dupuytren'a. (Tamże, T. L, 1863, str. 220).

Przetoka brzuszna. (Tamże, T. L, 1863, str. 223).

Rana kłota, przebiecie tętnicy piszczelowej tylnéj; śmierć. (Tamże, T. L, 1863, str. 7).

Zgruchotanie kości czołowej; złamanie i usunięcie kości nosa; trepanacja. (Tamże, T. L, 1863, str. 19).

Zgorzel kości czaszki na znacznej przestrzeni. (Tamże, T. L, 1863, str. 25).

Guz krwawy, (tumor cavernosus) na twarzy; operacja przez przebiecie. (Tamże, T. L, 1863, str. 201).

Guz krwisty twarzy wielkości cytryny, uleczony zastrzyknięciem 1/4 chloru żelaza. (Tamże, T. L, 1863, str. 201).

Rak ślinianki przyusznej, odwar Zittmanna przynosi ulgę. (Tamże, T. L, 1863, str. 207).

Przerost wargi górnej, dwie operacje dokonane przez Le Bruna i przez Langenbeck'a. (Tamże, T. L, 1863, str. 215).

Ropnie zimne, z których jeden komunikuje z płucem. (Tamże, T. L, 1863, str. 13).

Złamanie 7-go i 8-go żebra; emphysema subcutaneum w bardzo wysokim stopniu. (Tamże, T. L, 1863, str. 18).

Choroba Potta; ropień napływowy. (Tamże, T. L, 1863, str. 15).

Złamanie kości ramieniowej, jednoczesne złamanie 6-go i 7-go żebra, zapalenie płuc. (Tamże, T. L, 1863, str. 17).

Zapalenie kości twarde (ostéite dure condensante). (Tamże, T. L, 1863, str. 26).

Owrodożenie kości piętowej kończyny lewéj; wyluszczenie téj kości. (Tamże, T. L, 1863, str. 29).

Osteosarcoma górnego końca kości ramieniowej i części stawu barkowego; operacja. (Tamże, T. L, 1863, str. 34).

Rak kości stopy, odcięcie goleni pod kolanem; leczenie pooperacyjne w przyrządzie Guyot'a à incubation. (Tamże, T. L, 1863, str. 37).

Rak osadzony w okolicy ścięgna Achillesa i do niego przyrosły. (Tamże, T. L, 1863, str. 210).

Wrodzony zrost dwóch palców ręki prawéj; operacja. (Tamże, T. L, 1863, str. 226).

Rak sutka jako następstwo raka kości ramieniowej. (Tamże, T. L, 1863, str. 208).

Rak oczodołu, odcięcie żarem elektrycznym. (Tamże, T. L, 1863, str. 211).

Rak oczodołu, rozsądzenie ścian oczodołu; operacja krwawa. (Tamże, T. L, 1863, str. 212).

Przetoki moczowe w następstwie zwężeń cewki moczowej. (Tamże, T. L, 1863, str. 222).

Wrzody syfilityczne następne. (Tamże, T. LII, 1864, str. 363).

Uporczywy owrodożenie na ramieniu lewém natury syfilitycznéj po przebytych przed 22 laty szankrze. (Tamże, T. LII, 1864, str. 365).

Zwężenia cewki moczowej. (Tamże, T. LII, 1864, str. 367).

Wodna puchlina podwójna jądra. (Tamże, T. LII, 1864, str. 402).

Skruszenie kamienia w pęcherzu moczowym. (Tamże, T. LII, 1864, str. 403).

Zapalenie mięśnia lędźwio-udowego. (Tamże, T. LII, 1864, str. 358).

Obrażenie kłykcia kości goleniowej, trzy rany w okolicy rzepki kolana; amputacja. (Tamże, T. LII, 1864, str. 370).

Złamanie obu kości udowych. (Tamże, T. LII, 1864, str. 331).

Zwinięcie kręgu drugiego pod pierwszym ku stronie prawéj i ku przodowi; równoczesne złamanie szczęki górnej; śmierć. (Tamże, T. LII, 1864, str. 355).

Wypilowanie stawu łokciowego. (Tamże, T. LII, 1864, str. 387).

Owrodożenie kości stopy, amputacja podskokowa (sous-astragalienné). (Tamże, T. LII, 1864, str. 387).

Wypilowanie kości łydkowej. (Tamże, T. LII, 1864, str. 383).

Osteosarcoma w stawie łokciowym; amputacja. (Tamże, T. LII, 1864, str. 389).

Zgruchotanie kości jarzmowej; krwotok z tętnicy w jamie szczękowej górnej, przewiązanie tętnicy głównej szyjowej. (Tamże, T. LII, 1864, str. 374).

Rak szczęki dolnej, wyluszczenie większéj połowy téj kości. (Tamże, T. LII, 1864, str. 390).

Wielki polip noso-gardzielowy; operacja krwawa. (Tamże, T. LII, 1864, str. 398).

Przyrost języka do części miękkich pod nim położonych w następstwie rany postrzałowej, wyleczenie na drodze operacyjnój. (Tamże, T. LII, 1864, str. 378).

Rak dźgiasta górnego usunięty za pomocą żaru elektrycznego. (Tamże, T. LII, 1864, str. 400).

Uranoplastice dokonana przez Korzeniowskiego. (Tamże, T. LII, 1864, str. 401).

Ropień brzucha (między otrzewną a ścianą kiszki), otworenie ropnia; śmierć. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 9).

Guz chęlboczący w brzuchu zagadkowej natury, jego zniknięcie bez śladu. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 38).

Zwinięcie kręgosłupa. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 14).

Zrośnięcie stawu kolanowego. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 16).

Zwinięcie dobrowolne. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 17).

Odcięcie częściowe stopy pod kością skokową (amputation sous-astragalienné). (Tamże, T. LIII, 1865, str. 22).

Rezekcja kości goleniowej dokonana z powodu zdrożnego zrośnięcia téjże kości po złamaniu. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 25).

Enechondroma palców lewéj ręki. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 28).

Utrata mowy, porażenie lewéj połowy ciała natury syfilitycznéj. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 18).

Wypilowanie szczęki górnej, spowodowane rakiem tejże kości. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 23).

Rak kości jarzmowej i przedniej części kości szczękowej górnej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 24).

Operacja wargi zajęczy dokonana sposobem Nélatona u osoby dorosłej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 31).

Dwie operacje cheiloplastyczne dokonane z powodu raka wargi dolnej. (Tamże, T. LIII, 1863, str. 31).

Podwiązanie arterii biodrowej zewnętrznej spowodowane tętniakiem tętnicy udowej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 32).

Próchnice (caries) kości śródstopowej pierwszej, wyluszczenie jęj; zgorzel; śmierć w 48 godzin po operacji. (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 337—341).

Rak szczęki dolnej; resekcja i wyluszczenie ze stawu lewej połowy szczęki; zapalenie okostnej pozostałej części tej kości; wyzdrowienie. (Tamże, T. III, 1867, str. 233—236, 256—259).

Sprawozdanie z czynności kliniki chirurgicznej szkoły głównej warsz. z r. 1866/7. (Tamże, str. 377—382, 393—398, 410—415).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, w druk. Gaz. polsk., 1868, w 8-ce, str. 16.

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował najważniejsze spostrzeżenia z praktyki:

Rak na łokciu. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLV, 1861, str. 394).

Rakowice lewej połowy szczęki dolnej; wyluszczenie. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 48).

Przypadek wycięcia śledziony. (Tamże, T. L, 1833, str. 475).

Oderwanie podniebienia miękkiego od twardego. (Tamże, T. LI, 1864, str. 395).

Zarośnięcie wrodzone otworu stołcowego, samodzielnie wytworzona przetoka prostoćno-pochwowa. (Tamże, T. LI, 1864, str. 400).

Odcjęcie śledziony. (Tamże, T. LI, 1864, str. 401).

Wyluszczenie się całej kości skroniowej (wraz z jej częścią skalistą). (Tamże, T. L, 1833, str. 148, 150, 281, 294. T. LI, 1864, str. 336).

Złamanie kości szczękowej górnej. (Tamże, T. LI, 1863, str. 397).

Tętniak tętnicy udowej; podwiązanie tętnicy biodrowej zewnętrznej; zapalenie otrzewnej; śmierć. (Tamże, T. LII, 1864, str. 92, 272).

Kamień moczowy wążący około 11 uncji. (Tamże, T. LI, 1865, str. 277).

Rozprawy nad sposobami zachowania się w obec wynaczynień krwistych. (Tamże, T. LV, 1866, str. 449).

Kamień moczowy u mężczyzny, którego związekiem był ołówek. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 95).

Wycięcie częściowe szczęki dolnej u dwóch chorych. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 96).

Hernia serotalis i zrośnięte z nią jądro. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 430).

Choroba syfilityczna konstytucjonalna; zmiany w kościach. (Tamże, T. LVII, 1860, str. 104).

Kamienie pęcherzowe wórnne po litotrypsji. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 408).

Periostitis traumatica po częściowym wypilowaniu szczęki dolnej, z powodu osteosarcomatis. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 411).

Unieruchomienie zbliżonych szczęk od lat trzech trwające. (Tamże, T. LVII, 1867, str. 414).

W rękopisie zostawił:

O źródle soków krążących w ciele zwierzęcym, siłę i sposób krążenia, odmianach w biegu i ich naturze. Rozprawa nagrodzona medalem mniejszym 10 lipca 1822 r. przez wydział lek. uniwersytetu.

W przypadku zranienia nowonarodzonego dziecienia niezwykłego, jakie zachodzą okoliczności na które lekarz prawny szczególną uwagę zwrócić po-

winien, aby się mógł dostatecznie przekonać nie tylko, czyli dziecko żywe czy nieżywe na świat przyszło, ale oraz czyli przypadkowo lub z czyjejkolwiek bądź winy utraciło życie, jeżeli takowego są obecne ślady. Rozprawa uwieńczona medalem większym 30 czerwca 1823 r. przez wydział lek. uniwersytetu warsz.

Rozprawa o odcjęciu szczęki dolnej. Rękopis w bibl. tow. lek. warsz. napisany pierwotnie po francuzku 1825 r. a przełożony przez autora na polski w r. 1828.

Wykład chirurgii operacyjnej, 4 t. Dzieło Celsa. (Żywoć jego opisał J. F. Nowakowski i Girsztowt).

Lech Aleksander, współczesny lekarz lwowski.

Stan zdrojowiska w Swoszowicach w r. 1861. Kraków, druk. Uniwersytecki, w 8-ce, str. 21, z widokiem łaźniaków w Swoszowicach.

Postrzeżenia względem ilości wody siarczanej w zdroju Swoszowickim czynione od maja do listopada 1862 r.

Sprawozdanie ze stanu zakładu w Swoszowicach w r. 1852.

Leczenie naturalne i pewne epilepsji (wielkiej choroby, kurczów). Dwunaste wydanie. Berlin 1860, w 16-ce, str. 39.

Leczeniu (O) cholery. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 4.

* **Lee Wiliam**.

Lekarz domowy czyli łatwy sposób leczenia francuzką wódką z solą różnych powierzchniowych i wewnętrznych skażeń i zapaleń bez lekarza. Odkrycie dzielności i skutków. Wykład z niemieckiego przez K. A. Pokojskiego. Toruń, Lambeck, 1842, w 8-ce, str. 62 i 2.

Toż, drugie wydanie, tamże, 1858, w 8-ce, str. 62. Toż, tamże, 1862.

Sposób leczenia wódką francuzką i solą wszystkich skażeń, porażen i t. d. przełożone na język polski przez A. N. (Oddruk z Przyjaciela domowego). Lwów, nakładem Redakcji Przyjaciela domowego, druk. K. Pillera, 1836, w 16-ce, str. 52.

* **Lees Florentyna S.**

Podręcznik pielęgnowania chorych. Dziełko przełożone z polecenia Rady miejskiej warsz. dobroczynności publicznej, zalecone do użytku jako odznaczające się wartościową wewnętrzną i praktycznością. Warszawa, druk. S. Orgelbranda synów, 1877, w 8-ce, str. XII i 147.

Legal Gustaw, ur. w Żninie 1835 r., nauki gimnazjalne pobierał w Bydgoszczy, studia lekarskie odbywał (1857—1861) w Wrocławiu i w Würzburgu.

De fonte Jastrzeb, ejusque in morbis organorum sexualium muliebrium usu. Vratislaviae, typ. A. Neumann, 1861, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

* **Legoyt**.

O samobójstwie w Europie przez L. Tłomaczyni Z. Debieszewski. Warszawa, Jaworski, 1868, w 8-ce, str. 19.

Lekarstwa domowe dla poratowania zdrowia ludzkiego w chorobach y nagłych przypadkach, z nowego zielnika zebrane, y dla mniejszego kosztu ludzkiego nowo wydane w Krakowie, Bazyli. Skalski, 1617, w 8-ce, str. 75.

Lekarstwa domowe dla poratowania zdrowia ludzkiego w chorobach y nagłych przypadkach, z nowego zielnika zebrane, y dla mniejszego kosztu ludzkiego nowo wydane. Przydano iako czynić olejki, wódki, maści, soki. lekarstwa końskie, kąpieli błogotłoków pięć należące. Kraków, druk. Wojciecha. Siękielewicz, 1671, w 8-ce, k. 24, druk gocki.

Lekarstwa domowe. Dla poratowania zdrowia ludzkiego, w chorobach y nagłych przypadkach.

Z wielkiego zielnika krótko zebrane i dla użytku pospolitego do druku podane. Z przydatkiem przerysowań od morowego powietrza, jako czynić olejki, wódki, maści, soki, lekarstwa konskie, kąpiele białogłowskiej płci należące. Kraków, 1744, w 8-ce, str. 46, druk gocki.

Toż, tamże, 1751, w 8-ce, k. nł. 24, druk gocki.

Toż, tamże, 1762, w 8-ce, 3 ark.

Lekarstwa domowe zebrane z rozmaitych autorów. Eccles. 38. Pan wyniósł lekarstwa z ziemi a człowiek mądry nie będzie się nimi brzydził. Po trzecie drukowane. Z rozszerzeniem lekarstw i przydaniem o niektórych wódkach, na co są pożyteczne. Ktemu toż przydano sposób robienia pierniczków rozmaitych. W Lubcu, w druk. Piotra Mlastusa Kmity, sługi J. O. X. Im. P. Christopha Radziwiłła, R. 1622, w 12-ce, k. 4, str. 175.

Toż, 1616. Ded. Annie Kiszczance Christofówej Radziwiłłowej.

Lekarstwa domowe prawdziwie gospodarzom bardzo potrzebne, ludziom y bydłom na wszelkie choroby i przygody służące, doświadczone y za łaską Boga wszechmocnego, każdemu według opisaną pomocne. Wydane do druku anno Domini, 1643, w 4-ce, k. nł. 4.

Lekarstwo domowe czyli apteka, którą każdy mając w niebytności medyka, snadno zdrowia swego człowieka y innych ludzi poratować może. Tak z ziół, jako też y z zwierząt bardzo doświadczona, tak dla ludzi, jako dla bydła wielce skuteczna y pomagająca, w której lekarstwa dla koni żołnierze, gospodarze, podróżni w przygodzie na prędce znaleźć mogą, a dla wygody ludu pospolitego, świeżo przedrukowane. Kraków, 1754, w 8-ce, str. 96.

Lekarstwa rozmaite domowe dla poratowania zdrowia ludzkiego oraz i chorujących inwentarzy bardzo potrzebne, które każdy sobie zrobić może. Z różnych autorów dawniej zebrane a teraz przedrukowane roku 1788 w Lublinie, w druk. I. K. M. XX. Trynitarsów, w 8-ce, str. 75.

Lekarstwo przeciw morowemu powietrzu i zaraźliwym chorobom doświadczone z duchownej rzymskiej starodawniej przerysowaty wyjęte. Bochnia, druk. i nakł. Piska, 1856.

Lekarstwa konskie doskonałe, doświadczone od wielu stalmistrzów; ktemu nowo przydano, jako koń ma być sprawion ku zawodu, y innych wiele rzeczy nowych i sprawnych przydano ktemu. (Ryc. jeździec na koniu). Tekst zaczyna się na odwrotnej stronie. Na str. 415 wiersze których początek: Te wiersze miecicie w pamięci. (1501), w 8-ce.

Por. Lelewel: Bibl. ksiąg... I, 153.

Lekarstwa konskie prawdziwie doświadczone, bardzo potrzebne y pożyteczne. Przydane są też ćwiczenia koni y inne rzeczy dotąd należące. Teraz nowo z włoskiego języka na polski z pilnością przełożone. Przez Pawła Włocha Guczona do druku podane r. 1630, w 8-ce, b. m.

Lekarz jako przyjaciel domowy, czyli przyehylne rady lekarskie przydatne we wszelkich chorobach, każdemu wiekowi przytrafić się mogących. Podług niemieckiego. Wrocław, W. B. Korn, 1834, w 8-ce, str. XIII, 306. (Przekład dzieła L. Frankego dokony przy Karola Grabowskiego, nie lekarza).

Lekarz domowy (Najtańszy) czyli najpóźsze i najlepsze środki ratowania siebie i drugich bez pomocy lekarza, tylko urządzeniem 500 środków domowych i domowej apteczki a przystępny dla każdego osobliwie dla tych, którzy nie mogą osiągnąć prędko pomocy lekarską lub mieszkają za daleko od aptek. Ułożona alfabetycznie podług najlepszych dzieł. Lwów, 1861, w 8-ce, str. 80.

Lekarz domowy miejski i wiejski, podający skuteczne środki na różne choroby i cierpienia ludzkie

w sposób przystępny dla każdego wyłożone. Bochnia, 1870, w 8-ce, str. 74.

Lekarz domowy czyli niezawodne sposoby domowego i taniego leczenia rozmaitych chorób oraz wysłanie rozmaitych roślin leczących przez Przyjaciela ludzkości. Gnieszno, nakł. i druk. J. B. Langeo, 1875, w 16-ce, 2 k. nł., str. 54.

Lekarz koni szczęśliwy prędko i tanio uzdrawiający. Bardzo pożyteczna i potrzebna książeczka dla wszystkich leczących konie i dla wszystkich kochających się w pięknych koniach. Tudzież dla powszechny wygody, od jednego przez lat 30 praktykującego lekarza koni wydany. Z przydatkiem wielu doświadczonych sposobów przeciwko przypadkom rogatego bydła. W Krakowie, 1806, w 8-ce, str. 88.

Toż, tamże, 1808, w 8-ce.

Lekarz koni, szczęśliwy, prędko i tanio uzdrawiający, czyli książeczka wewnętrznych i zewnętrznych wad koni leczenia. Z przydatkiem sposobów przeciw przypadkom rogatego bydła. Kraków, nakł. Fran. Gertnera, w druk. Anny Dziedzickiej, w 8-ce, str. 185.

Lemański Józef Stefan Ludwik, rodem z Warszawy.

Thèse pour le doctorat en médecine. 1) Des caractères de la nymphomanie. 2) Déterminer s'il est plus avantageux, dans le traitement des affections syphilitiques, d'administrer pendant longtemps des doses très-faibles d'une préparation mercurielle, que d'administrer ces médicaments à des doses plus fortes et pendant un temps moins long. 3) Des différences qui existent entre un ganglion du système nerveux du grand sympathique et un ganglion du système cérébro-rachidien. 4) Quels sont les caractères des plantes de la grande famille des légumineuses et des tribus qui ont été établies? Paris, Rignoux, 1843, w 4-ce, str. 23.

Lengnentius Anioł, weneccyanin, wykładał nauki lekarskie w akademii zamojskiej w r. 1708 tylko przez kilka tygodni.

Por. Gąsiorowski II, 37.

Leo Leopold, urodz. 19 kwietnia 1792 r. w Królewcu, osiągnąwszy dyplom doktora medycyny w uniwersytecie królewieckim 17 stycznia 1815 r., przybył do Warszawy i tu przeszło pół wieku rozwijał pożyteczną działalność lekarską i obywatelską. W latach 1831 i 1837 poruczonu mu nadzór nad szpitalami dla cholerycznych; od r. 1838 do 1841 był lekarzem ordynującym w warszawskiej instytucji oftalmicznej. W latach 1828 i 1829 wydawał kwartalnik lekarski w języku niemieckim; w r. 1837 należał do grona redakcyi nowo założonego Pamiętnika tow. lek. warszawskiego. Doczekawszy się uroczystości jubileuszowej otrzymania stopnia naukowego, 19 czerwca 1868 r. życia dokonał.

Observations de sexum praeter genitalia differentia. Regiomonti, Hartung, 1815, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

W redagowanym przez siebie kwartalniku: Magazin für die Heilkunde und Naturwissenschaft in Pohlen, 1828—1829 (ob.) uniósł:

Beobachtungen am Krankenbette; (T. I, str. 33 do 72).

Ocena dzieła Bigela: Sur l'homéopathie. (T. I, str. 111—152).

Beiträge zur Erkenntniss des intermittirenden Fiebers mit Rücksicht auf die in Pohlen im Frühlinge

1823 herrschend gewesene Epidemie desselben. (T. I, str. 339—378).

Citronensäure. (T. I, 239—311).

Einige Bemerkungen über den Weichselzopf. (T. II, str. 49—58).

W ténże czasopiśmie wiele artykułów przełożył z języka polskiego na niemiecki.

Ideen und Erfahrungen über die Natur und Behandlung der asiatischen Brechruhr mit besonderer Beziehung auf die Anwendung des Wismuths gegen dieselbe. Warschau, Merzbach, 1832, w 8-ce, str. 95.

Sposób leczenia cholery przez magisterium bis-muthi. (Gaz. warsz., 1831).

Ueber die Cholera. (Notizen aus der Natur-und Heilkunde hrsg. von Fricap, 1831, Nr. 12, str. 192).

Leonicensus Jan Athesinus, sprowadzony był w r. 1643 przez Jana Zamojskiego na profesora anatomii do Zamościa z Padwy, gdzie poprzednio pracował przy Veslingu, jako prosektor. Tablice naczyń i nerwów przez niego sporządzone, wyrzeźbione zostały w Philosophical Transactions. Nagrobek jego, wystawiony przez Piotra Mucharskiego, znajduje się w kościele Jarosławskim.

Por. Starowolski: Mon. Sarm. 437. Adamowicz: Krótki rys... str. 7. Łukasiewicz: Hist. szkół. II, 110. Gąsiorowski: I. c. I, 355, 363. Haller: Bibl. anat. I, 486.

Leonhardt Ernest Fryderyk, ur. 1802 r. w Kaliszu, stopień doktora medycyny uzyskał w Berlinie 6 lipca 1827 r.

De tarantismo. Berolini, A. Petsch, 1827, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

* **Leonhardi Jan Gotfryd**, ur. w Lipsku 1746 r., nauki lekarskie ukończył w swém rodzinném mieście 1771 r. W r. 1781 był profesorem w Lipsku, skąd w roku następnym przeniósł się do Wittenberga, będąc powołany do objęcia w tamiecznym uniwersytecie katedry lekarskiej. Od r. 1791 zamieszkał w Dreźnie jako nadworny lekarz Elektora Saskiego a później W-o Księcia Warszawskiego. Umarł w Dreźnie 1823 r. W r. 1779 na żądanie i kosztem Ks. Augusta Czartoryskiego Leonhardi zbadał dokładniej wody siarczane Krzeszowickie, znane już poprzednio, i podał naukowe wskazówki do ich urzędzenia.

Por. Lafontaine: Opis wód Krzeszow., str. 12. Grabowski: Kraków i jego okolice, str. 226. Roczn. T. P. N. XVIII, 12.

Leopoldowicz Mikołaj, doktor medycyny, późniejszy kanonik, official i proboszcz sandomierski. Umarł 13 września 1639 r., pozostawiając lat 65.

Por. Monumenta Sarmat. 668. Przegląd katol. 1868, Nr. 1, str. 7.

Lepold Feliks, rodem z Krakowa, do medycyny przykładał się w Krakowie, później w Würzburgu, gdzie stopień doktorski r. 1834 otrzymał.

Ueber die Resektion des Hüftgelenkes. Würzburg, C. A. Zirn, 1834, w 8-ce, str. 47, 1 tab. Diss. inaug.

Leppert Władysław, społeczny chemik warszawski, nie lekarz.

Badania nad koniferyną i wanilią dokonane przez Tiemana i jego współpracowników, w 8-ce, str. 18. Odb. z Wiadomości farmaceutycznych, 1877.

O wodach studzien publicznych miasta Warszawy. Rzecz czytana d. 29 maja 1877 r. na posiedzeniu biologiczném warsz. tow. lek. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 1, 2).

O mechanizmie gnicia ciał białkowatych podług badań Nenckiego. (Pam. tow. lek. warsz. 1879, T. LXXV, str. 226—244).

Przewodnik do chemicznego badania wody pod względem higienicznym. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 201—267, 444—491, 927—953).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, E. Wende, 1881, w 8-ce, str. 153.

Objaśnienia komisji wodnej o wartości źródeł wskazanych przez D-ra Huberta, W. Krasieńskiego, w 268 numerze czasopisma „Wieś” z r. p. Rzecz czytana na posiedzeniu biologiczném warsz. tow. lek. d. 25 maja 1880 r. przez sekretarza komisji Władysława Lepperta. (Zdrowie, 1880, Nr. 12).

O wodach studzien głębokich wierconych, znajdujących się w Warszawie przez W. Lepperta, W. Mayzla i A. M. Weinberga, członków komisji wyznaczonej do ułożenia planu poszukiwań wody do picia dla m. Warszawy. (Odb. z dwutygodnika Zdrowie). Z dołączeniem dwóch planów sporządzonych przez członka téżże komisji M. Katarzyńskiego, a dotyczących położenia tych studzien i układu warstw, przez które przechodzą. (Odb. z Przegl. technicznego). Warsz., druk. Ziemięwicza i Noakowskiego, 1879, w 8-ce, str. 1, nl. 23 i 2 plany.

Lernet Jan Nepomucen, doktor filozofii i medycyny, konsyliarz nadworny Stanisława Augusta, członek honorowy uniwersytetu wileńskiego, członek warsz. tow. przyjaciół nauk i wileńskiego tow. lekarskiego, był od r. 1806 dyrektorem szkół gub. wołyńskich. Liceum krzemienieckie mu przekazał bogatą swą bibliotekę a nadto zapisał 250,000 złotych na stypendya dla czterech uczniów przy gimnazyum wołyńskim, zastrzegając aby na przypadek śmierci swego małoletniego syna i reszta majątku na dwa stypendya była użyta. Umarł w Krzemieńcu 22 maja 1820 r.

Ad propositiones de peste a regia societate scientiarum m. varsoviensis prolatas respondens dissertatio. Cremeneci, 1814, w 8-ce. str. XXVIII, 392, k. nl. 10. Rozprawę tę uwieczoną złotym medalem od warsz. Tow. przyjaciół nauk i przez autora dopelnioną, na język polski przełożył Dr. Karol Soczyński, p. t. Rozprawa o morze. (Roczn. warsz. tow. przyj. nauk, T. XI), a także w osobn. odb., w 8-ce, k. nl. 4, str. 272.

Mowa przy otwarciu gimnazyum wołyńskiego w Krzemieńcu d. 1 paźdź. 1805, miana. W 4-ce, str. 6 nl.

Fundusz na cztery uczniów przy gimnazyum wołyńskim w Krzemieńcu utrzymywać się mających przez Jana Lernetę zrobiony, reskryptem ces. Aleksandra I w r. 1809 potwierdzony. Krzemieniec w druk. gimnazyalnej, 1811, w 4-ce, str. 18.

* Leroy.

Medycyna wyleczająca, przełożona na język polski podług ostatniego wydania z r. 1825 przez Aleksandra Jelowieckiego, na korzyść ubogich. Warszawa, kosztem t. omacza, 1829, w 8-ce, k. nl. 14, str. 389, VIII i X.

Medycyna wyleczająca przez Le Roy, dawnego chirurga radnego, podług ostatniego z r. 1827 przez

autora pomnożonego wydania na nowo przetłomaczonego przez W. K. Antonowicza. Warszawa, Glöcksburg. 1830, w 8-ce, str. IX, 392 i VI.

Toż, podług ostatniego 14-go wydania nowo przetłomaczonego. Warszawa, Merzbach, 1834, w 8-ce, str. IX, 392 i VI.

Lesicki Franciszek, ur. 1831 r. w Mogilnie, nauki gimnazyalne pobierał w Trzemesznie, medycyny słuchał od r. 1850 w Gryfi a później w Berlinie.

De plica polonica. Berolini, typ. Schlesinger, 1855, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Lesiński Teofil, chemik, farmaceuta, ur. w Warszawie 1821 r., nauki gimnazyalne i farmaceutyczne pobierał w rodzinnym mieście. Za powrotem z Paryża, gdzie przez lat kilka doskonalił się w chemii, otworzył w Warszawie aptekę a wkrótce powołany został na asesora farmacyi przy urzędzie lekarskim i profesora w szkole farmaceutycznej. Gdy w r. 1857 utworzona została akademія medyko-chirurgiczna, L. objął katedrę chemii. Um. 16 listopada 1860 r.

Porównanie limonad magnezowych wyrabianych w zakładach wód mineralnych, w ogrodzie Saskim i Dückerta. (Tyg. lek., 1847, Nr. 23).

O ogrzewaniu i przewietrzaniu mieszkań. (Tamże, 1848, Nr. 4, 6).

Oktan potażu, podług farmakopei szpitalnej. (Tamże, 1848, Nr. 45).

Kapiele siarczane sztuczne (Bagnères de Luchon), z pojedynczego siarczku sodu krystalizowanego. (Tamże, 1850, Nr. 32, 33).

Curare v. Kurara. (Tamże, 1851, Nr. 22).

Głównejsze wody mineralne, ich skład, działanie i wskazania do użycia ze szczególnym względem na wyrabianie w instytucie wód mineralnych przy ogrodzie Krasiańskim. Warszawa, w druk. Józefa Ungara, 1851, w 8-ce.

O niektórych nowszych formach zadawania lekarstw przez Teofila Lesińskiego. Warszawa, Orgelbrund, 1854, w 8-ce, str. 8.

Rozbiór chemiczny czyli chemia analityczna. Wykład w c. k. warsz. med. chir. akademii. Warszawa, 1859, w 4-ce, str. 297 (litogr.).

Kurs chemii wykładany w akademii cesarsko-królewskiej medyko-chirurgicznej w r. 1857/8. 2 tomy litograf.

Notatki z kursu farmakognozyi wyłożonego w szkole farmaceutycznej w Warszawie w r. 1855/6, str. 1225. Litograf.

Notatki z kursu farmacyi zebrane przez uczniów szkoły farmaceutycznej w r. 1854/5 w Warszawie, str. 1376, XVI. Litograf.

Dochođenje przyczyny śmierci A. E., z powodu podjeżenia otrucia. (Tyg. lek., 1868, Nr. 25).

Dzisiejszy kierunek ogólny teorii chemii mianowicie organicznej czyli tak zwanej filozofii chemii. (Krótkie sprawozdanie z czynności ces. król. warsz. medyko-chirurgicznej akademii w ciągu pierwszych trzech lat jej istnienia. Warszawa, 1861, w 4-ce, str. 19—30).

Leśniewski Jan, urodz. r. 1829 w maju w okolicach Warszawy, po ukończeniu nauk gimnazyalnych, w r. 1848 wstąpił na t. z. kursa dodatkowe matematyczne; w r. 1849 mianowany został nauczycielem matematyki w Pułtusk a później w Lublinie.

Porzuciwszy obowiązki nauczycielskie, w r. 1858 zapisał się do grona słuchaczy warsz. akademii medyko-chirurgicznej; stopień lekarski otrzymał w Szkole Głównej 25 lutego 1864 r. Początkowo trudnił się wykonawstwem lekarskiem w m. Rży, gdzie w latach 1866 — 1869 pełnił obowiązki lekarza powiatu. Od r. 1869 mieszka stale w Radomiu.

Niemota aphasia. (Klinika, 1870, T. VII, Nr. 1, 2, 3).

* **Less. S. Florentyna.**

Podręcznik pielęgnowania chorych. Dzieło przełożone z polecenia Rady miejskiej warsz. dobroczyn. publicznej, zalecone do użytku jako odznaczające się wartością wewnętrzną i praktyczną. Warszawa, S. Orgelbranda synowie, 1877, w 8-ce, str. 147.

Lessel Jan Chrystyan August, rodem z Warszawy.

Dissertatio inauguralis momenta quaedam generaliora circa affectionem hystericam; q. def. d. 16 Junii. Goettingae, 1797, w 4-ce.

Lesser Władysław Leon, baron, urodz. w Warszawie 28 lipca 1846 r.; do gimnazjum uczęszczał w r. 1859/60 w Warszawie a następnie w Dreźnie. Nauk lekarskich słuchał (1864 — 1869) w Berlinie. Po półrocznych studiach w szpitalach wiedeńskich, od lipca 1870 r. do marca 1871 r. brał udział jako lekarz w wojnie niemiecko-francuskiej; za odznaczenie się został ozdobiony krzyżem żelaznym. Następnie dwa lata pełnił obowiązki asystenta kliniki chirurgicznej w Gryfi a zarazem wykładał chirurgię jako docent prywatny. Odbywszy wycieczkę naukową do Anglii i Francyi, zajmował się w r. 1874 wykonawstwem lekarskiem w Berlinie; w r. 1875 przeniósł się do Lipska, gdzie w r. 1877 został docentem chirurgii.

Peritonitis diffusa und Peritonitis circumscripta. Berlin, 1869, w 8-ce, str. 89. Diss. inaug.

Einige Worte zum Verständniss der Lister'schen Methode der Wundbehandlung. (Deutsche Zeitschr. f. Chirurg. 1873, Vol. III, str. 402).

Klinische Studien über selteneren Formen congenitaler Missbildungen im Bereich des Kiemensbogens. (Tamże, 1873, II, str. 311—321).

Eine Methode zur Unterbindung der A. lingualis. (Tamże, 1873, II Bd., str. 322—324).

Transfusion und Autotransfusion. Leipzig, 1874, w 8-ce. (Sammlung klin. Vorträge wydawany przez R. Volkmana).

Ueber die Vertheilung der rothen Blutscheiben im Blutstrom. (Archiv f. Anat. u. Physiol. Phys. Abtheil., 1878, str. 41—108).

Ueber operative Behandlung des Pes varus paralyticus. (Centralbl. f. Chir., 1879, str. 497).

Ueber die Todesursachen nach Verbrennung. (Archiv. f. pathol. Anat. und Physiol. u. f. klin. Med. Virchow, T. LXXIX, 1880, str. 248). Spr. w Przegl. lek., 1880, Nr. 18.

Offenes Antwortschreiben an Herrn Dr. Sonnenburg auf eine Erwiderung im 80 Bände dieses Archivs. (Tamże, 1880, 81 Bd., str. 189).

Entgegnung an Herrn Prof. Ponfiek in Breslau über die Todesursachen nach Verbrennungen. (Centralbl. f. d. med. Wissensch. 1880, Nr. 13).

Einige Bemerkungen zu dem Aufsätze des Hn. prof. Hoppe-Seyler über die Veränderungen des Blutes bei Verbrennungen der Haut. (Archiv. f. Physiol. Du Bois Reymond, 1881, str. 236).

Osteotomien der Tibia bei Kindern. (Berl. klin. Wochenschr., 1880, str. 41).

Ein Fall von unvollständiger Lateralluxation im Ellenbogengelenk. (Centralbl. f. Chir., 1881, Nr. 16).

Demonstrationen zur lokalen Anästhesirung. X Deutsch. chir. Congress., str. 86—92. Centralbl. f. Chirurg. 1881, Nr. 20.

Die chirurgischen Hilfsleistungen bei dringender Lebensgefahr (Lebensrettende Operationen) Zwölf Vorlesungen gehalten an der Univ. Leipzig in den Jahren 1878 u. 1879. Leipzig, F. C. W. Vogel, 1880, w 8-ce, str. VIII, 195.

Bąblowice (echinococcus) lewej opłucnej z następczem przedziurawieniem klatki piersiowej. (Gaz. lek. 1881, Nr. 3).

Toż, po niemiecku w Deutsche med. Wochenschrift 1881, Nr. 1.

O znieczulaniu miejscowém. (Tamże, str. 565—568).

Z klinicznego ambulatorium D-ra... O leczenia chirurgiczném gruczolów limfatycznych gruczoła zakażonych. (Przegl. lek., 1881, Nr. 52, 53).

Ueber das Anlegen von Verbänden nach Häufgelenkresectionen. (Deutsch. med. Wochenschr., 1882, Nr. 31).

* Lessius Leonard.

Hygiasticon to jest prawdziwy sposób zdrowia dobrego i żywota wspólny z całością zmysłów, rozsądku i pamięci w długowieczną starość zachowania. Przydane jest do tego Lud. Kornara Weneta o pożytkach trzeźwego i pomierzonego żywota książeczka. Obiedwie z łacińskiego na polski język przez Krzysztofa Faliszewskiego z pilnością i prawdziwie przetłumaczone. Kraków, w druk. wdowy Fr. Cezarego, w 4-ce, str. 5 i 93.

Ob. Cornaro Lud.

Leszczyńcowicz Marcin, stopień doktora medycyny i filozofii otrzymał w Krakowie 1655 r.; następnie udał się do Padwy, gdzie 1658 r. był radcą w oddziale narodowości polaków. Wróciwszy do kraju, z zamiłowaniem zajmował się optyką. Um. 1666 r. uczczony trenem Jana Gostumińskiego, akad. krak. (Singultus. Cracov., apud St. Petricovium, 1666).

Conclusiones physicae in alma universitate cracoviensi a... artium et philosophiae baccalaureo publico certamini propositae. Cracoviae, in off. Fr. Caesarii, 1648, w 4-ce, k. 8.

Por. Muczkowski: Lib. promot. 322, 326. Juszynski: Dykc. poet. pols. I, 107. Żebrawski: I. c. str. 280.

• Leszczyński A. Stanisław.

Prolegomènes à l'étude de l'acclimatation de l'homme. Paris, 1876, w 8-ce, str. 43.

Lettow, Littawer Vorbek Maciej, ur. 12 lutego 1593 r. w Wilnie, z ojca Macieja także lekarza i archiatra Zygmunta III. Początkowe nauki pobierał w domu rodzicielskim, średnie w Królewcu, Elblągu i Gdańsku. Przebywszy czas pewien w Wilnie, udał się dla słuchania wyższych nauk do Bazylei, skąd wkrótce, z powodu wybuchłej tamże zarazy, przeniósł się do Paryża. Okradziony z pieniędzy, przyjął obowiązki służącego u Fryderyka i Ale-

ksandra Sapiehów, z którymi pojechał do Belgii. W Lowanium, bawiąc przez rok, uczęszczał kosztem Sapiehów i Stanisława Żółkiewskiego, na wykład prawa. Zniwolonony przez ojca, który syna do stanu lekarskiego przeznaczył, udał się r. 1612 do Padwy i tu w r. 1614 stopień doktora medycyny i filozofii osiągnął. W czasie swych studyów w Padwie obrany był syndykiem narodu niemieckiego. Za jego staraniem zniesiono w Padwie zakaz promowania niekatolików do stopni naukowych; w tym celu jeździł do Wenecyi, uczestniczył w wyprawie wojennej przeciw arcyksięciu austriackiemu Ferdynandowi, a mianowany 15 października 1614 r. kawalerem ś. Marka, pierwszy ewangelik stopień naukowy w Padwie otrzymał. Zabawiwszy jeszcze na naukach do 8 lipca 1616 r. w Bononii, wrócił do Wilna 15 sierpnia t. r. Zaraz w roku następnym został lekarzem obozowym Krzysztofa Radziwiłła. W wyprawie przeciw Moskwie, pod Smoleńskiem w r. 1634 niósł skuteczną pomoc lekarską Aleksandrowi Radziwiłłowi, czém zwrócił na siebie uwagę króla Władysława IV. Z pod Smoleńska towarzyszył królowi do Gdańska, leczyl go w Nieszawie i dyplomem datowanym w Toruniu 16 stycznia 1635 r. mianowany został lekarzem królewskim. Odtąd L. rósł coraz więcej w łaski monarsze. W r. 1636 nadał mu król urząd skarbowy (aulicus thesauri M. D. Lithuaniae secretarius) a później licznemi obdarzył włościami. W r. 1639 towarzyszył Władysławowi IV w podróży do wód badęńskich. Po śmierci króla w Mereczu, przebywszy różne nieszczęśliwe koleje, w których majątek cały postradał, umarł w Wilnie r. 1662.

W bibliotece puławskiej znajdował się rękopis przedstawiający genealogią rodu Littawerów w języku łacińskim a nadto autograf polski naszego Lettowa p. t.:

Subsidium reminiscetiae abo skarbica pamięci różnych spraw domowych jako i potocznych przypomniania godnych i potrzebnych opisane zachowująca, powtórce zebrana po zgorzeniu pierwszjej w Niepołomniey mil trzy za Krakowem, przy bytności Najjaśniejszego Władysława IV polskiego i szwedzkiego króla etc. pana i dobrodzieja mego miłościwego i lehmose PP. senatorów na ten czas przy Jego K. Mości residujących, o czym obszernie informuje manifestalia metрики wielkiej koronnej wypisem wyjęta w Krakowie Feria quarta post festum beatissimae Virginis Assumptionis proxima a. 1644.

W rękopisie tym, między innemi, opisuje Lettow chorobę i śmierć Władysława IV i zarzuka Kasprowi Krałtówi nieumiejętne leczenie.

Posiłkując się tym autografem J. Chr. Arnold opisał żywot Lettowa. (Roczn. tow. nauk. krak. T. VIII, 1823, str. 29—114). Nadto por. Gąsiorowski: I. c. II, 245. Kwiatkowski: Dzieje... 228, 407. Piasecki: Chro-

nica gestorum... 600. Kraszewski: Wilno, II, 19. Święcki: Hist. pam. I, 139.

* Leube.

Historia wydoskonalenia i znaczenie cewnika żółdkowego przy leczeniu i rozpoznawaniu chorób żółdka. Przekład D-ra L. A. Andersa. Warszawa, w druk. Gaz. lek. 1883, w 8-ce, str. 59. Odb. z Gaz. lekarsk.

Lewandowski Gustaw, wychowaniec warsz. Szkoły Głównej, społeczny lekarz wileński.

Rzut oka na wystawę powszechną w Paryżu pod względem lekarskim. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVIII, 1887, str. 162).

Zapalenie błoninek (parotitis idiopatica). (Klinika, T. IV, 1869, str. 339—334).

Słępoty syfilityczna (amaurosis syphilitica). (Tamże, T. VI, 1870, str. 49—54).

Kilka słów o wodach leczniczych w Rabee. (Medycyna, 1873, Nr. 43, 44).

O krwotokach macicznych kobiet ciężarnych, rodzących i położnic. Według wykładu prof. Charpentier'a. (Tamże, 1874, Nr. 46—50. 1875, Nr. 19, 23, 34, 35, 37, 41, 44, 45).

Przebieg choroby z leczenia przewlekłego zapalenia macicy. (Tamże, 1875, Nr. 1).

Przebieg choroby z działania ergotiny stosowanej podskórnie przy nowotworach macicy. (Tamże, 1876, Nr. 47).

Przypadek niemoty w połogu (aphasia puerperalis). (Tamże, 1877, Nr. 38).

Korespondencya z Genewy. V-y spółnarodowy zjazd lekarski. (Tamże, 1877, Nr. 39).

Korespondencya z Paryża. (Tamże, 1878, Nr. 3).

Korespondencya z Amsterdamu. VI międzynarodowy zjazd lekarski. (Tamże, 1879, Nr. 40).

O szczepieniu ospy ochronnej w Amsterdamie. (Tamże, 1880, Nr. 1).

O użyciu zatykadła pochwowego przy poronieniach. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. wil. d. 24 kwietnia 1881 r. (Tamże, 1881, Nr. 32).

Korespondencya z Londynu. (Tamże, 1881, Nr. 34).

Nadto liczne rozprawy i komunikacye w Protokołach tow. lek. wil; między innemi:

K leczeniu chorobowego wosplenia matki. (1874, Nr. 10).

O zatrudnieniach i oszkiełkach pri rozpoznawaniu bieremności. (1875, Nr. 2).

K podkożnym wpryskiwaniom ergotina w opucholach matki. (1875, Nr. 7).

Aphasia in stadio puerperali. (1877, Nr. 4).

Lewandowski Jakób Henryk, weterynarz, ur. w Warszawie 1807 r., nauk weterynaryjnych słuchał w Wiedniu; stopień magistra weterynaryi otrzymał w r. 1851 w Warszawie. Przed r. 1840 był weterynarzem kwarantanny w Włodawie, później weterynarzem policyjno-sądowym m. Warszawy, pomocnikiem dyrektora szkoły weterynaryi a w końcu weterynarzem warsz. dywizyonu żandarmów. Umarł 1882 r.

O zarazie bydłowej czyli powietrzu bydlą rogatego tudzież o zapobieżeniu i zmniejszeniu takowej w kraju i na granicach. Warszawa, G. Sennewald, druk. XX. Piarów, 1840, w 8-ce, str. XIII i 191.

O podwojeniu korzyści i znacznym pomnożeniu nawozu zwierzęcego z używania ziemi na podściółkę w stajniach. Kalisz, druk. K. W. Hindemitha, 1847, w 8-ce, str. 47 i IX.

Praktyczne sposprzeżenia moje w antrakse nagłe większe domowe zwierzęta zabijającym (Anthrax

acutissimus, febris venoso-putrida acutissima, typhus contagiosus carbunculosus acutissimus etc.). (Tyg. lek., 1851, Nr. 11).

Poradnik weterynaryi gospodarczej czyli nauka dochodzenia przyczyn, poznawania i leczenia chorób koni, bydląt rogatego, owiec, trzody chlewniej, psów i kotów sposobem alleopatycznym i homeopatycznym, oraz zapobiegania tymże, równie jak chorobom ptas-twa domowego, ryb i owadów gospodarskich — dla użytku ziemian i lubowników koni podług dzieł weterynaryjnych, najnowszych autorów niemieckich wypracowany i lżnemi sprostzeżeniami na 22 let-nim własnem doświadczeniu opartemi uzupełniony. Z wykazem najlepszych owczarń w Szląsku i Kró-lestwie Polskiem. Warszawa, G. Sennewald, 1850, w 8-ce, str. IX, 481 i nl. 24, z 11 tab. ryc. w atlasie.

Toż, na 30 letnim własnem doświadczeniu... Kdycya druga, zupełnie poprawna i kilku nowemi dodatkami pomnożona, z 12 tab. ryc. w oddzielnj oprawie. Warszawa, nakł., G. Sennewalda, druk. J. Ungra, 1858, w 8-ce, str. 476 i XIII i atlas z 12 tablic złożony.

Toż, wydanie trzecie zupełnie przerobione i po-większone. Warszawa, nakł. A. B. Boguckiego, 1878, w 8-ce, str. 632, 14 tab. ryc.

O rasach rogacizny. Warszawa, 1860, fol. arkusz z rysunkami.

Weterynaryja homeopatyczna popularna czyli opi-sanie właściwych symptomatów towarzyszących każdej chorobie w większych domowych zwierząt z podaniem przyczyn i predko chorobę usuwających homeopatycznych środków lekarskich. Warszawa, nakł. Merzbacha, druk. A. Ginsa, 1857, w 8-ce, str. IV, 59, nl. 7.

Toż, tamże, 1861, w 8-ce, str. 57, nl. 7.

O włosowcach (trichinach) i o sposobach uchro-nienia ludzi od choroby z nich powstać mogącej, z 1 tab. litog. Warszawa, w druk. Aleks. Ginsa, 1865, w 8-ce, str. 24.

Sowremiennoje priwianje dietiam predochrani-tielnoj ospy i ukazanie bolijej deistwitelnych sposo-bow opspriwianija. Warszawa, druk. A. Ginsa, 1866, w 8-ce, k. 2, str. VII i 125.

Pogląd naukowy na wściekliznę psów, oraz wska-zanie sposobów poznawania i zapobiegania częstego jej pojawiania. (Dodatek do Kliniki, T. II, 1868, str. 251—301).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 40.

Synopsis wnetrzaków pasożytnych (robaków wnetrz-nych trzewiowych). Systematyczne zestawienie z treś-ciwym opisem: przetworu, ustroju, siedliska, tudzież szkodliwego ich wpływu na organizm człowieka i zwierząt domowych, zastosowane dla użytku lekar-zy i weterynarzy. (Dodatek do Kliniki, T. V, 1870, str. 191—260).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-ce, str. IV, 66 i VI, 8 tab.

Pobieżny zarys historyczny ospy naturalnej ludz-kiej. (Klinika, T. VII, 1870, str. 89—94, 104—107).

Główne zasady utrzymania zdrowia zwierząt do-mowych. (Dzielo uznane przez warszawski Zarząd Towarzystwa opieki nad zwierzętami, wydane wspólnym nakładem autora i Towarzystwa). Warszawa, nakł. aut., druk. Pajewskiego, 1872, w 8-ce, str. III i 67.

Psycho-zoologia czyli nauka o zmysłności i rozwo-ju władz umysłowych u zwierząt. Warszawa, S. Or-gelbranda synowie, 1873, w 8-ce, str. 219 i IV.

* Lewes G. H.

Fizyologia codziennego życia. Z angielskiego przetłomaczył Ludwik Masłowski. Kraków, nakła-dem Wydawnictwa Kraju, drukiem Kraju, 1872—78, w 8-ce, T. I, str. 334. T. II, k. 1, str. VIII, 322 i VI.

Serce i mózg. Tłumaczenie M. Mendelsohna. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. A. Pajewskiego, 1872, w 16-ce, str. 23. Odb. z czasop. Przyroda i przemysł.

Lewestamm Jerzy, ur. r. 1801, promowany w Kielu r. 1823 do stopnia doktora medycyny, początkowo był lekarzem obwodowym w Łomży, później (1832 — 1837) ordynatorem warsz. szpitala św. Ducha i akuszerem miasta Warszawy. W r. 1839 wyniósł się z kraju na zawsze.

De liquore amnii foetus humani, praecipue de ejus usu. Kiliae, Mohr, 1823, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug. Ueber den Milzbrandearbunkel. (Leo Magazin, T. I, 1828, str. 182—223).

Przepisy dyetetyczne dla brzemiennych, rodzących i położnic. Warszawa, druk. Gałęzowskiego, 1833, w 8-ce, k. nl. 4, str. 28.

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. komunikował: Zwrośnienie żółdka, który przeistoczył się w organ chłazkowy, zaledwie pół kubka płynu mieścić w sobie mogący (1835). (Pam. tow. lek. warsz. T. I, 1837, str. 32).

Ropień w mózgu. (Tamże, T. I, 1837, str. 32). Szczegółnie przeistoczenie żółdka i sieci. (Tamże, T. I, 1837, str. 198).

Ciąża zewnątrz-maciczna (1835). (Tamże, T. I, 1837, str. 38).

Operacja zrosłej pochwy macicznej. (Tamże, T. I, 1837, str. 197).

Narzędzie do wstrzymywania krwotoków macicznych własnego pomysłu. (Tamże, T. I, 1837, str. 328). Poród utrudniony znaczną wielkością dziecka (waga 15 l., długość 1 1/4 łokcia). (Tamże, T. II, 1839, str. 19).

O sztucznym wydobyciu miejsca po porodzie. (Tamże, T. II, 1839, str. 197).

Lewestamm Maciej, dentysta nadworny króla Duńskiego, członek Towarzystwa fizyczno-lekarskiego w Moskwie, dentysta warszawski.

Krótką nauką dla ojców i matek jakim sposobem mogą utrzymać zęby swęj familii do późnej starości w dobrym i zdrowym stanie. Warszawa, druk. J. Weckiego, 1819, w 8-ce, str. 37 i III.

Levi Moses, rodem z Lublina.

De munditie cara. Traiecti ad Viadrum, typ. Apitziana, 1797, w 8-ce. Diss. inaug.

Lewicki Grzegorz, ukończywszy nauki lekarskie w akademii wileńskiej, osiadł 1835 r. w Grudku na Podolu w okolicach Proskurowa i na skromnem stanowisku lekarza wiejskiego, z zaparciem samego siebie, pozostał aż do zgonu, który nastąpił w kwietniu 1872 r.

Lewicki Józef, promował się do stopnia doktora medycyny i chirurgii w Krakowie 30 czerwca 1829 r.

De stethoscoopi et plessimetri in diagnosi morborum thoracis usu item de keratonyxide. Cracoviae, 1829, w 8-ce, str. 51, 1 tab. Diss. inaug.

Lewiński Józef, ur. 1808 r. we wsi Woszczatynie na Wołyniu; początkowe nauki pobierał u bazylianów w Włodzimierzu; medycynę słuchał w Wilnie. W r. 1829 wysłany jako lekarz do Turcji, pozostawał w służbie wojskowej lat 10, potem osiadł w Równem. Pod pseudonimem Bociana

z nad Horynia zasilał swemi utworami, wierszem i prozą, wiele naszych czasopism. Przełożył Grybojedowa: Biada temu kto ma rozum (Warszawa, 1857). Przekład bajek Kryłowa dotąd pozostaje w rękopisie.

Lewiński Marcelli, ukończywszy nauki lekarskie w warsz. Szkole Głównęj, pracował jako asystent prywatny prof. anatomii patologicznej Włodz. Brodowskiego; później był lekarzem szpitala ś. Leona w Opatowie; od r. 1876 jest inspektorem lekarskim gubernii kieleckiej. Stopień doktora medycyny osiągnął w Warszawie r. 1882.

Przypadkowe otrucie się półtorachlorkiem żelaza. (Gaz. lek., T. XIII, 1872, str. 533, 807).

Sprawozdanie z czynności lekarskiej w szpitalu ś. Leona w Opatowie za r. 1873. (Tamże, T. XVII, 1874, str. 321, 341, 369).

O fizyologicznem przeciwdziałaniu pilokarpiny i atropiny na ślinianki podżuchwowe. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, Zeszyt II, str. 345—366).

Toż, po rosyjsku, jako Diss. inaug.

Nadto umieszczał w Gaz. lek. liczne sprawozdania z prac obcych.

Lewinson Wolff, Lesna-Polonus.

Diss. inaug. exhibens observationes nonnullas varii argumenti. Halae, 1784, w 4-ce.

Levittoux Henryk, ur. 1820 r. w Krakowskiem, z matki polki i ojca oficera wojsk francuzkich, osiadłego w naszym kraju od r. 1812. Nauki gimnazyalne pobierał w Łukowie, następnie uczęszczał na kursa dodatkowe. Zawikłany w sprawy polityczne, w r. 1844 zbiegł do Paryża i tam walczył z wielkim niedostatkiem po kilku latach mozolnych studyów w r. 1851 stopień doktora medycyny osiągnął. W r. 1858 powrócił do Warszawy i nader szybko jako zdolny i śmiały praktyk do wielkiej doszedł wziętości. L. niepośledni filozof, jest wynalazcą sposobu zdejmowania odlewów gipsowych z żyjących osób w całej postaci. Umarł 31 sierpnia 1879 r.

De la pneumonie aiguë. Paris, Rignoux, 1851, w 4-ce, str. 28. Thèse.

O newralgii ogólnej trwającej od lat sześciu; o newralgii tylnio-udowej, skomplikowanej atakami konwulsyjno-hysterycznemi; o atakach konwulsyjno-hysterycznych semi-epileptycznych i słowo o newralgii grzbietowo - międzyżebrowej. (Przyj. zdrowia, 1862, Nr. 15).

Newralgia ogólna od 6 lat trwająca, wyleczona za pomocą środków operacyjnych według metody u nas nieużywanej. (Tamże, Nr. 15).

Ataki hysteryczne formy konwulsyjnej semiepileptyczne. (Tamże).

Trzy wypadki chorób nerwowych, uleczonych za pomocą przypiekań żelazem rozpalonem. (Pam. tow. lek. warsz., T. XIV, 1862, str. 201).

List otwarty do przyjaciół ludzkości, z powodu artykułu o homeopatyi umieszczonego w Nr. 96 Dziennika warszawskiego. Warszawa, nakł. J. Kaufmanna, druk. I. Krokoszyńskiego, 1868, w 8-ce, str. 17, 1 k.

Kilka słów w obronie nauki i prawdy z powodu odczytów publicznych p. Kuczynskiego, homeopatyi.

Warszawa, nakł. J. Kaufmanna, druk. A. Ginsa, 1868, w 8-ce, str. 16.

Głos wołającego na puszczy w obec homeopatów z Lublina. Warszawa, nakł. J. Kaufmanna, druk. J. Krokoszyńskiego, 1868, w 8-ce, str. 24.

O newralgiach i sposobie ich leczenia za pomocą przyczepiania żelazna do białosiej upaloném punktów dotkniętych nerwobólem. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 193—197, 212—216, 225—229, 241—244, 261—266).

W jaki sposób gorące żelazo modyfikuje nerwy dotknięte bólem i na czém polega anatomo-patologicznie newralgia. (Tamże, 1871, str. 293—295).

Na czém polega pokrewieństwo między chorobami, jak odra, płonica, błonica, ospa, tyfus, karbunkul i zgorzeł; co rozumnie należy przez jedność przyczyny tych chorób i w jakim wypadku czysta szczepiona ospa zakazki może organizm innemi chorobami. (Tamże, T. XII, 1872, str. 262—264).

Nowy środek leczniczy w płasawicy. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 166—171).

Zarys filozofii natury. Warszawa, druk. Gaz. polskiej, 1869, w 8-ce, str. 236.

Filozofia natury. Wydanie drugie, całkowicie przejrzone i znacznie powiększone. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 461 i III.

Toż, wydanie trzecie, przejrzone i dopełnione. Warszawa, w druk. J. Sikorskiego, 1872, w 8-ce, str. XXVIII, 569, 2 k.

Odpowiedź na krytykę pana Bronisława Strzeńskiego zamieszczoną w zeszytach IV Biblioteki warszawskiej za kwiecień 1869. (Biblioteka warsz., 1869, II. str. 326).

Lettres à un ami sur quelques questions fondamentales du domaine de la philosophie de la nature. Paris, F. Savy, 1877, w 8-ce, str. 62.

Philosophie de la nature. Troisième édition originale française, publiée d'après la quatrième édition polonaise, revue et corrigée par l'auteur. Paris, F. Lavy, 1874, w 8-ce, str. 611, II.

(Portret i wspomnienie pośmiertne o L. umieścić Kłosy, T. XXIX, Nr. 742).

Lewkowicz Syxtus, ur. 25 marca 1775 r. w Szkudach na Żmuidzi; ukończywszy wydział lekarski w Wilnie 1807 r., w celu udoskonalenia się w chirurgii bawił dwa lata w Wiedniu. W r. 1809 wszedł do służby wojskowej, którą z początku pełnił w lazaretach francuzkich, później przy legionach polskich. W czasie swego pobytu w Hiszpanii, zaszczycony został 29 czerwca r. 1811 tytułem profesora honorowego i członka akademii lekarsko-chirurgicznej w Walladolidzie a nadto towarzystwa w Montpellier, Bordeaux i Paryżu powołały go do swego grona. W r. 1815 na zaszczytne wezwanie, objął katedrę chirurgii w Krakowie, ale wkrótce czasowo ją opuścił. Wrócił do wykładów 1819 r. Ustąpił z profesury w r. 1829. Umarł w Krakowie 11 czerwca 1838 r.

Novum auxilium expediendi calculi in collo vesicae urinae defuncti, post sectionem lateralem, ope duarum forcipum novae conformationis. Accedit brevis castigatio errorum, quae in nuper descriptum methodum, improprie Pajolanam dictam, irrepsere. Auctore Xisto nobili a Lewkowicz, Med. et Chir. D-re, chirurgo penes exercitum Gallorum. Valdoleti, typis viduae Santander, 1811, w 8-ce, str. 8, 2 tab.

Toż... conformationis, quas invenit et publici juris fecit. Reimpressum Cracoviae, typ. Univ., 1815, w 4-ce, k. 3, tab. 2.

Toż, Cracoviae, typis Gieszkowskianis, 1830, w 4-ce, k. n. 3, str. 2, tab. 2.

Opisanie nowego łózka dla rodzących. (Rozcz. tow. nauk. krak., T. IX, str. 12).

O operacji wargi zajęcej. (Tamże, T. XI, str. 5).

O początku i postępie chirurgii. (Tamże, 1827, T. XII, str. 8).

Żywoł Józefa Sawiczewskiego, czytany na posiedzeniu 15 marca 1827 r. (Tamże, 1829, T. XIII, str. 35—56).

Żywoł J. Markowskiego. (Tamże, 1829).

Libchen Jan Ferdynand, stopień doktora medycyny otrzymał w Berlinie 24 stycznia 1839 r.; początkowo praktykował w Soleu; w latach 1853—1856 był lekarzem w warsz. szpitalu św. Ducha; obecnie jest lekarzem naczelnym szpitala ewangelickiego w Warszawie.

De functione reflexoria systematis nervosi. Berołini, typ. Schlesinger, 1839, w 8-ce, str. 77. Diss. inaug.

Woda Solecka, jej działanie, do niektórych chorób zastosowanie i sposób użycia. Warszawa, w druk. J. Tomaszewskiego, 1851, w 8-ce, str. 160. Przep. Czettyrkinowi. Ocena w Pam. tow. lek. warsz., 1851, str. 132.

Febris intermittens pneumoniae. (Tyg. lek., 1852, Nr. 3).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w r. 1853. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXI, 1854, str. 5).

Toż, za r. 1854. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 10).

Toż, za r. 1855. (Tamże, T. XXXV, 1856, str. 13).

Płesniawki gangrenowe. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 324).

Zmarnienie zupełne lewego płuca; jelita wraz z żołądkiem oraz śledziona pomieszczone w lewej połowie klatki piersiowej. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 21).

Tracheotomia w krupie uwięziona pomyślnym skutkiem. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 120).

Przyrodzony brak górnej ścieżki cewki moczowej u młodej dziewczyny. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 115).

Libozyc Józef, jeden z założycieli tow. lek. wileńskiego, umarł 5 stycznia 1824 r. w Wilnie.

De morbis primi paris nervorum. Dorpati, 1806, w 8-ce. Diss. inaug.

Opisanie jadowitych roślin w Litwie. (Dziennik wileński, 1805, Nr. V, 100 — 105, 2 ryc. Nr. VII, str. 286—289, 1 ryc., 1806, Nr. XII, str. 295—297, 1 ryc.).

Description des mousses, qui croissent aux environs de St.-Petersbourg et de Moscou. St.-Petersbourg, 1810—1811, w 4-ce, 2 tomy, 40 rycin.

Beschreibung eines neu entdeckten Pilzes in einer an H. Jos. v. Jacquin gerichteten Zuschrift. Wien, Camesina, 1814, fol. 1 ryc. (Po francuzku i po niemiecku).

Tableau botanique des genres observées en Russie et disposés selon la méthode naturelle. St.-Petersburg, 1815, fol.

Libuda Hippolit Karol August, ur. 1809 r. w Pabianicach, nauki gimnazjalne ukończył w r. 1828 w Poznaniu, do medycyny przykładał się w Berlinie, Halli i Wrocławiu. Umarł 1834 r.

De arteriae asperae inflammatione. Vratislaviae, typ. Kupferi, 1832, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

* **Liebig Justus (1803—1873).**

Chemia organiczna w zastawianiu do zoofizjologii i patologii. Przełożył z niemieckiego i dodałki o budowie i znaczeniu organów żywienia powiększył Jan Pankiewicz, kandydat filozofii. Warszawa, druk. Dietricha, 1844, w 8-ce, str. XI, 245.

Liśty o chemii, o jej zastosowaniach w przemyśle, fizjologii i w rolnictwie. Przełożył J. Seweryn Dzidziowiecki. Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1845, w 12-ce, str. XII, 337, z portretem autora.

Chemia z zastosowaniem do rolnictwa i fizjologii. Z piątego przerobionego i pomnożonego wydania przełożył J. S. Dzidziowiecki. Warszawa, Kłukowski, druk. S. Orgelbranda, 1846, w 12-ce, str. IV, 603.

Nowe liśty o chemii zastosowanej do przemysłu, fizjologii i rolnictwa. Przełożył Ludwik Natanson, Dr. med. Warszawa, nakł. H. Natanson, druk. J. Jaworskiego, 1854, w 8-ce, k. 2, str. II, 261.

Najnowsze liśty chemiczne. Przełożył Antoni Rose. Poznań, nakł. i druk. L. Merzbacha, 1858, w 8-ce, str. 122.

Wyciąg mięsy tudzież nowa polewka dla dzieci. Opisał Teodor Torosiewicz. Lwów. Wild, 1860, w 8-ce, str. 40.

O wartości pożywniej pokarmów. Przełożył Stanisław Kramsztyk. Warszawa. 1870.

Wiedza zastosowana do rolnictwa i fizjologii. Tom pierwszy. Kraków, nakł. Dłomacza (Konstantego Przeciszewskiego), druk. Uniw., 1871, w 8-ce, str. XVI, 139 i l.

Chemia zastosowana do rolnictwa i fizjologii. Podług ósmego wydania przełożona za upoważnieniem autora. T. I. Kraków, nakł. Dłomacza (Konstantego Przeciszewskiego), druk. Uniw., 1872, w 8-ce, str. XIV, 369. T. II, druk. Korneckiego, 1874, w 8-ce, str. 383.

Toż, wydanie wznowione (tytułu). Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, 1876, w 8-ce, 2 tomy.

* **Liebig G.**

Krajenie krwi w płucach i jego zachowanie się pod wpływem rozmaitego ciśnienia powietrza. Z niemieckiego przełożył Dr. W. Rudnicki. Warszawa, nakł. Gaz. lek., 1873, w 8-ce, str. 40.

Liebmann Fryderyk, b. lekarz wojska polskiego.

De la plique. Montpellier, 1838. Thèse.

Liebkind Arnold, społeczny lekarz warszawski.

Kamień pęcherza moczowego, powstały w skutek wprowadzenia doń ołowka; operacya; wyzdrowienie. Z kliniki prof. Le Bruna. (Klinika, T. II, 1867, str. 193—199).

Ligeza Jakób, promowany do stopnia doktora filozofii w Krakowie 1638 r., był lekarzem kapituły poznańskich, za co pobierał wynagrodzenia zł. sto rocznie i jeden chleb tygodniowo.

Por. Gąsiorowski: II, 194. Muczkowski: Lib. prom. 304, 307.

Likiernik Maurycy, wychowawiec wszech-niej warszawskich, społeczny lekarz zamieszkały w Łodzi.

O wodzie mydlanej i pianie z mydła przeciw oparzeniu. (Medycyna, 1880, Nr. 36).

Lilpop Józef, ur. w Warszawie w r. 1803, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, nauk lekarskich słuchał od r. 1832 w Berlinie i tam 16 września 1837 r. stopień doktorski osiągnął. Umarł w Warszawie 1841 r.

De malleo humido et farciminose eorumque in organismum humanum efficacia, morbi historis illustrata. Berolini, J. Sittenfeld, 1837, w 8-ce, str. 72. Diss. inaug.

Lilpop Karol, społeczny aptekarz warszawski.

Objaśnienia dla używających wody mineralne, przy tém cennik wód mineralnych i lekarstw specjalnych. Warszawa, druk. Gaz. codzienniej, 1857, w 12-ce, str. 16.

Toż, w druk. Ginsa, 1861.

Mały poradnik dla leczących się wodami mineralnymi. Warszawa, druk. A. Ginsa, 1867, w 8-ce, str. 23.

Poradnik dla leczących się wodami mineralnymi. Warszawa, 1875, w 12-ce, str. 27.

Lindener Kacper, doktor filozofii i medycyny, kanonik wrocławski i kruszwicki, kustosz wólborski, rodem z Poznania, słynął z biegłości w sztuce lekarskiej. Umarł 24 czerwca 1611 r., przeżywszy lat 49. K. Miaskowski w pięknym wierszu podał potomności pamiąg Lindenera.

Por. Marylski... str. str. 134. Starowski: Monument., str. 409.

Linhardt Ignacy, rodem czech, stopień doktora medycyny uzyskał w Wiedniu r. 1795 i tam zastępował prof. weterynaryi Wollsteina. Od r. 1797—1804 był lekarzem obvodu myślenickiego a potem kieleckiego. W r. 1812 objął katedrę weterynaryi w Krakowie po Adamie Rudnickim, ale tę już 1813 r. opuścił. Umarł 1823 r.

Por. Roczn. wydz. lek., VI, 59, 64. Roczn. tow. nauk. krak., IX, 25.

* **Lion.**

Nowy chemik paryżski wydany przez sławnego doktora medycyny i chemika pana Lion, approbowany przez akademię francuską, na różne słabości i różne sekreta do użycia domowego. Lwów, czienkami Piotra Pillera, 1836, w 8-ce, str. 70 i VI.

Lipiński Fabian, przełożył:

Sposób doradczy leczenia choroby nazywającej się cholera morbus, przez Radę medyczną wydany w r. 1830 w S.-Petersburgu w rosyjskim języku, a na polski z pozwoleniem władzy gubernialnej przetłumaczony przez... Kamieniec podolski, d. 10 listopada, 1836, w 4-ce, k. 1, str. 10.

Lipiński Franciszek, lekarz wojska polskiego, promowany do stopnia doktora medycyny 28 lutego 1831 r. w Krakowie, stargawszy swe lata na posłudze najbiedniejszej ludności, zakończył pracowity żywot w szpitalu św. Ducha w Warszawie w maju r. 1868.

De ictero. Cracoviae, typ. univ., 1831, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Lipiński Karol, dyplom doktorski otrzymał w Krakowie 24 lipca 1839 r.

De actione potionum spirituosarum in corpus humanum. Cracoviae, Friedlein, 1839, w 8-ce, str. 6 i 48. Diss. inaug.

Lipiński Napoleon Konstanty, promował się do stopnia doktora medycyny w Krakowie 7 lutego 1835 r.

De remediis antipyreticis nec non cauteriis. Cracoviae, typ. Jos. Czech, 1835, w 8-ce, str. 96. Diss.

inaug. Ocena téj rozprawy w Pam. nauk. krak. 1837, str. 135.

Lipiński Władysław, nauk lekarskich słuchał w warsz. Szkole Głównej, obecnie jest lekarzem powiatowym w Grójcu.

Zwężenie dwunastnicy rakiem spowodowane; śmierć. (Gaz. lek., T. V, 1868, str. 225).

Rana kłota przenikająca do żołądka. (Tamże, T. VI, 1869, str. 633).

Statystyka lekarska z powiatu grójeckiego za r. 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874. (Tamże, T. VII, 1869, str. 445. T. IX, 1870, str. 206. T. X, 1871, str. 588. T. XIII, 1872, str. 574, 590. T. XV, 1873, str. 253, 269, 284. T. XVII, 1874, str. 47, 76, 94, 189, 204. T. XIX, 1875, str. 252, 267, 284).

Lipnicki Erazm, doktor filozofii i medycyny, lekarz z pierwszej połowy XVI stulecia, stopień bakałarza nauk wyzwolonych otrzymał w Krakowie r. 1521.

Por. Starowski: Mon. Sarm. str. 110. Muczkowski: Stat. str. 173. Oettinger: l. c. str. 160.

Lippmann Natan, ur. 14 kwietnia 1809 r. w Poznaniu, nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinnem; lekarskie w Berlinie (1828—1833).

Veterum opiniones de insania. Berolini, typ. Nieckianiais, 1833, w 8-ce, str. 54. Diss. inaug.

Lipski Gabryel.

Quelques considérations sur la fièvre typhoïde. Montpellier, I. Martel, 1848, w 4-ce, str. 23. Thèse.

Liscovitis Vincentius, krakowianin.

Theses physicae de generatione et corruptione ex duobus libris Aristotelis desumptae, quas in celeb. argentiniensi academia publici exercitii gratia propositas, praeside Cl. viro D. Joanne Ludovico Havvenreuthero phil. et med. Dr. praeceptore honorando pro ingenii tenuitate defendet Vine. Lis. Argentorati, Ant. Bertramus, 1595, w 4-ce, str. 32.

Lisicki M., ze Staszowa.

De l'emploi du galvanisme dans quelques cas de paralysie partielle. Thèse. Paris, impr. Rignoux, 1837, w 4-ce, str. 25.

Lisicki Stanisław, rodem z Płockiego, stopień doktora medycyny osiągnął w r. 1854 w Paryżu i następnie bawił tam do 1854 r. Wróciwszy do kraju, przebywał w różnych miejscowościach a nakoniec w Łyszkowicach, gdzie umarł w lipcu 1882 r., przeżywszy lat 74.

De la fièvre typhoïde. Paris, Rignoux, 1848, w 8-ce, str. 35. Thèse.

Lisikiewicz Józef, nie lekarz, jezuita, nauczyciel historii naturalnej w szkołach sandomierskich (1775—1782), kaznodzieja przy kolegiacie sandomierskiej, proboszcz przy kościele św. Pawła (1799) tamże, zmarły 9 września 1822 r. w wieku lat 84, w dziele swém: *Historia naturalna*, wydaném w r. 1781 w Sandomierzu, podaje wiadomość (str. 12 — 26) o wodach kruszcowych albo mineralnych, wymienia wody znane wówczas w Polsce i ich skutki.

Lisewski Józef, ur. w Pelplinie 1828 r., ukończywszy nauki gimnazyalne w Chojnicach, przez półtora roku oddawał się studyum teologicznym w Wrocławiu, zkąd

przeniósł się na wydział lekarski do Gryfii, gdzie 1857 r. stopień doktorski osiągnął.

De irideetomia additis morbi historis nonnullis. Gryphiae, typ. Kunike, 1857, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Lissowiecki Józef, pierwszy promowany do stopnia doktora medycyny w uniwersytecie krakowskim za księstwa warszawskiego 28 września 1809 r. jeszcze przy dawniejszych profesorach austriackich, był lekarzem w wojsku polskiem.

Por. Rocz. wyd. lek. T. VIII, 160. Rocz. wojsk. pol. 1817—1829.

Lissowski Mikołaj, otrzymawszy stopień doktora medycyny 11 listopada 1845 r., był czas niejaki adjunktem w klinice lekarskiej w Krakowie. Umarł 7 kwietnia 1879 r. w Głogowie, w powiecie rzeszowskim, przeżywszy lat 66.

Krzeszowice pod względem topograficzno-lekarskim. Kraków, druk. uniw. jag., 1845, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

O rybach krajowi naszym właściwych. Rozprawa uwieczniona nagrodą przez wydział lek. krakowski. Pozostała w rękopisie.

Por. Rocz. wyd. lek., T. VIII, str. 160.

Liszyński August Józef, ur. 1821 r. w Góslinach murowanych, w W. Ks. Poznańskiem, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu i Berlinie.

Consideratio bilis physiologica et pathologica. Berolini, typis Schuitzerianis, 1843, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Littauer Józef, ur. w Łobzenicy r. 1805, do gimnazjum uczęszczał w Wrocławiu i tam słuchał nauk lekarskich. Dyplom doktorski otrzymał w Berlinie w r. 1833.

De trichomate. Berolini, typ. Nieckianiais, 1833, w 8-ce, str. 30.

Litterski Stefan, rodem ze Skwiraw w Prusach wschodnich, nauki gimnazyalne pobierał w Pelplinie i w Głogowie, do medycyny przykładał się (1871 — 1875) w Gryfii.

Ueber die Auflösbarkeit der rothen Blutkörperchen abhängig von ihrem Gasgehalte. Greifswald, P. W. Kunike, 1875, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Littich Aleksander, nauk weterynaryskich słuchał w Alfort pod Paryżem, początkowo był nauczycielem w szkole rolniczej czernichowskiej, obecnie jest referentem dla spraw weter. przy krajowej radzie zdrowia we Lwowie i członkiem komisji egzaminacyjnej dla weterynarzy.

Księgosusz. Kraków, druk. uniw., 1872, w 8-ce, str. 40.

O mięsie pod względem polieyi zdrowia. (Dwutyg. med. publ., 1872, str. V—VI, IX—XI, XIII—XIV.

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1872, w 8-ce, str. 15.

Spostrzeżenia o szczeniach krwiarki u krów. (Dwutyg. med. publ., 1872, str. XXII—XXIII).

Z polieyi weterynaryjnej. (Tamże, str. 49—51).

Lobenwein Jan Andrzej, ur. 31 stycznia 1758 r. w Wiedniu, z ojca chirurga; nauki lekarskie ukończył w mieście rodzinnym 1779 r.; w r. 1786 został mianowany pomocnikiem Stolla w szpitalu św. Trójcy. W r. 1783 powołany został na profesora chirurgii do Petersburga w nowo wówczas założonej wedle planu Mohrenheima szkole medyko-chirurgicznej; w r. 1785 przeniósł się do Rygi i tam objął urząd sztablekarza gubernialnego. W r. 1787 (19 marca) przyjął ofiarowaną sobie przez Poczebotta katedrę w akademii wileńskiej; z początku wykładał anatomią, fizyologią i chirurgią, później anatomią i medycynę sądową. Trzy razy (lat 9) urząd dziekana a dwa razy (1816—1818) dostojenstwo rektora piastował. L. należał do pierwszych założycieli tow. lek. wileńskiego, a muzeum anatomiczne niejednym cennym okazem wzbogacił. Umarł nagle na posiedzeniu tow. lek. 12 stycznia 1820 r.

De paracentesi thoracis. Jenae, 1785, w 4-ce, Diss. inaug.

De praedictis contra anatomiam. (Prospectus lectionum in alma academia et universitate vilnensi, scholae principis M. D. Lit. nomine insignita, ad instaurationem studiorum ex a. 1791 in a. 1792 propositus. Vilnae, typ. S. R. M. penes academiam, fol.).

De monstruosa genitalium deformitate et spina bifida commentatio. (Mémoires de l'acad. des sciences, de St.-Petersbourg, T. VI, 1817).

Zagajanie publicznego posiedzenia uniwersytetu wileńskiego przy publicznem otwarciu nowego teatru anatomii ludzkiej i zwierzęcej d. 13 października 1815 r. Wilno, w druk. J. Zawadzkiego, w 8-ce, str. 32.

O zapaleniu płuc w nowonarodzonych. (Pam. tow. lek. wil., T. I, 1818, str. 118—135).

O przyczynach i znakach uduszenia od wyziewu żarzących się węgli. (Tamże, str. 145—167).

O stanie ciemion pobocznych głowy podczas urodzenia. (Tamże, str. 251—263).

O przeżywaniu pokarmów u ludzi na umyśle obłąkanych (ruminatio maniacorum). (Tamże, T. II, 1821, str. 127—141).

O pasku przechodzącym (zoster migrans). (Pam. tow. lek. wil., T. II, 1821, str. 240—252).

O niepewności znaków śmierci z utonięcia. (Tamże, str. 265—276).

O rozszerzeniu serca i o aneuryzmacie arteryi aorty. (Tamże, str. 280—288).

Zagajanie posiedzenia publicznego na otwarciu wydziału farmaceutycznego w tow. medycznem wileńskiem 3 czerwca 1819 r. (Pam. farmaceutyczny wileński, 1820, str. 272).

(Życiorys jego umieszczony w Pamiętniku farmaceutycznym wileńskim, 1821, T. II, str. 296).

Loeben Józef (Neostadio-Polonus).

Dissertatio inauguralis medica de usu corticis salicis fragilis varitis in morbis, praecipue in febribus putridis; q. def. d. 9 Ang. praes. B. C. Otto. Francofurti ad Viadrum, 1793, w 4-ce.

Loeber Fryderyk, rodem z Warszawy.

Dissertatio inauguralis medica de exanthemate miliari et pemphigo; q. def. d. 1 Octbr. praesid. Aug. Fried. Hecker. Erfordiae, litteris L. C. Goerling, an. 1791, w 4-ce.

Loeffler N.

Przepsy zdrowego utrzymania zębów i dziąseł. Dziełko... egzaminowego w wielu akademiach dentysty. Wiln, nakładem autora, w druk. B. Neumann, 1828, w 8-ce, str. 50, nl. 4.

* **Loeffer i Stromayer.**

Podręcznik dla lekarzy polowych. Z niemieckiego według... Część I. Na pobojowisku. Leczenie ran postrzałowych. Kraków, nakł. i druk. Wywiatkowskiego, 1873, w 8-ce, str. 74.

Loelhoeff (Lelewel) Henryk, dziaćl znanego historyka Joachima, pochodził z Prus (de Loewensprung); stopień magistra filozofii otrzymał w Wilnie 1728 r.; nauk lekarskich słuchał w Łędzie, gdzie 1732 r. dyplom doktora medycyny uzyskał. Sprowadzony r. 1736 z Memla dla objęcia obowiązków nadwornego lekarza Augusta III i profesora w nowo utworzonej szkole chirurgicznej w Warszawie, zaczął wykłady anatomii w pracowni na Podwalu na ciałach śmiercią ukaranych złooczyńców; wykładów atoli wkrótce musiał zaniechać, doświadczywszy od przesądnych pospółstwa przesładowań. Później spełniał gorliwie obowiązki lekarza praktycznego w Warszawie, gdzie umarł 1763 r. Syn Henryka, a ojciec Joachima, Karol Lelewel, kapitan gwardyi koronnej i kasyer generalny przy komisji edukacyjnej, otrzymał indygenat polski 1768 r. i niemiecką pisownią nazwiska zarzucił. (Konstytucye sejmu extraordinaryjnego w Warszawie rozpoczętego 3 paźdz. 1768 r., str. 328). Zbiór dzieł po Henryku Lelewelu (około 700) zakupił 1763 r. Jędrzej Józef Żaluski.

De frictione. Leydae, 1732, w 4-ce. Diss. inaug.

Por. Gąsiorowski: II, 106, 397, 449, 457, II, VII. Pamięt. lek. XIV, 278. Cmentarz powązkowski. Bandtke: Bibl. xiąg... T. II.

* **Loeschner.**

O źródłach rozsyłanej wody mineralnej Karlsbadzkiej pod względem działania jej na organizm człowieka; o właściwem zastosowaniu i sposobie użycia jej w rozmaitych chorobach. Wolny przekład dzieła D-ra... przez D-ra Teodora Heinrich. Warszawa, druk. Strąbskiego, 1851, w 8-ce, str. 15.

Loewenglück Julian, ur. 1815 r. w Warszawie, nauki średnie pobierał w liceum warsz., do medycyny przykładał się od r. 1834 w Wilnie, i tam w r. 1840 stopień lekarza I klasy osiągnął. Stopień doktora medycyny przyznała mu Rada lekarska Królestwa Polskiego w r. 1851. W latach 1843—1860 był lekarzem w szpitalu starozakonnych w Warszawie. Um. r. 1872.

De delirio tremente. Dissertatio inauguralis medica-practica, quam praemissio succinetio de spiritibus tractatu sedulo collectis autorum opinionibus conceptam, propriisque animadversionibus ampliatam ad D-ris Med. jura et honores rite assequendos supremi Medici consilii Regni Polonicae judiciis submittit Medic clas. I Caesariae quondam medico chirurgicae Acad. Viln. Alumnus. Varsaviae, 1851, w 8-ce, str. VII, 79,

Ueber die Herbsdiarrhoe der Kinder. (Journ. f. Kinderkr., Nov., Dec., 1851).

Ueber das Cholerafieber der Kinder und dessen Behandlung durch Calomel, Moschus und Brechweinsalbe. (Tamże, Jan. u. Febr., 1852).

Wspomnienia lekarskie w szpitalu starozakonnych w Warszawie zebrane. (Tyg. lek., 1858, Nr. 13—16).

Wspomnienie lekarskie. (Tamże, 1859, Nr. 2).

Szpital starozakonnych oddział wenerycznych r. 1858. (Tamże, 1859, Nr. 47, 48).

Wspomnienia lekarskie. Rok 1846. (Tamże, 1860, Nr. 28—33).

Loewenhard Stanisław, rodem z Warszawy, społeczny lekarz zamieszkały w Paryżu.

Quelques recherches sur l'atrophie musculaire progressive avec la dégénérescence graisseuse. Paris, impr. Boutmy, 1867, w 4-ce, str. 52.

Loewenthal Heyman, ur. 1811 r. w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście, nauk lekarskich słuchał (1832—1836) w Berlinie.

De inflammation externum topica curatione. Berolini, 1836, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Lohrer Juliusz, społeczny lekarz miejski w Łodzi.

Ueber den Uebergang der Ammoniaksalze in den Harn. Dorpat, E. J. Karow, 1862, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Londyński Roman, ur. w Płocku 15 stycznia 1830 r., nauki lekarskie ukończył w Moskwie w r. 1850. Stopień doktora medycyny otrzymał od Rady lek. Król. Polskiego r. 1859. W r. 1851 był lekarzem powiatu w Lipnie, skąd wkrótce przeniósł się do Sierpea. W r. 1852 mianowany został lekarzem powiatu radzyńskiego. Obecnie jest inspektorem lekarskim gubernii łomżyńskiej.

Longchamps de Berier Bogusław, Polonus Leopoliensis.

De cyanosis cardiaca, adnexa historia morbi. Pragae, typ. viduae Vetteri, 1836, w 8-ce, str. 30 i 2. Diss. inaug.

* **Longet Frac. Achilles**.

O płodzeniu i rozwijaniu się zapłodnionego jaja. Przełożył z francuskiego Adam Kozaczyński, kandydat filozofii, uczeń medycyny. Kijów, druk. uniw., 1855, w 8-ce, str. III i 59. Rękopis pośmiertny wydał Józef Rolle.

Lorenczewski Andrzej, do gimnazjum uczęszczał w Bydgoszczy; bieg nauk lekarskich, które rozpoczął w r. 1867 w Berlinie, przerwała mu wojna francusko-pruska (1870); stopień doktorski osiągnął w Gryfi 1875 r.

Untersuchungen über die Verwerthung der Krappfütterung für die Lehre der Knochenneubildung. Greifswald, Fr. Hache, 1875, w 8-ce, str. 21. Diss. inaug.

Lorenski Andrzej, społeczny lekarz w Radomyślu w Galicyi.

Uwzględnienie przepływności pachwinowej zewnętrznej usunięciem działaniem prądu indukcyjnego. (Przegl. lek., 1877, Nr. 27).

Lubański Aleksander, rodem z Żelechowa.

Essai sur l'aménorrhée. Thèse. Montpellier, 1836, w 4-ce, str. 27.

Lubański Henryk, rodem z Warszawy, dyrektor zakładu wodoleczniczego w Pont-à-Mousson, później w Saint-Genis-Laval nieopodal Lyonu i na koniec w Nizy, członek akademii umiejętności w Dijon, towarzystwa naukowego w Nancy, towarzystwa hydrologicznego w Paryżu, towarzystwa lekarskiego w Paryżu, Lyonie, Montpellier, Nancy, Anvers, zmarł w Nizy w październiku 1876 r.

Eruptions vésiculeuses et bulleuses des parties génitales pouvant simuler des affections vénériennes. Observation communiquée à la société méd. d'émulation. (Gaz. d. hôpitaux, 1842, II série, Nr. 115).

De l'hydrothérapie et de son application au traitement de quelques affections chroniques. Paris, 1845, w 8-ce, str. 74.

Études pratiques sur l'hydrothérapie d'après les observations recueillies à l'établissement de Pont-à-Mousson. Paris, Germer-Baillière, 1847, w 8-ce.

Du traitement hydatique des maladies fébriles. Paris, G. Baillière, 1847, w 8-ce, str. 53.

De l'hydrothérapie comme méthode revulsive et de ses applications contre les congestions chroniques. Paris, G. Baillière, 1854, w 8-ce, str. 44.

Toż, tamże, 1856, w 8-ce.

Examen physiologique de l'hydrothérapie. Paris, G. Baillière; Lyon, Ch. Lavy, 1851, w 8-ce, str. IV, 34.

Manuel de l'hydrothérapie à l'usage des malades. Paris, G. Baillière, 1852, w 12-ce, str. 163.

Des indications et des contre-indications de l'hydrothérapie. Paris, Baillière, 1856, w 8-ce, str. 23.

Les hivers à Nice. Paris, Baillière, 1856, w 16-ce, str. 16.

Bains de mer de Nice. Exposé du projet et examen des objections. Nice, Canis-Cères, 1857, w 8-ce, str. 8.

Des bains de mer, de leur action physiologique et curative. Paris, 1858, w 8-ce, str. 30.

Kilka słów o klimacie Nicejskim i jego wpływie na choroby piersiowe, wyrzeczonych na posiedzeniu komitetu do badania chorób epidemicznych. (Tyg. lek., 1858, Nr. 35).

Guide de poitrine et de celui qui ne veut pas le devenir. Nice, Baillière, 1861, w 16-ce.

Causeries scientifiques. Nice, Gautier, 1864, w 12-ce.

Guide aux stations d'hiver du littoral méditerranéen. Nice, Gauthier, 1865, w 8-ce, str. 590, LXXII, i 16.

Note sur le chloroforme. (Lyon méd., 1872, Nr. 13). Accès pernicieux dans le cours d'une fièvre typhoïde. (Tamże, 1873, Nr. 1).

Nadto wspólnie z Andrieux de Brioude redagował w r. 1842: Annales d'obstétrique, des maladies des femmes et des enfants. Paris, impr. Guyot, w 8-ce.

Lubiński Filip, ur. w Zamościu r. 1786, nauki lekarskie ukończył w Jenie, w latach 1808 — 1827 był lekarzem w wojsku polskim a odznaczony się w wielu bitwach, ozdobiony został krzyżem legii honorowej i orderem virtuti militari. Uwolniony ze służby wojskowej, kilka lat przebywał w Płocku, skąd przeniósł się na stały pobyt do Warszawy, gdzie zmarł 15 lutego 1879 r.

Lubelski Wilhelm, syn poprzedzającego, ur. w Płocku 12 sierpnia 1832 r., do gimnazjum uczęszczał w Warszawie i w Piotrkowie. Ukończywszy nauki lekarskie w Dorpacie w r. 1857, rok następny i początek r. 1859 spędził na doskonaleniu się w medycynie w Wiedniu i w Paryżu. W końcu r. 1859 Rada lekarska przyznała mu stopień doktora medycyny. Obecnie jest ordynatorem w oddziale obłąkanych kobiet, sekretarzem wydziału lekarskiego w warsz. tow. dobroczynności, członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych.

Łóżko hydrostatyczne. (Tyg. lek. R. IV, str. 359).
Filip Piel, życiorys. (Tamże, T. V, str. 1).

William Cullen, życiorys. (Tamże, T. V, str. 85).

Kilka słów o leczeniu złudzeń zmysłowych za pomocą preparatów tondery pindyrindy czyli szaleju wielkiego (datura stramonium). (Roczn. tow. paryż., 1859, str. 4—12).

Kilka słów o medycynie greckiej przed Hippokratesem. (Tyg. lek., 1861, Nr. 12—14).

Głównejsze teorie padaczki (epilepsia). (Tamże, 1861, Nr. 22).

O bólu twarzowym, neuralgia faciei, prosopalgia Fothergilla. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLV, 1861, str. 281).

Sprawozdanie z oddziału kobiet epileptycznych w Szpitalu Dzieciątka Jezus za r. 1861. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 25).

Convulsionnes saturninae. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 117).

Sprawozdanie z oddziału obłąkanych kobiet w szpitalu Dzieciątka Jezus za r. 1867. (Tamże, T. LX, 1868, str. 3).

Małżeństwo pod względem fizjologii i higieny, z dołączeniem uwag dyetyetycznych nad wychowaniem niemowląt, podług najlepszych źródeł. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. III, 380. Jest to przekład dzieła Debay. Ocenił S. Janikowski w Pam. tow. lek. warsz. T. XLVIII, 1862, str. 336.

Opium et belladonna, lettre à M. le Dr. Camus. (Gaz. hebdom. de méd. et de chir., 1865, str. 569).

Application de l'éther pulvérisé sur la colonne vertébrale dans la chorée. (Tamże, 1867, str. 247).

Użycie eteru siarczanego w płasawicy. (Gaz. lek., T. I, 1868, str. 384).

Sprawozdanie lekarza ordynującego w oddziale epileptycznych kobiet szpitala Dzieciątka Jezus za r. 1866. (Klinika, 1867, str. 329—332).

Jak pielęgnować zdrowie. Warszawa, nakł. Kaufmanna, 1869, w 16-ce, str. 47. Osobn. odb. z Kalendarza ilustrowanego Kaufmanna. Ocenił St. Janikowski w Przegl. lek., 1869, Nr. 46.

Le choléra à Varsovie en Juillet, Août et Septembre, 1873. Rapports adressés à M. le Consul général de France à Varsovie. Paris, Masson, 1873, w 8-ce, str. 8. Osobn. odb. z Gazette hebdomadaire de médecine et de chirurgie, 1873, Nr. 40, 43.

Sprawozdanie z III-go międzynarodowego zjazdu higienicznego odbytego we wrześniu 1880 w Turynie. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 24, 25).

La rage et l'hydrophobie dans le royaume de Pologne, Paris, 1881, w 8-ce, str. 16. Osobn. odb. z „Revue d'hygiène.”

Rapport sur les epizooties observées en 1879—1880 dans le royaume de Pologne. (Archives vétérinaires publiées à l'école d'Alfort. Paris, 1882, str. 261 do 266).

Propagation de la syphilis par la circoncision des enfans israélites en Pologne. (Ann. d'hygiène publique, 1881, T. II, str. 157).

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. komunikował: Wychodzenie kamyków żółciowych przez ścianę brzuszna. (Pam. tow. lek. warsz., T. L, 1863, str. 143, 145).

Środek p. Turskiego przeciw padaczce. (Tamże, T. LI, 1864, str. 437).

Przeziwstwo makowca i pokrzyku. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 459).

Drgawki wywołane przez podrażnienie dolnej połowy kręgosłupa. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 258).

Użycie magnetyzmu zwierzęcego w celu uśmierzzenia silnych bólów przy reumatyzmie kolan. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 258).

Padaczka przy helminthiasis. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 7).

Lekarstwa w formie opłatków. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 90).

Przypadek wilczego głodu. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 239, 243).

Lubiński Cezary, z Radomyśla w gub. kijowskiej.

Przypadek nieprawidłowego ustawienia macicy, leczony podskórnym użyciem wodnego wyciągu sporyszu. (Klinika, T. V, 1869, str. 428—431).

Lubiecki Paweł Franciszek, cyrulik poznański, wydał:

Książka bardzo potrzebna każdemu człowiekowi do uchronienia się morowego powietrza. W Lesznie, u Wetterusa, 1653, w 4-ce.

Apparat ozdobności na ślub P. Abrahama Bayera, 1653, w 4-ce, k. nl. 6.

Por. Roczn. T. P. N. XI, 15.

z Lublina Erazm, doktor medycyny, stopień magistra nn. wyzwol. otrzymał w Krakowie 1508 r.

Por. Oettinger: Rys... 146.

z Lublina Aleksy, kształcił się w naukach lekarskich w Padwie; w Rzymie niósł posługę w szpitalach; w r. 1606 wstąpił do zakonu karmelitów bosych; um. 1608 r.

Por. Pruszc: Forteca monarchów, 235.

z Lublina Walenty, stopień bakałarza nauk wyzwolonych osiągnął w r. 1541 w Krakowie, tamże rozpoczął studia lekarskie pod przewodnictwem Bartłomieja Sabina i Piotra z Poznania; w r. 1547 kosztem Stanisława Tenczyńskiego, wojewody sandomirskiego, wyjechał do Włoch i tam stopień doktora medycyny i filozofii otrzymał. Wrócił do kraju po 1554 r. Czacki przytacza następujące jego dzieła oryginalne:

De impotentia et causis ineptiae ad statum matrimonii. An. 1545.

O różnych chorobach i leczeniu, z przedmową do Jana Zamajskiego. R. 1592.

Nadto wydał dzieła nauczyciela swego J. B. Montana. (Ob.).

Por. Majer: Roczn. wyd. lek. T. VIII, 1845, str. 171—187. Czacki: O litewsk. i pols. prawach, II, 41, 125. Wizerunki i roztrząsania naukowe 1839, T. XLVIII, str. 136. Bentkowski: I. c. II, 442. Wiszniewski: I. c. IX, 555. Estreicher: str. 170.

Lubiński Mojżesz Samuel, urodz. 1819 r. w Gnieźnie, do 18-go roku życia oddawał się naukom talmudycznym; złożywszy

egzamen dojrzałości w gimnazjum w Królewcu, zapisał się tamże w r. 1841 na wydział lekarski, później przeniósł się do Berlina, gdzie 1845 r. stopień doktorski osiągnął.

Num ex finibus perifericis nervorum sensiferorum sensuualitatis aliquid in nervos motorios redundet, nec ne. Berolini, typ. Nietackianis, 1845, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Lubliński Wilhelm Bernard, ur. 1852 r. w Goldapiu w Prussach wschodnich, do gimnazjum uczęszczał w Łyku i Berlinie, nauk lekarskich słuchał (1871 — 1875) w Berlinie.

Ueber die Complication des Puerperiums mit chronischen Herzkrankheiten. Berlin, Ostrowski, 1875, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Lubowski Henryk, społeczny lekarz warszawski, ur. w Krakowie r. 1834, nauki średnie i uniwersyteckie (od r. 1854) odbywał w mieście rodzinnem; stopień doktorski osiągnął w Berlinie r. 1858. Corocznie od wielu lat, w letnich miesiącach praktykuje w Ciechocinku.

De columnae vertebralis curvatura. Berolini, typ. G. Lange, 1858, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Lucy Jan Nepomucen, stopień doktora filozofii i medycyny otrzymał w Krakowie, gdzie od r. 1770 wykładał botanikę. Do wydziału lekarskiego wcielony został 15 lipca 1775 r. Umarł w r. 1786.

De peste. Cracoviae, typ. seminarii acad., 1775, w 12-ce, str. nl. 28. Diss. pro loco in facultate.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 44. Pamięt. nauk. 1837, 407, 446.

Lucy Onufry, promowany do stopnia doktora medycyny 21 listopada 1804 r. w Krakowie, był tamże w r. 1805/6 asystentem przy klinice lekarskiej. Wszedłszy do służby wojska polskiego, został lekarzem dywizyjnym. Pewien czas wykładał w warsz. szkole chirurgicznej. Um. r. 1832 (?).

Por. Roczn. wyd. lek. V, 160. Dodatek do Gaz. warsz. 1808. Nr. 47, 11 czerwca, 1809; Nr. 24 (25 marca).

Lucysz Adolf, lekarz wojsk polskich; kamienica jego w m. Kownie była w r. 1717 uwolniona od wszelkich postojów.

Por. Inwentarz Konstytucji Ładowskiego, str. 230.

Ludolub Szczęśny, ob. Maciejowski Feliks Erazm.

z Ludziska Jan, matematyk i lekarz, zapisany do album uniwersyteckiego w Krakowie 1418 r., pierwszy stopień filozoficzny otrzymał 1422 r. Był profesorem wydziału lekarskiego; w r. 1441 należał do grona pięciu profesorów, zebranego przez rektora Jak. Parkosza w celu przejrzenia i poprawienia urządzeń uniwersyteckich. Biblioteka obserwatorium astronomicznego w Pułkowie posiada jego rękopism:

Tabule rev. magistri Joh. de Linariis scripte per mag. Joh. de Ludzisko anno 1424.

Por. Karliński: Rys dziejów obserw. astron. uniwers. krak. str. 71. Oettinger: I. c. 76. 81. Muczkowski: I. c. 12, 15. Wiszniewski: IV, 356. Roczn. wyd. lek. II, 44 III, 437.

Lunda Józef, ur. we Lwowie; w r. 1848 po bitwie pod Temeszwarem przeszedł do Turcji; 1850 r. udał się do Paryża, gdzie odbył nauki lekarskie. Powtórzywszy egzamina w Wiedniu, osiadł na krótki czas (1860 — 1862) we Lwowie i tu obok licznej praktyki lekarskiej, brał czynny udział we wszystkich sprawach publicznych. Następnie mieszkał w Serbii, w Turcji a w r. 1870 osiadł stale w Port Said w Egipcie, gdzie oddawał się zawodowi lekarskiemu i 23 września 1875 r. życia dokonał.

* Luschka H.

Położenie organów piersiowych człowieka, z 6-ma przez D-ra L. Volza z natury rysowanymi tablicami. Przekład dokonany przez D-ra K. Dobrskiego. Warszawa, 1872, fol. małe. z 6-ma tab. ryt.

Położenie organów brzusznych człowieka z 5-ma z natury rysowanymi tablicami. Według dzieła: „Die Lage der Bauchorgane des Menschen. Carlsruhe 1873.“ (tom. K. Dobrski). Warszawa. Światodruk tablic w Zakładzie K. i W. Brandla. Druk tekstu, J. Bergera, 1874, fol.

Lustgarten Ludwik, społeczny lekarz krakowski.

Dwa przypadki wnetrowatości (cryptor chidismus). (Przegl. lek., 1875, Nr. 27).

O niezwykłym chorobie gorączkowej, obserwowanej w praktyce lekarskiej. (Tamże, 1880, Nr. 9).

Lutkiewicz Hilary Feliks, wychowaniec uniwersytetu wileńskiego, praktykował w Poszeranksciu, umarł w Warszawie 30 kwietnia 1869 r.

Nosaczna psia, jej zaraźliwość. (Tyg. lek., 1857, Nr. 10).

Historia choroby i zaraza. Odpowiedź na wnioski P. Seifmanna zamieszczone w artykule p. t. „nosaczna psia i jej zaraźliwość“ 1857, Nr. 3).

Liszaż. (Tamże, 1858, Nr. 2, 3).

Lutomirski Stanisław, ur. 1812 r. w Poznaniu, nauki gimnazjalne pobierał w mieście rodzinnem, lekarskie (1832 — 1837) w Berlinie.

De spūtis ut signis. Berolini, typ. Friedländer, 1837, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Lutostański Bolestaw, społeczny lekarz krakowski, ur. w Warszawie r. 1837, nauk lekarskich słuchał w Warszawie, później w Kijowie i na wszechnicach niemieckich.

Jad cholery i otrruwanie przenośników tegoż jadu. Sprawozdanie z najnowszych poszukiwań. (Przegl. lek., 1867, Nr. 47, 50, 51, 52. 1868, Nr. 1, 2, 3, 15, 17—30).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1867, w 8-ce, str. 136. Zanieczyszczenia chloroformu, ich znaczenie, wnioski praktyczne. Nowe środki znieczulające. (Przegl. lek., 1868, Nr. 18, 19, 20).

O księgach zejścia czyli wykazach zmarłych. Studium statystyczno-lekarskie. (Tamże, 1870, Nr. 36, 37, 39, 40, 41, 47).

Korespondencja ze Szczawnicy. (Tamże, 1871, Nr. 30).

Pogląd na literaturę balneologiczną polską z pierwszego półrocza 1869 r. (Klinika, T. V, 1869, str. 160 i sq.

Zbieranie szczegółów statystyczno-lekarskich i materiałów epidemiologicznych, jak również udział, jaki przypada w tej pracy towarzystwom lekarskim. (Tamże, T. VI, 1870, str. 343—349, 359—363, 373—375. T. VII, 1870, str. 21—24, 36—43, 67—74, 133 137).

Zbieranie szczegółów statystyczno-lekarskich i materiałów epidemiologicznych, oraz udział, jaki przypada w tej pracy Towarzystwom lekarskim. Osoba. odb. z Kliniki. Wydanie poprawne. Kraków, nakł. aut., druk. Budweiser, 1870, w 8-ce, str. 180.

O reformie szpitali krajowych. (Przegl. lek., 1870, Nr. 52. 1871, Nr. 2).

O środkach przeciw zbliżającej się cholery. (Tamże, 1870, Nr. 51).

Wykład higieny w seminariach nauczycielskich. (Tamże, 1871, Nr. 1).

Delegaci wydziału krajowego w Radzie zdrowia krajowej. (Tamże, 1871, Nr. 3).

Czy w Galicji można zmniejszyć liczbę lekarzy powiatowych? (Tamże, 1871, Nr. 4).

Projekt ogólnej ustawy zdrowojęj. (Tamże, 1871, Nr. 8).

Uwagi dotyczące się urządzenia służby wewnętrznej w szpitalach galicyjskich. (Tamże, 1871, Nr. 3, 14, 15, 16, 17).

Ogłaszanie sprawozdań z czynności galicyjskiej rady zdrowia. (Tamże, 1871, Nr. 18).

Rozporządzenie ministerium w sprawie higienicznej reformy szkół publicznych. (Tamże, 1871, Nr. 19).

Przegląd szpitali krajowych. (Tamże, 1871, Nr. 23).

Szczepienie ospy. (Tamże, 1871, Nr. 24).

Roczne sprawozdania z działań szpitali i zakładów dobroczynnych w Galicji. (Tamże, 1871, Nr. 25).

Komitety ospowe. (Tamże, 1871, Nr. 31).

Wnioski do uchwał sejmowych w sprawie reformy szpitalnej. (Tamże, 1871, Nr. 38).

Ochrona od cholery. (Tamże, 1871, Nr. 40).

Sprawy szpitalne w sejmie. (Tamże, 1871, Nr. 41).

Odpowiedź na uwagi D-ra Kralezyńskiego w przedmiocie komitetów ospowych. (Tamże, 1871, Nr. 39, 44).

Miejska służba zdrowia. Rady zdrowia. (Tamże, 1871, Nr. 43, 45).

Przegląd higieniczny miast, miasteczek i wsi. (Tamże, 1871, Nr. 47).

O działaniu i użyciu lecnizmem kumysu oraz o kumysarniach. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. krak. d. 6 czerwca 1871 r. (Tamże, 1873, Nr. 14, 15, 16, 18, 23, 24, 25, 32, 34, 35, 36, 37, 38).

Toż, w osobn. odb. Kraków, nakł. spółki kumysowej, w druk. Czasu, D. E. Friedlein, 1872, w 8-ce, str. 62.

Higiena zastosowana do potrzeb życia osobniczego i społecznego, oraz do rzeczy krajowych. Dzieło ozdobione drzeworytami. Kraków, nakł. B. Matuji i Spółki, druk. Kraju, 1873 — 1874, w 8-ce, Zeszyt I i II, str. VIII i 316. (Więcej nie wyszło). Oceniał J. Warszaauer w Przegl. lek., 1873, Nr. 19, str. 149.

Czystość u ludzi i inwentarza. (Encyklopedia rolnictwa, T. I, 1873, str. 765).

Szczawnica w Galicji, jej zdroje i urządzenia, (krótka wiadomość dołączona do wody na sprzedaż kroszylanej). Kraków, nakł. zakład zdrowo-kąpielowego w Szczawnicy, 1874, w 16-ce, str. 122. Sprawozdanie Wład. Sciborowskiego. w Przegl. lek., 1874, Nr. 27.

Zegiestów w Galicji. Zarys balneologiczny. Kraków, 1874, w 8-ce, str. 42, z drzeworyt.

Program opisów topograficzno-lekarskich. Kraków, w druk. Uniw., 1875, w 8-ce, str. 8.

Zarys planu prac sekcji antropologicznej. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um. T. I, 1874, str. 190—209).

Instrukcja dla robiących spostrzeżenia antropologiczne na osobach żywych. (Tamże, T. II, 1875, str. XXXII—XXXIII).

Instrukcja do zbierania dat statystyczno-antropologicznych. (Tamże, str. XLV—LII).

Iwonicz. Rok 1875. Kraków, nakł. zakładu zdrowo-kąpielowego, w druk. Wł. L. Anczyca, 1876, w 8-ce, str. 39, 42. (w tejże broszurze: Program prac komisji balneologicznej przy c. k. akademii umiejętności w Krakowie, na wezwanie tejże komisji napisał Dr. B. L. str. 9). Oceniał J. Warszaauer w Przegl. lek., 1876, Nr. 37.

Iwonicz. Rok 1876. Szpital zdrowy w Iwoniczu. Kraków, nakł. zakładu zdrowo-kąpielowego, w druk. Wł. L. Anczyca, 1876, w 4-ce, str. 21.

Iwonicz. Rok 1876. Przyczynek do orografii i topografii Iwonicza. Wyniki rozbiór chemicznego wód Iwoniczkich zdroju Karola i Amelii wykonanego przez Prof. D-ra Bron. Radziszewskiego. Kraków, 1877, w 4-ce, str. 31.

Stosunek mieszczkowania i jego zbroczn do zółzów (scrophulosis). Leczenie zdrowo-kąpielne tychże zbroczn na tle zółzowóm się pojawiających. (Ustęp ze sprawozdania lekarskiego z pory zdrowojęj w Iwoniczu). (Medycyna, 1876, Nr. 21, 22, 23, 32, 34, 35, 36).

Zastosowanie wagi dziesiętnej (grammowej) do praktyki lekarskiej dla użytku lekarzy i aptekarzy (wraz z tabelką zamiany wag do użytku podręcznego). Kraków, nakł. Gebethnera i Spółki, 1876, w 8-ce, str. 30 i 1 tab. Oceniał Korczyński w Przegl. lek., 1875, Nr. 48).

Obraz czynności komisji balneologicznej dokonanych w r. 1877, skreślił... sekretarz tejże komisji, str. 13.

Znaczenie i wartość tygodniowych wykazów śmiertelności m. Krakowa. Kraków, 1877, w 8-ce, str. 13. Odb. z Dwutygodnika med. publicznego).

List w sprawie statystyki śmiertelności m. Krakowa. (Dwutyg. med. pub., 1877, str. 335—391, 409 do 413).

Uwagi i wnioski z powodu panującej gorączki powrotnej. (Tamże, 1878, str. 65—66).

Badanie wody do picia w celach higienicznych. (Tamże, str. 225—229, 245—249, 273—275, 321—324, 373—376. 1879, str. 1—3, 17—20, 45—48).

Wnioski w sprawie zaopatrzenia m. Krakowa w wodę przedstawione komisji wodociągowej Rady miejskiej krakowskiej. (Tamże, 1879, str. 128—130).

Uwagi nad projektem ustawy nadającej statut dla zdrowojiska Krynica-Słotwiny. Kraków, druk. Południowicza, 1878, w 4-ce, str. 3.

Skradne kierunki w badaniach przyrodniczo-lekarskich ostatnich czasów. (Przegl. lek., 1878, Nr. 1, 2, 3).

O ścianach i wyprawie tychże ze stanowiska zdrowotnego. (Dwutyg. med. pub., 1879, str. 277 — 281, 301—304, 317—319, 333—335).

Wnioski w sprawie zaopatrzenia m. Krakowa w wodę przedstawione komisji wodociągowej krakowskiej rady miejskiej przez B. L. Kraków, w druk. Kordeckiego, 1879, w 8-ce, str. 21. Spr. W. Sciborowski w Przegl. lek., 1879, Nr. 19.

Porównanie wody Zegiestowskiej z wodami żelezistymi zagranicznymi. Kraków, 1879, w 12-ce, str. 15.

W sprawie reformy szkolnej. (Przegl. lek., 1880, Nr. 25).

Jad węglkowy i szerzenie się zarazy śledzionowej. Pogląd na najnowsze poszukiwania. (Przegl. lek., 1880, Nr. 46, 47, 48, 51).

Słowo w sprawie żywienia ubogich w czasie panującego głodu. Najtańsze obiady. (Zdrowie, 1880, Nr. 3, 4, 5, 6, 9).

Toż, w osobn. odb. Kraków, nakł. aut., druk. W. Korneckiego, 1880, w 8-ce, str. 31.

W sprawie wodociągów m. Krakowa. Kraków, druk. Uniw., 1880, w 8-ce, str. 5.

W sprawie wodociągów krakowskich. Głos komisyi sanitarnej m. Krakowa z polecenia i w imieniu téjże przedstawiony krak. Radzie miejskiej przez... Kraków, nakł. aut., druk. W. Korneckiego, 1880, w 8-ce, str. 34.

Memoryał w sprawie urządzenia biura statystycznego m. Krakowa. Druk. jako manuskrypt. Kraków, nakł. aut., druk. W. L. Anezyca, 1880, w 4-ce, str. 15.

* Lutze Artur.

Wyjawienie sposobu leczenia cholery bez wzywania lekarza, oraz sposobu uchronienia się przed nią

przez Marcelęgo Dłużniewskiego, podług instrukcyi D-ra Artura Lutze, homeopaty. Pomnożone nader korzystnymi środkami, czerpanemi z ostatnich badań najstynniejszych homeopatów francuzkich i niemiec-kich, dodaniem artykułu L. Marchant, przez J. Podwysockiego. Lipsk, 1857, w 8-ce, str. VIII, 80.

* Luys I.

Mózg i jego czynności przez... lekarza w szpitalu Salpetrière, przełożył Dr. Teodor Dunin, asystent kliniki terapeutycznej. Warszawa, wydawnictwo Spółki nakładowej, druk. K. Kowalewskiego, 1879, w 8-ce, str. 111, 286 i 1 nl. z rycin. w tekście.

ze Lwowa Jan Ursyn, ob. Ursyn, Niedźwiecki.

ze Lwowa Michał, syn Bartłomieja, w album uniw. krak. zapisany 1486 r., stopnie filozoficzne uzyskał 1489 i 1492, doktorem medycyny został w Bononii. Był lekarzem króla węgierskiego i plebanem w Budzie. Por. Oettinger: Rys., 92.

Łabanowski Leon, rodem z Łomiiów.

De la chlorose et de l'anémie. Insister particulièrement sur le diagnostic de ces affections générales ou constitutionnelles. Paris, Rignoux, 1846, w 4-ce, str. 26. Thèse.

Łabanowski Ludwik.

De quelques cas des névroses consécutives à une lésion périphérique, par... docteur en méd., médecin stagiaire au Val-de-Grâce. Paris, impr. Parent, 1880, w 8-ce, str. 39.

Łaniewski Antoni, rodem z gub. mińskiej.

De herpète. Vilnae, Manes et Zymel, 1828, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Łasiński Ignacy, urodz. w Bydgoszczy w r. 1842, bieg nauk gimnazjalnych, które pobierał w mieście rodzinném a później w Inowrocławiu, przerwały mu wypadki krajowe z r. 1863. Uzyskawszy patent dojrzałości w Inowrocławiu 1867 r., tegoż roku zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wrocławskiego. Po złożeniu egzaminów doktorskich, zmuszony był udać się, jako lekarz, z wojskiem pruskiem do Francji. Wróciwszy z wyprawy wojennej w r. 1871, przez dwa lata był asystentem przy poliklinice chorób dziecięcych w Wrocławiu a następnie siedm lat sprawował obowiązki asystenta w klinice okulistycznej, zostając pod sterem prof. Förstera. Obecnie praktykuje w Wrocławiu.

Ueber einen Fall von geheilter Sublatio retinae. (Tagebl. d. Naturforscherversammlung in Breslau, 1874, str. 232).

Beiträge zur Behandlung der Sublatio retinae. (Klin. Monatbl. f. Augenheilk., 1878, XVI, str. 99). Spr. w Przegl. lek., 1878, Nr. 24.

Beitrag zur plötzlichen Amaurose. (Deutsch. med. Wochenschrift, 1879, Nr. 24). Spr. w Przegl. lek., 1879, Nr. 26.

O mierzaniu pola widzenia za pomocą perimetru Förstera. (Pam. drugiego zjazdu lekarzy i przyrod. we Lwowie, 1875, str. 251).

Łaskowski Marcin, doktor medycyny i obojga prawa, kanonik krakowski i san-

domierski, 5 października 1754 r. był instalowany na kanonią lekarską. Umarł 3 listopada 1757 r.

Por. Łętowski: Katalog biskup. T. III, 269.

Ławicki Marceł, ur. w Poznaniu 1835 r., nanki gimnazjalne pobierał we Wrześni i Ostrowiu, do medycyny przykładał się w Wrocławiu, w Gryfii a nakoniec w Berlinie, gdzie w r. 1860 stopień doktorski uzyskał.

De diabete mellito. Berolini, typ. G. Schade, 1890, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Ławicki Mikołaj.

De laparotomia. Vilnae, A. Marciniowski, 1828, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Łażni (O) parowój w aparatach przenośnych wynalazku Jana Sylwestra Ossowskiego i jej skutkach w rozmaitych chorobach. Warszawa, Kaczanowski, 1852, w 8-ce, str. 88.

Łazowski Antoni Erazm, społeczny lekarz, zamieszkały w Montpellier.

Quelques fait nouveaux pouvant servir au perfectionnement des appareils employés pour l'inhalation des vapeurs d'éther. Montpellier, 1847, w 8-ce, str. 40 i 2 tab.

Seigle ergoté contre les écoulements blennorrhagiques passés à l'état chronique. (Revue thérapeutique du Midi). (Gaz. d. hôp. 1853, Nr. 143).

Łazowski Jan Jakób, z Adamowa, praktykuje w St.-Aignant (Char. Inf.).

Coup-d'oeil rapide sur le siège et la nature de l'histoire avec l'exposé des principales hypothèses sur ce sujet. Montpellier, J. Martel, 1834, str. 24. Thèse.

Łazowski Józef, bawił we Francji za panowania Ludwika XVI, następnie przeniósł się do posiadłości francuzkich w Indjach wschodnich i tam urządził służbę zdrowia. Wróciwszy do Francji po r. 1789, wstąpił się jako lekarz i mąż stanu; był członkiem konwencji narodowej. Umarł w Paryżu za czasów Napoleona I.

Por. Gąsiorowski: III, 187.

Łazowski, niegdy lekarz szpitala i powiatu ostrołęckiego.

Prosek sporyszu złożony. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXI, str. 309).

Sprawozdanie ze szpitala Ś. Józefa w Ostrołęce od 1 stycznia 1866 do 1 stycznia 1867 r. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 271, 329).

Meningitis spinalis rheumatica. (Tyg. lek., 1868, Nr. 4).

Łebczyński Franciszek Tomasz, przeor Bonifratrów w Wysokiem Litewskim, do medycyny przykładał się w Krakowie; w r. 1805 złożył w uniwersytecie wileńskim egzamen na chirurga.

Por. Adamowicz: Krótki rys... str. 13.

Łepkowski Józef.

O leczeniu chorób koni, bydła, świń, owiec i psów. Wykład popularny dla gospodarzy. Wadowice, nakł. Jana Sabiniego, 1850, w 12-ce, str. 172.

Toż, wydanie drugie. Wadowice, nakł. Foltyna, 1871, w 8-ce, str. VIII i 176.

z Łęczycy Marcin, lekarz kapituły poznańskiej, 1473 r. miał sobie przyznaną płacę równającą się dochodom jednego kanonika.

Por. Gąsiorowski: O kanonikacie dokt. med. 27. Roczn. wyd. lek., III, 436.

Łojewski Karol, Otton, z Krakowa.

Diss. sur la pneumonie aiguë simple. Paris, Rigoux, 1843, w 4-ce, str. 31. Thèse.

Łomnicki Karol, spółczesny lekarz w Galicyi, ur. w Mołotkowie 1824 r., do nauk lekarskich przykładał się we Lwowie, w Wiedniu i w Berlinie, gdzie w r. 1848 dyplom doktorski osiągnął.

De trichomate. Berolini, typ. G. Schade, 1848, w 8-ce, str. 30. Dis. inaug.

Łopacki Jacek, promował się do stopnia doktora filozofii i medycyny w Padwie; wcielony do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej 5 listopada 1658 r., objął katedrę medycyny i takową lat 44 zajmował; wybrany w r. 1684, zrzekł się dostojenstwa rektorskiego. Nadto był radcą miejskim i sekretarzem królewskim. W r. 1655 przyjmował na czele magistratu wracającego z ucieczki Jana Kazimierza; również witał 27 grudnia 1683 r. mową pochwalną Jana III wracającego z wyprawy wiedeńskiej. Umarł 2 maja 1702 r.

De epilepsia. Cracoviae, apud viduam Kupisz, 1658, w 4-ce, k. n. 4.

Głośno brzmieją Apollina z Muzami cythara na sześciużywy związek obnabiehcem nowym Im. Panu Franciszkowi Kortynowi a Katarzynie Celestiance. Kraków, 1641, w 4-ce.

Z okoliczności ślubu P. Woyze z Panną Kisielkową. Kraków, W. Piątkowski, 1641, w 4-ce.

Triumphales coronae in celebri solennitate Magni Dei Magnae sponsae D. Catharinae virginis et Martyris ad Aedem ejusdem... oratione declaratae Patavii, 1644, w 4-ce, 3 1/2 ark.

Solemne praesulei honores auspiciis (wiersz pochwalny na uczczenie konsekracji X. Wojciecha Korwajńskiego). Cracoviae. Alb. Siekielewicz, 1667, fol. 2 k.

W dniu dysertacji Łopackiego S. Kowalewski napisał panegiryk:

Aureus ramus doctrinae medicae florentissimo Jaggelloniano Cl. DD. medicinae doctorum et professorum viroto insertus, D. Hiacyntus Łopacki... a Samuele Kowalewski praesentatus, fol. k. n. 2.

Jan Machator na cześć Łopackiego wydał ode: Redivivus Esculapius. Cracoviae, apud viduam Kupisz, 1659.

X. Walszyński ogłosił wiersz żałobny na śmierć Łopackiego: Medela ferali mortis veneno desunta perennis gloriae vigore causers A. Hiacinto Łopacki... anno 1702, die 2 maji, fol.

Por. Raczzyński: Hist. Jana Kazimierza, I, 318. Grabowski: Groby królów, 74.

Łopacki Stanisław Antoni, syn Jacka, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie w latach 1682 i 1684; do medycyny przykładał się w Padwie, gdzie 1690 r. był radcą polskim. Do wydziału lekarskiego krakowskiego wcielony został 1691 r.; wykładał botanikę a raczej farmakologię. Będąc dziekanem, zebrał szczegółowe urządzenia z dawnych statutów i uchwał akademii, z których w r. 1724 utworzoną została nowa ustawa dla wydziału lekarskiego. Um. w Krakowie 1738 r.

Questio medica de ophthalmia. Cracoviae, typ. univ., 1691, fol. 2 k.

Nadto pisał wiersze łacińskie, rozproszone w obcych dziełach.

Por. Muczkowski: I. c. str. 351, 352. Roczn. wyd. lek. II, 50. III, 446. VII, 44. Juszyński: Dykeyon. poetów, I, 262.

Łopacki Jacek Augustyn, brat Stanisława, ur. w Krakowie 1690 r.; uzyskawszy stopień doktora filozofii w mieście rodzinnym, udał się do Włoch, gdzie przykładał się do nauk lekarskich w Padwie, i tam był radcą polskim; w r. 1711 stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie praktykował przez 10 lat w Rzymie, gdzie doszedł do wielkiej wziętości i sławy. Po powrocie do Krakowa, obrał sobie stan duchowny, został doktorem teologii, prałatem kościoła P. Maryi (1723), kanonikiem krakowskim, dziekanem kolegiaty sandomierskiej (1726), proboszczem w Popracie na Spizu. Znacznych swych dochodów używał wyłącznie na cele dobroczynne; porobił znaczne zapisy na wychowanie ubogiej młodzieży, na lekarstwa dla ubogich chorych, na szpitale. Praktyką lekarską do końca życia zajmować się nie przestawał, udzielając nie tylko rady ale i rozdając hojną ręką wsparcia. Um. 17 sierpnia 1762 r. Na cześć jego wybito jeszcze za życia tego dobroczyńcy ludzkości medal. Dziel lekarskich nie zostawił.

Laurea Apollinaris. Cracoviae, Schedel, 1707, fol. k. n. 6.

Zabawy zbawienne. Kraków, 1726.

Mowy na powitanie biskupów Lipskiego, Zaluskiego i Sołtyka.

Historia kościoła archiepiskopalnego Panny Maryi w Krakowie. Rękopis.

Por. Juszyński: I, 261. Przyjaciół ludu 1840, str. 303. Mączyński: Pamiętnik z Krakowa, II, 170.

Łopatkiewicz Józef Piotr, urodz. 1821 r. w Krakowie, do medycyny przykładał się w Krakowie a następnie w Berlinie i tu 3 lutego 1842 r. dyplom doktorski uzyskał. De methrophlebitide puerperarum. Berolini, typ. Schlesinger, 1842, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Łopatynski Szymon A., rodem ze Stanisławowa.

Diabète sucré (Diabetes mellitus). Montpellier, J. Martel, 1837, w 4-ce, str. 24. Thèse.

Łopuszyński Konstanty, nauki lekarskie ukończył w Wilnie 1839 r. ze stopniem lekarskiej klasy I; w roku następnym przeniósł się do Petersburga i tam w r. 1841 objął służbę lekarską w szpitalu św. Maryi Magdaleny; w r. 1844 przeniesiony został do szpitala dla robotników (obecnie aleksandrowskiego), który wówczas pod jego kierunkiem był wzniesiony. Od r. 1859 pełni Ł. obowiązki lekarza naczelnego tego szpitala, a odznaczony względami władzy (stopniem radcy tajnego i wysokimi orderami), należy do najwięcej wziętych i wielce poważanych praktyków w stolicy Rosyi.

Łowczynowski, z Wolkowyszek, wychowanie uniwersytetu warsz.

Przypadek przetoki kiszkowej. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXIII, 1877, str. 532—534).

Łowicki Maciej, ur. we wsi Waśkach, w powiecie bielskim, gubernii grodzieńskiej; do gimnazjum uczęszczał w Białymstoku, nauk lekarskich słuchał w Wilnie (1834—1839). Mając lat 23 wstąpił w r. 1840 jako lekarz do służby wojskowej; czas niejaki przebywał w gubernii charkowskiej; zesłany do Syberyi, pozostawał tam w różnych miejscowościach przez lat 17. Wróciwszy do kraju, został lekarzem powiatu w Kownie a później w Białymstoku. Od r. 1865 mieszka na wsi w powiecie brzeskim.

Zarysy Syberyi. (Przegl. nauk., 1841, T. X, str. 273. T. XII, str. 23, 61, 87).

Melancholia. (Tamże, 1846, T. XVII, str. 85, 110). Z pism zrozpaczonego. (Tamże, 1846, T. XVII, str. 146. 1847, T. XXIII, str. 757).

List przedstawiający stan epidemiologiczny m. Krasnojarska. (Pam. tow. lek. warsz. T. XIII, 1845, str. 258).

Lekarsko praktyczne notatki. Jajko kurze. (Tyg. lek., 1853, Nr. 30).

Rzeczka, uteritis. Krwotoki. Czoło u chorych. Język chorych. Zimne oblewania i kąpiele. Pemphigus. Reumatyzm ostry. (Tamże, 1853, Nr. 31).

Rozpadłe żelazo. Róża. Bylica pospolita (artemisia). Przewrotne działania lekarskie. Peritonitis putrida. Febra czyli zianiażka. Kawa w hemoroidach. (Tamże, 1853, Nr. 32).

Koklusz. Fałszywa ospa (variolois). (Tamże, 1851, Nr. 12).

Wyciąg pietrasznika planistego (Extr. conii maculati). Abscessus frigidus. Womit uwieczajony. Octan ołowiu w suchotach. Diagnostyka i łaknienie chorych kisiela. Przekłócie brzucha (paracentesis

abdominis). Stęk u chorych. Użytek preparatów kuleczyberu. (Tamże, 1851, Nr. 15).

Febra fałszywa u położnic i u mężczyzn. Język u chorych. Leczenie zapalenia dróg oddechowych. Krwi puszczenie z żyły. (Tamże, 1851, Nr. 17).

Przypadek zgnitłej gorączki. (Tamże, 1854, Nr. 19). Nerwowa gorączka pod formą warjacyi. Nerwowa gorączka z ciągłym potem. (Tamże, 1855, Nr. 11).

Domowe lekarstwa rozwalniające stolec. (Tamże, 1855, Nr. 19).

Zewnętrzne użycie jodu. (Tamże, 1855, Nr. 21).

Lecząca siła natury. (Tamże, 1855, Nr. 23).

Ostry reumatyzm i wyżytkorye. Metoda Duranda w żółtaczce. Extrakt nucis vomicae w żółtaczce z gorączką i bez niej. (Tamże, 1855, Nr. 26).

Kali hydrojodum w tyfusach. (Tamże, 1855, Nr. 30).

Kwaśne mleko w skorbutcie. (Tamże, 1856, Nr. 47).

Ukuczenie żmij na Karze. (Tamże, 1856, Nr. 48).

Syphilis na Karze. (Tamże, 1857, Nr. 5).

Szczególna organizacya mężczyzny. (Tamże, 1857, Nr. 8).

Korzeń dzikiej róży (rosa canina) w febrze. (Tamże, 1857, Nr. 9).

Przechodzenie zwyczajnej igły przez żywy organizm ludzki, bez widocznej szkody dla niego. (Tamże, 1853, Nr. 14).

Przytomność umysłu niańki w czasie przypadkowego otrucia dziecka. (Tamże, 1859, Nr. 1).

Pisywał także do Druha zdrowia. Kilka jego prac bezimiennych pomieścił Pamiętnik literacki Podbereskiego i Kijowska Gwiazda.

Rękopisy pozostają w archiwum byłego (1840—1842) trybunału wileńskiego.

z Łowicza Adam, do album akademii Jagiellońskiej, jako uczeń, wpisany w r. 1486 stopnie filozoficzne otrzymał w latach 1488 i 1492; w r. 1499 odbył w akademii sławną dysputę, na której był obecny król Jan Olbracht z bratem Aleksandrem. Był profesorem akademii a nadto został zaszczycony godnością fizyka królewskiego (króla Aleksandra). Przy ulicy s. Anny posiadał dom, który otrzymał od króla w darze.

Por. Muezkowski: I. c. str. 111. Rocz. wyd. lek. II, 46, 437. Grabowski: Star. wiad. o Krak. str. 223. Oettinger: Rys... str. 92.

z Łowicza Cypryan, doktor filozofii i medycyny, sławny profesor akademii Jagiellońskiej, nauczyciel Strusia, Wedelickiego, Szymona z Łowicza. J. Struś na cześć jego napisał wiersz elegiacki w r. 1529: de medicæ artis excellentia. Starowski wspomina o dziele Cypryana: Medicina practica, które bibliografom nie jest znane.

Por. Rocz. wyd. lek. III, 433. Bandtkie: Hist. drukarni, str. 232. Bentkowski: II, 449. Starowski: Hecatonas, Nr. 78.

z Łowicza Feliks, brat rodzony Szymona, społeczny Cypryanowi, podobno czas niejaki wykładał nauki lekarskie w akademii krakowskiej. Z biegłości w sztuce lekarskiej wslawił się w Hiszpanii na dworze cesarza Karola V.

Por. Dykeyon. biogr. powsz. II, 47. Rocz. wyd. lek. III, 439. Jocher: Obr. bibl. I, 332. Starożytn. Polsk. 576. Soltykowiec: 46, 200. Chodynicki: II, 71.

z **Łowicza Maciej**, stopnie filozoficzne uzyskał w akademii Jag. w latach 1480 i 1485; był potem doktorem medycyny i umarł w Budzie.

Por. Oettinger: 91.

z **Łowicza Stanisław**, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1512 i 1517; mimo stopnia lekarskiego obowiązki profesorskie pełnił tylko na wydziale filozoficznym; dziekaniał temu wydziałowi 1529 r.

Sąd Parysa, tragedia, 1522 ?).

Exordia epistolarum Stanislai Albini... recollecta da modum epistolandi Sacrani. Cracoviae, Florian., 1521, w 4-ce.

De Maria virgine Deipara hymnorum libellus. Cracoviae, Victor, 1540, w 8-ce.

Regulae vitae monasticae. Cracoviae, Victor, 1539, w 4-ce.

De arte componendi et resolvendi epistolas libellus... Enchiridion orthographiae. Fl. Ungler, b. r. i. m. w 4-ce.

Toż, tamże, 1521, w 4-ce.

Enchiridion de immaculata conceptione. Elenchus contentorum hoc enchiridio: De gloriosae virginis Mariae immaculata conceptione. Contiones de eadem conceptione. In calce adjecta quaedam religiosorum instituta. Cracov., 1533, w 8-ce, k. nl. 41.

Toż, 1747, w 8-ce, str. 173.

Por. Oettinger: 149.

z **Łowicza Szymon**, stopnie filozoficzne otrzymał w akademii krakowskiej w latach 1522 i 1532. Katedrę medycyny objął w Krakowie po swym bracie Feliksie. Jako uczony lekarz wielkiej zażywał wziętości. Był lekarzem nadwornym Jędrzeja Krzyckiego, prymasa, a po jego śmierci też obowiązki sprawował przy Piotrze Opalińskim, kasztelanie gnieźnieńskim. Um. w r. 1538.

Enchiridion physiognomiae compendiosum cum figuris facierum. Cracoviae, Fl. Ungler, 1532. Przyp. Piotrowi Wedelkiemu.

Enchiridion echiromantie compendiosum. Cracoviae, Fl. Ungler, 1532, w 8-ce, k. nl. 40.

De praeservatione a pestilentia et ipsius cura. Opusculum non minus utile quam necessarium. Cracoviae, Fl. Ungler, 1532, w 8-ce. Przyp. Janowi Zabrzezińskiemu.

Toż, tamże, 1534, w 8-ce.

Centiloquium de medicis et infirmis decerptum ex penetrabilibus astrologiae, cuius medico apprime cum necessarium, tum utile. Epitome s. canones quidam super aegritudinibus, quibus molis succurrendum aegris sit, ex aspectu signorum. Naturalis astrologiae compendiosa descriptio. Cracoviae, (Fl. Ungler), 1532, w 8-ce, ark. 7, k. nl. 51. Ded. Wojciechowi Gastoldowi, wojewodzie wileńskiemu.

De cura valetudinis eorum qui incumbunt studio litterarum. Marsilii Ficini Florentini liber I. Praemissa est Simonis a Łowicz... ad D. Joannem Koscięszę, Medniceński ecclesiae canonicum epistolę. Cracoviae, Fl. Ungler, 1536, w 4-ce.

Enchiridion medicinae pro tyrunculis hujus artis quam compendiosissime per... collectum. Remedia singularum morborum ex optimis et celeberrimis rei medicae auctoribus quam compendiosissime congesta secundum seriem alphabeti. In calce hujus libelli addita est tabula de dosibus solutorum, tam simplicium quam compositorum, in usu apud nos existentium. Ad lectorem. Innumeris quae scripta libris

ars sacra medendi tota hoc exiguo pandit ecce libro, calcupant medicis, nec mirum, noxia res haec, hinc etenim medicus, quilibet esse potest. Cracoviae, in off. Ungleriana, 1537, w 8-ce, k. nl. 180. Przyp. Jędrzejowi Krzyckiemu.

Aemilius Macer de herbarum virtutibus cum veris figuris herbarum. Graduationes simplicium cum nomenclatura et interpretatione polonica herbarum et morborum secundum seriem alphabeti. In calce hujus operis addita est expositio terminorum obscurorum contentorum in hoc opere. Cracoviae, apud Unglerum, (1537), w 8-ce, k. 2^v, 63, 12. Dzworoty też same, co u Falimierza. Wyšlo przy dziele poprzedniem, a także osobno w r. 1532, z ded. Veneslao Czirka i w Paryżu, 1522, w 8-ce.

Jatrologia, sive observationes quaedam peculiarires circa morbos pestilentes. Cracoviae, Fl. Ungler, w 4-ce.

Por. Szytkowicz: 1. c. 260. Arnold: Monumenta, 31. Lelewel, 1, 171. Janociana, 1, 172. Muczowski: 1. c. 175, 186. Łukaszewicz: Hist. szkół, 1, 53. Żebrowski: 109. Oettinger, 162. Chodnicki: 11, 71.

z **Łowicza Wojciech**, doktor filozofii i medycyny, podczas swego pobytu w Padwie, był w r. 1657 radcą nacyi polskiej.

Łucki Julian, spóczesny lekarz w Oświęcimiu w Galicyi.

Rzadki przypadek wydobycia się ciała obcego. (Przegl. lek., 1769, Nr. 22).

Łuczkiewicz Henryk, ur. 5 lipca 1826 r. w Perespie w Galicyi, do gimnazjum i na kursa filozoficzne uczęszczał we Lwowie; medycyny słuchał w Wiedniu, w Pradze i w Krakowie, gdzie osiągnął dyplom doktora medycyny 21 lipca 1852 r., a doktora chirurgii 28 czerwca 1855 r. W latach 1852—1855 pełnił obowiązki adjunkta kliniki terapeutycznej prof. Dietla. Przeniósłszy się do Królestwa, w latach 1855—1857 był lekarzem szpitala ś. Aleksandra w Wilanowie, następnie dwa lata zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Chelmie. W r. 1860, 13 kwietnia, został w akademii medyko-chirurgicznej warsz. docentem prywatnym patologii i terapii szczegółowej; tegoż roku wezwany był do wykładu higieny w rządowych gimnazjach żeńskich i mianowany ordynatorem w szpitalu ewangelickim; obowiązki te pełnił lat dwa. W lutym 1862 r. mianowany został adjunktem do wykładu historii medycyny oraz encyklopedyi i metodologii lekarskiej w akademii medyko-chirurgicznej i w tym stopniu przeszedł do wydziału lekarskiego Szkoły Głównej. Przez pierwsze lat cztery pełnił nadto obowiązki sekretarza wydziału lekarskiego. W r. 1864 rozpoczął wykład patologii ogólnej w charakterze profesora nadzwyczajnego i w tym stopniu zatwierdzony w uniwersytecie warszawskim, oprócz rzeczzonego przedmiotu wykładał nadto historię medycyny i encyklopedię nauk lekarskich. W r. 1883 mianowany został profesorem zwyczajnym. Jest członkiem tow. lek. warsz., h. tow. naukowego kra-

kowskiego, tow. lekarskiego w Wilnie i w Pradze czeskiej. W r. 1862 redagował Pamiętnik warsz. tow. lekarskiego. W r. 1866, w lipcu rozpoczął wydawać Gazetę lekarską przy spółudziale 13 profesorów Szkoły Głównej; wydawnictwem tém kierował do r. 1869 a później od r. 1877 do końca 1880 r. Nadto był współpracownikiem Biblioteki umiejętności lekarskich i Przeglądu postępu nauk lekarskich.

Postrzeżenia w klinice lekarskiej krakowskiej. Zapalenie tylnéj części płuca lewego, gruźlica długotrwała w szczycie płuca prawego z jamą gruźlikową (Pneumonia pulm. sinistra c. Pleurit. sin. et dextra c. cavernis). (Tyg. lek., 1854, Nr. 1).

Zapalenie płuc i opłucnej po stronie prawej. (Pleur-pneumonia dextra). (Tamże, 1854, Nr. 20).

Zapalenie płuca lewego z obustronnem zapaleniem opłucnej (Pneumonia sinistra c. Pleurit. sin. et dextra). (Tamże, 1854, Nr. 22).

Zapalenie tylnéj części płuca prawego (Pneumonia dextra posterior). (Tamże, 1854, Nr. 26).

Zapalenie przedkowéj i bocznej części płuca prawego (Pneumonia anterior et lateris dextra). (Tamże, 1854, Nr. 28).

Uwagi nad chorobami pojawiającymi się w szpitalu ś. Aleksandra w Willanowie. (Tamże, 1856, Nr. 5).

Postrzeżenia lekarskie poczynione w szpitalu Willanowskim. (Tamże, 1856, Nr. 22—25).

O leczeniu zapalenia płuc. (Tamże, 1856, Nr. 11).

O skąniennościach płucnych. (Phthisis calculosa primitiva. Forget). (Tamże, 1856, Nr. 15, 16).

O rozpoznawaniu i leczeniu durzycy. Przez prof. Dietla, przekład z niem. (Tamże, 1856, Nr. 28—38).

O ruchu chorych w szpitalu Willanowskim w r. 1856. (Tamże, 1857, Nr. 13, 14).

Słowo do współpracowników Tyg. lek. Uwagi redakcyi. (Tamże, 1857, Nr. 19).

Korespondencya z Chelma. Róża na całym ciele. (Tamże, 1858, Nr. 7).

Poród kleszczowy, przyrośnięcie łożyska, pęknięcie kroczu i pochwy. (Tamże, 1858, Nr. 12).

Choroby pógłowe. — Przygody. (Tamże, 1858, Nr. 43).

Guz krwawy u noworodka. (Tamże, 1858, Nr. 44).

Róża w twarzy. (Tamże, 1858, Nr. 47).

O hysteryl. Wykład Tomasza Sydenhama wyjęty z listu jego do Wilhelma Cole, pisanego d. 20 stycznia 1681 r. (Tamże, 1860, Nr. 11, 13).

Farmakologia, według układu D-ra F. Oesterlena dla podręcznego użytku. Warszawa, nakł. druk. K. Kowalewskiego, 1860, w 8-ce, str. VI, 4, 310 i XIV.

O gimnastyce pokojowej D-ra Schrebera. (Bibl. warsz., 1860).

O ruchomości i zdrożnej śledzienie. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXVIII, 1857, str. 13).

O biadaczce (leukemia) pod względem klinicznym. (Tamże, T. XLII, 1860, str. 219, 315, 413).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Ungra, 1860, w 8-ce, str. 72).

O gimnastyce pod względem higienicznym i lekarskim. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 219).

Przyczynok do semiotyki chorób sercowych. (Zrost osierdza z sercem na całej powierzchni, narosłe mięsiste przy wejściu żyłném lewém). (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 240).

Ścisłe badanie, proste leczenie. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 3, 353).

Nacieczenie rakowe ostre prosówkowe (carcinosis acuta miliaris). (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 38).

Uwagi nad artykułem „spostrzeżenie wodowstrętna” podanym przez D-ra Bałwńskiego w Nr. 18 z r.

1862 Tygodnika lekarskiego. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 91).

O zaniku ostrym wątroby. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 339).

O kołtunie. (Tamże, 1862).

Tracheotomia w krupie. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 204).

Dwa przypadki cierpienia mózgu u dzieci. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 108).

Wykład popularny o hemoroidach. Warszawa, Szeleinstein, 1868, w 8-ce, str. 76.

Popularny wykład o suchotach płucnych, z prawidłami zachowania się w suchotach i przy wrodzonej skłonności do suchot. Warszawa, 1866, w 8-ce, str. 64.

Reumatyzm ostry stawów. Postrzeżenie. (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 145—149).

O chorobie Basedowa. (Tamże, 1866).

Kilkakrotna ostra ogólna łuszczyca (psoriasis) z wypryskiem na głowie (eczema); ostra aphonia (albala); śmierć. (Tamże, str. 273—277, 292—300).

Przyczynok do nauki o gruźlicy. (Tamże, 1866).

Cztery przypadki zapalenia płuc. (Tamże, T. II, 1867, str. 73—78, 94—99).

Przyczynok do kazuistyki terapeutycznej. (Tamże, T. VI, 1869, str. 765—770).

Choroba niepełną. (Tamże, T. XII, 1872, str. 49 do 58).

Dwa równoczesne wypadki piorunującego zapalenia osłon mózgowych (meningitis tonsans). (Tamże, T. XIII, 1872, 769—776).

Synoptyczne zestawienie diagnostyki chorób sercowych. (Kalend. lek., 1869).

Kurs medycyny praktycznej. Tom I, część I. Choroby układu nerwowego. Warszawa, druk. Gaz. polskiej, wydanie Redakcyi Gaz. lek., 1869, w 8-ce, str. VI, 439. (Biblioteka umięt. lekars.).

Choroby narządu krążenia krwi. Warszawa, Redakcyja Gaz. lek., 1874, w 8-ce, str. II, 248.

Pogląd na rozwój nauki lekarskiej w XIX wieku. (Przegl. postępu nauk lek., 1872).

Leptomenigitis mit Aphasie. (Wien. med. Wochenschr., 1874, Nr. 13).

Morbus Brightii. (Tamże, 1874, Nr. 35).

Ocena dzieła Chałubińskiego: Metoda... (Gaz. lek., T. XVI, 1874, str. 152—159).

Choroba Bright'a. Wyzdrowienie. (Tamże, str. 177—183).

Gürbersdorf. Karlsbrunn. (Tamże, T. XIX, 1875, str. 157—160).

Choroba Basedowa z niewysłownością i drżączką. (Tamże, T. XXIII, 1877, str. 469—477).

Kurs propedeutyki lekarskiej czyli wstęp do nauki medycyny. Warszawa, Red. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. IV, 264.

Onychophthora (mycosis). (Gaz. lek. 1879).

Pogląd historyczny na patologię i terapię dżumy. (Tamże, 1879).

Projekt środków ochronnych przeciwko dżumie. (Tamże, 1879).

Róża pełzająca. (Tamże, 1879).

List otwarty do redakcyi Przeglądu w sprawie słownictwa lekarskiego. (Przegl. lek., 1880, Nr. 8). List II. (Tamże, 1880, Nr. 13). List III. (Tamże, 1880 Nr. 17). List IV. (Tamże, 1880, Nr. 22).

W sprawie etyki lekarskiej. (Medycyna, 1882).

Wykład popularny o chorobie skrofulejcznej, czyli rzecz o przypadłościach tej choroby, jej przyczynach i sposobach uchronienia od niej dzieci. Warszawa, nakł. autora, druk. Gaz. lek., 1880, w 8-ce, str. 1, nl. III, 174.

Odra w połączeniu z błonią. (Medycyna, 1882, Nr. 51, 52).

Wykład popularny o blednicy. Na użytek publiczności nielekarzkiej przystępnie opracował.. Wilno, druk. J. Blamowicza, wydawnictwo E. Orzeszkowej i Sp., 1882, w 8-ce, str. 84.

Życorysy: D-ra Krzyżanowskiego (Tyg. ill., 1871, Nr. 189), K. P. Skobla (Kłosy, 1876, Nr. 598), L. Hirschfelda (Kłosy, 1876), P. Girsztowta (Kłosy, 1877, Nr. 646 i 647; Kurjer warsz., 1877; Gaz. lek., 1877), Dietla (Kłosy, 1877), J. Mianowskiego (Kurjer warsz., 1879, Gaz. lek., 1879), H. Korzeniowskiego (Kłosy, 1879, Nr. 713), Fałpekiego (Gaz. lek., 1879), W. Szokalskiego (Tyg. powsz., 1879), A. Kurcynusa (Gaz. lek., 1881), T. Wistockiego (Kłosy, 1881), St. Janikowskiego (Kłosy, 1881, Nr. 829), A. Helbicha (Kłosy, 1881), Babińskiego (Medycyna, 1882).

Przemowa nad mogiłą Girsztowta. (Echo, 1877).

Przemowa nad mogiłą Wistockiego (Gaz. lek., 1881).

Korespondencye: z Chełma (Tyg. lek., 1858), z Reichenhallu (Gaz. lek., 1868), z Meran (Gaz. lek., 18 i 8), z Charlottenbrunn (Kłosy, 1872), z Kolobrzegu (Kłosy, 1872), z Jaworza (Wiek, 1873), z Gürbersdorfu (Wiek, 1874), z Zakopanego (Wiek, 1874), z Gürbersdorfu (Gaz. lek., 1875), z Druskiénik (Kłosy, 1878), z Norderney (Kurjer warsz., 1881), ze Szląskich zakładów kąpielowych (Gaz. lek., 1882, Nr. 49 i 50).

Liczne artykuły popularne treści higienicznej a mianowicie:

Rady higieniczne (Gaz. warsz., 1859). O czystości ciała (Kłosy, 1869). O blednicy (Kłosy, 1870). O cholery (Kłosy, 1871). O gimnastyce (Kłosy, 1871).

O małżeństwie pod względem higienicznym. Odezty (Kłosy, 1871). O dezynfekcji miasta (Kurjer warsz., 1871). Odzież (Kłosy, 1871). O trawieniu (Kłosy, 1872). Odżywianie ciała (Kłosy, 1872). Osipa (Kłosy, 1872). Ostrzeżenie (Wiek, 1872). Życie i choroby niemowląt (Kłosy, 1872). Sen (Kłosy, 1874). O bledach dytetycznych (Kłosy, 1873). Karnawał, post; Wielkanoc (Kłosy, 1874). O wędlinach (Wiek, 1874). O wodzie do picia (Wiek, 1874). O wyprzątaniu błota z miasta (Wiek, 1874). O zakaźliwości (Wiek, 1874). O kołataniu serca (Kłosy, 1875). O pomieszkaniach (Kłosy, 1876). O tyfusie panującym w Warszawie (Kurjer warsz., 1876). O znaczeniu medycyny i higieny (Ognisko domowe, 1876). Stosunki sanitarne m. Warszawy (Wiek, 1876). Srodek przeciw epilepsji (Wiek, 1876). O hodowaniu kwiatów w mieszkaniach (Kłosy, 1876). O miejscach przedpogrzebowych (Echo, 1877). O sposobach przedłużenia życia. Odezty (Kłosy, 1877). Przestroga higieniczna (Echo, 1877). O zagrożeniu (Echo, 1877). Ocena broszury Weinberga: Nasza woda do picia (Kłosy, 1877). O dezynfekcji (Kłosy, 1879). O cierpieniach nerwowych (Kłosy, 1881). O kąpielach i łaźniach (Kłosy, 1882).

Przełożył: Hippokratasa (aforyzmy), Haesera, Ziemssena, Uhle-Wagnera, Oesterleua (ob.).

Rozprawy inauguralne: O higienicznym urządzeniu zakładów dobroczynnych (1852). O zwichnięciach (1855). De haemoptysi (1855), z druku nie wyszły.

Łukasiewicz Józef.

Zur Kenntniss der Tuberculose des weiblichen Genitalapparates. Dorpat, Karow, 1881, w 8-ce, str. 35 i 2 tab. Diss. inaug.

Łukasiewicz, lekarz z Kraśnika.

Wada przyrodzona organów płciowych zewnętrznych. Vitium organorum genitalium extern. adnatum. (Tyg. lek., 1865, Nr. 52).

Skaleczenia przy mokocarniach. (Tamże, 1867, Nr. 49).

Łukaszewski Juliusz Ksawery, ur. 1836 r. w Skorzęcinach, do gimnazjum uczęszczał w Trzemeszynie; medycynę słuchał w Gryfii, Pradze czeskiej, Krakowie i Berlinie, gdzie w r. 1862 stopień doktorski osiągnął. Obecnie jest lekarzem naczelnym w szpitalu s. Trójcy w Jassach, gdzie założył bibliotekę polską.

De celampsia. Berolini, typ. G. Lange, 1862, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Korespondencya z Jass. (Przegl. lek. 1870, Nr. 37, 38, 48).

Spostrzeżenia nad metodą wstrzykiwań podskórnych zastosowanych do cholerycznych w Jassach. (Służba zdr. publ. 1872, Zesz. 12, str. 444—450).

Zabór pruski w czasie powstania styczniowego 1863—1864 r. Jassy, nakł. autora, druk. J. I. Kraszewskiego w Dreźnie, 1870, w 8-ce, str. VIII i 357.

Łukomski Longin Prokop. rodem z Podola.

De statu et conditione militum morbis cordis gi-giendis idonea. Vilnae, typ. Zawadzki, 1815, w 8-ce, str. 15. Diss. inaug.

Łukowski Stan. Wojc., nie lekarz.

O małżeństwie, podług D-rów L. Pappenheim i Fr. Oesterlen, skreślił... Warszawa, nakład Redakcyi Przeglądu tygod., 1872, w 16-ce, str. 13.

Rys badań o cholery, oraz o środkach w celu zapobieżenia jej i ograniczenia podług D-ra L. Pappenheima. Warszawa, J. Ożoński, 1872, w 8-ce, str. 32.

Ogłędziny i grzebanie ciał zmarłych ze stanowiska higieny publicznej, podług dzieł D-rów M. Lévy, Fr. Oesterlen, L. Pappenheim i innych opracował... Warszawa, Gebethner i Wolff, czcionkami Gaz. lek., 1873, w 8-ce, k. 2, str. 96.

O różnych metodach leczenia, według prof. D-ra Karola Ernesta Boeka. Warszawa, W. Banarski, druk. Al. Ginsa, 1878, w 8-ce, str. X, 49 i 1 nl.

Łuszczkiewicz Stanisław, ur. 1805 r.

nauk lekarskich słuchał w Warszawie; w r. 1830 jako czteroletni uczeń medycyny zaczął pełnić służbę w korpusie Dwernickiego, następnie w szpitalu w Zamościu, w baterji Narzymskiego przy szturmie Warszawy. Opuściwszy wraz z innymi towarzyszami kraj rodzinny, udał się do Francji, gdzie w Montpellier dokończył nauk lekarskich. W r. 1835 osiadł jako lekarz praktyczny w Ceilhes, w dep. Hérault, w południowej Francji. Dwukrotnie odznaczony medalem zasługi za pielęgnowanie ubogich chorych, um. 23 lutego 1879 r.

Essai sur la bronchite aiguë. Montpellier, Martel, 1834, w 4-ce, str. 20. Thèse.

Łuszczkiewicz Kazimierz, syn poprzedzającego, doktor medycyny, praktykuje obecnie w Nîmes.

Łuszczkiewicz Stanisław, urodzony. wychowany i promowany w Krakowie, licząc lat 32, umarł 23 lutego 1862 r. w Krośniewicach, gdzie od r. 1854 pełnił obowiązki lekarza przy tamecznych fabrykach. On pierwszy urządził szpital w Krośniewicach zgodnie z potrzebami miejscowemi i wymaganiami nauki a odpowiednio do zasobów.

Łuszczkiewicz Stefan, społeczny lekarz kielecki, nauki lekarskie ukończył w Moskwie w r. 1857.

Kielec pod względem sanitarnym. (Pamiętnik kielecki na r. 1870, str. 54—60).

Łyszczyński Adam, ur. 1805 r. w obwodzie białostockim, od 1822—25 r. oddawał się nauce prawa w Wilnie, następnie do 1832 r. trudnił się agronomią praktyczną; do medycyny przykładał się w Edyμβurgu i tu 1837 r. dyplom doktorski osiągnął. Później czas niejaki bawił w Paryżu; w latach 1838 i 39 był chirurgiem na okrętach kompanii indyjskiej; w r. 1840 był wysłany jako agent polityczny do Serbii. Obecnie przemieszkuje w Anglii.

Łyszkowicz Wincenty, doktor medycyny, lekarz krakowski (1617—1648); przeciw niemu jako inowiercy wystąpili niesforne uczniowie krakowskiej.

Por. Muczkowski: Mieszkania i postępowanie uczn. krak. 47. Gąsiorowski: II, 193. Roczn. wyd. lek. VIII, 193. Wizerunki i roztrząsania naukowe, XI, 145.

Łyszkowski Stanisław, nie lekarz, redaktor Gazety codziennój, umarł w Warszawie 1841 r.

Poradnik hodowli i weterynaryi dla ziemianina czyli najnowsze teoretyczne i praktyczne prawidła hodowania, rozmnażania, ulepszania i pielęgnowania zwierząt domowych, osobiście koni, bydła i owiec, jako też sposoby zabezpieczenia ich zdrowia, rozpoznawania i leczenia wszelkich chorób. Z dzieł zaszczytnie znanych w Europie agronomów, miłośników chowu i weterynaryi, nowocześnie uzupełnionych i poprawnych kompletnie zebrane i na język polski wyłożone, z atlasem in folio, obejmującym 31 tablic, na których przeszło 100 znajduje się rycin. Warszawa, 1839, w 8-ce, tomów 2. T. I. Zawierający ogólną hodowlę zwierząt domowych, szczególną hodowlę koni i weterynaryą końską, str. XXIV, 458. T. II. Zawierający szczegółową hodowlę i weterynaryą bydła rogatego, owiec, koz, świń i psów, str. XX, 498.

* **Macer**, obacz z Łowicza Szymon.

Machek Emanuel, ur. w r. 1852 w Samborze; ukończywszy nauki lekarskie w Wiedniu w r. 1876, dwa lata pracował w klinice prof. Arlta, jako ordynator; od r. 1878 był asystentem przy katedrze okulistyki w uniw. Jagiellońskim. W r. 1883 (w styczniu) habilitował się na docenta oftalmologii na wszechnicy krakowskiej.

Listy z Wiednia. (Przegl. lek., 1878, Nr. 2, 8, 13, 19, 24, 33, 41, 46, 52. 1878, Nr. 15, 17, 21, 25, 30).

O sprawach lekarskich wiedeńskich. (Tamże, 1879, Nr. 1).

Przypadek przerostu fałdu półksiężycowego. (Tamże, 1880, Nr. 51).

Ein Fall von Hypertrophie der Pliea semilunaris. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1881, str. 112).

O zwyrodnieniu barwników siatkówki. (Przegl. lek., 1881, Nr. 16, 17, 18).

Zjazd okulistów w Heidelbergu. (Tamże, 1881, Nr. 42, 43).

Bericht über den Heidelberger Ophthalmologencongress. (Wien med. Wochenschrift, 1881).

O zmianach wżernikowych w oczach królików w przypadkach ogólnego zakażenia węglowego. Rzecz miana w sekcji med. wewnętrz. III zjazdu lekarzy i przyrodników polskich. (Przegl. lek., 1882, Nr. 3, 5).

Dwa rzadkie przypadki zapalenia siatkówki. (Tamże, 1882, Nr. 42, 43, 44).

Przyzyszek do nauki i zależności chorób oczu u kobiet od chorób narządu płciowego. (Przegl. lek., 1883, Nr. 1, 2).

Ogólny pogląd na nowsze teorie jaskry. (Wykład habilitacyjny). (Tamże, 1883, Nr. 7, 8, 9).

Macher Jakób, rodem z Binły (Galicianus Bialensis).

De raphania. Vindobonae, typ. Congr. Mechit., 1834, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Machnicki (Machnitzky) Jan Benjamin, Lesna Polonus.

De vitiliis circa se-et excretionem urinae. Erfordiae, typ. Heringii, 1736, w 4-ce, str. 24.

Maciążek (Maciążkowic) Jan, doktor medycyny, stopnie filozoficzne uzyskał w akademi krakowskiej 1594 i 1601; był dziekanem uniejowskim i kanonikiem łączycym.

Um. 5 grudnia 1629 r., pochowany w Łowiczu.

Por. Monum. Sarmat. 714. Liber promot., 246, 256.

Maciejowski Feliks Erazm Jan Nepomucen, herbu Ciolek, ur. 15 maja 1799 r. w Jurowicach w Galicyi, do gimnazjum uczęszczał w Przemyślu, kursa filozoficzne odbył we Lwowie, do medycyny przykładał się w Wiedniu, gdzie 1826 r. stopień doktora medycyny i magistra sztuki połączniej osiągnął. Po trzechletnim pobycie za granicą, z bogaciwszy swą wiedzę lekarską na najznakomitszych klinikach Niemiec i Francyi, przybył w r. 1830 do Warszawy i wnet zaczął pełnić służbę w szpitalu ujazdowskim, w stopniu lekarza sztabowego. Ozdobiony złotym krzyżem wirtuti militari, osiadł w r. 1832 we Lwowie i wkrótce zjednał sobie wziętość jako zdolny lekarz i najzaciejszy obywatel. Za jego przeważnie staraniem zawiązało się towarzystwo lekarzy galicyjskich, którego pierwszym prezesem został obrany. W r. 1876 obchodził 50-letni jubileusz uzyskania stopnia naukowego. Um. 25 lutego 1882 r.

De serophulosi. Vignae, typ. Pichler, 1826, w 8-ce str. 38. Diss. inaug.

Prawidła ochrony prywatnej w czasie zbliżania i pojawienia się cholery azyatyckiej, z obecnego stanowiska umiejętności lekarskiej i według liczących własnych postrzeżeń w epidemiach téj choroby na ziemi ojczystej skreślił Dr. Ludolub Szczęśny. Lwów, druk. E. Winiarza, 1866, w 8-ce, str. 28.

Toż, wydanie drugie poprawne i znacznie pomnożone. Lwów, nakł. Wilda, druk. E. Winiarza, 1866, w 8-ce, str. 41 (pod własnym nazwiskiem).

Kilka słów spowodowanych przez obwieszczenie program czasopisma: „Homeopata polski“ pod redakcją D-ra Ant. Kaczkowskiego wychodzić mającego. Lwów, druk. Winiarza, 1860, w 4-ce, k. 3. Na to Kaczkowski wydał: Odpowiedź homeopata polskiego (t. j. Kaczkowskiego) na kilka słów F. Maciejowskiego. (Dodatek do Dzien. literac. 1860, Nr. 95.

Maciejowski, lekarz z Opatowa, oprócz wielu tłumaczeń i wyciągów z pism zagranicznych, umieszczonych w Tyg. lek., ogłosił:

O lekarstwach złożonych. (Tyg. lek., 1859, Nr. 45).

Maciejowski Wacław Aleksander, znany historyk, nielekarsz, zmarły 1883 r.

Choroby, lekarstwa i lekarze w Polsce w XV i XVI wieku. (Pam. tow. lek. warsz., T. II, 1839, str. 464).

* Mackenzie Jak.

Sztuka utrzymania zdrowia i onej historia albo zebranie wszystkiego tego, co lekarze y filozofowie dawni y terazniejsi przepisali do utrzymania zdrowia; z dokładem nayprzedeniejszych, ku temu koniecznych służących reguł y oneych przyczyn. Przełożona z angielskiego przez Im. X. Stanisława Bobusza Siestrzencewicza, kanonika Wileńskiego. Wilno, druk. Schol. Piar., 1769, w 8-ce, st. 478, nl. 40 i rejestr.

Toż Edycya wtóra. Wilno, druk. Schol. Piar., 1773.

Już po hemoroidach! czyli najpewniejszy i najprostszy sposób leczenia onychże, oparty na zbada-nęj właściwej, dotąd niedocieczonej istocie i przy-czynie wszystkich rodzajów krwawnie, za którego użyciem tak niemoc środkiem najniewinniejszym i w najkrótszym czasie bez rady lekarskiej, gruntow-nie i nieochylnie uleczoną będzie. Z angielskiego, podług ostatniego poprawnego i pomnożonego wyda-nia. Lwów, Milikowski, 1843, w 12-ce, str. 63.

Nie ma hemoroid, czyli doświadczenia czyni nie nad właściwą dotąd nie poznaną przyczyną chorób he-moroidalnych ze wskazaniem środków najpewniej-szego i najszybszego wyleczenia i zapobiegania takowym bez żadnego uszkodzenia. Warszawa, druk. M. Chmielowskiego, 1843, w 8-ce, str. 128.

Mackiewicz Aleksander.

De febris gastricis. Vilnae, typ. B. Neumann, 1830, w 8-ce, str. 60. Diss. inaug.

Mackiewicz Bronisław, ur. w gub wileń-skiej 22 czerwca 1833 r., do gimnazyum uczęszczał w Wilnie, wydział lekarski ukończył w Moskwie w r. 1855. W latach 1860—1862 doskonalili się za granicą prze-ważnie w fizjologii i pediatrii. Wróciwszy do kraju, wnet zesłany był na daleki wschód, gdzie lat kilkanaście przebywał. W r. 1878 miał sobie przyznany w Peters-burgu stopień doktora medycyny. Umarł w Wilnie, w maju 1883 r.

O kolicześciwnom opredicenił okisi cinka w tru-pach żywnych posle podkożnego wweńdienia ukuso-kistago cinka. S.-Peterburg, 1878, w 8-ce, str. 62. Diss. inaug.

Niektóre postrzeżenia ogłosił w Protokołach tow. lek. wileńskiego z lat 1879, 1880, 1881.

Mackiewicz Henryk.

Du régime lacté dans le traitement des différen-tes formes de la néphrite. Paris. impr. Parent, 1877, w 8-ce, str. 32.

Mackiewicz Jan.

Szkie badań cholery. Środki zapobiegające oraz sposób leczenia. Warszawa, Unger, 1849, w 8-ce, str. 13.

Hygieniczna metoda leczenia R. Trola, D-ra me-dyeyny i profesora akademii medycyn w Filadelfii, z najnowszego oryginalnego angielskiego wydania przetłumaczona i przypiskami powiększona. Wilno, nakł. autora, 1879, w 8-ce, str. 55.

Maćkowski, lekarz żyjący za panowania Zygmunta III, wydał rozprawę o zmorze: Dissertatio de ephialte. Basileae, 1618.

Por. Plouquet, III, 45.

Macudziński Waleryan, społeczny lekarz sądowy i szpitalny w Jasle, ur. w r. 1843 w Gorzycach w powiecie jasielskim w Ga-liecy; bieg nauk lekarskich, które pobierał w Krakowie i w Wiedniu, przerwały mu wypadki z r. 1863; wypuszczony przez wła-dze rosyjskie na wolność, dokończył stu-dyów lekarskich w Krakowie, gdzie w r. 1868 stopień doktorski osiągnął.

Plasawica (chorea magna) leczona za pomocą wo-danu chloralu. (Przegl. lek., 1870, Nr. 15).

Dalsze doświadczenia robione za pomocą wodanu chloralu. (Tamże, 1870, Nr. 26).

Korespondencya z Jasła (o wodzie Bobrzeckiej), (Tamże, 1870, Nr. 36).

Zapalenie gruźdłu tarczycowego. (Tamże, 1870, Nr. 46).

Świerzbizbaczka (prurigo) leczona podawaniem we-wnętrznym kwasem karbolowym (acii. carbolicum). (Tamże, 18 1. Nr. 7).

Solan chininy w kokluszku. (Tamże, 1871, Nr. 8).

Sprawozdanie szpitalne. Krótki szkie ruchu cho-rych w szpitalu powszechnym w Jasle w r. 1870. (Tamże, 1871, Nr. 14).

O ropnicy. (Tamże, 1871, Nr. 15).

Krwotok w skutek pęknięcia żyłaka łechtaczki. (Tamże, 1871, Nr. 18).

Choroba Addisona. Przypadek spostrzegany w szpitalu powszechnym w Jasle. (Tamże, 1871, Nr. 42).

Wiadomość o Bóbrce. Jasło, druk L. D. Stregera, 1871, w 8-ce, str. 24.

* Madai Dawid Samuel.

Krótką specyfikacya medykamentów w Halli mag-deburskiej preparowanych, z informacyą należyta zazywania y ich skutków, które nie tylko małe de-fecta, ale y największe choroby doskonale uzdra-wiają. Wydana naprzód łacińskim językiem, teraz na polski przetłumaczona y do druku podana. Su-praśl, w druk. W.W. OO. Bazylianów, 1745, k. nl. 5, str. 70, k. nl. 7.

Toż, tamże, 1745. w 8-ce, k. nl. 8, str. 96, k. nl. 8.

Toż, tamże, 1754, w 8-ce.

Krótką nauka o zazywaniu i skutkach pewnych lekarstw doświadczonych w Halli Magdeburskiej w Sierocym domie sporządzonych, ktorými podług długiego doświadczenia nietylko małe ale i ciężkie choroby mogą być przy Bożej łasce szczęśliwie ule-zone; wydana po niemiecku, a teraz za jego sta-nianiem na polskie p-złożona. W Halli, w Sierocym Domie przy lekarstw wypawie, 1774, w 8-ce, str. 106, rejestr.

Madejski Edward, społeczny chirurg lwowski, nauczyciel w seminaryum nau-czyielskiem tamże.

Dyetetyka dzieci oparta na wskazówkach przy-rody. Przewodnik w zdrowém pielegnowaniu dzieci od przyjsia na świat aż do dojrzcia, skreślony przez przyjaciela dzieci. Lwów, Wild, druk. E. Winiarza, 1869, w 8-ce, str. XVI i 150.

Plan i cel zakładu gymnastycznego (t. z. organo-patycznego). Lwów, Wild, 1871, w 8-ce, str. 15.

Gimnastyka racjonalna, jako część dyetetyki ze stanowiska lekarskiego historyczno - krytycznie i praktycznie opracowana przez autora dyetetyki dzieci. Dwie części, z 93 w tekście umieszczonemi drzeworytami. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk.

J. Ungra, 1871, w 32-c. Część I, str. VIII, 174 i rejestr. Część II, str. 116 i rejestr.

Kilka słów o migrenie przez... homeopatę i organopatę. Lwów, 1874, w 8-c, 2 k.

O przywykłym złozeniu kręgosłupa (scoliosis habitus) i ortopedycznym jego leczeniu. (Dwutyg. med. pub., 1879, str. 285—294).

O potrzebie zreformowania dotychczasowego szpitala ochronnego od ospy, z projektem szpitala wprost z krów. Rozprawa czytana częściowo na posiedzeniach oddz. lwowskiego Tow. lek. gal. dnia 4 i 18 stycznia 1879. Lwów, nakł. aut., K. Wild, 1 związkowa druk., 1879, w 8-c, str. 4 nl. i 46.

Gimnastyka w szkołach ludowych. Instrukcja dla nauczycieli. Lwów, nakł. Tow. pedagogicznego, 1879, w 8-c, str. IV, 82 i 8 tab.

Madurowicz Maurycy, współczesny (od r. 1862) profesor położnictwa w uniwersytecie Jagiellońskim, ur. r. 1831 w Kołomyi. Przed przybyciem do Krakowa był asystentem prof. C. Brauna w Wiedniu.

Umwandlung einer Gesichtsin eine Beckenendlage in der Eröffnungsperiode unter dem Gebrauche der Kolpeuryse; Geburt einer mit Hydrorrhachis befallenen lebenden Frucht; Punction des Tumor; chemische Untersuchung der Punctionsflüssigkeit (Oester. Ztschr. f. prakt. Heilk., 1859, V, 20, 21).

Ergebnisse an der geburtshilflichen Klinik des prof. C. Braun in J. 1860. (Spital-Zeitung, Beilage zur Wien. med. Wochenschr., 1861, 1862).

Powstawanie i rozpoznawanie przepukliny krwawej (haematokela). (Przegl. lek., 1863, Nr. 12—21).

O przebiegu i leczeniu przepukliny krwawej kobietom właściwej (haematocela feminarum). (Tamże, 1863, Nr. 43—48).

Przypadek sądowo-polożniczy podał według udzielonych na piśmie szczegółów prof... (Tamże, 1865, Nr. 17, 18, 19, 20).

Miednica ścięśniona niepomiarowa, wskutek zniekształcenia kręgów lędźwiowych po sprawie zapalnej. (Tamże, 1865, Nr. 2—8, 51).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1868, w 8-c, str. 49.

Niektóre uwagi nad nasniadem groniastym (mola racemosa). (Przegl. lek., 1867, Nr. 13, 14, 15, 16, 17).

Kilka słów o przypadku ciężej brzusznij opisanym przez D-ra Mateckiego w Przegl. lek. z r. 1867, Nr. 49 i 50. (Tamże, 1868, Nr. 2, 3).

Przypadek wypadnięcia łożyska (prolapsus placenta) zakończony pomyślnym skutkiem dla matki i dziecka. (Tamże, 1869, Nr. 10, 11, 12).

Cięcie cesarskie na kobiecie żywej (sectio caesarea in viva). (Tamże, 1870, Nr. 20, 21, 22, 23).

Wyparcie martwego kawałka męcherza po odprawieniu odchylonej macicy ciężarnej. (Tamże, 1877, Nr. 50, 51, 52).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-c, str. 16.

Ausstossung eines necrotischen Stückes Harnblase nach Reposition einer retrovertirten schwangeren Gebärmutter. (Wien. med. Wochenschrift, 1877, Nr. 51, 52).

Smutek z zadziernięcia szyi noworodka, który nie oddychał. (Dwutyg. med. pub., 1878, str. 20—23).

Magazin für Heilkunde und Naturwissenschaft in Pohlen in Verbindung mit einem Vereine von Aerzten herausgegeben von Dr. Leopold Leo. Warschau, Gedruckt bey A. Gałęzowski, 1828, w 8-c. Rok I, zeszytów 4, str. 606. Rok II, w druk. Baryckiego, 1829, w 8-c, zeszyt 1, str. 125. Zawiera:

Castner: Meine Krankheitsgeschichte und Heilung. str. 17—33.

L. Leo: Beobachtungen am Krankenbette. str. 33 do 72.

Frank J.: Ueber die Maykur (tlomaczono z polskiego), str. 73—80.

Weiss J. C.: Geschichte einer Sectio caesarea (przełożono z polskiego), str. 81—103.

Fabian: Ueber die Zersetzung des Sublimats durch einige Pflanzenstoffe, str. 103—111.

Leo L.: Ocena dzieła Bigel'a, str. 111—152.

Nekrologia: J. Czekiński, K. E. Rutseh, str. 152 do 155.

A. v. Wolff. Beobachtungen über die Krankheiten des Herzens, insbesondere des Herzklopfens, vorgelesen in der Versammlung der Warschauer medicinischen Gesellschaft d. 18 Jan. 1821. (T. I, str. 159—182).

Levestam Georg. Ueber den Milzbrandcarbunkel, str. 182—223.

Theiner. Ueber Lebensart und eigenthümliche Krankheiten der Juden in Polen, str. 224—246).

Hüllverding Joh. Beobachtungen aus dem Gebiete der Augenheilkunde. str. 247—267, 539—554.

Mile. Beschreibung eines neuen Instrumentes zur Operation des carcinomatösen Mutterhalses. Aus dem Polnischen übersetzt. str. 267—298, 1 tab.

Praktische Notizen: Halsweh. Mastdarmfistel. (Castner). Seltene Verletzung des oberen Augenlides. (Hüllverding). Citronensäure (Leo). str. 299 do 311.

Czekierski J.: Die Urinblasen fistel (przekład z polskiego), str. 315—326.

Voss (z Kowala): Ein hartnäckiger Rheumatismus durch einen kraetzartigen Ausschlag vollkommen entschieden. str. 326—339.

Leo L.: Beiträge zur Erkenntniss des intermittirenden Fiebers mit Rücksicht auf die in Pohlen in Frühlinge 1828 herrschend gewesene Epidemie desselben. str. 339—378.

Malez: Ein Fall von Bronchitis membranacea, (przekład z polskiego), str. 379—388.

Malez: Heilung einer gefährlichen Brustverletzung mit Durchstossung des Diaphragma, (przekład z polskiego), str. 388—396.

Chłędowski A. T.: Bemerkungen zur Abhandlung des Dr. Weese: Ueber den Weichselzopf, (przekład z polskiego), str. 396—413.

Fabian: Ueber das Verhalten des Calomels zu einigen andern Stoffen. str. 413—430.

Praktische Notizen. 1) Belebung Ertrunkener. 2) Lebendig Begrabene. str. 430—440.

Künstliche Mineralwässer. str. 440—441.

Ocena dzieła W. Szczuckiego: Propedeutyka... str. 442—461.

Kuczkowski: Die Ruhrepidemie im Sommer, 1826. str. 447—504.

Jasiński: Beschreibung der Ausrottung einer Speekgeschwulst aus der linken Seite des Bauches welche vier und ein halbes Pfund wog. str. 504 do 517.

Rudnicki: Die Mineralquelle zu Gozdzikow (wyciąg z polskiego artykułu), str. 517—522.

Wolff Mor. Beobachtungen über antiphlogistische Behandlung einiger Nervenkranken. str. 522 do 530.

Wolff Aug. Geschichte einer merkwürdigen Lungenkrankheit nebst Leichenbefund. str. 530 do 539.

Hüllverding J. N.: Ueber die Staarausziehung nach oben. str. 539—554 (d. c.).

Mile. Beschreibung eines Mutterscheidenrisses während der Geburtarbeit und des darauf erfolgten Eindringens der Frucht in die Bauchhöhle, str. 555 do 568.

Tomorowicz: Ueber den Gebrauch der Cubeben in der Heilkunde. str. 569—600.

Kürst. Praktische Notizen. str. 601—605.

Rok II. Brandt: Ueber den Weichselzopf. str. 1 do 48.

Leo L: Einige Bemerkungen über den Weichselzopf. str. 49—58.

Fijałkowski. Ueber das Kindbetteinfenfeber. str. 58—103.

Jasiński: Geschichte der Ausziehung zweyer Backen- und zweyer Schneidezähne aus der Mutterseide. str. 103—110.

Janikowski: Einige Bemerkungen über die vorerzählte Krankheitsgeschichte. str. 111—123.

Kineel. Gleitzeitige Einimpfung einer Rose mit den Schutzblättern. (przekład z polskiego). str. 123 do 125.

Magaziner Marek, lekarz sztabowy wojsk rosyjskich, członek komitetu tymczasowego lekarskiego w Warszawie, członek tow. lek. warsz.

Ueber die Einsaugungskraft der Venen. Warschau, 1833, w 8-ce, str. 44. Ded. Tom. Kuczkowskiemu.

Lexicon medicum castrense portatorium s. Index alphabeticus morborum frequentissime in nosocomis militariis occurrentium, nec non medicamentum illis quadrantium, quod secundum pharmacopoeiam castrensem ruthenicam Jacobi Wylie elaboravit, usuique thronum medicinae militari operam navantium accomodat, additis recentibus experientia probatis remediis. Varaviae, 1836, w 16-ce.

Tablica toxykologiczna czyli zbiór najnowszych spostrzeżeń o truciznach i przypadkach przez nie zrządzonech ze wskazaniem sposobów leczenia onych, służąca jako poradnik podręczny ku użytkowi J.XX. proboszczów, właścicieli dóbr, wójtów gminy i innych przyjaciół ludzkości, od których na wsi włościanie rady zasięgają. Ułożona w języku rosyjskim przez D-ra... przełożona przez Antoniego Hanickiego. D. Med., Lekarza w Instytucie Dzieciątka Jezus. B. w. m. dr. i. r., 1 arkusz.

* Magendie Dr.

O piasku i kamieniach urnowych. Z języka francuz. przełożył Sylwester Pleszkowski, Dr. med., lekarz 48 pułku strzelców pieszych. Wilno, nakł. i dr. Marcinkowskiego, 1823, w 12-ce, str. 116.

Tóż, drugie wydanie. Warszawa, druk Gałęzowskiego, 1834, w 8-ce, str. 133.

* Magne J. H.

Higienna gospodarzo-weterynaryjna czyli nauka zachowania zdrowia zwierząt gospodarskich. Warszawa, nakł. aut., w druk. J. Ungra, 1857, w 8-ce. T. I, str. 155, nl 2, 2 tab. T. II, od str. 155 do 327, nl 4.

* Mahl M.

Upominek dla troskliwych rodziców, zawierający rozprawę o fizycznym (cielesnym) wychowaniu dzieci podług zasad medycyny, przez M... Tomazaję J. I. Szezepański. Lwów, J. J. Piller, 1823, w 8-ce, str. 111 i 3.

Mahl Jakób, spółczesny lekarz lwowski.

Gruźlica poryku (tubercul. pharyngis). (Dwutyg. med. pub., 1877, str. 355—357).

Mięsak włókniasto-komórkowy mózgu (sarcoma fibro-cellulare cerebri) i zapalenie włóknikowe płuca prawego. (Tamże, str. 357—358).

Tętniak tętnicy międzyżebrowej drugiej prawej. (Tamże, str. 358—359).

Tętniak tętnicy głównej wstępującej (aneur. aortae ascendentes), niedomykalność zastawek tętnicy głównej, zrost osierdzia z błazką żebrową opłucny. (Tamże, str. 438—439).

Przeczytek do dyjagnostyki wrzodów gruźliczych w gardle i krtani. Rzecz wyłożona na posiedzeniu Tow. lek. Galic. we Lwowie d. 18 marca 1882 r. (Przegl. lek., 1882, Nr. 17).

Czy było otrucie fosforem. Rzecz wyłożona na posiedz. Tow. lek. Galic. we Lwowie 5 listopada 1881 r. (Tamże, 1882, Nr. 25).

Porażenie wężadła głosowego prawego wskutek ucisku wola podtęchawiczego. Wyleczenie. Rzecz wyłożona na posiedz. Tow. lek. Galic. we Lwowie d. 29 kwietnia 1882 r. (Tamże, 1882, Nr. 30).

Majer Józef, ur. 12 marca 1808 r. w Krakowie, nauki licealne i uniwersyteckie odbywał w mieście rodzinnem, a 12 stycznia 1831 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Wkrótce wstąpił do wojska jako lekarz batalionowy w korpusie artylerji i niebawem do stopnia lekarza sztabowego był pośnięty. Wystąpiwszy z wojska, odbył kilkomiesięczną podróż naukową po Niemczech; następnie osiadł stale w Krakowie. W początku 1833 r. został mianowany zastępcą profesora wydziału lekarskiego w uniwersytecie jagiellońskim a we dwa lata później wskutek odbytego konkursu, został profesorem rzeczywiście t. z. instytutu lekarskich, przeznaczonych dla lekarzy niższego rzędu; nadto dla uczniów medycyny wykładał naukę o chorobach epizootycznych. Od r. 1850 zaczął wykładać fizjologję, naukę której z zamiłowaniem od wielu lat się poświęcał. Gdy w r. 1854 zaprowadzono w uniwersytecie język niemiecki jako wykładowy, Majer oparł się temu natęczyłemu żądaniu, za co zmuszony był ustąpić z katedry fizjologii i zamienić ją na uboczną i dowolną antropologję. W r. 1860 objął znów katedrę fizjologii z wykładem polskim. W r. 1877, po 44-letniej profesurze, czyniąc zadość ustawie krajowej (z powodu skończonych 70 lat wieku) usunął się od obowiązków nauczycielskich, nie przestał atoli pracować dla dobra kraju i nauki. Jeszcze za czasów swych profesorskich nigdy M. nie uchylał się od pełnienia obowiązków, do których powoływało go zaufanie kolegów. W latach 1844 i 1845 był sekretarzem wydziału lekarskiego; w latach 1845, 46 i 47 — dziekanem tego wydziału; w 1848, 49, 50 oraz 1865 rektorem uniwersytetu tudzież komisarzem rządowym zakładów naukowych; w r. 1848 jeździł do Wiednia, delegowany przez senat w sprawach uniwersytetu; w latach 1839—1845 sprawował nadzór nad szkołami początkowymi w Krakowie. Od r. 1833 był członkiem tow. nauk. krakowskiego a w latach 1848—50 jego prezesem; w latach 1856—1859 przewodniczył w oddziale nauk przyrodniczo-lekarskich towarzystwa naukowego. W r. 1860 obrany prezesem towarzystwa naukowego, obowiązki te spełniał przez lat 12

aż do czasu przeobrażenia towarzystwa w Akademię Umiejętności w r. 1872. Mianowany przez cesarza pierwszym akademikiem, przy wyborach dokonanych 1875 roku, jednomyślnie wybrany został na ten urząd na następne trzecie; tenże sam zaszczyt spotkał go i przy późniejszych wyborach. W r. 1869 i 1881 w Krakowie i 1875 we Lwowie przewodniczył zjazdowi lekarzy i przyrodników polskich. Od wielu lat zasiadał w sejmie galicyjskim jako poseł a zarazem przewodniczący pracom komisji edukacyjnej. Oddawna jest radcą miejskim krakowskim i zastępcą prezesa rady szkolnej okręgowej m. Krakowa. Nadto jest członkiem licznych towarzystw naukowych tak krajowych jak zagranicznych, a od r. 1880 członkiem dożywotnim Izby panów, ozdobiony krzyżem kawalera (1878) i komandora (1878) orderu Franciszka Józefa, orderem korony żelaznej (1873). W r. 1862 należał do założycieli Przegl. lek.

Commentatio med. pract. exhibens synopsis methodorum tractandae syphilidis opo hydrargyri. Cracoviae, typ. E. Friedlein, 1833, w 8-ce, str. 188. D. inaug.

Uwagi nad niektórymi wyrazami lekarskimi Kraków, druk. S. Gieszkowskiego, 1835, w 8-ce, str. 47. (Wspólnie z F. Skoblem).

Objaśnienia spostrzeżeń nad wyrazami lekarskimi, umieszczonych w tomie III kwartalnika naukowego. Kraków, E. Friedlein, 1836, w 8-ce, str. 56. (Wspólnie z F. Skoblem).

Rozbiór objawień żywotnych należących do sprawy wychowania. Napisał i na publicznym posiedzeniu Tow. nauk. krak. d. 18 paźd. 1836 r. odczytał J. M. Kraków, 1837, w 8-ce, str. 37. (Pam. nauk. krak. 1837, str. 188).

O różnicy osobniczej jako przyczynek do nauki o temperamentach i konstytucjach. (Roczn. wyd. lek., T. I, 1838, str. 321—372).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1838, w 8-ce, str. 52. Słownik anatomiczno-fizjologiczny ułożony przez D-rów Józefa Majera i Frederyka Skobla, profesorów wydziału lekarskiego w uniwersytecie Jagiellońskim. Kraków, Gieszkowski, 1838, w 8-ce, str. 320.

Toż, w Roczn. wyd. lek. w uniw. Jag., T. I, 1838. Kilka wiadomości z dziejów wydziału lekarskiego w Uniwersytecie krakowskim. (Roczn. wyd. lek., 1839, str. 25—52).

Też w osobn. odb. Kraków 1839, w 8-ce, str. 53. Praca ta zawiera:

- Ustawy wyd. lek. z r. 1536.
- Uchwała względem lekarzów zagranicznych z r. 1511.
- Wykaz profesorów medycyny w U. J. od czasów najdawniejszych.
- Zaprowadzenie oddzielnej katedry anatomii.
- Kilka szczegółów przy ubieganiu się o miejsce w wydziale z XVI i XVII stulecia.
- Pamiętnik z obrządków przy udzielaniu stopni naukowych w medycynie z początku XVII stulecia.
- Gorliwość D-ra J. Zajączkowicza o dobro Wydziału.
- Wolność od podatków domów przez profesorów medycyny zamieszkałych.
- Uniwersał względem wysyłania uczniów do szkoły głównej krakowskiej na naukę lekarską z r. 1785.

Obraz postępu nauki lekarskiej, o ile nań wpłynęły pisma polskie, lub przez Polaków w trzech ostatnich latach wydane. (Roczn. wyd. lek. T. III, 1840, Oddz. 2-gi, str. 237—455).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. S. Gieszkowskiego, 1840, w 8-ce, str. 189.

Obraz postępu nauki lekarskiej, o ile nań wpłynęły prace lekarzy polskich w trzech latach ostatnich. (Roczn. wyd. lek., T. VI, 1843, Odd. 2-gi, str. 3—425).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. S. Gieszkowskiego, 1843, w 8-ce, str. 432.

Wojciech Nowopolski (Novicampianus) pod względem tożsamości tegoż imienia teologa i lekarza. (Roczn. wyd. lek., T. III, 1840, str. 49—58).

Wiadomości o życiu i pracach naukowych Jana Innocentego Petrycego. (Tamże, T. IV, 1841, str. 49—78. Przyjaćiel Indu, 1842).

Przegląd potworów rybich. (Tamże, T. IV, Oddz. 2-gi, 1841, str. 227—342, 2 tab.

Zawód lekarski Jana Brosciana. (Tamże, T. V, 1842, str. 187—224).

Wspomnienie o Krzysztofie Najmanowiczu. (Tamże, T. VII, 1844, str. 53—66).

Skutki ciśnienia powietrza pod względem fizjologicznym i patologicznym. (Tamże, T. VII, 1844, Odd. 2-gi, str. 3—312).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniw., 1844, w 8-ce, str. 212.

Kilka wiadomości o Walentym z Lublina i Walentym Fontanie. (Tamże, T. VIII, 1845, str. 171 do 195).

Wpływ stanu meteorologicznego na śmiertelność oceniony według dziesięcioletnich spostrzeżeń w Krakowie. (Tamże, T. VIII, Oddz. 2-gi, str. 3—124, 2 tab.

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1845, w 8-ce, str. 124, 2 tab.

Wspomnienie o życiu i zasługach nauczycielskich W. I. Poduszynskiego. (Roczn. wyd. lek., T. VI, 1843, str. 98—111).

Spis doktorów medycyny i chirurgii, którym te stopnie udzielono lub potwierdzono w uniwersytecie Jag. od r. 1800 do końca 1845. (Tamże, T. VIII, 1845, str. 151—180).

Projekt urządzenia służby weterynarskiej w kraju wolnego miasta Krakowa, podany i poprzedzony historyczną wiadomością o urządzeniach, rzeczy weterynarskiej w kraju naszym dotyczących. (Tamże, T. V, 1842, str. 77—135).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniwersytetu, 1842, w 8-ce, str. 62.

Słownik niemiecko-polski wyrazów lekarskich. Kraków, nakł. i druk. D. E. Friedleina, 1842, w 16-ce, str. VI i 92. (Praca dokonana wspólnie z F. Skoblem).

Spostrzeżenia fizyczne we względzie wysania i wydzielnia. (Roczn. tow. nauk. Poczet 2-gi, T. III, 1847, T. XVIII, str. 190—197).

Cel i zasady nowego urządzenia towarzystwa. (Tamże, T. XIX, str. 1—13. Poczet 2-gi, T. IV, 1849).

Uwagi w przedmowie przed słownictwem lekarskiego w ogólności, w szczególności zaś w przedmowie zasad tworzenia i oceniania wyrazów lekarskich polskich. (Tamże, Poczet 2-gi, T. IV, 1849, str. 54—124).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1849, druk. Uniw. Jag., w 8-ce, str. 71.

Doświadczenia fizyczne we względzie tworzenia się na krwi powłoki zwanej zapalną. (Tamże, T. IV, (XIX), 1849, str. 288—292).

Zdanie sprawy z czynności Tow. Nauk. Kr. dokonanych w 1848/9 odczytane na publ. pos. 27 paźdz. 1849 r. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. 1849, str. 305—350).

Rozbiór fizyologiczny wprawy, przyzwyczajenia i nalogu. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. V, (XX), 1850, str. 1—37). Sprawozdanie Natansona w Tyg. lek., 1850, Nr. 48).

Szczegół historyczny w przedmiocie badania budowy nerwów. (Tamże, str. 300—312).

Zagajenie posiedz. pub. Tow. Nauk. Kr. d. 13 lipca 1850, obejmujące: Pogląd na znaczenie uniwersytetów w stosunku do Państwa i innych naukowych zakładów. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. V, 1850, 325—342).

Zdanie sprawy z czynności Tow. Nauk. dokonanych w r. 1849/50, odczytane 20 paźdz. 1850. (Tamże, str. 517—562).

Stan wydziału lekarskiego w uniwersytecie, od jego początku po koniec roku szkolnego 1846/7. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. V, 1850, str. 600—619).

Zjawiska napowietrzne. Wykład nauk dla ludu staraniem wydziału rozpowszechniania oświaty towarzystwa naukowego z Uniw. Jag. złączonego. Kraków, 1849, w 16-ce, druk. uniwersytecki, str. 135.

Toż, wydanie drugie. Kraków, 1862, w 16-ce, str. 139.

O zębie jęczmienia jako przyczynek do porównawczej histologii zębów. (Roczn. Tow. Nauk. Kr. Pocz. 2-gi, V. VI, 1852, str. 343—368).

Zdanie sprawy z czynności Tow. Nauk. Kr. z uniwersyteckiego złączonego dokonanych w r. 1850/1 odczytane 6 paźdz. 1851 r. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. VII, 1852, (oddz. n. moralnych), str. 1—48).

Zdanie sprawy z czynności... w r. 1851/2, odczytane 25 paźdz. 1852 r. (Tamże, str. 135—186).

Wpływ stanu barometrycznego na śmiertelność. (Pam. tow. lek. warsz., T. XIII, 1850, str. 16).

Fizyologia układu nerwowego. Kraków, nakł. D. E. Friedleina, druk. Czasu, 1854, w 8-ce, str. V, III, 478, 9. Ocena przez Natansona w Tyg. lek., 1854, Nr. 47—49.

Odpowiedź D-ra Majera na ocenę. (Tyg. lek., 1855, Nr. 7—).

Fizyologia zmysłów. Kraków, nakł. D. E. Friedleina, 1857, w 8-ce, str. XIII i 621.

Pogląd historyczny na Tow. nauk. krakowskie z czasu jego związku z Uniwersytetem Jagiellońskim. (Roczn. T. N. kr. Pocz. 3-ci, T. II, 1858, str. 23—164).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1858, w 8-ce, str. 144.

Zdanie sprawy komisji wyznaczonej z oddziału nauk przyrodniczych i lekarskich, celem sprawdzenia doświadczeń D-ra Dropsego, we względzie jego sposobu użycia elektryczności w zastosowaniu lekarskim. (Roczn. Tow. Nauk. Krak. Pocz. 3-ci, T. III, 1859).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1859, w 8-ce, str. 13.

Badanie płam krwawych sądowo-lekarskie ze szczególnem uwzględnieniem w tej mierze heminy i użytku wodanu potasowego. (Roczn. Tow. Nauk. Kr. Pocz. 3-ci, T. III, (XXVI), 1859).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1859, w 8-ce, str. 37.

Głos przy objęciu urzędu prezesa. Zdanie sprawy w przedmiocie zadań przez Tow. nauk. do nagrody ogłoszonych. (Tamże, Pocz. T. IV, 1860).

Dostrzeganie wielkości przedmiotów widzianych. (Tamże, Pocz. 3-ci, T. IV, (XXVII), 1860).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1860, w 8-ce, str. 74, 1 tab.

Kilka uwag nad polskimi nazwiskami „perinacii“ (Roczn. T. N. kr. Pocz. 3-ci, T. IV, 1860).

Zdanie sprawy z czynności Tow. nauk. Kr. dokonanych w r. 1860. (Tamże, Pocz. 3-ci, T. V, 1861, str. 3—32).

Toż, w r. 1861. (Tamże, T. VI, 1862, str. 1—27).

Toż, w trzech latach ostatnich odczytane 4 marca 1865. (Tamże, T. XI, 1866, str. 1—36).

Literatura fizjografii ziemi polskiej. (Tamże, P. 3-ci, T. VI, 1862, str. 49—234).

Pogląd na literaturę fizjografii ziemi polskiej. (Przegl. lek., 1862, Nr. 15, 17, 19).

Przyczynki do optometrii. (Tamże, 1863, Nr. 27, 28, 29, 30).

Wiadomość o dziele Hoyer: Histologia ciała ludzkiego. (Tamże, 1862, Nr. 1, 2).

Optometr sporządzony na zasadzie ruchu pozornego. (Tamże, 1863, str. 94, 135).

Wiadomości z życia Profesorów wydziału lekarskiego w Uniw. Jag. zaczerpnięte z archiwum i rękopisów biblioteki tegoż uniwersyteckiego. W 4-ce, str. 56. Wilno. (odb. z pisma zbiorowego wileńskiego na r. 1862).

Zakłady uniwersyteckie w Krakowie. Przyczynek do dziejów oświaty krajowej podany i pamięci 500-letniego istnienia Uniwersytetu krakowskiego poświęcony przez c. k. towarzystwo nauk. Krak. druk. Uniw. Jag., 1864, w 8-ce, str. XIV, 561 i 4. (Pióra Majera jest przedmowa i rzecz o klinikach).

Przyczynki do optometrii. (Roczn. T. N. kr. Pocz. 3-ci, T. VIII, 1864, str. 136—173).

O wskazaniu drogi doświadczalnej udziału mięśni przy różnym nastawianiu osi widzenia. (Przegl. lek., 1865, Nr. 47).

Uwagi niektóre z powodu linii celowniczych Helmholtza. (Roczn. Tow. Nauk. Kr., T. XI, 1868, str. 33).

O temperamentach. Wykład publiczny miany w d. 11 marca 1867 r. na korzyść stowarzyszenia wzajemnej pomocy uczniów w Uniw. Jag., (Przegl. Polski, zeszyt XII, m. Czerwiec, 1867).

Wspomnienie o Janie Wincentym Smoniewskim. Kraków, druk. Czasu, 1868, w 8-ce, str. 10.

Obchód 50-tój rocznicy zawązania Towarzystwa naukowego krakowskiego. (Ustęp ze sprawozdania prezesa Tow. Majera). (Przegl. lek., 1868, Nr. 24).

Stanowisko c. k. Towarzystwa naukowego Krak. w obec nauki i kraju. Rzecz miana przy publicznym obchodzie 50-letniego istnienia tegoż towarzystwa w d. 16 maja 1868. Kraków, druk. Uniw., 1867, w 8-ce, str. 21.

Postać Kazimierza W-o według wymiarów dokonanych przez przekładanie szczytków jego w d. 7 lipca 1869 oznaczona. (Roczn. Tow. Nauk. Kr. Pocz. 3-ci, T. XVI, 1870, str. 223—243, 2 tab).

Sprawozdanie Towarzystwa naukowego krakowskiego o nagrodach z fundacji naukowej Ks. Jerzego Lubomirskiego przyznanych za prace dokonane w ciągu pięćdziesięciu pierwszego 1865—1869. (Roczn. tow. nauk. Krak. T. XLI).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1870, w 8-ce, 1 k., str. 50.

Pamiętnik pierwszego zjazdu lekarzy i przyrodników polskich odbytego w r. 1869 w Krakowie, skreślony w imieniu wydziału gospodarczego przez prof. D-ra J. M. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 130.

Akademija umiejętności w Krakowie. (Przegl. lek., 1871, Nr. 20).

Uwagi w przedmiocie zasady pierwszych wyborów do akademii. Kraków, w druk. Leona Paszkowskiego, 1872, w 8-ce, str. 7. (Osobn. odb. z Przegl. polskiego).

Przemowa nad zwłokami K. Fr. Skobla d. 28 listopada 1876 r. (Przegl. polski, 1876).

Głos na dorocznym posiedzeniu publicznym akademii. d. 3 maja 1876 r.

Toż, 3 maja 1877 r.

Toż, w r. 1878.

Toż, w r. 1879. (W Rocznikach Zarządu Akad. Umiej.).

Sprawozdanie prezesa Akademii umiejętności w Krakowie z naukowych i administracyjnych czynności dokonanych w r. 1879/80. (Rocz. zarządu Akad. Umiej., 1879).

Program badań antropologicznych. (Rozp. i spr. pos. wyd. mat. przyr. akad. umiej., T. I, 1874, str. LXVII—LXXXIII).

Charakterystyka fizyczna ludności Galicyjskiej, na podstawie spostrzeżeń dokonanych za staraniem komisji antropologicznej akademii umiejętności w Krakowie, wypracowana przez... Kraków, 1876, w 8-ce str. 185. (Wspólnie z J. Kopernickim).

Opomiarach włosów w przekroju poprzecznym, jako charakterze etnologicznym w zastosowaniu do ludności galicyjskiej. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um., T. IV, 1877, str. XXXII—XXXIV).

Charakterystyka fizyczna Rusinów Nadlepieńskich podana przez P. Czubińskiego, porównana z charakterystyką Rusinów galicyjskich. Kraków, nakł. Akad. umiej., druk. Uniw. Jag. 1879, w 8-ce, str. 8. (Odbitka ze Zbioru wiadomości do Antropologii krajowej, tom III, dział II).

Roczny przyrost ciała u ludności galicyjskiej między 20-ym a 23-im rokiem życia jako przyczynek do jej charakterystyki fizycznej oznaczony co do Rusinów. (Zbiór wiadomości do antropol. krajowej, T. II, dział II, 1878).

Toż, w osobn. odb. Kraków, nakł. akad. umiej., druk. Uniw. Jag., 1878, w 8-ce, str. 34.

Roczny przyrost ciała u Polaków galicyjskich między 20-ym a 23-im rokiem życia, jako przyczynek do ich charakterystyki fizycznej, oznaczony przez... Kraków, nakł. Akad., druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 27. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., T. III, dział II, 1879).

Notatki fitenologiczne robione w Krakowie od r. 1490—1527. (Sprawozdania komisji fizyograficznej, T. XIII, 1879, str. 266—268).

Zgodność oscylacji liczby osób przy rozdzielaniu różnej ludności według wzrostu. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. ak. um., T. VI, 1880, str. 1—37, 4 tab.).

Główne wypadki badań nad przyrostem ciała u Żydów między rokiem życia 20 i 22. (Tamże, T. VII, 1880, str. XV—XVII).

Roczny przyrost ciała u Żydów galicyjskich między 20-ym a 23-im rokiem życia jako przyczynek do ich charakterystyki fizycznej. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 22. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, T. IV, dział II).

Trwanie życia w Krakowie, na zasadzie wykazu zmarłych w latach 1859—1868 obliczone co do ludności chrześcijańskiej. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1881, w 8-ce, str. 32. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, T. V, dział II).

O stuletniem życiu w krajach polskich w porównaniu z trwaniem życia prawidłowem. Rzecz odczytana na publicz. posiedzeniu akademii d. 3 maja 1881 r. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1881, w 8-ce, str. 19. (Odb. z Rocznika zarządu Akademii Umiej.).

Por. Tyg. ill., 1860, N. 64. Tyg. powsz., 1881, Nr. 7.

Majer Leopold, schmicgeliensis e ducatu varsoviensi, stopień doktorski osiągnął w Frankfurcie nad Odrą 26 listopada 1810 r.

De fluxus hepatici natura et indole. Francofurti ad Viadrum, off. Apitziana, 1810, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Majeranowski Józef Leopold, doktor medycyny, podczas swego pobytu w Padwie (1712) był radcą naczy polskiej. Papież Klemens XI mianował go kawalerem (qumes auratus s. Palatii apostolici).

Majewski Adolf, ur. w r. 1826 w gubernii kowieńskiej, początkowo (od r. 1842) oddawał się farmacji i stopień prowizorski uzyskał w Dorpacie w r. 1853. W tymże roku wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu dorpackiego, a w r. 1858 do stopnia doktora medycyny był promowany. Krótki czas praktykował w powiecie Dziśnieńskim w miasteczku Głębokim; w r. 1859 przeniósł się do Wilna i tegoż roku, w lipcu, naczelnym lekarzem szpitala s. Jakóba został mianowany. Od r. 1859 jest członkiem czynnym wileńskiego towarzystwa lekarskiego a od r. 1875 piastuje godność prezesa tego towarzystwa. Oddawna jest nauczycielem szkoły akuserek w Wilnie; w r. 1879 został mianowany dyrektorem tej szkoły.

De substantiarum quae liquoribus amni et allantoïdis insunt, diversis vitae embryonalis periodis. Dorpati, typ. Schönmanni, 1858, w 8-ce, str. 44, 5 tab., 1 k. Diss. inaug.

Trąd kaukazki (Lepra caucasica). (Pam. tow. lek. warsz. T. XI, 1853, str. 30).

Opis potworu dziecięcia bezmózgowego (anencephalon). (Prakt. postrzeżenia niektórych lek., 1862, T. V, str. 23).

Istoria bolezni żeńskiej, stradowszej wrodzonym defektem waginy i przedniej ścianki moczowego pęcherza, z rys. (Protokół tow. lek. wil., 1874, N. 9, str. 217—225).

Nadto wiele innych postrzeżeń w protokołach tow. lek. wileńskiego.

Majewski Erazm, ur. w Jędrzejowie, nauk lekarskich słuchał na wszechnicy jagiellońskiej i tam 9 lipca 1839 r. stopień doktorski osiągnął. Dłgi czas zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie, gdzie kilka lat był ordynatorem w szpitalu ewangelickim. Pod koniec życia przeniósł się na stały pobyt do Krakowa, gdzie umarł 5 maja 1881 r., przeżywszy lat 62.

O grzybach jadowitych krajowych. Wyciąg z rozprawy uwięzionej nagrodą. Kraków, druk. Friedleina, 1839, w 8-ce, str. 59.

O rozpoznawaniu i leczeniu wypoceń w błonie opłucnej, będących następstwem zapalenia tęża błony. (Tyg. lek., 1847, Nr. 2, 7, 8).

Publiczne zdanie sprawy z czynności Tow. lek. warsz. z r. 1848. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXIII, 2 p., 1850, str. 3).

Obraz chorób panujących w Warszawie w r. 1848. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 6).

Cholera panująca w Warszawie w r. 1848, jej istota i leczenie. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 8).

Sprawozdanie z rozpraw prowadzonych w Tow. lek. warsz. nad epidemią cholery w r. 1848. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 8).

Sprawozdanie z rozpraw toczonych w Tow. lek. warsz. nad zimnicami, które grassowały w r. 1848. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 20).

Epidemia kuru (rubeola) w Warszawie w r. 1848. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 21).

Zrośnięcie rakowatego żołądka z wątrobą. (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 26).

O wpływie metody Bakona na postępy nauki lekarskiej w ostatnich wiekach (Tamże, T. XXV, 1851, str. 13).

Sprawozdanie komitetu do badania chorób panujących ustanowionego, z ostatniego kwartału 1850 r. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 66).

Toż, za r. 1851. (Tamże, T. XXV, 2 p., 1851, str. 117. T. XXVI, 1851, str. 17. T. XXVI, 2 p., str. 82. T. XXVII, 1852, 2 p., str. 3).

Stanowisko naukowe i znaczenie historyczne systemu Paracelsa. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 22. Tyg. lek., 1861, Nr. 9).

Złudzenia i urojenia. (Tamże, T. LIV, 1863, str. 122).

List o działaniu środków znieczulających. (Przegl. lek., 1879, Nr. 12).

Majewski Maksymilian, ur. we wsi Blazinach, w powiecie opatowskim; ukończywszy nauki gimnazjalne w Radomiu 1846, wysłany został kosztownikiem do wycieczki lekarskiej do Charkowa a r. 1851 stopień lekarza cum eximia laude otrzymał. Tegoż roku przyjął służbę lekarską w wojsku rosyjskiem na Kaukazie, gdzie pozostawał do r. 1857, w którym na stałe zamieszkanie przybył do Ciechanowa, w powiecie przasnyskim. Um. r. 1880.

Maignain Piotr Franciszek Julian, ur. w 1752 r. w Cherlieux, około Bezançon; do nauk lekarskich i filozoficznych przykładał się w Bezançon; stopień doktora filozofii osiągnął w r. 1776. Dwa lata następnie pełnił obowiązki chirurga w wojsku francuzkiem. W latach 1778—1780 ćwiczył się w Paryżu przeważnie w anatomii, chirurgii i sztuce położniczej. Osiedlony w Warszawie, wnet doszedł do wielkiego wzięcia jako zdolny chirurg i akuszer. W pamiętnej epoce 1794 r. przyjął urząd generalnego chirurga sztabowego i dzielił znoje życia wojennego. W szkole chirurgicznej, założonej za Stanisława Augusta, M. był pierwszym nauczycielem sztuki położniczej i desmurgii, a później w Najwyższej Dyrekcji lekarskiej urząd egzaminatora sprawował. Umarł w Warszawie 8 czerwca 1811 r.

Por. Biografia ś. p. Maignain przez Brandta (w Gazecie Korespondent z r. 1811)

Majkowski Julian, ur. 23 grudnia 1833 r. we wsi Woli Miedniewskiej, w powiecie łowickim. Nauki gimnazjalne ukończył w Piotrkowie w r. 1851. Do medycyny przykładał się w Dorpacie (1853—1858). W latach 1858 do 1860 zajmował się wykonawstwem lekarskim w Pabianicach; następnie (1860—1875) był ordynatorem szpitala ś. Piotra w Grójcu, a nadto przez półtora roku sprawował obowiązki lekarza powiatu grójeckiego. W r. 1875 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy. Od r. 1879 w porze kąpielowej praktykuje w Busku, jako lekarz zdrojowy.

Tyleczak i nosaczina (Malleus humanus s. Maliasmus). (Tyg. lek., 1860, Nr. 52).

Ropień pod czepecem ścięgnięstym głowy (Abscessus capitis subaponeuroticus). (Tyg. lek., 1861 Nr. 2). O impotencyi i jej leceniu za pomocą elektryczności. (Wolny przekład artykułu D-ra B. Schulza umieszczonego w Wiener medicinische Wochenschrift). (Tamże, 1851, Nr. 17—19).

Sprawozdanie lekarskie ze szpitala św. Piotra w Grójcu od d. 1 sierpnia 1861 r. do 1 stycznia 1861 roku. (Tamże, 1861, Nr. 51, 52).

Toż, za r. 1861. (Tamże, 1862, Nr. 51, 52).

Toż, za r. 1873 i 1874. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXII, 1876, str. 523). Ocena powyższej pracy przez W. Lubelskiego. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 607).

Zawiera:

Carcinoma omenti majoris. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 530).

Febris malarica remittens et continua. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 535).

Bezład prawostronny z niewysłownością (aphasia). (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 527).

Przewlekłe zapalenie osłon rdzenia kręgowego (meningitis spinalis chronica). (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 528).

Porażenie odruchowe kończyn dolnych. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 529).

Podskórne wstrzykiwanie siarczanu atropiny przy ischiass postica. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 530).

Pierwotne zapalenie tkanki tłuszczowo-języcznej otaczającej nerkę (perinephritis). (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 531).

Wstrzykiwanie wody ciepłej do pęcherza moczowego przy cystitis catarrhalis. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 532).

Rany poszarpane ze zmiażdżeniem kości. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 537).

Azotan amylu przy eklampsyi u ciężarnych. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 530).

Anteversio uteri gravidi. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 533).

Otrucie atropiną. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 533).

Środki zapobiegające obrażeniom od machin rolniczych. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 538).

Sprawozdanie lekarskie o chorych leczonych u zdrojowiska w Busku w r. 1879. (Gaz. lek., T. XXVIII, 1880, str. 153, 161, 173, 183).

Toż, w r. 1880. Warszawa, 1881, w 8-ce, str. 16.

Toż, w r. 1881. Warszawa, Rundo, 1882, w 8-ce, str. 15.

Toż, w r. 1882. Warszawa, w druk. J. Zawisze-wskiego, 1883, w 8-ce, str. 16.

Rozbiór chemiczny wody mineralnej Buskiej i jej produktów leczniczych. (Gaz. lek., 1883, Nr. 18).

* **Maimonides.**

Traité de poisons de Maimonide (XII siècle) avec une table alphabétique des noms pharmaceutiques, arabes et hébreux, d'après le traité des synonymes de M. Clément-Mullet. Traduit par le Dr. I. M. Rabbinowicz. Paris, Adr. Delahaye, 1835, w 8-ce, str. 70.

Majus Izaak, żyd, słynny lekarz w Lublinie około 1570 r.

Por. Sierpiński: Hist. obraz Lublina, 133.

Majus Tobiasz, ur. w Turynii 1601 r. wykładał anatomią w gimnazjum gdańskim. Um. 1632 r.

Por. Gasiorowski: II, 42, 278.

* **Majus Theodor.**

Urin Büchlein und Bericht wie man die Krankheit von seinem Leibe vermeiden soll, sammt einem Tractat von Urin und Puls des Herrn Apollinaris. Magdeburg, 1612, fol.

Toż, Lemberg, 1863, w 8-ce.

Makowski Samuel, lekarz lubelski, żyjący w pierwszej połowie XVII wieku, gorliwy arianin. W czasie zajęcia między katolikami i arianami z powodu pogrzebu jednego z członków tych ostatnich, będąc napadnięty 4 lutego 1633 r., musiał uciec do Krakowa do swoich stronników. Lubo wyznaczona komisya uznała Makowskiego niewinnym, później jednak trybunał małopolski w Lublinie na niekorzyść jego wyrok wydał.

Por. Łukaszewicz: Dzieje kościołów wyznania helweckiego w Małej Polsce, str. 368. Siarczyński: I, 309. Dyke. biogr. hist., II, 57.

Makowski.

Diss. liquorem alkahest. summum vesicae calculum per injectionem resolvens ac tutissimum remedium sistens. Regiom., 1742.

Por. Plouquet II, 141.

Malcz (Malsch), ur. w miasteczku Zittau w Saksonii, przybył do Polski jako aptekarz; porzuciwszy zawód farmaceutyczny, oddał się naukom lekarskim w Berlinie (1788 do 1790). Praktykował w Koeku i w Warszawie. Umarł 1809 r.

Malcz Wilhelm, syn poprzedzającego, ur. w Warszawie 30 listopada 1795 r., ukończywszy liceum warsz., w r. 1814 rozpoczął studia lekarskie w wydziale akademickim nauk lekarskich. W r. 1817 udał się do Berlina i tam 24 lipca 1818 r. stopień doktorski osiągnął. Po powrocie do Warszawy, wkrótce wyrobił sobie pierwsze miejsce między lekarzami ówczesnymi. Długi czas (od r. 1827) był lekarzem naczelnym szpitala s. Rocha. W r. 1828 założył i blisko 2 lata redagował czasopismo: Pamiętnik lekarski warszawski (ob.). Od r. 1834, przez lat 18, był prezesem zboru ewangelickiego. Umarł 28 września 1852 r.

De spinas dorsi distortioibus, novaeque ad eas sanandas machina Graefiana. Berolini, typ. Unger, 1818, w 4-ce, str. 28, 1 tab. Diss. inaug.

De nova machina Graefiana ad distortionis spinas dorsi sanandas, nec non disquisitio deformitatum istarum. Berolini, apud Dümmlerum, w 4-ce.

Toż, editio tertia. Berolini, 1821, w 4-ce.

Komitet centralny złowia. Warszawa, 1831, w 4-ce, str. 4. (O cholery).

O cholerye indyjskiej epidemycznej. Warszawa, G. Sennewald, druk. A. Gałczewskiego, 1831, w 8-ce, str. 161. Uwagi nad tem piśmem wydał I. Lebel (ob.).

Wiadomość o wodach mineralnych przez F. A. A. Struve, wyłomaczona i poprzeczona wstępem o sposobie zastosowania się przy wodach. Warsz., 1825, w 8-ce.

Rady dla matek obejmujące przepisy pielęgnowania i chodowania dzieci w pierwszych latach życia. Warszawa, G. Sennewald, 1834, w 12-ce, str. II, i 195.

Typhus po polsku Dur pojnowany i opisany przez... Warszawa, druk. S. Strąbskiego, 1847, w 4-ce, str. VI i 135. Lebel ocenil w Pam. tow. lek. warsz., T. XVIII, 1847, str. 282.

Zapalenie dróg oddechowych połączone z wyrzucaniem utworów błoniastych (bronchitis membranacea). (Pam. lek. warsz., T. I, str. 1—9).

Toż, po niemiecku. (Leo Magazin, T. I, str. 379 do 388).

Zranienie niebezpieczne z przebieciem diafragmy ułeczne. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 9—16).

Toż, po niemiecku. (Leo Magazin, T. I, str. 388 do 396). (tom. Leo).

O gwałtowném zapaleniu krtni i części pobliskich. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 327—336).

Toż, po niemiecku. (Leo Magazin... I, str. 379 do 388).

O dytetycznem zachowaniu się kobiet w czasie ciąży. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 415—440).

Nowe uwagi względem prawdziwego początku powietrza morowego przez E. Pariset. Przekład z francuzkiego. (Tamże, T. I, str. 518—534).

Zapalenie mózgu i błon mózgowych, które się ukończyło swego rodzaju wyrzutem. (Tamże, T. II, str. 110—118).

Kilka słów o szkarlatynie teraz panującej z zapaleniem gardła gangrenowem. (Tamże, T. II, str. 279 do 286).

Kilka uwag nad charakterem choroby kołtunowej wraz z krótką odczwą do lekarzy polskich. (Tamże, T. II, str. 445—452).

O wymiotach jako sposobie krwotoki tamującym. (Tamże, T. II, str. 473—503).

O bromie i jego preparatach, mianowicie o wodobromanie potażu i o użyciu jego w chorobie skrofuleznej. (Tamże, T. II, str. 530—555).

Słnotok powstały po rozlaniu rtęci ze stłuczonej rurki barometrycznej. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 7).

Zatrucie siarżanem cynku stukilkunasta chorych w szpitalu Św. Łazarza. (Tamże, T. I, 1837, str. 11).

Choroba bezgorączkowa jedną dobę trwająca, oznaczająca się czerwonością szkarlatyną całego ciała. (Tamże, T. I, 1837, str. 35).

O ospie i chorobach do niej podobnych jako też o krowiance (1836). (Tamże, T. I, 1837, str. 40).

Hufeland, wspomnienie o nim. (Tamże, T. I, 1837, str. 331).

O błednicy (chlorosis). (Tamże, T. I, 1837, str. 600).

Kilka spostrzeżeń dławca (croup). (Tamże, T. I, 1837, str. 618).

Uporne zatrzymanie stolca przez dni 55, śmierć, (rak żołądka, ropień trzustki, zwięzienie w okolicy kłapy kałucha, potworne rozdęcie kiszek po nad kłapą). (Tamże, T. II, 1839, str. 11).

Dwa wypadki zwyczajnej szkarlatyny (Tamże, T. II, 1839, str. 112).

Zdarzenie zimnicy złośliwej. (Tamże, T. II, 1839, str. 232).

Należał także do założycieli Pamiętnika towarzysztwa lekarskiego warszawskiego (1837).

Przełożył na język polski dzieło Lagneau (ob.).

W rękopisie zostawił: Aforyzmy Hippokratesa (1845), ded. Aug. Ferdynandowi Wolffowi.

Wspomnienie o Malczu ogłosił A. Kryszka w Pam. tow. lek. warsz., T. XXIX, str. 8.

(Wizerunek jego i życiorys znajduje się w Tyg. ill., 1890, Nr. 30, 31).

Malcz Ludwik Mieczysław, synowiec poprzedzającego, ur. w Warszawie 1837 r., nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinnem, uniwersyteckie (1856—1861) w Moskwie. Po odbyciu wycieczki naukowej zagranicę, osiadł na stały pobyt w Warszawie. W latach 1863—1861 niósł pomoc rannym w Lubelskiem. W r. 1866 zastępczo redagował Pamiętnik towarzystwa lekarskiego warsz. Jest jednym z założycieli warsz. towarzystwa muzycznego, w którym

przez lat 4 dostojęństwo wice-prezesa a potem i prezesa komitetu sprawował. Towarzystwo lekarskie warszawskie, wileńskie i krakowskie a także tow. przyj. nauk w Poznaniu zaliczyły go w poczet swych członków. Od wielu lat jest członkiem Zboru protestantów polskich. Aparat inhalacyjny (parnia) jego pomysłu, przedstawiony był w r. 1878 akademii lekarskiej w Paryżu i nagrodzony w r. 1881 na wystawie lekarsko-przyrodniczej w Krakowie.

Wiadomości o cholercie. (Tyg. lek., 1865, Nr. 37, 44).

O bezwładzie rdzeniowym u dzieci (Paralysis infantum spinalis). (Tamże, 1866, Nr. 5, 12).

Pogląd na przyczyny, historię i rozwijanie się chorób zaraźliwych u zwierząt w stosunku do człowieka. Przyczynek do patologii porównawczej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LII, 1864, str. 409, 509. T. LIII, 1865, str. 72, 229, 337).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. A. Liefelda, 1865, w 8-ce, str. 91.

O epidemicznym zapaleniu opon mózgu i rdzenia kręgowego (meningitis cerebro-spinalis epidemica). (Pam. tow. lek. warsz., T. LIII, 1865, str. 223).

Cholera, jej istota i leczenie, wraz z opisem ostatniej epidemii 1865 i 1866 r. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 217, 337).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. J. Cotty, 1866, w 8-ce, str. 90.

Jeszcze kilka słów o epidemii zapalenia opon mózgu i rdzenia kręgowego. (Pam. tow. lek. warsz., T. LV, 1866, str. 332).

Obecny stan pojęć o tak zwanej sprawie ropnicowej (pyaemia). Przegląd pracy prof. Rosenthala. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 186, 371).

Listy o wystawie powszechnej paryskiej w r. 1867 pod względem lekarskim. (Przegl. lek., 1867, Nr. 46, 47, 49. 1868, Nr. 3, 6, 7, 8, 10, 18, 23—32, 35, 38).

Przypadek ostrego otrucia chlorkiem rtęciowym (merc. sublimat. corrosiv.) u dziecka. (Tamże, 1876, Nr. 33, 34).

O stacyi klimatycznej Hyères. (Pam. tow. lek. w., T. LXIV, 1878, str. 147).

Toż, w osobn. odb. p. t. Klimatologia Hyères jako stacyi leczniczej zimowej dla chorych. Warszawa, druk. Ziemiakowicza, 1878, w 8-ce, str. 10.

Model aparatu inhalacyjnego przenośnego do wytworzenia w danej zamkniętej przestrzeni (w pokoju) powietrza sztucznego leśnego, który jednocześnie może być zastosowany do wzięcia (inhalacji) rozmaitych środków lekarskich. Warszawa, 1878, w 8-ce, str. 11. (Po francuzku, włosku, angielsku niemiecki, polsku i rosyjsku).

Metoda inhalacyjna środków lekarskich. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1879, w 8-ce, str. 9.

Area, stacya klimatyczna zimowa w Tyrolu włoskim, jej opis i zestawienie z Meranem, z osobistych spostrzeżeń na miejscu podał i opisał... Warszawa, nakł. autora, druk. Gaz. lek., 1881, w 8-ce, str. 22, mapa, plan stacyi i okolicy. (Osobn. odb. z Gaz. lek., T. XXIX, 1880).

O stosowaniu i działaniu środków przeciwnieślężnych (antyseptycznych) drogą wzięcia w zbroczeniach dróg oddechowych. Rzecz podana w streszczeniu z posiedzenia sekcji Zjazdu. (Przegl. lek., 1881, Nr. 34).

Malek Gabryel, spółczesny inspektor lekarski w Niżnim Nowogrodzie, wychowaniec uniwersytetu kijowskiego, dawniej inspektor lekarski m. Warszawy.

Epidemia choleryczna w Warszawie w r. 1863. (Gaz. lek., T. VI, 1869, str. 521, 537 z tab.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. pol., 1869, w 8-ce, str. 36.

Wyjątki ze sprawozdania działu urzędu lekarskiego m. Warszawy za r. 1870. (Tamże, T. XI, 1871, str. 319, 333, 480, 306).

Cholerna epidemia w Warszawie. Oczet s przyłożeniem sanitarną karty goroda i raznych tablic, sossawil... Warszawa, 1863, w 8-ce, str. 30.

Maleszewski Antoni, ur. 27 maja 1810 r. we wsi Maleszewie starym, w Podlaskiem; nauki gimnazyalne ukończył w r. 1830 w Białymstoku; do medycyny przykładał się w Wilnie (1833—1838). Początkowo trudnił się praktyką w Ciechanowcu, później w Czyżewie. Od r. 1849 był lekarzem okręgu węgrowskiego; w r. 1867 objął obowiązki lekarza powiatu sokolowskiego. Umarł w grudniu r. 1873. Testamentem przeznaczył fundusz na stypendyum dla ucznia medycyny w uniwersytecie warsz. a nadto uczynił zapis dla kasy wsparcia wdów i sierot pozostałych po lekarzach. Piękne jego czyny jako lekarza-obywatela opisał „Zorza“ a nadto Z. S. we wspomnieniach z podróży po kraju.

Maleszewski Józef, ur. r. 1835 w Rasz-towcu, w gub. grodzieński; nauki lekarskie ukończył w Kijowie r. 1858. Wyjechałszy na daleki wschód, długi czas był lekarzem miejskim w Troicku, w gub. orenburskiej. Umarł 7 października 1877 r. w Janowie Bialskim.

Maleszewski Klemens, niegdy lekarz wojska rosyjskiego, później lekarz domu obłąkanych w Wilnie.

Krótką nauką felezerską przez pytania i odpowiedzi ułożoną, z przyłączeniem wiadomości o sposobach ratowania od pozorniejszej śmierci, od rozmaitych otręć i ułaskawienia od wszelkich zwierząt, z przydaniem sposobu utrzymania pijawek, z tablicą rytą na kamieniu wyobrażającą ciało człowieka w przecieciu z oznaczeniem, arteryj, żył i mięśni, Wilno, nakł. J. Zawadzkiego, 1845, w 12-ce, str. X i 121.

Uwagi praktyczne nad obłąkaniem umysłu. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXVI, 2 p. 1851, str. 2).

O wadach mowy, mianowicie o zająkaniu się i sposobach zaradzenia. (Tamże, T. XXVI, 1851, str. 118).

Opisanie przykładu obłąkania umysłu połączonego z kadukiem, z dodaniem uwag praktycznych. (Praktyczne postrzeżenia... przez Adamowicza, 1846, str. 9 do 44).

O febrze zamaskowanej pod postacią krwotoku z nosa (febris larvata rhinorrhagica). (Tamże, str. 59—65).

Krótkie uwagi nad obłąkaniem umysłu. (Tamże, T. II, 1846, str. 35—58).

Uwagi praktyczne nad obłąkaniem umysłu. (Tamże, T. III i IV, 1852, str. 165—215).

O wadach mowy a mianowicie o zająkaniu się i sposobach zaradzenia. (Tamże, str. 231—301).

Opisanie obłąkania pod postacią pychy (Monomania ex superbia). (Praktyczne postrzeżenia... V 1862, str. 101—106).

Malewicz Hilary, rodem ze wsi Rosi, w pow. wolkowyskim na Litwie, żołnierz

z 1831 r., uzyskawszy stopień doktora medycyny w Montpellier, osiadł w południowej Francji. Um. w miasteczku Marchenoir (Loire et Cher) w marcu 1874 r.

Essai sur l'hépatite aiguë. Montpellier, J. Martel, 1834, w 4-ce, str. 16. Thèse.

Malewicz Marceł Oktawian, rodem z Litwy.

De frequentioribus cerebri morbis in instituto clinico vilnensi observatis. Vilnae, typ. Diocesisianis, 1829, w 8-ce, str. 81. Diss. inaug.

Malewski Andrzej.

Quaedam de camphora, carbone sesquichlorato, eumario vanillaque meletemata. Dorpati Liv. typ. J. C. Schünmann et C. Mattiesen, 1855, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Malewski E. ze Stawiszca.

Kilka słów o działaniu kwasu salicylowego w góśceci włościastowym. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 129 do 131).

* **Malgaigne J. F.**, znakomity chirurg franczki, był lekarzem wojska polskiego w r. 1831.

Comp-d'oil sur la médecine et la chirurgie en Pologne durant la dernière révolution. Paris, 1832, w 8-ce. str. 15. Odb. z Gaz. méd. T. III, Nr. 6.

Malinowski Alfons, ur. 6 stycznia 1850 r. w Wąwolnicy, do gimnazjum uczęszczał w Lublinie, nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1871—1876); krótki czas zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Janiszkach, w gub. kowieńskich; w czasie wojny turecko-rosyjskiej pełnił służbę lekarską w Moskwie i w Jassach; w latach 1878—1881 praktykował w Grójcu. Obecnie pracuje w warsz. szpitalu dla dzieci.

Kilka słów o leczeniu błony ogólnie i miejscowo. (Medycyna, 1880, Nr. 6).

Trzykrotny zator gałzek tętnicy płucnej z pomysłnym przebiegiem. (Gaz. lek., 1881, str. 326—331).

Ostre krupowe zapalenie płuc i oskrzeli. (Tamże, 1881, str. 576—578).

Kilka przypadków wzajemnych powikłań wysypek ostreych u dzieci. (Gaz. lek., 1882, Nr. 12, 13).

Pielęgnowanie sfery umysłowej i moralnej, w różnych okresach życia. Szkic higieniczny. (Kalendarz Ungra, 1882, str. 95—106).

Skład, pożywność i wybór pokarmów i napojów. (Tamże, 1883, str. 87—103).

Teżec u noworodka. Wyzdrowienie. (Gaz. lek., 1883, Nr. 11).

Malinowski Franciszek, lekarz ks. Radziwiłła, biegły w naukach przyrodniczych, w r. 1793 założył aptekę w m. Szydłowie.

Por. Korespondent krajowy i zagraniczny. Nr. 48 z r. 1793, 13 czerwca (Dodatek, str. 963).

Malinowski Leon.

K woprosu o diejstwiu moczezonnych sredstw. (Scillitokine, Digitalin, Adonis vernalis, uksusokistij kalij, antigidropin, alkohol, chloralgidrat). St. Petersburg, 1892, w 8-ce, str. 67, 1 tab. Diss. inaug.

Malinowski Mieczysław, ur. w Woźnikach, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, Głogowie, Gnieźnie i Szremie; nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu.

Ueber Thyreotomie zur Entfernung intralaryngealer Neubildungen. Breslau, Koebner, 1873, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Malinowski Władysław, rodem z Wołynia, ukończywszy 1876 r. nauki lekarskie w Warszawie, pociągnięty został do służby wojskowej i mianowany lekarzem przy więziach do niewoli Turkach we wsi Mańkówcach. Dbając o odpowiednie dla nich wygody, doznał wiele przykrości a zaraziwszy się tyfusem wysypkowym, zmarł bez opieki 5 kwietnia 1878 r., mając lat 27.

Małiński (Malinius) Kacper, ukończywszy nauki lekarskie w Strasburgu, był tam czas jakiś profesorem. Za powrotem do kraju objął katedrę w akademii zamojskiej i został lekarzem Jana Zamoyskiego, na którego dworze życia dokonał.

Jatrotheologuonimomachia, carmen quo medicinae excellentia, refutatis quibusdam objectionibus, ostenditur. Argentorati, apud Bernhardum Jobinum, 1575, w 8-ce, str. nl. 38.

Napisał nadto wiele poezyi łacińskich, w swoim czasie bardzo cenionych.

Por. Juszyński: Dykc. poetów, I, str. 276. Siarczyński: I, 309. Bandtkie: Hist. druk. III, 210. Rocz. wyd. lek. III, 441.

Maliszewski Henryk, lekarz wojska rosyjskiego.

De febre flava americana, Brasiliae et quidem in Rio-Janeiro an. 1851 observata. Petropoli, 1854, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

De la fièvre jaune dite américaine, observée à Rio-Janeiro en Brésil l'an 1851. Varsovie, Unger, 1857, w 8-ce, str. 19.

Essai sur les miasmes et le choléra asiatique. Paris, 1866, w 16-ce.

Des principes miasmatisques. Paris, 1867, w 4-ce, str. 26. Thèse.

Maliszewski Józef, rodem z Krakowa.

De regimine dietetico. Herbipoli, 1840, w 8-ce, str. 74, Diss. inaug.

Maly Jan Nep. (Polonus Lipowicensis).

De herpette. Vindobonae, Stöckholzer de Hirschfeld, 1831, w 8-ce, str. 86. Diss. inaug.

Małachowski de Piotrowski Edmund Napoleon.

Questions de thèse tirées au sort. Sciences chirurgicales. Des dangers des blessures de la vésicule du fiel.—Sciences médicales. Effets sur l'économie animale des affections gaies.—Anatomie et physiologie. Déterminer, d'après les lumières fournies par l'anatomie et d'après l'expérimentation, quelles sont les fonctions des divers nerfs qui se ramifient dans les fosses nasales.—Sciences accessoires. Des préparations pharmaceutiques dont la valériane est la base; les comparer entre elles. Montpellier, J. Martel, 1840, w 8-ce, str. 23. Thèse.

Mameczyński Ignacy, ur. w Krakowie 6 grudnia 1837 r., ukończywszy nauki lekarskie w Krakowie 1863 r., osiadł w Willamowicach jako lekarz miejski; w trzy lata potem (1867) mianowany został lekarzem powiatowym w Lisku. Umiał 22 marca 1871 r., zaraziwszy się tyfusem. Jako członek komisji fizyograficznej, zasiliał takową regularnie spostrzeżeniami meteorologicznymi.

Śmierć z pobicia w klatkę piersiową. Przypadek sądowo-lekarski. (Przegl. lek., 1863, Nr. 4, 5).

Materyały do statystyki lekarskiej krajowej. Powiat liski w r. 1867 pod względem sądowo-statystycznym. (Tamże. 1869, Nr. 5, 6, 9, 11).

Toż, za r. 1868 w porównaniu z dotyczącymi datami z r. 1867. (Tamże, 1869, Nr. 29—35).

Ciężkie obrażenie cieleśne wskutek uderzenia obuchem siekiery w kregi piersiowe stosu pacerzowego z pomyślnym wyleczeniem. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1869, Nr. 49, 50).

Kościak (exostosis) na kości łokciowej wskutek ciężkiego pobicia powstały. Przyp. sąd.-lek. (Tamże, 1869, Nr. 50).

Zapalenie opłucny i płuca urazowe przewlekłe. Przyp. sąd.-lek. (Tamże, 1869, Nr. 51).

Rozbiór uwag nad przypadkami sądowo-lekarskimi ogłoszonymi w Nr. 49, 50 i 51 r. z. podanych przez D-ra Leona Blumenstoka w Nr. 3 i 4 Przegl. lek. w r. b. (Tamże, 1870, Nr. 32, 33, 34).

* **Manardi Jan Jakób**, ur. w Ferrarze 1461 roku, lekarz nadworny Władysława, króla czeskiego i węgierskiego, bawił czas niejaki w Polsce. Umarł we Włoszech 1536 r.

Mancewicz K., praktykował w Nowej Uszycy, w gub. podolskiej.

O zewnętrznem użyciu kolloidum przy ospie. (Tyg. lek., 1863, Nr. 26).

Mankiewicz Ludwik, ur. w Inowrocławiu 1804 r., do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie (1824—1827).

De methodo adstringente. Berolini. typis Nietackianis, 1827, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Mannheim Izaak Hirs, ur. w Łabiszynie w W. ks. Poznańskim, nauki gimnazyalne i lekarskie (1834—1839) pobierał w Berlinie.

De morbo trichomatoso s. plica polonica. Berolini. typ. Friedlaenderianis, 1839, w 8-ce. str. 32. Diss. inaug.

* **Marcheselle Józef Antoni**.

Theorema et praxis, to jest rozważnie i sprawne ratowanie chorych, pomaganie umierającym, posilenie konających. Dla informacji kapłanom poczynającym koło chorych pracować. Przedtym włoskim przez księdza... franciszkana, a teraz in theoretica lucisim, in practica methodo oyczystym językiem przez jednego franciszkana konwentu krakowskiego opisane. Kraków, w druk. I. M. C. Xcia Biskupa, R. P. 1754, w 12-ce, str. 182.

Toż, Kraków, nakład wydawnictwa Jaworskiego, 1871, w 8-ce, str. 135 i VI.

Marchlewski Józef Piotr, ur. we Wroku, nauki gimnazyalne pobierał w Pelplinie i w Chełmnie, do medycyny przykładał się (od 1870 r.) w Gryfii i w Berlinie (1872—1875).

Fünf schwere Verletzungen der unteren Extremitäten. Greifswald, 1875, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Marcinkowski Feliks, ur. w r. 1827 we wsi Krzyżanowie w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycynę słuchał w Giessen, w Heidelbergu i w Berlinie.

De typcho abdominali. Berolini, typ. G. Schade, 1856, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Marcinkowski Karol, urodził się 23 czerwca 1800 r. w Poznaniu; ukończywszy nauki gimnazyalne w rodzinnem mieście, udał się 1817 r. do Berlina i tu studia lekarskie

rozpoczął, a 1823 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Na krótki czas przed ukończeniem nauk lekarskich w r. 1822 za udział w związku „Polonia,” którego był założycielem, wtrącony do więzienia, przesiedział 8 miesięcy pod śledztwem a 6 w twierdzy Weichselmünde. W październiku 1823 r. wrócił na stały pobyt do Poznania i tu w krótkim czasie zasłynął jako znakomity lekarz, operator i akuszer, a miłośnikiem, dobroczynnością zjednał sobie cześć ogólną. Obok bardzo rozległej praktyki, gorliwie pełnił obowiązki lekarza w szpitalu sióstr miłosierdzia. W r. 1830 przyjął, jako żołnierz, udział w powstaniu; zasługi wojskowe, gorliwość służbowa, dojrzały i wytrwały sąd zjednały mu wkrótce stopień szefa generalnego sztabu przy generale Chłopickim. Gdy nie mógł zorganizować powstania na Litwie, dokąd udał się przed bitwą Ostrołęką, przeszedł do Prus i z całym zaparciem niósł pomoc lekarską miłośnikom Memla w czasie panującej tamże cholery (1831). Z Memla wyjechał do Anglii, ztamtąd do Paryża, gdzie przez dwa lata zwiedzał zakłady lecznicze a własnymi zasobami wspierał niedolę rodaków. Medal złoty, wartości tysiąca franków, jaki mu przyznała 1833 r. paryżka akademika nauk za rozprawę o cholery, spieniężywszy, obrócił na wsparcia dla tułaczów-ziomków. W r. 1834 wrócił do Poznania, przewodząc w Swidnicy za udział w powstaniu 1830 r. Najwspanialszym dziełem, najtrwalszym pomnikiem działania M. jest Towarzystwo naukowej pomocy, zawdzięczające swe zawiązanie jego niezachwianej odwadze, jego troskliwoci o podźwignienie oświaty w ojczyźnie. Um. 7 listopada 1846 r. w Dąbrowce pod Obornikami, dokąd się udał dla pokrzepienia zmęczonych sił.

De fontibus indicationum generatim. Berolini. formis Brüschekianis, 1823, w 8-ce, str. 31. 31. Diss. inaug.

Uwagi nad historią i naturą kółtuna, ze względu na przyczynę i sposób leczenia tego fenomenu. Kraków, 1836, w 8-ce, str. 56.

Bemerkungen über die Geschichte und Natur des Weichselzopfes, mit Bezugnahme auf die Behandlungsweise dieses Phänomens. (Dieffenbach, Zeitschrift f. d. gesamte Medicin, 1837, str. 298—317).

Ueber den Werth der Transfusion des Blutes als Arzneimittel. (Tamże, 1836, str. 289—312).

Por. Gąsiorowski: T. III, str. 427—442. Jagielski: Żywot K. Marcinkowskiego. Poznań, 1846, w 8-ce, str. 31. H. Cegielski: Życiorys i zasługi D-ra Marcinkowskiego. Poznań, 1866, w 8-ce, str. 43.

(Wizerunek jego i życiorys znajduje się w Tyg. ill., 1860, Nr. 62).

Marciszewski Andrzej, promowany do stopni filozoficznych w Krakowie r. 1596 i 1598, biegły lekarz, w pismach ówczes-

nych zaszczytnie wspominany, przemieszkiwał w Sandomierskiem.

Por. Muczkowski: Lib. promotionis, 248, 251. Dyc. biogr. hist. II, 66. Siarczyński: I, 310. Gąsiorowski: II, 186.

Marczewski Ludwik, rodem z Radomia, stopień doktora medycyny osiągnął w Paryżu w r. 1840. Praktykował w Koninie; czas niejaki był lekarzem w szpitalu wilanowskim.

Thèse présentée... le 10 janvier, 1840, par... 1) Qu'est ce que le psoriasis? Énumérer ses variétés; décrire les symptômes du psoriasis guttata. 2) Des causes qui peuvent s'opposer à l'expulsion du fœtus, la dilatation du col étant complète, indiquer seulement ce qu'on doit faire dans chacune d'elles. 3) Des causes de la circulation du sang dans les vaisseaux capillaires. 4) Des caractères des pièces d'argent contenant du plomb, de l'étain et de l'antimoine. Paris, Rignoux, 1840, w 4-ce, str. 32.

O kąpielach płynnych i parowych tak pod względem utrzymania zdrowia jak również o użyciu ich w sztuce lekarskiej. Kalisz, Hindemith, 1852, w 8-ce, str. VII, 244 i 2.

Wypadnięcie macicy i kiszki odechodowej, wylezione za pomocą kamienia piekielnego i maści z ekstraktu rutanii. (Tyg. lek., 1855, Nr. 1).

Leczenie egipskiego zapalenia oczu. (Tamże, R. IV, str. 345).

O użyciu i skutkach lekarskich solanu baryty. (Pam. tow. lek. warsz., 1851, T. T. XXV, str. 108).

Wypadek lekarsko-sądowy. Zabójstwo, czy samobójstwo. (Tamże, T. XXXIV, 1855, str. 281).

Nowsze spostrzeżenia dotyczące postępu chirurgii. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 297).

Marcykiiewicz Franciszek.

Hydrografia m. Krakowa i jego okręgu. Wyciąg z rozprawy uwieńczonej nagrodą przez wydział lekarski w Uniw. Jagiellońskim. Kraków, 1847, w 8-ce, str. 103. Diss. inaug.

Maresz Ig. Ed., społeczny lekarz w Szydłowcu.

Nagminne zapalenie opon mózgo-rdzeniowych w Szydłowie i jego okolicy. (Gaz. lek., T. XXIX, 1880, str. 1—3, 11—12).

Dzieciobójstwo dokonane w czasie napadu padaczki zamaskowanej. (Tamże, 1881, str. 114—115).

Przypadek padaczki uleczonyj wstrząśnieniem mózgu. (Tamże, str. 116—117).

Przypadek kamieni napletkowych. (Tamże, str. 654—655).

Sporysz z siarczanem potażu przeciwko guzom mlecznym i zapaleniom pokarmowym sutek. (Tamże, str. 668—669).

Margowski Andrzej Rudolf, zasłużony lekarz poznański, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie w latach 1683 i 1684; do medycyny przykładał się w Padwie, gdzie w r. 1689 był obrany radcą narodowości polskiej. W Poznaniu piastował różne urzędy miejskie a król Jan III zaszczylił go tytułem swego sekretarza. Wydał wiele panegiryków, między innemi:

Floralia veris laureati. Cracoviae, 1683, fol., k. nł. 18. (Panegiryk dla profesorów i kolegów). Ded. Lanckorońskiemu, staroście Stobnickiemu.

Coronamentum triumphantis sapientiae... Cracoviae, 1684, fol. str. nł. 40. (Oda do boga Jana Kantego, wiersz na cześć J. Michalskiego prokancelerza akad.,

podziękowanie egzaminatorom, odezwa do kandydatów).

Cynoxura albo życzliwa żeglarzom gwiazda na złotym kielżyca swego łonie, po swobodnych Szreniawy nurtach żeglujące miłości do zamierzonego dożywniejszy przyjaźni portu kredensująca. Kraków, w druk. akad., 1685, fol., k. 9. (Wiersz na zaślubiny Stanisława Tęgoborskiego z Agatą Wodzieką).

Cherubim in terris constitutus ad portam sapientiae... Posnaniae, typ. Alb. Laktanski, 1686, fol., k. 7. (Panegiryk Wład. Radomickiego, kasztelana kaliskiego).

Lubricum mortalis vitae... Posnaniae, 1687, fol. (Panegiryk Stefana Wierzbowskiego).

Gemma honoris theologiae aures doctorum annulo inserta. Posnaniae, 1691, fol., str. nł. 8. (Panegiryk Krzysztofa Sowińskiego).

Capitolium triumphale honori Leszczyńskiego... Posnaniae, typ. acad., 1692, fol. (Panegiryk Rafałowi Leszczyńskiemu).

Porta triumphalis augusto destinata ingressui. Posnaniae, typ. acad. 1694, fol., str. nł. 16. (Paneg. prozaiyczny z epigramatami łacińskimi na przejazd przez Poznań Teresy, córki Jana III, zasłużonej elektorowi Bawarskiemu).

Aleides saxonicus in Polonia coronatus... Cracoviae, Fr. Cezary, 1697, fol., str. 32. (Paneg. prozaiyczny dla Augusta II).

I niektoře inne.

Por. Muczkowski: I. c. 351, 353. Łukaszewicz: Obr. hist. m. Poznań, II, 199. Jocher: Obraz bibl. I, 251, II, 272.

Markiewicz Bolesław, społeczny lekarz w Orgiejewie.

Kilka słów o powietrzu morowem i istocie zarazka jego. (Medycyna, 1879, Nr. 19, 20). Na artykuł ten J. Dogiel napisał odpowiedź. (Medycyna, 1879, Nr. 23).

Markiewicz Stanisław, ur. w Warszawie 7 listopada 1797 r., ukończywszy nauki lekarskie w r. 1818 w rodzinnem mieście, osiadł w Rawie, gdzie sprawował obowiązki lekarza powiatu i miejscowego szpitala. Umarł 4 sierpnia 1845 r.

Ropień w płucach otworzony między żebrami; wyzdrowienie. (Pam. tow. lek. warsz., T. III, 1840, str. 51).

Ropień w kiszkach odechodowej wzbudzający zjawiska ropienia pęcherza urynowego, otworzony przy obrzeczce stołcowej. (Tamże, T. III, 1840, str. 56).

Utwór chorobny w mózgu. (Tamże, T. III, 1840, str. 61).

Brak nerki lewej; nerka prawa rozdęta. (Tamże, T. III, 1840, str. 63).

Kilka zdarzeń chorobnych dowodzących skuteczności wodogodnanu potażu w zajęciach błony przykostnej. (Tamże, T. III, 1840, str. 65).

Markiewicz Stanisław, syn poprzedzającego, ur. w Rawie 8 sierpnia 1839 r. Ukończywszy nauki gimnazyalne w Warszawie r. 1857, tegoż roku wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej warsz.; r. 1859 przeniósł się do Wrocławia, gdzie przykładał się do nauk lekarskich do r. 1861. W r. 1864 stopień lekarza uzyskał w Warszawie. W r. 1865 celem dalszego kształcenia się, bawił w Würzburgu, Wiedniu i Pradze czeskiej. Od 1866 do 1867 zajmował się praktyką lekarską w Tomaszowie Rawskim. Następnie do 1879 r. pełnił obowiązki lekarza

przy fabryce papieru w Soczewce. W 1879 roku wezwany przez sanitarny podkomitet obywatelski do udziału w pracach dotyczących assenizacji Warszawy, przybył do naszego miasta i odtąd stale tu zamieszkał. Bardzo czynny w sprawach dotyczących higieny publicznej, jest inicjatorem i ordynikiem wielu pożytecznych dla kraju przedsięwzięć (kolonie letnie dla dzieci, etc.).

Korespondencya z Tomaszowa Rawskiego. Kilka słów o anatomii patologicznej noworodków i niemowląt. — Krupowe zapalenie kiszki cienkiej u noworodka. — Zmiany syfilityczne przewodu pokarmowego u noworodka. (Klinika, 1866, str. 12, 26, 49, 88, 116, 189).

Debilitas vitae noworodków. Scleroma. Studium pediatriczne na obserwacjach własnych, w wieńskim domu podrzutek czynionych, oparte. (Tamże, T. II, 1867, str. 62—68, 72—80).

Przyczynki do kazuistyki ostrego zapalenia nerek u dzieci, 4 wypadki. (Tamże, 1868, str. 232 — 236, 245—247).

Do kazuistyki ostrego krupowego zapalenia nerek u dzieci. Dwa nowe wypadki. Uwagi nad leczeniem. (Tamże, str. 258—264, 273—279).

Prace w fizjologii nerwów w ciągu kilku lat ostatnich dokonane. O innerwacji serca. (Dodatek do Kliniki, T. I, 1867, str. 1—40).

Najnowsze prace na polu elektroterapii. (Tamże, str. 230—272).

Najnowsze badania nad istotą działania chininy. (Tamże, str. 222—237).

O pylephlebitis obserwowanej i opisaniej przez prof. D-ra Rosego. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 640 do 643).

Słowno o roli jaką odgrywa Virchow w rozprawie prof. H. Struve p. t.: O istnieniu duszy i jej udziale w chorobach umysłowych. (Klinika, 1867, str. 297—302. Na artykuł ten odpowiedział Struve. (Tamże, 1867, str. 336—342).

Jeszcze kilka słów o roli Virchowa w rozprawie prof. Struve. (Tamże, str. 380—384).

Rozbiór spostrzeżenia Girsztowa „Wycięcie całkowite macicy“ ze stanowiska chirurgii teoretycznej i anatomii patologicznej. (Tamże, str. 389—403).

Przypadek traumatycznego cierpienia mózgu. Zastosowanie octanu morfiny podskórne dla przedłużenia zbezczeszczenia chloroformowego. Wyzdrowienie. (Tamże, T. III, 1868, str. 3—10).

Nowe reformy w urządzeniu opieki publicznej nad obłąkanymi. (Tamże, str. 21—37).

Przyczynki do kazuistyki ostrego krupowego zapalenia płuc. Kilka uwag o leczeniu w kraju naszym tej choroby z powodu artykułów Łuczkiewicz i Chalupczyńskiego. (Tamże, str. 45—57, 65—71).

Rys semiotyczny o zmianach wypróżnień u dzieci przy pierś będogęcych i o związku zachodzącym pomiędzy zmianami temi a pewnemi postaciami chorobnymi, D-ra Alojzego Monti. (Dodatek do Kliniki T. III, 1869, str. 1—13).

Znaczenie kliniczne przodo- i tyło-pochyłości macicy. Sprawozdanie z dzieła Ed. Martina. (Tamże, str. 97—138).

K. Voita o teoriach odżywiania organizmów zwierzęcych. (Tamże, str. 191—215).

Dążenie do jednolitej zasady w naukowem medycynie, Virchowa. (Tamże, T. I, II, IV, 1869).

Kwestya kanalizacyi miast. (Klinika, T. IV, 1869, str. 88—93, 109—112, 123—128, 140—144).

Przyczynki do leczenia zinnicy. (Tamże, T. IV, 1869, str. 277—278).

Ustrój służby zdrowia publicznego. Reforma stanu lekarskiego. (Tamże, T. V, 1869, str. 274 — 279, 293—295).

Projekt szematów do sprawozdań epidemiologicznych. (Tamże, T. VI, 1870, str. 280—286).

Przegląd literatury lekarskiej polskiej. (Tamże, T. VI, 1870, str. 313—318).

Wstęp do przeglądów postępu literatury bieżącej na polu medycyny publicznej. (Medycyna, 1873, Nr. 1, 3).

Kilka słów o leczeniu zinnicy. (Chinina, kwas karbolowy, Eucalyptus globulus). (Tamże, 1873, Nr. 18).

Zrośnięcie warg sromnych mniejszych przyrodzone. (Atresia vaginae labialis congenita). (Tamże, 1873, Nr. 36).

Micrococcus i bakterye. Kilka słów o pasożytach roślinnych, o ich znaczeniu botanicznem i patologicznem. (Tamże, 1873, Nr. 44—48).

Zakład leczniczy w Görbersdorfie. (Tamże, 1874, Nr. 7).

Projekt prawa o przymusowem szczepieniu ospy w Niemczech. (Tamże, 1874, Nr. 32).

Rzadki przypadek jednoczesnego zstępowania ciała obu płodów w porodzie bliźniaczym (collisio foetus). Operacya kleszczowa. Zejście pomyślne dla matki i bliźniąt. (Tamże, 1875, Nr. 5, 6).

Uwagi z powodu projektowanej reformy prawa, określającego stosunek lekarza do publiczności. (Tamże, 1876, Nr. 11, 14, 20).

Zagadnienia z krajowej statystyki lekarskiej i z higieny publicznej. (Dwutyg. med. pub., 1877, str. 147—148, 172—174, 305—307, 329—331, 345—347, 365—367).

W sprawie statystyki śmiertelności Warszawy. (Medycyna, 1877, Nr. 4, 6, 7, 10, 15, 23, 24).

Nadzór policyjno-lekarski nad pokarmami i napojami. (Tamże, 1877, Nr. 47).

Śmiertelność niemowląt w Warszawie. (Tamże, 1878, Nr. 8, 16, 17).

Sprawa podrzutek w Warszawie i w kraju. (Tamże, 1879, Nr. 14).

Przypadek padaczki (epilepsia). Rana darta głowy. (Tamże, 1877, Nr. 16).

Trzykrotnie powtarzający się poród z papowiną około szyi dziecka okreconą. — Zatrucie nikotynowe. (Tamże, 1877, Nr. 35).

Zarostnienie wargowe pochwy macicznej, wrodzone (Atresia vaginae labialis congenita). — Krwotok jelitowy w okresie zdrowienia z gorączki durzycowej (typhus abdominalis). (Tamże, 1877, Nr. 41).

Przepuklina pachwinowa nieżęgnięta (hernia inguinalis incarcerata). Operacya. Przetoka. Zupełne wyleczenie. (Tamże, 1879, Nr. 3).

Assenizacya miast, tymczasowe środki assenizacyi miast naszych, opracował... z Soczewki. Warszawa, druk Ziemiakiewicza i Noakowskiego, 1878, w 8-ce, str. 1 nl. i 79, 9 drzew. (Odb. z Medycyny). Ocenę podał Buszek w Przegl. Lek. 1878, Nr. 40.

Opuszczenie koleiste dolnego odcinka pochwy macicznej zastarzałe, jako prawdopodobna przyczyna przedwczesnego porodu i jako przeszkoda przy porodzie. Trudna operacya kleszczowa. Zejście pomyślne. (Medycyna, 1879, Nr. 7).

Pomyślne leczenie w dwóch przypadkach wymiotów u ciężarnych. Przypadek złamania lewej kości udowej u niemowlęcia 10-iego miesięcznego. (Tamże, 1879, Nr. 38).

Mleko i mleczarnie w miastach. (Zdrowie, R. II, 1879, Nr. 2, 3).

W sprawie stowarzyszenia obrony zdrowia publicznego u nas. (Tamże, R. II, 1879, Nr. 4).

Zdrowie i szkoła. (Odczyt publiczny). (Tamże, 1879, Nr. 9, 10, 12, 13).

Po dżumie. (Tamże, 1879, Nr. 11).
Obecny stan rzeźni warszawskich. Według sporządzonej delegacji do zwiedzenia rzeźni przez komisję sanitarną wyznaczoną. (Zdrowie, R. II, 1879, Nr. 10).

Wnioski komisji sanitarniej. Czy miejsca ustępowe w Warszawie mają być przerobione? (Tamże, 1879, Nr. 15, 16).

Przyszła ustawa sanitarna dla Warszawy. Materiały zebrane przez... (Tamże, 1879, Nr. 24).

Koszerne rzeźalnie drobiu. (Zdrowie, 1879, Nr. 17).

Sprawozdanie podkomitetu obywatelskiego. Ostałych gęsiech za Wolską rogatką. (Tamże 1879, Nr. 19).

Jaką być winna służba zdrowotna w Warszawie? (Medycyna, 1879, Nr. 31).

Uwagi nad wnioskami komisji sanitarniej. Ulice i place. (Tamże, 1879, Nr. 34).

Rynsztoki. (Tamże, 1879, Nr. 35).

Targi publiczne. (Tamże, 1879 Nr. 37).

Stacye gęsie. (Tamże, 1879, Nr. 38).

Sprzedaż mięsa. Rzeźnie. Odpiły fabryczne. (Tamże, 1879, Nr. 43).

Stare kanały miejskie. (Tamże, 1879, Nr. 46).

Studnie publiczne podwórzowe. (Tamże, 1879, Nr. 49).

Grzebanie umarłych. (Tamże, 1879, Nr. 51).

Skład kości, skór niewyprawionych, starzyzny, szmat i t. p. (Tamże, 1880, Nr. 2).

Domy mieszkalne. (Tamże, 1880, Nr. 2).

Miejsca ustępowe. (Tamże, 1880, Nr. 31).

Uwagi nad urzędowym sprawozdaniem statystycznym ruchu ludności m. Warszawy za r. 1879 i nad statystyką warszawską w ogólności. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXXVI, 1880, str. 697—711).

O sztucznym żywieniu niemowląt mlekiem krowi. (Tamże, T. LXXXVII, 1881, str. 402—403, 406—409).

Wskazówki dotyczące sposobów użycia mleka krowiego dla niemowląt i dorosłych. (Medycyna, 1881, Nr. 13, 14).

Cheśmy mieć letnie kolonie dla ubogich dzieci. Warszawa, druk. M. Ziemięwicza i W. Noakowskiego, 1881, w 16-ce, str. 24. Osobn. odb. z Gaz. warsz.

Pierwsze letnie kolonie u nas. Sprawozdanie... Warszawa, w druk. Gaz. handlowej, 1882, w 8-ce, str. 72. Osobn. odb. z Nowin.

Stan obecny opieki nad dziećmi w Warszawie i jej okolicach. (Niedziele dziecięce. Warsz., 1882, w 8-ce).

Kilka uwag o ławkach szkolnych. (Medycyna, 1882, Nr. 16. Pam. tow. lek. warsz., 1822, str. 422).

Opinia komitetu sanitarnego o projekcie podpunkownika Wlассowskiego systematycznej assenizacji ulic i podwórz w Warszawie. (Tamże, 1882, Nr. 17—19).

Uwagi nad niektórymi danymi statystyki lekarskiej Warszawy i innych miast środkowej Europy. (Tamże, 1882, Nr. 22—26).

O dezynfekcji targu za Żelazną bramą. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 135—136).

Uwagi w kwestyi środków policyjno-lekarskich odnośnie do obecnie panujących epidemii (ospy, odry, płonicy). (Tamże, str. 145—149, 153).

Sprawy sanitarne. Z powodu uwag prezydenta m. Warszawy nad projektem nowej ustawy budowlanej. (Medycyna 1883, Nr. 4, 8).

Markowski Józef, ur. 4 kwietnia 1758 r. na Ukrainie w m. Pikowie; do nauk przyrodniczych i lekarskich przykładał się (1781—1785) w Szkole Głównej krakowskiej. Jako kandydat do katedry profesor-skiej, wysłany był przez komisję edukacyj-

ną na lat 4 do Paryża; przy wyjeździe z kraju 1785 r., otrzymał już patent na profesora chirurgii. Późniejszy wypadek zatrzymała go daleko dłużej w Paryżu. W ciągu 25-letniego tam pobytu, nie tylko doskonalił się w naukach lekarskich i przyrodniczych, szczególniej w chemii, ale nadto piastował różne urzędy, jak lekarza więzień paryżskich, lekarza nadwornego cesarszowej Józefiny. W lipcu 1810 r. wrócił do kraju i wnet objął katedrę chemii w Szkole Gł. krak. Um. w r. 1829.

Dissertation sur la colique, présentée suivant les formes prescrites par l'article XI de la loi du 19 Ventose an XI, du 29 Fructidor an XIII, et soutenue à l'Ecole de Médecine de Paris le 13 brumaire an XIV, par... nommé prof. de pathologie externe dans l'université de Cracovie en 1785 et médecin de toutes les prisons de Paris en 1793. Paris, impr. Didot jeune, 1805, w 4-ce, str. 16.

Rozprawa o klorze, czytana na pos. Tow. nauk. krak. (Roczn. tow. nauk. krak. T. IV, 1819, str. 225—254, 1 tab.).

O wpływie chemii na nauki lekarskie. Rozprawa czytana na posiedzeniu Tow. nauk. krak. 15 czerwca 1819 r. (Tamże).

Rozprawa o rozbiroze wody mineralnej szwoswickiej. (Tamże, T. XI, 1826, str. 336—344. V. VIII, 1823, str. 17).

O wodach mineralnych w ogólności, o wodzie szczawnickiej w szczególności.

Rozprawa o toksykologii, czytana na posiedzeniu Tow. nauk. krak. 15 czerwca 1824 r. (Tamże, T. XIII, 1829, str. 296—319).

Por. Roczn. wyd. lek., 1843, str. 47, 48, 64.

Markowski Oswald Karol Wilhelm, ur. w Poznaniu w r. 1825, gimnazjum ukończył w mieście rodzinnym, do medycyny przykładał się w Berlinie.

De uteri prolapsu adjectis observationibus. Berolini, 1864, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Markusfeld Samuel, ur. 1812 r. w Krakowie, do liceum uczęszczał (1825—1830) w rodzinnym mieście, studia lekarskie rozpoczął w r. 1830 na wszechnicy Jag., dokończył w Berlinie w r. 1835. Umarł w Warszawie r. 1880.

De exanthematum et cutis affectionum diagnosi. Berolini, typ. Nietackianis, 1835, w 8-ce, str. 60. Diss. inaug.

Rzecz o rozmięczeniu mózgu. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVII, 1862, str. 133).

Niemota w następstwie hysterii. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 278).

Markuszewski Michał, rodem z Obodówki na Podolu.

Des pansements à l'air rarifié, à l'alcool et à l'eau. Thèse. Paris, 1867, w 4-ce, str. 32.

Marmaross Józef, rodem ze Stanisławowa.

De chlorosi. Viennae, typ. Ant. Haykul. 1813, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

* **Marochetti Michał**.

Dostrzeżenia nad wodowstrętem czyli wścieklizną. Rozprawa... lekarza operatora, czytana w Towarzystwie lekarsko-fizycznym w Moskwie d. 4 października 1820 r. a wydłoczona w drukarni Departamentu Oświecenia Publicznego w St.-Petersburgu,

1821, z francuskiego oryginału tłumaczona przez Adama Rudnickiego. Warszawa, nakł. i druk. W. Dąbrowskiego, 1822, w 8-ce, str. 21.

Toż, tamże, 1830.

Marowski Ludwik, do medycyny przykładał się w Kijowie, lat kilka był dyrektorem kliniki lekarskiej w uniwersytecie charkowski.

De impressionibus, quae in pectore et prope sitis corporis partibus inspirationis tempore fiunt. Diss. inaug. physiologiam pathologicam et diagnosticam spectans quam in univ. literarum S-ti Vladimiri ad gradum doctoris medicinae rite impetrandum publice defendet L. M. Kioviae, 1858, w 8-ce, str. 60.

O wdaleniach obrazujuszczich na grudi i około leżących ciastach pri wydehaniu. (Wojenno-medycyński żurnal, 1858, LXXIII).

Kratkij oczerk fizjologiczkiego i terapeutycznego dojeżdżania wroty na organy dychania. (Tamże, 1862, LXXXV, 3, 155).

Sluczaj ostroj Werlgrofowej boleznii bystro okonczyszajusia smiertju. (Tamże, 1865, XCIII).

Beitrag zur Lehre von der socialen Bedeutung der Syphilis. (Deusch. klin., 1863, str. 5, 6, 8—10, 12).

Zur Frage über das Wesen der Epilepsie. (Deutsches Archiv f. klin. Med., 1867, VII, str. 615).

Addisonische Krankheit. (Tamże, 1868, IV, 5, 6).

Ein Fall von Cystin in Harn. (Tamże, 1868, VI, str. 449).

Zu Lehre von dem Wesen des Hauptpigmentes bei der Bronchekrankheit. (Wochenschrift f. klin. Med., 1868, IV, str. 465—475).

Mars Antoni, społeczny docent położnictwa na wszechnicy Jagiellońskiej.

Z kliniki położniczo-gynekologicznej prof. D-ra Madurowicza w Krakowie. Znaczących rozmiarów włóknak pozaotrzewnowy. (Przegl., lek., 1879, Nr. 25).

Przebieg endemii gorączki potęgowej w grudniu 1879 r. (Tamże, 1880, Nr. 22—26).

O przechodzeniu istot uścielowanych z krążenia matki do krążenia płodu. Z pracowni prof. D-ra Browiczka. (Tamże, 1880, Nr. 33, 34, 35).

O cięciu cesarskim i jego metodach. (Tamże, 1881, Nr. 17—23).

Marsigli, sprowadzony był z Medyolanu na lekarza dworu Pawła hr. Potockiego, wojewody wołyńskiego, za panowania Augusta III.

Rélation d'une guérison opérée par les bains de terre. Varsovie, Dufour, 1775, w 4-ce, k. 5.

Por. Roczn. T. P. N. T. X, 345. Gąsiorowski: T. II, 115.

Marski, niegdy lekarz w Grodnie.

Obłąkanie gorączkowe (mania acuta) wskutek zapalenia mózgu powstałe. (Tyg. lek., 1848, Nr. 46).

* **Martinus Henryk**, rodem z Gdańska, doktor medycyny, zajmował się wykonawstwem lekarskim w Lesznie w połowie XVII stulecia.

Henrici Martini Dantiscani doctoris medicinae Anatomia urinae galeno-spagyrica ex doctrina Hippocratis et Galeni nec non recentiorum, imprimis Theophrasti Paracelsi et Leonhardi Thurnheuseri, aliorumque chymiatorum principum scriptis adornata. Cui accessit ejusdem ars pronuntiandi ex urinis tam rationales quam mechanicae et Caesaris Odoni de urinis libellus posthumus. Francofurti, sumpt. Georgii Fickwirti, 1658, w 12-ce, k. ni. 13, str. 308. Ded. Chrystyanowi, księciu szląskiemu, lignickiemu etc. Następnie umieszczona przedmowa do czytelnika

datowana 4 grudnia 1647 roku w Lesznie i pochwała tego dzieła przez J. Jonstona t. r. Jest to już drugie wydanie; pierwsze bowiem z r. 1645 zgorzało w czasie wielkiego pożaru Leszna.

Marynowski Stefan, ur. w r. 1846 we wsi Zagrodach, w powiecie miechowskim; nauk gimnazjalnych słuchał w Pińczowie, lekarskich w Warszawie (1867—1873). Po-częstkowo praktykował w Mogielnicy, obecnie przebywa w Warszawie.

Wydalenie tasiemca za pomocą kwasu salicylowego. (Medycyna 1878, Nr. 36).

* **Mastallir Jakób Józef**.

Praktische Abhandlung über den Wichtelzopf. Wien, Schmidt, 1790, w 8-ce, str. 62.

Matakiewicz Feliks, z Łańcuta.

De hypochondriasi. Viennae, typ. Mechitaristarum, 1816, w 8-ce, str. 80. Diss. inaug.

Matafias, żyd, doktor medycyny w Krakowie, biegły w teologii i języku łacińskim; prowadził częste teologiczne dysputy z dominikanami. Oskarżony o bluźnierstwo, skazany został przez trybunał piotrkowski na spalenie, po poprzednim wyrwaniu języka rozpalonemi kleszczami i oderwaniu prawego ramienia. Kara ta spełniona została 1663 r.

Por. Raczyński: Hist. pan. Jana Kazimierza, T. II, 248.

Mateczyński Stanisław, ur. w Tarnowie, w W. Ks. Poznańskim w r. 1849, do gimnazjum uczęszczał w Gnieźnie i Inowrocławiu, medycyny słuchał (1871—1875) w Berlinie.

Ueber die progressive perniciose Anaemie. Berlin, druk. Ostrowskiego, 1875, w 8-ce, str. 32. D. inaug.

Matecki Teodor Teofil, ur. w Poznaniu r. 1810, szkolne nauki odbywał w gimnazjum św. Maryi Magdaleny. W r. 1831 brał udział, jako artylerzysta, w ówczesnych wypadkach a w bitwie 7 września chlubnie się odznaczył. Po upadku powstania, oddał się r. 1833 naukom lekarskim w Wrocławiu a w r. 1837 stopień doktora medycyny uzyskał. W r. 1839 osiadł w Poznaniu. Związany stosunkami przyjaźni z D-rzem Marcinkowskim należał zawsze do najgorliwszych zwolenników jego kierunku politycznego i prac organiczno-narodowych. W r. 1846 był uwięziony a wolność swą zawdzięczał wypadkom r. 1848, podczas których bezinteresownie i szczerze poświęcał się sprawie publicznej jako organizator lazaretów. M. czy jako zasłużenie wzięty lekarz, czy jako uczony popierający i popularyzujący wiedzę w publicznych odczytach, czy jako przedstawiciel miasta Poznania, członek komitetu wyborczego: — jedném słowem na każdym polu rozwija zaszczytną i ofiarną pracę. Niemale położył zasługi około wystawienia pomnika Mickiewiczowi w Poznaniu a w Tow. Przyjaciół Nauk, którego nie-

przerwanie od lat kilkunastu jest wieceproszem, należy do najgorliwszych i najpracowitszych członków.

De ungue humano. Vratislaviae, 1837, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

O najnowszych sposobach leczenia skrzywień ciała ludzkiego i żółwatości. Poznań, Stefański, 1840, w 8-ce, str. 33.

Toż, po niemiecku.

Najnowsze odkrycia elektro-magnetyczne z zastosowaniem ich do sztuki lekarskiej. (Rok 1843 pod względem oświaty, przemysłu i wypadków czasowych. Miesięcznik. Poznań, Kamiński, T. VI, str. 65—91. Rok 1844, Posz. 7, str. 50—64).

Poradnik dla młodych matek czyli fizyczne wychowanie dzieci w pierwszych siedmiu latach. Poznań, Kamiński, 1848, w 8-ce, str. XVI, 284 i XIV. Ocena przez Freya w Tyg. lek., 1849, Nr. 8.

Zestawienie wypadków w położniczym zakładzie Elżbiety dla ubogich mężatek. (Tyg. lek., 1850, N. 18). Nowa analiza wody mineralnej Kudowa. (Tamże, 1850, Nr. 21).

Słownictwo chemiczne polskie. Poznań, Żupański, 1855, w 8-ce, str. 144.

Trzonowe przedłużenie ust macicznych. (Tyg. lek., 1860, Nr. 30).

Domowa apteczka. Poznań, druk. Zoerna, 1860, w 8-ce, str. IV, 51.

Operacja fistuły pochwo-pęcherzowych. (Roczn. tow. przyj. nauk Poznańskiego. T. III, 1865, str. 159—186).

Toż, w osobn. odb. Poznań, czerwonkami N. Kamińskiego, 1865, w 8-ce, str. 29, z drzewor.

Przypadek ciąży od zawiązku czysto brzusznej (graviditas extrauterina abdominalis). (Przegl. lek., 1867, Nr. 49, 50).

Rady i nauki starego lekarza dla nielekarzy. Poznań, Żupański, 1867, w 8-ce, str. 218 i VIII. Ocenę podał Hoyer w Tyg. lek., 1867, Nr. 23.

Słownik lekarski. Poznań, 1872, w 8-ce, str. 8. Próba edycji.

Popularny wykład o przebiegu Wenerii przez tarzę słońca. (Roczn. tow. przyj. nauk pozn., 1876, T. IX, str. 307—328).

Nadto przełożył dziełka: Möllera (ob.) i Reumonta (ob.).

Matesilani, rodem z Bolonii, był lekarzem Jana III.

Por. Lelewel: Polska, dzieje i rzeczy jej, str. 113, w przypisku.

Mateusz, (w bulli papieżkiej nazwany **Matheus Barzellay de Stachow**), ulubieniec i lekarz Kazimierza W-o, z kantora sandemierskiego posunięty był za wstawieniem królewskim na kanonią z prebendą w Wrocławiu.

Por. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, str. 2. Kronika Kromera, wyd. Bohomolea, 365. Kronika Bielskiego, 238.

* **Matheolus**.

Tractatus clar. philosophi et medici Matheoli Perusini de memoria augenda per regulas et medicinas. (Cracoviae, 1503), k. 16. Ded. Janowi Wiewiórec.

Mathias, aptekarz w drugiej połowie 16 wieku we Lwowie zamieszkały, za dostarczone ze swię apteki korzenie, cukry, marmecpany, świece woskowe na ucztę wyprawioną z powodu koronacji Zygmunta III miał sobie wypłacone zł. 15, gr. 7.

Por. Zubrzycki: Kronika m. Lwowa, str. 214.

Mathesius Jan, doktor medycyny, urodz. w Gdańsku około 1582, pierwszy wykładał anatomią w gimnazjum gdańskim. W r. 1611 przeniósł się do Torunia i został fizykiem tego miasta; obowiązki te spełniał przez lat 40. Umarł 15 czerwca 1652 r.

Por. Zernecke 249. Łukaszewicz: Hist. szkół, I, 419.

Mathy Józef Ludwik, po dobrowolnym ustąpieniu w r. 1750 Karola Bema z poznańskiego kanonikatu doktora medycyny, był pierwszym lekarzem cywilnym kapituły poznańskiej, za co pobierał rocznego wynagrodzenia dukatów 30.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa o kanonikacie... str. 32, 37.

Matlakowski Władysław, ur. 19 listopada 1851 r. w Warce nad Pilicą, do gimnazjum uczęszczał w Warszawie i tu nauk lekarskich słuchał (1870 — 1875). Wróciwszy z wycieczki za granicę, od r. 1876 był ordynatorem przy klinice chirurgicznej wydziałowej uniwersytetu warszawskiego; w r. 1882, na mocy konkursu, został mianowany lekarzem w oddziale chirurgicznym szpitala Dzieciątka Jezus.

Korespondencya z Paryża. (Medycyna 1876, Nr. 15, 16, 17).

Wycięcie krtni dotkniętej rakowcem. (Tamże, 1877, Nr. 28, 29).

Ganglion curen. Z kliniki chirurg. prof. Kosin-skiego. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 49—50).

Przypadek bardzo ostrego gośńca z objawami mózgowymi i śmiertelnym zejściem. (Medycyna, 1878, Nr. 27—30).

Wypłowanie żeber przy rozpniach pozażebowych. (Tamże, 1878, Nr. 21).

Naczyniak jamisty przedramienia (angioma cavernosum antibrachii). (Tamże, 1879, Nr. 5).

Zapalenie stawów rzerżączkowe (arthritis gonorrhoea). Uwagi nad powikłaniami stawowymi rzerżączki w ogóle. (Tamże, 1879, Nr. 48—50).

Kilka przypadków zarażenia przyniotem przy obrzezaniu. (Tamże, 1880, Nr. 26).

Chłoniako-mięsak. Nowotwory wtórne w trzewach. Podwyższenie ciepłoty po stronie guza w porównaniu z odpowiednim miejscem po drugiej stronie ciała. (Tamże, 1880, Nr. 48, 49).

Dwa przypadki pewnej postaci przewlekłego zapalenia krtni zwanego „Chorditis vocalis inferior hypertrophica.“ (Tamże, 1880, Nr. 11—13).

Czy mgła antyseptyczna jest niezbędną częścią oprawy antyseptycznej? Rzecz, która miała być czytana na zjeździe lekarzy i przyrodników w Krakowie r. b. (Tamże, 1881, Nr. 37).

Dwa przypadki kostniaków mnogich. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 107—113).

Mięsak jądra prawego. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 62—61).

O zatruciu kwasem karbolowym. (Tamże, str. 399 do 401. Gaz. lek., 1881, Nr. 9 i 10).

Obecne stanowisko metody Listerowskiej, z uwzględnieniem głównie zarzutów przeciw niej wymierzonych. (Gaz. lek., 1881, Nr. 1, 4, 5, 7, 8, 13, 18, 24, 29, 36, 37, 38).

O zatruciu kwasem karbolowym. (Tamże, 1881, str. 169—177, 197—204).

Przyczynę do nadłamań kości. (Tamże, 1881, Nr. 42).

Uwięźnięcie w oskrzelu szczoteczki, odlamaną przy czyszczeniu rurki tracheotomicznej. (Tamże, 1882, Nr. 6).

Kilka spostrzeżeń złamań powstałych bez udziału siły zewnętrznej. (Tamże, 1882, Nr. 20, 21).

Korespondencya z Pragi. Drugi zjazd lekarzy i przyrodników czeskich w Pradze 1882 r. (Tamże, 1882, Nr. 24, 25, 28, 29, 30, 33, 37).

Kilka spostrzeżeń przepuklin i uwagi nad niemi. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 309—344).

O przewlekłym ropnem zapaleniu okostny. Rozprawa czytana na zjeździe II lek. i przyr. czeskich w Pradze r. 1882. (Oznamenował II zjeźdza, 1882). Spr. w Przegl. lek., 1882, Nr. 30.

Ograniczone ropne zapalenie kości, czyli tak zwany przewlekły ropień kości. Trepanacja. (Gaz. lek., 1882, Nr. 32, 33, 34).

Ectopia vesicae urinariae. (Tamże, 1882, Nr. 46). Oculosis tractus intestini. Nakięcie kiszek. Wlewania Hegarowskie. Wyzdrowienie. (Tamże, 1883, Nr. 1).

Przybytek do kazuistyki guzów przebiegu. Przewlekły ropień przebiegu. (Tamże, 1883, Nr. 9).

Naftalina jako środek opatrunkowy. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. dnia 10 kwietnia 1883 r. (Tamże, 1883, Nr. 18, 19, 20).

Przełożył dzieła: Paultet (ob.), Koenig (ob.), Kowalewski Roman (ob.).

* Matta Jan.

Lekarstwo doświadczone przeciwko wszystkim febrom. Wiedeń, L. Kaliwođa, 1742, w 8-ce.

* Mattei Cezar, hr.

Szczególne elektrohomeopatyczne metody leczenia z potrzebami wskazówkami we względzie leczenia wszystkich chorób niewyleczonych przez zwykłą medycynę. Z franc. przetł. Lwów, nakł. tłum., 1877, w 8-ce, str. 102.

Elektrohomeopatyczna metoda leczenia, jej środki i zastosowania, z przedmową i listami hrabiego oraz nowymi wskazaniami o leczeniu raka, o dozach i chorobach syfilitycznych, tłomaczone z francuzkiego z portretem hr. Mattei i widokiem jego zamku la Rochelette. Kraków, nakł. tłum., druk. Wł. Ancyzyca i Sp., 1878, w 16-ce, str. XXXII, 234. Portret, widok i 2 tab.

Nowa elektrohomeopatyczna metoda leczenia, uzupełniona nowymi odkryciami i spostrzeżeniami z dodaniem opisu chorób i organizmu ludzkiego, podług dzieł francuzkich, włoskich i innych przez I. B. Wilno, nakł. i druk. I. Zawadzkiego, 1879, w 8-ce, str. 248, 1 nl. i tablica w 4-ce.

Elektrohomeopatya, zasady nowej umiejętności oraz wskazówki leczenia za pomocą jej środków chorób objętych spisem alfabetycznym, przekład z oryginału francuzkiego Stanisławy z Kackowskich Byszewskiej, pomnożony z upoważnienia hrabiego Mattei opisem ważniejszych ich symptomatów i dyagnozy według dzieła znakomych homeopatów. Kraków, 1881, nakł. i własność tłomacz. druk. Wł. Ancyzyca i Sp. w 8-ce, str. 2 nl. 643, VII, tab. w 4-ce i portret autora.

Koniec środkiem paliatywnym, początki wolności medycyny, nauka nowa... i nauka dawna doktora C. dla miłujących wolność. Kraków, nakł. autora, druk. Wł. Ancyzyca, 18882, w 8-ce, str. 91.

Mazurkiewicz Kazimierz, urodz. r. 1806 w Tuchowie w Galicyi; nauki gimnazyalnie pobierał w Tarnowie, medycynę uczył się w Krakowie i Berlinie i tu w r. 1836 stopień doktorski uzyskał. Wróciwszy do kraju, był lekarzem przy górnictwie w Suchedniowie; następnie przeniósł się w Hrubie-

szowskie a od r. 1855 stale zamieszkał w Lublinie. Znany był jako pediatra-homeopata. Um. 14 lutego 1873 r.

De signis ex urina in morbis. Berolini, typ. Nie-tackianis, 1836, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

O wodnej puchlinie w szkarlatynie. (Tyg. lek., 1848, Nr. 7).

Wścieklizna symptomatyczna. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 281—283).

Matuszewicz Andrzej, ur. na Litwie 1760 roku, do nauk lekarskich przykładął się w Wilnie i tu 1797 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Mianowany profesorem w Wilnie, od r. 1802 wykładał chirurgią i położnictwo. Um. 1816 r.

O zapaleniu krtni krup zwanem. (Dzien. wileń., T. II, str. 196. T. III, str. 280 (1805)).

Przełożył dzieło Plenka (ob.).

Matuszewski Hippolit, rodem ze Lwowa. Du cholera-morbus. Paris, Rignoux, 1852, w 4-ce, str. 59. Thèse.

Matuszyński J., rodem z Warszawy.

Ueber die Natur und Behandlung des Weichsel-zopfes. Tübingen, C. F. Oslander, 1834, w 8-ce, str. VI. 38. Diss. inaug.

De l'influence du nerf sympathique sur les fontions des sens. Paris, Rignoux, 1837, w 4-ce, str. 44. Thèse.

Mayzel Wacław, ur. we wsi Kunowie, w powiecie opatowskim; średnie nauki pobierał w liceum św. Anny w Krakowie, medycynę słuchał (1865 — 1870) w Warszawie. W r. 1870 mianowany został asystentem przy katedrze histologii we wszech-nicy warsz. i dotąd obowiązki te pełni.

Poszukiwania nad powstawaniem ropy. Rozprawa konkursowa uwieńczona złotym medalem przez Wydział lek. Szkoły Główniej. (Śliska. T. V, 1869, str. 97, 113, 129, 141, 165, 181, 197, 229, 245. 2 r.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Jaworskiego, 1869, w 8-ce, str. IV, 92.

O opisie.—O niedokrewności. (Wieniec, 1872).

O regeneracyi nabłonka i transplantacyi skóry. (Medycyna, 1874, Nr. 19).

O regeneracyi epitelia i dzieleniu jader. (Raboty tab-or. med. fakult. warsz. uniwersyteta, 1878, wypusk 4, str. 1—127).

O szczególnych zjawiskach przy dzieleniu się jader w komórkach nabłonkowych. Doniesienie tymczasowe. (Medycyna, 1875, Nr. 45).

Ueber eigenthümliche Vorgänge bei der Theilung der Kerne in Epithelialzellen. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1875, str. 849).

Przybytek do sprawy dzielenia się jader komórkowych. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, Nr. 27).

Dalszy przybytek do sprawy dzielenia się jader komórkowych. (Tamże, T. XXII, 1877, Nr. 25).

O pierwszych zmianach w jajku zapłodnionem i o podziale komórek. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIV, 1878, str. 593—602).

O zjawiskach przy segmentacyi jajek robaków (Nematoda) i ślimaków. (Gaz. lek., T. XXVI, 1879, Nr. 4. Pam. tow. lek. warsz., 1879 str. 287).

Toż, po niemiecku w Carusa: Zoologischer Anzeiger, 1879, Nr. 29.

Toż, po francuzku. (Bulletin de la société de médecine de Gand).

Prof. Herman Fudakowski—wspomnienie pośmier-tne. (Tyg. powsz. 1878, Nr. 49).

O mikroskopowym badaniu wód. (Zdrowie, 1878, Nr. 14).

O potrzebie mikroskopowego badania wód w celach higienicznych i o nitkowatym grzybku wodnym, *crenotherix polyspora* s. Kühniana. Rzecz czytana na biologicznym posiedzeniu Tow. lek. warsz., d. 23 września 1879 r. (Tamże, 1879, Nr. 21—23).

Wody warszawskich studziń wierconych. Wyniki badań mikroskopowych. (Tamże, 1879, Nr. 22).

O wytrzymałości jajek pasorzytów. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 164—167).

O czerwonej wodzie źródła we wsi Chojne. (Tamże, 1882, Zesz. II, str. 396—403).

Podaje sprawozdania (od r. 1878) z prac anatomicznych, histologicznych i embriologicznych polskich i rosyjskich do czasopisma lipskiego: *Jahresberichte über die Fortschritte der Anatomie und Physiologie*.

Nadto przełożył dzieła: Lücke (ob.), Budge (ob.), Pappenheim (ob.), Heitzmann (ob.), Darwin, Schenk (ob.), Birch-Hirschfeld, Reclam (ob.), Braß udział w przekładzie dzieł Niemeyera (ob.), Emmerta (ob.), Cohnsteina (ob.).

Maxymowicz Andrzej, galicianus, practicus premiensiensis.

De cholera indica s. epidemica. Jenae, 1847, w 8-cc, str. 44. Diss. inaug.

Mazaniec Stanisław, rodem z Krakowa, lekarz lwowski, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie w latach 1509 i 1512; r. 1529 obrany został radcą miejskim.

Por. Zubrzycki: Kron. Lwowa, 152. Muezkowski: Lib. promot., 148.

Mazur Filip, ur. r. 1838 w Włocławku, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i w Trzemesznie, nauk lekarskich słuchał (1859—1863) w Berlinie.

De cystitide. Berolini, 1863, w 8-cc, str. 32. Diss. inaug.

Mazurkiewicz Andrzej, ur. około 1775 r. w Lubelskiem. Po ukończeniu pierwszych nauk i akademicznych kursów w Zamościu, wsparty opieką i funduszem ordynata Zamoyskiego udał się do Wiednia, gdzie po kilku latach studiów stopniem doktora medycyny zaszczycony został. Wróciwszy do kraju, osiadł w Kraśniku i objął obowiązki naczelnego lekarza ordynacji Zamoyskich. W krótkim czasie nabył wielkiej sławy jako zdolny lekarz a prawością charakteru zjednał sobie szacunek powszechny. Pełniąc z wyborów obowiązki sędziego pokoju, marszałka zgromadzeń gminnych, radcy wojewódzkiego, z godnością wywiązywał się z położonego w nim zaufania. Po 30 latach pracy w Kraśniku, przeniósł się do nabytego przez siebie majątku Ostrowa, gdzie 1849 r. wybudował obszerny murywany dom, który przeznaczył na szkołę elementarną i schronienie dla kalek i starców a na utrzymanie tych zakładów fundusz znaczny na własnym majątku wiceryście zapisał. Umarł 15 grudnia 1854 r.

Mazurkiewicz Maciej, doktor filozofii i medycyny, w czasie swego pobytu w Padwie był w r. 1633 asesorem naczy polskiej.

Mazurkiewicz Michał.

De morphio. Vilnae, 1842, w 8-cc, str. 31. Diss. inaug.

Mazurowicz Franciszek Teofil, rodem z Wronie w W. Ks. Poznańskim.

Thèse présentée le 20 juillet, 1840, par... 1) Du tremblement mercuriel. 2) Parallèle de la ligature et de la torsion des artères. 3) Des particularités de la structure de l'oeil qui permettent à la vision de s'exercer sur des objets placés à des distances très différentes. 4) Comment reconnaître la présence de l'iodure de potassium dans le sel commun? Paris, Rignoux, 1840, w 4-cc, str. 44.

Mączewski Władysław, społeczny lekarz warszawski.

Tętniak części błonistej przegrody sercowej. (Aneurysma partis membranaceae septi ventriculorum). (Gaz. lek., 1882, Nr. 1).

* **Medico Józef** (del).

Anatomia dla użytku malarzów i rzeźbiarzy ułożona przez Józefa del Medico, prof. chirurgii w Rzymie 1811 r., z włoskiego oryginału przełożona, przypiskami i dodatkiem zaopatrzona przez Wojciecha Gersona w Warszawie r. p. 1876. Tablice objaśniające w liczbie 33 wykonali litograficznie uczniowie Szkoły Rysunkowej Warszawskiej: W. Kolasinski, J. Konopacki, M. Kotarbiński, S. Masłowski, J. Owidzki, J. Ryszkiewicz, K. Warcezewski, L. Wiesiołowski, L. Wyczółkowski, S. Bakulowicz, K. Gołębiowski i E. Pel. Wydana nakładem tłómacza. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1877, fol., str. 35, tab. 33.

Medycyna. Czasopismo tygodniowe dla lekarzy praktycznych. T. I. Warszawa, nakład D-ra J. Rogowicza, w druk. J. Jaworskiego, 1873, w 8-cc, str. VIII, 836. T. II, tamże, 1874, w 8-cc, str. VIII, 852. T. III, Warszawa, czeckiem M. Ziemkiewicza, 1875, w 8-cc, str. IX, 832. T. IV. Redagowane i wydawane przez D-ra J. Rogowicza. Warszawa, czeckiem M. Ziemkiewicza, 1876, w 8-cc, str. VIII, 860. T. VI, tamże, 1878, w 8-cc, str. VI, 832. T. VII, tamże, 1879, w 8-cc, str. VI, 832. T. VIII, tamże, 1880, w 8-cc, str. VI, 831. T. IX, tamże, 1881, w 8-cc, str. VI, 848.

Medycyna. Czasopismo tygodniowe dla lekarzy praktyków redagowane i wydawane przez D-ra Gustawa Fritschego, T. X, Warszawa, druk. M. Ziemkiewicza, 1882, w 8-cc, str. VIII, 870.

Medyk doskonały czyli lekarstwo całe doświadczone na uleczenie defektów ludzkich także dla bydła różnych wielce skuteczne z rozmaitych ziół i zwierząt zebrane a dla ludzkiej wygody nowo z druku wydane. 1760, w 8-cc, str. 103.

Medyński Napoleon Władysław, nauki lekarskie ukończył w Wilnie, promował się w r. 1839 do stopnia doktora medycyny w Montpellier, około 1845 r. praktykował w Cassis (dep. Bouches du Rhône).

O błonie tęgowej oka. Kraków, 1833, w 4-cc.

Opis fizjologiczny karlicy Teofila Lewandowskiej. Kraków, 1834, w 8-cc, str. 8. (Osobn. odb. z Kwartalnika nauk.).

Morborum kultusorum brevis monographia, cum tabulis pictis. (Bulletin de société med. chir. de Montpellier par Fabrègue, 1838, Nr. 1).

De la morphologie des corps hétérogènes. Montpellier, 1839.

Medvey Franciszek, dyrektor zakładu hydropatycznego w Kisielce.

Hydrotherapia zastosowana do słabości akutywnych czyli gwałtownych. Lwów, nakł. aut., w druk.

Zakładu Ossolińskich. 1864, w 8-ce, 1 kart. spisu zeczy i 149 str.

Mejer Dawid, lekarz z drugiej połowy XVI stulecia; rady jego niekiedy zasięgał Stefan Batory. Wiśniewski (Pomniki hist. i liter. pol. T. III, str. 189) podaje, że M. był uczniem Paracelsa.

Mejer Jonas, doktor medycyny i chirurgii, lekarz praktyczny w początkach bieżącego stulecia w Kaliszu, przełożył na język polski: Hufelanda (Dobra rada...) (ob.), a na niemiecki J. Franka (Annales) (ob.).

Meisner Jan Teodor, rodem z Torunia, gdzie w 1689 r. rozpoczął zawód lekarsko-praktyczny, w r. 1700 przeniósł się do Gdańska, ale już 1704 r. wrócił do swego rodzinnego miasta, będąc naznaczony jego fizykiem. Um. w Toruniu 30 lipca 1711 r.

Por. Zerneck: str. 391. Gąsiorowski T. II, 198.

Meisner Krzysztof, ur. w Toruniu 1602 r., w 1629 r. został fizykiem tego miasta, profesorem gimnazjum, lekarzem królewskim. Um. 1667 r.

Por. Gąsiorowski: II, 196. Zerneck: 280.

Mellar Jan, ze Smigła, stopień bakalarsza nauk wyzwoleńcy i filozofii otrzymał w Krakowie w r. 1487. Na początku XVI wieku wykładał naukę lekarską w akademii Jag., a prócz tego był pisarzem miejskim.

Por. Roczn. wyd. lek., II, 46. III, 444. Oettinger: I, c. str. 138.

Meller Jan Wilhelm, ob. Moeller.

Meller Jerzy, lekarz żyjący w XVII wieku w Wilnie. Majątek jego wynoszący 180000 zł., przypadł 1680 r. na rzecz króla, gdyż M. zmarł nie zostawiwszy testamentu i spadkobierców.

Por. Kraszewski: Wilno, III, 218, 302.

Mellin Krzysztof Jakób.

Lekarstwa domowe czyli zbiór najlepszych, najużyteczniejszych i najpewniejszych środków zachowania zdrowia ludzkiego oraz zapobieżenia chorobom w przywołanym czasie, przez Krzysztofa Jakóba Mellina, zasłużonego D-ra po długim doświadczeniu na światło wydane. Kraków, nakładem Franciszka Gertnera, 1802, w 8-ce, str. 174, nl. 5.

Toż. Edycya druga. Tamże, 1831, w 8-ce, str. 174 i 5.

Menceliusz Jan Krzysztof, w pierwszej połowie XVIII wieku praktykował w Juliusburgu na Ślązku.

Vade mecum medicum to jest apteczka domowa y podróżna, z której się doznać człowiek może pewnych lekarstw aprobowanych y dostojnych na uleczenie nazywanych chorób służących aby człowiek w trefunku y przypadku trudnym tudzież w brachunku (tak) medyka pewnego swym własnym mógł być lekarzem, siebie od różnych przypadków preserwując, w innych niebezpiecznych nalogach krom pochyby wspomagając a na czas długi przy zdrowiu drogiem zachowując; wszem w obec, tamże życie y zdrowie miłe szczerze podana przez... medycyny doktora y praktyka w Ślązku, w Juliusburgu. W Lesznie, Mich. Waw. Presser, 1734, w 8-ce, str. 4, 55 i 6.

Por. Gąsiorowski: II, 374.

Mende J., rodem z Warszawy.

De hypertrophia cordis. Turici, 1839, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Mendelsburg Henryk, spółczesny lekarz krakowski.

Mięsak wrzecznowo-komórkowy (Sarcoma fusocellulare) mózgu, serca, płuca lewego, jelita cienkiego, gruczołów limfatycznych i skóry. Z oddziału prof. Loebła w Wiedniu. (Przegl. lek., 1880, Nr. 51).

Nieco o antimerkuryalizmie i jego zwolennikach. (Tamże, 1881, Nr. 37, 38).

Listy z Wiednia. (Tamże, 1882).

Mendelsohn Maurycy, do medycyny przykładał się w warsz. Szkole Głównej. Obecnie jest lekarzem w Blidach w Algierji.

Atetoz. Spostrzeżenie z oddziału prof. Proust'a. (Gaz. lek., T. XXIII, 1877, str. 129—134).

O szepcieniu krowianki podczas panowania epidemii ospy, na mocy spostrzeżeń poczynionych podczas epidemii w Algierji. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 105—108).

Spostrzeżenia lekarskie w Algierji. Zimnica. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 11, 21, 33, 52, 73, 161, 171).

O odruchach ścięgniętych pod względem fizyologicznym i klinicznym. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 31, 43, 51, 63).

Hémiathétose de la main droite. Epilepsie et hémiplégie droite observée à Blida. (Alger médical, 1878, Nr. 10, 11).

Etude sur l'excitation latente du muscle chez la grenouille et chez l'homme dans l'état sain et malade. (Travaux du laboratoire de M. Marey 1879. Archives de physiologie, 1880). Spr. Grossterna w Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 903 do 910).

* **Mercurialis Hieronim**, (1530—1606), prof. medycyny w Padwie, później w Bolonii i nakoniec w Pizie. Niektóre jego dzieła wydali uczniowie: Chrościejowski J. (ob.) i Szeliga Wojciech (ob.).

Merczyński Emil, ur. w r. 1845 w Marszowicach, w powiecie bocheńskim. Nauki szkolne i uniwersyteckie odbył w Krakowie. Zaraz po otrzymaniu dyplomu doktorskiego w r. 1871, został mianowany sekundaryszem w szpitalu powszechnym we Lwowie i na tём stanowisku pozostawał lat 5. W r. 1876 towarzyszył ks. Sapiehom w podróży po Włoszech i Egipcie. Od r. 1877 jest dyrektorem szpitala dziecięcego ś. Zofii we Lwowie. Corocznie wydaje sprawozdania ze szpitala zostającego pod swoim sterem.

Mertens Hans, aptekarz dworu Władysława IV, towarzyszył królowi w podróży do Baden 1638 r. Obowiązki aptekarskie po Mertensie objął Hecker.

Merunowicz Józef, ur. w Czerniowcach, nauk lekarskich słuchał we wszechnicy Jag. i tam w r. 1873 dyplom doktorski osiągnął. Początkowo był asystentem krak. kliniki lekarskiej. Udawszy się zagranicę, oddawał się przeważnie w Lipsku pod kierunkiem prof. Ludwiga badaniom naukowym. Po powrocie do Krakowa w r. 1875, ubiegał się o stopień docenta prywatnego

farmakologii doświadczałnej, ale już w roku następnym osiadł w Stanisławowie jako lekarz praktyczny. W grudniu 1878 r. mianowany został konceptystą sanitarnym przy Namiestnictwie Galicyi i na tém stanowisku dotąd pozostaje.

Z kliniki chorób wewnętrznych Uniw. krak. Zrost obu blaszek osierdzia jako przyczyna niedomykalności zastawki dwukonieczystej. (Przegl. lek., 1873, Nr. 21—24).

Porażenie odnóg po nagłym otruciu arsenem. Skuteczność prądu przerwany. (Tamże, 1874, Nr. 12).

Trzy przypadki zapalenia ochrząstwy chrząstek krtańowych. (Tamże, 1874, Nr. 14, 15).

Złośliwe zapalenie okostny przebiegające z objawami duru, bez widocznych przypadków miejscowych. (Tamże, 1874, Nr. 20).

O wpływie środków wzniciających silny ruch robaczkowy jelit na wydzielanie limfy, na podstawie doświadczeń dokonanych w pracowni prof. Ludwiga w Lipsku. (Rozpr. i spr. z pos. wydz. mat. przyr. akad. Niemj., T. III, 1876, str. 1—37).

Ueber die chemischen Bedingungen für die Entstehung des Herzschlages. Aus dem physiol. Institute zu Leipzig. (Berichte d. k. sächsischen Gesellschaft der Wissensch. 1875, str. 253—298).

O chemicznych warunkach powstawania ruchów serca. (Streszczenie rozprawy obszerniejszej drukowanej w Rocznikach Śaskiego Tow. naukowego). (Przegl. lek., 1876, Nr. 16).

O fizyjołogicznem działaniu naparstnicy czerwonej. (Tamże, 1877, Nr. 3).

O chemicznych warunkach ruchów serca. (Tamże, 1880, Nr. 47).

Czwarty wiec delegatów austrijskich towarzystw lekarskich. (Tamże, 1880, Nr. 36, 37).

Pogląd na śmiertelność większych miast Galicyi w r. 1879 i 1880. (Tamże, 1881, Nr. 12).

Śmiertelność w większych miastach w Galicyi w r. 1881. (Tamże, 1882, Nr. 18, 20).

Merz Melchior.

De colica. Vilnae, 1807, w 8-ce. Diss. inaug.

Messerschmidt Daniel Gottlieb, urodz. w Gdańsku 1685 r.; ukończywszy nauki lekarskie w Halli w r. 1713, wrócił do ojczystego miasta. Polecony przez Breyna Piotrowi W., udał się w r. 1717 do Petersburga; w latach 1719 — 1727 odbywał podróże naukową po Syberji. Um. w nędzy w Petersburgu w r. 1735.

De ratione praeside universae medicinae. Halae, 1713. Diss. inaug.

Nadto wiele rozpraw dotyczących badań przyrodniczych Syberji: Ornithologia, Ichthyologia. Isis sibirica.

Por. Coll. med. chir. 1838, str. 18. Kaczkowski: Hygiene, II, 28. Gąsiorowski: I. c. II, 329. Richter: Geschichte d. Med. in Russland, III, 148.

Messing Władysław, społeczny lekarz praktyczny w Łodzi, nauki lekarskie ukończył w Dorpacie r. 1877.

Anatomische Untersuchungen über den Testikel der Säugethiere mit besonderer Berücksichtigung des Corpus Highmori. Dorpat, 1877, w 8-ce. Diss. inaug.

* Metzger Jan Daniel.

Zasady medycyny sądowej. Z piątego wydania niemieckiego przełożył Mikołaj Mianowski. Wilno, Zawadzki, 1823, w 8-ce, str. VIII, 412.

Metzig Jan Henryk Chrystyan, gorliwy obrońca narodowości polskiej w Poznanskim, urodził się 20 maja 1804 r. w Skwierzynie, w powiecie międzychodzkiem, z ojca Ernesta, komisarza sprawiedliwości i matki Elżbiety z Kotwiczów. Wcześniej osiercony śmiercią ojca, wysłany był do Neuzelle, gdzie w klasztorze przygotowywał się do pobierania nauk gimnazyalnych (1815—1816). Gimnazjum ukończył w Berlinie; tamże słuchał nauk lekarskich od 1822 r. W r. 1826 został zaszczycony stopniem doktorskim. Długi czas służył wojskowo jako lekarz batalionowy. Wystąpiwszy z wojska, osiadł w Lesznie. Mł. jako prawy obywatel, poczuwał się do świętego obowiązku społecznia dla narodu, wśród którego się urodził i nieraz podnosił swój głos w obronie jego praw, deptanych i poniewieranych przez Niemców. Umarł ten wierny i szlachetny syn ojczyzny w Lesznie 1 października 1868 r.

De bubonibus syphilitidis. Berolini, Petsch, 1826, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Das Kleid des Soldaten. Vom ärztlichen Standpunkte aus betrachtet. Ein Beitrag zur Kriegs-Hygiene. Lissa, Günther 1837, w 8-ce, str. XII, 158, 2 tab.

Ein Beitrag zur Verständigung über die Reformen des preussischen Militär-Medicinalwesens. Lissa, Günther, 1845, w 8-ce, str. 57.

Gegen das Amputiren gleich nach schweren Verletzungen. Ein offenes Denk- und Dankschreiben, dem Herrn prof. Seutin zu Brüssel im Namen der Menschheit überreicht. Lissa, Günther, 1857, w 8-ce, str. 81, 1 tab.

Der modificirte Seutin'sche Verband; als vollkommenes Ersatzmittel der primären Amputationen nach schweren Verletzungen. Ein Vortrag, am 20 November 1859 in einer Versammlung von Aerzten und Freunden der Wissenschaft zu Lissa gehalten. Mit Anhang: Statuten des Seutin-Vereins. Berlin, Nicolai, 1860, w 8-ce, str. 64.

Bericht über die am 29 Juli von J. zu Poln. Lissa abgehaltene Jahres-Versammlung des Seutin-Vereins. Lissa, Günther, 1861, w 8-ce, str. 52.

Worte der Vernehmung an die Bewohner des Grossherzogthums Posen. Lissa und Gnesen, Günther, 1845, w 8-ce, str. 25.

Noch ein Paar Worte über das Grossherzogthum Posen. Posen, Wejkowskische Buchhandlung, 1849, w 8-ce, str. 20.

Suum cuique. Die rechte Antwort auf die Polen- und die grosse Zeitfrage. Zur Beherrigung für die europäischen Staatsmänner. Hamburg, Hoffmann u. Campe, 1856, w 8-ce, str. XVI i 208.

Die Zusammenkunft in Warschau und der europäischen Congress. Ein Nachtrag zu der Schrift Suum cuique. Die rechte Antwort auf die polnische und die grosse Zeitfrage. Hamburg, Hoffmann, Campe, 1861, w 8-ce, str. 2, VIII i 142.

Die Wiederherstellung Polens durch einen europäischen Congress, als Nothwendigkeit für die friedliche Zukunft Europas, für die Einigkeit Deutschlands, für die Ehre und Grösse Preussens und des Hauses der Hohenzollern dargethan. Hamburg, Hoffmann, Campe, 1862, w 8-ce, str. V, 141.

Die wahre Lösung des preussischen Verfassungswirren. Dem Hause des Abgeordneten empfohlen. Hamburg, Hoffmann, Campe, 1863.

Die Polen-Frage im wahren Interesse Europas, im Geiste der Civilisation beantwortet von Dr. J. Metzger. Hamburg, Hoffman et Campe, 1863, w 8-ce, str. XII, 132.

Faktische Berichtigungen und persönliche Bemerkungen in der Rede des H. Abgeordneten von Röder, die polnische Frage, insonderheit die Demarkationslinie betreffend. Lissa, Ernst Günther, 1849, w 8-ce, str. 63.

Offener Brief an den H. Abgeordneten Neureuter zu Frankfurt am Main. Lissa, 1848, w 8-ce.

Candidaten-Rede für seine Wahl in das Haus der Abgeordneten gehalten in der Versammlung des liberalen Wähler-Vereins zu polnisch Lissa, 1861.

Vive la Pologne! Ein Weckruf an das traumbefangene Europa 1867. Polnisch Lissa, 1867.

Meyer Karol Wilhelm, rodem z Litwy, stopień doktora medycyny otrzymał w Wilnie w r. 1816; praktykował w Międzyrzeczcu na Wołyniu.

Hydrophobia rabiosa historia, Vilnae, typ. Schol. Piar., 1816, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Użytku tak zwanych angielskich mamek czyli flaszek do karmienia niemowląt. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 477—486).

O kurzu kołowatym, emprostotonos zwanym. (Pam. tow. lek. wil., T. II, 1821, str. 92—96).

* Meyer E.

Wykład chorób oczu. Przekład uzupełniony dzieła: *Traité pratique des maladies des yeux* par le Dr. E. Meyer. (Paris 1875) przez D-ra S. Kościńskiego, z 142 drzew. w tekście. Warszawa, w dr. Gaz. lek., 1875, w 8-ce, str. VIII, 598.

Meyerson Samuel, społeczny lekarz warszawski, ur. 1851 r. w Płońsku; w naukach gimnazjalnych ćwiczył się w Toruniu i Warszawie, od r. 1869 nauk lekarskich słuchał w wydziale lekarskim Uniw. warsz., r. 1874 stopień lekarza cum eximia laude otrzymał. Tegoż r. назначony został ordynatorem przy klinice terapeutycznej fakultetowej uniw. warsz. Ogłosił:

Przetoka żołądka. (Gaz. lek., 1878, T. XV, str. 326, 337, 368).

O zastosowaniu kwasu salicylowego w chorobach gorączkowych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 221—226).

Korespondencya z Wiednia. (Medycyna, 1883, Nr. 6, 8).

List z Paryża. (Tamże, 1883, Nr. 14).

Meza Teof. Sal. (de).

Wychowanie ciała i duszy dzieci. W Krakowie, w drukarni Antoniego Griebla, 1790, w 8-ce, str. XI, 152. Ded. Piotrowi de Camillis Gherri, lekarzowi Stanisława Augusta.

Mećniński Wojciech, ur. w r. 1601, do szkół uczęszczał w Lublinie, wyższe nauki pobierał w akademii krakowskiej i tam przeważnie oddawał się medycynie. Wstąpiwszy w Rzymie do zgromadzenia jezuitów, filozofii słuchał w Kaliszu a w Eborze w Portugalii teologii. W r. 1633 wypłynął z Lizbony, jako misyonarz, do Azji: bawił w Malabarze, Malakce, Makao, Kochinchinie, Kambodży, Manilli, opowiadając wszę-

dzie słowo boże; znajomość medycyny była mu wielce w jego pracach przydatną. W r. 1642 przybył do Japonii; w Nangasaki wtrącony do więzienia, w męczeński sposób życie zakończył 23 marca 1643 r.

Por. Pamiętnik religijno-moralny, 1854, T. XXVII, str. 152.

Mianowski Józef, ur. w Humanin r. 1804. nauk lekarskich słuchał w Wilnie, wydział medyczny ukończył r. 1827, doktoryzował się 1828 r. Tegoż roku został asystentem kliniki lekarskiej. W lutym 1831 roku miał zwierzchni nadzór nad chorymi i rannymi żołnierzami w szpitalu wojсковym wileńskim, a równocześnie wykładał fizyologią. Te same obowiązki spełniał i w akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej. W r. 1837 bawił z polecenia rządu za granicą. Po powrocie do Wilna 1839 r., został profesorem adjunktem kliniki lekarskiej i wykładowcą fizyologią; w styczniu 1840 r. objął katedrę fizyologii jako profesor zwyczajny. W styczniu 1842 r. został powołany do wykładu fizyologii w akad. med. chir. w Petersburgu i mianowany głównym lekarzem 2 szpitala wojskowego lądowego, w oddziale chorób wewnętrznych. Odtąd przez lat 18 rozwijał w stolicy nad Nową bardzo ruchliwą działalność głównie jako lekarz szpitalny i lekarz dworu cesarskiego, posuwając się coraz dalej w hierarchii dostojenstw. W 1860 roku jako emeryt, profesor zasłużony, opuścił Petersburg i przeniósł się na mieszkanie do Włoch, ale nie na długo. W r. 1862 powołany, objął obowiązki rektora szkoły głównej warszawskiej i na tym stanowisku pozostał do r. 1869. Umarł we Włoszech w Sinigalii w styczniu 1879 r.

Diss. inaug. medico-chirurg. de tetano, observationes tres cum epieris exhibens. Vilnae, Glücksberg, 1828, w 8-ce, str. 51.

Zdanie sprawy z dziejów kliniki medycyny przy Cesarskim Uniwersytecie wileńskim, pod przewodnictwem prof. Jędrzeja Śniadeckiego, w pierwszym kwartale 1829/30 r. (Dz. med. chir. i farm. Wilno, T. I, 1830, str. 39—65).

Observationes ex actis medicis instituti clinici vilnensis a. 1834—1835 depromptae. (Collectanea... Vilnae, 1838, str. 233—250)

Zawiera:

Generallora de morborum ab a. 1834—37 observationum indele.

Cataleptosis, a quinque diebus durantis, sanatio. De tartari emetici contra laryngitidem efficacia. Delirium tremens intra paucos dies per magnas doses opii sanatum.

Paralysis universi fere corporis, extracto rhois toxicodendri sanata.

Salicinae contra febres intermittentes usus.

Intoxicatio per phallum esculentum.

O siarku rtęci (aethiops mineralis) jako środka lekarskim, skutecznym w cholera. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 449—454).

O złamaniach kości. Wilno, J. Zawadzki, nakł. autora, 1837, w 8-ce, T. I, str. 4, 18, 210, 3 tab. T. II, str. 270, 10 tab.

(Wizerunek z krótkim życiorysem znajduje się w Tyg. ill. 1865, Nr. 286 i w Kłosach, 1866, Nr. 55).

Mianowski Mikołaj, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, gdzie 1807 r. stopień doktora medycyny otrzymał. W r. 1812 i 1813 wykładał w Wilnie anatomię i fizyologię w zastępstwie Lobenweina, który wówczas bawił w Petersburgu; później był profesorem akuszerji, dziekanem i zastępcą rektora a od 1840 r. rektorem medyko-chirurgicznej akademii wileńskiej. Umarł w Wilnie 1844 r. Wydał:

Diss. therapiam febris nervosae exhibens. Vilnae, Zawadzki, 1807, w 8-ce, str. 40.

O zapaleniu mózgu tajemném. (Pam. tow. lek. wil. T. I, 1818, str. 136—144).

Historja anawryzmata artery lędźwiowej. (Tamże, str. 191—204).

Wiadomość o chorobach, które panowały w Wilnie i w jego okolicach od początku r. 1817 aż do r. 1820 wyjęta z dzienników Ces. tow. med. wil. (Tamże, T. II, 1821, str. 1—24).

Postrzeżenie zapalenia błon mózgowych śmiercią ukończonego. (Tamże, str. 120—126).

O prawach i zaszczytach niewiast brzemiennych, tudzież o ich obowiązkach. (Tamże, T. II, 1821, str. 197—239).

Przypadek pękniętej podczas porodu macicy (ruptura uteri). (Tamże, str. 257—265).

Postrzeżenie rozszerzonego łuku aorty śmiercią ukończonego. (Dziennik med. chir. i farmacyi. Wilno, 1822, T. I, str. 77—83).

Wiadomość o chorobach w Wilnie r. 1820, 1821, 1822 panujących lub od członków postrzeganych, wyjęta z dziennika Towarzystwa. (Tamże, str. 177—184, 545—549, 741—749. T. I, 1830, str. 138—149).

Wiadomość o życiu i pracach uczonych Jana Piotra Franka. (Tamże, str. 749—774).

Uwagi nad dożywianiem miejsca niewieściego przy porodzie. (Tamże, 1823, T. II, str. 6—21).

O pijaństwie i jego wpływie na ciało ludzkie. Wyciąg z dzieła Trottera—Hoffbauera. (Tamże, str. 45 do 56).

Nauka sztuki położniczej dla niewiast. Wilno, nakł. i druk. Zawadzkiego, 1818, w 8-ce, str. VI, XII, 290.

Toż. Wydanie powtórne. Wilno, J. Zawadzki, własnym nakładem, 1825, w 8-ce, str. VIII, 2, 474.

Wiadomość o J. F. Niskowskim. (Wizerunki i roztrząsania nauk. T. XIX, str. 27).

Przełożył dzieło Metzgera (ob.).

Miąstowski Piotr, lekarz kijowski, stopień bakałarza nauk wyzwol. uzyskał w Krakowie 1574 r.

Por. Oettinger... 202.

Miączyński Jan, doktor medycyny, rajca krakowski, wykładał nauki lekarskie w akademii krakowskiej w drugiej połowie XVI stulecia. W r. 1575 miał sobie poręczony ster obrony trzeciej i czwartej baszty krakowskiej. Umarł 1580.

Por. Paprocki: Herb. ryers. 703. Grabowski: Dawne zabytki m. Krak., 54. Roczn. wyd. lek., II, 46. III, 445.

Michaelis Zygmunt Józef, rodem z Grodna, promował się do stopnia doktora medycyny w Montpellier 25 sierpnia 1834 r.

Quelques considérations sur l'erysipèle phlegmoneux. Montpellier, J. Martel, 1834, w 4-ce, str. 15.

Michalczewski Walery, ur. 1836 r. w Janikowicach w Polsce kongresowej, nauki gimnazjalne i lekarskie ukończył w Krakowie (1857); uzyskawszy potwierdzenie stopnia naukowego w Warszawie, wyjechał za granicę, gdzie doskonalił się w sztuce lekarskiej. W czasie wojny prusko-austriackiej miał sobie powierzony szpital z rannymi 1866 r.; w 1868 r. osiadł w Słomnikach, gdzie 25 kwietnia 1871 r. życie zakończył.

Por. Klinika, T. VIII, 368.

Michalski Andrzej, stopień doktora medycyny otrzymał w Paryżu w r. 1842; później przez lat 25 był lekarzem w Vierzon (Cher) na drodze orleańskiej. Um. w r. 1871, przeżywszy lat 67.

Rapport sur un cas de desarticulation scapulo-humérale. 1. Quelles sont les maladies de la peau, qui consistent dans une coloration? Etablir les caractères de ces maladies. 2) De l'imperforation du rectum. 3) Indiquer les principales espèces d'excursions de l'épine ou déviations postérieures et les caractères distinctifs propres à chacune d'elles. 4) Quelle est l'action des matières animales sur les sels de mercure? Thèse de doctorat. Paris, Rignoux, 1842, w 4-ce, str. 47.

Michalski Artur, stopień doktorski osiągnął w Paryżu r. 1869; obecnie praktykuje w Villiers.

De la méthode hypodermique ou des injections sous-cutanées. Paris, libr. A. Delahay, 1869, w 8-ce, str. 96.

Tumeur érectile veineuse de la muqueuse labiale, ligature, guérison. (Gaz. des. hóp., 1871, Nr. 81).

Polydactyle, doigts surnuméraires du bord cubital des deux mains. Ablation. Guérison. (Tamże, 1871, Nr. 82).

Du sevrage, conseils à ma fille, aux jeunes mères et aux nourrices. Paris, Delahaye, 1876, w 8-ce, str. 25.

Michalski Franciszek, ur. w r. 1808 w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał od r. 1826 na wszechnicy wrocławskiej. Otrzymał stopień doktorski 13 grudnia 1830 r., przybył do Warszawy, gdzie pełnił służbę w szpitalu wojskowym. W r. 1832 wrócił do W. Ks. Poznańskiego i r. 1834 mianowany został fizykiem obwodu węgrowskiego.

De epilepsia. Vratislaviae, typ. G. Th. Korn, 1830, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Michalski Jan Józef.

De inflammatione tunicae mucosae tractus alimentarii folliculosa. Gryphiae, typis F. G. Kunike, 1839, w 8-ce. Diss. inaug.

Michalski Ludwik, ur. w r. 1852 w Chelmie, ukończywszy gimnazjum w mieście rodzinnem, w latach 1871—1872 oddawał się teologii, później (1872—1876) przykładał się do medycyny w Gryfii.

Experimentelle Beiträge zur Frage über die Bedeutung der halbirkelförmigen Kanäle des Ohrlabyrinths. Greifswald, 1876, w 8-ce, str. 29. D. inaug.

Michał z Chojdzieża, ob. z Chojdzieża Michał.

Michał z Głogowa, ob. z Głogowa Michał.

Michał ze Lwowa, ob. ze Lwowa Michał.

Michałowicz Teofil Mateusz, rodem z Warszawy, promował się do stopnia doktora medycyny 14 stycznia 1837 r. w Montpellier.

Diss. sur l'emploi de la machine de Sauter dans le traitement de la jambe ou l'hyponarthécie jambière. Montpellier, Ricard, 1837, w 4-ce, str. 24, 1 tab. Thèse.

Michałowski Feliks Władysław, ur. w r. 1813 w Lublinie; odbywszy nauki szkolne w mieście rodzinnem, wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego; wypadki w r. 1831 przerwały mu bieg nauk. Wyszedłszy za granicę, słuchał nauk lekarskich w Montpellier i tam 29 grudnia 1835 roku stopień doktorski osiągnął. Następnie praktykował w Saint-Etienne, gdzie był lekarzem przy kopalniach węgla, prezesem towarzystwa lekarskiego departamentu Loary, wiceprezesem towarzystwa agronomicznego, przemysłowego, nauk i sztuk tamże. Po czterdziestoletniej pracy powołany na, przeniósł się do Paryża, gdzie dotąd przebywa.

De la parole, essai précédé d'études sur la voix. Montpellier, Rath, 1835, w 4-ce, str. 43. Thèse.

Unité et la confusion des langues. Saint-Etienne, impr. Théolier, 1857, w 8-ce, str. 202. (Osobn. odb. z Annales de la société d'agriculture...).

De quelques difficultés relatives aux théories actuelles de la circulation. Montpellier.

Le Slave et le Breton. Saint-Etienne, 1861, w 8-ce, str. 122. (Osobn. odb. z Annales de la soc. d'agriculture).

Note sur les plus anciennes langues de la France, lue au congrès scientifique pendant la session de 1862 à Saint-Etienne. Lyon, impr. Vingtraiere, 1863, w 8-ce, str. 15. (Osobn. z Revue du Lyonnais).

La beauté signe de santé. Conférence à l'hôtel de ville de Saint-Etienne, le 3 mars 1867. Saint-Etienne, impr. Théolier, 1867, w 8-ce, str. 25.

Origines celtiques. Saint-Etienne, impr. Théolier, 1870, w 8-ce, str. 44.

Dix ans de pratique médicale.

Vestiges dans les langues européennes des invasions orientales. Lu au congrès des orientalistes à Saint-Etienne. Saint-Etienne, impr. Théolier, 1876, w 8-ce, str. 51.

Mowa nasza i lud. Warszawa, w druk. J. Bergera, 1881, w 8-ce, str. 180.

Michałowski Adam, młodszy brat Feliksa, ur. w Lublinie 1827 r.; do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście, medycyny słuchał w Moskwie (1845—1850) i w Paryżu. W czasie wojny krymskiej, dwa lata pracował w szpitalach wojskowych w Rumunii, Bessarabii i Mikołajewie. W latach 1857—1866 pełnił służbę lekarską w szpitalu ś. Jana Bożego w Lublinie, a nadto (1864—1869) był lekarzem tego miasta.

Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Brzezinach.

Michałowski Ignacy Paweł, stopień doktora filozofii osiągnął w Krakowie r. 1701; do stopnia doktora medycyny promował się w Padwie. Do wydziału lekarskiego akademii krak. wcielony został 7 września 1718 r. Nadto był matematykiem, sekretarzem królewskim i rajcą kazimierskim a później krakowskim. W latach 1716—1728 wydawał kalendarze w Krakowie a później 1735—1745 we Lwowie. W kalendarzu z r. 1721 znajduje się jego traktat o włosach i kulturze.

Quinta essentia e scientiis et rebus omnibus modis chymico extracta medicina stylo oratorio demonstrata. Cracoviae, typ. Ign. Ant. Hebanowski, 1718, k. nl. 6. Disc. pro loco.

De ictero s. morbo regio. Cracoviae, typ. Ign. Ant. Hebanowski, 1718, fol., str. 4.

Sermo ad sereniss. Augustum III. 1735, w 4-ce.

Por. Roczn. wyd. lek., II, 51. III, 446, VII, 44. Encyclop. Orgelbr. XVIII, 472.

Michałowski Jan Jakób, stopień doktorski osiągnął w Królewcu 14 października 1788 r.

De principio plantarum odoratarum. Regiomonti, 1788, w 4-ce. Diss. inaug.

Toż, po niemiecku w Hochheimera: Sammlung von Abhandlungen aus der Chemie, 1793.

Michałowski Jan, rodem z Brzeżan.

De plica polonica. Viennae, 1844, w 8-ce. Diss. inaug.

Michałowski Stanisław, społeczny lekarz zamieszkały w Łomży.

O wścieklicznie. (Tyg. lek., 1863, Nr. 5).

Uleczenie paralizmu, od długotwałego gościnca pochodzącego, użyciem rośliny Rhus toxicodendron. (Tyg. lek., 1859, Nr. 42).

Gorączka pokrzywkowa powikłana błonicowem zapaleniem gardła. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 825 do 830).

Zapalenie kiszek stolcowej spowodowane traumatyzmem połamanej kości. (Tamże, T. XI, 1871, str. 387—392).

Michelis Jakób Feliks, za rządów pruskich był w Białymstoku pierwszym asesorem chirurgii deputacjami lekarskiej i kamery sanitatis, lekarzem Braniekiej, kasztelanowej krakowskiej; później, za rządów rosyjskich, został mianowany członkiem białostockiego lekarskiego wydziału i dyrektorem szkoły akuszerskiej, założonej w Białymstoku w r. 1811. (Szkoła ta istniała do r. 1837). Umarł w r. 1820.

Krótką nauką dla akuszerów po prowincjach. Za najlaskawszą aprobatą i zezwoleniem departamentów lekarskiego i skarbowego J. K. Mei, p. N. M. przetłumaczona i wydana przez... Supraśl przy Białym Stoku, 1800, w 8-ce, str. 146 i IX.

Krótką nauką dla wspólnoty w czasie panującej ospy. Supraśl, 1801, w 8-ce.

Kürzer Unterricht für das Landvolk in der Pocken Noth, unter specieller Genehmigung der Hohen Königlichen Preuss. Landes Behörden. Verfasst und herausgegeben von I. P. von M... Hfr. und ersten Assessor Chirurgiae etc. Supraśl, 1801, w 8-ce, str. 55.

Krótką nauką dla popółstwa w czasie panującej ospy. Za szczególniejszym zezwoleniem najwyższych Władz krajowych N. K. IMci Pruskiego, napisał i wydał I. F. de Michels, Cons. I. K. M. i pierwszy assessor chirurgii. Supraśl, w druk. XX. Bazylianów, 1803, str. 66.

Rozprawa historyczna o sztuce położniczej, jęj wzroście i potrzebie wydoskonalenia onęj, w dzień rocznicy wstąpienia na tron Aleksandra I., d. 12 marca 1811 r., przy otwarciu nowo erygowanej szkoły akuseryj miana przez... Wilno, druk. J. Zawadzkiego, 1811, w 8-ce, str. 54.

Nauka położnicza napisana przez... Wilno, Zawadzki, w druk. nowęj, 1819, w 8-ce, T. I, str. IX, 258. T. II, str. 285.

Nadto przełożył Aug. G. Richtera: Zasady czyli początki gruntowne chirurgii. Dzieło miało wyjść w 3 tomach w druk. Grebłowskięj w r. 1793.

Michiński Jan, rodem z Krakowa, dyplom doktorski otrzymał w Montpellier 26 sierpnia 1833 r.

Dissertation sur l'hydropisie en général. Montpellier, X. Julien, 1833, w 4-ce, str. 15.

Michniewicz Felician.

Die Quetschung als chirurgische Operation in ihrer neuesten Form. Dorpat, Schönmans Wittwe und C. Mattiesen, 1863, w 8-ce, str. 67, Diss. inaug.

Michniewski Jan Chrz. rodem z Wiślicy.

Du placenta en général. Thèse. Montpellier, 1837.

Michniewski Seweryn Antoni, ur. 1838 r. we wsi Stężyce w Lubelskiem, nauki gimnazjalne kończył w Lublinie, medycyny od 1855 r. słuchał w akademii petersburskiej. Uzyskawszy dyplom r. 1861, pozostał jeszcze przy akademii trzy lata, w ciągu których poświęcał się wyłącznie chirurgii. Następnie jako lekarz szpitala sióstr Miłosierdzia i Izmailowskiego w Petersburgu oddawał się z zamiłowaniem anatomii patologicznej; od r. 1864 do 1868 dokonał około 2000 sekcij patologicznych. Wydał dwie rozprawy treści chirurgicznej w języku rosyjskim i w tymże języku począł 1865 r. wydawać pismo tygodniowe „Nowiny (Nowosti) lekarskie“. Zmarł 26 września 1868 r. z rozpnicy w skutek zakażenia się przy sekcji trupa tyfusowego.

Badania nad gojeniem się oderwanych końców długich kości, 1864. Diss. inaug.

O odcimowaniu osteoplastycznem kości udowej.

Midowicz Joachim.

Ueber die Schlüsselbeinbrüche und deren Behandlung, mit Hilfe einer neuen von Dr. Ludwig Bierkowski, Prof. der theoretischen und praktischen Chirurgie an der Jagellonischen Universität zu Krakau, erfundenen, Sattel genannten, Vorrichtung, nebst Angabe, gegenwärtig noch üblicher Methoden, Schlüsselbeinbrüche zu heilen. Wien, C. Ueberreuter, 1841, w 8-ce, str. 48, 1 tsb. Diss. inaug.

z Miechowa Maciej, zwykle **Miechowitą** zwany, znakomity dziejopis, lekarz i hojny nauk krzewiciel, ur. w r. 1456 w Miechowie, z ojca Stanisława, tamecznego mieszczanina. Zapisany do album akademii jag. w r. 1473, stopnie filozoficzne osiągnął w latach 1476 i 1479. W jakiej akademii i kiedy dyplom doktora medycyny otrzy-

mał, dotąd z pewnością nie wysłędzono; również nie wiadomo, kiedy został wcielony do wydziału lekarskiego w Krakowie. Wrócił do kraju w r. 1485; w r. 1499 powtórnie krótki czas bawił we Włoszech dla jubileuszu ogłoszonego przez papieża Aleksandra VI. W r. 1500 wykladał Thegni Galeni; w latach 1501—1519 siedm razy dostojęństwo rektorskie piastował. W latach 1507 i 1508 był podkanclerzem akademii. Wsławiwszy się biegłością w sztuce lekarskiej, został powołany na nadwornego lekarza króla Jana Olbrachta a po jego śmierci Zygmunta I. Obowiązki lekarskie sprawował także przy Władysławie, królu czeskim i węgierskim a nawet w r. 1503 czas niejaki w Budzie przebywał. Przyjawszy suknię kapłańską, został kanonikiem katedralnym krakowskim. Znacznych dochodów z kanonii, dworskiego urzędu i praktyki prywatnej używał hojnie na krzewienie oświaty i cele dobroczynne. W r. 1505 przeznaczył fundusz 600 dukatów na drugą katedrę lekarską płatną. W r. 1522 powiększył dochód katedry astrologii zapisem 12 grzywien rocznie, przyczem podał warunki, zmierzające do pilnej uprawy tej nauki. Wystawił szkoły murowane u s. Szczepana (1502), u s. Anny (1511), u s. Floryana i u WW. Świętych. Założył również szkołę w Miechowie. Na utrzymanie tych szkół stosowny fundusz przeznaczył. Szpital (przytułek) założony w początkach XV wieku, z gruzów podźwignął i odpowiednim funduszem opatrzył. W r. 1522 swym nakładem odbudował sale biblioteczne w kolegium większem profesorów; odnowił kolegium jurydyczne. W r. 1520 wymurował oo. Paulinom na Skalce bibliotekę i licznym ją zbiorem ksiąg z bogacił. Wystawił kaplicę w bursie Jana Isnera. Pelen zasług żywot zakończył 8 września 1523 r.; pochowany na Wawelu.

Fructuosa doctrina de sanguinis missione deque nonnullis aliis probatissimis atque salutaribus remediis adversus horrendam pestilentiae lue singulis hominis eidem obnoxio non solum utilis futura verum etiam summe necessaria. Cracoviae, 1503, w 4-ce, k. 6. (Haller). Juszynski widział jeden egzemplarz tego dziełka.

Excellentissimi viri Mathie de Miechow, artium et medicinarum doctoris, contra sevam pestem regimen accuratissimum. Atrimum ad divos Sebastianum et Rochum devote premittuntur orationes. Na końcu: Vale felix: meque inter tibi charos numeros et complectaris. Collectum et impressum Cracoviae, 1508, w 4-ce, k. n. 6. (Drzeworyt: Chrystus na krzyżu, a obok Św. Sebastian i Roch).

Toż. Cracoviae, apud Joh. Haller., 1508, w 8-ce, k. n. 8.

Toż, tamże, 1513.

Contra sevam pestem regimen accuratissimum. De remediis particularibus praeservativis a tali labe extractis ex quodam libello (Flagellum dei intitula

to) de preservatione, ac curatione pestis edito. Cracoviae, apud Florianum, 1527, w 8-ce, k. nl. 20.

Conservatio sanitatis. Josephi Czimmermani cracoviensis, anno sue glatis decimo quinto. Immatura editio in immortalē candorem illius magni medici doctoris Mathie de Miechow. Cracov., H. Victor, 1522, k. nl. 35. Drzeworyt przedstawiający dwóch świętych z napisami: nad jednym S. Cosmas, nad drugim S. Damianus.

Toż, tamże, H. Victor, 1512.

Editio venerabilis D. Mathie de Miechow, artium et medicinarum doctoris eximii, canonici cracoviensis etc. pro conservanda hominum sanitate familiarissimo collecta stilbo. Josephi Czimmermani Cracoviensis. Anno suae aetatis decimo quinto. Immatura aeditio, in immortalē candorem illius magni medici doctoris Mathiae de Miechow. Na końcu: Impressum Cracoviae per Mathiam Scharffenberg, a. 1535, w 8-ce, k. nl. 68. Nicolaus Jaskerus Senatus Cracov. secretarius letori salutem.

Tractatus de duabus Sarmatiis asiatica et europiana et de contentis in eis. Cracoviae, J. Haller, 1517, w 4-ce, k. nl. 34.

Toż, Augustae Vindelicorum, 1518.

Descriptio Sarmatarum asiaticae et europaeae et eorum quae in eis continentur. Cracoviae, J. Haller, 1521, w 4-ce, k. nl. 36. Młyn rok 1512. Drzeworyt przedstawiający bitwę Polaków z Tatarami.

Toż, przedrukowane w dziele: Novi orbis regionum et insularum veteribus incognitarum descriptio. Basileae, 1532. Inne wydania: 1537, 1555, 1582.

Toż, przy dziele: Epitome orbis terrarum. Venetiis, 1542.

Toż, w zbiorze Pistoryusza: Corpus historiae Pol. Basileae, 1582.

Toż, w zbiorze Mitzlera.

Toż, w tłumaczeniu niemieckim Joh. Mair von Eckh. Augsburg, 1518, w 4-ce, k. nl. 37. Inne wydanie w Strasburgu, 1534.

Toż, w przekładzie polskim Andrzeja Głabra z Kobylina p. t.: Polskie wypisanie dwójej krainy świata, którą po łacinie Sarmatię, także i lud tam przebywający zowią Sarmate, iakoby zawsze gotowi a zbrojni. Gdzie też objawione są niektóre dawne dzieje polskie. Z wypisania D. Macieja Miechowity dopiero wyłożone. Kraków, Fl. Ungler, 1535, w 8-ce.

Wypisanie dwójej sarmackiej krainy, iedney która leży w Aziei, ściągając się ku wschodowi słońca, drugiey która w Europie ku północy a ku zachodowi się ściągając. Przez Doktora Macieja Miechowitę łaciną wypisane a ku pospolitemu człowieka pożytku na polską rzecz wyłożone. Kraków, Marek Scharffenberg, 1545, w 8-ce, k. 16 i str. 116.

Toż, Kraków, H. Victor, 1541.

Toż, w przekładzie na język włoski: Historia delle due Sarmatie, tradotta per il signor Annibale Maggi. Venezia (tab. Giolito de'Ferrazi, 1561, w 8-ce, str. 132. Inne wydania, 1562, 1584. A także w dwóch wydaniach Navigazione raccolte dal Ronursio. Venezia, Giolito, 1581, 1584.

Chronica Polonorum. Contenta: De vetustatibus Polonorum lib. I. De Jagellonum familia lib. II. De Sigismundi regis temporibus lib. III. Cracoviae, H. Victor, 1521, w 4-ce. Po raz pierwszy wyszło to dzieło u Victora r. 1519, lecz senat polski nie pozwolił go rozpowszechniać. Po przerobieniu ostatnich czterech arkuszy i przedrukowaniu, puszczono je w obieg r. 1521. Al. Hirschberg (1874) a za nim J. Szujski w T. II Scriptores rerum polonicarum (str. 257—285) ogłosił dość liczne różnice zachodzące między obu wydawniami.

Toż, w zbiorze Pistoryusza, 1582, T. III.

Toż, przekładzie włoskim Hannibala Maggi. Weneция, 1562.

Wedle podań niektórych bibliografów M. miał jeszcze napisać: Dodatki do historii biskupów Krak. Długosza i Odparcie na pismo o Polsce Eneasza Sylwiusza.

Ślady praktyki lekarskiej M. przechowały się w rękopisie po Melsztyńskich, znajdującym się w zakładzie nar. im. Ossolińskich we Lwowie.

Por. Chodynicki: l. c. II, 111. Bentkowski: l. c. II, 628, 637. Lelewel: Bibliogr. ksiąg. I, 100, 170. Pistorius: I, 121—150. II, 1—259, 688. Mizler: Collectio: I, 700. Soltykiewicz: l. c. 269—285. Wiszniewski: l. c. IV, VII, VIII, IX. Roczn. warsz. tow. przyj. nauk. VII, 175. XI, 9. XIV, 255. Łukasiewicz: Historia szkół, II, 27. Wizerunki i roztrząsania, 1839, T. XLVIII, str. 130. Starowski: Mon., 24. Bielski: Kronika (wyd. Turowskiego), str. 1025. Łiske X.: Encyklop. kościelna, T. XIV, str. 284. Łukas Stan.: Rozbiór podługoszewej części Kroniki Bernarda Wapowskiego, w Rozprawach wyd. hist. filoz. akad. umiej. T. X, 217—232. Torzański J.: w Gaz. warsz., 1857, Nr. 62.

Miecz, lekarz wojska rosyjskiego.

Wpływ ospy na przebieg cholery. (Tyg. lek., 1855, Nr. 43).

Mieczkowski Leon, ur. w r. 1846 w Nieciszewie, w W. Ks. Poznańskim, nauki gimnazjalne pobierał w Chełmnie, do medycyny przykładał się od r. 1864 w Wrocławiu a później w Berlinie.

Fünfzig Fälle von Eclampsie. Berlin, G. Lange, 1869, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Mieczkowski Leopold Hipolit Kassyan, ur. 13 sierpnia 1833 r. w we wsi dziedzicznej Ciborzu pod Lidzbarkiem w Prusach zachodnich; ukończywszy nauki gimnazjalne w Chełmnie w r. 1853, tegoż roku zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu berlińskiego; w r. 1854 przeniósł się do Wrocławia, w r. 1855 do Wiednia, w r. 1856 wrócił do Berlina i tam w r. 1857 stopień doktora medycyny otrzymał. W r. 1858 złożył egzamin lekarski państwowy. Po krótkim pobycie w okolicach rodzinnych, przybył w r. 1859 do Mławy, uzyskawszy poprzednio pozwolenie do praktyki lekarskiej w Królestwie Polskiem; w r. 1860 zamieszkał w Bieżuniu, gdzie w latach 1863 i 1864 niósł skuteczną pomoc licznym rannym. Po półtorarocznej wycieczce naukowej za granicę, osiedlił się w Mławie, skąd przeniósł się do Płocka a następnie Włocławka i tu stale przebywa w zimie, w letnich zaś miesiącach pełni obowiązki lekarza zdrojowego w Ciechocinku.

De casu rariore paralyseos ex spondylomyelitis carcinomatosa. Berolini, typ. B. L. Benedix, 1857, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Krótki opis ważniejszych chorób leczonych w Ciechocinku w sezonie kąpielnym 1871 r. (Gaz. lek., T. XIII, 1872, Nr. 48, 50).

Ważniejsze wypadki z praktyki lekarskiej u wód mineralnych Ciechocińskich z r. 1873. (Tamże, T. XVI, 1874, Nr. 22, 24, 25, 26).

Toż, z r. 1874. (Tamże, T. XVIII, 1875, Nr. 12, 16, 21, 22, 24).

Toż, z r. 1875. (Tamże, T. XX, 1876, Nr. 19, 23, 24, 25, 26).

Toż, z r. 1876. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 184, 257, 305).

Postreżenia z praktyki lekarskiej u wód mineralnych w Ciechoćniku z r. 1878. (Tamże, T. XXVI, 1879, Nr. 22, 23, 24).

Ciechoćnik pod względem historycznym i leczniczym, z uwzględnieniem niektórych ważniejszych wód mineralnych używanych powszechnie przy kąpielach Ciechoćnińskich. Warszawa, Unger i Banarski, 1873, w 8-ce, str. 268. Ocenę tego dzieła podał Ostrowski w Bibliografii i Krytyce lek., 1874, Nr. 3. Odpowiedź na ocenę umieścił Mieczkowski, tamże, Nr. 6.

Mieleński Maciej, był aptekarzem w Przasnyszu za Zygmunta III.

Por. Inwentarz konstytucyj Ładowskiego, 126.

Mielecki Stanisław, ur. w r. 1851 w Rundersdorfie pod Berlinem, do gimnazjum uczęszczał w Poczdamie i Berlinie, medycynę słuchał (1871—1875) na wszechnicy berlińskiej.

Ueber Diabetes insipidus. Berlin, G. Lange, 1875, w 8-ce, str. 32, Diss. inaug.

Mierzejewski Jan Lucyan, ur. 19 lutego 1839 r. w Krakowskim; ukończywszy w r. 1855 nauki gimnazjalne w Lublinie, w r. 1856 wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu, w r. 1861 stopień lekarza otrzymał. Zdolnościami zwrócił na siebie uwagę władzy, która pozostawiła go przy akademii dla dalszego kształcenia się. M. z zapalem poświęcił się badaniu chorób umysłowych i nerwowych pod kierunkiem prof. Jana Balińskiego. W r. 1864 osiągnął stopień doktora medycyny i pozostał nadal przy obowiązkach ordynatora kliniki chorób umysłowych. W r. 1872 udał się w celach naukowych za granicę: z pożytkiem zwiedzał kliniki i pracownie Westphala i Virchowa w Berlinie, Henle i Morkela w Getyndze, a najdłużej pracował pod kierunkiem Charcot'a i Duchenne de Boulogne w Paryżu. Zwiedziwszy jeszcze zakłady dla obłąkanych w Kopenhadze i Hamburgu, wrócił w r. 1873 do Petersburga i objął znów obowiązki ordynatora kliniki psychiatrycznej. Ale już w roku następnym przedsięwziął nową podróż za granicę: pracował u Meynerta i Leidesdorfa w Wiedniu, u Kühne i Arnolda w Heidelbergu, u Guddena w Monachium, u Charcot'a, Duchenne de Boulogne, Vulpiana i Kl. Bernarda w Paryżu. W Anglii, na kongresie w Norwich (1874), przedstawił preparaty zmian anatomopatologicznych w mózgu przy bezwładzie postępowym; zwiedził zakłady i kliniki dla obłąkanych w Londynie i zawiązał przyjazne stosunki z najznakomitszymi psychiatrami angielskimi. W końcu r. 1876, po ustąpieniu prof. Balińskiego z akademii, Mierzejewski został mianowany etatowym

docentem psychiatryi a w styczniu 1877 r. objął katedrę chorób umysłowych i nerwowych i ster kliniki psychiatrycznej w stopniu profesora zwyczajnego. Nadto jest on członkiem Rady medycznej cesarstwa rosyjskiego, prezesem towarzystwa psychiatrów w Petersburgu, członkiem towarzystwa biologicznego, anatomicznego, antropologicznego i lekarsko-psychologicznego w Paryżu, członkiem towarzystwa psychiatrów belgijskich, członkiem towarzystwa lekarsko-psychologicznego Wielkiej Brytanii i Irlandii w Londynie.

Badanie kliniczne chorych maniakalnych. (Gaz. lek., 1865).

Toż, po rosyjsku. Kliniczeskija izsledowanija nieistowych bolnyh, jako rozprawa inauguralna, 1864. O afazji (Archiw dla sudiebnoj medicyny).

Postreżenia kliniczne nad zmianą materji przy manii. (Tamże). Sprawozdanie z tej pracy pod Taczanowski w Gaz. lek., 1867, T. II, str. 665—673.

Melancholia attonita. (Med. wiestnik).

O fizyologiczném działaniu wodu chłorałowego. (Tamże).

Mikrocefalizm. (Archiw sudiebnoj medicyny, 1871).

De mikrocephalia. Rzecz przedstawiona na posiedzeniu towarzystwa antropologicznego w Berlinie w r. 1872. (Archiw f. Ethnologie, 1872).

Die Ventrikel des Gehirns. (Centralbl. f. d. med. Wissenschaften, 1872, str. 625).

Les lésions des parois ventriculaires et des parties sous-jacentes dans la paralysie générale. Praca dokonana wspólnie z Magnanem. (Archives de physiologie normale et pathologique, 1873, str. 53—58, 196 do 205).

Études sur les lésions cérébrales dans la paralysie générale. (Tamże, 1875, Nr. 2, str. 195).

Ueber das Hirn eines Mikrocephalen. (Archiw f. Psychiat. und Nervenkrankheiten, 1874, Bd. IV, str. 258).

Notes sur le cerveau d'idiot en général avec la description d'un nouveau cas d'idiotie. (Revue d'anthropologie, 1876).

O niektórych właściwościach mózgu idiotów w ogólności i nowy przypadek idiotyzmu. (Medycyna, 1877, Nr. 6, 7, 8).

Considérations anatomiques sur le cerveau d'idiot. Rzecz przedstawiona na kongresie międzynarodowym w Genewie w r. 1877.

Recherches anatomo-pathologiques sur l'idiotie. (De cerveau d'idiot en général. Du rapport de la calotte et du pédoncule dans les cerveaux mal conformés). Rzecz przedstawiona na kongresie psychiatrów w Paryżu w r. 1878. Na wystawie antropologicznej w Moskwie w r. 1879 przedstawił nadal ciekawy zbiór mózgów idiotów z odpowiednimi rysunkami i okazami mikroskopowemi.

O stosunku szypułki mózgowej do jej czepeka w mózgach nieprawidłowo rozwiniętych. (Przegl. lek., 1882, Nr. 39).

Researches in idioocy. (Journal of mental sc., Jan., 1879).

Contribution à l'étude des localisations cérébrales (porencephalie fause double). (Archives de neurologie, 1881).

Dodatki do przekładu na język rosyjski psychiatryi Krafft-Ebinga i dzieła Eilenda o idiotyzmie.

Przypadek sclerosis lateralis amyotrophica. Opracował wspólnie z D-r'em A. Erlickim. (Pam. tow. lek. warsz., 1883, str. 221—246).

Od r. 1883 pod jego redakcją wychodzi czasopismo: *Archiv dla psychopatologii*.

Mierzejewski Władysław, ur. w gub. witebskiej w r. 1841, do gimnazjum uczęszczał w Witebsku; ukończywszy ze stopniem lekarza nauki w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu w r. 1864, przez lat trzy był asystentem prof. Krasowskiego w klinice położniczej petersburskiej; następnie dwa lata bawił za granicą w celach naukowych. W r. 1871 osiągnął dyplom doktora medycyny. Obecnie jest docentem prywatnym medycyny sądowej w petersburskiej akademii wojskowo-lekarskiej i starszym ordynatorem szpitala zamiejskiego.

Sudbno medicinskoje izsledowanie diestwiennoj pletwy. Materialy k woprosu o rastlenii s 2 chromolitografieskimi tablicami i rismunk. Peterburg. Golown, 1871, w 8-ce, str. 69, 2 tab. Diss. inaug.

Badania nad błoną dziewiczą, dokonane przez... Materiał do rozstrzygnięcia kwestyi sądowo-lekarskich „o zgwałceniu,” podał Tadeusz Żłobkowski. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. Gazety lekarskiej, 1872, w 8-ce, str. 29. (Osobn. odb. z Gaz. lek., 1872, T. XII, str. 33, 69, 103, 130, 150, 184).

Fistule vesico-vaginale. (Annales de gynécologie, 1875, août).

Sudbna ginekologia. Pietierburg, izd. Jampolskiego, 1878, w 8-ce.

Recherches sur les vaisseaux lymphatiques de la couche sous-séréuse de l'utérus. (Journal de l'anatomie, Ch. Robin. Paris, 1879, T. XV, str. 201).

Ueber die Wirkung der warmen Schlammbäder in Arensburg, ihre Indication. (St.-Petersburg. med. Wochenschr. 1879, Nr. 9).

Kilka rozpraw sądowo-lekarskich w Archiwie dla sudbno medicyny i w protokołach medicinskiego departamenta.

Nadto brał udział w pracy Krassowskiego (owariotomia) i E. Pelikana (Skopeczestwo).

Mieszczaniński Kazimierz, ur. 30 września 1840 r. we wsi Głaniszewie nad Wartą, majętności swego ojca lekarza sztabowego wojsk polskich. Ukończywszy nauki gimnazjalne w Piotrkowie 1857 r., studia lekarskie rozpoczął w Warszawie, następnie przeniósł się na wydział medyczny do Kijowa a ostatecznie egzamina złożył 1864 r. w Szkole Głównej warsz. Do r. 1873 zajmował się w Głaniszewie rolnictwem i medycyną; później osiadł w Kaliszu, gdzie cieszył się ogólnym uznaniem publiczności i kolegów. W latach 1880 i 1881 był prezesem towarzystwa lekarzy kaliskich. Um. 15 grudnia 1881 r.

Miętuski Jan, doktor medycyny, żyjący w drugiej połowie zeszłego stulecia.

Kolenda bez kolendów na lat 77 a zabawa na miesiąc 994, począwszy od r. 1797. Kraków, w 12-ce, str. 68.

Por. Aeta liter. Mitzlera, T. I, 591.

Mikan (Micanus) Stefan, ur. na początku XVI wieku w Poznaniu; pierwotne nauki pobierał w kologium lubrańskim; do filozofii i medycyny przykładał się w akade-

mii krakowskiej, w której później sam wykładał retorykę i dialektykę. Obok zajęć nauczycielskich M. z zamiłowaniem poświęcał się sztuce lekarskiej i wielce w niej zasłynął. Biskup poznański wraz z kapitułą powołał go na swego nadwornego lekarza. Nie przyjąwszy ofiarowanego sobie miejsca na dworze Katarzyny, królowej szwedzkiej, matki Zygmunta III, do zgonu pozostał w Poznaniu. Umarł w r. 1586.

Dialecticae et rhetoricae, praelectiones, opere Joannis Caspari Leopoldiensis editae. Cracoviae, apud Lazarum, 1561, k. n. 40

Toż, tamże, Scharffenberg, 1564.

Toż, tamże, Nic. Scharffenberg, 1566.

Toż, tamże, 1568.

Toż, tamże, 1570.

Toż, tamże, Piotrkowczyk, 1581.

Toż, tamże, b. dr., 1585.

De peste quo facto ab ea praeservari, quis possit atque liberari. Auctore... inclyti capituli posnaniensis med. ordin. Addita est animae medicina. Francofurti, apud haeredes Christ. Egenolphi, 1578, w 16-ce, k. 7.

Toż, Cracoviae, Scharffenberg, 1573.

Znane są także jego listy do Hożynsza, z okoliczności wzmagającego się nowowierstwa pisane.

Por. Roczn. wyd. lek., III, 442. Gąsiorowski: l. c. I, 295 Łukasiewicz: Obr. hist. m. Poznania, II, 211. Łukasiewicz: Dzieje kościołów wyzn. helweckiego, str. 50.

Mikołaj, proboszcz włocławski, był fizykiem i kapłanem Kazimierza, księcia kujawsko-łęczyckiego, brata stryjecznego Bolesława Wstydliwego, w połowie 13-go wieku.

Por. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, str. 17.

Mikołaj, magister, fizyk, lekarz Przemysława II (um. 1296 r.), Bolesława Pobożnego, księcia Wielkopolski i Kujaw, Henryka, księcia szlązkiego i Łokietka, dziedzice wsi spadkowych Daszewice i Szewce, dalej Czołowa i Sławska (z darowizny Przemysława), Benkowa i Spilkowa przed bramami Poznania. Łokietek nie tylko potwierdził mu nadanie z czasów Przemysława, ale jeszcze uwolnił poddanych Mikołaja od uciążliwości prawa polskiego. W akcie z r. 1306 lekarz Mikołaj tytułowanym jest professor artis medicae. Tenże Mikołaj uczynił zapis 5 fertonów na dwóch łanach roli w Winiarach Andrzejowi, archidiakonowi poznańskiemu w r. 1355.

Por. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 749 et sq. Łukasiewicz: Obr. m. Poznania, I, 196.

Mikołaj, dominikanin, współczesny Radzławowi, zajmował się leczeniem. Książę Leszko Czarny i Gryfina, jego małżonka, z polecenia Mikołaja pożywali węże, jaszczurki i żaby, dla usunięcia bezpłodności.

Por. Monum. Vet. Pol. Hist. Bielowskiego, II, 844. Świeżawski E.: str. 6, 19. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII).

Mikołaj, lekarz dworu biskupa krakowskiego Grotona, w połowie XIV stulecia. Prawdopodobnie Mikołaj i Ajmeryk polak, który czwarty z rzędu wogóle, otrzymał dyplom doktora medycyny na wszechniej pawedwskiej 1307 r., jest tą samą osobą.

Por. Mon. med. aevi. I, 235. Świeżawski: l. c. 25.

Mikołaj Polak (Nicolaus Polonus) — rękopis jego z początku w. XV znajduje się w Bibl. Jagiellońskiej (778): Tractatus Nicolai Poloni de modo medendi.

Por. Wistocki: str. 230.

Mikołajewski Marcin, był w 17 wieku nadwornym lekarzem króla hiszpańskiego.

Por. Polityka Arystotel. str. 82 w części 2 ks. 5. Świecki: Hist. pam. T. I, 168. Majorkiewicz: h. lit. str. 80.

Mikoszewski Leon.

De signis morborum ex linguae conditione petendis. Cracoviae, typ. S. Gieszkowski, 1834, w 8-ce, str. 52. Diss. inaug.

Mikucy Wincenty, współczesny lekarz wojska rosyjskiego w Warszawie.

O przecięciu nerwów traumatycznie uszkodzonej gałki ocznej (enervatio bulbi s. neurotonia optico-ciliaris). (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 732—739).

Siareczan czeryny przy owrzedzeniach rogówki. (Gaz. lek., 1881, str. 812—818, 891).

Mikulicz Jan, ur. w r. 1850 w Czerniowcach, gdzie ojciec jego Jędrzej był sekretarzem izby handlowej. Nauki gimnazjalne pobierał w Pradze czeskiej, Wiedniu, Celowcu, Hermansztadzie i w Czerniowcach. Do medycyny przykładał się od r. 1869 w Wiedniu i tam w marcu 1875 r. dyplom doktorski osiągnął. Następne trzy lata doskonalił się w chirurgii pod kierunkiem profesora Billrotha, którego później został asystentem. Ostatnie obowiązki sprawował do końca r. 1881. Tegoż roku objął osobny oddział chirurgiczny w poliklinice ogólnej wiedeńskiej. W r. 1880, w lutym, odbywszy poprzednio sześciomiesięczną wycieczkę naukową do Niemiec, Francji i Anglii, habilitował się w Wiedniu jako docent chirurgii. W końcu 1882 r. został mianowany profesorem zwyczajnym i dyrektorem kliniki chirurgicznej na wszechniej krakowskiej.

Ueber das Rhinosclerom. (Archiv f. klin. Chir. Langenbecka, 1876, T. XX, str. 485).

Beitrag zur Genese der Dermoides am Kopfe. (Wien. med. Wochenschrift, 1876, Nr. 39—44).

Ueber die Beziehungen des Glycerins zu Coccobacteria septica und zur septischen Infection. (Archiv f. klin. Chir. Langenbecka, T. XXII, 1878, zesz. 2).

Ueber individuelle Formdifferenzen am Femur und an der Tibia des Menschen. (Archiv f. Anatomie und Physiologie, 1878, zesz. 4 i 5).

Die seitlichen Verkrümmungen am Knie und deren Heilungsmethoden. (Archiv f. klin. Chir. Langenbecka, 1879, T. XXIII, str. 651, 671, 2 tab.).

Zu den Operationen am Femur bei Genu valgum. (Tamże, posz. 4, str. 881).

Extirpation solider Geschwülste des Uterus und der Ligamenta lata durch die Laparotomie. (Wiener med. Wochenschr., 1879, Nr. 19, 22).

Subperiostale Extirpation der ganzen Scapula. Vollständige Regeneration. (Archiv f. klin. Chirurgie Langenbecka, 1879, T. XXIV, str. 192).

Ein Fall von Extirpation der Scapula. (Wiener med. Presse, 1879, str. 52).

Die antiseptische Wundbehandlung und ihre Technik. (Mittheilungen des Vereins der Aerzte in Niederösterreich).

Ueber eine Methode der Aufrichtung eingesunkener Nasen. (Wiener med. Wochenschrift, 1879, N. 46).

Zur Sprayfrage. (Archiv f. klin. Chir. Langenbecka, 1880, T. XXV, posz. 4). Sprawozdanie w Przegl. lek., 1881, Nr. 10.

Eine neue osteoplastische Resectionsmethode am Fusse. (Tamże, 1881, T. XXVI, posz. 2).

Beiträge zur Kenntniss und chirurg. Behandlung der puerperalen Pyohemie. (Zeitschrift f. Heilkunde, 1881, T. II).

Ueber die Totalexstirpation des Uterus. (Wiener med. Wochenschrift, 1880, Nr. 47).

Ueber die Anwendung der Antisepsis bei Laparotomien mit besonderer Rücksicht auf die Drainage der Peritonealhöhle. (Archiv f. klin. Chir. Langenbecka, T. XXVI, str. 211). Sprawozdanie w Przegl. lek., 1881, Nr. 10.

Ueber die Verwendung des Jodoforms bei der Wundbehandlung und dessen Einfluss auf fungöse und verwandte Prozesse. (Tamże, T. XXVII, str. 96).

Ueber den Jodoformverband. Aus der „Sitzung der k. k. Gesellschaft der Aerzte“ vom 27 Mai 1881. (Wien. med. Wochenschrift, 1881, Nr. 23).

O użyciu jodoformu w leczeniu ran. (Przegl. lek., 1881, Nr. 37—45).

Partielle Fussresektion. (Wiener med. Wochenschrift, 1881, Nr. 7. Orig.—Ber. aus der Sitzung der k. k. Gesellschaft der Aerzte).

Zur Nervendehnung bei Erkrankungen des Rückenmarks. (Wiener med. Wochenschrift, 1881, Nr. 36, 37, 38, 41, 43, 45, 47, 50. Praca dokonana wspólnie z A. Weissem).

Weitere Erfahrungen über die Verwendung des Jodoforms in der Chirurgie. (Berlin. klin. Wochenschrift, 1881, str. 721, 741).

Die Verwendung des Jodoforms in der Chirurgie. (Wiener Klinik, 1882).

Ueber Gastroskopie und Oesophagoskopie. (Wiener med. Presse, 1881, Nr. 45. Centralbl. f. Chir., 1881, Nr. 43).

Toż, w osobn. odb. Wien, Urban et Schwarzenberg. 1882. (Zastosowanie gastroskopu swego pomysłu do badań endoskopowych przełyku i żołądka na osobach żyjących, przedstawił autor w październiku 1881 w wiedeńskim tow. lekarskiem).

In Angelegenheit der Jodoformbehandlung. (Berlin. klin. Wochenschr., 1882, str. 62).

O wpływie chirurgii nowoczesnej na kształcenie uczniów w klinice chirurgicznej. (Przegl. lek., 1882, Nr. 43).

Z kliniki chirurgicznej prof. D-ra Mikulicza: Uwagi wstępne. (Przegl. lek., 1883, Nr. 1).

Mięśniowłókniak śródcieny macicy wielkości dwóch głów dziecięcych i podsurowicy wielkości pomarańczy. Wycięcie przez pochwę; wydrowienie. (Tamże, 1883, Nr. 2, 3).

Przecięcie nerwu łokciowego i pośrodkowego w okolicy łokciowej. (Tamże, 1883, Nr. 3).

Przybytek do sposobu operowania polipów nosopolkowych. (Tamże, 1883, Nr. 5).

Rak okrężnicy wstępującej, wycięcie kawałka jelita, śmierć z powodu obumarcia kiszek. Opisał H. Schramm. (Tamże, 1883, Nr. 7, 8).

Skolizometer, przyrząd do mierzenia skrzywień bocznych kręgosłupa. (Tamże, 1883, Nr. 12).

Resekcyja odzwrotnika z powodu raka. Wyleczenie. (Uwagi nad pewnym objawem raka żołądkowego, za pomocą gastroskopu spostrzegać się dającym. (Tamże, 1883, Nr. 13, 14).

Trzy przypadki wycięcia macicy przez pochwę. Wyleczenie. Opisał H. Schramm. (Tamże, 1883, Nr. 15—18).

Przypadek zeszczenia nerwów w 3 miesiące po zranieniu. Opisał H. Schramm. (Tamże, Nr. 21).

Polip nosopółkowy, wytuszczenie przez jamę ustną. Opisał H. Schramm. (Tamże, 1883, Nr. 24).

Przyczynki do plastycznej chirurgii nosa. Podniesienie nosów zapadniętych skutkiem braków w części chrzęstnej ruszowania nosowego. (Gaz. lek., 1883, Nr. 23, 24).

Mikulicz Karol, rodem z Bukowiny, dyplom doktorski otrzymał w Wiedniu roku 1843.

De emphraxi hypochondriorum. Vindobonae, typ. Ueberreuter, 1843, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Mile Jan, ur. w Warszawie 7 lipca 1789 r. z ojca Augusta, fabrykanta nitkowego złota i srebra. Wczesnie osierocony przez zgon ojca, gdy posiadał zaledwie początki nauk, oddany został do zegarmistrza. Oddając się temu rzemiosłu, gorliwie pracował nad własnem ukształceniem. Po utworzeniu w Warszawie w r. 1809 szkoły lekarskiej, zachęcany przez profesorów, których uwagę zwrócił na siebie, gdy wiedziony ciekawością uczęszczał na wykłady anatomii, zapisał się w r. 1810 w poczet słuchaczy medycyny. Osiągnąwszy stopień magistra medycyny i chirurgii w r. 1814, wyjechał za granicę, i w czasie trzechletniego tam pobytu pracował przeważnie nad naukami przyrodniczymi, fizyologią i akuszeryą w najznakomitszych zakładach naukowych Niemiec, Francyi, Hollandyi, Anglii i Włoch. W r. 1817 wrócił do rodzinnego miasta i zaraz w roku następnym został mianowany profesorem przybraam do wykładu położnictwa, a w r. 1819 objął katedrę fizyologii jako profesor stały. Nie dając się nikomu prześcignąć pilnością w pracy i gorliwością o dobro publiczne, coraz nowemi zaszczycony był dostojenstwami; a wszędzie, czy jako profesor radny, dziekan wydziału lekarskiego, członek towarzystwa do układania ksiąg elementarnych, członek rady szkoły politechnicznej, członek towarzystwa przyjaciół nauk, czy jako prezes warsz. tow. lekarskiego — dawał dowody wysokości zdolności i niezłomowanej pracy. Umarł w Warszawie w r. 1839.

Uwagi z powodu młodej kobiety ślepej, która w odległości końcami palców czyta. (Pamiętnik warszawski, 1818, T. XI, str. 429—437).

Myśl nowej budowy termo-hygrymetrów. (Tamże, 1821, T. XX, str. 364, 371. T. XXI, str. 105—128).

List... do J. K. Skrodzkiego, prof. fizyki w uniw. warsz. pisany 20 czerwca r. 1821. O poznorniej wiel-

kości przedmiotów, wynikającej z łamania się światła w atmosferze. (Tamże, 1821, T. XX, str. 381 do 396).

Toż, w osobn. odb., 1821, w 8-ce, str. 16, 1 tab.

O nowym sposobie zniesienia w soczewkach wad łamalności i kulistości, 1 tab. (Posiedzenie publiczne król. warsz. uniwersytetu 3 października 1822 r. odbyte a także w Pamiętniku warsz., 1822, T. III, str. 308—317).

Rozprawa o achromatyzmie oka ludzkiego, 1 tab. (Posiedzenie publiczne król. warsz. uniwersytetu 31 lipca, 1821 r. odbyte, w 4-ce).

Opisanie nowych narzędzi do odcięcia szyi macicznej zrakowaciadej. Rozprawa czytana na pos. Tow. lek. warsz., 1822 r. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 17—42, 1 tab.).

Toż, po niemiecku. (Leo Magazin, I Jahrg.):

Niektóre myśli o balsamowaniu trupów w starożytności przez D-ra Pariset. Z francuz. przez D-ra Mile z przypiskiem tłomacza. (Pam. lek. warsz., str. 261—271).

Opisanie pęknięcia pochwy macicznej w czasie porodu i wystąpienia dziecka w jamę brzuszną. (Tamże, str. 337—345).

Toż, po niemiecku. (Leo Magazin, T. I, str. 555—do 568).

Opisanie dwóch nowych skaryfikatorów fistulowych. (Tamże, T. II, str. 12—27, 1 tab.).

Opisanie nowych narzędzi. 1) maszyny pneumatycznej; 2) aparatu do wydania wysokiego stopnia ciepła wynalezionych przez... Warszawa, w druk. Sch. Pisar., 1822, w 8-ce, str. 90, tab. 2.

Dalsze rozwinięcie przyczyn powiększania się pozornego ciała niebieskich przy poziomie. (Pamiętnik umiejętności, sztuk i nauk, 1824, str. 104—172).

O przyczynie uspasabiającej oko do wyraźnego widzenia przedmiotów różnie oddalonych. (Tamże, 1825, str. 193—251).

Opisanie nowej maszyny pneumatycznej bez stępla, kłap, kurków i czopków. (Roczn. tow. warsz. przyj. nauk, 1823, T. XVI, str. 287—319).

Ulepszenie i uproszczenie maszyny pneumatycznej bez stępla, kłap, kurków i czopków, jako dodatek do opisanie tej maszyny. (Tamże, T. XVI, str. 393—401).

Opisanie nowego aparatu do wydania wielkiego stopnia ciepła. Czytane na publicznem posiedzeniu Tow. Przyj. Nauk. król. warsz. 25 listopada 1822 r. (Tamże, T. XVI, str. 320—374, tab.).

Opisanie nowego urządzenia barometru, dla okazania drobnych zmian wysokości słupa merkuryuszu. (Tamże, T. XVII, str. 361—400).

De la cause qui dispose l'oeil pour voir distinctement les objets placés à différentes distances. Trad. du polonais. (Magendie, Journal de physiol. exp., 1826).

Mowa pogrzebowa, którą miał przy pochowaniu zwłok F. Dybka... d. 8 Intego 1826 r. Warszawa, druk. J. Węckiego. 1826, w 8-ce, str. 13.

Projekt nowej maszyny parowej obrotowej Jana Mile, prof. przy król. uniw. warsz., członka król. Tow. Przyj. Nauk. (Przedrukowane z Izdy Polskiej na rok 1827/28, Nr. 3), Warszawa, druk. J. Węckiego, 1828, w 8-ce, str. 83, 1 tab.).

Ansichten über die Verbreitung der Cholera. Aus dem Poln. übers. von Dr. Leo. (Hufelanda Journal der Heilkunde, 1831, T. LXXIII, str. 1—27, 1832, T. LXXIV, str. 85—127).

O sposobach dostawiania się ciała zewnątrznych lekarskich w środek ciała ludzkiego, a w szczególności merkuryuszu i jego przetworów. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 8).

Myślność twierdzenia tych, którzy in ileo wielką przypisują rolę wstępnemu ruchowi kiszek. (Tamże, T. I, 1837, str. 9).

Doświadczenie Müllera nad krążeniem krwi (1835). (Tamże, T. I, 1837, str. 34).

Zarzuły przeciw mniemaniu, jakoby końce środkowe pierwotnych nerwów, swoim względem położeniem, dawały użeczenie względne położenia końców obwodowych tychże nerwów. (Tamże, T. II, 1839, str. 543).

Toż, po niemiecku w Müllera Archiv f. Anat. Physiol., 1838, str. 387—412).

Kleszczyki do operacji wargi zajęcej własnego pomysłu. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 14). Opis tych kleszczyków znajduje się w także w Bierkowskiemu Rozniku, Rok II, str. 37.

Łóżko mechaniczne dla ulżenia ciężaru ciała i zapobieżenia odleżynom. (Tamże, T. I, 1837, str. 14).

Ueber die Empfindung, welche entsteht wenn verschiedenfarbige Lichtstrahlen, auf dieselben Stellen der Retina eines einzigen Auges fallen. (Müller's Arch. f. Anat., 1839, str. 64—70).

Ueber die Richtungslinien des Schens. (Poggendorff's Annalen d. Physik. u. Chemie, 1837, T. XLII, str. 37—71. 235—262).

* Milhörd Nohain Anndrem.

Kurtze und gründliche Erzählung von der Pest wie sie an und für sich, in Podolien, der Moldau und Wallachei, und nicht anders gewesen ist. Warschau, (Mitzler), 1774, w 8-cc, str. 32.

Milnicki Bazyli, lekarz wileński, nader biegły w języku greckim, tak dalece, że w nim wiersze pisał.

Por. Siarczyński: I, 320. Gąsiorowski: II, 186.

Milkowski Józef.

Ueber die Zuckerbildung aus stickstoffhaltigen Substanzen im Diabetes mellitus. (Wien. med. Wochenschr., 1864, str. 700, 716, 727).

* Miller K.

Domowy lekarz homeopata czyli poradnik jak leczyć zwycajne choroby homeopatycznymi środkami w nieobecności i do przybycia lekarza. Tłumaczenie z niemieckiego. Lipsk i Petersburg, W. Gehard, czionkami J. Sittenfelda w Berlinie, 1858, w 8-cc, str. IX i 234.

Cechy trzydziestu ważniejszych homeopatycznych lekarstw, dla ułatwienia użycia onych w chorobach. Przekład z niemieckiego. Petersburg, 1875, w 16-cc, str. 141 i II.

Miller.

O przechodzie jądra przez kanał pachwinowy. (Tyg. lek., 1875, Nr. 11).

Milliot Benjamin, rodem z Wołynia, ukończywszy nauki lekarskie w Kijowie, czynił posługę lekarską w wojsku rosyjskiem na Kaukazie. Obecnie jest właścicielem zakładu leczniczego około Hyères.

Mémoire sur la régénération du cristallin. (Compt. rend., 1867, LXIV, Nr. 4).

Note sur la compression indirecte et preventive dans les lésions traumatiques. (Gaz. méd. de Paris, 1867, Nr. 8. Gaz. des hôp. 1867, Nr. 29).

Użycie nacisku jako środka zapobiegającego przy uszkodzeniach traumatycznych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LX, 1868, str. 220).

Diopthroorganosopia. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 113).

O metodzie operacyjnej przy pomocy nadymania. Aptoorganosopia. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 113).

Elektromagnes do wydobywania pociosków żelaznych. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 114).

Nouveau moyen de diagnostic et d'extraction des projectiles en fonte et en plomb à noyaux de fer. (Comptes rendus des séances de l'academie des sciences, 1869).

De la régénération du cristallin chez quelques mammifères. Paris, E. Martinet, 1871, w 4-cc, str. 70, tab. 6. Rozprawę tę w streszczeniu podał Jodko w Gaz lek. 1868, T. V, str. 238 i Talko w Stążbie zdrowia publ. 1872, zesz. 4, str. 284.

De l'extraction des plaies des projectiles en fer. en fonte de fer et en acier et des morceaux d'armes blanches au moyen des electro-aimants, 1878.

Opyt izwleczenia i diagnostiki żelaznych (czugunnych) snariadow pomocziun elektromagnitow. S.-Peterburg, 1870, w 8-cc, str. 18, 1 tab.

Du diagnostic et de l'extraction des projectiles et particulièrement des projectiles en fonte de fer. (Archives générales de médecine, 1872).

Miłosz Eugeniusz, gorliwy współpracownik Tyg. lek. (1852—1868), oprócz wielu streszczeń i sprawozdań z prac obcych, ogłosił:

Anasarcia i ascites, mlekiem słodkiem uleczone. (Tyg. lek., 1852, Nr. 38).

Tumor genu metastaticus, (Hydarthron?) zastosowaniem mox uleczone. (Tamże, 1853, Nr. 7).

Szczegółowe cierpienie (robaczę?); przymięt słów kilka o chorobie robaczęj w ogólności. (Tamże, 1853, Nr. 36—45).

O cholery. (Tamże, 1854, Nr. 25).

Działanie amoniaku w neurozach. O niektórych przeciwtruciznach. (Tamże, 1854, Nr. 27).

Haematuria spontanea. (Tamże, 1854, Nr. 43).

Eclampsia parturientium. (Tamże, 1855, Nr. 2 do 6).

Paralysis rheumatica. (Tamże, 1856, Nr. 17).

Zewnętrzne zastosowanie wody zimnej przy różny złośliw. (Tamże, 1857, Nr. 5).

Nowy sposób leczenia cholery. (Tamże, 1857, Nr. 2—4).

Omamy wzrokowe i słuchowe uleczone za pomocą haszyszu. (Tamże, 1857, Nr. 6).

Mleko słodkie przeciw wodnicy. (Tamże, 1857, Nr. 20).

Praktyczne uwagi nad kurczem żołądka tudzież nad jego leczeniem. (Tamże, 1858, Nr. 50).

O ślinogorzu błonorodnym (angine diphthérique) i o częstych po nim przypadłościach paralitycznych (paralysis diphthérique). (Tamże, 1861, Nr. 26—30).

Mieszany lekarskie. Z notatek robionych w klinice prof. Trousseau, pod koniec 1858 i na początku 1859 roku. (Tamże, 1862, Nr. 1, 5, 9).

Szpital Charité, wydział D-ra Beau r. 1859. (Tamże, 1862, Nr. 12, 13, 15—17, 19—21).

O wściekłości. (Tamże, 1863, Nr. 36).

Przymiot w stosunku do chorób nerwowych albo cierpienia nerwowe syfilityczne. (Tamże, 1863, Nr. 37—51).

O tytanu, mianowicie o szkodliwym wpływie dymanu tytanowego na zdrowie ludzkie. (Tamże, 1864, Nr. 17—21).

Mieszany lekarskie. (Tamże, 1866, Nr. 14, 18, 21, 25, 29, 31, 33, 35, 36, 39, 42, 43, 50, 51, 52).

Jasna ślepotą natury traumatycznej, uleczone zastosowaniem podskórnym siarczanu strychniny. (Tamże, 1866, Nr. 27).

O bólu głowy. (Tamże, 1866, Nr. 49).

O hysterii. (Tamże, 1867, Nr. 10—13).

O krwisteku (haematocoele). (Tamże, 1867, Nr. 18).

O przekłóciu klatki piersiowej (paracentesis thoracis). (Tamże, 1867, Nr. 25, 27).

Zapalenie gruczołu opon mózgowych (meningitis granulosa v. tuberculosa). (Tamże, 1867, Nr. 29 do 32).

O nerwobólach. (Tamże, 1867, Nr. 33—38, 40).

O zimnicy. (Tamże, 1867, Nr. 41, 43).

Wpływ ducha na patogenezę. (Tamże, 1867, Nr. 47).

Lekarz w obec nieuleczalnych chorych. (Tamże, 1867, Nr. 48).

O róż. (Tamże, 1867, Nr. 50, 51).

Przyczynę do dyagnostyki raka żołądka. (Tamże, 1867, Nr. 52).

O suchotach płucnych. (Tamże, 1868, Nr. 8—13, 15, 16).

O kumysie. (Tamże, 1868, Nr. 19).

* **Minados Jan Tomasz**, zmarły w r. 1615, lekarz księcia mantuańskiego, profesor medycyny w Padwie (1596—1615).

Joannis Thomae Minodii, Rhodigini, de morbo circhorum sen de helotide, quae Polonis gozzidice, consultatio habita Patavii XV Kal. Jan. 1599. Ded. Mikolajowi Zebrzydowskiemu.

De humani corporis turpiditibus cognoscendis et eundis libri tres. Patavii, apud Fr. Bolzetium, 1600, fol. k. 137. W dziele tym znajduje się: De nova quadam affectione quam circhorum morbum, plicam, helotida, et sarmaticae gozzidice et kottunum dicunt, consultatio.

W inném jego dziełku: De variolis et morbillis liber unicus. Patavii, apud Fr. Bolzetium, 1603, znajduje exterwierz pochwalny napisany przez Piotra—Kliszewskiego, doktora medycyny, rodem z Kraśnika.

Minasowicz Jakób, doktor medycyny, był w początkach 18-go wieku radcą i podskarbnym m. starój Warszawy.

Por. Weinert: Starożytności Warsz., T. V, str. 215.

* **Minderer**, opisał mór panujący w Polsce 1771 r., nadto ogłosił:

Commentarius de peste ejusque medendi methodo Riga, 1790.

Geschichte der Pest in Volhynien in 1798.

Por. Rozen. Tow. Przyj. Nauk XI, 15. Czterykin. O zarazie morowej, 42, 68.

Minkiewicz Jan, ur. 11 kwietnia 1826 r. w mieście powiatowém Newlu, w gubernii witebskiej; początkowe nauki pobierał w Newlu a następnie w gimnazjum witebskiem (1837—1843); medycyny słuchał w Moskwie (1843—1848); rozprawy dla otrzymania stopnia doktorskiego bronił 1850 r. Lata 1848—1850 przepędził w Dagestanie jako lekarz szpitala w twierdzy Tomir-Han-Schury; 1851—1853 r. był asystentem przy klinice chirurgicznej Pirogowa w Petersburgu. W r. 1853 mianowany został głównym lekarzem czasowego szpitala w Sewastopolu. W r. 1854 przeniesiony na Kaukaz, objął obowiązki chirurga w Erywańskim oddziale wojsk. Od r. 1856 jest chirurgiem naczelnym armii kaukaskiej.

De febre intermittente ejusque exitibus in Caucasio praecipue Dagestano. Mosquae, 1850, w 8-ce. Diss. inang. Sprawozdanie z tej rozprawy, która w obszerniejszym obrobieniu, ogłoszoną została po rosyjsku w Kwartalniku wojenno-medycznym w latach 1850 i 1851, napisał Lebel w Pam. tow. lek. warsz., 1850, T. XXXIV, str. 130.

Uwagi o resekcjach. (Tyg. lek., 1853, Nr. 33, 34).

O tenotomii w ogólności. (Tamże, 1853, Nr. 39).

Spostrzeżenia lekarskie w szpitalu w Sewastopolu. (Tamże, 1853, Nr. 48—51. 1854, Nr. 3—6).

Złamanie kości goleniowej. (Tamże, 1854, Nr. 25, 26).

Dalsze spostrzeżenia chirurgiczne w szpitalach Sewastopolskich. (Tamże, 1854, Nr. 49, 50, 52).

Spostrzeżenia chirurgiczne w szpitalu Alexandropolskim w r. 1854. (Tamże, 1855, Nr. 36, 37).

Bemerkenswerthe Fälle von Wunden. (Med. Ztg. Russl. 1857, Nr. 8, 9).

Postrzeżenia chirurgiczne w szpitalu wojskowym oddziału Erywańskiego. (Tyg. lek., 1855, Nr. 45, 47).

Wyłuszczenie palca wielkiego lewej ręki.—Amputacja kości ramieniowej prawej w górnej trzeciej części.—Amputacja na granicy górnej trzeciej części ramienia lewego. (Tamże, 1855, Nr. 48).

Amputacja w środku kości ramieniowej prawej z chloroformizacją.—Wyłuszczenie z ramienia prawego odnogi górnej.—Amputacja gołeni prawej w górnej trzeciej części. (Tamże, 1855, Nr. 49—51).

Dwa przypadki złamania obojczyka.—Złamanie gołeni prawej.—Złamanie powłok 1 rzędu kości palca wskazującego prawego. (Tamże, 1855, Nr. 52).

Wyrznięcie kamienia z pęcherza moczowego. (Tamże, 1856, Nr. 2).

Wyrywanie paznokcia dużego palca prawej nogi.—Przekucie brzucha i wody wypuszczenie.—Wyłuszczenie średniego palca ręki prawej.—Wyjęcie karczaka z wyrostka wewnętrznego uda lewego.—Podecięcie wędzidełka językowego. (Tamże, 1856, Nr. 3).

Narosił wyłuszczenie.—Operacja wargi zajeżonej.—Obrczanie napletka. (Tamże, 1856, Nr. 4).

Atresia narium.—Adenitis grumosa cervicalis.—Złamanie kości. (Tamże, 1856, Nr. 9).

Choroby rakowate. (Tamże, 1856, Nr. 21).

Wyłuszczenie kolana sposobem Baudens'a. (Tamże, 1856, Nr. 26).

Przyprawienie nosa sposobem indyjskim (rhino-plastice); kilkakrotne przyszywanie. (Tamże, 1857, Nr. 26).

Polipy nosowe. Wyrwanie.—Operacja wargi zajeżonej.—Złamanie szczęki górnej.—Złamanie środka szczęki dolnej.—Wyłuszczenie torbieli. (Tamże, 1857, Nr. 27).

Wywrot powieki dolnej na zewnątrz.—Operacja zawrotu powiek na wewnątrz.—Rozdwojenie powieki górnej.—Obzranianie rogówki (Circumcisio corneae).—Operacja gronikowatego zwyrodnienia rogówki.—Operacja sztucznej żyłki i częściowe oberżnięcie rogówki. (Tamże, 1857, Nr. 27).

Operacje ziarniaka podwójnego.—Zerwanie błony przedniej torebki soczewkowej. (Tamże, 1857, Nr. 29).

Wyłuszczenie gałki ocznej z oberżnięciem powiek.—Cewkowitz torebki łzowej.—Rana postrzałowa dolnej części szyi i tchawicy.—Rana kłota na ramieniu. Wyzdrowienie.—Sztuczenie szyi. (Tamże, 1857, Nr. 30).

Złamanie obojczyka i żebra siódmego z lewej strony. Śmierć.—Wyłuszczenie torebki kaszowatej. (Tamże, 1857, Nr. 31).

Wodnica moszen.—Wrzód rakowaty jądra prawego.—Wypadnięcie kieszki odchodowej.—Cewkowitzy zupełne otwory stołowego.—Złamania odnóg górnych.—Owzrozdzenia stawu przedbarczo-dłoniowego prawego. Odjęcie przedbarcza. Zagojenie się.—Ropień łędwizowy napływowy. (Tamże, 1857, Nr. 32).

Rana postrzałowa darta wewnętrzną górną część lewego, uda i kroku. Odjęcie powięzi. Gangrena piorunująca. Śmierć. (Tamże, 1857, Nr. 44).

Rana postrzałowa po nad prawem kolaniem, odjęcie uda; śmierć. (Tamże, 1857, Nr. 50).

Rana postrzałowa uda lewego.—Rana postrzałowa uda lewego, zgnuchotanie; resekcja górnego odblanka; zrośnięcie się uda. (Tamże, 1857, Nr. 51).

Nadwzięcie stopy prawej, rozerwanie więzadeł pięto-sześciennych. Wyłuszczenie trzech palców nogi. (Tamże, 1857, Nr. 52).

Pląsawica (chorea), padaczka (epilepsia); skuteczność czasowa chloroformu przeciw pierwszej. (Tamże, 1858, Nr. 1).

Wyluszczenie torbieli w okolicy ciemienia. — Operacja wargi zajęczyj i podniebienia rozdwojonego. — Cheiloplastyka wargi dolnej sposobem Dieffenbacha po wycięciu raka. (Tamże, 1858, Nr. 52).

Niekształtna blizna na policzku prawym, wyrznięcie jej, zszycie. — Wyluszczenie torbieli kaszowatj na łożatce lewej. — Odmarce przedniej lewej szczęki górnej. Rozeście. — Pestka od trześni w prawem uchu. Zastrzykiwanie ciepłej wody. — Ropień okolicy gruczołu przysadki i podszczękowej. Ukłucie probierze, rozeście. (Tamże, 1859, Nr. 47).

Cheiloplastyka wargi dolnej sposobem Dieffenbacha po wycięciu raka. — Rozszerzenie naczyń włoskowych i grzyb krwawy (teleangiectasia et fungus haematodes). (Tamże, 1859, Nr. 48).

Ropień na powiece górnej lewej. Rozeście. — Oberżnięcie rogówki. — Bielmo lewego oka, operacja sztucznej źrenicy, oberżnięcie rogówki i wyskrobanie. — Miejscowe pociemnienie prawej rogówki, rozdarcie tęczy poprzeczne (ecoloboma iridis). (Tamże, 1859, Nr. 49).

Bielma i groniakowate zwyrodnienie na obu oczach od narodzenia. Wyskrobanie. (Tamże, 1859, Nr. 50).

Operacja zaciemka prawego oka; rozdarcie torbki. (Tamże, Nr. 50).

Zaciemek podwójny, przez zsuniecie operowany. (Tamże, 1859, Nr. 51, 52).

Otęzet po leżginskomu otrydu za 1875 g. (Wojsko-medycyński żurnal, 1869, LXXIV, 1—84).

Otęzet o zaniatach za granicę. (Tamże, 1860, LXXVIII, 1861, LXXXII).

Zwyrodnienie gruczołu sutkowego. Wyluszczenie częściowe owrzodziatj rakowatj sutki i gruczołu pod pachowego; przypiekanie żelazem; powrót; śmierć. (Tyg. lek., 1860, Nr. 2).

Wypuszczenie wody z jamy brzusznej. — Wyjęcie kamienia z jamy napletka, Ropień krokowy. Śmierć. — Zgębianie pęcherza moczowego. Rzerzązka, zastrzykanie mocnego rozczynu siatranu srebra. Ropień gruczołu krokowego. — Wypadnienie kiszki odcinowej z mocnemi ociekalinami żył jej. Wyrznięcie sposobem Dupuytren'a. (Tamże, 1860, Nr. 4).

Zwienienie główki lewego ramienia w dół, pod jamę stawową łopatki u 23 letniego mężczyzny. — Ropień torbki stawo-mażnej wyrostka ramienia i łokciowej (bursa mae, olecrani). — Wyrznięcie drzazgi od 20 lat zanadźrzonej na prawej dłoni w okolicy główki i 2 kości dloniowej. — Rozeście zastrzału prawego średniego palca na powierzchni dloniowej. — Rozszerzenie zatok ropiastych w lewej pachwinie po dymieniach przymiotowych. — Rana kłota kolana prawego. Tenotomia ścięgna. — Wrośnięcie paznokcia. Wyrwanie. (Tamże, 1860, Nr. 5).

Srawitelnja izsledowania razlicznych operacji predložennych protiv razzsirenia wen. (Wojsko-medycyński żurnal, 1863, LXXXVI, str. 217, 363; LXXXVII, 69).

Rak kości czołowej i niektórych kości twarzy, z traumatycznej przyczyny. (Tyg. lek., 1864, Nr. 6).

Rana darta głowy. Zszycie. — Zapalenie okostnej k. czołowej. Wyluszczenie naroski torbekowej na czole. — Torbiel na okolicy ciemieniowej prawej. Wyluszczenie. — Wyluszczenie torbieli kaszowatj na prawej stronie głowy. — Ropień na potylicy. Rozeście. — Rynoplastyka przez przesunięcie. — Kilkakrotne wyrwanie polipów nosowych. (Tamże, 1864, Nr. 11).

Wyluszczenie torbieli kaszowatj na lewym policzku. — Wyluszczenie torbieli kaszowatj wargi dolnej. — Rakowice wargi dolnej; wycięcie, zszycie. — Rakowice wargi dolnej, lewego policzka i lewej połowy górnej wargi. Wypalenie rozpalonem żelazem. — Ra-

lowice dolnej wargi ust, wycięcie. — Przyrośnięcie lewej wargi dolnej do szczęki dolnej, oddzielenie. — Naśtawienie zwieniętj szczęki dolnej. — Rozeście wędzidelka języka. — Zapalenie języka. — Anygdałotomia obu gruczołów. Sondowanie przewodów Enstachiusza. (Tamże, 1864, Nr. 13).

Rak gruczołu łożowego, wyluszczenie tegoż i galki ocznej. — Zéz lewego oka. (Tamże, 1864, Nr. 14).

Ropień powieki górnej. — Wyluszczenie kaszowatych torbieli powiek. — Wyluszczenie torbieli kaszowatj. — Wyrznięcie tłuszczaka na lewej gałce oczowej, na spojówce. — Tłuszczak na granicy białka i rogówki; wycięcie. — Skrzydka na obu oczach. Wyrznięcie. — Plamy rogówki, łuska (pannus). Oberżnięcie miejscowe. — Częściowe oberżnięcie rogówki. Oberżnięcie górnej połowy rogówki. — Oberżnięcie rogówki częściowe. — Wyskrobanie plam rogówki. — Wyskrobanie rogówki. — Groniakowate zwyrodnienie prawej rogówki. Poprzeczne jej przecięcie. (Tamże, 1864, Nr. 16).

Wrzód rogówki lewej. Operacja sztucznej źrenicy przez wycięcie części tęczy. — Częściowe oberżnięcie rogówki. — Wyskrobanie rogówki. — Irido capsulitis. Zropienie galki oka. — Zapalenie gruczołu sutkowego. Rak lewej sutki otwarty. — Rana postrzałowa piersi; kula wyrznięta; śmierć. — Ropień wątroby; otwarcie; śmierć. (Tamże, 1864, Nr. 26).

Wypuszczenie wody z jamy brzucha. — Rana postrzałowa brzuszna. — Rana postrzałowa miednicy. — Ropień pośladowy prawy. Kilkakrotne wypuszczenie ropy pobierczym trójęgracem. Śmierć. — Czynak ogromny okolicy pośladowej prawej. Zapalenie prawych pachwinowych gruczołów. Ropień w śródlęczu, pod gruczołem krokowym. — Condylomata około otworu stołowego, wyrzynanie i przypiekanie. — Przetoki otworn kiszki odcinowej, rozeście. — Zatoki stołowe, przypiekanie żelazem rozżarzonem. — Zwyrodnienie ociekalin kiszki odcinowej. Użycie chloru cynku. — Zwyrodnienie ociekalin stołowych, wypadnienie kiszki. — Przypiekanie żelazem rozpalonem. — Wrodzone zadzierżnięcie napletka. Obrzezanie. — Wiewiór na żołądź, zadzierżnięcie napletka. Obrzezanie. — Kamień w napletku; wyjęcie. (Tamże, 1864, Nr. 28).

Zaciemek podwójny. Wyjęcie bez skutku. — Kamień w cewce moczowej (Urethrotomia). — Kamień w pęcherzu moczowym. Cięcie boczne. Śmierć. — Zwężenie cewki moczowej. (Tamże, 1864, Nr. 29).

Wyjęcie kamienia moczowego przez cięcie boczne. Śmierć. Zropienie nerek i moczowodów. (Tamże, 1864, Nr. 34).

Kamień w pęcherzu moczowym, zwężenie cewki moczowej; wyjęcie kamienia, poprzedzone rozszerzeniem cewki świeżkami woskowymi. Śmierć. (Tamże, 1865, Nr. 1).

Jednorazowe kruszenie kamienia, litotomia boczna. Urethrotomia externa. Śmierć. (Tamże, 1865, Nr. 28).

Dwie litotomie. — Pomyślnie rozbijanie kamienia w pęcherzu moczowym. — Kamień w pęcherzu moczowym dziecięcia. — Monorchis. — Rzerzązka. — Puchlina mozen. Nakłócie. — Puchlina moszny. Zastrzykiwanie tinktury jodowej. — Puchlina prawego jądra, zastrzykiwanie tinktury jodowej. — Puchlina prawego jądra, dwukrotne zastrzykiwanie tinktury jodowej. Powrót choroby, nowe zastrzykiwanie. — Puchlina lewego worka, nakłócie sposobem Traversa. Zastrzykiwanie tinktury jodowej. — Atrosia zupełna wejścia pochwy. (Tamże, 1865, Nr. 36).

Niedostatek pochwy macicznej i macicy. — Perineorrhaphia. (Tamże, 1865, Nr. 39).

Puchlina prawego jądnika. Dowolne kilkakrotne rozzerwanie i otwieranie się do rozmaitych jam. — Hermafrodyt. (Tamże, 1865, Nr. 43).

Próchnienie kości w dłoni i przedramieniu. Odjęcie ramienia. Śmierć.—Ganglion na grzbiecie namiętności ręki prawej, wycięcie.—Rana postrzałowa łopatk. Ropień. Otwarcie.—Podłużne złamanie łopatki prawej.—Wyłuszczenie tłuszcza leżącego ponad lewym mięśniem naramiennym.—Ropień na wewnętrznej powierzchni ramienia.—Odjęcie tłuszcza na prawem ramieniu (bursa mucosa). (Tamże, 1866, Nr. 44).

Odumarcie kości goleniowej. Rozeście. Rana postrzałowa stopy prawej.—Amputacja goleni.—Bliźny po oparzeniu lewej ręki.—Rana postrzałowa uda. Opatrunek Seutina. Ropień. Śmierć.—Rana postrzałowa przelotna lewego uda. Odjęcie w górnej ćwierci.—Ostre zapalenie kolana (gonarthrosis). Wyprostowanie gwałtowne z pomyślnym skutkiem. (Tamże, 1866, Nr. 50).

Rakowe medullarnoje pererożdenie lewego jaczka, ostanowiwszagośia w pachowom kanale; wyłuszczenie opucholi. (Med. Sbornik, 1866, Nr. 1).

Sprawozdanie urzędowe lekarsko-chirurgiczne z wyprawy do gór Leżyńskich odbytej w r. 1857. (Pam. tow. lek. warsz., T. LI, 1864, str. 3, 187).

Porównawcze badania rozmaitych operacji zalecanych przeciw żyłakom (varices). (Tamże, T. XLIX, 1858, str. 5, 151. T. LIV, 1865, str. 188, 325. T. LV, 1866, str. 17. T. LXII, 1869, str. 418, 465).

List otwarty do A. Helbicha (o guzach hemoroidalnych). (Tamże, T. LXV, 1871, str. 76).

Niezwykle skostnienie tkanek. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 49—54, 78—80).

Pomyślne wyłuszczenie przerodzonego gruczołu przysadnego przez odgniecenie ekrazem bez podwiązania głównych tętnie szyjowych. (Tamże, 1867, str. 89—94).

Pomyślne wyłuszczenie przerodzonego lewego gruczołu przysadnego (enchodroma parotidis) bez poprzedniego podwiązania wielkich tętn. (Tamże, 1867, str. 153—157).

Abtragung einer entarteten Ohrspeicheldrüse (Fibrom der Parotis) mit günstigen Ausgange vermittelt des Berraseurs, ohne vorausgegangene Ligatur der Hauptarterien (Carotiden). (Virchow's Arch., 1868, XLI, 3 u. 4, str. 422).

Vergleichende Untersuchungen über die verschiedenen gegen Venenerweiterungen vorgeschlagenen Operationen. (Tamże, 1869, T. XLVIII, 3 u. 4, str. 409). Streścił S. Janikowski w Przegl. lek., 1871, Nr. 47.

Chirurgische Casuistik. (Journal f. Militär-Aerzte, 1876).

Fibrom der linken Parotis. (Arch. f. pathol. Anat. 1868, Bd. 41, zesz. 3 i 43).

Fall einer aussergewöhnlich entwickelten Verkücherung bei einer Frau. (Tamże, 1868, Bd. 41, zesz. 3 i 4).

Fehlen der Nase. Bildung eines künstlichen Mundes. (Virchow's Arch. f. pathol. Anat., 1868, Bd. 41, str. 433—437).

Perivaginitis phlegmonosa. (Tamże, 1868, Bd. 41, str. 437).

Oddzielenie się pochwy i części szyi macicy (Ausstossung) w skutek perivaginitidis phlegmonosae. (Gaz. lek., T. IV, 1868, str. 780—783).

Brak nosa, uformowanie nowych ust. (Tamże, T. V, 1868, str. 65—68).

Rakowe zwyrodnienie lewego jądra pozostałego w przewodzie pachwinowym, wodna puchlina moszny, wyłuszczenie jądra, przedkie zabliźnienie rany, generalizacja nowotworu w narządach wewnętrznych. (Tamże, 1868, str. 177—181).

Przebieg klatki piersiowej (thoracocentesis). (Tamże, T. VI, 1869, str. 619, 693).

O dwuchloristom metilenie jak nowom obszeze aneestezirujuszczem sredstwie. (Med. sbornik, 1869, Nr. 6).

Dwuchlorek metylenu. Nowy ogólny znieczulający środek. (Klinika, T. V, 1869, str. 366—369, 415 do 420).

Wypadnięcie Sromani, odgniecenie wypadłej zangrenowanej części kiszki; śmierć wskutek przedziurawienia kiszki cienkiej przez istniejące w niej owrzodzenia. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 449—453). Zarosnięcie odbytu (atresia ani). (Tamże, T. VIII, 1870, str. 532—536).

Gnzy krwawnicze kiszki prostej i odbytu. Użycie rozpalonego żelaza w 8 przypadkach z pomyślnym zejściem. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 613—619).

Tłuszczak wrodzony kostniejący okolicy pośladowej (lipoma petrificum). (Tamże, str. 717—719).

Doszczętnie leczenie przepuklin sposobem Mössnera. (Tamże, str. 547, 874).

Torbiele. (Tamże, T. IX, 1870, str. 193, 214, 225 i 241).

Chrzastniak kolana. Złogi w płucach. Przekłócenie klatki piersiowej, śmierć. (Tamże, T. XI, 1871, str. 113, 133, 182, 229, 308, 325, 340, 355, 371).

Niezwykle skostnienie tkanek. (Tamże, T. XV, 1873, str. 385—389).

O leczeniu niektórych tętniaków za pomocą niecałkowitej ligatury à fil perdu. (Tamże, T. XVII, 1874, str. 33—39, 53—57, 65—73, 81—91, 97—102, 120—127, 134—144).

Cztery przypadki rynoplastyki. (Tamże, T. XX, 1876, str. 273—277, 305—310, T. XXI, 1876, str. 17—21, 56—59, 71—73).

Ścieżka przetok pęcherzo-pochwowych operowanych w Tyflisie. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 92—94, 101 do 103).

Miejscowe znieczulenie za pomocą rozpylonego eteru. (Tamże, T. XXVII, 1879, str. 31—22, 41—43, 51—52).

O radikalnym izleczeniu gryż po sposobu Moznara. Enchodroma kolena; otłozenia w legkom; thoracocenteses; smiert'. (Med. sbornik, 1870, Nr. 10, III, str. 63—76).

Mieszczętnia opucholi. (Tamże, 1872, Nr. 14, II, 1—24).

Cztery słuszają rynoplastyki w Tyfliskom wojennom hospitale. (Tamże, 1876, Nr. 22, III, 1—24).

Sześć słuszają puzyrnolagalisznych swiszczey operirowanych w Tyflisie. (Tamże, 1878, Nr. 28, 52—62).

Dwa zamieczateliynje moczowijje kamnia, izwleczennijje pri dwuch litotomisch. (Tamże, 1881, Nr. 32, 156—161).

Hautabhebung bei Schusswunden. (Centralb. für Chir., 1879, str. 249).

Ueber die Behandlung einiger Aneurysmen mittelst der unvollständigen metallenen Ligatur à fil perdu. (Virchow's Archiv, T. LVIII, str. 240, 473).

Spotrzerzenia chirurgiczne. (Gaz. lek., 1881, str. 389, 568, 615).

Spotrzerzenia chirurgiczne. Choroby przrządu wzrokowego. (Tamże, 1882, Nr. 45, 47, 48, 49).

Minkowski Oskar.

Ueber die Aenderungen der elektrischen Erregbarkeit des Gehirns nach Verschluss der Kopfarterien. Königsberg, Hartung, 1881, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Miram Karol Edward. rodem z Kurlandji, w r. 1835 został mianowany pomocnikiem prosektora przy muzeum zoologicznym w Wilnie; po zniesieniu wileńskiej akademii medyko-chirurgicznej, objął katedrę fizjologii w Kijowie.

De ossibus nasi. Vilnae, typ. S. Blumowicz, 1842, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Merkwürdige Bildungshemmung des Sehorgans. (v. Ammons Monatschr. Bd. III, Hft. 2).

Beitrag zu einer Anatomie des Pentastoma taeniodes. (Nova acta phys. medica acad. nat. cur. Leop. Carol., 1835, T. X, Pars. 2, str. 623).

Misiewicz Antoni.

K woprosu o koliczestwiennom opredielanii organieczestich wieszczestw w wodie dla pitja. Matieriały dla giginii. S. Petorburg, 1874, w 8-ce, str. 48, 1 tab. Diss. inaug.

Misokakus Wilhelm, lekarz i astronom, wykładał medycynę w gimnazjum gdańskim.

Por. Gąsiorowski: II, 42. Geschichte der Wissenschaften in der Mark Brandenburg, 418.

Mitkowski Jan, rodem z Pilzna, stopień bakałarza nauk wyzwolonych otrzymał w Krakowie w r. 1603. Do medycyny przykładał się we Włoszech; dyplom doktorski osiągnął w Bononii. W r. 1615 wcielony do wydziału lekarskiego akademii jagiellońskiej, został profesorem; w r. 1627 wykładał aforyzmy Hippokratesa. Um. 5 grudnia 1646 r.

Quaestiones de catarrho. Cracoviae, Andr. Petricov., 1615, w 4-ce, str. 27. Diss. pro loco... Przyp. Mikołajowi Porębskiemu.

Por. Siarczyński: I. e. T. I, str. 322. Juszyński: I. e. T. I, str. 301. Muezkowski: I. e. str. 259. Roczni. wyd. T. IV, str. 55.

Mitkowski Władysław, syn poprzedzającego, ur. w Krakowie 7 lipca 1619 r., stopnie filozoficzne osiągnął w akademii jagiellońskiej w latach 1637 i 1640; do medycyny przykładał się w Krakowie a później w Padwie, gdzie w r. 1645 dyplom doktora medycyny otrzymał. Wróciwszy do kraju, objął w r. 1647 obowiązki lekarskie w szpitalu s. Urszuli zakonu bł. Jana Bożego. W r. 1649 został lekarzem Andrzeja Szoldrskiego, biskupa poznańskiego, a nadto od r. 1650 był lekarzem kapituły poznańskiej. W r. 1653 z Wejciechem Wężykiem proboszczem łowickim, dziekanem gnieźnieńskim, kustoszem krakowskim, sekretarzem królewskim, przybył do Krakowa, ale tu niedługo bawił bo już w r. 1655 z powodu wtargnięcia Karola Gustawa, uszedł do Węgier z Jędr. Węgrzynowiczem, rącej krakowskim. Wróciwszy w r. 1657, obrał sobie stan duchowny, wyświęcony był na kapłana 11 listopada 1658 r.; w końcu roku następnego wstąpił do eremu kamedułów na Bielanach pod Krakowem (O. Paweł) i tam 9 września 1661 r. życia dokonał. Zostawił rękopis łaciński o rozpoznawaniu i leczeniu chorób, który obecnie znajduje się w posiadaniu D-ra Zarewicza w Krakowie.

* **Mizaldus (Mizauld) Antoni**, ur. 1520 r., zm. 1578 r. Z licznych jego dzieł jedno:

Sekreta najdawniejsze leczenia (zarazy), przełożył Kunaszowski r. 1566.

Por. Wiszniewski: I. e. IX, 557.

Mizerski Anastazy, ur. 7 sierpnia 1837 r. we wsi Borowie, w powiecie kościańskim. Początkowo nauki pobierał w domu rodzicielskim pod kierunkiem Hieronima Feldmanowskiego, następnie uczęszczał do gimnazjum w Poznaniu; medycynę uczył się od r. 1856 we Wrocławiu a od r. 1859 — w Berlinie, gdzie 1861 stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie przez rok doskonalił się w Paryżu w obranym zawodzie. W r. 1863 wstąpił jako lekarz do armii pruskiej, aby odbyć prawem przepisana służbę wojskową; w Zgorzelicach, zastępując lekarza sztabowego, kształcił pomocników lazaretowych. Po ukończeniu jednorocznej obowiązkowej służby wojskowej, udał się do Berlina, gdzie oddawał się anatomii patologicznej pod kierunkiem Virchowa, pilnie zwiedzając klinikę Frerichsa. W r. 1866 ściągnięty do wojska, jako lekarz, odbył kampanię czeską. W r. 1868 osiadł w Wrocławiu jako asystent prof. Leberta. W r. 1869 przeniósł się do Poznania; tu gorliwie pełnił obowiązki sekretarza sekcji lekarskiej Tow. przyjaciół nauk. W r. 1870 wskutek mobilizacyi powołany po raz trzeci do wojska pruskiego, udał się do Francji i tam sprawował obowiązki lekarza wojskowego w Alzacyi, Lotaryngii, Szampanii; długi czas przebywał w Wersalu; później posłano go do armii oblężniczej pod Paryż, następnie do Orléanu. Umarł w Nancy na tyfus 6 kwietnia 1871 r.

De chloroformii usu inter partum. Berolini, 1861, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Włosniki w W. Ks. Poznańskim. (Tyg. lek., 1866 Nr. 3).

Patologia cellularna w obce nowszej krytyki. Studium historyczno-krytyczne. (Roczn. Tow. Przyj. Nauk Pozn. T. IV, 1866, str. 109—163).

Doświadczenia przyczynki do nauki o żółtaczce. (Rozprawa ta czytana na krak. zjeździe lek. i przyr. polskich 1869 ponieszona była w Roczn. tow. nauk. krak. T. XXIX, 1870, str. 322—388, tudzież w streszczeniu w Przegl. lek., 1869, Nr. 42, 43).

Przypadek gorączki powrotną w Poznaniu. (Klinika, T. III, 1868, Nr. 11).

Objawy gruźlicy płucnej podług Leberta. (Dodatek do Kliniki, 1869, T. III, str. 25—50).

Listy przyrodzownawe. (Druk. w Gaz. toruńskiej 1868; traktują one o budowlach, o początku mowy ludzkiej, o pokarmach).

Nadto rozpoczął przekład dzieła Leberta: Grundzüge der aerztlichen Praxis. Tübingen 1867/8. Wysszedł w Toruniu nakładem F. F. Rakowicza 1-y i 2-gi zeszyt: Choroby narzędzi oddychania i krążenia.

Mizler (Mitzler) de Kolof Wawrzyniec, ur. 25 lipca 1711 r. w margrabstwie anschaskim, w dawniej Frankonii (zjadł niekiedy Onoldius zwany: Anschap = Onoldium).

Nauki średnie i wyższe odebrał w Niemczech, przykładając się do matematyki, filozofii, medycyny, muzyki. Szczególniej muzyka była ulubionym przedmiotem jego zajęć. W Lipsku, nim do Polski przybył, przyczynił się do wznowienia towarzystwa wiadomości muzycznych (1738) a wydawnictwem wielu dzieł muzycznych zjednał sobie nie mały rozgłos. Oprócz muzyki zajmowały go w Lipsku i nauki ścisłe, jak tego dowodzą odczyty publiczne, jakie tam miewał. Wezwany przez Jana Małachowskiego, wówczas podkanclerzego wielkiego koronnego, na nauczyciela do starszych tegoż synów, przybył M. do Końskich w r. 1743, a w ciągu sześcioletniego tam pobytu oprócz nauczycielstwa, trudnił się praktyką lekarską tak w mieście jak i u szlachty okolicznej. W tym czasie postarał się i o prawny stopień lekarski a obroniwszy rozprawy w r. 1747, dyplom doktora medycyny w Erfurcie otrzymał. Opuściwszy Końskie, osiedlił się Mizler w Warszawie, i tu niebawem za wpływem Jana Małachowskiego, wówczas już kanclerza w. k. otrzymał godność przybocznego lekarza i rady Augusta III. Wiadomości lekarskie starał się upowszechnić za pośrednictwem odczytów publicznych (1751), podał projekt założenia collegium lekarskiego (1752). W praktyce lekarskiej nie musiał mieć wielkiego powodzenia, gdy uciekał się do sporządzania i sprzedaży uniwersalnych balsamów, proszków i t. p. lekarstw. Tym sposobem pozostało mu więcej czasu do przedsięwzięć, któremi rzetelną przyniósł przysługę krajowi, jaki za drugą ojczyznę sobie obrał. Postanowiwszy wydawać pismoi peryodyczne, w którym oprócz powiadomości o ruchu umysłowym, zamierzył ogłosić rzadkie rękopisy Polski dotyczące—założył za wsparciem kanclerza Małachowskiego drukarnię w domu własnym przy ulicy Piwnój. Z tej to drukarni, którą następnie warsz. korpusowi kadetów przekazał, wychodziła w latach 1753 i 1754 Warschauer Bibliothek, później (1755) ujrzały światło Acta literaria, następnie (1758) Nowe wiadomości ekonomiczne i uczone, a nakoniec Monitor (1764), czasopismo, które i po zgonie Mizlera utrzymywało się jeszcze aż po koniec r. 1784. Lepiej niż wydawanie czasopism, powiodły się Mizlerowi i zjednały mu miano historyografa polskiego, podjęte i wykonane własnym nakładem przedruki dziełopisów naszych. Zaszczyceni szlachectwem polskiem 1767 r., umarł M. 8 maja 1778 r. w Warszawie.

Dissertatio quod mensia sit scientia et pars editionis philosophicae, quam in Acad. Lipsiensi publico eruditorum examini submittit respondente Liborio

Oschmann, 1734, w 4-ce, ark. 3. Edit. altera, 1736, ark. 4.

Musicalische Bibliothek oder gründliche Nachrichten... T. I. Lipsiae, 1739, w 8-ce. T. II. Lipsiae, 1743, w 8-ce. T. III. Lipsiae, 1752, w 8-ce. T. IV, część 1-a i 2-a. Lipsiae, 1754, w 8-ce. (Wiadomość o dziełach muzycznych i ich oceny).

Sammlung auserlesener moralischer Oden. Erste—vierte und letzte Sammlung. Lipsiae, w 4-ce. (97 pieśni z notami).

Anfangsgründe des Generalbasses nach mathematischer Lehrart abgehandelt und vermittelst einer hierzu erfundener Maschine auf das deutlichste vortragen. Lipsiae, 1739, w 8-ce, ark. 10.

Musikalischer Staarstecher in welchem rechtschaffener Musikverständigener Fehler bescheiden angemerket, eingebildeter und selbstgewachsener sogenannten Componisten Thorheiten aber lächerlich gemacht werden. Lipsiae, 1740, w 8-ce, ark. 8.

Gradus ad Parnassum oder Anführung zur regelmässigen musikalischen Composition. Lipsiae, 1742, w 4-ce, ark. 2, tab. LVII. Tomaczenie z facinńskiego.

Vier Sonatinen. Lipsiae. (Każda na 4 instrumenty) De usu ac praestantia philosophiae in theologia, jurisprudentia, medicina disserit simulque recitationes suas privatas indicat... Lipsiae, 1736, w 4-ce, plag. 2.

Toż, tamże, 1740, w 4-ce.

Programma de natura syllogismi. Lipsiae, w 4-ce, plag. 2.

Diss. medica de balsami vulnerarii universalis usu ac praestantia in omnibus vulneribus, ulceribus, cum inveteratis, tum venereis, omnibus externis et plurimis internis inflammationibus, scirrhis inflammationisque feminarum mammis etc., manibus pedibusque frigore laesis viperarum morsu, dissenteria, luxatis membris, tuberibus, scirrhis, abscessibus et si quis quassando, offendendo, urendo vel cadendo se laeserit. Erfordiae, 1747, w 4-ce, plag. 5. Ded. Janowi Małachowskiemu.

Medicinische Abhandlungen vom Nutzen und Gebrauch des Universal—Wundbalsams, in allen Wunden, alten Schläden, venerischen Geschwüren, allen äusserlichen und den meisten innerlichen Entzündungen, verhärteten und entzündeten Brüsten der Frauenspersonen etc. erfornen Händen und Füßen, dem Viperbiss, der Ruhr, dem Krampf, verrenkten Gliedern, Beulen, Knoten, Abscessen und wenn man sich gequetscht, gestossen, gebrennt oder gefallen ist. Leipzig, 1747, w 4-ce, 5 ark.

De usu ac praestantia medicamentorum chemicorum disserit ac simul recitationes suas chirurgicas. Varsaviae inter parietes suas mense Novembri inchoandas, indicat... Varsaviae, typ. Coll. Schol. Piar., 1751.

Consultatio de necessitate collegii medicorum auctoritate regia Varsaviae erigendi. Varsaviae, typ. Schol. Piar., 1752, w 4-ce, k. 4. (W d. 5 grudnia 1752 r. wydany został reskrypt królewski zatwierdzający statuta projektowanego collegium. Treść statutow następująca: Collegium medyczne składają wszyscy doktorowie medycyny zamieszkalni w Warszawie a nadto trzech chirurgowie i trzech aptekarze. Członkowie collegium zbierają się raz miesięcznie i po kolei czytają rozprawy przez siebie napisane i zdają sprawę z przypadków niezwykłych w praktyce postrzeganych. Radzię przy tém będą członkowie o zabezpieczeniu zdrowia publicznego. Rozprawy zebrane mają być raz do roku drukowane dla użytku powszechnego. Chcący zajmować się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie, obowiązany jest złożyć egzamen przed collegium; podobnemu egzaminowi ulegają i chirurgowie. Nie stawiających do egzaminów na

trzykrotne wezwanie, kolegium oddaje pod sąd marszałkowski, starościński lub wojtowski. Członkowie kolegium obowiązani są dwa razy do roku dopełniać rewizyj aptek. Świadełstwo od kolegium upoważnia do praktykowania w całym kraju). Przywilej królewski i statuta ogłosił Mizler w *Warschauer Bibliothek*, 1754, str. 81—84, Gąsiorowski przedrukował w T. II, str. 109).

Warschauer Bibliothek oder gründliche Nachrichten von verschiedenen Büchern und Schriften, sowohl alten als neuen, so in Pohlen herausgekommen. Worinnen zugleich von dem dormaligen Zustande der Gelehrsamkeit in Pohlen zuverlässige Nachricht gegeben wird. Warschau, 1753, 1754, w 8-cc, 4 części.

W czasopiśmie tém z rzeczy lekarskich przez M pisanych, znajdujemy:

Nachricht vom Nutzen und Gebrauch des Mizlerischen Fieberpulvers oder von der neuerfindenen Methode D. L. Mizlers alle kalte Fieber sicher und geschwind ohne anhaltende Arznei aus dem Grunde zu curiren. (str. 155—163).

Nachricht vom Nutzen und Gebrauch der eröffnenden Mizlerischen Stahlpillen. (str. 234—237).

Acta litteraria Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae. Varsoviae, typ. Mizleriana. A. 1755, w 4-cc. Trimestre 1—4.

Toż, a. 1756. Trimestre 1—4.

Toż, a. 1757. Trimestre 1. (Wzmianki dzieł ogłoszonych w latach 1761, 1762, 1763).

Z rzeczy lekarskich w czasopiśmie tém ogłosił:

Observationes binae ex medicina practica selectae, altera de ulcere super vesicam purpurae curato, altera de morsu serpentis in se ipso intra viginti quatuor horas sanato. (*Acta litter.*, 1755, str. 147 do 153).

Obs. de phthisi confirmata in virgine XV annorum curata. (*Tamże*, str. 212—217).

Obs. binae de ozoena et pernionis, quorum morborum vera remedia proponuntur. (*Tamże*, str. 284 do 287).

Nowe wiadomości ekonomiczne i użone czyli magazyn wszystkich nauk. Warszawa, 1758, 1759, 1760, 1761, w 8-cc. Numerów 12.

W czasopiśmie tém z rozpraw lekarskich znajdują się następujące:

O istocie nauki lekarskiej w powszechności, w szczególności zaś o jej stanie w Polsce. (str. 1 do 15).

O porządnym i sztucznym ułożeniu ciała człowieka w powszechności. (str. 55—75).

O naturalnych przyczynach życia i śmierci. (str. 137—149).

O przyczynach ruchu, mocy ścisania i rozwodzenia się w ciałach ludzkich. (str. 215—228).

Rzecz o długim wstrzymaniu się od jedzenia i picia. (str. 285—312).

Przyjaciel biadychogłów (z francuskiego). (str. 417—432, 492—500, 552—560, 603, —626).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1766 w 8-cc, str. 143. Z przedmową Mizlera.

Doświadczona informacja jakim sposobem Balsamu Mizlerowskiego na rany, w różnych chorobach można zażywać. (str. 699—708).

Historiarum Poloniae ab excessu Vladislai IV, regis Poloniarum ad pacem Olivensem usque libri IX seu annales regnante Joanne Casimiro, Poloniarum. Sueciaeque regis, ab anno 1648 usque ad annum 1660, auctore Joan. Laur. Rudawski, equite Polono etc. Ex manuscripto celeberrimae bibliothecae Zaluscianae editit, notae, ubi opus videbatur, et historiam in compendio ab anno 1660 usque ad annum 1668, adiecit ac praefatus est Laur. Mizlerus. Vars. et Lips., 1755 fol. Alphab. VI, plag. 2.

Starovolseli Simonis de claris oratoribus Sarmatae. Varsoviae, 1756, w 8-cc.

Toż, 1758, w 8-cc, str. 77. W tym przedruku z wydania florencyjskiego z r. 1628, Mizler dodał przedmowę i umieścił wiadomość o życiu Starowskiego i jego pismach.

Historiarum Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae scriptorum quotquot ab initio reipublicae Polonae ad nostra usque tempora extant, omnium collectio magna, ordine chronologico digesta ob exemplarium raritatem iterum typis exscriptorum suppeditante celeberrima bibliotheca Zalusciana editit, varias annotationes adiecit ac praefatus est Laur. Mizlerus de Kolof, Regni Poloniae historiographus, in ser. Regis Polon. aula consiliarius et medicus, cum indice locupletissimo. Cum seren. Regis Pol. privilegio. Varsoviae, sumptibus typographiae Mizlerianae, 1761, fol.

Cennego dzieła tego miało wyjść tomów 13. (*Acta litt.* 1755, str. 222); wyszło zaś tylko cztery i piętego 34 arkusze. Ostatni ten tom zmarnowany został przez żonę Mizlera, nałogową pijaczkę; doehował się tylko jeden egzemplarz w Sztokolmie. W zbiorze tym znajdują się:

T. I. 1) Pomponii Melae descriptio Sarmatae. 2) Aeneas Sylvius, de Polonia et Lithuania. 3) Erasmus Stellae de antiquitatibus Borussiae. 4) Mat. Strykowski descriptio Sarmatae Europaeae. 5) Mart. Cromeri Polonia. 6) Mat. a Miechow descriptio Sarmatae asianae et europaeae. 7) Sigismundi a Herberstein de Lithuania. 8) Hart. Schedelli de Sarmatia. 9) Sarnicii descriptio veteris et novae Poloniae. 10) Jac. Prilusi de provinciis polon. 11) J. Crasini Polonia. 12) Sim. Starovolseli Polonia. 13) A. Święcicki descriptio Masoviae. 14) And. Cellarii descriptio Poloniae. 15) Lucae Opalini Polonia defensiva contra Joan. Barlaamum. 16) Car. Ogeri iter polonicum. 17) A. Schroeteri carmen de fluvio Memela. 18) Ejusdem descriptio salinarum Videlicet, carmen eleg. 19) Willichii observatio de salinis eraz.

T. II. 1) Mart. Zeilleri descriptio Poloniae. 2) Dni de Beauplan descriptio Ucrainae. 3) Bernardi Connor descriptio Poloniae. 4) Aug. de Mayerberg iter in Moschoviam. 5) Mart. Zeilleri posterior descriptio Poloniae.

T. III. 1) Vincentius Kadlubko et Martinus Galus. 2) Boguphadi II, episcopi posn. Chronicon Poloniae cum continuatione Basconis, custodis posn. 3) Anonymi archid. gnes. brevior chronica Cracoviae (Sommersberg). 4) Chronica Polonorum (Sommersberg). 5) Chronica principum Poloniae (Sommersberg). 6) Sigism. Rositzi cronica et numerus episcop. vratisl. (Sommersberg) 7) Historia Długosza i Hoppiusa. Schediasma de scriptor. histor. Pol.

T. IV. Dalszy ciąg historii Długosza, przedmowa Krauzego i dodatki do rozprawy Hoppiusa.

Wydanie to M. zaopatrzył żywotami autorów, sprostowaniami, objaśnieniami a niekiedy i dopelnieniami. Beauplana i Connora przełożył na język łaciński.

Monitor. Czasopismo to wychodziło od r. 1764 dwa razy na tydzień po jednym arkuszu; numerów 104 z jednego roku stanowiło dwa tomy. Nie było to pismo polityczne, żadnych wiadomości tego rodzaju ani krajowych ani zagranicznych nie zawierało; nie było także i ściśle naukowym. Treść jego stanowiły artykuły dotyczące poprawy obyczajów i szkodliwych zwyczajów w narodzie, prostowanie uprzedzeń, wyszcząlanie wad społecznych, zachęta do prawości.

Z drukarni Mizlerowskiej, oprócz wyżej wymienionych, wyszło dzieł od 1758 do 1778 około 70. Do niektórych z nich napisał Mizler przedmowę, a mia-

Andr. Max. Fredro. *Monita politica, moralia et icon ingeniorum*. Varsoviae, 1765, w 8-ce, str. 217. Przedmowa i życiorys autora pióra Mizlera.

Jana Krzysztofa Gotszeda. *Pierwsze prawdy całej filozofii* kwoli tym, którzy publiczne w akademiach lekcye biorą. Warszawa, 1760.

Historia nauk wyzwolonych przez Jouvénel de Carlanca, francuzkim językiem pisana na polski przełożona (przez Ks. Górskiego, S. J.) Warsz. 1766, w 8-ce.

Pantheum mithicum albo bajeczna bogów historia, z łacińskiego na polski język przez X. Piusa Wojęnę S. J. dla korpusu kadetów przełożona. Warszawa, nakł. towarzystwa literatów w Polsce ustanowionego, 1767, w 8-ce, str. 368.

Początki krajopisarstwa ku pożytkowi akademii rycerskiej korpusu kadeckiego (przez prof. Edlinga). Warszawa, 1768, w 8-ce, str. 234.

Sielanki polskie (Szymbonowicza, Zimorowicza, Gawińskiego, przekład bukolik Wirgiliusza przez Nagurzewskiego i Biona Lament Wenery). Warszawa, 1770, w 8-ce, str. 424.

Instrukcyja o sztuce wojennej od króla pruskiego dana jenerałom swoim. Warszawa, 1772, w 8-ce, str. 279.

Protokoła albo opisanie zaszczytów czynności podczas sejmiku 1775 r. przy istniejących zagajeniach: Zagajenie IV, str. 443. Zagajenie V, str. 176. (1776).

Wedle twierdzenia biskupa Żaduskiego (str. 89) Mizler z polecenia Teodora Wessla, polskarbięgo w k., przygotował do druku *Historiam Poloniae numismaticam* i na to dzieło już prospekt ogłosił.

Nadto dla J. Małachowskiego wydał Mizler medal opisany u Raczyńskiego pod n. 419.

Listy Mizlera do Udalryka Radziwiłła posiadał Świdziński.

Por. *Acta literaria* 1756, str. 234, 56. 1755, str. 71, 127, 151, 155, 149, 222, 224. *Rudolphi: Numismata virorum de rebus medicis et physicis meritorum memoriam servantia, denuo edita* Duisburg. Dantisci 1862, str. 129. Raczyńskiego gabinet medalów, III, 270, 268. *Volum. leg. VII, 893 (nobilitacya Mizlera)*. VII, 810 (zapis drukarni Mizlerowskiej).

Młodzianowski Jan, eques lithuanus, mathematicos et philosophiae naturalis auditor. *Theorematum de oculo*. Vilnae, typ. Acad. soc. Jes., 1641, w 16-ce, k. 6, str. 268. Ded. Kazim. Leonowi Sapieżce.

Młodziejowski Korneli, rodem z Podola, studia lekarskie rozpoczął w Wilnie, dokończył w Moskwie, gdzie w r. 1848 stopień doktora medycyny otrzymał i następnie był profesorem patologii i terapii szcze-gółowej Um. 1864 r.

De ictero. Mosquae, typ. univ., 1848, w 8-ce, str. 58. Diss. inaug.

Medycynska zamietki o putieszestwii zagranicęju. Moskwa, tip. univ., 1854, w 8-ce, str. 59.

Mochinger Jakób, ur. w Toruniu 10 sierpnia 1627 r., krótki czas był lekarzem w rodzinnem mieście, umarł na zarazę r. 1156.

Por. *Zernecke: Thorn. Chron.* 287. *Das verpestete Thorn*, str. 21.

Mochinger Jerzy, ur. w Toruniu 16 lutego 1595 r.; osiągnawszy stopień doktora medycyny w Lipsku 1 maja 1623 r., krótki czas był lekarzem tego miasta. Ofiarowaną sobie katedrę w Wittenburgu nie przyjął i wrócił do Torunia i tu lat 26 urząd

fizyka miejskiego chwalebnie sprawował. Um. z zarazy 13 maja 1656 r.

Epitome institutionum medicarum Sennertianum. Vittebergae, 1631, w 12-ce. Inne wydania: Paryż, 1634. Lyon, 1645. Wittenberg, 1647, 1664.

Por. *Zernecke: Thorn. Chron.* str. 235. *Das verpestete Thorn*, str. 21.

Mochinger Marcin, doktor medycyny, ur. r. 1435, zm. 1500 r., był rajcą i barmistrzem toruńskim.

Por. *Starowski: Mon. Sarm.*, 386.

Mochinger Marcin, lekarz i aptekarz toruński, z ławnika miejskiego postąpił r. 1572 na rajcę; barmistrzem został r. 1578. Umarł 1 listopada 1590 r.

Por. *Zernecke: Thorn. Chron.* str. 127.

Mochnacki Benedykt, Polonus, *Banica-sandaeensis*.

Diss. inaug. medico-politica de pharmacopolis. Viennae, typ. Ant. Schmid, 1814, w 8-ce, str. 54.

Moczarski Josephus Joannes Baptista eques de **Moczarz Trzywdar** (Polonus *Medicaensis*).

De catarrho. Vindobonae, typis congregationis Mechitaristicae, 1831, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Die Kaltwasser-Heilanstalt Kreuzen in Oesterreich ob der Enns, nebst einem Anhange: Die Burgen und Schlösser des unteren Mühlviertels. Linz, Verlag von Fink, 1850, w 8-ce, str. XII, 120 z ryciną.

Moczukowski J., spólczesny lekarz w Odesie zamieszkały.

Experimentelle Studien über die Impfbarkeit typhöser Fieber. (Centralbl. f. d. med. Wissensch., 1876, Nr. 11).

Ob epilepsii. Odessa, 1876, w 8-ce, str. 39.

Swobodnyja tiela briusziny. Odessa, 1876, w 8-ce, str. 33, 1 tab. Praca dokonana wspólnie z Münchem.

Materiały dla patologii i terapii wozwratnacie tifa. Odessa, 1877, w 8-ce, str. 60, 3 tab. Sprawozdanie z tej pracy ogłosił H. Dobrzycki w *Medycynie*, 1878, Nr. 1, 2.

Materiały do zbadania pod względem lekarskim limanów odeskich. 1876 (po rosyjsku).

Materiales zur Pathologie und Therapie des Rückfalltyphus. (Deutsches Arch. f. klin. Med., 1879, XXI, 80, 192).

Beobachtungen über den Rückfalltyphus. (Tamże, Bd. XX, str. 165).

Moczyński Michał, ur. w Poznaniu w r. 1825; do nauk lekarskich przykładał się od r. 1846 w Wroclawiu, później (1848—1850) w Berlinie. Po powrocie do kraju osiadł w Poznaniu.

De atresia pudendi. Berolini, typ. Schlesinger, 1850, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Modelski Jan.

Rozbiór chemiczny i wartość spożywcza roztworu mięsnego peptonowego D-ra Jaworskiego (*Solutio carnis peptonisata*). (Przegl. lek., 1882, Nr. 14).

Modelski Konstanty.

Essai sur la pneumonie aiguë simple. Montpellier, J. Martel, 1838, w 4-ce, str. 20. Thèse.

Modrzejewski Edmund, ur. w Kaliszu 29 października 1849 r., do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1867—1872). Po odbyciu dwuletniej wycieczki naukowej, osiadł w r. 1875 w Warszawie.

Poszukiwania na drodze chemicznej amyloidu zwierzęcego i jego produktów rozkładu. (Pam. tow. lek. warsz., t. LXIX, 1873, str. 293).

Zur Kenntniss der amyloiden Substanz. (Arch. f. exper. Pathol., 1873, Bd. I, str. 426).

Sur la decomposition des matieres albuminoides dans le vide. (Comp. rend. 1874, t. LXXIX, str. 234).

O rozkładzie ciał białkowych umieszczonych w próżni. (Doniesienie tymczasowe). Praca dokonana wspólnie z N. Grehan't'em w pracowni Kl. Bernarda w Paryżu. (Medycyna, 1874, Nr. 34. Pam. tow. lek. warsz., t. LXXI, 167).

Spostrzeżenie z kliniki ginekologicznej Berneńskiej. Torbielak jajnika (cystoid ovarii). (Medycyna, 1873, Nr. 43).

Przypadek zupełnego zamknięcia otworów nosowych tylnych; operacja, wyzdrowienie. (Tamże, 1874, Nr. 31).

Opatrunek watowy prof. Guerin'a. (Tamże, 1874, Nr. 36).

Przypadek zwichnięcia cewki moczowej traumatycznego pochodzenia. Ureotomia wewnętrzna; śmierć. (Tamże, 1874, Nr. 41).

Rzadki przypadek wypadnięcia jelita cienkiego przez odbytnicę. (Tamże, 1877, Nr. 11).

Nowy przyrząd J. Roussel'a do bezpośredniego przetaczania krwi. (Tamże, 1878, Nr. 7).

Sprawozdanie ze szpitala czasowego Warszawskiego Towarzystwa Krzyża Czerwonego w Nowo-Mińsku. (Czytane na posiedzeniu Tow. lek. warsz. d. 16 kwietnia 1878 r.). (Tamże, 1878, Nr. 18, 19).

O sposobie Sayre'a leczenia skrzywień i złamań kręgosłupa. (Tamże, 1880, Nr. 33, 34).

Życiorys H. Korzeniowskiego. (Tamże, 1879, Nr. 51).

Życiorys W. Placzkowskiego. (Gaz. lek., 1882, Nr. 8).

Wieloliczne, wrodzone włókniaki miękkie, tak zwane mięczaki nerwowłókniaki Recklinghausena (fibroma molle, fibroma molluscum). (Gaz. lek., 1882, Nr. 19, 20, z ryc.).

Multiple angeborene fibromata mollusca (sog. Neurofibromen von Recklinghausen). (Berlin klin. Wochenschr., 1882, str. 627).

Korespondencya z Wiednia. (Gaz. lek., 1882, Nr. 44).

* Möller H.

Podręcznik praktyczny, zawierający środki poznawania i leczenia chorób psów, tudzież zapobiegania tymże, wraz ze sposobami stosownego chowu, opatrywania i karmienia tychże zwierząt, dla strzelców, ekonomów, pasterzy i t. d. przełożony na język polski według trzeciego poprawnego wydania niemieckiego przez I. Czyżowskiego. Wrocław, 1838, w 12-ce, str. 110.

Moeller Jan Wilhelm, doktor medycyny, członek towarzystwa mineralogicznego w Jenie i przyrodniczego w Westfalii, radca przy dworze Stanisława Augusta.

Reise von Volhynien nach Cherson in Russland im Jahre 1787. Mit Kupfern und einer Landkarte. Hamburg, A. Lange, 1802, w 8-ce, str. XVI, 168, 2 nl., 1 mapa i 2 rycin.

Reise von Warschau nach der Ukraina im J. 1780 und 1781. Herzberg am Harz, 1804, w 8-ce, str. 16, 348 i 4. (Między innymi opis grasującego wówczas moru).

Na polski język przełożył dziełko Bakera (ob.).

Mohr Karol Franciszek Ksawery.

Uwiedomienie o wodzie mineralnej Żegiestowski (po polsku i po niemiecku). Kraków, druk Gieszkowski (około 1850), fol., 1 arkusz.

Mohr Michał Edward, ur. 17 grudnia 1804 roku w Józefowie, nauki lekarskie pobierał w Krakowie, gdzie w r. 1829 stopień doktora medycyny uzyskał. Już w marcu t. r. przez senat rządzący mianowany został zastępcą fizyka przy szpitalu św. Ducha, w r. 1832 fizykiem przy głównym szpitalu św. Łazarza a w tymże roku fizykiem m. Krakowa, wreszcie w r. 1844 fizykiem miejskim i okręgowym i obowiązki te spełniał nieprzerwanie aż do śmierci a więc przez pół wieku prawie. Um. 13 grudnia 1879 r.

De medicamentis neotericeis, illorum virtutibus, usu et modo praeparationis. Craeov., druk Mateckiego, 1829, w 8-ce, str. 84. Diss. inaug.

Przepisy przyrządzania i używania wielu nowszych lekarstw dla użytku lekarzy, aptekarzy i chirurgów. Kraków w druk. Stanisława Gieszkowskiego, 1836, w 8-ce, str. nl. 16 i 122.

Dwa szczególne przypadki zatrucia przez opium. (Pam. farmaceutyczny krakowski, 1834, str. 152 do 156).

* **Mokricki Teodor**, współczesny lekarz wojska rosyjskiego.

Przypadek zapalenia piaskiem wyrostka robaczkowego kiszki ślepej, jego następne zapalenie i przedziurawienie. Zapalenie otrzewnej; śmierć. (Medycyna, 1873, Nr. 36).

Przypadek przebiecia ściany brzusznej z wypadnięciem sieci i kiszki, zakończony wyzdrowieniem. (Tamże, 1875, Nr. 46).

O niepośredniemni wpływianii dławienia krwi na skorosć udarów sierdca. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 74. Diss. inaug.

Mokrzycki Ludwik, ur. w Wilnie 1801 r.; ukończywszy nauki lekarskie w mieście rodzinnem 1826 r. wstąpił jako lekarz do wojska rosyjskiego i na tém stanowisku pozostawał aż do ukończenia wojny krymskiej. Następnie objął kierownictwo szpitala miejskiego w Kownie. W r. 1862 przeniósł się na stały pobyt do Wilna i tu 19 grudnia 1879 r. pracowitego żywota dokonał. W r. 1836 napisał rozprawę inauguralną „o złamaniach kości“.

Mokrzycki Paweł, rodem z Podola.

Diss. inaug. medico-obstetricia exhibens observationum par in convulsiones puerperarum cum epiptisi. Vilnae, typ. Manes et Zymel, 1824, w 8-ce, str. 27.

Molendziński Józef, promowany do stopnia doktorskiego w Krakowie w r. 1864, początkowo był asystentem kliniki chirurgicznej krakowskiej, później objął ster w oddziale chirurgicznym szpitala powszechnego we Lwowie, gdzie obrany był radcą miejskim. Umarł 20 marca 1875 r., przeżywszy lat 34.

Blizsze badanie gruczołu przysadnego. (Przegl. lek., 1862, Nr. 14).

Przeżynek do rzeczy o litotrypsyi. (Tamże, 1867, Nr. 26, 27, 28).

Cieśń cewki moczowej, zatrzymanie moczu, gwałtowne rozszerzenie (catheterisme forcé); wyleczenie. (Tamże, 1867, Nr. 48).

Jeszcze o ścieśnieniu cewki moczowej. (Tamże, 1868, Nr. 1).

O uszkodzeniach ciała ze stanowiska sądowo-lekarskiego. (Tyg. lek., 1866, Nr. 23, 24, 26—34, 40—do 47).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, w druk. Gaz. polskij, 1867, w 8-ce, str. IV, 161. Ocena ŚciBOROWSKIEGO w Tyg. lek. 1867, Nr. 28.

Przezynek do laryngoskopii i tracheotomii. (Rocz. tow. lek. galicyjsk. za r. 1869. Lwów, 1870, str. 27—54, 2 tab.). Sprawozdanie Dobieszewskiego w Pam. tow. lek. warsz., T. LXV, 1871, str. 161.

Beiträge zur Tracheotomie (Langebeck's Arch. f. klin. Chir., 1872, Bd. XIII, str. 458—467).

Przezynek do resekcji stawu barkowego. (Rocz. tow. lek. galic. za r. 1869, str. 55—66). Sprawozdanie Dobieszewskiego w Pam. tow. lek. warsz., T. LXV, 1871, str. 164 i w Przegl. lek., 1870, Nr. 48.

O budowie szpitali według systemu szalaśowego (barkowego). (Tamże, str. 100—104). Sprawozdanie w Przegl. lek., 1870, Nr. 49.

Bruch des zweiten Lendenwirbels. (Arch. f. klin. Chir., 1869, XI, 3, str. 859. Schm. Jahrb., str. 179). Sprawozdanie S. Janikowskiego w Przegl. lek., 1870, Nr. 31.

Moller Paweł, rodem z Wilna, do nauk lekarskich przykładał się w Padwie około r. 1638.

Molsdorf Aleksander, z Mazowsza.

Des hémorrhagies utérines pendant les derniers mois de la grossesse et durant le travail. Paris, Rignoux, 1851, w 4-ce, str. 50.

Moneta Chrystian Jakób, rodem z Gdańska, osiągnąwszy stopień doktora medycyny w Królewcu w r. 1764. początkowo był lekarzem u Józefa Solłohuba, wojewody witebskiego. Przeniósłszy się na stały pobyt do Warszawy, zjednał sobie wielką wziętość i został nadwornym lekarzem Stanisława Augusta. Umarł 27 lutego 1792 r.

De apoplexia. Regiomenti, 1764, w 4-ce. Diss. inaug.

Abhandlung, dass die Kälte und das kalte Wasser in Catharrkrankheiten und Catharrhusten wahre Heilmittel sind. Warschau, M. Gröll, 1776, w 12-ce, str. 63. Ded. Ad. Czarotryskiemu.

Toż, tamże, 1779, w 12-ce, str. 63.

Sposób doświadczony, ratowania ludzi, których pies lub inne wściekłe zwierzę ukąsiło. Warszawa, u Jana Augusta Posera, bibliopoli, 1782, str. 16.

Sposób jedyny i nieomylny ratowania ludzi, którzy od wściekłych psów, wilków lub innych zwierząt są ukąszeni, wynaleziony przez K. J. M... Druga edycja poprawiona i powiększona z roztrząśnieniem dyctetycznym: czyli zdrowo podczas stołu pić wodę lub piwo? Warszawa, M. Gröll, 1786, w 8-ce, str. X, 29.

Toż, trzecia edycja. Warszawa, M. Gröll, 1790, w 12-ce, str. X, 45.

Von der einzig zuverlässigen und durch viele Erfahrung bestätigten Heil—Cur des Bisses toller Hunde, Wölfe, Katzen, Füchse und aller Arten tollgewordener oder auch stark gereizter Thiere; wie auch der Vipern, Ottern, Schlangen und der Verletzung aller giftigen Insekten, mit Beyfügung einiger gemeinnützigen Erfahrungen verschiedenen Gegenstandes aus der praktischen Arzneykunde. Leipzig und Warschau, M. Gröll, 1789, w 8-ce, str. 138.

Sposób jak zmarłych ratować i przy wielkich mrozach się uchronić. Warszawa, 1789, w 4-ce, 1 k.

Monkiewicz Józef.

De laryngitide et tracheitide ulcerosa. Petropoli, 1857, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Moński Karol Gustaw Teodor, ur. w Lesznie 1824 r., do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycyny słuchał (1844—1848) w Berlinie.

De morbis tunicarum vaginalium testicul et funicul spermatici nonnulla. Berolini, typ. Schade, 1845, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Montanus Jakób, doktor medycyny i filozofii, kanonik krakowski, archidyakon lubelski, lekarz Filipa Padniewskiego, biskupa krakowskiego, wykładowca nauki lekarskiej w akademii krakowskiej. Umarł około 1580 r.

Por. Roczna, wyd. lek., II, 47. Kochanowski J. Fraszki, str. 52 (wyd. 1629). Starowolski: Mon. Sarm. 43. Oettinger: l. e. 187.

Montanus Jan, stopień doktora medycyny uzyskał w Bononii 1556 r., przebywał w Królewcu, umarł 1600 r. Pisał o sposobie uchronienia się od moru.

Por. Joeeher: Gelehr. Lex. III, 627.

* **Montanus Jan Chrzęciel** (1488—1551) był profesorem akademii padewskiej. Zliczonych jego dzieł następujące wyszły staraniem Walentego z Lublina.

In tertiam primam epidemiorum Hippocratis sectionem explanationes a Valentino Lublino polono collectae. Venetiis, apud Balthasarem Constantinum, 1554, w 8-ce, k. nl. 8, liczb. 260. Przypis. Łukaszowi Górcu, kasztelanowi brzeskiemu.

In nonum librum Rhasis ad Mansorem regem Arabum expositio; a Valentino Lublino polono medicis posteritatis eorum fideliter communicata. Venetiis, apud Balthasarem Constantinum, 1554, w 8-ce, k. 12 i 344. Przypis. kardynałowi Janowi Pogunowski.

Toż, Basileae, 1562, w 8-ce.

De exercementis lib. II a Valentino Lublino polono in studiosorum communem utilitatem dati. Alter de feebus, alter de urinis. Quibus accessit quaestio ejusdem, quomodo medicamentum aequale vel inaequale deat. Tractatus etiam utilissimus de morbo gallico. Venetiis, apud Balthasarem Constantinum, 1554, w 8-ce, k. 2, 39, 52, 29, 20. Przypis. kasztelanowi lwowskiemu Stanisławowi Tenczyńskiemu.

In artem parvam Galeni explanationes a Valentino Lublino polono editae. Venetiis, apud Balthasarem Constantinum, 1554, w 8-ce, k. 16 i 400. Ded. Stanisławowi Tenczyńskiemu, wojewodzie sandomierskiemu.

Toż, Lugduni, Frellonius, 1556, w 12-ce, k. 16, str. 976.

In libros Galeni de arte curandi ad Glauconem explanationes. Venetiis, apud Balthasarem Constantinum, 1554, w 8-ce, k. 8 i 562. Ded. Zygmuntowi Augustowi.

Toż, Lugduni, 1596, w 16-ce.

Consultationum medicinalium centuria prima a Valentino Lublino polono quam accurata collecta. Venetiis, in off. Brasimiana, apud Vincentium Valgrisi, 1554, w 8-ce, k. 8, str. 628 a właściwie 592. Przypis. Mikołajowi Radziwiłłowi, wojewodzie wileńskiemu.

Toż, tamże, 1556, w 8-ce.

Toż, tamże, 1559, w 8-ce.

Opuscula. I. De characterismis febrium. II. Quaestio de febre sanguinis. III. De uterinis affectibus; a Valentino Lublino, polono collecta. Venetiis, apud Balthasarem Constantinum, 1554, w 8-ce, k. 4, 109

i 1. Ded. Jakóbowi Uchańskiemu, biskupowi chełmińskiemu.

Toż, tamże, 1556.

In primam fen X libri primi canonis Avicennae explanatio. Venetiis, 1554, w 8-ce.

In secundam fen libri primi canonis Avicennae lectiones. Venetiis, 1557, w 8-ce.

In aphorismos Hippocratis lectiones summa cura collectae exactissimaque diligenter recognitae. Venetiis, apud Balth. Constantinum, 1554, w 8-ce, str. 222.

Morawski Stanisław, rodem z Litwy.

Diss. inaug. casum diabetis melliti cum epierisi exhibens. Vilnae, Zawadzki, 1823, w 8-ce, str. 33.

Morawski Walenty, doktor medycyny. Wykładał w akademii krakowskiej filozofią i matematykę, których to przedmiotów słuchał pod nim Józef Strus. Jemu to Strus przypisał przełożoną na łacinę księgę Galeana de urinā, wydaną w Wenecyi 1535 r.

Jocher. *Obraz bibliogr.* I, 138.

Morecki z Mórki Łukasz (Moretius Morka), doktor teologii i medycyny, kanonik krakowski a później gnieźnieński, należał do profesorów wydziału lekarskiego akademii jagiellońskiej. Dnia 2 grudnia 1575 r. kierował obroną drugiej i trzeciej od sławkowskiej bramy krakowskiej. Installowany na kanonikat gnieźnieński 25 września 1584 r., przeniósł się do Gniezna i tam w r. 1593 życie zakończył. Starowski przechował napis na nagrobku wystawionym dla córki Moreckiego: czy więc rzeczywiście był kapłanem, stanowczo twierdzić nie można.

Por. *Roczn. wyd. lek.*, II, 46. III, 445. Grabowski *Dawne zabijki m. Krakowa*, 51. Korytkowski: *Prace i kanonicy...* T. II, str. 42.

Morel Daniel, rodem z Lozanny, nauki gimnazjalne pobierał w Warszawie i w Lublinie. Wypadki krajowe przerwał mu bieg nauk lekarskich, które rozpoczął w Warszawie w r. 1828. W latach 1832—1835 do medycyny przykładał się w Krakowie a później w Berlinie, gdzie 1836 r. stopień doktorski otrzymał.

De signis morborum, quae ex faciei habitu petuntur. Berolini, 1836, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Morelli Jan, rodem z Sycylii, był nadwornym lekarzem Kajetana Soltyka, biskupa krakowskiego a później i króla Stanisława Augusta; zaliczony w poczet szlachty polskiej 1767 r.

Por. *Konstytucje sejmu extraordinaryjnego z r. 1767 w Warszawie*.

Moretti Franciszek rodem z Litwy.

Les quatre questions tirées au sort. Thèse. Montpellier, 1838.

Traité pratique des écoulements des organes génitaux des femmes et des ulcerations de la matrice. Paris, Baillière, 1845, w 8-ce, ark. 6½.

Mori Jacopo.

Anatomia ridotta ad uso de' pittori e scultori. Vignea, 1679, fol. Ded. Jan. And. Morsztynowi.

Por. Ciampi: I, 349.

Morisoniana czyli dokładny poradnik na prawie wszystkie choroby podany przez Radę lekarską angielską, wraz z wykazaniem sposobów używania tego tak zadziwiającego skutecznego lekarstwa, szczególnie w suchotach, cholera i t. d., z wylęceniem wielu cudownych prawie zdrowień. Przekład z 3-o angielskiego wydania. Kraków, 1839, w 12-ce.

Toż, wydanie drugie znacznie przerobione i postrzeżeniami nowymi powiększone. Kraków, J. Czech, 1840, w 12-ce, str. 104 i VIII.

Toż, wydanie trzecie polskie według ostatniego angielskiego. Tamże, 1843, w 16-ce, str. 139.

Toż, wydanie czwarte. Tamże, 1845, w 16-ce, str. 146.

Toż, wydanie piąte polskie według ostatniego angielskiego. Tamże, 1849, w 8-ce, str. VIII, 112.

Toż, czyli poradnik domowy dla zachowania zdrowia i leczenia chorób według krótko zebranych pism higienisty J. Morisona w Londynie. Kraków, druk. K. Budweisera, 1863, w 8-ce, str. 280.

Moroński Jakób Józef.

De spasma intestinorum. Erfordiae, typis Heringii, 1741, fol., str. 12 i 40. Diss. inaug. Ded. Sewer. i Wacławowi Rzewuskim.

Morszyn, zdrojowisko solankowo-borowinowe. Lwów, druk. im. Szewczenki, (1880), w 16-ce, str. 9, 3 nł. z rycinami w tekście.

* **Mosch K. F.**

Wody mineralne Szląskie i hrabstwa Głackiego, tłomaczone przez Al. Kuszańskiego, z przyłączeniem opisu Krzeszowie. Wrocław, Korn, 1821, w 8-ce, str. XII, 443 i 12 rycin.

Mościcki Adam Hier. ur. 1825 r.

De pneumonia. Berolini, typ. Schlesinger, 1852, w 8-ce, str. 55. Dissert. inaug.

Mosing albo Mossing Gotfryd Henryk (polonus sandomiriensis), stopień doktorski otrzymał w Wiedniu w r. 1821, praktykował we Lwowie.

De metrorrhagia in genere et in specie. Wien, Haykul, 1821, w 8-ce, str. 98. Diss. inaug.

Andeutungen über die Anwendung und heilsame Wirkung der medizinischen Dampfbäder nach eigenen aus vielfältiger Beobachtung geschöpften Erfahrungen. Lemberg, Piller, 1838, w 8-ce, str. 30.

Mosing Bogumił.

Pogląd statystyczny na śmiertelność zauważoną we Lwowie w r. 1868. (Roczn. tow. lek. galicyjsk. za r. 1869. Lwów, 1870, str. 88—99). Sprawozdanie w *Przegl. lek.*, 1870, Nr. 49.

Pogląd statystyczny na śmiertelność we Lwowie od r. 1868 po koniec 1878. (Służba zdr. publ., 1872, T. II, str. 161—176).

Mosing Michał (Galicianus Tarnopolien-sis).

De epilepsia. Vindebonae, typis viduae Antonii de Haykul, 1835, w 8-ce, str. 60. Diss. inaug.

Moskorszewski albo Moskorsowski Hieronim, z Moskorszowa, herbu Pilawa, zostawszy około r. 1595 soćmianem, był najzbarszym obrońcą tego wyznania, które nie tylko możnym swym wpływem ale i doświadczeniami znakomicie wspierał. Rad zajmował się chemią i medycyną a u swych spółwyznawców jako znaczny lekarz (nobilis medicus) był znany. Osobliwie słynął w leczeniu chorób oczu, chociaż sam na jedno był ciemny. Stale utrzymywał przy sobie Szymona Polaka, biegłego w chemii i me-

dycynie. Um. w majątności swej Czarnkowach, około Wislicy, 19 lipca 1625 r.

Oratio qua continetur brevis calumniarum depulsiō, quibus premuntur illi qui in doctrina Christi et Apostolorum studium suum posuerunt, et Patrem Domini nostri J. Chr. solum Deum Israelis, solum quoque Creatorem coeli et terrae esse affirmant. Ad Regem et Senatores fideles subditi. (1595), w 4-ce.

Odpowiedź na skrypt Przestrożę nazwany, który X. Jan Petrycy Minister Zboru na Jodłowie wydał w r. 1600, uczyniona przez Hieronima Moskorzewskiego z Moskorzowa. Raków, 1602, w 4-ce, str. 206.

Katechizm Zboru tych ludzi, którzy w Królestwie Polskim i Wielkim Księstwie Litewskim i w innych Państwach do Korony należących, twierdzą i wynawiają, że nikt inszy, jedno Ociecie Pana naszego Jezusa Chrystusa jest onym jedynym Bogiem Izraelskim; a On człowiek Jezus Nazarański, który się z Panny narodził, a nie żaden inszy oprócz niego albo przed nim, iest niedorodzonym synem Bożym. Raków, 1605, w 12-ce.

Toż, tamże, 1619.

Toż, w przekładzie Smalecusa na język niemiecki, 1608 i 1612.

Toż, w przekładzie H. Moskorzewskiego na język łaciński: *Cathechesis Ecclesiarum...* Racoviae, 1609, w 12-ce, str. 371. Inne wydania: Irenopol, 1659; Stauropol, 1680.

Zniesienie Zawstydzienia, które X. Piotr Skarga Jezuita wnieść niesłusznie na Zbór Pana Jezusa Nazarańskiego usiłował, uczynione przez H. Moskorzewskiego. Raków, 1607, w 4-ce.

Zniesienie wtórego Zawstydzienia, które X. Piotr Skarga Jezuita na Zbór Pana Jezusa Nazarańskiego wnieść usiłował, z pomocą tegoż Pana Jezusa Nazarańskiego, Pana i Boga naszego i iedyney naszey nadzieje i pociechy, uczynione. Raków, 1610, w 4-ce, str. 560.

Refutatio Appendicis, quem Martinus Smiglecius Jesuita Docteur Theologus libro cui titulum dedit: Nova Monstra Novi Arrianismi apposuit et Hieronymo Moscorovio opposuit. Racoviae; typ. Seb. Sternacii, 1613, w 4-ce, str. 6 i 68.

Refutatio libri de Baptismo Martini Smigleci Jesuitae. Racoviae, 1617, w 4-ce, str. 228.

Odpowiedź na książkę X. Górskiego, którą wyjawieniem niewstydu arianskiego nazwał. 1617, w 4-ce, str. 399. Napisana 1611 r.

Wtóre zawstydzienie X. Skargi albo odpis na powtórna książkę jego, której dał tytuł: Messyas nowych Arjanów wedle alkoranu Turckiego, uczynione przez tegoż szlachcica polskiego, który mu był pierwsze toż zawstydzienie napisał r. 1615, w 4-ce.

Philopolites to jest młodość oczyszczona, albo o powinności dobrego obywatela oczyszczona dobrze chcącego i one młującego, krótki traktat.

Nadto wydał 4 dzieła swego przyjaciela Fausta Soeyna.

Por. Ossoliński: Wiadomości hist. krytyczne, T. I, str. 245—279. Chodźnicki: str. 130—135. Sandius: Bibl. antitrinitariorum, str. 105. Maciejowski: I, 708. II, 521. Wyszniński: I, 72. IX, 108. Rybicki: Skarga i jego wiek, T. II, 335. Niesiecki: Korona polska, III, 313. Jocher: II, 292. 294. III, 598. Knapieński: Encykl. kościelna, T. XV, 162.

Mosoczy C. Fryd. (Nobilis Galicianus).

Diss. inaug. medico-practica de chlorosi. Wiedeń, druk. wdowy Pichlera, 1835, w 8-ce, str. 18 i 2.

Mostowski Artur Emil, hr., doktor medycyny, um. 8 stycznia 1873 r. w Avignone, gdzie przez wiele lat znany był z czynów

umięśnierzdzia. Zmarł w niedostatku, pochowany kosztem rady municypalnej.

Existe-t-il des engorgements de l'utérus? Montpellier, Boehm, 1859, w 4-ce, str. 44. Thèse.

Moszczański Karol, ur. w r. 1816 w Podwoloczykach, w obwodzie tarnopolskim. Początkowe nauki pobierał w Zbarażu a następnie w Przemyślu. Później uczęszczał przez rok jeden we Lwowie na kurs chirurgii. W r. 1838 udał się do Wiednia na wydział lekarski. W r. 1840 obwiniony o udział w tajnym towarzystwie politycznym, przywieziony został do Lwowa. Po czterech latach uwięzienia, skazany na śmierć i ulaskawiony. W r. 1845 udał się powtórnie do Wiednia w celu ukończenia swych nauk, atoli już w następnym roku, jadąc bez paszportu, został aresztowany na Węgrzech i przywieziony do Wiednia; po ośmiomiesięcznym wzięciu wypuszczony, skończył nareszcie nauki lekarskie. Jako politycznie skompromitowanego, nie przepuszczono go do złożenia egzaminów; pozostał więc w Wiedniu, czekając pomysłniejszej chwili, gdy go zaskoczył r. 1848. Po ogłoszeniu stanu oblężenia w Wiedniu, został aresztowany po trzeci raz jako podejrzany o współnictwo w pomaganiu generałowi Bemowi w ucieczce z Wiednia. Po dwumiesięcznym wzięciu jako niewinny został uwolniony. W r. 1849 przeniósł się do Krakowa, gdzie po odbytych egzaminach otrzymał stopień doktora medycyny i chirurgii. Odtąd oddał się swemu zawodowi z całą gorliwością i poświęceniem. Jako lekarz praktyczny był czynny w Przemyślu, Krośnie, Sanoku a nakoniec we Lwowie. Od r. 1852 był stałym lekarzem zdrojowym w Iwonicy, który to zakład jego staraniem i gorliwości zawdzięcza po części swoje dzisiejsze znaczenie. W ostatnich latach zimą przepędzał we Lwowie, gdzie po dłuższych cierpieniach dnia 4 września 1869 r. umarł na gruźlicę mózgu.

Krótkie wiadomości o źródłach lekarskich w Iwonicy. (Roczn. tow. par. yk., 1859, str. 1—4).

Wody Iwonickie. Sprawozdanie z r. 1857. Kraków, 1857, w 8-ce, str. 22.

Toż, z r. 1858, tamże, 1858, w 8-ce, str. 22.

Toż, z r. 1859, tamże, 1860, w 8-ce, str. 21.

Toż, z r. 1860, tamże, 1861, w 8-ce, str. 20.

Toż, z r. 1861, tamże, 1862, w 8-ce, str. 18.

Toż, z r. 1862, tamże, 1863, w 8-ce, str. 24.

Toż, z r. 1863, tamże, 1864, w 8-ce, str. 16.

Źródło Iwonickie. Sprawozdanie z r. 1866, w 8-ce, str. 16.

Toż, z r. 1867, w 8-ce, str. 16.

Moszyński Julian Albin, ur. 1 marca 1809 roku w Cissowie w Augustowskim, ukończywszy gimnazjum w Białymstoku, zapisał się r. 1829 na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego; r. 1836 został lekarzem klasy 1-jej a r. 1841 uzyskał stopień

doktora medycyny. Od r. 1849 był naczelnym lekarzem szpitala Św. Jakóba w Wilnie, gdzie urządził szkołę dla akuserek. Kilka razy piastował godność prezesa Tow. lek. wileńskiego, nadto był dyrektorem wileńskiej dobroczynności i członkiem tow. archeologicznego. Um. 29 sierpnia 1857 r.

Tenotomia et myotomia. Vilnae, typ. Zawadzki, 1841, w 8-ce. Diss. inaug.

Podróż do Prus, Saksonii i Czech odbyta w r. 1838 i 1839. Wilno, R. Daien, druk Romma, 1844, w 8-ce, 2 tomy. T. I, str. 290. T. II, str. 296.

Rady dla matek czyli sposób utrzymania zdrowia kobiety od narodzenia do późnej starości. Wilno, nakład autora, u J. Zawadzkiego, 1850, w 12-ce, str. XX, 650. Ocena przez Freya w Pam. tow. lek. warsz., T. XXVII, 1852, str. 158.

Toż, wydanie drugie przerobione. Wilno, Rafałowicz, 1858, w 8-ce, str. XX, 591.

Pierwsze zasady sztuki położniczej, które do potrzeb początkujących w tej umiejętności kobiet zastosował a dla łatwiejszej nauki przez pytania i odpowiedzi ułożył... Wilno, R. Rafałowicz, 1855, w 8-ce, str. XXI, 280, z 9 tab. fig. na miedzi rytych.

Ciąża mniemana (graviditas putativa). (Praktyczne postrzeżenia... I, 1846, str. 68—72).

O leczeniu zapalenia jądra (orchitis). (Tamże. str. 72—82).

Wiadomość o czynnościach Tow. lek. wileńskiego w r. 1843. (Tamże, str. 110—130).

Toż, z r. 1844. (Tamże, II, 1846, str. 95—110).

Toż, z r. 1845. (Tamże, III i IV, 1852, str. 245 do 263).

Toż, z r. 1846. (Tamże, str. 264—280).

Troki pod względem zdrowia. (Tamże, II, 1846, str. 5—14).

Poród ukończony za pomocą kleszczy. (Tamże, str. 79—85).

Poród trojga dzieci razem czyli trojniaków. (Tamże, str. 85—87).

Historia zapalenia pęcherza urynowego. (Tamże, V, 1862, str. 57—61).

Zastąpienie przez zwężoną pochwę, operacya w czasie porodu, szczęśliwe jej zejście i uwagi nad tém praktyczne. (Tamże, V, 1862, str. 83—89).

Historia gangreny w gardle, ukończonój wyzdrowieniem. (Tamże, str. 94—100).

Zakłady dobroczynne w Wilnie w czasach przeszłych i dzisiejszych. (Tamże, str. 169—188).

Uwagi lekarskie nad cholera, która panowała w r. 1837, w gubernii Mazowieckiej. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 479).

Poród łożyskowy (placenta praevia), ukończony pomyślnie przez operacyę (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 92).

Dwa przypadki owadów w ciele ludzkim znalezione. (Tamże, T. XXXV, 1856, str. 303).

Por. Kirkor Ad. Hon. Wspomnienie o J. A. Moszyńskim. Wilno, T. Glücksberg, 1857, w 8-ce, str. 15.

Moszyński S., syn poprzędzającego.

Salicilowa kisa przeciw reumatyzmowi. (Protok. tow. lek. wil., 1876, Nr. 6).

Możdżyński Lucyan, ur. w r. 1839 w Pińcowie, nauki gimnazyalne pobierał w Radomiu; bieg studyów lekarskich, które rozpoczął w warsz. akademii medyko-chirurgicznej w r. 1857, przerwały mu wypadki krajowe (1862—5), tak, że dopiero w r. 1868 dyplom lekarski Szkoły Głównej otrzymał.

Od r. 1869 trudni się praktyką lekarską w Skalbierzach.

Tłuszcza; wycięcie jego przy zastosowaniu zniesienia miejscowego. Z kliniki prof. Le Bruna. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 764—779).

Mróz Jan, brat Stanisława, kanonika warszawskiego, proboszcza u P. Maryi na Nowém Mieście, około r. 1620 był chirurgiem i ławnikiem warszawskim.

Por. Starowski: Mon. Sarm. 253. Bartoszewicz: Kosciół warsz., 58.

Mrozowski Juliusz Frost, rodem z Poznania.

De lictère et de ses rapports avec les diverses maladies du fofe et de l'appareil excréteur de la bile. Paris, Rignoux, 1847, w 4-ce, str. 32. Thèse.

Mrozowski Teodor, lekarz wojskowy, za czasów księstwa Warszawskiego był członkiem rady głównej lek. wojska polskiego i nauczycielem w szkole feldczerów wojskowych. Um. 1822 r.

Por. Roczn. wojsk. pols., 1817—1822. Dodatek 2 do Gaz. warsz. 25 marca 1809, Nr. 24.

Mucharski z Mucharza Jan Wincenty, syn Piotra, ur. w r. 1624, pierwszy stopień filozoficzny osiągnął w Krakowie 1641 r.; do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, a później w Rzymie, gdzie w r. 1647 wieniec doktora medycyny otrzymał. Wróciwszy do kraju, bawił czas niejaki w Lublinie; następnie osiedlił się w Warszawie i tu został lekarzem nadwornym i sekretarzem króla Jana Kazimierza. Umarł w r. 1690. Był on bratankiem znanego Jakóba Mucharskiego, któremu w Jarosławiu pomnik postawił.

Dissertatio de plica solocia s. ciragra, morbo polono, quaestio medica. Romae, ex typogr. F. Montae, 1647, w 4-ce, str. 14. Ded. Janowi Zamoy-skieni.

Phosphorus, 1644, w 4-ce. Powinszowanie Piotrowi Mucharskiemu.

Na ślub J. Mucharskiego z Anną Sędziwionną, który odbył się w Ojcie, napisał Sleszkowski Karol wiersz p. t. Melos epithalamium. Cracoviae, Alb. Siekielowski, 1661.

Por. Gąsiorowski: I. c. II, 263. Wisniewski: IX, 574. Muchowski: I. c. str. 312. Juszyński: I, 320. II, 190. Starowski: Mon. Sarm., 436.

Mucharski z Mucharza Piotr, syn Wojciecha, ur. w Jarosławiu w r. 1589; otrzymał stopień filozoficzny w akademii jagiellońskiej w latach 1610 i 1612, był seniorem szkoły ś. Mikołaja i zarządcą szkoły Wszystkich świętych. W r. 1617 udał się do Padwy, gdzie przykładał się do nauk lekarskich a w latach 1618—1621 był radcą narodowości polskiej tamże. W r. 1619, 16 maja, osiągnął w Padwie stopień doktora medycyny. Wróciwszy do kraju, był lekarzem ks. Ostrogskiego a później Hieronima Sieniawskiego. Wcielony do wydziału lekarskiego 24 października 1650 r., objął w Krakowie katedrę anatomii. W r. 1645 uzyskał patent na nadwornego lekarza

króla Władysława IV. W r. 1656 był delegowany wraz z innymi akademikami do witania w murach miasta króla szwedzkiego Karola Gustawa. Umarł w r. 1666. Przysięgiom swoim lekarzom: Janowi Leoniecowi i Melchiorowi Piotrkowczykowi wystawił w Jarosławiu nagrobki.

De passione melancholica. Patavii, 1619.

De peripneumonia, questio medica. Cracoviae, apud chalcographum Paulum Caesarium, 1650, w 4-ce.

Epigrammata jego rozproszone są w wielu dziełach.

Por. Encykl. powsz. XIX, 10. Bandtkie: Hist. druk. 465. Rocz. wyd. lek. II, 49. III, 446. Gąsiorowski: I. c. II, 241. Juszyński: I. c. I, 320. Muczkowski: 170, 272. Bieżanowski Stan. napisał wiersz: Rozkoszny związek małżeński przy akcie weselnym Woje. Sleszkowskiego, fil. i med. dokt., i Anny Mucharskiej, Piotra Mucharskiego, fil. i med. dokt. i prof. córki. Kraków, w druk. Kupisza, 1654, w 4-ce.

Mueldner Henryk.

Kapiele Schwarzenberg, węgierski Gräffenberg na Piśzu. Wspomnienia z podróży odbytych w lecie r. 1878. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. J. Ungra, 1879, w 8-ce, str. 55, 1 nl. i 2 drzew. Odbitka z Wędrowca.

Przyczynek do historii i statystyki zarazy morowej, zebrany z różnych źródeł historycznych... Kraków, nakł. aut., druk. Czasu, 1879, w 16-ce, str. 52. Odb. z Czasu.

Muelhausen Józef Jan, ur. w Warszawie w lutym 1818 r.; ukończywszy nauki w liceum warsz. w r. 1832, w roku następnym udał się do Lipska, gdzie po czteroletnich studiach, r. 1837 dyplom doktora medycyny i chirurgii otrzymał. Wróciwszy do kraju, krótki czas praktykował na prowincyi, następnie osiadł w Warszawie i tu r. 1846 mianowany został ordynatorem szpitala Dzieciątka Jezus. W latach 1848 i 1849 pełnił służbę lekarską w czasowym szpitalu choleerycznych w domu przedpo-grzebowym, naprzeciw szpitala Dzieciątka Jezus. W r. 1850 objął obowiązki Inspektora szpitala Dzieciątka Jezus a zarazem Dyrektora instytutu szczepienia ospy ochronnej. W r. 1866, porzuciwszy urząd Inspektora szpitalnego, został ordynatorem z zachowaniem obowiązków Dyrektora instytutu szczepienia ospy. Na tym stanowisku dotąd pozostaje.

De asthmate thymico infantum. Lipsiae, 1837, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

O febrze przepuszczającej przeszkoroczną i o użyciu chinoidiny w jej leczeniu. (Tyg. lek., 1848, Nr. 28).

Dwa wypadki upadnięcia ciała obcych do płuc i wyrzucenia ich następnie przez kaszel. (Tamże, 1849, Nr. 20).

O działaniu wódki na organizm, szczególnie obłąkania pijackiem i prostem pijaństwem. (Tamże, 1849, Nr. 30).

Ophthalmoblenorrhoea u niemowląt w szpitalu Dzieciątka Jezus 1850 epidemicznie panująca. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXVII, 2 p., 1853, str. 148).

SŁOWN. LEK. POL.

* Mueller E. H.

Pomoc, jaką w nagłych przypadkach nieść winni aż do przybycia lekarza cyrulicy, policyanci, gminni urzędnicy i w ogóle ci wszyscy, których powołanie lub uczucie ludzkości zniewała do ratowania nieszczęśliwych w pierwszej zaraz chwili. Na język polski przełożył Dr. Matecki. Poznań, L. Merzbach, 1865. Jeden arkusz z 5 drzeworytami.

Toż, z polecenia rządowego napisał... a na język polski przełożył Dr. Matecki. Wydanie drugie. Poznań, L. Merzbach, 1869, w 12-ce, str. 20, z drzeworytami.

Mueller Jan Chrystyan, nauki lekarskie pobierał w Lipsku, był nadwornym lekarzem ks. Michała Czartoryskiego; mieszkał w Warszawie lat 12, ciesząc się ogólną wziętością. Um. 1774.

Por. Rocz. Tow. Przyj. Nauk, XV, 157.

Mulicz Edward z Kystawy, wcielony był do grona profesorów wydziału lekarskiego akademii krakowskiej 3 sierpnia 1480 r.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 45, 437. Oettinger: I. c. str. 85.

Muliewicz Heliodor Józef, ur. w Radzanowie na Mazowszu 2 lipca 1828 r.; nauki szkolne pobierał w Mławie, w Pułtusk a później w Warszawie; w latach 1847—1853 trudnił się nauczycielstwem prywatnym a następnie rolnictwem na Podolu. Nauk lekarskich słuchał w Kijowie (1853—1858). Osiedliwszy się w r. 1859 w Częstochowie, pełnił służbę w szpitalu Panny Maryi od 1860 r. do 1872 r. Od r. 1872 jest lekarzem powiatu częstochowskiego.

Sprawozdanie z cholery grasującej w mieście Częstochowie i okolicy w r. 1866. (Tyg. lek., 1867, Nr. 37).

* Munde Karol.

Dokładne opisanie zakładu wodnego w Grefenbergu i metody leczenia Prysnica wraz ze sposobem gruntownego leczenia przeszło 70 najwzyczajniejszych chorób, jako to: stawowomości, reumatyzmu, syfilis, hemoroidów, hipokondryi, febrzy, zapaleń, cholery, influency i wielu innych chorób ostrych i chronicznych, a to według metody grefenbergskiej, przez używanie zimnej wody i poty. Poradnik dla wszystkich, którzy albo do Grefenberga jechać, albo kurację w domu odbywać zechcą. Tłumaczenie z niemieckiego. Kraków, J. Czech, 1838, w 8-ce, str. 222.

Toż, wydanie wtóre powiększone ogólnemi uwagami nad tymże zakładem i kuracją wodą zimną. Kraków, w druk. J. Czecha, 1839, w 8-ce, str. XIX i 192.

Toż, wydanie trzecie. Kraków, J. Czech, 1845, w 16-ce, str. XV i 173.

Mundius Łukasz, doktor medycyny, rajca m. Wilna, gorliwy orędownik nowowierstwa; wyjechał r. 1569 do Münster do związku braci Morawczyków. Wróciwszy do Wilna 1578 zajmował się rozkrzewianiem nowej wiary, za co był uwięziony.

Por. Kraszewski: Wilno, III, 113. Lubieniecki: Reform. 215, 227.

Muneghina Bernard, doktor medycyny, zmarły w r. 1690, był profesorem w akademii zamojskiej od 1649 do 1691 r.

Por. Łukaszewicz: Hist. szkół, II, 110. III, 336.

Munkiewicz Antoni, rodem z Lipna, do gimnazjum realnego uczęszczał w Warszawie, kurs nauk lekarskich ukończył w Moskwie w r. 1857. Stopień doktora medycyny otrzymał od Rady lekarskiej Królestwa polskiego w r. 1859 i tegoż roku osiedlił się w Rosławlu, w gub. smoleńskiej, gdzie dotąd przebywa.

Ostre zapalenie osierdza. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVII, 1861, str. 221—263).

Epidemia gorączki powrotnej. (Tyg. lek., 1865, Nr. 23).

Kilka słów o rodzice chorobowej gorączki powrotnej. (Tamże, 1865, Nr. 45).

Kilka uwag co do epidemii panującej w Nasielsku. (Tamże, 1866, Nr. 26).

Krwotokowe zapalenie twardej opony mózgowej (Pachymeningitis haemorrhagica s. hyperplastica, haemorrhagica interna). (Tamże, 1866, Nr. 30).

Rys choroby Brighta z obecnego stanowiska nauki. (Tamże, 1866, Nr. 48—50).

Niektóre uwagi o kasie wspierania podupadłych lekarzy wdów i sierot po nich pozostałych. (Tamże, 1867, Nr. 52).

O gregarinach u człowieka. (Klinika, T. II, 1867, str. 146—150).

O opiece lekarskiej nad włościanami. (Tamże, 1868, str. 305—316).

O szpitalu dla dzieci. (Tamże, T. III, 1868, str. 137—143).

Ustrój służby zdrowia publicznego. (Tamże, T. IV, 1869, str. 1—7).

O psorospermach u świń. (Tamże, str. 309—312).

O cholery. (Tamże, T. VI, 1870, str. 174, 394).

Posępnica z otępieniem, jednorazowe zastosowanie prądu indukcyjnego. (Klinika, T. VIII, 1871, str. 1 do 3).

Ważniejsze epidemie w Rosyi w ciągu 7 ostatnich miesięcy 1870 r. (Tamże, str. 236—238).

Krótki pogląd na reformy zarządu szpitali w cesarstwie rosyjskiem i królestwie polskiem. (Przegl. lek., 1870, Nr. 48, 49, 50).

O zastosowaniu siarku rtęciowego (aethiops mineralis) i chininy w cholery. (Przegl. lek., 1872, Nr. 34, 35, 36).

Historja corob nagninnych czyli epidemii, ułożona podług Haesera. (Służb. zdr. publ., 1872, zesz 2-i, str. 1 — 120, zesz. 9, str. 81 — 120, zesz. 10, str. 241 do 256).

Muraszko Witold.

Wpływ ciśnienia krwi na tętno. (Gaz lek., T. VII, 1870, str. 785—792).

Toż, po rosyjsku. (Warsz. Uniw. izwiestja, 1870).

Murka Łukasz, doktor medycyny, mieszkał w Krakowie w drugiej połowie XVI stolecia.

Por. Paproeki: Herbarz rycerstwa polsk. str. 703 pod r. 1571.

Muszyński Wincenty, doktor medycyny, członek Rady lek. król. pols. umarł 1 stycznia 1856 r. w 73 r. życia.

Muyschel Karol Justus, syn dawno osiadłego na Litwie obywatela, ur. w Rydze 22 lutego 1799 r., nauki gimnazyalne pobierał w Dorpacie, do medycyny od r. 1819 przykładał się w Wilnie i tam r. 1823 stopień magistra a r. 1829 dyplom doktora medycyny osiągnął. W latach 1823—1829 wykładał anatomiją, farmacyę i chirurgię w no-

wo założonej przez Bojanusa praktycznej szkole weterynaryi. Po odbyciu podróży naukowej zagranicą, w r. 1832 objął w Wilnie katedrę anatomii i chirurgii zwierzęcej. Nadto od r. 1824 zostawał pod jego dozorem gabinet anatomiczny zwierząt domowych, założony przez Bojanusa; w r. 1841 powierzono jego pieczę gabinetu: chemicznego i farmakologicznego. Po przeniesieniu akademii do Kijowa, zamieszkał we wsi dziedzicznej Moknium, w powiecie trockim i tam 7 lutego 1843 r. życia dokonał.

De medicinae veterinariae intra illud temporis spatium, quod ab a. 1825 ad a. 1835 effluxit, conditione et incrementis. (Collectanea .. Vilnae, 1838, str. 327—452).

Einige Worte zu meiner Abhandlung: über den Zustand und die Fortschritte der Veterinärkunde in dem Zeitraum von 1825 bis 1835. (Magazin f. die gesammte Thierheilkunde, IX Jahrg., 1884, 4 Stück, 389—421).

De synonymia myologica equini generis. Vilnae, 1829, w 8-ec. Diss. inaug.

W rękopisie zostawił balladę: Bekiesz.

(Zyciorys jego opisał R. Podbereski w Pam. naukowo-literackim, 1849, str. 23—34).

Myło Fryderyk Edward, ur. 1813, był podaptekarzem w wojskowym szpitalu w Gniewie w Prusach zachodnich; w r. 1814 przeznaczony został na chirurga batalionowego w wojsku pruskiem. Przybywszy do Warszawy, uczęszczał od r. 1819 na wykłady medycyny i w r. 1822 stopień magistra medycyny i chirurgii osiągnął. W r. 1823 był asystentem kliniki lekarskiej; w r. 1824 lekarzem województwa podlaskiego. W r. 1825 przeniósł się na stały pobyt do Warszawy; w r. 1828 został mianowany naczelnym lekarzem szpitala ś. Jana Bożego i obowiązki te pełnił do r. 1848, w którym sam podległ chorobie umysłowej. Umarł w marcu 1863 r. w szpitalu ewangelickim. Stopień doktora medycyny otrzymał w r. 1839 od Rady lekarskiej królestwa polskiego.

De relatione mutua organismi humani vivi ad mundum externum, rerum medicarum cardine. Dissertatio medico-philosophica, ad pharmacologiam quodam modo profusio. Varsaviae, 1839, w 8-ec. str. 52.

Phlegmasia alba dolens u panien w skutku zatrzymanego odpływu miesięcznego. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 12).

Przyjście płodu na świat otworem, powstałym z pęknięcia tylniej ściany pochwy macicznej i miedzyzwy, który od strony pochwy w całości pozostał. (Tamże, T. I, 1837, str. 12).

Szakapłatna bez bólu gardła, ale z mocnem swędzeniem całego ciała. (Tamże, T. II, 1839, str. 7).

Sprawozdanie (skrócone) naczelnego lekarza Szpitala Braci Miłosierdzia w Warszawie za r. 1840. (Tamże, T. VII, 1842, str. 229).

Toż, za r. 1841. (Tamże, T. X, 1843, str. 1).

Toż, za r. 1843. (Tamże, T. X, 1843, str. 15).

Woda Eger Salzquelle. Sposzczenia i doświadczania w szpitalu Braci Miłosierdzia względem tójż wody. (Tamże, T. IX, 1843, str. 71, 2 p., str. 76).

Mymerus Franciszek, lekarz rodem z Locwenberga na Szlązku, wnuk Marka Scharffenberga, znanego drukarza krakowskiego, wyższe ukształcenie zawdzięczał akademii jagiellońskiej, w której później nauczał języka greckiego i łacińskiego.

Dictionarium trium linguarum, latinae, teutonicae et polonicae, potiora vocabula continens. nunc de-novo diligentissime revisum et pluribus in locis auctum, per titulos in seriem alphabeti concinnatum, cum peregrinantibus, tum domi desidentibus et quibuslibet tribus linguis loqui cupientibus omni aetati, omnique sexui utilissimus. Regiomonti, Osterber, 1592, w 8-ce, k. nl. 64. Przyp. Janowi Bonerowi (z Krak. 19 apr. 1528).

Toż 1528.

Toż. Cracoviae. Vietor, 1541.

In miserrimam Joannis Mymeri germani fratris unici in sylvis a praedonibus caedem, naenia funebris. Cracoviae, M. Scharffenberg, 1532, w 4-ce, k. nl. 8.

De inventoribus astrologiae Fr. Mymeri elegia. Praefixa est Luciani Samosatenis astrologia unicum Jos. Struthii commentariis. Cracoviae, Math. Scharffenberg, 1531, w 8-ce.

Regimen sanitatis medicorum Parisiensium, pro tuenda sanitate regis Angliae compositum, docens quo modo quilibet homo se per singulos totius anni menses, cum in esu et potu tum in venarum incisione gerere debeat. Ein gut regiment der gesundheit

durch die menden des gantzen jares, wie sich ein iglich mensch in essen und trinken und aderlassen halten soll. Dobrego zdrowia rzadzenie, przez wszystkie miesiace roczne, iako się każy człowiek w yadło y w piecu y w pusztaniu krwie ma rzędzić. Wybi-yano w Krakowie przez Maczieya Scharffenberga, k latu bożemu, 1532, w 8-ce, k. nl. 18, druk gocki. Przyp. Sowerynowi Bonerowi.

Toż, tamże, 1543, w 8-ce, k. nl. 18.

Toż. Kraków, Stan. Scharffenberg, 1575, w 8-ce, k. 16.

In magistri Anselmi Ephorini discessum elegia. B. w. r. i m. d., w 4-ce.

In saluum reditum Ephorini elegia. Cracoviae, Hter. Vietor, 1538, w 4-ce.

Nadto wydał:

Mosellanus P. Paedologia. Cracoviae, Vietor, 1528.

M. Plauti Amphitruo ex antiquis recentioribusque exemplaribus invicem collatis diligentissime recognita, ejus carmina magna ex parte in mensum suum restituta sunt. Authoris vita ex Petro Crinito. Cracoviae, Math. Scharffenberg, 1530, w 8-ce, k. nl. 29. Ded. Krzysztofowi Szydtowieckiemu.

Por. Encykl. powsz., XIX, 120. Bandtke: Hist. druk. I, 167. Roczn. wyd. lek. III, 438. Jocher: Obraz bibl. I, 30. Wiszniewski: VI, 133, 193, 227. IX, 553. Łukaszewicz: I, 112. Wizerunki i roztrząsania, 1839. XLVIII, 132.

Mysłowski Aleksander.

De cerebro problemata. Dantisci, ex off. Hünnefeldii, 1609, w 4-ce.

Naborowski (Naborovius) Daniel, ur. na Litwie w r. 1573. Towarzyszył w podróżach za granicą ks. Januszowi Radziwiłłowi i razem z nim nauki odbywał. Stopień doktora medycyny osiągnął w Bazylei w r. 1594. Po powrocie do kraju, pozostał przy osobie swego współucznia, od którego nagrodzony został dożywociem na wsi Stankowie, gdzie w późnym wieku życia dokonał.

De venenis theorematia iatrophilosophica. Basileae, apud Gemusaeum, 1594, w 4-ce, k. nl. 10. Ded. Andreae Naruszevitio.

Dwa jego drobne poetyczne utwory ogłosił Klimaszewski w Noworoczniku litewskim na r. 1831.

Zaciński wiersz znajduje się w dziele p. t. *Naeniae a diversis scriptae in exequias ill. pr. Janussi Radzivilii.* Lubeka, 1621, w 4-ce.

Nachricht (Gründliche) von der so genandten Pohlischen Krankheit, welche bei der königlichen Pohlischen und Chur-sächsischen Armée in Pohlen, bis-hierher umgegangen: worin gewiesen wird was sie eigentlich sei? woher sie komme, woran sie zu erkennen, und wie sie unter göttlichen Beystand zu curiren. Anno 1735, w 8-ce, str. 32.

Nachricht über die Cholera bekannt gemacht von dem Collegium Medicum des Königreichs Polen. Aus dem Polnischen übersetzt von F. D. 2-e Aufl. Danzig, Fr. Sam. Gerhard, 1831, w 8-ce, str. 30.

Nagórski Walenty.

Sposob Pettenkofera dla koliczestwiennago opredielenia w wozduchie uglikistoty, w primienienii k nużdam obydennoj gigieniezskoj praktyki. S.-Peterburg, J. Trej, 1880, w 8-ce, str. 43, tab. 3. Diss. inang.

Nagrodzki Edward, ur. w Warszawie r. 1813. do nauk lekarskich przykładał się w Warszawie i w Berlinie i tam w r. 1834 stopień doktorski osiągnął. Praktykował w Lipnie.

De nymphomania ejusque curatione. Berolini, typ. Nietackianis, 1834, w 8-ce, str. 31. Diss. inang.

O użyciu lekarstwiem garbnika czystego. (Tyg. lek., 1848, Nr. 14).

Choroby panujące w Lipnie od lipca do grudnia 1849 r. (Tyg. lek., 1849, Nr. 40. 1850, Nr. 2).

Nahumowicz Izydor.

De pedis difformitatibus. Vilnae, typ. dioc., 1826, w 8-ce, str. 42. Diss. inang.

Sposób leczenia się mineralnemi słonemi wodami w Druskenikach. Grodno, nakł. autora, w druk. Zymela, 1841, w 8-ce, str. 140.

Nahumowicz Leon Kazimierz, niegdy lekarz wojska rossyjskiego.

Diss. inang. med. pract. cynanches laryngeae binna exempla, addita epierisi, exhibens. Vilnae, Zawadzki, 1812, w 8-ce, str. 15.

Rukowodstwo k lezeniu ogniostrielných ran, po prawilam predlagajemym znamiennyimi w Ewropie chirurgami. Pieczatano w pochodnoj tipografii glawnago sztaba I armii, 1822, w 8-ce.

Najmanowicz albo Nayman Krzysztof, młodszy brat Jakóba, sławnego doktora i profesora praw w akademii Jagiellońskiej, ur. około r. 1590 w Krakowie. Początkowo nauki odbywał w mieście rodzinném; do nauk lekarskich przykładał się przez lat 7 w akademii padewskiej, bolońskiej i pisańskiej i tam stopień doktora medycyny otrzymał. Po powrocie do kraju (1609), zostawał jako lekarz na dworze Piotra Tylickiego, biskupa krakowskiego przez lat 6. W r. 1610, 23 marca, w poczet profesorów wydziału lekarskiego krakowskiego został policzony. Czterokrotnie wybierany był rektorem, a mianowicie piastował to dostojenstwo w r. 1627, a następnie przez trzy półrocza, począwszy od r. 1633, a więc w czasach najtrudniejszych z jezuitami zatargów, które, jak wiadomo, zakończyły się r. 1634 dekretem nakazującym zamknięcie szkół jezuitów w Krakowie. N. występował jako śmiały i zarliwy obrońca praw i swobód uniwersyteckich i nieochybnie najzaszczytniejsze w dziejach akademii Jag. zająłby miejsce, gdyby w późniejszym czasie nie stał się pieniaczem i niemiętym zapasnikiem, przez co i spokojność uniwersytetu zakłócił i sam naraził się na utratę

mienia i godności. Zrzucenie się Najmanowicza z dzierżawy dóbr funduszowych Świeborowie i Pielgrzymowie, roszczenie sobie zwrotu poniesionego nakładu i nawzajem żądania akademi, aby N. wyrachował się z dwuletnich dochodów, dało początek do gorszącego procesu w sądzie rektorskim a później biskupim. Wykłęty przez rektora Puppenkowskiego (Ustiensis) 23 października 1643 r. ogłaszał N. potwarcie pisma na rektora i niektórych profesorów, czem spowodował wywołanie swe z uniwersytetu 8 lipca 1644 za rektorstwa Vitelliusa. Sprawa wówczas przeszła do sądu radzieckiego, następnie ziemskiego; N. ze swej strony zaniósł zażalenie do stolicy apostolskiej o nadużycie kłatwy. Nie czekając końca sprawy, udał się N. do Gdańska później do Torunia i ogłosił tam pismo czerpiące akademią, magistrat, a nawet ubliżające władzy króla, któremu jakby zigraszkę przypisanem było. Skazany na półroczne więzienie, umknął do Rzymu i tam w lat kilka umarł w szpitalu św. Duchy w Saxia 23 listopada 1651 r. Po wydaleniu się z kraju majątek jego zabrano na rzecz akademii, ta atoli, pomna na zasługi brata, zwróciła go dzieciom jego.

De plica, pro loco inter doctores med. obtinendo, in alma Univ. Cracov. ad disputandum proposita quaestio. Cracoviae, in off. Andr. Petricovii, 1610, w 4-ce, k. nł. 8. Przyp. Mik. Zebrzydowskiemu.

De usurpatis in excommunicando clavibus atque reverendi olim Jacobi Naiman, C. C. Cr. et arendense Swiborovianae, falsis et calumniosis debitis, ab Ill. Reverend. D. Archiep. Gnesnensi ad S. Sedem Apostol. reverent. admissa Appellatio. W 4-ce, 3 ark. Zażalenie o nadużycie kłatwy.

In causa inter cracoviensem Vitellionum universitatem et D. Naimanum processum quadruplicatum. Supplementum, 5 dec. 1644, w 4-ce, k. 2.

Protestatio contra Jacobum Vitellium, Adamum Opatovium, Jac. Ustiensem, etc. B. w. m. d. i. r. (1645), w 4-ce.

Contra Sigismundi Grzegorzewicz et Joachimi Speronowicz protestationem, reprotatio. B. w. m. d. i. r. (1645), w 4-ce k. 4.

Contra spectabilem magistratum cracoviensem de auctoritate apostolica et bulla Domini convulsa, protestatio. B. w. m. d. i. r.

Powaga kościelna zniszczona, Naymanów sprawy usprawiedliwienie. B. w. m. dr. i. r. (Toruń, 1645). Ded. Władysławowi IV. Pisemko to, po wyjęciu dedykacji, wyrokiem sądu królewskiego, publicznie przez kąt spalono zostało w Warszawie (3 stycznia 1616), Krakowie i Toruniu.

Justificatio Naimanovicii. Romae, Vine. Bianchi, 1646, w 8-ce. Jest to przedruk poprzedzającego, w niemieckiej drukarni rzymskiej.

Aliud exemplar literarum Roma missarum de falsificatione typographii et licentiae imprimendi per... ad injuriam Academiae cracoviensis. B. w. m. dr. i. r. (1647), w 4-ce.

Wyszło także wiele broszur przeciwników Najmanowicza, dotyczących tej sprawy.

Midzy rękopisami jego, przechowanymi w bibliotece jagiellońskiej, znajduje się jego mowa na pochwałę medycyny.

Por. Majer: Rozcz. wyd. lek. VII, str. 53—66. Przyjaciół ludu, 1845, str. 329, 350. Muczkowski: Rękopisma Radymińskiego, str. 16, 25, 30, 38 a także przypisy str. 104, 112, 113, 115, 131. Chłędowski: Spis dzieł... 65. Jocher: Obraz bibl. T. I, 242. Łukasiewicz: Hist. szkół, I, 200. Gasiorowski: T. II, 233. Biblioteka warsz., 1851, III, 29.

Najtańszy lekarz domowy, ob. Lekarz domowy.

Napieralski Erazm, rodem z Łęczycy.

Du chloral au point de vue chimique, physiologique et thérapeutique. Paris, 1870, w 4-ce, str. 56. Thèse.

Narkiewicz Aleksander, lekarz wojska rosyjskiego.

Sprawozdanie ze stanu biblioteki Tow. lek. podolskich. (Pam. tow. lek. warsz., T. LI, 1864, str. 131).

Szpital wojskowy w Kamieńcu. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 41).

Narkiewicz Rudolf, rodem z Luboczy na Litwie, dyplom doktora medycyny otrzymał w r. 1834 w Montpellier, gdzie następnie praktykował.

Du cancer de l'utérus. Montpellier, 1834. Thèse.

Natanson Ludwik, ur. w Warszawie roku 1822, nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinnem, do medycyny przykładał się od r. 1838 w Wilnie, a później (1840—1843) w Dorpacie. Stopień doktorski przyznała mu Rada lekarska Królestwa Polskiego. N. zjednał sobie uznanie ogółu jako zdolny i nader wzięty lekarz, a więcej jeszcze jako prawy obywatel. W latach 1848 i 1852 nie uchylał się od posług lekarskich w szpitalach cholerycznych. Każde przedsięwzięcie, dobro społeczne mające na celu, znajduje w nim zawsze gorliwego orędownika. Pracami swými w komisji do reorganizacji służby zdrowia w Królestwie Polskiem, jak również w Radzie wychowania, dowiódł nie małej gorliwości obywatelskiej i wytwornego sądu.—Szkoła rzemioł w Warszawie za wyłączną jego inicjatywą powstała.—Również nie małe położył zasługi w gminie izraelskiej, której przewodniczył od r. 1871.—W latach 1863—1865 piastował dostojność prezesa w warsz. tow. lekarskiem. Przy tylu rozlicznych zajęciach nie zaniedbywał i pracy piśmienniczej: artykułami swými zasilał Bibliotekę warszawską a założywszy w r. 1847 Tygodnik lekarski, który redagował do r. 1864, obudził ruch literacki między lekarzami polskimi.

Analyse der Functionen des Nervensystems. (Archiv f. physiolog. Heilkunde, 1844, T. III, IV).

De influxu nervorum spinalium in nervos vasomotorios. Rozprawa inauguralna. Stanowi ona rozwinięcie jednej części pracy poprzedzającej. Drukowaną nie była.

Uwagi fizyologiczne nad diagnostyką kurezów. (Pam. tow. lek. warsz., 1846, T. XVI, str. 231).

Uwagi nad rozprawą o Rademacherze. (Tamże, 1847, T. XVII, str. 94).

O mikroskopie. (Tyg. lek., 1847, Nr. 19).

Środek domowy używany na Litwie przeciw rakowi. (Tamże, 1848, Nr. 3).

O wpływie rodzaju pokarmów na zdrowie w ogólności i na rozszerzanie się chorób epidemicznych. (Tamże, 1848, Nr. 32, 33, 35).

Szpital cholerycznych przy Powązkach. O leczeniu cholery za pomocą amoniaku. (Tamże, 1848, Nr. 39).

O skuteczności wyciągu wroniego oka w cholerze. Leczenie tyfusu cholerycznego. (Tamże, 1848, Nr. 43).

Wodna puchlina z oślepieniem (hydrops cum amaurosi). (Tamże, 1848, Nr. 48).

Miejscowe zastosowanie chloroformu. (Tamże, 1849, Nr. 3).

O leczeniu rzeżączki za pomocą chlorku cynku. (Tamże, 1849, Nr. 17).

Meningitis cerebrosplanialis. (Tamże, 1849, Nr. 24).

Zinnica podwójna. Wrzód w wątrobie. (Tamże, 1849, Nr. 26).

O powrotach w zimnicy. (Tamże, 1849, Nr. 28).

Notatki z postępu histologii w r. 1848. (Tamże, 1849, Nr. 39—42, 44, 45).

Skład promieni słonecznych. (Tamże, 1849, Nr. 43).

O użyciu octanu ołowiu podług metody p. Buys w leczeniu niektórych chorób ocznych. (Tamże, 1849, Nr. 41—46).

Sprawozdanie z postępu chemii fizyologicznej w r. 1848. (Tamże, 1849, Nr. 46—50).

Uwagi nad teorią p. Horodeńskiego o przyczynie cholery. (Tamże, 1849, Nr. 49).

Uwagi fizyologiczne nad abecadłem polskim. (Bibl. warsz., T. XXXVI, 1849). Rozbiór tych uwag ogłosił Kurhanowicz. (Tamże, T. XXXVII, 1850), na co N. dał odpowiedź. (Tamże, T. XXXVIII).

O balsamowaniu ciał ludzkich. (Tyg. lek., 1850, Nr. 6).

Otrucie przez cyanek potasu. (Tamże, 1850, Nr. 17). Lekcyje chemii patologicznej prof. Hellera (streszczenie). (Tamże, 1850, Nr. 24—28, 30).

Wole.—Śmierć przez zaduszenie. (Tamże, 1850, Nr. 52).

Medycyna kamforowa. (Tamże, 1851, Nr. 7—9).

Wycieczka do Jeziornéj. (Tamże, 1851, Nr. 31).

Gimnazjum jako środek lekarski. (Tamże, 1851, Nr. 38).

O wymiotach. (Tamże, 1851, Nr. 41).

Poprawienie tianu wątrobowego przez kreozot. (Tamże, 1852, Nr. 2).

Wycieczka do Ciechocińska. (Tamże, 1853, Nr. 34).

Uwagi nad rozprawą (o przyrodzie i sposobie zawiązywania się epidemii) i odpowiedzią Hirsza. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXX, 1853, str. 16. T. XXXII, 1854, str. 184).

Instytut hydroterapeutyczny w Wierzbnie. (Tyg. lek., 1854, Nr. 9).

Metoda leczenia raka p. Landolfi. (Tamże, 1854, Nr. 9).

Dypsomania i jej leczenie. (Tamże, 1855, Nr. 27).

Leczenie żółtaczki jodkiem potasu. (Tamże, 1855, Nr. 41).

Herpes digitorum. (Tamże, 1855, Nr. 42).

Sfygmografia. (Tamże, 1855, Nr. 43).

Niektóre nowsze spostrzeżenia nad czynnościami nerwów. (Tamże, 1856, Nr. 8).

Kąpiel elektryczna. (Tamże, 1856, Nr. 12).

Uwagi nad terapią chorób żołądkowych Oppolzera. (Tamże, 1857, Nr. 42).

Postęp fizjologii w r. 1856. (Tamże, 1857, Nr. 46 do 52).

Krótki rys anatomii ciała ludzkiego. Warszawa, nakł. H. Natanson, druk. K. Kowalewskiego, 1858, w 8-ce, str. 261, V.

Przyczynę do fizyologicznej diagnostyki kurczów. Warszawa, H. Natanson, w druk. Gaz. codz., 1859, w 8-ce, str. 38.

Toż, po niemiecku, w przekładzie Bergsona. (Deutsche Klinik, 1860, str. 25).

Ueber Muskelton. (Bericht über die 35 Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte in Königsberg im J. 1860. Königsberg, 1861).

Patologia cellularna. (Tyg. lek., 1860, Nr. 1—6). Rozbiór dzieła Lud. Hirschfelda „Neurologia i Aesthesiologia, czyli opis układu nerwowego i przyrządów zmysłowych człowieka i t. d. (Tamże, 1861, Nr. 14).

Fizyologiczne zasady estetyki. (Biblioteka warsz., 1862, II, str. 393).

Urywki w kwestyi wychowania. Warszawa, nakł. H. Natanson, druk. Keltera, 1861, w 8-ce, str. 44.

Odpowiedź na list Kremera o nomenklaturze. (Tyg. lek., 1861, Nr. 18).

Die Auscultation des Oesophagus. Ein Beitrag zur exacten Diagnostik. (Centralbl. f. d. med. Wissenschaft. 1864, Nr. 53).

O zjeździe lekarzy i naturalistów. Korespondencya z Hanoweru. (Tyg. lek., 1865, Nr. 40, 42, 43—45).

Hygiena m. Warszawy.—O kanałach, wychodkach, moczownikach. (Tamże, 1866, Nr. 37).

O uczeniu rzemioł. Odczyt na dochód osad rolnych. Warszawa, w druk. S. Lewentala, 1879, w 8-ce, str. 32.

Krążenie krwi w mózgu. Mechanika snu. (Rozprawy wydz. mat. przyrod. akad. umiejętności, T. X, 1883, str. 93—96).

Teoria jestestw idyodynamicznych. Warszawa, 1883, k. nl. 2, str. 112, IV. (Ocena w tyg. Prawda 1883, Nr. 51, 52).

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował: Wiadomość o trichina spiralis w mięśniach człowieka. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIII, 1860, str. 445).

Użyteczność masy tworzącej się za dodaniem świeżo ściętego twarogu do wapna z wodą zarobioną, do sporządzania opasek nieruchomych. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 447).

Wyniki mikroskopowych badań błony krupowej. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 209).

Niektóre szczegóły o odbytem 1860 r. XXXV zebraniu naturalistów i lekarzy niemieckich w Królewcu. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 345).

Rośliny używane przez lud w Kowieńskiem przeciw wścieklinie. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 222).

Skuteczność pengawardzambi w tamowaniu krwotoków. (Tamże, T. I, 1863, str. 271).

Bacteria we krwi w durzycy i innych chorobach zakaźnych. (Tamże, T. LII, 1864, str. 294).

Przysłuch plynów polykanych. (Tamże, T. LII, 1864, str. 443).

Zapalenie gardła (pharyngitis) u osób noszących sztuczne zęby. (Tamże, T. LII, 1864, str. 435).

Rozpraszacz (pulverisateur) Levina. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 134).

Łyżka do zadawania leków chorym opierającym się. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 264).

Śmiertelność z gruźlicy w Warszawie. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 278).

Objawy przysłuchowe towarzyszące zwężeniu przełyku (strictura oesophagi). (Tamże, T. LiV, 1865, str. 280).

Zapalenie opon mózgowych i mózgu; oślepienie przemijające. (Tamże, T. LiV, 1865, str. 453).

Tyfus, na 15 dzień moczówka cukrowa. (Tamże, T. LiV, 1865, str. 466).

Bezwiad postępowy języka, podniebienia i gardła. (Tamże, T. LiV, 1866, str. 89).

Leczenie obrzękniętch gruczołów szyjnych u dzieci. (Tamże, T. LiV, 1866, str. 247).

Leczenie błonicy balsamem kopaivuy sposobem p. Triedeau. (Tamże, T. LiV, 1866, str. 469).

O podskórnych wstrzykiwaniach w nerwobólach. (Tamże, T. LiV, 1866, str. 477).

Wentylacya pokojowa. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 437).

Urządzenie wychodków. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 348).

W r. 1852 i 1853 ogłaszał w Tyg. lek. spostrzeżenia meteorologiczno-lekarskie, a w latach 1866, 1867, 1868 zestawiał tamże obraz epidemiologiczny Królestwa polskiego.

Przełożył dzieło Liebiga (ob.).

Nauzanie przez jakie sposoby nagle zginię i zaumarle poczytane osoby ratowane być mogą. Ku pożytkowi publicznemu na żądanie zaszczytów osób przedrukowane. Supraśl, 1776, w 12-ce, k. nl. 12.

Nauka chowu, utrzymania i przewożenia pijawek lekarskich, przez S. K. (rawczykiewicza). Lwów, 1836, w 8-ce, str. 38.

Nauka dla pospólstwa jak zachować się od choroby i leczyć dotkniętych tą chorobą w miejscach, gdzie nie maś ani lekarzy, ani aptek, wydana przez Radę medyczną a potwierdzona przez pana ministra spraw wewnętrznych. Na polski język przełożona i wydrukowana z polecenia pana gubernatora cywilnego wileńskiego, rzecz. rady stanu, kamerhera i kawalera D. M. Obreżkowa. Wilno, druk. A. Marciniowskiego, 1831, w 8-ce, str. 2 i 24.

Nauka jak o dobrym, także o złym używaniu proszku tabakowego, przy tym żart piękny o tabace dymnej przez I. S. B. w. m. dr., 1650, w 4-ce, 3 ark.

Nauka (Krótka) jako gospodarz podczas panującej na bydło zarazy tak dla ostrzeżenia się jako do uśmiercenia oney ma się sprawować. Nowa pożytecznym i potrzebnym przydatkiem o wielu innych samem używaniem doświadczonych bytła lekarstwach pomnożona. Edycya z niemiec. języka przełożona. Warszawa, druk. S. Piara, 1774, w 8-ce, str. 6, 104.

Nauka lekarstw na różne niemocy z przedniejszych medyków ku łatwiejszy pamięci wierszem opisana. Kraków, Seb. Sternacki, 1640, w 8-ce, 6 ark.

Nauka krótka o powietrzu morowym, z wyrażeniem:

Co to jest powietrze morowe? Zkąd się rodzi? Co za przyczyna jego? Jako się go chronić? Czy się gozi przed nim uchodzić? Jako się podeznanie nio sprawować? y jako się w nim ratować. Roku 1705 w akademii Zamoyskiej wydrukowana. A teraz przez Imci Xiedza Woyciecha Szylarskiego, kanonika lwowskiego, proboszcza Bractwa SSS. Trócy, z przydatkiem potrzebnym dla kapłanów ludzom zapowietrzonym służących przedrukowana. Lwów, druk. J. K. Mei y Bractwa SSS. Trócy, 1770, w 12-ce, k. nl. 54.

Nauka o powodach do cholery, o środkach do zapobieżenia wybuchnieniu choroby, o znakach pojawiającej się choroby i o pierwszej pomocy dla chorych na cholera. Lwów, 1847, w 8-ce, str. 16.

Nauka poznawania i leczenia cholery dla nielekarzy, ułożona przez Radę lekarską Król. Polskiego i zatwierdzona przez Centralny Komitet, zapobiegający cholera. Bochnia, W. Pisch, 1848, w 8-ce.

Nauka przeciwko morowej zarazie dla pospólstwa. Z niemieckiego przetłumaczona. Warszawa, nakł. Mich. Grela, 1771, w 8-ce, k. nl. 2, str. 56.

Nauka przeciwko ospie dziennej. Za rozkazem I. O. Xieia Imci Stanisława Lubomirskiego... z niemieckiego na oczysty przetłumaczona język. Warszawa, Gröll, 1774, w 8-ce, str. 4 i 80.

Nauka o przyczynach i powodach do panujących obecnie między ludźmi chorób i o środkach do zapobieżenia im, niemniej do przeszkodzenia rozszerzaniu się onych przez zarazenia się. Lwów, w druk. skarbowej, 1847, w 12-ce, str. 14.

Nauka w przedmiocie zapobieżenia wodowstrętowi czyli wścieklicie i leczenia tej strasznej choroby. Rzecz podana do wiadomości publicznej w d. 25 maja 1829 przez królewsko-pruskie Ministerstwo wy-

znań religijnych i spraw lekarskich; a zamieszczona w dziele Rуста Magazin für die gesamte Heilkunde 31 Band 1 Heft. Berlin, 1829. Z niemieckiego tłumaczona przez Adama Rudzicę Rudnickiego. Warszawa, 1830, w 8-ce, str. 56.

Nauka o szepieniu ochraniającej ospy. Tłumaczenie z rosyjskiego egzemplarza drukowanego w Petersburgu w typografii medycznej r. 1812. Wilno, druk. Zawadzkiego, 1813, w 8-ce, str. 15, 1 tabl.

Nauka sztuki położniczej dla niewiast w krajach królewsko-pruskich. Z niemieckiego na język polski przełożona. Poznań, w druk. W. Deckera, 1821, w 8-ce, str. 3, 10, 354, 16 i ryc.

Nauka o zachowaniu zdrowia i zapobieganiu zarazie przy zjawie się mogącej cholera. Z niemieckiego. Poznań i Bydgoszcz, nakł. E. S. Mittler, 1831, w 8-ce, str. 16.

Nauka zdrowia dla uczącej się młodzieży. Przez pytania i odpowiedzi. Warszawa, nakł. i druk. Zawadzkiego i Węckiego, 1836, w 8-ce, str. 92.

Toż, tamże, 1841, w 8-ce, str. 99.

Nauka zdrowia to jest skuteczny sposób, którym się zdrowie dobre i życie, a przy tym zmysły, rozum i pamięć całość; aż do ostatniej starości dochować może. Traktatów 2. Traktat I pisany po włosku od Ludwika Kornarego szlachcica Weneckiego a od ks. Leonarda Lessyusa S. J. Teologa po łacinie przełożony. Traktat II pisany przez samego Lessyusa na potwierdzenie i objaśnienie pierwszego. Obadwa te traktaty z łacinskiego na polskie przełożył, na rozdziały rozebrał i przydaniami gdzie indziej notami poobjaśniał H. F. M. L. S. J. Lwów, 1763, w 8-ce, str. XVI, 226. Ded. Krasickiemu.

Toż. Kraków, czelconkami S. Gieszkowskiemu, 1845, w 8-ce, str. IV. 144 i 4.

Nauka życia zgodnego z naturą czyli jakim sposobem długie życie, czerstwe zdrowie i dobre mienie osiągnąć można. Napisane dla ludu naszego. Tarnów, 1870, w 8-ce, str. 24.

Naumann August Ferdynand, rodem z Warszawy.

De febre scarlatina potissimum de rebus in doctrina huius morbi inter medicos recentissimos gestis. Erfordiae, typ. Gurling, 1808, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Nawarski Franciszek (de Radicibus Naviensis), zmarły r. 1554, był aptekarzem Zygmunta I.

Por. >tarowski: Mon. Sarm. str. 61, 67.

Nawrocki Feliks, ur. we wsi Tworkach pod Warszawą 8 lutego 1838 r. Ukończywszy nauki gimnazjalne w Poznaniu, w latach 1856 i 1857 oddawał się w Berlinie nauce języków starożytnych i wschodnich; studia lekarskie rozpoczął w r. 1858 w Wrocławiu i tu r. 1863 dyplom doktora medycyny uzyskał. Oddając się z zamiłowaniem fizjologii i chemii i pracując pod kierunkiem takich mężów, jak Heidenhain, Lothar Meyer i Cl. Bernard zyskał uznanie w świecie naukowym i już we wrześniu 1863 r. został powołany na adjunkta chemii lekarskiej do uniwersytetu w Groningen, skąd przeniósł się wkrótce do Wrocławia na posadę adjunkta histologii i chemii fizyologicznej. Następnie w skutku ogłoszenia konkursu (1865 r.) przez wydział lekarski Szkoły Głównej na posadę

profesora historii medycyny, encyklopedyi i metodologii, złożył rozprawę o Janie Mayowie, fizyologu angielskim i został przyjęty jako wykładający wyższej wspomniane przedmioty w charakterze adjunkta (1 kwietnia 1867 r.), w następnym (9 września) został profesorem nadzwyczajnym i w tymże stopniu przeszedł do uniw. warsz. Od 30 stycznia 1881 r. jest profesorem zwyczajnym. Wykłada fizyologią.

De Cl. Bernardi methodo oxygenii copiam in sanguine determinandi. Vratislaviae, 1863.

Der Stanniusche Herzversuch und die Einwirkung konstanter Ströme auf das Herz. (Studien des physiol. Institutes zu Breslau 1861, str. 110).

Ueber die Methoden den Sauerstoff im Blute zu bestimmen. (Tamże, 1863, 2 Hft. str. 144 — 167. Fresenius Zeitschr. f. anal. Chemie, 1863, str. 117).

De l'influence des nerfs sur les sphincters de la vessie et de l'anus. (Arch. génér. de médecine, 1863).

Beiträge zum Stoffwechsel im Muskel. (Centralbl. f. med. Wissenschaft, 1865, str. 417. Zeitschr. f. analyt. Chemie, 1865, 2 Hft, str. 169).

Ueber die quantitative Bestimmung des Kreatins in den Muskeln. (Fresenius Zeitschr. f. anal. Chemie, 1865, str. 330).

Beiträge zum Stoffwechsel im Muskel. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1866, str. 384).

Zur Kreatinfrage. (Tamże, 1866, str. 626).

Ueber die optischen Eigenschaften des Blutfarbstoffes. (Tamże, 1867, str. 12 i 13).

Beitrag zur Kenntniss des Blutfarbstoffes. (Med. Centralbl., 1867, Nr. 17, 18).

Die Innervation der Parotis. (Stud. des physiol. Instit. zu Breslau, 1868, IV, str. 125).

Kilka słów o myelinie (polemika z Fudakowskim (protagae). (Gaz. lek., T. I, 1868, str. 200—204).

Wyjaśnienie odpowiedzi P. Prof. Fudakowskiego na str. 264 sq. zamieszczonej. (Tamże, str. 414—417).

O wliani i nerwów na otrąplawienie ślinnych żelez. (Sbornik i sjezda russkich jestestwospytatelej, 1867).

O nerwach pośredniczących wydzielaniu śliny w śliniance przysadnej. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 709 do 711).

O siatkówce. (Tamże, str. 773—778).

O własnościach optycznych barwnika krwi. (Tamże, T. IV, 1868, str. 617—620).

Sądowo-lekarskie poszukiwanie plam nasiennych. (Tamże, str. 745—747).

O kurarze Dididulina (e cynoglossa officinali). (Tamże, str. 761—763).

Wpływ rdzenia na serce. (Tamże, T. IX, 1870, str. 49—53, 69—75).

O wliani i spinnego mozga na serce. (Warszaw. uniw. izwiestia, 1870).

Ueber den Einfluss des Blutdrucks auf die Häufigkeit der Herzschräge. (Beiträge zur Anat. und Physiol. Festgabe für C. Ludwig, str. 205—221).

O wliani i dawienia krwi na centr. błądząszczych nerwów. Warszawa, tip. warsz. uczebnego okruga, 1870, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Toż, w streszczeniu Obtułowicza w Przegl. lek., 1876, Nr. 11.

Beitrag zur Frage der sensiblen Leitung im Rückenmark. Arbeiten in der physiologischen Anstalt in Leipzig, 1872, VI, p. 585.

O wpływie nerwów na wydzielanie potu. (Medycyna, 1877, Nr. 46).

Dalsze poszukiwania nad wpływem nerwów na wydzielanie potu. (Tamże, 1878, Nr. 39).

Zur Innervation der Schweissdrüsen. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1878, str. 2, 17).

Kilka słów o działaniu pilocarpini murlatici na ustrój zwierzęcy. (Medycyna, 1878, Nr. 4).

Einwirkung des Pilocarpinum muriaticum auf den thierischen Organismus. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1878, Nr. 6).

O nerwach czuciowych mięśni. Praca dokonana wspólnie z M. Kowalskim. (Medycyna, 1878, Nr. 6).

Untersuchungen über die sensiblen Nerven der Muskeln. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1878, str. 145).

Ueber schweisserregende Gifte. (Tamże, 1879, str. 257).

Trucizny pot wywołujące. (Przegl. lek., 1879, Nr. 39, 40).

Przyczynę do działania muskarynu. (Tamże, 1880, Nr. 17).

O nerwach potowych głowy. (Medycyna, 1880, Nr. 52).

Kwoprosu o potowych nerwach głowy. Moskwa, tipogr. A. I. Mamontowa i Kom., 1881, w 4-ce, str. 5. (odb. z Medicinskoje obozrieniye).

Jan Mayow. (Gaz. lek., 1883, Nr. 1, 2, 3, 5, 6, 8).

Electrotonus na żywym człowieku. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXI, 1869, str. 280).

Stos galwaniczny Pinkusa. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 578, 402).

O wpływie nerwu trzewiowego na serce. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 521).

O mechanizmach w mózgu żaby tamujących odruchy rdzenia. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 523).

Dokładzenia ze zwojem podjęzykowym. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 578).

Przewody czuciowe w rdzeniu. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 25).

Ciekawe zbroczenie w organie smaku (in lepra) (ciała gorzkie i kwaśne wywołują na języku uczucie zimna). Tamże, T. LXIX, 1873, str. 32).

Bateria termo-elektryczna Noëgo. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 99).

Elektroda z komutatorem. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 17).

Centra psycho-motoryjne. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 304).

Nawroczyński Roman Kazimierz, ur. 28 lutego 1850 r. we wsi Niesulowie, w powiecie noworadomskim, gub. piotrkowskiej, nauki gimnazjalne pobierał w Radomiu i Warszawie, medycynę słuchał w uniwersytecie warszawskim (1870 — 1875). Blisko dwa lata sprawował obowiązki pomocnika prorektora przy katedrze anatomii opisowej; w r. 1877 był czynny jako ordynator w czasowym szpitalu Czerwonego Krzyża w Warszawie, w r. 1878 doskonalili się w nauce lekarskiej w Paryżu; od r. 1879 jest lekarzem zachodniego okręgu górniczego w Dąbrowie.

Rana postrzałowa prawego ramienia z przebiegiem i strąskaniem kości ramieniowej w średniej trzeciej części ramienia. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 17 do 18).

Wrzodzące zapalenie wsierdza. Wrzód na zastawce tętnicy głównej ze zwężeniem jej ujścia. Przerost dośrodkowy lewej komórki, rozszerzenie prawej. Zakrzep na ujściu tętnicy płucnej. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 71—72).

Hernia cruralis incarcerata. (Tamże, T. XXIX, 1880, str. 81—82).

Przepuklina pachwinowa skośna zewnętrzna mieszana uwieczniona. (Hernia inguinalis obliqua externa mixta incarcerata). (Tamże, 1882, Nr. 38).

Nayman, ob. Najmanowicz.

Nefffeld Ernest Jeremiasz (Zdunensis Polonus), ur. w r. 1721 w Zdunach, w Wielkopolsce; do medycyny przykładał się w Lipsku i tam w r. 1744 dyplom doktorski otrzymał. Zaszczycony tytułem lekarza nadwornego Augusta III a później Stanisława Augusta, był fizykiem powiatowym w Lesznie, gdzie w r. 1773 życia dokonał.

An sine motu sanguinis intestino secretio? Lipsiae, 1743, w 4-ce, 1 ark.

De genesi caloris febrilis intermittens. Lipsiae, in off. Langenhemiae, 1744, w 4-ce, str. 32.

Specimen I physico-medicum de secretionis humorum in genere ex mechanica solidorum structura, fluidorum genio demonstrata. Züllichów, 1751, w 8-ce, 11 ark.

Specimen II de secretionis humorum in specie etc. Glogoviae, 1763, w 8-ce, 23 ark., z portretem autora.

Physikalische Abhandlung vom Altwasser Sauerbrunnen in Schlesien, dessen Bestande, Wirkung und Gebrauche in einer zusammenhängenden Lehrart abgefast. Züllichau, 1752, w 8-ce, 13 ark.

Observationes de electricitate. (Vogel: Medicin. Bibliothek, I, 1754).

Specimen physicum de animalculorum spermaticorum natura et ortu. (L. Mizler: Acta litteraria regni Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, trimestre 2-m 1755, str. 140—147).

Obs. de efficacia moschi cum antimonio diaphoretico mixti in febre catarrhali petechizante. (Tamże, 1755, trim. 2, str. 217).

De aquis Gimmellonis. (Breslauer Gelehrte Zeitung, 1756).

Krótką informacya o kwaśnych wodach Karolowych we wsi Szląskiej Gimmelu. B. w. m. i. r. w 4-ce, k. 2.

Physikalische Abhandlung von der goldenen Ader, welche sowohl die Eigenschaften, Wirkungen und Ursachen, als auch die Heilungsart derselben in sich fasst. Züllichau, 1761, w 8-ce, 8 ark.

Toż, tamże, 1764, w 8-ce, 9 ark.

Ratio medendi morbi circuli sanguinei monumentis praestantissimum medicorum tum veterum tum vel maxime recentiorum superstructa. Vratislav., 1773, w 8-ce, 30 ark.

Wspólnie z Bogumilem Efraimem Hermanem, lekarzem powiatowym w Bojanowie i Janem Chrystyanem Heffterem lekarzem z Zittau, wydawał:

Primitiae physico-medicae ab iis, qui in Polonia et extra eam medicinam faciunt. collectae. Vol. I. Lesnae, typ. Presserianis, 1750, w 8-ce, 15, ark. Vol. II. Züllichoviae, sumptibus orphanotrophiae, ap. J. Den-delerum, 1750, w 8-ce, 16½ ark. Vol. III, tamże, 1753, w 8-ce, 20 ark.

W czasopiśmie tém umieścił:

De positione et divaricatione arteriarum, ut causa antecedente secretionis humorum. (Primitiae physico-medicae, T. I, str. 1—23).

De febre putrida mesenterica lethali. (Tamże, str. 32—38).

De febre lenta hysterica purpura superveniente soluta. (Tamże, str. 111—121).

De febre lenta, quotidiana superveniente soluta. (Tamże, str. 122—131).

De febre lenta, quartana superveniente soluta. Theoria febris lentae. (Tamże, str. 132—167).

De visus privatione, plica superveniente soluta. (Tamże, Vol. I, str. 188—208).

De tumore submaxillari, superveniente pleurite, soluto. (Tamże, str. 209—213).

W II tomie tego czasopisma ogłosił:

O szkodliwym gazie węgli kamiennych.

O ciężu pozornym.

O guzie pod krótkdmi żebrami z lewój strony, który zniknął w następstwie gorączki.

O chyżości strumienia krwi, jako przyczynie wydzielenia soków.

O kamieniu znalezionym między skórą i tkanką podskórną.

O ruchu przy żuciu i łykaniu.

O wydaleniu kału przez macicę.

Vom weissen Friesel in Gestalt der Blasen, so durch den Urin ausgetrieben worden, und der wahren Art ihn zu heilen.

Vom einem lange Zeit dauernden Friesel durch die Chinarinde geheilet.

O upartej kolce powikłanej z drgawkami, która szczęśliwie usunięta została za pomocą kory chinowej.

Vom weissen Friesel in Gestalt der Blasen mit der Entzündung der Mutter.

O guzie poniżej żeber z lewój strony i bólu nad kością łonową, który ustąpił po trzeźwieniu.

W III tomie tego czasopisma umieścił:

O położeniu i roznieceniu naczyń jako przyczynie wydzielania żółci.

Vom einer schleimigten Engbrüstigkeit, welche vom zurückgetriebenen Zipperlein entstanden, und dem dazu gekommenen Wechselzopf aufgelöset worden.

Vom bläsigten Friesel, so den Tod verursacht.

Nelken Michał, rodem ze Slesina.

Des fistules à l'anus. Paris, Rignoux, 1847, w 4-ce, str. 22. Thèse.

Nelson de Erstholt Jan, doktor filozofii i medycyny, lekarz nadworny Augusta III kawaler orderów Jesu Christi i złotój ostrogi, pozostawił w rękopisie łacińskim dzieło, które w przekładzie polskim wyszło p. t.

Praktyka lekarska żyjących doktorów w czasie edycyi teży praktyki przez... z manuskryptów jego łacińskich na polski język tłómaczona. T. I. Warszawa, druk. Korrespondenta, 1795, w 8-ce, str. 195. (Wyszło tylko 13 arkuszy).

Posiadam jego autograf, dotyczący rozbioru chemicznego wody mineralnej znajdujący się w dobrach hr. Mikorskiego, podkomorzego Gostyńskiego. Autor podpisał się: Joannes ab Erstholt (nie Ernest) Nelson.

Nencki Marcelli, ur. 15 stycznia 1847 r. we wsi Boczkach, w gubernii kaliskiej; odbywszy nauki gimnazyalne w Piotrkowie, oddawał się filozofii na wszechnicy krakowskiej, jenańskiej i berlińskiej. W r. 1867 rozpoczął studia lekarskie w Berlinie, gdzie 2 sierpnia 1870 r. dyplom doktora medycyny osiągnął. Już za czasów uniwersyteckich gorliwie pracował nad chemią fizyologiczną z początku pod kierunkiem Naunyna i Shultzena, później Baeyera. W r. 1872, na przedstawienie Naunyna, Nencki przyjął miejsce asystenta chemicznego przy instytucji patologicznej w Bernie a równocześnie habilitował się na docenta prywatnego chemii fizyologicznej tamże. Wkrótce swemi wiadomościami i usilną pracą zjednał sobie tytuł profesora i na tém stanowisku dotąd pozostaje.

Ueber die Vorstufen des Harnstoffs im Organismus. (Ber. d. deutsch. chem. Ges. zu Berlin, 1869, str. 566. Zeitschrift f. Biolog., 1873, VIII, str. 124). Praca dokonana wspólnie z Schultzenem.

Die Oxydation der aromatischen Verbindungen im Thierkörper. Berlin, Unger, 1870, w 8-ce, str. 28, 1. Diss. inaug.

Utlénianie ciała aromatycznych w organizmie zwierzęcym. (Roczn. tow. nauk. krak., 1871. Począ. 3-i, T. XIX, str. 256—282).

Die Oxydation des Campherthymols im Thierkörper. (Ber. d. deutsch. chem. Gesells., 1872, str. 749). Dokonana łącznie z Zieglerem.

Ueber Wasserentziehung im Thierkörper. (Ber. d. deutsch. chem. Ges., 1872, str. 890. Correspondenz-Blatt Schweiz. Aerzte, 1873, Nr. 5).

Ueber die Zersetzung des Traubenzuckers und der Harnsäure durch Alkalien bei der Bluttemperatur (J. f. pract. Chem. N. F. XXIV, str. 498). Praca dokonana wspólnie z Nadią Sieberówną.

O ciałach organicznych należących do grupy związku kwasu moczowego. (Gaz. lek., T. XV, 1873, str. 118—121).

Ueber die Harnfarbstoffe aus der Indigo-gruppe, und über die Pancreas-verdauung. (Ber. d. deutsch. chem. Ges., 1874, VII, 1593. Czasopis. tow. aptek., 1875, Nr. 16. Przegl. lek., 1875, Nr. 20).

Ueber die Bildung des Indol aus Eiweis. (Ber. d. d. chem., Gesells., 1875, Bd. VIII, str. 336).

Ueber den Stickstoff und Eiweisgehalt der Frauen und Kuhmilch. (Tamże, 1875, Bd. VIII, str. 1046).

Ueber die Zersetzung der Gelatine und des Eiweisses bei der Fäulniss mit Pankreas. Quart. 38 str. Berns. (1876).

Eiweisskörper, Blutbildner. Proteinsubstanzen.

Ueber die Einwirkung der Monochloressigsäure auf Sulfoeyansäure und ihre Salze. Leipzig, Joh. Ambr. Barth, w 8-ce, str. 18. (Osobn. odb. z Journ. f. pract. Chemie, 1877, T. XVI). Czas. tow. aptek.

Ueber die Spaltungsprodukte des Aceto (Methylen) Guanamins. (Berichte der deutsch. chem. Gessell. zu Berlin, 1876, str. 232—239).

Ueber das Propylen- und das Isopropylen-guanamin. (Tamże, 1876, str. 229—232).

Ueber die Constitution der Guanamine und der polymeren Cyanverbindungen. (Tamże, 1876, str. 244—250). Prace o guanaminach streszczone przez autora, umieszczone zostały w Kosmosie 1876.

Zur Geschichte des Indols und der Fäulnisprocesse im thierischen Organismus. (Ber. d. deutsch. chem. Gesellsch., 1876, IX, str. 295).

Zur Kenntniss der Leucine. (Jour. f. pract. Chemie N. F. 1877, str. 390).

Zur Kenntniss der Fäulnisprocesse. (Ber. d. deutsch. chem. Ges., 1877, X, str. 1032).

Ueber den chemischen Mechanismus der Fäulniss. (Journ. f. pract. Chemie, XVII, 105).

Die Oxydation des Acetophenons im Thierkörper. (Tamże, XVIII, 288).

Ueber die Lebensfähigkeit der Spaltpilze bei fehlendem Sauerstoff. (Tamże, XIX, 337).

Giebt es Bacterien oder deren Keime in den Organen gesunder lebender Thiere. (Tamże, 1879, XX, 34). Praca dokonana wspólnie z P. Giacosa.

Die empirische Formel des Skatols. (Tamże, 1879, XX, 466).

Ueber die chemische Zusammensetzung der Fäulnisbacterien. Praca dokonana z F. Schläferem. (Tamże, XX, 443).

Oxydation aromatischer Kohlenwasserstoffe im Thierkörper. (Zeitschr. f. phys. Chemie, 1880, IV, 325). Praca dokonana wspólnie z P. Giacosa.

Ueber die Oxydation des Benzols durch Ozon und die Oxydationen im Thierkörper. Praca dokonana wspólnie z P. Giacosa. (Tamże, IV, 339).

Zur Kenntniss der Skatolbildung. (Tamże, 1880, IV, 371).

Ueber die Zersetzung des Eiweisses durch schmelzendes Kali. (Journ. f. prakt. Chemie, N. F. XVII, 97).

Ueber die Zersetzung der Gelatine und des Eiweisses, bei der Fäulniss mit Pankreas. Bern, Dalp, 1876, w 4-ce. str. 38, 1 tab. Sprawozdanie podał W. Leppert w Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 417—433 a także w Medycynie, 1877, Nr. 24.

Erweiterung in Betreff der pathologischen Phenol-Ausscheidung. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1878, str. 609).

Vortheilhafte Darstellung des Skatols. (Tamże, 1878, str. 849).

W jaki sposób można się od zarazy uchronić. (Zdrowie, Rok. II, 1879, Nr. 4).

Beiträge zur Biologie der Spaltpilze. Leipzig, J. A. Barth, 1880, w 8-ce, str. 61 i 2 tab. litogr.

Zur Geschichte der Oxydation im Thierkörper. (Journ. f. prakt. Chemie, 1880, N. F. XXIII, 87).

Ueber die Zulässigkeit gegypster Weine. (Tamże, XXV, 284).

O fizyologiczném gorenium. (Czasop. tow. aptek., 1881, Nr. 8. Pam. tow. lek. warsz., 1883, str. 162 do 166).

Urozozeina, nowo-znalezionej barwnik w moczu. (Gaz. lek., 1882, Nr. 34).

O mierzeniu fizyologicznego utlenienia i jego zmianach przy atakach i chorobach. (Ueber eine neue Methode die physiologische Oxydation zu messen und über den Einfluss der Gifte und Krankheiten auf dieselben. (Pflüger's Archiv. Bd. XXXI). Praca dokonana wspólnie z Sieber'em. Sprawozdanie z powyższej pracy napisał A. Fabian w Gaz. lek., 1883, Nr. 38, 39).

Nowa metoda oznaczenia utlenienia fizyologicznego i o wplywie na sprawę tę chorób i trucizn. (Pam. tow. lek. warsz., 1883, T. LXXIX, str. 625—658).

Działalność naukową Nenckiego ocenił W. Lepert w Wędrownu, 1878, Nr. 102, 104, 105.

Nencki Leon Piotr, brat poprzedzającego, ur. 28 czerwca 1848 r. we wsi Boczkach, w powiecie sieradzkim; nauki gimnazjalne pobierał w Piotrkowie i w Kaliszu (1859—1866); do medycyny przykładał się w Warszawie (1866—1871). Następnie doskonalił się w Wiedniu, Paryżu, Bernie, Dorpacie i Monachium. Dyplom doktora medycyny otrzymał w Bernie r. 1873. W r. 1876 wrócił do kraju rodzinnego, a powtórzywszy egzamina lekarskie, osiadł w Warszawie. W październiku 1881 r. mianowany został lekarzem chemikiem warszawskich szpitalów cywilnych.

Ueber das Verhalten einiger aromatischer Verbindungen im Thierkörper. (Archiv. f. exper. Pathol., 1873, Bd. I, str. 420).

Tableau graphique, indiquant la composition physiologique de l'alimentation normale et de l'alimentation des malades, proposées pour les hôpitaux civils de Varsovie, ainsi qu'un exposé de la valeur nutritive de certains denrées alimentaires. Tablica litografowana wielkością podwójnego arkusza, do tego: Notice explicative, w 8-ce, str. 15, b. o. m. i. r. Warszawa, 1883.

Też, w języku rosyjskim.

Wspólnie z P. Rakowskim (chemikiem) napisał: *Poszukiwania nad preparatami chinowemi.* (Gaz. lek., 1883, str. 59).

Rozbiór chemiczny wyciągu słodowego z browaru we wsi Winiary pod Kaliszem. (Tamże, 1883, str. 626).
Kilka słów o tak zwanem maśle sztucznej i dobroci masła krowiego. (Tamże, 1883, str. 722).

* **Neubauer C. i Vogel J.**

Diagnostyka lekarska. I. Badanie i semiotyka mózgu (Uroscopia). Przekład dzieła... „Anleitung zur qualitativen und quantitativen Analyse des Harns. Wiesbaden, 1867.“ Wydanie piąte przez D-ra Med. Stan. Witkowskiego. Z 31 drzeworytami w tekście. (Biblioteka umiejętności lekarskich). Warszawa, wydanie Red. Gazety lek., 1871, w 8-ce, str. VI, 375 i I. 4 tabl.

Neufeld Jakób, lekarz szpitala w Bendzinie.

Sporadyczne przeprowadzające czwartaczkowe za palenie osłon mózgodziennowych. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 201—203).

Neugebauer Ludwik Adolf, pochodzący z rodziny niemieckiej już od dwóch blisko wieków w Polsce osiadłej, ur. 6 maja 1821 roku w Dojutrowie nad Prosną, nieopodal Kalisza. Wczesnie osierocony, początkowo wychowanie pobierał w Chabierowie, w powiecie kaliskim, u swojego brata stryjecznego, który był dla niego prawdziwym opiekunem i dobroczyńcą. Nauki gimnazjalne odbywał (1834—1840) w mieście Brzegu na Ślązku. Do medycyny przykładał się w Dorpacie (1841—1843), a następnie w Wrocławiu, gdzie 9 grudnia r. 1845 stopień doktora medycyny i chirurgii osiągnął. Złożywszy egzamin państwowy, odbył podróż naukową do Berlina, Paryża i Wiednia. W latach 1847—1849 pełnił obowiązki lekarza asystenta w klinice ginekologiczno-polożniczej prof. Betschlera w Wrocławiu. W r. 1849 odbywszy przed Radą lekarską w Warszawie ponownie doktoryzującą, osiedlił się w Kaliszu i tam 19 stycznia 1850 r. lekarzem szpitala ś. Trójcy został mianowany. Obowiązki te, ciesząc się ogólnym zaufaniem, gorliwie pełnił przeszło lat siedm. We wrześniu 1857 r. powołany został do tymczasowego wykładu anatomii w nowo-założonej warszawskiej medyko-chirurgicznej akademii. Gdy w r. 1859 katedrę anatomii ludzkiej objął prof. Hirschfeld, N. w październiku t. r. rozpoczął wykład położnictwa i ginekologii. Przedmiot ten wykładał i w wydziale lekarskim Szkoły Głównej aż pod koniec roku akademickiego 1868/9, z wyłączeniem lat 1866/7 i 1867/8. Obecnie w uniwersytecie warszawskim, od listopada roku 1871 jako docent prywatny a od września r. 1872 jako docent etatowy uprawia także ginekologią z pożytkiem dla nauki i słuchaczy. Nadto w latach 1857—1861 był lekarzem pensyi rządowej maryjskiej—od września 1858 r. do końca 1861 r.

ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus. W styczniu 1862 r. objął obowiązki lekarskie w oddziale gyniatrycznym szpitala ś. Ducha i te dotąd sprawuje, od r. 1867 jako starszy ordynator szpitala. N. jest członkiem wielu towarzystw naukowych, a mianowicie akademii leopoldynokarolińskiej badaczy natury (1845), szląskiego towarzystwa oświaty ojczyściej w Wrocławiu (1846), stowarzyszenia medycyny fizyologicznej w Wrocławiu (1848), tow. lek. warszawskiego (1849), stowarzyszenia lek. w Monachium (1858), towarzystwa akuszerskiego w Berlinie (1859), tow. lek. w Wilnie (1860), tow. naukowego w Krakowie (1860), stowarzyszenia medycyny naukowej w Królewcu (1860), towarzystwa badaczy natury w Gdańsku (1860), towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu (1860), towarzystwa lekarzy w Wiedniu (1861), towarzystwa nauk przyrodniczych i medycyny w Dreźnie (1861), towarzystwa lekarskiego w Christianii (1861), towarzystwa akuszerskiego w Lipsku (1861), towarzystwa lekarzy czeskich w Pradze (1862), towarzystwa lekarskiego w Atenach (1864), towarzystwa lekarzy ruskich w Petersburgu (1868), tow. lek. kaukaskiego (1868), tow. lekarzy kijowskich (1868), tow. lek. charkowskiego (1868), niemieckiego stowarzyszenia lekarzy petersburskich (1868), towarzystwa lek. krakowskiego (1869), towarzystwa ginekologicznego w Bostonie (1870), tow. lekarzy plockich (1875), tow. lek. w Buda-Peszcze (1875), tow. akuszerjno-gynekologicznego w Berlinie (1876), tow. lekarzy lubelskich (1879), tow. lekarzy kaliskich (1881), towarzystwa przyrodników w Moskwie (1882).

Geschichte des Geschlechts Neugebauer aus Ostrowine in Schlesien, nach öffentlichen und Privat-Nachrichten, so wie nach glaubhafter mündlicher Ueberlieferung zusammengestellt und bearbeitet von... Cand. med. et chir. Mit einer Specialkarte und einer genealogischen Tabelle. Breslau, Druck von G. Fritz, 1844, w 8-ce, str. 8 i 90, 1 tabl. i mapa. Drukowane jako rękopis.

De calore plantarum. Diss. inaug. phytophysiologica. Vratislaviae, typ. Ed. Klein, 1845, w 8-ee, str. 56.

Systema venosum avium cum eo mammalium et imprimis hominis collatum. Commentatio anatomica a Medicorum Ordine in Literarum Universitate Vratislaviensi praemio ornata. Cum tabul. XV lithogr. (Verhandlungen der Kaiserlichen Leopoldinisch-Carolinischen Akademie der Naturforscher. Bd. XIII, Abth. 2. Novor. actor. Acad. Caesariae Leop. Carolinae natur. curios. Vol. XXI pars posterior. Vratisl. et Bonnae, 1845, w 4-ce, str. 517—697. Tab. 36—50).

Toż, w osobn. odb. Vratislaviae et Bonnae, 1845, w 4-ce, str. 181, tabl. 15.

Dwie powyższe rozprawy nagrodzone zostały złotymi medalami przez uniwersytet wrocławski; trzecia również uwieczniona złotą nagrodą w r. 1845 napisana

na na zadany temat: „de masticatione in homine apparatus, ejus functio exponatur et in eo, qui in ceteris classibus animalium vertebratorum est, comparatur“ z druku nie wyszła.

Ueber die naturwissenschaftlichen Sammlungen des Jardin des Plantes zu Paris. (Uebersicht der Arbeiten und Veränderungen der Schlesischen Gesellschaft für vaterländische Kultur im Jahre 1847. Breslau, 1848, w 4-ce, str. 83—85).

Ueber die Pariser Hospitäler. (Uebersicht der Arb. u. Veränd. der Schles. Gesellsch. für vaterl. Kultur im J. 1847. Breslau, 1848, str. 226—227).

Uebersicht der Vorfälle in der königlichen Gebäranstalt in Breslau im Jahre 1846, entworfen nach den Büchern der Anstalt. (Uebersicht der Arb. u. Veränd. der Schles. Gesellsch. für vaterl. Kultur im J. 1847. Breslau, 1848, str. 239—243).

Fall von Fibroid der äusseren weiblichen Geschlechtstheile. (Uebersicht der Arb. u. Veränd. der Schles. Gesellsch. für vaterl. Kultur im J. 1848. Breslau, 1849, w 4-ce, str. 167—170. Zeitschrift für klinische Medicin, mit dem Verein für physiologische Heilkunde in Breslau, herausgegeben von Dr. Friedrich Günsburg. Erster Jahrgang. Breslau, 1850, w 8-ce, str. 73—76).

Fall von ungewöhnlicher Länge der Nabelschnur. (Uebersicht der Arb. u. Veränd. der Schles. Gesellsch. für vaterl. Kultur im J. 1848. Breslau, 1849, w 4-ce, str. 71).

Die asiatische Cholera, ihre Behandlung und die Mittel sich gegen sie zu verwahren, nach früheren Erfahrungen und den neuesten Beobachtungen für Aerzte und Nichtaerzte bearbeitet von Dr. Karl Julius Wilhelm Paul Remer und Dr. Ludwig Adolph Neugebauer. Görlitz, E. Remer, 1848, w 8-ce, str. X i 117. Oceana von C. Chr. Schmidt's Jahrbücher, 1849, T. LXI, str. 368.

Ueber die Vorfälle in der stabilen Klinik für Geburtshilfe und Frauenkrankheiten in Breslau. (Zeitschrift f. klin. Medicin, hrsg. von Dr. Günsburg, 1850, str. 392—393).

Ueber das Auftreten der Leber im Nabel als Fehler der ersten Bildung. (Neue Zeitschrift für Geburtshilfe, herausgegeben von Busch, Ritgen und v. Siebold. Band 27. Berlin, 1850, w 8-ce, str. 64—78. Mit einer Tafel Abbildungen. — Uebersicht der Arb. u. Veränd. der Schles. Gesellsch. für vaterl. Kultur im J. 1849. Breslau, 1850, w 8-ce, str. 145—150. — Zeitschrift für klin. Med., herausgegeben von Friedrich Günsburg. Band 8. (Achter Jahrgang), Breslau 1858, w 8-ce, str. 435—441).

Ueber die verschiedenen Methoden der Reposition der vorgefallenen Nabelschnur und ein zu dieser Operation construirtes Instrument. (Uebersicht der Arb. u. Veränd. der Schles. Gesellsch. f. vaterländ. Kultur im J. 1849. Breslau, 1850, str. 139).

Fall von Contractur des linken Schenkels im Kniegelenk als Folge von Verbrennung. (Zeitschrift für klin. Med., herausgegeben von Friedrich Günsburg. Band 2. (Zweiter Jahrgang). Breslau, 1859, w 8-ce, str. 473—476).

O odłożeniu wypadłego sznurka pępkowego. (Pam. tow. lek. warsz., 1852, T. XXVII, str. 68—94, z rysunkami).

Ueber die Omphalotaxis oder Reposition der vorgefallenen Nabelschnur. (Zeitschrift für klin. Med., herausgegeben von Friedrich Günsburg. Band 3. Dritter Jahrgang. Breslau, 1852, w 8-ce, str. 33—47. Mit Abbildungen).

Duplicität des grössten Theils des Körpers beobachtet bei einem jungen Hasen. Mit einer Stein-drucktafel. (Verhandlungen der Kaiserlichen Leopoldinisch-Karolinischen Akademie der Naturforscher. Des 16-ten Bundes 1-ste Abtheilung. Novo-

rum Aetorum Academiae Caesareae Leopoldino-Carolinae naturae curiosorum voluminis XXIV pars prior. Breslau und Bonn, 1854, w 4-ce, str. 15—48, tab. 15).

Toż, w osobn. odb. Breslau und Bonn, 1854, w 4-ce, str. 34, 1 tab.

Sprawozdanie z czynności szpitala Św. Trójcy w Kaliszu w r. 1854. (Pam. t. lek. warsz., T. XXXIII, 1855, str. 185—266, 342—344, z fig. litogr.).

Toż, w r. 1855. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 42—110, 169—219, z ryc).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1856, w 8-ce, str. 125, z rysun. Między innymi zawiera: Tyfus i jego leczenie za pomocą jeduku potassu, (str. 51—102). Opisy nowego wziernika macicznego (str. 174—183). Śledzenie ciężaru gatunkowego zapłodnia i wpływ tego ciężaru na położenie płodu w macicy (str. 207—210). Badania nad popowiną dotyczące jej skręcania się (str. 211—216). Z powyższych pracy sprawozdanie umieścił prof. Streng w Vierteljahrsschrift f. d. praktische Heilkunde. Prag, 1858, str. 50—56.

Sprawozdanie z czynności szpitala Św. Trójcy w Kaliszu w r. 1856. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXVIII, 1857, str. 235—261).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1857, w 8-ce, str. 29.

Ein neuer Mutterspiegel. (Amtlicher Bericht über die zwei- und dreissigste Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte zu Wien im September 1856. Herausgegeben von Hyrtl und Schrötter. Wien, 1858, w 4-ce, str. 225—237. Mit einer Tafel Abbildungen).

Morphologie der menschlichen Nabelschnur. Breslau, W. G. Korn, 1858, w 8-ce, str. 80, 2 tab. Streszczenie w Monatsschrift für Geburtshilfe und Frauenkrankheiten, herausgegeben von Credé, E. Martin, von Ritgen, von Siebold. Band 14. Berlin, 1859, w 8-ce, str. 317—320).

Wykład akuszeryi. Tom pierwszy, część pierwsza. Warszawa, nakł. aut., druk braci Hindemith, 1860, w 8-ce, str. 236. (Wstęp i część przygotowawcza).

Nowy sposób robienia krwiawego szwu kroczą i sromu. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIII, 1860, str. 387—412, z ryc.).

Toż, w Roczniku Ces.-Król. Tow. Nauk. Krak. 1860, T. XXVII, str. 296—320.

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1860, w 8-ce, str. 25, 1 tab.

Opis szwu własnego pomysłu zalecającego się szczególnie przy rozdarciach kroczą. (Pam. tow. lek. warsz., 1861, T. XLIII, str. 307).

Przypadek operowanego tłuszczaka (lipoma) olbrzymiej wielkości. (Pam. tow. lek. warsz. T. XLIV 1860, str. 124—126, z drzew.).

Sprawozdanie z czynności Wydziału ginekologicznego 35-go zebrania niemieckich badaczy natury i lekarzy, odbytego w Królewcu od 16 do 21 września 1860 r. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 336 do 343).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1860, w 8-ce, str. 8. Anatomia opisowa ciała ludzkiego podług Józefa Hyrtla, przez Ludwika Adolfa Neugebauera. Dzieło ozdobione drzew. T. I. Warszawa, druk. J. Psurskiego, 1860, w 8-ce, str. IV, 534. T. II, przez L. A. Neugebauera i J. F. Nowakowskiego. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. III, 350, z 102 drzewor. w teks. i wizerunkiem Jana Ewangelisty. Purkyniego.

Neue Methode der blutigen Dammnath und der blutigen Naht überhaupt. (Königsberger medicinische Jahrbücher. Königsberg, 1862, w 8-ce, str. 150—179. Medizinisch-chirurgische Rundschau, Monatsschrift für die gesammte praktische Heilkunde des In- und Auslandes. Redakteur: Markbreiter. Mit-Redakteur:

Schnitzler. Jahrgang 3, Band 2, Heft 3. Wien, 1862, w 8-ce, str. 161—176).

Nowy sposób ułatwienia operacji przetoki pęcherzo-pochwowej. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLV, 1861, str. 1—21, z drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 23).

O pologowym zakrzepie i zapaleniu żył (phlebotrombosis et phlebitis puerperalis). (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVI, 1861, str. 1—56).

Przypadek ciężkiej pyemii z pologowego zakrzepu i zapalenia żył wynikłej, a zupełnem wyzdrowieniem chorąg zakreślonej. (Tamże, T. XLVI, str. 57—64).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 64.

Położenie płodu w macicy. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVI, 1861, str. 217—266, z drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 49.

Przypadek rozdarcia się śródkroczu a rodzącej do tkniętej zrostem warg sromowych większych i wystąpienie tą drogą płodu w sposób nadzwyczajny. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVII, 1862, str. 69—90, z drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 24.

Odpowiedź na artykuł D-ra Morgersterna ogłoszony pod tyt. „Wyjaśnienie” w poszyście piątym tomu 47. Pamięt. tow. lek. warsz. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVIII, 1862, str. 112—125).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 14.

Fragmente aus Reisebriefen. (Warschauer Zeitung. Vierter Jahrgang. Warschau, 1862, fol. Nr. 263—266, 268—273, 274—279).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 41.

Przypadek przetoki pęcherzo-pochwowej, powikłanej z zarośnięciem cewki moczowej i z rozdarciem śródkroczu. Operacja z pomyślnym skutkiem. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1863, str. 483).

Wspomnienie z zakładu położniczego w Medjolanie. Rozprawa czytana na pos. Tow. lek. warsz. d. 7 paźdz. 1862 r. (Tyg. lek., 1863, Nr. 8, 10).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1863, w 8-ce, str. 32.

Beitrag zur Lehre von der Selbstentwicklung des Kindes aus Schutlerlage. (Deutsche Klinik. Zeitung für Beobachtungen aus deutschen Kliniken und Krankenhäusern, herausgegeben von Alex. Göschen. Berlin, 1863, w 4-ce, Nr. 13).

Bidrag til Laeren om Barnets Selvdudvikling af Skulderleie. (Forhandlinger i det Norske medicinske Selskab i 1863. Aftrykt fra Norsk Magazin for Laegevidenskaben. Christiania, 1863, w 8-ce, str. 61—66).

Beitrag zur Lehre von der stellbaren Kugelnahrt. (Zeitschrift der k. k. Gesellschaft der Aerzte in Wien. Redigirt von Duchek, Schauenstein. Wien, 1863, w 8-ce, Nr. 32, 33. Mit 4 Holzschnitten).

Dwa przypadki przetoki pęcherzo-pochwowej uleczonych na drodze operacyjnej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LI, 1864, str. 426).

Przypadek odcięcia kamienia żółciowego znacznej wielkości przez otwór stołowy. (Tamże, T. LII, 1864, str. 23—26).

Dwa przypadki przetoki pęcherzo-macico-pochwowej operowanej za pomocą szwu drucianego. (Tamże, T. LII, 1864, str. 108, 277).

Trzy przypadki zrostu wrodzonego pochwy uleczonych za pomocą operacji. (Tamże, 1864, str. 285).

Przypadek wodosteku rdzeniowego (Hydrocephalus), uleczonego siłą natury przez pęknięcie samodzielnego guza wodostekowego jeszcze podczas życia wewnątrzmacicznego. (Pam. tow. lek. warsz., T. LII, 1864, str. 405—408).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1864, w 8-ce, str. 3.

Przypadek położniczy. Poród płodu dwugłowego. (Pam. tow. lek. warsz., T. LII, 1864, str. 436—441).

O zarośnięciu cewki moczowej u niewiasty, z przytoczeniem trzech pomyślnie uleczonych przypadków przetoki pęcherzo-pochwowej powikłanej z tēm cierpieniem. (Tyg. lek., 1864, Nr. 10, 11, 14, 15, 16, z drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1864, w 8-ce, str. 46.

Beitrag zur Lehre von der durch partielle Verwachsung der Rima vulvae erschwerten Geburt. Mit 3 Tafeln Abbildungen. (Klin. Beiträge zur Gynäkologie. Unter Redaction von W. A. Freund herausgegeben von J. W. Betschler, W. A. Freund und M. B. Freund. 3 Heft. Breslau, 1865, w 8-ce, str. 1—42, tab. 1—3).

Toż, w osobn. odb. Breslau, 1865, w 8-ce, str. 42, 3 tab.

Ueber einen Geburtsfall eines doppelköpfigen Kindes. (Monatsschrift für Geburtskunde und Frauenkrankheiten, herausgegeben von Credé, Hecker, E. Martin, von Ritgen. Band 26. Berlin, 1865, w 8-ce, str. 421—446. Vierzigste Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte in Hannover im Jahre 1865, Verhandlungen der Section für Gynäkologie. Bericht von W. Küncke, str. 421—422).

Fall von einer durch die Natur begonnenen und durch die Kunst mit Erfolg beendeten Entfernung eines Myoms der Gebärmutter. (Monatsschrift für Geburtskunde und Frauenkrankheiten, herausgegeben von Credé, Hecker u. s. w. Band 28. Berlin, 1866, w 8-ce, str. 401—414).

Toż, w osobn. odb. Leipzig, 1866, w 8-ce, str. 16. Przyczynek do nauki o rodzeniu się płodu barkiem w drodze tak zwanego wyklucia samowolnego (evolutio spontanea foetus). (Tyg. lek., 1865, Nr. 51).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1866, w 8-ce, str. 10.

Wydobycie guza przyrośłego do wewnętrznej strony ściany brzusznej przez otwór samowolnie w pomienionej ścianie powstały. (Pam. tow. lek. warsz., T. LV, 1866, str. 246).

Odcięcie za pomocą galvano-kaustyki narośli mięsakowej ściany brzusznej u kobiety ciężarnej, dokonane z pomyślnym skutkiem. (Klinika, 1867, Nr. 5).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 3. Postrzeżenia dotyczące nauki o zarośnięciu pochwy macicznej. (Gaz. lek., 1866, Nr. 7, 8, 11, 24, 26, z drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 17.

Przypadek habitualnego stawiania się płodu do porodu w położeniu poprzecznym, spowodowanego nieprawiidłową budową macicy. (Gaz. lek., 1866, Nr. 15).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 5. Postrzeżenia dotyczące nauki o mięsakach czyli sarkomacie warg sromowych. (Gaz. lek. 1866, Nr. 19, 20, 22).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1866, w 8-ce, str. 11.

Przegląd ważniejszych przypadków chirurgicznych leczonych w r. 1862 do 1866 w szpitalu św. Ducha w Warszawie. (Gaz. lek., 1867, Nr. 35, 36, 40, 41, 43, z 5 drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 23. Zawiera: 1) Warga zająca podwójna. 2) Przepukliny. 3) Oparzelizny. 4) Ropnie. 5) Wągliki. 6) Wrzody. 7) Przetoki dotyczące przewodu pokarmowego (Wypust mimonaturalny. Przetoka wypustowa niepełna). 8) Rany. 9) Zwichnięcia. 10) Złamania. 11) Nowotwory.

Łupieżna utrata przegrody pęcherzo-cewko-pochwowej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LVII, 1867, str. 399).

Sprawozdanie z przypadków gyniatrycznych w ciągu lat 1862—1866 w szpitalu św. Ducha w Warszawie leczonych. (Gaz. lek., T. III, 1867, Nr. 4, 5, 10, 13, 14, 21, 22. T. IV 1868, Nr. 30, 37. T. V, Nr. 18. T. VI, 1869, Nr. 28, 33, 44. T. VIII, 1870, Nr. 31. T. IX, 1870, Nr. 12, 21. T. X, 1871, Nr. 50. T. XI, 1871, Nr. 1. T. XII, 1872, Nr. 1, 2).

Zawiera: Zapalenie jajników (oophoritis) 1867, Nr. 4. Przeistnienie torbieliste jajników (degeneratio cystica ovariorum). Nr. 4. Krwotok maciczny (metrorrhagia). Nr. 4. Zapalenie macicy (metritis). Nr. 4, 5, 10. Rozrost siły macicznej (hyperplasia colli uteri). Nr. 10, 13. Polipy maciczne (polypii uteri). Nr. 13. Brodawczak macicy (papilloma uteri). Nr. 14. Gruczolak macicy (adenoma uteri). Nr. 14, 21. Krwistek macico-pochwowy powstały w następstwie braku otworu w błonie dziewięcej (haematocoele uterovaginalis [haemelytrometra] ab atresia hymenis). Nr. 21. Przetoki moczowe (fistulae urinae), — przetoki moczowodo-pochwowe (fistulae uretero-vaginales). Nr. 21. Włókniako-mięśniak macicy (fibromyoma uteri). Nr. 21. Włókniako-mięsak macicy (fibro sarcoma uteri). Nr. 22. T. IV, 1868, Nr. 30. T. V, 1868, Nr. 18. T. VI, 1869, Mięsak macicy. Rakowce czyli tak zwane kankroidy macicy (tumores carcinomatodes uteri). T. V, 1868, Nr. 18. T. VI, 1869, Nr. 37. Raki macicy carcinomata uteri). Nr. 28. Opadnięcie i wypadnięcie macicy (descensus et prolapsus uteri). Nr. 33, 44. Rozdarcie przegrody pochwowo-wypustniczej i śródkrózka (ruptura septi vaginorectalis et perinei). T. VIII, 1870, Nr. 31. Przerost obydwóch warg sromowych większych, tudzież wędzidełka tychże warg (elephantiasis). Nr. 37. Przetoka pęcherzo-maciczna (fistula vesico-uterina). T. IX, 1870, Nr. 12. Nimfomania (nymphomania). Nr. 19. Nowotwory cewki moczowej (neoplasmata urethrae). Nr. 21. Dwa przypadki ropnia tkanki łącznej podskórnej sromu i dwa — warg sromowych większych (abscessus vulvae). T. X, 1871, Nr. 50. Przerost elefantyacyjny lewej wargi sromowej większej (Elephantiasis labii pudendi majoris sinistri). T. XI, 1871, Nr. 1. Choroby ssutki (morbi mammae). T. XII, 1872, Nr. 1, 2. Chore ciężarne. Nr. 2.

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 92.

Kilka słów o świetle palącego się magnezjum jako środka do badania torbieli płynem napelnionych i płynoteków w ogólności. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 169—174).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1868, w 8-ce, str. 6. Przetoka macico-pochwo-wypustnicowa, fistula utero-vagino-rectalis. (Pam. tow. lek. warsz., 1868, T. LIX, str. 179).

Wiadomość co do spadłego w dniu 30 stycznia 1868 r. aerolitu. (Kurier warszawski, 1868, Nr. 26). (O tym meteorze pisał także prof. Dr. Galle, dyrektor obserwatorium w Wrocławiu).

Przypadek dokonanej z pomyślnym skutkiem ovariectomii. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 189—191).

Wycięcie jajnika (ovariotomia). (Gaz. lek., T. IV, 1868, Nr. 42, 43, 45, 46, 47, 2 drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1868, w 8-ce, str. 23.

Bericht über eine mit Erfolg ausgeführte Ovariectomie. (Monatsschrift für Geburtskunde und Frauenkrankheiten, herausgegeben von Credé, Hecker u. s. w. Band 32. Berlin, 1868, w 8-ce, str. 32).

Sprawozdanie z ważniejszych operacji gyniatrycznych w r. 1867 w szpitalu św. Ducha w Warszawie dokonanych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 225—241).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1868, w 8-ce, str. 17. Zawiera: Ovariectomia. Wycięcie większego polipa macicznego. Zaszycie pochwy celem usunięcia

zadawnionego wypadnięcia macicy. Otworzenie ropnia przegrody pęcherzo-pochwowej. Operacja przetoki pęcherzo-pochwowej. Odjęcie piersi rakowcem dotkniętej.

Wycięcie wielkiego guza macicy wraz z lewym jajnikiem (hysterovariotomia) z niepomyślnym skutkiem. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXI, 1869, str. 241—252).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 12.

Hysterovariotomie mit ungünstigem Erfolg. (Beiträge zur Geburtskunde und Gynaekologie, herausgegeben von F. W. von Scanzoni. Band 6. Würzburg, 1869, w 8-ce, str. 125—135). Toż, w osobn. odb. Würzburg, 1869, w 8-ce, str. 11.

Przypadek obrotu na nóżki, wykonanego przy położeniu rodzącej na boku i brzuchu. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1869, str. 535).

Sprawozdanie z operacji gyniatrycznych w r. 1868 w szpitalu św. Ducha w Warszawie dokonanych. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 632—648. T. LXIII, 1870, str. 12—25).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-ce, str. 30.

Zawiera: Przekłócie brzucha. Przekłócie torbieli jajnikowej przez ścianę brzuszną. Wycięcie na drodze laparotomii uszczelnione wielkiej narośli cystostomakomacicznej macicy wraz z ciałem tejże macicy i jedną z jajników. Wycięcie od strony pochwy narośli macicznych. Operacja przetoki pęcherzo-pochwowej. Operacja kloaki wypustniczo-pochwowej. Zaszycie pochwy. Zaszycie otworu sromowego. Rozcięcie zastawki pochwowej i zwieracza pochwy.

Przypadek jednostronnego krwisteku macico-pochwowego (haemelytrometra unilateralis), spowodowanego atreją prawej połowy kanału macico-pochwowego dwudzielnego. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIII, 1870, str. 167—179, z 2 drzew. w teks.).

Najpraktyczniejszy sposób stosowania wstrzykiwań leczniczych do pochwy. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 225—226. T. LXIV, 1870, str. 284).

Sprawozdanie z ważniejszych przypadków operacyjnie leczonych w oddziale gyniatryczno-chirurgicznym szpitala św. Ducha w Warszawie za r. 1869. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 172—187, 236—250, 292—312).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-ce, str. 50. Zawiera między innymi: Operacje polipów macicznych. Amputacje części pochwowej macicznej. 9 operacji przetoki pęcherzo-pochwowej. Epizyoria. Rozeście torbieli wargi sromowej większej.

Przyrodzone wynicowanie pęcherza moczowego oraz wypadnięcie macicy (exstrophia congenita vesicae urinae cum prolapsu uteri). (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIV, 1870, str. 5, 281. T. LXV, 1871, str. 191).

Przypadek porodu nieprawidłowego z powodu drgawk porodowych (eclampsia), przedwczesnego oddzielenia się jaja i przodowania brzgu łożyska. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 18—21).

Podwójny kanał macico-pochwowy. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 21—23).

Przypadek przetoki pęcherzo-macicznej. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 24—26, 121—125).

Einsittige Haemometra bei zweigetheiltem Uterovaginalkanale in zwei lethal verlaufenen Fällen beobachtet. (Archiv für Gynäkologie, redigirt von Credé und Spiegelberg. Band 2. Berlin, 1871, w 8-ce, str. 246—272, z 2 drzew. w teks.).

Toż, w osobn. odb. Leipzig, 1871, w 8-ce, str. 28.

Toż, w streszczeniu w Przegl. lek., 1872, Nr. 31.

Krwotok uleczony przez podskórne wstrzyknięcie ergotyny. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXVI, 1871, str. 16).

Ocalenie życia ciężarną, z powodu wygórowanych wymiotów śmiertelą głodową zagrożoną, za pomocą sztucznie wywołanego poronienia. (Tamże, T. LXXI, 1871, str. 24—40).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1871, w 8-ce, str. 16.

Czteryśluszca sarkomatoznej opucholi narnżnych żeńskił pólowych organów. (Medicinski Sbornik izdawajemyj kawkazkim med. obszczestwom, 1871, Nr. 11).

Toż, w osobn. odb., 1871, w 8-ce, str. 19.

Sprawozdanie z przypadków gynyjatrycznych w r. 1870 operacyjnym sposobem leczonych w szpitalu św. Duchu w Warszawie. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXVI, 1871, str. 92—98, 121—136, 198—209, 237 do 248).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1871, w 8-ce, str. 52.

Uwagi dotyczące operacyi przetoki pęcherzo-pochwowej. (Pam. tow. lek. warsz., 1872, str. 67).

Kilka słów o potworach podwójnych czyli bliźniętach zrostłych (monstra duplicia sive gemini coaliti). (Gaz. lek., T. XV, 1873, Nr. 2, 4—8, 13).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 43.

Sprawozdanie z przypadków gynyjatrycznych leczonych operacyjnje w szpitalu św. Duchu za lata 1871 i 1872. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIX, 1873, str. 357—387).

Figury niektórych z ważniejszych narzędzi używanych przy leczeniu chorób właściwych płci żeńskiej. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 444—466, 40 drzewor.).

Programma akuszerskich operacyj. (Warsz. uniw. izwiestija, 1872, Nr. 2).

Programma prepodawania giniatriki. (Tamże, 1873, Nr. 2).

Index scriptorum ad medicinam et scientias naturales spectantium D-ris L. A. Neugebaueri. (Tamże, 1875, Nr. 1).

Fizjologia i dyetetyka ciąży, porodu i pólogu. Z 302 drzew. w teks. Biblioteka umiej. lek., wydanie Redakcyi Gazety lek. Akuszerzy T. I. Warszawa, 1874, w 8-ce, str. 836.

Włóknonięśniak pochwy (fibromyoma). Uleczenie za pomocą operacyi. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 49—56, 65—71).

Fibromyoma vaginae. Beitrag zur Lehre von den vaginal-Tumoren. (Vierteljahrsschrift f. prakt. Heilkunde, 1876, str. 59—102).

Fibromyoma vaginae. Materiały do uczeniu o włóknistych opucholach. (Warsz. Uniw. Izwiestija, 1876, Nr. 2).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, tip. warsz. uczeb. okręga, 1876, w 8-ce, str. 54, z drzew.

Sredinnoje czastnoje szsiwanje włógaliszczu (elytrorrhaphia sive elyctroleisis partialis mediana), nowy sposob leczenia wypadenia matki. Soobszczenie soielannoje w 5-om zasiedani sekcji naucznoj medicyny V szjeda russkich jestestwoispytatelej i wraczey w Warszawie, 7 (19) sentjabria 1876 g. W 8-ce, str. 4.

O ciadłach obcych w pęcherzu moczowym u kobiet. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 408 do 415).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1877, w 8-ce, str. 8. Windomość o českich akuszerach. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 487—490).

Otetez o giniatricskich operacjach proizwiediennych w teczeniu 1876 g. w bolnice św. Duchu w Warszawie. (Sowremennaja Medicina, 1877, Nr. 10—15, 18—22).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, tip. I. Noskowski ego, 1878, w 8-ce, str. 63, z drzew.

Kilka słów o zabłakaniu się wianków macicznych do pęcherza moczowego. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, Nr. 23, 25, 26).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1879, w 8-ce, str. 34.

Ueber Elytrorrhaphia mediana. (Archiv f. Gynaekologie, 1879, T. XVI, str. 279).

Pośrodkowe zeszyicie pochwy (elytrorrhaphia mediana s. elyctroleisis partialis mediana) jako nowy sposób leczenia wypadnięcia macicy. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 269—316, 547—570).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1880, w 8-ce, str. 72.

Ueber die Blasenscheidenfisteloperation und über Elytrorrhaphia mediana. (Congrès périodique international des sciences médicales. 6-e session, Amsterdam, 1879. Compte rendu, 1880, str. 507—511).

Einige Worte über die mediane Vaginalnaht als Mittel zur Beseitigung des Gebärmuttervorfalls. (Centralbl. f. Gynaekol., 1881, Nr. 1—2).

Bemerkungen über die Sakralgeschwulst des bekannten Böhmenmäddchens Anna Prenosil und die ähnliche Geschwulst eines russischen Knaben mit Bezugnahme auf das Schliewener Mädchen. Vortrag, gehalten in der combinirten XIV, XV und XVIII section der 53 Versammlung Deutscher Naturforscher und Aerzte in Danzig. (Tageblatt der 53 Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte. Danzig, 1880, str. 244).

O narzędziach starożytnych chirurgicznych i gynyjatrycznych odnalezionych w ruinach miast rzymskich Pompei i Herkulaneum. Przyczynek do historyi chirurgii i gynyjatriki. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 441—448, 675—785).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1 882, w 8-ce, str. IV, 169. Ocena podał Struve w Wieku, 1882, Nr. 281. Inna Ocena w Przegl. tyg., 1883, Nr. 16.

Adam Ferdinand Adamowicz nach schriftlichen Mittheilungen des Herrn Dr. Hipp. Kozłowski in Wilna und anderen Quellen biographisch dargestellt. (Leopoldina, amtliches Organ der kaiserl. Leopoldino-Carolinischen Akademie der Naturforscher, 1882, str. 145—150).

Przypadek nieuleczalnej przetoki pęcherzo-pochwowej. Zaszyicie kanału pochwowego. Wytworzenie się kamienia w jamie pęcherzo-pochwowej. Wydobycie kamienia. Powtórne zaszyicie pochwy. Wyleczenie. (Gaz. lek., 1883, Nr. 22).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1883, w 8-ce, str. 6.

Fall von unheilbarer Vesico-vaginalfistel, in welchem sich nach Beseitigung der das Leiden begleitenden Harnincontinenz durch operativen Verschluss des Vaginalkanals nachträglich ein grosser Harnstein in der Vesico-vaginalhöhle gebildet hat. (Centralblatt f. Gynaekologie, 1883, Nr. 9).

Przypadek przemieszczenia trzew wrodzonego. (Gaz. lek., 1883, Nr. 36, z drzewor.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1883, w 8-ce, str. 4. Nachtrag zur der im achtzehnten Hefte der „Leopoldina“ mitgetheilten Biographie des Wilnaschen Professors Dr. Adam Ferdinand Adamowicz. (Leopoldina, XIX, 1883, Nr. 23—24).

Toż, w osobn. odb. (Dresden, 1883, w 4-ce, str. 4).

Dalszy przyczynek do nauki o pośrodkowem zeszyiciu pochwy (Elytrorrhaphia sive colporrhaphia mediana), jako środka do wyleczenia wypadnięcia macicy. (Gaz. lek., 1884, Nr. 1—4, z drzewor.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1884, w 8-ce.

Neugebauer Franciszek Ludwik, syn poprzedzającego, ur. w Kaliszu 13 kwietnia 1856 r., nauki gimnazyalne odbywał w War-

szawie i w Wrocławiu, nauk lekarskich słuchał w r. 1874 w Warszawie a później w Dorpacie, gdzie, złożwszy w r. 1880 egzamen na stopień doktora medycyny, w dniu (nowego kalendarza) 19 grudnia 1881 r. obronił dySSERTację inauguracyjną i uzyskał dyplom doktorski. Po doktoryzacji wyjechał dla gruntowniejszego wydoskonalenia się w swoim zawodzie za granicę. Pracował przez dwa lata w charakterze już to wolontera, już to asystenta w klinikach akuszerijnych profesorów Winckel'a w Dreźnie, Credé'go w Lipsku, Schrödera w Berlinie, w klinice chirurgicznej profesora Bergmanna również w Berlinie, następnie do lipca 1884 r. zwiedzał szpitale w Paryżu, Brukseli, Londynie, Wiedniu i innych miastach zagranicznych. Jest członkiem następujących towarzystw naukowych: towarzystwa lekarskiego warszawskiego, towarzystwa akuszerijnego w Lipsku, towarzystwa anatomicznego w Paryżu, towarzystwa patologiczno-anatomicznego w Brukseli.

Die Entstehung der Spondylolisthesis. Vorläufige Mittheilung. (Centralbl. f. Gynaekologie, 1881, Nr. 11). Zur Entwicklungsgeschichte des spondylolisthetischen Beckens und seiner Diagnose (mit Berücksichtigung von Körperhaltung und Gangspur) von... Dorpat, Druck von C. Mattiesen, 1881, w 8-ce, str. 12 i 292, 1 tabl., 97 drzew. Diss. inaug.

Taż praca wydana jest także i z napisem: Zur Entwicklungsgeschichte des spondylolisthetischen Beckens und seiner Diagnose (mit Berücksichtigung von Körperhaltung und Gangspur). Casuistisch-kritische Monographie... Halle, Niemeyer, Dorpat, Carl Krüger, 1882, w 8-ce.

Zur Casuistik des sogenannten spondylolisthetischen Beckens. (Archiv f. Gynaekol., T. XIX, Berlin, 1882, w 8-ce, str. 441—474, 22 drzeworytów).

Toż, w osobn. odb. 1882, w 8-ce, str. 34.

Toż, w streszczeniu zakomunikowane przez A. F. Currier'a pod tytułem: „A contribution to the clinical literature of the so called spondylolisthetic pelvis,” w The American Journal of obstetrics and diseases of women and children. New York, September, 1883, w 8-ce, str. 963—967.

Aetiologie der sogenannten Spondylolisthesis. (Archiv f. Gynaekologie, T. XX, 1882, str. 133—184, 38 drzeworytów).

Toż, w osobn. odb. 1882, w 8-ce, str. 52.

Toż samo, w tłumaczeniu francuskim w rozprawie: Spondylolisthème et spondylolisthésis, nouveaux documents pour l'étude de ces deux espèces de lésions pelviennes, par Herrgott, Avec une traduction de l'étude de l'étiologie de la spondylolisthésis par le Dr. Frantz L. Neugebauer. (Annales de gynécologie 1883. Mai).

Ein zweiter Fall von sogenannter Spondylolisthesis am vorletzten Lendenwirbel. (Archiv f. Gynaekol., T. XXI, 1883, str. 96—204, 1 drzew.).

Toż, w osobn. odb. 1883, w 8-ce, str. 9.

Verhandlungen der gynäkologischen Section der 56. Versam. deutsch. Naturfors. und Aerzte in Freiburg im Breisgau. (Archiv für Gynaekologie, T. XXII, Berlin, 1883, w 8 ce, str. 99—184). Str. 173—174: „Die mediane Vaginalnaht (Kolporrhaphia mediana) als Mittel zur operativen Befestigung des Gebärmuttervorfalles.“ Str. 174—175: „Bemerkungen zur Spondylolisthesis.“

Toż, w osobn. odb. str. 84.

Neuhausser Franciszek, początkowo był lekarzem obwodowym krakowskim, w r. 1803 objął po Kosteckim katedrę medycyny wewnętrznej; w r. 1804 mianowany został zastępcą protomedyka Galicyi. Um. w r. 1820. Ueber die Ruhr, welche im Monate April, 1799 herrschte.

Co jest ospa krowia? W czym niesie pożytek ludzkości? Jakim sposobem używać jej należy? Upominek dla Galicyi zachodniej przez c. k. krak. cyrk. dokt. Neuhausera. Przekładania Walentego S. Kraków, nakł. Franc. Gertnera. w druk. Ant. Gröbla pozostawiają wdowę, 1802, w 8-ce, str. 19.

Toż, edycja druga, tamże, 1802, w 8-ce, str. 22, rycina.

Neuhausser Franciszek, rodem z Krakowa. De debilitate spuria, comite morborum inflammationum. Vindobonae, typ. Mechitaristarum, 1830, w 8-ce, str. 43 i 4. Diss. inaug.

Neumann Innocenty, promowany do stopnia doktora medycyny w r. 1805 w Krakowie, a do stopnia chirurgii tamże w r. 1809, od lipca 1806 do listopada 1809 r. wykładał w stopniu prosektora anatomia po polsku i po niemiecku w Krakowie.

Por. Roczn. wyd. lek., T. V, 162. VII, 161.

* **Neumann Izidor**.

Nauka o chorobach skóry (Dermatologia). Przekład dzieła... Lehrbuch der Hautkrankheiten, Wiedeń, 1869, przez Aleksandra Stockmanna. Warszawa. Bibl. umiejętności lekarskich, druk. Gaz. polsk., 1869, w 8-ce, str. IV, 307, XVII, II.

Neumann Otto Willibald, ur. w r. 1831 w Sieradzu, do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie (1852—1856).

De maxillarium resectione. Berolini, typ. Nieckaianis, 1856, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Neupauer Ambroży, ukończywszy nauki lekarskie w Wiedniu r. 1838, wstąpił do służby wojskowej, później osiadł w Belzie, gdzie lat 30 praktykował a nadto piastował urząd burmistrza. Um. 20 września 1881 r., przeżywszy lat 66.

Neusser Gustaw, w r. 1874 został mianowany docentem psychiatrii na wszechnicy jagiellońskiej, od r. 1880 jest dyrektorem zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Kilka słów o oddziale chorób umysłowych w szpitalu Ś. Ducha w Krakowie. (Przegl. lek., 1870, Nr. 43, 44).

Sprawozdanie z oddziału chorób umysłowych z r. 1871. (Służba zdr. pub., 1872, zes. 5, str. 321—342).

Przyczynę do anatomii patologicznej padaczki (epilepsia). (Przegl. lek., 1874, Nr. 23, 24).

Wiadomości statystyczne o oddziale szchorb umysłowych szpitala Św. Łazarza w Krakowie z r. 1879. (Dwutyg. med. pub., 1880, str. 122, 147).

* **Nick**.

Nadzwyczajne skutki zwierzęcego magnetyzmu doświadczane na osobie płci żeńskiej w Sztutgardzie. Nieco skrócone w tłumaczeniu. Przekład Franciszka Morawskiego. Warszawa, Glücksberg, 1818, w 8-ce, str. 131.

Niechwiedowicz Onufry.

Observatio medica de rariiori linguae vitio organico. Vilnae, J. Zawadzki, 1811, w 8-ce, str. 15, 1 tab.

Niedzielski Antoni, osiągnąwszy stopień doktora medycyny w Krakowie 5 maja

1819 r., został lekarzem sztabowym wojska polskiego, w latach 1829—1832 był sekretarzem tow. lek. warsz. Umarł w r. 1852 w Krakowie.

De lithiasi. Cracoviae, 1819, w 8-ce, str. 74. D. inaug.
O kąpielach. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 203—232).
Słinotok powstały po rozlaniu rtęci ze stłuczonej rurki barometrycznej. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 7).

Niedźwiecki Jan, ob. Ursyn Jan.

Niedźwiecki Piotr, ur. 29 czerwca 1849 r. we wsi Kadyszu, w powiecie augustowskim, do gimnazjum uczęszczał w Suwałkach (1863 — 1869), medycyny słuchał w Warszawie (1870 — 1875). Od stycznia 1876 r. jest lekarzem powiatu serdobskiego, w gub. saratowskiej.

Przyczynok do leczenia czarnej krosty. (Gaz. lek., 1881, str. 545—551).

Rany ciężkie drążące do jamy brzusznej; wypadnięcie kiszki, sieci, żołądka; przecięcie krążki kiszki cienkiej, sieci i t. d.; zapalenie otrzewnej; liezne rany ciężkie różnych części ciała; wyzdrowienie w krótkim czasie. (Tamże, 1882, Nr. 15).

Samolne pęknięcie ścian brzusznych podczas ciąży; zupełne wyzdrowienie; poród w swoim czasie bez powikłań. (Tamże, 1882, Nr. 43).

Wyrosłe brodawkowate mnogie błony śluzowej, warg, jamy ustnej, języka i t. d. (Tamże, 1882, Nr. 44).

* **Niemeyer Feliks Dr.**, prof. zwyczajny patologii i dyrektor kliniki w uniwersytecie w Tubingce.

Wykład patologii i terapii szeregów. Przekład uskuteczony z ostatniego siódmego wydania niemieckiego, pod przewodnictwem prof. D-ra Bronisława Chojnowskiego, przez studentów szkoły głównej warszawskiej. Warszawa, druk. Gaz. polskiej, 1870—71. T. I, str. IX i 844. T. II, str. 819. (Tłumaczyli: Konrad Dobrski, Kazimierz Filipowicz, Jak. Gutwein, Jan Kisiel, Wikł. Kosmowski, Wacław Mayzel, Jan Rode, Apolinary Thieme).

Dopełnienie do przekładu siódmego wydania patologii i terapii szeregów D-ra F. Niemeyera według 8-go wydania oryginału niemieckiego z r. 1871, ułożył K. Dobrski. Warszawa, druk. Bergera, 1871, w 8-ce, str. IV, 29.

Wykład kliniczny o suchotach płucnych. Przetłumaczył Stanisław Markiewicz. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 96.

Niemirowicz.

O chorobie obecnej kartofli i wpływie téjże na zdrowie ludzi. (Tyg. lek., 1847, Nr. 11).

Nieszwarski Stanisław, do filozofii i medycyny przykładał się w Bononii i tam r. 1575 był obrany radcą narodowości polskiej.

Nieszczoła Michał, ur. w r. 1815 w Goślinach murowanych w W. Ks. Poznańskim, korzystając z troskliwej opieki K. Marcinkowskiego, odbywał nauki gimnazjalne w Poznaniu i Głogowie; do medycyny przykładał się od r. 1836 w Wrocławiu, a otrzymawszy 16 lipca 1841 r. dyplom doktorski osiadł w Poznaniu, gdzie pełnił służbę w szpitalu miejskim i należał do grona najwięcej poszukiwanych lekarzy. Um. 2 czerwca 1870 r.

ŚLOWN. LEK. POL.

De clampsia, morbo evolutionis. Vratislaviae, in off. Guentheriana, 1841, w 8-ce, str. 51. Diss. inaug.

Nieszkowski Jan, rodem z Polski kongresowój, ukończywszy gimnazjum w Słucku, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu dorpuckiego; oprócz medycyny gorliwie oddawał się naukom przyrodniczym. W r. 1858 osiągnął stopień doktora medycyny i kandydata filozofii. Następnie zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Bobrujsku. W r. 1865 skazany na wywiezienie, umarł w r. 1866 w Orenburgu.

De euryptero remipede. Dorpati, 1858, w 8-ce, str. 43. 2 tab. Diss. inaug.

O trilobitach. Rozprawa nagrodzona złotym medalem przez uniwersytet dorpucki.

Nieszkowski Władysław, brat poprzedzającego, do gimnazjum uczęszczał w Słucku; studia lekarskie rozpoczął w Kijowie, ukończył w Warszawie w r. 1862. Praktykował w Brześciu lit. a później w Grodnie. Um. w r. 1869 w Drusienikach.

Nieszkowski Zdzisław, brat poprzedzającego, nauki gimnazjalne pobierał w Słucku, w latach 1859—1862 oddawał się naukom matematycznym w uniwersytecie kijowskim; w r. 1862 zapisał się na wydział inżynierii w Szkole politechnicznej w Puławach. W r. 1864 opuściwszy kraj rodzinny, zajął się naukami lekarskimi w Paryżu i tam 5 lipca 1869 r. stopień doktorski otrzymał. Tenże stopień przyznała mu w r. 1870 wszechnica jagiellońska. Początkowo praktykował w Tarnowie, w Galicji. Od r. 1877, po powtórzeniu egzaminów lekarskich w uniwersytecie warszawskim, zimowe miesiące przepędza w Warszawie, w lecie bawi w Szczawinie jako lekarz zdrojowy.

Anémie. — Mort. — Infarctus de la rate, et hypertrophie du système ganglionnaire. Coloration bronzée de la peau, sans lésion des capsules surrénales. (Gaz. des. hôp., 1867, Nr. 129).

De l'emploi thérapeutique de l'iodoforme considéré comme cicatrisant et anesthésique local. Paris, A. Parent, 1869, w 8-ce, str. 43. Streszczenie tej rozprawy ogłosił Erlicki w Gaz. lek., 1870, T. VIII, str. 687—692.

Niewieski Stanisław, doktor filozofii i medycyny, początkowo wykładał matematykę w Krakowie, później został profesorem fizyki i medycyny teoretycznej w akademii zamojskiej; wielokrotnie dostojenstwem rektorskie w téjże akademii piastował (1682, 1683, 1686, 1687, 1689, 1690, 1695). Umarł 1699 r.

Archetypus animorum. Cracoviae, Schedel, 1668, fol. (Panegiryk dla 27 kandydatów).

Obrot słoneczny zmian dni i nocy, tudzież własności każdego miesiąca. Zamość, Szym. Piątkiewicz, 1674, w 4-ce, 6 ark. (Wierszem).

Magna splendoris et gloriae zamoseianae revolutionis, 1674, w 4-ce. Przyp. Marcinowi Zamojskiemu.

Komety r. 1680 widziane o których tu jest relacya z prognostykiem do r. 1686 służącym. Zamość, 1681, w 4-ce, 2 ark.

Gotowość rytmów czyli zbiór drobnych wierszy z kalendarzów. Zamość, 1695, w 4-ce.

Toż, z dodatkiem nowych wierszy. Zamość, 1698, w 8-ce, 7 ark.

Toż, wyd. bezim.; b. w. m. (1751), w 8-ce, str. 107.

Od r. 1675 — 1696 wydawał kalendarze. W kalendarzu na r. 1684 wyszło opisanie wojny Polaków z Turkami pod Wiedniem i Parkanami (5 1/2 ark.). Wiersz ten przedrukowany został w zbiorze rytmów Minasowicza w Warszawie w r. 1756.

Por. Bentkowski: l. c. I, 341, 373; II, 335. Juszyński: II, 9. Album akad. zamojskiej (Rkps.).

Niezabitowski Aleksander, rodem z Łubek w Lubelskiem.

Quelques mots sur l'hémorrhagie cérébrale spontanée. Thèse. Montpellier, Martel, 1834, w 4-ce, str. 16.

Niewodniczański Adam Ignacy, ur. w powiecie wilejskim, do gimnazjum uczęszczał w Wilnie, wydział lekarski ukończył w Kijowie w r. 1852. W czasie wojny krymskiej pełnił służbę lekarską w szpitalach wojskowych w Sewastopolu i Symferopolu. Od r. 1854 jest lekarzem miejskim w Głuchowie, w gubernii czerniechowskiej.

Spostrzeżenia ginekologiczne. (Przegl. lek., 1866, Nr. 49, 50).

Korespondencya z Głuchowa. (Tamże, 1866, Nr. 49). Kilka słów o chorobach zębów. (Klinika, T. II, 1865, str. 275—283).

Tłuszczaż (lipoma) znacznej wielkości. (Gaz. lek., T. XIX, 1875, str. 49—51).

Nieplodność męczyzny w skutek uwiecznienia jąder (cryptorchidismus). (Tamże, str. 51—52).

Samowolne wyjście kamienia z pęcherza moczowego drogą niewłaściwą. (Tamże, T. XX, 1876, str. 10 do 12).

Wypadek bezgłosa po tyfusie. (Tamże, str. 267).

Kwas salicylowy i cytrynowy w reumatyzmie. (Tamże, T. XXI, 1876, str. 337—339).

Użycie siarkanu cynku w chorobach przewodu pokarmowego. (Tamże, T. XXVIII, 1879, str. 136, 137).

Elektryczność w cierpieniach oczu. (Medycyna, 1879, Nr. 38).

Ogniestrielnaja rana z posładowatielnym osłóznieniem. Śmierć od gidatid sierdea. (Protokoły wileńskiego med. obshczestwa, 1872, str. 85).

Nadto umieszczał swe prace w Sowremiennoj Medicinie i w Protokołach tow. lekarzy kurskich.

Nieznański Ignacy, ur. 2 czerwca 1800 r. w m. Mławie, od r. 1819 słuchał nauk lekarskich w Warszawie i tu 1824 r. stopień magistra medycyny i chirurgii uzyskał. Tegoż roku mianowany był lekarzem batalionowym w 3 pułku strzelców pieszych wojska polskiego, 1826 przeniesiony został do Augustowa, gdzie pełnił służbę przy kanale nawigacyjnym do 29 listopada 1830 roku. Podczas wojny 1831 r. został Sztab-lekarzem pułku 3-go piechoty liniowej a zarazem pełnił obowiązki lekarza 5-cj dywizji; za gorliwą służbę krzyżem wirtuti militari obdarzony został. Przechywszy czas niejaki w Iglawie w Morawii, wrócił do kraju 1832 roku i osiadł w Lipnie, skąd po dwóch la-

tach przeniósł się do Raciąza a stąd 1838 roku osiedlił się w Plocku, gdzie został lekarzem w szpitalach: więziennym, Św. Aleksiego i 8-cj Trójcy, nadto członkiem honorowym urzędu lekarskiego gub. plockiej. W r. 1850 mianowany został akuszerem gubernialnym, obowiązki te spełniał do r. 1867. Dwa lata następnie był lekarzem powiatu plockiego. W r. 1869 uwolnił się do służby i pozyskał zasłużoną emeryturę.

Niger Stan., ob. Chrościewski.

Niklewicz Ignacy, rodem z Lwowa.

De uteri prolapsu. Jenae, typ. Schotter, 1828, w 4-ce, str. 19. Diss. inaug.

Niklewski Józef Stanisław, ur. 27 marca 1835 r. w Niechanowie pod Gnieznem, nauki gimnazyalne pobierał w Trzemesznie. do medycyny przykładał się w Gryfii (1856—1860). Od r. 1862 zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Jarocinie, w W. Ks. Poznańskim.

De ophthalmoblennorrhoeis. Gryphiae, typ. Kunike, 1860, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Przyczynek do kazuistyki wstrzykiwań podskórnych ergotiny w zapaleniach macicy. (Klinika, T. V, 1869, str. 425—428).

Nikloszowski Krzysztof, ur. w r. 1594, stopień doktora filozofii i medycyny osiągnął za granicą, wslawił się jako uczony lekarz, biegły matematyk i mąż cnót chrześcijańskich. Um. w Krakowie 1 lipca 1641 r.

Żywot błogosławionego Jana Bożego, fundatora zakonu dobrych braci. Kraków, And. Piotrkowczyk, 1627, w 4-ce, str. 70, k. 6.

Widziałem kalendarze: na r. 1616 i 1619 przez niego wydane.

Por. Starowski: Mon. Sarin., str. 209. Siarczyński: II, 21.

Niszy Hilary, lekarz, posunięty do stopnia magistra nn. wyzwolonych 1509 r. w Krakowie.

Por. Oettinger: Rys., 147.

Niszkowski Jan Fryderyk, ur. w Wilnie 18 marca 1774 r. otrzymawszy stopień doktora filozofii w uniwersytecie swego rodzinnego miasta, poświęcił się naukom lekarskim; 28 września 1797 r. był obrany zastępcą profesora chirurgii; 22 maja 1799 r. uzyskał stopień doktora medycyny; i wkrótce za wpływem Brioteta, prof. chirurgii, jego adjunktem naznaczony został. Od r. 1802 do 1806 kosztem uniwersytetu podróżował za granicą w celu wydoskonalenia się w chirurgii. W r. 1806, 27 października, powróciwszy do Wilna rozpoczął wykład o chorobach kości i o bandażach; w r. 1808 4 marca mianowany profesorem nadzwyczajnym, zaczął wykładać chirurgią teoretyczną; od r. 1809 przewodniczył wraz z Briotetem w klinice chirurgicznej. W r. 1812, 26 maja mianowany profesorem zwyczajnym, zaraz w roku następnym otwo-

rzył klinikę chirurgiczną, która z powodu zamieszek wojennych przez niejaki czas była zamknięta. Wsławił się jako biegły chirurg i wyborny nauczyciel. Umarł 3 września 1816 r. Wydał:

Wyjątek z dziełnika podróży zagranicznej, w tłumaczeniu rosyjskiem (O postępkach narodowego oświecenia. Nr. V, 1805).

O polipach wyrastających w kiszkach odchodowej. (Pam. tow. lek. wil., I, 208).

O wodnej puchlinie brzucha. (Tamże, I, 215).

O związku chirurgii z medycyną i zdolności potrzebnej poświęcającemu się na chirurga. (Dziennik wil., 1815, T. I, str. 559).

Nadto zostawił w rękopiśmie:

Chirurgia teoretyczna — zebrana z odczytów Boyera'a.

Choroby kości — tłumaczenie z dzieła Boyera.

Kurs o operacjach chirurgicznych.

Przekład prawie całego dzieła chirurgii Richtera.

Przekłady wielu artykułów chirurgicznych.

Por. Wizerunki i roztrząsania naukowe, Poczet 2-i, T. XIX, 1841, str. 27—48.

Nitschke Elias, z Leszna (1644—1711).

De custode errante Helmontii s. productione muci depravata. Lugd. B. 1670, w 4-ce. Diss. inaug.

Por. Arnold: Physiker zu Liessa, str. 8—10.

Nitschke Elias Goff, syn (1676—1718).

De calculo rentum. Leydae, 1700, w 4-ce. Diss. inaug.

Por. Neifeld Abhandlung von Altwassen, str. 186).

Niżycki K., z Lubomli.

Listy o kołtunie. (Tyg. lek., 1859, Nr. 41, 42).

Noskiewicz August, ur. w r. 1826 w Ostrowie, w powiecie przemyskim, nauki gimnazjalne ukończył w Przemyślu, lekarskie w Wiedniu 1854 r. Zaraz po otrzymaniu doktorskiego stopnia, był delegowany w czasie epidemii cholery do Węgier. Po powrocie do Wiednia został asystentem prof. Meyera i oddał się specjalnie pediatryi. Po trzech latach asystentury, товарищу hr. Alfredowi Potockiemu 1860—1861 do Nicei i w tym czasie bawił kilka miesięcy w Paryżu w celu zwiedzenia tamiecznych zakładów lekarskich. W r. 1861 osiadł stale we Lwowie jako specjalny lekarz chorób dzieci i w bardzo krótkim czasie zjednał sobie wielkie uznanie. Jego staraniem zawdzięcza swe zawiązanie towarzystwo lekarzy galicyjskich, którego w latach 1875 i 1876 był prezesem. Od r. 1875 do 1878 był bardzo gorliwym członkiem rady sanitarniej i szkolnej okręgowej a także radcą miejskim. Pierwszy zjazd lekarzy i przyrodników polskich 1876 r. przyszedł do skutku za inicjatywą N. Um. 16 grudnia 1879 r.

Przecięcie tchawicy (tracheotomia) wykonane wśród przebiegu płonicy, wyzdrowienie. (Przegl. lek., 1884, Nr. 49, 50).

Korespondencya ze Lwowa. (Tamże, 1866, Nr. 13).

Kilka słów o ogniku u dzieci (impetigo). (Tamże, 1861, Nr. 44, 45).

O różnicach między dławcem (Croup) a nieżytem krtani (Pseudocroup) pod względem patologiczno-

anatomicznym i rozpoznawczym. (Roczn. tow. lek. galic. z r. 1868. Lwów, 1869, str. 65—90).

Przypadek sądowo-lekarski. (Przegl. lek., 1873, Nr. 45, 46).

Noskowski, z Noskowa Łukasz, stopnie filozoficzne otrzymał w akademii krakowskiej w latach 1493 i 1498; do wydziału lekarskiego wcielony został r. 1520. Był profesorem medycyny i niejednokrotnie do stopienstwo rektorskie piastował. W r. 1510 obrany był rajcą miejskim; w r. 1531 zaszczycony został tytułem lekarza Zygmunta I. Za jego rektorstwa w r. 1527 poraz pierwszy udzielono stopień doktora medycyny trzem wychowañcom akademii krakowskiej. Um. 28 marca 1532 r. Ożeniony był z córką doktora Reguly.

Por. Muczkowski: 115, 124, 174. Grabowski: Star. wiad. o Kr., 223. Oettinger: Rys., 140. Roczn. wyd. lek. II, 31, 46. III, 444. IV, 33.

Noskowski Jan, młodszy brat Łukasza, ur. 1478 r., stopnie filozoficzne osiągnął w latach 1498 i 1503; w r. 1509 biskup wileński powierzył mu pieczęć kanclerską a w następnym roku z Wilna udał się do Bononii, gdzie we dwa miesiące (23 kwietnia) potem otrzymał stopień doktora medycyny. Powróciwszy r. 1511 do Krakowa daremnie upominał się o wcielenie do Wydziału. Wrócił do Włoch w r. 1512, gdzie J. Łaski w Rzymie 1514 r. przyjął go jako swego lekarza. W r. 1517 zamieszkał w Krakowie a r. 1520 wybrał się do Księcia Konstantego na Ostrogę. W r. 1524 d. 13 paźdz. przypuszczony do odpowiadania o miejsce w wydziale lek., wybrany został jednomyślnie przez rajców krak. profesorem medycyny. Za jego dziekaństwa ułożono na nowo ustawę wydziału lekarskiego z kolei trzecią. Um. 1542 r. Rękopism Astrologicon Joanni Noscovii phisici 1538 przechowuje się w bibliotece jagiellońskiej.

Por. Oettinger: Rys., 140. Roczn. wyd. lek., II, 26, 46. III, 444.

* Nothnagel i Rossbach.

Farmakologia napisana przez prof... Przekład z czwartego wydania z upoważnienia autorów dokonany staraniem współwłaścicieli Gazety lekarskiej. Warszawa, druk. K. Kowalskiego, 1883, w 8-ce, str. II, VI, 839 i 1 n. Ocena w Medycynie, XI, 1883, str. 732 i 748.

Nova Antoni, włoch rodem, około 1753 r. trudnił się praktyką lekarską w Warszawie.

Por. Gąsiorowski: T. II, 409.

de Nova Domo Joannes.

Tractatus de complexionibus. Graecovich, per. Fl. Unglerium 1514, w 4-ce, k. n. 6.

Libellus de constitutionibus humani corporis quas complexionones dicunt magistri Joannis de Nova Domo nuper emendatas revisus castigatusque impressus. Rudolphus Agricola junior (6 wierszy łac. tegoż). Cracov., H. Vietor, 1518, w 4-ce, k. n. 6. Ded. Rudolf. Agricola Jodoco Glatz civi et consuli cracov.

Toż, tamże, 1523, w 4-ce, k. n. 6.

Libellus de constitutionibus humani corporis, quas complexiones dicunt, magistri Joannis de Nova Domo, nuper emendatus, revisus, castigatusque impressus: Cracoviae per Hier. Vietorem 24 sep. 1523, w 4-ce, k. n. 6.

Przypisanie zaczyna się: Rudolphus Agricola junior a Caesare laureatus spectabili viro Jodoco Glatz, civi et consuli cracoviensi—kończy się: Vale Cracoviae. 1518.

Novicampianus Alb. ob. Nowopolski.

Nowacki L.

Pustomyś, zakład kąpielowy siarczany, otwarty w r. 1880. Lwów, nakł. Zarządu kąpielowego, 1 związkowa druk., 1881, w 8-ce matęj, str. 13 i 2 nł.

Nowacki M.

Wody w Ciechocinku. (Pam. tow. lek. warsz., 1840, T. III, str. 70).

Kilka słów o użyteczności wód słonych w medycynie i o zakładzie tego rodzaju w Ciechocinku. (Przyjacieli ludu, 1841, T. I, str. 87, 91).

Nowak Józef, ur. 11 września 1846 r. w Jędrzejowie, w gub. kieleckiej; nauki gimnazyalne (1860—1866) i lekarskie (1866—1870) pobierał w Warszawie. W r. 1871 osiedlił się w Garwolinie, gdzie r. 1873 został lekarzem miejskim a później (1876) lekarzem powiatowym. Pomieszczał wiele tłumaczeń i streszczeń w Gaz. lek. (1869—1872).

Nieczułość skóry ogólna. Zaniemnienie. Porażenia częściowe zmysłów. Cierpienie serca. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIX, 1863, str. 232).

Nowakowski Janusz Ferdynand, ur. 21 grudnia 1832 r. w miasteczku Skale województwa krakowskiego, nauki szkolne pobierał w Pińczowie i w Kielcach. W r. 1848 wstąpił do służby rządowej w sądzie pokoju okręgu lelowskiemu; w r. 1850 przeniósł się do Warszawy i tu początkowo pracował w kancelarii Sądu appellacyjnego a następnie od r. 1852 w kancelarii IX departamentu rządzącego senatu, jako pomocnik bibliotekarza senatu. W r. 1856 złożył egzamin z kursu praw obowiązujących. W latach 1857—1864 przykładał się do nauk lekarskich w akademii medyko-chirurgicznej a następnie w szkole głównej, nie przestając jednocześnie pełnić obowiązków pomocnika bibliotekarza senatu. Od marca 1864 r. przez lat 12 pełnił służbę lekarską w szpitalu ś. Ducha, jako ordynator nadetatowy; równocześnie (1866—1868) był asystentem przy klinice chirurgicznej. W r. 1870 mianowany został nauczycielem anatomii w szkole felczarów cywilnych w Warszawie a nadto r. 1872—lekarzem m. Warszawy. W latach 1867 i 1868 był redaktorem Pamiętnika tow. lek. war. W r. 1869 łącznie z A. Przysiańskim założył pierwszy w Europie zakład leczenia kurmysem z mleka krowiego. Um. 10 kwietnia 1883 r.

Wycieczka na Litwę. (Biblioteka warsz., 1857).

Toż, w osobn. odb. Przełożona na język rosyjski przez Dąbrowskiego w „Ruskim Wiestniku.” i w wyjątkach na niemiecki w „Magazin für die Literatur des Auslandes” w r. 1858, Nr. 35).

Uporządkował i bezimiennie wydał po śmierci Apolinarego Zagórskiego 2 tomy tego Gawęd naukowych z portretem i życiorysem J. I. Kraszewskiego. Warszawa, 1859.

Chłopi w Czechach. (Tyg. ill., 1860, Nr. 58). Przełożone na język czeski w „Obrazach Života” z r. 1861, z rycin.

Życiorys D-ra Józefa Majera. (Tyg. ill., 1860, Nr. 64).

Opis 50-letniej rocznicy założenia Uniw. wrocławskiego. (Gaz. warsz., 1861, Nr. 187, 189, 191, 216 i 218).

Osm życiorysów znakomitych Czechów. (w Tyg. ill. i Noworoczniku dla Polek Dzwonkowskiego). Odwiedziny u Józefa Lompy, pisarza ludowego na Śląsku. Wilno, 1861, w 16-ce, str. 24.

Ks. Wacław Sztulc. Warszawa, 1862, w 16-ce, str. 32.

Życie i prace naukowe fizyologa D-ra Jana Purkyniego. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 132. Osobn. odb. z Biblioteki warsz., 1861, III, 288, IV, 123, 376. Przełożone w skróceniu na język chorwacki w „Rad jugo-słowanskie Akademije znanosti i umjetnosti.” T. XII, w Zagrebu 1870, str. 118—200.

Zapalenie wysiękowe opłucnej i grzłica. (Tyg. lek., 1864, Nr. 32).

Opis choroby ś. p. D-ra filozofii Franciszka Kwiatka. Warszawa, druk. Gaz. pols., 1864, w 8-ce.

Anatomia opisowa ciała ludzkiego, podług I. Hyrtla i innych opracowana łącznie z D-rem L. Neugebauerem. Warszawa, 1860—1865. T. I, str. 534, T. II, str. 352, ze 132 drzew., w 8-ce.

Sprawozdanie z czeskiej anatomii D-ra Stańka. (Pam. tow. lek. warsz., 1865, T. LIII).

Sprawozdanie z dzieła prof. Girsztowa „Rys historii warsz. med. chirurg. akademii.” (Tamże, 1865, T. LIV, str. 150).

Zapalenie okostnej żębołotów, szczęki dolnej, zapalenie opon mózgowych; śmierć. (Gaz. lek., 1866, T. I, str. 380).

Czy zgwałcenie miało miejsce? (Tamże, 1866, T. III, Nr. 12).

Średni koszt utrzymania jednego chorego we wszystkich szpitalach naszego kraju i koszt utrzymania wszystkich szpitali. (Tamże, 1867, T. III, Nr. 4).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warszaw. za r. 1865. (Pam. tow. lek. warsz., 1867, T. LVII, str. 312).

Wycięcie torbiela jajnika z dobrym skutkiem dokonane przez D-ra L. A. Neugebauera. (Tamże, 1867, T. LVIII).

Opis 50-cio letniego jubileuszu D-rów Kosztulskiego i Hidenfonsa Krysińskiego. (Tamże, 1868, T. LX).

Sprawozdanie z wydawnictwa Pam. tow. lek. warsz. za r. 1868. (Tamże, T. LX, 1868, str. 269).

Opis uroczystego obchodu 50-cio letniego zawodu lekarskiego D-ra A. Helbicha i utworzenie nagrody konkursowej. Warszawa, 1868, w 8-ce, str. 34, z ryciną. Osobn. odb. z Pam. tow. lek. warsz., T. LVIII, 1867, str. 302).

Życie i prace naukowe D-ra Aleks. Lebruna. Warszawa, 1868, w 8-ce, str. 96 z ryciną. Osobn. odb. z Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 281).

Ambroży Grabowski. Wspomnienie z Krakowa. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 44.

O kumysie wyrabianym z mleka krowiego. (Gaz. lek., 1860, T. VI, Nr. 44).

Sprawozdanie z oddziału męczyzn w Szpitalu Św. Ducha za r. 1869. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1870).

Kąpiele morskie na północno-Fryzyskich wyspach Föhr i Sylt. (Tyg. illus., 1875, Nr. 396 i 397). Przetłumaczenie na język niemiecki w czasopiśmie „Cursalon.” redag. przez J. Hirschfelda w Ischl. r. 1875, Nr. 23, z ryciną.

Życiorys ś.p. D-ra F. Groera. (Tyg. illus., 1876, Nr. 17).

Sprawozdanie z czeskiej akuszerki D-ra Krzizka. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877).

Życiorys ś.p. D-ra F. Czajewicza. (Tyg. illus., 1878, Nr. 127).

Sprawa przeciwko Paszkowskiemu o usiłowanie zabójstwa. (Gaz. lek., 1879, T. XXVII, Nr. 2).

Relacja obdukcji w sprawie zamordowanej Pe-trrykowskiej. (Tamże, 1879, T. XXVII, Nr. 27).

Stłuczenie głowy, wyłuszczenie kości czaszki, głuchota; wyzdrowienie. Z kliniki prof. Le Bruna. (Tamże, 1879, T. XXVII, Nr. 9 i 10).

Na posiedzeniach warsz. tow. lekarskiego komuni-kował:

Urojenie węchowe. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIV, 1865, str. 145).

Uleczenie dziecka z trzech przepuklin za pomocą nacisku. (Tamże, T. LV, 1866, str. 130, 136).

Dziecię z pes varus i hydrorhachis. (Tamże, T. LV, 1866, str. 139).

Ropień w nagłośni. (Tamże, T. XV, 1866, str. 251). Rhachitis. (Tamże, T. LV, 1866, str. 448).

Zarazenie jadem syfilitycznym dzieci żydowskich przy obżeraniu. (Tamże, LV, 1866, str. 453. T. LVI, 1866, str. 104).

Strzał karabinowy w kąt oka. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 235).

Śmierć wskutek niezręcznego wyrwania zęba. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 433).

Caries columnae vertebrae po wyłuszczeniu tłuszczaka. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 177).

Uleczenie dobrowolne dawnej przepukliny pachwinowej. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 362).

Noma u dziecka po tyfusie. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 362, 367).

Pęknięcie czaszki na podstawie. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 367).

Przepuklina uwięziona u kobiety; preparat kiszki cienkiej przyrośniętej do wewnętrznej powierzchni ściany brzucha. (Tamże, T. LX, 1868, str. 84).

Stłuczenie głowy, pruchnienie kości czaszki, jej wydzielenie się na znacznej przestrzeni, zabliźnienie, głuchota i paraliż połowiczny twarzy. (Tamże, T. LX, 1868, str. 90).

Mięsak włóknisty jądra, wyłuszczenie nożem dokonane przez Le-Bruna. (Tamże, T. LX, 1868, str. 93).

Złamanie kości sprychowój. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 112).

Śmierć w skutku ran zadanych; wypadek sądowo-lekarski. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 236).

Zapalenie opłucnej; thoracocentesis. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 238).

Kumys w leczeniu katarów dróg oddechowych. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 240).

Brak jednej nerki z moczowodem. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 236).

Sprawozdanie z oddziału męczyzn chorych wewnętrznie w szpitalu Św. Ducha w Warszawie, za drugie półrocze 1869 r. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 230).

Zastosowanie zimnej wody w tyfusie. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 239).

z Nowego Miasta Chryzostom (Neapolita-nus), doktor medycyny i filozofii, oddawał się zawodowi lekarskiemu w Poznaniu, gdzie przeciw tamecznemu magistratowi drukiem ogłosił 1652 r. dzieło treści satyrycznej; za wstawieniem się Ks. Czartoryskiego biskupa poznańskiego, był zmuszony przeprosić magistrat, zapłacić kary 10 grzywien dla każdego z osobna w mieście szpitalu; nadto obwołano po kazalnicach, że pismo Chryzostoma nigdy drukowanóm być nie może.

Por. Łukasiewicz: Obr. m. Pozn., I, 156. Gąsiorowski: II, 277.

Nowe rady dla kobiet, ob. Rady.

Nowicki Emilian Klemens, ur. 24 listo-pada 1791 r. we wsi Kozanach na Podlasiu, ukończywszy gimnazjum akademickie w Białymstoku, zapisał się 1810 r. w poczet uczniów wydziału lekarskiego na uni-w. wileńskim; 1812 r. jako kandydat medycy-ny przeniósł się do Warszawy, gdzie 1815 r. otrzymał stopień magistra medycyny i koszt-ny dyrekcji edukacyjnej krajowej wyje-chał za granicę. Po dwóch latach studiów w Wiedniu, Paryżu, Londynie, Gietyndze i Berlinie, 1817 r. powołany został na pro-fesora przybranego w uni-w. warsz. do wy-kładu okulistyki, chorób kości i jamy ust oraz na preparatora okazów anatomicznych do muzeum. W r. 1818 uzyskał stopień doktora medycyny. W r. 1819 wykladał nadto historią medycyny i toksykologią. W r. 1823 zatwierdzony w godności pro-fesora stałego a od r. 1826 aż do zwinięcia uniwersytetu był profesorem kliniki oftal-miczno-chirurgicznej. Następnie oddał się wyłącznie praktyce lekarskiej, zasłużenie używał rozgłosu jako najbłędszy swego czasu w Warszawie chirurg. W r. 1866, po 50 latach zawodu lekarskiego, przeniósł się do swej majątności Woli Pszczoleckiej w powiecie Łaskim i tu 4 marca 1876 r. życia dokonał.

Nauka o rozbieraniu wód mineralnych i sztucznym ich przysposabianiu. Warszawa, nakł. i druk W. Dąbrowskiego, 1813, w 8-ce, str. 100, k. nl. 2, tab. 2.

Tentamen medico-chirurgicum inaugurale tracta-tum historicum de vicaria pupilla nec non novam medelae adstruendae rationem sistens. Varsoviae, typ. Jos. Węckí, 1818, w 8-ce, str. 95.

Odejmowanie członków objaśnione trzydziestą trze-ma tablicami wzorów rytymi i zbiorem historycznym narzędzi. Warszawa, w druk. Banku, 1831, w 4-ce, str. 5, 136, 33 tab.

O złamaniu kości i sposobach leczenia ich. Rzecz objaśniona ośmdziesiąt siedmiu tablicami wzorów ryt-ych. Warszawa, 1833, w 4-ce, str. 191, tab. 87.

Przetłumaczył siankę S. Gessnera: Dafnis. Wilno i Warszawa, nakł. i druk J. Zawadzkiego, 1812, w 8-ce, str. 111. A nadto dzieła: Herabstaedta (ob.) i Trommsdorfa (ob.).

Nowicki Fortunat, ur. we wsi Borowiczach na Wołyniu, nauki szkolne pobierał w Lucku, Żytomierzu i Kamieńcu, do medycyny przykładał się w Kijowie (1853—1858). Początkowo praktykował w Żytomierzu, skąd w maju 1861 r. wywieziony został do Tambowa. W r. 1864 zamieszkał w Lipecku, a w ciągu 12-letniego tam pobytu miejscowy zakład wód mineralnych, zupełnie zaniedbany, doprowadził do stanu kwitnącego. Wróciwszy do kraju 1877 r., zajął się urządzeniem zakładu leczniczego w Nałęczowie.

Pisma urywkowe J. Prospera Gromadzkiego wierszem i prozą, wydał Ant. Syroczyński. Kijów, druk. J. Zawadzkiego, 1858, w 8-ce, str. 301. (W tym piśmie zbiorowym, które F. Nowicki ogłosił pod pseudonimem Syroczyńskiego, zawiera się: Przedmowa o tem i o owem. Słowo serca i przekonania o pojedynkach. Przegląd dziełw piśmiennictwa polskiego J. Majorkiewicza i L. Kondratiewicza. O znaczeniu prowincjonalizmów w Polsce. Studya nad historją akademii krakowskiej.—Dochód z rozprzedaży powyższego dzieła, 1,000 rs. oddano na podróż naukową mężowi, który dziś zajmuje poczesne miejsce w gronie pracowników na polu historii).

Elementarz. Część I. Żytomierz, druk. Kwiatkowskiego, 1869, w 8-ce. (Odbito 20000 egz.).

Otęzet wracza Lipeckich mineralnych wód za sezon 1865 g. Moskwa, 1866, w 8-ce, str. 30.

Lipeckija mineralnaja wody w 1866 g. Tambow, 1867, w 8-ce, str. 23.

Lipec i lipeckija mineralnaja wody. S.-Peterburg, 1868.

Kumysnoja lecenie w Lipecku w 1866—1868 godach. S.-Peterburg, 1869, w 8-ce, str. 32.

Zamietki o lipeckom torfiano-żelazistom lie. Lipec, 1872, w 8-ce, str. 44.

Wolyn i jego mieszkańce w r. 1863. Krótkie opisanie gubernii wołyńskiej pod względem jeograficznym i statystycznym. Dreżno, nakł. i druk. J. I. Kraszewskiego, 1870, w 8-ce, str. VIII i 138.

O nylesnieniu sostojanii lipeckich mineralnych wod i luezsem ich ustrojstwie. Lipec, 1874.

Sowremiennoje polożenie i nuždy kawkazkich i lipeckich mineralnych wod. Lipec, 1876, w 16-ce.

Wlijanie kupalnego lecenia na choreczeskija i konwulsiwnaja dwiżenija. Tambow, 1874, w 8-ce, str. 27.

Ustrojstwo i razwitiie lipeckich mineralnych wod s 1866 do 1877 g. wkluczitelno. S.-Peterburg, 1878.

Otęzet o sostojanii lipeckich mineralnych wod w 1869—1876. (Ośm broszur).

Putewoditel po lipeckim mineralnym wodom. S.-Peterburg, 1881.

Wiadomość o zakładzie wód lekarskich w Szepetowie na Wołyniu. (Przegl. lek., 1872, Nr. 6, 8, 9).

Listy z południowej Francji (o szkole lekarskiej w Montpellier). (Tamże, 1872, Nr. 26, 27).

Spostrzeżenie dotyczące wpływów kuracyi kąpielowej na cierpienia mózgo-rdzeniowe. (Gaz. lek., T. XXII, 1877, str. 161—166, 241—244).

Nałęczów, jako zakład wód leczniczych żelazistych. (Medycyna, 1880, Nr. 11).

Zawiedzenie mineralnych wód i gidroterapii w Nałęczowie. Warszawa, 1881, w 8-ce, str. 35.

O użyciu lekarskiem wody żelazistej źródeł Nałęczowskich. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8-ce, str. 14.

Nadto przyjmował udział w wydawnictwie Biblioteki domowej. (Kaczkowski, Lipkowski i Groza).

Nowicki Teofil, z Ukrainy, stopień doktorski otrzymał w Montpellier 19 sierpnia 1836 r.

Essai sur la cystite aigue ou inflammation de la vessie. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 12.

Nowodworski Zenon, w Krasnojarsku.

O XII-ém sprawozdania D-ra Dymnickiego z chorób leczonych u Zdrojowiska w Basku w czasie pory kąpielowej 1869 r. (Klinika, T. VIII, 1871, str. 132 do 136).

Sprawozdanie z operacyi chirurgicznych dokonanych w Krasnojarskim szpitalu miejskim od r. 1873 do 14 marca 1875 r. (Medycyna, 1876, Nr. 44).

Przypadek dowolnego pęknięcia jajnika (ruptura spontanea ovarii). (Medycyna, 1877, Nr. 6).

W sprawie mechanizmu postrzałowych ran kości. (Tamże, 1881, Nr. 30, 31, 32, 33).

Nowopolski Wojciech (de Nowopole, Novicampianus Albertus), ur. w Nowopolu, w Malopolsce w r. 1508, do medycyny, filozofii i teologii przykładał się w akademii krakowskiej i tam w latach 1536 i 1539 stopnie filozoficzne osiągnął. W r. 1539 zapisany był jako extraneus w wydziale filozoficznym, zaś w r. 1544 jako collega minor, w tymże roku w półroczu drugim jako collega major. Wykładał fizykę, gramatykę, dyalektykę a nawet pismo święte. Powołany na nauczyciela Jana Zygmunta, królewicza węgierskiego, siostrzeńca Zygmunta Augusta, bawił na Węgrzech od r. 1553 do 1557. Um. w Krakowie r. 1558.

De accentibus et recta pronuntiatione opusculum. Cracoviae, apud viduam Floriani, 1548, w 8-ce, k. nl. 28. Inne wydania: 1551, 1556, 1567.

Fabricatio hominis a Cicerone libro secundo de natura deorum descripta. Cum annotationibus Alberti Novicampiani. His accessit dissertatio ejusdem: Utrum cor an jecur in formatione foetus consistat prius. Item oratio de laude physices. Cracoviae, per Laz. Andreę, 1551, w 8-ce, k. nl. 79 (10 ark.). Prefatio ad philosophos et med. doctores: Barth. Sabinum, Petrum Posnaniensem et Martinum Boruecki. Na końcu anatome oculi z rysunkiem.

Scopus biblicus veteris et novi testamenti cum annotationibus summam christianae doctrinae complectentibus. Cracoviae, apud Laz. Andreę, 1553, w 8-ce, k. nl. 12, i l. 208.

Toż. Antverpia, apud J. Bellerum, 1555, w 12-ce, k. nl. 23, str. 593. Inne wydania, tamże, 1559, 1562, 1566, 1572, 1659.

Assertio quorundam, qua inter caeteras non paucas affirmant, charitatem non esse majorem seu praestantiorum fide in hac vita ab Alberto Novicampiano Scriptura sacra et testimoniis orthodoxorum, in praesentiarum, vel ab hoc confutata, quod in ea cum in cardine salutis hominis tota vertatur, a qua una non orthodoxe astruitur a disce alias. Cracoviae, apud haered. Marci Scharffenberg, 1555, w 8-ce, str. nl. 45.

De corruptissimis hujus saeculi moribus, variisque ac turbulentis in religione christiana doctrinis, quid denique in his pio homini agendum sit, ad proceres populumque Hungariae oratio Colosvari in comitis oblata. Cracoviae, apud haered. Marci Scharffenberg, 1557, w 8-ce, k. nl. 52. Ded. królowej Izabelli i jej synowi Janowi.

Toż. Coloniae, 1561, w 8-ce. W tym wydaniu dodano: Erasmi Roterodami Epistolae duae de doctrina et moribus pseudoevangelicorum.

Toż. Lugduni, apud Alex. de Marsiliis, 1572, w 12-ce.

Apologia Alb. Novicampiani pro catholica fide et doctrina de veritate Corporis Christi Jesu in Eucharistia, de eacterisque sacramentis. Liturgiae item seu missae sacrificatio ac aliis fere omnibus, quae hoc seculo controvertantur. In Transsylvania Tordae in comitiis a. 1557 oblata. Opus hoc seculo utile quam quod maxime. Ratio et ordo apologiae in epistolis praeliminaribus et in praefatione habentur. Cracoviae, apud Laz. Andreae, 1559, w 8-ce, k. 8. 271 i 5.

W rękopisie zos'awit: Commentarius in Evangelium Johannis, tudzież De potestate gemina qua regitur mundus.

Por. Muezkowski: 193, 196. Starowski: 135. Chodyncki: II, 183. Encykl. powsz., XIX, 585. Wiesz-niewski: IX, 178. Adamowicz: Krótki rys., 5. Roczn. wydz. lek. III, 444. Oettinger: Rys... 175.

Nowopolski Paweł, uczoney swego czasu lekarz, około r. 1560 sprawował obowiązki lekarza miejskiego we Lwowie, a w r. 1584 został obrany rajcą tego miasta. On pierwszy w r. 1599 założył bank pobożny we Lwowie. Um. 21 listopada 1600 r., przeżywszy lat 73. W. Oczko w poemacie: „In opera Pauli Novicampiani carmen apologeticum. Cracoviae, 1576, w 4-ce“ wysławia nieznane bibliografom dzieło tego lekarza, o którym wspomina także w swych Cioplich.

Por. Zubrzycki: str. 182.

Nudov Henryk, gdańszczanin.

Animadversiones de contagio. Auctoritate gratiosi medicorum ordinis, pro summis in medicina honoribus ad die XVII Maii 1776 defendet H. Nudov, Gedanensis. Lipsiae, Loeper, 1776 w 4-ce, str. 53.

Ueber die Zeichendennung des menschlichen Auges in Krankheiten. Aus dem Lateinisch uebersetzt nebst einer Vorerinnerung und einigen Zusätzen von H. N. Königsberg, Nicolovius, 1791, w 8-ce, str. 96.

Nussbaum Henryk, ur. w Warszawie 1849 roku, nauk gimnazjalnych słuchał w Warszawie (1861 — 1868), do medycyny przykładał się tamże, (1869 — 1873). W latach 1873—5 pełnił obowiązki ordynatora w czasowym szpitalu na Woli (dla cholerycznych) a następnie w oddziale cholerycznym szpitala św. Łazarza. W r. 1875 po ponownem złożeniu egzaminów, uzyskał w Dorpacie stopień doktora medycyny. W r. 1877 — 8 odbył podróż naukową po Francji i Niemczech, doskonaląc się prze-ważnie w fizjologii i neuropatologii.

Beiträge zur Kenntniss der Anatomie und Physiologie der Herznerven und zur physiologischen Wirkung des Curare. Dorpat, C. Mattiesen, 1875, w 8-ce, str. 84, 1 tab. Diss. inaug.

O metodzie rozpoznawania chorób. Warszawa, 1877, w 8 -ce, str. 72. (Ocenit Fritsche w Medycynie, 1877, Nr. 29).

O unerwieniu m. wyżymacza pęcherza moczowego. Po rosyjsku w Pracach lab. Uniw. warsz. — Po polsku w Pamiętniku. Biologia i medycyna w Roczniku odkryć i wynalazków, 1874. I wiele innych pomniejszych.

Przyczynok do kwestyi o antagonizmie trucizn i fizyologiczném działaniu niektórych trucizn na śliniankę podżuchwową (doniesienie tymczasowe. Kronika lek., 1880, Nr. 16).

Przyczynok do kwestyi o antagonizmie trucizn i fizyologiczném działaniu niektórych trucizn na śliniankę podżuchwową. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXXVI, 1880, str. 631—671).

O elektryczności w rzędzie metod terapeutycznych. (Tamże, T. LXXVII, 1881, str. 211—213).

Rola ciał białkowatych w przerobie materji. Wykład uiany w Warsz. tow. lek. (Gaz. lek., 1883, Nr. 47, 48).

Nuszczyński Marcin, doktor medycyny, w r. 1695 do godności rajcy m. Lwowa powołany został.

Por. Zubrzycki: 443.

Obaliński Alfred, ur. 15 grudnia 1843 r. w Brzeżanach, do gimnazjum uczęszczał w Tarnopolu, nauk lekarskich słuchał od r. 1862 na wszechnicy jagiellońskiej; w r. 1868 otrzymał w Krakowie stopień doktora medycyny, a w r. 1870 dyplom doktora chirurgii osiągnął. W latach 1867—1870 sprawował obowiązki asystenta przy klinice chirurgicznej krakowskiej; w październiku 1870 r. objął służbę w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, jako prymaryusz w oddziale chirurgicznym. W marcu 1881 r. potwierdzony został w stopniu docenta prywatnego propedeutyki chirurgicznej i nauki o narzędziach i opaskach chirurgicznych. Od października 1881 r. do końca 1882 r. kierował zastępczo kliniką chirurgiczną krak.; w początku r. 1883 mianowany został profesorem nadzwyczajnym.

O przeszczepianiu skóry na powierzchnię brodawki jace w celu przyspieszenia zabliznienia. (Przegl. lek. 1871, Nr. 43—46).

Spostrzeżenia chirurgiczne z oddziału chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza z miesiąca maja 1871 r. (Tamże, 1871, Nr. 36, 37).

Przyczynę do kazuistyki obrażeń brzucha przenikających. (Tamże, 1872, Nr. 11, 12).

Zapalenie okośtny i martwina kości dolnoszczękowej wskutek działania wyziewów fosforowych; Wyuszczenie szczęki dolnej. Wyleczenie. (Tamże, 1873, Nr. 50).

Przypadek tętniaka groniastego (aneurysma circosoides, anastomatium, angioma racemosum Virchow'a phlebarteriectasis Webera). (Praca dokonana wspólnie z Tad. Browiczem. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyrod. akad. um., T. I, 1874, str. 175—189).

Sprawozdanie o ruchu chorych i chorób w oddziale chirurgicznym szpitala św. Łazarza w Krakowie za r. 1872. (Przegl. lek., 1874, Nr. 3—8).

Tę, za r. 1873. (Tamże, 1874, Nr. 35—37).

Kilka słów o Esmarcha bezkrwawym sposobie wykonywania operacji. (Tamże, 1874, Nr. 29).

Kilka słów o leczeniu złamań kości udowej za pomocą ciężarków. (Tamże, 1874, Nr. 44).

Heilung zweier Fälle von Epithelielkrebs mittelst Condurangorinde. (Centralbl. f. Chirurgie, 1874, Nr. 12).

O doniesłości złamania żebra pod względem sądowo-lekarskim. (Tamże, 1875, Nr. 3).

O wpływie nowszych sposobów leczenia ran na gojenie się tychże. (Tamże, 1877, Nr. 1. 4, 6, 7).

Uwagi nad leczeniem zapalenia stawu biodrowego za pomocą ciężarków. (Medycyna, 1878, Nr. 11—13).

Przyczynę do kazuistyki rozcięcia chrząstek tarczowych (thyreotomia). Tamże, 1879, Nr. 41).

Przypadek wydobycia kamienia cięciem wysokiem (sectio alta). (Tamże, 1880, Nr. 37).

Przypadek olbrzymiej sieniowacizny części płciowych mężczyzn. (Tamże, 1881, Nr. 40).

Doświadczenia przyczynę do przetaczania krwi do jamy otrzewnej. (Przegl. lek., 1880, Nr. 9, 10).

Doświadczenia z dziedziny neurochirurgii. Naciąganie nerwów (neurotomia). (Tamże, 1881, Nr. 42, 43, 44).

Przecięcie lub wycięcie kawałka nerwów (neurotomia et neurctomia). (Tamże, Nr. 45).

Nieco o zatruciu jodoformowem. (Tamże, 1882, Nr. 6).

Phosphornekrose des ganzen Unterkieferknochens. Subperiosteale Emulcation des ganzen Unterkiefers. Heilung. (Archiv. f. klin. Chir., XVI, 3).

Wypilowanie szczęki górnej z pozostawieniem okośtnej. (Przegl. lek., 1882, Nr. 13).

Wypilowanie stawu łokciowego prawego. (Tamże, 1882, Nr. 29).

Krytyczne uwagi nad dwoma pomysłami przypadkami trepanacji czaszki. (Tamże, 1882, Nr. 41, 42, 43).

Zdanie sprawy z ruchu chorych i chorób w klinice chirurgicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego za r. 1881/82. (Medycyna, 1882, Nr. 44—50).

Uwagi nad wyborem sposobu resekcji stawu skokowego na podstawie własnych doświadczeń. (Przegl. lek., 1883, Nr. 27).

Ober-Salzbrunn (Salzbrunn) i jego źródła mineralne. Ober-Brunnen i Müll-Brunnen. Wiadomość dla używających tych wód mineralnych zdała od źródła. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1878, w 8-ce, str. 8.

O obieraniu y ćwiczeniu koni, przy tym lekarstwo na rozmaite przypadki i choroby końskie, jako ludzom rycerskim tak y gospodarzom bardzo potrzebne y pożyteczne. Do tego na choroby bydła domowego rozmaitego, powtórę dostateczniej wydane (tu rysunek konia) W Lubegu, w druk. Piotra Blastusa

Kmity, 1627. Ded. Janowi Kiszce, wojewodzie Połockiemu.

Obniski z Teofipola.

Glisty okrągłe (*ascarides lumbricoides*) pod skórą. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 801—803).

Obtułowicz Ferdynand, ur. 1 stycznia 1851 roku w Żywcu pod Krakowem; nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie 1874 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Po powrocie z wycieczki do zagranicznych uniwersytetów został mianowany sekundaryuszem w oddziale chirurgicznym szpitala Św. Łazarza w Krakowie, a pod koniec 1875 r. objął obowiązki asystenta kliniki chorób skórnych i wenerycznych; po trzech latach pracy pod kierunkiem prof. Rosnera, złożywszy wymagany przepisami egzamin administracyjny objął obowiązki lekarza powiatu Turczańskiego w październiku 1878 r., ze stałem miejscem pobytu w Turcie w Samborskiem. Jako uczeń medycyny napisał dwie rozprawy konkursowe, uwieńczone nagrodą towarzystwa uczniów wzajemnej pomocy uniw. krak.

Jakie są znane zmiany w chorobach ciał i ilości i jakości krążków barwnych krwi (nagrada najwyższa 50 fl. w. a.).

Objawy choroby Brighta według przypadków obserwowanych na klinice lekarskiej. (nagrada 5 p., prof. Gilewskiego zwiększona przez towarzystwo, 60, fl. w. a.).

O okręcenia pepowiny i ich znaczeniu pod względem sądowo-lekarskim. (Rozprawa uwieńczona nagrodą z zapisu Jakubowskiego 200 fl. w. a.).

Korespondencya z Wrocławia. (Przegl. lek., 1874, Nr. 23).

Sprawozdanie z prac najnowszych o mechanizmie uwiecznienia przepuklin z dodatkami uwag opartych na własnych doświadczeniach. (Tamże, 1875, Nr. 28, 29).

Włókniki olbrzymi śródkroczna (odeczyt miany na posiedzeniu tow. lek. krak. d. 8 paźd. 1875 r.). (Tamże, 1875, Nr. 48, 49).

Zapalenie worka przepuklinowego, odciegnięcie tegoż z całkowitą wyleczeniem przepukliny. (Tamże, 1876, Nr. 1).

Przyczynek do patologii i terapii pierzchnicy wywołanej czerwonej (lichen exsudativus ruber). (Tamże, 1876, Nr. 28, 29).

Kilka uwag o leczeniu kiły za pomocą wstrzykiwań podskórnych salku i białka rżewowego. (Tamże, 1876, Nr. 43—46).

Rzadki przypadek przepukliny przeponowej. (Tamże, 1877, Nr. 17).

Rumień wyprawiny i powtórny wybuch tej osutki. (Tamże, 1877, Nr. 35).

Czy zachodzi różnica i jaka, między rowkami skórnymi pochodzącymi od ścienienia szyi postronkiem dokonanego na żywym, a na trupie? (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 280, 299, 313, 324, 360, 404, 440).

Rzadki przypadek ropienia nerkę prawej z następowym przebiegiem ropnia w okolicy ledźwiowej prawej i wytworzeniem się przetoki nerkowej. Operacya. Polepszenie znakomite. (Przegl. lek., 1877, Nr. 42—46).

Przypadek bąblicy zwyczajnej z przebiegiem złośliwym (*Pemphigus vulgaris malignus*). (Odczyt miany przy przedstawieniu chorego na posiedzeniu tow. lek. 6 lutego 1878 r.). (Tamże, 1878, Nr. 13, 14).

Uwagi nad najnowszymi środkami przeciwkłamkami używanymi do wstrzykiwań podskórnych. (Tamże, 1878, Nr. 28—32, 34, 35).

Przyczynek do leczenia ostrego zapalenia wiewiórowego cewki moczowej. (Tamże, 1878, Nr. 42, 43).

Przyczynek do patologii zwierząt ławicy i oskrzeli na tle kłamki. (Tamże, 1878, Nr. 50—52).

Brak wrodzony pochwy i macicy. (Tamże, 1879, Nr. 41).

List z Turki. (Tamże, 1879, Nr. 41).

Tłuszczaek wrodzony znacznych rozmiarów, operacya, wyzdrowienie zupełne. (Tamże, 1879, Nr. 45, 46).

Zapalenie nerwu wzrokowego skutkiem pobicia, z przebiegiem pomyślnym. Przyczynek sądowo-lekarski. (Tamże 1879, Nr. 52).

Zator tętnicy płucnej z przebiegiem nader pomyślnym. (Tamże, 1880, Nr. 12, 13).

Ropień w wątrobie skutkiem urazu tępego. Przypadek sądowo-lekarski. Rzecz czytana na 2-gim posiedzeniu sekcji dla Medycyny publicznej III Zjazdu lek. i przyr. w Krakowie. (Tamże, 1881, Nr. 31, 32).

O wpływie chorób gorączkowych zakaźnych na rozwój wsteczny nowotworów. Rozprawa czytana na zjeździe II lekarzy i przyrodników czeskich w Pradze 1883 r. Spr. z niej w Przegl. lek., 1882, Nr. 29).

Ochocki Gabryel, herbu Ostoja, rodem z Krakowa, stopnie filozoficzne otrzymał w akademii jagiellońskiej w latach 1620 i 1622. W r. 1627, będąc już przedtem seniorem bursy filozofów, zapisał się na wydział lekarski; 22 grudnia 1628 r. został bakałarzem medycyny, w r. 1629 licencyatem, a t. r. 30 sierpnia stopień doktora medycyny osiągnął. Już jako bakałarz medycyny wykładał *Epitomen medicinae totius*; kilkakrotnie piastował dostojenstwo rektorskie (pierwszy raz w r. 1650, ostatni w r. 1659); w r. 1634 obrany był rajcą miejskim. Jako rektor okazał wielką gorliwość w obronie praw akademii. Um. w r. 1673.

Questio de formis substantialibus elementorum in mixto. Cracoviae, Math. Andreov., 1626, w 4-cc, k. 6.

Questio de motu cordis. Cracoviae, Andr. Petricov., 1628, w 4-cc, k. n. l. 6.

Questio de temperamentis. Cracoviae, Franc. Caesar., 1628, w 4-cc, k. n. l. 6.

Questio de sympathia et antipathia mixtorum. Cracoviae, Franc. Caesar., 1629, w 4-cc, k. 5. Rozprawa na stopień licencyata medycyny. Ded. Tomaszowi Saryuszowi Zamoyjskiemu.

Questio de phrenitide a... phil. doctore, medicinae licentiate in alma acad. crac. proposita cum in aedibus divae Virginis circuli crac. in magno summorum vitorum consensu medicinae doctor renunciaretur a el. D. Mathia Wonicyski... Cracoviae, Math. Andreov., 1629, w 4-cc, k. 5. Ded. Janowi hr. z Tęczyzna.

Flos eloquentiae Tullianae. Cracoviae, 1634.

Por. Gąsiorowski: II, 237, 460. Niesiecki: Korona, Polska, III, 395. Muczkowski: Lib. prom. 286, 287. Muczkowski: Mieszkonia, 58. Roczn. wyd. lek. II, 61. Encykloped. Orgelbranda, XIX, 691. Juszyński: II, 15.

W rękopisie zostawił: *Synopsis iurium et privilegiorum studii generalis cracoviensis anno 1650*.

Wiersze jego rozproszone są w wielu rozprawach lekarskich.

Ochocki Gabryel, syn poprzedzającego stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w r. 1659 i 1661, do medycyny przykładał

się w akademii jagiellońskiej a później w Padwie, gdzie w r. 1665 był asosorem nacyi polskiej. Od r. 1668 wykładał medycynę w akademii krakowskiej w zastępstwie schorzonego ojca.

Ochrona powietrza morowego y żoźney choroby B. w. m. dr. i. r., w 16-ce, 1/2 ark.
- Toż. W 4-ce, k. nł. 2.

Ochrona powietrza morowego. Z przednich a doświadczonej tajemnie nauki lekarskiej krótko zebrana, teraz nowo w r. 1599. Przydana jest modlitwa przeciw tęp plądze, r. Reg. 2, Pan Bóg umarza, Pan Bóg ożywia: Do grobu wprawia y z niego wywodzi Eccle. 38. Synu, w chorobie swej nie zaniedbuj siebie samego: ale proś Boga, a on cię uzdrowi. Odwróć się od występk: a sposób ręce do pobożnych uczynków. Day miejsce lekarzowi, abowiem stworzył go Bóg. Z drukarni Andrzeja Piotrkowczyka, w 8-ce, k. nł. 8. (Autor może Jan, cyrulik krakowski).

Por. Gąsiorowski: I, 314.

Oczapowski Jan, ur. r. 1800 na Litwie, nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie wileńskim, gdzie r. 1824 uzyskał stopień doktora medycyny. W dwa lata później przybył do Warszawy, był lekarzem wojskowym, a po r. 1842 lekarzem departamentów senatu, nakoniec lekarzem ordynującym w szpitalu ewangelickim w Warszawie. Umarł 7 marca 1871 r. Należał on do wielkich zwolenników i obrońców istnienia choroby kołtunowej.

De auscultatione mediata s. de stethoscopia usu in medicina, chirurgia et arte obstetricia. Vilnae, typ. Manesii et Zymelii, 1824, w 8-ce, str. 82, i tab. Diss. inaug.

Wiadomość o użyciu wód Buskich w leczeniu różnych chorób. Na dochód szpitala ś. Mikołaja w Busku. Warszawa, w druk. J. Wróblewskiego, 1838, w 8-ce, str. 54.

Praktyczny wykład chorób kołtunowych ze względu na ich przyczyny, naturę, bieg, przesilenia, wady organiczne i nowe zasady leczenia. Według własnych dostrzeżeń i doświadczenia innych lekarzy praktykujących w prowincjach polskich. Warszawa, nakł. aut., w druk. Banku polskiego, 1839, w 8-ce, str. 554 i 4.

Wypadek zatrucia przez tabakę i zżąd wynikające uwagi. (Tyg. lek., 1850, Nr. 10—12).

Padaczka uleczona przez spanienie z barankiem. (Pam. tow. lek. warsz. T. II, 1839, Nr. 14). Uwaga nad tym przypadkiem przez Koehlera. (Tamże, T. II, 1839, str. 14).

Leczenie chorób kołtunowych. (Tamże, T. II, 1839, str. 14).

Bąble rozsypane po ciele i z zawartością wapnistą, powstałe po nadmiernem używaniu wody w Saskim ogrodzie. (Tamże, T. III, 1840, str. 32).

O użyciu jodynowych przetworów w leczeniu reumatyzmów ostrych i artretycznych słabości. (Tamże, T. III, 1840, str. 64).

Rheumatismus, endocarditis; śmierć. (Tamże, T. VIII, 1847, str. 64).

Wydalenie stołcem kisielni cienkiej, blisko łokieć długiej. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 184).

Przypadek zakażenia kołtunowego. (Tamże, T. L, 1863, str. 143).

Oczko Wojciech, syn kołodzieja Stanisława, ur. w Warszawie r. 1537; początkowo nauki pobierał w warsz. szkole kate-

dralnej; nauk filozoficznych słuchał w akademii Jagiellońskiej, gdzie w r. 1562 stopień bakalarza osiągnął. W latach 1562—1565 był nauczycielem w warsz. szkole katedralnej. W r. 1565, w celu dalszego kształcenia się, udał się do Włoch, na co mu kapituła warszawska zapomogi nie szczędziła. Zwiedziwszy wszechnice włoskie, a nadto Francją i Hiszpanią, wrócił r. 1569 ze stopniem doktora filozofii i medycyny do Warszawy i tu r. 1571 objął obowiązki lekarza kapituły i szpitala św. Marcina. R. 1576, 7 sierpnia, został mianowany lekarzem i sekretarzem Stefana Batorego, z rocznem wynagrodzeniem zł. 200, które w r. 1582 podwyższono do zł. 300. Obowiązki lekarza nadwornego sprawował i przy Zygmuncie III. Umarł w r. 1599 w Lublinie. W tamtejszym kościele ks. Bernardynów, synowie Wincenty wystawił mu pomnik.

Ciepliee. Kraków, w druk. Łazarzowéy, 1578, w 4-ce, k. nł. 4. 39 i nł. 3

Przymiot. Kraków, w druk. Łazarzowéy, 1581, w 4-ce, k. 2, 664.

In opera Pauli Novicampiani carmen. Cracoviae, 1576, w 4-ce.

Opera medica. Cracoviae, 1578, w 4-ce.

Descriptio herbarum. Cracoviae, 1581. (Ostatnich dwóch dzieł dotąd nie odszukano).

Przymiot i Ciepliee opatrzone życiorysem i oceną stanowiska naukowego W. Oczki przez D-ra Edwarda Klinka, oraz rozprawą o języku dzieł przez Ad. Ant. Kryńskiego. Wydanie jubileuszowe. Warszawa, nakł. Tow. lek. warsz., druk. K. Kowalewskiego, 1881, w 8-ce, str. V, CXXX, 544. Ded. J. Majerowi.

Nakładem W. Oczki wyszło dzieło p. t. Gospodarstwo, napisane przez Anzelma Gostomskiego (1588).

Por. Starowski: Hekat. N. LXXXVIII. J. T. Lubomirski: W. Oczko: nadworny lekarz... (Bibl. war. 1857, T. II, str. 290). Siarczyński: I. c. II, 24. Niesiecki: Korona polska, 1740, T. III, 397. Jundził: Opisanie roślin litewskich, 1791. Encyklop. powsz. Orgelbr., XIX, 703. Muezkowski: I. c. 202. Rocz. warsz. tow. przyj. nauk. XIX, 256. Janociana: III, 217. Chodynicki: I. c. II, 181. Wiszniewski: I. c. VI, 305, IX, 577. Świątek: Histor. pamiątek... I, 190, 383. Maciejowski: Piśmiennictwo, III, 245. Gąsiorowski: I, 271. Klink: Życiorys i ocena stanowiska naukowego W. Oczki (w warsz. wydaniu dzieł Oczki). Starowski: Mon. Sarm., 724.

Oczko Wincenty, synowiec Wojciecha, ur. w Warszawie r. 1568, stopień magistra nauk wyzwolonych otrzymał w Krakowie r. 1583, nauk lekarskich słuchał w Padwie i tam dyplom doktora medycyny i filozofii osiągnął. Wróciwszy do kraju, poświęcił się stanowi duchownemu, otrzymał kanonią łowicką i probostwo w Konarach. Wr. 1606 objął gnieźnieński kanonikat, po śmierci Łukasza Moreckiego, doktora filozofii i medycyny. Wspólnie z kanonikiem Tomaszem Jossicyuszem, doktorem obojga prawa, podźwignął kaplicę w kościele metropolitalnym gnieźnieńskim i urządził pod

nią grobowiec dla siebie i dla wszystkich kanoników doktorów (Kaplica doktora). Używał wielkiej sławy, jako biegły i szczególnie lekarz. Um. w Gnieźnie 23 lutego 1626 r.

Por. Korytkowski: Prałaci i kanonicy... III, 114.

Oczko Jan, lekarz przyboczny arcybiskupa Stanisława Karukowskiego, w r. 1603 załcony był przez Zamojskiego Janowi Dymitrowi Solikowskiemu, arcybiskupowi lwowskiemu, ciężką złożonemu niemocą. U 90-letniej matki St. Karnkowskiego stwierdził wyrastanie nowych zębów. Postrzeżenie to opisał Piasecki w swęj kronice. Istnienie tego lekarza wydaje mi się wątpliwę; prawdopodobnie Piasecki pominął go z Wincentym, który rzeczywiście był lekarzem arcybiskupa St. Karnkowskiego.

Por. Piasecki: Chronica... 1645, str. 250. Juszyński: I. c. II, 199. Wiszniewski: VII, 439. Oettinger: Rys... 189.

Odachowski J., lekarz uniw. kijowskiego. Porównanie nowych wag lekarskich ze starymi wagami używanymi dotąd w wielu jeszcze krajach. (Roczn. tow. lek. paryż., 1859, str. 71—77).

o kapielach za pomocą hydroferu. (Tamże, 1860, str. 265—268).

Ordrzywolski Wincenty, urodz. w r. 1808 w Krakowie, ukończywszy liceum ś. Anny, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu krakowskiego, w r. 1835 przeniósł się do Berlina, gdzie 25 sierpnia r. 1836 dyplom doktorski otrzymał. Umarł w Berdyczowie 5 sierpnia 1867 r.

De angina polyposa. Berolini, typ. Nietackianis, 1836, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Oehme Fryderyk Teodor, początkowo praktykował w Nieświeżu a później w Warszawie. W r. 1803 był zniewolony do powtórzenia egzaminu lekarskiego w Wilnie.

Opisanie kamienia przez 22 lata w uretrze noszonego przez... wyróżnietego 9 lutego 1773 r. Warszawa, nakł. M. Groella, 1773, w 8-ce, str. nl. 28, 3 tab.

Toż, po łacinie.

Observatio eines durch 22 Jahr lang in der Harnröhre getragenen und mit dem apparatu minori in Nieświż (sic) d. 9 Januar 1773 ausgeschnittenen Steins. Warsz., 1773, w 8-ce.

Observatio einer scirrhösen (!) Frauensbrust mit einem offenen Krebs, die 10 Pfund gewogen, und durch anderthalb Jahr mit den grossten Schmerzen und Beschwerden ist von ihr am Leibe getragen und in Nieświż d. 19 May 1773 ab- und ausgeschälet worden. Warschau. 1774, w 8-ce, z ryc.

Obserwacyna lewey piersi niewieściey przez częstę skanerowanę a resztę scyrhosną przez pułtora rok z nieznośnym bólem i ciężarem zdwigany, w Nieświeżu, d. 19 maja r. 1773 oderznęty. Warszawa, nakł. M. Groella, 1784, w 8-ce, str. 16, 1 tab.

Orlhaf Adam Joachim, ur. w Gdańsku 26 lutego 1570 r., nauk lekarskich słuchał na uniwersytetach niemieckich, stopień doktorski otrzymał w Altorfii r. 1593 i w Montpellier r. 1600. Wróciwszy do kraju, został fizykiem m. Gdańska, profesorem anatomi

iii w tamczennęm gimnazyum i lekarzem królewskim. Um. 20 kwietnia 1630 r.

Theses therapeuticae. Altorfii, Lochner, 1593, w 4-ce, str. 10. Diss. inaug.

Problemata de dentibus. Gedani, 1607, w 4-ce.

De foetu humano. Gedani, 1607, w 4-ce.

De partibus abdomine contentis. Gedani, 1613, w 4-ce.

De hepate. Gedani, 1614, w 4-ce.

De motu cerebri. Gedani 1615, w 4-ce.

De usu ventriculorum cerebri. Gedani, 1616, w 4-ce.

De usu renum endoxa et paradoxa. Gedani, 1616, w 4-ce.

Toż, Hafniae, 1669, w 12-ce.

De seminario pestilente intra corpus vivum latitante disquisitio. Gedani, 1620, w 4-ce. Inne wydania; tamże, 1624, 1626. (Ded. Zygmuntowi III, G. Rhetus, w 4-ce, str. 175), w Frankfurt, 1638, w 4-ce.

De usu flagrorum. Disquisitio recusa Hafniae, 1669, w 12-ce.

An ventriculi actio primaria sit chylosis. Gedani, 1630, w 4-ce.

De corde et venarum principio. Gedani, 1643, w 4-ce.

Por. Siarczyński: II, 25. Haller: Bibl. anat. I, 310. II, 530. Gąsiorowski: I, 334, 365. Wiszniewski: IV, 571.

Orlhaf Mikołaj, syn poprzedzającego, lekarz królewski i fizyk m. Gdańska.

Elenchus plantarum circa Dantiscum sua sponte nascentium, earumque synonymia latina et germanica, loca natalitia, forum tempora et vires exhibens. Gedani, 1656, w 8-ce, str. 256.

Por. Gąsiorowski: II, 231. Haller: Bibl. botanica, I, 466. Arnold: Roczn. warsz. tow. przyj. nauk. VII, 264.

Oerther Franciszek, lekarz cyrkułu rzeszowskiego w Galicyi, głośny ze szczęśliwego leczenia zimnie proszkiem zębownika (pyrethrum officinale).

* **Oertl i Steiner.**

Zaraza błonicowa czyli dyfterya podług D-ra Oertla i D-ra Steinera dla wiadomości i przestrogi troskliwych ojców i matek. Kraków, nakł. Jul. Wildta, 1879, w 8-ce, str. 39.

Pracę Oertla o blonicy streścił W. Gajkiewicz w Medycynie (1874, Nr. 47, 48); tegoż rozprawę o nowotworach krtani i ich operowaniu na drodze wewnętrzkraniowej podał St. Kwietniewski w Medycynie (1875, Nr. 34—37, 40, 42, 43, 46, 47).

* **Oesterlen.**

Hygiena publiczna i prywatna. Przekład dzieła Handb. d. Hygiene, der privaten und öffentlichen von Prof. Oesterlen. 3-e Aufl. Tübingen, 1876, przez prof. Henryka Łuczkiewicze. Warszawa, wydanie redakcyi i czcionkami Gaz. lek., 1877, str. 884. III, V. Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lekarskich.

Oettingen Otto Leo (von), ur. w Dorpacie 1811 r., stopień doktora medycyny uzyskał w rodzinnem swęm mieście 1835 r. Wstąpiwszy do służby wojskowej 1837 r. został ordynatorem w szpitalu Cytadeli Aleksandrowskiej w Warszawie. Wkrótce zjednał sobie obszerną praktykę był wielce ceniony jako lekarz naukowy i sumienny. Później pełnił obowiązki lekarza sztabu głównego przy warsz. wojennym general-

gubernatorze i lekarza biura komory celniczej. W r. 1846 obrany był na członka czynnego Tow. lek. warsz. Umarł w Warszawie 10 stycznia 1856 r. Wydał:

Meletemata quaedam ad perinacii rupturam ejusque curam spectantia. Dorpat, 1835, w 8-ce. Diss. inaug.

Observationes pathologiam et therapiam spectantes. Berolini, 1846, w 8-ce, str. VI, 163.

Empyema, uleczone przedarciem się ropą przez płucą. (Tyg. lek., 1849, Nr. 37).

Dwa spozrzenia zaciśnięcia kiszek (ileus). (Tamże, 1850, Nr. 36, 37).

Cechy choroby Brighta. (Pam. tow. lek. warsz., T. XIX, 1848, str. 238).

Hydatydy wątroby (acephalocystis). (Tamże, T. XXIII, 2 p., 1850, str. 29).

Kilka uwag o leczeniu zapalenia płuc, własności tętna przy takowym i jego leczeniu. (Tamże, T. XXVI, 1851, str. 1).

Usprawiedliwienie krwi posuszenia w cholery. (Tamże, T. XXVIII, 2 p., 1852, str. 2).

Rzut oka na epidemię cholery w Warszawie od początku lipca do końca września 1852 r. (Tamże, T. XXX, 1853, str. 177).

Oettinger Alb. (Posnaniensis).

Hippocratis vita, philosophia et ars medica. Diss. Berolini, typ. Nieackianis, 1835, w 8-ce.

Oettinger Józef, ur. w Tarnowie r. 1818, wcześniej osierocony znalazł w domu swego wuja w Krakowie troskliwą opiekę. Ukończywszy nauki szkolne w Krakowie, zapisał się w r. 1834 na wydział filozoficzny, a r. 1836 na lekarski. Stopień doktora medycyny uzyskał w r. 1843. Długo z powodów politycznych nie dopuszczony do stanowiska urzędowego, opok praktyki lekarskiej nie zaniedbywał nauki i nie uchylał się nigdy od posług publicznych. W r. 1848, powitawszy z zapalem zorcę wolności ówczesnej „Jutrzence” obrany został przez spólbywateli do pierwszej wiedeńskiej Rady Państwa. Należał do założycieli i głównych popieraczy słowem, piórem i czynem stowarzyszenia ku krzewieniu zdrowej cywilizacji między żydami; zwalczając przytém ograniczenia cywilne i polityczne, ciążące na Izraelitach. W r. 1850 powołał go wydział lekarski wszechnicy jagiellońskiej do zastępstwa profesora historii medycyny i medycyny publicznej a we dwa lata potem przedstawił go ministerstwu na pierwszą z tych katedr; władza z powodu podejrzeń politycznych wyboru tego nie zatwierdziła. Jako lekarz szpitalny, sprawił w r. 1855 wpływem swoim, że zebrano pierwszy fundusz na budowę nowego szpitala dla izraelitów. W r. 1861 przyłączył się do deputacji krajowej do Wiednia, w której podnosił głos w sprawie zażegnania waśni między synami jednej ziemi a różnego wyznania. W r. 1868 objął katedrę historii medycyny, do której wstęp tak długo ze szkodą dla nauki krajowej miał zamknięty. Nadto zasiada w radzie

miejskiej od pierwszego jej ustanowienia w r. 1866, wpłynawszy poprzednio na ułożenie jego statutu, jako członek komitetu do tej pracy wyznaczony. Wchodzi także w skład Rady szkolnej okręgowej miejskiej i zamiejscowej i należy z wyboru do reprezentacji zboru izraelickiego, którego statut jego przeważnie pracy jest plodem. Jest członkiem nadzwyczajnym akademii umiejętności i innych stowarzyszeń naukowych. Należał do pierwszych założycieli Przeglądu lekarskiego, którego przez siedm przeszło lat był głównym redaktorem. Artykuły O. obok wartości naukowej odznaczają się czystością, poprawnością i kwieciistością języka.

Josephi Struthii medici posnaniensis vita et duorum ejus operum, quorum alterum Commentarius ad Luciani astrologiam, alterum vero artem sphymicam exhibet bibliographico-critica disquisitio. Cracoviae, J. Czech, 1843, w 8-ce, str. V, 168 i ryc. Diss. inaug.

Słów kilka do wyborców obwodu wyborczego II m. Krakowa. Kraków, 1848, w 8-ce, str. 7.

Ueber Demokratie und ihr Verhältniss zur Polen- und Judenfrage, vorgetragen als politisches Glaubensbekenntnis im polnischen Vereine zur Förderung des moralischen und materiellen Wohles der israelitischen Mitbürger am 11 December, 1848. Krakau, w 8-ce, str. 13.

Kilka dostrzeżeń z mojego dziennika lekarskiego: Róg na głowie niewiasty. (Przegl. lek., 1862, Nr. 1).

Obwód ośmioldniowy po pobycie w izbie napełnionej wyzwaniami mieszaniny chloroformu i eteru. (Tamże, Nr. 3).

Cięcie przepuklinowe wykonane pomyślnie w szpitalu starozakonnych na Kaźmierzu. (Przegl. lek., 1862, Nr. 3).

Opis przypadku gruźlicy z urazem rdzenia przedłużonego i korzeni nerwów błędnych. (Tamże, 1862, Nr. 21—25).

Spozrzenia lekarskie ze szpitala starozakonnych w Krakowie z r. 1853. (Tamże, 1862, Nr. 29—32, 37—39).

Przewrotny układ wnętrzości, mianowicie serca, wątroby, śledziony i t. d. (situs viscerum inversus) na żywym rozpoznal i opisał. (Tamże, 1862, Nr. 33 do 36).

Spozrzenia lekarskie ze szpitala Starozakonnych w Krakowie r. 1858. (Tamże, 1863, Nr. 1—11).

Uwagi nad projektem D-ra Starkla: zawiązania Towarzystwa lekarzy polskich w Galicyi. (Tamże, 1863, Nr. 12—14).

Umiejętność lekarska w obec szkół a w szczególności w obec urojenj szkoły dawniej i nowiej. Badanie historyczno-krytyczno-lekarskie. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1863, w 8-ce, str. XVI, 182.

Przypadek uwięzienia nérki opadłej opisał i uwag kilka dołączył... (Przegl. lek., 1861, Nr. 41, 42).

Nikodem Felicyan z Bętkowic Bętkowski. Wspomnienie pośmiertne. (Tamże, 1864, Nr. 44).

Uwagi nad głównymi dźsi chorobami nagminnemi: gorączką powrotną w Rosyi i zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych w Niemczech, ze szczególnym względem na pojawy i opisy tychże cierpień w ziemiach polskich. (Tamże, 1865, Nr. 25).

Wiaomość o rozeznaniu na żywej osobie przeciwrotnem ułożeniu trzew, z dołączeniem uwag pod względem wartości klinicznej tego rozeznania i niektórych służących do tego znamion powierzchownych. (Roczn. tow. nauk. krak., T. XI, 1866, str. 33).

O przesadach lekarskich w różnych wiekach. Wykład publiczny mający na korzyść stowarzyszenia uczniów Uniw. Jag. 26 kwietnia, 1867. Kraków, 1867, w 8-ce, str. 28. Odb. z Przegl. Polsk. za m. Lipiec 1867 r.).

Cholera nagminna w Krakowie r. 1866. Sprawozdanie komisji zdrowia, wysadzonej z łona Rady miasta na źródłach urzędowych oparte skreślił członek tejże... Kraków, 1867, w 8-ce, str. 33.

Niektóre ważniejsze właściwości polszczyzny w porównaniu z mową niemiecką, objaśnione przykładami powziętymi przeważnie z piśmiennictwa lekarskiego; tudzież kilka skazówek do unikania germanizmów. Skreślił... Kraków, 1869, w 8-ce, str. 36. Odb. z XL. T. Roczn. Tow. Nauk. krak. 1869.

Przypadek rozmiękania kości. (Przegl. lek., 1868, Nr. 45—47).

Pierwszy zjazd lekarzów i przyrodników polskich w Krakowie. (Tamże, 1869, Nr. 38, 39).

Przyczyn do obrazu epidemiologicznego miasta Krakowa w ciągu 25-lecia obejmującego czas od r. 1844 do r. 1868 włącznie, osnuty na spostrzeżeniach zebranych w szpitalu Izraelitów. (Tamże, 1869, Nr. 44—46).

Rzut oka na najcięższe nabytki doświadczenia lekarskiego na tle dziejowem okazał i na posiedzeniu publicznem Tow. lek. krak. 9 stycznia 1870 r. wyłożył... Kraków, 1870, w 8-ce, str. 34. Odb. z Przegl. Polsk.

Upośledzona wolność moralna lekarza. (Przegl. lek., 1871, Nr. 5, 6, 9—12).

Rzut oka na ruch chorych i chorób w szpitalu Izraelitów krakowskim w miesiącach: Czerwcu, Lipcu, Sierpniu i Wrześniu 1871 r. (Tamże, 1871, Nr. 50, 51).

Jak spolszczyć wyrazy lekarskie: hypospadiaz, epispadiaz? (Tamże, 1872, Nr. 19).

Wiece rakuskiech towarzyszów lekarskich w Wiedniu. Sprawozdanie skreślił Dr... (Tamże, 1873, Nr. 48, 49).

Obłęd przemijający wśród zimnicy. (Tamże, 1873, Nr. 5, 6).

Zgorzelina palców rąk wśród cierpienia sercowego. (Tamże, 1873, Nr. 6—8).

Adynamia cordis acuta. Niedomoga sercowa ostra. (Tamże, 1873, Nr. 9).

Lekarze-astronomowie w Polsce. (Tamże, 1874, Nr. 15).

Rozkurczowe brzmienie drganie w ujęciu tętniay głownej. (Tamże, 1874, Nr. 31).

Kilka wspomnień z dawnych dziejów wydziału lekarskiego Uniw. Jagiel. (Tamże, 1874, Nr. 44, 46, 1875, Nr. 1, 3, 5, 8, 9, 10, 1876, Nr. 34—36, 38, 39, 41, 42, 44, 46, 48—50, 52, 53).

Kilka rysów zdjętych z życia Fryderyka Kazimierza Skobla. Kraków, nakł. Czynieli akademickiej, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. 16.

Przemowa na cześć prof. D-ra Józefa Majera miana 25 października 1877. (Dwutyg. med. pub. 1877).

Józef Dietl. Wspomnienie pośmiertne. (Przegl. lek., 1878, Nr. 4—7).

Rys dawnych dziejów wydziału lekarskiego Uniw. Jag. od założenia tegoż w r. 1364 aż do reformy dokonanej przez komisję edukacyjną w r. 1780. Część I od założenia Uniwersytetu aż do końca XVI stulecia. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8-ce, str. 1 nł. i 242. (odb. z T. VI Rozpraw wydziału filolog. Akad. uniej. str. 133 — 424). Sprawozdanie Blumenstoka w Przegl. lek., 1878, Nr. 45.

Nieco z dziejów lekarskich przedhistorycznych. (Wyjętek z rękopisu obszerniejszego). (Przegl. lek., 1879, Nr. 1, 2, 3).

Zbiór pism hippokratowych w świetle nowożytnych krytyki. (Wyłożył na posiedzeniu Tow. lek. krak.

d. 4 czerwca 1879). (Tamże, 1879, Nr. 27, 28, 29, 30, 32—40).

Maurycy Gottlieb ur. w Drohobyczu d. 29 lutego 1856 r. zmarł w Krakowie d. 17 lipca 1879, wspomnienie żałobne wynurzył w domu modlitwy izraelickim d. 27 lipca 1879... Kraków, nakł. Komitetu nagrobkowego, druk. Fischera i Weindlinga, 1879, w 4-ce, str. 4 nł.

Dżuma w Europie w stuleciu bieżącym i przeszłym. (Dwutyg. med. 1879, str. 61—65, 77—83, 93—99, 109—116).

Wniosek nagły w przedmiocie poparcia petycyi wniesionej do Rady Państwa przez rakuski związek towarzyszów lekarskich o zaprowadzenie izb lekarskich. (Tamże, 1880, str. 96—98).

Kilka wyjątków z księgi Hippokrata: o powietrzach, wodach i miejscach. Z greckiego przełożył i kilku wyjaśnieniami opatrzył prof. (Przegl. lek., 1880, Nr. 2, 3, 5, 21—24, 26).

Zapiski lekarskie ze stulecia XVI, ze społecznego rękopisu łacińskiego zebrali i przełożyli... (Tamże, 1880, Nr. 38—41).

Stanisław Janikowski. Wspomnienie pośmiertne. (Przegl. lek., 1881, Nr. 20).

Oprócz tego zamieszczał często oceny i sprawozdania z prac lekarskich w Przeglądzie lekarskim krakowskim.

Ogłoszenie o cholery, które duchowni z ambon podać mają do wiad. ludu. Warszawa, druk. Strąbskiego, 1847, w 8-ce, str. 15.

Ohrenstein Jakób, ur. w Zaleszczykach 1812 r., ukończywszy kurs chirurgiczny we Lwowie, rozpoczął praktykę lekarską w Husiatynie, lecz wkrótce przeniósł się do Podhajec, gdzie przez 42 lata oddając się swemu zawodowi, zasłynął jako zany i dobroczynny lekarz. Um. 18 listopada 1880 r.

Okinczyc Aleksander, ur. 9 lutego 1839 r. we wsi Sielcu, w powiecie prużańskim, gub. grodzieński; szkolne nauki pobierał w Prużnach i Grodnie; do medycyny przykładał się w Moskwie (1856 — 1861). Początkowo praktykował w miasteczku Szereszewie, w powiecie prużańskim. W r. 1863 niósł pomoc rannym; ujęty, skazany został na 12 lat robót w kopalniach syberyjskich. Z Tomska, gdzie zatrzymała go ciężka choroba, potajemnie odbył podróż z powrotem i 25 sierpnia 1865 r. stanął w Paryżu. Osiągnawszy 2 lipca 1867 r. doktorat w szkole paryskiej, osiadł w Villepreux (Seine et Oise), gdzie dotąd zajmując się wykonawstwem lekarskiem. Jest on zięciem poety Bohdana Zaleskiego.

Blepharoadenitis ciliaris. (Tyg. lek., 1863, Nr. 7). De la plique polonaise. Paris, Prissette, 1867, w 4-ce, str. 39. Thèse.

Nadto kilka artykułów w Gazette obstétricale i Moniteur thérapeutique.

Okólnik do lekarzy praktykujących w Królestwie Polskiem (O cholery). Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 8.

Okoniewski Stanisław Jan, ur. r. 1832 w Grylewie, w Poznańskim, nauki szkolne odbywał w Węgrowie i Poznaniu, medycynę słuchał w Berlinie i tam w r. 1854

stopień doktorski otrzymał. Um. 21 marca 1865 r.

De exarticulationibus in pede administrandis. Berolini, Schlesinger, 1864, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug. O ciepliku ciała ludzkiego. Rozprawa czytana r. 1865 na posiedzeniu wydziału nauk przyrodniczych poznańskiego tow. przyjaciół nauk. (Nie drukowana).

Olkorski Aleksander, ur. 24 lipca 1803 r. we wsi Podlodowie na Podlasiu, do szkół uczęszczał w Lublinie, studia lekarskie odbywał w Warszawie, następnie bawił za granicą, skąd wróciwszy wskutek ogólnej amnestyi, objął 1834 r. służbę rządową jako lekarz okręgu Kraśnickiego; w r. 1835 przeniesiony był na posadę lekarza powiatu lubelskiego i odtąd stale w Lublinie aż do zgonu zamieszkał. Um. 15 lutego 1875 r.

Olkusko Winc. Bonif. z Litwy.

De la tympanite. Montpellier, 1836. Thèse.

Olaw X.

Chleb i woda ludzka wygoda, w pomnożeniu każdego złościa, w posileniu i uzdrowieniu ciała za pozwoleniem zwierzchności do publicznej wiadomości ku bliźniemu z miłości podana. Wrocław, 1878, w 8-ce, str. 132.

Ołbratowicz Walenty Wojciech Wincenty, syn Wincentego, chirurga i radcy muniypalnego sandomierskiego, ur. w Sandomierzu 12 lutego 1806 r. Dyplom doktora medycyny otrzymał w Paryżu 15 lipca 1835 r. Około r. 1850 był krótki czas lekarzem w szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie. Um. r. 1868.

Quelques considérations sur l'observation, le raisonnement et l'expérimentation appliqués à l'étude des maladies et de leur traitement en général. Paris, Didot, 1835, w 4-ce, str. 26. Thèse.

O duchu właściwym nauk lekarskich. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXVII, 1852, str. 64—90).

Warszawa pod względem lekarskim przed laty 130. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 71).

Niektóre uwagi nad artykułem: Poród od pięciu dni trwający, ukończony za pomocą operacji ręcznej przez D-ra J. M. z Human'a w Nr. 35 T. L. umieszczonym. (Tyg. lek., 1853, Nr. 50).

Bibliografia lekarska polska. (Tamże, 1855, Nr. 1). Nowy sposób leczenia jodem w formie cypru, czyli o cyprach jodowych. (Tamże, 1857, Nr. 16).

Olechnowicz Franciszek, ur. w r. 1812 na Ukrainie; ukończywszy nauki szkolne OO. Bazylianów w Humaniu, zapisał się na wydział filologiczny w Charkowie, skąd przeniósł się do Wilna, dla słuchania nauk lekarskich, które ukończył w r. 1838. Początkowo praktykował na Ukrainie. W latach 1843—1844 odbył podróż naukową po zachodniej Europie. W r. 1851 obronił w Dorpacie rozprawę na stopień doktora medycyny. Umarł w Lubelskiem r. 1878.

Experimenta quaedam de endosmosi Dorpati Liv., I. C. Schünmann, 1851, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug. W kopali. Poemat. Paryż, L. Martinet, 1862, w 8-ce, str. 46.

Wyjętek z pisma p. t.: Filozofia Sławiano-Celtycka. Kraków, druk. uniwers., 1869, w 8-ce, str. 122.

Toż. Część II. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 124.

Andrzej. Kijów, Zawadzki, 1875, w 8-ce, str. 136.

Olechnowicz Władysław, syn poprzedzającego, ur. w r. 1848 na Ukrainie, nauki gimnazyalne odbywał w Białej Cerkwi; medycynę słuchał od r. 1865 w Kijowie a następnie (1867 — 1871) w Warszawie. Po rocznej praktyce na Ukrainie, osiadł w Lubelskiem. W r. 1880 w celach naukowo lekarskich i dla badań historycznych, udał się w podróż; zwiedził zachodnią Europę i dotarł do Indji wschodnich, gdzie około 15 miesięcy bawił. Obecnie mieszka we wsi Piotrowicach pod Nałęczowem.

Esquisse d'une histoire de la civilisation de l'humanité d'après la méthode Brahmanique. Paris, 1882, w 4-ce, str. 226.

Ołendzki Jos. Dim.

Diss. inaug. medico-pract. de uteri hydatibus, Petropoli, 1844, w 8-ce.

Oleszkiewicz Aleks.

De oleo jecoris aselli, ejusque variis in morbis efficacia. Petropoli, typ. Frey, 1854, w 8-ce, str. 51.

Oleum juniperi, quia ratione omnibus fere humani corporis aegritudinibus medentur. A docto quodam medico conscriptum et ex germanico in latinum sermonem versum. Cracoviae ex off. chalcographicae H. Vieteris 1545, w 8-ce. Przyp. Jakubowi doktorowi Piotra Gamrata przez tłumacza Krzysztofa Steinensis Węgrzyna, który pobierał nauki w akad. krak. i tamże nad bursą niemiecką był przełożony.

Por. Janociana: 1, 251.

z Olkusa Jan, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie r. 1444 i 1450. Trzy razy (1456, 1459, 1464) dostojenstwo dziekana w wydziale filozoficznym piastował.

Wedle W. A. Maciejowskiego (Piśmiennictwo, I, 79, Dodatki, 297) w bibliotece ordynata Zamoyskiego znajdują się jego rękopisy:

Tractatus de anatomia omnium membrorum corporis humani.

Tractatus de regimine pestilentiali. (1464).

Por. Mieczkowski: 36, 41, 47. Adamowicz: Krótki rys., str. 5.

z Olkusa Jan, młodszy, również posiadający stopień lekarski, w r. 1457 otrzymał w Krakowie stopień magistra nauk wyzwolonych.

Por. Oettinger: Rys., 76.

z Olkusa Marcin, syn Jana, burmistrza olkuskiego, doktor filozofii i medycyny, sławny lekarz, matematyk i astronom, plebanus budensis, custos kielecensis, archidiaconus goricensis, canonicus zagrabiensis, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie r. 1456 i 1459. Był lekarzem i astrologiem króla węgierskiego Macieja Korwina. Narzędzia astronomiczne przekazał r. 1494 akademii jagiellońskiej. Wspólnie z przyjacielem swoim Janem Millerem z Królewca (Regiomontanus) opracował: Tabulae directionum planetarum, 1467.

Por. Wiszniewski: IV, 161. Wislocki: Spis rękopisów... str. 188, Nr. 597.

* **Ollivier.**

O gangrenie szpitalnoy, z higieną do szpitalów wojskowych zastosowaną. Z dzieła D-ra Ollivier

przełożył Sylwester Pleszkowski. Warszawa, w dr. A. Gałęzowskiego, 1832, w 8-cc, str. V, VII, 165.

Olpiński Julian, herbu Nałęcz, ur. r. 1847 w Trembowli, do gimnazjum uczęszczał w Tarnopolu, nauk lekarskich słuchał w Krakowie, i tam r. 1871 dyplom doktorski osiągnął. Od r. 1877 jest członkiem rady powiatowej w Trembowli a od r. 1881 starszym lekarzem w 71 batalionie obrony krajowej; 1 maja 1882 r. obrany został burmistrzem w Trembowli. Posiada bogaty zbiór numizmatów.

Wziernik uszny własnego pomysłu. (Przegl. lek., 1875, Nr. 3).

Sprawozdanie z biblioteki uczniów wydziału lekarskiego uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków, 1874.

Sprawozdanie, wykaz starożytnych i spostrzeżenia przypadków tyfajtrycznych w klinice ruchomej chirurgicznej krakowskiej, leczonych od r. 1861—1873. (Przegl. lek., 1875, Nr. 6—9).

O zdroju siarczany w Konopkowie. (Podolanin, czasopismo wychodzące w Tarnopolu, 1878, Nr. 15 do 20).

Zbiór ustaw i rozporządzeń zdrowotnych, obowiązujących w król. Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskim zebrał, ułożył porządkiem chronologicznym i wydał Dr. Julian Olpiński w Trembowli. Tarnopol, 1880, 1881, w 8-cc, T. III. (Ocęgę podał L. Blumenstock. (Przegl. lek., 1880, Nr. 28).

Treściwe opisanie chorób zaraźliwych zwierząt domowych tudzież ogledziny bydła i mięsa, wraz z policyą targową tyczącą bydła, opracował... Kraków, nakł. wydawcy, druk. związkowa, 1881, w 8-cc, str. IX, 268, IV. (Jako dodatek do III T. Zbioru ustaw).

Oloff Frider.

Diss. de scorbuto et necrosi. Leopoli, typis pillerianis, 1796, w 4-cc, k. 10.

Por. Plouquet II, 496, 268.

Olszewski Alfons, z Warszawy.

De la luxation spontanée coxofemorale chez les nouveaux-nés. Montpellier. 1841. Thèse.

Olszewski Franciszek, ze Staro-Konstantynowa.

Syphilis emetykiem leczona. (Tyg. lek., 1865, Nr. 7, 8).

Leczenie przyniotu emetykiem. (Tamże, 1865, Nr. 17).

Olszewski Franciszek (nie lekarz).

Polieya lekarska w dawniej Polsee. (Rocznik zbiorowy prac naukowych... za 1880 r.), w 8-cc, str. 78.

Olszewski Kroidko Józefat, ur. r. 1824, nauki gimnazjalne pobierał w Winnicy, do medycyny przykładał się w Kijowie. Żaraz po osiągnięciu stopnia lekarskiego, przyjął służbę w wojsku rosyjskiem. Początkowo przebywał w Dorpacie i tam r. 1851 promował się do stopnia doktorskiego; później zawiadywał lat kilka szpitalem wojskowym w Lowizie w Finlandyi. Rok 1857 przepędził za granicą, doskonaląc się w okulistyce. W r. 1859 został docentem prywatnym oftalmologii w akademii lekarskiej w Petersburgu. Umarł w Jalcie 17 sierpnia 1860 r.

De morborum pulmonalium obiectivae diagnoseos progressu, a tempore Laennecii usque ad nostram

aetatem simul hujus doctrinae ad therapiam vi exhibitae. Dorpati Livonorum, typ. viduae Schünmanni, 1851, w 8-cc, str. 80, 2 tabl. Diss. inaug.

Przypadek wodowstrętu, który rozwinął się u osoby nie pokąsaniej przez wściekłe zwierzę. (Druh zdrawja, 1853, Nr. 20).

Przypadek monomania (uczenie pozornym wydobyciem żmij z brzucha). (Tamże, 1851, Nr. 37).

O glaznom zierkale. (Wojsno-med. żurnal, 1858). Anatomia i fizjologia organa zrenia. Po nowiejszym istocznikam i sobstwiennym nabludieniam. S.-Petersburg, 1861, w 8-cc, str. VI, III, 324, 3 tabl. Dzieło wydane po śmierci autora przez Departament wojenno-lekarski.

W sprawozdaniu o stanie zdrowia wojska za 1858—1859 (Otezet o sostojanii...) opisał autor swoje działalności przy uśmierzeniu zaraźliwego zapalenia oczu, jakie panowało w południowej Rosyi.

Rozprawa „O protiwujadach pri otrawlenii myszjakom“ nagrodzona złotym medalem przez wydział lekarski uniw. kijowskiego z druku nie wyszła.

Olszewski Karol, społeczny profesor chemii w uniw. krakowskim, z rzeczy odnoszących się do medycyny ogłosił:

Rozbiór chemiczny wód studziennych i rzecznych krakowskich. (Osoba. odb. ze Sprawozdania Komisji fizyogr. za r. 1870). Kraków, druk Uniwers., 1871, w 8-cc, kart 2, str. 36 i tabl. 1.

Rozbiór chemiczny wody żelazistej ze Zwierzynca. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8-cc, str. 11. Odb. ze Sprawozdań komis. fizyogr. za r. 1876.

Rozbiór chemiczny wody mineralnej w Głębokiem ze czterech źródeł. Kraków, 1881, druk. Uniw. Jag., w 8-cc, str. 12. Odb. z T. XV Sprawozdań komisji fizyogr. Akad. Umiej.

Rozbiór chemiczny wód mineralnych z 16 źródeł dotąd nie badanych, znajdujących się w Krynicy, Jastrzębiku, Słotwinie, Szczawniku i Muszynie. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1881, w 8-cc, str. 36. Odb. z T. XVI Sprawozdań komis. fizyogr. Akad. Umiej.

O napełnianiu wód żelazistych. (Przegl. lek., 1881, Nr. 45, 46).

Wyniki rozbioru chemicznego wody mineralnej w Głębokiem ze źródła głównego. (Przegl. lek., 1882, Nr. 39).

Olszkowski Jan, doktor medycyny, żyjący w pierwszej połowie XIV stulecia zapisał 10 grzywien na rzecz Rafała ze Skawiny, proboszcza kieleckiego, kanonika i oficjała krakowskiego. Egzekutorami ostatniej woli naznaczył Dersława z Borzymowa, archidyakona krakowskiego, Jakóba z Jarowicz, mistrza dekretów i Macieja z Łobyszyna prof. teologii oraz kustosa u Ś-o Floryana.

Por. Łętowski: Katalog biskupów, T. I, str. 401.

Ołtarzewski.

Materyaly do topografii lekarskiej i statystyki gub. Podolskiej. O chorobach włościan gub. Podolskiej, z okolicz. Tulezyna. (Tyg. lek., 1865, Nr. 11—12).

Ołtuszewski, społeczny lekarz warszawski, b. asystent kliniki terapeutycznej przy uniw. warszawskim.

Zapalenie opon mózgo-rdzeniowych. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 94).

Dwa przypadki porażenia mięśni oddechowych krtań. (Z oddziału dla chorób gardła i krtań D-ra Heringa w szpitalu Św. Rocha). (Tamże, 1883, Nr. 50).

* d'Omalius d'Hallvy.

O rassach ludzkich, czyli zasady etnografii. Przekład z francuskiego W. P. Wilno, Zawadzki, 1852, str. XXXVI, 138.

Omeis Jerzy, z Galicyi.

De febre purperali. Vindobonae, typ. Car. Ueberreiter, 1848, w 8 ce, str. 22. Diss. inaug.

Onaciewicz Antoni Hil.

Diss. inaug. medica de serofula. Wilno, 1837, w 8-ce.

Onoszko Leon, ur. 1808 r. w gubernii Mińskiej, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, osiadł w Ostrowiu, gdzie 36 lat cieszył się wielką wziętością. Um. 11 listopada 1870 r. w Częstochowie.

z Opatowa Wojciech, syn Grzegorza, zapisany do album akademii jagiellońskiej r. 1442, stopnie filozoficzne otrzymał w r. 1445 i 1447. Doktorem medycyny został w Padwie. Okolo r. 1450 był już profesorem w akademii krakowskiej; w latach 1452, 1453 i 1458 piastował godność dziekana w wydziale filozoficznym. Następnie przeniósł się do Gniezna i tam 26 października 1459 r. instalowany został na kanonię. W r. 1465 bawił przy chorym Kazimierzu Jagiellończyku, któremu towarzyszył w podróży. Tegoż roku objął także i kanonikat poznański. Umarł w Gnieźnie w lipcu r. 1467.

Por. Muczkowski: 38, 44, 50. Oettinger...: str. 84. Korytkowski: I. c. III. 159.

Opieliński Ignacy, ur. w Krotoszynie roku 1853, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycyny słuchał (1872—1876) w Wrocławiu.

Ueber die Cystengeschwülste der Vulva. Breslau, 1876, w 8-ce, str. 26, 2 tabl. Diss. inaug.

Opis Buska wraz z zakładem kąpielowym, z dołączeniem przepisów używania wody z źródła miejscowego i t. d. Warszawa, w druk. Jaworskiego, 1849, w 8-ce str. 60.

Opis chorób przedkiego ratunku potrzebujących, który poprzedzają dwa rozróżnienia o zaraźliwych ludzkich chorobach drugi o powietrzu na bydło. Warszawa, 1785, w 8-ce.

Opis (powszechny) zapobiegania i leczenia wścieklizny. Lemberg, Pillerowa, 1784, w 8-ce, str. 119 (po polsku i po niemie.).

Opis chorób tudzież sposoby zapobiegania czyli unikania takowych oprócz środków lekarskich, za pomocą higieny. Warszawa, w 12-ce str. 32.

Opisanie, krótkie, choroby owiec pochodzącej z robaków w wątrobie zwanej motylcie, wydane w języku rosyjskim przez ces. towarzystwo gospodarstwa wiejskiego w Moskwie, staraniem i nakładem J. W. Gust. Karpia, marszałka guberni litewsko-wileńskiego, członka tegoż towarzystwa na polski język przełożone i wydrukowane. Wilno, A. Marciniowski, 1823, w 8-ce, str. 20.

Opisanie natury, znaków i sposobów zabezpieczenia i leczenia morowego powietrza z dykcyonarza de Santé, z przydatkiem potrzebnych wiadomości do zrozumienia łacniejszego, jako też do robienia i używania lekarstw. Warszawa, 1770, w 8-ce, str. 48.

Opisanie najużywanych roślin lekarskich pod względem ich podobieństwa i różnie. Kraków, D. E. Friedlein, w 4-ce, str. 28 i 13 tabl. litog.

Opisanie (prawdziwe) niewypowiedzianej mocy skutków y pokrytych znaczący Teryski na co pożyteczna jest, y sposób oney zażywania. B. w. m. i. r. w 4-ce.

Opisanie (porównawcze) różnicy między zapaleniem śledziony, zarazą płucową, zaraźliwą biegunką i pomorem na bydło tabellarycznie ułożone, fol., k. nl. 17. B. w. r. i m. d.

Opisanie Schiff-Hausenskiego balsamicznego plastru, z rosyjskiego na polski język przetłumaczone. Warszawa, Sch. Piar., 1791, w 8-ce, str. 30.

Opisanie wód mineralnych, w szczególności zaś Kozłińskiej w Królestwie Polskiem, a to w pow. krzemienieckim województwa wolińskiego znajdujący się. (Generalia de aquis Antoniana, Carlsbadensi, Egrana, Pyrmontana, Roitschensi, Salterana, Schwalbacensi, Seidlitzensi, Spadana et in specie de aquis Kozlensibus acidulomartialis), 1773, w 8-ce.

Opisanie (krótkie) wód Luchańskich i Sylceńskich tudzież o pożytecznych skutkach (tak) tychże wód y sposobie używania onych, w 8-ce, b. w. m. i. r.

Opisanie zarazy bydłowej, czyli powietrza bydła rogatego, (wydane przez Radę Ogólną Lekarską w Król. Polsk.). Warszawa, 1827, w 8-ce, str. 89.

Opis zółtej febrы z piśm najsłynniejszych hiszpańskich i francuskich lekarzy zebrany. Warszawa, Łytkiewicz, 1823, w 12-ce, str. 19, 4 ryc.

Opisanie zółtej febrы dla lekarzów i chirurgów w C. i C. K. Austrijskich krajach. (Nad tym tytułem jest niemiecki) Krakau gedruckt bey Joseph Georg Traszler. (W 8-ce, str. 43, z niemieckim obok tekstem wyszła okolo 1805 r.).

z Opoczna Jędrzej, doktor medycyny, profesor akademii jagiellońskiej, rajca krakowski, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w r. 1517 i 1521.

Por. Muczkowski: 164, 171. Oettinger: 156.

z Opola Klemens, lekarz, promował się do stopni filozoficznych w Krakowie w r. 1511 i 1519 r.

Por. Oettinger: str. 158.

Opolski Wiktor, rodem z Ustrzyk, dyplom doktora wszech nauk lekarskich osiągnął w Krakowie r. 1867; obecnie jest prymariuszem szpitala powszechnego we Lwowie, lekarzem sądowym, członkiem krajowej Rady zdrowia.

Zdanie sądowo-lekarskie o stanie umysłowym Efraima M. (Klinika, 1871, T. VIII, str. 65).

Rzecz o kwestyi latrynowej. Lwów, druk. E. Winiarza, 1871, w 8-ce str. 83. (Osoba. odb. z Rocznika tow. technicznego lwowskiego, T. II).

W sprawie uporządkowania ogledzin pośmiertnych w Galicyi. (Referat c. k. krajowej Rady zdrowia). Wypracował... (Przegl. lek., 1878, Nr. 24, 25).

Uwagi nad zamierzonym przekształceniem wychodków szpitala powszechnego lwowskiego. (Dwutyg. med. pub., 1878, str. 61—65, 81—85).

O rozmaitych sposobach uprzątnięcia odchodów ludzkich. (Tamże, str. 329—330).

* Oppolzer (Prof.).

Suchoty płucne i gruźlica, z odczytów klinicznych Prof., przetłumaczył i przypiskami pomógł dr. Wł. Rudnicki. Warszawa, druk J. Jaworskiego, nakład redakcyi Kliniki, D. E. Friedlein w Krakowie, 1871, w 8-ce, str. 72.

(Opusculum) de praeservatione a pestilentia et ipsius cura opusculum non minus utile quam necessarium. Cracov. Fl. Ungler, 1532, w 8-ce, k. nl. 48, dr. goc.

Organizacya rad opiekuńczych: głównie i szczegółowych, zakładów dobroczynnych w Królestwie polskiem (z r. 1842), w 8-ce, str. XXXIV.

Orkisz Józef, ur. 5 maja 1794 r. we Lwowie, ukończywszy gimnazjum miejscowe, zapisał się na wydział chirurgiczny uniwersytetu lwowskiego, a równocześnie pełnił obowiązki praktykanta w szpitalu głównym lwowskim; po trzech latach nauki uzyskał stopień magistra chirurgii i akuszeryi. Następnie przez półtora roku był asystentem chirurgicznym w szpitalu lwowskim, a obok swych zajęć obowiązkowych uczęszczał na wydział filozoficzny, który po trzech latach ukończył. Od r. 1820 słuchał medycyny w uniwersytecie warszawskim, a 1823 osiągnął stopień magistra medycyny. Przez rok był prorektorem anatomii przy prof. Rolińskim. W latach 1824—26 bawił za granicą, doskonaląc się w obratym zawodzie w najznakomitszych klini-
kach ówczesnych. Od r. 1826 był lekarzem wojska polskiego; w r. 1831 z rozporządzenia władzy założył szpital na 800 chorych w Łazienkach, i pełnił w nim obowiązki lekarza naczelnego. Uwolniony ze służby wojskowej, przeniósł się w r. 1833 do Rawy, gdzie do zgonu stałe zamieszkał. Um. 2 stycznia 1879 r.

Nowy poradnik lekarski dla osób wszelkiego stanu, zawierający przepisy rozpoznawania i leczenia chorób ludzkich małą liczbą lekarstw prostych i po większej części krajowych; tudzież oddzielny traktat o metodzie przeczyszczającej Le Roy, ułożony w sposób dla każdego przystępny. T. I. Warszawa, G. Sennewald, 1833, w 8-ce, str. VIII, k. nł. 8 i str. 508. T. II, tamże, 1835, w 8-ce, k. nł. 4, str. 746, k. nł. 28. Pierwsze trzy rozdziały tego dzieła opracował Tomasz Krauze. Ocenę ogłosił J. Lebel w Pam. tow. lek. warsz., T. II, str. 164—171.

Dawiec czyli tak zwany krup. Naturę jego, sposób rozpoznania i leczenia, wyłożył i objaśnił... Warszawa, druk. banku pols., nakład autora, 1842, w 8-ce, str. XV, 343. Ocena tej pracy przez J. Lebla w Pam. tow. lek. warsz., T. VII, str. 44; przez J. Majera w Roczn. wyd. lek., T. VI, str. 321.

Działalność kiszki grubych. (Tyg. lek., 1857, N. 1). Zapalenie płuc. (Tamże, 1858, Nr. 10, 11). O głuchocie. (Tamże, 1860, Nr. 33).

Historia chorób wenerycznych w Polsce z czasów króla Stanisława. (Tamże, 1862, Nr. 48, 49).

Bibliografia wód mineralnych polskich. (Tamże, 1863, Nr. 14—18).

Pełnienie serca. (Tamże, 1863, Nr. 24).

Źródła lekarskie w Salzbrunn i Szczawnicy między sobą porównał i skuteczność w chorobach piersiowych wykazał... Warszawa, druk A. Ginsa, 1862, w 8-ce, str. V, 392, nakł. autora.

Mleko, serwatka i żentycę pod względem lekarskim, tudzież kurację wiośenną za pomocą soków roślin świeżo wyciśniętych, opisał w sposób dla każdego przystępny... Warszawa, druk Ginsa, Gebethner i Wolf, 1862, w 8-ce, str. 56.

Lekarstwa przeciw soliterowi czyli tasiemcowi. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLI, 1859, str. 232).

Lecznik, sałatnik, Lactucarium. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 196).

Enemy suchle. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 49—52).

Owrozdzenia brodawek w piersi. (Tamże, str. 152—154).

O szczepieniu ospy (historia). (Tamże, str. 317—319).

Letarg. (Tamże, T. XIII, 1872, str. 766—767).

Rozwolnienie stolecu u dzieci. (Tamże, T. XVII, 1874, str. 161—168).

Teorya w stosunku do praktyki. (Tamże, T. XXI, 1876, str. 284, 300).

Wścieklizna pod względem historycznym, policyjnym i lekarskim. Warszawa, M. Glücksberg, 1877, w 8-ce, str. 79.

Gorączka tyfus czém jest i jak ją leczyć. Warszawa, druk A. Ginsa, 1875, w 8-ce, str. 101.

Koklusz. Naturę jego i sposób leczenia opisał... Warszawa, druk A. Ginsa, 1875, w 8-ce, str. 49.

Biegunka krwawa, czyli dysenterya. Sposób leczenia jej wyłożył... Warszawa, druk A. Ginsa, 1879, w 8-ce, str. 38.

Orłowski Andrzej Jan, ur. r. 1735 w Wilnie, stopień doktora medycyny osiągnął r. 1761 w Królewcu, gdzie w pięć lat później (1766) został profesorem nauk lekarskich. Um. 28 lutego 1788 r.

Dissertatio de quæstione pathologica: suntne haemorrhoides morbus? Regiombti, 1761, w 4-ce.

Diss. de plica polonica. Regiombti, 1766, w 4-ce.

Diss. de tincturis alcalinis. Regiombti, 1766, w 4-ce.

Programma de utilitate sectionum anatomicarum. Regiombti, 1781, w 4-ce.

Diss. de haemorrhagia oris. Regiombti, 1781, w 4-ce.

Diss. de balneis frigidis, ad mercurii efficaciam adjuvandam, in curanda lue venerea adhibendis. Regiombti, 1782, w 4-ce.

Diss. de plethora. Regiombti, 1783, w 4-ce.

Diss. de cortice peruviano rubro. Regiombti, 1783, w 4-ce.

Programma de rubeolarum et morbillorum discrimine. Regiombti, 1785, w 4-ce.

Programma de haemorrhagia spontanea ex apice pollicis manus sinistrae. Regiombti, 1786, w 4-ce.

Observatio de insigni calculo felleo per alvum excreto. Regiombti, 1787, w 4-ce.

Por. Biographie médicale. T. VI, 341.

Orłowski A. apt. z Puław.

Metoda analityczna zastosowana do poszukiwania barwików i kwasów żółciowych w moczu. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 698—700).

Alcina i nowy sposób jej otrzymywania. (Tamże, str. 779—781).

Słówo o chloroformie i niektóre próby jego czystości. (Tamże, T. III, 1867, str. 5—8).

O kreozocie i zastępowaniu go nieczystym alkoholem fenylowym. (Tamże, str. 54—57).

Otrzymywanie i dochodzenie czystości szczawianu cerowego v. szczawianu tlenku ceru. (Tamże, T. VI, 1869, str. 433—435).

Kilka słów o wodzie chloralu pod względem chemicznym i toksykologicznym. (Tamże, T. XI, 1871, str. 369—371).

Physostigmina, cechy jej i otrzymywanie. (Tamże, T. X—IV, 1873, str. 273—276).

Fenol czyli kwas karbolowy. (Tamże, T. XV, 1873, str. 261—265).

Orłowski Edward.

Dysentérie rhumatique. Paris, 1874.

Orłowski Franciszek, ur. w Warszawie 1 kwietnia 1835 r. Początkowo oddał się aptekarstwu, i uczęszczał na wydział farmaceutyczny akademii medyko-chirurgi-

cznej warsz. od r. 1858. W r. 1860 osiągnąwszy stopień prowizora farmacyi, zapisał się do grona słuchaczy medycyny; do nauki tej przykładał się w akademii med.-chir., a następnie w szkole głównych warsz. do r. 1864, w którym wywieziony został na Syberyą. Tam od 1864 do 1868 pełnił obowiązki felczera w aleksandrowskim szpitalu w kopalniach Nerczyńskich, a 1869—1874 w irkuckim szpitalu miejskim. Uwolniony 1875 wysłuchał przedmiotów lekarskich 5-go kursu w uniwersytecie w Kazaniu, gdzie r. 1876 stopień lekarza otrzymał. Wróciwszy do Warszawy, został mianowany lekarzem miejscowym w szpitalu Dzieciątka Jezus i powołany do grona członków Tow. lek. warsz. Umarł na suchoty w Warszawie 17 marca 1879 r. Ogłosił:

O chorobach wenerycznych i syfilitycznych w północnej Azji, a w szczególności w Syberyi wschodniej.

W rękopiśmie został przekład dokonany jeszcze w Syberyi dzieła Rollet'a: Badania kliniczne i doświadczalne nad przymiotnicą.

Kilka uwag odnoszących się do przymiotnicy organów głębokich. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 129—130, 137—140, 149—151).

O zajęciu syfilitycznym organów głębokich. (Gaz. lek., T. XXIV, 1878, str. 241—247).

O zastósowaniu chlorortecianu chloru sodu w przymiotnicy. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 305—309).

Przypadek przymiotu trzewiowego. (Pam. tow. lek. warsz., T. 74, 1878, str. 529—532).

Orłowski Franciszek Ferdynand.

De inhalationum netheris sulphurici usu in arte obstetricia. Dorpat, 1848, w 8-ce. Diss. inaug.

Orłowski Franc. Ksaw. z Sandomierza.

Quelques mots sur l'évolution spontanée du fœtus. Montpellier, 1836, w 4-ce, str. 20. Thèse.

Orłowski Jędrzej, doktor medycyny, kanonik krakowski i protonotaryusz apostolski, um. 1680 r.

Por. Łętowski: Katalog biskupów. T. III, str. 429.

Orłowski Józef (z Przemysła).

Kilka słów o wpływie wykrojenia tęczówki (iridectomia) na leczenie jaskry. (Przegl. lek., 1872, Nr. 48, str. 441—442, Nr. 51, str. 467).

Orłowski Władysław, ur. 15 sierpnia 1835 r. do gimnazjum uczęszczał w Siedlecach, nauk lekarskich słuchał w Charkowie. W r. 1854 wszedł do służby wojskowo-lekarskiej; r. 1860 został przeniesiony na posadę ordynatora w wojskowym szpitalu aleksandrowskim w Warszawie. W r. 1862 uwolniony się ze służby wojskowej, objął na mocy konkursu obowiązki pomocnika prosektora przy katedrze anatomii opisowej w Warsz. Szkole Głównej; w r. 1867 mianowany był prosektorem przy tejże katedrze; z otwarciem uniwersyteckiego został w r. 1869 prosektorem przy katedrze anatomii patologicznej; na urzędzie tym pozostawał do r. 1872. Od r. 1864 jest ordy-

natem w oddziale chorób zewnętrznych szpitala Dzieciątka Jezus, a nadto od r. 1876 konsultantem w oddziale chirurgicznym szpitala na Pradze. Stopień doktora medycyny otrzymał r. 1869 w warsz. Szkole Głównej. Od r. 1882 piastuje po raz trzeci godność prezesa warsz. towarzystwa lekarskiego.

Spotrzeżenia z oddziału chirurgicznego mężczyzny szpitala Dzieciątka Jezus od 1 stycznia do 1 lipca 1865 r. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIV, 1865, str. 196).

Toż, za czas od 1 lipca 1865 do 1 stycznia 1866 r. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 62).

Toż, za rok 1868. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 537).

Opatrywanie ran skubanką wysokiem napojoną. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 198. T. LVI, 1866, str. 62).

Skuteczność nalewki aloesowej we wrzodach atonicznych. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 193).

Złamanie uda i czterech lewych żeber. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 201).

Zwichnięcie kości ramieniowej podkłykiowej. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 202).

Zwichnięcie kości udowej. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 203).

Przepuklina pachwino-mosznowa uwieczniona, herniotomia. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 207).

Wpochwienie odbytnicy. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 215).

Podwiązanie tętnicy promieniowej i łokciowej. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 210).

Operacja zewnętrznego przecięcia cewki moczowej. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 212).

Wypłowanie szczęki górnej spowodowane śluzomiesakiem tej części. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 65).

Opatrywanie powierzchni ropiejących kwasem karbolowym. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 541).

O leczeniu wąglika za pomocą cięć podskórnych. (Gaz. lek., 1866).

Złamanie obu kości goleniowych w dolną część. Całkowite wypłowanie stawu gołenio-stopowego. (Resectio totalis articulationis tibio-tarsalis). Wyłączenie. (Tyg. lek., 1867, Nr. 4).

Wykaz złamań kości, leczonych w oddziale chirurgicznym mężczyzny w szpitalu Dzieciątka Jezus w ciągu r. 1866.

Wykaz operacji wykonanych w tymże oddziale i w tymże szpitalu w ciągu r. 1866. (Tamże, 1867, Nr. 14).

O zwężeniach cewki moczowej u mężczyzny. (Dodatek do Kliniki, T. IV, 1869, str. 1—195).

Toż, w osobn. odb. Rozprawa napisana w celu uzyskania stopnia doktora medycyny w Wydziale lekarskim Szkoły Głównej. Warszawa, Jaworski, 1869, w 8-ce, str. 195).

Wypłowanie wyrostka barkowego łopatki. (Pam. tow. lek. warsz., T. LV, 1866, str. 259).

Martwina kości udowej (połowa główki i cała górna część kości). (Tamże, T. LVII, 1866, str. 407).

Resectio tibiae. (Tamże, T. LVII, 1866, str. 417).

Uretrotomia zewnętrzna z powodu kamienia cewki moczowej. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 411).

Resectio claviculae. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 362).

Częściowe wypłowanie żuchwy. (Tamże, T. LX, 1868, str. 207).

Dwa wypadki częściowego wypłowania kości łokciowej. (Tamże, T. LX, 1868, str. 207).

Wyłączenie ręki ze stawu barkowego. (Tamże, T. LX, 1868, str. 208).

Wziernik do cewki moczowej i pęcherza pomysł Desormeaux. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 286).

Wycięcie kawałka szczęki dolnej sposobem Esnarcha. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 396).

Rhinoblepharoplastica. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 566).

Krwotok po uretrotomii wewnętrznej. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 58).

Haematoma traumaticum diffusum. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 5).

Resectio tibiae. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 8).

Nowotwór złośliwy w przedniej ścianie brzucha. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 123).

Wyluszczenie całkowite kości piętowej. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 126).

Wyluszczenie kości sześciennnej, drugiej i trzeciej klinowej i wyłobienie części stawowej kości piętowej. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 232).

Złamanie kręgu 5-go szyjowego. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 232).

Sequestrotonia (kość udowa lewa). (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 334).

Przepuklina pachwinowa zadawniona, całkowite odcięcie. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 502).

Hernia inguinalis, cysta (sac parallèle) operacja. Śmierć. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 655).

Złuki kończyn dolnych ułożone za pomocą podskórnych zastrzykiwań ergoty. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 32, 286).

Dilatator d-ra Corradi i jego zastosowanie w zwężeniach cewki moczowej. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 42).

Amputacja goleni nadkostkowa. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 44).

Rakowice języka. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 149).

Przyrzęd Collin'a do przetaczania krwi. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 355).

Kamień pęcherza moczowego. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 429).

Rakowice języka. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 149).

O leczeniu złamań szczęki dolnej. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 348—357).

Całkowite wycięcie łopatki z wypilowaniem szyjki kości ramieniowej. (Tamże, str. 535—539).

Totalcxstirpation des Schulterblatts mit gleichzeitiger Decapitation humeri. (Centralbl. f. chir., 1878, str. 467).

Beobachtungen und Betrachtungen über Harnröhrenzerreissung. (Tamże, 1879, str. 225, 241).

Exarticulation im Hüftgelenk. Genesung. (Tamże, 1879, str. 569).

Pęknięcie cewki moczowej (Ruptura urethrae). Sposzczerzenia i uwagi. (Medycyna, 1879, Nr. 11, 12, 13).

Wyluszczenie w stawie biodrowym. Wyzdrowienie. (Tamże, 1879, Nr. 20).

Trzy owariotomieje. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. warsz. d. 4 października 1881 r.). (Tamże, 1881, Nr. 42, 43).

Rakowice języka. (Pam. tow. lek. warsz., 1880, str. 146—149).

Ciała obce w pęcherzu moczowym. (Gaz. lek., 1882, Nr. 30. Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 672).

O nowoczesnem kruszeniu kamieni moczowych sposobem Bigelow'a (Litholapaxia Bigelowii). (Gaz. lek., 1883, Nr. 16, 17, 18).

Osmnaście dni trwające wstrzymanie wydzielania moczu (Annuria). (Tamże, 1883, Nr. 27, 28).

Ormiński Tomasz Franciszek, otrzymałszy stopień doktora filozofii w Krakowie r. 1864, udał się do Włoch i tam dyplom doktora medycyny i obojga prawa osiągnął. Po powrocie do kraju, został lekarzem i sekretarzem królewskim, profesorem

w akademii zamojskiej, gdzie wielokrotnie dostojęństwo dziekana (1897, 1901, 1903) i rektora (1904) piastował. Około r. 1921 został kanonikiem i proboszczem tarnogrodzkim. Wydawał kalendarze: z początku w Krakowie u Fr. Cezarego, a później w Zamościu.

Z licznych jego panegiryków znane są:

Felix coelestium in terra honorum candidatus Mathias Apostolus. Cracoviae, typ. univ., 1885, fol. Powinszowanie Jackowi Bryszkiewiczowi, proboszczowi zwierzyńcekiemu.

Światło polskiego Tareza i Zabędz przy weselnym akcie Adama z Czekarzewie Tarla z Dorotą Duninową Borkowską. Zamość, 1885, fol. 7 ark.

Wieczna złotostępnego Toporu z jasną Cyntyą kolligacya. Kraków, w druk. akad., 1888, fol., ark. 6.

Wiersz na śmierć Kazimierza i Franciszki Targów. Hymen wesół aktorów weselnemu Stanisława Łopackiego, fil. i med. doktora, z Urszulą Karmichelówną. Kraków, Fr. Cezary, fol.

Ostatnia kwadra xiężyca herbownego. Kraków, Fr. Cezary, 1910, fol., 3 ark.

Flos Hyacinthinus. Cracoviae, Fr. Cezary, 1889, k. 2.

Parascenium luctuosum. Cracoviae, in off. Cezarii, 1888, 2 k. Wiersz na śmierć Józefa Ostafskiego, astrologa.

Por. Juszyński: II, 26, Muczkowski, 352.

Oroszko J. A.

Recherches sur l'homoeopathie ou théorie des analogues. Paris, chez Desforêt, Lagny, impr. A. L. Boyer et C-ie, 1839, w 8-ce, k. 4, str. IV, 318 i 4.

Orzechowicz Andrzej, Galicianus Zaszczycensis.

De venenis. Venetiis, J. B. Merlo, 1837, w 8-ce, str. 56. Diss. inaug.

Orzechowicz Jan, rodem z Galicyi.

De entropio. Vilnae, Typis Diocesanis ad Eccl. S. Casimiri, 1825, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Orzechowski Ignacy, rodem z Litwy.

Specimen inaugurale medico-practicum frequentiores pulmonum morbos in instituto clinico vilnensi observatos exhibens. Vilnae, ex off. diocesan., 1830, w 8-ce, str. 75.

Orzgiewicz Jakób Franciszek, doktor filozofii i medycyny, w czasie swego pobytu w Padwie r. 1866 był radcą nacyi polskiej.

Osiecki Leon, rodem z Przemyśla, dyplom doktora medycyny otrzymał w Montpellier 22 grudnia 1837 r.; um. we Francyi r. 1881, przeżywszy lat 73.

Quelques mots sur le scorbut. Montpellier, Jullien, 1837, w 4-ce, str. 17. Thèse.

Osiecki Paweł Aleksander Henryk.

Du nouveau-né, son allaitement, son hygiène. Paris, Parent, 1865, w 4-ce, str. 38. Thèse.

Osowicki Antoni, ur. w r. 1842 w Lubieniu, w Poznańskim; do gimnazjum uczęszczał w Lesznie; medycyny słuchał od r. 1860 w Gryfii, później w Pradze, Wrocławiu a następnie w Berlinie, gdzie r. 1865 dyplom doktorski otrzymał.

De gravioribus laryngis affectionibus: angina membranacea et diphtheritica, de eorum discrimine anatomico, decursu, therapia et prognosi. Berolini, 1865, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Dwa przypadki wycięcia jajnika (ovariotomia) z własnego doświadczenia. (Rzecz czytana na walnem zebraniu Sekcji Lekarskiej Tow. Przyjaciół Nauk Pozn. w d. 24 czerwca 1874 r.). (Przegl. lek., 1874, Nr. 32, 33, 34).

Ospa krowia, w czem niesie pożytek ludzkości, jakim sposobem używać jej należy. Upominek dla Galicyi. Kraków, 1801, w 8-ce, z ryc.

Ospa krowia czyli krowinka, środek zabezpieczający od ospy powszechny. Kraków, druk J. Trasslera, str. 23. Po polsku i po niemiecku.

Ossakowski Jan E., stopień doktora medycyny otrzymał w Krakowie r. 1836, około r. 1838 był adjunktem klinicznym prof. Bierkowskiego. Przeniósłszy się do Warszawy, został mianowany r. 1842 lekarzem ordynującym w szpitalu św. Ducha Panien Marcinkanek; w r. 1849 objął ster tego szpitala jako lekarz naczelny. Umarł w Warszawie r. 1859.

Synoptyczny wykaz zwieńczeń wydarzających się w ludzkim ciele, wraz z rozpoznawczemi znakami i różnicami od złamań i sposobami odprowadzenia, pomnożony uwagami L. J. Bierkowskiego. Kraków, Czech, 1834, tablica arkuszowa.

De impetiginibus in genere. Cracoviae, 1836, w 8-ce, str. 40, k. 2. Diss. inaug.

Przewodnik do śledzenia moczu w rozmaitych chorobach. Warszawa, K. Kowalewski, 1857, w 8-ce, str. 2, 51, 4 tabl.

Gorączka tyfoidalna. Wyzdrowienie. Częściowe porażenie połowy ciała. Wyzdrowienie. (Tyg. lek., 1851, Nr. 43).

Róża worka jądrowego, gangrena. Wyzdrowienie. Obłąkanie pijackie. Wyzdrowienie. (Tamże, 1851, Nr. 44).

Rany ciężkie głowy. Wyzdrowienie. Wrzedzionka na karku. Wyzdrowienie. (Tamże, 1851, Nr. 45).

Krótki wykład o kataraktach, sposobach najnowszyczych operowania tychże i o chorobach następnych po operacyi. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXIV, 1850, str. 227—255).

Monomania religiosa. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 125).

Cirsophthalmos oculi sinistri. (Tamże, T. XXVI, 1851, str. 141).

Nosaczyna u człowieka. (Postrzeż.). (Tamże, T. XXVI, 1851, str. 152).

Sprawozdanie lekarskie ze szpitala św. Ducha, Panien Marcinkanek, w Warszawie w r. 1851. (Tamże, T. XXVII, 2 p., 1852, str. 46).

Opis cholery i niektórych nad nią spostrzeżeń w r. 1852. (Tamże, T. XXVIII, 2 poszyt, 1852, str. 83).

Ogólny pogląd na choroby w roku 1855 panujące w Warszawie. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 133).

Ossowidzki Maciej, ur. 26 sierpnia 1844 r. w Komarowie, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i Głogowie; medycyny słuchał (1865—1869) w Berlinie.

Ueber die bei der Zuckerharnruhr vorkommenden Augenkrankheiten. Berlin, G. Lange, 1869, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Ossowski Jan, ur. r. 1813 w Prusach wschodnich, nauki gimnazyalne pobierał w Chojnicach, do medycyny przykładał się (1835—1840) w Królewcu.

De hydrophobia. Regiomonti, 1840, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Ossowski Jan Sylwester.

O łaźni parowej w aparatach przenośnych — wynalazku J. S. Ossowskiego i jej skutkach w rozmaitych chorobach. Warszawa, w druk. Juliana Kaczanowskiego, 1852, w 8-ce, str. 88.

Ostrowicz Aleksander, ur. r. 1840 w Goścyniu, w Poznańskiem, nauki gimnazyalne pobierał w Lesznie i Poznaniu; w latach 1860—1861 poświęcał się teologii w Wrocławiu; w r. 1862 zapisał się na wydział lekarski a w 4 lata później (1866) dyplom doktorski osiągnął.

De trichina spirali et trichinosi. Vratislaviae, 1866, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Ostrowski Edward.

Polleya weterynaryjna. Warszawa, wyd. przez Radę lek. Król. Polsk., 1844, po polsku i rosyjsku.

Chirurgia weterynaryjna praktyczna, czyli wykład sposobów wykonywania pospolitszych operacyi na zwierzętach domowych, do użytku lekarzy weterynaryjnych i gospodarzy. Warszawa, druk. S. Strąbskiego, 1844, w 8-ce, str. VI, 217, 5.

Zaraza płuc czyli zapalenie płuc panujące u bydła rogatego. Warszawa, S. Orgelbrand, 1845, w 8-ce, str. 62.

Opisanie i leczenie influenzy czyli zarazy końskiej pod różnemi jej postaciami i z rozmaitemi powikłaniami podług Spínola i innych celniejszych lekarzy weterynaryjnych. Warszawa, S. Strąbski, 1847, w 8-ce, str. VIII, 149.

O życiu i pracach Mujschla. Warszawa, 1853. (Osob. odb. z Pam. tow. lek. warsz., T. XXVIII, 1852).

Listy z podróży odbytych do stepów Kirgiz-Kajzakich. Grodno i Wilno, nakł. Józefa Zagajewskiego. druk. Rosensona, 1859, w 12-ce, str. IX, 258 i 170, 2 tomy.

Ostrowski Paweł, ur. r. 1812 na Litwie, stopień doktora medycyny otrzymał w r. 1836 w Montpellier; um. 11 listopada 1837 r. w Bourbon-Vendée.

Quelques mots sur les bubons syphilitiques et leur traitement local. Montpellier, 1836, w 4-ce, str. 17. These.

Ostrowski Władysław, ur. 11 kwietnia 1836 r. w Warszawie, średnie nauki pobierał w warsz. gimnazjum realnem, w latach 1855—1857 uczęszczał do szkoły farmaceutycznej. Nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1857—1861) w Halli i Wiedniu. W r. 1863 uzyskał stopień lekarza w warsz. Szkole Głównej; w r. 1868 obronił rozprawę na stopień doktora medycyny. Początkowo był lekarzem szpitala w Kalwarii, później w Łukowie, następnie w Włodawku. Obecnie jest inspektorem urzędu lekarskiego w Płocku.

O nowotworze wilkiem zwanym (de lupo). Warszawa, druk. J. Jaworskiego, 1868, w 8-ce, str. 73. Diss. inaug. Ocenił K. T. Skobel w Przegl. lek., 1869, Nr. 10, 11.

Ostre zapalenie gruczołów krezkowych (mesenteritis acuta), przebieg takowych w ropienie, wyłanie ropy do jamy brzusznej, zapalenie otrzewnej, śmierć. (Klinika, T. II, 1867, str. 21—27).

O stosunku gońców do rzeźączki (de rheumatismo gonorrhoeico). (Tamże, T. VI, 1870, str. 17—22, 33—39).

Wiadomość o grzybach i bedłkach jadowitych krajowych ze stanowiska higieny. Płock, 1877, w 8-ce, str. 137 (po polsku i po rosyjsku).

Ostrożyński Jan (Galicianus Rostokiensis).

Diss. inaug. medica pertractans praecipuas macrobioticae materias. Vindobonae, typ. Congr. Meehit., 1835, w 8-ce, str. 71.

z **Ostrzeszowa Jan Cosmider**, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1487 i 1499. Od r. 1501 był profesorem w wydziale filozoficznym. Poświęciwszy się naukom lekarskim, kształcił się w nich także we Włoszech, wcielony do wydziału lekarskiego, dziekanil mu 1513 r.

Por. Oettinger... 138.

Oszacki Jan, rodem z Krakowa, gdzie kończył nauki lekarskie i pełnił przez krótki czas obowiązki asystenta anatomii. Od r. 1855 był lekarzem szpitalnym w Krzeszowicach a jako biegły chirurg niósł skuteczną pomoc rannym w 1863 r. Używał wielkiego rozgłosu, jako lekarz praktyczny. 19 marca 1877 zakończył krótki a pracowity żywot.

z **Oszkowie Mikołaj**, profesor akademii krakowskiej, lekurz Władysława Jagielly, kanonik św. Wita w Kruszwicy, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie r. 1416 i 1419.

Por. Roczn. wyd. lek., II, 44. Oettinger: l. e., str. 81.

Otczet (kratkij) o stojanii i diejstwiach Imperatorskoj i Carskoj mediko-chirurgiczeskoj akademii w tecenii perwyh trech let eja suszczestwowania t. e. s 19 sentiabria (1 oktiabria) 1857 g. po 19 sentiabria (1 oktiabria) 1860 g. czitannij w torżestwenom sobranii akademii 19 sentiabria (1 oktiabria) 1860 g. Warszawa, dr. Kowalewskiego, 1861, w 4-ce.

Otczet o sostojanii obszczestwennago przizrenia w gorodie Warszawie za 1870 g. Warsz., 1871, w 4-ce, str. 80.

Toż, za 1871. Warszawa, 1873, w 4-ce.

Toż, za 1872. Warszawa, 1874, w 4-ce.

Toż, za 1873. Warszawa, 1875, w 4-ce.

Otto de Ott August, lekarz w pułku gwardyi piechoty polskiej za panowania Stanisława Augusta, wybudował własnym kosztem opodal Warszawy obszerny gmach murowany dla chorych na ospę, w celu zapobieżenia rozszerzaniu się tej choroby po mieście. Po jego śmierci komisya edukacyjna zakupiła za 3,600 zł. 1792 jego bibliotekę lekarską dla wydziału lekarskiego przy uniwersytecie wileńskim.

Por. Lelewel: Bibl. ksiąg, II, 138. Arnold: Roczn. Tow. P. N., XV, 148. Kraszewski: Wilno, IV, 81. Gąsiorowski: III, 223.

Ożegowski Andrzej, ur. r. 1851 w Obrzyksku, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycyny słuchał (1815 — 1879) w Gryfii.

Ueber die Folgen der doppelseitigen Vagusdurchschneidung bei Tauben. Greifswald, J. Abel, 1879, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Pac Stanisław, doktor medycyny, był nadwornym lekarzem Stanisława Augusta. Po śmierci króla osiadł w majątności swęj Satanowie w Galicyi i tam wślawił się jako bardzo dobry lekarz, a przytém wielki dziwak. Um. 3 grudnia 1826 r., przeżywszy lat 120.

Por. Prziedzicki: Podole, Wołyń, Ukraina, II, 48, Tyg. lek., 1851, Nr. 40.

Pacanowski Henryk, ur. r. 1857 w Tomaszowie Rawskim, do gimnazjum uczęszczał w Warszawie i tu także przykładał się (1875—1880) do nauk lekarskich. Od r. 1880 jest asystentem kliniki terapeutycznej w szpitalu św. Ducha.

O zmianach jakim ulegają mięśnie prądkowane po wycięciu, zmiążdżeniu i t. p. uszkodzeniach pewnej części odpowiedniego nerwu ruchowego. Praca nagrodzona medalem złotym przez wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego. Warszawa, druk. J. Ungera, 1879, w 8-ce, str. 58, 4 tabl.

Tumor abdominis et graviditas. Laparohysterotomia. (Gaz. lek., 1880, str. 151, 163, 171).

Toż, w osob. odb. Warszawa, 1880, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 23.

Przyczynę do rozpoznawania guzów brzusznych. (Tumor abdominis. Oclusio intestinum. Perimetritis). (Tamże, 1881, Nr. 36).

Toż, w osob. odb. Warszawa, 1881, druk. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 7.

Z kliniki terapeutycznej prof. Lambli. Nowotwór złośliwy śródpiersia. (Neoplasma malignum in mediastino posteriori). (Tamże, 1882, Nr. 7).

Kilka uwag nad przebiegiem tyfusu brzuszno i wysypkowego w klinice terapeutycznej szpitala św. Ducha za czas od r. 1873—1882. (Tamże, 1883, Nr. 8—16).

Toż, w osob. odb. Warszawa, 1883, druk. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 53.

Z kliniki terapeutycznej prof. Lambli. Wrodzone połączenie komórki sercowych. (Communicatio ventriculorum cordis congenita). (Tamże, 1883, Nr. 40 do 43).

Toż, w osob. odb. Warszawa, 1883, druk. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 28.

Obecny stan nauki o peptonach w moczu. (Kron. lek., 1883, Nr. 23).

Toż, w osob. odb. Warszawa, druk. Ziemkiewicza i Noakowskiego, w 8-ce, str. 10.

Paciewicz Piotr, rodem z Litwy, był podoficer wojska polskiego, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 22 sierpnia 1836 r. Praktykował w Issoudun (Indre).

Quelques considérations sur l'érysipèle. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 12. Thèse.

Pacula Jędrzej, społeczny weterynarz krakowski.

Kilka słów o szczepieniu zaraźliwego zapalenia płuc i opłucny u bydła. (Przegl. lek., 1876, Nr. 21).

Uwagi nad wścieklizną u zwierząt. (Tamże, 1876, Nr. 52, Nr. 53).

Kamienie i skamieliny w ustroju zwierzęcym. (Tamże, 1879, Nr. 11).

Paczkowski Stanisław, ur. r. 1837 w Kamionce, w powiecie bydgoskim; nauki gimnazjalne pobierał w Chojnicach i w Trzemesznie, medycyny słuchał (1861—1865) w Gryfi. Początkowo praktykował w Kostrzynie, później (od 1868) w Koronowie, a od r. 1878 jest lekarzem kapituły w Pelplinie.

Observationes quaedam de menstruationis anomalis atque exanthematibus. Gryphiswaldiae, typ. Kunike, 1865, w 8-ce, str. 23. Diss inaug.

Fuchsanilinum muriaticum. (Przegl. lek., 1882, Nr. 8).

O leczeniu błonicy. (Tamże, 1883, Nr. 21).

Z licznych jego utworów poetycznych wyszły w druku:

Do Sławian południowych. (Goniec wielkopolski).

Wojna. (Tamże).

Na jubileusz Piusa IX. (Pielgrzym).

Bieda. (Kalendarz na r. 1878).

Na dzień jubileuszu 50-letniego kapłaństwa ks. biskupa Marwicza i w. i.

Padziński Franciszek, dyplom doktora medycyny otrzymał w Montpellier 3 kwietnia 1839 r.

Essai sur l'hypertrophie du coeur. Montpellier, J. Martel, 1839, w 4-ce, str. 16. Thèse.

Padziński Ludwik.

De la rétention d'urine dans le rapport avec la grossesse, l'accouchement et les suites des couches. Strasbourg, 1869. Thèse.

Pajeki Damian, lekarz, „nauc wyzwole-nych mistrz y philosoofy w sławny akad. krak. doktor y professor“ w połowie XVII wieku (1642, 1651) wydawał kalendarze.

Pajewski A., społeczny lekarz wojskowy w Warszawie.

Przypadek ostrego zapalenia nieżytego żołądka, jelit cienkich i grubych pochodzenia zimniczego (gastro-entero-colitis malarica). (Medycyna, 1877, Nr. 36).

Pajderski Józef.

Ueber die Wirkung der Jodoform-Salbe in der Augenheilkunde. Greifswald, (J. Abel), 1882, w 8-ce, str. 31, 1 n. l. Diss. inaug.

Palczyński Tymoteusz, rodem z Litwy.

Diss. inaug. pathologiam vomitus chronic exhibens. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1815, w 8-ce, str. 27.

Palicki Bogusław, ur. r. 1813 w Rogo-

źnie, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i w Głogowie; mając lat 17 brał udział w powstaniu r. 1831. Osiągniawszy dyplom doktora medycyny w Wroclawiu 24 grudnia 1839 r., początkowo praktykował w Grodzisku, skąd w r. 1842 przeniósł się do Kościana i tu do końca życia pożyteczną działalność rozwijał. W r. 1848, ciesząc się zaufaniem różnych warstw społecznych, umiał łagodzić najzapalczysze rozdrażnienia. Był gorliwym orędownikiem „Pomocy naukowców“. W r. 1852 podczas gwałtownej cholery w okolicach Kościana, w pracy i poświęceniu współzawodniczył ze świętobliwym O. Antoniewiczem. Umarł w lutym 1868 r.

De musculi cordis structura. Vratislaviae, typ. Friedlaenderi, 1839, w 4-ce, str. V i 40. Diss. inaug. ded. Purkinemu. (Sprawozdanie z niej podał Majer w Roczn. wyd. lek., T. III, str. 245—251).

* Palm R., magister farmacyi.

Chemische Bestimmung der Kohlensäure-Eisenquellen zu Slawinek und Bronowitz bei Lublin. Ausgeführt im chemischen Laboratoriu des Polytechnicums zu Riga. Riga, L. Weyde, 1877, w 8-ce, str. 16.

Chemiczna analiza węglano-żelazistych źródeł Slawinka i Bronowic pod Lublinem. (Gaz. lek., T. XXIII, 1877, str. 117—122).

Palmowski.

Kilka słów o szarłatneryi w medycynie. (Tyg. lek., 1850, Nr. 47, 48).

Paludius Salomon, sławny lekarz, w pierwszej połowie XVII wieku wspólnie z innymi zawiadywał kwitnącemi szkołami w m. Huszczy.

Starożytna Polska, II, 1410.

Pamiętnik drugiego zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie (19—24 lipca 1875 r.). Wydany staraniem wydziału gospodarczego tegoż zjazdu. We Lwowie 1876. Nakładem wydziału gospodarczego drugiego zjazdu lekarzy i przyrodników polskich, w 8-ce, str. 480. V, 2 mapy.

Pamiętnik farmaceutyczny krakowski wydawany przez Floryana Sawiczewskiego. T. I, Kraków, nakł. wydawcy, druk. D. E. Friedleina, 1834, w 8-ce,

k. n. 5, str. 384, tabl. 8. T. II, tamże, 1835, w 8-ce, str. 376.

Pamiętnik farmaceutyczny wileński. Pismo peryodyczne przez członków wydziału farmaceutycznego w towarzystwie medycznem cesarskiem wileńskiem B. Gryzera, J. Gutta, M. Macewicza, M. Machanera, M. Szulca, K. Wagnera, F. Welka, J. Wolfganga wydawane. T. I, Wilno, nakł. wydawców, druk. J. Zawadzkiego, 1820, w 8-ce, k. n. 6, str. 558, tabl. 7.

Pamiętnik lekański warszawski. Warszawa, nakładem wydawcy (W. Malca), w druk. Gałęzowskiego. T. I, 4 poszyty, str. VI, 541, 2 tb. T. II, tamże, 1828—9, 4 poszyty, str. 573.

Pamiętnik towarzystwa lekańskiego wileńskiego.

T. I, Wilno, nakładem i drukiem J. Zawadzkiego, 1818, str. XXIV, 379. T. II, tamże, 1821, str. XLVIII, 350.

Pamiętnik towarzystwa lekańskiego warszawskiego. Serya I. T. I, 1837, Warszawa, druk. Węgieńko, str. 718, 3 tb., 1 portret, 4 poszyty. Komitet redakcyjny: A. Janikowski, Koehler, Lebel, Le Brun, Leo i Malesz. T. II, 1839, Warszawa, druk. Chmielewskiego, str. 674, 2 tb., 4 poszyty. Komitet redakcyjny: A. Janikowski, Koehler, Lebel, Le Brun, Malesz i Oczapowski. T. III, 1840, tamże, str. 256, 2 poszyty. Redaktor: Lebel. T. IV, 1840, tamże str. 254, 2 poszyty. T. V, 1841, tamże, str. 279, 2 tb., 2 poszyty. T. VI, 1841, tamże, str. 280—594, 2 poszyty. T. VII, 1842, tamże, str. 331. T. VIII, 1842, tamże, str. 318, 2 tb., 2 poszyty. T. IX, 1843, tamże, str. 154, 168, 2 poszyty. T. X, 1843, tamże, str. 517, 2 poszyty. T. XI, 1844, tamże, str. 320, 2 poszyty. T. XII, 1844, tamże, str. 320, 2 poszyty. T. XII, 1844, tamże, druk. Orgelbranda, str. 323, 2 poszyty. T. XIII, 1845, tamże, str. 323, 2 poszyty. T. XIV, 1845, tamże, str. 328, 2 tb., 2 poszyty. T. XV, 1846, tamże, druk. ul. Rymarska, str. 160, 161, 2 poszyty. T. XVI, 1846, tamże, str. 326, 2 poszyty. T. XVII, 1847, tamże, str. 329, 2 poszyty. T. XVIII, 1847, tamże, str. 323, 2 poszyty. T. XIX, 1848, tamże, str. 324, 2 poszyty. T. XX, 1848, tamże, str. 339, 2 poszyty. T. XXI, 1849, tamże, str. 311, 2 poszyty. T. XXII, 1849, tamże, str. 319, 2 poszyty. T. XXIII, 1850, tamże, druk. Gaz. codzien., str. 160, 158, 2 poszyty. T. XXIV, 1850, tamże, str. 339, 2 poszyty.

Serya II. T. XXV, 1851, Warszawa, księg. Natanson, str. 146, 166, 2 poszyty. Red.: Chałubiński, Majewski, Olbratowicz. T. XXVI, 1851, tamże, str. 158, 145, 2 poszyty. T. XXVII, 1852, tamże, str. 161, 194, 1 tb. Red.: Olbratowicz. T. XXVIII, 1852, tamże, str. 132, 148. T. XXIX, 1853, tamże, str. 334, 2 poszyty. Red.: Kulesza, Majewski, Rose. T. XXX, 1853, tamże, str. 379, 2 poszyty. T. XXXI, 1854, tamże, str. 311, 2 poszyty. Red.: Kulesza. T. XXXII, 1854, tamże, str. 315, 2 poszyty. T. XXXIII, 1855, tamże, str. 344, 1 tb., 2 poszyty. T. XXXIV, 1855, tamże, str. 336, poszyty. T. XXXV, 1856, tamże, str. 340, 2 tb., 2 poszyty. T. XXXVI, 1856, tamże, str. 310, 1 tb., 2 poszyty. T. XXXVII, 1857, tamże, str. 330, 2 portr., 2 poszyty. T. XXXVIII, 1857, tamże, str. 310, 1 tb., 2 poszyty. T. XXXIX, 1858, tamże, str. 316, 2 poszyty. T. XL, 1858, tamże, str. 313, 2 poszyty. T. XLI, 1859, tamże, str. 334, 2 poszyty. T. XLII, 1859, tamże, str. 348, 2 poszyty.

Serya III. T. XLIII, 1860, tamże, księg. Kaufmana, str. 456, 1 tab., 6 poszytów. Red. Wł. Dybek. T. XLIV, 1860, tamże, str. 427, 6 poszytów. T. XLV, 1861, tamże, str. 395, 11 poszytów. T. XLVI, 1861, tamże, str. 373, 12 poszytów.

Serya IV. T. XLVII, 1862, tamże, str. 355, 5 poszytów. Red. H. Łuczkiwicz. T. XLVIII, 1862, tamże, str. 414, 3 poszyty. T. XLIX, 1863, tamże, str. 508, 6 poszytów. Red. St. Janikowski. T. L, 1863, tamże, str. 504, 6 poszytów. T. LI, 1864, tam-

ze, str. 480. T. LII, 1864, tamże, str. 523, 6 poszytów. T. LIII, 1865, tamże, str. 475, 6 poszytów. T. LIV, 1865, tamże, str. 479, 6 poszytów. T. LV, 1866, tamże, str. 476, 6 poszytów. T. LVI, 1866, tamże, str. 446, 6 poszytów.

Serya V. T. LVII, 1867, tamże, księgi Glücksberga, str. 441, 6 poszytów. Red. J. F. Nowakowski. T. LVIII, 1867, tamże, str. 387, 6 poszytów. T. LIX, 1868, tamże, str. 336, 1 portret, 6 poszytów. T. LX, 1868, tamże, str. 327. T. LXI, 1869, księgi Gebethnera i Wolfa, str. 228, 2 tb. Red. J. Wszebor. T. LXII, 1869, tamże, str. 328—670, 6 poszytów. T. LXIII, 1870, tamże, str. 318, 6 poszytów. T. LXIV, 1870, tamże, str. 328, 6 poszytów. T. LXV, 1871, tamże, str. 328, 1 tb., 6 poszytów. T. LXVI, 1871, tamże, str. 326, 6 poszytów. T. LXVII, 1872, tamże, str. 332, 6 poszytów. T. LXVIII, 1872, tamże, str. 333—689, 1 tb.

Serya VI. T. LXIX, 1873, Warszawa, druk. Jaworskiego, str. 468, 104, 13 tb., 4 posyty. Red. F. Nawrocki. T. LXX, 1874, tamże, str. 411, 87, 6 tab. T. LXXI, 1875, tamże, str. 549. Red. J. Rogowicz. T. LXXII, 1876, tamże, druk. Skińskiego, str. 630. T. LXXIII, 1877, tamże, druk. Skińskiego, str. IV, 702. Red. Konr. Dobrski. T. LXXIV, 1878, druk. M. Ziemięckiego i Noakowskiego, str. VII, VIII, 664. T. LXXV, 1879, str. VIII, 725. T. LXXVI, 1880, druk. Kowalewskiego, red. Ed. Klink, str. VIII, 953. T. LXXVII, 1881, str. VII, 774, 21 tb. T. LXXVIII, 1882, tamże, str. VI, 883, V, 9 tb. T. LXXIX, 1883, tamże, red. R. Jasiński, str. VII, 783.

Pantoczek Leon Walenty, ur. 1813 r. w Koprzywnicy, do nauk początkowych przykładał się w Kielecach i Krakowie, doktorat medycyny osiągnął w Peszcie. Obecnie mieszka w Złanie w hrabstwie Nowohradzkim. Jest on wynalazcą nowego sposobu odlewania ze szkła przedmiotów najrozmaitszych, których okazy znajdują się w muzeum archeologicznym krakowskim.

Papelbaum Georg. Christophorus Tirschieltigelo-Polonus.

De febre maligna per gangraenam pedis dextri in regione malleoli externi crificae soluta. Göttingae, 1743. Diss. inaug.

* Pappenheim Ludwik.

Policya lekarska przekład dzieła: „Handbuch der Sanitäts-Polizei“ przez dr. Wacława Mayzela, laboranta przy kat. fizyol. i histologii w c. warszaw. uniw., T. I, przez dr. Jana Libchena, Warszawa, 1872, w 8-ce, str. 511 i XV. Tom II, przez dr. W. Mayzla, Warszawa, 1872, w 8-ce, str. 602, IV. T. III, Warszawa, druk. J. Bergera, 1871, w 8-ce, str. VIII, 508, obszc. Łukowski S. W.

* Paracelsus.

De praeparationibus P. Theophrasti Paracelsi ab Hohenheim germani, philosophi ac medici, omnium iudicio absolutissimi libri II, cura et industria, summaque fide et integritate, qua fieri potuit ab Adamo Schroetero Silesio philosopho et poeta laureato in lucem editi. Cracov., Math. Wirzbięta, 1569, w 4-ce, k. nl. 45.

Arhidoxae Philippi Theophrasti Paracelsi magni, germani philosophi et medici solertissimi ac mysteriorum naturae scrutatoris et artificis absolutissimi libri X. Nunc primum illustrati ac magnifico domino Alberto a Lasko, palatino Silesiensi, duce et auspice studio et diligentia Adami Schroeteri, philosophi et poetae laureati, e germanico in latinum sermonem translati et editi. Marginalibus annotationibus et indice copiosissimo per Jo. Gregorium Macrum, phi-

losophum et medicum adjutis. Cracov., Math. Wirzbięta, 1569, w 4-ce, k. nl., 32, str. 243, k. nl. 12.

Paręński Stanisław, od r. 1872 docent diagnostyki lek. w uniwersytecie krakowskim, od r. 1875 prymaryusz w oddziale chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza w Krakowie, radca miejski.

O wrzodach przewodu pokarmowego skutkiem zatoru powstających. Z pracowni patologiczno-anatomicznej Uniw. Jagiell. Kraków, w druk. uniw., 1872, w 8-ce, str. 41. Ocenit dr. J. Warschauer. (Przegl. lek., 1873, Nr. 4, str. 37—38).

Ueber embolische Darmgeschwüre. (Oesterr. med. Jahrb., 1876, str. 275—306, zesz. 3).

Paschal, stopień doktora filozofii otrzymał w Zamościu r. 1765 i tegoż roku zostawszy członkiem zakonu s. Jana Bożego, objął obowiązki lekarza w warsz. szpitalu dla obłąkanych i tu do r. 1790 posługę czynił.

Por. Rothe: Historia szpitala św. Jana B., str. 4.

Paschalis Piotr, rodem z Genewy, otrzymawszy r. 1624 w Bazylei stopień doktora medycyny, osiadł w Polsce.

Diss. medica inaug. de febre vulgo ardente dicta. Basileae, typ. Jac. Genathi, 1624, w 4-ce, 3 ark. Ded. Jędrzejowi i Rafałowi Leszczyńskim.

De statu Christi post resurrectionem. Odpowiedź na pismo Krzysztofa Lubienieckiego: Epistola ad D. Paschal de Christo non statim post mortem in corpore glorioso resuscitato.

Praxis medicinae de febribus: in qua methodo facillima dilucidissimaque omnium febrium cognitio et curatio traditur. Lugduni Bat., J. Maire, 1631, w 8-ce, str. 181.

Por. Wiszniewski: IX, 143.

Pasiutewicz Ksawery, ur. r. 1832 w Szczecinie, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnym, nauk lekarskich słuchał w Kijowie. Od r. 1855 jest lekarzem szpitala św. Karola w Puławach. W instytucie politechnicznym i rolniczo-leśnym, otwartym w Puławach w r. 1862 wykładał higienę. Stopień doktorski osiągnął w Warszawie r. 1863.

Przypadek nosaczyny. (Tyg. lek., 1858, Nr. 36).
O skuteczności kamfory w czarnej krocie. (Tamże, 1861, Nr. 4, 5).

O wrzodach na gołeni. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1863, w 8-ce, str. 80. Diss. inaug.

Wspomnienie pośmiertne o Puternieckim. (Gaz. lek.).
Wspomnienie pośmiertne o d-rze M. Wojcie. (Przegl. lek.).

List otwarty do d-ra Al. Janiszewskiego o leczeniu wrzodów na gołeni. (Gaz. lek.).

Passecki Antoni Emmanuel, rodem z Łowicza, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 14 lipca 1834 r.

Quelques propositions sur les affections typhoides. Montpellier, Martel, 1834, w 4-ce, str. 14.

Pastoryusz ab Hirttemberg Joachim, ur. r. 1610 w Wielkim Głogowie na Szląsku. Ukończywszy nauki lekarskie, przeniósł się do Prus królewskich, gdzie jako socynianin bezpieczniejszy dla siebie uważał pobyt. W Elblągu został fizykiem miejskim i profesorem historii, a r. 1652 rektorem tame-

cznego gimnazjum. Następnie przeniósł się do Gdańska, i tam obok zajęć lekarskich, wykładał anatomią i medycynę. Przeszedłszy na łono kościoła katolickiego, po śmierci żony poświęcił się stanowi duchownemu. Zyskawszy względy Wacława Leszczyńskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, przedstawiony był przez niego Władysławowi IV-mu i został sekretarzem i historyografem królewskim. Zaszczycany coraz wyższymi godnościami duchownymi, został kanonikiem chełmińskim, warmińskim i włocławskim, dalej dziekanem, proboszczem i oficyałem gdańskim i pomorskim, protonotaryuszem apostolskim, komisarzem królewskim. Na sejmie r. 1662 zaliczony został w poczet dziedzicznej szlachty polskiej, z przydomkiem ab Hirtemberg. Umarł w Frauenburgu 26 grudnia 1681 r.

Florus polonicus s. polonae historiae epitome nova. Lugduni Batavorum, apud Franc. Hegerum, 1641, w 12-ce, str. 215, nl. 16. Przyp. Piotrowi z Lachowice Sieniucie.

Toż. Dantisci, 1642.

Florus polonicus vitis duorum regum auctus et dedicatus comiti de Leszno, archiepiscopo gnesnensi. Amstelodami, apud Joan. Jansonium, 1664, w 12-ce.

Florus polonicus s. polonicae historiae epitome nova, quintum recognita, aucta et ad nostri usque temporis bella continuata. Gedani et Francofurti, sumptibus Simonis Beckensteinii, typ. Simonis Reinigeri, 1679, w 12-ce, str. 851.

De dignitate historiae oratio, cum honorarium historiae docendae munus aggrederetur, habita. Elbingae, typis Achatii Corelli, 1651.

Orationes duae, quarum prima inauguralis, de praecipuis historiae auctoribus; altera de potissimis ejusdem argumenti, agit. Gedani, typ. viduae Georgii Rhetii, w 4-ce.

Bellum Scythico-Cosacicum s. de conjuratione Tartarorum, Cosacorum et plebis Russicae contra regnum Poloniae, ab invictissimo Poloniae et Sueciae rege Joanne Casimiro profligata, narratio, plenioris historiae operi praemissa. Dantisci, sumptibus Georgii Försteri, 1652, w 4-ce, str. 269.

Dzielo to pomnożone wyszło p. t.: Historiae polonae plenioris partes duae. Ejusdemque dissertatio philologica de originibus sarmaticis. Dantisci, sumptibus Simonis Beckensteinii, 1685, w 8-ce, str. 318, 293. Drugi tom ma napis: *Historiae polonae plenioris pars posterior. De Joannis Casimiri regis expeditione Zboroviana et Beresteciana, profligatoque ibidem Chano Tartarico ac Chmielnicko Cosaco.* Accesserunt alia plurima acta ad annum usque 1651. Opus posthumum. Dantisci, sumptibus Simonis Beckensteinii, 1685, w 8-ce.

Historiae polonae pars prima de Vladislai IV extremis et Joannis Casimiri electione ac coronatione. Orta cosacorum et tartaricae gentis descriptio. Gedani, apud Sim. Reiniger, 1680, w 8-ce, str. 318.

De originibus sarmaticis dissertatio philologica posthuma. Dantisci, sumptibus S. Beckensteinii, 1685, w 8-ce, str. 88.

Palaestra nobilium s. consilium de generosorum adolescentum educatione, in gratiam quorundam illustrissimorum Polonorum conscripta. Elbingae, sumptibus auctoris, typ. Achatii Corelli, 1654, w 4-ce. Ded. uczniom swoim: Wład. Denhofowi, Wład. Kaz.

Guldensternowi, Teod. Gorajskiemu, Bogusł. Potockiemu i Krzysztofowi Sieniucie.

Heroes sacri, pepulm sarmaticum, musa peregrinans, editio altera, correctior et multis accessionibus locupletior, adjectus nunc simul est ejusdem character virtutum. Dantisci, sumptibus G. Försteri, 1653, w 12-ce, str. 179.

Diadema gloriae felicibus auspiciis serenissimi Michaelis, favente coelo, triumphante Republica, Cracoviae, in aede St. Stanisla die principii angelorum dicata. coronam suscipientis, consecratum. Cracoviae, 1659, fol.

Toż. Gedani, 1679, w 12-ce.

Acta pacis Olivensis, inedita. Vratislaviae, apud H. Korn, 1763, 1766, w 4-ce, str. 328, 336. Dwa tomy wydane z rękopisu biblioteki Żaduskich przez Jana Bogumiła Bohemiusa.

Oliva pacis s. oratio habita coram legatis ad tractatum Olivensem. Gedani, 1661, w 4-ce.

Illustrium scriptorum de rebus germanicis, tomus tres.

Chronicon magnum belgium.

Ordo studiorum a. 1674.

Vita Joannis Crelli, 1660, 1661, 1663.

Vita Theodosii magni.

Faustus germano-belgicus. Coloniae, 1658, w 8-ce.

Aulicus inculpatus.

Differentia inter politicam generinam et diabolicam. Amstelodami, 1659.

Opuscula politica.

Meditationes super historiam passionum Christi.

Alca mundi s. theatrum vicissitudines et metamorphoses naturales, domesticae, civiles, aulicae, ecclesiasticae et litterariae compendio exhibens. Accessere meditationes passionum Christi recognitae. Gedani, D. F. Rhetius, 1680, w 8-ce.

Orationes.

Epitaphium St. Lubienieci sen. 1633.

Poemata varia. Gedani, 1653.

Sibyllae Margaritae, comiti Denhofiae, Ducis Silesiae, 1657.

Silvae. Gedani, 1657.

Stella aurea Sigismundi Guldensternii dicata honoribus. Gedani, 1656, w 8-ce.

Carmen nuptiale in nuptias Michaelis regis poloniae cum Eleonora Austriaca. Gedani, 1670, fol.

Anagrammata in eadem materia. Gedani, 1670, fol.

Plausus castalii, poema Andreae Olszanio Gedani venienti ad homagium recipiendum. Gedani, 1670, fol.

Gratulatio panegyrica. Gedani, typ. Rhetii, 1661.

Poemata sacra. Typ. monasterii Olivensis, 1673, w 8-ce.

W rękopisie:

Dziennik poselstwa Jana hr. na Lesznie, wojewody łęczyckiego, starosty małborskiego posła do Szweyri r. 1655. Rękopis ten znajdował się w bibliotece Żaduskich. Juszyński wspomina i o innych rękopisach Pastoryusza.

Tiara princeps D. Andreae Olszovii. Panegyryk dla kanclerza, późniejszego arcybiskupa gnieźnieńskiego Olszowskiego.

Palaestra nobilium. s. consilium de illustrium adolescentum educatione in gratiam quorundam Poloniae procerum olim conscripta, nunc emendata. Accesserunt ejusdem auctoris scripta quaedam panegyrica. Francofurti ad Moenum, sumptibus Simonis Beckensteinii, 1678, w 12-ce, str. 281.

Calendae regiae s. oratio, qua Toronium expugnatum Joanni Casimiro regi gratulatur; itemque de praecipuis beneficiis et successibus illi a Deo collatis. Gedani, 1660, w 4-ce.

Epistolae sacrae.

Fragmentum de rebus Prussiae.

De causis et remediis dissensionum in religione.
Principes polonus s. instito primarii et in excelso familia editi juvenis, in Republica Polona. Ad ill. principem D. Vladislau Dominieum Ducem in Ostrog et Zaslaw, comitem in Tarnow d. d. Joannes Innocentius Petricius. Cracoviae, Fr. Caesar, 1633, w 4-ce, str. 109.

Stella aurea s. lux virtutis ex natura stellarum accensa. Dantisci, typ. D. Fr. Rhetii, 1656, w 8-ce, str. 80. Przyp. Władysławowi Kazimierzowi, Janowi Rafałowi i Zygmuntovi Guldensternom, kasztelanom gdańskim.

Character virtutum, aliorum etiam qua veterum quæ recentium autorum coloribus adumbratus. Editio quarta, a mendis prioribus repurgata. Adjunctum est aliud opusculum lucem virtutum et naturam stellarum explicans. Dantisci, D. Fr. Rhetius, 1679. Przyp. Janowi Zbąskiemu.

Minister status s. considerations super vitam Nicolai Neovilli, Jenae, 1664, w 8-ce.

Historiae moscoviticae libri tres.
Epitome rerum gestarum in Europa praecipue vero in Polonia a. 1665, 1666 et 1668. Rękopis.

Por. Niesiecki: Korona polsk., III, 564. Przyjaciel ludu, 1836, str. 151. Juszyński: II, 45. Chodyński: II, 280. Ładowskiego inwentarz konstyt., str. 154. Wiszniewski: I, 78, 81. Łukaszewicz: Hist. szkół, I, 432, 465. Bandtko: III, 11—13. Chładowski: Spis dzieł, str. 118. Praetorius: Athenae gedan. 114—117, 333. Marylski: str. 278. Jocher: Obr. bibl. I, 217, 295.

Paszkowski M. z Jenotajewska.

Epidemia w gub. Astrachański. (Gaz. lek., T. XXVI, 1879, str. 144—146, 165—167).

Paszkowski Stanisław, społeczny prymaryusz w oddziale chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Kilka uwag o apomorfynie ze szczególnym uwzględnieniem działania fizyologicznego. Z kliniki prof. Korczyńskiego. (Przegl. lek., 1875, Nr. 34, 35, 36).

Paszkowski Wiktor.

De la fracture du calcaneum par écrasement et des déformations consécutives. Paris, lib. et imp. Dupont, 1880, w 4-ce, str. 64.

* Patissier F.

Opis chorób właściwych osobom wszelkiego stanu tudzież sposoby zapobiegania, czyli unikania takowych, oprócz środków lekarskich za pomocą higieny. Dzieło d-ra Patissier wskazuje przepisy higieniczne i wszelkie ostrożności jakie w celu zachowania zdrowia rękodzielnicy, fabrykanci, naczelnicy rzemieślniczych warsztatów i wszyscy nakoniec ludzie rozmaitym zatrudnieniom mniej więcej zdrowiu zagrażającym oddani, przedsiębrać powinni; przełożone w krótkości na język polski przez Sylwestra Pleszkowskiego. Warszawa, A. Gałęzowski, 1832, w 16-ce, str. VIII, 277.

* Patte Piotr (1723—1814).

Starość szczęśliwa czyli sposoby utrzymania w czystości siły umysłu i ciała, aż do najpóźniejszego wieku. Wybrano z dzieła w francuskim języku napisanego przez..., z drugiej edycyi w r. 1803 wyszły w Krakowie, w druk. Jana Maja, 1805, w 8-ce, str. 98 i 2. Poświęcone cieniem Udasza hr. Wodzickiego, starosty. Wierszem.

* Paulet.

Na pamięćk czterechsetnej rocznicy urodzin M. Kopernika. Rys anatomii stosowanej przez Paule'a. Przekład z franc. studentów Rom. Kowalewskiego i Władysława Matlakowskiego. Warszawa, w dr. Gaz. Lek., 1877, w 8-ce, str. III, 400.

Pauli Adryan, zmarły r. 1622, wykładał nauki lekarskie w gimnazjum gdańskim.

De succini natura. Gedani, 1613.

Disp. de motu. Gedani, 1613.

Disp. de coelo. Gedani, 1616.

Disp. de calore. Gedani, 1614.

Por. Praetorius E. Athenae gedan., str. 59.

Paulini Adam, doktor medycyny i filozofii, um. 1580 r. sprawował w Poznaniu urząd burmistrza. Radą i pieniędzmi zasiłł pierwszych drukarzy w Poznaniu: Melchiora Nerynga i Jana Wolraba.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 440. Gąsiorowski I, 238. Juszyński: Dykc. poetów II, 454. Łukaszewicz: Obr. m. Poznania 36.

* Paulizki Henr. Fryd.

Medycyna dla ludu wiejskiego, zawierająca przepisy rozsądne pielęgnowania zdrowia, uniknięcia i leczenia zwyczajnych chorób małą liczbą pewnych środków lekarskich, a szczególniej przyzwolitem zachowaniem się, służąca plebanom, felczerom i rozsądnym gospodarzom, osobliwie w okolicach, które lekarzów nie mają, na nowo przerobiona i pomnożona przez... z drugiego oryginalnego, a siódmego z kolei w roku 1824 wydania, tłómaczona z niemieckiego przez Walentego Szcafięra. Wilno, J. Zawadzki, 1823, w 8-ce, str. XIV, 602, nl. 8.

Toż, wydanie drugie poprawne. Wilno, 1830, w 8-ce, T. I, str. IV, X, 354. T. II, str. 6, 378.

Toż, wydanie trzecie. Wilno, J. Zawadzki, 1845, w 8-ce, T. I, str. LIX i 354. T. II, str. X, 378, 59.

Toż, wydanie czwarte traktatem o cholerye azyatyckiej pomnożone. Wilno, J. Zawadzki, 1849, w 8-ce, T. I, str. LVI, 324. T. II, str. X, 344.

Pauly Józef, lekarz poznański.

Przyczynę do rozcięcia tchawicy. Wziewanie przez rękę po rozcięciu tchawicy w przypadkach dławca i błonicy. (Przegl. lek., 1878, Nr. 7, 8).

Szpotałość w skutek braku kości gołenioviej. (Tamże, 1879, Nr. 43).

Paweł Polak był około 1549 r. profesorem medycyny w akademiach padewskiej; wykładał księgę trzecią Avicenny.

Por. Gąsiorowski: 236.

Z Pawli Jan (de Papi, de Saccis) jeden z najdawniejszych profesorów akademii krakowskiej do wykładu nauk lekarskich, sprawował obowiązki dziekana wydziału lekarskiego, a nawet piastował godność rektora (1425). Za jego dziekanstwa a rektorstwa Tomasza ze Strzempina (1433) ułożono i spisano ustawy wydziału medycznego.

Por. Łukaszewicz: Hist. szkół, III, 110. Wiszniewski: Hist. lit. polsk., I, 55, II, 44. Roczn. wyd. lek., I, 55, III, 457. Muczkowski: Wiadomość o założeniu ak. krak., 26. Oettinger: Rys... str. 80.

Pawliński Józef, ur. w Zgierz 21 stycznia 1851 r., szkolne nauki odbywał w Łęczy i Warszawie; do medycyny przykładał się w Warszawie (1869—1874). Dor. 1876 pracował w klinice dyagnostycznej prof. Baranowskiego. W latach 1876—1878 letnie miesiące spędzał w Nowém Mieście nad Pilicą, ordynując w miejscowym zakładzie leczniczym; w zimowych zaś doskonalił się w medycynie za granicą pod

kierunkiem Bambergera, Ducheka, Friedrichsa i Leydena. W. r. 1879 osiadł w Warszawie, gdzie od r. 1880 jest lekarzem miejscowym szpitala Dzieciątka Jezus.

Dżuma (pestis). (Zdrowie, 1879, Nr. 4).

Krytyczny rozbiór dzieła F. Raymonda: Des dyspepsies. (Gaz. lek., 1879, Nr. 5, 6).

Sprawozdanie z dzieła Cohnheima. Die Tuberculose von Standpunkte der Infectionslehre. (Tamże, 1880, Nr. 13, 14).

O tak zwanym połowicznym skurcu serca. Hemistolia cordis (Leyden). (Tamże, 1882, Nr. 13 do 22).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. 60.

Wspomnienie z wycieczki do Berlina. (Gaz. lek., 1881, Nr. 11, 14, 16, 17).

Solanka jodowo-bromowa Jastrzab. (Tamże, 1882, Nr. 39, 40).

Przyrządek do nauki o powstawaniu znieczulenia i wyczerpania mięśni serca przy wadach zastawek serca. (Tamże, 1882, Nr. 43—46).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1882, druk. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 25.

Zwężenie i zatkanie tętnic wieńcowych serca, pod względem fizyologicznym, anatomico-patologicznym i klinicznym. (Tamże, 1883, Nr. 35—38).

Badania kliniczne nad arytmią serca w ogóle a w szczególności przy wadach zastawek. (Pamiętnik lek. warsz., T. LXXIX, 1883, str. 247—295, 400—587, 681—755, 5 tab.).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1884, w 8-ce, str. nr. 1, 328, III i I nr., VII tabl.

Toż, tamże, po rosyjsku. Diss. inaug., w 8-ce, str. 313, VII tab.

Pawlas Teodor, wychowaniec wszechniccy jagiellońskiej, kilkoletni asystent kliniki chorób dzieci prof. Jakubowskiego, obecnie asystent sanitarny w Chrzanowie.

Sprawozdanie z c. k. kliniki pedjatrycznej krak., w szpitalu św. Łazarza będącej z r. 1875. (Przegl. lek., 1876, Nr. 23).

Z kliniki pedjatrycznej prof. Jakubowskiego w Krakowie. Opaznienie naftą, krwotok śródjelitowy następowy; śmierć szóstego dnia choroby. (Tamże, 1876, Nr. 11).

Pawlicki Teodor, ur. r. 1850 w Warszawie; ukończywszy gimnazjum w mieście rodzinnym, oddawał się naukom przyrodniczym na wszechniczy warszawskiej; następnie przeniósł się do Krakowa i tam w r. 1879 dyplom doktora wszech nauk lekarskich osiągnął. Obecnie przebywa w Mielnicy nad Dniestrem. W czasopiśmie pomieszcza sprawozdania i streszczenia z dzieł lekarskich francuzkich.

Pawlikiewicz Piotr, spółczesny weterynarz w Nisku w Galicyi.

Zaraza na bydło i środki przeciw niej. (Dwutyg. med. pub., 1878, str. 215—218, 228—232, 249—251, 276—277).

O rzeki bydła na prowincyi. (Tamże, str. 357 do 359).

Urządzenia i zwyczaje w gminach, które za stałe przyczyny rozszerzania chorób przenośnych u zwierząt domowych uważać należy. (Tamże, 1879, str. 141—143).

Zur Frage der Ansteckung und Entstehung des Milzbrandes. (Oesterr. Monatsschr. f. Thierheilk., 1881, str. 101).

Pawlikowski Antoni, spółczesny lekarz miejski we Lwowie.

Przepuklina pepkowa nabyta u dzieci i nowy sposób leczenia takowej. (Służba zdr. publ., 1872, zesz. 10, str. 295—296).

O szczepieniu ospy krowiej. (Tamże, str. 450—457). Gaz. świetlny. 9 przypadków śmierci. (Dwutyg. med. pub., 1877, str. 7—8).

Ospa i środki ochronne przeciwko niej. (Tamże, str. 88—91).

Psy i kaganiec. Łowienie psów. (Tamże, str. 129—130).

O śmiertelności dzieci we Lwowie ze stanowiska publicznego ochrony zdrowia. (Tamże, 192—196, 211—216, 237—240).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1877, w 8-ce, str. 13.

Kaganiec i mikwa. (Tamże, str. 394—396).

Pawlikowski Karol, ur. 1833 r. w Radomiu, nauki lekarskie ukończył w Charkowie 1856 r. Przez czas jakiś był ordynatorem szpitala Dzieciątka Jezus; później udał się za granicę dla dalszego kształcenia się. Wróciwszy do Warszawy 1858 r. wyrobił sobie wielką wziętość jako syfiliolog, został lekarzem szpitala św. Łazarza. Um. 29 lipca 1875 r.

Nowy pogląd L. Hirschfelda na przyczyny anatomiczne, sprawdzające skrzywienia stosu pacierowego. (Tyg. lek., 1858, Nr. 3).

O szankrze. (Tamże, 1858, Nr. 19—21).

Kilka słów o cierpieniach systematu muskularnego w chorobie wenerycznej. (Tamże, 1858, Nr. 35, 36).

Podwójne zarażenie chorobą weneryczną, mamki od dziecka i innego dziecka od tej samej mamki. (Klinika, 1867, str. 409—412).

Jedno ze źródeł szerzenia się zarazy syfilitycznej po kraju. (Tamże, T. II, 1867, str. 96—101; 1868, str. 213—217. T. III, 1868, str. 86—90).

O udzielaniu się choroby syfilitycznej kobietom wiejskim, biorącym dzieci ze szpitala Dzieciątka Jezus na wyкарmienie. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 441—445, 475—481, 490—492).

Pod jego kierunkiem wyszedł: Wykład chorób wenerycznych. (1874).

Pawlikowski Maksymilian Dionizy, nr. r. 1835 w Kaliszu, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowiu, nauk lekarskich słuchał (1855—1860) w Wrocławiu. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Kempnie, w W. Ks. Poznańskim.

De corporibus alienis in oesophago. Vratislaviae, typ. R. Lucae, 1860, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Rzecz o leczeniu ran postrzałowych na polu bitwy. Wyciąg z dzieła Stromeyera i Löfflera. (Przegl. lek., 1863, Nr. 45—52; 1864, Nr. 1—8).

Pawłowski Stanisław, lekarz powiatu dubieńskiego.

Uwagi na skuteczność wód mineralnych Druksienickich i stanem tego zakładu. Petersburg, 1847, w 8-ce, str. 16.

Pawłowski Wojciech, ur. 12 kwietnia 1853 r. we wsi Niecieplinie, w powiecie garwolińskim gub. siedleckiej; nauki gimnazjalne pobierał w Siedlcach, lekarskie w War-

szawie. Obecnie jest lekarzem w wojsku rosyjskiem.

Spostrzeżenia nad chorobami tyfusowemi leczonemi w lazarecie wojskowym w Pułtusku. (Gaz. lek., 1881, Nr. 41, 42).

Toż, w osob. odb. Warszawa, 1881, druk. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 15.

Pagowski Aleksander, rodem z Apolino-wa, stopień doktora medycyny otrzymał r. 1835 w Montpellier.

Essai sur le diagnostic spécial et différentiel des tumeurs de l'aine. Montpellier, Raht, 1835, w 4-ce, str. 28. Thèse.

* **Pedemontanus Aleksy**, ob. Siennik M. i Sleszkowski S.

* **Peima L. B. de Beinlema**.

Loimologia sive historia constitutionis pestilentis annis 1708—1713 per Thraciam, Sarmatiam, Poloniam, Silesiam, Daciam etc. etc. Viennae, 1714, str. 328.

Pelikan Wacław, ur. na Litwie, początkowo nanki odbywał w Mołodecznie, medycynę uczył się w uniwersytecie wileńskim a następnie w petersburskiej akademii. Uzyskawszy stopień doktora medycyny 1816 r. został adjuntem kliniki chirurgicznej przy prof. Busch'u. W r. 1817 po śmierci Niszkowskiego objął katedrę chirurgii i kliniki chirurgicznej w Wilnie, a obok tych obowiązków od r. 1820 do 1825 wykładał anatomję opisową i medycynę sądową. Za kuratorstwa Nowosilcowa, Pelikan został rektorem uniwersytetu i godność tę piastował aż do zamknięcia tego naukowego zakładu. Potem objął kierownictwo szpitala wojskowego w Moskwie, zkad 1845 powołany został do Petersburga, jako dyrektor departamentu medycznego w ministerjum wojny a obok tego od 1851 był prezydentem petersburskiej akademii medyko-chirurgicznej, następnie prezesem Rady lekarskiej cesarstwa i na tém stanowisku pozostał aż do śmierci. Umarł w majątku swym na Żmudzi w lipcu 1873 r.

O pożytku szwu gwóźdźistego (sutura clavata, przy operacji wargi zajęczej. (Pam. tow. lek. wil.) T. II, 1821, str. 51—61).

Historja arteryjno-krwistego guza (aneurisma) grzbietowej arteryi członka męskiego. (Tamże, str. 156—164).

Historja narośli mięsnej dziąseł zrakowacięj (epulis cancerosa). (Tamże, str. 289—300).

Tryz przykłądy przewiązania arteryi większych. (Dziennik med. chir. i farmacyi, Wilno, 1822, T. I, str. 28—71 (przewiązanie art. pachowej, art. głowy wspólniej, art. udowej)).

Przykłąd rozcięcia krtani i rurki powietrznej (laryngotracheotomia). (Tamże, str. 71—76).

Wiadomość o narzędziach chirurgicznych ostrzych z metalu Wozz robionych. (Tamże, str. 117—120).

O uleczeniu obrzękłości arteryjno-krwistej (aneurisma popliteum) za pomocą uciskania. (Tamże, 1822, T. I, str. 215—220).

O zapaleniu żył (phlebitis s. venarum inflammatio). (Tamże, 1823, T. II, str. 21—39).

Myologia czyli nauka o muskułach ciała ludzkiego dla użytku uczących się w Cesarskim, Uniwersy-

tecie Wileńskim. Wilno, nakład Fr. Moritza, 1823, w 4-ce, str. VII, 65, tabl. XIII.

Pełka Franciszek Edward, rodem z Warszawy stopień doktora medycyny otrzymał 5 sierpnia 1833 r. w Montpellier.

Essai sur le rachitis. Montpellier, Julien, 1833, w 4-ce, str. 20.

Pełowski Adam Zenon, z Bursztyna w Galicyi.

Diss. inaug. medico-pract. De methodis morbum aphrodisiacum curandi... reimpressa. Mosquae, typ. Univ., 1843, w 8-ce, str. 36. Poprzednio tęż samą rozprawę przedstawił i obronił w Wiedniu.

Perkahl Zygmunt, lekarz szpitala staroz. w Płocku.

Zapalenie epidemiczne powłok mózgo-rdzeniowych. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 21—24).

Dwanaście dni trwające wstrzymanie moczu. (Tamże, ser. II, T. III, 1883, str. 748).

Perkowski Seweryn, ur. w Warszawie 20 stycznia 1845 r.; szkolne nauki pobierał w gimnazjum realnem; w r. 1861 wstąpił na kursa przygotowawcze do Szkoły Głównej, a z otwarciem tejże w r. 1862 zapisał się na wydział lekarski. Wyszedszy za granicę, odbywał od r. 1864 studia lekarskie w Paryżu, gdzie 22 grudnia 1869 r. stopień doktora medycyny osiągnął. W początku r. 1870 osiadł w mieście Sémur (Côte d'or) w Burgundyi. Jako lekarz brał czynny udział w wojnie francuzko-niemieckiej a w nagrodę zasług, dekretem z 2 listopada 1871 r. przyznano mu prawa obywatelstwa francuzkiego (naturalisation extraordinaire et gratuite). W końcu r. 1872 zamieszkał w mieście Beaumont-sur-Sarthe i tu sprawował obowiązki lekarza obwodowego, członka higieny publicznej i lekarza drogi żelaznej. W r. 1874 wrócił do ojczyzny a pokonawszy nie małe trudności, powtórzył egzamina lekarskie r. 1876 w uniwersytecie warsz. w r. 1877 został ordynatorem w czasowym szpitalu Czerwonego Krzyża w Warszawie; przy końcu r. 1878 objął służbę ordynatora w szpitalu ujazdowskim.

De la pneumonie rhumatismale. Paris, lib. Delahaye, 1869, w 8-ce, str. 67. Thèse.

Amygdalite unilatérale inflammatoire non spécifique, terminée par gangrène. Paralysie unilatérale du voile du palais et du pharynx. (Gaz. des hôp., 1873, Nr. 94).

letère du nouveau-né. Hémorrhagie incoercible. (Tamże, 1874, Nr. 107).

Jednostronne zapalenie migdałka niespecyficznego pochodzenia, obumarcie. Jednostronne porażenie podniebienia miękkiego i gardzieli, obrzęk głośni, obustronne porażenie podniebienia miękkiego, gardzieli i krtani, śmierć. (Gaz. lek., T. XVII, 1874, str. 246—250).

Żółtaćka noworodka. Uporezywe krwotoki. (Tamże, str. 277—281)

Wiadomości o świetle, jego istocie, działaniu fizyologicznem. Zastosowanie terapeutyczne światła i ciemności. (Tamże, str. 295—300).

Zwichnienie ścęgna główki długiej mięśnia dwugłowego ramienia. (Pam. tow. lek. warsz., 1875).

Godne uwagi następcze objawy rany postrzałowej kręgosłupa w okolicy szyjowej. Rzecz odczytana na pos. Warsz. Tow. Lek. 19 listopada 1878. Warszawa, 1878, dr. Gaz. lekarskiej, w 8-cu, str. 35, 1 nł. (osobn. odb. z Gaz. lek., 1878, T. XXV, str. 173, 181, 189, 199).

Toż po rosyjsku, w *Wojenno-mediejskim Żurnale*, 1879.

Przyczynę do usiłowań określania czynności mózgu w związku z objawami umysłowymi u człowieka. (Pam. tow. lek. warsz. T. 74, 1878, str. 484—524).

O podskórnym wstrzyknięciu chloroformu. Skuteczność zastrzykiwań czystej wody. (Tamże, T. 75, 1879, str. 260—264).

Rak prawej szczęki górnej. Rezekcyja téjże. Następne operacye plastyczne twarzy. Wyzdrowienie. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 151—152, 162—164).

Mały przyczynę do następstw rdzenia-kośnego zapalenia kończyny. (Tamże, str. 191—193. T. XXVII, 1879).

Raptowne a zupełne zaniewiedzenie chorego zasłabło w miesiąc po dokonaniem odjęcia uda. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 181—182, 191—194, 215—217).

Urethro-cystotomia: wydobyte dwóch dużych kamieni z pęcherza kobiety 78-letniej; wyzdrowienie. (Medycyna, 1880, Nr. 20).

Przecięcie gałązek nerwu uszno-skroniowego, jako środek leczniczy przeciw uporczywemu nerwobólowi szczękowemu. (Tamże, 1880, Nr. 40).

Przypadek ropnicy wyzdrowieniem zakończony. (Tamże, Nr. 40).

Rana postrzałowa stawu kolanowego, wyleczona pod opatrunkiem Lister'a i opaską gipsową, prawie bez miejscowych jakoteż ogólnych objawów i następowego zeszytwnienia stawu. Rzecz odczytana i demonstrowana na posiedzeniu Tow. lek. warsz. d. 19 października 1880 r. (Tamże, 1880 Nr. 47).

Przecięcie gałązek nerwu uszno-skroniowego przeciw uporczywemu nerwo-bólom w rozgałęzieniach nerwu szczękowego dolnego. (Rzecz czytana i przedstawiona na posiedz. Tow. lek. warsz., d. 6 września 1881 r.) (Medycyna, 1881, Nr. 38).

Trzynastoletni lat trwająca prosopalgia; naciąganie nerwu szczękowego dolnego poniżej podstawy czaszki; resekcya jego gałązek końcowych od strony jamy ustnej. (Medycyna, 1881. Pam. tow. lek. warsz., 1881, str. 769).

Pomyślne wyniki litotrypsii, litotomii i uretrotomii wewnętrzną w związku z przebiegiem objawów gorączki moczowej. Przyczynę do badań klinicznych nad postacią gorączkową zakażenia moczowego w ogóle. (Medycyna, 1882, Nr. 18. Dodatek nadzwyczajny).

Nadliczbowa cewka przebiegająca prącie przy cewce prawidłowo rozwiniętej. Uparcie powtarzające się tryper tegoż potwornego przewodu. Operacya usunięcia tej nadliczbowej cewki prącia. (Rzecz czytana i demonstrowana na posiedzeniu Tow. Lek. Warsz. d. 2 października 1883 r.). (Tamże, T. XI, 1883, str. 678).

Dobre skutki wydalenia (wyłyżczekowania) szpiku przy osteomyelitis kości długich. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIX, 1883, str. 659—630).

Pernaczyński Melchior, ur. r. 1834 w Kobylinie, nauki gimnazyalne pobierał w Trzemesznie, do medycyny przykładał się od r. 1853 w Wrocławiu, później w Gryfii.

De obstructione alvi chronica. Gryphia, typ. Kunike, 1860, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Pernus Melchior, około r. 1421 był lekarzem w Toruniu.

Por. Wiszniewski: IV, 192. Paprocki: Herby ryc. str. 699.

Perzyna Ludwik, ur. w Krakowie r. 1742, w r. 1786 przyjął profesyę w zgromadzeniu braci miłosierdzia w Warszawie i tu r. 1790 został lekarzem w szpitalu św. Jana Bożego. W r. 1793 objął dostojenstwo przeora w Kaliszu. Umarł w r. 1812.

Porządek życia w czerstwości zdrowia w długie prowadzący lata. Ze wszystkich dzieł p. Tyssota w jedno zebrany przez Perzynę. W Kaliszu, w druk. J. O. X-cia M-ci Prymasa areybiskupa gnieźnieńskiego. Roku Pańskiego 1789, w 8-ce, str. 166.

Toż, w Supraślu, 1789, w 8-ce, str. 166.

Toż, w Kaliszu, 1793, w 8-ce.

Toż, w Łowiczu, 1799, w 8-ce, k. nł. 7, str. 175.

Anatomia krótko zebrana chcemy się uczyć lekarskiej i cyrulickiej nauki, lubo bez wyobrażeń, ale dokładnie i z pracą napisana. Kalisz, w druk. Prymasa areybiskupa gnieźnieńskiego, 1790, w 8-ce, str. 211, 4, 2, 13, 11.

Nauka położna krótko zebrana, cyrulikom położnym jako-téż babom czyli kobietom przy rozwiązaniu rodzących położnic służącym da wiadomości bardzo potrzebna. Na pytania i odpowiedzi ułożona. Kalisz, w druk. Prymasa areybiskupa gnieźnieńskiego, 1790, w 8-ce, str. 141, 6, 3, 4.

Nauki cyrulickiej i rólko zebranej t. j. nauki dla chcących się uczyć cyrulickiej umiejętności dokładnie napisany. Wszystkim oraz gospodarzom i wszelkim zgromadzeniom tak ducelowym jako i świeckim nieuchronnie potrzebną, a dla łatwiejszego każdego pojęcia, w pytanich i odpowiedziach ułożonej części III. Część I przez B. Lud. Perzynę, Zakonu braci miłosierdzia napisana. Kalisz, w druk. Prymasa areybiskupa gnieźnieńskiego, 1792, w 8-ce, str. 182. Część II, str. 338. Część III, 1793, str. 230.

Sposób urzędowych relacyi z wyprowadzonych wyzy czyli oględzin ciał ludzi... opisywania, str. 40.

Lekarz dla właściwni, czyli rada dla pospółstwa w chorobach i dolegliwościach naszymu krajowi albo właściwych, albo po większej części przyswoionych, każdemu naszego kraju mieszkańcowi do wiadomości potrzebna, przez B. Ludwika Perzynę zakonu braci miłosierdzia w narodowym języku napisana. Tu następują wiersze Koheanowskiego „Slachetne zdrowie i t. d.”, w Kaliszu, w druk. J. O. X-cia JM-ci Prymasa areybiskupa gnieźnieńskiego, 1793, w 8-ce, str. 391. Przydatek o lubieżnej chorobie, str. 27.

Homilia do swoich braci zakonnych utwierdzające ich w wierze objawionej przeciw zaraźliwym terażniejszym deistom mówom. Łowicz, 1796, w 8-ce str. 48.

* **Peschel Oskar**.

Nauka o ludach (Ethnologia), przełożona z niemieckiego pomnożna przez prof. d-ra T. Wisłockiego, Warszawa, nakł. Spółki wydawniczej księgarzy druk. S. Orgelbranda synów, 1876, w 8-ce, str. IV 643, VIII, I.

* **Pessyna Ignacy**, doktor medycyny, profesor weterynaryi w Wiedniu (1766 do 1808).

Sposób leczenia morowej zarazy bydła rogatego kwasem żelazno-solnym przez..., na ojczysty język przetłumaczony przez Jana Wodzickiego w akademii wiedeńskiej medycyny doktora. Zamość, 1805, w 8-ce, str. 35.

De pestilentia. Excusum Cracoviae, per H. Vietorem, 1525, w 8-ce.

Por. Wizer. i roztr. nauk.

Peszek może Piotr, w drugiej połowie XIV wieku (1361) był lekarzem.

Por. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz., T. 75, 1879, str. 3.

Peszek Samuel, ur. 23 października 1779 r. w Budyszynie, nauki gimnazjalne pobierał w mieście rodzinnem, do medycyny przykładał się w wojskowej szkole medycyko-chirurgicznej w Dreźnie a później w uniwersytecie Erfurckim. Początkowo pełnił służbę w wojsku saskim jako starszy chirurg szpitali polowych; odbywał kampanie r. 1806 i 1809, był w bitwach pod Jena, Ratysboną, Essling i Wagramem. Wstąpiwszy do służby polskiej, 29 sierpnia 1811 r. mianowany został urzędnikiem zdrowia klasy I w 10-m pułku jazdy Ks. warszawskiego i w stopniu tym odbył kampanię do Rossji r. 1812. Był w bitwach pod Smoleńskiem i Możajskiem. Wzięty do niewoli, internowany był w różnych miejscowościach gub. saratowskiej a nakoniec w Orle. Wróciwszy do kraju r. 1814, czasowo zastępował fizyka powiatowego w Lipnie a następnie (1817—1835) sprawował obowiązki lekarza obwodowego w Płocku, gdzie 21 października 1837 r. życia dokonał. Pozostawił w rękopisie trzy tomy pamiętników, dotyczących pobytu swego w niewoli rosyjskiej. Zawierają się tu luźne opisy wydarzeń, osób, miejscowości, przeplatane uwagami treści lekarskiej i ogólnej. Ciekawy jest ustęp o ranach zadanych strzałami, którymi jeszcze w r. 1812 posługiwała się część nieregularnej jazdy rosyjskiej.

Peszek Józef Emilian, wnuk poprzedzającego, ur. w Kaliszu 19 lipca 1845, nauki szkolne odbywał w mieście rodzinnem, a później w Wrocławiu i Zgorzelicach (Görlitz); do medycyny przykładał się w Würzburgu i w Wrocławiu, gdzie r. 1871 stopień doktora med. i chir. otrzymał. W r. następnym powtórzył egzamina lekarskie w Dorpacie a pod dwuletniej wycieczce naukowej za granicę, promował się powtórnie do stopnia doktora medycyny w Dorpacie w r. 1874. Osiadłszy w Warszawie, trzy lata był lekarzem pomocniczym w oddziale chirurgicznym szpitala Dzieciątka Jezus, w r. 1877/8 sprawował obowiązki ordynatora w szpitalu Czerwonego Krzyża w Warszawie, a od grudnia 1877 r. pełni służbę lekarską, jako ordynator oddziału chirurgicznego w Warsz. szpitalu dla dzieci. W chwilach wolnych od zajęć obowiązkowych, z zamiłowaniem oddaje się rysownictwu; jest twórcą adresu jubileuszowego dla J. I. Kraszewskiego od lekarzy polskich. Od r. 1884 jest starszym bibliote-

karzem Tow. Lek. w Warszawie i prowadzi w dalszym ciągu wydawnictwo niniejszego słownika, jest także współpracownikiem wydawanego przez Hirscha Biographisches Lexicon der hervorragenden Aerzte aller Zeiten u. Völker.

Experimenteller Beitrag zu den neueren Untersuchungen über das Wandfieber. Inaug. Dissert. Breslau, F. W. Junger, 1871, w 8-ce, str. 34 i karta 1.

Beiträge zur Kenntniss des feineren Baus der Wirbelthierleber. Dorpat, 1874, Gläser, str. 64, 2 tb.

Rana postrzałowa stawu barkowego prawego. Wypływanie górnej części kości ramieniowej. (Gaz. lek., 1881, str. 297—301).

Synonimy przymiotu (Syphilis). (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIX, 1883, str. 381—399).

Tóż, w osob. odb. Warszawa, 1883, dr. K. Kowalewskiego, str. 19.

Tóż po czesku w Časopiš českých lékařův, r. 1884, Nr 4—11.

Peszowski Tytus, ur. r. 1849 w Leżajsku, nauki gimnazjalne pobierał w Rzeszowie i Krakowie; do medycyny przez lat 5 przykładał się na wszechnicy jagiellońskiej a następnie doskonalił się w Wiedniu. Początkowo praktykował w Drohobyczu, skąd wkrótce przeniósł się do Ropeczy, gdzie dotąd pozostaje.

Ein Fall von Cataracta traumatica mit schneller und vollständiger Heilung. (Wien. med. Presse, 1876, str. 1260).

Eine Schulterlähmung bei einem Foetus hypermaturus und Tetanus uteri. (Tamże, 1876, str. 1351).

Ein Fall von Flexorenkrampf der oberen Extremitäten. (Tamże, 1876, str. 1575).

Traumatiches Emphysem des Augenlides. (Tamże, 1880, str. 1090).

Peter Udalryk, w końcu XVII stulecia praktykował w Wilnie; zostawił po sobie znaczną bibliotekę.

Por. Kraszewski: Wilno, T. IV, 77.

* **Peterka Jan**.

Wykład systematyczny zarazy bydlęcej w jej rozmaitych stopniach, postaci i połączeniach z innemi zaraźliwymi chorobami, z dodaniem środków szerzenia się onęj zapobiegających, jako odpowiedź na ten przedmiot przez Cesarza Austriackiego i wielu monarchów, tudzież towarzystwa uczone na premię do najdokładniejszego wypracowania podany przez... praktycznego chirurga, lekarza weterynaryjnego, członka czynnego i honorowego wielu towarzystw uczonych. Przełożył z niemieckiego **L. N. Kurowski** dla uzupełnienia dzieła swego pod tytułem: „Najnowsze spostrzeżenia nad chorobami zwierząt domowych i t. d.” z dodaniem objaśnień zoologicznych i wykazu obejmującego główne różnice między najniebezpieczniejszymi zarazami bydlęcymi, a mianowicie między zarazą bydlęcą, czyli: księgosuszem, zapaleniem śledziony, karbunkulem, zarazą płuc i zarazą pyska. Warszawa, druk. Gdajewskiego, 1833, w 8-ce, str. VII, 108, tab. II.

* **Petersen Julian**.

Rozwój historyczny terapii lekarskiej. Przełożył G. Fritsche. Warszawa, druk. M. Żienkiewicza i W. Noskowskiego, 1882, w 8-ce, str. 127. Osobn. odb. z Medycyny, 1878, 1870, 1880, 1881.

* **Petit Jan Ludwik**, sławny chirurg francuzki, zawezwany był r. 1726 do Augusta II do Białegostoku, gdy tenże wracając

z sejmu grodzieńskiego, niebezpiecznie zachorował na nogę. Rodzina królewska na cześć Petita w r. 1728 medal wybić kazała.

Por. Raczyński Ed: Gabin. med. pol. III, str. 175, Nr. 355. Starożytn. Polska, II, 1316. W Tygod. lek., 1849, Nr. 46, czytamy, że ulubiony chirurg nadworny Weiss, uczeń Petita, amputował palec wielki u nogi Augustowi II, pod wpływem leku usypiającego.

Petrowicz K. J.

De animi deliquis et asphyxia. Vindobonae, typ. Meehitar., 1833, w 8-ce, str. 68. Diss. inaug.

O cholery. Lwów, 1848, w 4-ce, str. 3.

Petrycy Sebastian, ur. r. 1550 w Pilźnie, w województwie sandomierskim, dzisiejszej Galicji; stopnie filozoficzne osiągnął w akademii krakowskiej w latach 1574 i 1583. Jako członek kolegium mniejszego wykładał nauki filozoficzne a po uroczystym otwarciu szkoły średniej czyli gimnazjalnej w czerwcu 1588 r. poruczono mu klasę retoryki. W r. 1589 udał się za granicę w celu udoskonalenia się w medycynie, w której już poprzednio ćwiczył się w Krakowie. W Padwie r. 1590 stopień doktora medycyny uzyskał. Zwiedziwszy Belgią i Niemcy, wrócił do Krakowa i tu ubiegając się o miejsce w wydziale lekarskim, odbył dysputę 4 marca 1591 r. Nauki lekarskie wykładał do r. 1603, w którym przyjął obowiązki przybocznego lekarza u kardynała biskupa krakowskiego Bernarda Maciejowskiego. W listopadzie 1605 udał się do Moskwy z Maryną Mniszechówną, zaślubioną carowi Dymitrowi. Gdy car został zamordowany, Petrycy z wielu innymi Polakami wtrącony do więzienia, pozostał w nim przez półtora roku. Dolegliwości niewoli kołł pracą naukową, przekładając poezję Horacego na język polski i spisując historyczne wypadki, których był nauceńnym świadkiem. Po przebyciu różnych przygód i niebezpieczeństw, wrócił do ojczyzny i objął znów miejsce w wydziale lekarskim akademii krakowskiej, które na kilka lat przed zgonem opuścił z powodu zatargów z rektorem. Jako lekarz wielkiego używał rozgłosu tak z nauki jak i z poświęcenia dla biednych, do których z największą ochotą spieszył, mawiając: bogaty dziesięć Petrycy mieć może, ubogi żadnego. Wzywany do wojewody łęczyckiego dla poratowania jego zdrowia, zaproszeniu odmówił, ze względu na kilku rzemieślników chorych, którzyby po sobie wiele sierot pozostawili. Lud też, oplakując stratę jego, wołał: Już po nas, kiedy Petrycy nie żyje. Znakomity ten przyjaciel ludzkości wyprowadził swoją epokę śmiałości odwolywaniem się do Zygmunta III za usamowolnieniem włoscin. Gor-

liwy o dobro oświaty w kraju, zapisem sporządzonym 12 maja 1620 r. a potwierdzonym przez biskupa Marcina Szyszkowskiego 15 grudnia 1621 r. przekazał ówczesnych złotych 6,600 kapitule św. Anny na utrzymanie historyografa, aby ten ważniejsze wypadki zagraniczne i krajowe spisywał. Inną część zapisu przeznaczył na wsparcie dwóch ubogich uczniów. Umarł 7 grudnia 1626 r.

De natura, causis, symptomatibus morbi gallicii ejusque curatione. Quaestio: an morbus gallicus corruptela totius substantiae jecoris, ex occursu venereae virulentiae contracta, antiquo saeculo incognita, varis miserandisque symptomatibus aegrum afficiens, methodo a veteribus medicis praescripta ex natura morbi, aegri viribus, partibus affectis, indicationibus sumptis, praesidiis partim ratione partim experientia inventis, sola ratione, exclusa prorsus experientia administrandis, curandus sit nec ne? apud celeberrimum totius Poloniae academiam erac. ad disputandum proposita. Cracoviae, Lazar., 1591, w 4-ce, str. 23. Ded. Sylwestro Roguski apud regnam pol., Paulo Novicampiano apud Leopolienses, Stanisławo Bartholano apud Sandomirienses philosophis et medicis.

Polityki Aristotelesowej to jest rzędu rzeczypospolitej z dokładem ksiąg osmióro. Pożyteczne, nie tylko pospolitemu człowiekowi, który ztąd może wiedzieć, jako się ma w Rzeczypospolitej sprawować, jako ma swoim przełożonym, poddańność oddawać, jako się ma z swemi własnymi sprawami do pospolitego pożytku przychylić: ale też więcej ludziom przełożonym jako się mają z poddanymi obchodzić, jako buntów y niezgody uchodzić, jako niedostatkom, zbytkom zabiegać, jako dostąpić spokojną Rzeczypospolitą czynić. Przydane są do każdego rozdziału przestrogi, które krótko rzeczy trudniejsze ułaniają. Przydatki też są położone na końcu ksiąg: częścią dla dołóżniejszego wyrozumienia rzeczy w księgach zamkniętych; częścią dla zaostrenia dowcipu ludzkiego, potrzebne. Kraków, w druk. Synona Kempnigo, 1605, fol. Cz. I, k. n. 9, str. 472, rejestru k. n. 3. Cz. II, str. 421, rejestru k. n. 5. Ded. Zygmunto III, nadto każda księga przypisana innym osobie.

Ethyki Aristotelesowej to jest jako się każdy ma na świecie rządzić z dokładem ksiąg dziesięciorga. Pierwsza część w której pięćcióró ksiąg. Pożyteczne każdemu nie tylko do pocziwego na świecie życia, ale też aby człowiek każdy wiedział, którym sposobem ma przechodzić do najświetniejszego na świecie błogosławieństwa y szczęścia. Przydane są do każdego rozdziału przestrogi, które trudniejsze rzeczy krótko wykładają. Przydatki też są położone na końcu ksiąg każdych, dla gruntowniejszego rzeczy w księgach tkniętych wyrozumienia, częścią dla zaopatrzania dowcipów bujniejszych potrzebne. Kraków, w druk. Macieja Jędrzejowczyka, 1618, fol., str. 408, 10 kart rejestru i przy każdej księdze karty dedykacyjne. (Część druga mająca zawierać pozostałe pięć ksiąg, z druku nie wyszła).

Oekonomiki Aristotelesowej to jest rzędu domowego z dokładem księgi dwoje, w których się może nauczyć każdy gospodarz, jak się obchodzić z żoną, z dziećmi, z czeladzią, z majątnością. Na końcu ksiąg jest przydatek, w którym się szerzy i łacniej dokłada, co do teyż materji należy. Powtórę wydane, poprawione i w wielu rzeczach potrzebnych przyczynione. Kraków, w druk. Macieja Jędrzejowczyka, 1618, fol. str. 135, prócz przedmowy i rejestrów.

Horatius Flaccus w trudach więzienia moskiewskiego na utulenie żalów przez.... nie tak namyślnie

jak w niewolę tęskliwie w lyrycznych pieśniach zawarty, z pokazaniem trzech rzeczy: 1) niektórych ludzi wielkich cnot zalecenie; 2) *taeno* domyślny wykład wszystkich od i epodów Horacego; 3) kształt naśladowania poetów snadny. Kraków, w druk. Bazylego Skalskiego, 1609, w 4-ce, k. n. 100.

Instructia abo nauka, jak się sprawować czasu moru. W której się zamyka: 1) Ochrona, jako się ochraniać morowego powietrza; 2) Leczenie wszystkich niemal przypadków w nim, gdzieby kogo opanowało. Dla prostych napisana, krom dyskursów: przez.... Kraków, w druk. Nikolaia Loba, 1613, w 4-ce, k. n. 20. Przypis. Kasprowi Guttetorowi, Joachimowi Czepielowskiemu i wszystkiemu Radzie krakowskiemu.

Doctor Seb. Petricius Doctori Gregorio Skrobkiewicz Jure consulto, consuli cracoviensi, zoilo suo sanam mentem precatur. W 4-ce, b. w. m. d. i. r.

W rękopisie zostawił:

Historiae moscoviticae libri tres. (Znajduje się w bibliotece hr. Tarnowskich w Dzikowie).

Krótki obraz pochwalny po zgonie 9 stycznia 1608 r. nastąpił w Krakowie Bernarda Maciejowskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego i kardynała. (Wydrżany w XIV tomiku wizerunków naukowych).

Miał nadto przełożyć Psalterz Dawida.

Niektóre jego wiersze rozproszone są po rozmaitych ówczesnych dziełach.

Żywiciele Jan, senior szkoły Panny Maryi, napisał: *Trenodia* in obitum Seb. Petricii. Cracov., Andreev., 1626.

Por. Soltykowiec: str. 398—415. Siarczyński: II, 69. Muczkowski Stat.: 226. Muczkowski: Rękopism Radzymiński: str. 55. Bentkowski: I, 322, 324, II, 39—41. Starowski: Mon. sarm. str. 82. Hecatont, N. LXXXV. Gąsiorowski: I, 306—314. Oettinger: str. 202—209.

Petrycy Jan Innocenty, syn Sebastjana, ur. we Lwowie, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie; jako bakałarz nauk wyzwolonych wykładał w r. 1598 topica Ciceronis. W Bononii osiągnął stopień doktora medycyny; w czasie swych studiów tamże był radcą oddziału polskiego. W kwietniu 1620 r. wcielony został do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej i zaraz w roku następnym, w duchu zapisu swego ojca, objął posadę historyografa, nadto poruczone mu katedrę wymowy, z ustanowienia Tylickiego. Jako profesor medycyny wykładał w r. 1627 1 fen canonis Avicennae. W r. 1634 był dziekanem wydziału lekarskiego, a nadto piastował godność rajcy m. Krakowa. Jako lekarz wielbiony był z biegłości i poświęcenia dla cierpiących. Umarł 31 maja 1641 r.

Quaestio de hydropo pro loco in alma univ. cracinter Med. Dres possidendo, publice ad disputandum proposita 4 nonas Apr., 1620. Cracoviae, in off. typ. Fr. Cesarii, w 4-ce, k. n. 6.

Historia rerum in Polonia gestarum a. 1620, recens in acad. erac. annuatim ad serae tantum posteritatis memoriam, instituta, nunc tamen permissu superiorum in lucem edita. Cracoviae, ex off. typ. Fr. Casarii, (1622), w 4-ce, str. 77.

Rerum in Polonia ac praecipue belli cum Osmano Turcarum imperatore gesti finitiae historia. A. 1620 et 1621. Cracoviae, in off. And. Petricovii, 1637, fol. str. 136. Ded. M. Szyszkowskiemu.

Historiae moscoviticae libri tres. (Cracov. Andr. Petricovius, 1641), w 4-ce, str. 152. (Pierwsza i druga księga cała, trzeciej początek).

Palaestra oratoria sive imitatio Ciceronis facta per quatuor orationes in L. Sergium Catilinam eique additus modus imitandi Ciceronem, et quatenus ex aliquot Ciceronis orationibus, leuiter aliquis exercitatus, plurimas orationes deducere possit. Cracoviae, ex off. typ. Fr. Casarii, 1624, w 4-ce, k. 51.

Comitia sapientum. Pars prima. Cracoviae, ex off. typ. Fr. Casarii, 1628, w 4-ce, k. 5, str. 145. Ded. Georgio ducl in Zbaraz, castellano cracoviensi.

Princeps polonus seu institutio primarii et in excelsa familia editi juvenis in Republica Polona; ad ill. D. Principem Vladislau Dominum, duces in Ostrog et Zaslau, comitem in Tarnow. Cracoviae, in off. Fr. Casarii, 1633, w 4-ce, str. 109.

Przeserwatio abo uchrona powietrza morowego, jednemu na przestregoe przez.... napisana; a za namową przyjaciół dla pożytku pospolitego, nieco przydawszy i poprawiwszy prosto od ręki do druku podana. Kraków, w druk. Seb. Fabrowicza, 1622, w 8-ce, k. n. 10. Koszem fundacyi Bartłomieja Nowodworskiego.

Powietrze zdrowe abo nauka jako się sprawować czasu morowego powietrza, przez.... r. 1622 napisana a teraz na przestregoe pospolitemu ludowi ku zachowaniu zdrowia dobrego podana. Kraków, w druk. akad., 1739, w 12-ce, k. n. 23.

Tego dziełka przedruk znajduje się od str. 145 w piśmie X. Dominika Frydrychowicza: „Duchowne morowego powietrza lekarstwo. Kraków, w druk. akad., 1705, w 4-ce“. A także w innem: Nauka krótka o powietrzu morowem. Przemysł, w druk. S. J., 1770, w 12-ce, k. n. 61 (od k. 22—32).

O wodach w Druzbaku y Łęgowicy. O zazywaniu ich y pożytkach przeciwko którym chorobom są pomocne. Kraków, w druk. Andrzeja Piotrkowczyka, 1635, w 4-ce, str. 43. Przypis. Stan. Lubomirskiemu. Do powyższego dziełka wyszedł w r. 1640, w 4-ce, Przydatek, zawierający str. 11.

Sebastjana Sleszkowskiego o lekarstwach doktora, tajemnicze w sztuce lekarskiej przez Innocentego Petrycego na polskie przełożone. W 4-ce, b. w. m. d. i. r.

Mowa miana w kościele św. Anny, na pogrzebie Bartłomieja Ptasińskiego na ulicy Grodzkiej 13 czerwca 1625 r. w kłótni zabitego).

Kronika polska, wraz z innemi jego dziełami, zaginęła w rękopisie.

Cześć cieniem jego oddał T. Canavesi (Bustum J. I. Petricii sive oratio in ejus funere. Cracoviae, 1641, mense Junio) i J. Unikowski (Lachrymae Galeni ad lugubre Cenotaphium Cl. D. J. I. Petricii. Cracoviae, 1641, d. 10 Junij). J. Majer podał w Roczn. wyd. lek. (1841, T. IV, str. 49—78) dokładną wiadomość o życiu i pracach tego zasłużonego męża, a nadto ogłosił wspomnienie o nim w Przyjacielu ludu, 1842, str. 65.

Por. Roczn. wyd. lek., IV, 49. Soltykowiec: str. 415—429. Siarczyński: II, 71. Wiszniewski: VII, 459, IX, 564. Gąsiorowski: II, 169. Malagola: str. 31.

Petrykowski Aleksander Bonifacy Konstanty, ur. w Tomaszówce pod Olsztynem w Prusach Królewskich, do medycyny przykładał się w Królewcu i w Gryfi i tu 16 grudnia 1848 r. dyplom doktorski uzyskał.

De plica polonica. Greifswald, typ. Kunike, 1848, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

* **Petsch J. Chryz. W.** (z Berlina).

Naturalny sposób leczenia za pomocą jabłeczniaka, mleka i wody. (Tłum. z 10-go niem. wyd.). Kraków, 1850, w 8-ce, str. 80.

Petycy Towarzystwa lekarzy galicyjskich w sprawie reformy szkolnej. Kraków, nakł. prof. dr. Janikowskiego, druk. Fr. Pobudkiewicza. (A. Koziańskiego) 1850, w 4-ce, str. 4. Osoba, odb. z dwutyg. med. publ., 1850, str. 230.

Peyson Benedykt, ur. 21 marca 1802 r. w Opatowie, początkowo nauki pobierał w Słupi i Koprzywnicy, średnie w Kielcach. Dwa lata był nauczycielem w liceum kieleckim. Nauk lekarskich od r. 1826 słuchał w Warszawie. W r. 1831 pełnił służbę w warszawskich szpitalach wojskowych. W styczniu r. 1832 udał się do Berlina i tam 12 grudnia t. r. stopień doktora medycyny i chirurgii otrzymał.

Amputationis brevis adumbratio. Berolini, typ. Nietackianis, 1832, w 8-ce, str. 50, k. n. 3. Diss. inaug.

Pfaffius (z Holowaniewska).

Niezupełnie rozwinięte części rodne męskie. (Tyg. lek., 1865, Nr. 21).

Pfafu Feliks, doktor filozofii i medycyny, profesor akuszerji we Lwowie, dziekan wszechszkół lwowski, lekarz w zakładzie położniczym szpitala powszechnego we Lwowie, um. r. 1854.

Zasady sztuki położniczej dla niewiast tejże sztuce się oddających. Lwów, Stanisławów, Tarnów, nakładem J. Milikowskiego, 1838, w 8-ce, str. VIII, 286. (Dla Pfaua tłómaczył J. J. Szczepański z niemieckiego dzieła Naegelgo). Ocena w Pam. Nauk. Krak., 1837, T. III, str. 138.

Vierlage. (Oesterr. med. Wochenschrift Nr. 7, 1844 r.).

Drastische Wirkung des Narcissus poetiens (weisse Narcisse). (Tamże, Nr. 30, 1844).

Sechsfägiger Sprachverlust in Folge eines Sturzes. (Tamże, Nr. 29, 1844).

Ganz verschlossener Scheidenmund; Schwangerschaft beim vierfägigen Geburtsacte, vollkommen conglutinerter Muttermund und Beendigung der Geburt mittelst der Zange. (Neue Repert., 1 Jahrg., 1845, Nr. 8, str. 82).

Pharmacopoea castrensis et nosocomialis exercitus nationalis. Varsoviae, 1794.

Pharmacopoea regni Poloniae auctoritate Ministerii Administrationis rerum internarum et disciplinae publicae, edita a Consilio Supremo Sanitatis. Varsoviae, in typ. juxta Novolipium, 1817, w 8 ce, k. 4, str. 184, k. n. 1, 17.

Pharmacopoea roessica (a N. Karpinsky elaborata; et *Pharmacopoea fennica*). Ed. nova auctior. Lipsiae et Soraviae, 1821, w 8-ce.

Pharmacopoea regni Poloniae, auctoritate ministerii administrationis rer. internar. et disciplinae publicae edita a Consilio Supremo Sanitatis. Lipsiae et Soraviae, 1821, w 8-ce.

Toż, edycja Mediolani, 1825, w 8-ce.

Pharmacopoea castrensis polonica. Warszawa, w druk. publ., 1831, w 16-ce, str. 3, 63.

Piasecki Franciszek Ksawery, rodem z Grzegorzewa, chirurg batalionowy w wojsku polskim, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 7 maja 1834 r.

Dissertation sur la péritonite puerpérale. Montpellier, J. Martel, 1834, w 4-ce, str. 35. Thèse.

Piasecki J. Albert, syn emigranta, ur. w Châtillon en Barois (Nièvre), społeczny lekarz przy rządowej fabryce tytoniu w Hawrze, stopień doktora medycyny osiągnął w Paryżu r. 1864.

Hygiène de la classe ouvrière du Havre au point de vue de l'alcoolisme. Paris, Bonaventure, 1864, w 4-ce, str. 60. Thèse.

Influence des manufactures de tabacs sur la menstruation, sur la grossesse, sur la santé des nouveau-nés. (Revue d'hygiène, 1882. Abeille méd., 1882, Nr. 40).

Piasecki Wenanty, ur. 16 lipca 1832 r. w Magdalcówce, w obwodzie tarnopolskim; ukończywszy nauki gimnazjalne we Lwowie, r. 1858 zapisał się na wydział prawny wszechszkół lwowski. Lata 1859—1861, dla poratowania zdrowia, spędził w zakładach przyrodo-leczniczych w Szwajcaryi i Niemczech. W r. 1862 rozpoczął ściśle nauki lekarskie w uniwersytecie jagiellońskim; dwa lata następnie przebył w Pradze czeskiej, gdzie obok medycyny z zamilowaniem zajmował się gimnastyką. Wróciwszy do Krakowa, został nauczycielem gimnastyki w szkole miejskiej a równocześnie prowadził dalsze swe studia lekarskie. W r. 1867 powołany został do Lwowa, gdzie objął kierunek nowo zawiązanego towarzystwa gimnastycznego „Sokół”. W r. 1870 złożywszy ściśle egzamina lekarskie w Krakowie, rozpoczął zawód lekarski jako kierownik zakładu wodo-leczniczego w Kisielu pod Lwowem. Po 10 latach pobytu tamże, przeniósł się do Zakopanego, gdzie w r. 1880 urządził własny zakład przyrodo-leczniczy. W r. 1879 związał we Lwowie towarzystwo hydropatów, którego był pierwszym prezesem.

Słownictwo gimnastyczne polskie. Lwów, Wild, 1866, w 16-ce, str. 32.

Stosunek hydroterapii do innych metod leczenia. Lwów, nakładem tow. hydropatów, 1880, w 8-ce, str. 37. Ocena w Przegl. lek., 1881, Nr. 36.

O kąpielach parowych i słoneczno-powietrznych i o zakładzie hydropatycznym w Zakopanem. (Przegl. lek., 1881, Nr. 2, 4).

Zakład wodoleczniczy (hidryatyczny) w Zakopanem, wsi położonej w starostwie Nowotarockim, u podnóża Tatrz. Kraków, nakł. autora, druk Wł. L. Anceyca, 1880, w 8-ce, 4 k.

Zakopane, stacya klimatyczno-lecznicza z zakładem przyrodo-leczniczym. Kraków, nakł. autora, druk Wł. L. Anceyca i Sp., 1883, w 8-ce, str. 19.

Piątkowski A.

Zoonomia czyli sztuka leczenia chorób wewnętrznych i zewnętrznych, właściwych koniom, bydłom rogatym, owcom, świnom i psom, podług najlepszych postrzeżeń i doświadczeń wydana przez... Kraków, w druk. Grubłowskiej, 1809, T. I, str. 304. T. II, str. 148.

Piątkowski Donat, Ks. Z. K., nie lekarz. Na wsieklejnie pewne i doświadczone lekarstwo podał do druku dla pożytku powszechnego... Brody

nakł. autora, druk J. Rosenheima, 1873, w 8-ce, str. 11.

Piątkowski Franciszek, rodem ze Stanisławowa.

De aquis ferratis regni Galiciae. Viennae, 1834, w 8-ce, str. 21. Diss. inaug.

* **Pidoux.**

Studia nad suchotami opowiedział w streszczeniu Adam Bućkiewicz. Warszawa, M. Orgelbrand, 1875, w 8-ce, str. 236.

Wskazania terapeutyczne i leczenie suchot płucnych. Podał A. Sokołowski. (Medycyna, 1874, Nr. 28, 29).

Piechowski (Piechovius) Szymon, doktor filozofii i medycyny, profesor akademii zamkowej, w latach 1611, 1613, 1614, 1616, 1618, 1619, 1623, 1624 dostojenstwo rektorskie piastował.

Narrationes, sententiae, similia, ex libris M. Tullii Ciceronis pro usu studiosorum analogiae in academia Zamoscensi. Collectore Simone Piechovio... Zamosci, in typ. academiae, exc. M. Lenseius, 1611, w 4-ce.

Por. Łukasiewicz: I, 22, II, 39. Joher: I, 90.

Pieculiewicz Mateusz.

De herniothomia. Vilnae, typ. Zymel et Manes, 1823, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Pieczonka, rodem z Litwy.

De lethaltate vulnerum cordis. Regiomonti, 1799.

Por. Mianowski: Zasady med. sądowej, str. 117.

z **Pieczychocia Leonard**, doktor medycyny, stopień bakałarza nauk wyzwolonych otrzymał w Krakowie r. 1494. Był proboszczem skarbmierskim, kanonikiem krakowskim, lekarzem nadwornym Zygmunta I. Um. r. 1518. Bawiąc w Wilnie podczas wyprawy wojennej przeciw Moskwie, przepowiadał z gwiazd królowej Barbarze Zapołskiej pewne zwycięstwo. Król Zygmunt I w liście pisanym z Wiednia 15 czerwca 1515 r. poruczał jego opiece zdrowie swej małżonki.

Por. Muczkowski: str. 118. Łętowski: Katalog biskupów... III, 444. Roczn. wyd. lek. III, 437. Wisniewski: IX, 495. Gąsiorowski: O kanonikacie... str. 28. Grabowski: Star. wiad. o Krak., str. 223. Oettinger: str. 93.

Pięczyński Teofil, ur. w Uniejowie 20 lutego 1810 r., nauki szkolne pobierał w Kaliszu i w Krakowie; w r. 1827 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego; w r. 1828 przeniósł się do Warszawy. W r. 1830 został porucznikiem 9 pułku piechoty. Opuściwszy kraj, przykładał się do nauk lekarskich w Paryżu i tam 30 marca 1837 r. stopień doktorski osiągnął. Przez lat 20 zajmował się wykonawstwem lekarskiem we Francji: w Bayeux (Normandia), Lurey-Levy (Allier), następnie w Sancyons (Cher). W r. 1857 wrócił do ojczyzny i osiadł w swej majątności Roźniatowie, w gub. kaliskiej; gdzie przeważnie oddaje się rolnictwu.

Essai sur la fièvre puerpérale épidémique. Paris, Rignoux, 1837, w 4-ce, str. 24. Thèse.

Pięgłowski ob. Pięglowski.

Piekarski Franciszek, rodem z Mińska Litewskiego.

De maxillae inferioris amputatione et partiali exstirpatione. Vilnae, 1826, typ. Scholarum Piarum, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Piekarski Józef z Irkucka.

O pokarmie dla dzieci. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 73—76, 90—92, 107—108).

Pieniążek Krzysztof.

Hippika albo sposób poznania, chowania i stanowiącia koni przez Chryzstofa Pieniążka. Pisana a. D. 1607, w 4-ce, str. 32, druk gocki, drzeworytów 5.

Drugie wydanie t. r. przez Krzysztofa Pieniążka. Ozdoby są tylko na tytule i to odmienne od ozdób 1-go wydania, dalsze strony (liczba ich ta sama) są obwiedzione liniami.

Por. Wisniewski: VI, 94, VIII, 141. Wizerunki... 1839, T. 48, str. 155.

Pieniążek Przemysław, ur. w Warszawie 2 listopada 1850 r., początkowe nauki pobierał (1861) w mieście rodzinnym, gimnazjalne w Krakowie (1863—1869) u s. Anny. Do medycyny przykładał się od r. 1869 w Krakowie i tam r. 1874 stopień doktora wszech nauk lekarskich otrzymał. W latach 1875—1878 doskonalił się w naukach lekarskich w Wiedniu, oddając się przeważnie laryngologii; w r. 1877/8 pracował w klinice prof. Störka jako jego asystent. Od r. 1879 jest docentem laryngologii na wszechnicy krakowskiej.

Kilka przypadków nowotworów mięsakowych (sarcoma) i przerzutów tychże. Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. ak. umiej., T. I, 1874, str. 86—121.

Działanie apomorfinu jako leku wykrztusznego. Z kliniki prof. Koryzińskiego. (Przegl. lek., 1875, Nr. 19, 22, 24).

Untersuchungen über die Empfindlichkeit der Larynxschleimhaut. (Wien. med. Jahrbücher, 1878, str. 481—484, posz. 4).

Zur Casuistik der chronischen Blennorrhoe der oberen Luftwege. (Wien. med. Blätter, 1878, Nr. 17, 19).

Ueber die Ursachen und die Bedeutung der nasalen Sprache. (Tamże, 1878, Nr. 23, 24).

Einige Fälle von Nasenpolypen und deren Entfernung mit der Stabschlinge. (Tamże, 1878, Nr. 28, 29).

Ueber interessante Fälle von Kehlkopfkrankungen. (Tamże, 1878, Nr. 33, 34, 35).

Uwagi nad mechanizmem zamknięcia głosu w stanie zdrowia i nad złozeniami w tymże. Rozprawa habilitacyjna przysłana wydziałowi lekarskiemu uniw. jag. w r. 1878, nie drukowana. Później weszła do części fizjologicznej dzieła następującego.

Laryngoskopia oraz choroby krtani. Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca. 1879, w 8-ce, str. X, 603, VI i 15 tabl. Dzieło uwiecznione, r. 1881, przez tow. lek. warsz. nagrodą imienia T. Chałubińskiego.

Przypadek włókniaka wychodzącego z tylniej ścian gardła częściowo operowanego. (Przegl. lek., 1879, Nr. 11).

Dwa przypadki tracheotomii w dyfterii. (Tamże, 1879, Nr. 48, 49).

Neurosen des Kehlkopfes. (W dziele Störka wydanem w r. 1880 w Stuttgartzie p. t. Klinik der Krankheiten des Kehlkopfes, der Nase und des Rachens. Rozdział XXIV i str. 368—396).

Ueber einige interessante Fälle aus der laryngoskopischen Praxis. (Wien. med. Blätter, 1881, Nr. 1—4, 6—9, 11, 14, 15, 16, 18).

O duszności. Wykład miany w Tow. lek. na posiedzeniu 18 czerwca 1881 r. (Przegl. lek., 1881, Nr. 48—51).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1881, w 8-ce, str. 27.

Nowotwór zatykający światło tchawicy, wypalony przez ranę tracheotomijną; wyzdrowienie. (Przegl. lek., 1884, Nr. 2).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1884, w 8-ce, str. 10.

Pieńkiewicz Adam, lekarz i poeta, rodem z Litwy, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, praktykował w Wilkomierzu, umarł w Kłodawie 27 stycznia 1879 r. Pisał pod pseudonimem Rustejki.

Wybór poezyi z pisarzy polskich, z dołączeniem uwag o istotnem źródle, duchu i celu prawdziwej poezyi. Wilno, Zawadzki, 1835—1836. w 12-ce. T. I—VII, str. LVI, 132, nl. 18; 232, nl. 8; 208, 23, nl. 10; 199, nl. 3; 206, nl. 10; 230, nl. 10.

Odpowiedź na recenzję pisma pod tytułem: Wybór poezyi z pisarzy polskich etc. Wilno, J. Zawadzki, 1836, w 8-ce, str. 28.

Bojan, część pierwsza na r. 1838. Wydawca Rustejko. Wilno, nakł. wydawcy, druk. S. Blumowicza, 1838, w 12-ce, str. 250. (Pismo zbiorowe).

Pieśni nasze. T. L. Batowy szlak i królowa Jadwiga z dołączeniem wielu innych poezyi przez Adama herbu Trąb Rustejko. Wilno, T. Glücksberg, 1848, w 8-ce, str. 124.

Nadto przełożył pienia Tomasza Padurzy. Lwów, 1842 r.

Pieńkowski Kazimierz, ur. 4 marca 1803 r. w Żelechach, w Łomżyńskim, szkolne nauki pobierał w Łomży, Łukowie i Warszawie; w r. 1828 przyjął obowiązki nauczyciela prywatnego. W r. 1830 wszedł do 10 pułku piechoty. Opuściwszy kraj rodzinny, oddał się naukom lekarskim w szkole przygotowawczej w Poitiers a następnie w Paryżu, gdzie 26 czerwca 1849 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Następnie osiadł w Limours (Rambouillet), gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem, ciesząc się uznaniem publiczności i władzy (3 medale srebrne w latach 1853, 1856, 1861; jeden złoty w r. 1866).

De la névralgie en général. Paris, Rignoux, 1849, w 4-ce, str. 79. Thèse.

Kilkanaście artykułów w dzienniku: Répertoire universel de la médecine dosimétrique, wydawanym przez Burgrava'a w Brukseli (1881, poszyt wrześniowy i listopadowy).

Piepes Salomon (Galicianus Leopoliensis).

De paedotrophia. Vindobonae, 1832. Typis Antonii de Haykul, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Piepes Simon, rodem ze Lwowa.

De regimine infantum. Ticini, Fasius, 1835, w 8-ce, str. 51. Diss. inaug.

Pierożyński Mateusz, rodem z Podola.

De hydrarthro. Vilnae, typ. Zymelli et Manesii, 1824, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Pies wściekły, albo sposób doświadczony leczenia wściekłych, tak na ludziach iako i na by-

dłtach z niemieckiego na oczysty język przetłómaczony. W Wschowie, w druk. J. K. M-ci uprzywilejowanej, 1781, w 8-ce, str. 16.

Pietkiewicz Teodor.

Ueber den Uebergang einiger Stoffe in den Harn. Dorpat, C. Mattiesen, 1864, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Postrzeżenia praktyczne w oddziale durzycowym w Taganrogu. (Gaz. lek., T. XXVI, 1879, str. 111 do 114).

Pietcovicus Jerzy, rodem z Litwy, był lekarzem ks. Radziwiłła, wojewody wileńskiego w połowie XVI wieku. Do niego napisał Andrzej Trzycieski wiersz umieszczony w dziele:

Epigrammatum liber. Cracoviae, Laz. Andreę 1565, w 4-ce (sig. b.j.v.).

Pietnicki Leonard Kryspin, rodem z Wołynia, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 31 sierpnia 1838 r.

Essai sur l'affection typhoïde ou dothinenterie. Montpellier, Boehme, 1838, w 4-ce, str. 29. Thèse.

Pietraszewski Ję.

Dwa przypadki nagromadzenia się glist ascaris lumbricoides w kiszce ślepej śmiercią zakończone. (Medycyna, 1875, Nr. 15).

Ciąża i jej przebieg, poradnik dla matek. Warszawa, 1875.

Pietraszkiewicz Józef.

O leczeniu solitera. (Praktyczne postrzeżenia.. I, 1846, str. 66—68).

Pietrzycki Antoni, ur. r. 1845 w Horodyszczu, w Sanockiem; do gimnazjum uczęszczał w Rzeszowie; nauk lekarskich słuchał w Krakowie, gdzie 9 lutego 1872 r. stopień doktora medycyny, 23 marca t. r. stopień doktora chirurgii osiągnął. Stopień magistra położnictwa otrzymał w Wiedniu 17 maja 1872 r. W latach 1872—1878 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Jasle; od r. 1878 jest lekarzem powiatowym w Kossowie.

Odjęcie śledziony; wyleczenie. (Przegl. lek., 1874, Nr. 9).

O rozpuszczalności niektórych garbników alkaloïdowych w rozczynach kwaśnych przy zwykłej cieplocie (14—15° R.). (Tamże, 1877, Nr. 20).

Salicylan sodowy w leczeniu pokrzywki. (Tamże, 1879, Nr. 6).

Kilka słów o „Burkucie“. (Tamże, 1881, str. 97 do 98, 112—113)

Jakim sposobem fosfor truje? (Dwutyg. med. pub., 1878, str. 254—257, 265—268).

Pietrzycki Marcelli, starszy brat poprzedzającego, początkowo oddawał się aptekarstwu w Rzeszowie; obecnie jest lekarzem w Kalifornii.

Listy z Kalifornii. List I. (Przegl. lek. 179, Nr. 21).

Pietrzykowski J. K., zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Czeleńsku pod Olgopolem.

Położnictwo domowe czyli jasie i proste sposoby ratowania ciężarnych, rodzących, położnic i dzieci nowonarodzonych, dla osób zamężnych wszelkiego stanu. Warszawa, S. Orgelbrand, 1847, w 8-ce, str. 4, 215 i X.

Zjawiska chorobne, podczas codziennych napadów hysterycznych spostrzegane. (Tyg. lek. 1859, Nr. 1, 2).

Pomyślne wydarzenia w leczeniu chorób niektórych. 1) Urwanie członka wielkiego palca ręki. 2) Kościółer w stawie ręki (caries). 3) Płastyd w pochwie macicznej. 4) Zdrugotanie gołeni nogi lewej przez upadek grubiej belki. 5) Wrzód weneryczny członka płciowego męskiego (cancer venereus malignus). 6) Guz pecherzykowaty wodnisty w macicy (tumor vesicularis). (Tamże, 1860, Nr. 36).

Opisanie cholery w latach 1847 i 1848 w gub. podolskiej i kijowskiej epidemicznie panującej. (Tamże, 1860, Nr. 44, 45).

Opisanie szkorbutu epidemicznego, który panował w 1843 i 1850 r. w gub. kijowskiej i podolskiej. (Tamże, 1860, Nr. 47).

O wydobywaniu łożyska u położnic. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 515—518).

Pigłowski Adam Sokół, rodem z Bronio-wa, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 30 sierpnia 1841 r.

Essai sur les analogies et les différences du rhumatisme et de la goutte. Montpellier, Ricard, 1841, w 8-ce, str. 63. Thèse.

Pigłowski v. Pigłowski Wincenty Karol Onufry, współczesny lekarz u wód mineralnych w Vernet (Pyrénées Orientales), rodem z Sandomierza, stopień doktora medycyny osiągnął w Montpellier 10 lipca 1841 r.

Essai sur l'anatomie et la physiologie du système dentaire. Montpellier, Ricard, 1841, w 8-ce, str. 60. Thèse.

Notice sur l'établissement thermal des anciens thermes de Vernet, Pyrénées-orientales. 2 édition. Perpignan, impr. Mademoiselle Antoinette Tastu, 1851, w 8-ce, str. 40 i rycina.

Quelques considérations sur l'emploi des eaux minérales sulfureuses du Vernet (Pyrénées-Orientales). Paris, 1856, w 8-ce, str. 15. Extrait du Moniteur des Hôpitaux.

Quelques réflexions sur l'utilité de la médication hydro-minérale en toutes saisons. (Gaz. d. hôp., 1860, Nr. 90, 93).

Piłowski Franciszek, rodem z Wołynia.

De laryngotomia. Vilnae, typ. Sch. Piar, 1821, w 8-ce, str. 37, 1 tabl. Diss. inaug.

Piłowski Stanisław, ur. r. 1842 w Koninie, do gimnazjum uczęszczał w Kaliszu, medycyny słuchał w Warszawie (1858—1866). W latach 1867—1874 był lekarzem w szpitalu św. Kunegundy w Radzynie; w r. 1874 został mianowany lekarzem powiatu radzyńskiego. Od r. 1880 przebywał w Siedleach, jako lekarz miasta i pomocnik inspektora lekarskiego gubernii siedleckiej.

Radzyń i jego okolice. Choroby panujące. (Klinika, T. II, 1867, Nr. 5).

Znaczone zwięźnienie przełyku (strictura oesophagi) w skutek nowotworu rakowego. Przedziurawienie tchawicy (perforatio tracheae)—śmierć. (Tamże, 1863, str. 293—299).

Sprawozdanie z ruchu chorych i czynności lekarskich w szpitalu św. Kunegundy w Radzynie za r. 1867. (Tamże, T. IV, 1869, str. 209—214, 225—229, 241—246).

Przypadek płasawicy (Chorea) wyleczony za pomocą rozpalonego żelaza. (Medycyna, 1875, Nr. 22).

Metoda higieniczna prof. Trolle. (Niwa, 1875, zesz. 10, 11, 12).

Pilchowski Ernest Fryder. Wilhelm Zygfryd, ur. 1833 w Prusach Wschodnich, gimnazjum ukończył w Elku, medycynę słuchał od r. 1855 w Królewcu, od 1858 w Berlinie, 1859 w Jenie, 1860 w Berlinie.

De rheumatismo articulorum acuto. Berolini, typ. G. Lange, 1861, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Pilcicki Michał, ukończywszy nauki lekarskie w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu r. 1851, wstąpił do służby wojska rosyjskiego w stopniu lekarza batalionowego; 28 stycznia 1854 został lekarzem sztabowym pułku grenadyerów; w grudniu 1854 objął obowiązki lekarza w warsz. szpitalu wojskowym; w roku następnym przeniesiony był na taką posadę do Radomia; w r. 1856 poręczono mu ster szpitala wojskowego w Łomży. W r. 1857, 22 listopada, został mianowany prosektorem anatomii w warsz. akademii medyko-chirurgicznej; 19 września 1862 został adjunktem a niebawem i profesorem nadzwyczajnym anatomii praktycznej i topograficznej. Równocześnie od 1 listopada 1861 objął służbę w wojskowym szpitalu ujazdowskim jako starszy ordynator. Gdy Szkoła Główna przeobrażona została (1869) w uniwersytet warszawski, P. pozostawał jeszcze do r. 1875 jako prosektor anatomii a następnie opuścił obowiązki profesorskie, nie przestając być ordynatorem w szpitalu ujazdowskim.

Pilecki Jan, ur. 1821 w Wilnie, tam odbywał nauki gimnazyalne, w latach 1834—1837 oddawał się naukom moralnym i politycznym w wileńskiej akademii duchownej, medycyny słuchał w wileńskiej akademii medyko-chirurgicznej (1837—1842). Zaraz po otrzymaniu stopnia naukowego, powołany został na lekarza zrodowego w Druskenikach, i od tam przez lat 37 gorliwie pracował nad podźwignieniem tego zakładu leczniczego. On dał początek domowi dobroczynności w Druskenikach; za jego staraniem powstał tamże szpital dla starozakonnych, szpital dla niezamożnych urzędników. Jego zabiegom Druskeniki winne obecny swój stan kwitujący. Umarł 24 września 1878 r.

Kilka słów o Druskenikach. (Tyg. Lek., 1860, Nr. 21).

Druskeniki w r. 1860. (Tamże, Nr. 18).

Druskeniki w r. 1861. (Tamże, Nr. 16).

Kratki czerok chemickeskih svojstv i cielitelnoj sily Druskenickich mineralnyh wod. Rezultat 25-letnich nabludenij. Sostawil Dr. ... St. Peterb. 1867, w 8-ce, str. 31.

Kilka słów o Druskenikach. (Gaz. Lek., T. XIV, 1873, str. 278—283, 297—299).

Druskeniki w r. 1873. (Tamże, T. XVII, 1874, str. 1—7).

Druskieniki w r. 1874. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 265—268).

Druskieniki w r. 1876. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 282—284).

Druskieniki w r. 1877. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 268—271).

Portret jego i życzorys znajduje się w Tyg. Powsz. 1878, Nr. 42.

z **Pilzna Gal**, syn Marcina, lekarz krakowski, stopień magistra nauk wyzwolonych i doktora filozofii otrzymał w Krakowie 1575 r.

Por. Oettinger... 209

z **Pilzna Jędrzej ob. Grutinius**.

Pinkus Władysław, ur. r. 1850 w Płońsku, szkolne nauki pobierał w Częstochowie i Warszawie, do medycyny przykładał się (1869—1874) w uniwersytecie warszawskim. Początkowo praktykował w Płońsku, od r. 1879 zajmuje się wykonywaniem lekarskim w Mławie.

Pojęcia zasadnicze o zdrowiu i chorobie. (Korespondent Płocki, 1883).

Piórek Władysław Kazimierz, ur. 27 listopada 1852 r. w Ostrowie, w W. Ks. Poznańskim; nauki gimnazjalne pobierał w Ostrowie; do medycyny przykładał się od r. 1872 w Berlinie i tam 8 sierpnia 1876 r. stopień doktora medycyny otrzymał. Obecnie praktykuje w Krojance.

Ueber den Gallertkrebs. Berlin, G. Schade, 1876, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Piórko B. lek. prakt. w Baranowie w Galicyi.

Zamięnienie po użyciu siarkanu chininu. (Przegl. Lek., 1883, str. 576).

z **Piotrkowa Tomasz**, doktor medycyny, astrolog krakowski, wydawca kalendarzy.

De cometis anno Christi 1558 viso. Thomae Piotrovii, Crac. astrologi iudicium. Craeviae, apud haeredes Marci Scharffenberger, w 8-ce, k. 16.

Por. Bandtkie: Hist. druk., 186. Zebrawski, str. 182.

Piotrkowita Malcher (Petricovius Melchior), doktor medycyny, lekarz Jana Kosski ze Stemberka, wojewody sandomierskiego, uposażony był z zalecenia córki tegoż Anny ks. Ostrogskiej probostwem jarosławskim. Umarł nagle w podaszym wieku 7 maja 1600 r. w Jarosławiu, gdzie mu Piotr Mucharski, doktor medycyny, jako swemu dobroczyńcy nagrobek wystawił.

Przeziw morowemu powietrzu przestroga, z przedniejszych doktorów nauki lekarskiej dla ludu polskiego napisana przez Malchera Piotrkowitę, nauki lekarskiej doktora. B. w. m. dr. i r. (1579), w 8-ce, k. ul. 60. Ded. Janowi Kossce ze Stemberka, wojewodzie sandomierskiemu, malborskiemu, puckiemu, tezewskiemu etc., w Pucku, 1579. Traktat rozdzielony na 6 części: 1) Co jest morowe powietrze i z których przyczyn pochodzi. 2) Znak powietrza morowego. 3) O powinnościach przłożonych, chcąc miasto od powietrza morowego ochronić. (Tu autor zaleca czystość, wywożenie błota, czyszczenie piwnicy, zamknięcie domów zarażonych, zamknięcie szkół, łaźni, domów nierządu). 4) O ustrzeżeniu po-

wietrza. 5) O zachwyceniu powietrza. 6) O przypadkach powietrza morowego.

Por. Starowolski: Mon. Sarm., 438. Siarczyński: Opis Jarosławia, 120, Maciejowski: Piśmiennictwo, III, 248. Wiszniewski: VI, 125.

Piotrowski Gustaw.

Ueber neue Reaction auf Eiweisskörper und ihre näheren Abkömmlinge. (Sitzungsberichte d. Akad. d. Wiss., 1857, T. XXIV, posz. kwietniowy).

Ueber die Dauer und die Anzahl der Ventrikelecontractionen des ausgeschnittenen Kaninchenherzens. (Sitz. Ber. d. k. Akad. d. Wissensch., 1857, T. XXV, str. 431—441). Praca dokonana wspólnie z J. Czermakiem.

Ueber Reibung tropfbarer Flüssigkeiten. (Tamże, 1860). Praca dokonana wspólnie z H. Helmholtzem.

Sposób uszczelnienia zbiorników ilościowych chemicznych za pomocą piknometrów. (Roczn. Tow. Nauk. Krak., p. 3, T. V, 1861, str. 332—343).

O wykazaniu cukru gronowego w moczu prawidłowym. (Przegl. lek., 1862, Nr. 4).

Kilka uwag nad stosunkami krążenia soków we wątrobie. (Tamże, 1862, Nr. 10).

Rozkład białka na części składowe już dawniej otrzymane z tłuszczu. (Tamże, 1862, Nr. 26).

O przyczynach krzepnięcia krwi. (Tamże, 1862, Nr. 21, 22).

O drażnieniu nerwów za pomocą prądu elektrycznego pochodniego, powstałego przez otwarcie prądu pierwotnego. (Tamże, 1862, Nr. 24, 25).

O chyżości z jaką się stan czynny w nerwach udziela. (Tamże, 1863, Nr. 37).

Trzy ostatnie prace dokonane wspólnie z O. Widmanem.

O oznaczeniu ilościowym ciałek krwi. (Przegl. lek., 1863, Nr. 10, 11).

Uwagi nad pojemnością komórek sercowych i równowagą krążenia krwi. (Tamże, 1863, Nr. 47, 49, 50, 51).

Kilka słów o leczeniu wodowstrętu elektrycznością. (Tamże, 1864, T. III, Nr. 5, 6).

Przyczynek do nauki o trawieniu skrobi. (Tamże, 1864, Nr. 22).

Fizjologia ludzka w zarysie. Wykłady akademickie. T. I zawierający fizjologię czynności odżywczych. Kraków, w druk. Czasu, nakł. autora, 1865, w 8-ce, str. VIII, 463, VIII.

O miejscu, w którym prąd elektryczny łańcuchowy zamykany i otwierany, stan czynny w nerwach ruchu wznica. (Przegl. lek., 1865, Nr. 45, 46).

O wpływie nerwu błędnego na serce. (Tamże, 1866, Nr. 9). (Roczn. tow. nauk. krak., poczet 3, T. XII, 1867, str. 112—142).

Przyczynek teoretyczny do nauki o stosowaniu oka. (Roczn. tow. nauk. krak., 1867, str. 352—362). (Przegl. lek., 1867, Nr. 8).

Przyczynek do nauki o achromatopsyi. (Roczn. tow. nauk. krak., poczet 3, T. XIV, 1868, str. 340—367). (Przegl. lek., 1868, Nr. 4).

O mikroskopach i teleskopach odmienną nieco od dotychczas używaną budowy. (Roczn. tow. nauk. krak., poczet 3, T. XVI, 1870, str. 44—68). (Przegl. lek., 1868, Nr. 52).

O chyżości rozchodzenia się światła w solach. (Pam. akad. umiej. Wydział matem. przyrod., 1874).

O stosunku między ciężarem gatunkowym a składem chemicznym ciał stałych nieorganicznych. (Tamże, 1879).

Piotrowski (Jos. Polonus).

De quorundam acidorum organicorum in organismo humano mutationibus. Dorpat, typ. viduae Schünmann, 1856, w 8-ce, str. 57. Diss. inaug.

Piörowski Władysław.

Du catarrhe utérin dans la pelvipéritonite et de son traitement. Paris, Parent, 1872, w 8-ce, str. 48. Thèse.

Piörowski Władysław, ur. w Łomży d. 17 marca r. 1848, nauki gimnazyalne odbywał w Warszawie, do nauk lekarskich przykładał się w Dorpacie i ukończył je ze stopniem lekarza w r. 1879. Początkowo był asystentem a następnie lekarzem ordynującym w szpitalu miejskim w Rydze. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Chmielniku pod Kielcami.

Krótki opis szpitala barakowego w Rydze. (Medycyna (odeinek), 1878, Nr. 2).

O lekarzach wiejskich (doktoratach) w prowincjach nadbałtyckich. (Tamże, 1882, Nr. 34).

Przełożył na język polski rozprawę Semmera, ob.

Piörowski Romuald, rodem ze Skarbożewa, w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał (1859—1863) w Trzemesznie, Gnieźnie i Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Gryfii, gdzie 14 sierpnia 1873 r. stopień doktorski osiągnął.

Beobachtungen über den weiteren Verlauf der Temperaturverhältnisse am Kaninchenohre nach Ausrottung des Hals-sympathicus. Greifswald, F. W. Kunik, 1873, w 8 ce, str. 33. Diss. inaug.

Nastój rodnębu kuit-t-g (Tinctura Eue lypti globuli) w zi niocy. (Przegl. lek. 1872, Nr. 31).

Piörowski Stanisław, rodem z Winnicy na Podolu.

De la dégénérescence graisseuse du coeur. Paris, Parent, 1865, w 4-ce, str. 34. Thèse.

Sociétés des secours aux blessés militaires des armées de terre et de mer. Conférences internationales à Paris. (R. vue contemporaine, 1867, 2 série, T. LVIII str. 5—34, 50—70).

Piöan Jerzy, urodzony w Krakowie, gdzie ojciec jego sprawował obowiązki wójta prawa wyższego, w naukach lekarskich ćwiczył się w Krakowie a następnie w Padwie. W r. 1593 wybrany był na urząd rektora akademii padewskiej a później i kawalerem orderu św. Marka mianowany. Po powrocie do kraju został fizykiem m. Krakowa i profesorem akademii Jagiellońskiej do wykładu nauk lekarskich. Dla długoletnich zasług godności szlacheństwa od Władysława IV zaszczycony i rajcą miasta Krakowa obrany, który to obowiązek do późnych lat sprawował. W zgrzybiu już wieku najczęściej czas przepędzał w Karniowicach, wiosce dziedzicznej, gdzie ozdobną kaplicę wystawił. Umarł w Krakowie 26 lipca 1648 r. Jako znakomity lekarz i głęboki filozof zjednał sobie powszechną cześć i uwielbienie. Wydał:

Carmen lugubre in obitum Stephani I, regis polonie. Cracov, in off. Lazar, 1587, w 4-ce, k. nl. 4.

Por. Starowolski: Mon. Sarnat, 121. Muczkowski: Lib. promot, 239. Gąsiorowski: I, 297. Roczn. wyd. lek., III, 442. Grabowski: Dawne zabytki m. Krak., 95, 207. Święcki: Hist. pamiątki, 241. Siarczyński, II, 186. Kłosy, 1870, str. 8—10.

Piarmowicz (z Hołty).

Pomyślne zastosowanie wstrzykiwań podskórnych eteru siarczanego przy ostrej niedokrwistości u rodzącej. (Medycyna, 1877, Nr. 27).

Pisarski Emanuel, ur. w 1822 w Pilchowie na Szląsku, gimnazjum ukończył w Gliwicach, medycyny słuchał od 1853 we Wrocławiu.

Cystocarcinoma colloideum ovarii sinistri in clinico obstetricio Vratislaviensi observatum. Vratislaviae, 1857, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Pisecius Martinus de Martovvic.

De arthritide themata. Athenis Rauracis, typ. J. Schroeteri, 1593, w 4-ce, str. 24.

Pisek Wilhelm, b. asystent przy katedrze anatomii patologicznej w Krakowie, obecnie praktykuje we Lwowie.

Z zakładu patologiczno-anatomicznego prof. d-ra Browicza w Krakowie. Zagłoba jelit biodrowo-kątowa z częściową zgorzelą i następującą zagłobą częściową czyli boczną okrężnicy. Opad kątowy przez otwór stołcowy. (Przegl. lek., 1881, str. 3—4).

Najnowsze poglądy na chorobę Brighta. (Tamże, 1882, Nr. 15, 16, 17, 19, 21).

Leczenie przeciw-gorączkowe. (Sprawozdanie z dyskusji na zjeździe niemieckich lekarzy wewnętrznych). (Tamże, 1882, Nr. 22, 23).

Z prosektoryum szpitala powszechnego we Lwowie.

Wzród gruźliczy żołądka. (Tamże, 1882, Nr. 27, 28).

Z pracowni dla patologii doświadczalnej uniw. Jagiell. prof. Adamkiewicza. O zachowaniu się serca wórd dławienia i tonienia. (Tamże, 1882, Nr. 29, 32, 33, 35, 36, 37, 38).

Pękanie jelita skutkiem obżarstwa. (Tamże 1882, Nr. 47, 48).

Z prosektoryum szpitala powszechnego we Lwowie.

Włókniak po części tłuszczak szluzakowaty (Köster) więzu przedkręgowego. (Tamże, 1883, Nr. 11—12).

Wrodzony brak worka sercowego przy prawidłowym położeniu serca. (Tamże, 1883, str. 373 i 381).

Piwocki trazm Feliks, rodem ze Zbaraża. Dechlorosi. Viennae, 1825, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Piowarski Ludwik Władysław, wychowaniec szkoły główniej warsz. praktykował w m. Sławatyczach, um. w Warszawie 22 kwietnia 1871 r. w 29 roku życia.

O działaniu kofeiny i theiny na organizm ludzki a w szczególności na krążenie. Rozprawa konkursowa. (Gaz. lek., T. IX, 1870, str. 65, 85, 99, 113, 133, 164, 180, 198, 229, 273).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-ce, str. 49.

Piowarski Karol, żyd, ur. w Suwałkach 1851; medycyny słuchał od 1872 w Halli, a później w Berlinie.

Ueber pemphigus foliaceus. Berlin, 1877, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Placer Bolesław, rodem z Krakowa, ukończywszy wydział lekarski uniwersytetu jagiellońskiego, krótki czas był lekarzem szpitala św. Konstancy w Maciejowicach, zkad przeniósł się do Jazłowa, w Galicyi. Um. 11 stycznia 1867 r. w Stanisławowie, licząc lat 30.

Kilka spostrzeżeń w przedmiocie wodowstrętu (Hydrophobia), kołtuna rzekomego i krztuśca (Pertusis) ze szpitala św. Konstancy w Maciejowicach w Król. Polsk. (Przegl. lek., 1865, Nr. 7, 9).

Kilka słów o wściekłości i wodowstręcie. (Tamże, 1865, Nr. 21, 22, 23).

Dalszy ciąg spostrzeżeń w szpitalu św. Konstancyi w Maciejowicach Król. Polsk. 1) durzycia, 2) wodowstręt i wścieklizna, 3) wypadek wymiotów łajnych u noworodka z przyczyny braku odbytnicy. (Tamże, 1866, Nr. 51. Rok 1866, Nr. 1).

Placer Józef, ur. r. 1803 w Krakowie, gdzie od r. 1820 słuchał nauk lekarskich; w r. 1826 wyjechał do Wiednia, ztamtąd do Berlina i tam 12 kwietnia 1828 stopień doktora medycyny i chirurgii otrzymał. Był lekarzem ordynującym w oddziale chirurgicznym szpitala św. Łazarza w Krakowie. Um. r. 1871.

De extracta et nonnullis eam extrahendi methodis. Berolini, typ. Bruschkianis, 1828, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Odpowiedź dr. Kozubowskiemu na uwagi o ciąży zewnętrznej macicy umieszczone w Gaz. Krakowskiej. Wrocław, b. w. r., w 4-ce, str. 7.

Placikus Eustachiusz, rodem z Konstantynopola, 9 lat przebywał w Polsce, szczególnie w Gdańsku, stopień doktora medycyny uzyskał w Frankfurcie nad Odrą. W końcu udał się do Rosyi i tam 1706 urzędował przy *aptekarstwie przykazie*.

Por. Gąsiorowski II, 331.

Placzkowski Witold, ur. 30 stycznia 1851 r. w Włodawku, nauki gimnazyalne pobierał w Warszawie, studia lekarskie ukończył w 1873 we wszechchnicy warszawskiej. Od października 1875 r. do początku 1879 r. pełnił uciążliwe obowiązki prosektora przy katedrze anatomii opisowej; w r. 1879 objął, jako ordynator, oddział chirurgiczny żeński w szpitalu Dzieciątka Jezus i wkrótce zasłynął jako naukowy, zręczny i nader troskliwy o dobro swych chorych chirurg. Um. w Meranie 7 lutego 1882 r. Był współpracownikiem Kroniki lekarskiej, w której pomieszczał sprawozdania z prac cudzoziemskich; w rękopiśmie zostawił kilka rozpraw oryginalnych treści anatomicznej i chirurgicznej.

* Plagge T.

O przyczynach chorób umysłowych i samobójstwa, zarys psychiatryczny, przełożył dr. Aleksander Jawurek b. asyst. klin. chirurg. krakowskiej. Warszawa, nakładem autora, druk. Aleksandra Ginsa, 1863, w 8-ce, str. 109, VIII.

Plan organizacyjny służby zdrowia publicznego (w Galicji), dodatek nadz. do Nr. 9, Przegl. lek., 1868, str. 74—80. Spr. Oettinger, Warschauer, Janikowski.

Plan urządzenia szkoły weterynarskiej w Krakowie. (Przegl. lek., 1869, Nr. 33—37, 42, 44; 1870, Nr. 1).

* Plater Feliks.

Felices Plateri Basil. archintri de febribus liber: genera, causas, et curationes febrium tribus capitibus proponens. Praefixis tabulis tribus: ordinem et methodum singulorum capitum demonstrantibus. Adjunctis insuper historis viginti: curationes febrium praecipuorum generum, morborumque quorundam febres comitari subsequique solitorum, describentibus. Francofurti, apud haeredes Andreae Wechelii Claudium Mornium et Joannem Aubrium, 1597, w 8-ce. Ded. Janassio Radziwili, duci Birza-

num et Dubinki. palatinidae vilnensi, capitaneo Boryssoviensi. Dedyk. kart. 3, 3 tablice, str. 354.

Platzer Sylwester, promowany do stopnia doktora medycyny r. 1813 w Krakowie, w roku następnym ubiegał się tamże o katedrę weterynaryi, ale bezskutecznie.

Por. Roczn. wyd. lek., 1843, str. 51, 68.

Płaskowski Romuald, ur. 7 lutego 1821 r., nauki gimnazyalne pobierał w Plocku, do medycyny przykładał się w Dorpacie, gdzie r. 1850 dyplom doktorski otrzymał. Powróciwszy do kraju z wycieczki naukowej, w początku r. 1854 został mianowany ordynatorem w szpitalu św. Rocha w Warszawie, a równocześnie czasowo (1855—1856) pełnił służbę lekarską w szpitalu ujazdowskim. Lata 1857—1859 bawił zagranicą, dokąd był delegowany w celu zwiedzenia znacniejszych zakładów dla obłąkanych i wydoskonalenia się w psychiatrii. W r. 1859, 17 lipca, objął obowiązki ordynatora w szpitalu św. Jana Bożego. Na początku r. 1862 rozpoczął wykład polioicy lekarskiej, higieny i dietetyki w warsz. akademii medyko-chirurgicznej; 19 września t. r. został adjunktem w Szkole Głównej na katedrze psychiatrii i kliniki chorób umysłowych; 20 lipca 1864 r. mianowany profesorem nadzwyczajnym tejże nauki, którą dotąd i w uniwersytecie warsz. wykłada.

Meletemata quaedam de quaestione num salia alcalina albumen coagulatum et membranam mucosam solvere valeant. Dorpati Liv., typ. H. Laakmanni, 1850, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Zdanie sprawy lekarza delegowanego do zwiedzenia znakomitszych zakładów zagranicznych dla leczenia obłąkanych i obeznania się z psychiatrią. Rok 1858—1859. Warszawa, 1860, w 4-ce, str. 128, nl. 3.

Psychiatria. Zesz. I. Część ogólna. Warszawa, wyd. Gaz. lek., 1868, w 8-ce, str. 224. Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lek. Ocenę podał S. Janikowski w Przegl. lek., 1869, Nr. 39, 40, 41, 42.

Tom II. Część szczegółowa. Warszawa, 1884 druk Gazety Handl., str. IX i 689, do dzieła tego dodany jest „Słowniczek obejmujący nazwy i synonimy psychiatryczne swojskie i cudzoziemskie w tekście używane oraz spis autorów cytowanych str. CXVII.

Obłąkanie w połączeniu z epilepsyą. Dochodzenie sądowo-lekarskie o wątpliwym stanie umysłu pod sądnej właścianki, o morderstwo swego męża obwinionej. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 235, 283, 297, 313).

Pozorny obłąd kradzieży (simulatio cleptomaniae). Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Tamże, T. IV, 1868, str. 494, 526).

Podpalenie w obłąkaniu. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Tamże, str. 681, 690).

Szał pijacki przelotny (delirium furibundum) z chwilową utratą samowiedzy. Dochodzenie sądowo-lekarskie o wątpliwym stanie umysłu obwinionego o utopienie czteroletniej swej córki. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 465).

Zabójstwo własnego dziecka przez uduszenie, czy było rozymsne, czy w obłąkaniu spełnione? (Tamże, T. IX, 1870, str. 353, 372, 392).

Dzieciobójstwo w stanie przyrodzonego ośpienia umysłu dokonane. Dochodzenie sądowo-lekarskie. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 129, 145, 161).

Apteczka domowa. (Encyklopedia rolnictwa, T. I, 1873, str. 46).

Chleb. (Tamże, T. I, 1873, str. 491).

Hygiena ze względu na stosunki wiejskie. (Tamże, T. III, 1876, str. 311).

Mięso. (Tamże, T. IV, 1877, str. 375).

Wykaz tabelaryczny ruchu chorych obłąkanych mężczyzn w przeciągu lat 10 w szpitalu św. Jana Bożego w Warszawie. (Pam. tow. lek. warsz., T. LV, 1866, str. 381).

Dziele oddziału chorób umysłowych, nerwowych i psychiatry sądowej, czytane na posiedzeniu tegoż oddziału 13 lutego 1868 r. (Tamże, T. LIX, 1868, str. 254).

Krysiński Hldefons, życiorys. (Tamże, T. LX, 1868, str. 53).

Nadto na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował:

Wyrazownictwo polskie chorób umysłowych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIV, 1865, str. 140).

Stosunek epilepsji, katalipsji i chorei do chorób umysłowych. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 146).

Dzisiejsze stanowisko nauki o obłądździe podpalenia (pyromania). (Tamże, T. LV, 1866, str. 109).

Drgania poprzedzające variolois. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 165).

Wpływ soli potażowych na obniżenie pulsu. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 9).

Wody mineralne w Stokliżkach i w Birsztanach (wiadomość od d-ra Erminio Andrioli). (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 68).

Wiadomości z higieny. (Bluszcz, T. I, 1865, Nr. 2).

Hygiena kobiet. Odzienie, moda, kosmetyki. (Tamże, T. I, 1865, Nr. 18).

Głowa, twarz i włosy. (Tamże, T. I, 1866, Nr. 23, 31, 34).

Wody mineralne. (Tamże, T. I, 1866, Nr. 37, 38, 39, T. II, 1866, Nr. 41).

Mieszkanie, rozkład domu, jego ogrzanie i przewietrzanie. (Tamże, T. II, 1866, Nr. 59, 61).

Apteczki domowe. (Tamże, T. III, 1867, Nr. 17).

Apteczki domowe wiejskie. (Tamże, T. III, 1867, Nr. 41, 42, T. IV, 1868, Nr. 1, 13, 18, 21, 22, 26, 30, 31, 34, 35, 39, 40, 43, 44, 47—49, 51, 52).

Pielęgnowanie zębów. (Tamże, T. IV, 1868, Nr. 27, 28).

O fizycznym wychowaniu dzieci. (Tamże, T. V, 1869, Nr. 4, 14, 15, 28).

Kąpiele rzeczne i morskie, oraz zimne obcierania i zawiązania. (Tamże, T. V, 1869, Nr. 23).

Pożywienie człowieka w ogólnem znaczeniu o ile jest potrzebne i konieczne. (Tamże, T. VI, 1870, Nr. 16, 17, 19).

Pokarmy mięsne ze względu na ich pożywność etc. (Tamże, T. VII, 1871, Nr. 31, 32).

* Plenk Józef Jakób.

Nauka o chorobach zębów i dziąseł przez J. J. Plenk napisana a dla użyteczności przez Tomasza Łopacińskiego J. W. Woiewodzica Brzeskiego na polskie przetłumaczona. Wilno, 1797, druk. Akad., w 12-ce, str. 148.

Zbiór zasad chirurgicznych do użycia uczących się z łacińskiego na polski język wyłożony. Kraków, A. Gröbel. Część I, 1799, w 12-ce, str. 355. Część II, 1800, str. 366.

Początki nauki położniczej, z potrzebnymi odmiannymi i dodatkami z języka łacińskiego przełożone przez And. Matusewicz. Wilno, 1806.

Pleszczyński Józef, lekarz społeczny w Maciejowicach.

Morbus maculosus Werlhofii et variola. (Gaz. lek., 1883, str. 732).

Pleszkowski Sylwester rodem z Wołynia, stopień doktora medycyny otrzymał w Wilnie r. 1826, był lekarzem wojskowym, pod koniec ordynatorem w szpitalu ujazdowskim.

De laesionibus capitis externis. Gdno, typ. Zymeli, 1826, w 8-ce, str. 61. Diss. inaug.

Przełożył dzieła: Boisseau (ob.), Husson (ob.), Kreissig (ob.), Magendie (ob.), Olivier (ob.), Patisier (ob.).

Pleszkowski Stanisław, sławny i poważany lekarz na dworze Macieja, króla węgierskiego, przystęp nieposledni poeta, mówca i badacz starożytności, w latach 1462, 1468 i 1469 spełniał obowiązki dziedzica wydziału nauk wyzwolonych.

Por. Święci: Hist. pamiątki, 242. Muezkowski: Lib. promot., 66. Jocher: Obr. bibl., 1, 332. Juszyński, II, 73. Wiszniewski, IV, 193, 322.

Plewiewicz Maksymilian, ur. r. 1839 w Pawlowie, w obwodzie gnieźnieńskim; nauki gimnazyalne pobierał w Ostrowie i w Trzemesznie; medycynę słuchał (1862 do 1868) w Gryfii. Krótki czas praktykował w Gnieźnie; powołany do służby wojskowej podczas wojny francusko-pruskiej, poległ r. 1871 pod Orlanem.

Mikrometrische Beobachtungen über glatte Muskelfasern. Greifswald, 1868, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Plöhn Łazarz z Uhlanowa.

Dissert. inaug. medica sistens artem formulas concinendi. Pesthini, typ. Jos. Beimel, 1853, w 8-ce, str. 63.

* Ploss ob. Polak J.

Płociński Józef Karol, lekarz z pierwszej ćwierci bieżącego stulecia, testamentem przekazał fundusz na dwa stypendya przy uniwersytecie wileńskim.

Por. Dziennik wileński, 1821, T. III, str. 374.

Płóński Maurycy, ur. 1828 w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w Berlinie, gdzie także (1851—1855) słuchał nauk lekarskich.

De omphalorrhagia idiopathica. Berolini, typ. S. Jacoby, 1855, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Pobiedziński Adam Paweł, lekarz żyjący w Poznaniu w drugiej połowie XVI wieku, nie szczędził nakładów na dwukrotnie wydanie w latach 1579, 1580 i 1582 postylli mniejszych ks. Jak. Wujka.

Por. Jocher, T. II, 375, 376. Wiszniewski, IX, 242.

Podecki Wojciech, filozofii i medycyny doktor, początkowo kształcił się w Krakowie, a następnie w Padwie i tu 1704 r. sprawował obowiązki bibliotekarza w oddziale narodowości polskiej.

Podoliński S.

Beitrag zur Kenntniss, des pankreatischen Eiweissfermentes. (Pflüg. Arch., 1876, Bd. XIII, str. 422).

Le village en Ukraine. Etude de demographie. (Gaz. med. de Paris, 1880, Nr. 21).

L'état sanitaire des populations du gouvernement Kiew. Paris, imp. Chaix et Ce, 1880, w 8-ce, str. 6.

Podolski A. wychowawiec uniwersytetu warszawskiego, społeczny lekarz piotrkowski.

Ukąszenie przez żmiję, objawy zatrucia; wyzdrowienie. (Medycyna, 1882, Nr. 28).

Stan sanitarny gubernii piotrkowskiej. (Tydzień piotrkowski, 1883).

Podowski Henryk, rodem z Warszawy, ukończywszy liceum warsz., zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu warsz. i po pięciu latach studyów w r. 1829 stopień magistra medycyny i chirurgii otrzymał. Do stopnia doktorskiego promował się w Berlinie r. 1830. W latach 1830—1832 był ordynatorem w szpitalu ś. Ducha; w r. 1832 został mianowany lekarzem szpitala św. Łazarza a r. 1838 objął nad tymże szpitalem ster. W r. 1880 doczekał się uroczystego obchodu jubileuszowego 50-letniej rocznicy otrzymania stopnia naukowego. W r. 1882 jako emeryt służbę szpitalną porzucił. Przez wiele lat był członkiem Rady lekarskiej Królestwa.

De osteo-steatomate. Berolini, typ. Unger, 1830, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Sprawozdanie lekarskie ze szpitala Ś. Łazarza w Warszawie za r. 1857. (Pam. tow. lek. warsz., T. XL, 1858, str. 279).

Toż, za r. 1859. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 241).

Toż, za r. 1861. (Tamże, T. LII, 1864, str. 79).

Poglądy Warsz. tow. lek. w przedmiocie zabezpieczenia Warszawy i Królestwa Polskiego od wybuchu dżumy i innych zaraźliwych chorób. Warszawa, druk. Ziemiakiewicza i Noakowskiego, 1879, w 8-ce, str. 2 nl. i 94. (Odbitka z dwutygodnika „Zdrowie“).

Referaty dr. Z. Dobieszewskiego.

Podwysocki Waleryan, otrzymawszy w r. 1878 stopień doktora medycyny w uniwersytecie dorpacim, został tamże asystentem przy zakładzie farmakologicznym. W r. 1880 rozpoczął w Dorpacie wykłady w stopniu docenta.

Anatomische Untersuchungen über die Zungen-drüsen der Menschen und Säugethiere. Dorpat, Karow, 1878, w 8-ce, str. 144 i 2 to. Diss. inaug.

Ueber die wirksamen und einige andere Bestandtheile des Mutterkorns. (Arch. f. exper. Pathol. und Pharmacol., 1876, VI, Hft. 3 u. 4, str. 153).

Beiträge zur Kenntniss des Emetina. (Tamże, 1879, XI, Hft. 3 u. 4, str. 231).

Pharmakologische Studien über Podophyllum peltatum. (Tamże, 1880, XIII, str. 1 i 2).

* **Podwysocki**, homeopata, ob. Heryng.

Pogorzelski Ludwik, ur. 23 sierpnia 1843 r. we wsi Złotój, w powiecie sandomierskim. Nauki szkolne odbywał w Sandomierzu i w Radomiu; do medycyny przykładał się (1862—1868) w Warszawie. W r. 1870 został ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus; r. 1871 mianowany był lekarzem Domu przytulku i pracy zarobkowej

wolską. W r. 1876 objął służbę lekarską w szpitalu ś. Leona w Opatowie, gdzie dotąd przybywa. W r. 1875 trzymał pióro w Warsz. towarzystwie lekarskiem, jako sekretarz doroczny.

Niedomykalność zastawki dwudzielnej, niezarośnięcie otworu owalnego (Insufficiencia valvulae mitralis, foramen ovale non oblitteratum). (Gaz. lek., T. XIII, 1872, str. 609—614).

Sprawozdanie z oddziału kobiet chorych na ospę w r. 1872 w szpitalu Dzieciątka Jezus. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 372—377).

Newralgia nadoczodołowa lewa, ostry wylew krwi z mózgowy i międzyoponowy, zgon. (Tamże, T. XV, 1873, str. 65—68).

Kończyny górne w postaci zawiązków (perobrachia), wada rozwojowa serca. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 209—212).

Sprawozdanie z oddziału niemowląt, istniejącego w szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie za r. 1873. (Tamże, T. XVIII, 1874, str. 257—268, 273 do 277).

Nowotwór uda prawego. (Tamże, T. XXIV, 1873, str. 289—291).

Sprzeczenia lekarskie dotyczące fabrykacji tabacznij. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXV, 1871, str. 250, 295).

Sprawozdanie z XIX tomu rocznika Ces. Król. Tow. Nauk. Krak. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 99).

Sprawozdanie z oddziału kobiet chorych wewnętrznie w Szpit. Dzieciątka Jezus za r. 1871. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 149).

Zimnica, skuteczność kwasu karbolowego w tej chorobie. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 161).

Porażenia kończyn dolnych (paraplegia rheumatica). (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 157).

Ostre zapalenie macicy po następionem poronieniu. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 159).

Pograbius Andrzej, rodem z Pilzna, doktor filozofii i medycyny, do nauk lekarskich przykładał się w Padwie i Bononii (1568—1572) kosztem Jakóba Ostiensis, lekarza przemyskiego. Poprawiwszy pierwszą mapę Polski, wydaną przez Grodeckiego u Oporyna w Bazylei 1558, ogłosił ją w Wenecji (1569) p. t.:

Poloniae Lithuaniaeque descriptio, auctore Venceslao Grodecio, correctore Andrea Pograbio, pilnensi. Mapa ta znajduje się w Teatrze świata Abrah. Orteliusa (1595, 1603).

Ad omnes fere internos et externos morbos remedium a probatissimis in re medica authoribus liber, opera et studio Andreae Pograbii, pilnensis, phil. et med. doctoris collectus. Rękopism złożony z fol. kart 283 znajduje się w Bibliotece uniw. warsz.

Por. Chroński Kaz.: w Dzień. wil., 1806, grudeń, str. 213.

Pokorny Michał Hieronim, ur. r. 1812 w Wieleniu, w W. Ks. Poznańskim, nauki gimnazjalne pobierał w Trzemesznie i Poznaniu, medycynę słuchał (1834—1837) w Wrocławiu, później w Berlinie, gdzie 21 września 1838 stopień doktorski otrzymał. Praktykował w Pleszewie.

Analecta quaedam ad doctrinam de natura vi medicatrix. Berolini, typ. Nietackianis, 1838, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Pokrzywnicki Paweł, ur. 1839 w Neukirch w Prussach Zach., gimnazjum ukoń-

czył w Chojnicach, medycyny od 1864 słuchał w Królewcu.

Ueber Senkung des Uterus und der Scheide. Königsberg, 1868, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

z Pokrzywnicy Marcin (z Koprzywnicy) albo Kotarczek, w pierwszych połowie XVI wieku celował w umiejętnościach filozoficznych, astronomicznych i lekarskich, szczególnie przykładał się do ostatnich. Był dobroczyńcą akademii w zubożeniu jej biblioteki. Um. 23 kwietnia 1542 r.

Por. Bandtkie Hist. bibl. Jagiell., str. 35, 47.

Polaczek.

De l'opportunité des grandes opérations par le Dr. ... chirurgien de la garde nationale de la Seine. Paris, Adr. Delahaye, 1872, w 8-ce, str. 65 i l.

Polak Józef, ur. w listopadzie r. 1857 w mieście Równem na Wołyniu; odbywszy nauki szkolne w mieście rodzinnem, zapisał się na wydział lekarski uniw. warsz. r. 1874 i takowy ukończył w r. 1880, ze stopniem lekarza cum eximia laude. Od r. 1883 jest członkiem Tow. Lek. w Warszawie i British Medical Association w Londynie, oraz lekarzem miejscowym w szpitalu Dzieciątka Jezus. Będąc studentem napisał rozprawę (nie drukowaną), zaszczytną wzmianką przez Uniwersytet odznaczoną, pod tytułem:

Oprzeżenie kliniczne putum, na skółko może być pożytecznym użyciem antyseptików w zarazy choroby.

Przyczyna do przeciwnego leczenia durzycy. (Medycyna, 1880, Nr. 41, 42).

Kilka uwag o naszym wykształceniu lekarskiem. (Tamże (odeinek). 1882, Nr. 43).

Czwarty międzynarodowy kongres higieniczno-demograficzny odbył w Genewie w dniach: od 4—9 września 1882. (Tamże, 1882, Nr. 44—46).

Przypadek niezmiernie rzadkiego tętna. (Tamże, 1882, Nr. 51).

Too po niemiecku. Deutsche Medicinal-Zeitung. Hygiene męzkie i matek, ciąży, poród, pielęgnowanie noworodków. Przekład dzieł prof. D-ra Spöndli'ego i prof. Breslau, dokonany i uzupełniony podług innych autorów. Warszawa, nakł. L. Polaka, druk. Wieku, 1882, w 8-ce, str. 126 i 2 n.

Kilka słów o balsamowaniu trupów za pomocą sublimatu, oraz za pomocą tymolu. (Gaz. lek., 1882, Nr. 51).

Too po angielsku. The Lancet, 1883, 24 July.

Podręcznik leczniczy, wskazówki leczenia domowego dla użytku dworów, gmin, księży, nauczycieli, majstrów, nadzorców warsztatowych, zawiadowców stacji dróg żelaznych, felezerów i t. p. Warszawa, wydawnictwo i druk Przegl. lek., 1883, w 8-ce, str. 11, 1 n., 146, 1 n., III.

O znaczeniu sztuki lekarskiej i o stanowisku lekarzy. Warszawa, druk. M. Ziemiakiewicza i W. Noakowskiego, 1883, w 16-ce, str. 76 i 1 n.

Wychowanie dzieci u rozmaitych narodów, opracował podług dzieła d-ra Plossa: Das Kind in Brauch und Sitte der Völker. Warszawa, nakł. G. Centnerszwera, druk. Przegl. Tyg., 1883, w 8-ce, str. 93 i 1 n.

Wskazówki pielęgnowania dzieci w pierwszym roku życia, podług książki wydanej w Genewie przez prof. d'Espine z udziałem komisji lekarskiej opraco-

wał za upoważnieniem autora.... Warszawa, T. Pa-procki i S-ka, 1883, w 16-ce, str. 13.

O szpitalach w Londynie. (Przegl. lek., 1883, Nr. 44 i 45).

Kilka szkiców urządzeń higienicznych w Berlinie (Korespondencya). (Gaz. lek., 1883, str. 912).

O nawykach ludu i środkach odnoszących się do zachowania czystości. (Tamże, str. 367).

O stanie lekarskim w Anglii. (Przegl. lek., 1884, Nr. 1).

Oprócz tego, sprawozdania w Wraczebnym wiadomościach (Petersburg) i w Deutsche Medizinische Zeitung (Berlin).

* Polan Szymon, lekarz i chemik, bawił u H. Moskorzewskiego w w. XVI.

Por. Gąsiorowski: II, 189.

Polidam (Polydamus) Walenty, włoch, w czasie swego pobytu w Polsce był lekarzem na dworze Piotra Tomickiego, biskupa krakowskiego. Z dzieł jego do bibliografii polskiej należą:

Oratio de rege regum Christo ad Augustum Sigismundum secundum Poloniae inclytissimum regem atque ad universum populum nuper edita per... Impressa Cracoviae, per Florianum Unglerium, 1531, w 8-ce, str. n. 33.

Contenta in hoc libello: De laude medicinae Valentinii Polidami elegia. Ejusdem declamatio in laudem medicinae. Erasmi Roterodami declamatio in laudem medicinae. Valentinii Polidami elegia et concio de natali Jesu. Erasmi Roterodami concio de puero Jesu. Valentinii Polidami elegia de Christiana Resurrectione. Ejusdem exordium narrandi de chronica regum Hungariae. Cracoviae, Math. Scharffenberg, 1532, w 4-ce. Ded. Piotrowi Tomickiemu.

Aliquot nuper scripti libri de re medica, cum copiosa doctrina et eleganti stylo. (De pulsibus cum propriis et dilucidis interpretationibus liber unus. De iudiciis urinarum, aggregati ex optimis autoribus libri duo. De quovis dolore capitis cum verissimis experimentis et elegantissimis adhortationibus ad aegrum, liber. In laudem artis medicae oratio. Epistolarum aliquot non illepidarum libellus. Elegiarum libellus lectu dignus). 1540, ark. 36 b. w. m. dr. Ded. ad Andream de Valentinis Mutinensem, art. et med. doctorum, sandomiriensem et trocensem praepositum et canonicum cracoviensem ac Sigismundi, regis Poloniae phisicum.

Diatribe medica de pulsibus cum propriis et dilucidis interpretationibus liber I; de urinis liber II; de capitis dolore cum experimentis; medicinae encomium; epistolarum libellus. Basileae, 1540, w 8-ce. Ded. Andr. de Valentinis.

Por. Juszyński: II, 76. Wiszniewski: VIII, 72. Rozen. wyd. lek.: III, 439. Gąsiorowski: I, 227.

Polikowski Edward.

Ob izmienienu normalnyh i patologicheskikh tkaney pod wliyaniem galvanicheskogo toka. Matierial dla elektroliza. Nizhny Nowgorod, 1880, w 8-ce, str. 56, 1 tab. Diss. inaug. petersburska.

Politian Józef, archiater romanus collegiatus, lekarz królewski, zaliczony w poczet szlachty polskiej r. 1673, w czasie swego pobytu w Padwie, około r. 1676 był bibliotekarzem w oddziale narodowości polskiej.

Por. Ładowskiego inwentarz konstytucyj, 490.

Poluszyński L. Erazm, kandydat filozofii i medycyny, przełożył dzieło J. K. Ebermajera (ob).

Poluta Jerzy, ur. r. 1825 w Grodnie, gdzie nauki gimnazjalne odbywał. Początkowo oddawał się zawodowi aptekarskiemu; nauk farmaceutycznych słuchał (1839—1840) w Wilnie a później w Charkowie i tam r. 1841 osiągnął stopień prowizora farmacji, a 1843 stopień magistra. W r. 1842 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu charkowskiego; od r. 1843 przykładał się równocześnie do medycyny ludzkiej i weterynaryjnej. W r. 1847 otrzymał dyplom weterynarza a 1849 lekarza; w r. 1856 uzyskał stopień magistra nauk weterynaryjnych. W r. 1851 objął obowiązki adjunkta fizjologii i farmakologii weterynaryjnej w charkowskim instytucie weterynaryjnym. W r. 1859 mianowany został profesorem nadzwyczajnym; 1873 profesorem zwyczajnym tychże przedmiotów. Nadto lat 10 w tymże instytucie wykładał botanikę, której się zawsze z zamiłowaniem oddawał i anatomią i fizjologią porównawczą. Od r. 1882 cieszy się zasłużoną emeryturą.

O chloroformie jak przeciwjadu dla strichnina. (Druh zdrowia).

Teoria i mechanizm rwoty. Charkow, 1856, w 8-ce, str. 30. Diss. na stopień magistra weterynaryi.

Ob otrawienjach pijanicy trawoj (stellaria graminea, glycyrra aquatica). Rzecz czytannaja na akcie w charkowskim weterinarnym uczeliszczu w 1866 g. i odczyt o putieszestwii w ziemi wojska donskiego w 1863 g. Charkow, 1866, w 8-ce, str. 36.

Sur la respiration des poissons hors de l'eau. (Archives des sciences naturelles 1867).

O sjezdach jestiestwoispytatelej. Rzecz skazannaja w dzień godieznago akta 25 janwarja 1870 g. w charkowskim weterinarnym uczeliszczu. Charkow, 1870, w 8-ce, str. 24.

O leczenia aziatskiej cholery w algidnym periodie. K symptomatologii i terapii algidnego perioda aziatskiej cholery. O chininie jak predochranitelnemu sredstwie protiv cholery. (Moskowskaja medicinskaja Gazeta, 1873).

O pereriezowanii bludajuszecich nerwow. (Tamże, 1869).

O częsciowem wycinaniu nerwów błędnych. (Pamiętnik lek. warsz., 1869, T. LXI, 108). Ocena przez H. Hoyer. (Tamże, 1869, LXI, str. 110 i LXII, str. 398).

Notice sur la manière de reconnaître la provenance certaine de laine en toison par les insectes, qui s'y trouvent. Paris, 1873, w 8-ce. Za zbiór owadów zdarzających się w wełnie, otrzymał autor na wystawie paryskiej r. 1878 medal brązowy.

Weterinarnaja farmakologia s obščezuju terapijeju i recepturju. Charkow, 1879—1881, w 8-ce. Wypusk 1—3.

W rękopisie pozostaje:

Flora i fauna sławiańskich mineralnych oziei.

Lekarstwa razrzeszajuszecija mineralnaja.

* **Polomsky Emanuel**, szlżak, ur. r. 1813, do gimnazjum uczęszczał w Gliwicach, medycynę słuchał od 1834 r. w Berlinie.

De plica polonica. Berolini, typ. Nietackianis, 1838, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Połński Bolesław, ur. w Petersburgu 18 marca 1847 r., dyplom doktora medycyny otrzymał w Berlinie r. 1872, złożony na-

stępnie egzamin na lekarza w Dorpacie r. 1874, osiedlił się w Petersburgu.

Beitrag zur Lehre vom Fieber, insbesondere von den durch inficirte Wunden entstehenden Fiebern. Berlin, M. Niethe, 1872, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Połński Lucyan, cieszył się uznaniem zdolnego lekarza w Słucku, gdzie umarł 19 stycznia 1871 r., przeżywszy lat 39.

Zatrzymanie moczu zupełne; trzyrazowe przekłócenie pęcherza próbnym trójgranicem; wywołanie. (Gaz. lek., T. IX, 1870, str. 417—419).

Pomper Abraham, ur. 1852 w Warszawie, medycynę słuchał od 1874 r. w Berlinie.

Beitrag zur Lehre vom Oxyurus vermicularis. Berlin, 1878, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Ponikło Stanisław, promowany do stopnia doktora wszech nauk lekarskich w uniwersytecie jagiellońskim, w r. 1877, w r. 1879 został asystentem kliniki lekarskiej, od r. 1882 jest lekarzem powiatu krakowskiego i wielickiego.

Ropień z zapalenia kręgow grzbietowych z objawami naśladującymi obecność tętniaka. Z kliniki prof. Korczyńskiego. (Przegl. lek., 1876, Nr. 8).

Z zakładu patologicznego Uniw. Jagiellońskiego. O zmianach anatomicznych nerwu współczulnego w cukrzycy. (Tamże, 1877, Nr. 49, 51).

Przypadek przemijającego cukromoczu u osoby zupełnie zdrowej po spożyciu lodów z soków owocowych. (Tamże, 1878, Nr. 28).

Z oddziału chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza docenta d-ra Pareńskiego. Przypadek podwójnego włóknienia jelita. (Tamże, 1878, Nr. 44).

Choroby narządu oddechowego: suchoty i gruźlica. (Sprawozdanie z kliniki lek. krak. z lat czterech, t. j. od roku szkolnego 1874/5 do r. szk. 1878/9). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 41. Odb. z Przegl. lek., 1880, Nr. 1—7.

O działaniu morskoczynu pęcherzykowego (fucus vesiculosus) zalecanego w przypadkach nadmiernej tuszy (obesitas, adiposus universalis) i o działaniu większych dawek wyciągu eterycznego kłębu paproci pospolitej (extractum filicis maris aetherei) przeciw tasiemcowi. (Przegl. lek., 1880, Nr. 37).

Skurcz tężowy mięśni prostych brzusznych uloczony za pomocą apomorfinu. (Tamże, 1881, Nr. 2).

O resorecyjnie. (Tamże, 1881, Nr. 12).

Sprawozdanie z kliniki lekarskiej prof. d-ra Korczyńskiego z lat czterech (t. j. od roku szkolnego 1874/5 do roku szkolnego 1878/9). Choroby narządu moczowego. (Tamże, 1881, Nr. 23—26).

Wynik leczenia kodeiną przypadku cukrzycy. (Tamże, 1882, Nr. 25).

O oznaczaniu dolnej granicy żołądka. Rzecz wykonana w klinice lek. tudzież w zakładzie anatomo-patologicznym Uniw. Jagiell. (Tamże, 1882, Nr. 1—7).

Przypadek drżączki (Paralysis agitata). Pos. tow. lek. krak., 26 kwiet. 1882.

Ponikowski Jan, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1602 i 1604, słynął z biegłości w sztuce leczenia i prawości charakteru.

Por. Muczkowski; 258, 260. Święcki: Hist. pam. II, 247. Stareżyński: II, 92.

Pontificius Jakób, lekarz kapituły s. Jana w Warszawie, obowiązki tu sprawował w latach 1553—1556. Rzeczona kapituła otrzymała r. 1550 pozwolenie osadzenia je-

dnęj z prebend biegłym lekarzem: P. był z porządku pierwszym, którego do tych obowiązków powołano.

Por. Bibl. warsz.: zesz. 196, str. 291.

Pontificius Wawrzyniec, ur. r. 1531, wykladał w wydziale filozoficznym akad. krak. jako extraneus w r. 1551. W r. 1563 ubiegał się o miejsce w wydziale lekarskim po Wojciechu z Poznania, ale bezskutecznie. Był kustoszem i kanonikiem kolegiaty św. Michała w Krakowie. Um. 4 października 1586, przekazawszy fundusz na stypendya dla ubogich uczniów.

Por. Starowski: Mon. Sarm., 55. Wisniewski: III, 28. Oettinger: Rys., 183.

Poradnia Antoni, ur. r. 1804, był lekarzem szpitalowym w wojsku polskim, później pełnił służbę lekarską w szpitalu Ks. Łowickiego w Kaperze, i tam r. 1855 życia dokonał.

Wyciąg z raportu rocznego 1845 o chorych w Szpitalu Księstwa Łowickiego. (Pam. tow. lek. warsz., T. XIX, 1848, str. 11).

Spotrzażenia z r. 1845. (Tamże, T. XX, 1848, str. 171).

Krótki rys epidemicznej cholery. (Tamże, T. XXIV, 1850, str. 171).

Szczególne następstwo porodu. (Tyg. lek., 1850, Nr. 5).

Kilka słów o cierpieniach płuc. (Tamże, 1850, Nr. 10 i 12).

Maść emetykowa w wielkiej chorobie. (Tamże, 1850, Nr. 15).

Chorea S-ti Viti, połączona z palpitaacją serca. (Tamże, 1850, Nr. 16).

Purpura haemorrhagica intermittens. (Tamże, 1850, Nr. 20).

Rana płuc pochodząca od upadnięcia na ostre ciało, szczęśliwie uleczona. (Tamże, 1850, Nr. 22).

Eclampsja u kobiety po połogu z niezwykłymi zjawiskami. (Tamże, 1850, Nr. 25).

Brak kompletny miesiączki przez całe życie u kobiety mającej blisko 40 lat, bez żadnych złych następstw. (Tamże, 1850, Nr. 25).

Ugryzienie przez żmiję. (Tamże, 1850, Nr. 27).

Prosty środek na wodną puchlinę. (Tamże, 1850, Nr. 28).

Spluwanie robaczków przy kaszlu z flegmą. Przecięcie dwóch żebów u dziecięcia na trzeci dzień po urodzeniu. (Tamże, 1850, Nr. 28).

Kilka słów o róży. Szybkie przesycenie jodkiem potasu w małej ilości dawanym. (Tamże, 1850, Nr. 30).

Niektóre uwagi nad gorączkami. (Tamże, 1852, Nr. 14, 15).

O skuteczności chininy w gorączkach adynamicznych. (Tamże, 1852, Nr. 17, 18).

Uwagi nad reumatyzmem i artretyzmem i krytyczny rzut oka na niektóre środki głównejsze w tych chorobach używane. (Tamże, 1852, Nr. 20—23).

O grypcie kilka słów. (Tamże, 1852, Nr. 24).

Szczególny symptom hysteryzmu u kobiety. (Tamże, 1852, Nr. 29).

Ogólne zżangrenowanie ciała u pijaka. (Tamże, 1852, Nr. 43).

Szczególna wada przyrodzona w drogach moczowych u dziewczynki nowonarodzonej. (Tamże, 1852, Nr. 44).

Róża na głowie. Stan tyfoidalny. Sposób leczenia prof. Serre. Śmierć chorego. (Tamże, 1852, Nr. 45).

Cierpienie krtni przy raku i aneuryzmacie polyku. (Tamże, 1852, Nr. 47).

Działanie octanu ołowiu w brodawkującym zapaleniu oczu. (Tamże, 1852, Nr. 49).

O jodzie i kalomelu w ogólności i strzykaniach jodowych w szczególności. (Tamże, 1853, Nr. 2, 4).

Rak wargi dolnej: niepewność kaustycznych środków, przeciw tej chorobie zalecanych. (Tamże, 1857, Nr. 33—35).

Dwa napady wielkiej choroby. Domysł o febrze zamaskowanej, wielkie wskazanie do podania chininy, przeszkody do jej użycia. Trzeci atak z ciągłymi konwulsjami trzdzielci kilka godzin trwający, z zajęciem błon mózgowych. Śmierć. (Tamże, 1857, Nr. 45).

Krótki rys epidemicznej febrzy, panującej w jesieni 1855 roku. (Tamże, 1857, Nr. 46, 47).

Cierpienie jajeczników. (Tamże, 1857, Nr. 49).

Gwałtowne zapalenie płuc. Roznięczenie mózgu. Śmierć. (Tamże, 1857, Nr. 50—52).

Niezwyčajna objętość głowy u dwuletniego dziecka, z oznakami miękkości i kruchości kości (malacia et fragilitas). (Tamże, 1858, Nr. 1, 2).

Poradnik uczący sposobów ustrzeżenia się cholery i leczenia jej w nieobecności lekarza. Wydany z upoważnienia rządu. Warszawa, S. Orgelbrand, 1853, w 8-ce, str. 29.

Poradnik wskazujący sposoby ustrzeżenia się cholery i leczenia jej w nieobecności lekarza. Ułożony przez Radę lekarską Królestwa Polskiego z polecenia Komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych. Warszawa, S. Orgelbrand, 1855, w 8-ce, str. 21.

Poradnik zdrowia dla mieszkańców po prowincjach czyli wybór nayużywanych środków sposobów y rad lekarskich w chorobach y przypadkach naypowszechniey i nayeżęciey się zdarzających z pisarzów dziś w Europie naywięcej poważanych. Wrocław, Wilh. Bog. Korn, 1822, w 8-ce, str. X, 218.

Porcyanko Konstanty, ur. r. 1793, nauki gimnazyalne i uniwersyteckie odbywał w Wilnie, gdzie r. 1818 stopień doktora medycyny otrzymał. W r. 1822 został adjunktem przy katedrze chirurgii; powierzono mu wykład nauki o bandażach i machinach chirurgicznych. W r. 1824 objął katedrę terapii ogólnej i materii medycznej; a nadto w r. 1830 w zastępstwie Pelikana i Gałczowskiego wykładał chirurgię. W r. 1832 w nowo utworzonej z wydziału lekarskiego akademii medyko-chirurgicznej P. został profesorem chirurgii i okulistyki oraz kliniki chirurgicznej i na tém stanowisku pozostawał aż do zgonu. Um. w Wilnie 11 sierpnia 1841 r. Słynął jako znakomity uczony operator i wymowny profesor.

De cancro labiorum. Vilnae, typ. Sch. Piar., 1818, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

O użyciu niedokwasu czerwonego żywego srebra (Mercurius praecipitatus ruber) i siarczynu antymonu (antimonium crudum) w chorobie wenerycznej, Dzienn. med. chir. i farmacyi, Wilno, 1822, T. I. str. 84—93.

Przykład wrzodu po szankrze uporeczywego, który posypywaniem proszku z soku makowego (opium) został uleczony. (Tamże, 1822, str. 228 do 232).

Historia polipa naciey. (Tamże, 1822, str. 410 do 418).

Sposób użycia plasterów lepkich do gojenia wrzodów. (Tamże, 1822, T. I, str. 568—573).

Traktat o chorobach ucha i słuchu—wyciąg z dzieła Itard'a. (Tamże, 1823, T. II, str. 67—102, 224—246, 561—572).

Przykład przewiązania arteryi biodrowej zewnętrznej (art. iliaca externa) z przyczyny obrzękłości arteryjno-krwistej udowej (aneurysma art. femoralis) przez prof. Pelikana. (Tamże, 345—352).

Przykład suchot płucnych, phthisis pulmonalis, z nadzwyczajnymi symptomatami. (Tamże, 1830, T. I, str. 20—37).

Przykład powrotu ramienia wywichnionego do stawu za pomocą samych mięśni. (Tamże, 1830, T. I, str. 37—39).

Uwagi nad przebiegiem błony bębenka w uchu. (Tamże, 1830, str. 257—263).

Przykład świderowania kamienia sposobem Civiala. (Tamże, 1830, str. 496—504).

Observationes ex actis instituti clinici chirurgici deprimptio. Collectanea... Vilnae, 1838, str. 251 do 274.

Zawiera: Succincta instituti clinici chirurgici historia. De femoris ex articulo coxae resectione. Hernia ischiadica. De trichiasis. Fractura penis tempore erectionis.

Portret jego i życiorys skreślony przez Girsztowta znajduje się w Tyg. III, 1866, Nr. 350. Nadto por. Wizer. i roztrząsania naukowe, 1841, T. XXI, str. 136.

Porcyanko Tomasz, rodem z gubernii mińskiej.

De encephaloide. Vilnae, Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Porembny Stanisław, rodem z Sandomierza, był uważany w czasach Zygmunta III za jednego z celniejszych lekarzy.

Por. Siarczyński: Obr. pan. Zyg. III, 92. Starowolski: Hecaton. Nr. 85, 97, 104.

Portner Szymon, ur. w Warszawie 9 lutego 1840 r., nauki lekarskie ukończył r. 1863 w mieście rodzinnem i tu r. 1869 stopień doktora medycyny osiągnął. Od r. 1879 jest lekarzem naczelnym warsz. szpitala dla dzieci wyznania mojżeszowego. W latach 1867—1870 miał nadzór nad biblioteką warsz. tow. lekarskiego, od r. 1871 jest podskarbnym tego towarzystwa.

O znaczeniu anatomii drobnowidzowej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LV, 1866, str. 175). Sprawozdanie z powyższej pracy przez L. Natansona. (Tamże, T. LVI, 1866, str. 276).

Katalog biblioteki Tow. Lek. Warsz. ułożony przez... Warszawa, druk. Al. Ginsa, 1869, w 8-ce, str. IX, 210.

Katalog powyższy dał powód do polemiki. Reklamacya J. Brauna odnośnie do katalogu wydanego przez S. P. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1870, str. 6).

Sprawozdanie z katalogu biblioteki Tow. Lek. Warsz. wydanego przez S. Portnera, przez St. Janikowskiego. (Tamże, T. LXX, 1871, str. 82).

Anti-krytyka. Odpowiedź S. Portnera prof. Janikowskiemu. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 206).

Odpowiedź na anti-krytykę S. Portnera przez St. Janikowskiego. (Tamże, T. LXVI, str. 41).

Kilka słów o dermatologii. (Tamże, 1867, Nr. 2).

O działaniu soku potażowego na krążenie krwi. Warszawa, druk. Jaworskiego, 1869, w 8-ce, k. 2, str. 110. Diss. inaug. Drukowana także w dodatku do Kliniki, 1869, T. IV.

Sprawozdanie z działalności warsz. szpitala dla dzieci wyznania mojżeszowego. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 8, 10, 14, 17, 21, 23, 24. 1881, Nr. 2, 6).

Sprawozdanie z czynności warszawskiego szpitala dla dzieci wyznania mojżeszowego fundacyi małżonków Bersohn i Baumann za czas od d. 1 lipca 1878 do d. 1 stycznia 1882 r. Warszawa, druk. S. Orgelbranda i Synów, 1883, w 4-ce, str. 44, tablice planów 5.

Nadto przełożył Fizyologią L. Hermanna (ob). **Porządek postępowania przy czynnościach lekarskich w urzędach rekruckich w Król. Pol. Warszawa 1850.**

Posselius Joachim, medicus aulae Sigism. III, rodem z Meklemburga (Megapolitanus), ukończywszy nauki w Wiedniu, przybył do Polski i objął ster nad wychowaniem Piotra ze Sternberga Kostki w szkołach Jezuitckich w Brunsbergu. W r. 1604 udał się z wychowawcem swoim a naówczas już miecznikiem malborskim i jego cioteczynami braćmi Mirosławem Konarskim, chorążym pomorskim i Samuelem Konarskim, kasztelanem gdańskim, do Włoch. W czasie pobytu swego w Padwie i Bononii przykładał się P. do nauk lekarskich i stopień doktora medycyny uzyskał. Wróciwszy do Polski, niedługo tu bawił, wyjechał niebawem jako towarzysz tegoż Piotra Kostki do Francyi, Hiszpanii, Niemiec, Anglii; w tym czasie zajmował się matematyką, astronomią, prawem, sztuką wojenną, muzyką. Po powrocie do kraju został lekarzem Zygmunta III i dziejopisem królewskim. Umarł w Gdańsku 1624 r. Wydał:

Theoremata de fabricae humanae principiis. Bononiae, 1605, w 4-ce.

Rękopism: Compendium historiae Polonae ab anno 1387 ad annum 1623 znajdował się w bibliotece Żalskiego.

Por. Gąsiorowski: I, 325, 379. Wisniewski: VIII, 109, I, 70. VII, 505. Siarczyński: II, 92. Maciejowski: Piśm. pol. I, 258—9. Dykcyon. biogr. pows. II, 230. R. czna. wyd. lek.: III, 443. Janociana: II, 224.

Postanowienie względem porządku wydawania i zatwierdzania świadectw dla starających się o pensye emerytalne. Warszawa, 1839, w 8-ce, str. 17. Po polsku i po rosyjsku.

Postanowienie względem żołnierzy i rekrutów z powodu chorób i kalectw do służby zupełnie niezdolnych. Warszawa, 1840, w 8-ce, str. 15. Po polsku i po rosyjsku.

Postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego o opłatach egzaminacyjnych (z r. 1839), w 8-ce, str. 11. Po polsku i po rosyjsku.

Postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z d. 7 (10) września 1862 r. w przedmiocie środków ostrożności eo do trzeźwości. II. Instrukcyje wydane w rozwinięciu powyższej przytoczonego postanowienia dla właścicieli i zarządców aptek, dla materyalistów, dla kupców ukwalifikowanych do sprzedawania wszelkiego rodzaju towarów farbiarskich. Warszawa, w 8-ce, str. 51 i 2.

Postanowienie Rady Adminis. Król. Pol. względem grzebania ciał zmarłych i wiadomość o znakach rzeczywistej i pozornej śmierci tadzież o obchodzeniu się

z umarłymi. Warszawa, Strąbski, 1846, w 8-ce, str. 15, 11.

Postanowienie Rady Administr. Król. Pol. o środkach kwaraantanowych przeciwko k-iegosuszowi. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 33.

Postanowienie z r. 1870 o zarządzie Zakładów dobroczynnych Królestwa Polskiego. (Gaz. lek., T. IX, 1870, str. 152—160).

Postępski Ludwik (z Czerkas).

Dissert. inaug. pharmacologica de sassaparilla. Viennae, typ. Pichler, 1831, w 8-ce, str. 14.

Postemski Paw.

Contribuzione ai metodi per preservare le sostanze organiche. Roma 1870. Stabilimento tipografico di G. Via, w 8-ce, str. 6.

Przyczynek do sposobów przechowywania ciał organicznych. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 477—478).

Sopra alcune trasfusioni di sangue venoso umano (Roma 1875), w 8-ce, str. 7.

Poche parole in risposta ad una nota pubblicata dal Prof. Vizioli intorno la trasfusione del sangue (Il Morgagni, disp. VII, 1874, str. 513).

La trasfusione del sangue, tesi premiata dalla facoltà medica di Roma 1873. Relazione di cinque trasfusioni di sangue operate in Roma. (Tamże, 1874, disp. II, str. 121).

* **Posthumus Andreas a Grafenbergh.**

Septem ad Sarmatas Dialogi. Dialogus in quo novae pokutiensis luis, quam errorum morbum vocant, natura et essentia examinatur. Auctore Andrea Posthumo a Grafenbergh, medicine candidato. Vincetiae, apud. Georg. Graecum, 1600, w 4-ce, str. 22, jednostr. liczb.

Dialogi: Catarrhus s. destillatio. Arthritis. Paralysis. Coitus. Lues venerea s. lues gallica. Otium Crapula s. crepala. Plica s. morbus errorum.

Postrzeżenia (praktyczne) niektórych lekarzy, ob. Adamowicz.

Potakowski Andrzej Józef, lekarz lwowski (1815—1830), c. k. okulista, operator w królestwie galicyjskiem i akuszer.

Nauka w 5-tablach, jak sobie w następnych nagłych potrzebach bez pomocy lekarza zaradzić można. Te tablice zawierają. O wściekłości, o truciznach, o truciznach win fałszowanych, o oparzeniu i udławieniu, o ratowaniu zagorzalych, pocięta uduszonych osób i napozór nieżywo urodzonych dzieci, o sposobach ratowania ludzi utonionych, zmarzniętych, uduszonych, potłuczonych i piorunem rażonych, etc. Lwów, 1821, fol., drukowane w całych arkuszach po jednej stronie.

Przełożył dzieła J. J. Beera (ob.) i E. W. Wallicha (ob.).

de Potenza Franciszek, w drugiej połowie XVI stolecia zamieszkał w Toruniu, gdzie zajmował się sztuką lekarską. Um. 22 sierpnia 1602 r.

Por. Zerke, 103.

Potocki Rudolf.

Die Wasserheilsmethode in Anwendung auf die Krankheiten der Brustorgane, für Aerzte und Selbstbelehrung bearbeitet. Breslau, Klon, 1854, w 8-ce, str. 47.

Powidzki Maciej, ur. r. 1828 w Powidzu, w W. Ks. Poznańskiem, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie i Ostrowie, medycyny słuchał (1851—1858) w Wrocławiu.

De metrorrhagiis inter partum accedentibus. Vra-tislaviae, 1858, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Powilewicz Leon Jan.

Les dispensaires d'enfants malades. Paris, impr. Parent, 1880, w 8-ce, str. 57.

z **Poznania Bernard Wernar**, lekarz, w r. 1507 miał sobie przyznany w akademii krak. stopień bakałarza nn. wyzw.

Por. Oettinger: str. 147.

z **Poznania Andrzej ob. Grzymała.**

z **Poznania Jakób ob. Świętlik.**

z **Poznania Jan**, lekarz wieku XIV. W bibliotece akademickiej wrocławskiej znajdując się jego rękopisy:

Libri (Alberti M.) de secretis mulierum explicatio, scripta 1361 per manus Johannis Posenanie.

Liber servitoris (1362) (opus pharmacologicum).

z **Poznania Józef ob. Struś.**

z **Poznania Maciej ob. Grodzicki.**

z **Poznania Piotr**, pierwsze nauki pobierał w szkole Lubrańskiego w mieście swém rodzinném; stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1531 i 1537. Początkowo wykładał na wydziale filozoficznym jako extraneus, później collega minor, wreszcie collega major. W r. 1540 udał się na nauki lekarskie do Włoch. Wróciwszy do kraju, wcielony do wydziału lekarskiego zdobył sobie wielką wziętość jako lekarz i stopniowo doszedł do wysokich dostojenstw: był kanonikiem krakowskim, wrocławskim, wileńskim, proboszczem u św. Floryana na Kleparzu, lekarzem nadwornym Zygmunta I a później i Zygmunta Augusta. Zapisami dobroczynnymi zjednał sobie część całego społeczeństwa. W latach 1569 i 1571 ustanowił zapis dla dwóch profesorów lekarzy, których obowiązkiem, oprócz wykładów, miało być leczenie biednych bezpłatnie; inny fundusz przeznaczył na lekarstwa dla ubogich; nie zapomniał także i o rodzinném mieście i przesłał r. 1571 magistratowi poznańskiemu na ręce Mikana dar na różne cele dobroczynne. Umarł w Krakowie w zgrzybiałym wieku 22 września 1579 r. Na część jego And. Trzycieski napisał wiersz.

Por. Gąsiorowski: I, 192. Roczn. wyd. lek. II, 47. III, 438. Łętowski: Katalog bisk., III, 488. Muczkowski: 107. Wiszniewski: III, 28. Łukasiewicz: Hist. szkol. III, 28. Oettinger: str. 41, 122, 172. Trzycieski A.: Epigrammatum liber, str. sig. ej.

z **Poznania Sebastyan**, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1518 i 1525. Od r. 1555 był lekarzem miejskim we Lwowie.

Por. Oettinger: str. 163. Zubrzycki: Kronika Lwowa, str. 176.

z **Poznania Stefan**, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie w latach 1535 i 1537.

Oettinger (l. c. str. 175) przypuszcza tożsamość tego lekarza z Falimierzem.

z **Poznania Wawrzyniec**, lekarz, proboszcz uniejowski, kanonik poznański, stopnie filo-

zoficzne osiągnął w Krakowie w latach 1475 i 1478.

Oettinger: str. 91.

z Poznania Wojciech ob. Basa W.

Poznański Dawid, ur. 1819 w Kaliszu, nauki początkowo pobierał w szkole rabinów i w gimnazjum w Warszawie, od 1840 słuchał medycyny w Lipsku a później w Berlinie.

De aetiologia intermittens. Berolini, typ. Nie-tackianis, 1845, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Poznański Franciszek Ksawery, urodzo-ny w Wilnie i obecnie tamże zamieszkały.

De la nature, du traitement et des préservatifs du choléra. Avec une table graphique de l'état barométrique à St. Petersburg pendant les années 1830 à 1853. Petersburg, Dufour, 1856, w 8-ce, str. 48 i 1 tabl.

Toż. 2-de édition, avec des tables du rapport de différentes épidémies cholériques avec l'ex-cès de pression de l'atmosphère. Paris, Baillière, 1857, w 8-ce, str. 51, 2 tabl.

Diagnostic et traitement du choléra. Paris, J. B. Baillière, 1867, w 8-ce, str. 18.

L'industrie, l'hygiène et le choix des professions. Mémoire lu à l'académie impériale de médecine par... Paris, Bonaventure, 1868, w 8-ce, str. 16. Extr. de la France médicale.

De l'impaludisme par le D-r Duboué commenté par... Paris, Bonaventure, 1868, w 8-ce, str. 39.

Odd. z la France médicale, 1867, Nr. 102, 103; 1868, Nr. 1, 2.

Hygiène publique et industrielle. L'hygiène et le choix des professions. (Gaz. des hôp., 1858, Nr. 22).

Etudes épidémiologiques. La conférence sanitaire internationale de Constantinople commentée par... Paris, J. Bonaventure, 1869, w 8-ce, str. 86.

L'air miasmatique et ses migrations. Bull. de l'acad. de méd. de Paris, 1868, XXXIII, str. 975.

Sposób leczenia i przeduprzedzenia cholery. Odies-sa, 1871.

Sposób odwrócenia i leczenia epidemicznej cholery. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk J. Ungra, 1883, w 8-ce małej, str. 32.

Oprócz tego umieszczał artykuły higieniczne i epi-demiologiczne treści w Scientific American.

Prawdziwy sposób, ob. Sposób.

Prawdła dla wydziału farmaceutycznego Tow. me-dycznego Wileńskiego, na dniu 12 kwietnia 1819 r. postanowione. Wilno, 1819, w 8-ce, str. 7.

Prawdła ochrony osobistych od cholery zalecane i ogłoszone przez Komisję Zdrowia Rady miasta Krakowa. Kraków, 1866 w 8-ce, str. 11.

Toż, tamże, 1872, w 12-ce str. 8.

Prawdła pod względem wydawania lekarstw i udzielania pomocy felczerskiej chorem dotkniętym cholera. Ułożone przez Radę lekarską Królestwa Polskiego i zatwierdzone przez centralny komitet cholery zapobiegający. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 15.

Prawdła pod względem zapisywania i wydawania z aptek lekarstw oraz o udzielaniu pomocy felczerskiej na koszt skarbku chorem dotkniętym cholera. Warszawa, 1854.

Prawdła zachować się mające przy examinowaniu lekarzy na urzędy lekarskie w Królestwie Polskiem przez Komitet Tymczasowy Lekarski. Warszawa, 1833, w 8-ce.

Prawdła k prekraszczenia powolnej gładznej bole-zni. Warszawa, 1835, str. 8, str. 13.

Prawo o przymusowem donoszeniu wladzom przez lekarzy o przypadkach chorób zakaźnych. (Medy-cyna, 1881, Nr. 38, 39).

Praxis phlebotomiae s. venae sectionis. Cracov., Stan. Germanski, 1616, w 8-ce.

Prażmowski Adam, ze Lwowa.

Untersuchungen über die Entwicklungsgeschichte und Fermentwirkung einiger Bacterien—Arten. Leip-zig, H. Voigt, 1880, w 8-ce, str. 55, 3 nl. i 2 tb.

Préchamps, baron.

Dissertation historique sur les fumigations médi-cales en général, sur celles sulfureuses en particu-lier, avec annonce de leur établissement à Varsovie. Varsovie, 1816, w 8-ce.

Preibisz Józef, ur. 1835 we wsi Gembi-cach, nieopodal Krobi; do gimnazjum ucze-szczał w Ostrowie, medycyny słuchał (1853 do 1857) w Wrocławiu, później w Würt-burgu, wreszcie w Berlinie. Do roku 1883 był lekarzem powiatu w Pleszewie w W. Ks. Poznańskim, obecnie przemieszkuje w Drenie.

De causis mortem foetus in utero afferentibus. Be-rolini, 1857, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Primitiae physico-medicae ab iis qui in Polonia et extra eam medicam faciant collectae. Vol. I. Lesnae, typ. Presserianis. Ded. Józ. And. hr. Zału-skiemu, w 8-ce, str. nieliczbowanych 20, liczbowa-nych 240. Vol. II. Züllichoviae, sumptibus orphanotrophi, apud Joh. Jac. Dendelerum, 1750. Ded. Aug. Aleks. ks. Czartoryskiemu, str. nieliczb. 22, liczb. 290. Vol. III. Primitiae physico-medicae ab iis qui in Polonia et vicinia ejus medicam faciant, collectae. Züllichoviae, sumptibus orphanotrophi, apud Joh. Jac. Dendelerum, 1753. Ded. Jan. hr. Małachowskiemu, str. nieliczb. 14, liczb. 303. (Red. Ernest Jerem. Neifeld i Gottlob Ephr. Hermann).

* Prochaska Jerzy (1749—1822).

Zasady fizjologii ludzkiej przez .... w języku niemieckim dla użytku słuchaczy napisane a przez Wincentego Woyntewicza ucznia medycyny przy uniw. w. na polski język przełożone podług ostat-niego wydania w Wiedniu 1802 r. Wilno, Za-wadzki 1810, w 8-ce, T. I, str. XI, 24. T. II, str. 258.

Projekt do statutu dla Rady zdrowia m. Krakowa. (Dwutyg. med. p., 1872, str. XVII—XVIII, XXI do XXII, XXV, XXXIII, XLI).

Projekt szematu do zbierania statystycznych da-nych o ruchu ludności (przyjęty na kongresie demo-graficznym w Paryżu). (Zdrowie, 1879, Nr. 12).

Projekt szematu do zbierania wiadomości przy lu-stracji i śledztwie sanitarnem w Warszawie. (Tam-że. 1879, Nr. 11).

Projekt powszechnego szczepienia krowianki wprost z krów. Opracowany przez Komisję Tow. Lek. Galicj. we Lwowie. (Dwutyg. med. pub., 1879, str. 238—242).

Projekt organizacji pomocy lekarskiej w porze noc-nej w m. Warszawie. Rzecz wypracowana przez Komitet sanitarny Tow. Lek. Warsz. i przyjęta na posiedzeniu z d. 19 czerwca 1883 r. Ref. G. Fritsche. (Medycyna, 1883, Nr. 25).

Promptarium medicum empiricum. To jest kró-tkie opisanie wszystkich prawie tak wewnętrznych jako y powierzchownych, męskich, biologiczowskich y dziecinnych chorób; y sposoby leczenia ich proste y domowe dla tych osobliwie, którzy albo dla odle-głości, albo dla nagłego paroxyzmu, albo dla defektu kosztu, lub jakiej innej przyczyny, doktorów przy sobie y lekarstw mieć nie mogą. Z przydatkiem apteki domowej, to jest sposobów robienia różnych

wódek lekarstw prostych i zwyczajnych. Przez pewnego autora napisana, y w druk dla pospolitego pożytku podana. Kraków, w druk. Franc. Cezarego, 1716, w 8-ce, str. 288, rejestru k. 7.

Prostytyca w Warszawie w latach 1867, 1868 i 1869. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 479—480, 508—511, 540—543).

Przeborowski Stefan.

Diss. inaug. de methodi antiphlogisticae in cura peritonitidis puerperalis praestantia, quam... in univ. vilnensi ad consequenda doctoris medicinae jura et honores defendit St. Przeborowski. Minseensis. Vilnae, typ. Manes et Zymelani, 1825, w 8-ce, str. 34.

Przeciszewski Franciszek.

Pharmakologische Untersuchungen über Ammoniacum, Sagapenum und Opoponax. Dorpat, C. Schulz, 1861, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Przegląd lekarski wydawany staraniem oddziału nauk przyrodniczych i lekarskich c. k. towarzystwa naukowego krakowskiego pod redakcją prof. d-rów Bryka, Dietla, Majera, Skobla i d-rów Oettingera i Zieleniewskiego, r. 1862. Kraków, w druk. Uniw. Jagiel., w 4-ce większej. (Zaczął wychodzić od kwietnia 1862; wyszło Nr. 29). Toż, r. 1863, Nr. 52, str. 416. Toż, r. 1864, Nr. 52, str. 416.

Toż, pod redakcją prof. d-rów Dietla, Majera, Skobla; tudzież d-rów Oettingera i Zieleniewskiego, r. 1865, Nr. 52, str. 416. Toż, r. 1866, Nr. 52, str. 412.

Toż, pod redakcją prof. Janikowskiego, Madurowicz, Majera, Skobla i d-rów Oettingera, Rydla i Zieleniewskiego, r. 1867, Nr. 52, str. 412. Toż, r. 1868, Nr. 52, str. 432. Toż, r. 1869, Nr. 52, str. 418.

Toż, pod redakcją prof. Janikowskiego, Madurowicz, Majera, Rydla, Skobla i d-rów Lutostańskiego i Oettingera, r. 1870, Nr. 52, str. 418.

Toż, pod redakcją prof. Janikowskiego, Majera, Rydla, Skobla i d-rów Lutostańskiego i Oettingera, r. 1871, Nr. 52, str. 408.

Toż, wydawany ze współudziałem profesorów uniw. krak. tudzież lekarzy szpitalnych i praktycznych przez prof. d-ra Stan. Janikowskiego i d-rów K. Grabowskiego i Bol. Lutostańskiego, r. 1872. Kraków, czcionkami Czasu, 1872, w 4-ce, Nr. 52, str. 476.

Toż, organ towarzystwa lekarskiego krak. i towarzystwa lekarzy galicyjskich we Lwowie wydawany pod redakcją prof. d-ra Stan. Janikowskiego, r. 1873. Kraków, nakł. Tow. Lek. Krak., drukiem W. Korneckiego, 1873, Nr. 52, str. X, 430.

Toż, tamże, w druk. Uniw. Jag., r. 1874, Nr. 52, str. VIII, 452. Toż, tamże, r. 1875, Nr. 52, str. VIII, 500. Toż, tamże, r. 1876, Nr. 53, str. VIII, 570.

Toż, organ tow. lek. krakowskiego. Redaktor główny i odpowiedzialny L. Blumenstok. r. 1877, Nr. 52, str. VII, 612. Toż, tamże, r. 1878, Nr. 52, str. VI, 624. Toż, tamże, r. 1879, Nr. 52, str. VI, 620.

Toż, organ tow. lek. krakowskiego i towarzystwa lekarzy galicyjskich, r. 1880, Nr. 52, str. VIII, 676. Toż, tamże, r. 1881, Nr. 52, str. VIII, 696. Toż, tamże, r. 1882, Nr. 52, str. VIII, 688. Toż, tamże, r. 1883, Nr. 52, str. VI, 652.

Przegląd postępów nauki lekarskiej we wszystkich jej gałęziach i we wszystkich krajach; wydawany pod redakcją d-ra prof. P. Girsztowa. Warszawa, druk. Gaz. Lek., 1872, w 8-ce, zeszytów 5, str. 799, XIV.

Przegląd postępu nauk lekarskich we wszystkich gałęziach i we wszystkich krajach wydawany pod redakcją d-ra prof. P. Girsztowa. Za rok 1871, Rok drugi. Warszawa, druk. Gaz. Lek., 1873, w 8-ce, zeszytów 5, str. 792, VII.

Toż, za rok 1872. Rok trzeci. Tamże, 1874, w 8-ce, zeszyt 5, str. 846, VII.

Toż, za rok 1873. Rok czwarty. Tamże, 1874—5, w 8-ce, zeszytów 5, str. 835, IX.

Toż, za rok 1874. Rok piąty. Tamże, 1876, w 8-ce, zeszytów 5, str. 810, VI.

Toż, za rok 1875. Rok szósty. Tamże, 1877, w 8-ce, zeszytów 5, str. 768, VI.

Przemieniecki Antoni ur. w Wilnie 18 lipca 1762 r. ukończywszy nauki gimnazjalne u ks. Pijarów w Wilnie i w Warszawie, 1779 r. udał się do Królewca, gdzie 8 czerwca 1784 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

Commentatio medico-philosophica in veterum illud Nosce te ipsum. Regimontii, typ. G. L. Hartungii, 1784, w 4-ce, str. 59. Diss. inaug.

z Przemysła Jakób, za panowania Zygmunta Wazy zaliczony w poczet szlachty polskiej.

Por. Petrycy: Etyka Aryst., str. 297.

z Przemysła Marcin, z przydomkiem Rex, inaczej zwany Marcinem z Żorawie nadworny lekarz Zbigniewa Oleśnickiego kardynała i biskupa krakowskiego, ukończywszy nauki w Krakowie, gdzie stopnie filozoficzne uzyskał 1444 i 1445, udał się do akademii w Pradze. Doktorem medycyny został w Bononii. Wielce się przyczynił do założenia około 1450 r. katedry astrologii w akademii krakowskiej, w której około 1475 r. był profesorem. Nie mały czas spędził na Węgrzech, zostając w ścisłych stosunkach z Janem Długoszem. Zostawił dwa rękopisma treści astrologicznej, które znajdują się w bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Por. Muezkowski: Lib. promot., str. 36, 16, 18, 21. Polniewski: IV, 156, 192, 233. II, 27. Starożytna Polska: II, 622. Roczn. wyd. lek.: III, 426. Oettinger... 78.

Przepsy co do przyjmowania i odsyłania do cesarsko-medycyko-chirurgicznych akademii i uniwersytetów, młodzieży z Królestwa Polskiego na koszt rządu (z r. 1841), w 8-ce, str. 11. Po polsku i po rosyjsku.

Przepsy dawania pomocy lekarskiej chirurgicznej chorym ubogim zostającym pod opieką Towarzystwa Dobroczynności warszawskiego, tudzież wydawania lekarstw bezpłatnie dla tychże chorych. Warszawa, nakł. Tow. Dobr., 1835, w 4-ce, str. 51.

Przepsy dla Elektoratu saskiego względem chowania umarłych i zapobieżenia temu żeby mniemane za umarłe osoby, nie były wcześniej grzebione, które i dla innych krajów użytecznie służyć mogą. W Dreźnie 1 lutego 1792 r. wydane, z niemieckiego na polski język przełożona. Warszawa, 1792.

Przepsy dla pospółstwa tyczące się leczenia zimnic teraźniejszych oraz i ostrożności potrzebnych w zachowaniu się przy nich. Dyrekcya najwyższa lekarska krajowa Księstwa Warsz... pospieszna z udzieleniem rady. Warszawa, 1809, w 8-ce, str. 31 (Podpisany Wasilewski i Arnold).

Przepsy dla studentów Cesarsko-Królewskiej Warszawskiej Medycyko-Chirurgicznej Akademii. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1858, w 4-ce, str. 24 i wzory.

Przepsy dla lekarzy i akuszerów praktykujących w Królestwie Polskiem. Przejrzane przez Radę lekarską i przyjęte na posiedzeniu ogólnem Komisji

Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia publicznego. Po polsku i po rosyjsku. 1839, w 8-ce, str. 33. Podpisany: R. Czetyrkin.

Przepisy dotyczące odsyłania chorych obłąkanych na umyśle do szpitali. Warszawa, 1839, w 8-ce, str. 29. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy głównejsze do zapobieżenia gorączce szpitalnej (Typhus) Łożnica zwaną. Warszawa.

Przepisy examinowania na stopień naukowe lekarskie. Warszawa, 1839, w 8-ce, str. 53. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy egzaminacyjne na wydziale lekarskim Szkoły Głównej Warsz. Klinika, 1866, str. 45—48.

Przepisy (Ogólne) lekarsko-policyjne dla władz administracyjnych w Królestwie Polskim. Warszawa, 1839, w 8-ce, str. 29. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy lekarstw dla szpitalów wojska polskiego. Dzieło tłumaczone z języka francuskiego i podane przez Inspektorów jeneralnych służby zdrowia wojska polskiego, z odwołaniami stosownie do kraju naszego. Warszawa, 1810, w 8-ce, str. 142 i XVI. Ks. J. Poniatowskiemu przypisali: Bergonzi, Lafontaine, Gedeit.

Przepisy odbywania rewizji i przeglądów aptek. Warszawa, 1843, w 8-ce, str. 71. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy o zarządzie zakładami dobroczynnymi w guberniach Królestwa Polskiego. Klinika, T. VII, 1870, str. 143—144, 158—160, 173—176.

Przepisy pod względem niesienia pomocy lekarskiej chorym cholerycznym, tudzież wykonywania czynności felcerskich i wydania z aptek lekarstw na koszt skarbu złożone przez Radę Lekarską Król. Polsk. i zatwierdzone przez Komisję Rządową spraw wewnętrznych i duchownych. Warszawa, 1865, w 8-ce, str. 24. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy policyjno-lekarskie do zapobieżenia szerzenia się choroby syfilitycznej w mieście Warszawie. Warszawa, 1839. Toż, Warszawa, 1843, w druk. Józefa Ungra, str. 82.

Przepis porządku załatwiania interesów w Zarządzie głównego inspektora służby zdrowia i w Radzie lekarskiej. Po polsku i po rosyjsku. 1838, w 8-ce, str. 55. Podpisany: Roman Czetyrkin.

Przepis porządku załatwiania czynności w Urzędzie lekarskim. Przejrzany przez Radę lekarską i przyjęty na posiedzeniu ogólnem Komisji Rządowej spraw wewnętrznych, duchownych i oświecenia publicznego. Po polsku i po rosyjsku. 1838, w 8-ce, str. 86. Podpisany: R. Czetyrkin.

Przepisy postępowania pod względem lekarskim przy czynnościach spisu wojskowego w Królestwie Polskim. Warszawa, 1845, w 8-ce, str. X, 179. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy obowiązujące przy wykonaniu sądowo-lekarskich dochodzeń na trupach i oddzielna instrukcja dla lekarzy. Warszawa, 1840, w 8-ce, str. 597. str. XIII, k. n. l. 4. Po polsku i po rosyjsku.

Przepisy ratowania bydła rogatego w tarzniejszych chorobach wraz z dostatecznymi środkami końcem ochronienia tegoż od zaraz śmiertelność mnożących. Wydane przez Najwyższą Dyрекcyę Lekarską. Warszawa, w druk. Piłarskiej, 1807, w 8-ce, str. 77.

Przepis służby dla szpitalów wojskowych rosyjskich w Księstwie Warszawskim, b. m. i r. (Warszawa 1814?), w 4-ce, str. 20 i 27 in fol. wzorów.

Przepisy służby zdrowia wyjęte z ogólnego urządzenia Administracji i rachuby wewnętrznej dla wojska Polskiego wszelkiej broni zatwierdzonego przez komitet wojskowy. Warszawa, w druk. W. Dąbrowskiego, 1815, w 8-ce, str. 80.

Przepisy (Krótkie) używania słonych wód Cicheocińskich przez P. S. Warszawa, 1851, w 8-ce, Friedlein, str. 35.

Przeradzki Włodzimierz, ur. 1836 r. w Opátówku pod Kaliszem, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowie, medycyny słuchał (1854—1861) w Wrocławiu, a później w Berlinie i tam stopień doktorski uzyskał r. 1861.

De situs lateralis commodis in applicandą forceipe obstetricia. Berolini, typ. G. Schade, 1861, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Wyjętek z patologii komórkowej d-ra Virchowa. (Tyg. lek., 1859, Nr. 44, 45).

Prześlakowski Leon Wilhelm (z Wołynia).

De l'Épépatite. Montpellier, 1835. Thèse. (Skopiował też Mawlewiecz).

Przesmycki Ludwik, ur. w Lubomli, w powiecie włodzimierskim gub. wołyńskiej r. 1839; do gimnazjum uczęszczał w Białej Cerkwi; ukończywszy nauki lekarskie r. 1868 w Warszawie, osiadł w Sławucie, gdzie urządził Zakład przyrodo-leczniczy i kumysowy.

Przestroga i lekarstwo na choroby z zarazy morowego powietrza pochodzące. 1776, w 12-ce. Ob. Ryszkowski Fr.

Przestroga jako zaradzić szkodliwym skutkom z użycia chleba z żyta niedostatego i zanieczyszczonego sporyszem, podana do wiadomości przez Radę Lek. Król. Polsk. Warszawa, str. 8, VI.

Przestrogi w czasie cholery od Komisji sanitarniej w Tarnowie. B. w. m. i r. (Tarnów, druk Rusińskiego 1773 r.), w 8-ce, str. 4.

Przetocki Stanisław, ur. 1838 r. na Wołyniu, nauki gimnazjalne ukończył w Zytomierzu, lekarskie w Kijowie 1863 r., osiadłszy w Sławucie zyskał ogólny szacunek jako zany obywatel, biegły i sumienny lekarz. Um. 6 listopada 1875 r.

Przewodnik w leczeniu krup i kokałsu oraz niektórych zapaleń gardła według zasady homeopatycznej poprzedzony przedstawieniem w krótkości nauki lekarskiej homeopatycznej Hahnemanna tudzież różnem objaśnieniami dla początkujących w homeopatyi, przez W. G. Paryż, 1858 (L. Martinet), w 8-ce, str. VI, 120.

Przewodnik dla pijących wody mineralne sztuczne Struve'go. Z niemieckiego. Warszawa, str. 31, w 8-ce.

Przewodnik zakładu przyrodo-leczniczego w Nowem Mieście (nad Pilicą). Warszawa, 1878, w 8-ce, str. 32.

Przewodnik po Nałęczowie i jego okolicach. Ułożony staniem Dyrekcyi zakładu leczniczego w Nałęczowie. Z 3 drzeworytami. Warszawa, Orgelbraud, 1881, w 8-ce, str. 40.

Przewoski Edward, ur. 15 stycznia 1849 r. we wsi Gliniance, w powiecie Nowomińskim, gimnazjum ukończył w Warszawie r. 1867 i wstąpił na wydział lekarski b. Szkoły Głównej, uniwersytet ukończył r. 1872 złożwszy egzamen cum eximia laude, w tymże roku w listopadzie został mianowanym pełniącym obowiązki prosektora przy katedrze anat. patologicznej, po otrzymaniu w r. 1873 stopnia doktora medy-

cyny został prosektorem anat. patol. i dotąd na tém stanowisku pozostaje.

O proischodzeniu i sposobie rasprostranienija raka. Warszawa, Jaworski, 1873, w 8-ce, str. 123, 1 tb. Diss. inaug.

Obrazek ciałek Paciniego. Przyczynę do normalnej i patologicznej anatomii obwodowych zakończeń nerwowych. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. LXX, 1874, str. 95).

Ueber oedematöse Schwellung Pacinischer Körperchen. (Virchows Archiv., 1875, LXIII, str. 363 do 386).

Angiomata cavernosa endocardii. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 341).

Sosoczkowy rak jaiczników (Raboty proizwiedienija w laboratorjach medicinskogo fakulteta Imperatorskogo Warsz. Uniw. Warszawa, 1878, zeszyt 4, str. 182).

Gynaekestomata. (Gaz. lek., 1881, str. 69—75, 89—96).

Jedna z chorób następujących po tyfusie brzuszny. (Tamże, str. 189—194).

O wstrząśnieniach różnych części układu nerwowego i innych organów (commotio, szok). (Tamże, str. 404—413, 429—438, 452—461).

Nowy przykład większego wydzielania się mleka u mężczyzny. (Tamże, str. 515—517).

Pseudarthrosis columnae vertebrae. (Tamże, 1881, str. 707—716).

Też po rosyjsku w Rabotach proizwiediennych w laboratorjach medicinskogo fakulteta Imperatorskogo Warsz. Uniwersytetu. Warszawa, 1878, zeszyt 4, str. 192.

Przewoński Franciszek Józef, stopień filozoficzny otrzymał w Krakowie r. 1650; w latach 1665, 1666, 1669 i 1672 dziekanem wydziałowi filozoficznemu; jako collega major wykładał język hebrajski. W czasie swego pobytu w Padwie, gdzie promował się do stopnia doktora medycyny, był w r. 1670—1671 radcą nacyi polskiej.

Por. Muezkowski: 324, 334, 335, 338, 341.

Przewoński Romuald, ur. 1852 w Wygodzie w Prusach zachodnich, nauki gimnazjalne pobierał w Pelplinie i w Chełmnie, do medycyny przykładał się (1872—1876) w Gryfii.

Ueber den Einfluss des inducirten und constanten elektrischen Stromes auf vasomotorische Nerven und das thermische Verhalten thätiger Muskeln. Greifswald, (Carl Sell) 1876, w 8-ce, str. 42.

Przeździecki Hipolit, ur. r. 1844 w Czudynie na Bukowinie, do gimnazjum uczęszczał w Czerniowcach; medycyny słuchał (1863—1869) w Wiedniu, gdzie następnie był sekundaryszem w szpitalu powszechnym. Od r. 1873 praktykuje w Franzensbadzie jako lekarz zdrojowy.

Środki lecznicze zdrojowiska Franzensbad. Kraków, druk. Uniw., 1878, w 8-ce, str. IV. 68.

Przeździecki Jan, rodem z Poznania, dyplom doktora medycyny otrzymał w Frankfurcie nad Odrą 13 września 1808 r.

De ulceribus cutaneis haur raris morborum graviorum praesidiis. Francofurti ad Viadrum, typ. Apitziana, 1808, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Przyborski Sulima Karol, ur. 19 sierpnia 1824 r. w okolicy Chojnik na Polesiu.

Walcząc z niedostatkiem, nauki szkolne pobierał w Mozyrze i w Kijowie; medycyny słuchał (1840—1845) w Moskwie. Czas niejaki praktykował w gubernii smoleńskiej; w r. 1853 został lekarzem miejskim w Kamieńcu i tu wkrótce zasłynął jako świetny lekarz i biegły chirurg. Nie małe położył zasługi w uorganizowaniu straży ogniowej ochotniczej; a jako radny miasta nie jedno złe wykorzystanie usiłował. Od chwili utworzenia się towarzystwa lekarzy podolskich r. 1859, sprawował obowiązki sekretarza dorocznego, później (od r. 1862) sekretarza stałego, a nakoniec od r. 1863 aż do rozwiązania towarzystwa w r. 1865 był jego podskarbnym. W r. 1879 powołany na prezesa komisji sanitarnej z właściwą sobie energią pracował około uporządkowania miasta pod względem zdrowotnym. Um. 14 grudnia 1879 r.

De morbo Brightii. Mosquae, typ. uniw., 1851, w 8-ce, str. 65. Diss. inaug.

Krótki rys epidemii duru panującej w Kamieńcu w końcu 1861 i na początku 1862 roku. (Krumera Rozmaitości lekarskie, 1862, str. 105—115).

Rybna łuska (Ichthyosis) (podług prof. Hebry). (Tyg. lek., 1862, Nr. 10).

Nieprawidłowe ubarwienie skóry (podług prof. Hebry). (Tamże, 1862, Nr. 14).

Materyały do topografii lekarskiej i higieny gub. Podolskiej. Sprawozdanie ze szpitala Starozakonnych w Kamieńcu za r. 1863 i 1864. (Tamże, 1865, Nr. 22).

Nadto przełożył dziełko Hebry (ob) i Dzieje Polski do XIV stulecia Roeppla i Caro (1879).

Wizerunek jego i życiorys skrócony przez A. J. Rollego pominieł Tyg. powsz., 1880, Nr. 4.

Przybylski Czesław.

O porażeniu ogólnem postępowem (Paralysis generalis progressiva). Stanowisko, z jakiego zapatrują się na tę chorobę lekarze francuscy. Trzy spostrzeżenia tej niemocy. (Przegl. lek., 1872, Nr. 39, 40, 41, 42).

Przybylski Jan Kanty, ur. d. 18 października r. 1854 w Lublinie, gimnazjum ukończył w mieście rodzinnem w r. 1871, wstąpił do uniwersytetu warszawskiego, i ukończył go ze stopniem lekarza w r. 1876. W roku następnym wstąpił do służby wojskowej i pozostaje w niej dotychczas jako lekarz przy zarządzie okręgowym wojskowym w Warszawie. Od r. 1883 jest konsultantem-okulistą w Warsz. Szpita. dla dzieci.

Kilka uwag o dyfteryie łącznicy i stosunku tego cierpienia do dyfterytu i krupu w ogóle. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. 77, 1881, str. 493—561).

Też, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1881, w 8-ce, str. 69 i 3 tabl.

Wągr podłącznicowy. (Gaz. lek., 1880, T. XXVIII, str. 245).

Oprócz tego streszczenia i sprawozdania w Kronice lekarskiej.

Przybylski Józef, w r. 1804 wszedł do służby lekarskiej w wojsku polskiem, a przechodząc rozmaite stopnie został lekarzem dywizyjnym gwardyi, lekarzem na-

czelnym szpitala Ujazdowskiego (1810), członkiem rady głównej zdrowia w wojsku księstwa warszawskiego; ozdobiony był złotym krzyżem wojskowym. Um. r. 1819.

O trepanacji czaszki. Warszawa, 1819, w 8-ce, str. 78 i 11. Rozprawa na stopień doktora chirurgii przypisana Maur. Haukeniu.

Por. Dodatek do Gaz. Warsz. 25 marca 1809, Nr. 24; a także z d. 20 czerwca 1809, Nr. 49.

Przybyłko Ludwik stopień doktora medycyny otrzymał w Krakowie 21 czerwca 1837 r., w roku następnym osiągnął także dyplom doktora chirurgii. Był akuszerem gubernialnym w Radomiu.

De pravo organorum situ. Cracoviae, typ. S. Gieszkowski, 1837, w 8-ce, str. 67, 4 tabl. Diss. inaug.

De trachelectostomia. Rozprawa na stopień doktora chirurgii nie była drukowana.

Przybyszewski Franciszek, ur. w Słabęcinie, nauki gimnazyalne pobierał w Trzemesznie, Inowrocławiu, Gnieźnie i Sreznie; do medycyny przykładał się w Gryfiu od r. 1870 a później w Berlinie; r. 1875 dyplom doktorski osiągnął w Gryfiu.

Einige Versuche über die äusserliche Wirkung des Saponin. Greifswald, Fr. Hache, 1875, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Toż, w Archiv. f. experim. Pathol. u. Pharmak., 1875, V, zesz. 1 i 2.

Przyjaciel zdrowia, dwutygodnik pod redakcją Karola Gregorowicza. Warszawa, druk. J. Krokowskiego, 1861—1863, w 4-ce. (Zaczął wychodzić od 1 października 1861 r.).

Przyjemski Albin, ur. 1828 w Kempnie, nauki średnie pobierał w Mogilnie, Poznaniu i Lesznie; do medycyny przykładał się (1847—1851) w Berlinie.

De anevrysmatibus. Berolini, typ. Schlesinger, 1851, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Przystański Stanisław, ur. we wsi Grudusku w Przasnyskiem 1 maja 1785 r., nauki lekarskie pobierał w instytucie medyko-chirurgicznym w Berlinie; r. 1807 wszedł do służby wojskowej jako podlekarz 10-go pułku piechoty Ks. Warszawskiego, 1809 odbył kampanię przeciw Austrii. W r. 1810 ozdobiony złotym krzyżem orderu wojskowego polskiego, został urzędnikiem zdrowia 1-jej klasy; w r. 1814 powołany był do pełnienia służby szefa sekcji 5 służby zdrowia i rachuby lekarstw w Komisyi wyższego nadzoru lazaretów wojskowych; w r. 1815 przeniesiony został jako lekarz sztabowy do pułku 1-go strzelców pieszych; w 1816 przeniesiony do szwadronu strzelców konnych gwardyi; w 1817 przeznaczony do pełnienia służby sztab-lekarza starszego przy szpitalu głównym; w r. 1828 mianowany lekarzem dywizyjnym gwardyi. W r. 1831 uzyskawszy pensyą emerytalną osiadł w Szczecbrzeszynie, zkąd przeniósł się do Krasnegostawu gdzie 18 kwietnia 1852 życie zakończył.

Przystański Aleksander, ur. 26 grudnia 1817 w Warszawie, ukończywszy liceum warsz. r. 1833, na nauki lekarskie uczęszczał w Wilnie od r. 1834, gdzie 1839 r. stopień lekarza klasy 1-jej uzyskał; następnie praktykował w Wilnie, w Eyragotach i Rossieniach. W r. 1863 z woli rządu wyjechał do Troicka w gub. Orenburskiej a po 5½-letnim tam pobycie wrócił do Warszawy 1869 r. W r. 1875 został mianowany lekarzem m. Warszawy a od r. 1878 pełni obowiązki lekarza służby policyjnej w Warszawie.

Poderżnięcie gardła. Wyleczenie. (Tyg. lek., 1851 Nr. 37).

Choroby p-łogowe. (Tamże, 1857, Nr. 27—29, 37—44).

Miękka potyliczna (craniotabas). (Tamże, 1857, Nr. 46).

Noce puszczenie uryny. (Tamże, 1857, Nr. 47).

Choroby nosa (ogólny pogląd). (Tamże, 1857, Nr. 49).

Kąpiele zwierzęce. (Tamże, 1858, Nr. 11).

Samowolne wyklucie się dziecięcia. (Tamże, 1858, Nr. 18).

Hydrorrhoea, wodnica macicy u brzemiennych. (Tamże, 1858, Nr. 20).

Lekarstwo przeciw katarowi zadawnionemu płuc. Młodo z tranu wątrobowego (Jecoris aselli olei saponi). (Tamże, 1858, Nr. 23).

Varia. (Tamże, 1858, Nr. 32, 52).

Krwawe rozszerzenie ujścia macicy. (Tamże, 1858, Nr. 34).

Złoczenia i choroby łożyska. (Tamże, 1859, Nr. 1).

Varia. (Tamże, 1859, Nr. 2, 12, 18, 19, 42).

Gorączka mleczna, pokarmowa. Niewłaściwość jej zasady i nazwania. (Tamże, 1859, Nr. 38).

Stek krwi zamaciezny (Haematocoele retro-uterina). (Tamże, 1860, Nr. 37).

Medycyna sądowa. O potrzebie śledzenia łożyska. (Tamże, 1860, Nr. 52).

Uwagi nad artykułem d-ra Karwackiego p. t. „Konwulsje i śmierć skutkiem mocznicy“ (Tyg. lek., Nr. 5, r. b.). (Tamże, 1861, Nr. 14).

Aspermatismus. (Tamże, 1862, Nr. 9).

Wpływ wad i chorób części rodzajnych mężczyzny na niepłodność. (Tamże, 1862, Nr. 40).

Terapeutyczna hemostatyka. (Tamże, 1863, Nr. 1).

Aforyzmy. (Tamże, 1863, Nr. 4, 5, 14).

O zgrupowaniu wód mineralnych drogą zamrożenia. (Tamże, 1864, Nr. 24).

Szczególne zjawisko przy zatruciu kwasem pruskim. (Tamże, 1865, Nr. 9).

Kumys. (Tamże, 1865, Nr. 25).

O sposobie postępowania gdy miesiączka zjawia się w przebiegu różnych chorób. (Tamże, 1865, Nr. 31).

Nowy sposób szczepienia ospy. (Tamże, 1866, Nr. 2).

Przeszczepianie ospy retro-vaccinatio. (Klinika, T IV, 1869, str. 363—367).

Kumys (masłok), mleko fermentowane, wino mleczne. (Tamże, str. 378—381, 394—400).

Wakcyza, badanie jej mikroskopowe, rozróżnianie jej w organizmie. Retro-wakcyzacja. (Pamiętnik lek. warsz., T. LXIV, 1870, str. 231).

Kilka słów o publicznem tagorocznem (1871) szczepieniu ospy. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 249).

O karmieniu chorych w tyfusie. (Tamże, T. LX, 1868, str. 74).

O leczeniu wyczekującym. (Tamże, T. LX, 1868, str. 79).

Zwrotne szczepienie ospy (revaccinatio). (Tamże, T. LXI, 1869, str. 231).

Sprawozdanie komitetu retro-wakeynacy. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 341).

Retro-wakeynacya. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 452).

Kwestya sztucznego poronienia. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 152).

Ospa rodnią u dziecka przed trzema tygodniami ze skutkiem zaszczepionego; śmierć. (Tamże, T. LXVIII, 1872, 459).

Tetanus, zatrucie strychniną? (Tamże, T. LXX, 1874, str. 11).

Wada rozwojowa: warga zajęcza, wileza paszcza podwójna, brak chrząstek nosowych, w miejscu lewego oka szczelina, w której gałka niewyuczulalna. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 218).

Sprawozdanie ze szpitala cholerycznego na Woli w Warszawie. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 68 do 75).

Psarski Andrzej około 1466 był nadwornym lekarzem Andrzeja z Bzina, biskupa poznańskiego i kapituły poznańskiej.

Roczn. wyd. lek., III, 435. Wiszniewski: IV, 191. Gąsiorowski: O kanonikacie dokt. med. 26.

Ptaszyński Ignacy, ur. w Horodeńce.

Diss. inaug. chemico-pharmacologica de jodetis hydrargyri. Vindobonae, typ. Ueberreuter, 1839, w 8-ce, str. 25.

Puchalski Dominik (1799—1874), nie lekarz.

Rady dla włóścian pod względem zachowania zdrowia podane przez .... z dodatkiem o ratowaniu w nagłych przypadkach pozornej śmierci. Warszawa, w druk. J. Ungra, 1849, w 8-ce, str. 95.

Toż, tamże, 1854, w 8-ce, str. 109.

Toż, tamże, 1866, w 8-ce, str. 113.

Puchalski Józef był lekarzem legionu 3-go wojska Ks. Warszawskiego, później inspektorem szpitalów wojskowych. Odznaczył się w wyprawie przeciw Austryi w r. 1809.

Por. Datedek do Gaz. warsz., 25 stycz., 1808, Nr. 8; 20 czerwca 1809, Nr. 49; 16 września 1809, Nr. 74.

* **Puchelt F. A. B.** ob. Szotarski.

Puciata Atha. Bol.

Diss. inaug. medico-practica de spasma vesicae urinariae. Vilnae, 1812, w 8-ce, str. 18.

Puczniewski Lud.

De venenis, praesertim cantharidino, strychnino, atropina, post intoxicationes in sanguine reperiendis. Dorpat, 1858, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Pudzinowicz Aleksander, początkowo oddawał się aptekarstwu, następnie słuchał medycyny w Charkowie; był lekarzem w oddziale okłakanych szpitala charkowskiego. Um. 3 stycznia 1877 r.

Zur Hautperspiration bei Fieberkranken. Centralbl. f. med. Wissensch., 1871, Nr. 14, i kilka artykułów w protokółach Tow. lek. charkow.

* **Pupke Ludovicus H.**

De plica polonica seu ciragra. Dissertatio inauguralis medica quam consensu experimentissimae facultatis medicinae in Academia Halensi pro sum-

mis in medicina honoribus rite consequendis publice defendet auctor..... Posnaniensis, typis Raffianis, 1819, Halae, w 8-ce, str. 25, k. nł. 2.

Purkynie Jan, ur. 1787, zm. 23 lipca 1869, rodem Czech, profesor fizjologii w uniwersytecie wrocławskim a później w praskim, w polskim języku ogłosił:

Badania w przedmiocie fizjologii mowy ludzkiej. Kraków, 1836, w 8-ce, str. 70. Osob. odb. z Kwartalnika nauk., 1835, T. II, III.

Nowe spostrzeżenia i badania w przedmiocie fizjologii i drobnowidzowej anatomii. 1) O szczególnych samodzielných uczuciach w skórze podczas działania nań kąpieli mglistej lub dżdżystej. 2) Przyczynę do drobniejszej anatomii nerwów, w szczególności o nerwach błony miękkiej rdzenia pacierzowego i innych błon, tak tu, jak i do mózgu należących. (Roczn. wyd. lek., T. II, odd. 2, 1839, str. 44—67).

Ustawy literackiego Towarzystwa Wrocławskiego uniwersytetu. Wrocław, 1842, w 8-ce.

Puterman Jakób z Serocka.

Wlewanie letniej wody przy zamknięciu przewodu pokarmowego. Wyzdrowienie. (Gaz. lek., 1883, Nr. 21, str. 406).

Puternicki Jakób, ur. w Plocku 15 marca 1790 r. nauki lekarskie ukończył w uniw. aleksandrowskim w Warszawie. Już w 20 r. (1809) życia wstąpił do służby wojskowej jako urzędnik zdrowia klasy 3-jej w szpitalu głównym w Warszawie, następnie był przeniesiony do Plocka. W r. 1815 został lekarzem batalionowym, 1818 r. sztab-lekarzem. W r. 1828 mianowany lekarzem przy wojskowym szpitalu w Zamościu; tu nie mało przyczynił się do zmniejszenia śmiertelności w czasie epidemii cholery 1830 i 1831 r. W r. 1837 uwolniony na własne żądanie ze służby wojskowej skierował swą pracę ku celom higieniczno-technicznym. Od 1838 do 1860 r. był członkiem rady ogólnej budowniczey przy komisji rządowej spraw wewnętrznych. Zbudował piec swego pomysłu służące zarazem do odświeżania powietrza a w r. 1848 uzyskał akt przyznania wynalazku swych pieców na lat 10. Rozprawa jego „o sposobie suszenia i przechowywania zboża“ nagrodzona była srebrnym medalem od tow. wolno-ekonomicznego rosyjskiego. Um. 26 sierpnia 1875 r. w Puławach.

Opis pieców rurowatych do oczyszczenia i ogrzewania powietrza służących, poprzedzony krótką wiadomością o składzie i rozkładzie powietrza, jego wpływach na zdrowie ludzkie, niemniej sposobach dotychczas używanych poprawianiu jako też zmniejszania powietrza zepsutego na czyste. Warszawa, druk. Wróblewskiego, 1837, w 8-ce, str. 89.

Putiatycki Feliks ur. 16 sierpnia 1857 r. w Lesznie, do gimnazjum uczęszczał w m. rodzinném (1867—1876), nauk lekarskich słuchał w Berlinie (1876—1880). Obecnie praktykuje na Szlasku.

Aneurysma der Art. femoralis in der linken Leistenbeuge mit Eröffnung des Hüftgelenkes. Berlin, Niethe, 1880, w 8-cc, str. 29. Diss. inaug.

Pyrnesius Melchior, rodem z Torunia czy z Krakowa, został naznaczony r. 1570 lekarzem miejskim w Toruniu i włożono nań obowiązek, aby raz do roku apteki rewidował, i cenę lekarstw naznaczał, aby niedopuszczał do praktyki szarlatanów. Za co pobierał 150 zł. rocznie, 36 korcy żyta, pół łaszta jęczmienia, 10 sążni drzewa i 60 złotych zadatku. Um. 24 lutego 1589 r. Jego staraniem i kosztem powstał pomnik

dla Kopernika w kościele św. Jana w Toruniu.

Por. Zerneck: str. 122. Paprocki: Herbarz, str. 699. Starowolski: Mon. Sarm., 397, 398.

Pyrnusius Daniel, rodem z Krakowa, lekarz z końca XVI wieku.

Deo opt. Max, adjuvante ad Theses hasce de cerebro humano: amplissimo medicorum Basiliensium ordine consentiente praesidemque Cl. V. D. Jo. Nicolaum Stupanium philosophum medicum elegantiss. designante Daniel Pyrnusius Cracoviensis Polonus exercitii causa respondere conabitur XIII Septemb. hora locoque consuetis. Basileae, typis Opor, 1586, w 4-cc, k. n. 4. Przypis. Kasprowi Bauhinowi.

Raabski Robert Henryk, rodem z Poznania, nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinném, lekarskie w Wrocławiu i Berlinie.

De arteriarum torsione. Berolini, typ. G. Schaade, 1847, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Rabinowicz Izrael Michał, ur. r. 1818 w Horodeu, w powiecie kobryńskim; do 24 roku życia oddawał się naukom talmudycznym, pod kierunkiem swego ojca, który był rabinem w Horodeu a później w Antopolu. Party żądzą wiedzy nowożytnęj przeniósł się do Brodów a stąd do Wrocławia, gdzie r. 1848 w gimnazjum św. Magdaleny otrzymawszy patent dojrzałości, zapisał się na wydział filozoficzny. W r. 1855 rozpoczął nauki lekarskie w Paryżu, a w 10 lat później (1865) stopień doktora medycyny osiągnął. Obecnie przebywa w Paryżu, oddając się przeważnie pracom literackim.

Hebraeische Grammatik. Breslau, Hepner, 1851, w 8-ce, str. XV, 282. Ded. Al. Humboldtowi.

Grammaire hébraïque pratique, traduite de l'allemand sous les yeux de l'auteur par Clément Mullet. Paris, Franck, 1862, w 8-ce, str. XX i 108.

Amnurose survenue brusquement pendant la convalescence d'une pneumonie. Guérison rapide par une émission sanguine. (Gaz. d. hôp., 1861, str. 242).

Etudes historiques sur l'empoisonnement. Paris, Parent, 1866, w 4-ce, str. 64, 1 tabl. Thèse.

Le rôle de Jesus et des Apôtres. Paris, M. Lévy, 1866, w 8-ce.

Grammaire de la langue latine raisonnée et simplifiée d'après de nouveaux principes expliquant le latin par les règles de la langue française. Paris, Delagrave, 1869, w 8-ce, str. 400.

La religion nationale des anciens Hébreux. Réponse à la Revue des Deux Mondes. Paris, 1873, w 8-ce, str. 23.

Nouveaux principes comparés de la prononciation anglaise dans ses rapports avec les langues française et allemande; suivis d'un résumé de la grammaire anglaise. Paris, Baudry, 1874, w 8-ce, str. 206.

Nouveau traité pratique de la prononciation anglaise. Paris, Baudry, 1876, w 8-ce.

Vergleichende Grammatik der polnischen Sprache verglichen mit der deutschen und hebräischen. Paris, libr. du Luxembourg, 1877, w 8-ce, str. XL, 432.

Histoire sainte. Paris, impr. Reiff, 1877, w 18-ce, str. 180.

Essai sur le Judaïsme, son passé et son avenir. Paris, chez l'auteur, 1877, w 8-ce.

Principes talmudiques de Schehitah et de Terephah, au point de vue médical. Paris, chez l'auteur, 1877.

Législature criminelle du Thalmud. Organisation de la magistrature rabbinique, autorité légale de la Mischnah, ou Traduction critique des traités talmudiques Synhedrin et Makhoth et de deux passages du traité Edjoth. Paris, impr. nationale, 1876, w 8-ce, str. XXXVI i 231.

Législation civile du Thalmud. Traduction du traité Khethouboth. Paris, E. Thorin, 1873, w 8-ce, str. XXIV, 136.

Toż, Nouveau commentaire et traduction critique du traité Baba Kama. Paris, E. Thorin, 1878, w 8-ce, str. LXXXIV, 511. Tome II.

Toż, Nouveau commentaire et traduction critique du traité Baba Metzia. Paris, E. Thorin, 1879, w 8-ce, str. LII, 487. Tome III.

Toż, Nouveau commentaire et traduction critique du traité Baba Bathra. Paris, E. Thorin, 1879, w 8-ce, str. LI, 420. T. IV.

Toż, La médecine du Thalmud, les païens, nouveau commentaire et traduction critique de tous les passages des trente traités des trois dernières divisions (Sedarim) qui concernent la législation, la médecine, les païens etc. Paris, l'auteur, impr. Parent, 1880, w 8-ce, str. LXX, 431. T. V.

Toż, Les femmes, les païens selon le Thalmud. Nouveau commentaire et traduction critique des traités Berakhoth jusqu'à Khethouboth, Ghitin, Kidouschin, de tous les passages des 26 traités des trois premières divisions (Sedarim) qui concernent la législation, les femmes, les païens etc. Paris, impr. Lahure, 1884, w 8-ce, str. XII i 467. Tome I.

Introduction générale du Thalmud. Paris, E. Thorin, 1879, w 8-ce, str. LI.

La médecine du Thalmud ou tous les passages concernant la médecine, extraits des vingt et un traités du Thalmud de Babylone. Paris, l'auteur, imp. Parent, 1880, w 8-ce, str. LI i 176.

Rabka. Die jod- und bromhaltigen, alkalisch salzigen Heilquellen zu Rabka in Westgalizien. Krakau, 1867, w 8-ce, str. 14.

Sources de Rabka (Galicie Occidentale). Eaux alcalines salées contenant de l'iode et du brome. Cracovie, 1867, w 8-ce, str. 14.

Rachocki Baltazar, lekarz toruński, zmarły w Toruniu 21 lutego 1602 r., uczestniczył na synodzie toruńskim i akta jego podpisał.

Por. Zertzeke: (1727), str. 228. Gąsiorowski, II, 190.

Raciborski Adam, ur. w Radomiu r. 1809, nauki gimnazjalne pobierał w Kielcach, do medycyny przykładał się w Warszawie i tu r. 1828 wydział lekarski uwieńczył rozprawę jego konkursową złotym medalem. W r. 1831, będąc czteroletnim uczniem medycyny, mianowany został lekarzem 4 pułku piechoty liniowej i z nim odbył całą kampanię wojenną. Ozdobiony złotym krzyżem wirtuti militari tułał się na obczyźnie; w r. 1833 czynnie zajmował się w czasie epidemii cholery w Besançon; w r. 1834, po obronieniu rozprawy, otrzymał dyplom doktora medycyny w Paryżu. Odtąd aż do śmierci bawił w stolicy Francji, gdzie zdołał skronie swoje ozdobić wawrzynem nauki i zjednać sobie imię poszukiwanego praktyka. Um. w lutym 1871 r. Był jednym z założycieli towarzystwa paryskiego lekarzy polskich i pierwszym tego towarzystwa sekretarzem głównym. Pod jego kierunkiem wyszły dwa tomy rocznika tego towarzystwa. Łącznie z Henrozem wydawał dziennik: *L'expérience*.

Essai sur le danger de la constipation et les tumeurs stercorales. Paris, 1834. Thèse.

Nouveau manuel complet d'auscultation et de percussion, ou application de l'acoustique au diagnostic des maladies. Paris, 1835, w 8-ce, str. 9 i 304.

Toż. Bruxelles, impr. Haumann, 1839, w 12-ce, str. 279 i 1 tabl.

Neues vollständiges Handbuch der Auscultation und Percussion oder Anwendung der Akustik zur Unterscheidung der Krankheiten. Deutsch bearbeitet von D. H. A. Hacker. Leipzig, Engelmann, 1836, w 8-ce, str. XVI, 258.

New and complete manual of auscultation and Percussion applied to the diagnostic of diseases. Translated by William Fitzherbert. Cambridge, 1835.

Toż, w przekładzie greckim Blastosa, 1838.

Toż, w przekładzie angielskim przez d-ra Post. Boston.

Połnoje rukowodstwo prislusziwanja i postukiwania ili primienienije organow slucha k razpoznavaniju bolezniej. Perewiel Michaił Jarockij. Warszawa, tip. Glücksberga, 1843, w 8-ce, str. XVII i 260 i 1 tabl.

Synoptische Tabelle über die Zeichen der Auscultation und Percussion, angewendet zur Diagnose der Krankheiten. Deutsch bearbeitet von d-r H. A. Hacker.

Mémoire sur l'application des médicaments par la méthode endermique, 1834. Praca uwieńczona nagrodą Corvisarata.

Précis pratique et raisonné du diagnostic, contenant l'inspection, la mensuration, la palpation, la

dépression, la percussion, l'auscultation, l'odorat, la gustation, les réactifs chimiques, l'interrogation des malades, la description des maladies de la peau, de la bouche, de la gorge, des parties génitales, des altérations du sang, des affections du système nerveux, de l'appareil respiratoire, circulatoire, digestif, urinaire etc. etc. Paris, impr. Bourgogne et Martinet, 1837, w 18-ce, str. XIII, 936.

Toż. Bruxelles, 1838, w 12-ce, str. XIII, 661.

Mémoire adressé au concours sur la menstruation. Rozprawa nagrodzona medalem wartości 400 fr. r. 1838, przez akademię lekarską w Paryżu.

Histoire de décuvements relatifs au système veineux, envisagé sous le rapport anatomique, physiologique, pathologique et thérapeutique, depuis Morgagni jusqu'à nos jours. Paris, J. B. Baillière, 1841, w 4-ce, str. 214. Rozprawa uwieńczona w r. 1840 medalem wartości 1,200 fr. z funduszów Portala przez akademię lek. w Paryżu.

Mémoire adressé au concours sur la curabilité de la phthisie pulmonaire, 1841. Praca dokonana wspólnie z dr. Henroz, nagrodzona przez akademię paryską medalem wartości 500 fr.

Mémoire adressé au concours sur la physiologie de la menstruation et ses rapports avec les différentes maladies. Rozprawa uwieńczona r. 1840 przez akademię lekarską w Paryżu medalem wartości 1,500 fr. (Gaz. d. hôp., 1842. Nr. 150, str. 701. L'expérience, 1841, Nr. 196—199).

Etudes physiologiques sur la menstruation et les époques du rut. Paris, J. B. Baillière, 1843, w 8-ce. (L'Institut. Journal général des sociétés et travaux scientifiques, Nr. 443, str. 223).

De la puberté et de l'âge critique, chez la femme, au point de vue physiologique, hygiénique et médical, et de la ponte périodique chez la femme et les mammites. D'après un ouvrage couronné par l'Académie de médecine. Paris, 1843, w 12-ce, str. 513.

O zriestli i kritiezskom wzroście žensziny w fiziologiezskom, gigeniezskom i wraczebnom odnosienach. Soczinienie d-ra M. A. Raciborskago. Pierewiel s francuzkago S. Lowcow. S. Pietierburg, Glazunow, 1853, w 8-ce, str. XIV, 305.

Inauguration du monument de Larrey dans la cour du Val-de-Grâce le 8 août 1850. Discours prononcé par... au nom des chirurgiens et des invalides polonais. Paris, Cosson, 1850, w 4-ce, 1 k.

Discours prononcé sur la tombe de la princesse Dorothee Lubomirska le 26 mai 1854 au cimetière du Père-Lachaise. Paris, Cosson, w 8-ce, str. 4.

Du rôle de la menstruation dans la pathologie et la thérapeutique. Paris, 1856, w 8-ce.

De l'exfoliation physiologique et pathologique de la membrane interne de l'utérus avec de nouvelles considérations sur les avortements au début de la grossesse. Paris, J. B. Baillière, 1857, w 8-ce, str. 80.

Mowa o styczności medycyny z innymi naukami, sztukami pięknymi i literaturą. Paryż, nakł. autora, druk L. Martinet, 1858, w 8-ce, str. 32.

Historia postępu w diagnozie i terapię zapaleń płuc i pleury, zaczawszy od Hippokratesa aż do Lenneca (Laennec). (Rocz. tow. paryzk. lekarzy polskich, 1859, str. 21—48). W tymże przedmiocie autor ogłosił pracę w dzienniku: *L'expérience*, journal de médecine et de chirurgie rédigé par les D-rs Henroz et Raciborski.

Przegląd główniejszych wypadków lekarskich jakie się objawiły we Francji w ciągu upłynionego roku. (Rocz. tow. paryzk., 1859, str. 79—119). Zawiera: 1. O leczeniu afekcji dyfteryecznej gardła i krtań a mianowicie o tracheotomii w krupie, str. 79—86. 2. Gorączka czyli febra puerperalna, str. 86—95. 3. Choroba Addisona i leukocythemia, str.

95—99. 4. Chromidroza, str. 99—100. 5. O ligaturze kanału pokarmowego czyli esofagu w doświadczeniach lekarsko-prawnych i toksykologicznych, str. 100—102. 6. Uwagi ogólne nad kołtunem a mianowicie o nowej formie hypokondryi, którą można nazwać hypokondryą trychomatyczną, i o grzybach kołtunowych, str. 102—103. 7. Dwie nowe formy paraliżu, str. 103—108. 8. Odjęcie tumorów przez zgniecenie podstawy (écrasement linéaire), str. 108 do 112. 9. Strzały wypalające, metoda proponowana przez D-r'a Maisonneuve do niszczenia wszelkich tumorów nawet wielkich wymiarów, str. 112—117. 10. Naciśnięcie arteryi palcami, w leczeniu aneurysmatów, metoda D-r'a Vanzetti, str. 117—119.

O dążnościach dzisiejszej medycyny niemieckiej. (Roczn. tow. paryż. lek. polskich, 1859, str. 122).

Traité de la menstruation; ses rapports avec l'ovulation, la fécondation, l'hygiène de la puberté et de l'âge critique, son rôle dans les différentes maladies, ses troubles et leurs traitement. Paris, J. B. Baillière, 1868, w 8-ce, str. XXIV, 631, 1 tabl.

Péricardite aiguë entée sur une ancienne hypertrophie du cœur avec une lésion organique des valvules; présence des caillots fibrineux dans la cavité du ventricule gauche. (Gaz. des hôp., Nr. 151, str. 601).

Tableau comparatif de trois variétés principales de la variole. (Tamże, 1834, T. VIII, Nr. 62, str. 245).

Rhumatisme articulaire aigu chez une femme peu sanguine, occupant toutes les grandes articulations, compliqué de péricardite avec épanchement purulent. (Tamże, 1834, Nr. 73, str. 297).

Épanchement dans la cavité abdominale de matières stercorales à la suite d'une constipation prolongée; péritonite sur-aiguë; mort rapide; nécropsie. (Tamże, 1834, Nr. 79, str. 315).

Les érysipèles et leur traitement. (Tamże, 1834, Nr. 100, str. 397).

De la nature et du traitement des rhumatismes. (Tamże, 1834, Nr. 109, str. 433).

Guérisson d'une caverne des pousmons au moyen des émissions sanguines générales et locales. (Tamże, 1834, Nr. 140, str. 557).

Observation d'un anévrysme du cœur, suivie de réflexions sur ce genre de maladie; par le.... (Tamże, 1835, Nr. 127, str. 506).

Rapport officiel sur les épidémies du choléra asiatique régnant en Pologne en 1836 et 1837, fait au gouvernement par la Société sanitaire de Varsovie, extrait des Mémoires de cette société par le d-r Raciborski. (Gaz. d. hôpitaux, 1838, Nr. 139, 142).

Quelques mots sur l'autophonie et sa valeur dans le diagnostic des maladies de poitrine. (Tamże, 1839, Nr. 101).

De la menstruation (wzływ na nią chorób płuc). (Gaz. de Paris, 1842, Nr. 26).

De la menstruation. (Annales d'obstétr., 1843, février).

Rétrecissement du col utérin. (Gaz. d. hôp., 1847, Nr. 142, T. IX. (List do akademii medycznej)).

Évacuation des foyers de liquide morbide sans pénétration de l'air. (Tamże, 1849, Nr. 138). Note adressée à M. Larrey).

Hypertrophie du col de l'utérus avec exubérance considérable de la lèvre antérieure formant un long prolongement dans le vagin. Amputation suivie de guérison. (Observation). (Tamże, 1850, Nr. 118).

Pleuro-pneumonie rémittente. Saignées modérées relativement à l'intensité apparente de la maladie—Sulfate de quinine. Guérison rapide. (Tamże, 1851, Nr. 45).

Balano-posthite, Syphilis constitutionnelle. (Observation). (Tamże, 1852, Nr. 113).

Quelques considérations sur le cathétérisme utérin en général et en particulier sur son application au traitement des déplacements de l'utérus. (Tamże, 1854, Nr. 17).

Du traitement topique des affections de la matrice à l'aide du speculum de bain. (Tamże, 1855, Nr. 10).

Note sur l'influence de la mauvaise denture sur la production de la gastralgie. (Tamże, 1855, Nr. 142).

Ovarite folliculeuse suivie de péritonite aiguë et terminée par la guérison. (Tamże, 1856, Nr. 131).

Un mot à propos de l'exfoliation de la muqueuse utérine. (Tamże, 1857, Nr. 100).

Quelques considérations sur la plique et d'une nouvelle variété d'hypochondrie que l'on pourrait désigner sous le nom d'hypochondrie trichomatique. (Tamże, 1859, Nr. 23).

Exemple de pneumo-urie, ou d'urine gazeuse, chez un malade affecté de neuropathie protéiforme avec prédominance des symptômes de l'hypochondrie. (Tamże, 1860, Nr. 66).

Paralysie des muscles du voile du palais et des membres à la suite de la diphtérie cutanée sans plaques diphtériques au fond de la gorge. Guérison rapide à l'aide de l'azotate d'argent administré à l'intérieur. (Tamże, 1864, Nr. 20).

Du rôle du médecin à l'occasion du mariage de jeunes filles non encore réglées. (Tamże, 1865, Nr. 31. Przegl. lek., 1865, Nr. 13).

De l'aménorrhée par causes psychiques et particulièrement par la peur d'être grosse ou par le vif désir d'avoir des enfants. (Archives de médecine, 1865, mai). (Gaz. d. hôp., 1865, Nr. 68, 69).

Eclampsie albuminurique puerpérale grave, guérie promptement, de même que l'albuminurie elle-même après l'administration du bromure de potassium. (Tamże, 1869, Nr. 76).

Du traitement topique des affections de la matrice par des pansements quotidiens, à l'aide des pessaires médicamenteux préparés avec les typhas. (Tamże, 1866, Nr. 8).

Nouvelles considérations pratiques sur la ménorrhagie et ses rapports avec l'hématocèle péritonéale. (Congrès méd.-chir. de France, 1 session, tenue à Rouen, 1863, str. 124—133).

Réflexions sur l'administration des médicaments au moment des règles. (Bull. de therap., 1868, Avril 30).

Du vaginisme. (Jour. des connaissances méd.-chir., 1869, Nr. 10).

Note sur la disposition la plus ordinaire d'hymen. (Jour. des connaissances méd.-chir., 1870, Nr. 4).

z Raciborza Wawrzyniec, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1414 i 1416; był profesorem a nadto r. 1421 i 1426 dziekanem wydziału filozoficznego. Na dworze Władysława, króla czeskiego i węgierskiego obowiązki lekarza sprawował.

Por. Muczkowski: l. c. 8, 10, 14, 18. Jocher: I, 232.

Rackiewicz, lek. szpitala w Sejnach. Spostrzeżenia z praktyki lekarskiej. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 121—124).

O przemianach macicy zimną wodą po porodzie. (Tamże, T. XXIII, 1877, str. 59—62).

Szczególności z tężcem całego ciała. Wyzdrowienie. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 89—91).

Raczkowski Józef Korneli, rodem z gub. mińskiej.

De chorea S-ti Viti medullae spinalis vitio saepe assignanda. Vilnae, typ. Schol. Piar., 1816, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Raczyński M.

Kamyk w gruczole ślinowym podjęzykowym. (Tyg. lek., 1864, Nr. 42).

Rada dla gospodarzów względem zachowania przy zdrowiu bydła. Rzecz z pisarzyw zaleconych wyjęta, ku pożytkowi powszechnemu z pozwoleniem Zwierzchności wydana, w Sandomierzu w Drukarni J. K. M-ci y Rzeczypospolitej, 1785, w 8-ce, str. 94.

Rada dla matek przez obywatela Polaka do książki P. Boarne w Paryżu 1777 wydanej przydana. Poznań, 1791, w 8-ce, kł. 4. (Zachęta do karmienia dzieci własną piersią).

Rada przyjacielska dla mieszkańców miast i wsi, aby zmniejszyć ilość umierających dzieci na ospę, w 4-ce, (z 18 w.).

Radecki Jan Godziemba.

Słownik ophtalmologiczny czyli szczegółowe opisanie i leczenie chorób wzrok ludzki dotykających. Części 3. (Skończyło się na prospekcie w Wilnie 1830 r.).

Radecki Konrad Rudolf.

Dissertat. inaug. de delirio tremente. Dorpat, 1824, w 8-ce.

Radek Jan, społeczny lekarz w Nadworniej w Galicyi.

Z oddziału chirurgicznego d-ra Obalińskiego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie. Przyczynek do kazuistyki nowotworów na szyi. (Przegl. lek., 1875, Nr. 18).

Przyczynek do leczenia ropiastych wypocin opłucny. (Tamże, 1876, Nr. 2, 3, 4).

Odma płuc obustronna (Pneumothorax ambilateralis). (Tamże, 1878, Nr. 22).

Ropień w płucu niezwykłej wielkości. (Tamże, 1878, Nr. 23).

Sprawozdanie o ruchu chorych i chorób w oddziale chirurgicznym d-ra Obalińskiego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie za rok 1874. (Tamże, 1876, Nr. 6, 7, 9, 10, 13, 16, 18, 19, 20).

Toż, za rok 1875. (Tamże, 1876, Nr. 47, 49—53).

Radlica albo z Radlic Jan, zwany także Johannes Parvus s. Minor, herbu Korab', w naukach lekarskich kształcił się w Montpellier, gdzie stopień doktora medycyny otrzymał. Zalecony przez Karola V, króla francuzkiego, choremu Ludwikowi, królowi polskiemu i węgierskiemu, przybył do Polski, i tu biegłością w swęj sztuce i wielką nauką tak się odznaczył, że król mianował go kanclerzem koronnym. W r. 1379 został archidiaconem a później i biskupem krakowskim. Katedrą biskupią rządził lat 12. Umarł 12 stycznia 1391 r. Jan Łaski, arcybiskup poznański wystawił mu r. 1518 nagrobek.

Por. Gąsiorowski: I, 88. Rzepnicki: Vitae praesulum Poloniae, Posnaniae, 1761, T. I, 303. Michovita: Chron. lib. IV, str. 262. Niesiecki: Korona Pols., III, 792. Paprocki: Herby, 463. Łętowski: Katalog bisk., I, 297, III, 260. Świeżawski w Pam. tow. lek., 1878, ttr. 441.

Radliński Andrzej, rodem z Warszawy, dyplom doktora medycyny otrzymał w Montpellier 12 lipca 1839 r.

Essai sur l'emploi des préparations iodurées, et notamment de l'hydroiodate de potasse dans le traitement de la syphilis confirmée. Montpéllier, Ricard, 1839, w 8-ce, str. VI, 66. Thèse.

Radosław, Radzław, kanonik krakowski, lekarz Bolesława Wstydlwego, księcia na Krakowie i Sandomierzu i Kunegundy jego żony; umarł w pierwszych latach XIV wieku, uczyniwszy (1303) zapis na kościół tak z folwarku pod Skalką, jaki uzyskał „za swe wierne usługi od sławnych książąt ziemi krakowskiej“, jako też i z majątności za 40 grzywien nabytej. Występuje on jako świadek w testamentie Bolesława pisany 6 grudnia 1279 r. w Nowém mieście Korczynie. Z r. 1289 znajdujemy akt wymiany pola w Podegrodziu z lekarzem Radzisławem przez Kunegundę uczynioną.

Por. Łętowski: Katalog, III, 429, IV, 3. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz., T. 73, str. 15—18.

Rady (nowe) dla kobiet w główniejszych zmianach stanu fizycznego tudzież w słabościach im tylko właściwych. Nakładem Hugues et Kermen. Warszawa, 1829, Gałęzowski, w 8-ce, str. 99.

Rady dla matek. Warszawa, nakł. redakcyi dwutyg. „Zdrowie“, druk. M. Ziemkiewicza i W. Noakowskiego, 1879, w 16-ce, str. 4.

Rady dla publiczności co do zachowania się podczas panującej ospy, podane przez Tow. lek. krak., 1872, w 8-ce, 1 k.

Rady postępowania w czasie napadu cholery. Kraków, 1848, fol., str. 6.

Radziwor Karol Włodz.

De nuce vomica; dissertatio. Berolini, typ. Nie-tackianis, 1837, w 8-ce.

z Radziwia Klemens, doktor medycyny, sprawował urząd burmistrza m. Warszawy. Obowiązki te zdał 22 lutego 1617 r. następcy swemu Janowi Szelidze. Wraz ze Stanisławem Warszyckim, starostą warszawskim, szczególną opiekę rozciągał nad aktami grodzkimi, między którymi znajdował się wówczas jeszcze przywilej na założenie miasta.

Por. Weinert: Starożytności Warszawy, T. IV str. 418.

Radziejewski Zygmunt, ur. w Poznaniu 9 stycznia 1841 r., ukończywszy nauki początkowe i gimnazyalne w mieście rodzinnym, w r. 1860 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu berlińskiego, gdzie 1864 r. stopień doktora medycyny otrzymał. W 1865 r. złożył egzamin rządowy; po czém odbył podróż naukową do Wiednia i Pragi. W latach 1866 i 1870/71 brał udział w wyprawach wojennych pruskich; a w odstępie czasu dzielącym jedną wojnę od drugiej zajmował się poszukiwaniami klinicznymi i doświadczalnymi już to w pracowni chemicznej zakładu patologicznego prof. Kühn'ego, już to w zakładzie fizyologicznym pod Du Bois Reymond'em. W r. 1871 rozpoczął jako docent prywatny wykłady chemii lekarskiej i farmakologii w uniwersytecie berlińskim. Już z zapalem gotował się do objęcia ofiarowanej sobie katedry klinicznej w Krakowie, gdy

napła śmierć 23 stycznia 1874 r. rozwiła jego marzenia, a uniwersytet jagielloński pozbawił dzielnego pracownika.

De corporibus quibusdam metamorphosis regressivae nonnulla. Berolini, Druck von G. Lange, 1864, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Ueber das Vorkommen von Leucin und Tyrosin im normalen Körper. (Virchow Archiv, 1866, XXXVI, str. 1—14). Deutsche Klinik, 1865, Nr. 43. Rozprawa konkursowa uwieczona nagrodą akademicką 1864 r. Beitrag zur Lehre von der Fettresorption. (Centralbl. f. med. Wiss., Nr. 23, 1866).

Experimentelle Beiträge zur Fettresorption. (Virchow's Archiv, T. 43, str. 268—286).

Zur physiologischen Wirkung der Abführmittel. (Archiv. Reichert'a i Du Bois Reymond'a 1870, str. 1—67 i Berlin. kl. Woehens., 1870, Nr. 25, 26. Przegl. lek., 1870, Nr. 2).

Die giftigen Wirkungen des Kohlenoxysulids. (Virchow's Archiv, 1871. T. 53, str. 370).

Zur Wirkung des Antimons. (Archiv Reichert'a i Du Bois Reymonda, 1871, str. 472—486).

Zusatz zu den „experimentellen Beiträgen zur Fettresorption“. (Archiv. Virchow'a, 1872, T. LVI).

Ueber die Bildung von Asparaginsäure bei der Pankreasverdauung. (Berichte d. D. chem. Ges. 1874. Bd. VII, str. 1050). Praca dokonana wspólnie z Salkowskim.

W Centralbl. f. med. Wiss. opracowywał sprawozdania z farmakologii, terapii i toksykologii. Nadto pracami swemi zasilał dziennik poświęcony farmakologii wydawany w Lipsku.

Radziszewski Bronisław (ur. 1838) lekarz, spółczesny prof. chemii przy uniwersytecie lwowskim.

Ueber das Wachs im Getreidestroh. Berlin, 1860. Recherches sur quelques dérivés de l'acide phénylacétique I et II part. (odb. z Bullet. de l'acad. de Belgique 1869), w 8-ce, str. 11 i 16.

Kilka uwag nad różnokształtnością i wielokształtnością połączeń chemicznych (osobn. odb. z N. P. Roczn. Tow. Nauk.). Kraków, 1870, w 8-ce, str. 17.

Badania teoretyczne i doświadczalne nad teorią podstawień. Kraków, 1870, w 8-ce.

Ocena chemicznej teorii prof. D. E. Czerniańskiego. Kraków, druk. Uniw., 1870, w 8-ce, str. 50 (oddruck z Roczn. Tow. Nauk. Krak.).

O nowej chlorotylidynie. Kraków, 1871, w 8-ce, str. 9 niel. (Osobn. odb. z N. P. Roczn. Tow. Nauk.).

Ueber die relative Stellung der Seitenketten im Kohlenwasserstoffe. Eigene Bemerkungen über die Structur aromatischer Körper. (Berichte der deutsch. chemisch. Gessell., 1873, Z. XII).

O działaniu siarki na sole barowe kwasów aromatycznych. Kraków, 1875, w 8-ce, str. 9 niel.). (Odb. z Il-go tomu spraw. Wydz. mat.-przyrod. akad. Umiejęt.).

Wypadki rozbioru chemicznego zdroju „Wandy“ w Szczawnicy. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 7 i 1 nl. (Odbitka z tomu XIII Sprawozdań Kom. fizyogr. Akad. Umiejęt.).

Sprawozdanie o rozbiore chemicznym źródła „Wandy“ na Miedziszu w Szczawnicy, świeżo dokonany przez..... Kraków, druk. Uniw. Jagiell., 1880, w 8-ce, str. 9.

Badania nad zjawiskami fosforescencji ciał organicznych i uorganizowanych. Kraków, druk. uniw. Jagiell., 1880, w 4-ce, str. 15. (Odb. z T. V Pam. Wydz. mat. przyr. Akad. Umiejęt.).

Ueber die Phosphoreszenz der organischen und organisirten Körper. Giessen, Druck von W. Koller, 1880, w 8-ce, str. 32. (Odb. z Justus Liebig's Annalen der Chemie).

Wynik rozbioru chemicznego źródeł mineralnych w Rymanowie. (Czasopismo Tow. aptekarskiego. Lwów, 1881, Nr. 13, druk. Dobrzańskiego i Gromana, w 8-ce).

Toż, w osobn. odb. Lwów, 1881, w 8-ce, str. 4.

Wynik rozbioru chemicznego niektórych źródeł mineralnych w Truskawcu. (Czasopismo Tow. Aptekarskiego, Nr. 11. 12, Lwów. 1881, druk. J. Dobrzańskiego i K. Gromana, w 8-ce).

Łubień. Wynik rozbioru chemicznego zdroju „Ludwika“. Lwów, nakł. właściciela Zakł. zdrojowo-kapielewskiego, 1882, w 8-ce, str. 16.

Rymanów. Rozbiór chemiczny wód lekarskich w Rymanowie. Lwów, I związkowa drukarnia we Lwowie, 1882, w 8-ce, str. 35, tabl.

Wspólnie z Wispelem ogłosił Badania nad połączeniami pochodnymi Xylolów. Kraków, druk. Uniw. Jagiell., 1883, w 8-ce, str. 27. (Odb. z T. XI Rozpraw Wydz. matem. przyr. Akad. Umiejęt.).

Radziszewski St.

O szepieniu krowianki osobom, które w dzieciństwie miały ospę naturalną. (Pam. tow. lek. warsz., T. 77, 1881, str. 445—492).

Radziwoński Jan, ukończywszy nauki lekarskie w Wiedniu, przez lat kilka zajmował posadę asystenta przy prof. oftalmologii Rosas'ie. Umarł 25 Lipca 1866 r. przeżywszy lat 72. Spuściznę wynoszącą około 20,000 złr. przeznaczył na wsparcie i zachętę dla uczącej się młodzieży polskiej. Oprócz praktycznych prac na polu okulistyki, zasłużył się krajowi doświadczeniami około sztucznego zapłodniania ikry rybniej a nadto założył w Dubnie pod Krzeszowicami pstragarnię.

De ophthalmia catarrhali epidemice inter milites regnante. Vindobonae, typ. Akkermann, 1824, w 8-ce, str. 50. Diss. inaug.

O sztucznem zapłodnianiu ikry rybniej w zastosowaniu do chowu pstrągów. (Roczn. tow. nauk. krak., 1852, T. XXI, str. 1—16).

Rafałski Fr., lekarz szpitala w Maciejowicach.

Spostrzeżenia nad leczeniem nerwobólów żelazem do białosiej upalaniem. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 33—36, 52—58).

Ragusini Tomasz. w drugiej połowie XVI wieku był fizykiem i kanonikiem krakowskim.

Por. Katalog bisk. krak., IV, 3.

Rakowicz Franciszek Tadeusz, ur. 1 czerwca 1839 r. we wsi Golejewku, w W. Ks. Poznańskim; ukończywszy gimnazjum w Poznaniu 1857 r., udał się na wydział lekarski do Wrocławia, następnie przeniósł się do Berlina, gdzie 4 kwietnia 1862 r. otrzymał stopień doktora medycyny. Zagrożony utratą słuchu porzucił zawód lekarski, i poświęcił się publicystyce. W r. 1862 redagował przez czas niejaki wychodzącego w Chelmie „Nadwiślanina“. W r. 1863 wstąpił do redakcyi Dziennika Poznańskiego, gdzie pisywał głównie artykuły treści ekonomicznej a często i feljtony. W r. 1865 wyjechał do Lipska w celu wyczerpania się księgarstwa i drukarstwa

i nabycia biegłości w buchalteryi. Wróciwszy do kraju został redaktorem nowo-założonej Gazety toruńskiej, która odrazu wybitne i odmienne od innych zajęła stanowisko. Równocześnie otworzył księgarnię w Toruniu, której nakładem przez lat 5 (1869—1873) wychodził Kalendarz polski Rakowicza. Obok tego pracował w „towarzystwie moralnych interesów ludności polskiej pod panowaniem pruskim“ a kasą pożyczkową toruńską wzorowo administrował. Kilka lat był radnym m. Torunia a w urzędzeniu uroczystości jubileuszowej Kopernika nie mało dokładał starania. W r. 1873 był powołany na dyrektora banku włościańskiego w Poznaniu; tu, przy mozolnej pracy w banku, nie małą zasługę położył około rozwoju spółek pożyczkowych i zarobkowych. Um. 27 sierpnia 1878 r.

De operationis fistulae vesico-vaginalis evolutione historica. Berolini, typ. G. Schade, 1862, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Towarzystwo św. Wojciecha, duchowny pomnik tysiącleciańcy rocznicy. Poznań, 1861, w 8-ce, str. 15.

O ciekach czyli ułatwieniu interesu depozytowego prze asygnacye. Poznań, nakł. i druk Kraszewskiego, 1875, w 8-ce, str. 24.

Toż, tamże, 1879, w 8-ce, str. 21.

O interesie depozytowym. Odczyt miany na V sejmiku spółek zarobkowych polskich 23 listopada 1875 w Krotoszyńcu. Poznań, druk. Leitgebra, 1876, w 8-ce, str. 38, k. 1.

Towarzystwo pomocy naukowej dla dziewcząt polskich. Toruń, 1869, w 32, str. 15.

Kupiec i przemysłowiec jakim warunkom powinien uczynić zadłość i jakie okoliczności uwzględnić, gdy zamierza się osiedlić. Poznań, 1877, w 8-ce, str. 104.

Rakowski Ksawery, ur. w Warszawie 1804 r., nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie w Aleksandryi, a osiągnąwszy 1827 r. stopień magistra medycyny i chirurgii, wysłany był kosztem rządu za granicę w celu dalszego kształcenia się w medycynie i zajęcia następnie jednej z katedr wydziału lekarskiego. Powróciwszy z za granicę oddał się praktycznemu zawodowi lekarskiemu i zyskał sobie wielką wziętość i ogólne poważanie. Umarł 21 września 1868 r. Z pod jego pióra wyszły:

Ogólne zasady zachowania zdrowia (w kalendarzu nowym warsz. za r. 1835).

Słów kilka do matek o pierwiastkowym wychowaniu dzieci (w tymże kalendarzu za r. 1836).

Był także współpracownikiem Encyklopedyi powszechnej.

Rakowski Teodor (Posnaniensis ur. 1835).

De stricturis urethrae virilis. Berolini, typ. G. Lange, 1859, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Rakowski Adolf August Hugo.

De stricturis urethrae morbisque qui illis in systemate uropoëtico procreantur. Regiomonti, typ. Dalkowski, 1854, w 8-ce. Diss. inaug.

Rakowski.

Die sicherste Heilung des Wechselfiebers, ohne das magenschwächende Chinin. Allen an Wechsel-

fieber leidenden dringend empfohlen. Altona, 1863, w 8-ce, str. 39.

Rakowski P. społeczny chemik w Warszawie ob. Nencki L.

Ramlau Carol Saladinus. Varsoviensis.

De urethritide nec non de elytride. Jenae, 1833, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Ramlow Saladyn Wiktor, ur. w Wąchocku 1839 r., gdzie ojciec jego był lekarzem górniczym; ukończywszy gimnazjum w Kielcach, w r. 1858 zapisał się do grona słuchaczy akademii medyko-chirurgicznej w Warszawie. W r. 1861 zmuszony nagle do podjęcia podróży na północny wschód, zmienił kierunek i przez Konstantynopol dostał się do Paryża, gdzie dalej studiował medycynę i w r. 1867 dyplom doktora medycyny uzyskał. Zaraz po ukończeniu nauk lek. czynny brał udział w pracach tow. lek. polskich w Paryżu; w czasie wojny francusko-pruskiej w Metz przebył obłożenie jako lekarz wojskowy. W r. 1881 wyjechał do Panamy w charakterze lekarza kompanii przekopu panamskiego i tam 28 lutego 1882 r. życie zakończył.

Du traitement de la vaginite. Paris, Parent, 1867, w 4-ce, str. 42. Thèse.

Ramóżyński Wilih. (w Dubnie).

De kapitacya tępym hakiem Brauna. (Tyg. lek., 1875, Nr. 25).

O tępym haku Brauna. (Praktyczne postrzeżenia. T. V, 1862, str. 90—93).

Korespondencya z widowni wojny: Alaszkier d. 29 grudnia 1877. (Medycyna (odcinek) 1878, Nr. 5).

* **Rapou August**.

Gorączka tyfoidalna i jej leczenie homeopatyczne. Wydał J. P. Warszawa, Orgelbrand, 1858, w 16-ce, str. 48.

Rasp Henryk, społeczny lekarz wojska austriackiego.

Choroba umysłowa z przestrasza u żołnierza. (Przegl. lek., 1873, Nr. 27).

Otrucie chlorkiem barowym. (Tamże, 1874, Nr. 4). Brak macicy, pochwy oraz miesiaczki. (Defectus uteri et vaginae congenitus, atque amenorrhoea). (Tamże, 1874, Nr. 51).

Ciała obce w przewodach słuchowych zewnętrznych oraz sposoby ich dobywania. (Tamże, 1878, Nr. 9).

Przetoka szyi wrodzona. (Dwutyg. med. pub., 1877, str. 401—402).

Umysłne i dowolne zwichnięcie barku podpanewkowe. (Tamże, str. 402—403).

* **Raspall Franciszek Wincenty**.

Domowy lekarz i domowa apteka. Teoryczna i praktyczna nauka jak sobie przyszedzie i używać lekarstw, zachować zdrowie lub wyleczyć się jak najprędzej i małym kosztem z większej części chorób uleczyć się dających, oraz jak przynieść sobie ulgę, równą prawie zupełnemu wyzdrowieniu w chorobach nieuleczonych lub chronicznych. Sposobem dla każdego przystępnym wyłożone. Przekład według trzeciego paryskiego (r. 1849) wydania. Warszawa, nakł. i druk. S. Orgelbranda, 1850, w 8 ce, str. 349, VI.

Toż. Wydanie drugie. Przekład podług ostatniej edycyi francuskiej. Warszawa. S. Orgelbrand, 1851, w 8-ce, str. 201.

Toż, przekład podług ostatniej edycji francuskiej, wydanie trzecie. Warszawa, S. Orgelbrand, 1852, w 8-ce, str. 11 i 201.

Lekarz domowy. Medycyna i Farmacja domowa. Przekład z ostatniej poprawnej i powiększonej edycji. Warszawa, druk. Gaz. Codzien., 1852, w 8-ce, str. VI, 257 i k. 2.

Toż. Warszawa, Gebethner, 1864, w 8-ce.

Toż. Przekład podług 16-jej edycji francuskiej z r. 1862 znacznie powiększonej. Warszawa, S. Orgelbrand, 1864, w 8-ce, str. 282.

Ratajski Damian, doktor medycyny, braciśkie zakonu benedyktyńskiego na Łysiej górze, zawiadywał w początkach bieżącego stulecia apteką klasztorną i był wielce poszukiwany jako zdolny i uczony lekarz.

Ratajski Walenty, synowiec poprzedzającego, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie 4 sierpnia 1813 r., zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Radomiu, um. 1856 r.

* Raudnitz I.

Sily leczące i skutki styryjskiego soku z ziół, oraz zastosowanie tegoż szczegółowe do leczenia różnych chorób. Przetłumaczył na język polski Józef Spittal. Lwów, druk. Winiarsza, 1856, w 8-ce, k. 3, str. 33.

Raum Jan, ur. r. 1854 w Warszawie, po ukończeniu gimnazjum w mieście rodzinnym, nauk lekarskich słuchał od r. 1873 w Wiedniu i Berlinie.

Die wirkliche Dauer der einfachen Muskelzusammenziehung. Berlin, Druck von G. Schade, 1878, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Rause S. H.

Duch Hydropatyki czyli Wykład sposobu jakim leczy wodą zimną Pryśnic w Grefenbergu, skreślił H. S(uchecki) z portretem Pryśnicy. Kraków, druk J. Czecha, 1840, w 8-ce, str. 107 i 14.

Rawa Aleksander, nauki lekarskie ukończył w uniwersytecie kijowskim w r. 1878; dotąd pozostaje przy tejże wszechnicy jako stypendysta kandydat do zawodu profesorskiego. Dyplom doktorski otrzymał r. 1883.

Ob inlierwacyi krowieobraszczenia w legkich. Kijew, 1883, w 8-ce. Diss. inaug.

z Rawy Jan, doktor medycyny, archidiacon leczycki, kanonik sandomierski, stopnie nauk wyzwolonych otrzymał w Krakowie r. 1511 i 1515.

Por. Meczkowski: 153, 160. Oettinger: 151. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 445.

z Rawy Paweł, lekarz, stopień bakalarsza filozofii osiągnął w akademii Jagiellońskiej r. 1538.

Por. Oettinger: str. 178.

Rawitzki Michał (z Lubrańca w Królestwie Polskim).

Ueber die Kephalothrypsie nach vorausgeschickter Perforation, mit besonderer Berlicksichtigung des neuen Martinschen Kephalothryptor. Berlin, Druck G. Schade, 1861, w 8-ce, str. 37 i II. Dissert. inaug.

Rayski Stanisław z Piorunowa w kaliskim.

Questions de thèse tirées au sort. 1) Quels sont les causes, le siège et la marche des abcès froids? 2) Faire l'histoire anatomique de l'ané-

vrisme latéral du coeur. 3) Quels sont les connexions sympathiques connues entre le larynx et les organes génitaux? 4) Comment reconnaître si l'antimoine métallique contient du plomb ou du fer? Montpellier, Ricard, 1841, w 8-ce, str. 44. Thèse.

Rączewski Aleksander, rodem z gub. Witebskiej, nauki gimnazjalne odbywał w Witebsku i Połocku, studia lekarskie w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu, doktoryzował się w Charkowie (1861 r.). Wysłany do służby wojskowej na Kaukaz, był ordynatorem szpitala wojskowego w Tyflisie a następnie lekarzem szkoły wojennej tamże. Był jednym z założycieli tow. lekarzy kaukaskich, którego był pierwszym sekretarzem (1864). Zagrożony suchotami płucnymi 1865 r. wyjechał do południowej Europy; wróciwszy 1866 r. porzucił służbę wojskową na Kaukazie, przeniósł się do Petersburga z zamiarem objęcia katedry higieny. Tu 2 stycznia 1868 r. umarł, w 35 roku życia. Ulubionym przedmiotem badań Rączewskiego były kwestye higieny publicznej; wiele prac jego pióra wyszło w języku rosyjskim już to oddzielnie drukowanych, już pomieszczonych w Archiwum medycyny sądowej i higieny społecznej.

Upust krwi jako przeciwważny środek na Kaukazie. Charków, 1861. Diss. inaug.

Higiena społeczna Tyflisu—wydawana od 1864 w formie czasopisma.

Lekeje o zachowaniu zdrowia, czytane z rozporządzenia władzy dla pisarzy sztabu kaukaskiego, 1864. Były one przetłumaczone na język ormiański i gruziński.

Trzy popularne odczyty o cholery, 1866.

O środkach przeciw cholery, 1866. (Kaukaskij med. sbornik).

Reben M., ur. 1851 we Lwowie, do gimnazjum uczęszczał tamże, nauk lekarskich słuchał od r. 1872 w Lipsku, później w Berlinie.

Zur Therapie der Uterusruptur während der Geburt. Berlin, G. Schade, 1879, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Rechlewicz Leon, rodem z Rosji, wychowaniec uniwersytetu wileńskiego, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier r. 1848.

Étude sur l'épidémie en général. Montpellier, P. Grollier, 1848, w 8-ce, str. 81. Thèse.

Rechowicz Kazimierz, promowany się do stopnia doktora medycyny w Krakowie 7 kwietnia 1838 r.

De usu aquae frigidae therapeutico. Cracoviae, typ. D. E. Friedlein, 1838, w 8-ce, k. 2, str. 48. Diss. inaug.

* Reder Albert.

Nauka o chorobach wenerycznych (Syphilidologia). Przekład z dzieła d-r Alberta Redera: „Pathologie und Therapie der venerischen Krankheiten“, dopełniony przeglądem najnowszych postępów w tej gałęzi nauki lekarskiej przez Aleksieja Kureysza. Warszawa, wydanie Bibl. umiej. lekarz., Gebethner i Wolff, 1873, w 8-ce, str. VII i 467.

Redlich Bernard Józef, ur. w Kaliszu 1813, do nauk uniwersyteckich przygotowywał się od r. 1825 w Berlinie, później w Moguncyi; medycynę słuchał w Berlinie i tam 4 sierpnia 1838 stopień doktora medycyny otrzymał.

De elephantiasi scrofi, additis morbi historia et tabulis quatuor. Berolini, formis Nietackianis, 1838, w 4-ce, str. 5, 32, 4 tabl. Diss. inaug.

Reformy sanitarne w Krakowie i ich znaczenie, I. Sprawa dołów kloacznych. (Osob. odb. z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1884, w 8-ce małej, str. 20. (Autor d-r Domański).

Regemann Jan Ludwik, ur. w Bremie 1711 r., nauk lekarskich słuchał w Lejdzie, przybył do Polski 1736 sprowadzony przez Augusta Czartoryskiego, wojewodę ruskiego; później był nadwornym lekarzem Stanisława Augusta i leczył go po napadzie 3 listopada 1771 r. Król na cześć Regemanna medal wybić kazał. Na stronie głównej medalu znajduje się popiersie Regemanna; do koła napis: Joan. Lud. Regemann, Boerhavii discip. N. Bremae 1711. Na odwrotną stronę w wieniec dębowym napis: Viro medicae artis studio felici, absque lucri quaestu XXXV abhinc annis de gente polona bene merenti, eximia morum probitate insigni, hoc grati animi monumentum post curatum ab eodem vulnus ferro parricidae 1771 sibi illatum Stanislaus Augustus rex dedit. Umarł w Warszawie 15 stycznia 1782 r.

Por. Gabinet medal. polsk., IVi 170. Roczn. Tow. P. N., XV, 149.

Regimen sanitatis pro conservanda valetudine compositionum D. Joanni Węgerski. Craeviae, 1618, w 4-ce. k. n. 15.

Por. Wizer. i roztrzn. N. T. 49 (1840), str. 148.

Regispanovius Bartłomiej, doktor medycyny, archidiakon łęczycki oraz kustosz krakowski, żył w pierwszej połowie XVI wieku.

Por. Pam. religijno-moralny, T. XVII, 116.

Regnier Mikołaj, ur. 1723 w Sarburgu w Lotaryngii, sprowadzony był r. 1775 przez biskupa Massalskiego, prezesa komisji edukacyjnej, do wykładu anatomii w Wilnie. W r. 1777, mając sobie dodanego pomocnika w osobie Jak. Brioteta, krom anatomii wykładał chirurgię i akušeryę. R. był pierwszym sztabowym lekarzem korpusu litewskiego. Um. 1800 r.

De asphyxia neonatorum. Regiomonti, 1789, w 4-ce, str. 19. Diss. inaug.

Regnier (Renier) Anicet, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie r. 1831, objął służbę lekarską w wojsku polskiem. Wróciwszy do kraju z tułaczki na obczyźnie, praktykował w okolicach Wilna, później w Drusienikach i Birsztanach. Długi czas z woli rządu przebywał na Syberji. Jako bibliotekarz wileńskiego towarzystwa

lekarskiego rzetelnie położył zasługi. Umarł 24 grudnia 1877 r., przeżywszy lat 73.

O wodach mineralnych Drusienickich. (Tyg. Petersb., 1841, str. 231—235).

Wody mineralne Birsztajskie. (Praktyczne postrzeżenia, V, 1862, str. 263—276).

Birsztajskie mineralnyja wody. (Protokoły wil. med. obszcz., 1874, str. 151—177).

Wody mineralne w Birsztanach. (Wody mineralne. Dodatek do Gaz. lek., 1875, Nr. XIII—XVI).

Regulamin służby obozowej y garnizonowej dla regimentów pieszych wydany. Warszawa, 1775, w 8-ce, str. 286 i trzy tabele. (Rozdz. 17: O przyjmowaniu felerów, dozorce chorych y konserwacyi żołnierza. Rozdz. 18: O porządku jaki po lazaretach zachowywać ma. Rozdz. 38: O dozorce chorych w polu y konserwacyi żołnierza).

z **Regul Jan** (de **Regulis J.**, **Regulus J.**), rodem z Mazowsza, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie r. 1464 i 1468. Profesorem akademii krakowskiej obrany 7 stycznia 1475, podczas swego pobytu w Bononii; nie odrazu stawiał się na wezwanie. W latach 1500, 1507 i 1508 dostojęństwem rektorskie piastował. W r. 1505 dziekanil wydziałowi lekarskiemu. Jednocześnie był i rajcą miejskim.

Por. Muczkowski: 60, 65. Oettinger: 88. Roczn. wyd. lek. II, 45. Wiszniewski: IV, 192, 359. Paprocki: Herby rycerstwa, 701. Łukaszewicz: Hist. szkół, III, 114.

Rehan Leopold (z Ostromogily gub. Kijowska).

Otrucie ostre kofeinem. (Przegl. lek., 1876, Nr. 12). Czy igła dostała się z przewodu pokarmowego, czy od zewnątrz przez skórę do głębokiej warstwy ściany brzusnej? (Tamże, 1876, Nr. 24).

Śmierć z rozdarcia nakrywki (epiglottis). Przypadek słów kilka o partactwie lekarskiem. (Tamże, 1876, Nr. 27).

O wydziałaniu się wielkiej ilości mleka u karmiącej kobiety. (Tamże, 1877, Nr. 24).

Własne spostrzeżenia o błonicy (Diphteritis). (Tamże, 1878, Nr. 21).

Rejchman Mikołaj, ur. w Warszawie d. 28 grudnia r. 1851, gimnazjum ukończył w mieście rodzinnem r. 1868 i wstąpił na wydział lekarski Szkoły Głównej, w r. 1873 ukończył uniwersytet ze stopniem lekarza. W r. 1874 początkowo dobrowolnie do Irkucka, gdzie początkowo pełnił służbę lekarza okręgowego, a następnie był starszym lekarzem w szpitalu więziennym, w r. 1880 w celach naukowych bawił za granicą, od r. 1881 osiadłszy w Warszawie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem, specjalnością jego są choroby żołądka.

K użeniu i o wzorowanym tife (Prilożenia k protokolom zasiedani obszczestwa wraczej wostocznoj Sibiri r. 1876).

Zamiedlenie sierdeciebienija kak posledstwie razdrażenija bludajuszczago nierwa pri plewritieskom eksudacie. (Tamże, r. 1876).

O miediechich sriedstwach wyzywajuszczich pri wnutrennom upotrieblenii ostrija kożnyja sypy. (Tamże, r. 1877—1878).

Zagadocznyja formy gorjaczecznych boleznij gospodstwuuszczich w Irkucku. (Tamże, r. 1878).

Sluczaj uszczelnieniu pachowej gryzi uleczeni
prokołom kiszki. (Tamże, r. 1878).

Jemarskija mineralnaja wody. Irkuck, 1880,
w 8-ce.

Nowe poszukiwania nad sztucznem trawieniem.
(Gaz. lek., 1881, str. 645—651, 669—677).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, K. Kowalewski,
1881, w 8-ce, str. 14 i 1 tabl.

Kilka słów o określeniu stopnia i przyrody kwaś-
ności zawartości żołądka. (Tamże, 1882, Nr. 3).

Przypadek chorobowo wzmożonego wydzielania
soku żołądkowego. (Rzecz czytana na posiedzeniu
klinicznem Warsz. Tow. Lek. dn. 20 Czerwca r. b.).
(Tamże, 1882, Nr. 26).

Toż, po niemiecku w Berl. Klin. Wochenschr. r.
1882, Nr. 40.

Niestrawność (dyspepsja). Pogląd na obecne sta-
nowisko nauki o chorobowych zmianach czynności
przewodu pokarmowego, o sposobach ich powstawa-
nia, rozpoznawania i leczenia. Warszawa, druk.
K. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. VI, 312, III
i 1 nl. Ocena w Przegl. lek., 1882, Nr. 8; w Medy-
cynie, 1882, Nr. 8).

Strumień elektryczny przerywany jako środek
przeciwko przewlekłemu zaparciu stołca. (Medycy-
na, 1883, Nr. 3).

Przyrzad o podwójnym strumieniu do przepłukiwa-
nia żołądka. (Gaz. lek., r. 1883, str. 116).

Toż, po niem. w Berl. Klin. Wochenschr. r. 1883,
Nr. 53.

Niestrawność nerwowa (dyspepsja nervosa). (Gaz.
lek., r. 1883, str. 369, 393, 423, 433).

Drugi przypadek bezustannego wydzielania soku
żołądkowego wysokiego stopnia kwasności. (Gaz.
lek., r. 1883, str. 839).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1883, K. Kowa-
lewski, w 8-ce, str. 7.

Toż, po niem. w Berl. Klin. Wochenschr., r. 1884,
Nr. 2.

Rejowski Juliusz Teofil, ur. 1836 w Uściu,
w Poznańskim, nauki gimnazyalne pobie-
rał w Trzemesznie i Głogowie; do medy-
cyny przykładał się w Berlinie, i tam dy-
plom doktorski 1864 osiągnął.

De ventriculi ulcere chronico perforante. Beroli-
ni typ. Lange, 1864, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Reifer Adolf, dawniej lekarz sądowy
w Dzikowie, obecnie lekarz i członek rady
powiatowej w Tarnobrzegu.

Przypadek otrucia fosforem. (Przegl. lek., 1869,
Nr. 25, 26).

Toż, po niemiecku w Wien. med. Presse, 1869,
Nr. 7.

Wiadomości o zapaleniu nagminnem opon mózgo-
wych i rdzenia pąciowego. (Przegl. lek., 1869,
Nr. 48).

Nieco o homioopatyi, tak zwanych chirurgach niż-
szego rzędu i zadaniu lekarza. (Tamże, 1871, Nr.
26, 32, 33, 34).

Kilka właściwości cholery pospólnej uważanych
podczas panowania jej w Tarnobrzegu. (Tamże,
1873, Nr. 19).

Śmierć nagła z przedziurawienia jelita. (Przypa-
dek z praktyki sądowo-lekarskiej). (Tamże, 1874,
Nr. 11).

Krwak macicy i pochwy zanikniętej błoną dzie-
wczą nieprzeziurawioną. (Tamże, 1877, Nr. 15).

Śmierć z ujęcia krwi u noworodka. (Tamże, 1878,
Nr. 9).

O usterekach w statystyce lekarskiej w Galicyi,
(Dwutygod. med. pub., 1877, str. 109—112).

Przypadek zacczadzenia. (Przegl. lek., 1879, Nr. 12).

Rejneker Jakób, krakowianin, stopnie filo-
zoficzne otrzymał w Krakowie r. 1644
i 1646, do nauk lekarskich przykładał się
w Padwie i tam r. 1649 był obrany radcą
nacyi polskiej. Po powrocie do kraju,
został w mieście rodzinnem rajcą miejskim.
Na rzecz kościoła P. Maryi ofiarował sztukę
złota w postaci orla, drogiemi kamieniami
wysadzana, która przy monstrencyi jako
ozdoba była zawieszoną.

Por. Gaz. codzienna. 1853, Nr. 141. Grabowski:
Star. wiad. o Krakowie, 134. Muczkowski: 316, 318.

Reinhardt Karol, rodem z Litwy, nauki
lekarskie ukończył w Wilnie. Przybywszy
do Warszawy po r. 1832, został pomocni-
kiem głównego inspektora służby zdrowia
i na tém stanowisku wdzięczne po sobie po-
zostawił wspomnienie. Umarł 28 paździer-
nika 1853 r., przeżywszy lat 54.

Rzut oka na urządzenie służby zdrowia. (Biblio-
teka warsz., 1842).

Nadto w różnych czasopismach polskich ogłaszał
drobne poezye.

Reinsperger Andrzej.

De usu et abusu pharmacorum narcoticorum usi-
tatissimorum. Vilnae, typis dioecesanis in monte
Salvatoris, 1812, w 8-ce, str. 4, 21 i 4. Diss. inaug.

* Reklam Karol, dr. med. i fil.

Nauka zachowania zdrowia i zdolności do pracy.
Przekład Wacława Mayzla, d-ra med. Warszawa,
nakł. redakcyi dwutygodnika Zdrowie, Gebethner
i Wolff, druk. M. Ziemięwicza i W. Noakowskiego,
1880, w 8-ce, str. 3, nl. IV, 2¹/₄, VII i 23 drzewory-
tów tekście. Ocenił Grabowski w Przegl. lek., 1879,
Nr. 51.

Remak Robert, ur. r. 1815 w Poznaniu,
nauki gimnazyalne odbywał w mieście ro-
dzinnem, do medycyny przykładał się
w Berlinie i tam w r. 1838 stopień doktor-
ski osiągnął. Prace, jakie dokonywał je-
szcze podczas swych studyów uniwersyte-
ckich pod kierunkiem J. Müllera a później
i samodzielnie były tak doniosłe, że aku-
demia lekarska wileńska postanowiła w r.
1847 wezwać młodego uczonego na profe-
sora fizyologii do Wilna. Negocjacye
atoli rozbiły się: Remak był wyznania moj-
żeszowego, a żydów wówczas nie dopu-
szczono do zajmowania stanowisk publicznych.
Taż przyczyna zamykała przed nim podwo-
je i uniwersytetów niemieckich, tak że do-
pięro w r. 1843 Schoenlein powołał go na
swego asystenta i trzeba było aż osobnego
reskryptu królewskiego, uzyskanego spo-
sobem wyjątkowym, aby R. został w r.
1847 docentem uniwersytetu berlińskiego.
W r. 1859 mianowany był profesorem
nadmwyższajnym. Umarł 4 września 1865
r. w wód mineralnych w Kissingen. R.
jako fizyolog, elektroterapeuta i embryo-
log zajmuje nader zaszczytne miejsce
w dziejach medycyny.

Vorläufige Mittheilungen mikroskopischer Beobachtungen über den innern Bau der Cerebrospinalnerven und über die Entwicklung ihrer Formelemente. (Müllera Archiv f. Anatomie und Physiol., 1836).

Observations anatomicae et microscopicae de systematis nervosi structura. Berolini, formis Reimerianis, 1838, w 4-ce, str. 41, 2 tabl.

W tymże przedmiocie umieszczał artykuły w Froberga. Neue Notizen, 1837, T. III, 1838, T. VI.

O budowie nerwów i zwojów nerwowych. (Pamiętnik. warsz., 1839, T. II, str. 325—375). Autor przysyłał te rozprawy w języku polskim, zastrzegł sobie, aby żadnych zmian pod względem stylu redakcyjnym nie czynił.

Nauka położnica dla akuserek w Państwie Królestwie Pruskie 32 tablicami rycin. Tłóm. z niem. pod jego kierunkiem. Berlin, 1841, w 8-ce, str. 498.

Ueber methodische Electricisirung gelähmter Muskeln. Berlin, 1855, w 8-ce, str. 31.

Toż samo. Zweite Auflage mit einem Anhang über Galvanisirung motorischer Nerven. Berlin, 1856 (Aug. Hirschwald), w 8-ce, str. 46.

Sur l'action physiologique et thérapeutique du courant galvanique constant sur les nerfs et les muscles de l'homme. (Comptes rendus des séances de l'Acad. d. Sc., T. XLIII, p. 1856).

Toż, w osob. odb. Paris, Mallet-Bachelier, 1856, w 4-ce, str. 3.

Galvanotherapie der Nerven und Muskelkrankheiten. Berlin, (Aug. Hirschwald), 1858, w 8-ce, str. 461.

Diagnostische und pathogenetische Untersuchungen, in der Klinik des Herrn Geh. Rathes Dr. Schönlein auf dessen Veranlassung angestellt und mit Benutzung anderweitiger Beobachtungen veröffentlicht von Dr. R. Rem. Berlin, (A. Hirschwald), 1845, w 8-ce, str. VIII, 242, 1 tb.

Remedium (Das) wider den englischen Schweiss. Cracov., 1529.

* **Remer Karol**, ob. Neugebauer I.

Remus Jerzy, rodem z Gdańska, stopień doktora medycyny otrzymał w Halli r. 1709. W r. 1719 objął służbę lekarską w wojsku rosyjskiem, ale już r. 1723 wrócił do Gdańska.

Consideratio physico-mathematica hienis proxime praeterlapsae. Hala, 1709. Diss. inaug.

Epistola ad cel. Breynium de aquis martialibus Olenzibus. Petropol., 1720. Dzieło to przedrukowane w Rieger'a: Introductio in notitiam rerum naturalium et artefactarum. Hagae, 1743.

Réné Piotr, rodem francuz, lekarz przyboczny Stanisława Jabłonowskiego, hetmana w kor. Stopień doktora medycyny powtownie uzyskał w Krakowie 1691, co dało powód do kłótni wydziału filozoficznego z medycyną; René bowiem nie miał lauream philosophiam, przeto wydział filozoficzny uważał za ułubienie swoim prawom, że wydział lekarski poważył się dać mu dyplom na doktora w akademii krakowskiej i zaprotestował przeciw całemu aktowi.

Por. Łukaszewicz: Hist. szkół, III, 175.

Reska Walenty ze Starogrodu (a Starogardia), doktor obojga prawa i medycyny, zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Poznaniu, gdzie lat 23 godność rajcy miejskiego piastował. Umarł 15 marca 1577 r., przeżywszy lat 96. Syn jego, także

Walenty, doktor filozofii i medycyny, wystawił mu nagrobek w Poznaniu.

Por. Starowski: Mon. Sarm., 472. Roczn. wyd. lek., III, 440.

Ressig Ignacy Jan ur. 1803, po uzyskaniu stopnia doktora medycyny w Wiedniu 1827 r. pełnił obowiązki lekarza pomocniczego w szpitalu powszechnym we Lwowie, następnie lekarza powiatowego w obwodzie sanockim. Od r. 1831 przez lat 22 był lekarzem obwodowym w Stryju, 1853 objął posadę dyrektora szpitala powszechnego we Lwowie, a od r. 1866 sprawował obowiązki protomedyka a następnie referenta krajowego spraw zdrowia w namiestnictwie we Lwowie. Um. 8 lipca 1876 r.

Diss. inaug. medica s'tens brevem expositionem aquarum mineralium Galiciae. Vindobonae, Sallinger, 1827, w 8-ce, str. 37.

Restorff Karol Edward ur. r. 1808 we wsi Czyste pod Warszawą, nauki szkolne odbywał u Ks. Pijarów; bieg nauk lekarskich, które rozpoczął w uniwersytecie warsz., przerwały mu wypadki r. 1830. Ukończywszy studia lekarskie w Krakowie i powtórzywszy egzamina w Wilnie, praktykował czas niejaki w Płocku. Później był lekarzem powiatowym w Wieluniu, gdzie we wrześniu 1863 życie zakończył.

Fizyologia ogólna, tudzież Fizyologii szczególniej. Oddział I, część I. Napisana dostępnie dla każdego w celu zrozumienia i zachowania przepisów higienicznych i dyetycznych, jako niedozwolenie potrzebnych dla uchronienia się tak od cholery, jako i wielu innych przypadłości chorobnych. Warszawa, w druk. Orgelbranda księg., 1854, w 8-ce, str. 198.

* **Retau O.** znany szarlatan.

Ochrona własna. Poradnik lekarski we wszelkich chorobach i nadwreżeniach systemu nerwowego i płciowego w skutek samogwałtu, onanizmu, wyuzdań płciowych i zarażenia. Przekład z 78 wydania niemieckiego, dokonany z upoważnienia autora. Lipsk, magazyn braci Biercy, druk. Fr. Andrágo, (1882), w 16-ce, str. 72, 8 nl. i 3 tabl.

* **Reumont Aleks.**

Akwizgrańskie wody siarczane w chorobach syfilitycznych. Przetłóżył na język polski z oryginału, według 2-go wydania niemieckiego, zupełnie przeobrażonego i wielu nowymi spostrzeżeniami zubożonego, Dr. T. Mstecki. Poznań, L. Merzbach, 1862, w 8-ce, str. 71.

Reuser Hieronim, chemik lwowski, wydaj:

Urinarum probationes Jodoci Willhelmi cum scholiis in quibus principia solidae uroscopiae ad solidae philosophiae fontes revocantur, multi medicorum errores deteguntur. Basileae, 1582, w 8-ce. (Utrecht, 1670, w 8-ce).

Diexodicarum exercitationum liber de scorbuto, in quo praeter genuinum variorum novorum ac insolentium morborum prosapiam solentemque hienis e priscorum mystarum pandectis erutam liturgiam, exaugurata Paracelsistarum hieroglyphia, nec non exauctorata Parachymicorum Chyrsurgia, enucleatur: Quomodo juxta Hippocratis Galenique therapeusis selecta spagiricorum magisteria tuto administrari possint. Francofurti, ex off. Poltheniana, 1600, w 8-ce, str. 542.

Curaciones et observationes medicæ. In sylloge G. H. Welschii Aug. Vind., 1668, w 4-ce.

Experimenta et observationes in Welschianis curationum et observationum chiliadibus. Ulm, 1676, w 4-ce.

Por. Haller: Bibl. med. pr., II, 236. Gąsiorowski: I, 269.

Reuttowicz.

Syphilis u dziecka. (Tyg. lek., 1851, Nr. 49).

Zimnica ukryta pod postacią eklampsji. (Tamże, 1852, Nr. 9—11).

O cierpieniu błony śluzowej ust w chorobach ostrych i chronicznych przez d-ra Dasse. (Tamże, 1852, Nr. 48, 50, 52. Rok 1853, Nr. 1, 2, 4).

O zastosowaniu tranu Dorsza w praktyce. (Tamże, 1853, Nr. 14—16, 18).

O tworzeniu się nowych organizmów na ciałach martwych lub żyjących. (Tamże, 1854, Nr. 7—11).

O cholery. Warszawa, druk J. Jaworskiego, 1853, w 8-ce, kart 2 i str. 63.

* Reveillé Parise J. H.

Sztuka życia dla umysłowo zajętych ludzi czyli badania nad zdrowym i chorobnym stanem, również jak nad stosownym sposobem życia uczonych, artystów, polityków, prawników, urzędników i t. p., wolno przełożona przez J. J. Freyera. Tomów 2, Kielce, 1841, w 12-ce. Tom I, Fiziologia, k. nl. 3, str. 271 i 7. Tom II, Fiziologia patologiczna, Hygiena. str. 2, 317.

Starość, popularny podręcznik higieniczny i lekarski dla osób zbliżających się do wieku dojrzałego. Dzieło uwiecznione złotym medalem przez Akademię nauk w Paryżu, przełożył d-r F. Olszewski. Lwów, nakł. Księg. polskiej. 1877, w 8-ce, str. 379, 1 k.

Revell Józef Marya, słynny lekarz warszawski za czasów Stanisława Augusta.

Por. Roczn. T. W. P. N., T. XV, 154.

Revoliński Teofil, ur. r. 1820 w m. Rawa; walcząc z wielkim niedostatkami odbywał nauki szkolne w mieście rodzinnym, później w Kielcach i Radomiu. W r. 1842 wysłany był na koszt rządu do Petersburga i tam po pięciu latach studiów r. 1847 stopień lekarza osiągnął. Wstąpiwszy do służby wojskowej, był początkowo ordynatorem w szpitalu ujazdowskim a później w Łowiczu. W r. 1849 jako lekarz przy sztabie głównym odbył kampanię węgierską. Po skończeniu wojny znów objął służbę w szpitalu ujazdowskim; w tym czasie (r. 1852) Rada lekarska Królestwa Polskiego przyznała mu stopień doktora medycyny. W r. 1853 bawił przy sztabie głównym w Kiszieniewie, później w Księstwach Naddunajskich; w r. 1854 zarządził szpitalem wojskowym w m. Krajowie na Małej Wołoszczyźnie, później w Bukareszcie i w Balcie. Porzuciwszy służbę wojskową, w latach 1859—1863 był lekarzem powiatu siedleckiego; w r. 1863 przeniesiony został na posadę Inspektora lekarskiego do Suwałk a ztąd w r. 1865 do Radomia, gdzie dotąd dźwiga brzemień administracji lekarskiej gubernialnej. R. należy do najbłędszych i najskrzętniejszych urzędników lekarskich w Królestwie.

Odpowiedzi na pytania umieszczone w okólniku przez komitet ustanowiony do rewizji ustawy i organizacji służby cywilno-lekarskiej w Królestwie. (Tyg. lek., 1863, Nr. 14—17). Praca uwieczniona nagrodą redakcyi Tyg. i przedrukowana w Przegl. lek. krak., 1863.

Notatki z praktyki urzędowo-lekarskiej. (Tamże, 1863, Nr. 25—27).

Wyciąg ze sprawozdań lekarza pow. Siedleckiego z lat 1859—1862. Niektóre szczegóły dotyczące topografii i statystyki pow. Siedleckiego. (Tamże, 1864, Nr. 1—3, 25—27).

Środki zabezpieczające od zarazy przymiotowej (syphilis) i rewizya nierządnic. (Tamże, 1864, Nr. 12).

Oderwanie główki przy porodzie przez matkę rodzącą. Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1864, Nr. 31).

Kilka uwag nad czarną krostą. (Z powodu artykułu: Czarna krostka na powiekach, pustula nigra maligna (polonica) przez d-ra Sławkowskiego w Przegl. lek.). (Tamże. 1864, Nr. 38).

Wyciąg ze sprawozdań lekarza powiatu Siedleckiego za lata 1859—1863. (Tamże, 1865, Nr. 4—6).

Sprawozdanie z czynności sądowo-lekarskich, odbytych w pow. Siedleckim od r. 1859 do końca roku 1863. (Tamże, 1866, Nr. 4—17).

Uporządkowanie praktyki felcerskiej w gub. Radomskiej. Klinika, T. III, 1868, str. 97—113 (w odzinku).

Rozprawy: 1) De abscessu frigido s. lymphatico. 2) O skorbucie, jaki panował w wojsku rosyjskiem podczas oblężenia Sylstryi. 3) Opis topograficzno-lekarski Wołoszczyzny—pozostały w rękopiśmie.

R. jest wielkim znawcą numizmatyki. Przy skrzętnych poszukiwaniach i zabiegach udało mu się zgromadzić 1324 medalów historycznych polskich; 117 medalionów portretowych królów polskich i znakomych Polaków; 324 żetonów marek, liczmanów i znaków pieniężnych odnoszących się do różnych osób, instytucji, towarzystw, posiadłości ziemskich, zakładów fabrycznych i przemysłowych; 1200 medalów religijnych kościoła katolickiego. Dokładny opis z rysunkami tego najbogatszego w Polsce zbioru medalów, sporządzony przez jego właściciela stanowi 4 obszernie tomy. C. Wilamowski w Przeglądzie bibliograficzno-archeologicznym 1881 podał wiadomości o unikatach i nieznanych dotąd medalach w tym zbiorze znajdujących się.

Rezler Wojciech Kazimierz, doktor filozofii i medycyny, podczas swego pobytu w Padwie, był r. 1669 bibliotekarzem, a r. 1671 radcą nacyi polskiej. Po powrocie do kraju, był przez lat 20 czynnym profesorem akademii krakowskiej, piastując obok tego godność lekarza i botanika Jana III.

Por. Gąsiorowski: II, 300. Roczn. wyd. lek., III, 447.

Rezner Jan, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1626 i 1632; doktorat medyczny osiągnął w Padwie, gdzie 8 października 1635 był obrany asesorem nacyi polskiej. W r. 1660 zapisał 1800 ówczesnych złotych, zabezpieczonych na kamienicy w rynku m. Przemyśla, na katedrę astrologii w Krakowie.

Por. Muczkowski: 291, 297. Łukasiewicz: Hist. szkół, III, 33.

* Richet A.

Anatomia chirurgiczna. Przekład dzieła: *Traité pratique d'anatomie médico-chirurgicale*, 3-e édition par..., przez d-ra Marcellego Lewińskiego, inspektora lekarskiego gub. kieleckiej. Warszawa, nakł. i druk Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. 297.

* Richter Herman Eberhard (1808—1876).

Wykłady terapii fizyologicznej. Postępowanie lekarskie, oparte na rozumie i na przyrodzeniu ciała ludzkiego wystawione jako nauka samoistna przez... prof. akademii lek. w Dreźnie. Na język polski przełożył i uzupełnił d-r Fryderyk Kazimierz Skobel. Kraków, nakład Friedleina, druk. Czasu, 1855—1856, w 8-ce. Cz. I, str. XXVI, 578. Cz. II, str. 6 i 497.

* Ricord Filip (ur. 1800).

Listy Ricorda o przymiocie. (Tyz. lek., 1852, Nr. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 26, 28, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51. r. 1853, Nr. 1, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 19).

Listy o chorobie syfilitycznej, tłómaczył Benjamin Rosenblum, lek. prakt. w Warszawie. Warszawa, Nutanson, druk. J. Jaworskiego, 1853, w 8-ce, str. IV, 317 i V.

* Riedel Jos. (lek. we Lwowie).

Die asiatische Brechruhr nach den in Galizien gemachten Erfahrungen und Beobachtungen. Prag, Haase, 1832, str. 62.

Riedmüller Józef Franciszek Ksawery, ur. w Krakowie r. 1820 z ojca Jana Mikolaja, lekarza w wojsku polskiem. Odbyszwy średnie nauki w liceum krakowskiem, przez dwa lata słuchał nauk filozoficznych w uniwersytecie Jagiela, a w r. 1835 zapisał się na wydział lekarski tamże. W latach 1841—1844 był asystentem przy klinice ambulatoryjnej. Dyplom doktora medycyny osiągnął r. 1845. W r. 1848 mianowany został adjunktem przy katedrze historii naturalnej w uniw. Jagiela; obowiązki te sprawował do r. 1850, w którym objął wykład nauk przyrodniczych w gimnazjum wyższem. Równocześnie nie zaniedbywał i medycyny praktycznej; pełnił służbę lekarską w ochronach (do r. 1848), w Zakładzie chłopców moralnie zaniebanych, w Domach przytulku i pracy, w Izbach pracy pod opieką magistratu krakowskiego zostających, w Zakładzie ubogich pod opieką Krak. Tow. Dobroczynności będącym, w areybractwie miłosierdzia. Podczas epidemii cholerycznych w latach 1848, 1849, 1852 rozwijał energiczną działalność; a w r. 1855 był dyrektorem szpitala cholerycznego miejskiego.

De vi noxia nonnullarum plantarum et prosapia solanearum in corpus humanum. Craacoviae, typ. univ., 1845, w 8-ce, str. 64. Diss. inaug.

Jako członek towarzystwa rolniczego od r. 1849 opracował wiele sprawozdań; jak np. o chorobie ziemniaków, o zarazie płucnej u bydła. Posiada w rękopisie: Początki mineralogii, Mineralogia na klasę VII, Krystallografia, Zoologia, Botanika, Opis geologiczny skał trachitycznych w Szczawnicy i jej okolicach i wiele innych rozpraw treści przyrodniczej.

SŁOWN. LEK. POL.

Rieger Zygmunt, społeczny lekarz lwowski, członek krajowej Rady zdrowia, dyrektor towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie.

Kilka słów o leczeniu krztuśca *Pertussis* czarna kawa. (Przegl. lek., 1862, Nr. 23).

Małogie rany: postrzałowe, klute i cięte. Wyzdrowienie. (Tamże, 1865, Nr. 14).

Szczególny przypadek obrażenia mózgu z utkwieniem pręta żelaznego. Przekład z niemieckiego rękopisu skróconego przez jednego z lekarzów wojskowych we Lwowie, podał D-r Z. Rieger. (Tamże, 1866, Nr. 51).

Odpowiedź na kilka słów o nowo założonem Tow. Lek. we Lwowie (Sciborowskiego). (Tamże, 1867, Nr. 14).

Truskawiec w r. 1872. Sprawozdanie lekarskie. Lwów, druk Budweisera, 1873, w 8-ce, str. 20.

Toż, w r. 1873. Sprawozdanie lekarskie. Lwów, druk Budweisera, 1874, w 8-ce, str. 20.

Toż, w r. 1874. Sprawozdanie lekarskie. Lwów, nakł. autora, i związkowa drukarnia, 1875, w 8-ce, str. 14.

Toż, w r. 1875. Obraz ruchu i zarządu wraz ze spostrzeżeniami lekarskimi. Lwów, 1876, w 8-ce, str. 15.

Toż, w r. 1876. Obraz ruchu i zarządu wraz z spostrzeżeniami lekarskimi. Lwów, nakł. zakładu, 1877, w 8-ce, str. 15.

Zakład zdrojowy Truskawiec i ruch jego w r. 1879. Lwów, i związkowa drukarnia, 1880, w 8-ce, str. 7.

Toż. Sprawozdanie z ruchu i postępu w r. 1882. Lwów, 1883, w 8-ce, str. 7.

Rzecz o uregulowaniu prostytucji w Galicji. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 85—86).

Kilka słów o żywowaniu ze stanowiska higieny i medycyny. Lwów, 1876, w 8-ce, str. 15.

Riel Jan Ferdynand, rodem z Warszawy.

De cordis dilatatione. Vilnae, typ. Jos. Zawadzki, 1819, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

* Rinecker, zmarły w początku r. 1884 profesor farmakologii w Würzburgu, w r. 1831 był lekarzem wojska polskiego.

Ritter Marcus, Galicianus Niemirowiensis.

Diss. inaug. medico-pharmacologica de martialibus. Vinobonae, typ. Mechitaristarum, 1830, w 8-ce, str. 24.

Robaczowski Feliks, rodem z Nieczanowa w Galicji.

De exercitiis gymnasticis. Viennae, typ. congreg. mechitaristicae, 1845, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Robiński Seweryn, ur. 6 stycznia 1837 r. w Krotoszynie, ukończywszy gimnazjum w Trzemesznie, do nauk lekarskich przykładał się od 1858 we Wrocławiu, później Wurzburgu, Wiedniu i Berlinie, gdzie stopień doktora medycyny uzyskał 1 sierpnia 1863, obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Berlinie.

De Bukowina, balneo silesiaco. Berolini, Lange, 1863, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

O potrzebie pospolitecia wiadomości lekarskich. (Przegl. Lek., 1865, Nr. 46, 47, 48; r. 1866, Nr. 13).

Ciałka Rainey'a czyli Mieschera. Wiadomości podana przez... (Tamże, 1866, Nr. 9, 10).

Nabłonki i naczyńa chłonicowe (limfatyczne), za użyciem saletranu srebrowego. Badania mikroskopijne. (Tamże, 1868, Nr. 44—48).

Bad Bukowina. Ein Beitrag zur Bäderkunde (Deutsche Klinik, 1866).

Ein Beitrag zur Symptomatologie und Therapie des Typhus exanthematicus. (Berl. klin. Wochenschr., 1868, Nr. 30—34)

Recherches microscopiques sur l'épithélium et sur les vaisseaux lymphatiques capillaires. (Arch. de physiol. norm. et pathol., T. II, 1869, str. 451).

Méthode zur leichten Darstellung der Linsenfasern. (Arch. f. Anat. u. Physiol., Reicherta i Du Bois Reymonda. 1869, str. 399). Praca ta w streszczeniu ogłosz. na zosiata w Przegl. lek. 1869, Nr. 42 i w Klinice, 1870, str. 401. Za metodę tę na zjedzie lekarzy i przyrodników w Krakowie przyznano autorowi medal złoty.

Pogląd ogólny na ruch literacki obecny nauki lekarskiej w Polsce (1869), w 16-ce, str. 8.

Korespondencya z Paryża. (Przegl. lek., 1869, Nr. 8).

Sposób używania nowego środka wodanu chloralowego (Hydras chlorali). (Tamże, 1869, Nr. 38).

Korespondencya z Berlina. (Tamże, 1869, Nr. 42).

Zur Lymphcapillarfrage. (Arch. f. Anat. u. Physiol., Reicherta i Du Bois-Reymond, 1869).

Kilka słów w sprawie naczyń limfatycznych. (Pam. tow. lek. warsz., 1870, str. 245).

Nowa metoda mikroskopijnego badania włókien soczewki oka. (Klinika, T. VI, 1870, str. 401).

Zur makroskopischen Technik der Augenlinse. (Arch. f. Anat. und Physiol., 1870, str. 110—113).

Die Kittsubstanz auf Reaction des Argentum nitricum. Mikroskopische, resp. mikrochemische Untersuchungen. (Tamże 1871, zeszyt 2, str. 184).

Untersuchungen über die Augenlinse, insbesondere zur Kritik der bisherigen Untersuchungsmethoden derselben. (Reichert und Du Bois Reymond's, Arch., 1871, str. 385—412).

Ueber das Cuticulum cerebri und cerebelli D-r E. Fleischl's. (Reicherts u. Du Bois-Reymonds Archiv, 1871, str. 413—417).

Zur Anatomie Physiologie und Pathologie der Augenlinse des Menschen und der Wirbelthiere. (Tamże, 1872, str. 178).

Recherches sur le cristallin. (Congrès de Londres. Compte-rendu, 1873, str. 241).

Zur Aetiologie des Flecktyphus mit Berücksichtigung der Epidemie in Berlin. 1873. (Zeitschr. für pract. Med., 1875, Nr. 10).

Das Vorkommen der Taenia media-canellata in Berlin. (Berl. klin. Wochenschr. 1874, Nr. 37).

Zur Aetiologie des Typhus exanthematicus. (Vierteljahrsh. f. gerichtl. Med., 1874, Juli, str. 129).

Zur Pathologie und Therapie der Cataracte. Vorl. Mitth. (Deutsche Zeitschr. f. pract. Medicin, 1874, Nr. 6).

Das Gesetz der Entstehung und Verbreitung der contagiösen Krankheiten sowie deren Bekämpfung. Berlin, Hecht, 1874, w 8-ce, k. n. l. 4, str. 210, 3-te Aufl.

Der Augenlinsenstern des Menschen und der Wirbelthiere. Ein Beitrag zur Anatomie der Augenlinse. (Centralbl. f. die med. Wissensch., 1877, str. 36 i 51).

De l'influence des eaux malsaines sur le développement du typhus exanthématique, démontrée par des observations faites par.... Traduction exécutée sous la direction de l'auteur. Paris, Asselin, 1880, w 8-ce, str. 36.

De développement du typhus exanthématique sous l'influence des eaux malsaines et d'une mauvaise alimentation. Observations recueillies pendant une épidémie. Paris, J. B. Bailliére, 1881, w 8-ce, str. 116.

Untersuchungen zur Kenntniss der Länge und Anordnung der Augenlinsenfasern. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1882, Nr. 21).

Sind die Augenlinsenröhren ein-oder mehrkernig? (Tamże, 1882, Nr. 28).

Zur Kenntniss der Augenlinse und deren Untersuchungsmethoden. Berlin, E. Gresser, 1883, w 8-ce, str. 60.

Robocki Jakób, doktor medycyny i filozofii, żyjący w drugiej połowie XVI stolecia w Łowiczu; M. K. Cebrowski zalicza go do znakomitych nauką i cnotą mężów.

Rocznik medycyny polskiej, wydawany staraniem i nakładem... redaktora „Medycyny”, rok I 1879, część I i II. Wa szawa, czacionkami M. Ziemkiewicza i W. Noakowskiego, 1879, w 16-ce, str. 198 i II 71, 1 nl. i kilka arkuszy czystych.

Toż. Rok II 1880. Tamże, 1880, w 16-ce, str. 144, 64, XXVI i kilka arkuszy czystych.

Toż. Rok III, 1881. Tamże. 1881, w 16-ce, str. 201, II, 84 i kilka arkuszy czystych.

Toż. Rok IV, 1882. Tamże, 1882, w 16-ce, str. X, 257, 80 i kilka arkuszy czystych.

Toż. Rok V, 1883. Tamże, 1883, w 16-ce, str. X, 270, 56, XXIII i kilka arkuszy czystych.

Toż. Rok VI, 1884, pod zmienionym pomimo woli wydawcy tytułem. Rocznik medycyny krajowej. Tamże, 1884, w 16-ce, str. XIV, 284, 86 i kilka arkuszy czystych.

Rocznik towarzystwa lekarzów galicyjskich za r. 1863. Lwów, 1869, w 8-c, str. 121.

Toż, za r. 1869. Lwów, 1870, w 8-ce, str. 120, 3 tabl.

Rocznik towarzystwa paryzkiego lekarzy polskich. Paryż, w księgarni polskiej przy ulicy de Seine, 20. Poszyt I, 1859, str. VIII, 170. Poszyt II, 1860, str. XIII, 271. Tom III, zeszyt I. Paryż, w księgarni luxemburskiej, ulica Tournon, 1868, w 16-ce, str. VI, 56.

Rocznik wydawnictwa lekarskiego w uniwersytecie Jagiellońskim. T. I, Kraków, w tłoczni St. Gieszkowskiego, 1838, w 8-ce, str. IV, 76 i 397, 3 ryciny. T. II, tamże 1839, w 8-ce, str. 152 i 258, 1 ryc. T. III, tamże, 1840, w 8-ce, str. 58, 454 i 6 ryc. T. IV, Kraków, w druk. uniwersyteckiej, 1841, w 8-ce, str. 78 i 394, 4 ryc. T. V, tamże, 1842, w 8-ce, str. 224 i 256, 1 ryc. T. VI, tamże, 1843, w 8-ce, str. III i 432, 1 ryc. T. VII, tamże, 1844, w 8-ce, str. 68, 384 i 1 ryc. T. VIII, tamże, 1845, w 8-ce, str. 196 i 233 i 1 ryc.

Rode Jan, ur. w Rawie r. 1849, do gimnazjum uczęszczał w Płocku a następnie w Suwałkach, nauk lekarskich słuchał (1865—1870) w Warszawie. W r. 1871 był czynny w szpitalach Czerwonego Krzyża w Épernay i Reims. Po powrocie do kraju, osiadł w Tomaszowie, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem.

O powstawaniu ciałek ropnych. Rozprawa uwieńczona złotym medalem przez wydział lekarski Szkoły Głównej. (Gaz. lek., 1869, T. VII).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 68.

Brał udział w przekładzie dzieł: F. Niemeyera (ob.) i K. Emmerta (ob.).

Rodecki Czesław, społeczny dyrektor szkoły przemysłowej i handlowej miejskiej we Lwowie.

O zastosowania chemii do wyrabiania środków pożywienia.

O zdrowiu utrzymywaniu pomieszczeń ludzkich w ogólności a budynków szkolnych w szczególności. (Roczn. tow. technicz. lwowskiego, T. II, 1871).

Rodecki Franciszek, stopień doktora medycyny i chirurgii otrzymał w Krakowie 1 sierpnia 1811 r., umarł 6 grudnia 1831 r. Obraz jeograficzno-statystyczny Królestwa Polskiego. Warszawa, w druk. A. Gałęzowskiego, 1830, w 8-ce, 1 mapa i 5 tablic statystycznych.

Wiersz do Juliana Ursyna Niemcewicz, sekretarza Królestwa Polskiego, pisany z powodu, gdy tenże został obrany prezesem król. warsz. towarzystwa przyjaciół nauk, d. 7 stycznia 1827 r. Warszawa, w druk. A. Gałęzowskiego, 1830, w 4-ce, str. 5.

Wiersz na przybycie do Krakowa J. W. Stanisława Potockiego, S. W. Prezesa Rady Stanu i Ministra etc., d. 11 lipca 1811 r. B. w. m. d. i. r., w 4-ce, k. 2.

Do historii miasta Krakowa, w d. 28 sierpnia 1802 r. (Wiersz), w 4-ce, k. 2.

Rodowicz Feliks.

De fungo genu. Petropoli, 1851, w 8-ce, str. 37. Diss. inaug.

Roehr Franciszek, rodem z Warszawy, ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnem w r. 1846, przez lat 4 słuchał medycyny na wydziale lekarskim charkowskim a później w Wiedniu, gdzie 4 maja 1852 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Wróciwszy do Warszawy, trudnił się wolną praktyką lekarską; w latach 1859—1861 był ordynatorem w szpitalu ewangelickim. Umarł w końcu kwietnia 1863 r., przeżywszy lat 33.

Roemer Fryderyk Adolf, ur. 1775 w Gródku, na Górnym Szlaku, do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie a później w Frankfurcie na Odrze, gdzie r. 1800 dyplom doktora medycyny otrzymał. Przybywszy do Warszawy r. 1802, został ordynatorem w szpitalu św. Łazarza, a następnie przez lat 11 tą instytucją kierował jako lekarz naczelny. W latach 1820—1824 był podskarbnym warsz. tow. lek. Um. 18 stycznia 1829 r.

Rogala Franciszek, ur. r. 1846 w Przemyśle w Prusach Zachodnich, do gimnazjum uczęszczał, w Chojnicach (Conitz) 1858—1868, medycyny słuchał w Gryfii, Berlinie i Strasburgu. Stopień doktorski osiągnął 28 marca 1874 r. w Gryfii.

Zwei Fälle von Gangraena senilis. Greifswald, F. W. Kunike, 1874, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Rogowicz Jakób Ignacy, spółczesny akuszer warszawski, ur. w Kaliszu d. 15 lipca r. 1839, do szkół uczęszczał w mieście rodzinnem, w r. 1857 wstąpił do akademii medycy-chirurgicznej w Warszawie, i ukończył nauki ze stopniem doktora med. w r. 1862. W latach 1863—1864 niósł pomoc runnym w różnych miejscowościach kraju. Od r. 1864 do 1868 był asystentem kliniki położniczej oraz ordynatorem w szpit. Dzieciątka Jezus w Warszawie. W r. 1868 założył wraz z H. Bernhardem prywatny zakład leczniczy dla kobiet, który od r. 1879

pod wyłącznym jego kierunkiem dotąd istnieje. Od r. 1866 był stałym współpracownikiem, a od 1 stycznia r. 1871 redaktorem „Kliniki”; gdy tygodnik ów zamkniętym został, zaczął wydawać w początku r. 1873 „Medycynę”, której redaktorem i wydawcą był do końca r. 1881. W latach 1875 i 1876 był również redaktorem „Pam. Tow. Lek. Warszawskiego”, a w r. 1876 pełnił zastępczo obowiązki sekretarza stałego tegoż towarzystwa. W marcu r. 1883 przez Tow. Lek. został zaproszonym na pomocnika sekretarza stałego i administratora domu Towarzystwa, oraz na stałego członka zarządu. Od r. 1879 wydaje i redaguje Rocznik medycyny polskiej, (ob.) w którym stale помещаа sprawozdania roczne z działu, położnictwa, ginekologii i pediatrii.

Rozdarcie gwałtowne sklepienia pochwowego. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. LIV, 1865, str. 321).

Opuchlina ogólna, drgawki u rodzącej, poród kleszczowy; w pogoju zapalenie wewnątrz maciczne, obłąkanie pógowe, zapalenie kiszek kataralne i róża twarzy. (Tamże, T. LV, 1866, str. 161).

Sprawozdanie o powstaniu i stanie funduszu imienia D-ra Tytusa Chałubińskiego. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 253—256).

Sprawozdanie o pracy G. Lewandowskiego z Wilna p. n. Nowotwór macicy. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 328—337).

Wyklucie dobowolne, uszkodzenie ciągłości macicy i pochwy (evolutio spontanea, ulcus perforans fundi uteri et vaginae ruptura). Spost. na klinice prof. Tyrehowskiego. (Klinika, 1866, str. 33—42).

Lunatycka w szpitalu św. Łazarza w Warszawie. (Tamże, str. 61—64).

Przypadek nieprawidłowej ciąży (ślinopłyn i wymioty u ciężarnej, poród czasowy siłami natry dokonany pomyślnie dla matki i dla płodu). (Tamże, str. 113—127).

Położenie barkowe płodu zaniedbane; wytrzewienie płodu (exvisceratio). (Tamże, 1867, str. 269 do 272).

Złamanie powikłane kości czołowej i nosowej, przeświadczenie kości czołowej, wyzdrowienie. Z Kliniki prof. Le Brun'a. (Klinika, T. II, 1867, str. 53—62).

Przypadek guza krwistego pochwowego, śmierć z posocznicy zakończony (haematoma vaginale, morse septicaemia). (Tamże, str. 125—131).

Niedostatek krwi po poronieniu, przelanie takowej, wyzdrowienie. Z kliniki prof. Tyrehowskiego. (Tamże, 1868, str. 225—232).

Potwór bez serec, bez głowy. Monstrum acardiacum acephalum. (Tamże, str. 395—398, z tabl. litogr.).

Położenie barkowe płodu zaniedbane, wytrzewienie płodu (exvisceratio); słówko o nadżyciach sporyszu u rodzących. (Klinika, T. IV, 1869, str. 49 do 53).

Przetoka pęcherzo-macieczno-pochwowa (fistula vesico-utero-vaginalis) po siedmiu latach pomyślnie operowana. (Tamże, T. V, 1869, str. 1—5, 17—22).

Drgawki w rodzącej (eclampsia), poród przymuszony (accouchement forcé), w pogoju zapalenie okołomaciczne (metro-peritonitis); wyzdrowienie. (Tamże, str. 329—336, 345—353, 361—366).

Odjęcie łechtaczki (amputatio clitoridis), z powodu onanizmu dokonane. (Tamże, T. VI, 1870, str. 114).

Wstrzykiwanie podskórnej morfiny w drgawkach połogowych i wodan chloralu w ołbiedzie połogowym. (Tamże, T. VII, 1870, str. 189—190).

Przyczynki do leczenia przewlekłego zapalenia macicy. Sprawozdanie z pracy J. Cohnsteina. (Dodatek do Kliniki, T. V, 1870, str. 52—95).

Trzykrotnie poród jednakowym potworem: brak mózgdzku, przepuklina jego osłony naczyńowej i degeneratio cystoidea renum congenita. (Klinika, T. VII, 1870, str. 289—294, 305—310, 321—326, z 2-ma drzeworytami).

Kilka słów o działaniu, warunkach i wskazaniach do użycia sporyszu (secale cornutum) u rodzących. (Tamże, T. VIII, 1871, str. 17—21, 33—37, 49—55).

Poród trojakiem. (Tamże, T. VIII, 1871, str. 416).

Kilka słów odpowiedzi na uwagi St. Rybickiego, nad stosowaniem kleszczy po sztucznym rozszerzeniu ujścia macicznego. (Tamże, T. VIII, Nr. 11).

Jeszcze o sporyszu, a mianowicie: czy należy i czy można pozwolić akuszerkom posługiwać się sporyszem? (Tamże, T. IX, 1871, str. 129—133, 145—150).

O sporyszu (Secale cornutum) jako środku leczniczym dla rodzących. Uwagi i spostrzeżenia. Warszawa, autor, druk J. Jaworskiego, 1871, w 8-ce, str. 40. (Ocena podał Aptę w Pam. tow. lek. warsz., 1873, str. 7).

Przetoka cewko-pochwowa (fistula urethro-vaginalis) powikłana zaroinieniem cewki moczowej, operacja; wyzdrowienie. (Medycyna, 1873, str. 49—54).

Spostrzeżenia z praktyki położniczej prywatnej: Przypadek przetoki pęcherzo-moczowodo-pochwowej (fistula vesico-urethro-vaginalis). Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. Lek. Warsz. (Tamże, 1873, str. 405—409).

Przypadek zwięzienia pochwy macicznej po porodzie (stricture vaginae post partum), z całkowitem prawie zrośnięciem zewnętrznego jej ujścia. Operacja, wyzdrowienie. (Tamże, 1874, str. 33—39).

Przypadek nieprawidłowej ciąży, rozwiązanie sztuką dokonane; uporczywe krwawienie z macicy; wyzdrowienie. (Tamże, 1874, str. 693—697, 709—713).

Winnicki Władysław, wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. III, r. 1875, str. 575).

Przypadek ostrej niedokrwistości w wysokim stopniu, w skutek krwotoku przy poronieniu. Zastosowanie eteru siarczanego podskórnie; wyzdrowienie. (Tamże, 1876, str. 640—642).

Noworodek 3 1/2 funta ważący przy życiu utrzymany. (Tamże, 1877, str. 115—118).

Przypadek raka macicy z zajęciem gruczołu piersiowego lewego. Zastosowanie żelaza rozpalonego na część pochwy macicy; zapalenie otrzewny i nerki lewej; ogromny ślinociek rrtcicowy; znakomite polepszenie; przetoka pęcherzowo maciczna (fistula vesico-uterina). (Tamże, 1877, str. 741—745, 757 do 761).

Projekt stacyi operacyjnej dla szpitali warszawskich po za obrębem miasta, (odcinek). (Tamże, 1875, str. 681—685).

Przypadek przetoki pęcherzo-pochwowej, dwukrotnie operowanej; krwotok znaczny po pierwszej operacji; wyzdrowienie. (Tamże, 1878, str. 65—70).

Przypadek ropnia przetokowego cewki moczowej. (Tamże, 1878, str. 817—819).

O szkodliwościach z przestrzykiwania jamy macicy w położu pochodzących. Sprawozdanie z pism cudzoziemskich. (Tamże, 1879, str. 6—10).

Przyczynki do zapobiegania samowolnemu powstawaniu gorączki połogowej. (Doniesienie tymczasowe). (Tamże, 1879, str. 497—502, 513—515).

O guzach krwistych miednicy kobiecej, ich rozpoznawaniu i leczeniu (podług wykładu Bandl'a). (Tamże, T. VII, 1879, Nr. 35, 36, 37, 38).

O tak zwanęj operacyi Battey'a wycinanie zdrowych lub w niewielkie guzy przeistoczonych jajników. Sprawozdanie z pism zagranicznych. (Tamże, 1879, str. 378—381, 407—410, 425—428).

Pygopagi (monstra duplicia). (Tamże, T. VII, 1879, str. 542).

Helbich Adam Bogumił wspomnienie pośmiertne. (Tamże, T. IX, 1881, Nr. 14).

O dokonywaniu porodu drogą naturalną, zamiast cięcia cesarskiego, po śmierci lub podczas konania ciężarnej. (Uwagi i spostrzeżenia). (Tamże, 1881, str. 737—741, 753—757, 769—774).

Ocena książki L. Weitzenbluta p. n. Rys treściwy chorób kobiet etc. (Tamże, T. X, 1882, Nr. 6).

Przypadek całkowitego wrodzonego zaroinięcia otworu sromnego (stresia hymenalis vaginae congenita) nagromadzenie się odpływu miesiączkowego; operacja, wyzdrowienie. (Tamże, 1882, Nr. 20).

Przypadek przetoki pęcherzowo-pochwowej, pomysłnie operowanej podczas ciąży. (Tamże, 1882, Nr. 20).

O potrzebie przytułków dla biednych położnic w Warszawie. (Tamże, T. X, 1882, Nr. 25).

Projekt kasy wzajemnego zabezpieczenia kapitału pośmiertnego dla wdów i sierot po lekarzach pozostałych. (Tamże, T. X, 1882, Nr. 27, 28, 29, 30).

Przypadek przybłoniaka szyi macicznej. (Epithelioma celli uteri). Opracował wspólnie z Wł. Florckiewiczem. (Tamże, T. XI, 1883, Nr. 9 i 10).

Sprawozdanie z posiedzeń Komitetu wyznaczonego do rozważenia projektu kasy zabezpieczenia kapitału pośmiertnego dla wdów i sierot po lekarzach pozostałych. (Tamże, T. XI, 1883, Nr. 16).

Kilka słów o leczeniu ostrej niedokrwistości u rodzących. (Tamże, T. XII, 1884, Nr. 6—12).

W sprawie zapobiegania powstawaniu chorób połogowych: przepis dla akuserek jakie w tym celu zachować mają przy obsłudze rodzących i położnic. (Tamże, Nr. 21).

Toż w osob. odb. Warszawa, Ziemiakiewicz i Nowakowski, 1884, w 8-ce, str. 7.

Nadto ogłosił w „Klinie” i w „Medycynie” bardzo wiele wiadomości i sprawozdań pomniejszych, jako też streszczeń i wyciągów z pism lekarskich zagranicznych.

Rogowski Leon.

De rheumatismo articulari acuto. Petropoli, 1847, w 8-ce. Diss. inaug.

Rogoziński Jan, ukończywszy nauki lekarskie w Krakowie, był asystentem kliniki oftalmologicznej tamże, następnie został lekarzem powiatu w Wieliczce, gdzie um. 21 czerwca 1876, przeżywszy lat 43.

Rogoziński Józef, spólczesny lekarz warszawski.

Przypadek szkarlatyny z pseudo-recydywą. (Medycyna, 1882, Nr. 42).

Spostrzeżenie zaśladau groniastego. (Tamże, 1882, Nr. 49, 50).

Roguski Sylwester, akademii krak. profesor, Anny Jagiellonki lekarz nadworny, opiekun Jana Giszcy.

Por. Encyklop. IX, 938, Wisniewski: VI, 150 w przypisku.

* Rohlwes Jan Mikołaj.

Nowy lekarz czyli sposoby leczenia bydła, koni, owiec i innych domowych zwierząt etc. tudzież onych karmienia i rozmnażania. Tłómaczenie uwięź. przez

Tow. ekon. w Marchii dzieła z niem. z rycin. Wrocław, w 1818, w 8-ce, str. 289 i XVI.

Toż, tenże tytuł przez Król. prus. lek. zwierząt, członka pomien. Tow. w Poczdamie z 1 przyłączył. tablicą. Edycya druga. Wrocław, 1821, w 8-ce, str. X, 6 i 248 z ryciną.

Toż, edycya druga poprawna (właściwie 3-cia). Grodno, 1823, w 8-ce, str. 248 i X.

Toż, z przyłączoną tabliczką. Najnowsza poprawna edycya. Wrocław, 1828, w 8-ce.

Toż, tudzież karmienia i rozmnażania onych, z jedną przyłączoną tablicą przez..., edycya trzecia poprawna. Warszawa, 1827, w 8-ce, str. XII. 236.

Toż, tudzież karmienia i rozmnażania onych, tłum. niewieźconego dzieła przez towarzystwo ekonomiczne w Marchii, edycya nowa poprawiona i znacznie pomnożona według 14-go wydania oryginalnego, mianowicie o praktycznym leczeniu zaraźliwych chorób była rogatego, kołowrotnych chorób owiec, ich zapobieganiu i t. d. Warszawa, Merzbach, 1836, w 8-ce, k. n. 8, str. 314 z 1 tabl.

Toż, tenże tytuł z odmianą: podług 15-go wydania. Edycya 4-ta poprawiona i znacznie pomnożona. Warszawa, nakł. Merzbacha, druk. M. Chmielewskiego, 1840, w 8-ce, str. 316 i k. n. 8.

Toż, edycya 5-ta poprawiona i znacznie pomnożona według 16-go wydania oryginalnego mianowicie (j. w.). Warszawa, druk. J. Kaczanowskiego, 1843, w 8-ce, str. 316.

Toż, wydanie 6-te z dwiema rycinami. Warszawa, 1847, w 12-ce.

Toż, tłumaczenie uwieźconego dzieła przez Tow. ekonom. w Marchii. Edycya 7-ma całkiem przerobiona i pomnożona według 18-go wydania oryginalnego mianowicie o praktycznym leczeniu zaraźliwych chorób była rogatego, kołowrotnych chorób owiec, ich zapobieganiu i t. p., z 2-ma rycinami. Warszawa, Merzbach, druk. Kaczanowskiego, 1853, w 8-ce, str. VIII, 315 i niel. 12.

Toż, z dołączeniem weterynaryi homeopatycznej popularnej przez J. H. Lewandowskiego, edycya 8-ma całkiem przerobiona i znacznie pomnożona według 18-go wydania z dwiema tablicami. Warszawa, S. M. Merzbach, Al. Gins, 1857, w 8-ce, str. VI i 353.

Toż, tenże tytuł. Edycya 9-ta, tamże, druk A. Ginsa, 1861 w 8-ce, str. VI i 353.

Toż, wydanie 10-te, pomnożone weterynaryą homeopatyczną popularną przez J. H. Lewandowskiego. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolfa, druk J. Ungra, 1872, w 8-ce, str. 414 i XVIII.

Praktyczny poradnik dla gospodarzy czyli nauka chowu, utrzymania, żywienia, poznawania i leczenia chorób koni, bydła, owiec, świń, kóz i psów. Przekład z 21 niemieckiego wydania, opracowany podług dzisiejszego stanu nauki weterynaryi. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolfa, druk S. Orgelbranda synów, 1879, w 8-ce, str. V, 224, IV.

* Rohnert Karol Franciszek August, ur. r. 1822.

De plica polonica. Gryphiae, typ. F. G. Kunike, 1844, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Rohrer Maurycy, rodem z Krakowa.

De sterilitate. Vindobonae, Stockholzer de Hirschfeld, 1829, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

* Rokitański Karol.

Przypadek obojnactwa prawdziwego łocznego (Hermaphrodisia vera lateralis) przedstawiony na posiedzeniu Tow. lekarzy wied. 26 czer-wca 1863 przed Radę Dworu prof. Rokitańskiego w Wiedniu. Kraków, druk Uniwers., 1871, w 4-ce. 1 str.

Rokosowski Antoni, ur. r. 1832 we wsi Gościeszynie, w powiecie mogińskim,

nauki gimnazyalne pobierał w Trzemesznie i Ostrowie. medycyny słuchał od r. 1855 w Wrocławiu, później w Berlinie.

De carcinomate intestini recti. Berolini, 1858, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

* Rolffs J. C. F.

Rys krótki badań sądowo-lekarskich ułożony dla lekarzy, chirurgów i urzędników sądowych przez... Przełożony na język ojczysty, uzupełniony potrzebnymi dodatkami i zastosowany do urządzeń krajowych przez z Anastaz go Stanisława Hirszel, med. doktora, lekarza obwodu konińskiego. Warszawa, nakład wydawcy, u S. H. Merzbacha, 1845, w 8-ce, k. 2, str. XII i 200.

Roliński Franciszek, herbu Róża, rodem z Pabianic, stopień doktora filozofii otrzymał w Krakowie r. 1622; nauk lekarskich słuchał w Padwie, gdzie r. 1628 obrany był asesorem naczy polskięj. Do wydziału lekarskiego akademii Jag. został wcielony 17 października 1642. Był lekarzem Stanisława Lubomirskiego, wojewody krakowskiego, a nadto rajcą miejskim i wielokrotnie dostojenstwem rektora akademii piastował (1657 pierwszy raz) Proskrybowany r. 1661 z powodu przypadkowego zabicia trzech uczniów przez straż, która za rozkazem F. Rolińskiego jako burmistrza dała ognia do motłochu. W r. 1666 znów obrany rektorem. Um. 14 lipca r. 1674.

Quaestio de apoplexia. Cracoviae, typ. Franc. Casarii, 1642, w 4-ce, k. 8.

Por. Muczkowski: 287, 329. Roczn. wydz. lek. II, 79.

Dyxon Stanisław wydał za cześć Rolińskiego panegiryk: Echo virtutum. Cracoviae, druk. Bertulowicza. Syn Rolińskiego Jan ogłosił na weselu ojca wiersz: Curus nuptialis, 1652 a Rafał Arteński napisał na śmierć jego wiersz: Vindex elegus piissimis manibus, 1674.

Roliński Paweł, doktor medycyny, brat poprzedzającego, stopień bakałarza nauk wyzwolonych otrzymał w akademii Jag. r. 1616.

Por. Muczkowski: 279.

Roliński Marcin, ur. 6 listopada 1776 r. we Lwowie; do medycyny przykładał się w rodzinnem mieście a następnie w Wiedniu i tam 17 grudnia 1800 r. dyplom doktora otrzymał. Początkowo praktykował w Galicyi. W r. 1810, 9 października, mianowany został szefem policyi medycyny w prefekturze departamentu siedleckiego. W r. 1813 urządził w Siedlcach szpital wojskowy i przez rok nim zawiadywał. W latach 1817—1820 był fizykiem województwa podlaskiego. W październiku r. 1820 objął katedrę anatomii ludzkiej i porównawczej w uniwersytecie warsz.; w r. 1822 był profesorem nadym, r. 1824 dziekanem wydziału lekarskiego. Nadto od r. 1821 był radcą Rady ogólnej lekarskiej. Po zwinieniu uniwersytetu, R. w r.

1832—1833 przewodniczył w komisji egzaminacyjnej do kwalifikowania lekarzy i aptekarzy; w r. 1835 został mianowany członkiem Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów dobroczynnych. Um. 9 grudnia 1839 r. R. zbogacił gabinet anatomiczny warszawski setkami preparatów. Rękopis anatomii jego układu znajduje się w bibl. tow. lek. warsz.

Wspomnienie o M. Rolińskim napisał A. Janikowski w Pam. tow. lek. warsz. T. XXXIV, str. 5.

Roliński Michał, doktor filozofii i medycyny, podczas swego pobytu w Padwie r. 1676 był obrany radcą naczy polskiej.

Rolle Fryderyk był lekarzem wojska polskiego za ks. warszawskiego.

Rolle Antoni Józef, spółczesny lekarz, poeta, historyk, ur. r. 1830, w osadzie Henrykówce, w powiecie mohylowskim gubernii podolskiej. Po ukończeniu nauk gimnazjalnych, udał się do Kijowa, gdzie w latach 1850—1855 przykładał się do medycyny. W r. 1855 objął obowiązki lekarza dominialnego w Jaryszowie pod Mohylowem podolskim, zkąd dwukrotnie robił wycieczki naukowe za granicę; r. 1858 doskonalił się w psychiatrii w Sonnensteinie pod Dreznem; rok 1860 przepędził w Paryżu na zwiedzaniu najznakomitszych klinik. Po powrocie z Paryża osiadł w Kamieńcu, gdzie z całym zapałem oddał się pracy. W nowo założonym towarzystwie lekarzy podolskich, którego w r. 1862 był sekretarzem dorocznym a później i sekretarzem stałym, należał do najpracowitszych członków. Rolle znany jest nie tylko jako zdolny i uczony lekarz, ale nadto jako nader płodny autor, piszący pod pseudonymem „D-r Antoni J.” badaniami historycznymi, pracami czerpanymi ze starych kronik i archiwów, nader zaszczytne we współczesnej literaturze polskiej zajmuje miejsce.

Notatki praktyczne. Zapalenie błony mózgowej. (Meningitis). Zapalenie płuc (Pneumonia). Dławicę (croup). Suchoty (tuberculosis). (Tyg. Lek., 1856, Nr. 19).

Zapalenie płuc bez kaszlu. Zimnica. (Tamże, 1856, Nr. 36).

Krwawnice (dysenteriae). Cholera. Choleryna. (Tamże, 1856, Nr. 37).

Patologia i terapia spazmów z Vallei'a. (Tamże, 1856, Nr. 38, 39).

Uwagi D-ra Pitta o gruźlicy. (Tamże, 1856, Nr. 39).

Choroby weneryczne, pierwszo-drugo i trzeciorzędne. (Tamże, 1856, Nr. 44, 45).

Parcz (Tinea favosa). (Tamże, 1857, Nr. 22).

Jod i tegoczesne jego zastosowanie w medycynie. (Tamże, 1857, Nr. 23).

Kilka uwag o lekowaniu rzeżączki. (Tamże, 1857, Nr. 3, 4).

Patologia ogólna chorób niemowlęcych (podług p. Bouchut). (Tamże, 1857, Nr. 14—20).

Notatki praktyczne. Zimnica. Tasiemiec. Wytek nieprawidłowy z jamy nosowej. (Tamże, 1857, Nr. 47, 48).

Czerwonka (dysenteria). Anthrax (Wąglik). (Tamże, 1857, Nr. 48).

Kilka uwag o przymocie. (Tamże, 1858, Nr. 15, 16).

Sadza, jej rozbiór chemiczny i terapeutyczne zastosowanie. (Tamże, 1858, Nr. 38, 39).

Porażenie ogólne (Paralysis generalis). (Tamże, 1859, Nr. 38—40).

Jod i tegoczesne jego zastosowanie w medycynie. (Tamże, 1860, Nr. 8, 9).

Listy z Paryża. (Tamże, 1860, Nr. 23, 25—27, 29—31, 35—37, 40, 41, 43, 44. 1861, Nr. 11—13, 21, 22).

Powiat Mohylewski (nad Dniestrem) pod względem lekarskim. (Tamże, 1862, Nr. 3—8).

Notatki do historii chorób wenerycznych w Polsce, z krótkim poglądem na stan medycyny u nas za panowania Stanisława Augusta i w pierwszej połowie XIX wieku. (Tamże, 1862, Nr. 37—39, 41—48).

Berzwiał pęcherza moczowego (L'infertie de la vessie). (Kremera Rozmaitości lekarskie, 1862, str. 22—34).

Materiały do historii prostytucji i sądowej medycyny w Polsce w XVII i XVIII w. (Tamże, 1862, str. 116—139).

Uwagi nad artykułem „Rzecz o wściekłości” przez Józefa Guzińskiego, członka towarzystw rolniczych i lekarskiego kamienieckiego. (Tamże, 1862, str. 44—70).

Nieład ruchów postępowy. (Ataxie locomotrice progressive). (Tyg. lek., 1863, Nr. 13, 15, 16).

Bezład postępowy mięśni języka, podniebienia i ust. (De la paralysie musculaire progressive de la langue, du voile du palais et des lèvres). (Tamże, 1863, Nr. 37—38).

Sprawozdanie z dzieł p. t. Praktyczne postrzeżenia niektórych lekarzy zebrane przez A. F. Adamowicza. (Tamże, 1864, Nr. 3).

Wspólnie z A. Rothem opisał: Nieład ruchów postępowy, powikłany wolem (Ataxia motoria progressiva c. struma). (Tamże, 1864, Nr. 7).

Materiały do topografii i statystyki lekarskiej Podola. O gruźlicy postrzeganej w Kamieńcu od 1 sierpnia 1863 r. do 1 sierpnia 1864 r. Terapia klimatologiczna w ogóle i podolska klimatologia w szczególności. (Tamże, 1863, Nr. 33—35. 1864, Nr. 43 do 47).

Toż, w osobnej odbitce. Warszawa, 1864, w 8-ce, str. 46.

Materiały do topografii i statystyki lekarskiej Podola: O chorobach włóscian z okolic Tulczyna gub. podolskiej. Sprawozdanie z czynności lekarskiej przy szpitalu miejskim w Kamieńcu Podolskim za r. 1863. Sprawozdanie ze szpitala starozakonnego za r. 1863 do 1864. Warszawa, druk. Gaz. Polsk., 1865, w 8-ce, str. 51 (odb. z Tyg. lekarsk.).

Toż. Wspólnie z Al. Kremerem. O mięsie. Warszawa, druk. Gaz. Polsk., 1864, w 8-ce, str. 32.

Choroby umysłowe. Notatki z podróży odbytych w r. 1858. Część I. Petersburg, druk. Ohryzki, 1863, w 8-ce, str. 83. Część II. Tamże, druk. Rogalskiego, 1864, w 8-ce, str. 244.

Kilka uwag o przypadłościach wtórnych przymiotu. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. XXXIX, 1858, str. 84).

Szkie higieny Podola oparty na jego statystyce. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 399. T. L, 1863, str. 39, 152).

Toż, w osob. odb. Warszawa, druk. A. Liefeldta, 1864, w 8-ce, str. 99.

Spraważanie z czynności Tow. Lek. Podolskich za r. 1863. (Tamże, T. LI, 1864, str. 115).

Toż, za rok 1864. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 174).

Toż, za osob. odb. Warszawa, druk. dawniej A. Liefeldt, w 8-ce, str. 46.

Wspólnie z Kremerem Al. opracował. Kamieniec. Place i ulice, ścieki i kanały. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. LI, 1864, str. 378).

O oświeceniu m. Kamieńca i jego mieszkań prywatnych. (Tamże, T. LII, 1864, str. 49).

O prostytucji miejskiej na Podolu. (Tamże, T. LII, 1864, str. 196).

Ostatnie trzy rozprawy są także przedrukowane w *Materyałach do topografii lekarskiej i higieny Podola*. Warszawa, część I, A. Liefeldt, 1865, w 8-ce, str. 45. Część II, tamże, str. 180.

Choroby weneryczne (1854—1864). (Pam. tow. lek. warsz., LIV, 1865, str. 34, 161).

Spotrzażenia z dziedziny chorób syfilitycznych. (Przegl. Lek., T. III, 1864, Nr. 1—4, 6, 8, 10, 12, 16, 18).

Zgorzelina płuc ognianicza (gangraena pulmonum circumscripta). (Tamże, 1864, Nr. 37—41).

Materyały do topografii i statystyki lekarskiej Podola. O gorączce powrotniej (febris recurrens, relapsing fever) panującej naczynnie w Kamieńcu w końcu 1864 i na początku 1865 r. (Tamże, 1865, Nr. 24—30).

Toż, w osob. odb. Kraków, druk. Uniw., 1865, w 8-ce, str. 40.

Korespondencya z Podola. (Przegl. lek., 1866, Nr. 7, 24, 26, 30, 35, 36, 40, 45).

Toż. Doświadczenie lekarskie i Obskurantyzm.—Szarlantizm lekarski. (Tamże, 1866, 6, 15, 16).

Meningitis cerebrospinalis epidemica podług Hirschla, Berlin, 1866. (Tamże, 1867, Nr. 25—33).

Korespondencya z Kamieńca Podolskiego. 1. Odpowiedź czterem redaktorom Gaz. Lek.—Choroby panujące.—Nekrologia. 2. Choroby panujące.—Lekarz truciciel. 3. Choroby panujące.—Obawy cholery.—Cholerya w Kamieńcu.—Towarzystwa Lekarskie w Rosji w ogóle, o Kaukaskim zaś w szczególności słów kilka. (Tamże, 1867, Nr. 9, 14, 15, 27, 29, 30).

Zakłady dobroczynne i szpitale w dawnym województwie podolskiem. (Tamże, 1867, Nr. 17—19).

Korespondencya z Kamieńca Podolskiego (o cholery). (Klinika, 1867, str. 213—221).

Toż. (Tamże, str. 275—280, 294—296, 315—321).

Materyały do topografii lekarskiej i higieny Podola (Prostytucja). (Przegl. lek., 1869, Nr. 38—40).

Szpitale, służba zdrowia, choroby panujące naczynnie w dawnym województwie podolskiem od początku XV wieku. (Dwutyg. hyg. pub., 1872, str. XXXIII—XXXV, XXXVII—XXXIX, XLII—XLIII, 61, 62, 65, 66, 69, 70, 73, 74).

Szkice psychiatryczne. (Przegl. lek., 1872, Nr. 46—50, 1873, Nr. 2, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 20, 23, 24)

Toż, w osob. odb. Kraków, druk. Czasu, 1873, (w 8-ce, str. 32).

Listy z Kamieńca Podolskiego. (Przegl. Lek., 1878, Nr. 6, 19, 36—38).

Korespondencya z Kamieńca Podolskiego (O błonicy panującej naczynnie). List I i II. (Tamże, 1880, Nr. 4—7).

Drukarnie na kresach multańskich. Kraków, nakład S. Krzyżanowskiego, druk Uniwers., 1872, w 8-ce, str. 16 (odb. z Roczn. dla archeol. z r. 1870).

Drukarnia i szyćbarnia w Berdyczowie. Kraków, nakład S. Krzyżanowskiego, 1872, w 8-ce, str. 15 (odb. z Roczn. dla archeol.).

Do redakcyi Biblioteki Warsz. (List w przedmowie stałej krzemienich. Warszawa, 1872, w 8-ce, str. 2 (odb. z Bibliot. Warsz., sierpień 1872).

Zameczki podolskie na kresach. Kraków, druk. Uniw., 1872, w 8-ce, str. 538.

Zameczki podolskie na kresach multańskich, wydanie drugie przerobione i powiększone przez autora. T. I, II, III. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wofa, Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. Wł. Anczyca i Sp., 1880, w 8-ce. T. I, str. 308, III i 1 nl. T. II, str. 304, II i 1 nl. T. III, str. 290, III i 1 nl. (T. I i II zawiera: Kamieniec nad Smotryczem; T. III. Żwaniec, Okopy św. Trójcy, Braha, Paniowce, Uście nad Dniestrem, Czarnokosinca, Bar, Mohylów, Szarogrod).

Tadeusz Leszczyc Grabianka starosta litwski i Teresa z Stadnickiej jego małżonka. Lwów, druk. E. Winiarza, w komisie u Gubrynowicza i Schmidta, 1875, w 8-ce, str. 126.

Opowiadania historyczne. Pod półkieszyccem; Książę Sarmacyi; Odwiedziny monarzech; Na kresach; Dwór Tulczyński; Losy pięknej kobiety; Tynna w końcu XIII w. Lwów, Gubrynowicz, 1876, w 8-ce, str. 325. (Bibliot. najcenniejsze powieści).

Nowa opowiadania historyczne. Pod krzyżem, Losy kresowego miasteczka, Wartabiet, Zemsta kozacka, Porwanie króla, Niedoszłe legiony. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. K. Pillera, 1878, w 8-ce, str. 381 i kartka.

Toż, wydanie drugie. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. Wład. Anczyca i sp., 1883, w 8-ce, str. 322 i 2 nl.

Józef Ignacy Kraszewski i ksiądz Stanisław Cholewicki. Lwów, nakł. autora, druk. Wł. Łozińskiego, 1878, w 8-ce, str. 57. (Odbitka z Przewodnika nauk i liter).

Polonica, materyały do dziejów Polski w pismach rosyjskich (1700—1862), zebrane przez .... prace uwieczniona nagrodą przez Tow. hist. lit. w Paryżu, część I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 119. (Odbitka z tomu X Rozpraw Wydziału histor. filozof. Akademii umiej).

Gawędy z przeszłości. T. I: Przed wiekiem, Ofekalista dawnego antamentu, Opryszek, Złota Teklunia. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. K. Pillera, 1879, w 8-ce, str. 314 i 1 nl. T. II: Ostatnia zająd, Rescytywa, Z dziejów serca, Figiel konfederacki. Tamże, 1879, str. 294, i 1 nl. (Biblioteka powieści, podróży, pamiętników, opowiadań historycznych).

Trzy opowiadania historyczne: Iwan Podkowa. Wielka prywatna, Semen Nalewajko. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. Wł. Łozińskiego, 1881, w 8-ce, str. 200. (Bibliot. powieści, podróży, pamiętników i opowiadań historycznych).

Paniowce nad Smotryczem. Warszawa, druk. S. Lewenthala, 1880, w 4-ce, str. 26 i 5 drzeworytów. (Odb. z Kłosów).

Książ Konstantin Ostrożskij i jego wriemia, pieśniewi o polskiego N. Piłskij. (Wiek petersburski z r. 1882, w 8-ce, otd. II, kn. VI, str. 571—584, kn. VII, str. 31—48, kn. VII, str. 49—79).

Z przeszłości Polesia kijowskiego, opowiadanie historyczne: Dzieje szlachty okolicznej w owruckim powiecie, Kozacy na Polesiu kijowskim w drugiej połowie XVII wieku. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolfa, druk. J. Bergera, 1882, w 8-ce, str. 86 i 2 nl.

Opowiadania historyczne, serya trzecia, T. I i II. I: Karol Prozor, ostatni oboźny litewski Antoni Nowina Złotnicki, Benedykt z Drozdowa Nowina Hulewicz, Dyżma Bonca Tomaszewski, Straszny Józef, Czartoryscy i Repnin. II: Tron książęcy za kobietę. Jak się żyło na kresach ukraińskich przed inkurcją kozacką, Jeden z wielu, Gospodarstwo naszych prababek, Niemierzyce. Warszawa, nakł. Gebethnera

i Wolfa, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1882, w 8-ce, str. 268 i 2 nl., 269 i 1 nl.

Niewiasty krosowe, opowiadania historyczne. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolfa, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8-ce, str. 243 i 1 nl.

Emir Rzewuski, opowiadanie. (Gaz. Warsz., 1883, Nr. 55—66, 72—74, 77—83).

Hrabia Redux, Opowiadanie z pierwszej ćwierci niniejszego stulecia. (Tamże, 1883, Nr. 122—132, 134—137, 139—140, 145, 148—150).

Sprawa tarnowska. Opowiadanie z drugiej połowy XVI wieku. (Tyg. ilustr., 1883, Nr. 39—48).

Nieszczęśliwy władca. Opowiadanie historyczne. (Tyg. powszech., 1883, Nr. 39—50).

Ronthal Walenty, ur. 14 lutego 1800 r. w Krakowie, do medycyny przykładał się w uniwersytecie Jag. i tam 9 lipca 1828 r., dyplom doktorski otrzymał. Odbyszwy wycieczkę naukową do Wiednia, gdzie przeważnie oddawał się oftalmologii, zapisał się w szeregi wojska polskiego. Mianowany lekarzem sztabowym 5-go pułku weteranów czynnych, odznaczył się w bitwach pod Dębem, Ostrołąką, Grochowem. Ranny, ozdobiony krzyżem *virtuti militari*, osiadł r. 1831 w Chlewiskach, jako lekarz zakładów fabrycznych; wkrótce przeniósł się do Szydłowca, gdzie obok poprzednich obowiązków, sprawował służbę lekarza miasta do końca r. 1876. W r. 1863—4 pomimo podeszłego wieku był nader czynny jako chirurg. W r. 1876 przeniósł się na zasłużony odpoczynek do Radomia, gdzie 14 lutego 1881 r. doczekał się uroczystego obchodu jubileuszowego półwiekowej pracy. Um. 11 lutego 1883 r.

De iridite et pupilla artificiali. Cracoviae, typ. Univ., 1828, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug.

Romanowski Jan Chryzostom, stopień doktora medycyny otrzymał w Paryżu r. 1837.

Un coup d'oeil sur les reins et leurs secretions. Paris, 1837, w 4-ce, str. 38. Thèse.

De la nature du trichoma, plique polonaise (Kołtun) d'après une nouvelle théorie, établie pour tout état pathologique, et appliquée dernièrement à cette maladie. Carpentras, 1844, w 8-ce, str. 15.

Romański Włodzimierz, ur. na Wołyniu z ojca Michała, doktora medycyny. Ukończywszy szkoły w Tarnopolu, słuchał w Wiedniu przez dwa lata w politechnice, nauk matematycznych, od r. 1850 przykładał się do medycyny w Berlinie, i tam, 18 lipca 1854 r. dyplom doktora medycyny uzyskał.

De calculorum urinariorum causis et processu, quo formantur. Berolini, typ. Schlesinger, 1853, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

O wpływie filozofii na dążności medycyny. Pogląd historyczny. (Tyg. lek., 1861, Nr. 32).

O wpływie klimatu Algieru na przebieg suchot płucnych. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. LII, 1864, str. 338).

Rompalski Józef, wychowaniec uniwersytetu Jag., praktykował w Pilicy, gdzie 18 stycznia 1873 r. życia dokonał.

Kilka słów o epidemiach w powiecie Olkuskim w b. r. panujących. (Tyg. Lek., 1847, Nr. 17).

O bieżące krwawej, w r. b. epidemicznie panującej. (Tamże, 1847, Nr. 25).

Uwagi nad chorobami, gorączek nazwę noszącymi. (Tamże, 1849, Nr. 6—8).

Spostrzeżenie błędny. (Tamże, 1850, Nr. 4).

Rany postrzałowe języka i podniebienia miękkiego. (Tamże, 1850, Nr. 5).

Dychawica Heberdena. Angina pectoris, Stenocardia etc. (Tamże, 1850, Nr. 6).

Dychawica nerwowa. (Asthma nervosum, hysteria). (Tamże, 1850, Nr. 13).

Szkodliwe działanie chininy. (Tamże, 1850, Nr. 23).

Rzadki przypadek febr. (Tamże, 1851, Nr. 16).

O obłożeniu języka, o jego powstawaniu i różnych modyfikacjach. (Tamże, 1851, Nr. 17).

O bólu w ogólności i o znaczeniu jego w chorobach. (Tamże, 1851, Nr. 24, 25).

Jeszcze o cholery. Zgład powstaje cholera? (Tamże, 1853, Nr. 21—25, 27).

Wykład porównawczy nauk o przyrodzie i leczeniu wenerycznych chorób. (Tłom. z Abeille méd.). (Tamże, 1855, Nr. 9—12).

O przeciągnięciu żłknięcia stoła (Obstructio alvi chronica). (Tamże, 1859, Nr. 22—30).

Nosaczyna u człowieka. (Tamże, 1867, Nr. 14).

Polewanie chłodną wodą w plonicy. (Tamże, 1867, Nr. 15).

Zapalenie różowe skóry wędrujące. Katar ostrzy żółdaka. Klinika. T. VI, 1870, str. 369—373, 385 do 390.

Durzyca u indywiduum anemicznego w wątpliwość podana. Tamże, T. VII, 1870, str. 241—245, 257—260, 273—278.

Rosiewiczowski Zygmunt, doktor filozofii, ur. w Warszawie 19 marca 1847 r., był profesorem Szkoły agronomicznej w Żabikowie.

Zur Kenntniss der Dignathie, str. 19, 2 th. (Virchow Arch. f. path. Anat., T. 64, 1875, str. 540).

Toż, w osobn. odb. Berlin, G. Reinier, 1875, w 8-ce, str. 23, 2 tabl. Diss. inaug. na stopień doktora filozofii.

Nieco o zapłodnieniu u ssących. (Odbitka z Kosmosa). Lwów, 1876, w 8-ce, str. 22 i tablica.

Rosé Józef Konstanty, ur. 12 kwietnia 1826 r. w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście, medycynę słuchał od r. 1850 w Berlinie i tam 15 sierpnia 1854 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Wykładał w akademii med. warszawskiej patologię i terapię szczegółową, obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Warszawie i cieszy się zasłużoną sławą biegłego praktyka.

De leucemia. Berolini, typ. Schlesinger, 1854, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

O neurotomii. (Tyg. lek., 1854, Nr. 37, 38).

Ze szpitala miejskiego w Poznaniu. (Tamże, 1856, Nr. 32).

Treść patologii celularnej Virchowa. (Tamże, 1859, Nr. 41—43).

Diagnostyka fizyczna chorób płuc i serca, z szczególnym względem na auskultacyę i perkusyę. Warszawa, nakł. H. Natansona, druk. Gaz. Codzienniej, 1860, w 8-ce, str. 2, IV, 167.

O tonie i szmerze diastolczym serca. Warszawa, 1861, w 8-ce.

Kurs patologii i terapii szczegółowej podług wykładu D-ra J. K. Rosé opracowany przez F. Czaj-

czyńskiego i Szym. Portner, stud. Warsz. Aka. Medycznej. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 247 i 256 (litografowany).

Zakrzep i zapalenie żyły wrotnej (pylephlebitis). (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 517—522).

Wykład patologii i terapii narządów oddechowych. Część I. Choroby krtani i oskrzeli. Warszawa, G. Sennewald, 1868, w 8-ce, str. 298 i VI.

Pneumonia, zupełny brak płucnicy, wyzdrowienie. (Pam. Tow. Lek. Warsz., T. XLII, 1859, str. 124).

Pyothorax z prawej strony, pericarditis, wątroba zapieczniona, zmniejszona, muszkatolowa i choroba Brighta. (Tamże, T. XLII, 1860, str. 129).

Splenitis traumatica, exsudatum pleuriticum. (Tamże, T. XLII, 1859, str. 133).

Sprawozdanie ze szpitala Dzieciątka Jezus z oddziału chorych wewnętrznie kobiet z drugiego półrocza 1859 r. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 276).

Zapalenie chroniczne aorty, nabrzmienie śledziony, zanik nerki lewej, przerost lewej komórki serca. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 280).

O tonie i szmerze diastoliznym serca i znaczeniu ich semiotycznym. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 363).

O opuszczeniu krwi w chorobach serca. (Medycyna, 1884, Nr. 2, 3, 4, 5).

Przełożył dziełko Benekego (ob.).

Rosé Witold, brat poprzedzającego, ur. r. 1820, nauk lekarskich słuchał w Dorpacie, umarł 27 listopada 1856 r. w Wenecji, dokąd udał się dla poratowania zdrowia.

Nowy poradnik lekarski według najlepszych źródeł ułożony. Warszawa, nakładem G. Sennewalda, druk J. Ungra, 1857, w 8-ce, str. IX i 303.

Rosenberg Antoni, społeczny lekarz krakowski, w miesiącach letnich zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Karlsbadzie.

Wiadomości z dziedziny elektro-terapii. (Przegl. lek., 1864, Nr. 28, 30, 32).

Dyetetyka czyli lekarskie przepisy dla chorych w Karlsbadzie, skreślił... Kraków, nakł. księg. J. M. Himmelblaua, w druk. „Kraju“ pod zarządkiem St. Graliczowskiego, 1873, w 8-ce, str. 24. Ocenili Warschauer w Przegl. lek., 1873, Nr. 20.

Zur Kasistik der Embolien. Insuffizienz der Mitralklappe. Embolie im Gehirn, Embolie der art. mesenterica sup., Monomanie, Genesung. Krakau, Verlag des Verlassers, Univ. Buchdruckerei. 1876, w 8-ce, str. 16.

Rosenberg H. z Przemysła.

De natura phthisis pulmonalis tuberculosae. Jenae, typ. Schlotteni, 1839, w 8-ce, str. 22. Diss. inaug. Homöopathische Diaetordnung etc. Stuttgart, Ebner, 1839, w 8-ce, str. 36.

Der Weichselzopf, eine theoretisch practische Abhandlung sammt einer pragmatischen Geschichte desselben, treu nach der Natur beobachtet und nach homöopat. Grundsätzen. bearbeitet von... München, G. Franz 1839, w 8-ce, str. XVI, 172.

Rosenblatt Emanuel, lekarz szpitala św. Ludwika dla dzieci w Krakowie.

O skutkach fizyologicznych i leczniczych wlewania do jelit większych ilości płynów. Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie. (Pam. tow. lek. warsz., T. 75, 1879, str. 301—327).

Toż, w osobn. odb., Warszawa, 1879, w 8-ce, str. 27.

Choroby układu nerwowego spostrzegane w szpitalu św. Ludwika od r. 1879 do 1882. (Przegl. lek., 1883, str. 4, 43, 55, 65, 79, 92, 102, 114, 158, 175, 190, 206, 236, 247, 272, 290, 324, 334, 349, 361, 383, 407, 469, 521, 549, 587).

Rosenblum Benjamin, ur. w Warszawie r. 1816, ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnem r. 1832, zapisał się na wydział lekarski w Krakowie, zkąd po dwóch latach przeniósł się do Berlina i tam 1834—1837 przykładał się do medycyny. Od r. 1838 zajmował się wykonawstwem lekarskim w Warszawie. Straciwszy miejsce w znanym wypadku r. 1863 z domem Zamoyskiego, gdzie przemieszkował, przeniósł się r. 1865 do Petersburga, gdzie dotąd pracuje jako lekarz praktyczny.

Rozróżnienie choroby angielskiej od skroflicznej. (Pam. tow. lek. warsz., T. IV, 1840, str. 152).

Onanizm. Zbiór niezbędnie potrzebnych wiadomości i rad dla rodziców, opiekunów i nauczycieli, niemniej dla każdego przyjaciela ludzkości, celem uratowania młodzieży od okropnych skutków samogwałtu. Według Tissota, Campe, Oesté, Salzmana, Brauna, Deslandes i Hufelanda. Warszawa, druk. M. Chmielewskiego, 1841, w 12-ce, str. 117.

Toż, pod tytułem: Onanizm, czyli niezbędnie potrzebne wiadomości i rady i t. d. jak wyżej. Drugie powiększone wydanie. Warszawa, nakł. autora, 1850, w 12-ce, str. 132.

Toż, pod tytułem: Onanizm czyli samogwałt. Niezbędnie potrzebne, wiadomości i t. d. jak wyżej. Trzecie powiększone wydanie. Warszawa, nakł. autora, druk. K. Kowalewskiego, 1859, w 12-ce, str. 128, II, kart 3.

Uwagi nad teraźniejszym stanem starozakonnych pod względem policyjno-lekarskim. Warszawa, druk. M. Chmielewskiego, 1842, w 12-ce, str. 38. Krytykę tej pracy podał K. Bachman w Bibliotece Warsz., 1842, IV, str. 397.

Przewodnik lekarski dla mężczyzn czyli zbiór wiadomości i rad dotyczących aktu miłości fizycznej, skutków jej nadużycia, chorób wenerycznych, środków ustrzeżenia się od nich, niemocy męskiej, jej przyczyn i sposobów leczenia. Według Hufelanda, Brauna, Albrechta i innych. Warszawa, nakł. S. Orgelbranda, druk. M. Chmielewskiego, 1842, w 12-ce, str. 6 i 149.

Toż, drugie poprawne i znacznie pomnożone wydanie. Warszawa, nakł. S. Orgelbranda, druk. Kaczanowskiego, 1843, w 12-ce, str. 192, XI.

Toż, trzecie znacznie powiększone wydanie. Warszawa, druk. braci Hindemithów, 1850, w 12-ce, str. 180 i 2 nieliczb.

900 najlepszych środków domowych przeciw różnym chorobom i cierpieniom człowieka, z przytężeniem niektórych ważniejszych przepisów lekarskich doświadczonych, od kaszlu, kataru, bólu głowy, kwasów i kuruza żołądka, biegunki, hemoroidów, hypochondryi, zatwardzenia, artrytyzmu i reumatyzmu, niemniej od duszności, suchot, zatrzymywania uryny, kamienia i gruzu moczowego, robaków, histeryi, kolek, febry przemieszanej, wodnej puchliny, skrofui, chorób oczu, młodości, zawrotu, brzęczenia w uszach, głuchoty, bicia serca, bezsenności, wyrzutu skórnych i t. d., tudzież składowa apteczki domowej przez Hufelanda, na wzór dzieła niemieckiego zebrane i ułożone przez dwóch warsz. praktykujących lekarzy. Warszawa, Merzbach, druk. Chmielewskiego, 1843, w 8-ce, str. 268.

Toż, zebrane i ułożone i dwoma traktatami o cholery i o euodownych skutkach zimnej wody pomnożone. Drugie powiększone wydanie. Warszawa, Merzbach, druk. J. Ungra, 1850, w 8-ce, str. XI, 300.

Toż, wydanie trzecie powiększone. Warszawa, S. H. Merzbach, 1855, w 8-ce, str. 300.

Toż, wydanie czwarte, powiększone. Warszawa, nakł. S. H. Merzbacha, druk. J. Jaworskiego, 1860, w 8-ce, str. niełącz. 8, i łącz. 300.

Kobieta, miłość i małżeństwo, pod względ. m. moralnym, fizycznym i dyetyetyczno-lekarskim, podług dzieł profesorów: D-ra Buscha, Mosta, P. Roussela i innych. Warszawa, S. Orgelbrand, nakł. autora, druk. J. Kaczanowskiego, 1844, w 12-ce, str. 170, 1 kartka.

Wykład praktyczny chorób wenerycznych, ułożony według najlepszych doświadczeń angielskich, francuskich i niemieckich lekarzy. Warszawa, nakł. autora, druk. S. Orgelbrand, 1845, w 8-ce, str. 204, k. 6.

Środki ustrzegające od zarazy wenerycznej z dołączeniem nieomylnego sposobu wytypienia tej choroby w pierwszym zarodzie. Warszawa, nakł. autora, druk. S. Orgelbrand, 1845, w 16-ce, str. 75.

Tryper, czyli szutok zaraziłowy we wszystkich swoich formach, skutkach i następstwach, z dołączeniem najskuteczniejszych sposobów leczenia. Podług najlepszych doświadczeń angielskich, francuskich i niemieckich lekarzy. Warszawa, nakł. i druk S. Orgelbrand, 1847, w 8-ce, str. 6, 204, 4 k. nl.

Listy F. Ricord'a o chorobie syfilitycznej, ob. Ricord.

Filip Ricord i jego szkoła. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIII, 1860, str. 147).

Choroba św. Walentego albo padaczka. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 65).

Kilka słów o higienie popularnej. (Przyj. zdrowia, 1862, Nr. 11).

Rosenfeld (z Babiłowa).

Ożkawka (singultus, hoquet, schlucksen). (Tyg. lek., 1861, Nr. 39).

Incubus (zmora). (Pam. tow. lek. warsz., T. LIII, 1865, str. 136).

Nagła śmierć położnicy z cierpienia mózgowego. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 132).

Rosenfeld Marcin.

Projekt domu przytułku dla lekarzy inwalidów oraz dla wdów i sierot po tych lekarzach pozostałych. (Gaz. lek., T. XX, 1876, str. 207—208).

Rosenkranz Dawid (z Inowrocławia).

De extirpatione colli uteri, novis morbi historici illustrata. Berolini, typ. Petschi, 1835, w 8-ce. Diss. inaug.

Rosenkranz Maurycy, współczesny lekarz w Sokalu w Galicyi.

O polepszeniu stanowiska lekarzy w Galicyi. (Dwutyg. med. publ., 1879, str. 375—377).

* Rosenstein Zygmunt, prof. kliniki w Grynningen.

O przesądach i mistycyzmie w medycynie. (Przełożyl. Sabowski). Warszawa, nakł. red. (Przegl. tyg., 1868, w 8-ce, str. 22).

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby nerek. Warszawa; w druk. (Gaz. lek., 1875, w 8-ce, str. 2, 666. Wchodzi w skład biblioteki umiejętności lekarskich).

Rosental Albert, ur. w Sieradzu d. 26 grudnia r. 1857, po ukończeniu gimnazjum kaliskiego w r. 1874 wstąpił do uniwersytetu w Warszawie, w r. 1878 za napisaniem rozprawy konkursowej. „O paraliżu postępującym“ otrzymał medal złoty. nauki lekarskie ukończył w r. 1879, stopień doktora medycyny uzyskał d. 4 lutego r. 1883. W lutym r. 1881 mianowany został lekarzem miejscowym szpitala św. Jana Bo-

żego w Warszawie, a w lipcu r. 1882 ordynatorem tegoż szpitala.

Przyczyny i objawy wstępne chorób umysłowych. Podług E. Hecker'a. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 50—52, 61—63, 67—69).

Przyczynok do obecnego stanu wiedzy o ośrodkach mózgowych oraz zastosowanie ich do wyjaśnienia samowiedzy. Według prac Munk'a, Wernicke i innych. (Tamże, str. 201—202, 209—211).

Paraplegia, odleżyny, napady epileptyczne, śmierć; z kliniki prof. Girsztowta. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 161—167, 177—182).

O rzadkim wypadku nowotworów wtórnych na podstawie czaszki. (Tamże, T. 29, 1880, str. 107—109, 115—116, 123—125).

Toż po niemiecku w Zeitschr. f. klin. Med., 1880.

Paralysis progressiva. Krytyczny rozbiór psychicznych i nerwowych zaburzeń przy początkowym rozwoju porażenia postępującego. Rozprawa na temat konkursowy wyz. lek. war. uniw. nagrodzona medalem złotym. (Pam. tow. lek. warsz., T. 75, 1879, str. 46—212, 4 tb.).

Toż, w oddz. odb. Warszawa, druk. M. Ziemięwicz i W. Neokowskiego, 1879, w 8-ce, str. 173, 4 tabl.

Dwa przypadki sclerosi laterali amyotrophicae. (Gaz. lek., 1881, Nr. 12).

Materiały k. niewropatologii. (Warsz. uniw. izwiesztia, 1881).

O zmianach anatomicznych mózgu przy chorobach zakaźnych. (Gaz. lek., 1881, str. 381—383, Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 1—47, 1 tabl.).

Ueber die anatomischen Veränderungen im Gehirn bei infectiösen Krankheiten. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1881, str. 353).

K woprosu ob anatomiczeskich izmenienienjach mózgowej kory pri niekotorych infekcionnych bolezniach, dissertacija na stepień d-ra medycyny. Warszawa, druk K. Kowalewskiego, 1883, w 8-ce, str. 34, 1 nl.

Szkiecy psychiatryczne. (Wspomnienia z podróży). (Medycyna. 1883, Nr. 37, 38, 42—44).

Przypadek porażenia korowego wraz z głuchotą wyrazową. (Gaz. lek., 1883, str. 968).

Ueber einen Fall von linksseitiger Hemiplegie mit Worttaubheit. Centralbl. f. Nervenheilkunde, 1884, Nr. 1.

Hypochondryja w dziedzinie zbroczeń umysłowych. (Gaz. lek., 1884, Nr. 13).

Rosenthal Dawid, ur. 14 grudnia 1808 r. w Tarnogrodzie z ojca lekarza obwodu zamajskiego. Ukończywszy gimnazjum we Lwowie r. 1824, następne dwa lata uczęszczał na obowiązkowe wówczas kursa filozoficzne w uniwersytecie lwowskim. Do nauk lekarskich przykładał się (1826—1831) w Wiedniu. W r. 1831 wysłany był do Węgier i Siedmiogrodu w celu niesienia pomocy dotkniętym cholera. Dyplom doktora medycyny otrzymał w Wiedniu 5 sierpnia 1834 r. Przybywszy do Warszawy, został w r. 1836 ordynatorem szpitala starozakonnych; w latach 1843—1879 miał zwierzchni nadzór nad tym szpitalem jako lekarz naczelny. Od r. 1849 był lekarzem w instytucie gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa w marymoncie a od r. 1859 aż do zwinienia tego zakładu naukowego wykładał higienę i dyetytykę.

De morbillis eorumque anomalis. Viennae, Stockholzer Hirschfeld, 1834, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Wykaz chorych leczonych 1841 r. w oddziale chorób wewnętrznych szpitala izraelskiego w Warszawie. (Pam. tow. lek. warsz., T. IX, 1843, str. 103).

Wyjatek ze sprawozdania naczelnego lekarza szpitala starozakonných w Warszawie z r. 1846. (Tamże, T. XIX, 1848, str. 71, T. XX, 1848, str. 17).

Część sprawozdania z czynności lekarskich w szpitalu starozakonných w Warszawie r. 1847. (Tamże, T. XXI, 1849, str. 171).

Sprawozdanie ze szpitala starozakonných z ostatniego kwartału r. 1850. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 69).

Toż, za rok 1851. (Tamże, T. XXV, 2 p., 1851, str. 127. T. XXVI, 1851, str. 27. T. XXVI, 2 p., 1851, str. 55. T. XXVII, 2 p., 1852, str. 8).

Toż, za rok 1852. (Tamże, T. XXVIII, 1852, str. 51. T. XXVIII, 2 p., 1852, str. 114. T. XXIX, 1853, str. 204, 232).

Toż, za rok 1853. (Tamże, T. XXIX, 1853, str. 272. T. XXX, 1853, str. 67, 285. T. XXXI, 1854, str. 75).

Toż, za rok 1854. (Tamże, T. XXXI, 1854, str. 205. T. XXXII, 1854, str. 74, 210. T. XXXIII, 1855, str. 48).

Toż, za rok 1855. (Tamże, T. XXXIII, 1855, str. 270. T. XXXIV, 1855, str. 92, 292. T. XXXV, 1856, str. 138).

Toż, za rok 1858. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 282. T. XL, 1858, str. 256. T. XLI, 1859, str. 158).

Toż, za rok 1859. (Tamże, T. XLI, 1859, str. 320. T. XLII, 1859, str. 151, 296. T. XLII, 1860, str. 364).

Porównanie ruchu chorych w r. 1858 z r. 1859 w szpitalu starozakonných. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 184).

Szpital Starozakonných w kwartale pierwszym 1860 r. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 103).

Dwa wypadki nosaczyny. Podobieństwo między nosaczyną i tyfusem. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 262).

Nosaczyna. (Tamże, T. XXXIX, 1858, str. 284).

Operacya wypłowania żuchwy dokonana przez Hirschfelda w szpitalu starozakonných. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 371).

Operacya atresiae labiorum pudendi dokonana przez Chwata. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 110).

Operacya atresiae vaginae congenitae dokonana przez Chwata. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 110).

Czarne zabarwienie skóry u noworodka (Chloroba Addison'a?). (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 643, 644).

Rosenthal Jakób, syn poprzedzającego, ur. r. 1844 w Warszawie do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycyny słuchał w Berlinie a później (1864—1869) w Warszawie. Od r. 1870 pełni służbę ordynatora w szpitalu starozakonných w Warszawie.

Drgawki, obłąkanie, zapalenie wnętrza macicy położowe—wyzdrowienie. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 561—565).

Wycięcie jajnika (ovariotomia). (Pam. tow. lek. warsz., T. LXVII, 1871, str. 181).

Niedostateczność tętnicy płucnej. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 433).

Poradnik lekarski dla kobiet, z 34 drzeworytami w tekście. Warszawa, 1875, w 12-ce, str. IV, 396.

Wynicowanie macicy (inversio uteri), odprowadzenie, pęknięcie pochwy; wyzdrowienie. (Gaz. lek. 1881, str. 841—844).

Przełożył dzieło Boeka (ob.).

Rosenzweig Henryk Saul, ur. w Pińczowie r. 1793, do gimnazjum uczęszczał (1813—1818) w Wrocławiu, nauk lekarskich słuchał (1818—1820) tamże, później w Krakowie i na koniec (1821—1823) w Berlinie. Osiedlony r. 1825 w Krakowie, wyrobił sobie uznanie zdolnego praktyka. Um. 12 czerwca 1853 r.

De apoplexia. Berolini, typ. Heiman, 1823, w 8-ce, str. 230 i 2. Diss. inaug.

Choleram ejus naturam medendique rationem a magistratu invitatus breviter descripsit... Cracoviae, typ. univ., 1850, w 8-ce, str. 14.

Rosenzweig Michał Julian, baron, syn poprzedzającego ur. 14 października 1828 r. w Krakowie, gdzie następnie odbywał nauki szkolne i uniwersyteckie. Dyplom doktora medycyny otrzymał 27 lipca 1852 r. W r. 1853 przybył do Warszawy, gdzie dotąd zamuje się wykonawstwem lekarskiem.

Chorobę gruczołu żółdkowego. Z wykładu prof. Oppolera. (Tyg. lek., 1854, Nr. 12—14).

Kilka słów o cholery, z wykładu prof. Skody. (Tamże, 1855, Nr. 29, 31, 34, 35).

Leczenie przymiotu i jego znaczenie dla osoby i społeczeństwa. Z wykładu prof. Sigmunda. (Tamże, 1855, Nr. 37, 38, 42, 48).

O cholery. Z wykładu prof. Dietla w klinice krakowskiej. (Tamże, 1856, Nr. 15, 19—27).

Rozprawy: O świerzbie i De coxalgia pozostają w rękopisie.

Rosicki Sebastian, ur. 18 stycznia 1830 r. w Głogowie, w obwodzie rzeszowskim; nauki gimnazjalne pobierał w Rzeszowie, Przemyślu i Tarnowie; medycyny słuchał (1850—1856) w Krakowie. W r. 1857 osiedlił się w Sterdyni, gdzie opiece jego powierzono szpital wiejski. Na tym skromnym stanowisku pozostał do końca życia. Zajmując się nader gorliwie dolą włościan, nie zaniedbywał uprawiać niwy naukowej. Um. 4 czerwca 1877 r.

O miesięczce zastępczej (de menstruatione vicaria). (Tyg. lek. 1858, Nr. 39).

O leczeniu zastarzałych wrzodów. (Tamże, 1858, Nr. 50).

O badaniu śledziony. (Tamże, 1859, Nr. 16).

Jeszcze o leczeniu wrzodów na goleni. (Tamże, 1859, Nr. 37).

Ropień w mózgu. (Tamże, 1859, Nr. 49).

Kilka uwag z praktyki lekarskiej powziętych co do choroby kółnowej. (Tamże, 1860, Nr. 25).

Sprawozdanie z czynności w szpitalu włościańskim w Sterdyni. (Tamże, 1860, Nr. 26).

O laryngoskopii i rinoskopii. (Tamże, 1861, Nr. 17).

Sprawozdanie z czynności w szpitalu św. Pawła w Sterdyni za r. 1863. (Tamże, 1864, Nr. 50, 51).

Krótki rys higieny dla ludu wiejskiego jako podręcznik dla plebanów wiejskich, nauczycieli szkół pedagogicznych i dla nauczycieli szkół elementarnych. Rzecz przedstawiona i ustępami odczytana na posiedzeniu sekcji III dla medycyny publicznej 2-go zjazdu lekarzy i przyrodników we Lwowie d. 21 lipca, 1875. Kraków, nakł. autora, druk. Uniw. Jag. 1875, w 8-ce, str. 40.

O łatwo przenośności i nader prostocie i taniem łożku porodowem. (Rzecz czytana na drugim zjeździe lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie w Sekcyi klinicznej d. 23 lipca 1875). (Przegl. lek., 1875, Nr. 42). Model tego łożka znajduje się w bibliotece tow. lek. warsz.

Rośniński Stanisław, ur. r. 1850 w Rokosowie, do gimnazjum uczęszczał w Lesznie, nauk lekarskich słuchał od r. 1860 w Gryfi, później w Pradze czeskiej, we Wrocławiu, a nakoniec w Berlinie, gdzie r. 1864 dyplom doktorski otrzymał.

De prolapsu uteri hypertrophia portionis vaginalis effecto. Berolini, typ. G. Lange, 1864, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Roskowiec (Roscovius, Roscius) Jakób, rodem z Łowicza, doktorem filozofii został w Krakowie 1590 r., był przybocznym lekarzem Piotra Tylickiego biskupa krakowskiego i rajcą krakowskim. Umarł na początku XVII wieku.

Por. Muczkowski: Lib. promot., 239. Roczn. T. W. P. N., T. VII, 264.

Rosner Antoni, profesor nadzwyczajny patologii i terapii chorób skórnych i wenerycznych, w uniwersytecie w Krakowie.

Krótki opis nie oznaczony dotąd wysypki pęcherzykowej uważanej w szpitalu krakowskim św. Ducha z dołączeniem niektórych uwag. (Przegl. lek., 1865, Nr. 23—27).

Przypadek wysypki guziczkowej uważany i leczony w klinice chorób wenerycznych i skórnych oraz uwagi nad niestosownością sztucznych podziałów dermatologicznych. (Tamże, 1866, Nr. 30—32).

Przypadek kiły pierwotnej (szankra Hunterowskiego) na wardze ust i na powiece dolnej. (Tamże, 1867, Nr. 22).

Kilka uwag nad znaczeniem przypadków późnej kiły i ich stosunkiem do rżęci (Hydrargyrosis). (Tamże, 1868, Nr. 7—9, 11).

Leczenie rozmaitych cierpień zewnętrznych kwasem karbolowym. (Tamże, 1869, Nr. 33).

O kile w płucach ze stanowiska klinicznego. Wykład miany podczas zjazdu III Lek. polsk. w sekcyi medycyny wewnętrznej. (Przegl. lek., 1881, Nr. 32, 33).

Toż, w osob. odb. Kraków, druk. Uniw. Jagiell., 1881, w 8-ce, str. 28.

Rosnowski Dymitr, lekarz wojska rosyjskiego.

De classificatione morborum. Petropoli, 1857, w 8-ce, str. VIII, 264 i VI. Ded. ceniom A. Śniadeckiego.

Kategoriczniejsza klasyfikacja bolezniej. S. Pieterburg, 1859, w 8-ce, str. IV, 187.

O dewicach w medycynie i medycznych tuttifruttach. Kategoriczniejszy oświat G. W. Hankinu na jawo kriticzną kategoriczniejszej klasyfikacji bolezniej. Pieterburg, 1860, w 8-ce, str. 83.

O blistatycznych i nieblistatycznych professorach. Smolensk, 1863, w 8-ce, str. 38.

Rosolowski Stanisław, rodem z Litwy.

De polipy cordis in homine vivente generatione. Vilnae, typ. Sch. Piar., 1818, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Rosset Otton, ur. 23 marca 1790 r. w Półlocku, ukończywszy nauki gimnazyalne w mieście rodzinnem, zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego; gdzie r. 1816 stopień lekarza otrzymał. Po

trzechletniej wycieczce naukowej, w r. 1819 wstąpił do służby wojska polskiego jako lekarz 1-go pułku ułanów, wkrótce awansował na lekarza sztabowego; w 1827 r. został ordynatorem w warsz. szpitalu wojskowym; w r. 1848 podczas wojny węgierskiej sprawował obowiązki starszego lekarza głównej kwatery armii czynnej. Nadto od r. 1838 był nauczycielem wojskowej szkoły felerzerów przy szpitalu ujazdowskim; a od r. 1851 członkiem Rady lekarskiej Królestwa. Um. 1859 r.

De usu lapidis infernalis in blepharophthalmia et illius sequelis. Varsaviae, typ. St. Strąbski, 1849, w 8-ce, k. nł. 3, str. 20. Diss. inaug.

Leczenie słuzowego zapalenia oczu proszkiem kałomelowym. (Pam. tow. lek. warsz., T. III, 1840, str. 49).

Leczenie trachomatis przez ścieranie liściem ostrej trawy. (Elimus arenaria). (Tamże, T. III, 1840, str. 50).

Ropień w mózdku. (Tamże, T. V, 1841, str. 79).

Rossmann Henryk.

Coarctationis tractus intestinalis casus rarior. Dorpati, Liv., 1858, w 8-ce, str. 33, 1 tb. Diss. inaug.

Roth Władysław (ze Staszowa).

Uwagi praktyczne. (Tyg. lek., 1859, Nr. 14, 15).

Rothe Adolf Mikołaj, ur. 6 grudnia 1832 r. w Zgierz, gdzie ojciec jego był nauczycielem szkoły elementarnej. Średnie nauki pobierał w szkole realnej w Łodzi (1845—1849) a następnie w warsz. gimnazjum realnem (1849—1853). Do nauk lekarskich przykładał się w petersburskiej akademii medyko-chirurgicznej (1854—1859). Dyplom doktora medycyny otrzymał 1 czerwca 1861 r. W r. 1859 został mianowany ordynatorem w petersburskim szpitalu dla robotników; w czerwcu 1862 objął obowiązki naczelnego lekarza szpitala cywilnego w Kamieńcu Podolskim a równocześnie (1863—1865) był członkiem urzędu lekarskiego tamże. W kwietniu r. 1867 zawezwany był do Warszawy, gdzie mu poruczono ster szpitala św. Jana Bożego i zarząd oddziału dla obłąkanych kobiet przy szpitalu Dzieciątka Jezus. Nadto od r. 1877 jest lekarzem domu sierot i starców, zostającego pod opieką rosyjskiego towarzystwa dobroczynności a od r. 1879 lekarzem takiegoż domu gminy ewangelickiej. Następujące towarzystwa naukowe zaliczyły go do swego grona: tow. lek. warszawskie (1864), tow. naukowe krakowskie (1864), niemieckie towarzystwo psychiatrów (1869), tow. lek. krakowskie (1869), towarzystwo psychiatrów wiedeńskich (1873), towarzystwo lekarsko-psychologiczne w Paryżu (1877).

O zrachmalewidnom pierorożdieniu. S. Pieterburg, 1861, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Bielnica (Leukemia). Sposprzeżenie ze szpitala kałmienieckiego. (Kremera Rozmaitości lekarskie, 1862, str. 72—75).

Przymiot trzeciorzędny i zwężenie krtani. (Tamże, 1862, str. 83—87).

Rzadki przypadek nieprawidłowego rozwoju ciała ludzkiego. (Tyg. lek., 1863, Nr. 31).

Krótki rys historii psychiatryi. (Tamże, 1864, Nr. 6).

Nielad ruchów postępowy powikłany wolem. (Tamże, 1864, Nr. 6).

Statystyka przelewania krwi. (Tamże, 1864, Nr. 42).

Materyały do topografii lekarskiej i higieny gub. podolskiej. Sprawozdanie z czynności lekarskiej przy szpitalu miejskim w Kamieńcu Podolskim za r. 1863, t. j. od 1 grudnia 1862 do 1 grudnia 1863 r. (Tamże, 1865 Nr. 16—18).

Bezwiad ogólny postępowy (Dementia paralytica). (Rozprawa czytana na posiedzeniu tow. lek. podolskich 16 listopada, 1 i 15 grudnia 1863 r.) (Przegl. lek., 1864, Nr. 22, 24, 27, 28, 30, 32).

Opis szpitala św. Jana Bożego w Warszawie. Warszawa, druk. Gaz. Polskiej, 1868, w 8-ce, str. 23.

Toż w dziele zbiorowem: Rys historyczno-statystyczny szpitali i innych zakładów dobroczynnych w Królestwie Polskim, 1872, str. 1—23.

Gheel. (Gaz. lek., 1869, T. VI, str. 474).

O pielęgnowaniu obłąkanych i o urządzaniu dla nich zakładów. (Pam. tow. lek. warsz., 1869, T. LXI, str. 8, 63).

O leczeniu i pielęgnowaniu obłąkanych w czasach dawniejszych i teraźniejszych. (Gaz. lek., 1871, T. X, 609, 641, 673, 694).

Opinia sądowno-lekarska w sprawie przeciwko J. K. obwinionemu o zabójstwo żony. Melancholia activa. (Tamże, 1872, T. XIII, str. 593, 614, 632).

O wpływie wypadków w latach 1870 i 1871 na stan umysłowy mieszkańców miasta Paryża i jego okolic, jak również i na zakłady rządowe i prywatne dla obłąkanych. Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. warsz. (Medycyna. 1873, Nr. 29—31, 33—35).

Obłąkanie padaczkowe (Mania epileptica v. Epilepsia larvata. Epileptisches Irresein). Dochodzenie sądowno-lekarskie w sprawie p. R., obwinionego o zabójstwo matki i ciężkie uszkodzenie brata. (Tamże, 1877, Nr. 31—33). (Pam. tow. lek. warsz., 1877, T. LXXIII, str. 441—460).

Przyczynę do psychiatryi praktycznej oparty na dziesięcioletnim doświadczeniu w Warszawskich zakładach dla obłąkanych w latach 1867 do 1876. (Tamże, 1879, T. LXXV, str. 459—567).

Torquato Tasso. Eine psychiatrische Studie. (Zeitschrift f. Psychiatrie, 1878, Bd. XXXV). Sprawozdanie podał Blumenstok w Przegl. lek., 1878, Nr. 40.

Psycho-pathologia forensis czyli nauka o chorobach umysłowych w zastosowaniu do sądownictwa, a w szczególności do praw obowiązujących w Król. Pol. i w Galicji, skreślił: naczelny lekarz zakładów dla obłąkanych w Warszawie. Kraków, nakł. Stow. do wydawnictwa dzieł lekarskich polskich, S. A. Krzyżanowski, druk. Fr. Pobudkiewicza (A. Koziański), 1879, w 8-ce, str. XII i 181. Oceniał L. Blumenstok w Przegl. lek., 1879, Nr. 40.

Król Lear, studjum psychologiczne. Warszawa, druk W. Dębskiego, 1879, w 8-ce, str. 44. Odb. z Niwy.

Nieskolko słów o umalaszennych i zawiedzeniach dla ich leczenia i przizrenia. Rzecz protniesiennaja na 3-em obszczem sobranii V sjezda, w 8-ce, str. 22, Warsz.

Sprawozdanie (I) z czynności lekarskiej w warszawskich zakładach dla obłąkanych t. j. w szpitalu św. Jana Bożego (dla mężczyzn) z oddziałem przy szpitalu Dzieciątka Jezus dla kobiet dotkniętych cierpieniem umysłowem i padaczką za r. 1867. (Gaz.

lek., 1868, T. V, str. 7, 33, 49, 129, 197, 229, 243, 260, 273, 313, 341).

Toż (II), za r. 1868. (Tamże, 1869, T. VII, str. 113, 132, 184, 213, 241, 261, 289, 365, 377).

Toż (III), za r. 1869. (Tamże, 1870, T. IX, str. 316, 347).

Toż (IV), za r. 1870. (Tamże, 1871, T. XI, str. 65, 85, 102).

Toż (V), za r. 1871. (Tamże, 1872, T. XIII, str. 657, 678, 696, 710, 727).

Toż (VI), za r. 1872. (Tamże, 1873, T. XV, str. 164, 179, 193, 214).

Toż (VII), za r. 1873. (Tamże, 1874, T. XVII, str. 289, 303, 328).

Toż (VIII), za r. 1874. (Tamże, 1875, T. XIX, str. 369, 409, 1876, T. XX, str. 105, 201).

Toż (IX), za r. 1875. (Tamże, 1877, T. XXIII, str. 41, 78, 97, 122).

Toż (X), za r. 1876. (Tamże,

Z czynności lekarskiej w warszawskich zakładach dla obłąkanych (za r. 1877, 1878, 1879, 1880). (Tamże, 1882, Nr. 6).

Sprawozdanie XII z czynności lekarskiej w warszawskich zakładach dla obłąkanych za rok 1881. Znaczenie statystyki zakładowej. Celem i dążności psychiatrii praktycznej. (Tamże 1882, Nr. 27, 28, 30, 31).

Alkoholizm czyli otrucie wysokowe, jego wpływ na rozwój i pomnożenie się chorób umysłowych w kraju i zagranicą. (Gaz. lek., 1882, Nr. 33—44). Na uwagi Kałudzkiego z powodu powyższej pracy, umieszczone w Gaz. lek. 1882, Nr. 10, Rothe dał tamże wyjaśnienie.

Paraldehyd, nowy środek nasenny i kojący. (Gaz. lek. 1884, Nr. 13).

Die russische Gesetzgebung und ihre Beziehung zu den Geisteskrankheiten. (Psychiatrisches Centralblatt, Wien).

Das epileptische Irresein. (Tamże).

Kleinere Mittheilungen aus dem Gebiete der Psychiatrie. (Tamże).

Geschichtliche Beschreibung der Warschauer Irrenanstalt Johannes a Deo. (Allgemeine Zeitschrift f. Psychiatrie).

Jahresbericht über Aufnahme und Entlassung in den beiden Warschauer Irrenheil — und Pflegeanstalten. (Tamże).

Projekt zur Errichtung einer neuen Irrenanstalt in Warschau. Vortrag gehalten in der Gesellschaft f. Psychiatrie in Graz. (Tamże).

O przizrenii umalaszennych i ustrojstwie dla nich zawiedienij. Warszawa, 1868, w 8-ce.

O samobójstwie. (Gazeta sądowa).

O psychiatrii i chorobach nerwowych w r. 1870.

Toż, w r. 1871. (Przegląd postępu nauk lekarskich). Na posiedzeniach warsz. tow. lek. niejednokrotnie zabierał głos.

Psychiatria sądowa. (Pam. tow. lek. warsz., T. LX, 1868, str. 28).

Zmiany zaszele w pierwotnym planie centralnego zakładu dla obłąkanych pod Warszawą. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 167).

Obłąkanie udawane. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 410).

Projekt do statystyki obłąkanych w guberniach Królestwa Polskiego. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 10, 182).

O rozporządzalności i o poczytalności winy. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 67, 70).

Rother Stanisław, ur. r. 1845 w Pleszewie, nauk gimnazjalnych i lekarskich słuchacz w Berlinie i tam r. 1867 stopień do-

ktora medycyny otrzymał. Przy prof. Friedrichsie był adjunktem. Obecnie jest lekarzem w wojsku pruskiem.

Ueber Echinococcen der Leber. Berlin, G. Lange, 1867, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Retter Herman, współczesny lekarz w Rzeszowie.

Przebieg gwałtowny choroby, drgawki epileptyczne, usunięcie gwoźdźcia, ustanie napadów. (Przegl. 1880, Nr. 14).

* **Roussel Piotr** (1742 — 1802).

Fizyczny i moralny układ kobiety, dzieło fizjologiczno-lekarskie, napisane oryginalnie w języku francuskim przez doktora... medycyny i chirurgii w Paryżu. Przetłumaczone z 8-jej edycji tekstu francuskiego na język ojczysty przez Karola Gostkowski. Warszawa, nakładem właściciela drukar. przy ul. Nalewki. 1834, w 8-ce, str. 24, XVIII, 287.

Rowicki Julian Aleksander, ze Strzyżowa.

Essai pratique sur l'incubation des maladies. Montpellier, Grollier, 1843, w 8-ce, str. 47. Thèse.

Rozbiór uwag Kollegium fizycznego Szkoły Główniej Koronnej nad Patologią i Terapią przez przyjaciela prawdy r. 1791, w 8-ce.

Rozbiór wody mineralnej Soleckiej. (Biblioteka Warsz., 1841, II, str. 845).

Rozmaitości lekarskie. Petersburg, w druk. J. Ohryzki, 1862, w 8-ce, str. 139 (w dziele tem mieszczą się prace piśmienne: Fokelmana, Gluzińskiego, Górskiego, Kremera, Przybrowskiego, Rollego, Rothego, Sienińskiego, Stadnickiego i Starcewa).

Rozporządzenie dotyczące otrzymywania przez lekarzy w służbie rządowej zostających, wyższych stopni lekarskich (z r. 1839). W 8-ce, str. 19. Po polsku i po rosyjsku.

Rozporządzenie komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych do władz administracyjnych i lekarskich w przedmiocie ustanowienia babek wiejskich. Warszawa, 1859, w 8-ce, str. 20.

Rozwadowski Ferdynand.

Diss. inaug. medico-dietetica de balneis. Vindobonae, typ. Mechitar., 1838, w 8-ce, str. 56.

Ueber die Bäder zum diätetischen Gebrauch Wien, 1838, w 8-ce, str. 56.

Eine Studie über die Natur und das Wesen der Wassersucht und des Diabetes mellitus, sowie deren Behandlung. Wien, Graeser, 1877, w 8-ce, str. 33.

Rozwadowski Władysław.

Sur la formation et la division des cellules. Jena, 1876 r.

Różański Jan, doktor medycyny, przez długi czas mieszkał w Mohylowie nad Dnieprem, gdzie założył szkołę akuszerów.

Sztuka babienia, dzieło bardzo potrzebne, nie tylko odbierającym po wsiach dzieci przy połogu; lecz też i wszystkim, którzy oddaleni będąc nie mają sposobności poradzenia się i wzywania na ratunek w tej sztuce biegłych, gdyż za ich pomocą pomyślnie ratować mogą położnice częstokroć dla niedostatku należytej pomocy na wielkie wystawione niebezpieczeństwa; z rozmaitych autorów francuskich i niemieckich zebrana przez J. P. Ro... Warszawa, 1786, Dufour, w 8-ce, str. XV, 277.

Łódź. Warszawa, 1792, Dufour, w 8-ce, str. XV, 277.

O staranności koło kobiet od czasu rozwiązania onych aż do końca połogu, tudzież o różnych chorobach, którym przez ten czas podlegają.

Przez autora sztuki babienia nowo-przedrukowany. Warszawa, Dufour, 1792, w 8-ce, str. 4, 174, 3.

Różański Józef, współczesny prymariusz szpitala powszechnego we Lwowie.

Trzydzieści twierdzeń, wziętych ze swojego doświadczenia syfilidologicznego (odczyt na posiedz. Tow. Lek. Galicyj.). (Przegl. lek. 1873, Nr. 14, 17).

Sprawozdanie lekarskie z oddziałów męzkich wewnętrznego i skórno-go z lat 1871—1873. (Sprawozdanie lekarskie szpitala powszechnego krajowego we Lwowie z r. 1873. Lwów, 1875, w 8-ce, str. 117—263). Sprawozdanie ogłosił Króczyński w Przegl. lek. 1875, Nr. 48).

Memoriał w sprawach zdrowia publicznego, podany do wydziału sejmowego przez Towarzystwo lekarzy galicyjskich. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 1—5, 17—22). Tablice statystyczne do powyższego memoriału, tamże, str. 35—37, 54—56, 71—72.

Sprawozdanie komisji Towarzystwa lekarzy galicyjskich w przedmiocie wynagrodzeń sądowo-lekarskich. Kraków, 1876, w 8-ce, str. 33.

Rzecz o organizacyi zdrowotnej powiatowej w Galicji. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 69—71).

Rzecz o organizacyi zdrowotnej gminnej. (Tamże, 1877, str. 105—107).

Odezwa Rady zawiadowczej Tow. lekarzy galicyjskich wystosowana do każdego z lekarzy i weterynarzy w Galicji (zmiany w ustawie). (Tamże, 1877, str. 125—128).

Czém jest gnienie? (Wyciąg i streszczenie z pracy Cohna). (Przegl. lek., 1881, Nr. 26, 27).

Stosunek kłó do urzędu rdzeniowego. (Podług Moebiusa). (Tamże, 1881, Nr. 41—43).

Skutki dwoinek w ustroju żywym (Buchner). (Tamże, 1881, Nr. 43—46).

Różanka (Rosarius) Stanisław, doktor medycyny, rajca krakowski, lekarz przyboczny Jana Tarnowskiego, hetmana W. koronnego, należał do pierwszych zwolenników reformacyi religijnej, jako delegowany znajdował się 1570 na zjeździe ogólnym protestantów polskich w Sandomierzu i akt tego zjazdu podpisał.

Por. Łukaszewicz: Dzieje kościołów helweckich, 248. Starowski: Monum. Sarmat., 255. Joher: Obraz bibliogr., III, 687. Grabowski: Staroż. wiad. o Krakowie, 67, 288, 377. Ossoliński: Wiadom. hist. kryt., II, 268. Paprocki: Herb. ryc. polsk., 703.

On to stariej mieszczce krak. skarżący się na utratę zaroku powiedział: to i lepiej dla Waszmości bo nie ujrzyś biesa przy śmierci.

Różniatowski Rudolf, z Kijowa.

Przyczynek do kazuistyki elektro-terapeutycznej. (Gaz. lek., T. VII, 1869, str. 301—303).

Odpowiedź na artykuł D-ra Talko: o leczeniu nerwoból nadozdołowego. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 734—746).

Rubinstein Franciszek Ksawery, ur. 25 listopada 1847 r. w Warszawie, do medycyny przykładał się w (1865—1873) w mieście rodzinnem. W latach 1874 i 1875 doskonalił się w sztuce lekarskiej w Wiedniu, Wrocławiu i Paryżu. Od stycznia r. 1876 do lutego 1882 pracował w petersburskim maryjskim domu położniczym jako lekarz miejscowy. Od września r. 1882 za-

rzadza przytulkiem położniczym Nr. 5 w Warszawie.

Rozszerzenie cewki moczowej u kobiet. (Medycyna, 1876, Nr. 18, 19).

O sposobie mierzenia nakłonięcia tazy u rożenie. (Protokół VI sejdza ruskich jestiestwoispytatelej i wracej w Pietierburgie).

Wahrung de Priorität der Messungsmethode des Symphys-Conjugata vera-Winkels. (Centralbl. f. Gynaekologie, 1881).

Korespondencya z Petersburga. W sprawie zakładów położniczych. (Medycyna, 1882, Nr. 8).

Zboczenie porodowe, wywołane przez nadmierny wyniar barkowy płodu. (Gaz. lek., 1882, Nr. 25, 26).

Kilka uwag o przyczynach położenia płodu. (Przegl. lek., 1884, str. 178—181, 191—198, 203—205).

W Deutsche med. Zeitung znajdują się jego sprawozdania z prac lekarskich polskich i rosyjskich.

Ruciński J.

O długości życia ludzkiego. Poznań, nakł. i druk Leitgeb, 1877, w 8-ce, str. 38.

Rudawski Leonard, dyplom doktora medycyny otrzymał w Krakowie 18 czerwca 1836 r. W r. 1838 był adjunktem przy katedrze historii naturalnej w uniwersytecie Jag.

De chorea S-ti Viti nec non de forceipe ad operationem labii leporini a D-re Mile correcto. Cracoviae, typ. S. Gieszkowski, 1836, w 8-ce, str. 40, 1 tabl. Diss. inaug.

Rudnicki Adam Antoni, będąc magistrem medycyny i chirurgii, otrzymał w Wiedniu 4 października 1808 r. stopień doktora weterynaryi i wkrótce potem został asystentem przy profesorze tejże nauki w uniwersytecie krakowskim; w r. 1811 wykładał w Krakowie weterynaryę, okulistykę i dentystrykę. Dyplom doktora chirurgii osiągnął na wszechmiej Jag. 3 stycznia 1811 r., a doktora medycyny 17 listopada 1819 r. Zwolniony od obowiązków nauczycielskich w październiku 1812 r., przeniósł się do Warszawy, gdzie został fizykiem miasta, radcą referentem rzeczy lekarskich w komisji rządowej spraw wewnętrznych, naczelnikiem instytutu weterynaryi, lekarzem sztabowym, w końcu członkiem Rady lekarskiej. Um. r. 1844.

O powietrzu bydlęcym i sposobach postępowania z bydem zdrowym, chorem i upadłym w miejscach gdzie ta zaraza panuje—jako też przestrogi dla mieszkańców nadwiślańskich końcem uchylenia bydłat od wyniknąć mogących innych chorób z okazji tegorocznego nadzwyczajnego wylewu Wisły. Warszawa, w druk. rządowej, 1813, w 8-ce, str. 39. Przyp. D-rowi Wolffowi, przesłano rady ogólnej lekarskiej.

Sposoby zabezpieczenia się od gorączki powszechnej zgulią a inaczej nerwową zwaną. Warszawa, nakł. i druk. Wiktora Dąbrowskiego, 1814, w 8-ce, str. 32.

O przyczynach chorób i częstego pomorku bydłat w Polsce, tudzież o sposobach uchronienia onychże od takowych wypadków. Warszawa, druk. W. Dąbrowskiego, 1815, w 8-ce, str. 228 i spisu k. 2.

O sposobach ratowania rażonych od pioruna. (Pamiętnik warszawski, II, 286).

O potrzebie i sposobie urządzenia instytutu weterynaryi. (Tamże, III, 48).

O utworzeniu. ustawach i znakomitszych pracach towarzystwa królewsko-duńskiego do podniesienia weterynaryi. (Tamże, IV, 1816).

O zarazie pyskowej u bydła. Warszawa, 1816, w 8-ce.

O fuszerstwie lekarskiem czyli fałszywych lekarzach i soumitym ich wpływie na społeczeństwo jako też o środkach zachowania kraju nadal, od szkodliwości ladażakiego lekarzenia. Warszawa, nakład autora, druk W. Dąbrowskiego, 1817, w 8-ce, str. 49.

Projekt zaprowadzenia i urządzenia Instytutu Weterynaryjnego teoretyczno-praktycznego w mieście stołecznym Warszawie, w skutek polecenia Wysokiej Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wygotowany. Warszawa, nakł. wydawcy, 1817, w 8-ce, str. 87.

O skutkach grzybów jadowitych i leczeniu niemi zatrutej osoby. Warszawa, 1817, w 8-ce.

Niektóre z ważniejszych postrzeżeń i odkryć towarzystwa król.-duńskiego weterynaryi. Pamiętnik warszawski. T. XI, 1820).

Głos... W czasie rozpoczęcia-kursu nauk weterynaryi dnia 17 lipca 1824 r. Warszawa, 1826, w 8-ce, str. 84.

O własnościach, skutkach i sposobie używania wody mineralnej żelaznej znajdującej się we wsi Goździkowie. Warszawa, Jabłoński, 1827, w 8-ce, str. 75, k. 5, 1 ryc.

Die Mineralquellen zu Goździkow. (Leo, Magazin, I, str. 517—522). Wyciąg z pracy powyższej.

Nauka w przedmiocie zapobieżenia wodowstrętowi czyli wścieklicie, leczenia tej strasznej choroby. Rzecz podana, do wiadomości publicznej, na dniu 25 maja 1829 r., przez Królewsko-Pruskie Ministerstwo wyznań religijnych i spraw lekarskich a zamieszczona w dziele: Rusts. Magazin für die gesammte Heilkunde 31 Band, 1 Heft, Berlin, 1829, z niemieckiego tłómaczone przez Adama Rudzicę Rudnickiego. Warszawa, w druk. rządowej, 1830, w 8-ce, str. 56.

Projekt organizacyi szpitalow cywilnych w Król. Polskiem a mianowicie w mieście stołecznym Warszawie. Warszawa, nakład autora, w druk. rządowej, 1830, w 8-ce, str. 138, wzorów 28.

Kilka słów o stanie instytutów klinicznych przy uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie r. 1835 (Kurier Warszawski, 1835, Nr. 27).

Nowe doświadczeniem stwierdzone postrzeżenia co do przyczyn, znaków. natury, leczenia i ukończenia epidemicznej choroby, zwaną cholera indyjską, jako też sposobu ochronienia od takowej. Warszawa, nakład autora, druk J. Węckiego, 1836, w 8-ce, str. VII, 61.

Opisanie zarazy bydlęcej, czyli powietrza bydła rogatego. Warszawa, 1827, w 8-ce, str. 39.

Przełożył rozprawę Marochettiego (ob.).

Rudnicki Chrystyan, lekarz gdański.

[Observatio de liene carilagine ossea incrustato. (Ephem. acad. nat. eur. Ann. Nr. 158).

De vulpeculae leporisque intestino coeco cochleae instar fabricato. (Tamże, Ann., III, Nr. 159).

Rudnicki Władysław, rodem z Podola, nauki lekarskie ukończył w Kijowie, stopień doktora medycyny uzyskał w Krakowie r. 1870; od r. 1872 do 1874 był prorektorem w szpitalu powszechnym lwowskim; następnie przeniósł się do Żórawna, gdzie um. r. 1879, przeżywszy lat 42.

Torbiel prawego jajnika, z treścią kleisto-płynną. Przekłócie trójgranicem próbnym; następne zapalenie otrzewnej. Leczenie kalomelem i maścią rtęciową. Wodna puchlina brzucha. Śmierć. (Tyg. lek., 1865, Nr. 24).

Odezły prof. Zeissla o przymicie. (Tamże, 1865, Nr. 28—32).

Kilka studyów i szkiców z praktycznej medycyny: I. Dławice (Croup). (Przegl. lek., 1869, Nr 18—24). II. Zapalenie oskrzeli ostre i przewłoczne (Bronchitis). (Tamże, 1870, Nr. 3, 4, 7, 8, 10—15, z tablicą litograficzną).

Listy o komórkach lekarskiej wiedeńskiej. (Tamże, 1869, Nr. 46—50, 1870, Nr. 1, 6, 14, 15).

Nieco o komórkach olbrzymich (Riesenzellen) i o znaczeniu ich w gruźlkach. Szkice patologiczno-anatomiczne. (Tamże, 1871, Nr. 40, 41).

Krup i difteryja, szkice anatomo-patologiczne. (Klinika, T. VIII, 1871, str. 241—248).

Zasady przedmiotowego badania chorób piersiowych i brzusznych podług prof. C. Gerhardt'a z Jena. Służba zdr. publ., 1872, str. 37—49.

Oprócz rozprawy Bece W. Nowy sposób badania ośrodków nerwowych człowieka, umieszczony w Przegl. lek., 1872, Nr. 23, 24, 29, 36, — przełożył dzieła Barthelsa, Bocka, Oppolzera, Liebiga.

Rudziński Alojzy, rodem ze Lwowa.

De hydrocephalo. Vindobonae, typ. Ueberreiter, 1832, w 8-ce, str. 23.

Rudomicz Bazyli, doktor filozofii, kandydat medycyny, był profesorem matematyki, później fizyki i medycyny w akademii zamojskiej. W latach 1658, 1659, 1663, 1666, 1670 godność dziekana, a w latach 1656, 1657, 1660, 1662, 1668, 1669 dostojęństwo rektorskie w akademii zamojskiej piastował.

* Ruehl J.

Krótkie przepisy co do sposobu jakim obchodzić się należy z obłąkanymi na umyśle. Tłumaczył z rosyjskiego M. Gedroyé. Wilno, 1840, w 8-ce.

Ruffus z Welca Marcin, medyk i cyrulik łomżyński, wydał:

Epitome opusculi. To jest gruntowna y dostateczna sprawa o jadowitey y zaraźliwej niemocy pestilencyey, albo morowego powietrza. Item, co jest pestis, albo pestilentia. Skład nazwana. Od kogo y skąd pochodzi. Kto yey przyczynę daje. Jako różna y rozmaita. Na które ludzie przypada. Jako się jej wiarować i chronić. Jako ją poznać. Jako ją wnątrz y na wierzchu leczyć y odegnać. Przez Marcina Ruffa z Welca, medyka i cyrulika łomżyńskiego. Kraków, w Woyciecha Kobylńskiego, 1588, w 8-ce, k. nl. 30.

Prognosticon albo przestroga wszelkich przygód i przypadków z nauki gwiazd i biegów niebieskich na r. 1593 a od początku świata 5555 przez ... z Welca medyka i chirurga capit. płockiego pilnie napisane. Toruń, And. Kotewicz, 1592, k. nl.

Por. Gąsiorowski: I, str. 273—279. Roczni. wyd. lek.: IV, 63. Maciejowski: Pism. polskie, III, 321 Wiszniewski: Hist. I. pol. IX, 560.

* Rulandus Marcin.

Thesaurus Rulandinus h. e. Martini Rulandi eurationes empiricae, quae antea in X centurias dissectae prodierunt, nunc vero in compendiosum ordinem secundum partium corporis seriem reductae. Accesserunt hae tractatus tres: 1) De phlebotomia,

2) de scarificatione et ventosatione, 3) oratio de ortu animae. Studio et opera Joah. Seretae Praga Boh. et Georg. Sporlini. Basileae, 1628, w 8-ce, str. 408. 119. Ded. Jędr. i Raf. Leszczyńskim.

Rumszewicz Józef, ur. 19 lutego 1808 r. we wsi Pryszmontach, w powiecie rosieńskim, gubernii kowieńskiej; szkolne nauki pobierał u ks. karmelitów w Chwałajniach. W r. 1829 rozpoczął w Wilnie studia uniwersyteckie początkowo na wydziale matematycznym, później na prawniczym. Wypadki r. 1831 przerwały mu bieg nauk. Do medycyny przykładał się w Moskwie (1836 do 1841). Początkowo był lekarzem powiatowym w Totmie, w gubernii wologodzkiej; w cztery lata później przeniósł się do Horodni, w gubernii czernichowskiej; w latach 1849—1860 był lekarzem miejskim w Winnicy na Podolu, później (1860 do 1868) lekarzem szpitala w Kamieńcu Podolskim. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Winnicy.

Rumszewicz Konrad, syn poprzedzającego, ur. 26 listopada 1850 r. w Winnicy; nauki gimnazjalne pobierał w Kamieńcu Podolskim (1860—1867); nauk lekarskich słuchał w Kijowie (1868—1873). Zostawszy w Kijowie, jako stypendysta kandydat do katedry profesorskiej, oddał się z zamiłowaniem okulistyce pod przewodnictwem Al. Iwanowa. W latach 1877—1879 zawiadywał oddziałem ocznym szpitala wojskowego w Kijowie. Od stycznia r. 1880 jest okulistą kijowskiego okręgu wojskowego.

Śródoczne mięśnie ptaków. (Protokoły tow. przyrodników w Kijowie, 1876).

Śródoczne mięśnie żółwi i jaszczurek. (Tamże, 1877).

Przyczynę do nauki o rozwoju oka. (Tamże, 1877). Przyczynę do nauki o rozwoju oka (rozwój tęczy, ciała rzęskowego, torebki soczewkowej i ciała szklistego). Kijów, 1878, w 8-ce, str. 55. Diss. inaug. Arteria hyaloidea persistens. (Protokoły posiedzeń tow. lekarskiego kijowskiego 1879).

Membrana pupillaris persistens (Tamże, 1879).

Resztki błony żręcinnej u dorosłych (Tamże, 1879).

Ostrość wzroku u żołnierzy kijowskiego okręgu wojskowego. (Tamże, 1879).

Choroby oczne w kijowskim okręgu wojskowym. (Tamże, 1880).

Wyniki badań przyrządu wzrokowego u popisowych w kijowskim szpitalu wojskowym (Tamże, 1880).

Ostrość wzroku u młodych żołnierzy (Tamże, 1880).

Choroby oczne w kijowskim okręgu wojskowym w r. 1880 (Tamże, 1880).

Rzadki przypadek zaćmy częściowej (Tamże. 1880).

Cieniom prof. Aleksandra Iwanowa (Tamże. 1881).

Przypadek podwójnej żręcin (Tamże, 1881).

Wszystkie powyższe prace ogłoszone były w języku rosyjskim.

Przyczynę do nauki o wadach rozwojowych oka. I. Rzadki przypadek wrodzonej zaćmy częściowej. Medycyna 1881, Nr. 23, str. 357—1359). II. Przetrwanie

tętnicy ciążka szklстого (Art. hyaloidea perseverans. Tamże, 1881, Nr. 27, str. 417—420).— III. Przypadek podwójnej żrenicy. (Tamże, 1881, Nr. 39, str. 609—612).

Przetwarzanie błony żrenicznej. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 49—62, 1 tabl.).

Przyczynek do nauki o wadach rozwojowych oka: 1) Nowy przypadek przetwarzania resztek błony żrenicznej. 2) Szpara oka, przetwarzanie błony żrenicznej, wielowzroczność. (Pam. tow. lek. war., 1882, str. 845—854).

Jednostronny zanik tarczy nerwu wzrokowego z zabarwieniem. (Gaz. lek. 1882, Nr. 14).

Einseitige pigmentirte atrophische Sehnervenpapille. (Klin. Monatsblätter f. Augenheilkunde, August, 1882).

Coloboma oculi, membrana pupillaris persistens, polycoria. (Centralbl. f. prakt. Augenheilkunde, Mai, 1882).

Ein Fall von coservirten Resten der embryonalen Pupillarmembran. (Tamże).

Przyczynek do nauki o wadach rozwojowych oka. Przypadek wolego oka. (Megalophthalmus). (Medycyna r. 1883, str. 577).

Przypadek wielorakiej żrenicy. (Tamże, r. 1884, Nr. 6).

Rundo Herman, ur. r. 1849 we wsi Woli pod Warszawą, nauki gimnazjalne i lekarskie pobierał w rodzinnem mieście. Otrzymał stopień lekarza r. 1876, niósł posługę lekarską podczas ostatniej wojny rosyjsko-tureckiej (1879). Obecnie praktykuje w Działoszynie.

Zasady balneologii, według dzieł D-ra J. Brauna „Systematisches Lehrbuch der Balneotherapie“, wydanie 3-cie, Berlin 1873, i D-ra L. Lehmana „Bäder und Brunnenlehre Bonn 1877“, ułożył. Warszawa druk. H. J. Rundo 1880, 4-ce str. 43 i 1 nl.

Ruppert Henryk, współczesny lekarz warszawski, ordynator kliniki terapeutycznej szpitalnej.

Dwa przypadki przemieszczenia trzew wrodzonego (Heterotaxis), oraz teorie powstawania tego złozenia.

Z kliniki terapeutycznej prof. Popowa. 1) Przemieszczenie trzew wrodzone spostrzegane u chorób dotkniętę tyfsem powrotnym. (Gaz. lek. r. 1883, str. 619).

Zgabinetu anatomicznego prof. Brodowskiego. 2) Przemieszczenie trzew wrodzone u noworodka. (Tamże, r. 1883, str. 641—667).

Przypadek zwężenia przełyku (strictura oesophagi), spowodowanego przerostem warstw mięsnych, w następstwie zapalenia nieżytywego błony śluzowej tegoż narządu. (Gaz. lek. r. 1884, Nr. 17).

Rusajewski Franciszek, był aptekarzem • Anny Jagiellonki.

Por. Weinert: Starożytn. warsz. T. VI, str. 13.

Ruszkowski Bronisław, ur. 25 lipca 1840 r. w Pultusku, nauki średnie odbywał w szkole pultuskiej (1852—1857) a później w warsz. gimnazjum realnem (1857—1861). W Szkole Głównej w r. 1862 słuchał nauk matematycznych, a w latach 1863—1868 lekaarskich. Początkowo praktykował (1869—1875) w Żarkach; obecnie zajmuje się wykonywaniem lekarskim w Saratowie.

Wypadek ospy ze złozeniem w wystąpieniu właściwej wysypki (purpura febrilis). Gaz. lek. T. XIV 1873, str. 65—68.

Ruszel Jan, w pismach z czasów Zygmunta III jako lekarz chlubnie wspomniany.

Por. Siarczyński: II, 92. Gąsiorowski II, 190.

Ruthenus Bazyl, obywatel i aptekarz warszawski około 1445 r.

Por. Zubrzycki: str. 106.

Rutkowski Maciej, współczesny lekarz w Gośtyniu w W. Ks. Poznańskim. Urodził się w Kościanie i tam też pierwsze pobierał nauki, wydział lekarski ukończył w Wrocławiu, w latach 1870 i 1871 pełnił obowiązki lekarza asystenta w wojsku pruskiem, w czasie tym zaszczyconym został orderem krzyża żelaznego kl. II.

Die künstliche Frühgeburt in Rücksicht auf die Catheterisation, Turnier's Blase und Kiwisch's Douche. Breslau, F. W. Jungfer's Buchhand., 1872, w 8-ce. str. 37 i III. Diss. inaug.

Rutkowski Roman, (z Krakowskiego).

Des hémorrhagies cérébrales spontanées. Montpellier 1839. Thèse.

Rutkowski A.

Krup z przyczyny mechanicznej Tyg. lek., 1851 r. Nr. 21.

Rutsch Karol Edward (Rucz), ur. 28 lutego 1787 r. w Trzcielu w W. Ks. Poznańskim; ukończywszy gimnazjum w Toruniu, od 1804 r., przykładał się do nauk lekarskich w Halli, później w Berlinie i Wiedniu, gdzie został promowany. Po bitwie pod Wagram pełnił służbę lekarską w szpitalach francuzkich w Wiedniu; następnie udał się do Francji i północnych Włoch; w Turynie dwa lata pełnił służbę szpitalną. W 1812 r. przybył z armią francuzką do Polski. W r. 1815 uzyskawszy pozwolenie do praktyki lekarskiej, został lekarzem okręgowym na Kujawach, obowiązki te pełnił do r. 1819. Następnie był powołany na posadę prosektora i asystenta do kliniki uniwersyteckiej w Warszawie. W r. 1822 został lekarzem księżny Adamowej Czartoryskiej, z którą długi czas podróżował za granicami kraju. W r. 1827 wrócił do Warszawy, gdzie wkrótce (26 stycznia 1828 r.) na zapalenie płuc umarł.

Rutsch (Rucz) Emil Edward Ryszard, syn poprzedzającego, ur. r. 1820 w Warszawie, średnie nauki pobierał w liceum warszawskim (1829—1831) a później w gimnazjum wrocławskim; do medycyny przykładał się od r. 1840 w Wrocławiu; dyplom doktorski otrzymał w Berlinie w 1846. Bogaty swój księgozbiór przekazał warszawskiemu towarzystwu lekarskiemu.

De streptu praesystolico in stenosi ostii venosi. Berolini, 1846, w 8-ce, str. 38 Diss. inaug.

Rybicki Wiktoryn, ur. około roku 1774 w okolicach Kamienna-podolskiego; ukończywszy nauki lekarskie w Krakowie, został r. 1794 lekarzem pułku naczelnikowskiego, z którym dzielił mozoły wojenne a przy wzięciu Pragi przez Suworowa ciężko był ranny. W r. 1797 powołany był do Pułtuska jako lekarz biskupa płockiego Szembeka. W w r. 1802 promował się do stopnia doktora medycyny w Królewcu. W latach 1809—1815 sprawował obowiązki fizyka powiatu pułtuskiego i ostrołęckiego; w tym czasie jako lekarz sztabowy brał udział w wyprawie napoleońskiej r. 1812 i 1813. Później był fizykiem departamentowym a na koniec fizykiem województwa płockiego. W r. 1830 urzędowanie porzucił. Umarł w Płocku r. 1834.

Mantissa ad dissertationem suam inauguralem de dentitione difficili. Regiomonti, typ. H. Degen, 1802, w 8-ce, str. 24.

Rybicki Oktawjan, syn poprzedzającego ur. roku 1819, nauki lekarskie ukończył w Wilnie r. 1836. Odbiwszy wycieczkę naukową do Paryża, osiedlił się w Łasku, skąd przeniósł się do Sieradza, gdzie roku 1852 padł ofiarą cholery.

Rybicki Stanisław, wnuk Wiktoryna a syn Teofila, zasłużonego technologa, ur. w Warszawie r. 1843; średnie nauki pobierał w warsz. gimnazjum realnem, lekarские w Szkole Głównej (1860—1865). W r. 1867 mianowany został lekarzem powiatu w Skierniewicach, gdzie za jego inicjatywę i jego przeważnie staraniem założono r. 1872 szpital ś. Stanisława. Szpitalem tym zarządza od r. 1873 a nadto jest lekarzem drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej.

Zapalenie mózgu z objawami czynnego przekrwienia tego organu i jego opon; ostre zapalenie żołądka i kiszek; przewlekły katar oskrzeli. Klinika, 1867, Nr. 13 i 14.

Rana postrzałowa głowy ze strzaskaniem kości ciemieniowej lewej; wyzdrowienie. (Tamże. T. V. 1869, Nr. 26).

Kilka słów o sposobach wywiązywania główki płodu na ostatku występującej. (Tamże, T. VI, 1870 r. Nr. 17).

Dwa przypadki drgawek porodowych, z uwagami nad stosowaniem klejczy po sztucznem rozszerzeniu ujścia macicznego. (Tamże, T. VIII, 1871, Nr. 8, 9, 10, 11).

Drgawki, właściwe ciężarnym, rodzącym i położnicom. — Eclampsia gravidarum parturientium et puerperarum, eclampsia puerperalis. Dodatek do Kliniki, T. VI, 1870, str. 123—289.

Toż, w oddz. odb. Warszawa druk Czerwińskiego i Spółki 1870, w 8-ce, str. 167. Ocena podał Konitz w Pam. Tow. lek. warsz. T. LXVI, 1871, str. 301.

Kilka uwag o eklampsji rodzących w odpowiedzi D-wi Konitz. (Tamże, T. LXVII 1872, str. 199).

Zgorzel starości całej goleni i stopy—odjęcie nóg, śmierć w 23 dni po operacji. Klinika T. VIII, 1871, str. 224—228.

Bezsłusne leczenie wścieklizny (hydrophobia) wodanem chloralu. Medycyna 1873, Nr. 25.

Dwa przypadki drgawek porodowych (eclampsia). (Tamże, 1873, Nr. 28—29).

Wypadnięcie (prolapsus) dolnej części macicy wraz z główką płodu podczas porodu czasowego, (z drzeworytem). Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. warsz. (Tamże, 1873, Nr. 37).

Czy choroba i śmierć były następstwem pobicia? (Tamże, 1874, Nr. 13).

Kilka uwag dotyczących zupełnego rozpowszechnienia u nas szczypania ospy ochronnej. (Tamże, 1874, Nr. 49, 51).

Guz w dolnej i środkowej części brzucha. (Pam. tow. lek. warsz. T. LXXI, 1875, str. 243).

Przypadek drgawek porodowych bez biłkomoczui. Przyczynek do badań nad eklampią. (Medycyna, 1881, Nr. 1—2).

Śmierć z rozjechania pociągami drogi żelaznej. Ojciebójstwo czy przypadek. (Tamże, 1881, Nr. 9—10).

Kilka uwag praktycznych o obrocie na nóżki. (Tamże, 1882, Nr. 14, 15, 16).

O szczypaniu ospy. (Z powiatu Skierniewickiego. (Tamże, 1883, Nr. 12).

Rybickowicz Serafin, rodem z Sandomierza, biegły matematyk i lekarz, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1576 roku. Umarł 22 paźdz. 1591.

Por. Lib. promot. I, str. 216. Starowolski: Monument. 180.

Rychlicki Władysław.

Z Kliniki lekarskiej prof. D-ra Korezińskiego w Krakowie.

Kilka słów o pneumatometrii czyli, manometrii płuć pod względem fizyologicznym i rozpoznawczym. (Medycyna, 1877, Nr. 27—30).

Rydel Lucyan, ur. 17 listopada 1838 r., długi czas był asystentem profesora Arlta w Wiedniu, w r. 1866 mianowany został docentem okulistyki na wszechnicy Jagiellońskiej, a niebawem i profesorem zwyczajnym tej umiejętności, oraz dyrektorem kliniki ocznej.

Ueber den Schichtstaar, (Wien. med. Halle, 1864, IV, str. 7—15).

O zaćmie warstwową (Cataracta zonularis, cataracta nuclearis stationalis). Przegl. lek. 1864. T. III. Nr. 3, 4, 6, 8, 10, 12, 14).

Dalekowidzenie, kurza ślepotą, barwikowe wyrośnięcie siatkówki. Z kliniki okulistycznej prof. Arlta w Wiedniu. (Tamże, 1864, Nr. 23, 24, 35, 36, 37, 38).

Uwagi nad przypadkiem opisanym przez D-ra Blumenstoka w Nr. 43 i 44. (Przegl. lek. z b. r. Hypermetropia cum sclerectasia postica oculi dextri, glaucoma fulminans sinistri). (Tamże, 1864, Nr. 47, 48, 49).

O leczeniu oderwania siatkówki za pomocą operacji. (Prześ. wykładu mianego w Tow. lek. wied. w d. 7 kwietnia 1865 r.) (Tamże, 1865, Nr. 18, 19, 20, 21, 22).

Ueber die Durchschneidung der abgelösten Netzhaut. (Oesterr. Zeitschrift f. prakt. Heilkunde, 1865, Nr. 17. Wien. med. Wochenbl. 1865, XXI, 16).

Jaskra (glaucoma) i trydektomia. Z kliniki okulistycznej prof. Arlta w Wiedniu. (Przegl. lek. 1865, Nr. 32, 33, 34, 35).

Inflammatio tunicae vaginalis bulbi. (Praca dokonana wspólnie z D-em O. Beckerem w pracowni prof. Arlta w Wiedniu). (Wien. med. Wochenschr., 1866, XVI, 65, 66).

Spostrzeżenia nad jaskrą (glaucoma). (Tamże, 1869, Nr. 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46).

Dwa przypadki zaćmy traumatycznej wyjaśniającej się doborownie podał i uwagami objaśnił... (z ryciną chromolitograficzną). (Przegl. lek. 1866, Nr. 48, 49, 50, 51).

Bericht über die Augenklinik der Wiener Universität, 1863—1865. Unter Mitwirkung des prof. Dr. Ferdinand Arit herausgegeben von Dr. Max Tetzler, Dr. Lucina Rydel und Dr. Otto Becker. Wien, W. Braumüller, 1867, w 8-ce. T. VI, str. 195 i 6 tabl. W dziele tym zbiorowcom następujące artykuły opracował Rydel: Berstung des Bulbus an der Grenze zwischen der Cornea und Sclerotica in Folge eines Stosses, Abgang der Linse. Heilung mit Erhaltung des Sehvorgangs, (str. 64—65). Acute Irdochorioiditis. Ueberraschende Wirkung einer localen Blutentziehung, (str. 71—72). Ein Fall von chronischer Irdochorioiditis, durch 13 Jahre beobachtet, (str. 72—78). Schichtstaar, Iridenkleisis, 15 Monate später eitrige Iridokykklitis, (str. 80—81). Drei Fälle von Netzhautablösung. In einem Falle Heilung durch Punction der Netzhaut, (str. 81—86). Spontane Aufhellung von Cataracta traumatica, (str. 87—96). Massenhafte Glaskörperblutung nach eminenter Verkältung und Durchnässung. Heilung, (str. 101—102). Supraorbitalneuralgie, geheilt durch Einpinselungen von Jodtinctur, (str. 115—116). Exophthalmus traumaticus. Heilung, (str. 118—119). Ueber Glaukom, (str. 132—135).

Krótkowidzenie między dziećmi szkolnymi i stosunek tegoż do ławek i oświetlenia izb szkolnych. Podług pracy Cohna. (Przegl. lek. 1867, Nr. 26, 27, 28).

Sposób operowania zaćmy podług metody Graefego. (Tamże, 1867, Nr. 28—29).

Spostrzeżenia i uwagi nad działaniem bobu kalabarskiego w chorobach oczu, mianowicie w porażeniu akomodacji. (Tamże, 1869, Nr. 37).

Beobachtungen und Bemerkungen über die Wirkung der Calabarbohne bei Augenkrankheiten, namentlich bei Anomalien der Accommodation. Aus dem Polnischen. (Klin. Monatsbl. f. Augenh. 1870, str. 148—156).

Wyjaśnienie niektórych zjawisk jaskry (glaucoma) ze stosunków anatomicznych i zasad fizjologicznych. (Rocz. tow. nauk. krak. 1871, poczet 3-i, T. XIX, str. 101—123).

Toż, w oddz. odb. Kraków, 1870, w 8-ce, str. 23.

Ein Beitrag zur Lehre vom Glaucom (Archiv f. Ophthalmologie, 1872, T. XVIII, str. 1—17).

Sztuczne zabarwianie błon rogówki. (Przegl. lek. 1871, Nr. 16, 17).

Zaćma czarna (cataracta nigra). Tamże, 1875, Nr. 10, str. 93).

O barwnikowym zwyrodnieniu siatkówki (retinitis pigmentosa). (Tamże, 1876, Nr. 13, str. 133).

Spostrzeżenia kliniczne nad zaćmą i jej operacją poczynione od października 1869 po koniec 1877 roku w klinice okulistycznej uniw. Jagiell. (Tamże, 1878, Nr. 15, 16, 17, 18, 19, 20).

Toż, w oddz. odb. Kraków, druk uniw. Jag. 1878, w 8-ce, str. 45. Referat z tej pracy znajduje się w Klin. Monatsbl. f. Augenheilkunde, 1880, str. 90.

O wykrywaniu symulacji ślepoty i niedowidzenia. (Podług wykładu mianego na posiedzeniu komisji sądowo-lekarskiej Tow. lek. krak.) (Tamże, 1879, Nr. 24, 25, 26).

Ueber die Ernürung simulirter Blindheit und Schwachsichtigkeit. (Feldarzt 1879, Nr. 11—13).

Badanie przyrządu wzrokowego w celu rozpoznawania jego chorób. Wykłady kliniczne. (Przegl. lek. 1881, Nr. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30).

Sekeya okulistyczna międzynarodowego zjazdu, w Londynie. (Tamże, 1881, 42, 43, 45, 49, 50).

Jubileusz prof. Arlta. (Tamże, 1882, Nr. 17).

O leczeniu odernania siatkówki i jego wynikach w klinice okulistycznej uniw. Jagiell. (Tamże, 1884 str. 17—19, 57, 58, 81—83, 123, 125).

Toż w osob. odb. Kraków, druk uniw. Jag., 1884, w 8-ce, str. 25.

Rydygier Ludwik, ur. r. 1850 we wsi Doszocynie, do gimnazjum uczęszczał w Chelmie, medycyny słuchał od r. 1869 w Gryfii, później (1872) w Berlinie i Strasburgu (1873); dyplom doktorski osiągnął w Gryfii r. 1874. Oddawał się przeważnie chirurgii pod kierunkiem Langenbecka, Lücke-go, Vogta i Huetera; przy tym ostatnim pracował jako asystent. W r. 1878—9 wykladał na uniwersytecie Jenajskim chirurgię w charakterze docenta prywatnego. W r. 1880 osiadł w Chelmie, gdzie założył klinikę prywatną chirurgiczną, którą dotychczas zarządza.

Przecięcie tchawicy dolnej (tracheotomia inferior) wskazane zżewieniem głowni w skutek laryngotomii, wykonanej podług Viq d'Azyra i kilka słów o założeniu Cricotracheotomii podług Huetera. (Gaz. lek. T. XIV, 1873, str. 81—84. (Przegl. lek. 1873, Nr. 4).

Przypadek zaniku wątroby ziarnkowatej (cirrhosis hepatis), dowodzący, że mięszsz wątroby podzaz tej choroby zanikły, może odrastać. Z kliniki prof. Traubego. (Gaz. lek. T. XIV, 1873, str. 145—147). (Przegl. lek. 1873, Nr. 10).

Zasady leczenia tyfusu brzuszego. Podług prof. Frerichsa. (Gaz. lek. 1873, T. XIV, str. 241—243).

Dwa wypadki zżewienia otworu macicznego: pierwszego zżewienia wrodzonego całego kanału, drugi zżewienia ujścia zewnętrznego wskutek przyżegania kwasem azotowym i kilka słów o krwistoku macicznym. (Tamże, T. XV, 1873, str. 129—137).

Dwa wypadki zgorzeli starczej. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 49—54).

Wypadek przetoki tchawico-przelykowej w skutek zamierzonego samobójstwa. (Tamże, T. XVI, str. 337—341).

Experimentelle Beiträge zur Lehre von der Wirkung der Carboleskura. (Greilswald, 1874, w 8-ce, str. 38 Diss. inaug).

Przyczynki do nauki o działaniu kwasu karbолоwego. (Gaz. lek. T. XIX, 1875, Nr. 14—15).

Kilka uwag o działaniu morfiny. (Tamże, T. XIX, 1875, Nr. 19).

Salicylan sodu, nowy środek przeciwgorączkowy. (Tamże, T. XX, 1876, Nr. 5).

Wypadek wyleczenia powierzchownej przetoki pęcherzo-macicznego-pochwowej jednorazową operacją i kilka słów o rozmaitych sposobach operowania przetok pęcherzo-pochwowych. (Tamże, T. XXII, 1877, Nr. 7).

O działaniu chloroformu (podług Hütera). (Tamże, T. XXII, 1877, Nr. 19).

O leczeniu chirurgicznym wiewiórow i pierwotnych, stwardnień przymiotowych. (Tamże, T. XXIII, 1877, Nr. 15).

O zdrojach oczyszczających i stosunkach ich do zagranicznych. Odczyt mianu na posiedzeniu wydziału lekarsko-przyrodniczego tow. nauk. toruńskiego. Poznań, 1877, w 8 ce, str. 18. Oddz. odb. z Kuryera Poznańskiego.

Czy należy we wszystkich przypadkach wodniaka mosnowego nabytego używać leczenia doszczętnego przez nacięcie guza i założenie oprawy przeciwniejącej. (Przeg. lek. 1877, Nr. 22—23).

Nowe sposoby wypielowania stawu barkowego i stawu biodrowego. (Tymczasowe doniesienie). (Tamże 1877, Nr. 25).

Nowy sposób leczenia stawów wrzecznych. (Tamże, 1878, Nr. 9, 10).

Krótkie sprawozdanie z VII zjazdu niemieckich chirurgów w Berlinie. (Tamże, 1878, Nr. 17).

Sprawozdanie dokładniejsze z niektórych ważniejszych rozpraw mianych na VII zjeździe chirurgów niemieckich w Berlinie. (Tamże, 1878, Nr. 28).

Sprostowanie kazuistyczne z klinik chirurgicznych w Warszawie i w Wiedniu. (Tamże, 1878, Nr. 18).

Przypadek niedokrewności złośliwej wraz z operacją przetoczenia krwi. (Tamże, 1878, Nr. 25, 26, 27).

Uzupełnienie artykułu o niedokrewności i transfuzji. (Tamże, Nr. 28).

Eine neue Methode zur Behandlung von Pseudarthrosen. Academische Habilitationsschrift der II. med. Facultät zu Jena vorgelegt von D... (Jena M. Hermsdorf 1878 in 8-vo, str. 28).

Toż, w Deutsche med. Wochenschrift, 1878, Nr. 27—28.

Demonstration von Becken mit Asymetrie des ersten Kreuzbein-resp. letzten Lendenwirbels. (Verhandl. d. deutsch. Gesellsch. f. Chir., VII Congress, 1878, I. Th., str. 123).

O martwinie fosforowej. (Przegl. lek. Nr. 17, 18, 20, 21, 23).

Ueber Phosphornerose. (Deutsche Zeitschrift f. Chirurgie, 1879, XI, str. 571).

Krótkie sprawozdanie z VIII zjazdu niemieckich chirurgów w Berlinie. (Przegl. lek. 1879, Nr. 18).

Sprawozdanie dokładniejsze z niektórych ważniejszych rozpraw mianych na VII zjeździe chirurgów niemieckich w Berlinie. (Tamże, 1880, Nr. 2, 3).

List z Berlina (Przegl. lek. 1880, Nr. 16).

Sprawozdanie z prywatnej kliniki chirurgicznej D-ra Rydygiera od 7 października 1878 r., do 1 stycznia 1880 r. Wstęp. (Przegl. lek. 1880 r. Nr. 7).

Zmiazdzenie łokcia i ramienia. Wyłuszczenie pierwotne w stawie barkowym. Wyzdrowienie. (Podał W. Wehr). (Tamże, 1880, Nr. 11, 12).

Dwie owaryotomie. Wyzdrowienie. (Tamże, 1880, Nr. 13, 14).

Trzy przypadki przetok pęcherzowo-pochwowych, wyleczenie. (Tamże, 1880, Nr. 21).

Pięć wypielowań stawowych; wyleczenie wszystkich. (Tamże, 1880, Nr. 22, 23).

Trzy przypadki wypielowania kości. (Tamże, 1880, Nr. 49).

Wycięcie raka odźwiernika żołądkowego, śmierć w 12 godzinach. (Tamże, 1880, Nr. 50).

Exstirpation des carcinomatösen Pylorus. Tod nach 12 Stunden (Deutsche Zeitschr. f. Chirurgie, 1881, T. XIV, posz. 3 i 4, Centralbl. f. Chir., 1881, Nr. 12).

Przytyczek do przeciwnego wypielowania stawów, mianowicie wypielowania stawu kolanowego w gruźlicy stawowej. (Przegl. lek. 1880, Nr. 28, 29, 30, 31, 32).

Zur antiseptischen Gelenkresection mit besonderer Berücksichtigung der Kniegelenkresection bei Gelenk-tuberculose. (Deutsche Zeitschr. f. Chir., XVII 309—343).

Przypadek wycięcia całej macicy wraz z jajnikami i kilka uwag o zmianach poczynionych w sposobie operowania Freund. (Przegl. lek. 1880, Nr. 38).

Ein Fall von Exstirpation des ganzen Uterus und beider Ovarien nach Freund, nebst einigen Bemerkungen zur Operationsmethode. (Berl. Klin. Wochenschr. 1880 Nr. 45, str. 642).

Drugi przypadek wycięcia całej macicy wraz z jajnikami sposobem Freund-Rydygiera. Wyzdrowienie. (Przegl. lek. 1881 Nr. 12).

Ueber Magenresection mit Demonstration von Praeparaten (Langenbeck, Arch. f. klin. chir., T. XXVI, posz. 3).

Czy spray stanowi eżegz potrzebną sposobu przeciwnego? Studium krytyczno-doświadczalne. (Przegl. lek. 1881, Nr. 26, 27).

Zur Sprayfrage. (Deutsche Zeitschr. f. Chir., T. XV, 3, 4).

10 przypadków laparotomii. (Przegl. lek. 1881, Nr. 29, 31).

Zehn Fälle von Laparotomie (Deutsche Zeitschr. f. Chir., XV, 3, 4).

Przytyczek do nauki o powstawaniu zwichnięć ręki. (Przegl. lek. 1881, Nr. 31).

Zur Aetologie der Handgelenkluxation. (Deutsche Zeitschr. f. Chir., XV, 3, 4).

Zwei Probeincisionen bei Abdominaltumoren. Deutsche Zeitschr. f. Chir., 1881, XV, str. 286).

Pierwszy przypadek wycięcia odźwiernika celem usunięcia wrzodu w skutek wrzodu. Wyzdrowienie. (Przegl. lek. 1881, Nr. 50).

Die erste Magenresection beim Magengeschwür. (Berlin. klin. Wochenschr., 1882, Nr. 3).

Zjazd chirurgów niemieckich w Berlinie. (Przegl. lek. 1881, Nr. 18, 19, 20).

Sprawozdanie z niektórych rozpraw mianych w sekcji chirurgicznej zjazdu w Londynie. (Tamże, 1881, Nr. 37).

O wycinaniu okręgowym kawałków jelita z następnym zeszytciem obu odcinków. (Enterorrhaphia). Wykład kliniczny miany w streszczeniu na III Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie 1881 r. (Tamże, 1881, Nr. 40, 41, 42, 43, 44).

Ueber circulaire Darmresection mit nachfolgender Darmnaht. (Berl. klin. Wochenschr. 1881, Nr. 41—43).

Ciekawy przypadek dwukrotnego wycięcia kawałków jelita—wyzdrowienie; kilka uwag o technice operacyjnej na podstawie nowopodjętych doświadczeń. (Przegl. lek., 1882, Nr. 19—20).

Ein interessanter Fall von zweimaliger Darmresection; Heilung, nebst einigen Bemerkungen zur Operationstechnik bei Darmresectionen. (Berlin. klin. Wochenschr. 1882, str. 577).

O wycinaniu odźwiernika. Wykład kliniczny. (Przegl. lek., 1882, Nr. 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42. (Spr. podał L. Szuman w Gaz. lek. 1883 Nr. 7).

Nowy sposób wypielowania kości śródstopia celem wyleczenia stopy szpotawej zastarzałej. (Przegl. lek. 1882, Nr. 46).

Naftalin jako środek opatrunkowy. (Przegl. lek. 1883, Nr. 14).

Przypadek gastro-enterotomii. (Tamże, 1883, Nr. 16 str. 201).

Zur Naphthalinbehandlung. (Berlin. klin. Wochenschr., 1883).

Ein Fall von Gastro-Enterostomie. (Centralbl. f. Chir., 1883).

Pierwszy przypadek gastro-enterotomii w obec zwichnięcia dwunastnicy po wrzodzie. (Przegl. lek. 1884, Nr. 19).

Nowy sposób wypielowania stawu biodrowego. (Doniesienie tymczasowe). (Gaz. lek. 1884, Nr. 20).

Rydyżek Bernard, ur. w Bytoniu na Szląsku, (oficer polski).

Diss. sur la variole. Montpellier. Jullien, 1834, w 4-ce, str. 16.

z **Rydzyny Piotr**, syn Jana, lekarz, stopień magistra m. wyzwoł. osiągnął w Krakowie 1575 r.

Por. Oettinger... 218.

Rymarkiewicz Antoni Kalikst, ur. we Wschowie 15 października 1824 r., do medycyny przykladał się w Królewcu i Wrocławiu i tu 1850 r., dyplom doktorski osiągnął. Praktykował w Kaliszu, a od 2-cho lat mieszka w Warszawie i grasuje jako mateista.

De mutationibus organismi muliebris, quae praeter organa sexualia graviditate afficiuntur. Vratislaviae, 1850, w 8-ce. Diss. inaug.

Rymarkiewicz Józef Benedykt, ur. we Wschowie 21 marca 1828 r., do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, stopień doktora medycyny uzyskał w Wrocławiu 1855 r., obecnie praktykuje w Kaliszu.

De funiculi umbilicalis prolapsu. Vratislaviae, 1855, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Rymkiewicz Feliks, ur. r. 1799 na Białej Rusi; średnie nauki pobierał w Mochyłowic; do medycyny przykladał się od r. 1816 w Wilnie i tam 21 czerwca r. 1821 dyplom doktorski otrzymał. Zwróciwszy na siebie uwagę swą zdolnością i pracowitością, został mianowany pomocnikiem prefekta instytutu medycznego; w r. 1825 został przy uniwersytecie adiunktem; w r. 1829, profesorem terapii szczegółowej i fizjologii. Na tém stanowisku pozostał i w przeobrażeniu z uniwersytetu akademii wileńskiej aż do r. 1838, w którym objął po śmierci Śniadeckiego ster kliniki chorób wewnętrznych. Po zamknięciu akademii powołany został na lekarza naczelnego w szpitalu wiejskim Sawicz. Umarł 11 sierpnia 1851 r. Był to mąż głębokiej nauki, słynny z erudycji i nadzwyczajnej pamięci. Jędrzej Śniadecki nazywał go chodzącą biblioteką. Praktyką lekarską mięską niechętnie się zajmował, przekładając nad nią pracę kliniczną i gabinetową.

Diss. inaug. medico-practica exhibens observationum par in morbum qui croup dicitur, cum epierisi. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1821, w 8-ce, str. 41.

O chorobie pływaka, sposobie ich zachowania i używania. Wilno, J. Zawadzki, 1822, w 8-ce, str. 4. Oddz. odb. z Dziennika med. chir. i farm. T. I, 1822, str. 310—315.

O kamieniach urywnych. (Dziennik med. chir. i farm. T. I, 1822, str. 296—310).

Toż, w osobn. odb. Wilno, A. Marcinowski, 1822, w 8-ce, str. 14.

O robakach żyjących w ciele człowieczem, podług dzieła Bremsera Über lebende Würmer im lebenden Menschen, Wien. 1819. (Dziennik med. chir. i farmacji. Wilno, 1822, T. I. str. 419—464, z rycinami).

Toż, w osobn. odb. Wilno, A. Marcinowski, 1822, w 8-ce, str. 45.

Niektóre postrzeżenia ściągnięte się do chorób serca, worka sercowego i norty. (Tamże, str. 573—589).

Toż, w osobn. odb. Wilno, A. Marcinowski, 1822, w 8-ce, str. 18.

Postrzeżenie wylewu wodnistego w głowie z niektórymi symptomatami choroby błękitnej połączo-

nego. (Dziennik med. chir. i farm. Wilno, 1823, T. II, str. 39—47).

Toż, w osobn. odb. Wilno, A. Marcinowski, 1823, w 8-ce, str. 10.

O chorobach jajeczników. (Tamże, str. 135—204).

O bólu żołądka. (Tamże, str. 204—217).

O poznanii i leceniu choroby hemoroidalnej. Streszczenie monografii G. L. Rau. (Tamże, str. 246—263).

O zapaleniach wewnętrznych u dzieci, w szczególności o zapaleniu płuc, kiszki i wątroby. (Tamże, str. 268—272).

Niektóre postrzeżenia ściągnięte się do choroby koltanowej z uwagami nad jej naturą. (Dz. med. chir. i farm. Wilno, T. II, 1823, w 4-ce, str. 352—375).

Wykład nauki p. Broussais (podług Goupil'a). (Tamże, str. 375—517).

Toż, w osobn. odb. p. t. Krótki rys nauki lekarskiej p. Broussais. Wilno, J. Zawadzki, 1824, w 8-ce, str. 145.

O użyciu stetoskopu. (Tamże, str. 517—560 z tabl. Toż, w osobn. odb. Wilno, J. Zawadzki, 1824, w 8-ce, str. 46, I tabl.

O nauce Hahnemanna. (Tamże, T. I, 1830, str. 78—102).

Toż, w osobn. odb. Wilno, A. Marcinowski, 1830, w 8-ce, str. 25.

O sposobie poznawania chorób dzieciennych. (Tamże, str. 121—127).

Wiadomość o chorobach w Wilnie, r. 1821 i 1822 panujących, lub od członków postrzeganych, wyjęta z dziennika towarzystwa. (Tamże, 1830, str. 138 do 149).

Toż, r. 1823 i 1824. (Tamże, str. 284—297, 449—464).

Wiadomość o cholery i sposobach oczyszczania powietrza. (Wilno, A. Marcinowski, 1830, w 8-ce, str. 24. Opracował wspólnie z J. Fonbergiem.

Morbis cutis tabulis succinate descripti. Vilnae, J. Zawadzki, 1830, I, tabl. fol.

Oprócz bardzo wielu sprawozdań z prac eudzoziemskich, opisał wspólnie z Adamowiczem i Leonowem gabinet anatomiczny wileński. (Museum anatomicum. Vilnae, 1841, ob.), a nadto do słownika łacińsko-polskiego wydanego przez Bobrowskiego opracował terminologię lekarską.

Rys historyczno-statystyczny szpitali i innych zakładów dobroczynnych w Królestwie Polskim. (Biblioteka umiej. lekarskich. Wydanie red. Gaz. lek.) T. I, z planami szpitali. Warszawa, druk. Józefa Bergera, 1872, w 8-ce, k. 2, str. III, XIX, 576 i tablice 3.

Rys zasad chirurgii wojennej. Tłumaczyli: Karwowski, Kobylański, Wileczyński, Rozenzweig, Stummer, Estreicher Ant., Bugajski i inni. Przekład w ciągu dni kilku dokonany z języka niemieckiego. Warszawa, 1863 nakładem I. Kauffmanna i F. Hoesieka, druk Ignacego Krokoszyńskiego, w 16-ce, str. 153, Karta niel. I.

Rys na porównanie kiny z angusturą przez badacza natury; w Krakowie 1794, w 8-ce, k. n. 8.

Ryszkowski Franciszek Skawery, ur. r. 1746 w Krakowie; stopnie filozoficzne osiągnął w akademii Jagiellońskiej; do medycyny przykladał się w Bononii. Wróciwszy do miasta rodzinnego, zajmował się praktyką lekarską; czasowo był profesorem akademii. Umarł 26 kwietnia 1809 r.

Przestroga i lekarstwo na choroby z zarazy morowego powietrza pochodzące. Wszystkim a wszystkim prawie miast, miasteczek, wsiów obywatelom chcącym zdrowie swoje ocalić ku wiedzeniu wiele potrzebne

przez... z różnych autorów łacińskich, osobliwie z dyssertacyi o powietrzu r. 1775 wydanej a publicznie 11 lipca w tejsze akademii odprawionej, ojezysnym językiem r. 1776 napisane. W druk. kolegium większego, w 8-ce.

Toż, w kalendarzu z r. 1774, opracowane podług rozprawy J. N. Lucyego (ob).

Stan człowieka zdrowego naturalny, podług pism sławnych naukę męzów. Przez Franciszka Ksawerego Ryszkowskiego w akademiach: krakowskiej nauk wyzwolonych i filozofii, w bonońskiéj zaś medycyny doktora. Ojezysnym językiem skreślony w Krakowie w r. 1786 w 8-ce, w Drukarni szkoły głównéj koronnej, str. 326, k. 6.

Toż. Kraków, druk akademicki, 1808, w 8-ce, str. 326, k. n. 4.

Nadto od roku 1774 do 1806 wydawał kalendarze.

Rzadkowski Michał, ur. 27 sierpnia 1836 r. w Daleszycach, szkolne nauki pobierał w Kielcach, medycyny słuchał (1857, 1866) w Warszawie. W latach 1867—1871 był lekarzem powiatu węgrowskiego, 1871, 1873, lekarzem szpitala św. Tadeusza w Łukowie. Następnie zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Proszowicach. W r., 1877—1879 w czasie wojny rossyjsko-tureckiej pełnił służbę lekarską w szpitalach wojskowych w Brześciu litewskim i w Odesie. Później krótki czas przebywał w Siedlcach i w Kolbieli; od r. 1881 praktykuje w Bełchatowie.

Epidemija zapalenia osłon mózgowo-rzeniowych, (Meningitis cerebrospinalis s. Typhus cerebrospinalis, Spotted fever, Tifo apoplettico) w m. Proszowicach i jego okolicy w r. 1875—1878. (Medycyna, 1879, Nr. 39, 40, 41).

Potwór bliźniaczy, czyli zrosłak jednogłowy i jednopepkowy. Monstrum duplicium s. geminus colitus monocephalus et monomphalus. (Tamże, 1879, Nr. 47).

O leceniu ropnego zapalenia ucha za pomocą czopków z waty hygroskopijnej. (Tamże, T. VIII, 1880, Nr. 42).

Przyczynki do nauki o umiejscowieniach czynności i złożeń mózgowych. (Localisationes cerebrales). (Gaz. lek. 1884, Nr. 6).

Rząśnicki.

Wąglik i czarna krostka. (Gaz. lek. T. V, 1868, str. 141—142.

Rzeczniowski Leon, lekarz współczesny w Nowem Mieście.

Rzadki przypadek padaczki połowicznój klinicznej samoistnej (epilepsia hemispastica Jacksonii idiopathica). (Gaz. lek. r. 1883 str. 981).

Rzepecki Jan Dominik, (z Konstantynowa).

Du cathéterisme de l'oesophage, de la trompe d'Eustache et du canal nasal. Dire dans quel but on pratique ces opérations. Des indications en thérapeutique. Où doit on chercher les indications les plus importantes? Déterminer par les considérations physiques, si le cerveau éprouve extérieurement la pression atmosphérique, et s'il peut présenter des mouvements dans l'intérieur du crâne. Des follicules dentaires. Du mode de développement des follicules des dents bicuspidés, et de la situation qu'ils occupent aux diverses époques de leur développement. Paris, Rignoux, 1841, w 4-ce str. 35. Thèse.

Rzepnikowski Teofil, ur. r. 1843 w Radowiskach, w Prusach zachodnich; nauki gimnazyalne pobierał w Chelmie; medycyny słuchał od r. 1862 w Wrocławiu, później (1863) w Królewcu; następnie wrócił do Wrocławia. Dyplom doktorski otrzymał w Berlinie r. 1867. W r. 1868 osiadł w Lubawie w Prusach zachodnich, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem. Nie małe położyl zasługi około podźwignienia ludności miejscowej. Jego staraniem założone zostało w Lubawie towarzystwo rolnicze, składające się przeważnie z mniejszych właścicieli. W r. 1870 założył tamże kasę pożyczkową na zasadach Schultze-Delitscha i dotąd pomyślnie nią kieruje. Kasy téj obrót wynosił w r. 1882 około 4-ch milionów marek. Za jego inicjatywą powstało w Lubawie towarzystwo przemysłowców, w którym popularnemi odczytaniami krzewi oświatę.

Ueber Trismus und Tetanus. Berlin, Lange 1867 w 8-ce, str. 32. Dias. inaug.

Spółki Reifeisena i Schultzeja w zastosowaniu do naszych potrzeb. Odczyt miany na sejmiku generalnym spółek w Kościanie.

Nadto pisuje do Dziennika poznańskiego w sprawach społecznych.

Sabatowski Józef, ur. 8 marca 1844 roku w Iwnicy, w roku 1862 był internowany w Chocimiu, stąd udał się do Galicyi, Rumunii i Turcyi, gdzie pracował jako wyrobnik, wreszcie w Tessalii zaciągnął się do dragonów tureckich i w bardzo krótkim czasie awansował na podoficera. W roku 1863 przybył do kraju rodzinnego a po upadku powstania wrócił do Konstantynopola, gdzie znów był wyrobnikiem; później bawił w Galicyi a nawet podczas wojny austro-pruskiej w r. 1866 walczył jako ochotnik po stronie austriackiej. Po zawarciu pokoju praskiego, oddał się w Galicyi gorzelnictwu. Na odgłos walk toczących się we Francyi, pośpieszył do Paryża, zaciągnął się do 1 batalionu strzelców wolnych, przyjmował udział w wielu bitwach a raniomy przebywał czas niejaki w Chantilly, skąd udał się do Massachusetts w północnej Ameryce. W r. 1873 powrócił do Paryża i oddał się naukom lekarskim. Uzyskawszy stopień doktorski r. 1879, osiadł stale we Francyi.

De l'utilité de la médication salicylée dans la dysménorrhée. Paris, impr. Parent 1879, w 4-ce, str. 49. Thèse. Poświęcone pamięci S. Gałęzowskiego. Sprawozdanie z tej pracy przez Talkę-Hryniewiczza w Gaz. lek., T. XXVIII, str. 36.

Traitement de la dysménorrhée par le salicylate de soude.

(Wizerunek i życiorys jego znajduje się w „Pantheon de l'industrie, Nr. 374).

Sabinka ob. ze Stradomia, Bartłomiej.

Sabiński Ziemowit.

Sudiebno medycinskoje znaczenie piatien Tardie pri smierci et zaduszenija (suffocatio) i anemii sieleziutki pri asfikticheskich smiertiach S. Petersb. 1865, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Sachs Edmund.

Beitraege zu der Lehre vom Uebergange der Haeze in das Blut. Dorpat, Schönnmanns Witwe und Mattiesen, 1862, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Sadkowski Ludwik, b. prosekter w Krakowie.

Conspectus thesauri anatomiei in universitate Jag. crae. Cracoviae, typ. Univ., 1845, w 8-ce, str. 57. nl. 1. Diss. inaug.

Sadowski Karol Gotfryd, ur. roku 1805 w Drygalech, do gimnazjum uczęszczał w Elku, medycyny słuchał (1822 — 1826) w Berlinie, gdzie promował się do stopnia doktorskiego w r. 1834. Był lekarzem wojska pruskiego.

De abscessibus metastaticis. Berolini, typ. Nie-tackianis, 1834, w 8-ce, str. 28, 2 k. Diss. inaug.

Sadowski Wojciech, rodem z Krakowa, um. r. 1844.

De typho contagioso. Cracoviae, S. Gieszkowski, 1832, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Sagatowski Jan, z Wołynia.

De la carie. Montpellier, 1838. Thèse.

Sakowicz Kassyan Kalikst, nie lekarz, ur. r. 1578 w Podteliczu, nauki pobierał w akademii krakowskiej i zamojskiej. Początkowo był nauczycielem domowym. Wstąpiwszy do zakonu augustyanów w Krakowie, gdzie r. 1647 życia dokonał. Z licznych jego dzieł, jedno odnosi się do medycyny:

Problemata albo pytania o przyrodzeniu człowieka, z łacińskiego na język polski przełożone. Do których przydane są y przedmowy aktom weselnym y pogrzebnym służące. Kraków, 1620, w 8-ce. Jest to przedruk dzieła Jędrzeja Głabra z Kobylina (1535). Dla niepoznaki Sakowicz dał inny układ, zmienił tytuły rozdziałów, niektóre opuszcł a inne własnymi pomnożył przypisami.

Sakowicz, z Białejcerkwi.

Wiadomość o limanach odeskich. (Rzecz czytana na posiedzeniu komisji balneol. Tow. lek. krak., dnia 22 października 1879 r. Przegl. lek. 1880, Nr. 11, str. 156—158.

Sakowski Piotr, społeczny lekarz w Hodorowie, w Galicyi.

Jaborandi jako lek napotny i nasienny. Z kliniki chorób wewnętrznych prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie). (Przegl. lek. 1875, Nr. 25—33).

Toż. w osob. odb. Kraków, druk Uniw. 1875, w 8-cc str. 67.

Ueber Jaborandi als schweiss—und speicheltreibendes Mittel. (Wien. med. Presse, Nr. 45 1875).

* Salchow Ulrych Krzysztof.

Sposób leczenia i zupełnego wykorzenia zarazy na bydło przez... lekarskiej sztuki Dr. chemii prof. etc. w niemieckim języku opisany a na polski ku pożytkowi krajowemu wyłożony, w Warszawie, w druk. nadwornej J. K. M. 1780 w 8-cc. kart. n. 22.

Toż, Sandomierz, 1785, w 8-cc, str. 46.

Salutryński Eugeniusz.

De la hernie recto-vaginale. Paris 1875 (?) Diss. inaug.

Sałatko-Petryszcza Franciszek, wielce ceniony lekarz na Polesiu ukraińskim, gorliwy współpracownik Tygodnika lek., zginął w 38 r. życia r. 1862, zasypyany ziemią przy poszukiwaniach archeologicznych.

Nowe badania nad konieczną i użycie jej w raku przez D-ra Franciszka Devay. (Tyg. lek. r. 1854 str. 30 i 35). Oprócz tego sprawozdania i wyciągi w Tygodniku lekarskim.

Samelson Marcin, ur. w Krakowie.

Cogitata quaedam de corporum naturalium affinitate, imprimis de vita vegetativa in animalibus, Regiomonti typis academicis 1814, w 8-cc, str. 30. Diss. inaug.

Samter J., lekarz praktykujący w Poznaniu.

Bateria Greneta i jej znaczenie w zastosowaniu galwanizmu do operacji chirurgicznych. Poznań, nakł. i druk. L. Merzbacha 1839, w 8-cc, str. 20.

Samter Wilhelm, ur. w Buku, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał (1855—1859) w Wrocławiu i tam 26 kwietnia 1859 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

Variae tumorum haemorrhoidalium et prolapsus ani operationes inter se comparantur. Vratislaviae 1859, w 8-cc, str. 30. Diss. inaug.

* Sander Henryk.

Historia naturalna, ekonomiczna, rolnicza, zawierająca w sobie materię o stworzeniu w ogólności, o człowieku, o czworonogich zwierzętach po części domowych po części oswojonych dzikich... W niemieckim języku wydana przez... a teraz do powszechnego użytku na polski język przełożona. Kraków 1786—7, w 8-cc, 4 tomy.

z **Sandomierza Serafin** syn Wawrzeńca lekarz i matematyk, bakalarzem nn. wyzwolonych został w Krakowie 1576 r.

Por. Oettinger... 219. Muczkowski 216.

Sankiewicz A.

Spostrzeżenia lekarskie. I. Orchitis rozstwowem sublimatu leczona. Tyg. lek. 1861, Nr. 32.

Wąglik (anthrax) i skuteczne jego leczenie. (Tamże, 1861, Nr. 35).

Czarna krostka (pustula livida, maligna v. carbunculus contagiosus) karbunkul zaraził i leczenie tej choroby. (Tamże 1861, Nr. 36).

Wole i jego podwizywanie. (Tyg. lek. 1861, Nr. 38).

Piód 12 $\frac{1}{4}$ funta ważący. (Tamże, 1861, Nr. 44).

Sanocki Antoni, stopień doktora medycyny otrzymał w Krakowie r. 1829, był około r. 1845 lekarzem przy górnictwie w Jaworznie.

De morbis auditus. Cracoviae, typ. Jos. Czech. 1829, w 8-cc, str. 63. Diss. inaug.

Sapalski Józef.

Beitrag zur Wundfiebertheorie mit Berücksichtigung der Wirkung des Eiters, und anderer Wärme erzeugender Substanzen. (Würzb. Vhdlg. N. T. III 2. p. 141, 1872).

Sapalski Krzysztof, (Sapellius, Sapallius), ur. r. 1588 w Mościskach, w ziemi przemyskiej, stopnie filozoficzne otrzymał w akademii Jagiellońskiej w latach 1609 i 1610. Początkowo był seniorem szkoły warszawskiej, później profesorem fizyki w akademii zamojskiej. Osiągnąwszy wieniec doktora medycyny, został sekretarzem królewskim, lekarzem Zygmunta III i Władysława IV. Z tym ostatnim jeździł do Moskwy. Później przyjął stan duchowny, został doktorem teologii, a wkrótce kanonikiem krakowskim, kieleckim, dziekanem kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie. Umarł w Krakowie 16 lipca 1648, pozostawiwszy zapis na ubogich uczniów. Nauką zjednał sobie u współczesnych sławę: nazywano go chlubą i zaszczytem akademików, światłem wielkiem ziemi polskiej.

Por. Starowski: Mon. Sarm., 45, Łętowski: Katal. bisk., IV, 30, Siarczyński: II, 177, Baliński i Lipiński Star. Polsk. II 625, Jaszyński II, 149.

Sarnowicz Jan, rodem z Sącza.

De debilitate in morbis spuria, ex viribus suppressis oriunda. Viennae, typ. Haykuli, 1811, w 8-cc, str. 56. Diss. inaug.

Sartoris Józef, doktor medycyny i filozofii, członek akademii turyńskiej, sprowadzony był 1785 r., przez Komisją edukacyjną do Wilna dla objęcia katedry chemii i farmacji. On pierwszy na żądanie Chęptowicza zajął się rozbiorem chemicznym wód mineralnych w Stokliszkach 1789 r. (wykazał, że stosunek soli wynosi $\frac{1}{200}$ i podał myśl otrzymania tejże przez zamrożenie). Opuścił Wilno 1793 r. Korzystając z myśli Sartorisza ks. B. S. Jundził wydal: O źródłach solnych i soli Stoklijskiej, Wilno, 1792, w 8-cc.

Por. Starożytn. Pols. III, 430. Pamięt. Tow. lek. warsz. XXVI, str. 84. Kraszewski, Wilno, Tom. IV, str. 373.

* **Saucerotte**, chirurg nadworny króla Stanisława Augusta, wydal:

Examens de plusieurs préjugés et usages abusifs concernant les femmes enceintes. Strasb. 1777.

Por. Gąsiorowski. Tom IV, str. 140.

* Saucerotte Konstanty, ur. 1805 r.

Nowe rady dla kobiet w główniejszych zmianach stanu fizycznego i w słabościach im tylko właściwych, przełożone przez Tomasza Krauzego. Warszawa 1827, w 8-cc.

Toż, tamże, druk Gałęzowskiego i Sp. 1829, w 8-ce, str. 99).

Saulsohn Zygmunt, ur. 1 kwietnia 1810 r., w Warszawie, średnie nauki pobierał w mieście rodzinnem a od r. 1823 w Moguncji. Nauk lekarskich słuchał od r. 1829 w Berlinie, gdzie 19 lipca 1833 r., stopień doktorski osiągnął. W latach 1834—1841 był lekarzem szpitala starozakonnych w Warszawie.

De urethrae stricturis pars prior. Berolini, typ. Nietackianis, w 8-ce, str. 60 i tabl.

De urethrae stricturis omnibusque tractandi eas methodis. Berolini, typ. Nietackianis, 1833, w 4-ce, str. 60, n. I, 2 tabl.

Sauvan Ludwik, rodem z Warszawy, stopień doktora medycyny otrzymał w Wilnie r. 1823, praktykował w Warszawie; on pierwszy r. 1830 urządził zakład wodoleczniczy w Wierzbnie. Umarł r. 1843.

De femoris exstirpatione. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1823, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Exposé des principes scientifiques de l'hydrothérapie autrement dite méthode de Graefenberg. Varsovie Chmielewski 1840, w 8-ce, str. 46, i IV.

Darlegung der wissenschaftlichen Principien der Wasserheilkunst d. i. der sogenannten Graefenberger Heilmethode. Aus dem Französischen übersezt und mit Zusätzen vermehrt von Karl Munde. Neisse u. Frankenstein, Henigs. 1840, w 8-ce.

Sauvan Ludwik Franciszek, Dr. medycyny, był 1828 lekarzem sztabowym 4-go pułku ułanów polskich.

Przebieg arterji płucnej połączoną kością. (Pam. Tow. lek. warsz. T. III, 1840, 177).

Wykluczenie sztucznych pasków do przepuklin używanych, opaska własnego pomysłu. (Tamże, T. V. 1841, str. 221).

Wydobywanie kamienia moczowego, cięciem na środku międzykroku. (Tamże, T. VI, 1841, str. 315).

Wystzał z pistoletu w gębę. Tamże, T. VI, 1841, str. 444).

Zadławienie się pokarmem. Tamże, T. VII, 1842, str. 251).

Robaki zagnieżdżone w zewnętrznych kanałach słuchowych. (Tamże, T. VII, 1842, str. 253).

Postrożenia chirurgiczne z wnioskiem właściwego sposobu wydobywania kawałków kości psujących się po większej części bez wiercenia. (Tamże, T. VIII, 1842, str. 56).

Wodna puchlina gruczołu piersiowego. (Tamże, T. IX, 2 p. 1843, str. 297).

Szpilka z pokarmem połączona. (Tamże, T. XXV, 1851, str. 128).

Uwagi nad operacją wargi zajęcej. (Tyg. lek. 1854, Nr. 42).

Nowy sposób przerywania krwi krążenia w tętnicach. (Tamże, 1855, Nr. 31).

Leczenie nekrozy. (Tamże, 1855, Nr. 34, 35).

Sawicki Anastazy Tomasz, ur. na Podlasiu r. 1847, nauki gimnazjalne pobierał w Siedlcach, do medycyny przykładał się (1866—1871) w Warszawie. Trzy lata następnie był asystentem kliniki trapeutycznej szpitalnej. Od r. 1875 zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Siedlcach.

Przyczynę do nauki o przemianie materji. (Gaz. lek. 1870, T. IX, str. 407—410).

Toż, w obszerniejszym rozwinięciu po rosyjsku w Rabotach fizjologiczeskiej laboratorii.

Ist der absolute Säuregehalt der Harnmenge an einem Arbeitstage grösser als an einem Ruhetage. (Arch. f. d. ges. Physiol. 1872, T. V, str. 285).

Sawicki Antoni.

De scirrho et cancro in genere. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1812, w 8-ce str. 15. Diss. inaug.

Sawicki Edward, ur. r. 1833 w Pieniakach, w powiecie brodzkim, szkolne nauki pobierał w Brodach i Tarnopolu; w latach 1853—1857 jako wychowaniec seminaryum duchownego uczęszczał na wydział teologiczny w uniwersytecie lwowskim. W r. 1857 zapisał się na wydział lekarski wszechinnicy jagiellońskiej i tam 15 marca 1863 r. stopień doktora medycyny otrzymał. W r. 1863 sprawował obowiązki asystenta przy katedrze fizyki. Zawód lekarski rozpoczął w r. 1864 w Tarnopolu; r. 1868 przeniósł się do Trembowli, gdzie został lekarzem powiatu. W r. 1870, d. 10 lipca, osiągnął w Wiedniu dyplom doktora chirurgji. Odbywszy w r. 1872 podróż naukową po klinikach niemieckich osiadł we Lwowie, gdzie w sierpniu 1873 r., objął obowiązki prymariusza w szpitalu powszechnym; do r. 1876 pełnił służbę lekarską w oddziale męzkim chorób umysłowych a nadto od końca 1874 r., miewał odczyty dotyczące psychiatryi, w charakterze docenta prywatnego. Od r. 1876 rozciąga opiekę lekarską nad oddziałem chorób wewnętrznych dla kobiet w szpitalu powszechnym a nadto powierzono mu nadzór nad stacją obserwacyjną dla mężczyzn.

Kilka uwag lekarza w sprawach zdrowia publicznego. Lwów, 1872, w 8-ce.

Uleczenie człowieka otrutego kwasem karbolowym. (Przegl. lek. 1874, Nr. 1, str. 4—5).

O publicznej opiece nad obłąkanymi i zakładach psychiatrycznych. (Lwów, druk i związkowej drukarni 1875, w 8-ce, str. 29 i 141 z 10-ma tabl.).

Sprawozdanie Dr. prymariusza w szpitalu lwowskim z podróży naukowej w r. 1875 odbytyj, złożone na posiedzeniu naukowem tow. lek. galicyjskich 1 maja 1875 r. Część I ogólna (Lwów, 1875, w 8-ce, str. 29).

Tymczasowe uwiadomienie o leczeniu rozedmy płucnej za pomocą sznurówki sprężystej. (Przegl. lek. 1876, Nr. 12, str. 119).

Pyzadek do leczenia gołocia stawowego ostrego. (Tamże, 1876, Nr. 17, str. 179).

Leczenie strupnia woszczynowego (favus vel tineae). (Tamże, 1876, Nr. 34, str. 380).

Zakład leczniczy „Fürstenhof“ w Styryi górnej. (Tamże, 1878, Nr. 48, str. 576—577, Nr. 49, str. 590, Nr. 50, str. 600—602, Nr. 51, str. 613—614).

Rak śródpiersia. — Nowotwory-opłucny prawej i lewej. (Tamże, 1877, Nr. 5, str. 54—56).

Listy z podróży i z praktyki I—IV. (Tamże, 1879, Nr. 37, str. 435—436, Nr. 38, str. 448—449, Nr. 39, str. 460—461, Nr. 40, str. 472—473, Nr. 41, str. 484—486, Nr. 42, str. 495—497, Nr. 43, str. 509—510, Nr. 44, str. 520—521, Nr. 45, str. 452—453, Nr. 46, str. 544—545, Nr. 47, str. 556—557, Nr. 48, str. 569—570,

Nr. 49, str. 579—580, Nr. 50, str. 592—593, Nr. 51, str. 607—609, Nr. 52, str. 618—619).

Przyczynę do epidemiologii krajowej. Przypadki Meningitis cerebrospinalis epidemia we Lwowie obserwowane w r. 1879 i 1890 w szpitalu powszechnym w III oddz. chorób wewn. (Tamże, 1880, Nr. 43, str. 547—548, Nr. 44, str. 560—562, Nr. 46, str. 583—586).

Zdroje siarczane w Lubieniu. (Przegl. 1881, Nr. 17, 18, 20, 21).

Artykuły treści higienicznej pomieszcza w Dzienniku polskim i w Gaz. narodowej).

Sawicki Ferdynand, rodem z Wilna.

Quelques propositions sur l'hépatite aiguë. Montpellier. I. Martel 1834, w 4-ce, str. 12, Thèse.

Sawicki Stella Jan, ur. 24 lutego 1831 r. na Żmudzi w Szawlach, po ukończeniu pierwszych czterech klas w gimnazjum szawelskim, r. 1843 oddany był do „szlacheckiego korpusu kadetów“ w Petersburgu. Po pięciu latach mozołnej pracy i po przejściu wszystkich szczebli hierarchii służbowej, w r. 1849 został awansowany na oficera gwardyi w pułku lejbgrenadierów i zaraz wyruszył na wojnę do Węgier. Po powrocie wstąpił r. 1852 do akademii wojennej sztabu generalnego w Petersburgu w stopniu podporucznika a po dwóch latach mianowany został oficerem sztabu generalnego gwardyjskiego i przeznaczony na starszego adjutanta przy Głównodowodzącym korpusem gwardyjskim i grenadyerskim (późniejszym cesarzu Aleksandrze II). W r. 1855 awansował na kapitana a r. 1856 już jako podpułkownik udał się w podróż naukową za granicę. W r. 1858 mianowany został szefem sztabu dywizyi I kawaleryjskiej. Zdolnością swą i służbiistością zwracał na siebie uwagę władzy, która nieszczęśliwie mu odznaczeń i dekoracyi. W r. 1861 w stopniu pułkownika przeniesiony został do III dywizyi kawaleryjskiej jako szef sztabu. Po roku służby w Kursku, mianowany był urzędnikiem do szczególnych poruczeń przy ministeryum wojny. W r. 1863 uwolniony na własne żądanie ze służby wojskowej, udał się do Belgii i Francyi, a ztąd do Galicyi i przyjął udział w ówczesnych wypadkach pod imieniem pułkownika Strusia. Po upadku powstania, wyjechał do Szwajcaryi i tam pod przydomkiem Stelli zajmował się nauczycielstwem prywatnym, rysowaniem planów i korespondencyami do Gazety narodowej. W tym czasie był sekretarzem Towarzystwa wzajemnej pomocy Polaków w Genewie i wspólnie z Edwardem Claparède pracował nad naukami przyrodniczymi. Uzyskawszy obywatelstwo szwajcarskie w r. 1865, udał się do Galicyi z zamiarem stałego tam osiedlenia się. Wtrącony do więzienia za udział w powstaniu, naresz-

cie wydany został z granic państwa austriackiego. Z Augsburga, gdzie pracował w fabryce wyrobów galwanicznych pod imieniem francuza Duvala, przybył do Mulhouzy a stąd do Strasburga; w tamocznej szkole oddał się studyum lekarskiemu, zarabiając na swe utrzymanie korespondencyami do dzienników krajowych a także i franenzkich (Siècle, Opinion nationale, Journal de Genève). Po trzech i pół latach ciężkiej pracy, na przedstawienie wydziału lekarskiego, otrzymał od ministra oświaty pozwolenie składania egzaminu doktorskiego, który świetnie odbywszy, 1 lipca 1870 r., dyplom doktora medycyny i chirurgii uzyskał. Wojna, która w tym czasie wybuchła między Francją i Prusami, zmusiła go do pozostania w Strasburgu, w nadziei, że zdoła choć w części spłacić dług wdzięczności Francyi za naukę i przytułek. Podczas oblężenia Strasburga, zorganizował w pałacu cesarskim ambulans na 240 łóżek i z wielką choć prowadził gorliwość. Równocześnie czynny był w mieście, niosąc wszędzie pomoc, dodając otuchy. Po upadku Strasburga, otrzymawszy krzyż zasługi, przeniósł się do Genewy a stąd do Wiednia, gdzie uzyskał pozwolenie na czasowy pobyt w Galicyi. Osiągnawszy powtórnie stopień doktora medycyny na wszechnicy Jagiellońskiej, został sekundaryuszem szpitala powszechnego we Lwowie. Od r. 1873 jest inspektorem szpitali powszechnych w Galicyi, a na tém stanowisku nie mało przyczynił się do podniesienia tych zakładów dobroczynnych. Miasta Żółkiew i Jasło nadesłały mu dyplom honorowego obywatelstwa; a towarzystwa lekarskie: krakowskie i galicyjskie, tudzież towarzystwo przyrodników imienia Kopernika zaliczyły go w poczet swych członków.

Les eaux minérales en Pologne. Strasbourg, typ. d'E. Huder, 1870, w 4-ce, k. I, str. 57. Thèse.

Obrazy wszechświata. Astronomia i geologia popularna. Lwów, nakł. autora, druk. K. Pillera, 1872, w 16-ce, str. 7, 284, 60 drzeworytów.

O leczeniu żylaków. (Przegl. lek. 1872, Nr. 9, 10). Stan szpitali powszechnych w Galicyi w r. 1873. Zebranie sprawozdań złożonych wydziałowi krajowemu Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiego. Lwów, nakł. Wydz. Krajowego D-r J. Dobrzańskiego i Gromana, 1873, w 8-ce, str. 120. Spr. ogłosił Dr. Buszek. (Przegl. lek. 1875, Nr. 18, str. 106—151).

Toż, w r. 1874, Lwów, nakł. Wydziału krajowego 1875, w 8-ce, str. 165. Spr. podał Wład. Seiborowski. (Przegl. lek. 1875, Nr. 18, str. 175—176).

Toż, w r. 1875, Lwów, nakł. Wyd. krajowego 1874, w 8-ce, str. 162. Spr. napisał Wład. Seiborowski. Przegl. lek. 1876, Nr. 15, str. 156—157.

Die öffentl. Spitäler Galiziens im Jahre 1875. (Lemberg, 1875, str. 160).

Ueber Irrenschutz und Irrenanstalten. (Lemberg, 1875, str. 29—141, tb. 10).

Świat drobnowidzowy. (Lwów, 1876, w 8-ce, str. 22. Oddz. odb. z czasopisma Kosmos.

Podróż po Hiszpanii, (Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, 1876, w 8-ce, str. 151. Z rosyjskiego. Ksenofont polski. Lwów, 1877, w 3-ce, str. 95. Oddz. odb. z Ruchu literackiego.

Jak powinna być urządzona pralnia szpitalna? (Dwutyg. med. publ. 1877, str. 5—6, 22—24).

Stan obecny spraw zdrowotnych w Galicji z zakresu autonomicznego. (Tamże, 1878, str. 97—99, 109—112, 125—128, 145—148, 161—164.

Rady dla młodych mężatek, Lwów, nakł. W. Belzy 1877, w 16-ce, str. 176, 4. nl.

Toż, wydanie drugie, Warszawa, Gebethner i Wolff, druk Wł. Ł. Anczyca. 1882, w 16-ce, str. 245.

Algiersa. (Wędrowiec, 1878).

O przerwaniu ustrojów zwierzęcych niższych (Kosmos, 1882).

O mrawim wychování dítěte, przełożył F. C. Holinka. Paedagogium praskie se. 8, z r. 1881.

Kalendarz lekarski na r. 1883, Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, I związk. druk. 1883, w 16-ce, T. IV, str. 170 i 7 ark. notatniku.

Domowy poradnik lekarski Lwów, 1883, w 8-ce, str. 77. (Wydawnictwo macierzy polskiej).

Podczas swego pobytu w Rosyi ogłosił: Wojna Piemonta z Austrią w 1848 g. Kartyń wsielenoj. Nadto opracowywał Nastalny słowar (trzy pierwsze głoski są jego pióra). W wojennym sborniku umieszczał wiele prac woj-kowej treści.

W Ruchu literackim, w Tygodniu, w Towarzystwu pilnych dzieł i innych czasopismach znajdujemy wiele jego artykułów w sprawach naukowych i społecznych.

Sawicki Leopold, ur. r. 1827, do gimnazjum uczęszczał w Radomiu, medycyny słuchał (1851—1857) w Dorpacie. Początkowo był lekarzem szpitala w Opocznie; od r. 1863 zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Żychlinie.

Quaedam de efflaci foliorum sennae et radicis rhei substantia disquisitiones. Dorpati, typ. Schinmanni et Mattieseni, 1857, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Sawicz Antoni.

De diaphragmatide. Vilnae, typ. Schol. Piar., 1819, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Sawiczewski Józef, ur. r. 1762 we wsi Zarzecz, w ziemi przemyskiej; początkowo nauki pobierał w Jarosławiu a następnie w Przemysłu, pod opieką brata swego Ignacego, prefekta szkół przemyskich. W r. 1786 przybył do Krakowa i tu kształcił się w zawódzie farmaceutycznym a w r. 1792 stopień magistra farmacyi otrzymał. Następnie zarządzał apteką poddominikańską a później apteką Jana Szastra, którą później na własność zakupił. Za rządu austriackiego po dwakroć ofiarowanej sobie katedry chemii nie przyjął. W r. 1809 rozpoczął wykład farmacyi, farmakologii i toksykologii; od r. 1815 przy samy tylko katedrze farmacyi pozostał. Za zasługi profesorskie otrzymał w październiku 1818 r. honorowy dyplom doktora medycyny. Um. 20 stycznia 1825 r.

Mowa w kolegium nowodworskim Szkoły Głównej krakowskiej w rocznicę wstąpienia wojsk zwyciężczych w dniu 15 lipca 1809 r. do Krakowa przez... miana 15 lipca 1811 r. w 4-ce, str. 12.

Rozprawa o dwóch tak dawniej zwanych alkaliach stałych: potażu i sodzie. (Roczn. tow. nauk. krak. T. VII, 1822, str. 243—277).

Historia farmacyi (Tamże, T. X, 1825, str. 272—318).

W rękopisie zostawił chemią lekarską.

Żywot J. Sawiczewskiego opisał S. Lewkowicz, (Roczn. tow. krak. T. XIII, 1829, str. 35—56) i K. F. Skobel, (Pamiętnik farmaceutyczny krak., T. III, str. 354—358).

Sawiczewski Floryan, syn poprzedzającego, ur. w Krakowie 4 maja 1796 r. średnie nauki pobierał w gimnazjum św. Barbary, do nauk lekarskich i farmaceutycznych przykładał się na wszechnicy Jagiellońskiej a w r. 1824 stopień magistra farmacyi, a niebawem i doktora medycyny i chirurgii otrzymał. Wróciwszy z Paryża, gdzie przez rok przeważnie oddawał się chemii, objął w zarząd aptekę po ojcu, a nadto w r. 1825 wezwany był do zajęcia katedry farmacyi, opróżnionej przez śmierć jego ojca. Od r. 1829 wykładał nadto zastrępczo chemią, naukę którą r. 1833 przyłączono do katedry farmacyi. W r. 1851 katedrę chemii objął D-r Emil Czerniański, Sawiczewski zaś został przy samej farmacyi, którą wykładał aż do uzyskania emerytury w r. 1857. Um. 1 września 1876 roku. Gabinety chemiczny i farmaceutyczny zgromadził licznymi preparatami.

De struma. Cracoviae, typ. univ., 1824, w r. w 4-ce, str. 48, 1 tabl. Diss. inaug.

Rozprawa o skutkach i działaniu octanu morfiny w ekonomicznych zwierzęcych. Część 1-sza i 2-ga. (Roczn. Tow. Nauk. krak. T. XI, 1826, str. 345—388. T. XII, 1827, str. 306—342).

Aparat parowy farmaceutyczny, służący do robienia nalań (infusa), odwarów (de-cocti) i t. d. urządzony w pracowni chemicznej Fl. Sawiczewskiego w Krakowie r. 1830, w 4-ce, str. 8.

Toż, w Pamiętniku umiejętności czystych i zastosowanych, T. III, zesz. 3-ci, r. 1829.

Toż, po niemiecku w Buchnera Repertorium für Pharmacie, T. XXXI, zesz. 3, 1829, i w czasopiśmie Laboratorium etc. Weimar, 1830, zesz. 19 i 20.

Wiadomość o macyzycu amerykańskim (Chenopodium Quinoa) z uwagami nad innemi do tego rodzaju należąciami roślinami. (Roczn. wyd. lek. T. II, oddz. 2-i 1839, str. 32—43).

Wiadomość o leczydzie w ogólności a w szczególności o leczydzie krakowskiej. (Tamże, T. III, oddz. 2-i, 1840 str. 49—66, 2 tb).

Wiadomość o wodzie stonęj krakowskiej, (Tamże, T. VIII, 1845 oddz. 2-i, str. 125—132). Streszczenie tej rozprawy znajduje się w Tyg. l-k. 1850, Nr. 50.

Wiadomość o początku, własnościach i użytku istoty roślinnej zwaney Gutta-Percha, (Roczn. tow. nauk. krak. poczet 2-i T. IV, 1849, str. 351—371).

Opisanie najużywanych roślin lekarskich pod względem ich podobieństwa i różnic. (Kraków, druk univ. 1850, w 4-ce, str. 28, tabl. 13).

W latach 1834—1836 własnym nakładem wydawał czasopismo: *Pamiętnik farmaceutyczny krakowski.* (Ob.). Zywot jego opisał Wł. Seiborowski 1877.

Sawiczewski Julian Józef, ur. 1795 umarł d. 11 lutego r. 1854.

De Ferro. Landshuti, typ. Fr. S. Storni, 1818, w 8-ce, 54. Diss. inaug.

Positiones selectae ex universa medicina et chirurgia. Landshuti, typ. Storni, 1818, w 8-ce, kart. niel. 4.

Rosprawa obejmująca historię policyi lekarskiej. Roczn. tow. nauk. Krak. T. XIII, 1829, str. 336—382. (Tamże, T. XV, 1833, str. 18—42).

* **Saxe Stella.**

Poradnik dla pijących wody mineralne w każdym czasie. Przełożył z francuskiego G. Warszawa, 1875, w 16-ce, str. 59.

Toż, druga edycja powiększona trzema dodatkami i ulepszoną spisem alfabetycznym chorób. Warszawa, Czerwiński, 1877, w 16-ce, str. 66, III.

Saxo Wojciech, lekarz Zygmunta Augusta, rajca krakowski. Jako poseł m. Krakowa podpisał 1569 akt zjednoczenia Litwy z Koroną w Lublinie. Obdarowany on został od króla majątkiem pozostałym po bezpotomnie zmarłym lekarzu poznańskim Sebastianie, a który bezprawnie chciał sobie przywłaszczyć Józef Strus.

Por. Grabowski: *Starożytn. wiad. o Krakowie*, 177, 224. Gąsiorowski: T. I, 194.

* **Saxonia Hercules**, ur. r. 1551 w Padwie, sławny praktyk wenecki, później od r. 1590 profesor akademii padewskiej, um. r. 1607.

De plica quam Poloni gwóźdźcie, *Roxolani kottunum vocant liber nunc primum in lucem editus.* Patavii, Laurent. Pasquatus, 1600, w 4-ce, k. nl. 26, str. 247. Ded. Janowi Zameyskiemu. Do napisania tego dzieła skłoniony był przez bawiących w Padwie Tarnowskiego i Mikołaja Zebrzydowskiego.

Schaffter Ignacy, lekarz współczesny w Krakowie, demonstrator Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wątpliwy stan umysłowy mordercy. (Medycyna, 1883, str. 50, 69, 85, 101, 117).

Śmierć skutkiem pełnienia wątroby. (Tamże, 1883, str. 398).

Z zakładu sądowo-lekarskiego prof. Blumenstoka w Krakowie. Uwagi nad sądowo-lekarskim badaniem płam nasiennych. (Przegl. lek., 1883, str. 130, 147, 160).

Kazuistyka sądowa i policyjno-lekarska. I. Noworodek żywy wydobyty z dołu kłosecznego; śmierć po upływie 20 godzin. (Tamże, 1883, str. 219).

II. Śmierć z otrucia rozcieńczonym kwasem karbowym. (Tamże, 1883, str. 234).

III. Zmiany w przypadku powieszenia na moey wyroku. (Tamże, 1883, str. 245).

IV. Śmierć z zaczadzenia. (Tamże, 1883, str. 312 i 323).

V. Uwagi nad śmiercią z otrucia fosforem na podstawie trzech obserwowanych przypadków. (Tamże, 1883, str. 645).

Wątpliwa konkurencja trzech przyczyn śmierci. (Medycyna, 1884, Nr. 17).

Oprócz tego umieszczał sprawozdania i oceny w Przeglądzie lek. Krak.

Scharf, lekarz Jędrzeja Opalińskiego, był agentem książąt szlązkich i tym donosił wszystko, co się w Polsce działo.

Por. Bibl. warsz. zesz. 196, str. 267.

Scharpf Krzysztof, 1503 r. przyjął na dworze Aleksandra króla polskiego obowiązki chirurga królewskiego. Drugim chirurgiem króla Aleksandra był Hans.

Por. Grabowski: *Star. wiad. o Krakowie* str. 226.

Schattauer Antoni, społeczny lekarz we Lwowie.

Nieco o barwikach w moczu ludzkim. Kraków, w druk. uniw., 1867, w 8-ce, str. 13.

O nerwicach stawów. (Służba zdr. publ., 1872, zesz. 2, str. 121—132).

Wypłowanie stawu biodrowego. (Przegl. lek., 1882, Nr. 25).

Przypadek gastrostomii. (Tamże, 1883, Nr. 50).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., w 8-ce, str. 8.

Scheffler Piotr Ernest, baron, (1742—1820), doktor medycyny, z zamiłowaniem zajmował się naukami przyrodniczymi; użyłszy piaszczyste grunta pod Jabłonną.

Por. *Voyage de Brandebourg* I, 121. Roczn. T. P. N. XV, 83.

Scheinvogel Charles.

Remarques intéressantes concernant l'épidémie qui depuis plusieurs années a exercé ses ravages sur les habitants de la Tauroide, qui survint en 1793 aux environs de Cherson suivie de plusieurs observations sur les maladies les plus fréquentes parmi les troupes de l'armée russe... avec un traité abrégé des eaux minérales qui se trouvent en Lithuanie près de Birze, dans la Courlande près de Baldojn etc. Varsovie, 1795, w 4-ce.

Toż, Mittau, 1797, w 4-ce, str. 7.

Toż, tamże, 1799.

Scheller Aleksander, społeczny dentysta warszawski.

Jakie są powody szczyjących się coraz bardziej cierpień zębów, oraz jakim sposobem możemy wpłynąć na poprawę ich. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 36.

Znieczulenie zapomocą tlenku azotu. (Gaz. lek., T. VI, 1869, str. 753—756, 799—803, 832—835).

Kwas salicylowy, niektóre jego własności i użycie. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 273—276).

Zęby, sposób unikać i leczenia ich cierpień. Warszawa, druk. J. Ungra, 1877, w 8-ce, str. 117, 2 nl.

Przełożył dziełko Suersena. Ob.

* **Schenk S. L.**

Biblioteka umiejętności lekarskich. Embryologia (porównawcza) historia rozwoju zwierząt kręgowych i człowieka. Uzupełniony przekład dzieła: *Lehrbuch der vergleichenden Embryologie der Wirbelthiere.* Von Prof. Dr. S. L. Schenk. Wien, 1876 przez D-ra Wacława Mayzla, asystenta histologii i embryologii, wraz z dodatkiem mieszczącym: Opis budowy i czynności narządu płciowego, opracowanym przez tłumacza. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1877, str. XVI, 217, V, IV, 3 tabl. 89 drzewor.

Scherbel Henryk, ur. 1812 r. w Lesznie, nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinnem, medycyny słuchał od r. 1833 w Berlinie, później w Halli; dyplom doktorski otrzymał w Berlinie 13 kwietnia 1837 r. Praktyką zajmuje się w Lesznie;

należy do największych lekarzy W. Ks. Poznańskiego.

De coxarthroacces novissima explicatione adjecta historia morbi de hydropse saccato peritonaei. Berolini, typ. Friedlaenderianis, 1837, w 8-ce, str. 31.

* **Schlegel Just. Fryd. Aug.**, lekarz prakt. w Moskwie.

Ueber die Ursachen des Weichselzopfes der Menschen und Thiere die Mittel denselben zu heilen, in Kurzem auszurotten, und dem dadurch entvölkerten Polen seinen ehemaligen blühenden Wohlstand wieder zu verschaffen. Jena, 1806, w 8-ce, mit 4 illum. Kupfertafeln.

Schleisssteher A., Dr. z Tyczyna.

Theoria de transgressu syphilidis a genitalibus ad fauces. Patavii, typ. Penada, 1842, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Ból zębów i niezawodne przeciw niemu środki dla domowego użytku. Rzeszów, Pellar, 1865, w 8-ce, str. 34.

Schlesinger Adolf, z Wyszogrodu.

Diss. inaug. medica de catalepsia, quam... doctoris medicinae et chirurgiae honores capessiturus publice defendet auctor Ad S... Wyszogrodensis, Polonus die 28 Septembr. An. 1816. Berolini, typ. Starckii, w 8-ce, str. 24.

Schloezer Jan Adam, Franco-Curiensis.

Diss. inaug. medico-practica de somnambulismo etc. Vilnae, typ. Congr. Mission. 1816, w 8-ce, str. 94, 1, 5 i 1. Ded. gener. Jan. Henr. Dąbrowskiemu.

Schmidt Adolf, aptekarz w Warszawie.

Przewodnik dla pijących wody mineralne, cennik składu wód mineralnych przy aptece utrzymywanych. Instytut wód mineralnych sztucznych i kąpieli. Fabryka ekstraktu słodowego. Warszawa, druk Orgelbranda synów, 1872.

Schmidt Henryk Daniel, ur. w Kasselu 1806 r., nauk lekarskich słuchał od r. 1823 w Getyndze, później w Würzburgu, gdzie stopień doktorski osiągnął. Przybywszy do kraju naszego w r. 1831, został lekarzem sztabowym wojska polskiego. Po upadku powstania, ozdobiony krzyżem wirtuti militari, stale zamieszkał w Warszawie, i tu pozostawił po sobie pamięć zacnego obywatela i zdolnego lekarza. Liczne rozprawy, które przysyłał do towarzystwa lek. hesko-kasselskiego do bibliografii polskiej nie należą.

Schmidt Jan, protofizyk Gdański, zmarły 1690 r. w 66 roku życia, był autorem wielu pism lekarskich.

Dispensatorium Gedanensis sciagraphia, juxta ejus normam civitatis pharmacopoei officinae suas medicamentis tam simplicibus, quam compositis instructas habere tenentur. Gedani, Rhetius, 1662.

Dzielo wypracowane wspólnie z Janem Ernestem Schoefflerem.

Studium medicum monspeliense.

Nadto unieszczał liczne spostrzeżenia w Philosophical transactions i Ephemerides Naturae Curiosorum.

S. robił doświadczenia nad wstrzykiwaniem do żył rozmaitych leków

Por. Gąsiorowski: II, 287. Haller: Bibl. med. prac. III, 11.

Schmidt Jan Gabryel, lekarz gdański, zmarły 1686 r. w 25 roku życia, wydał:

Exercitatio anatomico-medica de valvulis s. membranulis vasorum earumque structura et usu. Helmstadti, typ. Hammii, 1682, w 4-ce, str. 44. Diss. inaug.

De lumine lunari.

De valvulis vasorum earumque structura.

De venae sectione in apoplexia.

De scriptis medicis.

De medicis gedanensibus; dwie ostatnie prace zostały niedokonzone.

Por. Gąsiorowski: II, 288.

* **Schmidt J. G.**

Krótki rys używania kąpieli parowych rosyjskich przez D-ra S... w Berlinie w r. 1824 wydany, tłumaczony z niemieckiego przez Ł. F. R. Warszawą, w druk. Łątkiewicza, 1830, w 8-ce, str. V i 42.

* **Schmidt Józef Her.**

Nauka położnicza dla akuserek, w Państwie Królestwa Pruskiego, przekład Fr. Nowakowskiego pod kierunkiem R. Remaka. Berlin, 1841, w 8 ce, str. 6, 8, 2, 472 i 26 z 32 tabl.

Schmidt Paweł Wilhelm.

Historia medica hydropis subsidii interni et paracentesi plus quam quadragesies instituta semel curati, sed elapso anno et ultram recidivam passi et tandem extincti. Gedani, 1743, w 4-ce.

Por. Bibl. chir. II, 214.

Schmidt Ludwik, społeczny lekarz szpitala św. Wincentego w Lublinie.

Potwór bezczaszkowy (acrania). (Medycyna, 1875, Nr. 49).

* **Schmith Antoni**, lekarz lwowski.

Dokładny wywód użyteczności sposobu leczenia przez kadenia siarczane w rozmaitych ciężkich i uporczywych chorobach, wynalezionej przez lekarza Gales w Paryżu. Przełożone z niemieckiego przez A. T. Chłędowskiego. Lwów, druk J. Schnaydera, 1818, w 8-ce, str. 31.

Ausführlicher Bericht über den Gebrauch der von Dr. Gales erfundenen Schwefelräucherungsmethode. Lemberg, Schneider, 1818, w 8-ce, str. 32.

Schneberger (Snebergerus, Szeberger) Antoni, ur. w Zurychu 1530 r.; medycyny i innych nauk uczył się w rodzinnym mieście pod kierunkiem sławnego Konrada Gesnera, później w Bazylei i Montpellier. Otrzymawszy stopień doktora medycyny i filozofii, przybył około 1551 r. do Polski, którą sobie przybrał za ojczyznę i starał się jej być użytecznym nie tylko jako lekarz, ale nadto jako autor wielu dzieł. Umarł w Krakowie 18 marca 1581 r.

Catalogus stirpium quarundam latine et polonice conscriptus per Antonium Schnebergerum Tigurinum. Craeoviae, apud Lazarum Andream, 1557, mense Februario, w 8-ce, k. nl. 94. Ded. Hieronimo Bużeński, salinarum cracoviensium summo praefecto.

De multiplici salis usu, libellus scriptus ad generosum ac magnificum D. Hieronimum Bużeński, salinarum Regni Poloniae supremum praefectum. Craeoviae, Lazarus Andreas imprimebat 1562, mense Majo, w 8-ce, k. nl. 19. Ded. H. Bużeńskiemu.

Toż, we Frankfurckim zbiorze dzieł Szebergera, 1581, st. 159—179.

De bona militum valetudine conservanda liber ex veteribus rerum bellicarum historiis excellentissimumque medicorum libris erutus et secundum sex rerum, ut medici vocant, non naturalium ordinem conscriptus ac optimo principi Divo Sigismundo Augusto Serenissimo ac Potentissimo Poloniae Regi etc. per

Antonium Schnebergerum Tigurinum medicum physicum dicunt. Cracoviae, Lazarus Andreas imprimebat, 1564, w 8-ce, k. n. 8, jednostron. liczb. 100. Dzieło to składa się z 7 rozdziałów: I. De aere pertinentibusque ad ipsum II. De militum cibis. III. De potu militum. IV. De militum exercitiis et laboribus. V. De somno et vigilia. VI. De inanitione, pauca quaedam circa curam valetudinis militum observanda. VII. De animi perturbationibus.

Medicamentorum simplicium corpus humanum a pestilientiae contagione praeservantium catalogus, et quomodo his utendum sit brevis institutio. Apposita sunt etiam stirpium nomina polonice; ubi plurima antehac ab aliis in re herbaria recte scripti breviter continentur. Cracoviae, apud Lazar Andreae, 1556, w 8-ce, k. n. 28.

Catalogus medicamentorum simplicium, sive Euphorisae pestilientiae veneno adversantium, et quomodo his utendum sit, brevis institutio, auctore Antonio Schnebergero medico Tigurino. Exendebat Jacobus Gessnerus. Ded. DD. Alberto Marchioni Brandenburgensi, Prussiae Duci. Datum Cracoviae 12 Februarii 1561, str. 58. Estreicher podaje wydanie Krakowskie z r. 1550.

Dzieło to wyszło łącznie z następującem:

Cassii Introsophistae naturales et medicinalis quaestiones LXXXVI circa hominis naturam et morbos aliquos Conrado Gessnero medico Tigurino interprete nunc primum editae. Eadem graecae longe, quam antehac castigatiores cum scholiis quibusdam. His accedit Catalogus medicamentorum simplicium et parabilium, quae pestilientiae veneno adversantur, quorum et veteres et recentiores clarissimi quique scriptores meminerant, longe accuratissimus, cum brevi iisdem ntendi institutione; qualis haecenus a nemine alio conscriptus est. Auctore Antonio Schnebergero Tigurino. Tiguri Helvetiorum, XV Januarii, 1562, w 8-ce, str. 72.

Catalogus medicamentorum simplicium et facile parabilium pestilientiae veneno adversantium. Recognitus et multorum remedium accessione adhauctus. Opera et studio Henrici a Bra Frisii. Franekeriae, apud Aegid. Radaeum, 1605, w 8-ce, k. n. 7, str. 186.

Książki o zachowaniu zdrowia człowieka od zaraży uorowego powietrza. Doktora Antoniego Schnebergera, z łacińskiego na polski język teraz nowo przez Jana Antoniusza przełożone. Kraków, u Mateusza Siebeneychera, 1569, w 8-ce, k. 6, str. 100.

Gemma Amethystus sive Carbunculus Aethyops, illustrati ac magnifico D. Joanni Christophoro Tarnovio Castellano Woinicensi, Capit. Sandomir. dicatus. Cracoviae, Mathias Vierzbiet, mense Junio, 1565, imprimebat, w 8-ce, k. n. 29. (Uczy, jak wiele pijać, nie upić się).

Medicamentorum facile parabilium adversus omnis generis articuloz doloros enumeratio ab Antonio Schnebergero Tigurino Helveto conscripta, ac amplissimo viro D.D. Petro Posnaniensi, Divi Sigismundi Augusti Sarmatae sapientissimi et augustissimi Regis prophetae, etc. DDD. Alios ejusdem auctoris libellos adjunctos sequens pagina indicabit. Item Joannis Fernelii Ammiani consilium pro epileptico scriptum. Francofurti, apud Andream Wechelium, 1581, w 8-ce, k. 159. Datum de die 8 augusti 1579. Dalej następują: Do multiplici salis usu, od str. 159; Gemma Amethystus sive carbunculus aethyops, od str. 189 z dedykacją Piotrowi Bużńskiemu, staroście Brzezińskiemu i Dobrzyckiemu; Narratio nuptialis prima, od str. 251; Joannis Fernelii Ammiani consilium pro epileptico scriptum cum praefatione Schnebergeri ad medicinam studiosos. Cracoviae ex aedibus me's 15 Novembris 1579. Całe dzieło zawiera str. 270.

Toż, Cracoviae, Stan. Scharffenberg, 1580, w 8-ce. Antonii Sneebergii Patricii Tigurini Helveti medici physici Nuptialium narrationum prima. Cracoviae, in off. Stan. Scharffenbergii, 1579, w 4-ce, k. n. 14, ark. 4.

(Hygiema małżeńską). Ded. Al. ks. Pipaowi, obywatelowi i kupecowi krakowskiemu.

Libet de cane rabido. Dzieło dotąd bibliografom nieznanie.

Por. Ossoliński: Wiadomości hist. krytyczne T. II, str. 236—297. Starowski: Mon. Sarm., 107.

Schneider Fryderyk Henryk Karol, ur. 11 września 1797 r. w Poznaniu, nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinnem, później w Głogowie i Lignicy; medycynę słuchał w Berlinie i tam 20 lipca 1821 r. stopień doktorski osiągnął. Osiedlwszy się w Poznaniu, objął r. 1822 pod swój dach szpital siostr miłosierdzia i w krótkim czasie zjednał sobie powszechną cześć za swe uczucia obywatelskie. Um. 13 grudnia 1828 r.

De fungo haematode. Berolini, 1821, w 4-ce, str. 16, 1 tabl. Diss. inaug.

* **Schnitzlein Edward**.

Prysznic uzdrowiciel rodu ludzkiego; czyli dostrzeżenia, doświadczenia i zbawienne skutki leczeń wodnych, Wincentego Prysznika w Greffenbergu. Kraków, 1840, nakł. i druk. Stanisława Gieszkowskiego, w 8-ce, str. 144.

* **Schnitzer Ad.**

Die Cholera contagiosa beobachtet auf einer in Folge höheren Auftrages in Galizien während der Monate Mai, Juni und Juli und im Beuthner Kreise in Obereschlesien im August gemachten Reise. Breslau, Pelz, 1831, w 8-ce.

Schoenbach Karol, rodem z Litwy.

De phthisi tracheali. Vilnae, Zawadzki, 1808, w 8-ce, str. 18. Diss. inaug.

Schoenborn Adolf, ur. r. 1807 w Międzyrzeczu w W. Ks. Poznańskiem, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycynę słuchał (1829—1834) w Wrocławiu.

De nova sarcomatis in perieranie specie. Vratislaviae, Richter, 1834, w 4-ce, str. 23, 2 tabl. Diss. inaug.

Schoenborn Sam.

Manuale medicinae practicae galeno-chymicae. Dantisci, 1637, w 12-ce.

Toż. Argentorati, sumpt. Gerh. Andr. Delhopffli, 1681, w 12-ce, str. 328, rejestr.

Toż. Argentorati sumpt. Eberberhard. Zetzneri, 1657, w 12-ce, str. 328, spis.

Por. Haller: Bibl. med. pract. II, 633.

Schoenus Andrzej, ur. 1552 r. w Głogowie na Śląsku, wychował się w Stanisława Sokołowskiego kazuodziei króla Stefana Batorego. Stopnie magistra nauk wyzwołonych i doktora filozofii otrzymał w Krakowie 1586 r.; następnie w Padwie słuchał nauk lekarskich a będąc już lekarzem, został w Rzymie doktorem obojga prawa. Powróciwszy do Krakowa, wykładał w akademii prawo i teologię, dziewięć razy godność rektora piastował i uposażył katedrę języka greckiego. Umarł 1615 r. Napisał:

Adonis Ecloga gratulatoria ad Georg. Radivilium Ep. Vilnen. Ducem Olivae. Cracov. Lazar., 1581, w 4-ce.

Andr. Gerini Ep. Vratislavien. Chirotonia sive mysticum connubium. Cracov. Lazar., 1585.

Ode III ad Joan. Zamoseium Reg. Pol. Cancellarium, ac supremum Exercituum duces triumphatorem inclytum. Cracov. Lazar., 1588, w 4-ce.

Daphnis sive de funere Stephani I Reg. Pol. ad Albert. Baranovium Ep. Premisl. Cracov. Andr. Petricov., 1588, w 4-ce.

De pace Sarmatica odas duae. Cracov. Lazar., 1589.

Palaeon seu Promnium Crassianum in tumultu bellico conservatum. Cracov. Petricov., 1589.

Conventus duorum Illustrum Virorum, Andrae Vraislaviensis et Hieronymi a Rozdrazow, Vladislav. Episcoporum Cracov. Lazar., 1591, w 4-ce, str. nł. 4.

Ode ad Georgium Radivilium Cardinalem, Ep. Cr. Principem ampl. Cracov. Lazar., 1592, k. nł. 6.

Natalis. Cracov. Lazar., 1595, wiersz na urodziny Władysława IV.

Nikespean. Cracov. Lazar., 1595, w 4 ce. Pochwały kaznodziei Sokółowskiego.

Gratulatio, w Rzymie u Mik. Matei, 1599, w 4-ce. Pochwała biskupa Ołomuńskiego Dietrichsteina.

Fax nuptialis, ad Gabrielem Comitem in Tenczyn et Elisabeth Radivil. Cracov. Lazar., 1603, w 4-ce.

Por. Muezkowski: Liber. promot. 231. Wiszniewski: VI, 328.

Schoesser Chrystian Teodor Emiljan, poeta, był rektorem gimnazjum wileńskiego, a później lekarzem w Bolesławiu. Umarł w Lesznie.

Syrenes. Vilnae, exudebat Petrus Elastus, 1611, w 4-ce.

Pine lacrimae super funus herois Venceslai in Ossowien Ossowski, Castellani Naklensis. Lesnae Polonorum, ex typ. Dan. elis Vetteri, 1642, w 4-ce.

Por. Juszyński: II, 176.

Schola Salernitana s. aphorismologia medicae artis metrica, de conservanda valetudine. Nunc postremo in lucem edita, acuta et recognita. Posnaniae, off. J. Walrabi 1621, w 4-ce, k. nł. 14. Ded. And. Folwarskiemu.

Toż, 1607.

Ob. Apteczka dla tych, co jęj, ani lekarze nie mają; oraz Szkoła Salernitańska.

Schramm Hilary, lekarz społeczny krakowski. asystent kliniki chirurgicznej Uniw. Jagiell.

Z kliniki chirurg. prof. Bryka w Krakowie: Neurosis syphilitica ossis parietalis dextr. subs. perforatione cranii, gummata in corio cranii. (Przegl. lek., 1881, str. 117).

Przyczynok do kazuistyki chorób chirurgicznych przewodu pokarmowego. (Tamże, 1881, Nr. 17—23).

Trzy przypadki osteotomii. (Tamże, 1881, Nr. 30).

Prośak jodoformu, jako środek do leczenia wrzodów. (Tamże, 1882, Nr. 27).

Rozwój nowotworów rakowatych skórnych na podstawie przypadków obserwowanych na klinice chirurgicznej krakowskiej od r. 1860 do 1879. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 629—724).

Z kliniki chirurgicznej prof. D-ra Mikulicza w Krakowie: Przyczynki do chirurgii. Przecięcie nerwu łokciowego i pośrodkowego w okolicy stawu łokciowego lewego; zeszybie nerwów w ośm miesięcy po zranieniu, znaczne polepszenie. (Przegl. lek., 1883, Nr. 3).

Rak okolicy wstępującej, wycięcie kawałka jelita; śmierć z powodu obumarcia kiszki. (Tamże, 1883, Nr. 7, 8).

Trzy przypadki wycięcia macicy przez pódchwę. Wyleczenie. (Tamże, 1883, Nr. 15—18).

Przypadek zeszybia nerwów w 3 miesiące po zranieniu. (Tamże, 1883, Nr. 21).

Polip nosopolikowy — wyluszczenie przez jamę uszną. (Tamże, 1883, Nr. 24).

Laparotomia przy niedrożności jelit. (Pam. tow. lek., T. LXXX, 1884, str. 1—94).

Przyczynki do tamowania krwotoków. (Gaz. lek., 1884, Nr. 22, 24).

* **Schreiber Jan Frider.**, ur. w Królewcu 26 maja 1705 r., umarł w Petersburgu, 28 stycznia 1760 r.

Observationes et cogitata de pestilentia, quae annis 1738 et 1739 in Ucrainia grassata est. Adcessit appendix continens observationes de eadem lue, quae iisdem annis Odezacovium vastavit. Petropoli, 1739, fol.

Toż, Petersburg, 1740, w 4-ce.

Toż, Berolini, 1744, w 8-ce.

Toż, Petersburg, 1750.

Toż, w tłumaczeniu niemieckim przez Paul Fried. Hermensa. Petersburg, 1752, w 8-ce.

* **Schroeder K.**, profesor położnictwa i chorób kobiecych w Berlinie.

Wykład chorób kobiet, przekład D-ra St. Kondratowicza. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. II, 496.

Schroeter (Schroeterss) Adam, urodz. w Nissie na Szląsku, nie lekarz, poeta; przybywszy dla pobierania nauk do Krakowa, pozostał w Polsce do końca życia. Um. 1572 r., wydał:

De praeparationibus Theophrasti Paracelsi libri duo. Cracov. Wierzbicka, 1569, w 4-ce.

Archidoxae Phil. Teophr. Paracelsi magni lib. X. Cracov., 1569, w 4-ce.

Por. Janocianna: II, 247—250. Wiszniewski: VI, 324, VII, 545 i 61. Mitzler acta... I, 775—797. Zebrański: 179—181. Gąsiorowski: I, 263.

* **Schroth Jean**, (à Lindeviese).

Lettre à M-r le Dr Enoch à Varsovie sur le traitement des maladies chroniques par la purification du sang et le rétablissement des organes digestifs au moyen d'un procédé inventé et mis en pratique par Jean Schroth à Lindeviese. Par... Varsovie, 1847, w 8-ce, str. 33.

Schuch (Szuch) Ignacy, ur. 1772 r. w m. Waitzen na Węgrzech, nauk lekarskich słuchał w Peszcie i Wiedniu. Jako lekarz wojskowy bawił w Stanisławowie, Samborze, Drohobyczu a od 1807 r. w Sandomierzu, gdzie został naznaczony lekarzem szpitala wojskowego. Odtąd nie wyjechał się ze swej nowej siedziby; w r. 1815 został lekarzem obwodu sandomierskiego i na tym urzędzie pozostał do 1846 r.; równocześnie spełniał obowiązki lekarza w szpitalu św. Ducha i tym zakładem, który swe istnienie jemu przeważnie zawdzięcza, kierował do r. 1860 r. Um. 22 maja 1864 r.

Schuch Franciszek Józef, syn poprzedzającego, ukończywszy wydział lekarski

w uniwersytecie warsz. i odbywszy podróż naukową po Europie, osiadł przy ojcu w Sandomierzu, gdzie wkrótce zaraziwszy się tyfusem umarł 1832 r.

Die Brüste und ihre Verrichtungen. Regensburg, bei B. Rottmund, 1832, w 8-ce.

* Schuchardt B.

Farmakologia ogólna i szczegółowa oraz receptura, przykład dzieł: B. Schuchardta: Handbuch der Arzneimittellehre 1863. (Farmakologia ogólna i receptura). L. Posnera: Handbuch der Klinischen Arzneimittellehre 1866. (Farmakologia szczegółowa), przez Jul. Wyrzykowskiego. Warszawa, drnk. Gaz. polsk., T. I, 1869, w 8-ce, str. X, 608. T. II, 1870, str. X, 673, XLI.

Toż, wydanie drugie uzupełnione. Warszawa, 1874, T. I, str. 640, XLII. T. II, str. II, 672. (Wehodzi w skład Biblioteki umiej. lek.) wydanie red. Gaz. lekarskiej.

Schütz P.

Krótkie przepisy używania słonych wód ciecho-cieńskich. Warszawa, Friedlein, 1851, w 8-ce, k. 3 i str. 35. Ocena przez Natanson'a w Tyg. lek., 1851, Nr. 43.

O trzcinie rybięj, wyrabiającej się w gatunkach ryb żyjących w Rosyi. (Tyg. lek., 1851, Nr. 32—34).

Schützer Salomon, współczesny lekarz w Tarnowie.

Spostrzeżenia szpitalne. (Przegl. lek., 1870, Nr. 40, 47, 48).

Schulcius J., prawnik.

De contractu medici cum aegrotis. Gedani, 1681, w 4-ce.

Schultes Józef August, ur. 1773 r., doktor medycyny i profesor przy akademii krakowskiej od r. 1806—1808. Um. 1831 r.

Catalogus plantarum horti botanici C. R. universitatis erac. Cracoviae, 1806, str. 46. 1807, 1808, w 12-ce, z r. 1808 str. 82.

Sur les eaux minérales de Krynia au cercle de Sandez dans la Galicie orientale, et sur leur analyse, sur l'usage qu'on en fait et sur leurs vertus médicinales. Vienne, A. Doll, 1807, w 8-ce, str. 60.

Ueber die Mineralquellen zu Krynia im Sand. Kreise in Ost-Galizien, über ihre Bestandtheile, über ihren Gebrauch und über ihre Heilkräfte. Auf Befehl des k. k. Galiz. Guberniums. Wien. Ant. Doll, 1807, w 8-ce, str. 62.

Schultz Hieronim, rodem z Królewca, ur. 1610 r., prawa i medycyny słuchał najprzód w mieście rodzinnem, gdzie 1636 r. został magistrem; w Bazylei 1638 r. uzyskał stopień doktora medycyny. W r. 1639 mianowany asesorem wydziału lekarskiego przy akademii królewickiej, a w 1640 nadwornym lekarzem Władysława IV. Um. 1660 r.

Disquisitio de vertigine.

Schultz Jan, rodem z Wrocławia, lekarz nadworny wojewody wileńskiego ks. Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła, któremu towarzyszył 1583 r. w pielgrzymce do Ziemi świętej. Um. 1 września 1583 r. w Kairze.

Por. Pielgrzymka Radziwiłła, tom. J. Wargockiego, str. 83 i 234.

Schultz Jerzy Piotr, doktor medycyny i filozofii, ur. w Frankfurcie nad Odrą 1680 roku, professor w rycerskiej akademii

w Berlinie, przeniósł się do Torunia, gdzie został wice-rektorem tamecznego gimnazjum a około 1748 fizykiem miejskim.

Disputatio de aqua sanguinea Mariaeburgensi, von dem in Blut verwandelten Wasser bei Marienburg, 1716, w 4-ce.

Disp. de succino marchico alisque naturae donis. Thorun, 1712.

I wiele innych pism nie lekarskich.

Por. Gąsiorowski: II, 404. Zerneke... 426.

Schultz Julian, Polonus.

De arteriae renalis subligatione, disquisitiones physiologico-chirurgicae. Dorpati, typ. Laakmann, 1851, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Badania fizyologiczno-chirurgiczne nad podwiązaniem tętnicy nerkowej. (Tyg. lek., 1851, Nr. 14—16).

Wyrznięcie śledziony u kobiety z pożądanym skutkiem. (Tamże, 1855, Nr. 32).

Schultz Szymon, rodem z Torunia, zyskawszy stopień doktora medycyny r. 1650 w Lejdzie, wrócił do rodzinnego miasta, a niebawem wslawił się jako uczony lekarz. Um. 29 lipca 1679 r., przeżywszy lat 57.

Disputatio medica inaug. de scorbuto. Lugduni Bat., e typ. Franc. Haekii, 1650, w 4-ce.

De plica explicata sive de causis, diagnosi, curatione et praeservatione hujus morbi. (Miscell. acad. natur. curios. a. 1673, 1676, str. 190). Tamże umieszczają wiele innych rozpraw, jak np. o szkarlatynie, która panowała w Polsce r. 1665, pod nazwą Purpura epidemica maligna.

Por. Zerneke: 328. Lernet: Roczn. tow. przyj. nauk. XI, 239. Zakrzewski: Geschichte des Weichselzopfes, str. 43. Jöcher: Allg. Gelehr., Lex. IV, 386. Erdtel: Vars. phys. ill. str. 4.

* Schultze C. F.

Kurze Nachricht einiger besonderer Zufälle sowohl einheimischer als anderer Krankheiten welche in Pohlen, insonderheit aber in Lithauen pflegen wahrgenommen zu werden. Dresden, 1754, w 8-ce.

* Schulze J. H.

Historia medicinae a rerum initio ad annum urbis Romae DXXXV deducta studio J. H. Schulzii med. doct. et prof. pub. Altorfini. Accedunt tabulae aeneae, chronologica et indices copiosi. Lipsiae, apud P. C. Monath. 1728, w 4-ce, str. XXII, nieliczb. 437 i rejestr. Dedykowane Fryderykowi Augustowi, król. Polskiemu. Na drugiej stronie kartki tytułowej międzyorta a następnie w nagłówku dedykacyi portret króla.

* Schulze S.

Diss. de plica polonica. Lugd. Bat. 1648.

Schumacher Karol Ernest, rodem z Białostockiego, lekarz wojskowego szpitala w Zamościu.

De hydropse ascite. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1837, w 8-ce, str. 54.

Schwamberg Ignacy, rodem ze Lwowa.

Diss. sistens diagnosis morborum pectoris specialium. Vindobonae, typ. Grundmanis, 1821, w 8-ce, str. VI, 139.

Schwantes Teofil, gdańszczanin.

De variolis. Vitebergae, 1742, w 4-ce, str. 56.

Schwartz Bazyli, dyplom doktorski osiągnął w Krakowie 28 lutego 1853 r., początkowo był lekarzem szpitalnym w Krakowie, później przeniósł się na Litwę.

De hydrophobia. Cracoviae, typ. univ., 1835, str. 48. Diss. inaug.

Wiadomość o upławach. Kraków, nakł. autora, Friedlein, 1837, w 8-ce, str. 14.

Opis lekarski około Dąbrowicy. (Tyg. lek., 1856, Nr. 26).

Choroby serca ze stanowiska patologicznego i terapeutycznego. Wilno, J. Zawadzki, 1856, w 8-ce, str. 28.

Schwartz Jan Kajetan, rodem z Jarosławia w Galicyi.

De vitandis sanitatis et vitae periculis ex cibis et potentibus. Vindobonae, typ. Gheleni, 1819, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Schweiger Józef, rodem ze Staszowa.

Essai sur la plique polonaise. Paris, Rignoux, 1837, w 4-ce, str. 27. Thèse.

Schweikart Karol, rodem ze Lwowa.

De scrophulis. Vindobonae, typ. Ueberreuteri, 1839, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Schwentner Kasper.

Vade mecum chymicum albo opisanie mocy y pożytków lekarstw chymicznych, olejów, ekstraktów, balsamów, soli, wodek niektórych z kruszców, ziół y z drzew... na wszelakie choroby tak wewnątrzne jako y zewnątrzne ku pożytecznemu używaniu z rozmaitych autorów zebrane. Przez Kasp. Schwentnera, chirurga J. W. P. Rafała Łuszczyskiego w Lubczu, d-ra Piotra Blastusa Kmity 1624, w 12-ce, str. 93. Ded. Władysł. hr. z Ostrogora.

Sciborowski Władysław Ludwik, ur. 12 marca 1833 r. w Krakowie, średnie nauki pobierał w liceum św. Anny; po dwuletnich (1848—1850) studiach na wydziale filozoficznym uniwersytetu Jagiellońskiego, oddał się naukom lekarskim i 18 czerwca 1856 r. stopień doktora medycyny, a 9 lipca t. r. dyplom doktora chirurgii osiągnął. W lipcu 1857 r. objął obowiązki lekarza szpitala św. Aleksandra w Willanowie i takowe pełnił lat siedm, t. j. do czasu zamknięcia tegoż szpitala w r. 1864. Od r. 1864 stale bawi w Krakowie, przeprowadzając letnie miesiące, jako lekarz zdrojowy, w Szczawnicy. W r. 1865 został mianowany lekarzem przysięgłym przy sądach krakowskich. Jest członkiem towarzystwa lekarskiego warsz. (1858), towarzystwa lekarzy podolskich w Kamieńcu (1864), towarzystwa lekarskiego wileńskiego (1865), towarzystwa lekarzy galicyjskich (1869), towarzystwa naukowego krakowskiego (1863), a po przeobrażeniu tegoż w akademię — członkiem nadzwyczajnym akademii umiejętności. W towarzystwie lekarskiem krakowskim, do którego założenia w r. 1866 wspólnie z A. Kremerem i J. Fałeckim nie mało się przyszył, był przez lat 11 sekretarzem stałym, a następnie piastował godność wiceprezesa, a w r. 1879 prezesa. Od r. 1880 przewodniczył Komisji balneologicznej, mającej na celu podniesienie zdrojowisk krajowych.

Opis porodu kleszczowego z uszkodzeniem kroczu. (Tyg. lek., 1858, Nr. 4).

Źoż, w Allg. med. Central-Zeitung, 1858.

Potknięcie szpilki. (Tyg. lek., 1858, Nr. 14).

Źoż, w Allg. med. Central-Zeitung, 1858.

Przegląd czynności szpit. Ś. Aleksandra w Willanowie w r. 1857. (Tyg. lek., 1858, Nr. 9—11).

Spóźnienia lekarskie w szpitalu will. zebrane. Spółcierpienia oka. (Tamże, 1858, Nr. 48).

Obłęd opilecy. (Tamże, 1859, Nr. 12).

Przegląd czynności szpit. Ś. Aleksandra w Willanowie w r. 1858. (Tamże, 1859, Nr. 27, 28, 32, 34).

Kilka spostrzeżeń dotyczących zimnicy zgnębnej. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLII, 1859, str. 209).

Opis przypadku śmiercia nagła zakończonogo z przyczyn niewiadomj. (Tamże, T. XLIII, 1860, str. 433).

Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 320. T. XLV, 1861, str. 348).

Przegląd czynności szpit. Ś. Aleksandra w Willanowie w r. 1859. (Tyg. lek., 1860, Nr. 15—17).

Żywnienie chorych jako środek leczniczy przy durzycy (Typhus). (Tamże, 1860, Nr. 45).

Przegląd czynności szpit. Ś. Aleksandra w Willanowie w r. 1860. (Tamże, 1861, Nr. 47—49).

Źoż, w r. 1861. (Tamże, 1862, Nr. 35, 38, 39).

Krótki rys historyczny chorób zaraźliwych i epidemicznych w Polsce do końca XVIII wieku. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLV, 1861, str. 73).

Źoż, w osobn. odb. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 31.

Spostrzeżenia lekarskie zbierane w szpitalu Willanowskim. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVII, 1862, str. 277).

Zmaziadnienie kończyny dolnej, szczękowości, zapalenie stawu kolanowego, ropnica, wyzdrowienie. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 277).

Ospa przerwana zjawieniem się odry, powrót ospy, (Tamże, T. I, 1863, str. 270).

Gruźlica płuc długotrwała, ropień mózgu, śmierć. (Tamże, T. I, 1864, str. 304).

Na posiedzeniach Tow. lek. warsz. komunikował: Skołowacenie po ranie z ukąszenia, leczone bezskutecznie wycięciem blizny i zakończone śmiercią. (Tamże, T. XLVI, 1861, str. 107).

Nowotwór wystający z oczodołu. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 129).

Przypadek nagłej śmierci w pierwszym tygodniu pogoju. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 74).

Przebieg ospy przerwany przez odrę. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 75).

Alcoholismus acutus. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 217).

Rady dla matek zachowania się podczas ciąży, porodu i pogoju oraz obchodzenia się z dziećmi, podane w krótkości dla ludu wiejskiego. Warszawa, nakład redakcyi Czytelnii niedzielnej, druk. J. Ungera, 1863, w 12-ce, str. 55, V. Ocenił S. Janikowski w Pam. tow. lek. warsz., T. I, str. 133.

Gruźlica z przebiegiem długotrwałym i ropień w mózgu. (Przegl. lek., 1863, Nr. 12—15).

Kilka słów o leczeniu winogronowem (podług dzieła D-ra Curchod z Vevey: „Essai théorique et pratique sur la cure de raisins”). (Tyg. lek., 1863, Nr. 29).

Kilka słów o gruźlicy narzędzi moczowych. (Tamże, 1863, Nr. 40).

Przegląd czynności szpit. Ś. Aleksandra w Willanowie w r. 1862. (Tamże, 1864, Nr. 3—5).

Listy ze zdrojowisk podkarpackich: Szczawnica, Krynica, Zegiestów, Rabka. (Tamże, 1864, Nr. 45, 47, 49, 52).

Kilka słów o obecnym stanie zdrojowiska w Szczawnicy. (Dziennik literacki, 1864).

Kilka słów o nowym rozbiórce wody mineralnej Szczawnickiej dokonanej przez D-ra Stopczanśkiego. (Tyg. lek., 1865, Nr. 19).

Kilka słów o narzędziach używanych do badania gardła i części przyległych. (Przegl. lek., 1865, Nr. 12—17).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1865, w 8-ce, str. 38.

Listy ze zdrojowisk galicyjskich. (Tyg. lek., 1865, Nr. 26, 43, 52).

Toż. (Tamże, 1866, Nr. 21, 26, 28—30, 33, 34, 37).

Przegląd czynności szpita. S. Aleksandra w Willanowie w r. 1863. (Tamże, 1866, Nr. 41).

Wniosek w przedmiocie naukowego wyjaśnienia świeżo zachwadanęj skuteczności wdechane go powietrza w czyszczalnicach zakładów wyrabiających gaz świetlny, przeciw krztuścowi; wysadzenie ku temu komisji z grona wydziału. (Przegl. lek., 1864, Nr. 48).

Poradnik dla niewiast wiejskich, jak się mają zachować podczas brzemienności, porodu, pólgu, oraz jak dzieci ze względu na ich zdrowie chować należy. Warszawa, nakład Gebethnera, druk. J. Ungra, 1866, w 12-ce, str. 52.

Korespondencya z Krakowa. (Tyg. lek., 1866, Nr. 46, 47).

Toż. (Tamże, 1867, Nr. 17, 29).

Szczawnica w r. 1866. (Tamże, 1867, Nr. 27).

Korespondencya ze Szczawnicy. (Tamże, 1867, Nr. 30, 31).

Kilka słów o nowo założonem towarzystwie lekarskiem we Lwowie. (Przegl. lek., 1867, Nr. 11, 12, 14, 16).

Korespondencya z Krakowa. (Tyg. lek., 1868, Nr. 4, 5).

Wiadomość o zdrojowiskach krajowych. (Kalendarz Wilda, 1867).

Szczawnica w r. 1867. (Klinika, 1868, T. III, Nr. 3).

Toż, w r. 1868. (Tamże, 1869, T. V, str. 11, 27).

Korespondencya ze Szczawnicy. (Tamże, 1869, T. V, Nr. 2, 7).

Kilka słów o wodzie Żegiestowskiej, jęj działaniu i zastosowaniu leczniczem na podstawie nowego rozbioru chemicznego. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 30.

Szczawnica w r. 1870. (Klinika, 1870, T. VII, Nr. 24, 26).

Listy ze Szczawnicy. (Zdrojowisko, 1872, 1873).

Sprawozdanie ogólne z czynności Towarzystwa lekarsk. Krak. w r. 1870, czytane na posiedzeniu do rocznem Tow. lekarsk. w d. 3 stycznia 1871 r. przez D-ra... Sekretarza stałego Towarzystwa. B. w. m. i r. (Kraków, 1871), w 8-ce, str. 9.

Kilka słów o współnarodowym zjeździe lekarskim odbytym w Wiedniu w dniach od 1 do 7 września 1873 r. (Przegląd lek., 1873, Nr. 44—46).

Prawo wyłączenia w zastosowaniu do zdrojowisk. (Zdrojowisko, 1872).

Wiadomość o Rabce i Truskawcu. (Przegl. lek., 1874).

Szczawnica w r. 1873. (Tamże, 1874, Nr. 22, 23).

Toż, w r. 1873. (Zdrojowisko, 1874).

Wiadomość o zdrojach w Szczawnicy (dołączona do czasopiśmie lekarskich, 1878, 1880).

Toż, po niemiecku, 1881.

Listy ze Szczawnicy. (Przegl. lek., 1878, 1879, Nr. 31, 1880, Nr. 26).

Wiadomość o szczawie alkalicznej węgierskiej ze zdroju w Niemieckim Krzyżu (Deutsch-Krentz). (Tamże, 1874, Nr. 12).

Wiadomość o zakładzie leczniczym dla chorych pierśiowych w Gürbersdorfie w Szląsku pruskim. (Tamże, 1874, Nr. 45—47).

Korespondencya z Rabki. (Tamże, 1875, Nr. 27).

Kilka słów o zjeździe niemieckich przyrodników i lekarzy odbytym w Grodźcu styryjskim od 18—24 września 1875 r. (Tamże, 1875, Nr. 47, 49—52).

Kilka słów o Zakopanem. (Tamże, 1877, Nr. 20, 22, 23, 25, 28).

Pogląd na ruch i postęp w zdrojowiskach krajowych podczas pory zdrojowej r. 1864, osnuty na sprawozdaniach ze zdrojowisk nadesłanych skreślił i na posiedzeniu komisji balneologicznej d. 10 marca 1865 r. odczytał. (Tamże, 1865, Nr. 21—26).

Toż, w r. 1865. (Tamże, 1866, Nr. 20—24, 26—29).

Toż, w r. 1867. (Tamże, 1868, Nr. 22—25).

Toż, w r. 1868. (Tamże, 1869, Nr. 20, 21, 24—26).

Toż, w r. 1869. (Tamże, 1870, Nr. 27, 29, 30).

Toż, w r. 1870. (Tamże, 1871, Nr. 23—25, 27, 28).

Toż, w r. 1879, 1880, 1881 i w Sprawozdaniach komisji balneologicznej. (Tamże, 1880, 1881, 1882).

Życiorys D-ra Macieja Jakubowskiego. (Rocznik Tow. Dobroc., 1871).

Życiorys D-ra Błażeja Bobrzyńskiego. (Tamże, 1871).

Wspomnienie o ś. p. Adolfie Alexandrowiczu. (Tamże, 1876).

F. K. Skobel, biografia. (Zdrojowisko, 1873).

F. K. Skobel, wspomnienie pośmiertne. (Tyg. ill., 1876, Nr. 50, 51).

Wspomnienie ś. p. Floryana Sawiczewskiego. Kraków, 1877, w 8-ce, str. 12.

Przewodnik do zdrojów lekarskich w Szczawnicy. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. VIII, 92.

Krzeszowice jako zakład lekarsko zdrojowy wód siarczanych. Kraków, 1878, w 12-ce, str. 151.

J. Dietl, wspomnienie pośmiertne. Kraków, druk. Czasu, 1878, w 8-ce, str. 26. Osobn. odb. z Roczn. Tow. Dobr.

J. Majer, życiorys. (Tyg. ill., 1878).

A. Kremer, wspomnienie pośmiertne. Kraków, 1880, w 8-ce, str. 20. Osobn. odb. z Roczn. Tow. Dobroc.

A. Kozubowski, wspomnienie pośmiertne. Kraków, druk. Czasu, 1882, w 8-ce, str. 14. Osobn. odb. z Roczn. Tow. Dobr.

W latach 1861—1863 umieszczał w Czytelnii niedzielnej: Opisy różnych miejscowości z okolic Krakowa. Niepołomice, puszcza niepołomska. Proszowice. Wycieczka do Szląska pruskiego. Sulejów. Wiadomości z nauki o zachowaniu zdrowia. Wspomnienia z Krakowa. O dyamentach. Pożar na wsi i pożar w mieście. X. Grzegorz Piramowicz.

Nadto umieszczał w czasopiśmie lekarskich bardzo wiele sprawozdań z dzieł obech i rozbiórów krytycznych. Wiele także artykułów tłumażył z języków obech.

Sciepora Stefan, ur. w Mińskim 1826 r., nauki gimnazyjalne pobierał w Słucku a lekarskie w Charkowie. W służbie na Kaukazie doszedł do wysokiego stanowiska urzędowego a w różnych sferach społeczeństwa zaskarbił sobie życzliwość i poważanie. Był jednym z założycieli towarzystwa lekarzy kaukaskich, w którego łonie za jego staraniem powstał oddział antropologiczny. Badania, jakie dokonał nad czaszkami znalezionymi w grobach Samtawrskiego starożytnego cmentarzyska, zjednały mu uznanie u uczonych europejskich. Um. 29 czerwca 1881 r. w Abbas-Tumanie.

Opyt antropologiczaskawo izaliedowanja Makrokiefielskich czerepow, najdiennyh G. Bojornom w grobnich drewniawo samtawrsko kładbiszczu, bliz sienienja Mehieta, w Gruzji. Kazań, tip. Mielikowa, 1875, w 8-ce, str. 36, 6 tabl.

Scotus Teofil, lekarz gdański, wydał:

Pileomastix, Dantisci, 1668, w 4-ce.

Por. Plouquet: VI, 545. Gąsiorowski: II, 283.

Sechkin Jan, rodem z Przemyśla, doktor filozofii i medycyny, profesor akademii Zamojskiej, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1596 i 1605. Bosto-
stał w rękopis:

Cenzura o wodzie Iwonickiej, r. 1630, którego część wydrukowana została w Rocz. wyd. lek., T. IV, 371 i powtórzona u Gąsiorowskiego T. II, str. 186.

Por. Muczkowski: 248, 263.

* **Sédillot Ch.**

Nouvelles considérations sur la plique. Paris, librairie médicale, 1832, w 8-ce, str. 33.

* **Seefeld Alfred.**

Jarosł i Jarstwo (vegetaryanizm). Przyczynki do nauki o pożywieniu wyłącznie roślinnym, jako jedynym środkiem wyzwolenia się od chorób fizycznych, moralnych i społecznych, słowem odrodzenia się rodzaju ludzkiego. Przetłóżył z niemieckiego i wstępem poprzedził Moes-Oskragielło. Warszawa, druk. J. Ungra, 1884, w 8-ce, str. 57.

Seeland Mikołaj.

Beitrag zur Diätetik. Ueber den Einfluss der periodischen Nahrungsentziehung auf das Körpergewicht und den Procentgehalt der festen Bestandtheile. Warschau, Gins, 1869, w 8-ce, str. 25. Diss. inaug.

Kilka słów o kąpielach hydroferowych i ich użyciu. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 705—710).

Seeman Józef Antoni, ur. w Kurlandyi 27 marca 1804 r., do gimnazjum uczęszczał w Mitawie, nauk lekarskich słuchał (1824—1829) w Berlinie. W r. 1834 osiedlił się w Warszawie, gdzie w latach 1837—1863 był lekarzem teatrów warsz. Od r. 1883 zażywa zasłużonego wczasu w wiejskiem zaciszu.

Nonnulla de arsenici effectu in organismum animale per experimenta in canibus instituta illustrata, praecipue de mutationibus in cadavere arsenico venenatorum. Berolini, 1829, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Dziecię w stanie zdrowym i chorobliwym dla użytku rodziców i wszystkich, którzy się wychowaniem dzieci zajmują. Warszawa, 1842, w 8-ce, str. XX, 168. Z rękopisu niemieckiego przetłóżył Frajder; ocenę umieścił F. Jabłonowski w Bibl. warsz., 1843, T. IV, str. 125.

Wody mineralne w Lippspringe. (Tyg. lek., 1860, Nr. 27, 28).

Kilka spostrzeżeń nad działaniem wody z boro-etytryniem magnezyi. (Gaz. lek., T. XIX, 1875, str. 359—360).

Wann ist der Aderlass in phlogistischen Krankheiten mit Sicherheit indiziert, und in welchen Fällen ist er mit gleicher Sicherheit zu unterlassen? Ein Beitrag zur Pathologie und Therapie der Phlogosenkrankheiten.

Rękopis znajdujący się w aktach Tow. lek. warsz. (2 arkusze).

Seget Edward, lekarz z Rzeszowa.

Winogrona jako środek leczniczy w różnych stłobosciach. Rzeszów, Pekar, 1876, w 8-ce, str. 30.

Podręcznik sądowo-lekarski. Rzeszów, druk i nakład księg. A. Pelarsa. 1869, w 12-ce, str. VII i 167. Wiadomość o tém dziełku podał Dr. St. Janikowski w Przegl. lek., 1869, Nr. 25.

Spiegelbilder aus dem ärztlichen Leben. Wien M. Perles, 1878, w 8-ce, str. 153.

Seger Jerzy, ur. w Nirnbergu 8 lipca 1629 r., początkowe nauki pobierał w Toruniu, następnie kształcił się w zagranicznych uniwersytetach; w Kopenhadze zawarł ścisłą przyjaźń z Tomaszem Bartolinem; doktoryzował się w Bazylei 1660 r. W r. 1663 został fizykiem m. Torunia, od 1666 do 1673 r. wykładał przedmioty lekarskie w gimnazjum toruńskim; 1673 r. powołany do Gdańska, uczył tam publicznie nauk lekarskich. U trzech królów: Jana Kazimierza, Michała i Jana III sprawował obowiązki lekarza nadwornego. Um. w Gdańsku 20 grudnia 1678 r., pozostawił bogaty księgozbiór. Wydał:

Triumphus cordis post captam de hepatitis clade duce Bartholoe victoriam. Hafniae, 1654, w 4-ce.

Toż, Basileae, 1664, w 4-ce.

De usu communium corporis humani integumentorum. Hafniae, 1654, w 4-ce.

Toż, tamże, 1656, w 4-ce.

De quidditate et materia lymphae Bartolinianae. Accedunt doctorum virorum de ea lymphae epistolae. Hafniae, 1655, w 4-ce.

Toż, tamże, 1658, w 4-ce.

Diss. de Hippocratis orthodoxyia in doctrina de nutritione foetus humani in utero. Basileae, 1660, w 4-ce.

Exercitationes in Hippocratis librum de corde. Gedani, 1678, w 4-ce.

Diss. philologico-anatomica de lacte, 1678, w 4-ce.

Oratio de vita et obitu J. Jacobi a Brunn, prof. Basileae, 1660, w 4-ce.

De curiositate medica et medico-physica. Gedani, 1675, w 4-ce.

Programma ad dissectionem cadaveris, 1676.

Synopsis physicae antiquo-novae. Gedani, 1677, w 12-ce.

Toż, tamże, 1688, w 12-ce.

Liczne jego spostrzeżenia lekarskie przytacza Gąsiorowski II, 281, a rozprawy zootomiczne wylicza Adamowicz: Krótki rys etc. 9.

Ob. także Starożytności polskie porządkiem abecadlowym 25.

Por. Praetorius Athenae 135 — 7. Encykl. powsz. VIII, 957.

Seidenberg Ber., Dr. med. przysłał 1819 r. w rękopisie uniwersyteckiemu swoje uwagi na Izraelitami polskimi; podaje sposób ich oświecenia: 1) Zaprowadzić dla żydów szkoły początkowe osobne. 2) Starać się aby ich modlitewniki były drukowane w języku krajowym.

Por. Dz. wil. 1820, I, str. 504.

Seja Józef, Galicianus Brezanensis.

De tabe dorsali. Viennae, typis Caroli Gerold, 1817, w 8-ce, str. 59.

Seidl F. H., Dr. med., fizyk obwodowy w Żółkwi.

Ueber die kalte salinische Schwefelquelle zu Niemierow im Zolkiewer Kreise des Königreichs Galizien. Wien, Gedruckt bei A. Strauss's Witwe, 1837, w 8-ce, str. 70, z ryciną.

Öffentliche Sanitätspflege für die Wundärzte der Königreiche Galizien und Lodomerien. Lemberg, Miklikowski, 1843, w 8-ce, str. X, 290.

Seifman Piotr, ur. w Warszawie 1 marca 1823 r., ukończywszy nauki weterynaryjne w Szkole weterynaryjnej warsz. 1848 r. objął posadę kwarantannowego weterynarza w Ciechanowcu 26 kwietnia 1852 r.; 4 grudnia 1853 r. został asesorem weterynaryi w Urzędzie lekarskim gub. Augustowskiej; w następnym roku w tymże stopniu przeszedł do Warszawy; w r. 1858 15 lutego został referentem weterynarzem w Zarządzie głównego Inspektora lekarskiego w Królestwie Polskiem, tegoż roku 21 czerwca rozpoczął wykładac w szkole weterynaryjnej warszawskiej, a 5 grudnia 1860 r. został pomocnikiem Dyrektora tejże szkoły. Krom powyższych obowiązków od 1 lutego 1862 r. rozpoczął wykład polycyi weterynaryjnej i epizootycologii w akademii medyko-chirurgicznej warsz. jako adjunkt. Od 8 sierpnia 1862 r. pełnił obowiązki Dyrektora szkoły weterynaryjnej warsz. 15 grudnia 1862 r. objął katedrę weterynaryi w Instytucie rolniczo-leśnym w Nowej Aleksandryi. 29 stycznia 1865 r. przeniesiony do Warszawy znowu wykładał epizootycologią w szkole głównej, równocześnie uczęszczając na wykłady nauk lekarskich. W r. 1869 uzyskał stopień lekarza, powtórnie został Dyrektorem szkoły weterynaryjnej warszawskiej a w uniwersytecie warsz. czytał naukę o chorobach pomorkowych jako docent. Od 1 stycznia 1874 r. został Dyrektorem Instytutu weterynaryjnego w Kazaniu. W r. 1879 złożywszy egzamin i obroniwszy rozprawę otrzymał w Warszawie stopień doktora medycyny. W r. 1881 powołany został do Lwowa na Dyrektora mającego się utworzyć szkoły weterynaryjnej, zajął się urządzeniem tego zakładu, który dotąd pod jego kierownictwem pozostaje.

O ospie owce. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXIII, 1855, str. 291. T. XXXIV, 1855, str. 67).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, Orgelbrand, 1855, w 8-ce, str. 70.

Nowe doświadczenie udowadniające, że płyn pęcherzyków grudy gorączkowej konia, zwany equina, podobnie jak krowianka, zdolny jest zrzucić ospę u krowy i u człowieka. (Pam. tow. lek., T. XLIV, 1855, str. 271).

Nosaczna psia i jej zaraźliwość. (Tyg. lek., 1857, Nr. 24).

Przewodnik dla kupujących konie. Warszawa, 1858, w 8-ce, str. 132.

Anatomia patologiczna księgosuszu. (Tamże, 1859, Nr. 12).

Sprawozdanie z podróży naukowo-weterynaryjnej w r. 1858 i 1859 odbytej. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1860, w 8-ce, str. VI, 102.

Uwagi nad sposobami wychowywania i żywienia młodego bydła w celu wykształcenia w niem zdolności do udoju, pracy lub wypasu. Warszawa, w druk. J. Ungra, 1861, w 8-ce, str. 47.

O wagrach u świń i o wpływie ich na ludzkę zdrowie. (Przyjaciel zdrowia, 1861, Nr. 3).

Kastracya krów przez pochwę maciczną jako operacya odpowiadająca celom opasu i mlekozdajności. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVI, 1861, str. 83).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 26.

Wiadomość o wypadkach udzielania się księgosuszu. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 40.

Osmocy zaraźliwości chorób wąglikowych (karbunkulowych). (Tyg. lek., 1862, Nr. 22).

Kilka słów z powodu artykułu p. Vernois o środkach zaradczych przeciw wściekliznie. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIX, 1863, str. 190).

Jeszcze słów kilka o środkach ochronnych przeciw wściekliznie. (Tamże, T. L, 1863, str. 65).

O środkach zaradczych przeciw wściekliznie samorodnej (spontanicznej), ze zwróceniem szczególnej uwagi na skuteczność zapobiegawczą wysamczania (kastracyi) psów samców. (Tyg. lek., 1863, Nr. 22).

Zjazd międzynarodowy weterynaryi w Hamburgu. (Tamże, 1863, Nr. 45).

Urywkowe wiadomości odnoszące się do weterynaryi. Nosaczna, tyłczak i żółty podejrzan. (Tamże, 1864, Nr. 39).

Choroby karbunkulowe. Wścieklizna. (Tamże, 1864, Nr. 40).

Księgosusz. Zaraza płuc bydła rogatego. (Tamże, 1864, Nr. 41).

Urządzenie służby weterynaryjnej w W. Ks. Luksemburskiem. (Tamże, 1864, Nr. 42).

Nowe spostrzeżenia stwierdzające możność udzielania się księgosuszu owcom. (Pam. tow. lek. warsz., T. LI, 1864, str. 358).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1864, w 8-ce, str. 16).

O włósniku (trichina) i o włósnicy (trichiniasis). (Pam. tow. lek. warsz., T. LII, 1864, str. 219).

Włóśnik i włósnica (Trichina et trichiniasis) ze zwróceniem szczególnej uwagi na środki zaradcze przeciw tej chorobie u ludz. Warszawa, czcionkami A. Liefeldt, 1865, w 8-ce, str. 40, z ryc.

Sprawozdanie z kongresu międzynarodowego weterynaryi, odbytego w Wiedniu, w miesiącu sierpniu 1865 r. złożone Komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych przez... delegowanego do brania udziału w tym zgromadzeniu. Warszawa, druk. Gaz. warsz., 1866, w 8-ce, str. 37.

Wiadomość statystyczno-historyczna o szkole weterynaryi w Warszawie. Warszawa, 1866, w 4-ce, str. 25.

Trafny sposób urządzania przeglądu mikroskopowego mięsa, dla zapobieżenia chorobie trychinowej. (Klinika, T. II, 1867, str. 163—165).

Sprawozdanie z wystawy bydła na wyspie Billancour, i z kongresu międzynarodowego weterynaryi w Zurichu. Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 24.

O chorobie stadnej u koni rozplodowych. Warszawa, 1868, w 8-ce.

Ciąłka laskowate bacteria we krwi zwierząt dotkniętych chorobami wąglikowemi (karbunkulowatemi) (Pam. tow. lek. warsz., T. XLV, 1861, str. 67. T. LI, 1864, str. 411).

Nowotwory sieci u kotki. (Tamże, T. LV, 1866, str. 429).

Nosaczna u człowieka. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 10).

O wściekliznie u psów. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 597—602, 645—652, 661—665).

Żółty podejrzan, nosaczna i tyłczak. (Tamże, T. IV, 1868, str. 649—652, 670—673, 703—707, 747—751, 766—769).

Przegląd sprawozdania z prac komisji ustanowionej w celu bliższego zbadania chorób wąglikowych, na nadbrzeżu rzeki Szeksny. (Tamże, T. IV, 1868, Nr. 17 i 19).

Zaraza pyskowa i racieowa u zwierząt domowych. (Tamże, T. VII, 1869, str. 145—150, 167—170, 180 do 184).

Narzędzia do kastracyi krów (ovariotomia) przez ciężkie w ścianie pochwy macicznej, i sposób wykonywania tej operacyi. (Tamże, T. XIII, 1872, str. 673—678).

Doświadczenia, które mogłyby doprowadzić do oznaczenia czasu wnikięcia jadu wścieklizny do zarażonego nim organizmu. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIX, 1873, str. 417).

Aklimatyzacya zwierząt. (Encyklopedia rolnictwa, T. I, 1873, str. 12).

Bezpośredność u zwierząt. (Tamże, T. I, 1873, str. 116).

Choroby zwierząt domowych wewnętrzne. (Tamże, T. I, 1873, str. 518).

Trychiny i choroba trychinowa. Warszawa, 1879. Diss. inaug. (po rosyjsku).

Wykład o chorobach pomorkowych (epizootologia). Część II. O chorobach pasożytnych i o chorobach stadnych niezaraźliwych zwierząt domowych. Warszawa, druk. Gaz. handlowej, 1881, w 8-ce, str. XVI, 265—522, XIV i 4 tabl. litogr. w 4-ce.

Ochronienie trzody chlewniej od zakażenia się włośniami, oraz wągrami. Lwów, 1882. (Osoba. odb. z „Rolnika“).

Przeżynek do wyjaśnienia kwestyi wyługania się wścieklizny. (Medycyna, 1884, Nr. 15).

Wspólnie z C. Hallerem przełożył dzieło Wekherlina: Hodowla zwierząt domowych. 2 Części. Warszawa, 1862, 1863.

* **Seisser Józef**, rodem z Wiednia.

De plica polonica. Viennae, 1770, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Sekret jawiony osobliwszy, ten, za którym człowiekowi rozsądnemu, chyba chcącemu, żadne złe na świecie szkodzić nie będzie. Rzeczy pewne i doświadczone na dobro pospolite. Poznań, 1869, w 4-ce, str. 195.

Sekreta ciekawe y doświadczone dla użytku powszechnego wydane. Warszawa, Dufour, 1772, w 8-ce, str. 186.

Toż, w Sandomierzu, 1782.

Toż, tamże, 1785, w 8-ce, str. 184.

Toż, Warszawa, Dufour, 1792, str. 310.

Sekreta ciekawe y doświadczone dla powszechny wiadomości wydane. Nowa edycya. Warszawa, w druk. wdowy Tomasz. Le Brun, 1804, w 8-ce, str. 282 i registr.

Sekreta (Dwa) doświadczone y dziwnie skuteczne—pierwszy do uleczenia ludzi na różne choroby utyskujących—drugi na przerwywy bydła temi czasami gęsto w Polsce odchodzącego, z języka angielskiego y niemieckiego przetłumaczone a z prawdziwej ku oyczynie i ziomkom swoim miłości po kolendzie komuniowane roku 1747, 6 Januari przez I. Z. R. K. Sine fictione didici, sine invidia communico. Sapientiae 7, 13. Warszawa, 1747, w 8-ce, str. 34.

* **Semmer G.**

O tworzeniu się włókniaka w krwi ziemnowodnych i ptaków i o powstawaniu czerwonych ciałek krwi zwierząt ssących. Rozprawa napisana przez... dla pozyskania stopnia doktora medycyny, opracowana w laboratorium i pod osobistym kierunkiem prof. Al. Schmidt w Dorpacie, przetłumaczona z niemieckiego przez W. P. studenta medycyny uniwersytetu dorpackiego. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1875, w 8-ce, str. 50, 1 tabl.

* **Senator H.**

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby narządu ruchu. Przekład dzieła: Die Krankheiten des Bewegungsapparates von Dr. Senator H. Handbuch der speciellen Pathologie und Therapie von Prof. Ziemssen.

Przez D-ra Wiktora Grossterna. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. II, 276. (Biblioteka um. lek. wyd. Gaz. lek.).

Sendel Chrystyan Daniel, rodem z Gdańska, nauki lekarskie ukończył we Frankfurcie nad Odrą 1773 r., później był nauczycielem w gimnazjum gdańskim.

De febre regenda. Francofurti ad Viadrum, typ. J. Chr. Nenteri, 1773, w 4-ce, str. 20. Diss. inaug.

Por. Łukaszewicz: hist. szk. I, 425.

Seprawicki Mateusz, z Bochni, w latach 1506—1507 był lektorem astronomii w Bononii. Od r. 1506 do października 1508 wykładał logikę bez żadnego wynagrodzenia, które było mu wyznaczone dopiero pod koniec 1509 r. a nawet w r. 1512 powiększone do 300 lirów, propter quam conflunt quamplures scholares de portibus nationis suae. Po r. 1517 wykładał chirurgią. W r. 1512 miał sobie powierzony zarząd szpitala dla zapowietrzonych, z wynagrodzeniem rocznem 100 lirów, które w r. 1518 przeznaczył na korzyść szpitala św. Joba. S. cieszył się sławą znakomitego lekarza; we wrześniu 1517 r. powołał go do siebie arcybiskup z Zary, w Illirji. W archiwum bolońskim znajdują się tezy tegoż Seprawickiego, z medycyny, teologii i logiki, drukowane w r. 1506.

Por. Malogola: I Polacchi in Bologna str. 22—23. Przędziadki: O polakach w Bononii i Padwie str. 3.

Serdel Kacper, lekarz poznański, sławny ze swego dobroczynności. Umarł w Listopadzie 1592 r.

Por. Monum. Sarm. 463.

Seredyński Feliks, około 1820 r. był pomocnikiem prosektora w uniwersytecie warszaw.; osiadłszy w Nowém Mieście nad Pilicą wolne chwile poświęcał pracom anatomicznym, mianowicie wyrabianiu preparatów organu słuchowego w różnych okresach rozwoju u człowieka i zwierząt. Zbiór ten z kilkudziesięciu okazów złożony 1859 r. nabyty został do Warszawy. Um. 1861 r., przeżywszy lat przeszło 60. Opis jego przeobrażeń anatomicznych znajduje się w Pam. tow. lek. warsz. T. XXXIX, 1858, str. 22.

* **Serre.**

Codziennie przestrogi dla żyjących sobie zębami i dziąsłami zawsze czyste i zdrowe zachować. Berlin, 1812, w 12-ce, str. 31.

Sérkowski Bolesław, ur. r. 1839 na Podgórzu pod Krakowem, nauki szkolne i uniwersyteckie pobierał w Krakowie, gdzie w r. 1865 uzyskał stopień doktora medycyny a r. 1866—doktora chirurgii. W latach 1865—1869 był asystentem prof. Gilewskiego w klinice chorób wewnętrznych. W r. 1869 mianowany został prymariuszem szpitala powszechnego w Brzeżanach. W r. 1878 objął obowiązki lekarza powiatowego w Stryju, gdzie dotąd urząd ten

piastuje. Przewodniczy sekcyi stryjskiej towarzystwa lekarzy galicyjskich.

Korespondencya o czerwonce nagminnej. (Przegl. lek., 1865, Nr. 36, 39).

Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1866, Nr. 7, 8).

Wgłębienie książki grubiej w grubą. (Tamże, 1866, Nr. 22—24).

Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1866, Nr. 47).

Cierpienia nerwów tamających podług D-rów Eulenburgera i Landels, w obec teoryi prof. Piotrowskiego. (Wiener med. Wochschr., 1866, Nr. 33—37, 49).

(Gazeta, 1867, Nr. 25—29).

Istota cholery podług Kloba. (Tamże, 1867).

Kliniczny wykład Niemeyera o suchotach płucnych strześcił... (Tamże, 1868, Nr. 35—38).

Zapalenie i ropienie. Spostrzeżenia i teorya Cohnheima streszczone przez... (Tamże, 1868, Nr. 1—9).

Gościec części ścięgniętych czaszki, stołu kręgowego, odnogi dolnej i stawu biodrowego. (Tamże, 1868, Nr. 19—21).

Dwa przypadki wodowstrętu, z kliniki prof. Gilewskiego. (Tamże, 1869, Nr. 3—5).

Zastosowanie jednostajnego strumienia wody przepływającego przez cewkę gutaperkową do okładów. (Tamże, 1871, Nr. 37, 38).

Utopienie, utonięcie, czy utopienie się? (Tamże, 1874, Nr. 18).

Zaczadzenie, a nie morderstwo. Próba widmowa. (Tamże, 1874, Nr. 21).

Rozcięcie tchawicy w zbroczeniach gruźliczych krtani. (Tamże, 1877, Nr. 12, 13).

Leczenie czynne gościa ostrego w porównaniu z leczeniem dawniejszem biernem. (Tamże, 1878, Nr. 5, 6).

Teorya fermentacyjna przeziębienia, zakażenia krwi i gorączki. (Tamże, 1878, Nr. 27, 28, 30, 31, 33, 36—38, 40—42, 44).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8-ce, str. 84. Ocena w Gaz. lek., T. XXVI, 1879, str. 85, 95.

Toż, po niemiecku. Strj, 1882.

O niektórych objawach przedgorączkowych i ich leczeniu. (Odczyt miany na posied. sekcyi stryjskiej Tow. lek. galic.). (Przegl. lek., 1880, Nr. 18).

Serwiński Gwidon-Gustaw, rodem z Kalwaryi.

Des indications de l'accouchement prématuré artificiel et d'un nouvel instrument pour exciter les contractions utérines et dilater le col. Montpellier et Lyon, Crestin, 1871, w 8-ce, str. 57. Diss. inaug.

* **Simeonis Seth** magistri Antiochiae syntagma per elementorum ordinem de alimentorum facultate ad Michaellem Ducam Imperatorem a Lilio Gregorio Giraldo Ferrariense olim laetitate donatum; nunc vero per Dominicum Montheasaurum Veronensem correctum et pene reformatum. Basileae, apud Petrum Pernan, 1561, w 8-ce, str. 142. Ded. Principi Spilkitoni Jordan de Zaklirzin et Melstin haeredi, palatino sendomiriensi, regni Poloniae senatori etc.

Seyffert Jędrzej.

Przypadek krwotoku macicznego. (Pam. tow. lek. wil., T. II, 1821, str. 333—335).

Seynensis Krzysztof (Stratander).

Krótkie a potrzebne wypisanie iako a którem sposobem ma być olejek jałowcowy pożywian, ktorzy ku rozmaithym ludzkim chorobom y niedostatkom jest bardzo pożyteczny, b. r. m. i dr. w 8-ce, k. nl. 4, dr. gocki. (Vieitor, 1546).

Toż, po łacinie, w 8-ce, k. nl. 2, str. 13.

Sęcki Piotr, współczesny lekarz poznański,

ur. r. 1844 w Gniewkowie, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, medycyny słu-

chał (1856 — 1859) w Wrocławiu, później w Berlinie.

De glandulae parotidis extirpatione. Berolini, 1860, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Stan zakładu Siostr Miłosierdzia w Poznaniu. Rozprawa czytana na posiedzeniu tow. przyj. nauk w Poznaniu r. 1865, pozostaje w rękopisie.

Sidorowicz Franciszek.

Die mit dem k. k. allgemeinen Krankenhause verbundene k. k. Gebäranstalt für zahlende Schwangere, Gebärende und Wöchnerinnen zu Wien in ihren Ergebnissen und Leistungen während der Jahre 1822 bis einschliessig 1825. Wien, Geistlinger, 1826, w 8-ce, str. XVI. 82, 3 reynay.

Dissertatio inauguralis medico-chirurg. obstetricia sistens conspectum rerum medicarum instituti Vindobonensis puerperis solventibus dicati. Viennae, Geistlinger, 1826, w 8-ce, str. 82.

* **Siebold Henryk**.

O Ainosach wyspy Jesso studium etnologiczne przez Henryka v. Siebolda, sekretarza legacji niemieckiej w Japonii. Przełożył D-r L. Dudreiewicz. Warszawa, A. Pajewski, 1883, w 8 ce, str. 56.

* **Sieczonow I**.

Odruchy mózgowo, przełożył z drugiego wydania Ks. Badny. Warszawa, nakł. Przegl. tyg. 1873, w 16-ce.

Siegfried Gustaw Aleksander, ur. r. 1807 w Wiązownie, szkolne nauki pobierał w Łomży, studia lekarskie rozpoczął w Warszawie w r. 1829, w r. 1832 uład się do Królewca, skąd r. 1834 do Berlina, a w następnym roku do Halli, gdzie r. 1836 dyplom doktorski osiągnął.

De morbo infantili frequentissimo et casibus nonnullis aetnae scrophulosae. Halis, 1836, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Siegfried Henryk, rodem z Gdańska, nauki lekarskie ukończył w Lipsku 1685 r.

De haemorrhagia. Lipsiae, 1685.

Siekaczynski Walenty Józef, ur. w Szczecbrzeszynie 14 lutego 1806 r., szkolne nauki pobierał w rodzinnem mieście a później w Warszawie, do medycyny przykładał się w Warszawie. Otrzymał 28 stycznia 1829 r. stopień magistra, uład się do Berlina i tam w r. 1830, dyplom doktorski osiągnął. Wróciwszy do kraju, wstąpił w szeregi wojska polskiego; w r. 1831 został delegowany do Częstochowy dla niesienia pomocy wojskowym podczas panującej wówczas cholery. Jego staraniami przy ofiarności zamożniejszych obywateli zawdzięcza swe powstanie szpital św. Mikołaja w Częstochowie, w którym przez lat sześć bezpłatnie niósł posługę lekarską. W r. 1838 został mianowany lekarzem miasta i okręgu częstochowskiego. W r. 1842, opuściwszy Częstochowę, gdzie mieszkańcy w dowód uznania ofiarowali mu kosztowny pierścień, objął obowiązki lekarza powiatowego w Radomiu. Tu wkrótce zjednał sobie szacunek kolegów i uznanie publiczności. Uwzględniając oplakany stan b. szpitala powiatowego św. Aleksandra, wyjednał

fundusz na wzniesienie obecnie istniejącego szpitala św. Kazimierza. Jemu zawdzięcza Radom poprawę warunków zdrowotnych: za jego przedstawieniem zaprowadzono podziemne kanały drewniane oraz spuszczone wielki staw na Koniówce około miasta. W r. 1855 powołany został na urząd inspektora lekarskiego m. Warszawy; po 13 latach gorliwej pracy, opuścił w r. 1868 urządowanie, ustępując zawiści i przemocy. Przeniósł się do Radomia i tam 22 października 1878 r. życia dokonał.

De morbo erup. dicto. Berolini, Unger, 1830, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

O istotach organicznych powietrze zanieczyszczających. (Tyg. lek., 1861, Nr. 24).

Projekt kontroli ruchu bydła i środka zaradczego na kiegłosusz.

Projekt organizacyi służby cywilno - lekarskiej w królestwie.

O urządzaniu ścieków, miejsce ustępowych i grabni.

O prawach i przepisach dotyczących oleju skalnego czyli nafty w różnych krajach.

O mieście i cenie jego ze stanowiska rolniczego, handlowego i policyjno-lekarskiego.

O zdrowiu publicznem.

O przyczynach licznej śmiertelności z suchot płucnych w Radomiu, licznych osób z okresu rozwoju płuściwego.

Sielicki A. J.

O siłach udzierżajujących systemyja powierzchni w sopropokowienii. Peterburg, 1882, w 8-ce, str. 56. Diss. inaug.

Siemaszko Aleksander (Lithuanus).

De dissenteria. Vilnae, typ. B. Neumanna, 1827, w 8-ce, k. 3, str. 55. Diss. inaug.

Siemczycki Tomasz Angelin, lekarz wielki, stopnie filozoficzne otrzymał 1618 i 1620 r.; znany z ułożenia wiersza pochwalnego na cześć X. Augustyna Kordeckiego, obrońcy Częstochowy.

Por. Nova gigantomachia 285 - 288. Joher: Obraz bibliogr. III, 476. Muezkowski: Postęp. nauk. 285. Statut. 282.

Siennicki Stanisław, ur. r. 1801 w Brześciu litewskim, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, wstąpił r. 1822 do służby wojska polskiego. W r. 1831 osiadł w Płocku; r. 1838 powołany na urząd akuszerza gubernialnego, w r. 1844 mianowany został inspektorem urzędu lekarskiego gubernii płockiej i na tém stanowisku pozostał aż do zgonu. Umarł 31 października 1866 r. Mieszkańcy Płocka wystawieniem pomnika ze składek publicznych uczcili pamięć prawdziwego opiekuna ubogich i zanego kraju obywatela.

Siennicki Marcin, pochodzenia niemieckiego (Heuwrecher), słynny lekarz i botanik za panowania Zygmunta Augusta. Będąc gwarkiem olkuskim, miał sobie poruczone wymierzenie sztyb górniczych, szczególniej w kierunku sztolni pileckiej, co też w r. 1576 z należytą dokładnością wykonał.

Herbarz to jest ziół tuteznych, postronnych y zamorskich opisanie: co za moc mają jako ich używać tak ku przestrzeżeniu zdrowia ludzkiego, iako ku uzdrowieniu rozmaitych chorob. Teraz nowo wedle Herbarzow dzisiejszego wieku i innych zaenych Medyków powapiony. Przydano Alexego Pedemontana księgi ośmiory o tajemnych a skrytych lekarstwach. Przyezym dosyć misternych a trafnych rzeczy y doświadczonech mieć będziesz Co się w tych księgach więcej opisuje, zarazem po Epistole znaydziesz a gdyć czego szukać potrzeba, Regestra dostateczne na końcu snadnie pokażę. Kraków, w drukarni Mikolaja Szarffenberga, 1568, fol., k. nl. 6, str. 628, k. nl. 51. Na odwrotnej stronie karty tytułowej wiersz Andrzeja Pograbiusa na herb Herborthow z Fulsztyna. Dalej dedykacya drukarza do Jana Herbortha z Fulsztyna, kasztelana sanockiego.

Nauka zrządzenia ciał człowieka, tudzież sprawa użyteczności ich; a iako się człowiek szkodliwym żądom cielesnym sprzećwić a bronić ma dla zdrowia. Kraków, 1564, w 4-ce, k. 256, spisu k. 12.

Lekarstwa doświadczone, które zebrał uczony lekarz P. Jana Pileckiego? Ktemu są przydane lekarstwa końskie z ewieniem tego lekarza. Przydaliśmy y figury ziół rozmaitych ku lekarstwu z zielenkami dostatecznemi sprawione. Teraz znowu na światło wydane. Kraków, Łazarz Andrysowicz, 1564, w 4-ce, k. nl. 191. Ded. Walentemu Dembińskiemu.

Nauka iako brzemienne panie sprawiać się mają, nosząc płód; iako się też ku rodzeniu y przy rodzeniu rzadzić. Też nauka pomocnicza ktemu iako po tym działki chować y choroby ich leczyć. Cracoviae, in off. Nicolai Ostrogorscii, 1568.

Konsylium Trydeńskiego wyroki i nstawy dla ludu pospolitego. Kraków, 1565.

Sposob a porządek służnego modlenia według nauki starych ucielelow świętych. Kraków, M. Siebeneyer, 1566, w 8-ce.

Por. Lelewel: Bibl. ksiąg, I. 135. Wiszniewski: I, 31. VII, 212. IX, 207, 282. Gąsiorowski: I, 259, 343, 346. Ossoliński: Wiadomości, II, 154, 251, 294. Bentkowski: 391. Arnold: Mon., 53 - 55. Maciejowski: Dodatki... 392. Chodyński: III, 107.

z Sieprca Tomasz, w drugiej połowie XVI wieku był lekarzem przy kapitule kolegiaty św. Jana w Warszawie.

Por. Bibl. warsz. Zeszyt 196, str. 291.

z Sieprca Wojciech, lekarz, astrolog, kanonik wileński, stopnie filozoficzne otrzymał 1534 i 1539; w r. 1583 był dziekanem wydziału filozoficznego.

Por. Oettinger... 174.

Sierpski (Syepcius) Feliks Łazarowicz, już 1544 r. nauczał w wydziale filozoficznym, nauk lekarskich słuchał we Włoszech od r. 1555 do 1557; stopień doktora medycyny uzyskał w Rzymie. Powróciwszy do ojczyzny, został 1562 r. profesorem wydziału lekarskiego akademii krakowskiej; wykładał aforyzmy Hippokratesa. Umarł w Krakowie 1573 r.

Examen thematum D. Stanisłai Zavaei Pici Cracov. Anno Domini 1563 die XIII Novembris in academia cracoviensi disputandi gratia temere productum per D. Felicem Syepcium in eadem alma universitate Medicinae ordinarium Professorem et interea temporis decanum, veritatis causa indagandae exhibitum. (Veritas, qua nihil fortius vincat). Cracoviae, 1563, w 4-ce, k. nl. 4, jednostronnie liczbowanych 93. Przypisane Piotrowi Poznańczykowi. Na zgromadze-

niu akademii 21 lutego 1564 r. orzeczono, że rozpoznanie tej krytyki nastąpiło bez wiedzy uniwersytetu.

Quaestio: an medicina artium ingenuarum utilissima, adjectione et subtractione consistens, c Gracorum auctorum voluminibus feliciter petita quam arabum, non modo triplicis ordinis rerum verum etiam et celestium motuum, atque adeo ipsius astrologiae cognitionem requirens, varia et multiplici eruditione indigeat, eamque ob rem professores suos honore dignos et hominibus admirabiles faciat: pro subiecto adequato habeat corpus humanum sanabile, universim et secundum omnes passiones ejus considerata? Cracoviae. fol. (same tezy).

O morowej zarazie przestoga i nauka. Kraków, w druk. Łazarza, 1564, w 8-ce.

Por. Roczn. wyd. lek., II, 47. III, 440. Wiszniewski: IX, 557.

z Sieradza Sebastian, lekarz, filozof, akademik krakowski, zaszczytany przyjaźnią Wawrzyńca Smieszkowicza, który nawet śmierć jego oplakiwał. (Elegia in funere Sebastiani Siradii 1617).

Por. Sierczyński: Obraz wieku Zyg. III. T. II, 200.

Sieradzki Antoni, ur. 19 stycznia 1846 r. w Krakowie, nauki szkolne i uniwersyteckie odbywał w mieście rodzinnym i tam 22 grudnia 1873 r. dyplom doktora wszech nauk lekarskich otrzymał. Jeszcze jako student medycyny pełnił w r. 1870/1 obowiązki asystenta przy katedrze zoologii. (prof. Nowicki). W latach 1871—1872 był lekarzem pomocniczym w szpitalu ś. Łazarza w Krakowie na oddziale chorób wewnętrznych przy prymariuszu D-rze Korczyńskim. Rok 1874 spędził w Wiedniu, Mnichowie, Paryżu i Berlinie, doskonaląc się w pediatrii. Od r. 1875 mieszka stale w Lwowie, gdzie pełni służbę lekarską w szpitalu dzieci św. Zofii.

Nauczył w obce nagłych wypadków chorobowych u dzieci. Rys higieniczno-dyjetetyczny. Lwów, nakład towarzystwa pedagogicznego, 1877, w 8-ce, str. 42. Opracowane podług dzieła Adlera.

Sierżputowski Marceł Karol, rodem z Głębokowa, stopień doktora medycyny osiągnął w Strasburgu 30 sierpnia 1838 r.

Questions sur diverses branches des sciences médicales. 1. Comment distinguer le mercure soluble d'Hahnemann de l'oxyde noir de mercure? 2. Les villosités intestinales, les vaisseaux lymphatiques, ont-ils une origine distincte de celle des veines du système de la veine-porte? 3. De l'issue prématurée du cordon dans les présentations de l'extrémité pelvienne du fœtus. 4. De l'entéro-colite chez les enfants. Strasbourg, Silbermann, 1838, w 4-ce, str. 27. Thèse.

Siestrzyński Jan, ur. 24 czerwca 1788 r. w Szczerzynie; wcześniej osierocony przez śmierć ojca, ukończywszy liceum w Zamościu, w r. 1809 przyjęty został do galicyjskiego instytutu ekonomicznego; żądny nauki tegoż roku udał się do Wiednia i tam r. 1813 stopień magistra chirurgii i akuszerii otrzymał i wkrótce objął

obowiązki asystenta przy powszechnym szpitalu wiedeńskim. W r. 1815. zaznajomił się w Wiedniu z ks. Falkowskim, który był wysłany kosztem rządu w celu zwiedzenia najznakomitszych zakładów dla głuchoniemych. Siestrzyński, który oddawna pracował nad teorią i mechanizmem mowy, z zapalem przyjął propozycją ks. Falkowskiego i oddał się usłudze pozbawionej słuchu młodzieży. Zwiedziwszy zakłady dla głuchoniemych w Linciu, Freisingu, Pradze, Lipsku, Berlinie, Wrocławiu, a nadto wyczywszy się sztuki litograficznej w Mnichowie, przybył do Warszawy r. 1817 i zaraz rozpoczął służbę jako nauczyciel Instytutu głuchoniemych i ociemniałych. Równocześnie zajął się urządzeniem pierwszego w kraju zakładu litograficznego, który już r. 1819 był czynny. Zastępcy, jakie miał z ks. Falkowskim w sprawie nauczania głuchoniemych (sam był zwolennikiem głośniego mówienia, gdy Falkowski orędownik alfabet ręczny), zmusili go w r. 1821 do usunięcia się z instytutu. W r. 1822, 17 czerwca, wszedł do służby wojska polskiego, jako lekarz batalionowy 7-go pułku piechoty liniowej. W czasie swego pobytu w Końskich, urządził wspólnie z dwoma oficerami, szkołę wzajemnego nauczania podług metody Lankastera; w szkole tej kształciło się przeszło 80 żołnierzy. Umarł w Końskich 4 maja 1824 r. Pozostawił w rękopisie:

Teoria i mechanizm mowy z zastosowaniem do nauki czytania dla wszystkich, a do nauki wymawiania dla głuchoniemych dzieci, z dodaniami oraz uwagami nad sposobem uczenia tychże.

L. Jenike podał życiorys Siestrzyńskiego w Bibl. warsz. 1846, III, 201—232. Piwarski umieścił wizerunek jego w swym Kramie.

Siewruk Ludwik, ur. na Żmudzi r. 1806, ukończywszy gimnazjum w Traskunach w r. 1823, tegoż roku zapisał się na wydział prawniczy uniwersytetu wileńskiego; w roku następnym przeszedł na wydział lekarski a w r. 1832 stopień lekarza klasy I otrzymał. Już podczas studiów uniwersyteckich, gdy był na kursie IV, został pomocnikiem prosektora anatomii a w r. 1831 niósł posługę lekarską ranym. W r. 1832 mianowany był prosektorem anatomii ludzkiej; obowiązki te pełnił lat pięć; a nadto w tym czasie (1834—1838) wykładał anatomią patologiczną w stopniu adjunkta. W r. 1836 — 1837 w zastępstwie chorego prof. Bielkiewicza wykładał anatomią ludzką a nadto pewien dział patologii i terapii szczegółowej. W r. 1838 osiągnął stopień doktora medycyny; r. 1839 uczył anatomii i zastępczo prowadził klinikę chorób wewnętrznych. W r. 1840 objął katedrę ana-

tomii w uniwersytecie moskiewskim w stopniu profesora zwyczajnego; w latach 1848—1850 godność dziekana wydziału lekarskiego piastował. Um. w Moskwie 21 czerwca r. s. 1853 r. na chorobę.

De graviditate extrauterina bienni. (Rozprawa inaug. umieszczona w *Collectanea medico-chirurgica*. Vilnae, 1838, w 4-ce, str. 291—326, 2 tabl.).

Toż, w osobn. odb. Vilnae, J. Zawadzki, 1838, w 4-ce, str. 41, 2 tabl.

De congenita epidermidis hypertrophia, duobus in speciminibus observata, ejusque cum quibusdam morbis cutaneis, ac praecipue cum the porcupineman Anglorum, Germanis Stachelschweinmensch, seu cum histricis atque keratias analogia. (Protokoły tow. lek. moskiewskiego, 1843).

Cornu humanum na skroni kobiety. (Tamże, 1843). Opyty nad działaniem maślanej kiskoty na żywy żywotny organizm. (Tamże).

Wskrytje otea czterech synowiej głuchoniemych. (Tamże).

Tiernaja woda pośle skarlatiny. (Tamże).

Nieskolko słow o suszczności cholery. Moskwa, 1852, w 8-ce, str. 7.

Kratkoje razsuzdżenie o propilaminie, kak o nowom sriedstwie pomagajuszczem w reumatizmie. Moskwa, 1853, w 8-ce, str. 21.

Ob ogniewikie i ugliewikie.—Ta ostatnia rozprawa, równie jak i badania dotyczące cholery, umieszczone zostały w Dzienniku lek. moskiewskim, a także weszły do przekładu anatomii patologicznej Bocka, który wydał S. r. 1853, p. t.: *Rukowodstwo k patologičeskoj anatomii i diagnostiki*. Moskwa, 1853, w 8-ce, str. 827.

Skuteczne działania propylaminy w reumatyzmie. (Tyg. lek., 1854, Nr. 4).

Por. Literaturnyj listok Moskowskich wiadomości, 1853, Nr. 96. Adamowicz: Krótki rys... 89—91.

Siewruk Teofil, synowiec poprzedzającego, ur. r. 1826 w powiecie wilkomierskim, gubernii Kowieńskiej, do gimnazjum uczęszczał w Wilnie, do medycyny przykładał się w Moskwie. Zaraz po ukończeniu nauk lekarskich w r. 1849, został asystentem przy klinice położniczej w Moskwie. W r. 1850 objął obowiązki lekarza przy szpitalach: więziennym i miejskim w Smoleńsku; w r. 1851 został mianowany członkiem operatorem urzędu lekarskiego w Smoleńsku a w r. 1870 pomocnikiem inspektora lekarskiego tamże. W r. 1871 przeniesiony został do Warszawy na urząd inspektora gubernialnego lekarskiego i dotąd obowiązki te pełni. Oprócz wielu artykułów dotyczących kazuistyki chirurgicznej (operacya rupturae perinaei; wypadki operacyi raka na wargach, sutkach et in regione axillari) umieszczonych w czasopiśmie *Druh zdrowja* ogłosił:

Krótki opis zakładów wód mineralnych w Ciechoćniku. Warszawa, 1876, w 8-ce, str. 34. Praca ta, dokonana wspólnie z chemikiem A. Fuchsem, wyszła także w języku rosyjskim.

Szwoszwice. (Medycyna, 1881, Nr. 44).

Sikora.

Etude critique sur le traitement de l'ulcère rongéant de la corne. Paris, 1879. Thèse.

Sikorski Antoni, po ukończeniu gimnazjum w Warszawie wstąpił do b. Komisji spraw wewnętrznych i duchownych w charakterze aplikanta i wkrótce został urzędnikiem w wydziale głównego Inspektora służby zdrowia w Królestwie Polskiem, na tym urzędzie pozostawał przez lat kilka. Po założeniu w r. 1858 Akademii medyko-chirurgicznej zapisał się w poczet uczniów tejże, a ukończywszy ją zamianowanym został asystentem przy klinice położniczej. Po napisaniu i obronie rozprawy r. 1864 otrzymał stopień doktora medycyny w b. Szkole Głównej. W r. 1869 za jego staraniem otworzonym został pierwszy prywatny zakład leczniczy dla dzieci przy ulicy Solnej w Warszawie, który po kilku latach istnienia zamienionym został na Warszawski Szpital dla Dzieci (przy ulicy Aleksandryi), w nim zamianowanym został S. naczelnym lekarzem oraz Prezesem zarządu szpitala; które to urzędy dotąd sprawuje, oprócz tego jest jeszcze Akuszerem honorowym miasta.

O całkowitem wycięciu jajnika (ovariotomia). Rozprawa napisana celem pozyskania stopnia d-ra medycyny. Warszawa, druk. Tomaszewskiego, 1864, w 8-ce, str. 103.

Kwestya szpitala dla dzieci w Warszawie. (Klinika, T. III, 1868, str. 123—125).

Na posiedzeniach tow. lek. warsz. przedstawiał: Dwa wypadki przetok pochwo-pęcherzowych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIII, 1865, str. 127).

Leczenie krupę za pomocą wdechań z wody wapiennej z kwasu mlecznego a także za pomocą fumigacyi z siarczku rtęci. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 226).

Contusio abdominis u dziecka. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 280).

Rak nerki u 4-letniego dziecka. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 14).

Sikorski.

Medycyna do powszechnego użytku. II T. Wilno, Zawadzki, 1861, w 8-ce.

Sikorski.

Ueber die Erscheinungen der Ermüdung durch geistige Arbeit bei Kindern im schulpflichtigen Alter. Sđor. 104. (1879).

Sikorski L.

Ueber die Veränderungen der Form und Structur der Knochen unter veränderter Belastung. Greifswald, 1880. Diss. inaug.

Simon Arnold, ur. w maju 1791 r. w Warszawie, nauki gimnazyalne i lekarskie pobierał w Berlinie, i tam 13 sierpnia 1817 r. dyplom doktora medycyny osiągnął.

De trismo recens naturum. Berolii, typ. J. Fr. Starekii, 1817, w 8-ce, str. 50.

Simon Antoni Arnold, syn poprzedzającego, ukończywszy nauki lekarskie w Moskwie, początkowo lat 4 był ordynatorem w szpitalu ujazdowskim; później lat 5 przebywał w Łyszkowicach jako lekarz administracyi księstwa Łowickiego; przez ostatnie 11 lat życia pełnił służbę lekarską w do-

mu schronienia starców i sierot starozakonnych w Warszawie. Umarł 1 grudnia 1873 r., przeżywszy lat 55.

Statystyka chemiczna jestestw organicznych (p. Dumas'a), przełożył A. Simon. (Tyg. lek., 1847, Nr. 1, 2, 4, 6).

O składzie chorobliwym krwi. (Tamże, 1848, Nr. 7, 8).

Wiadomość o życiu i pismach Bichata. (Tamże, 1848, Nr. 22).

Filip Franciszek Walther z Mnichowa. (Tamże, 1850, Nr. 38).

Pogląd na oznaczenie cech charakterystycznych okresów w historii medycyny, przez K. Daremberg. (Tamże, 1851, Nr. 14—20).

Sprawozdanie o chorobach panujących w 1859 r. w dobrach ks. Łowickiego. (Tamże, 1859, Nr. 11).

Medycyna ludowa czyli treściwy pogląd na środki ochronne, poznanie i leczenie chorób. Poradnik lekarski dla wszystkich stanów według najnowszych źródeł skreślił. Warszawa, nakład Michała Glücksberga, druk J. Glücksberga, 1860, w 8-ce, str. 360, XVIII.

* Simmons.

O korze drzewa Angustury doświadczenia D-ra Simmonsa weigńnione w dziennik Medycyny londyński, tłumaczenie Antoniego Szastra D-ra Medycyny. Warszawa, w druk. Michała Grölla, 1791, w 8-ce, str. 40.

Simoniusz Szymon, rodem z Lukki; zmuszony do opuszczenia swęj ojczyzny z powodu zmiany religii, około 1565 r. uczył filozofii w Genewie i Heidelbergu, później wykładał medycynę w Lipsku; w r. 1576 przybył do Polski i za wstawieniem się Buccelli został lekarzem przy królu Stefanie Batorym. Nagła śmierć tego króla w 1586 r. stała się przyczyną zaciętęj polemicznej walki między Simoniuszem i Mik. Buccellą. Simoniusz wyniósł się z Polski, był archiatrem Maksymiliana arcysięcia austriackiego, tułał się po różnych krajach Europy, aż nareszcie wróciwszy do Krakowa umarł 1602 r. Wydał bardzo wiele dzieł, z których ważniejsze:

Synopsis brevissima novae theoriae de humoralium febrium natura, periodicis, signis et curatione, ejus paulo post copiosissima et accuratissima consequuntur hypomnemata, annexa ejusdem auctoris brevi de humorum differentis dissertatione. Accessit ejusdem Simonis examen sententiae a Brunno Seidelio latae, de iis quae Jubertus ad explicandam febrium humoralium naturam in paradoxis suis disputavit. Lipsiae, 1570.

In librum Aristotelis de sensuum instrumentis et de his, quae sub sensum cadunt, commentarius unus. In librum Aristotelis de memoria et reminiscencia commentarius alter. Genevae apud J. Crispinum, 1566, fol.

In Aristotelis libros tres de anima.

De partibus animalium proprie vocatis solidis atque obiter de prima foetus conformatione. Lipsiae, 1574.

Anti-Scheghianorum liber unus in quo ad objecta Scheghii respondetur, vetera nonnulla ejus errata inculcantur, novaeque quam plurima majora deteguntur. Basileae, 1570, w 8-ce.

Quaestionum dialecticarum fragmentum in quo examinatur tertia pars anatomae Scheghianae. Basileae, 1572, w 8-ce.

Vera et indubitata ratio periodorum, nec non continuationis, intermissionisque febrium humoralium. Lips., 1575, w 4-ce.

Artificiosa curandae pestis methodus duobus libris comprehensa. Lips., 1576, w 4-ce.

Disputatio de Putredine Authore Simone Simonio Philosophiae et Medicinae que Doctore, ac Invictissimi Potentissimique Principis ac Domini Stephani I Regis Polonorum etc... personae Medico: In qua Ordine refutando illa prope omnia, quae nuper Thomas Erastus eodem de argumento scripsit: simul Aristotelis genuina sententia longeclarius, verius, aptius, quam ab ullo ad hanc usque diem factum sit, explicatur: nec non plaucentissime expositis Natura, Causis, Differentiis, Aristoteleae putredinis, Dissensio inter Physiologos et Medicos, evidentissime declaratur. Adiectae sunt 47 theses, eodem de argumento. Cum indice praecipuarum rerum pertractatarum. Ex quo, quam multa etiam cum physiologiae cum Medicinae theorematibus, isti disputationi affinia, in hoc opere pertractentur, cognoscere primo aspectu lector poterit. Cracoviae, in Officina Typographica Lazari, 1584, w 4-ce, str. 470, i rejestrze k. nl. 9. Ded. Stefanowi Batorym.

De vi quinae amygdalarum in ebrietate. Vilnae, 1584.

Ad amicum quendam epistola. Parisiis, 1571.

Stephani Polonorum regis sanitas, vita, aegritudo, mors. ded. A. Radivillo. Nyssae, Reinheckelius, 1587.

Commentariola medica et physica ad aliquot scripta, ejusdem Camillomarcelli Squarcialupi Plumbinensis nunc medicum agentis in Transsylvania. Variis auctoribus, Quae omnia pagella sequens minutius indicabit. Satis est honeste latere, quam cum infamia prodire in lucem. Vilnae, Impr. per Johannem Kartzanum Velicem, 1584, w 4-ce, str. 75.

Responsum ad refutationem scripti de sanitate Stephani regis, quae sub nomine N. Buccellae Cracov. typ. A. Rodicii Antitriarii 1588 emissa est. Olomutii, 1588, w 4-ce.

Scopae, quibus verritur confutatio, quam advocati Nic. Buccellae chirurgi anabaptistae innumeris calumniarum purgamentis infectam postremo emisunt. Olomutii, 1589, w 4-ce.

Triumphus de Marc. Squarcialupo. Historia aegritudinis ac mortis D. Niemeta Capit. Vars. Ded. Alex. Kendio, Wolff. Kovacevicio, Ladis. Samborio, Hieron. Philippowski, Incisori regis. Crac. Lazar., 1583. Claudiopolii, 1584, w 4-ce.

Bartoldi Brandesii Pistoriensis, commentarii ad excusum et non excusum indicem librorum, a Camillo primum, deinde vero a Marcello Squarcialupo, partim scriptorum partim scribendorum, denuo aucti et multis locis leuceptati.

Por. Gąsiorowski: I, 279, 379. Dietion. portatif de bibliographie 320. Ciampi: Notizie di medici 11—27. Wizerunki i roztrząsania: T. IX, 1836, 108—142.

Sinapius (Senfft) Michał Aloizy, rodem Węgier, doktor medycyny i filozofii, lekarz przyboeczny ks. Dominika Radziwiłła, kanclerza litewskiego, wydał:

Absurda vera, occasione potissimarum quarundam controversiarum: quae Neoterics cum Galenicis intercedunt, orbi curiosi medicorum in compendio denuo exhibita. Varsaviae, 1693, w 8-ce, str. 147. Ded. Ks. Józefowi Karolowi Lubomirskiemu.

Absurda vera sive paradoxa medica quorum. Pars I. Theoremata et questiones controversas varias quae hodie Neoterics cum Galenicis intercedunt proponit cum dissertatione nova Cap. V. De spirituum effluviis et animae communis transmigratione juxta modernos Pythagoricos. Pars II.

Oecasionē morborum certorum septentrionalium easdem questionē controversas continuat cum dissertatione de falso titulo sive falsa existentia morbi gallici. Pars III. Continens tractatum de vanitate falsitate et incertitudine Aphorismorum Hippocratis. Opus Philatri omnibus tam incipientibus quam adultis lectu jucundum utile et necessarium. Genevæ, Cramer, 1697, w 8-cc, Pars I, str. 116, Pars II, str. 114, Pars III, str. 196.

Tractatus de remedio doloris, sive materia anodynorum nec non opii: causa criminali in foro medico. Accessit visio Aletho-Philii advocati, de secta et religione empiricorum Panaceaistarum. Amstelodami, 1699, w 8-cc.

Epistolæ ad medicos Batavos, ætatis suæ clarissimos, scriptæ. Rękopism ten znajdował się w bibliotece nieświeżskiej.

Por. Gąsiorowski: II, 317.

Sitätski Tomasz, z Rostoka.

De examine infantum in morbis, eorum diagnosi, cura nec non prognosi. Vindobonæ, typ. Ueberreiter, 1839, w 8-cc, str. 49. Diss. inaug.

Skabiczewski B.

O nerwach (ekscytomotoryjnych) przyspieszających ruchy sereæ. (Pam. tow. lek. warsz., 1862, str. 855—868).

Skalkowski.

O działaniu wyciągu szaleju (extr. belladonnæ) i strąpiu. (Dwatyg. med. publ., 1877, str. 115).

Skalski, ur. r. 1793 w Woli mereszczyńskiej na Podlasiu, do gimnazjum uczęszczał w Lublinie, nauk lekarskich słuchał od r. 1815 w Warszawie; otrzymawszy r. 1820 stopień magistra medycyny, został mianowany lekarzem obwodu zamojskiego. Dyplom doktorski osiągnął w Wrocławiu 14 sierpnia 1830 r.

De plica polonica. Vratislaviae, typ. G. T. Korn, 1830, w 8-cc, str. 26.

Skalkowski Wład., niegdy lekarz w szpitalu wiedeńskim.

Wody mineralne w dobrach ces. król. kamery w Truskawcu w Galicyi. Lwów, 1857, w 8-cc, str. 63.

Skarbimierski, ze Skarbimierza Kacper, doktor filozofii i medycyny, professor w akademii krakowskiej w drugiej połowie 16 wieku napisał *Epistolæ alchymicæ*, które w rękopiśmie znajdowały się w bibliotece Żaluskich.

Por. Cuvier: hist. nauk. przyr. II, 296. Gąsiorowski: I, 299.

Skawiński Stanisław, syn Stanisława, rodem z Krakowa, stąd Stanisławem z Krakowa zwany, doktor medycyny, professor teologii i astronomii w akademii jagiellońskiej, proboszcz kościoła św. Jadwigi na Stradomiu, kanonik zwyczajny grobu Jerolimskiego, słynny kaznodzieja, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1477 i 1478; w r. 1486 był dziekanem. Umarł 3 marca 1527 r.

Por. Muczkowski: Lib. promot. 74, 81, 83, 95, 96.

Skiba Jan, rodem z Ukrainy.

Diss. inaug. zootomica de osse hyoideo uri. Vilnæ, typ. J. Zawadzki, 1834, w 8-cc, str. 31, 1 tabl.

Skibiński Ferdynand.

Poradnik dla akuserek przy poznawaniu i badaniu ciąży, jako też udzielaniu prawideł zachowania się niewiast w czasie ciąży. Lwów, nakł. i druk. Porremby, 1867, w 8-cc, str. 74.

Skibiński, lekarz w Czerniowcach.

Merkwürdige Beckenverengerung. (Wien. med. Presse, 1877, Nr. 41). Ocenit Wł. B. w Przegl. lek., 1877, Nr. 43.

Skiski Szymon, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie, objął 1788 r. kanonikat doktora medycyny przy kapitule gnieźnieńskiej; 1809 r. wydalil się za granicę i tam we dwa lata życia dokonał. Był on ostatnim lekarzem przy kapitule gnieźnieńskiej.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa, str. 25. Korytkowski: Prałaci i kanonicy III, 521.

Sklaek Wilhelm, (Posnaniensis) zyd, ur. 1836 w Raszkowie w poznańskim, gimnazjum ukończył w Ostrowie, medycyny słuchał od r. 1854 w Berlinie.

De respirationis frequentia dissectis nervis laryngis. Berolini, 1858, w 8-cc, str. 32.

Skobel Franciszek Kazimierz, ur. w Warszawie 1806 r. nauki gimnazyalne i filozoficzne pobierał we Lwowie, lekarskie w Wiedniu i Krakowie. Uzyskawszy stopień naukowy w r. 1831 został lekarzem polowym w artylerji wojska polskiego. Rozprawę na stopień doktora medycyny obronił w Krakowie 1833 r. a w roku następnym został professorem patologii i terapii ogólnej, oraz farmakodynamiki i (później) farmakognozyi, które to nauki z wielkim pożytkiem uczniów od 1876 r. wykladał. W tym przeciągu czasu sześć razy piastował urząd dziekana wydziału lekarskiego a nadto 1870 r. wybrany był rektorem uniwersytetu. S. był członkiem wszystkich towarzystw naukowych krajowych i niektórych zagranicznych a w oddziale nauk przyrodniczych i lekarskich towarzystwa naukowego krakowskiego długie lata piastował urząd przewodniczącego. S. należał do założycieli i najczynniejszych współpracowników „Rocznika wydziału lekarskiego w uniwersytecie jagiellońskim”; był także jednym z założycieli „przeglądu lekarskiego”, który stale swemi pracami zasilal. Języka ojczystego gorący miłośnik i światły znawca, wszystkich sił przykładał do ochrony jego czystości. Um. 25 listopada 1876 r.

Commentatio medico-practica sistens conspectum medicaminum et methodorum tractandæ syphilidis sine hydrargyro. Cracoviae, typ. D. E. Friedlein, 1831, w 8-cc, str. 145.

O chorobach węglowych rozmaitym narodom kuli ziemskiej. (Pam. powszechny nauk i umiejętności. Kraków, 1835).

O pojęciu choroby ze stanowiska filozofii natury. Kraków, druk. Friedleina, 1837, w 8-cc, str. 37. Osobn. odb. z Pam. nauk.

Wspomnienie o życiu i pracach naukowych R. J. Czerwiakowskiego, niegdyś profesora nauk lekarskich w szkole głównej krakowskiej. (Rocznik wydziału lekarskiego w Uniw. Jagiell., T. I, 1838, str. 61—76).

O użyciu lekarskiem wód morskich. (Tamże, T. III, oddz. 2-gi, 1840, str. 67—186).

Wpływ medycyny na oświatę rodu ludzkiego. (Roczn. tow. nauk. krak., 1843, Pocz. 2, T. II, str. 13).

Wiadomość o stanie wydziału lekarskiego w szkole głównej krakowskiej za rządu austriackiego. (Roczn. wyd. lek., T. V, 1842, str. 139—186).

Projekt do farmakopei dla szpitali W. M. Krakowa. (Tamże, T. V, Oddz. 2-gi, str. 3—56).

O wodach lekarskich robionych w porównaniu z rodzinnymi. (Tamże, T. VII, oddz. 2-gi, 1844, str. 213—354).

Wiadomości o stanie wyd. lek. w szkole w głównej krakowskiej od r. 1809 do 1817. (Tamże, T. VI, 1843, str. 22—97).

Na co nauki przyrodzone, z wyłączeniem anatomii i fizjologii człowieka, przydać się mogą lekarzowi. (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 2, T. V, 1850, str. 543).

Wykład farmakomorfiki i katagrafologii. Kraków, druk. Uniw., 1851, w 8-ce, str. 420, X.

Żywot Fryd. Hechella. (Roczn. tow. nauk. krak., 1852, XXII, 118—134).

Obrazki wód podgórskich. Krynica, Bardoń, Żegiestów, Żulin. (Tamże, 1858, Pocz. 3, T. I, str. 145—234).

Obraz czynności komisji balneologicznej dokonanych w r. 1858. Kraków, druk. Uniw., w 8-ce str. 23.

Krótką wiadomość o wodach lekarskich w Rabee, Jaszczerówce w Tatrach. (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 3-ci, T. III, 1859).

Pogląd na stan zdrojowisk krajowych. (Tamże, 1860, Pocz. 3-ci, T. IV).

Przemowa na pierwszym zgromadzeniu balneologów krajowych. Kraków, druk. Uniw., 1860, w 8-ce, str. 12.

O równoważnikach farmakodynamicznych dla głównych składników wód lekarskich. (Roczn. tow. nauk. krak., 1861, Pocz. 3-ci, T. V, str. 408—449).

Krótką wiadomość o wodach lekarskich Cygiełek, mianowicie o tamtejszej szesawie słono-alkalicznej. (Tamże, Pocz. 3-ci, T. VII, 1862, str. 24—48).

Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. Wiadomość podana przez... (Przegl. lek., 1862, Nr. 16, 18, 20—27).

Wiadomość o dziele J. Orkisz p. t. Zdroje lewarskie w Salzbrunn i Szczawnicy. (Tamże, 1863, Nr. 6—10).

Rzecz o działaniu i skutkach zimna w ustroju człowieka, miana przed użyciami wydziału lekarskiego w Uniw. Jagiell. w d. 4 i 5 grudnia 1862 r. (Tamże, 1863, Nr. 24—26).

Gleichenberg w lecie 1863 r. Wspomnienie z pobytu tamże w miesiącu Sierpniu 1863 r. (Tamże, 1864, Nr. 1—8).

Wody lekarskie w Szląsku rakuskim w r. 1864. (Tamże, 1864, Nr. 44, 51, 52. 1865, Nr. 1, 3, 5, 6).

Sprawa rozmnażania kinowców (cinchonae) i jej koleje. (Tamże, 1866, Nr. 17—21).

Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. Wiadomość podana. (Tamże, 1868, Nr. 34—37).

Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich. Kraków, druk. Jaworskiego, 1868, w 8-ce, kolumn 690. Praca dokonana wspólnie z A. Kremerem.

Żywot Sebastjana Girtlera. (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 3-ci, T. VIII, 1869).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1869, w 8-ce, str. 47.

O zepsuciu języka polskiego. (Roczn. tow. nauk. krak., 1870, T. XVIII).

Projekt zaprowadzenia statystyki lekarskiej w kraju naszym. Rzecz czytana d. 13 września 1869 r. na pierwszym posiedzeniu publicznem podczas zjazdu lekarzów i przyrodników pols. w Krakowie. (Przegl. lek., 1870, Nr. 28—30).

Jaworze w r. 1871. Rzecz czytana na posiedzeniu oddziału nauk przyrodniczych i lekarskich Tow. nauk. krak., d. 11 listopada 1871 r. (Tamże, 1872, Nr. 2, 4).

Dr. Franciszek Kostecki, drugi z kolei prof. kliniki lekarskiej w szkole głównej krakowskiej. (Tamże, 1874, Nr. 5—7).

Jerzy Chrystian Arnold. Szkic biograficzny. (Tamże, 1874, Nr. 12).

Dr. Ludwik Gąsiorowski. Szkic biograficzny. (Tamże, 1874, Nr. 19).

Dr. Józef Jakubowski. Szkic biograficzny. (Tamże, 1874, Nr. 35).

Dr. Ludwik Bierkowski. Szkic biograficzny. (Tamże, 1874, Nr. 37).

Pamiętnik otwarcia szkoły głównej w Zagrzebiu dnia 19 października 1874 r. (Tamże, 1874, Nr. 49 do 52).

Rzut oka na dzieła polskie w przedmiocie farmacji. (Tamże, 1876, Nr. 29, 31—35).

O skażeniu języka polskiego w dziennikach i innych pismach osobliwie w Galicyi spostrzeżenia i uwagi. Pocz. III. Kraków, nakł. D. E. Friedleina, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. VI, 1 ul. i 175.

Nadto brał udział w opracowaniu Encyklopedyi powszechnej Orgelbranda i przełożył dzieło Richtera.

Skobel Stanisław.

Z oddziału chorób skórnych i wenerycznych D-ra Zarewieca lek. ord. w szpitalu Ś. Ducha w Krakowie. Nowy sposób leczenia kłykein wilgotnych za pomocą rozcieklu azotanu srebrowego i cynku litego. (Tamże, 1877, Nr. 39—41).

Z kliniki chorób wenerycznych skórnych prof. D-ra Rosnera. Przypadek wrzodów gruczkowych w gardle. (Tamże, 1881, Nr. 49, 51. 1882, Nr. 47).

Przypadki w rdzeniu przedłużonym u chorego dotkniętego kłą weczesną. (Tamże, 1882, Nr. 39). Uwagi Adamkiewicza nad tym przypadkiem. (Tamże, 1882, Nr. 14).

Skórczewski Bolestaw, ur. 13 czerwca 1848 roku w Krakowie, nauki gimnazjalne i uniwersyteckie odbywał w mieście rodzinnem i tam 20 stycznia 1876 roku dyplom doktorski otrzymał. Zwiodziwszy w celu naukowym ważniejsze zdrojowiska i uzdrowiska w Europie, od r. 1876 letnie miesiące przepędza jako lekarz zdrojowy w Krynicy; zimą w Krakowie oddaje się płodnej pracy naukowo-literackiej.

Wpływ prądu przerwianego na obrzęki śledziony i na zimnicę. Z kliniki lekarskiej prof. Korczyńskiego w Krakowie. (Przegl. lek., 1875, Nr. 48 do 52).

Toż, po niemiecku. (Wiener med. Wochenschr., 1876, Nr. 21—23, 29—31).

Pokrzywica podczas zimnicy. (Przegl. lek., 1876, Nr. 24, 25).

Białaczka leukaemia. Na podstawie najnowszych prac skreślił. (Tamże, 1877, Nr. 10, 11, 13).

O kurczliwości śledziony ludzkiej. (Tamże, 1877, Nr. 21).

Porażenie opuszkowe postępujące. (Progressive Bulbär-Paralyse). Skreślił na podstawie najnowszych prac Dr.... (Tamże, 1877, Nr. 34, 35).

O wpływie ciepłoty wód lekarskich na chłoność ich chłonięcia w przewodzie pokarmowym. Rzecz odczytana w d. 22 marca 1877 r. na posiedzeniu komisji balneologicznej w Krakowie. (Medycyna, 1877, Nr. 20, 21).

Próba oznaczania ogólnej ilości krwi i ciałek krwi u ludzi, w celach klinicznych. Z kliniki prof. D-ra Korczyńskiego. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um., T. IV, 1877, str. 177—189). (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 513).

O związku między chłonięciem wód lekarskich a wydzielaniem moczu. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 189—220).

Przyczyny i wywód chorobowy niektórych postaci zwłknięcia (atonii) żołądka i jelit, oraz leczenie tego cierpienia w Krynicy. (Tamże, T. LXIV, 1878, str. 372—429. Przegl. lek., 1878, Nr. 12, 13).

O zachowaniu się tętnie i żył pod wpływem strumienia gazu kwasu węglowego. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. przyr. akad. um., T. V, 1878, str. 33—70).

Listy balneologiczne. (Przegl. lek., 1878, Nr. 4, 5, 6, 10, 11).

O kąpielach borowinowych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, 1879, str. 328—401).

Kartki z wycieczek balneologicznych. Czechy, Tyrol. (Zdrowie, 1879, Nr. 3, 5, 7, 12—17).

Dyjetetyka kąpielowa czyli nauka, jak zachować się należy, podczas leczenia w zdrojowiskach. (Tamże, 1880, Nr. 2—11).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. M. Ziemięwicz i W. Noakowskiego, 1880, w 8-ce, str. V, 355 i XX. Ocenili K. Grabowski w Przegl. lek., 1880, Nr. 29, G. Fritsche w medycynie, 1880, Nr. 40.

Bóle głowy. (Cephalalgia, Cephalaea, Hemierania, Migraine) ich przyczyny, rozwój i leczenie. (Medycyna, 1881, Nr. 17, 18, 20, 22—24).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1881, w 8-ce, str. 30.

Przyczyny i rozwój niektórych postaci uporczywych biegunk oraz ich leczenie w Krynicy. (Medycyna, 1881, Nr. 35, 36, 40—42, 44).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1881, w 8-ce, str. 25.

Spostrzeżenia nad nerką wędrującą. (Przegl. lek., 1882, Nr. 1, 2).

Spostrzeżenia nad niektórymi zaburzeniami powstałymi pod przewlekłym wpływem zakażenia malarzyjnego oraz sposób leczenia tych cierpień w Krynicy. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 1—88).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. 88.

Przewodnik dla chorych udających się do Krynicy. Kraków, nakład autora, druk. A. Koziańskiego, 1883, w 8-ce, str. 96, 2 mapki i plan.

Klimatologia Krynicy, jako zakładu zdrojowo-kąpielowego. Kraków, 1883, w 8-ce, str. 118, tabl. litogr.

Skórkowski Antoni, z Babina, później z Medowat.

Kilka słów o użyciu siarku rtęci (aethiops mineralis) w leczeniu cholery. (Gaz. lek., T. XIII, 1872, str. 765—766).

Wypadek ciężki zewnątrzmacicznej z zejściem śmiertelnym. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 129—133). Czarna choroba Hipokratosa. (Tamże, str. 276 do 278).

Szczękościsk noworodka uleczony za pomocą apomorfiny. (Tamże, str. 285—388).

O dziedziśności epilepsji i niektórych zboceń układu nerwowego sztuką wywołanych. (Tamże, T. XX, 1876, str. 33—35).

O błędach w rozpoznawaniu wędrującej wątroby. (Tamże, str. 145—147).

O nowem zastosowaniu doraźnego rozszerzenia cewki moczowej u kobiet w celach dyagnostycznych i leczniczych. (Tamże, str. 164—166).

Praktyczne wskazówki o zachowaniu się żreń pod wpływem środków znieczulających. (Tamże, T. XX, 1876, str. 289—291).

Kilka wypadków zimnicy przepuszczającej z typem przewrotnym (typus inversus). (Tamże, T. XXI, 1876, str. 152—156).

O dochożeniach otrucia kwasem praskim na zwłokach. (Tamże, str. 263—265).

O przeziębieniu. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 1. do 6).

O naroślach kuprowych czyli t. z. teratomatach. (Tamże, T. XXIX, 1880, str. 207—209).

Przypadek nagłej utraty wzroku wskutek wstrzymania się odpływu miesiącowego. Uwagi dołączył S. Koźmiński. (Medycyna, 1877, Nr. 20).

Przyczynę do nauki o wpływie pór roku na ustrój i zdrowie. (Zdrowie, R. II, 1879, Nr. 5).

O chorobach wspólnych zwierzętom i ludziom. (Tamże, 1879, Nr. 11).

Mózg i praca umysłowa. (Tamże, 1879, Nr. 23).

O gorączce. (Tamże, 1880, Nr. 9).

Kilka słów o naszych cmentarzach pod względem sądowo-lekarskim. (Medycyna, 1879, Nr. 9).

List otwarty do redakcyi Przeglądu lekarskiego w Krakowie. (Przegl. lek., 1880, Nr. 27).

O samorodztwie. (Wędrowiec, 1881, str. 5, 26).

Dzieje kory chinowej. (Tamże, 1882, T. II, str. 34).

O Darwinie i Darwinizmie. (Tamże, 1882, str. 114, 133).

O potwornościach. (Tamże, 1882, str. 214, 247).

Choroby duszy i odpowiedzialność moralna. Wilno, 1881, w 8-ce, str. 38. (Wydawnictwo E. Orzeszkowej i Sp., XIV).

Skórkowski Feliks Saryusz, ur. r. 1853 w Wielkiej Woli, w powiecie Opoczynskim, do gimnazjum uczęszczał w Warszawie (1863—1868), później w Krakowie (1868—1870). Nauk lekarskich słuchał (1881—1873) w Krakowie, następnie w Wrocławiu (1873—1874) i znowu w Krakowie, gdzie w r. 1876 dyplom doktorski osiągnął. Od r. 1875 do marca 1877 roku pełnił obowiązki asystenta przy katedrze anatomii opisowej w Krakowie; następny rok pracował w szpitalu powszechnym w Wiedniu. W r. 1878 mianowany został asystentem przy katedrze fizjologii wszechnicy Jagiellońskiej; obowiązki te pełnił do października r. 1879, gdy zmuszony stosunkami rodzinnymi objął zarząd majątku rodzinnego Wielkiej Woli, gdzie dotąd pozostaje. W latach 1878—1879 był sekretarzem towarzystwa lekarskiego krakowskiego.

Skorulski Antoni, Jezuita, profesor fizyki w akademii wileńskiej, sanitatis consiliarius et academiae syndicus.

Por. Gąsiorowski: II, 35.

Skoryna Franciszek, rodem z Polocka, ukończywszy nauki lekarskie w akademii krakowskiej, wyjechał w Pradze 1517 r. białoruski przekład pisma św. a w Wilnie 1525 r. Apostoła, w domu Jakóba Babieza, burmistrza; jest to pierwsza książka kiry-

lica w białoruskim języku drukowana w Wilnie.

Por. Wiszniewski: VIII, 407, 466.

Skowroński Włodzimierz.

Ze szpitala dziecięcego Franciszka Józefa w Pradze czeskiej. Z oddziału lekarza ordynującego D-ra B. Neureuttera. O jednocześnie wystąpieniu dwóch ostrych osutek. (Przegl. lek., 1877, Nr. 24. 26).

* Skrzeczka.

Choroby umysłowe w stosunku do nauki o poczynności. Przełożył z niem. A. J. Cohn, przejrzał i poprawił przekład pod względem lekarskim Dr. Stan. Chomętowski. Warszawa, staraniem i nakł. redakcyi biblioteki umięt. prawnych, 1874, w 8-ce, str. 62.

Skubowicz Władysław, ur. 1835 r. w Demblinie, medycynę ukończył w Charkowie, początkowo (przez 7 lat) był lekarzem wojskowym, następnie wstąpił do służby cywilnej i objął kierownictwo szpitala św. Łazarza i starozakonnych w Zamościu. Um. 25 stycznia 1878 r.

Skulski Szymon, od r. 1817 był lekarzem w dywizyi strzelców konnych wojska polskiego; w r. 1830 był ozdobiony znakiem honorowym. Promował się w Krakowie 1802 r.

Por. Roczni. wyd. lek. VIII, 166. Roczni. wojska polsk. 1818, 1830.

Skwinierniewiecki inaczej **Skwinierniewita Stanisław**, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1563 i 1566 r., medycynę słuchał we Włoszech, profesor akademii, lekarz Jana Zamoyskiego. W r. 1581 udał się do obozu królewskiego w Moskwie dla niesienia pomocy lekarzkiej, bawił przy wojsku wiele lat, bo jeszcze 1594 r. zwywany był do powrotu na katedrę.

Por. Oettinger... 194.

Ślapa Teofil, lekarz.

Enumeratio plantarum venenatarum phanerogamicarum Galicie. Vindobonae, 1845, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

Sledzianowski Jan, lekarz Anny księżnej Ostrojskiej, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1596 i 1601 r.

Por. Oettinger... 231.

Sleszkowski Sebastyan, ur. r. 1569 w Wieluniu; uzyskawszy stopnie filozoficzne (magistra i doktora) w Krakowie r. 1612, udał się do Włoch i tam przykładał się do nauk lekarskich. Powróciwszy do ojczyzny, został w r. 1620 nadwornym lekarzem Szymona Rudnickiego, biskupa warmińskiego, a po jego śmierci około 1630 r. powołany był na lekarza przybocznego i sekretarza przy Zygmuncie III. Umarł 7 maja 1648 r. w Kaliszu, gdzie już od r. 1623 r. przebywał. S. zjednał sobie u współczesnych poważanie jako lekarz uczony. Głośny był ze swęj niechęci ku żydom, szczególnież Aaron z Lublina i Jakób z Bełżyce byli przedmiotem jego pocisków.

Vaticinia ex natura et moribus deprompta de anno 1612, 1613 aliisque sequentibus. Cracoviae, in off. Nic. Lobius. Kempnii, 1611, w 4-ce, k. 33. Ded. Mik. Komorowskiemu.

Praxis phlebotomiae seu venae sectionis tam universalis quam particularis libris duobus comprehensa, quā aditus facillime aperitur ad omnes morbos, qui a sanguine ortus sui primordia ducunt, curandos. Cracoviae, apud haered. Jac. Siebeneyerher, 1615, w 12-ce, k. 8, 114, 12. Ded. Alex. Komorowskiemu.

Opera medica duo; unum praxis phlebotomiae quā aditus facillime aperitur ad omnes morbos tam interius quam exterius qui a sanguine ortus sui primordia ducunt, curandos. Alterum de febris liber, non solum medicis ad curandum, verum etiam relicto omni hominum generi ad praecavendum apprime utilis ac necessarius. Cracoviae, typogr. Stanisłai Germański, 1616, w 8-ce, k. n. 12, k. l. 114, spisu k. n. 12, i. 85. Ded. Sig. Forgach.

Toż. Cracoviae, in chalcographia Antonii Wosinski, 1617, w 8-ce, k. n. 12, liczb. 114, spisu n. 12, liczb. 85. Ded. Christoph. Berzevici. Widziałem przypisy Hier. Ossolińskiemu opatowi koprywnickiemu, Zyg. Grudzińskiemu, Stan. Potockiemu.

Tetras operum medicorum. De natura venenorum, de praeservatione a venenis, per medicamenta, et de praeservatione universali a venenis, quae extrinsecus ab animalibus inferuntur. Ex doctissimorum medicorum assiduis vigiliis, et accurata theoria et praxis observatione, elucubrata, non solum medicis et philosophis, verum etiam omni hominum generi, maxime vero principibus, magnatibus, divitibus, et qui inimicos habent, ad praecavendum utilis ac summo opere necessaria. Auctore S. S... Cracoviae in Chalcographia Matth. Andreovien, 1618, w 8-ce. Ded. Stan. Radziejewski.

Toż. Cracoviae, Math. Andreov., 1619, w 8-ce, k. n. 21, liczb. 167. Ded. Konstantemu Korniałtowi.

Toż, p. t. Incomparabilis thesaurus alexitericus, in quo scilicet remedia selecta, diu et multum probata, nec non facile cuivis parabilia, contra omnis generis venena mortifera tam intus sumpta quam extrinsecus illata, proponuntur. Non solum medicis et philosophis verum etiam omni hominum generi, maxime vero principibus, magnatibus, divitibus et qui inimicos habent ac denique omnibus aliis, ejuscunqne fortunae aut conditionis hominibus, casu aliquo infecti, insecti, intoxicati, ad expugnanda venena utilis semperque in manibus habendus. Brunsbergae, chalcograph. Georg. Schoenfelds, 1621, w 8-ce, k. n. 8, liczb. 271. (Na odwrotnęj stronie karty tytułowej herby miast księstwa pruskiego: Torunia, Elbląg, Gdańsk, Królewna. Ded. proconsulibus et consulibus tychei miast.

Odkrycie zdrad, złośliwych ceremonii, tajemnych rad, praktyk szkodliwych rzeczypospolitej, y straszliwych zamysłów żydowskich. Także wytknięcie niektórych pomocników żydowskich. Przytym zdrowa rada iako zdradcom, praktykom i przedsięwziętym zamysłom żydowskim, iesli chcemy weale być, przed czasem zabiegać many. Z siedmiudziesiąt y ośmi nieomylnych autorów i z samego doświadczenia krótko zebrane a teraz nowo na przestrożę wszystkim stanom Królestwa Polskiego z pilnością wydane. Brunsbergae, in off. typographica G. Schoenfelds, 1621, w 4-ce, ark. 29, kart. 118, k. 2 razem. Ded. burmistrzom i radnym miast Krakowa, Wilna, Lwowa, Poznania, Warszawy, Lublina, Kalisza, Przemyśla (których herby na odwrocie tytułu).

Toż, tamże, 1622.

Toż, Kraków, 1623.

Dostateczna genealogia żydowska a zatym y przedniejsze ustawy talmudu żydowskiego; którymi jako

własną nauką ichże samych rabbinów starszych, jasnie dowodzimy, że to wszystko cokolwiek o niewypowiedzianych złościach i niezliczonych zbrodniach żydowskich zdawna piszą, prawda jest nieomylna; wszystkie się bowiem te nienoty żydowskie w tych ich ustawach obficie znajdują. Tak samym żydom jako i wszystkim niewiernikom, pomocnikom żydowskim i żydom-chrześcianom, na poznanie z nich zatwardzenia i ślepoty swej serdecznej bardzo potrzebne i pożyteczne. Z sześciu set i trzydziści ustaw talmudu żydowskiego (tyło ich bowiem u nich mają) krótko zebrane a teraz nowo z objaśnieniem ich sensu dostatecznym a prawdziwym wydane. Brunsberg, G. Schönfels, 1622, w 4-ce, k. ni. 13, str. 105. Ded. burmistrzom i rajcom.

O ustrzeżeniu y leczeniu morowego powietrza, także gorączek iadowych przynajmniej z potociami, nauka, każdemu wiekowi, płci y stanowi przysposobiona; tak z nauczonych y sławnych medyków, iako y z samego doświadczenia krótko zebrana, a teraz nowo, z pilnością, iako mogło być największą wydana. Do czego iako przeciwko drugiemu iadowi, na który też ludzi wiele ginie, przydane są jasne dowody, że nie tylko duszę ale y ciało swoje w niebezpieczeństwo zginienia wiecznego wdają, którzy żydów, tatarów y innych niewiernych przeciwko zakazaniu kościelnemu za lekarzów używają, abo jakimkolwiek sposobem do tego są powodem, aby ich drudzy używali. Kalisz, w druk. Wojciecha Gedeliusza, 1623, w 4-ce, k. 9, str. 143. Ded. burmistrzom i radnym miast polskich Krakowa, Wilna, Lwowa, Poznania, Warszawy, Lublina, Kalisza, Przemyśla.

Jasne dowody o doktorach żydowskich, że nie tylko duszę ale y ciało w niebezpieczeństwo zginienia wiecznego wdają, którzy żydów, tatarów y innych niewiernych, przeciwko zakazaniu kościoła świętego powszechnego, za lekarzów używają, abo rada, perswazyja, zaleceniem, promocją, abo jakimkolwiek innym sposobem do tego powodem są, aby ich drudzy używali. Od niejakiego zakonnika Pisma Św. doktora, kapłana światobliwości y nauką wielkiego z Pisma świętego y kościelnego zebrane y spisane a przez M. Sebastjana Sleszkowskiego doktora R. P. 1623 z dokładem y drukiem wydane a teraz powtórę R. P. 1649 przedrakovane. B. w. ni., w 4-ce, str. 24.

Toż. Kraków, w druk. Biskupa krak., 1758, w 8-ce, str. 36.

Epistolarum pentas ad Joannem Jastrzembecium Baranowski Palat. Sierad. de fugiendis medicis atque chirurgis Judaicis. Varsoviae, Rossowski, 1630, w 8-ce.

Alexego Pedemontana medyka y philosopha tajemnicę; wszystkim obojga płci nie tylko ku leczeniu rozmaitych chorób, począwszy od głowy aż do stóp bardzo potrzebne; ale y gospodarzom, rzemieślnikom zwłaszcza przedniejszych y subtylniejszych robót do ich rzemiosł, y innym wiele pożyteczne. Z łacińskiego języka na polski przełożone, y w porządek dobry teraz wprawione; do których przydane są lekarstwa wyborne y doświadczone na rozmaite choroby, y innych rzeczy wiele. Auctore Sebastiano Slescio doctore D-ni Simonis Rudnicki episcopi Varniensis medico - physico. Kraków, F. Cezary, 1620, w 4-ce, k. 18, str. 426. Ded. Wojciechowi na Ostrowieczynie Niemierze, wojewodzie podlaskiemu y mielnickiemu staroście.

Toż. Teraz dla żądania wielu godnych osób przedrakovane. Supraśl, u O.O. Bazylianów, 1737, w 4-ce, k. 4, str. 491.

Toż. tamże, 1750, w 4-ce.

Toż. tamże, 1758, w 4-ce, str. 405 i spis.

Toż. tamże, 1786.

Doktor wyjawiający sekreta medycyny obojg płci służące. Tudzież tajemnice gospodarzom i rzemieś-

nikom do potrzebniejszych y subtelniejszych robot i rzemiosł potrzebne przez S.S. Supraśl, 1788, w 4-ce, str. 406 i 4 k. ni. (Pedemontana pierwszy przełożył Siennik, zielnik ob.).

Por. Muezkowski: str. 272. Jocher: Obraz bibl. III, 602. Gąsiorowski: II, 132, 419. Wizerunki i roztarzania nauk., 1840, XII, 150—157. Roczn. wyd. lek. II, 179. Starowolski: Mon. 551. Janociana: str. 259—263. Juszyński: I, 125, 240. II, 171, 211. Bentkowski: 112, 450. Grabowski: Star. wiad. o Kr., str. 225. Wisniewski: Pomniki III, 191.

Sleszkowski Wojciech, syn Sebastiana, prof. medycyny w Krakowie i rajca. Um. 1718 r.

Siezanowski Eugeniusz.

K woprosu o zażwieniu skwonych ogniestrielných raa grodu. Eksperimientalnoje izsledowanije. S.-Peterb., 1880, w 8-ce, str. 58, 1 tabl. Diss. inaug.

Sliwicki Franciszek, ur. w Warszawie 1839 r., nauki gimnazyalne pobierał w rodzinnem mieście, medycynę słuchał początkowo w Moskwie, (1859 — 1860) później przeniósł się do Szkoły Głównej warszawskiej i tę ukończył roku 1864. Następnie przez lat 6 był lekarzem drogi żelaznej warszawsko-terespolskiej, od lat 10 pełni też same obowiązki na drodze warszawsko-wiedeńskiej i bydygoskiej, (od 1882 r., został posunięty na lekarza naczelnego tychże dróg).

Dwie odmiany wyprysku na twarzy (Herpes iris facialis. Herpes zoster facialis bilateralis). (Klinika, T. II, 1867, str. 69—72).

Trzy przypadki zapalenia wsierdza (endocarditis) zakażeniem zimniczym wywołanego. (Medycyna, 1876, Nr. 10—12). Ocena przez Dobrskiego w Parn. tow. lek. warsz., 1886, T. LXXII, str. 285.

Sliwiński M.

Kulaszne uzdrowisko żętyczno - klimatyczne. (Przegl. lek., 1880, Nr. 19).

Sławczyński Emil Celestyn, (Gostyniensis).

De plica polonica. Jenne, 1853, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Sławicki Michał, rodem ze Sławuty na Wołyniu.

Quelques considérations sur le cancer des mamelles. Montpellier, 1834. Thèse.

Sławkowski Antoni, ur. we Lwowie 1796 roku, stopień doktora medycyny uzyskał w Wiedniu 1819 r., wróciwszy do rodzinnego miasta 1821 r., został asystentem kliniki lekarskiej, tudzież lekarzem szpitala siostr miłosierdzia, który to urząd bezpłatnie sprawował przez lat 5. W tymże roku mianowany profesorem nadzwyczajnym okulistyki w szkole chirurgicznej lwowskiej; obowiązki te bezpłatnie pełnił do r. 1851. Od r. 1824 do 1829 był drugim lekarzem szpitala Bożego Ciała we Lwowie. W r. 1831 podczas cholery pełnił obowiązki lekarza obwodowego; od r. 1838 do 1851 był bezpłatnym lekarzem lwowskiego zakładu ociemniałych. Od r. 1840 do 1851 był okulistą krajowym galicyj-

skim; a nadto objął obowiązki lekarza oddziału chorób ocznych w szpitalu powszechnym lwowskim. W r. 1851 mianowany profesorem zwyczajnym okulistyki w uniwersytecie Jagiellońskim, obowiązki te pełnił niemal do końca 1869 r. W tym przeciągu czasu kilkakrotnie zastępował dziekana wydziału lekarskiego a w roku 1868—1869 był z wykazu dziekanem tego wydziału. W sierpniu 1869 r., obchodził jubileusz 50 letni doktorski, umarł 10 czerwca 1870 r. w Krzeszowicach.

Diss. inaug. historico-naturalis de vermibus in corpore humano obvis. Viennae, ex typ. Huebneri, 1819, w 8-ce, str. 148.

Abhandlung über die Würmer im Menschen. Wien, J. G. Huebner, 1819, w 8-ce.

Ueber die Cholera in Lemberg und dem Lemberger Kreise. (Oester. med. Jahrbücher, 1832).

Ueber die epidemische contagiöse Augenentzündung in Galizien. (Tamże, 1845).

Rady przy zbliżaniu się cholery. Lwów, 1848, fol. ob. Sciborski.

O wrzodach rogówki oka ludzkiego. (Pam. tow. lek. warsz., 1853, T. XXIX, str. 44—124).

Uwagi nad narzędziami najnowsze do ophthalmoskopii zaleconemi. Rozprawa czytana na posied. oddziału nn. przyr. i lek. Tow. nauk. krak. (Tamże, 1853, T. XXIX, str. 178—197).

Główne choroby oczne u osób z zakażeniem koitunowatym, w krótkości opisane. (Tamże, 1856, T. XXXV, str. 82—123).

O aëroskopie w ogólności a szczegółowo o takimże narzędziu przez prof. Jendrassika w Peszcie. (Przegl. lek., 1862, Nr. 6).

Conjunctivitis membranacea diphtherica. (Tamże, 1862, Nr. 15, 16, 18).

Czarna krostka na powiekach. Pastula nigra, maligna (polonica) palpebrarum. (Tamże, 1863, Nr. 52, 1863, Nr. 1, 2).

Pogląd porównawczy na rozwój początkowy zaćmy (katarakty), ślepoty czarnej (Amaurosis) i zieleniaka (glaucoma). Kraków, 1862, w 4-ce, str. 12.

O chrząstaku oka (Enchondroma oculi) i różnicy w następstwach zawiśnięt od tego czy wpadną na oko lub do oka ciała organiczne lub też nieorganiczne. (Przegl. lek., 1864, Nr. 45—47).

O leczeniu zrosnienia źrenicy, o leczeniu niedowidzenia (jasnej ślepoty) i zieleniaka przez utworzenie nowej źrenicy (gani). (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 3-ci, T. II, 1868, str. 9).

Znamiona rozpoznawcze poczynających się 3-ch rodzajów ślepoty. (Tamże, Pocz. 3-ci, T. VI, 1862, str. 7).

Nożyceki do operacji ocznych zniżające i przytrzymujące powiekę. Uwagi nad aëroskopem Jendrassika. O zalepieniu oczu jako środka lekarskim. Wydobycie szczególnie kilkucalowego kawałka trzcinny tkwiącego przez 3 lata w oczodole. Rzadki przypadek chrząstki gałki ocznej wyluszczonego z pomyślnym skutkiem. (Tamże, T. XI, 1866, str. 34).

Sławinek i jego mineralne żelazne wody. (Tyg. lek., 1856, Nr. 25).

Sławiński Fabian Ferdynand.

Leczenie chorób epidemicznych i zaraźliwych, ludzi lub zwierząt, (nowe odkrycia). Rozprawa konkursowa. Warszawa, Czerwiński, 1878, w 16-ce, str. 52.

Sławiński Józef.

De inoculatione Syphilidis. Viennae, typ. Ueberreiter, 1839, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

Słobodziński Adam.

De respirationis mechanismo in pleuritide et morbis quibusdam pulmonum observato. Kioviae, typ. Wallneri, 1850, w 8-ce, str. 61.

Stoniński Antoni, stopnie doktora medycyny i chirurgii otrzymał w uniwersytecie krakowskim 1829 r., następnie piastował urząd fizyka wolnego miasta Krakowa. Umarł 11 sierpnia 1843 r.

De morbis organorum olfactus. Cracoviae, typ. universitatis, 1829, w 8-ce, str. 50. Diss. inaug.

Slonkiewicz Marcin, doktor filozofii i medycyny, stopnie filozoficzne otrzymał roku 1638 w Krakowie, początkowo był rektorem kolonii akademickiej lwowskiej (1647), później został profesorem języka hebrajskiego w akademii Jagiellońskiej. W latach 1650—1657 dostojenstwo dziekańskie piastował. Umarł 1658 r., (zgorzał).

Synopsis grammaticae hebraicae in gratiam eorum, quibus cordi est linguae sanctae notitia, ex praeceptis generalioribus orthographiae, etymologiae syntaxeos et prosodiae deducta. Cracoviae, L. Kupisz, 1651, w 8-ce, str. 85 i k. 4.

Quaestio physica de animo corpus informante. Cracoviae, 1648.

Aulus Persius Flaccus dowcipny wierszopis rzymski z łacińskiego na polski wiersz przetłumaczony przez M. Marcina Slonkiewicza, sławney akademicy krak. profesora. Kraków, Krz. Schedel, 1651, w 4-ce, k. 8, str. 22.

Toż, staraniem Józefa Epifaniewicza Minasowicza. Warszawa, w druk. korpusu kadetów Mitzlera, 1771, w 8-ce, str. 40.

Por. Muczkowski: 299, 307, 324, 327. Bentkowski: I, 388. Hist. panow. Jana Kazimierza wyd. Raczyńskiego, I, 375. Encyklop. powoz. VIII, 882, 957. Juszyński: II, 191.

Słowacki Piotr, doktor medycyny i filozofii, stopnie filozoficzne uzyskał 1567 i 1572 roku. Będąc kanonikiem kolegiaty św. Florjana a profesorem, 1581 r. udał się do Włoch na medycynę. Wykładał nauki matematyczne i lekarskie w akademii krakowskiej, pisał o poprawie kalendarza, wydawał 1573 — 1585 r. kalendarze, tłumaczył na niemieckie i węgierskie, był biegłym spozstrzegaczem praktyczno-lekarskim. Oprócz kalendarzy wydał: „Observatio de plica 1587”. Umarł 11 stycznia 1588 r., uczczony przez kolegów pomnikiem grobowym w kościele katedralnym krakowskim.

Por. Starowski: Mon. Sarm. str. 133. Rocznik wydz. lek. II, 47. III, 445. Wiszniewski: VI, 196. VII, 368. Paprocki: Herbarz. 593. Starożytności polskie porządkiem abecedowym 57. Bartoszewicz: Hist. lit. 152. Roczni. T. P. N. VII, 263. Bandtkie: Hist. drukarń 186. Pamięt. T. L. W. XXV, 15, 2 p. Grabowski: Staroz. wiad. o Krakowie 261.

Słowakowicz Stanisław, ur. roku 1634 w Bieczu, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w latach 1650 — 1659 r. Początkowo był nauczycielem Konstantego i Stanisława Zielinskiich, kasztelanów sierpskich; później wykładał matematykę (od 1659 r.,) i astrologię (od 1665 roku)

w akademii krakowskiej. W r. 1669 udał się do Włoch dla słuchania nauk lekarskich, a osiągnąwszy stopień doktorski wcielony został do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej w r. 1675. Był rajcą miejskim a 20 razy urządził burmistrza piastował. *Equus auratus*. Umarł 19 sierpnia 1701 r.

Quaestio medica de paralysi quam... publicae ventilationi in univ. erac. pro loco inter clarissimos medicos facultatis doctores et professores possidendo exposuit. Cracoviae, typ. Univ. 1676, w 4-ce, k. n. l. 6.

Postliminium cometarum, albo raczej niebo zdawna a niesłusznie, kometom przez filozofów odebrane, a teraz znowu prawem i wymiarem geometrycznym, z okazyj świecących w r. 1680 y 1681 w Grudniu i Styczniu komety za staraniem... med. doktora y professora, rayce krakowskiego z przydatkiem krótkiego na końcu prognostyko przywrócone. Kraków, druk. akad., 1681, w 4-ce.

Nadto wydawał kalendarze (od r. 1672).

Por. Muczkowski 321, 329. Grabowski: *Star. wiad.* o Kr. 134, 178.

Słownikowicz Jan Antoni, syn poprzedzającego, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie w r. 1694 — 1696; do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie r. 1703 był radcą a r. 1704 asesorem narodu polskiego. Do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej wcielony został r. 1716. Był rajcą miejskim. Umarł 26 maja 1721 r.

Quaestio medica de scorbuto, pro loco inter facultatis medicae doctores et professores in univ. erac. ad disputandum proposita. Cracoviae, typ. Franc. Cezary, 1716, fol.

Nadto wydał kilka epigramatów.

Por. Muczkowski: 363, 365. *Rocz. wyd. lek.* II, 51, III, 446.

Słownik terminologii lekarskiej polskiej opracowany przez komisję terminologiczną Towarzystwa lek. krak. złożoną z d-rów St. Janikowskiego i Józ. Oettingera prof. z wydz. lek. Uniw. Jag., i d-ra A. Kremera, przy współudziale prezesa Akademii umiej. prof. d-ra Majera i wielu lekarzy i przyrodników polskich. Kraków, nakł. Tow. lek. krak., druk. A. Kozińskiego, 1881, w 8-ce, str. XVI, 644 i 1 rycina. Ocenił G. Fritsche w *Medycynie*, 1881, Nr. 41.

Słownik wyrazów weterynarskich ze współudziałem weter. miejskiego J. Pacuły i doc. weter. D-ra Raspa, ułożony przez prof. D-ra St. Janikowskiego, D-ra A. Kremera i prof. D-ra J. Oettingera. Kraków, nakł. Tow. lek. krak., druk. Uniw. Jag., 1876, w 8-ce, k. 8, str. 16.

Słowo o koniach, przez członka Tow. wyścigów lwowskich. Lwów, Stanisławów, Tarnów, J. Milikowski, 1846, w 8-ce, str. 22.

Służba zdrowia publicznego. Czasopismo poświęcone wszystkim gałęziom umiejętności lekarskiej. Pod wydawnictwem i pod redakcją D-ra Zyg. Dobieszewskiego. Lwów, w druk. J. Dobrzańskiego, 1872, w 8-ce. Tom I i Tom II Zeszyt VII — XII (do Grudnia). Tom I, str. 488 i kart 2. Tom II, str. 392.

Smera Jan, polak, czy połowczanin, lekarz Włodzimierza, księcia kijowskiego (980 — 1015), należał do owych dziesięciu mężów, wysłanych przez Włodzimierza wielkiego do obcych krajów dla zasięgnięcia wiadomości o różnactwach kościoła chrześcijańskiego. Z Egiptu nadesłał Włodzimie-

rzowi zdanie swoje odlane w języku bułgarskim na miedzianych tablicach. Baraniecki dowiódł, że podanie o Smerze jest czystym wymysłem.

Por. Lubieniecki: *Hist. reform.* 41. Wiszniewski: I, 460. III, 91. Richter: I, 164, 167. *Rocz. wyd. lek.* II, 152. Lelewel: *Bibl. ksiąg dwoje* 21 — 23. Gąsiorowski: I, 35, 51 — 54. Karamzin: *hist. Rosyi* I, 173. Lubieniecki: *Polouctichia*, wyd. Batowskiego, 1843, str. 268. Baraniecki: *O Janie Smerze...* rozprawa.

Smirnow.

Spostrzeżenia dotyczące się działania ściśnionego powietrza, tak pod względem fizyologicznym jak i terapeutycznym, poczynione w zakładzie pneumatycznym D-ra Winc. Brodowskiego. (*Gaz. lek.*, T. V, 1868, str. 1—6, 21—27, 53—62, 86—91, 100—107, 118—120).

Odpowiedź p. Markiewiczowi z powodu recenzji jego powyższego artykułu. (*Tamże*, T. VI, 1869, str. 851—854).

Smith Józef Kazimierz, ur. w Warszawie 4 maja 1810 r., nauki lekarskie ukończył w Montpellier. Umarł w Radomiu 29 kwietnia 1869 r. Za rozprawę „o astmie“ towarzystwo lekarskie w Tuluzie przyznało mu 1835 r. medal złoty. Również medal złoty otrzymał 1845 r. od towarzystwa lekarskiego w Marsylii za rozprawę: o sile natury w chorobach ostrych i o sile sztuki w chorobach chronicznych. Trzeci medal złoty uzyskał od towarzystwa lekarskiego w Tuluzie za rozprawę „o cukromoczu“. Przez lat 20 był współpracownikiem *Revue de therapeutique med. chir.* Ogłosił:

O apopleji (1840); o gorączce popołożowej (1845—1846); o szkarlatynie skomplikowanej krupem (1845); o własnościach i użytku w medycynie zimowitu (1848); amoniaku (1855).

Mémoire sur le colchique et sur son emploi thérapeutique. Strasbourg, Silbermann, 1848, w 8-ce, str. 38. *Extrait de la Gazette médicale de Strasbourg*.

O słodkomoczu (diabetes mellitus). (Pamiętnik napisany przez... zaszczycony medalem złotym w r. 1856 od Tow. ces. lek. medycyny, chirurgii i farmacji w Tuluzie). (*Tyg. lek.*, 1857, Nr. 12, 13, 29, 30).

W rękopiśmie pozostał: Słownik materii lekarskiej od najdawniejszych czasów do naszej epoki.

Smieszkowicz Wawrzyniec, ur. r. 1590 w Brzezinach, biegły w językach starożytnych i sławny swego czasu lekarz. W latach 1624 i 1625 był w Padwie asesorem naczy polskiej. Od r. 1629 był profesorem w akademii krakowskiej a kilkakrotnie urząd rektora piastował. Założył 1646 roku bursę w Krakowie (contubernium Gelanianum) na którą 74,000 zł. (przeszło 200,000 zł. dzisiejszych) przeznaczył. Umarł 1646 r. S. jest autorem wielu panegiryków. Z rozpraw jego znane są:

Quaestio de scorbuto in Academia Cracoviensi a Laurentio Smieszkowicz Philosophiae et Medicinae Doctore ad disputandum proposita... MDCCXIX Cracoviae, in Officina Audreae Petricovii, 1629, w 4-ce, k. 1.

Nosce te ipsum, seu de cognitione sui oratio a M. Laurentio Smieszkowic, medicinae doctore et prof.

alm. acad. Crac. rectore et procancellario, cum V. V. D. D. laureae secundae candidatis licentiam obtinens magisterium in artibus et doctoratum in philosophia conferret, habita. In lectorio D. D. theologorum. Cracoviae in officina typographica Fr. Caesarii, 1646, w 4-ce, str. 16.

Por. Łukasiewicz: Hist. szkół III, 286. Wiszniewski: H. l. p. VI, 307. IX, 571. III, 32. Świątek: Hist. Pamiąt. II, 162. Jocher: Obr. bibl. I, 258. III, 528. Pruszczy: Klejnoty m. Krakowa (1754) str. 33. Jusztyński: Dykcjon. poetów pols. II, 193. Muczkowski: Lib. promot. 271. Mieszk. 36. Gąsiorowski: II, 31. Osoliński: Wiad. hist. kryt. I, 496, 166. Dykcjon. biogr. pow. II, 320. Maciejowski: Pism. pol. III, 610. Roczn. wyd. lek. II, 48. III, 446. Starowski: Mon. Sarm. 191. Sołtykiewicz: 548. Siarczyński: II, 200.

Smokowski Wincenty, około 1840 r. pełnił w Warszawie obowiązki lekarza powiatowego. Więcej niż w zawodzie lekarskim, odznaczył się w artystycznym (uczęszczał do akademii sztuk pięknych w Petersburgu). Wskrzesał on całkiem zaniedbane u nas drzeworytnictwo. Umarł w swej posiadłości Malegianach na Litwie 1876 r., przeżywszy lat 78.

Smoleński Stanisław, ur. 26 lipca 1853 r., w Grabcicach w powiecie przasnyskim gubernii płockiej, ukończywszy nauki gimnazjalne w Pelplinie i Chełmnie nad Wisłą, zapisał się w Krakowie na wydział filozoficzny a następnie przeszedł na lekarski i w r. 1878 stopień doktora wszech nauk lekarskich uzyskał. Następnie przez rok sprawował obowiązki asystenta w klinice lekarskiej profesora Korczyńskiego a następny rok był I asystentem fizjologii przy profesorze Piotrowskim w Krakowie; równocześnie przez dwa lata pełnił obowiązki sekretarza komisji balneologicznej w towarzystwie lekarskiem krakowskiem. W roku 1880 wyjechał za granicę w celu wykształcenia się praktycznego w hydroterapii i balneologii, przez rok był pomocnikiem-lekarzem w zakładzie wodoleczniczym „Fürstenhof” D-ra Czerwińskiego; a w r. 1881 praktykował jako lekarz zdrojowy w Gleichenbergu. W grudniu 1881 r., osiadł na stały pobyt w Jaworzu (Ernsdorf) koło Bielska na Śląsku austriackim i objął kierownictwo Uzdrowiska klimatyczno-żętycznego oraz zakładu wodoleczniczego tamże.

O porównaniach, studjum estetyczne. (Czas, 1874).

Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie. Doświadczenia nad działaniem chloru pilokarpinu (pilocarpinum muraticum). (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, 1879, str. 10—45). Oceniał T. Dunin w Medycynie, 1879, Nr. 17.

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1879, w 8-ce, str. 36.

Toż, po angielsku w The Lancet, 1879, str. 289.

Zapalenie płuc dławcowe. Rozmada płuc. Choroby opłucny (w Sprawozdaniu z kliniki lek. krak.

z lat czterech 1874/5—1875/6). (Przegl. lek., 1879, str. 503 sq.).

Trzy przypadki następstw ograniczonego przewłocznego zapalenia otrzewny i tkanki podotrzewnej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 1—32).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1880, w 8-ce, str. 32.

Inhalacje rozpylonych płynów jako sposób wprowadzenia leków do miąższu płucnego. Studium doświadczalne z zakładu fizjologicznego prof. Piotrowskiego. (Przegl. lek., 1880, Nr. 5, 6).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 18.

Experimenteller Beitrag zur Inhalationstherapie. (Wien. med. Blätter, 1880, Nr. 14).

O kąpielach zwanych uspakajającymi. (Medycyna, 1881, Nr. 28).

Ueber die sog. „beruhigenden Bäder.“ (Wien. med. Blätter, 1881, Nr. 41, 42).

Zur Theorie der Herzbewegungen. (Archiv. f. klin. Med., 1882).

Hydroterapia a suchoty płucne. (Przegl. lek., 1881, Nr. 16, 17, 21).

Rzut oka na historyczny rozwój hydroterapii. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 579—619).

Jaworze koło Bielska. (Tygod. powsz., 1882, Nr. 46, 47).

Zakład wodoleczniczy i żętyczny Jaworze (Ernsdorf) koło Bielska na Śląsku austriackim. Podręcznik informacyjny dla gości kąpielowych. Cieszyń, czcionkami Karola Prohaski, 1883, w 16-ce, str. 24.

Toż, po niemiecku. Cieszyń, 1883, w 8-ce.

Kilka słów o miasieniu (massage). (Medycyna, 1883, Nr. 19, 20).

Hydroterapia, napisał... członek koresp. Towarzystwa lekarskich krakowskiego i warszawskiego, kierownik zakładu leczniczego w Jaworzu na Śląsku. Kraków, wydawnictwo dzieł lekarskich polskich, S. A. Krzyżanowski, druk. W. Korneckiego, 1884, w 8-ce, str. IX, 185, pl. 1.

Oprócz tego S. jako współpracownik Przegl. lek. zasilało pismo obszernymi sprawozdaniami i ocenami, od r. 1881 jest stałym współpracownikiem Centralblatt für klin. Medicin.

Smoleński Michał, z Młokowa w Płockim.

De la chlorose. Montpellier, 1839. Thèse.

Smoleński C. O.

Ob uogolnoj kislotie pocziwnennago wozducha. Materialy dla higieny Krasnosielskago laziera. S.-Peterb., 1880, w 8-ce, str. 89. Diss. inaug.

Śniadecki Jędrzej, ur. w Żninie, w dawnym województwie gnieźnieńskim 30 listopada 1768 r., początkowych nauk uczył się w szkole klasztornej w Trzemesznie a następnie w gimnazjum nowodworskiem, gdy przeszedł pod opiekę brata Jana do Krakowa. Tu jako najpilniejszy uczeń 1788 roku wital na czele szkolnej młodzieży króla Stanisława i od niego otrzymał medal złoty „diligentiae”. Do nauk lekarskich przykładał się w Krakowie a potem w Pawii. Otrzymałszy 1793 r. stopień doktora medycyny i filozofii, w celu udoskonalenia się w naukach puścił się do Londynu i Edynburga, do Francji bowiem z powodu ówczesnych zaburzeń przedostać się nie mógł. Następnie bawił w Wiedniu; powo-

lany na katedrę w uniwersytecie wileńskim, udał się do stolicy litewskiej przez Lwów i Wołyn, gdzie 1796 r. miał sposobność obserwować dżumę. Objawwszy katedrę chemii i farmacji wnet gruntowną nauką, jedrnością i wdziękiem czysto polskiej wymowy a przytęm biegłością i szczerścią w praktyce lekarskiej, prawością charakteru, zamiłowaniem nauk i dobra ojczyzny, wrodzonym i trafnym dowcipem zwrócił na siebie uwagę nie tylko mieszkańców Wilna ale i całego kraju. W r. 1812 i 1813 oderwany od prac naukowych pełnił obowiązki lekarskie przy tyłu rannych i chorych, którymi szpitale wileńskie przepełnione zostały. Ukończywszy 25 lat zawodu nauczycielskiego, uwolnił się od obowiązków; dwa lata tylko zażywał spoczynku na łonie rodziny. przyjął bowiem ofiarowaną sobie katedrę kliniki wewnętrznej i na nią z olbrzymim dla słuchaczy pożytkiem do końca życia pracował. W r. 1806 został prezesem tow. lek. wileńskiego; od r. 1817 był prezesem towarzystwa szubrawców. Umarł 11 maja 1838 r., pochowany w swęj majątności Horodnikach.

Początki chemii stosownie do teraźniejszego tęg umiejętności stanu dla pożytku uczniów i słuchaczów ułożone i na wzór lekcji akademickich służyć mogące. Wilno, druk. akad., 1800, w 8-ce, T. I, k. 6, str. 401. T. II, str. 326, 16.

Toż, edycja powtórna, powiększona i poprawna. Wilno, nakł. i druk Zawadzkiego, 1807, w 8-ce, T. I, str. XVI, 520, 10. T. II, str. 353, 9.

Toż, wydanie trzecie powiększone i poprawne. Wilno—Warszawa, Zawadzki, 1816, w 8-ce, T. I, str. IX, 368. T. II, 1817, str. XIII, 517, 14. 3 tabl.

Teorya jestestw organicznych. Warszawa, druk. przy Nowolipiu, T. I, 1804, w 8-ce, str. 264. Wilno, Zawadzki, T. II, 1811, str. 454.

Toż, Wilno, R. Rafałowicz, 1838, w 8-ce, T. I, str. XV, 210 z portretem autora. T. II, str. III, 201. T. III, str. XIV, 194. Obejmuje także wiadomość o życiu i pismach J. Śniadeckiego.

Toż, Wilno, J. Zawadzki, 1861, w 8-ce. str. XI. 377 (trzy tomy w jednym). Przełożone na niemiecki wyszło w Królewcu 1810 r. a w Norymberdze 1821 r.; na francuzki w Paryżu 1825 r.

O rozpuszczaniu rzecz do Tow. król. przyj. nauk w Warszawie posłana w maju r. 1805. Wilno, nakł. i druk J. Zawadzkiego, w 8-ce, str. 45.

Toż, w Roczniku tow. warsz. przyj. nauk, 1808, T. V, str. 521.

O pokarmach, napojach i sposobie życia, w ogólności, we względzie lekarskim. (Dziennik wileński, 1815, T. II, str. 174, 258, 384. Pam. lwowski, 1817, T. V, 389. T. VI, 3, 85).

Krótkie opisanie gorączki, jaka panowała w r. 1812 i 1813 tak w mieście Wilnie jak i w całej Litwie. (Pam. tow. lek. wil., 1818, T. I, str. 79 — 101).

O zatrzymaniu uryny z przyczyną kamienia jednej tylko nérki. (Tamże, str. 167—191).

Postreżenia tyczące się sposobu leczenia tak nazwanego krupu czyli zapalenia krtańi. (Dzienn. med. chir. i farm. Wilno, 1830, T. I, str. 1—20).

O wyziewach jadovitých i zarazach. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 395).

Przypadek wścieklizny bez ukąszenia. (Tamże, T. I, 1837, str. 430).

Co jest irrytacja. (Tamże, T. II, 1839, str. 41).

O fizykiem wychowaniu dzieci. Warszawa, G. L. Glüksberg, 1840, w 16-ce, str. 197.

Toż, wydanie nowe. Wilno, druk. Marcinowskiego, 1856, w 12-ce, str. 251.

Toż, wydał I. Rzepecki. Poznań, nakł. wyd., 1867, w 8-ce, str. VIII, 206.

Wiele rozpraw w dzienniku wileńskim (który założył 1805 r.) w Pam. tow. lek. wil. i Pam. lek. warsz. a także w wjadomościach brukowych.

Życiorys Śniadeckiego znajduje się w Wizer. i roz. naukowych T. I, 1838, str. 114—127. w Tyg. illust. 1861, Nr. 112. Napisał także Baliński Michał p. t. Życie Jędrzeja Śniadeckiego. Leszno i Gniezno, Günther, 1840, w 12-ce, str. 96 z portretem.

Śniadkowski Adam, ur. 23 grudnia 1839 r. w Lublinie, początkowo nauki pobierał w gimnazjum lubelskim, medycyny od r. 1858 uczył się w Warszawie, gdzie 1862 r. stopień doktora osiągnął. Następnie osiadł w Lublinie jako lekarz wolno praktykujący; w r. 1865 odbył podróż naukową za granicę, doskonaląc się przeważnie w chirurgii. Wróciwszy do rodzinnego miasta, niebawem prawością charakteru zjednał sobie powszechny szacunek a jako biegły chirurg zyskał ogólne uznanie. Umarł na tyfus 7 grudnia 1867 r.

Przetoka pęcherza—pochwowa. Operacja przetoki. Zupelne wyleczenie. (Tyg. lek., 1864, Nr. 46).

Listy z Paryża. (Tamże, 1865, Nr. 10).

Spostrzeżenia o ranach postrzałowych i krótki opis ważniejszych przypadków wraz z ich statystyką. (Pam. tow. lek. warsz., T. LV, 1865, str. 352).

Ważniejsze wypadki chirurgiczne obserwowane w Lublinie. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 734—736).

Sobertin Józef, doktor medycyny, profesor nauk fizyczno-matematycznych w Kielcach.

Por. Roczn. instytutów nauk z r. 1824, str. 147.

Sobesyański Michał, członek zarządu służby lekarskiej na Kaukazie, jeden z założycieli towarzystwa lekarskiego kaukaskiego i wieloletni kassyer tego towarzystwa. Umarł w Tyflisie 14 października 1874 r. przeżywszy lat 50. Napisał: o epidemii cholerycznej na Kaukazie w r. 1872 pod względem historyczno-statystycznym.

Sobieszczański F. M., nie lekarz, literat. Wiadomość o życiu i pracach naukowych Ludwika Bojanusa. (Biblioteka warsz., 1849, T. I, str. 169).

Historia lekarska m. Warszawy. (Wyjaki z rysu historyczno-statystycznego wzrostu m. Warszawy od najdawniejszych czasów aż do 1847 r., skrócone go przez F. M. Sobieszczańskiego; umieszczono w bibliotece warszawskiej. Zeszty 871 nast., 1848 r.). (Tyg. lek., 1848, Nr. 52. 1849, Nr. 3—9).

Sobolewski Romuald, spółczesny lekarz weterynaryj w Warszawie.

Choroby zaraźliwe, wspólne ludzom i zwierzętom. Warszawa, nakł. B. Cassiusa, druk. J. Noskowskiego, 1879, w 8-ce, str. 334.

Hygiena popularna zwierząt domowych, utrzymanie i pielegnowanie inwentarza oraz podawanie dożadnej pomocy weterynaryjnej. Warszawa, nakł.

i druk. Noskowskiego, 1880, w 8-ce, str. 223, VI, 1 ml.

Sochacki Maksymilian, pomocnik przy klinice chirurgicznej profesora J. Korzeniowskiego, wykładał w Wilnie historią medycyny, propedeutykę i desmurgią, w r. 1842 został adjunktem Jellachicha, później praktykował w Kownie i Mohylowie.

Socołowski K., z Paryża.

Dochodzenie czystości chloroformu. (Tyg. lek., 1859, Nr. 7).

Nowy sposób oznaczania ilości kwasu pruskiego. (Tamże, 1859, Nr. 23, 24).

Nowy sposób przyrządzania czopków. (Tamże, 1859, Nr. 47).

Dochodzenie saletranów w płynach bardzo rozcieńczonych. (Tamże, 1859, Nr. 48).

Zastosowania siarczanu baryty. (Tamże, 1860, Nr. 1—3).

Otrucie wodą zawierającą ślady ołowiu. (Tamże, 1860, Nr. 6).

Sposób rozpoznania prawdziwego braku życia. (Tamże, 1860, Nr. 33).

Soczyński (Socini) Karol Teodor, ur. 1781 r. w krakowskim, był naczelnym lekarzem i dyrektorem szpitali wojskowych Księstwa warszawskiego, kawalerem krzyża wojsk., polsk. fizykiem szpitala głównego cywilnego w Krakowie, członkiem licznych towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych oraz senatorem wolnego miasta Krakowa. W uniwersytecie Jagiellońskim wykładał jako profesor zwyczajny: fizyologię, terapię, gynecologię, pediatrię, hydrografię lekarską oraz prowadził klinikę medyczną. Umarł w Krakowie dnia 12 marca 1862 r. licząc lat 81. Był pisarzem nadzwyczaj płodnym, a pisząc o najrozmaitszych przedmiotach zasiłał pracami swymi liczne wydawnictwa peryodyczne tak krajowe jak i zagraniczne. Spotyka się prace jego w Pamiętniku warszawskim, Pamiętniku magnetycznym wileńskim, Roczniku towarzystwa nauk. krakowskiego, Dzienniku wileńskim, Pszczółce krakowskiej, Pamiętniku farmaceutycznym krakowskim, Pamiętniku technologicznym, Przyjacielu ludu i wielu innych. Pisywał także do Hufelands Journal, Literatur-Zeitung, Hesperus, Gazette de santé, Diario di Roma i t. p.

O dyamentach. Czytane na posiedzeniu T. N. Krak. 15 maja 1816 r. (Roczn. T. N. z Uniw. Kr. połączonego T. I, 1817, str. 151—202).

Opis ustanowien dobroczynnych a mianowicie szpitalów paryskich. (Pamiętnik warsz., 1818, T. XII, str. 431).

O instytutach naukowych w Paryżu z zastosowaniem do kraju naszego (1821). (Roczn. tow. nauk. Krak. T. VIII, 1823, str. 13).

Sposób robienia wody żywicznej, tejże używanie i skutki pomyślne. Kraków, druk. Jana Maja, 1824, w 8-ce, str. 16.

Gąsiorowski: (Zbiór wiadomości T. III, str. 319—324) przytacza jeszcze liczne prace jego po

większej części treści lekarskiej, lecz spoczywające w rękopisach.

Soemmering Jan Tomasz, ojciec sławnego anatoma Samuela Tomasza, rodem z Torunia, był od r. 1734 nieprzerwanie przez lat 40 fizykiem rodzinnego miasta.

* **Soemmering Samuel Tomasz**, rodem z Terunia 1755 r. sławny anatom. Prace jego do bibliografii polskiej nie należą.

Sojka.

O stosunkach zdrowotnych i wynikach leczniczych podcas ostatniej wojny rosyjsko-tureckiej w Konstantynopolu. (Dwutyg. med. pub., 1879, str. 308—313).

Sokolnicki Franciszek.

De secali cornuto. Cracoviae, J. Czech, 1839, w 8-ce, str. 49. Diss. inaug.

z **Sokolnik Sokolnicki Mikołaj**, promowany w akademii krakowskiej 1522 r. do stopnia magistra nauk wyzwolonych, tamże 1527 r. w miesiącu lutym na zgromadzeniu ogólnym pod prezydencją rektora Łukasza z Noskowa stopień doktora medycyny, pierwszy raz w Krakowie udzielony, uzyskał. Był później profesorem nauk lekarskich. Umarł 1531 r. 11 października.

Por. Roczn. wyd. lek. 11, 46. III, 445. IV, 33. Muczkowski: Lib. promot. 74.

Sokołów.

Kilka spostrzeżeń nad leczeniem gorączki tyfoidalnej, za pomocą siarczku 1-go żywego srebra (Aethiops mineralis). (Tyg. lek., 1848, Nr. 4, 5, 7).

Dodatek do spostrzeżeń nad leczeniem gorączki tyfoidalnej. (Tamże, 1848, Nr. 10, 11).

Dochodzenie natury i przyczyny, oraz leczenia kiszkowo-kręzkowej czyli tyfoidalnej gorączki. (Tamże, 1848, Nr. 15—17).

O środkach skutecznych w cholerze. (Tamże, 1848, Nr. 40).

O środkach użytecznych w cholerze. (Tamże, 1848, Nr. 46).

Poszukiwania nad naturą cholery. (Tamże, 1849, Nr. 3, 5—7, 13).

Szankier niedawny wyleczony za pomocą galwanomagnetyzmu. (Tamże, 1849, Nr. 15).

Dalsze postrzeżenia nad leczeniem wrzodów wenerycznych (ulcera syphilitica) za pomocą galwanomagnetyzmu. (Tamże, 1849, Nr. 21).

Pruchnienie kości skroniowej w skutek uderzenia i następstwa tej choroby. Uwagi kliniczne nad tym wypadkiem. (Tamże, 1849, Nr. 44, 47—49).

O leczeniu gorączki kiszkowo-kręzkowej czyli tyfoidalnej. (Tamże, 1850, Nr. 7, 8, 10, 11).

Dalsze uwagi nad gorączką kiszkowo-kręzkową. Wpływ gorączki na reumatyzm stawowy. Porównanie śmiertelności i trwania kiszkowo-kręzkowej czyli tyfoidalnej gorączki, przy różnych sposobach leczenia. (Tamże, 1850, Nr. 13, 14).

Zapalenie błon mózgo-śpiżkowych (Meningitis cerebrospinalis). (Tamże, 1850, Nr. 19—21).

Rozzerwanie cienkiej kieszki w skutek uderzenia. (Tamże, 1850, Nr. 23).

O chorobie Brighta, czyli o urynie zawierającej biało. (Wyciąg z rozprawy pisanej w r. 1844). (Tamże, 1850, Nr. 26, 29—31, 34, 35, 37, 50, 52).

O zewnętrzznem użyciu bawelny i o jej własności hemostatycznej. (Tamże, 1851, Nr. 1).

O ziemicy obserwowanej w m. Górze Kalwaryi i w okolicach Dębina. — O powiększeniu śledziony w febrze. (Tamże, 1851, Nr. 3, 8, 19).

Porównawcze doświadczenia w leczeniu zimnicy różnymi środkami. (Tamże, 1851, Nr. 20, 21).

Wrzód w lewem płucu poprzedzony zapaleniem i zimnicą. (Tamże, 1852, Nr. 5, 6).

Sokołowski Alfred, ur. 11 listopada 1849 roku w Włodawie, nauki gimnazjalne i lekarskie (1868 — 1873) odbywał w Warszawie. Stopień doktora medycyny osiągnął w Paryżu 28 lipca 1880 r. W latach 1874—1880 pełnił służbę asystenta lekarskiego w zakładzie leczniczym dla chorób piersiowych w Goerbersdorfie na Szląsku. W r. 1880 osiadł w Warszawie, r. 1882 został ordynatorem oddziału chorób piersiowych i gardlanych w szpitalu św. Ducha.

Przypadek ostrego samoistnego zapalenia wsierdza (endocarditis acuta idiopathica). Zator tętnicy rowka Sylwiusza lewego (embolia arteriae fossae Sylvii sinistrae); rozmięczenie mózgu (encephalomalacia). Śmierć. (Medycyna, 1874, Nr. 1, 2).

Ein Fall von Endocarditis acuta idiopathica mit nachfolgender Embolie der linken Arteria fossae Sylvii, Gehirnweichung, Tod. (Deutsche med. Wochenschr. Nr. 13. (Jahresber., 1874, II, str. 187).

Zur antipyretischen Behandlung der Phthisiker. (Deutsche Zeitschr. für pract. Med., 1875, Nr. 46).

Uwagi nad klimatycznym leczeniem suchot płucnych. (Medycyna, 1875, Nr. 11).

O leczeniu przeciwgorączkowym suchotników. (Tamże, 1875, Nr. 38, 39).

Przyczynok do przyczynowości durzycy brzusznej. (Tamże, 1875, Nr. 23).

Toż, po niemiecku. (Deutsche med. Wochenschr., 1877, Nr. 11).

Ueber die Anwendung der kalten Douchen und Abreibungen bei Behandlung der chronischen Lungenschwindsucht. (Berlin. klin. Wochenschr., 1876, str. 564, 577, 621, 635).

Beiträge zur Lehre von der Behandlung der chronischen Lungenschwindsucht. Berlin, A. Enslin, 1877, w dużej 8-ce, str. VIII, 122.

Ueber das Vorkommen von elastischen Fasern im Auswurf von Lungenschwindsüchtigen. (Deutsche med. Wochenschr., 1878, Nr. 6—8). Praca dokonana wspólnie z Greiffem.

Przypadek tętniaka aorty (aneurysma aortae). (Medycyna, 1877, Nr. 15, 16).

Toż, po niemiecku. (Deutsche Archiv f. klin. Med., XIX, 623).

Studia kliniczne nad leczeniem suchot płucnych. Trzy przypadki suchot płucnych daleko posuniętych z zejściem pomyślnym. (Medycyna, 1876, Nr. 14—17, 28—30).

O zastosowaniu zimnych natrysków (douche) oraz nacierania przy leczeniu przewlekłych suchot płucnych. (Tamże, 1876, Nr. 38—41).

O sposobie zastosowania zimnych natrysków u chorych piersiowych. (Tamże, 1876, Nr. 42).

Leczenie dytetyczne suchotników. (Tamże, 1877, Nr. 22—24).

Przyczynok do nauki o rozpoznawaniu jam suchotniczych (cavernae). (Tamże, 1877, Nr. 43—45).

O rokowaniu w suchotach płucnych. (Tamże, 1878, Nr. 6, 7).

O niektórych ważnych powikłaniach suchot płucnych. Krwotok i krwiopłucie (Haemoptoe) ze stanowiska praktycznego. (Tamże, 1878, Nr. 43—46).

Przyczynok do nauki o przyczynach suchot płucnych. Krwotok jako przyczyna pierwotna suchot (Phthisis ab haemoptoe). (Przegl. lek., 1878, Nr. 4, 5).

Beitrag zur Aetiologie der chronischen Lungenschwindsucht. (Berl. klin. Wochenschr., 1878, str. 584).

O niektórych odrębnych postaciach suchot płucnych. Na podstawie własnych spostrzeżeń podał... (Przegl. lek., 1879, Nr. 35, 36).

Kilka słów o leczeniu przeciwgorączkowym suchot płucnych. (Tamże, 1879, Nr. 47).

List otwarty do sz. kolegi D-ra Króweczyńskiego we Lwowie. (Tamże, 1879, Nr. 4—6). Odpowiedź Króweczyńskiego. (Tamże, 1879, Nr. 11).

O niektórych ważnych powikłaniach suchot płucnych. O chorobach krtani i gardzieli wikłających suchoty płucne. (Medycyna, 1879, Nr. 7—10).

O tak zwanych suchotach krtaniowych (gardlanych) (Phthisis laryngea). (Tamże, 1879, Nr. 46, 47, 51, 52).

O niektórych oskrzelowych wikłających suchoty płucne. (Tamże, 1880, Nr. 50, 51).

Przypadek rozemdy śródpiersiowej. (Mediastinal-Emphysem). (Tamże, 1879, Nr. 35).

Ropień głęboki ścian brzusznych. (Tamże, 1879, Nr. 36).

Uparty nieżyt przewlekły żołądka. Leczenie mechaniczne za pomocą cewnika żołądkowego. Znakomita poprawa. (Tamże, 1879, Nr. 37).

Einige practische Bemerkungen über die im Verlauf der Lungenschwindsucht vorkommenden Blutungen. (Deutsch. med. Wochenschr., 1879, Nr. 3 do 5).

Contribution à l'étiologie de la phthisie pulmonaire. (Le mouvement médical, 1879).

Quelques remarques sur les complications laryngées de la phthisie pulmonaire. Paris, impr. Parent, 1880, w 4-ce, str. 52. Thèse.

Przyczynok do terapii miejscowej suchot płucnych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 586 do 589).

Spostrzeżenia kazuistyczne ze szpitala św. Ducha w Warszawie. Przypadek zwięzienia krtani (stenosis laryngis) leczenie metodyczne za pomocą rozszerzacza Schröttera. Poprawa. (Medycyna, 1881, Nr. 21).

Przyczynok do leczenia miejscowego tak zwanych suchot krtaniowych (Phthisis seu tuberculosis laryngis). (Tamże, 1881, Nr. 24, 25).

Przypadek tak zwanej Arthropathie des ataxiques (Chareot). (Tamże, 1881, Nr. 29).

Przypadek zapalenia osłon mózgowych (Meningitis acuta) z przebiegiem bardzo ostrym. (Tamże, 1881, Nr. 33).

Przyczynok do kazuistyki zapalenia opłucnej. (Gaz. lek., 1881, str. 109—114).

Przyczynok do miejscowego leczenia jam suchotniczych. (Tamże, str. 383—389, 413—416).

O zwięzieniu przymiotowem dolnej części gardzieli. (Tamże, str. 445—452).

Przypadek róży gardzieli (erysipelas pharyngis). (Tamże, str. 625—629).

Sprawozdanie szpitalne z oddziału dla chorób piersiowych i gardlanych, istniejącego przy szpitalu św. Ducha w Warszawie. (Tamże, 1881, str. 921—925, 944—948, 964—967).

Przypadek ciała obcego w oskrzeli lewym. (Tamże, 1881, str. 1054—1057).

W sprawie leczenia klimatem swojskim (Climatotherapie nostras). (Tamże, 1882, Nr. 8, 9).

O suchotach płucnych przymiotowych. Rzecz czytana na posiedz. warsz. tow. lek. d. 21 lutego 1882 r. (Tamże, 1882, Nr. 11—15. Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 383, 405).

O nerwobólach klatki piersiowej, wikłających przewlekłe suchoty płucne. (Gaz. lek., 1882, Nr. 22, 23, 24).

Przyczynę do dyjagnostyki fizykalnej wysiękowego zapalenia opłucnej (Pleuritis exsudativa). (Tamże, 1882, Nr. 36).

Przypadek uwięznięcia kiszki w dziurze zastłonowej (Hernia incarcerationis foraminis obturatorii). (Tamże, 1882, Nr. 27, 29).

Przypadek raka wątroby z niezwykle szybkim przebiegiem. (Tamże, 1882, Nr. 31).

Przypadek zapalenia opon mózgo-rdzeniowych (Meningitis cerebrosppinalis) z zejściem pomyślnym. (Medycyna, 1882, Nr. 21).

Parę słów o leczeniu miejscowem jam suchotniczych. (Tamże, 1882, Nr. 25).

Beitrag zur localen Behandlung der Lungencavernen. (Deutsche med. Wochenschr., 1882, Nr. 29).

O kryształkach Charcot-Leydena. (Pam. tow. lek. warsz., 1883, T. LXXIX, str. 201).

Przyczynę do kazuistyki i leczenia przewlekłego władu rdzenia kręgowego (Tabes dorsalis). (Gaz. lek., 1883, Nr. 12—14).

Jakie jest znaczenie tak zwanej płwociny kulistej pod względem rozpoznawczym. (Tamże, 1883, Nr. 26).

Jaka jest wartość rozpoznawcza tak zwanej płwociny rdzawej. (Tamże, 1883, Nr. 26).

O zaraźliwości suchot płucnych ze stanowiska klinicznego. (Rzecz czytana na posiedzeniu klinicznem Tow. lek. warsz. d. 1 maja 1883 r.). (Gaz. lek., 1883, Nr. 30—31).

Przypadek porażenia kończyn dolnych natury hysterycznej (paraplegia hysterica) u mężczyzny. (Tamże, 1883, Nr. 43).

Przypadek zapalenia przymiotowego tętna mózgowia (Arteritis syphilitica). (Tamże, 1883, Nr. 49).

Jeszcze raz w kwestyi zaraźliwości, zapobiegania i leczenia suchot płucnych. (Rzecz czytana na posiedzeniu klinicznem warsz. tow. lek. dnia 4 grudnia 1883 r.). (Tamże, 1883, Nr. 51, 52).

Rozcięcie tchawicy (Tracheotomia) przy tak zwanych suchotach gardłanych (Phthisis seu tuberculosis laryngis). (Medycyna, 1883, Nr. 39).

Przypadek zawału krwotocznego w płucu z przebiegiem gorączkowym. (Gaz. lek., 1884, Nr. 1).

Przyczynę do statystyki szpitalnej. (Medycyna, 1884, Nr. 13).

Przyczynę do etyologii i rozpoznawania ostrego włóknikowego zapalenia płuc (Pneumonia fibrinosa acuta). (Tamże, 1884, Nr. 16).

Sokołowski F.

Ueber eine seltene Form des Epithelialkrebses. (Hentle Pfeufers Zeitschr. XXIII, str. 21—25).

Sokołowski Jan, wedle ówczesnego zwyczaju Falkoniuszem zwany, lekarz w Hameln w elektorstwie Hanowerskiem, zasłynął ze skutecznego stosowania wód mineralnych. Był on spowinowacony z Piotrem Gонецyuszem z Goniądza, który go zaledwie od sekty trzynariuszów odciać zdołał. Umarł 26 listopada 1586 r.

Por. Biblioteka Sandyusza, str. 54.

Sokołowski Józef, rodem z guberni mińskiej.

Diss. inaug. chirurgico-practica de lithotomia. Vilnae, typ. Basilianis, 1819, w 8-ce, str. 42.

Sokołowski Kazimierz.

Disquisitiones comparatae de aloë et colocynthidum fructu. Dorpati Livonor, typ. Viduae I. C. Schünmann, 1859, w 8-ce, str. 38. Diss. inaug.

Piza pod względem klimatycznym. (Medycyna, 1876, Nr. 39).

Sokołowski Leon.

Wody mineralne włoskie w celu lekarskim najwięcej używane stwierdził i opisał... Doktor medycyny i akuszer. Warszawa, nakł. autora, druk. Orgelbranda, 1853, w 8-ce, str. XXX, 344.

Sokołowski Marcin Jerzy.

Bonae spei promontorium albo o morowym powietrzu nauka, z różnych autorów osobliwie niemieckich przez Marcina Jerzego Sokołowskiego S. M. P. K. C. M. a teraz miasta J. K. M. Kalisza obywatela i archiatra zebrana i w polskim języku nowo do druku podana. Kalisz, 1679, w 4-ce, k. n. 6, tab. 126. Ded. Janowi z Buina Opalińskiemu. Całe dzieło składa się z pięciu części z dodatkiem o płodności i nieplodności.

Sokołowski.

Diss. de cicuta, flammula Jovis, Aconito, pulsatilla, Gratiola. Vindobonae, 1779.

Sokołowski, aptekarz.

O dochodzeniu dobroci środków lekarskich. (Tyg. lek., 1851, Nr. 7, 10, 18, 19).

Sokołowski Wł., przyrodnik.

Woda mineralna słono-siarczano-alkaliczna ciechocińska, źródło t. z. „słabe”, jego własności chemiczne i fizyczne. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 17—22, 37—41).

Soldadini Paweł, urodzony w Krakowie z ojca aptekarza, wcielony do wydziału lekarskiego 1757 r. wykładał nauki lekarskie w akademii krakowskiej przez lat trzy. W 1761 r. przeniósł się do Gniezna powołany na kanonikata doktora medycyny. Um. 12 marca 1785 r. Za zasługi nobilitowany 1768 r.

Quaestio medica de febre maligna inflammatoria. Cracoviae, 1758, w 8-ce. Diss. pro loco... k. n. 15.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa... 29. Roczn. wyd. lek. II, 44. Konstytucja sejmku extraordinaryjnego rozpoczętego w Warsz. 5 paźd. 1768, str. 331. Acta literaria Mitzleriana str. 283. Muczkowski: Lib. promot. 405, 406.

Solfa Jan, syn Benedykta, (Joannes Benedicti), ur. r. 1483 w Trebul bomlu w Łużycy; pierwsze nauki pobierał w Krakowie, dokąd przybył w wieku młodocianym. Uzdyskawszy r. 1507 i 1512 stopnie filozoficzne, udał się do Włoch dla słuchania nauk lekarskich; w r. 1517 bawił w Bononii, 1518 r. w Rzymie, 1519 r. w Wenecyi. Wróciwszy do kraju, wcielony do wydziału lekarskiego za wpływem Piotra Tomickiego został lekarzem Zygmunta I a później Zygmunta Augusta. Następnie przyjął stan duchowny, został mistrzem dekretów, plebanem bocheńskim, a za wstawieniem się Piotra Tomickiego, Samuela Maciejowskiego i Jana Tarnowskiego otrzymał kanonie: wileńską, warmijską 1530 r. warszawską, krakowską, sandomierską, glogowską, wrocławską; w końcu został kustoszem kolegiaty łowickiej a od cesarza Karola V zaszczycony został szlachectwem państwa niemieckiego. Um. 30 marca 1564 roku. Schroeter i Eck nazywają go zaszczytem muz polskich.

Libellus novus de causis, signis et curatione pestilentiae, ad praeservationem simul et curam ejus mali apprime utilis. Cracoviae, Vietor, impens. Marc. Scharffenberg, 1521, w 4-ce, k. n. 14. Przypisane Piotrowi Tomickiemu.

Toż, tamże, 1530.

Libellus de causis, et curatione pestilentiae, ad praeservationem simul et curam ejus mali, omnibus necessarius. Nunc denuo revisus et multis in locis auctus, voluntate auctoris. Oricius lectori... Cracoviae, Lazarus Andreas excedeabat, 1552, w 12-ce, k. n. 32. Ded. Piotrowi Tomickiemu. Na odwrocie karty tytułowej czterowiersz Jana Dantyszka i herb auctora. Joannes Benedictus Regius, praepositus varmiensis.

Regimen de novo et prius Germaniae inaudito morbo, quem passim anglicum sudorem, alii gurgentionem appellant, praeservativum et curativum hujus et ejusvis epidemiae utilissimum. Cracoviae, Vietor, 1530, w 8-ce. Przytęm dołączone Hieronima Aurimontana: Perhorrendae pestis...

Hippocratis Coi epistola moralis disputationem Democriti continens, Rinutio interprete, cum epistola Mæcenati in sacritatis conservationem elegantissime scripta. Cracoviae, Haller, 1540, w 4-ce. Ded. J. Tarnowskiemu.

De visionibus et revelationibus naturalibus et divinis. Cracoviae, Vietor, 1545, w 8-ce, k. n. 20. Ded. Janowi Tarnowskiemu.

Toż, Moguntiae, 1550, w 8-ce, k. n. 36.

De humatione corporum mortuorum et refrigerio animarum a corpore exuturum libellus. Cracoviae, Lazarus, 1564, w 4-ce, k. 21.

Historica narratio rerum variarum in hac sexta mundi aetate omni hominum generi utilissima et jucunda. B. m. dr. Cracoviae, Laz. Andr., 1560, 1562, k. n. 38.

De morbo gallico. Ch. Girtanner (Abhandlung über die Venerische Krankheit. T. II, str. 38. Wyd. II. Göttingen 1793) utrzymuje, że książka ta wydana została w Krakowie r. 1508 i że jest niezmiernie rzadką, żaden z bibliografów dotąd jej nie widział, przedruk znajduje się w następującym Zbiorze Luizyna:

De morbo gallico omnia quae extant apud omnes medicos ejusque nationis qui vel integris libris, vel quoque alio modo hujus affectus, curationem methodice aut empirice intraverunt, diligenter hinc inde conquisita, sparsim inventa, erroribus expurgata, et in unum tandem hoc corpus redacta (ab Aloysio Luisino, Utinensi). In quo de ligno Indico, Salsa Perillia, Radice Chyne, Argento vivo, ceterisque rebus omnibus ad hujus luis profligationem inventis, diffusissima tractatio habetur. Cum Indice locupletissimo rerum omnium scitu dignarum, quae in hoc volumine continentur. Opus hac nostra aetate quo morbi gallici vis passim vagatur apprime necessarius. Catalogum scriptorum sexta pagina comperies. T. I. Venetiis apud Jordanum Zilettum, 1566, fol., str. 8, 736 i 28.

De morbo gallico Tomus posterior, in quo medicorum omnium celeberrima universa monumenta, ad hujus morbi cognitionem et curationem attinentia, quae hucusque haberi potuerunt nunquam alias impressa, nunc primum conjuncta sunt. Cum indice completissimo rerum omnium scitu dignarum, quae in hoc volumine continentur. Catalogum scriptorum quarta pagina comperies. Venetiis ex officina Jordani Ziletti, 1567, fol., str. 24 i 216.

Appendix tomii prioris de morbo gallico, in quo, qui eidem jam antea destinati fuerant reliqui congesti sunt auctores. Cum indice rerum memorabilium in eo contentarum abunde amplo et copioso. Catalogum scriptorum quarta pagina comperies.

Venetis ex off. Jordani Ziletti, 1567, fol. str. 4, 96 i 6. W I tomie tego wydania pomieszczony jest traktat Jana Benedykta; w dodatku rozprawa J. Strusia. (ob.)

Aphrodisiacus sive de lue venerea in duo volumina bipartitus, continens omnia quaecunque haec morbus de hac re sunt ab omnibus medicis conscripta, ubi de ligno Indico, Salsa parillia, Radice Chynae, Mercurio utrisque omnibus ad hujus luis profligationem inventis diffusissima tractatio habetur ab eccellente Aloysio Laysino, Utinensi medico celeberrimo novissime collectus. Venetiis apud Barettum et socios, 1599, fol. Wydanie drugie tytułowe.

Aphrodisiacus sive de lue venerea; in duos tomos bipartitus, continens... (jak wyżej). Editio longe emendatior et ab innumeris mendis repurgata. Lugd. Batav. apud Joann. Arnold. Langerak et Joh. et Herman. Verbeek, 1728, fol., str. 1366, 11 kart przedmowy i 10½ kart spisu, 2 tomy. Jest to przedruk wydania weneckiego, z tą różnicą, że dodatek dołączono do tomu pierwszego.

Por. Łętowski: Katal. bisk. III, 12—16. Bandtkie: Hist. drukarń I, 294. II, 367. Astruc: De morbis venereis, str. 52. Wiszniewski: VIII, 77. Wizerunki i roztrząsania, 1839, XLVIII, 131. Oettinger: 147. Wisłocki: 240.

Solski (Solcius, Scholz, Schulz) Kacper, rodem lwowianin, siostrzeniec Szymona Szymonowicza doktor filozofii i medycyny, przez 24 lat był profesorem fizyki i medycyny w akademii zamojskiej, gdzie niejednokrotnie urząd dziekana (1631, 1634 i 1635) i dostojęństwo rektorskie (1616, 1617, 1622, 1625, 1626, 1628, 1629, 1632) piastował. Umarł 16 sierpnia 1653 r. przekazawszy na rzecz akademii 30.000 zł., bibliotekę i sprzęty. W bibliotece ordynacyi zamojskiej w Warszawie znajduje się wiele jego rękopisów, między innemi:

Praelectiones Zamoscianaee, 1620.

In artem parvam Galeni scholia 1620, 1632, 1634.

Observationes de febribus. Opis lekarstw przez lud używanych.

Observationes medicae, ex aphorismis Hippocratis, ex operibus Hippocratis.

Scholia in Carpentarii descriptionem universae naturae. 1619, 1622, 1626.

Por. Łukasiewicz: II, 100. III, 333. Starowolski: 640. Jaszyński: II, 235.

* Sommer August.

Wody mineralne miasta Eger'u i żelaziste torfowiska w Franzensbadzie o ile są używane jako środki lekarskie po za zakładem zdrojowym Eger, nakł. Tow. rozsyłającego wody egersko-franzensbadzkie, druk. R. Mosse w Berlinie, 1883, w 8-ce, str. 40, z ryciną.

Sommer Daniel, ur. r. 1789 w Lublinie, ukończywszy nauki szkolne oddał się w r. 1803 zawodowi farmaceutycznemu i w Krakowie stopień magistra farmacyi osiągnął. Od r. 1814 przykładał się do nauk lekarskich w Berlinie i tam dyplom doktora medycyny 31 sierpnia 1816 r. otrzymał.

Diss. inaug. medica sistens aneurysmatism aortae pleuritidem mentientis casum. Berolini, typ. J. Fr. Starckii, 1816, w 8-ce.

Sommer Feliks, ur. r. 1834 w Warszawie, po odbyciu nauk szkolnych w mieście rodzinnym, obrał sobie (1851 r.) zawód far-

maceutyczny, w latach 1854—1857 uczęszczał do warszawskiej szkoły farmaceutycznej. W r. 1857 rozpoczął studia lekarskie w nowo utworzonej warszawskiej akademii medyko-chirurgicznej, niezaniedbując nauk aptekarskich; w tym czasie (1858 roku) otrzymał stopień prowizora a w r. 1860 osiągnął dyplom magistra farmacyi. Zaraz po ukończeniu nauk lekarskich w r. 1862, został mianowany asystentem kliniki terapeutycznej prof. Chałubińskiego; obowiązki te pełnił do roku 1865. Dwa lata następnie przepędził na doskonaleniu się w naukach lekarskich za granicą, dokąd kosztem rządu był wysłany. Od r. 1867 jest ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus.

O wypłowaniu stawu łokciowego (de resectione cubiti). Rozprawa napisana celem uzyskania stopnia doktora medycyny w wydziale lekarskim Szkoły Głównej warszawskiej. Warszawa, w druk. Gaz. polskiej. 1864, w 8-ce, str. 158.

Zebrańskie się gazu i ropy w jamie opłucnej prawej (pneumopyothorax) spowodowane gruźlicą płac. (Gaz. lek., T. II, 1867, str. 617—623).

Postępowanie dotyczące cholery, czynione 1867 r. w szpitalu dla choleerycznych przy ulicy Marszałkowskiej w Warszawie, oraz krótki rys postępowania lekarskiego stosowanego tamże przeciwko cholery. (Tamże, T. V, 1868, str. 161—164, 212—215, 241—243, 263—266, 293—295, 321—326, 353—357, 374—376).

O leczeniu cholery za pomocą kąpeli parowych. (Tamże, T. IV, 1869, str. 465—471, 497—501, 577—580, 589—592, 623—629).

Przypadek pasorczytów wodunkowych w wątrobie postrzegany na klinice prof. Chałubińskiego. (Pamiętn. lek. warsz., T. XLVII, 1862, str. 289. T. XLVIII, 1862, str. 24).

O podskórnych wstrzykiwaniach chlorku rtęci przy leczeniu przymiotu. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 543).

Sprawozdanie z warsz. domu podrzutek istniejącego w szpitalu Dzieciątka Jezus za r. 1869. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 122—148).

Ostra prosówka gruźlica opony cienkiej mózgu. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 410).

Resectio femoris. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 418).

Lipoma molle w okolicy podbródka. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 2).

Złamanie uda podczas życia wewnątrzmacicznego. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 116).

Opatrunek guttaperchowy przy coxitis. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 117).

Sommerfeld, od r. 1529 był fizykiem miast Gdańska.

Ein trostlich Regiment wider Pestilenz. Danzig, 1531.

* **Sophianopuolo D. M.**

Rélation des épidémies du choléra-morbus, observées en Hongrie, Moldavie, Galicie et à Vienne en Autriche dans les années 1831 et 1832 etc. Paris, Delaunay, 1832, w 8-ce, str. 174.

Sopiński Żegota, z Djakowa w Sławonii.

Przyczynok do kazuistyki sądowo-lekarskiej. (Przegl. lek., 1880, Nr. 4).

Sosnowski, lekarz powiatu warszawskiego.

O skuteczności węgla roślinnego w eholery. (Tyg. lek., 1852, str. 258).

Przypadkowe rozdarcie i zrośnięcie się macicy. (Tamże, 1853, Nr. 46).

Soszyński (Soschinus) Jan Amplias, do nauk lekarskich przykładał się w Bazylei, dokąd był wysłany z Rafałem i Andrzejem Leszczyńskimi, wojewodzieami brzeskimi, jako ich przewodnik. Wróciwszy do kraju został 1608 r. fizykiem m. Torunia; i obowiązki te pełnił do 2 grudnia 1611 r. niejednokrotnie posłował do króla. Wydał:

Theses de lue pestifera... Basileae, Waldkirch, 1597, w 4-ce, k. nl. 6. Diss. inaug.

Oratio de natura et virtutibus aquarum acidarum. Basileae, Waldkirch, 1597, w 4-ce, str. 9.

Panegyricus ad Joh. Jac. de Ostrorog. Lugduni, 1598.

Por. Zernekiego: Kronika m. Torunia 241. Wieszniowiec: IX, 561.

Sowiński Bolestaw, ur. r. 1842 w Dubinie w W. Ks. Poznańskim, nauki gimnazjalne pobierał w Lesznie i w Szremit, medycynę słuchał (1869—1873) w Gryfil.

Experimentelle Beiträge zur Lehre von der Transfusion mit dem Blute verschiedener Species. Stralsund, Dittmer, 1873, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Soyre A. A. Juliusz, rodem z Warszawy. De l'écclampsie puerpérale. Paris. Rignoux, impr. de la Faculté de médecine, 1852, w 4-ce, str. 34. Diss. inaug.

Spaeth Fryderyk, ur. w Rydzynie, towarzysząc w podróżach po Europie ks. Augustowi Sułkowskiemu, ordynatowi na Rydzynie, ćwiczył się w naukach lekarskich.

W r. 1775 mianowany był chirurgiem regimentu ordynacyi rydzynskiej; w r. 1791 przeniesiony do regimentu Działyńskich, 1792 r. do korpusu artylerji, w r. 1793 objął obowiązki lekarza dywizyjnego w wojsku polskim. W r. 1794 Kościuszkowski powierzył mu główny nadzór nad lazaretami w Warszawie. Za rządów pruskich S. został 1798 r. członkiem prowincjonalnego kolegium lekarskiego. Po utworzeniu Ks. Warszawskiego naznaczony był w r. 1807 asesorem Rady ogólnej lekarskiej i członkiem komisji egzaminacyjnej. Należał do założycieli szkoły chirurgicznej (1794 r.) której pierwszy przewodniczył. Um. 19 marca 1813 r. w 67 r. życia.

Por. Dziarkowski: Gaz. warsz. Dodatek 9 stycznia 1808. Cmentarz powązkowski: III, 258.

Spasowicz Daniel, ojciec znanego profesora, adwokata i literata Włodzimierza, wychowaniec uniwersytetu wileńskiego, był przez wiele lat naczelnikiem zarządu lekarskiego gubernii mińskiej. Opuszczając służbę, osiadł w Machnówce w guberni kijowskiej, potem przeniósł się na Podole do majątku Lemieszówki, gdzie 30 października 1882 r. zmarł w 85 roku życia.

De labrorrhopia. Vilnae, J. Zawadzki, 1823, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Ueber Milzbrand. (Med. Ztg. Russl. 1851, 16).

Spausta Franciszek, (Galicianus Leopoldiensis).

Diss. inaug. medico-practica de dysenteria. Vindobonae, typ. Ferd. Ulrich, 1825, w 8-ce, str. 36.

Spausta Rafael Damian.

Darstellung einer Prophylaxe der Karpäthenbewohner gegen die Wasserscheu. Wien, 1837, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

* Spencer-Wells.

Sześć leków klinicznych. O rozpoznawaniu i chirurgicznem leczeniu guzów jamy brzusznej. Wolny przekład z niemieckiego przez D-ra St. Kondratowicza. (Medycyna, 1878, Nr. 42, 44, 45, 47—50).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Ziemiękiewicza i Noakowskiego, 1878, w 8-ce, str. 32.

* Spierling Paweł Gotfryd.

De plica polonica, Witebergae, 1702, w 4-ce.

Por. Mastallir str. 29.

Spiczynski Hieronim, sławny botanik, lekarz Zygmunta Augusta, oraz rajca krakowski, szczegóły z życia jego nie są bliżej znane. Testament jego, którego oryginal znajduje się w zbiorach Pana Władysława Póboż Górskiego w Warszawie, podajemy tu w całości jako ciekawy zabytek.

In nomine dñi am.

Gdijaz Pan Bog wszechmogacizj przs proroka swego sluga racijl roskazacz Ezechjaszowi krolowi roszadzaje dom swoij opowijedajacz mu szmijercz ze dalej zijw bycz niemogli, nam naprzyklat, abych mij tesz roszadzajli domij a ubostwa nassa kjedij pan racijz wszijwacz nas przes. szmijercz do chwali sweij swijatej. Naprozot oszwijateczam szijz jakom szrobijel na krezije szwjetijem otrzekijacz szija czarta i jwsztikij ucinkow ijego, tak ij terazz majacz zupełna nadzijejz w macze pana mego w tej dalij bog nijewijnoszj stego szwijata schodza, ij na ijego chłitroszcz ij okrutnoszcz krzjisz Panuski na pomoc szobije bijerza, nijepzrijaczijelom mijm wssem odpuszczam ij ijeszcze ktem za przesladownikij swe Pana Boga prosije bada. Cijalo me grzesno zjiemij oddajia duszza Panu Bogu wszechmogacemu. Panijelz Annje malzoncze mejj mijleij cznotliwej ij wjernejelz tjeszacz slotijch po pulkopiję, oprawujia, na wszijtkim moim stojaczim ij ruchajacim imijenju, nijcz nijewejmujacz, ij owsem przet wajstkiemij ijinijm dlusznikij. Ijeslij bij szija ktorzj oszwali, takowe wijano szwe ta przereczona panij Anna, wszijacz ma ij natijm czo szijz po szmijerczej wedle prawa przjrodzonego dostanie. Panowije Rajceze kracowoszj basz wsej ujnij za ojmiłnija terminja czijija Regij Prava czo szija dowijodo ij pokazalo chejtelj na mija dlug walije de admiinjstracjone regularie cemetarie latewicie unius anni wejmem szija byl rzecj pospolitejz uzalejli, szam grossem swijm ij pijnoszcza szwa soldrowal. Skat scoda ijm ij utrata bijta, tom ijm pokazal zaczno na wjekujiste czassij bij mij zaplacijli to trzjmijstj slotilij, malo bij mij uczijnijli za ma pracza. Takijesz ot kacjczkijego suskijennjeze napijrajia szija cijnasz, która nijebija nijedj in mea possessione. Trzeciia nijewjem ijaka mij tam pokazujia ij ze trzj czwierciej roku wajznego nijedoplaciel czo szije pokaze badzjelij ijaka wijnowatocz to tjech mijloszcz panowije Rajceze moderowa bada racijez majacz wszglad na poslugij moje rzecj pospolitejz.

Jakosz to ijinijm czijnijli po szmijerczej panu Janowij morsdnowij kilko sset slotijch odpuscijli, ij ijinijm Sprawijedijm dlugij po kazalij szija placije abo sdlusnijkij ugadzacz.

Wssagzem to szerzej nazom tijn ot utczijnwego pospolstwa ku mnije poslanijm przepowijedzial. Item rzecj szza przijnije wedle inwentarza Jana Dambrowskijego które pobral stijch mija quitowal a natto zostal mij pijcedzjessijath 50 slotych lijquidi debiti czo w kxijgach szije najidzie.

Ite panu Janowij Kleczkowskijemu bratu memu mijlemu wijnijemem dlug o ktorijm malzonka moja wije ij krzjwdij mu nijeczijnij a on ijej tesz krzjwdij nijcz uczijnij ij ofsem tijn maljim dlugijem wspomagacz jia badzije jako przijaciel wiernij ij mijli.

Ite dajia opijeka na Slasku w Lacznowije urodzonemu panu Kasprowij Skorkowskijemu a w dijechowijeczach sandzjemu oleszkijemu ij lublinskijemu, wspotek spanem Waczlawem bratem ijego przossacz ijech mijloscij abij ta pracza nassija racijlij szza ktora Pan Bog otplacije racji a malzonka moja zadzjelawacz ij szdzijnkamij badzije?

Exequutori j tego testametu tu w Kracowije wijbijeram ssobie spectabilem domini Erasmi Czeczotka consulem eracovien et dominum Stanislaum Czeczotka scabim Cracovien prossacz ijech mijloscij abij nijedajli po mejj szmijerczej ubogijm ssierotom krzjwdij cijnije wtijn wssijkim państwa szobije do szmijerczej zachowuje. Scriptum in domo spectabilis ac generosi domini Hieronimij Spiczynskij consuli eracovien in die Sanctissimo Pentecostes anno dñi 1560.

(podp.) Hieronymus Spiczynski
m. p.

O ziołach tuteznych y zamorskich y o mocy ich, a ktemu księgi lekarskie wedle regestru niżej napisanego, wssem użteczne. Cracoviae, apud Viduam Floriani Ungleri. anno 1542, fol. k. 12, k. (po jednej stronie lezbowanych) 242. Przyp. Stanisławowi Olbrychtowiczowi Gasztołtowi, wojewodzie troczkiemu.

Toż, Kraków, w druk. Łazarza, 1554.

O ziołach tuteznych y zamorskich y o mocy ich, a ktemu księgi lekarskie wedle regestru niżej nowo wypisanego, wssem wielmi użteczne. Cracoviae, apud haeredes Marci Scharffenberger, 1566, fol. k. nl. 16, k. 247. Zawiera:

(O ziołach i mocy ich. O olejkow przyprawianiu. O zwierzętach. O rybach. O rodzeniu dziatek. O nauce gwiazdecznej. O rzadzeniu czasu morowego powietrza. O nauce barwierskiej. O paleniu wodek. O rzeczach zamorskich. O ptakach. O kamieniach drogich. O puszczeniu krwi i stawianiu baniek. O urynie. O pulsie i innych znamionach. O lekarstwach doświadczonych. O mierze aptekarskiej.)

Zielnik, w druk. Mik. Scharffenbergera, 1568, wydał Mare. Siennik. (ob.).

Por. Chodyncki: III, 165. Bentkowski: II, 393. Lewel: II, 208—9. Janocian: II, 263. Maciejowski: I, 383—5. Arnold: Monument. 34—42—8. Eneclik. XXIII, 878. Ossoliński: Wiad. hist. kryt. II, 287. Gasiorowski: I, 232, 342 (gdzie mylnie wydrukowano Hieronim Siarczyński) 345.

Spiegel Emil, ur. 7 grudnia 1850 r. w Żółkwi, ukończywszy szkołę lekarską we Lwowie r. 1870, osiadł w Dubiecku, skąd w r. 1874 przeniósł się do Żółkwi, gdzie dotąd pozostaje.

Fractura metacarpi digiti annularis. (Dwutyg. med. pub., 1879, str. 71).

Spinowski, lekarz żyjący przy końcu XVII stulecia, jest autorem rozprawy: De calculo renum et vesicae. Leydae, 1682, w 4-ce.

Por. Haller: Bibl. chir. 456. Plouquet: II, 59.

Spiro Antoni.

De signis phycis morborum cordis. Mosquae, 1841, w 8-ce, str. 77. Diss. inaug.

Spis doktorów medycyny i chirurgii, którym te stopnie udzielono albo potwierdzono w Uniwersytecie Jagiell. od r. 1800 do końca 1845 r. Kraków, 1845, w 8-ce, str. 22.

Spis imienny lekarzy w mieście stołecznym Warszawie zamieszkałych. Warszawa, 1863, w 8-ce, str. VII.

Spis i cennik narzędzi i przyrządów chirurgicznych znajdujących się w zakładach i fabryce Alfonsa Mann przy ulicy Bielańskiej Nr. 601, w hotelu Paryskim w Warszawie. W druk. J. K. Psurskiego, 1867, w 8-ce, str. 27.

Toż, tamże, 1872, w 8-ce, str. 27.

Spitznagel Ferdynand, ur. w Saksonii r. 1757, otrzymawszy stopień doktora filozofii i medycyny w Wiedniu, zajmował się wykonawstwem lekarskiem na Węgrzech, gdzie miał sposobność nauczania się języka węgierskiego i tureckiego. Sprowadzony do Wilna r. 1792, objął katedrę nauk przyrodniczych, opróżnioną po wyjeździe (20 sierpnia 1787 r.) Jerzego Forstera. Przedmiot swój wykładał po łacinie. Wielce zamiłowany w botanice, założył ogród botaniczny na Sorokiskach (Syrcykszkach) nad rzeką Wilejką, w miejscu obranem jeszcze przez Forstera. Gdy w r. 1802 katedrę nauk przyrodniczych objął ks. Stanisław Jundziłł, S. mianowany został profesorem medycyny praktycznej bez kliniki, a po śmierci profesora Becu r. 1804 rozpoczął wykład materii medycznej i terapii ogólnej. Farmakologię uczył po łacinie i po polsku. Dwukrotnie urząd dziekana wydziału lekarskiego piastował. Oprócz obowiązków profesorskich, niósł posługę w szpitalach wileńskich. Władał dziewięciu językami. Um. w r. 1826. Syn jego Ludwik należy do poetów polskich. W rękopisie zostawił:

De rerum medicarum contradictionibus apparentibus, 1814.

Oratio post mortem Lobenweinii, 1821.

Por. Łukasiewicz: *Hist. szkół* IV, 43, 44. *Dzien. med. chir. i farm.* 1822, str. 185. *Gaz. warsz.* 1808, Nr. 32.

* **Spöndli** i Breslau, ob. Polak J.

Sposób ratowania utonionych. Z dzieł sławnego Pana Tyssota wyjęty (1761).

Sposób leczenia w czasie powietrza zaraźliwego praktykowany w Jassach, z niem. Lwów, 1770.

Sposób leczenia i zupełne wykozerzenia zarazy na bydło, przez Ulycha Krzysztofa Salchów Lekarskiej Szukli Doktora, Chimi Profesora... etc. w niemieckim języku opisany, a na polski kużytkowi krajowemu wyłożony. Warszawa, druk. nadwor. J. K. M-cj, 1780, w 8-ce, 3 arkusze.

Wydanie inne. Sandomierz, druk. J. K. M-ci y Rzeplitey, 1785, w 8-ce, k. n. 22.

Sposób od ukąszenia psa, ratowania zatoniionych; na wszy i pluskwy. Warszawa, 1782.

Sposób ratowania ludzi ukąszonych od wściekłych zwierząt. Warszawa, 1786, w 8-ce.

Sposób jedyny i nieomylny ratowania ludzi, którzy od wściekłych psów, wilków, lub innych zwierząt są ukąszeni, wynaleziony przez Moneta. Trzecia edycja. Warszawa, 1787, w 8-ce.

Sposób robienia wody żywicznej, teyże używanie i skutki pomyślne. Kraków, 1824, w 8-ce, str. 16. (ob. Soczyński).

Sposób (Najprostszy) leczenia zwykłych chorób koni i bydła podług metody Grefenbergskich, za pomocą zimnej wody i potów. Kraków, 1838, w 16-ce, str. 16.

Sposób leczenia gorączek przepuszczających za pomocą soli kuchennej (udzielone z Zarządu lekarskiego). (Tyg.-lek., 1850, Nr. 40).

Sposób najprościej zaradzenia w terażniejszych szkorbutycznych chorobach. B. w. m. i. r., k. n. 2.

Sposób (Prawdziwy), zdrowia dobrego zachowania to jest świętobliwe nauki, y co za pożytki iey. Z przykładem Ludowika Kornara, senatora weneckiego, podobny sposób zdrowia zachowującego. Kraków, 1697, w 4-ce, str. 93.

Sposobów (Pięć) dania ratunku ludziom nieszczęśliwym w okropnych często nadarzających się przypadkach: t. j. 1) sposob ratowania ukąszonych od psa wściekłego; 2) utopionych czyli zalanych wodą; 3) uduszonych powrozem; 4) ogłuszonych lub przyduszonych swądem; 5) odmrożonych lub zkościatych od mrozu. Dawniej osobnemi pismami od zwierchności w różnych czasach do druku podane a teraz razem dla dobra publicz. zebrane i przedrukowane. Warszawa, 1782, w 8-ce, str. 45.

Sposoby praktyczne do leczenia wszelkich wad koni. Berdyczów, 1807, w 8-ce.

Sposoby praktyczne do leczenia chorych defektów końskich, różnych innych bydła i domowego ptastwa, oraz sekretnie wynalazki względem szczenia, zastawiania, suszenia i konserwy fruktów i jarzyn ogrodowych, tudzież inne pożyteczne wiadomości tak dla wygody gospodarzów jako i dla ludzi różnej kondycji z doświadczonych autorów zebrane. Berdyczów, 1818, w 8-ce, str. 206.

Sposoby wynalezione do leczenia chorych skutecznie krajowymi krzewiami, korzonkami i ziółkami, zastępując zamorskie; najprzód w niemieckim języku w Getha w drukarni Ettingerowskiej podane do druku roku 1809, teraz na polski język przełożone, nakładem przyziaciela ludzkości i podane do druku (nakładem Jacka Małachowskiego kan. w. kor.). Wrocław, w druk. miasta i akademii, 1810, w 8-ce, str. 72.

Toż, Warszawa, Dąbrowski, 1810.

Spostrzeżenia w przedmiocie praktyki lekarsko-chirurgicznej poczynione w szpitalach krakowskich. (Roczn. wydz. univ. krak., T. VIII, 1845, str. 215 do 233).

Sprawozdanie roczne z działalności szpitali warszawskich. (Medycyna, 1884, Nr. 8—9).

Sprawozdanie (Krótkie) z czynności Cesarsko-Królewskiej warszawskiej medycy - chirurgicznej akademii, w ciągu pierwszych lat jej istnienia t. j. od 19 września (1 października) 1857 do 19 września (1 października) 1860 roku, czytane na uroczystym zebraniu akademii 1860 r. Warszawa, w druk. Kowalewskiego, 1861, w 4-ce, str. 22.

Toż, po rosyjsku.

Sprawozdanie (Ogólne) z obrotu i stanu Kasy wsparcia podupadłych farmaceutów z r. 1860, 1861 i 1862. Warszawa, druk. S. Orgelbranda 1863, w 8-ce, str. 19.

Toż, za lata 1863, 1864 i 1865. Warszawa, druk. Al. Ginsa, 1865, w 8-ce, str. 17.

Sprawozdanie z czynności Tow. farmaceutycznego i z obrotu kasy wsparcia podupadłych farmaceutów za rok 1876. Warszawa, nakł. Tow. farmaceutycznego, 1877, w 8-ce.

Toż, za r. 1877. Warszawa, druk. Dąbrowskiego, 1878, w 16-ce, str. 38.

Toż, za r. 1878. Tamże, 1879, w 16-ce, str. 44.
Toż, za r. 1879. Tamże, 1880, w 8-ce małej,
str. 40.

Toż, za r. 1880. Tamże, 1881, w 8-ce małej,
str. 39.

Sprawozdanie z funduszu wsparcia podupadłych lekarzy oraz wdów i sierot biednych po lekarzach pozostałych za r. 1858. Warszawa, 1859, w 8-ce, str. n. 8 (autografowane).

Toż, z obrotu i stanu funduszu kasy wsparcia i t. d. za r. 1859. Warszawa, druk. Krokoszyńskiego, 1860, w 8-ce, str. 10.

Toż, za r. 1860. Tamże, 1861, w 8-ce, str. 12.

Toż, za r. 1861. Tamże, druk. Gaz. Polsk., 1862, w 8-ce, str. 16.

Toż, za r. 1862. Tamże, druk. Krokoszyńskiego, 1863, w 8-ce, str. 17.

Toż, za r. 1863. Tamże, 1864.

Toż, za r. 1864. Tamże, w druk. Gaz. Polsk., 1865, w 8-ce, str. 18.

Toż, za r. 1865. Tamże, 1866, w 8-ce, str. 20.

Toż, za r. 1871. Tamże, druk. Kowalewskiego, 1872, w 8-ce, str. 28.

Toż, za r. 1872. Tamże, druk. Jaworskiego, 1873, w 8-ce, str. 26.

Toż, za r. 1873. Tamże, 1874.

Toż, za r. 1874. Tamże, druk. Skińskiego, 1875, w 8-ce, str. 30.

Toż, za r. 1875. Tamże, 1876.

Toż, za r. 1876. Tamże, 1877.

Toż, za r. 1877. Tamże, druk. Kowalewskiego, 1879, w 8-ce, str. 29.

Toż, za r. 1878. Tamże, 1879, w 8-ce.

Toż, za r. 1879. Tamże, druk. Kowalewskiego, 1880, w 8-ce, str. 25.

Toż, za r. 1880. Tamże, 1881, w 8-ce, str. 27.

Toż, za r. 1881. Tamże, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. 30.

Toż, za r. 1882. Tamże, druk. K. Kowalewskiego, 1884, w 8-ce, str. 28.

Sprawozdanie (Czwarte) z czynności Rady opiekuńczej Augustowskiej szpitali i zakładów dobroczynnych w okręgu Dąbrowskim za r. 1805. Suwałki, w 4-ce.

Sprawozdanie szpitala Ewangelickiego w Warszawie za r. 1859. Warszawa, S. Orgelbrand, 1860, w 4-ce większej str. 8.

Sprawozdanie z czynności zakładu leczniczego prywatnego D-ra Sikorskiego dla chorych dzieci, w Warszawie przy ulicy Solnej domu Nr. 814 (4) istniejącego za czas otwarcia tegoż t. j. od (11) 23 września 1869 po dzień 20 grudnia i stycznia 1870 r. w 8-ce, str. 8.

Toż, za r. 1873, str. 10.

Toż, z czynności warsz. szpitala dla dzieci za r. 1874. Warszawa, druk. Jaworskiego, 1875, w 8-ce, str. 11.

Toż, za r. 1875. Tamże, druk. Jaworskiego, 1876, str. 12.

Sprawozdanie z czynności warsz. szpitala dla dzieci wyznania Mojżeszowego fundacyi małżonków Bersohn i Baumann za czas od d. 1 lipca do d. 1 stycznia 1882 r. Warszawa, druk. S. Orgelbrand synów, 1883, w 4-ce, str. 44, 5 tabl. i ryc.

Sprawozdanie komitetu, wyznaczonego na posiedzeniu Tow. lek. warsz. z d. 18 marca 1862 r., dla zbadania pod względem higienicznym kąpeli publicznych, wannowych i parowych istniejących w Warszawie. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 27.

Sprawozdanie z posiedzeń komisji balneologicznej Tow. lek. krak. w r. 1878. Kraków, druk. Uniw. Jag. 1879, w 8-ce, str. XXXVII.

Toż, w r. 1879. Warszawa, 1879, w 8-ce, str. 33.

Toż, w r. 1880. Tamże, 1881, w 8-ce, str. 28.

Sprawozdanie z zarządu szpitali krakowskich z lat 1840 do 1842. (Roczn. wyd. lek., T. VIII, 1845, str. 42—99).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1844, w 8-ce, str. 78.

Sprawozdanie o stanie zdrowia zwierząt w kraju W. M. Krakowa hodowanych i na strawę zabitych z r. 1843 i 1844. (Roczn. wyd. lek., T. VIII, 1845, str. 100—110).

Sprawozdanie komisji zdrowia ustanowionej przez Radę Miasta Krakowa, z powodu cholery epidemicznej w r. 1873 panującej. Kraków, nakł. Rady Miasta Krakowa, druk. Korneckiego, 1874, w 8-ce, str. 31.

Sprawozdanie komisji wyznaczonej na posiedzeniu Tow. lek. krak. z d. 3 grud. 1867 r. w celu ułożenia pamiętnika w przedmiocie pożądanego reorganizacji służby zdrowia powszechnego w Galicyi. Plan organizacyjny służby zdrowia publicznego. Dr. Oettinger, Dr. Warschauer, Dr. Janikowski sprawozdawca. (Dodatek nadzwyczajny do Nr. 9 Przeglądu lekarskiego. 1868, str. 73—80).

Sprawozdanie c. k. krajowej Rady zdrowia, o stosunkach zdrowotnych Galicyi za r. 1874. Sprawozdawca prof. Dr. A. Czyżewicz. Lwów, druk. A. J. O. Rogosza, 1876, w 8-ce, str. 24.

Toż, za r. 1875 i 1876. Lwów, nakł. funduszu rządowego c. k. rady zdrowia, druk. dzien. polsk., 1879, w 8-ce, str. 65. 12 tab. wykazów fol.

Toż, za r. 1881 i 1882. Lwów, 1884, w 8-ce większej, str. 55 i XXXIX.

Sprawozdanie komisji odczytane na posiedzeniu sekcji lwowskiej Tow. lek. gal. d. 28 maja 1881 r. (Krajowe zdrowiska klimatyczne). (Przegl. lek., 1881, Nr. 24, 25).

Sprawozdanie złożone Towarzystwu lekarzy galicyjskich przez komisję wybraną do sprawy honorarjów lekarskich. Kraków, 1876, w 8-ce, str. 24.

Sprawozdanie z walnego dorocznego posiedzenia Towarzystwa lekarzy galicyjskich odbytego d. 20 grudnia 1873 r. Lwów, 1873, fol., str. 3.

Toż, odbytego d. 18 grudnia 1875 r. fol., str. 5.

Toż, odbytego d. 20 stycznia 1877 r. Lwów, nakł. Tow., druk. Dzien. Polsk., 1877, w 8-ce, str. 16.

Toż, odbytego d. 23 czerwca 1880 r. Kraków, nakł. Tow. lek. galic., druk. Uniw. Jagiell., 1880, w 4-ce, str. 6.

Toż, odbytego d. 26 lutego 1881 r. w 4-ce, str. 8.

Sprawozdanie (Drugie) szpitala dziecięcego w Poznaniu (Ulica 8-go Piotra Nr. 7) za czas od 1 maja 1878 r. do 30 kwietnia 1879 r. Poznań, nakł. Tow. opieki szpit. dla dzieci, druk. J. J. Leitzgabra, 1879, w 8-ce, str. 32.

Sprawozdanie roczne szpitala dziecięcego ś. Józefa w Poznaniu za czas od kwietnia 1881 do marca 1882. Poznań, w 8-ce, str. 15.

Sprawozdanie z walnego zebrania sekcji lekarskiej Tow. przy. nauk w Poznaniu (z 19 grud. 1875 r.). (Gaz. lek., T. XX, 1876, str. 42—46).

Toż. (Tamże, T. XXI, 1876, str. 59—62).

Toż. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 23, 24, 31).

Toż. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 77—78).

Sprawozdanie z posiedzeń Towarzystwa lekarzy guberni Lubelskiej. Rok 2-gi 1875/6. Warszawa, Ziemkiewicz, 1876.

Sprawozdanie z posiedzenia rocznego. Rok drugi. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. 16.

Sprawozdanie z czynności towarzystwa lekarzy polskich za ubiegłych lat trzy. Wyciąg z książki protokółarnej. Petersburg, w druk. Józefata Ohryzki 1862, w 8-ce, str. 58.

Toż, za r. 1863. Warszawa, druk. A. Liefeldta, 1864, w 8-ce, str. 25.

Toż, za r. 1864. Tamże, 1865, w 8-ce, str. 46.

Sprawozdanie rady szczegółowej opiekuńczej szpitala św. Mikołaja w Busku za r. 1836. Warszawa, 1837, w 8-ce, str. 55, 1 ryc.
Toż, za r. 1837. Tamże, 1838, w 8-ce, str. 86, 1 ryc.

Toż, za r. 1842. Tamże, 1843, w 8-ce, str. 44.
Sprawozdanie komitetu Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie z r. 1880. Kraków, dr. Ożan, 1881, w 8-ce, str. 38.

Toż, za r. 1881. Tamże, 1882, w 8-ce.
Toż, za r. 1882. Tamże, 1883, w 8-ce, str. 37.
Toż, za r. 1883. Tamże, 1884, w 8-ce, str. 37.
W latach poprzedzających r. 1881 wyszło już siedm podobnych sprawozdań.

Sprawozdania z posiedzeń komitetu do spraw sanitarnych od d. 21 listopada 1883 r. do d. 2 kwietnia r. b. (Pam. tow. lek., T. LXXX, 1884, str. 277—287).
Sprawy lekarskie w wydziale krajowym. (Przegl. lek., 1869, Nr. 1, 8, 15, 20, 25, 35, 49, 51, 52. 1870, Nr. 1, 2, 7, 11, 23, 31, 42, 44—46, 49, 52. 1871, Nr. 18, 39).

Sprawy lekarskie w sejmie galicyjskim. (Tamże, 1871, Nr. 39, 40, 42, 43, 45—47).

Sprawy sanitarne. Zdrowie publiczne w Galicyi w ostatnich latach. (Podług sprawozdania c. k. Rady Zdrowia). (Medycyna, 1883, Nr. 17, 26).
Szepeńskie ospy ochronnej w Lwowie. (Tamże, 1883, Nr. 34).

Sprawozdanie z czynności chemika miejskiego we Lwowie za r. 1882. (Tamże, 1883, Nr. 40, 48).

Sprawa lekarzy gminnych w guberni lubelskiej. (Tamże, 1883, Nr. 17).

Sprawy sanitarne. Przepisy sanitarne w Warszawie obowiązujące. (Tamże, 1883, Nr. 30, 34, 40, 48).

Sprawy szpitalne w Sejmie. (Przegl. lek., 1880, Nr. 30).
W sprawie kosztów leczenia szpitalnego. (Tamże, 1880, Nr. 24).

Sprawach (O) lekarskich wiedeńskich. (Tamże, 1878, Nr. 46).
Liście z Wiednia. 1—2. (Tamże, 1879, Nr. 6, 15).

Squarcialupi Marcelli, rodem z Piombino, nauki lekarskie ukończył w Pizie. Porzuciwszy religię przodków zbiegł z Włoch do Bazylei i tu przyjął wyznanie reformowane; później nieco udał się do Siedmiogrodu i tam został Socynianem, w końcu przeniósł się do Polski. Um. 1599 r. Zawzięty nieprzyjaciół Symoniusza, napisał zjadliwy przeciw niemu pamflet.

De coeli sivi aeris potius ardore in Dacia s. Transylvania viso a 1581 libellus. typ. Alex. Rodēcii, w 8-ce.

Simonis Simonii Lucensis, primo romani, tum calviniani, deinde lutherani, denuo romani, semper autem athaei summa religio. Auctore D. M. S. P. (doctore Marcello Squarcialupo Plumbinensi). Cracov., typis Alexii Rodēcii, 1588, w 4-ce, str. 23.

Por. Gąsiorowski: L, 291. Wiśniewski: Hist. lit. pol. IX, 93.

Środki jakie powinny być ze strony władz rządowych przedsiębiorze celem zapobieżenia cholery i jej ograniczenia. Warszawa, w druk. rządowej, 1836, w 8-ce, str. 13.

Środki jakie celem zapobieżenia cholery ze strony władz miejscowych przedsiębiorze być winny. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 11.

Środki policyjno-lekarskie przeciwko zarazie cholery morbus, wydane przez senat rządzący Rzeczypospolitą krakowską. Kraków, 1831, w 4-ce, str. 4.

Środkach (O) zaradczych w epidemii cholery w r. 1852 w Królestwie Polskim przedsiębioranych z dołączeniem wiadomości lekarskich i statystycznych.

Wydano z upoważnienia rządowego. Warszawa, 1852, w 8-ce, str. 29, k. nl. 1.

Środków (930 najlepszych i t. d.) ob. Rosenblum B. * Stabel.

Diss. exhibens singulares observationes de plica polonica. Halae magd., 1724.

Stabiński.

Die gerichtlich med. Bedeutung der Tardieu'schen Flecken beim Suffocationstode und die Anämie der Milz beim asphytischen Tode. Vierteljahrsh. f. gerichtl. Med. 1867, VII, 1.

Stackebrandt Karol Wilhelm Ludwik, ur. w Wrocławiu 1790 r., nauk lekarskich słuchał w rodzinnym mieście, w Jenie i Berlinie, gdzie uzyskał stopień doktora medycyny. W r. 1810 wszedł na służbę wojskową Księstwa warszawskiego a przechodząc różne stopnie 1817 r. został sztablekarzem a 1830 r. lekarzem dywizyjnym. W r. 1832 mianowany był ordynatorem szpitala wojskowego ujazdowskiego i te ostatnie obowiązki pełnił do zgonu. W r. 1836 został członkiem czynnym Tow. lek. warsz. a r. 1840 zaufaniem członków obrany na podskarbiego towarzystwa. Um. w Warszawie 9 marca 1855 r.

Perityphilitis, ropień około kiszki ślepej. (Pam. tow. lek. warsz., T. V, 1841, str. 83).

Tetniak aorty. (Tamże, T. IX, 1843, str. 59).

Stadtländer Antoni, ur. 1624 r. w ks. Oldenburgskim, wykształcony w Krakowie, wstąpił się jako biegły chirurg na rozmaitych dworach europejskich; w r. 1657 osiadł w Toruniu, gdzie 1704 r. życia dokonał.

Por. Gąsiorowski: II, 431. Zerkeke: 345.

Stadnicki Wincenty, hr., ur. na Podolu w powiecie Mohilowskim, ukończywszy liceum odeskie, przez 10 lat z zamiłowaniem oddawał się chemii; 1867 r. uzyskał stopień doktora filozofii w Heidelbergu. Należał do bardzo czynnych członków towarzystwa lekarzy podolskich. Umarł 1869 r., mając lat 34.

O wodzie—ręcz czytana na posiedzeniu tow. lek. podolskich (1862).

O niektórych pierwiastkach w atmosferze i wpływie ich na zdrowie. (Pam. tow. lek. warsz., T. L, 1863, str. 395—412).

O działaniu arsenu na organizm.

O jadowitem działaniu tlenku węgla. Obie prace w „Rozmaitościach lek.” wydawanych przez tow. lek. pod. 1862.

O kwasie pyrotrojętronoowym. (Rocz. tow. nauk. krak., 1868, T. XXXVII).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1867, str. 13.

Stagieński Adolf, lekarz szpitala w Toulonie, obecnie lekarz szpitala wojskowego w Konstantynie w Algierii.

Quelques considérations pratiques sur le traitement des rétrécissements de l'urèthre. Montpellier. Ricateau, Hamelin et Cie, 1872, w 8-ce, str. 67. Diss. inaug.

Stahr Franciszek, Posnaniensis.

De meningitide cerebrospinali epidemica. Berołini, 1865, w 8-ce. Diss. inaug.

Stakenberg Kacper, doktor medycyny, kanonik katedralny krakowski w drugiej połowie XVI wieku.

Por. Łętowski: Katalog biskupów str. 92. T. IV. Stan Władysław, ur. w Dobieszewie w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i Inowrocławiu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1870—1873), później w Gryfii, gdzie r. 1875 dyplom doktorski osiągnął.

Ein Beitrag zur Casuistik von plötzlichen eingetretenen Amaurose nach Haematom-sis. Greifswald, 1875, w 8-ce, str. 29, 1 tabl. Diss. inaug.

Przyczyną do wypadków jasnej ślepoty (amaurosis), następującej nagle skutkiem wymiotów krwawych. (Gaz. lek., T. XVIII, 1875, str. 209—214, 225—230).

Stańczukowski Walenty, ur. 14 lutego 1807 r. we wsi Strzale pod Siedlcami; początkowo nauki pobierał w Łukowie, Siedlcach i Warszawie, walcząc z ciężkim niedostatkiem. Nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie warsz., 1829 r. otrzymał dyplom magistra medycyny i chirurgii. W r. 1831 pełnił obowiązki lekarza wojskowego; następnie osiadł w Pyzdrach w charakterze lekarza miejskiego; 1833 r. przeniósł się do Kalisza i objął pieczę nad szpitalem miejskim i więziennym i w mieście tym pozostając lat 42 (oprócz dwuletniej wycieczki za granicę) sumiennnością i w obowiązkach swego powołania i wzorowem prowadzeniem się społecznem, zaskarbił sobie poważanie i miłość powszechną. Zgaśł dla świata 18 października 1874 r. Testamentem przeznaczył osmdziesiąt tysięcy złotych na cele dobroczynne, z zastrzeżeniem, aby kapitału nie naruszano przez lat 120, dopóki z procentem składanym nie dojdzie do trzydziestu milionów.

Stanczykiewicz Godziszław, rodem z Warszawy, ukończywszy nauki lekarskie w war. Szkole Głównej r. 1867, został mianowany lekarzem m. Żelechowa, później objął urząd lekarza powiatowego w Węgrowie, gdzie 13 lipca 1873 r. życia dokonał.

Zdanie lekarsko-sądowe o pobiciu przed dwoma laty zadanem. (Klinika, T. II, 1868, nr. 19).

Stanelli Rudolf, ur. w Szremie 1824 r. De plicae polonicae natura atque indole. Berolini, typis Gnstavi Schade, 1847, w 8-ce, str. 32.

Staniewicz Cezar.

W wojennowrzeniennych госпиталях Zakazkazia wo wriemia tureckoj wojny 1877 i 1878 g. S.-Petersburg, 1880, w 8-ce, str. 178 z rycinami.

Stanisławski Józef.

O napojach pod względem Policyi lekarskiej. Kraków, druk. Uniw., 1848, w 8-ce, str. 32 i VII. Diss. inaug.

Stankiewicz Jan, rodem z Białorusi, nauk lekarskich słuchał w Kijowie, gdzie 14 grudnia 1860 r. dyplom doktorski otrzymał. Po odbyciu podróży naukowej za granicą, krótki czas był docentem anatomii

patologicznej w uniwersytecie kijowskim. W r. 1863 objął katedrę farmakologii w Charkowie i na tém stanowisku pozostał do zgonu. Umarł 1882 r. przeżywszy lat 50.

Gistologja suchožilij w normalnom i patologiczeskom sostojanii. Kijew, 1860. Diss. inaug.

Położenia, kotoryja budiet publiczno zaszcieszczat... dla poluczenia stiepieni doktora mediciny Diekabria 14 dnia 1860 g. Kijew, w 8-ce, k. 2.

Stankiewicz Józef, ur. na Litwie, nauki lekarskie pobierał w Wilnie, następnie był ordynatorem warszawskich szpitali wojskowych a obok tego profesorem higieny w akademii duchownej rzymsko-katolickiej w Warszawie. Ceniony jako lekarz praktyczny, doczekał się jubileuszu 50-letniej działalności lekarskiej. Um. 11 czerwca 1874 r.

Uwagi praktyczne nad puszczeniem krwi ogólnem czyli z żyły, jako najdziałnijszym środkiem w chorobach zapalnych. (Pam. tow. lek. warsz., T. XV, 1846, str. 54).

Zapalenie mózgu. (Tamże, T. XX, 1848, str. 190).

Zapalenie mózgu i kiszek. (Tamże, T. XX, 1848, str. 214).

Gorączka tyfoidalna. (Tamże, T. XX, 1848, str. 212).

Zapalenie wątroby. (Tamże, T. XX, 1848, str. 212).

Nadto umieścił w témże piśmie kilka prac łomazonych z rosyjskiego.

Stankiewicz Henryk, społeczny syfildolog warszawski.

Pawlikowski Karol — wspomnienie pośmiertne. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXI, 1875, str. 545).

Dualizm, czy unitaryzm? Krytyczny rozbiór ostatnich poglądów na genetyczny związek szankra z przymiotem (syphilis). Warszawa, druk. J. Bergera, 1875, w 8-ce, str. 52. Ocenił S. Skobel w Przegl. lek., 1875, Nr. 29. Klink w Pamiętniku tow. lek. warsz., 1876, T. LXXII, str. 94.

Odpowiedź na sprawozdanie E. Klinka. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXII, 1876, str. 403).

Zastosowanie jodu i jego przetworów w terapii przymiotu. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 111—126).

Życiorys Czajewicza. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 96—100).

Stankiewicz Władysław, ur. 21 kwietnia 1838 r., początkowo oddawał się farmacji, nauki lekarskie ukończył w Warszawie 1862 r., 1864 r. był asystentem kliniki chirurgicznej, 1864—1865 odbył podróż naukową za granicą; w r. 1869 został ordynatorem oddziału chirurgicznego w warsz. szpitalu dla dzieci, 1872 r. także obowiązki objął w szpitalu św. Rocha, 1877 r. w szpitalu wolskim; od r. 1880 zawiaduje oddziałem chirurgicznym w szpitalu ewangelickim.

O główniejszych przyrządach do wywołania znieczulenia miejscowego służących i ich zastosowaniu. (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 281—283, 300—302).

Kamień w pęcherzu; skruszenie takowego; wyzdrowienie. (Tamże, T. II, 1867, str. 425—430).

O raku jądra. (Pam. tow. lek. warsz., T. LVI, 1866, str. 359. T. LVII, 1867, str. 34).

Leczenie trypra w szpitalach londyńskich. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 496).

Operacja naczyńka na czole. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 574).

Przedstawienie operowanej z torbiela jajnika za pomocą owariotomii. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 622).

Dwa spostrzeżenia z dziedziny chirurgii zachowawczej. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 403).

Wydobywie martwiaka, uwiecznionego w kości przez lat 20. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 338).

Guz w prawej pachwinie (hydrocele incystata). (Tamże, T. LXX, 1874, str. 5).

Preparat stawu biodrowego dziewczynki zmarłej na zapalenie tego stawu. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 29).

Niezwykłe znaczne skurczenie się górnej części tętnicy łokciowej po jej przecięciu. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 387).

Ciało obce utkwiłone w ścięgnie m. flexoris carpi radialis. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 388).

Zmniejszenie wola pod wpływem zastrzykiwań do mięsza gruczołu tarczowego nalewki jodowej. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 139).

Zropienie nerki prawej; wyzdrowienie. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 353).

Trzy spostrzeżenia chirurgiczne. 1) Zapalenie ropne przewłokłe pochwłki ścięgniętej i ścięgna m. wyprostnego wspólnego długiego nogi (bursotendinitis suppurativa chron.). 2) Rana słuczona głowy obnażająca błonę mózgową twardą w skutek zgorzeli czaszki; wyzdrowienie. 3) Zwiększenie otworu usznego; przywrócenie tegoż za pomocą operacji. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 141—151).

Mięsak szczęki dolnej; uporczywe odradzanie się tegoż; wypیلowanie częściowe szczęki; wyzdrowienie. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 324—327).

Przedziurawienie podniebienia twardego. (Tamże, str. 439—440).

Elephantiasis scroti. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 625—626. T. LXXV, str. 224—226, 244—245. Gaz. lek., T. XXIV, 1878, str. 385—387).

Złamanie czaszki, objawy mózgowe, wypیلowanie czaszki, wyzdrowienie. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, 1879, str. 648—650).

Rana czaszki i mózgu. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 720—721).

Opis choroby ś. p. D-ra Kureyusza. (Tamże, str. 858—878).

Przepuklina pachwinowa uwieziona, zgorzel kiszki, wycięcie 2 cm. takowej, szew kiszkowy. (Medycyna, 1882, Nr. 6, 7).

Łasty z Paryża. (Tamże, 1882, Nr. 17, 18).

List z Londynu. (Tamże, 1882, Nr. 24, 25, 27, 29).

Bąblowice wątroby. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 78—91).

Złamanie podłużne kości udowej.—Złamanie szyjki kości udowej. (Tamże, str. 152).

Stanko Jan, lekarz, kanonik katedry krakowskiej, wyleczył 1472 r. kronikarza Długosza ciężko cierpiącego na kamień.

Por. Łętowski: Kat. bisk. krak. IV, 78. Wiszniewski: IV, 44, 192.

Stanko, doktor medycyny, lekarz wojskowy, z narażeniem własnego życia ratował chorych w czasie pożaru szpitala w Kielcach 27 listopada 1809 r.

Stano Henryk.

Złamania z pokrzywką. (Gaz. lek., T. XXVI, 1879, str. 136).

Stanowski Zygmunt, ur. r. 1837 w Rogalinie w W. Ks. Poznańskim, do gimna-

zjum uczęszczał w Poznaniu i Ostrowie, nauk lekarskich słuchał (1858—1862) w Wrocławiu, Würzburgu i Pradze czeskiej. Uzyskawszy dyplom doktorski w Wrocławiu, został lekarzem szpitala miejskiego w Gnieźnie, gdzie 24 marca 1869 r. życia dokonał.

De encephalopathia saturnina. Vratislaviae, 1862, w 8-ce, str. 24. Diss. inang.

Stański Kajetan, ur. 1804 r., um. 15 lutego 1879 r.

Du ramolissement des os en général et de celui du Sieur Potiron en particulier. Mémoire présenté à la faculté de médecine pour le prix Monthyon 1838 auquel il a été décerné des éloges publics. Paris. Rignoux, 1839, w 4-ce, str. 68, 2 tabl.

1) De l'élasticité des artères considérée comme servant de réservoir de compression pour rendre le mouvement du sang continu. 2) Quelles sont les voies de communication entre le système veineux sus-diaphragmatique? 3) Exposer les causes, décrire la marche, les symptômes et le traitement de l'érysipèle phlegmoneux. 4) A quel signe reconnaît-on la fracture du col du fémur? Comment peut-on la distinguer des autres maladies de la hanche? Paris, impr. Rignoux, 1839, w 4-ce, str. 64. Thèse.

Badania nad ciałami obcymi częstokrotnie znajdowanymi w okolicy podżrywkowej, i które za kamienie ślinowe poczytanemi były. (Arch. gén. Oct., 1846).

Recherches sur les maladies des os désignées sous le nom d'ostéomalacie et lettres sur la cause principale des morts subites survenues pendant l'inhalation du chloroforme. Paris, G. Baillière, typ. E. Dépeé à Sceaux, 1851, w 12-ce, str. 128, 6 tab. kolorowanych.

Gorączka nerwowa. Gangrena w twarzy. Wyleczenie. Operacja w celu restaurowania policzka. (Roczn. tow. paryżk., 1859, str. 59—64).

De la contagion dans les maladies. Mémoire lu à l'Académie impériale de médecine le 24 janvier 1865. Paris, J. B. Baillière, 1865, w 8-ce, str. 40.

Le choléra est-il contagieux. Mémoire lu à la Société des médecins des hôpitaux de Paris le 22 novembre 1865. Paris, J. B. Baillière, 1866, w 8-ce, str. 45.

Examen critique des diverses opinions sur la contagion du choléra. Paris, 1866, w 8-ce, str. 144.

Réflexions du docteur Stański à propos du rapport de la commission des maladies régnantes à la Société médicale des hôpitaux de Paris. Abeille médicale 1867, str. 178.

Quelques observations sur le fait de la contagion de la fièvre puerpérale. (Gaz. des hôp., 1868, Nr. 17).

Contagion de la varicelle. (Lu à la Société médicale des hôpitaux de Paris, séance du 16 et du 24 janvier 1868). (Tamże, 1868, Nr. 36. Abeille médicale, 1868. Marzec).

Contribution à la question de la durée de l'incubation dans la variole. (Gaz. des hôp., 1868, Nr. 82).

Réflexions du docteur Stański sur la fièvre puerpérale, à propos d'une communication de M. Empis à la Société médicale des hôpitaux de Paris. (Abeille médicale, 1868. Luty).

De la spécificité dans les maladies. (Gaz. des hôp., 1869, Nr. 68, 69).

De la contagion dans les épidémies. Analyse du rapport de la commission de l'Académie impériale de médecine sur les épidémies de cholera-morbus des années 1854—65. Paris, 1870, w 8-ce, str. 257.

De la spontanéité de la matière dans les manifestations physiques et vitales par... Dr. en méd. ancien

interne des hôpitaux et hospices civils de Paris etc. Paris, J. Baillière, 1872, w 8-ce, k. 3, str. 78 i 1.

Nouvelles études sur la spontanéité de la matière. Réponse à quelques objections par le Dr. Stański. Paris, J. B. Baillière et fils, 1873, str. 63.

La contagion du choléra devant les corps savants. Paris, Delahaye, 1874, w 8-ce, k. 2, str. VI i 118.

Les conclusions du congrès sanitaire international de Vienne et les commentaires de M. Fauvel devant la logique par... Paris, Delahaye, 1875, w 8-ce, str. 94.

De l'infirmité d'isoler les malades dans les hôpitaux. Paris, Delahaye, 1876, w 8-ce, str. 22.

Sur les hémorrhagies opiniâtres à la suite de l'amputation des amygdales. Lettres sur la cause principale des mortes subites survenues pendant l'inhalation de chloroforme. Un mot à propos de la discussion à l'Académie de médecine sur le choléra de 1873. Paris V. A. Delahaye, impr. Huette, et Cie, 1876, w 8-ce, str. 35.

De la contagion de la variole. La variole contagieuse par inoculation, ne l'est pas à distance. Encouragement de l'Acad. des sciences concours Breant. Paris, Delahaye, 1877, str. 137.

Pisywał do dzienników lekarskich L'Union médicale i Le Moniteur des hôpitaux.

Staranności (O) około kobiet od czasu rozwiązania onych aż do końca połogu. Warszawa, 1792, w 8-ce.

Starcow Ananiasz.

O użyciu propylaminy w reumatyzmie przewlekłym. Kremera Rozmaitości lekarskie, 1862, str. 35 do 36.

Niemowlę dotknięte ślinopłynem ze zgorzeliną błony śluzowej, jamę ustną wysięciającą. (Tamże, 1862, str. 38—40).

Starkel Józef Cyryl, ur. w Gorlicach 10 marca 1807 r. z ojca Franciszka nadwornego lekarza rodziny Stadnickich i matki Teresy z domu Stierbowny ze Stierbic (urodzonej w Nowym Sączu), początkowo nauki pobierał we Lwowie, w Sączu i w Przemyślu; medycyny od r. 1824 uczył się w Wiedniu, stopień doktorski pożyłaski w Padwie 1831 r. Wróciwszy do kraju początkowo praktykował w Przemyślu, w r. 1832 powołany był na lekarza powiatowego do Mościsk, w r. 1835 przyjął obowiązki lekarza dominialnego u ks. Lubomirskiego Henryka w Przeworsku, skąd 1842 r. przeniósł się do Tarnowa na posadę lekarza miejskiego; od 1847 do 1855 r. był lekarzem obwodowym w Rzeszowie, skąd pokrzywdzony przez rząd za to, że powołany głosem powszechnego zaufania w radzie narodowej zasiadł, wrócił na pierwotną posadę lekarza miejskiego do Tarnowa; nadto był lekarzem sądowym i więziennym tamże, założycielem i kuratorem bursy dla uczącej się młodzieży. Uzdolniony w agronomii, której się poświęcał w Wiedniu, popierał gospodarstwo krajowe i powołany był na członka licznych towarzystw rolniczych galicyjskich. Miasto Tarnów w uznaniu zasług zaszczyliło go mianem honorowego obywatela (1866 r.). Umarł 15 września 1875 roku.

De oeconomia in re medicali. Patavii, typis seminarii, 1831, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

O łaźni parowej w krótkości zebrane uwagi dla tych, którzy takowej z korzyścią chcą używać. Według własnych i innych postrzeżeń. Rzeszów, nakł. i druk. Franciszka Skielskiego, 1848, w 8-ce, str. 64. Toż, wydanie 2-gie. Rzeszów, nakł. Pelara, 1858, w 8-ce, str. 64.

Projekt zawiązania Towarzystwa lekarzy polskich w Galicyi. (Przegl. lek., 1863, Nr. 6—10).

Przyeznek do chirurgii zachowawczej konserwatywnej p. D-r Hermanna Schultego lekarza w Bochni wiadomości poda... (Tamże, 1863, Nr. 41—43).

Kronika lekarska domowa. (Tamże, 1865, Nr. 2, 3, 6).

Korespondencyja z Tarnowa. (Tamże, 1865, Nr. 18).

O cholerze nagminnej w mieście obwodowym Tarnowie w jesieni 1866 r. Sprawozdanie urzędowe. (Tamże, 1867, Nr. 5—7).

O szczenienu krwianną glicerynową, poda... (Tamże, 1868, Nr. 10, 12).

Głos z kraju o potrzebie reformy publicznej służby zdrowia, przedstawiony towarzystwu lekarskiemu w Krakowie. Lwów, dr. E. Winiarza, 1868, w 8-ce, str. 29. Odb. z gaz. Gmina.

Głos z kraju do Szanownych panów przewodników klinik polskich. (Przegl. lek., 1870, Nr. 42).

Starkel Emanuel, syn Józefa, młody a wielce obiecujący lekarz. Um. 1874 r.

Starnigel Wawrzyniec.

Plica polonica medicorum polonorum italorumque disceptationibus atque sententiis examinata. Cracov. 1720.

Staszewski Karol.

De intestinorum ulceribus tuberculosi et perforatione inde orta. Berolini, typ. Schlesinger, 1843, w 8-ce.

Szteyn Józef, magister medycyny i chirurgii, obywatel miasta Lublina; przemierzając przez lat 40 w tém mieście zajmując się wykonawstwem lekarskiem. Testamentem z d. 5 lutego 1830 r. zapisał na własność obywatelom miasta Lublina sumę 60,000 złp., która miała być częstkowo wypożyczana z procentem rocznym po 6 od sta., a dochód ztąd osiągnięty przeznaczył na 2 stypendya dla studentów medycyny uniwersytetu warszawskiego, synów ubogich obywateli miasta Lublina lub w braku tychże dla studentów urodzonych w Województwie lubelskiem. Nadto zapisał na szpital św. Jana Bożego złp. 5,000, na szpital św. Wincentego a Paulo złp. 1,000 i tyleż na Towarzystwo dobroczynności w Lublinie. Por. Sierpiński: Historyczny obraz miasta Lublina, str. 152.

Statut szpitala św. Łazarza w Krakowie. (Przegl. lek., 1878, Nr. 36). Rozprawy sejmowe nad statutem szpitala św. Łazarza w Krakowie. (Tamże, 1878, Nr. 43—45).

Stawecki Adam.

De la température dans l'accès normal de fièvre intermittente. Montpellier, 1873, w 8-ce, str. 51 i tabl. 5.

Stecewicz Rafał, lekarz szpitala w Oświężu, w powiecie Dryżenińskim.

Postrzeżenia nad leczeniem tyfoidalnej gorączki za pomocą salkirny 1° żywego srebra (sulphuretum

hydrargyri nigrum). (Praktyczne postrzeżenia... V, 1862, str. 62—67).

Stecher Henryk Antoni, de Sebenitz ze Lwowa.

Diss. inaug. historico-medica de theoria historiae medicinae. Vindobonae, typ. Stöckholzer, 1831, w 8-ce.

Steck Walenty.

Betrachtungen und Bemerkungen über die Ursache der hartnäckigen Heilung gewisser abnorm gründigen Flechten und Kopfgründe und einer auf Vernunft und Erfahrung nebst einem Anhang, von Valentin Steck, ehemals k. französicher Oberarzt, nun Hof- und Dominal-Arzt bei S. Excellenz dem Heren Grafen Stanislaus Malachowski in Konskie. Breslau, 1819, w 8-ce, str. 43.

Steckiewicz v. Steczkiewicz v. Stetkiewicz Mikołaj Jan, doktor filozofii i medycyny, mieszkał we Lwowie w początkach XVIII wieku, znany z bogobojnego i enotliwego życia.

Por. Żywoty sławnych Ormian, str. 268.

Stefanowicz (Stephanides) Melchior, wydoskonalony w naukach filozoficznych i lekarskich we Włoszech był profesorem i pierwszym rektorem akademii Zamojskiej. Przy schyłku życia poświęcił się stanowi duchownemu, został kanonikiem chełmskim, scholastykiem zamojskim, proboszczem lubaczowskim.

Por. Maciejowski. Piśmiennictwo... III, 694.

Stefanowicz Albert, ur. 1845 r. na Żmudzi, do gimnazjum uczęszczał w Szawłach, do nauk lekarskich przykładał się w Petersburgu i Kijowie (1874). Jako stypendysta rządowy, otrzymał posadę lekarza marynarki w Baku, obecnie przebywa w Kronsztadzie.

Izśledowanie kilewej (triumnoj) wody i znaczenie jej w higieniczno-materyjalnym (materyjal) dla sudowj higieny. S. Petersburg, 1883. Diss. inaug.

Stefański Franciszek, po ustąpieniu Pawła Soldadinnego objął 1785 r. kanonikat doktora medycyny przy kapitule gnieźnieńskiej. Um. 1787 r.

Por. Gąsiorowski: str. 25. Korytkowski: Prałaci i kanonicy katedr. gnieź. IV, 9.

* **Steidele R. J.**

Księga o sztuce babienia z przyłączeniem figurami w Wiedniu 1775 r. wydana. Teraz przez Jakóba Kostrzewskiego na oczysty język przetłumaczona roku Pańskiego 1777. Lwów, Piller, w 8-ce, str. XXVI, 407, 26 tabl.

Księga o sztuce babienia czyli dzieci odbierania, z przyłączeniem figurami po raz trzeci w Wiedniu wydana, którą teraz Jakób Kostrzewski na oczysty język przetłumaczył r. 1786. Lwów, Piller, w 8-ce, str. 438, 25 tabl.

* **Steiner.**

Rys nauki o chorobach dzieci dla uczących się i lekarzy. Z wydania drugiego poprawionego i pomnożonego, przełożono na język polski grono lekarzy Uniw. Jagiell. pod kierunkiem prof. Jakubowskiego i Oettingera. Kraków, 1877, w 8-ce, str. 394. Spr. Warschauer. (Przegl. lek., 1877, Nr. 25).

Kliniczne doświadczenia nad płaszczyką. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1869, str. 550).

Steinberg.

Owariotomia czyli wycinanie jajników. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 5).

* **Stella Erazm**, lekarz żyjący w końcu XV i na początku XVI wieku, rodem z Lipska, wydał:

De Borussiae antiquitatis libri duo. Basileae, 1518, w 4-ce. Dzieło to przypisane Albertowi ostatniemu mistrzowi krzyżackiemu.

Tamże w Collectio diversorum navigationum et itinerum 1536, a także w zbiorze Pistoryusza i Miclera.

Por. Wiszniewski: VIII, 61. Bentkowski Fel.: II, 687, 700, 713.

Stelmachowicz Mikołaj.

Materiały dla uczenia o chłodnych obwoitywanych. S.-Peterburg, tip. J. Treja, 1882, str. 51. Diss. inaug.

Stephani Engelbert, ur. 1825 r. w Gielgudyszach, nauk gimnazjalnych słuchał w Tyłży, do medycyny przykładał się (1846—1850) w Berlinie.

De febre intermittente. Berolini, typ. Schlesinger, 1850, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Stephany Świętosław.

De pneumonia quae influenae sic dictae seu cathari epidemici tempore grassata est. Petropoli, 1849, w 8-ce, str. 32.

Stern.

O leczeniu ukąszenia żmii. (Tyg. lek., 1847, Nr. 25).

Sternberg Krzysztof, rodem z Królewca, naznaczony fizykiem m. Torunia w r. 1659, już w r. 1661 przeniósł się do Poznania, gdzie przeszedł na łono kościoła katolickiego.

Por. Gąsiorowski: II, 197.

Sternschuss Josua.

De cholera epidemica, quae grassabatur anno vix praeterlapso, Autore Josua Sternschuss, medico II ordinis Varsaviae. Varsaviae, typis Societatis Missionis Anglicanae, 1853, w 16-ce, str. 48. Sprawozdanie o tem dzieku dał Buchner w Tyg. lek., 1853, Nr. 52.

Steskal Jan Władysław, rodem z Krakowa.

De aquis muriatico-salinis universe et singulariter de aqua Vieliciniensi et Ivoniciensi. Cracoviae, S. Gieszkowski, 1839, w 8-ce, str. 59 i 2 k. D. inaug.

Stetkiewicz Wojciech, doktor medycyny i filozofii, lekarz krakowski, żyjący około 1540 r. Wydał:

Medicinalia praecepta de cognoscendis, curandisque singulis febribus. Cracoviae, apud Hier. Scharfenbergerum, 1548, w 8-ce. Przypisane Mikołajowi Radziwiłłowi.

Por. Janociana: I, 252. Gąsiorowski: I, 232. Roczn. wyd. lek. III, 440.

Steuer Wilhelm, ur. r. 1787 w Krzepicach, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu (1812), później (1816) w Berlinie, gdzie 7 stycznia 1819 r. stopień doktorski osiągnął.

De mercurii in morbis inflammatoriis agendi modo. Berolini, typ. J. F. Starckii, 1819, w 8-ce.

Steuermark Henryk.

Torbien jajnika (Cystovarium) wyzdrowienie po wypróbnieniu treści jego do kiszk stołcowej. (Tamtę, 1862, Nr. 17).

Sprawa zimnicza (processus malaricus) z różnemi przypadkami. (Tamże, 1863, Nr. 38—40).

Nakłócie klatki piersiowej (Paracentesis thoracis) wykonane na dziecku trzechletnim i opisane. (Tamże, 1865, Nr. 4—8).

Kilka słów o skutkach osiągniętych przy leczeniu zapalenia płuc włóknitowego (Pneumonia crouposa) nastojem ciemierzycy zielonej (Tinet. veratri viridis). Rzecz czytana na pierwszym zjeździe lekarzów i przyrodników polsk. w Krakowie. (Tamże, 1870, Nr. 8, 9).

Stępiński.

Sprawozdanie z kliniki położniczej krakowskiej z r. 1861/2. (Przegl. lek., 1863, Nr. 14—18).

Stępniewski Tymoteusz, lekarz pow. w Lipnie.

Kobieta, jej udział w rzeczach miłosierdzia, lecznictwa i niezależnej pracy. (Odczyt). Warszawa, nakł. autora, 1876, w 8-ce, str. 56.

Goethe, znaczenie jego prac na polu biologii i filozofii przyrody. Studium odczytane na posiedzeniu Tow. lek. plockich w r. 1876 przez D-ra T. Stępniewskiego, wice prezesa tegoż tow. Warszawa, nakł. autora, druk. Przegl. tyg., 1877, w 8-ce, str. 48.

Stęszewski Walenty, ur. 1796 r. w Łowiczu, nauki średnie pobierał w Poznaniu, do medycyny przykładał się w Wrocławiu, gdzie 10 Grudnia 1822 r. dyplom doktorski otrzymał.

De Pathematibus animi, morborum causis, signis, remediis. Vratislaviae, typ. Kupferianis, 1822, w 8-ce, str. 32.

Stich Antoni Józef (Galicianus Wettinensis).

Diss. inaug. medica de encephalite. Wien, Druck v. Grund, 1822, w 8-ce, str. 55 i 3.

Stiche Czesław, społeczny lekarz warszawski.

Davos am Platz i inne znaczniejsze stacje klimatyczne Szwajcarii ze względu na leczenie chorób płucnych pod wpływem górskiego klimatu. Warszawa, druk. Lewentala, 1881, w 8-ce, str. 40 z trzema drzeworytami.

* Stierner G. F.

O choleryze w Gdańsku (nadesłane w języku niemieckim). (Tyg. lek., 1853, Nr. 13).

Stirba de Stirbitz Franciszek, ur. w Nowym Sączu, uczęszczał do szkół w Tarnowie i Zamościu, nauki lekarskie pobierał w Wiedniu, gdzie 1808 r. dyplom doktorski otrzymał. Powróciwszy do kraju osiedlił się w Nowym Sączu jako lekarz praktyczny; 1814 r. mianowany był lekarzem zdrojowym w Kryniicy i urząd ten piastował do schyłku swego życia, które w Kryniicy 29 maja 1832 r. zakończył.

Opisanie źródeł mineralnych w Kryniicy, cyrkule sandeckim znajdujących się. Lwów, druk. J. Schneidersa, 1816, w 8-ce, str. 80.

Toż, po niemiecku.

Stöckel Manasse, chirurg gdański, napisal:

Amereckung, welche bei der Pest so a. 1709 in Danzig grassiret, beobachtet worden. Danzig, 1710, w 4-ce.

Por. Hoppius: Schediasma de scriptoribus... przy Długoszu, str. 151.

Stockmann Aleksander Jan, ur. 3 grudnia 1845 r. w Radomiu; nauki gimnazjalne po-

bierał w mieście rodzinnem a następnie w Kaliszu; do medycyny przykładał się (1866—1871) w Warszawie. Krótki czas zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Tuszynie, w powiecie łódzkim. W r. 1872 mianowany został lekarzem szpitala ś. Tadeusza w Ciechohoku; obowiązki te w porze letniej sprawuje do chwili obecnej, będąc zarazem członkiem zarządu zakładu kąpielowego. W zimowych miesiącach 1874—1879 r. praktykował w Nieśzwawie, później w Aleksandrowie; w r. 1882 przeniósł się do Warszawy.

Działanie odruchowe jednego z nerwów czuciowych serca na ciśnienie krwi w naczyniach (N. depressor Cyoni et Ludwigi). (Gaz. lek., T. VII, 1869, str. 1—5, 24—28, 36—41).

O wpływie nerwów na oddechanie. Rozprawa nagrodzona przez wydział lekarski medalem złotym.

Ciechochocińskie kąpiele błotne czyli torfowe. (Gaz. lek., T. XIII, 1872, str. 705—710).

Spostrzeżenia z praktyki lekarskiej w Ciechochoku. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 49—54).

Korespondencyja z Wiednia. Kilka uwag o operacji wycięcia zwyrodniałych jajników (Ovariotomia). (Kronika lek., Nr. 11).

Ciechochoczek pod względem lekarskim. Warszawa, E. Wende, druk. J. Zawiszewskiego, 1882, w 8-ce, str. V, 100.

Przetłóżył dzieła: Dondersa (ob.), Wundta (ob.), Neumanna (ob.), Henocha: Choroby przyrzędu jamy brzusznej, 1874. W przedgadzie postępu nauk lekarskich redagował dział anatomii i fizjologii.

Stoll Paweł Fryderyk, rodem z Gdańska, doktor filozofii i medycyny, podczas swego pobytu w Padwie był obrany r. 1664 radcą narodu polskiego.

Stoll Jan Godfryd Stanisław, rodem z Elbląga, był nadwornym lekarzem królewskim, nie mało przyczynił się do powtórzonego otworzenia w Warszawie 1794 roku szkoły chirurgicznej, w której nauczał anatomii.

Arctissima chirurgiae cum medicina conjunctio. Traiecti ad Viadrum, 1778, w 4-ce.

Stoll-Krotowski M., ur. 1847 r. w Kaliszu, ukończywszy nauki gimnazjalne w mieście rodzinnym w r. 1867, udał się r. 1869 dla słuchania medycyny do Zurichu; w Berlinie r. 1873 dyplom doktorski otrzymał. Trudnił się wykonawstwem lekarskim przez lat kilka w Kaliszu, obecnie przebywa w Piotrkowie.

Stenosis aortae congenita. Berolini, 1873, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

* **Stoll Aleksy**, lekarz wojskowy rosyjski, ordynujący w szpitalu ujazdowskim w Warszawie, jest wynalazcą nowych narzędzi do wiercenia i wypylowywania kości, r. 1881 na wystawie lekarskiej podczas zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie za swój wynalazek otrzymał medal srebrny. Po polsku ogłosił.

Sześć amputacji z wytyczkowaniem szpiku kostnego. (Medycyna, 1883, Nr. 20—23).

Stopczyński Aleksander, ur. 1835 roku w Nowym Targu, doktor medycyny, profesor chemii patologicznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, dziekan wydziału lekarskiego przy tymże uniwersytecie, dyrektor zakładu chemii lekarskiej.

Ueber die Bestimmung des Kreatinins im Harn und Verwerthung desselben beim Diabetes mellitus. Wien, Druck von A. Pichler, 1863, w 8-ce, str. 14. Odb. z Wiener med. Wochenschrift, 1863, Nr. 20.

Chemische Analyse für das herzoglich-nassauische. Brumen-Comptoir zu Niederselters. Wiesbaden, druk. Steina, 1863, w 8-ce, str. 14.

Beiträge zur Holzverkohlungen in geschlossenen Raumbefehrs der Gewinnung der Essigsäure vom technisch-chemischen Standpunkte. Wien, Druck u. Verlag von Carl Gerold's Sohn, 1864, w 8 ce, str. 8.

Rozbiór chemiczny wody mineralnej szczawnickiej z siedmiu źródeł. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci. T. X, 1866, str. 162—69).

Toż, w osob. odb. Kraków, D. E. Friedlein, 1865, w 8-ce, str. 55.

Chemische Analyse von 7 Quellen des Mineralwassers zu Szczawnica. Krakau, Druck der Univ., 1865, w 8-ce, str. 53.

Pogląd na wypadki otrzymane w pracowni chemiczno-patologicznej c. k. Univ. Jagiellońskiego skróbony w Lipcu 1867 r. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci. T. XII, 1867, str. 363—399).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Univ., 1867, w 8-ce, str. 39.

Rozbiór chemiczny wody mineralnej (szczawy magnezjowo-sodowo-żelazistej) ze źródła słotwińskiego w Kryncie. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci. T. XIV, 1868, str. 14—45).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Univ., 1868, w 8-ce, str. 48.

Stopierzyński Władysław, ur. 1833 r. we wsi Krowicy nieopodal Kalisza, ukończywszy nauki gimnazyalne w Ostrowie w W. Ks. Poznańskim, 1854 r. rozpoczął studia lekarskie w Berlinie, po dwóch latach przeniósł się do Wiednia, skąd po rocznym pobycie wrócił do Berlina, gdzie 1858 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Pod koniec swych studiów w Berlinie pełnił obowiązki asystenta przy klinice chirurgicznej. W 1860 r. osiedlił się w Kaliszu, gdzie został lekarzem szpitala starozakonnych, a swą zdolnością, prawością, wysokiemi poczućmi obowiązków koleżeńskich zyskał powszechne poważanie. Umarł 19 maja 1873 r. z suchot płucnych.

De lupo. Berolini, 1858, w 8-ce, str. 47. Diss. inaug.

Stowarzyszenie emerytalne przy Towarzystwie lekarskiem warszawskiem. (Główne zasady) b. w. m. i r. (Warszawa), w 8-ce, str. 10.

Stoyo Maciej, ur. 1526 r., słynny swego czasu lekarz, filozof i matematyk, lekarz nadworny Alberta, księcia pruskiego i profesor akademii królewieckiej. Umarł mając lat 83.

Por. Monum. Sarmat. 358.

Strachocki Jan Wojciech, otrzymawszy stopień doktora filozofii w Krakowie 1648 roku, do nauk lekarskich przykładał się

w Padwie, gdzie był 1651 r. asesorem w oddziale narodowości polskiej. Wydał:

Krótki o morowem powietrzu dyskurs. 1677, w 8-ce, z dedyk. Czechowiczowi, aptekarzowi kaliskiemu.

Por. Muczowski: Lib. promot. 317, 322. Skimborowicz: Album Polonorum. Roczn. T. P. N. XI, 7, 13.

ze **Stradomia Barthomiej**, syn Stanisława, z przydomkiem **Sabinka (Sabinus)**, od imienia matki, ojciec bowiem nazywał się **Kamiński**, ur. 1506 r. w Królewcu, stopień bakałarza nauk wyzwolonych otrzymał roku 1526 w Krakowie. Był nadwornym lekarzem Zygmunta Augusta, członkiem akademii Jag. jako collega minor, archidyakonem lubelskim (1545), łączycym, proboszczem wileńskim, u ś. Floryana (1548), w Piotrowinie i Stępcy, kanonikiem sandomierskim. Wojciech Nowopolski wspomina o nim jako o biegłym lekarzu. Umarł z suchot 20 sierpnia 1556 r., przeżywszy lat 50.

Examen de pharmaco exhibendo ante coctionem materiae, ejusdem conclusiones. Cracoviae, H. Viator, 1539, fol.

Por. Muczowski: 180. Oettinger: 164. Łękowski: Katalog biskupów IV, 25. Paprocki: Herby rycerstwa 532. Roczn. wyd. lek. II, 47. Starowski: 29, 162.

ze **Stradomia Stanisław**, syn Tomasza, z przydomkiem **Sabinka**, doktor medycyny i filozofii, był sekretarzem Stefana Batorego dziedzicem na Stroczy, wojtem wileńskim (1584), nadzorcą mennicy W. Ks. Litewskiego. Umarł w Wilnie, gdzie zwłoki jego u św. Anny pochowano.

Por. Starowski: 162. Święcki: Histor. pam. II, 47. Kraszewski: Wilno, II, 330. III, 224, 249. Narbutt: Pisma hist. 121.

Stramsowicz (Stramsovius Biorunensis) **Stanisław** zwany **Bioruń**, stopień magistra filozofii uzyskał w Krakowie 1581 r. W roku 1585 wyjechał za granicę towarzysząc młodym Zamoyiskim, wnukom brata Jana Zamoyiskiego. W roku 1588 udał się na nauki lekarskie do Włoch.

Por. Oettinger... str. 220.

Strąński Karol Ignacy, rodem z Krakowa.

Tractatus de saneti Viti chorea. Vindobonae, typ. Ackermanni, 1822, w 8-ce, str. 110. Diss. inaug.

Strasburger Edward, profesor botaniki w Jenie.

Zarazek choleryczny (Das cholera-contagium). Najnowszą pracę Ernesta Hallier'a streścił... (Tyg. lek., 1867, Nr. 42, 43).

Straszewicz Michał, rodem z Karopola.

Thèse pour le doctorat en médecine. (Questions sur diverses branches des sciences médicales). Strasbourg, G. Silbermann, w 4-ce, str. 31.

Strawiński Mikołaj.

Ueber den Bau der Nabelgefäße und über ihren Verschluss nach der Geburt. Wiener Academ. Sitzungsber. 1874, III Abth. LXX.

O strojeniu pupczyńnych сосудов i zakrytii ich posle rodow. S.-Peterburg, 1880, w 8-ce. Diss. inaug.

Strawiński Władysław, ur. 1848 r. w gubernii Czernihowskiej, nauk lekarskich słuchał w Charkowie, następnie w Warszawie; obecnie jest lekarzem miasta i gimnazjum w Kielcach.

O znaczeniu okostnej przy tworzeniu się kości. Warszawa, w druk. Gaz. lek., 1877, w 8-ce, str. 63. Osoba. odb. z Gaz. lek., 1877.

O resorbcji kostnej tkanki i gromadnych kłetakach (myeloplaxes), jak nieposredstwiennych produktach etej tkanki. (Raboty fiziol. lab. warsz. uniw.), w 8-ce, str. 11.

O sud'bie kinowari wprysnutoj w krow' żywotnych. (Raboty lab. warsz. uniw.), w 8-ce, str. 51.

Stroiński Ignacy, ur. r. 1850 w Jutroszynie, nauk gimnazjalnych słuchał w Lesznie, a lekarskich (1870—1874) w Gryfii.

Ueber die künstliche Vermehrung der Blutmasse und ihre Folgen. Greifswald, 1874, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Strowski Wi.

Ueber die Anwendung des Jodoform bei venerischen Krankheiten. (St.-Petersb. med. Wochenschr. 1877, Nr. 10).

Strowski Piotr, ur. 1846 w Prusach Zachodnich, do gimnazjum uczęszczał w Chojnicach, od r. 1868 poświęcał się naukom lekarskim w Gryfii.

Ueber die gerichtlich-mediceinische Beurtheilung der gewaltsamen Nabelschnurtrennung. Greifswald, 1873, w 8-ce, str. 32, 1 tabl. Diss. inaug.

* Stromeyer.

Rzecz o leceniu ran postrzałowych na polu bitwy. Wyciąg z dzieł Stromeyer'a i Löffler'a przedmiotem tego dotyczących. Podał M. Pawlikowski. (Przegl. lek., 1863, Nr. 45—52. 1864, Nr. 1, 3—6).

Strumiński Józef, z Wołynia.

De manu uti signo in morbis. Vilnae, 1815, w 8-ce. Diss. inaug.

Struś (Struthius) Józef, syn Mikołaja, grzebienniarza a młodszy brat Baltazara, ur. w Poznaniu, r. 1510; początkowe nauki pobierał w rodzinnym mieście w szkole Lubrańskiego, która wówczas pod sterem Tomasza Bedermana zostawała. Wyższych nauk słuchał w Krakowie, ćwicząc się w języku greckim pod Jerzym Libanem, w matematyce i filozofii pod Walentym Morawskim w medycynie pod Cypryanem z Łowicza. Stopnie filozoficzne otrzymał w r. 1529 i 1531. Zalecony przez Cypryana z Łowicza Janowi Łaskiemu, zyskał sobie jego względy; również w Janie Chojęńskim, późniejszym biskupie krakowskim, znalazł gorliwego opiekuna i obrońcę. Przez ostatniego zachęcony i szczodrym datkiem wsparty, udał się Struś w r. 1532 do Padwy dla słuchania nauk lekarskich. Tam wkrótce swą pracowitością i wiedzą taką sobie zjednał sławę, że senat wenecki mianował go w r. 1536 publicznym profesorem medycyny (explicator medicinae theoreticae extraordinarius). W tym czasie oprócz obowiązków nauczycielskich, zajmował się przekładem dzieł Hippokratesa i Galena

na język łaciński. Zatemkniwszy do rodzinnej ziemi, wrócił do Poznania; po kupieniu domu r. 1545, został obywatelom tego miasta, a wkrótce potem objął obowiązki lekarza przybocznego przy Andrzeju Górcie. Bawiąc w Krakowie, niósł pomoc lekarską Górcie Zygmuntowi I a żonie Jana Zapolji, króla węgierskiego, Izabelli, której towarzyszył do Budy, skąd zwzywany był do Solimana II, sultana tureckiego, ciężką złożonego chorobą. Sława lekarska Strusia szeroko rozchodziła się po za granice ojczyzny; niejednokrotnie dawał on rady lekarskie Filipowi II, królowi hiszpańskiemu, który obietnicą znacznych dochodów starał się zwabić do siebie polskiego lekarza. Atoli Zygmunt August nie pozwolił, aby tak rozgłosnej sławy miał kraj opuścić a obsypawszy Strusia zaszczytami, mianował go nadwornym lekarzem. W roku 1557 z wyboru spółobywatelów został burmistrzem m. Poznania. Umarł 6 marca 1568 r., przeżywszy lat 58. Zwłoki jego złożono w kościele katedralnym i uczczono stosownym napisem grobowym, którego dziś i śladu niema.

Ad medicum hiece temporibus maximum atque celeberrimum D. Cyprianum de Lowicz De medicæ artis excellentia carmen elegiacum. Auctore Josepho Struthio Posnaniense. Cracoviae, per Mathiam Scharffenbergium excusum in vigilia Nativitatis dominicæ a. 1529, w 8-ce.

Ad reverendissimum in Christo patrem et Dominum D. Joannem Lataleium Episcopum Posnaniensem Elegia Josephi Struthii Posnaniensis. Umieszczona jest przy dziełku Christophori Hegendorffini Declamatio gratulatoria in coronationem junioris Poloniarum Regis. Cracoviae, apud Hieronymum Vietorem, 1530, w 8-ce.

Josephi Struthii Posnaniensis: Ad bonæ mentis adolescentes Elegiacum carmen Paræneticum i. e. exhortativum „ad studium eloquentiæ.“ Znajduje się przy dziele powyższem.

Sanctissimi Patris et Domini D. Joannis a Lasko Archiepiscopi et Primatis totius Regni Poloniæ, Epicedium elegiacis versibus confectum. Auctore Josepho Struthio Posnaniense. Apud Regiam Cracoviam Mathias Scharffenbergius excedebat. IV Nonas Junios 1531.

Luciani Samosatensis Astrologia Erasmo Roterdamo interpret. a. Josephi Struthii Posnaniensis. In Luciani Astrologiam, Commentariorum libri duo. Luciani Declamatio lepidissima quæ Δίχρ Φωνήεντων i. d. Judicium Vocalium inscribitur Josepho Struthio Posnaniense interprete. Excusum Cracoviae, per Mathiam Scharffenbergium, 1531, w 8-ce, k. 16, 58, 14. Ded. Joanni a Lasko.

Galeni Astrologia ad Aphrodisium. Spuria quidem judicata. Exhibens Mathematicæ Scientiæ prognostica De decubitu infirmorum. Nunc primum a Josepho Struthio e Graeco translata. Venetiis, per Joannem Patavinum et Venturinum de Ruffinellis, 1535, w 8-ce. Ded. Joanni Chojenjo.

Toż, w zbiorze dzieł Galena, wydany przez Janusa Cornariusza (T. VIII, str. 43—58).

Toż, w zbiorze dzieł Galena, wydany 1536 r. w Bazylei przez Tektandra. Tu także znajduje się „de paratu facilibus“ tłumaczenia Strusia.

Toż, w wydaniu weneckim Valgrisiusza 1562 r., na str. 76—80. Tu także znajduje się traktat de Urinis tłumaczenia Strusia.

Toż, w 7-m wydaniu weneckim u Juntów na str. 112.

Galenii alibi liber. Genuinus alibi visus, alibi suppositicius. Nunc primum a Josepho Struthio e Graeco traductus. Venetiis, per Joannem Patavinum et Venturinum de Ruffinellis, 1535, w 8-ce. Ded. Valentinu Morawskiemu, lekarzowi.

Toż, w weneckim wydaniu Juntów, 1625, Classis IV, str. 123—126.

Toż, w weneckim wydaniu Juntów, 1550, Classis IV, str. 122—125.

Toż, w weneckim wydaniu Valgrisiusza, 1562 (str. 71—73).

Toż, w wydaniu bazylejskim Tektandra, 1536, (apud Cratandrum).

Toż, w wydaniu bazylejskim, 1561.

Claudii Galeni Pergameni, de Antidotis libri duo: per tot secula ab omnibus magnopere desiderati in gratiam magni Antistiti, Joannis Chojenii episcopi Ploensis e Graeco in latinum traducti et commentariis brevibus illustrati, a Josepho Struthio Polono, publico tum artis medicae Patavii professore. Venetiis per Joannem Antonium de Nicolinis de Sabio, 1537, w 8-ce. Dodano: Astrologiae ad Aphrodisium liber. De urinis liber.

Claudii Galeni Pergameni, in librum Hippocratis de fracturis Commentariorum libri tres e Graeco in latinum conversi a Josepho Struthio Polono publico artis medicae Patavii Professore. Venetiis, in aedibus Bartholomaei Zanetti, 1538, w 8-ce. Ded. Joanni Chojenjo.

Claudii Galeni Pergameni, in librum Hippocratis de articulis Commentariorum libri IV. Latine redditi a Josepho Struthio Polono, publico artis medicae Patavii professore. Venetiis, apud Bartholomaeum Zanettum, 1540, w 8-ce. Ded. Scholae philosophorum et medicorum Patavinae.

Prognostica Galeni. Lugduni 1540. (Joher I, 140).

Sphygmicae artis jam mille ducentos annos perditae et desideratae libri V, a Josepho Struthio Posnaniense medico recens conscripti. Basileae per Joannem Oporinum, (1555), w 8-ce, k. n. l. 8, str. 368, XII, XVII. Ded. Szkole padejskiej. Dzieła tego rozprzedano w jednym dniu 800 egzempli.

Artis sphygmicae jam mille ducentos annos perditae et desideratae libri quinque a Josepho Struthio Posnaniense medico conscripti. Nunc denuo diligentissime emendati. Venetiis ad instantiam Jacobi Anelli de Maria bibliopolae Neapolitani, 1573, w 8-ce, k. n. l. 8, str. 366, spisu k. n. l. 8.

Ars sphygmica s. pulsuum doctrina supra MCC annos perditae et desiderata. Omnibus tamen Medicis cum nominis celebritate, maximeque utilitate, facere volentibus, summe necessaria. A Josepho Struthio Posnaniense, Sigismundi Augusti Regis Poloniae olim medico, libris quinque conscripta et jam primum aucta. Accessit Hieronymi Capivaccii de pulsibus elegans tractatus et Caspari Bauhina introductio, pulsuum Synopsis continens. Basileae, impensis Ludovici Koenig, 1602, w 8-ce. Ded. Bauhina Janowi i Mikołajowi Potockim.

Claudii Galeni Pergameni medicorum omnium fere principis de differentiis morborum liber. Craevinae, apud Hieronymum Vietorem, 1537, w 8-ce, k. n. l. 31. Dzieło to w przekładzie Wilhelma Copa (Copus) wydał Struś i przypisał Janowi Chojenkiemu.

Por. Oettinger: Jos. Struthii vita 1843. Starowolski: Hecatonstas, 180. Juszyński: II, 211. Wizerunki i roztrząsania naukowe, 1840, T. XII. Joher: I, 140.

* Struve Aug. Adolf Fryd.

Wiadomość o wodach mineralnych przez... wytlumaczona i poprzedzona wstępem o sposobie zastosowania się przy wodach przez Wilhelma Maleza. Warszawa, 1825, w 8-ce.

O naśladowaniu wód mineralnych samorodnych wraz z praktycznymi spostrzeżeniami lekarzów o skuteczności wód sztucznych, z przedmową D-ra F. L. Kreissiga. Warszawa, w druk. rządowej, 1825, w 8-ce, str. 204.

Przewodnik dla pijących wody mineralne sztuczne Strugego. (Z niemieckiego). Warszawa, druk. J. Jaworskiego, 1838, w 8-ce, str. 31.

Struve Henryk, nie lekarz, społeczny profesor filozofii w Warszawie.

O istnieniu duszy i jej udziale w chorobach umysłowych. Dwie rozprawy czytane na posiedzeniach Tow. lek. warsz. Warszawa, E. Wende i Spół., 1867, w 8-ce, str. XII, 109, 1.

Strużyński.

O nowym metodzie opatrywania złamanych członków, za pomocą gipsowej przewiązki, wynalezioną przez D-ra Mathysen. Tyg. lek., 1855, Nr. 6).

Strzechowski Jan.

Ueber die Entwicklung introligamentärer Tumoren im kleinen Becken und deren Operationen. Greifswald, Druck von C. Sell, 1881, w 8-ce, str. 45 i 1 nl. Diss. inang.

Strzechowski, asystent kliniki chirurgicznej w Uniw. Jag.

Przypadek śmierci z chloroformu. (Przegl. lek., 1880, Nr. 21).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1880, w 8-ce, str. 5.

Strzelbicki Stefan, umarł w Siedlcach 1878 r.

Leczenie żółtaczki łagodnej. (Tyg. lek., 1860, Nr. 16).

Wrzód okrągły żołądka. (Tamże, 1860, Nr. 22).

Przetoki moczowe. Wstrzyknięcie oddawania moczu, wskutek uderzenia w części pęciowej, zgorzel—przetoka cewki moczowej. (Tamże, 1862, Nr. 13).

Nadto umieścił w Tyg. lek., 1853, kilka przekładów z niemieckiego.

Strzeszewski Józef, student medycyny.

Porównanie pożywności mięsa wółowego, roślin strączkowych i glutenu. Rozprawa na temat konkursowy wydziału lekarskiego Uniw. warsz., nagrodzona złotym medalem. (Pam. tow. lek. warsz., 1883, T. LXXIX, 1—64, 296—340).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, K. Kowalewski, 1883, w 8-ce, str. 108.

Strzyżowski Antoni, ur. na Podolu roku 1833, do gimnazjum uczęszczał w Niemirowie; ukończywszy nauki lekarskie w Moskwie r. 1858, rozpoczął zawód praktyczny w Niemirowie; w latach 1864—1868 przebywał z rozporządzenia władzy w gub. Penzeńskiej. Wróciwszy do kraju, początkowo osiadł w miasteczku Tuszyń. Od r. 1869 zajmuje się wykonawstwem lekarskim w Piotrkowie, gdzie za jego inicjatywą i staraniem zawiązał się pierwszy w Królestwie komitet zdrowia publicznego.

Przyczynek do statystyki lekarskiej (statystyka m. Tuszyńska). (Klinika, T. IV, 1869, Nr. 20, 21).

Ozon i ozometryja. (Medycyna, 1875, Nr. 7).

Próbka statystyki lekarskiej m. Piotrkowa z r. 1875 dla komitetu sanitarnego sporządzona. (Gaz. lek., T. XX, 1876, Nr. 13, 14).

Rezultaty nabliedienj nad ozonem prozwoiedien-nyje w Piotrkowie. (Zdrowje, 1876, Nr. 31).

Naczelnyja gorodskija ucziszszaja w gigenieczes-kom otoszenii. (Tamże, 1876, Nr. 44).

Wyniki ze spostrzeżeń nad ozonem. (Pam. zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Lwowie).

Ruch ludności w Piotrkowie w 1877 r. Choroby panujące i rezultat ze spostrzeżeń meteorologicznych. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 5).

Znaczenie społeczne i cel komitetów zdrowia. (Tam-że, 1880, Nr. 5).

Zmarzenie czy też śmierć wskutek tężyczkowego zwyrodnienia serca? (Gaz. lek., 1881, Nr. 14, 15).

Sprawdzenie warunku u osób znajdujących się w służbie drogi żelaznej. (Medycyna, 1883, Nr. 12).

Nadto wiele artykułów w sprawach społecznych umieścił w „Tygodniu,” czasopiśmie piotrkowskim, przy którego założeniu nader czynny przyjmował udział.

Stuart Piotr, rodem z Gdańska.

Diss. inaug. sistens secundinas salutiferas aequae nocivas, quam in Argentoratensium univ. pro licentia summos in medicina honores capessendi eruditorum disquisitioni submittit P... Gedanensis. Argentorati, 1736, w 4-ce, str. 67.

Stubielewicz Stefan, nie lekarz, ur. 2 listopada r. 1762 na Wołyniu, nauki szkolne odbywał w Włodzimierzu i Łucku; w naukach fizycznych i matematycznych ćwiczył się od r. 1766 w uniwersytecie wileńskim. Osiągnawszy stopień doktora filozofii, został r. 1760 nauczycielem fizyki w gimnazjum wileńskim; w r. 1797 objął katedrę fizyki w akademii wileńskiej jako zastępca profesora, r. 1807 zatwierdzony w stopniu profesora zwyczajnego. W latach 1802—1804 bawił za granicą, doskonaląc się w naukach, przeważnie w Paryżu. Umarł 17 kwietnia 1814 r. Z licznych po nim pozostałych rękopisów, jeden, mający bezpośredni z medycyną związek, wyszedł z druku, a mianowicie:

Wpływ elektryczności na ekonomiją zwierzęcą czyli teoretyczny wykład doświadczeń i postrzeżeń, wyciągniętych z rozmaitych sposobów elektryzowania jestestw żyjących w lekarskim względzie. Wyjątek z rękopisów ś. p. Stefana Stubielewicza, profesora fizyki w uniwersytecie wileńskim, przejrany i wydany przez X. E. Siemradzkiego. S. P. Z portretem autora i dwiema tablicami rycin. Wilno, u A. Żółkowskiego, w druk. XX. Pijarów, 1819, w 8-ce, str. XV, 148 i 2 tabl. (Zawiera także życiorys autora).

Studencki Mateusz, ur. 1805 r. w Zbarzu w Galicji, nauk lekarskich słuchał w Warszawie i w Berlinie, gdzie osiągnął stopień doktora medycyny. Od r. 1834 stale mieszkał w Warszawie, gdzie początkowo zajmował posadę lekarza w szpitalu wojskowym, następnie poświęcił się zawodowi praktycznemu. Umarł 19 lutego 1875 roku.

De quadam linguae infantis neonati abnormitate adhuc nondum observata. Berolini, typ. Nietackiana, 1834, w 4-ce, str. IV, 18, 2 tabl. Diss. inaug.

Ueber eine Scharlach-Epidemie in den Monaten Juni bis October 1840 in Warschau. (Berl. med. Centralb.-Zeitung, 1841, Nr. 4).

O użyciu chloroformu przy operacjach. (Tyg. lek., 1848, Nr. 3).

O wychowaniu dzieci pod względem lekarskim czyli sposób unikania chorób dzieci, rozpoznawania ich i leczenia środkami domowymi, ze wskazaniem przypadków, w których pomoc lekarska jest konieczną potrzebną oraz historia rozwijania się płodu ludzkiego. Warszawa, druk. Orgelbranda, 1850, str. VIII, 240, z ryc. Ocena tego dziełka przez Natansona w Tyg. lek. 1850, Nr. 20.

Odpowiedź na krytykę tego dzieła przez X. Łapińskiego. (Tyg. lek., 1851, Nr. 28).

Replika Natansona. (Tamże, 1851, Nr. 29).

Poradnik lekarski w chorobach hemoroidalnych obejmujący rozliczne powstania tych chorób, a następnie porządek życia, sposoby leczenia, oraz przepisy lekarskie z najświeższych dzieł wyjęte przez... lekarza kl. I. i akuszerza w Warszawie. Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1853, w 8-ce, str. 99.

Poradnik dyetetyczny, dla używających wód mineralnych sztucznych w Instytutach warszawskich lub wód naturalnych przy źródłach, ułożony z najnowszych dzieł zagranicznych przez... lek. kl. I. i akuszerza w Warszawie. Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1854, w str. 93, II.

Studencki N., z Kazania.

Przyczynok do nauki o powstawaniu kamieni moczowych. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 374—377, 389—393, 408—412).

Studzeniecki Feliks, rodem z Stanisławowa w Galicji. Umarł r. 1878.

Aphorismi de enervatione. Viennae, typ. Ueberreuteri, 1843, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Die Cornification und die lues cornificativa (Plica polonica). Wien, Gerold, 1854, w 8-ce, str. X, 175.

Kilka uwag nad zapisywaniem recept podług systemu metrycznego. (Przegl. lek., 1876, Nr. 33, 34).

Dychawica (Asthma). (Tamże, 1877, Nr. 29).

Die strenge Milcheur. Wien. Selbstverlag. Druck. von Ch. L. Praetorius, 1878, w 8-ce, str. 18. Odb.

z Med. chir. Centralblatt.

Stummer Fr. Stanislaus (Polonus Włodawensis).

Diss. inaug. medica, proponens Ph. Caroli Hartmanni praelectiones in pathologiam et therapiam specialem 8 maji 1834. Patavii, Ex officina sociorum titulo Minerva, 1834, w 8-ce, str. 64.

Stummer Jan, ur. 7 Lipca 1784 r. w Krakowie; nauk lekarskich słuchał w rodzinnym mieście, gdzie 1808 r. stopień doktora medycyny uzyskał. W 1804 r. był już lekarzem asystentem szkoły położniczej krakowskiej; 1809 r. objął obowiązki lekarza w wojsku polskim; tegoż roku był powołany dla objęcia katedry anatomii i fizjologii. W 1813 r. miał sobie poręczony główny nadzór służby zdrowia w wojsku polskim; 1815 r. mianowany został naczelnym lekarzem wojska polskiego i szefem wydziału lekarskiego w komisji rządowej wojny. Obok tych obowiązków w początkach istnienia uniwersytetu warszawskiego zajmował katedrę anatomii i położnictwa. W 1832 r. mianowany członkiem komitetu tymczasowego lekarskiego, później przy-

dującym w radzie ogólnej lekarskiej; 1838 członkiem etatowym rady lekarskiej; 1845 otrzymał uwolnienie od służby i emeryturę. Umarł 15 sierpnia 1845 r.

Głos przy pogrzebie Józefa Celińskiego przez... d. 19 maja 1832 r. Warszawa, w druk. rządowej, 1832, w 12-ce, str. 20.

Przepisy obowiązujące przy wykonywaniu sądów lekarskich dochodzeń na trupach i oddzielna instrukcja dla lekarzy. Warszawa, w druk. rząd. 1840, w 8-ce, str. 295, tekst pols. łącznie z ros. str. 597.

Stummer Józef, syn poprzedzającego, współczesny lekarz warszawski.

Słowo o kretynizmie. Część ogólna rozprawy konkursowej uwięzionej przez Uniw. Jagiell. (Tyg. lek., 1858, Nr. 23, 24, 26—29).

Jak dawniej pojmowali chorobę i tłumaczyli sobie jej objawy a jak ją dziś pojmujemy. Ocena tej rozprawki przez E. Majewskiego w Pam. tow. lek. war., T. XLIV, 1860, str. 405).

Uwagi nad zbroczeniem ruchów w chorobach mózgu. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVIII, 1862, str. 288).

Rak śródpierśia przedniego. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 492).

Szczawnica i jej potrzeby. Kraków, nakł. autora, druk Wł. Ancezyka i Sp., 1881, w 8-ce, str. 27.

Apteczka wiejska. Warszawa, 1882, w 8-ce. Ocena w Gaz. lek., 1882, Nr. 32.

Na posiedzeniach Tow. lek. warsz. komunikował: Delirium tremens. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVII, 1862, str. 189).

Guz w przednim płacie półkuli mózgowej (niepomamowany pępek do biegnięcia po linii niemal prostej). (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 350).

Użycie enem gazowych w zaciśnięciu kiszek. (Tamże, T. I, 1863, str. 271).

Stupanus Emanuel.

Animae Humanae essentia—praecipue huius facultates, et functionis cum primis animales, illarum sedes, et agenda instrumenta excerpta—et in disputationibus aliquot menstruas ab Emmanuele Stupano, philosopho et Medico Basil. et Theoric. Professore ordinario—Respondentis partes suscepturis—D. Johanne Erb. Posnaniensi Polono contracta. Basileae, typ. Joan. Schroeteri, 1627, w 4-ce.

Stupnicki Julian.

Das Wesen der Scrophelkrankheit auf Grundlage der strengwissenschaftlichen Medicin. Krakau, Baumgarten, 1859, w 8-ce, str. 33.

Muzyka pod względem estetycznym i lekarskim przez... D-ra med. Lwów, 1865, w 8-ce, str. 53. Ocena w Pam. nauk. warsz. 1866, T. II, str. 201—210.

Sturm Edward Adolf, ur. r. 1798 w Kaliszu, szkolne nauki odbywał w liceum warszawskim, ukończywszy nauki lekarskie w Berlinie 13 marca 1821 r., był lekarzem wojsk polskich, później praktykował w mieście rodzinnym.

De ulceribus artificialibus. Berolini, formis Brückelkianis, 1821, w 8 ce, str. 43. Diss. inaug.

Sturm Adolf Edward, syn poprzedzającego, ur. roku 1833 w Kaliszu, nauki gimnazjalne pobierał w Lesznie, lekarskie (1853—1857) w Wrocławiu, trudnił się wykonywaniem lekarskim w Kaliszu i zmarł tamże z suchot płucnych r. 1876.

De organo auditus cum organo visus comparato. Vratislaviae, typ. R. Lucae, 1857, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Sturm de Hirschfeld Ferdynand, lekarz korpusu kadetów za Stanisława Augusta, radca rady lekarskiej za Ks. Warszawskiego; 1816 r. obchodził jubileusz 50-letniego zawodu lekarskiego.

De aquae communis differentis, usu et viribus. Miero-Pragae, typis J. T. Hoechenberger, b. w. r. w 8-ce, str. 47.

Stürmer Teodor.

Zur Vermittelung der Extreme in der Heilkunde, von... Leipzig, E. Kümmer, 1837, w 8-ce, str. XVI, 448.

O wodach mineralnych w ogólności, a w szczególności o słucznych wodach mineralnych w instytucie warszawskim, z wyłożeniem wszelkich warunków, które przy ich użyciu zachować należy. Warszawa, nakł. Sennewalda, druk. Max. Chmielewskiego, 1838, w 8-ce, str. XIX, 198. Przyp. tow. lek. warsz.

Die Mineralquellen in der Natur und in Dr. Struve's Anstalten, das gewöhnliche Trinkwasser und mehrere Arzneistoffe. Zur Vermittelung der Extreme in der Heilkunde für Aerzte und Nichtärzte, von... Leipzig, E. Kümmer, 1839, w 8-ce, str. XVI, 188.

Uwagi mające na celu wykazanie użyteczności praclekarzy homeopatycznych. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 206).

Obłąkanie w skutku zagojenia zastarzałych wrzodów na gołeniaci. (Tamże, T. III, 1840, str. 19).

Stypinski J.

Pilocarpinum muriaticum jako środek wywołujący skurcze macicy. (Gaz. lek., 1882, Nr. 30).

Przepuklina sznurka pępkowego (Hernia funiculi umbilicalis). (Tamże, 1882, Nr. 35).

Suciłło Tomasz, ze Żmudzi.

Les aliénations mentales. Montpellier, 1830. These.

* Suersen W.

Poradnik pielęgnowania zębów i ust D-ra... dentysty z dodaniem niektórych uwag przełożył Aleksander Scheller (syn) Dentysta. Warszawa, nakł. wydawcy, 1868, w 8-ce, str. 78.

Sulcius Joannes, cracoviensis.

Theses medicae de arthritide et lithiasi ad disputandum propositae in florentissimo gymnasio pataviano. Patavii, 1619, w 4-ce, k. ul. 6. Ded. Wawrzyńcowi Gembickiemu, arcybiskupowi gnieźnieńskiemu.

Sulicki Jakób Teofil, ze Stopnicy.

Sprawozdanie o ruchu i postępie zakładu zdrojowego we wsi Solcu w roku 1865. (Tyg. lek., 1866, Nr. 4).

Opis zakładu wód mineralnych soleckich. (Tamże, 1867, Nr. 5—6).

Sprawozdanie z pory kąpielowej w zakładzie wód mineralnych soleckich w r. 1867. (Gaz. lek., T. IV, 1868, str. 723—727).

Toż, w r. 1868. (Tamże, T. VI, 1869, str. 679—687, 704—711, 727—731).

Toż, w r. 1869. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 836—839, 866—870).

Suligowski Felicyan, ur. 25 marca 1847 roku w Siedlcach, nauki gimnazjalne pobierał w Warszawie, Lublinie i Radomiu; medycyny słuchał w Warszawie (1864—1870). Początkowo był lekarzem szpitala więziennego w Janowie Ordynackim. W r. 1872 przeniósł się do Radomia, gdzie został lekarzem przy gimnazjum a nadto

r. 1879 objął urząd lekarza miejskiego i pomocnika inspektora lekarskiego gub. radomskiej. Oprócz obowiązków urzędowych i zajęć praktycznych, gorliwie pracuje na polu społeczném, ułatwiając młodzieży nabywanie nauki. W tym celu urządza teatru amatorskie na dochód ubogich niezniośców a nadto wypracował ustawę towarzystwa pomocy dla niezamożnej uczącej się młodzieży.

Wody mineralne w Sławinku. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIV, 1870, str. 18).

Kilka słów o działalności stowarzyszenia lekarzy w Radomiu w ciągu r. 1872. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 141—143).

Nieżył żołądka i kiszek u dziecka trzeci miesiąc życia liczącego. Drgawki 211 razy powtórzone. Wyzdrowienie. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 207—209).

Badanie ustroju i siły wzroku u młodzieży szkolnej. (Medycyna, 1882, Nr. 7).

Przypadek wrodzonego przemieszczenia trzewiów (Situs viscerum inversus). (Tamże, 1882, Nr. 14).

Mowy na pogrzebach: Śiękackińskiego, Gosławskiego, Helbicha.

Suligowski Lubomił, inżynier.

O kanalizacyi miast w ogóle, a m. Warszawy w szczególności. (Gaz. lek., T. VI, 1869, str. 689—693, 718—721, 733—736, 786—790).

O ulepszeniach dokonanych w kanalizacyi miast. (Tamże, T. X, 1871, str. 454—457, 501—503, 561—566, 601—603).

Sulikowski Teofil, rodem z Krakowa.

Essai sur les plaies de tête. Paris, 1836, w 4-ce, str. 36. Thèse.

Observation de superfétation ombilicale congénitale d'une petite fille de 14 ans, guérie au moyen d'une opération extraordinaire par Th. S. Paris, 1851, Nr. 134).

Toż, w osobn. odb. pod zmienionym tytułem:

Monstruosité par inclusion superfétation ombilicale congénitale d'une fille de 14 ans, guérie au moyen d'une opération extraordinaire par Th. S. Paris, 1852, w 8-ce, str. 15, 1 tabl.

Sulkowski Leon, rodem z Piotrkowa.

Essai sur Puréthrite. Montpellier, Martel, 1834, w 4-ce, str. 16. Thèse.

Sulżyński Marian.

Ueber die Wirkung des Alcohol, Chloroforms und Aethers auf den thierischen Organismus. Dorpat, C. Mattiesen, 1865, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Sumiński Teodor, ur. 1841 r. nieopodal

Chelmina, do gimnazjum uczęszczał w Chelminie, nauk lekarskich słuchał w Gryfii (1862—1866).

De apselaphesia, quod est primum symptoma degenerationis medullae spinalis. Gryphiae, 1866, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Surmiński Bernard.

Ein Beitrag zur Kenntniss der Wirkung des Nicotins und Atropins. (Zeitschr. f. rat. Med., 1869, XXXVI, zes. 3 i 4, str. 205).

Ueber die Wirkungsweise des Nicotin und Atropin auf das Gefässnerven-System und die Pupille. Erlangen, Druck d. Universitäts Buchdruckerei von E. Th. Jacob. 1877, w 8-ce, str. 45. Diss. inaug.

Surzycki Tomasz, um. 9 grudnia 1874 r. w Lublinie.

Opis ostatniej zagadkowej jego choroby podał Tetz w Gaz. lek. T. XVII, 1874, str. 413—415 i Głogowski tamże, T. XLVIII, 1875, str. 64.

Suski Feliks.

Quelques mots de la pourriture d'hôpital. Montpellier, M. Ducros, 1837, w 4-ce, str. 16. Diss. inaug.

Suszczyński Piotr.

Śmierć ot opijania (ostre otrawienie alkoholem) w sudebno-miediecinom odnoszeni. Moskwa, 1867, w 8-ce, str. 100. Diss. inaug.

Suszczyński Władysław, ur. 3 kwietnia 1846 r. stopień doktora medycyny uzyskał w Wrocławiu 1872 r.; umarł 1873 r. w skutek zachadzenia.

Beiträge zur Casuistik der Resection des Kniegelenks. Breslau, F. W. Jungfer, 1872, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Sutkowski Leon.

De arte cheiloplastica. Casani, 1847, w 8-ce. Diss. inaug.

Swarzeński Baruch, ur. w Kościanie 1842 r.

Die progressive Muskel-atrophie. Berlin, G. Schade, 1867, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Światosław, doktor, znajdował się w orszaku Władysława Jagiełły, gdy ten zjechał się ze swym bratem Skirgiełłą na łowach Skontarskich, 1387 r.

Por. Daniłowicza: Skarb. dypl. I, 267. Świeżawski: Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, 1879, str. 7.

Świątkowski Władysław Belina, rodem z Kongresówki, studia lekarskie rozpoczął w Warszawie, około 1860 r. słuchał wykładów klinicznych w Krakowie. W roku 1867 został docentem prywatnym na wszechnicy heidelbergskiej. W roku 1871 niósł pomoc rannym francuzom. Obecnie (od 1880) przebywa w Meksyku, gdzie jest bardzo czynny w redakcyi dziennika: La independencia medica.

Die Transfusion des Blutes in physiologischer und medizinischer Beziehung. Der medizinischen Facultät in Heidelberg pro vena legendi vorgelegt. Heidelberg, 1867, w 8-ce, str. VI, 156. Sprawozdanie podał prof. Skobel. (Przegl. lek., 1869, Nr. 17—18).

Nouveau procédé pratique de la transfusion du sang. Paris, Gauthier, 1869, w 4-ce, str. 4.

La transfusion du sang, appliquée au traitement des blessés. Mémoire présenté à Son Excellence le Ministre de la guerre. Paris, 1870, w 8-ce, str. 15.

De la transfusion du sang defibriné. Nouveau procédé pratique. Paris, 1871, w 8-ce, str. 69.

Toż, 2-e édit. Paris, Delahaye, 1873, w 8-ce, str. 50. Spr. Skobla. (Przegl. lek., 1871, Nr. 16).

Sept cas favorables de transfusion du sang defibriné. (Comptes rendus, T. LXXXIV, str. 202).

El magnetismo humano. (La independencia medica, 1880, Nr. 2).

Korespondencya z Meksyku. (Medycyna, 1883, Nr. 42).

Świda Jan, ur. r. 1835 w powiecie borysowskim gubernii mińskiej; nauki szkolne ukończył w Ślucku w r. 1854, uniwersyteckie w Moskwie r. 1859. Do r. 1863 doskonalili się za granicą w położnictwie i chorobach skóry. Lata 1864—1874 z woli

rządu przepędził wo Wschodniej Syberii. Od r. 1875 zajmuje się wykonawstwem lekaarskim w Wilnie. Oprócz wielu spostrzeżeń, ogłaszanych w protokołach wileńskiego towarzystwa lekarskiego, w roku 1862, w lipcu, wypowiedział w Wiedniu mowę o zasługach prof. Hebry, podczas uroczystości zawieszenia jego portretu w auli uniwersyteckiej. Przemówienie to drukowane było w społecznych dziennikach. Umarł w Wilnie w r. 1883.

Swiderski Felicyan Marcin, rodem z Litwy.

Diss. inaug. medico-practicae de coryza. Vilnae, 1819, w 8-ce, str. 26, kart 15.

Swiderski Kazimierz, ukończywszy gimnazjum w Słucku 1849 r. zapisał się do grona słuchaczy uniwersytetu w Kijowskiego w wydziale lekarskim. Otrzymał stopień lekarza 1855 przybył do Wilna, gdzie spełniał obowiązki ordynatora w szpitalach Siostr Miłosierdzia (Sawicz) i Św. Jakoba. W r. 1857 został mianowany lekarzem przy szkole powiatowej w Wilnie, a wkrótce objął obowiązki lekarza i nauczyciela medycyny popularnej w litewskim szematycznym seminarium.

Medycyna do powszechnego użytku zastosowana. Część I i II. Wilno, 1863, w 8-ce. Część I, str. XXI, 106. Część II, str. 165, kart 9. Ocenili Wüh. Farenhole w Tyg. lek., 1864, Nr. 2.

Swiderski Leon, dyplom doktora medycyny otrzymał w Marburgu r. 1880.

Ein letthal verlaufender Fall von Scorbut. Marburg, 1880, w 8-ce. Diss. inaug.

Przyczynki do anatomii patologicznej wylewów krwawych przy skorbutcie. (Według obszerniejszej niemieckiej rozprawy inauguralnej przez autora skrócone i w języku polskim nadesłane). (Przegl. lek., 1880, Nr. 35).

Swiderski Władysław, społeczny lekarz poznański, ur. 1824 roku, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu i Wrocławiu; medycynę słuchał (1849 — 1853) w Wrocławiu, Würzburgu i Berlinie.

De uteri inversione. Berolini, 1853, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Gorączka powrotna w Poznaniu (Febris (s. typhus) recurrens). (Przegl. lek., 1868, Nr. 40, 41. Klinika, 1868, T. III, str. 157, 173)

O niektórych przyrządach i lekach śródmaciecznych. (Klinika, T. IV, str. 36—38, 53—59, 70—75). Toż. Poznań, Żupański, 1869, w 8-ce, str. 24.

Podskórne wstrzykiwania wyciągu wodnego sporzysu żynięgo w długotrwałem zapaleniu macicy. (Klinika, T. IV, str. 325—328).

Pląsawica-taniec św. Gwidona czyli Wita (Chorea minor s. Anglorum s. Sydenhami-Choreomania-Seelotrybe). (Tamże, T. V, 1869, str. 49—53, 65—68, 81 do 87).

Dalsze poszukiwania nad wstrzykiwaniem podskórnem ergotyny w długotrwałem zapaleniu macicy, w zbroczeniach tężcie i w krwotokach. (Tamże, T. VI, 1870, str. 65—70, 81—85).

O długotrwałem zapaleniu macicy (metritis chronica) mianowicie o jego przyczynach i sposobie leczenia. Poznań, nakł. autora, druk. Kraszewskiego

w Dreźnie, 1870, w 8-ce, str. IV, 66. Ocenili Maduriewicz w Przegl. lek., 1870, Nr. 4).

Subcutane Injectionen von Ergotin gegen Gebärmutterleiden. (Berl. klin. Wochenschr., 1870, Nr. 50 u. 51).

Uwagi dotyczące się podskórnego zastrzykiwania wodnego wyciągu sporzysu (extractum secalis cornuti, ergotinum) w niektórych chorobach macicy. (Przegl. lek., 1872, Nr. 39, 40).

Na posiedzeniach poznańskiego tow. przyjaciół nauk odczytał 1863—1865 dwie rozprawy, które drukowane nie były:

O wpływie patologii cellularnej na postęp nauki lekarskiej.

O dzisiejszym stanowisku sztuki lekarskiej opartej na badaniach najznakomitszych autorów tegoczesnych jako to: Virchowa, Traubego i wielu innych.

Świeca Henryk, społeczny lekarz warszawski.

Dwa wypadki wrzodu śledziony zakończone zupełnem wyzdrowieniem chorego. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 211—213).

Świerczewski.

Zur Physiologie des Kernes und Kernkörperchens der Nervenzellen des Sympathicus. Praca dokonana wspólnie z d-rem Tomsa. (Centralbl. f. d. med. Wissenschaft, 1869, str. 641).

Świerż Tomasz.

Dwa przypadki czarnej krosty u człowieka. (Przegl. lek., 1879, Nr. 12).

Świerżbiński Romuald.

Rozwój społeczeństwa rzymskiego. Warszawa, druk. Orgelbranda, 1870, w 8-ce, str. 526.

Czy ludzie od małp pochodzą? Warszawa, Orgelbrand, 1871, w 8-ce, str. 19.

Dławiec (Croup) i jego niezawodne leczenie, wyczerpnięte z 268 własnych spostrzeżeń, ze wskazaniem dla rodziców: jak od niego dzieci ochronić, jak go poznać i jaką ma być pierwotna pomoc do przybycia lekarza. Warszawa, M. Orgelbrand, 1871, w 8-ce, str. 18.

Je jest prawdy w dziele Darwina. „O początkach odmian?” Warszawa, Orgelbrand, 1873, w 8-ce, str. 23.

Suchoty i ziarnica (phthisis caseosa et granulosa) przedstawione wedle najnowszych badań z leczeniem opartem na własnych postrzeżeniach. Warszawa, Orgelbrand, 1875, w 8-ce, str. 31.

Wiara Słowian z obrzędów klechd, pieśni ludu, gusiel, kronik i mowy słowiańskiej wkrzeszona. Warszawa, druk. S. Orgelbranda synów, 1880, w 8-ce, str. 42.

Uroczysko dziewicze. Warszawa, druk. E. Skiwskiego, 1881, w 8-ce, str. 2 nl. i 134.

Świerżbiński, z Elizawetogrodu.

O cholery w Elizawetogrodzie i w Balcie. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 85—89).

Wągrowiec na wypukłości lewej półkuli mózgu. (Tamże, str. 257—260).

Plonica w ciągu 18 godzin zakończona śmiercią. (Tamże, T. XV, 1873, str. 26—28).

Światlicki Stanisław, ur. na Litwie 26 lutego 1840 r., ukończywszy nauki gimnazjalne w Radomiu 1857 zapisał się w poczet uczniów akademii medyko-chirurgicznej w Warszawie; w r. 1863 zmuszony był udać się za granicę, gdzie (przeważnie w Heidelbergu) kończył literackie studia. W r. 1865 wrócił do kraju, 1867 r. został asystentem kliniki lekarskiej w Warsza-

wie i na tém stanowisku pozostał pięć lat. Umarł 15 stycznia 1874 r.

Marskość wątroby (cirrhosis hepatis). Przewlekłe zapalenie niaższu nerek (Nephritis parenchymatosa s. Morbus Brightii chronicus). Przewlekły katar żółtądku i kiszek (Gastro-enteritis chronica). Katar przewlekły oskrzeli (Bronchitis chronica). Spostrzeżenie na klinice prof. Chałubińskiego (Alcoholismus). (Klinika, 1866, str. 18—26).

Charłactwo pominicze. Zanik wątroby. Wodna puchlina jamy brzusznej. Katar przewlekły żółtądku i kiszek. Z kliniki prof. Chałubińskiego. (Tamże, 1867, str. 285—294).

Ostra gruźlica prosówkowa (tuberculosis miliaria acuta). (Tamże, T. II, 1867, str. 141—146).

Ostry katar żółtądku i dwunastnicy. Żółtaczka kataralna. (Tamże, 1868, str. 373—379).

Kilkakrotnie napady zgorzeli płucnej. Wytworzenie się w skutek téjże jamy w szczycie płuca lewego, zabliznienie i zupełne wyzdrowienie. (Tamże, T. VIII, 1871, str. 257—263).

Przełożył: A. Legroux: Działanie fizyologiczne narpastnicy. (Dodatek do Kliniki, 1867, str. 40—77).

Świetlik albo ze Swietlik Jan, około 1440 r. był profesorem nauk lekarskich w akademii krakowskiej.

Rękopis: Collectorium in parte practica medicinae completum 1443.

Por. Rocz. wyd. lek. II. 45. III, 437. Oettinger... str. 82.

Świetlik Jakób, z Poznania, lekarz, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie 1505 i 1508 r.

Por. Oettinger... 146.

Świetlik Maciej, chirurg warszawski; biegłością, łagodnym obejściem i troskliwością zjednał sobie ogólną wziętość. Um. w Warszawie 1552 r.

Por. Monum. Sarmat. 251.

Świeżawski Ernest, Sulimczyk, nie lekarz.

Przyczynki do dziejów medycyny w Polsce. I. Radzław lekarz Bolesława Wstydlwego. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 13—20).

II. Z toksykologii polskiej przed XIV wiekiem. (Tamże, str. 278—293).

III. Medycy, o nich opinia i ich honoraria w XIV i na początku XV wieku. (Tamże, str. 551—558).

IV. Szpitale w Polsce z XIII wieku, fundacyi lub uposażenia rodziny i samego Władysława Łokietka. (Tamże, T. LXXIV, str. 1—7).

V. Żony doktorów. (Tamże, str. 7—14).

VI. Jan Radlica, doktor medycyny, biskup i kanclerz. (Tamże, str. 441—445).

VII. Przemyot w wieku XIV i XV. (Tamże, str. 445 do 457).

VIII. Doktorzy i doktorka z czasów Kazimierza W-go. (Tamże, T. LXXV, 1879, str. 1—3).

IX. Chorzy z czasów Władysława Jagiełły. (Tamże, str. 3—6).

X. Doktorzy za Władysława Jagiełły. (Tamże, str. 7—9).

XI i XII. Nierząd w Polsce do XV wieku włącznie. (Tamże, str. 586—625. T. LXXVI, 1880, str. 317 do 332).

XIII. Gwałt doraźny. (Tamże, str. 332—353).

XIV. Nierząd właściwy. (Tamże, str. 879—892).

Niektóre warunki hygieniczne w dawniej Polsce. Do wieku XV. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 5).

Z higieny publicznej (głównie Krakowa) w XIII—XV wieku. (Tamże, 1878, Nr. 23).

Warunki higieniczne małżeństw, w XII—XV wieku. (Tamże, T. II, 1879, Nr. 3).

Wodociągi miejskie w Pilźnie, Plocku i Krośnie, w XVI wieku. (Tamże, 1879, Nr. 12).

Przyczynki do dziejów medycyny w Polsce. I. Warszawa, druk. Ziemięwicza i Noakowskiego, 1879, w 8-ce, str. 137, 1 nl. Odb. z Pam. tow. lek. warsz. i dwutygodnika Zdrowie.

Przyczynki do dziejów medycyny w Polsce. Doktor magister Mikołaj i szkoła poznańska wyższa. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 749 do 762).

Razem z Kazimierzem Wendą (aptekarzem) wydał: Materiały do dziejów farmacyi w Polsce od czasów najdawniejszych do chwili bieżącej zebrali ze źródeł niebrukowanych: Ernest Sulimczyk Świeżawski magister b. Szkoły Głównej i Kazimierz Wenda członek Tow. farmae. warszawskiego i chem. w Paryżu. Osobn. odb. z Pamiętnika farmaceutycznego. Zeszyt I. I. Apteki zakonne. II. Apteka w nienaukowym znaczeniu. III. Apteka jako officina sanitatis. Warszawa, 1882, w 8-ce, str. 136. Zeszyt II. IV. Urządzenia aptekarskie. Tamże, 1883, w 8-ce, str. 224.

Święcicki Karol, rodem z Witebska, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 18 grudnia 1837 r.

Essai sur la cystide catharrhale aiguë. Montpellier. Martel, 1837, w 4-ce. Thèse.

Święcicki Tadeusz, ur. r. 1826 w Oczkowicach nieopodal Rawicza, szkolne nauki pobierał w Poznaniu, medycyny uczył się (1846—1850) w Wroclawiu, Wiedniu i Berlinie. Praktykował w Szremie, gdzie życia dokonał.

De syphilide tertiaria. Berolini, Schlesinger, 1850, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Święcicki Heliodor, syn poprzedzającego, ur. r. 1854 w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w Szremie; nauk lekarskich słuchał (1873—1877) w Wroclawiu, gdzie dłuższy czas pracował w instytucie fizyologicznym prof. Heidenheina. Następnie był lekarzem w zakładzie położniczym imienia Elżbiety w Poznaniu. W towarzystwie przyjaciół nauk, którego zarządu jest członkiem, przez dwa lata sprawował urząd sekretarza wydziału lekarskiego, obecnie jest asystentem kliniki ginekologiczno-położniczej w Erlangen.

Untersuchung über die Bildung und Ausscheidung des Pepsins bei den Batrachien. (Pflüg. Arch., 1876, Bd. XIII, Heft 9, str. 442).

Historisch-kritische Beleuchtung der Pflege der Kinder bei den Griechen. Erster Theil einer von der Breslauer medicinischen Facultät gekrönten Preisschrift. Breslau, Lindner, 1877, w 8-ce, str. 38.

Medycyna, lekarze i ich stanowisko w społeczeństwie narodów najdawniejszych. Poznań, członkami H. Schmeddiego, 1879, w 8-ce, str. 13 i 1 nl. Odbitka z Przegl. lek. 1879, Nr. 7 i 8).

Przyczynki do ważności skarabów w historii egipskiej. (Rocz. tow. przyj. nauk pozn., T. XI, 1881).

Na czém polega zwolnienie tętna u położnicy? Gaz. lek., 1883, Nr. 10).

Przypadek znacznego zrośnięcia błony doczesnej z kosmówką i owodnią w ujściu wewnętrznym szyj macicznej. (Tamże, 1883, Nr. 21).

Wpływ piperydyny na skurcze pochwy. (Tamże, 1884, Nr. 16).

O nieorganicznych składnikach prawidłowych odchłódw pógowych. (Tamże, 1884, Nr. 18).

Przyczynę do etiologii przedwczesnego obumarcia płodu. (Tamże, 1884, Nr. 21).

O unerwieniu pojedynczych odcinków pochwy u królika. (Tamże, 1884, Nr. 23).

O wpływie koniiny i niektórych przetworów sporyszu na skurcze pochwy. (Tamże, 1884, Nr. 25).

Swirski Adam, wychowaniec wszechnicy Jagiellońskiej, praktykował w Jasle; w letnich miesiącach przebywał, jako lekarz zdrojowy w Iwoniezu, gdzie 23 lipca 1883 roku życia dokonał.

Kilka słów o zakładzie żentyczny-leczniczym w Kulaszem. Lwów, 1878, w 8-ce, str. 10.

Iwoniez jako zakład zdrojowo-kąpielowy i jego środki lecznicze. Jasło, nakł. Zakładu, druk. L. D. Stoegera, 1880, w 8-ce małej, str. 79 i mapka cynograf.

Iwoniez, zakład zdrojowo-kąpielowy, podręcznik dla podróżujących. Jasło, nakł. Zakładu, druk. L. D. Stoegera, 1881, w 8-ce małej, str. 13 i 1 n.

Toż, tamże, 1883, w 8-ce, str. 13 i mapa.

Iwoniez w r. 1881. Jasło, 1882, w 8-ce, str. 48.

Switzyn Aleksander Marcin, ur. r. 1837 w Warszawie, do gimnazjum uczęszczał w Kownie, medycyny od r. 1858 słuchał w Królewcu, później w Berlinie.

De tubae Eustachii catheterismo. Berolini, 1867, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Swosowice, obacz: Broniewski (1869); Dietel; Lech Al.; Torosiewicz T.

Sybilla Dorota, małżonka Jana Chrystyana, księcia na Lignicy i Brzegu, rodem polka (Zgorzelecka), ur. 1590 r., um. 1625 roku; opiekunka ciężarnych i rodzących, napisała po polsku i niemiecku:

Prosta rada dla niewiast ciężarnych i rodzących także i w innych słabościach, szczególnie na wsi, do użytku. Wydana przez dwie mało wiedzące niewiasty D. S. i M. F. (Małg. Fuss).

Por. Gąsiorowski: I, 352. Maciejowski: II, 653, twierdzi, że Sybilla Dorota była Niemką.

Syciano Józef, ur. 10 czerwca 1824 roku w gub. witebskiej, nauki gimnazjalne pobierał w Połocku i Mohylowie; medycyny słuchał (1846 — 1851) w Moskwie. W latach 1851 — 1855 zajmował się praktyką lekarską w gubernii kurskiej. W roku 1856 promował się do stopnia doktora medycyny w Moskwie. Następnie praktykował w Zemetczyniu, w gub. tambowskiej, skąd przeniósł się do Charkowa, gdzie został docentem uniwersytetu.

De febris intermittens curatione. Mosquae, 1856, w 8-ce, str. 72. Diss. inaug.

O przysłuchu i pukaniu jako środków rozpoznawania chorób płucnych. (Uwagi wywołane przez artykuł Orkisz p. t. „Zapalenie płuc.” Tyg. lek., 1858, Nr. 10, 11). (Tyg. lek., 1858, Nr. 25).

O leczeniu chorych (szczególnie na zinnie) w włościańskim szpitalu tambowskiej gub. w r. 1857. (Tamże, 1858, Nr. 32, 33, 35, 36).

Postrzeżenia lekarskie w szpitalu i praktyce prywatnej gub. tambowskiej, w pow. Morszańskim w ciągu r. 1858 zebrane. (Tamże, 1860, Nr. 7, 11—13, 34—37).

Postrzeżenia i doświadczenia dotyczące zastosowania elektryczności do terapii. (Tamże, 1860, Nr. 40—43, 1861, Nr. 2).

O padaczkę i leczenia jej, jako też i innych cierpień, za pomocą elektryczności. (Uwagi wywołane przez artykuł p. Żagiel'a „Leczenie elektrogalwanizmem padaczki i innych cierpień nerwowych.” Tyg. lek., 1860, Nr. 25). (Tamże, 1860, Nr. 46).

Poród trudny. (Tamże, 1860, Nr. 49).

Postrzeżenia i doświadczenia dotyczące zastosowania elektryczności do terapii. (Tamże, 1862, Nr. 43).

Przy jakich warunkach można wykonywać perforacya główki. (Tamże, 1862, Nr. 46).

Ueber die Wirkung des galvanischen Stromes auf das Gehörorgan. (Arch. f. klin. Med., 1867, Nr. 6 do 24).

Eine Amputation des rechten Beins durch Blitzstrahl. (Berl. klin. Wochenschr., 1868, Nr. 21).

Ueber die antiphlogistische Wirkung des galvanischen Stromes. (Tamże, 1869, Nr. 22).

Amputation of a leg by lightning. (Med. Times and Gaz., 1869, April 3, str. 363).

O fizjologicznych osnovaniach primienienia elektricizma k lečeniu bolezniej. docent elektrotierapii pri Charkowskom uniwersitetie. Charkow, 1870, w 8-ce, str. 53.

Nadto podał wiele artykułów do gazet rosyjskich (Moskowskij żurnal, Moskowskaja medicinskaja gazeta).

Syfilografia nowoczesna. (Ob. Kulski).

Sylwester, lekarz z drugiej połowy XVI stolecia; chwalony jako okulista.

Por. Grabowski: Staroż. hist. polsk. II, 472.

Symonowicz Roman, ur. na Litwie 1768 roku, stopień doktora filozofii otrzymał w akademii wileńskiej 1789 r. Od r. 1791 był nauczycielem w gimnazjum, a od 1797 roku adjunktem w uniwersytecie i wykładał do r. 1803 anatomię i fizjologię. W r. 1801 uzyskał stopień doktora medycyny. W roku 1803 — 1805 odbywał podróże po Niemczech i Węgrzech w celu mineralogicznem. Powróciwszy do Wilna, uczył aż do zgonu mineralogii. Umarł 19 stycznia 1813 r. Wydał:

O stanie dzisiejszym mineralogii. Wilno, nakł. i druk. J. Zawadzkiego, 1806, w 8-ce, str. 188.

Odpowiedź na pismo p. t. Uwagi na pismo R. Symonowicza o dzisiejszym stanie mineralogii przez ks. Jundziłła. Wilno, J. Zawadzki, 1806, w 8-ce, str. 155.

Nomenklatura mineralów pojedynczych czyli oryginalnostychno-mineralogiczna przez ś. p. R. Symonowicza w największej części wypracowana a przez jego ucznia M. Bogatkę wedle tegoczesnego Wernera układu dokończona. Wilno, 1815, w 8-ce, str. 28, VIII, k. 4.

Por. Encykl. powsz. XXIV, 463.

Synogowicz Edward, ur. r. 1838 w Poznaniu, do medycyny przykladał się w Berlinie i Wrocławiu.

De placentia praevia. Vratislaviae, 1865, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Synowski Tomasz Józef.

Theses inaugurales. Cracoviae, 1830, w 8-ce, 1 k. (12 tez).

Syrawatka, lekarz w zakładach hutniczych w Zakopanem.

O skutkach lekarskich dostrzeżonych z użycia kąpieli w Jaszczurówce. (Roczn. tow. nauk krak. T. VI, 1862, str. 8.

Syreński Szymon (Syrenius Sacranus), urodzony w Oświęcimie w r. 1541, z ojca Mikołaja. W r. 1560 w liczbę uczniów akademii krakowskiej zapisany; w naukach lekarskich ćwiczył się pod przewodnictwem Zawadzkiego zwanego Picus; w 1569 uzyskał stopień doktora filozofii. Odbył później podróż po Węgrzech, Niemczech, Szwajcaryi; w wędrówce tej zbierał wiadomości o ziołach w ogrodach botanicznych. Doktorem medycyny został w Padwie. Po powrocie do ojczyzny, w celu zapoznania się z florą krajową zwiedził południowe prowincje polskie; z innych stron kraju otrzymywał wiadomości od biegłych w botanice mędzów. W r. 1590, 5 lipca za rektorstwa Piotra Gorczyńskiego był przyjęty do grona profesorów akademii krakowskiej. Zachęcony przez przyjaciela swego i kolegę Walentego Fontaniego opracował zieleń, którego druk rozpoczął, na co stracił szczyt swój majątek. Umarł w Krakowie 29 Marca 1611 r. Wiekopomne dzieło Syreńskiego wydał Gabryel Jończy, kosztem Anny Jagiellonki w Krakowie 1613 r.

Quaestio pro incorporatione sui inter professores med. ad disputandum proposita. Cracoviae, 1590, 4-ec.

Zieleń, herbarzem z języka łacińskiego zowią, to jest opisanie własne imion, kształtu, przyrodzenia, skutków y moey zioł wszelakich drzew, krzewin y korzenia ich, kwiatu, owoców, soków, miążg y żywicy y korzenia do potraw zaprawowanych; także trunków, syropów, wodek, lektwarów, konfektów, win rozmaitych, prochów, soli z zioł czynionej; masel, plastrow; przytym o ziemiach y glinach różnych, o kruscach, perlach y drogich kamieniach. Też o zwierzętach czworonogich, czolgaących, ptastwie, rybach, y tych wszystkich rzeczach, które od nich pochodzą: od Dioskorida z przydanem y dostatecznym dokładem z wielu innych o tej materii piszących, z położeniem własnych figur dla snadniejszego ich poznania y używania ku zachowaniu zdrowia tak ludzkiego iako y bydźcego, y chorób przypadłych odpędzenia, z wielkim dążeniem y z rozsądkiem. Polskim językiem zebrany y na ośmioro ksiąg rozłożony. Księga lekarzom, aptekarzom, cyrulikom, barbirozom, roztrucharzom, końskim lekarzom, mastaleczom, ogrodnikom, kuchmistrom, kucharzom, synkarzom, gospodarzom, miankom, panion, pannom y tym wszystkim którzy się kochają y obierają w lekarstwach. Pilnie zebrane a porządnie spisane przez D. Simona Syreniusza. Cracoviae, w drukarni Bazylego Skalskiego, 1613, fol., kart n. 4, str. 1540, episu ark. 12 i 8, 664 figur. Przedmowa wydawcy G. Jończyego. Na stronie 1536 rozprawa: O żydziach rzecz krótka. O srogim okrucieństwie niewiernych żydów, którym się na dziesiątkach chrześcijańskich, z dawnego y wszelkiego postanowienia, co rok pastwią, świadectwa z poważnych y wiarygodnych pisarzy przez D. Symona Syreńskiego, Medyka krakowskiego zebrane.

Toż, wydanie drugie. Warszawa, 1632, w 8-ec (zapewne skrócone).

W bibliotece hr. Tolstoja w Moskwie znajdował się rękopis Syreńskiego: „O prostych lekarstwach z Dyoskorydosa i wielu innych.“ 2 części z rysunkami roślin.

Por. Szopowicz: Vita Simonis Syrenii Sacrani. Roczn. wyd. lek. II, 47, 57. Dykeyon. biogr. powsz. II, 341. Wiszniewski: IX, 544. Gąsiorowski: I, 320, 324.

Syrski Szymon, ur. we wsi Lubnie w Galicyi 24 Października 1829 r., do szkół publicznych uczęszczał w Jasle, Przemyślu i Krakowie, gdzie następnie wstąpił na wydział lekarski. Bez względu, że do ukończenia medycyny brakowało mu tylko jednego półroczka, S. opuścił Kraków i udał się do Londynu z zamiarem zaciągnięcia się do służby lekarskiej w kompanii wschodnio-indyjskiej. Zawiedziony w swych nadziejach, zaniechał powziętego zamiaru i przybył do Wilna, gdzie przyjął obowiązki urzędnika i lekarza w jednym z oddziałów francuzkiego towarzystwa budującej się wówczas drogi żelaznej warszawsko-petersburskiej; zajmował się niwelacją na przestrzeni między Dynaburgiem i Mitawą. W r. 1859 wyjechał do Petersburga złamany do Londynu a nakoniec do Wiednia, gdzie ukończył wydział lekarski. Ostateczny jednak egzamin złożył dopiero 1864 roku, przebywając podczas czteroletniej przerwy częścią w Warszawie, częścią na Wołyniu. Z Wiednia udał się do Włoch a stamtąd do Paryża, gdzie uczęszczał na wykłady medycyny, nauk przyrodniczych, ekonomii politycznej i rolnictwa. W roku 1866 przybył do Warszawy, z zamiarem starania się o miejsce docenta anatomii porównawczej i w tym celu złożył wydziałowi lekarskiemu Szkoły Głównej rozprawę: Porównanie kończyn człowieka z kończynami małpy. Sam zaś udał się do Włoch. Wezwany przez Szkołę Główną do odbycia prelekcji wstępnej, nie stawił się do Warszawy, gdyż powracając z Włoch przyjął ofiarowaną sobie posadę dyrektora muzeum historii naturalnej w Tryeście. W r. 1868 uczestniczył w wyprawie zarządzonej przez Rząd austriacki do Indyi Wschodnich, jako sprawozdawca z działu rolnictwa i jedwabnictwa. Na wystawie powszechnej wiedeńskiej zwracały ogólną uwagę plody morza adryatyckiego, wystawione przez Syrskiego na sucho. Akwaryum wiedeńskie zwierząt morskich jest także dziełem Syrskiego. W r. 1875 objął katedrę zoologii we Lwowie i tam 13 stycznia 1882 r. życia dokonał. S. był współpracownikiem Encyklop. powszechnej Orgelbranda.

L. Wolowski i jeden z jego wykładów ekonomii politycznej w Conservatoire des arts et des metiers. (Dziennik polski).

W Wiener med. Wochenschrift: Rozprawa o której już wyżej mówiliśmy. Listy z podróży do Włoch i Francji, obejmujące rzeczy dotyczące medycyny

i higieny. O medycynie europejskiej w Japonii (1870).

Nadto wiele artykułów w rocznikach muzeum tryesteńskiego, w miesięczniku tow. rolniczego tryesteńskiego, gazecie rolniczej ministerstwa austriackiego, w Triester Zeitung.

W sprawozdaniu z wyprawy austriacko-węgierskiej do Siamu, Chin i Japonii wydanem w Wiedniu 1872 r., oprócz ogólnego współudziału, opracował szczegółowo dział rolnictwa i jedwabnictwa.

Ueber die Reproduktionsorgane der Aale. (Wien. akad. Sitzungsber., 1874, I Abth., str. 315).

On the reproductive organs of eels. (Ann. mag. nat. hist., 1875. Vol. 15, Nr. 88). Biblioth. univers. de Genève, 1875, 15 Febr. p. 163.

Toż, w osobn. odb. Wien, Gerold's Sohn, 1874, w 8-ce, str. 12, 2 tabl.

Ergebnisse von Untersuchungen der Geschlechtsorgane von Knochenfischen. Kosmos I. Lemberg, 1876.

Zyciorys Syrekiego znajduje się w Tygodniku ilustrowanym z 1874 r. w Nr. 335, 336.

Sysak G., lekarz szpitala w Zebrzydowicach.

Przypadek osutki pęcherzykowej z przebiegiem ostrym u chorego z kłą wczesną. (Przegl. lek., 1882, Nr. 8).

Syxt (Sixtus) Erazm, urodzony we Lwowie, gdzie od dawnego czasu znaną była jego rodzina (przodkowie Syxta zwali się Mrzygłodami), z nauk filozoficznych otrzymał stopnie w Krakowie 1593 i 1596 roku, medycynę prawdopodobnie uczył się we Włoszech; w r. 1627 obrany rajcą i lekarzem m. Lwowa, następnie w akademii zamojskiej przedmiotów lekarskich nauczał. Znany był z wielkiej dobroczynności. Umarł około 1635 r. Z dzieł jego lekarskich znane są (pisał bowiem i dzieła inné treści, nawet poetyczne):

O cieplach we Sile Ksiąg troje przez Erazma Syxta filozofii i medycyny doktora napisanych. Trzecią księgę czytaj zaraz, opuściwszy dwie, jeśli się nie chcesz bawić długimi dyskursami. Zamość, w drukarni Akademii drukował Chryzostoph Wolbromczyk, R. P. 1617, w 4-ce, kart. II, 8, str. 206. Przyp. Janowi Hr. z Ostroroga wojewodzie Poznańskiemu.

Toż, edycja druga. W Warszawie i Lwowie, kościem Krzysztofa Radziwiła u Jana Augusta Pozera, 1780, w 4-ce, str. 407. Złomaczeniem łacińskiem dokonanem przez Józefa Minasowicza kanonika kijowskiego i Wawrzęca Mitzlera de Kolof.

Commentarius medicus in L. Annaei Senecae opera. Leopoldi in of. Jo. Szelligae, 1627, w 4-ce, str. 106, 3 kartki.

Commentarius in librum Herculis Saxoniae de plica polonica. Dzieło to zaginęło; wspomina o nié m autor w poprzednim.

Por. Chodyniecki: Hist. m. Lwowa 414. Gąsiorowski: I, 336. Pam. lek. warsz., 1828, I, 77. Zubrzycki: Kronika Lwowa 265. Dykeyon. biogr. powsz. II, 318. Jecher: Obraz bibl. I, 37, 66, 168. Wiszniewski: IX, 566. Muczkowski: Liber promot. 242, 247.

Syxt Tomasz, syn Erazma, ur. we Lwowie, ukształcony w umiejętnościach lekarskich w Krakowie i za granicą, wcześniej bardzo (1631) życia dokonał.

Por. Lib. promot. 296.

Szablewski Stanisław, nauki lekarskie ukończył w Dorpacie r. 1858. Praktyko-

wał w Nieświeżu, gdzie w marcu r. 1883 życia dokonał, pozostawiając po sobie pamięć zacnego filantropa.

Quaedam de collodi virtutibus disquisitiones. Dorpati, 1858, w 8-ce, str. 26. Diss. inaug.

z Szadka Jan, syn Prokopa, lekarz, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie 1495 i 1499 r. Umarł w Poznaniu 1517 r.

Por. Oettinger... 93.

z Szadka Mikołaj.

Naznamionowanie dzienne miesiaczow nowych, pełnych a przytym czasow dobrych ku krwi wypuszczeniu, baniek, lekarstwa, szczepienia y siania etc. Mistra Mikołaja Szadka. Lata od narodzenia Jezu Krysta syna bożego 1525. (Kalendarz ścienny).

Szafkowski Ludwik Rufin, rodem z Grodna, stopień doktora medycyny otrzymał w Montpellier 6 sierpnia 1836 r.

Essai sur la vaccine. Montpellier, J. Martel, 1836, w 4-ce, str. 20. Thèse.

Recherches sur les hallucinations au point de vue de la psychologie de l'histoire et de la médecine légale. Montpellier, Bordeaux, Paris, Lyon, 1849, w 8-ce, str. 296.

Szafranec Grodecki.

Sur les symptomes de différentes formes de la pleurésie. Berne, 1839, w 8-ce. Diss. inaug.

Szalaj J. W.

Przewodnik dla podróżujących do wód szczawnickich. Kraków, druk. Czasu, 1837, w 8-ce, str. 30. (Po polsku, po francuzku i po niemiecku).

Toż, wydanie drugie. (Tamże, 1859, w 12-ce, str. 32).

Szalay Adolf, ur. na Wołyniu, początkowo nauki pobierał w gimnazjum rowieńskiem, medycynę uczył się w Warszawie (1860 — 1864) a następnie w Krakowie (1864—1867). W r. 1867 osiedlił się w Radomsku, gdzie i czerwca 1876 r. życia dokonał, przeżywszy lat 38.

Szałajkowski Aloizy Antoni.

De examine in morbis infantum nec non de luxatione spontanea. Cracoviae, typ. Czechanis, 1834, w 8-ce, str. 93. Diss. inaug.

Szamowski.

De ligatura oesophagi sensu physiologia et medico forensi. 1857.

z Szamotuł Szymon, stopnie filozoficzne uzyskał 1513 i 1516 a r. 1527 wraz z Adamem z Brzezina i Mikołajem Sokolnikiem stopień doktora medycyny, po raz pierwszy w Krakowie udzielił, czas niejaki był nadwornym lekarzem Izabelli królowej węgierskiej, 1542 r. obrany został profesorem do wykładu przedmiotów lekarskich w akademii krakowskiej.

Por. Muczkowski: Lib. promot. 156, 181. Rozen. wyd. lek. III, 445.

z Szamotuł Wojciech, promowany 1485 roku za dziekanstwa Wojciecha z Brudzowa do stopnia bakałarza, a 1488 r. do stopnia magistra nauk wyzwolonych, był nadwornym lekarzem królowej Elżbiety, żony Kazimierza Jagiellończyka, profesorem astrologii i astronomii w akademii krakow-

skich, 1498 r. dziekanem wydziału filozoficznego. Umarł 1507 r.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 437.

Szancer Jakób, ur. 15 marca 1793 roku w Olkuszu, nauki szkolne i lekarskie odbywał w Krakowie. W r. 1813 niósł pomoc w Częstochowie rannym francuzom. Później przebywał w Brzozach, Trzmielowie, Chrobrzu. Umarł w Radomiu 13 kwietnia 1857 r.

Siedzenie szwów czaszki. (Tyg. lek., 1849, Nr. 50).

Szancer Leon, ur. r. 1802 w Sobkowie, do gimnazjum uczęszczał w Krakowie, gdzie również odbywał nauki lekarskie. W r. 1831 został lekarzem batalionowym w 8 pułku piechoty liniowej wojska polskiego, później przeszedł do pułku artylerii konnej. W bitwie pod Ostrołęką zdobył sobie krzyż złoty *virtuti militari*. W bitwie pod Wola, objawszy dowództwo po zabitym pułkowniku, ciężko był ranny. Po upadku powstania osiadł w Opatowie. W r. 1863 przeniósł się do Krakowa, gdzie zycia dokonał r. 1880.

Szancer Stanisław, syn Jakóba, ur. roku 1818 we wsi Brzozie, w powiecie opoczyńskim, nauki lekarskie ukończył w Wilnie 1842 r. Początkowo zajmował się wykonawstwem lekarskiom w Bendzinie; tu za jego staraniami w celu zapewnienia pomocy lekarskiej liczny robotnikom fabrycznym i rolnym, uorganizowano odpowiednie apteczki wiejskie, urządzono systematyczne objazdy lekarzy. W tym czasie opracował S. projekt urządzenia szpitali miejskich w całym kraju i przedstawił go ówczesnej władzy lekarskiej, ale bez skutku. W 1849 roku przeniósł się na mieszkanie do Piotrkowa. Rozległa praktyka nie stawiała mu na przeszkodzie, ciałemu zajmowaniu się nauką; dał on popęd do urządzenia stałych zebrań lekarzy, a protokoły posiedzeń sam spisywał. Um. 21 maja 1876 r.

Febris intermittens depuratoria. (Tyg. lek., 1847, Nr. 21)

O słyhać o Rademacherze na prowincyi? (Tamże, 1848, Nr. 10).

Wstrząśnienie mózgu. (Tamże, 1852, Nr. 2).

Febris intermittens. Ecclampsia. Tasia. (Tamże, 1856, Nr. 29).

O obrzezaniu u Izraelitów (Circumcisio judaeorum). (Tamże, 1867, Nr. 23—29).

Kilka słów w kwestyi powtórnego szczepienia ospy. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 13—14).

Tak zwany Vaginismus. (Tamże, T. XI, 1871, str. 124—127, 141—142).

W rękopisie zostawił.

Kurs higieny — wykładany na pensyi prywatnej. O kąpielach — odczyt niiany na rzecz osad rolnych w r. 1875.

Szancer Bernard, spółczesny lekarz warszawski, rodem z Pińczowa, do gimnazjum uczęszczał w Piotrkowie, nauk lekarskich słuchał w Warszawie (1861—1866).

Echinococcus der Gebärmutter bei einem 12 jährigen Mädchen. (Zeitschr. f. Geb. u. Gyn., 1879, Bdi IV).

Szarzyński Stanisław, ur. r. 1819 w Janowie na Szląsku, nauki gimnazjalne odbywał w Gliwicach, lekarskie (1838 — 1843) w Wrocławiu. Dyplom doktorski otrzymał r. 1844 w Berlinie.

De secali cornuto ejusque viribus nocentibus et salutaribus. Berolini, 1844, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

Szaster Mikołaj, stopień bakałarza nauk wyzwolonych otrzymał r. 1741 w Krakowie, dyplom doktora filozofii i medycyny osiągnął w Rzymie. Około r. 1756 wykladał terapią w akademii Jagiellońskiej.

Por. Muzkowski: 400. Acta literaria Mitzlera: 1755, str. 283.

Szaster Jan, ur. r. 1741 w Krakowie, początkowo oddawał się zawodowi farmaceutycznemu, później przerzucił się do nauk lekarskich i w Halli, r. 1780 otrzymał stopień doktora medycyny i magistra farmacji. W r. 1782 objął katedrę farmacji i farmakologii w Krakowie i tę zajmował aż do zgonu. Umarł r. 1793. W zawodzie lekarskim używał sławy biegłego gynecologa.

Diss. de venae sectione nociva in febrilibus inflammatoriis. Erfordiae, 1780, w 4-ce, str. 16. Diss. inaug.

Z polecenia komisji edukacyjnej opracował farmakopeę.

Por. Pam. pharm. krak. 1834, I, 221. Bibl. warsz. zesz. 191, str. 266.

Szaster Wincenty, urodz. w Krakowie 7 kwietnia 1757 r. syn Mikołaja, otrzymał 1775 r. stopień bakałareatu z nauk wyzwolonych i filozoficznych w akademii krak., udał się (1776) do Włoch (jako stypendysta Justa Słowikowskiego kanonika krak. który, procent od 700 dukatów złożonych w Banku weneckim przeznaczył na zapomogę ucznia teologii, prawa lub medycyny, a po 4-ch latach nauk w Bononii (1780) stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie udał się do Paryża, gdzie, uzyskawszy za wstawieniem się Jana Jaskiewicza i Jana Sniadeckiego bawięcych wówczas w stolicy Francji, pomoc od Komisji Edukacyjnej, dwa lata poświęcił na doskonalenie się w anatomii i fizjologii. 1782 r. wróciwszy do Krakowa już w październiku rozpoczął wykład ulubionych przez siebie przedmiotów, mając sobie do pomocy dodanego prosektora w osobie Marka Kambona. Po 21 roku pracy profesorskiej uzyskał emeryturę (1802). Umarł 17 paźd. 1816 r. Pierwszy on opisał mięśnie nie podług ich działań, jak był powszechny zwyczaj, ale wedle pokładów.

Szaster Antoni, ur. r. 1759 w Krakowie, stopnie filozoficzne otrzymał w akademii

Jagiellońskię r. 1775 i 1777; do nauk lekarskich przykładał się za granicą. W r. 1793 po śmierci brata swego stryjeczneę Jana, objął katedrę farmacyi i farmakologii a nadto od r. 1802 wykładał patologię ogólną. Zawód nauczycielski ukończył r. 1805. Um. w r. 1839.

Rozprawa o terapię natury czyli o siłach natury leczących. Czytane na posiedz. Tow. 15 grudnia 1817 r. (Roczn. tow. nauk krak., T. V, 1820, str. 38 do 76).

Nadto przełożył dzieło Simmonsa. Ob.

Szczawnica.—Sprawozdanie komitetu administracyjnego dla zakładu zdrowieę w Szczawnicy. O zarządzie tegoż zakładu. Kraków, druk. Czasu, 1882, w 8-ee, str. 35.

Szczawnica. (Zakład zdrowieę—kapielowy w...). Lista gości zdrowieę I do VI. Kraków, druk. Czasu, 1871, w 4-ee, str. 6, 5, 5, 4, 3.

Szczepański Tytus, ur. r. 1841 w Baliach, w obwodzie przemyskim w Galicyi, nauki gimnazyalne pobierał w Przemysłu, lekarskie w Krakowie. Osiągnąwszy w r. 1867 stopień doktora wszech nauk lekarskich, osiadł w Strzyżowie, w obwodzie rzeszowskim, gdzie do obecnej chwili zajmuje się wykonawstwem lekarskiem. Nadto od r. 1874 jest lekarzem zdrowieę w Żegiestowie.

Uwagi o użyciu wodanu ehlorału. (Przegl. lek., 1872, Nr. 2).

Uwagi nad przypadkami zapalenia płuc żółcioweę (Pneumonia biliosa). (Tamże, 1873, Nr. 20).

Sprawozdanie z ruchu i postępu w zakładzie zdrowieę—kapielowym w Żegiestowie z r. 1874. Kraków, druk. Uniw., 1875, w 8-ee, str. 17.

Toż, z r. 1875. Kraków, 1876, w 8-ee, str. 23. Tu autor skreślił obraz choroby w niedokrewności i błednicy i wskazał leczenie tych chorób.

Toż, z r. 1876. Kraków, 1877, w 8-ee, str. 29.

Toż, z r. 1877. Tamże, 1878, w 8-ee, str. 28.

Toż, z r. 1878. Tamże, 1879, w 8-ee. Tu autor wypowiada o czynnikach leczenia zdrowieę w Żegiestowie.

Toż, z r. 1879. Tamże, 1880, w 8-ee, str. 11.

Toż, z r. 1880. Tamże, 1881, w 8-ee, str. 17.

Toż, z r. 1881. Tamże, 1882, w 8-ee.

Toż, z r. 1882. Tamże, 1883, w 8-ee, str. 15.

Listy z Żegiestowa. (Przegl. lek., 1877, Nr. 26).

Szczepienie ospy w szpitalu Dzieciątka Jezus w r. 1769. (Klinika, T. VI, 1870, str. 376—378).

* Szczepotiew N.

Z pracowni farmakologicznej prof. J. Dogiela w Kazaniu. Samolistny skurcz wierzehotka serca, zmiana mięśni skieletu i białych ciałek krwi pod wpływem chl. iny. Tom. z rękopisma rosyjskiego. (Medycyna, 1878, Nr. 33).

Szczucki Wincenty, ur. 1786 roku, stopnie doktora medycyny i chirurgii otrzymał w Krakowie (1810). W r. 1818 wezwany był na zastępcę profesora terapii i kliniki medycznę b. uniwersytetu warszawskiego, następnie (1819) zostawił profesorem zwyczajnym, wykładał patologię i historię medycyny. Um. r. 1832.

Krótki zbiór zasad medycyny praktycznej. Warszawa, druk. X. X. Pijarów, 1818, w 8-ee, str. II, 94.

De viribus naturae medicatricibus oratio academi-

ca. (Posiedzenie publicz. kr. warsz. uniw. d. 2 października 1820 r., w 4-ee, str. 13—20).

Ogólny rys wiadomości lekarskich czyli propedeutyka do nauk medycyny napisana. Warszawa, nakł. autora, druk. Józefa Pukszty, 1825, w 8-ee, str. IV, 377. II.

Szczuruowski Grzegorz.

Diss. inaug. pathologicę—therapeutica de erisipela-te. Mosquae, typis Universitatis, 1829, w 8-ee, str. 50.

Szczygielski J., społeczný lekarz warszawski.

Uwagi nad funkejami pojedynczych części mózgowia u zab. Z pracowni prof. Nawrockiego. (Klinika, T. VII, 1870, str. 145—150).

Dwie owaryotomie z pomyślným zejściem. (Gaz. lek., 1882, Nr. 35, 36).

Szczygielski Romuald, ur. 1825 r. we wsi Stawie, w powiecie Krasnostawskim, ukończywszy nauki gimnazyalne w Lublinie, udał się dla studyów lekarskich 1845 r. do Moskwy, gdzie 1850 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Tak w czasie pobytu w uniwersytecie jak i następnie dwuletniej naukowej podróży za granicą, korzystał z zapisu d-ra Steina. Powróciwszy do kraju osiadł w Chełmie, następnie przeniósł się do Krasnika a ztąd 1868 r. do Lublina, gdzie 10 kwietnia 1870 r. życia dokonał.

Szczypiński Kazimierz, ur. r. 1841 w Polednie, do gimnazjum uczęszczał w Chojnicach i w Chełmnie, w latach 1864—1868 oddawał się naukom filologicznym w Wrocławiu; od r. 1868 słuchał nauk lekarskich w Berlinie i r. 1872 dyplom doktorski osiągnął w Gryfii.

Zwei plastische Operationen zum Ersatz lupöser Zerstörung und Einiges zur Behandlung des Lupus. Greifswald, F. W. Kunike, 1872, w 8-ee, str. 28. Diss. inaug.

Szegel Kacper, jeden z głośniejszych lekarzy m. Lwowa, zmarł 1611 r., mając lat 51.

Por. Monum. Sarmat. 290.

Szelię Wojciech, rodem z Warszawy, w naukach lekarskich doskonalił się w Padwie. Umarł w Warszawie 1585 r. Wydał:

De venenis, et morbis venenosis tractatus locupletissimi; varia doctrina referti, nec solum medicis, verum etiam philosophis magnopere utiles; Ex voce excellent. Hieronymi Mercurialis Foroliviensis, medici clarissimi diligenter excepti, atq. in libros duos digesti: opera Alberti Schelligii Vharschaviensis. Ejusdem de puerorum morbis libri II seorsim editi. Venetiis, apud Paul. Meletum, 1584, w 4-ee. Przypisane królówi Stefanowi I.

Toż, wydanie drugie. Francofurti, apud heredes Andree Wechelii, 1584, w 8-ee. Dedyk. Stefanowi I. Epigramm. Franc. Hunyadi. Dedykaacy str. nl. 4, Epigramu str. 1, str. 168. Indicis str. nl. 8.

Toż, wydanie trzecie: Basileae, apud Conr. Waldkirchium, 1586, w 8-ee.

Toż, wydanie czwarte: Venetiis, apud Juntas, 1601, w 4-ee, str. 104.

Por. Starowski: Monum. Sarm. 253. Gąsiorowski: I, 268. Bandtkie: Hist. druk. III, 162. Roczn. wyd. lek. III, 441.

Szenic Telesfor, ur. r. 1843 w Szelejewie w W. Ks. Poznańskim, nauk lekarskich słuchał od r. 1864 we Wrocławiu, a następnie w Berlinie, gdzie 1869 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Obecnie mieszka w Pleszewie. Wydał:

Der Typhus abdominalis und seine Folgezustände. Berlin, G. Lange, 1869, w 8-ce, str. 32.

Szerłowicz Jan, ur. w sierpniu 1843 r. w Kołodziejówce, w powiecie stanisławowskim, w Galicyi; do gimnazjum uczęszczał w Stanisławowie; w r. 1862 zapisał się na wydział lekarski wszechnicy Jagiellońskiej, ale już 1864 r. przeniósł się do Wiednia, gdzie w grudniu 1867 r. osiągnął stopień doktora medycyny, a w roku następnym otrzymał dyplom doktora chirurgii i aku-szeryi. Tegoż roku doskonalił się w chirurgii w oddziale szpitalnym prof. Dittla w Wiedniu. W październiku 1868 r. mianowany został asystentem przy klinice chirurgicznej instytutu chirurgiczno-medycznego we Lwowie i na tém stanowisku pozostawał lat sześć, do 1874 r. włącznie. W r. 1863 zaczął pełnić służbę lekarską w szpitalu krajowym we Lwowie, jako sekundaryusz oddziału chirurgicznego; w r. 1875 mianowany został prymaryuszem tego oddziału. Umarł 10 września 1882 r. w Wiedniu.

Nerwoból nerwu dolnoszczękowego; operacja podług Paraviciniego; wyzdrowienie. (Przegl. lek., 1875, Nr. 1).

Toż, po niemiecku. (Wiener med. Wochenschr., 1875, Nr. 30).

Przyczynę do kazuistyki rozcięcia tchawicy. (Przegl. lek., 1875, Nr. 21, 22, 24—25).

Wielki włókniak mięsakiowy w ścianie brzusznej; wyłuszczenie z wycięciem znacznej części otrzewny; wyzdrowienie. (Tamże, 1876, Nr. 10).

Przypadek śmierci w narkozie. Teorya narkozy i środki zaradcze. (Tamże, 1877, Nr. 2, 3, 5).

Przypadek zgorzeli kikutu w skutek usiku paska Esmarchowego. (Tamże, 1877, Nr. 9, 11).

Kazuistka chirurgiczna cząstki i treści w niej zawartej. (Tamże, 1877, Nr. 24—31, 40, 42).

Kazuistka chirurgiczna systemu nerwowego obwodowego. (Tamże, 1877, Nr. 44, 47, 48).

Liczne nowotwory brodawkowate w krtani (papillomat diffusa laryngis). Thyreotomia. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 116—117).

O zastosowaniu przyrządu Potaina w skręcie (volvulus). (Tamże, str. 199—202).

Przykład plastyki wargi dolnej. (Tamże, 1878, str. 17).

Wybitny przykład zaniku całej górnej prawej odnogi na wskroś, skutkiem nieczynności. (Tamże, str. 18).

Ropień śródczaszkowy. (Tamże, str. 18—19).

Przypadek cięcia krtani tarczycowego (thyreotomia). (Tamże, str. 152—156).

Kazuistka chirurgiczna krtani: a) Uwagi dotyczące cięcia krtani tarczycowego (thyreotomia, laryngotomia, laryngotomia) i opis odnośnych czterech wypadków. b) Kazuistka rozcięcia tchawicy w chorobach gruczynowych krtani i uwagi odpowiednie. c) Uwagi nad mechanicznym leczeniem cięśni krtani-

nowiej i kazuistyka. (Przegl. lek., 1879, Nr. 1—7, 14, 15, 1880, Nr. 14—20, 1881, Nr. 14—16).

Naukowy rozbiór przypadku: Haematocele cum putrescentia locali, emphysema subcutaneum lateris dextrae sine septicaemia; hydrocele lateris sinistae. (Tamże, 1881, str. 17—19, 32—34).

Wiederbelebung von Kranken im Stadium der Zirkulations- und Respirationspause. (Wiener med. Wochenschr., 1880, Nr. 21).

O infekcyjnych wewnętrznych. (Przegl. lek., 1882, Nr. 21, 22).

Szerbel, zamieszkały w Lesznie w W. Ks. Poznańskim.

Całkowite wyropienie nerki lewej—kamyki w miednicy prawej nerki (nephropylitis calculosa). Zatrucie krwi moczniczkowe (uraemia). Śmierć. (Tyg. lek., 1863, Nr. 4).

Szerlecki Władysław Alfred, rodem z Warszawy, ukończywszy nauki lekarskie w Fryburgu w r. 1834, osiadł w Mulhousie w Alzacyi, gdzie został lekarzem kantonalnym. Umarł tamże 1884 r.

Traetatus de fractura colli ossis femoris, cui adnexa est observatio rarissima de ossium molitie. Friburgi Brisigaviae, Fr. Wagner, 1834, w 4-ce, str. 30, 3 tabl. Diss. inang.

Dictionnaire abrégé de thérapeutique ou Exposé des moyens curatifs employés par les praticiens les plus distingués de la France, de l'Allemagne, de l'Angleterre et de l'Italie, dans toutes les maladies rangées d'après l'ordre alphabétique. Bruxelles, 1837, w 8-ce, 2 t.

Toż. Tomów 2. Paris. Jul. Rouvier et Lebouvier, 1837, w 8-ce, T. I, str. XIV, 420. T. II, str. 482.

Toż. Tomów 2. Paris. J. Rouvier et Lebouvier, 1838, w 8-ce, T. I, str. 8, 416. T. II, str. 445, 28.

Praktisches Handwörterbuch der Heilungslehre, oder Darstellung der Heilmethoden der berühmtesten praktischen Aerzte Deutschlands, Frankreichs, Englands, Italiens und Amerikas; Nach der 2-ten französischen ganz umgeänderten und bedeutend vermehrten Ausgabe frei bearbeitet und mit den in der medicinischen und chirurgisch-ophthalmologischen Klinik in Freiburg, von den H. Hofrat Baumgärtner und Beck befolgten Heilmethoden und anderen Zusätzen vermehrt vom Verfasser des Originals. II Części w IX Zesztych. Stuttgart i Lipsk, u Riegers. 1839—41, w 8-ce. Część I, str. 692. Część II, str. 479.

Ueber Tympanitis uteri (Pneumatosis uterina). (Jour. des Connais. méd., 1838, Nr. 11).

Von dem Aufstossen (Ructus) und der Gastrodynia flatulenta. (Hufeland's Journ., 1839, str. 12).

Beitrag zur Behandlung des Delirium tremens. (Tamże, 1839, str. 11).

Beiträge zur Behandlung der Trommelsucht (Tympanitis intestinalis). (Heidelb. med. Annal., 1839. Bd. V, Heft. 2).

Ueber die vortreffliche Wirkung der Asa foetida in der Windkolik. (Hufeland's Journ., 1840, str. 10).

Monographie über den Tabak, dessen Einwirkung auf den menschlichen Organismus u. Heilkräfte in verschiedenen Krankhaften Zuständen. Eine in Paris mit einer goldenen Medaille gekrönte Preisschrift. Stuttgart, Verlag v. Ebner und Seubert, 1840, w 8-ce, str. 128.

Die Blähungskrankheiten, Magenblähungen, Emphysemen, Windkolik, Windsucht der Gedärme und der Gebärmutter, Gase im Blute etc. und ihre Heilung; nach Erfahrungen der Aerzte aller Zeiten und des Verfassers. Stuttgart, Paul Neff, 1841, w 8-ce, str. X, 248.

Von der Wirksamkeit der dermatischen Anwendung des essigsauren Morphiums in der Brustbratne (Angina pectoris). (Heidelberg. med. Annal., 1841, Bd. VII, Heft. 4).

Von der grossen Wirksamkeit der Schröpfköpfe in den acuten Brustkrankheiten der Kinder. (Tamże 1841, Bd. VII, Heft. 4).

Anwendung des kalten Wassers bei complicirten Fracturen. (Graefe und Walter's Journal der Chir. und Augenheilk., 1840, T. XXX, str. 159).

O leczeniu złożonych złamań kości przez wystawienie chorej części ciała na promień nieustannie spływającej zimnej wody. (Pam. tow. lek. warsz., T. VI, 1841, str. 531).

Lungenbrand durch grosse Gaben essigsauren Bleies und Opiums geheilt. (Bayr. Correspondenzbl., 1844, Nr. 12, 14). (Heidelb. med. Annal., 1844, T. X, str. 3).

Traitement de la gastralgie ou gastrodynie. (Gaz. des hôp., 1845, T. VII, Nr. 36).

Traitement des vertiges. (Tamże, 1845, T. VII, Nr. 37).

Physometra (Aedoeopsophobia, hysteropsophia tympanitis uteri, pneumatosis uteri). Windsucht der Gebärmutter. Neue Zeitschr. f. Geburtsk. Bd. VII, Heft 3).

Zeitschrift für Therapie und Pharmacodynamik unter Mitwirkung der Herren Dr. Bach in Strassburg, Dr. Baumgaertner in Freiburg, etc. etc.; herausgegeben von Lad. A. Szerlecki. Freiburg, Druck und Verlag von Adolph Emmerling, 1844, w 8-ee. Zeszyt 1 i 2 str. 130.

Toż, tamże, 1844. Zeszyt 3-ci str. 130—226.

Toż, tamże, 1845. Zeszyt 4-ty i 5-ty str. 227 do 370.

Szerlecki A., syn poprzedzającego.

Précis de percussion et d'auscultation par le docteur Paul Niemeyer, traduit p. A. S. fils, revu et annoté par l'auteur. Paris, Germer Baillière, 1874, w 12-ee.

Essai sur la physiologie pathologique et sur le traitement des délirés causés par l'abus des médicaments dystrophiques dits d'épargne. Paris, 1875. Thèse.

Szewczyk Józef.

Silne zapalenie otrzewny i żółtaczka, wywołane nagromadzeniem jajna w zagięciu prawém okrężnicy. Z kliniki prof. Dietla. (Przegl. lek., 1862, Nr. 14, 15, 17—21).

Zapalenie otrzewny zgruźlałe, wywołane przez wrzód żołądka przesykający. Z kliniki prof. Dietla. (Tamże, 1863, Nr. 3, 4).

Zapalenie płuc durzycowe. (Tamże, 1863, Nr. 11, 12).

Przebytek do kazuistyki klinicznej ziarnowca wątrobowego (Echinococcus hepatis). (Przegl. lek., 1864, Nr. 16, 18—20).

Szklarski Tomasz, rodem z Galicyi, nauki lekarskie ukończył w Krakowie, praktykował w różnych miejscowościach Królestwa. Um. w Żarkach 14 listopada 1868 r., przeżywszy lat 75.

Szklarski Walenty, ur. r. 1797 w Sulkowicach w Galicyi, do gimnazjum uczęszczał w Krakowie, gdzie w r. 1814 studia lekarskie rozpoczął; w r. 1820 przeniósł się do Wiednia, dyplom doktorski otrzymał w Berlinie r. 1823. Pewien czas był prosektorem na wszechnicy Jagiellońskiej. Wstąpiwszy do służby rosyjskiej, kilkadziesiąt lat mieszkał w Petersburgu. Przy

uniwersytecie krakowskim ustanowił sty-pendyumu swego imienia.

De trichomate. Berolini, Schade, 1823, w 8-ee, str. 31. Diss. inaug.

O rozpoznawaniu i leczeniu giemoroidalnoy choroby. S.-Petersburg, 1838, w 8 ce, str. XVIII, 257.

Istotniejsze opisanie nikolajewskiej ezmienskiej wojennej bogodielni. S.-Petersburg, 1860, w 8-ee, str. XIII, 50.

Szkoła Salernitańska, to jest Nauka Doktorów Salernitańskich, o sposobie zachowania zdrowia dobrego; z dawną Królowi Angielskiemu przypisaną, a teraz przez Hieronima Olszowskiego na polski język przełożona i do druku podana. Doktorom, Cyrulikom, Aptekarzom i wszystkim zgoła ludziom tak zdrowym jak y chorym, aby nie chorowali y do zdrowia przyść mogli dziwnie potrzebna. Przydane y sposoby pomiarowania zdrowia y Apteka lubo nauka rozeznania enoty różnych ziół y materyi, które w Aptekach przedają. A species simplices zowią. 1634, w 4-ee, kart. nl. 21. Ded. Stanisławowi Bryknerowi.

Toż. Kraków, druk. Wal. Piątkowskiego, 1640, w 4-ee.

Toż. 1645, k. liczb. 23. Ded. Mich. Zebrzydowskiemu.

Toż, z odmiennym nieco tytułem:

Szkoła Salernitańska to jest nauka doktorów Salernitańskich, o sposobie zachowania zdrowia dobrego. Na polski język przełożona y do druku podana, doktorom, cyrulikom, aptekarzom y wszystkim zgoła ludziom tak zdrowym aby niechorowali, jako y chorym, aby do zdrowia przyść mogli, dziwnie potrzebna. Przydane y sposoby pomiarowania zdrowia, y apteka, lubo nauka rozeznania enoty, różnych ziół y materyi, które w aptekach przedają. Y species simplices zowią. Kraków, w druk. nakł. Gerzego Schedla, 1684, w 4-ee, k. nl. Ob. Schola salernitana i Apteczka dla tych, co jęj ani lekarza nie mają.

Szkrochowski Teodor, rodem ze Lwowa, dyplom doktorski otrzymał w Wiedniu r. 1784.

De haemorrhagiis. Viennae, 1784, w 8-ee, str. 203. Diss. inaug.

Szmyt Lucyan, ur. r. 1836 w Radzewie w W. Ks. Poznańskim, szkolne nauki odbywał w Poznaniu, medycyny słuchał (1858—1860) we Wrocławiu, później w Berlinie.

De polyis uteri nonnulla. Berolini, 1862, w 8-ee, str. 32. Diss. inaug.

Sznabl v. Schnabl Jan, ur. r. 1838 w Warszawie, ukończywszy nauki szkolne, oddał się aptekarstwu; w latach 1858—1860 uczęszczał na wydział farmaceutyczny przy warsz. akademii medyko-chirurgicznej. Następnie przerzucił się na medycynę, a otrzymawszy r. 1864 stopień lekarza, t. r. mianowany został prosektorem przy katedrze anatomii porównawczej. Obowiązki te pełnił do r. 1869. Później kilka lat był nauczycielem nauk przyrodniczych w warsz. gimnazjum VI męzkim i III żeńskim. W roku 1883 objął urząd lekarza miejskiego.

Kazuistyka lekarska. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIX, 1873, str. 298).

Zawiera: Zapalenie ślinianek podżuchwowych i podjęzykowych z wystąpieniem ślinotoku i wysypki grudkowatej. Rubella? Scarlatina? morbilli?

Działania digitaliny na krążenie krwi. (Tamże, T. LXI, 1875, str. 407).

Czy zębowanie u dzieci może wywołać drgawki? Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. d. 20 listopada r. b. (Medycyna, 1877, Nr. 49—51).

O sztucznej żywności noworodków i niemowląt. (Tamże, 1878, Nr. 22—24, 27—32, 34—38).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1878, w 8-cc, str. 54).

Przyczynę do działania chininy i arszeniku na serce i tętno. (Medycyna, 1879, Nr. 8).

Rzadki przypadek pojedynczej wysypki prosówkowej u dziecka (Miliaria sudatoria). (Tamże, 1879, Nr. 36).

Kilka przypadków różnopościowej wysypki (różyczki, roseola infantilis) w m. październiku i listopadzie r. b. spostrzeżanej w Warszawie. (Tamże, 1879, Nr. 50—52).

Zwierzęta przejściowe między kręgowcami. (Przyroda i przemysł, T. I, 1872, str. 157, 173, 183, 194).

Ogród botaniczny w Wrocławiu. (Tamże, T. III, 1874, str. 519, 534, 540).

Insectorum quae diptera appellantur, ab Joanne Schnabl, Henrico Dziedzicki, Joanne Wankowicz, Ludovico Anders diversis Poloniae atque Minseiae provinciae locis collectorum, Libellus a D-ro Joanne Schnabl conscriptus. Varsaviae, typ. Kowalewski, 1877. Osobn. odb. pracy drukowanej w Zbiorze: Trudy 5-go sejmu russkich jestiwoispytatelej i wraczej w Warszawie 1876 g. Otdielenije zoologii i sravnitelnoj anatomii. str. 387—408).

Verwandlungsgeschichte der Phora rufipes Meig. (Deutsche entomolog. Zeitschr., 1876, XX, Posz. 2).

Sapromyza obsoletoides nov. spec. (Tamże, 1876, XX, Posz. 2).

Microcephalus nov. gen. Oestridarum, Microcephalus Loewij nov. spec. (Tamże, 1877, XXI, Posz. 1, str. 49—55, 1 tabl.).

Helophilus Henrici, nov. spec. (Wiadomości z nauk przyrodzonych Warsz. 1880, Zesz. I).

Choroba skóra znwana „Uta“ stale panująca w północno-wschodniej Peru. (Medycyna, 1880, Nr. 5).

Jeszcze słów kilka o różyczce (Roseola) w m. grudniu r. z. i w m. styczniu r. b. panującej w Warszawie. (Tamże, 1880, Nr. 19).

Skuteczność fruct. Myrobalanorum pulv. (z rośliny Myrobalani Chebula Gaertn.) w dysenterji ostrzej i przewlekłej u dorosłych i dzieci. (Tamże, 1880, Nr. 46).

Spis owadów dwuskrzydłych, Diptera, zebranych w Król. Polsk. i gub. mińskiej. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1881, w 4-cc, str. 34. Odb. z pam. fizyograficznego.

Stiehopogon Dziedzickij, nov. spec. Przyczynek do terminologii owadziej polskiej. (Pam. fizyograficzny T. II).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 4-cc, str. 21.

Sznirnsztajn Julian, nauki lekarskie pobierał w Wilnie i Dorpacie, praktykował w Radomiu, gdzie umarł 16 Października 1849 r.

Szokalski Bolesław.

Observationes de operationibus plasticis in nosocomio chirurgico Dorpatensi ab anno 1841 usque ad annum 1854. Dorpati Livonorum, Schönmann et Mattiesen, 1854, w 8-cc, str. 48. Diss. inaug.

Szokalski Wiktor Feliks, u. 15 grudnia 1811 r. w Warszawie na Nowém mieście, z oja Antoniego, urzędnika ministerjum skarbu za księstwa warszawskiego, zmar-

łego w r. 1820 i matki Justyny z Rogozińskich, która była jedną z pierwszych nauczycielek szkoły żeńskiej, założonej przez miasto nasze u Benonów, pod głównym zarządem księżny Sapieżyny. Średnie nauki pobierał w liceum warszawskiem, mając między innymi za spółtowarzyszy Zygmunta Krasńskiego, Konstantego Gaszyskiego, Leona Łubińskiego, z którymi go ścisła łączyła zażyłość. W roku 1827 uzyskał patent dojrzałości, zapragnął poświęcić się górnictwu i hutnictwu; uległ atoli namowom ojczyma swego D-ra Kowaszewicza, lekarza sztabowego 4-go pułku piechoty liniowej i zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu aleksandrowskiego. Bohaterski ruch narodowy, 1831 r. tak w skutkach swych nieszczęśliwy zastał Szokalskiego czteroletnim uczniem medycyny; przyjmując w nim udział gorącego serca młodzieńca, a pod gradem kul, opatrując rannych, dał dowody niezwykłego poświęcenia i odwagi. Ozdobiony złotym krzyżem virtuti militari udał się Szokalski z korpuśm Rybińskiego na przymusowe tułactwo. Zaskoczony tyfusem nie mógł podążyć wraz z innymi do Francji, osiadł w Niemczech i od maja 1832 r. dopełniał wiadomości lekarskich w uniwersytecie giessenśkim. Złożywszy świetnie egzamina, w r. 1834 osiągnął tamże stopień doktora medycyny, chirurgii i akuszerji. Dwa lata następnie doskonalił się w sztuce lekarskiej na uniwersytetach w Heidelbergu i Würzburgu. Gdy w Hessji, z powodu zaślubin cesarza Aleksandra II z córką elektora, pobył Polaków nie mile był widziany, zmuszony był Sz. szukać dla siebie nowej siedziby. Opatrzony rekomendacją prof. Walthera udał się do Paryża z zamiarem objęcia asystentury w klinice prywatnej prof. Sichela, którego pomocnik Dr. Canstatt w owym właśnie czasie powołany został na katedrę do Erlangenu. Zaraz po przyjeździe do Francji spotkał naszego tułacza smutny zawód: władza nie chciała mu uznać niemieckiego doktoratu ani odbytych za granicą studyów. Pełniąc prywatnie obowiązki pomocnika Sichela, uczęszczał Sz. spóźnie do szkoły lekarskiej paryskiej a w r. 1839 miał sobie przyznany powtórnie stopień doktora medycyny w stolicy Francji. Opuścił wówczas klinikę Sichela i rozpoczął prywatne wykłady oftalmologii. Niezależnie od zajęć swego powołania, jako lekarz dobroczynności 7-go okręgu Paryża, jako lekarz szkoły bati-guolskiej i zakładu wychowania panien (utrzymywanego kosztem ks. Czartoryskich), w którym matka jego była przełożoną, rzucił się Sz. w wir pracy naukowo-

literackiej: swe liczne a cenne artykuły umieszczał w *Gazette des hôpitaux*, *l'Union médicale*, *Archives générales de médecine*, *Revue médicale*, *Annales d'oculistique*, *Archives de la société médicale de Gand*. Z niemieckich pism ówczesnych znajdujemy prace Szokalskiego w *Annalen der physiologischen Heilkunde* i w *Prager Vierteljahrsschrift*. W tymże czasie redagował łącznie z Fumariam czasopismo: *l'Esculape*. Przekonany, że jedną z najpotężniejszych dźwigni umiejętności są stowarzyszenia naukowe, powziął myśl i doprowadził do skutku w r. 1844 założenia towarzystwa, mającego na celu zjednoczenie dwóch różnych podówczas kierunków medycyny francuskiej i niemieckiej. Sz. był pierwszym prezesem rzeczzonego towarzystwa; później zastąpił go Karol Vogt, któremu pisma niemieckie niesłusznie przypisują zasługę założenia tego towarzystwa. W roku 1848 przeniósł się Sz. do górnej Burgundyi, objął obowiązki lekarza przy budowie drogi żelaznej lyoński i zarazem ster szpitala Alice Sainte-Reine. W ciągu pięcioletniego tam pobytu Sz. nie jedno cenne zebrał spostrzeżenie, którem się dzielił z szerszą publicznością lekarską. W tym czasie powołany został na katedrę oftalmologii na wszechnicy jagiellońskiej; przedstawienie atoli senatu akademickiego nie zostało przez rząd austriacki uwzględnione, ubiegał się więc znów o to zaszczytne stanowisko drogą konkursu i w tym celu napisał rozprawę: „O wpływie usposobień na formy zapalne oka.“ Chlubne przedstawienie Rady uniwersyteckiej niestety znów nie zyskało zatwierdzenia rządu austriackiego. W r. 1853 wrócił Sz. do rodzinnego miasta; poddał się po raz trzeci egzaminowi i uzyskał od Rady lekarskiej stopień doktora medycyny. Wkrótce został mianowany lekarzem konsultantem w instytucie oftalmicznym warszawskim, następnie lekarzem ordynującym a nakoniec w czerwcu 1858 r. naczelnym lekarzem tego zakładu i na tym urzędzie dotąd pozostaje. Po założeniu akademii medyko-chirurgicznej powołany został do wykładu fizjologii; z początkiem 1861 roku otrzymał katedrę oftalmologii i otiatriki. W latach 1865 — 1868 był członkiem Rady lekarskiej królestwa. Liczne towarzystwa naukowe zaszczyliły go przyjęciem do swego grona, a mianowicie: *Société des Sciences naturelles de Bruges* (r. 1839), *S. des Sciences Médicales et Naturelles de Bruxelles* (r. 1840), *S. Médico-Chirurgicale de Bruges* (r. 1840), *S. de Médecine de Gand* (r. 1840), *S. de Médecine d'Anvers* (r. 1841), *S. de Sciences Médicales*

et Naturelles de Malines (r. 1841), *Gesellschaft für Natur und Heilkunde zu Dresden* (r. 1842), *Société Médico-Pratique de Paris* (r. 1842), *S. de Médecine pratique de Montpellier* (r. 1842), *Societas Medica Rotodamensis* (r. 1842), *Société Médicale de Dijon* (r. 1843), *Verein Deutscher Aerzte in Paris* (r. 1844), *Société Médicale du Temple à Paris* (r. 1844), *Societas Litteraria Antiquissima Studiorum Universitatis Cracoviensis* (r. 1845), *Budapesti Királyi Orvosegyesület* (r. 1845), *Société de Médecine de Strasbourg* (r. 1845), *S. de Médecine de Lyon* (r. 1846), *Aerztlicher Verein zu München* (r. 1846), *Académie des Sciences, Arts et Belles lettres à Dijon* (r. 1847), *Verein Hessischer Aerzte zu Darmstadt* (r. 1854), *Caesarea Leopoldino - Carolina Academia Naturae Curiosorum* (r. 1857, z przydomkiem *Woolhausiusi*), *Towarzystwo lekarskie wileńskie* (r. 1860), *Tow. lekarzy podolskich* (r. 1862), *Ophthalmologische Gesellschaft in Heidelberg* (r. 1863), *Kawkazkoje Miedieinskoje Obszczestwo* (r. 1868, członek honorowy), *Tow. lekarzy lubelskich* (r. 1875, członek honorowy), *Tow. lek. plockich* (r. 1875, członek honorowy), *Tow. lek. kaliskich* (r. 1879, członek honorowy), *Tow. lek. krakowskie* (r. 1879, członek honorowy), *Tow. przyjaciół nauk poznańskich* (r. 1880, członek honorowy), *Spolek českých lékařů w Praze* (r. 1883, członek honorowy), po utworzeniu Akademii umiejętności w Krakowie Sz. został wybranym na członka przybranego tej instytucji naukowej, najpoważniejszej w Polsce; oprócz tego od czasu przybycia do Warszawy jest jednym z najezywiejszych członków, a od r. 1857 sekretarzem stałym *Tow. lekarskiego warszawskiego*, jego to zabiegom w znacznej części zawdzięcza *Towarzystwo* rozwinięcie się pośród niego kierunku prawdziwie naukowego, jak również zaprowadzenie posiedzeń biologicznych (od r. 1879), w których oprócz lekarzy także i przyrodnicy przez *Towarzystwo* zaproszeni czynny udział mieć mogą. W kwietniu r. 1879 obchodzone uroczyste 25-letni jubileusz działalności Sz. w Instytucie oftalmicznym, a w dniu 18 listopada 1882 roku uroczono trudy jego przez lat 25 podejmowane dla *Tow. lekarskiego* na urządzie sekretarza stałego, przy czem wręczono mu dyplom na członka honorowego, oraz zawieszono w sali posiedzeń portret jego, pędza Horowitza. W roku bieżącym (1884) mija 50 lat od doktoryzacji Szokalskiego, z powodu rocznicy tej spotkała go zasłużona owacya w czasie zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu, a *Towarzystwo lekarskie warszawskie* gotuje się,

by na jesieni r. b. w godny i uroczysty sposób uczcić szanownego Jubilat.

De facie hippocratica. Diss. inaug. pro gradu doctoris in universitate Giessensi. Giessen, 1834.

De l'ophtalmie périodique chez l'homme. (Annales d'ophtalmologie et de ginecologie de Florent Cunier. Bruxelles, 1837, Vol. I).

La diplopie uniloculaire ou la double vision d'un oeil. Diss. inaug. à l'université de Paris. Paris, Rignoux, 1839, w 4-ce, str. 33, 1 tabl.

Untersuchungen über das typhöse Fieber der kleinen Kinder. (Zeitschrift f. Kinderkrankheiten, 1840).

Sur les tumeurs innées qui contiennent les débris de foetus. (Archives générales de médecine. Paris, 1840).

Essai sur les sensations des couleurs dans l'état physiologique et pathologique de l'oeil. Paris et Bruxelles, 1840, w 8-ce, str. X, 261.

Toż, drugie wydanie. Paris et Bruxelles, 1841.

Toż samo po niemiecku pod tytułem: Ueber die Empfindungen der Farben in physiologischer und pathologischer Hinsicht. Giessen, 1842, w 8-ce, str. VII, 192 i 4.

De l'influence des muscles obliques de l'oeil sur la vision et de leur paralysie. (Annales de la société médicale de Gand, 1840, w 8-ce, str. 28, 1 tabl.).

Toż, w osobn. odb. Gand, 1840, w 8-ce, str. 28.

Sur l'emploi thérapeutique et hygiénique des lunettes et des conserves. (Examineur médical Paris, 1842).

Toż, w osobn. odb. Paris, Germer Baillière, 1842, w 8-ce.

Von dem Gebrauch der Augengläser in therapeutischer und hygienischer Hinsicht. (Prager Vierteljahrsschrift, 1842).

Von der Abtragung des Pterygiums mittelst der Ligatur. (Archiv für physiolog. Heilkunde, 1843).

Compte-rendu de 12 opérations de la pupille artificielle. (La Revue médicale de Paris, 1844).

De la spécificité dans les ophtalmies. (Gazette médicale, 1844).

Von den Trübungen der Hornhaut in histologischer Hinsicht mit Bezug auf Augenpraxis. (Archiv der physiologischen Heilkunde von Roser und Wunderlich, 1844).

De la plique polonaise dans l'état actuel de la science. Mémoire présenté à la Société médico-pratique de Paris. Paris, 1844, w 8-ce, str. 68.

Toż samo po niemiecku pod tytułem: Der Weichselzopf in dem gegenwärtigen Zustande der Wissenschaft. (Archiv f. physiolog. Heilkunde, 1845).

De la structure du cristallin dans l'oeil. Mémoire présenté à la Société médicale de Gand. (Annales de la société de Gand, 1845).

Neun Briefe über den medicinischen Kongres in Paris im Jahr 1845. (Archiv f. physiolog. Heilkunde, 1845).

Briefe über die Hospitäler und Wohlthätigkeitsanstalten in Paris im Jahr 1845. (Archiv f. physiolog. Heilkunde von Rosen und Wunderlich, 1846).

Demonstrations cliniques des maladies congénitales et acquises de l'oeil humain et de ses annexes. Edition française de l'ouvrage allemand de Fr. d'Ammon. Paris et Berlin, 1846. Przy tém atlas z 55 tabl.

Das Abschaben der Hornhautflecken. (Archiv f. physiolog. Heilkunde von Roser und Wunderlich, 1847).

Sur la structure des staphylomes. (Gaz. méd., 1847).

O zasadach organicznych przyszłej polskiej społeczności. Paryż, 1847, w 8-ce, str. 16.

Das Anpassungsvermögen des Auges vom pathologischen Gesichtspunkte aus betrachtet. (Archiv der physiolog. Heilkunde von Roser und Wunderlich, 1848).

Ueber das Wechselfieber mit langen Perioden. (Archiv f. physiolog. Heilkunde von Roser und Wunderlich, 1848).

Briefe über die Behandlung chronischer Augenentzündungen. (Allgemeine Berl. med. Central. Zeitung März, 1848).

Erschlaffung der Zwischenwirbelkörper u. der Ligamente der Wirbelsäule. (Tamże, 1848).

Von den Hühneraugen Druckbeulen und sonstigen pathologischen Druckprodukten der Füsse. (Tamże, 1848).

Ueber den Einfluss des fünften Nervenpaares auf das Sehvermögen. (Archiv f. physiolog. Heilkunde von Roser und Wunderlich im Jahr, 1849).

Compte rendu du service de chirurgie à l'hôpital d'Alce St. Reine en Bourgogne pour l'année, 1849.

Von den Eiteransammlungen in der Fossa iliaca interna. (Zeitung f. Medicin und Medicinalreform. Nordhausen May, 1849).

Ueber den chirurgischen Gebrauch des Collodiums. (Tamże, 1849).

Von dem Einfluss der Sitten auf den Gesundheitszustand der Franzosen. (Tamże, Kwiecień, 1849).

Von den Fettbrüchen und dem Fettgeschwülsten. (Archiv f. physiolog. Heilkunde, 1849).

Von der Anästhesie und Hyperästhesie bei den hysterischen Frauen. Praga, 1849.

O wyborze i upotrzebień oczków w higieniczno i terapię wienieskom odnoszeniach. Sankt-Petersburg, 1849, w 8-ce.

Volksmedizin und Volksärzte. (Zeitung f. Medicin und Medicinal-Reform Nordhausen, 1850).

Einiges über den Krebs der Brustdrüse. (Tamże, 1850).

Von der Grundbedingungen jeder Medicinal-Ordnung. (Tamże, 1850).

Ein seltener Fall vom Hydrarthrus im Schultergelenke. (Archiv f. physiolog. Heilkunde, 1851).

O wpływie usposobień na formy zapaleń oka. (Roczn. tow. nauk krak., T. VI, Posz. 2-gi, 1851, str. 68—112).

Toż, w osobn. odb. 1852

O złamanich obojczyka i ich leczeniu przez podparcie ramienia. (Tamże, 1852, str. 429—440).

De l'usage physiologique des poils sur la peau de l'homme et de l'influence de leur suppression sur la santé. (Mémoire présenté à l'académie d. médecine de Paris). (Bulletin de l'académie, 1853). (L'union médicale, 1854, str. 39).

Trois observations au sujet des ulcérations cancéreuses sur le dos de la main. Mémoire présenté à l'académie de Médecine de Paris. (Bulletin de l'Académie 9 Aout, 1853). (L'union méd., 1853, str. 407).

Observation d'un cas de glucosurie à la suite d'une lésion traumatique de la tête. Communiqué à l'Académie de médecine de Paris. (Bulletin d. cette académie séance de 21 Avril 1853).

Sur la rotation de l'oeil autour de son axe. (Observation). (Gaz. d. hôp., 1853, Nr. 53, 60).

Lettre à M. Larrey: Sur l'abrasion de la cornée transparente de l'oeil. (Tamże, 1853, Nr. 55).

Sur la cauterisation externe des paupières avec nitrate d'argent dans le traitement des conjonctivites. Communication à l'Académie de médecine de Paris. Bulletin de cette académie. (Séance 27 Octobre 1853).

O wyszkrobaniu płam z błony rogowej oka. (Tyg. lek., 1853, Nr. 40).

O skutku leczenia dziewięciu złamań obojczyka przez podparcie ramienia. (Tamże, 1853, Nr. 44, 45).

Listy o patrzeniu czyli macaniu okiem w stanie zdrowia i choroby do prof. Majera w Krakowie. (Tamże, 1853, Nr. 48, 49, 52. 1854, Nr. 2, 6, 10, 11, 31, 33, 36, 41, 44, 46, 47. 1855, Nr. 11, 12, 25 — 27, 29).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, nakł. Natansona, 1856, w 8-ce, str. 130, III.

Von den Gehirnanorganen des Sehmögens mit Rücksicht auf Cerebralstörungen der Gesichtsfunktionen. (Prager Vierteljahrschrift, 1854).

Postrzeżenia kliniczne w Instytucie oftalmicznym Zakładu ks. Edwarda Lubomirskiego. Zawierają: 1) O zadrażnieniu oka zwróceniem ku niemu rzęsami i o ich zniszczeniu przez krwawe operacje lub rozpalone żelazo. 2) Wyskrobanie płam z błony rogowej. 3) Narosł właściwej budowy na powierzchni oka. 4) Widzenie przedmiotów w zmniejszonych rozmiarach. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXII, 1854, str. 46).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Orgelbranda, 1854, w 8-ce, str. 26.

Postrzeżenia kliniczne w Instytucie oftalmicznym Zakładu ks. Edwarda Lubomirskiego. Zawierają: 1) Trachoma błony łącznej. 2) Neuroma w nerwie optycznym. 3) O widzeniu przedmiotów w swoim własnym oku. (Tamże, 1855, T. XXXIII, str. 106).

O stanowisku mikroskopii i chemii w praktycznej medycynie. (Tamże, 1855, T. XXXIV, str. 9).

Kilka rozdziałów z ogólnej patologii i terapii oka. Zawierają: 1) O różnicach indywidualnych w przyrządzie wzrokowym. 2) O chorobliwych usposobieniach organów wzrokowych. 3) O zapaleniu organów wzrokowych w ogólności i o ich leczeniu. 4) O kombinacjach chorób oka z chorobami innych organów. (Tamże, T. XXXIV, str. 212).

Rzut oka na czynności lekarskie w Instytucie oftalmicznym warsz. w ciągu siedmiu ostatnich miesięcy. (Tyg. lek., 1855, Nr. 4, 6, 7).

Czynności lekarskie w Instytucie oftalmicznym ks. Lubomirskiego w ciągu r. 1855. (Tamże, 1856, Nr. 6, 7).

Apopleksja błony siatkowej. (Tamże, 1856, Nr. 14).
O działaniu belladony na źrenicę. (Tamże, 1856, Nr. 17, 18).

List Sz. do redakcyi Tyg. lek. o kółtunie. (Tamże, 1856, Nr. 11).

O sztucznem rozmnażaniu i chodowaniu pijawek. (Tamże, 1856, Nr. 20, 22—24, 27, 28, 30—32, 47—52. 1857, Nr. 2—9).

Toż, w osobn. wyd. Warszawa, nakł. Natansona, 1857, w 8-ce, str. 160, drugie wydanie w r. 1860.

Studyja chirurgiczne ze szpitala Alice Sainte Reine w Burgundji. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXVI, 1856, str. 232. T. XXXVIII, 1857, str. 119).

O ropniach w zatoce biodrowej wewnętrznej. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 240).

Przepiętnie synowia stawu ramieniowego (Hydrathrus in articulatione brachii. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 263).

Kilka spostrzeżeń i uwag nad rakiem w piersi kobiecej. (Tamże, T. XXXVI, 1856, str. 271).

O owrzodzeniach rakowatych na grzbiecie ręki. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 119).

O kłach tłuszczowych i o nagromadzeniach tłuszczu naśladujących kły. (Tamże, T. XXXVIII, 1857, str. 125).

Świadcstwo Szekspira za kółtunem. (Tyg. lek., 1857, Nr. 11).

Rhinoplastica u szczura. (Tamże, 1857, Nr. 12).

Czynności lekarskie w Instytucie oftalmicznym ks. Lubomirskiego w warsz. (Tamże, 1857, Nr. 16).

Sprawozdanie z rozprawy o braku wrodzonym otworu odbytoowego, przedstawionj Tow. lek. warsz. p. Krajewskiego z Hrubieszowa. (Tamże, 1858, Nr. 22).

Kilka przypadków fantazyjnych objawów wzrokowych u ociemniałych. (Tamże, 1858, Nr. 38).

O duchu panującym w praktyce lekarskiej u nas i za granicą, ze względu na nasze obecne położenie. Rozprawa czytana na posiedzeniu publiczn. Tow. lek. warsz. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLI, 1859, str. 28).

Fizjologia wykładana w warszawskiej medycyko-chirurgicznej Akademii przez prof. r. 1859/60, w 4-ce, str. 811. Kurs litografowany.

Rak oczodołu. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIII, 1860, str. 306).

Nowe metody operowania katarakty. (Tamże, T. XLIV, 1860, str. 126).

Sprawozdanie z dzieła Hirschfelda p. t. „Układ nerwowy i przyrządy zmysłowe. (Tamże, T. XLV, 1861, str. 269).

Fantazyjne objawy zmysłowe. T. I, Sny, widzenia i przywidzenia. Kraków, Friedlein, 1861, w 8-ce, str. LXVIII, 450. T. II, Senne marzenia. (Tamże, 1863, str. IV, 450).

Guz rakowaty nerwu wzrokowego. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVII, 1862, str. 20, 91).

Zależność zawrotu głowy od zbroczeń w czynności mięśniów ocznych. (Tamże, T. XLVII, 1862, str. 351).

Guz melanotyczny gałki ocznej. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 72).

Wpływ promieni widma słonecznego na oko. (Tamże, T. XLVIII, str. 409).

Konieczność zaprowadzenia w Warszawie ogłędzin pośmiertnych w celu sprawdzania zgonów. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 75. T. LXXXI, 1876, str. 344).

Obliczenie porcyi żywności potrzebnej dla mieszkańców Warszawy na jeden dzień. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 217).

Nerwoból powieki górnej. (Tamże, T. XLIX, 1863, str. 492).

O wpływie zimna na oko. (Tamże, T. L, 1863, str. 139).

Tętniak w oczodole. (Tamże, T. L, 1863, str. 141, 146, 149).

Wyłuszczenie guza pochodzącego z przerostu gruczołu łzowego. (Tamże, T. L, 1863, str. 147).

Leczenie zawińnięcia rzęs (trichiasis); odmiana operacyi Celsa. (Tamże, T. L, 1863, str. 305).

Sprawozdanie z czynności Tow. lek. warsz. w latach 1861 i 1862, opracowane łącznie z Kuleszą i St. Janikowskim. (Tamże, T. L, 1863, str. 260).

Skutki fizjologiczne podwiązania tętnicy szyjowej wspólnej u człowieka. (Tamże, T. L, 1863, str. 297).

Nastawianie wysilne oka do dalekich odległości. (Tamże, 1864, T. LI, 1864, str. 150, 154, 414).

Ruchy mięśnia obrączkowego powieki. (Tamże, T. LI, 1864, str. 151).

Ruchy powiek niezależne od woli. (Tamże, T. LI, 1864, str. 151, 154).

Choroba Basedowa (struma exophthalmicum). (Tamże, T. LI, 1864, str. 154, 414).

Działanie wyciągu kalabarskiego na oko. (Tamże, T. LI, 1864, str. 425).

Rżenia siatkówki. (Tamże, T. LII, 1864, str. 273).

Aneurysma traumaticum diffusum in der Augenhöhle. (Klinische Monatsblätter für Augenheilkunde von Zehender, 1864, str. 427).

Von der electrisch-gymnastischen Behandlung der Augenmuskelparesen. (Tamże, 1865, str. 226—236).

Gloma malignum retinae. (Tamże, 1835, str. 396 do 406).

Papillome de la cornée. (Annales d'oculistique, 1865).

Observations cliniques. (Tamże, 1865, 9 ser. IV, str. 209).

Tony mięśniowe. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIII, 1865, str. 267).

Wspólne umiejscowienie środka ruchu gałki oka i skrzyżowania linii kierunkowych. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 269).

Nowy fotometr (do mierzenia wrażliwości siatkówki na światło własnego pomysłu). (Tamże, T. LIII, 1865, str. 261).

Działania fizyologiczne kurary. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 462).

O częstych u nas skaleczeniach przy użytku maszyn rolniczych oraz o ich następstwach. Sprawozdanie w imieniu komitetu wyznaczonego przez Towarzystwo w celu zbierania rzeczonych obrażeń oraz omyslenia zaradczych środków. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 3).

Dwa przypadki zatrucia chloroformem w szpitalu Ś. Ducha. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 446).

Krwotok z mięska łzowego. (Tamże, T. LV, 1866, str. 433).

Lekarze w Królestwie Polskiem. (Klinika, 1866, str. 1—3).

Instytut oftalmiczny warszawski. (Tamże, 1866, str. 33—39).

O statystyce chorób ocznych zebranych w ciągu lat 10 w Instytucie oftalmicznym warszawskim. (Tamże, 1866, str. 57—61).

O złoгах woszczkowych w uszach—wykład kliniczny—zebrany przez Zlobikowskiego. (Tamże, 1866, str. 81—87).

Rys historyczny Tow. lek. warsz. (Tamże, 1866, str. 128—132, 141—147, 159—163, 174—180).

O ruchach małżowiny ucha i powstawaniu wrzęd podmiotowych podczas faradyzacji ucha. (Pam. tow. lek. warsz. T. LVI, 1866, str. 418).

Cystyceus umiejscowiony w ciele szklistém. (Tamże, T. LVIII, 1867, str. 343).

O zbroczeniach w nerwie wzrokowym w skutku cierpienia mózgu. (Klinika, 1867, str. 249—261).

Trzeszczenie w uszach chorego dające się słyszeć otaczającym. (Tamże, T. II, 1867, str. 177—182).

Roztrzągnięcie pytania, czy śmierć przez powieszenie była skutkiem samobójstwa, czy też przez inną osobę popełnioną zbrodni. (Dodatek do Kliniki, T. I, 1867, str. 273—302).

Ocło obce w oku (kawalek żelaza znacznej wielkości). (Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 192).

Zniknięcie bez śladu leucomatis, powstałego po owardzeniu i przedziurawieniu rogówki. (Tamże, T. LX, 1868, str. 262).

Staphyloma pellucidum conicum. (Tamże, T. LX, 1868, str. 321).

Sprawozdanie z dzieła Taczanowskiego „Rys praktyczny otiatrii.” (Tamże, T. LXII, 1869, str. 461).

Podrażnienie nerwu wzrokowego na sobie samym obserwowane. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 518).

Wykład chorób przyządu wzrokowego u człowieka. Warszawa, druk. Ungra, T. I, 1869, w 8-ce, str. LX, 422. T. II, 1870, str. VIII, k. 1 i k. 2, str. 484, str. VIII, 10 i k. 1 i 370 drzeworytów. Ocenił Jodko w Gaz. lek., T. X, 1871, str. 536.

Podwójne słyszenie. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1870, str. 2).

Głoma bulbi oculi u dwójga dzieci jednej rodziny. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 63).

Phosphene besonderer Art. Aus dem Polnischen. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilkunde 1870, str. 146 do 147).

Cysta dermoidalna w oczodole. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXV, 1871, str. 61).

Zawrót niepełny (choremu zdaje się, że przedmioty znajdujące się po lewej stronie są na prawej i odwrotnie). (Tamże, T. LXV, 1871, str. 66).

Sarcoma medullare bulbi oculi u osoby zmarłej na mięsaka wątroby. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 59).

Tatuowanie piam na rogówce. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 119).

O uszkodzeniach ciała powstających z nieostrożnego obchodzenia się z maszynami rolniczymi. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 60).

O jednoci sił w naturze. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 228).

Amaurosis fugax. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 278).

Rys historyczny Tow. lek. warsz. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 337, 923).

Czarna katarakta. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 390).

Ospa rodnia u dziecka przed rokiem szczepionego limfą ospy ochronnej. (Tamże, T. LXVIII, 1872, str. 456).

Śmierć w skutku usiłowań wydobyć ucha ciada obcego. (Gaz. lek., T. XII, 1872, str. 65—68).

Uczenie o głaznych bolezniah. (Przekład studentów Uniw. moskiew. pod kierunkiem prof. Wojnowa. Moskwa, druk. Bachmatiewa, 1873, w 8-ce).

Toż, przekład na niemieckie p. asystenta przy prof. Försterze we Wrocławiu, 1873.

Zranienie obu gałek od tyłu wystrzałem z rewolweru. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIX, 1873, str. 21, 35).

Skrzywienia w stawie paluchowo-stopowym. (Tamże, T. LXXI, str. 212, 217).

Odeznij żrenicy na światło pomimo zupełnej utraty wzroku. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 511).

O skrzyżowaniu nerwów wzrokowych. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 117).

Pot wonny. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 316).

Raptowne siwienie włosów. (Tamże, T. LXII, 1876, str. 377).

Ogrzewanie i wentylacja szpitala w Kaliszu. (Tamże, T. LXII, 1876, str. 602).

Słowo o zasługach Jędrzeja Śniadeckiego. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 457).

Głos w sprawie drukowania w Pamiętniku rozpraw nadesłanych do Towarzystwa podniesiony p. Sz. na posiedzeniu 6 czerwca 1876 r. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 442).

Obeany stan wiedzy o skrzyżowaniu nerwów wzrokowych. (Medycyna, 1876, Nr. 7).

Obeany stan wiedzy o tak zwanym półpaścu ocznotwarzowym (Herpes Zoster - ophthalmic - facialis). (Tamże, 1877, Nr. 1).

O wilgoci w mieszkaniach. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 135—136).

O amuletach czaszkowych i trepanacji kości czaszkowych w czasach przedhistorycznych. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 485—486).

Torbiel mięska łzowego. (Tamże, T. LXXIII, 1877, str. 549—550).

O wymianie gazów w powierzchniowych warstwach ziemi. (Tamże, T. LXXIV, 1878, str. 533—537).

O Witelonie. (Tamże, T. LXXVII, 1878, str. 53 do 57).

O insolacji budynków. O lutowaniu trumien metalowych w grobach familijnych. (Tamże, T. LXXVII, 1878, str. 590—592).

Pojęcie w starożytności i w wiekach średnich oka i widzenia. (Medycyna, 1878, Nr. 7).

Zniknięcie długowzroczności w starości. (Tamże, 1878, Nr. 34).

Zatkanie przewodu usznego zewnętrznego i następce tegoż objawy. — Szczególne cierpienie rogówki. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, 1879, str. 223 do 224).

Choroby oczu przy ospie. (Tamże, T. LXXV, 1879, str. 245—246).

O źródłach doskonalenia się naszych zmysłów. (Tamże, T. LXXV, 1879, str. 270—273).

Zapalenie dyfteryczne oczu. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 409—414, 434—439, 440—443).

Sprawy szpitalne. (Korespondencya). (Medycyna, 1880, Nr. 10).

Tytoń i higiena palących. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 223—224, 375—376).

Skutki podrażnienia nerwu wzrokowego. (Przegl. lek., 1881, Nr. 33).

Niezwykły przypadek przyrostu powieki górnej do gałki ocznej (symblepharon). (Medycyna, 1882, Nr. 9).

Miejscowa chwilowa nadcałość siatkówki. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 446).

O wpływie kołysania na ustrój niemowląt. (Tamże, 1882, str. 606).

Zmiany dostrzegane w ostatnich czasach w kazuistyce oftalmicznej. (Tamże, 1882, str. 424).

O obrażeniu oka kwiatem siarczanym. (Prot. pos. tow. lek. warsz. 16 stycznia 1883).

Pogadanki higieniczne. (Tyg. ilustr., Ser. II, T. IX, 1872, str. 43, 56, 63, 86).

Noga i obuwie. (Tamże, S. II, T. X, str. 11, 95, 118).

Palenie zwłok ludzkich. (Tamże, S. II, T. XIV, 1874, str. 283).

Towarzystwo lekarskie warszawskie. (Tamże, S. III, T. II, 1876, str. 72, z rycinami domu i sali posiedzeń Tow.).

Stanowisko naukowe Ciółka (Vitelliona) w średniowiecznej optyce. (Ateneum, T. IV, 1877, str. 379 i 554 z ryciną).

Wpływ tytoniu na organizm zwierzęcy, oraz higiena palących. (Tamże, T. XIII, 1882, str. 322—335).

Pod prusą znajduje się dzieło mające obejmować około 400 stron w 8-ce, p. t. Początek i rozwój umysłowości w przyrodzie.

Zyciorysy Szkołańskiego znajdują się: w Tygodniku ilustr. 1871, Nr. 189. (F. Sulimierski), w Tyg. powsz. 1879, Nr. 23 (Prof. Łuczkiwicz) oraz w dziełku J. Talko (ob.), o działalności jego pisali J. Talko (Kłosy, 1879, Nr. 728) i S. Kościński (Biesiada liter., 1879, Nr. 173).

Szopowicz Henryk Eustachy, ur. w Krakowie 1814 r., ukończywszy nauki lekarskie w rodzinnym mieście i promowany tamże do stopnia doktora medycyny d. 27 lipca 1841 r., został następnie lekarzem w Jarmolinach na Podolu. Sz. znany jest także, jako kompozytor muzyczny.

Vita Simonis Syrenni Sacrami atque therapeutico bibliographica illius medico-botanici operis Disquisitio quam... in univ. Jagiellonica ad consequenda doctoris medicinae iura et honores scripsit H. E. S. Cracoviae, 1841, w 8-ce, str. 52.

Praktyka lekarska między ludem wiejskim i posłannictwo lekarza ludu. (Przj. zdrowia, 1862, Nr. 16).

Szostakowski Jakób, ur. r. 1845 w Trzemesznie, nauki szkolne odbywał w Trzemesznie i Poznaniu, medycyny słuchał (1865—1869) w Wrocławiu, Würzburgu i Berlinie.

Ueber atheromatöse Degeneration der Arterien bei Nierenentzündung. Berlin, G. Lange, 1869, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Szostakowski Tadeusz, wspierany przez T. Czackiego, szkolne nauki ukończył w Międzyrzeczu wołyńskim. Uzyskawszy stopień doktora medycyny w Wilnie, został profesorem chemii w liceum krzemienieckim.

Pieśni i anakreontyki. Warszawa, 1818, w 8-ce, str. 80.

* Szperk Edward.

Przyczynek do statystyki przyniotu u kobiet w St.-Petersburgu. (Medycyna, 1879, Nr. 2—4). Podał w streszczeniu Ed. Klink.

Szpilmann J.

Ueber das Verhalten der Milzbrandbacterien in Gansen. (Zeitschr. f. physiolog. Chemie, 1880, IV, str. 300).

De la gangrène des organes génitaux de la femme dans la fièvre typhoïde. (Arch. gén. de méd. 1881. Fevrier et Mars).

Spozstrzeżenia dotyczące działania atropiny. (Gaz. lek., 1881, str. 685—689, 717—720).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1881, w 4-ce, str. 8.

Szpital dla bezpłatnego szczepienia ospy przy ulicy mostowej w Warszawie w r. 1768. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 160).

Szpital warszawskie w końcu zeszłego wieku. (Tyg. lek., 1859, Nr. 50, 51).

Szpreglewski Jan, rodem z Kalisza.

De l'emploi de l'eau froide dans le traitement des plaies accidentelles ou suites de grandes opérations. Montpellier, Julien, 1842, w 8-ce, str. 76. Thèse.

Szrant Wiktor.

Przypadek do kazuistyki odmy piersiowej. (Przegl. lek., 1873, Nr. 47).

Szreiber.

Metalskopia. (Wędrowiec, 1878, str. 277).

Szrejber Ot., z Źiciany.

Kilka uwag o operacji pojedynczej wargi zajęczej sposobem Nelatona. (Medycyna, 1881, Nr. 7).

Jodeform przy wilku. Gaz. lek., 1882, Nr. 27).

Sztam Antoni, ur. 18 listopada 1823 r. w Lubuży, około Kościana, do gimnazjum uczęszczał w Szmiglu i Poznaniu; nauk lekarskich słuchał od 1848 r. w Berlinie, Wrocławiu a następnie w Würzburgu; stopień doktora medycyny otrzymał w Wrocławiu d. 6 października 1852 r. Później zajmował się wykonawstwem lekarskim w Łęczycy.

De strumae et cretinismi pervulgatione endemica eorumque causis. Vratislaviae, Nisetskowsky, 1852, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Anatomia i fizjologia piersi kobiecej. Wyjątek z klinicznego wykładu prof. Seanzoniego. (Tyg. lek., 1859, Nr. 28, 29, 37).

Ogólne uwagi nad utrzymywaniem zdrowych i leczeniem chorych piersi. (Tamże, 1859, Nr. 39).

Notatki z praktyki. Śłodkomoce. Rheumatismus articulorum acutus. Peri-et endocarditis. (Tamże, 1860, Nr. 18).

Dławiec u osoby dorosłej. (Tamże, 1860, Nr. 26).

Zapalenie nerek. (Tamże, 1860, Nr. 32).

Kurcze żołądkowe (Gastralgia s. Cardialgia. (Tamże, 1860, Nr. 33).

Wodowstręt (Hydrophobia). (Tamże, 1860, Nr. 52).

Dysphagia spastica s. oesophagismus. (Tamże, 1860, Nr. 52).

O rozwolnieniu u małych dzieci. (Tamże, 1861, Nr. 28, 31, 32, 37, 38).

Rzadki ogład pośmiertny. (Tamże, 1861, Nr. 30).

Słów kilka o pleśniawkach u dzieci. (Tamże, 1863, Nr. 3).

Oparzenie przez piorun. (Tamże, 1866, Nr. 40).

Cholera azyatycka w Łęczycy. (Tamże, 1866, Nr. 48).

Uwagi nad artykułem D-ra Czajewicza „o początku i szerzeniu się cholery“ umieszczonym w Nr. 8 i 9 Gaz. lek. (Tamże, 1867, Nr. 40).

Korespondencya z Łęczycy o cholery. (Tamże, 1867, Nr. 44).

Ospa prawdziwa po szczepieniu krowianką. (Tamże, 1868, Nr. 20—21).

Czarna śmierć—epidemia wieku XIV. (Dodatek do Kliniki, T. II, 1868, str. 239—260).

Obłąkanie szybko przemijające (Mania transitoria). (Klinika, T. IV, 1869, str. 341—345).

Sztampke F., z Krośniewic.

Rozwinięta białaczka (leukaemia) z zejściem w wyzdrowienie. (Gaz. lek., T. XXII, 1877, str. 49 do 51).

Sztuka leczenia chorób bydłych... albo traktat zupełny sposobów utrzymywania koni w zdrowiu, ich leczenie i oddalenie chorób, którym podlegają z wyrażeniem przyczyn symptomatów charakterystycznych każdej choroby i lekarstw najrychlejszych, używając się mających w wozach, armiach, po miastach i wsiach, z francuskiego przełożona na język polski. Wilno, u ks. Pijarów, 1804, w 8-ce, str. 112.

Sztuka zachowania zdrowia, ob. Chotomski Ferdynand.

Szukiewicz Jan.

Choroba zagadkowa, panująca w powiecie Nowo-Urieskim w r. 1877. (Medycyna, 1879, Nr. 24—26).

Szulc Ignacy.

Dissertation sur la pneumonie aiguë simple. Montpellier chez Jean Martel aîné 1835, w 4-ce, str. 31.

Szulc Józef, ur. 22 lutego 1842 r. w Choryni w W. Ks. Poznańskim, ukończywszy gimnazjum w Ostrowie, przykładał się (1862—1864) do nauk prawnych w Wrocławiu, później tamże oddał się studiom lekarskim; w r. 1866 wyjechał do Gryfi, gdzie r. 1869 dyplom doktora medycyny osiągnął.

Ueber Oberkiefer-Resection. Breslau, 1869, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Szulc Julian, wychowaniec Uniwersytetu Dorpackiego, lekarz w szpitalu Św. Kazimierza w Radomiu. Um. 21 lutego 1856 r. w 35 roku życia.

O nlecezeniu z empyem za pomocą torakocentezy. (Tyg. lek., 1862, Nr. 32).

Szulicki Ludwik, z Podola.

Des déviations spontanées du genou. Montpellier, 1839.

Szuman Leon, ur. 13 listopada 1852 r. w Kujawkach, w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu i Strasburgu. Uzyskawszy w Wrocławiu dyplom doktora medycyny 29 lipca 1876 r. i złożony w r. 1877 egzamen państwowy, następną dwa lata był asystentem przy klinice chirurgicznej wrocławskiej. W r. 1879 osiadł w Toruniu, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem.

Doświadczenia nad tymczasowem i trwałem zamknięciem światła naczyń po podwiązaniu i po akupresurze. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXX, 1874, str. 345—408). Jest to tłumacznie rozprawy niemieckiej, uwieńczonej nagrodą w r. 1874 przez wydział lekarski uniwersytetu wrocławskiego.

Die bösartigen ossificirenden Geschwülste peristaltisch und parastaltisch Ursprungs. Breslau, Grass, Barth et C-ine, 1876, w 8-ce, str. 62. Diss. inaug.

Beobachtungen über den „Cancer en cuirasse. (Bresl. aerztl. Zeitschr., 1879, Nr. 4). Praca wspólnie dokonana z D-r'em Janickie.

Mittheilung eines Falles von longitudinaler subcutaner Osteotomie des Femur. (Tamże, 1879, Nr. 8).

Tod in der Chloroformnarcose vor einer Blasensteinooperation. Complication mit Blasen und Magenkrebs. (Deutsch. med. Wochenschr., 1879, Nr. 22).

Ein Fall von Resection eines grossen Theiles der linken vorderen Thoraxwand. Heilung. (Deutsch. Zeitschr. f. Chirurgie, 1879, Bd. XII, str. 370).

Amputation mammae auf unblutigem Wege. (Centralblatt für Chirurgie, 1880, Nr. 40). Jest to opis oryginalnej metody operacyjnej.

Mittheilung eines Falles von Laparatomie bei Ileus; manuelle Lösung der verschlossenen Darmstelle; Heilung. (Deutsche med. Wochenschrift, 1881, Nr. 6 i 7).

Cięcie ścian brzusznych w celu chirurgicznego wyłączenia zamknięcia światła kiszki; wyzdrowienie. (Gaz. lek., 1881, str. 209—217).

Przyczynę do leczenia ran mięśniowych i ścięgowych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 381—387).

Kilka słów o użyteczności termokaustycznego przyrządu Paquelin'a w praktyce prywatnej. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 17).

Wstrzykiwanie roztworu soli kuchennej przy ostrój niedokrwistości. (Gaz. lek., 1883, Nr. 22).

Przyczynę do nauki o tetanii po wycięciu gruczołu tarczowego. (Tamże, 1883, Nr. 52).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, K. Kowalewski, 1884, w 8-ce, str. 5.

Jak można sposoby opatrywania ran przeciwnie stosować najlepiej do zwykłej praktyki lekarskiej i do leczenia ubogich chorych. Odczyt miany na IV zjeździe lekarzy i przyrodników polsk. w Poznaniu. (Gaz. lek., 1884, Nr. 33—35).

Szumliński Alex.

De structura renum tractatus physiologico-anatomicus. Parisiis, 1778.

Toż, Argentorati. Lorenz et Scholz, 1782, w 4-ce. Toż, Argentorati. J. G. Treuttel, 1788, w 8-ce, 11 tabl.

Szumliński Marc. Xawer.

Metropolis regni Poloniarum Cracoviae inter cerebra marts fulminis. cum diirae succumbet pestilentialiae etc. Cracov. typ. acad., 1709, fol.

Szumowski Władysław, z Królestwa.

De ligatura oesophagi. sensu physiologico et medico-forensi. Petropoli, 1857, w 8-ce, str. 29, 1 karta. Diss. inaug.

Gesichtliche Bemerkungen zu Dr. L. Hermann's Untersuchungen über den Stoffwechsel der Muskeln. (Petersb. med. Zeitschr., 1867, XII, Heft 2 i 3, str. 152).

Szumski Stanisław, rodem z W. Ks. Poznańskiego, nauki lekarskie ukończył w Wrocławiu.

Ueber Beckensabscesse bei Männern. Breslau, T. W. Jungfers. Buchdr., 1872, w 8-ce, str. 21 i 1. Diss. inaug.

Szurmiński Michał, ur. r. 1847 r. we Wtorku, nauki gimnazjalne pobierał w Ostrowie i Szremie, medycyny słuchał (1868—1872) w Wrocławiu.

Ueber solide Eierstockstumoren. Breslau, A. Neumann, 1872, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Szwajcer Jakób, ur. 1 grudnia 1851 r. w Rawie, szkolne nauki pobierał (1865—1872) w mieście rodzinnym a później w War-

szawie. Wydział lekarski ukończył r. 1878. Obecnie jest lekarzem w warsz. szpitalu żydowskim.

Spostrzeżenia nad przebiegiem epidemii gorączki powrotnej w szpitalu starozakonnych w Warszawie w 1880—1881 r. (Gaz. lek., 1881, Nr. 45, 47—49).

Szwarc.

Korespondencya z Warszawy. (Przegl. lek., 1876, Nr. 12, 14).

Pięty zjazd przyrodników i lekarzy rosyjskich w Warszawie. (Tamże, 1876, Nr. 40).

Szwelidnci Wincenty, zapisany do album akademii krakowskiej 1418 r., wykładał tamże nauki lekarskie.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 44. III, 437.

Szwencki Fryderyk, ur. 28 lutego 1783 r. w mieście Guben w Saksonii; medycyny uczył się w Dreźnie; 1804 r. został podlekarzem pułku lekkiej jazdy w wojsku saskim; 1808 r. mianowany został lekarzem batalionowym; 29 sierpnia 1811 r. wszedł w służbę jako urzędnik zdrowia klasy I-jej do pułku 2-go piechoty wojska księcia warszawskiego, 1815 r. naznaczony Sztab-lekarzem do batalionu wzorowego strzelców pieszych wojska Królestwa Polskiego; 1820 r. mianowany lekarzem dywizyjnym w dywizyi gwardyi; 1828 r. naczelnym lekarzem przy szpitalu głównym wojskowym. Odbił kampanię w latach 1801, 1807, 1809, 1812 i 1813; wśród znojów i krwawych mordów zmierzył własnymi krokami całą Europę od Madrytu aż do Moskwy. Pod Lipskiem 1813 r. wzięty w niewolę pruską, pełnił obowiązki lekarza przy lazarecie wojska pruskiego w Halli, równocześnie zajmował się naukami i za rozprawę: de aneurismatis structura uzyskał 24 lutego 1815 r. w Halli stopień doktora medycyny. W r. 1831 pełnił w Warszawie obowiązki naczelnego lekarza w głównym lazarecie wojskowym w Ujazdowie, następnie był naczelnym lekarzem ambulansów polowych i miał sobie poruczony zwierzchni nadzór nad lazaretami wojskowemi w Warszawie; po zajęciu tego miasta przez wojska rosyjskie został operatorem w szpitalu Ujazdowskim. Po ostatecznym rozwiązaniu wojska polskiego w r. 1833, mianowany naczelnym lekarzem w szpitalu ewangelickim w Warszawie pełnił te obowiązki aż do r. 1838, w którym został zaszczycony godnością członka honorowego rady lekarskiej Królestwa Polskiego.

Szwykowski Kazimierz.

Considérations physiologiques et pathologiques sur la dyspnée. Strasbourg, 1845, w 4-ce, str. 29. Thèse.

Szwykowski Michał, student medycyny.

Kilka słów o łasecznikach gruźliczych. (Gaz. lek., 1883, Nr. 11).

Szydtowski Dominik, z uniw. wileńskiego, um. w Humaniu 26 listopada 1879 r. w 77 roku życia.

Szydtowski Józef, nauki lekarskie ukończył w Dorpacie 1879 r., obecnie jest lekarzem w wojsku rosyjskiem.

Beiträge zur Mikroskopie der Faeces. Dorpat, 1879, w 8-ce. Diss. inaug.

Volumetrische Bestimmung des Kohlensäuregehalts der Luft. (St.-Petersb. Med. Wochenschr., 1880, Nr. 23).

Ein Vorschlag zur eventuellen Modification der Esmarch'schen künstlichen Blutleere. (Tamże, 1882, Nr. 13).

Szylarski Wojciech, kanonik lwowski, wydał:

Nauka krótka o powietrzu morowém, z opisaniem: Co to jest powietrze morowe? co za przyczyna jego? iako się go chronić? iako się w nióm ratować? Z preskrypcjami różnych przetrwatyw, z doświadczonych autorów zebrana. W Zamościu w drukarni akademickiej. Także nauka Jana Petrycego w drukarni akademickiej w Krakowie r. 1705 wydrukowana. Teraz zaś przez Imci księdza Wojciecha Szylarskiego kanonika lwowskiego, proboszcza Braetwa Św. Trójcy, z przydatkiem lekarstwa duchownego z nabożeństwem doświadczonem i z informacją dla kapłanów zapowietrzonym ludziom służących, bardzo potrzebną, dla publicznego dobra do druku podana. Lwów, w druk. I. K. M. i Braetwa Św. Trójcy, 1770, w 12-ce, k. 53.

Por. Gąsiorowski: III, 168.

Szyman Aleksander.

De cystis echinococcus continentibus. Culm, typ. Gólkowski, 1853, w 8-ce. Diss. inaug.

Szyman Edward, ur. r. 1838 w Chełmninie, nauk lekarskich słuchał (1860—1864) w Gryfii.

Observationes quaedam de nervorum aere atmosphaerico privatorum mutata irritabilitate. Gryphiae, 1864, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Szyman Waleryan, ur. r. 1836 w Chełmninie, do medycyny przykładał się (1862—1867) w Gryfii.

Observationes quaedam de strychnini efficacitate atque vi in vasorum lymphaticorum motum apud ranas. Gryphiae, typ. F. Hasche, 1867, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Szymaniewicz Andrzej, ze Lwowa, filozofii i medycyny doktor, był radcą nacyi Polskiej w Padwie 1668 r.

Szymanowski St.

Przepisy dyetetyczne czyli reguły zachowania się w czerstwym zdrowiu i przedłużenia życia napisane po francuzku. Warszawa, 1785, w 8-ce, 2 tomy.

Szymański Adolf.

Jeszcze przyczynek do leczenia błonicy (diphtheritis). (Medycyna, 1880, Nr. 44).

Szymański.

Plód dwugłowy. (Pam. tow. lek. warsz., T. LX, 1868, str. 109).

Szymański Józef.

K fizjologii podzielustnoej żelezy. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Szymkiewicz Jakób, doktor filozofii i medycyny, członek wielu towarzystw uczonych krajowych i obcych, praktykował w Wilnie, gdzie nader był czynny w towarzystwie Szubrawców (pierwszy tego towarzystwa prezes). Um. 6 listopada 1818 r. w majątności swęj Tankiele, w powiecie

wilkomińskim, zapisawszy w testamencie wszystkie grunta na własność włościanom i przekazawszy znaczny fundusz na stypendya i cele dobroczynne.

O utrzymaniu zdrowia w czasie zaraźliwych chorób. (Dziennik wileński, 1806, Marzec, Nr. 12).

Nauka chirurgii teoretycznej i praktycznej. Wilno, nakł. i drukiem J. Zawadzkiego, 1806. w 8-ce, T. I, k. 5, str. CVII i 361. T. II, str. 378 i XII. Ded. Aleks. Chodkiewiczowi.

Nauka o chorobach dzieci. Wilno, nakł. i drukiem J. Zawadzkiego, 1810, w 8-ce, k. 5, str. XVI i 423, 1 tabl.

Dzieło o pijaństwie. Wilno, u Aleks. Żółkowskiego, druk. XX. Pijarów, 1818, w 8-ce, k. nł. 8, str. 348, z ryciną.

Szymkiewicz.

Beiträge zur Lehre von den künstlichen Missbildungen im Hühnerieje. (Wien. acad. Sitzungsber. Bd. 72, III Abth. Juli 1875).

Toż, w odb. Wien, Gerold's Sohn, 1875, w 8-ce, str. 9.

Szymkiewicz Józef.

Observationes de cholera epidemica collectae in duabus epidemiis Odessae ad finem anni 1830 et Ackermani medio a. 1831. Wilno, J. Zawadzki, 1833, w 8-ce.

Szymonowicz Jędrzej, lekarz lwowski, nauk lekarskich słuchał w Krakowie i Padwie 1668 r. Gdy w r. 1672 Lwów, w czasie oblężenia przez Turków, wyczerpał wszelkie możliwe środki obrony, zawarty był układ, mocą którego miasto miało wnieść okup 80,000 dukatów. Gdy atoli pomimo wszelkich usiłowań, oprócz wypłaconych 5,000, więcej miasto złożyć nie było w stanie, na rękojmię dalszej wypłaty musiało wysłać 10 zakładników, między

którymi znajdował się Szymonowicz. W r. 1674 został rajcą lwowskim.

Por. Chodyniecki: Opis Lwowa 210. Muczkowski: liber promot. 330. Zubrzycki: Kron. m. Lwowa 423, 426.

Szyszło Wincenty, ur. w Święcianach, w gub. wileńskiej 1838 r., do nauk lekarskich przykładał się w Moskwie i tu 1861 r. stopień lekarza cum eximia laude uzyskał. Następnie zajmował się praktyką lekarską w rodzinnem swém mieście. W r. 1863 zmuszony był przesiedlić się do m. Narowczat w gub. Penzeńskiej, gdzie wkrótce powierzono mu zarząd szpitala miejskiego, oraz obrano dyrektorem więzienia i członkiem komisji do poboru rekrutów. W r. 1868 przybył do Warszawy; 1870 r. objął obowiązki lekarza we wschodnim okręgu górniczym Królestwa Polskiego; po roku atoli przeniósł się do Warszawy, gdzie dotąd stale zamieszkuje, przyjąwszy obowiązki lekarza drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej.

Kilka uwag nad wodami szczawnickimi. (Klinika, T. VII 1870, str. 137, 150, 163, 183, 200). Ocenit J. Wyrzykowski w Pam. tow. lek. warsz., T. LXIX, 1873, str. 54.

Teorye powstawania aerolitów. (Biblioteka warsz., 1873, I, str. 278).

O długowieczności człowieka. (Ateneum, 1877). List otwarty w sprawie ugody polsko-rosyjskiej, 1881.

Przegląd dziejów przyrody. Studya filozoficzne przez D-ra... T. I. Warszawa, 1872, w 8-ce, str. XV, 280. T. II. Tamże, 1872, str. 315.

Nadto w Bibliotece warszawskiej zamieszczał (1872—1876) krytyczne rozbiory z dziedziny nauk przyrodniczych.

Tabaczyński Leopold Stanisław, ur. r. 1840 we wsi Redecz, nieopodal Włocławka, nauki gimnazjalne pobierał w Chełmnie i Trzemesznie, medycyny słuchał (1859—1863) w Berlinie. Obecnie przebywa w majątności swój na Kujawach, gdzie w założonym przez siebie szpitalu z zamiłowaniem oddaje się sztuce lekarskiej, szczególnie chirurgii.

De resectione ossium subperiostali, praecipue ossis maxillae inferioris. Berolini, 1863, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

W latach 1867—1870 umieszczał w Gaz. lek. sprawozdania z dzieł obcych.

Radykalne uleczenie przepukliny pachwino-mosznowej sposobem Gerdy. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXI, 1869, str. 59).

Rhinoplastice z dobrym skutkiem. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 60).

Pyemia w 12 dni po zagojeniu rany postrzałowej. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 60).

Tabernacki Konstanty, ur. 18 lutego 1814 roku w Oleśnicy pod Chodzieżem; nauk gimnazjalnych słuchał w Poznaniu; brał udział w kampanii 1831 r.; naukom lekarskim poświęcał się od 1836 r. w Wrocławiu i w Berlinie, złożony egzamin 1841 r., osiedlił się we Wrześni, gdzie przez 26 lat pełnił z wielką sumiennością obowiązki lekarza i obywatela. Przez długie lata dzierżył urząd kasyera towarzystwa naukowej pomocy. Um. 25 września 1868 r.

De hernia crurali. Vratislaviae, typ. H. Richteri, 1841, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Taczanowski Bronisław, społeczny lekarz warszawski, ordynator szpitala św. Jana Bożego i zawiadujący zakładem prywatnym dla obłąkanych D-ra Chomętowskiego; oprócz tego zajmuje się otiatrią.

O ostrym i chronicznym niezycie ucha średniego. (Tyg. lek., 1866, Nr. 1—4).

O badaniu błony bębenkowej. (Tamże, 1866, Nr. 34—38).

O dezynfekcyi w ogólności ze stanowiska higienicznego. (Gaz. lek. T. I, 1866, str. 184—189).

O użyciu potażu gryzącego w otiatrii. (Tamże, str. 229—234, 245—250).

Najnowsze modyfikacye sztucznej błony bębenkowej. (Tamże, T. II, 1867, str. 522—524).

Przyczynki do etiologii chorób umysłowych. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 593—598).

O pożywności wyciągu mięsnego Liebiga. (Tamże, T. IX, 1870, str. 17—23).

Przyczynki do etiologii chorób umysłowych. (Tamże, T. XI, 1871, str. 401—405).

Wpływ tyfusu na zaburzenia w przyrządzie słuchowym. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 1—4).

Excytacja maniakalna, zapalenie opon mózgowych, śmierć w skutku ostrego obrzęku. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXI, 1869, str. 178).

Rys praktycznej otiatrii. Warszawa, wydanie red. Gaz. lek., Bibl. umiejęt. lek., 1869, w 8-ce, str. 212 i II. Dzieło ułożone podług wykładów prof. Politzera i Tröltseha.

Diagnostyka lekarska. Laryngoskopia i Rynoskopia, opracował Dr... Warszawa, wyd. red. Gaz. lek., Bibl. umiejęt. lek., druk J. Bergera, 1871, w 8-ce, str. II, 119, z 23 drzewor. w tekście. Laryngoskopia według dzieła: Lehrbuch der Laryngoskopie von Dr. Ad. Tobold. Berlin, 1869. Rynoskopia według dzieła prof. Türk'a. Klinik der Krankheiten des Kehlkopfes. Wien, 1866.

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował: Jadłowstręt (tresophobia) u obłąkanego jako następstwo obecności glist w żołądku. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXI, 1869, str. 6).

O wartości pożywecej wyciągu mięsnego Liebiga i o zastosowaniu tego środka w psychiatrii. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 181).

Tafłowski Wawrzyniec, ur. roku 1846 w Warszawie, nauki gimnazjalne i uniwersyteckie odbywał w rodzinnym mieście, gdzie otrzymawszy r. 1869 stopień lekarza, czas niejaki przebywał. Później praktykował w Włodawie, skąd r. 1872 przeniósł się na urząd lekarza powiatu do Nowo-Mińska, gdzie 16 kwietnia 1876 r. życia dokonał.

Torbiel podjęzykowa, żabka. (Gaz. lek., 1872, T. XII, str. 215).

Taksa za czynności lekarskie. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 21—40).

Talaczyński Konstanty, ur. r. 1825 w Południu, w W. Ks. Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, Poznaniu i Gliwicach, medycynę słuchał od r. 1846 w Wrocławiu, później (1847) w Gryfii i następnie w Berlinie, gdzie 19 grudnia 1850 r. dyplom doktorski osiągnął. Padł ofiarą cholery r. 1852 w Buku, gdzie osiadł jako lekarz praktyczny.

De carie ossis petrosi infantum tuberculosa. Berołini, typ. Schlesinger, 1850, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Talko-Hrynciewicz Julian, po matce wnuk lekarza kowieńskiego A. Fischera, ur. 20 lipca 1850 r.; do gimnazjum uczęszczał w Kowniu; nauk lekarskich słuchał (1869—1872) w Petersburgu a później (1872—1876) w Kijowie. Rok 1877 przepędził w Wiedniu i Paryżu, gdzie przeważnie oddawał się ginekologii. Od r. 1878 zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Zwino-rodku, w gubernii kijowskiej.

Leczenie wyniołów u ciężarnych za pomocą rozszerzenia szyjki macicznej. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 52).

O dyferycie. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 6, 17). Dwa wypadki drgawek porodowych, jeden z nich bez białkomoczu. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 91).

Błonica z następstwem porażeniem kończyn i cierpieniem płuc. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 111 do 112).

Magnetyzm zwierzęcy i próby zastosowania go w medycynie (metallotherapia). (Tamże, T. XXIX, 1880, str. 3, 13, 25, 33).

Śmierć spowodowana pęknięciem żylaka na nodze. (Medycyna, 1882, Nr. 36).

Ośmio-dniowe zatrzymanie główki i łożyska ośmio-miesięcznego płodu bez żadnego odczynu w jamie brzusznej. (Tamże, 1882, Nr. 46).

Przypadek uwięźnięcia ziarna harburowego w krani dziecka (spostrzeżenie podane wspólnie z K. Ciekawym - Cepyrskim). (Tamże, 1883, Nr. 2).

Talko Józef, ur. 17 marca 1838 r. w gubernii kijowskiej, nauki gimnazjalne ukończył w Żytomierzu 1856 r. a lekarskie w Kijowie 1861 r. Następnie jako lekarz wojskowy był asystentem przy katedrze medycyny sądowej i anatomii patologicznej. W r. 1864 osiągnął stopień doktora medycyny. Później pełnił obowiązki wojskowo-lekarskie w Stawropolu, od r. 1866 w Tyflisie, posześciu latach pobytuna Kaukazie przeniósł się do Lublina, gdzie był ordynatorem w szpitalu wojskowym. Tu za jego staraniem zawiązało się towarzystwo lekarskie, w którym obowiązki sekretarza pełnił. Obecnie jest okulistą warszawskiego okręgu wojskowego.

Ob opucholach w głaznej połosci. Neuroma n. optici. Z kliniki prof. Karawajewa. (Sowremienijnaja Medicina, 1866, Nr. 29).

Stłuczka ostrągą otrawienia nikotinem. (Tamże, 1863, Nr. 28).

O gławkonie. (Tamże, 1863, Nr. 37, 39).

O smieszczeniu systemu chrustalika, (Luxatio lentis). (Wojenno med. żurnal, 1863, nojabr).

Stłuczka złokaszewiennago przyszcza, (pustula maligna). (Tamże, 1864, mart).

Okulistyczeskija zamietki: glawkoma; paracentesis i irideetomia; odnositelnoje położenie czeczewicy i riesznicznych otrostkow; smieszczenia chrustalika; staphyloma; coloboma iridis. (Tamże, 1865, fewral. Druh zdrawija, 1864, Nr. 31. Protokół. obszczestwa kijewskich wraczek 1863/4, Nr. 11).

Materiały k učeniu trawmatieczeskago i preimuszczestwiennago proizwolnogo smieszczenia chrustalika. Kiew, 1864, w 8-ce, str. 79, 1 tabl. Diss. inaug.

Cataracta zonularis. Przekład artykułu Rydla z uwagami tłomacza. (Wojenno med. żurnal, 1864, oktiabr).

Operatiwnoje lečenje nieprozrocnoj staflomy rogowej oboloczi. (Tamże, 1864, juń).

O wostecznych okulistach. (Kawk. med. sbornik, 1866, Nr. 1).

Krytyczny rozbiór dzieła: Oftalmologia D-ra Illinskago. (Tamże, 1866, Nr. 2).

Trichiny ili puzyrczatyja glisty? (Tamże).

Mikroheterophthalmus; coloboma iridochorioideae cum staphylomate postico. Sceliosis cranii, z 2 chromol. tabl. (Tamże, 1866, Nr. 2).

Wynik sekcyi przy febris soporosa. Cierpienia oczu po tyfusie. (Protok. kaw. med. obszcz., 1866, Nr. 18).

O niejescowem znieczuleniu Richardsona. (Tamże, 1866, Nr. 20, 22).

Luxatio spont. tibiae w skutek oddzielenia się epiphysis. (Tamże, 1866, Nr. 21).

Wypadek pęknięcia serca. Hernia cerebri. (Tamże, 1866, Nr. 24).

O operacyach zaćm. (Tamże, 1866, Nr. 14, 15).

O wysypkowym tyfusie rosyjskich przesiedleńców na Kaukaz. (Tamże, XXVII).

Ocena pracy D-ra Topczewskiego: o lewkemii. (Tamże, 1866, Nr. 23).

Uwagi do artykułu D-ra Parfienienko: prirodiennoje srazeczenie wiek. (Kawk. med. sbornik, 1867).

Iz glaznoj gospi talnoj praktiki. Cataracta zonularis, z tabl. chromol. (Tamże, 1867, Nr. 3).

Ruptura chorioideae. Coloboma iridochorioideae. (Tamże, 1867, Nr. 4).

O trichinach najdiennyh mnoju w kryсах. (Arch. sudebn. med. i obszcz. gigieny, 1867, juń).

Dwa stłuczaja trawmatieczeskago smiertelnago powrezdienia. (Tamże, 1867, juń).

Zamietka o łopanii chrustalikowej sumki u powieszennyh. (Tamże, 1868, mart).

Tracheotomia. Rozcięcie ścian brzusznych kraw podęzsa Jordana. (Protok. kaw. med. obszcz., 1867, Nr. 31).

Pseudotrichiny u szczurów. (Tamże, 1867, Nr. 25, 32).

Cystoma sacrale congenitum. (Tamże, 1867, Nr. 13).

Elisawietpolski godowik. (Tamże, 1867, Nr. 13. 1868, Nr. 3).

Iz glaznoj gospi talnoj praktiki. Coloboma iridochorioideae et membrana pupillaris perseverans. Alenthesia corneae. Ectopia pupillae traumatica. Luxatio lentis. Iridodiasis congenita. Keratitis exfoliativa. Anaesthesia retinae traumatica, z tabl. rcin. (Kawk. med. sbornik, 1868, Nr. 5).

Słowo o Tienonowej sumkie. (Mied. wiestnik, 1868, Nr. 10).

Podskórna krepitacya na twarzy, skroni i powie-kach. (Protok. kaw. med. obszcz., 1868, Nr. 16).

Korespondencya z Tyflisu. — Reforma zarządu cywilno-lekarskiego. Popularyzacya nauk przyrodni-

czo-lekarskich na Kaukazie. Przesady narodowe. Pismo higieniczne „Listok.“ Szkoła Aleksandrowska w Tyflisie. Lekarze na Kaukazie. (Klinika, T. II, 1868, Nr. 21).

Różnobarwność oka przy wrodzonej zaćmie. Kalabar jako diagnostyczny środek przy mydriasis. (Tamże, T. III, 1868, Nr. 2).

Z powodu powyższego spostrzeżenia Szokalski umieszczył list, tamże, 1868, str. 27—30).

Premium D-ra Milfota. (Tamże, T. III, 1868, Nr. 5).

Słowo o zimowych stacyach. (Tamże, T. III, 1868, str. 121—123).

Coloboma iridis et choroideae cum membr. pupill. persev. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1868, VI).

Ruptura choroideae. (Tamże, 1868, VI).

Anaesthesia retinae traumatica. Rasche Heilung durch subcutane Strychnininjection. (Tamże, 1868, VI).

Materiały iz oftalmologiczkiej kazuistiki. — Dwa słuszca raznoowietnostii glaz, tiemniyia platna sklerotiki. Dwa słuszca operacii rieszniczej staffilomy. Stuezaj glawkomy. Polycoria cum atrophis iridis. Ambliopia izleczennaja strichitom. Tumor subconjunctivalis. Operatiwnoje leczenie otstojki rietiny. Ranieńje glaza pistonom. Ożoga glaza liq. Bellostii. (Kawk. med. sbornik, 1869, Nr. 6, 8).

Observation de décollement de la rétine. (Annales d'oculist., 1869, Juillet-Août).

Ein Fall von Amblyopie geheilt durch hypoderm. Injection des Strychnins. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1869, VII. Przegl. lek., 1869, Nr. 37).

Farbenverschiedenheit der Iris und der Sclera. Die dunkeln Flecke letzterer. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1869, VII).

Korespondencya z Tyflisu. — Premium Merimanowa. Pierwszy konkurs lek. na Kaukazie. Publiczne prelekcye. Koleżeńskie obiad. Stypendyum D-ra Holmblatta. Trychiny w Tyflisie. (Klinika, T. IV, 1869, Nr. 2).

Słowo o gynecomastii. (Tamże, T. IV, 1869, Nr. 12, 13).

Ogólna rozedma podskórna (emphysema subcutaneum totale) w skutek złamania 11-stu żeber i rozdarcia płuc. Śmierć po 5 dniach. (Tamże, T. IV, 1869, Nr. 18, 19).

Stłontowate przerodzenie dolnej kończyny (elephantiasis extrem. inf.). (Tamże, T. IV, 1869, Nr. 23).

Korespondencya z Tyflisu. — Szpital miejski. Owariotomia na Kaukazie. Niedźwiadki. Oczyszcz. Pieczęcie rzymskich okulistów. Śmiertelność lekarzy kaukaskich. Apteki. Doroczne posiedzenie tow. lek. kawk. (Tamże, T. V, 1869, Nr. 4, 5).

Ueber die Siegel roemischer Okulisten in d. Krimm und Transkaukasien. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1869, VII, str. 60).

Korespondencya z Brukselli. Nowe pismo oftalmotiatryczne. Prof. Knapp i A. v. Graefe. Lekcyja Virchow, Van Roesbroeck. (Klinika, T. V, 1869, Nr. 6).

Nieprawidłowy rozwój męzkich organów płciowych. (Tamże, T. V, 1869, Nr. 17).

O ropnem zapaleniu oczu. (Protok. kawk. med. obszcz., 1869, Nr. 5).

O dioptrycznej organoskopii (splachnoskopii); somatoskopii czyli diaphanoskopii. (Dodatek do Kliniki, T. III, 1869, str. 139—152).

Słowo o oftalmologii Brauna i Szokalskiego. (Prot. obszcz. kawk. wr., 1869, Nr. 10. Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., VIII, str. 96).

Encephalocoele naso-frontalis. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1869, str. 408).

Opatrunek uniernuchomijajęcy z proszku korzenia rośliny asphodelus. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 407).

Melanosarcoma bulbi oculi. (Tamże, T. LXII, 1869, str. 407).

Jeszcze słowo o dioptroorganoskopii. (Klinika, T. VIII, 1870, Nr. 18).

Ueber Xanthelasma palpebr. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1870, str. 187).

Materiały oftalmolog. kazuistiki. Zoster frontalis. O leczeniu nadgłaz niewralgii. Ruptura choroideae. Choroiditis exsud. circumscripta. Uporne ślepotęczenie izleczonnoje wyrzyzywaniem śleznoj żełazy. (Kawk. med. sbornik, 1870, Nr. 9).

Materiały iz oftalm. kazuistiki. Coloboma irido-choroid. et membr. capsulopupillaris perseverans. Jeszcze o nadgłaz niewralgii. Teleangiectasia palpebr. sup. (Tamże, 1870, Nr. 10).

Klonische Krämpfe der Augenlider, Neurotomie der Supraorbitalnerven. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1870, VIII, str. 129—145. Mied. wiestnik, 1869, Nr. 35, 36).

Ueber das angeborene nicht mit Iriscolobom complicirte Coloboma der Choroidea. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1870, VIII, str. 165—167).

O leczeniu nerwoból nadoczodołowych. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, Nr. 29).

Dwie obserwacye rwy nadoczodołowej. (Tamże, T. VIII, 1870, Nr. 51).

Uwagi w kwestyi literatury oftalmologicznej. (Tamże, T. IX, 1870, str. 283—285).

Ueber angeborene Hirnhernien. (Virchow's Archiv, 1870, L).

Ropień torbeki maziowej nadrzępkowej; ropnica przy licznych ropniach przerzutowych. (Klinika, T. VI, 1870, Nr. 1).

Ropień uda; ropnica przy licznych metastatycznych infarktach. (Tamże, T. VI, 1870, Nr. 7).

O wazę w oku. (Tamże, T. VI, 1870, Nr. 12, 13).

Korespondencya z Tyflisu. Szezeplenie ospy w Gruzyi. Cholera w Persyi. Leczenie parchów. Słowo o prof. Szymanowskim. Dziełko Sobolszczykowa. Nekrologia. (Tamże, T. VI, 1870, Nr. 14).

Nauka chińskich lekarzy o ospie. Szezeplenie ospy chińskim sposobem. Ospa w Persyi. (Tamże, T. VII, 1870, Nr. 1).

Komisya sanitarna w Tyflisie przeciwko cholery. (Tamże, T. VII, 1870, Nr. 13).

O wpływie tytoniu na organ wzroku. (Tamże, T. VII, 1870, Nr. 14. Protok. kawk. tow. lek., 1870, Nr. 19).

Wraczi i med. praktyka na Kawkazie. (Prot. kaw. med. obszcz., 1870, Nr. 8).

Degradacya prof. oftalmologii na docenta w warsz. uniwers. (Tamże, 1870, Nr. 19).

Labium leporinum. Polydaetylus. (Tamże, 1870, Nr. 23).

Exophthalmia w skutek nowotworu. Otwór w okolicy jamy czołowej. (Tamże, 1870, Nr. 6).

Pulsujący guz czaszki. Guzmowce zwyrodnienie oka. (Tamże, 1870, Nr. 10, 11).

O przekładzie poematu gruzyjskiego „skóra tygrysa“ na język polski. (Bibl. warsz., 1871, marzec). Ein Fall von Gehirnherne, bedingt durch unregelmässige und frühzeitige Synostosen der Schaedelknochen. (Virchow's Archiv, 1871, LI).

Z prywatnej praktyki. Żęby noworodka. Wrośnięcie wyrwanego zęba. Śmierć w skutek zranienia fossae caninae. (Gaz. lek., 1871, Nr. 12).

Rzut oka na operacyjne leczenie chorób worka żłowego. (Klinika, T. VIII, 1871, Nr. 13).

Przypadek upartego łzawienia, wyleczony przez wycięcie gruczołu żłowego. (Tamże, T. VIII, 1871, Nr. 14).

Chemosis serosa i choroideitis suppurativa pri meningitis suppurativa. (Kawk. med. sbornik, 1871, Nr. 11).

Coloboma iridis et choroideae et membrana capsulo-pupillaris perseverans utriusque oculi. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1871, str. 230—240).

Ein Fall von doppelter isolirter Zerreiſſung der Choroidea. (Tamże, str. 48—51).

Annali di Oftalmologia i projekt oftalmologicznego pisma polskiego. (Klinika, T. IX, 1871, Nr. 6).

Roczne sprawozdanie z oftalmologicznej praktyki od 1 marca 1871 r. do 1 marca 1872 r. Warszawa, 1872, w 8-cc, str. 90. Osobn. odb. z Gaz. lek., 1872, T. XII i XIII.

Dla czego człowiek chornie na „Rysztę“ pasorzytną chorobę w Bucharze. (Służba zdrowia, 1872, październik).

Izweleczienie iz godicznago otczeta oftalmolog. praktik (Kawk. med. sbornik, 1872, Nr. 15).

Hartnäckiges Thränen geheilt durch Exstirpation der Lacrymaldrüse. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1872, X, str. 17—22).

Fisteln der Lacrymalkanäle. (Tamże, X, str. 23 do 25).

Entropion spasticum operirt mittelst einer neuen von Szokalski angegebenen Methode. (Tamże, X, str. 25—29).

Eine traumatische Ruptur der Cornea Ausleerung des Augapfels und Eucleation desselben. (Tamże, X, str. 29—32).

Die Behandlung des Leukoms mittelst Tätowirung der Hornhaut. (Tamże, X, str. 265—268).

Monophthalmos. (Tamże, str. 268—270).

Ojciec Marek z Aviano. Odsiecz wiedeńska. (Kłosy, 1872, Nr. 381).

Z powodu rozprawy Millietta: De la régénération du cristallin. (Służba zdrowia publ., 1872, kwiecień).

Drgawki (convulsiones) w skutek nacięcia otworu zewnętrznego przewodu słuchowego. (Medycyna, 1873, Nr. 4).

Zmiany w oku przy cierpieniach mózgowych (Materiał do cerebroskopii). (Tamże, 1873, Nr. 30, 33, 39, 51, 52).

Udawane kręcenie głowy przerwane zawłoką na karku. (Tamże, 1873, Nr. 42).

Z powodu powyższego artykułu kilka uwag podali Z. Dobieszewski i A. Peptowski. (Tamże, 1873, Nr. 45, 50), na które odpowiedział Talko. (Tamże, 1873, Nr. 48, 1874, Nr. 4).

Stosunek owrzodzeń rogówki do zarażliwych zapaleń spojówki. (Gaz. lek., T. XV, 1873, str. 126 do 128).

Ectropion sarcomatosum utriusque conjunctivae, geheilt durch Ausschneiden der Conjunctiva. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1873, XI, str. 321—326).

Sarcoma conjunctivae palpebrae superioris. Genesung nach Excision des Sarcoma. (Tamże, str. 326 do 330).

Epithelioma conjunctivae bulbi. Genesung durch Excision der Neubildung, nebst der Conjunctiva bulbi. (Tamże, str. 330—335).

Telangiectasia conjunctivae bulbi. (Tamże, str. 335—341).

Ein Extravasat zwischen dem Sehnerven und dessen Scheiden, sowie ein Extravasat im linken Glaskörper in Folge von Schädelbruch und Zerreiſſung der Arteria meningea media. (Tamże, str. 341 do 344).

Przyczynę do historyi medycyny w dawniej Polsce. (Medycyna, 1874, Nr. 3).

Utworzenie sztucznego nosa sposobem indyjskim. (Tamże, 1874, Nr. 11).

Towarzystwo lekarzy lubelskich i „kostniejący człowiek.“ (Tamże, 1874, Nr. 25).

Otwarcie tow. lek. lubelskiego. (Tamże, 1874, Nr. 28).

Amputacja przy użyciu przyrządu Esmarcha. (Prot. pos. tow. lek. lubelskich 4 września 1874).

Fibroma molluscum auris. Wyrób ręki odjętej w skutek rany postrzałowej. (Tamże, 4 listopada 1874).

Granuloma umbilicale. Wrodzone zrośnięcie palców. (Tamże, 5 grudnia 1874).

Wypadek plastycznej operacji twarzy i częściowej ryнопластики. (Tamże, 4 czerwca 1875).

Ropne zapalenie okostnej żuchwy, zapalenie żył oczodołu. (Tamże, 4 grudnia 1875).

Wypadek resekcji kości goleniowej. (Tamże, 5 stycznia 1876).

Wypadek okrojania brzegów wrzodu sposobem Nussbauma. (Tamże, 4 lutego 1876).

Spostrzeżenia z praktyki oftalmicznej. Rozcięcie włosów na spojówce powiek. (Medycyna, 1874, Nr. 27). Samoistny łrwotok skóry (Haemorrhagia spontanea?) w okolicy worka łzowego. Naczyniak podskórny powieki (Angioma subcut. palpebrae), nieczony wstrzyknięciem półtorachloru żelaza. (Tamże, 1874, Nr. 30). Kędzierzak (teleangiectasis) górnej powieki, zniszczony za pomocą przewiązki. Półpasiec oftalmiczny (Zoster opthalmicus s. Zona frontalis) i wyprysk powiek i rogówki (Herpes palpebrarum et corneae). (Tamże, 1874, Nr. 35). Podwójne rozdwojenie czyli szczeliny powieki górnej (Coloboma palpebrae superioris). (Tamże, 1874, Nr. 40). Dwa przypadki małoczożności (Mikrophthalmos) z zezowatością. Niedosięp i zezowatość (Ambliopia cong. et Strabismus utr.). Wrodzona nieprzeźroczystość prawej rogówki (Sclerophthalmia) i wrodzone zbieżenie w przkrowatości lewej tęczówki. Końska stopa. Częściowe zaciernienie tęczówki (Melanismus iridis partialis). Białosć obu oczu (Albinismus s. leucosis). (Tamże, 1874, Nr. 51). Szczeliny czyli rozdwojenia tęczówki i naczyńiówki. (Tamże, 1874, Nr. 52).

Drzwi spiżowe gniznieńskie. (Kłosy, 1874, Nr. 499).

Pobieżny opis organu wzroku u rozmaitych zwierząt. Podług D-ra Emmerta. (Wędrowiec, 1874, Nr. 243, 244).

Nowotwór mózdku, apoplexia peripapillaris. (Medycyna, 1875, III, Nr. 3).

Wągr pod spojówką oka. (Tamże, 1875, III, Nr. 17).

Przyczynę do chorób soczewki. Wehłonięcie soczewki. Zaćma urazowa. Trzy wypadki zwichnięcia soczewki. (Tamże, 1875, III, Nr. 36).

Z powodu rozdziału o słowiańszczyźnie w „Geografii powszechnej Guthgo.“ (Wędrowiec, 1875, Nr. 296).

O narodowości A. v. Graefego. (Gaz. lek. T. XVIII, 1875, Nr. 26).

Centralnaja szkoła fieldszerow i powiawnych babok. (Sowr. med., 1875, Nr. 27).

Cysticercus cellulosae subconjunctivalis. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilkunde, 1875, XIII, str. 299 do 303).

Zwei Fälle von congenitalem Coloboma palpebrarum. Congenitale Trübung der rechten Cornea.—Melanismus Iridis partialis.—Albinismus und Leucosis oculorum.—Spaltungen und Theilungen der Iris und Choroidea. (Tamże, 1875, XIII, str. 202—221).

Materiał do teratologii. Potwory podwójne. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXII, 1875, str. 198).

Lublinieć lecz nie Lublin. (Wędrowiec, 1876, Nr. 359).

Polskie oftalmiczne prace w Nagel'a Jahresberichte. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, Nr. 24).

Zadanie konkursowe D-ra Talko. (Tamże, T. XXI, 1876, Nr. 14. Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1876, XIV. Annales d'oculistique, 1876, sept.-oct.).

Bezirkoculiste u. sanit. Stationen für Augenleiden in Russland. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1876, XIV).

Sanitarnyja manewry pod Warszawoj. (Sowr. med., 1876, Nr. 24).

Z kazuistyki oftalmicznej. Wrodzony brak obu gałek ocznych (anophthalmia duplex congenita). Wrodzony brak obu gałek ocznych (anoph. duplex cong.), błękitna torbiel pod dolną powieką. Przypadek małości (mikrophthalmos) z wrodzoną torbielą surowiczą pod powiekami dolnymi. (Medycyna, 1876, Nr. 37). Wrodzone zwięźnienie szpary powiekowej (blepharophymosis congenita) i fałda nakątna (epicanthus). Małość zrodzonymi tęczęwkami i naczyniówkami (mikrophthalmus cum caloboma iridis et chorioidese) u bliźniąt. Obustronna nieprawidłowość fałdy półksiężycowej spojówki (anomalia plicae semilunaris). Przetoki przewodów łzowych (fistulae canaliculorum lacrym.). Guz rozprężny (tumor erectile, naevus vasculosus) dolnej powieki zniszczony za pomocą przewiązki (Tamże, 1876, Nr. 43). Dwa kaszaki powieki dolnej jeden pod drugim (atheroma palpebrae duplex). (Tamże, 1876, Nr. 50). Dwa przypadki utworzenia nowych powiek (blepharoplastica). (Tamże, 1876, Nr. 50). Mostkowe zróżniczenie powiek (Brückenförmige ankyloblepharon). Pasożyt (oestrus ovis) w jamie nosowej przy nękanie przymiotowym nosa (ozena syphilitica), zrosty tylne tęczęwką prawej (synchia posterior, oct. dext.), zapalenie ropne rogówki lewej (corneitis supp. sin.). Lepieże tęczęwki (condylomata iridis). (Tamże, 1876, Nr. 51). Urażenie rozszerzenie źrenicy (mydriasis traum.) w skutek zranienia dolnej powieki i jamy oczodołowej kawałkiem drzewa wydobyłym po upływie miesiąca. Zwichnięcie soczewki pod spojówką (luxatio lentis subconjunctivalis). (Tamże, 1876, Nr. 53).

Atropina może wywołać jaskrę. (Gaz. lek., T. XXII, 1877, str. 129, 145).

Siarczan czerwyny w oftalmicznej praktyce. (Tamże, T. XXII, 1877, Nr. 17).

Zur Lehre v. d. Caloboma chorioidese. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1877, XV. Gaz. lek., T. XXII, 1877, Nr. 9, 10).

O mroczkach czyli latających przed oczami muszka. Warszawa, druk. Noskowskiego, 1877, w 16-ce, str. 81. Osobn. odb. z „Echa.”

O wrodzonych szczelinach naczyniówki. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 337—346).

Ocena oftalmologii opracowanej przez Jodkę i Geynera. (Medycyna, 1877, V, Nr. 17).

O zmianach w oku spowodowanych uderzeniem pioruna. (Gaz. lek., 1877, Nr. 9).

Klasztor św. Antoniego Martkowskiego. Ze wspomnień Kaukazu. (Kłosy, 1877, Nr. 629).

Słowo o żołciaku powiek. (Gaz. lek., T. XXIV, 1878, Nr. 16).

Korespondencya z Gleichberga. (Tamże, T. XXV, 1878, Nr. 9).

Zakład wód żelazistych w Nałęczowie. (Tamże, T. XXV, 1878, Nr. 17).

Rany postrzałowe oka z wojny rosyjsko-tureckiej 1877—1878. (Tamże, T. XXIV, 1878, Nr. 7, 8, 10 do 12).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1878, w 8-ce, str. 26.

Toż, po rosyjsku. (Wojsko mied. żurn., 1878, awgust, sierpień).

Ein Fall von dauernder Anwesenheit eines fremden Körpers im Augenhilde. (Milit. med. Journ., 1878, september).

Badanie nieczułości na barwy u służby dróg żelaznych. (Medycyna, 1879, Nr. 15—18).

VI-ty przypadek wrodzonej torbieli surowiczej oczodołu pod powieką dolną przy małości. (Tamże, 1879, Nr. 27).

Der 6 Fall einer angeborenen sorösen Cyste der Augenhelb bei gleichzeitiger Mikrophthalmie. (Ber. d. Heidelb. ophth. Vers. 1879, str. 105).

Bericht von ausserordentlicher Sehstärke S—3. (Brief. Mitteilg. abgedruckt im Bericht. nb. d. 12 Vers. der ophth. Ges. in Heidelberg, 1879, str. 114).

Trzy wady wzrokowe u malarzy. (Pam. tow. lek. warsz., protok. 29 kwietnia 1879).

Kratkija uzgajanja k raspoznavaniju i leczeniju glaznych boleznij w wojskach. Sostawił Dr. Wolf-ring, dopełnił dla 2-go izdanija Dr. Talko. Warszawa, 1879, w 8-ce, str. 32.

Zakład oftalmiczny D-ra Wicherkiewicza w Poznaniu. (Medycyna, 1879, Nr. 13).

Prof. Dr. W. F. Szokalski. (Kłosy, 1879, XXVIII, Nr. 728).

Uwaga z powodu artykułu Wajnera o dżumie w Warszawie r. 1624. (Echo, 1879, Nr. 12).

O ustaniu skurczu powiekowego po wydalaniu ciała obcego z ucha.

Jubilusz prof. Szokalskiego. (Przegl. lek., 1879, Nr. 16. Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1879).

Zur Frage über Linsenluxationen. (Brief an J. Hirschberg). (Archiv f. Augenheilk., 1880, IX, 4, str. 470).

Uwagi z powodu rany i śmierci D-ra Kureysza. (Gaz. lek., T. XXVIII, 1880, Nr. 20).

Stan armii warsz. okręgu wojskowego pod względem chorób ocznych w r. 1879. (Tamże, T. XXVIII, 1880, Nr. 25).

Słupi żołnierzy w warsz. okręgu woj., którzy utracili wzrok podczas ostatniej wojny. (Tamże, T. XXIX, 1880, Nr. 7. Wojsko-sanit. dzieło, 1881, Nr. 18).

O enerwacji gałki ocznej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 742—747).

Prof. A. Quaglino. (Kłosy, 1880, Nr. 803).

Warsz. oftalmologizeskaja klinika. (Warsz. Dniownik, 1880, Nr. 166).

St. 31 lit. A. nastawienia pris. po wojskoj powinności. (Wracz, 1880, Nr. 21).

Z Monachium do Inspruku przez Oberammergau. Medylan. Wspomnienie z wycieczki. (Wędrowiec, 1880, Nr. 197—199).

Wyniki badań ostrości wzroku w wojsku warsz. okręgu. (Kronika lek., R. I, 1880, Nr. 2, 3. Sowrem. med., 1880).

Odpowiedź na list otwarty D-ra Wolfringa z powodu dyfterytu spojówki i odpowiedzi na odpowiedź. (Medycyna, 1880, Nr. 52. 1881, Nr. 29).

Antwort auf die B. richtigung des Dr. Wolfring und seine Behandlungsmethode der Conjunctival-Diphtheritis. (Dodatek nadzwyczajny do Monatsbl. f. Augenh., 1881, juni, a także do Medycyny, Nr. 29).

Sprawozdanie z VI-go Kongresu międzynarodowego oftalmologów w Medyolanie od 1—4 września 1880 r. (Kronika lek., 1880, Nr. 19, 20).

O uszkodzeniach oczu u popisowych. (Gaz. lek., 1881, Nr. 7. Woj. sanit. dzieło, 1881, Nr. 17).

Przypisek do artykułu D-ra Rumaszewicza: o podwójnej źrenicy. (Medycyna, 1881, Nr. 39).

Les lipomes des paupieres sup.—Les kystes séreux cong. de l'orbite.—Le développement anormal des poils sur la conjonctive. (Congrès périod. internat. d'ophthalm. à Milan, 1881).

Zamietka o polzie rukowodstwowsia stiepieniju zrienia pri naznaczenii prizywnych w izwiestnyj rod oruzija. (Wojsko sanit. dzieło, 1881, Nr. 22).

List do redakcyi Kłosów z powodu „Przewodnika higienicznego.” (Kłosy 1881, Nr. 854).

Weiggaue gałki ocznej do oczodołu. Odczyt na zjeździe lek. i przyrod. polskich w Krakowie. (Kronika lek., 1881, Nr. 20).

3-ci zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie. Oftalmologia na zjeździe. (Tamże, 1881, Nr. 20).

10 lat borby proti głaznych boliezniej w warsz. wojennom okrugie. (Wojenno sanit. dzieło, 1881, Nr. 29).

Erscheinungen an den Augen des verwundeten Kaisers Alexander II. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1881, str. 168).

25 jähr. Jubiläum des Prof. Dr. Junge. (Tamże, 1882).

Pieniądze Sarawaku. (Wędrowiec, 1882, Nr. 7).

Wycieczka do Zbrastawia. Wspomnienie ze zjazdu lekarzy i przyrodników w Pradze. (Tamże, 1882, Nr. 23, 24).

Medal Winc. Pola. (Tamże, Nr. 25).

Przypisek do artykułu D-ra Rumszewicza: Przetwarzanie błony żrenicznej. (Pam. tow. lek. warsz. 1882).

Urazowe uszkodzenia oczu w popisowych i nowozaćnięch. (Gaz. lek., 1882, Nr. 27).

Z dziedziny oftalmologii: 1) Uszkodzenia gałki ocznej przez pijawki. 2) Szklisko zwyrodnienie spojówki i rogówki oka. 3) Przetwarzanie błony żrenicznej. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 552 — 578, 1 tabl.).

Tóż. Odczyt miany na zjeździe lekarzy i przyrodników czeskich w Pradze 29 maja 1882 r. Na pamiątkę kolegom Czechom. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1882, w 8-ce, str. 28, 1 tabl i str. VIII spisu prac D-ra Talki drukiem ogłoszonych.

Z praktyki oftalmicznej. Kazuistyczne działanie kalomelu na spojówkę. (Medycyna, 1883, Nr. 25). Udawana jasna ślepotą obu oczu (Amaurosis simulata utr. oc.). Jak długo może istnieć jasna ślepotą bez zmian na dnie oka? Rzęskowe bóle nlezione enerwacją gałki ocznej. (Tamże, 1883, Nr. 26). Wrodzona nieprawidłowość dolnych powiek. — Dwa przypadki szczęśliwego zejścia zranienia rzęskowej okolicy gałki. — Krwawienie spojówki. — Przypadek rozlanego zapalenia naczyńówki (choroiditis disseminata). — Całkowite oderwanie się siatkówki. — Rozrosty naczyńówki. (Tamże, 1883, Nr. 27).

Instytut oftalmiczny w Wilnie. (Tamże, 1883, Nr. 47).

Przyczepiny tęczęwki i jaskra (Przegl. lek., 1883, Nr. 18).

Nekrolog D-ra St. Kościńskiego. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1883, str. 441).

St. 31 lit. A. nastawienia pris. po wojskowej powinności. (Wojenno-mied. żurnal, 1884, janwar).

Iz nabudienij i opytow w oblasti oftalmologii. (Tamże).

Prof. Dr. Szokalski i jego działalność, tudzież zebranie materjałów do historyi oftalmologii w Polsce od najdawniejszych czasów aż do dni naszych. Rzecz napisana ku uczczeniu 50-letniego jubileuszu ojca okulistyki polskiej, podczas IV zjazdu lekarzów i przyrodników polskich w Poznaniu. Z portretem jubilata. Warszawa, druk. Ziembkiewicza i Noskowskiego, 1884, w 8-ce, str. 143.

Taż sama praca pomieszczoną została w „Zbiorowej księdze okulistów polskich,” wydanej na dzień obchodu jubileuszu D-ra Szokalskiego w Warszawie, pod Redakcją D-ra J. T. Ocencę podali M. Kępiński w Medycynie 1884, Nr. 31 i Z. Kramsztyk w Gaz. lek. 1884, Nr. 27.

Słowo o chorobach ocznych przy zaburzeniach w sferze macicznej. Trzy tygodniowa ślepotą przed pierwszym pojawieniem się miesiączkowania (Amau-

rosis menstrualis s. e. menostasia). (Z zbiorowa księdza polskich okulistów, str. 296—307).

Targowski.

O leczenia w Lindewiese metodą J. Sehrotha. (Gaz. lek., T. XX, 1876, str. 15—16).

Tarnawski Gustaw, ur. 3 lutego 1841 r. w Piotrkowie, nauki gimnazyalne odbywał w rodzinném mieście, do medycyny przykładał się (1858—1864) w Warszawie a później od r. 1864 w Paryżu, gdzie r. 1867 dyplom doktora medycyny otrzymał. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Joigny (Yonne) w Burgundyi. Podczas wojny francuzko-pruskiej niósł posługę lekarską w 5 pułku huzarów i 13 pułku strzelców konnych.

De la morve et du farcin chroniques chez l'homme et de leurs complications. Paris, A. Parent, 1867, w 4-ce, str. 60. Thèse.

Wiele jego spostrzeżeń z praktyki lekarskiej znajduje się w czasopiśmie „Le Concours médical.” Między speyfikami francuzkimi figuruje jego pomysłu wino (vin analgésique), mające za podstawę salicylan sodu.

Tarnawski A., ze Lwowa.

Ciąża, zażniad czy nowotwór—czy też naciek wiążadeł macicy? (Dwutyg. med. pub., 1880, str. 130 do 131).

Przypadek zatoru tętnicy ramieniowej prawej. (Przegl. lek., 1880, Nr. 43).

Tarnowski.

Aphasia syfilityczna. (Pam. tow. lek. warsz., T. LX, 1868, str. 213).

Afasia sifilitica; traduzione con note e aggiunte di Pirocchi e Porlecca. Milano, 1872.

Taroni Bernard Adam Gaspar, rodem z Krakowa.

Des tumeurs blanches articulaires. Montpellier, impr. de Boehm et Comp., 1839, w 8-ce, str. 72.

Taroni Józef, ur. 23 września 1780 roku w Poznaniu, ukończywszy liceum warszawskie, rozpoczął nauki lekarskie 1818 roku w Warszawie, w r. 1820 przeniósł się do Berlina i tam 29 grudnia 1823 r. dyplom doktora medycyny osiągnął.

De sensibilitate. Berolini, formis Brüschekianis, 1823, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Die Nervenkrankh. Braunschweig, 1845.

Tatańczuch W., ur. w Krakowie 25 czerwca 1850 r., nauki gimnazyalne i uniwersyteckie odbywał w mieście rodzinném, gdzie r. 1877 otrzymał dyplom doktora wszech nauk lekarskich. Następnie lat cztery pracował w głównym szpitalu lwowskim jako lekarz pomocniczy (sekundaryusz).

Die Schwefelquellen in Lubien im J. 1879. Lemberg, 1879, w 8-ce, str. 30, ryc.

Taubenheim Jan Kazimierz, rodem z Torunia, gdzie od r. 1863 zajmował się praktyką lekarską. Był to człowiek wielkiej nauki przy nader małym wzroście ciała. Um. 1707 r. 21 marca.

Por. Zerneke: Kron. m. Torunia, str. 384. Gąsiorowski II, 198.

Taubes Jan, z Sieniawy.

Dissertatio inauguralis pharmacologica de acido hydrocyanico etc. Vindobonae, typis L. Grundi. 1834, w 8-ce, str. 31.

Taxa aptekarska czyli cennik lekarstw ułożonych p. Radę lekarską Królestwa Polskiego. Warszawa, 1854, w 8-ce, str. 153.

Toż, Warszawa, 1867, w 8-ce, str. 136, po polsku i po rosyjsku.

Taxa lekarstw. Warszawa, druk. X. X. Pijarów, 1814, w 4-ce, str. 34.

Taxa lekarska ułożona przez komitet tymczasowy lekarski. 1836, w 4-ce, str. 5^a.

Taxa lekarstw ułożona przez Radę lek. Król. Pol. na r. 1839. Taksa lekarstw sstawlennaja miedicynskim sowietom w Carstwie Polskom na 1839 god, w 8-ce, str. 167.

Taxa lekarstw dla miasta Krakowa i jego okręgu. Kraków, druk. St. Gieszkowskiego, 1837, w 4-ce, str. 42 i 11 nl.

Taxa lekarstw z polecenia rządu krajowego przez kom. właściwą ułożona od początku r. p. wszystkie apteki kraju W. miasta Krakowa obowiązujące. Kraków, druk. Gieszkowskiego, 1837, w 4-ce, str. 34.

Taxa medicamentorum in pharmacopoea Galic. provinciali emendata contentorum. Lemberg, Piller, w 8-ce, str. 36, VIII, 35 (i po niemiecku) XVIII w.

Toż. Lemberg, Joh. Piller, 1804, w 8-ce, str. 77.

Taxa medicamentorum in pharmacopoea austriacae editione 3 contentorum. Lemberg, Druck von Piller, 1822, w 4-ce, str. 36.

Taxe (Neue apothekar) welche vom 8 Marz bis zur künftigen Regulierung der Taxe giltig ist. Lemberg, 1811, w 8-ce, str. 72.

Tecław Franciszek, z Krzemienia.

Preceptes hygiéniques pour les femmes enceintes. Montpellier, 1834, w 4-ce, str. 15. Thèse.

Tectander, właściwie Zimmermann Józef, rodem z Krakowa, towarzysz uniwersytecki Strusia, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1530 i 1532 r. Nauk lekarskich słuchał w Padwie, zkąd wracając do ojczyzny zapoznał się w Bazylei z Erazmem Rotterdamszym. W kraju pozyskał względy Piotra Kmity, wojewody krakowskiego; potem został sekretarzem przybycznym i lekarzem nadwornym córki starszej Zygmunta I, Izabelli, którą do Węgier do małżonka Jana Zapolskiego odprowadził a potem jeszcze 4 lata przy boku jej zabawił. Umarł 1543 r. mając lat 36. Odznaczył się głównie jako wydawca wielkich i zbiorowych dzieł.

Morbi gallici curandi ratio exquisitissima a variis fideisque peritissimis medicis conscripta: nempe Petro Andrea Matheolo, senensi, Joanne Almenar, hispano, Nicolao Massa, veneto, Nicolao Poll, caes. Majestatis physico, Benedicto de Victoris, faventino. His accessit Angeli Bolognini de ulcerum exteriorum medela opusculum perquam utile. Ejusdem de unguentis ad ejusvis generis maligna ulcera facientes luebratio. Cum indice rerum omnium quae in curationem cadere possunt copiosissimo. Basileae, apud Joan. Bebelium, 1536, w 4-ce, str. 299. Tectander dzieło to przypisał Adamo Bresinio medico. Basileae, Idib. Martii, 1536.

Toż, Lugduni, expensis Scipionis de Gabiano et fratrum, 1536, w 8-ce, str. 280 i 16.

Clandii Galeni de venae sectione adversus Erasistratum liber, ad graecorum exemplarium fidem recognitus Jos. Tectandro Craevienisi interprete. Aliterque de venae sectione adversus Erasistrataeos, qui Romae degebant, interprete eodem. Oba te trakaty znajduja się w zbiorze dzieł Galena wydany p. t. Clandii Galeni Pergameni opera omnium utilissima a doctissimis viris partim nunc primum latinitate donata, partim vero ad exemplaria graeca diligentius recognita. Basileae, apud Andr. Cratandrum, 1536, fol.

Ułożenie powyższe umieszczone jest także w zbiorze Galena, wydany w Bazylei, apud Hier. Frobenum, 1549. (T. V, str. 1058 — 1102). A także w wydaniu weneckim u Valgrisiusa, 1562. (Classis VI, str. 108 — 118), niemniej w wydaniu u Juntów, 1550, 1556, 1624.

Elegiae III de peregrinationibus suis ad Petrum Kmitam, palat. erac. et regni Pol. supremum marchaleum. Craevioae, Ungler, 1542, w 4-ce.

Nadto wydał dzieło Miechowity (1522). Ob.

Por. Oettinger: 170. Roczn. tow. prz. n. T. VIII, str. 178. Janowiana: I, 268. Bentkowski: II, 443.

Teichmann - Stawiarski Ludwik, ur. 16 września 1823 r. w Lublinie, do gimnazjum uczęszczał w Radomiu, nauk lekarskich słuchał w Dorpacie, Heidelbergu i Getyndze, gdzie r. 1856 dyplom doktorski otrzymał, a następnie był prosektorem przy katedrze anatomii i docentem prywatnym. W r. 1861 objął katedrę anatomii w uniwersytecie Jagiellońskim. Jest radcą rządowym, członkiem akademii umiejętności. Niejednokrotnie dostojenstwo dziekana i rektora piastował.

Zur Lehre von den Ganglien. Göttingen Dieterich, 1856, w 8-ce, str. 27, 1 tabl. Diss. inaug.

Ueber das Haematina. (Pfeufers und Henles Zeitschr. f. rationelle Med., 1856, B. VIII, Hft 1).

Das Saugader-system vom anatomischen Standpunkte. Leipzig, Engelmann, 1861, w 4-ce, str. XII, 124, tabl. 18.

Badania anatomiczne w przedmiocie objętości komórek sercowych. (Roczn. tow. nauk. krak. Pocz. 3-ci, T. VIII, 1864, str. 402—420).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1864, w 8-ce, str. 19.

Anatomiczne poszukiwania w przedmiocie chłonic krani. (Przegl. lek., 1870, Nr. 49, 50).

Kilka słów o wartości niektórych nowszych badań chłonic w powszechności, tudzież o naczyaniach limfatycznych krani. (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 3-ci, T. XIX, 1871, str. 289—302).

Toż, w osobn. odb. Kraków, 1871, w 8-ce, str. 14. Erläuterung zu Prof. anatomischen Präparaten auf der Weltausstellung in Wien, 1873. Krakau, Druck von Kornecki, 1873, w 8-ce, str. 8.

Kit jako massa iniekcynna. (Rozpr. i spr. z pos. wyd. mat. pr. ak. um., T. VII, 1880, str. 108 — 157).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 51.

Teich Waleryan, um. 24 stycznia 1874 r. Mięśniak maciey (myoma uteri). (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 49—52).

Złamanie kości bocznej czaszki. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIV, 1870, str. 11).

Carcinoma medullare antri Highmori, rezekeya prawej połowy szczęki górnej. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 64).

Telaſus Jan.

Zapiski dotyczące się pomoru wschodniego (pestis orientalis), który w r. 1870 i 1872 panował w Kurdyſtanie. Wyjątki ze ſprawozdania D-ra Jan. (z Litwy) wyſłanego w r. 1872 przez rząd roſyjski na miejsce, gdzie przedtém była zaraza. (Przeſł. lek., 1875, Nr. 40).

Telakowski Olimp, um. r. 1841.

O właſnościach i skutkach lekarskich wody mineralnej Buſkiej. Warszawa, w druk. przy ulicy Rymskiej, 1835, w 8-ce, str. 64.

Teleszewski A.

O chorobach panujących w Słonimie i jego okolicach w pierwszej połowie 1851 r. (Tyg. lek., 1851, Nr. 31).

O użyciu amygdaliny w ſkirze i raku. (Tamże, 1851, Nr. 36).

Temberg Jan, chirurg królewski, towarzysz Władysława IV w podróży do kąpieli badenſkich 1638 r.

* Tenneker S. v.

Wyjawienie ſposobów jakich handlujejący końmi używają do ich upiększenia, odmłodzenia a następnie do oszukiwania kupujących konie z dodaniem nauki o najnowszym i najproſtszym ſposobie angliſowania koni i korzyściach jakie ztąd dla handlarza koni wyſnikają. Przez S. v. Tenneker. Przekład z 2-go wydania. Warszawa, 1834, w 8-ce, str. 228.

Teodorus Karol, lekarz lwowski.

Post suppressus menses gravis haemorrhagia, denique fames sanata. (Ephem. nat. cur. Dec. II, Annus VI, Obs. 130).

Terlecki Hippolit Zygmunt, rodem z Wołynia, ſrednie nauki pobierał w Krzemieńcu; bieg nauk lekarskich, które rozpoczął w Uniwersytecie krakowskim, przerwał mu wypadki r. 1831; dyplom doktora medycyny otrzymał 30 kwietnia 1833 roku w Krakowie, gdzie następnie zajmował się wykonawstwem lekarskiem. Po śmierci żony, utalentowanej poetki (Anna z Krakowa), udał się do Francji; powtórnie doktoryzował się w Montpellier r. 1837. W Paryżu porzucił medycynę, oddał się teologii, i został księdzem katolickim. Później przyjął obrządek unicki i począł gorliwie pracować nad rozszerzeniem ſwego wyznania między ſłowianami południowymi; w tym celu założył ſeminarium w Paryżu. Gdy jednak działania jego pożądanego skutku nie odniosły, przeniósł się do Galicji i tam należał do gorliwych stronników partji ruſińskiej. Obecnie przebywa na Wołyniu, jako ksiądz Cyryl, a później Włodzimierz obrządku grecko-wschodniego.

De cholera. Cracoviae, typ. Gieszkowski, 1833, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Rady zachowania się niewiaſt czasu brzemienności, porodu, pogoju, tudzież o pielegnowaniu niemowląt i wyborze mamlki. Kraków, nakład i druk J. Czecha, 1835, w 8-ce, str. VIII, 246.

Essai sur l'hydrocéphale. Montpellier, impr. Avignon, 1837, w 4-ce, str. 28. Thèse.

Récapitulation des événements de Galicie en 1846, écrite par un ecclésiastique et traduite du polonais. Paris, impr. L. Martinet, 1847, w 8-ce, str. 40.

Rélation de l'emprisonnement d'un prêtre catholique à Dresde, pendant les événements du mois de mai 1849, Bruxelles, J. B. de Mortier, 1849, w 8-ce, str. 9.

Słowo Ruſina ku naszym baci ſzczepu ſłowiańskiego o rzeczach ſłowiańskich. Paryż, druk. L. Martineta, 1849, w 12-ce, str. 94.

Rzecz o obrządkach katolickich wschodnich a ſchizmie wschodniej miana w Paryżu w kościele Wniebowzięcia. Paryż, druk. L. Martineta, 1850, w 8-ce, str. 15.

Prisojedinenije k prawoslawnoj cerkwi uniatskago jeromonaacha... doktora bogosłowja i medycyny. Kijew, 1872.

Ugorskaja Ruś i wzrożdżenie ſoznania narodności między Ruſskimi w Wiengrii. Kijew, 1874, w 12-ce, str. 52.

Tetz B., lekarz szpitala starozakonnych w Lublinie.

Cieężkie obrażenie głowy z pomyślném zejściem. (Gaz. lek., T. XII, 1872, str. 241—246).

Wypadek przymiotu dziedzicznego. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 22—27).

Odma piersiowa (pneumothorax). (Tamże, str. 231—236, 250—254, 266—268, 359—364).

Teuber Jan, lekarz nadworny Maryi Ludwiki żony Władysława IV, był obecny przy ſekcyi króla w Mereczu 1648 r.

Por. Adamowicz: Krótki rys anat. 6.

Teuber Jan Fryderyk, stopień doktora medycyny uzyskał w Jenie 1682 r.

De lochiis naturaliter fluentibus et praeternaturaliter suppressis Jenae, 1682. Diss. inaug.

Thadini, lekarz, przybywszy 1761 r. do Wilna, w krótkim czasie po ſzczęśliwie dokonanych operacjach ocznych zaſłynął nie tylko w ſtolicy Litwy ale i w odleglejszych okolicach.

Por. Kuryer litewski, Nr. XI, 13 marca 1761.

Theiner Jan Gotfryd, rodem z Pſzczyzny na Szlązku pruskim, doktor medycyny i chirurgii, jeden z założycieli warszawskiego towarzystwa lekarskiego, ſekretarz tegoż towarzystwa od r. 1820—1828 i bibliotekarz 1820—1825. Um. 1828 r.

Diss. inaug. medico-chirurgica sistens casum epilepsiae per terebrationem cranii feliciter sanatae. Berolini, I. F. Starek, 1811, w 8-ce, str. 56.

O żydach polskich, ſposobie ich życia i najgłośniejszych między nimi panujących chorobach. Rzecz czytana na poſiedzeniu tow. lek. warsz. d. 15 maja 1821 r. (Pam. tow. lek. warsz. T. IV, 1840, str. 1).

Ueber Lebensart und eigenthümliche Krankheiten der Juden in Polen. (Leo Magazin f. Heilkunde und Naturwiss. Jahrg. I. Heft. 2, 1828, str. 224 do 246).

Theiner Feliks, syn poprzedzającego, ur. w Warszawie 1816 r., ukończywszy 1831 r. liceum w rodzinném mieście, medycynę słuchał od r. 1832 w Berlinie i tam 10 sierpnia 1836 r. stopień doktora otrzymał i tegoż roku w Warszawie życia dokonał.

De testis morbis. Berolini, typis Nietackianis, 1836, w 8-ce, str. 44. Diss. inaug.

Thejner J.

Historia porodu przedwczesnego samowolnego. (Pam. tow. lek. warsz., T. XVIII, 1847, str. 257).

Przypadek choroby mózgowej u dziecka 4-letniego. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 249).

Thieme Apolinary, ur. w Warszawie 23 lipca 1846 r., od r. 1864 zaczął uczęszczać na wydział lekarski Szkoły Głównej warszawskiej i w styczniu 1870 r. stopień lekarza otrzymał. Następnie rozszerzał zakres swój wiedzy lekarskiej na klinikach w Wiedniu, Pradze i Berlinie; 1871 r. został naznaczony asystentem kliniki położniczej warszawskiej, obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie jako położnik i ginekolog.

O wydobywaniu główki płodu przedziurawionej i wymóźniej za pomocą kranioklasta. Z kliniki K. Brauna w Wiedniu. (Klinika, T. VIII, 1871, str. 81 do 86).

O wartości obrotu płodu na nóżkę, sposobem Braxton'a Hicksa dokonanego, przy łożysku poprzedzającym. (Tamże, str. 289—295, 305—309).

Położnictwo dla użytku akuserek. Warszawa, nakł. autora, druk. J. Ungra, 1872, w 8-ce, str. VII, 265, 4 tabl.

Zaróżnienie zupełne ust macicznych (Atresia ostii uteri completa acquisita); utworzenie sztucznego otworu (Hysterotomia); poród ukończony siłami natury. Sposrożeń z kliniki położniczej prof. Tyrchowskiego. (Medycyna, 1873, Nr. 6, 7).

Poród czasowy. — Wypadnięcie powiny przy położeniu płodu czołowym. — Wydobycie główki zaklinowanej kleszczami. — Zapalenie wnętrza macicy i pochwy (endometritis et colpitis diphtheritica). — Zapalenie kataralne pod koniec zgorzeli nowo pęchra moczowego. — Rozerwanie diastasis i zapalenie spojenia biodra — krzyżowego lewego. — Krwotoki maciczne w pogoju. — Śmierć. (Tamże, 1874, Nr. 32, 33).

Trzy przypadki dobrowolnego pęknięcia macicy podczas porodu (Ruptura uteri inter partum spontanea). Sposrożeń z kliniki położniczej prof. Tyrchowskiego w Warszawie. (Medycyna, 1874, Nr. 38, 39).

Na posiedzeniach warsz. tow. lek. komunikował: Ruptura uteri spontanea, dwa przypadki. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXX, 1874, str. 22).

Poród, diastasis symphyseos sacro-iliacae. (Tamże, T. LXX, 1874, str. 23).

O podskórnym zastrzykiwaniu ergotyny. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 351).

Thierling Franciszek, ur. 1852 r. w Błociszewie, do gimnazjum uczęszczał w Szreminie, nauk lekarskich słuchał od r. 1873 w Wrocławiu, gdzie r. 1879 dyplom doktorski osiągnął.

Ueber Vergiftung durch Kioskengas. Posen, Lebiński, 1879, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

Thokarski Jan Kazimierz, ur. 1824 r. we wsi Ostrowite, w dawniej ziemi Milachowskiej, nauki szkolne ukończywszy w Chelminie, odbywał studia prawnicze na uniwersytetach w Bonn i Halli. Następnie trzy lata urzędował, jako prawnik, w Chelminie, Berlinie i Grudziążu. Porzuciwszy

zawód sądowy, oddał się gospodarstwu rolnemu, a w cztery lata później r. 1856 rozpoczął studia lekarskie w Berlinie i r. 1859 dyplom doktorski otrzymał.

De laryngitide pseudo-membranacea adjecto morbi specimine. Berolini, G. Lange, 1859, w 8-ce, str. 32.

Thugutt, zajmował się praktyką w Żdżanem w pow. Krasnostawskim. Um. w Łęczycy, 1880 r., w 57 r. życia.

Pancreatitis, abscessus in pancreate. (Tyg. lek., 1851, Nr. 35).

O nacieraniu szczotką, jako ważnym środkiem w leczeniu mianowicie biédnych. (Tamże, 1852, Nr. 7).

O gorączkach i febrach, panujących w Stanisławowskim powiecie, w miesiącach lipcu, sierpniu i wrześniu r. b. (Tamże, 1854, Nr. 39, 40).

O pokarmach mięsnych, zbytecznym ich używaniu i o skutkach jakie stąd wynikają dla zdrowia ludzkiego. (Tamże, 1857, Nr. 30—34).

Żoż, w osobn. odb. Warszawa, 1857, w 8-ce, str. 24.

O oderwaniu główki przy porodzie. Co się dało wyrozumować o przypadku oderwania główki przy porodzie, opisanym p. D-ra Rewolińskiego w Nr. 31, Tyg. lek., z r. b. (Tyg. lek., 1864, Nr. 37).

Przepuklina serca przeponowa (Hernia cordis diaphragmatica). (Tamże, 1864, Nr. 48).

Ectopia cordis. (Pam. tow. lek. warsz., T. LII, 1864, str. 444).

* **Thurneisser Leonard**, zum Thurn, ur. w Bazylei 1539 roku, górnik, alchemik a później lekarz elektora brandeburskiego Jana Jerzego a siostrzeńca Króla Polskiego Zygmunta Augusta, wielki zwolennik Paracelsa, słynął w Niemczech i u postronnych ze swych alchemicznych dochodów. Umarł 1596 roku. Król Stefan Batory chcąc się zaopatrzyć w środki, któryby go od możliwego otrucia ochronić zdołał, zawiązał z Thurneisserem korespondencją i następującą w tej mierze z Berlina otrzymał odpowiedź, którą tu w przekładzie z łacińskiego podajemy:

Najjaśniejszy Panie.

Odebrałem list Waszej Król. Mości przez P. Bojanowskiego ze Lwowa d. 21 maja do mnie pisany. Jestem ja z liczby tych ludzi, którzy od wielu lat z magnatami przestając, potrzeby ich poznawać umiem, a stosownie do tego, co od P. Bojanowskiego slyszalem, posyłam W. Kr. Mości pewne antidotum czyli alexipharmacum przeciw wszelkiej truciznie, przystosowane do natury i kompleksy W. Kr. Mości. Balsam z niemałą pracą sporządziłem stosownie do prawideł kabalistyki i magii naturalnej, bo złość ludzka teraz do tego stopnia doszła, że ostrożnym być należy nie tylko w jedzeniu i picu, ale nawet w ubiorze, umywaniu i dotknięciu: bo zdrada ukryta być może w sprzętach rozmaitych, w stołkach i lawach, których, gdy się kto dotknie albo przez nie przestąpi, życie utracić może; a czasem skutek dopiero piętnastego a nawet trzydziestego dnia się pokazuje a jad przez mięśnie, nerwy i żyły do serca przenika. Tego więc kosztownego balsamu, który stargane siły krzepi i od trucizny chroni, posyłam W. Kr. Mości cztery porceje, których obyczajem na

dworach królewskich używanym w obec P. Bojanowskiego skosztowałem i on za mną też samo uczynił.

Proszę Najwyższego aby W. Kr. Mości dawne wrócił zdrowie,

W. Kr. Mości najniższy sługa

Leonard Thurneisser

lekarz elektora brandenburgskiego.

Berlin, 13 lipca 1578 r.

Historia sive descriptio plantarum tam domesticarum quam exoticarum, earundem cum virtutes influentiales, elementares et naturales, tum subtilitates nec non icones etiam veras ad vivum artificiose expressas proponens: atque unacum his partium omnium corporis humani ut externarum ita internarum picturas et instrumentorum extractioni chymicae inservientium delineationem usumque ac methodos denique pharmaceuticas quasvis ad curam valetudinis dextre tractandam necessarias complectens, utilitatis vero publicae gratia a Leonhardo Thurneissero zum Thurn, medico ordinario electoris Brandenburgici conscripta. Berlini, Mich. Hentzke, 1578, fol. str. 151. Ded. Stefanowi Batoremu.

Por. Moehse Geschichte der Wissenschaften in der Mark Brandenburg, besonders der Arzneiwissenschaft... 399, 552, 553. Raczyski: Pamiętniki do historii Stefana Króla Polskiego, 1830, str. 141.

Thullie Jan, lekarz, w r. 1728 był obrany rąką lwowskim.

Por. Zubrzycki: 473.

* **Tichy Ludovicus.**

De plica polonica. Berolini, typis Gustavi Schade, 1845, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Tidicaeus Franciszek, ur. 1554 roku w Gdańsku, doktor medycyny, fizyk m. Torunia i profesor gimnazjum. Umarł 29 marca 1617 r.

Phytologia generalis capitibus aliquot complectens ea quae ad plantarum essentiam naturamque universam explicandam pertinent. Lipsiae, 1582, w 8-ce.

In Jatromastigos, de Recto et Salutaris usu, de abusu item multiplici atque nefario Medicinae libellus editus autore Francisco Tidicaeo Dantiscano Reipublicae Thorniensis Physico. Fornici Borussiae. Excudebat Andreas Catenius, 1593, w 8-ce, k. n. 16, str. 36 i 4 n.

De Theriaca ejus multiplici utilitate, ac recta efficiendi ratione in Andromachi Senioris Medici summi. earmen graecum de Theriaca ex Viperis inscriptum Commentarius utilis, popularis, dilucidus et secunda eruditione Physica candidus. Authore Francisco Tidicaeo Phil. et Medicinae Doctore. Thorni, ex officina typographica Andraee Cotenii, 1607, w 4-ce. Ded. Mochingerom, obyw. toruńskim.

Microcosmus, hoc est: descriptio hominis et mundi παρολλολος, in qua quomodo in homine ex singulari, infinita etiam quam excellenti Dei Creatoris sapientia, universa rerum natura, per imaginem quasi expressa sit, Hominis ad mundum, a capite ad calcem, secundum exteriora et interiora, quo ad animam et corpus, collatione facta, particulatim ostenditur; quantoque adeo jure veteres hominem l'arvum Mundum vel totum Mundi Epitomen esse dixerint, evidenti et perquam jucunda demonstratione, abunde docetur et explicatur: idque ex ipsis maxime vetustatis auctoritate et sententia: cum plurimarum doctrinarum utilitate insignium et ad naturae praecepta cognitionem cumprimis facientium enarratione plana et luculenta. Omnibus non modo philosophiae et medicinae

sed etiam omnium artium studiosis, in summa omnibus in omni literarum genere versantibus, non minus voluptatis quam fructus et utilitatis paritura. Opus pene novum εἰς τὸν νοῦν, et singulari multiplicative eruditione refertum: Autore Francisco Tidicaeo Dantiscano, philosophiae ac medicinae doctore, Reipublicae Thorniensis in Prussia physico. Lipsiae, sumtibus Nicolai et Christophori Nerlich, Excudebat Joh. Hermanns, 1615, w 4-ce. Daléj: Przywilej, List Piotra Kościeleckiego do autora. Dedykacya Philippo II, duci Stetini, Pomeranorum, Cassubiorum et Vandalorum, Principi Rugiae etc. z datą 1615. Przedmowa K. Grasera. Pochwały rozmaite. Przedmowa autora. Razem k. n. 40, str. 762 i index k. n. 13.

Toż. Lipsiae, 1638, w 4-ce.

Por. Arnold: Monument. 76. Praetorius: Athenaeo Ged. 209. Zerneke: Chron. 257. Starowski: Monument. 391. Charitius: de erudit. Gedan. 133.

* **Tieffenbach C. (v.).**

Krótki traktat nad tak zwaną wakęną czyli krowią ospą i jej szczenienu, jako zapobiegającym sposobie przeciw naturalnej ospie, przetłómaczony z niemieckiego na polski język przez M. Nałęcz Kępczyckiego. Grodno, 1803, w 8-ce.

Tiger Grzegorz.

O fizyologiczném działaniu diubozyny. (Doniesienie tyszczasowe). Z pracowni fizyologicznej prof. Nawrockiego. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 18).

O działaniu fizyologiczném siarczanu diubozyny na organizm zwierzęcy. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 119—176).

Fizyologiczkoje dziełstwo sierno-kisłogo diubozyna na żywotny organizm. Dissertatio na stopień doktora medycyny. Warszawa, w tip. K. Kowalewskiego, 1880, w 8-ce, str. 58.

Timm Edward Fryderyk.

Dissertatio inauguralis medico-chirurgica de Brenechotomia et Oesophagotomia — auctor Eduardus Fridericus Timm Berolinensis Poloniae Regis in legione militum pedestrium chirurgus. Goettingae, typis Joanni Chris. Deetereili, 1793, w 8-ce.

* **Tissot Szymon Andrzej.**

Rada dla pospółstwa względem zdrowia jego przez P. Tyssota doktora i profesora medycyny, Towarzysza akademii królewskiej londyń. Medyko-fizycznej Bazylejskiej, Ekonomicznej Bernenskiej z franc. na polski język przełożona. Warszawa, w druk. X. X. Piarów, 1773, w 8-ce, 3 t. T. I, str. 262. T. II, str. 270, rejestru lekarstw kart 10.

Toż samo. Warszawa, w druk. I. K. IMei y Rzeczypospolitey u X. X. Scholarum Piarum, 1777, w 8-ce, 3 t. T. I, str. 266, 4. T. II, str. 263, 22.

T. III ma taki tytuł:

Rada dla literatów y sedynterya bawiących się ludzi, względem zdrowia ich przez P. Tyssota D-ra y Prof. Medycyny etc. Z francuzkiego na polski język przełożona. T. III. Warszawa, w druk. I. K. Mei y Rzeczypospolitey u X. X. Scholarum Piarum, 1778 w 8-ce, str. 94.

Rada dla Pospółstwa względem zdrowia jego przez P. Tyssot D-ra i Prof. medycyny, i wielu akademii Towarzysza, teraz od niego samego poprawna i powiększona. Z francuzkiego na polski język na nowo dokładniej i do polszczyzny stosownie przełożona. Warszawa, w druk. I. K. Mei i Rzeczypospolitey u X. X. Scholarum Piarum, 1785, w 8-ce. T. I, str. 294. T. II, str. 322. T. III, str. 96. (Tłom. Kajetan Kamiński).

Toż. Warszawa, 1790, w 8-ce, 3 t.

Toż. Warszawa, druk. Scholarum Piarum, 1798, w 8-ce, 2 t. T. I, str. 296. T. II, str. 348.

Rada dla literatów, sedentaryuszów i łych wszystkich, którzy przywiązani do urzędu swojego pracami rozumu, zdrowie swoje wycieńszają. Z franc. na język czysty przełożona przez X. Joachima Karwowskiego S. P. Warszawa, w druk. X. X. Scholarum Piarum, 1774, w 8-ce, str. 150.

Rada dla literatów i sedentaryą bawiących się ludzi, względem zdrowia ich, przez P. Tissot. Z franc. na polski język przełożona. Warszawa, u Pijarów, 1790, w 8-ce, str. 98.

Toż, inne wydanie. Warszawa, u Pijarów, 1805, w 8-ce, str. 96.

Onanizm czyli roztrząsanie chorób pochodzących z samogwałtu. Przez P. Tissot sławnego doktora po francuzku napisany, teraz na polski przełożony. Warszawa, Lwów, Mich. Gröll, 1782, w 8-ce, 9 k. nl., str. VI, 235.

Onanizm, czyli roztrząsanie chorób pochodzących z samogwałtu przez pana Tissota sławnego doktora po francuzku napisane, a na polski język przełożone i podług słodney edycyi od samego autora r. 1781 znacznie powiększonej i polepszonej poprawione, drugi raz do druku podane. Za przywilejem w Warszawie, nakł. i druk. Michała Groella, 1787, w 8-ce, str. 234. 2, XVI, 2 i 6.

Toż. Warszawa, 1802, w 8-ce, str. 230.

Toż. Warszawa, 1806, w 8-ce, str. 230.

Porządek życia w czerstwości zdrowia w długie prowadzący lata, przez Ludwika Perzyna zakonu Braci Miłosierdzia ze wszystkich dzieł Tissota w jedno zebrany. Kalisz, 1789, w 8-ce, k. nl. 4, str. 60.

Toż, Supraśl, 1789.

Toż, Łowicz, 1796, w 8-ce, str. 180.

Toż, Łowicz, 1799, w 8-ce.

Tajemnice płci żeńskiej i jej choroby i lekarstwa na nie. Wyiątek z dzieł sławnego Tissota na nowo stosownie do wieku naszego przez D-ra Becker przerobiony. Lipsk, 1809, w 8-ce, str. 190, z ryciną.

Sposób ratowania utonionych z dzieł sławnego Tyssota wyjęty. W 16-ce.

Wypisy względem zdrowia z dzieł Tissota wyjęte. Kraków, w druk. Józefa Mateckiego, 1821, w 8-ce, str. 198. (Tom. Ks. Piotrowski).

Tyssota rady lekarskie dla wszystkich ludzi, szczególniej dla mieszkańców na prowincyi zostających przez D-ra G. W. Becker, na język polski przełożone. Wrocław, Korn, 1824, w 8-ce.

Titz Józef, ur. w Warszawie r. 1800, średnie nauki pobierał w rodzinnem mieście w szkołach pijarskich, następnie w Poznaniu, gdzie ukończywszy liceum, przez kilka lat zajmował się aptekarstwem. Nauk lekarskich słuchał od r. 1822 w Lipsku, później (1825) w Berlinie, nakoniec (1827) w Wrocławiu i tam 1829 r. dyplom doktora medycyny otrzymał.

De luce. Vratislaviae, typ. Groesselianis, 1829, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Titz Karol Teodor.

Beschreibung des Korsöwer mineralischen eisenhaltigen Wassers, von... Med. Dr. gewes. Bezirks Physicus nunmehr wohnhaft in der Stadt Lemberg. Lwów, Piller, 1800, w 8-ce, str. 16.

Opisanie wody mineralnej Korsowskiej czystki żelaznej w sobie trzymającej przez... nauk lekarskich doktora, bywszego fizyka powiatowego, teraz we Lwowie mieszkającego. Lwów, J. Piller, 1800, w 8-ce, str. 16.

Toż, wydanie 2-gie. Lwów, J. Piller, 1807, w 8-ce, str. 16.

Tobien Wojciech Izidor, z Królestwa.

De glandularum ductibus efferentibus ratione im-primis habita telae muscularis. Dorpati, 1853, w 8-ce, str. 32, tabl. 1. Diss. inaug.

* **Tobold**, ob. Taczanowski.

Toeplitz Maksymilian, był lekarzem w szpitalu Św. Ducha w Warszawie.

De hydrocele. Berolini, 1830, w 8-ce, str. 54. Diss. inaug.

Toeplitz Teodor, ur. r. 1850 w Warszawie, nauki gimnazyalne pobierał w Dreźnie i Heidelbergu, medycyny słuchał 1868 roku w Heidelbergu, później (1869—1872) w Królewcu.

Ueber die Innervation der Bronchia'musculatur. Königsberg, Gruber u. Longrien, 1878, w 8-ce. Diss. inaug.

* **Tognio Ludwik**.

O skuteczności przesyłanej Egerskiej wody mineralnej ze źródła Salzquelle zwanego w chroniczno-zapalnych zatkaniach wątroby, połączonych z sympatycznymi cierpieniami piersiowymi przez... w 8-ce, str. 4.

Tomanek Józef, z Sieniawy.

Dissertatio inauguralis medico-practica de dysenteria epidemica. Vindobonae, typ. Congr. Mech t, 1837, w 8-ce, str. 34.

Tomaszewicz Anna, obecnie (od r. 1881) żona K. Dobrskiego, lekarza warszawskiego, ur. r. 1854 w Mławie, ukończywszy r. 1868 w Warszawie wyższą pensyą żeńską pod kierunkiem Paszkowiczowej, następnie dwa lata przygotowywała się do studentów uniwersyteckich. Nauk lekarskich słuchała od r. 1871 w Zurychu i tam r. 1877 stopień doktorski uzyskała. Złożywszy powtórnie egzamen w Petersburgu, w końcu r. 1880 osiadła w Warszawie, gdzie dotąd zajmując się wykonawstwem lekarskiem.

Beiträge zur Physiologie des Ohrlabyrinths. Zürich, Genossenschafts-Buchdruckerei, 1877, w 8-ce, str. 91. Diss. inaug.

Die Wirkung des Chlorals und der Trichloressigsäure. (Pflügers Archiv, B. IX, 1874, str. 35—44).

Nadto brała udział w pracy prof. Hermann: Neue Messungen über die Fortpflanzungsgeschwindigkeit der Erregung im Muskel. (Pflügers Archiv T. X). Plan i pierwsze pięć szeregów doświadczeń są jej dziełem, jak o tém sam autor na str. 53 wspomina.

Tomaszewski Jan.

De cataracta. Vlnae, 1813, w 8-ce, str. 100. Diss. inaug.

Tomaszewski Walenty.

Zur Pathologie des Grosshirnschenkels. Breslau, Köhler, 1881, w 8-ce. Diss. inaug.

Tomaszkiewicz Tadeusz, ur. r. 1831 w Poznaniu, do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, medycyny słuchał w Wrocławiu i Berlinie.

De urethritide. Berolini, typ. Bendix, 1857, w 8-ce, str. 20, 1 k. Diss. inaug.

Tomicki Benedykt Adam, doktor medycyny, promowany do stopnia doktora filo-

zofii w Krakowie 1638 r., był obrany rajcą m. Lwowa 1667 r.

Por. Muczkowski: Lib. promot. 304 307. Załrzycki: Kron. m. Lwowa 416.

Tomicki Jan Bazyli, ur. we wsi Siniewcu nicopodał Stryja w Galicyi około 1780 r. Ukończywszy nauki gimnazyalne i filozoficzne we Lwowie, przeniósł się na wydział lekarski do Krakowa, gdzie 1807 r. stopień doktora medycyny otrzymał; następnie blisko dwa lata doskonalił się w zawołzie lekarskim w Wiedniu. W r. 1809 wszedł do wojska polskiego jako sztabekarz pułku 11-go jazdy, z którym odbywał kampanie w r. 1812 i 13; był pod Smoleńskiem, Moskwą, Możajskiem i nad Berezyną. W r. 1815 posunięty na lekarza sztabowego pułku ułanów i ozdobiony krzyżem złotym *virtuti militari*, na własne żądanie 31 maja tegoż roku otrzymał uwolnienie. W r. 1817 osiadł w Chełmie w Lubelskiem, gdzie prawie przez lat 40 oddawał się wolnej praktyce. Zasłynął jako biegły lekarz. Krom nauk lekarskich i przyrodniczych zajmował się z wielkiem zamiłowaniem językiem polskim i historią swego narodu. Kilkanaście lat przed śmiercią, porzuciwszy praktykę lekarską, wyłącznie pracował nad słownikiem wyrazów technicznych polskich; praca ta, mająca być dopełnieniem Słownika Lindego, pozostała w rękopiśmie. Umarł 10 maja 1855 roku.

Wydął:

O przyczynie atrakcyi i repulsyi, czyli rzut uwag do ogólnej zasady przyrodowidnictwa. Część I. Lublin, w druk. Kaz. Szczepańskiego, 1820, w 8-ce, str. 91, al. k. 1.

Rzut uwag do ogólnej zasady przyrodowidnictwa, w szczególności zaś o przyczynie repulsyi i atrakcyi. Część II. Warszawa, w druk. Łątkiewicza, 1823, w 8-ce, str. 192 i XIII.

Przetor do rozgmatwania plemion osiedzających się Germani i Sarmacy starożytną. Poznań, 1843.

Tomkowicz, zwolennik aryinizmu, słynął jako biegły lekarz za czasów Zygmunta III.

Por. Siarczyński: II, 266. Gąsiorowski: II, 190.

Tomorowicz Jan, stopnie doktora medycyny i chirurgii otrzymał w Krakowie 28 marca 1819 r. Był lekarzem sztabowym wojska polskiego, następnie adjunktem kliniki lekarskiej w b. uniwersytetu warsz., przy prof. Janie Freyerze, po śmierci którego, mianowany 1828 r. zastępcą profesora terapii i kliniki medycznej, pozostawał na tym stanowisku aż do zwinienia uniwersytetu.

Opisanie ustaw wydz. lekarsk. Tow. dobroczynności warszawsk. wraz z urządzeniem apteki dla chorych ubogich kosztem tegoż Towarzystwa mających się leczyć, przez... Warszawa, nakł. Zawadzkiej Węski, 1815, str. 43 i VIII, 1 tab.

De usu phosphori in febribus intermittibus. Cracoviae, typ. academiae, 1819, w 8-ce, str. 17. Diss. inaug.

O własnościach chlorków wapna, sody i potażu, i ich użyciu w sztuce lekarskiej. (Pam. lek. warsz., T. I, str. 87—124).

O użyciu kuba w sztuce lekarskiej. (Tamże, str. 346—372).

Tuż, po niemiecku. Leos Magazin, T. I, str. 569 do 600.

O własnościach i skutkach lekarskich korzenia pod nazwiskiem rad. cainae albo chiocecae zwanego. (Pam. lek. warsz., T. II, str. 119—132, 222 do 262).

O skutkach ekstraktu sasanki (*pulsatilla nigricans*) w kółszu (Tamże, T. I, str. 123—129).

O skutkach urynu (urea). (Tamże, T. I, str. 130 do 131).

O własnościach różnych gatunków skrzypu (*equisetum*). (Tamże, T. I, str. 132—133).

O klinice medycznej wydziału lekarskiego kr. uniwersytetu łącznie z opisem historycznym biegu życia i pełnionych publicznych posług s. p. Jana Bogumita Prejera, prof. terapii i kliniki terapeutycznej. Posiedzenie publiczne Król. warsz. uniw. 16 września 1829 r. w 4-ce, str. 27—70).

Tuż, w osobn. odb. Warszawa, 1829, w 8-ce.

Przełożył dziełko Willie'go, ob.

Toński Jan, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1635 i 1636 r. Po obronieniu rozprawy 12 października 1648 r., uzyskał w akademii krakowskiej stopień doktora medycyny i wkrótce do grona profesorów wydziału lekarskiego zaliczony został. Wykładat nauki matematyczne. Był on przybocznym lekarzem Piotra Gembickiego, biskupa krakowskiego. Roku 1666 zapisał akademii krakowskiej na utrzymanie bursy filozofów 8,333 złp. Wydał bardzo szacowne dzieło matematyczne.

Arithmetica vulgaris et Trigonometria rectil: ac sphaerica, prout Geometriae practicae allisque Mathematicis partibus Architectonicae, geographicae, gnomonicae etc. subservit. Venetis, Impensis Authoris, 1645, w 16-ce, str. 277. W końcu dodane są tablice trygonometryczne z osobnym tytułem: Catalogus magnitudinis rectorum circulo inscriptarum et adscriptarum triplicium, sinuum, tangentium et secantium, qui canon triangulorum sive mathematicus nuncupatur.

Questio de angina. Cracoviae, L. Kupisz, 1649, w 4-ce. Diss. pro loco... k. n. 4.

Por. Muczkowski: Lib. promot. 302. Gąsiorowski: II, 31, 240. Wiszniewski: Hist. lit. polsk. IX, 525. Bentkowski: II, 323.

Toriesiewicz Teodor, aptekarz i chemik lwowski, um. we Lwowie 1876 r. 2 marca, w 90 r. życia.

Physikalisch-chemische Analyse der mineralischen Schwefelquellen zu Lubien im Königreiche Galicien von T... Wien, druk Smida Ant., 1828, w 12-ce, str. 82.

Analyse der Drohobyczer, Bolechower und Starosooler - Salzsoolen - Mutterlaugen. Lwów, 1830, w 12-ce, str. 35.

Ueber das Suligalia Mineral-Wasser. Nürnberg, 1830, w 12-ce, str. 24, 1 tab. (odb. z Buchner's Report.).

Die Schwefelquelle zu Konopkowska im Königreiche Galizien physikalisch-chemisch untersucht und beschrieben von T. ... nebst ärztlichen Bemerkungen

von G... H. Mosing. Lemberg, Piller, 1831, w 8-ce, str. V, 117, 4 ryc.

Rozbiór fizyczno-chemiczny, źródła siarczyste go w Konopkowie Królestwie Galicyi napród w języku niemieckim wydany, teraz zaś na język polski przełożony i dodatkami pomnożony przez T. aptekarza lwowskiego, wraz z lekarskimi uwagami o skutkach i moey onegoż leczących przez G. H. Mosing. Lwów, Piller, 1833, w 8-ce, str. VI, 126, 4 ryc.

Ueber die Melonenwurzel, 1833, w 12-ce, str. 54. (Odb. z Buchner's Repertor. f. Phär. T. 45).

O cukrze z buraków a w szczególności o wyrabianiu cukru z buraków we wsi Krzywczycech pod Lwowem, przekład z rękopismu niemieckiego. Lwów, 1833, w 4-ce, str. 8.

Die Schwefelquelle zu Szko physicalisch-chemisch untersucht. Lwów, 1835. (litografowane).

Ueber das Vorkommen des Salmiaks zu Jablonow im Czortkower Kreise. (w Buchner's Repert. für die Pharmacie. Nürnberg, 1837, LXI, 200).

Ueber das Vorkommen der Quellsäuren in dem Torfe v. Zamarstynów nächst Lemberg. (Buchner Repert, 1837, XI, 202—207).

Physikalisch-chemische Untersuchung der Mineralquellen zu Truskawiec bei Drohobycz im Königr. Galizien, w 8-ce, str. 70. Odb. z Repert der Pharm. T. V.

Physical Chem. Analyse der Mineralquelle zu Truskawiec nebst chem. Unters. des Galiz. Steins. München, 1836, z planem. Odb. z Buchnera Repert.).

Beitrag zur Kenntniss der Mineralquellen zu Truskawiec. (Buchner's Repertor, 1837, XI, str. 395 do 400).

Rafnowanie oleju z opisaniem rzeiny litografowanej wyobrażającej potrzebny do tego aparat przez T... Lwów, Stanisławów, Tarnów, nakł. J. Miłkowskiego. 1838, w 8-ce, str. 26, V, 1 tabl.

Die Brom-und-Jodhaltigen alkalischen Heilquellen und das Eisenwasser zu Iwoniec im Königreiche Galizien physikalisch-chemisch untersucht und beschrieben von T... Wien, 1839, w 8-ce, str. 113.

Toż. Lemberg, 1838, w 8-ce, str. 16.
Wiadomości o źródłach mineralnych Iwonickich. 1839, w 8-ce, str. 8.

Lettre de Mr T... pharmacien à Lemberg au Chevalier de Carro sur quelques eaux minerales de la Galicie. Notice sur ce chimiste et observations faites dans ce royaume sur divers objets de médecine (traduit de l'allemand). Karlsbad, 1840, w 16-ce, str. 24.

Amylum dauci als Heilmittel bei Husten und Brustbeschwerden, w 12-ce, str. 15.

Skrabia z marchwi (amyllum dauci) jako lekarstwo na kaszel i cierpienia piersiowe. (Roczn. wyd. lek., T. IV. Oddz. 2-gi, 1841, str. 343—355).

O wodach lekarskich w Podgórzu, Szwoszwicach, Wieliczce, Iwoncu, tudzież o powietrzu atmosferycznym w kopalniach Wieliczki. (Tamże, str. 356 do 377).

Ueber die Mineralwasser zu Podgórze, Szwoszwice, Wieliczka und Iwoniec und über die atmosphärische Luft in den Salzgruben zu Wieliczka. W 16-ce, str. 23.

Wody mineralne Szczawnickie w Król. Galicyi chemicznie rozebrane. Z niemieckiego przełożył Dr. Michał Mohr. Kraków, druk. Gieszkowskiego, 1840, w 8-ce, str. 24.

Die Mineralquellen zu Szczawnica in Königr. Galizien. Physikalisch-chem. untersucht, beschrieben und mit Abbild. auf ihre Heilkräfte gewürdigt von H. Kratter. Lwów, Piller, 1842, w 4-ce.

Wody mineralne Szczawnickie w Król. Galicyi, chemicznie rozebrane, a pod względem na ich moe leczącą, opisane i ocenione przez D-ra H. Kratter.

Dla użytku w Szczawnicy leczących się osób, tłumaczone z niemieckiego przez M. K. i I. A. Kamińskie go. Lwów, Piller, 1842, w 8-ce, str. 114, z ryciną.

Ueber die zweckmässige Aufbewahrung der Arzneimittel in geführten Gläsern. Osobn. odb. z Allgemeines Wiener polytechnisches Journal, 1842, w 8-ce, str. 4.

Łatwy sposób rozpoznawania ziemi ornój aby ją ulepszyć, wraz z niektórymi uwagami nad uprawą roli przez T... Lwów, 1843, w 12-ce.

Toż. Lwów, nakł. autora w ks. H. W. Kallenbacha, 1856, w 8-ce, str. 46.

Pranie białiny za pomocą pary i zapobieganie żebry nie bółka. Wraz z opisem i rysunkiem aparatu parowego przez... Lwów, Piller, 1844, w 8-ce, str. VI, 24.

Die Dampfwäsche und Vorbeugung des Gelbweidens der Wäsche nebst Beschreibung und Abbildung des Galischen Dampf-Waschapparates, und dessen Anwendung im Laboratorien. Von T... München, 1844, w 12-ce, str. 27, 1 tabl. Odb. Buchner's Repert. für die Pharmacie Bd. XXXIV, Hft 2, str. 212.

O własnościach chloranu wapna i o użyciu onegoż w gospodarstwie domowem. W 8-ce, k. 2.

Źródła mineralne w Królestwie Galicyi i na Bukowinie pod względem fizyczno-chemicznej własności opisane, tudzież rozbiór fizyczno-chemiczny wód mineralnych w Iwoncu. Lwów, Piller i Sp., 1849, w 8-ce, str. VIII i 202, VI. Ocenili Dr. L. Natanson w Tyg. lek., 1849, Nr. 33, 35—37).

Die Mineralquellen im Königreiche Galizien und Bukowina Aszug aus dem im poln. Sprache erschienenen Werke: Źródła mineralne w Król. Galicyi i Lodomerji. München, C. Wolf, 1850, w 8-ce, str. 27. Odb. z Buchnera Repert.

Woda źródłowa w Lwowie chemicznie rozebrana, tudzież niektóre uwagi o wodzie żelazistej w Sokolnikach i o alkalicznych wodach mineralnych w Iwoncu i Szczawnicy. (Pam. tow. lek. warsz., T. XI, 1858, str. 165).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Orgelbranda, 1859, w 8-ce, str. 15.

O zdroju siarkowym w Szwoszwicach. (Pam. tow. lek. warsz., T. XII, 1859, str. 169).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. S. Olgerbranda, 1859, w 8-ce, str. 11.

O syropie kartoflanym i o winie z syropu kartoflanego. Lwów, druk. zakł. narod. I. M. Ossolińskich, 1861, w 8-ce, str. 13. Odb. z T. XXVIII Rozpraw Towarz. Gospodarskiego.

O wyciągu mięsnym Liebiga w Ameryce przyrządzanym i o jego zastosowaniu. (Przegl. lek., 1865, Nr. 18).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1865, w 12-ce, str. 11.

D-ra Liebiga wyciąg mięsny tudzież nowa polewka dla dzieci. Lwów, 1866, w 8-ce, str. 40.

Pogląd na potrzebę nabywania zasad gruntywnych tak w umiejętności przyrodniczej, jak i w historii powszechnej. Lwów, druk. E. Winiarza, 1865, w 8-ce, str. 72, 32.

Toż, wtóre, pomnożone wydanie. Lwów, autor, czeion. Jasińskiego, 1869, w 8-ce, str. 150, II, z litogr. (w końcu wiersz Platona Kosteckiego: Nasza mołytwa).

Środki zaradcze na choroby jedwabników. Lwów, 1867, w 8-ce, str. 15. Odb. z Gazety Narodowej, Nr. 174, 175.

O wodzie lekarskiej „bunkt“ zwaney tudzież o wywarze Mutterlauge z wody słonej w Kreuznach. Lwów, druk. Pillera, w 8-ce, str. 4. Odb. z Gazety Narodowej 1869, Nr. 100.

Sprostowanie omyłek zaszłych w powtórny rozbiórze chemicznym wód lekarskich Iwonickich w li-

ście napisanym d. 26 sierpnia 1873 r. do W. Pana Wład. Seiborowskiego D-ra med. przez... Lwów, druk. K. Pillera, 1873, w 16-ce, str. 7. (przeciw Ad. Aleksandrowiczowi).

Dodatek do sprostowania omyłek zaszytych w potwórnym rozbirore chemicznym wód lekarskich Iwońskich. W 16-ce, str. 4.

Tournelle Franciszek, budowniczy.

O ogrzewaniu i opowietrzaniu szpitali z rys. (Gaz. lek. T. VI, 1869, str. 517 — 521, 532 — 536, 569 do 575).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1869, w 8-ce, str. 16.

Towarzystwo cesarskie lekarskie wileńskie i pięćdziesięcioletni jego jubileusz 12 grudnia 1855 roku, po polsku i po rosyjsku. B. w. m. (1855) fol.

Towarzystwo lekarzy gubernii kaliskiej. (Gaz. lek., T. XXIII, 1877, str. 268 — 269. T. XXIV, 1878, str. 107—109, 157—159, 173—175, 189—191, 221—223, 397—399, 412—414. T. XXVI, 1879, str. 176—177, 186—187, 251—253, 264—265).

Towarzystwo lekarzy lubelskich. (Tamże, T. XXI, 1876, str. 139—141, 156—160, 171—173, 186.

Sprawozdanie komisji tow. lek. lubelskich wyznaczonych dla ocenienia wniosków komisji przy Radzie lekarskiej, w kwestyi odpowiedzialności lekarzy, za niestawienie się na wezwanie chorego. Ref. G. Dołński. (Tamże, str. 186—188, 203—204, 218—220). T. XXII, 1877, str. 58—61, 75—77, 91—92. T. XXIII, 1877, str. 52, 341—344, 357—360, 420—423, 437—439. T. XXIV, 1878, str. 44 — 46, 122 — 125, 141—143, 300—303, 315—319. T. XXV, 1878, str. 96, 119—120, 162—163, 170—171, 178—179. T. XXVI, 1879, str. 87—88, 146—147, 157—158. T. XXVII, 1879, str. 137—138, 157—158, 176—177, 187—188, 207—217. T. XXVIII, 1880, str. 76—77, 86, 96—97, 106, 116—117, 136 — 137, 146—147. T. XXIX, 1880, str. 184, 192—193, 202—203, 211—213, 222.

Towarzystwo lek. w Płocku (1874) Protokoły. (Tamże, T. XVII, 1874, str. 362 — 366. T. XXVIII, 1875, str. 363—365. T. XIX, 1875, str. 360—365. T. XX, 1876, str. 234 — 236, 250—253. T. XXII, 1877, str. 12—14, 26—28, 44—46. T. XXIII, 1877, str. 401—405. T. XXVII, 1879, str. 7. T. XXIV, 1878, str. 10—13, 27—29).

Towarzystwo paryżskie lekarzy polskich. Paryż, 1858, w 8-ce, str. 7. (Cel i ustawy).

Towarzystwo lekarzy w Radomiu. Sprawozdanie z ważniejszych wypadków czytanych na posiedzeniach. (Gaz. lek., T. XIX, 1875, str. 378 — 381, 412 do 415).

Towiański L.

O leczeniu porynających się suchot płucnych podłożem wapna. (Praktyczne postrzeżenia, V, 1862, str. 68—74).

* Townsend Rich.

Tabelle zur Diagnose der Lungenkrankheiten. Darmstadt, Pabst, 1836. Także pod tytułem: Ueber die der hauptsächlichsten Zeichen welche die Auscultation und Perkussion darbieten, sowie der Anwendung derselben zur Diagnose der Lungenkrankheiten. Entworfen von Richard Townsend. Aus dem englischen übersetzt von Julian v. Szotarski, (ob.).

Trachtenberg M., sztablekarz.

Historia kaduka i paralizacji prawej połowy ciała. (Praktyczne postrzeżenia, I, 1846, str. 57—59).

Traktaty medykamentów skutecznych na rozmaite cierpienia z przydatkiem osobliwych i wyborzych lekarstw. W 8-ce, str. 127.

Traktaty (Dwa) o sztuce położniczej w Chinach z manżurskiego na rosyjski, z rosyjskiego na niemiecki, z niemieckiego na polski język przełożone

przez Wincentego Woiniewicza (ob.). Wilno i Warszawa, Zawadzki, 1811, str. 41.

Trapp Julian, były profesor farmacyi i farmakognozyi w Petersburgu.

O związkach chloru z jodem. (Tyg. lek., 1854, Nr. 50).

Pierwija posobija pri otrawieniu jadowitymi wieszcztwami i sudiebno-chirurgieczeskoje izśledowanie gławniejszych jadow. St.-Pietierburg, 1863, w 12-ce, str. X, 161.

Rukowódstwo k farmakognoził. Sostawił... T. I. S.-Petersburg, 1868, w 8-ce, str. XVI, 572.

T. II. tamże, 1869, str. VIII, 472.

Farmakognoza. T. I. Farmakognoza królestwa roślinnego. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1869, w 8-ce, karta 1, str. XVI, 575. T. II. Farmakognoza królestwa roślinnego i zwierzęcego. (Tamże, karta 1, str. XII, 405, LIV i I). Wydanie Biblioteki Umiejętności lekarskich. Ocenę podał Skobel w Przegl. lek. 1871, Nr. 18, 19.

Traub Josephus (Littuanensis).

De trichomate. Jenae, typis Schlotteri, 1847, w 8-ce, str. 25. Diss. inag.

* Traube.

O wpływie silnej i uporeczywej biegunki na kształt przyczepień lub wzrostów otrzewnych i niektóre uwagi o zrostach opłucnowych. (Berlin. klin. Woch., 1873, Nr. 4 — 6). Thom. Warschauer. (Przegl. lek., 1874, Nr. 34—36).

Trembecki Onufry, ur. w r. 1812 w Galicyi w jasielskim, w r. 1831 brał udział w ruchu narodowym służąc wojskowo; następnie do medycyny przykładał się w Wiedniu, gdzie 1839 r. dyplom doktorski osiągnął. Od r. 1848 — 1883 był stałym lekarzem zdrowym w Szczawnicy; zimowię miesiące zamieszkuje w Starym Sączu.

Dissertatio inauguralis de plica polonica. Vindobonae, typ. Ueberreuter, 1839, w 8-ce, str. 20.

Allgem. Aeußerung zum Augenkranken-Examen, m. diagnost. Tabellen der Nervosen u. Gefäßkrankheiten, nach dem Systeme des Herrn Prof. Ant. Edlen von Rosas entworfen. Wien, Wallischhausen, 1840, w 8-ce.

Wiadomość o Krościenku i jego wodach lekarskich. Kraków, w druk. Uniw., 1859, str. 19.

O wodach lekarskich w Głębokiem. Wypracowanie odczucie do wniosków poczynionych na zgromadzeniu balneologicznym w r. 1859. (Roczn. tow. nauk. krak., Pocz. 3-ci, T. IV, 1860).

Przewodnik do zdrojów lekarskich w Szczawnicy. Kraków, druk. Uniw., 1861, w 8-ce, str. 50.

Dyetetyka czyli ogólne prawidła zachowania się przy picciu wód lekarskich i żetrey tudzież przy winogronowem leczeniu niemniej przy używaniu kąpiel ciepłych i zimnych oraz kąpiel morskich; przez D-ra... Kraków, 1862, w 8-ce, str. 46.

Sprawozdanie o zdrojach leczniczych w Szczawnicy z r. 1866. Kraków, druk. Uniw., 1867, w 8-ce, str. 14.

Toż, w r. 1867. Tamże, 1868, w 8-ce, str. 16.

Sprawozdanie z ruchu i postępu zdrowiowisk w Szczawnicy w r. 1868 przez... Kraków, druk. Czasu, 1869, w 8-ce, str. 23.

Toż, za r. 1869. Kraków, druk. Czasu, 1870, w 8-ce, str. 30.

Toż, za r. 1870. Tamże, 1871, w 8-ce, str. 23.

Toż, za r. 1871. Tamże, 1872, w 8-ce, str. 24.

Sprawozdanie i t. d. w czasie pory kąpielowej w r. 1872 w Szczawnicy, skreślił Dr... lekarz zdrowy.

Kraków, czeionkami druk. Czasu, nakł. Szalaya, 1873, w 8-ce, str. 29.

Sprawozdanie o zdrojach leczniczych w Szczawnicy w r. 1873 przez... Kraków, w druk. L. Paszkowskiego, 1874, w 8-ce, str. 19.

Sprawozdanie o ruchu i postępie zakładu zdrojów leczniczych w Szczawnicy w r. 1874 przez D-ra... Kraków, w druk. Uniw. Jag., 1875, w 8-ce, str. 18.

Toż, w r. 1876. Kraków, nakł. zakładu zdrojowego, w druk. Uniw. Jag., 1876, w 4-ce, str. 22.

Toż, w r. 1876. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8-ce, str. 35.

Toż, w r. 1877. Tamże, 1878, w 8-ce.

Toż, w r. 1878. Kraków, nakł. Zakładu zdrojowego, druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 26.

Toż, w r. 1879. Tamże, 1880, w 8-ce, str. 30, 1 nl.

Toż, w r. 1880. Tamże, 1881, w 8-ce, str. 27.

Toż, w r. 1881. Tamże, 1882, w 8-ce, str. 39.

Szczawnica, zakład kąpielozdrojowy i ruchu jego w r. 1882. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8-ce, str. 8.

Sprawozdanie o rozbiore chemicznym źródła Wandy na Miodzinsiu w Szczawnicy, świeżo dokonanym przez D-ra Bron. Radziszewskiego. Kraków, druk. Uniw. Jag., w 8-ce, str. 9.

Trepka Władysław Nekanda, ur. 26 września 1836 r. we wsi Dorotce, gub. radomskiej, nauki gimnazjalne pobierał w Radomiu i w Warszawie, medycyny słuchał w Moskwie (1857 — 1862). Początkowo praktykował w Wolbromiu, skąd po kilku latach przeniósł się do Solca nad Wisłą, gdzie 21 maja 1881 r. zaczęto żywota dokonał.

O rogowych naroślach skóry (cornua cutanea). (Gaz. lek. T. XXI, 1871, str. 273—276, 289—293).

Rozszerzenie cewki moczowej u kobiety w celu wydobycia kamienia z pęcherza moczowego. (Medycyna, 1875, Nr. 40).

Vaginitis. (Gaz. lek., T. XXIX, 1880, str. 51—53, 61—64).

Trebecki Antoni, gospodarz wiejski, członek Towarzystwa rolniczego i wydziału chowu bydła domowego.

O ospie owcezy i środkach zmniejszenia jego szkodliwych skutków. Warszawa, 1816, w 8-ce, str. VII i 60.

Tridentinus Kacper, był lekarzem Zygmunta Augusta (1564).

Por. Grabowski: Star. wiad. o Kr. 224.

* **Triller Daniel Wilhelm**.

Comentatio de Pleuritide ejusque curatione. Adjectis simul X singularibus Pleuriticoe Historiis Recudi curavit Josephus Frank... Vilnae, typis et impensis Josephi Zawadzki, 1809, w 8-ce, str. 2, 121.

Trilling Ludwik, ur. r. 1839, do gimnazjum uczęszczał w Elku, nauk lekarskich słuchał (1857 — 1861) w Królewcu, później w Berlinie, gdzie w r. 1862 stopień doktorski otrzymał.

De carcinomate uteri. Berolini, Rosenthal, 1862, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Tripllin Teodor, ur. 1813 r. w Kaliszu, ukończywszy początkowe nauki w szkołach miejscowych, wczesnie bardzo zaciągnął się do wojska, z którego wyszedł ze stopniem oficera. Opuściwszy kraj rodzinny, uczył się medycyny w Królewcu;

w Montpellier po powtórzeniu egzaminów uzyskał dyplom doktora medycyny 1840 r. Następnie długo podróżował; zwiedził Hiszpanię, Francję, Niemcy, Włochy, zapędził się aż na Wschód, do Ziemi Świętej, zbierając wszędzie wiele wrażeń i gromadząc nie mało wspomnień zajmujących. Po powrocie do kraju, chwycił za pióro, by podzielić się z rodakami obfitym nabytkiem doświadczeń i obserwacji: opisem licznych swych podróży odrazu zyskał rozgłos imię. W r. 1857 opuścił znów Warszawę: walczył we Włoszech, gdzie zdobył sobie rangę kapitana; podczas ostatniej wojny wschodniej zaciągnął się do szeregów serbskich. Oddawał się różnym zajęciom: jako lekarz, dziennikarz, współpracownik pism włoskich, wreszcie skolatany życiem i nieszczęściami wrócił 1876 r. do Warszawy, gdzie żywot burzliwy 1830 r. zakończył.

Quelques mots sur la fièvre typhoïde. Montpellier, Boehm, 1840, w 8-ce, str. 52. Thèse.

O chloroformie, o rodzaju zatrucia, które spowoduje jego nadużycie i o znakach przewidywających to zatrucie. (Tyg. lek., 1849, Nr. 45).

Wspomnienia z podróży po Danii, Norwegii, Anglii, Portugalii, Hiszpanii i państwie Morokańskim; T. I i II. Poznań, Stefanski, 1844, w 8-ce.

Toż, T. I—VIII. Warszawa, druk. Gaz. codzienn. (Gaz. lek. T. I, (Danii), str. IV, 204. T. II, (Norwegia), str. 168. T. III, (Anglia), str. 341. T. IV, (Szkocya), str. 344 i 10. T. V, str. 37. T. VI, str. 391. T. VII, str. 206. T. III, str. 322.

T. IX—XII. Warszawa, nakł. autora, 1858, w 8-ce, T. IX, X, (Hiszpania i Francja), str. 239, 210. T. XI, (Francja i Włochy), str. V i 196. T. XII, w 2 ch częściach, (Francja i powtórna podróż do Hiszpanii), str. IV, 218, IV i 185.

Toż, wydanie drugie poprawne. IV Tomy (zawierające pierwszego wydania T. I—VIII). Petersburg, Wolff. Warszawa, druk. Gaz. codz., 1853, w 12-ce, T. I, str. 319. T. II, str. 302. T. III, str. 248. T. IV, str. 289.

Pan Zygmunt w Hiszpanii. Powieść prawdziwa z ostatniej wojny domowej hiszpańskiej. IV tomy. Warszawa, nakł. autora (Belw. w Berlinie). 1852, w 12-ce, T. I, str. 234. T. II, str. 247. T. III, str. 211. T. IV, str. 220.

Asmodeusz w Paryżu. Wspomnienie lekarza polaka. Warszawa, S. Orgelbrand, 1854, w 8-ce, IV tomy str. 281, 341, 244, 209.

Pamiętniki lekarza polaka z wypadków za granicą doznanych. 6 tomów. Warszawa, S. Orgelbrand, 1855, w 8-ce. T. I, str. 237. T. II, str. 260. T. III, str. 299. T. IV, str. 224. T. V, str. 193. T. VI, str. 224.

Nowa podróż na około ziemi odbyta na fregacie Ermaneyza p. D-ra Ant. Zanowicza. Warszawa, Merzbach, 1855, w 8-ce. T. I str. 491 i 2 ryc. T. II, str. 198 i 2 ryc. T. III, str. 246 i 2 ryc.

Wycieczki po stokach galicyjskich i węgierskich Tatów. Warszawa, nakł. i druk. Orgelbranda, 1856, w 8-ce, str. 257 i 208.

Kobieta z głową. Obraz z życia galicyjskiego. 2 t. Warszawa, nakł. J. Klukowskiego i W. Rafalskiego, 1856, w 12-ce. T. I, str. 165. T. II, str. 128.

Lekarz w Szwaajcarii. 4 t. Warszawa, S. Orgelbrand, 1856, w 8-ce. T. I, str. 177. T. II, str. 171. T. III, str. 217. T. IV, str. 168.

Maskarada w obłokach czyli podróż nadpowietrzna nad morze północne. Wilno, nakł. R. Rafałowicza. Warszawa, druk. Gaz. codz., 1856, w 16-ce. 2 t. T. I, str. 354. T. II, str. 376.

O stosunkach społecznych Kantabrii (Biblioteka warsz., 1850, I, str. 897).

Podróż po Portugalii. (Tamże, 1850, III, str. 385. IV, str. 18, 306).

Wycieczki na stoki Karpat, z poglądem na wody mineralne. (Tamże, 1853, II, str. 82).

O długowieczności ludzkiej (wyjarki z higieny). (Tamże, 1856, I, str. 393).

Kalotechnika czyli sztuka zachowania piękności, zawierająca: higienę zębów D-ra Desirabode, higienę rąk i nóg pani Lachapelle, higienę piersi i kibiści Adama Raciborskiego, higienę włosów D-ra Juliusza Massé. Zebrana i ułożona przez... Warszawa, nakł. H. Natanson, w druk. J. Jaworskiego, 1856, w 16-ce, str. VI, 194.

Higiena polska czyli sztuka zachowania zdrowia, przedłużenia życia i uchronienia się od chorób, zastosowana do użytku popularnego i szczegółom poglądem na okoliczności w naszym kraju i klimacie wpływające na tworzenie się słabości, epiemii i chorób. Warszawa, nakł. i druk. S. Orgelbrand, T. I, 1856, w 8-ce, str. 335. X. T. II, 1857, str. 235, VIII, z 16 kol. ryc.

Anazouk, szkice z życia światowego w zamkach Francji. Warszawa, druk. S. Orgelbrand, 1857, w 8-ce, str. 179.

Lunatycy czyli przepowiedziane nieszczęścia, opowiadanie wypisane z rękopisu niewiadomego autora. Wilno, R. Rafałowicz, 1857, w 8-ce, T. I, str. XVII, 196. T. II, str. 112.

Pamiętniki lekarza polskiego. Serya 2-ga. Warszawa, S. Orgelbrand, 1857, w 8-ce. 4 t. T. I, str. 223. T. II, str. 217. T. III, str. 170. T. IV, str. 212.

Najnowsza podróż po Danii, Norwegii i Szwecji odbyta w r. 1855 przez skrzypka polskiego. Wilno, R. Rafałowicz, 1857, w 8-ce, 2 t. T. I, str. XVII, 206. T. II, str. 226.

Podróż po księżycu odbyta przez Serafinę Bollińskiego. Petersburg, nakł. i druk. B. M. Wolff, 1858, w 8-ce, str. XXXIV, 192 i II.

Powrót z pod Berzyny, opowiadanie k. p. Ant. hr. Lanckorońskiego. Wilno, R. Rafałowicz, 1857, w 8-ce, str. 233.

Dziennik podróży po Litwie i Żmudzi odbytych 1856 r. Wilno, Maur. Orgelbrand, 1858, w 12-ce, str. 267, k. 2, str. 230.

Wycieczki lekarza polaka po własnym kraju. Wilno, Maur. Orgelbrand, druk. Marcinowski, 1858, w 8-ce, T. I, str. 319. T. II, str. 302. T. III, str. 248. T. IV, str. 289.

Dwunastoro endowych dzieci. Zbiór dwunastu życiorysów dla użytku młodzieży i ich kształcicieli. Wilno, J. Zawadzki, 1859, w 8-ce, str. X, 230.

Dwa duchy, powieść Żytomierz, J. Hussarowski, druk. A. Kwiatkowskiego, 1860, w 8-ce, str. 189, 153.

Wspomnienie z ostatnich podróży. T. I, z portretem autora. Warszawa, nakł. autora, Gebethner i Wolff, druk. Aleks. Ginsa, 1878, w 8-ce, str. 216. T. II, str. 202. T. III, str. 170.

Trochanowski Karol, chemik współczesny w Krakowie.

Chemiczny ilościowy rozbiór wody mineralnej Wyssowskiej, dokonany i opisany przez... asystenta

chemii w Uniw. Jag. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 20. Odbitka z T. XIII Sprawozdań Kom. fizyogr. Akad. umiej.

Chemiczny rozbiór wód studziennych i rzecznych miasta Tarnowa, dokonany i opisany przez... asystenta p. z katedrze chemii w Uniw. Jag. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1879, w 8-ce, str. 27 i 2 karty tablic. Odbitka z T. XIII Sprawozdań Kom. fizyogr. Akad. umiej.

Chemiczny rozbiór wody ze źródła Ludwika w Czelce. Jarosław, 1884.

Troczeński.

Nouveau cas de taenia exulsa par la semence de citrouille. Modification dans le mode d'administration du taenifuge. (Gaz des hôp., 1862, Nr. 174).

Trojański J. Feliks, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie d. 25 lutego 1811 r. był nauczycielem polonistwa w Białymstoku, następnie powrócił do Krakowa. Um. 1 października 1849 r.

Spis treści nad niektórymi polsko-lekarskimi wyrazami (przeiw D-rum Majerowi i Skoblowi). (Kwartalnik nauk... 1836, II, str. 138—174).

Trz., w osobn. odb. Kraków, Fri. deim, 1836, w 8-ce, str. 38.

O zapatrzeniu się brzmianych niewiast. (Rozn. tow. nauk k-rak. Pocz. 2-gi, T. I (XVI), 1841).

Kilka uwag nad przyjętym zdaniem „matrem optimam nutriceam” wyjaśniających zrazem przyczyny dzisiejszego fizycznego zniekształcenia rodzaju człowieka—odezbrane na posiedzeniu Tow. nauk. 9 stycznia 1841. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. II, str. 129—142).

O obowiązkach jakie mają i uchybieniach jakie popełniać mogą akuszerki przy niesieniu pomocy u brzemiennych i u rodzących niewiast. Rzecz polonistwo-główna czytana 14 stycznia 1843 (Tamże, Pocz. 2-gi, T. III, 1847, str. 66—91).

O użyciu chloroformu jako środka zaleconego przez Hilla przeciw cholery azjatyckiej. (Tamże, Pocz. 2-gi, T. IV, 1849, str. 323).

O anawryzmie tętnicy głównej zstępującej, p. zez gardziel do przepustu jelitowego otwór sobie torujemy, u chorego z przeciwwądzowem rozłożeniem trzewiów brzusznych. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXII, 1849, str. 70).

O zastosowaniu węglań eteru siarczanego przy bólach porodów towarzyszących (Tamże, T. XXII, 1849, str. 96).

Trojanowski.

O sposobie zapobiegania rozwinieciu się wodowstrętu za pomocą użycia środków arsenikalnych. (Tyg. lek., 1860, Nr. 45).

Animalizowany sublimat w chorobach przymiotowych (syphilis). (Tamże, 1861, Nr. 26).

Pyrofosforan sodu i żelaza. (Tamże, 1861, Nr. 48, 49).

O leczeniu ósmiu osób, przez psa wściekłego pokąsanych. Raport od Zarządu służby cywilno-lekarskiej D-ra Trojanowskiego, wraz z uwagami czł. Rady lek. D-ra Helbicha. (Tamże, 1865, Nr. 6).

Trojanowski C.

Scharlach- und Masern-Recidive und die Recurrenform des Scharlach und der Masern. (Dorpater med. Zeitschr., 1873, III Hft 3 u. 4. IV Hft 1).

Zur Wasserschierlingwurzelvergiftung. (Tamże, 1874, V, Hft 3, str. 181).

* Trommsdorff.

Skoła farmaceuty czyli tablice synoptyczne farmacji. D. użycia uczniom i gotującym się na examen. Dzieło prof... przełożone z niem. przez Wincentego Woyńowieza, (ob.). Wilno i Warszawa, Zawadzki, 1811, fol., 10 tabl.

Trompeteur Feliks.

Mineralquellen von Truskawiec in Galizien. Sam-
bor, druk. Pobudkiewicza, 1856, w 12-ce, str. 41
i 11.

Toż, tamże, 1860, w 12-ce, str. 41.

Troppaniger Joh. Christ. (Lesna Polonus),
doktrynował się 14 kwietnia 1676 r.

De malo hypochondriaco. Lipsiae, Nicolai, 1684,
w 4-ce, str. 15.

Troschell.

Observationes clinicae ad ductum medicationum in
nosodochio generali Varsaviensi. Fasc. I. Varsaviae
et Dresdae, apud Mich. Groell, 1767, w 12-ce, str. 54.
Fasc. II, tamże, 1768, w 12-ce, str. 68.

Por. Bibl. chir. II, 540.

Troschel.

Carbo trichloratus w cholera. (Pam. tow. lek.
warsz., T. XXI, 1849, str. 125).

Truskawiec w r. 1875. Obraz ruchu i zarządu,
wraz ze sprostaczeniami lekarskimi. Lwów, nakł.
zarządu, 1876, str. 15.

Truskowski Kazimierz.

Broszura o leceniu wsiekliżny rośliną. Jastrzę-
biec Kosmacek (hyeratium pilosella). Wilno, 1832.

Trynkowski Paweł, z Pozelwy w kowień-
skiej gub.

Skuteczność świeżych cytryn w wodnej puchlinie.
(Tyg. lek., 1863, Nr. 6).

Tryznakiel Stanisław Antoni, krakowia-
nin, doktor filozofii i medycyny, zmarł
w Padwie 1637 r.; pochowany w kaplicy
polskiej kościoła ś. Antoniego.

Trzcinański Andrzej, udoskonalony w nau-
kach lekarskich w Strasburgu a filozoficz-
nych w Krakowie, (został bakałarzem nauk
wyzwolonych d. 21 października 1769 r.
doktorem 1777 r.). Był profesorem fizyki
w akademii jagiellońskiej, kanonikiem krak-
owskim od 3 maja 1789 r. i penitencya-
ryuszem katedralnym od 1797 r. Pod jego
sterem założono w Krakowie gabinet nar-
zędzi fizycznych. Otrzymał emeryturę
r. 1811. Um. 7 czerwca 1823 r.

Theses chemico-physicae, quas pro licentia gra-
dum doctoris rite obtinendi in alma Argentoratensi
universitate die 3 Augusti 1783 solenni dispu-
tationi exposuit. M. And... I. De natura aeris fixi
ejusdemque applicatione. II. De analysi aquarum
mineralium earumque imitatione.

Mowa przed licznem gości zgromadzeniem miana
przez Trzcinańskiego Andrzeja 26 czerwca 1777 roku
w Krakowie.

Historja o wyroczniach pogańskich P. de Fonte-
nelle, z francuskiego na polski język przełożona
przez A. Trzcinańskiego. Warszawa, 1877.

Spowiedź czyli jawne wyznanie P. de Voltaire,
z francuskiego przełożone, anekdotami, zdaniem, li-
stami i t. d. pomnożone przez A. Trzcinańskiego. Kra-
ków, w druk. seminarjum, nakł. Ign. Grebla, 1778,
w 8-ce, str. 273.

Toż, tamże, 1780, w 8-ce, str. 235.

Portret damy pocziwój, rozsądnej i prawdziwie
chrześcijańskiej. Przełożył z dziełka Goussault'a.
Kraków, nakł. Seb. Dreliniewiczza, 1779,
w 8-ce, str. 245.

Nauka o naprzeczeniu wody powietrzem kwaso-
wem w trzech częściach zamknięta, z dzieł oryginal-
nych sławnego Prystleja... wyjęta, przydatkiem zaś
opisującym sposoby prostsze naśladowania wód mi-

neralnych, z innemi wiadomościami ztąd wynikające-
mi, i do pojności wszystkich przystosowanemi po-
większona. Z figurami na miedzi wyrzniętymi. Kra-
ków, Grebel, 1787, w 8-ce, str. 163. Przypisana St.
Jabłonowskiemu, generałowi gwardyi litewskiej.

Dysertacya o trzęsieniu ziemi na rocznicę założe-
nia akad. krak. od Kazimierza W. na sesyi publi-
cznej w r. 1786. Kraków, Grebel, 1787, w 8-ce, str.
74.

Dysertacya o używaniu lekarskiem elektryczno-
ści, czytana na imieniny Nayaśniejszego Pans r. 1787.
Kraków, druk. Ign. Grebla, 1787, w 4-ce, k. 12.

Dysertacya o wrodzie nauk wyzwolonych i me-
chanicznych przez ducha obserwacyi w Europie,
o pożytkach ich i wygodzie w społecznosci, i o stosow-
waniu onychże do potrzeb kraju oyczystego. Czytał
w obecności króla powracającego 27 czerwca 1787 r.
z Ukrainy. Kraków, w druk. Ign. Grebla, 1787,
w 4-ce, k. 18.

Opisanie przyczyn fizycznych trzęsienia ziemi na
sesyi publicznej przez... filozofii i medycyny doktora
i prof. fizyki experimentalnej w Szkole Głównej Ko-
ronnej w sali Jagiellońskiej czytana w Krakowie
1787 r. Kosztom i drukiem I. Gröbla, w 8-ce,
str. 74.

Fizyka Erxlebena... tłumaczona przez badacza na-
tury. Kraków, w druk. szkoły głów. koronnej, 1788,
w 8-ce, str. 300, k. 20.

Rozbiór uwag szkoły matematycznej nad propozy-
cyami fizycznymi, gdzie się mieści usprawiedliwienie
obwinionego od tej szkoły, żądanie jego i rozsądek
nad nowem pismem, którego tytuł: Urywek z bicia
kręconego w Krakowie. Przez przyjaciela prawdy.
Warszawa, Dufour, 1789, w 8-ce, str. 56.

Rozbiór uwag kolegium fizycznego szkoły głównej
koronnej nad patologią i terapią przez przyjaciela
prawdy. Kraków, druk. akad. krak., 1791, w 8-ce,
str. 112.

Dysertacya o wzroście światła przez ducha obser-
wacyi i doświadczenia. Kraków, w druk. szkoły głów-
nej koronnej, 1791, w 4-ce, k. n. 29 z fig.

Krys na porównanie kiny z angusturą. Kraków,
1794, str. n. 16.

Myśli ekonomiczne. Kraków, 1812, w 8-ce, str. 14.

Duch księgi natury przez przyjaciela nauk odcie-
niony. Kraków, 1813, w 8-ce, str. 70.

Pieczeń na usta lekkomyślnych duchów wygotowa-
na, a przezeń archikonfrat. krak. na wskrzeszenie
pierwiastkowego jęj ducha ku dobru bliźnich i na
rozkrzew religii boskiej przez przyjaciela prawdy
i ludzkości z wyłewem serca ofiarowana. Kraków,
1814, w 8-ce, str. XX, III i 40.

Uwaga nad miejscem szczególnym na ementarz
powszechny. Kraków, 1814, w 8-ce, str. 4.

Oprócz tu wymienionych wydał jeszcze wiele pism
pomniejszych różnej treści. Wydawał także kalen-
darze od r. 1774.

Por. Bandtko: Hist. druk. I, 262, 264. Łętowski:
Katalog. biskup. IV, 169. Jocher: I, 99. Łukasze-
wicz: Hist. szkół II, 254, 267. III, 317. Bentkowski:
II, 46, 604. Muczkowski: Liber. promot. 424, 426, 437.
Sprawa z pięcioletniego urzędowania Izby edukacyj-
nej 7 stycznia 1812, str. 81.

Trzcinański Józef, z Uhnowa.

Tętniak żuku tętnicy głównej (Aneurysma aëreus
aortae). (Przegl. lek., 1864, Nr. 48).

Zgorzelina po odmrozeniu obuwich nóg (Gan-
græna post congelationem pedis utriusque). Spo-
strzeżenie ze szpitala głów. we Lwowie. (Tamże,
1865, Nr. 12—13).

Chrzastak palca średniego prawej ręki (Enchon-
droma digiti medii manus dextræ). Spostrzeżenie ze
szpitala głów. we Lwowie. (Tamże, 1875, Nr. 13).

O śmiertelności i stosunkach naszego wieśniaka na Podolu galicyjskiem. przyczynek do artykułu P. K. Kralczyńskiego D-ra med. w Łancucie. (Tamże, 1865, Nr. 22).

Człowiek jako zwierzę ssące należy tak do roślinożernych jak i mięsożernych. Rozprawa o potrzebie używania pokarmów mieszaanych. Lwów, nakł. autora, 1865, w 8-ce, str. 48. Ocena Oettingera w Przegl. lek. 1865, Nr. 27.

O nagminie panującej ezerwonie (Dysenteria). (Przegl. lek., 1865, Nr. 40—44).

Pojawienie się gorączki powrotnej w okolicy Uhnowa. Korespondencya. (Tamże, 1865, Nr. 47).

Odra (morbilli) panująca nagminnie w okolicy Uhnowa. (Tamże, 1866, Nr. 24—28).

Przypadek sądowo-lekarski. (Tamże, 1866, Nr. 46).

Przyczynek do ajtyologii i terapii kolituna (polonica) uwagi na własnym badaniu oparte. (Tamże, 1867, Nr. 3, 4).

Trzebiicky.

Pierwotny rak cewki moczowej. (Przegl. lek., 1884, Nr. 9).

Przyczynek do lokalizacji skorzaków (cyst dermoidalnych). (Tamże, 1884, Nr. 21).

Trzeciak Franciszek, był w Padwie 1650 roku asesorem naczy polskiej.

z Trzemeszna Mikołaj, syn szklarza, lekarz zmarły w Wenecyi, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1512 i 1515 r.

Por. Oettinger:.. 152.

Tschinkel Jan, nie lekarz, niegdy kupiec korzenny w Kaliszu, zwolennik hydroterapii, zmarł w zakładzie dla obłąkanych w Saksonii.

Bewährtes Heilverfahren gegen die Cholera Morbus erfunden und mit dem besten Erfolge angewendet von... Kaufmann zu Kalisch. Auf Veranlassung des Erfinders ausführlich beschrieben und herausgegeben von Blumel. Ostrowo, Selbstverlag des Herausgebers, druk von Theodor Hoffman in Ostrowo, 1852, w 8-ce, str. 24.

Doświadczony sposób leczenia cholery wynaleziony i najpewniejszym skutkiem używany przez... kupca w Kaliszu. Z polecenia wynalazcy obszernie opisali w wyd. Blumel. Ostrowo, czeion. Teod. Hoffmana, 1852, w 8-ce, str. 22.

Tuater Franciszek Kazimierz, w naukach matematycznych i lekarskich kształcił się w Padwie, gdzie 1698 r. był radcą w oddziale narodowości Polaków. Powróciwszy do Krakowa po obronieniu rozprawy (de febre tertiana intermittente Cracov. Fr. Cezary 1712), do grona profesorów wydziału lekarskiego był zaliczony 1713 r. Głośny jako szczęśliwy lekarz, biegły matematyk, rajca miasta Krakowa, geometra przysięgły, zamieszkał artykuły w kalendarzach Stanisława Słowakowicza od r. 1700. Umarł (w Padwie) 3 kwietnia 1726 roku.

Diss. de calculo renum et vesicae. Leydae, 1682, w 4-ce.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 30, III, 446. VII, 44. Bandtke: Hist. druk. I, 261. Gąsiorowski: II, 319. Muczkowski: Lib. promot. 361.

Tuczkiwicz Diomedes, rodem z Wilna.

Essai sur le catarrhe pulmonaire aigu. Montpelier, X. Julien, 1841, w 4-ce, str. 23. Thèse.

* Tuerck, ob. Taczanowski.

Tuczyński Joannes (Polonus Lachovicensis).

De causis plicae polonicae auctore... Patavii, Seminar., 1829, w 8-ce, str. 27.

Tukała Maciej, Piar.

Apteczka domowa zawierająca zbiór lekarstw po wielkiej części prostych, których materiały łączono się w domu znaydować mogą, albo z apteki lub z kramu wzięte mogą być w domu sporządzone. Dla wygody i poratowania zdrowia tych, którzy nie mają w bliskości aptek y sposobności poradzenia się lekarzów, nie tylko nędzne prowadzić życie, ale też przed czasem umierać częstokroć muszą. Przez jednego z Xięży Scholarum Piarum prowincyi litewskiej wydana. Wilno, w druk. I. K. Mei y Rzeczypospolitey u Xięży Piarów, 1789, w 8-ce, 2 t. T. I, str. 189. T. II, str. 135.

z Tuliszkowa Mikołaj, syn Macieja, członek kolegium większego i lekarskiego, stopnie filozoficzne osiągnął w Krakowie 1500 i 1504 r. W r. 1515 był dziekanem wydziału filoz., 1519 r. odbył pielgrzymkę do Rzymu, Jerozolimy i Magdali.

Por. Oettinger:.. 139.

Turek Franciszek, rodem z Bochni, lekarz miejski i kapielowy.

De aquis maritatis regni Galicieae. Viennae, 1834, w 8-ce, str. 23.

O przyczynach suchot płucnych i o sposobach im zapobiegania. Druk. w Revue méd. française et étrangère, 1849, str. 493.

Sprawozdanie lekarskie o skutkach kąpieli i wód do picia w Truskawcu w lecie r. 1849. (Gaz. lwowska, 1850, 25 stycznia).

Toż, za r. 1850. (Tamże, 1851, 26 lutego).

Toż, za r. 1851. (Tyg. lek., 1852, Nr. 11).

Turteltaub Wilhelm, lekarz z Rzeszowa.

De helminthiasis deque communibus infantum et puerorum veribus intestinalibus Dissertatio historico-medica. Tieni, typ. Fusi, 18... w 8-ce, str. 32.

Tüske, lekarz wojsk austriackich.

Przypadek ostrej nosaczyny u człowieka. Wydzrowienie. (Gaz. lek., T. XII, 1872, str. 19—20).

Tuszek Jan, doktor filozofii i medycyny, prof. w akademii krakowskiej około 1767 r. Miał miejsce zachowane w wydziale lekarskim, ale do wcielenia nie przyszło.

Por. Rocz. wyd. lek. III, 447.

Tuszewski Franciszek, syn rzeźnika, ur. 1852 r. w Wolsztynie w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycynę słuchał od r. 1873 w Gryfii.

Das Hygrom der bursa subdeltoidea. Greifswald, Druk von Karl Sell, 1878, w 8-ce, str. 32, 1 tabl.

Twardochlebiewicz Tomasz, lekarz za Stanisława Augusta, członek Najwyższej Dyrekcyi lek. za rządu pruskiego. Umarł 1806 r.

Por. Rocz. tow. przyj. nauk XXI.

Tygodnik lekarski poświęcony medycynie, chirurgii, akuszeryi, farmacyi i weterynaryi. Wydawcy: A. Le Brun, A. Helbich i L. Natanson. Rok I. Warszawska, nakł. H. Natansona, druk. St. Strąbskiego, 1847, w 4-ce.

R. II, tamże, 1848, w 4-ce, str. 416, k. 3.

R. III, tamże, 1849, w 4-ce, str. 416.

R. IV tamże, 1850, w 4-ce, str. 416.

R. V, tamże, 1851, w 4-ce, str. 416.
 R. VI, rektor L. Natanson. Warszawa, druk. Jaworskiego, 1852, w 4 ce, str. 416, k. 2.
 R. VII, tamże, 1853, w 4-ce, str. 416.
 R. VIII, tamże, 1854, w 4-ce, str. 416.
 R. IX, tamże, 1855, w 4-ce, str. 416.
 R. X, tamże, 1856, w 4-ce, str. 416.
 R. XI, tamże, 1857, w 4-ce, str. 416.
 R. XII, tamże, 1858, w 4-ce, str. 428, k. 3.
 R. XIII, tamże, 1859, w 4-ce, str. 460, k. 2.
 R. XIV, tamże, 1860, w 4-ce, str. 464.
 R. XV, tamże, 1861, w 4-ce, str. 461.
 R. XVI, tamże, 1862, w 4-ce, str. 460.
 R. XVII, tamże, 1863, w 4-ce, str. 416.
 R. XVIII, tamże, 1864, w 4-ce, str. 416.
 R. XIX, tamże, 1865, w 4-ce, str. 416.
 R. XX, tamże, 1866, w 4-ce, str. 416.
 R. XXI, tamże, 1867, w 4-ce, str. 416.
 R. XXII, tamże, 1868, w 4-ce. Zawiera tylko N-rów 26, str. 208. Od Nr. 16 redaktorem był Zygm. Dobieszewski. (prz stał wychodzić 25 cze. wca 1867 r.)

Tylkoński Wojciech (Fabius Hercinianus), jezuita, ur. na Mazowszu r. 1634, umarł w Warszawie 1695 r. Z pomiędzy różnych jego pism, następujące odnoszą się do medycyny.

Disquisitio physica ostendi duorum puerorum, quorum unus cum dente aureo. alter cum capite Gygantio Vlnae spectabantur anno 1673. Typ. monast. Oliivensis, 1674, w 12-ce, 3¹/₂ arkuszy.

Medicus familiaris videlicet: puerperarum morbi, variolae, lumbrie, epilepsia, dentitio etc. editio 2-a. Posnaniae, 1693, w 8-ce.

Tymackowski, lekarz szpitala powszechnego w Samborze.

Ein Fall von Diphtheritis mit zugleich und successiv auftretender Lähmung, Heilung. (Wien. med. Presse, 1876, str. 1032).

Zur Kasuistik der Cystosarkome. (Tamże, 1859, str. 1242).

Tymiński Antoni, ur. 1836 r. we wsi dzieciznej Tymianki, w powiecie ostrowskim; do gimnazjum uczęszczał (1848—1855) w Siedlcach i w Radomiu; do nauk lekarskich przykładał się (1857—1862) w Warszawie. W latach 1863—1880 zajmował się wykonywaniem lekarskiem w Tykocinie. Obecnie mieszka w Warszawie.

Cholera w Kolnie, pow. Łomżyńskim. (Tyg. lek., 1866, Nr. 47).

Sprawozdanie o przebiegu cholery w Tykocinie 1871 r. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 268—270).

Tymowski.

Zur physiologischen und therapeutischen Bedeutung des Kumys, mit Rücksicht auf Milch und Molkenkuren. Mün.-hen. Riger, 1877, str. 46. Ocenil Dr. L. Jostński w Przegl. lek., 1877, Nr. 51.

San Remo jako stacya zimowa dla chorych na płuc. (Gaz. lek., T. XXIII, 1877, str. 250—253, 283—286, 305—311, 325—328).

Kilka słów o trądzie (lepra). (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 41—43).

Dicephalus t-trabrachialis. (Tamże, str. 77).

O działalnosci przetworów benzoesowych. (Tamże, T. XXVIII, 1879, str. 24—25).

Nowy środek przeciw tasiemcowi. (Tamże, str. 54).

Eine Radicaloperation des Pyo-Pneumothorax nach der Präzentschen Methode. (St.-Petersburger med. Wochenschr., 1879, Nr. 35).

San Remo jako stacya zimowa dla chorych na płuc, napisał... Warszawa, druk. Wł. Dębskiego, 1880, w 8-ce, str. 24.

Przyczynek do leczenia gruźlicy. (Medycyna, 1884, Nr. 7, 8).

Tlen i ozon jako środki lecznicze. (Gaz. lek., 1834, Nr. 31)

Tyrchowski Władysław, ur. 3 września 1820 r. w Krakowie, medycynę ukończył tamże 1844 r., od 1845 do 1847 r. był adjunktem przy klinice położniczej uniwersytetu jagiellońskiego; w grudniu 1850 r. mianowany został lekarzem szpitala więziennego w Płocku, gdzie 1852 r. powołany był na członka urzędu lekarskiego. W lutym 1861 r. objął w Warszawie katedrę położnictwa i kliniki akuszerji jako profesor zwyczajny i do kwietnia r. 1884 na niej pozostawał. W grudniu r. b. (1884) liczne grono byłych wychowawców wydziału lekarskiego warszawskiego uczciło za usługi jego profesorskie wręczeniem mu wspaniałego albumu pamiątkowego, Towarzystwo zaś lekarskie, którego członkiem jest od lat wielu mianowało go członkiem honorowym.

De trichomate quod vulgo plica polonica appellatur. Commentatio historico-medica. Cracoviae, typ. Univ., 1844, w 8-ce, str. 47. Dis. inaug. Rozprawa uwieczniona nagrodą przez wydział lekarski.

O epidemii cholerycznych w Płocku. Warszawa, druk. J. Ungera, 1861, w 8-ce, str. 66. Osobn. odb. z Pam. tow. lek. warsz., T. XLIV, 1860, str. 30, 79, 162.

Rys położnictwa praktycznego. Kraków, druk. Un., 1861, w 8-ce, str. 377.

W. Kochański, żyjący. (Kłosy, XXVI, Nr. 669). Na posiedzeniach warsz. tow. lek., któremu w r. 1880 przewodniczył, komunikował:

Brak przyrodzony macicy. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIX, 1863, str. 493).

Brak macicy i jajników. (Tamże, T. L, 1863, str. 138).

Łożyisko płód poprzedzające; rozwiązanie sztuczne (accouchement forcé). (Tamże, T. L, 1863, str. 491).

Samorodne zrośnięcie się wargi zajęczej. (Tamże, T. LI, 1864, str. 404).

Zapalenie błonistej jam nosowych i gardła u dziecka kiłkowatego, śmierć. (Tamże, T. LI, 1864, str. 405).

Rozdarcie macicy i sklepienia pochwowego u rodzącej, śmierć. (Tamże, T. LII, 1864, str. 96).

Zwężenie miednicy 2-go stopnia, wymóżdżenie płodu. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 456).

Wylucie samodzielne (evolutio spontanea) (Tamże, T. LIII, 1865, str. 459).

Wodna pęclina w ciągu ciąży. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 130).

Zranienia pochwy u kobiety ciężarnej. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 460).

Spadnięcie z trzeciego piętra bez znacznego uszkodzenia. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 133).

Płód, niezwo prz- z 7 miesięcy w macicy pozostający, wydany przez cięcie cesarskie. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 136).

Poród bliźniat; silne obciążenie macicy na płódzie. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 286).

Hydrocephalus acutus. (Tamże, T. LIV, 1865, str. 137).

Leczenie wrzodów części pochwowej macicy żelazem rozpalonem. (Tamże, T. LIV, 1866, str. 477).

Tabellaryczny wykaz porodów płodów niezwykłych i wyniękłych w klinice od stycznia do maja 1865 postrzeganych. (Tamże, T. LV, 1866, str. 115).

Przyspieszenie porodu przy chorobie nerek. (Tamże, T. LV, 1866, str. 119, 121).

Poród dziecka nadgnilego. (Tamże, T. LV, 1866, str. 265).

Rozszczepienie stosu kręgowego (spina bifida) wroźzone. (Tamże, T. LV, 1866, str. 117).

Zastosowanie strzykawki Brauna w krwotokach macicznych. (Tamże, T. LV, 1866, str. 262).

Obszerna przetoka pęcherzo-pochwowa po porodzie. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 299).

Rozłarcie międzykroczu przed narodzeniem dziecka. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 281).

Atresia vulvae incompleta fistula recto-vaginalis wytworzona przy porodzie. (Tamże, T. LXV, 1871, str. 282).

Kamień moczowy u wieprza. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 88).

Obmyślenie środków w celu zebrania statystyki dojrzałości płciowej w różnych częściach Królestwa. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 201).

Przeciętne oznaczenie dojrzałości płciowej u kobiet w Król. Polsk. (Tamże, T. LXXII, 1876, str. 592, 597).

Przypadek cięcia cesarskiego. (Tamże, T. LXXVI, 1880, str. 675—684).

Ubyś Oskar, nr. r. 1845 nieopodal Gdańska, do gimnazjum uczęszczał w Chelmie medycyny słuchał (1866 — 1870) w Berlinie.

Historisch-kritische Untersuchung über die rationelle Behandlung der Wunden. Berlin, 1870, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Uchwata Tow. lek. warsz. dotycząca zapobiegania rozwojowi epidemii cholery i środków pomocy publicznej w razie wybuchu cholery. Pam. tow. lek. warsz., 1884, zes. 3. Medycyna. 1884, Nr. 33.

Toż, w osobn. odb. 1884, str. 20.

Uchwaty Tow. lek. galicyjskich w przedmiocie obowiązków lekarzy względem swych kolegów i zawodu lekarskiego w ogóle. B. w. m. dr. i r., w 12-ce, str. 3. Osobn. odb. z Dwutygodnika higienicznego.

Uczniowie wydziału szkoły akademicko-lekarskiej w imieniu ogólnej Rady zdrowia, w rocznicę pięćdziesiątletniego obchodu doktoratu W. Ferdynanda Hirschfelda sztuki lekarskiej doktora w Warszawie d. 14 maja 1816 r., w 4-ce, k. nl. 2.

Uebersicht der Einnahmen und Ausgaben des Israelitischen Krankenhauses zu Drohobycz seit 1 Mai 1860 bis Ende October 1861. Lwów, druk. Winiarza, 1861, w 8-ce.

Uebersicht und Ausgaben des Jaslauer Israeliten Spitals im J. 1860. Lemberg, druk. Straupopig., 1861, w 4-ce, kart 9.

Uebersicht und Ausgaben des Lemberger Israelitischen Spitals im J. 1863. Lwów, druk. Winiarza, 1866, w 4-ce, kart 10.

Toż, 1857. Lwów, druk. Winiarza, 1858, w 4-ce, kart 10.

Toż, 1859. Lwów, druk. M. Poremby, 1860, w 4-ce, kart 10.

Toż, 1860. Lwów, druk. M. Poremby, 1861, w 4-ce, kart 10.

* Uhle.

Patologia ogólna. Przekład dzieł: Uhle u. Wagner „Handbuch der allgemeinen Pathologie.“ 5-te Aufl. 1872 i Fr. Hartmann „Handbuch der allgemeinen Pathologie für Aerzte und Studierende.“ 2-te Aufl. 1871. (O zboczeniach w poszczególnych narządach) przez prof. D-ra Łuczkiewicza. Warszawa, druk. Gaz. lek. 1874, w 8-ce, str. VI, 946, XIII. (Wchodzi w skład „Biblioteki umiejętności lekarskich“).

Układ lekcji w Kollegium fizycznym Uniw. wileńskiego. Po polsku i po łacinie, fol.

Układ warunków pod jakimi przyjmowani i utrzymywani są pomocnicy czyli subjecki w aptekach wileńskich, W 12-ce, str. 11. Wyjątek z Pamiętnika farmaceuta T. II, Nr. 2.

Ulanowski Władysław, ur. w Inflantach polskich, słuchał nauk prawniczych a potem lekarskich w Dorpacie (1850 — 1858); następnie gospodarował na wsi, wykonując sztukę lekarską między ludem; potem mieszkał w Wilnie; 1864 r. wysłany do głębokich gubernij Rosyi, potem internowany w Pskowie; w wypadkach tych straciwszy cały niemal znaczny majątek, 1871 r. przybył do Krakowa, począł uczęszczać na kliniki w celu składania egzaminów lekarskich. Skolatany moralnie padł ofiarą cholery 1-go sierpnia 1872 r.

Ulanowski Józef.

Toczeń żrący czyli wilk grudkowato-pętlający. długotrwały, uleczony. (Przegl. lek., 1883, Nr. 26).

Umiastowski Piotr, z Klimont, doktorat filozofii otrzymał w Krakowie około r. 1575. Jako nauczyciel domowy jeździł z ks. Jerzym Czartoryskim i w Padwie słuchał medycyny. 1580 r. bawił w Paryżu, podczas panującej tam zarazy zwiedzał szpitale. Po powrocie osiadł na Wołyniu (w Klewaniu u Czartoryskich). 1589 r. mieszkał w Słuku.

Nauka o morowym powietrzu na czwory xięgi rozłożona. I. O przyczynach morowego powietrza. II. O znakach. III. O przystrojach y uwiarowaniu. IV. O zachwyceniu morowego powietrza y iako się ratować. Przez Piotra Umiastowskiego z Klimonth w Philozophiej y w Lekarskiej nauce Doktora pilnie opisana. W Krakowie, w drukarniej Andrzeja Piotrkowczyka R. P. 1591, w 4-ce. Przypis Jerzemu Ks. Czartoryskiemu na Klewaniu. (Z Łucka 12 września 1589, k. nl. 22, jednostron. liczb. 103, rejestru k. nl. 8).

Unger Antoni Edward.

Nachricht von den Mineral-Trink und Badequellen im Kurorte Truskawiec im Galizien und deren zweckmässiger Benützung. Wien, bei Carl Gerold, 1843, w 12-ce, str. VIII, 60.

Unicki Leon, do nauk lekarskich przykladał się w Wilnie, gdzie 1811 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

Pierwiastki mojej muzy. Wilno, 1805, w 8-ce, str. 82.

Czekino czyli łapka na grosze, komedia w 5-ciu aktach wierszem. Wilno, druk. X. X. misyon., 1809, w 8-ce, str. 115.

Pochwała sejmików. Wilno, druk. X. X. Bazylianów, 1809, w 8-ce, kart 14.

O zawiści. Oda do hr. Aleks. Potockiego pułkownika wojsk rosyjskich. W 8-ce, str. 7.

Arystobul, tragedia w 5-ciu aktach wierszem. Berdyczów, 1821, w 8-ce, k. 3, str. 74.

De febre verminosa. Regiomenti, typis Fresseri et Editi, 1816, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Wydał jeszcze kilka dzieł treści poetycznej, o których ob. Benthkowski Hist. lit. I, 429, 534.

Uniwersytet Jagiell. zreorganizowany w r. 1833. Solura, Kraków, druk. St. Gieszkowskiego, 1834, w 8-ce, str. 31.

Universitas et academia Vilmensis... anno 1781. Oratio habita a Martino Pocobut 1781 aem magistratus academicos et professores scientiarum ab amplissimo collegio praefectorum institutioni publicae erandi, rementiantur. Układ lekcji. Porządek nauk y sposób dawania lekcji, dawnym w tej akademii zwyczajem dla nauczycieliów przepisywany.

Unterricht infectire Häuser von dem Gift zu reinigen. Thorn, 1709, w 4-ce.

Unterricht wie man ein infectirtes Haus und dessen Gemächer von dem Gift reinigen soll. 1709.

Unterricht (Ein nothwendiger), wie sich in gefährlichen Pestzeiten die Gesunden bewahren, die Ansteckende aber retten sollen. Thorn, 1652, w 4-ce, 1 ark.

Por. Zerneck: l. c. str. 17.

Unterricht vors Volk gegen die Pest. Danzig, L. Wedel, 1770, w 8-ce, str. 61.

Unterricht (Kurzer) ertrunkene Menschen wieder lebendig zu machen. Auf Befehl Sr. Durchl. des Fürsten Adam Czartoryski deutsch und polnisch gedruckt. Warschau, 1775, w 8-ce.

* **Unterweisung** (Kurtze und nützliche) von der Art grassirenden Pest in Polen. Von dem Herrn Physicus der Stadt Breslau. Nach vorhergegangener genugsamer Erkundigung zweyer Herrn Medicorum, so die Hochl. Herrn Fürsten und Stände in Schlesien, in die in Pohlen infectire Orte expresse zu dem Ende abgeschicket abgefasset im Jahr 1708. Cüstrin, 1709, w 4-ce.

Upominek zawiadamiającemu klinikę dany. Kraków, 1834, w 8-ce, str. 15.

Upominek dla uczestników III-go zjazdu lekarzy i przyrodników polskich: Zbiory i zakłady przyrodnicze i lekarskie Krakowa, rzecz na tle historycznym opracowana zbiorowymi siłami pod redakcją J. Rostafińskiego. Kraków, nakł. Komitetu gospod. III-go zjazdu, druk. Wł. L. Anyczka i Sp., 1881, w 8-ce, str. 224, 3 nł. i 5 drzeworytów. Praca zbiorowa D-rów A. Adamkiewicza, A. Altha, T. Browicza, D. Czulika, E. Czynnianckiego, K. Estrejchera, J. Grabowskiego, K. Grabowskiego, J. Horanjewicza, K. Heumanna, L. M. Jakubowskiego, I. Kopernickiego, E. Korczyńskiego, S. Kuczyńskiego, J. Łepkowskiego, M. Madurowicza, J. Majera, J. Oettingera, G. Ossowskiego, G. Piotrowskiego, A. Rosnera, J. Rostafińskiego, L. Rydla, A. Stopczuńskiego, W. Strzechowskiego J. Szujskiego, I. Szyszyłowicza, L. Teichmanna i D. Wierzbickiego.

Urban Ant. Joseph. (Polonus Neoforensis).

De haemorrhagis generatim diss. inaug. Palavii, typ. Seminarii, 1829, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Urban Władysław.

Dē pemphigo. Viennae, apud Gerol, 1822, w 8-ce. Diss. inaug.

Urbański Jan, z Poznania.

Einige Versuche über die Wirkung des Crotonchloralhydrats. Greifswald, Druck von F. Hache, 1871, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Urbański Wojciech E.

O cholerye i sposobie powstrzymania onejże. Lwów, druk. P. Pillera i syna, 1855.

O niższego rzędu grzybkach głównie ze względu na hygienę. Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, 1880, w 8-ce, str. 838—854, 905—926, 1045—1056 i 1125—1144. (Nadbitka z Przewodnika nauk. i liter.).

Urbanowicz Witold, ur. w Szalkwiciach na Litwie.

Quelques considérations sur la plique polonaise. Strasbourg, impr. Siltermann, 1869, w 4-ce, str. 74. Thèse.

Ursinus Jan, rodem z Krakowa, otrzy-mawszy stopień filozoficzny w akademii krakowskiej r. 1477 i 1478, udał się do Włoch; w Padwie (1487) słuchał nauk prawnych i lekarskich, w Rzymie przykladał się do literatury łacińskiej. Wróciwszy do kraju bawił czas niejaki na Litwie, później osiadł w Krakowie, gdzie zasłynął jako lekarz, prawnik i humanista. Jakkolwiek zaliczony do wydziału lekarskiego, wykładał (1490) jednak w akademii Jag. literaturę łacińską a później prawo. Ze znamienszymi owego czasu męzami, jak z Kalimachem i Alb. Brutusem w bliższych pozostawał stosunkach i niemałych doświadczał względów od kardynała Frydryka Jagiellończyka a z Erazmem Ciolkiem, biskupem płockim, przez własną żonę w bliższym zostawał powinowactwie.

Modus epistolandi eximii medicinae doctoris et legum licentiatii Johannis Ursini cracoviensis cum epistolis exemplaribus et orationibus. B. w. m. i. r., w 4-ce. (Cracoviae, Hochfeder, 1495).

Toż. B. w. m. i. r. w 4-ce. (Haller).

Toż. Cracoviae, Haller, 1622, w 4-ce, 2 1/2 ark. W dziele tém znajduje się mowa: de laudibus medicinae.

Por. Muczkowski: str. 82. Roczn. wyd. lek. II, 45. III, 436. VI, 418. Bartoszewicz: Hist. lit. pols. 90. Wisniewski: III, 307.

Ursinus (Bär) Jan Leopolda, także **Niedzwiedzki** zwany, syn Walontego, bednarza, ur. we Lwowie 1563 r.; stopień filozoficzny uzyskał w akademii krakowskiej 1587 r. Z początku był nauczycielem we Lwowie, następnie w Krakowie uczył matematyki i astronomii. Kosztem Jana Zamoyskiego wysłany do Włoch 1599 r., przykladał się do nauk lekarskich przez lat 5 w Padwie, gdzie stopień doktora medycyny otrzymał. Po powrocie do kraju został profesorem w akademii zamojskiej,

i tu wykładał filozofią naturalną. Umarł w Zamościu 1 stycznia 1613 r. Z pod pióra jego wyszły:

Grammaticae methodicae libri quatuor. Leopoli, Math. Garvolin, 1592 i 1612, w 8-cc.

Toż, ed. secunda completior. Zamosci, Simon, Nicolius Acad. typogr. excud., 1619, w 8-cc, wyd. Gaspra Trędkowskiego.

Toż, Ab. Andr. Abrek eloquentiae prof. in lucem revocati. Zamosci in off. Acad. impr. Andr. Jastrzębski Acad. typogr. 1640, w 8-cc.

Toż, tamże, 1651.

Toż, Leopoli ex off. Math. Garvolin, 1692.

Toż, typis et impenis Acad. Zamosciae per Mathiam Nerukowicz, 1698, w 8-cc.

De osibus humanis tractatus tres. I de nomenclatura ossium, II de processibus et appendicibus ossium, III de commissione ossium. Zamosci, Excudebat Mart. Lencius typogr. aeced. 1610, w 4-cc, k. nl 16. Przypisane Tomaszowi Zamoyskiemu.

Hieronimi Fabri ab Aquapendente. De lectione et ejus instrumentis liber a Joanne Ursino editus Venetiis, typ. J. de Albertis, impr. Jean. et Ant. Mejjorom, 1601, w 4-cc, k. 16 i 69. Ded. Zamoyskiemu Tomaszowi.

Por. Chodźnicki: Historia m. Lwowa 427. Siarczyński: I, 132. II, 8. Dykeyon. biogr. powsz. II, 130. Maciejowski: Piśm. Pols. II. 111. Rocz. wyd. lek. III, 444. Wiśniowski: VI, 306, 132. Cuvier: II, 43. Łukasiewicz: Hist. szkół I. 228. Jocher: I, 178.

Urządzenie szpitalów dla wojsk polskich Księstwa Warszawskiego. Warszawa, 1809, fol., str. 31, 14 tabl.

Urządzenie szpitala św. Łazarza w Krakowie z r. 1818. Kraków, 1818, w 8-cc, str. 55. (Ustawa Senatu).

Urządzenie służby lekarskiej w guberniach Królestwa Polskiego i w mieście Warszawie. Przejrzaane przez Radę lekarską i przyjęte na posiedzeniu ogólnem Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia publicznego. Po polsku i po rosyjsku. 1838, w 8-cc, str. 41. Podpisany R. Cetyrkin.

Urządzenie służby zdrowia w guberniach Królestwa i w mieście Warszawie 1839 r. Warszawa, 1839. Podpisany Cetyrkin.

Urządzenie służby policyjno-lekarskiej w guberniach Królestwa Polskiego. 1842, w 8-cc, str. 51.

Urządzenia dotyczące Zakładów Dobroczynnych. Warszawa, 1842. Tomów 2. T. I obejmuje: 1) Organizacyę rad opiekuńczych, głównie i szczegółowych zakładów dobroczynnych w Król. Polsk. 2) Ustawę szpitali cywilnych w Król. Polsk. str. XXXIV, 338. T. II: Zbiór annexów do ustawy dla szpitali cywilnych w Król. Polsk. w liczbie 64.

Urządzenia obowiązujące w Królestwie Pruskiem co do środków zaradczych przeciw szerzeniu się księgosuszu i wystąpieniu tej zarazy. Warszawa, w druk. braci Hindemith, 1856, w 8-cc, str. 45.

Urządach (O) i urzędnikach lekarskich w guberniach Królestwa Polskiego i w mieście Warszawie. Etat urzędu lekarskiego (po polsku i po rosyjsku). Wydział rady lekarskiej Król. Polskiego, w 8-cc. str. 41 i 4.

Urzędnik zdrowia małżonkiego czyli prawidła sztuki lekarskiej zastosowane do tegoż stanu; użyteczne równie małżonkom, jak wszystkim, których szczególnie małżeńskie obowiązki. Z niemieckiego. Wrocław, u Korna, 1819, w 8-cc, str. 154 z ryciną.

Toż, edycja 2-ga. Lublin, druk. Kazimierza Szepeńskiego, 1823, w 8-cc, str. 267, z ryciną.

z Urzędowa Marcin, syn Szymona, stopnie w naukach wyzwolonych uzyskał w Krakowie 1521 i 1525; był członkiem wydziału filozoficznego, a w r. 1532 dziekanem tegoż wydziału, nadto prebendarzem sandomierskim, lekarzem nadwornym Jana Tarnowskiego kasztelana krakowskiego i hetmana w. koronnego.

Herbarz polski, to jest o przyrodoznawstwie ziół y drzew rozmaitych y innych rzeczy do lekarstw należących księgi dwoje. Kraków, w drukarni Łazarzowej, 1595, fol. k. 14, str. 488. Ded. Gabr. Wojnie, podkancl. W. Ks. Lit.

Ustawa dla farmaceutów, materyalistów i kupców; dla aptek, składów i handlów materyałow aptecznych i farb. Warszawa, 1839, k. nl 7, str. 235. Cz. I. **Ustawa dla farmaceutów i aptek**, str. 107, tabl. 6. Cz. II. **Ustawa dla materyalistów i kupców, oraz składów i handlów materyałow aptecznych i farb**, do str. 235, 6 tablic i annexa: A) Wykaz materyałow aptecznych i przetworów chemicznych, do użytku technicznego jako i domowego służących, które oprócz aptekarzy, materyalista tylko utrzymywać i przy zachowaniu przepisów co do ciał gwałtownie działających i trucizn, publiczności sprzedawać może, nie w mniejszych wszakże jak w następujących ilościach str. 15. B) Wykaz farb roślinnych i metalicznych zdrowiu szkodliwych tudzież innych artykułów do użytku technicznego służących, które tylko materyalistom i kupcom upoważnionym, utrzymywać a przy zachowaniu przepisów i sprzedawać wolno str. 8. C) Wykaz farb zdrowiu nieszkodliwych, które w zanian szkodliwych użytemi być mają przez malarzy zabawek dzieciennych, eukierników, piekarników, fabrykantów likworów i tym podobne osoby, str. 11.

Ustawa o urządzeniu służby zdrowia w Król. Polsk. Oddział I, część rozporządzeń. Warszawa, 1839, w 8-cc. Ob. pod pojedynczemi ustawami p. t. Instrukcyja dla inspektora, asesora i t. p.

Ustawa o zarządzie służby zdrowia w Król. Polsk. sposobem próby zatwierdzonea 1838 r. Warszawa, 1839, w 8-cc, str. 63, po polsku i po rosyjsku.

Ustawa o zarządzie wydziału cywilno-lekarskiego w Królestwie Polskiem, 1838 (podpisany Dyrektor główny prezydujący w Komisji rządowej Sprawiedliwości: Kossecki). W 8-cc, od str. 427 do 563. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa o zarządzie cywilno - lekarskiej służby w Królestwie Polskiem. Warszawa, 1839, w 8-cc, str. 53. Po polsku i po rosyjsku.

Toż, z r. 1840, w 8-cc, str. 71. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa dla zarządu lekarskiego w Król. Polsk. Warszawa, 1839, w 8-cc.

Ustawa policyi weterynaryjnej czyli przepisy mające na celu zapobieganie i uśmierzenie chorób panujących i zaraźliwych między zwierzętami domowemi. Warszawa, druk Stanisława Strąbskiego, 1844, w 8-cc, str. 236, XII.

Toż, Warszawa, druk Strąbskiego, 1844, w 12-cc, str. 709. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa dla instytutu położniczego w Warszawie. Warszawa, 1840, w 8-cc, str. 71. Po polsku i po rosyjsku, wydane przez Radę lekarską.

Ustawa szpitalna przez Radę lekarską. Tom I. Warszawa, 1854.

Ustawa dla szkoły weterynaryjnej w Warszawie (z r. 1840). W 8-cc, str. 45. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa dla szkoły farmaceutycznej w Warszawie (z r. 1840). W 8-cc, str. 15. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa dla zgromadzeń felczerskich w Królestwie Polskiem (z r. 1842). W 8-ce. str. 70. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa dla szkoły felczarów w Warszawie. Warszawa, 1840, w 8-ce, str. 35. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa c. k. warsz. med. chir. akademii. Warszawa, 1857, w 8-ce, str. 43. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa uniwersytetu warszawskiego oraz przepisów egzaminacyjnych na stopnie lekarskie naukowo-praktyczne i naukowo-służbowe. Przedruk z dziennika warsz. i Zbioru praw cesarstwa. Warszawa, druk. Czerwińskiego i Sp., 1870, w 16-ce, str. 57 i 19. (Przepisy egzaminacyjne dodatku nadzwyczajnego do Kliniki).

Ustawa dla zakładu klinicznego c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków, druk. Uniw., 1868, w 8-ce, str. 17.

Ustawa nagrody konkursowej imienia D-ra Tytusa Chałubińskiego. Warszawa, druk. J. Jaworskiego, 1875, w 16-ce.

Ustawa Zjazdów lekarzy i badaczów przyrody polskich, uchwalona na walnem zebraniu lekarzów i przyrodników krakowskich 5 grudnia 1868 roku. (Przegl. lek., 1869, Nr. 2).

Ustawa w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1869, w 4-ce, str. 2.

Ustawa prywatnego zakładu hydroterapeutycznego i w ogóle leczenia środkami naturalnymi D-ra Bielińskiego w Nowém Mieście nad Pilicą. (Zakład przyrodolecznicy.—Naturheilanstalt). (Medycyna, 1874, Nr. 10).

Ustawa o urządzeniu publicznej służby zdrowia w krajach przedlitawskich. (Przegl. lek., 1870, Nr. 22—24, 27—29).

Ustawa z dnia.. dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z W. Ks. Krak. nadająca statut dla zdrojowiska Kryniej—Stotwin. (Przegl. lek., 1878, Nr. 36).

Ustawa kasy wsparcia podupadłych lekarzy, wdów i sierot biednych po lekarzach pozostałych. Warszawa, druk. braci Hindemith, 1858, w 12-ce, str. 13 i 1.

Ustawa dla kasy wsparcia podupadłych farmaceutów, tudzież wdów i sierot po farmaceutach pozostałych. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1859, w 8-ce, str. 15.

Ustawa kasy chorych i wsparcia Stowarzyszenia braterskiego kopalń położonych w W. Ks. Krakowskiem a należących do spadkobierców po ś. p. Jerzym Gieschen. Statut einer Bruderladen, Kranken-und Unterstützungskasse für die im Grossherzogthume Krakau gelegenen Bergwerke der Bergwerksgesellschaft Georg v. Gieschen's Erben. Krakau, Verlag der Bruderladen und Unterstützungskasse, Universitäts-Buchdruckerei, 1876, w 8 ce, str. 21. Po polsku i po niemiecku.

Ustawa biblioteki Tow. lek. warsz. zatwierdzona na posiedzeniu 14 grudnia 1875 r. Warszawa, druk. M. Ziemiękiewicza, 1875, fol., str. 2.

Ustawa Tow. lek. krak. Kraków, nakł. Tow. lek., w druk. Uniw. Jag., 1867, w 8-ce, str. 15.

Ustawa Tow. lek. krak. Kraków, nakł. Tow. lek., 1875, w 8-ce, str. 14.

Ustawa Tow. lek. krak. Kraków, nakł. Towarzystwa, druk. Fr. Po-budkiewicza, 1881, w 8-ce, str. 15 i 1 nl.

Ustawa Towarzystwa lekarzy galicyjskich. Lwów, w 8-ce, str. 25.

Ustawa Towarzystwa, w druk. Dziennika polsk. A. J. O. Rogosza, 1877, w 8-ce, str. 16.

Ustawa obywatelska wracezi Lublińskiej gubernii.

Ustawa Towarzystwa lekarzy gubernii lubelskiej. Pieczętano w Lublińskiej gubernialnej typografii, 1874, w 12-ce, str. 23. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawa Towarzystwa parzyckiego lekarzy polskich. Paryż, 1865, w 8-ce, str. 7.

Ustawa Towarzystwa lekarskiego warszawskiego, utworzonego d. 6 grudnia 1820 r., potwierdzonego dekretem ks. namiestnika Król. w d. 10 kwietnia 1821 r. Warszawa, druk. Łątkiewicza, 1821, w 12-ce, str. 14.

Ustawa Towarzystwa, druk. St. Strąbskiego, 1848, w 8-ce, str. 14.

Ustawa Towarzystwa, druk. J. Ungra, 1852, w 8-ce, str. 15.

Ustawa Towarzystwa, druk. Hindemitha, 1858, w 8-ce, str. 28.

Ustawa i postanowienia obowiązujące Towarzystwo lekarskie warszawskie. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1879, w 8-ce, str. 66.

Ustawa Towarzystwa lekarzy podolskich. Kamieniec, druk. Dawida Kraiza, 1861, w 8-ce, 1 karta.

Ustawa Obywatelska podolskich wracezi. Kamieniec, Kraiz, 1861, w 8-ce, 1 karta.

Ustawa zasadnicza i kodeks administracyjny Tow. lek. wołyńskiego. Żytomierz, 1861, w 8-ce, str. 21.

Ustawy Towarzystwa medycznego wileńskiego założonego przez niżej podpisanych d. 12 grudnia 1805 r. a przez Jego Imp. Mość Aleksandra I najmiłościwiej potwierdzonego. Jak. Szymkiewicz, Karol Wagner Jan Wolfgang. Wilno, druk. Teofila Zawadzkiego, 1806, w 4-ce, str. 12.

Ustawy wydziału lekarskiego w uniw. krakowskim z r. 1433. (Roczn. wyd. lek., T. I, 1838, str. 53—60).

Ustawy wydz. lek. akad. krakowskiej z r. 1525 i 1724. (Tamże, T. VII, 1844, str. 36—52).

Ustawy dotyczące leczenia chorych w klinice chirurg. Uniw. Jag. 1. Ustawa obowiązująca PP. kandydatów medycyny i chirurgii 5-to letnich, jako też kandydatów chirurgii niższej 4-to letnich mających prawo leczyć chorych w klinice chirurgicznej stałej.

II. Ustawa obowiązująca PP. kandydatów medycyny i chirurgii 4-to i 5-to letnich, jako też kandydatów chirurgii niższej 3-cio i 4-to letnich, mających prawo leczyć chorych w klinice chirurgicznej ruchomej (ambulatoryjnej). Kraków, 1837, w 4-ce, str. 8.

Ustawy: 1) dla farmaceutów i aptek, 2) dla materyalistów, 3) dla kupców ukwalifikowanych do sprzedawania wszelkiego rodzaju towarów farbiarskich (z r. 1844). Warszawa, w druk. rządowej, w 8-ce, str. 4, k. nl. 2. str. 175 i annexów 7, 6 i 2. Po polsku i po rosyjsku.

Ustawy dotyczące się pism periodycznych, przez Towarzystwo lekarskie warszawskie utrzymywanych. Warszawa, 1837, pół arkusza.

Usczapowski Leon, ur. 1789, um. 26 lutego 1846 r.

Specimen inaugurale medico-practicum de enteritide chronica praecipue occulta etc. Wilno, typ. J. Zawadzki, 1820, w 8-ce, str. 31 i kart 1.

Uwagi nad zarazami bydła. Wiedeń, 1782.

Uwagi y obserwacye nad kołtem polskim czynione przez P. R. Vicat, med. D-ra, członka i korespond. Tow. król. nauk w Getyndze. Warszawa, u P. Dufour, konsyliarza nadwornego I. K. Mei i dyrek. druk. korp. kadet. 1793, w 8-ce, str. 97.

Uwagi nad morową zarazą przez radę medyczną w r. 1829 wydane w St-Petersburgu. Warszawa, druk. komis. rząd., 1830, w 8-ce, str. 99 i karta 1.

Uwagi praktyczne o febrze przepuszczającej epidemicznej w r. 1847. (Tyg. lek., 1847, Nr. 3).

Uwagi w odb. Warszawa, wyd. rady lek. Król. Polsk., druk. Strąbskiego, 1847, w 8-ce, str. 17.

Uwagi nad artykułem p. Grünberga o cholery (nadesłane z Zarządu służby zdrowia. (Tyg. lek., 1847, Nr. 23).

Uwagi praktyczne o gorączce epidemicznej tyfoidalnej z r. 1846 i 1847 r. Zebrane przez radę lekarską Królestwa Polskiego i rozrządzone na posiedzeniu

ogólnem téjże rady wspólnie z komitetem wojskowo-lekarskim ustanowionym przy głównej kwaterze armii czynnyj. Praktyczeskijsza zamieczania o epidemiezoskoj gorjaczkie gospodstwujuszczej w 1846 i 1847 godach sostawliennija medicinskim sowietom Carstwa Polskago. Warszawa, w druk. St. Strąbskiego, 1847, w 8-ce, str. 89.

Toż, sam tekst polski. Tamże, 1847, w 8-ce, str. 44, (Tytuł główny: O gorączce tyfoidalnej).

Uwagi (Krótkie) o charakterze chorób grasujących w wojsku w jesieni 1849 r., ułożone przez Komitet wojskowo-lekarski, istniejący przy głównej kwaterze armii czynnej (15) 27 października t. r. (Tyg. lek., 1849, Nr. 46. 52). (Przekład z ross. okólnika Jenerał Sztab—Doktora armii czynnej do lekarzy wojskowych).

Uwagi nad niektórymi wyrazami lekarskimi. Kraków, D. E. Friedlein, 1835, w 8-ce. (autorowie J. Majer i F. Skobel).

Uwagi nad terażniejszym stanem starozakonnych. Ob. Rosenblum B.

Uwagi prawników Tow. lek. nad projektem Ustawy prywatnego towarzystwa emerytalnego w Warszawie.

Uwiedomienie (Publiczne) zdrojów zdrowych lub wód mineralnych leczących na Śląsku, w Kudowie, Reynercu, Altwasser, Szarlottenbrun, Salebrun i Flingsbergu się znajdujących. Wrocław, W. B. Korn, 1774, w 4-ce, str. 20.

Uwiedomienie krótkie, lecz bardzo interessujące o skutkach nieszczęśliwych na zdrowie każdego spływających z dobrowolnych polucyi, czyli samogwałtu. Z przyłączeniem lekarstw i innych sposobów, na pochodzące ztąd choroby przyzwyczaj. Z angielskiego na francuzki a z francuzkiego na polski przełożone.

Kraków, kosztem i drukiem Ignacego Grebla, bibliopoli I. K. Mci, 1787, w 8-ce, str. 123.

Uwiecki Jan, doktor medycyny, żyjący około 1597 r., napisał: De morbo irae et curatione ejusdem.

Por. Starowolski: Hecatonentas 90 Roczn. wyd. lek. III, 442.

Uzdowski Gustaw.

Listy o szwedzkiej gimnastyce lekarskiej. (Klinika, 1867, str. 375—380).

O leceniu wodą w teoretycznym zrozumieniu i zastosowaniu. (Dodatek do kliniki, T. II, 1868, str. 75 do 128).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. J. Jaworskiego, 1868, w 8-ce, str. 54.

Uzupełnienie wykazu środków lekarskich farmakopei szpitalnej. Zmiany w taksie farmakopei szpitalnej. Warszawa, 1862.

Uzupełnienie słownika łacińsko-polskiego wyrazów lekarskich, prof. D-ra Skobla i D-ra Al. Kremera, razem z przekładem polskim wielu wyrazów lekarskich, niemieckich, angielskich i francuzkich i słownikiem wyrazów weterynarskich, ułożone przez prof. D-ra S. Janikowskiego, D-ra Al. Kremera i prof. D-ra J. Oettingera. Kraków, nakł. Tow. lek. Krak., 1876, w 8-ce, str. 76.

Użyciu (O) eteru przy operacjach chirurgicznych. Warszawa, wydanie Rady Lekarskiej Król. Polskiego, druk. Strąbskiego, 1847, w 8-cr, str. 39. Odb. z Pam. tow. lek., po polsku i po rosyjsku.

Użyciu (O) na pokarm mączki z kartofli oddawna zagrzebanych. (Udzielone przez Radę lekarską). (Tyg. lek., 1847, Nr. 4).

Vade mecum medicum to jest krótkie y doświadczone sposoby leczenia chorób rozmaitych, męskich, białogłowskich y dzieciennych, o pulsach, urynach, o krwi puszczeniu etc. O powietrzu z przydatkiem apteki domowej etc., które mając przy sobie każdy nie tylko sam sobie, ale y bliźniemu łatwo poradzić może. Podane do druku przez pewnego autora w r. 1721, w druk. Jasney Góry Częstochowskiej, w 12-ce, str. 610.

Toż, pod odmiennym nieco tytułem:

Vade mecum medicum. To jest krotkie y doświadczone sposoby leczenia różnych chorób, męskich, białogłowskich, dzieciennych, o pulsach, urynach, o krwi puszczeniu, o powietrzu etc z przydatkiem apteki domowej, które mając przy sobie, każdy nie tylko sam sobie, ale y bliźniemu łatwo poradzić może. Teraz świeżo przedrukowane i z errorów tak typograficznych, jako innych expurgowane y nowo na końcu przyczynione pod tytułem *Additament.* R. P. 1724, w druk. akad. Zamoyskiej, w 8-ce, str. 340.

Toż, w Częstochowie, 1736.

Toż, tamże, 1763, str. 450.

Toż, tamże, 1787, w 12-ce, str. 416.

Valentini Jan Andrzej (Mutinensis), proboszcz krakowski, sandomierski i trocki a od r. 1546 archidyakon warszawski, był lekarzem Zygmunta I i jego żony Bony. Pisma jego lekarskie wyszły w Wenecyi. (Łętowski czyniąc tę wzmiankę dzieł Valentina nie przytacza). Umarł 20 lutego 1547 r.

Por. Starowolski: *Monum. Sarmat.* 20. Roczn. wyd. lek. III, 438. Łętowski: *Kat. bisk.* IV, 257. Gasiorowski: I, 188. Przeddzieki: *Wiad. bibliogr.* 134. Grabowski: *Staroż. wiad.* o Krakowie 223, 232.

* **Vanzetti T.**, był profesorem chirurgii w Charkowie a później w Padwie.

O przyeisku tętnicy palcowym jako środka leczenia zapalenia skóry i stawów w członkach. Podał A. Kremer z *Gaz. d. hôp.*, 1867, Nr. 144. (Przegl. lek., 1868, Nr. 10—13).

Vannoti J. A.

Wstęp do rozpoznawania i zaszczepiania ospy ochraniającej z krótkim dziejów zbiorem powszechnie przedsiębranego teży zaszczepienia. Lwów, Piller, 1804, w 8-ce, str. 122.

Vechner Mateusz, rodem ze Wschowy, ur. 1587 r., zmarły 1630 r., teść Jana Jonstona i Mikołaja Oelhafena, lekarz gdański, był autorem wielu dzieł, jak: badania nad zarazą morową, opis roślin w okolicach Gdańska rosnących.

Por. Cuvier: *Hist. nauk przyrod.* II, 47. Starowolski: *Mon. Sarmat.* 379.

* **Vehr J.**

De ictero cum plica. Francofurti, 1708.

* **Veit J.**

Nauka o chorobach kobiet. Przekład dzieła D-ra... *Krankheiten der weiblichen Geschlechtsorgane Puerperal-Krankheiten.* (2-te Auflage Erlangen 1867), przez D-ra M. Gruella, lekarza miasta Ostrowca. Warszawa, wydanie redakcyi Gazety lekarskiej, w druk. Józefa Bergera, 1871, w 8-ce, k. 1, str. V, 627 i 111, z 32 drzeworytami w tekście. (Biblioteka umiei. lek.).

* **Verderamo Emanuel.**

Dissertatio medico-practica de methodo mercurii exhibendi in morbis syphiliticis, quam in Caesarea Viliensi universitate annuente inclyto medicorum ordiae pro obtinenda libera praxi, per universum Rossiarum Imperium quae gradui doctoris medicinae competet publico iudicio submitti Emanuel Verderamo Neapolitanus. Vilnae, 1811.

Veridicus Theophrast, ob. Dawisson Wilhelm.

Vetter Aloizy Rudolf, profesor anatomii, fizjologii i okulistyki w akademii krakowskiej, przybyły z Wiednia 1801 roku, Wydal:

De plica semilunari in cordis humani atrio sinistro nuperrime detecta. Oratio academica die 12 Februarii natali S. Caes. ac. Reg. Maj. Francisci II. P. F. S. Aug. P. P. Univer. Cracovien. restauratoris elementissimi, habita im Amphitheatro publico ejusdem Universitatis. Cracoviae, typis academicis, 1804, w 8-ce, str. 29 i 1 karta wykładu i 1 tablica.

Rozprawę powyższą przełożył na język polski Samuk (Szuk Szmukowicz) p. t.:

O faldziku półksiężycowym w lewej sionce serca ludzkiego nowo odkrytym. Mowa akademicka d. 12. lutego narodzin Najjaśniejszego Pana J. C. Kr. Mości Franciszka II, akad. krak. najlask. odnowiciela czy-

tana na publicznym amfiteatrze tejże akademii. Kraków, druk. akad., 1805, w 8 ce, k. 2, str. 30, k. 1, tabl. 1.

Neue Kurart aller venerischen Krankheiten nach Hunter, Girtanner und Hahnemann. Hrg. und mit anatomischen Erklärungen begleitet von... Prof. zu Krakau. Wien, Rätzl, 1804, w 8-ce, str. XII, 440.

Por. Gąsiorowski: IV, 214. Rocz. wyd. lek. 1842, V, 157, 158, 163.

* **Vicat Filip Rudolf**, rodem Szwajcar przez lat 5 praktykował w Polsce. Wydał: *Mémoire sur la plique polonoise*. Lausanne, 1775, w 8-ce, str. 64. Ded. z Żalskich kasztelanowej Trockiej.

Rozprawa powyższa wyszła także w tłumaczeniu polskiem.

Uwagi i obserwacye nad kołtunem polskim. Warszawa, Dufour, 1793, w 8-ce, str. 97, ob., a także w T. VIII dykeyonarza medyki etc. Ob. uwagi i obserwacye.

* **Vierdung Jan (Verdungus)**, słynny matematyk i lekarz w Heidelbergu, który w przedostatnim dziesiątku XV stulecia przybył do Krakowa dla słuchania wykładu nauk Wojciecha Brudzewskiego. Wydał.

Practica cracoviensis super an. 1495. Lipsiae, 1490, w 4-ce.

Toż, tamże, 1491, w 4-ce.

Toż, tamże, 1492, w 4-ce.

Toż, tamże, 1495, w 4-ce.

Prognosticon super novis, stupendis et prius non visis planetarum conjunctionibus magnis. Cracoviae, Victor, 1522.

Prognosticon ad annum 1524. Cracoviae, Victor, 1523.

* **Vierordt K.**

Embryologia czyli krótki rys nauki o powstaniu i rozwoju ustroju ludzkiego, wyjęty z fizjologii D-ra... spolszczył Jakób Neufeld, słuchacz medycyny pod przewodnictwem D-ra Hoyer'a, prof. fizjologii i embryologii w uniwersytecie warszawskim. Warszawa, druk. J. Berger'a, 1873, w 8-ce, str. niel. VIII, liczb. 89.

* **Virchow.**

Ludzka i małpia czaszka. Przetłumaczył Bolesław L. Warszawa, 1871, w 8-ce, str. 26.

* **Virey J. J.**

Historia naturalna rodu ludzkiego. Przetłumaczył P. E. L. (Łęciński). T. I. Warszawa, S. Orgelbrand, 1842—1843, w 12-ce, str. XXXI, 444.

T. II, tamże, str. 379.

T. III, tamże, str. 446.

T. IV, tamże, str. 464, 10 tabl. kolorowanych.

Toż, wydanie drugie. T. I. Warszawa, S. Orgelbrand, 1857, w 8-ce, str. XVI, 436.

T. II, tamże, str. 479.

Kobieta pod względem fizyologicznym, moralnym i literackim (tłom. Łęciński). Warszawa, Orgelbrand, 1843, w 8-ce, str. 464. (Stanowi część historii rodu ludzkiego).

Toż, wydanie drugie. Warszawa, 1857, w 12-ce, str. 367.

Fizjologia i jej stosunek do psychologii, przekład W. P. Wilno, nakład i druk I. Zawadzkiego, 1852, w 8-ce, str. XXVIII i 364.

Virion Karol Józef, sprowadzony z Francji, początkowo był lekarzem w dobrach Radziwiłłowskich w Nieświeżu, następnie

nauczał anatomii w szkole lekarskiej w Grodnie, 1781 roku nakłoniony przez Poczebuta i Joachima Chreptowicza objął katedrę w Wilnie. W r. 1785 miał sobie potwierdzony w Wilnie stopień doktora medycyny. Później był V. inspektorem urzędu lekarskiego w Wilnie. Umarł 1815 roku.

Por. Adamowicz: Krótki rys... 24, 39.

Vizzini Antoni.

O wyjęciu dobrowolnym kamienia urynowego przez międzykrok. (Pam. tow. lek. wil., T. I, 1818, str. 232 do 233).

* **Vogel Gustaw.**

Der Karpathen-Curort Korytaica. Mit besonderer Berücksichtigung der Interessen d. Cur-Publikums. Wien, Bramüller, 1876, w 8-ce większej, str. VIII i 101.

* **Vogel Alfred.**

Nauka o chorobach dzieci. (Pediatria). Podług dzieła „Lehrbuch der Kinder-Krankheiten,” opracowane przez D-ra Fel. Sommer'a. Warszawa, wyd. red. Gaz. lek., druk. Gaz. polsk., 1871, w 8-ce, str. VII, III i 672. (Wchodzi w skład Biblioteki umiej. lekarskiej).

Vogel Juliusz.

O cholerye i zaradczych przeciw niej środkach. Przetłumaczył z niemieckiego St. Jerzykowski. Poznań, Daszkiewicz, 1872, str. 24.

O cholerye i środkach jej zwalczania. Poradnik dla wszystkich władz gminnych, sanitarnych i t. d., oraz dla osób prywatnych, z niemieckiego przetłumaczył Dr. Rudnicki. Lwów, nakładem K. Wilda, w drukarni Ossolińskich, 1872, w 16-ce, str. XI i 50.

Choroby narządu trawienia, przekład dzieła „Krankheiten des chylepoß sehen Apparates.” Warszawa, wyd. i druk. Gaz. lekarskiej, 1879, w 8-ce, str. 313. (Wchodzi w skład Biblioteki umiej. lek.).

Vogetius Jan, gdańszczanin, przybył 1712 r. do Torunia, gdzie zajmował się z powodzeniem praktyką lekarską do r. 1724, w którym umarł.

Por. Zerke: 428.

* **Vogt K.**

Listy o fizjologii dla ukształconego ogółu. Przetłumaczył D-ra K. Dobrskiego. Warszawa, druk. Ziemiańszczyzna. 1876—1877, w 8-ce, str. 7, X, 833, z drzeworytami.

Voigt Christian August, profesor anatomii w Krakowie.

Ueber ein Syst-m neu entdeckter Linien an der Oberfläche des menschlichen Körpers und über die Hauptverästlungs-Gebiete der Hautnerven nebst der Art der Vertheilung der Hauptnerven in denselben. Von Dr... Prof. der Anat.-m. an der Univ. zu Krakau (Aus dem Octoberhefte des Jahrganges 1856 der Sitzungsberichte der mathem. naturw. Classe der Kaiserl. Akad. der Wissenschaften Bd. XXII, S. 240 besonders abgedruckt), w 8-ce, str. 11.

Abhandlung über die Richtung der Haare am menschlichen Körper. Wien, aus d. Kais. kön. Hof- und -Staatsdruckerei, 1857, w 4-ce, 1 kartka tytuł., str. 50, 2 tabl. (Aus dem XIII Bande der Denkschriften I Math. Naturw. Classe).

Vorstaedter, z Białegostoku.

Szpyryka o podwójnem działaniu do wstrzykiwań wewnątrz-maciczych. (Gaz. lek., 1882, Nr. 49).

Wodna puchlina brzucha u płodu, jako przeszkoda dla ukończenia porodu przy wyjściu główki. (Tamże, 1883, Nr. 16).

Voss, z Kowala.

Ein bartnaeckiger Rheumatismus durch einen kractzartigen Ausschlag vollkommen entschieden. (Leo Magazin, T. I, str. 326—339).

Vrecha Vincent. (Galicianus Leopoliensis).

Diss. inaug. medica de ischuria vesicali. Qnam annuentibus illustris, ac magnifico, domino praeside et directore, perillustri ac spectabili domino decano, ac clarissimo d. d. profes. in antiquissima, ac celeberrima universitate vindobonensi publicae disquisitioni submittit... Galicianus Leopoliens. med. doctor, operator, artis obstetriciae magister, inclytae facultatis medicor. viennen-ium sodalis. In theses adnexas disputabitur in univers. palatio. Viennae, typis Leopoldi Grund, w 8-ce, str. 45 i 3.

Wacław, rodem z Książa, herbu Topor, zmarły 21 listopada 1889 r., lekarz, kanonik krakowski, prebendarz u bł. Maryi Magdaleny, rektor kościoła w Gorzycach, dobrodziej wikaryuszów krakowskich. Zapewne nie był bezczynnym podczas moru, który srożył się w Polsce od września 1371 r. do września 1372 r.

Por. Mon. Bielow. II, 937. Świeżawski E. I. c. 25. Łętowski IV, 195, 259.

Wadowski Stanisław, syn rajcy krakowskiego, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1731 i 1732 r., do nauk lekarskich przykładał się w Rzymie; po powrocie do kraju i obronieniu rozprawy d. 1 czerwca 1750 r. do grona profesorów akademii jagiellońskiej zaliczony został; wykładał anatomią. W r. 1763—1764 był prokanclerzem wydziału medycznego i filozoficznego. Um. 1769 r.

Quaestio medica de pleuritide. Cracoviae, typ. acad., 1750, fol. 2 k. nl. Diss. pro loco...

Por. Roczn. tow. przyj. nauk T. X. 340. Roczn. wyd. lek. II, 51. III, 446. Gąsiorowski: II, 33, 387, 458. Muczkowski: Liber. promot. 392, 393, 417, 418.

* **Wagenfeld.**

Nauka leczenia zwierząt domowych czyli gruntowne sposoby, według których każdy właściciel chorobom swych zwierząt, ptactwa, ryb i owadów gospodarskich zapobiegać, poznawać je i leczyć może tanie i uproszczone środkami nawet bez pomocy weterynarza. (Edycja trzecia, z niemieckiego przetłumaczona uporządkowana i licznymi nowymi postrzeżeniami z dzieł najslawniejszych weterynarzy dla użytku PP. Ziemiaków uzupełniona przez S. I. T. Łyszkowskiego z 10 tablicami rycin. Warszawa, Senewald, 1840, w 8-ee, str. 26 i 440. (Pierwsze dwie edycje wydał J. N. Kurowski).

Wagner A.

Teoria neuropatyczna przeziębienia. Odczyt mianowany na posiedzeniu sekcji lwowskiej Tow. lek. galicyjskich z d. 25 maja 1878 r. (Przegl. lek., 1878, Nr. 45—47).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8-ee, str. 20.

Wagner Feliks, z Warszawy.

Des paralysies musculaires à frigore. Paris. 1874. (Rozprawa ta wydana nakładem księgarza Delahaye, została w ciągu kilku dni rozsprzedana jak donosi Prawda Dzień. pozn. Nr. 269).

Wagner J. B.

Gimnastyka domowa dla użytku dzieci i dojrzałych osób, według najnowszych autorów francuzkich i niemieckich ułożona. Ćwiczenia pokojowe bez przyrządów, lekarsko higieniczne, według D-ra Schrüber z 30 drzeworytami, ułożył J. B. Wagner. Warszawa, nakład i druk. J. Ungla, 1860, w 8-ee. Część I, str. 111. Część II, str. 101.

Toż, tamże, 1871. Część I i II.

Toż. Warszawa, 1880, w 12-ee, T. I, str. 106. T. II, str. 100.

Wagner Karol Maciej, ur. 1805 r. w Kaliszu, do medycyny przykładał się w Halli i Paryżu; dyplom doktorski uzyskał 1829 r. w Halli.

De scirrho et carcinomate uteri. Halae, 1829, w 8-ee, str. 61. Diss. inaug.

Wagner Piotr.

De insomniis morbosis. Wiedeń, 1813, w 8-ee, str. 56. Diss. inaug.

Wahlburg Wilhelm, ur. w Poznaniu 1759 roku, z rodziców Szwedów, w Polsce osiadłych. Dla słuchania nauk lekarskich udał się do Wiednia. W czasie wojny 1778 r. zmuszony był przyjąć służbę w lazarecie wojskowym w Pradze; następnie dla wydoskonalenia się w zawodzie lekarskim zwiedził niektóre uniwersytety niemieckie, jakiś czas pełnił obowiązki lekarza przy szpitalu w Temeswarze, skąd zwiedził Multan. Roku 1803 otrzymał w Krakowie stopień doktora medycyny i był przeznaczony przez D-ra Loranza do powtarzania nauk lekarskich magistrom chirurgii. W r. 1812 został wezwany przez ks. Konstantego Czartoryskiego na lekarza wojsk polskich, i za odznaczenie się ozdobiony krzyżem złotym. W r. 1818 mianowano Wahlburga profesorem akuszerji przy uniwer-

sytecie warszawskim, dyrektorem kliniki akuszerzyńskiej i asesorem chirurgii, w radzie ogólnej lekarskiej Królestwa Polskiego. Um. 1823 r.

Merkwürdiger und seltener Fall einer Empfängnis ausser der Gebärmutter und ihr Ausgang. (Siebold Jour. für Geburtshülfe, T. III, Hft. 1, 1819, art. 7, str. 123—129).

Por. Gąsiorowski: III, 22, 58, 59, 62. IV, 157. Roczn. wyd. lek. V, 157. Kurjer warsz. 1823, Nr. 69.

Wakulowski Mikołaj.

De morbo Brightii disser. practica. Petropoli, 1851, w 8 ce.

Waldenbach Melchior Beniamin (Polonus).

De abortu. Francofurti ad Viadrum, 1684. Diss. inaug.

Waldenberg Maksymilian, ur. w Warszawie w r. 1812, nauki średnie pobierał w rodzinnym mieście, ukończył je w r. 1829 i wstąpił do uniwersytetu warszawskiego, w r. 1831 niósł pomoc rannym, a zmuszony kraj opuścić w dalszym ciągu kształcił się w sztuce lekarskiej w Krakowie, Wiedniu, Wrocławiu, Berlinie i Halli, gdzie stopień doktora otrzymał.

De febre puerperali. Halae, b. w. r. w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

* Waldung Wolfgang, wydawca:

Medicina se ipsam discutit, suamque calamitatem deplorans. Altdorf, 1613, w 4 ce, dedykowane P. Przyłuskiemu.

Lagographia... quidve utilitatis in re medica ab isto quadrupede cupiatur: L. singularis. Amberg, 1619, w 4 ce.

Por. Gąsiorowski: I, 331. Haller: Bibl. med. pract. II, 435, 487.

Walicki Lucyan, z Litwy.

De fractura colli femoris. Vilnae, typis A. Marcinkowski, 1826, w 8-ce, str. 67, n. 1. Diss. inaug.

Przykład odklejenia miejsca od macicy przez wpędzenie do sznurka pępkowego wody octem zaprawionej. (Dzien. med. chir. i farm. wil., 1830, T. I, str. 519—525).

Walicki Ludwik, z Jarosławia.

Przypadek zianicy złośliwej (febris intermittens larvata cephalica). (Medycyna, 1873. Nr. 31, 32).

Słowo o wstrzykiwaniu polskich nóg rzeżączki w kile (syphilis). (Przeegl. lek., 1875, Nr. 31).

O leczeniu przewlekłych nieżytych i rzeżączkowych cierpieni cewki moczowej przez wypłanie za pomocą rozszerzacza cewki (dilator urethrae). (Medycyna, 1876, Nr. 31).

Rak nabłonkowy przełyka. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 337—339).

Hernia diaphragmatica. (Tamże, T. XX, 1876, str. 170—173).

Przyrząd do stawiania pijawek. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 46—47).

Pierewiazka szwielich ranieniu po nowemu sposobu wracza... Jarosław, tipogr. gub. prawl., 1877, w 8-ce, str. 13.

* Wallich Eman. Wolff.

Rozprawa o zapaleniu krtni, chorobie nazwanej krup, w terażniejszych czasach panującej i dzieciom zbyt szkodliwej, przetłumaczona z niemieckiego... i pomnożona uwagami i przypisami wielu innych za pomocą materyi piszących autorów przez Andrzeja Józefa Potakowskiego c. k. krajowego okuliste, ope-

ratora w Królestwie Galicyjskim i akuszerza. Lwów, druk. Józ. Sznyder, 1822, w 8-ce, str. 73, 1, 4, 2, 2.

Walter Fr. Christian, biegły lekarz warszawski. Um. 28 września 1828 r.

Dissertatio de plica polonica. Marburgi, 1808.

Por. Cmentarz pow. III, 254.

* Walther A., były profesor anatomii w Kijowie, obecnie Inspektor szpitali cywilnych w Warszawie.

De mechanismo implicationis pilorum in plica polonica disquisitiones microscopicae. Kijów, 1845, w 4-ce.

Wangelin Kacper, doktor medycyny, znakomity praktyk wileński w końcu XVI i na początku XVII wieku.

Por. Juszyński: II, 175.

Waniura Arnold Józef Fryderyk, ur. 1829 roku w Stolaszowicach na Szlasku górnym, gimnazjum ukończył w Gliwicach, nauk lekarskich słuchał od r. 1847 w Wrocławiu, następnie od r. 1849 w Gryfi, gdzie stopień doktora medycyny osiągnął.

De diagnosi tumorum mammae muliebris. Gryphiae, 1851, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Wannowski Felician, rodem z Litwy, ur. 1764 r., do nauk lekarskich przykładał się w Królewcu, gdzie 1794 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

Programma primum de plantis in Prussia cultis. Regiomonti, 1791, str. 30, w 8-ce. Diss. ad aggr.

De principio plantarum adstringente. Regiomonti, 1791, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Wareński J., aptekarz.

Rozbiór chemiczny roślinny zwany lekarszcz polski (Heracleum sphondylium). (Pamiętnik warsz. T. II, str. 379—394).

Warmbrunn i okolice jego, w 38 obrazach, zebranych w 12-tu wydrukach, przez pielgrzymkę w Sudetach. Wrocław, Korn, 1850, w 12-ce, str. 54.

Warmiński Aleksander, ur. 1811 r. w Beresteczku, nauki lekarskie ukończył w Wilnie 1831 r., przebywszy lat kilkanaście na Kaukazie już to jako żołnierz, już to jako lekarz, czas krótki praktykował w mieście rodzinnym, a ostatecznie osiadł w mieście Czupryi w Serbii, gdzie 1 stycznia 1877 r. po odbyciu kampanii przeciw Turkom, jako major służby sanitarniej, życie zakończył.

Dwa spostrzeżenia wodowstrętu u ludzi i psów. (Tyg. lek., 1865, Nr. 41).

Warmiński Stanisław, ur. 1847 r. w Siemakowie w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, medycyny słuchał od r. 1867—1872 w Berlinie.

Die fehlerhaften Kinderlagen und Einiges über ihre Behandlung. Berlin, 1872, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Warnatius Henr. (Fraustadio Polonus), ze Wschowy.

De malo pestifero. Lipsiae, 1668, w 4-ce, str. 32. Diss. inaug.

Medicina Hippocratica chymica. Lipsiae, 1678, w 4-ce, k. n. 19.

Warschauer Jonatan, ur. 1820 r., promowany do stopnia doktora medycyny w Kra-

kwiecień 8 czerwca 1843 r., zajmuje się tamże wykonawstwem lekarskiem.

De vi et efficacia aquae medicatae Ivonicensis. Cracoviae, 1843, w 8-ce, str. 62. Diss. inaug.

O cholerye epidemicznej i sposobie jej leczenia. Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, 1850, w 8-ce, str. III, 55.

Rzut oka na niektóre choroby w r. 1852 panujące w Krakowie i porównanie odry tegocześnie z odrą 1845 roku. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXX, 1853, str. 28).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. J. Jaworskiego, 1853, w 8-ce, str. 38.

O leczeniu zimnicy. (Tyg. lek., 1853, Nr. 6).

Dwa wypadki zapalenia płuc bez kaszlu. (Tamże, 1854, Nr. 14, 15).

Odlamek z opisu chorób panujących w Krakowie w r. b. Rzecz czytana na posiedzeniu prywatnym wydziału nauk przyrodniczych i lekarskich. (Tamże, 1854, Nr. 34, 35).

Ueber eine Wechselfieberepidemie, die seit dem Monate August bis gegen das Ende des Monats Dezember des J. 1853 zu Krakau geherrscht hat. (Wien. med. Wochenschr., 1854, str. 101).

O niezycie żółdka ostrym mianowicie u kobiet i jego stosunku do brzemienności, nadto o zimnicy durzycowej (intermittens-typoid) tego roku panującej. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXIX, 1855, str. 64).

O leczeniu poronem durzycy. (Roczn. tow. przyj. nauk krak. Poczet 3-ci, T. I, 1858, str. 12).

O zapaleniu otrzewnej u położnic. (Tamże, T. II, 1858, str. 11).

Przyczynę epidemiologiczną, tyczącą się zapalenia otrzewnej pógowego, uważanego od roku 1856 do 1859. (Tyg. lek., 1859, Nr. 43).

Wiadomość o źródłach Krócińskich. (Roczn. tow. nauk krak. Poczet 3-ci, T. III, 1859).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniw., 1859, w 8-ce, str. 9.

Sprawozdanie z chorych leczonych w Szezwawicy podczas pory kąpielowej r. 1858. (Tyg. lek., 1859, Nr. 13—16).

Brunnenärztliche Mittheilungen über die Badesaison des J. 1858 in Szezwawica im Sander Kreis in Galizien. Wien, Druck A. Schweigen, 1859, w 8-ce, str. 21.

Sprawozdanie z pory kąpielowej r. 1859 w Szezwawicy. (Roczn. tow. paryżk., 1860, str. 91—106).

O leczeniu poronem (methodus abortiva) durzycy, i o dobrowolnie nastąpieniu przerwaniu tężca. (Tyg. lek., 1860, Nr. 1).

Listy z Wiednia. (Tamże, 1860, Nr. 3, 4, 7—10, 12, 15, 20, 23).

Listy z Berlina. (Tamże, 1860, Nr. 45, 46).

O rękoczynie zwanym podwiązanie tęczówki (iridodessis). (Przegl. lek., 1862, Nr. 4, 5).

O żółtoku. (Tamże, 1862, Nr. 9).

Opis iridektomii. (Tamże, 1862, Nr. 19, 20).

Pogląd na ruch i postęp zdrojowisk krajowych w r. 1861. (Tamże, 1862, Nr. 38, 39, 1863, Nr. 1, 2).

Toż, podczas pory kąpielowej roku 1862, osnuty na sprawozdaniach szczeżówowych lekarzy miejscowych skreślił i przedłożył komisji balneologicznej krak. (Tamże, 1863, Nr. 25, 26—31).

O zapaleniu spojówki niezytowem nagminnem. (Tamże, 1863, Nr. 41—43).

O śluzo-i ropotoku spojówki. (Tamże, 1863, Nr. 44—48).

O stosowaniu leków płynnych rozpylonych za pomocą przyrządu zwanego „pulwerizatorem”, a podanego przez D-ra Sniżlera w Wiedniu. (Wyciąg z pism lek. zagranicznych). (Tamże, 1863, Nr. 3—8).

Przyczynę do kazuistyki chorób ncha środkowego. (Tamże, 1865, Nr. 35—39).

Korespondencya z Krakowa. (Tamże, 1865, Nr. 19, 1866, Nr. 29—33, 38).

Kilka spostrzeżeń praktycznych nad zanikiem ostrym wątroby. (Tamże, 1866, Nr. 40—42).

O niezycie ostrym i długotrwałym jamy bębenkowej. (Tamże, 1867, Nr. 1—12, 18, 19, 21).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1867, w 8-ce, str. 84.

Choroby trąbki Eustachego i ich leczenie. (Przegl. lek., 1867, Nr. 36, 38—40, 42, 44, 46).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1867, w 8-ce, str. 39.

O dyfterii. (Klinika, T. VII, 1870, str. 55—61).

Słów kilka o ogólności potrzebnej w rozpoznawaniu osutek ostrych gorączkowych. (Przegl. lek., 1872, Nr. 7).

Słowo z powodu powyższego artykułu p. N... (Tamże, 1872, Nr. 8).

Odpowiedź D-ra Warschauera na słówko... (Tamże, 1872, Nr. 11).

Odparcie odpowiedzi D-ra Warschauera. (Tamże, 1872, Nr. 13).

Ciekawe cierpienie nerwu podjęzykowego. (Tamże, 1872, Nr. 17).

O gorączce powrotnej, relapsing fever, fièvre à rechutes. (Tamże, 1872, Nr. 27, 28).

Wiadomość o pierwszych przypadkach cholery sprostreganych w Krakowie w końcu marca i na początku kwietnia r. b. (1873). (Tamże, 1873, Nr. 15, 16).

Chloral jako lek przeciwocholeryczny. (Tamże, 1873, Nr. 33).

Przypadek wścieklizny i uwagi policyjno-lekarskie. (Tamże, 1876, Nr. 40, 41).

Listy ze zjazdu przyrodników i lekarzy niemieckich. (Tamże, 1876, Nr. 40, 43).

O 50-tym zjeździe lekarzy i przyrodników niemieckich w Monachium. (Tamże, 1877, Nr. 42—44, 47, 48).

Zjazd niemieckich przyrodników i lekarzy w Grodzcu styryjskim (Gracu) w ostatnich dniach września 1875 r. odbyty. Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, 1876, w 8-ce, str. 21. Odb. z Czasu.

Ueber Meningitis cerebro-spinalis epidemica. Wien, Verlag des Verfassers, 1879, w 8-ce, str. 17. Odb. z Allgem. Wiener med. Zeitung.

O nagminnem zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych w Chrzanowice. (Przegl. lek., 1879, Nr. 20).

Zapłoba jelit porażenna. (Tamże, 1879, Nr. 26).

Listy z Baden-Baden. (Tamże, 1879, Nr. 39, 40).

List otwarty do redakcyi Przeglądu lek. w Krakowie. (Tamże, 1880, Nr. 28).

List o doświadczeniach D-ra Grütznera nad hypnotyzmem. (Tamże, 1880, Nr. 42).

Pięćdziesiąty trzeci zjazd przyrodników i lekarzy niemieckich w Gdańsku w r. 1880. (Tamże, 1880, Nr. 41, 43, 45).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 19.

53 Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte in Danzig. (Allgem. Wien. med. Zeitung, 1880, Nr. 41).

Toż, w osobn. odb. Wien, Verlag des Verfassers, Druck von R. Spiess et Cp., 1880, w 8-ce, str. 10.

Ueber Variola. Vortrag gehalten in der pädagogischen Section der 53 Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte in Danzig. (Allgem. Wien. med. Zeitg., 1880, Nr. 42).

Toż, w osobn. odb. Krakau, Verlag des Verfassers. Wien, Druck von R. Spiess et Cp., 1880, w 8-ce, str. 15.

O wartości chloru pilokarpinu w błonie. (Przegl. lek., 1880, Nr. 45—47).

Dalsze spostrzeżenia co do użycia chloru pilokarpinu w błonie i niektórych chorobach narządu oddechowego. (Tamże, 1881, str. 163—164, 177—179).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1881, w 8-ce, str. 1.

Eine Seriatina Haus epidemie. Beobachtungen über die Wirkung des Pilocarpinum muraticum bei Diphtherie. (Arch. f. Kinderheilkunde II B.).

Toż, w osobn. odb. Stuttgart, 1881, w 8-ce, str. 15. Beschreibung eines Theiles der Scharlach epidemie, die zu Krakau in den Monaten Mai bis September 1880 geherrscht hat. (Allg. Wien. med. Zeitg., 1881, Nr. 23, 24).

Ze zjazdu saleburskiego przyrodników i lekarzy, odbytego w r. 1881. (Przegl. lek., 1881).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1881, w 8-ce, str. 19.

Die Masern epidemie zu Krakau im J. 1881, mit Bemerkungen über die früheren Epidemien, vorge tragen in der Section für Paediatric der Naturfor scher und Aerzte-Versammlung in Salzburg. (Archiv für Kinderheilkunde, 1881, B. III).

O spolszczeniu Izraelitów galicyjskich. Kraków, druk związkowa, 1882, w 16-ce, str. 42.

W sprawie wiecu rabinów. Kraków, druk. związkowa, 1882, w 4-ce, str. 3. Odb. z Reformy.

Sprawozdanie z pracy Hübnera o leceniu ospy. (Przegl. lek., 1882, Nr. 13—15).

Wartenberg Jan Paweł, ur. 8 czerwca 1833 r. w Drębnie, w W. Ks. Poznańskim, nauki gimnazyalne pobierał w Trzemesznie, medycyny słuchał od roku 1856 w Gryfil.

De iridectomia. Gryphiae, typis Frid. Guil. Kunike, 1860, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Wasilewski Franciszek Ksawery, syn Józefa Seweryna, konsyliarza królewskiego, doktora medycyny, nadworny lekarz Stanisława Augusta, protomedyk, za czasów księstwa warszawskiego od 1807 do 1809 r. pełnił obowiązki prezesa dyrekcji najwyższej lekarskiej. Łącznie z D-r'em Arnoldem 21 czerwca 1809 r. wydał: „Przepisy dla pospółstwa leczenia się od zimnic.

Por. Gąsiorowski: III, 159. Ożajkowski: Pochwała Arnolda 60. Sobieszczański: Rys hist. stat. m. Warszawy 153 (w przypisku). Dodatek do Gaz. warsz. z 3 kwietnia 1810 r. Nr. 27.

Wasilewski Józef, w r. 1810 był ordynatorem generalnym szpitali wojskowych, bibliotekę swoją z kilkuset dzieł złożoną ofiarował 1821 r. warszawskiemu towarzystwu przyjaciół nauk.

Por. Dodatek do Gaz. warsz. z 24 lipca 1810, Nr. 59. Roczn. tow. przyj. nauk T. XVI, 220.

Wasilewski Jan, z Witebska.

Dissertatio inauguralis obsterico-practica exhibens metrorrhagiam parturientium. Vilnae, typis J. Zawadzki, 1822, w 8-ce, str. 33.

Wasilkowski, z Lublina, pozostawił liczne zapisy na cele dobroczynne i na stypendya.

Waśniewicz Wojciech, doktor medycyny i obojga prawa, kanonik gnieźnieński i poznański, objął obowiązki lekarza przy kapitule poznańskiej po Henningu w r. 1714.

Por. Gąsiorowski: II, 332.

Wasserbrot Hieronim, rodem ze Lwowa, od r. 1516 wykładał nauki lekarskie w akademii krakowskiej.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 46. III, 444.

Wasserzug Dawid, współczesny lekarz praktykujący w Płocku.

O pęcherzu moczowym (vesica urinaria). Położenie pęcherza przy różnych stopniach jego napęczenia. Osłona mięśniowa pęcherza moczowego. Torebka powięziowa miedniczo-przypłatna (capsula pelvio-prostatica Retzi). Rozpr. konk. uwieczniona złotym medalem przez wydz. lek. warsz. Cos. Uniwersytetu napisał... Warszawa, 1881, str. 93 i IV, tabl. 4. (Osobn. odb. z Rocznika zbior. prac naukowych r. 1880).

Extrophia vesicae urinae cum epispadiasi. (Gaz. lek., 1882, Nr. 46).

Monografia otrzewnej (peritoneum). Część I. Płock, druk Rząd. Gub., 1883, w 8-ce, str. VII, 50, III, 2 tabl.

Przypadek krwistku zamaciecznego, powikłanego obecnością skrzepu w jajowodzie lewym, rozpoznany za życia jako ciąża zewnątrz-macieczna. Z kliniki akuszerzy prof. Pajot'a w Paryżu. (Gaz. lek., 1884, Nr. 31).

Wasył Ruthenus, był około 1445 r. aptekarzem we Lwowie.

Por. Zubrzyckiego: Kronika m. Lwowa 106.

Wasylewski Tytus.

Zmiany w tętnie powstające u człowieka w skutek mechanicznego drażnienia nerwu błędnego. Z kliniki prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie. (Medycyna, 1876, Nr. 34—36).

Ueber Vagusreizung beim Menschen. (Vierteljahrsschrift für prakt. Heilkunde, 1878, str. 69—82).

O leceniu gośćcowego zapalenia stawów za pomocą amonijaku. Z oddziału chorób wewnętrznych D-ra Pareńskiego w szpitalu św. Łazarza. (Przegl. lek., 1879, Nr. 8).

Trzy przypadki cukrzycy leczone jodoformem. (Tamże, 1882, str. 681).

Waszak J.

Mleczan sody (natrum lacticum) jako lek nasenny. Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie. (Medycyna, 1877, Nr. 2).

Toż, w osobn. odb. 1877, w 8-ce.

Waszkiewicz Adam Ernest, rodem z Wilna, osiadł w Kalkucie.

Quelques considérations pratiques sur les rétrécissements de l'urètre chez l'homme. Montpellier, Martel, 1834, w 4-ce, str. 31.

Wasznowski Felicianus.

Dissertatio inauguralis chemica de principio plantarum adstringent. Regiomonti, 1791, str. 48.

Wateżyński Jan Michał, z Odonowa.

De l'anémie. Paris, Rignoux, 1848, w 4-ce, str. 27. Thèse.

Watraszewski Ksawery, ur. r. 1853.

R. 1872 zapisał się na wydział medyczny uniwersytetu dorpacciego, w r. 1876 pełnił tamże obowiązki asystenta kliniki chirurgicznej przy profesorze Bergmannie, w tymże roku w czasie wojny turecko-serbskiej, spędził kilka miesięcy w Serbii, lecząc rannych pod kierunkiem D-ra Reyhera docenta uniwersytetu dorpacciego. W r. 1877 osiągnąwszy w Dorpacie stopień lekarza, wezwany przez Towarzystwo Czer-

wonego Krzyża, na kaukaską widownię wojny turecko-rosyjskiej, początkowo przebywał w Karsie, następnie przeznaczony został chirurgiem konsultantem, przy czasowych wojennych szpitalach, w m. Aleksandropolu i Bortomie, nakoniec lekarzem naczelnym szpitala dla rannych oficerów, założonym w Tyflisie przez W. Ks. Olę Teodorównę. Po skończonej wojnie doktoryzował się w Dorpacie r. 1879, po czem przeszedł rok bawił za granicą, gdzie na klinikach: paryżkiej i wiedeńskiej, oddawał się specjalnym studjom, z dziedziny dermatologii i syfilidologii. Po powrocie do kraju osiadł w Warszawie, i w r. 1881 mianowany został ordynatorem szpitala ujazdowskiego, następnie przeszedł na taką posadę w szpitalu św. Łazarza i w tym ostatnim postąpił w r. 1883 na stanowisko naczelnego lekarza.

Beiträge zur Behandlung der Oberschenkel-Schussfracturen im Kriege. Dorpat, 1879, w 8-ce. Diss. inaug.

Oprócz tego w latach 1876—8 umieścił kilka mniejszych artykułów w gazetach niemieckich: w „Dorpater med. Zeitschrift“ i „St.-Petersburger med. Wochenschrift.“

* **Wauer Oscarus Arthurus Anastasius**, węgier.

De plica polonica. Berolini, Gustaw Lange, 1862, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Wawnikiewicz, lekarz praktykujący w Opocznie.

Wychodzenie kamieni żółciowych przez przetokę w podżebrzu prawém. (Pam. tow. lek. warsz., T. XI, 1844, str. 180).

Przebieg cholery w Opocznie. (Tyg. lek., 1848, Nr. 50).

Wawnikiewicz Roman, chemik.

Rozbiór jakościowy wody mineralnej z Olxnią, (między Kownem a Wierzbolowem). (Tyg. lek., T. IV, 1868, str. 441—442).

Woda mineralna słono-siarczana-alkaliczna Sołeczka: jej własności fizyczne i skład chemiczny. (Tamże, T. VI, 1869, str. 762—764, 793—796, 825 do 828).

Toż, w osobn. odb. str. 10.

Wazgird Michał.

Rozprawa o łulce czyli paleniu tytoniu. Wilno, Zawadzki, 1811, w 8-ce, str. 27.

Ważynski Julian, z Poniewieża.

O opadnięciu macicy. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXVI, 2 p., 1851, str. 53). (Praktyczne postrzeżenia... III i IV, 1852, str. 215—219).

O dziecku bez członków. (Praktyczne postrzeżenia... str. 219—230).

O śnie głębokim (cataphora) przez 39 godzin trwającym. (Tamże, str. 250—233).

O użyciu łożyn w chorobie paralitycznej. (Tamże, str. 234—239).

O paraliżu języka po przerwach na krótko ustającym. (Tamże, str. 239—243). (Pam. tow. lek. warsz., T. XXVI, 2 p., 1851, str. 76).

Wagrowski Aleksander Emil.

Essai sur l'hydrocèle de la tunique vaginale. Montpellier, Tournel, 1839, w 4-ce, str. 23. Thèse.

Wagrowski.

Cholera w Sieradzu. (Tyg. lek., 1866, Nr. 45).

Wąsowicz Mieczysław Dunin, zo Lwowa.

Kilka słów o Verruken'a metodzie do wyśledzenia trucia metalicznych przy toksykologiczno-chemicznych poszukiwaniach. Lwów, 1880, w 8-ce, str. 7. Odb. z Kosmosu, roczn IV, zesz. XII.

De la coloration de l'essence de menthe poivrée par l'hydrate de chloral. Paris, 1880, w 8-ce, str. 4. Odb. z La Roche pharmaceutique XXIV.

O rozwoju i obecnym stanie farmakognozy. Lwów, 1 związek, druk., 1879, w 8-c, str. 21. Odb. z Czasopisma tow. aptek.

Rozbiór chemiczny wody siarczanej ze źródła we wsi Pustomytach. Sprawozdanie komisji fizyograficznej z r. 1880, T. XV. Kraków, nakł. Akad. Umiej., druk. Uniw. Jag., 1881, w 8-ce.

Wynik rozbioru chemicznego wody siarczanej ze źródła w Pustomytach. (Czasopismo tow. aptek. Lwów, druk. Dobrzańskiego i Gromana, 1881, w 8-ce, Nr. 14).

Farmakognozya, podręcznik dla lekarzy powiatowych, aptekarzy i słuchaczy nauk farmaceutycznych. Lwów, autor, druk. J. Dobrzańskiego i K. Gromana, 1844, w 8-ce, 4 zeszyty, str. 228.

Wczelka Franciszek, członek urzędu lekarskiego gubernii wołyńskiej.

Opisanie skutków ze złamania kości przedramienia nastających. (Pam. tow. lek. wil., T. II, 1821, str. 97—113).

Diss. de lepra cum adjunctis in lepra nodosam observationibus. Vilnae, Glücksberg, 1832, w 4-ce, str. 66, 6 tabl. Diss. inaug.

Wdowikowski Aloizy, ur. na Podolu w m. powiatowem Płoskirowie (Proskurowie) r. 1828, do gimnazjum uczęszczał w Białej Cerkwi, nauki lekarskie ukończył w Kijowie r. 1853. Początkowo był lekarzem w miasteczku Sewerynowce, w gub. Chersońskiej, następnie osiadł w Dubossarach nad Dniestrem, w téjże gubernii, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskiem.

Wdowikowski Teofil, brat poprzedzającego, ur. również w Proskurowie, nauki gimnazyalne rozpoczął w Winnicy, ukończył w Kamieńcu Podolskim r. 1853. Stopień lekarski otrzymał w Kijowie r. 1858. R. 1859 został lekarzem przy szpitalu miejskim w Odessie, 1863 r. posunięty na posadę lekarza płatnego, założył w wymienionym szpitalu, pierwszy w Polsce i Rosyi specjalny oddział, dla chorób narządów moczowych i płciowych i został tegoż oddziału lekarzem ordynującym.

Oczet po oddzieleniu choroby moczowych i połowych organów odeskiej miejskiej szpitali za 1872 g. Odessa, Ulrich i Szulce, 1873, w 8-ce, str. 32.

Kaznisztka choroby moczowych i połowych organów. (Trudy wraczej odeskiej miejskiej szpitali. Zeszyt I, 1875).

Litotriptor doktora Reliquet. (Tamże).

Pamiętki doktora Emmanuila Michajłowicza Sołowiejczika. (Tamże, Zeszyt II, 1876).

Służba moczowego kamnia nieobyczajnie wielkiej. (Tamże, Zeszyt III, 1877).

O mikrochemicznym badaniu kamieni moczowych. (Gaz. lek., 1881, str. 485—491, 509—515, 530—536, 551—559).

Weber Ferdynand.

Wynicowanie macicy. (Przegl. lek., 1862, Nr. 13).
Sen najlepszy środek zapobiegający krwotokom po porodzie. (Tamże, 1862, Nr. 23).

Weberski J. Jac.

Diss. physiologico-anatomica de laeto. Gedani, 1678, w 4-ce.

* Wecker.

Oftalmologia przekład dzieła W... przez D-ra Jodkę Narkiewicza. T. I. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1868, w 8-ce, str. 256. T. II, str. 229, II. (Wchodzi w skład Biblioteki umiej. lek.).

Wedelicki (Vedelicius, Vedelinus) Piotr, brat jego pisał się Quittemberg de Oborniki, herbu Wedel czyli Tuczyński, rodem z Obornik w Wielkopolsce. Kształcił się początkowo w Poznaniu pod Tomaszem Bedermanem, później w Krakowie, gdzie 1504 i 1512 r. stopnie filozoficzne otrzymał. Medycynę uczył się w Padwie. Wróciwszy do kraju został profesorem. 1525 r. był rektorem, 1526 r. rająca krakowskim i lekarzem Zygmunta I król. Bony i Piotra Tomickiego. Umarł 1542 r. Za jego staraniem 1528 r. postanowiono wystawić szpital w Krakowie. Tłumaczył na łacinę: *Hippocratis praeagiorum libri tres a Petro Vedelio latine reddit et uberrimis commentariis explanati*. Cracoviae, apud Hier. Victorium, 1532, fol. *Hippocratis Coi de diaeta humana libr. III. Petro Vedelio interprete*. Cracoviae, in off. Hier. Victoris, 1533, fol. *Hippocratis Coi de morbis vulgaribus libri VII, a Petro Vedelio polono medico in latinam linguam conversi*. 1535, ob. Hippocrates.

Janociana: I, 295. Gąsiorowski I. 216. II, 28.

* Weese Karol, z Torunia.

De cordis ectopia. Berolini, Starck, 1818, w 8-ce, str. 50, 6 tabl. Diss. inang.

O kółtunie Rys historyczno-krytyczny. Z niem. tłum. W. Malcz. (Pam. lek. warsz. T. I, str. 43 do 86).

Wegner Stanisław, nie lekarz.

Józef Struś, lekarz poznański, obrazek historyczny w XVI w., na pamiątkę IV zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. Poznań, F. Chociszynski, 1884, w 8-ce, str. 56.

Wehr Wiktor.

Przyczynek doświadczałny do techniki operacyjnej wycięcia odźwiernika. (Przegl. lek., 1881, str. 133—134).

O rezeceji odźwiernika. Studium doświadczałne. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 620—644, 1 tabl. 824—844).

Experimentelle Beiträge zur Operationstechnik bei Pylorusresection. Osobn. odb. z D. Zeitschr. f. Chir. w 8-ce, str. 33, 2 tabl.

O przeszczerpieniu raka, wykład miśny w dniu 3 czerwca 1884 na IV zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. Kraków, druk. Uniw., 1884, w 8-ce, str. 7. (Osobn. odb. z Przeglądu lekarskiego).

Weichardt Teodor Tomasz, lekarz naddworny Stanisława Augusta.

Succedaneorum coffeae inveniendorum regulas proponit... Lipsiae, 1774, w 4-ce, str. 12.

Commentatio physica de pharmacopollis rite constituendis, quam... d. 17 April 1776 defendet... Leopoldus Polonus adjuvante Joanne Chr. Weiss, Altdorfensi. Lipsiae, 1776, w 4-ce, str. 54.

Rada dla matek względem zapobieżenia różnym słabościom i chorobom, 1876. Księga Stanisława Szczęsnego swego podlegać mogą, przez... Warszawa, Gröll, 1782, w 8-ce, str. 417. Przypisane ks. Adamowi Czartoryskiemu.

Anatomia, to jest nauka poznania części ciała ludzkiego z rozkazem J. W. Stanisława Szczęsnego Potockiego wojewody ruskiego i t. d., ku pożytkowi felerarów i cyrulików napisana przez T. W. Kraków, kosztem i drukiem Gröbla, 1786, w 8-ce, str. 222.

Toż, edycja 2-ga. Kraków, A. J. Gröhl, 1793, w 8-ce, str. 266.

Przyczyny dla których się nie żenia. Myśl o stanie małżeńskim wyjęta z rękopismu Im. P. T. Weichardta... doktora nad. J. W. Potockiego starosty olsztyńskiego, 1787, w 8-ce, str. 44.

Odpowiedź na zapytanie, jakim sposobem można częstemu dzieci zaboystwu zapobiedz. Z rękopisu Weichardta wyjęta. W 8-ce.

Weil.

Obecny stan nauki o dziedzicznem przekazywaniu przymiotnicy. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879).

Wejmar Leopold.

De tumoribus lymphaticis. Vilnae, typ. dioecesis, 1822, w 8-ce, str. 21 i 1. Diss. inaug.

Weinberg Julian, społeczny lekarz warszawski.

Kobieta w stanie dojrzałości jaką jest i jaką być powinna przez... lekarza klasy I. Warszawa, w druk. Banku polskiego, 1842, w 8-ce. T. I, str. VII, VIII i 96. T. II, str. X i 143. (tom I ofiarowany cieniem ś. p. Jędrzeja Śniadeckiego). Ocenił Antoni Waga w Bibliotece warsz., 1843, II, str. 164.

Choroba skroficzna, jej przyczyny, sposoby uniknięcia, oraz środki leczenia. Warszawa, nakł. aut., w druk. S. Orgelbranda, 1845, w 8-ce, k. 5, str. V i 228, spis I. Ocenił podał Lebel w "am. tow. lek. warsz.", T. XIII, 1845, str. 300 T. XIV, 1845, str. 138.

O ważności i znaczeniu wymiotów. (Tyg. lek., 1851, Nr. 38—40).

O grzybach i bedłkach jadowitych i jadalnych krajowych, oraz o niesieniu pomocy otrutym jadowitmi. Rzecz czytana na posiedzeniu publ. Tow. lek. warsz. d. 21 stycznia 1849 r. przez członka tegoż towarzystwa. Warszawa, druk. J. Ungra, 1852, w 8-ce, 2 k. nl. i 117 str., spis 2 k.

Cholera i jej leczenie. Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1854, w 8-ce, str. 86.

Nowe odkrycia i spostrzeżenia co do natury koklusu oraz siedliska jego przyczyny. (Pam. tow. lek. warsz., T. XXXVII, 1857, str. 30).

Śmierć w 28 godzin po porodzie. (Tyg. lek., 1862, Nr. 6).

Na posiedzeniach Tow. lek. warsz. komunikował: Sprawozdanie z artykułu Seemann'a: O wskazaniach do upuszczania krwi w chorobach zapalnych. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLIII, 1860, str. 165).

Eclampsia u kobiety brzemienną w 8-ym miesiącu. (Tamże, 1860, str. 284).

Błoniasty zrost pochwy macicznej wrodzony. (Tamże, T. LII, 1864, str. 275).

Psoriasis punctata. (Tamże, T. LIII, 1865, str. 287).

Polacy w rodzinie Słowian. Księga I. Warszawa, druk. Kowalewski, 1876. Księga II. Warszawa, nakł. autora, druk. Al. Ginsa, 1878, w 8-ce, str. IV, 2 nl., 229 i II, z drzeworytami w tekście.

Przewodnik dla leczących się wodami i kąpielami mineralnemi, wydany staraniem instytutu wód mineralnych w ogrodzie saskim. Warszawa, E. Wende i Sp., 1878, w 32-ce, str. 36.

La genèse et le développement du globe terrestre et des êtres organiques, qui l'habitent, par... Polonais. Varsovie, impr. de Ch. Kowalewski, 1884, w 8-ce, str. VIII, 374, 21 drzeworytów w tekście.

Oprócz tego pisywał i ogłaszał także utwory poetyczne.

Weinberg Aleksander Maryan, syn poprzedzającego, nie lekarz, właściciel fabryki wód mineralnych w Warszawie.

Rozbiory piw krajowych. (Gaz. lek., T. V. 1868, str. 17—20, 37—43).

O kumysie. (Tamże, T. VII, 1869, str. 225—230, 305—307).

Tablice składu chemicznego wód i kąpiel mineralnych. Warszawa, druk. A. Ginsa, 1872, str. 56.

O wodzie z boro-cytrynianem magnezyi. (Tamże, T. XIX, 1875, str. 259—293).

O wodach mineralnych żelaznych. (Tamże, T. XX, 1876, str. 295—300, 310—312).

Warszawska woda do picia pod względem sanitarnym. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 41—103).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1877, w 8-ce, str. 63 i mapa.

O materyałach spożywczych i ich zafalszowaniach. Rzecz czytana na posiedzeniu biologicznym warsz. Tow. lek. d. 26 lutego 1878 r. (Zdrowie, 1878, Nr. 6—9).

Sprawozdanie z rozbioru piwa zwyczajnego i bawarskiego z warszawskich browarów. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 237—247).

Zdrojowiska żelaziste w Nałęczowie. (Gaz. lek., 1881, str. 605—607).

O herbacie. (Pam. tow. lek. warsz., 1882, str. 149 do 150).

Wejnert Aleksander, nie lekarz, badacz starożytności historycznych polskich.

Wiadomość historyczno-statystyczna o morowem powietrzu w Warszawie w latach 1624 i 1625 panującym, z ryciną podał... Warszawa, nakł. autora, druk. St. Strąbskiego, 1852, w 8-ce, str. 42.

Weinreb A., ze Lwowa.

De hepatitis. Vindobonae, typ. Störkholzer, 1832, w 8-ce, str. 22, Diss. inaug.

Weis Szymon, rodem z Torunia, zawód lekarski rozpoczął w Warszawie, ale już 1708 r. przeniósł się do swego rodzinnego miasta, gdzie obowiązki fizyka a od r. 1723 i członka rady miejskiej sprawował.

Por. Zerke: Kron. m. Torunia 419. Gąsiorowski: II, 199.

Weiss Jan Karol, b. prosekator przy profesorze Franciszku Brandcie w b. król. warszaw. uniwers.

Geschichte einer Sectio caesarea (z polskiego tłum. Leo). (Leo Magazin, T. I, 1828, str. 81—103, 1 poszyt).

Weiss Lud. Samuel, (Posnaniensis).

Cura syphilidis antiphlogistica. Berolini, Brandes et Klewert, 1831, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Die Augenheilkunde und die Lehre der wichtigsten Augenoperationen. Nach den Erfahrungen Jüngken's, Beer's, Himly's, Scarpa's und anderer berühmten Augenärzte, sowie nach eigenen Beobachtungen in gedrängter Kürze dargestellt von... Quedlinburg, Leipzig, Basse, 1837, w 8-ce, str. VI, 251.

Weizenblut Leopold, społeczny lekarz warszawski.

Popularny pogląd na choroby syfilityczne napisał... lekarz praktykujący w Warszawie. Warszawa, druk. S. Lewenta, 1867, w 8 ce, str. III, 35.

Szkic higieniczny. Mężatka i matka czyli przepisy zachowania się dla kobiet w stanie brzemennym, oraz pielęgnowania dzieci nowonarodzonych. Warszawa, 1871, w 16-ce, str. 75.

Toż, drugie powiększone wydanie. Warszawa, druk. Ungra i Banarskiego, 1873, w 16-ce, str. IV, 141.

Toż, wydanie trzecie. Warszawa, nakł. i druk. Noskowskiego, 1879, w 16-ce, str. 2 nl. i 156.

Przyczynki do leczenia błonicy (Diphtheritis). (Medycyna, 1880, Nr. 2).

O potrzebie narzędzia do wydobywania resztek jaj płodowego, pozostałych w macicy oraz opis tyżeczki łożyskowej własnego pomysłu. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVII, 1881, str. 562—570, Spr. Thiemego, tamże, str. 595—601).

Rys treściwy chorób kobiet łączący z zasadami operacji położniczych w zastosowaniu do poronień, oraz zbroczeń i powikłań porodowych w następnych okresach ciąży, opracował podług Westa, Scazoniego, Veita, Schroedera, Huetera, Bornesa i innych. Warszawa, druk. Ch. Keltera, 1881, w 8-ce, str. 282, i 2 nl. Ocena J. Rogowicza. (Medycyna, 1882, Nr. 6).

Odpowiedź Weizenbluta na powyższą ocenę. Warszawa, druk. J. Cotty, 1882, w 4-ce, str. 3.

z Welca, ob. Rufus.

Welemius albo Welunius Sebastian, jeden ze sławniejszych lekarzy za Zygmunta III, profesor filozofii i medycyny w akademii krakowskiej. Wielki nieprzyjaciół żydów, czego dowód pozostawił w następującym dziele:

Medicorum operum tetras ex doctissimorum medicorum assiduis vigilis et accurata theoriarum et praxim observatione lucubrata. Non solum medicis et philosophis, verum etiam omnium hominum generi maxime vero principibus, magnatibus, divitibus, et qui inimicos habent, necessaria. Autore Sebastiano Velunio. Cracoviae, Math. Andreov., 1619, w 8-ce.

Taki sam tytuł i rok wydania jest na dziele Sleszkowskiego. Czy nie pomyłka Siarczyńskiego?

Por. Siarczyński: Obr. wieku pan. Zyg. III. II, 300. Juszyński: Dyk. poet. pol. II, 313. Gąsiorowski: I, 331. Roczn. wyd. lek. III, 443.

Weller Mikołaj, lekarz z czasów Zygmunta III, napisał elegię, którą przypisał Franciszkowi Zborowskiemu:

Elegia de causis quibusdam mortis et mortuorum. 1606, w 4-ce.

Por. Siarczyński: II, 300. Gąsiorowski: I, 327. Juszyński: II, 312. Roczn. wyd. lek. III, 443.

Wels Jan, z Poznania, doktor filozofii, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1458 i 1462 r. licencjat medycyny, profesor akademii krakowskiej, około r. 1477 po śmierci Długosza, objął obowiązki nauczyciela młodszych synów Kazimierza Jagiellończyka. Zostawszy plebanem kościoła Sw. Szczepana w Krakowie, kupił kilka placów na przedmieściu Piasek i takowe przeznaczył na cmentarz grzebalny dla użytku powszechnego. On to przekazał bibliotece akademii jagiellońskiej sławny rękopism Pawła z Pragi Żidka, obejmujący encyklopedię nauk (księga Twardowskie-

go). Uwolniony 1488 r. z powodu podeszłego wieku od obowiązków nauczycielskich, umarł 1498 r.

Por. Roetz. wyd. lek. III, 433. Wiszniewski: Hist. lit. pol. IV, 193. Pruszez: Klejnoty m. Krakowa 1745, str. 163. Mueczkowski: Lib. promot. 58.

Wenckiewicz Bronisław, nauki lekarskie ukończył w Dorpacie 1880 r.

Das Verhalten des Schimmelgenus Mucor zu Antiseptics und einigen verwandten Stoffen mit besonderer Berücksichtigung seines Verhaltens in zuckerhaltigen Flüssigkeiten. Dorpat, 1880, w 8-ce. Diss. inaug.

* **Wendt Jan**.

Wykład systematyczny chorób dzieci. Tłumaczył z niemieckiego, podług drugiego wydania F. Sowiński. T. I. Wilno, nakł. i druk. T. Glücksberga, 1831, w 8-ce, str. 250. T. II, tamże, str. 651.

Wykład systematyczny choroby weneryczne w wszelkich jej kierunkach i postaciach, ułożony przez... prof. uniwersyteckiego i t. d. Przełożony na język polski przez R. Ignatowskiego M. M. podług trzeciego wydania tegoż dzieła. Warszawa, w druk. przy ulicy Nowo-Senatorskiej Nr. 476, lit. D, 1833, w 8-ce, str. XXXII, k. nl. 320, k. nl. 4.

Materya lekarska krótko zebrana, zastosowana do użytku praktycznego i wykładów uniwersyteckich przez... lekarza praktycznego i t. d. Z niemieckiego drugiego powiększonego wydania tłumaczona przez F. J. Kleszczyńskiego lekarza i akuszerza. Warszawa, druk. I. Kaczanowskiego, 1842, w 8-ce, k. nl. 15, str. 502, pomyłek druk. k. nl. 3.

Wentzel Andrzej Franciszek, ur. w Lublinie 8 grudnia 1803 r., nauki lekarskie ukończył w 1830 r. w uniwersytecie aleksandryjskim warszawskim. Był lekarzem wojsk polskich, później rosyjskich a od r. 1835 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Wiskitkach, gdzie 22 grudnia 1881 r. pracowitego żywota dokonał.

Werch Jan Samuel, doktor medycyny, ur. w Gdańsku, zmarły w Saksonii, cały swój majątek zapisał rodzinnemu miastu, przeznaczając go na nagrody dla ludzi zajmujących się ratunkiem utonionych, zagorzałych i t. p.

Por. Roetz. tow. przy. nauk XV, 160.

Wereszczyński Michał.

Dissertatio inauguralis medico-practica de diagnosi morbi... Viennae, typ. Pichler, 1837, w 8-ce, str. 25.

Wermiński Aleksander, ur. w Beresteczku, medycynę ukończył w Wilnie 1831 r., następnie oficer i lekarz wojskowy na Kaukazie, praktyk na Wołyniu, ostatnie 12 lat lekarz wojsk serbskich. Umarł w Czupry nad Morawą 1 stycznia 1877 r. w 66 roku życia.

Dwa spostrzeżenia wodowstrętu u ludzi i psów. (Tyg. lek., 1865, Nr. 41).

* **Werneburg**.

Nowy i praktyczny sposób dla gospodarzy wiejskich nieobeznanych z weterynaryą poznawania i leczenia chorób zwierząt domowych jakoto: koni, bydła rogatego, owiec, trzody chlewnej, kóz, psów, kur, gęsi, gołębi i t. p. z dodatkami obejmującym sposoby udzielania pomocy podczas porodu zwierząt domo-

wych przez... tłumaczył A. H. Warszawa, w druk. Ungra, 1853, w 8-ce, str. 377 i 3 tabl. rycin.

Werner Ferdynand, doktor medycyny i chirurgii, fizyk w Raciborzu.

Dzieło doręczone dla ekonomów i wieśniaków o zarazie i innych zwyczajnych chorobach rogatego bydła, owiec, koni i świń, z krótkim dodatkiem o wślekliznie, czyli wodowstręcie tak ludzkiej, jako i innych zwierząt, złożone przez F., med. i chir. doktora cyrkułu raciborskiego fizyka, collegii medice et sanitatis w wrocławskim departamencie adjunkta; druga i poprawna edycja za łaskawem zezwoleniem Naj. Króla Pruskiego. Wrocław, w druk. Grassowój, 1800, w 8-ce, str. 298, rejestr i tabele.

Toż. Nowa poprawna edycja z trzema tabelami. Suwałki, w druk. F. Swierczewskiego, 1806, w 8-ce, str. 245, k. nl. 4 i 4.

Werner Ferdynand, nielekarz, ur. 14 listopada 1779 r., nauk farmaceutycznych słuchał w uniwersytecie aleksandrowskim w Warszawie. Uzyskawszy 1824 r. stopień magistra farmacji objął kierunek apteki, która do dziś dnia pod sterem jego syna istnieje. W r. 1832 mianowany asesorem farmacji w Radzie lekarskiej a później członkiem komitetu egzaminacyjnego. Od r. 1835 był członkiem rady opiekuńczej szpitala św. Łazarza, od r. 1838 członkiem takiejże rady szpitala Dzieciątka Jezus. Tegoż roku wszedł do nowo uorganizowanej Rady lekarskiej jako radca farmaceutyczny. Po zawiązaniu się szkoły farmaceutycznej w Warszawie 1840 r. W. objął w niej katedrę farmacji, farmakognozy i zoologii, i obowiązki te spełniał bezprzecznie do r. 1854. W r. 1842 został członkiem Rady głównej opiekuńczej zakładów dobroczynnych, 1843—prezdującym w radzie opiekuńczej szpitala św. Łazarza. Po otwarciu akademii medyczno-chirurgicznej warszawskiej 1857 r., do której wcielono i szkołę farmaceutyczną objął W. katedrę farmakognozy i farmacji; też same przedmioty wykladał i w Szkole Głównej aż do czasu przemiany jej na uniwersytet. Umarł 15 sierpnia 1870 roku. Życiorys jego skreślił Dobieszewski w Tyg. illustr. 1870, Nr. 140. W. wyprawał:

Ustawy dla farmaceutów i aptek, dla materyalistów, dla kupców ukwalifikowanych do sprzedawania wszelkiego rodzaju towarów farbierskich. Warszawa, b. w. r., w druk. Rządowej przy ulicy Miodowej, w 8-ce, str. 175, z 6 tabl., za napisanie tej ustawy otrzymał autor od Cesarza pierścion brylantowy.

Rozbiór chemiczny wody mineralnej znajdującej się pod miastem Buskiem, uskuteczniiony z polecenia wysokiego komisji rządowej spraw wewnętrznych i policyi przez... assessora farmacji w Radzie ogólnej lekarskiej. Warszawa, druk. Gałęzowskiego, 1832, w 8-ce, str. 2 i 25.

Werner Emil, syn poprzedzającego, spółczesny aptekarz w Warszawie.

O rachniku pospolitym i częściach składowych jego nasion. (Klinika, T. VI, 1870, str. 113—118, 129—135, 145—151, 161—167).

Wernery Fryderyk, ur. 1781 r. w Wanzleben w Prusiech. W r. 1805 wszedł do służby wojska pruskiego jako lekarz szwadronowy. W r. 1806 wypuszczony z niewoli francuskiej przeniósł się na służbę do Księstwa Warszawskiego jako urzędnik zdrowia klasy 1-jej. Przechodząc różne stopnie w wojsku polskim służył w różnej broni. Pełnił nadto 1811 r. obowiązki zwierzchniej służby przy szpitalu najzdrowskim, później był lekarzem przy sztabie placu m. Warszawy, przy szkole aplikacyjnej, jako sztablekarz przy weteranach i inwalidach; w r. 1825 postąpił na lekarza dywizji. Odbył kampanie: w r. 1806 przeciw Francuzom, 1807 r. przeciw Prusakom, 1809 r. przeciw Austryakom. Był jednym z pierwszych członków Towarzystwa lekarskiego warszawskiego. Umarł w 71 roku życia.

Uwagi nad cholera azyatycką p. D-ra med. i chir. lek. dyw. korp. inw. i weter. i t. d., członka tow. w Würzburgu. Beitrag zur Cholera Asiatica von... Warszawa, w druk. Gałęzowskiego, 1833, w 8-ce, str. 76.

Wernicki Józef Aleksander, z Warszawy. Essai sur la pneumonie aigue simple. Montpellier, J. Martel, 1834, w 4-ce, str. 59. Thèse.

Wesołowski Antoni, ur. 1793 r. w Warszawie, nauki lekarskie ukończył w uniwersytecie warszawskim 1818 r. i tegoż roku wszedł jako lekarz batalionowy do 2 pułku piechoty liniowej b. wojsk polskich, następnie służył w 3 pułku strzelców pieszych, 3 pułku ułanów i nakoniec w kompanii 4 lekkiej artylerji pieszej. Po r. 1830 ozdobiony krzyżem wirtuti militari trudnił się praktyką lekarską w Miławie a w r. 1839 został lekarzem okręgu zakroczymskiego i obowiązki te spełniał prawie do zgonu. Umarł w Zakroczymiu 17 lipca 1864 r.

Wesołowski Filip, ze Skwiry.

O leczeniu cholery. (Gaz. lek. T. XIV, str. 4 — 6).

Wesołowski Franciszek, ur. w Trzebinii r. 1798, ukończywszy nauki prawnicze w Warszawie w r. 1827, był w r. 1830 audytorem wojskowym, później pracował przy trybunale warszawskim. Następnie porzucił sądownictwo i oddał się studjom lekarskim w Krakowie, gdzie r. 1853, licząc już lat 55, stopień doktora uzyskał. Po czteroletniej praktyce w krakowskim szpitalu św. Łazarza, osiadł w Włoszczowej i tu do końca życia cieszył się niezwykłym zaufaniem. Umarł 1883 r.

Wesołowski Franciszek Józef.

De examine microscopico urinae et humorum, qui in ea morbis vitati inveniuntur. Kraków, druk. St. Gieszkowskiego, 1847, w 8-ce, str. 49 i 2 tabl., z ryc. Diss. inaug.

Wesołowski Jan, z Ostroga na Wołyniu. Ulcus noma v. cancer aquaticus, uleczoney za pomocą soli Berthollet'a. (Tyg. lek., 1861, Nr. 20).

Weymar Leopoldus Lithuanus.

Dissertatio inauguralis chirurgico practica de tumore lymphaticis. Vilnae, typ. dioecesis, 1822, w 8 ce, str. 21 i 1.

Wezalin Terencyusz, zostawał jako chirurg na dworze Stefana Batorego.

Por. Adamowicz: Krótki rys początków i postępu anat. 6. Wierunki i roztrząsania naukowe w Wilnie 1836, V, 140.

Węcki Wojciech Ferdynand (Ventzki Alb.).

De pimelesi nimia. Berolini, 1841, w 8-ce. Diss. inaug.

Wędrychowski Emil, syn emigranta polskiego ur. w Lyonie d. 30 sierpnia 1848 r.

Contribution à l'étude des abcès de la paroi abdominale antérieure. Paris, imp. Parent, 1879, w 8-ce, str. 53. Thèse.

Irido-choroidite chronique, consécutive à un traumatisme; enucleation de l'oeil; corps étranger dans la chambre postérieure datant de plus de 27 ans. (Bull. de la soc. anatomique, 1875, str. 157).

Węgierski Jan.

Regimen sanitatis pro conservanda valetudine compositum. Cracoviae, 1618, w 4-ce, k. nl. 15. Przepisy wyłożone są wierszami.

Wiadomość o ratowaniu osób w stanie pozorniej śmierci będgących albo nagłą utratą życia zagrożonych, ułożone... przez Radę lekarską Królestwa Polskiego. Warszawa, 1839, str. 78.

Wiadomość o znakach rzeczywistej i pozorniej śmierci, tudzież o obchodzeniu się ze zmarłymi, wydana przez Radę lekarską Król. Polsk. Warszawa, druk. Strąbskiego, 1846, w 8-ce, str. 11.

Wiadomość (Krótka) o tak zwanem egipskiem zapaleniu oczu, podana przez Radę lekarską Król. Polsk. Warszawa, druk. Glücksberga, 1850, w 8-ce, str. 29.

Wiadomość o cholerye i o sposobach oczyszczania powietrza w czasie panującej zarazy. Wilno, druk. T. Glücksberga, 1830, w 8-ce, str. 40 i 1 tabl.

Wiadomość o cholerye podana przez Radę ogólną lekarską Król. Polsk. Warszawa, 1830, w 8-ce, str. 12.

Toż. Warszawa, w druk. rządowej, 1831, w 8-ce, str. 30.

Wiadomość dla ogółu mieszkańców o poznawaniu cholery, sposobach ochronienia się od niej jako też o leczeniu środkami pospolitemi. Wydana z polecenia wyższej władzy. Warszawa, w druk. Rządowej przy ulicy Danielewiczowskiej, 1836, w 8-ce, str. 33.

Toż, wydanie powtórne. Warszawa, druk. Strąbskiego, 1847, w 8-ce, str. 22.

Wiadomości o cholerye nadesłane z Zarządu służby zdrowia. (Tyg. lek., 1848, Nr. 1).

Wiadomości o leczeniu cholery udzielone z Zarządu służby zdrowia w Królestwie Polsk. (Tamże, 1848, Nr. 32).

Wiadomość o zjawieniu się i postępie cholery w Król. Polsk. (Tamże, 1848, Nr. 34—38).

Wiadomość o stanie cholery. (Tamże, 1848, Nr. 39—44—50).

Wiadomość o stanie cholery (stan powietrzni i postępie cholery). (Tamże, 1848, Nr. 50. 1849, Nr. 1, 3—7, 12, 16, 19, 22, 30, 31, 35, 36, 38 — 43, 45, 48, 51, 52).

Wiadomość o postępie cholery w Król. Polsk. (Tamże, 1852, Nr. 33, 34, 36—40, 44—45, 47, 49, 1853, Nr. 1, 2, 4, 7, 8).

Wiadomości lekarskie dotyczące się epidemii cholery tegorocznej udzielone przez Zarząd lekarski Król. Polsk. (Tamże, 1852, Nr. 36, 37).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1852.

Wiadomość ciekawa każdemu wiele pożyteczna o skutkach i mocy zboż wszelkich, jarzyn i ziół różnych, tak ogrodowych jako y polnych, jakie skutki y pożytki przynoszą człowiekowi w różnych okolicznościach osobliwie na poratowanie zdrowia służąca. Z poważnych autorów dla wyгоды ludzkiej krótko zebrana, y z przydatkiem osobliwych ciekawości do druku podana. Łowicz, w druk X-cia Imci Prymasa. 1766, w 8-ce, str. 137, 4 nl.

Następuje: Adyament. Sekreta Imci Pana Hirneyasa wielce sławnego Cesarzkiego doktora dla poratowania w różnych paroxyzmach zdrowia ludzkiego bardzo pożyteczne a wielkimi jego przyjaciółmi komunikowane, k. nl. 28. Adyament drugi osobliwszych a bardzo pożytecznych ciekawości do domowych potrzeb y wygód należących.

Toż. Łowicz, w druk. J. O. Księcia Prymasa arcybiskupa, 1768, w 8-ce, str. 184, 6.

Toż. Zamość, w druk. akademickiej, 1772, w 8-ce, str. 256.

Toż. Przemysł, w druk. I. K. Mei Coll. Soc. Jesu, 1772, w 8-ce, str. 233.

Toż, tamże, w druk. Matyaszewicza, w 8-ce, str. 159.

Toż. Wilno, w druk. akademickiej, 1777, w 8-ce, str. 301.

Toż. Łowicz, 1787, w 8-ce, str. 184.

Toż, tamże, 1791, w 8-ce, str. 184.

Toż. Supraśl, w druk. Bazylianów, 1787, w 4-ce, str. 181.

Toż. Lwów, w druk. OO. Franciszkanów, w 8-ce, str. 290.

Wiadomość ciekawa czyli skutek zboż, jarzyn i ziół ku zdrowiu ludzkiemu wiele służąca. Za wiadomością prześwieitney kamery białostockiej przedrukowane. Supraśl, w druk. XX. Bazylianów, 1797, w 8-ce, str. 237.

* **Wiadomość pożyteczna dla luda** przeciwko morowemu powietrzu w Gdańsku po niemiecku wydana 1770 r., a za rozkazem X-cia Lubomirskiego M. W. K. na polski język wyłożona y do druku podana. Warszawa, w druk. Mitzlerowski, 1771, w 8-ce, str. 80.

Wiadomość krótka o kawie, o iey własnościach i skutkach na zdrowie ludzkie spływających. Kraków, 1795, w 8-ce.

Wiadomość o nowem urządzeniu szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, w 4-ce.

Wiadomość lekarska o suptelnych nader żyłkach machiny ciała naszego żywey. W 4-ce. str. 3.

Wiadomość o użyciu etera siarkowego przy operacyach chirurgicznych podana z woli władzy wyższej przez Radę lekarską Królestwa. Warszawa, 1847, w 8-ce, str. 39. (po polsku i po rosyjsku).

Wiadomość o wypadkach udzielania się księgosuśu owcom w r. 1863 w Król. Polsk. Warszawa, w druk. S. Orgelbranda, 1863, w 8-ce, str. 40, k. nl. 1, tabl. 1.

Wiadomość (Krótka) o kąpielach stonych w Wielecie (1835), w 8-ce, str. 8.

Kurze Anzeige über die Wirkung und den Gebrauch der Soelenbäder in Wieliczka (1835), w 8-ce, str. 8.

Wiadomości farmaceutyczne, wydawane staraniem i nakładem Tow. farmaceutycznego warszaw. pod redakcyą J. Mrozowskiego. Warszawa, druk. Wł. Dębskiego, 1877, w 8-ce.

Toż, tamże, 1878, w 8-ce.

Toż, tamże, 1879, w 8-ce.

Toż, tamże, 1880, w 8-ce, str. 433 i V z drzeworytami.

Toż, tamże, 1881, w 8-ce, str. 463, V.

Toż. Warszawa, druk. Ziemiękiewicza i Noakowskiego, 1882, w 8-ce, str. 408, 164.

Toż, tamże, 1883, w 8-ce.

Wicherkiewicz Jan Aloizy, ur. 15 czerwca 1815 r. w Zdunach, w pow. Krotoszyńskim, gimnazjum ukończył w Lesznie, nauk lekarskich słuchał od r. 1833 w Wrocławiu i tam 4 lutego 1839 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Złożywszy w Berlinie 1840 r., egzamin rządowy, udał się do Poznania i tu przez kilka miesięcy uczęszczał do polikliniki doktora Marcinkowskiego; następnie przeniósł się do Keyni, gdzie zajmował się wykonawstwem lekarskiem do końca roku 1881. (1868 r. mianowano go król. radcą zdrowia). Złamanym wiekiem i chorobą w r. 1882 zamieszkał w Poznaniu, gdzie tegoż samego roku życia dokonał.

De pelvi foeminae et pelvis demonstratore. Vratislaviae, 1839, w 4-ce, str. 22, 3 tabl. Diss. inaug.

Wicherkiewicz Wiktor Bolesław, syn poprzedzającego, ur. w Keyni, w W. Ks. Poznańskim, d. 7 lipca 1847 r. Nauki gimnazjalne rozpoczął w Trzemesznie, ukończył w Poznaniu r. 1867, i tegoż samego roku wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej wojskowej w Berlinie, lecz z powodu panującego w niej nieprzyjaznego polakom ducha i prądu, po dwóch latach podał się o uwolnienie i otrzymawszy takowe, dalsze studia odbywał na uniwersytecie berlińskim, zniewolonym będąc 1870 roku do ich przerwania, dla przyjęcia udziału w wojnie francuzko-pruskiej, jako lekarz pomocniczy. W r. 1871 powróciwszy z armią do Berlina, niebawem zajął się ukończeniem nauk lekarskich, a po złożeniu egzaminów i napisaniu rozprawy 6 lipca 1872 r. stopień doktora medycyny osiągnął. Następnie trudnił się praktyką lekarską, w Keyni, przy boku ojca, prawie rok cały. Dla wykształcenia i wydoskonalenia się w obranym zawodzie r. 1874 udał się do Wrocławia i tam pełnił obowiązki asystenta w poliklinice dla chorób dziecięcych profesora Haesera i asystenta pomocniczego w klinice ocznej profesora Foerstera, równocześnie zwiedzając i inne kliniki. Wkrótce potem idąc za głosem przyjaciela swego doktora Burchard'a, objął stałe miejsce drugiego lekarza, przy szpitalnym zakładzie leczniczym dla chorych na oczy. W r. 1875 połączony przez profesora Foerstera, otrzymał w Wiesbaden posadę lekarza zakładu okulistycznego, zostającego pod kierunkiem A. Pagenstechera i na tém stanowisku pozostawał przez lat dwa. Z początkiem r. 1877 odbył podróż naukową do Paryża i Londynu, zwracając w niej

głównie uwagę na znakomite urządzenia szpitali okulistycznych w Londynie. Po powrocie z za granicy osiedlił się w Poznaniu, gdzie jednocześnie utworzył dwa zakłady lecznicze, jeden prywatny, dla chorych na oczy, drugi, dla ubogich chorych na oczy, który to ostatni rozwijając się coraz pomyślniej, obok ogólnego uznania, uzyskał r. 1880 zasiłek roczny z kasy prowincjonalnej.

Ueber Sarcome und ihr Vorkommen im Mediastinum. Berlin, Druck von Gustaw Lange, 1872, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Przypadek wspornika (glioma) siatkówki i kilka uwag nad tego rodzaju nowotworami. Rzecz miana na walnem zgromadzeniu sekcji lekarskiej Tow. przyj. nauk w Poznaniu d. 24 czerwca 1878 roku. (Przegl. lek., 1878, Nr. 34, 35).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8-ce, str. 8.

Beitrag zur Kasuistik des bilateralen congenitalen Anophthalmos. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1878, XVI, Jahrg. s. 163).

Ein weiterer Beitrag zur Kasuistik des bilateralen Anophthalmus mit Cystenbildung in den unteren Lidern. (Tamże, 1880, XVIII, Jahrg. str. 399).

Pierwsze sprawozdanie zakładu leczniczego dla ubogich chorych na oczy w Poznaniu za czas od 1 lipca 1877 r. do 31 grudnia 1878 r. Poznań, druk. J. I. Kraszewskiego, 1879, w 8-ce, str. 22.

Toż, po niemiecku, tamże, w 8-ce, str. 24.

Drugie sprawozdanie roczne... za r. 1879. Poznań, 1880, w 8-ce, str. 31.

Toż, po niemiecku, tamże, 1880, w 8-ce, str. 36.

Toż, trzecie, za r. 1880. Poznań, 1881, w 8-ce, str. 36.

Toż, po niemiecku, tamże, 1881, w 8-ce, str. 40.

Toż, czwarte, za r. 1881. Poznań, druk. J. Leitgeb, 1882, w 8-ce, str. 64, widok i plan kliniki.

Toż, po niemiecku, tamże, 1882, w 8-ce, str. 72.

Toż, piąte, za r. 1882. Poznań, 1883.

Toż, szóste, za r. 1883, tamże, 1884, w 8-ce, str. 48.

Toż, po niemiecku, tamże, 1884.

Okulistyka popularna w pojedynczych wybranych działach. Zeszyt I zawierający: anatomia oka i naukę o jaskrze. Poznań, nakł. autora, M. Leitgeber i spółka, druk. J. Leitgeb, 1879, (1880), w 8-ce, str. 44 i tabl. w 4-ce.

Przyczynę do kasuistyki narośli śródgałkowych. Rzecz miana na posiedzeniu walnego zgromadzenia sekcji lek. Tow. przyj. nauk w Poznaniu d. 19 grudnia 1879 r. (Przegl. lek., 1880, Nr. 8).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 6.

Przyczynę do kasuistyki obustronnej bezoczności połączonej z torbielami powiek. (Tamże, 1880, Nr. 27).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1880, w 8-ce, str. 5.

Ueber die Eis-Anwendung nach Staar-Extractionen. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1880, XVIII, Jahrg. str. 4).

Zur operativen Behandlung der Scleritis. (Centralbl. f. pract. Augenheilkunde, 1880, Zeszyt październikowy).

Toż, w osobn. odb., 1880, w 8-ce, str. 8.

Urazowe (trauma) czy kłowe zapalenie oka? Rzecz miana na walnem zgromadzeniu sekcji lek. Tow. przyj. nauk w Poznaniu d. 23 czerwca 1881 r. (Przegl. lek., 1881, Nr. 35—36).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1881, w 8-ce, str. 9.

O niezwyklej przebiegu i skutkach irydektomii w jaskrze. (Przegl. lek., 1882, Nr. 10—11).

Uwagi nad tym artykułem Talki i Rydla. (Tamże, Nr. 14).

Odpowiedź na uwagi Talki i Rydla. (Tamże, Nr. 18).

Repliką Rydla. (Tamże, Nr. 18).

Einige Betrachtungen über sog. Bulbuswarzen. Osobn. odb. z Centralbl. für prakt. Augenh., 1882, w 8-ce, str. 6.

Zur Beurtheilung des Werthes stielloser Hauttransplantationen für Blepharoplastik. (Klin. Monatsbl. f. Augenh., 1882, zeszyt grudniowy).

Fall von beiderseitigem Corneoscleral-dermoid. (Centralbl. f. prakt. Augenh., 1883).

Ein Fall von metastasirendem Chlorosarcom. (Berlin. klin. Wochenschr., 1882, str. 509).

O keratioskopii. Rzecz miana na walnym zjeździe członków Tow. przyj. nauk poznańskiego d. 21 grudnia 1882 r. (Przegl. lek., 1883, Nr. 11, 12).

Przypadek ropnego zapalenia oka (rogówka-rzęskowo-tęczówkowego) po operacji zaćmy. (Tamże, 1883, Nr. 39).

Zjazd okulistów w Heidelbergu. (Sprawozdanie). (Tamże, 1883, Nr. 41—42).

Sprawozdanie z posiedzeń Wydziału lekarskiego Tow. przyj. nauk poznańskiego. (Tamże, 1883, str. 9, 96, 106, 251, 263, 437, 474).

Twardziel powiek i twarzy (Sclerema). (Gaz. lek., 1884, Nr. 2).

O nowym sposobie operacji grabiaka rogówki, rzecz miana w sekcji okulistycznej IV zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. Kraków, druk. Uniw., 1884, w 8-ce, str. 5. (Osobn. odb. z Przegl. lekarskiego).

Widazy, był chirurgiem nadwornym Stanisława Augusta.

Por. Roczn. tow. przyj. nauk XV, 154.

Widmann Oskar, ur. we Lwowie 18 marca 1839 r., do gimnazjum uczęszczał w Presburgu na Węgrzech i w tamecznej akademii w r. 1859/60 słuchał nauk prawniczych. W r. 1860/1 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu wiedeńskiego; już w roku następnym przeniósł się do Krakowa, gdzie 1866 r. stopień doktora medycyny osiągnął. W r. 1864, gdy był jeszcze uczniem medycyny został mianowany asystentem przy katedrze fizjologii. W r. 1866 objął służbę lekarską w szpitalu powszechnym we Lwowie, zrazu w oddziale chorych wewnętrznych, później w oddziale psychiatrycznym. Od lutego 1867 r. do końca 1870 r. był asystentem kliniki terapeutycznej przy szkole medyko-chirurgicznej lwowskiej. Od r. 1871 jest prymaryuszem szpitala powszechnego we Lwowie.

O przyczynach krzepnięcia krwi. (Przegl. lek., 1862, Nr. 21, 22).

O drażnieniu nerwów za pomocą prądu elektrycznego pochodnego powstałego przez otwarcie prądu pierwotnego. (Tamże, 1862, Nr. 24, 25).

O chłonności z jaką się stan czynny w nerwach udziela. (Tamże, 1863, Nr. 37). Trzy powyższe rozprawy opracował wspólnie z G. Piotrowskim.

Z praktyki szpitalnej przypadek podany przez... (Tamże, 1867, Nr. 23).

O gorączce powrotną w r. 1866 i 1867 we Lwowie nagminnie panującą. (Roczn. tow. lek. galicyjs. za r. 1868, str. 37—64).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. rządowa, 1869, w 8-ce, str. 28.

O wstrzykiwaniu leków pod skórę i wziewaniu za pomocą rozpylacza. (Roczn. tow. galicyjs. za r. 1869, str. 67—87).

O używaniu wody zimnej w durzycy brzusnej. (Klinika, T. VII, 1870, str. 114 119, 129—132).

O objawie oddechowym Cheyne-Stokesa. (Sprawozdanie szpitala powszechnego we Lwowie za r. 1873).

O niedomykalnościach zastawek żylnych serca bez zmian anatomicznych tychże. (Pam. II Zjazdu przyrodników i lekarzy polskich we Lwowie 1875 r.). (Dziennik 48 Zjazdu lekarzy i przyrodników niemieckich w Gdźcu (Graz). (Allgemeine wiener-medizinische Zeitung, 1875).

Zwężenie nabyte tętnicy płucnej. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 62—63).

Nowe ulepszenie sfigmografu Mareya. (Tamże, str. 76—77).

Rzecz o wciąganiu międzybrzy podczas skurczu serca. Tłomaczenie zjawiska powyższego na zasadzie fizyologicznej. (Tamże, str. 117—120).

Tętniak przewłoczny serca (aneurysma cordis chronicum). (Tamże, 1878, str. 14—16).

Ueber die systolische Einziehung der Intercoastalräume. (Archiv Virchow, T. LXX, zeszyt 3).

Choroby serca i tętna w zarysie. Kraków, druk. Pobudkiewicza, 1879, w 4-ce, k. nl. 4, str. 137, nl. 3. (Wydanie Stowarzyszenia do wydawnictwa dzieł lekańskich w Krakowie).

O tak zwanym nierównoczesnym skurczu komór sercowych Leyden'a. Rzecz czytana na posiedzeniu sekcji lwowskiej Tow. lek. galic. (Kronika lekarska, 1880, Nr. 5, 6). Ocenę podał St. Smoleński w Przegl. lek., 1880, Nr. 13.

O czynności mięśni brodawkowych serca. (Dwutyg. med. publ., 1880).

Przypadek zwężenia tętnicy płucnej. (Rzecz miana na III Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie d. 21 lipca 1881 r. (Przegl. lek., 1881, Nr. 36).

O papainie (Kosmos, 1882, str. 161). Treść w Przegl. lek., 1882, Nr. 38).

Choroby serca i wielkich pni naczyńowych, skreślił wedle dzisiejszego stanu nauki... prymariusz szpitala powszechnego we Lwowie. Warszawa, wydawnictwo Gazety lekarskiej, druk. K. Kowalewskiego, 1884, w 8-ce, str. II, II, 384 i 1 nl.

Wiebers Joan, Frid. (Posnaniensis).

Nonnulla de prima formatione cohibita. Berolini, typis Jordaniensis, 1828, w 8-ce, str. 31, 1 tabl. Diss. inaug.

Wiebers I. F. (Vilna Polonus).

Discrimen inter febrem pituitosam et biliosam. Goettingae, 1789, w 4-ce. Diss. inaug.

Wieczorek August, ur. 16 września 1846 roku w Sycowie, ukończywszy gimnazjum w Wrocławiu, zajmował się początkowo (1866—7) kupiectwem, następnie zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu w Gryfii; 1870 r. uczestniczył w wojnie francusko-pruskiej, stopień doktora medycyny uzyskał w Gryfii 1871 r.

Ueber die freiwilligen Nabelblutungen der Neugeborenen. Großwald, Druk von Fr. Flasche, 1871, w 8-ce, str. 31.

Wieczorek Roman, rodem z Rogoźna w Ks. Poznańskim, stopień doktora medycyny uzyskał w Wrocławiu 19 marca 1869 r.

Zur Resection des Ellenbogengelenks. Breslau, Lindner, 1869, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Wieczorkowski Mikołaj, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie, d. 14 maja 1838 r., był tamże następnie adjunktem przy katedrze anatomii i fizyologii. R. 1845 został lekarzem rządowym miasta Szczuczyna.

De morbo maculoso haemorrhagico Werlhofii. Cracoviae, typis D. E. Friedlein, 1838, w 8-ce, str. III, 40. Diss. inaug.

De linguae semiotice nec non de amplificatione ejusdem. Kraków, 1839, w 8-ce, str. 72.

Wiehl Chrystian Balthazar, rodem z Herzberga na Szląsku, promowany w Erfurcie 1703 r., praktykował w Narwie w czasie moru, zkąd wezwany przez księcia Menżykora na lekarza nadwornego, 1718 i 1719 r. bawił w Petersburgu. W r. 1720 osiadł w Toruniu, gdzie został fizykiem miasta. Wydał:

Scrutinium apostematis ventriculi in puella novem annorum observati. Erfordiae, 1703.

Eine wohlgemeinte Nachricht von dieser Thornischen Pest, 1709, w 8-ce, 4 ark. druku.

Por. Richter: Geschichte der Medicin in Russland III, 153. Gajdowski: II, 199. Zerneke: Kron. m. Torunia 423.

* Wiel Józef.

Dietetyczne leczenie chorób w żołądku. Przekład dzieła: Tisch für Magenkranke, Karlsbad, 1876. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1877, w 8-ce, str. III, 84.

z Wieliczki Mikołaj, ur. 1490 r., stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1508 i 1513 roku; ukończywszy nauki lekarskie w Bononii, 1518 r. wezwany do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej, wykladał nauki lekarskie, ciesząc się obszerną praktyką. Był także rajcą m. Krakowa. Um. 8 lipca 1559 r.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 444. Muczkowski: Lib. promot.-130. Grabowski: Staroz. wiad. o Krakowie 261.

* Wiemuth Ludwik, z Wołynia.

O sposobie D-ra Dropskiego stosowania elektryczności z powodu wydanego dzieła w r. 1860 w Paryżu „De l'électrisation généralisée“ par le docteur Nivelet. (Tyg. lek., 1861, Nr. 16).

Wieniawski Tadeusz, ur. w Lublinie w r. 1793, i tamże nauki początkowe i średnie pobierał u ks. Pijarów, w medycynie kształcił się w uniwersytecie warszawskim (1816 — 1826). W r. 1831 opuścił kraj rodzinny i przebywał przez lat kilka w Niemczech, powróciwszy trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Szczecznym i Lublinie, następnie osiadł w Warszawie będąc już zgryzłym starcem, i tu zmarł w czuwu w r. 1884. W. był ojcem znanych muzyków Józefa i Henryka Wieniawskich.

Jak chorobę robaków w ternajniejszym stanie nauki uważać można. (Tyg. lek., 1847, Nr. 15, 18).

Febry zimowe w roku bieżącym. (Tamże, 1847, Nr. 22).

Uwagi lekarskie nad chorobami w szpitalu Szezbreszyskim w r. 1847. (Tamże, 1848, Nr. 17, 18, 20).

Ważniejsze spostrzeżenia zebrane w szpitalu Szezbreszyskim w r. 1848. (Tamże, 1849, Nr. 8, 10) O cholery. (Tamże, 1849, Nr. 10).

Ważniejsze spostrzeżenia zebrane w r. 1849 w szpitalu Szezbreszyskim. Szkarlatyna. — Abscessus pelves puerperalis. — Periostritis cranii. (Tyg. lek., 1850, Nr. 9). Neuralgia nervi trigemini. Zastosowanie chloroformu. — Paraliż (Tamże, 1850, Nr. 11). Slepota po tyfusie. Suchość płucna, skuteczność kreozytu. — Lymphitis chronica faciei. — Rheumatismus chronicus. (Tamże, 1850, Nr. 14).

Choroby panujące w r. 1850 w okolicach Szezbreszyska. (Tamże, 1851, Nr. 22).

* Wiener Salomon.

De trichomate. Vratislaviae, typis Leopoldi Freund, 1845, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Wienkowski.

Ein Fall von einer Lymphgefäßfistel. (Wien. med. Wochenschr., 1871, Nr. 33).

Ueber das Verhalten der in den Darmenleerungen der Cholera-kranken enthaltenen Pilze gegen Kalihypermanganium und Chinin. (Tamże, 1873, Nr. 45).

Wierziński Stefan.

Opisanie epidemicznej cholery, bywszej w g. Włkomirze i ujedzie go, lietu 1871 g. (Protokoły Imp. wil. med. obszczest., 1872, str. 63—70).

Wierzowski Grzegorz.

Dissertatio inauguralis physico-chemico-medica de oxygenio. Viennae, typis Schmidt, 1815, w 8-ce, str. 55.

Wierzchowski Stanisław.

De hypocondria et hysteria. Vindobonae, typis Ueberreuther, 1841, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Tężeć gośców z następną plonią prosówkową. (Przegl. lek., 1862, Nr. 13).

Wierzyński, lekarz używający wielkiej wziętości w Krakowie za panowania Stanisława Augusta.

Por. Bibl. warsz. Zesz. 191, str. 273.

Wiesener Krzysztofor, doktor filozofii i medycyny, od r. 1647 lekarz przy dworze Władysława IV. Miał pozwolenie założenia apteki prywatnej i kształcenia w niej farmaceutów.

Por. Metr. kor. k.s. 189, str. 578. Świeżawski i Wenda: Materiały do dziejów farmacji 1882, str. 13.

Wiesiolek Józef Emilian, ur. 1831 roku w górnym Szlaku, do gimnazjum uczęszczał w Gliwicach, medycyny słuchał od r. 1851 w Wrocławiu.

De cicatricum forma in superficie externa cutis corporis humani. Vratislaviae, typ. Henrici Lindner, 1855, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Wiewiórkowski Artur Fryderyk, ur. 1841 roku w Olsztynku w Prussach książęcych, nauki gimnazjalne pobierał w Królewcu i tamże przykładał się od r. 1862 do medycyny, dyplom doktorski otrzymał 18 czerwca 1866 r.

De cholerae asiaticae pathologia et therapia. Regiomonti, typ. acad. Dalkowskianis, 1866, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Wigura Józef.

Przypadek drgawek porodowych bez białkomoczu. (Gaz. lek., 1881, str. 491—494).

Kilka spostrzeżeń nad działaniami przetworów arsenowych. (Medycyna, 1882, Nr. 22).

Wikszemski Adam, rodem z Wilna, nauki początkowe i średnie pobierał w rodzinnym mieście, do nauk lekarskich przykładał się w Dorpacie, gdzie złożyłwszy egzamen, po obronie rozprawy, otrzymał stopień doktora medycyny w r. 1875 i zaraz zamianowanym został prosektorem przy katedrze anatomii opisowej, na tém stanowisku dotąd pozostaje.

Beiträge zur Kenntniss der giftigen Wirkung des Wasserschiefelings. Dorpat, 1875. Diss. inaug.

Eine Modification der von Pausch empfohlenen kalten Injection mit Kleistermasse. (His'und Braunes Arch., 1880, str. 232).

Wikszemski Stanisław, ur. 1807 r., ukończywszy początkowe nauki u bazylianów w Owruzu i u pijarów w Międzyrzeczu koreckim, w r. 1823 wstąpił do zgromadzenia ks. pijarów w Lubaszowie, skąd wysłany do uniwersytetu wileńskiego po 4-ro letnich studiach 1831 r. pozyskał stopień kandydata filozofii i przez dwa lata był nauczycielem języka łacińskiego i francuzkiego w kolegium pijarskim w Wilkomierzu. W r. 1833 nie mając wyższych święceń kapłańskich, wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej a r. 1838 otrzymał stopień lekarza klasy 1-jej. Dwa lata następnie zajmował się praktyką prywatną w Petersburgu. Odbywszy wycieczkę naukową za granicę 1840 r., osiadł w Wilnie, gdzie pomimo obszernej praktyki, brał czynny udział w obowiązkach obywatelskich. Był sekretarzem, a później wiceprezesem towarzystwa lekarskiego wileńskiego, przez 25 lat lekarzem szpitala św. Jakuba, 12 lat lekarzem miejscowego gimnazjum. Umarł 9 stycznia 1875 r.

Wiktor Jan Karol, współczesny lekarz w Rozwadowie nad Sanem.

Z kliniki lekarskiej prof. Korczyńskiego w Krakowie. Kilka przypadków moczoówki (diabetes mellitus) z szczególnem uwzględnieniem leczenia. (Medycyna, 1877, Nr. 9, 10, 12—14).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. M. Ziemiakiewicza, 1877, w 8-ce, str. 23.

O wartości szczepienia ospy. (Gaz. lek., 1881, str. 1035—1042, 1057—1065).

* Wilburg.

Wprowadzenie ziemianina do poznania i leczenia chorób bydła i owiec tudzież wypis lekarstwa z dodatkiem materii medycznej i wyłożeniem na polskie niektórych lekarstw, przełożone z niemieckiego. Kraków, w 8-ce.

Wilczek Benedykt, naukom lekarskim oddawał się w Padwie około 1678 r.; w r. 1688 był obrany rajcą lwowskim.

Por. Zubrzycki: 442. Muczkowski: Lib. promot. 343, 344.

Wilczek Jan, doktor filozofii i medycyny, nauk lekarskich słuchał w Pradze czeskiej, następnie praktykował na Litwie, był lekarzem nadwornym Stanisława Augusta.

De utero retroflexo, morbo gravidis pernicioso. Pragae, 1777 Diss. inaug.

Casus peculiaris historia. Vilnae, 1783, w 8-ce, str. 16, 2 tabl. (w żołądka kobiety znalazł 2 funty i 12 łutów różnych przedmiotów kruszcowych).

Por. Adamowicz: Protok. wil. med. obszcz., 1872, str. 84.

Wilczek Robert, ur. 1853 r. w Rosen na Szląsku, medycyny słuchał od r. 1875 w Wrocławiu, następnie (1876) w Gryfii, gdzie 1879 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

Ueber einseitige, fortschreitende Gesichtsatrophie (Hemiatrophia facialis progressiva). Greifswald, Carl Sell, 1879, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Wilczewski Antoni, ur. w Bydgoszczy 1814 r., do medycyny przykładał się od r. 1833 w Wrocławiu, następnie w Berlinie 1836—7.

De colica saturnina. Berolini, typ. Sittenfeld, 1837, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Wilczewski Karol, brat poprzedzającego, ur. w Bydgoszczy 1816 roku, gimnazjum ukończył w rodzinnem mieście, nauk lekarskich słuchał (od 1833) w Wrocławiu, następnie 1837 r. w Berlinie.

De cerebro cyprini carponis, fragmentum commentationis ab univ. liter. Vratisl. praemie ornatae. Berolini, typ. Julii Sittenfeld, 1837, w 8-ce, str. 36, 1 tabl. Diss. inaug.

Wilczewski Paweł, syn lekarza z Malborka, ur. 1845 r., do medycyny przykładał się od 1866 r. w Wrocławiu.

Untersuchungen über den Bau der Magendrillen der Vögel. Breslau, Druk von C. H. Storch und Comp., 1870, w 8-ce, str. 30.

Wilczewski Waleryan, ur. we wsi Sienna w powiecie nowogrodzkim guberni mińskiej, nauki średnie pobierał w Nowogródka i Słucku; r. 1856 wstąpił na wydział medyczny uniwersytetu kijowskiego i ukończywszy takowy ze stopniem lekarza 1862 roku, początkowo zajmował się praktyką lekarską w Słoumie, w guberni grodzieńskiej. W końcu r. 1863 z rozkazu wyższej władzy zmuszony do zamieszkania w Ufie, po 9-iu miesięcznym tamże pobycie powrócił do Grodna. Wkrótce jednakże zesłany został powtórnie do Minusińska, w guberni jeni-sejskiej, z kąd w połowie 1869 r. przeniosł się do miasta powiatowego Spask, w guberni tambowskiej, a w cztery miesiące później przybył do Warszawy, i z kąd w r. 1870 udał się do Błaszek, w guberni kaliskiej; następnie po trzech latach osiedlił się ostatecznie w Kaliszu, gdzie mianowany został lekarzem przy szpitalu św. Trójcy i gdzie

dotąd trudni się wykonawstwem lekarskiem.

Ostry gościec stawów i ospa czarna. Zastosowanie salicylanu sodu bez skutku. Śmierć. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 193—197).

Odwrotne położenie organów wewnętrznych (situs perversus viscerum. (Tamże, T. XXV, 1878, str. 9).

Wilczkowski Witalis Piotr, ur. w Warszawie 28 kwietnia 1830 r., do gimnazjum uczęszczał w rodzinnem mieście; w r. 1845 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu w Charkowie i ukończył takowy 1850 roku ze stopniem lekarza (cum eximia laude). Jako stypendysta, obowiązany pozostać do r. 1858 w służbie rządowej, przebył te lata przy marynarce rosyjskiej; 1853 — 1856 r. znajdował się w podróży na około świata na fregacie „Aurora.” W r. 1852 osiągnął stopień doktora medycyny. Po odbytu w r. 1858 wycieczce naukowej po Europie, osiedlił się w Warszawie, gdzie tegoż samego roku mianowanym został nauczycielem szkoły felczerów cywilnych, w r. 1867 postąpił na starszego nauczyciela i zarazem zarządzającego tą szkołą i na tém stanowisku aż do obecnej chwili pozostaje. W r. 1859 został ordynatorem honorowym przy szpitalu św. Ducha i tłumaczem przy Radzie lekarskiej Królestwa Polskiego, a w r. 1861 trzymającym pióro przy komitecie do organizacyi służby cywilno-lekarskiej w Królestwie Polskiem. W r. 1867 ze zwinieniem Rady lekarskiej Królestwa Polskiego, spadł z etatu i ze wszystkich zajmowanych przy niej urzędów, porzuciwszy już poprzednio dla licznych zajęć, ordynatorstwa w szpitalu św. Ducha.

De morbo marino. Petropoli, typ. Jacob. Frey, 1852, w 8-ce, str. 56 Diss. inaug.

Chirurgia niższa dla użytku felczerów ułożona, wydana z upoważnienia Rady lek. Król. Pols. Warszawa, nakł. autora, druk. K. Kowalewskiego, 1862, w 8-ce, str. 123.

Toż, wydanie drugie poprawne i pomnożone. Warszawa, G. Hermansztadt, 1874, w 8-ce, str. 124.

Nauka o nawiązkach (Desmurgia), dla użytku felczerów ułożona, wydana z upoważnienia Rady lek. Król. Polsk. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1862, w 8-ce, str. II, II, 48.

Toż, wydanie drugie poprawne i pomnożone. Warszawa, G. Hermansztadt, 1874, w 8-ce, str. 48.

Krótki rys anatomii opisowej dla użytku felczerów ułożony, wydany z upoważnienia Rady lek. Król. Polsk. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1862, w 8-ce, str. 100.

Toż, wydanie drugie, poprawione i pomnożone. Warszawa, G. Hermansztadt, 1874, w 8-ce, str. 100.

Przewodnik do pielęgnowania chorych. Warszawa, w druk. rządowej, 1863, w 8-ce, str. 101, i nl. 2.

Towarzystwa lekarskie rosyjskie. Sprawozdanie z ich prac. (Pau. tow. lek. warsz., T. LV, 1866, str. 61).

Oprócz prac powyższych podawał w „Czytelnicy niedzielnej” za r. 1863 — 4, małe artykuły higieniczne jak: sposób oczyszczania wody za pomocą alunowania, wiadomości o pielęgnowaniu chorych i ranionych etc.

Z prac niedrukowanych znajdujących się w archiwum po b. Radzie lek. Król. Polsk. z pod jego pióra wyszły: artykuły administracyjno-lekarskie dotyczące organizacji służby cywilno-lekarskiej, instrukcji lekarskiej do spisu wojskowego i projekt ustawy dla szkoły felcerów.

Wilczkowski Mikołaj.

De entropio, trichiasis et distichiasis animadversiones. Dorpat, Livon, typ. Schünmann, 1848, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Wilczyński Kazimierz, kandydat medycyny.

Jakimi częściami geby w ogóle, a języka w szczególności potrafimy rozpoznać smak niektórych istot. (Przegl. lek., 1875, Nr. 7, 8).

Wilczyński Władysław, z Wielunia.

Słowo o potrzebie u nas lekarzy gminowych. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 26—29).

Teorya jestestw organicznych J. Śniadeckiego w obec pojęć ówczesnych. (Gaz. lek., T. XII, 1872, str. 93—103, 116—122).

Wildenberg (Cingularius) (Aurimontanus) Hieronim, ur. 1465 r. w Goldbergu na Szląsku, 1511 r. w Wittenbergu uzyskał stopień doktora medycyny, w r. 1515 został powołany na fizyka m. Torunia i obowiązki te spełniał przez lat 43 to jest do śmierci, która nastąpiła 30 września 1558 r. W mieście rodzinnem wystawiono mu nagrobek, na którym wysławiony jest jako teolog, filozof i lekarz.

Epitome philosophiae rationalis et moralis. Scholia in Aristotelis octo physicorum et in libros de coelo, de meteoris et de anima. Basileae, Oporinus.

Totius rationalis philosophiae in dialecticam Aristotelis epitome. In usum juventutis gymnasii Culmensis conscripta. Cracoviae, H. Vietor, 1547, w 8-ce.

Totius naturalis philosophiae in phisicam Aristotelis epitome, b. m. dr. 1548, w 8-ce.

Totius philosophiae humanae in tres partes nempe in rationalem, naturalem et moralem digestio eorundemque partium luculentissima descriptio. Lugduni, 1562, w 8-ce, str. 36 i 8.

Toż, Basileae, 1562, w 8-ce, str. 392.

Toż, Zerkeke: 103.

Wildenberg Wilhelm, w r. 1541 został naznaczony fizykiem m. Torunia.

Por. Zerkeke: Kronika 127.

Wilhelm, bracišek jezuitski, z aptekarza zakonnego stał się wsławionym lekarzem, szczególnie przez kobiety był lubiany. Jego przepis na ból głowy oraz plaster skuteczny na wszystkie choroby długi czas uchodziły za leki cudowne. Bawił na dworze Stefana Batorego i pobierał, jako chirurg, rocznej pensyi złp. sto (1216 gr. 20) i strawnego tygodniowo złp. 2.

Por. Siarczyński II, 309. Gołębiowski: Domy i dwory 192. Gąsiorowski II, 190. Święcki: Historycz. pamięt. II, 208.

Wilkomirski Hipolit.

De rationibus, quibus diarthroses contiguae, ob diversam earum structuram anatomicam, moveantur et luxentur. Charcoviae, typ. univers., 1854, w 8-ce. Diss. inaug.

Chiloplastica. Charków, 1868, w 8-ce.

Wilkowski Kacper, lekarz lubelski i przybożny ks. Mikołaja Radziwiłła, powróciwszy z arianizmu na łono kościoła katolickiego, przyjął stan duchowny. Znany jest z dwóch dzieł treści religijnej.

Przeżyny nawrócenia do wiary powszechny od Sekt Nowokrzęzców Samosateńskich Kaspra Wilkowskiego medyka lubelskiego. Wilno, na ładem y pracą samego K. W., 1553, w 4 ce, str. 155, 93 i 2 k. rejestru. Przypisane po łacinie Królowi Stefanowi.

Antidotum albo lekarstwo na odtręt od Ewangeliów pana Kaspra Wilkowskiego, medyka lubelskiego, po wyjściu jego od sekty Nowokrzęsców. Przy którym są roztrząsane przyczyny odrzucenia się jego od Ewangeliów a utwierdzenia w kościele Rzymskim, w ksiązkach jego niedawno wydanych opisane, y pokazuje się słuszności były, czyli nie, b. r. m. i dr., w 4-ce, k. nl. 4, l. 83, druk gocki.

Por. Siarczyński II, 309. Juszyński II, 323.

* **Willichius Jodocus**, ur. w Ressel w Warmii, był profesorem medycyny w Frankfurcie nad Odrą. Przybywszy do Krakowa zwiedził saliny Wieliczki i Bochni opisując je następnie.

De salinis cracoviensibus observatio. Cracoviae, Vietor, 1543. Ded. Sev. Bonero.

Toż, wydał Brocysusz. Gdańsk, apud G. Forsterum, 1645, w 8-ce, 40 str. nl. i Mieler w swym zbiorze I, 775.

Urinarum probationes illustratae scholiis medicis Hieronymi Reusneri. Basileae, 1582, w 8-ce.

Toż, Amstelodami, 1680, w 8-ce.

* **Willie Jacob**, doktor nadworny cesarza rosyjskiego.

Chirurgia obozowa (przerobiona) przez Tomowicza, sztablekarza pułku 7 piechoty liniow. wojsk Król. Pols. Warszawa, Zawadzki i Węcki, 1816, w 8-ce, str. XV, 96. (Dodatki brane z Chirurgii Ravstona (1786 po francuzku) i Szymkiewicza (1806).

z **Wilna Bonawentura**, lekarz stopień bakałarza nn. wyzwolonych uzyskał w Krakowie 1541 r.

Por. Oettinger: 179.

Wilson Wilhelm.

O wodach mineralno-żelaznych w Sławinku pod Lublinem. (Tyg. lek., 1859, Nr. 21).

Winawer F., spółczesny lekarz warszawski.

Przypadek pęknięcia naczyńówki. (Gaz. lek., T. II, 1882, Nr. 40).

Wrzód dyftertyczny łącznicy. (Tamże, 1883, Nr. 29).

* Winkler Edward.

Flora lekarska czyli opisanie cech rodzajowych wszelkich roślin w medycynie używanych przekład z niemieckiego S. Pisulowskiego magistra filozofii etc. Poznań 12. Warszawa, Merzbach, 1852, w 4-ce, str. 157 tekstu i rycin kolorowanych 270.

Winkler Franciszek Nepomucen, ur. w Poznaniu 1842 r., do gimnazjum uczęszczał w rodzinnym mieście do nauk lekarskich przykładał się od r. 1861 w Berlinie.

De cordis ventriculorum anatomia. Berolini, 1865, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Winkler Karol Ludwik Otto, ur. 1839 r. w Poznańskim, szkoły ukończył w Cylichowie, medycyny słuchał od roku 1857 w Berlinie.

De resectionibus artuum in bello factis atque faciendis. Berolini, Gustaw Lange, 1861, w 8-ce, str. 32.

O zapaleniu epidemiczném opon mózgowo-rdzeniowych. (Meningitis cerebro-spinalis epidemica). (Tyg. lek., 1865, Nr. 14, 15).

Winklewski Aleksander, ur. 1832 roku w Grudziążu, ukończywszy gimnazyum chełmińskie, zapisał się r. 1854 na wydział teologii katolickiej wszechścinicy wrocławskiej; w rok później przerzucił się do nauk lekarskich a r. 1861 dyplom doktora medycyny otrzymał. Podczas studiów uniwersyteckich, krom medycyny zajmował się gorliwie dziejami i literaturą ojezystą, nie słumił w sobie popędu ku poezyi, muzyce i sztukom pięknym: był członkiem czynnym towarzystwa literacko-słownińskiego w Wrocławiu, dyrektorem chóru męskiego, członkiem akademii śpiewu. Został lekarzem, blisko dwa lata ordynował w Zakładzie obłąkanych w Kowanówku, później czynnym był w Berlinie w czasie epidemicznie panującej ospy. W r. 1866 niósł pomoc cholera dotkniętym w Wrocławiu. W tym czasie powołano go do urzędzenia szpitala cholerycznego na wsi pod Wrocławiem. Następnie kilka lat spędził jako lekarz i bibliotekarz w domu hr. Pusłowskiego, w gubernii grodzieńskiej. Od połowy r. 1883 objął ster lekarski Zakładu w Kowanówku.

De ligatura in continuatone arteriae circumscutae. Vratislaviae, typ. Neumann, 1861, w 8-ce, str. 20, 1 tabl.

Przełożył na niemiecki i wydał:

Monachomachię Krasickiego wraz z komentarzami i życiorysem autora.

Oprócz powyższego, dokonał przekładów i innych poezyj polskich, lecz z tych wyszła tylko czwarta część Sobótki Goszczyńskiego, cała zaś Sobótka, Zamek Kanowski, Oda Goszczyńskiego; Balladyna Słowackiego; Irydion Krasieńskiego; Kirgiz Zielińskiego; kilka ułameków z Pana Tadeusza Mickiewicza pozostała dotąd w rękopisie.

Wizerunek jego i życiorys skreślony przez A. Pluga umieściły Kłosy, T. XXXIII, Nr. 839.

Winnicki August Paweł, ur. 1789 roku w Warszawie, ukończywszy liceum, zajmował się farmacją i w Krakowie stopień magistra farmacyi osiągnął, od r. 1814 medycynę uczył się w Berlinie.

De catarrho et coryza. Berolini, foris Krausianis, 1821, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Winnicki Franciszek, ur. w Warszawie 1 grudnia 1838 r., początkowe nauki pobierał w gimnazyum gubernialnem warszawskim, medycyny od r. 1859 słuchał w akademii lekarskiej a następnie w Szkole Głó-

wnej do r. 1864, w którym stopień naukowy lekarza uzyskał. Umarł w Warszawie 16 sierpnia 1866 r. Zostawił w rękopiśmie przekład nauki o chorobach dzieci D-ra Bouchut oraz części dzieła Niemeyer'a.

Winnicki Władysław.

Przypadek złośliwego zapalenia okostni (periostitis acuta, septica); pośocznica ostra (septicemia acuta); śmierć. (Medycyna, 1874, Nr. 35).

Winnicki Jan, ur. w Brzeźni w obwodzie Czernikowskim r. 1847, nauki gimnazyalne pobierał w Poznaniu, Głogowie, Gnieźnie i Szremie, lekarskie od r. 1869 w Gryfii, gdzie 4 sierpnia 1873 r. stopień doktora medycyny uzyskał.

Ueber die Entstehung von Darm-Krankheiten nach Verschlucken infectirender sputa. Greifswald, Druck Fr. Haech, 1878, w 8-ce, str. 27.

Wino tonicznie-pożywcze Bugeaud'a z chininą i kakao uznane przez akademią medyczną w New-Yorku. Paryż, E. Martinet, w 12-ce, str. 32.

Wiorogórski Jan Nepomucen, ur. 1812 r. w Ostrowiu w Galicyi, do gimnazyum uczęszczał w Stanisławowie a następnie do szkoły XX. Pijarów w Warszawie, którą d. 28 lipca 1830 r. ukończył, nauce lekarskiej oddawał się w Warszawie (od r. 1830) Berlinie i Halli, w r. 1837 otrzymał w Berlinie stopień doktora medycyny i chirurgii. Po powrocie do kraju i po złożeniu powtórnego egzaminu udzielono mu stopień lekarza klasy II. Zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Raciążu a następnie w Wyszogrodzie, zkąd po 27 latach pracy przeniósł się do Warszawy, gdzie zmarł d. 5 kwietnia 1869 r.

De diabete mellito. Berolini, Friedland, 1837, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

Medycyna i moda. (Tyg. lek., 1866, Nr. 9).

Wirmański Józef, ur. w Krakowie d. 29 stycznia 1809 r., w r. 1825 ukończywszy gimnazyum św. Anny wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu Jagiellońskiego, w r. 1859 przeniósł się do Berlina i tamże w r. 1831 dyplom doktorski pozyskał.

De crani trepanatione. Berolini, typ. Nietsch, 1831, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

O zatiuciach i śmierci pozornej, o sposobach ratowania w owych zdarzeniach podług M. P. Orilla, lek. nadw. kr. fran. i t. d. tudzież o oparzeniu i fałszowaniu win, przerobione i zastosowane do użytku publicznego przez... Warszawa, 1841. (rękopism).

Wisłocki Teofil, ur. w Tymbarku w Galicyi 1815 r., nauki gimnazyalne ukończył w Sączu, a wydział filozoficzny we Lwowie, w medycynie kształcił się w Lwowie i w Berlinie, i tu 1844 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Następnie doskonalił się w naukach lekarskich w Niemczech i we Francyi (dłuższy czas przebywając w Strassburgu i w Paryżu), wrócił 1848 roku do Galicyi, gdzie do 1850 r. prywatną oddawał się praktyce. W r. 1850 udał się do Wiednia w celu ubiegania się o ka-

tedrę w Krakowie. W r. 1851 został mianowany asystentem anatomii patologicznej przy wszechświeckiej wiedeńskiej i obowiązki te spełniał do 1854 r. W r. 1856 wrócił do Lwowa i zajmował się praktyką lekarską tamże aż do powołania go na katedrę anatomii patologicznej w akademii medyczno-chirurgicznej warszawskiej. W Szkole Głównej wykładał medycynę sądową i polityczną lekarską; w uniwersytecie był profesorem tego ostatniego przedmiotu i higieny. Umarł 8 października 1881 r. Wspomnienie pośmiertne o Wiślockim napisał profesor Łuczkiwicz w Kłosach 1881, T. XXXIII, Nr. 851.

De encephalalgiae speciebus. Berolini, typ. Nie-tackiana, 1884, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Repetitorium der Pharmacognosie und Pharmacologie. Wien, Sallmayer, 1853, w 12-ce, str. IV i 316.

Compendium der pathologischen Anatomie als Anleitung zum Selbststudium bearbeitet. Wien, J. F. Gress, 1853, w 8-ce, str. VIII, 473.

Der russisch-türkische Kriegsschauplatz topographisch und strategisch beleuchtet. Wien, Druck Wallischausen, 1854, w 8-ce, str. 82, z mapą fol.

Machtstellung und Streikraft der im gegenwärtigen europäischen-orientalischen Kampfe theilnehmenden Staaten. Wien, Druck und Verlag L. Sommer, 1854, w 8-ce, str. 163, 3 mapy.

Świt. Dziennik poświęcony polityce, przemysłowi i literaturze. Lwów, R. I i II, 1856-1857. Redaktor naczelny Dr T. Wiślocki, wydawca E. Winiarz. (Zaczął wychodzić od 1 października 1856 r., przestał 30 kwietnia 1857 r.).

Wstęp do wykładu patologii ogólnej, odczytany przez prof. W... d. 10 lutego 1859 r. w ces. król. akademii medyczno-chirurgicznej. (Tyg. lek., 1859, Nr. 7, 9-11).

Toż, w osobn. odb., str. 36.

O kąpielach pod względem higienicznym. (Krótkie sprawozdanie z czynności ces. król. warsz. radyko-chirurgicznej akademii w ciągu pierwszych trzech lat jej istnienia. Warszawa, 1861, w 4-ce), str. 16.

O szkodliwości czerwonego barwnika tkanin w użytku będącego, zwanego fuksyną. (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 81-85).

Czy zapalenie płuc powoduje śmierć, było następstwem obicia lub nie? Zdanie sądowo-lekarskie. (Tamże, str. 341-347, 353-360).

Dzieciobójstwo czy niebytność czynu kary godnego—krytyka (ob. Wygrzywański). (Tamże, T. III, 1867, str. 302-307).

Toksykologia. Podręcznik obrócony według dzieła d-ra med. teologii i fil. A. Husemanna, z uwzględnieniem innych ważniejszych autorów w tym przedmiocie, jak Taylor, Tardieu, Sonnenschein i inni, oraz najnowszego postępu tej nauki, część ogólna. Warszawa, druk. Gazety polskiej, 1870, w 8-ce, str. 256. (Bibl. uniej. lek.).

O dostoinstwie sudebno-miedzynskij ekspiertizy w uogólnom sudoproizwodstwie. Warszawa, 1872, Rokitański K. biografia. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 39-40, 47-48, 54-56).

O leczeniu chorób (piersiowych) za pomocą sztucznego powietrza. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 41-43, 61-63, 81-83, 101-103, 121-123, 131-133, 141-143, 235-237. T. XXIX, 1880, str. 99-101, 131-132, 147-149, 155-157).

Wiślocki Jan, syn poprzedzającego, obecnie lekarz praktyczny w Łodzi.

O nieczułości rdzenia kręgowego na bodźce elektryczne. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 205-208).

O leczeniu cierpień reumatycznych w Ciechocinku. (Tamże, T. XXVIII, 1880, str. 193-195, 204 do 208).

Chinina w koklusz. (Tamże, 1882, Nr. 22).

Co znaczy leczyć się. (Dziennik Łódzki, 1884, Nr. 20).

Dwa przypadki wrodzonego nieczułego zarodzenia pochwy u rodziców. (Gaz. lek., 1884, str. 133).

Toż, w osobn. odb., w 8-ce, str. 4.

Wiśniewski Kazimierz, ur. w Żelaznie pod Naklem w W. Ks. Poznańskim 1828 r., do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie, stopień doktora medycyny osiągnął w Gryfii 1852 r. Umarł w Miłosławiu 21 lipca 1873 r.

De pseudoplasmatum in articulatione genu obviolum diagnosi. Gryphis, typ. Kunike, 1852, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Wiśniewski Ludwik, ur. 1810 r. w Warszawie, liceum ukończył w rodzinnym mieście, medycynę słuchał od r. 1832 w Berlinie.

De apoplexia. Berolini, typ. Netorf, 1837, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Wisniewski Karol Klaudyusz, ur. w Galicji 30 października 1805 r., do gimnazjum uczęszczał w Winnicy na Podolu; w r. 1825 wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego, ukończywszy takowy r. 1830 ze stopniem lekarza pierwszej klasy. R. 1832 został doktorem filozofii w Jenie, d. 27 marca 1837 r. otrzymał dyplom doktora medycyny w wileńskiej medycznej akademii, i w tymże roku objął katedrę w uniwersytecie charkowskim. Jako profesor uniwersytetu i dyrektor Instytutu Weterynaryi, urządzonego za jego staraniem pozostawał w Charkowie do r. 1848. Następnie porzuciwszy zajmowane stanowisko, przeniósł się na Podole, gdzie osiedliwszy się w własnym majątku, Werbec Wołowski, z zamożnością oddał się gospodarstwu rolnemu. Um. tamże 22 marca 1863 r.

Descriptio raphaniae epidemicae grassantis; atque meletemata circa vocem et gustus animalium domesticorum Specimen medico-veterinarium. Vilnae, typ. M. Rommi, 1837, w 8-ce, str. 56. Diss. inaug.

Metoda uczenia pana Jacotot. Rozwiniął i objaśnił... Wilno, nakł. autora, w druk. M. Romma, 1837, w 8-ce, str. 79, III.

Artis veterinariae conditio praesens impedimenta, quae eidem perficiendae hodie obstant atque momenta quae ad illam magis excolendam valent. Chareoviae, typ. universitatis, 1837, w 8-ce, str. 38.

Memoriae D-r Petri Lubowski, univers. chareov. professoris. Chareoviae, typ. univ., 1839, w 8-ce, str. 11.

Nabliudienija ob epizooticzeskich bolezniach. Charkow, gub. tip., 1840, w 8-ce, str. 56, 19.

Opisanie wietierinnago zawiedienija imperatorskaho charkowskaho uniwersiteta. Charkow, w univ. tip., 1840, w 4-ce, str. 26, 22, 37.

Opýtí ríeszenija woprosa o prikraszezenij czumy rogatogo skota. Charkow, tip. uniw., 1845, w 8-ce, str. 20.

Wisniewski Ludwik.

Przyczynk do kazuistyki choroby skórnój w dzieci podobnej do rumienia węzłowego (erythema nodosum). (Przegl. lek., 1873, Nr. 13).

Dwa przypadki odjęcia kędzierzaków (Telangiectasis) za pomocą przewiązki sprężystej. (Tamże, 1873, Nr. 17).

Wypadnięcie i wynieowanie jelita biodrowego przez niezarośnięty przewód pępkowo-jelitowy. (Tamże, 1873, Nr. 20).

Odjęcie obu odnóg dolnych w skutek zgorzeli. Z oddziału chirurgicznego D-ra Obalińskiego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie. (Tamże, 1874, Nr. 22).

Doświadczenia czynione pod względem podskórnego wstrzykiwania kwasu karbolowego. (Tamże, 1874, Nr. 30).

Przyczynk do kazuistyki zapalenia ochrzestny krtań w skutek ospy. (Tamże, 1874, Nr. 41, 42).

Pogląd statystyczny na amputacje wykonane od lipca 1870 r. do lipca 1874 r. na oddziale chirurgicznym D-ra Obalińskiego. (Tamże, 1875, Nr. 10, 12, 13).

Przypadek płamicy z wybitnymi zaburzeniami żółtkowemi (Tamże, 1876, Nr. 5—8).

Kilka uwag nad leceniem błonicy. (Tamże, 1877, Nr. 18, 19).

Witaczek.

O ospie krwiów przez... d-ra med. Warszawa, druk. Tom. Lebrun, 1803, w 8-ce, str. 40.

Witkowski Ignacy.

De prosopalgia. Dissertatio inauguralis pathologico-therapeutica etc. Petersburg, 1848, w 8-ce.

Witkowski Franciszek, ur. 1833 roku w Świeciu w Prusach królewskich, nauki gimnazyalne pobierał w Chełmnie, medycyny słuchał w Wrocławiu i Berlinie.

De plicia polonica. Berolini, typ. Schade, 1862, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Witkowski Gustaw.

Essai sur la méthode à suivre dans l'examen clinique des yeux. Paris, 1872. Diss. inaug.

Anatomie iconoclastique. Le corps humain. Atlas in 4-o avec brochure explicative. Paris, Lauwereyns, 1873.

Toż, wydanie drugie. Paris, lib. Lauwereyns, Abbeville, imp. Retanx, 1883, w 8-ce, str. 691, 3 tablice 1445 figm.

Atlas complémentaire de tous les ouvrages traitant de l'anatomie et de la physiologie humaine, composé des planches découpées coloriées. Paris, lib. Lauwereyns, 1873.

A Movable Atlas showing the Positions of the female Organs of Generation and Reproduction. The Text trans. by James Palfrey. Bds. London, 1879.

Structure et fonctions du corps humain. Ouvrage illustré d'environ 400 gravures sur bois et accompagné d'un atlas composé de planches d'anatomie découpées, coloriées et superposées. Paris, Lauwereyns, impr. Martinet, 1878, w 8-ce, str. 128.

La génération humaine. Paris, Lauwereyns, 1881, w 8-ce, str. 300, 226 rycin w tekście i 2 tabl. kolorowane.

Toż, wydanie drugie, tamże, 1883.

Anecdotes médicales, bons mots, pensées et maximes, chansons, épigrammes etc. Paris, lib. Marpon et Flammarion, imp. Unger, 1882, w 8 ce, str. 304.

Toż, wydanie drugie, tamże, 1883.

Le squelette et ses articulations. Paris, lib. Lauwereyns, 1882, w 8-ce, str. 24.

Le pied, anatomie et physiologie. Paris, lib. Steinheil, 1884, w 8-ce, str. 19.

Les droleries médicales anecdotes, bonsmots, pensées, chansons, épigrammes. Paris, Marpon et Flammarion, 1884, w 8-ce, str. 310.

Wspólnie z A. Góreckim wydali:

La médecine littéraire et anecdotique. Paris, Marpon et Flammarion, 1881, w 8-ce, str. 292.

Witkowski Kajetan, z Radomia.

De l'endocardite. Montpellier. 1885. Thèse.

Witkowski Ludwik, ur. w Poznaniu 1849 roku, medycyny słuchał od r. 1867 w Berlinie i tam stopień doktora medycyny osiągnął. Obecnie jest asystentem kliniki psychiatrycznej w Strasburgu.

Ein sehr protrahirter Fall von Abdominaltyphus mit Ausgang in Lungengangraen. Berlin, Druck G. Lange, 1872, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Ueber das melancholische Anfangsstadium der Geisteskrankheiten. (Berl. klin. Wochenschr., 1875, str. 722).

Ueber Herzerleiden bei Geisteskranken. (Allgem. Zeitschr. f. Psychiatrie, 1875, Bd. 32, str. 347).

Zur subcutanen Injection von Digitalin. (Deutsches Arch. f. klin. medicin., 1876, XVII, Zesz. 2 i 3, str. 313. XVIII, Zesz. 1, str. 142).

Pharmacologische Untersuchungen über das Physostigmin. (Arch. f. exper. Pathol. und Pharmacolog., 1876, V, Zesz. 6, str. 401).

Ueber die Beeinflussung der automatischen Frosherzentzen durch einige Substanzen aus der Chloralgruppe. (Arch. f. experimentelle Pathologie, 1879, Bd. XI, str. 1). Ostatnie dwie prace dokonali wspólnie z Harnack'em.

Ueber die Morphiumwirkung. (Arch. f. exper. Pathol. und Pharmac., 1877, VII, Zesz. 3, str. 247).

Ueber Gehirnerschütterung. (Virchow's Archiv, 1878, str. 498).

Ueber atypische Augebewegungen. (Du Bois-Reymond's Archiv, 1877, str. 454).

Ueber das Verhalten der Pupillen während des Schlafes, nebst Bemerkungen zur Innervation der Iris. (Tamże, 1878, str. 109). Dwie powyższe prace podali wspólnie z Raehlmann'em.

Ueber einige Bewegungserscheinungen an den Augen. (Arch. f. Psychiatrie, 1879, Bd. 9, str. 443. Allg. Zeitschr. f. Psychiatrie, 1880, Bd. XI, str. 507).

Einige Bemerkungen über den Veitstanz des Mittelalters und über psychische Infection. (Allgem. Zeitschrift f. Psychiatrie, 1879. Berlin, Bd. 35, Hft 6, str. 591).

Einige Bemerkungen über die Epilepsie. (Tamże, 1880, Bd. 37, str. 182).

Zur Nervendehnung. Tamże, 1880, XI, str. 532).

Ueber recurrende Manien. (Be.l. klin. Wochenschrift, 1881, Nr. 24).

Witkowski Stanisław, ur. 1 kwietnia 1830 roku w Łukowie, nauki gimnazyalne ukończył w Radomiu 1846 r.; poczem urzędował w Komisji Spraw wewnętrznych i duchownych. Po otworzeniu akademii medycy - chirurgicznej w Warszawie 1857 r., zapisał się do grona słuchaczy, 1862 r. z chlubą egzaminy lekarskie ukończył. Stopień doktora medycyny uzyskał, po obrońieniu rozprawy, 1866 r. Od r. 1864 był asystentem przy klinice chirurgicznej pro-

fosora Le Brun'a. W r. 1866 objął miejsce pomocnika lekarza powiatu warszawskiego. Umarł 29 lipca 1873 r.

Przegląd krytyczny teorii o gorączce połogowej. Rozprawa napisana celem uzyskania stopnia doktora medycyny w Szkole Głównej warszawskiej. Warszawa, czcion. J. Cotty, 1866, w 8-ce, str. 100.

Sprawozdanie z czynności kliniki chirurgicznej przy wydziale lekarskim Szkoły Głównej warszawskiej w r. 1864—5. Warszawa, w druk. Kowalewskiego, 1866, w 8-ce, str. 47.

Toż, za r. 1865—6 uzupełnił Dr. Al. Le Brun. Warszawa, J. Cotty, 1867, w 8-ce, str. 61, 12 k.

Zgorzel szczęk górnych; wypisowanie obustronne tych kości, wraz z kością licową prawą. (Tyg. lek., 1865, Nr. 37. Gaz. lek., T. I, 1866, str. 166—172).

Próchnienie (caries) zątki szczęki górnej; leczenie za pomocą wstrzykiwań płynu Villat'a; wyzdrowienie. (Tamże, T. II, 1867, str. 538—540).

O ropniak (pyaemia). (Tamże, T. IV, 1868, str. 473—478, 489—494, 506—509, 521—526, 572—577, 588—593, 601—606).

Nowotwór kolana, amputacja uda, ropnieć, śmierć. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 641—645).

Witkowski Władysław, ur. w Raszkowie 1854 r., gimnazjum ukończył w Poznaniu; 1874/5 uczęszczał do szkoły weterynaryjnej w Dreźnie, następnie wstąpił na wydział medyczny uniwersytetu berlińskiego.

Ueber Hydronephrose. Berlin, Druck von H. S. Hermann, 1880, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Witoszyński.

Sposób leczenia cholery. (Tyg. lek., 1848, Nr. 40). O cholery. (Tamże, 1848, Nr. 47).

z Wittenberga Błażej, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1471 i 1480 r., do wydziału lekarskiego wcielony został 1490 r.

Por. Muczkowski: Stat. 35. Rocz. wyd. lek. II, 45. III, 437. Wiszniewski: IV, 193.

Wittyg Michał, ur. 1812 r., ukończywszy liceum w Krzemieńcu, do medycyny przykładał się od 1832 r. w Wilnie.

De morbo scrophulosis. Jenae, typis Schlotteri, 1843, w 8-ce. str. 34.

Wittyg, z Lipowic.

Użycie tynktury kantarydowej w skorbutcie. (Tyg. lek., 1856, Nr. 37).

Wiżeński Józef, w r. 1804 był przeznaczony do wykładu kliniki lekarskiej w Krakowie (1806 r. klinika była powierzona Wojciechowi Lamellemu); 1809 r. W. figuruje jako profesor fizjologii, patologii i terapii ogólnej, semiotyki i higieny; 27 sierpnia 1811 r. przez Izbę edukacyjną od obowiązków profesorskich został uwolniony.

Por. Gąsiorowski: III, str. 23, 27, 28, 254. Rocz. wyd. lek. T. VI, str. 44, 54; T. V, str. 160, 162.

Wlazłowski Jan, ur. 1850 r. w Wojnowicach, w obwodzie Buk, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, do nauk lekarskich przykładał się w Wrocławiu od 1870 r., następnie od r. 1873 w Gryfii i Berlinie.

Zur Casuistik der Nervennacht. Greifswald, Druck der Univ. Buchdruck. von F. W. Kunike, 1875, w 8-ce, str. 25.

Wnorowski Roman, ur. 1847 r. we wsi Nieciecie, w powiecie mazowieckim, guberni łomżyńskiej, nauki gimnazyalne ukończył w Łomży, medycynę słuchał od r. 1867 w Warszawie. Obecnie zajmuje się wykonawstwem lekáarskiem w mieście Raciazu, guberni płockiej.

Leczenie porażen powstałych po chorobach zaraźliwych ostrych za pomocą elektryczności. (Gaz. lek., T. XXI, 1876, str. 21—28).

Listy z podróży po Kaukazie. (Korespondent płocki, 1878).

Kilka wypadków zianicy obserwowanej na Kaukazie. (Gaz. lek., T. XXVI, 1879, str. 247—249, 259 do 264).

Ciąża urojona. Przypadek histeryi. (Tamże, 1884, Nr. 12).

Wnioski podkomitetu obradującego nad reformami szpitalnemi. I. Co do konieczności powiększenia liczby miejsc dla chorych w szpitalach ogólnych. II. Co do konieczności urządzenia przytulku dla starców, kalek i nieuleczalnych. III. Co do potrzeby urządzenia szpitala dziecięcego dla ostrych chorób wysypkowych i w ogóle zaraźliwych. (Medycyna, 1882, Nr. 24). IV. Co do urządzenia nowych zakładów dla położnic. (Tamże, 1882, Nr. 25).

Woda mineralna Koziańska, w 8-ce, b m. i r. (1760) str. 40. Na drugiej kartce napis: „Analysis czyli opisanie wód mineralnych, w szczególności zaś Koziańskich w Król. Polsk. a to w pow. Krzemienieckim województwa wołyńskiego znajdujących się.”

Woda zimna, jako osobliwszy środek utrzymania zdrowia i leczenia chorób. Słowo do wszystkich ludzi, którzy sobie życzą być zdrowymi i wesolej dobiegnąć starości, przez przyjacielu ludzi; z niemieckiego, z rymy. Lwów, Piller i Sp., 1837, w 8-ce, str. 87 i 8.

Toż, wydanie drugie. Lwów, 1838, w 8-ce.

Woda wiatlna (Mendelejew). (Gaz. lek., T. XXII, 1877, str. 301—304).

Wody mineralne. Ciechocinek, Busko, Solec, Druskiénki, Birsztany, Nowe Miasto, Sławinek. Rzecz poświęcona zakładom i gościom zdrojowym. W 4-ce. Jako dodatek do Gaz. lek. czasopismo to wychodziło od 5 czerwca do 2 października 1875 r. Wyszło Numerów 18, w 4-ce.

Wody mineralne w Szepetówce. (Gaz. lek., T. XIII, 1872, str. 639—640).

Wody mineralne kaukaskie w Piatigorsku, Zelenowodzku, Essentukach i Kisłowodzku, w 4-ce, str. 4.

Woelck Aleksander Karol, ur. 1801 roku w Wilnie, ukończywszy nauki lekarskie w rodzinnem mieście 1824 r. zajmował po kolei posady prorektora przy katedrze anatomii, pomocnika profesora kliniki położniczej; następnie wykładał położnictwo; historią medycyny, terapią ogólną i pediatrię. W Wilnie miał wziętość jako zręczny akuszer a nadto znany był jako miłośnik numizmatyki. Umarł 16 września 1869 r.

De aneurysmate art. iliacae externae. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1824, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

O sposobie użycia bromu i jego preparatów. Wilno, 1830.

Woelck Paweł (Lithuanus).

De aneurysmate arteriae popliteae. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1824 w 8-ce, str. 51. Diss. inaug.

Wojakowski Wincenty, doktor medycyny, umarł w Sandomierzu 1802 r. w 31 roku życia.

Wójcicki Józef, magister nauk przyrodzonych.

Sposób oznaczania kwasu fosforowego w obec tleniku żelaza i gliniki. (Gaz. lek., T. VIII, 1860, str. 129 do 132).

Wojciech, był aptekarzem miasta Radomska, w w. XVI.

Por. Zagajewski: Skarb wielki województwa Siedleckiego.

Wojciech z Poznania, ob. z Poznania Wojciech.

Wojciechowski Al., ze Stapaniec. (gub. Kijowska).

Słówek w kwestyi tradycyi lekarskiej. (Gaz. lek., T. XVIII, 1875, str. 187—190).

Wojciechowski Bazyli (Vitebscenis).

De encephalocoele et fungo cerebri... Diss. inaug. chirurgico-practica eet. Vilnae, typis Maes et Zy-mel, 1825, w 8-ce, str. 40.

Wojciechowski Bolesław, z Tetyowa. (gub. Kijowska).

Durzyca wysypkowa powikłana krwotokiem żółdka. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 41—42).

Wojciechowski Józef, ur. na Ukrainie 1793 r., początkowo nauki pobierał w Kijowie, studia lekarskie ukończył w petersburskiej medyko-chirurgicznej akademii. Następnie objął miejsce lekarza przy rosyjskiej misyi w Pekinie. W mieście tem W. pierwsze lata poświęcił nauce języków: chińskiego i mandzurskiego, oraz badaniom sztuki lekarskiej chińskiej; z biegiem czasu postarał się też o wzbudzenie ku sobie zaufania krajowców, żyjących wstręt i nieufność do sposobu europejskiego traktowania chorych; szczęśliwie poprowadzona kuraeya jednego z wysokich duchownych chińskich i księcia z krwi cesarskiej, zyskały mu wielką wziętość i sławę, pomiedzy mieszkańcami Pekinu; do czego nie mało przyczyniła się i zupełna bezinteresowność, gdyż nawet za uleczenie księcia, W. nie chciał przyjąć żadnego wynagrodzenia. Przeto dwór cesarski w uznaniu jego zasług i dla okazania swęj wdzięczności, postanowił uczcić go pomnikiem i w tym celu d. 19 listopada 1829 r. złożono ze świetnemi ceremoniami, w głównej sali misyjnego budynku, grubą drewnianą tablicę z chińskimi napisami, w których rząd cesarski oświadcza: „ze ten lekarz ma być zwany lekarzem z lekarzy całego świata, i że mu się należy pierwszeństwo, przed wszystkimi jego chińskimi kolegami.“ U góry i u spodu wryty napis łaciński: Magni principis Choscho Liein - Wang junior frater, medico Josepho Wojciechowski. Anno 1829, 19 Novembris. Kopia tej tablicy znajduje się w gabinecie uniwersy-

tetu kazańskiego. Po wieloletnim pobycie w Pekinie powrócił Wojciechowski do Petersburga i zaraz otrzymał miejsce lekarza w departamencie interesów azjatyckich, w r. 1844 został mianowany profesorem języków: mandzurskiego i chińskiego przy uniwersytecie w Kazaniu, nie zaniedbywał przytóm i praktyki lekarskiej. Umarł tamże 7 listopada 1850 r. Zostawił w rękopisie: Słownik chińsko - mandzursko - rosyjski, 3 tomy.

Por. Kuryer warszawski 24 listopada 1851 roku, Nr. 312.

Wójcik Jan, urodzony w końcu XV wieku w Poznaniu, do nauk teologicznych i lekarskich przykładał się w Krakowie (1519) i w Padwie. Wróciwszy do rodzinnego miasta, zostawał jako lekarz przy boku Łukasza Górki, wojewody poznańskiego a od r. 1536 pełnił obowiązki lekarza kapitulu poznańskiej. Wielce zasłynął ze szczególnej praktyki. Umarł 1544 r.

Por. Gąsiorowski: O kanonikacie dokt. med. 31. Mueczkowski: Liber promot. 167. Łukaszewicz: Obraz m. Poznania II, 269.

Wojczyński Feliks, aptekarz.

Chloroform. (Tyg. lek., 1848, Nr. 4).

Wojda Marcelli.

Ueber Commotion und Contusion. München, Druck von E. Mülhthaler, 1869, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

Przepuklina przeponowa (hernia diaphragmatica). (Przegl. lek., 1873, Nr. 28—32).

Sätze, welche zur Erlangung der Doctorwürde in der Medicin, Chirurgie und Geburtshilfe unter dem Vorsitze des Herrn Dr. Fr. Christoph von Rothmund, Obermedicinalrathes ö. o. Professors u. zur Zeit Decans der med. Facultät Herrn... aus Warschau in Polen Donnerstag den 15 Juli 1869 Vormittags 10 Uhr in der akad. Aula öffentlich vertheid. wird. München, Druk. von I. G. Weiss, 1869, w 4-ce, str. 3.

Wojciedzki Floryan.

O wlijanii pieriewiazki wnutriennich siemiennyh sosudow rawno kak obliteracji vasis deferentis na pitaniye jalezka. Włodawsk, 1882, w 8-ce, str. 49. Diss. inaug.

Wojekowski.

Tumeur solide de l'ovaire compliquée d'ascite prise pour une grossesse; ovariectomie pratiquée en 1844, guérison sans accidens, deux accouchemens ultérieurs par M. Wojekowski, de Quingey (Doubs). (Gaz. hebdom. de méd. et chir., 1861, str. 484).

Wojewódzki Justyn, nie lekarz.

O polepszeniu losu podrzutków przy szpitalu Dzieciątka Jezus. (Gaz. lek. T. XXIII, 1877, str. 82—85, 115—121).

Toż, w osobn. odb., w 8-ce, str. 10.

Wojlański.

Considérations sur l'étiologie, le traitement et la prophylaxie de l'érisipèle. Paris, 1874. Thèse.

Wojna Jan, lekarz i aptekarz krakowski, żył w drugiej połowie XVII stolecia. Wydał:

Pharmacopoea cracoviensis. Francofurti, 1683—drukowane razem z dziełem Menona: Experimentorum medico-chymicorum decedens III.

Por. Gąsiorowski: II, 315.

Wojnarowski T., aptekarz.

O eksplozjach zdarzających się w pracowniach chemicznych. (Gaz. lek., 1849, Nr. 17).

Historia herbaty. (Tamże, 1849, Nr. 24—26).

Historia kawy (Coffea arabica). (Tamże, 1850, Nr. 32—37).

O szczęśliwej metodzie leczenia cholery, używanej przez żydów w Smyrnie. (Tamże, r. III, str. 122 do 124).

Santorin, nowe lekarstwo na robaki. (Tamże, r. III, str. 271—272).

O szarlatanizmie i szarlatanach w naszym kraju. (Tamże, r. III, str. 81—85).

Wojnicz Władysław.

Essai sur l'erysipèle de la face. Montpellier, Jean Martel, 1838, w 4-ce, str. 16.

Wojniewicz Wincenty, promowany do stopnia doktora medycyny w Wilnie 1812 r. Będąc jeszcze studentem tłomaczył wiele dzieł lekarskich.

De carbunculo faciei. Wilno, 1812, w 8-ce. Diss. inaug.

Wojno Stanisław, wychowaniec uniwersytetu warszawskiego, był ordynatorem kliniki chirurgicznej w Warszawie, podczas wojny tureckiej w latach 1877 i 1878 zarządzał oddziałem chirurgicznym szpitala Czerwonego Krzyża w Sławucie, obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Odesie.

Przyczynek do chirurgji polowej, z postrzeżeń zebranych w lazarecie warsz. towarzystwa Czerwonego Krzyża w Sławucie. (Gaz. lek., T. XXIV, str. 337—341, 369—376).

Wojzswiło J.

Materyał k użeniju ob otnoszenii kalibra nierwow k kożie i myszcam czełowieka. Petersburg, 1883, w 8-ce, str. 58. Diss. inaug.

Wojtasiewicz H.

Rżanaja muka, jeja sostaw, swojstwa i sposoby izszledowanija. Petersburg, druk. J. Frej, 1875, w 8-ce, str. 119, 1 k. nl. Diss. inaug.

Wojtkiewicz.

Ein Fall von Aneurysma der Bauchorta. (S.-Petersb. med. Wochenschr., 1878, Nr. 22).

Wojtkowski Wawrzyniec.

De epulide. Vilnae, typ. Josephi Zawadzki, 1820, w 8-ce, str. 20. Diss. inaug.

Wokurko de Pflichtenfels Lud. (Galicianus Leopoliensis).

De diarrhoea. Viennae, Sollinger, 1826, w 8-ce, str. 70. Diss. inaug.

Wolberg Bernard, z Piotrkowa.

O skuteczności naciąg i nakłód w niektórych ostrych chorobach. (Tyg. lek., 1865, Nr. 46).

Skuteczność naciąg i nakłód w chorobach ostrych. (Tamże, 1866, Nr. 19).

Drgawki u rodzących (Eclapsia parturientium). (Tamże, 1866, Nr. 22, 23).

Wolberg Ludwik, ur. w Warszawie d. 25 października 1857 r., do gimnazjum uczęszczał w Łodzi i Piotrkowie; w r. 1873 zapisał się na wydział medyczny uniwersytetu warszawskiego i ukończywszy takowy r. 1878 ze stopniem lekarza, wstąpił następnie do służby wojskowej, którą opuścił po ukończeniu wojny turecko-rosyjskiej

i dla uzupełnienia studyów, udał się do Dorpatu, gdzie przez pół roku uczęszczał do kliniki. Powróciwszy do Warszawy, mianowany został w roku 1880, miejscowym lekarzem szpitala dla dzieci wyznania Mojżeszowego i na tém stanowisku dotąd pozostaje. Jeszcze w czasie studyów w uniwersytecie warszawskim otrzymał od fakultetu lekarskiego medal srebrny za napisanie rozprawy konkursowej p. t.: „O wpływie soli i alkaloidów na procesy fermentacji w organizmie ludzkim.“

O wpływie boraksu na trawienie. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 161—162).

Przepuklina wrodzona uwieziona w wypukleniu otrzewnej. Wypuklenie otrzewnej pomiędzy mięśnią a skórą brzucha. Z dorpackiej kliniki prof. Wahl'a. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 201—202).

Angehorener Bruch, in einer peritonealen Ausstülpung eingeklemmt. Das Divertikel befindet sich zwischen der Hautdecken und den Bauchmuskeln. (Berlin. klin. Wochenschr., 1879, str. 685).

O wpływie niektórych soli i alkaloidów na trawienie. (Gaz. lek., T. XXVIII, 1880, str. 165—166, 186—186, 214—216).

Wlijanije solej i alkaloidow na procesy żeludocznoj fermentacji. (Wojenno-med. żurnal, 1880, Ijul-Sientjabr).

Ueber den Einfluss einiger Salze und Alkaloide auf die Verdauung. (Pflügers Archiv f. d. gesammte Physiologie, 1880, Zesz. 7 i 8).

Toż, w osobn. odb. Bonn, E. Strauss, 1880, w 8-ce, str. 291—310).

O zsywaniu, odtwarzaniu się i naciąganiu nerwów. Zsywanie i odtwarzanie się nerwów. (Medycyna, 1880, Nr. 35, 36) Naciąganie nerwów. (Tamże, 1880, Nr. 38, 39).

Igła do zsywania nerwów D-ra Lud... (Tamże, 1880, Nr. 48).

Nadel zur Nervennaht. (Centralbl. f. Chir., 1880, Nr. 14).

O nierwnom szwie; odkrytoje piśmo D-ra Genu po powodu jego statji etc. (Wracch, 1880, Nr. 35).

Rana drażąca stawu kolanowego. Zagojenie bezpośrednie. (Gaz. lek., T. XXVIII, 1880, str. 203 do 204).

Penetrierende Kniegelenkwunde. Heilung per primam. (Berlin. klin. Wochenschr., 1880, str. 669).

III Sjezd polskich wraczej i jestiestwoispytatelej w Krakowie 1881 g. Korespondencya. (Wracch, 1881, Nr. 31).

Krytyczne i doświadczalne badania nad zsywaniem i odtwarzaniem się nerwów. Rzecz czytana na 3 Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie. (Gaz. lek., 1881, str. 749—751).

Kritisch-experimentelle Untersuchungen über die Nervennaht und Nervendegeneration. (Centralbl. f. Chir., 1881, Nr. 35).

Kritičeskija i eksperimentalnija izszledowanija nad zsywaniem i wzroźdieniem nierwow, dissertacija na stepień d-ra medyciny. Warszawa. tip. Ig. Zawiszewskiego, 1883, w 8-ce, str. 276, 2 nl., 1 tab.

Szkarlatyna i ospa jednocześnie u tegoż samego dziecka. Z warsz. szpitala dla dzieci wyznania Mojżeszowego. (Gaz. lek., 1882, Nr. 21).

Ein Fall von Scarlatina-Variola. (Berlin. klin. Wochenschr., 1882, str. 567).

Drei Fälle aus der Paediatrie. Tracheotomie mit Nachblutung. Scharlach-Recidiv, Variola - Morbilli. (Tamże, 1882, Nr. 47).

Falszywe blaski. (Gaz. lek., T. XXVIII, 1880, Nr. 12, 13).

Medycyna i powieści. (Nowiny, 1880, Nr. 315). (Dwa ostatnie artykuły podał pod pseudonimem Lubomira Wolskiego).

Sztuki P. Donato. (Nowiny, 1880, Nr. 180).

Wolf Abraham Emanuel, generałny sztab-lekarz wojsk polskich z czasów Augusta III, wydał:

Traktacik o powietrzu morowym dla ludu polskiego. Leszno, nakł. autora, druk. M. W. Pressera, w 8-ce, str. 85.

Por. Łukaszewicz: Pam. nauk. II, 411.

Wolf Aleksander.

Uwagi nad fizyologią żółci. Rozprawa uwieńczona złotym medalem przez wydział lekarski Szkoły Główniej warsz. w r. 1867 — 68. (Gaz. lek. — T. V, 1868, str. 68 — 72, 113 — 117, 148 — 155, 164 — 170, 181 do 186).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1868, w 8-ce, str. 28.

Sprawozdania z powyższej pracy znajdują się: w Klinice T. III, 1868, str. 72 — 75, i w Przegl. lek., 1869, Nr. 8, 9, przez prof. G. Piotrowskiego.

Przypadek otrucia strychniną zakończony wyzdrowieniem. (Klinika, T. V, 1869, str. 313 — 319).

Wolf Gustaw.

Analiza źródła Bronisławy w Truskawcu, wraz z przeglądem tabularnym fizykalnych i chemicznych własności wszystkich w tym miejscu kuracyi znajdujących się źródeł kąpielowych i do picia. Lwów, 1861, in fol. 2 ark.

Wolf Hirsz, ur. w Łobżenicy.

De haemorrhoidibus albis. Giesae, typ. Braunii, 1779, w 4-ce, str. 28. Diss. inaug.

Wolf Jędrzej, żyjący w pierwszej połowie XVII wieku, stopień doktora medycyny uzyskał w Krakowie około roku 1637.

Por. Gąsiorowski: II, 192.

Wolf Juliusz.

Rozkosz miłości i szczególne stanu małżeńskiego. Poradnik dla kochanków i małżonków, tudzież nauka o chorobach ze sfery męskiej i żeńskiej, o ich unikaniu i leczeniu. Sztuka zachowania młodzieńczych wdzięków, zupełnej siły i zdrowia aż w najpóźniejsze lata, przezn... Wrocław, Schletter, 1849, w 12-ca, k. 2, str. 246 i IV.

Toż, wydanie drugie, tamże, 1855, w 8-ca, k. nl. 2, str. 246, 2.

Wolf Karol Ludwik, rodem z Leszna.

De abusu balnearum frigidorum. Gotingae, 1792, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Wolf Mateusz Natanael, rodem z Chojnic, lekarz nadworny ks. Lubomirskiego a później ks. Adama Czartoryskiego, z którym wiele podróżował. Rozłączywszy się z Czartoryskim, mieszkał przez pewien czas w Tczewie; lecz gdy to miasto zajęli Prusacy, przeniósł się do Gdańska, gdzie jako biegły lekarz do wielkiej doszedł wziętości. Z zamiłowaniem oddawał się astronomii i naukom przyrodniczym. Pozostawił bogate zbiory muszli, minerałów, roślin (4—5000 gatunków własną ręką zebranych), instrumentów fizycznych i astronomicznych, książek i t. p., które wraz z kapitałem 4000 dukatów przekazał na własność

towarzystwu badaczy natury w Gdańsku.

Wydął:

Genera plantarum vocabulis characteristicis definita. 1780, w 8-ce.

Por. Voyage de Berlin à Danzig. Varsovie, 1782, I, str. 123. Rozcz. tow. przyj. nauk XV, 138.

Wolf Moses ben Benjamin, żyd, był lekarzem w Kaliszu w końcu XVII wieku. O dziełach jego lekarskich wydanych we Frankfurcie 1677 i 1679 r. wspomina Joher w Allg. Gelehr. Lex. III, 702.

Por. Gąsiorowski: II, 284.

* **Wolf N. M.**

Nauka przeciwko ospie dziecinnej... z niem. Warszawy, 1774, w 8-ce.

Wolf August Ferdynand, ur. w Lesznie w Poznańskim 1768 r. Ojciec jego był biegłym swego czasu lekarzem na dworze księcia Augusta Sulkowskiego. Odbywszy szkolne nauki w Lesznie i Berlinie, udał się do Królewca celem słuchania prawa, do którego zawodu ojciec go przeznaczył; lecz filozofia wykładana przez Kanta i nauki przyrodnicze przez sławnego Kleina wzbudziły w nim zamiłowanie do medycyny, której się całym zapale poświęcił na uniwersytetach w Berlinie i Getyndze, gdzie 1790 r. uzyskał stopień doktora medycyny. Wróciwszy do ojczystej ziemi zaczął zawód praktyczny w Lesznie, następnie przyjął miejsca lekarza u miecznika koronnego Grocholskiego. w dobrach jego na Ukrainie. W trzy lata później wrócił na stałe zamieszkanie do Warszawy. W krótkim czasie umiał tu sobie zjednać wielkie zaufanie i u publiczności i u władz krajowych. Niebawem powołany został do urzędowania szpitali w koszarach ujazdowskich i koronnych. W r. 1796 rząd pruski powierzył Wolffowi obowiązki fizyka miasta, oraz mianował go pierwszym radcą lekarskim przy regencyi warszawskiej. W r. 1809 widząc w Polsce brak zdatnych lekarzy, szlachetną wiedziony rządził stania się użytecznym krajowi, wspólnie z Dziarkowskim, Czekińskim. Brandtem i farmaceutą Celińskim powzięli i wykonali myśl utworzenia szkoły lekarskiej. Obowiązki nauczycielskie wykonywali bez żadnego wynagrodzenia, dobro kraju było nagrodą tym prawym jego synom. Przy nowej organizacyi rzeczy lekarskiej w r. 1810, powołany był W. na prezesa rady ogólnej lekarskiej, a urząd ten ze znaną gorliwością piastował do r. 1817, w którym uwolniwszy się od obowiązków służbowych poświęcił się wyłącznie niesieniu pomocy cierpiącym. W r. 1822 powziął myśl i przy pomocy większej części lekarzy praktycznych warszawskich zawiązał Towarzystwo lekarskie, któremu wiele lat przewodniczył. W czterech językach pisywał i wydawał

dziela swoje. W r. 1830 porzucił zawód praktycznego lekarza aby w zaciszu domowym pokrzepić stargane siły. W r. 1841 lekarze warszawscy przy wspóludziale władz wyprawili mu świetny obchód jubileuszowy i wręczyli medal z godłem *vir summi carus et imis*. W pięć lat później d. 14 kwietnia 1846 r. śmierć przerwała pasmo tego pożytecznego żywota.

Analecta quaedam Medica. Goettingae, typ. J. Christ. Dietrich, 1790, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug. Ded. królowi Stanisławowi Augustowi.

Bemerkungen über einige Krankheiten die im Jahre 1796 in Warschau geherrscht haben. (Hufeland's Jour. d. Heilkunde, Bd. IV, 1797, str. 630—646).

Bemerkungen über die Influenza zu Warschau im Jahre 1800. (Tamże, Bd. IX, 1800, str. 92—103. Bd. X, 1800, str. 97—109).

Geschichte einer Wassersucht der Hirnhöhlen. (Tamże, XV, Zesz. 3, 1803, str. 133—158).

Geschichte eines glücklich geheilten Kindbettfiebers. (Tamże, T. XVII, Zesz. 2, 1803, str. 129 do 139).

Avis au beau-sexe sur les maux de nerfs suivi d'un appendix pour les hommes qui sont atteints de l'Hypocondrie, des hémorrhoides, de la goutte etc... par A... Varsovie, Pfaff, 1804, w 8-ce min., str. 169.

Ueber die Nerven-Uebel. Ein Taschenbuch für das schöne Geschlecht nebst einem Anhange für das männliche über Hypochondrie, Gicht und verwandte Uebel von Dr. A. W... Berlin, G. A. Lange, 1804, w 8-ce, str. 172.

Bemerkungen über das Scharlachfieber. (Hufeland's Jour. der Heilkunde, T. VIII, Zesz. 1, 1804, str. 9—86).

Nachricht über ein sicheres und schnell wirkendes Mittel gegen den Gichtanfall, mit Zusatz von C. W. Hufeland. (Tamże, T. XVIII, Zesz. 4, 1804, str. 159 do 165).

Bemerkungen über das Asthma. (Tamże, T. XVIII, Zesz. 1, 1804, str. 9—86).

Einige Zusätze zu meiner populären Abhandlung über Nervenkrankheiten für meine Herren Mitärzte. (Tamże, T. XXIV, Zesz. 2, 1806, str. 72—109).

Geschichte eines morbus maculosus haemorrhagicus. (Tamże, Zesz. 3, 1806, str. 88—98).

Bemerkungen und Erfahrungen über verschiedene Krankheiten. Zawierają: angina gangraenosa; angina membranacea; Aphtae; Asthma; Cardialgia; Diabetes, Febris intermittens. (Tamże, T. XXX, 1810, str. 104 do 125).

Rozprawa o sztuce lekarskiej popularnej mówiona na posiedzeniu publicznem Tow. przyj. nauk d. 30 kwietnia 1811 r. (Roczn. tow. przyj. nauk T. IX, str. 222).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, Dąbrowski, 1811, w 4-ce, k. nl. 8.

Ein Fall von Typhus acutissimus. (Asklepieion, T. II, 1811, str. 527—528).

Kurze Bemerkungen. Zawierają: O złośliwym karbunkule; kamforze i ammonium na krup; belladonie na koklusz. (Tamże, 1811, str. 637—640).

Zusatz zu den Beobachtungen über die Natur und Behandlungsart der Viehseuche. (Tamże, str. 673 do 678).

Wandernde Knochenverdrehung. (Tamże, T. I, 1812, str. 198).

Gelungener Versuch mit dem essigsauren Blei gegen Lungensucht. (Hufeland's Jour. der Heilkunde, T. XXXIV, 1812, str. 49—60).

Bemerkungen und Erfahrungen über verschiedene Krankheiten. Phthisis pulmonalis; pleuritis et pneumonia; ileus; hydrops; gonorrhoea; febris puerperalis. (Tamże, T. XXXVIII, str. str. 3—37).

Bemerkungen über die Krankheiten, welche im Jahre 1813 in Warschau herrschten, insbesondere über den ansteckenden Typhus. (Tamże, T. XXXIV, 1814, str. 3—31).

Schreiben aus Warschau. Zawiera: Angina aphthosa; ammonium z kamfora na krup; asthma Millari; typhus. (Med. chir. Zeit., T. II, 1814, str. 361 do 366).

Rozprawa o kultunie czytana na posiedzeniu publicznem Tow. przyj. nauk warsz., d. 2 maja 1815 r. (Roczn. tow. przyj. nauk warsz., T. X, str. 408 do 506).

Ist der Weichselzopf eine Krankheit? (Hufeland's Jour. der Heilkunde, T. XL, 1815, str. 97—114).

Geschichte eines merkwürdigen Pemphigus. (Tamże, T. XLII, 1816, str. 58—69).

Rys sztuki leczenia, czyli terapia ogólna i szczególna. Część I. Terapia ogólna i główne formy chorób gorączkowych. Warszawa, druk Zawadzkiego i Weckiego, nakł. autora, 1816, w 8-ce, str. VI, IV, 330, 17. Część II. Zapalenia i wyrzuty skórne gorączkowe. (Tamże, 1817, str. 491).

Ueber die Honigartige Harnruhr; aus einem Schreiben von E. Horn. (Horn's Archiv. f. med. Erfahrung. T. II, 1818, 499—501).

Vereiterung des einen Ohrs mit Abgang der Gehörknochen, ohne Verminderung des Gehörs. (Graefe u. Walther's Jour. d. Chir., T. VIII, 1825, str. 297 do 299).

Bestätigter Nutzen des Brechweinsteins bei entzündlichen Brustaffektionen, mit Bemerkungen von C. Hufeland. (Hufeland's Jour. der Heilkunde, T. LVI, 1823, str. 42—54).

Merkwürdige Beobachtungen der Wirksamkeit der Radix artemisiae bei der Epilepsie. (Tamże, T. LXII, 1826, str. 54—55).

Merkwürdige Heilkraft des kohlen-sauren Eisens gegen Neuralgien. (Tamże, str. 10—18).

Gesundheits Zustand von Warschau. (Tamże, str. 19—27).

Geschichte meiner Bekanntschaft mit der Homoeopathie nebst einigen Erfahrungen. (Tamże, T. LXIV, 1827, str. 3—36).

Geschichte einer merkwürdigen Lungenkrankheit, nebst Leichenbefund. (Leo Magazin f. Heilkunde und Naturw., 1828, Jahrg. I, Hft. 4, str. 530—539).

Beobachtungen über die Krankheiten des Herzens, insbesondere des Herzklopfens, vorgelesen in der Versammlung der warsch. med. Gesellschaft d. 18 Jan. 1821. (Tamże, 1828, Jahrg. I, Zesz. II, str. 159 do 182).

Rys topografii medycznej miasta Warszawy. (Roczn. tow. przyj. nauk., T. XXI, str. 263).

Ueber die medicinische Topographie Warschau's. (Froriep's Notiz. aus der Natur und Heilkunde, 1830, T. XXVI, str. 208).

Wolff Karol, nie lekarz, obywatel wiejski.

O dobrodziejstwie szczepienia ospy u owiec. Warszawa, nakł. H. Merzbacha, 1839, w 8-ce, str. 19.

Wolff Maksymilian, lekarz w szpitalu św. Łazarza. Umarł 8 czerwca 1874 r. w 66 r. życia.

Diss. inaug. medica sistens diazno in bronchitidis. Halis-Saxonorum, typ. Baentschianis, 1832, w 8-ce str. 57.

Wolff Maurycy, syn Augusta, ur. w Warszawie 1798 r., nauki szkolne pobierał w li-

ceum warszawskiem a później (1809—1813) w Berlinie; do medycyny przykładał się w Warszawie, Berlinie, Paryżu i Würzburgu. W tém ostatniem mieście w r. 1819 stopień doktora medycyny osiągnął. Wróciwszy w r. 1821 do Warszawy, wnet wyrobił sobie sławę znakomitego praktyka; od roku 1830 — 1832 był ordynatorem w warszawskim szpitalu św. Ducha; w ostatnich latach życia holdował Rudemacheryzmowi. Umarł 26 kwietnia 1861 r.

Diss. inaug. sistens nonnulla de usu kali arsenicalis adversus ulcera. Herbipoli, typ. Nitribitt, 1819, w 8-ce, str. 31.

Beobachtungen über antiphlogistische Behandlung einiger Nervenkranken. (Leo, Magazin für Heilkunde u. Naturwissenschaft in Pohlen, 1828, str. 522 do 530).

Wolff Michał, ur. w Warszawie 1812 r. ukończywszy nauki szkolne w rodzinnem mieście, w r. 1828 rozpoczął studia lekarskie w b. uniwersytecie warszawskim; w r. 1830 brał udział w powstaniu narodowem; w r. 1831 zapisał się na wydział medycyny uniwersytetu krakowskiego, następnie przeniósł się do Dorpatu, ostatecznie w r. 1833 do Berlina, gdzie w r. 1834 dyplom doktora medycyny otrzymał.

De herniarum abdominalium originae atque diagnosi. Berolini, typ. Nietackianis, 1834, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Wolfgang Jan, doktor medycyny i filozofii, profesor farmakologii i farmacji przy b. uniwersytecie wileńskim. Umarł 29 maja 1859 r. Był jednym z wydawców Pamiętnika farmaceutycznego wileńskiego.

Rozprawa o gzie wodoro-dnym siarczystym. Wilno, J. Zawadzki, 1877, w 4-ce, str. 16. Diss. inaug. na stopień d-ra filozofii.

O szkodliwój zamianie korzeni, dzięgielu z korzeniami, szaleniu jadowitemu. (Pam. tow. lek. wil., T. I, 1818, str. 285—331).

Wiadomość o nowym pierwiastku odkrytym w opium, przez P. Sertürnera podana towarzystwu. (Tamże, T. II, 1821, str. 74—78).

Wiadomość o wodach Selterskich (Obersalzbrunn) w Szląsku. (Tamże, T. II, 1821, str. 62—64).

Postrzeżenie nowego gatunku fałszywej czerwonej kory perukańskiej. (Pamiętnik farmaceutyczny wileński, 1820, str. 3—7).

O fałszowaniu korzeni sarsaparylli. (Tamże, 1820, str. 39).

Opisanie porostu ściennego, lieben parietinus vel parmella parietina. (Tamże, 1820, str. 41).

Wiadomość historyczna o dawnem użyciu lekarskiem sałaty i soku z niej mlecznym na nowo do lekarstw wprowadzonym. (Tamże, 1820, str. 46).

Skutki lekarskie stonki siedmiokropkowej (cocci-nella septempunctata), z opisem tego owadu. (Tamże, 1820, str. 163).

Rzecz o niewłaściwem używaniu korzeni mlecznicy gorzkiej, polygala amara. (Tamże, 1820, str. 173).

Pismo. (Tamże, 1820, str. 303).

Pismowiec. (Tamże, 1820, str. 386).

Malina oddzielno - pleiowa, rubus chamaemorus. (Tamże, 1820, str. 431, 494).

Szafran. (Tamże, 1820, str. 444, 500).

Nogiet ogrodowy, calendula officinalis. (Tamże, 1820, str. 456).

O rozkładzie emulsiy z migdałów słodkich z uwagami nad migdałami gorzkiemi. (Tamże, 1820, str. 189).

Owady, które zasiewy żytnie niszczyły w r. 1818 w Litwie. (Tamże, 1820, str. 511).

O znaczności powołań w miarę umysłowego wykształcenia osób niemi zajętych. (Tamże, 1820, str. 279, 286).

Uwagi nad sposobami robienia ekstraktów z dołączeniem wiadomości o nowej maszynie wynalezioniej przez hr. Reala do wyciągania ekstraktów służącej i drugiej wydoskonalonej przez Doebereinera. (Tamże, 1820, str. 103).

Korzenie jalapy (rad. jalappae). (Tamże, 1821, str. 1).

Rzecz o wodzie wawrzynosiłiwowej, z migdałów gorzkich i wielu innych rozciekach zawierających w sobie kwas wodosolny. (Tamże, 1821, str. 28).

Korzenie turbitu (rad. turpethi). (Tamże, 1821, str. 11).

Nowe lekarstwo przeciwko chorobie Wolem zwanej. (Tamże, 1821, str. 15).

Krótką wiadomość o goździkach korzennych w ogólności. (Tamże, 1821, str. 33).

Senes, folia sennae. (Tamże, 1821, str. 479).

Rogacinka korykańska helminthochorton, (ceramium helminthochorton). (Dziennik med. chir. i farmacyi. Wilno, T. I, 1822, str. 121—135).

Korzenie kalaguali. Radices calagualae (Aspidium coriaceum). (Tamże, str. 135—144).

Sposób robienia sztucznej wody Selterskiej. (Tamże, T. I, 1822, str. 523).

Doświadczenia chemiczne czynione z materją ropiastą (materia puriformis). (Tamże, T. I, str. 491 do 495).

Rzecz o herbacie czytana na posiedzeniu ces. towarzystwa lekarskiego w Wilnie 12 grudnia 1822 r. przez członka tegoż towarzystwa... Wilno, Zawadzki, 1823, w 8-ce, str. 56.

Uwagi nad wyborem kory perukańskiej, iey rozbiorem i preparatami. (Dzien. med. chir. i farm. Wilno, T. II, 1823/4, str. 577—589).

Wiadomość o nowo przybyłych roślinach do flory litewskiej w roku 1822 i 1823. (Tamże, str. 647 do 660).

Niektóre szczegóły tyczące się wiadomości o nowo odkrytej roślinie, z której się rabarbar indyjski ma otrzymywać, i o uprawie tychże korzeni w Europie. (Tamże, T. I, 1830, str. 65—77).

Wolfgang Ksawery, syn poprzedzającego, ukończywszy nauki lekarskie w Wilnie 1832 r., przebywał stale w Druskie-nikach, których źródła opisał. Nadto wydawał pismo zbiorowe: Ondyna Druskie-nicka. Umarł 1864 r. w majątności Połuknie; w powiecie trockim.

O wodzie mineralnej solnej w Druskie-nikach. Opisanie, postrzeżenia lekarskie i przepisy dla chorych. Wilno, druk. A. Marciniowskiego, 1841, w 12-ce, str. 219).

Łącznie z I. J. Kraszewskim wydał:

Druskienniki. Szkic literacko-lekarski. Wilno, J. Zawadzki, 1849, w 8-ce, str. 186, 2 ryc.

Wolffowicz Andrzej, lekarz z początku XVII wieku.

Judicium astrologieum albo przepowiedzenie rzeczy przyszłych z gwiazd y obrotow niebieskich na rok pański przestępny 1608, b. w. m. dr. i r., w 12-ce.

Wolffowicz Jan, doktor medycyny, stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1638 r.;

został obrany radcą miejskim lwowskim 1651 r. Umarł 1652 r.

Por. Liber promot. 303, 307. Zubrzycki: Kronika Lwowa 326.

Wolfram Alfred.

Zachowanie się ciężaru ciała w chorobach gorączkowych ostre. Z kliniki lekarskiej prof. Korezyńskiego w Krakowie. (Gaz. lek., 1882, Nr. 40, 41).

Przypadek tętniakowego, prawdopodobnie wrodzonego rozszerzenia tętnicy płucnej. Miążdżca gałęzi tętnicy płucnej znacznego stopnia. (Tamże, 1883, Nr. 24, 25).

Przyczynek do nauki o samoistnem znużeniu serca. Znaczący przerost serca, rozległa zakrzepica żyłna. Z kliniki lekarskiej prof. Korezyńskiego. (Przeł. lek., 1883, Nr. 47—50).

* Wolfram Jan.

Versuch über die höchstwahrscheinlichen Ursachen u. Entstehung des Weichselkopfs. Berlin, 1802, w 8-ca.

Toż, Breslau, 1804, w 8-ca, str. 24.

Wolfring Emil, urodził się w Eger w Czechach, w niemowlęcym wieku przewieziony do Moskwy, ukończył tam nauki gimnazjalne w szkole niemieckiej przy kościele katolickim a lekarskie w uniwersytecie moskiewskim 1857 r. W r. 1858 został asystentem w instytucie oftalmicznym warszawskim; po półtoraletnim pełnieniu tych obowiązków udał się za granicę dla udoskonalenia się w oftalmologii; pracował głównie pod kierunkiem Al. v. Graefe. W r. 1861 mianowany został lekarzem w oddziale ocznym wojkowego szpitala w cytadeli warszawskiej, w r. 1864 przeniesiony do szpitala ujazdowskiego. Tu obok obowiązków zarządzającego oddziałem ocznym wykładał okulistykę dla lekarzy wojskowych. W r. 1873 powołany został do wykładu nauki o chorobach ocznych w uniwersytecie warszawskim.

Przyczynki do patologii zwyrodnienia ziarnistego łącznicy (trachoma), z tab. (Gaz. lek., T. IV, 1868, str. 729—734, 793—799, 809—818, 825—831).

Zur Histologie des Trachoms. (Arch. f. Ophthalm., 1868, XIV, 3, str. 159—182).

Ueber den Bau der Lamina cribrosa. (Bericht über den III Congress russischer Naturforscher in Kiew (Russisch) 1871).

Uwagi nad cierpieniami nerwu warokowego zależnego od budowy blazki siwowej (lamina cribrosa sclerae). (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 305—308, 321 do 324).

Beitrag zur Histologie der Lamina cribrosa sclerae. Mit 2 Tafeln. (Arch. f. Ophth., 1872, XVIII, 2, str. 10—24).

Untersuchungen über die Drüsen der Bindehaut des Auges. Vorläufige Mittheilung. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1872, str. 852—854).

Zur Therapie der diphtheritischen Augenentzündung. Vorläufige Mittheilung. (Tamże, 1872, str. 209 do 211).

Przyczynki do nauki o zaraźliwych zapaleniach oczu. (Gaz. lek., T. XII, 1872, str. 113—116, 145—150, 161—165, 177—184, 193—198).

Beitrag zur Lehre von den contagiösen Augenentzündungen. (Ausserordentliches Beilageheft zu den Klin. Monathl. f. Augenheilkunde, 1874, str. 277 do 303).

Odpowiedź na artykuł Talki; Stosunek owrzożeń rogówki do zaraźliwych zapaleń spojówki. (Gaz. lek., T. XV, 1873, str. 365—367).

W kwestyi rozwijania się chorób ocznych w wojsku. (Wojsko-mieciniski wiestnik 1875, T. 124, str. 8—36).

O neutralnii rżyskowej i o znaczeniu morfiny w terapii chorób ocznych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXV, 1879, str. 254—260).

O wpływie rozdrobnionej rtęci metalicznej bezpośrednio na tkanki oka stosowanej. (Medycyna, 1880, Nr. 32).

Ueber die Wirkung des unmittelbar auf das Augengewebe angewandten feinzertheilten metallischen Quecksilbers. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1880, str. 433).

Berichtigung. (Behandlung der Conj. diphth. betr.). (Tamże, 1880, str. 81).

O stosunkach fizyologicznych naczyń krwionośnych powiek do naczyń mięśnia podnoszącego powiekę górną. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXX, 1884, str. 381—390).

Wolski Bronisław, ur. 6 października 1849 roku w Międzyrzeczu, w gubernii siedleckiej, gimnazjum ukończył w Warszawie w r. 1866 i wstąpił na wydział lekarski b. Szkoły Głównej, uniwersytet ukończył w r. 1871, w tymże roku mianowany został honorowym asystentem kliniki chirurgicznej w szpitalu św. Ducha, przy prof. Girsztowie, w r. 1872 postąpił na rzeczywistego asystenta a w r. 1873 na ordynatora tejże kliniki i obowiązki te pełnił do r. 1876. Następnie wyjechał do Paryża, w celu zwiędzania klinik i słuchania wykładów na wydziale medycznym. Powróciwszy do kraju w r. 1877, udał się na Podole, do Czezelnika, w powiecie olgopolskim, dla objęcia posady lekarza w cukrowni i majątku ks. Orłowa; w r. 1880 powołany został na lekarza domowego hr. Krasiekich, linii ordynackiej i na tym stanowisku pozostaje do obecnej chwili.

Czy włókna nerwowe, czuciowe i odruchowe są też same, czy też różne? (Gaz. lek., T. VII, 1869, str. 118 do 121).

O wpływie nerwu przydatkowego Willisa na serce. (Tamże, T. VIII, 1870, str. 801—804).

O wiljanii przywocznego nerwa Williza na sierdce. (Warsz. Uniw. Izwiestia, 1870).

O niezupełni rdzenia kręgowego na bodźce zewnętrzne. (Gaz. lek., T. IX, 1870, str. 97—99).

Kilka objawów towarzyszących wężowej przepuklinie pachwinowej. (Tamże, T. XV, 1873, str. 321 do 326).

Wolski Emil, z Przysuchy.

Kwas salicylowy jako lek przeciwczerniowy (ant-helminthicum). (Medycyna, 1879, Nr. 21).

Korespondencya z Paryża. Cachexia pachydermiae (Charcot) Myxoedema (angielskich autorów). (Tamże, 1881, Nr. 4).

Skuteczność uściskania jajników, w różnych przypadłościach u hysteryczek. (Tamże, 1881, Nr. 8).

Korespondencya z Paryża. (Tamże, 1881, Nr. 17).

Wolski Erazm, proboszcz i oficyał biecki, żyjący około 1550 r., a zarazem lekarz. Umarł 1553 r.

Por. Monum. Sarmat. 663. Rocz. tow. przyj. nauk VII, 252.

Wolski Mathias Augustinus, profesor w zakonie kanoników regularnych, nie lekarz.

Manipuli Aristotelis physiologiae ad solemnitate generalis capituli Mielchowiensis canonice regul. Cracoviae, Kupesz, 1654, fol.

Wolski Szymon Gryff, rodem z Podola.

Tentamen de Hydrophobia Eiusque historia, contagio, natura, caractere, genio, genesi, modo genesos hydrophobiae canum et hominum, stadiis, pathologico et nosologico effectus, divisione, sede, causa, prognosi, cura, de generalibus et specialibus curae indicationibus etc. Petropoli, typ. curiae medicae ad mini. rerum internarum, 1824, w 8-ce, str. 74, 3, k. nl. 6.

Wolski S.

Ob Ippokratie i jego uczeniu s pierwowodem na ruskij jazyk trzech glawniejszych i podlunnich jego knig. Pragmaticzeskoje soczinenie... S.-Petersburg, 1840, w 8-ce, str. 247.

Wolski Wacław.

Księga lekarska przez urodzonego pana Wacława Wolskiego z wielu mieszc quam accuratissime zebrana... a D. 1586, w 4-ce, 12 kart. (łękopis w bibl. głównej w Warszawie).

* **Wolstein Jan Bogumił.**

Uwagi nad zarzaczami bydła z przyłączeniem wraz wytuszczeniem zdania, zabijaniu bydła w zarzacz zachwalonemu przeciwnego, przez Jana Bogumiła Wolsteina w niemieckim języku wydane, teraz przez Jakóba Kostrzewskiego nauk wyzwolonych, filozofii i med. w akademii wiedeńskiej doktora J. C. K. Mei w Królestwach Galicyi i Lodomerji cyr. Belzkiego fizyka, na ojezysty przetłomaczono. Wiedeń, u Józefa Kurzbeka, 1782, w 8-ce, str. 199, 10, 4 i 2 tabl.

Observationes circa luum pcedum cum adnexo tractatu contra trucidationem in lumbis usitata, quas Jacob. de Kostrzewski... in latinum idioma transtulit et notas addidit. Leopoli, 1785, w 8-ce.

Księga o zarzaczach bydła dla chłopów od Jana Bogumiła Wolsteina, lekarskiej i cyrulickiej nauki doktora, przełożonego y publicznego nauczyciela lekarskiej bydła sztuki w c. k. zwierząt szpitalu w Wiedniu u Józefa Kurzbeka c. k. drukarza y księgarza r. 1784. Na ojezysty język przetłomaczona przez Jakóba Kostrzewskiego, filoz. i med. w akademii wiedeńskiej doktora, w Królestwach Galicyi i Lodomerji prowincjonalnego medyka, Towarzystwa medyków pierwszego assessora J. C. K. Mei, w akademii lwowskiej fizyologii i materji medyki publicznego nauczyciela y w tejże akademii seniora. Lwów, z pod prasy Józefy Pillerowej wdowy, naywyższych rządów krajowych drukarki, (1785), w 8-ce, str. 62. Ded. hr. Janowi Zamoyському, wojewodzie podolskiemu.

Księga o zarzaczach i chorobach rogatego bydła, owiec i świń dla mieszkających po wsiach wydana przez J. B. Wolsteina. Z niemi, na polski język przetłomaczona przez D-ra W. I. Hildebranda. Warszawa, Gröll, 1792, w 8-ce, str. XIV, 148.

Toż. Warszawa, 1828, w 8-ce.

Wolek Wojciech, stopień doktora medycyny osiągnął we wszechnicy Jagiellońskiej w marcu 1863 r. Po pierwszych próbach praktyki lekarskiej w Stanisławowie, wyjechał do Berlina w celu wydoskonalenia się w okulistyce w sławnej klinice Graefego. Jako okulista osiadł stale we Lwowie, gdzie zaskarbiwszy sobie przyjaciół w sze-

rokiach kołach i we wszystkich warstwach społeczeństwa, 31 grudnia 1881 r. życia dokonał.

O poprawie ław szkolnych podał do wiadomości na posiedzeniu Tow. technicznego 1867 r. (T. I, Rocz. Stow. techn. we Lwowie).

Wołkowiński Teofil Adolf.

Carditis rheumaticae historia. Wilno, 1817, w 8-ce. Diss. inaug.

Wołowicz Cyprian, stopień doktora medycyny uzyskał 1862 r. w Berlinie, 1864 r., w Petersburgu, 1867 r. naturalizował się w Anglii a uzyskawszy stopień lekarski w Edynburgu wstąpił jako lekarz do armii, Odbił wyprawę do Abissynii. Najznakomitszą jego pracą są: badania nad wpływem napojów wysokowych na organizm ludzki, dokonane wspólnie z profesorem Parkes. Umarł 20 lutego 1872 r. w Netley w Anglii.

Experiments on the effect of alcohol (ethylalcohol) on the human body. (Glasgow med. Journ. Aug. 1870, str. 517. Proceed. of the Royal Soc. of London, XVIII, str. 362, 1870).

Experiments on the action of red Bordeaux vine (claret) on the human body. (Tamże, February, 1871, str. 241. Proceed. of the Royal Soc. of London, 1870, Nr. 123).

Wołowicz C. J., hr.

Beiträge zur Lehre von der Iritis. München, J. Lindauer, 1862, w 8-ce, str. 39, 3 tab. Diss. inaug. (Oeconomia in Schmidt's Jahrbuch, 1863, T. CXIX, str. 263).

Wołodko Henricus (Polonus).

De materilis ad lateris ordinem pertinentibus quaedam disquisitiones. Dorpati, Livonorum, I. C. Schünmann, 1857, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

Wołowski Andrzej, doktor medycyny i lekarz praktyczny w Warszawie, gdzie przez 10 lat, zawiadywał honorowo szpitalem przy Towarzystwie Dobroczynności i w nagrodę zasług otrzymał krzyż św. Stanisława. W czasie powstania w r. 1831 pełnił obowiązki lekarza w szpitalu wojskowym i tu również zaszczycony został krzyżem. W r. 1832 udał się do Paryża; w czasie panującej tam cholery, niósł z poświęceniem pomoc chorym cholerycznym, w uznaniu też jego zasług mianowano go kawalerem krzyża legii honorowej z pozwoleniem wolnej praktyki w Paryżu.

Documens sur le choléra morbus communiqué à la „Revue Médicale.“ Paris, impr. Cosson, 1832, w 8-ce, str. 12.

Wołowski Stanisław, biegły i śmiały chirurg, od 1826 — 1831 r. lekarz w szpitalu św. Ducha.

Wonieński, zwany także **Wojniejski**, **Wołński**, lub **Wojeński Maciej**, syn Andrzeja, szlachcica polskiego, zmarłego w Wrocławiu 1589 r., nauki pobierał w Krakowie, gdzie 1609 r. uzyskał stopień doktora filozofii; 1612 r. licencyjat, a 1613 r. dyplom doktora medycyny. 1615 r. wcielony do

wydziału lekarskiego zaczął wykładać anatomię. W r. 1619 został podkanclerzem akademii a w r. 1639 rektorem. Dla uposażenia wydziału lekarskiego zapisał w r. 1643, 330 czerwonych złotych. Umarł 13 września 1648 r.

Quaestio de calore innato (pro 1-a in med. facultate laurea). Cracoviae, 1612, w 4-ce, k. nl. 4.

Quaestio de venae sectione (pro 2-a in med. facultate laurea). Cracoviae, 16 3, w 4-ce.

De pleuritide. Cracoviae, Nic. Loblius, w 4-ce, str. 9. Diss. pro loco.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 48, 54. III, 29. Grabowski: Dawne zabijki Krakowa 69. Staroż wiadom. o Krakowie 267. Wizerunki i rozstrząs. nauk. XIII, 148, 1840.

Wosifto, fizyk powiatowy, umarł w Inowrocławiu 3 grudnia 1873 r.

Wosiński Stanisław, stopień doktora filozofii otrzymał w Krakowie 1664 r.; do nauk lekarskich przykładał się w Padwie, gdzie 1666 r. był radcą w oddziale narodowości Polaków. Po obronieniu rozprawy 1676 r., był wcielony do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej jako profesor medycyny. Piastował urząd lekarza królewskiego i biskupa krakowskiego.

Quaestio medica de febre maligna. Cracoviae, typ. Univ., 1676, w 4-ce, k. 5. Diss. pro loco.

Por. Rocz. wyd. lek. II, 50. III, 446. Gsiorowski: II, 319. Muczkowski: Lib. promot. 331, 333.

Woyde Maurycy, ur. 24 listopada 1791 r. w Tucznie, miasteczku W. Ks. Poznańskiego. Początkowo nauki pobierał w Cylichowie. Ukończywszy nauki szkolne w liceum warszawskiem w r. 1808, był pierwszym, który się zapisał na wydział lekarski 1809 roku w Warszawie utworzony i również pierwszy miał sobie przez ten wydział przyznany 1813 r. stopień doktora medycyny i chirurgii oraz licencyata akuszeryi. W latach 1813 i 1814 doskonalili się w naukach lekarskich w Berlinie a w r. 1814 i 1815 w Wiedniu, oddając się przeważnie okuliście. Powróciwszy w końcu 1815 r. do Warszawy został lekarzem towarzystwa dobroczynności i rozpostarł opiekę lekarską w Zakładzie dla starców i kalek, który Towarzystwo Dobroczynności w Grzybowskiej Woli (2 mile za Pragą) utrzymywało. W r. 1817 objął w nowoutworzonym uniwersytecie aleksandrowskim katedrę medycyny sądowej, policyi lekarskiej i epizootologii jako profesor przybrany; nadto dla lekarzy niższych to jest licencyatów czytał materję medycynę, patologię i terapię ogólną a dla uczniów wydziału prawnego osobny kurs medycyny sądowej (w ostatnich 6 latach istnienia uniwersytetu). W r. 1823 został profesorem stałym, w r. 1826 — profesorem radnym. Obok zajęć profesorskich od 1818 do 1820 r. pełnił obowiązki fizyka województwa mazowieckiego,

od r. 1817 do 1828 bezpłatnie obowiązki lekarza szpitala św. Jana Bożego. W r. 1827 został powołany na członka Najwyższej Komisji Egzaminacyjnej. Od r. 1824 był członkiem Rady Ogólnej Lekarskiej a od r. 1837 nowo zorganizowanej Rady Lekarskiej Królestwa Polskiego; te ostatnie obowiązki pełnił do r. 1867. Odr. 1827 do 1843 był lekarzem instytutu aleksandryjskiego wychowania panien; od r. 1833 — członkiem Rady Głównej Zakładów dobroczynnych; od r. 1828 do 1848 członkiem Rady konsystorza jeneralnego wyznań ewangelickich. Nadto był jednym z założycieli towarzystwa lekarskiego warszawskiego a od r. 1837 do 1840 prezesem tegoż towarzystwa. W r. 1840 był obdarzony klejnotem szlachectwa dziedzicznego. W r. 1849 opuścił zawód lekarza praktycznego, zamieszkał stale w Puławach, nie przestał jednak do r. 1861 być członkiem egzaminującym Radę Lekarską. W r. 1863 obchodził w Wejmarze 50-letni jubileusz doktoratu swego a w r. 1867 w Puławach 50-letnią rocznicę mianowania swego profesorem. Um. w Puławach d. 4 kwietnia 1877 r.

Krwotok z pęknięcia rozdętej żyły; śmierć. (Pam. tow. lek. warsz., T. I, 1837, str. 9).

Siaraczan miedzi w dławcu. (Tamże, T. I, 1837, str. 25).

Zimnica utajona pod postacią kurezów codziennie powracających. (Tamże, T. II, 1839, str. 10).

Przepisy obowiązujące przy wykonywaniu sądowo-lekarskich dochodzeń na trupach, z oddzielną instrukcją dla lekarzy. Warszawa, 1840, w 8-ce, str. 249. Praca wydana wspólnie z Janikowskim Andrzejem i J. Stummerem.

Rewakeynacja dokonana u 55 panien. (Pam. tow. lek. warsz., T. V, 1841, str. 76).

Pęknięcie aorty. (Tamże, T. XI, 1844, str. 85).

Przedziurawienie żołądka. (Tamże, T. XIV, 1845, str. 172).

O systemie odosobnionego zamykania więźniów, szczególnie pod względem lekarskim. (Tamże, T. XV, 1846, str. 65).

Polip serca. (Tamże, T. XVI, 1846, str. 107).

Czy dośmiasia pulmonum u nowo narodzonego dziecięcia zmarłego dostateczną jest na przekonanie, że śmierć dziecięcia tego po wyjściu już na świat lub w żywocie jeszcze matki nastąpiła. Rękopis.

Wozniakowski Ignacy.

O preparatach patologicznych ukazywanych różnemi czasy towarzystwu lekarskiemu wileńskiemu. (Pam. tow. lek. wil., T. I, 1818, str. 268 do 273).

Wozniakowski Ignacy Józef, ur. 1811 r.; promowany do stopnia doktora medycyny i chirurgii w akademii krakowskiej d. 6 maja 1834 r. Umarł w Polikarcicach w powiecie proszowskim 8 czerwca 1875 r. w 64 roku życia.

De delirio tremante nec non de luxatione femoris, ejusque repositionis methodis. Kraków, druk. Gieszkowskiego, 1834, w 8-ce, str. 42, 20. Diss. inaug.

Wozniakowski Leon, ur. r. 1810, stopień doktora medycyny i chirurgii uzyskał w Krakowie, d. 15 maja r. 1834. Początkowo praktykował w Opatowie, w r. 1845 został lekarzem górniczym w Suchedniowie. Umarł w Warszawie 8 marca r. 1874, przeżywszy lat 64.

De remediis et methodis althelminthicis nec non de uranographia. Cracoviae, typ. Gieszkowski, 1834, w 8-cc, str. 71.

Wozniakowski Michał.

De taenia humana, item de staphylomate. Cracoviae, typ. Univ., 1827, w 8-cc, str. 37. Diss. inaug.

Wreden F. i Fuchs A.

Wypadki badania fizycznych i chemicznych właściwości oraz składu wód mineralnych Ciechońskich (tak zwanej pięcioproc. nowej solanki wody ze studni artezjskiej), jako też otrzymywanej w Ciechońsku soli tak zwanej medycznej. (Gaz lek. T. XVIII, 1874, str. 103—108, 113—120, 129—133).

Rozbiór chemiczny wody mineralnej (trzyprocentowej solanki) i szlamu Ciechońskiego. (Tamże, T. XIX, 1875, str. 33—41).

Wridt Fryderyk, okulista i chirurg krakowski. Napisał:

Micrologus epithalamii. Cracoviae, Schedel, 1659, fol. (dla Magdaleny Pipanowny, córki Jerzego Pipana protensula krakowskiego).

Micrologus nuptialis. Cracoviae, Schedel, 1665.

Por. Juszyński: II, 348.

Wróblewski Franciszek, ur. r. 1789 we wsi Pucilli, w obwodzie Białostockim, w r. 1809 rozpoczął nauki lekarskie w Wilnie, w r. 1812 jako uczeń 4-go kursu przeznaczony był do służby wojskowej jako lekarz. Po łecie Francuzów, wrócił z niewoli do Wilna, ukończył studia lekarskie i w 24 roku życia został lekarzem klasy 1-jej; w r. 1822 uzyskał stopień doktora medycyny. Z początku pracował w szpitalu wojskowym na Antokolu, później do r. 1823 był asystentem kliniki terapeutycznej przy Franku, lekarzem seminarium i następnie lekarzem szpitala Sióstr Miłosierdzia (Sawicz) w Wilnie. Um. 28 kwietnia 1857 r. Wydał:

De carcinomate bulbi oculi ejusque cura. Vilnae, 1815, w 8-cc, str. 24. Diss. inaug.

Postępowanie choroby kołowatością tylną (emprosthotos) zwanej, która po mocnem na grzbiet upadnięciu nastąpiła. (Pam. tow. lek. wil., T. II, 1821, str. 38—44).

Postępowanie gwałtownego zapalenia mózgu zdarzonego w czasie wodnej puchliny po szkarlatynie. (Tamże, str. 113—120).

Wróblewski Jan, ur. w mieście Brańsku, w powiecie bielskim, gubernii grodzieńskiej w r. 1839, do gimnazjum uczęszczał w Białymstoku; ukończywszy ze stopniem lekarza (cum eximia laude) nauki w akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu w r. 1862, przez lat trzy był asystentem profesora Kitera w klinice chirurgicznej petersburskiej. W r. 1866 osiągnął stopień doktora medycyny. W r. 1868 mia-

nowany został młodszym ordynatorem szpitala Ujazdowskiego w Warszawie, w r. 1873 postąpił na starszego ordynatora i to stanowisko zajmuje do obecnej chwili, poświęcając się specjalnie chirurgii i otiatrii.

Nabludienija nad czuwstwielnostiu osiazania koży. (Medycyns. wiestnik, 1861, Nr. 19).

Beobachtungen über die Tastempfindlichkeit der Haut. (Med. Mittheil. 1861. Petersb. med. Zeitschr., 1862, II, str. 127).

Służąc koloto-porezannoj osłóznionej rany żywota. (Wojenno-med. żurnal, 1867).

O wytwarzaniu się ropy na błonach synowialnych stawów. Rozprawa w celu uzyskania stopnia doktora medycyny, 1866.

Próchnienie kości stępu i śródstopia (caries ossium tarsi et metatarsi) odjęcie stopy sposobem Pirogowa—wyzdrowienie zupełne z przywróceniem używalności kończyny. (Gaz. lek., T. XI, 1871, str. 417—420).

Bardzo rzadkie zbroczenia tętnicy grzbietowej stopy i zewnętrznej podnóżnej. (Tamże, T. XIII, 1872, str. 529—533).

Wypadek ostro—plastycznej operacji Pirogowa. (Tamże, 1874).

Wypadek ostrego ropnego zapalenia prawej jamy bębenkowej z zejściem w zupełne wyzdrowienie. (Tamże, T. XXI, 1878, str. 353—356).

Wróblewski Kajetan.

Marcin z Urzędowa i jego zielnik. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIX, 1883, str. 65—106).

Wróblewski Kazimierz.

Ein Fall von linksseitigem Hoematekolpos bei Verdoppelung des Genitalkanals. Greifswald, druk. J. Abel, 1884, w 8-cc, str. 43. Diss. inaug.

Wróblewski Ludwik.

Wodna puchlina brzucha uleczonea dobrowolnym pęknieniem pepką. (Praktyczne postrzeżenia... I, 1846, str. 53—55).

Wróblewski Szymon Zygmunt, zający lekarz, prawdziwy przyjaciel chorych i ubogich, umarł w Krakowie 25 grudnia 1873 r., przeżywszy lat 68.

De pilo humano. Kraków, St. Gieszkowski, 1833, w 8-cc, str. 46 i 2 karty. Diss. inaug.

Wroczyński Czesław, z Białej-Podlaskiej.

Przypadek hysterii wyleczony jednorazowym przypaleniem techniczką azotanem srebra. (Gaz. lek., 1883, str. 387).

Przypadek połknięcia kłosa żytniego przez 8-mio miesięcznego dziecko. (Tamże, 1883, str. 751).

Bromek etylu jako środek znieczulający bóle porodowe. (Tamże, 1884, str. 891).

Antypiryna jako środek przeciwbólowy. (Tamże, 1884, str. 929).

Niemota trwająca 72 godzin, jako objaw hysterii. (Tamże, 1884, str. 890).

Pneumonia intermittens. (Tamże, 1884, str. 929).

Wroczyński Kazimierz.

Opis topograficzno-lekarski powiatu czerskiego. (Pam. tow. lek. warsz., T. X, 1843, str. 26. T. XI, 1844, str. 161).

Statystyczny opis domu przytułku starców w Górze Kalwarii. (Tamże, T. XII, 1844, str. 196).

Wronka Ludwik, ur. 1845 r. w Olsztynku w Prusach książęcych, nauki gimnazjalne pobierał w Hohenstein i Brunsbergu, medycynę słuchał od r. 1867 w Wrocławiu.

Beiträge zur Kenntniss der angeborenen Leber-Krankheiten. Breslau, F. W. Jungfers Buchdruck., 1872, w 8-ce, str. 28 i II. Diss. inaug.

Wrotnowski Julian, od r. 1860—1863 był lekarzem ordynującym w szpitalu św. Ducho w Warszawie.

De la fièvre purpurale. Paris, Rignoux, 1858, w 4-ce, str. 48. Thèse.

Złamanie kości udowej prawej; kruchość kości rozwijającej się pod wpływem fosforu. (Pam. tow. lek. warsz., T. XLVIII, 1862, str. 271).

Głuchota wyleczona elektrycznością. (Tamże, T. XLVIII, 1862, str. 273).

Wskazówki dla przełożonych szkół, rodziców i lekarza, mające na celu zapobieganie szerzenia się chorób zakaźnych w szkołach i za pośrednictwem szkół. Rzecz wypracowana przez komitet sanitarny i przyjęta przez Tow. lek. warsz. na posiedzeniu klinicznem dnia 3 kwietnia r. b. (Medycyna, 1883, Nr. 15).

Wszebor Józef, ur. w Warszawie, nauk lekarskich słuchał od r. 1857 w warszawskiej medyko-chirurgicznej akademii i ukończył je w r. 1862, złożwszy egzamin cum eximia laude. Po obronieniu rozprawy 10 sierpnia r. 1864 stopień doktora medycyny osiągnął; następnie jako stypendysta warszawskiego wydziału lekarskiego, wysłany został przez wspomniany wydział za granicę, z poleceniem specjalnego studjowania chorób moczowo-płciowych mężczyzn, co wypełniając uczęszczał w Paryżu na wykłady Civiale'a, Philips'a, Malles'a i innych, składając o tém odpowiednie sprawozdania warszawskiemu wydziałowi lekarskiemu; pragnąc przytem wydoskonalić się w różnych gałęziach medycyny, chodził na wykłady i innych paryżskich znakomitości lekarskich. Po ukończeniu semestru zimowego w Paryżu, opuścił to miasto i przez Monachium, Wiedeń, Pragę, zatrzymując się wszędzie w celach naukowych, podążył do Berlina, dla korzystania przez semestr letni, z wykładów Traubego, Frerichsa, Langenbecka i innych. Po roku pobytu za granicą powrócił do Warszawy i w r. 1866 mianowany został ordynatorem w szpitalu Dzieciątka Jezus i te obowiązki pełnił do r. 1879, w którym, przeszedł na naczelnego lekarza w szpitalu św. Rocha, i to stanowisko zajmował do chwili obecnej. W latach 1868 — 1872 był sekretarzem dorocznym warszawskiego towarzystwa lekarskiego a w latach 1869 — 1872 kierował wydawnictwem Pamiętnika jako redaktor główny.

O całkowitem jednostronnem i obustronnem wypołowianiu szczęki górnej (de resectione totali sive uni-usive utriusque ossis maxillae superioris). Rozprawa napisana celem uzyskania stopnia doktora med. w wyd. lek. Szkoły Główn. warsz. przez... Warszawą, w druk. S. Orgelbranda, 1864, w 8-ce, str. 64 i 1 k.

Uretrotomia wewnętrzna. Spostrzeżenie (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 49—54).

Znaczne zwężenie odźwiernika (strictura pylori) rakiem żołądka spowodowane; śmierć z wyniszczenia. (Tamże, T. II, 1867, str. 549—53).

Rana śluzowa głowy; tężec przyranny; działanie rozpylonego eteru i zastrzykiwań podskórnych kury w tej chorobie. (Tamże, str. 586—590).

Gurtołotki wewnętrznej. (Pam. tow. lek. warsz., T. LVIII, 1867, str. 357. T. LVIII, 1867, str. 3).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. J. Cotty, 1867, w 8-ce, str. 56.

Kamień zębowy znacznej wielkości. (Pam. tow. lek. warsz., T. LVIII, 1867, str. 360).

Ropień okolicy podobojczykowej lewej, pęknięcie do płuc, wyleczenie. (Tamże, T. LX, 1868, str. 166).

O śmiertelności na sali 30-jej oddziału męskiego chorób wewnętrznych w szpitalu Dzieciątka Jezus w r. 1868. (Tamże, T. LXI, 1869, str. 121).

O rozpoznawaniu i leczeniu wysięków w opłucnej za pomocą aspiracji pneumatycznej podskórnej. (Tamże, T. LXIII, 1870, str. 301).

Przyrząd essay D-ra Dieulafoya, zastosowany do leczenia wysięków w opłucnej. (Tamże, T. LXIV, 1870, str. 286, 286).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Kowalewskiego, 1870, w 8-ce, str. 122.

Przytulek dla biednych wychodzących ze szpitali. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXIV, 1870, str. 274).

Leczenie chirurgiczne wola. (Tamże, T. LXVI, 1871, str. 166).

Xylol, nowy środek przeciw ospie. (Tamże, T. LXVII, 1872, str. 219).

Tężec przyranny uleczony za pomocą odzębienia kolumny kręgowej rozpylonym eterem. (Tamże, T. LXIX, 1873, str. 13).

Dwa wypadki podskórnej przekłęcia klatki piersiowej dla wypuszczenia wysięku z jamy opłucnej. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 158—160).

Władomość o tyfusie wysypkowym w szpitalu św. Rocha w Warszawie. (Medycyna, 1881, Nr. 22).

Oprócz tego wspólnie z D-r'em Kwaśnickim i Staniewiczem opracował „Chirurgią operacyjną” wchodzącą w skład Bibl. uniej. lekarskich, wyd. Gazyty lekarskiej.

Wszerecz Wawrzyniec, doktor medycyny, ur. we Wszereczu, w Rzymie uzyskał stopień doktora teologii, prawa i medycyny. Był kanonikiem kolegiaty pułtuskiej i penitencyarzem katedry plockiej. Umarł 1614 r., mając przeszło 76 lat wieku. Opisał Mazowsze, Płock i jego osobliwości w czasie powietrza morowego w tém mieście 1603 r. grasującego. Rękopismo to łacińskie posiadał biskup Prażmowski; wyimki umieścił w swych pismach Gawarecki (1824).

Por. Wiszniewski: I, 84. Rocznik Alleluja 1831, str. 39.

* **Wundt Wilhelm.**

Fizjologia. Przekład dzieła: „Lehrbuch der Physiologie des Menschen 1868” przez D-ra Al. Stockmanna. T. II. Warszawa, red. Gaz. lek., druk. I. Berrera, 1871, w 8-ce, str. 272 i IV, z 77 drzeworyt. w tekście. (T. I, stanowi: Donders'a Fizjologia). Wchodzi w skład bibl. uniej. lek.

Wurst Adolf, ur. 1848 r. w Romanówce w Galicji, nauki gimnazyalne ukończył w Tarnopolu, do medycyny przykładał się w Krakowie, gdzie w styczniu 1874 r. sto-

pień doktorski uzyskał. Następnie 5 lat był asystentem kliniki okulistycznej w Krakowie; a obecnie jest lekarzem powiatu Cieszanowskiego w Galicyi.

Rzadka postać zapalenia mięszonego rogówki. (Przegl. lek., 1875, Nr. 3).

Kilka uwag o zastoinowem obrzmieniu tarczy nerwu wzrokowego. Z kliniki okulistycznej prof. Rydla w Krakowie. (Tamże, 1876, Nr. 25, 26, 1877, Nr. 32, 33).

Obustronny wrodzony brak tężówek. (Tamże, 1877, Nr. 38).

Zapalenie siatkówki połączone z upośledzeniem jęj pobudliwości wylęczone za pomocą wstrzykiwań strychninu. (Tamże, 1877, Nr. 45).

Przypadek barwikowego zwyrodnienia siatkówki. (Medycyna, 1877, Nr. 39).

O działaniu czeryuu w jaskrze. (Przegl. lek., 1878, Nr. 10—12).

Wychowanie ciała i duszy dzieci. Kraków, w druk. Antoniego Grebla, 1790, w 8-ce, str. 152.

Wyczałkowski Wincenty, ur. 1836 r. we wsi Tury-Wilczęj w powiecie lipnowskim, guberni płockiej; do gimnazjum uczęszczał w Płocku, nauki lekarskie ukończył w uniwersytecie kijowskim w r. 1862. Praktykę lekarską rozpoczął w mieście powiatowem Łukowie, następnie r. 1865 był lekarzem miasta Zakroczymia, r. 1867 lekarzem powiatu makowskiego a od r. 1869 jest lekarzem szpitala św. Aleksiego w Płocku. W Towarzystwie lekarskiem płockiem piastuje urząd bibliotekarza.

Stulejka (phimosis), jęj leczenie. (Gaz. lek., T. XVIII, 1875, str. 74—78).

Sprawozdanie ze szpitala cholerycznego w Płocku. (Tamże, T. XV, 1873, str. 56).

Sprawozdanie z czynności lekarskiej w szpitalu św. Aleksiego w Płocku za r. 1872. (Tamże, T. XV, 1873, str. 86—92).

Toż, za r. 1874. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 68).

Toż, za r. 1875. (Tamże, T. XX, 1876, str. 283—284. T. XXI, 1876, str. 42—44).

Toż, za r. 1876. (Tamże, T. XXII, 1877, str. 295—299, 309—310).

Postrzeżenia terapeutyczne ze szpitala św. Aleksiego w Płocku za r. 1877. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 209—212, 228—230).

Spostrzeżenia z czynności lekarskiej szpitala św. Aleksiego w Płocku za r. 1878. (Tamże, T. XXVIII, 1879, str. 1—4).

Sprawozdanie z czynności lekarskiej w szpitalu św. Aleksiego w Płocku za rok 1879. (Tamże, T. XXXVIII, 1880, str. 255—257).

Wygonowski Julian, z Wygonowa.

Essai sur l'état morbide bilieux. Montpellier, I. Martel, 1847, w 4-ce, str. 28.

Du ténanos de la matrice, extrait de l'ouvrage du Dr. Th. Corral traduit de l'espagnol. Marseille, impr. Olive, 1847, w 8-ce, str. 64.

Wyrzywański Marian, współczesny lekarz w mieście Piotrkowie.

Sprawozdanie z czynności chirurgicznych w szpitalu św. Trójcy w Piotrkowie, w latach 1862—1864. (Tyg. lek., 1865, Nr. 32, 33).

Sprawozdanie ze szpitala św. Trójcy w Piotrkowie za r. 1865. (Gaz. lek., T. I, 1866, str. 33—38, 250—253).

Ze szpitala i w szpitalu. (Tamże, T. II, 1867, str. 794—797. T. III, 1867, str. 8—11, 20—26, 37 do 42).

O ropnie (Pyemii) napisał William S. Savorys przełożył z angielsk. (Tyg. lek., 1867, Nr. 16—20, 22—25).

O zakrzepie i zatorze tętnicy płucnej jako przyczynie nagłej śmierci w okresie popołożowym. Napisał W. S. Playfair; przełożył z angielskiego. (Tamże, 1867, Nr. 44, 45).

Dieciobójstwo czy niebytność czynu karygodnego (ob. Wisłocki). (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 236 do 239).

Ze szpitala. (Tamże, T. VII, 1869, str. 81—85, 97—102, 171—174, 217—220, 273—277, 401—406).

Dodatek do cheiloplastyki. Rzecz wyłożona na pierwszym zjeździe lekarzów i przyrodników polskich w Krakowie. (Przegl. lek., 1869, Nr. 49—50).

Wypilowanie częściowe podkostne szczyki dolnej. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 873—874).

Cheiloplastyka. (Tamże, T. IX, 1870, str. 5—8).

Kaznista szpitalna. (Tamże, str. 145—148, 161 do 164).

Śmierć naturalna — czy zabójstwo. Wypadek sądowo-lekarski. (Tamże, T. XII, 1872, str. 37—42).

Ze szpitala. (Tamże, str. 385—388, 417—420. T. XIII, 472—474, 485—489, 497—501).

Ze szpitala. Dwa wypadki ostrzej zgorzeli kości. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 193—197).

Nieco o opatrunku ran w ogólności i ran pooperacyjnych. (Tamże, str. 213—226, 289—290).

Zranienia przez maszyny. (Tamże, str. 290—296, 377—380).

O chloroformowaniu. (Tamże, T. XV, 1873, str. 1—9).

Ze szpitala. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 221—327 353—359).

Z zapisek szpitalnych. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 71—73, 121—123, 134—135, 153—155).

Wyjaśnienie § 48 ustawy dla farmaceutów. 1839, w 8-ce, str. 7, po polsku i po rosyjsku.

Wykaz chorych obojga płci w szpitalu Braci miłosierdzia w Krakowie w czasie od 1 stycznia do końca grudnia 1868 r. bez różnicy stanu, narodowości i religii przyjętych i opatrywanych. Kraków, b. w. dr., w 4-ce, k. 3.

Toż, do końca grudnia 1869. B. w. dr., w 4-ce, kart 2.

Toż, w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia 1873 r. Kraków, w 4-ce, str. nl. 4.

Toż, w czasie od 1 stycznia do 1 grudnia 1875 r. Kraków, nakł. braci miłosierdzia, w druk. Czasu, 1876, w 8-ce, k. 2.

Wykaz domów m. Warszawy, w których zdarzyły się wypadki cholery ze śmiertelnem zejściem podczas epidemii 1867 r. Z Gaz. lek. 1869.

Wykaz lekarstw, które dla ubogich cholera dotkniętych przez lekarzy zapisane i z aptek na koszt skarbu wydawane być mogą. Warszawa, 1836. folio.

Wykaz lekarstw, które w czasie epidemii cholerycznej mogą być wydawane z aptek na ustne żądanie każdego bez recepty lekarza, nawet na zapas. Warszawa, druk. Strąbskiego, 1847, str. 3.

Wykaz lekarstw, które na zarządzenie komitetów ustanowionych na czas trwania cholery mogą być wydawane z aptek cywilnych na koszt skarbu w miasteczkach i wsiach, gdzie nie ma lekarzy. Warszawa, Strąbski, 1847, w 8-ce, str. 9.

Wykaz lekarstw, których utrzymania w aptekach przestrzegać mają urzędnicy lekarscy przy rewizjach i przeglądach. Warszawa, 1851, w 8-ce, str. 28. Po polsku i po rosyjsku.

Wykład przyczyn znacznej śmiertelności roczników, z wykazaniem zasadniczych środków. Radom, druk. przy rządziej gubern. radomsk., 1858, w 8-ce, str. 160.

Wykład środków do ratowania uduszonych, utonionych, zmarłych, obwieszonych, zaduszonych, otrutych i od pioruna zabitych. B. m. i. r. (Kraków, 1805), w 8-ce.

Toż, Kraków, w druk. Trasslera (1805), w 4-ce, k. nl. 8. Po polsku i po niemiecku.

Wykłady kliniczne. Warszawa, Rybiński i Schreiber, u Ad. Kowalskiego, druk. K. Kowalewskiego. 1. Jaccoud S. O zakłóceniach mowy, 1874, w 8-ce, str. 29. 2. Jaccoud S. Rzućwka i mocznica, 1874, w 8-ce. (Zapowiedziano 12 zeszytów).

Wyluszczenie nauki Browna przez Żilibera opisanie w Zbiorze paryskiego tow. zdrowia T. III. Przełożył na polski język B. M. (Pamiętnik now. warszawski na r. 1801, Nr. VIII, 212—220. Nr. X, 67—79).

Wyobrażenie trojga dzieci, wydał Joannes Theobaldus Blasius Argentoratensis, jak to widzieć można z pisaniej dedykacji Snebergerowi. 1578.

Wyrzykowski Julian, ur. w Łomży 25 marca 1838 r., ukończywszy nauki gimnazjalne w Warszawie w r. 1855, wstąpił do służby rządowej i pozostawał jako aplikant, w b. Komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych. Z otwarciem w r. 1857, warszawskiej medyko-chirurgicznej akademii, zapisał się do grona jej słuchaczy, opuściwszy zajmowany przedtem urząd. Wypadki r. 1863, w których czynny brał udział, przerwały mu bieg nauk, tak, że dopiero w r. 1865 dyplom lekarski Szkoły Głównej otrzymał. W r. 1866 drogą konkursu, uzyskał miejsce ordynatora w szpitalu Ewangelickim i na tém stanowisku pozostawał do r. 1875, w którym przeniósł się do miasta Stopnicy, gdzie w r. 1882 został lekarzem szpitala św. Karola.

Rak żołądka (scirrhous ventriculi). Przewlekły katar żołądka i kiszek (gastro-enteritis chronica). Katar przewlekły oskrzeli (Bronchitis chronica). Z kliniki Chałubińskiego. (Klinika, 1866, str. 153—159).

Ostre przekrwienie i ostry obrzęk (oedema) płuc. (Tamże, 1867, str. 353—357).

Kilka przypadków durzycy (typhus). (Tamże, T. II, 1867, str. 89—96, 105—113).

Mięsak gliomateczny mózdzku (gliosarcoma cerebelli). (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 1—5, 17—20).

Ostre mięsiste zapalenie nerek. (Tamże, str. 169—172).

Durzycza brzuszna (ileo-typhus). (Tamże, T. IV, 1868, str. 537—542).

Zapalenie płuc, katar oskrzeli (pneumonia cruposa, bronchitis catarrhalis). (Tamże, 1868, str. 209—213).

O zachowaniu się obumarłych części wewnątrz ludzkiego ciała, ze szczególnym względem na serowate zapalenie i gruźlicę płuc. Wykład prof. Rud. Virchowa. (Dodatek do Kliniki, T. II, 1868, str. 192 do 221).

Trzy przypadki zapalenia epidemicznego ostroń mōzgo-rdzeniowych zakończone wyzdrowieniem. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 729—734, 748—753).

Sprawozdanie z sezonu kąpielowego w zakładzie wód mineralnych Soleckich za r. 1870. (Tamże, T. X, 1871, str. 545—549, 565—569, 581—584, 597—600).

Toż, za r. 1871. (Tamże, T. XII, 1872, str. 289—298, 315—321, 328—331).

Sprawozdanie z chorób leczonych u wód mineralnych słono-gorzkich, siarczano-alkalicznych w Solcu, w czasie sezonu 1871 r. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 209—213, 225—231, 243—247, 263—266).

Toż, za r. 1873. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 257—262, 273—276).

Toż, za r. 1874. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 40—45, 54—58).

Toż, za r. 1875. (Tamże, T. XX, 1876, str. 326—331, 344—348).

Toż, za r. 1877. (Tamże, T. XXIV, 1878, str. 49—53, 65—71, 86—90, 135—138, 195—200, 211—214).

Toż, za r. 1880. Warszawa, K. Kowalewski, 1881, w 8-ce, str. 24.

Zapalenie płatowe płuc i opłucnej z prawej strony, ostry niezbyt oskrzeli, ograniczona zgorzel części dolnego prawego płatu płuc. Wyzdrowienie. (Gaz. lek., T. XII, 1872, str. 81—89).

Kopień pozostawiony (abscessus retroperitonealis) przyjęty błędnie za ból nerwów lędźwiowych (lumbago), otwarcie sztuczne rąpania na zewnątrz i dobrowolne do jamy opłucnej; odma piersiowa (pyopneumothorax), wyzdrowienie. (Tamże, T. XIII, 1872, str. 721—727).

Kilka uwag o charakterze tegorocznej (1873) epidemii zimnicy. (Tamże, T. XVI, 1874, str. 1—10).

Kilka wypadków pierwotnego zapalenia otrzewnej; działanie mawkowe w rzeczonej chorobie. (Tamże, T. XVIII, 1875, str. 129—137, 145—152).

Trzy wypadki zapalenia epidemicznego ostroń mōzgo-rdzeniowych. (Tamże, T. XXVI, 1879, str. 51—52, 64—66).

Nadto w wychodzącym od r. 1870 do 1875 „Przeglądzie postępów nauk lek.” pod redakcją prof. Girsztowa, pomieszczał corocznie sprawozdania z dziedziny farmakologii i toksykologii.

Tłómaczył dzieła Suchardta i Posnera (ob.).

Wysocki Wiktor.

Propositions sur quelques maladies de l'encephale relativement à leur diagnostic et à leur traitement ect. Paris, 1835, w 8-ce.

Wysocki Aleksander.

Przypadek płaswicy większej (chorea major seu germanorum). leczony wodnikiem chlorału. Z oddzielenia chorób wewnętrznych D-ra Korczyńskiego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie. (Przegl. lek., 1875, Nr. 4, 5).

Ein Fall von Chorea major s. Germanorum behandelt mit Chloralhydrat. (Wien. med. Woch., 1875, Nr. 14, 15).

Wysocki Feliks, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie d. 6 maja 1833 r. Od r. 1840 był lekarzem ordynującym w szpitalu św. Ducha w Krakowie. Umarł 5 lutego 1845 r. w Łubusze (Leubus) na Szląsku, gdzie pozostawał z przyczyny rozwiniętej choroby umysłowej.

De venesectionis therapeutico usu. Craeoviae, typ. universitatis, 1833, w 8-ce, str. 48. Diss. inaug.

Wysocki Ignacy, z Wołynia.

Diss. morbos testium exhibens. Vilnae, Zawadzki, 1824, w 8-ce, str. 35. Diss. inaug.

Wysocki Karol, rodem z Pleszewa w W. Ks. Poznańskim, nauki gimnazjalne pobierał w Trzemesznie i Głogowie, medycyny uczył się w Berlinie i Marburgu, doktoryzował się w Wrocławiu 6 grudnia 1872 r.

Ueber Hospitalbrand. Breslau, Druck v. A. Neumann, 1872, w 8-ce, str. 27. Diss. inaug.

Wysokiński Andrzej, z Kijowa.

Diss. de cholera epidemica Indorum. Vilnae, typ. Manesi Rommae, 1828, w 8-ce, str. 43. Diss. inaug.

Wysokiński Cypryan Aleksander.

De respiratione viscerum. Francofurti, (1739), w 4-ce.

Wystawa przyrodniczo-lekarska w Poznaniu. Poznani, czcionkami Ludwika Merzbacha, 1870, w 8-ce, str. 2.

Wyszomirski Józef, magister farmacyi.

Pepsyna. (Tyg. lek., 1857, Nr. 45).

Przyrząd własnego pomysłu przeznaczony do zastępowania syfonów przy użyciu wód mineralnych. (Pam. tow. lek. warsz., T. LIX, 1868, str. 253).

O sztucznych wodach mineralnych. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 689—694).

Wyszyński Józef X.

Beser Wilibad. (Biblioteka warsz., 1845, III, str. 179).

Wyszyński Władysław, społeczny lekarz warszawski.

O kumysie kefirowym. (Gaz. lek., 1883, Nr. 32).

Keir, jeden z najlepszych odżywczych napoi. Warszawa, druk. Gaz. handl., 1883, w 8-ce, str. 14.

Toż, wyd. drugie. Tamże, 1884, w 8-ce, str. 16.

Wytyszkiewicz Mateusz, doktor medycyny zmarły około 1824 r., zostawił: „Rękopism chemii darowany T. N. kr.“

Wyżewski Teodor, z Wołynia.

Exposé rapide des principaux dogmes de la doctrine médicale de Montpellier. Montpellier, Gelly, 1839, w 4-ce, str. 25. Thèse.

X. Z.

Tętniak łuku aorty (Aneurysma arcus aortae).
Medycyna, 1874, Nr. 34).

Xelowski Emil, aptekarz.

Nowsza forma przepisywania chloroformu do
miejscowych wlewań. (Tyg. lek., 1860, Nr. 5).

Ulepszony sposób otrzymania weratryny. (Tamże,
1860, Nr. 43).

Z. S.

Psychologia samobójstwa. Kraków, Lwów, Seyfarth i Czajkowski, 1878, w 8-ce, str. 54.

Zabiełto Franciszek, rodem z Grodna.

Diss. de hepatitis occulta febrem gastricam biliosam mentiente. Vilnae, typ. dioecese, 1823, w 8-ce, str. 24. Diss. inaug.

Zabiełto Kazimierz Teofil, rodem z Grodna.

De partiali pedis imi exstirpatione. Vilnae, typis Congr. mission., 1826, w 8-ce, str. 40. Diss. inaug.

Zabłocki P.

Uczenie o boleznich jaiczka, siemiennago kanalka i moszonki izłożennoje... S.-Peterburg, 1848, w 8-ce, str. XVII, 454 i atlas z 6 tabl. podłuż.

Zabłocki.

De l'épilocèle traumatique considérée surtout au point de vue du traitement. Paris, 1869. Thèse.

Zabłudowski J., asystent kliniki chirurgicznej uniwersytetu profesora Bergmann'a w Berlinie.

Materiały k woprosu o diejstwie massażu na zdrowych ludziej. Petersburg, J. Trej, 1882, w 8-ce, str. 83. Diss. inaug.

Uwagi ogólne o mięsieniu (massażu) w chirurgii, jego zastosowaniu i technice. Rzecz wygłoszona na 8 zjeździe międzynarodowym lekarzy w Kopenhadze d. 16 sierpnia 1884 r. (Gaz. lek., 1884, Nr. 42, 44).

Zaboklicki Stanisław, umarł w Ostrowcu w gubernii radomskiej 16 marca roku 1882.

Du cordon ombilical et de la chute après la naissance. Paris, 1869, w 4-ce, str. 47. Thèse.

Zaborowski Napoleon Karol.

Zbiór obowiązujących postanowień do użytku praktycznego władz opiekuńczych zakładów dobroczynnych i administracji szpitali w Król. Polskiem zastosowany. Warszawa, nakł. Dzwonkowskiego, druk. Jana Glücksberga, 1861, w 12-ce, str. 47.

Zabrocki R.

Untersuchungen über das Erythrasplein, den wirksamen Bestandtheil der Sassy Rinde. (Arch. f. exp. Pathologie, XV, str. 403).

Zachar Antoni Erazm, rodem z Galicyi.

Quaedam momenta circa gradationem vivae naturae. Vindobonae, typ. Strauss, 1830, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

Zacharewicz Kajetan, z Hubiszek.

Quelques mots sur les plaies de tête produites par les instruments piquants, tranchants et contondants. Montpellier, Jullien, 1838, w 4-ce, str. 16. Thèse.

Zachler Leopold, rodem ze Lwowa.

Dissertatio inauguralis medico-pharmacologica de camphora etc. Vindobonae, typ. W. Hlshausner, 1832, w 8-ce, str. 20.

* **Zachowaniu się (O) wstrzemięźliwem i wpływie jego na zdrowie.** Przekład artykułu umieszczonego w Edinburgh Review. (Wizer. i roztr. nauk. Poezet nowy T. XXIII, 1838, str. 1—66).

Zadek Ignacy.

Die Messung des Blutdrucks am Menschen mittelst des Basch'schen Apparates. Berlin, gedruckt bei L. Schumacher, 1890, w 8-ce, str. 48 i 1 nl. Diss. inaug.

Zagórski Adam, ur. w powiecie Grójckim d. 10 grudnia 1841 r., nauki gimnazjalne pobierał w Warszawie i Lublinie, w r. 1859 wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej, zmuszony opuścić kraj rodzinny udał się do Bazylei, gdzie w r. 1864 zapisał się na wydział lekarski, i wkrótce zamianowany został asystentem przy katedrze anatomii porównawczej, w r. 1865 został młodszym asystentem w klinice chirurgicznej, a we wrześniu r. 1866 złożywszy egzamen „insigni cum laude“ i otrzymawszy stopień doktora medycyny, chirurgii i akuszerii otrzymał posadę asystenta w klinice okulistycznej. W grudniu w r. 1868 przeniósł się do Galicyi i osiadł w Rzeszowie, gdzie dotąd sprawuje obowiązki lekarza miejskiego.

Ungewöhnlicher Verlauf einer Schieloperation bei chronischem Morb. Brighti (Monatsbl. f. Augenheilk., 1867, Oct., str. 317—322).

Ein Fall von gleichseitiger Hemiplegie nach apoplektischem Insult mit vollständiger Restitution. (Tamże, 1867, Oct., str. 322—325).

Beiträge zum Kaiserschnitte. (Monatschr. f. Geburtsk., 1868, Bd. 31, str. 44).

Śmiertelność w Rzeszowie w r. 1871. (Służba zdrowia publ., 1872, Zesz. V, str. 343—345).

Wady publicznego wychowania z stanowiska lekarskiego podług D-ra Bagińskiego napisak. Lwów, księgarnia polska, druk. A. J. O. Rogosza, 1878, w 8-ce, str. 26.

O przyczynach i skutkach wzroku krótkiego ze względu na wychowanie publiczne. Lwów, księgarnia polska, druk. A. J. O. Rogosza, 1879, w 16-ce, str. 22.

O przymusie szkolnym. (Tydzień Polski (Lwów), 1879).

Zebrań młodzieży. (Tamże, 1879).

Nauka gimnastyki w szkołach. (Tamże, 1879).

Nauka śpiewu w szkołach. (Tamże, 1879).

O oku kobiecym. (Bluszcz, 1880).

O usterkach w mowie. (Przegląd Rzeszowski, 1882).

Zabawy młodzieży. (Tamże, 1880).

O piękności oka, odczyt w kółku literacko-muzycznym. (Osobn. odb. z Przeglądu rzeszowskiego). Rzeszów, autor, druk. I. A. Pelara (H. Czernego), 1884, w 16-ce, str. 31.

Bakterye i wąglik. (Przegląd Rzeszowski, 1884).

Zagórski J.

Szpital we wsi Solcu przy wodach mineralnych słono-siarczanych tamże. (Wypis z rękopisu przygotowującego się do druku pod słowami: Opis Solca z jego źródłem wody słono-siarczanej). (Tyg. lek., 1851, Nr. 41, 42).

Zagórski Jakób, doktor filozofii i medycyny, po śmierci Wincentego Oczki (1626), został lekarzem kapituły gnieźnieńskiej. Umarł na zarazę 1633 r.

Por. Korytkowski: Praelac. III, 116. Gąsiorowski: O kanonikacie: 22.

Zagórski Karol.

Kuracja. Pogadanka fizyologiczna. (Zdrowie, T. I, 1878, Nr. 7—9).

Przyczynk do kazuistyki szwów nerwowych. (Gaz. lek., 1884, str. 897).

Zagórski Piotr, doktor medycyny i chirurgii, był profesorem anatomii w medyko-chirurgicznej akademii w Petersburgu.

Sokrasszczennaja anatomia ili rukowodstwo k poznaniu strojenia czelowieczeskago tiela dla obuczajuszczichsia wraczebnój nauki. Impr. med. chir. akademii professora... Izdanie 2-e. S.-Petersburg, 1808, w 8-ce, str. 494.

Commentatio academica, abortus humani monstrosi rarissimi descriptionem ac delineationem sistens. (Nov. Act. Acad. Petropolit. T. XV, hist. str. 114. Mem. str. 473).

Varietaet der Aorta. (Mémoir. de l'acad. des Sc. de St. Petersburg, T. II, str. 319).

Arcus aortae bipartiti praeternaturalis. (Tamże, T. IX, 1824, str. 387).

Zagórski P.

Uebersicht der Typhussterblichkeit während der Epidemie von 1877/8 in St.-Petersburg. (St. Petersburg. med. Wochenschr., 1879, Nr. 7).

Zagrodzki K.

Korespondencya z powiatu Pińczowskiego. *Kilka słów o cholerye we wsiach Kije i Szczytniki. (Medycyna, 1873, Nr. 52).

Zachorowski Dominik, rodem z Wilna, był pomocnikiem lekarza w szpitalu Uja-

zdowskim w Warszawie. Umarł 30 maja 1878 r. w 74 roku życia.

De jodio eiusque preparatis vi et administratione variis in morbis. Varsoviae, typis Joannis Wróblewski, 1837, w 8-ce, str. 78, IV, k. nl. 2.

Zachorowski Zygmunt.

O cholerye w Radziwillowie i na Wołyniu i leczeniu jej saletranem srebra. (Gaz. lek., T. XIII, 1872, str. 753—756).

Zaika Grzegorz, professor krakowski.

Enchiridion physiognomiae. Cracoviae, 1532.

Zajaczkowicz Jan, stopień doktora filozofii otrzymał w Krakowie 1674 r.; nauk lekarskich uczył się za granicą, gdzie przebywał lat 10. W akademii padewskiej był radcą narodowości polskiej od r. 1680—1684. R. 1695 wcielony został do wydziału lekarskiego akademii krakowskiej, w której od r. 1705 wykładał anatomią. Był wielokrotnie dziekanem oraz rajcą krakowskim. Godzien chlubnej wzmianki z powodu usiłowań, jakie podejmował w celu przywrócenia akademii dawniej świetności. Umarł 23 czerwca 1717 r., zapisawszy kilkaset dzieł lekarskich matematycznych i historycznych bibliotece akademii krakowskiej. Wydał:

Quaestio medica de apoplexia... pro loco inter doctores et professores obtinendo... publicae disputationi proposita. Cracoviae, Schedel, 1695, fol., k. 4, nl. 38. Ded. Janowi III.

Optimum elixir apoplexiae mundanae sapientia seu oratio in rebus mundanis vim maximam sapientiae demonstrans... Cracoviae, Schedel, 1695, fol., k. 12. Ded. Janowi Małachowskiemu.

Por. Roczni. wyd. lek. II, 65. III, 447. Gąsiorowski: I, 320. Grabowski: Staroż. wiad. o Krakowie 135.

Zajaczkowski Julian, nauk lekarskich słuchał w Dorpacie, gdzie w r. 1869 dyplom doktorski uzyskał, trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie, zmarł z tyfusu w Turcyi podczas wojny w roku 1878.

Zur künstlichen purulenten und phlogistischen-septischen Blutalteration. Dorpat, Laakmann, 1869, w 8-ce, str. 141. Diss. inaug.

Zajaczkowski Tomasz, rodem ze Lwowa.

Tabella toxicologica. Turici, typ. Orelli Fuesslini, 1836, w 8-ce, str. 15. Diss. inaug.

Die epidemische Brechruhr (Cholera) ihr Verlauf, ihre Verhütung und Behandlung nach eigenen zahlreichen und neuen Beobachtungen geschildert. Zürich, Orell et Comp., 1837, w 8-ce, str. 23.

Zajaczkowski Michał.

O przewietrzaniu mieszkań i sposobach oznaczania stopnia zepsucia powietrza. Lwów, druk. K. Pilera, 1880, w 8-ce, str. 15. Odbitka z Dźwigni.

Zakrzewska Marya E., doktor medycyny.

A practical illustration of „woman's right to labor,” or a letter from... M. D., late of Berlin, Prussia. Boston, C. H. Doll, 1869, w 8-ce, str. 167.

Zakrzewski Marian Floryan, ur. 8 września 1803 r. we Lwowie, z rodziny ormiańskiej, ukończywszy kurs nauk gimnazjalnych 1820 r. przez lat 3 słuchał nauk na wydziale filozoficznym uniwersytetu lwowskie-

go, następnie oddawał się medycynie w Wiedniu, gdzie 1830 r. osiągnął najwyższy stopień lekarski. Po powrocie do rodzinnego miasta uzyskał (14 sierpnia 1830 r.) miejsce drugiego lekarza przy zakładzie obłąkanych; obowiązki te pełnił nie cały rok, gdyż już 14 stycznia 1831 r. życie zakończył. Napisał.

Medicisch-literarische Geschichte des Weichselzungen. Ein Versuch... Wien. Dr. der Medicaristen, 1830, w 8-ce, str. VIII, 152. Diss. inaug.

W rękopisie zostawił:

Materiały do słownika biograficznego lekarzy w Polsce dawniej i teraźniejszej, jak również do katalogu bibliograficznego medycyny polskiej.

Terminologia lekarska polska.

Rozprawa o obłądnie epileptycznym.

Przekład dzieła Hartmann'a: Umysł ludzki w swych stosunkach do życia fizycznego czyli zarysy fizjologii myślenia.

Wypisy dokumentów do historii szpitali lwowskich.

Notaty o Kulczyckim, o żydach lwowskich, o ormiańcach lwowskich.

Nadto są drukowane jego artykuły w czasopiśmie Zakładu nar. Ossol. w Rozmaitościach lwowskich i w Mnemotypie niemieckiej.

Życiorys Zakrzewskiego znajduje się w Przyjacielu ludu, 1842, str. 105—107.

Zakrzewski Józef, rodem z Lublina.

Essai sur la chlorose. Montpellier, 1837, w 4-ce, str. 13. Thèse.

Zakrzewski Tomasz, doktor filozofii i medycyny, był kanonikiem włocławskim. Umarł 1607 r.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 436. Strykowski: Chron. pols. Lib. XX, str. 641. Miechowita: Lib. IV, str. 326. Gąsiorowski: O kanonik. D-ra med. str. 17.

z Zalesia Jakób (de Zalesie), stopnie filozoficzne otrzymał w Krakowie 1456 i 1462 roku. Profesor akademii krakowskiej, przed r. 1480, zapisany między kanonikami gnieźnieńskimi; był lekarzem nadwornym króla Aleksandra, przy którego skonie, który nastąpił w Grodnie 1506 r. był obecny wraz z Balińskim.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 436. Strykowski: Chron. pols. Lib. XX, str. 641. Miechowita: Lib. IV, str. 326. Gąsiorowski: O kanonik. D-ra med. str. 17.

Zaleski Adam, ur. w Augustowie, nauki gimnazjalne ukończył w Suwałkach, początkowo sposobił się do stanu duchownego, następnie zapisał się do akademii medyko-chirurgicznej w Warszawie w r. 1857. Ukończywszy nauki lekarskie został lekarzem szpitala S. Jerzego w Kalwarii, gdzie 14 maja 1868 r. umarł, przeżywszy lat 34.

Zaleski Franciszek Salezy.

De paralyti organorum motus voluntarii. Casani, 1858, w 8-ce. Diss. inaug.

Obszerneje klinickeskoje uczenie o gorączkach i gorączecznom ili tak nazywajemom lichoriadocznom sostojanij, izłagajet D-r... Petersburg, 1863, w 8-ce, str. 277.

Zaleski N.

Untersuchungen über den uraemischen Process und die Funktion der Nieren. Tübingen, Laupp et Siebeck, 1866, w 8-ce, str. 70, 2 tabl.

Zaleski Stanisław Szczepan.

O ile doświadczenia Bonnet'a i jego następców mają rację bytu w obec społecznego stanu arthropatologii. (Gaz. lek., 1881, str. 769—774, 796 do 799).

Rezultaty sprawdzenia doświadczeń Bonnet'a na stawach biodrowym i kolanowym. Praca konkursowa na temat wyznaczony przez fakultet lekarski warsz. uniwers. nagrodzona złotym medalem. (Pamiętnik lek. warsz., 1882, str. 499—536, 786—823, 4 tabl.).

Zaleski Teodor, rodem z Warszawy.

Quelques observations extraites du service médical de l'Hotel-Dieu de Nismes, pendant les mois de Mai, Juin, Juillet et Aout 1841. Montpellier, Julien, 1842, w 8-ce, str. 83. Thèse.

Etude sur les eaux minérales de Fontange, ou Guide pratique pour les prendre avec succès, par... docteur en médecine, inspecteur des eaux. Montpellier, impr. Bohm et fils, 1864, w 16-ce, str. 112.

Zalesowski Jakób, z Zaleszowa, wykładał w drugiej połowie XV wieku nauki lekarskie w akademii krakowskiej.

Por. Roczn. wyd. lek. II, 45.

Zalewski M., asesor weterynaryi w Płocku.

Pierwszy opis choroby owiec, zwaną zgniją wodniaką krwi (hydraemia septica). (Gaz. lek., T. XIX, 1875, str. 217—220).

Ogólne uwagi nad udzielaniem się księgosuszu owcom i kozom i obserwacje zebrane w tym przedmiocie w gub. Płockiej od r. 1864 do 1873 włącznie. (Tamże, str. 229—235, 248—351).

Kilka uwag o epizootach pojawiających w ciągu 1875 r. w gub. Płockiej i przyczynach tychże. (Tamże, T. XX, 1876, str. 161—164).

Kilka uwag nad rezultatami szczepienia owiny (variola ovina). (Tamże, T. XXII, 1877, str. 273 do 278).

Zalewski Paweł.

Untersuchungen über das Contin in forensisch-chemischer Beziehung. Dorpat, 1869, w 8-ce, str. 74. Diss. inaug. Ocenili Korezyński w Przegl. lek., 1870, Nr. 1).

Założeniu (O) szpitala generalnego w Warszawie dla całego narodu polskiego y W. X. Litewskiego. Warszawa, w druk. coll. Scholarum Piarum, 1759, w 8-ce.

Załuski Józef, referendarz koronny, nie lekarz, obacz Apteczka dla tych, co jej, albo lekarza nie mają.

Zaluski Kazimierz, ur. 3 marca 1838 r. w Jajkowie w Prusach książęcych. Ukończywszy gimnazjum w Chelmnie, oddawał się początkowo teologii w Münster i Monachium, następnie przerzucił się na medycynę od r. 1864. Dyplom doktorski otrzymał w Gryfii w r. 1869.

Ein Fall von doppelten Harnleitern mit getrennten Ausmündungen in der Blase. Greifswald, Kunike, 1869, w 8-ce, str. 17, 1 ryc.

Zambecki Stanisław, doktor medycyny, stopień bakałarza nauk wyzwolonych uzyskał w Krakowie 1594 r.

Zambrzycki.

Ueber den Typhus. (Petersb. med. Zeitschr., 1862, II, 7, str. 223).

Zanelli Karol, rodem z Modeny, sprowadzony za panowania Stanisława Augusta

na nadwornego lekarza do księcia Pawła Sanguskiego, marszałka W. Księstwa Litewskiego.

Por. Roczn. tow. przyj. nauk X, 345. XV, 154. Kurcysz: Opis chorób prędkiego ratunku potrzebujących 94.

Zapolski Adolf Downar.

Conspectus statisticus omnium partium in nosocomio obstetricio universitatis literarum caesareae dorpatensis decem lustris observatorum. Dorpat, druk. H. Laakmann, 1855, w 12-ce, str. 44. Diss. inaug.

Zapolsky N.

Ueber Ausscheidung der Phosphorsäure bei verschiedenen pathologischen Processen. (Oestr. med. Jahrb., 1870, XX, str. 223).

Zapołowicz Antoni.

De morbo maculoso Werlhofii. Vindobonae, 1844. Diss. inaug.

Zaremba Wacław Ryszard, ur. r. 1845 w Sadach, w W. Ks. Poznańskim; nauki gimnazyalne pobierał w Lesznie, Trzemesznie i Głogowie, do medycyny przykładał się w Wrocławiu, Würzburgu i Berlinie.

Drei Fälle von Uterus bicornis. Berlin, G. Lange, 1869, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Zaręba Tomasz.

Sprawozdanie o ruchu chorych i chorób w oddziale chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza w Krakowie w r. 1873. (Przegl. lek., 1875, Nr. 2, 3).

Zarzewicz Aleksander, ur. 1843 r. w Krakowie, nauki gimnazyalne i lekarskie ukończył w Krakowie i tu w r. 1868 stopień doktorski osiągnął. Obecnie jest prymaryszem oddziału chorób syfilitycznych i skórnych w szpitalu powszechnym w Krakowie.

Poszukiwanie zmian anatomiczno-patologicznych w świerzbiączce (prurigo). (Przegl. lek., 1869, Nr. 5, 6).

Anatomia patologiczna świerzbiączki (prurigo). (Tamże, 1869, Nr. 14, 15).

O leczeniu kły za pomocą czopek rtęciowych. Z kliniki prof. Bönnera dla chorób wenerycznych i skórnych. Wykład miany w Tow. lek. krak. d. 21 czerwca 1870 r. (Tamże, 1870, Nr. 31—33).

Obrzęk kłowy na podstawie czaszki. (Tamże, 1872, Nr. 3).

O szczepieniu wydzieliny wrzodu stwardniałego i kłykin ścigających osobom kł wczesną dotkniętym. Przyzynek do nauki o przyrządzie kłowym. (Wyciąg z obszerniejszej pracy, która wkrótce w języku niemieckim ogłoszona zostanie. (Tamże, 1877, Nr. 10, 11).

O wyróżnianiu wrzodów wenerycznych części płciowych ze stanowiska klinicznego. Odczyt niiany na posiedzeniu Tow. lek. krak. (Tamże, 1879, Nr. 16, 17, 19—21, 23, 24).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. Jagiell., 1879, w 8-ce, str. 45.

Kilka słów o działaniu Silphium Cyrenaicum w dymentach ostrych. (Przegl. lek., 1880, Nr. 23).

Ocena syfildologii Z. Króczyńskiego. (Tamże, 1883, str. 496).

Zasecki.

O wpływie potów na siłę trawiającą soku żołądkowego, jako też na oddziaływanie soku żołądkowego moczu. (Petersb. med. Woch., 1879, Nr. 2 Berl.

Klin. Woch., 1879, Nr. 27). Spr. Dr. Smoleński w Przegl. lek., 1879, Nr. 33.

Zawadzki Karol.

De hydrargyrosi commentatio inauguralis. Kraków, druk Uniw., 1830, w 8-ce, str. 44 i k. 3.

Zawadzki Aleksander, ur. w guberni mińskiej w r. 1836; nauki gimnazyalne ukończył w Mińsku gubernialnym, lekarskie w petersburskiej medyko - chirurgicznej akademii w r. 1862. Stopień doktora medycyny osiągnął w Petersburgu w r. 1870. Obecnie zajmuje miejsce starszego ordynatora w szpitalu ujazdowskim w Warszawie.

Chirurgiczeskije sluczai. (Wojenn. med. Żurnal, 1865, Fewral).

Ostraja sarkoma legkich. (Tamże, 1867, Mart).

Odciecie przedramienia z zastosowaniem pneumatycznego przyrządu Guerina. (Gaz. lek., T. IV, 1863, str. 457—459).

Matieriał dla uczenia o przeciwujadiach pri otrawleniu fosforom. S.-Petersburg, 1870. Rozprawa na stopień doktora medycyny.

Zawadzki Franciszek, nauki lekarskie ukończył w Warszawie, przełożył na język polski:

Toksykologia czyli krótki rys nauki o truciznach i przeciw nim lekarstwach, podług zasad Browna i nowszej chemii przez Józefa Franka. Warszawa, Dąbrowski, 1815, w 8-ce, str. IV, 158. Ded. Stanisławowi Staszicowi.

Essai sur les passions de l'homme considérées sous le rapport médical et physiologique. Thèse présentée et publiquement soutenue à la faculté de médecine de Montpellier, le 25 novembre 1842 par... de Varsovie ancien élève de l'univ. de Varsovie. exchir. sous aide-major de l'Armée Polonoise pour obtenir le grade de docteur en médecine. Montpellier, chez P. Grollier, imprimeur de la société d'agriculture, rue Blanquerie 18, 1842, w 4-ce, str. 40.

Zawadzki Mieczysław, współczesny lekarz powiatu węgrowskiego.

Korespondencye z widowni wojny. Frateszt d. 27 stycznia 1878 r. (Medycyna, 1878, Nr. 6, 13, 14).

Z praktyki sądowo - lekarskiej. Matkobójstwo spełnione pod wpływem obłędu chwilowego (Mania transitoria). (Medycyna, 1883, Nr. 40).

Notatki sądowo-lekarskie: 1) Stanowisko lekarzy jako biegłych w czynnościach sądowo-lekarskich. 2) Zgwałcenia. (Medycyna, 1884, Nr. 37, 38). 3) Mylnie orzeczenia sądowo-lekarskie i niezbędna reorganizacja służby sądowo-lekarskiej. (Tamże, 1884, Nr. 35).

Zawadzki Stanisław, zwany Picus, syn Mikołaja z Zawad, doktor filozofii. Nauki lekarskie rozpoczął w Krakowie, lecz dla dalszego w nich kształcenia udał się w r. 1857 do Włoch. Powróciwszy do kraju, w celu uzyskania miejsca w wydziale lekarskim, napisał i obronił publicznie rozprawę, w której śmiało potępiał wiele uprzedzeń lekarskich a mianowicie: wiary w astrologię i skuteczność leków zabobonnych. To wystąpienie oburzyło ówczesnego dziekana Feliksa Sierpskiego, który uważał sobie za obowiązek, zganić publicznie w wydanym umyślnie piśmie: „Examen

thematum D. Stanisłai Zawacii Pici etc.“ ten, w jego mniemaniu napad, na wiekowe powagi. Z wynikłych z tego powodu w wydziale lekarskim sporów, Z. wyszedł zwyciężko a zdolnościami i osobistemi przymiotami, pozyskał wkrótce ogólne uznanie i poważanie. Już w r. 1567 piastował godność podkanclerską; rektorską w latach 1581 i 1588; był także rajcą i burmistrzem miasta Krakowa. Za jego to staraniem i z jego inicjatywy, powstała i ustaliła się pierwsza szkoła gimnazjalna w Krakowie; czém wiekopomną dla kraju położył zasługę. Był to mąż wielkiej nauki i ozdoby wymowy, z których tak u rodaków jak i postronnych zasłynął.

Conclusiones s. theoreses, suis illustratae adjectionibus. Cracoviae, Lazar. Andr., 1563, fol., k. 8. Ded. Petro Posnanensi. (Medycyna i jej cel oraz zagłębie jej nauk. Dietetyka: zbytnie głodzenie szkodliwe; napady na astrologią (złąd kłótnie z Sierpskim) de morbo aulico etc).

Por. Roczn. wyd. lek. II, 48. III, 445. Starowolski; Mon. Sarm. 127. Niesiecki; Korona Polsk. IV, 695. Świątek; Hist. pam. II, 355. Paprocki; Herbarz rycer. polsk. 518, 703. Sołtykiewicz; str. 609. Oettinger; str. 183.

Zawadzki Stanisław, syn poprzedzającego, ur. w Krakowie. Bakałarzem nauk wyzwolonych został w r. 1587, magistrzem w r. 1588. Wcielony do wydziału lekarskiego w r. 1610, wykładał nauki lekarskie w akademii jagiellońskiej. Umarł w r. 1611.

Questio de febris earumque curatione. Cracoviae, apud vid. Joe. Siebenayher, 1610, w 4-ce, k. 10. Dissertatio pro loco. Ded. Petro Tylicki, epis. cracov.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 445. Gąsiorowski; II, 30. Oettinger; 224.

Zawilski Juliusz, asystent przy katedrze fizjologii, następnie docent uniwersytetu jagiellońskiego. Umarł w r. 1877.

O trawieniu wodników węgla. (Rozpr. i spraw. z pos. wyd. mat. przyr. akad. umiej., T. I, 1874, str. 41—73).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. uniw., 1874, w 8-ce, str. 33.

O przęności gazów w ciele podczas chorób. (Rozpr. i spraw. z posiedzeń wyd. mat. przyr. akad. umiej., T. II, 1875, str. 118—155).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1875, w 8-ce, str. 38. Ocena podał Z. Dobieszewski w Medycynie 1876, Nr. 25, 26).

Dauer und Umfang des Fettstromes durch den Brustgang nach Fettgenuss. (z Arbeiten der physiol. Anstalt zu Leipzig, 1876, XI, str. 147).

Toż, w osobn. odb.

O wpływie wody na wydzielanie żółci. (Roz. i spr. z posied. wyd. mat. przyr. akad. umiej., T. IV, 1877, str. 73—124).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1877, w 8-ce, str. 52.

Zbiór niektórych celniejszych aforyzmów ob. Hippocrates, Celsus.

Zbiór niektórych obserwacyi, przestrog, sposobów łatwych, tudzież lekarstw prostych, służących do zachowania w czystości zdrowia, zabezpieczenia choro-

bom i onych się pozbycia, wyjęty z dzieła p. t.: Medycyna domowa. Wilno, 1791, w 8-ce.

Zbiór rzeczy użytecznych zawierający w sobie informacje o sposobach leczenia różnych defektów końskich, bydłych, owczych, nauki gospodarzom potrzebne o ogrodach, drzewach, zaszewach; niektóre osobliwości sekretne doświadczone; dla powszechniej wiadomości wydany. Berdyczów, w druk. fortecy N. M. P. 1782, w 8ce, str. 194.

Zbiór urzędzeń szpitalnych. Warszawa, 1832—36.

Zbiór annexów do ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie polskiem. Warszawa, 1842, w 8-ce.

Zbiór pism w materji szaczenia ospy krowiej wydanych pod wyrok publiczności oddany (obejmuje polemikę D-ra Lafontaine'a z Dziarkowskim). Warszawa, 1802, str. 39, 34, 7.

Zborowski C.

Le Kéfir on Kounis du lait de vache, par... élève de la faculté de médecine de Kiew. (Montpellier médical, juin 1884).

Toż, w osobn. odb. Montpellier, druk. Bochem et fils, 1884, w 8-ce, str. 15.

Zbyszewski Franciszek.

De hydrotherapia. Vindobonae, Strauss, 1842, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Zdanie sprawy z działań szpitali i zakładów dobroczynnych w Król. Polsk. za r. 1842. Ogłoszone przez Radę główną opiekuńczą zakładów dobroczynnych. Warszawa, druk. J. Wróblewskiego, 1843, w 8-ce, str. XI, VIII, 386.

Toż, za r. 1843. Warszawa, 1844, w 4-ce, str. 96.

Toż, za r. 1844. Tamże, 1845, w 4-ce, str. 101, nl. 1.

Toż, za r. 1845. Tamże, 1846, w 4-ce, str. 75.

Toż, za r. 1846. Tamże, 1847, w 4-ce.

Toż, za r. 1847. Tamże, 1848, w 8-ce, str. 63.

Toż, za r. 1854. Tamże, 1855, w 4-ca, str. 39, 20 tabl.

Toż, za r. 1856. Warszawa, druk. S. Orgelbranda, 1857, w 4-ce, str. 65.

Toż, i instytucji dobroczynnych w Król. Polsk. za r. 1857. Tamże, 1858, w 4-ce, str. 100 i 1.

Toż, za r. 1860. Tamże, 1861, w 4-ce, str. 69, 152, 63 i XLIX. (Obejmuje: Dokumenta fundacyi szpitala św. Ducha od r. 1539—1792. O ochronach wiejskich przez Aug. Cieszkowskiego).

Toż, za r. 1861—1862. Tamże, 1862—1864, w 4-ce.

Toż, za r. 1864. Warszawa, druk. rządowa, 1865, w 4-ce, str. 195.

Toż, za r. 1867, w 4-ce.

Zdanie sprawy szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie za r. 1860. Warszawa, 1861, w 4-ce.

Zdanowicz I., z Krasilowa.

Dyspepsia chronica cum hallucinationibus. (Gaz. lek., T. XXVIII, 1880, str. 21—23).

Zdanowicz W.

Nalewka muchomoru (T-ra amanitae muscaria) jako środek przeciw biegunce krwawej (dysenteria). (Medycyna, 1875, Nr. 41).

Zdrojowiska. Tygodnik kąpielowy, wychodził od 1 czerwca do 15 września co czwartek, wydawany nakładem D-rów Lutostańskiego, Ściborowskiego i Zieleniewskiego. Kraków, w druk. Czasu, 1872, w 4-ce, N-rów 15.

Toż, za r. II, 1873, Nr. 15.

Toż, za r. III, 1874, w 4-ce, Nr. 10.

Zdrojowisk (Mappa) lekarskich w Galicyi i Bukowinie ułożona przez Teofila Żebrowskiego czł. komis. Balneol. wydana staraniem i nakładem Tow. nauk. krak. w r. 1862 do tego objaśniający wykaz abecedowy zdrojowisk.

Zdrowie, dwutygodnik popularno-naukowy, poświęcony naukom przyrodniczym i higienie. Wydawany pod redakcyą K. Dobrskiego i Br. Znatowicza.

Rok I. T. I. Warszawa, druk. Ziemkiewicza i Noskowskiego, 1878, w 4-ce, N-rów 24, str. 312.

Rok II. tamże, 1879, N-rów 24, str. 296.

Rok III. tamże, 1880, N-rów 12, str. 204.

Zduń.

Z Kryniey. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 775—777, 812—815).

Zdziński Teofil.

Encephalocetes congenitae casus rarior. Dorpati, Liv. Laackmann, 1857, w 8-ce, str. 32, 1 tabl.

O ospie. (Gaz. lek., T. X, 1871, str. 817—822).

Rzut oka na środki i dytę wzmacniającą. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 309—314, 321—332, 339—349, 353 do 355).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, w druk. Gaz. lek., w 8-ce, str. 27.

Dom zdrowia D-ra... Warszawa, druk. Gaz. lek., 1878, w 4-ce, str. 1.

* Zehender W.

Zboczenia akomodacyi i refrakeyji oka. Tłomaczenie St. Kościńskiego. (Dodatek do Kliniki, T. I, 1867).

* Zeissl.

O przymiocie odczyt prof... w Wiedniu, przełożył z niem. Dr. Rudnicki. Warszawa, druk. Gaz. Polsk. 1865, w 8-ce, str. 49.

Wykład chorób wenerycznych podług dzieł Zeissla, Redera i innych. Ułożony przez studentów medycyny warsz. uniw. pod przewodnictwem D-ra K. Pawlikowskiego, ze współudziałem prof. J. Kosińskiego, D-rów B. Gepnera i H. Stankiewicza. Warszawa, G. Sennwald, 1874, w 8-ce, str. 6, 922 i V. Ocenili T. Belke w Medycynie 1884, Nr. 32, 36.

Zeiszner Ludwik.

Opis geologiczny Szczawnicy i Szlachtowej. (Tamże, T. III, Oddz. 2-gi, 1840, str. 3—48, 3 tabl.).

Zejdowski J., lekarz zakładu leczniczego w Sławucie.

Kilka słów o leczeniu suchot płucnych kumysem z mleka kobyłego. (Medycyna, 1880, Nr. 15, 17 do 18).

Zekert Georg. Antoni (Moravus).

De lue insontium. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1817, w 8-ce, str. 16. Diss. inaug.

Zemelius Jan Zemełka, doktor medycyny, zmarły 1607 r. w 83 roku życia w Koninie, gdzie znajduje się jego nagrobek, zapisał 1602 r. 1,000 dukatów na katedrę anatomii i botaniki w akademii krakowskiej.

Por. Roczn. wyd. lek. III, 28. Gołębiowski: Hist. szkół III, 29.

Zerman, doktor medycyny, lekarz wileński z wieku XVI, był lekarzem wojewody wileńskiego Mikołaja Radziwiłła.

Por. Kraszewski: Wilno, T. IV, str. 372, 377.

* Zenker i Ziemssen.

Choroby przełyku (dom. J. Polak) wchodzi w skład Bibl. uniej. lek., w 8-ce, str. 213.

Zerner Jan Mikołaj, ob. Černer.

Zernecke J. H., nie lekarz.

Das verpestete Thorn. Thorn, 1710, w 4-ce.

Zgórski Adolf Franciszek, rodem z Lubelskiego, opuściwszy kraj rodzinny w r. 1831, we Francyi przykładał się do nauk lekarskich i w r. 1837 w Montpellier, stopień doktora medycyny osiągnął. Następnie przez wiele lat, był lekarzem prakty-

kującym w Besançon, gdzie też w październiku w r. 1884 życia dokonał. Był kawalerem złotego krzyża virtuti militari.

Essai sur les accidens cérébraux qui compliquent les plaies de tête. Montpellier, 1837, w 4-ce, str. 17. Thèse.

Ziegler I.

Pokonanie cholery za pomocą pojedynczego środka i sposobu, wraz z zapatrywaniem się na cholere i na środki rozmaite do wyleczenia jej podane przez znakomitego i doświadczanego nowoczesnego lekarza. Poznań. 1873, w 8-ce, str. 32.

Ziębiński Grzegorz, ur. 1806 r. w Samborze, ukończywszy nauki gimnazyalne, służył w wojsku polskiem w Warszawie; następnie oddał się studjom lekarskim w Wiedniu; w r. 1831 pełnił obowiązki lekarza w szeregach walecznych. Otrzymałszy 1832 r. stopień doktora medycyny w Wiedniu, osiedlił się w Przemyślu, gdzie w r. 1848 sformował gwardyę narodową; w r. 1855 przeniósł się do Lwowa; w r. 1861 był wybranym posłem na sejm krajowy z Przemyśla, 6 sierpnia 1882 roku obchodził we Lwowie 50-letni jubileusz otrzymania stopnia doktora medycyny.

Zięleniewski Michał, ur. w Krakowie 2 września 1821 r., nauki gimnazyalne pobierał w rodzinnem mieście i tam też słuchał lekarskich. Stopień doktora medycyny osiągnął w uniwersytecie Jagiellońskim w r. 1844, po obronieniu rozprawy, uwieńczonej nagrodą, przez wydział lekarski uniwersytetu krakowskiego. W r. 1844—1845 pełnił obowiązki asystenta w szpitalu św. Ducha w Krakowie, na oddziale chorób syfilitycznych; od r. 1845—1847 był adjunktem kliniki lekarskiej uniwersytetu krakowskiego, przy profesorze Brodowiczu; po dobrowolnem z tej posady ustąpieniu, powziął zamiar przesiedlenia się do Królestwa i w celu uzyskania potwierdzenia stopnia doktora medycyny, udał się w r. 1848 do Warszawy. Po złożeniu pierwszych egzaminów, korzystając z trzymiesięcznej, ustawą wymaganej przerwy, pojechał do Krakowa, nie przewidując, iż będzie pozbawiony możności powrotu na termin oznaczony a to z powodu ruchu rewolucyjnego, przejawiającego się w tym czasie w całej niemal Europie. Zmuszony pozostać nadal w Krakowie wkrótce mianowany został (1848) adjunktem kliniki akuszeryjnej przy profesorze Kwaśniewskim i to miejsce zajmował do r. 1852. W latach 1849 i 1855, w czasie panującej epidemicznie cholery, powołano Z. do niesienia pomocy lekarskiej chorem cholerycznym, powierzając mu w r. 1849 kierownictwo czasowego szpitala dla cholerycznych w miasteczku Trzebini, w okręgu krakowskim, a w r. 1855 opiekę nad

dotkniętymi cholera, w jednej z najludniejszych dzielnic Krakowa. W r. 1853 pragnąc dopełnić swych naukowych wiadomości zapisał się na lat dwa, w poczet uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego, dla korzystania z wykładów profesora Dietla, Bryka i Treitza. W r. 1857, z polecenia D-ra Dietla otrzymał miejsce lekarza rządowego przy zdrojach w Krynicy i na tym stanowisku pozostając do obecnej chwili, położył niezaprzeczone zasługi, starając się wszelkimi siłami o podniesienie i rozwój tego krajowego zdrojowiska. Jego to głównie zabiegom i niezamordowanej wytrwałości, winna Krynica swój obecny stan kwitnący. Od chwili ukazania się czasopisma „Przeglądu Lekarskiego“ był początkowo Z. głównym a następnie przez 8 lat, współredaktorem tego wydawnictwa. Sam też przez 5 lat wydawał pismo balneologiczne p. t. „Krynica“. Przez lat 14 był sekretarzem komisji balneologicznej związanej w r. 1858 w Towarzystwie naukowym krakowskim pod kierunkiem profesora Dietla. W uznaniu prac lekarsko-literackich doktora Z. następujące towarzystwa wybrały go swoim członkiem: w r. 1857 towarzystwo naukowe krakowskie następnie akademii umiejętności w Krakowie; w r. 1858 towarzystwo lekarskie warszawskie, w r. 1860 towarzystwo przyjaciół nauk w Poznaniu; w r. 1861 towarzystwo paryżskie lekarzy polskich; w r. 1863 towarzystwo lekarzy popodolskich; w r. 1864 towarzystwo medyczne wileńskie.

O przesadach lekarskich ludu naszego skreślił... w celu czyszczenia stopnia doktora medycyny w uniwersytecie Jagiellońskim. Wyciąg z rozprawy uwiecznionej przez wydział lekarski nagrodą. Kraków, J. Wild, druk. Gieszkowski, 1845, w 8-ce, str. VIII, 78.

De chlorosi. Cracoviae, typ. Czas, 1852, w 8-ce, str. 44.

Wody lekarskie Szczawnickie opisał... Kraków, autor, druk. Czasu, 1852, w 8-ce, str. VII i 127 z 5 tabl. rycin. Ocena w Bibliotece warszaw. 1852, IV, str. 152.

Die Heilquellen von Szczawnica. Nach dem Polnischen zu Krakau im J. 1852 erschienenen origin. Werke übersetzt. Wien, Prandel, 1853, w 8-ce, str. IV, 94.

Przyczynek do historyi akuszerzy w Polsce. (Pam. tow. lek. warsz. T. XXXVII, 1857, str. 97).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1857, w 8-ce, str. 70.

Wody lekarskie okręgu rządowego krakowskiego, Krynica 1857, skreślił... lekarz rządowy przy zdrojach w Krynicy. Kraków, druk. Czasu, 1858, w 8-ce, str. 43.

Wody lekarskie okręgu rządowego krakowskiego. Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1858. Kraków. Wild, druk. Uniw. 1859, w 8-ce, w 8-ce, str. 34.

Toż, w r. 1859. Kraków, druk. Uniw. 1860, w 8-ce, str. 41.

Gesundbrunnen im Krakauer Regierungs-Bezirk Erster Bade-Saison Bericht des M. Ziel... zu Krynica, Krakau, 1857, w 8-ce, str. 30.

Toż, w Spengler's balneologische Zeitung Jahr 1858, Nr. 6.

Zweiter Bade-Saison Bericht über Krynica im Jahre 1858. Krakau, 1859, w 8-ce, str. 35.

Toż, w Spengler's balneolog. Zeitg. 1859, Nr. 7.

Dritter Bade-Saison Bericht über Krynica im Jahre 1859. Krakau, 1860, w 8-ce, str. 23.

Vierter Bade-Saison Bericht über Krynica im Jahre 1860 Wetzlar, 1861.

Toż, w Spengler's balneolog. Zeitg. Jahr. 1861, Nr. 7, 8.

Wody lekarskie Galicji Zachodniej. Krynica. (Tyg. lek., 1858, Nr. 5, 6).

Krynica w r. 1857. Pierwsze sprawozdanie lekarskie z tutejszego zdrojowiska. (Tamże, 1858, Nr. 16 do 18).

Zdrojowe kąpiele lekarskie w Krynicy w r. 1858. (Tamże, 1859, Nr. 17, 18).

Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1859. (Tamże, 1860, Nr. 19, 20).

Obraz stanu zdrojowiska w Krynicy w r. 1860. (Tamże, 1861, Nr. 23—26).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1861, w 8-ce, str. 27.

Obraz stanu zdrojowiska w Krynicy w r. 1861. (Tyg. lek., 1862, Nr. 25 — 27. Przegl. lek., 1862, Nr. 6—10, 12, 13).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1862, w 8-ce, str. 31.

O wodach lekarskich w Wysowy. (Roczn. tow. nauk. krak.).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. 1859, w 8-ce, str. 21.

Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1858. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci, T. III, 1859).

Einige Worte über die Wysower Mineralquellen. Als Beitrag zur Balneologie Galiciens. Teschen, druk. Prochaski, 1859, w 8-ce, str. 20.

Pogląd na ruch i postęp zdrojowisk ojczystych w r. 1860 dostrzeżony. (Roczn. tow. nauk. krak. Poczet 3-ci, T. V, 1861, str. 476 — 515. Tyg. lek., 1862, Nr. 1—3).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. 1861, w 8-ce, str. 40.

Mleko, serwatka i żółtyca pod względem leczniczo-zdrowym. (Roczn. tow. nauk. krak., Poczet 3-ci, T. IV, 1860).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. 1861, w 8-ce, str. 39.

O napęnianiu wód lekarskich na sprzedaż rozsyłanych w ogóle, z dołączeniem opisu napęniania Szczawy żelazistej w Krynicy. Kraków, 1861, z ryc.

Pamiętka z Krynicy z widokiem zakładu zdrojowokąpielowego w Krynicy. Warszawa, 1862, w 4-ce, str. 8.

Toż, wydanie 2-gie. Kraków, druk. Uniw. 1866, w 4-ce, str. 17.

Pięć obrazów z dorocznego stanu zdrojowiska w Krynicy od r. 1857 do 1861. Serya I. Kraków, druk. Czasu, W. Kirehmayera, 1862, w 8-ce.

Notatki do historyi akuszerzy w Polsce. (Tyg. lek., 1860, Nr. 48—50. 1861, Nr. 3—8, 31—35).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, H. Natanson, druk. Gaz. polsk., 1862, w 16-ce, str. 184.

Przewodnik podróży do zdrojowiska Krynickiego. Skreślił... Kraków, 1862, w 16-ce, str. 32.

Treść sprawozdania o zakładzie zdrowym w Krynicy za r. 1862 do wiadomości powszechnej podał... Kraków, druk. Uniw. 1863, w 8-ce, str. 15.

Treść sprawozdania z Krynicy za r. 1862. (Tyg. lek., 1863, Nr. 11—12).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Krokoszyńskiego, 1863, w 8-ce, str. 22.

Zakład zdrojowo-kąpielowy w Latoszynie. (Tyg. lek., 1863, Nr. 13).

Rzut oka na ruch przy źródłach Krynicy w roku 1863. (Tamże, 1864, Nr. 9).

Wiadomości historyczne co do wielkiego dawniej rozpowszechnienia, a następnego zaniechania łaźni parowych u nas i u postronnych. (Przegl. lek., 1864, T. III, Nr. 5, 7, 9, 11, 15, 17, 19, 21, 23).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. 1864, w 8-ce, str. 64.

Czy używać kąpeli Krynickich podczas czyszczenia miesięcznych. (Przegl. lek., 1864, Nr. 45).

Rozbiór wniosku prof. Majera w przedmiocie obniżenia cen w naszych zdrojowskich dotąd używanych. (Tamże, 1863, Nr. 42—45).

Czy drogo, czy tanio w naszych zdrojowskich wyjaśnił dr. b. w. m., 1864, w 8-ce, str. 14.

Tabellarische Uebersicht der Frequenz des k. k. Kurortes Krynica v. 1857 bis 1864. (Archiv f. Balneologie, 1864, Bd. III, Heft 2).

Brunnenärztliche Mittheilungen über den k. k. Kurort Krynica. (Tamże, Jahrg. 1864, Bd. IV, Heft 2).

Heilquellen im Krakauer Regierungsbezirke. Vier Badesaisonberichte über Krynica. Kraków, druk. Czaśu, Kirchmayera, 1865, w 8-ce, str. 120.

Źródło lekarskie w pobliżu Krynicy. (Przegl. lek., 1865, Nr. 10—12).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw. 1865, w 8-ce, str. 22.

Źródło lekarskie w pobliżu Krynicy położone. Szczawy Słotwińskie. (Tyg. lek., 1865, Nr. 20).

Obraz ruchu i postępu zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1863, skreślił... lekarz rządowy przy źródłach w Krynicy. Kraków, druk. Uniw. 1864, w 8-ce, str. 16.

Toż, w r. 1864. Kraków, druk. Czaśu, 1865, w 8-ce, str. 16. (Tyg. lek., 1865, Nr. 13).

Toż, w r. 1865. Kraków, druk. Czaśu, 1866, w 8-ce, str. 20. (Tamże, 1866, Nr. 22, 23).

Toż, w r. 1866. Kraków, druk. Uniw. b. w. r., w 8-ce, str. 14.

Toż, w r. 1867. Kraków, druk. Uniw. b. w. r., w 8-ce, str. 19. (Tyg. lek., 1868, Nr. 20—21).

Toż, w r. 1868. Kraków, 1869, w 8-ce, str. 17. (Klinika, T. IV, 1869, str. 234—239, 249—255).

Obraz ruchu i postępu zdrojowego w Krynicy w r. 1869. Kraków, druk. Czaśu, 1870, w 8-ce, str. 16. (Gaz. lek., 1870, T. VIII, str. 653—663).

Toż, w r. 1870. (Odbitka z Gaz. lek., Nr. 41, 42, 43, z r. 1871). Warszawa, druk. J. Bergera, 1871, w 8-ce, str. 9.

Toż, w r. 1871. Kraków, druk. Leona Paszkowskiego, 1872, w 8-ce, str. 22. (Gaz. lek., 1872, T. XII, str. 431—432, T. XIII, str. 446—448, 461—462, 476—479, 492—494, 509—510).

O borowinie i zastosowaniu jej na kąpiele w ogólności, z poglądem szczegółowym na torfowiska w Polsce i na kąpiele borowinowe w Krynicy. (Tyg. lek., 1865, Nr. 2—4, 7—9, 37—39).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1866, w 8-ce, str. 65, k. 3.

Związek szpitali w zdrojowskich galicyjskich. Wiadomość poda... (Przegl. lek., 1866, Nr. 3—5, Tyg. lek., 1865, Nr. 52).

Ruch gości zdrojowych w Krynicy. (Tyg. lek., 1866, Nr. 27).

Nowe łaźnie w Krynicy pod względem architektonicznym i balneo-terapeutycznym. Kraków, druk. Uniw., 1866, w 8-ce, str. 34.

O sposobach ogrzewania szczaw żelazistych na kąpiele ze stanowiska technicznego, chemicznego

i terapeutycznego, z dołączeniem opisu nowych łaźniek w Krynicy (Tyg. lek., 1866, Nr. 6—7).

O sposobach ogrzewania wód lekarskich na kąpiele z dołączeniem opisu wewnętrznego urządzenia nowych łaźniak w Krynicy. (Przegl. lek., 1866, Nr. 9—16).

Rozwój zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ostatniego dziesięciolecia 1857 — 1867 skreślił... (Tamże, 1867, Nr. 5, 7, 9, 10, 12, Tyg. lek., 1867, Nr. 8—11).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1867, w 8-ce, str. 29 i 1 k.

Der Kurort Krynica in Galizien und seine Entwicklungsperiode im letzten Decennium. Wien, Braumüller, gedruckt bei Stöckholzer u. Hirschfeld 1867, w 8-ce, str. 55.

Pięć obrazów z dorocznego stanu zdrojowskiego w Krynicy od r. 1862 — 1866. Serya II. Kraków, druk. Uniw., 1867, w 8-ce, str. 15, 16, 16, 20 i 14.

Przewodnik ilustrowany w podróży do Iwonicza, ułożył dr. M. Z. Kraków, druk. Czaśu, 1869, w 16-ce, str. 18, z 1 mapą i 4 rycin.

Toż, do Szczawnicy. Kraków, nakł. i własność M. Salba, druk. Czaśu, 1869, w 16-ce, str. 20 z 1 mapką i 4 rycin.

Ilustrowany przewodnik w podróży do Krynicy ułożył dr. sek. kom. balneolog. Kraków, nakł. M. Salba, 1869, w 8-ce, str. 29 z planem i 4 widoki.

O kołaczykach krynickich. (Przegl. lek., 1869, Nr. 2. 3. Gaz. lek., 1869, T. VI, str. 454—458).

Toż. Kraków, druk. Uniw., 1869, w 8-ce, str. 12.

Toż, wydanie 2-ie. Kraków, nakł. H. Nitribitta, druk. Czaśu, 1877, w 8-ce, str. 9.

Toż, wydanie 3-ie. Kraków, 1881, w 8-ce, str. 9.

Über die Krynicaer Pastillen. Wien, 1874.

Przyczynek do historii zakładu zdrojowego w Krynicy. (Gaz. lek., T. VII, 1869, str. 13—16, 41—48).

Toż w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1869, w 8-ce, str. 12.

Sztuczne utwory wód mineralnych D-ra Ewicha, a mianowicie woda przeciwkrwawnicza tudzież woda przeciwdna (aqua antihæmorrhoidalis et aqua antarthritica). (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 460—464, 489—495).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. polsk., 1870, w 8-ce, str. 11.

Przetwory lekarskie ze stódu D-ra Linck'a. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 804—810).

Pięć obrazów z dorocznego ruchu i postępu zdrojowskiego w Krynicy od r. 1867 do 1871 skreślił... Dr. med. i chirurg. i mag. akusz. Serya III. Kraków, druk. Leona Paszkowskiego, 1872, w 8-ce, str. 19, 17, 21, 16 i 22.

Ilustrowany opis zakładów zdrojowych w Galicyi istniejących. Lwów, 1872, w 4-ce.

Obraz statystyczny ruchu i przemysłu w zdrojowskich ojczyściach za r. 1871. (Gaz. lek. T. XII, 1872, str. 401—403).

Bemerkungen über die Entwicklung der polnischen Brunnenanstalten von... Doktor der Medizin, Chirurg. etc. (Separatdruck aus Kisch's Jahrbuch 2 Heft). Wien, Verlag von Wih. Braumüller und Sohn, Druck von Hirschfeld in Wien, 1872, w 8-ce, str. 32.

Zakłady zdrojowe - kąpiele Galicyi. Warszawa, 1873, w 8-ce, poz. 1, str. 63.

Krynica—kartograficzny opis Krynicy w języku niemieckim, francuskim i polskim. Kraków, 1873.

Rys balneologii powszechniej skreślił... Warszawa, autor, druk. Gazety lek., 1873, w 8-ce, str. X, i 379.

Pogląd na rozwój zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ubiegłych lat siedmnaście (1857 — 1873) skreślił... dr. med. chir. i mag. akusz. lekarz rządowy

c. k. zakładu zdrojowego w Krynicy, członek nadzw. Akad. umiej. w Krakowie etc. Kraków, w druk. L. Paszkowskiego, 1874, w 4-ce, str. 43.

Toż. (Gaz. lek., T. XVI, 1874, str. 113—117, 161—166, 213—218, 231—234, 247—250, 327—331, 359—363, 374—377, 389—398, 405—411. T. XVII, str. 7—9, 21—27, 39—43).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1874, w 8-ce, str. 61.

Tabellarische Uebersicht der Frequenz des k. k. Kurortes Krynica in den J. 1857 bis 1873. (Mittheilung des k. k. Ackerbau-Ministerium. Wien, 1874).

Krynica. (Heyl-Zusammenstellung aller bedeutenden Kurorte und Mineralquellen Deutschlands, Oesterreich etc. Berlin, 1873).

Krynica i jej zakład zdrojowo-kąpielny, skreślił... Kraków, druk. Paszkowskiego, 1874, w 4-ce str. 12. Mineralnyje istočniki leczebnawo zawiedienija w Krynicy. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1875, w 4-ce, str. 4 z ryciną.

Krynica, dwutygodnik poświęcony czystemu zakładom zdrojowo-kąpielnym. Kraków, 1873—1874, w 4-ce. Od r. 1875 pod tytułem:

Krynica, tygodnik poświęcony czystemu zakładom zdrojowo-kąpielnym. Redaktor M. Z. Nakł. zakładu zdrojowego w Krynicy, druk. L. Paszkowskiego. Rok I, od 15 czerwca do 15 września 1873 r. N-rów 7 każdy po 4 str. Rok II, od 15 maja do 15 września 1874 N-rów 9. Nr. 1—4 po 4 str. Nr. 5—9 po 8 str. Rok III, 1875 od 31 maja do 26 września N-rów 17. po 4 str. Rok IV, 1876 od 30 maja do 26 września N-rów 18, Nr. 1—17, po 4 str. Nr. 18 str. 6. Rok V, 1877 od 22 maja do 18 września N-rów 18 po 4 str.

Materyały do historyi c. k. zakładu zdrojowego w Krynicy. Kraków, druk. Czasu, 1876, w 4-ce, str. 23.

Zur Stati-tik des k. k. Kurortes Krynica. Wien, 1878 k. n. l. 12.

Materyały do historyi zakładu zdrojowego w Krynicy. (Gaz. lek., T. XX, 1876, str. 225—229, 247—250, 257—266, 312—316, 358—362, 409—414. T. XXI, 1876, str. 39—42).

Toż, w osobn. odb., druk. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. 36.

Przyczynę do hydrologii Krynicy. Kraków, druk. Czasu, 1876, w 8-ce.

Dodatek do hydrologii Krynicy. (Gaz. lek., T. XXII, 1877, str. 17—21, 33—36).

Vademecum dla podróżujących do zakładu zdrojowego w Krynicy. Kraków, druk. Czasu, 1877, w 4-ce, str. 2.

Toż, w 8-ce, str. 4.

Zbiór wiadomości o Krynicy obejmujący: Materyały do historyi zakładu zdrojowego, pogląd na jego rozwój od r. 1857—1873, tudzież opis tamtejszego zakładu zdrojowego. Kraków, druk. Czasu, 1877, w 4-ce, str. 23, 43, 12.

Sources minerales et établissement Imperial-Royal des bains de Krynica. Cracovie, imprimerie du Czas, 1878, w 16-ce, str. 22 z małą mapką pod tytułem: Carte des principaux chemins de fer qui mènent à Krynica.

O ruchu i rozwoju c. k. zakładu zdrojowego w Krynicy. Kraków, nakł. c. k. Zarządu zdrojowego, druk. Czasu, 1879, w 8-ce dużej, str. 68.

O ruchu i rozwoju zakładu zdrojowego w Krynicy od r. 1873 do 1877. (Gaz. lek., T. XXVI, 1879, str. 24—25, 35—37, 43—46, 54—57, 75—76, 123, 124, 143, 144, 163—164. T. XXVII, 1879, str. 25—27, 35—37, 43, 44, 54—56, 63—65).

Nasze zdrojowiska a zapowiedziana wystawa balneologiczna w Frankfurcie w r. 1881. (Tamże, T. XXIX, 1880, str. 231—232. Przegl. lek., 1880, Nr. 44).

Ilustrowany opis c. k. zakładu zdrojowego w Krynicy. Kraków, nakł. c. k. zarządu zdrojowego, druk. Czasu, 1880, w 4-ce, str. 75 z rycinami w tekście.

Krynica. (Heksel, Illustrierter Führer durch die Karpathen und oberungar. Badeorte. Wien, 1881. Grieben's Reise Bibliothek. Brunnen und Baderste. Berlin, 1881).

K. k. Kurort Krynica. (Katalog der internationalen balneologischen Ausstellung in Frankfurt. Frankfurt a M. 1881).

Bibliografia Krynicy. Kraków, 1881, w 8-ce, str. 5.

Krynica. Statystyczno-lekarski opis c. k. zakładu zdrojowego w Krynicy (po polsku, po niemiecku i po francusku). Kraków, nakł. zakładu zdrojowego, druk. Czasu, 1881, w 4-ce większej, str. n. l. 4.

Krynica jej wody alkaliczno-żelaziste i c. k. Zakład zdrojowy kąpielowy, podręcznik informacyjny. Kraków, druk. Czasu, 1881, w 16-ce małej, str. 16, z rycinami w tekście.

Krynica in Galizien. (Heksel, Illustrierter Führer etc. Wien 1882).

Kurort Krynica. (Dr. Thilenius Bäder-Almanach. Frankfurt a. M. 1882).

Ilustrowana pamiątka z Krynicy. Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, 1883, w 4-ce, str. 22 z rycinami w tekście.

Trześć zasad hydroterapii z dołączeniem opisu czystości zakładów wodoleczniczych. (Ustęp z dzieła do druku przygotowanego p. t.: „Rys balneoterapii”). (Medycyna, 1884, Nr. 29, 30, 31—34).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1884, w 8-ce, str. 31.

Wycieczka do Jaworza. (Przegl. lek., 1884, str. 401).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1884, w 8-ce, str. 5.

Pozostają dotąd w rękopisie:

O łącznicy wysypkowej (Typhus exanthematicus) w Krakowie w r. 1846 nagminnie panującej. Rozprawa konkursowa uwieńczona nagrodą Wydz. lek. Uniw. Jagiell.

Zasady położnictwa praktycznego objaśniane przykładami kliniki akuszyjki Uniw. Jagiell.

Zieleniewski Teofil.

Beitrag zur Casuistik der Herniotomie. Greifswald, druk. F. Hache, 1872, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Zielewicz Ignacy, ur. w r. 1841 w Powidzu w W. Ks. Poznańskim, ukończywszy gimnazjum w Krakowie, do medycyny przykładał się od r. 1861 w Uniwersytecie Jagiellońskim, następnie od r. 1864 w Wrocławiu, gdzie w r. 1866 stopień doktora medycyny otrzymał. Przez pewien czas później był asystentem kliniki chirurgicznej w Wrocławiu, obecnie jest lekarzem szpitala dziecięcego w Poznaniu.

De catheterisatione uteri in partu arte praematura. Vratislaviae, typ. A. Neumann, 1866, w 8-ce, str. 21. Diss. inaug.

Przeciwnie opatrywanie ran. (Gaz. lek., T. V, 1868, str. 252—253).

Zwichnięcie rzepki wrodzone. (Luxatio patellae congenita). (Przegl. lek., 1869, Nr. 13).

Ueber die congenitale Luxation der Patella. Berl. klin. Wochenschr., 1869, Nr. 25).

Korespondencya z Berlina (o chloralu). (Tamże, 1869, Nr. 29).

Trześciwa wiadomość o pracach ziemków ogłoszonych ostatnimi czasami bądź w Wrocławiu, bądź

w Berlinie celem otrzymania stopnia lekarskiego. (Tamże, 1869, Nr. 44).

Zygm. Długosz czerpał wiadomości o „czarnej zaradzie” r. 1348 i 1360? Fragment dziejowo-lekarski. Rzecz czytana na I zjeździe lekarzy i przyrodników w Krakowie. (Tamże, 1872, Nr. 43, 45).

Ueber die amputation des Penis mit der galvanokaustischen Schneideschlinge. (Archiv f. klin. Chir., 1872 XII, 580—595).

Przyczynek do fizjologii i patologii ośrodków mózgowych. Wykład miany na wolnem zebraniu sekcji lekarskiej Tow. przyj. nauk poznań. d. 19 grudnia 1874 r. (Przegl. lek., 1875, Nr. 2).

Z dziejów epidemii w dawniej Polsce. Rzecz czytana na publicznem posiedzeniu Tow. przyj. nauk poznańskiego. (Rocz. tow. przyj. nauk poznań, T. VIII, 1874, str. 1—16).

Naczyniak pojedynczy i guz jamisty (Teleangiectasia — Tumor cavernosus). Studium kliniczne. (Tamże, str. 37—119).

Toż, w osobn. odb. Poznań, 1874, w 8-ce, str. 84. Przeciwnościnowa oprawa Listra. (Przegl. lek., 1875, Nr. 24, 25).

Zur Behandlung cavernöser Angiome mit liquor ferri. (Berl. klin. Wochenschr., 1875, str. 116).

Przyczynek do leczenia jamistych naczyniaków za pomocą liquor ferri sesquichlorati. Tłumaczył St. Jerzykowski. (Gaz. lek., T. XVIII, 1875, str. 203 do 206).

O zastosowaniu metody przeciwnościnowej do położnictwa. Odczyt miany na wolnem zebraniu sekcji lek. Tow. przyj. nauk w Poznaniu odbytym d. 19 grudnia 1876 r. Spr. w Przegl. lek., 1877, Nr. 5.

Kilka uwag nad stosunkami zdrowotnymi robotników górnośląskich ze szczególnem uwzględnieniem hutników cynkowych. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 37—40, 73—74, 86—88, 107—109).

Niektóre rady dotyczące pielęgnowania dzieci dla matek średniego stanu. Poznań, nakł. J. K. Żupańskiego, druk. Handkiego i Chocińskiego, 1877, w 16-ce, str. n. l. 64 i IV.

Zur antiseptischen Wundbehandlung im Kindesalter. (Centralzeitung f. Kinderheilkunde, 1878, Nr. 5).

Stosowanie chlorku pilokarpinu w praktyce dziecięcej z pewnemi zmianami przy użyciu. (Tamże, 1878, Nr. 14).

O opatrunku gipsowym, używanym w szpitalu dziecięcym. Posiedz. wyd. lek. Tow. przyj. nauk w Poznaniu. Spr. w Przegl. lek., 1879, Nr. 12).

Zapalenie błony stawowej (synovitis genu chronica). (Posiedz. wyd. lek. przyj. nauk w Poznaniu. Spr. w Przegl. lek., 1879, Nr. 50).

O sztucznem tamaniu kości w celach chirurgiczno-ortopedycznych. Odczyt miany na wolnem zebraniu wyd. lek. Tow. przyj. nauk w Poznaniu d. 24 czerwca 1879 r. Spr. Jerzykowskiego. (Przegl. lek., 1879, Nr. 31).

Zur Complication der eroupösen Pneumonie mit Meningitis cerebro-spinalis. (Deutsch. med. Wochenschr., 1879, Nr. 46).

Ueber den therapeutischen Werth des Natron salicylicum bei intermittens des Kindesalters. (Tamże, 1879, Nr. 41, 42).

Wspólnie z Kapuścińskim podali:

Ueber die Wirkung des benzoësauren Natrons beim Brechdurchfall kleiner Kinder. Mittheilung aus dem Posener Kinderhosp. (Tamże, 1879, Nr. 32).

Ueber die chirurgische Behandlung rachitischer Verkrümmungen langer Röhrenknochen im Kindesalter. (Tamże, 1880, str. 81, 97).

Przyczynek do chirurgii układu kostnego u dzieci i niedorośków. (Przegl. lek., 1880, Nr. 10).

Traumatischer Hämorrhos des Kniegelenks bei einem Bluter, Incision und Drainage des Gelenks, Tod durch Verblutung. (Centralblatt für Chirurgie, 1880, Nr. 16).

Zielewski Teofil, ur. 24 marca 1848 r. w Jaskółkach w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Ostrowie, do medycyny przykładał się od r. 1869 w Gryfii.

Beitrag zur Casuistik der Herniotomie. Greifswald, druk. F. Hache, 1872, w 8-ce, str. 23. Diss. inaug.

Rzecz o zastosowaniu zimnych kąpielii i natrysków w zimnicy, oparta na spostrzeżeniach czynionych w klinice lekarskiej prof. Moslera w Gryfii (Greifswald). (Przegl. lek., 1872, Nr. 10, 11).

O gościu, reumatyzmie stawowym szybko przebiegającym i możliwych jego powikłaniach; z dodaniem opisu przypadku tej choroby, lezonego w klinice prof. Moslera w Gryfii. (Przegl. lek., 1872, Nr. 26—28, 30).

Dwa przypadki chorób skórnych. Z kliniki prof. Moslera w Gryfii (Greifswald) opisał. (Tamże, 1872, Nr. 44. 1873, Nr. 3).

Zieliński Edward, rodem ze Starój Soli w Galicji. Umarł w Tarnowie 1873 roku w 55 roku życia.

Dissertatio inauguralis medica de examine odontologico et odontalgis. Vindobonae, typ. Ueberreuter, 1843, w 8-ce, str. 67.

Practische Darstellung der recepitirenden Zahnheilkunde. Ein Hilfsbuch für jeden Arzt, mit Rücksicht auf den heutigen Standpunkt der Medicin, nebst einem Anhange über Diätetik der Zähne und Beobachtungen aus dem Gebiete der practischen Zahnheilkunde. Wien, Tauer, 1844.

Zieliński Gustaw (autor Kirgiza).

Hieronim Spiczynski, wiadomość bibliograficzna. (Bibl. warsz., 1879 (zestyt lutowy) str. 306—315).

Zieliński Wł., współczesny dentysta w Warszawie.

Krótki rys higieny zębów. Warszawa, nakł. Opiekuna domowego, 1874, w 8-ce, str. 54.

Zastąpienie abturatorom wrodzonego braku podniebienia. (Gaz. lek., T. XXVII, 1879, str. 71—73).

Zielke Leopold, ur. w Kostrzynie 1842 r., nauki gimnazjalne pobierał w Lesznie i Poznaniu, medycyny słuchał od r. 1863 w Gryfii.

Beobachtungen über Rachen- und Kehlkopf-Croup in der Greifswalder Poliklinik. Posen, 1867, w 8-ce, str. 73. Diss. inaug.

Zielonko Justus.

Ueber Entstehung der Hamorrhagien nach Verschluss der Gefässe. (Virchow's Archiv, 1873, Bd. 57, str. 436—455, Tabl. X).

Ueber die Entstehung und Proliferation von Epithelien und Endothelien. (Centralb. f. d. med. Wiss., 1873, str. 881).

Ueber die Entwicklung und Proliferation von Epithelien und Endothelien. Strasburg, Bonn, Georgi, 1874, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Zur Frage von der Bildung homogener Membranen und Fibrins bei Einführung der Hornhaut in den Lymphsack des Froheses. (Centralb. f. die med. Wissensch., 1874, Nr. 139).

Ueber den Zusammenhang zwischen Verengerung der Aorta und Erkrankung des Nierenparenchyms. (Virchow's Archiv, 1874, Bd. 61, str. 267).

Pathologisch-anatomische und experimentelle Studien über Hypertrophie des Herzens. Dorpat, 1875. Diss. inaug.

Toż, w Virchow's Archiv, 1875, Bd. 62, str. 29 do 57.

Ziemacki Józef Kazimierz, asystent szpitalny w Petersburgu.

Beiträge zur Kenntniss der Micrococccencolonien in den Blutgefässen bei septischen Erkrankungen. Prag, dr. A. Haase, 1833, w 8-ce, 1 nl., 51, 1 nl., 1 tabl. litogr.

Uwagi do uwag D-ra Rubinstaina o przyczynach położenia płodu. (Przegl. lek., 1884, str. 459).

O schyzomycetach w ropie. (Tamże, str. 603, 617, 631, 656).

Ziembicki, lekarz społeczny w Paryżu.

Essai clinique sur les tumeurs solides de l'ovaire. Paris, V. Adrien Delahaye et C-e impr. Parent, 1876, w 8-ce, str. 95.

Ziembicki Grzegorz.

Dissertatio inauguralis medica de mania. Viennae, Straus, 1832, w 8-ce.

Ziemiński I.

Ligotka, Kameral-Ellgot, pod Cieszyńskiem na Szląsku austriackim, zakład dla leczenia dyetetyczno-powietrznych oraz wodoleczniczych, hydromineralnych. Kraków, druk. W. Kordeckiego, 1880, w 16-ce, str. 7.

Ziemiński Leonard, magister farmacji, społeczny aptekarz warszawski.

O wyrabianiu wód mineralnych sztucznych. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 109—114).

Ogólne uwagi nad kosmetykami i perfumami czyli pięknościami i pachnidłami pod względem części składowych tychże, ich przyrządzania, zastosowania i sprzedaży, z treściwym poglądem historycznym na użycie takowych od najdawniejszych czasów. (Tamże, str. 319—323, 364—368. T. IV, 1868, str. 763—766, 785—788, 799—802, 818—820, 931—934).

Tran, różne jego gatunki i sposoby otrzymywania. (Tamże, T. VI, 1869, str. 436—439, 501—504).

Woda sodowa pod względem higienicznym i chemicznym. (Tamże, T. XII, 1872, str. 247—250).

Kousyna przeciw soliterowi pod względem farmaceutycznym i lekarskim. (Tamże, T. XIV, 1873, str. 197—202).

* **Ziemssen**.

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby zaraźliwe ostre. Tyfus brzuszny. Tyfus powrotny i wysypkowy. Cholera. Dżuma. Czarna śmierć. Gorączka żółta. Dysenterja. Błonica. Przekład z dzieła „Handbuch d. speciellen Pathologie und Therapie von prof. Ziemssen,” przez prof. D-ra Łuczkiewicza. Warszawa, druk. Gaz. lek., 1875. T. I, w 8-ce, str. 594, z drzeworytami w tekście. (Wchodzi w skład Biblioteki umiej. lek.).

Epidemiczne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. (Gaz. lek., T. XIX, 1875, Nr. 7—10, 13, 16, 17).

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby zaraźliwe ostre. Przekład dzieła „Handbuch d. speciellen Pathologie u. Therapie v. prof. Ziemssen” przez W. Kosmowskiego. T. II. Ospa wietrzna. Odra. Rubecola. Szkarlatyna. Ospa. Róża proszkowa. Dengue. Grypa. Astma sienna. Zakażenie zimnicze. Epidemiczne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Warszawa, wyd. redakcyi Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. 1—635, 1—111, z drzewor. w tekście.

Choroby układu nerwowego, mózgu, mleczna pęcherzowa i uszowa. Warszawa, T. I—II, 1875, w 8-ce, str. IV, 460 i 525, z drzewor. w tekście.

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby narządu oddechania. 1) Tęchawicy. 2) Oskrzeli. 3) Opłucnej. Przekład z dzieła Ziemssena „Handbuch d. speciellen Pathologie und Therapie,” przez D-ra I. Wasza-

ka. Warszawa, T. II, wyd. red. Gaz. lek., 1876, w 8-ce, str. IV i 460.

Patologia i terapia szczegółowa, wykład chorób z zatrucia (Intoxicationen). Przekład dzieła „Pathologie und Therapie. Leipzig, 1876,” przez D-ra Waszaka. (Biblioteka umiej. lek.). Warszawa, wyd. red. i cześć. Gaz. lek., 1877, w 8-ce, str. 592 i III.

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby pęcherza moczowego, oraz złozenia czynnościowej części pęcherzowej u mężczyzn, przekład dzieła „Handbuch d. speciellen Pathologie und Therapie. Erlangen, 1876,” przez D-ra Konstantego Grudzińskiego. (Biblioteka umiej. lek.). Warszawa, wyd. red. i druk. Gaz. lek., 1877, w 8-ce, str. nl. i 152.

Patologia i terapia szczegółowa. Choroby narządu oddechania (choroby płuc) przekład dzieła prof. Handbuch der Krankheiten des Respirations-Apparates. Leipzig, 1877, przez D-ra Tomasza Świerza, członka tow. lek. krak. lekarza w Skawinie. T. III (Biblioteka umiej. lek.). Warszawa, wyd. red. i druk. Gaz. lek., 1877, w 8-ce, str. IV, 11 i 608.

Choroby układu nerwowego, nerwice odżywece i naczynio-ruchowe. T. I, przekład (przez D-ra T. Dunina) dzieła „Krankheiten des Nervensystems II, von Prof. Eulenburg, Nothnagel, Jos. Bauer v. Ziemssen und Jolly, Handbuch der speciellen Pathologie und Therapie v. Prof. v. Ziemssen.” (Biblioteka umiej. lek.). Warszawa, wyd. red. i druk. Gaz. lek., 1880, w 8-ce, str. nl. i IV i 487.

Zienkiewicz Mikołaj.

Materiały dla farmakognozji i farmakologii Euphorbiae villosae. Sanktpietierburg, tip. J. Trejta, 1874, w 8-ce, str. 80, 2 tabl.

Zienkiewicz Rafał.

Odjęcie gołeni na miejscu zgorzeli i zagojenie piana za pomocą pogrążenia w ciepłej wodzie. (Tyg. lek., 1865, Nr. 5).

Zienkowski Jan, promowany do stopnia doktora medycyny w Krakowie 9 lipca 1822 r. Następnie oddał się agronomii, był nauczycielem i rektorem szkoły w Szczepleszynie. Umarł na cholerę w r. 1831.

De origine monstrorum in genere, de hermaphroditis in specie. Cracoviae, 1822, w 8-ce, str. 45. Diss. inaug.

O wełnie i owcach dla użytku gospodarzy wiejskich i fabrykantów. Warszawa, nakł. autora, Głücksberg, 1825, w 8-ce, str. 176, VIII i 4.

Ziętkiewicz Maciej, aptekarz lwowski, w r. 1685 był obrany rajcą miejskim.

Por. Zubrzycki: 440.

Zimczarski (z Zimorzarza de Schimonszarz, Zymorzarz) Baltazar, doktor medycyny, stopnie filozoficzne uzyskał w Krakowie 1510 i 1514 r. W trzecim dziesiątku lat XVI wieku zostając na dworze ostatnich książąt mazowieckich Stanisława i Janusza, w zabezpieczeniu przyznanych mu za leczenie 100 kop groszy (2,400 złp.) objął w dzierżawę wieś Powązki. Od r. 1556 do 1569 był lekarzem przy kapitule kolegiaty warszawskiej.

Por. Muczkowski: Liber promot. 151. Starowski: 151, 158. Ostinger: str. 150. Święcki: Historyczne piątki II, 372. Kochanowski: Fraszki 1629, str. 19. Wojcicki: Album literackie. Biblioteka warsz. zesz. 196, str. 291.

Zimmermann Jan Erazm, ur. w Warszawie w r. 1789.

De uteri putrescentia adjuncta morbi huius observati historia. Lipsiae, ex officina Hirschfeldia, 1816, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Zimmermann Jan, ur. w Trzemesznie, w r. 1842 wstąpił na fakultet filozoficzny w Wrocławiu, lecz po dwóch latach przeniósł się na medycyny i ukończył go w r. 1869 ze stopniem doktora medycyny.

Ueber den Lebervenenpuls bei Insuffizienz der Trikuspidalklappen. Breslau, 1869, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

z Zimorzarza, ob. Zimczarski.

* **Zinna woda** jako osobliwszy środek utrzymania zdrowia i leczenia chorób. Słowno do wszystkich ludzi, którzy sobie życzą być zdrowymi i wesolej dożyć starości. Przez przyjaciela ludzi. Z niemieckiego. Lwów, Piller, 1837, w 8-ce, str. 87, z ryciną.

* **Zinn.**

Listy o przyczynach chorób umysłowych. (4-er Bericht des St. Gallischen Hilsvervins; für genesende Gemüthskranke 1871 Zeitschr. f. Psychiatrie). Przełożył Dr. Gustaw Neusser. (Przegl. lek., 1872, Nr. 24, 30).

Ziołcki Roger, ur. w Kościanie w r. 1844, nauki gimnazjalne pobierał w Poznaniu i Głogowie. Jako 19-letni młodzieniec w czasie powstania narodowego w r. 1863 był w bitwach pod Brodowem i Uniejowem. W r. 1867 służył jako ochotnik w pułku kozackim gwardyi sultańskiej. Do medycyny przykładał się w Wrocławiu, Halli, Würzburgu i Berlinie. Tu osiągnąwszy stopień doktora medycyny w czerwcu r. 1870 zaraz wyjechał na plac boju jako lekarz batalionu poznańskiego dywizyi Kummara. Poległ pod Metzem 7 października 1870 r., opatrując rannych na polu bitwy.

Ziółkowski Maksymilian, ur. w r. 1844 w Rogoźnie, do gimnazjum uczęszczał w Poznaniu, Trzemesznie i Szreńcu, medycyny słuchał od r. 1868 w Wrocławiu, następnie od r. 1869 w Gryfii.

Beiträge zur Kenntniss der brecherregenden Wirkung des Apomorphin. Greifswald, druk. Fr. Hache, 1872, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Zjazd (Pierwszy) lekarzy gubernii Permskiej (r. 1872). Podał H. Dobrzycki. (Medycyna, 1874, Nr. 13, 14).

Zjazd (47) przyrodników i lekarzy niemieckich we Wrocławiu. Sprawozdanie D-ra A. Sokolowskiego. (Tamże, 1874, Nr. 41).

Zjazd (IV) międzynarodowy lekarski w Brukseli. Podał St. Kwietniewski z Gaz. hebdom., 1875, Nr. 40. (Tamże, 1875, Nr. 44, 46, 49).

Zjazdu (Ze) Saleburskiego przyrodników i lekarzy odbytego w r. 1881. (Przegl. lek., 1881, Nr. 47, 49 do 51).

Zjazd lekarzy i badaczy przyrody w Poznaniu. Poznań, 15 marca, druk. L. Merzbacha, 1870, w 8-ce, str. 5.

Toż, 4 lipca. Poznań, druk. W. Deckera i Sp. E. Rassel, 1870, w 8-ce, str. 2.

Zjazd (Drug) lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie. (Gaz. lek., T. XX. 1876, str. 140—141, 154—158, 187—191).

Złotnicki Antoni, ur. w Dziewczopolu, naukom lekarskim poświęcał się w Bernie i tam w r. 1883 dyplom doktorski otrzymał.

Ueber die Bildung von Wasserstoff bei der Fäulniss und die Activirung des Sauerstoffes. Bern, druk. K. J. Wyss, 1883, w 8-ce, str. 16.

Stan sanitarny armii francuskiej i pruskiej. (Przegl. Tygod., 1884, Dodatek 3).

Złotorowicz Franciszek, doktor medycyny, będąc studentem w Padwie, podpisał pod koniec 1650 r. statut ustanowiony dla narodowości polskiej.

Por. Gaz. warsz. 9 stycznia 1858 r. Nr. 7.

Zmaczyński Jan.

O wyjęciu przez otok robaków w rodzaju włosogłówek (trichocephalus dispar). (Praktyczne postrzeżenia... V, 1862, str. 54—56).

Spłtlenie włosów w moczu puzyria. Prot. tow. lek. wil., 1872, str. 105—113. (Przytém uwaga Adamowicza).

Znatowicz Bronisław, współczesny chemik warszawski.

O fosforescencji i doświadczeniach Radziszewskiego nad fosforescencją aldehydów i ciał od nich pochodzących. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 476—485).

Zorgo Onufry, lekarz z uniwersytetu wileńskiego.

Dobre skutki emetyku danego w wielkich dawkach w chorobie krupem zwaną. (Rocz. tow. paryżk., 1860, str. 106—108).

Zotta Michał (Bucovinus).

Diss. inaug. medico-practica de colica saturnina. Vindobonae, typ. Pichler, 1826, w 8-ce, str. 37.

Zuccani Józef, z Galicji.

Diss. inaug. medica de abortu. Vindobonae, typ. Haykul, 1832, w 8-ce, str. 30.

Zuckerkandel Marek, rodem ze Złoczowa.

De fumatione herbae nicotianae respectu dietetico-medico. Pestini, typ. Beimel, 1843, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

Zweigbaum Maksymilian, społeczny lekarz warszawski.

Wypadnięcie pochwy z wypadnięciem macicy. Wydrżenie szyi macicznej. Częściowe wycięcie przedniej i tylnej ściany pochwy i odcięcie części pochwy macicy. Wyzdrowienie. (Gaz. lek., 1884, str. 739).

Zwicker Daniel, lekarz, ur. w Gdańsku 1612 r., zmarły w Amsterdamie 1678 r., oprócz wielu dzieł napisanych w obronie socynianizmu, ułożył mapę bagien pińskich, którą rytował 1650 r. sławny rytnik gdański Wilh. Hondius.

Nova et nunc primum edita. Paludum Polesiae tabula, qua eas (seculis ac geographorum vulgus sentit) satis habitatas, cultas et pervias esse ostendi-

tur. Auctore Daniele Zwickero, Med. D-re Curatore Guilelmo Hondio. Gedani, 1650. Na arkuszu. Przypisane Jerzemu, Władysławowi, Stefanowi, braciom Niemirycom.

Por. Mappografia Rastawieckiego.

Zybayło Ludwik.

De carbunculo contagioso, dissertatio inauguralis medico-chirurg. etc. Vilnae, typis Blumowicz, 1842, w 8-ce, str. 44.

Zygmunt, doświadczony lekarz w Krakowie, który w r. 1467 był sprowadzony do Lwowa w celu poskromienia zarazy morowego powietrza, jakie wówczas w całej panowało Polsce. Ugodzony był rocznie za opłatą 10 kop groszy ówczesnych.

Por. Chodynicki Opis m. Lwowa 58, 62. Zubrzycki: Kronika m. Lwowa 119.

Zymorzarz, ob. Zimeczarski.

Żabczyński Michał, nauki lekarskie ukończył w Wilnie w r. 1841. Umarł 11 listopada 1881 r. we wsi Żykowie guberni mińskiej.

De aquis mineralibus Caucasi in magna Cabarda. Vilnae, typ. J. Zawadzki, 1841, w 8 ce, str. 69.

Żaboklicki Stanisław.

Tłuszczak włóknisty (lipoma fibrosum) wargi słomnej większej. Brzemiennosc, obrażenie guza; operacya tegoż; śmierć. (Gaz. lek., T. XXV, 1878, str. 33—35).

Żaczek Jan, rodem ze Sławoszyna w Prusach królewskich.

Die Trichinose. Berlin, Druck von Gustav Schade, 1868, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Żadwojń, aptekarz w Głębokiem.

Opisanie własności istoty krystalicznej znalezionej w oleju z mioty pieprzowej. (Dzien. med. chir. i farm. Wilno, T. II, 1823/4, str. 608—612).

Żagiell Ignacy, książę, ur. 1 lutego 1826 roku we wsi Kierpszyszczkach w powiecie i guberni wileńskiej, nauki szkolne pobierał do r. 1843 w Wilkomierzu u ks. Pijarów. W r. 1845 wstąpił na uniwersytet kijowski, ukończywszy go w r. 1850 ze stopniem lekarza (cum eximia laude) przez r. 1851 oddawał się praktyce lekarskiej w Odesie; w r. 1852 udał się w podróż naukową po Europie, był w Berlinie, Dreźnie, Pradze, Wiedniu, w r. 1856 doktoryzował się w Paryżu, w r. 1859 w Londynie, zkąd wyjechał do Indyj, gdzie przez lat 4 był lekarzem armii angielskiej w Madras; następnie pełnił przez lat kilka obowiązki lekarza przy vice-królu egipskim; przez lat 6 przy sultanie Abdul-Azisie; zwiedził całą niemal Europę, Azję, Afrykę i Amerykę i przepędziwszy lat kilkadziesiąt po za granicami kraju, powrócił w r. 1876 i osiedlił się w Wilnie, i tam przez lat 4 (1876 — 1881) piastował godność prezesa komisji sanitarniej przy ra-

dzie miejskiej. Jest członkiem wielu zagranicznych uczonych towarzystw i ozdobiony licznymi orderami.

Recherches sur les principes du sang dans les maladies des femmes. Paris, 1860.

Clinical observation, on peri-uterine haematocoele. Dublin, 1859.

Archaeology its past and its future work. Edinburgh, 1859.

The climate of Algiers in reference to chronic affections of the chest. London, 1860.

Du traitement des taches de la cornée par le jodure du potassium concentré.

Wścieklizna (hydrophobia aquifuga, phobodisia) i jej leczenie korzeniami rośliny spirea filipendula. (Tyg. lek., 1860, Nr. 17).

Leczenie elektrogalwanizmem padaczki (epilepsia) i innych cierpień nerwowych (neuralgiae). (Tamże, 1860, Nr. 25).

On the use of anaesthetes in midwifery. London, 1860.

Les maladies régnantes en Afrique. Paris, 1862. Ded. à S. M. Napoleon III.

La hydrophobie et son traitement. Rapport à l'académie imp. Paris, 1863.

Sur le polype de l'urètre chez une femme. Paris, 1863.

Sur la tumeur de la matrice. Paris, 1863.

Il viaggio di Dr. I. Żagiell al equatore e terre dei Scilluchi. Roma, 1864.

Transaction of the levant quarantine Association of Constantinople. London, 1864.

Cholera-morbus en Egypte. (Gaz. des hôp. civ. et milit., 1865, str. 474—475).

Du climat de l'Egypte et de son influence sur le traitement de la phthisie pulmonaire. Paris, 1866, w 8-ce, avec une carte, str. 70.

L'hydropisie enkystée de l'ovaire gauche, compliquée d'une grossesse. (Gaz. méd. de Paris, 1871, Nr. 8).

Aperçu général des formations géologiques de l'Egypte, de la Nubie et de l'Arabie pétrée avec la carte géologique de ces contrées. Londres et Paris, 1871—1872.

Caso di guarigione di una cisti ovarica sinistra complicata di gravidanza. Odb. z Bollettino della R. Accademia medica di Roma Anno VII, Nr. 2, 1881, w 8-ce, str. 7.

Historia Egiptu. Wilno, nakł. autora, druk. J. Zawadzkiego, 1880, w 8-cc. T. I, str. 320 i 42 tabl. T. II, str. 256 i 10 tabl. litogr. T. I. Egipt starożytny. T. II. Egipt nowożytny.

Podróż historyczna po Abisynii, Adel, Szos, Nubii, u źródeł Nilu, z opisaniem jego wódospadów, oraz po krajach podrównikowych, do Mekki i Medyny, Syrii i Palestyny, Konstantynopolu i po Archipelagu, przez... członka wielu Akademij, Uniwersytetu oxfordzkiego i uczonych Towarzystw zagranicznych, autora Historji Egiptu, z dodaniem małego słownika najużywanějších wyrazów arabskich. Wilno, nakł. aut., druk. J. Zawadzkiego, 1884, w 4-cc, str. 360.

Nadto pisywał i pisuje artykuły do pism zagranicznych, jako to: Gaz. méd., Gaz. des hôpitaux, Medical Times, do akademij medycznych: Paryżkiej i Rzymskiej.

Żagiel.

Tod durch Stüsse auf Hinterhaupt und Magengegend. (Friedreich Bl. f. ger. Med., 1875).

Ein Cholerafall. (Bayr. arztl. Intelligenzbl., 1875, Nr. 21).

Blattern und Cholera, verbreiten sich selber ganz gleichartig durch Contagion? (Tamże, 1875, Nr. 6).

Żaliński z **Żalna** **Mikołaj**, uzyskał stopień doktora medycyny w Krakowie w drugiej połowie XVII wieku; był protonotaryuszem apostołskim, dziekanem nejchówskim, proboszczem königsdorfskim, sekretarzem królewskim; 16 sierpnia 1699 r. zainstalowany na kanonikat doktora medycyny przy kapitule gnieźnieńskiej przez arcybiskupa Michała Radziejewskiego. Um. 9 marca, 1716 r.

Por. Gąsiorowski: Rozprawa... str. 23.

Żebrowski Teofil.

Mapa zdrojowisk lekarskich w Galicyi i Bukowinie. Kraków, 1862, fol. T. XI, str. 36.

Wykaz zdrojowisk lekarskich Galicyi i Bukowiny ułożony... dla objaśnienia mapy tychże zdrojowisk nakładem Tow. nauk. krakowskiego wydanej. Kraków, 1862, w 8-cc, str. 14.

Żebrowski M.

Podofilin jako lek przeciw kolce wątrobowej z powodu kamieni żółciowych. (Przegl. lek., 1878, Nr. 12).

Żegestowski Jan (Galicianus Kolbajowicenis).

Dissertatio inauguralis medica de hydrophobia. Vindobonae, typ. Ueberreuter, 1839, w 8-cc, str. 23.

Żeglar Jakób, doktor medycyny, rodem z Bochni, pozostawił rękopism.

In practicum Aldansoris, scriptum per me Jacobum Żeglar z Bochna 1438.

Por. Lelewel: Bibl. ksiąg dwoje II, 92. Roczn. wyd. lek. III, 435. Wiszniewski: Hist. lit. pols. IV, 191 (w przypisku), 207.

Żegliński Stanisław, rodem z Łopacjonka, z Sandomierskiego.

Exposé succinct des principaux soins que reclame l'enfant depuis sa naissance jusqu'au sevrage. Montpellier, Ricard, 1841, w 8-cc, str. 52. Thèse.

Żegrowski Kacper, kanonik poznański (1518) a potom (1539) i gnieźnieński, lekarz

przyboczny Jędrzeja Krzyckiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego i prymasa królestwa. Jego nietrafnemu leczeniu przypisują śmierć prymasa. Umarł 1547 r.

Por. Gąsiorowski: O kanonikacie... 18. Żętoski: Kat. bisk. III, 209. Ossoliński: Wiad. hist. kryt. IV, 159.

Żelazowski Wiktor, sekundaryusz szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Dur brzuszny. Sprawozdanie z przypadków leczonych w szpitalu św. Łazarza w latach 1876—1880. Z oddziału chorób wewnętrznych Doc. D-ra Pareńskiego. (Przegl. lek., 1882, Nr. 15—17, 48).

Żelewski Aleksander Adolf Henryk, ur. 1838 r. w Zemblewie w Poznańskim, do gimnazjum uczęszczał w Chojnicach i Chełmnie, do medycyny przykładał się od r. 1860 w Berlinie.

De versione obstetricia. Berolini, typ. G. Schade, 1864, w 8-cc, str. 30 i 1 k. Diss. inaug.

Żelkowski Wojciech, medycyny słuchał w uniwersytecie warszawskim; w r. 1833 uzyskał stopień magistra medycyny od komitetu egzaminacyjnego lekarskiego. Od r. 1839 był lekarzem miasta Tomaszowa lubelskiego; w r. 1862 zaszczycony został wyborem na członka Rady powiatowej w powiecie zamojskim. Umarł 23 lutego 1863 roku śmiercią męczeńską, razem z lekarzem W. Dąbrowskim. Żył lat 58.

Żerdziński Wojciech, promowany do stopnia doktora medycyny i chirurgii w Krakowie w r. 1807. Był asystentem profesora Rusta w Krakowie; następnie profesorem w akademii lwowskiej.

Żeromski, ur. w r. 1809 w Żyrnawicach. Pó r. 1831 wstąpił na wydział lekarski w Montpellier a osiągnąwszy stopień doktora medycyny osiadł w Lédignan. W r. 1850 został lekarzem przy kopalni węgla kamiennego w Grand-Combes, gdzie umarł 7 lutego 1869 r.

Żłobikowski Tadeusz.

Streszczenie broszury prof. A. Krassowskiego p. t. „siem owariotomij.“ (Dodatek do Kliniki, T. I, 1867, str. 78—91).

Nouvelles recherches sur le flet dento-lingual du prof. Sappey. (Robin'a Journal de l'anatomie et de la physiologie, 1870—1871, Nr. 6).

Nowe poszukiwania nad nerwem zębo-językowym prof. Sappey'a, z rys. (Gaz. lek., T. VIII, 1870, str. 620—630).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-cc, str. 6.

O działaniu wodanu chloralu na zdrowy organizm i zastosowaniu jego przy leczeniu chorób umysłowych. (Gaz. lek., T. IX, 1870, str. 289—295, 305 do 311).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1870, w 8-cc, str. 13.

Zdanie sądowno-lekarskie w sprawie Jadwigi K. o zabójstwo obwinionej. (Gaz. lek., T. XI, 1873, str. 33—40, 52—56, 70—71).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1871, w 8-ce, str. 14.

Dwukrotne wystąpienie płonicy w przeciągu sześciu tygodni u jednego i tegoż samego indywiduum. (Gaz. lek., T. XV, 1873, str. 209—213).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 5.

Żmigrodzki K. W.

Łatwy sposób otrzymania najmniejszego żelaza. (Tyg. lek., 1859, Nr. 19).

Morfina w suchych nasiennech krajowego maku. (Tamże, 1859, Nr. 20).

Żmijewski Leon.

Quelques cas d'amputation des membres observés à la clinique chirurgicale de Montpellier sous le rapport du manuel opératoire. Montpellier, J. Martel, 1839, w 4-ce, str. 15. Thèse.

ze **Żniha (Sninius) Walenty**, bronił też astrologicznych i lekarskich w niedzielę palmową 1511 r. w Bononii; i ubiegał się o prawo lektury astronomii tamże.

Por. Malagola: str. 23.

Żochowski.

Anatomie du tissu conjonctif. Montpellier, 1867.

Żołnowski Wincenty, niegdy wychowawcą akademii medyko-chirurgicznej warszawskiej, następnie asystent uniwersytetu w Zurychu, obecnie wykładowca (lecturer) w szpitalu New Yorkskim i właściciel zakładu hydropatycznego tamże.

The methodical application of water in the treatment of diseases, with special remarks on fever, the latest investigations relative thereto, and of its treatment by means of the same remedy. New-York, Styles et Cash, 1875, w 8-ce, str. 39. Spr. Lubelskiego w Pam. tow. lek. warsz., T. LXXIII, 1877, str. 154—156.

z **Żorawie Marcin**, ob. z Przemyśla Marcin.

Żorawski Mikołaj, stopnie filozoficzne uzyskał w akademii Jagiellońskiej w r. 1618 i 1620. Nauki lekarskie pobierał w Padwie, gdzie w r. 1632 był asesorem w oddziale narodowości Polaków. Piastował godność przybocznego lekarza i astrologa Jana Kazimierza i towarzyszył temu nieszczęśliwemu królowi w ucieczce do Głogowy. Biegły w matematyce i językach starożytnych, przełożył Cycerona na język grecki. Wydawał kalendarze w latach: 1648, 1651, 1654, 1655, 1660 i 1663.

Por. Starowolski: Monument. wstęp. Muczkowski: Lib. promot. 281, 285. Roczn. wyd. lek. II, 49. Juzyński: Dyke, poet. II, 383.

Żorawski M.

Ueber das Lahmgehen des Pferdes. Dorpat, 1871, w 8-ce, str. 56, 1 tabl. Diss. inaug.

Żorawski, docent w Charkowie.

O oznaczeniu kolebki księgozusu. (Gaz. lek., T. XX, 1876, str. 17—18).

Żorawski Marian.

Mechanizm zjawisk nerwowych. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1880, w 8-ce, str. 24, 1 nl. i 2 tabl. litogr.

O zmianach w naczyniach mózgu przy wściekłości u psów. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXVI, 1880, str. 713—714).

O zmianach kości ciemieniowej wywołanych zmianami objętości mózgowia. (Tamże, T. LXXVI, 1882, str. 159—163).

Żuchowski Antoni, ur. w Caradzu dolnym w Poznańskim 1 stycznia 1846 r.; nauki gimnazyalne ukończył w Poznaniu i Głogowie, lekarskie — we Wrocławiu. Podczas wojny francusko-pruskiej (1870—1871) służył jako lekarz-asystent w wojsku pruskiem, obecnie trudni się wykonywaniem lekarskiem na Szląsku.

Zur Casuistik der Transfusion. Breslau, H. Lindner, 1873, w 8-ce, str. 29. Diss. inaug.

Żuk M.

Myśl moja o cholercie. (Tyg. lek., 1848, Nr. 37).

Żukowski A., lekarz pomocniczy w szpitalu kobiecym Maryi Teresy w Wiedniu.

Grosse Cyste des Pankreas. Laparatomie, Tod. (Wien. med. Presse, 1881, Nr. 45).

Żukowski Maksym Eliaz.

De anaesthesia tactus. Vilnae, Zawadzki, 1812, w 8-ce, str. 18. Diss. inaug.

Historia morbi cholera indica notata in nosocomio. Mosquae, 1832, w 4-ce.

Żuliński Tadeusz, ur. 30 listopada 1839 r. w Krakowie; do gimnazjum realnego uczęszczał (1850 — 1857) w Warszawie; nauk lekarskich słuchał (1857 — 1859) w Warszawie, później w Kijowie, w Pradze czeskiej (1861) i w Krakowie, gdzie 1862 r. stopień doktora medycyny osiągnął. W latach 1862 i 1863 był asystentem przy katedrze fizjologii w uniwersytecie Jagiellońskim. W latach 1864 — 1871 zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Paryżu. W r. 1871 przybył do Lwowa, gdzie początkowo pełnił obowiązki lekarza w oddziale chorób wenerycznych szpitala powszechnego; w styczniu w r. 1872 został mianowany chemikiem patologicznym przy tymże szpitalu. Nadto przez wiele lat wykładał higienę i somatologię we lwowskich zakładach naukowych żeńskich. Od roku 1876 był radnym miasta Lwowa i referentem do spraw sanitarnych miasta. Był jednym z założycieli towarzystwa gimnastycznego we Lwowie, i przez czas pewien wiceprezesem tegoż towarzystwa. Prace naukowe treści lekarskiej, fizjologicznej, chemicznej, antropologicznej, etnograficznej, chirurgicznej, filozoficznej i literackiej

umieszczał w Przeglądzie lekarskim, w Gazecie lekarskiej, w Dwutygodniku medycyny publicznej, w Czasopiśmie towarzystwa aptekarskiego, w Zbiorze wiadomości do antropologii krajowej, w Roczniku towarzystwa przyjaciół nauk poznańskim, w Szkole, w Przyrodzie i przemyśle (Poznań, 1858 — 9), w Gazecie codziennej (1861—2), w Gazecie narodowej, Dzienniku lwowskim, w Kraju, Dzienniku poznańskim, Gońcu lwowskim, Dzienniku literackim, Kronice rodzinnej, w Gwiazdce cieszyńskiej, w Szkiecach literackich, w czasopiśmie Wiara i Niepodległość, w czasopiśmie Polska, którego był współredaktorem. W czeskich czasopiśmiech Boleslaw, Pravda, Pozor. Przez dwa lata był współredaktorem Ruchu literackiego lwowskiego. Redagował pismo: Przewodnik gimnastyczny. Zmarł we Lwowie dnia 17 stycznia 1885 roku z zapalenia płuc, śmierć jego żal powszechny wzbudziła, gdyż jako człowiek zacny i prawy a przytém zawsze gotowy nieść pomoc bezinteresowną każdemu (z zasady leczył tylko bezpłatnie) w najszerszych kołach umiał sobie zjednać szacunek i uznanie, Lwów uczcił go pogrzebem świetnym wyprawionym na koszt miasta.

Quelques mots au sujet du cerveau d'un grand-russe envoyé à la société d'anthropologie de Paris par la section anthropologique de la société des amis des sciences naturelles de Moscou. Paris, L. Leclerc libraire - editeur, 1867, w 8-ce, str. 15, 2 tabl.

Przedmioty sztuki lekarskiej na wystawie powszechnej w Paryżu 1867 r. (Gaz. lek., T. III, 1867, str. 389—391, 405—407, 415—423).

Kilka uwag o wodach mineralnych Vichy i ich lekarskim użyciu. (Tamże, T. IV, 1868, str. 501—503, 548—550).

Międzynarodowy zjazd lekarzy w Paryżu w r. 1867. (Tamże, T. V, 1868, str. 91—94, 171—175, 254—255, 286—287. T. VI, 1869, str. 428—431, 444—447, 462—464, 746—748. T. VII, 1869, str. 61—63, 93—96, 125—128, 140—144).

Kilka uwag z powodu dzieła: Geistesleben. Betrachtungen über die geistige Thätigkeit des menschlichen Gehirns und ihre Entwickelung, napisanego przez D-ra med. Gottfried'a Ritter von Rittersheim'a, 1871, w 8-ce, str. 15.

Wniosek D-ran... o międzynarodowém równouprawnieniu naukowych stopni lekarskich. (Przegl. lek., 1872, Nr. 15).

Słowo na poparcie wniosku o higienie, posłanego przez Tow. Paryskie lekarzy polskich na zjazd lekarzy i przyrodników do Krakowa w roku 1869. (Służba zdr. publ., 1872, T. I, Zesz. III, str. 200 do 206).

Antropologia czyli nauka o człowieku i jej stosunek do innych nauk. (Osoba. odb. z Przeglądu Polskiego). Kraków, druk. L. Paszkowskiego, 1872, w 8-ce, str. 34.

Wychowanie i oświata. Odczyt miany na rzecz funduszu szkół ludowych we Lwowie. Lwów, nakł. autora, K. Wild, 1872, w 16-ce, str. 50.

Nasi pozytywiści. Lwów, nakł. autora, K. Wild druk. Dobrzańskiego, 1872, w 16 ce, str. 35.

O ziarnkach dyni jako środka przeciw tasiemcowi. (Gaz. lek., T. XIV, 1873, str. 177—179).

O codziennych napadach zimnicy powodowanej obecnością w kioskach wnętrza, zwanego botriocephalus latus. (Tamże, str. 260—263).

O antropologii w stosunku do dziejów. Odczyt miany d. 18 marca 1873 r. we Lwowie. Warszawa, nakł. kroniki rodzinnej, druk. J. Jaworskiego, 1873, w 8-ce, str. 43.

O obecnym stanie fizjologii i jej przyszłości. Lwów, Wild, druk. E. Winiarska, 1873, w 8 ce, str. 99.

O trzech sferach życia ludzkiego i wzajemnym ich oddziaływaniu na siebie. Ustęp z antropologii. Warszawa, 1873, w 8-ce, str. 38.

Nasi uczeni. Lwów, 1874, w 8-ce, str. 95. (Odb. z Gaz. nar.).

Zasady teorii jestestw organicznych J. Śniadeckiego ocenione ze stanowiska dzisiejszych pojęć fizjologicznych. (Roczn. tow. przyj. nauk poza., T. VII, 1874, str. 121—247).

Wiara i wiedza. Kraków, druk. L. Paszkowskiego, 1875, w 8-ce, str. 59. (Bibl. szkiców I).

O działaniu kofeiny i teiny oraz kawy i herbaty na ustrój ludzki i zwierzęcy. Lwów, 1876.

Kilka słów do etnografii Tacholców i mieszkańców wsi wolońskich. (Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, 1877. Dział etnograficzny, str. 108).

Przedstawienie Towarzystwa lekarzy galicyjskich do krajowej Rady szkolnej w sprawie zaprowadzenia wykładów higieny w Seminarjach nauczycielskich w Galicyi. (Dwutyg. med. publ., 1877, str. 33 do 35).

Przedstawienie Towarzystwa lekarzy galicyjskich wniesione do Rady miejskiej lwowskiej w sprawie zaprowadzenia wykładów higieny w szkole przemysłowej miejskiej. (Tamże, str. 53—54).

O potrzebie zaprowadzenia wykładów higieny po wszystkich zakładach naukowych. Lwów, nakład autora, 1877, w 8-ce, str. 9.

Nowe studjum nad Syrokomlą przez W. Spasowicza oraz romantyzm i jego skutki przez F. K. oceniał... Lwów, 1877.

Kilka słów o gimnastyce i o szkole gimnastycznej Tow. gimn. „Sokoł”. Lwów, 1878.

O krztusiu i jego leczeniu. (Dwutyg. med. publ., 1879, str. 222—230).

Duszniaca bolesna (angina pectoris)* (Tamże, 1880, str. 102—106).

O żelazkach do prasowania ze względu higienicznego. (Tamże, str. 119—120).

W jakim wieku ze względów higienicznych nauka szkolna zaczynać się winna. Odczyt miany na walnem zebraniu oddziału lwowskiego Tow. pedagogicznego d. 28 kwietnia 1880 r. Lwów, nakł. autora, Gubrynowicz i Schmidt, i związkowa druk. 1880, w 8-ce, str. 22. (Odb. ze Szkoły).

O wpływie maszyn do szycia na zdrowie. (Dwutygodnik med. publ., 1880, str. 197—202, 217—221, 239—241).

O wpływie dymu tytoniowego na ustrój ludzki i zwierzęcy. (Czasopismo Tow. aptek. Lwów, druk. Dobrzańskiego i Gromana, 1881, w 8-ce, Nr. 17).

Kilka słów w sprawie higienicznej reformy szkół. (Przegl. lek., 1881, Nr. 25—29, 31).

Tóż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1881, w 8-ce, str. 34.

W obronie nauczania higieny w zakładach naukowych, z powodu sprawozdania komisji Tow. pedagogicznego w sprawie szkół średnich. Lwów, nakł. wydawcy, druk. Gaz. nar., 1881, w 16-ce, str. 23. (Odb. z Gaz. nar.).

Roboty kobiece szkolne ze względu higieniczno-pedagogicznego, z powodu „Dziadu szkolnego” na wystawie w Muzeum przemysłowym miejskim we Lwowie w r. 1881. Lwów, nakł. autora, 1 związka-wa druk., 1882, w 8-ce, str. 43. (Osobn. odb. ze Szkoły).

Ruch mięśniowy i wpływ jego na zdrowie człowieka. (Przewodnik gimnastyczny, 1882, Nr. 2 — 5, 6—11, 11, 12, 1883, Nr. 1—6).

O potrzebie stałego higienicznego nadzoru nad zakładami wychowawczo-naukowymi. Warszawa, 1882.

O higienicznem znaczeniu nauki śpiewu. Lwów, nakł. autora, druk. związka-wa, 1884, w 8-ce, str. 30. (Osobn. odb. ze Szkoły).

O wpływie dymu tytoniowego na ustrój ludzki i zwierzęcy. (Przegl. lek., 1884, str. 3, 22, 38, 72, 88, 111, 127, 138, 154).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1884, w 8-ce, str. 60.

Sprawozdanie higieniczno-lekarskie z kolonii wakacyjnych łowisk. (W Kolonie wakacyjnej lwowskiej w r. 1884. Lwów, 1884, nakł. Tow. pedagog.).

Żółtowski Karol, prymaryusz szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Przypadek obłądka ostrego (Delirium acutum). (Przegl. lek., T. XIII, 1884, str. 469, 482).

Toż, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1884, w 8-ce, str. 9.

Żółtowski Leon, ur. we wsi Łukowicy w Galicji, nauki gimnazjalne odbył w Nowym Sączu, filozoficzne—we Lwowie, lekarskie—we Wiedniu, gdzie 1843 r. stopień doktora medycyny uzyskał. Wróciwszy do kraju osiedlił się w Limanowie, w latach 1853 i 1854 pełnił obowiązki lekarza zdrojowego w Krynicy. W r. 1856 dotknięty bezwładem kończyn dolnych nie przestał gorliwie i sumiennie oddawać się zawodowi lekarskiemu. Umarł 29 stycznia 1869 roku.

De alcaloidibus nonnullarum plantarum. Vinlobonae, 1843. Diss. inaug.

Wody kwaśno-żelaziste w Krynicy. Nowy Sącz, druk. Pisma, 1857, w 8-ce, str. 96 i 2 karty.

Kalendarz ścienny historyczny polski.

Wąsy pod względem przyrodzonym, ekonomicznym, estetycznym, politycznym i fizyologiczno-lekarskim przez... znachora w obwodzie sądeckim. Kraków, druk. Czasu, 1859, w 8-ce, str. 16.

W rękopisie:

Kalendarz i słownik historyczny polski 2 t.

Calendrier des faits memorables et brillants arrivés en Pologne.

Żurawski Sylwester, ur. 1847 r. w Szocepanowie w W. Ks. Poznańskim, nauki gimnazjalne pobierał w Poznaniu, do lekarskich przykładał się od r. 1870 w Berlinie.

Gallensteine und ihre Therapie. Berlin, Druck von G. Schade, 1874, w 8 ce, str. 29. Diss. inaug.

Żurkowski Aleksander, z Warszawy.

Des ulcérations, symptomes de la syphilis constitutionnelle. Montpellier, Boshm, 1838, w 4-ce. Thèse.

Histoire de l'épidémie de variole qui a régné en 1840 dans le canton de Rochemaure (Gard). Journal de médecine 1843 octobre).

De l'emploi des gargarismes iodés et de la teinture d'iode dans le traitement de la diphthérie. L'Union méd., 1856, Nr. 70).

De l'emploi de l'eau thermale sulfurée de Schinznach dans les affections des voies respiratoires. Précédé d'un rapport de M. le docteur Willemin. (Journal de Bruxelles, 1857, Août str. 124, Septb. str. 227. Gaz. med. de Strasbourg, 1867, Nr. 17).

Toż, w osobn. odb. Strasburg, 1867, w 8-ce, str. 11, 32.

Nouvelles observations sur l'emploi de l'eau thermale sulfureuse de Schinznach dans les affections des voies respiratoires. (Annales de la Soc. d'hydrop. méd. de Paris, T. XIV, 1867—1868, str. 200 do 238).

De la station sulfurée thermale de Schinznach-bains. Paris, Delahaye, druk. Dufour-Banquet w Troyes, 1874, w 8-ce, str. 143, 5 tabl.

Żurkowski Franciszek, wychowaniec uniwersytetu charkowskiego, praktykował w Odesie, gdzie umarł 13 marca 1878 r. w 54 roku życia. Mąż głębokiej wiary, nieposzlakowanej uczciwości.

De trabecularum cordis in sanguificationis opere significatu. Petropoli, typ. Frey, 1855, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Życki Jan Piotr, ur. 1815 r. we wsi Budryszkach w powiecie wileńskim, nauk lekarskich od r. 1832 słuchał w akademii lekarskiej w Wilnie, gdzie 1837 r. stopień lekarza otrzymał. W r. 1840 wszedł do służby wojskowo-lekarskiej, jako ordynator przy szpitalu wojskowym wileńskim; w r. 1848 pełnił służbę w Taganrogu i Stawropolu; w r. 1849 — w Kamieńcu podolskim; w r. 1854 — w Moldawii i Włoszech; w r. 1859 — w Suwałkach i Augustowie. W r. 1861 opuścił służbę wojskową i osiadł we własnej wsi Kazimierzowie, powiecie wileńskim. Umarł w Wilnie w roku 1875. Był członkiem Towarzystwa lekarskiego warszawskiego, towarzystwa lekarsko-chirurgicznego w Liège, i towarzystwa lekarzy styryjskich w Gracu.

Cholerae pathologia et therapia. Auctor... Vilnae, 1867, w 8-ce, str. 36

Toż samo. Vilnae, Zawadzki, 1871, w 8-ce, str. 52.

Leezenje cholery iz praktyczeskich nabludienij. Sostawil... Wilna, 1872, w 8-ce, str. 28.

Stawienie cholery. Z postrzeżeń praktycznych napisał... Wilno, 1874, w 8-ce, str. 68.

Ocena powyższej pracy przez Al. Janiszewskiego w (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXI, 1875, str. 356).

Odpowiedź Życkiego. (Tamże, T. LXXI, 1875, str. 498).

Żyliński Tomasz, jeden z najzasłużeńszych lekarzy lubelskich, zmarł 24 września 1880 r. w majątności swój Lipa w gubernii kieleckiej, w 64 r. życia. Urodzony na Litwie, nauk lekarskich słuchał w Wil-

nie; osiadłszy w Lublinie, przez wiele lat sprawował obowiązki lekarza powiatu. Wzięty i powszechnie szanowany praktyk, gorliwie spieszył za postępem nauk, które kochał i rad się im oddawał.

Źródła mineralne Marienbadzkie ze względu na ich historię, skład chemiczny, działanie i rozsyłkę, Kraków, 1875, w 16-cc, str. 40.

Toż. Warszawa, nakładem Inspekeyi zakładu, druk. Fr. Czerwińskiego, 1884, w 16-cc, str. 39.

Źródła Inowłodzkie. (Dz. łódzki, 1884, N. 41).

DOPEŁNIENIA.

Abicht Adolf (ob. str. 1).

• O wodach mineralnych birstańskich przez... opisanie miejscowości, rozbiór wód i mapka, 1852, fol., str. 8. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Abłamowicz Józef (ob. str. 1), rodem z Litwy, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, gdzie w r. 1828 stopień doktora otrzymał, wykonawstwem lekarskiem zajmował się przeważnie w guberni mińskiej, zmarł w majątku swym w pow. słuckim.

Adam Polak (Adamus Polonus), ob. z Bochini Adam, str. 38 i 589.

Adamkiewicz Albert (ob. str. 2).

Körpervletzung; Versetzung des Verletzten in eine Geisteskrankheit. (Caspers Vierteljahrschr. f. gerichtl. u. öffentl. Med., 1865, III, 1).

Giebt es Grade der Zurechnung? (Tamże, 1870, Januar 160).

Combination bei Beurtheilung gerichtlich-medizinischer Fälle. (Tamże, 1873, April).

Die Blutgefäße des menschlichen Rückenmarkes 1) Die Gefäße der Rückenmarksubstanz. 2) Die Gefäße der Rückenmarksoberfläche. (Institut f. experim. Pathologie der k. k. Uniw. Krakau). Wien, Gerold's Sohn, 1882, w 8-ce, str. 34, tabl. litogr. 6 i str. 30, tabl. litogr. 5.

Mięsak rdzenia paciierzowego w miejscu wystąpienia splotu barkowego o przebiegu utajonym. (Rozpr. wydz. mat. przyr. akad. umiej.. T. X, 1882).

O wadzie rdzenia paciierzowego. Wykład miany na posiedz. Tow. lek. krak. w d. 24 maja 1882 roku. (Przegl. lek., 1882, Nr. 25, 26).

O ucisku mózgu. Wykład miany w Tow. lek. wiedeńskim d. 9 listopada 1883 r. (Gaz. lek., 1884, Nr 8—9).

O ucisku mózgu. Drugi wykład miany w Tow. lek. wied. d. 28 marca 1884 r. (Tamże, 1884, Nr. 27—30).

Kurez mięśnia kłębkowatego (m. splenius capitis et colli). Gaz. lek., 1883, Nr. 49).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1883, w 8-ce, str. 5. Die Lehre vom Hirndruck und die Pathologie der Hirncompression. I. Die Lehre von Hirndruck. Wien, Gerold's Sohn, 1883, w 8-ce, str. 88, 12 drzewor.

Die Lehre vom Hirndruck und die Pathologie der Hirncompression, nach Thiersversuchen und Krankenbeobachtungen. II. Pathologie der Hirncompression. (Sitzungsber. der k. Akademie d. Wissensch., 1884).

Toż, w osobn. odb. Wien, C. Gerold's Sohn, 1884, w 8-ce, str. 125, 7 tabl. chrom., 11 drzew. w tekście.

O nowym składniku włókien nerwowych (istota chromoleptyczna) i o dwubarwności tkanki rdzenia paciierzowego. Wykład miany na posiedz. Akad. Umiej. wied. d. 6 marca 1884 r. (Medycyna, 1884, Nr. 23—24).

Neue Rückenmarkstinctionen. 1 Ergebnisse am normalen Gewebe. (Sitzungsber. der k. Akad. d. Wissensch., 1884).

Toż, w osobn. odb. Wien, Gerold's Sohn, 1884, w 8-ce, str. 21, 2 tabl.

Adamowicz Adam Ferdynand (ob. str. 3).

Etwas über den Weichselzopf (Bartholds Beyträge zur Physiologie. Göttingen 1832).

Adnotationes practicae in Clinico Zootherapeutico vilnensi (Collectanea medico-chirurgica 1838).

O przyczynie powrotności głowy owczęj, wziętęj mylnie za dziecię. (Kuryer wil. 1860).

Związek dla badań mikroskopijnych. (Pam. Tow. lek. warsz., T. XV, 1858).

Kongres oftalmologów w Berlinie. (Tamże, T. XV, 1858).

Zgromadzenie pracujących dla podniesienia naukow. medycyny w Bonn. (Tamże).

Die Impfung der Lungenseuche (Med. Zeitung Russlands, 1855, Nr. 4).

Die Hautkrankheit Wastza und Ugger der Russen. (Tamże, 1855, Nr. 40).

Ueber Pharmacopoea. (Tamże, 1856, Nr. 28).

O wyjściu robaków przez ścianę brzuchową. (Praktyczne postrzeżenia niektórych lekarzy, T. I. str. 56).

O przypadkowym skrzywieniu się i niepełnym złamaniu kości u dzieci. (Tamże, T. I, str. 82).

O wpływie miejscowości na niektóre choroby. (Tamże, T. II, str. 14).

Leczenie zwane arabskie, choroby syfilitycznej trzecioję. (Tamże, T. II, str. 58).

Myśli o cholery przez Onufrego Żorgo w Paryżu. (Tamże, T. V, str. 261).

Jan i Jerzy Försterowie. (Tyg. ilustr., 1865, Nr. 290 i 291).

Hryniewicz Stanisław. (Tamże, 1868, T. V, Ser. II, str. 37).

Dziennik podróży naukowej i noty podróże Adamowicza, od r. 1829 — 1832 z planami, kopiami rycin i t. d. (Rękopis ten przesłany został ś. p. Girsztowowi, co się z nim stało niewiadomo).

Dissertation sur les teignes de la chevelure avec un dessin sur la teigne du corps d'une fille avec une *Tinea capitis*. (Rękopis ten przez Departament medyczny w Petersburgu wysłanym został w r. 1863 do Paryża, dalze jego losy nie są znane).

Por. Dr. Szeliga (Józef Bieliński), A. F. Adamowicz, szkic biograficzny. Ateneum, 1885. Rok X, T. II, zes. 1).

Aleksandrowicz Adolf (ob. str. 6).

Rozbiór chemiczny trzech źródeł wody w Rabee. Kraków, 1866, w 8-ce.

Rozbiór chemiczny trzech źródeł wody alkaliczno-słonej jodowo-bromowej w Rabee. (Przedruk z XXXV Tomu Roczn. tow. nauk. krak.). Kraków, druk. W. Korneckiego, 1882, w 8-ce, str. 70).

Anders Ludwik (ob. str. 8).

Przyczynę do kazuistyki krwotoków płucnych. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 429—435).

Anders Teodor (ob. str. 8).

Kwas salicylowy. jako poronny środek leczenia szankrow miękkich. (Ga. lek., 1884, Nr. 50)

Wiewiór zgorzeliowy, zakażenie krwi posokowate, śmierć. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 521—528).

Andriolli Erminio, starszy brat znanego ilustratora M. E. Andriollego ur. w Wilnie w roku 1835, do gimnazjum uczęszczał w mieście rodzinnem, medycynę słuchał w Moskwie i tam w r. 1857 stopień lekarza uzyskał. Trudnił się wykonawstwem lekarskiem w różnych miejscowościach Rosyi, od r. 1872 został lekarzem zakładów dobroczynnych w Nowgorodzie Wielkim, oraz lekarzem domu obłąkanych w Kolmowie pod témże miastem, zmarł na tém stanowisku w kwietniu r. 1876; oddawał się szczególniej psychiatrii, a prace swe pisane po rosyjsku umieszczał w czasopiśmie „Zbornik soezinienij po sudiebnoj medicinie i psychiatrii”. W rękopisie pozostawił obszerny opis badania stanu umysłowego chorego, który dokonał zabójstwa w przystępie obłądzenia przejściowego.

Antoniewicz Eustachy.

Operative Behandlung der Phimose trotz specifischer Geschwüre. (Wien. med. Presse, 1876, Nr. 38).

Apteka centralna homeopatyczna w Warszawie (środki medyczne). Warszawa, druk K. Nowakowskiego, 1883, w 16-ce, str. 32.

Arcimowicz Hilary Jan (ob. str. 10), rodem z Litwy, naukom lekarskim poświęcał się w Wilnie i tamże w r. 1819 dyplom doktorski uzyskał, był wychowawcą Seminarium lekarskiego i jako taki po ukończeniu nauk obowiązkowo wstąpił do służby rządowej.

Arnold Jan Godofred.

De vi viscerum in fluida. Regiomonti 1726, Typis Reusnerianis. Diss. inaug. dedykowana Józefowi Franciszkowi Sapieżce Podskarbiemu nadwornemu W. X. Litewskiego.

Ausländer.

O masażu czyli mięsieniu. Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego. (Medycyna, 1884, Nr. 51, 52).

Babiński.

Observation d'un cas de prurigo guéri par l'emploi des douches froides. (L'Union méd., 1880, Nr. 167).

Bakowiecki.

Zur Frage vom Verwachsen der peripheren Nerven. (Arch. f. mikr. Anat., 1876, Bd. XIII, str. 420).

Balbiani Konstanty (ob. str. 15), potomek rodziny włoskiej oddawna na Litwie osiadłej, urodził się w Wilnie i tamże uczęszczał do szkół oraz na uniwersytet, uzyskawszy w r. 1819 stopień doktora medycyny, jako stypendysta rządowy wstąpić musiał do służby i został ostatecznie Vice-Dyrektorem Departamentu lekarskiego, mieszkał przeważnie w Petersburgu.

Barankiewicz Maciej (ob. str. 17), rodem z Litwy, był swego czasu jednym z najwięcej cenionych praktyków wileńskich, stopień doktora medycyny otrzymał w Wilnie r. 1802, umarł tamże w styczniu r. 1829. Biblioteka Tow. lek. wileńskiego posiada w rękopisie prace jego następujące:

Przypadek womitu chronicznego uleczonego z wnieśku, jakoby stwardnienie błon żołądkowych, było onego przyczyną. 1814, w 4-ce, str. 15.

Considerationes de effectu vaccinae ex ejus quo ad acetatem non proportionata insitione. 1815, w 4-ce, str. 14.

O pewnym użytku belladony w rodzeniu. 1826, w 4-ce, str. 14.

Baranowski Antoni (ob. str. 17), urodzony w Abelach (pow. Nowoaleksandrowski), do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i w r. 1828 stopień doktora medycyny uzyskał, osiadłszy w Abelach majątku swym dziedzicznym zajmował się wykonawstwem lekarskiem, umarł tamże, w grudniu r. 1859. Archiwum Tow. lek. wileńskiego przechowuje między innemi prace jego:

Kilka obserwacji dobrego skutku użycia kali hydrojodici. w 4-ce, str. 8.

Baranowski V.

Współnie z Garre'em podali:

Ueber die Geschwindigkeit, mit welcher sich der Electrotonus im Nerven verbreitet. (Pflüg. Arch., 1880, XXI, 446).

Barański Antoni (ob. str. 18).

Mischer'sche Schläuche oder Rainey'sche Körper. (Oesterr. Vierteljahr., 1879, Bd. LI, str. 81).

Ueber die Rinderpest in Bosnien. (Wien. Vierteljahrsh., 1881, LV, str. 24).

Zwilling Geburt mit einer Pause von 18 Tagen zwischen dem Austritte der ersten und zweiten Frucht. (Wien. med. Wochenschr., 1881, Nr. 27).

Anleitung zur Vieh- und Fleischbeschau, für Stadt- und Bezirksärzte, Thierärzte, Sanitätsbeamte, sowie besonders zum Gebrauche für Physikats-Candidaten. 2-te verbes. Aufl. Wien, Urban et Schwarzenberg, 1882, w 8-ce, str. VI, 184 i 6 drzewor.

Chów koni, poprzedzony wykładem ogólnych zasad hodowli zwierząt gospodarskich, z 21 rycinami najcenniejszych ras koni mianowicie krajowych, przez Jul. Kossaka. Część I. (Ded. księciu Ad. Sapieżce). Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta Kraków,

druk. Wł. L. Anezyca, 1883, w 8-ce, str. 1, nl. IV, 2 nl. i 192.

Handbuch sämtlicher Veterinär-gesetze und Verordnungen, die in Oesterreich-Ungarn und Bosnien gültig sind. Wien, Manz, 1884, w 8-ce, str. X i 445.

Die Zählung unserer Haustiere (Vorträge für Thierheilkunde, VI Ser., Heft. 9, 10). Leipzig 1884, Dege, w 8-ce, str. 67.

O zabobonem i szkodliwym leczeniu zwierząt. (Opiekun zwierząt, 1883, N. 21).

Barkman Kazimierz (ob. str. 18), rodem z Litwy, nauk lekarskich słuchał w Wilnie i ukończywszy je w r. 1812 ze stopniem doktora medycyny osiedlił się w Wołozynie jako domowy lekarz hr. Tyszkiewiczów.

Bartlitz Stanisław, z Poznania.

Ueber den Bruch des processus coronoideus ulnae. Greifswald, druk. J. Abel, 1883, w 8-ce, str. 34. Diss. inaug.

Belakowicz Stanisław.

Zwei Fälle von angeborenem Lipom der männlichen Brustdrüse und Fussohle. Greifswald, dr. J. Abel, 1883, w 8-ce, str. 34, 2 tabl. Diss. inaug.

Belke Teofil (ob. str. 23).

Przypiot z przebiegiem złotliwym (Syphilis maligna). (Medycyna, 1882, Nr. 41).

Kilka uwag o stosunkach zdrowotnych Warszawy. (Wiek, 1883, N. 204).

Bieniewski Szymon (ob. str. 24), ukończywszy w r. 1821 wydział lekarski w Wilnie wstąpił do służby rządowej, życia dokonał w r. 1852 w Mohylewie nad Dnieprem, gdzie był Inspektorem lekarskim.

Berdau, aptekarz społeczny.

O niektórych nowych roślinach lekarskich. (Wiad. farmac., 1883, Nr. 6).

Berkowski.

De pemphigo. Berolini, 1826, w 8-ce. Diss. inaug.

Bernhardt Edward (ob. str. 27).

Anatomische und physiologische Untersuchungen über den Nervus depressor bei der Katze. Dorpat, H. Laakmann, 1868, w 8-ce, str. 35, 2 tabl. Diss. inaug.

Besser Wilibad S. J. G. (ob. str. 29).

Zapiski w przedmiotach historii naturalnej o Wołyniu, Podolu, Ukrainie i niektórych bliższych okolicach. (Pam. farmaceutyczny wileński, 1820, str. 137—144, 241—247).

Betko Ksawery (ob. str. 29). ur. w Mińsku, gdzie też do szkół uczęszczał, naukom lekarskim, oddawał się w Akademii medyko-chirurgicznej w Wilnie, otrzymawszy w r. 1836 stopień doktora, osiadł w gubernii mińskiej, trudniąc się wykonawstwem lekarskiem.

Bęklewski Stanisław.

Ein Beitrag zur Laparotomie bei Darminvaginationen. Dorpat, Karow, 1883, w 8-ce, str. 68. Diss. inaug.

Bętkowski Nikodem Felicyan Prawdzic (ob. str. 30).

Myśli o człowieku. (Przegl. nauk. Skimb., 1848, T. XXV, str. 146, 173).

Biegański Władysław, ur. w Grabowie w W. Ks. Poznańskiem, do gimnazjum uczęszczał w Piotrkowie (1867 — 1875), wydział lekarski uniwersytetu warszaw-

skiego skończył r. 1880, przez dwa lata był lekarzem szpitala ziemskiego w Żydzryńskim powiecie (gub. Kalużska), rok 1883 spędził w Berlinie i Pradze, gdzie w klinikach pracował, obecnie mieszka w Częstochowie i jest tamże lekarzem szpitala N. Maryi Panny, oraz lekarzem V-go oddziału Drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej.

Przypadek hemiatheoscos post monoplegiam. (Gaz. lek., 1883, Nr. 27).

Korespondencya (z wystawy higienicznej w Berlinie). (Tamże, 1883, Nr. 23, 28, 30).

Przyczynę do symptomatologii zбоcezeń mowy. (Amnesia, alexia et agraphia verbalis). (Tamże, 1884, Nr. 21).

O porażeniach arsenowych. (Medycyna, 1884, Nr. 35, 36).

Bielecki Wincenty, uczył się nauk lekarskich w Szkole Głównej litewskiej, dyplom doktorski udzielił mu Uniwersytet wileński w d. 30 czerwca r. 1808.

Bieliński Józef (ob. str. 30), od r. 1885 jest bibliotekarzem Tow. lekarskiego wileńskiego, pisuje też pod pseudonimem Doktora Szeligi.

Kościół i zakłady dobroczynne w Lubrańcu (Kłosy, T. XXXI, 1880, str. 294).

O objawach fizjologicznych życia płciowego u włościanek okręgu górniczego Chołuckiego. (Medycyna, 1883, Nr. 28, 29).

Bibliografia czasopism wileńskich od r. 1805 — 1860. (Wiadomości Bibliograficzne warszawskie 1884, Nr. 7, 8, 10, 11), do Nowego R. 1885 wyszło:

Zestawienie przedmiotów zawartych w LX tomach „Wizerunków i roztrząsań naukowych“ (I. c., Nr. 7, 8).

Zestawienie przedmiotów zawartych w LXVI tomach „Athenaeum“, (I. c. Nr. 10, 11). Gotowe do druku i ukażą się w ciągu r. 1885 w temże piśmie.

Zestawienie przedmiotów zawartych w XIII tomach „Tygodnika Wileńskiego“ — i

Zestawienie przedmiotów zawartych w LXXI tomach „Dziennika wileńskiego“.

Sławinek. Żelazistyja mineralnyja wody [Lublińskiej gubernii]. (Prot. zasied. wil. nied. obszcz., 1884, Nr. 7, str. 23 — 29).

Adam Ferdynand Adamowicz. (Ateneum, r. 1885, T. II, zesz. 1).

W rękopiśmie pozostają prace następujące:

K uczeniu o temperaturze matki.

Profesorowie Uniwersytetu wileńskiego, zarys biograficzno-bibliograficzny.

Doktorowie medycyny Uniwersytetu wileńskiego i Cesarzkiej Medyko-Chirurgicznej Akademii. Zestawienie alfabetyczne, chronologiczne i przedmiotowe dyssertacji, poprzedzone wstępem słowem.

Ród Chreptowiczów. Podług autografu Adama Chreptowicza z r. 1617.

Bielski Stanisław.

Ueber reine Hallucinationen im Gebiete des Gesichtssinnes im Dunkelzimmer der Augenkranken. Dorpat, Schnakenburg, 1884, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Bieniewski Bartłomiej, urodził się w Żytomierzu r. 1800. Pierwotne nauki pobierał w Mohylewie, gdzie ojciec jego Szymon B. był inspektorem lekarskim, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, gdzie stopień doktora medycyny uzyskał, służył

następnie jako lekarz wojskowy w korpusie litewskim, w r. 1831 przeszedłszy pod Kąkuszynem do obozu generała Skrzyniewskiego musiał następnie ziemię ojczystą opuścić, po kilku latach tułactwa osiadł w Londynie, gdzie w r. 1866 życia dokonał. Po opuszczeniu kraju rodzinnego nie zajmował się więcej sztuką lekarską, był on człowiekiem nadzwyczaj pomysłowym i wynalazczym o czem świadczą liczne patenty udzielone mu przez rząd angielski, wynalazł on nowy sposób udoskonalania pamięci, i wielokrotnie o nim miewał odczyty publiczne, sztuka drukarska zawdzięcza mu wiele ulepszeń, szczególnie godnym uwagi jest jego sposób drukowania książek dla niewidomych, w mieszkaniu swoim w Londynie (Bow Street Covent-Garden Nr. 8) utrzymywał małą drukarnię, w której wiele prac swych naukowych sam drukował. Wydał Dykcyonarz wymowy angielskiej, oraz wiele artykułów w pismach londyńskich, z pozostałych jego rękopismów obchodzących literaturę polską żadnego dotąd nie wydano.

Biesiadecki Alfred (ob. str. 32).

Fall von Uterus bicornis mit Ueberwanderung des Eies aus dem linken Ovarium in die rechte Höhle des Uterus. (Wochenbl. der Ges. d. Wien. Aerzte, 1866, str. 30)

Beiträge zur physiologischen und pathologischen Anatomie der Haut. (Sitzungsber. der Wiener Acad., 1867, Bd. 56, 2 Abth., str. 225).

Też, w osobn. odb.

Nowe spostrzeżenia nad histologicznym składem i układem włosów. (Przegl. lek., 1869, Nr. 26).

Haut, Haare, Nägel. (Stricker'a med. Jahrbücher, XXVI, T. 1, str. 1).

Spindelförmige Neurome des Nerv. ischiadicus. (Wochenschrift der Wiener Aerzte, 1870, Nr. 17).

Verhüllung durchschnittener Blutgefäße und Infarktbildung. (Tagebl. d. 45 Vers. deutsch. Naturf. und Aerzte, str. 217).

Leukämische Tumoren der Haut und des Darmes mit einigen Bemerkungen über den leukämischen Process selbst. (Stricker'a med. Jahrbuch, 1876, pozszyt 3).

Bilezyński Dyonizy, ur. w Kaliszu roku 1814, kształcił się początkowo w mieście rodzinnym następnie skończył szkoły Ks. Pijarów w Warszawie; wyjechałszy za granicę, w Wrocławiu oddawał się początkowo nauce prawa, następnie przeszedł na medycynę, po powrocie do kraju przerwał na czas krótki swe studia, lecz wnet do nich powrócił i udawszy się do Dorpatu w r. 1841 chlubnie je ukończył. Osiadł następnie w rodzinnym mieście gdzie z wielkiem powodzeniem oddawał się wykonawstwu lekarskiemu, był także naczelnym lekarzem szpitala św. Trójcy oraz lekarzem więziennym, zmarł w r. 1860. Pozostawił w rękopisie pamiętniki, oraz Fizyologię obejmującą trzy tomy.

Blandrata Jerzy (ob. str. 35).

Gyneceorum ex Aristotile, et Bonaciolo a G. B. medico subalpino noviter excerpta de fecundatione, graviditate, partu et puerperio etc. Argentinae 1539 w 4-ce.

Dedykacya Królowej Izabeli wdowie po Królu węgierskim Janie Zapolskim.

Blumenstok Leon (ob. str. 36).

Verletzungen an der Stirn und am Gesicht, Erblindung, ursächlicher Zusammenhang? (Wien med. Presse, 1870, Nr. 14, 15).

Kilka uwag nad śmiercią z zasypania. (Przegl. lek., 1877, Nr. 6).

Cause célèbre Tisza - Eszlarska. (Tamże, 1882, Nr. 48).

Kazuistyka sądowo-lekarska. Sprawozdanie z ważniejszych przypadków. Część I. Kraków, druk. Uniw., 1882, w 8-ce, str. 153. Osobn. odb. z Przeglądu lekarsk.

Orzeczenia sądowo-lekarskie wydziału Lekarskiego Uniw. Jagiell. 3) Utopienie lub utonięcie. (Przegl. lek., 1882, Nr. 45). 4) Śmierć gwałtowna lub naturalna. (Tamże, 1882, Nr. 51). 5) Śmierć noworodka z uduszenia lub wskutek uderzenia się w głowę. (Tamże, 1882, Nr. 52). 6) Usiłowane otrucie za pomocą ciemierzycy. (Tamże, 1883, Nr. 20). 7) Śmierć gwałtowna lub naturalna. (Tamże, 1883, Nr. 22). 8) Dzieciobójstwo lub śmierć noworodka z powodu zaniechania pomocy. (Tamże, 1883, Nr. 23). 9) Śmierć z uduszenia czy z oparzenia. (Tamże, 1883, Nr. 37). 10) Podpalenie. Wątpliwy stan umysłowy. (Tamże, 1883, Nr. 35—40). 11) Czy płuca noworodka, który oddychał, mogą stać się bezpowietrzeni. (Tamże, 1883, Nr. 41—43).

W dwóchsetną rocznicę próby płucnej. (Urywek z pracy większej. (Tamże, 1883, Nr. 1—3, 6).

Kazuistyka sądowa i policyjna-lekarska. Morderstwo w kasie oszczędności. (Z zakładu sądowo-lekarskiego prof. Blumenstoka). (Tamże, 1883, Nr. 27, 29, 31).

Medycyna sądowa w wiekach średnich. (Tamże, 1883, Nr. 46, 47, 49, 50).

Też, w osobn. odb. Kraków, druk. Uniw., 1883, w 8-ce, str. 19.

Morderstwo.—Wątpliwy stan umysłowy. (Przegl. lek., 1884, Nr. 12).

O śmierci pozornej, wykład publiczny na korzyść pomocy bratniej uczniowi Uniw. Jagiell. (Osobn. odb. z Przeglądu polskiego). Kraków, autor, druk. Czasu, 1884, w 8-ce, str. 25.

O chorobach zaraźliwych w ogólności a o cholerye w szczególności. (Przegl. polski, 1884, wreszcie, str. 609—613).

Pierwsze orzeczenia sądowo-okulistyczne. Przyczynek do historyi okulistyki w wieku XVII. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 346—361).

z Bocchini Adam (ob. str. 38).

Nobilis et insignis viri, ac excellentissimi artium ac medicine doctoris. domini Adami Poloni Dyalogus de quatuor statutis ob assequendum immortalitatem contentione, b. w. m. i. r. (1508) w 8-ce większej kart. n. 26. Ded. Zygmuntowi I. (Na str. 38, przytoczono już to dzieło lecz podane mylny tytuł).

* Bock E. (ob. str. 38).

Budowa, życie i pielęgnowanie ciała ludzkiego, po poprzednim porozumieniu się z pedagogami, napisał dla młodzieży. . . z 14 wydania przełożył na język polski Hipolit Parasiewicz. Lwów, nakł. Tow. pedagog. 1 związkowa, druk. 1884, w 8-ce, str. IX, 201, z rycinami w tekście.

* **Bocquin Juliusz**, inżynier.

O nowym systemie budowy szpitali. (Odczyt wypowiedziany na posiedzeniu warsz. tow. lek. d. 21 listopada 1882 r.). (Gaz. lek., 1882, Nr. 49).

Bogdan Józef (ob. str. 39).

Uwienienie przepukliny pachwinowej. Wyleczenie. (Przegl. lek., 1883, Nr. 21).

Bohuszewicz Łukasz (ob. str. 39), rodem z Witebska, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, i otrzymawszy w r. 1812 stopień doktora, jako stypendysta wstąpił do służby rządowej.

Bojanowski (ob. str. 39).

Die Blutzufuhr der Kranzarterien zum Herzen. (Deutsche Klinik, 1861, 26).

Bołacki Jan, lekarz polski z w. XVI. w księgozbiornie Hr. Ord. Zamoyskiego w Warszawie znajduje się rękopis spisany około r. 1545 p. t.:

Regimen tempore pestis. a domino Joanne Bołacki Doctore, (wierszami łacińskimi) wierszy 25.

Borowski P., sztab-lekarz pułku kirasyerów gwardyi, przełożył na język rosyjski dzieło A. Wotyplki p. t.:

Opisanije prilipowizawo wospalenija sojedinitelnoj oboloczki glaz. Petersburg 1853, w 8-ce str. 111 — dzieło opatrzone dopiskami B.

Borsuk Benedykt, litwin, po ukończeniu nauk filozoficznych i otrzymaniu stopnia doktora filozofii w Wilnie, rozpoczął studia lekarskie i ukończył je w r. 1805, w r. następnym mianowanym został adjunktem Uniwersytetu wileńskiego na katedrze medycyny sądowej, w r. 1807 otrzymał stopień doktora medycyny. Obdarzony niezwykłymi zdolnościami i wielką pracowitością, rokującami mu świetną przyszłość naukową, zmarł przedwcześnie w Wilnie r. 1808; od r. 1806 był członkiem czynnym tow. lek. wileńskiego.

Borysiekiwicz Michał, ur. 1 marca 1843 roku, we wsi Białobóznicy powiecie czortkowskim w Galicyi. Medycyny słuchał w Wiedniu; następnie został asystentem kliniki okulistycznej profesora Stellwag von Carion w Wiedniu, obecnie jest tamże docentem okulistyki.

Pemphigus conjunctivae vulgaris (cachecticus). (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1879, str. 326).

Beiträge zur Extraction des grauen Staars der Erwachsenen. (Tamże, 1880, str. 199).

Ophthalmoskopische Beobachtungen, an 171 Geisteskranken der Klinik des H. prof. Dr. Meynert. Allgem. Wiener med. Zeitg. 1882, Nr. 44).

Borysowicz Teodor, ur. w Poletukach pod Trokami, do gimnazjum uczęszczał w Witebsku i Słucku, w r. 1862 zapisał się na wydział matematyczny uniwersytetu petersburskiego, w r. 1863 był więzionym w Słucku i Bobrujsku a następnie wysłanym do Czerdynia (gub. Permska). Uwolniony w skutek manifestu Wierzbołowskiego przybył do Warszawy i zapisał się na

wydział lekarski Szkoły Głównej, w roku 1873 otrzymał stopień lekarza (cum eximia laude). Za pracę „Przyczynek do fizjologii serca u zaby” drukowaną następnie w „Pracach Fizjol. Lek. warsz. Uniw.” otrzymał nagrodę. W r. 1873 zastępował w Skierniewicach lekarza powiatu podczas panującej tam cholery, następnie został asystentem przy katedrze położnictwa w Warszawie, miejsce to zajmował przez lat 4½, obecnie zajmując się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie oddając się wyłącznie leczeniu chorób kobietom właściwych i położnictwu.

Z kazuistyki sądowo-lekarskiej. (Medycyna, 1882, Nr. 29—31).

* **Bouchardat**, prof. higieny w Paryżu. O użyciu napojów alkoholowych w ogólności i o użyciu wina Saint-Raphael w szczególności w krajach umiarkowanych i zimnych. Wyciąg z lekyi „O środkach higienicznych łagodzących system nerwowy. Paryż, b. w. r. J. B. Baillière i Syn, w 8-ce, str. 19.

Brawacki Jan, (ob. str. 45) rodem z Augustowskiego, nauk lekarskich słuchał w uniwersytecie wileńskim; kampanią 1812 roku odbył jako starszy chirurg w armii Napoleona; później był lekarzem przy korpusie inżynierów i saperów. Po roku 1831 osiadł we Francyi. Umarł w Paryżu 7 grudnia 1876 r., przeżywszy lat przeszło 90.

Por. Roczn. tow. hist. liter. w Paryżu T. II, 1879, str. 232.

Brettschneider (Placotomus) J. (ob. str. 46).

Conclusiones apologeticae quorundam thematum in schola Regiomontana. De destillationibus. Gedani 1550, w 8-ce.

Brochocki Al., ur. r. 1851 w Gołacie (pow. ciechanowski) nauki gimnazjalne odbywał w Płocku (1862—1871) na wydział lekarski uczęszczał w Warszawie w r. 1882 pełnił obowiązki asystenta w Szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie, następnie przeniósł się do Zakroczyma gdzie dotąd mieszka zajmując urząd lekarza miasta.

Exthropia vesicae urinae. (Gaz. lek., 1882, Nr. 46).

Brodowicz Maciej (ob. str. 47) zmarł w Krakowie d. 22 stycznia r. 1885 w 95 roku życia.

Brokowski W.

Des épanchemens pleuraux simples et de leur traitement. Paris, 1872 w 4-ce. Dis. inaug.

Broniewski Michał.

Zur Erkenntniss der Pulsatilla. Berlin, 1881, w 8-ce, str. 41. Diss. inaug.

Materiały k farmakologiczemu izuczeniju prostrieta, (Anemone s. Pulsatilla pratensis). St.-Pieterburg, 1883, w 8-ce, str. 68. Diss. inaug.

Bronikowski Jan, z Erywania (ob. str. 50).

Kilka przypadków dyfteryji leczonych terpeptyną. (Gaz. lek., 1884, Nr. 5).

Broscius Jan (ob. str. 50), właściwe nazwisko jego było **Brożek**, urodził się dnia 1 listopada r. 1585. Do prac jego wymienionych str. 51 i 52 dodać jeszcze należy następujące:

In Turrim Quam Copernicus Incolatu suo, et Opere Revolutionum ibi confecto illustrem reddidit. Fol. obejmuje 1 str. arkusza b. m. i r. (1618).

In duos SITXPONOTE, Cosmographiae Ocellos, Nicolaum Copernicum Torunensem Astrologiae, Christophorum Columbum Genuensem Geographiae... Epigramma continuum Patriae Copernici dedicatum. Fol. obejmuje 1 str. arkusza b. m. i r. (1618).

Cazimiria, w 4-ce, na 1 str. ćwiartki, b. m. i r. (16187).

Studiöse Juventuti in Academia Cracoviensi w 8-ce, k. nl. 2, b. m. i r. (16267)

Magnifico et Adm. Rado Domino D. Danieli Sigonio, S. Th. Licentiato et Profes. Canonico Cracovien. Rectori Academiae vigilantissimo. Joannes Broscius Ordinarius Astrologus et Eloquentiae Tylicianus Professor, Omnia fausta precatur. Fol. 1 str. (1626).

Magnifico et Admodum Reverendo Domino D. Alberto Borovio Sacrae Theologiae Doct. et Professore, Canonico S. Floriani, et Acad. Cracovien. Rectori vigilantissimo... Omnia fausta precatur. Fol. 1 str. Die Translationis S. Alberti 1627.

Illustriss. Et Reverendiss. Domino D. Martino Szyszkowski Dei Gratia Episcopo Cracoviensi, Duci Severiensi, et Academiae Cracoviensis Cancellario... Fol. 1 str. (1627).

Illustris. Et Magnifici Domini D. Hieronymi Milonki Sacrae Serenis. Regiae Maiestatis Secretarii, Zupparum Cracoviensium vigilantissimi Administratoris, vnicui dilectis filiis, Lavrentio Et Wladislao In spem et ornamentum patriae crescentibus. Cracoviae, E Maiori Collegio Academiae VIII Octobris, 1627. Fol. 1 str.

Browicz Tadeusz (ob. str. 52).

Riesenzellen in Syphilomen. (Centralbl. f. d. med. Wiss., 1877, str. 340).

Experimenteller Beitrag zur Histologie der acuten Nephritis. (Tamże, 1879, str. 145).

Brunner Mikołaj (ob. str. 53), w r. 1884 został naczelnym lekarzem szpitala ewangelickiego w Warszawie.

Z dziedziny hypnozy. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXXIX, 1883, str. 178).

O porażeniach dyfteryjcznych. (Medycyna, 1883, Nr. 1, 2).

Bruntzel R.

Wycięcie nerki lewej z powodu włókniaka torbeki 18, 69 kilogr. ważącego. Wyleczenie. (Przegl. lek., 1882, Nr. 44, 45).

Byrk Antoni (ob. str. 54).

Bruchsnackzerreissung. (Oest. Zeitsch. f. prakt. Heilkunde, 1861, VII, 8, 9).

Ueber äusseren Harardhrenschnitt. (Tamże, 1859, V, 7, 8, 1861, VII, 37—44).

Beiträge zur Lithotripsie mit Ausziehung der Steinfragmente und fremder Körper aus der Harnblase. (Tamże, 1866, 12, 14, 16, 20, 21).

Beiträge zur Uranoplastik. (Tamże, 1868, Nr. 1 do 8).

Zur Casuistik der Elephantiasis. Mit Abbild. (Tamże, 1869, Nr. 9—36).

Ueber den Werth der Acupressur als Blutstillungsmittel bei Amputation. (Tamże, 1870, XVI, 16—18, 22, 26, 27, 32, 34, 36—41, 43, 45, 50. XVII, 1871, 5, 7, 11).

Ein Fall von erworbenem Hirnbruche. (Wien med. Wochenschr., 1871, XXI, 42—46).

Beiträge zu den Resectionen. (Archiv. f. klin. Chir., 1873, Bd. XV, str. 199, 487).

Klinische Bemerkungen über die Ranula. (Oester. Zeitschr. f. prakt. Heilk., 1873, Nr. 10—23).

Ulcereuses Lymphangiom der Füße (Elephantiasis lymphorrhagica). (Arch. f. klin. Chir., 1879, Bd. XXIV, str. 273).

Zur Radicaloperation der Hernien nach Czerny. (Wien. med. Wochenschr., 1879, Nr. 36—39).

Zur Casuistik der Geschwülste. (Archiv f. klin. Chir., 1880, Bd. XXV, Heft 4).

Bujakowski T.

De atrophía musculorum progressiva. Vratislaviae, 1858, w 8-ce. Diss. inaug.

Bujakowski W., lekarz zdrojowy w Druskienikach.

Obeeny stan oraz wartość leczniczą zdrojów Druskienickich. (Medycyna, 1883, Nr. 49—52).

Toż, w os. odb. Warszawa, druk. Ziemiękiewicza i Noakowskiego, 1884, w 8-ce, str. 15.

Bujwid Odo, (ob. str. 56) ur. w Wilnie d. 30 listopada r. 1857 nauki gimnazjalne odbywał w Warszawie i ukończywszy je w r. 1879 zapisał się na wydział lekarski uniwersyteckiego. Będąc na pierwszym kursie pełnił obowiązki asystenta przy prof. botaniki Fischerze v. Waldheim a od r. 1883 był asystentem prof. higieny Skworcowa, w r. 1884 po złożeniu egzaminów otrzymał stopień lekarza. Jako student otrzymał za napisanie (po rosyjsku) pracy „Mikroskopowe badanie płwociny“ medal złoty, za „Przemianę mazi na cukier pod działaniem śliny“ medal srebrny.

Zur Frage über die im Speichel des Menschen vorhandenen Alkaloide. (Arch. Vichowa, 1883).

Kilka słów w kwestyi łaseczników gruczkowych. (Gaz. lek., 1883 str. 202).

Gruczeł płuca, kieszek i narządów płciowych z wykazaniem bacyllów gruczkowych (Tamże str. 639).

O substancjach trujących, wytwarzających się w organizmie człowieka oraz u wyższych zwierząt. (Wiad. farmac., 1883, Nr. 9).

Spółrzeczności kliniczne nad gruczką (Rocznik zbiorowy 1884).

Słuzowe włókna spiralne w płwocinie i wartości ich rozpoznawcza. (Gaz. lek., 1884, str. 737).

Mikroskopia i mikrochemia płwociny w chorobach dróg oddechowych. (Pam. tow. lek., 1884, Z. III).

Toż, w osobn. odb. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego, 1884, w 8-ce, str. 68, 6 tabl. chromolit.

Burski.

De cellularum natura. Berolini, 1851, w 8-ce. Diss. inaug.

Buzdygan M., z Zakopanego.

Przyczynę do bezkrwawego leczenia uwięznięć przepuklin. (Przegl. lek., 1883, Nr. 28).

Bykowski Mikołaj Jaksa (ob. str. 58), ur. na Podolu w grudniu r. 1819, do gimnazjum uczęszczał w Winnicy, następnie nauk lekarskich słuchał w Moskwie, gdzie otrzymał (r. 1848) stopień lekarza, został asystentem przy klinice chirurgicznej, w r. 1851 uzyskał tamże stopień doktora medycyny, przez lat kilka na Białej Rusi,

a przez lat kilkanaście na Ukrainie zawiadywał szpitalami prywatnymi, od r. 1875 zamieszkał w Warszawie. Jest członkiem następujących towarzystw: Komitetu statystycznego Podolskiego, Tow. fizyko-lekarskiego przy Uniwersytecie moskiewskim, Tow. lek. Kaukaskich, Tow. lek. Odeskich, w którym kilkakrotnie pełnił obowiązki bibliotekarza i skarbnika i w r. 1875 został przez nie uczczonym upominkiem na uroczystym posiedzeniu, i Tow. Badaczów natury przy uniwersytecie Odeskim, którego to towarzystwa był skarbnikiem i sekretarzem przez lat dwa.

Cepryński - Ciekawy K. i Talko - Hrynciewicz J., (ob. str. 62 i 507).

Przypadek uwięźnięcia ziarna harburowego w krtań dziecka. Spostrzegany przez ... (Medycyna, 1883, Nr. 2).

Chałubiński Tytus (ob. str. 62).

Leczenie w cholery. (Gaz. lek., 1884, Nr. 32).

Chełchowski Kazimierz (ob. str. 64).

Przypadek ucisnienia rozgałęzień tętnicy płucnej prawej. (Z kliniki terapeutycznej prof. Popowa). (Gaz. Lek., 1883, Nr. 26).

Przypadek przewlekłej puchliny komórek mózgowych. (Tamże, 1884, Nr. 14).

O zarastaniu naczyń krwionośnych w płucach gruźliczych i przy marskości płuc. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 195 — 220 z tabl.).

Chłapowski Franciszek, (ob. str. 64, gdzie mylnie podano, że Ch. jest hrabią).

Beiträge zur Physiologie der Speichelsekretion nach gemeinschaftlich mit Dr. v. Chłapowski angestellten Versuchen von Dr. P. Grützner. (Arch. f. die ges. Physiol. 1872, VII, p. 522 — 529). (Praca dokonana wspólnie z Grütznerem).

Angeborene Orbitaleyste, volliger Mangel des Augapfels. (Denkschriften der 2-ten Naturforscher und ärztlichen Versammlung im Jahre 1875).

Chodakowski L.

Anatomische Untersuchungen über die Hautdrüsen einiger Säugethiere. Dorpat 1871, w 4-ce, 3 tb. Diss. inaug.

Chodkowski Ludwik (ob. str. 66).

Helgoland. Wspomnienie wrażeń doznanych w podróży odbytej w r. 1841. (Przegl. nauk. Skimborowicza, 1842, Nr. 19, str. 733).

Chodorowski Andrzej (ob. str. 66), urodził się w Mińsku, gdzie też i nauki gimnazjalne ukończył, naukom lekarskim oddawał się w Wilnie jako wychowawiec instytutu lekarskiego, otrzymawszy w r. 1825 stopień doktora medycyny wstąpił do służby wojskowej i zamieszkał w Kownie, gdzie został członkiem zarządu lekarskiego, następnie czas pewien przebywał w Białymostku, później mianowano go Inspektorem lekarskim w Kownie na tym stanowisku pozostał do śmierci. Umarł w Wilkomierzu na cholerę w r. 1848.

Chodorowski Arystydes.

Contribution à l'étude des nodosités rhumatismales éphémères. Paris, Davy, 1882, w 8-ce, str. 40.

* Chodounsky Karol.

Przyczynok do leczenia gruźlicy płucnej. (Rzecz czytana po polsku na IV zjeździe lekarzy i przyrodników polsk. w Poznaniu). Gaz. lek., 1884, Nr. 31. Trzeci sjezd polskich lekarzy a prirodopisycy w Krakowie 1881. w Prace, 1881, dr. E. Gregora, w 8-ce, str. 82.

Diferenciál slovník lékařský česko-polský a polsko-český. v Praze, 1884, w 8-ce, str. 15. (Dodatek do časopisu lékařův českých, r. 1883, Nr. 10).

Sjezd polskich lekarzy a prirodopisycy w Poznani od 1 do 8 czerwca 1884. Praha, 1884, autor, dr. J. Otty, w 8-ce, str. 8.

Chodźko.

Kohlensäure als antiseptisches Mittel. (Bull. de l'Acad., 1883, 2. Sér. II, 6, p. 194).

Choński Kazimierz (ob. str. 67). Tow. lek. wileńskie posiada w rękopisie następujące prace jego:

Cortex peruvianus zaleca się jako środek skuteczny przeciw rozwiniętej wściekliznie (hydrophobia). Fol., str. 6.

Zdanie sprawy z postępów terapii ogólnej i materii lekarskiej. 1841, w 4-ce, str. 30.

O wodach mineralnych w Pougne, w 4-ce, str. 28, 1857.

Chrostowski Bronisław (ob. str. 70).

O pęknięciach śledziony wogóle, oraz dwa przypadki pęknięcia śledziony przy tyfusie brzusznym. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 333—344).

Chrzanowski Alfons.

Ueber die Hernia propteritonealis, unter Mittheilung eines durch Radicaloperation geheilten Falles. Graefwald, 1884, dr. J. Abel, w 8-ce, str. 36, z rysunk.

Chudziński Teofil (ob. str. 70).

Nouvelles observations sur le système musculaire du nègre. (Revue d'anthrop. par Broca, 1873, T. III, p. 21).

Intersection du petit oblique de l'abdomen. (Bull. de la soc. d'anthrop. de Paris, 1881, Avril et Juillet).

Durch Atavismus verständliche Anomalien der tiefen Handbeugemuskeln bei einem microcephalen Mädchen. (Kosmos von E. Krause, 1881, X Bd. 9 Heft, str. 234 — 235).

Cervello di Menescloud. (Revue philosophique. Arch. di psych., Mai, 1881, II, str. 268).

Anatomie de la colonne vertébrale chez les primates. (Congrès de l'association scientifique française. Nantes, 1877).

Variations musculaires dans les races humaines. (Revue d'anthropologie, 1882).

Korespondencya z Tunisu (o morfizmie). Gaz. Lek., 1883, Nr. 48.

O sprawie leczenia dyfterytu. (Tamże, 1883, Nr. 52).

Ciechanowski Wincenty.

Krótkie uwagi nad pomorkiem bydła rogatego przez radej petersburską lekarską, w r. 1829 wydane, a z polecenia rządu na język polski przełożono. Wilno, 1830, w 8-ce, przedmowy str. 2, tekstu str. 31.

Ciechocinek, zakład zdrojowo-kąpielowy otwarty od 1. 8 (30) maja do 1. 3 (15) września k. r. Warszawy, 1883, w 16-ce, str. 8.

Ciszkiewicz Teresa, poświęcała się naukom lekarskim w Bernie i tamże r. 1879 stopień doktora medycyny otrzymała, obe-

nie zajmując się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie.

Ueber die Gährung des schleimsauren Ammoniaks. Riga, 1874, dr. L. Wezde. w 8-ce, str. 14.

Clötz Michał (ob. str. 73).

De respiratione foetus. Helmsstädt, 1740, typis J. Drimbörnii w 4-ce, 4 k. nl., str. 20 i 2 k. nl. Diss. inaug.

Clodinius Maciej, lekarz, rajca w Bononii, napisał mowę na śmierć Zygmunta II, drukowaną w Bononii u Jana Rossiego, 1574 r.

Coghien Antoni, lekarz w Busku.

Uwagi nad sprawozdaniem krajowej Rady sanitarniej. (Przegl. lek., 1884, str. 488).

* **Cohnheim Juljus.**

Odczyty z patologii ogólnej. Podręcznik dla lekarzy i studentów. Przekład z drugiego przerobionego wydania z 1882 r. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewski, w 8-ce. T. I, str. IV, 607 i II. (Tłóm. A. Fabian i S. Markiewicz); T. II, str. V, 262 i 1 n. l. (Tłóm. J. Poznański); T. III, str. VI, 340, 1 n. l. i 20. (Tłóm. O. Hewelke).

Cywiński Zenon (ob. str. 77), ur. w Tarasowszczyźnie (pow. święciański, gub. wileńska), d. 9 sierpnia r. 1832, naukom lekarskim poświęcił się w Moskwie i ukończył je w r. 1856, następnie udał się do Warszawy, gdzie pod przewodnictwem Szokalskiego zajmował się okulistyką, dla dalszego wykształcenia się w tym przedmiocie udał się za granicę i uzupełnił swe specjalne wykształcenie w klinikach Desmarres'a, Graefego, Arlta i Jägera. W maju r. 1859 otworzył w Wilnie zakład oftalmiczny wspomagany funduszami hr. Tyzenhauza, r. 1872 promował się do stopnia doktora medycyny w Petersburgu, do roku 1865 był ordynatorem w oddziale oftalmicznym szpitala wojskowego w Wilnie, w roku tym został okulistą okręgowym wileńskim. W dniu 23 października r. 1884 obchodzone w Wilnie 25 rocznicę działalności jego okulistycznej.

Przypadek zgorzeli prawej gałki ocznej wywołanej przez naczyniak oczodołu. (Mied. izwiestia, 1879, Nr. 332).

Przypadek wydobycia ołdąmk żelaza z przedniej komory oka. (Tamże, Nr. 354).

Przypadek oderwania siatkówki. (Protokóły Imp. Wil. mied. obsz., r. 1879, Nr. 5).

Wyniki badania ostrości wzroku w okręgu wojskowym wileńskim. (Wrzesz, 1886, Nr. 8).

Systemat. metryczny. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 227 — 232).

Instrukcje dla lekarzy wojskowych jak zapobiegać cierpieniom oczu pannażem w wojsku i jak je leczyć. (Wojenno-Mied. Żurnał, r. 1874, luty).

Czaplicki Aleksander lek. szpitala św. Aleksandra w Kielcach.

Ciąża zewnątrz-matczna w jamie Douglas'a. Wydobyć płodu przez odbytnicę. Wyzdrowienie. (Graviditas extrauterina fossae Douglasii). (Medycyna, 1884, Nr. 6).

Czarkowski Ludwik lekarz społeczny w Skale.

Przypadek tęcza przyranego (Tetanus traumaticus) z pomyślnym zejściem. (Gaz. lek., 1883, Nr. 7).

Czarnowski Stanisław (ob. str. 79), urodził się w Wilnie, gdzie też do szkół i na uniwersytet uczęszczał, stopień doktora uzyskał w r. 1823; wykonawstwem lekarskim zajmował się w Wilnie połączyć zarazem obowiązki lekarza przy pocztamcie i w Tow. dobroczynności. Umarł w Wilnie na cholera d. 13 lipca r. 1856. Od r. 1824 był członkiem Tow. lek. wileńskiego.

Czacott lekarz wojska rosyjskiego.

Zamieczatelnym słuczaj ranienia głaza nożikim z blagopolecznym ischodem. (Wojenno-Mied. Żurnał, 1854, LXIII, Nr. 2).

Czerwiński Walenty (ob. str. 80), woynianin, naukom lekarskim poświęcał się w Wilnie i tamże w r. 1820 stopień doktora medycyny otrzymał, osiadłszy w Żytomierzu oddawał się praktyce lekarskiej aż do śmierci, od r. 1823 był członkiem Tow. lek. wileńskiego. C. był gorliwym wyznawcą i krzewicielem homeopatyi i liczne o niej pisał rozprawy, które w rękopisie przechowuje archiwum Tow. lek. wileńskiego.

Czerniewicz Piotr Ludwik Napoleon (ob. str. 80).

Formulario ou guia medica que contem a descripção dos medicamentos, suas doses, as molestias, em que elles se empregao, as aguas mineraes mais usadas, o breve tratamento das molestias, a escolha das melhores formulas etc. Octava edição, reformada e consi de-avelmente augmentada e acompanhada de 183 figuras intercaladas no texto. Paris, 16, XII i 960 str.

Formulario ou guia medica contendo descripção dos medicamentos, as doses e as molestias em que sao empregados, as plantas medicinae indigenas do Brasil, as aguas mineraes as escolhas das meliores formulas as symptomas e o tratamento resumido das molestias e nuceitas informacoes uteis. Nona edição completamente refundida, e augmentada com medicamentos novos. 273 figuras intercaladas no texto. Paris, 1874, w 16-ce, str. VIII i 1252.

Czernicki A.

Quelques résultats fournis par l'auscultation des sinus, dans un cas d'inflammation chronique des sinus frontaux suite de coryza. (Rec. d. mém. de méd. milit. 1869, decembre).

Des effets de pneumothorax et de l'épanchement consécutif chez les phthisiques. (Gaz. hebdom. de méd. et de chir., 1872, Nr. 29).

Le jaborandi comme sialagogue dans un cas de métastase des oreillons. (Gaz. hebdom. de méd., 1873, Nr. 15, p. 214).

Rélation d'une endémie-épidémie d'angines diphthériques observées aux dragons à Luneville. (Rec. de mém. de méd. milit. 1875, Janvier et Fevrier).

Contribution à l'étude des propriétés thérapeutiques du jaborandi. (Rec. de mém. de méd. milit., 1876, Janvier et Fevrier, str. 64).

Rélation d'une épidémie de dysentérie. (Tamże, 1876, Mars-Avril).

Contribution à l'étiologie de la fièvre typhoïde. (Recueil de mém., 1878, Juillet, août).

De l'emploi des injections sous-cutanées d'atropine contre les vomissements de l'hystérie. (Gaz. hebdom., 1878, Nr. 23).

De l'emploi de l'électricité dans un cas de constipation opiniâtre, avec vomissements, atonie de l'int-

stin et des muscles abdominaux. Guérison. (Rec. de méd. milit., 1878, sept., et oct.).

Note sur l'assainissement du quartier du palais à Avignon au moyen de l'acide sulfureux. (Tamże, 1880, novembre et décembre).

Czerszyk Konstanty (ob. str. 80), urodzony w Sieradzu r. 1819, nauki lekarskie ukończył w Wiedniu i pozyskał w r. 1844 stopień doktora medycyny, wykonawstwem lekarskim trudnił się w Błaszach, a następnie w Turku gdzie był lekarzem miasta, następnie ordynatorem szpitala św. Pawła, zmarł tamże w początku r. 1885.

Czerwiakowski Ignacy Rafał (ob. str. 81). Sprawozdanie z wypadku badań nad tkaniną rodzimą dostrzeżoną w samborskim w ciągu lata ubiegłego po wylewie Dniestru na pobliskich nizinach. (Przegl. lek., 1864, Nr. 48, str. 383 — 384).

Zarys planu prac w przedmiocie zbadania botanicznego kraju wykonąć się mających. (Sprawozdanie komisji fizyograficznej Tow. nauk. krak., 1867, str. 90).

Instrukcja dla członków sekcji botanicznej komisji fizyograficznej. (Tamże, 1867, str. 91).

Czyzewicz Adam (ob. str. 82).

O włókniaku macicy. (Pam. II zjazdu lek. i przyr. polskich, 1876).

Danek Franciszek (ob. str. 83).

Przypadek pęcherzycy ostrój niekłowej u dorosłego. (Przegl. lek., 1883, Nr. 21).

O wycinaniu wrzodu twardego. (Tamże, 1884 Nr. 12).

Daniłło Stanisław Felician (ob. str. 83).

Encephalite parenchymateuse limitée de la substance grise avec épilepsie partielle (Jacksonienne) comme symptôme clinique. (Osob. odb. z Archives de neurologie, Nr. 17), w 8-ce, str. 20 z tabl. (1883).

Quelques considérations sur les sillons artériels de l'endocrane chez l'homme. (Osob. odb. z Bullet. de la Société d'anthrop. séance du 15 février, 1883, Paris w 8-ce, str. 8).

Contribution à la physiologie pathologique de la région corticale du cerveau et de la moëlle, dans l'empoisonnement par l'alcool éthylique et l'essence d'absinthe. (Archives de Physiol. normale et pathol., 24. série, T. X, str. 387 — 594).

Czy przyczyna napadów epileptycznych polega na zmianach w tylnych częściach kory mózgowej? (Przegl. lek., 1884, Nr. 4).

Toż, w osob. odb. Kraków, 1884, dr. uni., w 8-ce, str. 12.

O padaczce bolizni. — Probnaja lekcija, czytannaja w konferencji W.-M. Akademię dla połączenia zwania czastnego predpowatwitiela po nierwnym i duszewym bolizniom. Petersburg, 1884, w 8-ce, str. 24. (Os. odb. z Wrzasa).

O przizeniu tak nazywajemych pomieszanych prestonpkuw. (Wiestnik psychiatrii i niewro-patologii. Rok II, zeszyt 1).

Sui solchi arteriosi dell'endocranio nei primati e nei miocetali. Archivio di Psichiatria, Scienze penali e Antrop. criminale. Vol. V, fas. IV, r. 1884.

Darewski Weryha Konstanty (ob. str. 84), urodził się w Mińsku, gdzie też i do szkół uczęszczał, w r. 1822 uzyskał w Wilnie

stopień doktora medycyny, następnie osiadł w mieście rodzinnem, gdzie bardzo prędko wyrobił sobie sławę zręcznego i szczęśliwego praktyka, szczególnie zajmował się lečeniem chorób kobiecych. Zmarł w Mińsku r. 1844.

Daszkiewicz B.

Zur Therapie der Haematocoele retrouterina. Breslau, 1882, 8-ce, str. 33. Dis. inaug.

Dąbrowski Wincenty, nauki lekarskie ukończył w Petersburgu. W latach 1851 — 1854 był lekarzem miasta Kosic, 1856 — 1858 r. pełnił służbę lekarską w szpitalu w Maciejowicach. Następnie parę lat pozostawał w służbie wojskowo-lekarskiej. W r. 1862 osiadł w Tomaszowie lubelskim, gdzie 23 lutego 1863 r., razem z lekarzem W. Żelkowskim został rozstrzelany. Żył lat 33.

Derszkoff Felician (ob. str. 86), rodem z Mińska. Ukończywszy 4 klasy w rodzinnem mieście przybył do Wilna i wstąpił jako uczeń do apteki uniwersyteckiej, od r. 1806 oddawał się naukom lekarskim i ukończył je w r. 1819 ze stopniem doktora. Osiadłszy w Wilnie zajmował się wykonawstwem lekarskiem, był gorliwym zwolennikiem tak zwanego magnetyzmu; umarł w Wilnie r. 1828.

Dębicki Klemens (ob. str. 83).

Iwonicz w roku 1882, Lwów, 1883, nakł. zarządu zdrojowo - kąpielowego, druk. związkowa, w 8-ce, str. 46.

Iwonicz, zakład zdrojowo-kąpielowy, podręcznik dla podróżujących. Lwów, 1884, nakł. zarządu zdrojowo-kąpielowego, I związkowa dr., w 16-ce, str. 30 z mapą.

Diesing Karol Maurycy (ob. str. 86).

Aspidogaster limacoides, eine neue Art. Binnenwurm beschrieben und durch eine Abbildung erläutert. (Oesterr. Jahrb. B. VII, str. 3, 1834).

Dietl Józef (ob. str. 86).

Ueber bewegliche Nieren. (Wien. med. Wochenschr., 1864, XIV, 36—38).

Dobieszewski Zygmunt (ob. str. 89).

Werner Ferdynand. (Tyg. ilustr., 1870, T. VI, Nr. 140).

Chomętowski Stanisław. Życiorys. (Kłosy, 1881, T. XXII, Nr. 816).

Dobrowolski W.

Zur Lehre über die Blutcirculation im Augenhintergrunde des Hundes und Menschen. (Centralbl. f. die med. Wissenschaft., 1871, str. 305, 321).

Dobrowolski M. L.

O piwach leczniczych. (Czasop. Tow. aptekarskiego. Lwów, 1884. Wrzesień, Nr. 18).

O konopkach indyjskich i używanych z nich przetworach leczniczych. (Tamże, Nr. 22).

Dobrzeński (Dobrzensky) J. J. W.

Präservativ—oder Verwahrungsmittel wider alle von giftiger Luft herrührende Seuchen. Nürnberg. 1680, w mał. 8-ce.

Dobrzycki Henryk (ob. str. 92).

Z dziedziny chorób pamięci. (Medycyna, 1883, Nr. 10).

Sprawozdanie z działalności lecznicy dla chorych piersiowych przy szpitalu w Mieni urządzonej za rok 1881 i 1882 czyli za dwa ostatnie sezony lecznicze. (Medycyna, 1883, Nr. 11 — 17).

W przedmowie naszego słownictwa lekarskiego. (Medycyna (odcinek), 1883, Nr. 21).

List otwarty w kwestyi felezerskiej. (Tamże, 1883, Nr. 22).

Spostrzeżenia nad działaniem kairyny. (Rzecz czytana na posiedzeniu klinicz. w Warsz. Tow. lek., 1883). (Tamże, 1883, Nr. 30 — 34).

Toż, w osob. odb., Warszawa, 1883, w 4-ce, str. 27. Życiorys Stanisława Koźmińskiego. (Tamże, 1883, Nr. 38. Przegl. lek. 1883, Nr. 39).

O przenośnikach zarazy gruźliczej. (Przedstawił na posiedzeniu warsz. tow. lek. dn. 20 listop. 1883 r. (Tamże, 1883, Nr. 49 — 52).

Przypadek otrucia fosforem dokonanego w połowie roku zeszłego z następstwami aż do dziś dnia trwającymi. (Tamże, 1884, Nr. 18 — 20).

Profesor Wiktor Szokalski (Tamże, 1884, Nr. 44). Uczenie dwudziesto-pięcioletniej pracy na polu naukowem i nauczycielskiem prof. Henryka Fryderyka Hoyer'a. (Tamże, 1884, Nr. 32).

Jakób Natanson (życiorys). (Przegl. lek., 1884, str. 525).

Dogiel Jan (ob. str. 93).

* Die Nervenellen und Nerven des Herzventrikels beim Frosch. (Archiv. f. mikroskop. Anat., XXI, str. 21 — 25, 1 tabl. lit.).

Bemerkungen zur Abhandlung von S. Jesner (Pflüg. Arch., XXIII, 1880, str. 536).

Ueber den Einfluss der Musik auf den Blutkreislauf. (Ach. f. Anat. u. Physiol. Physiol. Abth., str. 416, 1880).

Beiträge zur Lehre von der Arsenikwirkung auf den thierischen Organismus. Bonn., 1881, w 8-ce, str. 20 z tablicą. (Os. odb. z Pflügers Arch. T. XXIV).

Rukowództwo k Farmakologii. S.-Pietierburg, 1882. K. Rikkier, w 8-ce, str. X, 251 i 5 tablic lit.

Wspólnie z Kazem Bekiem. Beitrag zur Kenntniss der Struktur und der Function des Herzens der Knochenfische. (Zeitschr. f. wissensch. Zoologie, T. XXXVII, str. 247 — 262, 2 tabl. litogr.).

Dogiel Aleksander (ob. str. 94).

W kwestyi skrzyżowania się nerwów wzrokowych u człowieka. (Gaz. lek., 1883, Nr. 25).

Nowe badania nad przyczynami układania się w rulony czerwonych krążków krwi u człowieka i zwierząt. (Tamże, 1883, Nr. 9).

Toż po niemiecku w Arch. f. Anat. u. Physiol. Phys. Abth., 1883, str. 357 — 364 z 1 tabl. lit.

Mikroskopicznejsze i szersze badania formiennych elementów żeńskiego moloła i wpływ ich na kazeństwo pośledniego. (Wracz, 1884, Nr. 19).

Doliński Gustaw (ob. str. 94).

Sprawa lekarzy gminnych w gubernii lubelskiej. (Medycyna, 1883, Nr. 7).

Dolner Franciszek (ob. str. 94), w r. 1873 obchodził 50-letni jubileusz doktorski.

Domański Stanisław (ob. str. 94).

Reformy sanitarne w Krakowie i ich znaczenie II. Kolonije wakacyjne dla dzieci. (Os. odb. z Czasu). Kraków, 1884, autor, dr. Czasu, w 8-ce, str. 13. (Ob. Reformy sanitarne, str. 413).

Zdanie sprawy z podróży radców miejskich, prof. dr-a S. Domańskiego i architekta K. Zaremby, w sprawach sanitarnych i ekonomicznych Krakowa, odbyty w marcu 1884 r. (Odbitka z Czasu). Kraków, 1884, dr. Czasu, w 8-ce, str. 31.

Dombrowski Ksawery (ob. str. 85).

Zur Behandlung des complicirten Empyems mit primärer Rippenresection und einmaliger Ausspülung. (Petersb. med. Wochenschr., 1881, Nr. 49, str. 423).

Der Chlorzinkwerg, ein gutes und billiges Ersatzmittel für die Salicylwatte. (Mittheilungen aus der doperater chirurgischen Klinik). (Tamże, 1881, Nr. 32).

Drecki Feliks (ob. str. 97).

Szerzenie się przymiotu w Kościelnej wsi pod Kaliszem. (Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. kalis. 17 kwietnia 1883 r.). (Gaz. lek., 1883, Nr. 24).

Downar Zapolski Henryk (ob. str. 96), ur. w Szwachach r. 1850, nauk lekarskich słuchał w Akademii medyko-chirurgicznej w Petersburgu, obecnie jest ordynatorem szpitala wojskowego w Lublinie, oddaje się przeważnie okulistyce.

Kilka spostrzeżeń zastosowania prądu stałego w zgniataniach ciała szklistego. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 233 — 239).

Dropsy Józef Jul. Hugo (ob. str. 97).

Zur Pathologie der Cholera. (Schmidt's Jahrbücher., 1849, Bd. LXI, str. 381 — 383).

Drozdowski Stanisław (ob. str. 97), zmarł w Konstantynopolu d. 4 lutego r. 1885 w 82-gim roku życia. Od r. 1846 przemieszczał w Konstantynopolu, gdzie był lekarzem zakładów dobroczynnych „de la Paix“, w r. 1849 bawił w Bagdadzie, gdzie z narażeniem życia własnego oddawał się pielęgnowaniu i leczeniu chorych dotkniętych zarazą morową, za co go rząd turecki zaszczylił orderem, był także oficerem legii honorowej, do r. 1831 służył w wojsku polskim.

Drzewiecki.

Sprawozdanie z czynności czasowego szpitala Nr. 54 w ciągu ostatniej wojny tureckiej. (Wojennomed. Żurnał, 1880, sierpień, wrzesień, październik).

Dubczański i * Naunyn.

Zur Lehre von der fieberhaften Temperatur-erhöhung. Leipzig, 1873, w 8-ce z 1 tablicą.

Dudrewicz Leon (ob. str. 99).

Czaszka z kurchanu w Turowie. (Pamiętnik fizyograf., 1883, T. III, str. 473).

Mogły kamienne w Tkaczewie. (Tamże, 1884, T. IV, str. 380 z tabl.).

Kilka słów o czerwonościorcach z pokolenia Omaha pod względem antropologicznym. (Wszechświat, r. 1884, Nr. 23).

Dunin Teodor (ob. str. 99).

O operacyjnym leczeniu wysięków opłucnej. (Gaz. lek., 1883, Nr. 15, 16, 17, 19, 20, 21).

Toż, w os. odb., Warszawa, 1883, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 28.

O zapobieganiu i leczeniu suchot płucnych z punktu widzenia teoryi pasorzytniczej. (Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. warsz.). (Tamże, 1883, Nr. 43 — 44).

Toż, w os. odb., Warszawa, 1883, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 21.

Trzy przypadki zjawiska oddechowego Cheyne-Stokes'a. (Tamże, 1883, Nr. 49).

Lejek Hegar'a i lewiar w usługach medycyny (Tamże, 1883, Nr. 3).

Życiorys R. Chełmińskiego. (Tamże, 1883, str. 445).

O otruciach, spowodowanych wessaniem produktów gnilnych trawienia. (Tamże, 1884, Nr. 45).

Anatomische Untersuchungen über Nierenentzündung. (Arch. Virehowa, T. XIII (1883), str. 288 — 342).

O zmianach anatomicznych w płucach przy ich ucisku. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 249 — 270, 2 fig.).

Dybowski Benedykt (ob. str. 103).

Urywek z listu do Wład. Taczanowskiego. (Gaz. lek., 1883, Nr. 38).

Z Petropawłowska na Kamczatce. (Wyjątki z listów). (Wszecławiat, 1883, Nr. 27).

Neue Beiträge zur Kenntniss der Crustaceen-Fauna des Baikals. Moskwa, 1884, w 8-ce, str. 41.

Dymnicki Józef (ob. str. 104).

Sprawozdanie XXV z czynności lekarskiej u zdrojowiska w Busku, w czasie pory zdrojowej 1882 r. Warszawa, druk M. Ziemiakiewicza i W. Noakowskiego, 1883, w 8-ce, str. 44.

Toż, XXVI, za rok 1883. (Tamże, 1884, w 8-ce, str. 40).

Dyrwiański Jan (ob. str. 105). Tow. lek. wileńskie posiada następujące prace jego w rękopisie:

Historia hydroceles, w 4-ce, str. 6, 1820.

Historia gorączki nerwowej z gangreną, w 4-ce, str. 4, 1820.

Dziembowski Kazimierz.

Die Behandlung der complicirten Fracturen mit antiseptischen Gypsoeclusions-Verbänden. Breslau, 1884, Köhler, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

* **Eban Jakób** z Krzemieńczuga.

Przypadek kończyn dolnych nadliczbowych potwornych. (Gaz. lek., 1883, Nr. 1, z 2 drzeworytami).

Dopełnienie artykułu d-ra Ebana przez d-ra Jasińskiego R. (Tamże, 1883, Nr. 1, 2).

Toż, w os. odb., Warszawa, 1883, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 13.

Eberlein Franciszek, do nauk lekarskich przykładał się w Szkole Głównej litewskiej i w r. 1801 został doktorem medycyny, wstąpiwszy następnie do służby rządowej był Inspektorem zarządu lekarskiego w Kijowie, od r. 1826 był członkiem Tow. lek. wileńskiego.

Ebers H.

Sassów zakład wodolecznicy w Galicyi pod Złoczowem, 1883, druk. narod. W. Manieckiego, w 8-ce, str. 6.

List z Paryża. (Przegl. lek., 1883, Nr. 8).

Ehrlich Marcin (ob. str. 112).

Ueber Leukämie. Dorpat, E. J. Karow, 1862, w 8-ce, str. 78. Diss. inaug.

Ellrich Behrent Jan, pochodził z Turynгии, do nauk lekarskich przykładał się w Królewcu i tamże stopień doktora uzyskał, Szkoła Główna litewska stopień ten w roku 1794 zatwierdziła, wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Wilnie, gdzie też jako operator był członkiem urzędu lekar-

skiego, następnie został Inspektorem lekarskim w Białymstoku; umarł w Warszawie w r. 1844.

De febre petechiali in Urbe et agro Vilenensi anno 1794 epidemica. Regiomonti s. a. typ. Hartungi, w 4-ce.

De novo contra rabiem remedio, 1826. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Elsenberg Antoni (ob. str. 110), w r. 1884 został ordynatorem w oddziale chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu żydowskim w Warszawie. Przełożył dzieło Fournier'a „Syphilis i małżeństwo“ (ob. str. 597).

Zmiany nerek przy zatruciu rtęcią. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 495 — 506).

Toż, w os. odb., Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 4-ce, str. 12.

Erlicki Alfons (ob. str. 112).

Ostry obłęd w związku z ogólnem przerodzeniem tętnie mózgowych i z ogniskowemi rozmiękczeniami mózgowej substancji. (Medycyna, 1883, Nr. 18).

Fabian Aleksander (ob. str. 115), od roku 1883 osiadł stale w Warszawie, od roku 1884 jest Dyrektorem zakładu leczniczego w Nałęczowie, gdzie w ciągu lata przebywa. Przyjmował udział w przekładzie dzieł Cohnheima i Jaccoud'a (ob.) i kierował literacką częścią tegoż wydawnictwa.

O działaniu Kory Quebracho (Gaz. lek., T. XXIII, r. 1877).

Dr. Med. Włodzimierz Dybek (życiorys). (Gaz. lek., 1883, Nr. 26).

Przemówienie nad grobem St. Kościńskiego. (Tamże, r. 1883, str. 719).

Hemoglobinemia i hemoglobinuryja. (Tamże, 1884, Nr. 23, 24, 25 — 27).

O zjawisku oddechowym Cheyne-Stokes'a. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 277 — 320).

Felicki B.

Ueber den schnellenden Finger. Greifswald, 1882. Mit 1 Taf. Diss. inaug., w 8-ce, str. 34.

Fijałkowski Stanisław Justyn (ob. str. 119).

Obustronny żylny naczynek pozagąłkowy. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 247 — 249).

Jodoform w oftalmologicznej praktyce. (Mied. Wiestnik, 1883, Nr. 6).

Słuczaj atropinnoy ekzemy. (Tamże, 1883, maj).

Filipkiewicz Stefan, ur. w Krakowie d. 15 lipca r. 1858, nauki średnie i uniwersyteckie pobierał w mieście rodzinnem, wszechnica Jagiellońska udzieliła mu w roku 1880 stopień doktora, w tymże roku mianowanym został lekarzem starszym wojsk austriackich. W r. 1880 był czynnym w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, a w r. 1881 w Wiedniu pełnił obowiązki sekundaryusza w szpitalu na Wiedniu.

Od lat pięć w sezonie letnim praktykuje w Cieplicach Trenczyńskich na Węgrzech.

Cieplice trenczyńskie na górnych Węgrzech. Podręcznik informacyjny dla gości kąpielowych. Kraków, 1881, nakł. aut. dr. Fr. Pobudkiewicza, w 12-cc, str. 37.

* Filipow.

Tlen i ozon jako środki lecznicze (z pracowni prof. Jana Dogiela w Kazaniu). (Gaz. lek., 1884, str. 18, str. 337 — 342, 361 — 368, 383 — 389, 403 — 405).

Filipowicz Kazimierz (ob. str. 119).

Rosliny skrytokwiatowe, Cryptogamae, opisanie ich budowy, tudzież sposobów zbierania, preparowania i badania. (Odb. z Wszechświata). (Warszawa, 1884, E. Wende, w 8-cc, str. 1, nl. 233 i XXXVIII, 4 tabl.).

Wiadomości początkowe z botaniki napisał według dzieła d-ra Maout: „Leçons élémentaires de botanique”. Warszawa, 1884, wyd. z zapomogi kasy im. Mianowskiego, dr. J. Bergera, w 8-cc, str. III, 234 i II, 194 drzew. w tekście.

Filipowicz Włodzimierz, ur. d. 2 lutego 1847 w Łysiance na Ukrainie, nauki wstępne pobierał w Radomyślu, Białejecku i Kijowie, gdzie następnie rozpoczął przykładać się do nauk lekarskich i ukończył je ze stopniem lekarza w r. 1870, w roku następnym został lekarzem ziemskim w Aleksandryi (gub. Chersońska), r. 1876 jako lekarz-ochotnik pracował przez pół roku w szpitalach połowych serbskich, powróciwszy zamieszkał w Pawlyszczach, gdzie 1877 — 1878 zarządzał stacją sanitarną dla żołnierzy - rekonwalescentów. W r. 1879 został lekarzem wojskowym lecz już w roku następnym służbę opuścił i osiadł w Odesie, gdzie dotąd trudni się wykonawstwem lekarskiem, oprócz tego jest lekarzem w szpitalu miejskim. W języku rosyjskim wydał prace następujące:

O działaniu chloralu przy delirium tremens. (Sowremennaja Medicina, 1871).

Erysipelas ambulans. (Tamże).

Przypadek albuminuryi nerwowego pochodzenia. (Prot. odeskago nied. obcz., 1880).

Locototenus u suchotników. (Tamże. 1881).

Sporynia (secale cornutum) kratkij ocerk z tablicieju rysunkow. (Odessa, 1881, w 8-cc, str. 17, 1 tabl.).

W kwestyi perkutometrii. (Wracz, 1882).

W kwestyi leczniczego zastosowania błota stawowego. (Trudy odies batnieol. obzcz., 1883).

Coccus ulmi jako wróg drzew z gatunku brzoštu. (Żurnal obzcz. sielsk. choziajstwa Już. Rossii).

Błoto stawowe jako leczniczy materiał. Odesa, 1884.

Kwas trychloroctowy i jego działanie. (Mied. obozrieniye, 1884).

Finger E.

Przyczynę do rozpoznawania gruźlicy prosowatęj. (Przegl. lek., 1882, Nr. 49, str. 641—642, Nr. 50, str. 653 — 654).

Przyczynę do zmian kiłowych w stawach, ścięgnach, pochewkach ścięgniastych i torebkach maziowych. (Przegl. lek., 1884, Nr. 9, 10, 11).

Toż, w os. odb., Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-cc, str. 45.

Florkiewicz Władysław (ob. str. 120).

Niemota po obrażeniu głowy powyżej skroni lewej (Gaz. lek., 1883, Nr. 52).

Wspólnie z Rogowiczem J. podał:

Przypadek przybłoniaka szyi maciecznej. (Epithelioma colli uteri). (Medycyna, 1883, Nr. 10).

Uwagi nad chorobą Brighta. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXX (r. 1884), str. 447 — 508).

* Fournier Alfred.

Syfilis i małżeństwo, przełożył za upoważnieniem autora doktor Antoni Elsenberg. Warszawa, 1874, Lesman i Świszczowski, w 8-cc, str. 206 i VI.

Fragstein A., rodem z Prus królewskich, nauce lekarskiej oddawał się w Wrocławiu i tam też r. 1869 stopień doktora otrzymał. Ueber innere Hernien. Breslau, 1869 w 8-cc. Diss. inaug.

Frank Esaiasz Jakób (ob. str. 122), rodem z Berlina, do nauk lekarskich przykładał się w Szkole Głównej litewskiej i w r. 1793 stopień doktora medycyny uzyskał, rozprawa jego była pierwszą drukowaną w Wilnie. Wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Inflantach, był lekarzem domowym hr. Platerów w Krasławiu, członkiem Tow. lek. wileńskiego był od r. 1807.

Frankowski Władysław, ur. roku 1821, w pow. mozyrskim, gub. miński. Nauki gimnazyalne pobierał w Mozyrzu, następnie zapisał się na wydział lekarski akademii wileńskiej, wkrótce jednak z powodu jej zwinienia, przeniósł się do uniwersytetu charkowskiego a ukończywszy go, pełnił przez lat dwa obowiązki ordynatora klinik: terapeutycznej i akuszerzyjnej przy tymże uniwersytecie; później mianowanym został lekarzem studentów. W r. 1845 otrzymał posadę akuszerza zarządu lekarskiego i lekarza Tow. dobroczynności. W czasie panujących epidemii, tak cholery w latach 1847 — 1848, jak skorbutu roku 1849, zarządzał szpitalami założonymi dla dotkniętych epidemiją, niosąc swą pomoc z niezwykłą energią i poświęceniem. R. 1854 objął kierownictwo czasowego wojskowego szpitala, a po ukończeniu wojny krymskiej w latach 1857 — 1858 wojskowego oddziału przy gubernialnym miejskim szpitalu. Z inicjatywy Frankowskiego i podług jego wskazówek, powstał w ostatnich latach w Charkowie, kosztem miasta szpital dla dzieci, którego rady opiekunczej F. został prezesem. Zamieszkując od lat 40-stu w Charkowie, pozyskał ogólny szacunek i uznanie.

Phtisis pulmonalis - leczenie użyciem wewnątrz Unguentu hydrargyri cinerei. (Druh zdrowia, 1855, Nr. 44).

Hydrops—leczenie tartaro stibiatu. (Tamże, 1855, Nr. 20, 26, 1856, Nr. 3).

Sprawozdanie lekarskie o czynności czasowego wojskowego oddziału przy charkow. gubern. szpitalu. (Charkowska wiadomości, 1855, Nr. 38 — 45).

Epilepsia — leczenie jodio v. kalio jodato. (Druh zdrowia, 1856, Nr. 39).

Paralysis extremittatum spowodowany cierpieniem rdzenia paccierowego, uleczone użyciem przedewszystkiem wielkich doz olei jecoris aselli. (Protokół. Tow. lek. chark. z 21 grudnia 1862 r.).

Uwagi nad artykułem Bruna o użyciu arszeniku w chorobach macicy. (Tamże, 15 grudnia 1862 r.).

Catarrhus vesicae urinae chronicus cum hypertrophia. (Tamże, z 21 grudnia 1863 r.).

Herpes zoster — leczenie szczególnie solut. argenti nitr. (Tamże, z 16 grudnia 1862 r.).

Peritonitis puerperalis — leczenie collodio elastico. (Tamże, 1862 r.).

Graviditas extrauterina, 3 zdarzenia z demonstracją pewnej osoby. (Tamże, z 5 paźd. i 21 grudnia 1863 r.).

Colica nephritica — leczenie podskórnem wstrzykiwaniem morfiny. (Tamże, z 7 września 1863 r.).

Peritonitis puerperalis gravissima purulenta, z demonstracją uzdrowionej osoby. (Tamże, 25 kwietnia i 19 września 1864).

Pustula maligna, przypadek spostrzegamy w Charkowie. (Tamże, 4 stycznia i 19 września 1864 r.).

Projekt lekarsko-topograficznego opisu gubernii charkowskiej. (Tamże, z 4 kwietnia 1864 r.).

Cholera epidemica w Charkowie. (Protok. z 6 lutego, 5 grud. 1865 r. i z 6 stycznia. 1866 r.).

Typhus — leczenie kalio-jodato. (Tamże, z 7 styczn. 1867 r.).

Erysipelas verum — leczenie liq. ferri sesquichlorati. (Tamże, z 12 paźd., 12 listop. 1866 i z 7 styczn. 1867 r.).

Rubeola v. roseola febrilis. (Tamże, z 8 kwietnia 1867 r.).

Febris intermittens — leczenie tinctura convalescentiae majalis. (Tamże, z 7 stycznia 1867 r.).

Zapiska o nieobchodimosti odkrytija w Charkowie gosпиталя dla biednych dzieci. (Zurнал засиdаний городской Думы, 1 diekab. 1872).

Zapiska o nieobchodimosti ustanowienia dwóch miest sanitarnych wracej. (Tamże, 3 nojabrja 1872).

Cancer hepatis — uleczone długim użyciem cort. condurango u 60-letniej kobiety z powodu leczenia raka chińskiej terpentyną John'a Clay'a. (Prot. posiedzenia chark. tow. lek., 1880, zes. II).

Diphtheritis epidemica — o niedostateczności dezinfekcji w czasie epidemii i wielkim niedostatku w registracji i znajomości predyspozycji ku zakażeniu. (Tamże, z 11 paźd. 1880 r.).

Diphtheritis epidemica i związek téj choroby z angina follicularis contagiosa febrilis. (Trudy oblatnago differitnago sjezda w Charkowie, 5 lutego 1881, str. 104).

Stuczaj atropinnej ekcemy. (Medicins. wiest., 1883).

Nieskolko słow po powodu naznaczenia jodoforma w oftalmologiczkiej terapii. (Tamże, 1883).

Głaznyja sanitarnyja stancii (wojenno-oksulticzeskaja zamietka). (Odb. z Wojenno-sanitarnago dzieła za 1883 g., w 8-ce, str. 6).

Frey, lekarz społeczny krakowski.

Głos patrioty polskiego wobec terażniejszej polityki monarchii austriacko-węgierskiej napisał... lekarz w Krakowie. Kraków, 1883, nakł. autora, dr. związkowa, w 8-ce, str. 14.

Fritsche Karol, nie lekarz, b. budownicz.

O naglącej potrzebie poprawy stanu sanitarnego miasta. Warszawa, 1878, dr. J. Noskowskiego, w 8-ce, str. 109.

Fritsche Gustaw (ob. str. 125).

Nalęczów. (Medycyna, 1883, Nr. 32).

Kilka słów z powodu „Oredzia do lekarzy miejskich“ zamieszczanego w Niwie. (Tamże, 1883, Nr. 43).

O tegorocznej cholery. (Tamże, 1884, Nr. 29).

Kwarantanna wobec tegorocznej cholery. (Tamże, 1884, Nr. 37).

Nowa ustawa uniwersytecka. (Tamże, 1884, Nr. 38).

S. p. Edward Klink (wspomnienie pośmiertne). (Medycyna, 1884, Nr. 41).

Sprawozdanie z kolonii letnich dla biednych słabowitych dzieci, urządzonych w r. 1883. Warszawa, 1884, dr. Ziemkiewicza i Noakowskiego, w 16-ce, str. 26.

Fuchs i Knihowiecki.

Źródła inowłodzkie, analizowane przez... (Wiad. farmac., 1884, Nr. 3 i 4).

Gabszewicz Antoni, ur. w mławskim roku 1857, nauki gimnazyjalne odbył w Warszawie, wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego w r. 1875, ukończył go w r. 1880 i niebawem zamianowanym został asystentem przy klinice chirurgicznej w szpitalu Dzieciątka Jezus, obowiązki te dotąd spełnia.

Ropnia pógowa. Zejście pomyślne. (Gaz. lek. 1833, Nr. 13).

Przewlekły ropień kostny w kości piszczelowej lewej. Abscessus chronicus ossis tibiae sinistrae. (Tamże, 1883, Nr. 13).

Gajewski Ignacy Teodor, społeczny magister weterynaryi.

K woprosu o żirno-żółtych tielcach na stienkach krowienosnych sosudow golownago mozga pri biezszenstwie sobak. Warszawa, 1882, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 33, 1 tabl. lit. Dys. na stopień mag. weterynaryi.

Gajkiewicz Władysław (ob. str. 129).

Kilka uwag o porażeniu jednej z kończyn ciała. (Monoplegia). (Gaz. lek., 1883, Nr. 41 — 42).

O zaburzeniach odżywczych a w szczególności o twardzieli skóry. (Księga pamiątkowa prof. Horyera, str. 321 — 332).

Gałęzowski Ksawery (ob. str. 131).

Echelles optométriques et chromatiques pour mesurer l'acuité de la vision, les limites du champ visuel et la faculté chromatique, accompagnées de tables synoptiques pour le choix des lunettes. Paris, J. B. Baillié et fils impr. Crété, 1883, w 8-ce, str. 94, 34 tb.

Nowy sposób operowania zaćmy bez wycięcia części tęczówki. (Streszczenie w Przegl. lek., 1883, Nr. 15, podał Dr. Grabowski).

W Recueil d'Ophthalmologie ogłosił w ciągu roku 1883.

Desmarres sa vie et ses oeuvres.

Cysticercus sous-réinien.

Du glaucome sympathique.

De l'action comparative de l'éserine et de la pilocarpine dans les affections oculaires.

L'iodoforme dans les ulcères rongeurs de la cornée. (Queques mots sur la migraine ophthalmique et sur sa valeur sémiologique).

Du diagnostic des cataractes.

De la valeur sémiologique des phénomènes visuels chez les cataractes.

De l'étiologie de la cataracte.

Des troubles consécutifs à l'abus du tabac.

Des différentes variétés des décollements de la rétine et de leur traitement.

De l'action de l'acide borique dans les kératites herpétiques.

La goutte et les affections oculaires d'origine gouteuse. (Journ. de therap., 1883, Nr. 4).

Iridectomie. (Progrès méd. Année X (1883), Nr 52).

Quel est le point où après l'opération de la cataracte, il faut placer la première cause de l'inflammation? (Soc. fr. d'Ophthalmol., 1883, p. 57).

Traitement des atrophies papillaires tabétiques par les injections hypodermiques de cyanure de mercure, d'or, d'argent et platine. (Comptes rendus des Séances d. l. Soc. d. Biologie, 1883, Nr. 13.—Revue clin. d'ocul., 1883, Nr. 3).

Wspólnie z O. Parisottem. Du jequiriti et de son insuccès dans le traitement des granulations. (Rec. d'Ophthalm., 1883, Nr. 8).

A new method of cataract extraction without excision of the iris. (The Lancet, 1883, Nr. 3).

Affezioni serofolose dell'occhio e dell'orbita e loro cura (Mém. O. Parisotti). (Annali di Oftalmol., 1883, XII, fascicolo 2).

La gorta e le malattie oculari di origine gottosa. (Tamże, 1883, XII, str. 199).

O trudności rozróżniania barw. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 205 — 207).

Wspólnie z V. Dagueneutem. Diagnostic et traitement des affections oculaires. Paris, 1884. Baillière et fils, w 8-ce.

Gawroński Henryk.

Nieskolko wywodów iz termiometryczeskich nabliudenij w traumatycznej licheriadi i w soprowozdajuszczich jejże bolezniah. Sankt-Pietierburg, 1866, w 8-ce, str. 52. Diss inaug.

Gawroński N. D.

Materiały z gistologii włagaliszcznoy czasti matki i jejże szekji. Charkow, 1884, w 8-ce, str. 36, 2 tabl. Gazeta lekarska (ob. str. 135).

Rok XVII, Serya III, T. III, Warszawa, 1883, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, numerów 52, str. 1017, CCXLVII, drzeworytów 26, 1 tabl. litogr.

Rok XVIII Serya III, T. IV, Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, numerów 52, str. 1054, CCXCVIII, 5 tabl. litogr., 2 portrety, 30 drzeworytów.

Gehema (ob. str. 136).

Die Gefährliche und gestraffte Obst-Lust oder Abbildung auff was Art man durch Einschwelgung allerhand süß-sauren Obstes und Garten-Früchte die abscheuliche Krankheit und also genante Rothe Ruhr sich über den Hals ziehen koenne. Stettin, 1689, w mał. 8-ce, 11 kart. nl., str. 78.

Diaetetica vera sanae rationi ac experientiae certae mixta in gratiam vitam et sanitatem longam exoptantium. Sedin, 1690, w mał. 8-ce, 39 kart.

Gensz Julusz, ur. d. 9 stycznia r. 1839 w Klezwie pod Słupcą, nauki średnie pobierał od r. 1853 w Płocku i Kaliszu, gdzie je w r. 1859 ukończył, za celujące postępy w naukach matematycznych i technicznych uzyskał stypendyum w ilości 150 rs. rocznie do b. Szkoły Sztuk pięknych na wydział architektoniczny, lecz tylko przez rok jeden nań uczęszczał, w r. 1861 zapisał się do Akademii medyko — chirurgicznej, se-

mestr zimowy r. 1863 przebył we wszech-nicy wrocławskiej, poczem powróciwszy do Warszawy w lutym r. 1866 w Szkole Głównej uzyskał stopień lekarza. Od r. 1867 — 1875 pędził ciężki żywot praktyka prowincjonalnego w Drobinie (gub. Płocka), następnie przeniósł się do Płocka gdzie dotąd przemieszkując, jest lekarzem nadetatowym szpitala św. Trójcy.

Gawędy z ludem o chorobach ważniejszych. Warszawa, 1884, wyd. K. Prószyńskiego, dr. J. Ungra, w 8-ce, str. 75.

W korespondencji płockim, którego współpracownikiem stałym jest od r. 1875 ogłosił pod tytułem: „Listy ze starego rynku“ następujące obszerniejsze prace:

O pomocy akuszerskiej po wsiach oraz sposoby zapobiegnięcia złemu.

O wpływie korków i wysokich obcasów na organizm kobiety, oraz działanie kosmetyków na skórę.

O prywatnej szkole ceteroklasowej w Koninie.

Jak nauka letnie wylewy Wisły tłómaczy.

Obrazek ekonomiczno-społeczny miasta Łodzi.

Rezultat doświadczeń Pasteura odnośnie do karbunkulu, cholery kur i flikery i o ile doświadczenia poza granicami Francji prawdy te potwierdziły.

Paralela pomiędzy szkłem inspektowem a atmosferą naszego globu.

Dr. Koch i obstalowana teoria cholery.

Masło i buteryna.

Wścieklizna w zwierząt.

Meteorologiczne przepowiednie pogody.

Gepner Bolesław (ob. str. 138).

Spostrzeżenia i notatki kazuistyczne z instytutu oftalmicznego. 1) Zapalenie samoistne tęczy i ciąłka rzęstowego w oku lewem następcze zajęcia sympatyczne oka prawego, zarośnięcie źrenicy i zaćma torbekowa w obu oczach. Przywrócenie wzroku drogą operacyjną. (Rzecz odczytana na posiedzeniu klinicznem Tow. lek. w 5, VI r. b. przy równoczesnym przedstawieniu chorj). (Gaz. lek., 1883, Nr. 29).

Rzadki przypadek sympatycznego cierpienia oka. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 381 — 386).

Girsztolf Polikarp (ob. str. 140).

Dr. Roman Ignatowski, życiorys. (Wody mineralne, dodatek XII do Gaz. lek., 1875).

Dr. Jan Pilecki, życiorys. (Tamże, dodatek XVIII do Gaz. lek., 1875).

Giwartowski Henryk (ob. str. 143, zmarł w Moskwie d. 28 października r. 1884).

Glindziez M.

Etude sur la péritonite dans la fièvre typhoïde. Paris, 1880, Thèse.

Gluziński Władysław Antoni (ob. str. 144).

Przyczynek do wiadomości o wchłanianiu tłuszczów. (Osobn. odb. z Rozpraw Akad. Umiej. X). Kraków, 1882, w 8-ce, str. 23 z tabl.).

Mięsak limfatyczny śródpiersia tylnego. (Lymphosarcoma mediastini postici). (Gaz. lek., 1883, Nr. 14, 15).

Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie. Kilka słów o zejściu zapalenia płuc włóknikowego (pneumonia crouposa) w zapaleniu międzypięśnowym (pneumonia interstitialis). (Przegląd lek., 1883, Nr. 24, 25, 26).

Keton salicylowo-resorecynowy jako środek przeciw-gorączkowy. (Tamże, 1883, Nr. 46).

Wspólnie z Jaworskim podał: Nowy przyczynek do sposobów badania żółtądk. (Tamże, 1884, Nr. 18).

Głogowski, lekarz w Kempnie.

Fractur des Schaedels, Verletzung des Gehirns. Heilung. (Berlin. klin. Wochenschr., 1880, str. 704). Zur Impfrage. (Deutsch. med. Wochenschr., 1881, Nr. 27).

Gnoiński Piotr (ob. str. 145), rodem z Litwy, naukom lekarskim oddawał się w Wilnie i tamże w r. 1823 stopień doktora uzyskał; osiedliwszy się w Nowogródku w dość krótkim czasie zasznużył sobie na sławę biegłego i szczerliwego lekarza, w d. 27 czerwca r. 1875 obchodził swój pięćdziesięcioletni jubileusz doktorski i zmarł wkrótce potem w Nowogródku.

Godeski A.

Le choléra, son histoire, sa transmissibilité, précautions à prendre pour l'éviter. Paris, 1884, libr. des publications popul., w 8-ce, str. 46.

Goldflam Samuel (ob. str. 146), ur. w Warszawie r. 1852, do szkół uczęszczał w mieście rodzinnym i ukończywszy je (1869), wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego, w r. 1875 otrzymał stopień lekarza, w r. 1876 był asystentem w szpitalu Dzieciątka Jezus, od r. 1877 do chwili obecnej jest ordynatorem przy klinice terapeutycznej w szpitalu św. Ducha w Warszawie, r. 1881 odbył dłuższą podróż naukową za granicę i zajmował się w Berlinie i Paryżu głównie chorobami nerwowymi, któremu to działowi patologii i terapii ze szczególnem poświęceniem poświęca się zamięlowaniem.

Czy „paralysis spinalis spastica“ (Erb), seu „tabes dorsalis spasmodica“ (Charcot), istnieje jako samodzielną formą nozologiczną. (Gaz. lek., 1884, str. 157 — 379).

Goldhaber Adolf, lekarz wolnopraktykujący w Mielcu.

Przyczynek do leczenia ran sublimatem. (Przegl. lek., 1884, str. 510).

Golebiowski Ignacy (ob. str. 147), rodem z Wilna, do szkół i Akademii medyko-chirurgicznej uczęszczał w Wilnie, stopień doktora otrzymał w r. 1842, następnie przeniósł się na Podole, gdzie dotąd zajmuje się wykonawstwem lekarskim, początkowo był lekarzem przybocznym księżny Wittgensteiny w Kamionce.

Dwa wypadki nosaczyny wydarte u ludzi dozorujących konie, r. 1870. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Górecki Ksawery, lekarz-okulista w Paryżu, gdzie utrzymuje własną prywatną klinikę dla chorych na oczy.

Des indications et de la méthode à suivre pour le choix des lunettes. Paris, 1872, w 4-ce. Thèse.

Traitement de l'ulcère septique de la cornée et des kératites lacrymales. (Le praticien, r. 1883, Nr. 49).

Górecki Ludwik (ob. str. 147), zmarł w Kijowie d. 5 maja r. 1885.

Grabiński Bolesław.

Tumeur cérébrale avec céphalée intense et troubles de la vision. (Gaz. méd. de Lyon, 1868, Nr. 46).

Des tumeurs gazeuses du crâne. Montpellier, 1869, w 4-ce, str. 84. Thèse.

Cathéterisme chez la femme à l'aide d'un tuyau de plume d'oie. (Lyon méd., 1873, Nr. 11).

Hernie inguinale droite irréductible, symptômes d'étranglement résultant de l'adhésion du gros intestin grêle. (Tamże, 1875, Nr. 47).

Grabowiecki Józef (ob. str. 149), rodem z Podlasia, uniwersytet wileński ukończył ze stopniem lekarza i osiadł jako praktyk w Świsłoczy, w r. 1817 doktoryzował się i przeniósł się do Szczuczyna, gdzie zmarł w r. 1844.

Historia fistulae ventriculi, 1815.

Observations de antracibus ex usu carniū animalium lēitide laborantium, 1824. (Obie te prace posiada w rękopisie Tow. lek. wileńskie).

Grabowski Kazimierz (ob. str. 149).

Z wystawy higienicznej w Berlinie. (Przegl. lek., 1883, Nr. 42, — 46, 48).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. uniwers., w 8-ce, str. 34.

Grass Chrystian (ob. str. 151) wychowaniec Szkoły Głównej litewskiej, członek „Towarzystwa doskonałości się młodzi“, ukończywszy nauki ze stopniem lekarza osiadł w Wilnie, doktoryzował się w roku 1821, był lekarzem Instytutu szlacheckiego. Umarł w Wilnie d. 19 lipca r. 1863.

Gregory William, społeczny lekarz w Drusienikach.

Drusieniki lek środki lecznicze i klimat. Przewodnik dla lekarzy i publiczności przez... Lekarza szpitala przy drusienickich źródłach. Warszawa, 1884, druk J. Ungra, w 12-ce, str. 71.

Grot Franciszek, wychowaniec uniwersytetu warszawskiego, który w r. 1876 ukończył, pierwotnie oddawał się wykonawstwu lekarskiemu w Skale w Olkusiem, następnie był lekarzem powiatu w Włoszczowie, gdzie zmarł z tyfusu wysypkowego.

O budowie ślinianek (po rosyjsku w protokołach V zjazdu ruskich jestestwo-izpytatelej, 1876).

Grodzki Konstanty (ob. str. 152).

Poradnik lekarski dla mężczyzn, wyd. drugie poprawne. Warszawa, 1883, J. Breslauer, w 16-ce, str. 316 i IV.

Grosalik S.

O przyczynach powstawania płci u człowieka, zwierząt i roślin. Warszawa, 1884, dr. Zawieszewskiego, w 8-ce, str. 30.

Grosstern Wiktor (ob. str. 155), ur. w Warszawie d. 30 marca r. 1847, nauki gimnazjalne ukończył w mieście rodzinnym w r. 1866 i wstąpił na wydział lekarski, który w roku 1872 ze stopniem lekarza (cum eximia laude) ukończył. Od roku 1872 do 1878 był ordynatorem kliniki terapeutycznej szpitalnej. Podczas wojny rosyjsko-tureckiej pełnił służbę lekarską na pociągach kolejowych Czerwonego Krzyża, w r. 1878 wyjechał w celach naukowych do Wiednia, Paryża i Berlina, a powróciwszy w r. 1879, pełnił przez rok 1880 obowiązki ordynatora kliniki dyagnostycznej w War-

szawie, w r. 1882 drogą konkursu został ordynatorem etatowym szpitala żydowskiego warszawskiego, którąto posadę dotąd zajmuje.

Przyczynę do nauki o białaczce. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 387 — 402).

Grynfeldt Kazimierz.

Neue Verfahren bei der Taxis der Inguinal-Hernien. (Rev. méd. Janv., 1846).

Untersuchungen über die Ernährung des Fötus. (Tamże, Październik 1845).

Grynfeldt J.

Des obliquités de la matrice. Leur influence pendant la grossesse et pendant le travail de l'enfement. (Montpell. méd. 1867, Juin. Novbr.).

Grzymafa.

Ueber die Zweckmässigkeit des Bistouri caché zur Einschneldung der Bruchpforte eingeklemmter Brüche. (Bull. de Thé. Août, 1851)

Guillard Petrus, Varsoviensis, w r. 1750 uzyskał stopień doktora medycyny w Montpellier.

Gumplowicz Maksymilian (ob. str. 159).

Ueber Tabes incipiens. (Allg. Wien. Med. Zig., 1877, Nr. 46).

Gwiazdomorski J. (ob. str. 159).

Przypadek otrucia nastojem jadowym. (Przegł. lek., 1883, Nr. 16).

Haberling, lekarz społeczny w Goniądzu.

Nieprzedziurawiona błona dziewicza, zatrzymanie krwi miesięcznej. (Gaz. lek., 1884, str. 158).

Hainki Oskar.

Ein Fall von Lebervenenobliteration. Helmstedt, 1884, dr. J. C. Schmidt, w 8-ce, str. 33.

Halicki Napoleon, ur. 1818 w Wilejce, do gimnazjum uczęszczał w Mołodecznie, następnie zapisał się do Akademii medykochirurgicznej w Wilnie i ukończył ją ze stopniem weterynarza klasy I, poczem w r. 1837 został prorektorem zoologii w Charkowie wykładając równocześnie farmakognozyę i zoochirurgię i zajmując się urządzeniem praktycznej szkoły weterynaryi, później powierzono mu wykłady zoologii i nauki o hodowli bydła, w tym czasie otrzymał po złożeniu egzaminu stopień lekarza. W r. 1848 wysłanym był do gubernii stawropolskiej dla niesienia pomocy dotkniętym cholera, tegoż roku został adiunktem przy katedrze nauk weterynaryjnych w Charkowie oraz objął zarząd zakładu weterynaryjnego, którego Dyrektorem mianowano go w r. 1853, na tem stanowisku gorliwie pełnił obowiązki profesorskie wykładając różne działy weterynaryi i prowadząc kliniki. W r. 1863 był w celach naukowych wysłanym do Hamburga, a w r. 1865 do Wiednia, w r. 1867 Towarzystwo medycyny weterynaryjnej

we Włoszech obrało go na członka honorowego, oprócz tego był członkiem honorowym Tow. weterynaryz w Petersburgu, członkiem Komitetu statystycznego gubernii charkowskiej oraz wielu towarzystw lekarskich rosyjskich i zagranicznych. Dosłużywszy się emerytury osiadł w majątku swym Małym Serweczcu (gub. Wileńska) i tam w r. 1881 pracowitego i zanego żywota dokonał. Zajęty pracą profesorską pisał nie wiele, artykuły jego ogłoszone są drukiem w języku rosyjskim, rodzina posiada je również w rękopisach po polsku, albowiem H. miał zamiar ogłosić je w języku ojczystym, gdy go śmierć zaskoczyła.

Sprawozdanie z podróży naukowej do Petersburga, Dorpatu, Niemiec, Belgii i Francji. (Zurnal Min. narod. proswieszczenia).

Pogląd historyczny na szczepienie księgosuszu (broszura).

O księgosuszu jako przyczynie niedozwalającej stanąć hodowli bydła w Rosji na należytej stopie.

Podróż prof. Halickiego do Małorosji.

(Przytoczone tu tytuły nie są dokładne, gdyż oryginalne prace nie były dostępne dla redakcyi słownika).

Heiman H. (ob. str. 164).

Kilka słów o ospie wietrznej. (Dziennik wileński, r. 1806, IV, 55).

Heiman Teodor (ob. str. 164).

O głuchocie udanej i sposobach rozpoznawania takowej. (Gaz. lek., 1883, str. 46 i 72).

Hering Teodor (ob. str. 168), jest współredaktorem wychodzącego od lipca r. 1884 Internat. Centralblatt für Laryngologie, Rhinologie etc., oraz stałym współpracownikiem Revue mensuelle de laryngologie.

De la pharyngite chronique en général et de la pharyngite latérale en particulier. (Revue mensuelle de Laryngologie, 1882).

Toż, w os. odb. Paris, 1882, A. Delahaye et Leersnier, w 8-ce.

Mnogie włókniaki skóry i błony śluzowej krtańi. (Z oddziału chorób krtańi i gardła w szpitalu św. Rocha). (Gaz. lek., 1884, Nr. 3).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 10.

Ueber Pharynxmycosis leptothricia (Gelesen in d. 56. Vers. deut. Naturf. u. Aerzte in Freiburg i. B. 1883). (Zeitschr. f. klin. Med., Tom VII, poszyt 4).

Toż, w os. odb. Berlin, 1884, dr. L. Schumacher, w 8-ce, str. 16 i tabl. litogr.

Toż, po włosku (tłóm. V. Meyer) w Archivi Italiani di Laryngologia. Rok II, posz. IV, oraz w os. odb. Napoli, 1884, tipogr. del Vaglio, w 8-ce, str. 12, 1 tabl. litogr.

Toż, po francusku w Revue mens. de laryngol., 1884, oraz w os. odb. Paris, 1884, w 8-ce, str. 15.

Grzybica gardzieli włoskowcowa (mycosis pharyngis leptothricia). (Rzecz czytana na 56 zjeździe naturalistów i lekarzy odbytym we Freiburgu). (Gaz. lek., 1884, Nr. 9, 10).

Kwas chłonny jako środek leczniczy w chorobach nosa, gardzieli i krtańi. (Rzecz czytana na 8-ym zjeździe międzynarodowym w Kopenhadze dnia 10 sierpnia 1884 r.). (Tamże, 1884, Nr. 41, 42, 44, 46, 47).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 27.

De l'emploi de l'acide chronique pour la cancérisation dans les maladies du nez, du pharynx et du larynx. (Revue mens. de laryngol., 1884).

Toż, w osobn. odb. Paris, 1884, A. Delahaye et Lecrosnier, w 8-ce, str. 18.

Les corps étrangers égarés dans le larynx et l'œsophage. (Tamże, 1884).

Toż, w os. odb. Paris, 1884, A. Delahaye et Lecrosnier, w 8-ce, str. 16.

Przyczynek do nauki o t. z. nadżarciach nieżytych i ich stosunku do gruźlicy krtani. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 447 — 494).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewski, w 4-ce, str. 17.

Hermanowicz.

Blepharite ciliaire avec entropion consécutif compliquée de leucème central des deux cornées. Guérison. Praca podjęta wspólnie z Bougon'em. (Mouvement méd., Nr. 25, 1872).

Hewelke Otton, ur. w Pułtusku, r. 1858, do szkół uczęszczał początkowo w mieście rodzinnym, a następnie w Warszawie, od 1876—1881 słuchał nauk lekarskich w uniwersytecie warszawskim, po ukończeniu których niebawem zamianowany został ordynatorem kliniki dyagnostycznej; od roku 1884 jest redaktorem Kroniki lekarskiej. Przetłumaczył na język polski III tom odczytów Cohnheima o patologii ogólnej (ob.).

Hibl Józef (ob. str. 170).

Ustawa z dnia 16 lutego 1883 r. o postępowaniu w celu uznania za zmarłego i udowodnienia śmierci, z historycznym wstępem, ustawodawczymi motywami i oryginalnym tekstem, zebrał, przedmówczy i wydał... (Wybór ustaw i rozporządzeń państwowych i krajowych, I). Lwów, 1883, nakł. wyd. druk. ludowa, w 16-ce, str. 60 i 3 nl.

Hildesheim otrzymał w r. 1800 stopień doktora medycyny od Szkoły Głównej liwewskiej.

Huszniewicz Antoni, rodem z Litwy, wstąpiwszy do uniwersytetu wileńskiego oddawał się naukom przyrodniczym, pozyskawszy stopień magistra filozofii przeszedł na wydział lekarski i w r. 1822 stopień doktora przyznany mu został.

De visci quercini virtute in peculiari tussis specie. Vilnae, 1822, typ. diocesisanis, w 8-ce, str. 19. Diss. inaug.

Hoene Jan, starszy ordynator szpitala wojskowego ujazdowskiego w Warszawie (ob. str. 173).

Beiträge zur Histologie der Hornhaut. (Wien. Med. Jahrb., 1882, str. 183 — 196).

Recherches microscopiques sur les ossifications choroïdiennes. (Rec. d'Ophthalmol. Ser. III, Nr. 12, str. 185).

W sprawie sympatycznych porażań ocznych. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 240 — 246).

Przypadek pierwotnej gruźlicy tęczówki. (Tamże, str. 315 — 342 z tabl.).

Notatki z kazuistyki okulistycznej. (Gaz. lek., 1884, str. 321).

Hofmoki Jan (ob. str. 174).

Lithotripsie, Harnröhrenschnitt. ungewöhnliche Todesursache. (Wochenbl. der Wien. Aerzte, 1870, Nr. 5, Sitzung vom 21 Jan.).

Unterkieferresektionen. (Wochenblatt d. Gesellsch. d. Wiener Aerzte, 1870, Nr. 45).

Sarcem in palato duro. (Tamże, 1870, Nr. 45).

Ueber operative Behandlung der serösen, eitrigen und blutigen Ergüsse in die Brusthöhle. (Wiener Klinik, 1883, Heft 10).

Toż, w os. odb. Wien, 1883. Urban u. Schwarzenberg, w 8-ce, str. 237 — 272.

Holstein Lion, urodził się w Lesznie w W. Ks. Poznańskiem, nauki gimnazjalne pobierał w mieście rodzinnym, do nauk lekarskich przykładał się w Berlinie od r. 1832, do stopnia doktora medycyny promowany został tamże r. 1836.

De notione methodi antiphlogisticae. Berolini, 1836, typis Nietackianis, w 8-ce, k. nl. 3, str. 58 i 3 nl.

Hołowiński.

O geometrycznym tłumaczeniu fal sfigmografu. (Pam. tow. lek. warsz., T. LXXXVIII, zesz. IV, 1883).

Hołowiński Antoni (ob. str. 175), brat Metropolity, do szkół uczęszczał w Międzyrzeczu, naukom lekarskim oddawał się w Wilnie i tamże w r. 1829 stopień doktorski osiągnął, wykonawstwem lekarskiem zajmował się na Wołyniu, umarł w Żytomierzu około r. 1840.

Homolicki Michał (ob. str. 175).

Historia szczególnego zranienia kiszek, zawierająca w sobie opisanie soku żółciowo-pankreatycznego i wiele doświadczeń z nim poczynionych, 1815, w 4-ce, str. 54, 1 tabl. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Hoppe Michał.

Ein Beitrag zur Castration der Frauen bei Uterus-fibroiden. Greiffswald, 1884, dr. J. Abel, w 8-ce, str. 33. Diss. inaug.

Horbaczewski Jan.

Ueber den Nerv. vestibuli. (Sitzungsberichte der Wiener Academie, 1875, Bd. 71, Abth. 3).

Horodecki Jan (ob. str. 176) rodem z Białej Rusi, do szkół uczęszczał w Mohilewie w uniwersytecie wileńskim poświęcał się naprzód naukom przyrodniczym i pozyskawszy stopień magistra tych nauk przeszedł na wydział lekarski, doktoryzował się w r. 1818.

Hoyer Henryk (ob. str. 176).

Ueber den Austritt von Nervenfasern in das Epithel der Hornhaut. (Reichert's Archiv f. Anat. u. physiol., 1866, str. 179 — 195).

Vorschriften zu einer gelben Injectionsmasse. (Archiv f. mikroskop. Anat., 1867, Bd. 39, str. 180).

Wspólnie z Heringem.

Ueber Bewegungen der sternförmigen Pigmentzellen und die dadurch erzeugten Veränderungen in der Hautfarbe der Frösche. (Tamże, 1869, str. 49).

Ueber den feineren Bau des Knochenmarks bei Kaninchen und Hunden. (Zeitschr. f. wissenschaftl. Zool., 1872, XXII, p. 302).

Beiträge zur anatomischen und histologischen Technik. (Arch. f. mikr. Anat., 1876, XIII, str. 645).

Krytyczny pogląd na Darwinizm. Ateneum, Warszawa, 1876, T. II, str. 160 — 177.

Słowo wstępne do czytelników Gazety lekarskiej. (Gaz. lek., 1882, Nr. 1, str. 3. 1883, Nr. 1, str. 8. 1884, Nr. 1, str. 4).

Struve contra Markiewicz. (Tyg. lek., 1867, Nr. 27).
 Rozbiór dzieła „Rady i nauki starego lekarza dla
 nielekarzy, Matczkiego. (Tamże, 1867, Nr. 23).
 Jubileusz Doktora Adama Helbicha. (Tamże, 1867,
 Nr. 43).

Artykuły wstępne w Tyg. lek., 1867, Nr. 1, 2, 3, 4,
 9, 12.

Oprócz tego pomieszczał liczne streszczenia w Ty-
 godniku lekarskim.

W Encyklopedyi powszechnej Orgelbranda nastę-
 pujące artykuły są jego pióra:

Gruczoł. T. X, str. 794.
 Histologia, T. XI, str. 879.
 Jaje, albo jajko, T. XII, str. 876.
 O mikroskopowym badaniu grzybków chorobotwó-
 rczych. (Gaz. lek., 1884, Nr. 4, 5, 6).

Toż, w os. odb. Warszawa. 1884, dr. K. Kowalew-
 skiego, w 4-cie, str. 19 i 1 nł.

Nekrolog prof. Reicherta. (Gaz. lek., 1884, str. 23).

Dokładne życiorysy Hoyerera wraz z wykazem
 wszystkich prac jego mieszczą się w książce pamiąt-
 kowej (ob.), w Gazecie lek., 1884, Nr. 51 (jubileusz-
 wy) oraz w Wschodzie, 1884, T. III, Nr. 51.

Hrabowski.

Ueber penetrirende Brustschusswunden. Berlin,
 1877. Diss. inaug.

Hreczyna Tadeusz (ob. str. 177), umarł
 w Wilnie w r. 1834.

Huryn Wincenty (ob. str. 178), rodem
 z Litwy, uczęszczał na koszt rządu do uni-
 wersytetu wileńskiego i ukończywszy go
 w r. 1817 ze stopniem doktora medycyny
 wstąpił do służby rządowej.

Huzarski Stanisław (ob. str. 178).

Zaróżnienie i zwężenie pochwy (atresia et stenosis
 vaginae), jako przeszkoda dla odbycia porodu. (Gaz.
 lek., 1883, Nr. 30, 31, 32).

Ilgowski ob. Talko-Hrynciewicz Julian.
Iskierski Karol (ob. str. 182) był inspe-
 ktorem szkoły felczerskiej w Kijowie.

O kurinjo ślepotie. (Sowr. Mied., 1865).

Iwanowski.
 O chorobie Brighta. (Pam. tow. lek. warsz., T. X,
 1843, str. 119, 145).

Iwaszkiewicz B., lekarz wileński.

Epidemia cholery w wileńskiej gubernii w 1871 g.
 (Protokoły Imp. wil. med. obs., 1872, str. 70 — 81).

Opisanie epidemii synygo tifa s 2 marca po 27
 junia 1875 g. w wileńskiej katorżnej tiumie. (Protok.
 tow. lek. wil., 1875, Nr. 6, str. 135 — 146).

Ueber die pathologische — anatomischen Veränder-
 ungen der parenchymatösen Organe unter dem Ein-
 flusse höherer Temperaturen. (Journal für Militär-
 ärzte, 1870).

Jabłonowski Władysław (ob. str. 183).

Kaznistryka lekarska w Turcyi. 1) Cięcie cesar-
 skie. (Przegl. lek., 1883, Nr. 18. 2) Obrzezanie cza-
 ski. (Tamże, 1883, Nr. 20, 22). 3) Czerniaczka języ-
 ka (glossa-melanosis). (Tamże, 1883, Nr. 33). 4) Za-
 niemnienie po użyciu siarkanu chinowego. (Tamże,

1883, Nr. 34). 5) Morfinizm. (Tamże, 1883, Nr. 38).
 6) Praktyka sądowo-lekarska. (Tamże, 1883, Nr. 40,
 42, 44, 45). 7) Dur brzuszny. (Tamże, 1883, Nr. 41,
 49). 8) Choroby skórne. (Tamże, 1884, str. 193, 215,
 267, 306, 322, 353, 382, 460, 483, 508, 657, 667).

Jabłoński J.

Recherches sur la tympanite et son traitement.
 Paris, 1870, str. 55.

* **Jaccoud S.** (ob. str. 184).

Wykład patologii szczegółowej. Przekład z sió-
 dmego wydania francuskiego z roku 1883. Warsza-
 wa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, T. I, str.
 931 i II. 4 tabl. chromol. (Tłóm. F. Jawdyński, H.
 Nussbaum, A. Stockman). T. II, str. 984, III i 2 n. l.,
 8 tabl. (Tłóm. W. Grosstern, K. Dobrski, M. Rejch-
 man). T. III, str. 961, 1 n. l. i II. Tabl. XXII. (Tłóm.
 T. Dunin).

Jachimowicz F. (ob. str. 184).

Lichmy odeskie, wiadomości podręczne, ułożone
 przez... lekarza dyrygującego zakładem na limanie
 Kujaleńskim. Odessa, 1884, dr. L. Nitce, w 8-ce,
 str. II i 75.

Jagielski Adam Stefan, nie lekarz, prof.
 matematyki, jeometra przysięgły w Kra-
 kowie.

De natura luminis. Cracov., 1767, 4, k. 24, 1 lb.

Jakiński, lekarz szpitalny w Jasle.

Przedziurawienie jelita przez odłamek kości bio-
 drowej. (Przypadek sądowo-lekarski). (Przegl. lek.,
 1883, Nr. 9).

Jakowski S. Maryan (ob. str. 185).

Tyfus brzuszny. Liczne ropnie podskórne w okre-
 sie wyzdrowienia. (Gaz. lek., 1883, Nr. 36).

Niezwykła wrażliwość na działanie jodu. (Tamże,
 1884, str. 211).

Przypadek kurezu u dojrzycich (Melkerkrampf).
 (Tamże, 1884, str. 920).

Przyzycinek do nauki o rozwoju tkanki tłuszcz-
 wej. (Księga pamiątkowa prof. Hoyerera, str. 15 — 38
 z tabl.).

Jakubowski Józef (ob. str. 186).

Uwagi nad ropieniem wewnątrz ucha rozszerzo-
 nym do mózdzku. (R. T. N. Kr. P. 2. T. VII, str. 21).

O metodzie leczenia psychicznej. (Tamże, T. XV,
 1833, str. 2).

Jana Stanisław.

Zdroje siarżane w Lubieniu. Rok 1883. Lwów,
 1883, w 8-ce, str. 20.

Janiszewski F. Aleksander (ob. str. 192).

Trzy przypadki drgawek jednostronnych (Hémi-
 spasme) zwanych inaczej padaczką Jaksona (Epilep-
 sie Jacksonienne) lub padaczką połowiczną (Epi-
 lepsia hemiplegica). Medycyna, 1883, Nr. 42, 43).

Sprawozdanie z czynności oddziału chirurgicznego
 szpitala św. Jana Bożego w Lublinie za m. czerwiec
 i lipiec r. b. 1884. (Medycyna, 1884, Nr. 40 — 41).

Jankowski.

Sprawozdanie o czasowym szpitalu Nr. 17. (Mied.
 zbornik, 1880, Nr. 31).

Jankowski Józef (ob. str. 193), rodem
 z Litwy, ukończywszy wydział lekarski
 uniwersytetu wileńskiego ze stopniem do-
 ktora r. 1812, zajął się wykonawstwem le-
 karskiem w Wilnie, następnie przeniósł się
 do Traszku na Zmujdzi gdzie pełnił obo-
 wiązki lekarza gimnazjalnego. Od r. 1820
 był członkiem Tow. lek. wileńskiego.

O sposobach odświeżania i poprawiania zdrowia szkodliwego powietrza i czynienia zdolnego do oddychania. (Dzieje Dobroczynności, 1820, str. 640).

Jankowski Franciszek.

O porażeniach mięśni krtni po wyłączeniu woła. (Przegl. lek., 1884, str. 577, 589).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 15.

Janocha Michał.

O cholerze, jej przebiegu, rozszerzaniu i o środkach zaradczych. Rzeszów, 1884, E. F. Arvay, w 8-ce, str. 31.

Janowski Paweł (ob. str. 193), podolań, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i w r. 1824 stopień doktora osiągnąwszy osiadł na Żmuidzi, wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Olsiadach, Telszach i Worniach, gdzie w r. 1869 życia dokonał, od r. 1827 był członkiem Tow. lek. wileńskiego.

Jasiński Andrzej (ob. str. 194), rodem z Litwy, nauki lekarskie rozpoczął w uniwersytecie wileńskim i po pewnej przerwie ukończył je w tamtejszej Akademii medyko-chirurgicznej r. 1842, był jednym z ostatnich doktorów promowanych w Wilnie, przemieszkował w Werkach.

Jasiński Roman (ob. str. 195).

Przymiotowe cierpienie okostnej w części szyjowej kręgosłupa (Perispondylitis syphilitica). (Z prywatnego zakładu chirurgicznego i ortopedycznego). (Gaz. lek., 1883, Nr. 46).

Wskazania przyczynowe do leczenia bocznych skrzywi kręgosłupa. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 445 — 476).

Edward Klink, wspomnienie pośmiertne. (Pamiętnik lek., T. LXXX (1884), str. 437).

Dopełnienie do pracy Ebana (ob.).

Jasiński.

Poradnik w chorobach i przewodnik do uzdrowisk, opracował dla nielekarzy, dr. ... Lwów, 1884, autor, dr. A. Wajdowiczowski, w 8-ce, str. XVI, 2 nl. i VII.

Jasiński.

Ein Beitrag zur Statistik der durch Kali-chlorium geheilten Epitheliakrebse. (Wien. med. Presse, 1874, Nr. 11, str. 129).

Jasiukowicz Józef (ob. str. 196), ur. w Dubnikach w powiecie święciańskim, nauki lekarskie ukończył w Wilnie ze stopniem doktora medycyny r. 1824, jako wychowaniec Instytutu lekarskiego obowiązkowo wstąpił do służby rządowej. Jako emeryt osiadł w majątku swym w Inflantach i tam po roku 1870 życia dokonał.

Jawdyński Franciszek (ob. str. 197).

O leczeniu dymieniem pachwinowych. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 403 — 429).

Jawłwski Hieronim, rodem z Litwy, nauk lekarskich słuchał w Wilnie i w r. 1842 stopień doktora medycyny tamże otrzymał; wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Wilnie, w latach późniejszych zabłąkał się w szeregi homeopatów.

De carcinomate intestini recti. Vilnae, 1842, typis Dworzecii, w 8-ce. Diss. inaug.

Jaworowicz Witold, z Trzemeszna w W. Ks. Poznańskim.

Ueber die Beugungsluxationen der Halswirbelsäule. Greifswald, 1883, dr. I. Abel, w 8-ce, str. 29 z ryciną. Diss. inaug.

Jaworski Walery (ob. str. 197), ur. d. 20 marca 1849 we Florynce (obwód Sadecki), gdzie ojciec jego był proboszczem unickim. Do szkół uczęszczał w Sanoku i Przemyśle, a po ich ukończeniu udał się do Akademii technicznej naprzód do Lwowa a następnie do Wiednia i tam otrzymał patent na nauczyciela nauk przyrodniczych. W celu dalszego kształcenia się wstąpił na wydział filozoficzny uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie zarazem pełnił obowiązki asystenta przy katedrze chemii; po ukończeniu swych studiów i otrzymania patentu na nauczyciela gimnazjalnego do wykładu nauk przyrodniczo-matematycznych przeszedł na wydział lekarski a otrzymawszy następnie stopień doktora wszech nauk lekarskich udał się do Erlangen, gdzie pod przewodnictwem prof. Leube'go poświęcał się szczegółowo badaniom klinicznym przyrządów trawienia. Powróciwszy r. 1883 do Krakowa zamianowany został docentem patologii i terapii szczegółowej przewodu pokarmowego w uniwersytecie Jagiellońskim. Prace swe naukowe wykonywał przeważnie w klinice lekarskiej prof. E. Korczyńskiego.

O powstawaniu i rozpoznawaniu rozstrzeni żołądka. Wykład habilitacyjny. (Przegl. lek., 1883, Nr. 31, 32, 35, 36, 37).

O zachowaniu się gazów w żołądku ludzkim i o zastosowaniu tychże w celach rozpoznawczych i leczniczych. (Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego w Krakowie). Tamże, 1883, Nr. 40 — 45).

O stosowaniu lecniczém nowej soli karlsbadzkiej i zachowaniu się tejże w przewodzie pokarmowym. (Tamże, 1884, Nr. 19).

Wspólnie z Glinzińskim Ant. Wł. podał: Nowy przyczynek do sposobów badania żołądka. (Tamże, 1884, Nr. 18).

O wskazaniach i przeciwwskazaniach jako też o sposobach stosowania nowej soli karlsbadzkiej, podał na podstawie doświadczeń klinicznych... docent patologii i terapii szczegółowej chorób przewodu pokarmowego w Uniw. Jag. lekarz praktykujący w lecie w Karlsbadzie. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 33 i 2 tabl.

Versuche über die relative Resorption der Mittelsalze. (Zeitschr. f. Biol., 1882).

Magenaspirator, zugleich continuirlicher Magenirrigationsapparat in Verbindung mit Sonde à double courant. (Deutsche Arch. f. klin. Med., 1883).

Experimentelle Ergebnisse über das Verhalten der Kohlensäure, des Sauerstoffes und des Ozon im menschlichen Magen. (Zeitschr. f. Biol., 1883).

Vergleichende Versuche über das Verhalten des Karlsbader und Kissinger Wassers, sowie des Karlsbader Quellsalzes im menschlichen Magen. (Deutsch. Arch. f. kl. Med., T. XXXV).

Ueber den Gebrauch der Magengasdouche, und über die Bestimmung der Capacität und der vitalen

Contractilität des Magens durch Gasvolumen für klinische Zwecke. (Tamże).

Practische Bemerkungen über die Sondirung des Intestinalcanals in der ärztlichen Praxis. (Zeitschr. f. Therapie, 1884).

Beobachtungen und Betrachtungen über die Trinktemperatur der Karlsbader Thermen an der Quelle und in der Hascour. (Wien. med. Wochenschr. 1884).

Methode für klinische Prüfung und Diagnose der Störungen in der Verdauungsfuction des Magens. (Berl. kl. Wochenschr., 1884). Praca dokonana wspólnie z Gluzickim.

Jeleński Henryk (ob. str. 198).

Rak wodny (cancer aquaticus, noma), wyleczony za pomocą jodoformu. (Gaz. lek., 1883, Nr. 29).

O skutecznym leczeniu duru brzusznego jodkiem potasu. (Przegl. lekarski, 1884, str. 517, 531, 543, 582, 594).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniwersyteckiego, w 8-ce, str. 33.

Jerzykowski Stanisław (ob. str. 198).

Popularny wykład o budowie, pożywieniu i pielęgnowaniu ciała ludzkiego, według najnowszych źródeł. Wydanie drugie. Poznań, nakł. i druk J. I. Kraszewskiego 1883, w 8-ce, str. XV, 271, z 31 drzeworytami.

Przyczynek do użycia sublimatu w położnictwie. (Gaz. lek., 1884, Nr. 22).

Rozdarcie macicy w czasie porodu. (Tamże, 1884, Nr. 32).

Kora korzenia bawełny (radix gossypii herb.), jako środek zastępujący sporysz. (odezty miany na IV zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu). (Gaz. lek., 1884, Nr. 30).

Krótki rzecznik o cholery, według najnowszych badań. Poznań, 1884, dr. J. I. Kraszewskiego (W. Lebiński), w 8-ce, str. 31.

O powietrzu w stosunku do odzieży, mieszkania i ziemi, drugie przejrzenie i pomnożone wydanie. (Czytelnia ludowa II, 3). Poznań, 1884, dr. J. I. Kraszewskiego (W. Lebiński), w 8-ce, str. 59, 3 drzew.

Jędrzejewicz Jan (ob. str. 189).

Spostrzeżenia stacji meteorologicznej w Płońsku w gub. Płockiej za rok 1882. (Pam. fizyograficzny, Tom III. Warszawa, 1883).

Toż, w osob. odb. Warszawa, 1883, druk. J. Bergera, w 4-ce, str. 18.

Wobec wroga (cholery). (Koresp. plocki, 1883, Nr. 60 — 62).

Spostrzeżenia stacji meteorologicznej w Płońsku za rok 1883. (Pamiętnik fizyogr., T. IV, 1884, str. 53).

Mars. (Wzdechów, 1883, Nr. 29, 30).

Powrót komety z roku 1812. (Tamże, 1883, Nr. 44).

O przeszłości świata fizycznego. Tamże, 1884, Nr. 14 — 17).

Przymrozki w połowie maja. (Tamże, 1884, Nr. 20).

Jowisz. (Tamże, 1884, Nr. 34).

Saturn. (Tamże, 1884, Nr. 47).

Jordan Henryk (ob. str. 203).

Przypadek rozzerwania macicy podczas porodu. (Przegl. lek., 1878, Nr. 26).

Jakim postępowaniem można goręcejce położnicę zapobiec, słowa przestrogi i wskazówki właściwego postępowania dla użytku położnych niewiast ich opieki potrzebujących. Kraków, 1884. Autor, dr. W. Kordecki, w 8-ce, str. 24.

Józefowicz J., współczesny lekarz praktykujący w Kownie.

Przyczynek do użycia olejku terpentynowego w blonicy. (Gaz. lek., 1884, Nr. 5).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewski, w 8-ce, str. 3.

Judycki Józef Kalasanty (ob. str. 203), rodem z Litwy w naukach lekarskich kształcił się w Wilnie kosztem Tadeusza Czackiego i ukończył je ze stopniem doktora w r. 1811, następnie osiadł w Wilnie oddając się wykonawstwu lekarskiemu, później przeniósł się do Kamieńca podolskiego i tam życia dokonał w r. 1844.

Observatio medica de rana vomitu rejecta, r. 1815. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Observatio febris nervosae balneo fluviatili sanatae, 1819, w 4-ce, str. 8. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Polypi uterini ligaturae ope ablati, 1819. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Observatio medica. De rana temporaria e ventriculo militis per vomitum ejecta fol., str. 8. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Jundziłł Hipolit, współczesny lekarz wileński, chirurg i okulista, do gimnazjum uczęszczał w Wilnie, nauk lekarskich słuchał w Dorpacie, gdzie w r. 1873 dyplom doktora medycyny otrzymał.

Ueber die Ermittlung einiger Bitterstoffe im Bierre. Dorpat, 1873, dr. H. Laakmanna, w 8-ce, str. 54 i 1 nl.

Dwa słuczaja sarkomy. (Protokoły wil. międ. obsech., 1876, Nr. 2, str. 31 — 52).

Jundziłł Stanisław Bonifacy (ob. str. 203).

Ospica owiec. (Dziennik wileński, r. 1806, II, 10).

Ułomki nauki bydłoco-lekarskiej. (Tamże, r. 1806, IV, 131).

Jurasz Antoni (ob. str. 203).

Eine seltene Anomalie des Schildknorpels und dessen Verbindung mit dem Zungenbein. (Arch. f. Anatomie und Entwicklungs-geschichte, 1877. Zeszyt 4 — 5).

Ein Fall von Lupus des Kehlkopfs. (Deutsche med. Wochenschr., 1879, Nr. 14 i 15).

Zwei Fälle von Blutung in die Kehlkopfschleimhaut. (Deutsche med. Wochenschr., 1879, Nr. 14, 15).

Ueber Kehlkopfscysten. (Deutsche med. Wochenschr., 1884, Nr. 39).

Kaczorowski Teofil (ob. str. 206).

O związku przyczynowym zapalenia dżięsł z innymi chorobami. (Przegl. lek., 1884, Nr. 18, 20, 21).

Kadenaci Bolesław, potomek rodziny lombardzkiej oddawna na Litwie osiadł, ur. w Wilnie r. 1841, nauki gimnazjalne ukończył w Kiszyniewie, do medycyny przykładał się w Moskwie i Petersburgu, gdzie w r. 1873 stopień doktora medycyny uzyskał, poczem osiadł w Wilnie i otrzymał jako lekarz wojskowy posadę ordynatora w tamtejszym szpitalu wojskowym. W czasie ostatniej wojny rosyjsko-tureckiej pełnił obowiązki chirurga polowego w 67 szpitalu tymczasowym, powróciwszy do Wilna został chirurgiem-konsultantem szpitala wojskowego wileńskiego. Od roku 1875 jest członkiem czynnym Tow. lek. wileńskiego, w którego protokołach mie-

szezać się sprawozdania z licznych jego spostrzeżeń chirurgicznych. Jako lekarz praktyk cieszy się zasłużoną sławą biegłego i doświadczonego chirurga.

K woprosu o sprawnościelnodierżani atropina w kulturowannoj i dikorostuszej sonnoj oduri (Atropa Belladonna L). St.-Pietierburg, 1873, tipogr. S. Suszczyńskiego, w 8-ce, str. 14. Diss. inaug.

Obzor diejatelności Chirurga 67 wojenno-wrjemennago gositalja w proszujno tureckuju kampańju. (Wojenno-mied. żurnal, 1884).

Kadler Ludwik (qb. str. 207).

Mydło rtęciowe (Sapo mercurialis) jako środek t. z. antisylfityczny. (Medycyna, 1883, Nr. 21).

Kamiński Jan (ob. str. 209), rodem z Litwy, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie ukończywszy je w r. 1824 ze stopniem doktora, jako stypendysta wstąpił do służby rządowej, był lekarzem miasta w Rydze i Szawlach, na koniec lekarzem powiatu w Rosieniach, gdzie w r. 1853 umarł na cholera.

Observationes de epizootia aestate praeterita regnante. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Wys krótki choroby płucnej w biegeym 1826 roku na bydło panującej, dla użytku obywateli, w 4-ce, kart. 8. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Kamocki Walenty (ob. str. 210), od lipca 1882 jest pomocnikiem prosekatora przy katedrze fizjologii, od r. 1884 nadetatowym ordynatorem w Instytucie oftalmicznym, a od r. 1883 młodszym bibliotekarzem Tow. lekarskiego w Warszawie.

Ostre łepięce łęczyńcy (condylomata acuminata conjunctivae). (Gaz. lek., 1884, Nr. 4).

O istotnem znaczeniu gruźli Bermanna. (Księga pamiątkowa prof. Hoyerera, str. 1 — 14 z tabl.).

Też, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 4-ce, str. 11.

Ueber die Entstehung der Bermann'schen tubulösen Drüsen. (Internat. Monatschr. f. Anat. u. Histol., 1884, T. I).

Przypadek rozlanj gruźlicy naczyńwłók. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 325 — 327).

Pracownia prof. Hoyerera. (Wszechświat, T. III, 1884, Nr. 51, str. 812).

Karliński Justyn.

Przyczynki do nauki o achromatopsji na bocznych częściach siatkówki. (Rozprawy Wydziału matem.-przyr. Akademii umiejętności. Kraków, 1884, T. XI, str. 197 — 217).

Też, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniwers., w 8-ce, str. 20 i n. l., 1 tabl. litogr.

Kilka słów o lekarskiej działalności Kopernika. (Gaz. lek., 1884, Nr. 34).

Karliński prof. Dr.

Meteorologische Beobachtungen angestellt auf der k. k. Sternwarte in Krakau im Monate Februar—Juni 1878. Krakau. Verlag der k. k. Sternwarte. Universitätsbuchdruckerei, w 8-ce, po 4 str. n. l. na każdy miesiąc.

Materyały do klimatografii Galicyi, zebrane przez sekcję meteorologiczną komis. fizyogr. Akad. unij., r. 1877 (odb. z T. XII Sprawozdań komisji fizyogr. za r. 1877). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8-ce, str. 215 i 1 n. l.

Karpiński O.

Studien über künstliche Glieder. Berlin, 1881, w 8-ce, do tego atlas, w 4-ce, z 50 tabl. złożony.

Katscher Leopold.

Korespondencya z Londynu. (Medycyna, 1883, Nr. 3, 27, 39).

Kaufmann Michał (ob. str. 212), obecnie lekarz zdrojowy w Marjebadzie.

Otyłość chorobowa i leczenie tejże w Marjebadzie. Kraków, 1884, autor, dr. W. Korneckiego, w 8-ce, str. 44 i 1 n. l.

Kawka Paweł z Tuchola.

Ueber Melanosarcom. Berlin, 1883, dr. G. Langeo, w 8-ce, str. 32. Diss. inaug.

Kempner Ignacy, rodem z Król. Polskiego.

Inversion des nicht purperalen Uterus veranlasst durch Sarcem. Breslau, 1868, w 8-ce z tab. litogr. Diss. inaug.

Kępiński Michał, (ob. str. 213) od r. 1883 trudni się jako okulista wykonawstwem lekarskiem w Warszawie.

O jaskrze. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 329 — 337 z tabl.).

Sprawozdanie z sekcji oftalmologiczno-otiatrycznej IV Zjazdu lek. i przyrod. polskich w Poznaniu. (Tamże, str. 362 — 374).

Kibersztowicz Feliks z Sokół gub. łomż.

Operacje rogówki (Combustio corneae). (Gaz. lek., 1884, Nr. 14) [wspólnie z Z. Kramstyldem].

Kijewski Franciszek.

Guzy hemoroidalne. Anatomija patologiczna, objawy. Operacyjne sposoby leczenia. (Pam. tow. lek. T. LXXX (r. 1884), str. 509 — 535).

Kirschbaum Elias Lazar Sinaj, ur. 1798

w Sieniawie w Galicyi, gdzie pierwotnie nauki pobierał, od r. 1815 uczęszczał we Lwowie do gimnazjum, następnie słuchał nauk lekarskich w Berlinie, gdzie w roku 1822 stopień doktorski uzyskał.

De Maimonidis medici, qui seculo floreat XII specimine diaeteticio. Berolini, 1822, formis Krausianis, w 8-ce, str. VI, 25 i 1 n. l.

Kleczkowski S.

Essai sur les calculs salivaires du canal de Warthon. Paris, 1880, Thèse.

Klomensiewicz Rudolf.

Fundamentalsversuche über Transsudation, ein Beitrag zur Pathologie des Blut- und Lymphstromes. Graz, 1883. Leuschner und Lubensky, w 8-ce, str. 75, 6 tabl. litogr.

Klink Edward, zmarł w Krakowie d. 5 października r. 1884 (ob. str. 217).

O działaniu podskórnemu wstrzykiwań rtęcioformidu w leczeniu przymiotu. (Księga pamiątkowa prof. Hoyerera, str. 79 — 140).

Kłodzianowski K., delegat i lekarz sanitarny ces. i król. Austrii i Węgier przy radzie międzynarodowej sanit. - kwarant. w Egipcie.

Cholera w Egipcie r. 1883. Rzecz czytana na IV zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. (Przeł. lek., 1884, str. 324, 341, 358).

Też, w osob. odb. Kraków, 1884, dr. uniwers., w 8-ce, str. 15.

Kłossowski Zdzisław, społeczny aptekarz w Zamościu.

Charakter diety antyseptyków na fermenty. Warszawa, 1881, w 8-ce, str. 59, 2 i 5 tablic. Dyss. na stopień mag. farmacji.

Kniaziolucki.

Przypadek zimnicy codzienną, wyleczoną za pomocą hydrochinonu. (Przegl. lek., 1884, Nr. 12).

Knothe Adolf (ob. str. 219), podolanin, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i tam w r. 1823 stopień doktorski otrzymał, osiadł w dobrach księcia Wiszniowieckiego na Podolu gdzie używał sławy biegłego lekarza, umarł około r. 1878.

Koehler Klemens (ob. str. 221).

Pogląd na sposoby operowania przerostu migdałka polykowego (*Vegetationes adenoideae tonsillae pharyngeae*). (Przegl. lek., 1884, str. 437, 438).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 9.

Kohn Maksymilian (ob. str. 223).

Urywyk z dzieł ginekologii. (Przegl. lek., 1883, Nr. 27, 28 — 31, 32).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 34.

Z kazuistyki ginekologicznej: *Vagina septa infra simplex. operatio* (Tamże, 1884, str. 10).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 7.

Kohnten Fabian Jakób gdańszczanin.

De phrenitie. Francofurti ad Viadrum 1756, typis Io. Chr. Winteri, w 4-ce, k. n. l. 3, str. 22. Diss. inaug.

Kolaczek Jan (ob. str. 223).

Grundriss der Chirurgie. Allgemeiner Theil. Berlin, 1884, Th. Fischer, w 8-ce, str. X i 282, 104 rycin w tekście.

Toż, specieller Theil, tamże, str. XI—XIX, 283 — 853, 99 drzew. w tekście.

Kolyszko Antoni, rodem z Litwy, naukom lekarskim oddawał się w Wilnie i w roku 1829 przyznano mu tamże stopień doktora medycyny, rozprawa jego doktorska drukowana nie była.

Kondratowicz Stanisław (ob. str. 225).

O badaniu chemicznem zawartości torbieli jajnikowych. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 611—620).

Kontny.

De plica polonica. Vratislaviae, 1865, w 8-ce. Diss. inaug.

Kopernicki Izidor (ob. str. 227).

Czaszki i kości z trzech starożytnych cmentarzysk, zdobione kółkami kabłączkowymi (*Hackenringe*). (Zbiór wiad. do Antrop. krajowej, T. VII, 1883).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 40.

Dalsze poszukiwania archeologiczne w Horodnicy nad Niemnem przez p. Wład. Przybyłowskiego dokonane w latach 1878 — 1882. (Zbiór wiad. do Antrop. kr., T. VIII, 1884, str. 3 — 32, 2 tabl.).

Opisanie gór Karpackich albo Tatrów, w których się znajdują skarby, kruszce i drogie kamienie, z rękopisu XVIII wieku. (Pamiętnik tatrzański, T. IV).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. Wł. L. Ancezya i S-ki, w 4-ce, str. 8.

O trepanowanych lebkach przedhistorycznych należenych w Cechach. Kraków, 1883, dr. uniw., w 4-ce, str. 4.

Kopf Leon (ob. str. 230).

Z wystawy higienicznej w Berlinie. (Przegl. lek., 1883, Nr. 40, 41).

Rabka najsmieljsza solanka jodobromowa w Galicyi. Kraków nakł. Zarz. zdrowo-wodnego w Rabce, druk. W. Korneckiego, 1883, w 8-ce, str. 34.

Z kliniki chorób skórnych i wenerycznych prof. D-ra Rosnera. Sprawozdanie naukowe z ruchu chor. w tejże klinice w ciągu roku szkolnego 1883 i 1884. (Przegl. lek., 1884, str. 555, 567, 579, 591, 654, 621, 634, 645).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 74.

Korczyński Edward nie Edmund (jak mylnie podano na str. 231).

Korewa Aleksander Tomasz Wiktor (ob. str. 233).

Tow. lekarskie wileńskie posiada następne prace jego w rękopisie:

Considerations sur les eaux minérales naturelles et artificielles, 1863, fol., str. 14.

Sprawozdanie z pracy Towarzystwa za rok 1864, fol., 19 arkuszy.

Ratio de morbis pertractatis in instituto vilaensi aquarum artificialium, relata coram societate medica die 12 Octobris anno 1865, fol., 7 arkuszy.

Nieskolko słow o spazmodическом кашле ili kokljusie, 1872.

Korniłowicz Edward (ob. str. 233).

Dwa przypadki płasawicy połowicznej (*Hemichorea*). Rzecz czytana w tow. lek. warsz. (Gaz. lek., 1883, Nr. 37).

O barwieniu ciała w mózgu i rdzeniu kręgowym. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 271 — 276 z fig. chromol.).

Kossowski Stanisław, nauk lekarskich słuchał w Wilnie, gdzie też w r. 1808 stopień doktora medycyny otrzymał, dysertacyi nie przedstawiał lecz bronił tylko też przed członkami wydziału lekarskiego. Wykonawstwem lekarskiem zajmował się początkowo w Wilnie, następnie w Mińsku, gdzie życia dokonał w r. 1820, od r. 1809 był członkiem Tow. lek. wileńskiego.

Kostecki Jakób.

Theses physicae de Anima. Edinburgi b. w. r. exendebat R. Charteris w 4-ce, k. n. l. 8. Dedyk. ks. Jerzemu Radziwiłłowi Kasztelanowi Trockiemu, Staroście Mozyrskiemu.

Koszuński Józef (ob. str. 241).

I. O stosunku dyftery do krupu i o jej wyłącznie lokalnem leczeniu jodochloridem rtęci. II. Etiologia i leczenie choleryny niemowląt i dzieci. Poznań, 1884, autor, dr. Kuryera pozn., w 8-ce, str. 62, 2 nl. i 12.

Kowalski Józef, ur. d. 10 lutego r. 1785 w Postawach z ojca Józefa doktora medycyny i konsyliarza Jego Królewskiej Mości, w r. 1799 wstąpił do szkoły kadetów w Wilnie, następnie do uniwersytetu na wydział lekarski, otrzymawszy stopień magistra medycyny został starszym lekarzem szpitala św. Jakóba w Wilnie r. 1806 a następnie ordynatorem szpitala wojkowego r. 1807, w r. 1809 doktoryzował się i przejął się do Kowna gdzie sprawował urząd lekarza powiatu, następnie pozostając wciąż w służbie rządowej powrócił znów do Wilna, od r. 1837 był lekarzem naczelnym szpitala wojkowego. W d. 26 czerwca 1859 r. staraniem F. Adamowicza urzędowo mu w Wilnie 50-letni jubileusz doktorski, obchodzony z wielką uroczystością,

zmarł w Wilnie w r. 1861. Podczas swego pobytu w Kownie łączyły go z A. Mickiewiczem stosunki najciekawszej przyjaźni.

Historia raka członka wstydlwego, fol., str. 4. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Opisanie choroby karbunkulowej panującej w powiecie kowieńskim, 1826, fol., kart 14 i 3-tabl. (Rękopis bibl. Tow. lek. wileńskiego).

Kownacki J., lekarz społeczny w Wileńcu.

O użyciu kairyny w 2 przypadkach gruźlicy i jednym pniocy. (Gaz. lek., 1883, Nr. 31).

Nitrogliceryna w 3 przypadkach epilepsji. (Gaz. lek., 1884, Nr. 10).

Kozłowski Kazimierz L., społeczny naczelnik lekarz szpitala wojskowego w Władysławowie.

Gistologiczka rozyskanja pri strabotomii. (Woj. med. żur., 1862, LXXXIII, 159 — 195, 373 — 426).

Ofthalmoskopickie nabliudienje. (Prot. obszcz. russkich wracej w St.-Pietierburgie, 1861/2, Nr. 9).

Kramsztyk Julian (ob. str. 245).

O zawartości tłuszczu w kale noworodków i o wesaniu tłuszczu w ich przewodzie pokarmowym. (Pam. tow. lek., T. LXXX, 1884, str. 95 — 131).

Toż, po rosyjsku. Warszawa, 1884, dr. Noskowski, w 8-ce, str. 33, 1 nl. i 6 tabl. Diss. inaug.

Kramsztyk Zygmunt (ob. str. 245).

Z panoramy własnego oka, 2. błyskawik wywołane ruchem oczu. (Gaz. lek., 1883, Nr. 32 — 32).

Wybroczyny w siatkówce przy białkocem. Dwa przypadki chorobowe. (Tamże, 1883, Nr. 37).

Przetrawianie tętnicy ciała szklistego. (Tamże, 1883, Nr. 40).

Przebiegiwość astygmatyzm po wycięciu tęczy. (Tamże, 1883, Nr. 41).

O kazuistyce klinicznej. (Gazeta lek., 1884, Nr. 1 — 4, 6).

Kawałek stali przenikający rogówkę. (Tamże, 1884, Nr. 13).

Przypadek dyfterytu łącznicy, powikłanego dyfterytem gardła. (Tamże, 1884, Nr. 32).

Rzut oka na naukową działalność prof. Szokalskiego. Mowa wypowiedziana na uroczystym posiedzeniu Tow. lek. warsz. 25 października 1884 r. (Gaz. lek., 1884, Nr. 43).

Streszczenie niektórych dawniejszych rozpraw prof. Szokalskiego. (Tamże, 1884, Nr. 43).

Czy akkomodacja w jednym tylko kierunku? (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 170 — 175).

Wrzód pełzający rogówki. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 57 — 78).

Krassowski Edward Antoni (ob. str. 246).

Laparotomia, graviditas extrauterina. (Bericht aus der Gebäranstalt zu Petersburg, 1881, str. 5).

Bericht über 128 Ovariotomien. Petersburg, 1884, w 4-ce.

Kretowicz Paweł, weterynarz społeczny we Lwowie.

Kucie koni, opracował... lekarz weterynaryi, nauczyciel teoretyczny i praktyczny kucia w c. k. szkole weterynaryi i szkole kucia. Lwów, 1884. Gubrynowicz i Schmidt, w 8-ce, str. VI, 125 i 1 nl., 40 rycin w tekście.

Krokiewicz Antoni.

O niektórych nowszych lekach polecanych przeciw chorobom wewnętrznym. (Z kliniki lekarskiej prof. D-ra Korczyńskiego). 1) Agaricyn (Agaricinium). Medycyna, 1884, Nr. 45. 2) Arbutyn (Arbutinum). 3) Acidum lacticum (kwas mlekowy). (Tamże, 1884,

Nr. 46). 4) Cannabinum tannicum. 5) Extractum stigmatum maidis. (Wyciąg ze znamion kukurydzy). (Tamże, 1884, Nr. 47). 6) Chinoidinum citricum (Cytrynian chinoidynowy). 7) Kairinum (kairyn). (Tamże, 1884, Nr. 48). 8) Paraldehyd. (Tamże, 1884, Nr. 51).

Kronika lekarska (ob. str. 248).

Rok IV. Warszawa, 1883, w 8-ce, kolumn 1148, str. 6 i VIII.

Rok V. Redaktor W. H. Krajewski, wydawca F. Kobylński. Tamże, 1884, w 8-ce, kol. 1144, str. VII i 4. Od zeszytu 11 wziętnie podpisywał się jako Redaktor O. Hewelke.

Krówczyński Żegota (ob. str. 249).

O wpływie odziedziczenia na życie indywidualne i narodowe. Odczyt wygłoszony na IV zjeździe lekarzy i przyrodników w Poznaniu. (Medycyna, 1884, Nr. 32).

Krysiński Stanisław Dominik Kazimierz, rodem z Warszawy.

Ueber Enteritis membranacea. Jena, 1884, dr. A. Neubahn, w 8-ce, str. 42. Diss. inaug.

Ueber Suspension und Lösung. (Sitzungsber. d. Iwnaischen Ges. f. Medicin u. Naturw., 1884, Sitz. v. 8 Febr.).

Ueber Hydrodiffusion und Osmose. (Tamże, 1884, Sitz. v. 22 Febr.).

Książka jubileuszowa dla uczczenia 50-letniej działalności naukowej prof. D-ra Szokalskiego, wydana pod redakcją D-ra J. Talko przez okulistów polskich. Warszawa, 1884, nakł. J. Talko i D-ra M. Kępińskiego, dr. M. Ziembkiewicza, w 8-ce, str. III, 422, 2 nl., 2 portrety i 6 tabl. litogr. Książka zawiera prace prof. D-rów J. Talki, K. Rumszewicza, J. Schönbla, Z. Kramsztyka, L. Rydla, K. Szadka, Ks. Gałęzowskiego, J. Łasińskiego, F. Winawera, Z. Cywińskiego, H. Downara, J. Hoenego, St. Fiałkowskiego, B. Wicherikiewicza, W. Mukuckiego, W. Kamockiego, M. Kępińskiego, J. Piaszczyńskiego, J. Przybylskiego, L. Blumenstoka i E. Macheka.

Księga pamiątkowa wspólnie siłami spisana, najznacniejszemu Mistrzowi, professorowi Doktorowi Medycyny Henrykowi Hoyerowi dwudziestopięcioletnią rocznicę mozołajną a użytecznej pracy obchodzącemu w ofierze złożoną przez wziętych uczniów i przyjaciół Jego, współwłaścicieli Gazety lekarskiej, w Warszawie, dnia xx grudnia r. p. mdcclxxxiii, w 4-ce.

Dzielo to wydane zostało w Warszawie w miesiącu grudniu r. 1884. przez 33-ch lekarzy, współwłaścicieli Gazety lekarskiej, dla uczczenia 25-letniego jubileuszu działalności profesorskiej D-ra H. Hoyer, profesora histologii i embryologii w uniwersytecie warszawskim. Zawiera ono: portret Jubilata, kartę tytułową chromolitografowaną, str. 0 — 0000, I — LXXVI, 1 — 12, 1 tabl. litogr. 13 — 38, 1 tabl. litogr., 39 — 154, 3 tabl. chromol., 155 — 220, 1 tabl. litogr., 221 — 270, 1 tabl. chromol., 271 — 380, 1 tabl. chrom., 381 — 576, 2 tabl. litogr., 577 — 630. Drzeworytów w tekście znajduje się 44. Książka wydana została w 145 egzemplarzach numerowanych, i zawierających spis posiadaczy wszystkich egzemplarzy; 34 egz. stanowią własność współwłaścicieli Gazety lekarskiej; 36 egz. przeznaczono na sprzedaż (Nr. 64 — 94 po rs. 30, Nr. 141 — 145 po rs. 25), resztę naldadu rozesłano bezpłatnie znacznijszym księgozbiorem krajowym i zagranicznym oraz uczonym zagranicznym, którym prof. Hoyer zwykł posyłać swe prace naukowe. Pierwsze trzy egzemplarze posiadają inicjały malowane i złożone przez D-ra Józefa Peszkiego. We wszystkich egzemplarzach, z wyjątkiem Nr. 99 — 102 i 120 — 132, obwódkę stronice są na przemiany niebieskie i czerwone, w wymienionych zaś tylko czerwone. Egzemplarze Nr. 1 — 15 włącz-

nie odbite są na papierze wodnym, zwanym „Grand Jésus“, pochodzącym z papierni w Soczewce, Nr. 16—102 włącznie na papierze „Raisin mince“ z teje papierni, Nr. 103 — 132 włącznie na papierze wodnym z fabryki Moesa w Pilicy, Nr. 132 — 145 na papierze drukowym wodnym przedrąk z teje papierni. Druk dzieła uskutecznił w drukarni K. Kowalewskiego w Warszawie; tablice litografowane, chromolitografowane oraz kartę tytułową wykonano w zakładzie litogr. W. Głowczewskiego w Warszawie, odbicie portretu prof. Hoyer'a w drukarni Braci Jeżyńskich w Warszawie. Portret rysował na drzewie podług fotografii p. Stanisław Witkiewicz, wyciął go p. W. Holewiński. Obwódki, inicjały i winitki ułożył i rysował na drzewie D-r Józef Peszke, wyciął je w zakładzie drzeworytniczym p. Bronisława Pucca w Warszawie, z wyjątkiem inicjału P na str. 1, który wyciął p. W. Holewiński, karta tytułowa również wykonana została podług wzoru ułożonego i malowanego przez D-r'a J. Peszkego. Redakcyę i wydaniem dzieła zajmował się D-r Stanisław Kondratowicz. Egzemplarz Nr. 1, ofiarowany jubilatowi ozdobnie oprawionym został przez p. Morawskiego w Warszawie.

W księdze umieścili swe prace następujący lekarze: W. Matlakowski, W. Kamocki, M. Jakowski, E. Modrzejewski, Z. Kramsztyk, E. Klink, M. Rejchman, A. Sokółowski, K. Chełchowski, A. Malinowski, J. Pawiński, T. Dunin, E. Kornilowicz, A. Fabian, W. Gajkiewicz, B. Chrostowski, L. Nencki, E. Przewoski, B. Gerner, W. Grosstern, F. Jawdyński, L. Anders, T. Żera, R. Jasiński, T. Hering, A. Elsenberg, H. Nussbaum, T. Anders, W. Mayzel, J. Peszke, S. Kondratowicz.

Kubicki J. K.

Weterynaryja popularna dla użytku gospodarzy wiejskich. Lwów, 1883, Gubrynowicz i Schmidt, w 16, str. 266.

Kuczyński Ignacy (ob. str. 253), urodził się w Grodnie, nauk lekarskich słuchał w Wilnie i tam też w r. 1835 stopień doktora medycyny uzyskał. Oddawał się z zamiłowaniem anatomii i będąc jeszcze studentem słynął jak znakomity prepator; muzeum anatomiczne w Wilnie posiadało skellet przez niego ułożony z ruchomymi stawami poruszający się za pomocą sprężyn, wynalazł też nowy sposób bielenia kości.

Kuczyński Stefan (ob. str. 253).

Terapia popularna homeopatyczna, wydanie drugie poprawione i znacznie powiększone. Warszawa, 1884, A. Francke, dr. Gaz. handl., w 8-ce, str. V, XV, 307 i 1 n.

Kulmus Jan Ernest, Gdańszczanin, syn Jana Adama (ob. str. 254), był protofizykiem miasta Gdańska i podstarszym w zgromadzeniu lekarzy.

Kulmus Jan Ludwik, Gdańszczanin, syn poprzedzającego.

De cauto regiminis calidi usu. Halae, 1768, Stampino Trampiano, w 4-ce, k. n. 3 str. 3 — 42 i k. n. 2. Diss. inaug.

Kumelski Norbert Alfons, nie lekarz, mieszkał w Wilnie w pierwszej połowie bieżącego stulecia, zajmował się naukami przyrodniczymi, z licznych prac jego drukiem ogłoszonych do sztuki lekarskiej odnoszą się następujące:

Postrzeżenia nad cyrkulacją krwi i nad siłą mąskularną. (Dziennik wileński, 1826. Umiejętności i Sztuki I, str. 215).

Doświadczenia okazujące jak wysoki stopień ciepła człowiek znieść może. (Tamże, 1828. Um. i Szt. III, str. 233).

O uśpieniu i marzeniach sennych. (Tamże, 1830. Histor. i liter. X, str. 144).

Kuszelewski Samuel (ob. str. 257), potomek rodziny żydowskiej od dawna na Litwie osiadłej, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, i tam w r. 1824 stopień doktora uzyskał, wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Mirze i w Nieświeżu, gdzie się cieszył wielkiem uznaniem jako zdolny i sumienny lekarz.

Kutzner E., lekarz społeczny w W. Ks. Poznańskim.

Ueber retroversio und retroflexio uteri gravidi. Breslau, 1872, w 8-ce. Diss. inaug.

Kwaśnicki August (ob. str. 258).

Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. (Przegl. lek., 1884, str. 343, 359, 374, 386, 414, 426, 450, 463).

Kwiatkowski Jan Feliks (ob. str. 259), rodem z Litwy, na nauki lekarskie uczęszczał w Wilnie na koszt rządu, jako wychowaniec Instytutu lekarskiego, otrzymawszy w r. 1815 stopień doktora wstąpił do służby rządowej, mieszkał w Żytomierzu.

Kwieciński Maciej Zygmunt (ob. str. 259). z Oświęcimia.

Prąd przerywany w moczeniu dzieci nocnem. (Przegl. lek., 1883, Nr. 16).

Kwestya założenia w Warszawie pracowni farmaceutycznej zjednoczonych aptekarzy. (Medycyna, 1884, Nr. 12).

Lachman Józef, stopień doktorski otrzymał w Gryfii r. 1761, wykonawstwem lekarskiem trudnił się na Litwie, głównie w Wilnie.

De vigore sanitatis motu tonico sustinendo et robore artuum ligamentorum firmitate conservando. Gryphiswaldiae, 1761, typis A. F. Roesseni, w 4-ce, str. 19.

* **Lambl Wilhelm Duszan**, społeczny profesor uniwersytetu warszawskiego.

Haematografia kliniczna (Badania krwi ludzkiej pod względem klinicznym). (Gaz. lek., 1881, Nr. 23).

Landowski Edward, ur. 14 października 1839 r. w Wilnie; nauki średnie pobierał w Łęczycy i Lublinie, do medycyny przykładał się początkowo w Wrocławiu, następnie w świeżo utworzonej medyko-chirurgicznej akademii w Warszawie. Wypadki krajowe r. 1863, w których czynny brał udział, przerwały mu bieg nauk; zniewolony do wyjazdu za granicę, w Zurichu zapisał się na wydział lekarski tamtejszego uniwersytetu, wkrótce jednakże przeniósł

się do Montpellier, gdzie ostatecznie r. 1866 stopień doktora medycyny osiągnął. Wykonawstwo lekarskie rozpoczął w mieście Czku Sumaine, w południowej Francji, ząd po kilku latach wyjechał do Paryża. Za zasługi jakie oddał Francji w czasie wojny i obłężenia Paryża, otrzymał tytuł i prawa obywatela francuskiego. Za jego to głównie staraniem i pod jego kierunkiem urządzony został oddział dla antropologii polskiej, na wystawie powszechnej paryskiej r. 1878. Około r. 1879 przeniósł się L. na stały pobyt do Algieru, powziawszy zamiar założenia w tym kraju stacyi zimowej dla chorych i przychodzących do zdrowia i poświęcając urzędystwieniu tej myśli cały swój czas i zasoby pieniężne zdołał w krótkim stosunkowo czasie urządzić i otworzyć wyżej wymieniony zakład, w pięknej miejscowości Algieru, zwaną Mustapha supérieur — i właśnie w chwili, kiedy zaprowadził wszelkie możliwe ulepszenia i mógł się spodziewać świetnego powodzenia, śmierć przerwała pasmo jego życia, zgasł po kilkunastu dniach chorobie 7 listopada 1882 r. Następujące towarzystwa zaliczyły go do swego grona, jakoto: Société de thérapeutique, Société de Médecine publique et d'Hygiène professionnelle, Société d'Anthropologie; r. 1879 mianowany został „Officier de l'Académie“.

Essai sur la blennorrhagie uréthrale chez l'homme. Montpellier, 1867. Thèse.

De l'hyperémie résultant de la paralysie du vaso-moteur (1866).

Du kourmys et de son rôle thérapeutique. (Journ. de Therap., 1874, Nr. 14, str. 251, Nr. 16, str. 601, Nr. 17, str. 641, Nr. 18, str. 681).

Quelques considérations sur le kourmys. Extrait de kourmys, et autres produits de la fermentation lacto-alcoolique. (Tamże, 1875, Nr. 16, str. 617, Nr. 18, str. 697, Nr. 19, str. 745).

L'Algérie au point de vue climato-thérapeutique dans les affections consensives. (Tamże, 1876, Nr. 17—20, 1877, Nr. 1, 3, 5, 6, 12).

Toż, w os. odb. Paris, impr. Dupout, 1876. w 8-cc, str. 73.

Traitement de la vaginite aiguë (1877).

De l'action du froid sur le coeur (1878).

Du climat de l'Algérie. Journ. de therap., 1878, Nr. 1.

Sur l'acclimatement en Algérie. (Association française pour l'avancement des sciences. Congrès de Paris, 1878). Paris impr. Chaux et Comp., 1879, w 8-cc, str. 7.

Contribution à l'étude du climat algérien. (Journ. de therap., 1879, Nr. 14).

Toż, w osobn. odb. Paris, lib. G. Masson, impr. Dupont, 1879, w 8-cc, str. 24, z ryciną.

Des populations de la Galicie au point de vue craniométrique d'après les documents recueillis par le prof. Kopernicki.

Des moyens hygieniques facilitant l'acclimatement des européens en Algérie.

Du croisement des races, comme moyen d'acclimatement en Algérie.

De l'action hygiénique du climat d'Alger et quelques considérations sur la création d'un sanatorium en Algérie.

De la prophylaxie de la tuberculose.

Landowski Paweł, brat poprzedzającego, ur. w Łęczycy 4 czerwca 1843 r. Do gimnazjum uczęszczał w Lublinie i Warszawie; nauki lekarskie rozpoczął r. 1859 w akademii medyko-chirurgicznej warsz. R. 1864 zesłany na Syberję pozostawał tam do r. 1874, w którym uszedłszy za granicę, przybył do Paryża i poświęcił się dalszym studjom medycznym. Stopniem doktora medycyny uwieńczony został w Montpellier, dokąd się udał w celu korzystania z wykładów znakomitego prof. Courty'ego. Następnie powrócił do Paryża, gdzie pozostaje do obecnej chwili i gdzie wyrobił sobie wzięcie i znaczną praktykę. Jest on jednym z głównych redaktorów: „Journal de thérapeutique“.

De quelques anomalies dans les formes des orifices utérins et de leur influence sur les maladies de l'utérus. (Journ. de therap., 1880, 19).

Du chancre infectant. (Journ. de therap., 1880, VII, 12. str. 461).

Le mélange de protoxyde d'azote et de l'oxygène respiré sous pression comme moyen anesthésique.

Traitement du lupus par le raclage et les scarifications.

De l'abaissement de l'hyperthermie.

Du lavage de l'estomac.

Du pemphigus et du polymorphisme dans les maladies de la peau.

Des syphilides secondaires et de leur traitement.

Des complications survenant dans la scarlatine.

De la diphtérie et de son traitement.

Etude sur les formes des orifices utérins.

De la syphilis vaccinale.

De la morphiomanie et du morphinisme.

Lang Jacek (ob. str. 262), rodem z Litwy, nauk lekarskich słuchał w Wilnie i ukończył je w r. 1812 ze stopniem doktora i jako wychowaniec Instytutu lekarskiego wstąpił obowiązkowo do służby rządowej.

Lentzner Stanisław, rodem z gubernii grodzieńskiej, do Wilna przybył jako jeden z uczniów Gilberta, i tam w r. 1798 otrzymał stopień doktora medycyny bez przedstawienia dysertacji; wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Wilnie, gdzie też umarł w r. 1819; od dnia 12 października r. 1808 był członkiem czynnym Towarzystwa lekarskiego wileńskiego.

Lesser Władysław (ob. str. 274).

Ueber das Verhalten des Catgut im Organismus und über Heteroplastik. (Odb. z Virchow's Archiv, 1883).

Ein Kriegschirurgischer Vorschlag (odb. z Centrbl. f. Chir.). Berlin, 1884, w 8-cc, str. 38.

Ueber Cubitus valgus. (Virchow's Archiv, 1883, T. XCII).

Fünf Jahre poliklinischer Thätigkeit, 1877—1882. Leipzig, 1883, F. C. W. Vogel, w 8-cc większej, str. VIII, 125.

Ueber den ersten Verband auf dem Schlachtfelde. (Langenbeck's Arch., T. XXXI, 1884).

Ein Fall von Dehnung der Intercostalnerven. Berlin, 1884, w 8-ce, str. 7 (os. odb. z Deutsche Med. Wochenschrift).

Lesteanau Marcin, obywatel i chirurg poznański na początku w. XVII.

W Acta Advocatialis Posnaniensis wspomniany pod r. 1608.

Lewinsohn Wolf (Polonus).

Diss. inaug. medico-practica exhibens Observationes nonnullas varii argumenti. Quam in alma Fridericiana Buetzoviensis gratias. facultatis med. consensu pro gradu doctoris... d. 2 januarii 1784, publice defendit auctor... Buetzovii ex off. Fritzianna, w 4-ce, str. 22. W rozprawie tej mieszczą się następujące artykuły: 1) De apoplexia serosa a retropulsa scabie. 2) De catarrho suffocativo. 3) De male hypochondriaco. 4) De ictero. 5) De vermium curatione.

Lewandowski Gustaw (ob. str. 276), ur. r. 1841 w Wyszczkach w Sandomierskiem, do szkół uczęszczał w Kielcach, nauki lekarskie rozpoczął (1858) w Warszawie następnie udał się do Würzburga (1861 — 1862) a powróciwszy ztamąd złożył egzamen lekarski w Warszawie (1864) i osiadł początkowo w Radomiu, od lat jedenastu stale mieszka w Wilnie.

Lewandowski Rudolf.

De pathologia et therapia gangraenae nosocomialis. Halae Sax., 1866, w 8-ce. Diss. inaug.

Ein Fall von geheiltem Trismus und Tetanus. (Berl. klin. Wochenschr., 1867, Nr. 45).

Ein Beitrag zur Lehre vom Hospitalbrande. (Deutsche Klinik, 1868, 4 April, Nr. 14 u. 11 April, Nr. 15).

Studien über transportable elektrische Batterien. (Wien. med. Presse, 1875; Nr. 29, 30, 33 — 35, 37).

Ein Fall von raffinierter Simulation. (Allgemeine militärärztliche Zeitung, 1875).

Die Anwendung der Elektrizität in der praktischen Heilkunde. (Wiener Klinik, 1877. Heft 12).

Zur Casistik der idiopathischen Gastritis phlegmonosa. (Berl. klin. Wochenschr., 1879, Nr. 38).

Die Elektrotechnik in der practischen Heilkunde. (Elektrotechnische Bibliothek, B. XVIII). Wien, Pest und Leipzig, 1883. A. Hartleben, w 8-ce, str. XVI, 384 z 95 rycinami w tekście.

Lewiński J.

De diphtheritidis conjunctivae epidemia, anno 1860. Regiononti, 1860, w 8-ce. Diss. inaug.

Lewiński L.

Ueber den chronischen Katarrh der Harnblase. (Wien. Wochenschr., 19, 20, 1856).

Akute krebliche Degeneration des im Leistenkanal zurückgebliebenen Hodens. (Tamże, 35, 1857).

Ein eigenthümlicher Fall von Masern. (Berl. klin. Wochenschr., 1875, 6 septemb.).

Ueber Dermatophonie. (Tamże, 1879, str. 697).

Ueber die Lähmung des M. serratus anticus major. (Virch. Arch., LXXIV, str. 473).

Lewkowicz.

Pseudo-Megalophthalmus. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1881, str. 251).

Pilocarpin bei Sublatio retinae. (Tamże, 1881, str. 247).

Liebkind (Lubodziński) Arnold (ob. str. 279) ur. w Warszawie r. 1843, nauki gimnazjalne odbywał w mieście rodzinnem, następnie w r. 1860 wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej, stopień lekarza uzy-

skał w Szkole Głównej r. 1866, od r. 1868 — 1878 był lekarzem powiatu włoszczowskiego, następnie osiadł w Warszawie, gdzie dotąd przebywa, w r. 1880 założył tu mleczarnię leczniczą.

Lipniski B.

Ueber die Scheinreduction bei Hernien. Dorpat, 1880, w 8-ce, str. 130.

Lipiński Władysław (ob. str. 280), ur. w Krakowie d. 23 września r. 1836, do gimnazjum uczęszczał w Lublinie i ukończył je w r. 1856, do nauk lekarskich przykładał się w Warszawie i Szkołę Główną ukończył w r. 1865 ze stopniem lekarza, osiedlił się w Grójcu gdzie w r. 1867 został lekarzem szpitala św. Piotra, w roku następnym po złożeniu odpowiedniego egzaminu został lekarzem powiatu Grójckiego i na tej posadzie do d. 13 stycznia r. 1885 pozostawał, w r. 1878 był starszym ordynatorem w szpitalu wojskowym czasowym w Nikolajewie i w Gołcie (Chersońska gub.).

W dziele „Rys historyczno-statystyczny“ szpitali i innych zakładów dobroczynnych w Król. P. pomieścił Opis szpitala św. Piotra w Grójcu.

List pewnego nauka znakomitego Męża, do Thomaszów książki doktorskiej Pana Tissot; pod tytułem Rada dla społeczeństwa względem zdrowia jego, po wydaniu dzieła pisanego. Die 25 Jan., 1774. w 4-ce, str. 4, podpisany G. P.

Lobenwein Jan Andrzej (ob. str. 281).

Pamięćka życia Jakóba Briotet czytana na publicznem posiedzeniu Ces. Uniw. Wileńskiego d. 15 Września 1819 r. przez... (Dziennik Wileński, r. 1819, II, 445).

Loewensohn Samuel, ur. d. 15 kwietnia

1814 w Mohylewie podolskim ukończywszy liceum krzemienieckie udał się do Berlina, gdzie od r. 1832 przykładał się do nauk lekarskich, tamże w r. 1836 po obronieniu rozprawy stopień doktora medycyny otrzymał.

De methodi antiphlogisticae historia et singulis remediis. Berolini, 1836, typis Nietackianis, w 8-ce, str. 61 i 3 nl.

Longchamps Bronisław.

Przyczynę do kazuistyki uszkodzeń wątroby. (Przegl. lek., 1884, Nr. 2).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 7.

Lubelski Wilhelm (ob. str. 283).

De Paleocisme en Pologne. Communication faite à la société médico-physiologique par... Paris, 1884, w 8-ce, str. 12 (os. odb. z Annales médico-physiologiques).

Sprawozdanie ze zjazdu higienistów w Hadze. Warszawa, 1884, w 8-ce, str. 6 (os. odb. z Kroniki lek., r. 1884).

* **Lücke**, profesor chirurgii w Bernie.

Nauka o guzach pod względem anatomicznym i klinicznym, (tom. Wacław Mayzel. (Dodatek do kliniki, T. III, str. 216 — 298 i T. IV, str. 1 — 51).

Lüdicke Antoni, rodem z Frauenburga w Warmii.

De salubritate aëris in Varmia. Regiomonti 1767, typis Hartungianis, w 4-ce, k. nl. 2, str. 44. Diss. inaug. dedykowana Biskupowi Ignacemu Krasińskiemu.

* **Lüttke.**

De plica. Erfordii, 1724, w 4-ce.

Łapczyński M.

Ueber das Verhalten der rothen Blutkörperchen zu einigen Tinctiionsmitteln und zur Gerbsäure. (Wien. acad. Sitzungsber., 1873, Bd. 68, Abth. III, str. 148). (Aus den physiolog. Institute in Gratz.).

Zur Pathologie des Blutes. (Otbl. f. d. med. Wsch., 1874, Nr. 42).

Blutkörperchen - Zählungen bei febris recurrens. (Tamże, 1875, Nr. 3, str. 36, Nr. 6, str. 84).

Die Frage der Wiederbelebung erfrierender Thiere. (Wracz, 1880, Nr. 5 — 7).

Łasiński Ignacy (ob. str. 287).

Ueber ein Mittel den Keuchhusten zu coupiren. (Deutsch. med. Wochenschr., 1877, Nr. 2).

O niedowidzeniu w skutecznym nadużyciu tytoniu i alkoholu. [Wykład miany na oftalm. sekcji IV zjazdu lek. i przyrod. polskich w Poznaniu]. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 208 — 213 z tabl.).

Ławicki Mikołaj (ob. str. 287).

O związku oscylacji barometru z elektrycznością atmosfery. (Dzien. Wileński, 1823, I, str. 340).

Ławrynowicz Antoni, pochodził z ekonomii szawelskiej, do szkół chodził w Grodnie, na nauki lekarskie uczęszczał w Wilnie r. 1797, bronił tylko też nie przedstawiwszy dysertacji.

Łuczkiwicz Henryk (ob. str. 290).

Życiorys S. Kołmińskiego. (Kłosy, 1883, Nr. 952).

W sprawie zaraźliwości suchot płucnych. Rzecz czytana na pos. Warsz. Tow. lek. (Gaz. lek., 1884, str. 188 i 204).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 11.

O zawiłości klinicznych form chorób mózgowych. (Medycyna, 1884, Nr. 8 — 10).

Urywki higieniczne i lekarskie. (Kłosy, 1884, Nr. 974 i 985).

Machcewicz J., lekarz w ordynacji Teplickiej.

Przypadek opalenia twarzy, obydwóch powiek i rogówek spowodowany przez wybuch materii palnych. (Medycyna, 1884, Nr. 45).

Machek Emanuel (ob. str. 294).

Sprawozdanie statystyczne z ruchu chorych kliniki okulistycznej Uniw. Jag. za lata 1877—1882, i z wykonanych w tym czasie operacji. (Przegl. lek., 1884, str. 284, 317, 335, 349, 409, 422, 435, 541, 557, 569).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw. w 8-ce, str. 23.

O leczeniu wrzodów rogówkowych. Postępowanie przeciwnie. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 375 — 389).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. M. Ziemkiewicza, w 8-ce, str. 15.

Mackiewicz Aleksander (ob. str. 295), rodem z Litwy, wspomagany przez Józefa Karcewskiego oddawał się naukom lekarskim w Wilnie i ukończywszy je w roku 1830 ze stopniem doktora osiadł w Słucku jako lekarz księcia Wittgensteina, później był lekarzem powiatu jako też lekarzem gimnazjalnym i przy seminarium unickim, około r. 1838 wywiezionym został do odległych guberni Rosyi.

Mackiewicz Jan.

Hygieniczna metoda leczenia R. Trolle d-ra medycyn. profesora akademii medycznej w Filadelfii, i o leczeniu chorób środkami naturalnymi czyli żywiołami (bez lekarstw), przez... członka wielu towarzystw naukowych w kraju i zagranicą. Warszawa, 1884, dr. Fr. Czerwińskiego, w 8-ce, str. 194.

* **Mackius.**

De plica polonica. Halae, 1724, w 4-ce. Diss. inaug.

Madejewski T.

Die Bleichsucht. München, 1852, w 8-ce.

Mader Henryk, słynny chirurg poznański w początku w. XVII.

W Acta Advocatialis posnaniensis wspomniany pod r. 1620.

Magaziner.

Das metallische quecksilber als Volks- und symptomatisches Heilmittel. (Med. Ztg. Russl. 17, 1852).

Majer Józef (ob. str. 297).

Trwanie życia w Glinianach obliczone przez... na zasadzie wykazów śmiertelności sporządzonych przez D-ra Ant. Janiszewskiego. (Zbiór wiad. do antrop. kraj. (T. VII, dział 2).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 24.

O pisowni i ja — yja w wyrazach przyswojonych, uwagi... ogłoszone w miejsce rękopisu dla rozdzielienia pomiędzy członków Akademii. Kraków, 1884. Autor, dr. Czuas, w 8-ce, str. 18.

Zjazd lekarsko-przyrodniczy w Poznaniu w dniu 2/5 czerwca 1884 r. (Os. odb. z Przeglądu polskiego). Kraków, 1884, autor, dr. Czuas, w 8-ce, str. 14.

Majewski Erazm (ob. str. 300).

O wpływie nauk przyrodniczych i lekarskich na pokonanie przesądów ciemnoty i zniknięcie chorób umysłowych zwanych demonicznymi. Kraków, 1882, nakł. D-ra L. Majewskiego, w 8-ce, str. 44.

Majkowski Julian (ob. str. 301).

Sprawozdanie lekarskie z zakładu zdrowo-kąpielowego w Busku za rok 1883. (Medycyna, 1884, Nr. 10).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. Ziemkiewicza i Noakowskiego, w 8-ce, str. 8.

Makowski Samuel (ob. str. 302).

De Ephalte. Basileae 1618 typis Jo. Jac. Genothii, w 4-ce, k. nl. 7.

Malinowski Alfons (ob. str. 304).

Użycie nitrogliceryny przy padaczkach. (Gaz. lek., 1883, Nr. 31).

Płonica i róża jednocześnie przebiegająca u dziecka. (Tamże, 1883, Nr. 32).

Błonica żołądka i wrzód żołądka okrążyły przewlekły u dziewczynki dziesięcioletniej. (Z warsz. szpitala dla dzieci). (Tamże, 1883, Nr. 45).

Niedrożność jelit u dziewczynki dziesięcioletniej. (Tamże, 1883, Nr. 46).

Ostre zapalenie rdzenia kręgowego w następstwie przebytej odry (myelitis acuta). (Tamże, 1884, Nr. 15).

Zmienione położenie serca i wątroby. (Tamże, 1884, Nr. 16).

Spóźnione przyjęcie się krowianki w przebiegu odry. (Tamże, 1884, str. 330).

Odma piersiowa prawostronna (pneumothorax) w przebiegu kłoklusz u dziecka. (Tamże, 1884, Nr. 35).

O miejscowym użyciu pepsyny przy blonicy. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 221 — 234).

Prof. D-r Wiślocki (życiorys). (Tyg. ilustr., 1882).

Koch i Pasteur i ich badania nad chorobami zakaźnymi. (Tamże, 1884).

O użyciu i pielęgnowaniu narządów mowy i głosu (Tamże, 1884).

Prof. Henryk Hoyer (życiorys). (Tamże, 1884).

Prof. Władysław Tyrehowski (życiorys). (Tamże, 1884).

Prof. D-r Szekalski (życiorys). (Kurier Warszawski, 1884).

Hygiena mieszkań. (Tamże, 1884).

Malkiewicz F.

Ueber die Wirkung des Alkohols, Strychnins und Opiums auf die reflexhemmenden Mechanismen des Frosches nach angestellten Untersuchungen (H. u. Pfs Ztschr. f. rat. Med., 1864, 3, Reiche XXI 3, str. 230).

Mankiewicz.

Ein Fall von Eclampsia part. mit glücklichem Ausgange. (Berlin. klin. Wochenschr., 1865, Nr. 30).

Locale Behandlung der Bezeme. (Wien. med. Ztg., 1868, Nr. 82).

Maresz Ignacy Edward (ob. str. 306), ur. d. 26 Lipca r. 1851, nauki gimnazjalne pobierał w Siedlcach (1862 — 69), wydział lekarski ukończył w Warszawie r. 1874, początkowo trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Lutomiarsku, następnie otrzymał posadę lekarza miasta w Szydłowcu r. 1876, na której dotąd pozostaje, w czasie wojny turecko-rosyjskiej był czynnym jako lekarz wojskowy.

Markiewicz Bolesław (ob. str. 306), z Kiszyniewa.

Biśko, pepton i ptomainy. (Medycyna, 1884, Nr. 26, 27, 28).

Markiewicz Stanisław (ob. str. 306).

Z higieny publicznej. Czy istnieje i czém jest przecięnie szkolne. (Tyg. ilustr., 1883, Nr. 31—34).

Wystawa higieniczna w Berlinie. (Medycyna, 1883, Nr. 50, 51, 52, 1884, Nr. 1, 2, 9, 12, 15, 19).

Mars Antoni (ob. str. 309), ur. d. 9 maja 1851 w Chrzastowie, do szkół uczęszczał w Krakowie, tamże ukończył d. 13 października 1875 r. uniwersytet ze stopniem Doktora wszech nauk lekarskich; w tymże roku wstąpił jako praktykant do kliniki położniczej w Wiedniu, w roku następnym objął posadę sekundaryusza przy szpitalu dla kobiet imienia Maryi Teresy, w maju r. 1877 został sekundaryuszem w zakładzie położniczym we Lwowie i pozostawał na tym stanowisku do września r. 1878, od d. 1 października r. 1878 do końca września 1882 był asystentem przy katedrze po-

łożnictwa i chorób kobiecych w Krakowie, od r. 1881 jest docentem Uniwersytetu Jagiellońskiego i wykłada położnictwo.

Martinus Grzegorz, rodem ze Szląska.

De corde problematica. In Gymnasio Dantiscano publice disputanda praeside Joachimo Oelhafo D. etc. ad diem X Julii. Dantisci 1610, typogr. A. Hunefeldi, w 4-ec, k. n. 4.

Maszkowski M.

Przypadek naturalnego doświadczalnego drażnienia nerwów błędnych na szyi u człowieka. (Medycyna, 1884, Nr. 43).

Matlakowski Władysław (ob. str. 310).

Z oddziału chirurgicznego męskiego w szpitalu Dzieciątka Jezus. Przypadek przepukliny pachwinowo-przedotrzewnej; herniotomia; wyzdrowienie. Uwagi nad przepukliną pachwinowo-przedotrzewną (hernia inguino-propertionealis). (Gaz. lek., 1883, Nr. 39, 40).

Uderzenie pięścią w skroń. Zaniemówienie. (Tamże, 1883, Nr. 49).

Wydobycie szpilki podwójnej (od włosów) przez rozszerzoną cewkę moczową. (Tamże, 1883, Nr. 50).

Pęknęty wianek maciczny w pochwie, zmiany przezeń wywołane. (Tamże, 1884, Nr. 9).

Dwa przypadki wycięcia (osteotomia) kości piszczelowej za pomocą osteotomu Stolla przy zapaleniu kości guzlikiem. (Gaz. lek., 1884, str. 145).

Ciało ruchome w jamie kolanowej. (Z oddziału chirurgicznego kobiecego w szpitalu Dzieciątka Jezus). (Gaz. lek., 1884, Nr. 13).

Torbiel jajnika tkwiąca w więzach szerokich. Wyłuszczenie obu torbieli (ovariotomia duplex). (Tamże, 1884, Nr. 15).

Edward Klink. Wspomnienie pośmiertne. (Tamże, 1884, Nr. 42).

Henryk Hoyer [życiorys]. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. I—LXXVI).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewski, w 4-ec, str. 76.

Toż. (Gaz. lek., 1884, Nr. 51).

Mayzel Wacław (ob. str. 311).

O karyjonomozie. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 529 — 576, 2 tabl.).

Maczewski Władysław (ob. str. 312), ur. w Włocławku d. 11 września r. 1852 i tamże ukończył gimnazjum, do nauk lekarskich przykładał się w Warszawie, skończywszy w r. 1876 uniwersytet ze stopniem lekarza, w czasie wojny rosyjsko-tureckiej służył jako młodszy ordynator, a otrzymawszy w r. 1879 uwolnienie od służby, został lekarzem miejscowym przy szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie, posadę tę zajmował przez lat trzy i pół. W kwietniu 1883 założył w Warszawie zakład szczyptowania ospy ochronnej, od 1 stycznia 1885 jest wydawcą Kroniki lekarskiej.

Kilka słów o szczepieniu ospy ochronnej. (Medycyna, 1883, Nr. 36 — 38).

Mendelssohn Maurycy (ob. str. 313), ur. w Warszawie, d. 28 lipca r. 1852 ukończywszy w r. 1869 gimnazjum w rodzinnym mieście wstąpił na wydział lekarski, który w r. 1875 ze stopniem lekarza opuścił. Przez czas krótki zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Wisłicy w końcu r. 1876 wyjechał do Paryża, gdzie się

gorliwie oddał naukom głównie pod przewodnictwem Marey'a i Charcot'a, w r. 1878 przebywał przez 8 miesięcy w Blidah (w Algierji), w r. 1882 udał się do Petersburga gdzie został ordynatorem oddziału chorób nerwowych przy klinice prof. Eichwalda oraz w szpitalu Maryjskim, zabawiwszy tam jednak pół roku tylko znów do Paryża powrócił, gdzie dotąd stale mieszka. W roku 1884 uzyskał w Dorpacie stopień doktora medycyny; jest członkiem związkowym Tow. lek. w Warszawie, Tow. psychiatrycznego w Petersburgu, Tow. fizycznego i psychologicznego w Paryżu i innych jeszcze Towarzystw.

O odczynie elektrycznym nerwów czuciowych skóry przy wadzie rdzeniowym (tabes dorsalis). (Z pracowni klinicznej prof. Charcot'a w Salpêtrière w Paryżu). (Gaz. lek., 1884, str. 917).

O bezpośredniej pobudliwości pęzków przednich rdzenia kręgowego. (Tamże, 1884, str. 939).

Recherches sur la période de l'excitation latente chez l'homme sain et dans les différentes maladies. (Arch. de physiol. pathol. et norm., 1880).

Graphische Untersuchungen über die Bewegung des Gehirns beim Menschen. (St. Petersb. med. Wochenschr., 1880), praca dokonana wspólnie z Ragozinem.

Ueber paradoxe Muskellähmung. (Tamże, 1881).

Prace dokonane w pracowni Marey'a:

I. Sur le tonus du muscle strié. (Comptes-rendus de la soc. de Biol. de Paris, 1881).

II. Quelques recherches relatives à la mécanique du muscle. (Tamże, 1881).

III. Sur l'influence de l'excitabilité du muscle sur son travail mécanique. (C. rendus de l'Acad. des Sciences, 1882).

IV. Sur quelques modifications de la courbe de secousse du muscle empoisonné par la vératrine. (C. rend. de la soc. de Biol., 1883).

Prace dokonane w pracowni klinicznej Charcot'a.

I. Recherches sur la courbe de secousse musculaire chez l'homme dans les différentes maladies du système neuro-musculaire.

1-ge communication. (C. rend. de l'Acad. des sciences, 1883).

2-me communication. (Tamże, 1883).

II. Sur la réaction électrique des nerfs sensitifs chez les ataxiques. (Tamże, 1884).

III. Untersuchungen über die Muskelzuckung. Dorpat, 1884. Diss. inaug., w 8-ce, str. 89.

Beitrag zur Frage nach der directen Erregbarkeit der Vorderstränge des Rückenmarks. (Arch. f. Anat. u. Physiol., 1883).

Untersuchungen über Reflexe. (Berichte der Akad. der Wissensch. zu Berlin, 1884 — 1885).

Badania te dokonane zostały w pracowni fizyologicznej w Erlangen.

Prace w rękopisie gotowe do druku:

Ueber die Irritabilität des Rückenmarkes.

Ueber den Axialen Nervenstrom.

Recherches sur les reflexes (wspólnie z prof. Rosenthalem in Erlangen).

Merunowicz Józef (ob. str. 313).

Śmiertelność w większych miastach Galicji w roku 1882. (Przegl. lek., 1883, Nr. 33).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. uniwers. w 8-ce, str. 5 i 1 tablica.

Meyer Karol Wilhelm (ob. str. 315), od r. 1817 był członkiem czynnym Tow. lek. wileńskiego, przez pewien czas pełnił obowiązki adjunkta w Wilnie, następnie w celach naukowych udał się za granicę r. 1822, następnie zamieszkał w Petersburgu, gdzie został profesorem botaniki.

Opisanie tumoru tłuszczowego (steatoma), 1818, w 4-ce, str. 14. (Rękopis w posiadaniu Tow. lek. wileńskiego).

Meyerson Samuel (ob. str. 315).

Przyczynek do instrumentologii krtańniowej. (Medycyna, 1883, Nr. 28).

O przeszkodach przy usuwaniu rurki tracheotomicznej. (Rzecz czytana na posiedzeniu Tow. lek. warsz. d. 18 marca 1884 r.). (Tamże, 1884, Nr. 12, 13).

Toż, po niemiecku w Wien. med. Presse, 1884, Nr. 27 — 30).

O niespodzianym znajdowaniu ciała obcych w nosie u dzieci. (Tamże, 1884, Nr. 43).

O odruchach nerwowych wywołanych przez zmiany w muszlach nosowych. (Gaz. lek., 1884, str. 343, 368).

Polip krtańniowy po uprzednim znieczuleniu kokainą. (Tamże, 1884, Nr. 49).

Toż, Warszawa, 1884, dr. M. Ziembkiewicza, w 8-ce, str. 5.

Toż, po niemiecku w Wien. med. Presse, 1884, Nr. 52).

Mianowski Mikołaj (ob. str. 316). Tow. lek. wileńskie w swych zbiorach przechowyje następujące prace jego w rękopisach:

Pneumatosis ventriculi (po polsku), 1815.

De jure gravidarum sub respectu politico-medico, 1818.

Historia cephalae chronicae arthriticae et plicosae, 1818.

O użyteczności sztuki lekarskiej w miarę stopnia powszechnego oświecenia. Rzecz na posiedzeniu publicznym Cesarskiego Uniw. Wileńskiego d. 15 września r. b. czytana przez... (Dziennik wileński, 1818, II, 330).

Michniewicz Felicyan (ob. str. 318), ur. r. 1836 w kowieńskim, do szkół uczęszczał w Poniewieżu i Mitawie, w r. 1856 wstąpił na wydział lekarski w Moskwie, ale już po sześciu miesiącach przeniósł się do Dorpatu, gdzie w r. 1863 stopień doktora medycyny otrzymał, obecnie jest lekarzem powiatu w Pińczowie.

Michniewski (ob. str. 318).

Untersuchungen über den Heilungsvorgang bei gewaltsamer Epiphysenlösung. (Petersb. med. Zeitschr., 1866, X, 300).

Mierzejewski Jan (ob. str. 320).

Przyczynek do nauki o alkoholizmie. (Przegl. lek., 1884, str. 33, 38, 52, 67, 86, 99).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniwers. w 8-ce, str. 44.

Mikucki Wincenty (ob. str. 322), ur. roku 1854 w powiecie Rosieńskim, uniwersytet ukończył r. 1879 w Warszawie, obecnie jest lekarzem ordynującym w oftalmicznym oddziale szpitala Źjazdowskiego w Warszawie.

Jodoform przy cierpieniach łącznicy i rogówki. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 308 — 314).

Mikulicz J. (ob. str. 322).

Dwa przypadki osteoplastycznej resekcji stopy według własnej metody. (Przegl. lek., 1883, Nr. 36, 37).

Przyczynek do techniki operacyjnej i następowego leczenia raka migdałków. (Tamże, 1883, Nr. 48, 49).

Toż, w os. odb. Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 9.

Wgłębienie i wypadnięcie (invaginatio et prolapsus) jelita grubego przez kioskę stołową; wycięcie kawałka jelita 76 cm. długiego; wyleczenie. (Gaz. lek., 1883, Nr. 47, 48).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1883, w 4-ce, str. 7.

Invagination and Prolapsus des Dickdarms durch den Mastdarm. Resection eines 76 cm. langen Darmstückes. Heilung. (Wiener med. Presse, 1883, Nr. 50).

Przyczynek do chirurgii, podał prof. D-r Mikulicz i D-r H. Schramm, asystent kliniki chirurgicznej, część I (z kliniki lekarskiej prof. D-ra Mikulicza w Krakowie. Odbitka z Przeglądu lekarskiego). Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 1 i 90.

Die Bedeutung der modernen Chirurgie für den klinischen Unterricht. Antrittsvorlesung. (Wiener med. Wochenschr., 1882, Nr. 48).

Zweikindskopfgrosses interstitielles und orangengrosses subseröses Myofibrom des Uterus. Exstirpation durch die Scheide. Heilung. (Tamże, 1883, Nr. 10).

Skoliosometer, ein Apparat zur Messung der Skoliose. (Centralbl. f. Chir., 1883, Nr. 20).

Ueber einen geheilten Fall von Magenresection nebst Bemerkungen über ein gastroscopisches Symptom des Magencarcinoms. (Wien. med. Wochenschr., 1883, Nr. 23, 24).

Zur Gussenbauerschen Operationsmethode bei fibrösen Nasenrachenpolypen. (Prager med. Wochenschr., 1883, str. 409, 417).

Zwei Fälle von osteoplastischer Resection des Fusses. (Tamże, Nr. 50).

Beiträge zur plastischen Chirurgie der Nase. (Arch. Langenbecks. T. XXX, zeszyt I).

Zur Blutstillung durch Tamponade und Compression. (Tamże, T. XXXI, zeszyt III).

Ueber einige Modificationen des antiseptischen Verfahrens. (Tamże).

Beiträge zur Wundbehandlung. (Wien. med. Wochenschr., 1884, Nr. 35—37, 39—41, 43, 46, 47).

Zwei Operationen des Tonsillarcinoms. Ein Beitrag zur Pharyngotomie. (Deutsche med. Wochenschr., 1884, Nr. 3).

Ueber die Bedeutung der Bluttransfusion und Koehsalzinfusion. (Wiener Klinik, 1884, VIII).

Przyczynek do nauki o leczeniu ran. (Przegl. lek., 1884, str. 1, 36, 55, 70, 393, 411, 421, 433, 455, 553, 565).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 42 i 2 nl.

O dzisiejszym stanie nauki o transfuzji. (Tamże, 1884, str. 177, 189, 201).

Ueber Laparatomie bei Magen und Darmperforation. (Sammlung klin. Vortr. Volkmanu).

Mikulski Mikołaj Antoni, ur. d. 10 maja 1834 r. w Wołodarcu na Ukrainie, do szkół uczęszczał w Winnicy i Białejcerkwi; w r. 1852 zapisał się na wydział lekarski uniwersytetu kijowskiego i ukończył go w r. 1857 otrzymawszy stopień lekarza (cum eximia laude), w r. 1858 objął kierownictwo szpitala dla włościn w Pobereżu, od r. 1860 jest lekarzem fabrycznym i szpitalnym

w Czarnominie, oraz konsultantem honorowym kolei południowo-zachodniej.

O leczeniu sibirskiej jazywy (Pustula maligna) chłodnoju wodou. (Drach zdrowia, 1859).

Milliot Benjamin (ob. str. 824) obecnie zamieszkał w Algierji w okolicy miasta Bona.

Opyt wzroźdzenia normalnego chrustalika u niektórych zwierząt pooble udalenia jego łoskutnym siezieniem. Petersburg, 1868, w 8-ce, str. 50, 1 tabl.

Minkiewicz Jan (ob. str. 325) w latach 1859 — 1862 na koszt rządu odbył podróże naukową po Europie i zwiedzał najznakomitsze kliniki chirurgiczne w Niemczech, Austrii, Francji, Włoszech i Anglii, w roku 1873 przez rząd był delegowanym na wystawę do Wiednia. W r. 1868 został członkiem-doradcą Rady zarządu medycznego cywilnego na Kaukazie; w r. 1873 zaś naznaczono go z wyboru członkiem honorowym „Wojenno-medycznego uczonego komitetu“. Po zniesieniu posady naczelnego chirurga armii kaukaskiej w r. 1883 otrzymał z tej posady dymisyę, obecnie mieszka w Tyflisie, gdzie jest Prezesem tamtejszego towarzystwa lekarskiego, do pomyslnego rozwoju którego sam się wielce przyczynił.

Misiewicz Michał.

Rozpoznawanie i leczenie zapaleń cewki męskiej i pęcherza moczowego. (Z oddziału poliklinicznego prof. R. Ultzmanna w Wiedniu. (Medycyna, 1883, Nr. 44—49).

Mocutkowski Józef (ob. str. 331), ur. na Podolu d. 7 marca r. 1845, do gimnazjum uczęszczał w Kijowie i tamże skończył wydział lekarski r. 1869 ze stopniem lekarza, po złożeniu następnie egzaminu r. 1870 i obronieniu rozprawy (Materijały dla patologii i terapii wzowratnego tifa) otrzymał w r. 1876 stopień doktora medycyny. Osiadłszy r. 1870 w Odesie został ordynatorem w szpitalu miejskim, od r. 1877 jest prezesem Towarzystwa balneologicznego w r. 1880, w Odessie został zamianowanym prywatnym docentem kliniki chorób wewnętrznych. W r. 1878 powoływano go na katedrę patologii doświadczalnej do Krakowa lecz z powodu spraw rodzinnych nie mógł przyjąć tego zaszczytnego obowiązku.

Materijały k izuzeniju wraczebnoj storony Odiesskich limanow. Sobrany na Chodźibiejskom Limanu. Tierapietieczeskaja czast'. Odessa, 1876. M. J. Gorodleckij i Komp., w 8-ce, str. 106, 1 k. nl. i 1 tabl. litogr.

Toż, Fiziologiczieskaja czast'. Odessa, 1883, P. A. Zielenij, w 8-ce, str. 62.

Riedlieksometr. (Wracez, 1880, Nr. 6).

Nabliudienija nad wzowratnym tifom. (Tamże, 1880, Nr. 19).

Gipnotiezieskie opyty (wspólnie z B. A. Oksem). Odessa, 1881 w 8-ce. Ł. Danikan, w 8-ce, str. 22.

(Os. odb. z „IV wypusk trudow wracezj Odieskiej gor. Bolnicy, 1881 g.).

O kliniczесkim primienienii pniewmatometrii. Odessa, 1881, J. Danikan, w 8-ce, str. 16. (Os. odb. z IV wypusk trudow wracej Od. gor. Bol., 1881 g.).
Paralicz dżwienija prawej wierchniej konieczności, atrofia jeja mysze s zamiedleniem rosta kostiej, w 8-ce, str. 7 i tabl. litogr. (Trudy wracej Od. g. Bol.).

Ostryj wosechodiaszczjy paraliz, w 8-ce, str. 10. (Tamże).

Prakticzeskija nabjudienija nad diejstwijem salicilowokisłogo natra i salicilowej kisłoty. (Tamże).

Primienienie podwieszaniya bolnych k leczeniju niekatorych razstrojstw spinnago mozga. S. Pietierburg, 1883. Trej, w 8-ce, str. 26. (Os. odb. z Wraceja).

Modrzejewski Edmund (ob. str. 331).

O szucznej błonie bębenkowej i jej zastosowanju. (Gaz. lek., 1884, Nr. 14, 15).

Wyniki badań narządów słuchowych u 234 głuchoniemych. (Księga pamiątkowa prof. Hoyerera, str. 39 — 56).

Moes-Oskragietto, nie lekarz.

Nauka o zdrowiu, jego zachowaniu i przywracaniu. Nauka leczenia jako umiejętność oparta na podstawie przyrodzonej w przeciwieństwie do sztuki lekarskiej czyli medycyny. Warszawa, 1884, dr. J. Ungra, w 8-ce, str. 96.

* **Möbius.**

Oslabienie nerwów, stręścił D-r Ludwik Wolberg. (Przgl. tygodniowy, 1883, Dodatek miesięczny, 4, 5).

* **Montisrosiano Wilhelm**, hrabia, rodem Szkot.

De dentibus problemata in Gymnasio Dantiscano publice disputanda... die VIII Decembris. Dantisci, 1607. Vid. G. Guilmothani, w 4-ce, k. n. 4.

Morawski Stanisław (ob. str. 334) do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i uzyskałszy r. 1823 dyplom doktora medycyny osiadł w Kownie jako lekarz-praktyk, później zamieszkał w majątności swęj Ustronie (powiat Trocki) i tam w październiku r. 1853 życia dokonał.

Zasady fizyognomistyki kobiet cywilizowanych polskich. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Moszyński Julian Albin (ob. str. 335).

Orethritis utriusque testiculi quorum alter induratus alter absque induratione phlogosi detentus, in subiecto blennorrhoea laborante, per compressionem sanatus, 1842, w 4-ce, str. 22. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Nahumowicz Izidor (ob. str. 340), rodem z Litwy, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i tamże w r. 1826 stopień doktora otrzymawszy osiedlił się w Grodnie. Zajmował się gorliwie wodami druskienickimi i badał ich własności lecznicze, umarł w Grodnie około r. 1860.

Nahumowicz Leon Kazimierz (ob. str. 340), rodem z Mohilewa, na uniwersytet uczęszczał w Wilnie, w r. 1812 został doktorem medycyny i wstąpił jako lekarz do wojska rosyjskiego, około r. 1844 mieszkał

w Petersburgu, od r. 1821 był członkiem czynnym Tow. lek. w Wilnie.

Adnotaciones de scarlatina, 1821. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Nathan Samuel, w r. 1798 w Szkole Głównej litewskiej otrzymał dyplom doktorski po obronieniu też przez wydział lekarski zatwierdzonych.

Naumannus Henryk, Mackowiensis Polonus.

De febrī intermittente inflammatoria s. sthenica. Francofurti ad Viadrum, 1809, c. typ. Apitziano, w 8-ce, k. n., 3 str. 7 — 48. Diss. inaug. dedykowana Ks. Antoniemu Radziwiłłowi.

Nencki Leon (ob. str. 346).

Projekt regulaminu żywienia w szpitalach warszawskich. (Gaz. lek., 1884, Nr. 10, 52).

Woda studzienna szpitali warszawskich. Praca dokonana wspólnie z P. Rakowskim. (Tamże, 1884, Nr. 45).

Torń Otwocki jako środek odwanający, pochłaniający gazy i dezynfekcyjny. (Księga pamiątkowa prof. Hoyerera, str. 345 — 356).

Przystępny sposób oceniania czy woda studzienna może być używana za napój. (Pam. Tow. lek. warsz., T. LXXX, 1884, str. 536 — 542). Praca dokonana wspólnie z P. Rakowskim.

Nencki Marcell (ob. str. 345).

Poszukiwania nad barwnikiem krwi. (Gaz. lek., 1884, Nr. 35 — 37).

O chemicznym składzie łasieczników karbunkulowych. (Tamże, 1884, Nr. 34).

Neufeld Jakób (ob. str. 347).

Antipryna, nowy lek przeciwgorączkowy. (Gaz. lek., 1884, str. 764).

Neugebauer Ludwik Adolf (ob. str. 347).

O dawnich chirurgiezskich i giniatryezskich instrumentach najdiennyh w razwalinach Rimskich gorodow Pompiei i Gierkulanuma. (Warsz. uniw. izwiestija, 1884, Nr. 1, str. 1—32, Nr. 3, str. 33—48, Nr. 4, str. 49 — 120, Nr. 6, str. 121 — 164).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 164, 90 drzeworytów.

Wrodzone przemieszczenie trzewiów. (Pam. tow. lek., T. LXXX, 1884, str. 392).

Ueber die Pincetten der alten Voelker. (Correspondenzblatt d. deutschen Gesellsch. f. Anthropol. Ethnol. u. Urgesch., 1884, str. 189 — 195).

Toż, w os. odb. München, 1884, w 4-ce, str. 7.

Neugebauer Franciszek Ludwik (ob. str. 351), od r. 1884 trudni się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie, jest asystentem nadetatowym kliniki położniczej.

Contribution à la pathologie et au diagnostic du bassin vicié par le glissement vertébral. (Annales de Gynéc., 1884, Février).

Toż, w os. odb. Paris, w 8-ce, str. 24.

Ein neuer Beitrag zur Casuistik und Aetiologie der Spondylolisthesis. (Arch. f. Gynäk. T. XXII, str. 347 — 467).

Toż, w os. odb., str. 61.

Toż, w tłumaczeniu angielskim D-ra F. Barnes. (New Sydenham Society's Year-book).

Note sur le speculum bivalve, l'écarteur vaginal à trois branches pour les opérations des fistules urinaires et quelques autres appareils et instruments de chirurgie gyniatrique du D-r Louis-Adolphe Neugebauer de Varsovie. (Annales de Gynéc., 1884, Avril et Mai).

Toż, w os. odb. Paris, 114, w 8-ce, str. 66.

Neuer Beitrag zur Aetiologie und Casuistik der Spondylolisthesis. (Arch. f. Gynaecol., T. XXV, zeszyt 2).

Toż, w os. odb. Leipzig, 1885, w 8-ce, str. 72.

Neuman Leonard.

K gistologii strojenia kostnego mozga. Warszawa, 1882, w 8-ce, str. 65, tabl. litogr. Diss. inaug.

Nieszczoła B, weterynarz w W. Ks. Poznańskiem.

Zapalenie śledziony, napisał... weterynarz. Poznań, 1882, J. Leitgeber, w 8-ce, str. 32.

Choroba łubinowa. Poznań, 1884. J. Leitgeber, w 8-ce, str. 22.

Nieszkowski Jan Fryderyk (ob. str. 354).

Observatio de hernia thoracica, 1816. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Noskowski Łada.

Etude sur l'arsenic et en particulier sur la valeur de ses préparations facilement solubles dans le traitement préservatif et curatif des maladies tuberculeux, par... ancien préparateur de chimie à la faculté des sciences de Dijon. Lyon, 1884, Pitrat aîné, w 8-ce, str. 143.

* **Nussbaum J. N.**, profesor w Monachium.

Apteczka domowa, przekład z niemieckiego podług najnowszego wydania z upoważnienia autora dokonany. Warszawa, 1884. T. Paprocki i S-ka, w 8-ce, str. 1 nl. 91 i IV.

Nussbaum Józef, przyrodnik społeczny w Warszawie.

Przeyczytany powstawania różnych poci u człowieka i zwierząt, wykład popularny przedstawił... kand. nauk przyr. Warszawa, 1884. Lesman i Świszczowski, dr. I. Fischera w Krakowie, w 8-ce, str. 27.

Nussbaum Henryk (ob. str. 359).

Poszukiwania nad oddziaływaniem gruczołu trzustkowego na niektóre trucizny. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 507 — 520).

O Baliński Alfred (ob. str. 360).

W sprawie chirurgicznego leczenia wola. (Medycyna, 1884, Nr. 5).

Nowsze wskazania do uretrotomii zewnętrznej. Wykład miany na IV zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. (Przegl. lek., 1884, str. 333, 351).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce str. 9.

Ścieżki laparatomii wykonanych z powodu niedrożności jelit. (Tamże, 1884, str. 641, 653).

Obowiązkowi lekarzy miejskich w Warszawie. (Medycyna, 1883, Nr. 4).

Oczapowski Jan (ob. str. 362).

Opisanie gorączki zaraźliwej panującej w płułkach kawalerii gwardyi rosyjskiej, 1826, w 4-ce, str. 40. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Odęza Warszawskiego Towarzystwa Lekarskiego do wszystkich lekarzy w kraju praktykujących w przedmiocie wyjaśnienia kwestyi zaraźliwości suchot. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewskiego, w 8-ce, str. 2.

Oehme Fryderyk Teodor (ob. str. 363), doktor filozofii i medycyny uniwersytetu lipskiego, lekarz nadworny królewski przybył na Litwę z Drezna i w Nieświeżu przez

długi czas zajmował się wykonawstwem lekarskiem, w r. 1803 po obronie też otrzymał od Szkoły Główniej litewskiej potwierdzenie stopnia doktora medycyny, była to ostatnia promocyja w tej szkole.

Theses medico-practicae. Vilnae s. a. Typ. Acad. fol. 2 karty.

Oettinger Józef, ob. str. 364 gdzie w życiorysie mylnie podano iż został „obranym“ a winno być „poleconym“ przez wspólny wyrok Rady Państwa, gdyż rzeczywiście nie był obranym mimo polecenia.

Okniński Franciszek, weterynarz społeczny.

Mały podręcznik weterynaryi popularnej, zawierający sposoby niesienia pomocy chorym zwierzętom. Warszawa, 1885, T. Paprocki i Sp. w 16-ce, str. 45.

z Olkusa Jan (ob. str. 366).

Tractatus de regimine pestilentiali Magistri Johannis Illeus. Collegisti et in medicinae licentiatu. Rękopis na papierze z r. 1464 obejmujący 13 str. drobnym pismem. (Bibl. hr. Ord. Zamyskiego w Warszawie, ręk. Nr. 631, w 4-ce).

Olzewski Karol (ob. str. 367).

Rozbiór chemiczny wody siarczaniej swoszowieckiej ze źródła Głównego i źródła Napoleona. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 19.

Rozbiór chemiczny wody rabezańskiej ze źródła Kazimierza. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 3.

Rozbiór chemiczny soli rabezańskiej. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 11.

Olzowski Władysław (ob. str. 367), ur. w Lublinie d. 10 stycznia 1853 r., gimnazjum ukończył w Warszawie roku 1872 i wstąpił na wydział lekarski w tymże mieście, ukończył go w r. 1878, i zaraz został asystentem przy klinice terapeutycznej w szpitalu św. Ducha, na której to posadzie pozostawał do maja r. 1883. Od roku 1880 utrzymuje w Warszawie prywatny dom zdrowia.

Przypadek ciała obcego w oskrzelach. (Gaz. lek., 1881).

Onacewicz Antoni Hilary (ob. str. 368), rodem z Białegostoku, naukom lekarskim oddawał się w Akademii medyko-chirurgicznej w Wilnie i w r. 1837 stopień doktora tamże otrzymał, jako stypendysta rządowy wstąpił do służby wojskowej, w r. 1857 został naczelnym lekarzem szpitala wojskowego w Wilnie.

Openchowski T.

Ein Beitrag zur Lehre von den Herznervenendigungen. Dorpat, 1884, Karow., w 8-ce, str. 24 z 1 tabl. Diss. inaug.

Orłowski Andrzej Jan (ob. str. 369).

Cur homines semel tantum variolis veris, et morbillis corripiantur. Regiomonti, 1760, litteris Hartungianis, w 4-ce, 1 k. nl., str. 35 i k. nl. 2. Diss. inaug.

Orłowski Antoni (ob. str. 369).

Zastąpienie siarkowodoru w ogólnym biegu rozbiurjakościowego, podśarżkanem anonowym. (Wiad. farmac., 1883, Nr. 3).

Orzechowski Ignacy (ob. str. 371), syn włościanina ze Szczors majątności Adama Chreptowicza, który pozwolił mu się kształcić nie uwalniając go jednakże z poddaństwa. Zostawszy lekarzem O. wykupił siebie i całą swą rodzinę, wykonawstwem lekarskiom zajmował się w Nowogrodku, gdzie zyskał sobie wielką sławę i znaczny majątek. Stopień doktora medycyny otrzymał w Wilnie r. 1830.

Ostrowski Władysław (ob. str. 372).

O mowie, słuchu głuchoniemych i ich kształceniu. (Pamiętnik Inst. warsz. głuchoniemych i ociemniałych, 1877).

Wady obecnego sanitarnego stanu m. Płocka i projekt jego możliwej asanacji. (Korespondent płocki, Nr. 25 — 31).

Od lat 10 pomieszcza w Dniewn. pł. gub. miesięczne sprawozdania o stanie zdrowotności guberni płockiej.

Pacanowski Henryk (ob. str. 374).

Kwas diazobenzosulfonowy jako odczynnik na peptyny w moczu. (Gaz. lek., 1884, Nr. 19, str. 372—373).

Rozwój łożyska u niektórych zwierząt. Lwów, 1884, i związk. dr., w 8-ce, str. 41. (Os. odb. z Kosmosu).

Palczewski Tymoleon (ob. str. 374), ur. w r. 1793 do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, gdzie w r. 1815 stopień doktora uzyskał, tamże się też osiedlił poświęcając się przeważnie chirurgii, następnie został członkiem-akuszerem Urzędu lekarskiego w Wilnie, od r. 1829 był członkiem czynnym Tow. lekarsk. wileńskiego, umarł w Petersburgu w r. 1831 zapadłszy na cholere. Kilka prac jego rękopiśmiennych przechowuje archiwum Tow. lekarsk. w Wilnie.

Pamiętka z IV zjazdu lekarzy i przyrodników w Poznaniu dla braci Czechów. Poznań, 1884, nakł. biura zjazdu, dr. J. I. Kraszewskiego (W. Lebiński), w 8-ce, str. 16.

Pamiętnik towarzystwa lekarskiego warszawskiego (ob. str. 375). T. LXXX, 1884. Warszawa, dr. K. Kowalewski, w 8-ce, str. V, VII, 600 i 8 tabl. lit.

Panieński W.

Die Behandlung der Placenta praevia. Berlin, 1884, dr. A. Haack, w 8-ce, str. 30. Diss. inaug.

* **Panormow Aleksy.**

Wpływ soli potasowych na tkankę mięśniową. (Gaz. lek., 1882).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1882, dr. K. Kowalewski, w 8-ce, str. 12.

Papenguth Krzysztof, ur. d. 18 października 1785 w Akliżenii w Kurlandyi, ojciec jego był konsyliarzem dworu królewskiego polskiego, nauki gimnazyalne ukończył w Mitawie i poświęcił się zawodowi aptekarskiemu, w r. 1807 złożył w Petersburgu

egzamen na magistra farmacyi, aptekarstwem trudnił się w Grodnie i Świsłoczy, sprykrzywszy je sobie rozpoczął nauki lekarskie w Petersburgu, a ukończył je w Wrocławiu, gdzie w r. 1818 stopień doktora medycyny osiągnął.

De vi dynamica, quam exercent in organismum humanum res externae tribus naturae regnis enatae. Vratislaviae, 1818, w 4-ce, str. 44. Diss. inaug.

Pawliński Józef (ob. str. 378).

O szmerach sercowych słyszalnych z odległości. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 235—248).

Pawlicki Teodor (ob. str. 379).

Przyczynę do leczenia przepuklin. (Przegl. lek., 1884, str. 129).

Pawłowski Wojciech (ob. str. 379), zmarł d. 2 czerwca r. 1885 w Pułtusk.

Pelikan Wacław (ob. str. 380).

Zagajenie posiedzenia publicznego Cesarskiego Uniw. wileńskiego dnia 30 czerwca 1825 r. przez sprawującego obowiązki Rektora... (Dzien. wileński, 1825, II, 213).

Peretz, lekarz społeczny w Grodnie.

Przypadek powikłania potylusowego w postaci zatoru żyły udowej wewnętrznej [thrombosis marantica venae saphenae magnae]. (Gaz. lek. 1884, str. 212).

Peszek Józef (ob. str. 382).

Jak po polsku syphilis mianować należy. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer, str. 577 — 610).

Toż, w os. odb. Warszawa, 1884, dr. K. Kowalewski, w 4-ce, str. 32.

* **Pettenkofer**, profesor w Monachium.

O niebezpieczeństwie cholery. (Gaz. warszawska, 1883, Nr. 163).

Piaszczyński J., asystent warszawskiej kliniki oftalmicznej.

Przypadek zapalenia rogówki, uleczonej maścią z metalicznej rtęci. (Księżka jub. prof. Szokalskiego, str. 338 — 340).

Piekarski M.

Meletemata de quibusdam phaenomenis post mortem in medicina forensi bene ponderandis. Petropoli, 1856, w 8-ce. Diss. inaug.

Pilawski Franciszek (ob. str. 388) wołyńnianin, przy pomocy hr. Ignacego Tyzenhauza ukończył w Wilnie nauki lekarskie ze stopniem doktora w r. 1821, następnie osiadł w Słucku gdzie zarówno przez swe przymioty osobiste jak i przez znajomość sztuki lekarskiej do zasłużonego doszedł rozgłosu, później w skutek cierpień moralnych usunął się od praktyki i przeniósł się do powiatu mozyrskiego gdzie nagle umarł.

Piotrowski Józef Jakób (ob. str. 389), ur. w Warszawie, r. 1831, nauki gimnazyalne pobierał w mieście rodzinnem, a następnie w Piotrkowie (od kl. 6), przez lat dwa uczęszczał na wydział architektoniczny szkoły sztuk pięknych w Warszawie, poczem udał się do Dorpatu na wydział lekarski, gdzie w r. 1856 uzyskał stopień doktora medycyny, rozprawa jego została wynagrodzona złotym medalem. Umarł w r. 1885.

Pisek Wilhelm (ob. str. 390).

O nowym odczynniku białka i cukru w moczu. (Przegl. lek., 1884, str. 153).

Piotrowski Gustaw (ob. str. 389), ur. roku 1830, do nauk lekarskich przykładał się w Wiedniu, gdzie w r. 1856 stopień doktorski otrzymał, w tymże roku poznał się z Czermakiem ówczesnym profesorem fizjologii w Krakowie, z namowy tegoż przyjął w r. 1857 posadę asystenta przy katedrze fizjologii uniwersytetu Jagiellońskiego, r. 1860 został profesorem fizjologii, był dziekanem wydziału lekarskiego oraz rektorem uniwersytetu, zmarł po długiej i ciężkiej chorobie d. 31 grudnia r. 1884.

Placotomus ob. Brettschneider Jan.

Podgórski A.

Sławinek jako zakład zdrojowo-leczniczy. (Gazeta lubelska, 1884, Nr. 108 — 118).

Polak Józef (ob. str. 394).

Potrzeba zebrania danych, celem polepszenia warunków zdrowia robotników. (Inż. i budown., 1883. Dodatek dla słusarzy, Nr. 13).

Przegląd piśmiennictwa higienicznego. Budownictwo szpitali. (Medycyna, 1883, Nr. 30).

Z wystawy higienicznej w Berlinie. (Inż. i budownictwo, 1883, Nr. 16).

Międzynarodowa wystawa higieniczna w Londynie. (Gaz. lek., 1884, Nr. 40 — 42, 44 — 48, 52).

O szpitalu dla suchotników w Brompton (w Londynie) o sposobie leczenia w tym zakładzie (korespondencya). (Tamże, 1884, Nr. 12).

Przyczynki do statystyki ludności w Warszawie. (Tamże, 1884, Nr. 16 z tabl.).

Międzynarodowa wystawa higieniczna w Londynie. (Ateneum, 1884, listopad, str. 354 — 371).

Higiena fabryk i rzemiosł, wskazówki praktyczne urządzenia fabryk, pracowni, warsztatów i zabezpieczenia pracujących pod względem zdrowia, dla użytku przedsiębiorców, majstrów, nadzorców warsztatowych i robotników wszelkich fachów. Warszawa, 1885, wyd. i dr. Przegl. tygod., w 8-ce, str. II, 117 i II.

Polonus Salomon Isacides, syn Rabina Izaaka ben Marei z Polski pochodzącego, a zamieszkałego w Amsterdamie, przez długi czas trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Wilnie i umarł tamże około r. 1820.

Specimen inaugurale de semine (tytuł nie pewny), 1796, w 4-ce, str. 33 i nl. 7. Diss. inaug.

Polonus Samuel Isacides, brat poprzedzającego.

De pinguedine. Harderovici, 1797, typis Everardi Tyhoff, w 4-ce, k. nl. 2, str. 15. Diss. inaug.

Pomierski F.

Casusistischer Beitrag zur operation Heilung des anus praeternaturalis. Greifswald, 1882, dr. J. Abel, w 8-ce, str. 36. Diss. inaug.

Pomoc lekarska w nocy. (Kurier warsz., 1883, Nr. 135, 205, Kurier codzienny, 1883, Nr. 203).

Penikto Stanisław (ob. str. 395).

Międzynarodowy kongres lekarski w Kopenhadze. (Przegl. lek., 1884, str. 453, 477).

Porcyrano Konstanty (ob. str. 396).

Żywot Augusta Becu czytany na posiedzeniu publicznem Cesarskiego Uniw. wileńskiego, dnia 30 czerwca 1825 r. (Dzien. wileński, 1825, II, 221).

Poznański Adolf.

Kula jako jądro kamienia moczowego. (Gaz. lek., 1884, Nr. 44).

Rzadki przypadek powtórnej tracheotomii z powodu krup. (Tamże, 1884, Nr. 44).

Prążmowski Adam, profesor krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie (ob. str. 399).

Historja rozwoju i morfologia prątka wąglikowego, *Bacillus anthracis* Cohn. (Rozpr. Wyd. mat. prz. Akademii umiej. Kraków, 1884, Tom XII, str. 87 — 113).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. 26, 1 tabl.

Projekt przepisów mających na celu ograniczenie cholery, w razie wybuchu takowej w Warszawie (opracowany przez Redakcyę Gaz. lek.), (Gaz. lek., 1884, str. 519).

Przeborowski Stefan (ob. str. 400), rodem z Mińska, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, gdzie też w r. 1825 stopień doktora medycyny otrzymał, jako lekarz był czynnym w Grodnie i na Białej Rusi, zmarł w maju r. 1855 w Czasznikach w skutek raka gardzieli, od r. 1842 był członkiem związkowym Tow. lekarskiego wileńskiego i jemu swój księgozbiór zapisał.

Przykład obrzeczności arteryjnokrwistej aorty wstępującej (aortae ascendens), okazujący się zewnątrz ściany piersiowej, 1838, w 4-ce str. 16. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Przewoski Edward (ob. str. 401).

O ukazywaniu się w moczu kawałków zmartwiałej tkanki nerkowej. (Księga pamiątkowa prof. Horyera, str. 357 — 380).

Przybylski Jan Kanty (ob. str. 402).

Trzy przypadki szpary tarczy nerwu wzrokowego [Coloboma nervi optici]. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 341 — 345).

Przybylski K. M.

Birsztany w sezonie leczniczym, 1883. (Dodatek do Nr. 22 Gazety lek., 1884).

Przybylski Waleryan, ur. w r. 1834 na Podolu, nauki gimnazjalne pobierał w Winnicy i Białećcerkwi, ukończywszy je r. 1852 i otrzymawszy medal srebrny za postępy w nauce wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu kijowskiego, ukończył go r. 1857 ze stopniem lekarza (cum eximia laude), zajmował się następnie wykonawstwem lekarskiem na Podolu, w Kunie i Daszowie, gdzie zmarł przed kilku laty powszechnie żalowany jako człowiek wielkich zdolności i rzadkiej prawości i zaszczytnego charakteru.

Przystański Aleksander (ob. str. 403), jest synem Stanisława b. lekarza dywizyjnego b. wojsk polskich, r. 1858 złożył w Warszawie egzamen na akuszera, r. 1869 założył w Warszawie wspólnie z F. J. Nowakowskim pierwszą fabrykę kumysu z mleka krowiego. Podczas swego pobytu w Troicku pełnił w latach 1867 i 1868 obowiązki lekarza miasta, a w r. 1872 był naczelnym lekarzem szpitala dla cholerycznych na

Woli pod Warszawą. Oprócz prac wymienionych na str. 403, napisał jeszcze kilka artykułów do Encyklopedyi powszechnej S. Oręłbranda, podczas pobytu w Orenburskiej guberni zasilając pracami swemi komitety statystyczne w Orenburgu i Ufie, pisywał także do pism peryodycznych nielcarskich polskich.

Puczkowski Franciszek, rodem z Białej Rusi, nauk lecarskich słuchał w Wilnie, był jednym z najulubieńszych uczniów Franka, w r. 1807 po złożeniu egzaminów zwolnionym został od przedstawienia dysertacyi i otrzymał stopień doktora medycyny jako wzorowy uczeń uniwersytetu; następnie osiedlił się w Słoniemiu, gdzie pełnił obowiązki lekarza powiatu i wielkimi się cieszył uznaniem; od stycznia r. 1810 był członkiem Tow. lek. wileńskiego.

Puterman Jakób (ob. str. 404), ur. w Zamościu d. 24 czerwca r. 1857. Wstąpiwszy w r. 1868 do progimnazjum miasta rodzinnego ukończył je w r. 1872 następnie uczęszczał do II Gimnazjum w Warszawie gdzie w r. 1876 patent dojrzałości otrzymawszy zapisał się w poczet słuchaczy medycyny uniwersytetu warszawskiego, stopień lekarza otrzymał w r. 1881. Wykonawstwem lecarskim trudnił się w Sierocku, obecnie mieszka jako lekarz w Koszyczach.

Proba barabannoj polosti (usznaia proba) Wendt-Wredena. Rozprawa konkursowa nagrodzona złotym medalem. (Sprawozdanie z niej ob. w „Godiecznyj akt Imperatorskago Warszawskiego Uniwersiteta 30 Awgusta 1881 goda“).

Przypadek bezmoczności (anuria) u dwudniowego dziecka. Pecherzyca po upływie 8 dni. (Gaz. lek., 1884, Nr. 36).

Rabbinowicz Izrael Michał (ob. str. 406). Einleitung in die Gesetzgebung und die Medicin d. Thalmuds. Uebers. von S. Mayer, 1883, w 8-ce.

Ramlow Karol Saladyń (ob. Ramlau str. 411), był lekarzem wojsk polskich, kawalerem krzyża „virtuti militari“, a następnie lekarzem górniczym, zmarł w Krakowie w maju r. 1885.

Regulamin obowiązujący w zakładzie leczniczym „Fürstenhoff“ w pobliżu miasteczka Kapfenberg w Styryi, na rok 1883. Kraków, 1883, nakł. zakładu dr. zwiazkowa, w 16-ce, str. 8.

Toż, Warszawa, 1883, dr. Gaz. handl., w 16-ce, str. 8.

Regulamin Rady zdrowia miasta Lwowa. Lwów, 1884, dr. W. Manieckiego, w 16-ce, str. 13.

Reichman Mikołaj (ob. str. 413).

O tak zwanej niestrawności kwni (dyspepsia acid.) przyczynek do symptomatologii chorób żołądka. (Rzecz czytana na IV zjeździe lekarzy i przyro-

dników polskich w Poznaniu. (Gaz. lek., 1884, str. 535).

Badania nad trawieniem mleka w żołądku ludzkim, dokonane w celach klinicznych. (Tamże, 1884, str. 959 i 1035).

Zjazd IV lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. (Tamże, 1884, str. 142, 251, 310, 389, 459, 473, 498, 514, 532, 549, 570, 610, 626, 648, 691, 710, 732, 752).

Przyczynek do drobnowidzowej morfologii kału. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 141 — 154, 3 tabl. chromol.).

Reichwald Teofil Wilhelm, rodem z Kurlandyi, do nauk lecarskich przykładał się w Wilnie i tamże w r. 1823 dyplom doktorski otrzymał.

De lithotomia. Vilnae, 1823, Zawadzki, w 8-ce. Diss. inaug.

Rejkowski Jerzy, naukom lecarskim oddawał się w Szkole Głównej litewskiej i w uniwersytecie wileńskim, za szczególne odznaczenie się w naukach otrzymał w roku 1806 nagrodę, po obronie też, w roku 1808 otrzymał stopień doktora medycyny i osiadłszy w Wilnie z wielkim powodzeniem zajmował się wykonawstwem lecarskim, życia dokonał w r. 1831.

Remus Jerzy Ernest, gdańszczanin, syn Jerzego (ob. str. 415), protofizyka miasta Gdańska.

Experimenta quaedam circa circulationem sanguinis. Gottingae, 1752, typis G. L. Schulzii, w 4-ce, k. nł. 4, str. 64. Diss. inaug.

Renacki Fr.

Sur quelques points de la syphiliographie. Strasbourg, 1835, w 4-ce. Diss. inaug.

Robolski A.

Ueber den Uebergang fremdartiger Stoffe von der Mutter auf den Foetus mit Berücksichtigung des Quecksilbers. Halle, 1884, w 8-ce. Diss. inaug.

Rocznik Towarzystwa lecarskiego krakowskiego, rok 1883, II. Kraków, 1884, dr. uniw., w 8-ce, str. XXIV, 32, 2 nł. i 7.

Rocznik medycyny krajowej wydawany staraniem i nakładem D-ra J. Rogowicza, rok VII, 1885. Część I i II. Warszawa, 1885, dr. M. Ziemięwicza, w 16-ce, str. XIV, 291 i 3 nł., 2 nł., 91, kilka arkuszy Dziennika do notatek i str. 12 nł. (ob. str. 418).

Rodziewicz Józef, weterynarz, ur. w Wilnie, gdzie też i wykształcenie swe odebrał, przebywał od r. 1836 na służbie rządowej w Tambowie i Niżnim-Nowgorodzie, gdzie też i zmarł r. 1872.

Miediko-topograficzskoje opisanije Tambowskoj gubernii. Tambow, 1844. (Praca niniejsza przez Ministerjum dóbr państwa nagrodzoną została srebrnym medalem).

Opisanije priczin pojavlenija czumy rogatogo skota i sostojanija skotowodstwa w 10 siewiernych gubernijach jewr. Rossii. S.-Pietierburg, 1848. (Praca nagrodzona złotym medalem).

Opisanije priczin pojavlenija czumy rogatogo skota w 9 sriednich i wostocznych gubernijach jewr. Rossii. S.-Pietierburg, 1849.

Opisanije opytow priwivania czumy rogatogo skota na chutorie Baraban (w Bieissarabii) w mieście s prof. Rawiczem i Untierbiergicierom i wraczem Boriljewiczem i Giessenom. S.-Pietierburg, 1856.

Rodziewicz Henryk Bolesław, syn poprzedzającego, ur. w Tambowie r. 1849, w naukach lekarskich kształcił się w medyko-chirurgicznej akademii w Petersburgu, gdzie r. 1874 złożywszy egzamen „cum eximia laude“ otrzymał stopień lekarza; jeszcze będąc studentem r. 1872 wybranym został na członka Tow. antropologicznego w Moskwie; od r. 1876 osiadł w Niżnim Nowgorodzie, gdzie się zajmuje wykonawstwem lekarskim, jest stałym współpracownikiem „Wracebnych wiadomości“ i „Russkiej medicyny“.

Sanitarny czerk niżejorodzk. jarmarka. (Wraceb. wied., 1877, Nr. 66).

Riedki słuczaj miesiacznych ocziszczenij. (Tamże, 1878. Referat z tej pracy umiescił Journal de médecine et chir. prat., 1879, str. 166).

Ein neuer Fall von Ectopia hepatis. (S.-Petersb. med. Wochenschr., 1879, Nr. 35).

Też, po rosyjsku w Wraceb. wied., 1879, Nr. 360 i 361.

Diezoderacija jodoforma. (Wraceb. wied., 1879, Nr. 370).

List otwarty do red. Kroniki lek. [o odwanianiu jodoformu]. (Kronika lek., 1880, Nr. 11).

Czetyre słuczaj otrawienija bielienoj. (Wraceb. wied., 1879, Nr. 379).

Projawienija polowoj diejatielnosti 1140 niżejorodok, giniekołogo-statistieskiej etud czitannij na VI sjezdzie rus. istiestwoisp. i wracej w S.-Pietierburgie 1879 g. (Tamże, Nr. 406, 408, 409).

Tumor cerebri. (Tamże, Nr. 478 i 479).

Statistika miesiacznych ocziszczenij u żenszczin S.-Pietierburga. (Tamże, 1881, Nr. 483, 484, 487).

O polowoj zrietosti i rodach w oczach poźniem wzrastie. (Tamże, Nr. 493 — 496).

Pierwyj udacznyj słuczaj pierjeliwiania czelowieczeskiej krwi w polost brjusziny w Rossii. (Wraceb. wied. i VII sjezd rus. istiestwoisp. i wracej w Odlesie 1883 g.).

Antropologiceskaja ekskursija po r. Wolgje. (Wraceb. wied., 1882, Nr. 531 i nast.).

K statistike owariotomii w Rossii. (Tamże, 1882, Nr. 536).

O sobiranii daannyh po russkoj antropologii. (Tamże, 1883, Nr. 506, oraz w Wiestniku sud. med., 1882, Nr. 2).

Sanitarnyj czerk Łukojanowskago ujezda i epidemii diffieria w 1883 godu. (Russkaja med., 1884, Nr. 8 i nast.).

W rękopisie pozostaje: Opyt statistiki miesiacznych ocziszczenij u żenszczin jewropiejskoj Rossii.

Rogoziński Józef (ob. str. 420).

Listy o zdrowiu. (Kuryer codzienny, 1883, Nr. 23).

Rolle Antoni Józef (ob. str. 422).

Opowiadania, serya czwarta. Warszawa, 1884, Gebethner i Wolff, dr. Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, w 8-ce.

T. I, str. 415, zawiera: Senatorska dola, Cham-ska dola; Palestrant z XVII w.; Pan Balcer z Godzimirza Wilda; Na szpakowym szlaku; Gospodarstwo skarbnika czerwonogrodzkiego w kamienieckiej warowni; Emir Rzewuski; Początek handlu polskiego na Czarném morzu i żegluga po Dniestrze; Jeden ze szczepów zasluzonego rodu. T. II, str. 458. Hrabia Redux, Sprawa tarnowska; Nieszczęśliwy Władysław; Z dziejów Polesia; Aleksander Weryha Darowski; Maurycy Gosławski.

Rosenblum Benjamin (ob. str. 425).

W zapasach z cholegrą. Wspomnienia i rady czerpane w 46-letniej praktyce lekarskiej, napisat... lekarz praktykujący w S.-Petersburgu. S.-Petersburg, 1884, dr. Juszczyńskiego, w 16 ce, str. 54.

Rosenthal Albert (ob. str. 426).

Przypadek wielogniskowego rozmięczenia mózgu pochodzenia przymiotowego. (Sposrożenie ze szpitala św. Jan Bożego). (Gaz. lek., 1884, Nr. 33).

Rosiński.

O leczeniu rozlanego zapalenia nerek ergotyną. (Gaz. lek., 1884, Nr. 37, 38).

Rosolowski Stanisław (ob. str. 428), ur. d. 5 lutego r. 1797 w Rożanach (gub. Grodzieńska), do gimnazjum uczęszczał w Wilnie i ukończywszy je zapisał się w r. 1811 na wydział lekarski uniwersytetu wileńskiego a w r. 1818 uzyskał stopień doktora medycyny. Już jako student zwracał na się uwagę przez swe niezwykle zdolności, Frank go uważał za swego najlepszego ucznia, a Groddek, L. Borowski i E. Słowacki widzieli w nim młodzieńca niepospolitych zdolności i gruntownej nauki. Osiadłszy w Wilnie zajął się wykonawstwem lekarskim i bezinteresownie, często z zaparciem się siebie niósł swe usługi cierpiącym, w czasie cholery w latach 1831 i 1848 przebiegał wsie i miasteczka dotknięte zarazą, upadając nieraz sam z trudu i znużenia, a wciąż gotów na usługi chorych; po długiej i ciężkiej chorobie zmarł w Wilnie w nocy z dnia 30 na 31 sierpnia r. 1855. Obdarzony talentem poetyckim oddawał się literaturze nadobnej; ogłosił tłumaczenie urywków z Eneidy Virgiliusza (Dziennik wileński r. 1815), oraz wiele innych poezyi w pismach periodycznych.

Por. J. Bieliński. Bibliografia czasopism wileńskich w Wiad. bibliograficznych. Warszawa, 1884 i 1885.

Rostafiński Józef, prof. botaniki w Krakowie, nie lekarz.

Rzecz o cholere pod względem przyrodniczym, oraz stosunek dziennego rozwoju cholery z r. 1873 w Krakowie do współczesnych opadów atmosferycznych, (Os. odb. z Czasu). Kraków, 1884, dr. Czasu, w 8-ce. str. 20.

Roth Adolf (ob. str. 428).

Paraldehyd nowy środek nasenny kojący. (Gaz. lek., 1884, str. 217).

Podstawy psychiatrii tegocześnie. (Tamże, 1884, str. 877, 907, 922, 944).

Rozycki L.

Der Kropf und seine Behandlung mit besonderer Berücksichtigung der Exstirpation desselben. München, 1868, w 8-ce. Diss. inang.

Rubinstein Franciszek Ksawery (ob. str. 437).

Jeszcze kilka słów o przyczynach położenia płodu. Odpowiedź na uwagi D-ra Ziemańskiego zamieszczone w N-rze 34 Przegl. lek. (Przegl. lek., 1884, str. 607).

Rumszewicz Konrad (ob. str. 432).

O krwawych ranach rogówki. (Medycyna, 1884, Nr. 42).

O mięśniach kródczych u jaszczurek i żółwi. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 144 — 157, 2 tabl. lit.).

Ruppert Henryk (ob. str. 433), ur. d. 15 stycznia 1858 r. w Tarchominie pod Warszawą, do szkół uczęszczał w Kielcach i ukończył je w r. 1875, w tymże roku wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego, i ukończył go w r. 1880 otrzymawszy stopień lekarza „cum eximia laude“, niezwłocznie został ordynatorem nadetatowym kliniki terapeutycznej szpitalnej, od stycznia r. 1884 jest ordynatorem etatowym tejże kliniki.

Przypadek odmy piersiowej lewostronnej powstałej w następstwie przedziurawienia ściany przelyku przez owrządzenie rakowate. (Gaz. lek., 1884, Nr. 26, str. 479 — 487).

Rydel L. (ob. str. 434).

Mowa rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, mianowana podczas immatrykulacji uczniów, d. 6 grudnia 1884 r. Kraków, 1885, dr. Czasu, w 8-ce, str. 12.

O nowym sposobie otwierania torebki podczas wydobycia żelczy. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 176 — 189).

Rydygier L. (ob. str. 435).

Podręcznik chirurgii szczegółowej. Poznań, 1884, autor, dr. J. Leitgebra, w 8-ce. Tom I, zes. 1, str. 208, z licz. drzew. w tekście.

Rymkiewicz Feliks (ob. str. 437).

Prawidła postępowania w niebytności lekarza dla przywrócenia do życia zmarzonych, uduszonych, ocażonych, utopionych, zabitych od piorunu i obumarłych od uderzenia lub spadnięcia. (Dzieje Dobroczyn., 1822, str. 983).

Sakowicz Dymitr, społeczny lekarz wojskowy rosyjski w Staszowie.

O wysokiej ostrości wzroku. (Wojenno-Mied. Żurnal. Luty, 1882). Ocenę podał Talko w Kron. Lek., 1882, str. 425.

de Salsa Ludwik, był lekarzem nadwornym Ks. Prymasa Adama Komorowskiego, nagrobek jego wystawiony mu w r. 1760 przez H. Lelewela (Loelhoeffel) znajduje się w kościele św. Stanisława w Skierniewicach.

Sawicki Antoni (ob. str. 441), rodem z Litwy, jako stypendysta rządowej słuchał nauk lekarskich w Wilnie i w r. 1812 promował się do stopnia doktora, poczem wstąpiwszy do służby rządowej osiadł w Wilkomierz.

Sawicki Stella Jan (ob. str. 442).

Kalendarz lekarski na r. 1884. Lwów, 1884, Gubrynowicz i Schmidt, w 16-ce, str. IV, 228, 6 nl. i kilka arkuszy do notatek.

Toż, na r. 1885. (Tamże, 1885, w 16-ce, str. IV, 264 i kilka arkuszy do notatek).

Sawicz Antoni (ob. str. 443), rodem z Litwy, wychowaniec Instytutu lekarskiego w Wilnie, stopień doktora otrzymał w ro-

ku 1819 i wstąpiwszy do służby rządowej osiadł w Lidzie.

Schaitter Ignacy (ob. str. 444).

Przypadek przewłocznego otrucia arsenem. (Medycyna, 1884, Nr. 22).

Z zakładu sądowo-lekarskiego prof. D-ra Blumenstoka. Kazyistka sądowo-lekarska, VIII. Przypadek usiłowanego morderstwa i samobójstwa przez przecięcie powłók brzusznych. (Przegl. lek., 1884, str. 493).

III Zjazd berliński poświęcony medycynie wewnętrznej. (Tamże, 1884, str. 326, 402, 416, 441).

Scheller Aleksander (ob. str. 444).

Die Diätetik der Zähne und der Einfluss der Nahrung auf die Erhaltung derselben. Braunschweig, 1870, w 8-ce.

Schimoszarsz ob. Zimezarski.

* **Schoebl J.**, społeczny profesor okulistyki czeskiego uniwersytetu w Pradze.

O cewach krwinkich rohovsky. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 158 — 169).

Schoenbach Karol (ob. str. 446), rodem z Litwy, nauk lekarskich słuchał w Wilnie, należał do najlepszych uczniów Franka, w r. 1806 za odznaczenie się otrzymał nagrodę, stopień doktorski uzyskał w r. 1808 i osiadł w Szudach na Żmudzi, umarł tamże w r. 1815.

Schramm Hilary (ob. str. 447).

Przyczynki do nauki o wyuszczeniu wola, podług wykładu mianego na Zjeździe poznańskim. (Przegl. lek., 1884, str. 481, 495, 505, 519, 529).

Schultz Jan, Strasburgo-Polonus, rodem z Brodnicy nad Drwęcą w Prusach Królewskich.

De tuenda senum sanitate. Regiomonti, 1761, w 4-ce, k. nl. 2, str. 24.

Ścibrowski Władysław (ob. str. 449).

Trwanie życia w Krzeszowicach i okolicy na zasadzie wykazu zmarłych w ciągu lat pięćdziesięciu, 1834—1883. (Zbiór wiadomości do autopsjologii krajowej. Tom VIII, dział 2).

Toż, w os. odb. Kraków, 1884, dr. uniw. w 8-ce, str. 12.

Seifman Piotr (ob. str. 452).

Wzmocnienie dźwięków telefonowych za pomocą słuchawki dwusznarwej stetoskopu binotycznego, spostrzeżenie uczynione przez... Lwów, 1873, w 8-ce, str. 3 z ryciną. (Os. odb. z Kosmosu).

Seydler Christ. Aenotheus, Birnbaumio-Polonus, rodem z Międzychodu w W. Ks. Poznańskim.

Analecta pharmacognostica. Halae, 1815, formis F. Grunerti filii, w 8-ce, k. nl. 1, str. 3 — 32. Diss. inaug.

Seyfert Jędrzej (ob. str. 454), rodem z Litwy, do gimnazjum i na uniwersytet uczęszczał w Wilnie, jako student odznaczał się pilnością i zdolnościami swemi, ze szczególnem zamiłowaniem uczył się chirurgii, w r. 1806 otrzymał nagrodę, a w roku 1808 stopień magistra medycyny i chirurgii, poczem dla dalszego kształcenia się wyjechał za granicę, po dłuższym tam pobycie powrócił do Wilna i w dniu 27 czerwca r. 1810 po obronieniu tezy otrzymał sto-

pień doktora medycyny. Osiadłszy w Wilnie zajmował się wykonawstwem lekarskim oraz był lekarzem zarządu pocztowego, od r. 1829 był Inspektorem lekarskim w Wilnie, następnie przeniesiono go do Petersburga z kądem w r. 1848 jako emeryt powrócił i zamieszkał w majątku swoim w święciańskim powiecie tam życia dokonał w r. 1861.

Siemaszko Aleksander (ob. str. 455), rodem z Litwy ukończywszy w Wilnie nauki ze stopniem lekarza wstąpił do służby rządowej, stopień doktora medycyny osiągnął w r. 1827, poczem udał się w podróż naukową do Azji; był przyjacielem Adama Mickiewicza, który do niego gdy się w swą daleką podróż puszczał napisał znany wiersz „Do Doktora S.“.

Skórkowski Antoni (ob. str. 464).

Zdrowie i meda. (Wędrowiec, 1883, Nr. 6).

Skutkach (O) lekarstw elektro-homeopatycznych hrabiego Mattei z własnego na sobie i innych doświadczenia, jako przyczynek do tego nowego sposobu leczenia, dla dobra bliżnich skreślił ksiądz M. M. Lwów, 1884, nakł. autora, dr. E. Winiarza, w 8-ce, str. 67.

Stawinek i jego wody mineralne żelazne (ob. str. 464). (Wędrowiec, 1883, Nr. 22).

Smorzewski Konstanty, ur. w r. 1827 w Żużankach w ziemi Drohiczyckiej, pierwotnie wychowanie odbierał w Drohiczyźnie, gimnazjum ukończył w Białymstoku, naukom lekarskim poświęcał się w Kijowie (1848 — 1853), gdzie otrzymał stopień lekarza (cum eximia laude). Przez lat dwa był lekarzem domowym ks. Radziwiłłów w Ołyce, poczem przeniósł się do Jędrzejowa, z kądem robił wycieczki do Krakowa dla korzystania z wykładów Dietla, w r. 1860 został lekarzem powiatu Włodawskiego, i na tej posadzie pozostawał przez lat 18, obecnie trudni się wykonawstwem lekarskim w Białymstoku.

Uleczenie przypadłości podobnych do cholery podskórnym nastrzyknięciem Traac. opii. (Gaz. lek., 1870, T. IX, str. 16).

Odkrywanie głosu i mowy, utraconej w skutek przestachu od wystrachu, przez silne kilkakrotne w kark uderzenie. (Tamże, 1871, T. XI, str. 89).

Śniadecki Jędrzej (ob. str. 466).

Mowa o niepewności zdań i nauk na doświadczeniu fundowanych przy otwarciu nauk w Szkole Głównej litewskiej z r. 1799 na r. 1800 czytana. Wilno, 1800, w 8-ce, str. 22.

Rozprawa o nowym metalu w surowej platynie odkrytym... czytana na publicznym posiedzeniu Imperatorskiego Uniwersytetu wileńskiego d. 28 czerwca v. s. 1808 r. w Wilnie b. w. r., dr. i nakład J. Zawadzkiego, w 8-ce, str. 27.

Krótki wykład systemat. Galla z przyłączeniem niektórych uwag nad jego nauką. (Dziennik wileński, 1805, I, 16).

Jakóba Józefa Winterl wykład czterech pierwiastków nieorganicznego przyrodzenia. (Tamże, 1805, I, 39).

Niektóre wiadomości o żółtej gorączce. (Tamże, 1805, I, 49).

O ogniu wszczynającym się w ciałach żyjących i o ich pogorzeniu. (Tamże, 1805, I, 70).

Niektóre uwagi o krowiej ospie, a mianowicie o szczepieniu jej owcom. (Tamże, 1805, II, 1).

Uwagi o fizycznym wychowaniu dzieci. (Tamże, 1805, II, 1, 113, III, 226).

Uwagi p. Dupuytrena o niektórych gazach duszających. (Tamże, 1805, II, 68).

O przypadkach pozornej śmierci i sposobach przywracania tak obumarłych osób do życia. (Tamże, 1806, III, 487 i 1806, IV, 25).

Dodatek do nauki o pozornej śmierci. (Tamże, 1806, IV, 110).

O wyrabianiu wódki z kartofli. (Tamże, 1806, IV, 164).

Uwagi nad traktatem początkowym fizyki R. I, Haüy tudzież nad jego tłumaczeniem przez X. Aloizego Korzeniewskiego. (Tamże, 1806, IV, 267).

Postrzeżenia nader wielkiego grądu z przyłączeniem niektórych uwag nad jego teorią. (Tamże, 1815, II, 100).

Objaśnienie niektórych punktów w nauce o ciepłoci. (Tamże, 1815, II, 379).

O potrzebie połączenia nauki stosunków chemicznych z teorią rozpuszczenia. Rzecz czytana na posiedzeniu naukowym Imperatorskiego wileńskiego uniwersytetu d. 15 grudnia r. 1817. (Tamże, 1818, I, 2).

O żelazie meteorycznym rzeczywiście. (Tamże, 1822, I, 981).

Niektóre postrzeżenia dotyczące się chorób konwulsyjnych, boryczących początek z cierpieniem kolumny pancerzowej. (Dziennik med. chir. i farm., 1830, dr. 175).

Szczególny przypadek zatrzymania uryny (Ischuria). (Tamże, str. 248).

O gorączce. (Tamże, str. 335).

Krwotoki. (Tamże, str. 539).

Tłumaczenia Teorii jestestw organicznych:

Theorie der organischen Wesen aus dem polnischen übersetzt von J. Moritz, I Theil. Königsberg, 1810, Unzer. w 8-ce, str. 265.

Theorie der organischen Wesen aus der polnischen Urschrift übersetzt von Andreas Neubig. Nürnberg, 1821, w 8-ce.

Theorie des êtres organisés, renfermant les généralités de la vie organique, traduit du polonais par I. I. Ballard et Dessaix. Paris, 1825, w 8-ce, str. 283.

Sobolewski Romuald (ob. str. 467).

Wągrzeja. (Koresp. rolniczy, handl. i przemysł., 1884, Nr. 21).

Sochacki Maksymilian (ob. str. 468), rodem z Litwy, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie, w r. 1835 po obronieniu rozprawy (niedrukowanej) „De osse hyoideo“ stopień doktora medycyny otrzymał. Po zamknięciu Akademii medycznej w Wilnie przez pewien czas był adjunktem prof. Jellachicha w Kazaniu, powróciwszy do kraju osiadł w Kownie, gdzie od r. 1848 był operatorem przy urzędzie lekarskim, następnie mieszkał w Mohilewie, ostatecznie był Inspektorem lekarskim w Witebsku, gdzie też w r. 1871 życia dokonał.

Sochacki.

Poród przedwczesny, przyrośnięcie łożyska, ostre wynicowanie i wypadnięcie macicy. (Inversio uteri acuta cum prolapsu). Rzecz czytana na IV zjeździe przyrodników i lekarzy polsk. w Poznaniu. (Gaz. lek., 1884, Nr. 41, 42).

Sokołowski Alfred (ob. str. 469).

Przypadek zwężenia krtani. (Gaz. lek., 1884, Nr. 50).

O włóknistej postaci suchot płucnych. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 155 — 194).

Sources minerales et etablissement imperial royal des bains de Krynica. Cracovie, 1878, impr. du „Czas“, w 12-ce, str. 22.

Sprawozdanie z czynności czasowego szpitala starozakonnych w Łodzi za rok 1883. Łódź, 1884, dr. L. Krukowskiego, w 8-ce, str. 7.

Sprawozdanie z posiedzeń tow. lek. Kaliskiego za rok 1883. (Gaz. lek., 1884, str. 1051), sprawozdawca F. Drecki.

Sprawozdanie c. k. krajowej Rady zdrowia o stosunkach zdrowotnych w Galicji za rok 1878, 1879, 1880. Lwów, 1882, nakł. oc. k. funduszu rządowego, dr. Wł. Łosińskiego, w 8-ce, str. 71, XL, VII.

Sprawozdanie Rady zawiadowczej Towarzystwa lekarzy galicyjskich za rok 1882. Lwów, 1883, dr. Wł. Łosińskiego, w 8-ce, str. 24.

Sprawozdanie Warszawskiego szpitala dla dzieci za rok 1882. Warszawa, 1883, dr. Wł. Szule'a, w 8-ce, str. 4.

Sprawozdanie z działalności Warszawskiej lecznicy dla zwierząt za pierwszy rok istnienia od 3 maja 1882 do 3 maja 1883 r. Warszawa, 1883, dr. K. Kowalewskiego, w 16-ce, str. 15.

Sprawozdanie z posiedzeń komisji balneologicznej Towarzystwa lekarskiego krakowskiego w r. 1882. Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 14.

Starkman Józef, społeczny lekarz warszawski, uniwersytet ukończył w Warszawie r. 1876, do r. 1880 był asystentem przy oddziale chirurgicznym szpitala ewangelickiego w Warszawie, w r. 1881 wstąpił do służby wojskowej rosyjskiej i dotąd w niej pozostaje.

O błednicy (Chlorosis). (Bluszcz, 1883, Nr. 52).

O pielęgnowaniu chorych. (Tamże, 1884, Nr. 1, 2, 8, 19).

O gimnastyce. (Tamże, 1884, Nr. 41).

Palenie ciał (kremacja). (Kurier codz., 1883, Nr. 277).

O bakterjach. (Tamże, 1883, Nr. 297).

Modna choroba. (Tamże, 1883, Nr. 300).

O używkach. I. Alkohol. (Tamże, 1883, Nr. 340).

II. Tytoń. (Tamże, 1884, Nr. 29). III. Kawa, herbata, kakao. (Tamże, 1884, Nr. 237).

O zaraźliwość suchot płucnych. (Tamże, 1884, Nr. 17).

Włośnica. (Tamże, 1884, Nr. 95).

Oko w szkole. (Tamże, 1884, Nr. 273).

Słowo z powodu nauki o cholery. (Tamże, 1884, Nr. 280).

W numerach gwiazdkowych, 1883. Hygiena cząstopisma, 1884, Cywilizacya i zdrowie.

* **Sterz Jan**, lekarz wiedeński.

Doświadczenia nad skutecznością egerskiego źródła mineralnego w Franzensbadzie Wiesenquelle zwanego, b. w. m. i r., w 8-ce, str. nł. 4.

Stefanowski Mikołaj.

De orechitide traumatica. Kioviae, 1853, typ. Universitatis, w 8-ce, k. nł. 2, str. III, 60 i 1 n. l. Diss. inaug.

Steinhart Salomon Ernest, gdańszczanin.

De epilepsia uterina. Francofurti ad Viadrum, 1726, literis J. Ch. Schwartzii, w 4-ce, k. nł. 2, str. 28 i nł. Diss. inaug.

Studniarski F.

De subperiosteali resectione maxillae superioris. Berolini, 1861, w 8-ce, 1 tabl. Diss. inaug.

Stummer Józef Wiktor (ob. str. 486), ur. dnia 24 marca r. 1832 w Krakowie, do szkół uczęszczał w Radomiu, w r. 1849 wstąpił na wydział lekarski uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i ukończył go (cum eximia laude) w r. 1855, od złożenia i bronięcia rozprawy doktorskiej uwolnionym został w skutek napisania pracy o kretynizmie, która przez wydział lekarski nagrodzoną została na konkursie. Odbywszy podróż naukową do Wiednia i Paryża osiadł w r. 1857 w Warszawie, gdzie dotąd trudni się wykonawstwem lekarskiem. Przez lat dziesięć był młodszym ordynatorem w szpitalu ewangelickim a uwolniony na własne żądanie (1865) od tych obowiązków został lekarzem Instytutu moralnej poprawy dzieci w Mokotowie pod Warszawą, a następnie pełniącym obowiązki kustosa tegoż zakładu.

Stypiński Józef (ob. str. 486), ur. w Lublinie r. 1850, nauki gimnazyalne odbywał w mieście rodzinnem i w Warszawie i ukończywszy je (1868) wstąpił na wydział lekarski Szkoły Głównej, uniwersytet warszawski udzielił mu w r. 1875 stopień lekarza, obecnie zajmuje się wykonawstwem lekarskiem w Wiskitkach. Oprócz dwóch prac wymienionych na str. 486, pisywał także drobniejsze artykuły do Kurierów Warszawskiego i Codziennego (r. 1869 — 1873).

Świda Jan, na str. 488 podano mylnie, że umarł w r. 1883, żyje bowiem i zajmuje się dotąd wykonawstwem lekarskiem w Wilnie.

Świdorski Felicyan Marcin (ob. str. 488), rodem z Litwy, jako stypendysta rządowy słuchał nauk lekarskich w Wilnie i ukończył je ze stopniem doktora w r. 1819, poczem wysłanym został do Johaniszkiel, gdzie objął zarząd nad miejscowym szpitalem; od r. 1833 był członkiem Tow. lek. w Wilnie, umarł w r. 1843.

Świdorski Leon (ob. str. 488), ur. w Śretnie w W. Ks. Poznańskim r. 1857, nauki gimnazyalne ukończył w Poznaniu, nauk lekarskich słuchał w Wrocławiu i Marburgu i tamże przez czas powien był asystentem prof. Mankopfa. Zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Barcinie gdzie zmarł r. 1882 zaraziwszy się tyfusem od pacjenta swego.

Świerzbieski Romuald (ob. str. 448), ur. r. 1822 w Metelicy (pow. Sejneński) do szkół uczęszczał w Sejnach i Warszawie (1830 — 1840), następnie kształcił się

w szkole prawnej warszawskiej, po ukończeniu studyjów został podpisarzem w sądzie policyi poprawczej a w r. 1849 asesorem tegoż sądu, po trzechletnim urzędowaniu zmuszonym był uciec się do Kijowa, gdzie poświęcił się naukom lekarskim, a ukończywszy je osiadł w Elizawetgradzie, gdzie jako lekarz-praktyk przebywał od r. 1858 do 1881, w tym roku powrócił do Warszawy i obecnie jest lekarzem w przytulisku starców oraz w zakładzie św. Kazimierza.

Farmakologia podręczna. Kijów, 1857. J. Zawadzki.
Podręcznik lekarski wedle terapii szczegółowej Vallei'a. Kijów, 1858. J. Zawadzki.

Wiarą Słowian, ich byt domowy i społeczny przed i po podboju lechickim i waragorskim. Warszawa, 1884.

Święcicki Heliodor (ob. str. 489).

Wpływ eteru na skurcze pochw. (Gaz. lek., 1884, str. 199).

Świrski Jerzy.

Untersuchungen über die Entwickelung des Schultergürtels und des Skelets der Brustlosse des Rechts. Dorpat, 1880, dr. Schnakenburga, w 8-ce, str. 60, 1 nl., 2 tabl.

Szadek Karol, ur. d. 13 marca r. 1852 w Żytomierzu, do gimnazjum uczęszczał w Kijowie (1861 — 1868), tamże ukończył w r. 1874 uniwersytet ze stopniem lekarza, i jako stypendysta rządowy musiał wstąpić do służby wojskowej. W latach 1874 i 1875 przebywał jako młodszy lekarz pułkowy w Tulczynie i Skwirze, w styczniu r. 1876 objął służbę ordynatora oddziału chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu wojskowym kijowskim, lecz już w końcu tegoż roku musiał się z wojskiem udać do Besarabii, był czynnym podczas wojny rosyjsko-tureckiej i okupacji rosyjskiej, która po zawarciu pokoju trwała jeszcze (1877—1879). Po powrocie do Kijowa znów został ordynatorem szpitala, w lecie r. 1880 i 1881 będąc przydanym do pomocy okulistei okręgowemu D-rowi Rumszewiczowi, zajmował się badaniem wzroku żołnierzy garnizonu kijowskiego, w latach 1881 — 1883 prowadził oddziały chorób ocznych i syfilitycznych, obecnie jest ordynatorem w szpitalu wojskowym i zarządza oddziałem chorób wenerycznych i skórnych. W r. 1883 odbył podróż naukową za granicę, zwiedził kliniki krakowskie i wiedeńskie kształcąc się w swęj specjalności u profesorów Kaposiego i Neumanna.

Kratki otzet o diejatielnosti leczebnicy Krasnago Kresta dla prihodiaszczich w tieczienii pierwykh 4-ech miesiacew jeja suszczestwowanija. (Dodatek do protokołow obszcz. kijew. wracej, 1880/1, zeszyt 2-gi).

K woprosu o pozdnim nasledstwiennom sifilisie. (Mied. wiestnik, 1883, Nr. 47 — 50). Referat w Medycynie, 1884, Nr. 23.

K woprosu o pozdnim nasledstwiennom sifilisie. Otwiet prof. Laszkiewicz. (Russkaja medicina, 1884, Nr. 12).

Poslednij otwiet prof. Laszkiewicz. (Mied. wiestnik, 1884, Nr. 26).

Przyczynki do kazuistyki cierpien rogówki spowodowanych nabytym przymiotem. (Książka jubileuszowa prof. Szokalskiego, str. 190 — 204).

K kazuistykie porażeń rogówki oboloczki wśledstwie priobrietiennago sifilisa. (Ofthalmologiceskij wiestnik Chodina, 1884, str. 362 i 374, Nr. 4 i 5).

Pierwienizja sifilitsieskija zatwierdienia ziewa. (Mied. wiestnik, 1884, Nr. 28 — 33 i 36 — 41).

Toż, w os. odb. p. t. Pierwienizje sifilitsieskije sklierozy ziewa. Kijew, 1884, w 8-ce, str. 41.

Sifilis w riadu drugih parazitarnych bolezniej i borba organizma s sifilitsieskim kontagijem. (Mied. wiestnik, 1884, Nr. 44 — 50).

Szaramowicz Aleksander, ur. d. 29 listopada r. 1831 w Lachowie (pow. radomyski gub. kijowska), do gimnazjum uczęszczał w Żytomierzu, uniwersytet ukończył w Kijowie, w czasie wojny krymskiej był sztab-lekarzem wojsk rosyjskich, po ukończeniu wojny wystąpił ze służby i udał się w podróż naukową po Europie, w r. 1861 powrócił do kraju i brał czynny udział w ówczesnym ruchu politycznym, w czasie powstania był naczelnym lekarzem pułku jazdy wołyńskiej, w r. 1864 emigrował do Francji i uzyskawszy tam prawo do praktyki osiadł w Courville (dep. Eure et Loir) gdzie zajął posadę lekarza szpitala tamtejszego. Podczas wojny franko-pruskiej (1870 — 1871) był naczelnikiem ambulansu polowego za co otrzymał od rządu francuskiego medal srebrny oraz krzyż genewski. Obecnie jest lekarzem szpitala w Pontgonin oraz Inspektorem rządowym mamek i powierzonych im dzieci w kantonie Courville.

Szczawnica. Sprawozdanie komitetu administracyjnego dla zakładu zdrowego w Szczawnicy o zarządzie tegoż zakładu. Kraków, 1883, dr. Czasu, w 12-ce, str. 35.

Szczawnica. Kraków, 1884, dr. Wł. L. Anczyca, w 16-ce, str. 18. (Os. odb. z Gazety krakowskiej).

Szczygielski Józef (ob. str. 494), ur. w Płocku d. 3 października r. 1848, nauki szkolne odbywał w mieście rodzinnem i w Warszawie, ukończył je r. 1865 i zaraz zapisał się w poczet uczniów wydziału lekarskiego Szkoły Głównej, ukończył go w r. 1870. W czasie wojny francusko-niemieckiej był czynnym jako lekarz „Czerwonego Krzyża“ w latach 1871 — 1873 przebywał za granicą kształcąc się w położnictwie i ginekologii w klinikach Berlina, Wiednia, Paryża i Londynu. Powróciwszy do kraju pełnił obowiązki ordynatora przy szpitalu Dzieciątka Jezus. W roku 1875 został mianowany ordynatorem w żydowskim szpitalu dla dzieci w Warszawie, na stanowisku tém pozostawał przez lat dwa i dobrowolnie je opuścił, zaj-

muje się wykonawstwem lekarskim w Warszawie.

Sur la rétention du foetus dans la matrice. (Congrès périodique international des Sciences médicales. Amsterdam, septembre 1879. Compte rendu, T. 1, str. 499).

Brań udział w zbiorowym tłumaczeniu Patologii i Terapii Niemeyera (ob.).

Szeliga Doktor, ob. Bieliński Józef.

Szerlecki Władysław Alfred (ob. str. 495).

Du rhumatisme. Strasbourg, 1834, w 4-ce. Thèse.

Sznabl Józef (ob. str. 496).

Przemiany owadów. O zrzucaniu skóry czyli wyline u owadów. (Wszechświat, 1883, Nr. 14).

Zmiany postaci i budowy młodocianych form owadów. (Tamże, 1883, Nr. 16, 17).

Wyjaśnienie przemiany owadów. (Tamże, 1883, Nr. 22).

Szuman Leon (ob. str. 503).

Eine lebensrettende Infusion von Kochsalzlösung. (Berl klin. Wochenschr., 1883).

Szymański Władysław Józef, ur. w roku 1835 w lubelskiem, po ukończeniu szkół w Lublinie wstąpił na wydział architektury w warszawskiej szkole sztuk pięknych, później w r. 1858 zapisał się w poczet uczniów akademii medycznej w Warszawie lecz już po roku przeniósł się do akademii petersburskiej i ukończył ją w roku 1864 ze stopniem lekarza, następnie wstąpiwszy do służby wojskowej udał się na Kaukaz, obecnie przebywa w Baku.

W „Protokołach Imp. kawkazkiego med. ob-szczestwa“, od r. 1867 — 1872 ogłosił następujące prace:

Zamieczatielnaja wrodiłiwość płoda.

Chirurgičeskaja kazuistika.

Gangraena spontanea.

Taczanowski Bronisław (ob. str. 506), ur. w Kowalach w ziemi wielunińskiej d. 10 marca r. 1840, nauki gimnazyalne ukończył w Piotrkowie d. 26 czerwca r. 1856, we wrześniu r. 1858 wstąpił do akademii medyko-chirurgicznej w Warszawie, a po trzechletniej pracy wyjechał za granicę i kształcił się w swym zawodzie przez rok w Würzburgu i przez lat dwa w Wiedniu, po powrocie złożył egzamen i otrzymał w Szkole Głównej w r. 1865 stopień lekarza. W kwietniu r. 1867 otrzymał posadę lekarza ordynującego w szpitalu św. Jana Bożego w Warszawie i na tej posadzie dotąd pozostaje.

Talko-Hrynciewicz Julian (ob. str. 507), oprócz prac już na str. 507 wymienionych, pisuje pod pseudonimem „Jan Ilgowski“ stale artykuły o stosunkach lekarskich i stanie zdrowotnym prowincyi w której przemieszkują, pomieszczone w Przeglądzie

lekarskim p. t. Listy z zachodniego kraju. (Przegl. lek., 1884, str. 134, 155, 209, 374)

Żuk Nicolaus (wspomnienie). (Prawda, 1881, Nr. 12).

Z dziennika lekarza, nowela. (Nowiny, 1881, Kraj, 1883, Nr. 37).

Sprawozdanie ze zjazdów lekarzów i przyrodników polskich oraz pedagogicznych w Kralowie w dniach 16 — 23 lipca r. 1881. (Zarya, 1881, Nr. 173 [po rosyjsku]).

Z przełomu, powieść ze stosunków społecznych lat sześćdziesiątych b. wieku. Warszawa, 1883, w 8-ce.

W Commery, nowela. (Kraj, 1883, Nr. 47).

Oprócz tego pomieszcza stałe korespondencye (z nad Tykicza) w tygodniku Kraj.

Talko Józef (ob. str. 507).

Dodatek do materiałów historyi oftalmologii. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 390 — 393).

Teraszkiewicz Dymitr Mieczysław, ur. d. 13 listopada 1853 w Księżopolu pod Za-mościem, gdzie ojciec jego był proboszczem unickim, rodziców utracił bardzo wcześnie. W r. 1864 przyjętym został do klasy trzeciej szkoły powiatowej ogólnej przy ulicy Żelaznej w Warszawie, po roku będąc zmuszonym do opuszczenia tego zakładu, uczęszczał do szkoły prywatnej prof. Jurkiewicza, a następnie do b. gimnazjum rosyjskiego i b. gimnazjum mieszanego, które w 17 roku życia chlubnie ukończył i zapisał się w poczet uczniów wydziału lekarskiego w Warszawie. Obdarzony niepospolitym charakterem, pełen prawości i zapału do nauki zgłaszał przedwcześnie d. 31 sierpnia 1875 z suchot płucnych, doznawszy podczas swego krótkiego żywota wiele zmartwień i przykrości, przed dokończeniem uniwersytetu. Pochowany na Powązkach.

Przyczynę do histologii gruczołów śluzowych i surowiczych, ślinianek i trzustki (po rosyjsku w Rabatach prozowiec, w fizjolog. labor. Warsz. Uniw., 1875). Praca konkursowa nagrodzona medalem złotym, przyznany autorowi już po śmierci jego.

Thilo Jan Gabryel, gdańszczanin.

De evacuationum criticarum vicissitudine. Lipsiae, 1750, exoff. Langenhemiana, w 4-ce, str. 36.

Tieffenbach Karol (ob. str. 515), rodem z Gdańska, do nauk lekarskich przykładał się w Królewcu i tam w r. 1794 został doktorem medycyny. Przesiedliwszy się na Litwę uzyskał w Szkole Głównej litewskiej potwierdzenie dyplomu, przebywał w Grodnie gdzie był Inspektorem lekarskim. Od r. 1808 był członkiem Tow. lek. wileńskiego, umarł w Wilnie r. 1823.

De humorum secretorum in sanguine praeexistencia. Regiementi, 1794. Hartung, w 8-ce, str. 28. Diss. inaug.

La vaccination des vaches fol., str. 4. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Commentatio de fonte smordoniano in Gubernio Vilnensi, 1812, fol., str. 4. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Tobolewski Fr. R.

Kurze Uebersicht über Bau, Zweck und Krankheiten der Haare. Leipzig, 1884, Dege, w 8-ce.

Tomaszewski Jan (ob. str. 516). rodem z Kijowa, naukom lekarskim poświęcał się w Wilnie i ukończył je w r. 1813 ze stopniem doktora, na wykształcenie jegołożył hr. Jan Moszczeński. Osiedlony w Kijowie przez lat kilkadziesiąt zajmował się doswój śmierci wykonawstwem lekarskiem.

Traciński H.

Beitrag zur Lehre vom Aderhautsarkom. Berlin, 1882, dr. G. Schade, w 8-ce, str. 39. Diss. inaug.

* Troll R., ob. Mackiewicz Jan.

Truhart Antoni, gdańszczanin.

Dissertatio inauguralis medica Atrophiae pathologiae sistens Jenae, 1758, lit. Marggrafianis, w 4-ce, k. n. l. 2, str. 5 — 36, 8.

Trzeciński Józef.

Ueber die Pathogenese und Aetiologie des genu varum adolescentium. Berlin, 1884, k. Hofbuchdruckerei, w 8-ce, str. 31. Diss. inaug.

Trzebiński Rudolf (ob. str. 523), asystent kliniki chirurgicznej uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Sprawozdanie z XIII Zjazdu chirurgów niemieckich w Berlinie. (Przegl. lek., 1884, str. 257, 270).

Tymowski Jan (ob. str. 524), ur. w Żerchowiu w Piotrkowskiem d. 12 lipca roku 1851, do gimnazjum uczęszczał w Piotrkowie i Kaliszu i ukończył je r. 1869, nie szczęścia rodzinne pozbawiły go w tym czasie środków do dalszego kształcenia się, dopiero w r. 1870 udało mu się wstąpić na wydział lekarski w Monachium gdzie w roku 1876 stopień doktora medycyny i chirurgii pozyskał. Z początku rozpoczął zawód lekarski w Reichenhall, lecz wnet idąc za radą profesora Buhla w Monachium w którego pracowni patologicznej przez czas pewien był czynnym, wyjechał do San Remo gdzie założył zakład kumysowy i poświęcił się specjalnie leczeniu chorób płuc i krtani. W r. 1880 po złożeniu egzaminów państwowych w Bazylei otrzymał miejsce lekarza zakładu w Bürgenstock pod Lucerną, a w r. 1882 powierzono mu dyrekcję zakładu wód siarczanych w Schinznach (Szwajcarya) gdzie dotąd w porze letniej praktykuje, zimą przebywa w San Remo.

Ueber den Werth der klimatischen Behandlung der Lungenkranken mit Berücksichtigung der Bacillen-Theorie. (Wien. Med. Presse, 1883, Nr. 43).

Beitrag zur Therapie der Tuberculose. (Tamże, 1884, Nr. 1).

Kilka słów o cierpieniach żołądka w przebiegu późnego przymiotu. (Medycyna, 1884, Nr. 50).

Oprócz tego jest stałym korespondentem pism następujących: Medycyna, Gazzetta degli ospitali i le Praticien.

Ulanowski Józef (ob. str. 526), lekarz spółczesny w Lublinie.

Trzyastoletnie codzienne używanie chloralu (Przegl. lek., 1884, str. 396).

Umiński August.

Des avortements sanglants et non sanglants. Paris, 1883, impr. Davy, w 8-ce, str. 39.

Urbański Wojciech (ob. str. 527).

O wpływie jakości powietrza atmosferycznego na zdrowie i życie człowieka. Lwów, 1883. F. H. Richter. O zależności zdrowia naszego od wpływów powietrza. Lwów, 1884, autor, dr. W. Łosińskiego w 8-ce, str. 60). Os. odb. z Przewod. nauk i liter.

Uszczapowski Leon (ob. str. 529), ur. w Waśkowicach (pow. Owrucki) r. 1789, w skutek prześladowań macochy opuścił dom ojca i udał się do Owrucza gdzie zarabiając na swe utrzymanie do szkół uczęszczał. T. Czacki zajął się jego losem i umieścił go na koszt rządu w liceum krzemienieckim a następnie wysłał go do Wilna, gdzie po latach czterech usilnej pracy uzyskał stopień doktora filozofii. W r. 1813 wyjechał do Wiednia, gdzie się poświęcił naukom lekarskim, po trzech latach powrócił do Wilna i złożywszy egzamen otrzymał stopień doktora medycyny. Wykonawstwem lekarskim zajmował się na Zmuidzi i na Ukrainie, był zwolennikiem homeopaty, umarł w Niemirowie na Podolu d. 26 lutego r. 1846.

Nonnullae animadversiones phisiologico-medicae, 1818, Goergenbergi.

Pomysł do nowej teorii fizyki i nauk przyrodzonych przez Ludwiga Wołyńskiego. (Athenaeum. Wilno, 1845, III, 143, IV, 23).

(Pseudonim Ludwim powstał z liter początkowych. Ludwik Uszczapowski Doktor Fil. i Med.). W rękopiśm. pozostawił:

Rozprawa siódma: wzór Newtona, rozbiór jego, nowe prawa przyciągania i pięć właściwych pierwiastków.

Kilka słów o procesie organicznym w ogólności. Słów kilka na: kilka słów o eklektyzmie.

Wypis posiedzeń bractwa gawędy wieczornej w Boruchowie (krytyka prac Żochowskiego).

Kilka słów o obronie nauki Newtona.

Odpowiedź na przedce na zarzuty autora Pamiętników rozmawianych, tak zwanej homeopaty: czyli sposobów leczenia doktora Hahnemana.

Uwagi nad tak zwaną cholera morbus.

Urządzaniu (O) praktyki lekarskiej w Nałęczowie i rozporządzaniu funduszem konsulatoryjnym. Warszawa, 1884, dr. Orgelbranda S., w 8-ce, str. 11.

Uwagi nad pepsyną, b. w. m. i. r., dr. C. Zabiehy w Paryżu, w 16 ce, str. 11, i 1 n. l.

Uwagi o eksploatacji zakładu leczniczego w Nałęczowie, w 1883 roku. Warszawa, 1884, dr. J. Bergera, w 8-ce, str. 50.

Watraszewski Ksawery (ob. str. 537).

Ueber die Excision syphilitischer primäraffectionen. (St.-Petersb. med. Wochenschr., 1884, Nr. 42).

Zur Behandlung der Syphilis mit Calomelinjectionen. (Vierteljahrsh. f. Dermat. u. Syphilis, 1884, poszyt 3 i 4).

Wąsowicz Mieczysław Dunin (ob. str. 538).

Farmakognozya. Podręcznik dla lekarzy powiatowych, aptekarzy i słuchaczy nauk farmaceutycznych napisał ze szczególnem uwzględnieniem lekospisów niemieckiego, rakuskiego i rosyjskiego. Zeszyt V. Lwów, 1884, w 8-ce, str. 229 — 276).

Wczelka Franciszek (ob. str. 538) podpisywał się także **Vcelka** lub **Wtzelka** prawdopodobnie pochodzenia czeskiego, przez długi czas mieszkał w Żytomierzu pełniąc naprzód obowiązki akusera przy urzędzie lekarskim następnie Inspektora służby zdrowia, od r. 1816 był członkiem Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, dyplom doktorski pozyskał od Akademii medycznej wileńskiej dopiero w r. 1832, umarł w Żytomierzu r. 1844.

Beschreibung eines vernachlässigten Knochenbruchs. 1816. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Observatio leprae nodosae, 1818. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

De la (?) Cholera morbus, 1831, w 4-ce, str. 16, (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Wehr Wiktor (ob. str. 539), ur. w Częstochowie r. 1852, do szkół uczęszczał w Kaliszu i Warszawie, nauk lekarskich słuchał w Szkole Głównej warszawskiej i w Krakowie, gdzie w r. 1875 stopień doktorski otrzymał. Od r. 1874 do 1877 był asystentem przy klinice chirurgicznej wszechney Jagiellońskiej, następnie przez rok jeden pełnił służbę lekarza korwetowego w marynarce wojennej austriackiej, podczas podróży do Azji mniejszej był naczelnikiem szpitala tymczasowego w Smyrnie, w r. 1879 był sekundaryszem w szpitalu powszechnym we Lwowie, następnie do r. 1881 pełnił obowiązki lekarza pomocniczego w klinice prywatnej D-ra Rydygiera w Chełmie, obecnie trudni się wykonawstwem lekarskiem we Lwowie zajmując się wyłącznie chirurgią.

Zmiażdżenie łokcia i ramienia. Wyłuszczenie pierwotne w stawie barkowym. Wyzdrowienie. (Przegl. lek., 1890, Nr. 11 i 12).

Weinberg Aleksander Maryan (ob. str. 540).

Program działalności projektowanej Stacji Sanitarnej wileńskiej w pierwotnych latach jej istnienia. (Medycyna, 1883, Nr. 8).

Lody trujące. (Kuryer warsz., 1883, Nr. 193).

Weizenblut Leopold (ob. str. 540).

Szkie higieniczny: Mężatka i matka czyli przepisy zachowania się kobiet w stanie brzemiennym, oraz pielęgnowania niemowląt, wyd. czwarte powiększone. Warszawa, 1885, Gebethner i Wolff, w 16-ce, str. X, 197 i 11.

Wenda K. i Wiorogórski W., spółcześni aptekarze warszawscy.

Nowe leki, ich własności i zastosowanie opracowali... Warszawa, 1884, nakład autorów, dr. M. Ziemiakiewicza, w 8-ce, str. nl. 3, 136 i XVII.

Werner Aleksander, rodem z Mohilewa, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i ukończył je w r. 1815, następnie wstąpił do służby rządowej.

De herba Rubi Chamomori Vilnae, 1815, Zawadzki, w 8-ce. Diss. inaug.

Wersocki Adam, wychowaniec uniwersytetu wileńskiego, zajmował się wykonawstwem lekarskiem w Wilnie i słynął jako filantrop i dobroczyńca ubogich, zmarł w wieku podeszłym w styczniu r. 1885.

Weylepp Ludwik, rodem z Warszawy, do szkół uczęszczał w mieście rodzinnem, do nauk lekarskich przykładał się w Wilnie i ukończył je w r. 1811 ze stopniem doktora medycyny; osiadłszy w Wilnie zmarł tamże w r. 1812.

De cynanche parotidea in genere et in specie. Vilnae, 1811, typ. Zawadzki, w 8-ce. Diss. inaug.

Cyprea cauris, quae succo citri medicae soluta ab agryta italico pro remedio specifico lithontriptico commendata est. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Wicherkiewicz Wiktor Bolesław (ob. str. 543), jest członkiem-korespondentem tow. lek. w Dynaburgu, czł. zwyczajnym tow. oftalmologicznego w Heidelbergu i takiegoż tow. w Paryżu, oprócz tego jest sekretarzem wydziału lekarskiego tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu.

O podzwignięciu powiek i wrócić rzesów czyli przegląd odnośnych sposobów leczniczych i operacyjnych od najdawniejszych aż do najnowszych czasów. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 250—295).

Ein seltener Heilungsverlauf einer Glaukom-Iridectomie nebst einigen Betrachtungen über traumatische Linsentrübungen. (Klin. Monatsbl. f. Augenheilk., 1882, zeszyt czerwcowy).

Zur Iridectomiefrage. (Centralbl. f. prakt. Augenheilk., 1883, zeszyt za luty i marzec).

Fall von beiderseitigen Corneoscleraldermoid. (Tamże, 1884, zeszyt styczniowy).

Sekcyja okulistyczna na zjeździe międzynarodowym w Kopenhadze. (Przegl. lek., 1884, str. 537, 548, 561, 572, 585, 597, 613, 660, 670, 681).

Zjazd IV lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu. (Przegl. lek., 1884, str. 61, 170, 231, 268, 281).

O kokainie i jego wartości leczniczej i miarowicie w dziedzinie okulistyki. (Tamże, 1884).

Ueber der therapeutischen Werth und die Anwendungsweise des Cocain. (Centralbl. f. pr. Augenheilk., 1885).

Wigura Józef (ob. str. 546), ur. d. 5 sierpnia r. 1852 w Żytomierzu, gimnazjum ukończył w Równem (1869) wydział lekarski w Warszawie (1875); początkowo oddawał się praktyce w Chodczu, następnie zamianowanym został (1878) lekarzem wschodniego okręgu górniczego w Suchedniowie, urząd ten dotąd zajmuje.

Witczek Ignacy ob. Wilczek str. 547, gdzie mylnie podano imię Jan.

Winawer Feliks (ob. str. 548).

Przyczyny i leczenie zapobiegawcze szluzotoku łącznicy u noworodków. (Książka jub. prof. Szokalskiego, str. 214 — 226).

Wody mineralne Miasta Egera i żelaziste torfowiska w Franzensbadzie, o ile są używane jako środki lekarskie po za zakładem zdrojowym. Eger, 1883, nakł. tow. rozszlajające wody egersko-franzensbadskie, w 8-ce, str. 40, 1 rycina.

Woelek Paweł (ob. str. 552) brat Aleksandra, urodził się w Wilnie i tam też do szkół uczęszczał, stopień doktora uzyskał w r. 1824, umarł w Warszawie w r. 1835.

Wojciedzki Floryan (ob. str. 553), ur. d. 20 kwietnia r. 1853 w Machorach (pow. Opoczyński) do szkół uczęszczał w Warszawie, tamże od roku 1870 oddawał się naukom lekarskim, które ukończył r. 1876. W czasie wojny rosyjsko-tureckiej służył jako lekarz wojskowy, r. 1883 uzyskał w Warszawie stopień doktora medycyny, obecnie trudni się wykonawstwem lekarskiem w Skierniewicach.

Wojnicz Aleksander Wincenty, ur. w Wilnie d. 3 listopada r. 1843, ukończywszy gimnazjum w Słucku wstąpił na wydział nauk przyrodniczych uniw. petersburskiego, otrzymawszy w r. 1873 stopień kandydata na tymże wydziale zapisał się do Akademii medyko-chirurgicznej tamże, otrzymawszy (1878) stopień lekarza cum eximia laude, pełnił służbę jako lekarz wojskowy, gdy w Wietlance wybuchła znana epidemia dżumy odkomenderowanemu został do ziemi Kozaków Dońskich, dla zbadania warunków higienicznych i ekonomicznych miejscowości graniczących z guberniami Astrażańską i Saratowską, oraz wskazania co należy przedsięwziąć by nie dopuścić zarazy do tychże miejscowości. Wywiązawszy się w zupełności z tego zadania i powróciwszy do Petersburga, przeniesionym został do Wilna gdzie dotąd pozostaje na służbie jako lekarz starszy 105 pułku piechoty rosyjskiej. W. ze szczególnym zamiłowaniem zajmuje się sprawami dotyczącymi higieny, jest jednym z najczynniejszych członków Tow. lek. wileńskiego oraz był bibliotekarzem tegoż Towarzystwa do końca roku 1884.

O sinim piemientie raka rječnago kak analogii gienmogłobina krwi wyższych żywotnych. (Prot. Imp. Wil. med. Obszcz., 1880, Nr. 3).

Raspiriedielienije ognistrielných ran po czastiam tela podočiniajetsia gławnym obrazom zakonam strielby. (Tamże, 1881, Nr. 2).

Słuczaj ognistrielnoj rany grudi. (Tamże, 1881, Nr. 7).

Wojenno — sanitarnaja zamietka. (Tamże, 1881, Nr. 8).

K učeniju o procznosti zubow. (Tamże, 1882, Nr. 5 i 6).

Niekłotoryja swiedienija odnosiaszcziasia k prodołstwoitwiennoj czasti wojsk rozpolożennych w gorodie Wilnie (w rękopisie).

Wojniewicz Wincenty (ob. str. 554), rodem z Litwy, wstąpiwszy do służby wojskowej mieszkał w Grodzisku (gub. Połtawska) od r. 1820 był członkiem Tow. lekarskiego w Wilnie.

Observatio de inflammatione oculorum. (Rękopis bibl. Tow. lek. w Wilnie).

Wojtkowski Wawrzyniec (ob. str. 554), rodem z Galicyi, medycynie poświęcał się w Wilnie i tam w r. 1820 został doktorem medycyny, następnie osiadł jako lekarz w powiecie Siebiezaskim (gub. Witebska) w roku 1842 mieszkał w Witebsku.

Wolberg Ludwik (ob. str. 554).

Pięć spostrzeżeń z warszawskiego szpitala dla dzieci fundacyi małż. Baumanów i Bersohna. Purpura simplex, Tetanus traumaticus, Chorea major, Hystris, Hypespadiasis. (Przegląd lekarski, 1884, Nr. 16, 18, 20, 22, 24).

Przełożył dzieło Klenckiego o chorobach dzieci (ob.), pisywał też do Prawdy i Przegl. tygod.

Wolff Aleksander (ob. str. 555), ur. w Włocławku w r. 1840, do gimnazjum uczęszczał w Siedlcach i ukończywszy je w roku 1857 poświęcił się farmacji, w r. 1862 wstąpił na kursa farmaceutyczne Szkoły Główniej warszawskiej a po ich ukończeniu na wydział lekarski teje szkoły, w r. 1869 uzyskał stopień lekarza. Praca jego konkursowa p. t. „O znaczeniu i wydzieleniu żółci w ustroju zwierzęcym“ nagrodzona została złotym medalem. W r. 1870 został asystentem przy katedrze chemii lekarskiej i zajmował to miejsce przez lat 6, w tym czasie założył pracownię chemiczną, prywatną, zastosowaną do badań chemicznych i drobnowidzowych w celach lekarskich, od lat 8 jest ordynatorem oddziału chorób wewnętrznych w szpitalu ewangelickim w Warszawie.

Wolfgang Jan, rodem z Niderlandów, doktor medycyny, przeszedłszy różne losy koleje osiadł na Podolu zkąd powołany przez hr. Tyzenhauza przybył do Grodna, po krótkim tam pobycie przeniósł się do Lidy gdzie umarł w r. 1793.

Wolfgang Jan Fryderyk (ob. str. 547), syn poprzedzającego, ur. d. 17 lipca 1766 w Łozowie na Podolu, pierwotnie kształcił się pod kierunkiem ojca, następnie w Szczuczynie litewskim, wysłany do Wilna na koszt księdza Ludwika Brenneta uczęszczał na wykłady medycyny i nauk przyrodniczych, w skutek nadmiernej pracy tak nadwyrężył zdrowie, że musiał tymczasowo zaniechać ukończenia nauk, otrzymawszy w r. 1801 stopień magistra farmacji powrócił do Szczuczyna gdzie objął zarząd apteki ks. pijarów, lecz po krótkim tam pobycie powrócił do Wilna i objął tam zarząd apteki Wagnerów a następnie (1804) uniwersyteckiej, w r. 1807 został doktorem filozofii i adjunktem wykładającym farmację, w r. 1810 otrzymał profesurę nadzwyczajną tegoż przedmiotu a w r. 1822 został profesorem zwyczajnym, od r. 1829 zaczął wydawnictwo „Pamiętnika farmaceutycznego“, w r. 1831 jako emeryt opuścił uni-

wersytet, do r. 1833 zawiadywał jeszcze apteką uniwersytecką poczem osiadł w majątku swym Polukniu gdzie w r. 1859 życia dokonał. Był członkiem założycielem Tow. lek. wileńskiego a od r. 1855 członkiem honorowym tegoż Towarzystwa.

Uwagi historyczne nad stanem farmacji, rzecz czytana na publicznem posiedzeniu Uniw. wil. 1816 r. d. 30 czerwca. (Dzien. wil., T. IV, 1816, 240, 317 518).

Zapis meteorologiczny o mniemanym deszczu siarczystym, spadłym w Wilnie. (Tamże, 1817, V, 530).

Rzecz o wprowadzeniu i wielorakim użyciu kartofli. (Tamże, 1819, 270).

Galareta z kości bydłych uważana jako ołtife żródo pokarmu dla ludzi, z historią i sposobami ich wydobycia w wielkich massach. (Dzieje dobroczynności, 1820, str. 586).

Machina Papina do wydobywania galarety z kości na pokarm przez prof. Munka poprawiona. (Tamże, 1821, 40).

Projekt do urządzenia gospody (hospitium) na wielkiej górze św. Bernarda w Szwajcaryi dla zrobienia jej mniej szkodliwą zdrowiu tam mieszkających zakonników, z wezwaniem do subskrypcyi dla uskutecznienia tego przedsięwzięcia. (Tamże, 1821, 490).

Apparat Papina, mieszkańcom góry św. Bernarda zalecony przez A. Pleischel. (Tamże, 1821, 408).

Porównanie własności pożywnych w pokarmach (Tamże, 1823, I, str. 65).

O stanie rolnictwa w Chinach. (Tamże, 1823, I 199).

Obelodzenie się z nabiałem, a szczególnie o pasieniu krów w obwodzie gór krasscowych saskich. (Tamże, 1823, I, 295).

O sposobie robienia jabłeczniku. (Tamże, 1823, I, 386).

Słownik terminologii botanicznej polskiej (praca doprowadzona w rękopisie do lit. N).

Wolfram Alfred (ob. str. 558), asystent kliniki lekarskiej uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

O znaczeniu rozpoznawczem prątków gruźliczych [Rzecz czytana na IV Zjeździe lek. i przyr. polskich w Poznaniu]. (Przegl. lek., 1884, str. 457, 470).

Wolfring Emil (ob. str. 558).

O gruczołach chrząstki powiekowej. (Pam. tow. lek. T. LXXX, 1884, str. 441 — 446).

Wołowicz Cyprian hrabia, na str. 559 rozprawę jego inauguralną przez pomyłkę pod osobnym pomieszczono nagłówkiem.

Wyonicz Ignacy (ob. str. 560), był Sztabchirurgiem wojsk litewskich, wykonawstwem lekarskiem zajmował się w Wilnie, w Tow. lek. wileńskim, którego był członkiem czynnym liczne swe spostrzeżenia przedstawiał.

Wróblewski Kajetan (ob. str. 561), ur. d. 6 sierpnia s. st. r. 1834 w Litwinie, nauki gimnazyalne rozpoczął w Żytomierzu ukończył w Kijowie, tamże przykładał się do nauk lekarskich (1853 — 1858), a otrzymawszy stopień lekarza trudnił się wykonawstwem lekarskiem przez lat dwa w Łatyczowie, następnie przeniósł się do Śnitkowa, w r. 1865 usunął się czasowo od za-

jęć lekarskich i przemieszczał w wsi, po roku wrócił znów do Łatyczowa, ztamtąd w celach naukowych robił wycieczki do Krakowa i Paryża (1869), później do Wiednia (1873), od lat dwunastu osiadł w Odesie, tamże przez lat sześć był lekarzem w szpitalu wojskowym, podczas wojny rosyjsko tureckiej pełnił służbę w szpitalach wojskowych, w latach 1879 i 1882 zarządzał Limanowym oddziałem szpitala miejskiego w Odesie. Specjalnie zajmuje się leczeniem chorób dzieci.

O znaczeniu higieny w obywatelstwie bytu. Odiessa, 1877, w 8-ce, str. 16. (Odezyt wygłoszony d. 2 maja 1867 w auli uniwersytetu na rzecz niezamożnych studentów).

Karmannaja książka dla młodych matieriej ili kratkiy очерк dietskiej higieny. Odiessa, 1884, w 8-ce, str. 48.

Wryt Fryderyk, około r. 1660 był chirurgiem i okulistą w Krakowie.

Por. Juszyński Dyk.: Poet. polskich, T. II, str. 348. Gąsiorowski: Zbiór mat., T. II, str. 432.

Wtzelka. ob. Wetzela Franciszek.

Wukczewicz.

Étude sur le traitement de l'ophthalmie granuleuse par l'excision du cul-de-sac conjonctival. Paryż, 1884, w 4-ce. Thèse.

Wysocki Ignacy (ob. str. 564), ukończywszy w Wilnie nauki lekarskie ze stopniem doktora medycyny osiadł jako lekarz w Nowerkowie na Wołyniu, w r. 1842 mieszkał w Bereźnie.

Wysokiński Andrzej (ob. str. 565), ukończywszy w Wilnie nauki lekarskie osiadł jako lekarz-praktyk w Klimowiczach (gub. Mobilewska), od r. 1828 był członkiem Tow. lekarskiego w Wilnie.

Wyszyński Władysław (ob. str. 565), ur. w Zwiniogrodzie d. 27 czerwca r. 1835 gdzie ojciec jego Sylwester W. magister medycyny uniw. wileńskiego przemieszczał. Stopień lekarza otrzymał po ukończeniu uniwersytetu kijowskiego w r. 1862. Będąc zesłanym do Syberyi przybył w r. 1864 do Tobolska gdzie przez lat dwa był czynnym jako lekarz, w r. 1865 prowadził tam przez miesiąc 8 szpital czasowy dla chorych tyfusowych, następnie przeniósł się do powiatu Jałutowskiego, letnie miesiące lat 1867 i 1868 spędził z powodu nadwątłego zdrowia w stepach kirgizkich lecząc się kumysiem. W r. 1868 przeniósł się do guberni Permskiej do posiadłości p. A. Paklewskiego, odkrywając tam w miejscowości Kurij pod Kamyszłowem źródła mineralne alkaliczno-żelaziste zajął się ich urządzeniem i przebył tam jako lekarz zdrojowy lat 14. (opis pomieścił w „Wiestniku mineralnych wód r. 1880“). W r. 1870 został lekarzem ziemstwa pow. kamyszłowskiego przyczem poruczonemu mu zostało

urządzenie służby zdrowia w powiecie, z czego się ku ogólnemu zadowoleniu wywiązał, równocześnie był lekarzem rządowym górniczym; po pięciu latach mozołnej pracy ze względu na swe zdrowie przeniósł się do Ekaterynburga gdzie zostawszy lekarzem ziemstwa obowiązki te przez lat trzy sprawował, w r. 1876 miał sobie polecane czuwanie nad środkami ostrożności przeciwko cholercze. W r. 1882 przeniósł się do Warszawy, a w roku następnym pierwszy wprowadził u nas w użycie kefir jako środek dyetetyczno-leczniczy.

Zabiełto Franciszek (ob. str. 567), do szkół uczęszczał w Grodnie, nauk lekarskich jako stypendysta rządowy słuchał w Wilnie i ukończył je w r. 1823 ze stopniem doktora medycyny, następnie wstąpił do służby rządowej, ostatecznie był Inspektorem lekarskim w Smoleńsku.

Zabiełto Kazimierz Teofil (ob. str. 567), brat młodszy poprzedniego, dyplom doktorski pozyskał w r. 1826 w Wilnie, poczem zamieszkał w Grodnie i zajmował się wykonawstwem lekarskiem.

Zabłudowski J. (ob. str. 567).
Die Bedeutung der Massage für die Chirurgie. Berlin, 1883, Hirschwald, w 8-ce.

Zahorowski, ob. str. 568 gdzie mylnie wydrukowano nazwisko jego „Zachorowski“.

Załuski.

Ob. Dwa sekreta doświadczone.

Zapałowicz Antoni z Myślinie, doktoryzował się w Wiedniu około roku 1845.

De morbo maculoso Werlhofii. Diss. inaug. Ob. P'am. tow. lek. warsz., T. XV, str. 135.

Zawadzki Mieczysław (ob. str. 570), ur. d. 19 listopada r. 1853 w Ciechanowie, ukończywszy r. 1876 wydział lekarski uniwersytetu warszawskiego ze stopniem lekarza (cum eximia laude) wstąpił do służby wojskowej i był ordynatorem w szpitalu polowym w Frateszti (Rumunia). Po skończeniu wojny został lekarzem powiatu węgrowskiego, obecnie osiedlił się w Siedlcach.

List otwarty do Redakcyi „Gazety Lekarskiej“. Przyczynę do stanowiska lekarzy prowincjonalnych wobec prawa w kwestyi przymusowego niesienia pomocy lekarskiej. (Gazeta lek., 1883, Nr. 34).

Zawadzki Stanisław, ur. w Siennie pod Opatowem d. 19 listopada r. 1802, do szkół uczęszczał w Radomiu, do uniwersytetu warszawskiego wstąpił r. 1818, ukończywszy go został lekarzem wojska polskiego, r. 1831 był rannym pod Ożarowem, zmu-

szony kraj opuścić udał się do Królewca i tamże r. 1834 stopień doktora otrzymał. Po powrocie do ojczyzny był lekarzem szpitali wojskowych w Łowiczu i Skiernewicach, następnie trudnił się praktyką w Warszawie. Roku 1848 przeniósł się do Augustowa a następnie do Szczuczyna gdzie miał sobie powierzonym szpital miejscowy, tam też zmarł w styczniu r. 1885. Około r. 1855 pisywał korespondencye do Gazety Warszawskiej.

Zdanie sprawy z czynności Towarzystwa lekarskiego krakowskiego za rok 1882. Kraków, 1883, dr. uniw., w 8-ce, str. 12.

Zdzieński Teofil (ob. str. 572), ur. r. 1832 w Zamysławie w Łęczyckiem, do szkół uczęszczał w Łęczycy i w Piotrkowie, do nauk lekarskich przykładał się w Dorpacie, przez dłuższy czas trudnił się wykonawstwem lekarskiem w Warszawie, gdzie założył dom zdrowia, obecnie przemieszkując na wsi.

Zekert Jerzy Antoni (ob. str. 572), rodem z Morawii, w naukach lekarskich kształcił się w Wilnie i otrzymawszy stopień lekarza zajmował się praktyką na Białej Rusi, w r. 1817 uzyskał w Wilnie stopień doktora medycyny i osiadłszy w guberni witebskiej wyrobił sobie sławę zdolnego i sumiennego lekarza.

Ziemacki Józef Kazimierz (ob. str. 577), ur. d. 18 Września r. 1856 w Wilnie, do nauk lekarskich przykładał się w Petersburgu (1875—1879) i w Dorpacie (1880—1882) poczem udał się do Wiednia a następnie do Pragi czeskiej gdzie pracował pod przewodnictwem prof. Chiari, w roku 1883 po obronieniu rozprawy otrzymał w Dorpacie stopień doktora medycyny. Obecnie trudni się wykonawstwem lekarskiem w Petersburgu, jako stały współpracownik „St.-Petersburger med. Wochenschrift“ umieszcza w tém piśmie co miesiąc sprawozdanie bibliograficzne z bieżących prac lekarskich polskich i rosyjskich, oraz oceny lub też streszczenia z ważniejszych.

Ziemieński Bronisław, ur. w Płocku d. 10 sierpnia roku 1860, gimnazjum ukończył w Warszawie w r. 1878 i udał się następnie do Dorpatu gdzie do r. 1883 uczęszczał na wydział lekarski, w r. 1884 po obronieniu rozprawy otrzymał stopień doktora medycyny w sierpniu tegoż roku został asystentem etatowym kliniki okulistycznej przy uniwersytecie dorpacckim.

Experimentelle und klinische Beiträge zur Frage über die Anwendung des Cocains in der Ophthalmologie. Dorpat, 1884, dr. Schnakenburga, w 8-ce str. 34 i k. nl. Diss. inaug.

Złotnicki Antoni (ob. str. 578).

Kongres higieniczny w Hadze. (Przegl. tyg., 1884. Dodatek miesięczny, 8).

Zoellerus Zacharyasz, rodem z Torunia.

In Hippocratis librum *Περὶ ἀφθῆς* Exercitationis primae partem primam... publicae placidaeque censurae in Athenaei Gedanensis Auditorio Maximo ad diem 21 Aprilis CIOIOCLXXIIX horis antemeridianis subjecit... (Gdańsk, 1678) Imprim. David Fridericus Rhetius, w 4-ce, k. nl. 4, str. 24.

Zybawło Ludwik (ob. str. 579), rodem z Litwy, ukończywszy w Akademii medyko-chirurgicznej wileńskiej nauki ze stopniem doktora medycyny wstąpił do służby rządowej, ostatecznie mieszkał w Kownie jako członek tamtejszego urzędu lekarskiego, tam też i życia dokonał po roku 1870.

Żagieł Ignacy (ob. str. 580).

O cholery. (Wiek, 1883, Nr. 165).

Żelasko J. J. C., był lekarzem w domu dla obłąkanych w Owińskach pod Poznaniem.

De fractura vertebrarum. Vratislaviae 1836, w 4-ce, 2 tabl. Diss. inaug.

Żera Teofil, ur. d. 29 lutego 1848 w Wyszczonkach Kościelnych w łomżyńskim, nauki gimnazjalne pobierał w Białymstoku i Warszawie, ukończywszy je w r. 1868 zapisał się na wydział lekarski Szkoły Głównej, w r. 1873 ukończył uniwersytet warszawski ze stopniem lekarza i niebawem został asystentem przy klinice terapeutycznej, na tém stanowisku pozostawał przez półtora roku, następnie przez lat sześć był asystentem przy klinice chorób wenerycznych i skórnych, od r. 1882 jest ordynatorem w szpitalu św. Łazarza w Warszawie.

Przyczynę do spostrzeżeń klinicznych nad łuszczycą. (Księga pamiątkowa prof. Hoyer'a, str. 439 — 444).

Żłobikowski Tadeusz (ob. str. 581), ur. w Przechodach na Podlasiu d. 28 maja ro-

ku 1840, początkowo kształcił się w domu rodzicielskim, od r. 1851—1858 uczęszczał do gimnazjum w Suwałkach, następnie wstąpił do Akademii medyko-chirurgicznej w Warszawie, wydział lekarski Szkoły Głównej ukończył ze stopniem lekarza w r. 1865, w lutym r. 1867 został pomocnikiem prosektora, 1869 w sierpniu ordynatorem kliniki szpitalnej dla chorób umysłowych i nerwowych na tém stanowisku pozostawał do listopada r. 1874, od r. 1867 był naprzód lekarzem miejscowym a następnie ordynatorem w oddziale kobiet obłąkanych w szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie, na tem stanowisku dotąd pozostaje, oprócz tego jest lekarzem Tow. Dobroczynności w Warszawie.

O złoгах woszczkowych w uszach. (Klinika, T. I, 1866).

Badania nad błoną dziewięczą. Sprawozdanie z pracy D-ra med. J. Mierzejewskiego. (Gaz. lek., T. XII, 1872).

O nadużyciach w medycynie. (Pam. tow. lek.).

Oprócz tego pomieszczał streszczenia z działu chorób umysłowych w przeglądzie postępu nauk lekarskich.

Żórawski Maryan (ob. str. 582).

Fizjologia zwierząt domowych. (Opiekun zwierząt, 1883, Nr. 44 — 47).

Żukowski Maksym Eliaz (ob. str. 582), rodem z Litwy, do szkół uczęszczał w Wilnie, następnie poświęcał się naukom lekarskim i w r. 1812 ukończył je ze stopniem doktora medycyny, następnie wstąpił do służby wojskowej, około r. 1831 był ordynatorem w szpitalu wojskowym w Moskwie.

Żuliński Tadeusz (ob. str. 582).

Wniosek akademickiej komisji szkół średnich w sprawie reformy ich higienicznej. Kraków, 1883, nakł. Nowej Reformy, dr. Związkowa, w 16-ce, str. 127.

SPIS LEKARZÓW

wymienionych w słowniku, alfabetycznie, porządkiem wieków zestawiony.

X.

Smera Jan 990.

XIII.

de Abano Piotr, 1249—1315.
Ciolek Vitellio.
Crescetyn de Crecentiis
Piotr, 1230 — 1307.

Jan (lekarz poznański).
Jan Polak (Joannes de Po-
lonia).
Mikołaj (prob. włocł.).

Mikołaj, um. 1296.
Radosław, (Radzslaw).

XIV.

Ajmeryk.
z Brzega Piotr.
Dominik.
z Grotkowa Jan.
Jan Polak (Polonus).
Katarzyna (medica).
z Kolonii Henryk.

z Koła Maciej (de Kolo
Mathias).
Mateusz (Matheus Barzel-
lay de Stachow).
Mikołaj (dominikanin).
Mikołaj.
Olszkowski Jan.

z Poznania Jan.
Radlica (z Radlic Jan), um.
1391.
Światosław.
Wacław, um. 1389.

XV.

* Accoromboni Hieronim,
1469 — 1537.
Agrippa de Nettesheim
(Henryk Korneliusz),
1486 — 1554.

Aleksander.
Alman Henryk.
z Amalii Tomasz.

z Bazylei Jan.
Benedykt.
z Biskupia Bernard.

z Błonia Maciej, um. 1517.
Boksica, Bokszyca z Bok-
syc (de Boxicze) Jakób,
um. 1498.

z Chotkowa Piotr, um.
1497.
Cosmider Jan z Ostrzeszo-
wa.

z Dobczyc, z Trzemeszny
Jan, um. 1507.

z Dobry Jan.
z Drohobyczy Jerzy.

Gaskiewicz Paweł.
Gassowicz Piotr.
Gazzi (Gazius) Antoni, ur.
1462.

z Górki Maciej.
Grodziecki Maciej (1458 —
1517).

Grzymała Jędrzej, um.
1466.

Hanczko.
Hermann.
Hesse Bernard, um. 1465.

Jakób (lek. król.).
z Kościana Jan.
z Krakowa Jan Ursyn.
z Krakowa Stanisław.
z Krakowa Stanisław.
z Krakowa Stanisław S.
(Selwan czy Selig).
z Krakowa Wacław.
z Krakowa Wojciech.
Kro de Kotbus Jan.

z Ludziska Jan.
ze Lwowa Michał.
z Łęczycy Marcin.
z Łowicza Adam.
z Łowicza Maciej.

* Matheolus.

z Miechowa Maciej (Miechowita) 1456 — 1523.
Mikołaj Polak (Nicolaus Polonus).
Mochinger Marcin, 1435 — 1500.
Mulicz Edward.

z Olkusza Jan.
z Olkusza Jan (młodszy).
z Olkusza Marcin.
z Opatowa Wojciech, um. 1467.
z Oszkowie Mikołaj.

z Pawii Jan (de Papia, de Saccis).
Pernus Melchior.
Pleszowski Stanisław.
z Poznania Wawrzyniec.
z Przemyśla Marcin.
Psarski Andrzej.

z Raciborza Wawrzyniec.
z Regul Jan (de Regulis Regulis).
Ruthenus Bazyli.

Scharf.
Stanko Jan.
Świetlik (ze Świetlik Jan).
z Szamotuł Wojciech, um. 1507.
Szweidnie Wincenty.

Ursinus Jan.
* Vierdung Jan (Verdun-gus).
Wasyl Ruthenus.
Wels Jan, um. 1498.
z Wittenberga Błażej.

z Zalesia Jakób.
Zaleszowski Jakób.
Zygmunt.

XVI.

Adryan.
Alantsse (Alanzy) Mikołaj, um. 1580.
Amatus Lusitanus (Rodriguez da Castello bianco).
Andrzej.
Antoninus Jan.
Anzelm.
Arundinensis (Trzcński) Jan.
Aurifaber Andrzej, (1512—1559).
Aurimontanus a Ferimontanis Hieronim, umarł 1588.

Bachwekan.
Baliński Aleksander.
Bandkowski Kasper.
Bariensis Jakób Ferdynand.
Bart Zacharyasz.
Barthold.
Bartolan (Bartholanus) Stanisław, um. 1618.
Basa Wojciech, 1501 — 1563.
Bassaeus (Baza) Wojciech.
* Bauhinus Casp., (1560—1624).
Bell Jan.
z Belzyc Jakób.
* Beroaldus Filip, um. 1522.

Biedrzycki Adam Paulin, um. 1580 (?).
Biedrzycki Jan.
z Biskupiec Jakób, 1502 — 1553.
Blandrata Jerzy.
z Bochini Adam.
Bolański Jan, um. 1538.
Bolconello Andrzej.
z Bolemowa Ambroży.
Bołacki Jan (d).
Borek Jan Wojciech.
Borucki Marcin, um. 1567.
Borun Stanisław Fabrycyusz.
Botryn (Botrini) Szymon
Brettschneider Jan, um. 1574.
Brutus Michał.
z Brześcia Stanisław.
z Brzezin Adam, um. 1552.
Buccella Mikołaj, um. 1610.
Bzowski Abraham, 1567—1627.

Campianus (Kampian) Paweł.
Cannobius Emil.
Chiacor.
z Chmielnik Marcin (Chmielec Martinus), (1559 — 1632).
Chojnowski Feliks.

Chrapkowski Gallus z Bochni.
Chrościewski, Chrościejowski Stanisław.
Chrościewski, Chrościejowski Jan Hieronim.
z Cieszyna Wacław.
Clodinius Maciej (d).
Cornaro Ludwik, 1467 — 1577.
Cureus (Curaeus) Joachim, (1532 — 1573).
Cyrenberg Jan.
Cyrus Stanisław.
Czarnkowski Andrzej.

Datenus Piotr, um. 1590.
Dąbnicki Mikołaj.
Długopolski Erazm.
Dominicus de Raygosa.
* Donius Consentinus Augustinus.
Dowojna Stanisław.
Drozdowski Chrystian.
Duretus Ludwik, (1527 — 1586).
z Dusznik Marcin, um. 1527.
Dycyusz Łukasz.
Dycyusz Sebastyan.
Egidius M.
Eliasz.

Engels Krzysztof.
 * Eobanus Helius (1488 — 1540).
 Ephorinus Anzelm.
 Esuriens Absalon.

Falimierz Stefan.
 Filipowicz Jan.
 Fink Rupert.
 Fontanus Walenty, 1536—1618.
 Fox (Foxius) Marcin, um. 1588.
 Franconius Mathias.
 Frączek.

Gajer Jakób.
 Gall.
 Galenus.
 Gasto Abraham.
 Gemma Jan Chrzeciel 1545 — 1608.
 Gemma Korneliusz (1535 — 1597).
 Glicki (Glicius) Marcin 1528 — 1591.
 Glirius Maciej.
 z Głogowa Jan, um. 1507.
 z Głogowa Michał.
 Goski Kacper, um. 1578.
 Grabowski Wojciech.
 Grodzicki Andrzej, um. 1550.
 Grodzicki Wawrzyniec.
 Grot Stanisław.
 Grutinius Jędrzej, 1563 — 1599.
 Grzywna Jakób.
 Gyulay Paweł.

Haller Franciszek.
 Hassler Jan.
 Hermann Daniel, um. 1601.
 Hetter Adam.
 Hierovius v. Kościółek Barłomiej, um. 1612.
 Hispanus.

Izaak.
 Jakób.
 Jakobejus Stanisław, um. 1612.
 Jakson Wojciech.
 z Jaktorowa Jan.
 Jan (proboszcz bocheński).
 Jan (cyrulik krak.).
 Jan Polak (Joannes Polonus).

Janecius.
 Jasmanicki Jakób.
 Jastrzębiec Jan.
 Kamintus.
 Karliński Stanisław.
 Klaudyusz Waleryusz (Claudius Valerius), 1524 — 1576).
 Kliszewski Piotr.
 z Kobyłina Andrzej Głaber, um. 1548.
 Kolakowski Stanisław.
 Kopernik Mikołaj, 1473 — 1543.
 Kostka Andrzej.
 z Koszyc de Cassovia Jan.
 z Krainy Maciej.
 z Krainy Wojciech, um. 1559.
 z Krakowa Andrzej.
 z Krakowa Maciej.
 z Krakowa Jakób Grzywna.
 z Krosna Jędrzej.
 z Krosna Marcin, um. 1562.
 Kunce Mikołaj, um. 1583.
 Lamchonius Jan.
 Latos, Latosius, Latosiniusz, Latoszyński Jan.
 Lindener Kacper, um. 1611.
 Lipnicki Erazm.
 Liscovitus Vincentius.
 z Lublina Erazm.
 z Lublina Walenty.
 z Łowicza Cyprian.
 z Łowicza Feliks.
 z Łowicza Stanisław.
 z Łowicza Szymon, um. 1538.
 Majus Izaak.
 Maliński (Malinius) Kacper.
 * Manardi Jan Jakób, 1461 — 1536.
 Marciszewski Andrzej.
 Mathias.
 Mathesius Jan.
 Mazaniec Stanisław.
 Mejer Dawid.
 Mellar Jan.
 * Mercurialis Hieronim, 1530 — 1606.
 Miastowski Piotr.
 Miączynski Jan.
 Mikan (Micannus) Stefan, um. 1586.

* Mizaldus (Mizauld) Antoni (1520 — 1578).
 Mochinger Marcin umarł 1590.
 Montanus Jakób, um. 1580.
 Montanus Jan, um. 1600.
 * Montanus Jan Chrzeciel, 1488 — 1551.
 Morawski Walenty.
 Morecki z Mórki Łukasz (Moretius Morka) umarł 1593.
 Moskorzewski albo Moskorzowski Hieronim, um. 1625.
 Mundius Łukasz.
 Murka Łukasz.
 Mymerus Franciszek.
 Naborowski (Naborovius) Daniel, ur. 1573.
 Nawarski Franciszek (de Radicibus Navariensis), um. 1554.
 Nieświarzowski Stanisław.
 z Nisy Hilary.
 Noskowski z Noskowa Łukasz, um. 1532.
 Noskowski Jan, 1478 — 1542.
 de Nova Domo Joannes.
 z Nowego Miasta Chryzostom (Neopolitanus).
 Nowopolski Wojciech (de Novopole, Novicampianus Albertus, 1508 — 1558).
 Nowopolski Paweł, 1527—1600.
 Oczko Wojciech, 1537 — 1599.
 Oczko Wincenty, 1568 — 1626.
 z Opoczna Jędrzej.
 z Opola Klemens.
 z Ostrzeszowa Jan Cosmider.
 Paulini Adam, um. 1580.
 Paweł Polak.
 * Pedemontanus Aleksy.
 Petrycy Sebastyan, 1550—1626.
 Piechowski (Piechovius) Szymon.
 z Pieczyńcościa Leonard, um. 1515.
 Pietcovicus Jerzy.
 z Pilzna Gal.
 z Piotrkowa Tomasz.

Piotrkowita Malcher (Petricovius Melchior), um. 1600.
 Piscius Martinus de Martovic.
 * Plater Feliks.
 Pobiedziński Adam Paweł.
 Pograpius Andrzej.
 z Pokrzywnicy Marcin, um. 1542.
 Polak Szymon.
 Polidam (Polydamus) Walenty.
 Pontificius Jakób.
 Pontificius Wawrzyniec, 1531 — 1586.
 * Posthumus Andreas a Grafenbergh.
 de Potenza Franciszek, um. 1602.
 z Poznania Bernard Wernar.
 z Poznania Piotr, um. 1579.
 z Poznania Sebastyan.
 z Poznania Stefan.
 Pyrniesius Melchior.
 Pyrniesius Daniel.
 Rachocki Baltazar, umarł 1602.
 Ragusini Tomasz.
 z Rawy Jan.
 z Rawy Paweł.
 Regispanowius Bartłomiej.
 Reska Walenty, 1481 — 1577.
 Reusner Hieronim.
 Robocki Jakób.
 Roguski Sylwester.
 Rożanka (Rosarius) Stanisław.
 Ruffus z Welca Marcin.
 Ruszajewski Franciszek.
 Rybkowicz Serafin, um. 1591.
 z Rydzyny Piotr.
 z Sandomierza Serafin.
 Saxo Wojciech.
 * Saxonia Hercules, 1551 — 1607.
 Scharpf Krzysztof.

Schneberger (Schnebergerus Szeberger Antoni), 1530 — 1581.
 Schoeneus Andrzej, 1552 — 1615.
 Schultz Jan, um. 1583.
 Seprawicki Mateusz.
 Serdel Kacper, um. 1592.
 Seynensis Krzysztof (Stratander).
 Siennik Marcin.
 z Sierpea Tomasz.
 z Sierpea Wojciech.
 Sierpski (Syepreius) Feliks Łazarowicz, umarł 1573.
 z Sieradza Sebastian.
 Simonius Szymon, umarł 1602.
 Skarbimierski ze Skarbimierza Kacper.
 Skawiński Stanisław, um. 1527.
 Skoryna Franciszek.
 Skwiernowiecki (Skwiernowita) Stanisław.
 Słowacki Piotr, um. 1588.
 z Sokolnik Sokolnicki Mikołaj, um. 1531.
 Sokółowski Jan, um. 1586.
 Solfa Jan, 1483 — 1564.
 Sommerfeld.
 Spieżyński Hieronim.
 Squarcialupi Marcell, um. 1599.
 Stakenberg Kacper.
 Stefanowicz (Stephanides) Melchior.
 * Stella Erazm.
 Stetkiewicz Wojciech.
 Stoyo Maciej, ur. 1526.
 ze Stradomia Bartłomiej (Sabinka), 1506 — 1556.
 ze Stradomia Stanisław (Sabinka).
 Stramsowicz (Stramsovius Biorunensis) Stanisław.
 Strus (Struthius) Józef, 1510 — 1568.
 Swietlik Jakób.
 Swietlik Maciej.
 Syreński Szymon (Syrenius Sacranus), 1541 — 1611.
 z Szadka Jan, um. 1517.
 z Szadka Mikołaj.

z Szamotuł Szymon.
 Szegel Kacper, um. 1611.
 Szeliga Wojciech, um. 1585.
 Tectander v. Zimmermann Józef, um. 1543.
 Thurneisser Leonard zum Thurn, 1539 — 1596.
 Tideaens Franciszek, 1554 — 1617.
 Tridentinus Kacper (1564).
 z Trzemeszna Mikołaj.
 z Tuliszkowa Mikołaj.
 Umiastowski Piotr.
 Ursinus (Bär) Jan Leopoldita (v. Niedzwiecki), um. 1613.
 z Urzędowa Marcin.
 Uwiecki Jan.
 Valentini Jan Andrzej (Mutinensis), um. 1547.
 Wasserbrot Hieronim.
 Wedelicki (Vedelicus, Vedelinus) Piotr, um. 1542.
 Wezalin Terencyusz.
 z Wieliczki Mikołaj, 1490 — 1559.
 Wildenberg (Cingularius) Aurimontanus Hieronim, 1465 — 1558.
 Wildenberg Wilhelm. Wilhelm (br. jez.).
 Wilkowski Kacper.
 * Willichius Jodocus.
 z Wilna Bonawentura.
 Wojciech z Poznania.
 Wojcik Jan, um. 1544.
 Wolski Erazm, um. 1553.
 Wolski Wacław, (1586).
 Wszerecz Wawrzyniec, um. 1614.
 Zaika Grzegorz.
 Zambecki Stanisław.
 Zawadzki Stanisław.
 Zawadzki Stanisław, um. 1611.
 Zemelius Jan Zemelka, um. 1607.
 Zemerma.
 Zimczarski (z Zimorzarza de Schimoszarza) Baltazar.

XVII.

Ackerbaum Mikołaj Ignacy.
Agricola Jan.
Alantse (Alanzy) Jan,
um. 1626.

Alembek (Alupecinus) Walerjan.

Alembek Ludwik.

Anczewski Marcin Nikanor.

Andrzej Kazimierz.

Angelus Dn.

* Anioł Michał.

Arnold Jan Daniel, 1671—1709.

Arnuth Jakób, um. 1640.

Artomiusz P., um. 1638.

Artomius Christophorus.

Barcellin Piotr.

Barcz Stanisław Michał.

Barner Jakób, 1641—1686.

Bartoszewski Walenty.

Becker Daniel, 1594 — 1655.

Becker Jan, 1621—1660.

Behm Michał.

Bernitz Marcin Bernard.

Bętkowski Aleksander Wojciech.

Birkowski Szymon, 1574—1626.

Blank Daniel, 1617—1691.

* Boesius Daniel.

Borboniusz Matensz, um. 1629.

Boy Jakób.

Boym Paweł Jerzy.

Boym Michał.

Boym Michał.

Boym Paweł.

Breyn Jakób, 1637—1697.

Broscius Jan, 1585—1652.

Budny (Budnius) Tomasz.

Bukky Krzysztof, 1176 — 1705.

Campianus Marcin, um. 1629.

Campus Marcin.

Cebrowski Andrzej.

Cebrowski Mikołaj, um. 1658.

z Chmielnik Jan Łukasz.

Chronicz Bernard.

Chrzyszczowicz Tomasz.

Ciachowski Piotr (Cziahowski, Ciachovius) z Brzeźnicy.

Chotius Christianus.

Colin Sebastyan.

Connor (O Connor) Bernard, 1666 — 1698.

Conrad Hieronim.

Conrad Izrael, um. 1715.

Coschwitius Jerzy Daniel.

Coschwitius Jonasz Daniel.

de la Courvée Jan Klau-dyusz.

Crusius Floryan.

Cwikliński Jan.

Cyrus Dominik Paweł.

Czarnowski Fr. Jan Paweł.

Czechucki Franciszek Jó-zef.

Czerski Jakób.

Częczkiewicz Józef Anto-ni, um. 1714.

Daniłkowiec Maciej.

* Davidson (Davissonius) Wilhelm.

Ditrich Wigbort.

Dobraszewski Sebastyan.

Dobromirski Jan.

Dobrzański.

Dobrzyński albo Dobrzeński Wacław.

Doering Chrystian.

Dorohostajski Krzysztof Moniwid.

Drewno Łukasz.

Duros Daniel.

Duros Wacław, um. 1704.

Dybowiecki Stanisław, um. 1618.

Dylagowski Bartłomiej.

Dzidowski Jan Stanisław, um. 1718.

Dziurkiewicz Kazimierz.

Eichstadius Wawrzyniec (1596 — 1660).

Erb Jan.

Erbenius Lubertus.

Erndtel Krystyan Henryk (1670 — 1734).

Ewaldt Benjamin (1674 — 1719).

Fabricius.

Falecki Krzysztof (1591 — 1649).

Felwer Jan.

Ferendini.

Flores.

* Fonseca, Rodericus.

Freudenhamer Jerzy.

Freytag Adam, 1608 — 1650.

Friese Joachim.

Fulgentius P.

Fulwiusz.

Furstlof Efraim.

Gaden Daniel.

Gallus Aleksander.

Garani Paweł.

Gargas Krzysztof.

Gawłowski Szymon.

Gehema Janusz Abraham (Janus).

Gehler Michał.

Genoino Modest.

Gidełczyk Jakób (1589 — 1650).

Gilli Mikołaj.

Goldammerus Casp. Gotfr.

Golemowski Wojciech.

Goski.

Goski Marcin.

Gosławski Jakób.

Gottwald Krzysztof, 1636 — 1700.

Grembs Jerzy.

Greulinek Jan Henryk.

Grodziecki Jakób.

Grosweier Marcin.

Guldenius Paweł.

Haberman Jan.

Hammen Ludwik, 1652 — 1689.

Haur Jakób Kazimierz, ur. 1632.

Hebrecki Jędrzej, umarł 1623.

Hecker.

Hein Jan Paterson.

Helsing Rotger.

Henning Dawid, 1603 — 1642.

Henning.

Hepner Franciszek Dominik, um. 1649.

Herden Benjamin, umarł 1704.

Herka, Hereius Kazimierz Stanisław.

Heysius Ernest Gotfryd,
1656 — 1694.
Hildebrand Henryk.
Hoffmann Godfryd.
Homodeus Jan.

Jach.

Jaenichius Piotr.
Jagelski Cassianus.
Jahn Jan Wilhelm.
Jakobejus Wawrzyniec.
Janczewski Marcin.
Jankiewicz Marcin.
Jarczyński Jan.
Jasieński, um. 1620.
Jasiński Paweł.
Jeleniewski Adam.
Jeleński Henryk.
Joannicy Gabriel v. Hanu-
szek, um. 1645.
Jonas.
Jonston Jan, 1603 — 1675.
Józefowicz Jakób Aleksan-
der.
Józefowicz Mikołaj.

Kalkowski Jan.
Kall Michał.
Katerla, um. 1625.
Kitlof Joannes a Leclau,
z Klecka Marcin.
Kleinfeldius Mikołaj.
z Kleparza Jakób.
Knoeffel (Cnoeffel) albo
Cneuffel Andrzej, umarł
1658.
Knoeffel albo Cneuffel An-
drzej, um. 1699.
Kohn Tobiasz, 1655—1729.
Koliński Łukasz.
z Kolna Łukasz.
Kolakowski Hieronim.
Korytoni Jan.
Korzeniowski Marcin, um.
1646.
Kostecki Jakób (d).
Koszycki Grzegorz.
Krafft Jan Kasper.
Kraus Jakób.
Krokier Paweł.
Kruger Jan Bartłomiej.
Kruk Kazimierz.
Kubitkowicz Jakób.

Laciosi Antoni.
Laelius Lucius.
Latkowicz Sebastian, um.
1622.

Lanerman Jan, 1613 —
1648.
Lazaroni Lanfrancus Pa-
wel, um 1647.
Leonicens Jan Athesti-
nus.
Leopoldowicz Mikołaj,
1574—1639.
Lostenau Marcin (d).
Leszczynowicz Marcin, um.
1666.
Lettow, Littawer Vorbek
Maciej. 1593 — 1662.
Ligeza Jakób.
Lubiecki Paweł Franci-
szek.
z Lublina Aleksy.

Łopacki Jacek, um. 1702.
z Łowicza Wojciech.
Łyszkowski Wincenty.

Maciążek (Maciążkowicz)
Jan
Maćkowski.
Mader Henryk (d.).
Majus Tobiasz, um. 1632.
* Majus Teodor.
Makowski Samuel.
Margowski Andrzej Ru-
dolf.
* Martinus Henryk.
Martinus Grzegorz (d.).
Matatyas, um. 1663.
Matesilani.
Mazurkiewicz Maciej.
Meisner Jan Teodor, um.
1711.
Meisner Krzysztof, 1602—
1667.
Meller Jerzy.
Mertens Hans.
Męciński Wojciech, 1601—
1643.
Mieleński Maciej.
Mikolajewski Marcin.
Minadous, um. 1615.
Misokakus Wilhelm.
Mitkowski Jan, um. 1646.
Mitkowski Władysław,
1619—1661.
Młodzianowski Jan.
Mochinger Jakób, 1627 —
1656.
Mochinger Jerzy, 1595 —
1656.
Moeller Jan Wilhelm.
Moller Paweł.
Mori Jacopo.
Mroz Jan.

Mucharski z Mucharza Jan
Wincenty, 1624 — 1690.
Mucharski z Mucharza
Piotr, 1589 — 1666.
Muneghina Bernard.

Najmanowicz albo Nayman
Krzysztof, um. 1651.
Niewieski Stanisław, um.
1699.
Nikloszewski Krzysztof,
1594 — 1641.
Nitschke Eliasz, 1644 —
1711.
Nuszczyński Marcin.

Ochocki Gabryel, um. 1673.
Ochocki Gabryel.
Oczko Jan.
Oelhaf Adam Joachim,
1570 — 1630.
Oelhaf Mikołaj.
Orłowski Jędrzej, umarł
1680,
Orzgiewicz Jakób Franci-
szek.

Paludius Salomon.
Paschalis Piotr.
Pastoryusz ab Hirtemberg
Joachim, 1610 — 1681.
Pauli Adryan, um. 1622.
Peter Udalryk.
Petrcyey Jan Innocenty,
um. 1641.
Pieniążek Krzysztof.
Pipan Jerzy, um. 1648.
Politiani Józef.
Ponikowski Jan.
Porembny Stanisław.
Posselius Joachim, um.
1624.
z Przemyśla Jakób.
Przewoński Franciszek Jó-
zef.

z Radziwia Klemens.
Reineker Jakób.
Remus Jerzy.
Remus Jerzy Ernest.
René Piotr.
Rezler Wojciech Kazi-
mierz.
Reznar Jan.
Roliński Franciszek, um.
1674.
Roliński Paweł.
Roliński Michał.
Roskowicz (Roscovius, Ro-
scius Jakób).

Rudomicz Bazyli.
* Rulandus Marcin.
Ruszel Jan.

Sakowicz Kassyan Kalikst,
1578 — 1747.

de Salsa Ludwik (d.).
Sapalski Krzysztof, 1588—

1648.

Schmidt Jan, 1624—1690.

Schmidt Jan Gabryel, 1662
— 1686.

Schoesser Chrystian Teo-
dor Emilian.

Schultz Hieronim, 1610 —
1660.

Schultz Szymon, um. 1679.
Schulze S.

Schwentner Kasper.

Seotus Teofil.

Sechlini Jan.

Seger Jerzy, 1619—1678.

Siegfried Henryk.

Sinapius (Senfft) Michał
Aloizy.

Sledzianowski Jan.

Sleszkowski Sebastyan,
1569 — 1648.

Sleszkowski Wojciech, um.
1718.

Slonkowicz Marcin, um.
1658.

Słowakowicz Stanisław,
1634 — 1701.

Smieszkowicz Wawrzy-
niec, 1590 — 1646.

Sokolowski Marcin Jerzy.
Solski (Soleius, Scholtz,
Schulz) Kacper, um. 1653.
Soszyński (Soschinus) Jan
Amplias.

Spinowski.

Stadtländer Antoni, 1624
— 1704).

Sternberg Krzysztof.

Stoll Paweł Fryderyk.

Strachocki Jan Wojciech.

Stupanus Emanuel.

Sulcius Joannes.

Sybilla Dorota, 1590 —
1625.

Sylwester.

Syxt (Sixtus) Erazm, um.
1635.

Syxt Tomasz, um. 1631.

Szymaniewicz Andrzej.

Szymonowicz Jędrzej.

Taubenheim Jan Kazi-
mierz, um. 1707.

Temberg Jan.

Teuber Jan.

Teuber Jan Fryderyk.

Tomicki Benedykt Adam.

Tomkowicz.

Toński Jan.

Troppaniger Joh. Christ.

Tryznakiel Stanisław An-
toni, um. 1637.

Trzeciak Franciszek.

Tylkowski Wojciech (Fa-
bius Hercinianus).

Vechner Mateusz, 1587 —
1630.

Waldenbach Melchior Be-
niamin.

* Waldung Wolfgang.

Wangelin Kacper.

Warnatius Henr.

Weberski I. Jac.

Welemius (Welumius) Se-
bastyan.

Weller Mikołaj.

Węgierski Jan.

Wiesener Krzysztofor.

Wilczek Benedykt.

Wojna Jan.

Wolf Jędrzej.

Wolfowicz Andrzej.

Wolfowicz Jan.

Wolski Mathias Augusti-
nus.

Woniński (Woniejski,
Woński, Wojeński) Ma-
ciej, um. 1648.

Wosiński Stanisław.

Wridt Fryderyk.

Zagórski Jakób, um. 1633.

Zakrzewski Tomasz, um.
1607.

Ziętkiewicz Maciej.

Złotorowicz Franciszek,

Zoellerus Zacharyasz (d.).

Zwicker Daniel, 1612 —
1678.

XVIII.

Abrahamowicz.

Ackord Józef Samuel.

Ailhaud Jan, um. 1756.

Albertrandy Antoni.

Arnold Jan Godofred.

Arnold Jerzy Chrystyan,
1747 — 1827.

Aron.

* Asch.

* Astruc Jan, 1684—1766.

Awedyk Jan Michał.

Awedyk Jan Nepomucen.

Bachstrom Jan Fryderyk.

Badurski Jędrzej, 1740 —
1789.

* Baker Georg.

Ballexerd Jakób, 1726 —
1774.

Barez v. Bartsch Jan Kan-
ty, 1765 — 1823.

Bednarczyk Jerzy, 1740 —
1796.

* Beer Jerzy Józef, 1768—
1818.

Behm Karol, um. 1757.

* Beimler (Bäumler) Sam.

Bekker.

Bensheim Ernest.

Berendt Nathanel.

Berger de Lenchamps Jó-
zef, um. 1812.

Bergonzoni Michał, 1744—
1819.

* Berkley Jerzy.

Billing Jan Jakób.

Binniger L. E.

Bioset Carl.

Birytowski Paweł.

Bisio Stefan, ur. 1720.

Blech Ephraim Phil.

Blumer.

Boeckler Jan.

Boehm Franciszek Teofil.

Boening.

Bolten Dan. Henning.

Bonacina Marek Euge-
nius.

Bonfigli Onufry.

Boniałowicz Henryk Er-
nest.

* Boretius Maciej Ernest,
1694 — 1736.

Breyn Jan Filip, 1680 —
1764.

Briotet Jakób, 1746—1819.

Brzeski Antoni.

Brzostowski Paweł Ksawery, 1730 — 1828.
 * Buchan Wilhelm, 1729 — 1805.
 * Buc'hoz Piotr Józef, 1731 — 1807.
 Buc'kiewicz Adam.
 Buczański Józef.

Camelin Jan, um. 1774.
 de Camillis Dominik Piotr.
 Camuset Jakób Emilian, um. 1739.
 Carove Piotr Józef, umarł 1800.
 Carrière Jan Salomon.
 * Cerner (Zerener) Jan Mikołaj.
 Clötz Michał.
 Colohri Mendel Aaron.
 Cordé Mikołaj, 1745 — 1821.
 Czajkowski Grzegorz, um. 1757.
 Czenpiński Jan Chrzecieli, 1721 — 1786.
 Czenpiński Jan.
 Czenpiński Paweł.
 Czerwiakowski Rafał Józef, 1743 — 1816.

Danilewski Jan.
 Dargosz Floryan B.
 Deszner Karol, um. 1783.
 Dubiński J. Michał.
 Dupont Franciszek Florian, um. 1752.
 Dupont Jan Feliks, ur. 1718.
 Dwernicki Bernard.

Ebert Filip Jakób.
 Einholm Eliasz.
 Eliasz z Pińczowa, um. 1770.
 * Ellisen G.

Falkensohn Behr Isaschar, ur. 1746.
 Fechner Mateusz.
 Fijałkowski Stefan.
 Filipecki Józef (1757 — 1810).
 * Fischer Justyn Wilhelm 1775 — 1804.
 * Flores Józef.
 Flott Krzysztof.
 Folkelmann Jan Filip, ur. (1752 — 1824)
 Fonklofen Jerzy.
 Formica Antoni.

Forster Jerzy Adam, ur. 1754.
 Francki Tomasz.
 Frank Easias Jacobus.
 Frank Jan Piotr (1745 — 1821).

* Gabriel Joan. Sam.
 Gagatkiewicz Walenty, 1750 — 1805,
 Galvez Bonawentura.
 Gepert Maciej Józef.
 Gerlach Nataniel, umarł 1715.
 Gesner Karol Filip 1719 — 1780.
 Giliert Jan Emmanuel, 1741 — 1814.
 Gillet.
 Godswiler.
 Goetz Gotfryd.
 Goltz Karol Bogumił.
 Gordon Mikołaj Michał.
 Gottwald Jan Krzysztof.
 Gottwald Olaw.
 Grygier August.
 * Guentz Justus Gotfryd, 1714 — 1754.
 Guillard Petrus (d.).

Hacquet Baltazar, 1740 — 1815.
 Haller Maciej.
 Hartley Dawid, 1705 — 1757.
 * Hecker Aug. Fryd. (1763 — 1811).
 Hefftor Joh. Christ.
 Heintz de Palkenau Franciszek Karol.
 Henning.
 Hering (Haering) Piotr Paweł.
 Herman Efraim Bogumił.
 Herman Nepomucen Antoni.
 Herrenschwaud Jan Fryderyk, um. 1796.
 * Heucher Jan Henryk (1677 — 1747).
 * Heuselmann.
 Hiehnel.
 Hiernes v. Hirneys.
 Hirsch Wolf.
 Hirschfeldt Ferdynand Sturm, ur. 1737.
 Hoelmann.
 Hoevelke Michał.
 Hoffmann Fr.

Jabłoński Wojciech Stanisław.
 Jagielski Adam Stefan (d.).
 Jakubowski Maciej Leon, 1747 — 1825.
 Jaskiewicz Jan Dominik Piotr, 1749 — 1809.
 Jelonek Jan Jerzy.
 Jerzembki.

Kaestner Jan.
 Kambon Marek.
 Khittel (Kittel) Karol.
 Kirchheim Chrystyan Henryk.
 Klemens.
 Klessen Jan.
 Knigge Adolf Franciszek Fryd. Ludwik, 1732 — 1796.
 Knobloch Michał Ludwik.
 Knolle Jan Fryderyk.
 Kohntzen Fabian Jakób (d.).
 Komorsky Nep.
 Kompres.
 Kordaly Jan Maciej.
 Kornatowski.
 Kortum Ernest.
 Kosicki Karol Ernest
 Kostrzewski Chryzostom Nepomucen.
 Kostrzewski Jakób.
 Kozłowski Michał Wolfgang.
 Krause Chrystian
 Krehowski Wojciech.
 Kroczykiewicz Karol.
 Kruk Daniel.
 Krupiński Andrzej.
 Krzeszyński Filip Bogumił.
 Krzysztofowicz Szymon.
 Kubas Marcin Jakób.
 Kulbowicz Bartłomiej.
 Kulmus Jan Andrzej, 1689 — 1745.
 Kulmus Jan Jerzy, 1680 — 1731.
 Kulmus Jan Ernest (d.).
 Kulmus Jan Ludwik (d.).
 Kuntze Jan Daniel.
 Kupiński Jędrzej.
 Kurcysz (Curtius) Franciszek.
 Kwiatkiewicz Józef.
 Kwiatkowski N.
 Lafontaine Leopold, 1756 — 1812.
 Lahman Józef (d.).
 Lanckisch Joan Georg.

Lengnientius Aniol.
Leonhardi Jan Godfryd,
1746 — 1823.
Lessel Jan Chrystyan Au-
gust.
Lessius Leonard.
Levi Moses.
Levinsohn Wolff.
Lisikiewicz Józef, 1738 —
1822.
Lobenwein Jan Andrzej,
1758 — 1820.
Loeber Józef.
Loeber Fryderyk.
Loelhoeffel (Lelewel) Hen-
ryk, um. 1763.
Lucy Jan Nepomucen, um.
1786.
Lucyusz Adolf.
* Lütke.

Łaskowski Marcin, umarł
1757.
Łazowski Józef.
Łopacki Stanisław Antoni,
um. 1738.
Łopacki Jacek Augustyn,
1690 — 1762.

Machnicki (Machnitzky)
Jan Benjamin.
* Mackenzie Jak.
* Madai Dawid Samuel.
Majeranowski Józef Leo-
pold.
Maignain Piotr Franciszek
Julian, 1752 — 1811.
Makowski.
Malec (Mallsch), um. 1809.
Malinowski Franciszek.
* Marcheselle Józef Antoni.
Marsigli.

Mastallir Jakób Józef.
Mathy Józef Ludwik.
Matta Jan.
Matuszewicz Andrzej, 1760
— 1816.

Menceliusz Jan Krzysztof.
Messerschmidt Daniel
Gottlieb, 1685 — 1735.
Meza Teof. Sal. de.
Michałowski Ignacy Pa-
wel.

Michałowski Jan Jakób.
Mietuski Jan.
* Milhörd Nohain Ann-
drem.
Minasowicz Jakób.
* Minderer.

Mizler Mitzler de Kolof
Wawrzyniec, 1711 —
1778.
Moneta Chrystyan Jakób,
um. 1792.
Merelli Jan.
Moroński Jakób Józef.
* Mosch K. F.
Mueller Jan Chrystyan,
um. 1774.

Nathan Samuel (d.).
Nejfeld Ernest Jeremiasz,
1721 — 1773.
Nelson de Erstholm Jan.
Nitschke Elias Gotf., 1676
— 1718.
Nova Antoni.
Nudov Henryk.

Orłowski Andrzej Jan,
1735 — 1788.
Ormiński Tomasz Franci-
szek.
Otto de Ott August.

Papelbaum Georg. Chri-
stophorus.
Paschal.
Patte Piotr, 1723 — 1814.
* Peima L. B. de Beinlema.
Perzyna Ludwik, 1742 —
1812.
* Petit Jan Ludwik.
Pieczonka.
Placikus Eustachiusz.
* Plenk Józef Jakób.
Podecki Wojciech.
* Prohaska Jerzy, 1749 —
1822.
Przemieniecki Antoni, ur.
1762.

Regemann Jan Ludwik,
1711 — 1782.
Regnier Mikołaj, 1723 —
1800.
Revelli Józef Maria.
Roussel Piotr, 1742—1802.
Różański Jan.
Różański Józef.
Rudnicki Chrystyan.
Ryszkowski Franciszek
Ksawery, 1746 — 1809.

Sartoris Józef.
* Saucerotte.
* Saucerotte Konstanty.
Sawicki Józef, 1762—
1825.

Scheffler Piotr Ernest,
1742 — 1820.
Scheinvogel Charles.
Schmidt Paweł Wilhelm.
Schreiber Jan Frider., 1705
— 1760.
Schultz Jan (d.).
Schultz Jerzy Piotr, ur.
1680.
Schultz C. F.
Schulze J. H.
Schwantes Teofil.
Seisser Józef.
Sendel Chrystyan Daniel.
* Simmons.
Skiwski Szymon.
Słowakowicz Jan Antoni,
um. 1721.
Soemmering Jan Tomasz.
* Soemmering Samuel To-
masz.
Sokołowski.
Soldadini Paweł, um. 1785.
Spaeth Fryderyk, 1746 —
1813.
Sperling Paweł Gotfryd.
Starnigiel Wawrzyniec.
Steckiewicz v. Stęczkie-
wicz v. Stetkiewicz Mi-
kołaj Jan.
Stefański Franciszek, um.
1787.
Steidle R. J.
Steinhart Salomon Ernest
(d.).
Stöckel Manasse.
Stoll Jan Godfryd Stani-
sław.
Stuart Piotr.
Stubielewicz Stefan, 1762
1814.
Sturm de Hirschfeld Fer-
dynand.
Symonowicz Roman, 1768
— 1813.
Szaster Jan, 1741 — 1793.
Szaster Mikołaj.
Szaster Wincenty, 1757—
1816.
Szumlański Alex.
Szumiński Marcin Xawer.
Szyłarski Wojciech.
Szymanowski Stan.

Thadini.
Thullie Jan.
Timm Edward Fryderyk.
Tissot Szymon Andrzej.
Troschell.
Trzeński Andrzej, um.
1823.

Tukała Maciej.
Tuszek Jan.
Twardochlebiewicz Tom.,
um. 1806.

* Vicat Filip Rudolf.
Virion Karol Józef, um.
1815.
Vogetius Jan, um. 1724.

Wadowski Stanisław, um.
1769.
Wahlburg Wilhelm, 1759
1823.

Wannowski Felicyan, ur.
1764.
Wasniewicz Wojciech.
Wasznowski Felicianus.
Weichardt Teodor Tomasz.
Weis Szymon.
Werch Jan Samuel.
Widazy.
Wiebers I. F.
Wiehl Cbrystian Baltazar.
Wierzyński.
Wilczek Jan.
Wojakowski Wincenty,
um. 1802.
Wolf Abraham Emanuel.

Wolf Karol Ludwik.
Wolf Mateusz Natanael.
Wolf Moses ben Benjamin.
* Wolf N. M.
Wolfgang Jan, um. 1793
(d.).
Wolstein Jan Bogumil.
Wysokiński Cyprian Ale-
ksander.

Zajęzkowicz Jan, umarl
1717.
Załuński Józef.
Zanelli Karol.
Zernecke J. H.

XIX.

Abgarowicz Józef, umarl
1876.
Abicht Adolf, 1793—1860.
Abłamowicz Józef.
Abramowski Maurycy, ur.
1852.
Abrahamson Bernard Ja-
ków.
Adami Paweł.
Adamkiewicz Adolf, ur.
1822.
Adamkiewicz Albert, ur.
1850.
Adamowicz Adam Ferdy-
nand, 1802 — 1881.
Adamski Antoni, ur. 1830.
Adamski Maksym. Józef
Wojciech Andrzej An-
toni, 1796 — 1830.
Adler Franciszek Ksawery.
* Ajry.
Aksamitowski Franciszek,
1852 — 1877.
* Albrecht I. F. E.
Aleksandrowicz Adolf, um.
1875.
Aleksandrowicz Aleksan-
der.
Aleksandrowicz Benedykt,
1796 — 1881.
Allbrecht Fryderyk Wil-
helm, um. 1870.
d'Alle Majeur Romeo Ro-
mualdo.
* Alvarenga da Costa.
Ammon August Fryderyk,
1799 — 1861.
Anders Ludwik, ur. 1854.
Anders Teodor, ur. 1857.
Andriolli Erminio, 1835 —
1876 (d.).

Andruszewicz Antoni Jan.
Andrychewicz.
Andrysiewicz.
Andrzejewski Erazm.
Andrzejewski Jan.
Andrzejowski.
d'Anns Jan.
Antoniewicz Eustachy (d.).
Antoniewicz Franciszek,
1816 — 1873.
Antonowicz.
Antonowski.
Apte Markus, ur. 1826.
Arcimowicz Hil. Jan.
* Arejula Joh. Eman.
* Arlt F.
Armatys Hipolit, 1836 —
1869.
Arnold Jan Daniel, uro-
dzony 1796.
Aronsohn Juliusz.
Atlas Henryk, um. 1873.
Auer Wiktor.
Augustynowicz Tomasz.
Ausländer (d.).
Aveé Norbert.

Babiński Romuald, uro-
dzony 1826.
Baciewicz Antoni Ludwik.
Bachmann Mateusz Otto.
Baczyński Antoni.
Bałtałowski S.
Bagieński Józef, ur. 1817.
Bakody Teodor.
Bakowiecki.
Balbiani Konstanty.
Balczewski Aleksander.
Baldauf Franciszek Ksa-
wery, 1775 — 1858.
Ballin Samuel Jakób.

Bałwański Antoni.
Bamberg Henryk.
Bandrowski Sas Juliusz
Maryan, ur. 1855.
Bandtke Jerzy Samuel,
1768 — 1835.
* Bating William.
Barach Adam.
Baranek.
Baraniecki Tomasz, 1801—
1859.
Baraniecki Adryan, uro-
dzony 1828.
Baraniecki Mieczysław,
1833 — 1876.
Barankiewicz Maciej, um.
1829.
Baranowski Antoni, um.
1859.
Baranowski Ignacy, uro-
dzony 1833.
Baranowski V.
Barański Antoni.
Barasch Juliusz, ur. 1815.
Barbar Ignacy.
Barkmann Kazimierz.
* Barnes R.
Baroc Adam.
* Barthels C.
Bartkowski Hilary.
Bartkowski Klemens.
Bartlitz Stanisław (d.).
Bartmański Ferdyn., ur.
1837.
Bartolozzy Feliks.
Bartoszewicz Joachim, ur.
1834.
Bartoszewicz Józef.
Bartoszewicz Józef Ale-
ksander, um. 1870.
Bartoszewicz Wacław.

- Barwiński Oskar Wale-
ryan, ur. 1844.
Barzycki Józef.
Batalin Maciej.
Batkowski Antoni, uro-
dzony 1847.
Baudouin de Courtenay
Jan, um. 1822.
Bauerertz Adam, ur. 1845.
Bayer Karol.
Bączewicz Jan, 1799—1864.
Beaupré Antoni Józef.
Becker Gotfryd Wilhelm.
* Bednar Alojzy.
* Behrend Fryderyk I.
Beiser (Bajzer) Mojżesz,
1806 — 1880.
Bek A.
Belakewski Stanisław (d.).
Belke Teofil, ur. 1840.
* Bell Karol.
Belza Józef, ur. 1805.
Benda Karol.
Bendowski Julian, 1834—
1880.
Beneke F. W.
Beneliawski Józef.
Beniewski Szymon, um.
1852.
Benni Karol.
Bentkowski Alfred Feliks
Bronisław, 1813 — 1850.
Bentkowski Kazimierz.
Berdau (d.).
Berends Adolf Rudolf.
Berends Joh. Bern. Jacob.,
1769 — 1823.
Bereśniewicz Jan.
Berg Ludwik.
Berger Antoni Stanisław,
ur. 1842.
* Berger Francis.
Berger Michał, ur. 1852.
Berger.
Bergson Józef, ur. 1814.
Berkowski Aleksander.
Berkowski (d.).
Berlak Salomon, ur. 1807.
Berlinerblau Fanny.
Berliński Markus, 1810 —
1846.
Bernard A.
Bernard Jan.
* Berners J.
Bernfeld L.
Bernhard Dawid, 1782 —
1858.
Bernhardt Adolf 1801 —
1870.
Bernhardt Henryk, uro-
dzony 1838.
Bernhardt Edward, uro-
dzony 1840.
Bernstein Józef, 1797 —
1853.
Bernstein Kazimierz.
Bernstein Wiktor.
Berres Józef, 1796 — 1844.
Berthleff Karol Teodor.
Bertrand Jakób C.
Beschoner Fryderyk, um.
1874.
Besser Willibald S. I. G.,
1784 — 1842.
Besser Wiktor.
Betko Ksawery.
Będziński A.
Bęklewski Stanisław (d.).
Bętkowski Nikodem Feli-
cjan Prawdzic, 1812 —
1864.
Biber Leopold.
Biberstein Jan Józef
Oswald, ur. 1824.
Biberstein Karol Ludwik,
ur. 1834.
Biegański Władysław (d.).
Bielawski Józef, ur. 1847.
Bielecki Jan.
Bielecki Ryszard, ur. 1829.
Bielecki Wincenty (d.).
Bielkiewicz Adam, 1798—
1840.
Bielkiewicz Franciszek.
Bielński Jan.
Bielński Józef, ur. 1843.
Bielski Józef.
Bielski Stanisław (d.).
Bielski Tomasz.
Bielski Walenty.
Bieniowski Bartłomiej, ur.
1800 (d.).
Bienkiewicz Adolf.
Bienkowski Ł.
Bierkowski Ludwik Józef
Szreniawa, 1801—1860.
Bierkowski Włodzimierz
Fryderyk, ur. 1832.
Biernacki Karol, 1797 —
1879.
Biernawski Aleksander.
Biesiadecki Alfred, uro-
dzony 1839.
Biesiadecki Jan z Wroc-
mierowy Prus, ur. 1837.
Bigel.
* Bill Jan Jerzy.
Bilczyński Dionizy, 1814—
1860.
* Billroth Teodor.
Biskupski Antoni Jan, ur.
1848.
Biskupski Feliks Euze-
biusz, 1817—1867.
* Blackburn.
* Blackwell Elżbieta.
Blatteis Jakób.
Bloch Henryk.
Blum Stanisław, 1831 —
1863.
Blumenbach Marcia.
Blumengarten Samuel, ur.
1810.
Blumenstok Leon, ur. 1838.
Blumenthal Wojciech.
Błaszczkiewicz Seba-
styan.
Bobowicz Antoni Lucyan.
Bobrzyński Jan Błażej,
1810 — 1870.
* Bock Ernest.
Boczkowski Feliks, 1804
— 1855.
* Bocquin Juliusz.
Boduszyński Wojciech Jó-
zef, 1768 — 1832.
Boening Juliusz, ur. 1845.
* Boeser C.
Bogdański Józef, ur. 1852.
Bogdański Józef.
* Bohn H.
Bohuszewicz Łukasz.
Bojanowski Karol, ur. 1835.
Bojanus Ludwik Henryk,
1776 — 1827.
Bojasiński Michał, urodzo-
ny 1839.
Bojowski A.
* Boisseau Franc. Gabryel,
1791 — 1836.
Bokiewicz Leon, 1820 —
1879.
Bolewski Michał, ur. 1832.
Bolumiński Piotr, ur. 1831.
Bondi Elias, ur. 1791.
Boniuszko Józef.
Boas Samuel.
Borecki Karol.
Boremski Artur, ur. 1843.
Born Marek.
Borowski Antoni, ur. 1839.
Borowski Jan Stanisław.
Borowski P. (d.).
Borsuk Benedykt (d.).
Bortkiewicz Józef.
Bortkiewicz Adolf.
Borysieki Michał, ur.
1843 (d.).
Borysowicz Teodor (d.).

Borzyszkowski Waleryan
Julian.
* Boschan Fryd.
Bośniacki Zygmunt.
Bossowski Kazimierz.
* Bouchardat (d.).
Bouvié Ludwik Dom. Eug.
* Brachwogel Aemil Got-
hard.
Brand Franciszek Antoni
Ignacy Ludwik, 1777 —
1837.
Brandt Alfons Jan Fryde-
ryk.
Braun Aleksander.
Braun Jan, ur. 1834.
Braun Jan.
Braunstein Samuel, ur.
1804.
Brawacki Jan, 1786 —
1876.
Brawacki Jan.
Brawacki Józefat.
* Breslau.
Brillantowski Samuel, ur.
1821.
Brinckmann Jan Piotr.
Brochocki Al., ur. 1851
(d.).
Brodowicz Maciej Józef,
1190 — 1885.
Brodowski Franciszek,
1814 — 1866.
Brodowski Ludomir Wło-
dzimierz, ur. 1825.
Brodowski Wincenty.
Brodziak Wojciech.
Broekere Antoni Broni-
slaw, ur. 1843.
Bronicki Franciszek.
Broniewski Seweryn, um.
1870.
Bronikowski Jan.
Broniowski Antoni Ostoja,
ur. 1844.
Browicz Tadeusz, ur. 1847.
* Brown-Séguard C. E.
Bruzdyński Ludwik Ja-
centy, 1811 — 1879.
Brühl Edward, ur. 1851.
Brühl Henryk, ur. 1811.
Bruener Edward, ur. 1812.
* Bruennighausen Herman
Józef.
Brunner Ignacy, 1813 —
1878.
Brunner Mikołaj Ludwik,
ur. 1840.
* Brunnow E.
Bruntzel R. (d.).

Bruski Leon.
Bryk Antoni.
Brynk Ksawery.
Brzenski Krzysztof, 1773
— 1852.
Brzeziński Erazm, 1794 —
1879.
Brzeziński Jan.
Buchmiller Ant. Leop.
Buchner Józef.
Buczaniowicz Bazyli.
Buczyński Ambroży.
Buczyński Józef.
* Budge.
* Buenau.
Bugajski Jan.
Bugajski Stanisław Józef.
Bujakowski T. (d.).
Bujakowski W. (d.).
Bujwid Odon, ur. 1857 (d.).
Bukojemski August.
Bukojemski Samuel.
Bukowiecki Ludwik, 1836
— 1869.
Bukowiecki Józefat.
Bukowski Jakób.
Buksicki Henryk, 1831 —
1861.
Bulikowski Franciszek Be-
nedykt. 1806 — 1882.
Bulikowski Stanisław.
Bulatowicz Wincenty.
Bułhak Edmund, 1834 —
1867.
Bułharowski Piotr.
* Bunge Christoph.
Burchard Fryderyk Leo-
pold.
Burski (d.).
Bursztyński Salezy.
Burzyński Miłosław, ur.
1828.
Buski Jan Sylwester, ur.
1830.
Buszek Jan, ur. 1845.
Buszyński Józef,
Butzke E. L.
Buzalski Józef, ur. 1841.
Buzdygan M. (d.).
Bychowiec Józef Włady-
slaw, 1778 — 1845.
Bydlowski Jan.
Bykowski Mikołaj Jaksa,
ur. 1819.
Bylicki Władysław.
Bystrow.

* Cadet de Vaux Antoni
Aleksander Franciszek,
1743 — 1828.

Caro Jakób Seligus, ur.
1832.
* Caspar.
Cassina Ferdynand.
Celiński Józef, 1772 — 1832.
Celiński Marcelli Teodor
Franciszek, ur. 1805.
Cenner Jan.
Cenova Floryan Stanisław
Wojkasin.
Cepryński-Ciekawy Wa-
lery, 1821 — 1864.
Cepryński-Ciekawy Stani-
slaw, ur. 1857.
Cepryński-Ciekawy Kor-
neli, ur. 1831.
Chalubiński Tytus, uro-
dzony 1820.
Chalubiński Władysław,
1842 — 1869.
Chalupeczyński Adam, ur.
1822.
Chamajdes Jakób.
Chamski Władysław.
Charzewski Piotr Paweł.
Chasanowicz Józef.
* Chavasse.
Chawłowski Ksawery Mi-
kołaj.
Chadzyński Jan, ur. 1824.
Chelchowski Kazimierz,
ur. 1858.
Chelmiński Julian, ur. 1825.
Chelmiński Antoni.
Chelmiński Romuald.
Chlebowski Jan, 1830 —
1864.
Chłapowski Franciszek,
ur. 1847.
Chłędowski Adam Tomasz,
1790 — 1855.
Chmielowski Jan, ur. 1775.
Chodakowski Leon, um.
1878.
Chodasewicz Michał.
Chodecki Władysław, ur.
1855.
Chodkiewicz Stanisław.
Chodkowski Ludwik, 1815
— 1864.
Chodorowski Andrzej, um.
1848 (d.).
Chodorowski Arystydes
(d.).
* Chodounsky Karol (d.).
Chodźko (d.).
Chojnański Franciszek, ur.
1851.
Chojnowski Bronisław,
1836 — 1870.

- Chomętowski Stanisław, 1838 — 1881.
 Choński Kazimierz, 1814 — 1882.
 Choraszewski Jan, ur. 1848.
 Chorążewicz Michał.
 Chotomski Ferdynand
 Dienheim Prawdzic ze
 Szczawina, 1797 — 1880.
 Chotyniecki Konstanty.
 Chromy Tomasz Emanuel
 (von Ruhmfeld).
 Chrościński Felicyan Lud-
 gard.
 Chrostowski Bronisław, ur.
 1852.
 Chrystowski Stefan.
 Chrzanowski Alfons (d.).
 Chrzanowski Włodzim.
 Chrzyszcz Mikołaj.
 Chrzczonowicz Józef.
 Chrześciński Fryderyk Mi-
 chał Rudolf, ur. 1819.
 Chrześciński Karol Wil-
 helm Ernest, ur. 1828.
 Chudziński Teofil.
 Chwałkowski Ksawery Mi-
 kołaj.
 Chwat Ludwik, ur. 1831.
 Chwieckowski Józef, ur.
 1821 — 1880.
 Cichocki.
 Cichocki Kazimierz Sym-
 plicyusz, ur. 1819.
 Ciechanowski Ignacy.
 Ciechanowski Wincenty
 (d.).
 Ciesiewicz Jakób, ur. 1846.
 Cieszkowski Ludwik.
 Cieszyński T.
 Ciegiewicz Stanisław, ur.
 1850.
 Ciszkievicz Teresa (d.).
 Ciotowiec Filip.
 Ciunkiewicz Bronisław, ur.
 1844.
 Coghén Antoni (d.).
 Cohn I.
 * Cohnheim Juliusz (d.).
 * Cohnstein.
 Colau Cesar Aug.
 Colin Piotr Dominik.
 * Colland Fryderyk.
 Collignon Henryk.
 * Consbruch Jerzy W.,
 1764 — 1830.
 Cordé Józef.
 Cunow Wincenty, 1818 —
 — 1868.
 Curtis I. I. L., 1755—1829.
 Cytowicz Michał.
 Cytwiec Józef, ur. 1830.
 Cywiński Zenon, ur. 1832.
 Czajczyński.
 Czajewicz Hilary Filip,
 1841 — 1877.
 Czajewski Cyprian Napo-
 leon, 1808.
 Czajkowski Jan, um. 1869.
 Czajkowski Robert Romu-
 ald, ur. 1809.
 Czajkowski Cz.
 Czapl Franciszek, uro-
 dzony 1837.
 Czaplicki.
 Czaplicki Aleksander (d.).
 Czarkowski Ludwik (d.).
 Czariński Eugeniusz, ur.
 1838.
 Czarniecki I.
 Czarnik Jakób.
 Czarnowski Aleksander
 Wika, ur. 1850.
 Czarnowski Ksawery, ur.
 1848.
 Czarnowski Stanisław, um.
 1856.
 Czeczott Otton, ur. 1842.
 Czeczott.
 Czekierski Józef, 1777 —
 1826.
 * Czelakowsky.
 Czeretowicz Antoni, um.
 1826.
 * Czermak Jan.
 * Czermak Jan, 1828 —
 1871.
 Czermiński Walenty.
 Czernichowski Leon.
 Czerniecki Hieronim Adolf.
 Czernicki A. (d.).
 Czerniewicz Piotr Ludwik
 Napoleon.
 Czerszyk Konstanty, 1819
 — 1885.
 Czerwiakowski Ignacy Ra-
 fał, 1808 — 1882.
 Czerwiński Jacek.
 Czerwiński Jan.
 Czerwiński Jan L., urodz.
 1847.
 Czetyrkin Roman.
 * Czudnowski I.
 Czyrniański Emilian.
 Czyzewicz Adam.
 Dalecki F.
 Dalkiewicz Julian Włady-
 sław, 1838 — 1879.
 Dalkowski Ernest Julian,
 ur. 1832.
 Danefelt Donat.
 Danek Franciszek.
 Danilo Stanisław Feli-
 cjan, ur. 1847.
 Darasz Paweł, 1809—1871.
 Daraszkievicz Ludwik.
 Darewski Weryha Kon-
 stant, um. 1844.
 Darewski Weryha Lud-
 wik, ur. 1818.
 Daszkiewicz Bolesław, ur.
 1839.
 Daszkiewicz Jan.
 Daszkiewicz L.
 Daszkiewicz Wacław Ko-
 rybut.
 Dawidowicz Izaak, urodz.
 1790.
 Dąbrowski Adam, ur. 1815.
 Dąbrowski Karol Leonard.
 Dąbrowski Kazimierz,
 1824 — 1870.
 Dombrowski Ksawery.
 Dąbrowski Wincenty, 1830
 — 1863 (d.).
 * Debay August, ur. 1802.
 * Debreyne O. I. C.
 * Delacroix Jan Franci-
 szek.
 Delille Karol.
 Dembczak Waleryan, ur.
 1853.
 Dembosz Stanisław, 1802
 — 1868.
 Dembowski Fryd. Wilh.
 Ludwik.
 Dembowski Mieczysław.
 Dembski Piotr.
 Demetrykievicz J ó z e f,
 1828 — 1881.
 Denkowski.
 Denop Karol Fryderyk
 Juliusz.
 Deputowski Leon Ale-
 ksander, ur. 1843.
 Derblich Wolf, ur. 1823.
 Derszkoff Felicyan, um.
 1828.
 Dębczyński Antoni, ur.
 1847.
 Dębicki Klemens.
 Diamant Samuel.
 Diesing Karol Maurycy,
 um. 1866.
 Dietl Józef, 1804 — 1878.
 * Dieulafoy.
 Długolecki Ferdynand.
 Dłuski Onufry.

- Dłużniewski Marcełi.
 Dmochowski Włodzimierz,
 um. 1882.
 Dobieszewski Zygmunt,
 ur. 1836.
 Dobiński Włodzimierz.
 Dobrowolski Adam.
 Dobrowolski Jan, umarł
 1846.
 Dobrowolski Kazimierz
 Antoni, ur. 1802.
 Dobrowolski Kazimierz
 Bolesław.
 Dobrowolski M. L. (d.).
 Dobrowolski W. (d.).
 Dobrowski Jakób.
 Dobrski Konrad, ur. 1849.
 Dobrski Maksymilian.
 Dobrzański Aleksander, ur.
 1832.
 Dobrzański S.
 Dobrzeński (Dobrzeński)
 J. J. W. (d.).
 Dobrzycki Henryk, uro-
 dzony 1843.
 Docurno Józef Ferdynand.
 Dogiel Jan, ur. 1830.
 Dogiel Aleksander, uro-
 dzony 1852.
 Doliński Gustaw, ur. 1846.
 Dolkowski Edward.
 Dolner Franciszek.
 Dolner Józef.
 Dołasiński Rudolf, umarł
 1826.
 Dołęga Benedykt.
 Domański Stanisław, ur.
 1844.
 Domeyko Ignacy.
 Domher Antoni.
 Domher Oskar Bolesław,
 1827 — 1874.
 Dominikowski Filip Juno-
 sza, 1804 — 1869.
 * Donders F. C.
 Dorantowicz Aleksander,
 ur. 1813.
 Dorantowicz Józef Alfons.
 Doroszek Ignacy Adryan.
 Dorożyński Jakób.
 Doskowski Józef.
 Downar Henryk, ur. 1850.
 Downar Zapolski Adolf.
 Drachni Jan.
 Drecki Feliks, ur. 1849.
 Drenig Raimund.
 Dropsy Józef Jul. Hugo,
 1809 — 1876.
 Drozdowski Adam, urodz.
 1849.
 Drozdowski Stanisław,
 1803 — 1885 (d.).
 Drożyński Antoni, ur. 1857.
 Drużyłowski Władysław,
 ur. 1835.
 Drzewicki Hipolit, umarł
 1841.
 Drzewiecki Piotr Marcin,
 ur. 1837.
 Dubezański (d.).
 Dubelt Piotr.
 Dubicki Józef Kalikst, ur.
 1825.
 Dubs Łazarz.
 * Duchek.
 Dudrewicz Jan, ur. 1804.
 Dudrewicz Leon, ur. 1839.
 * Duflos Adolf.
 Dukiet Józef, ur. 1847.
 Dunin Teodor, ur. 1854.
 Dutkowski Jan Nepom.
 Dużeński Antoni.
 Dworski Józef.
 Dworski Karol.
 Dworski Tadeusz.
 Dworzaczek Ferdynand
 Gotard Karol (1804 —
 1877).
 Dworzaczek I.
 Dworzak Karol.
 Dybek Andrzej Franciszek
 Ksawery, 1783—1826.
 Dybek Włodzim. Aleks.,
 1824 — 1883.
 Dybowski Benedykt, ur.
 1835.
 Dybowski Józef, ur. 1852.
 Dydyński Loretan.
 Dylewski Jakób, ur. 1825
 — 1880.
 Dymitrowicz B. A. M. X.
 D. M.
 Dymnicki Józef, ur. 1820.
 Dynnebie Jerzy Wilhelm,
 ur. 1793.
 Dyrwiański Jan.
 Dysiewicz Jan Walenty,
 ur. 1796.
 Działott Onufry.
 Dziarkowski Jacek, 1747
 — 1828.
 Dziekański Aleksander Jan
 Antoni Feliks, ur. 1826.
 Dziewoński Zachary, 1802
 — 1872.
 Dziewoński C.
 Dzikowski Zygmunt Wi-
 ktor, ur. 1848.
 Dziembowski Kazimierz
 (d.).
 * Eban Jakób (d.).
 Eberhard Franciszek, 1849
 1879.
 Eberlein Franciszek (d.).
 * Ebermajer Jan Krzysztof.
 Ebers Henryk, 1806 —
 1864.
 Ebers H. (d.).
 Eborowicz Antoni, 1816—
 1885.
 Ehrenberg Juliusz Wil-
 helm Ferdynand, urodz.
 1807.
 Eichhorn Ferd.
 Eichler K.
 Eichwald Edward, 1795—
 1876.
 Eissen Jan Jerzy.
 Eitelberg Bruno.
 Ekelt Wojciech Józef.
 Ellrich Behrent Jan, um.
 1844 (d.).
 Elsenberg Antoni, ur. 1852.
 Elsner Aleksander.
 Elsner Eph. Franc.
 * Emmert K.
 Enoch Hirszl.
 Enoch Jakób Kazimierz,
 1785 — 1847.
 Epstein Izaak.
 * Erlenmeyer A.
 Erlich Jan, ur. 1843.
 Erlich Marcin.
 Erlicki Alfons, ur. 1846.
 Ernst Karol Ferdynand,
 ur. 1794.
 * Esmarch.
 Estreicher Aloizy Rafał,
 ur. 1786.
 * Ewald E. C.
 Exelbrirth Edw.
 Eydrygiewicz Józef Abdon.
 Eytmin Tadeusz.
 Fabian Szymon, um. 1885.
 Fabian Aleksander, ur.
 1847.
 * Fabricius.
 Falewicz Karol.
 Falecki Józef, 1829—1879.
 Faliuer Ludwik, um. 1827.
 Faliński Jan Stanisław.
 Farenholz Wilhelm.
 * Faust Bernard Krzysztof,
 1755 — 1842.
 Fayans Maurycy, ur. 1835.
 Federowicz Władysław
 Leopold.
 Feigel Longin, ur. 1845.
 Felicki B. (d.).

* Feuchtersleben E., 1806 — 1849.
 Ficki.
 Fijałkowski Bazyli, um. 1840.
 Fijałkowski Jan Zefryn.
 Fijałkowski Ignacy, 1783 — 1855.
 Fijałkowski Stanisław Justyn, ur. 1853
 Fijok Roman, 1843—1881.
 Filipkiewicz, ur. 1858 (d.).
 * Filipow (d.).
 Filipowicz Kazimierz, ur. 1845.
 Filipowicz Włodzimierz, ur. 1847 (d.).
 Finger E. (d.).
 Fischer Adam, 1794 — 1869.
 Flamm Dawid, 1793 — 1866.
 * Fleury Ludwik.
 de la Flize.
 Florkiewicz Władysław, ur. 1834.
 * Flourens.
 Fokkelmann Jan Karol, 1793 — 1867.
 Fonberg Ignacy.
 Fonberg Mateusz, 1840 — 1880.
 * Fournier Alfred (d.).
 Fraenkel A.
 Fragstein A. (d.).
 Frank Józef, 1771—1842.
 * Franke Ludwik.
 Frankenstein Eugeniusz.
 Frankl J. A. D.
 Frankowski Władysław, ur. 1821 (d.).
 Frąckiewicz K.
 Freudenreich Antoni Henryk August, ur. 1808.
 Frey Jakób Michał, 1801 — 1865.
 Frey (d.).
 * Frey H.
 Freyer Jan Bogumił Jerzysław, 1778 — 1828.
 Freyer Jan Karol Jerzysław, 1808 — 1867.
 Friedberg.
 Friedemann Maurycy.
 Friese Albert.
 Fritsche Karol (d.).
 Fritsche Gustaw.
 Frołow A.
 Frydrych Bartłomiej, 1810 — 1867.

Fuchs (d.).
 Fudakowski Bolesław Herman, 1834 — 1878.
 Fukier Andrzej, 1813 — 1870.
 Funk I., ur. 1855.
 Gabszewicz Antoni, urodz. 1857 (d.).
 Gadowski Antoni Hieronim.
 Gadowski Wawrzyniec Justyn.
 Gajewski Ignacy Teodor (d.).
 Gajkiewicz Władysław, ur. 1850.
 * Galès J. C., um. 1841.
 Galewski Herman, urodz. 1814.
 Galli Maryan Edward.
 Gałęzowski Bronisław, ur. 1844.
 Gałęzowski Seweryn, 1801 — 1878.
 Gałęzowski Ksawery, ur. 1832.
 Gałęzowski Maciej.
 Garecki Cezary.
 Garfinkel Zygm. Herman.
 Garnysz Kazimierz.
 Garsztko Józef, ur. 1848.
 * Gasc I. Karol.
 Gaspary Józef Juliusz, ur. 1796.
 * Gastier A. G., 1787 — 1868.
 Gasztowt Maurycy, 1809—1878.
 Gasztowt Gabryel.
 Gasztowt Jerzy.
 Gawelkiewicz Czesław.
 Gawlick Jan.
 Gawroński Henryk (d.).
 Gawroński N. D. (d.).
 Gawroński.
 Gąsiewski Hippolit.
 Gąsiorowski Kazimierz A.
 Gąsiorowski Ludwik, 1807 — 1863.
 Gąsiorowski Maciej, ur. 1844.
 * Gedicke C. E.
 Gedl Władysław Mieczysław, ur. 1852.
 Geistlennner Jan.
 Gelber Jakób.
 Geldner Hugo Teodor, ur. 1828.
 Gembiński Maurycy.

Genz Juliusz, ur. 1839 (d.).
 Gepner Bolesław, ur. 1835.
 * Gerhardt C.
 Gerhardt Izydor.
 Gerpe Juliusz Edward, 1816 — 1876.
 Gębarzewski Ludwik.
 Gębczyński Stanisław.
 Gieczewicz Karol.
 Giedwillo Felicyan.
 Gieszkowski Ludwik.
 Giewartowski Leopold.
 Gilewski Karol, ur. 1832.
 Ginot Michał Teofil.
 Girsztowt Polikarp, 1827—1877.
 Girtler Sebastyan, 1767 — 1833.
 Giryń Antoni.
 Giwartowski Henryk, um. 1884.
 Gizelt Józef.
 Giżycki Otton Wojciech, ur. 1858.
 Glindziez M. (d.).
 Gliński Jakób.
 Gliścieński Adam, urodz. 1830.
 Gloisner Jan.
 Głotz Karol.
 Glück Leopold.
 Gluziński J.
 Gluziński Władysław Antoni.
 Głogowski Feliks, ur. 1829.
 Głogowski M., ur. 1850.
 Głogowski (d.).
 Gnoiński Piotr.
 Gnoiński Otton.
 Gocksch.
 Godleski A. (d.).
 Godlewski Antoni.
 Godlewski Michał.
 Godlewski Stanisław.
 Godlewski Władysław, 1808 — 1868.
 Godziemba Andr.
 Goebel Karol.
 Goehling Karol Ferdynand, ur. 1805.
 Gogojewicz Zdzisław, um. 1860.
 Gogolewski Aleksander Leon.
 Gogulimski Stanisław.
 Goldberg Julian, 1807 — 1852.
 Goldberg J.
 Goldflam Samuel, ur. 1852 (d.).

- Goldhaber Adolf, ur. 1849.
 Goldschmidt Zygmunt, ur. 1845.
 Golski Stanisław, ur. 1840.
 Goltz Fryderyk, ur. 1834.
 Goltz Jan, 1781 — 1864.
 Goławski Bronisław.
 Gołębiowski Ignacy.
 Gołuchowski Józef, 1797 — 1858.
 Gompers Antoni.
 Goralewicz.
 Górski Ksawery (d.).
 Górecki Ludwik, 1825 — 1885.
 Górny Józef, ur. 1854.
 Górski Józef.
 Górski Leon, ur. 1846.
 Górski Maurycy, 1835 — 1866.
 Górski Stanisław Batys, 1802 — 1864.
 Gosławski Emil, 1819 — 1880.
 *Goullon Henr. Conr. Lud.
 Grabiński Bolesław (d.).
 Grabowicz Karol.
 Grabowiecki Józef, um. 1844.
 Grabowski Aleksander Leon Maryan, 1810 — 1876.
 Grabowski Kazimierz, ur. 1844.
 Grabowski Ludwik, ur. 1813.
 Grabowski Stanisław Aleksander.
 Grabowski Szymon Seweryn.
 Gradenwitz Salomon, ur. 1814.
 Gradowicz Edward Józef.
 Graefe Karol Ferdynand, 1787 — 1840.
 Graff Karol, ur. 1840.
 *Graffenauer Jan Filip.
 Gralewski Antoni.
 Gralewski Cezary, 1820 — 1856.
 Grass Chrystian, um. 1863.
 *Grass I.
 Gregory William (d.).
 Gregorowicz Karol, 1819 — 1869.
 Greuvé Karol.
 *Griesinger.
 *Grindel Dawid Henryk.
 Grobelny Piotr, ur. 1847.
 Grochowski W.
 Grodecki Franciszek.
 Grodnicki Józef, ur. 1816.
 Grodzki Konstanty.
 Grodzki Wawrzyniec.
 Großer Franciszek, 1807 — 1876.
 Grofe Karol Henryk Wojciech, 1804 — 1846.
 *Gromoff Sergiusz.
 Groszlik S. (d.).
 Grosheim Ernest Leopold.
 Gross Karol de Rosenberg.
 Grosstern Wiktor, ur. 1847 (d.).
 Grot Franciszek (d.).
 Grotke Traugott.
 Grotkowski Ludwik, 1797 — 1860.
 Gruczyński Kasper, 1800 — 1876.
 Gruell Mieczysław, urodz. 1846.
 Gruenbaum Henryk, ur. 1810.
 Gruenberg Leon, ur. 1794.
 Gruener Józef.
 Gruenfeld Dawid, ur. 1824.
 *Grundies Benno Augustus.
 Grum-Grzymallo Kondraczy, 1794 — 1874.
 Grumy.
 Gruszczyński Antoni Karol, ur. 1814.
 Gruszewski W.
 Gryglewicz Bolesław Stanisław, ur. 1855.
 Grygorowicz Karol, 1782 — 1855.
 Grynfeldt J. (d.).
 Grynfeld Kazimierz.
 Grzybowski Aleksander.
 Grzymała.
 Grzymallo Bogusław.
 Gudawski Józef.
 *Guenau de Mussy.
 Guettler Karol, ur. 1839.
 Gulisz Fryderyk, um. 1823.
 Gułkowski Marcin, um. 1830.
 Gumpert.
 Gumplowicz Maksymilian, ur. 1845.
 Gurbiski Kazimierz, 1848 — 1878.
 *Gurtt E.
 Gussmann Arnold.
 Gutkowski Błażej.
 Gutt Ferdynand.
 Guttman Paweł.
 *Guyon.
 Guze Rudolf, um. 1872.
 Gwiazdomorski.
 Haberling (d.).
 Hackel Walenty, ur. 1816.
 *Haeser.
 *Hahnemann Sam. Chrystyan Fryderyk.
 Hainiski Oskar (d.).
 Hakenschmid, 1758 — 1833.
 Halicki Napoleon, 1818 — 1881 (d.).
 Halpern Joachim.
 Halporn H.
 Hałatkiewicz Zenon.
 *Hamburger E.
 Hamolecki Władysław.
 Handelsman Józef, urodz. 1833.
 Handvogel H. Ignacy.
 Hanicki Antoni Onufry.
 *Hansen H. C.
 Harajewicz Jan.
 *Hartmann F. K.
 *Hartmann.
 Hartwig Marceli, ur. 1850.
 Hasfeld Izrael, ur. 1824.
 *Hasselbach H.
 Hasselquist Fryderyk Karol, um. 1818.
 Hassewicz Stanisław, ur. 1842.
 Haszczye Antoni.
 *Haubner.
 Hausman T. R. D.
 Hausner Hieronim.
 Hausser A.
 Hayn H. O.
 Hayne Jakób.
 *Hebra Ferdynand.
 Hebda Stefan.
 Hechell Fryderyk Bogumił, 1795 — 1851.
 Hedingar Karol Fryderyk Henryk, ur. 1804.
 Heftler Lucyana.
 Hegel Konstanty.
 *Heidenhain R.
 Heiman Teodor, ur. 1848.
 Heimann Benedykt.
 Heimann H.
 Heinowicz Antoni.
 Heinrich Teodor, 1790 — 1869.
 Heinrich Aleksander, ur. 1835.
 *Heitzmann C.
 Helbich Adam Bogumił, 1795 — 1881.
 *Helm Teodor, ur. 1810.

- Helmuth Teodor, urodzony 1811.
 Heltzl Józef.
 Herberski Wincenty Władysław, um. 1826.
 * Herlich Franciszek, 1790 — 1865.
 Herfurt Jan Zygmunt.
 Hering Teodor, ur. 1847.
 * Herman L.
 Hermanowicz (d.).
 Hermanowicz Feliks.
 * Hermbstaedt Zygm. Fryderyk.
 Hertmann.
 Heryng.
 Hertz Aleksander, urodzony 1840.
 Heydenreich Józef.
 Hewelke Otton, ur. 1858 (d.).
 Hibl Józef.
 Hildebrandt.
 Hildebrand Jan Walenty, um. 1818.
 Hildesheim (d.).
 Hindemith Aleksander, ur. 1836.
 Hindenburg Wilhelm, 1799 — 1877.
 * Hirschel.
 Hirschfänger Jakób Hieronim, ur. 1813.
 * Hirschfeld H.
 Hirschfeld Ludwik Maurycy, 1816 — 1876.
 Hirszel Anastazy Stanisław, 1798 — 1859.
 Hlasek Władysław.
 Hłuszniewicz Antoni (d.).
 Hoene Jan, ur. 1849.
 Hoff Bogdan.
 Hoffmann Aleksander, ur. 1805.
 Hoffmann Jakób Fryderyk, 1758—1830.
 * Hoffmain-Quain.
 Hofmoki Jan, ur. 1840.
 * Hoh Teodor.
 Holstein Lion.
 Holz Gabryel.
 Hołowiński Antoni, um. 1840 (d.).
 Hołowiński A.
 Homolicki Michał, 1791 — 1861.
 Hoppe Michał (d.).
 Horacek Paweł Józef.
 Horain Franciszek, 1804—1880.
 Horbaczewski Jan.
 Horodecki Jan (d.).
 Horodeński Albert.
 Hott Ludwik.
 Hoyer Henryk, ur. 1834.
 Hrabowski (d.).
 Hreczyna Tadeusz, um. 1834.
 Hryniewicz Antoni.
 Hryniewicz Julian.
 Hryniewiecki Jan.
 Hryszkiewicz A.
 Hube Ksawery, ur. 1817.
 Hüllverding Jan, 1799 — 1829.
 Huet J. B.
 * Huettbrenner.
 * Hufeland Krzysztof Wilhelm, 1762 — 1836.
 Huison Tomasz, 1790 — 1875.
 Hulaniński Stanisław.
 Humiecki Mod.
 Huryn Wincenty (d.).
 * Husson.
 Hutzen, Hutzig Enoch.
 * Huxley T. H.
 Huzarski Stanisław, ur. 1838.
 * Hyrtl Józef.
 Idzikowski Jan, ur. 1825.
 Ignatowski Roman, ur. 1805.
 Ilkiewicz Jan, ur. 1798.
 Ilkiewicz Michał.
 Inlaender Ignacy.
 Inlaender Jakób.
 Iskierski Karol.
 Iwanowski (d.).
 Iwaszkiewicz B. (d.).
 Jabłonowski Feliks, 1816 — 1867.
 Jabłonowski Julian, ur. 1832.
 Jabłonowski Władysław.
 Jabłoński Ernest.
 Jabłoński J. (d.).
 Jabłoński Jakób.
 Jabłoński Jan.
 Jabłoński Józef Aleksander.
 Jabłoński Stanisław.
 * Jaccoud S.
 Jacewicz Ignacy.
 Jachimowicz Jan.
 Jacobson Adolf, ur. 1850.
 Jakobson Gorgoniusz, ur. 1856.
 Jacobson Lesser, ur. 1855.
 Jacowski.
 Jaeyna Andrzej.
 * Jaeger de Jaxthal Edw.
 Jagielski Józef Antoni, ur. 1792.
 Jagielski Wiktor.
 Jabolkowski Piotr Stanisław, 1812 — 1876.
 * Jahr.
 Jakliński.
 Jakowicki Antoni (d.).
 Jakowski I. Maryan, ur. 1857.
 Jakubowski Józef, 1796—1866.
 Jakubowski Maciej Leon, ur. 1837.
 Jakubowski Jan Kanty.
 Jakubowski Józef.
 Jakubowski Leonard.
 Jakubowski Maciej Józef, 1804 — 1869.
 Jana Stanisław (d.).
 Janakowski J.
 Janicki Konstanty.
 Janicki Ludwik Władysław, 1825 — 1875.
 Janicki.
 Janikowski Andrzej, 1799 — 1864.
 Janikowski Stanisław, 1833 — 1881.
 Janiszewski Aleksander.
 Janiszewski Jan, 1833 — 1872.
 Jankowski (d.).
 Jankowski Antoni Ludw.
 Jankowski Józef.
 Jankowski Mateusz, 1843 — 1872.
 Jankowski Wiktor Piotr, 1803 — 1869.
 Janocha Michał (d.).
 Janota Rudolf.
 Janowicki Paweł (d.).
 Janowski Jerzy.
 Janowski Waleryan Włodzimierz.
 Jansen Stanisław.
 Januszewski Napoleon.
 Januszkiewicz L u d w i k, 1835 — 1872.
 * Jany.
 Jaraczewski Julian.
 Jarnatowski Teodor.
 Jarnuszkiewicz Witold.
 Jarocki Józef Grzegorz, 1799 — 1829.
 Jarocki Michał.

Jarosz Franciszek Edward Feliks.
 Jasiński Andrzej (d.).
 Jasiński (d.).
 Jasiński Jakób, 1791 — 1855.
 Jasiński Józef, um. 1825.
 Jasiński Ksawery, urodz. 1833.
 Jasiński Leon.
 Jasiński Ludwik.
 Jasiński Roman, ur. 1853.
 Jasiński Stanisław.
 Jasiński Władysław, ur. 1827.
 Jasiński (d.).
 Jasiukiewicz Józef, um. 1870 (d.).
 Jaslikowski Aleksander Konstanty, um. 1858.
 Jastrzębski.
 Jastrzębski Wincenty Florian.
 Jaszczurowski Józef.
 Jawdyński Franciszek, ur. 1851.
 Jawlski Hieronim (d.).
 Jaworowicz Witold (d.).
 Jaworowski Aleks.
 Jaworski Antoni Piotr, ur. 1812.
 Jaworski Józef.
 Jaworski Walery, ur. 1849 (d.).
 Jaworski.
 Jawurek Henryk Aleksander, ur. 1831.
 Jellachich Franciszek.
 Jentys Adam Walery, ur. 1840.
 Jerzykowski Stanisław, ur. 1847.
 Jezierski Apolinary, ur. 1825.
 Jezierski Hieronim Emil.
 Jezierski Jan Kazimierz.
 Józewski Antoni.
 Józewski Władysław, 1836 — 1873.
 Jędrzejewicz Jan, ur. 1835.
 Jędrzejewski Romuald.
 Jodko Narkiewicz Witold, ur. 1834.
 Jonszer K.
 Jordan Henryk, ur. 1842.
 Jordan Rudolf, 1833 — 1868.
 * Jourdiar August.
 Józefczyk B.
 Józefowicz J. (d.).

Juchniewicz Wincenty.
 Judycki Józef Kalasanty, um. 1844 (d.).
 Juncker Edward, ur. 1802.
 Jundzill Stanisław Bonifacy, 1761 — 1847.
 Jundzill Hipolit (d.).
 Jurasz Antoni, ur. 1847.
 Jurewicz Fortunat, um. 1826.
 Jurkowski Julian.
 Jussen J. F.
 Just Karol.
 Kaczerowski Juliusz Henryk, ur. 1818.
 Kaczkowski Adam.
 Kaczkowski Antoni, ur. 1805.
 Kaczkowski Karol, 1797 — 1867.
 Kaczkowski Zygmunt, 1831 — 1863.
 Kaczkowski K.
 Kaczkowski Michał, um. 1848.
 Kaczkowski Michał, um. 1863.
 Kaczkowski Teofil, 1819 — 1868.
 Kaczorowski Teofil, ur. 1830.
 Kaczyński Jan August, ur. 1838.
 Kaczyński Teodor, 1843 — 1882.
 Kaczyński W.
 Kadenaci Bolesław, urodz. 1841 (d.).
 Kadler Ludwik, ur. 1838.
 Kadyi Henryk, ur. 1851.
 Kahl Jan Eugeniusz, ur. 1850.
 Kainko Edward Walenty, um. 1852.
 Kalicki Kotwicz Stanisław G.
 Kaliga (Caliga) Karol Prokop, 1785 — 1845.
 Kalinka Julian, um. 1864.
 Kalinowski Jan Adolf.
 Kaliński Józef Helita.
 Kamieniecki Walenty.
 Kamieński Jan, um. 1853 (d.).
 Kamiński Józef.
 Kamiński Tytus, um. 1855.
 Kamocki Walenty, urodz. 1858.
 Kanka Tadeusz.

Kapliński Jakób Józef Florian, ur. 1796.
 Kapuściński Maciej Józef, 1811 — 1873.
 Kapuściński Bolesław, ur. 1850.
 Karasiński Władysław Jak.
 Karchowski Jan, ur. 1854.
 Karcz (Kartsch) Maksymilian, um. 1880.
 Karczewski Stefan, urodz. 1847.
 Karczewski Wiktor Juliusz Cezar, ur. 1838.
 Karliński Justyn (d.).
 Karliński (d.).
 Karmin Maurycy, umarł 1872.
 Karpiński Nikodem.
 Karpiński O. (d.).
 Karpiński Wincenty, ur. 1829.
 Karpowicz A.
 Karpowski Ryszard, ur. 1843.
 Karwacki Aleksander, 1825 — 1871.
 Karwowski Jan, ur. 1849.
 Karwowski Konstanty.
 Kasior Franciszek, urodz. 1849.
 Kasprzycki Marcelli, um. 1873.
 Kasprzycki P. P.
 Kaszliński Franciszek, ur. 1847.
 Katarzyński Józef.
 Katscher Leopold (d.).
 Kaufmann Michał.
 Kawalerski Stanisław.
 Kawalerski Izidor.
 Kawka Paweł (d.).
 Kąsinowski Augustyn, ur. 1847.
 Kellermann Edward Maciej, um. 1875.
 Kempner Ignacy (d.).
 Kestenberg Feliks.
 Kępiński Julian.
 Kępiński Michał.
 Khittel Eustachy.
 Kibersztowicz Feliks (d.).
 Kiedrowski Tadeusz Edmund, ur. 1835.
 Kieffer T.
 Kielkiewicz Paweł.
 Kierski Maksymilian, ur. 1831.
 Kiersnowski Antoni.

- Kleszczyński Hipolit.
 Kijakowski Feliks.
 Kijewski Franciszek (d.).
 Kijewski L. F.
 Kilarski Józef, ur. 1839.
 Kincel (Kinzel) Filip Franciszek Ksawery Teofil, um. 1858.
 Kinderfreund Józef, ur. 1825.
 Kirschbaum Elias Lazar Sinaj, ur. 1798 (d.).
 Kisiel Jan, 1841—1878.
 Kiszwaradyn Jan, umarł 1826.
 * Kitaibel Paweł.
 Kitajewski A.
 Kitowski Ludwik Tomasz, 1806 — 1876.
 Klas Kazimierz, ur. 1852.
 Klecki Jan Antoni, 1807—1863.
 Klecki Waleryan, 1801 — 1880.
 Kleczkowski Maurycy, ur. 1830.
 Kleczkowski S. (d.).
 Kleczkowski Władysław.
 Klemensiewicz Rudolf (d.).
 Klementowski Aleksander.
 * Klencke H.
 Klepacki Józef.
 Kleszczowski Franciszek Józef, 1800 — 1874.
 Kleymann Marcei.
 Klikowicz Stanisław.
 Klimkiewicz Marcin, um. 1856.
 Klingeholz Leopold.
 Klink Edward, 1850 — 1884.
 Kloczewski Anastazy, 1824 — 1868.
 Kłokow Teodor Godfryd, ur. 1798.
 Klonowski Piotr.
 * Klos M.
 Kluczenko Bazyli.
 Kłodzianowski K. (d.).
 Kłossowski Bolesław Józef.
 Kłossowski Zdzisław (d.).
 Kłoziołucki (d.).
 Knothe Adolf, um. 1878 (d.).
 Knothe Ernest.
 Knypiński Antoni, urodz. 1832.
 Kobuzowski Bogusław Mora, 1817 — 1868.
 Kobyłański Franciszek, ur. 1822.
 Kobyliński.
 Kobyliński Franciszek.
 Koch Jan.
 Koch Jan Oświata, um. 1864.
 Kochański Wiktor, 1809—1878.
 Koczorowski Walenty, um. 1878.
 Koczyński Antoni, 1826—1864.
 Koehler Klemens, ur. 1840.
 Koehler Ludwik, 1799 — 1871.
 Koellner Maurycy, urodz. 1813.
 * Koenig Franciszek.
 Koerner Stanisław.
 Kohn Heyman, ur. 1825.
 Kohn Juliusz, ur. 1810.
 Kohn Maksymilian.
 Kohn Wilhelm, 1831 — 1882.
 Kojewicz (Kojewicz) Gerwazy Adolf, ur. 1811.
 Kojewicz Ferdynand Gerwazy.
 Kolaczek Jan, ur. 1843.
 Kolesiński Zygmunt.
 Koliński Józef, ur. 1852.
 Koliński Karol.
 Koliszer Klemens, 1827 — 1862.
 * Kolliker A. (d.).
 Kolaczkowski Adam.
 Kolażkowski Józef, ur. 1842.
 Kolyszko Antoni (d.).
 Komaniewski Franciszek, 1806 — 1876.
 Kompf Edmund Wawrzyniec, ur. 1835.
 Konarzewski Antoni.
 Koncewicz Aleks., 1824 — 1856.
 Kondracki Eugeniusz, ur. 1841.
 Kondratowicz Stanisław, ur. 1850.
 Konitz Leon, ur. 1822.
 Koniuszewski Adam.
 Kontny (d.).
 Kopernicki Izidor, urodz. 1825.
 Koperski Władysław, ur. 1841.
 Kopff Leon, ur. 1856.
 Koplewski Władysław.
 Koppenstaedter Teofil.
 Korabiewicz Edmund, 1804 — 1875.
 Korabiewicz Michał.
 Korczyński Sas Edward Jan, ur. 1844.
 Korewa Aleksander Tomasz Wiktor, 1803 — 1874.
 Kornalewski Joachim, ur. 1850.
 Kornilowicz Edward.
 Korsak Erazm, ur. 1834.
 Korytowski Rafał.
 Korzeniewski Józef, 1806 — 1870.
 Korzeniewski Hipolit. 1827 — 1879.
 Kosch Rafał Jakób, ur. 1803.
 Kościakiewicz Antoni, ur. 1809.
 Kosiński Franciszek.
 Kosiński Julian, ur. 1833.
 Kosiński Stanisław.
 Kosiński Władysław, 1834 — 1878.
 Kosmiński Stanisław, 1837 — 1883.
 Kosmowski Julian.
 Kosmowski Wiktoryn.
 Kossakowski Stanisław.
 Kossecki Władysław, 1846 — 1882.
 Kossowski Cezary.
 Kossowski Stanisław, um. 1820 (d.).
 Kostecki Franciszek, 1758 1844.
 Kostecki Kacper, 1785 — 1864.
 Kostecki Piotr, ur. 1795.
 Kostecki Zenon.
 Kosztulski Jan, 1790 — 1869.
 Kosztulski Karol, 1848 — 1871.
 Koszutski Józef, ur. 1837.
 Kotlubaj Henryk.
 Kotowicz Antoni.
 Kowalewski Oskar.
 Kowalewski Roman, 1853 — 1876.
 Kowalski Henryk.
 Kowalski Jakób.
 Kowalski Jan.
 Kowalski Józef.
 Kowalski Józef, 1785 — 1861 (d.).
 Kowalski Leon.

Kownacki J. (d.).
 Kowszewicz Józef, 1789 — 1851.
 Kozakiewicz Józef.
 Kozaryn Józef.
 Kozieradzki Aleksander, 1813 — 1866.
 Koziorowski Franciszek.
 Kozłowski Hipolit, ur. 1830.
 Kozłowski Stanisław.
 Kozłowski Jan, um. 1867.
 Kozłowski Jerzy, um. 1875.
 Kozłowski Józef, um. 1856.
 Kozłowski Kazimierz L. (d.).
 Kozłowski Sykst.
 Kozubowski Antoni, 1805 — 1880.
 Krajewski Alfred.
 Krajewski Feliks, ur. 1829.
 Krajewski Władysław.
 Kralczyński Kazim., um. 1882.
 Kramarkiewicz Wiktoryn, ur. 1815.
 Kramarzyński Mieczysław Józef, ur. 1852.
 Kramski M.
 Kramsztyk Zygmunt, ur. 1849.
 Kramsztyk Julian, urodz. 1851.
 Krasiński Korwin Hubert, ur. 1833.
 Krassowski Edward Ant.
 Krassowski Floryan.
 Kraszewski Piotr.
 Kratter Henryk.
 * Kratzman Émil.
 Krause Hieronim, ur. 1852.
 Krause Rudolf.
 Krauze Tomasz.
 Kreczunowicz Piotr.
 * Kreissig Fryd. Lud.
 Kremer Aleksander, 1813 — 1880.
 Kretowicz Paweł (d.).
 Kretschmer E. Ryszard.
 * Kreutzer.
 Krobicki Tadeusz.
 Krokiewicz Antoni (d.).
 Kronenberg Henryk, ur. 1813.
 Kronenberg Stanisław Salomon, ur. 1809.
 Kronenberg Karol.
 Krongold Wilhelm.
 Krosnowski Michał, 1832 — 1871.

Krotki Alojzy Feliks.
 Króweczyński Zegota, ur. 1848.
 Kruczkowski Stanisław.
 Kruniewicz Paweł, 1836 — 1871.
 Krupski Jan Nepomucen, 1799 — 1850.
 Kruszewski Antoni.
 Kruszewski Józef.
 Kruszk Tomasz, ur. 1847.
 Kryda Aleksander, 1827 — 1883.
 Krysiński Ildefons, 1795 — 1870.
 Krysiński Stanisław Dominik Kazimierz (d.).
 Kryszka Antoni, ur. 1818.
 Kryszczyński J.
 Krzyczkowski Julian Eugeniusz.
 Krzykowski Maryan, um. 1873.
 Krzysztofowicz Józef.
 Krzyżagórski L.
 Krzyżanowski Leop., 1822 — 1871.
 Krzyżanowski Michał Tytus.
 Kube Marcelli, ur. 1845.
 Kube Rudolf.
 Kubicki J. K. (d.).
 Kubicki Władysław.
 Kucharski Paweł.
 Kuchciński Józef Gabr.
 Kuchenbeker.
 Kuchowiecki (d.).
 Kuczewski Izidor.
 Kuczkowski Tomasz, 1786 — 1843.
 Kuczyk Franciszek Ksawery, 1796 — 1855.
 Kuczyński Feliks Andrzej.
 Kuczyński Ignacy (d.).
 Kuczyński Piotr Władysław.
 Kuczyński Stefan.
 Kuczyński W.
 Kuczyński S. W.
 Kuehnel Jan Karol, um. 1836.
 Kuehnast Teodor.
 Kugler Tadeusz, ur. 1843.
 Kulawski Filip.
 Kulezycki Karol.
 Kulesza Jan Filip, 1799 — 1872.
 Kulski Julian.
 Kulakowski Henryk, ur. 1808.

Kulakowski Winc., 1852 — 1881.
 Kumelski Norbert Alfons (d.).
 Kuntze Jan Benjamin, 1770 — 1830.
 Kureyusz Aleksy Paweł, 1848 — 1880.
 Kurowski Jan Nepomucen.
 Kurowski Julian, ur. 1828.
 Kurowski Stanisław.
 Kurzątkowski Józef.
 Kurtzer Henryk.
 * Kussmaul Adolf.
 Kuszański Aleksander, 1777 — 1860.
 Kuszelewski Samuel (d.).
 Kuszel W.
 Kuszewicz Justyn.
 Kuszowski Henryk, ur. 1839.
 Kutner Izidor, ur. 1821.
 Kutzner E. (d.).
 Kuzmierski Michał.
 Kwasiborski Karol Kazimierz.
 Kwaśnicki August, urodz. 1839.
 Kwaśnicki Jan, um. 1883.
 Kwaśniewski Jan Michał.
 Kwaśniewski Józef, 1792 — 1867.
 Kwiatkowski Antoni Justyn Jaksa.
 Kwiatkowski Jan Feliks (d.).
 Kwieciński Maciej Zygm.
 Lachnicki Ignacy Emanuel, 1793 — 1826.
 Lachowicz Antoni, 1831 — 1882.
 Lachowicz Zdzisław, ur. 1851.
 Lachowicz Ludwik, 1811 — 1880.
 * Lagneau L.
 Lainveber Antoni Józef, 1801 — 1839.
 Lainveber Fryderyk Wilhelm.
 * Lalicz (Lalich) Wincenty Jan.
 Lamelli Maciej.
 * Lamert Samuel.
 Lande Mannheimerus, ur. 1832.
 * Landolt E.
 Landowski Edward, 1839 — 1882 (d.).

- Landowski Paweł, ur. 1843 (d.).
 Landsberg Marcin, urodz. 1834.
 * Landsberger.
 Lang Jacek (d.).
 Langer Erazm.
 Langiewicz Wojciech, ur. 1793.
 Langiewicz Józef, ur. 1826.
 * Langlebert Edm.
 Langowski Marcelli.
 Laskiewicz de Friedensfeld Adolf Franciszek, Ignacy, 1816 — 1870.
 Laskiewicz de Friedensfeld Alfred Ignacy, ur. 1852.
 Laskowski Jan Chrzecieli.
 Laskowski Piotr, ur. 1836.
 Laskowski Zygmunt, ur. 1841.
 Laupman Henryk E.
 Laurentowski Wojciech, ur. 1854.
 Laurysiewicz Modest.
 * Lazarus Juliusz.
 Lebel Ignacy, 1793—1861.
 Lebel Kazimierz.
 * Lebert Herman.
 Lebieziński Antoni, ur. 1821.
 Le Brun Aleksander Antoni, 1803 — 1868.
 Lech Aleksander.
 * Lee Wiliam.
 * Lees Florentyna S.
 Legal Gustaw, ur. 1835.
 * Legoyt.
 Lemański Józef Stefan Ludwik.
 Lentzner Stanisław (d.).
 Leo Leopold, 1762—1868.
 Leonhardt Ernest Fryderyk, ur. 1802.
 Leopold Feliks.
 Leppert Władysław.
 Lernet Jan Nepomucen, um. 1820.
 * Leroy.
 Lesicki Franciszek, urodz. 1831.
 Lesiński Teofil, 1821 — 1860.
 Leśniewski Jan, ur. 1829.
 Lesser Władysław Leon, ur. 1846.
 Leszczyński A. Stanisław.
 * Leube.
 Lewandowski Gustaw, ur. 1841 (d.).
 Lewandowski Jakób Henryk, 1807 — 1882.
 Lewandowski Rudolf (d.).
 Lewestamm Jerzy, urodz. 1801.
 Lewestamm Maciej.
 Lewicki Grzegorz, umarł 1872.
 Lewicki Józef.
 Lewiński Józef, ur. 1808
 Lewiński L. (d.).
 Lewiński Marcelli
 Levittoux Henryk, 1820 — 1879.
 Lewkowicz Syxtus, 1775 — 1838.
 Lewkowicz (d.).
 Libehen Jan Ferdynand.
 Liboszyz Józef, um. 1824.
 Libuda Hipolit Karol August, 1809 — 1834.
 * Liebig Justus, 1803 — 1873.
 * Liebig G.
 Liebmann Fryderyk.
 Liebkind Arnold, ur. 1843 (d.).
 Likiernik Maurycy.
 Lilpop Józef, 1803—1841.
 Lilpop Karol.
 * Liman.
 Linhardt Ignacy, um. 1823.
 * Lion.
 Lipiński Fabian.
 Lipiński Franc., um. 1868.
 Lipiński Karol.
 Lipiński Napoleon Konstancy.
 Lipiński Władysław, ur. 1836 (d.).
 Lipniski B. (d.).
 Lippmann Natan, ur. 1809.
 Lipski Gabryel.
 Lisicki M.
 Lisicki Stanisław, 1808 — 1882.
 Liszewski Józef, 1828.
 Lissowiecki Józef.
 Lissowski Mikołaj, 1813—1879.
 Liszyński August Józef, ur. 1821.
 Littauer Józef, ur. 1805.
 Litterski Stefan.
 Littich Aleksander.
 Loeffler N.
 * Loefler.
 * Loeschner.
 Loewenglück Julian, 1815 — 1872.
 Loewenhard Stanisław.
 Loewensohn Samuel, ur. 1814 (d.).
 Loewenthal Heyman, ur. 1811.
 Lohrer Juliusz.
 Londyński Roman, urodz. 1830.
 Longchamps de Berier Bogusław.
 Longchamps Bronisław (d.).
 * Longet Franc. Achilles.
 Lorenczewski Andrzej.
 Lorentski Andrzej.
 Lubański Aleksander.
 Lubański Henryk, umarł 1876.
 Lubelski Filip, 1786—1879.
 Lubelski Wilhelm, urodz. 1832.
 Lubiński Cezary.
 Lubliński Mojżesz Samuel, ur. 1819.
 Lubliński Wilhelm Bernard, ur. 1852.
 Lubowski Henryk, urodz. 1835.
 * Lücke (d.).
 Lucy Onufry, um. 1832.
 Łudiek Antoni (d.).
 Lunda Józef, 1848—1875.
 * Luschka H.
 Lustgarten Ludwik.
 Lutkiewicz Hilary Feliks, um. 1869.
 Lutomiński Stanisław, ur. 1812.
 Lutostański Bolesław, ur. 1837.
 * Lutze Artur.
 * Luyt I.
 Łabanowski Leon.
 Łabanowski Ludwik.
 Łaniewski Antoni.
 Łapezyński M. (d.).
 Łasiński Ignacy, ur. 1842.
 Ławicki Marcelli, ur. 1835.
 Ławicki Mikołaj.
 Ławryniewicz Antoni (d.).
 Łazowski Antoni Erazm.
 Łazowski Jan Jakób.
 Łazowski.
 Łebczyński Franciszek Tomasz.
 Łepkowski Józef.
 Łojewski Karol Otton.
 Łomnicki Karol, ur. 1824.
 Łopatkiewicz Józef Piotr, ur. 1821.

- Łopatyński Szymon A.
Łopuszyński Konstanty.
Łowczynowski.
Łowicki Maciej.
Łucki Julian.
Łuszczkiewicz Henryk, ur.
1821.
Łukasiewicz Józef.
Łukaszewicz.
Łukaszewski Juliusz Ksawery, ur. 1836.
Łukomski Longin Prokop.
Łukowski Stan. Woje.
Łuszczkiewicz Stanisław,
1805 — 1879.
Łuszczkiewicz Kazimierz.
Łuszczkiewicz Stan., 1830
— 1862.
Łuszczkiewicz Stefan.
Łyszczyński Adam, urodz.
1805.
Łyszcowski Stan., umarł
1841.
- Machcewicz J. (d.).
Machek Emanuel, ur. 1852.
Macher Jakób.
Maciejowski Feliks Erazm
Jan Nepomucen, 1799—
1882.
Maciejowski.
Maciejowski Wacław Aleksander, um. 1883.
Mackiewicz Aleks. (d.).
Mackiewicz Bronisl., 1833
— 1883.
Mackiewicz Henryk.
Mackiewicz Jan.
* Mackius (d.).
Macudziński Waleryan, ur.
1843.
Madejewski T. (d.).
Madejski Edward.
Madurowicz Maurycy, ur.
1831.
Magaziner Marek.
* Magendie.
* Magne J. H.
* Mahl M.
Mahl Jakób.
Majer Józef, ur. 1808.
Majer Leopold.
Majewski Adolf, ur. 1826.
Majewski Erazm, 1819 —
1881.
Majewski Maksym., um.
1880.
Majkowski Julian, urodz.
1833.
* Maimonides.
- Malcz Wilhelm, 1795 —
1852.
Malcz Ludwik Mieczysław,
ur. 1837.
Małek Gabryel.
Maleszewski Antoni, 1810
— 1873.
Maleszewski Józef, 1835—
1877.
Maleszewski Klemens
Malewicz Hilary, um. 1874.
Malewicz Marceli Oktawian.
Malewski Andrzej.
Malewski E.
* Maligne J. F.
Malinowski Alfons, urodz.
1850.
Malinowski Leon.
Malinowski Mieczysław.
Malinowski Władysł., 1851
— 1878.
Maliszewski Henryk.
Maliszewski Józef.
Malkiewicz F. (d.).
Mały Jan Nep.
Małachowski de Piotrowski Edmund Napoleon.
Mamczyński Ignacy, ur.
1837.
Mancewicz K.
Mankiewicz Ludwik, ur.
1804.
Mannheim Izaak Hirszt.
Marclewski Józef Piotr.
Marcinkowski Feliks, ur.
1827.
Marcinkowski Karol, 1800
— 1846.
Marczewski Ludwik.
Marczykiewicz Franciszek.
Marszt Ig. Ed., ur. 1851
(d.).
Markiewicz Bolesław.
Markiewicz Stanisł., 1797
— 1845.
Markiewicz Stanisław, ur.
1839.
Markowski Józef, 1758 —
1829.
Markowski Oswald Karol
Wilhelm, ur. 1825.
Markusfeld Samuel, 1812
— 1880.
Markuszewski Michał.
Marmaross Józef.
* Marochetti Michał.
Marowski Ludwik.
Mars Antoni, ur. 1851 (d.).
Marski.
- Marynowski Stefan, ur.
1846.
Maszkowski M. (d.).
Matakiewicz Feliks.
Mateczyński Stanisław, ur.
1849.
Matecki Teodor Teofil, ur.
1810.
Matlakowski Władysław,
ur. 1851.
* Mattei Cezar.
Mazurkiewicz Kazimierz,
1806 — 1873.
Matuszewski Hippolit.
Matuszyński J.
Mayzel Wacław.
Maxymowicz Andrzej.
Mazur Filip, ur. 1838.
Mazurkiewicz Andrzej,
1775 — 1854.
Mazurkiewicz Michał
Mazurowicz Franc. Teofil.
Mączewski Władysław, ur.
1852 (d.).
* Medico Józef (del.).
Medyński Napoleon Władysław.
Medvey Franciszek.
Mejer Jonas.
Mellin Krzysztof Jakób.
Mende J.
Mendelsburg Henryk.
Mendelsohn Maurycy, ur.
1852 (d.).
Merczyński Emil, ur. 1845.
Merunowicz Józef.
Merz Melchior.
Messing Władysław.
* Metzger Jan Daniel.
Metzig Jan Henryk, 1804
— 1868.
Meyer Karol Wilhelm.
* Meyer E.
Meyerson Samuel, urodz.
1851.
Mianowski Józef, 1804 —
1879.
Mianowski Mikołaj, um.
1844.
Michaelis Zygmunt Józef.
Michalczewski Wal., 1836
— 1871.
Michalski Artur.
Michalski Franciszek, ur.
1808.
Michalski Jan Józef.
Michalski Ludwik, urodz.
1852.
Michałowicz Teofil Mateusz.

- Michałowski Feliks Władysław, ur. 1813.
 Michałowski Adam, urodz. 1827.
 Michałowski Jan.
 Michałowski Stanisław.
 Michelis Jakob Feliks, um. 1820.
 Michiński Jan.
 Michniewicz Felicyan, ur. 1836 (d.).
 Michniewski Jan Chrzeci-
 ciel.
 Michniewski Seweryn An-
 toni, 1838 — 1868.
 Midowicz Joachim.
 Miecz.
 Mieczkowski Leon, urodz. 1846.
 Mieczkowski Leopold Hi-
 polit Kassyan, ur. 1833.
 Mielecki Stanisław, urodz. 1851.
 Mierzejewski Jan Lucyan, ur. 1839.
 Mierzejewski Władysław, ur. 1841.
 Mieszczański Kazimierz, 1840 — 1881.
 Mikoszewski Leon.
 Mikucki Wincenty, urodz. 1854 (d.).
 Mikulicz Jan, ur. 1850.
 Mikulicz Karol.
 Mile Jan, 1789 — 1839.
 Milnicki Bazyli.
 Milkowski Józef.
 * Miller K.
 Miller.
 Milliot Benjamin.
 Miłosz Eugeniusz.
 Minkiewicz Jan, ur. 1826.
 Minkowski Oskar.
 Miram Karol Edward.
 Misiewicz Antoni.
 Mizerski Anastazy, 1837—
 1871.
 Młodziejowski Korneli,
 um. 1864.
 * Möbius (d.).
 Mochnacki Benedykt.
 Moczarski Josephus Joan-
 nes Baptista eques de
 Moczarsz Trzywdar.
 Moczutkowski Józef, ur.
 1845.
 Moczyński Michał, urodz.
 1825.
 Modelski Jan.
 Modelski Konstanty.
 Modrzejewski Edm., ur.
 1849.
 Mocs-Oskragiełło (d.).
 * Möller H.
 Mohr Karol Franciszek
 Ksawery.
 Mohr Michał Edward, 1804
 — 1879.
 * Mokricki Teodor.
 Mokrzycki Ludwik, 1801—
 1879.
 Mokrzycki Paweł.
 Molendziński Józef, 1841—
 1875.
 Molsdorf Aleksander.
 Monkiewicz Józef.
 * Montisrosiano Wilhelm
 (d.).
 Moński Karol Gustaw Teo-
 dor, ur. 1824.
 Morawski Stanisław, um.
 1853 (d.).
 Morel Daniel.
 Moretti Franciszek.
 Mościński Adam Hier., ur.
 1825.
 Mosing albo Mossing Got-
 fryd Henryk.
 Mosing Bogumił.
 Mosing Michał.
 Mosoczy C. Fryd.
 Mostowski Artur Em., um.
 1873.
 Moszczański Karol, 1816—
 1869.
 Moszyński Julian Albin,
 1809 — 1857.
 Moszyński S.
 Mozdzyński Lucyan, ur.
 1839.
 Mrozowski Juliusz Frost.
 Mrozowski Teod., um 1822.
 Muelndner Henryk.
 Muelhausen Józef Jan,
 1818 — 1884.
 * Mueller E. H.
 Muliewicz Heliodor Józef,
 ur. 1828.
 * Munde Karol.
 Munkiewicz Antoni.
 Muraszko Witold.
 Muszyński Wincenty, 1783
 — 1856.
 Myło Fryderyk Edward,
 1813 — 1863.
 Mysłowski Aleksander.
 Nagórski Walenty.
 Nagrodzki Edw., ur. 1813.
 Nahumowicz Izidor, um.
 1860 (d.).
 Nahumowicz Leon Kazi-
 mierz.
 Napieralski Erazm.
 Narkiewicz Aleksander.
 Narkiewicz Rudolf.
 Natanson Ludwik, urodz.
 1822.
 Naumann August Fryde-
 ryk.
 Naumannus Henryk (d.).
 * Naunyn.
 Nawrocki Feliks, ur. 1838.
 Nawroczyński Roman Ka-
 zimierz, ur. 1850.
 Nelken Michał.
 Nencki Marcelli, ur. 1847.
 Nencki Leon Piotr, ur.
 1848.
 * Neubauer C.
 Neufeld Jakób.
 Neugebauer Ludwik Adolf,
 ur. 1821.
 Neugebauer Francisz. Lu-
 dwik, ur. 1856.
 Neuhauser Franciszek, um.
 1820.
 Neuhauser Franciszek.
 Neumann Inocenty.
 * Neumann Izidor.
 Neumann Leonard (d.).
 Neumann Otto Willibald.
 Neupauer Ambroży, 1815
 — 1881.
 Neusser Gustaw.
 * Nick.
 Niechwiedowicz Onufry.
 Niedzielski Antoni, um.
 1852.
 Niedzwiecki Piotr, ur.
 1849.
 * Niemeyer Feliks.
 Niemirowicz.
 Nieszczoła Michał, 1815—
 1870.
 Nieszczoła B. (d.).
 Nieszkowski Jan, umarł
 1866.
 Nieszkowski Władysław,
 um. 1869.
 Nieszkowski Zdzisł.
 Niezabitowski Aleksander.
 Niewodniczański Adam
 Ignacy.
 Nieznański Ignacy, ur.
 1800.
 Niklewicz Ignacy.
 Niszkowski Jan Fryderyk,
 1774 — 1816.

Niżycki K.
 Noskiewicz August, 1826
 — 1879.
 Noskowski Eada (d.).
 * Nothnagel.
 Nowacki L.
 Nowacki M.
 Nowak Józef, ur. 1846.
 Nowakowski Janusz Ferdynand, 1832 — 1883.
 Nowicki Emilian Klemens, 1791 — 1876.
 Nowicki Fortunat, umarł 1885.
 Nowicki Teofil.
 Nowodworski Zenon.
 Nussbaum Henryk, ur. 1849.
 Nussbaum Józef (d.).
 * Nussbaum J. N. (d.).

Obalński Alfred, ur. 1843.
 Obniski.
 Obtułowicz Ferdynand, ur. 1851.
 Oczapowski Jan, 1800 — 1871.
 Odachowski J.
 Odrzywolski Winc., 1808 1867.
 Oehme Fryderyk Teodor (d.).
 Oerther Franciszek.
 * Oertl.
 * Oesterlen.
 Oettingen Otto Leo, 1811 — 1856.
 Oettinger Alb.
 Oettinger Józef, ur. 1818.
 Ohrenstein Jakób, 1812 — 1880.
 Okinczyc Aleksander, ur. 1839.
 Okniński Franciszek (d.).
 Okoniewski Stanisław Jan, 1832 — 1865.
 Okorski Aleksander, 1803 — 1875.
 Okuszczo Winc. Bonif.
 Olaw X.
 Olbratowicz Walenty Wojciech Wincenty, 1806 — 1868.
 Olechnowicz Franc., 1812 1878.
 Olechnowicz Władysław, ur. 1848.
 Olendzki Jos. Dim.
 Oleszkiewicz Aleks.
 Olpiński Julian, ur. 1847.

* Ollivier.
 Oloff Frider.
 Olszewski Alfons.
 Olszewski Franciszek.
 Olszewski Kroidko Józefat, 1824 — 1860.
 Olszewski Karol.
 Oltarzewski.
 Oltuszewski Władysław, ur. 1853 (d.).
 * d'Omalius d'Hallvy.
 Omeis Jerzy.
 Onaciewicz Antoni Hilary (d.).
 Onosko Leon, 1808 — 1870.
 Openchowski T.
 Opiełiński Ignacy.
 Opolski Wiktor.
 * Oppolzer.
 Orkisz, 1794 — 1879.
 Orłowski A.
 Orłowski Edward.
 Orłowski Franciszek, 1835 — 1879.
 Orłowski Franciszek Ferdynand.
 Orłowski Franciszek Ksawery.
 Orłowski Józef.
 Orłowski Władysław, ur. 1835.
 Oroszko J. A.
 Orzechowicz Andrzej.
 Orzechowicz Jan.
 Orzechowski Ignacy (d.).
 Osiecki Leon, 1808—1881.
 Osiecki Paweł Aleksander Henryk.
 Osowiecki Antoni, ur. 1842.
 Ossakowski Jan E., 1836 — 1859.
 Ossowidzki Maciej, urodz. 1844.
 Ossowski Jan, ur. 1813.
 Ossowski Jan Sylwester.
 Ostrowicz Aleksander, ur. 1840.
 Ostrowski Edward.
 Ostrowski Paweł, ur. 1812.
 Ostrowski Władysław, ur. 1836.
 Oszański Jan, um. 1877.
 Ozegowski Andrzej, ur. 1851.

Pac Stanisław, um. 1826.
 Pacanowski Henryk, ur. 1857.

Paciewicz Piotr, ur. 1836.
 Paczkowski Stanisław, ur. 1837.
 Padziński Franciszek.
 Padziński Ludwik.
 Pajewski A.
 Pajzderski Józef.
 Palczewski Tymoleon, 1795 — 1831 (d.).
 Palicki Bogusław, 1813 — 1868.
 * Palm R.
 Palmowski.
 Paniński W.
 * Panormow Aleksy.
 Pantoczek Leon Walenty, ur. 1813.
 Papenguth Krzysztof, ur. 1785 (d.).
 * Pappenheim Ludwik.
 Pareński Stanisław.
 Pasutewicz Ksawery, ur. 1832.
 Passecki Antoni Emanuel.
 Paszkowski M.
 Paszkowski Stanisław.
 Paszkowski Wiktor.
 * Patissier F.
 * Paulet.
 * Pawliż Henryk Fryd.
 Pauly Józef.
 Pawiński Józef, ur. 1851.
 Pawlas Teodor.
 Pawlicki Teodor, ur. 1850.
 Pawlikiewicz Piotr.
 Pawlikowski Antoni.
 Pawlikowski Karol, 1833 — 1875.
 Pawlikowski Maksymilian Dionizy, ur. 1835.
 Pawłowski Stanisław.
 Pawłowski Wojciech, 1853 — 1885.
 Pagowski Aleksander.
 Pelikan Wacław, umarł 1873.
 Pelka Franciszek Edward.
 Peplowski Adam Zenon.
 Peretz.
 Perkahl Zygmunt.
 Perkowski Seweryn, ur. 1845.
 Pernaczyński Melchior, ur. 1834.
 * Peschel Oskar.
 * Pessyna Ignacy.
 Peszke Samuel, 1779 — 1837.
 Peszke Józef Emilian, ur. 1845.

- Peszkowski Tytus, urodz. 1849.
 * Peterka Jan.
 * Petersen Julian.
 Petrowicz K. J.
 Petrykowski Aleksander
 Bonifacy Konstanty.
 * Petsch J. Chryz. W.
 * Pettenkofer (d.).
 Plaffius.
 Pfau Feliks, um. 1854.
 Piasecki Franciszek Ksawery.
 Piasecki J. Albert.
 Piasecki Wenanty, urodzony 1832.
 Piaszczyński J. (d.).
 Piątkowski A.
 Piątkowski Donat.
 Piątkowski Franciszek.
 * Pidoux.
 Pieculewicz Mateusz.
 Pieczyński Teofil, ur. 1810.
 Piekarski Franciszek.
 Piekarski Józef.
 Piekarski M. (d.).
 Pieniążek Przemysław.
 Pieńkiewicz Adam.
 Pieńkowski Kazimierz.
 Piepes Salomon.
 Piepes Simon.
 Pierożyński Mateusz.
 Pietkiewicz Teodor.
 Pietnicki Leonard Kryspin.
 Pietraszewski Ignacy.
 Pietraszkiewicz Józef.
 Pietrzycki Antoni, urodzony 1845.
 Pietrzycki Marceli.
 Pietrzykowski J. K.
 Pigłowski Adam Sokoła.
 Pigłowski v. Piegłowski
 Wincenty Karol Onufry.
 Pilawski Franciszek (d.).
 Pilawski Stanisław, urodzony 1842.
 Pilchowski Ernest Fryder.
 Wilhelm Zygfryd, ur. 1832.
 Pileicki Michał.
 Pilicki Jan, 1821 — 1878.
 Pinkus Władysław, urodzony 1850.
 Piórek Władysław Kazimierz, ur. 1852.
 Piórko B.
 Piotrowski Gustaw, 1830 1884 (d.).
 Piotrowski Józef, 1831 — 1855 (d.).
 Piotrowski Władysław, ur. 1848.
 Piotrowski Władysław.
 Piotrowski Romuald.
 Piotrowski Stanisław.
 Piramowicz.
 Pisarski Emanuel, ur. 1822.
 Pisek Wilhelm.
 Piwocki Erazm Feliks.
 Piwowski Ludwik Władysław, 1843 — 1871.
 Piwowski Karol.
 Placer Bolesław, 1837 — 1867.
 Placer Józef. 1803 — 1871.
 Placzkowski Witold, 1851 — 1882.
 * Plagge T.
 Platzner Sylwester.
 Płaskowski Romuald, ur. 1821.
 Pleszczyński Józef.
 Pleszkowski Sylwester.
 Plewkiewicz Maksymilian, 1839 — 1871.
 Plohn Łazarz.
 Płociński Józef Karol.
 Płoński Maurycy, ur. 1828.
 Podgórski A. (d.).
 Podoliński S.
 Podolski A.
 Podowski Henryk, um. 1884.
 Podwysocki Waleryan.
 Pogorzelski Ludwik, ur. 1843.
 Pokorny Michał Hieronim, ur. 1812.
 Pokrzywnicki Paweł, ur. 1839.
 Polaczek.
 Polak Józef.
 Polikowski Edward.
 * Polomsky Emanuel, ur. 1813.
 Polonus Samuel Isacides (d.).
 Polonus Salomon Isacides (d.).
 Poluszyński L. Erazm.
 Poluta Jerzy, ur. 1825.
 Połoński Bolesław, 1847.
 Połoński Lucyan. 1832 — 1871.
 Pomierski F. (d.).
 Pomper Abraham, ur. 1852.
 Ponikło Stanisław.
 Poradnia Antoni, 1804 — 1855.
 Porcyanko Konstanty, 1793 — 1841.
 Porcyanko Tomasz.
 Portner Szymon ur. 1840.
 Postępski Ludwik.
 Postemski Paweł.
 Potakowski Andrzej Józef.
 Potocki Rudolf.
 Powidził Maciej, ur. 1828.
 Powilewicz Leon Jan.
 Poznański Adolf (d.).
 Poznański Dawid.
 Poznański Franciszek Ksawery.
 Przeborowski Stefan, um. 1855 (d.).
 Przeczyszewski Franciszek.
 Przeradzki Włodzimierz, ur. 1836.
 Prześlakowski Leon Wilhelm.
 Przesmycki Ludwik, ur. 1839.
 Przetocki Stanisław. 1838 — 1875.
 Przewoski Edward, urodzony 1849.
 Przewoski Romuald, ur. 1852.
 Przeddziecki Hipolit, ur. 1844.
 Przedziecki Jan.
 Przyborowski Sulima Karol, ur. 1824 — 1879.
 Przybylski Czesław.
 Przybylski Jan Kanty, ur. 1854.
 Przybylski Józef, um. 1819.
 Przybylski K. M.
 Przybylski Waleryan, ur. 1834 (d.).
 Przybyłko Ludwik.
 Przybyszewski Franciszek.
 Przyjemski Albin, ur. 1828.
 Przystański Stanisław. 1785 — 1852.
 Przystański Aleksander, ur. 1817.
 Ptaszyński Ignacy.
 Puchalski Dominik, 1799 — 1874.
 Puchalski Józef.
 * Puchelt F. A. B.
 Puciata Atha. Bol.
 Puczkowski Franciszek (d.).
 Puczniewski Ludwik.
 Pudzinowicz Aleksander um. 1877.

* Pupke Ludovicus.
Purkynie Jan, 1787—1869.
Puterman Jakób, ur. 1857
(d.).
Puternicki Jakób, 1709—
1875.
Putiatycki Feliks.

Raabski Robert Henryk.
Rabbinowicz Izrael Michał,
ur. 1818.
Raciborski Adam, ur. 1809.
Rackiewicz.
Rackowski Józef Korneli.
Raczyński M.
Radecki Jan Godziemba.
Radecki Konrad Rudolf.
Radek Jan.
Radliński Andrzej.
Radzibor Karol Włodzimierz.
Radziejowski Zygmunt,
1841—1874.
Radziszewski Bronisław.
Radziszewski St.
Radziwoński Jan, 1794—
1866.
Rafalski Fr.
Rakowicz Franciszek Ta-
deusz, 1839—1878.
Rakowski Ksawery, 1804
—1868.
Rakowski Teodor, ur. 1835.
Rakowski Adolf August
Hugo.
Rakowski.
Rakowski P.
Ramlau (Ramlow) Karol
Saladyn, um. 1885.
Ramlow Saladyn Wiktor,
1839—1882.
Ramóczyński Wilh.
* Rapou August.
Rasp Henryk.
* Raspał Franciszek Win-
centy.
Ratajski Damian.
Ratajski Walenty, umarł
1856.
* Raudnitz I.
Raum Jan.
Rause S. H.
Rawa Aleksander.
Rawitzki Michał.
Rayski Stanisław.
Rączewski Aleksander,
1833—1868.
Reben M., ur. 1851.
Rechlewicz Leon.
Rechowicz Kazimierz

* Reder Albert.
Redlich Bernard Józef, ur.
1813.
Regnier (Renier) Anicet,
1804—1877.
Rehan Leopold.
Rejchman Mikołaj, uro-
dzony 1851.
Reichwald Teofil Wilhelm
(d.).
Rejewski Juliusz Teofil,
ur. 1836.
Reifer Adolf.
Rejkowski Jerzy, um. 1831
(d.).
Renacki Fr. (d.).
Restorff Karol Edward,
1808—1863.
* Retau O.
* Reumont Aleks.
Renttowicz.
* Reveillé-Parise I. H.
Rewoliński Teofil, ur. 1820.
* Richet A.
* Richter Herman Eber-
hard, 1808—1876.
* Ricord Filip, ur. 1800.
* Riedel Jos.
Riedmüller Józef Franci-
szek Ksawery, ur. 1820.
Rieger Zygmunt.
Riel Jan Ferdynand.
* Rinecker, um. 1884.
Ritter Marcus.
Robaczowski Feliks.
Robiński Seweryn, urodzo-
ny 1837.
Robolski A. (d.).
Rode Jan, ur. 1849.
Rodecki Czesław.
Rodecki Franciszek um.
1831.
Rodowicz Feliks.
Rodziewicz Józef, um. 1872
(d.).
Rodziewicz Henryk Bole-
sław, ur. 1849 (d.).
Roehr Franciszek, 1830—
1863.
Roemer Fryderyk Adolf,
1775—1829.
Rogala Franciszek, uro-
dzony 1846.
Rogowicz Jakób Ignacy,
ur. 1839.
Rogowski Leon.
Rogoziński Jan, 1833—
1876.
Rogoziński Józef.
* Rohlwes Jan Mikołaj.

* Rohnert Karol Franci-
szek August, ur. 1822.
Rohrer Maurycy.
* Rokitansky Karol.
Rokosowski Antoni, ur.
1832.
* Rolffs L. C. F.
Roliński Marcin, 1776—
1839.
Rolle Fryderyk.
Rolle Antoni Józef, ur.
1830.
Ronthal Walenty, 1800—
1883.
Romanowski Jan Chryzo-
stom.
Romański Włodzimierz.
Rompalski Józef, um. 1873.
Rościszewski Zygmunt, ur.
1847.
Rose Józef Konstanty, ur.
1826.
Rose Witold, um. 1856.
Rosenberg Antoni.
Rosenberg H.
Rosenblatt Emanuel.
Rosenblum Benjamin, ur.
1816.
Rosenfeld.
Rosenfeld Marcin.
Rosenkranz Dawid.
Rosenkranz Maurycy.
* Rosenstein Zygmunt.
Rosenthal Albert, ur. 1857.
Rosenthal Dawid, ur. 1808.
Rosenthal Jakób, ur. 1844.
Rosenzweig Henryk Saul,
ur. 1793—1853.
Rosenzweig Michał Julian,
ur. 1828.
Rosicki Sebastyan, 1830—
1877.
Rosiński Stanisław, uro-
dzony 1850.
Rosiński (d.).
Rosner Antoni.
Rosnowski Dymitr.
Rosolowski Stanisław, ur.
1797—1855 (d.).
* Rossbach.
Rosset Otton, 1790—1850.
Rossmann Henryk.
Rostafiński Józef (d.).
Roth Władysław.
Rothe Adolf Mikołaj, ur.
1832.
Rother Stanisław, ur. 1845.
Rotter Herman.
Rowicki Julian Aleksan-
der.

- Rozwadowski Ferdynand.
 Rozwadowski Władysław.
 Roźniatowski Rudolf.
 Różycki L. (d.).
 Rubinstein Franciszek
 Ksawery, ur. 1847.
 Ruciński J.
 Rudawski Leonard.
 Rudnicki Adam Antoni,
 um. 1844.
 Rudnicki Władysław, 1837
 — 1879.
 Rudziński Aloizy.
 * Ruehl J.
 Rumszewicz Józef, uro-
 dzony 1808.
 Rumszewicz Konrad, ur.
 1850.
 Rundo Herman, ur. 1849.
 Ruppert Henryk, ur. 1858
 (d.).
 Ruszczykowski Bronisław,
 ur. 1840.
 Rutkowski Maciej.
 Rutkowski Roman.
 Rutkowski A.
 Rutsch Karol Edward
 (Rucz), 1787 — 1828.
 Rutsch (Rucz) Emil Edw.
 Ryszard, 1820 — 1846.
 Rybicki Wiktoryn, 1774—
 1834.
 Rybicki Oktawjan, 1819—
 1852.
 Rybicki Stanisław, uro-
 dzony 1843.
 Rychlicki Władysław.
 Rydel Lucyan.
 Rydygier Ludwik, ur. 1850.
 Rydzek Bernard.
 Rymarkiewicz Antoni Ka-
 likst, ur. 1824.
 Rymarkiewicz Józef Be-
 nedykt, ur. 1828.
 Rymkiewicz Feliks, 1799
 — 1851.
 Rządowski Michał, ur.
 1836.
 Rząśnicki.
 Rzecznowski Leon.
 Rzepecki Jan Dominik.
 Rzepnikowski Teofil, ur.
 1843.
 Sabatowski Józef, ur. 1844.
 Sabinowski Ziemowit.
 Sachs Edmund.
 Sadkowski Ludwik.
 Sadowski Karol Gotfryd,
 ur. 1805.
 Sadowski Wojciech, um.
 1844.
 Sagatowski Jan.
 Sakowicz (d.).
 Sakowicz Dymitr.
 * Salchow Ulrych Krzy-
 sztof.
 Salutryński Eugeniusz.
 Salatko Petryszcza Fran-
 ciszek, 1824 — 1862.
 Samelson Marcin.
 Samter J.
 Samter Wilhelm.
 * Sander Henryk.
 Sankiewicz A.
 Sanocki Antoni.
 Sapalski Józef.
 Sarnowicz Jan.
 Saulsohn Zygmunt, uro-
 dzony 1810.
 Sauvan Ludwik, um. 1843.
 Sauvé Ludwik Franciszek.
 Sawicki Anastazy Tomasz,
 ur. 1847.
 Sawicki Antoni (d.).
 Sawicki Edward, ur. 1833.
 Sawicki Ferdynand.
 Sawicki Stella Jan, ur.
 1831.
 Sawicki Leopold, ur. 1827.
 Sawicz Antoni (d.).
 Sawiczewski Florian,
 1796 — 1876.
 Sawiczewski Julian Józef,
 1795 — 1854.
 * Saxe Stella.
 Schaitter Ignacy.
 Schattauer Antoni.
 Scheller Aleksander.
 * Schenk S. L.
 Scherbel Henryk, ur. 1812.
 * Schlegel Just Fryd. Aug.
 Schleissteher A.
 Schlesinger Adolf.
 Schloezer Jan Adam.
 Schmidt Adolf.
 Schmidt Henryk Daniel.
 ur. 1806.
 * Schmidt J. G.
 * Schmidt Józef. Hern.
 Schmidt Ludwik.
 Schmidt Antoni.
 Schneider Fryderyk Hen-
 ryk Karol, 1797 — 1828.
 * Schnitzlein Edward.
 * Schnitzer Ad.
 * Schoelb J. (d.).
 Schoenbach Karol, umarł
 1815 (d.).
 Schramm Hilary.
 * Schroeder K.
 * Schroth Jan.
 Schuch (Szuch) Ignacy.
 1772 — 1864.
 Schuch Franciszek Józef,
 um. 1832.
 * Schuchardt B.
 Schütz P.
 Schutzer Salomon.
 Schulcius J.
 Schultes Józef August,
 1773 — 1831.
 Schultz Julian.
 Schumacher Karol Ernest.
 Schwamberg Ignacy.
 Schwartz Bazyli.
 Schwartz Jan Kajetan.
 Schweiger Józef.
 Schweikart Karol.
 Sciborowski Władysław
 Ludwik, ur. 1833.
 Sciepora Stefan, 1826 —
 1881.
 * Sedillot Ch.
 * Seefeld Alfred.
 * Seeland Mikołaj.
 Seeman Józef Antoni, ur.
 1804.
 Segel Edward.
 Seidenberg Ber.
 Seja Józef.
 Seidl F. H.
 Seifman Piotr, ur. 1823.
 * Semmer G.
 * Senator H.
 Seredyński Feliks, 1820 —
 1861.
 * Serre.
 Serkowski Bolesław, ur.
 1839.
 Serwiński Gwidon Gu-
 staw.
 Seydler Christ. Aenotheus
 (d.).
 Seyfert Jędrzej, um. 1861
 (d.).
 Sęcki Piotr, ur. 1844.
 Sidorowicz Franciszek.
 * Siebold Henryk.
 * Siecczenow I.
 Siegfried Gustaw Aleksan-
 der, ur. 1807.
 Siekaczynski Walenty,
 1806 — 1878.
 Sielicki A. J.
 Siemiaszko Aleksander
 (d.).
 Siemiński Stanisław, 1801
 — 1866.
 Sieradzki Antoni, ur. 1846.

Sierżputowski Marceł Karol.
 Siewruk Ludwik, 1806 — 1853.
 Siewruk Teofil, ur. 1826.
 Sikora.
 Sikorski Antoni.
 Sikorski.
 Sikorski.
 Simon Arnold, ur. 1794.
 Simon Antoni Arnold, 1818 — 1873.
 Sitarski Tomasz.
 Skabiczewski B.
 Skalkowski.
 Skalski, ur. 1793.
 Skalkowski Wład.
 Skiba Jan.
 Skibiński Ferdynand.
 Skibiński.
 Sklarek Wilhelm, ur. 1836.
 Skobel Franciszek Kazimierz, 1806 — 1876.
 Skobel Stanisław.
 Skórczewski Bolesław, ur. 1848.
 Skórkowski Antoni.
 Skórkowski Feliks Saryusz, ur. 1853.
 Skorulski Antoni.
 Skowroński Włodzimierz.
 * Skrzeczka.
 Skubowicz Władysław, 1835 — 1878.
 Skulski Szymon.
 Slapa Teofil.
 Slezanowski Eugeniusz.
 Sliwicki Franciszek, ur. 1839.
 Sliwiński M.
 Stawczyński Emil Celestyn.
 Stawicki Michał.
 Sławikowski Antoni, 1796 — 1870.
 Sławiński Fabian Ferdynand.
 Sławiński Józef.
 Słobodziński Adam.
 Słoniński Antoni, umarł 1843.
 Smirnow.
 Smith Józef Kazimierz, 1810 — 1869.
 Smokowski Wincenty, 1798 — 1876.
 Smoleński Stanisław, ur. 1853.
 Smoleński Michał.
 Smoleński C. O.

Smorczewski Konstanty, ur. 1827 (d.).
 Sniadecki Jędrzej, 1768 — 1838.
 Sniadkowski Adam, 1839 — 1867.
 Sobertin Józef.
 Sobestyński Michał, 1824 — 1874.
 Sobieszczanski F. M.
 Sobolewski Romuald.
 Sochacki Maksymilian, um. 1871 (d.).
 Sochacki (d.).
 Soczołowski K.
 Soczyński (Socini) Karol Teodor, 1781 — 1862.
 Sojka.
 Sokolnicki Franciszek.
 Sokółow.
 Sokołowski Alfred, urodzony 1849.
 Sokołowski F.
 Sokołowski Józef.
 Sokołowski Kazimierz.
 Sokołowski Leon.
 Sokołowski (aptekarz).
 Sokołowski Wł. (przyrodnik).
 Sommer August.
 Sommer Daniel, ur. 1789.
 Sommer Feliks, ur. 1834.
 * Sophianopulo D. M.
 Sopiński Żegota.
 Sosnowski.
 Sowiński Bolesław, urodzony 1842.
 Soyre A. A. Juliusz.
 Spasowicz Daniel, 1798 — 1882.
 Spausta Franciszek.
 Spausta Rafael Damian.
 * Spencer-Wells.
 Spiegel Emil, ur. 1850.
 Spiro Antoni.
 Spitznagel Ferdynand, 1757 — 1826.
 * Spöndli.
 * Stabel.
 Stabiński.
 Stackebrandt Karol Wilhelm Ludwik, 1790 — 1850.
 Stadnicki Wincenty, 1835 — 1869.
 Stagiński Adolf.
 Stahr Franciszek.
 Stan Władysław.
 Stańczukowski Walenty, 1807 — 1874.

Stanczykiewicz Godzisław, um. 1873.
 Staneli Rudolf, ur. 1824.
 Staniewicz Cezar.
 Stanisławski Józef.
 Stankiewicz Jan, 1832 — 1882.
 Stankiewicz Józef, umarł 1874.
 Stankiewicz Henryk.
 Stankiewicz Władysław, ur. 1838.
 Stanko.
 Stanko Henryk.
 Stanowski Zygmunt 1837 — 1869.
 Stański Kajetan, 1804 — 1879.
 Starcow Ananiasz.
 Starkel Józef Cyryl, 1807 — 1875.
 Starkel Emanuel, umarł 1874.
 Starkman Józef (d.).
 Staszewski Karol.
 Stawicki Adam.
 Steciewicz Rafał.
 Stecher Henryk Antoni.
 Steck Walenty.
 Stefanowicz Albert, ur. 1845.
 Stefanowski Mikołaj (d.).
 * Stejner.
 Stejnberg.
 Stelmachowicz Mikołaj.
 Stephani Engelbert, urodzony 1825.
 Stephany Świętosław.
 Stern.
 Sternschuss Josua.
 * Sterz Jan (d.).
 Steskal Jan Władysław.
 Stener Wilhelm, ur. 1787.
 Steuermark Henryk.
 Stępiński.
 Stępniewski Tymoteusz.
 Stęszewski Walenty.
 Stich Antoni Józef.
 Stiche Czesław.
 * Stimer G. Fr.
 Stirba de Stirbitz Franciszek, um. 1832.
 Stockman Aleksander Jan, ur. 1845.
 Stoll - Krotowski M., ur. 1847.
 * Stoll Aleksy.
 Stopczyński Aleksander, ur. 1835.

- Stopierzyński Władysław, 1833 — 1873.
 Strański Karol Ignacy.
 Strasburger Edward.
 Straszewicz Michał.
 Strawiński Mikołaj.
 Strawiński Władysław, ur. 1848.
 Stroński Ignacy, urodz. 1850.
 Strokowski Wł.
 Strowicki Piotr, ur. 1846.
 * Stromeyer.
 Strumiński Józef.
 Struve Aug. Adolf Fryd.
 Struve Henryk.
 Strużyński.
 Strzyczek Jan.
 Strzechowski.
 Strzelbiński Stefan.
 Strzeszewski Józef.
 Strzyżowski Antoni, ur. 1833.
 Studencki Mateusz, 1815 — 1875.
 Studencki N.
 Studzienicki Feliks, um. 1878.
 Studniarski F. (d.).
 Stummer Fr. Stanislaus.
 Stummer Jan, 1784—1845.
 Stummer Józef (d.).
 Stupnicki Julian.
 Sturm Edward Adolf, ur. 1798.
 Sturm Adolf Edward, 1833 — 1876.
 Stürmer Teodor.
 Stypiński Józef, ur. 1850 (d.).
 Sucillo Tomasz.
 * Suersen W.
 Sulicki Jakób Teofil.
 Suligowski Felicyan, ur. 1847.
 Suligowski Lubomil.
 Sulikowski Teofil.
 Sulkowski Leon.
 Sulżyński Maryan.
 Sumiński Teodor, ur. 1841.
 Surmiński Bernard.
 Surzycki Tomasz, umarł 1874.
 Suski Feliks.
 Suszczyński Piotr.
 Suszczyński Władysław 1846 — 1873.
 Świątkowski Władysław Belina.
 Świda Jan, 1835.
 Świdorski Felicyan Marcin, um. 1843 (d.).
 Świdorski Kazimierz.
 Świdorski Leon, 1857 — 1882.
 Świdorski Władysław, ur. 1824.
 Świeca Henryk.
 Świerzewski.
 Świerz Tomasz.
 Świerzbiewski Romuald, ur. 1822 (d.).
 Świerzbowski.
 Świetlicki Stanisław, 1840 — 1874.
 Świeżawski Ernest Sulimczyk.
 Świącicki Karol.
 Świącicki Tadeusz, urodzony 1826.
 Świącicki Heliodor, urodzony 1854.
 Świrski Adam, um. 1883.
 Świrski Jerzy.
 Śwityn Aleksander Marcin, ur. 1837.
 Sycianko Józef, ur. 1824.
 Synogowicz Edward, ur. 1838.
 Synowski Tomasz Józef.
 Syrawatka.
 Syński Szymon, ur. 1829.
 Sysak G.
 Szablewski Stanisław, um. 1883.
 Szadek Karol, ur. 1852 (d.).
 Szafrkowski Ludwik Rufin.
 Szafraniec Grodecki.
 Szalay Adolf, 1838—1876.
 Szałajkowski Alojzy Antoni.
 Szamowski.
 Szancer Jakób, 1793 — 1857.
 Szancer Leon, 1802—1880.
 Szancer Stanisław, 1818—1876.
 Szancer Bernard.
 Szaramowicz Aleksander, ur. 1831 (d.).
 Szarzyński Stanisław, ur. 1819.
 Szaster Antoni, 1759 — 1839.
 Szczepański Tytus, urodzony 1841.
 * Szczepotiew N.
 Szczucki Wincenty, 1786 — 1832.
 Szczurowski Grzegorz.
 Szczygiełski Józef, urodzony 1848 (d.).
 Szczypkowski Kazimierz, ur. 1841.
 Szeniec Telesfor, ur. 1843.
 Szeperawicz Jan, 1843 — 1882.
 Szerbel.
 Szerlecki Władysław Alfred, um. 1884.
 Szerlecki A.
 Szewczyk Józef.
 Szklarowski Tomasz, 1793 — 1868.
 Szkrochowski Teodor.
 Szmyt Lucyan, ur. 1836.
 Sznabl v. Schnabl Jan, ur. 1838.
 Sznirsztajn Julian umarł 1849.
 Szokalski Bolesław.
 Szokalski Wiktor Feliks, ur. 1811.
 Szopowicz Henryk Eustachy, 1814 — 1884.
 Szostakowski Jakób, ur. 1845.
 Szostakowski Tadeusz.
 * Szperk Edward.
 Szpilmann J.
 Szpręglewski Jan.
 Szrant Wiktor.
 Szreiber.
 Szreiber Ot.
 Sztam Antoni, ur. 1823.
 Sztampke F.
 Szukiewicz Jan.
 Szule Ignacy.
 Szulc Józef, ur. 1842.
 Szule Julian, 1821—1854
 Szulicki Ludwik.
 Szuman Leon, ur. 1852.
 Szumlański Alex.
 Szumliński Marc. Xawer.
 Szumowski Władysław.
 Szumski Stanisław.
 Szurmiński Michał, urodzony 1847.
 Szwajcer Jakób, ur. 1851.
 Szware.
 Szwencki Fryderyk, urodzony 1783.
 Szwykowski Kazimierz.
 Szwykowski Michał.
 Szydłowski Dominik, 1803 — 1879.
 Szydłowski Józef.
 Szyman Aleksander.
 Szyman Edward, ur. 1838.
 Szyman Waler., 1836.

- Szymański Adolf.
 Szymański.
 Szymański Józef.
 Szymański Władysław Józef (d.).
 Szymkiewicz Jakób, um. 1818.
 Szymkiewicz.
 Szymkowicz Józef.
 Szyzłło Winc., ur. 1838.
 Tabaczyński Leopold Stanisław, ur. 1840.
 Tabernański Konstanty, 1814 — 1868.
 Taczanowski Bronisław, ur. 1840 (d.).
 Tafilewski Wawrzyniec, 1846 — 1876.
 Talaczyński Konstanty, 1825 — 1852.
 Talko-Hryncewicz Julian, ur. 1850.
 Talko Józef, ur. 1838.
 Taraszkiewicz Dymitry Mieczysław, 1853—1875 (d.).
 Targowski.
 Tarnawski Gustaw, urodzony 1841.
 Tarnawski A.
 Tarnowski.
 Taroni Bernard Adam Gaspar.
 Taroni Józef, ur. 1780.
 Tatarczuch W., ur. 1850.
 Taubes Jan.
 Teclaw Franciszek.
 Teichmann-Stawiarski Ludwik, ur. 1823.
 Teich Waleryan, um. 1874.
 Telafus Jan.
 Telakowski Olimp, umarł 1841.
 Teleszewski A.
 * Tenneker S. v.
 Terlecki Hippolit Zygmunt.
 Tetz B.
 Theiner Jan Godfryd um. 1828.
 Theiner Feliks, 1816 — 1836.
 Theinert J.
 Thieme Apolinary, ur. 1846.
 Thierling Franciszek, ur. 1852.
 Thokarski Jan Kazimierz, ur. 1824.
 Thugutt, 1823 — 1880.
 * Tichy Ludovicus.
 Tieffenbach Karol, umarł 1822 (d.).
 Tiger Grzegorz.
 Titz Józef.
 Tobien Wojciech Izidor.
 * Tobold.
 Tobolewski Fr. R. (d.).
 Toeplitz Maksymilian.
 Toeplitz Teodor, ur. 1850.
 * Tognio Ludwik.
 Tomanek Józef.
 Tomaszewicz Anna, urodzona 1854.
 Tomaszewski Jan (d.).
 Tomaszewski Walenty.
 Tomaszekiewicz Tadeusz, ur. 1831.
 Tomicki Jan Bazyl, 1780 — 1855.
 Tomorrowcz Jan.
 Torosiewicz Teodor, um. 1876.
 Tournelle Franciszek.
 Towiański L.
 * Townsend Rich.
 Trachtenberg M.
 Traciński H.
 Trapp Julian.
 Traub Josephus.
 * Traube.
 Trembecki Onufry, urodzony 1812.
 Treпка Władysław Nekanda, 1836 — 1881.
 Trębicki Antoni.
 * Triller Daniel Wilhelm.
 Trilling Ludwik, ur. 1839.
 Trippin Teodor.
 Trochanowski Karol.
 Troczewski.
 Trojański J. Feliks, um. 1845.
 Trojanowski.
 Trojanowski C.
 * Troll R.
 * Trommsdorf.
 Trompeteur Feliks.
 Tröschel.
 Truskowski Kazimierz.
 Trynkowski Paweł.
 Trzciński Józef.
 Trzebicki Rudolf.
 Tschinkel Jan.
 Tuzkiewicz Diomedes.
 * Tuerck.
 Tuczynski Jan.
 Turek Franciszek.
 Tureltaub Wilhelm.
 Tüske
 Tuszewski Franciszek, ur. 1852.
 Tymaczkowski.
 Tyminski Antoni, ur. 1836.
 Tymowski Jan, ur. 1851.
 Tyrchowski Władysław, ur. 1820.
 Ubysz Oskar, ur. 1845.
 * Uhle.
 Ulanowski Władysław, um. 1872.
 Ulanowski Józef.
 Unger Antoni Edward.
 Umiński August.
 Unicki Leon.
 Urban Ant. Joseph.
 Urban Władysław.
 Urbański Jan.
 Urbański Wojciech E.
 Urbanowicz Witold.
 Uszczapowski Leon, 1789 — 1846 (d.).
 Uzdowski Gustaw.
 * Vanzetti T.
 Vannotti J. A.
 * Veit.
 * Verderamo Emanuel.
 Vetter Aloizy Rudolf.
 * Vierordt K.
 * Virchow.
 * Virey J. J.
 Virion Karol Józef, um. 1815.
 * Vivan Edward.
 Vizzini Antoni.
 * Vogel Gustaw.
 * Vogel Alfred.
 * Vogel Juliusz.
 * Vogt K.
 Voigt Christian August.
 Vorstaedter.
 Voss.
 Vrecha Wincenty.
 * Wagenfeld.
 Wagner A.
 Wagner Feliks.
 Wagner J. B.
 Wagner Karol Maciej.
 Wagner Piotr.
 Wakulowski Mikołaj.
 Waldenberg Maksymilian, ur. 1812.
 Walicki Lucyan.
 Walicki Ludwik.
 * Wallich Eman. Wolff.
 Walter Fr. Christian.
 * Walther A.

Waniara Arnold Józef Fryderyk, ur. 1829.

Wareński J.

Warmiński Aleksander, ur. 1811.

Warmiński Stanisław, ur. 1847.

Warschauer Jonatan, ur. 1820.

Wartenberg Jan Paweł, ur. 1833.

Wasilewski Francisz, Ksawery.

Wasilewski Józef.

Wasilewski Jan.

Wasilkowski.

Wasserzug Dawid.

Wasylewski Tytus.

Waszak J.

Waszkiewicz Adam Ernest.

Wateżyński Jan Michał.

Watrassowski Ksawery, ur. 1853.

* Wauer Oscarus Arturus Anastasius.

Wawnikiewicz.

Wazgird Michał.

Wazyński Julian.

Wąrowski.

Wąsowicz Mieczysław Dunin.

Wczelka Franciszek, um. 1844.

Wdowikowski Aloizy, ur. 1828.

Wdowikowski Teofil.

Weber Ferdynand.

* Wecker.

* Weese Karol.

Wegner Stanisław.

Wehr Wiktor, ur. 1852 (d.).

Weil.

Wejmar Leopold.

Weinberg Julian.

Weinberg Aleksander Marryan.

Weinert Aleksander.

Weinreb A.

Weiss Jan Karol.

Weiss Ludwik Samuel.

Weizenblut Leopold.

Wenda K. (d.).

Wenckiewicz Bronisław.

* Wendt Jan.

Wentzel Andrzej Franciszek, 1803 — 1881.

Werch Jan Samuel.

Wereszczyński Michał.

Wermiński Aleksander, 1811 — 1877.

* Werneburg.

Werner Ferdynand.

Werner Ferdynand, 1799 — 1870.

Werner Emil.

Werner Aleksander.

Wernery Fryderyk, 1781 — 1860.

Wernicki Józef Aleksander.

Wersocki Adam, um. 1885.

Wesołowski Antoni, 1793 — 1864.

Wesołowski Filip.

Wesołowski Franciszek, 1798 — 1883.

Wesołowski Franciszek Józef.

Wesołowski Jan.

Weylepp Ludwik, umarł 1812 (d.).

Weymar Leopold.

Węcki Wojciech Ferdynand.

Wędrychowski Emil, ur. 1848.

Wicherkiewicz Jan Aloizy, 1815 — 1882.

Wicherkiewicz Wiktor Bolesław, ur. 1847.

Widmann Oskar, ur. 1839.

Wieczorek August, urodzony 1846.

Wieczorek Roman.

Wieczorkowski Mikołaj.

Wieniawski Tadeusz, 1793 — 1884.

* Wiener Salomon.

Wienkowski.

Wierciński Stefan.

Wierzbowski Grzegorz.

Wierzbowski Stanisław.

Wiesiołek Józef Emilian, ur. 1831.

Wiewiórkowski Artur Fryderyk, ur. 1841.

Wigura Józef, ur. 1852 (d.).

Wikszemski Adam.

Wikszemski Stanisław, 1807 — 1875.

Wiktor Jan Karol.

Wilburg.

Wilczek Robert, ur. 1853.

Wilczewski Antoni, urodzony 1814.

Wilczewski Karol, ur. 1816.

Wilczewski Paweł, urodzony 1845.

Wilczewski Waleryan.

Wilczkowski Witalis

Piotr, ur. 1830.

Wilczkowski Mikołaj.

Wilczyński Kazimierz.

Wilczyński Władysław.

Wilkomirski Hipolit.

* Willie Jacob.

Wilson Wilhelm.

Winawer Feliks.

* Winkler Edward.

Winkler Franciszek Nepomucen, ur. 1842.

Winkler Karol Ludwik Otto, ur. 1839.

Winkowski Aleksander, ur. 1832.

Winnicki August Paweł, ur. 1789.

Winnicki Franciszek, 1838 — 1866.

Winnicki Władysław.

Winnicki Jan, ur. 1847.

Wiorogórski Jan Nepomucen, 1812 — 1869.

Wirmański Józef, urodzony 1809.

Wislocki Teofil, 1815 — 1881.

Wislocki Jan.

Wiśniewski Kazimierz, 1828 — 1873.

Wiśniewski Ludwik, ur. 1810.

Wiszniewski Karol Klaudyusz, 1805 — 1863.

Wiszniewski Ludwik.

Witaczek.

Witakowski Igauacy.

Witkowski Franciszek, ur. 1833.

Witkowski Gustaw.

Witkowski Kajetan

Witkowski Ludwik, urodzony 1849.

Witkowski Stanisław, 1830 — 1873.

Witkowski Władysław, ur. 1854.

Witoszyński.

Wittyg Michał, ur. 1812.

Wittyg.

Wiżeński Józef.

Wlazłowski, ur. 1850.

Wnorowski Roman, ur. 1847.

Woelck Aleksander Karol, 1801 — 1869.

Woelck Paweł, um. 1885 (d.).

- Wojciecki Józef.
 Wojciechowski Al.
 Wojciechowski Bazyli.
 Wojciechowski Bolesław.
 Wojciechowski Józef, 1793 — 1850.
 Wojciedzki Floryan, ur. 1853. (d.).
 Wojezyński Feliks.
 Wojda Marcei.
 Wojekowski.
 Wojewódzki Justyn.
 Wojłański.
 Wojnorowski T.
 Wojnicz Aleksander Wincenty, ur. 1843 (d.).
 Wojnicz Władysław.
 Wojniewicz Wincenty.
 Wojno Stanisław.
 Wojszwillo, J.
 Wojtasiewicz H.
 Wojtkiewicz.
 Wojtkowski Wawrzyniec (d.).
 Wokurko de Pfliftentels Lud.
 Wolberg Bernard.
 Wolberg Ludwik, ur. 1857 (d.).
 Wolf Aleksander, ur. 1840.
 Wolf Gustaw.
 Wolf Hirsz.
 Wolf Juliusz.
 Wolf Karol Ludwik.
 Wolff August Ferdynand. 1718 — 1846.
 Wolff Karol.
 Wolff Maksymilian, 1808 1874.
 Wolff Maurycy, 1798. — 1861.
 Wolff Michał ur. 1812.
 Wolfgang Jan, 1766, — 1859. (d.).
 Wolfgang Ksawery um. 1864.
 Wolfram Alfred.
 * Wolfram Jan.
 Wolfring Emil.
 Wolski Bronisław, ur. 1849.
 Wolski Emil.
 Wolski Szymon Gryff.
 Wolski S.
 Wolek Wojciech um. 1881.
 Wołkowiński Teofil Adolf.
 Wołłowicz Cypryan hr. um. 1872.
 Wołodzko Henryk.
 Wołowski Andrzej.
 Wołowski Stanisław.
 Wosidło, um. 1873.
 Woyde Maurycy, 1791 — 1877.
 Woyniez Ignacy.
 Woźniakowski Ignacy Józef, 1811 — 1875.
 Woźniakowski Leon, 1810 — 1874.
 Woźniakowski Michał.
 * Wreden F.
 Wridt Fryderyk.
 Wróblewski Franciszek, 1786 — 1857.
 Wróblewski Kajetan, ur. 1834 (d.).
 Wróblewski Jan, ur. 1839.
 Wróblewski Kazimierz.
 Wróblewski Ludwik.
 Wróblewski Szymon Zygmunt, 1805 — 1873.
 Wroczyński Czesław.
 Wroczyński Kazimierz.
 Wronka Ludwik, ur. 1845.
 Wrotnowski Julian.
 Wszebor Józef.
 Wukczewicz (d.).
 * Wundt Wilhelm.
 Wurst Adolf, ur. 1848.
 Wyczalkowski Wincenty, ur. 1836.
 Wygonowski Julian.
 Wygrzywański Maryan.
 Wyrzykowski Julian, ur. 1838.
 Wysłouch Wiktor.
 Wysocki Aleksander.
 Wysocki Feliks, um. 1845.
 Wysocki Ignacy (d.).
 Wysocki Karol.
 Wysokiński Andrzej. (d.).
 Wysokiński Cypryan Aleksander.
 Wyszomirski Józef.
 Wyszyński Józef X.
 Wyszyński Władysław, ur. 1835.
 Wytyszkiewicz Matensz, um. 1824.
 Wyżewski Teodor.
 Xelowski.
 Zabiello Franciszek. (d.).
 Zabiello Kazimierz Teofil (d.).
 Zabłocki P.
 Zabłocki.
 Zabłudowski J.
 Zaboklicki Stanisław, um. 1882.
 Zaborowski Napoleon Karol.
 Zabrocki R.
 Zachar Antoni Erazm.
 Zacharewicz Kajetan.
 Zachler Leopold.
 Zadek Ignacy.
 Zagórski Adam, ur. 1841.
 Zagórski J.
 Zagórski Karol.
 Zagórski Piotr.
 Zagórski P.
 Zagrodzki K.
 Zahorowski Zygmunt, 1804 — 1878.
 Zajączkowski Julian, um. 1878.
 Zajączkowski Tomasz.
 Zajączkowski Michał.
 Zarkzewska Marya E.
 Zakrzewski Maryan Florian, 1803 — 1831.
 Zakrzewski Józef.
 Zaleski Adam. 1834—1868.
 Zaleski Franciszek Salezy.
 Zaleski N.
 Zaleski Stanisław Szczepan.
 Zaleski Teodor.
 Zalewski M.
 Zalewski Paweł.
 Załuski Józef.
 Załuski Kazimierz, urodzony 1838.
 Zambrzycki.
 Zapolski Adolf Downar.
 Zapolski N.
 Zapolowicz Antoni.
 Zaremba Wacław Ryszard.
 Zaremba Tomasz.
 Zarewicz Aleksander, ur. 1843.
 Zawadzki Karol.
 Zawadzki Aleksander.
 Zawadzki Franciszek.
 Zawadzki Mieczysław, ur. 1853. (d.).
 Zawadzki Stanisław, 1802 — 1885 (d.).
 Zawilski Juliusz, um. 1877.
 Zborowski C.
 Zbyszewski Franciszek.
 Zdanowicz J.
 Zdanowicz W.
 Zduń.
 Zdziński Teofil, ur. 1832 (d.).
 * Zehender W.
 * Zeissl.
 Zeiszner Ludwik.

- Zejdowski J.
 Zekert Jerzy Antoni (d.).
 * Zenker.
 Zgórski Adolf Franciszek,
 um. 1884.
 Ziegler J.
 Zieleniewski Michał, ur.
 1821.
 Zieleniewski Teofil.
 Zielewicz Ignacy, ur. 1881.
 Zielewski Teofil, ur. 1844.
 Zieliński Edward, umarł
 1873.
 Zieliński Gustaw.
 Zieliński Władysław.
 Zielke Leopold, ur. 1842.
 Zielonko Justus.
 Ziemański Józef Kazimierz,
 ur. 1856 (d.).
 Ziembicki.
 Ziembicki Grzegorz, ur.
 1806.
 Zimbiński I.
 Ziemiński Leonard.
 Ziemiński Bronisław, ur.
 1860 (d.).
 * Ziemssen.
 Zienkiewicz Mikołaj.
 Zienkiewicz Rafał.
 Zienkowski Jan, um. 1831.
 Zimmermann Jan, urodzo-
 ny 1842.
 * Zinn.
 Ziolecki Roger, 1844 —
 1870.
 Ziółkowski Maksymilian,
 ur. 1844.
 Ziotnicki Antoni.
 Zmaczyński Jan.
 Znatowicz Bronisław.
 Zorgo Onufry.
 Zotta Michał.
 Zuccani Józef.
 Zuckerkandel Marek.
 Zweigbaum Maksymilian.
 Zybajło Ludwik, um. 1870
 (d.).
 Żabczyński Michał, 1841 —
 1881.
 Żaboklicki Stanisław.
 Żaczek Jan.
 Żadwoyń.
 Żagieł Ignacy, ur. 1826.
 Żagiel.
 Żebrowski Teofil.
 Żebrowski M.
 Żegestowski Jan.
 Żeglicki Stanisław.
 Żelasko J. J. O., um. 1885.
 (d.).
 Żelazowski Wiktor.
 Żelewski Aleksander Adolf
 Henryk, nr. 1838.
 Żelkowski Wojciech, 1805
 — 1863.
 Żera Teofil, ur. 1848 (d.).
 Żerdziński Wojciech,
 Żeromski, 1809 — 1869.
 Żłobkowski Tadeusz, ur.
 1840 (d.).
 Żmigrodzki K. W.
 Żmijewski Leon.
 Zochowski.
 Żółnowski Wincenty.
 Żórawski Maryan.
 Żórawski.
 Żuchowski Antoni, uro-
 dzony 1846.
 Żuk M.
 Żukowski Maksym Eliaz.
 Żuliński Tadeusz, 1839 —
 1885.
 Żuławski Karol.
 Żuławski Leon, um. 1869.
 Żurawski Sylwester, ur.
 1847.
 Żurkowski Aleksander.
 Żurkowski Franciszek,
 1814 — 1878.
 Życki Jan Piotr, 1815 —
 1875.
 Żyliński Tomasz, 1816 —
 1880.

Źbjaśnienie. Gwiazdka * przy nazwiskach oznacza lekarzów cudzoziemców.

(d.) oznacza lekarzy w Dopelnieninach nie zaś w Słowniku zamieszczonych.

DOSTRZEŻONE OMYŁKI.

<i>stron.</i>	<i>szyjka</i>	<i>wiersz</i>	<i>zamiasz</i>	<i>czytaj</i>
2	2	32 od dołu	Du Bois-Reymond	Du Bois-Reymond
3	1	32 "	Senfteigzeires	Senfteigreizes
7	1	34 "	August	Auguste
8	2	13 od góry	1871	1881
9	1	22 "	1874	1774
9	2	23 "	1555	1535
12	1	19 od dołu	1882	1822
21	1	11 "	1832	1823
24	2	17 od góry	Beneke	* Beneke
24	2	29 od dołu	Becherches	Recherches
32	2	32 "	1821	1871
35	2	10 od góry	Bandrata	Blandrata
35	2	5 od dołu	Du	De
45	2	23 od góry	(opuszczono)	str. 75
46	1	29 od dołu	62	185 i nl. 3
54	1	27 "	elektrycznością	elektrycznością
70	1	32 "	opuszczono	w 8-ce str. 468 i index
75	1	12 od góry	opuszczono	str. IV i 144
98	1	32 "	Tamże	Gaz. lek.
136	2	1 od dołu	1884	1684
142	1	24 od góry	1818	1868
194	1	4 od dołu	Ckllier	Callier
200	1	1 "	węzykaoryi	węzykatoryi
233	1	11 "	Biszańska	Birszańska
246	1	5 "	1834	1854
248	1	39 "	Warszawa	Warszawa
261	2	3 "	1869	1809
269	2	25 "	1159	1859
270	2	12 "	1165	1865
310	2	26 od góry	fontions	fontions
328	2	26 od dołu	Włoński	Włoński
329	1	24 "	sobe	sobie
329	1	23 "	pismoł	pismo
341	1	5 od góry	akademi	akademii
375	2	18 od dołu	poszyty	2 poszyty
414	2	14 "	stowisk	stanowisk
447	2	36 "	Schroeteras	Schroeterus
452	2	11 "	ordynatorstwa	ordynatorstwo
507	2	11 od góry	uczeniu	izuczeniu
565	2	10 od dołu	Keir	Kefir
567	1	14 od góry	kanalika	kanatika
584	1	27 "	lowski	lwowskich
584	1	27 "	W kolonie	Kolonije
618	1	7 od dołu	Peniklo	Poniklo
626	1	24 "	wrodlivost'	urodlivost'

